EDGAR BURROUGHS_ TARZAN— ahvide kasvandik

ESIMENE RAAMAT

Tõlkinud ETHEL AESMA

«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE
1991

SISUKORD

I. Merel 3
II Metsik varjupaik 10
III Elu ja surm 16
IV Ahvid ..„...„„... 20
V Valge ahv . . . " 25
VI Võitlus džunglis 30
VII. Teadmiste valgus 34
VIII. Jaht puude ladvus 42
IX Inimene ja inimene 46
X Hirmu varjud 53
XI. Ahvikuningas 56
XII Inimmõistus 63
XIII Tema oma suguvõsa 68
XIV Džungli võimuses 78
XV Mets jumal . 84
XVI «Ülimal määral tähelepanuväärne!» ... 88
XVII Matused 95
XVIII Džungli ohver 101
XIX Ürgsuse kutse 109
XX Pärilikkus . 116
XXI Piinade küla 124
XXII. Luurajad 128
XXIII Vendlus 135
XXIV Kadunud aare 141
XXV Maailma otsas 147
XXVI Tsivilisatsiooni tasemel 154
XXVII. Jälle hiiglane 161
XXVIII. Südameasjad 170

Tõlgitud väljaandest:
Эдгар Берроуз. Тарзан приемыш обезьяны. Государственное малое предприятие «Гарт». Таллинн, «Валгус» 1989. (Текст набран по изданию: Э.

Берроуз. «Тарзан приемыш обезьяны». Издательство «А.Ф.Маркс». Петроград. 1923 г.)
«Järva Teataja», tõlge 1991.

Laotud ja köidetud Paide Trükikojas, trükitud Viljandi trükikojas «Kiir». Tell. 800.

I. Merel

Ma külastasin üht sõpra ja kuulsin temalt selle loo.

Ta rääkis mulle lihtsalt niisama, ilma mingi ajendita. Võis ka rääkimata jätta. Alustas seda auru all olles, ent siis, kui ütlesin, et ei usu ühtegi sõna, hämmastas see teda ja ergutatuna minu umbusust, pidas oma kohuseks rääkida kõigest lõpuni.

Ta oli südamlik, kuid totruseni uhke ja kergesti solvuv mees Minu kahtlustest puudutatuna ja oma sõnade kinnituseks tõi ta mulle näha mingi määrdunud käsikirja ja hunniku Briti Asumaade Ministeeriumi vanu napisõnalisi aruan deid.

Ometi ei tihka ma praegugi kinnitada, et kõik selles ju-tustuses on usaldatav: siin kirjeldatud sündmusi pole mu ju oma silmaga näinud. Aga kes teab, ehk ongi kõik sulatõsi. Igal juhul pidasin mõistlikuks anda jutustuse peategelastele väljamõeldud ees- ja perekonnanimed.

Hallitanud ja koltunud lehtedega määrdunud käsikiri osutus ühe juba ammu surnud inimese päevikuks. Kui ma 'päeviku läbi olin lugenud ja Asumaade Ministeeriumi aru annetega tutvunud, nägin, et need dokumendid kinnitavad täielikult minu külalislahke peremehe juttu.

Niisiis seda, mida te järgmistel lehekülgedel loete, olen hoolikalt kontrollinud ja mitmesugustest allikatest laenanud.

Kui aga jutustus teile eriti tõepärasena ei tundu, siis ehk nõustute minuga ikkagi, et see on hämmastav, huvituv ja imetabane

Ammu surnud inimese märkmetest ja ka Asumaade Ministeeriumi aruannetest saame teada, et üks noor inglise ohvitser (nimetame teda John Claytoniks, Graystocki lordiks) saadeti Lääne-Aafrikasse Briti ühele' rannikuäärsete asumaale sealset üsna delikaatset lugu uurima.

Asi oli selles, et asumaa elanikud olid lihtsameelsed inimesed ja üks Euroopa riik hakkas seda ära kasutades, neid värbama oma koloniaalarmee sõduriteks, kusjuures see armee muud ei teinudki, kui röövis Aruwimi ja Kongo ääres elavatelt metslastelt kummit ja elevandiluud.

Briti asumaade õnnetud elanikud kurtsid, et meelitades sealseid noori sõduriks astuma, tõotasid värbajad neile kullamägesid, paraku jõudsid koju tagasi vaid üksikud kergeusklikud nekrutid.

Asumaal elavad inglased kinnitasid pärismaalaste kaebusi ja lisasid omalt poolt, et välisriigi värvatud mustanahalised sõdurid olid tegelikult muudetud orjadeks: kasutades nende harimatust, ei lase valged ohvitserid neid sõjaväeteenistuse tähtaja lõppedes koju. vaid teatavad, et nad peavad veel mõne aasta teenima.

Sellest lähtudes saatiski Asumaade Ministeerium John

Claytoni Aafrikasse, määrates ta uude ametisse. Usalduslikult tehti talle ülesandeks keskendada kogu tähelepanu mustanahaliste briti alamate julmale kohtlemisele sõbraliku Euroopa riigi ohvitseride poolt.

Muide, pole mõtet pikalt-laialt arutada, milleks ja kuhu lõhn Clayton saadeti, ta ei jõudnud isegi sihtkohta, rääkimata asja uurimisest.

Clayton kuulus nende inglaste hulka, kes ammusest ajast olid oma kangelastegudega nii merel kui maal Inglismaale kuulsust toonud. Ta oli vapper ja tugev mees, mehine ihult ja hingelt. Kasvult üle keskmise, hallide silmade, korrapäraste teravate näojoontega. Iga liigutus reetis tugevat tervet meest, kelle sõjamehelik rüht oli aastate vili.

Ta oli auahne, tahtis osaleda poliitikas. Seetõttu siirdus-ki ta sõjaväeohvitserist Asumaade Ministeeriumi ametnikuks ja nõustus täitma seda üpris delikaatse iseloomuga ülesannet, millest äsja rääkisime.

Kuulnud, millise ülesande ministeerium talle usaldab, oli John Clayton meelitatud ja rõõmus, kuid ühtaegu ka kurb. Tal oli hea meel, et tema aastatepikkust armeeteenistust on vääriliselt hinnatud, et ta saab oma töö eest suure tasu ja talle avaneb edasiseks karjääriks avar tegevusväli Kuid sõita Aafrikasse just nüüd ta ei tahtnud: polnud ju veel kolme kuudki möödas, kui ta oli abiellunud kaunitar Alice Rutherfordiga ja talle näis meeletusena viia oma noor naine troopikatihnikusse. kus igal sammul ähvardavad inimest julmad ohud.

Armastatud naise pärast loobunuks ta meeleldi talle pandud missioonist, kuid leedi Alice ei tahtnud sellest kuuldagi. Vastupidi, ta nõudis, et John sõidaks Aafrikasse ja võtaks ta endaga kaasa.

Muidugi olid noorpaaril emadj vennad, õed, tädid ja nõod. kellest igaüks avaldas selle kohta oma arvamust. Ent millised need arvamused olid. sellest ajalugu vaikib. Ja see polegi oluline.

Me teame vaid üht: et ühel ilusal maihommikul 18 . . aastal sõitsid Graystocki lord ja tema abikaasa leedi Alice Dowerist Aafrikasse.

Kuu aja pärast saabusid nad Freetowni. kus palkasid väikese veolaeva «Fuwalda», mis pidi viima nad sihtkohta.

Rohkem pole lord John Graystockist ja leedi Alice'ist midagi teada. Nad kadusid nagu vits vette!

Kaks kuud pärast seda, kui «Fuwalda» oli ankru hiiva-nud ja Freetowni sadamast lahkunud, ilmus Lõuna-Atlandi vetesse ligi pool tosinat briti sõjalaeva. Nad püüdsid leida kas või mingit jälge hukkunud nimekatest maailmaränduritest, kuid asjata. Mõne päeva pärast õnnestus eskaadril St. Helena saare ranniku lähedal leida mingid laevavraki tükid Sedamaid kinnitasid kõik. et need on «Fuwalda» omad ja et purjekas on tükkis meeskonnaga põhja läinud Seepärast lõpetati edasised otsingud kohe alguses, ehkki palju armastavaid südameid ikka veel lootis ja ootas.

Kolmemastiline purjekas «Fuwalda». mitte üle saja tonni,

5

oli neis paigus kõige tavalisem alus: tuhandeid selliseid lae-vukesi teenindab kohalikku kaubandust ja sebib piki rannikut. Nende meeskond koosneb tavaliselt hulljulgetest kõrilõikajatest ja põgenenud sunnitöölistest. kes pärinevad kõikvõimalikest rahvustest ja suguharudest.

«Fuwalda» polnud erand: laeval harrastati vastu lõugu virutämist. Madrused vihkasid ülemusi, ülemused madruseid. Kapten oli kogenud meremees, oma alluvaid kohtles aga metslooma kombel. Nendega kõneldes tunnistas ta vaid kahte argumenti: kas nuuti või revolvrit. Ja vaevalt võis mingile inimrämpsule aru pähe panna.

Juba teisel päeval pärast seda, kui .loid Graystock Ja leedi Alice lahkusid Freetownist, tuli neil näha oma laeva pardal selliseid eemaletõukavaid stseene, milliseid nad seni olid pidanud vaid tühiste ilukirjanike vaimusünnituseks.

See, mis juhtus sel varahommikul «Fuwalda» pardal, nii veider kui see ka pole, sai esimeseks lüliks nende sündmuste ahelas, mis lõppes kõige ootamatuma! kombel: keegi, ke.s polnud veel sündinud, sattus sellisesse olukorda, millises polnud veel

ükski inimene viibinud, ja saatus määras talle osaks sellise enneolematu elu, millist ei tundnud arvatavasti mitte keegi sellest ajast saadik, kui eksisteerib inimsugu.

Algas see nii.

Kaks madrust pesid «Fuwalda» tekki; kapten seisis samas tekil ja rääkis millestki lord Claytoni ning tema noore naisega.

Kõik kolm seisid seljaga tekki pesevate madruste poole. Madrused tulid oma tööga neile ikka lähemale ja lähemale, kuni lõpuks jõudis üks neist kapteni selja taha. Jusi sel hetkel astus kapten, olles lõpetanud jutuajamise lordi ja leediga, sammu tagasi, et ära minna. Kuid komistanud madruse otsa, kukkus ta märjale tekile pikali, kusjuures jalg jäi ämbri taha kinni. Ämber läks ümber ja ujutas kapteni musta veega üle.

Kapten sattus raevu. Ta tundis end häbistatuna. Alandusest ja raevust üleni punane, tormas ta metsikult vandudes õnnetu madruse kallale ja virutas talle kohutava rusikahoo-bi. Mees varises tekile.

Madrus oli väikest kasvu, kõhn, mitte enam noor, ja seda häbistavam tundus kapteni kordasaadetud arveteõiendus. Kuid teine madrus oli laiaõlgne, suur ja tugev nagu karu, mustade vuntside ja härja turjaga.

Nähes oma seltsimeest kukkumas, kükitas ta maha, hakkas koera kombel urisema ja paiskas kapteni ainsa rusika-hoobiga põrandale.

Silmapilk muutus kapteni punetav nägu valgeks. Mäss! See oli mäss! Mässu ei tulnud julmal kaptenil maha suruda esimest korda. Hetkegi viivitamata haaras ta taskust revolvri ja tulistas oma vägevat vaenlast. Kuid John Clayton oli kärmem: vaevalt näinud päikeses välgatavat relva, sööstis ta kapteni juurde ja lõi teda käe pihta, mistõttu kuul ei sattunud madruse südamesse, vaid märksa madalamale — põl-ve.

6

Sedamaid tegi Clayton äärmiselt teravate sõnadega kaptenile selgeks, et ta ei luba meeskonda nii metsikult kohelda ja peab seda nördimapanevaks.

Kapten avas juba suu, et vastata Claytoni märkusele sõimuga, ent äkki nagu sähvatas tal peas mingi mõte, ja midagi ütlemata pöördus järsult ümber ning mõmisedes ja süngena sammus ta aeglaselt laeva ahtri poole.

Ta mõistis, et pole eriti arukas ärritada briti ametnikku, sest kuninganna võimas käsi võib peagi saata tema vastu kohutava kättemaksurelva — kõikjal viibiva Briti laevastiku.

Madrused tõusid laevatekilt üles: vanem aitas oma haavatud kaaslase jalule. Laiaõlgne hiiglane, keda madruste hulgas tunti Musta Michaeli hüüdnime all, proovis liigutada läbilastud jalga. Veendunud, et see läheb korda, pöördus ta Claytoni poole ja avaldas talle kohmakalt oma tänu. Sõnad olid rohmakad, kuid kantud siirast tundest.

Katkestanud järsult oma lühikese kõne, suundus ta longates kubriku poole, näidates seega, et lord Clayton ei tohi talle sõnagi vastata.

Pärast seda ei näinud Clayton ega tema naine madrust mitu päeva. Kapten nendega ei rääkinud, kui ta aga pidi neile oma ameti tõttu mõne sõna ütlema, tegi ta seda tigeda ja katkendliku pominaga.

Nad sõid hommikueinet ja lõunat kapteni kajutis, sest nii oli see olnud kuni tolle õnnetu vahejuhtumini. Kuid nüüd kapten enam lauda ei ilmunud, vihjates iga kord mingile kiirele asjatoimetusele

Kapteni abilised olid eranditult harimatud metsikud inimesed, vaid õige pisut etemad sellest juhmist madruste-rämpsust. keda nad nii kurjasti türanniseerisid. Täiesti arusaadavatel põhjustel tundsid need inimesed suurepärase kasvatuse saanud lordiga kohtudes end äärmiselt ebamugavalt ja püüdsid seetõttu vältida temaga vähimatki suhtlemist.

Sel kombel jäigi Claytonite abielupaar täiesti üksi
õieti öeldes oli see üksiolek neile isegi meeldiv, kuid kahjuks olid nad niiviisi laeva elust ära lõigatud ega saanud valmis olla selleks kohutavaks veriseks tragöödiaks, mis juhtus mõni päev hiljem.

Ometi võis juba siis aimata, et katastroof on ligidal. Väliselt läks elu laevas endist rada, kuid sisemiselt oli miski liimist lahti ja ähvardas suur oht. Vaistlikult tundsid seda nii lord Clayton kui ka tema naine, ent teineteisele ei rääkinud nad sellest sõnakestki.

Järgmisel päeval pärast seda, kui kapteni kuul oli läbistanud Musta Michaeli jala, nägi laevalaele ilmunud Clayton, et neli morni näoga madrust kannavad kellegi elutut keha, nende järel aga sammub vanemabi, käes raske kantsik.

Clayton pidas targemaks asjasse mitte süveneda, kuid järgmisel päeval, nähes silmapiiril Briti sõjalaeva kontuure, otsustas ta kaptenilt nõuda, et viimane otsekohe selle juurde tüüriks. Lord Clayton mõistis, et «Fuwaldal» maksva sünge

7

korra juures saab kogu tema ekspeditsioon lõppeda üksnes õnnetult.

Keskpäeva paiku olid nad sõjalaevale nii lähedale jõudnud, et võinuksid sellega läbirääkimisi pidama hakata. Kuid just sel hetkel, kui Clayton kavatses teatada kaptenile oma soovist «Fuwaldalt» lahkuda, torkas talle pähe, et tema hirmul on suured silmad ja kapten võib teda välja naerda.

Tõepoolest, mis põhjus oli tal paluda Suurbritannia laevastiku sõjalaeva juhatavat ohvitseri muuta oma reisi sihti ja pöörduda tagasi sinna, kust nad olid just tulnud?

Clayton võis muidugi öelda, et ta ei soovi jääda selle laeva pardale, sest kapten oli karmilt karistanud kahte korda rikkunud madrust Kuid selline seletus tundub sõjalaeva ohvitseridele naeruväärne, nad itsitavad salamisi tundeõrna lordi üle või peavad teda hoopiski argpüksiks.

Niiviisi arutledes ei hakanud John Clayton, lord Craystock paluma, et teda toimetataks sõjalaevale. Aga juba õhtul, kui soomuslaeva korstnad olid kadunud kauge silmapiiri taha. hakkas ta kahetsema oma liigset kartust paista naeruväärsena, sest «Fuwaldal» hakkasid hargnema kohutavad sündmused.

Juhtus nii, et kell kaks või kolm pärast lõunat puhastas seesama eakas väikest kasvu madrus, keda kapten mõne päeva eest oli rusikaga näkku löönud, laevalael selle vaskosi. Claytoni lähedale jõudes pomises ta vaevu kuuldavalt:

«Küll ta saab oma koosa . . Pidage mu sõnu meeles. Seda talle ei kingita ...»

«Mida te sellega öelda tahate?» küsis Clayton.

«Aga kas te siis ise ei näe. mis meil siin lahti on? See kaptenisaatan ja tema kõrilõikajatest käsilased on peaaegu kogu meeskonna surnuks piinanud. Eile kaks ja täna juba kolm. Aga Must Michael on jälle jalul; oot-oot, küllap ta näitab neile, kuidas meid mõnitada. Tema juba klaarib nendega arved, pidage mu sõnu meeles.»

«Te tahate öelda.» küsis Clayton. «et laeva meeskond kavatseb mässu?»

«Mässu!» hüüatas vana madrus. «Mis mässu! Mitte mässu, vaid tapmist! Küll me ta maha notime. seda ma teile ütlen!»

«Millal?»

«Varsti! Aga millal, ei ütle, olen niigi liiga palju lobisenud. Kuid teie olete hea härra, tookord astusite minu ja Musta Michaeli kaitseks välja, seepärast ma poetasingi teile sõnakese Kuid pidage suu, ja kui kuulete laskmist, siis kaduge trümmi ja olge seal, muidu võite teiegi pihta saada »

Lõpetanud lordi kõrval oma töö. läks vanamees eemale veel puhastamata vaskosi hõõruma.

Leedi Alice seisis sealsamas, ta oli kuulnud viimast kui sõna.

«Meid ootab üsna tore meelelahutus,» lausus Clayton irooniliselt.
«Peab otsekohe kaptenit hoiatama!» hüüatas leedi Clayton «Ehk õnnestub tal katastroofi vältida.»
8
«Küllap on see kõige parem,» kostis lord, «kuigi oma naha päästmiseks tuleks mul suu pidada. Praegu ei puuduta madrused ei sind ega mind, ükskõik mis laeval ka ei juhtuks, sest nad nägid, kuidas ma selle vanamehe ja Musta Miehaeli kaitseks välja astusin Ent kui nad kuulevad, et olen reetur ja kõik kaptenile välja lobisesin, ei anta armu meile kummalegi »
«Aga armas John,» väitis naine, «kui sa ei hoiata kaptenil teda ähvardavast tapmiskatsest, oled tapmises süüdlane,
nende kurjategijate kaasosaline.»
Sa ei tea, mu armas, mida räägid,» vastas Clayton. «Ma muretsen ju üksnes sinu pärast. Kapten on ise süüdi, ta on Karistuse ära teeninud. Misjaoks hakkan ma selle julma kisk-ja päästmiseks ohtu seadma oma naist? Sa ei suuda kujutleda, mu sõber, kui hirmus elu meid ootab, kui «Fuwalda» satub nende kõrilõikajate ja sunnitööliste võimusesse!»
Kohus on kohus,» teatas naine, «ja mingi targutamine ei luba sul oma? kohuse täitmisest kõrvale hiilida. Ma ei vääriks sind, kui sa minu pärast peaksid kas või kordki oma kohust reetma. Ma muidugi tean, et tagajärjed võivad olla kohutavad, kuid sinu kõrval lähen ma neile kartmatult vastu Pigem kõige hirmsam hädaoht kui häbi. Sa mõtle vaid, kui suur saab olema sinu süümepiin, kui kapteniga tõepoolest õnnetus juhtub!»
"Olgu siis nii. nagu sina tahad, Alice,» vastas John Clayton naeratades. «Võibolla muretseme ilmaaegu .. Laeval ei lähe küll nii, nagu peab, kuid arvatavasti näeme kõike läbi mustade prillide. Võimalik, et see vana madrus ei rääkinud meile asjade olemusest täit tõtt, vaid üksnes oma soovunelmaist! Ta tahab end solvanud kaptenile kätte maksta, ja nii luuletabki. et see kättemaks' on paratamatu ... Üldse on laevamässud juba moest läinud. Saja aasta eest olid need tavaline nähtus, nüüd pole neist ammu kuulda olnud . . . Aga näe. kapten siirdub oma kajutisse. Ma lähen otsekohe tema juurde ja räägin, mis ma kuulsin, sest tahan sellele vastikule loole kiiremini punkti panna. Ehkki mul pole kuigi meeldiv selle elajaga rääkida »
Seda öelnud, astus ta muretul ilmel kapteni kajuti juurde .ja koputas uksele.
«Sisse,» urahtas kapten vihaselt
Kui Clayton oli kajutisse sisenenud ja ukse kinni tõmmanud, käratas kapten järsult: Noh?»
«Tulin teile teatama, et juhtusin täna kuulma üht jutuajamist, millest mulle selgus, et teie inimesed kavatsevad mässu tõsta ja üritavad tapmist »
«Vale!» möirgas kapten raevust meeletuna «Ju kui teil veel kord jätkub jultumust ennast teiste asjadesse segada ja õõnestada minu laeval distsipliini, siis ma ei vastuta tagajärgede eest! Kurat teid võtku! Arvate, et ma kardan, et olete lord? Sülitan selle peale! Mina olen laeva kapten ja ei luba kellelgi nina oma asjadesse toppida.»
Selle raevuka kõne lõpuks kaotas kapten vähimagi enese-
9
kontrolli, tema nägu punetas ja viimaseid sõnu karjus ta valjult kriisates, tagudes ühe rusikaga vastu lauda, teisega aga vehkis otse Claytoni silme ees. Rusikad olid tal tohutud.
Clayton seisis liikumatult. Rahulikult vaatas ta raevunud kapteni otsa, nagu poleks midagi juhtunud.

«Kapten Willing,» ütles ta lõpuks, «vabandage, palun, minu avameelsust, kuid ma luban endale avaldada oma arvamust, et olete eesel!»

Seda öelnud, pööras ta aeglaselt ümber ja lahkus kajutist oma tavalisel sundimatul ning rahulikul kõnnakul. Kahtlemata pidi see kõnnak esile kutsuma uue raevupuhangu sellises äkilises inimeses, nagu oli kapten.

Kui Clayton poleks kaptenile midagi öelnud, olnuks väga võimalik, et hetke pärast kahetsenuks kapten oma ülemäärast keevalisust. Ent oma käitumisega hävitas Clayton igaveseks vähimagi leppimisvõimaluse.'

Nüüd ei saanud enam loota, et mingi häda korral saab kaptenist Claytoni liitlane ja et nad koos võtavad enesekaitseks meetmeid mässavate madruste vastu.

«Noh, Alice,» ütles Clayton naise juurde naastes, «midagi head välja ei tulnud. See uljaspea on tänamatu siga. Tormas mulle kallale nagu marutõbine peni .. Tehku madrused temaga, mis tahavad, meie peame ise enda eest hoolt kandma. Kõigepealt lähme oma kajutisse. Panen revolvrid valmis. Kahju, et me püssid ja laskemoon on all pagasiruumis.»

Oma kajutisse jõudnud, leidsid nad eest hirmsa korralageduse. Keegi oli nende kohvrites tuhninud ja rõivad mööda kajutit laiali loopinud. Isegi koid olid lõhutud, vooditarbed aga vedelesid põrandal.

«Ilmselt tundis keegi meie asjade vastu suurt huvi!» hüüatas Clayton. «Palju suuremat kui meie ise »

«Kuid mida need inimesed otsisid? Vaata järele, mis on kadunud!»

Clayton otsis kogu kajutis oleva varanduse läbi. Kõik oli alles Vaid kaks revolvrit ja kuulid olid kadunud.

«Kahju,» lausus Clayton. «Nad võtsid kõige väärtuslikuma. Nüüd ei pruugi kahelda, et meid ähvardab mäss.»

«John, mida me peame tegema?» hüüatas naine. «Nüüd ma enam ei nõua, et sa läheksid kapteni juurde, sest ma ei taha, et sind taas mõnitatakse. Ehk on kõige parem, kui jääme erapooletuks? Eeldame, et võidab kapten. Siis läheb kõik endist viisi ja meil pole midagi karta. Kui aga võidavad madrused, loodame (ehkki see on vilets lootus), et nad meisse ei puutu, kuna näevad, et me ei seganud neid tegutsemast.»

«Hästi, Alice! Püüame jääda keskteele.»

Nad hakkasid oma kajutit korrastama ja märkasid alles' siis. et ukse all vedeleb mingi paberitükk. Clayton kummardus seda üles võtma, kuid nägi üllatusega, et see tikub ise sisse Oli selge, et keegi lükkab seda teiselt poolt kajutisse.

Ta sööstis edasi ja haaras juba lingist, et uks lahti lüüa

10

ja tundmatut ootamatult tabada, kuid naine haaras tal käest.

«Pole vaja,» sosistas ta «Sa tahtsid ju keskteele jääda!»

Clayton naeratas, ta käsi vajus alla. Mees ja naine seisid kõrvuti ning jälgisid liikumatult, kuidas väike valge paberi-. tükk nende kajutisse roomab. Lõpuks see peatus. Clayton kummardus ja tõstis paberi üles. See oli neljaks murtud lihtne kare paber. Selle lahti teinud, nägid Claytonid mingisuguseid varesejalgu, mille oli kritseldanud ilmselt kirjutamisega harjumata käsi. Need varesejalad hoiatasid Claytonit, et ta ei teataks kaptenile revolvrite kadumisest ega räägiks kellelegi oma kõnelusest madrusega. Vastasel korral ootab teda ja ta naist surm.

«Mis siis ikka, oleme paid,» lausus Clayton kibedalt muiates. «Meil on,üle jäänud vaid rahulikult istuda ja oma saatust oodata.»

II. Metsik varjupaik

Oodata ei tulnud neil kaua Järgmisel hommikul väljus Clayton oma kajutist, et enne einet tekil jalutada. Äkki kõlas pauk Siis teine ja kolmaski.

Keset laeva seisis väike grupp ülemusi. Madrused ümbritsesid neid kireva summana, Must Michael kõige ees.

Tulistasid ohvitserid. Juba esimese lasu järel jooksid madrusesd laiali ja pugesid peitu, kes masti, kes kajuti taha. Peidupaigast hakkasid nad kõmmutama vihatud viie mehe pihta, kes neid kamandasid.

Kapten laskis revolvrist maha kaks meest. Tapetute surnukehad jäid tekile lebama.

Kapteni vanemabi lõi vankuma ja kukkus otseti maha. Must Michael käsutas: «Edasi!» — ja mässajad tormasid nelja ohvitseri kallale Neil oli vaid kuus püssi ja revolvrit, ning seepärast lasti käiku pootshaagid, kirved ja kirkad.

Kapten tulistas revolvrist ja kuni ta seda laadis, sööstsid madrused rünnakule. Teise abi püssil tekkis tõrge. Jäid vaid kaks revolvrit, et mässajate pealetungile vastu astuda. Viimased lähenesid kiiresti ohvitseridele, kes hakkasid meeskonna metsiku rünnaku eest taganema.

Nii ühelt kui teiselt poolt kostis hirmsaid needusi. Sõim, laskude ragin, haavatute oiged ning valukarjed muutsid «Fuwalda» teki lausa hullumajaks.

Vaevalt olid ohvitserid jõudnud mõne sammu taanduda, kui madrused nende kallale sööstsid. Rässakas neeger lõhestas ühe kirvehoobiga kapteni pea otsmikust lõuani. Hetk hiljem olid ka ülejäänud ohvitserid langenud löökide ning kuulirahe all kas surnult või haavatult.

Mässajad tegutsesid kiiresti ja kindlalt. Löömingu ajal seisis John Clayton ükskõikselt käsipõsakil vahekäigu juures ja popsis mõtlikult piipu, otsekui viibinuks ta kriketivõistlustel.

11

Kui viimane ohvitser oli langenud, otsustas Clayton, et tal on aeg alla naise juurde minna Ta kartis, et mässajad tungivad kajutisse ja leiavad ta sealt üksinda.

Pöördunud ümber, nägi Clayton oma üllatuseks naist peaaegu enda kõrval seismas.

«Oled sa ammu siin, Alice?»

«Algusest peale,» vastas ta. «Kui õudne, John! Oo, kui õudne! Mis meist küll saab ja mida me võime sellistelt inimestelt oodata?»

«Loodan, et võime oodata neilt hommikusööki,» ütles Clayton rahulikult naljatades, et naist julgustada, ja lisas: «Igatahes lähen ma kohe praegu luurele. Tule kaasa. Alice. Peame neile näitama, et me ei karda ja oleme juba ette kindlad nende korrektsuses meie kohtlemisel »

Madrused tunglesid surnud ning haavatud ohvitseride ümber. Vähimagi halastuseta heitsid nad surnud ja isegi veel elavad ülemused üle parda. Muide, niisama südametult talitasid nad ka oma haavatute ja surnutega.

Nähes lähenevaid Claytoneid, kisendas üks mässajatest:

«Ka need kaks kaladele söödaks!» ja tormas kirvega vehkides neile kallale.

Kuid Must Michael ei tukkunud. Tema kuul naelutas madruse paigale. Seejärel osutas ta lord ja leedi Graystockile ning hüüdis valju häälega, äratades ülejäänud madruste tähelepanu: «Hei, teie seal! Need mõlemad on minu sõbrad. Neisse mitte puutuda! Arusaadav? Nüüd olen siin mina kapten ja minu sõna on seadus,» ning lisas Claytoni poole pöördudes: «Hoiduge kõrvale ja teisse ei puutu keegi.» Nende sõnadega heitis ta tigeda pilgu oma seltsimeestele

Claytonid püüdsid täpipealt järgida Musta Michaeli nõuannet. Nad ei pööranud kellelegi tähelepanu ega teadnud midagi mässajate edasistest plaanidest.

Aegajalt kandus nendeni tülide ning vaidluste nõrka järelkaja, kahel korral läbistas õhku vinnastatavate püssi-lukkude kurjakuulutav login. Kuid Must Michael oli sellele kõrilõikajate kirjule seltskonnale paras juht. kes oskas neid ka ranges sõnakuulmises hoida

Viiendal päeval pärast ohvitseride tapmist hüüdis vahi-madrus, et ta näeb maad. Kas oli see saar või manner, Must Michael ei teadnud. Ent ta teatas Claytonile, et kui see paik osutub elamiskõlblikuks, jäetakse lord ja leedi ^ Graystock kogu oma varandusega rannikule maha

«Te elate siin mõne kuu üsna kenasti,» lausus ta. «Selle ajaga suudame kusagil leida inimtühja ranniku ja kaome kes kuhu. Ma tõotan valitsust informeerida teie asukohast ja teile saadetakse sõjalaev kohe järele. Loodan, et te meid ei reeda. Viia teid aga tsiviliseeritud kohta pole meile kuigi sobilik Sedamaid hakatakse meid tüütama rohkete küsimustega, millele pole just mugav vastata.»

Arusaadavalt protesteeris Clayton selle ebainimliku otsuse vastu jätta neid tühjale rannikule, kus nad võivad langeda metsikute kiskjate või veel metsikumate inimeste saagiks.

Kuid tema protesti ei võetud kuulda ja see vaid vihastas

12

Musta Michaelit. Tahes-tahtmata pidi Clayton alistuma ja oma väljapääsmatu olukorraga leppima.

Kell kolm pärast lõuna ..jõudsid nad ilusa metsaga kaetud ranniku lähedale, mis asus varjulise abaja suudme vastas Must Michael laskis vette väikese paadi koos madrustega, et uurida sügavust ja saada selgust, kas «Fuwalda» võib ohutult abajasse siseneda.

Tunni aja pärast jõudsid mehed tagasi ja teatasid, et põhi on sügav nii läbisõidukohas kui ka abajas.

Ja enne kui saabus pimedus, oligi purjekas rahulikult ankurdatud ning peegeldus vastu klaassiledas lahevees

Ees laiuv rannik uppus toredasse pooltroopilisse rohelusse. Kaugemal paistsid künkad ja kiltmaa, peaaegu üleni kaetud ürgmetsaga.

Asustusest polnud mingit märki. Kuid inimesed said siin elada. Isegi «Fuwalda» tekilt võis näha Vohkesti linde ja loomi, mis tagas neile toidupöolise, lahte suubuv väike sillerdav jõeke tõotas külluses magedat vett.

Pime öö laskus maale. Clayton ja leedi Alice seisid ikka veel parda ääres ja silmitsesid tummalt kohta, kus neil tuli elama hakata. Neitsiliku metsa süngest sügavusest kostis metselajate kohutavat ulgumist: lõvi kumedat möirgamist ja aegajalt pantri läbilõikavat virrgumist.

Naine surus end kartlikult mehe vastu Ta nägi vaimusilma ees õudusi, mis varitsesid neid tulevaste ööde pimeduses, kui nad on jäänud üksinda sellele metsikule inimtühja-le rannikule.

Nende juurde astus Must Michael ja teatas, et neil tuleb hommikul maaleminekuks end valmis seada. Nad proovisid teda paluda, et ta viiks neid lähemale tsiviliseeritud paikkonnale, kust ajapikku võis loota kodumaale pääseda Kuid Musta Miehaelit ei kõigutanud ei palved, ähvardused ega lubadused hüvitust anda.

Ta vastas neile:

«Peale minu pole laeval ühtegi inimest, kes oma julgeoleku nimel ei sooviks teid kumbagi näha surnuna. Ehkki ma tean ka ise, et see on kõige targem viis päästa oma nahka, pole Must Michael säärane mees. kes unustaks heateo. Teie päästsite mu elu, selle tasuks päästan ma teie oma. Kuid see on ka kõik, mida ma võin teie heaks teha.

Meeskond ei taha enam oodata ja kui ma teid homme kaldale ei pane, võivad nad ümber mõelda ja isegi sellest teenest keelduda. Ma laadin teie kraami maha ja annan veel köögitarbeid ning mõne vana purje telgi jaoks. Peale selle jätan ma teile toidumoona seniks, kuni leiate ulukeid ja puuvilja. Võite end siin korralikult sisse seada, kuni saabub abi. Kui ma juba väljaspool ohtu olen, teatan teie asukohast Briti valitsusele Ehkki — vannun oma elu nimel — ma ei tea isegi täpselt, mis koht see on! Küllap nemad jutfa oskavad teid üles otsida.»

Kui ta oli lahkunud, läksid Claytonid vaikides oma kajutisse. Mõlemat valdasid sünged eelaimused.

Clayton ei uskunud, et Mustal Michaelil olnuks vähimatki

13

kavatsust teatada Briti valitsusele nende asukohta. Ta polnud eriti kindel ta selles, kas mässajad ei kavatse järgmisel hommikul ehk nende vastu mingit reetmist, kui nad peavad üksinda madrustega kaldale minema

Ilma Musta Michaeli järelvalveta võis neid tappa iga madrus. Musta Michaeli südametunnistust poleks see piinama hakanud.

Aga oletame, et neid see oht ei taba. Kas neil ei tule siis kohtuda palgest palgesse veelgi hirmsamate ohtudega? Olnuks veel Clayton üksinda, võinuks ta loota elada palju aastaid, sest ta oli tugev, atleetliku kehaehitusega mees.

Mis saab aga Alice'ist ja sellest tillukesest olevusest, kes pidi juba õige varsti ilmuma primitiivse maailma viletsuste ning kohutavate hädaohtude keskele?

Clayton võpatas, kujutledes oma olukorra kirjeldamatuid raskusi ja täielikku ummikut, õnneks ei võinud ta ette näha seda tõeliselt hirmsat saatust, mis pidi neile osaks saama sünge metsa kohutavates tihnikutes.

Järgmisel hommikul varakult tõsteti nende arvukad kohvrid ja kastid laevalaele, et paatidega kaldale toimetada.

Neil oli palju kõige mitmekesisemat kraami. Claytonid olid arvestanud, et uues teenistuskohas tuleb elada seitse-kaheksa aastat ja seetõttu leidus neil peale hädatarviliku rohkesti ka luksusesemeid.

Must Michael oli kaljukindlalt otsustanud, et ükski Clay-tonitele kuuluv ese ei tohi pardale jääda Tegi ta seda siis kaastundest nende vastu või isiklikest huvidest lähtudes, raske öelda. Kuid polnud kahtlust, et pardal niisuguste asjade leidumine. mis kuulusid kadunud Briti ametnikule, põhjustanuks igas tsiviliseeritud sadamalinnas soovimatuid arutlusi

Must Michael täitis oma otsust sellise innuga, et sundis madruseid tagastama Claytonile isegi temalt varastatud revolvrid.

Paatidesse laaditi soolaliha ja kuivikuid. Peale selle anti neile väike kogus kartuleid, ube, tikke, köögitarbeid, kaste, tööriistu ja Musta Michaeli lubatud vanad purjed.

Nähtavasti kartis mässajate peamees sedasama, mis Clay-tongi. Seepärast saatis ta nad ise kaldale ja istus viimasesse paati alles pärast seda, kui kõik teised olid värsket vett võtnud ja hakkasid neid ootava «Fuwalda» juurde tagasi sõudma.

Clayton ja tema naine seisid tummalt kaldal ja vaatasid eemalduvatele paatidele järele. Mõlema rinda ängistas vältimatu õnnetuse eelaimus ja kibe lootusetus

Samal ajal jälgisid neid künka tagant ühed teised väga lähestikku asetsevad silmad, mis paksude kulmude all vihaselt välkusid.

Kui «Fuwalda» oli läbinud kitsa väina ja kadunud neeme taha, haaras leedi Alice kätega mehe kaala ümbert kin-
ni ja puhkes südantlõhestavalt nutma.

Ta oli vapralt talunud mässu ohtusid, kangelasliku meelekindlusega vaadanud näkku ähvardavale tulevikule Kuid

14

nüüd, jäänud täielikku üksindusse, ei pidanud ta piinatud närvid kohutavale pingele enam vastu.

Mees laskis tal nutta. Pisarad võisid kergendust ja rahunemist tuua Möödus tükk aega, enne kui noor naine jälle end talitseda suutis.

«Oo, John,» oigas ta, «kui kohutav! Mida teha? Mida küll teha?»

«Meil jääb üle vaid üks asi, Alice,» ütles ta niisama rahulikult, nagu istunuksid nad oma mugavas võõrastetoas, «meil jääb üle vaid töö. Töö peab meid päästma. Ei tohi anda. endale mõtlemisaega, sest see teeb hulluks! Me hakkame tööd tegema ja ootama. Isegi kui Must Michael ei pea oma sõna, olen ma veendunud, et abi tuleb, ja tuleb õige pea, kohe, kui saab teatavaks, et «Fuwalda» on kadunud »

«Mu kallis John, kui jutt oleks ainult sinust ja minust,» hakkas naine taas hardasti nutma, «me kannataksime kõik välja, kuid...»

«Jah, armas,» vastas mees õrnalt, «ka mina arvan nii. Kuid me peame ka selle mehiselt vastu võtma ja uskuma oma võimetesse hakkama saada kõigega, mis meile on saatusest määratud. Mõtle vaid! Sadu tuhandeid aastaid tagasi, kauges ja hämuses minevikus seisid meie esivanemad nendesamade probleemide ees nagu nüüd meie, võibolla isegi siinsamas ürgmetsas. Ja see, et meie sinuga sattusime praegu siia, on elav tõend nende võidust. Kas me tõesti ei suuda teha seda, mida tegid nemad, ja isegi neist paremini? Meie oleme ju varustatud ülimate teadmistega! Meil on teaduse antud kaitsevahendid, millest neil polnud aimugi. Alice, me võime saavutada seda, mida saavutasid nemad, olles varustatud vaid kehvade luust ja kivist tööriistadega!»

«Ah, John, ma tahaksin olla mees. Võibolla mõtleksin minagi niiviisi, kuid ma olen naine ja mõtlen pigem südamega kui peaga. Kõik see, mida ma näen, on liiga kohutav, liiga kujuteldamatu, et sõnades väljendada. Tahan loota, et sul on õigus, John Ma teen kõik, et olla vapper ürgnaine, ürgmehe vääriline sõbratar!»

Claytoni esimene mõte oli püstitada ajutine varjupaik kaitseks une ajal metsloomade eest. kes olid juba haistnud kerget saaki.

Ta avas kasti, kus olid relvad ja padrunid, et need oleksid ootamatu kallaletungi puhul alati käepärast, ja nad läksid endale esimest ööbimiskohta otsima.

Sada jardi kaldast eemal leidsid nad väikese tasase lagendiku, kus puid peaaegu ei kasvanud. Just siia otsustasid nad püstitada oma tulevase alalise eluaseme Praegu aga tulid nad mõlemad mõttele, et kõige parem oleks teha väike lavats kõrgemale puu otsa, kuhu ei pääseks suuremad kiskjad, kelle maal nad viibisid.

Clayton valis selleks otstarbeks välja neli puud, mis moodustasid umbkaudu kaheksa ruutjala suuruse nelinurga. Raiunud teiste puude küljest pikki oksi, tegi ta maast kümne jala kõrgusele lattidest raami. Oksad sidus ta otstest tugevasti puude külge kinni nööriga, millega neid muu kraami

15

hulgas oli varustanud Must Michael. Peenemad oksad asetas Clayton raamile põigiti. Seejärel kattis ta kogu lavatsi ümbruses rikkalikult vohavate takjate hiigellehtedega, nende peale aga asetas mitu korda kokkukeeratud suure purje

Seitse jalga kõrgemale ehitas Clayton samasuguse, ent märksa kergema lavatsi, mis pidi olema katuse eest, seinteks aga riputas ülejäänud purjetükid.

Lõppude lõpuks kukkus neil välja üpris mugav väike pesake. Clayton viis sinna tekid ja osa käsipagasist.

Päev hakkas juba õhtusse kalduma, ent kuni oli veel valge, ehitas Clayton rohmaka redeli, et leedi Alice võiks oma uude asukohta ronida

Kogu päev lendasid ja sädistasid ümberringi ereda sulestikuga linnud ning karglesid lobasuised pärdikud, kes üllatuse ning erakordse huviga jälgisid endi keskele ilmunud uusi olendeid ja nende veidra pesa ehitamist.

Ehkki nad mõlemad, nii Clayton kui ka tema naine, olid kogu aeg valvel, ei näinud nad suuri loomi Ent paaril korral põgenesid nende väikesed naabrid — pärdikud — kisa ja vingumisega lähema künka otsast, heites selja taha ehmunud pilke. Oli selge — justkui rääkinuks nad sõnades —, et nad kardavad midagi kohutavat, mis varjas end künka taga.

Just siis, kui hakkas hämarduma, sai Claytonil redel valmis ja ammutanud läheduses olevast ojast suure kannutäie vett. ronisid mees ja naine oma suhteliselt ohutusse õhu-lisse tuppa.

Oli väga soe ja Clayton lükkas katte kõrvale. Nad istusid ristijalu oma tekkidele ja leedi Alice jäi üksisilmi vahtima metsa tumenevaid varje. Äkki ta võpatas ja haaras Claytonil käest

«John,» sosistas ta, «vaata, mis see on! Kas inimene?»

Clayton vaatas osutatud suunas ja nägi tumedal taustal ähmaselt kangastuvat siluetti. .. Mingisugune tume kuju seisis täies pikkuses künka otsas

Ta seisis vaid hetke, otsekui kuulatades, siis aga pöördus aeglaselt ümber ja kadus džunglisse.

«Mis see oli, John?»

«Ei tea, Alice,» vastas mees tõsiselt. «On liiga pime, et midagi näha Ehk oli see lihtsalt kuu heidetud vari.»

«Ei, John! Kui see polnud inimene, siis oli ta mingi hiiglasuur ja eemaletõukav inimese paroodia. Ma kardan!»

Mees kallistas teda tugevasti ja sosistas julgustavaid ning lembesõnu. Kõige suuremat muret nende hädas tegi Claytonile oma noore naise hingevaev. Ise vapper ja kartmatu, oli ta suuteline mõistma, millist kohutavat piina võib hirm tekitada nõrgemale loomusele. See haruldane omadus oli üks Paljudest suurepärastest iseloomujoontest, millega noor lord Graystock võitis kõigi teda tundnute armastuse ning lugupidamise

Peagi laskis Clayton katte alla ja sidus selle tugevasti

16

puude külge, nii et peale väikese avause mere poole oli nende pesa igast küljest suletud

Nüüd oli siin väikeses õhulises pesakeses täiesti pime. Nad heitsid tekkidele pikali ja püüdsid unes leida kas või lühikest puhkust ja unustust.

Clayton lamas näoga avause poole, käepärast püss ja kaks revolvrit.

Nad ei jõudnud veel silnugi sulgeda, kui nende selja tagant džunglist kostis pantri hirmuäratav karje. See muudkui lähenes; lõpuks kuulsid nad seda otse enda all. Terve tund või veelgi rohkem nuuskis ja kraapis panter nende lavatsit hoidvaid puid. Lõpuks eemaldus ta piki rannikut Ja Clayton nägi teda selgesti eredas kuupaistes See oli tohutu suur ilus loom, suurim, keda ta seni oli näinud.

Pikkade öötundide jooksul uinusid nad vaid tükati. Ääretu džungli ebatavalised öised hääled,' mida tõid kuuldavale selle musttuhat asukat, hoidsid nende vintsutatud närve kogu aeg pingul. Sadu kordi hüppasid nad üles, kuuldes mingite saladuslike olendite läbilõikavat kisa või hiilivaid liigutusi.

III. Elu ja surm

Kogu öö ei saanud nad peaaegu üldse sõba tümale ja koidikul tundsid suurt kergendust

Pärast kasinat hommikusööki, milleks olid soolatud sealiha, kohv ja kuivikud, hakkas Clayton püstitama alalist elamut. Ta mõistis hästi, et kuni nad pole end džunglist eraldanud nelja tugeva seinaga, ei saa loota julgeolekule ega rahule.

Töö oli raske. Väikese ühetoalise hurtsiku ehitamiseks kulus peaaegu terve kuu Clayton tegi selle ligi kuuetollise läbimõõduga palkidest, vahed aga matsis kinni saviga, mida leidis mõne jala sügavuselt mullapinna alt. Ühte toanurka tegi ta mererannast korjatud väikestest rahnudest ahju. Kui maja oli valmis, kattis ta selle igast küljest nelja tolli paksuse savikorraga.

Aknavõrestiku tegi Clayton ligi tollise läbimõõduga okstest Need olid risti-rästi tihedasti läbi põimitud nagu tugev rest, mis suutis võimsate kiskjate rünnakule vastu pidada Selline rest ei takistanud värske õhu juurdevoolu onni ja oli ühtaegu ka kindel kaitse.

Kaheviiluline katus oli kaetud tihedalt üksteise vastu pressitud väikeste okstega, peale aga pandud paks kiht pikka džunglirohtu ja palmioksi. Seejärel sai ka katus saviga paksult kokku mätsitud.

Ukse lõi Clayton kokku kastide laudadest, kuhu olid pakitud nende asjad Ta tagus laudu ristamisi, seni, kuni sellest sai niisugune massiivne ehitis, et seda vaadates puh-kesid mõlemad naerma.

Kuid siin sattus Clayton kõige suuremasse kimbatusse

17

tal polnud massiivse ukse jaoks uksehingi. Ent pärast kahepäevast visa tööd õnnestus tal meisterdada kaks hiiglasuurt ja kohmakat puust hinge. Nendega ta panigi ukse ette, nii et see vabalt kinni ja lahti käis

Krohvimis- ja muud tööd lõpetas Clayton juba pärast seda, kui nad olid onni kolinud. Seda tegid nad aga niipea, kui katus sai peale, ööseks tõstsid nad ukse ette kohvrid ning kastid, ja niiviisi oligi neil küllaltki ohutu ja mugav elamine.

Voodi, toolide, laua ja riiulite tegemine oli võrdlemisi lihtne ning teise kuu lõpuks olid lord ja leedi Graystock saanud endale igati korraliku toasisustuse Kui poleks olnud alalist hirmu metsloomade ees ja üksindusest üha kasvavat ahastust, oleksid nad oma olukorraga võinud leppida.

Öösel möirgasid ja ulgusid suured kiskjad nende väikese hurtsiku ümber, kuid sageli korduvate häälte ja müraga võib harjuda niivõrd, et varsti lakkad neile tähelepanu pööramast. Lõpuks harjusid Claytonid öiste häältega ja magasid sügavasti hommikuni välja.

Kolmel korral juhtusid nad nägema kiiresti mööduvaid inimesesarnaseid olendeid, selliseid, nagu nad olid näinud esimesel ööl, aga need ilmutused ei tulnud kunagi nii lähe-
dale, et nad võinuksid kindlalt öelda, olid need inimesed või loomad.

Sädelevad linnud ja väikesed ahvid olid oma uute tuttavatega harjunud. Ilmselt polnud nad kunagi varem inimestega kohtunud, nüüd aga, kui esmane kartus oli kadunud, hakkasid nad tulema üha lähemale ja lähemale. Neid tõmbas inimese poole see veider uudishimu, mis juhib laante, džunglite ja steppide metsikuid asukaid. Kuu .aja möödudes muutusid paljud linnud juba nii usaldavaks, et võtsid toitu Claytoni pihult.

Kord õhtul, kui Clayton puid langetas (ta kavatses oma hurtsikule veel mõne toa juurde ehitada), tormasid temu väikesed sõbrad pärdikud suure kisaga künkalt alla ja

pugesid džunglisse peitu Ehmunud pilke selja taha heites peatusid nad Claytoni juures ja hakkasid erutatult vadis-tama, justkui hoiatades teda läheneva hädaohu eest.

Ja ta nägi seda, mida väikesed ahvid nii väga kartsid: inimkiskjat, mõistatuslikku olendit, kes oli juba korduvalt poolfantastilisel kujul nendest kiiresti mööda vilksatanud. Kiskja läks läbi džungli poolpüsti, puudutades oma kokkupigistatud rusikatega aegajalt maad See oli suur antro-poid, inimahv. Lähemale tulles urises ta raevukalt ja haukus vahel kumedalt.

Clayton oli hurtsikust päris kaugel ja raius hoolega ehituseks väljavalitud puud. Kuude kaupa polnud ükski kohutav loom söandanud hurtsikule läheneda päevavalges ja see oli ta teinud muretuks. Kõik oma relvad oli ta onni jätnud. Ja nüüd, nähes läbi põõsaste endale lähenemas suurt ahvi, mõistis ta, et taganemistee on ära lõigatud, ja tundis värinat üle selja Ainus relv oli tal kirves ja ta sai väga hästi aru. et tema väljavaated edule võitluses selle julma koletisega

18

olid täiesti tühised. «Oo. jumal, kuid Alice?» mõtles la. «Mis saab Alice'ist?»

Tal ehk õnnestub veel onnini joosta. Jooksu pealt hüüdis la naisele, et see majja läheks ja ukse kinni paneks.

Leedi Graystock istus hurtsiku lähedal. Mehe hüüdu kuuldes tõstis ta pea ja nägi. kuidas ahv niisugusele suurele ja kohmakale elukale hämmastava kiirusega Claytoni teele ette hüppas.

Alice jooksis karjudes hurtsiku poole. Sisse tormanud, vaatas ta tagasi ja tal jäi süda õudusest seisma: kohutav metsloom oli tema mehe tee juba ära lõiganud Nüüd seisis Clayton ahvi ees. hoides kahe käega kirvest ja valmis lööma sellega raevunud looma niipea, kui see tema kallale sööstab.

«Pane uks riivi, Alice!» karjus Clayton. «Ma saan sellest ahvist kirvega jagu.»

Kuid ta teadis, et teda ootab kindel surm. ja seda teadis ka Alice.

Temale kallaletunginud ahv oli suur isasloom. kes kaalus arvatavasti vähemalt kolmsada naela Sorakil kulmude alt välkusid tigedalt väikesed lähestikku asetsevad silmad, teravad hundikihvad aga paljastusid raevukalt, kui loom oma ohvri ees hetkeks peatus. Clayton märkas, kuidas ahvi selja taga paarikümne sammu kaugusel onni uks taas avanes. Teda haaras õud. nähes oma noort naist, püss käes. toast välja tormamas.

Tema, kes tulirelva oli alati kartnud niivõrd, et ei julgenud seda isegi puudutada, sööstis nüüd oma lapsi kaitsva emalõvi vaprusega ahvi kallale

«Alice! Tagasi!» karjatas Clayton. «Jumala eest. tagasi!»

Kuid naine ei võtnud teda kuulda. Samal hetkel viskus ahv Claytoni peale ja tal polnud enam rääkimiseks mahti.

Inimene virutas kõigest jõust kirvega, kuid võimas loom haaras sellest oma kohutavate käppadega kinni, rebis Claytoni käest ära ja viskas kaugele eemale

Metsiku urinaga sööstis nüüd ahv oma kaitsetu ohvri kallale, aga enne kui ta kihvad inimese kõri puudutasid, lajatas vali püssipauk ja kuul sattus ahvi selga abaluude vahele.

Virutanud Claytoni maha, pöördus loom uue vaenlase poole. Nüüd seisis ta ees surmani hirmunud noor naine, kes püüdis tagajärjetult veel kord tulistada. Ta ei tundnud püssi mehhanismi ja löökraud toksis abitult tühja padrunikeste.

Raevu- ja valuröögatusega viskus ahv hapra naise peale, ja Alice langes minestusse

Peaaegu samal ajal kargas Clayton püsti. Hetkegi mõtlemata, et tema abi on täiesti kasutu, sööstis ta edasi, et ahvi naise liikumatu keha pealt ära rebida. See läks tal korda ilma suurema vaevata. Hiiglasuur ahv varises tema ette rohu sisse elutult maha - ta oli surnud. Kuul oli teinud oma töö.

Kiirelt naise üle vaadanud, veendus Clayton, et ta on elus ning vigastamata. Ilmselt oli loom surnud sel hetkel, kui ta Alice'ile peale viskus

19

Mees võttis naise ettevaatlikult sülle — ta oli ikka veel teadvusele tulemata — ja kandis hurtsikusse Kulus kõvasti oma paar tundi, enne kui Alice lõpuks toibus.

Juba tema esimesed sõnad tekitasid Claytoni hinges ähmast rahutust. Alice ütles:

«Oo, John, kui hea on meil olla kodus! Ma nägin hirmsat und! Mulle näis, kallis, et me pole üldse mitte Londonis vaid kusagil kohutavas, metsikus paigas ja et meid ründa vad hirmsad loomad.»

«Jah, muidugi. Alice!» lausus ta naise laupa paitades. «Kuid katsu nüüd uuesti magama jääda ja ära enam unenäole mõtle »

Sel ööl, mil ukse ees kiunus leopard ja künka tagant kostis lõvi kumedat möirgamist, sündis ürgmetsa serval tillukeses toakeses abielupaar Claytonil väike poeg.

Leedi Graystock ei toibunudki enam vapustusest, mille põhjustas suure ahvi kallaletung. Ta elas pärast lapse sündi veel aasta, kuid kordagi ei läinud hurtsikust välja ega saa nud aru, et ta polegi Inglismaal.

Mõnikord küsitles ta Claytonit kohutavate öiste häälte kohta, päris, miks pole teenijat ja kuhu on kadunud kõik tuttavad Rääkis sellest, kui veider on nende mööbel. Ja kuigi Clayton ei varjanud tema eest tõde, ei mõistnud naine mehe sõnu.

Muidu oli ta täiesti normaalne. See rõõm ja õnn, mida andis väike poeg, samuti mehe alaline tähelepanu ning hoo litsus muutsid selle aasta talle väga õnnelikuks, kõige õnnelikumaks ta noores elus.

Clayton mõistis väga hästi, et kui naine oleks täielikult valitsenud oma intellektuaalseid võimeid, siis oleks see aasta toonud talle lakkamatut muret ning hingepiina. Ja ehkki ta selle all kibedalt kannatas, nähes naist sellises Olukorras, oli ta ajuti peaaegu rõõmus, et naine ei suuda täitjata asjade tõelist olemust.

Ta oli juba ammu maha matnud vähimagi pääseniisloo tuse. Neid võis päästa vaid mingi juhus. Endise innuga täiustas ta hurtsiku sisemust Põrandat katsid lõvi- ja pant-rinahad. seinu ehtisid riiulid ning kapikesed. Tema kätega tehtud savivaasides õitsesid kaunid troopikalilled. Rohust ning bambusest punutud eesriided katsid aknaid, ja mis kõige raskem tema napi töoriistavaliku juures, tal oli korda läinud hööveldada siledaks lauad, et katta seinu, põrandat ning luge.

Et ta oli võimeline oma kätega tegema säärast harjumatut tööd, see valmistas talle alalõpmata rõõmsat üllatust. Tu armastas oma tööd: tegi seda ju oma naise ja maimukese jaoks, kes oli nende mõlema silmatera, kuigi suurendas sada korda tema vastutust ja olukorra koledust.

Sel aastal ründasid Claytonit suured ahvid. Need kohutavad inimesetaolised olendid hulkusid nüüd nähtavasti suure karjaga ümbruskonnas ringi. Et Clayton ei väljunud enam kunagi ilma püssi ja revolvrita, siis ta neid tohutuid loomi eriti ei kartnud

20

Ta tugevdas' aknareste ja tegi uksele puust tabaluku. Jahile minnes või toiduvarude täiendamiseks puuvilja korjates ei kartnud ta enam, et metsloomad väikesse hurtsikus-se tungivad.

Esialgu tappis ta ulukeid otse hurtsiku aknast, majast väljumata, pikapeale hakkasid loomad kartma ja vältima veidrat koobast, kust lendas välja hirmuäratavat püssituld.

Vabal ajal tavatses Clayton naisele ette lugeda Inglismaalt kaasavõetud raamatuid. Nende hulgas oli rohkesti laste pildiraamatuid ja aabitsaid. Ärasõidu eel olid nad ar-vestanud, et kuni nad Inglismaale tagasi jõuavad, on. nende laps just parajas eas sellist kirjandust lugema.

Mõnikord vabadel hetkedel kirjutas Clayton päevikut, ja. harjumuspäraselt alati prantsuse keeles. Ta märkis päevikusse üles kõik nende kummalise elu üksikasjad. Seda vihikut hoidis ta lukustatult väikeses metall-laekas.

Täpselt aasta pärast väikese poja sündi leedi Alice suri. Tema surm oli niivõrd rahulik, et Clayton taipas alles mitu tundi hiljem, et naine on tõepoolest surnud.

Ta ei adunudki paugupealt oma olukorra koledust. Nähtavasti ei osanud ta täiel määral hinnata seda kaotust ja kohutavat vastutust, mis seoses väikese rinnalapse hooldamisega nüüd tema õlgadele langes.

Viimane sissekanne tema päevikusse oli tehtud hommikul kohe pärast naise surma, selles teatab ta juhtunu kurbi üksikasju . . Teatab asjalikul toonil, mida läbib kohutav väsimus, apaatia ja lootusetus, mis veelgi tugevdab üles-tähendatu traagilist mõtet.

«Mu väike poeg nutab, ta kõht on tühi. Oo, Alice, Alice, mida ma pean tegema?»

Kirjutanud need sõnad — viimased oma elus —, langetas ta väsinult pea kätele ja jäi kummargile laua kohale, mille ta oli teinud selle jaoks, kes lebas nüüd liikumatuna ja külmana oma asemel

Tükk aega ei häirinud džungli hauavaikust peale lapse kaebliku nutu ükski hääl.

IV. Ahvid

Miili kaugusel ookeanist keset metsa asuval platool möirgas ja viskles metsikus raevuhoos ahvisugukonna pealik vana Kerchak.

Nooremad ja väledamad ahvid olid hiiglasuurte puude kõige kõrgematele .okstele roninud, et mitte ette jääda. Nad eelistasid oma raskuse all nõtkuvatel okstel kukudes pigem riskida eluga kui jääda vana Kerchaki lähedusse tema järjekordse ränga märatsushoo ajal.

Teised isased põgenesid igasse kaarde laiali. Märatsev loom oli jõudnud oma tohutute vahust tilkuvate kihvadega purustada ühel neist selgroolülid

Õnnetu noor emasloom prantsatas kõrgelt oksalt alla ja

kukkus otse Kerchaki jalge ette maha. Metsiku röögatusega tormas viimane talle kallale ja rebis küljest oma võimsate kihvadega tohutu lihatüki välja. Seejärel haaras ta murdunud oksa ja hakkas vihaselt emast pähe ning turjale tftmi-tama, kuni koljust sai puderjas mass

Ja siis märkas ta Calat. Naastes oma pojukesega toidu-otsinguilt, ei teadnud Cala võimsa isaahvi meeleolust midagi. Äkki kõlas tema sugukondlaste läbilõikav hoiatuskisa, mis sundis Calat otsima pääsmist meeletus põgenemises.

Kuid Kerchak tormas talle järele ja oli juba jalast kinni haaramas. Siis tegi Cala ühelt puult teisele meeleheitliku hüppe — väga ohtliku hüppe, mille ahvid sooritavad üksnes viimases hädas.

Hüpe õnnestus, ent kui ta oksast kinni haaras, pääses ootamatust tõukest tema kaelas rippuv pojuke lahti ning keereldes ja vääneldes lendas vaene olevus kolmekümne jala kõrguselt alla.

Unustanud kohutava Kerchaki, sööstis Cala vaikselt oiates pojukese juurde. Ent kui ta väikese vigastatud kehakese oma rinnale surus, oli elu sellest juba lahkunud.

Ta istus kurvalt, kiigutades väikest ahvi, ja Kerchak ei tülitanud teda enam. Ahvipoja surmaga lõppes ta deemonlik märatsushoog niisama ootamatult, nagu see oli alanud.

Kerchak oli tohutu suur ahvide kuningas, kes kaalus arvatavasti kolmsada viiskümmend naela. Tema otsmik oli madal ja lauge, verd täis valgunud väga

väikesed silmad asetsesid lähestikku kahel pool laia lamedat nina. Kõrvad olid laiad ja õhukesed, kuid väiksemad kui enamikul tema sugukonna ahvidest.

Hirmuäratav loomus ja võimas jõud tegid temast väikese sugukonna valitseja, kus ta oli kahekümne aasta eest sündinud.

Nüüd, olles oma jõu poolest kõigist üle, ei kohanud ta ürgmetsas ühtegi ahvi, kes julgenuks temaga võimu pärast võidelda. Ka teised suured metsloomad ei tülitanud teda.

Kõigist metsaelajatest ei kartnud teda üksnes vana elevant Tantor, ja ainult teda kartis Kerchak. Kui Tantor pasundama hakkas, ronis suur ahv oma sugukondlastega kõrgetesse latvadesse Antropoidide sugukonda, kus võimutses Kerchak tänu oma raudsetele käppadele ja irevil kihvadele, kuulus kuus või kaheksa perekonda. Igas perekonnas oli täiskasvanud isane naiste ja lastega, nii et sugukonnas oli kokku kuuskümmend kuni seitsekümmend ahvi.

Cala oli Tublati-nimelise isase kõige noorem naine. Tub-lalt tähendas «murtud nina», ja poeg, kes Cala silme all surnuks kukkus, oli tema esiklaps. Ta ise oli kõigest üheksa- või kümneaastane.

Noorusele vaatamata oli ta hea kehaehitusega suur tugev loom. Kõrge kumer laup andis tunnistust suuremast arukusest kui teistel tema suguvendadel. Seega olid tal ka suuremad võimed tunda emaarmastust ja -muret.

Ja ikkagi oli ta üksnes ahv — tohutu suur julm ja kohutav loom gorilladele lähedasest liigist, tõsi küll, mõnevõrra

22

arukamast kui gorillad ise. See ja lisaks Kerchaki jõud tegi tema sugukonna kõigist inimahvide sugukondadest kõige hirmuäratavamaks.

Kui kari märkas, et Kerchaki märatsushoog oli vaibunud, laskusid kõik pikkamisi peidupaikadest maa peale ja asusid poolelijäänud tegevuse kallale

Lapsed mängisid ja hullasid puude ning põõsaste vahel. Täiskasvanud ahvid lebasid pehmel koduneval rohuvaibal Teised pöörasid ümber mahakukkunud oksi ja mädanenud kände, otsides nende alt väikseid putukaid ja roomajaid, mis sealsamas kohe ära söödi. Mõni uuris puid ja põõsaid, otsides puuvilju, pähkleid, väikseid linde ja nende mune.

Selline tegevus kestis ligi tund aega Siis kutsus Kerchak kõik kokku ja käskis endale järgneda mere äärde.

Lagedates kohtades käisid ahvid enamjaolt maad mööda, hoidudes suurte elevantide' jälgedesse, kuna see oli ainuke rada tihedasti läbipõimunud põõsaste, liaanide ja puude rägastikus. Nad kõndisid kohmakalt, aeglaselt, jalalt jalale taarudes; asetasid rusikasse pigistatud käed maapinnale ja heitsid oma töllakat keha ettepoole.

Kui tee viis läbi noore metsa, liikusid nad edasi märksa kiiremini oma väikestele suguvendadele pärdikutele omase osavusega oksalt oksale hüpates. Cala kandis kogu aeg oma pojukese tillukest surnukeha, surudes seda tugevasti vastu rinda.

Peatselt pärast keskpäeva jõudis ahvikari rannikul kõrgu- ' vale künkale, kust paistis väike hurtsik Sinna Kerchak just suunduski.

Ta oli näinud, kuidas paljusid tema suguharust oli tapnud veidras koopas elutseva valge ahvi käes mustast kepist väi-japaiskuv mürin

Oma toore mõistusega otsustas Kerchak iga hinna eest surmatoova kepi endale saada ja uurida salapärast koobast nii väljast kui seest.

Ta põles soovist lüüa kihvad selle kohutava looma kaela, keda ta kartis ning vihkas. Korduvalt käis ta oma sugukonnaga luurel, passis hetke, et ootamatult tabada valget ahvi

Viimasel ajal olid ahvid kallaletungidest loobunud. Nad isegi ei lähenenud enam hurtsikule, sest iga kord tõi väike must paukuv kepp neile surma.

Sel päeval nad inimest ei näinud. Hurtsiku uks oli lahti. Pikkamisi, ettevaatlikult ja käratult roomasid ahvid läbi džungli väikese hurtsiku poole. Polnud kuulda ei urinat ega vihakarjeid: väike must kepp oli neid õpetanud lähenema vaikselt, et teda mitte üles äratada

Nad hiilisid üha lähemale, kuni Kerchak ukseni jõudis ja sisse vaatas. Tema taga seisid kaks isast ja Cala, surudes tugevasti oma rinna vastu väikest surnukeha

Koopa sisemuses nägid nad valget ahvi; ta oli põigiti lauale vajunud, pea kätel. Asemel lebas teine, purjeriidega kaetud kogu, samal ajal kui tillukesest puuhalust kostis lapse kaeblikku nuttu.

23

Kerchak astus kuuldamatult sisse ja valmistus hüppeks. Kuid sel silmapilgul tõusis John Clayton püsti ja pöördus ahvide poole.

Pildist', mis talle avanes, tardus veri soontes. Ukse juures, seisis kolm isaahvi, nende selja taga trobikonnas teised. Palju neid seal kokku oli. seda ei saanud ta iialgi teada. Revolvrid ja püss rippusid tükk maad eemal seinal. Kierchak sööstis talle peale

Kui ahvikuningas oli lahti lasknud elutu keha, kes alles minuti eest oli olnud John Clayton. Graystocki lord. märkas ta väikest hälli ja suundus selle poole. Kuid Cala jõudis temast ette Enne kui teda takistada suudeti, haaras ta väikese elus maimukese sülle, lipsas uksest välja ja ronis kandamiga puu otsa.

Tühja hälli jättis ta oma surnud poja. Elava lapse nutt oli äratanud temas emaliku õrnuse, mida surnu enam ei vajanud. Leidnud kõrgel keset võimsaid oksi endale iste-koha, surus Cala nutva lapse rinnale. Viimane tunneta? vaistlikult ema ja jäi vait. Inglise lordi ja leedi poega hakkas rinnaga toitma suur emaahv Cala.

Sel ajal uurisid metsloomad kõike, mis leidus veidra koopa sisemuses.

Veendunud, et Clayton on surnud, huvitus Kerchak asemel lebavast purjeriidega kaetud esemest

Kergitanud ettevaatlikult riide serva, nägi ta selle all naise keha. Ta rebis toorelt katte maha. haaras määratu suurte karvaste kätega liikumatust valgest kõrist ja viskus talle peale Kerchak lõi oma kihvad sügavale külma ihusse. Kuid mõistes, et naine on surnud, hakkas ta uurima toa sisustust, tundmata rohkem huvi leedi Alic'i ja lord Johni vastu.

Kõige rohkem meelitas teda seinal rippuv püss Ta oli kuude kaupa unistanud sellest imelikust kepist. Nüüd oli see tema võimuses, kuid ta ei julgenud seda puudutada.

Ettevaatlikult lähenes ta püssile, valmis jalga laskma niipea, kui kepp hakkab kõrvulukustava mürinaga kõnelema, nagu ta sageli oli rääkinud nendega tema sugukonnast, kes teadmatusest või kergemeelsusest olid kepi valgele peremehele kallale tunginud.

Tema metsloomaarus pesitses mingi aimdus, et müristav kepp on ohtlik vaid selle käes, kes temaga ümber käia oskab. Ometi kõhkles ta mitu minutit, enne kui tihkas seda puudutada.

Ta kõndis kepi ees edasi-tagasi, laskmata silmist teda huvitavat eset

Võimas ahvikuningas taarus oma pikkadel jäsemetel toas ringi käia nagu karkudel komberdav inimene ja tõi kuuldavale kumedaid möiratusi, mis vaheldusid läbilõikava ulgumisega. Džunglis polnud sellest midagi hirmsamat.

Lõpuks ta seisatas püssi ees Pikkamisi tõstis ta määratu suure kämbla ja puudutas läikivat rauda, kuid tõmbas sellp kohe tagasi ja hakkas taas käima mööda tuba. Tundus, nagu

24

püüdnuks tohutu loom oma metsiku möirgamisega sisendada endale julgust püssi kätte võtta.

Ta peatus, sundis taas end arglikult puudutama külma terast, peaaegu silmapilkselt tõmbas käe tagasi ja jätkas uuesti oma rahutut kõndimist.

Nii talitas loom mitu korda, kuni ta liigutused muutusid üha kindlamaks. Lõpuks rebis ta püssi konksu otsast maha ja pigistas käppade vahele. Veendunud, et kepp ei tee talle häda, hakkas ta seda põhjalikult üle vaatama. Ta katsus püssi igast kandist, vahtis musta toru sisse, puudutas püssi-kirpu, rihma ja lõpuks päästikut.

Hurtsikus olevad ahvid kükitasid sel ajal ukse juures ja jälgisid oma pealikut Teised tunglesid väljas, sirutasid kaela ja püüdsid tuppa vaadata. Juhuslikult vajutas Kerchak päästikule. Väikeses toas lajatas kõrvulukustav pauk, Nii ukse ees kui ka selle taga prantsatasid ahvid maha, tallates meeletus paanikas üksteist.

Ka Kerchak oli ehmunud. Isegi niivõrd, et unustas käest lasta selle kohutava lärmi põhjustajat ja tormas, püss kramplikult peos, ukse poole.

Ta kargas välja, kuid püss takerdus ukse külge ja tõmbas selle põgenevate ahvide järel kõvasti kinni.

Hurtsikust veidi eemal jäi Kerchak seisma ja märkas siis, et tal on püss ikka veel käes. Ta viskas selle kähku eemale, justnagu olnuks raud tulipalav. Ta ei tahtnudki enam keppi, metsloom ei talunud kohutavat müra. Kuid see-eest ta veendus, et iseenesest on hirmus kepp täiesti ohutu.

Läks terve tund, enne kui ahvid julgesid taas hurtsikule lähemale tulla. Oma kurvastuseks nägid nad, et uks oli kõvasti kinni ja kõik pingutused seda lahti kangutada jooksid tühja Claytoni nupukalt meisterdatud riiv oli Kerchaki selja»taga ukse lukustanud. Ka ahvide katsed läbi võretatud akende sisse tungida jäid tulemusteta

Luusinud veel mõnda aega ümbruskonnas, asusid nad tagasiteele

Cala polnud kordagi oma väikese kasupojaga maa peale laskunud. Kui Kerchak käskis tal nüüd alla tulla ja tegi seda tavalise häälega, siis laskus ta kergejalgselt ja ühines teiste kodu poole liikuvate ahvidega.

Neid aga, kes püüdsid tema veidrat pojukest lähemalt vaadata, kohtas Cala paljastatud kihvade ja kumeda ähvardava urinaga.

Kui talle püüti selgitada, et keegi ei taha tema lapsele halba teha, lubas ta lähemale tulla, kuid ei lasknud kedagi oma kandamit puudutada. Ta tundis, et laps on nõrk ning habras, ja kartis, et sugukondlaste jõhkrad käed võivad pisikesele viga teha.

Cala teekond oli eriti raske, sest kogu aeg haaras ta puude okstest kinni ainult ühe käega Teisega surus ta uut poega meeleheitlikult enda vastu, ükskõik kust nad ka läbi ei läinud. Teiste ahvide lapsed istusid ema kukil, käed kõvasti karvase kaela ümber ja jalad kaenla alt läbi torgatud, ega takistanud nende liikumist. Cala aga kandis tillukest lord

25

Graystocki, surudes teda tugevasti enda vastu. Lapse õrnad käed hoidsid kinni tema rinda katvatest pikkadest mustadest karvadest.

Calal oli raske ja ebamugav. Kuid tal oli meeles, kuidas tema enda laps oli seljast maha prantsatades surma saanud ja ta ei tahtnud teisega enam riskida.

V. Valge ahv

õrnalt toitis Cala oma leidlast ja imestas saiakesi vaid selle üle, miks ei muutu ta tugevamaks ning osavaks nagu teiste emade lapsed. Juba aasta oli möödas päevast, kui laps tema kätte oli sattunud, aga ta hakkas alles käima. Puude otsas ronimises oli ta aga täielik käpard!

Mõnikord rääkis Cala vanemate emastega oma armsast lapsest ja ükski neist ei suutnud mõista, miks ta on nii mõistatuslik ja saamatu, näiteks kas või sellise lihtsa asja juures nagu endale toidupoolise hankimine.

Ta ei osanud endale toitu leida, ehkki sellest päevast, mil Cala ta enda juurde võttis, oli möödas juba rohkem kui kakskümmend kuud.

Teadnuks Cala, et laps oli enne tema kätte sattumist ilmas elanud juba kolmteist kuud, pidanuks ta teda täiesti lootusetuks. Olid ju tema sugukonna väikesed ahvid pärast kahte või kolme kuud rohkem arenenud kui see väike muulane pärast kahtekümmend viit.

Cala mees Tublat ei sallinud last silma otsaski ja kui emasloom poleks teda suurima kiivuse ning hoolega kaitsnud, leidnuks ta juba ammugi võimaluse maimuke oma teelt koristada

«Temast ei saa kunagi suurt ahvi,» arutles Tublat. «Ja sinul, Cala, tuleb teda eluaeg süles tassida ning tema eest hoolitseda. Mis kasu on temast meil ja meie sugukonnal? Kõige parem on ta magamise pealt rohu sisse maha jätta, sina aga tood ilmale tugevaid ahve, kes oskavad meid vanaduses kaitsta »

«Ei, Murtud Nina, mitte mingi hinna eest,» vaidles Cala vastu, «kui ma ka peaksin teda kandma kogu elu!»

Siis pöördus Tublat Kerchaki poole ja nõudis, et kuningas sunniks oma võimuga Calat Tarzanist loobuma. Selline nimi oli antud väikesele lord Graystockile ja tähendas «valget nahka».

Kui aga Kerchak Calaga lapsest rääkima hakkas, teatas Cala, et ta jookseb sugukonnast minema, kui teda ja last rahule ei jäeta. Kuna igal džungliasukal on õigus sugukonnast lahkuda, kui talle seal ei meeldi, jättis Kerchak ta rahule, kartes kaotada ilusat hea kehaehitusega noort emaslooma.

Tarzan aga muudkui kasvas. Ta arenes üha kiiremini ja jõudis peagi oma ahvidest eakaaslastele järele. Kümneaastaselt ronis ta juba imeosavasti puude otsas, maa peal aga

oskas teha sääraseid trikke, mis tema väikestele õdedele-vendadele polnud üldse jõukohased

Ta erines paljuski. Tihti hämmastas neid tema imetlusväärne kavalus Kuid ta oli neist kasvult väiksem ja nõrgem. Kümneaastaselt on inimahvid juba peaaegu täiskasvanud loomad ja mõni neist kuue jala pikkune. Tarzan oli aga ikka veel poisike. Kuid see-eest milline poisike!

Lapseea esimestest päevadest peale õppis ta oma hiid-ema eeskujul oksalt oksale hüpates osavasti kasutama kasi. Suuremaks sirgudes ajas ta iga päev tundide kaupa puude latvades taga oma vendi ja õdesid.

Ta õppis peadpööritavas kõrguses kahekümne jala pikkusi hüppeid tegema ja võis ilmeksimatu täpsusega ning märgatava pingutuseta haarata kinni metsikus tuulepööri-ses keerlevast oksast. Ta võis kahekümne jala kõrgusel viskuda ühelt oksalt teisele, välkkiirelt laskuda maapinnale ja orava kerguse ning kiirusega ronida vägeva tnxipikahiig-lase kõige kõrgemasse tippu.

Ta oli vaid kümneaastane, aga juba nii tugev kui terve kolmekümneaastane mees ja võrratult liikuvam kui treenitud sportlane. Ja tema jõud kasvas iga päevaga.

Tarzan elas metsikute ahvide hulgas õnnelikult, sest teistsugust elu ta ei mäletanud ega teadnud, et maailmas on peale ääretute metsade ja džungliasukate ka midagi muud.

Kümneaastaselt hakkas ta mõistma, et tema ja ta kaaslaste vahel on suur erinevus. Tema väike päikesepruun keha kutsus temas esile põletava häbitunde, kuna ta märkas, et see on täiesti karvadeta ja paljas nagu põlastusväärse mao või muu roomaja keha

Ta katsus asja parandada, määrides end pealaest jalatallani poriga kokku. Kuid pori kuivas ära ja koorus maha. Tagatipuks tekitas see niivõrd ebameeldiva tunde, et ta otsustas kannatada pigem häbi kui ebamugavust

Lagendikul, kus sageli käis tema sugukond, oli väike järv. Selle läbipaistvas heledas veepeeglis nägi Tarzan esimest korda oma nägu.

Kord põua ajal läks Tarzan koos oma eakaaslasega järve äärde jooma. Kui nad kummargile laskusid, peegeldusid vaikses vees vastu mõlemad näod: ahvi metsik ja kohutav lõust kõrvuti vana aristokraatliku inglise suguvõsa järeltulija peente näojoontega.

Tarzan oli rabatud. Vähe sellest, et tal pole karvakatet, tuleb välja, et tal on veel ka jõle nägu Ta imestas, kuidas teised ahvid teda taluda suudavad.

Kui vastik väike suu ja tillukesed valged hambad! Kuidas need välja nägid tema õnnelike vendade võimsate mokkade ja kihvade kõrval?

Ja see peenike nina — nii armetu ja vilets, justkui näljast närbunud! Tarzan punastas, kui võrdles oma nina kaaslase oivaliste laiade ninasõõrmetega. Vaat temal on tõepoolest ilus nina! Võtab enda alla peaaegu pool nägu. «Kui hea on olla selline iludus!» mõtles kibedalt väike vaene Tarzan. Kui ta aga oma silmi lähemalt uuris, jäi ta päris norgu.

27

Tume laik, hall silmatera, ümberringi aga puha valge! Jäledus! Isegi maol pole selliseid inetuid silmi kui temal.

Ta oli nii süvenenud oma välimuse uurimisse, et ei kuulnudki kõrge rohu sahinat, mida tekitas džunglis hiiliv määratu suur loom. Ka tema kaaslane ei kuulnud midagi: parajasti jõi ta ahnelt ja mokkade matsumine summutas vaikselt hiiliva vaenlase sammud.

Nende selja taga kaldal kolmekümne sammu kaugusel varjas end suur julm emalõvi Sabor, Saba rahutult tõmblemas, sirutas ta ettevaatlikult välja suure pehme käpa ja pani selle käratult maha. Peaaegu kõhuga maad puudutades roomas see suur röövloom edasi, valmis viskuma oma saagile.

Nüüd oli ta mõlemast mitte vähimatki aimavast noorukist kümne jala kaugusel. Pikkamisi tõmbas lõvi tagajalad enda alla ja kullakarvu naha all tõmbusid pingule võimsad musklid.

Ta oli nii tihedalt end vastu rohtu surunud, et näis üleni laiaks litsutuna. Ainult turjakühm paistis üle maapinna.

Saba enam ei liikunud. See lebas tema taga, jäik ja sirge nagu kepp.

Ta ootas ühe silmapilgu, otsekui kivistunud. Ja siis hüppas kohutava möirge saatel.

Emalõvi Sabor oli tark kütt. Vähem targemale võinuks tema hüpet saatev metsik möire paista rumalana. Kas ohvrit rünnates poleks õigem talle vaikselt peale hüpata?

Kuid Sabor teadis džungliasukate väledust ja nende uskumatult teravat kuulmist. Rohukõrre ootamatu sahin oli nende jaoks niisama ilmselge hoiatus kui kõige kõvem ulgumine. Sabor mõistis, et nagunii ei õnnestu tal põõsaste tagant käratut hüpet sooritada.

Tema metsik kisa polnud mõeldud hoiatuseks. Ta tõi selle kuuldavale selleks, et vaesed ohvrid selleks lühikeseks viivuks, kuni ta surub oma küüned nende pehmesse ihusse, hirmust kangestuksid.

Mis ahvisse puutus, siis arutles Sabor õigesti. Loomake tardus hetkeks, kuid sellest jätkus täielikult tema hukkumiseks.

Kuid teine asi oli Tarzani, inimese lapsega. Elu džunglis alaliste ohtude keskel oli õpetanud teda mehiselt taluma igasuguseid üllatusi, palju terasem mõistus ilmutas sellist kiiret taibukust, mis ahvidele polnud jõukohana.

Emalõvi Sabori ulgumine elektriseeris väikese Tarzani ju ja musklid ning momentaanselt valmistus ta vastupanu "utama.

Tema ees oli sügav järv, selja taga vältimatu surm, julm surm küünte ja kihvade läbi.

Tarzan polnud kunagi vett sallinud ja tunnistas seda üksnes kui janu kustutamise abinõu Ta vihkas vett, sest sidus seda kujutlusega külmast ja paduvihmadest, millega kaasnes välk ja müristamine, mida ta kartis

Tema metsik ema oli teda õpetanud vältima järve sügavat vett Ja ta oli ju mõne nädala eest ise näinud, kuidas väike

28

Pita oli tasase veepinna alla vajunud ega tulnudki enam sugukonna juurde tagasi

Kuid tema väle mõistus valis kahest halvast parema Džungli vaikust rikkunud Sabori möire ei jõudnud veel hääbudagi, kui Tarzan tundis külmi järvevoogusid oma pea kohal kokku löövat.

Ujuda ta ei osanud, järv aga oli sügav. Ent tavaline enesekindlus ja leidlikkus ei jätnud Tarzanit maha. Need jooned olid talle eriti iseloomulikud.

Ta hakkas energiliselt käte ja jalgadega sibama, püüdes vee peale tõusta, ning tegi pingeliselt liigutusi, mis sarnanesid ujuva koera omadega. Mõni sekund hiljem oligi tal nina veest väljas ja ta adus, et niiviisi võib ta end vee peal hoida ja isegi edasi liikuda.

Tarzanit hämmastas ja rõõmustas see uus oskus, mille ta oli omandanud nii ootamatult, kuid tal polnud mahti selle üle pikemalt mõelda.

Ta ujus nüüd piki kallast ja nägi julma metslooma, kes tema väikese sõbra elutu keha kohal kükitas ja küllap teda ennastki passis

Lõvi jälgis pingsalt Tarzanit, ilmselt lootes, et ta tuleb tagasi kaldale. Kuid poiss ei mõelnudki seda teha. Selle asemel tõi ta kuuldavale oma sugukonna valju hoiatuskisa

Pea samal ajal kostis eemalt ka vastus, ja otsekohe tormas neli- või viiskümmend ahvi mööda puid kurbmängu paigale.

Kõige ees kiirustas Cala, sest ta oli ära tundnud oma lemmiklapse hääle; temaga koos oli selle väikese ahvi ema, kelle laps lamas nüüd surnult julma Sabori all.

Ehkki määratu suur emalõvi oli võitluseks paremini relvastatud kui inimahvid, ei soovinud ta siiski nende raevukate täiskasvanud isasloomadega kohtuda.

Metsiku möiratusega hüppas ta kiiresti põõsastesse ja kadus.

Nüüd ujus Tarzan kaldale ja ronis kähku yeest välja. Värskus- ja mõnutunne, mida külm vesi temas tekitas, täitis väikese olevuse rõõmsa hämminguga. Ja kui hiljem tek-kis võimalus sukelduda järve, jõkke või ookeani, ei jätnud ta seda kunagi kasutamata.

Kaua ei suutnud Cala niisuguse vaatemänguga harjuda, sest kuigi ahvid oskavad ujuda, teevad nad seda vastumeelselt ega lähe kunagi vabatahtlikult vette.

Seiklust lõviga meenutas Tarzan meelsasti. Seda laadi sündmused tõid vaheldust üksluisesse igapäevaellu. Ilma niisuguste juhtumiteta olnuks ta elu vaid toiduotsingute, söömise ja magamise igav rida.

Sugukond, kuhu Tarzan kuulus, rändas maa-alal, mille pikkus oli kakskümmend miili mööda mereranda ja laius umbkaudu viiskümmend miili sisemaale Päevast päeva luusisid ahvid sellel territooriumil, jäädes ajuti mitmeks kuuks samasse kohta. Ent kuna nad liikusid puu otsas palju kiiremini kui maad mööda, läbisid nad vahemaa sageli vaid mõne päevaga.

29

Rännakud ja peatused sõltusid toidu küllusest või vähesusest, paikkonna looduslikest oludest ja ohtlike metsloomade olemasolust. Kuid sageli sundis Kerchak ahve pikki rännakuid tegema üksnes sel põhjusel, et ta tüdines ühes ja samas kohas pikemalt olemast.

Öösel magasid nad seal, kus pimedus neid tabas. Magasid maa peal, mõnikord hiiglasuurte takjalehtede peal, vahel harva ka keha kattes. Kui ööd olid külmad, magasid nad kahe- või kolmekaupa end üksteise vastu surudes. Nii magas ka Tarzan kõik need aastad öösiti Cala kaisus.

Polnud vähimatki kahtlust, et hiiglasuur metsik loom armastas palavalt oma valget pojukest Omalt poolt tasus viimane kogu õrnusega, mis kuulunuks tema noorele kaunile emale, kui ta poleks surnud.

Tõsi küll, kui Tarzan Cala sõna ei kuulanud, andis ta poisile kergelt laksu, kuid hoopis tihedamini jagas hellitusi, kui karistas.

Tema mees Tublat aga vihkas endiselt Tarzanit ja otsis juhust valgele ahvile ots peale teha

Omalt poolt ei jätnud ka Tarzan kasutamata sobivat võimalust näidata, et ta vastab oma kasuisa tunnetele samasuguse mõõdupuuga. Kui Tarzan võis ohtu kartmata teda kiusata, teha nägusid või sõimata, viibides ema kaitsvas süles, siis tegi ta seda ilmtingimata.

Leidlik taip ja kavalus aitasid 'iarzanil nuputada sadu saatanlikke vempe, et Tublati meelt mõruks teha ja tema niigi rasket ahvielu mürgitada.

Juba varajases lapseeas oli Tarzan õppinud nööri punuma, keerutades ja sõlmides kokku pikka rohtu. Nende nööridega nuhtles ta Tublatti igal võimalusel või püüdis kaenla alt kinni haarata ja madalate okste külge riputada

Alailma nööridega mängides õppis Tarzan tegema tugevaid sõlmi ja kokkujooksvaid silmuseid. Koos temaga pakkus see tegevus lõbu ka väikestele ahvidele. Nad püüdsid Tarzanit matkida, kuid tema üksinda nuputas need välja ja tegi ka teoks.

Ükskord niiviisi oma kaaslastega mängides heitis Tarzan silmuse ühe ahvi kaela, nöör otsapidi käes Silmus jooksis ahvi kaela ümber kokku, sundides teda jooksu pealt kõige ootamatumal kombel järsult peatuma.

«Ahaa, see on uus ja tore mäng!» mõtles Tarzan ja proovis sedamaid vigurit korrata Edasi harjutas ta püüdlikult, kuni valdaski lassoheitmise kunsti

Siitpeale muutus Tublati elu nagu mingiks painajalikuks unenäoks. Ükskõik, kas ta magas või kõndis, päeval või öösel, kunagi ei võinud ta kindel olla, et nähtamatu ja kuuldamatu silmus ta kaela ümber kokku ei tõmbu ja teda ära ei kägista.

Cala karistas Tarzanit ja Tublat vandus talle verist kättemaksu, isegi vana Kerchak pani ta koerustükke tähele, hoiatas ja ähvardas, aga kõik oli asjata: Tarzan ei võtnud kedagi kuulda ja peenike tugev silmus haaras Tublati kõri ümbert just siis. kui ta seda kõige vähem oskas oodata.

30

Teistele ahvidele tundusid Tarzani tembutamised Tubla-tiga naljakatena, sest Murtud Nina oh ohtlik vanamees, keda keegi ei sallinud.

Tarzani nupukas peakeses sündis aga tänu tema inim-mõistusele üha uusi ideid Kui ta suutis rohust punutud lassoga kinni püüda oma ahvidest suguvendi, miks siis mitte proovida sellega tabada ka emalõvi Sabori.

See oli vaid mõttealge, mis pidi tema alateadvuses pikkamisi arenema ja küpsema, kuni lõpuks sai idee teoks kõiue hiilgavamal kombel.

Kuid juhtus see juba tublisti hiljem.

VI. Võitlus džunglis

Alatasa ringi hulkudes juhtusid ahvid sageli väikese lahe äärde, kus seisis lukus ja tummana väike hurtsik. Selle salapärasus sai Tarzanile kustumatu huvi allikaks

Ta piilus aknakardinate vahelt tuppa, ronis katusele ja vaatas sisse mustast korstnaavast, murdes asjatult pead nende tundmatute imede üle, mida hoidsid tugevad seinad Tarzani lapselik mõttelend lõi hurtsiku sees asuvatest ime-pärastest olenditest kõige fantastilisemaid kujutlusi. Eriti ergutas teda suletud majja sisse pääsema selle plaani täielik teostamatus

Ta askeldas tundide kaupa katuse ja akende kallal, püü des sissekäiku leida, ega pööranud peaaegu üldse tähelepanu uksele, sest oma välimuselt ei erinenud see kuigi palju massiivsetest ja ligipääsmatutest seintest.

Õige pea pärast juhtumit vana Saboriga käis Tarzan taas hurtsiku juures. Sellele lähenedes märkas ta. et paraja kauguse pealt paistis uks olevat ehitise omaette osa, sõltumatu teda ümbritsevatest seintest. Talle tuli esimest korda pähe mõte. et võibolla siin peitubki hurtsikusse pääsemise tee mida ta nii kaua oli pidanud otsima.

Ta oli üksinda Seda tuli sageli eite. kui ta hurtsiku ümber luusis, sest ahvidele siin ei meeldinud. Mürinat väl-japaiskava kepi lugu seisis neil ikka veel meeles ning tundmatu valge inimese tühja eluaset ümbritses endiselt õuduse ja saladuse loor.

Et teda ennast siit leiti, seda Tarzan ei teadnud. Keegi polnud talle seda lugu rääkinud Ahvide keeles on sõnu nii vähe, et neist piisanuks vaid müristavast kepist jutustamiseks. Kuid et kirjeldada tundmatuid veidraid olendeid, nende asju ja elamu sisustust, selleks oli ahvide keel jõuetu. Ja niisiis ammu enne seda, kui Tarzan oli nii suureks kasvanud, et lugu mõista, oli sugukond selle lihtsalt unustanud

Cala oli Tarzanile väga uduselt ning segaselt selgitanud, et tema isa oli veider valge ahv. kuid poiss ei teadnud, et Cala polnud tema lihane ema.

Niisiis astus ta sel päeval otseteed ukse juurde ja veetis seda uurides mitu tundi Tükk aega jändas ta uksehingede

lingi Ja riiviga. lõpuks tegi ta õige võtte ja tema imestuseks prahvatas uks lahti

Algul ei julgenud ta kohe sisse minna, aga kui silmad olid toa hämara valgusega harjunud, sisenes ta pikkamisi ja ettevaatlikult.

Keset põrandat lamas luukere. Luudel polnud lihast nam jälgegi, nende külge olid kleepunud kõdunenud hallitusega kaetud jäänused sellest, mis kunagi olid olnud rõivad. Asemel märkas Tarzan teist samasugust kohutavat, kuid märksa väiksemat, aga voodi kõrval tillukeses hällis kolmandat, pisikest luukeret.

Poiss silmitses neid ammumöödunud päevade kohutava tragöödia tunnistajaid vaid möödaminnes. Džunglis oli ta harjunud nägema nii surnud kui ka surevaid loomi. Teadnuks ta isegi seda. et näeb oma lihase isa ja ema põrmu, poleks ta olnud eriti vapustatud

Tema tähelepanu köitsid sisustus ja toas leiduvad esemed. Ta hakkas kõike põhjalikult ja hoolikalt uurima: kummalisi tööriistu, püssi, raamatuid, pabereid, rõivaid — vähest, mis hävitavast ajahambast rannikuäärse džungli niiskes õhus oli veel säilinud.

Seejärel avas ta need kapid ja laekad, millest tänu äsja omandatud kogemusele jagu sai. Sealt leitu oli säilinud palju paremini.

Muude asjade hulgas oli terav jahinuga, millega Tarzan endale otsekohe sõrme lõikas Sellest vähimatki hoolimata jätkas ta oma katsetusi ja veendus, et noaga võib laudade ning toolide küljest laaste lõigata.

Tükk aega lahutas ta sellega meelt, sus tüdines ja jätkas otsinguid. Ühes kapis, mis oli täis raamatuid, paelus ta tähelepanu värviliste piltidega raamat. See oli illustreeritud aabits

Auh teeb koer, kes me maja kaitseb.

B-ga algab banaan, mis lapsele maitseb.

E-ga algab ema, meile kõige kallim.

Pildid meeldisid talle pööraselt. Ta nägi rohkesti valgeid ahve, kes näo poolest temaga sarnanesid. Edasi leidis ta raamatust mitu väikest pärdikut, kelle taolisi ta oli näinud ürgmetsas puude okstel karglemas. Ent kusagil ei kohanud ta oma sugukonna ahve: terves raamatus polnud ei Kerc-hakki, Tublatti ega Calat

Esialgu püüdis Tarzan väikesi kujukesi lehekülgedelt näppudega ära võtta, kuid taipas peagi, et need pole tõelised. Tal polnud aimugi, mis see on, ega leidnud ka oma primitiivses keeles sõnu, et neile nimi anda.

Laevadel, rongidel, lehmadel ja hobustel polnud tema jaoks mingit tähendust, ta heitis neile vaid põgusa pilgu. Ent mis Tarzanit eriti huvitas ja teda isegi segadusse viis, olid arvukad mustad kujukesed värviliste piltide all ja vahel Nagu põrnikad, mõtles ta, sest paljudel neist olid jalad, kuid mitte üheigi polnud käsi ega silmi. See oli tema esimene tutvus kirjatähtedega. Sel ajal oli ta juba rohkem kui kümneaastane

32

Tarzan, kes polnud kunagi näinud mingit trükist ega kõnelnud kellegagi, kel olnuks kas või ähmaselt aimu kirjasõna olemasolust, ei suutnud kuidagi taibata nende kummaliste kujukeste tähendust.

Raamatu keskelt leidis ta oma vana vaenlase emalõvi Sabori, seejärel ka mao Hista, kes oli end kerra tõmmanud

Oo, kui põnev see oli! Kogu oma kümne eluaasta jooksul polnud ta kunagi varem midagi sellist kogenud. Ta sattus nii hoogu, et ei pannud tähele õhtu saabumist, kuni pimedus lõpuks ta üle laotus ja kõik pildid kustutas.

Tarzan pani raamatu kappi tagasi ja lükkas ukse koomale, sest ta ei tahtnud, et keegi teine leiaks tema aarde ja selle hävitaks. Astunud üha tihenevasse õhtupimedusse sulges ta hurtsiku ukse nii, nagu see varem oli suletud Aga enne lahkumist oli ta põrandal märganud jahinuga. Ta tõstis selle üles ja võttis ühes, et oma kaaslastele näidata

Vaevalt oli Tarzan džunglisse astunud, kui madala põõsa varjust tõusis tema ette hiiglasuur kuju. Esialgu pidas ta seda oma sugukonna ahviks, kuid hetk hiljem taipas, et tema ees seisab hiiglaslik gorilla Bolgani.

Poiss oli. talle nii lähedal, et põgeneda polnud enam võimalik, ja väike Tarzan mõistis, et ainus tee on paigale jääda ning võidelda, võidelda elu ja surma peale. Need suured loomad olid tema sugukonna surmavaenlased, kellega kohtudes polnud halastust loota.

Olnuks Tarzan Kerchaki ahvisugukonna täiskasvanud isasloom, olnuks ta gorillale vääriline vastane. Kuid ta oli üksnes väike inglise poiss — tõsi küll, oma ea kohta era-kordselt tugev ja lihaseline — ega võinud muidugi end oma hirmsa vaenlasega võrdsustada.

Kuid tema soontes voolas selle rahva veri, kelle hulgas oli rohkesti vägevaid võitlejaid ja osavaid sportlasi, pealegi oli ta ka ise oma elu tõttu džungli kiskjate keskel suurepäraselt treenitud

Tarzan ei tundnud hirmu niimoodi kui meie, tema väike süda lõi kiiresti, kuid üksnes erutusest. Avanenuks tal võimalus põgeneda, oleks ta seda muidugi kasutanud kuid ainuüksi sellepärast, et mõistus ütles talle: ta pole tohutu suure metsloomaga võrdväärne. Kui Tarzan adus, et põgeneda pole mõtet, astus ta vapralt gorillale vastu.

Tema näos ei liikunud ainuski lihas. Tarzan tagus gorilla tohutut keha oma rusikatega, kuid mis teeb tuul müürile? Aga Tarzan hoidis ühes käes ikka veel nuga, mille ta oli isa hurtsikust kaasa võtnud. Ja kui loom talle uuesti kallale hüppas, lõi poiss juhuslikult noa tera gorilla karvasesse rinda. Nuga tungis sügavale kehha ja loom röögatas valust ning raevust.

Silmapilk sai poiss teada, milleks oma teravat ja läikivat mänguasja kasutada. Aega viitmata kasutas ta seda uut teavet ja kui ahv poisi hammustades ning rebides maha paiskas, torkas ta noa mitu korda kuni käepidemeni ahvile rindu.

Oma liigi võitlusvõtteid kasutades jagas gorilla poisile hirmsaid kämblahoope ja rebis oma kohutavate kihvadega

33

tema kõri ning rinda. Metsikus võitlushoos veeresid nad mõnda aega mööda maad Puruks kistud ja üleni verega koos, lõi laps jahinoa pika teraga ikka nõrgemini ja nõrgemini' Siis ajas väike kogu end kramplikult sirgu ja vähimagi elumärgita veeres Tarzan ehk noor lord Graystock kõdunevale taimestikule, mis kattis tema kodudžurigli mulda.

Kerchaki sugukond oli eemalt kuulnud gorilla raevukat väljakutset. Ja nagu alati, kui ähvardas oht, kogus Kerchak silmapilk oma sugukonna kokku. Osalt tegi ta seda kaitseks ühise vaenlase vastu, sest gorilla ei pruukinud olla üksinda, osalt aga kontrollimaks, kas kõik sugukonna liikmed on kohal.

Peagi selgus, et puudu on. Tarzan. Tublat oli selle üle kohutavalt rõõmus ja protesteeris kõigest jõust abi saatmise vastu. Kerchak, kes samuti ei sallinud väikest veidrat leidlast, kuulas meelsasti Tublati ära ja õlgu kehitades pöördus lehehunniku juurde endale aset tegema. Kuid Cala mõtles teisiti. Ta polnud Tarzani kadumisest veel kuulnudki, kui juba kihutas läbi oksarägastiku selle koha poole, kust selgesti kostis veel gorilla karjeid.

Pimedus kattis maad ja üksnes kuu, mis oli nüüdsama tõusnud, niristas oma kahvatut valgust, heites lopsakale lehestikule ebardlikke varje Hõredad tuhmid kiired langesid maale, kuid selline valgus üksnes tihendas džungi kott' pimedust.

Nagu hiiglaslik viirastus hüppas Cala hääletult oksalt oksale. Kord libises ta kärmelt mööda suuri oksi, kord viskus kaugele läbi õhu ühelt oksalt teisele ja lähenes kiiresti sündmuspaigale. Tema kogemused ja džungli tundmine kinnitasid tallé, et võitluspaik on lähedal.

Gorilla karjed teadustasid, et kohutav loom peab surmaheitlust kellegi teise ürgmetsa asukaga Äkki need karjed vaikisid ja metsas võttis maad hauavaikus.

Cala ei saanud millestki aru: Bolgani karje oli kahtlemata kannatuste ja surmaeelse agoonia karje, kuid ta ei kuulnud ainsatki häält, mille järgi võinuks kindlaks teha gorilla vastase.

Oli täiesti uskumatu, et tema väike Tarzan võinuks surmata suure isaahvi. Seepärast siis, lähenedes võitluspaigale, hakkas Cala ettevaatlikumalt edasi liikuma, lõpuks aga ronis päris pikkamisi ja kartlikult mööda alumisi oksi. Rahutul pii -gul puuris ta pimedust, otsides vähimatki märki võitlejaist. Äkki nägi ta eredast kuuvalgusest ujutatud lagedal niidul Tarzani väikest purukskistud keha ja tema kõrval suurt isagorillat, kes oli surnud ja juba täiesti kangestunud.

Kumeda karjatusega sööstis Cala Tarzani juurde, surus valge verise keha oma rinnale, kuulatas,1 kas on ehk veel eluvaim sees, ja suurivaevu kuulis väikese südame nõrke tuksumist.

Ettevaatlikult ja hellalt kandis Cala teda läbi tintmusta džunglipimeduse oma sugukonna juurde. Pikki päevi ja öid

34

tuli tal istuda Tarzani juures, tuua talle toitu ning vett jä peletada kärbseid tema kohutavatelt haavadelt.

Vaesekesel polnud aimugi meditsiinist: ta oskas vaid haavu lakkuda ja sel moel neid suhteliselt puhtana hoida, kuni looduse tervendavad jõud tegid oma töö.

Esialgu Tarzan toitu vastu ei võtnud, vähkres palavikus ja sonis Kuid ta küsis alatasa juua ja Cala tõi talle vett sel ainsal kombel, mida ta oskas: omaenda suuga.

Mitte ükski naine poleks suutnud ilmutada suuremal eneseunustust ja ennastsalgavamat andumust väikese leidlapse vastu kui see vaene metsloom.

Lõpuks palavik kadus ja poiss hakkas paranema. Ühtegi kaebust ei tulnud üle ta kokkusurutud huulte, kuigi haavad tekitasid piinavat valu;

Tema rind oli osalt kuni luudeni puruks rebitud ja gorilla võimsad hoobid olid murdnud kolm roiet. Ühe käe olid hiiglaslikud kihvad peaaegu läbi purenud. Kaelast dii välja kistud lahmakas tükk liha, paljastades suure tuiksoone, mis siiski oli terveks jäänud.

Kindlameelsusega, mida ta oli õppinud oma kasvatajatelt, kannatas Tarzan valu. Ta eelistas pigem roomata kõrgesse rohutihnikusse ja lamada seal vaikselt ning kerratömbunult kui näidata avalikult oma kannatusi.

üksnes Calat nägi Tarzan enda juures alati heameelega Ent nüüd. kus tal parem oli, jäi Cala toiduotsinguil ära juba pikemaks ajaks Kuni Tarzan põdes, sõi truu loom kui-dagiviisi, et vaid hinge sees hoida. Calast oli järele jäänud vaid iseenda vari.

VII. Teadmiste valgus

Läks palju aega, mis väikesele paljukannatanud Tarzanile tundus terve igavikuna, kuni ta lõpuks jalule tõusis ja käia suutis Siitpeale hakkas ta aga paranema nii kiiresti, et kuu aega hiljem oli Tarzan niisama tugev ja liikuv kui varem.

Paranemise ajal taastas ta mälus korduvalt võitlust gorillaga. Ja tema esimene mõte oli taas üles otsida see väike imeline relv, mis oli ta lootusetult nõrgast ja kidurast olendist muutnud vägeva metslooma, d/.ungli hirmuvalitseja võitjaks.

Pealegi ihkas ta kogu hingest jälle hurtsikus viibida ja jätkata seal leiduvate imepäraste asjade uurimist.

Kord varahommikul siirduski ta nuga otsima. Peatselt nägi Tarzan oma vastase paljaksnäritud konte, ja sealsamas kõrval mahavarisenud lehtede all vedeles tema nuga, gorilla hangunud verest ja kauasest niiskel maapinnal lebamisest üleni roostes.

Talle polnud meeltmööda, et nuga enam endiselt ei läikinud, siiski oli see küllalt ohtlik relv, mida ta otsustas kasutada esimesel võimalusel Tarzanil välgatas isegi mõte, et

nüüdsest peale ei pruugi tal vana Tublati jultunud rünnakute eest pakku joosta.

Mõne hetkega oli Tarzan hurtsiku juures, tegi jälle ukse lahti ja astus sisse. Tema esmane mure oli tundma õppida luku mehhanismi ja seni, kuni uks oii lahti, uuris ta hoolikalt selle ehitust Ta tahtis täpselt teada saada, mis nimelt ust kinni hoiab ja mil viisil see avaneb, niipea kui lukku puudutada.

Tarzan nägi et ust võib lukustada ja avada ka seestpoolt. Nii poiss tegigi, et keegi ei saaks teda segada.

Seejärel asus ta hurtsikut põhjalikult üle vaatama, kuid taas köitsid ta tähelepa'nu peamiselt raamatud. Näis, nagu avaldaksid need talle mingit kummalist ebamäärast mõju. Ta ei suutnud enam millegi muuga tegelda — niivõrd paelusid teda raamatute kaasakiskuv jõud ja imetabane salapära.

Siin olid aabits, mitu lihtsat lasteraamatut, arvukalt pildiraamatuid ja suur sõnaraamat. Tarzan vaatas need kõik läbi. Kõige rohkem meeldisid talle pildid; aga ka väikesed kummalised põrnikad, mis täitsid piltideta lehekülgi, äratasid temas imestust ja panid mõtted liikuma.

Põlvili laual isa ehitatud hurtsikus oma sihvaka alasti kehaga raamatu kohale kummardunud, oli see musta juuksepahmaka ning tarkade säravate silmadega väike ürginimene ürgse teadmistejanu liigutav ning imetore elav allegooria läbi vaimse olematuse musta öö.

Pingeline mõttetöö ilmestas tema nägu. Mingil analüüsile mittealluval viisil oli ta juba leidnud võtme, et lahendada väikeste imetabaste põrnikate saladus, mis teda kimbatusse oli viinud.

Tema ees oli aabits, aabitsas aga pilt, mis kujutas väikest ahvi. See ahv sarnanes tema endaga. Välja arvatud käed ja nägu, oli ta kaetud mingisuguse kentsaka värvilise karvastikuga. Tarzan pidas karvkatteks inimese rõivaid! Pildi kohal oli viis väikest põrnikat:

P-O-I-S-S.

Ta märkas, et selle lehekülje tekstis esinesid need viis põrnikat samas järjekorras veel mitu korda.

Seejärel jõudis ta arusaamisele, et erinevaid põrnikaid tuli ette suhteliselt vähe, kuid nad kordusid tihti, mõnikord üksikult, sagedamini teistega koos.

Ta keeras aeglaselt lehekülgi, uuris pilte ning teksti ja otsis tuntud ühendi P-O-I-S-S kordumist Ta leidiski selle teise pildi alt: seal oli jälle väike ahv mingi tundmatu loomaga, kes seisis kõigil neljal jalal ning sarnanes šaaka-liga. Selle pildi all moodustasid põrnikad järgmise ühendi:

P-O-I-S-S J-A. K-O-E-R

Niisiis ^aatsid need viis väikest põrnikat alati väikest ahvi!

Sel kombel edenesid Tarzani õpingud Tõsi küll, edenesid väga visalt, sest omaenese teadmata oli ta võtnud endale raske ning vaevarikka ülesande, mis teile või mulle näiks

36

võimatuna. Ta tahtis õppida lugema, omamata vähimatki aimu tähtedest või kirjast ja eales neist kuulmata.

Kaua ei saanud Tarzan sellest ülesandest jagu. Möödus kuid ja isegi aastaid, kuni ta selle lahendas. Siiski jõudis ta ajapikku väikeste põrnikate saladuse jälile. Ja saanud viieteistkümneaastaseks, tundis ta juba kõiki tähekombinatsioone, mis väikeses aabitsas ja kahes algklassidele mõeldud lugemikus saatsid üht või teist pilti.

Endastmõistetavalt oli tal sidesõnade, verbide, koha- ja teiste määrsõnade ning eessõnade tähendusest ja kasutamisest kõige ähmasem ettekujutus

Ükskord — ta oli siis umbes kaheteistkümneaastane — leidis ta ühest lauasahtlist mõne pliiatsi. Neist ühega juhuslikult mööda lauda tõmmanud, nägi ta vaimustusega, et pliiats jätab maha musta jälje.

Tarzan hakkas uut mänguasja pruukima sellise usinusega, et laua pind kattus peagi joonte, siksakkide ja kõverate sumustega, pliiatsi süda aga kulus ära Siis võttis Tarzan uue pliiatsi, kuid seekord järgis ta juba kindlat eesmärki.

Talle tuli pähe mõte proovida ka ise kujutada mõnda neist väikestest põrnikatest, kes roomasid tema raamatute lehekülgedel.

See oli raske töö eeskätt juba sellepärast, et ta hoidis pliiatsit nii, nagu oli harjunud nuga hoidma. Loomulikult raskendas see nii kirjutamist kui ka kirjutatu mõistmist.

Ent Tarzan ei jätnud jonni. Ta tegeles kirjutamisega iga kord, kui onnis käis, ja lõppude lõpuks näitas praktiline kogemus talle kätte sellise pliiatsi hoidmise viisi, mis

kergendas seda suunata ja tõmmata. Ja siis suutis ta ka mõne väikese põrnika maha joonistada.

Niiviisi hakkas ta kirjutama.

Põrnikaid maha joonistades õppis ta ka neid loendama. Ja kuigi ta ei osanud arvutada nii, nagu meie mõistame, sai ta siiski ettekujutuse hulgast, mis rajanes ühe käe sõrmede arvule.

Mitmesuguseid raamatuid sorides jõudis Tarzan veendumusele, et nüüd tunneb ta kõiki põrnikate liike, mis esinesid eri kombinatsioonides. Seejärel pani ta kõik ilma vaevata paika. Seda oli kerge teha, oli ta ju illustreeritud aabitsat nii tihti lehitsenud.

Nii tegi tema haridus edusamme. Kuid kõige tähtsamad teadmised sai Tarzan suure illustreeritud sõnastiku ammendamatust varasalvest. Isegi siis, kui tal oli põrnikate tähendus selge, jätkas ta piltide järgi õppimist meelsamini kui lugemise abil.

Avastanud tähtede paiknemise tähestikulises järjekorras, otsis ja leidis ta suure mõnuga tuttavaid kombinatsioone. Neid saatvad sõnad ja täiendid meelitasid teda üha kaugemale hiiglasuurde teadmisteilma.

Seitsmeteistkümneselt oskas Tarzan lugeda laste aabitsat ja oli täielikult aru saanud väikeste põrnikate imepärasest tähendusest.

Ta ei põlanud enam oma karvadeta alasti keha, ei heitnud

37

meelt oma inimesenägu nähes. Ta teadis nüüd, et kuulub hoopis teise liiki kui tema metsikud karvased kaaslased.

Ta oli i-n-i-m-e-n-e, nemad aga a-h-v-i-d. Väikesed ahvid, kes puude ladvus karglesid, olid p-ä-r-d-i-k-u-d. Tarzan teadis samuti, et vana Sabor on e-m-a-l-õ-v-i, Hista on m-a-d-u ja Tantor e-l-e-v-a-n-t.

Nii õppis ta lugema.

Nüüdsest peale edenes õppimine väga kiiresti. Olles pärinud ülemale rassile omase mõtlemisvõime, aimas Tarzan suure sõnastiku abil ja terve mõistuse visa tööga üpris tihti paljusid asju, mida ta tegelikkuses ei võinud mõista, ja peaaegu alati olid ta aimdused tõele lähedal.

Tema õpinguis tuli ette pikki vaheaegu, sest mõnikord läks sugukond hurtsikust kaugele, kuid isegi raamatutest eemal olles töötas ta elav mõistus nende salapäraste ja paeluvate küsimuste kallal edasi.

Kooretükkidest, siledatest lehtedest ja isegi tasasest maapinnast said Tarzanile vihikud, kuhu ta jahinoa otsaga kriipseldas oma õppetükke

Samal ajal kui Tarzan järgis oma kalduvust vaimseks tööks, ei jätnud ta unarusse ka karmi elukooli. Ta harjutas nööriga ja mängis oma jahinoaga, mida oli õppinud lamedatel kividel teritama.

Sellest ajast, mil Tarzan sugükonda asus, oli see tugevamaks ja arvukamaks muutunud. Kerchaki juhtimisel õnnestus teised sugukonnad oma diunglialalt välja tõrjuda, nii et neil oli nüüd külluses toitu ja naabrite jultunud kallaletungid olid peaaegu lakanud.

Kui noored isased täiskasvanuks said, pidasid nad paremaks võtta naisi oma sugukonnast, ja kui võtsidki vangi võõraid emaseid, siis toodi need Kerchaki juurde, eelistades iseseisvale eksisteerimisele temale allumist ja sõpruses elamist.

Vahel harva juhtus, et mõni teistest julmem isasloom püüdis Kerchakilt võimu üle võtta, kuid kellelgi ei õnnestunud sellest metsikust ning õelast ahvist jagu .saada.

Tarzanil oli sugukonnas eriline koht. Kuigi ahvid pidasid teda omaks, erines Tarzan neist niivõrd, et jäi nende hulgas üksildaseks. Vanemad isasloomad püüdsid temaga mitte tegemist teha: kas ei pannud teda tähelegi või siis suhtusid temasse säärase leppimatu vihavaenuga, et ilma poisi hämmastava osavuse ja vägeva Cala abita, kes

kaitses teda kogu oma palava emaarmastusega, olnuks ta juba varajases lapseeas tapetud.

Tema suurim verivaenlane oli Tublat. Ent kui Tarzan oli saanud ligikaudu kolmeteistkümneseks, lakkasid vaenlased äkki teda jälitamast, jätsid ta rahule ja hakkasid temast omamoodi lugu pidama Tarzan võis nüüd viimaks ometi Kerchaki sugukonnas rahulikku elu maitsta, välja arvatud need juhtumid, kui mõnele isasloomale tuli peale meeletu märatsemishoog, mida esineb džunglis isastel metsloomadel. Siis polnud väljaspool hädaohtu ükski ahv.

38

Selles Tarzanile õnnelikus pöördepunktis osutus süüdlaseks ei keegi muu kui Tublat ise. See juhtus nii.

Kord oli terve Kerchaki sugukond kogunenud väikesse looduslikku amfiteatrisse, mis asus madalate küngaste keskel laial lagedal niidul, kus polnud torkivat rohtu ega ronitaimi.

Plats oli peaaegu ümmargune. Amfiteatrit piirasid igast küljest neitsiliku metsa vägevad hiiglased; nende tohutuid tüvesid ümbritses põõsastest säärane laussein, et väikesele tasasele areenile pääses vaid puuoksi mööda. Siin, kus polnud karta kellegi kallaletungi, korraldas Kerchaki sugukond oma koosolekuid. Amfiteatri keskel kõrgus üks neid kohutavaid mullast trumme, millest inimahvid kombetalituste ajal kutsuvad esile põrguliku muusika. Mõnikord kanduvad nende kumedad löögid džunglisügavusest inimese kõrva, kuid mitte kunagi pole ükski inimene viibinud nendel õudsetel pidustustel. Kuid Tarzan, lord Graystock, oli kahtlemata esimene inimolend, kes eales oli ise osalenud dam-dami joobnustavas pillerkaares.

See ürgne kombetalitus sai kõigi teenistuste, tseremooniate ja pidustuste prototüübiks, mida korraldasid ning korraldavad kirik ja riik. Inimteadvuse koidikul, sajandite hallis sügavuses tärkava inimühiskonna kauge raja taga vihtu-sid meie metsikud karvased esivanemad oma muldsete trummide saatel majesteetlikus džunglis eredal kuupaistel dam-dami riitusetantse. Kõik meie religioossed toimingud ja riitused said alguse tollel ammuunustatud ööl, hääbunud möödaniku ähmases kauguses, mil meie esimene karvane esivanem, kõigutades oma raskusega troopikapuu oksa, hüppas kergelt maha pehme rohu peale esimese koosoleku paigale

Sel päeval juhtus sündmus, mille järel Tarzan saavutas selle, et viimaks ometi lakkas tagakiusamine, mis oli talle osaks saanud tema elu esimese kaheteistkümne aasta jooksul Kerchaki sugukond, kuhu kuulus nüüd juba sadakond ahvi, liikus vaikselt mööda puude alumisi oksi ja laskus käratult amfiteatri areenile.

Dam-dami pidustusi korraldati ahvide elus ühe või teise tähtsa sündmuse puhul. Selleks oli vaenuliku sugukonna iile saavutatud võit, vangivõtmine, mõne suure džunglikisk-ja tapmine või kinnipüüdmine ja lõpuks valitseja — sugukonna pealiku surm või troonile asumine. Iga sellise juhtumiga kaasnesid dam-dami pidulikud kombetalitused, eriline tseremoniaal

Sel päeval tähistati teisest sugukonnast pärit hiiglasliku ahvi tapmist. Ja kui Kerchaki ahvid olid amfiteatri areeni hõivanud, tõid kaks vägevat isaslooma võidetu surnukeha kohale

Nad asetasid kandami mullast trummi ette ja kükitasid selle kõrvale valvesse. Teised pidustustes osalejad heitsid paksu rohu sisse pikali, et kuu tõusuni tukastada. Selle valgel pidi algama metsik orgia.

39

Pikki tunde valitses niidul täielik vaikus, mida häiris vaid kirevate papagoide meeletu kriiskamine ja tuhandete lindude sädin. Nad tiirlesid karjadena keset ereda-

värvilisi orhideesid ja tulipunastest lilledest vanikuid, mis rippusid alla samblaga kaetud kändudelt ja puutüvedelt.

Viimaks laskus džungli kohale öö. Ahvid hakkasid end liigutama, tõusid üles ja kogunesid mullast trummi ümber Emasloomad ja lapsed kükitasid pika reana amfiteatri välisküljele, täiskasvanud isased asusid otse nende vastu sissepoole. Trummi juures võtsid kohad sisse kolm vana emaslooma, igaühel käes jäme, umbes viieteisttolline jändrik puuoks.

Tõusev kuu hõbetas esimeste nõrkade kiirtega niitu ümbritsevate puude latvu, ja vanad emaahvid hakkasid pikkamööda ning tasa lööma trummi kõmisevale pealispinnale.

Mida kõrgemale kuu tõusis ja eredamini metsa valgustas, seda kõvemini ja tihedamini tagusid ahvid trummi, kuni lõpuks kogu ümbrus täitus paljude miilide ulatuses metsiku rütmilise põrinaga Džungli kiskjad katkestasid oma jahipidamise ja, kõrvad kikkis ning pead püsti, kuulasid uudishimulikult kaugeid kumedaid lööke, mis kõnelesid sellest, et suurtel ahvidel algas dam-dami pidu.

Aegajalt tõi mõni loom kuuldavale läbilõikava vingatuse või kõuehäälse möirge vastuseks inimahvide peo metsikule mürale. Kuid ükski neist ei söandanud luurele minna või kallaletungiks kohale'hiilida, sest suured ahvid, kes olid kokku tulnud terve karjaga, sisendasid metsaelanikesse aukartust

Trummipõrin oli nüüd omandanud äikese' jõu. Kerchak kargas ringi keskel kükitavate isasloomade ning trummarite vahele tühjale platsile.

Ajanud end täies pikkuses sirgu, heitis ta pea kuklasse, sihtis tõusvale kuule silma sisse, lõi oma suurte karvaste käppadega vastu rinda ja tõi kuuldavale kohutava möirge.

Veel ja veel kord kõlas see õudust tekitav röögatus hääletus öös vaikseks jäänud ja otsekui väljasurnud džungli kohal

Seejärel hüppas Kerchak hääletult, otsekui hiilides mullast trummi ees lebavast surnud ahvist mööda, jõllitades teda oma väikeste punaste raevust välkuvate silmadega, ja hakkas hüpeldes mööda ringi jooksma.

Tema järel hüppas areenile teine isasloom, röögatas ja kordas pealiku liigutusi. Seejärel sisenesid ringi ka ülejäänud ja nüüd kajas džunget nende lõputust verejanulisest röökimisest

See pantomiim kujutas endast väljakutset vaenlasele.

Kui kõik suguküpsed isased olid ühinenud keerleva tantsuringiga, algas kallaletung.

Kerchak tõmbas selleks puhuks valmis pandud teibahunnikust vägeva malaka, tormas metsiku võitluskisaga surnud ahvi kallale ja virutas talle esimese kohutava hoobi. Trummipõrin valjenes ja üksteise järel hakkas võidetud vaenlasele hoope sadama. Lähenenud riituse ohvrile, püüdis iga

isasloom talle malakaga pihta saada, pärast seda aga eemaldus surmatantsu metsikus keerises.

Ka Tarzan osales selles pöörases hüppetantsus. Tema higiniredest kirendav tõmmu lihaseline keha hiilgas kuupaistel ja torkas kohmakate jõhkrate' ning karvaste loomade hulgas silma oma paindlikkuse ja elegantsiga.

Sedamööda, kuidas valjenes ja kiirenes trummipõrin, joobusid tantsijad selle metsikust rütmist ja oma raevukast ulgumisest. Nende hüpped muutusid üha' kiiremaks, paljastatud kihvadelt hakkas voolama ila ning mokkade ümber ja rinnale tekkis vahtu.

Pöörane tants kestis ligi pool tundi. Kuid siis lakkas Kerchaiki märguandel trummipõrin. Emaahvidest trummarid pugesid kiirustades tantsijate ahelikust läbi ja

ühinesid pealtvaatajatega. Seejärel sööstsid isased nagu üks mees vaenlase surnukeha kallale, mis muutus nende kohutavate hoopide all pehmeks karvaseks massiks.

Värskest lihast kõhtu täis süüa ei õnnestunud ahvidel kuigi tihti. Seepärast lõppes metsik öine pidutsemine iga kord surnukeha õgimisega. Ka nüüd tormasid nad kõik raevukalt liha kallale.

Hiiglaslikud kihvad tungisid looma verisesse keresse ja rebisid seda tükkideks. Tugevamad ahvid haarasid endale paremaid palasid, nõrgemad aga keerlesid kakleva ning möirgava ahvisumma ümber, oodates parajat hetke, et kavalusega sinna sisse pääseda ja maiuspala näpata, või siis napsata mõni järelejäänud kont enne, kui kõik on kadunud.

Liha maitses Tarzanile veelgi rohkem kui ahvidele ja ta tundis selle järele vajadust. Olles juba looduse poolt lihasööja, polnud ta veel kordagi elus — nii vähemalt näis talle — kõhtu lihast täis söönud. Osava ning painduvana puges ta nüüd lihatükke rebivate ja kisklevate ahvide keskele Ta püüdis endale kavalusega head pala saada.

Küljel rippus tal omatehtud tupes tundmatu isa jahinuga. Ta oli noatupe näidist märganud pildil ühes oma kallihinnalises raamatus

Edasi trügides jõudis Tarzan viimaks kiiresti väheneva külakosti juurde ja lõikas selle küljest oma terava noaga üsna tubli tüki. Ta ei lootnudki saada nii rikkalikku noosi: see oli terve õlavars, mis vägeva Kerchaki jalge alt välja paistis Viimane oli nii hõivatud oma kuningliku isu kustutamisega, et ei märganudki Tarzani sooritatud pühaduserüvetamist..

Ja Tarzan lipsas oma saagiga kiskleva karja hulgast õnnelikult välja.

Ka vana Tublat oli nende ahvide hulgas, kes asjatult sagisid väljaspool piduliste ringi. Ta oli esimeste seas peole trüginud ja krahmanud endale oivalise pala, mille oli kõrvalises kohas juba rahulikult nahka pistnud. Kuid sellest oli talle vähe ja nüüd tegi Tublat endale jälle teed, et veel kord hankida tublit lihakäntsakat.

Äkki märkas ta Tarzanit: poiss hüppas välja läbisegi üksteist küünistavate ning purevate ahvide karjast, surudes tugevasti vastu rinda vöödilist õlavart.

41

Nähes vihatud kasupoega, välgatas Tublati väikestes verd täis valgunud lähestikku asetsevates seasilmades raev Tema aplust õhutas ka poisi käes olev maiuspala.

Aga Tarzan oli oma verivaenlast juba märganud. Taibanud tema kavatsust, hüppas poiss kähku emaahvide ja laste hulka, et nende seas end varjata Tublat jälitas teda. Veendunud, et tal ei õnnestu peidupaika leida, otsustas Tarzan põgeneda.

Nii kiiresti kui jalad võtsid, tormas ta lähemate puude juurde, hüppas osavalt üles, haaras kätega okstest kinni ja, saak hammaste vahel, ronis välkkiirelt ülespoole. Tublat oli kannul.

Tarzan tõusis üha kõrgemale majesteetliku metsahiiglase latva. Raskekaaluline jälitaja ei söandanud talle sinna järele ronida, vaid jäi toppama viiskümmend jalga temast allpool. Poiss aga hüüdis raevunud ja üleni vahus loomale ülevalt solvanguid ning pilkesõnu.

Ja Tublat hakkas märatsema.

Hirmuäratavalt möirates kargas ta maha emasloomade ning laste hulka ja tormas neile kallale. Määratu suurte kihvadega pures ta läbi väikesed õrnad lapsekaelad ja rebis talle ette jäänud emaste külgedelt ning "seljast suuri lihatükke.

Hele kuupaiste valgustas seda hulluse verist orgiat. Ja Tarzan nägi kõike pealt.

Ta nägi, kuidas emasloomad ja lapsed kõigest jõust puude otsa ohutusse kohta põgenesid. Seejärel said hullunud kaaslase vägevaid kihvu tunda ka areeni keskel istuvad suured isased. Ja siis kadusid kähku juba kõik ahvid ümberkaudse metsa mustade varjude keskele.

Peale Tublati oli amfiteatrisse jäänud vaid üksainus elusolend: hilinenud emaahv, kes jooksis nüüd kiiresti selle puu poole, mille ladvas istus Tarzan. Otse tema kannul kihutas kohutav Tublat. See oli Cala.

Näinud, et Tublat oli teda kinni püüdmas, sööstis Tarzan langeva kivi kiirusel oksalt oksale laskudes oma kasuemale appi

Cala jõudis puu juurde. Tarzan istus just tema kohal ja hinge kinni pidades ootas selle võidujooksu lõpplahendust.

Cala hüppas üles ja haaras alumisest oksast kinni. Ta oli nüüd päris Tublati pea kohal ja väljaspool hädaohtu Kuid siis kostis kuiv kõva raksatus, oks murdus ja Cala kukkus Tublatile otse pähe, lüües ta jalust maha.

Mõlemad kargasid silmapilk püsti, kuid veelgi kiiremini oli Tarzan puu otsast alla hüpanud ja hiiglasuur raevunud isaahv seisis äkitselt silm silma vastas inimlapsega.

Võidutseva möirgega viskus õel loom väikese lord Grays-tocki peale. Paraku polnud talle määratud lüüa oma kihvu sellesse tillukesse pähklipruuni kehasse.

Välkkiirelt haaras lihaseline käsi Tublati karvasest kõrist kinni. Teine käsi virutas mitu korda terava jahinoaga laia karvasesse rinda. Hoope sadas vahetpidamata ja need

43

lakkasid alles siis. kui Tarzan tundis, et nõrgaks muutunud keha hakkab maha varisema

Kui surnukeha oli maha kukkunud, astus ahvi kasupoeg Tarzan oma verivaenlase kõrile, tõstis silmad täiskuu poole, heitis noore ulja pea kuklasse ja tõi kuuldavale oma rahva metsiku ning kohutava võidukisa. Üksteise järel tuli puude otsast peidikutest maa peale kogu sugukond. Nad seisid müürina Tarzani ning tema võidetud vaenlase ümber, ja kui kõik kohal olid, rääkis Tarzan nendega.

«Mina olen Tarzan,» hüüdis ta «Olen suur võitleja. Kõik peavad austama Tarzanit ja tema ema Calat. Teie hulgas pole ühtegi, kes võiks temaga jõu poolest võrdne olla! Tema vaenlased hoidku end!»

Sihtides ainiti Kerchaki tigedaid punaseid silmi, põrutas noor lord Graystock oma võimsale rinnale ja kisendas veel kord läbilõikavat väljakutset.

VIII. Jaht puude ladvus

Järgmisel hommikul päras dam-dami hakkasid ahvid pikkamisi läbi metsa rannikule tagasi liikuma. Tublati surnukeha jäi lamama tapmispaigale, sest Kerchaki sugukond oma surnuid ei söönud.

Seekordne rännak oli täielikult pühendatud toiduotsinguile Külluses leidus kapsapalme, halle ploome, visangi ja sentamiini, samuti tuli ette metsikuid ananasse Mõnikord leidsid ahvid väikesi imetajaid, linde, mune, roomajaid ja putukaid. Pähkleid purustasid ahvid oma võimsate lõuapäradega ja võtsid kivid appi üksnes siis, kui pähklid liiga kõvad olid.

Kord ületas nende tee vana Sabor. Kohtumine emalõviga sundis ahve kõrgete puude otsas kiiresti varjupaika otsima.

Seekord pidas Sabor lugu nende arvukusest ja teravatest' kihvadest, kuid ka ahvid omalt poolt ilmutasid tema jõu ja metsikuse vastu samasugust aukartust

Tarzan istus madalal oksal. Läbi paksu padriku tungiv emalõvi sattus just tema alla. Tarzan viskas oma rahva igipõlist vaenlast parajasti pihku juhtunud ananassiga. Majesteetlik loom seisatas, pöördus ümber ja heitis pilgu üles teda narritanud inimkogule.

Sabor rapsas vihaselt sabaga, paljastas kollased kihvad ja krimpsutas urisedes oma karvast koonu Tema tigedad silmad tõmbusid kaheks kitsaks piluks, kust uhkas raevu ja vihkamist

Kõrvu lidutades vahtis emalõvi Tarzanile, ahvide leidlapsele otse silma ja tõi kuuldavale läbilõikava võitluskutse.

Ja tema kohal oksal istuv ahvinimene vastas talle oma sugukonna kohutava kisaga.

Mõne viivu silmitsesid nad vaikselt teineteist. Siis pöördus

43

hiigelkass džungli poole ja kadus metsapadrikusse. nagu kaob ookeani visatud kivi.

Ent Tarzani peas sündis väärt plaan Ta oli tapnud julma Tublati, tähendab temast on saanud vägev võitleja Nüüd ta aga luurab välja kavala Sabori ning tapab ka tema, siis saab ta vägevaks kütiks.

Tarzani väikeses eurooplase südames oli palav soov katta rõivastega oma alastust.

Oma pildiraamatutest sai ta teada, et kõik inimesed on kaetud rõivastega, kuna ahvid ja pärdikud käivad alasti. Rõivad on jõu märk, mis tähistab inimese üleolekut kõigist elusolenditest. Loomulikult ei saanud olla teist põhjust, et kanda neid eemaletõukavaid asju.

Mitu kuud tagasi, kui Tarzan noorem oli, ihaldas ta kangesti' oma- karvadeta keha katmiseks emalõvi Sabori, isalõvi Numa või panter Shita nahka. Siis ei sarnanenuks ta vähemalt jälgi mao Histaga. Nüüd aga tundis Tarzan oma sileda naha üle uhkust, sest see tunnistas tema põlvnemist võimsast sugukonnast. Temas võitles kaks vastandlikku soovi: käia Kerchaki sugukonna eeskujul vabalt alasti, või' siis, järgides oma liigi tavasid, kanda ebamugavaid rõivaid Ja mõlemad soovid said temas võitu kordamööda.

Kogu aja jooksul, mil sugukond pärast Sabori põgenemist jätkas aeglast teekonda läbi džungli, kubises Tarzani pea emalõvi väljanuhkimise ja tapmise suurejoonelistest plaanidest. Möödus päevi, tema aga ei mõelnud millestki muust.

Kord tõmbas ta tähelepanu kõrvale kohutav nähtus. Päise päeva ajal laskus džunglile pimedus, hääled vaikisid Puud seisid liikumatult, justkui halvatud läheneva katastroofi ootusest. Kogu loodus oli nagu tardunud. Ja siis kostis kaugelt mingit tasast, nõrka oigamist. See tuli üha lähemale ja lähemale, paisus valjemaks ja muutus viimaks kõrvulukustavaks.

Suured puud vajusid ühekorraga looka, nagu oleks kellegi võimas käsi neid maadligi surunud Nad kummardusid üha madalamale, ja ikka veel ei kostnud ühtegi muud häält peale tuule kumeda kohutava oigamise Äkki ajasid džungli-hiiglased end sirgu ja nende võimsad ladvad lõid kõikuma, otsekui väljendanuksid raevukat protesti. Vihurina tormavatest mustadest pilvedest sähvatas silmipimestavalt ere välk. Kõuemürinast rappus õhk nagu kanonaadist. Seejärel hakkas otsekohe paduvihma kallama ja džungel muutus tõeliseks põrguks. Külma vihma käes lõdisedes kogunesid ahvid hunnikusse ja surusid end vastu puutüvesid. Pimedust karistavate välgüsähvatuste valgel võis näha metsikult kõikuvaid puuoksi, nagu oavarrest voolavaid vihmaveeju-gasid ja tuule käes painduvaid tüvesid.

Aegajalt tabas välk mõnda põlist metsapatriarhi, mis siis raginal tuhandeks tükiks purunes ja maha vajus, tõmmates endaga kaasa teda ümbritsevate puude loendamatuid oksi ja väikesi loomi. Metsikust vihurist puude küljest rebitud

44

suured ja väikesed oksad keerlesid ja lendasid, tuues sui. ma õnnetutele metsaasukatele.

Orkaan märatses veel kaua. ja ähmi täis ahvid surusia end üksteise ligi, olles pidevalt ohustatud langevatest tüve. dest ning okstest ja halvatud eredatest

välgusähvatustest ning kõuemürinast õudusest haaratuna kannatasid nati vaikselt, oodates tormi lõppemist

Lõpp oli niisama ootamatu kui alguski. Silmapilk vaibus tuul, päike tuli välja ja loodus naeratas jälle.

Imeilusate lillede märjad lehed ja niisked kroonlehed lõid päikesekiirtes sätendama. Loodus leebus, kõik elav andestas talle tehtud kurja ja asus oma tavalise tegevust? juurde. Askeldusrohke elu läks jälle oma tavalist rada, nagu see oli olnud enne tormi

Tarzanile hakkas koitma ootamatu avastuse valgus; ta lahendas rõivaste saladuse. Kui soe ja mugav olnuks tal vihmaga Sabori raske naha all! See mõte sai veel üheks õhutavaks ajendiks, et täita pähe võetud kavatsust.

Mitu kuud luusis sugukond laugja ranniku lähedal, kus asus Tarzani hurtsik. Viimane pühendaski suurema osa ajast õppimisele. Džunglis ümber hulkudes aga olid tal nöörid kogu aeg käepärast ja nii mõnigi väike loom sattus sumustesse

Kord tõmbus ling metskuldi Horta kareda kaela ümber kokku. Loom tegi pööraseid hüppeid, et sellest vabaneda, ja tiris oksal lamava Tarzani maha.

Loom kuulis mütsatust, pöördus ümber ja nähes kerget saaki — noort ahvi —, painutas pea alla ning tormas ootamatusest rabatud nooruki kallale, õnneks ei saanud Tarzan viga: ta kukkus nagu kass neljakäpakile, jalad laialt harali Sattunud metskuldi nina alla, kargas ta ühe hetkega jalule hüppas ahvi osavusel puu otsa ja oli väljaspool hädaohtu, samal ajal kui raevunud Horta tema alt müdinal läbi kihutas.

See juhtum võimaldas Tarzanil kogeda, mida silmuse kasutamisel võib oodata ja mida peab kartma.

Ta jäi oma pikast nöörist küll ilma, kuid see-eest mõistis, et kui oksalt tirinuks ta maha Sabor, olnuks lõpp sootuks teistsugune ja ta saanuks kindla peale surma.

Uue nööri punumine võttis päris palju päevi. Kui see lõpuks valmis sai, läks Tarzan kavatsetud jahti pidama. Tn asus varitsema suure oksa peal paksu lehestiku sees, just joomiskoha juurde viiva loomaraja kohal. Tema alt pääses terve nahaga läbi palju väikseid loomi Praegu nad Tarzanit ei huvitanud. Ta vajas oma eesmärgi saavutamiseks suurt looma.

Ja siis lõpuks ilmus see, keda ta oli oodanud. Lihased mänglemas toreda sametise naha all, tuli emalõvi Sabor, rammus ja läikiv.

Tema suured käpad astusid kitsal rajal pehmelt. Lõvi hoidis pead kõrgel püsti, jälgides valvsalt ja teraselt iga. sahinat ning liikumist. Tema ilus pikk saba tegi vonklevaid liigutusi.

45

Emalõvi lähenes sellele kohale, kus Tarzan teda oksal juba viskevalmis sõõridena kokkukeritud pika lassoga varitses. Tarzan istus liikumatult nagu pronkskuju ja järeleandmatu nagu surm. Sabor läks tema alt läbi. Ta astus sammu, teise, kolmanda, ja pikk nöör vihises tema kohale, ^var silmus langes talle pähe. Ja kui mürast kohutatud Sabor pea tõstis, libises silmus ümber kõri. Tarzan tõmbas siimuse läikiva kaela ümber kõvasti pingule, siis laskis nööri lahti ja haaras mõlema käega seda hoidvast oksast kinni.

Sabor oli kinni püütud.

Kohkunud loom sööstis meeletu hüppega džunglisse. Kuid Tarzan ei tahtnud nöörist ilma jääda nagu esimesel korral. Kogemusest õppust võtnud, sidus Tarzan lasso otsapidi tüve külge. Vaevalt hüpanud, tundis lõvi, et nöör pigistab ta kaela. Ta tegi õhus uperpalli ja prantsatas raskelt maha.

Tarzani plaan oli ilmselt edukas olnud. Aga kui ta nöörist kinni haaras, toetudes kahe võimsa oksa hargnemiskohale. nägi ta, et on väga raske nii võimsa looma keha

puu juurde tirida ja üles riputada, pealegi kui loom pani raevukalt vastu, hammustas, küünistas ning ulgus.

Vana Sabor oli konutavalt raske ja kui ta oma tohutud kapad vastu ajas, võis teda paigast nihutada küll vist ainult elevant Tantor

Emalõvi hakkas nööri otsas visklema ja sattus uuesti sellele rajale, kust paistis tema hädade süüdlane. Raevust ulgudes hüppas ta äkki Tarzani poole üles. Ent kui ta kogu oma raskusega oksale kukkus, oli poiss jõudnud juba paarkümmend jalga kõrgemale peenemale oksale ronida. Uhe viivu rippus Sabor põigiti oksal, Tarzan aga irvitas ja loopis okstega tema kaitsetut koonu.

Siis hüppas loom maha ja Tarzan haaras kähku nöörist Sabor aga oli juba taibanud, mis teda kinni hoiab, haaras peenikese nööri oma hiiglaslike lõugade vahele ja enne kui Tarzan jõudis silmuse teist korda pingule tõmmata, oli see juba läbi hammustatud.

Tarzanit kurvastas see väga: nii hästi kavandatud plaan oli läbi kukkunud. Ta istus oksal, kriiskas ja sõimas tema all urisevat looma ning tegi talle nägusid.

Tervelt kolm tundi kõndis Sabor puu all edasi-tagasi. Neli korda kükitas ta maha ja hüppas kõrgel enda kohal tembutava ülekohtutegija poole Kuid see oli niisama mõttetu kui ajada taga tuult, mis sosiskles ja sahises puude ladvus

Viimaks sai poisil mängust isu otsa. Läbilõikava huike saatel viskas ta osavasti lõvi küpse puuviljaga, mis selle koonu paksu kleepuva pudruga kokku matsis. Seejärel kihutas ta mööda puid sada jalga kõrgel maa kohal kodu poote ja jõudis peatselt oma sugukondlaste keskele.

Tarzan rääkis kõigile oma seiklusest. Tema rind paisus uhkusest ja ta hooples ning kiitles sellisel kombel, et avaldas sügavat muljet isegi oma verivaenlastele, Cala aga lõi rõõmust ja uhkusest tantsu

IX. Inimene ja inimene

Veel mitu aastat jätkus ahvi kasupoja Tarzani ürfn« džunglielu peaaegu muutusteta. Küll aga muutus ta tugevamaks ja targemaks ning sai raamatutest mõndagi teadt. imeliste maade kohta, mis asusid kusagil väljaspool metsa piire.

Elu ei tundunud talle kunagi ühekülgse ega viljatuna. Ta leidis alati tegevust. Alati võis jahti pidada, puuvilju otsida, arvukates väikestes jõgedes ning järvedes püüda kala Nizat Peale selle tuli end kogu aeg hoida Sabori ja tema julmade suguvendade eest See alaline oht andis igale viivule tema elus erilise teravuse ning värvingu.

Sageli pidasid loomad temale jahti, veel sagedamini küttis tema neid. Ja kuigi nende halastamatud teravad küüned polnud Tarzanit veel kordagi puudutanud, oli tihti ette tulnud õudseid hetki, mil vahemaa oli olnud nii väike, et nende küünte ja tema sileda naha vahele võinuks vaevu torgata puulehe.

Emalõvi Sabor oli kärmas, kärmed olid ka Numa ja Shi-ta, kuid Tarzan oli välkkiire.

Ta sõbrunes elevant Tantoriga. Mil viisil? Ärge seda pärige Kuid džungliasukad teadsid, et ahvi kasupoeg Tarzar ja elevant Tantor jalutasid kuuvalgetel öödel tihti koos. Ja seal, kus metsatee oli vaba, sõitis Tarzan vägeva Tantor; turjal.

Kõik ülejäänud džungliloomad olid tema vaenlased, välja arvatud Tarzani oma sugukond, kelle hulgas leidus tal nüüd rohkesti poolehoidjaid.

Neil aastail veetis Tarzan palju päevi isa hurtsikus, kus ikka veel lebasid puutumatult tema vanemate luud ja Cala pojukese väike luukere. Kaheksateistkümneselt luges Tarzan vabalt mitmesuguseid raamatuid, mis seisid hurtsiku riiulitel, ja sai peaaegu kõigest aru.

Ta oskas ka kirjutada, tegi seda loetavalt ja kiiresti, kuid ainult trükitähtedega. Kirjatähti polnud ta selgeks saanud, sest kuigi tema aarete hulgas leidus rohkesti vihikuid, pidas ta tarbetuks teistsuguse kirjaviisi kallal vaeva näha. Muide, hiljem õppis ta mingil moel ka käsikirjadest aru saama, kuid see läks tal väga vaevaliselt.

Seega kaheksateistkümneselt oli ta noor inglise lord, kes ei osanud oma emakeeles — inglise keeles — rääkida, küll aga lugeda ja kirjutada. Ta polnud kunagi näinud ühtegi teist inimolendit peale iseenda, kuna seda väikest maa-ala kus tema sugukond rändas, ei läbinud ükski suur jõgi, mida mööda võinuksid sisemaalt nende juurde sõuda kas või metsikud pärismaalased.

Kolmest küljest varjasid seda kõrged künkad, neljandast ookean. Paiga olid asustanud üksnes lõvid, leopardid ja mürgised maod. Kuni selle ajani polnud džungli neitsilikud metsad

näinud ühtegi olendit loomaliigist, keda kutsutakse inimeseks.

Aga ükskord, kui Tarzan raamatu saladustesse süvenenult hurtsikus istus, juhtus saatuslik sündmus, mis tõi pöörde kogu siinsetele aladele. Senisele džungli inimtühjusele tuli lõpp.

Kaugel idapoolsel ääremaal liikus hanereas mööda madalat künkaharja veider rongkäik Kõige ees sammus viiskümmend musta sõdalast, relvastatud pikkade odadega, millel olid rauast otsad Peale selle kandis iga mees veel suurt vibu ja mürgitatud nooli. Seljas rippusid neil ovaalsed kilbid, ninasõõrmetes tolknesid suured võrud, villana kräsus juustes toretsesid kirevad sulekimbud.

Nende laubal ilutses tätoveering — kolm paralleelset värvilist vööti, rinnal aga kolm ühise keskpunktiga sõõri. Kollased hambad olid teravaks ihutud justkui kiskjate kihvad, paksud töllakil huuled andsid välimusele veelgi kiskjalikuma ilme.

Nende kannul kõmpis mitusada last ja naist. Viimased kandsid pea peal kõikvõimalikku kraami: sööginõusid, ma-jatarbeid. suuri pampe elevandiluuga. Tagatipus sammus sadakond sõdalast, täpipealt samasugust kui eelrühmaski. Nähtavasti kartsid nad rohkem tagaajamist ning kallaletungi tagant- kui eestpoolt. Seda tõendas ka kolonni ülesehitus.

Nii see oligi Mustanahalised põgenesid valge inimese sõdurite eest See oli neid nii julmalt röövinud ja rõhunud, võtnud ära elevandiluu ja kummi, et nad ühel ilusal päeval oma rõhujatele vastu hakkasid, tapsid ühe valge ohvitseri ja nottisid maha kogu tema väikesearvulise musta väesalga. Seejärel õgisid nad mitu päeva nende liha, kuni äkki öösel oli teine ja märksa tugevam sõdalaste rühm asulale kallale tunginud, et tasuda oma kaaslaste surma eest.

Sel kurjakuulutaval ööl said valge mehe mustad sõdalased omakorda rikkalikult liha süüa. kuna see vilets käputäis, mis kunagi võimsast suguharust järele oli jäänud, kadus süngesse džunglisse — vastu teadmatusele ja vabadusele.

Ent see, mis mustanahalistele metslastele tähendas vabadust ja õnneotsinguid, tõi uue riigi paljudele metsikutele asukatele õudust ja surma.

Kolm päeva liikus rühm läbipääsmatus ürgmetsas pikkamisi edasi Viimaks neljanda päeva varahommikul jõudsid nad jõekese lähedal väikesele maa-alale, mis võrreldes teiste siiani läbitud kohtadega paistis vähem võssakasvanud olevat. Siin hakkasid mustanahalised tulnukad elamuid püstitama. Kuu aja pärast olid nad juba suure platsi metsast puhastanud, ehitanud onnid ja asula ümber tugeva pistand-tara; olid maha pannud hirssi, jamssi ja maisi ning hakkasid uues kodupaigas elama endist elu. Siin polnud vaeseid inimesi ega musta sõjaväge, polnud julmade ja kasuahnete peremeeste jaoks vaja koguda elevandiluud ega kummit.

Siiski võttis mitu kuud aega, enne kui mustad söandasid minna kaugemale metsa, mis ümbritses nende uut asulat.

48

Paljud neist olid juba langenud vana Sabori ohvriks. Džungel kubises julmadest verejanulistest kassidest — lõvidest ja leopardidest — ja mustad sõdalased kartsid oma kaitsvast pihtaiast kaugemale minna.

Kord aga juhtus vana pealiku Mbonga poeg Kulonga kaugele läände minema Ta kõndis ettevaatlikult tihedas padrikus, paremas käes viskevalmis oda, vasakus ovaalne kilp surutuna vastu sihvakat musta keha. Seljal rippus tal vibu, nooletupp oli täis sirgeid nooli. Nende otsad olid hoolikalt kokku määritud tumeda tõrvase ainega, mis isegi kerge torke korral põhjustas surma

Öö saabudes viibis Kulonga oma isa asulast kaugel, ikka sealsamal läände viival teel. Ta ronis suure puu harude vahele, tegi endale sinna mingi lavatsi ja heitis magama

Temast kolme miili kaugusel lääne pool ööbis Kerchaki sugukond.

Järgmisel hommikul koidu ajal siirdusid ahvid džunglis-se toitu otsima Nagu tavaliselt, läks Tarzan hurtsiku juurde. Teel tahtis ta mõnda ulukit tabada ja enne mereranda jõudmist kõhu täis süüa. Ahvid läksid džunglisse laiali ühe-, kahe- või kolmekaupa, kuid püüdsid siiski üksteise lähedusse hoiduda, et ohu korral võiks märku anda ja kuuldav olla.

Pikkamisi lonkis Cala mööda elevandirada läände; pööras ümber pehkinud oksi ja otsis nende alt seeni ning söödavaid putukaid Äkki köitis ta tähelepanu mingi kummaline hääl.

Viiekümne jardi pikkuselt tema ees oli rada täielikult nähtav, ja Cala nägi läbi lehetunneli kohutavat, ennenägematut kogu lähemale hiilimas.

See oli Kulonga.

Cala ei hakanud tema uurimisega aega raiskama, vaid pöördus ümber ja läks kiiresti tagasi. See polnud põgenemine. Cala sugukondlastel oli tava soovimatutest kokkupõrgetest hoiduda, kuni kired pole lõkkele löönud. Niisiis ei püüdnud ta hädaohu eest põgeneda, vaid seda vältida,

Kulonga aga ei jäänud maha, ta haistis lõhna... Ta võis ahvi tappa ja saada hea kõhutäie. Ja nii ta jooksiski Cala kannul, käes viskevalmis oda.

Calal läinuks teekäänakul äärepealt korda kaduda, kuid sirgel märkas Kulonga teda uuesti. Oda hoidev käsi viskus kaugele taha ja sileda naha all tõmbusid musklid silmapilk pingule Seejärer kesi^ sirgus ja oda lendas Cala poole. Kuid löök oli halvasti sihitud^Qda vaid kriimustas tema külge.

Raevu- ja Valukisaga sööstis ahv vaenlase kallale. Samal hetkel lõid tema kaaslaste raskuse all rägisema puud. Vastuseks Cala kutsele tõttaski siia sugukond, hüpates oksalt oksale.

Uskumatu väledusega haaras Kulonga õlalt vibu ja asetas noole nöörile. Seda kaugele pingule tõmmates saatis ta mürgitatud surmariista otse hiiglasuure inimesetaolise looma südamesse.

Oma sugukonna liikmete hämmastunud pilkude all kukkus Cala kohutava karjatusega kummuli maha

Möirge ning kisaga tormasid ahvid Kulonga kallale, kuid

49

ettevaatlik metslane kihutas juba nagu hirmunud antiloop ,.ada mööda allapoole. Talle oli nende karvaste metsinimeste julmus hästi teada, seetõttu oli tema ainus soov võimalikult palju suurendada vahemaad.

Ahvid jälitasid teda puude otsas kiiresti edasi liikudes yjna kaua, viimaks loobusid üksteise järel sellest ja pöördusid tagasi kurbmängu kohale.

Seni polnud keegi neist näinud ühtegi teist inimest peale Tarzani, seepärast hämmastas kõiki veidra olendi ilmumine

nende džunglisse.

Eemal rannikul väikese hurtsiku läheda! kuulis Tarzan kokkupõrke nõrka kaja. Taibanud, et tema sugukonnaga sünnib midagi tõsist, kiirustas ta sinna, kust kostis võitluskära.

Jõudnud sündmuskohale, leidis ta eest kogu sugukonna. Ahvid karjusid ja sebisid suures ärevuses tema tapetud emu surnukeha ümber.

Tarzani mure ja raev oli piiritu Korduvalt tõi ta kuuldavale oma hirmsa sõjakisa ja tagus rusikatega vastu rinda, siis aga viskus Cala surnukehale ja nuttis kibedasti, valades välja oma üksildase hinge valu.

Kaotada maailmas ainsat olendit, kes teda armastas ja hellitas, oli Tarzanile tõepoolest suur õnnetus. Mis sellest, et Cala oli julm ja kohutav loom! Tarzanile oli ta lähedane ja õrn. Ise seda tunnetamata oli ta Cala üle külvanud sellise austuse ja armastusega, mida iga inglise poiss tunneli oma lihase ema vastu. Tarzan polnud kunagi tundnud teist ema ja sõnatult andis Caíale ära kõik. mis kuulunuks Imeilusale leedi Alice'ile. olnuks ta elus.

Pärast esimest meeleheitepuhangut tuli Tarzan mõistusele ja võttis end käsile. Ta usutles sugukondlasi, kes Cala tapmist olid pealt näinud ja sai teada kõigest, mida võimaldas teada anda ahvide kesine sõnavara.

Aga sellestki piisas täielikult. Ta kuulis, et veider musi karvadeta ahv, kel kasvasid suled peast välja, oli paindu vast oksast Cala sisse surma heitnud, seejärel väledasti kui hirv Bara tõusva päikese poole põgenenud.

Tarzan hüppas püsti ja, kähku okstele roninud, kihutas juba metsas edasi Ta tundis hästi kõiki käänakuid elevandirajal, kus tapja lidus, ja läks otse läbi džungli, et mustale sõdalasele, kes teistkaudu minna ei saanud, teele ette jõuda

Tarzani puusal rippus isalt päritud jahinuga, õlgade ümber aga sõõridena kokkukeritud pikk nöör.

Tunni aja pärast laskus ahvinimene uuesti rajule ja hakkas ettevaatlikult maad uurima.

Tillukese jõe õhukeses kaldamudas leidis ta jalajälgi, mida kõigis siinsetes metsades jättis üksnes tema, kuid need olid tema jälgedest palju suuremad. Tarzani süda hakkas tugevasti peksma. Kas tõesti jälitab ta inimest, omaenda liigi esindajat?

Siin oli kaks rida jälgi teine teises suunas. Niisiis oli ohver, kedn ta jälitas, siit läinud ja sama rada

50

mööda tagasi tulnud. Värskemat jälge uurides märkas Tarzan väikest mullatükki ühe jälje servast selle süvendisse veeremas. See tähendas, et jälg oli täiesti värske ja Tarzani jälitatav saladuslik olend alles nüüdsama siit läbi läinud.

Tarzan hüppas jälle puuokstele ning liikus kiiresti ja peaaegu käratult kõrgel raja kohal edasi

Ta polnud läbinud veel miiligi. kui tõepoolest nägi musta sõjameest Too seisis lagedal niidul. Käes hoidis ta oma nõtket vibu, nool laskevalmis. Tema vastas seisis hüppevalmis metskult Horta. pea maas ja kihvadelt tükumas vahtu.

Tarzan silmitses hämmastunult veidrat mustanahalist olendit. Ta sarnanes temaga nii väga oma kujult, aga siiski erines näolt ning nahavärvilt. Tõsi küll, oma raamatutes oli ta näinud pilte, mis kujutasid neegrit, metslast, ent need surnud tõmmised ei sarnanenud hoopiski selle läikiva musta kohutava elusolendiga.

Pealegi ei meenutanud see inimene oma pingul vibuga Tarzanile tema illustreeritud aabitsast niivõrd «neegrit» kuivõrd «kütti». K-ga algab kütt.

Kui imepärane see kõik oli! Tarzan sattus oma avastusest säärasesse elevusse, et oleks äärepealt end välja andnud

Kuid tema silme all lagendikul sündis midagi hoopis uut ja ennenägematut. Lihaseline käsi tõmbas vibunööri pingule, metssiga sööstis ettepoole ja siis laskis must inimene väikese mürginoole lendu Tarzan nägi, kuidas nool lendas välkkiirelt ja tungis metssea harjastega kaetud kaela.

Vaevalt oli nool vibunöörilt lendu läinud, kui Kulonga asetas sinna uue; ta ei jõudnud seda aga välja lasta, sest kult viskus talle peale. Siis kargas mustanahaline ühe hüppega üle looma ja saatis uskumatu väledusega Horta selga teise noole ning ronis ise hetkega puu otsa. Horta pöördus ümber, et vaenlast veel kord rünnata, tegi mõne ebakindla sammu, otsekui imestades millegi üle, vankus ja kukkus külili. Mõne viivu tõmblesid ta lihased veel kramplikult, kuid siis jäi ta liikumatult lamama.

Kulonga ronis puu otsast alla..

Puusal rippuva noaga lõikas ta metssea keha küljest mitu suurt lihakäntsakat. Osavasti ja kähku tegi ta keset rada tule üles ning hakkas liha küpsetama ja sööma Ülejäänud osa metsseast jättis ta sinnapaika, kus see oli.

Kõik nähtu pakkus Tarzanile erakordset huvi Tema julmas rinnas leegitses raevukas tapmisiha, ent soov tundma õppida midagi uut oli veelgi tugevam. Ta otsustas välja uurida, kust see metsik olend on tulnud. Tappa aga jõuab teda kunagi hiljem, kui vibu ja surmatoovad nooled on kõrvale pandud.

Söömise lõpetanud, kadus Kulonga lähima teekäänaku taha, Tarzan aga laskus rahulikult maapinnale. Temagi lõikas oma noaga Horta kere küljest mitu lihatükki, kuid küpsetama neid ei hakanud,

Tarzan oli ka varem näinud tuld. kuid üksnes siis, kui Ara - see on välk -- süütas põlema mõne suure puu. Kuid

51

talle oli arusaamatu, et mingisugune džungliasukas võis tekitada punakaskollaseid teravaid kihvu, mis õgisid puid ega jätnud midagi endast maha peale peene tolmu See aga, et must sõdalane oli oma oivalise roa ära rikkunud, andes selle tule hammaste vahele, ei mahtunud enam kuidagi Tarzani pähe. Ehk oli Ara küti liitlane ja tn jagas temaga oma toitu?

Tema, Tarzan, ei riku iialgi head liha nii rumalasti. Seepärast sõi ta toorest metskuldi liha lihtsalt, ilma viguriteta. Mis kerest üle jäi. selle peitis ta raja lähedale, et tagasiteel taas kõhtu täita

Isu täis söönud, pühkis lord Graystock rasvased sõrmed oma paljaste puusade külge puhtaks ja asus taas jälitama Kulongat. pealik Mbonga poega.

Samal ajal saatis kaugel Londonis lord Graystocki noorem vend klubi kokale tagasi talle toodud kotletid, kuulutades, et need on praadimisel tooreks jäänud. Seejärel, lõpetanud oma lõunasöögi, torkas ta sõrmed lõhnastatud veegii täidetud hõbenõusse ja kuivatas neid lumivalge damastsiidist riidetükiga.

Terve päev jälitas Tarzan Kulongat, lennates tema kohal okstes nagu kuri metsavaim. Ta nägi veel kahel korral, kuidas Kulonga oma nooli lennutas: ühel korral laskis ta hüään Dangot, teisel pärdik Manat. Mõlemal korral surid loomad peaaegu silmapilk. Ilmselt oli Kulonga mürk värske ja väga kange

Sellal kui Tarzan oksi kõigutades ohutus kauguses mustanahalist sõjameest jälitas, mõtles ta palju selle hammas tava tapmisviisi üle. Ta mõistis, et iseendast ei saanud noole väike torge džungli metsikuid asukaid nii ruttu tappa. Võideldes oma

vaenlastega olid metsloomad mõnikord kõige kohutavamal kombel puruks rebitud, lõhki kratsitud, veriseks puretud, ja sellest hoolimata jäid nad tihti ellu

Ei. nendes väikestes puupilbastes peitus midagi sala pärast Ega nad siis ilmaaegu põhjustanud surma üheainsa kriimustusega. Tarzan peab seda asja uurima.

Sel ööl magas Kulonga jälle suure puu harude vahel. Kõrgel tema kohal aga varitses Tarzan.

Kui Kulonga ärkas, nägi ta. et tema vibu ja nooled on kadunud Must sõdalane sattus raevu ja kohkus, kusjuures hirm oli suurem kui raev. Ta otsis puu alt rohust, vaatas läbi kõik oksad, kuid kusagil polnud jälgegi vibust, nooltest ega saladuslikust öisest röövlist Kulongat haaras paaniline hirm. Ta oli relvitu! Kulonga oli ju oma oda Cala kehasse jätnud Ja nüüd, kus ta vibu ja nooled olid kadunud, jäi la täiesti kaitsetuks. Talle oli alles jäänud vaid nuga. Kulonga ainus pääsemislootus oli jõuda nii kiiresti kui võimalik Mbonga asulasse. Ta oli kindel, et asula on lähedal, ja asus kiiret sörki lastes teele.

Temast mõne jardi kauguses ilmus läbipaistmatu lehestiku tihedast rohelusest nähtavale Tarzan ja asus rahulikult Puude otsas teda jälitama.

Ta oli Kulonga vibu ja nooled ühe hiiglasliku puu ladva

52

külge sidunud, tüve alumisest osast aga terava noaga koore riba välja lõiganud ja pisut kõrgemal ühe oksa murdnud Nende märkidega tähistas ta oma varude peidukohti

Kulonga jätkas oma teed. Tarzan jõudis viimaks mustanahalisele päris pea köhale. Paremas käes hoidis ta nüüd viskevalmis sõõridena kokkukeritud nööri

Tarzan oli seda hetke edasi lükanud vaid seepärast, et tahtis kangesti teada saada, kuhu must sõdalane läheb Peatselt saigi ta kannatlikkus tasutud: äkki avanes tema ees suur lage plats paljude veidrate koobastega Mets lõppes ja džungli ning asula vahel laius ligi kakssada jardi ülesharitud põldu.

Sel hetkel oli Tarzan otse Kulonga pea kohal. Ta pidi kiiresti tegutsema, muidu võis saak käest libiseda. Džungli-elu oli õpetanud Tarzanit kõigis kriitilistes olukordades, mis teda nii sageli tabasid, tegutsema välkkiirelt veel enne, ku: mõte sai küpseks.

Ja siis, kui Kulonga oli metsatihnikust lagendikule astunud, tabasid teda just Mbonga põllu ääres võimsa puu alumiselt oksalt heidetud nöörirõngad.

Ahvi kasupoeg Tarzan tiris oma saaki nii tugevasti, ei hirmukarje Kulonga kõris lämbus kohe. Nööri kärmesti käti vahel edasi tõmmates sikutas Tarzan meeleheitlikult vastu-panevat mustanahalist, vedas ta puu juurde ja tõmbas kaelapidi rippuma. Seejärel ronis ta kõrgemale ja tiris ikka veel rabeleva ohvri tihedasse lehestikku. Tarzan sidus nööri kõvasti hiiglasuure haru külge ja vajutas siis oma jahinoa Kulongale otse südamesse. Cala eest oli kätte makstud

Tarzan vaatas mustanahalise hoolikalt üle. Ta polnud kunagi näinud inimolendit. Sedamaid köitis tema tähele panu nuga koos tupe ning vööga ja ta võttis need endale Ka vaskne võru meeldis talle ja ta pani selle oma jala üm ber Seejärel sattus ta vaimustusse metslase rinnal ja laubal olevast tätoveeringust, imetles teravaks viilitud ham baid, vaatas üle sulgedest peakatte ja võttis selle samuti endale Seejärel võttis Tarzan nõuks lõunastada, sest ta oli näljane, liha oli aga käepärast - tema tapetud ohvri liha Džunglieetika lubas tal seda süüa.

Kas tohime teda hukka mõista? .Ja millise mõõdupuuga võinuksime teda mõõta, seda inglise džentelmeni aju ning metslooma kasvatuse saanud ahvinimest?

Tal polnud kunagi pähe tulnud mõte süüa Tublatti, keda la vihkas ja kes teda oli vihanud, kuigi ta oli Tublati tapnud ausas võitluses. See olnuks tema jaoks niisama nördimapanev kui inimesesöömine meile.

Kuid kes oli talle Kulonga, et teda poleks saanud süüa samasuguse meelerahuga kui metskult Hortat või hirv Barat? Tarzani silmis oli ta lihfsalt üks neid arvutuid metsikuid olendeid, kes nälja peletamiseks üksteisele kallale tungisid.

Ent äkki peatas Tarzani mingi kummaline kahtlusetunne. Ehk mõistis ta tänu oma raamatutele, et tema ees oli inimene" Võibolla ta taipas, et ka «kütt» on inimene?

53

Kas inimesed söövad inimesi? Seda ta ei teadnud. Millega sjiS võis tema kõhklemist seletada? Ta püüdis endast võitu saada, et Kulonga liha lõigata, kuid tundis äkki südamepöö-ritust. Tarzan ei taibanud, mis temaga lahti on. Ta teadis vaid, et ei suuda maitsta musta inimese üha

Sajandeid kasvatatud sünnipärane instinkt võttis võimust tema puutumatu mõistuse üle ja hoidis Tarzanit rikkumast seda üldinimlikku seadust, mille olemasolust polnud ta! aimugi

Kiiresti laskis ta Kulonga surnukeha maa peale, päästis silmuse kaela ümbert lahti ja ronis jälle puu otsa

X. Hirmu varjud

Kõrgel oksal istet võtnud, uuris Tarzan asulat Pilliroost onnide taga laiusid haritud põllud.

Ühes kohas ulatus mets asulani. Seda märganud, suundus Tarzan sinna. Teda kannustas mingi palavikuline uudishimu: ta tahtis nii väga näha oma liigi loomi, teada saada, kuidas nad elavad, ja vaadata lähemalt nende veidraid koopaid.

Elu julmade metsaasukate hulgas sundis teda tahtmatult nägema nendes mustanahalistes olendites vaenlasi. Kuigi nad oma välimuselt temaga sarnanesid, ei tekkinud Tarzanil hetkekski eksiarvamust. milline vastuvõtt teda paljastamise korral nende esimest korda nähtud inimeste seas ootab.

Tarzan, ahvi kasupoeg, ei kannatanud sentimentaalsuse all. Ta ei teadnud midagi inimeste vendlusest Kõik, kes tema sugukonda ei kuulunud, olid Tarzani põlised vaenlased, välja arvatud mõni üksik erand nagu elevant Tantor.

Ta aimas seda ilma tigeduse ning vihata Tapmine oli tema elupaigaks oleva metsiku maailma seadus. Tema primitiivses elus oli vähe mõnusid, suurim neist oli küttimine ja tapmine. Kuid Tarzan austas ka teiste õigust samasugustele mõnudele ja soovidele, isegi juhul, kui ta ise muutus nende kallalekippumiste objektiks.

Tarzani veider elu ei teinud teda morniks ega verejanuliseks. Ehk ta küll tappis rõõmsalt naerdes, ei tõendanud see tõik hoopiski tema sünnipärast julmust. Kõige rohkem tappis ta selleks, et hankida toitu. Tõsi küll. inimesena tappis ta mõnikord ka enda lõbuks, mida ei tee ükski loom. On ju maailmas kõigist olenditest üksnes inimesele omane tappa mõttetult, naudinguga, põhjustada kannatusi ning surma ainuüksi lõbu pärast

Kui Tarzanil tuli tappa kättemaksuks või enesekaitseks, tegi ta seda rahulikult, süümepiinata. See oli lihtne töine toiming, mis hoopiski ei sallinud kergemeelsust.

Ja lähenedes nüüd ettevaatlikult Mbonga asulale, valmistus Tarzan lihtsalt ja loomulikult selleks, et tappa või saada tapetud, juhul kui ta avastatakse la hiilis äärmise ettevaatlikkusega, sest Kulonga oli sisendanud talle suurt au-.

54

kartust väikeste teravate puust kepikeste vastu, mis tõid surma kindlalt ja kiiresti.

Viimaks jõudis Tarzan erakordselt tiheda lehestikuga suure puu juurde. Selle okstelt rippusid hiiglaslike ronitaimede rasked vanikud. Tarzan peitis end sellesse

läbipääsmatusse. peaaegu iile küla laiuvasse varjupaika ja hakkas süvenenult jälgima kõike tema all toimuvat, hämmastudes seire tema jaoks uue ja imepärase elu iga üksikasja üle.

Tanumal hullasid ihualasti lapsepõnnid. Naised tampisid rohmakates kivist uhmrites kuivatatud hirssi peeneks või küpsetasid jahust kakukesi. Eemal põllul osa naisi kõplas rohis ja lõikas vilja

Nende puusi katsid mingisugused kentsakad kuivatatud lohust tehtud turritavad padjakesed ja paljudel olid kõrisevate rõngastega käevõrud Mustade kaelte ümber rippusid naljakalt punutud traadirõngad. Lisaks olid paljudel ninast läbi torgatud tohutu suured võrud.

Ahvi kasupoeg vaatas neid imelikke olendeid üha kasvava imestusega, Ta nägi ka mehi, kes vilus tukastasid Kõige kaugemal lagendiku ääres märkas Tarzan relvastati sõjamehi. Nähtavasti kaitsesid nad asulat vaenlase ootamatu kallaletungi eest.

Talle torkas silma, et tööd tegid ainult naised. Mille ükski mees ei töötanud asulas ega põllul.

Lõpuks jäi Tarzani pilk peatuma otse tema all istuval vanaeidel. Tema ette väikesele lõkketulele oli asetatud väheldane pada, kus kees paks punakas vaigune segu. Kõrva oli hunnik teritatud puunooli Naine võttis need ükshaaval kätte, kastis teraviku auravasse segusse ja pani siis oks test tehtud kitsale pukile, mis asus teisel pool lõket.

Tarzanil valdas suur ärevus Tema ees avanes «küti» väikeste heiteriistade hävitava jõu saladus. Ta märkas, et naine püüab kõigest väest hoiduda katlas keevat ainet kätega puudutamast, ja ühel korral, kui väike tilgake talle sõrme peale pritsis, torkas ta selle kähku veeanumasse ja nühkis siis lehenutsakuga puhtaks.

Tarzanil polnud vähimatki aimu mürkidest, ent tema te rav kujutlusvõime ütles talle, et tapab just see surmav aine, mitte aga väike rrtiol. mis üksnes viib hirmsa koostise ohvri kehasse.

Tarzanil lekkis kirglik soov saada endale rohkem neid väikseid surmatoovaid pilpakesi. Kui eit vaid viivuks jätaks oma töö, laskuks ta sedamaid maa peale ja suudaks haarata kimbu nooli ning tagasi puu otsa ronida, enne kui naine hingatagi jõuaks. Ta hakkas juba nuputama, kuidas naise tähelepanu eemale juhtida, kui äkki kostis lagendiku servast võigast kisa. Tarzan vaatas sinnapoole Puu all samas kohas, kus tund aega tagasi sai surma Cala mõrtsukas, seisis must sõdalane.

Sõdalane kisendas ja vibutas pea kohal oda. Aeg-ajalt osutas ta millelegi oma jalge ees maas.

Silmapilk oli kogu asula jalul. Onnidest jooksid välja relvastatud inimesed ja kihutasid tuhatnelja üle põllu äre-

vil sõjamehe juurde Nende kannul sibasid vanurid, naised ja lapsed ning ühe hetkega oli asula tühjaks jäänud.

Ahvi kasupoeg Tarzan mõistis, et nad olid leidnud tema ohvri surnukeha, kuid praegu ei huvitanud see teda sugugi. Külla ei jäänud kedagi, kes võinuks takistada võtmast endale meelepärast nooltevaru Kiiresti ja hääletult laskus ta mürgikatla juurde. Viivu uuris ta oma elavate säravate silmadega asulat Näha polnud kedagi. Tema pilk peatus lähima onni avatud uksel. Tarzanil tekkis soov sisse vaadata, ta lähenes ettevaatlikult madala katusega ehitisele.

Algul seisis ta pisut ukse juures ja kuulatas teraselt. Seest ei kostnud ühtegi häält. Siis lipsas ta poolhämarasse onni.

Seintel rippusid relvad: pikad odad, imeliku välimusega noad ja kaks kitsast kilpi. Onni keskel seisis pada, kaugema seina ääres aga kuivast rohust ase, kaetud punutud mattidega — ilmselt onni peremeeste magamiskoht. Põrandal vedeles mõni inimkolp.

Tarzan katsus ja nuusutas läbi kõik esemed, sest «nägi» ta ju peaasjalikult oma äärmiselt tundlike sõõrmetega. Ta pidi juba kaasa võtma ühe seinal rippuvatest teravatest odadest, kuid süli oli täis nooli, mida ta iga hinna eest tahtis kaasa viia. Ükshaaval võttis ta seinalt maha asju ja pani need toa keskele hunnikusse Kõige peale asetas ta kummulikeeratud paja, selle otsa ühe irvitava pealuu ja torkas sellele pähe tapetud Kulonga peakatte.

Seejärel eemaldus ta pisut, imetles oma kätetööd ja muigas. Ahvide kasvandikule meeldis nalja teha.

Kuid sel hetkel kuulis ta väljast hääli: kostis venivat kaeblikku kisa ja valju itkemist. Tarzan muutus rahutuks.

Oli ta ehk liiga kauaks siia jäänud? Kähku uksest välja hüpanud, heitis ta pilgu piki tanumat värava poole.

Pärismaalasi polnud veel näha, kuigi ta kuulis selgesti neid üle põllu lähenemas. Hääled kõlasid juba üpris ligidal.

Nagu välk hüppas Tarzan nooltehunniku juurde. Kahmanud kaenlasse kõik, mis ühe käega ära võis viia. virutas ta podiseva paja jalaga ümber ja kadus puulehestikku just sel hetkel, kui asula teises servas esimene metslane väravast sisse kihutas. Nagu metsik lind oksal, valmis esimese ohu puhul lendu tõusma, hakkas Tarzan jälgima kõike, mis nüüd külas sündis.

Tanum oli rahvast täis. Neli pärismaalast kandsid Kulonga surnukeha. Nende järel tulid naised kohutavalt ulgudes ja valjusti kisendades. Rongkäigu pea oli jõudnud Kulonga onni, sellesama onni juurde, kus Tarzan oli oma rüüstetööd teinud, ja läks uksest sisse Kuid peaaegu kohe kargasid sisenejad hirmsas, segaduses uuesti välja. Kohe ümbritsesid neid ülejäänud. Onnile osutades vehkisid kõik vihaselt kätega ja ulgusid, kuni mõni sõdalane lähemale astus ja sinna sisse vaatas. Viimaks astus üks neist onni See oli vanamees, kel rippusid ümber metallehted ja kaelas kuivatatud inimkätest kee.

56

See oli kuningas Mbonga ise, tapetud Kulonga isa. Mõne minuti kestel olid kõik vait Peatselt väljus Mbonga onnist, tema kohutavast näost paistis raevu ja uskumatut hirmu. Ta lausus midagi sõjameestele, kes tormasid jalamaid asula igat onni ja nurka läbi otsima.

Otsingud said vaevalt alata, kui märgati ümberaetud pada ja kohe tuli ilmsiks ka mürginoolte kadumine. Midagi rohkem nad siiski ei leidnud ja mõni minut hiljem kogunes ehmunud metslaste parv oma pealiku ümber

Mbonga ei osanud kuidagi seletada hirmsate salapäraste sündmuste jada. Juba see, et nende põllupiirilt leiti surnult tema poeg Kulonga, kes oli tapetud ja paljaks röövitud peaaegu isamaja lävel, oli iseenesest äärmiselt mõistatuslik. Kuid kohutavad avastused asulas endas ja surnud Kulonga onnis täitsid metslaste südamed kirjeldamatu kabuhirmuga ning sünnitasid nende vaeses ajus kõige hämmastavamaid ja uskumatuid tõlgendusi.

Ninapidi koos vadistasid nad poolihääli, silmavalged punnis, silmamunad peas keerlemas.

Tarzan jälgis neid kogu aeg oma kõrgelt oksalt. Paljugi nende käitumises jäi talle arusaamatuks, sest ta ei tundnud ebausku, hirmust aga oli vaid ähmane ettekujutus

Päike seisis kõrgel taevas. Tarzan oli väga näljane. Selle kohani aga. kuhu ta hommikul metskuldi kere oli matnud, jäi veel mitu miili.

Seepärast pööras ta Mbonga asulale selja ja kadus metsatihnikusse

XI. Ahvikuningas

Kui Tarzan oma sugukonna juurde jõudis, oli veel valge, ehkki ta oli teel peatuse teinud, et süüa mahamaetud metskuldist järelejäänud liha ning võtta puu otsast ära Kulonga nooled

Raskelt koormatuna hüppas ta puu otsast maha otse Kerchaki sugukonna keskele.

Rind uhkelt ees, nakkas ta pajatama oma vägevatest seiklustest ja kiitlema oma saagiga

Kerchak pööras torisedes näo kõrvale: ta kadestas seda sugukonna kummalist liiget. Oma väikeses õelas ajus oli ta juba pikka aega otsinud mõnda ettekäänet, et Tarzani peale viha välja valada.

Järgmisel hommikul esimeste koidukiirtega asus Tarzan harjutama vibulaskmist. Esialgu ei tabanud ta peaaegu ühtegi märki, kuid aegamisi õppis väikseid nooli õigesti suunama. Kuu aja pärast oli ta juba osav laskur. Edusammud läksid talle aga kalliks maksma: ta kulutas ära peaaegu kogu oma nooltevaru.

Kerchaki sugukond jätkas rändlemist piki mereranda, sest siin olid head jahialad Tarzan aga harjutas vibulaskmist ja luges isa hurtsikus leiduvaid raamatuid

Just sel ajal leidis noor inglise lord hurtsikust ühte

57

sahtlisoppi peidetud metall-laeka. Võti oli ees ja pärast üürikest uurimist õnnestus Tarzanil see õnnelikult avada.

Ta leidis sealt puhtaks raseeritud näoga noore mehe kolletunud pildi, briljantidega kaunistatud medaljoni lühikese kuldketi otsas, mõne kirja ja väikese raamatu

Tarzan vaatas seda kõike väga hoolikalt.

Kõige rohkem meeldis talle foto, sest noore mehe silmad naeratasid, nägu oji aval ja sõbralik. Loomulikult ei tulnud Tarzanile pähegi, et see oli tema isa

Ka medaljon meeldis talle. Kohe riputas ta selle endale kaela, matkides mustade inimeste juures nähtud ehtimis-indu. Kummaliselt kiirgasid sätendavad kivid tema siledal tõmmul nahal.

Ta ei saanudki aru kirjade sisust, sest peaaegu üldse ei osanud kirjatähti. Tarzan pani kirjad koos fotoga laekasse tagasi ja võttis käsile väikese raamatu

See oli otsast otsani peenikese käekirjaga täis kirjutatud, ja kuigi ta tundis kõiki väikseid põrnikaid, paistsid nende kombinatsioonid talle veidrate ja täiesti arusaamatutena. Tarzan oli juba ammugi õppinud sõnastikku kasutama ja tahtis seda nüüd appi võtta, kuid tema meelehärmiks ei olnud siin sõnastikust kasu. Tervest raamatust ei leidnud ta ühtegi tuttavat sõna, seepärast pistas ta selle uuesti metall-laekasse, lükates nende saladuste lahendamise kaugemasse tulevikku

Vaene väike ahvide kasvandik! Teadnuks ta vaid, et see tugevas hülgenahkses köites väike raamat varjas tema päritolu võtit ja vastust kogu tema kummalise elu mõistatusele! See oli John Claytoni, lord Graystocki päevik, kirjutatud prantsuse keeles.

Tarzan pani laeka kappi, kuid nüüdsest peale ei unustanud oma isa armast ning mehist nägu. Peas aga tekkis tal kindel plaan lahendada väikesesse musta raamatusse kirjutatud kummaliste sõnade saladus.

Praegu aga ootas teda tähtis ja edasilükkamatu ülesanne. Tema nooltevarud olid otsa saanud ja tal tuli need taastada kallaletungiga mustade inimeste asulale.

Järgmise päeva varahommikul asus ta teele ja juba enne keskpäeva jõudis mustanahaliste küla juurde. Tarzan ronis sellesama suure puu otsa ja nagu eelmiselgi

korral, nägi ka nüüd põllul ning onnide ees töötavaid naisi. Ja nagu siis, podises nüüdki tema all maa peal mürgipada.

Tarzan lamas oksal mitu tundi, oodates noolte hankimiseks parajat hetke, mil läheduses kedagi pole. Kuid nüüd ei juhtunud midagi säärast, mis võinuks elanikke asulast välja meelitada. Tanum oli pidevalt rahvast täis Päev hakkas juba kustuma, Tarzan varitses aga ikka veel pahaaimamatu naise kohal, kes paja ümber askeldas.

Põllul töötanud naised tulid koju. Metsast väljusid jahimehed ja kui kõik olid pistandaia sees, pandi värav kõvasti kinni. Külas süüdati lõkked ja tulele asetati katlad. Iga onni ees istus naine ja keetis körti ning kõigil olid käes maniokist ja hirsist küpsetatud kakud.

58

Äkki kõlas metsaservalt röögatus. Tarzan vaatas sinnapoole

See oli salkkond põhja poolt naasvaid hilja peale jäänud kütte Suurivaevu lohistasid nad enda järel mingisugust kogu, kes neile vastu pani.

Kui nad olid külani jõudnud, löödi värav lahti, et neid sisse lasta Jahisaaki silmates tõi pealik Mbonga rahvas kuuldavale pöörase rõõmukisa: see oli inimene.

Kui ikka veel rabelevat vangi mööda tanumat lohistati, tormasid naised ja lapsed talle keppide ning kividega kallale. Ja ahvide kasvandik Tarzan, noor metsik džungli-loom, oli üllatatud oma liigi loomade julmast elajalikku-sest.

Kõigist džungliasukaist piinas oma saaki üksnes leopard Shita. Kõik teised lojused pidasid eetiliseks tuua kiiret ja halastavat surma.

Oma raamatutest oli Tarzan inimolendite eluviisi kohta ammutanud vaid katkendlikke ja nappe andmeid.

Kui ta metsas Kulongat taga ajas, mõtles ta. et Kulonga jälg viib ta veidratest ratastel majadest linna juurde, majadest, millest ühe katusesse torgatud suur puu musti suitsupilvi välja paiskas; või siis mere äärde, mida katsid suured ujuvad ehitised. Neid kutsuti erinevalt: laevadeks, purjekateks, aurikuteks ja pargasteks, seda Tarzan teadis.

Seepärast oli ta väga pettunud, nähes viletsat pilliroo-onnidest asulat, mis pesitses tema koduses džunglis ja kus polnud näha ühtegi kas või nii suurt maja nagu mereran-nas tema enda hurtsik.

Tarzan veendus, et see rahvas on veel õelam kui tema ahvid ja julm nagu Sabor ning ta kaotas endise lugupidamise oma liigi vastu.

Vahepeal olid mustanahalised ohvri küla keskele tirinud ja otse Mbonga onni vastas asuva suure tulba külge kinni sidunud. Odasid ja nuge viibutades moodustasid sõ-dalased tema ümber tantsiva ja röökiva ringi.

Tantsivate sõdurite ümber võtsid istet naised: nad tagusid trumme ja ulgusid. Tarzanile meenutas see kohe dam-dami ja ta juba teadis, mis saab edasi. Siiski tärkas temas kahtlus, et äkki tormavad mustanahalised veel elusa ohvri liha kallale. Ahvid ei teinud seda kunagi.

Vangi ümbritsev sõõr tõmbus üha koomale, samal ajal kui mustanahalised trummide hullumeelse põrina saatel ohjeldamatult tantsu vihtusid. Äkki välgatas oda ja haavas ohvrit. See oli märguanne viiekümnele teisele odale.

Vangi silmad torgati välja, kõrvad, käed ja jalad läbi, iga toll tema tõmblevast kehast muutus julmade löökide märklauaks Lapsed ja naised vingusid vaimustusest. Sõdalased noolisid oma pakse huuli neid ootavat söömingut ette nautides ja püüdsid üksteist üle trumbata jälkide julmustega, mida nad leiutasid õnnetu piinamiseks, kes polnud ikka veel teadvust kaotanud

Siis otsustas Tarzan, ahvide kasvandik, et käes on paras aeg. Kõigi pilgud olid suunatud kohutavale vaatemängule

59

tulba juures. Päevavalgus oli asendunud kuupaisteta pimeda ööga, üksnes leegitsevad lõkked heitsid metsikule stseenile rahutuid valguselaike.

Ahvinimene hüppas nõtkelt tanuma lõpus pehmele maapinnale. Kiiresti korjas ta kokku nooled — seekord kõik, sest oli kaasa võtnud pikki taimekiude, et neid kimpu köüa. Ruttamata sidus ta nooled kõvasti kokku ja pidi juba lahkuma, kui äkki tuli talle vallatu mõte — võrukael, nagu ta oli.

Ta tahtis neile ebardlikele olendeile mingit osavat vingerpussi mängida, et nad jälle tunnetaksid tema juuresolekut.

Tarzan pani nooltekimbu puu jalale ja hakkas hiilima mööda tanuma varjusolevat serva, kuni jõudis sellesama onnini, kus ta juba kord oli viibinud.

Sees oli täiesti pime kuid käsikaudu kobades leidis ta otsitava eseme ja pöördus aega viitmata ukse poole.

Kuid väljuda ta ei jõudnud. Tema terased kõrvad püüdsid kinni lähenevate sammude kaja — see oli siinsamas ligidal. Veel hetk. ja onni uksele ilmus naise kogu.

Tarzan hiilis hääletult kaugema seina äärde ja tema käsi puudutas pikka teravat jahinuga. Naine tuli kärmesti onni keskele ja jäi viivuks seisma, käsikaudu mingit eset otsides. Nähtavasti seda aga tavalisel kohal ei olnud ja naine tuli seda otsides üha lähemale seinale, mille ääres Tarzan seisis.

Ta oli nüüd juba nii lähedal, et ahvinimene tundis tema alasti keha soojust Tarzan tõstis löömiseks jahinoa, kuid just sel hetkel astus naine kõrvale, ja tema rahulik kurguhäälne hüüatus kinnitas, et lõpuks ometi oli ta otsinguid krooninud edu.

Naine pöördus minekule ja kui ta onni uksest väljus, nägi Tarzan tema käte vahel potti toidu keetmiseks

Tarzan liikus tema kannul ukseni ja välja vaadates nägi, et kõik naised tõttasid onnidesse ja tulid sealt välja pottide ning padadega Nad täitsid need veega ja asetasid lõkketulele tulba lähedale, kus rippus liikumatu verine lõhkirebitud surnukeha.

Tarzan passis parajat hetke ja kui läheduses kedagi polnud, ruttas tagasi tanuma lõppu suure puu alla oma nooltekimbu juurde. Nagu eelmisel korral, nii lükkas ta nüüdki paja ümber, seejärel aga hüppas nõtkelt nagu kass metsahiiglase alumistele okstele.

Käratult ronis ta kõrgemale, kuni leidis koha, kus läbi lehestikus oleva ava võis vabalt näha kõike all toimuvat.

Naised raiusid vangi lõhkirebitud keha tükkideks ja panid need pottidesse. Mehed seisid sõõris, puhates meeletust pilgarist. Külas võttis maad suhteliselt rahulik meele-olu

Siis tõstis Tarzan onnist võetud eseme kõrgele üles ja täpsusega, mille oli toonud aastatepikkune harjutamine puuviljade ning kookospähklite loopimises, viskas selle metslaste kamba sekka

60

Ese kukkus nende keskele, tabas ühte sõjameest pähe ja lõi ta jalust maha. Seejärel veeres see naiste hulka ja peatus lõhkikistud laiba ees. mida need tükeldasid söömingu jaoks. Hirmust tardunud mustanahalised vahtisid õuduses seda eset

See oli inimese kolp, mis maapinnal lebas ja neile hambaid näitas. Kukkumine selgest taevast näis imena. Ja sellesama ime pärast haaras mustanahalisi kohutav hirm. Nagu üks mees põgenesid kõik onnidesse. Oma läbimõeldud vingerpussiga sisendas Tarzan metslastesse igavest õudu mingisuguse nähtamatu ebamaise jõu ees, mis varit-seb neid nende asula ümber metsas.

Pärastpoole, kui nad olid leidnud ümberlükatud paja ja näinud, et nooled on jälle varastatud, tärkas inimsööjate vaeses ajus mõte, et nad on solvanud mingisugust vägevat jumalat, kes selle džungliosa üle valitseb. Ta maksab neile kätte selle eest, et

siin asulat rajades ei taibanud nad eelnevalt rikkalike kingitustega teda heasoovlikuks muuta. Siitpeale hakkas Mbonga rahvas iga päev suure puu alla, kust olid kadunud nooled, toitu jätma. Sellega püüdsid nad salapärase võimu armulikkust võita.

Hirmuseeme oli aga sügavale metslaste hinge külvatud ja ahvide kasvandik Tarzan ise.seda teadmata pannud sellega aluse paljudele tulevastele hädadele nii enda kui ka sugukonna jaoks.

Sel ööl magas ta asula lähedal metsas, järgmisel hommikul koidu ajal aga asus tõttamata tagasiteele. Tarzan oli kohutavalt näljane, kuid nagu kiuste leidis ta vaid mõne marja ja noppis lehtedelt üksikuid tõuke. Parajasti kännu alt toitu otsides tõstis ta juhuslikult pead ja nägi äkki rajal vähem kui paarikümne sammu kaugusel emalõvi Sabori.

Lõvi suured kollased silmad sihtisid Tarzanit, hiilates õelalt ja süngelt, punane keel aga noolis ahnelt mokki. Sabor roomas vaikselt edasi, kõhuga peaaegu maad puudutades

Tarzan ei mõelnudki põgeneda. Kõik need päevad oli ta seda kohtumist otsinud. Ja nüüd oli tal peale rohust nööri veel muidki relvi

Kiiresti võttis ta seljast vibu ja asetas hoolikalt nöörile mürgiga kokkutehtud noole Kui Sabor hüppas, kohtas teda poolel teel väike terav kepike. Tarzan aga sööstis samal hetkel kõrvale. Hiiglasuur kass prantsatas täie hooga tema kõrvale maha, teine surmavasse mürki kastetud nool tungis lõvile puusa.

Möirates pöördus loom ümber ja hüppas veel kord, ja jälle õnnetult; kolmas nool tabas otse silma. Seekord oli lõvi aga ahvinimesele liiga lähedal, et viimane võinuks kukkuva keha eest kõrvale hüpata.

Tarzan varises oma vaenlase määratu suure kere raskuse all maha, kuid sai siiski kahmata noa ja jõudis lõvile lüüa mitu haava. Viivu lamasid nad mõlemad liikumatult, viimaks mõistis ahvide kasvandik, et tema peale kukku-

61

nud elutu kiskja ei suuda enam kunagi kurja teha ei inimesele ega loomale Vaevaliselt ronis ta raske loomakere alt välja, ajas end püsti ja vaatas jahisaaki. Võimas juubelduslaine uhkas temast üle.

Sügavalt hingates pani ta jala vägeva vaenlase kehale, heitis kuklasse oma ilusa noore pea ja tõi kuuldavale isaahvi kohutava võidukisa.

Mets kaikus võikast triumfikarjest Linnud vakatasid, suured kiskjad aga liikusid selja taha pilke heites kaugemale, sest vaid vähesed otsisid džunglis tüli suurte inimahvidega.

Londonis lordide palatis pidas aga samal ajal oma liigi inimestele kõnet teine lord Graystock ja tema meeldiv pehme hääl ei pannud kedagi värisema.

Sabori sitke ja vilets liha ei maitsnud isegi Tarzanile, kuid teadupärast on nälg kõige parem kokk Peagi oli ahvinimese kõht korralikult täis ja ta hakkas end magama seadma. Eelnevalt otsustas ta lõvilt maha võtta naha: oli ju see üks põhjusi, miks ta oli püüdnud Sabori surmata.

Väikestelt loomadelt nahka võttes oli Tarzan omandanud küllaldase vilumuse, seetõttu sai ta kiiresti hakkama ka Sabori suure nahaga ja riputas oma jahisaagi kõrge puu harude vahele Siis tõmbus ta mugavasti kerra ja vajus sügavasse unenägudeta unne.

Tarzan polnud eelmistel päevadel end välja puhanud. Väsimusest kurnatud ja kõht kõvasti täis söödud, magas ta terve päikeseringi ning ärkas alles järgmise keskpäeva paiku Kohe laskus ta alla, et värskendada end Sabori lihaga, kuid oma kurvastuseks leidis temast ainult kondid: teised näljased džungliasukad olid teinud puhta töö

Pool tundi pärast parajat metsas kõndimist nägi ta noort hirve ja enne kui väike olend vaenlase lähedusest aru sai, oli terav nool talle kaela tunginud.

Mürk mõjus nii kiiresti, et hirv sai vaid mõne hüppe teha, kui ta surnult põõsastikku kukkus. Tarzan sõi jälle kõhu täis, kuid nüüd enam magama ei heitnud.

Ta kiirustas oma sugukonna rännupaika, ja kohanud ahve, näitas neile uhkelt Sabori nahka.

«Kerchaki ahvid, vaadake!» karjus ta. «Vaadake, mida on teinud Tarzan, vägev tapja! Kes teist on kunagi tapnud Numa sugukonnast kas või ühe? Tarzan on teist kõige tugevam, sest Tarzan pole ahv. Tarzan on...» Siin aga pidi ta oma kõne katkestama, sest inimahvide keeles ei olnud sõna, mis tähistanuks inimest; Tarzan ise aga oskas seda sõna vaid kirjutada ja sedagi inglise keeles, kuid mitte hääldada.

Terve sugukond oli kogunenud tema ümber. Ahvid kuulasid Tarzani kõnet, vahtides üksisilmi tema imetabase vägiteo tõendit.

Üksnes Kerchak oli eemale jäänud: ta vahutas vihast ja pöörasest raevust.

62

Inimahvi nüris ajus katkes äkki miski. Metsiku möirgega sööstis ta ahvikarja sekka.

Hammustades ja oma tohutu suurte kätega hoope virutades tappis ning sandistas Kerehak oma tosina ahve. enne kui ülejäänud jõudsid ülemistele puuokstele pageda.

Oma meeletus raevus vahtis Kerehak ulgudes ümberringi, otsides silmadega Tarzanit ja märkas teda istumas läheduses ühel oksal.

«Tule aga alla, vägev tapja,» röökis Kerchak. «tule alla ja saa tunda veel vägevama kihvu! Kas võimsad võitlejad siis ohtu nähes puu otsa ronivad ja seal värisevad?» Ja väljakutsuvalt tõi Kerchak kuuldavale oma sugukonna sõjakisa

Tarzan laskus rahulikult alla. Hinge kinni pidades jälgis sugukond oma kõrgetelt pennidelt, kuidas möirgav Kerchak vastase saleda kogu kallale sööstis.

Lühikestest jalgadest hoolimata oli Kerchak ligi seitse jalga pikk. Tema tohututel õlgadel põimusid vägevad musklipuntrad, lühike kael paistis selja tagant raudsete lihaste rahnuna, nii et pea nagu väheldane kera suure lihahunniku otsas kükitas Allapoole ripnevate huulte vahelt paljastusid vägevad kihvad, väikesed õelad verd täis valgunud silmad aga põlesid kohutavas hullumeelsuses.

Tarzan — samuti suur ja lihaseline loom — seisis ja ootas teda Kuid metslooma hiiglasliku kogu kõrval tundusid tema kasv ja tugevad musklid haletsemisväärsena.

Tema vibu ja nooled lebasid eemal, seal, kuhu ta oli need jätnud, näidates Sabori nahka oma sugukondlastele. Ta seisis palgest palgesse Kerchakiga. relvadeks vaid jahinuga ja inimmõistus.

Kui vaenlane raevuka möirgega talle kallale sööstis, haaras lord Graystock tupest oma pika noa ja samasuguse meeletu kisaga tormas vaenlasele vastu Ta oli küllalt osav, et mitte lasta pikkadel karvastel kätel endast kinni haarata. Samal hetkel, kui nende _ kehad pidanuksid kokku põrkama, pigistas Tarzan oma vaenlase ühte rannet, hüppas kergelt kõrvale ja torkas noa pidemeni ahvi kehasse südame alla.

Enne aga. kui ta noa välja tõmmata jõudis, oli Kerehak, püüdes haarata Tarzanit oma hirmsasse sülelusse, relva hoidva käe kiire liigutusega ära löönud.

Ahv valmistus pähe andma hirmsat kämblahoopi, mis märgi tabamise korral löhestanuks nooruki kolba

Kuid inimene oli kärmem: ta tõmbus küüru ja virutas ise võimsa hoobi ahvile rindu.

Kerehak lõi vankuma, ka oli surmav haav südame all temalt peaaegu teadvuse röövinud Hetkeks ta siiski toibus ja sellest jätkus, et oma käsi Tarzani haardest ära tõmmata ja temaga käsikähmlusse astuda.

Ahvinimest tugevasti enda vastu surudes püüdis raevune isane oma tohutute kihvadega tema kõri, kuid noore lordi sitked sõrmed jõudsid Kerchaki kaela ümber sulguda.

Nii nad heitlesid: üks püüdis oma hirmsate kihvadega

63

võitluskaaslasel kõri läbi hammustada, teine oma käega vaenlase hingekõri kinni pigistada ja samal ajal looma paljastatud lõugu endast eemale tõrjuda. Näis, nagu hakanuks palju võimsam ahv pikkamööda peale jääma ja varnast välja paneva looma hambad olid Tarzani kõrist veel ainult tolli kauguses Äkki võpatas Kerchak kogu kehast, viivuks otsekui tardus, seejärel aga varises elutult maha. Ta oli surnud.

Tarzan tõmbas välja noa, mis talle nii sageli oli toonud võidu palju võimsamate musklite üle kui tema enda omad. pani jala võidetud vaenlase kaelale ja taas kõlas üle kogu metsa võitja metsik sõjahüüd.

Nii sai noor lord Graystock ahvide kuningaks

XII. Inimmõistus

Tarzani alamate hulgas oli üks isane, kes söandas temaga võimu pärast võidelda. See oli Tublati poeg Terkoz Kuid ta tundis nii suurt hirmu uue valitseja terava noa ja surmatoovate noolte ees, et julges oma rahulolematust ilmutada üksnes tühises sõnakuulmatuses ja alalistes salakavalates vem-pudes. Ometi teadis Tarzan, et Terkoz passib vaid parajat juhust ootamatu reetmisega temalt võim üle lüüa, ja oli seepärast alati valvel, et välistada võimalikku äkilist kallaletungi

Paljude kuude jooksul kulges ahvisugukonna elu endist viisi. Uut oli vaid niipalju, et tänu Tarzani väljapaistvale mõistusele ja tema küttimisoskusele läks toiduga varustamine nüüd palju edukamalt ja ka toitu oli rohkem kui kunagi varem. Seepärast oli enamik ahve valitseja vahetumisega väga rahul.

Öösiti juhtis Tarzan oma sugukonda mustade inimeste põldudele. Oma targa juhi näpunäidete järgi sõid ahvid siin kõhu täis, ent iialgi ei hävitanud seda, mida ei jõudnud ära süüa, nagu teeb seda pärdik Manu ja enamik teisi ahve. Ja kuigi mustanahalisi pahandas nende põldude järjekindel rüüstamine, ei võtnud ahvide röövretked neilt tahet maad harida, mis oleks kahtlemata juhtunud, lubanuks Tarzan oma rahval istandusi arutult laastada

Selle aja jooksul külastas Tarzan asulat korduvalt ka teisel, isiklikul eesmärgil Aeg-ajalt täiendas ta seal oma nooltevaru. Varsti märkas Tarzan seal ka toitu, mida neegrid nüüd järjekindlalt puu alla panid, ja sõi ära kõik, mis mustanahalised talle olid jätnud.

Kui metslased veendusid, et öö jooksul toit kaob, haaras neid veelgi suurem hirm Üks asi on ju jumalale või kuradile'meeleheaks toitu tuua, et võita nende heatahtlikkust, aga kui vaim tõepoolest asulasse ilmub ja toodud toidu ära sööb, on see hoopis teine asi. See oli ennekuulmatu ning täitis nende ebausklikud südamed rahutuse ja hirmuga.

Noolte korrapärane kadumine ja kummalised tembud, mida

64

nähtamatu olend korda saatis, viisid mustanahalised niisugusesse seisundisse, et nende elu muutus uues asulas väljakannatamatuks. Mbonga ja tema vanematekogu hakkasid üha rohkem rääkima sellest, et küla päriseks maha jätta ja kaugemal džunglis uus rahulikum koht otsida.

Kohta otsides tungisid mustad sõdalased aiva kaugemale lõunasse, päris metsade sügavusse.

Tarzani sugukonda hakkas ikka sagedamini häirima mustade luurajate ilmumine rfende asupaika Ürgmetsa vaiksel üksindust rikkusid uued veidrad karjed Polnud rahu enam loomadel ega lindudel. Oli saabunud inimene . .

Teised loomad tulid siia nii öösel kui päeval džunglis ümber hulkudes. Need olid julmad, metsikud loomad. Kuid nõrgemad naabrid põgenesid nende eest vaid ajutiselt, et ohu möödudes kohe tagasi tulla.

Inimesega oli aga teisiti. Kui tuleb inimene, siis paljud suurematest liikidest lahkuvad instinktiivselt oma asukohast ega tule peaaegu kunagi tagasi Nii talitasid alati suured inimahvid Nad põgenesid inimese eest, nagu inimene põgeneb katku eest.

Veel mõnda aega hoidus Tarzani sugukond abaja lähedusse, sest nende uus kuningas ei tahtnud mõeldagi, et tuleks alatiseks lahkuda väikesest hurtsikust leitud aaretest

Kord kohtas mõni inimahv mustanahalisi väikese jõekaldal, mis paljudele põlvkondadele oli olnud harjumuspärane joomiskoht. Nad nägid, et mustad inimesed raadavad džunglit ja püstitavad arvukalt onne. Pärast seda ei tahtnud ahvid enam abaja juurde jääda ja Tarzan viis nad mitu päevateekonda edasi sisemaale, kohta, mida polnud veel rüvetanud inimolendi jalg.

Kord kuus kiirustas Tarzan oksalt oksale hüpates oma hurtsikusse, et veeta seal päev raamatute keskel, samuti nooltevaru täiendada Viimane ülesanne muutus üha raske-maks, sest mustad hakkasid ööseks oma nooli aitadesse ja elamutesse peitma.

Tarzan pidi päeva jooksul pingsalt jälgima, kuhu nooled peidetakse, kahel korral sisenes ta onni, sellal kui selle elanikud magasid oma mattidel, ja näppas nooled otse sõdalaste nina alt. See moodus tundus Tarzanile aga liiga ohtlik, seepärast eelistas ta oma pikkade surmatoovate lassodega püüda üksikuid kütte. Võtnud neilt ära relvad ja ehted, heitis ta laibad öösel kõrge puu otsast alla tanuma keskele.

Need eriskummalised juhtumid hirmutasid mustanahalisi niivõrd, et kui Tarzani külaskäikude vahel poleks olnud kuuajalist hingetõmbeaega, mis iga kord sisendas neisse lootust, et rohkem kallaletunge ei tule, siis oleksid nad peatselt jälle oma uue asula maha jätnud

Mustanahalised polnud Tarzani hurtsikut kaugel rannikul veel märganud, kuid ahvinimene elas alalises kartuses, et tema äraolekul leiavad nad selle üles ja röövivad tema aarded. Seepärast hakkas ta ajapikku üha kauem viibima hurtsiku juures ja üha harvemini ahvide keskel. Nii juhtus et tema sugukonna ahvid hakkasid selle hoolimatuse all

kannatama. Alailma puhkes tülisid ja arveteõiendamisi, mida vaid kõige kõrgem juht võis rahulikult klaarida.

Viimaks tegi mõni ahvide vanematekogu liige Tarzan iga sellest juttu ja pärast seda ei lahkunud ta sugukonna juurest terve kuu.

Inimahvide ülemjuhi kohustused pole rasked ega arvukad. Pärast keskpäeva tuleb näiteks Taka ja kaebab, et vana Mungo varastas ära tema noore naise. Siis on Tarzani leohus kõik ahvid kokku kutsuda ja kui selgub, et naine eelistab oma uut abikaasat endisele mehele, annab ta käsu, et nii see ka olgu. või käsib Mungot anda Takale vastu ühe oma tütardest

Ahvid peavad juhi otsust lõplikuks, ükskõik milline seo ka poleks, ja pöörduvad rahulolevana tagasi oma tegevuse juurde

Teinekord tuleb joostes kisendav 'lana. surudes kätt vastu külge, kust purskab verd. Ta kaebab, et tema mees (imito hammustas teda elajalikult Väljakutsutud Gunto aga väidab, et Tana on laisk, ei viitsi talle tuua sitikaid ega pähkleid või keeldub tema selga sügamast.

Ja Tarzan noomib mõlemat, ähvardab Guntot surmatoovate nooltega, kui see peaks jätkama Tana piinamist. Tana aga peab omalt poolt tõotama end parandada ja paremini täitma oma naisekohust.

Nii see kõik lähebki. Enamasti on need lühised perekondlikud nääklused, mis aga klaarimata jätmise korral Võivad viia tõsiste salkadevaheliste tülideni ja mõnikord isegi sugukonna lõhenemiseni.

Kuid Tarzanit hakkas see tüütama. Ta mõistis, et ülemvõim piirab oluliselt tema vabadust. Teda veetlesid soojas päikesepaistes sädelev meri, mugava maja jahe tuba ja raamatutes leiduvad lõputud imed.

Vanemaks saades adus Tarzan, et ta muutub oma sugukonnas võõraks Nende ja tema huvid hakkasid üha rohkeni erinema Paljud kummalised ning imeilusad unelmad, nii välgatasid ahvide inimesest juhi toimekas ajus, olid neile võõrad Nende keel oli nii vaene, et Tarzan ei suutnud nendega rääkida paljudest uutest tõdedest ega mõttetegevuse avarast vaateväljast, mille tema ahne pilgu ees oli avanud lugemine. Ta ei saanud neile kõnelda isegi auahnusest niis tema hinge piinas

Tal polnud enam ammugi sõpru ja kaaslasi Laps võin tutvust sobitada paljude veidrate ja lihtsate olenditega, kuid täiskasvanud inimene vajab sõpruse aluseks siiski mõniri gast, kas või välist intellekti võrdsust.

Olnuks Cala elus, toonuks Tarzan ohvriks kõik. et tema lähedale jääda. Nüüd, kus teda polnud, vallatutest lapsepõl-vesõpradest olid aga saanud julmad ja toored loomad, tundis Tarzan, et tal on rohkem meeltmööda rahulik eraklus oma onnis kui metsloomade karja juhi tüütud kohused

Kuid Tarzani soov loobuda oma sugukonna juhi kohast ei saanud veel niipea teoks, põhjuseks oli Tublati poja Ter-kozi vimm ja kadedus Nagu kangekaelne noor Inglane, ei

66

suutnud ka Tarzan sundida end ilkuva vaenlase eest taganema.

Tarzan teadis väga hästi, et tema asemele valitakse juhiks Terkoz. See metsik loom oli juba ammu maksma pannud oma füüsilise üleoleku õigused nende väheste isaahvi-de üle, kes olid söandanud tema julmadele tülinorimistele vastu hakata

Tarzan ihkas õelat looma talitseda, kasutamata nuga või nooli. Koos mehistumisega olid kasvanud ka tema jõud ja osavus niivõrd, et ta hakkas mõtlema, kas ta äkki ei suuda hirmuäratavat Terkozi võita käsitsivõitluses. Kui vaid poleks neid tohutuid kiskjahambaid, mis selles suhtes halvasti relvastatud Tarzaniga võrreldes inimahvile niisuguse eelise andsid!

Kord aga tänu asjaoludele sai Tarzan sellest murest lahti ja võis vabalt valida oma tee: kas jääda sugukonda või sellest lahkuda, määrimata oma metslaseau.

Juhtus see järgmiselt.

Sugukond otsis endale rahumeelselt toitu Kõik olid igasse kaarde laiali läinud, kui äkki kõlas läbilõikav kisa Sellest kohast, kus Tarzan selgeveelise oja kaldal kõhuli lamas ja oma väledate pruunide kätega veel väledamat kala kinni võtta proovis, jäi see itta.

Nagu üks mees tormasid kõik sugukonna liikmed hirmu-karjete peale kohale ja nägid Terkozi, kes vana emaahvi karvust kinni hoidis ja teda oma suurte kätega klohmis

Tarzan astus ta juurde ja tõstis käe märgiks, et Terkoz peab peksmise lõpetama. Emane ei kuulunud talle, vaid vaesele vanale isasele, kelle võitlused olid juba ammugi võideldud ja kes ei suutnud oma peret kaitsta.

Terkoz teadis, et võõrast naist pekstes rikub ta oma sugukonna seadusi. Kuid tülinorija, nagu ta oli, kasutas emaahvi mehe hõrkust ja karistas naist selle eest, et viimane ei tahtnud talle loovutada enda püütud noort õrna närilist.

Nähes liginemas Tarzanit, kel polnud käes nooli, hakkas Terkoz vaest emast veelgi kõvemini klohmima, lootes sellega vihatud valitsejat võitlusse kutsuda

Tarzan ei korranud oma hoiatust, selle asemel ta lihtsalt sööstis Terkozi kallale.

Mitte kordagi sellest ammumöödunud päevast saadik, kui gorillade juht Bolgani oli Tarzani nii hirmsasti puruks rebinud, polnud tal tulnud pidada säärast võitlusi

Vaevalt võis Tarzani nuga seekord võistelda Terkozi läikivate kihvadega, see-eest tegid inimese hämmastav osavus ja kiirus peaaegu tasa ahvi mõningase üleoleku jõus

Kokkuvõttes oli inimahvil siiski teatud paremus, ja kui poleks ilmnenud ühte teist jõudu, mis mõjutas võitluse tulemust, oleks ahvide sugukonna kasvandik Tarzan, noor lord Graystock, surnudki nii, nagu ta oli elanud — tundmatu metsloomana Ekvatoriaal-Aafrikas.

Kuid Tarzanil oli olemas see, mis tõstis ta kõigist džung-likaaslastest kõrgemale ning milles seisneb erinevus inimese ja looma vahel —- mõistus. Mõistus hoidis Tarzanit Terkozi

67

raudsete musklite ning ahnete kihvade eest.

Kähmlus oli kestnud vaevalt mõne sekundi, kui nad juba vähkresid maas, teineteist tagudes, rebides ja puruks kistes — kaks suurt metsikut looma, kes võitlesid elu ja surma peale.

Terkozil oli peas ja rinnas tosin noahaava, Tarzan oli üleni puruks rebitud ja nõretas verest Peast oli tal tükk nahka välja kistud, see rippus silma kohal, segades nägemist. Kuid siiani oli noorel inglasel õnnestunud vaenlase hirmsaid kihvu oma kõrist eemal hoida ja nüüd. lühikesel hingetõmbeajal nuputas ta kavala plaani. Ta pääseb Terkozi selja taha. haarab temast küünte ja hammastega kinni ning pus-sitab vaenlast senikaua, kuni see sureb

Manööver õnnestus kergemini, kui ta arvas, sest rumal loom ei taibanud Tarzani kavatsust ega osanud teda ennetada

Aga kui Terkoz viimaks mõistis, et suletuna vaenlase haardesse ei saa ta teda enam kätte ei hammaste ega rusikatega, viskus ta välkkiirelt maha. Tarzanil jäi üle vaid klammerduda meeleheitlikult selle hüpleva, keerleva ja väänleva keha külge Jõudmata Terkozile ühtegi hoopi anda. lõi kõva põrutus vastu maad noa ta käest ja Tarzan jäi relvituks.

Järgmisel silmapilgul veeresid mõlemad kerana maas Tarzan pidi oma haaret pisut lõdvendama, kuni lõpuks sel les pidevalt muutuvate asendite kiires vaheldumises oli tal parema käega võimalik teha uus võte. Sedamaid mõistis Tarzan, et see asend oli muutnud ta täielikult ligipääsmatuks. Tema käsi oli selja tagant Terkozi käe alt läbi pistetud, õlavars ja käelaba aga surusid viimase kaela. See oli pool-nelson, nüüdisaegne maadlusvõte, mida asjatundmatu ahv-inimene kasutas täiesti juhuslikult Kuid jumalik oid ütles talle otsekohe, kuivõrd väärtuslik on tehtud avastus Sellest võttest sõltus elu ja surm.

Ta püüdis samasugust asendit saavutada ka vasaku kae jaoks, ja mõne hetke pärast raksatas Terkozi härjakael ju ba topeltnelsoni võttes.

Terkoz enam ei rabelnud. Mõlemad lamasid maas täiesti liikumatult, Tarzan Terkozi seljal. Ja pikkamööda .pidi ahv oma ümmarguse pea rinnale üha lähemale painutama,

Tarzan teadis, millega see kõik lõpeb Veel hetk ja kael murdub. Ja just siis Terkozi õnneks tõstis Tarzanis häfill seesama võime, mis oli aidanud teda ahvist jagu saada võime arutleda.

«Kui ma ta tapan,» mõtles 'Tarzan, «mis kasu ma sellest saan? Jätan sugukonna ilma võimsast võitlejast ja ongi kõik Kui Terkoz on surnud, ei saagi ta teada minu üle olekust, elusana jää-b ta aga alati teistele ahvidele eeskujuks.»

«Ka-go-da?» sisistas Tarzan Terkozile kõrva, mis vabas tõlkes tähendab: «Annad alla?» Vastust ei tulnud ja Tarzan tugevdas veidi survet, mis kutsus esile suure metslooma kohutava valukarjatuse

68

«Ka-go-da?» kordas Tarzan.

«Ka-go-da!» kisendas Terkoz.

«Kuula siis,» sõnas Tarzan teda pisut vabamaks lastes, kuid hoides käsi endiselt võttes. «Mina olen Tarzan, ahvide ülemjuht, vägev kütt, võimas võitleja. Terves džunglis pole kedagi nii võimsat kui mina. Sa ütlesid mulle: «Ka-go-da » Kõik kuulsid seda. Ära enam tülitse oma juhi ega sugukond-lastega, või järgmisel korral ma tapan su. Said aru?»

«Huh,» kinnitas Terkoz.

«Nohi, kas nüüd aitab sulle?»

«Huh,» vastas ahv.

Tarzan laskis ta lahti ja pisut hiljem tegelesid kõik jälle oma asjadega, nagu poleks juhtunud midagi, mis rikkunuks ürgse metsalaagri rahu.

Ahvide teadvuses võttis aga maad sügav veendumus, et Tarzan on vägev võitleja ja kummaline olend Kummaline sellepärast, et tema kätes oli vaenlase elu, kuid selle asemel, et teda tappa, lubas Tarzan tal häda tegemata edasi elada

Päevaloojakul, enne kui pimedus džunglile laskus, tuli kogu sugukond nagu tavaliselt kokku. Tarzan oli oma haavad selges ojavees puhtaks pesnud Ta kutsus vanad isased enda ümber.

«Te nägite täna jälle, et ahvide juht Tarzan on teie seas kõige vägevam,» sõnas ta.

«Huh,» vastasid kõik nagu ühest suust, «Tarzan on vägev.»

«Tarzan pole ahv,» jätkas ta. «Ta ei sarnane oma rahvaga. Tema tee pole teie tee, seepärast läheb ta tagasi oma suguvõsa koopasse suure järve vete lähedale Te peate endale valima uue juhi. Tarzan ei tule enam tagasi.»

Sel moel tegi noor lord Graystock esimese sammu eesmärgi poole, mille ta endale oli seadnud: otsida üles enda-taolised valged inimesed

XIII. Tema oma suguvõsa

Järgmisel hommikul asus Tarzan teele läände, ranniku poole. Terkozi löödud haavad tekitasid suurt valu.

Ta liikus edasi väga aeglaselt, ööbis džunglis ja jõudis oma hurtsiku juurde alles järgmisel hommikul kaunis hilja.

Mitmel järgmisel päeval käis ta väljas vaid harva ning üksnes selleks, et nälja kustutamiseks vajalikul hulgal puuvilja ja pähkleid korjata.

Kümne päeva pärast oli Tarzan täiesti terve. Tema näole jäi pooleldi kinnikasvanud kohutav arm, mis algas vasaku silma kohalt, kulges põiki üle pea ja lõppes parema kõrva kohal Selle jälje jättis talle Terkoz, kui temalt peanahka rebis.

Paranemise ajal püüdis Tarzan meisterdada endale Sabori nahast, mis kogu aeg oli hurtsikus seisnud, keepi. Kuid ta nägi, et nahk oli kõva nagu puu Et Tarzanil polnud

parkimisest aimugi, pidi ta ihaldatud kavatsusest loobuma.

Ja nii võttis ta nõuks endale Mbonga asulas mõnelt mustanahaliselt mingi rõivatükk ära võtta, sest ahvide kasvandik Tarzan oli otsustanud kõikvõimalike abinõudega tähistada enda kui alamseltsi olendi evolutsiooni. Tema arust oli inimsoo kõige tähtsam eritunnus ehted ja rõivad.

Sel eesmärgil korjas ta endale mitmesuguseid käe- ja jalaehteid, võttes neid ära tema kiire ja käratu silmuse läbi surma saanud mustadelt sõdalastelt. Ta pani need endale ümber, nii nagu oli seda näinud teistel

Ta riputas kaela kuldketi briljantidega kaunistatud medaljoniga, mis kuulus tema emale leedi Alice'ile, selja taha rihma otsa aga nooletupe koos nooltega, mille ta samuti oli ära võtnud ühelt võidetud mustanahaliselt.

Vöökoha ehtis ta väikestest toornaharibadest tehtud vööga. Selle omatehtud vöö külge meisterdas ta noatupe, et oida seal isa jahinuga. Kulonga pikk oda rippus tal vasema la taga.

Noor lord Graystock nägi välja originaalne ja väga sõjakas. Tagant langesid paksud mustad juuksed talle õlgadele, est oli ta need jahinoaga ebaühtlaselt lühemaks nüsinud, et salgud silma ei tikuks.

Tema sihvakas ja imekaunis kuju, tugevate musklitega agu parimatel muinasrooma gladiaatoritel ja ühtaegu peh-ete ning õrnade kontuuridega nagu hellenite jumalal, andis juba esimesel pilgul tunnistust tohutu jõu, paindlikkuse ja osavuse imelisest kooslusest.

Tarzan, ahvide kasvandik, oli ürginimese, küti ja sõjamehe kehastus. Oma laiadel õlgadel ilusat pead suursuguselt oides, imekaunites selgetes silmades säramas elutuli ja aru-us — sellisena võis ta muinsust õhkavas ürgmetsas paista oljumalana.

Kuid Tarzan ei mõelnudki sellele Ta kahetses, et tal põlud rõivaid ja ei saanud näidata kõigile džungliasukaile, et ta n inimene, mitte ahv. Tihti hiilis talle südamesse tõsine ahtlus. et ta võib veel ahviks muutuda

Tal olid hakanud näole karvad kasvama On ju kõik ahvid karvaste nägudega, kuna ainsad inimesed, keda ta näinud oli — mustanahalised — peale mõne erandi olid täielikult karvadeta.

Tõsi küll, raamatutes oli ta näinud piltidel inimesi, kelle huuli, põski ning lõuga kattis tihe karvastik, kuid sellele vaatamata raseeris Tarzan end. Peaaegu iga päev ihus ta oma teravat nuga ning kraapis ja kõõpis oma noort habet, et see alandav ahvide tunnusjoon juurteni välja rookida.

Sel moel õppis ta habet ajama, tõsi küll, rohmakalt ja piinarikkalt, kuid ikkagi edukalt.

Kui ta tundis, et on pärast verist heitlust Terkoziga täielikult paranenud, suundus Tarzan ühel hommikul Mbonga asulasse. Ta kõndis muretult džungli käänulisel rajal, selle asemel et puude otsas edasi liikuda, ja kohtus äkki palgest palgesse musta sõdalasega.

Metslase hämmeldunud pilk oli peaaegu koomiline ja

enne km Tarzan jõudis haarata vibu, pöördus sõdalane ümber ja häirekisaga otsekui teisi hoiatades pistis mööda rada plagama

Tarzan tormas teda puude otsas taga ajama ja mõne hetke parast nägi ees meeletult jooksvaid inimesi.

Neid oli kolm. hanereas lidusid nad kui pöörased läbi tiheda põõsastiku,

Tarzan jõudis hõlpsasti neist ette ja nad ei märganudki, kuidas ta hääletult nende pea kohal liikus ja raja kohal madalale oksale varitsema jäi.

Tarzan laskis kaks esimest sõdalast mööda minna, aga kui kolmas joostes lähenes, haaras osava liigutusega heidetud silmus käratult musta kõri ümbert kinni ja tõmbus pingule.

Neeger tõi kuuldavale südantlõhestava karjatuse ja tema kaaslased nägid, kuidas tõmblev keha nagu nõiduse väel pikkamööda nende pea kollale tihedasse lehestikku tõusis.

Hirmukisaga pistsid nad veel kiiremini jooksma, lootes end päästa.

Sõnatult ja kiiresti tegi Tarzan oma vangile lõpu peale, võttis temalt ära relvad, ehted ja - oh õnne! - puusade ümbert imekauni seemisnahk.se vöö. Otsemaid pani ta selle endale ümber.

Nüüd on ta viimaks ometi riides nii nagu inimesele kohane. Keegi ei tohi enam kahelda tema kõrges päritolus. Kui meeldiv oleks praegu oma sugukonna juurde tagasi minna ja seda imetoredat pidurüüd nende kadedate pilkude all demonstreerida!

Musta keha oma õlale upitanud, asus ta puude otsas ruttamata teele pistandaiaga ümbritsetud väikese asula poole, sest tal oli jälle vaja nooli.

Olles pistandaiale juba päris lähedale jõudnud, nägi Tarzan erutatud külaelanikke parvena ümbritsemas mõlemat põgenikku, kes hirmust ja väsimusest värisedes suutsid suuri vaevu kõnelda oma seikluse ennekuulmatutest üksikasjadest.

Nad rääkisid, et Mirando oli käinud kõige ees, mitte eriti kaugel, äkki oli ta nende juurde jooksnud kisaga, et kohutav valge alasti inimene ajab teda taga Siis olid nad kõik kolmekesi kõigest väest jooksu pistnud.

Seejärel kõlas jälle Mirando läbilõikav hirmukarje, ja kui nad pead pöörasid, nägid kohutavat vaatepilti: nende kaaslase keha lendas üles puude otsa, käed-jalad krampli-kult õhus tõmblemas, pärani suust aga rippus välja keel. Ta ei teinud enam mingit häält ja tema juures polnud naha mitte kui kedagi.

Asulas puhkes paanika. Ent vana elutark Mbonga tegi näo, nagu ei usuks ta nende juttu.

«Te räägite meile pikka muinaslugu sellepärast, et ei julgenud tõtt öelda Teil on häbi tunnistada, et kui lõvi Mirándole kallale hüppas, lasksite jalga ja jätsite ta maha. Te olete argpüksid!»

Vaevalt oli Mbonga lausunud viimase sõna, kui tema

kohal puuokstes käis kõva praksatus. Kõik lõid silmad üles, haaratud uuest hirmulainest Pilt, mis neile avanes, sundis võpatama isegi vana elutarka Mbongat: keereldes ja vingerdades lendas ülevalt alla Mirando surnukeha ning prantsatas raginal nende jalge ette siruli.

Nagu üks mees tormasid kõik mustanahalised laiali ja kadusid asulat ümbritsevasse tihedasse padrikusse.

Siis läks Tarzan julgesti asulasse, täiendas oma noolte-varu ja sõi ära toidu, mille metslased olid valmis pannud, et vaigistada salapärase paha vaimu viha.

Enne lahkumist viis ta Mirando surnukeha asula värava juurde ja seadis aia äärde püsti selliselt, justkui seiraks tema elutu nägu aia tagant džunglisse viivat rada.

Pööraselt hirmunud mustad püüdsid korduvalt asulasse siseneda, mööduda oma kohutavast hambaid irevile ajanud surnud kaaslasest, kuni viimaks ometi julguse kokku võtsid. Nähes, et toit ja nooled on kadunud, mõistsid nad, et Mirando oli hukkunud seepärast, et oli näinud džungli paha vaimu.

See seletus tundus neile kõige mõistlikum olevat Kõik. kes kohutavat metsade jumalat näinud olid, said surma: elavatest polnud teda näinud mitte keegi. Tema nägemine tõi kindlat surma.

Veel mõtlesid nad, et kuni nad jumalust noolte ja toiduga varustavad, ei tee ta neile kurja, kui teda mitte näha Ja seepärast võttis Mbonga vastu otsuse, et lisaks toidule toodaks sellele Munango Ksewatile andamit ka noolte näol Sellest saadik nii tehtigi.

Kui peaksite kunagi sellesse Aafrika džunglis peituvasse asulasse sattuma, näete kindlasti iga asulat piirava tara taha ehitatud tillukese pilliroo-onni ees väikest rauast söögipotti, selle kõrval nooletuppe nooltega, mis on mürgiga hoolikalt kokku tehtud.

Sellal läks Tarzan koju, kiirustamata ja teel jahti pidades. Jõudnud laugjale rannikule oma hurtsiku juurde, avanes talle ebatavaline vaatepilt.

Abaja vaiksel veepinnal seisis suur laev. kaldale oli aga tiritud väike paat.

Kõige hämmastavam oli see, et ranniku ja tema hurtsiku vahel liikus mitu temataolist valget inimest.

Tarzan nägi-, et nad sarnanesid paljuski tema raamatutes olevate piltidega. Ta hiilis puude oksi mööda neile lähemale, kuni leidis end peaaegu nende kohalt.

Neid oli kümme Tõmmud, päikesepruunid-ja pealtnäha jälgivõitu inimesed Nad olid troppis paadi ümber, rääkisid kõvasti ja vihaselt ning vehkisid ägedalt kätega. Üks nendest, väike musta habemega mees, alatu näoga, mis meenutas Tarzanile rott Nambat, pani käe tema kõrval seisva hiiglase õlale. Kõik ülejäänud vaidlesid ja tülitsesid hiiglasega.

Väike mees osutas sisemaale ja et selles suunas vaadata, pidi hiiglane end teistest ära pöörama. Siis võttis alatu

72

näoga välke mees vöö vahelt revolvri ja tulistas hiiglasele selga.

Hiiglane lõi käed pea kohal kokku, tema põlved nõtkusid ja hääletult varises ta surnuna maha

Esimene püssipauk, mida Tarzan oma elus kuulis, tekitas temas hämmingut, kuid ka see ebatavaline heli ei pannud võpatama tema terveid närve ega kutsunud esile paanika varjugi.

Kõige rohkem ajas teda segadusse valgete võõramaalaste käitumine. Ta kortsutas kulmu ja jäi sügavasti mõttesse «Ma tegin hästi,» mõtles Tarzan. «et hoidsin end tagasi ega tormanud esimese hooga neid valgeid inimesi nagu vendi tervitama!»-

Nähtavasti ei erinenud nad millegagi mustadest inimestest, polnud rohkem tsiviliseeritud kui ahvid ega vähem julmemad kui Sabor

Ülejäänud seisid viivu ning silmitsesid sõnatult eemale tõukava näoga väikest meest ja kaldal lebavat hiiglast.

Seejärel puhkes üks neist naerma ja patsutas väikest meest turjale. .Täile algasid pikad jutuajamised ja kätega vchkimised, kuid tülitsemist oli vähem.

Siis päästeti paat lahti, kõik hüppasid sisse ja hakkasid sõudma suure laeva poole, mille lekil seletas Tarzan) silm rohkesti teisi inimkogusid.

Kui inimesed olid paadist laeva pardale roninud, hüppas Tarzan suure puu taha maapinnale ja roomas hurtsiku juurde, jälgides, et see kogu aeg jääks tema ja laeva vahele.

Lipsanud hurtsikusse, nägi Tarzan, et siin oli kõik läbi tuhnitud ja segi paisatud Tema raamatud ja pliiatsid vedelesid põrandal, relvad ja muud väikesed aarete tagavarad olid samuti igale poole laiali loobitud.

Seda hävitustööd nähes tõmbus värske arm lauba tõmmul nahal raevust vaarikapunaseks

Tarzan jooksis kähku kapi juurde ja hakkas selle alumise riiuli sügavuses sorima.

«Ah!» hingas ta kergendatult, kui oli sealt välja võtnud metall-laeka ja leidnud oma kõige kallimad aarded puutumatult

Noore energilise naeratava näoga mehe pilt ja saladuslik must raamatuke olid alles.

Kuid mis see siis on?

Tema erk kõrv tabas nõrga, kuid võõra heli.

Tarzan tõttas akna alla ja vaatas abaja poole. Suurelt laevalt oli esimese kõrvale vette lastud veel teinegi paat. Peagi nägi ta rohkesti inimesi, kes üle suure laeva parda ronisid ja paati istusid Neid tuli maale tagasi veel rohkem kui enne

Mitme minuti jooksul jälgis Tarzan, kuidas laeva pardalt lasti paatidesse mitmesuguseid kaste ja kompse. Kui paadid laeva juurest eemaldusid ja suuna kaldale võtsid, haaras ahvinimene paberitüki ja kirjutas sinna väga ilusate trüki-tähtetega mõne rea. Sedeli kinnitas la lühikese puukilluga

73

ukse külge, seejärel võttis kallihinnalise plekk-karbi noo led ning nii palju odasid ja vibusid, kui kanda suutis rut" tas uksest välja ja kadus metsa.

Kui mõlemad paadid olid ninaga hõbedasse rannaliiva lõikunud, maabus erakordselt kirev publik

Neid oli kokku kakskümmend hinge, kui arvestada, et ka nendel eemaletõukavate nägudega viieteistkümnel toorel madrusel oli rinnas inimvaimu surematu säde. Õigust öeldes tundusid nad kohe ehtsate närukaeltena.

Ülejäänud olid sootuks teisest puust.

Üks neist oli hallijuukseline vana mees, kes kandis suuri laiade raamidega prille. Tema kergelt kühmus kogu kattis halvasti istuv, kuid laitmatult puhas palitu Läikivast siidist torukübar rõhutas veelgi tema rõivastuse absurdsust Aafrika džunglite pärapõrgus

Teisena astus maale purjeriidest ülikonnas pikakasvuline noormees, tema kannul aga kohe teine elatanud inimene väga kõrge lauba ja kärsitute liigutustega.

Nende järel tuli kaldale suurt kasvu neegritar, kes oli erakordselt kirevalt ja karjuvalt riides. Ehmunult jõllitas ta džunglit ja salkkonda tülitsevaid madruseid, kes paatidest kompse ja kaste välja tassisid.

Viimasena astus kaldale üheksateistkümneaastane noor neiu. Paadi nina juures seisev noormees tõstis ta laine kohal kõrgele üles ja pani kuivale kaldale maha. Neiu tänas teda armsa naeratusega, kuid kumbki ei vahetanud sõnakestki.

Vaikides suundus kogu seltskond otseteed hurtsiku poole. Ilmselt olid need inimesed otsuse langetanud veel enne laevalt lahkumist. Niisiis jõudsid nad majakese ukse juurde, kõige ees madrused kastide ja kompsudega, madruste järel aga nemad viiekesi, nii erinevad esimestest. Madrused lasksid oma kandamid maha ja siis märkas üks neist sedelit, mille Tarzan oli ukse külge löönud.

«Pidage, semud!» hüüdis ta. «Mis see on? Tund aega tagasi seda paberit siin polnud »

Teised madrused kogunesid tema ümber, küünitasid üle eesseisjate vaatama Et aga lugeda oskasid neist vaid vähesed, pöördus viimaks üks madrus palitut ning torukübarat kandva väikesekasvulise vanahärra poole

«Hei, sina, professor!» hõikas ta pilkavalt, «astu edasi ja tee see tobe kiri klaariks!»

Sellisel moel kohale kutsutud, astus vanake oma kaaslaste saatel pikkamööda madruste juurde. Ta kohendas prille, silmitses ukse külge löödud teadaannet ja pomises siis eemaldudes endale nina alla: «Üpris tähelepanuväärne, üpris tähelepanuväärne!»

«Pea kinni, vana kõbi!» käratas madrus, kes temalt oli abi tahtnud. «Ega me sind selleks kutsunud, et sa endamisi loeksid! Tule tagasi, vana ramp, ja loe see kiri kõvasti meile ette!»

Vanahärra seisatas, pöördus ümber ja lausus:

«Ah. õige küll! Palun tuhat korda vabandust, armuline

härra. Minu poolt oli see, hajameelsus, jah. suur hajameelsus. Kiri on ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!»

Ta heitis pilgu kirjale, luges seda endamisi ja oleks arvatavasti taas ümber pööranud ning eemaldunud, kui madrus poleks tal toorelt kraest kinni krahmanud ja otse kõrva sisse rookinud:

«Loe kõvasti, vana tola! Kõvasti!»

«Ah jaa, tõepoolest, tõepoolest!» kostis professor pehmelt, kohendas veel kord prille ja luges valjusti:

«See on Tarzani, loomade ja paljude mustade inimeste tapja maja. Ärge rikkuge asju, mis kuuluvad Tarzanile. Tarzan jälgib teid.

Tarzan ahvide sugukonnast."

«Kes kurat see Tarzan säherdune on?» hüüdis madrus, kes enne oli rääkinud.

«Ilmselt oskab ta inglise keelt,» vastas noormees

«Aga mida tähendab «Tarzan ahvide sugukonnast»?» hüüatas noor neiu.

«Ei tea, miss Porter,» vastas noormees. «Ehk oleme leidnud Londoni loomaaiast põgenenud ahvi, kes on oma kodu-džunglisse toonud euroopaliku hariduse. Milline on teie arvamus selle asja kohta, professor Porter?» lisas ta vanamehe poole pöördudes

Professor Archimedes Qn. Porter kohendas prille.

«Jah, tõepoolest, see on ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» sõnas ta. «Kuid mul ei ole midagi lisada sellele, mida ma tõepoolest kummalise juhtumi kohta selgituseks juba öelnud olen.»

Nende sõnadega suundus professor aeglaselt džungli poole.

«Aga isa!» hüüatas tütarlaps. «Sa pole ju meile midagi selgitanud!»

«Tasem, tasem, laps,» vastas professor Porter hellal ning üleolevalt armulikul toonil. «Ära vaeva oma ilusat peakest selliste raskekaaluliste ning kõrvaliste probleemidega.» Ja ta hakkas jälle pikkamisi astuma, kuid nüüd juba teises suunas, silmad maas ja käed lehvivate palituhõlmade all.

«Arvan, et vanadusest ogaraks läinud narr teab sellest niisama palju kui meiegi,» porises rotinäoga madrus

«Suvatsege viisakas olla,» hüüdis madruse solvavast toonist nördinud noormees raevust kaameks muutudes. «Te tapsite oma ohvitserid ja röövisite meid paljaks. Me oleme teie võimuses, kuid ma sunnin teid väärilise lugupidamisega suhtuma professor Porterisse ja miss Porterisse, või ma keeran teie alatu kaela paljaste kätega kahekorra!»

Ja noormees astus madrusele nii lähedale, et kuigi sel oli kaks reVolvrit ning vöö vahel küllaltki ebameeldiva välimusega nuga, taandus viimane hämmeldunult.

«Neetud argpüks!» hüüdis noormees talle järele. «Te ei julge kunagi kedagi tappa, enne kui see pole teile selga keeranud. Ja ka siis ei julge te mind tulistada » Lausunua need sõnad, keeras ta demonstratiivselt madrusele selja ja

75

hakkas muretult edasi minema, teda otsekui proovile pannes.

Madruse käsi sirutus pikkamisi ühe oma revolvri pära poole ja ta õelad silmad välgatasid noore inglase eemalduvale kogule järele vaadates. Tema kaaslased silmitsesid teda, madrus aga kõhkles. Oma hinges oli ta veelgi suurem argpüks, kui William Cecil Clayton seda arvas.

Mis ta oleks teinud, see jäigi teadmata, sest kohal oli veel üks jõud, mille olemasolu keegi ei aimanud, kuid mis pidi omandama sellele Aafrika külalislahkuseta rannikule poetatud käputäie inimeste elus tohutu tähtsuse.

Lähema puu tihedas lehestikus jälgisid kaks terast silma tähelepanelikult iga tulnuka iga liigutust.

Tarzan nägi, millise hämmingu kutsus esile tema kiri, ja kuigi ta ei võinud mõista nende veidrate inimeste kõnekeelest ühtegi sõna. ütlesid žestid ja näoilmed talle nii mõndagi.

Väikese rotinäolise madruse kuritegu — ühe oma kaaslase tapmine — kutsus juba siis Tarzanis esile tülgastuse Ja nüüd, nähes, et madrus tülitseb ilusa noore mehega, suurenes tema vimm madruse vastu veelgi.

Tarzan polnud kunagi varem tulirelva mõju näinud, kuigi teadis sellest üht-teist raamatute põhjal. Märgates, et rotinägu kahmab revolvripära järele, meenus talle tüli paadi juures ja ta uskus, et ka noormees tapetakse, nii nagu varem oli tapetud hiiglasest madrus

Niisiis asetas Tarzan oma vibunöörile mürginoole ja võttis vastumeelse madruse sihikule. Lehestik oli aga nii tihe, et Tarzan mõistis sedamaid: lehed või siis väike oks kallutavad noole kõrvale Ja nii läkitas ta oma õhuliselt õrrelt noole asemel teele raske oda.

Cayton oli kümmekond sammu eemale jõudnud minna. Rotinäoga madrus oli oma revolvri poolest saadik välja tõmmanud, teised madrused jälgisid toimuvat pingsa tähelepanuga.

Professor Porter oli juba kadunud džunglisse, kuhu talle järgnes ka toimekas Samuel Th. Fillander, tema sekretär ja assistent.

Neegritar Esmeralda otsis hurtsiku ukse ees kompsude ning kastide hunnikust oma preili pakke välja, miss Porter aga keeras selja ja läks Claytonile järele, kui äkitselt sundis miski teda madruse poole vaatama.

Ja siis juhtus peaaegu ühekorraga kolm asja: madrus tõmbas oma revolvri välja ja sihtis Claytonile selga, miss Porter karjatas, ülal sähvatas välguna pikk metallist otsikuga oda ja läbistas rotinäoga mehe parema õla

Revolvrilaeng läks tühjalt õhku, madrus aga tõmbus kössi ning karjatas valust ja õudusest

Clayton keeras ümber ja jooksis sündmuskohale.

Ehmunud madrused, revolvrid peos. vahtisid džunglisse. Haavatu oigas ja vähkres maas.

Märkamatult tõstis Clayton revolvri maast üles ja peitis selle põue, siis aga astus madruste juurde.

«Kes see võis olla?» sosistas Jsne Porter. Noormees pöör-

76

dus ümber ja nägi teda seismas peaaegu enda kõrval, silmad imestusest pärani.

«Ma arvan, et see Tarzan ahvide sugukonnast jälgib teraselt meid kõiki,» vastas ta ebakindlal toonil.

«Ei tea, kellele see oda oli määratud. Kui Snipesile, siis sellisel juhul on meie ahvist sõber tõeline sõber. Kuid Jupiteri nimel, kus on teie isa ja mister Fillander? Siin selles džunglis on keegi või miski ja see miski, kes ta ka poleks, on relvastatud Mister Fillander! Professor! Mister Fillander! Siia!» karjus noor Clayton.

Vastust ei tulnud

«Mida me nüüd tegema peaksime, miss Porter?» jätkas noormees, nägu varjutamas nõutus ja ebakindlus. «Ma ei või teid üksinda nende rööviltega siia jätta ja teie muidugi ei tohi riskida minuga koos džunglisse tulla. Kuid keegi peab ju minema teie isa otsima. Ta on rohkem kui võimeline sihitult luusima, panemata tähele hädaohtu ja valimata teed. Mr. Fillander on aga õige pisut ebapraktilisem kui tema. Andestage mulle mu avameelsus, kuid meie kõigi elu on siin nii suures hädaohus, et kui me teie isa üles leiame, tuleb talle selgeks teha, millisesse riskantsesse olukorda saadab tema hajameelsus meid ja teda ennastki.»

«Olen teiega täiesti päri,» vastas neiu, «ega pane seda sugugi pahaks Vaene armas isa annaks kõhklemata minu eest oma elu, kui tal vaid õnnestuks sellisele tühisele asjale hetkekski tähelepanu keskendada. Kuid hoida teda hädaohu eest saab üksnes sel moel, kui ta puu külge ketti panna Vaene armas isa, ta on nii eluvõõras!»

«Käes!» hüüdis äkki Clayton. «Kas te oskate käsitseda revolvrit?»

«Oskan küll. Miks te seda küsite?»

«Mul on revolver See aitab teid Esmeraldaga võrdlemisi ohutult hurtsikus olla, mina aga lähen seniks otsima teie isa ja mr. Fillanderit. Niisiis, kutsuge Esmeralda siia, mina aga ruttan otsinguile. Nad ei saanud veel kuigi kaugee minna.»

Jane Porter talitas nii, nagu talle soovitati, ja nähes, et uks naiste järel kõvasti kinni tõmmati, suundus Clayton džunglisse.

Mõni madrus püüdis oda oma kaaslase haavast välja kiskuda Clayton astus lähemale ja palus endale ajutiselt revolvrit laenata, kuni ta džunglis professorit otsib.

Kui rotinäoline madrus veendus, et ta on veel elus, sai ta endise jultumuse tagasi. Kohutavate sõimusõnade saatei keeldus ta kõigi kaaslaste nimel Claytonile andmast ükskõik millist tulirelva.

Sellest saadik, kui nende endine juht tapeti, oli see Snipes võtnud juhi rolli enda peale ja keegi kaaslastest polnud tema autoriteeti veel vaidlustanud.

Clayton kehitas vaid õlgu, ent veidi eemaldunud, võttis ta maast üle Snipesi tabanud oda ja olles varustatud selle primitiivse relvaga, suundus lord Graystocki poeg läbipääs matusse džunglisse.

77

Iga natukese aja tagant hüüdis ta kõvasti nimepidi professorit ning tema assistenti. Teda hurtsikust jälgivad naised kuulsid, kuidas ta hääl üha nõrgemaks muutus, kuni see ürgmetsa helide müriaadis hoopiski vaibus.

Kui professor Archimedes Qn. Porter ja tema assistent Samuel Th Fillander pärast viimase pikki visasid keelitusi võtsid lõpuks nõuks oma sammud laagri poole seada, siis, ehkki nad polnud sellest teadlikud, eksisid nad lootusetult džungli metsikusse ja keerulisse labürinti.

See oli veel ime, et nad suundusid Aafrika läänerannikule, mitte aga Sansibari poole, mis asus Musta Mandri vastaspoolel.

Kui nad rannikule jõudsid ega leidnud eest laagrit, hakkas Fillander kinnitama, et nad asuvad oma sihtkohast põhja pool, kuna tegelikult olid nad sellest vaid kakssada jardi lõuna pool.

Neile eluvõõrastele teoreetikutele ei tulnud kordagi pähe kõvasti hüüda, et äratada oma sõprade tähelepanu. Selle asemel haaras mister Samuel Th. Fillander kõigutamatu enesekindlusega, mille olid loonud võõral eeldusel rajanevad deduktiivsed arutlused, professor Archimedes Qn. Porteri käest kõvasti kinni ja vaatamata vana džentelmeni nõrgale protestile, vedas ta endaga kaasa Contowni suunas, mis asus tuhat viissada miili eemal lõunas.

Kui Jane Porter ja Esmeralda leidsid end hurtsikus suletud ukse taga väljaspool hädaohtu olevat, oli neegritari esimene mõte uks seestpoolt barrikadeerida Ta pöördus ümber, et selleks midagi sobivat otsida. Kuid hurtsiku sisemusse heidetud pilk pani ta õudusest kisendama ja hiiglasuur must naine jooksis nagu hirmunud laps oma preili juurde, peites näo ta õlale

Jane Porter pöördus kisa peale ümber ja nägi selle põhjust: põrandal kummuli lebavat mehe luukeret. Veel üks pilk ja ta nägi asemel teist skeletti.

«Kui kohutavas paigas me oleme!» sosistas õudusest rabatud neiu. Kuid paanikat tema kartuses ei olnud.

Kui Jane Porter lõpuks ikka veel kisendava Esmeralda pöörastest kallistustest vabanes, läks ta üle toa, et heita pilk väikesesse hälli Ja enne kui tilluke luukere kogu oma haletsusväärses ning liigutavas hapruses ta pilgule avanes, teadis ta juba ette, mida näeb.

Missugusest hirmsast tragöödiast kõnelesid need vaesed luud? Neiu ohkas, mõeldes, mis kõik võib teda ja ta sõpru oodata selles saatuslikus hurtsikus, millised salapäraste ja vahest ka vaenulike olendite viirastused selle kohal hõljuvad.

Kuid ta sai endast võitu ja et peletada süngeid eelaimusi, lõi väikese jalaga kärsitult vastu maad. Seejärel kõnetas ta Esmeraldat ja käskis tal ulgumise lõpetada

«Jää vait, Esmeralda, jää otsekohe vait!» hüüdis ta. «Sinu kisa teeb asja vaid hullemaks. Jumal küll, ma pole kunagi näinud säärast suurt last!»

Ta lõpetas need sõnad patuga pooleks ja õige pisut väriseva

78

häälega, meenutades kolme meest, kelle kaitsele ta lootis ja kes nüüd kohutava metsa sügavuses ekslesid.

Peatselt nägi neiu, et uks oli seestpoolt varustatud raske põikpuuga, ja pärast mõningaid katsetusi õnnestus mõlema naise ühisel jõul see oma kohale lükata, esimest korda kahekümne aasta järel!

Siis võtsid nad teineteise ümbert kinni, istusid pingilt ja hakkasid ootama.

XIV. Džungli võimuses

Kui Clayton oli tihnikusse kadunud, hakkasid mässulised edasiste plaanide üle vaidlema. Ühes asjas olid kõik ühte meelt: neil tuleb kiiresti naasta ankrus seisvale «Arrow'le», kus nad võivad olla väljaspool hädaohtu, vähemal! nähtamatu vaenlase odade eest. Niisiis, kui Jane Portei koos Esmeraldaga hurtsikut barrikadeeris, sõudis argpükslik kamp paadiga, mis neid kaldale oli toonud, kiiruga laeva poole tagasi.

Sel päeval oli Tarzan niivõrd palju näinud, et tal käis pea ringi. Kuid kõigest nähtust kõige imelisem tema jaoks oli kütkestava valge tütarlapse nägu.

Viimaks ometi on siin üks tema enda liigist — selles ta ei kahelnud. Ka noormees ja mõlemad vanurid olid just niisugused, millistena ta kujutles endale inimesi.

Küllap on nemadki nii metsikud ja julmad nagu teised inimesed, keda ta näinud oli. See tõsiasi, et nad olid relva deta, selgitas arvatavasti, miks nad kedagi polnud veel tapnud Võibolla oleksid nad hoopis teistsugused, oleks nei! käes relv?

Tarzan nägi, kuidas noormees võttis üles haavatud Snipesi revolvri ja peilis selle põue, ja sedagi, kui ettevaatlikult ta selle neiule andis, kui viimane hurtsikusse läks.

Tarzan ei taibanud midagi nende motiividest, ent nii või teisiti, noormees ja mõlemad vanurid meeldisid talle vaistlikult, noore neiu vastu aga tundis ta kummalist kiindumust, mida ta vaevalt .mõistis. Mis aga suurde musta naisesse puutus, siis ilmselt oli ta noore neiuga mingi! moel seotud ja seepärast meeldis temagi Tarzanile.

Madruseid, eriti Snipesi, Tarzan igatahes vihkas Nende ähvardavate žestide ,ja jõleda näoilme järgi teadis ta, et nad olid selle teise grupi vaenlased, ja võttis seepärast nõuks neil salamahti silm peal hoida.

Tarzan imestas, miks mehed džunglisse läksid, kuir talle ei tulnud pähegi, et võib ära eksida alusmetsa räsi tud padrikusse, mis oli talle niisama omane kui teile oma kodulinna peatänav.

Nähes, et madrused sõudsid laevale tagasi, ja taibates, et neiu ja tema must kaaslanna on hurtsikus väljaspool hädaohtu, otsustas Tarzan noormehele džunglisse järele minna ja välja uurida, mis tal seal asja võiks olla Ta asus

79

Claytoni valitud suunas kiiresti teele ja kuulis peagi inglase kaugeid nõrku ja harvu hõikeid.

Varsti jõudis Tarzan valgele inimesele järele. Peaaegu nõrkenuna toetus see vastu puud ja pühkis laubalt higi. Ohutult lehesirmi taga istuv ahvinimene silmitses tähele-panelikult seda uut eksemplari omaenese liigist.

Aeg-ajalt kisendas Clayton valjusti ja viimaks Tarzan mõistis, et ta otsib vanureid.

Tarzan pidi juba ise neid otsima minema, kuid märkas äkki sileda kollase naha välgatust. See oli leopard Shita, kes ettevaatlikult läbi džungli Claytoni poole hiilis.

Tarzan kuulis nüüd ka rohu tasast sahinat ja imestas, miks valge noormees hädaohtu ei haistnud. Kas võis olla, et ta ei kuulnud valjusid samme? Tarzan polnud kunagi varem näinud Shitat nii kohmakana. Kuid ei, valge inimene ei kuulnud midagi. Shita valmistus hüppeks, ja siis kõlas džunglivaikuses ahvinimese läbilõikav ning verd tar-retama panev sõjakisa.

Shita keeras ümber ja kadus murduvate okste ragina saatel põõsastesse.

Clayton hüppas värisedes üles Veri tardus tal soontes. Kogu oma elu jooksul polnud ta kõrvad kuulnud sellist hirmuäratavat kisa. Ta polnud kaugeltki argpüks, aga kui ta kunagi oli tundnud hirmu jäiseid sõrmi oma südant pigistamas, siis Inglismaalt pärit lord Craystocki vanem poeg William Cecil Clayton tundis seda sel päeval Aafrika metsakolkas.

Tema kõrval nii lähedal hiilinud hiiglasuure keha hüppest ragisevad põõsad ja hirmuäratav karje ülevalt panid Claytoni mehisuse viimse piirini proovile Ta ei võinud teada, et see karje päästis tema elu ja et selle oli kuuldavale toonud tema onupoeg, tõeline lord Graystock.

Päev lähenes õhtule ning ähmi täis ja masendatud Clayton oli kohutavas kimbatuses. Ta ei teadnud, kas oleks parem jätkata professor Porteri otsinguid öösel end džung-lis peaaegu kindlasse surmaohtu seades või naasta hurtsikusse, kus ta vähemalt võiks kasulik olla, kaitstes Jane Porterit ohtude eest, mis teda igast kandist ähvardasid

Ta ei tahtnud laagrisse naasta ilma Jane'i isata, kuid veelgi vähem tahtnuks ta jätta teda üksi kaitsetuna «Arrow'» mässuliste ja sadade teiste tundmatute džunglioh-tude keskele.

«Võib ju olla,» mõtles ta, «et professor ja Fillander on juba tagasi jõudnud. Jah, see on rohkem kui tõenäoline.» Igal juhul otsustas ta laagrisse minna ja selles veenduda,

enne kui edasisi otsinguid jätkata Komistades paksus räsitud alusmetsas, hakkas ta tiikuma suunas, kus arvas olevat hurtsiku.

Oma üllatuseks nägi Tarzan, et noormees läheb ikka edasi — otse Mbonga asula poole, ja tema terav mõistus ütles talle, et tulnuk on lihtsalt eksinud.

See tundus peaaegu uskumatuna, kuid siiski ta adus, et ükski inimene ei söanda minna julmade mustanahaliste

80

asulasse, relvastatuna üksnes odaga, mis oli valgele inimesele nähtavasti ebaharilik relv. Pealegi eemaldus ta ka vanurite jälgedest. Tarzan oli need millegipärast kaugele maha jätnud, ehkki tema silme ees seisid need selge ja värskena.

Tarzan oli kimbatuses. Metsikus džunglis langeb kaitsetu võõramaalane kergesti jahisaagiks, kui teda kähku rannikule ei juhita.

Näe, juba ajabki lõvi Numa valge mehe jälgi kaksteist sammu temast paremal!

Clayton kuulis, et mingisugune suur loom käib temaga kõrvuti. Äkki kõlas õhtuvaikuses metslooma kõuehäälne möiratus Inimene jäi seisma, ülestõstetud oda käes, näoga põõsa poole, kust see kohutav hääl oli tulnud. Varjud tihenesid, maa peale laskus pimedus.

Oh jumal! Surra siin üksinda metsikute loomade kihvade all; olla lõhki rebitud ja tükkideks kistud, tunda oma näol looma kuuma hingust samal ajal. kui tohutu suured käpad tema rinda puruks muljuvad!

Ühe hetke vältel oli kõik vaikne. Clayton seisis liikumatult, oda üles tõstetud. Nüüd andis nõrk sahin põõsastes talle märku, et loom hiilib lähemale Ta valmistus juba hüppama. Ja nüüd nägi Clayton teda endast kõigest kahekümne sammu kaugusel. See oli pika väänleva lihaselise keha ning mustjaspruuni pea ja musta lakaga hiiglasuur lõvi.

Loom lamas kõhu peal, liikudes edasi väga aeglaselt Kui lõvi silmad Claytoni silmadega kohtusid, lõvi peatus ja tõmbas tagajalad ettevaatlikult enda alla.

Inimene ootas piinarikkas meeleheitehoos: tal polnud julgust oda visata ega jõudu põgeneda,

Tema kohal okstes kostis kahinat «Uus hädaoht,» käis peast läbi, kuid ta ei julgenud pöörata pilku enda ees põlevatelt kollakasrohelistelt silmadelt. Kõlas terav heli, just-kui kätkenuks pillikeel, ja nool tungis lõvi nahka.

Loom hüppas, möirates valust ning raevust, Claytonil läks kuidagi korda kõrvale põigata, ja kui ta uuesti hullunud lõvi poole pöördus, rabas teda avanenud vaatepilt. Sel hetkel, kui loomade kuningas ümber pöördus, et üritada uuesti kallaletungi, hüppas puu otsast talle otse selga ihualasti hiiglane.

Raudsetest musklitest punutud käsivars põimus välkkiirelt võimsa kaela ümber ning möirgav ja küüntega õhku krabav suur loom sai üles tõstetud nii osavasti, nagu oleks see toakoerake.

Vaatepilt, mille tunnistajaks ta siin Aafrika džunglite hämaras kolkas nüüd sai, sööbis inglase mällu igaveseks.

Tema ees seisev inimene oli kehalise täiuslikkuse Ja hiiglasliku jõu kehastus. Kuid mitte sellel ei rajanenud tema enesekindlus võitluses suure kassiga, sest kui võimsad ta musklid ka polnud, olid need Numa musklitega võrreldes mitte kui midagi Oma üleoleku võlgnes ta osavusele, mõistusele ja pikale teravale noale.

81

Ta haaras parema käega lõvi kaela ümbert kinni, samal ajal kui vasak käsi mitu korda järjest noa looma vasaku õla alla tema kaitsmata külje sisse lõi. Tagajalgadele pust, tõstetud raevunud kiskja võitles abitult selles ebaloomulikus asendis

Kestnuks võitlus veel mõne sekundi, võinuks see lõppeda teisiti. Kuid kõik sündis nii ruttu, et enne kui lõvi ootamatust rünnakust toibuda suutis, varises ta surnult maha.

Siis ajas võitja veider kogu end lõvi surnukeha kohal täies pikkuses sirgu ja. heitnud kuklasse oma metsiku ning imekauni pea. tõi kuuldavale sellesama kohutava kisa. mis mõne minuti eest oli Claytoqit nõnda ehmatanud.

Ta nägi enda ees noort täiesti paljast meest, kel oli niuetel vaid vöö ning mõni barbarite ehe käte ja jalgade ümber Rinnal kiiskas kallihinnaline briljantmedaljon. mis tema siledal pruunil nahal selgesti välja paistis. Jahinuga oli juba omatehtud noatuppe pistetud ja inimene võttis maast üles oma vibu ning nooled, mis olid sinna visatud enne lõvi kallale hüppamist

Clayton kõnetas tundmatut inglise keeles, tänas teda julge päästmise eest ja kiitis ülesnäidatud imetlemisväärset jõudu ja osavust. Kuid ainus vastus oli enesekindel pilk ja kerge õlakehitus, mis võis tähendada kas siis osutatud teene tühiseks pidamist või Claytoni keele mitteoskamist.

Metsinimene, kelleks Clayton teda nüüd pidas, heitis vibu ja nooletupe üle õla, võttis uuesti välja noa ja lõikas osavasti lõvi kere küljest tosina laiu ribasid Siis kükitas ta maha ja. andnud Claytonile marku temaga ühineda, hakkas liha sööma.

Ilmse mõnuga tungisid tugevad hambad tooresse, veel verd tilkuvasse lihasse. Kuid Clayton ei suutnud end sundida jagama oma kummalise peremehega seda pidusööki. Teda jälgides tekkis Claytonil veendumus, et see ongi Tarzan, kelle kirja hurtsiku uksel ta oli näinud

Kui see nii on, sits peab ta rääkima inglise keelt.

Clayton püüdis uuesti ahvinimesega juttu teha. kuid vastused, nüüd juba suulised, öeldi veidras keeles, mis oli nagu pärdikute pomina ja mingi metslooma urina segu

Ei, see ei saanud olla Tarzan. Oli selge, et ta ei oska absoluutselt inglise keelt.

Lõpetanud söömise, tõusis ta püsti ja osutades käega hoopis teise suunda, kui Clayton oli läinud, hakkas läbi džungli edasi minema

Rabatud Clayton kõhkles, kas järgneda talle või mitte, sest ta kartis, et metslane viib ta veelgi sügavamale tihnikusse. Nähes aga, et ta kaasa ei lähe, tuli ahvinimene tagasi, haaras tema riietest kinni ja tiris teda enda järel seni, kuni Clayton taipas, mis tal teha tuleb. Siis lubati tal minna vabalt.

Inglane jõudis ijäreldusele, et ta on vangi võetud. ega näinud teist lahendust kui järgneda sellele, kes ta vangi

oli võtnud Sel viisil liikusid nad aeglaselt džunglis edasi.

sellal kui öö laotas nende üle oma pehme läbipaistmatu kanga. Ümberringi kostis hirvede pehmeid hiilivaid samme läbisegi murduvate okste praksumise ja metselajate võigaste hõigetega, kes, nagu Claytonile tundus, olid ta igast küljest sisse piiranud.

Äkki kuulis Clayton tulirelva nõrka pauku. Tulistati vaid üks kord, siis järgnes vaikus

Rannikul asuvas hurtsikus üha tihenevas pimeduses madalal pingil surusid end teineteise vastu kaks surmani ehmunud naist.

Neegritar nuttis südantlõhestavalt, kahetsedes oma õnnetut ärasõitu armsast kodusest Marylandist. kuna valge tütarlaps, silmad kuivad ja väliselt rahulik, piinles seesmise hirmu ja eelaimuste käes. Ta kartis enda ja nende kolme mehe pärast, kes ekslesid metsiku džungli põhjatus sügavuses ja kust kostis nüüd peaaegu lakkamatult saaki otsivate kohutavate džungliasukate kisa ja möirgeid. haukumist ja urisemist.

Siis äkki kuulis ta, kuidas kellegi raske keha end hurtsiku seina vastu nühkis, Tütarlapse kõrv tabas pehmeid hiilivaid samme. Hetkeks saabus vaikus Isegi võikad

karjed metsas vaibusid tasaseks sosinaks. Seejärel kuulis ta selgesti looma turtsumist ukse juures, kõige rohkem, kahe jala kaugusel sellest kohast, kus nad istusid. Tütarlaps võpatas ja surus end vaistlikult mustale naisele lähemale.

«Pst! . . Tasa,» sosistas ta. «Tasa. Esmeralda!» Näis, et naise oiged ja äge nutt peibutavad õhukese seina taga olevat looma.

Ukse juurest kostis nõrka kraapimist Loom püüdis vägisi hurtsikusse tungida, kuid peagi loobus sellest, ja taas kuulis neiu, kuidas hiiglasuured käpad pehmelt hurtsiku ümber hiilisid. Sammud peatusid jälle, seekord akna all ja tütarlapse hirmunud pilk pöördus nüüd sinna.

«Mu jumal!» sositas ta õudusega. Kuupaiste joonistas väikesele aknaruudule hiiglasliku emalõvi pea varju Tema raevust põlevad silmad olid suunatud tütarlapsele.

«Esmeralda, vaata!» sosistas ta. «Mu jumal! Mida teha? Vaata! Ruttu! Aken!»

Surudes end veelgi rohkem oma preili vastu, heitis Esmeralda üheainsa ehmunud pilgu väikesele kuupaisteruu-dule just siis, kui lõvi tõi kuuldavale kumeda metsiku möirge.

Vaese neegritari silmadele avanev pilt oli tema pingul närvidele liialt vapustav

«Oo, Gaberelle!» kisendas ta ja varises liikumatult ning teadvusetult põrandale

Kaua, lõpmatult kaua seisis lõvi akna all, käpad aknalaual, ja vahtis üksisilmi tuppa. Ja siis proovis ta oma suurte küüntega aknavõre tugevust.

Tütarlaps hoidis hinge kinni, kuni tema suureks kergenduseks looma pea kadus ja ta kuulis lõvi eemalduvaid samme. Kuid uuesti lähenesid sammud uksele, uuesti algas

83

kraapimine, seekord üha kasvava ägedusega, kuni metsloom hakkas viimaks rebima massiivseid laudu, olles täielikult hullunud soovist kaitsetut ohvrit kätte saada

Teadnuks Jane Porter, kui uskumatult tugev oli see osade kaupa kokkulöödud uks. oleks ta lõvi kallaletungi sellest küljest vähem kartnud.

Kas võinuks John Clayton hingestki aimata, kui ta seda rohmakat, kuid võimsat ust kokku tagus, et kakskümmend aastat hiljem kaitseb see lõvi kihvade ja küünte eest kütkestavat ameerika tütarlast, kes tollal polnud veel sündinudki?

Tervelt kakskümmend minutit turtsus ja rabeles lõvi ukse taga, tuues aeg-ajalt kuuldavale petetud looma metsikuid, julmi möirgeid. Lõpuks loobus ta oma katsetest ja Jane Porter kuulis, et lõvi pöördub tagasi akna alla. Siin seisis ta viivu, seejärel viskus kogu oma tohutu raskusega aegade jooksul oma algse kõvaduse kaotanud võre vastu

Neiu kuulis, kuidas surve all kriiksatasid prussid, kuid need pidasid vastu ja looma hiiglasuur keha prantsatas tagasi maha

Lõvi kordas seda manöövrit, kuni ehmunud vang nägi, et osa võrest andis järele. Hetke pärast pistis loom tuppa oma suure käpa ning pea.

Otsekui ekstaasis tõusis neiu püsti ja kätt rinnal hoides ning hirmust pärani silmil vaatas ainiti temast vaid kümne jala kaugusel seisva kiskja irevil hammastega koonu. Jane'i jalge ees lamas neegritari oimetu keha Kui tal vaid laheks korda teda meelemärkusele tuua, ehk õnnestuks siis ühisel jõul sissemurdvat verejanulist ja märatsevat vaenlast taganema sundida.

Jane Porter kummardus teenija kohale, haaras tal õlgadest kinni ja raputas tugevasti.

«Esmeralda! Esmeralda!» karjus ta. «Aita mind või me hukkume!»

Esmeralda avas pikkamisi silmad Esimene asi. mida ta nägi, olid hiiglasuure kiskja vahuga kaetud kihvad

Hirmukisaga tõusis vaene naine neljakäpakile ja hakkas niiviisi mööda tuba liikuma, karjudes läbilõikavalt: «Oo. Gaberelle! Oo, Gaberelle!»

Esmeralda kaalus ligi kakssada kaheksakümmend naela, mis muidugi ei andnud tunnistust tema figuuri meeldivast saledusest isegi püsti olles. Kui ta aga pidas vajalikuks edasi liikuda neljakäpakil, jättis see rahmeldamine tema äärmise tüseduse juures äraräkimata koomilise mulje.

Lõvi jäi viivuks vait ja seiras üksisilmi möödavilksata-vat Esmeraldat, kes ilmselt oli oma eesmärgiks valinud kapi, et sinna oma tohutu keha sisse pressida Aga et riiulid olid üksteisest vaid üheksa või kümne tollise vahega, õnnestus tal sinna toppida ainult pea. Pöörase kisaga, mille kõrval kahvatasid kõik džungliasukate karjed, vajus ta seejärel taas minestusse.

Kui Esmeralda oli vaikinud, alustas lõvi uuesti oma Ponnistusi, et ronida läbi järele andma hakanud aknavõre.

84

Kahvatu ja liikumatuna seisis neiu tagumise seina ääres ja üha kasvava õudusega otsis mingisugustki pääseteed. Tema kramplikult rinnale surutud käsi kõmpis 'äkki revolvri kõvu äärejooni. Selle oli enne äraminekut jätnud talle Clayton. Neiu kiskus revolvri ruttu pihikust välja, sihtis otse lõvi koonu ja vajutas päästikule.

Välgatas tuli, kõlas pauk ning vastuseks sellele kiskja valu- ja raevumöiratus.

Jane Porter nägi, et suur kere kadus aknast Ta pillas revolvri käest ja langes minestusse.

.Kuid kiskja ei olnud tapetud. Kuul tekitas talle ainult valusa õlahaava. Üksnes tule silmipimestav sähvatus ja kõrvulukustav pauk põhjustasid tema kiiret, kuid ainult ajutist taandumist. Veel veidi, ja kahekordistunud raevuga naases ta võre juurde ning hakkas seda küüntega rebima. Edu aga oli endisest väiksem, sest haavatud käpast polnud peaaegu üldse kasu

Lõvi nägi enda ees saaki — kahte naist, kes lamasid põrandal. Siin polnud vaja enam võidelda, vastupanu ei tule. Tema ees lebas valmis liha ja jäi üle vaid ronida läbi võre, et see kätte saada

Toll tolli haaval pressis ta vaevaga oma suurt keret avausest läbi. Juba läks pea, juba mahtus sisse ka üks suur õlavars, ja siis tõstis ta ettevaatlikult oma haavatud käppa, et pista see kitsaste prusside vahele.

Veel üks minut, ja pikk painduv keha ning kitsad puusad libisevad kiiresti hurtsikusse.

XV. Metsjumal

Kuulnud lasku, valdas Claytonit piinav hirm. Ta teadis, et tulistada võis keegi madrustest, kuid mõte, et ta oli revolvri andnud Jane Porterile ja tema korrast ära närvid tekitasid haiglase veendumuse, et just Jane'i ähvardab mingi suur hädaoht ja et ta arvatavasti püüab nüüd end kas inimese või metslooma eest kaitsta.

Milliseid mõtteid mõlgutas tema veider röövija või teekaaslane, seda võis Clayton üksnes oletada Kuid see, et ta kuulis lasku ja oli sellest millegipärast väga erutatud, oli ilmselge. Ta kiirendas sammu niivõrd, et Clayton, kes kartusest maha jääda pimeduses komistas ja alatasa kukkus, varsti ikkagi täiesti lootusetult maha jäi.

Kartes uuesti ära eksida, hüüdis ta kõvasti enda ees olevat metslast ja hetke pärast veendus rõõmuga, et see puu otsast tema kõrvale kergelt maha hüppas

Viivu silmitses Tarzan noormeest, justkui kaalutledes. kuidas oleks parem talitada. Seejärel kummardus ta alla ja näitas Claytonile, et see tal kätega kaela ümbert kinni võtaks. Ja juba kihutaski Tarzan puude otsas, valge inimene kukil.

Järgmised hetked olid niisugused, et noor inglane ei

85

suutnud neid iialgi unustada. Kõrgel painduvate ja kõikuvate okste keskel tormas ta Claytonile lausa uskumatuna tunduva kiirusega, sel ajal kui Tarzan ise polnud oma aeglase edasiliikumisega sugugi rahul.

Saladuslik olend, kes teda kukil kandis, viskus peadpööritava kaarega kergesti ühelt kõrgelt oksalt teisele, seejärel aga kõndis umbes sada jardi kindlal sammul läbi tiheda puudelabürindi. balansseerides nagu köietantsija kõrgel rohelise tihniku mustava sügavuse kohal

Claytoni esmane jäine hirmutunne asendus kiiva vaimustuse ja kadedusega gigantsete musklite ning imepärase instinkti või teadmiste pärast, mis juhtisid metsjumalat läbi tintmusta ööpimeduse niisama kergesti ja| õigesti, nagu Clayton ise võinuks heledal keskpäeval mööda Londoni tänavaid jalutada.

Aeg-ajalt läbisid nad kohti, kus lehestik oli hõredam, ja siis valgustasid eredad kuukiired Claytoni hämmastunud pilkude ees seda kummalist teed, mida mööda nad liikusid.

Sellistel hetkedel jäi Claytonil hing kinni, nähes enda • 11 hirmuäratavaid sügavusi. Tarzan valis välja kõige lühema tee, mis sageli kulges mitmesaja jala kõrgusel.

Kuid tegelikult liikus Tarzan edasi võrdlemisi aeglaselt näilisest kiirusest hoolimata, sest tal tuli alatasa nende kahekordse kaalu ülalhoidmiseks küllalt tugevaid oksi valida.

Lõpuks jõudsid nad rannikuäärsete metsavälule. Tarzani terav kõrv tabas veidraid hääli — neid tekitas läbi võre pugev lõvi ja Claytonile tundus, et ühe hetkega lendasid nad sada jalga allapoole: nii kiiresti laskus Tarzan. Aga kui nad maad puudutasid, ei tundnud Clayton peaaegu üldse tõuget. Ahvinimese seljast maha hüpanud, nägi ta, et see sööstis orava väledusega hurtsiku tagaküljele.

Inglane tormas talle järele just parajal ajal, et veel näha hurtsiku aknast sissetungiva hiidlooma tagakäppi.

Kui Jane Porter silmad avas ja taas enda ees teda ähvardavat hukku nägi, loobus ta noor julge süda viimasest lootusekübemest ja ta kummardus mahakukkunud revolvrit võtma, olles otsustanud selle läbi halastavas surmas pääsemist leida, enne kui julmad kihvad ta keha puruks rebima hakkavad

Kui Jane relva üles leidis, oli lõvi juba peaaegu üleni tuppa pugenud. Kärmesti tõstis neiu revolvritoru endale meelekohta, et igaveseks vältida kohutavaid lõugu, mis olid juba valmis oma saaki haarama.

Viivuks lõi neiu kõhklema. Sel hetkel langes ta pilk vaesele Esmeraldale, kes liikumatult kapi juures lamas

Kas tohib Jane jätta talle ustava vaese olendi halastamatute kollaste kihvade saagiks? Ei, ta peab esialgu laskma ühe kuuli minestuses lamava naise pihta, seejärel revolvritoru enda peale pöörama.

Milline hirmus kohustus! Kuid oleks tuhat korda suurem julmus lasta neegritaril, kes teda oli lapsest saadik emaliku hoole ja õrnusega kasvatanud, teadvusel*- tulla-suure kassi puruksrebivate küüniste vahel.

86

Jane Porter tõusis otsustavalt püsti ja jooksis Esmeralda juurde Surunud kõvasti revolvritoru talle ustava süda me vastu, sulges ta silmad ja

Metskass tõi kuuldavale hirmuäratava lorina.

Rabatud neiu pöördus looma poole, tõstis revolvri ja surus oma meelekohale.

Ta ei tulistanud teist korda sellepärast, et nägi imestusega, kuidas keegi hiiglasuurt looma pikkamööda aknasl tagurpidi välja tiris. Akna taga kuupaistel silmas ta kahe mehe pead ja õlgu.

Jooksnud ümber hurtsiku, nägi Clayton aknasse kaduva! looma ja ka seda, kuidas ahvinimene pikast sabast kahe käega kinni haaras, jalad vastu hurtsiku seina toetas ja oma vägilasejõudu kokku võttes metslooma toast välja tirima hakkas.

Clayton tõttas talle kähku appi, kuid ahvinimene vuristas talle midagi käskival ja järeleandmatul .toonil ning Clayton mõistis, et see on käsk. ehkki ei suutnud sellest aru saada

Rapsakute mõjul hakkas lõpuks tohutu keha aknast üha rohkem ja rohkem välja tulema ja alles siis taipas Clayton, kui hulljulge oli tema kaaslase tegu.

Alasti inimene, kes talle võõra valge tütarlapse päästmiseks tirib sabapidi vastupunnivat möirgavat koletist, oli tõepoolest korda saatnud kangelasteo musternäidise

Mis Claytonisse puutus, siis oli siin tegu teise asjaga, sest tütarlaps ei kuulunud üksnes temaga ühte rassi, vaid oli maailmas ka ainuke naine, keda ta armastas Ja kuigi Clayton teadis, et lõvi neile mõlemale kähku otsa peale teeb, tiris ta teda sabast, püüdes niiviisi säästa Jane Porterit. Siis aga meenus talle selle metsjumala äsjane võitlus hiiglasuure lõviga ja tema enesekindlus kasvas.

Tarzan jagas ikka veel käsklusi, mida võõramaalane kuidagi mõista ei suutnud.

Ta püüdis rumalale inimesele selgeks teha, et see torkaks tema surmatoovad nooled lõvile selga ning külgedesse, südamesse tema puusal rippuva pika terava noa. Kuid inimene ei saanud aru, Tarzan aga ei julgenud võimsat kiskjat lahti lasta, et teha seda ise, sest ta nägi, et kõhetu valge mees ei suuda mingi hinna eest lõvi kinni hoida.

Pikkamisi tuli lõvi aknast nähtavale Viimaks oli ka ta turi väljas.

Ja siis nägi Clayton midagi säärast, mida selle sinise taeva all iialgi varem polnud nähtud Tarzan mõtles pingsalt, kuidas raevunud metsloomaga kahevõitluses toime tulla, ja äkki meenus talle võitlus Terkoziga Kui suur turi oli aknast välja kistud, nõnda et lõvi rippus aknalaual üksnes oma esikäppadega, laskis Tarzan äkki oma käed looma küljest lahti.

Kiirelt nagu nool hüppas ta kiskjale selga.

Tarzanile meenus võte, mis oli talle julma Terkozi üle võidu toonud, ja ta sirutas käed üle lõvi lihaste ning haaras kaelast kinni.

87

Lõvi viskus ulgudes selili ja rõhus kogu raskusega vaenlasele peale. Kuid mustajuukseline hiiglane pigistas teda oma kätega veel tugevamini.

Lõvi kraapis käppadega maad, püherdas ja viskus siia-sinna, püüdes veidrat vaenlast oma turjalt maha heita. Kuid teraskõvad lihased pinguldusid üha rohkem ja surusid metslooma pea aina madalamale ja madalamale

Ahvinimese raudsed õlavarred nihkusid kuklale Viha lähemale Emalõvi jõud hakkas raugema.

Hõbedases kuuvalguses nägi Clayton lõpuks, kuidas Tarzani õlavartel paisusid köiepuntratena määratu suured musklid. Veel üks kauakestev ebainimlik pingutus, ja lõvi kaelalülid murdusid terava raksatusega.

Silmapilk kargas Tarzan püsti ja Clayton kuulis jälle isaahvi metsikut taevani tõusvat kisa. Seejärel kõlas Jane Porteri piinarikas karjatus.

«Mr Cecil Clayton! Oo, mis see on, mis see ometi on?»

Clayton jooksis hurtsiku ukse juurde, hüüdis, et kõik on korras, ja palus end sisse lasta. Nii ruttu kui vähegi sai. lükkas Jane raske palgi eest ja pooleldi tiris Claytoni tuppa

«Mis kohutav kisa see oli?» sosistas ta, surudes end Claytoni vastu.

«Inimese võidukisa, miss Porter, selle oma, kes nüüdsama meie elu päästis Oodake, ma kutsun ta siia, et te teda tänada saaksite.»

Hirmunud neiu ei tahtnud üksi jääda ja läks Claytoniga hurtsiku seina äärde, kus lebas lõvi surnukeha. Tarzan oli kadunud. Clayton hüüdis teda mitu korda, kuid keegi ei vastanud ja nad läksid tagasi hurtsikusse, kus võisid end võrdlemisi turvaliselt tunda.

«Missugune hirmus kisa!» ütles Jane Porter, «Juba ainult mõte sellest paneb mind värisema. Ärge mulle rääkigegi, et seda vastikut kisa tegi inimese suu »

«Kuid nii see on, miss Porter,» vastas Clayton, «või kui mitte inimene, siis igal juhul metsjumala kõri.»

Seejärel pajatas ta neiule oma seiklustest selle kummalise olendiga — sellest, kuidas metsinimene oli kahel korral tema 4elu päästnud, tema imelisest jõust, kiirusest ja vaprusest, tõmmust nahast ja hurmavast näost

«Ma ei taipa sellest kõigest vähimatki,» teatas ta lõpetuseks. «Esialgu ma arvasin, et see on ehk Tarzan ahvide sugukonnast. Kuid ta ei räägi inglise keelt ega saa sellest aru, nii et see arvamus ei sobi.»

«Mis siis ikka,» hüüdis neiu, «on kes ta on, meie oleme talle tänu võlgu oma elu päästmise eest! Jumal hoidku j» õnnistagu teda selles metsikus ja julmas džunglis!» «Aamen!» sõnas Clayton tuliselt.

«Issand jumal, olen ma veel elus?» kostis hääl nende lähedalt

Mõlemad pöördusid ümber ja nägid, et Esmeralda istub põrandal, pööritab |oma suuri silmi ega taha ilmselt uskuda, et need teda ei peta.

88

Emalõvi röögatus päästis neegritari elu, sest neiu oli võpatarles revolvritoru teisele poole pööranud ja kuul sattus põrandasse

Nüüd hakkas pinge langema ja Jane Porter viskus hüsteeriliselt naeru lagistades pingile.

XVI. «Ülimal määral tähelepanuväärne!»

Mõni miil hurtsikust lõunas inimtühja mereranna liivasel maaninal seisid aru pidades kaks eakat džentelmeni.

Nende ees laius ääretu Atlandi ookean, selja taga oli Must Manner, ümberringi aga džungli läbipaistmatu pimedus, mis oma ähmaste piirjoontega neile üha lähemale tuli.

Metsloomad ulgusid ja möirgasid, nende eemaletõukavad õudsed hääled lõikasid kõrvu. Nad olid laagrit otsides juba mitu miili maha kõmpinud, kuid kogu aeg vales suunas. Nad ekslesid nii lootusetult, nagu oleks neid äkki teise ilma viidud.

Olukord oli õudne. Polnud kahtlust, et nende ühendatud mõtlemisvõime iga niidike pidanuks teenima antud hetke tähtsaima — laagrisse tagasipöördumise küsimuse lahendamist, kuna sellest sõltus elu või surm

Samuel Th Fillander kõneles pikalt ja laialt:

«Minu kallis professor, ma jätkan siiski oma seisukoha kaitsmist, et kui Ferdinand ja Isabella poleks viieteistkümnendal sajandil Hispaanias mauride üle võitu saavutanud, seisaks maailm praegu ääretult kõrgemal kultuuritasemel. Maurid iseendast olid ju kannatlik ja kõige liberaalsem rahvas — maaharijad, käsitöölised, kaupmehed — seega niisugune rahvatüüp, kes lõi tsivilisatsiooni, midagi sellist, nagu me näeme nüüd Euroopas ja Ameerikas, sel ajal kui...»

«Oi-oi, kallis mr. Fillander.» katkestas teda professor Porter, «kahtlemata välistas nende usk juba ise selle võimaluse, millele te vihjate Islam oli, on ja saab alati olema teadusliku progressi haud; mis, nagu ma tähendasin . .»

«Issand jumal, professor,» katkestas teda mr Fillander, kes oli juhuslikult oma pilgu džungli poole pööranud, «keegi nagu hiiliks meie juurde »

Professor Archimedes Qn. Porter pöördus hajameelselt lühinägeliku mister Fillanderi osutatud suunda.

«Oi-oi, mr. Fillander!» noomis ta. «Kui sageli tuleb mul õhutada teid saavutama oma vaimsete võimete täielikku kontsentreerumist, mis ainsana lubab meil suunata kogu oma intellekti jõu tähendusrikastele probleemidele, mis saavad osaks vaid väga tarkadele peadele! Ma olen teid jälle tabanud otseselt ebaviisakuselt Te katkestate mu teaduslikku kõnet, ja üksnes selleks, et pöörita mu tähelepanu

89

lihtsale neljajalgsele — Felis genusele. Nagu ma juba ütlesin, mr. .. »

«Issand jumal, professor, see on ju lõvi!» karjatas mr. Fillander. oma lühinägelike silmadega troopikapõõsastiku tumedal taustal metslooma ähmaseid kontuure pingsalt sihtides.

«Seda küll, mr Fillander, lõvi jah, kui te kangekaelselt soovite kasutada oma kõnes lihtlabast keelt. Aga nagu ma juba ütlesin ...»

«Jumala pärast, professor!» katkestas mr. Fillander teda uuesti, «lubage mul teile tähendada, et vaevalt kannavad viieteistkümnendal sajandil puruks löödud maurid erilist kahju, kui me lükkame nende küsimuse edasi selle aja peale, kui see Felis carnivora suurepärane eksemplar meist kaugemale on läinud.»

Selle ajaga oli lõvi lähemale tulnud ja suursuguse rahuga peatunud kümne sammu kaugusel inimestest, uudishimulikult neid jälgides

Kuupaistest ujutatud kaldal paistis veider paar kollasel liival väga hästi välja.

«Äärmiselt laiduväärne, äärmiselt laiduväärne!» hüüatas professor Porter kerge ärritusenoodiga hääles «Mitte ikunagi, mr. Fillander, mitte ilmaski pole ma oma elus näinud, et neid metsloomi lubatakse puurist välja tulla ja vabalt ringi hulkuda Teatan ilmtingimata lähima loomaaia direktoritele sellest nördima panevast lohakusest.»

«Täiesti õige,» nõustus mr. Fillander, «ja mida rutem te seda teete, seda parem Hakkame kohe minema!»

Haaranud professoril käest kinni, hakkas "mr. Fillander metsloomast eemalduma

Nad olid teinud vaid mõne sammu, kui mr. Fillander tagasi vaatas ja avastas, et lõvi järgneb neile Ta surus protesteeriva professori käe kõvemini enda vastu ja kiirendas sammu.

«Nagu ma juba ütlesin .. .,» alustas professor Porter uuesti

Mr. Fillander heitis selja taha veel ühe kärme pilgu Ka lõvi oli kiirust lisanud ja hoidis jonnakalt vahemaad.

«Ta tuleb meile järele!» karjatas mr. Fillander jooksu pistes

«Ah, mr. Fillander, mr. Fillander,» noomis professor. «See sündsusetu kiirustamine ei kõlba teadlastele mitte põrmugi. Mida võivad küll mõelda meist sõbrad, kui nad meid juhuslikult kohtavad ja saavad meie kergemeelsete hüpete pealtnägijaiks? Palun teid, mingem edasi suurema väärikusega.»

Mr. Fillander heitis salamahti veel ühe rahutu pilgu taha

Oo õudust! Lõvi järgnes neile kergete hüpetega kõige rohkem viie sammu kaugusel.

Siis laskis mr. Fillander professori käest lahti ja tormas edasi sellise palavikulise kiirusega, mis teinuks talle au jooksuvõistlustel.

90

«Nagu ma juba rääkisin, mr Fillander,» kordas professor Porter ja pistis äkki samuti jooksma nii, kuidas jalad võtsid. Heitnud põgusa pilgu taha, nägi ta omaenese isikule ähvardavas läheduses välkumas julmi kollaseid silmi ja hiiglasuuri avatud lõugu

Palituhõlmade lehvides ja valgustatuna kuupaistest kihutas professor Archimedes Qn Porter oma läikivas torukübaras järele ees punuvale mr. Samuel Th. Fillanderile.

Nende ees paistis puudega kaetud kitsas neem Selle peidupaiga poole suunaski mr. Samuel Th Fillander oma imetlusväärsed hüpped, samal ajal kui selle metsatuka marjust kaks terast silma huviga vanameeste paanilist jooksu jälgis.

See oli Tarzan, kellele kentsakas tagaajamismang suurt nalja tegi. Ta teadis, et otsene kallaletungioht ei ähvardanud kumbagi džentelmeni. Tõsiasi, et Numa hoidus nii kergest saagist, kõneles Tarzanile sellest, et lõvi kõht oli juba täis.

Kui lõvi jälle nälga tundma hakkab, võib ta nad üles nuuskida, kuid oli ka šansse, et kui teda välja ei vihastata, siis tüdineb ta mängust peagi ja kaob džunglisse oma koopasse

Ainus tõeline oht seisis selles, et üks vanameestest võis komistada ja kukkuda. Siis hüppab kollane saatan silmapilk talle peale ning tapmisrõõm osutub liiga suureks kiusatuseks, et sellest loobuda.

Niisiis laskus Tarzan kiiresti veelgi madalamale oksale. Ja kui lõõtsutav ning hingeldav mr. Fillander tema alla jõudis, olles liiga väsinud, et teha veel üks pingutus ja otsida varjupaika puu otsas, kummardus Tarzan alla, haaras tal kraest kinni ja tõstis enda kõrvale oksale.

Veel hetk, ja nüüd oli ka professor jõudnud sõbraliku käe haardeulatusse. Temagi tõsteti üles just sel silmapilgul, kui oma lootustes petetud Numa tegi möirates jõulise hüppe, et kaduvat jahisaaki tagasi saada.

Tükk aega katkendlikult hingates klammerdus kaks põgenikku suure oksa külge, kuna Tarzan, istudes selg vastu puutüve, jälgis neid uudishimuseguse lõbuga.

Esimesena katkestas vaikuse professor:

«Mind kurvastab väga, mr. Fillander, et te säärast mehisuse ja julguse puudumist ühe kõige alama olendi juuresolekul üles näitasite, oma erakordse argusega mind endale järele jooksma ja sellist, minu väärikusele sobimatut asendit sisse võtma sundisite. Kuid ma pöördun meie teema juurde . . . Nagu ma rääkisin, mr. Fillander, kui te mind katkestasite, siis maurid .»

«Professor Archimedes Qn. Porter!» katkestas mr. Fillander teda jäisel toonil. «Saabub aeg, mil kannatamine muutub kuriteoks, soov ülekohut teha katab end aga vooruse rüüga. Te süüdistate mind arguses. Te annate mõista, nagu oleksite jooksnud ainult sellepärast, et mulle järele jõuda, mitte aga selleks, et lõvi küünte vahelt pääseda. Professor Archimedes Qn. Porter, vaadake ette! Ma olen meeleheitele viidud mees. Isegi ussike tõstab oma pead, kui tema kanna-

tus on kauasest piinlemisest lõpuks katkenud.»

«Tasem, tasem, mr. Fillander,» ohjeldas teda professor, «te unustate end.»

«Seni pole ma end veel unustanud, professor Archimedes Qn. Porter, aga uskuge mind, lugupeetud härra, ma olen peaaegu valmis unustama teie kõrge positsiooni teaduse maailmas ja teie halli pea!»

Professor istus veel mõnda aega vaikides, pimedus aga varjas ähvardava ilme, mille oli võtnud tema kortsus nägu. Siis hakkas ta rääkima:

«Kuulge, Schippy Fillander,» lausus ta sõjakal toonil, «kui te kaklust otsite, siis võtke oma saterkuub seljast ja laskuge maa peale ning ma löön teie pea lõhki, nagu tegin seda kuuskümmend aastat tagasi Norc Evansi rehala taga põiktänaval.»

«Are!» hüüatas üllatunud mr. Fillander. «Jumal küll, kui kena see on, mida te räägite! Kui te inimlik olete, Are, armastan ma teid kogu südamest, kuid mõnikord tundub mulle, et viimase kahekümne aasta jooksul olete unustanud, mis tähendab olla inimlik.»

Professor sirutas välja oma kõhna raugakäe ja leidis kobades üles oma sõbra õla.

«Andestage mulle, Schippy!» ütles ta pehmelt. «See polnud sugugi kahekümne aasta eest ja üksnes jumal taevas teab, kui väga ma püüdsin inimlik olla Jane'i pärast.»

Mr. Fillander sirutas välja teise vana käe ja surus seda kätt, mis tal õlal asus, ja miski poleks suutnud paremini edastada ühe südame sõnumit teisele südamele.

Nad vaikisid üsna kaua. Lõvi tammus nende all närviliselt edasi-tagasi. Kolmandat olendit puu otsas kattis tume tüve vari. Liikumatu nagu raidkuju, vaikis ka tema.

«Te tõstsite mu puu otsa just parajal ajal,» sõnas viimaks professor. «Ma pean teid tänama. Te päästsite mu elu.»

«Kuid mina ei tõstnud teid puu otsa, professor!» ütles mr. Fillander «Oo jumal! See ärev hetk pani mind peaaegu unustama, et mind ennastki tõstis siia mingisugune kõrvaline käsi. Keegi või miski on koos meiega siin selle puu otsas!»

«Eee-e...» venitas professor. «On teie kinnitus ikka täiesti autentne, mr Fillander?»

«Rohkem kui autentne, professor,» vastas mr. Fillander, ning lisas: «Ja ma arvan, et me peame seda kolmandat isikut tänama. Võib-olla istub ta just praegu teie kõrval, professor.»

«Ee! Mis see on? Oi-oi, mr. Fillander, oi-oi!» ütles professor Porter mr. Fillanderile ettevaatlikult lähemale nihkudes

Just siis otsustas ahvide kasvandik, et Numa on juba küllalt kaua puu all luusinud Seepärast tõstis ta oma noore pea taeva poole ja hirmunud vanameeste kõrvus kajas inimahvide kohutav hoiatuskisa.

Värisedes surusid mõlemad sõbrad end oma ebakindlal

92

õrrel teineteise vastu. Nad nägid, et suur lõvi jäi puu all rahutult seisma, kui verd tarretama panev karje tema kõrvu kostis Seejärel lipsas ta kiiresti džunglisse ja kadus silmist.

«Isegi lõvi väriseb,» sosistas mr. Fillander «Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» pomises professor mr. Fillanderist meeleheitlikult kinni krahmates, et saavutada jälle tasakaalu, mille ta suurest hirmust kaotanud oli. Kuid nende mõlema õnnetuseks oli mr. Fillanderi tasakaalu keskpunkt kõrvale nihutatud, nii et läks vaja vaid väikest müksu professor Porterilt, et lükata ustav sekretär oksalt alla

Silmapilgu vältel tegid nad kohmakaid katseid tasakaalu säilitada, siis aga lendasid ühise kaebliku karjatusega pea ees puu otsast alla, meeleheitlikus süleluses teineteise külge klammerdunud.

Möödus mitu minutit, enne kui kumbki neist liigutama hakkas, sest mõlemad olid veendunud, et selline katse toob ilmsiks nii palju luumurdusid ja nihestusi, et igasugune edasiliikumine osutub võimatuks

Lõpuks proovis professor Porter liigutada ühte jalga. Tema hämmastuseks allus jalg ta tahtele nagu muistegi. Siis kõverdas ta teist jalga ja sirutas selle jälle välja.

«Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» pomises ta.

«Tänu jumalale, professor,» sosistas mr. Fillander tuliselt, «te olete siis elus?»

«Tasem, mr. Fillander, tasem,» hoiatas teda professor, «see pole mulle veel täpselt teada.»

Lõpmatu ettevaatlikkusega riskis professor Porter kõver-dada paremat kätt. Oh õnne, käsi oli terve! Vaevu hingates viipas ta korraks vasaku käega oma siruli keha kohal — ja käsi liikus! «Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» kordas ta

«Kellele te signaliseerite, professor?» küsis mr. Fillander ärritatud toonil.

Professor Porter ei pidanud sellist lapsikut küsimust vastamise väärilise ks Selle asemel tõstis ta ettevaatlikult pea maast üles ja hakkas seda ette ning taha kõigutama.

«Ülimal määral tähelepanuväärne,» sosistas ta vaevu kuuldavalt, «ka pea on terveks jäänud!»

Mr Fillander ei liikunud paigast, kuhu ta oli kukkunud; ta kartis sellist katset teha. Tõepoolest, kuidas saabki liikuda, kui käed, jalad ja selg — kõik on katki murtud. Ühe silma oli tal kinni mätsinud pehme savi, teisega kõõritas ta professor Porteri kummaliste ringikujuliste liigutuste poole.

«Kui kahju,» lausus mr. Fillander poolkuuldavalt, «aju-põrutus on tal esile kutsunud täieliku intellektuaalse hälbimuse! Tõepoolest, see on väga, väga kurb! Iseäranis veel nü noore mehe jaoks!»

Professor Porter keeras end kõhuli ja tõmbas ettevaatlikult selja kühmu, kuni hakkas sarnanema hiiglasuure kassiga,

93

kes seisab haukuva koera ees. Seejärel tõusis ta istukile ja hakkas end igalt poolt läbi kobama

«Kõik on omal kohal!» hüüatas ta. «Ülimal määral tähelepanuväärne!»

Seejärel tõusis ta püsti, heitis ikka veel siruli lebavale mr Samuel Th. Fillanderile halvustava pilgu ja sõnas: «Oi-oi, mr. Fillander, praegu pole sugugi aega lesida! Tuleb üles tõusta ja tegutseda.»

Mr. Fillander koukis teisest silmaaugust savi välja ja vaatas professor Porterile sõnatu raevuga otsa. Seejärel proovis ta tõusta, ja vaevalt võis ükski inimene temast rohkem üllatunud olla, kui ta pingutusi kroonis otsekohe edu

Ta oli ikka veel otsast otsani täis raevu, mille oli esile kutsunud professor Porteri julm ja ebaõiglane märkus, ning valmistus talle mürgiselt vastu väitma, kui ta pilk sattus veidrale kujule, kes neist mõne sammu kaugusel seisis ja neid tähelepanelikult silmitses. Professor Porter tõstis üles oma läikiva siidist torukübara, puhastas seda hoolikalt palitu käisega, pani pähe ja märkas siis, et mr. Fillander osutab millelegi tema taga Ta pöördus ümber ja nägi enda'ees liikumatult seisvat täiesti paljast hiiglast, kel oli puusadel vaid niudevöö ning mõni metallehe käte ja jalgade ümber

«Tere õhtust, armuline härra!» ütles professor ja kergitas kübarat.

Vastuseks näitas hiiglane märkidega, et nad talle järgneksid, ja suundus kalda poole, kust nad olid just tulnud.

«Arvan, et oleks mõistlik talle järgneda,» ütles mr. Fillander

«Pidage,» väitis professor, «te ise just äsja esitasite mulle üpris loogilisi argumente, millega kinnitasite oma teooriat selle kohta, et laager asub meist lõuna pool! Esialgu suhtusin ma sellesse skeptiliselt, kuid lõppude lõpuks suutsite mind veenda, ja seega väidan nüüd täie kindlusega, et peame minema lõunasse, kui tahame oma sõprade juurde jõuda. Ja seepärast jätkan ma teekonda lõunasse.»

«Professor Porter, aga võibolla teab see inimene paremini kui teie või mina Nähtavasti on ta pärismaalane, sündinud neis paigus Proovime vähemalt talle järele minna.»

«Oi-oi, mr. Fillander,» kordas professor, «ma olen inimene, keda on raske veenda, kui ma aga kord olen milleski veendunud, siis jääb mu otsus muutmatuks. Mina lähen endises suunas, kui mul tuleks ka ümber kogu Musta Mandri käia, et eesmärgile jõuda.»

Teadlase edasise argumentatsiooni katkestas Tarzan. Nähes, et need imelikud inimesed seisavad paigal, pöördus ta nende juurde tagasi.

Uuesti kutsus ta märkidega neid endale järgnema, kuid nemad muudkui seisid ja tõrkusid

Viimaks katkestas nende juhmardite tobedus Tarzani kannatuse Ta kahmas ehmunud assistendil õlast kinni ja enne, kui see väärikas džentelmen arugi sai. on ta tapetud

või ainult eluks ajaks sandiks tehtud, sidus Tarzan kõvasti ühe nööriotsa mr. Fillanderi kaela ümber.

«Mr Fillander,» kuulutas professor Porter pidulikult, «äärmiselt sündsusetu on teil säärasele alandamisele alistuda.»

Vaevalt oli ta need sõnad suust saanud, kui temagi kinni võeti ja seesama nöör keris end tugevasti ka tema kaela ümber. Seejärel hakkas Tarzan põhja poole minema, talutades enda järel lõpmatult hirmunud professorit ja tema sekretäri.

Väsinud vanuritele näis, et nad olid juba mitu tundi kõndinud Nad vaikisid, tulvil meeleheidet Kuid siis äkki, tõusnud väikesele künkale, nägid nad saja jardi kaugusel väikest hurtsikut, kust nad hommikul olid lahkunud, ja rõõm paisutas nende rinda.

Siin päästis Tarzan nad lahti, osutas väikesele hoonele ja kadus lähematesse põõsastesse.

«Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» lausus professor vaevaliselt. «Kas te näete nüüd, mr. Fillander, et mul oli täielikult õigus nagu alati. Kui poleks olnud teie kangekaelset jonni, oleksime vältinud mitmeid äärmiselt alandavaid — et mitte öelda ohtlikke seiklusi. Palun teid edaspidi, kui vajate tarka nõu. alluda enam küpse praktilise mõistuse juhtimisele »

Mr Samuel Th. Fillander oli liiga rõõmus seikluste õnneliku lõpu üle, et end professori teravast naljast puudutatuna tunda. Selle asemel haaras ta oma sõbral käest kinni ja juhtis ta kiiresti hurtsiku juurde

Üksteist kaotanud inimeste väike seltskond oli nüüd rahunenud ja väga rõõmus, kui kõik lõpuks kohal olid. Koit leidis nad ikka veel mitmesugustest seiklustest pajatamas ja arutlemas selle kohutava kaitsja ja soosija samasuse üle. kelle nad metsikult kaldalt leidnud olid.

Esmeralda ei kahelnud, et see polnud keegi muu kui issanda ingel, kes oli siia saadetud eriülesandega neid kaitsta.

«Kui te oleksite näinud, Esmeralda, kuidas ta toorest lõvi liha õgis,» naeris Clayton, «siis oleksite veendunud, ei see taevaingel on küllaltki materiaalne »

«Ma ei tea sellest midagi, mässa Clayton,» väitis teenija. «Kuid ma arvan, et jumal võis lihtsalt unustada talle tikke kaasa anda. Ta saadeti ju maa peale nii kiiresti, et meid kaitsta! Ja küllap ta lihtsalt ei saanud ilma tikkudeta midagi küpsetada.»

«Ka polnud tema hääles midagi taevalikku,» ütles Jane Porter ja võpatas kergelt, meenutades hirmuäratavat möi-ret, mis oli järgnenud lõvi tapmisele

«Minu vankumatule arusaamale taevaste saadikute väärikusest ei vasta sugugi tema tegutsemismaneer,» tähendas professor Porter.

«See džentelmen sidus kaks lugupeetud ja haritud teadlast kaelakuti kokku ja kihutas neid läbi džungli nagu lehmi!»

XVII. Matused

Vahepeal oli peaaegu täiesti valgeks läinud ja seltskond, kellest keegi polnud eelmisest hommikust saadik midagi söönud, asus pärast unetut ööd hommikueinet valmistama.

Mässulised «Arrow'lt» olid asustamata rannikule jäetud viie inimese jaoks maha laadinud väikese tagavara kuivatatud liha, konservsuppe, juurvilja, merekuivikuid,

jahu, teed ja kohvi. Kõik see toodi nüüd kibekiiresti lagedale, et rahuldada tühjade kõhtude nõudmisi.

Seejärel tuli hurtsikule elamiskõlblik välimus anda, ja sel eesmärgil otsustati viivitamata koristada siin ammustel aegadel asetleidnud kurbmängu sünged riismed.

Professor Porterile ja mr. Fillanderile pakkus skelettide läbivaatus ääretult suurt huvi. Nende arvates olid mõlemad suured luukered ühest valge rassi kõrgemast sugukonnast pärit mehe ja naise omad.

Väikesele luukerele pöörati üprist tühist tähelepanu, sest juba tema hällisoleku fakt ise ei lasknud selles kahelda, et see oli õnnetul paaril sündinud laps.

Tõstnud üles suure luukere, leidis Clayton massiivse sõrmuse. Nähtavasti oli see mehel tema surma hetkel sõrmes olnud, sest kullast nipsasjakese sees oli veel üks peenike sõrmelüli.

Clayton tõstis sõrmuse üles. et seda lähemalt vaadata, ja hüüatas hämmastunult: sõrmusele oli graveeritud tema isiklik vapp!

Samal ajal oli Jane Porter kapist raamatuid leidnud. Ta avas neist ühe ja nägi, et tiitellehele oli kirjutatud: «John Clayton. London». Teises raamatus, mille ta kiiruga läbi sirvis, oli vaid üks nimi: «Graystock».

«Kuulge, mr. Clayton,» hüüdis ta. «Mida see tähendab? Nendes raamatutes on teie sugulaste nimed!»

«Ja siin,» kostis Clayton tõsisel ilmel, «on Graystockite suur suguvõsasõrmus, mis läks kaotsi siis, kui minu onu John Clayton, endine lord Graystock, kadunuks jäi. Arvati, et ta hukkus merel.»

«Aga kuidas te seletate endale seda, et need asjad asuvad siin Aafrika džunglis?»

«Seda saab endale seletada ainult ühe oletusega, miss Porter,» vastas Clayton. «Õnnis lord Graystock ei uppunud. Ta suri siin, selles hurtsikus, ja see põrm põrandal on kõik, mis temast järele on jäänud.»

«Sellisel juhul peab see olema leedi Graystocki põrm,» lausus Jane Porter harda aukartusega asemel olevale õnnetule kondihunnikule osutades.

«Hurmava leedi Alice'i põrm,» vastas Clayton. «Olen oma vanematelt korduvalt kuulnud tema omadustest ja imestamisväärsest isiklikust veetlusest, õnnetu leedi!» sosista ta nukralt.

Suure pidulikkusega sängitati väikese hurtsiku seina

äärde lord ning leedi Graystocki põrm, nende vahele aga pandi Cala pojukese luukere.

Kui mister Fillander väetikese hapraid luid purjeriide-tüki sisse keeras, uuris ta väga hoolikalt selle koljut. Seejärel kutsus enda juurde professor Porteri ja nad rääkisid omavahel tasasel häälel mitu minutit.

«Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» lausus professor Porter.

«Issand jumal!» hüüatas mr. Fillander. «Me peame oma avastusest teatama mr. Claytonile.»

«Tasem, mr. Fillander, tasem!» peatas teda professor Archimedes Qn. Porter. «Las surnud möödanik varjab oma surnuid.»

Ja hallijuukseline vanur sooritas selle kummalise haua juures leinatalituse, kuna teised seisid langetatud päi ja palvetasid.

Ahvide kasvandik Tarzan jälgis puude ladvust seda pidulikku ning arusaamatut kombetalitust, kuid kõige kauem püsisid ta silmad Jane Porteri armsal näol ja elegantsel kujul.

Tema naiivses hinges ärkasid uued tunded. Ta imestas, miks need inimesed teda nii kangesti huvitavad. Miks pidi ta nii palju vaeva nägema, et päästa mehi džunglis hukkumisest? Aga miks ta lõvi selle võõra tütarlapse õrna keha juurest ära tiris, selle üle ta ei imestanud

Kahtlemata olid mehed rumalad, naeruväärsed ja arad Isegi pärdik Manu oli neist taibukam. Kui säärased ongi tema enda liigi näidised, siis ei ole tal küll põhjust oma päritolu üle uhke olla.

Kuid tütarlaps — ah, see on hoopis teine asi! Siin ta aru ei pidanud. Ta teadis: neiu on loodud selleks, et olla kaitsealune, tema on aga loodud neidu kaitsma.

Teda hämmastas, et nad kaevasid maasse suure augu vaid selleks, et peita sinna luid. See oli ilmne mõttetus: kes tahab varastada kuivanud konte?

Teine asi, kui neil oleks liha peal, saanuks Tarzan sellest aru, sest vaid niimoodi saab liha hoida hüään Dango ja teiste džungli vargapoiste eest. .

Kui haud oli kinni aetud, suundus väike seltskond hurtsiku juurde. Esmeralda, kes ikka veel kadunukeste pärast kibedaid pisaraid valas, kellest ta tänase päevani polnud midagi kuulnud, vaatas juhuslikult abaja poole. Tema pisarad lakkasid paugupealt.

«Vaadake neid valgeid kaabakaid!» vingatas ta meeleheitlikult «Arrow» poole osutades. «Nad sõidavad minema ja jätavad meid sellele hirmsale saarele!»

Ja tõepoolest, laev suundus pikkamööda abajast avamere poole.

«Nad lubasid jätta meile tagavaraks tulirelvi ja padruneid,» lausus Clayton. «Halastamatud elajad!»

«Kõik see on selle madruse kätetöö, keda nad Snipesik» kutsuvad, olen selles veendunud,» kinnitas Jane Porter, «King oli lurjus, kuid temas oli veidikenegi inimlikkust.

97

Olen kindel, et kui nad teda tapnud poleks, hoolitsenuks ta selle eest. et varustada meid kõige vajalikuga, enntkui asustamata džunglisse maha jätta.»

«Kahju, et nad enne ärasõitu meid ei külastanud,» sõna» professor Porter. «Ma kavatsesin neid paluda jätta siia meie varandus, sest kui see kaduma läheb, olen ma lõpli kult laostunud inimene.»

Jane Porter vaatas kurvalt oma isa.

«Ära kahetse seda. kallis,» ütles la. «See ei tooks midagi head. Üksnes selle varanduse pärast nad tapsidki oma oh-. vitserid ja tõid meid sellele koledale kaldale...

«Tasem. laps. tasem.» väitis professor Porter. Sa oled hea tütar, kuid praktilistes asjades kogenematu.» Ja ta pöördus ümber ning suundus pikkamisi džungli poole, käed palitu pikkade hõlmade all koos ja silmad maas.

Tema tütar jälgis teda liigutava naeratusega huulil, seejärel pöördus mr. Fillanderi poole ja sosistas:

«Palun, ärge laske tal jälle džunglis ekselda, nagu tu tegi seda eile. Me loodame teie peale, et te teda hoolikalt valvate.»

«Iga päevaga läheb raskemaks tema järele vaadata.» ohkas mr. Fillander pead vangutades. «Ma arvan. e1 nüüd siirdub ta loomaaia direktoritele ette kandma, et möödunud ööl oli üks lõvidest vabaduses. Oo, miss Jane. te <-i tea. mida ma kõike pean tema pärast kannatama!-

«Ei, ma tean, mr. Fillander. Ehkki me kõik teda armas tarne, oskate üksnes teie tema eest hoolitseda. Hoolimata kõigest, mida ta teile kokku jahvatada võib. austab ta teid siiralt teie kõrge harituse pärast ja usaldab piiritult (eie arvamust. Vaene isa ei tee vahet eruditsiooni ja terve mõistuse vahel.»

Mõnevõrra hämmeldunud ilmel pöördus mr. Fillander ümber, et järgneda professor Porterile, ja püüdis lahendada küsimust: kas ta peab Jane Porteri kahemõttelisest kompl) mendist tundma end meelitatuna või solvununa,

Tarzan märkas «Arröw'd» jälgiva väikese rühma nägu del väljendumas õudu. Et laev iseenesest oli talle huvitav uudisasi. otsustas ta minna abaja sissepääsust põhja poole vaadata laeva lähemalt ja kui võimalik, siis ka selgitada, kuhu see suundub. Ülima kiirusega puude otsas edasi lii kudes jõudis ta neeme tippu just samal ajal. kui laev aba jast väljus, nii et ta niigi suurepäraselt kõiki ujuv,-, ma ja

imesid.

Ligi kakskümmend inimest jooksis laevalae] edasi-tögasi ja askeldas trosside kallal.

Puhus kerge maatuul ja laev liikus väinas peaaegu pur-jedeta. Nüüd aga. olles maaninast mööda jõudnud heisati laeval kõik purjed, et kiirendada käiku

Tarzan jälgis suure vaimustusega laeva sujuvat liiku mist ja ta tahtis kohutavalt selle pardal olla. Ent siis märkas ta terav silm kaugel põhjas silmapiiril kerget suil su taolist vinet ja teda hämmastas kallasteta veteväljal selle nähtuse põhjus, Arvatavasti mörkka temaga peaaegu samal

98

ajal suitsuvinet ka vaht «Arrow'l». Mõne minuti pärast nägi Tarzan. et purjed lasti uuesti alla ja seoti kinni. Laev tegi pöörde ja nüüd teadis Tarzan, et see tuleb kaldale tagasi.

Laeva ninas laskis üks mees kogu aeg vette nööri, mille külge oli seotud mingisugune väheldane ese. Tarzan ei taibanud, mis võis olla selle veidra tegevuse eesmärk. Viimaks jäi laev seisma otse vastu tuult: ankur oli heidetud ja purjed kokku pandud. Laevalael algas möll. Vette lasti paat. kuhu pandi suur kirst. Tosin madrust kummardus aerude kohale ja paat hakkas kiiresti liikuma selle koha poole, kus Tarzan end puu okstes varjas.

Tarzan tundis roolis ära rotinäoga mehe.

Paat randus. Madrused hüppasid maha ja tirisid liivale suure kirstu. Nad olid maanina põhjapoolsel küljel, seega jäid nad hurtsiku asukate nägemispiirkonnast välja.

Madrused vaidlesid omavahel vihaselt mitu minutit. Siis ronis rotinägu oma kaaslaste saatel kõrge künka otsa. kus kasvas puu. Selle otsas istuski Tarzan. Mõnda aega vahtisid madrused ümberringi.

«Siin on hea koht.» ütles rotinägu. osutades kohale Tarzani puu all.

«Niisama hea kui iga teinegi,» vastas üks tema kaaslastest. «Kui nad tabavad meid varandusega pardal, siis konfiskeerivad nad selle otsekohe. Me võime selle kas või siia maha matta, ehk pääseb keegi meist võllast, tuleb siia tagasi ja saab varandust kasutada.»

Mehed, kes olid paati jäänud, tulid nüüd rotinäo kutsel pikkamööda kohale, kandes labidaid ja kirkasid.

«Aga kapten olen ikkagi mina ja ma panen sind seda tunnistama, sihuke vana nuustik!» röökis Snipes kohutavaid needusi sajatades.

«Rahulikumalt,» sekkus üks madrustest, kes seni oli vaikinud. «Mis kasu sellest on. kui me siin omavahel purelema hakkame?»

«Õige jah,» nõustus madrus, keda oli vihastanud Snipesi käskiv toon. «Kuid samal põhjusel ei kõlba, et meie ausas kambas hakkaks keegi ülemust mängima!»

«Teie kaevake, näe, siit,» ütles Snipes, näidates kohta puu all. «Sel ajal kui te kaevate, teeb Peter kohast plaani, et me selle hiljem üles leida võiksime. Teie, Torn ja Bill. võtke kaasa veel paar-kolm meest ja tassige kirst siia.»

«Ja mida sina tegema hakkad?» küsis vaidleja. «Peremeest mängima?»

«Tee oma tööd,» urises Snipes. «Ah sina siis arvasid, et teie kapten hakkab labidaga rabama, mis?»

Kõik ümberringi vahtisid tigedalt Snipesi. Keegi ei sallinud teda ja see, et ta pärast mässuliste tegeliku peamehe ja eestvedaja Kingi tapmist järjekindlalt oma võimu näitas, valas üksnes õli tulle.

«Tähendab, sa ei soovi siis labidat pihku võtta ja kaevamisel abjks olla? Su õlg ei saanud ju odast kuigi smnt häda.»

«Ei tule pähegi,» kostis Snipes, närviliselt revolvnpära kobades.

«Siis vannun ma jumala nimel,» karjus Tarrant. «et kui sa ei soovi võtta labidat, saad maitsta kirkat!»

Nende sõnadega tõstis ta oma kirka kõrgele üles ja virutas võimsa hoobiga selle teraviku Snipesi ajusse.

Viivuks kivinesid kõik ja silmitsesid oma kaaslase raevu ohvrit. Siis lausus üks madrustest:

«Paras talle, sellele raisale!»

Teine hakkas rahumeeli kirkaga maad kaevama. Et muld oli pehme, viskas ta kirka eemale ja võttis labida.

Tema eeskujule järgnesid ka teised. Mõrvast enam ei räägitud, kuid mehed töötasid üksmeelsemalt ja reipamalt kui Snipesi kamandamisel.

Kui auk oli küllalt suur, et kirst sellesse ära mahuks. i soovitas Tarrant seda veel suuremaks teha ja matta kirstu peale Snipesi surnukeha.

«See võiks haneks võtta neid, kellele tuleb pähe siin kaevama hakata,» selgitas ta.

Teised leidsid, et see on kaval mõte, ja auk kaevati f keha pikkuse järgi, augu keskele aga tehti süvend kirstu jaoks, mis eelnevalt presendi sisse keerati. Kui kirst oli [süvendisse lastud, jäi selle kaas ühe jala jao haua põhjast [madalamale. Kirst kaeti mullaga, mis hoolikalt kinni tambiti, nii et haua põhi muutus ühetasaseks ja siledaks.

Siis veeretasid kaks madrust sinna üpris hoolimatult rotinäo surnukeha, võtnud enne temalt ära relva ja veel mõne asja. Seejärel aeti auk mulda täis ja tallati kinni. Kaevamisest ülejäänud muld loobiti igasse kaarde laiali i värske kääpa peale aga puistati rohkesti kuivi lehti ja ok-, sarisu, et anda sellele võimalikult loomulik väljanäge-I mine ja varjata kohta, kus maa oli nüüdsama üles kaevatud

Töö tehtud, naasid madrused väikese paadi juurde ja f hakkasid kiiresti laeva poole sõudma.

Tuul tugevnes, ja et silmapiiril oli suits suuremaks muu jtunud ning tõusis nüüd suurte keeristena, heiskasid mässu Ijlised aega viitmata kõik purjed ja suundusid edelasse.

Tarzanit huvitas kohutavalt see arusaamatu stseen, mil-le pealtnägijaks ta oli saanud. Nüüd ta istus ja mõtiskles nende olendite veidrate tegude üle.

Tuleb välja, et inimesed on tõepoolest rumalamad ning [julmemad kui loomad džunglis. Kui õnnelik ta on, elades |üksinda hiiglasuures metsas vaikselt ja turvaliselt. Tarzan püüdis mõistatada, mis võis olla kirstus, mille madrused olid maha matnud. Kui neil kirstu vaja ei läinud, miks nad seda siis vette ei visanud? Seda olnuks palju hõlpsam teha. «Ei,» mõtles ta, «küllap on neil kirstu vaja. Nad peitsid selle siia, et hiljem järele tulla.»

Tarzan laskus puu otsast alla ja hakkas haua Ümber toaad uurima. Ta tahtis näha, kas need olendid ei kaotanud mingit eset, mida tal võinuks tarvis minna. Peatselt leidiski ta haualt risuhunnikusse peidetud labida

Tarzan võttis labida ja proovis sellega töötada nii, nagu olid teinud madrused. See polnud sugugi kerge ja ta vigastas oma paljast jalga. Kuid Tarzan ei jätnud jonni, kuni laip nähtavale tuli. Siis tiris ta selle välja ja pani kõrvale maha.

Ta jätkas kaevamist, kuni kirst nähtavale ilmus. Tarzan tõstis ka kirstu välja ja pani selle laiba kõrvale. Seejärel ajas ta kirstu süvendi mulda täis, pani laiba hauda tagasi, kattis selle üleni mullaga, viskas peale oksi ja võttis käsile kirstu. Neli madrust olid äganud selle raskuse all. Tarzan tõstis selle üles nagu tühja taarakasti. võttis koos labidaga selga ja viis kõige sügavamasse džunglisoppi.

Tal oli sellise kohmaka kandamiga puude otsas ebamugav liikuda, seetõttu läks ta jalgsi ja ei tee oli tuttav, jõudis edasi küllaltki kiiresti.

Mõnetunnise mineku järel kirde suunas jõudis ta laus-seinani, mille moodustas räsitud ja üksteisest läbipõimunud tihe taimestik. Siis ronis ta alumistele okstele ja oli veerand tunniga amfiteatri juures, kuhu ahvid kogunesid nõu pidama või dam-dami kombetalitusi korraldama. Ta hakkas peaaegu areeni keskel trummi lähedal auku kaevama. See oli palju raskem kui värsket hauda lahti kaevata, kuid Tarzan oli visa ja jätkas tööd. Lõpuks korvas selle vaeva auk, küllaltki sügav, et lasta sinna kirst ja varjata see võõraste pilkude eest.

Milleks oli ta enda peale võtnud kogu selle töö, teadmata kirstu sisu väärtust?

Ahvide kasvandik oli mõistuselt ja kehalt inimene, kuid kasvatuse ja kogu elukorralduse poolest ahv. Tema mõistus ütles, et kirstus on midagi väärtuslikku, muidu poleks inimesed hakanud seda nii hoolikalt peitma. Kasvatus õpetas teda midagi mõtlemata jäljendama kõike uut ja ebatavalist. Loomulik uudishimu, ühine nii inimestele kui ka ahvidele, õhutas teda nüüd kirstu avama jä selle sisu järele vaatama.

Kuid rauast lukk ja peale löödud raudvitsad ei andnud järele kavalusele ega hiiglasuurele füüsilisele jõule. Tarzan pidi kirstu maha matma, nägemata selle sisu.

Oli juba päris pime, kui Tarzan hurtsiku juurde jõudis. Et endale toitu hankida, oli ta kogu aeg jahti pidanud.

Väikeses majas põles tuli, sest Glayton oli sealt leidnud täiesti puutumata petrooleumiplasku, mis oli niiviisi seisnud kakskümmend aastat. See oli osa Claytonile Musta Michaeli jäetud varudest. Ka lambid olid kasutamiskõlblikud, ja nii tõdeski Tarzan üllatusega, et hurtsiku sisemus oli valge nagu päeval.

Ta oli sageli pead murdnud selle üle, kuidas kasutada lampi. Lugemine ja pildid ütlesid talle, mis lambid on. kuid ta ei teadnud, kuidas nendega toimida, et nad hakkaksid imelist päevavalgust heitma. Ta oli pildi pealt näinud, et mõnikord kallavad nad valgust kõigile ümbritsevatele esemetele.

Astunud uksele kõige lähema akna juurde, nägi Tarzan,

101

et hurtsik oli lattidest ning purjedest rohmaka vaheseinaga kaheks jaotatud.

Eesruumis viibis kolm meest: kaks vanemat olid lasku nud tulisesse vaidlusse, samal ajal kui noorem istus improviseeritud toolil ja seina vastu nõjatudes oli täielikult süvenenud ühe Tarzani raamatu lugemisse.

Tarzanit mehed eriti ei huvitanud ja seepärast siirdus ta teise akna juurde. Siin viibis tütarlaps. Kui kaunid olid ta näojooned! Kui õrn oli ta lumivalge nahk! '

Ta kirjutas Tarzani laua taga akna all. Toa nurgas rohuhunnikul magas neegritar.

Terve tund. kuni neiu kirjutas, nautisid Tarzani silmad tema kuju. Kuidas ta tahtnuks teda kõnetada, kuid ta ei söandanud seda teha. sest oli kindel, et nagu noormees ei mõista teda ka neiu. Pealegi ta kartis, et võib teda hirmutada.

Lõpuks tõusis tütarlaps püsti, jättes kirja lauale. Astus siis aseme juurde, mida kattis mitmekordne pehme rohu-' kiht, ja kohendas seda. Seejärel päästis valla kuldsete juuste siidise kuhila, mis ta pead kroonis. Nagu sillerdav kosk, mida loojuva päikese

kiired metalse helgiga kaunistavad, raamisid need tema ovaalset nägu ja rullusid lainetena allpool vöökohta.

Tarzan seisis nagu lummuses. Neiu kustutas lambi ja hurtsikus mattus kõik äkki ürgaja pimedusse.

Tarzan seisis ikka veel akna juures. Hiilinud päris akna alla. ootas ta kuulatades ligi pool tundi. Viimaks kuulis ta korrapärast hingamist, mis andis märku, et neiu oli uinunud.

Ettevaatlikult pistis ta käe kuni õlani võre vahelt sisse ja kobas tasa laual. Lõpuks leidis ta Jane Porteri kirja ja tõmbas käe koos kallihinnalise aardega niisama ettevaatlikult tagasi.

Tarzan keeras kirjalehed rulli ja pistis nooletuppe. Seejärel kadus ta vaikselt nagu vari džunglisse.

XVIII. Džungli ohver

Järgmise päeva varahommikul ärkas Tarzan sellesama mõttega, millega oli eelmisel õhtul uinunud: mõttega nooletuppe peidetud imelisest kirjast.

Ta võttis selle läbematult välja, igasuguse tõenäosuse kiuste lootes, et suudab lugeda seda. mida oli kirjutanud imekaunis valge tütarlaps.

Juba esimene kirjale heidetud pilk valmistas talle elu suurima pettumuse. Mitte kunagi varem ta soovinud midagi nii kirglikult, kui praegu läbi lugeda läkitust kuldjuukseliselt jumalannalt, kes nii äkki ja ootamatult oli tunginud tema ellu.

Mis sellest, et see läkitus polnud määratud temale. Igal juhul väljendas see tema mõtteid ja Tarzanile piisas sellest

täielikult. Ja äkki saada petetud kentsakatest kohmakatest märkidest, mille taolisi ta varem polnud näinud! Ka kallak oli neil vastupidine sellele, mida ta oli täheldanud trükitud raamatutes ja kõige keerukamates käsikirjades. Isegi arusaamatu musta raamatu väikesed põrnikad olid tuttavad ning sõbralikud, kuigi nende kombinatsioonid talle midagi ei rääkinud. Need põrnikad olid aga uued ja tundmatud.

Ta uuris neid üksisilmi kakskümmend minutit, kuni nad äkki hakkasid omandama tuttavaid, ehkki moonutatud piirjooni. Ah, need olid ta vanad sõbrad, ent nii julmalt rikutud.

Ja nii hakkas ta välja lugema üht sõna siit, teist sealt. Süda hüppas rõõmust. Ta oskab lugeda! Ta loeb kirja läbi!

Veel pool tundi, ja lugemine edenes kiiresti, kuigi kord ühes. kord teises kohas tuli ette mõni täiesti arusaamatu sõna. Tarzan nägi, et tal pole kirja läbilugemisega raskusi.

Siin on see. mida ta luges:

«Aafrika läänerannik ligi 10 lõunalaiust (nii ütleb mr Clayton).

8. (?) veebruar il 18xx a.

Mu kallis Hazel! Võibolla polegi tark tegu Teile kirtutada, sest kõigi eelduste kohaselt jääb Teil mu kiri saamata. Kuid ma lihtsalt pean rääkima kellelegi meie ränkadest katsumustest sellest alast peale, kui me õnnetu «Arrow ga» Euroopast ära sõitsime.

Kui me ka iialgi enam tsiviliseeritud maailma tagasi ei pöördu, mis praegu paistab olevat rohkem kui tõenäoline, siis äärmisel juhul kujutab see kiri endast lühikest protokolli nendest sündmustest, mis juhivad meid meie lõpliku saatuse juurde, üks-kõik milline see ka pole.

Nagu Te teate, kavatsesime sõita Kongosse teaduslikule ekspeditsioonile. Me arvasime, et isa kavatseb tõestada mingisuguse ennekuulmatu iidse tsivilisatsiooni olemasolu, mille riismed peituvad kusagil Kongo orus. Kui me aga merele jõudsime, tuli tõde päevavalgele.

Selgus, et keegi vana raamatukoi, kellel on Baltimore is raamotu- ning haruldaste esemete kauplus, oli vana hispaaniakeelse manuskripti lehekülgede vahelt leidnud kirja, mis oli kirjutatud 1550. aastal. Selles kirjas oli üksikasjalikult jutustatud hispaania galioli mässama hakanud meeskonna seiklustest. Galiott purjetas Hispaaniast Lõuna-Ameerikasse, lasliks rohkesti dubloone ja kaheksasi münte. Võibolla ma eksin, sest need nimetused kõlavad tõepoolest kuidagi nagu piraatide keeles ja pisut nõiduslikult.

Kirja autor oli üks galioli madrustest ja ta oli selle adresseerinud oma lihasele pojale. Too oli aga kaubalaeva omanik.

Kirjas mainitud sündmustest oli möödunud palju aastaid ning v anamehest oli saanud väikeses Hispaania linnas rahumeelne ja lugupeetud kodanik. Kuid iha kulla järele oli temas veel nii tugev, et ta riskis kõigega, tutvustamaks pojale muinasjutulise rikkuse saavutamise võimalusi.

Kiri sisaldab hirmuäratava loo sellest, kuidas nädal pärast Hispaaniast ärasõitu hakkas meeskond mässama ja tappis maha ohvitserid ning kõik need. kes neile vastu hakkasid. Selle mõttetu

julmusega ajusid nad nurja ka oma isiklikud plaanid: neile ei jäänud enam kedagi, kes võinuks laeva avamerele viia.

Tervelt kaks kuud pillutali neid kui laastu siia-sinna, kuni nad viimaks haigetena, skorbuuti. janusse ja nälga surevatena väikesele saarele heideti, laine paiskas galioli kaldale, kus see pilbasteks purunes, aga ellujäänulel, keda oli kõigest kümme inimest, õnnestus siiski päästa üks kullakirst.

Nad matsid selle saarele maha ja elasid seal kolm aastat alalises pääsemislootuses

Nad põdesid ja surid üksteise järel, kuni viimaks oli ellu jäänud vaid see, kes kirja kirjutas.

Galioli riismetest olid nad kokku klopsinud paadi, aga et neil polnud aimu saare asukohast, ei söandanud nad avamerele minna.

Kui kõik olid surnud peale selle ühe: hakkas kohutav üksindus tema hinge painama, nii et tal polnud jõudu sedu elu kauem taluda ja la eelistas surmaohtu avamerel hullumeelsusele inim tühjal saarel. Pärast ligemale aastapikkust täielikku üksindust heiskas ta oma väikesel paadil purje.

Õnneks sõitis ta põhja poole ja nädala pärast sattus Lääne-India ning Hispaania vahel sõitvate hispaania kaubalaevade teele. Teda võttis peale üks kodumaale naasev laev.

Ta jutustas tavalise loo laevahukust, kus kõik peale mõningate erandile uppusid, ellujäänud aga jõudsid saarele ja surid seal kõik peale tema. Ta ei maininud ei mässu ega peidetud aardekirstu.

Kaubalaevu omanik kinnitas talle, et arvestades seda kohta, kust ta peale võeti ja viimasel nädalal puhunud tuulte suunda, võis nende laevahuku kohi olla üksnes Aairika läänerannikul Rohelise Neeme saarterühma ühe saare lähedal umbes 16—17° põhjalaiusel.

Selles kirjas oli suurimale peensustega kirjeldatud nii saart kui ka aarde peidukohta. Kirjale on ta lisanud väikese vana kaardi, kõige rohmakama ja naljakuma, mida ma

eales näinud olen. Kõiki puid ja kaljusid tähistavad kaardile kritseldatud x-id, osutamas täpset kohta, kuhu varandus on maetud.

Kui isa oli mulle meie ekspeditsiooni tõelist eesmärki selgitanud, haaras mind ootamatu hirm, sest ma teadsin väga hästi, missugune eluvõõras unistaja on mu kallis isa alati olnud. Ma kartsin, et teda on jällegi petetud, eriti veel siis, kui la ütles, et oli kirja ning kaardi eest maksnud tuhal dollarit.

Ja siis selgus veel, et peale selle oli ta laenanud kümme tuhal dollarit Robert Canlerilt ja andnud talle selle summa peale veksli.

Mr. Canler ei nõudnud tagalist ja Te teate, kallis, mis mind ähvardab juhul, kui isa vekslit välju ei lunasta. Oo, kuidas ma seda inimest vihkan!

Me püüdsime siiski asjadele reipalt vuadata ja mitte meelt heita, kuid mr. Fillunder ja mr. Clayton viimane ühines meiega Londonis lihtsail seiklushimust - suhtusid asjasse niisama skeptiliselt kui minagi

Ja et kogu see pikk lugu Teile lühidalt ära rääkida: me leidsime saare ja ka aarde. See oli suur raudvitstega ülelöödud

104

tammepuust kirst, mille ümber oli mitu korda keeratud õline purjeriie. niisama lugev ja tihke nagu tookord, ligemale nelisada aastat tagasi.

Kirst oli pilgeni täis kuldmünte ja nii raske, ei neli madrust seda suuri vaevu kanda suutsid.

Nähtavasti e! loo see õnnetu varandus nendele, kes leinaga kokku puutuvad, midagi muud peale hädade, sest kolm päeva hiljem, kui me Rohelise Neeme saartest eemale olime jõudnud, hakkas ka meie meeskond mässama ja lõi kõik oma ohvitserid surnuks.

Oo, see oli kõige õudsem katsumus, mida võib endale ette kujutada, mul pole isegi jõudu sellest kirjutada.

Nad tahtsid ka meid tappa, kuid üks nende peamchi, Kingi-nimeline, ei lasknud seda teha. Niisiis purjetasid nad piki rannikut lõunasse inimtühja kohani, kus leidsid kena lahe, läksid siin kaldale ja tõid meid maale.

Täna sõitsid nad minema ja viisid aarde kaasa. Kuid mr. Clayton ütles, ei neid ootab seesama saatus, mis vana galioti mässulisigi, sest Kingi, ainukese inimese laevas, kel oli aimu navigatsioonist, tappis kaldal üks madrus selsamal päeval, kui meid maale viidi.

Ma tahaksin, et Te tutvuksite mr, Claytoniga, ta on üliarmas inimene ja kui ma ei eksi, siis kõrvuni armunud Teie õnnetusse sõbratari.

Mr. Clayton on lord Graystocki ainuke poeg, kes tulevikus pärib tiitli ning mõisad. Peale selle on tal ka endal suur varandus. Kuid see fakt, et temast saab inglise lord, kurvastab mind väga. Te teate minu suhtumisi ameerika tütarlastesse, kes tiitliga välismaalastega abielluvad. Ah. kui ta oleks lihtne Ameerika dlentelmen!

Tõsi küll, ta vaeseke pole selles süüdi! Ja kõiges muus peale päritolu võib ta minu armsale kallile kodumaale üksnes au teha, see on aga kõige meelitavam hinnang, mille ma võin anda ükskõik kelle kohta.

Sellest saadik, kui meid siin maale pundi, oleme läbi teinud rohkesti imesiamisvöärseid seiklusi. Isa fa mr, Fillander eksisid džunglisse ja neid ajas laga ehtne lõvi.

Ka mr. Clayton eksis ära, ja metsloomad tungisid talle kahel korral kallale. Esmeraldal ja mind piiras vanas hurtsikus väga kohutav inimsööja lõvi. Oo. see oli lihtsalt «irmkole», nagu ütleks Esmeralda.

Kuid kõigist juhtumeist kõige kummalisem on imeline olend, kes meid alati on päästnud. Mina pole leda näinud, kuid isa ja mr. Fillander nägid ja räägivad, et ta on

jumala sarnane valge mees, kes on päevitunud tumepruuniks. Tal on metsiku elevandi jõud, ahvi osavus ja lõvi vaprus.

Ta ei oska inglise keeli ning kaob alati nii rullu ja saladuslikult pärast seda, kui on teinud mingi mehise teo, justnagu oleks la mingi kehatu vaim.

Meil on \eel teinegi saladuslik naaber. Ta kirjutas väga ilusale trükitähtedega, ingliskeelse kirja ja lõi selle hurtsiku uksele, hoiatades meid, et me tema asju ei tikuks ja kirjutas alla: «Tarzan ahvide sugukonnast».

Teda pole me veel näinud, kuigi arvame, et ta on kusagil

105

lähedal, sest kui üks madrustest tahtis mr. Claylonile selga tulistada, sai ta džunglis kellegi nähtamatu käe läbi oda õlga.

Madrused jätsid meile väga vähe söögikraami ja et meil on kõigest üks revolver kolme padruniga, siis me ei tea, kuidas endale liha muretseda, ehkki mr. Fillander räägib, et me võime lõpmatuseni elada metsikutest puuviljadest ja pähklitest, millest diungel lausa kubiseb.

Nüüd aga olen ma väga väsinud ja lähen magama oma kentsakale asemele, mille tegemiseks korjas mulle rohtu mr. Clayton. Aegajalt hakkan ma siia juurde kirjutama, mis meiega on juhtunud. .

Teid armastav

Jane Porter

Hazel Strongile, Baltimore,

Maryland.»

Kirja läbi lugenud, istus Tarzan Veel tükk aega ja mõlgutas süngeid mõtteid. Kirjas oli nii palju uusi ja imepäraseid asju. et tal hakkas pea ringi käima, kui ta püüdis kõigesse süveneda.

Niisiis, nad ei tea, et tema ongi Tarzan ahvide sugukonnast! Ta ütleb neile seda.

Ta oli oma puu otsa kaitseks vihma eest ehitanud lehtedest ja okstest rohmaka katusealuse, kuhu ta peitis hurtsikust äratoodud vähesed aarded. Nende hulgas oli ka mõni pliiats.

Tarzan võttis ühe neist ja kirjutas Jane Porteri allkirja alla:

"Minu olen Tarzan ahvide sugukonnusm.

Ta mõtles, et sellest on küllalt. Veidi aja pärast viib ta kirja hurtsikusse tagasi.

«Mis toidusse puutub,» mõtles Tarzan, «siis ei pruugi neil muretseda, mina hakkan selle eest hoolt kandma.» Nii ta tegigi.

Ühel hommikul leidis Jane Porter kaotsiläinud kirja samast kohast, kust see oli kahe öö eest kadunud. Jane oli üllatunud, aga kui ta oma allkirja all trükitähti nägi, jooksid tal külmavärinad üle selja. Jane näitas kirja, õigemini küll juurdekirjutust Claytonile.

«Mõelda vaid.» ütles Jane, «et see hirmus olend nähtavasti jälgis mind, kui ma kirjutasin. Oo! Juba paljas mõte sellest paneb mind võpatama!»

«Kuid arvata võib, et see olend suhtub meisse sõbralikult,» püüdis Clayton teda rahustada. «Ta tagastas teie kirja, ei tee teile midagi halba ja kui ma ei eksi, siis jättis sel ööl meie ukse juurde oma heatahtlikkusest üpris tuntava märgi: just praegu leidsin sealt tapetud metssea kere.»

Siitpeale jäid neil vaid mõnel harval päeval saamata annid ulukite või muu toidupoolise näol. Kord oli selleks noor hirv või suurel hulgal kummalist valmistehtud sööki .— Mbonga asulast näpatud maniokikakud, kord metssiga või leopard, ükskord aga koguni lõvi.

- Tarzanile pakkus ülimat rahuldust võõramaalaste jaoks ulukeid küttida. Ta tundis, et ükski maine rõõm pole võr-

reldav kütkestava valge tütarlapse heaolu ja turvalisuse eest hoolitsemisega.
Küllap ta võtab südame rindu, läheb päise päeva ajal laagrisse ja räägib nende inimestega väikeste põrnikate abil, mida tunnevad nii nemad kui ka tema.
Kuid tal oli tohutult raske oma metsiku džungliolendi ujedusest, jagu saada, ja nii möödus päeva järel päev, Tar-zan aga ei suutnud ikka veel oma kavatsust ellu viia.
Laagri asukad, kes tänu harjumusele olid julgemaks muutunud, läksid pähkleid ja puuvilja otsides juba üha kaugemale džunglisse. Ei möödunud päevagi, mil professor Porter murelikul ja ühtlasi osavõtmatul ilmel poleks otse surmasuhu tuurinud. Mr. Samuel Fillander. kes eales polnud kehalt tugev olnud, muutus aga omaenese varju varjuks alalisest muretsemisest ja südamevalust, mida põhjustasid tema ebainimlikud ponnistused professorit kaitsta.
Möödus kuu. Viimaks tegi Tarzan kindla otsuse külastada laagrit päevaajal.
Keskpäev oli juba seljataga. Clayton oli läinud lahe põhjapoolsele maaninale, et valvata mööduvaid laevu. Ta oli sinna kokku tassinud hiiglasuure hunniku kuivi oksi, et süüdata need märguandeks niipea, kui kaugel silmapiiril ilmub nähtavale aurik või purjekas.
Professor Porter kõndis piki randa laagrist lõuna poole koos mr. Fillanderiga, kes tema kõrval käis ja teda naasma keelitas, enne kui neist mõlemast jälle mõne metslooma naerutajad saavad.
Kui teised olid lahkunud, siirdusid ka Jane Porter ja Es-meralda ikka kaugemale džunglisse puuvilja otsima.
Väikese majakese ukse juures ootas Tarzan nende naasmist. Tema mõtted olid suunatud hurmavale valgele tütarlapsele. Nüüd mõtles ta temast alati. Ta kartis üksnes seda. et võib neidu ehmatada, ja see hirm pidi äärepealt sundima teda oma kavatsusest loobuma.
Tarzan muutus kärsituks. Ta igatses nii väga tunda tütarlapse juuresolekut, tema lähedust. Ehk õnnestub tal teda koguni puudutada? See ahvinimene ei teadnud midagi jumalast, kuid ta tundis oma jumaluse vastu sellist austust, mida vaevalt ükski surelik tundnud on.
Neidu oodates hakkas Tarzan trükitähtedega talle kirja kirjutama. Ta ei teadnud, kas. ta annab selle neiule ise kätte või ei, kuid talle valmistas ülisuurt naudingut näha ema mõtteid paberil. Ja selle koha pealt polnudki ta lõppude lõpuks enam nii suur metslane! Ta kirjutas:
«Mina olen Tarzan ahvide sugukonnast. Ma lahan Teid. Mu olen Teie oma. Teie olete minu oma. Me hakkame alati elama koos siin minu majas. Ma hakkan Teile tooma kõige paremaid puuvilju, kõige õrnemaid hirvi, kõige maitsvamaid ulukeid, keda džunglis leidub. Ma hakkan küttima Teile. Mina olen suurim kütt džunglis. Ma hakkan Teie eest võitlema. Mina olen džung lis kõige vägevam võitleja. Teie olele Jane Porter, ma lugesin

seda Teie kirjast. Kui Te seda näete, siis Te teate, et see Teile ja et Tarzan ahvide sugukonnast armastab Teid.»
Sel ajal kui ta sihvaka ja sirgena nagu noor indiaanlane, olles lõpetanud kirjutamise, neiu ukse ees oodates seisis, tabasid ta teravad kõrvad tuttava heli. Metsas liikus alumisi oksi mööda suur ahv.
Ühe viivu kuulatas ta pingsalt. Äkki kostis džunglist naise südantlõhestav karjatus ja Tarzan, pillanud maha oma esimese armastuskirja, sööstis metsa.
Ka Clayton oli karjatust kuulnud, samuti kui professor Porter ja mr. Fillander. Mõne minuti pärast kogunesid kõik hingeldades hurtsiku juurde üksteist jooksu pealt kü-

simusterahega üle külvates. Hurtsikusse heidetud pilk kinnitas nende kõige halvemaid kartusi.

Jane Porterit ja Esmeraldat hurtsikus ei olnud.

Aega viitmata tormas Clayton mõlema vanamehe saatel džunglisse. hüüdes tütarlast valjusti nimepidi. Ligi pool tundi kihutasid nad metsas ringi, kuni Clayton leidis teenija sirakil keha.

Ta kummardus, kobas Esmeralda pulssi ja kuulas südant. Naine oli elus. Ta hakkas teda raputama.

«Esmeralda!» karjus Clayton talle kõrva. «Esmeralda! Jumala pärast, öelge, kus miss Porter on? Mis juhtus? Esmeralda!»

Neegritar avas pikkamisi silmad. Ta nägi Glaytonit ja džunglit enda ümber.

«Oo, Gaberelle!» oigas ta ja langes taas minestusse.

Selleks ajaks jõudsid kohale ka professor Porter ja mr. Fillander.

«Mida meil tuleks teha, mister Clayton?» küsis vana professor. «Kust teda otsida? Jumal ei või olla nii julm, et minult mu tütrekese võtab.»

«Me peame kõigepealt Esmeralda teadvusele tooma,» vastas Clayton.

«Ta võib meile teatada, mis on juhtunud. Esmeralda!» hüüdis ta uuesti, neegritari jõhkralt õlgadest raputades.

«Oo, Gaberelle! Ma tahan surra!» halas vaene naine. «Lase mul surra, issand, aga ära lase mul jälle seda õudset larhvi näha! Mispärast saatsid sa saatana vaese vana Esmeralda järele? Ta põle kellelegi halba teinud, issand, mitte kellelegi. Tal põle miskit süüd, issand, jah, mitte milleski põle ta süüdi!»

«Nonoh, Esmeralda,» käratas Clayton. «teie ees pole mitte issand, vaid mister Clayton. Tehke silmad lahti.»

Esmeralda tegi, nagu teda kästi.

«Oo, Gaberelle! Issand olgu kiidetud!» lausus ta.

«Kus miss Porter on? Mis juhtus?» küsis Glayton.

«Kas siis miss Jane'i siin põle?» hüüatas Esmeralda, oma kogu kohta hämmastava kiirusega maast üles tõustes. «Oo, issand, nüüd tuli mulle meelde. Küllap see viiski ta minema.» Ning neegritar nakkas kaeblema ja itkema.

«Kes viis minema?» karjatas professor Porter.

«Suur paks loom, üleni karvane »

108

«Kas gorilla, Esmeralda?» küsis mr. Filländer. ja kolm meest pidasid hinge kinni, kui see hirmuäratav mõte oli välja öeldud,

Ma mõtlesin, et see oli saatan, aga küllap see oli siis üks nendest, keda te gorilsantideks kutsute. Oo, mu vaene maimuke, mu väike linnuke, vaeseke . . .» ja Esmeralda puhkes taas lohutamatult nutma.

Clayton hakkas sedamaid jälgi otsima, kuid peale ma-hasõtkutud rohu ei suutnud midagi leida. Tema teadmised metsast olid aga liiga tühised, et tõlgitseda seda. mida ta nägi.

Kogu ülejäänud päeva jätkasid kolm meest otsinguid džunglis. Ent öö saabudes pidid nad tahes-tahtmata meeleheitega need otsingud lõpetama, sest nad ei teadnud isegi seda, kuhu ja millises suunas oli loom Jane Porteri viinud.

Päike oli juba ammu loojunud, kui nad hurtsiku juurde jõudsid. Murest murtud väike salkkond istus nüüd sõnatult tillukeses toas.

Viimaks katkestas professor Porter vaikuse. Enam ei rääkinud ta-sellisel õpetatud pedandi toonil, nagu oli heietanud juttu abstraktse ja tundmatu teooriast. See oli teoinimese toon, otsusekindel ja ühtaegu täis kirjeldamatult lootusetut muret, mis vastukajana Claytoni hinges meele-heitepuhangu esile kutsus.

«Ma heidan pikali,» ütles vanahärra, «ja püüan uinuda Homme varahommikul, niipea kui koidab, võtan kaasa nii palju toitu, kui kanda jaksan, ja lähen Jane'i otsima, kuni ta üles leian. Ilma temata ma tagasi ei tule!»

Tema kaaslased ei vastanud kohe. Igaüks mõlgutas oma muremõtteid ja teadis, nagu seda teadis ka vana professor, mida tema viimased sõnad tähendasid: professor Porter ei tule enam iialgi džunglist tagasi.

Viimaks Clayton tõusis, pani käe õrnalt vana professori õlale ja sõnas:

«Loomulikult tulen ma teiega kaasa. Ja ärge rääkige mulle, et ma ei pea seda tegema.»

«Ma teadsin, et te teete sellise ettepaneku ja tahate ühes tulla, mr. Clayton, kuid tõesti, ärge seda tehke. Inimese abi Jane'i enam ei päästa. Ma lähen lihtsalt selleks, et temaga koos hukkuda, aga ka tajuma, et see, kes alles nüüdsama oli mu armas väike tütretirts, ei lama üksinda ja kõigist mahajäetuna hirmsas džunglis. Meid katavad temaga ühed ja samad lehed ning varred ning kastavad ühed ja samad vihmad. Ei. ma pean minema üksinda, sest ta oli minu tütar, ainuke, kes mulle ilmas jäänud oli ja keda ma armastasin!»

«Ma tulen teiega,» ütles Clayton lihtsalt.

Vanamees tõstis pea ja silmitses tähelepanelikult William Cecil Claytoni ilusat energilist nägu. Võib-olla luges ta esimest korda sellest välja armastust, mis peitus noormehe südames — armastust tema tütre vastu.

Harilikult oli professor Porter omaenda teaduslikest mõtetest liialt hõivatud, et märgata tühiseid tõsiasju ja juhus-

likke sõnu, mis ammu igale teisele vihjanuksid, et noori inimesi ikka rohkem ja rohkem teineteise poole tõmbab. Nüüd hakkas see kõik talle meelde tulema.

«Kuidas soovite.» jäi ta viimaks nõusse.

«Te võite ka mind arvestada,» teatas mr Filander.

«Ei. mu armas vana sõber,» väitis professor Porter, kõigil ei tasu minna. Oleks äärmiselt julm jätta vaene Esmeralda siia üksipäini, pealegi ei saavuta kolm inimest enamat tulemust kui üks. Juba selletagi on siin julmas metsas küllalt palju surnuid. Lähme, härrased, ja proovime pisut tukastada.»

XIX. Ürgsuse kutse

Sellest ajast saadik, kui ahvide kasvandik Tarzan oli lahkunud suurte inimahvide sugukonnast, lõhestasid seda alalised tülid ja kaklused. Terkoz oli julm ja isekas valitseja. Paljud vanemad ja nõrgemad ahvid, kelle kallal ta oma metsikut loomust kõige sagedamini näidata tavatses, võtsid oma pere kaasa ja läksid kaugele sisemaale, et leida vaikust ja turvalisust.

Kuid lõpuks olid ka allesjäänud ahvid Terkozi alalisest norimisest meeleheitele viidud, ja siis meenus neist ühele nõu. mille Tarzan lahkumisel oli andnud.

«Kui saate endale julma valitseja, ärge tehke nii nagu teised ahvid: ärgu keegi teist proovigu temale üksinda vastu hakata. Selle asemel tulge kokku kas kahe, kolme või neljakesi ja tungige kõik korraga talle kallale. Siis ei julge ükski valitseja talitada teisiti, kui tahate, sest neljakesi saab jagu igast juhist.»

Meenutanud seda tarka nõu, rääkis üks ahv sellest paljudele oma kaaslastele, nii et kui Terkoz koju jõudis, ootas teda «soe ja sõbralik» vastuvõtt.

Erilisi formaalsusi ei olnud. Niipea kui Terkoz jõugule lähenes, tormas viis määratu suurt karvast metslooma talle

Oma hinges oli Terkoz viimane argpüks, nagu seda on tavaliselt jõhkardid nii ahvide kui ka inimeste hulgast. Seepärast ei võtnud Terkoz vastu lahingut, mille lõpptulemus talle selge oli. vaid kiskus end lahti ja põgenes puude otsa.

Ta proovis veel kahel korral sugukonda tagasi tuua. iga kord tungiti talle kallale ja kihutati minema. Viimaks Terkoz mõistis, et teda ei võeta enam kunagi tagasi, ja läks džunglisse, metsikust raevust vahutades.

Seal hulkus ta mitu päeva sihitult ringi. Tema raev muudkui kasvas ja ta otsis mõnda nõrka olevust, kelle peale kogu lämmatav viha välja valada.

Sellises hingelises seisundis viibides ja oksalt oksale viskudes kohtas see jube inimesetaoline koletis dzunglis ootamatult kahte naist.

Kui ta neid märkas, asus ta parajasti nende kohal. Esimese märgi tema juuresolekust sai Jane Porter alles siis, kui suur karvane keha tema kõrvale maha oli hüpanud. Ta nägi hirmuäratavat lõusta ja võigast irevil kihvadega suud endast mitte rohkem kui ühe jala kaugusel.

Jane'i suust pääses läbilõikav karjatus, kui metslooma käsi tal õlast kinni krahmas. Seejärel nägi ta hirmsaid kihvu oma kõri kohal avanemas. Enne aga, kui need tema imekaunist nahka puudutasid, oli inimahv ümber mõelnud.

Tema naised olid sugukonda jäänud. Ta peab neid asendama teistega. See valge karvadeta ahv saab tema uues majapidamises esimeseks. Toorelt heitis ta Jane'i oma karvastele õlgadele ja hüppas oksale, ette valmistades talle saatust, mis oli tuhat korda hqllem kui surm.

Neegritari hirmukarje kõlas vaid üks kord Jane Porteri karjatusega samal ajal. Siis aga, nagu Esmeraldal oli tavaks kriitilistel momentidel, mis nõudsid kogu julguse kokkuvõtmist, langes ta minestusse.

Jane Porter ei kaotanud aga kordagi teadvust. Tõsi küll, kohutav lõust, mis end tema näo vastu surus, ja sõõrmetesse tungiv lehkav hingeõhk halvasid teda. Teadvus jäi aga selgeks ja ta andis endale aru kõigest juhtunust, kui metsloom teda kandis. Ja siiski ta ei kisendanud ega hakanud vastu. Ahvi ootamatu ilmumine oli ta segadusse viinud ja talle tundus nüüd, et teda kantakse ranniku poole.

Ta otsustas hoida oma energiat ja häält selleks ajaks, kui nad on laagrile juba küllalt lähedale jõudnud, et kutsuda sealt nii ihaldatud abi.

Vaene laps! Teadnuks ta vaid, et teda viiakse üha kaugemale ning kaugemale džungli pärapõrgusse.

Claytonit ja mõlemat vanameest rahutuks teinud karjatus juhtis Tarzani, ahvide kasvandiku otseteed sinna, kus lamas Esmeralda. Kuid Tarzan ei keskendanud oma huvi Esmeraldale, ehkki ta veendus, et naine on terve.

Ühe viivu uuris Tarzan maad ja lähemaid puid, kuni ahvi instinkt ja inimmõistus üheskoos rääkisid temale, kes nii imehästi tundis metsade elu. kõigest juhtunust niisama selgesti, nagu näinuks ta seda oma silmaga.

Ja sedamaid tormas ta mööda värsket jälge, mida poleks võinud märgata ja veelgi vähem seletada ühegi teise inimese silm. Kõige rohkem jälgi oli okste otstel, kus inimahv hüppas ühelt oksalt teisele, kuid nende järgi oli raske määrata tema suunda, sest keha raskuse all paindub oks alla ja pole teada, kas ahv seda mööda üles ronis või laskus. See-eest aga tüvele lähemal, kus jäljed olid nõrgemad, oli suund selgemini märgistatud. Näe, siin sellel oksal oli põgeniku suur käpp päevakoera puruks litsunud ja Tarzan tundis instinktiivselt, kuhu see suur käpp nüüd pannakse. Ja tõepoolest leiab ta sealt lömastatud ussi tibatillukese osakese, mõnikord aga lihtsalt niiske jälje.

Edasi. Küüs on lahti murdnud väikese kooretüki, murru-koha suund aga näitab põgeniku suunda. Siin-seal on mõne suure oksa või puu tüve küljes, mida puudutas karvane

111

keha, tilluke karva jupp. Selle järgi, kuidas karvake koore alla kinni on jäänud, mõistab Tarzan, et ta läheb õigesti.

Ta ei aeglusta oma jooksu, et tähele panna kõiki neid väliselt nii nõrku metslooma tunnusmärke. Tarzanile paistavad need teiste vigastuste, armide ja märkide musttuhan-delises hulgas sel okslikul teel eredalt silma. Kõige rohkem abistab teda aga lõhn, sest Tarzan jälitab ahvi vastutuult ja tema hästi arenenud ninasõõrmed on niisama tundlikud kui koeral.

Osa inimesi arvab, et loodus on alamseltsi loomadele spetsiaalselt kinkinud paremad haistmisorganid kui inimesele, kuid asi on ainult nende arendamises.

Inimeste elu ei sõltu kuigi suurel määral oma meelte täiuslikkusest. Võime arutleda vabastas inimese paljudest kohustustest: meeled taandarenesid teatud astmeni, samuti lihased, mis panid liikuma kõrvad ja juuksed, taandarenesid ebapiisava kasutamise tõttu.

Nii kõrvadel kui ka peanaha all on lihased, kuid need on välja arenemata vaid seetõttu, et neid ei vajata.

Kuid Tarzani, ahvide kasvandikuga, oli hoopis teine lugu. Lapsepõlve esimestest päevadest alates sõltus tema eksisteerimine määratult rohkem nägemis-, kuulmis-, haistmis-, kompimis- ja maitsmismeele teravusest kui märksa aeglasemalt arenevast mõtlemiselundist.

Kõige vähem oli Tarzanil arenenud maitsmismeel ning ta võis peaaegu ühesuguse mõnuga süüa oivalist puuvilja ja toorest liha, mis oli pikka aega maa sees olnud. Muide, selles suhtes ei erinenud ta just palju meie rafineeritud maias-mokkadest!

Tarzan kihutas peaaegu kuuldamatult Terkozi ja tema saagi jälgedes, kuid tema lähenemise heli kostis siiski põgeneva metslooma kõrvu ja sundis teda veel kiiremini jooksma.

Kolm miili jäi selja taha, kui ahvinimene nad kätte sai. Nähes, et tal pole pääsu, hüppas Terkoz väikesele lagedale välule, et võidelda siin oma saagi eest või jätta ta maha ja päästa end põgenemisega.

Ta surus veel hiiglasuure käpaga Jane Porterit enda vastu, kui Tarzan nagu leopard hüppas areenile, mille loodus oli selleks ürgseks lahinguks justkui nimme loonud.

Kui Terkoz nägi, kes teda oli jälitanud, arvas ta kohe, et tema varastatud emasloom on Tarzani naine. Nähtavasti olid nad ühte tõugu, mõlemad valged ja karvadeta. Ja Terkoz sattus vaimustusse võimalusest vihatud vaenlasele valusasti kätte maksta.

Salapärase jumalataolise inimese ootamatu ilmumine mõjus Jane Porteri piinatud närvidele kosutava veinina.

Claytoni, oma isa ja mr. Fillanderi kirjelduste põhjal taipas ta, et küllap see ongi toosama imetabane olend, kes nad päästis, ning neiu nägi temas sõpra ja kaitsjat.

Ent kui Terkoz teda toorelt kõrvale lükkas, et Tarzanile vastu tormata, nägi Jane Porter ahvi tohutut suurust, tema Võimsaid muskleid ja hiiglasuuri kihvu ning teda valdas

112

hirm. Kas suudab inimene, missugune ta ka poleks, võita säärast vägevat vaenlast?

Nad põrkasid kokku nagu kaks raevunud härga ja nagu kaks hunti püüdsid teineteise kõri kallale pääseda. Ahvi pikkade kihvade vastu oli inimesel kitsas noatera.

Kogu oma noore painduva kehaga liibus Jane Porter suure puu tüve vastu, käed tugevasti erutusest värisevale rinnale surutud, ning pärani silmi, milles peegeldus hirm

ja vaimustus, jälgis ürgahvi ja ürginimese võitlust naise omandamise pärast — tema omandamise pärast.

Kui inimese suured selja- ja õlamusklid pingutusest paisusid ning suur biitseps ja õlavars peatasid hirmsad kihvad, avanes Baltimore'i tütarlapse ähmase pilgu ees tsivilisatsiooni ja kultuuri sajandite kate.

Aga kui pikk nuga oma kümme korda oli Terkozi kuuma verd joonud ja ta määratu suur kere elutult maha varises, sööstis ürgnaine, käed süleluseks laiali, ürgmehe juurde, kes tema eest oli võidelnud ja ta endale võitnud.

Ja Tarzan?

Ta tegi seda. mida teinuks tema asemel iga mees, kelle soontes voolab punane veri. Ta võttis naise oma embusse ja külvas suudlustega üle tema värisevad huuled.

Ühe silmapilgu lebas Jane Porter pooleldi suletud silmil tema embuses. Sel hetkel tundis ta esimest korda oma noores elus, mis on armastus.

Ent kate langes alla niisama äkitselt, kui oli tõusnudki. Solvumistundest kattus Jane Porteri nägu ereda punaga. Naine lükkas Tarzani, ahvinimese, endast eemale ja kattis oma näo kätega.

Tarzan oli hämmastunud, kui tütarlaps, keda la mingi ebateadliku armastusega armastas, vabatahtliku vangina ootamatult tema embusse oli sattunud. Nüüd, kui tütarlaps teda eemale tõukas, polnud tema hämmastus väiksem.

Ta astus veel kord neiu juurde ja võttis tal käest kinni Ematiigrina tormas neiu talle kallale, tagudes oma väikeste rusikatega tema võimsat rinda.

Tarzan ei saanud millestki aru.

Veel hetk enne seda oli ta kavatsenud Jane Porteri võimalikult kiiresti sugulaste juurde viia, kuid see hetk oli juba ähmasesse ja pöördumatusse minevikku kadunud ning koos sellega kadus ka tema hea kavatsus.

Ahvide kasupoeg Tarzan oli ümber sündinud ühelainsal viivul, kui ta tundis tugevasti enda vastu surutud sooja nõtket keha.

Imekaunid huuled olid ühinenud tema huultega kuumades suudlustes ja põletanud sügavale hinge märgi, mis tähistas uue Tarzani sündi.

Uuesti pani ta käe neiu õlale. Neiu lükkas Tarzani eemale, Ja siis tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mida teinuks tema kauge esivanem.

Ta võttis oma naise sülle ja viis ta džunglisae.

Järgmise, päeva varahommikul äratas hurtsikusse jäänud nelja inimest kahuripauk, Clayton jooksis

esimesena välja ja nägi. et abaja suudme juures seisab ankrus kaks laeva.

Uks oli «Arrow», teine aga väike prantsuse ristleja, mille pardal tungles rohkesti inimesi, kes kõik kalda poole vaatasid.

Nii Clayton kui ka teised, kes nüüd temaga olid ühinenud, mõistsid selgesti, et kahuripauk pidi endale tõmbama nende tähelepanu, kui nad veel hurtsikusse olid jäänud

Mõlemad laevad olid kaldast võrdlemisi kaugel ja oli kahtlane, kas nad isegi pikksilmaga võinuksid märgata nelja väikest kogu, kes nii kaugel abaja neemede taga kübaratega vehkisid.

Esmeralda oli eest võtnud oma punase põlle ja lehvitas seda meeletult pea kohal. Clayton aga kartis, et isegi see võib märkamatuks jääda, ja tormas jooksujalu abaja põhjapoolsele neemele, kus tal oli märkuandmiseks lõke valmis pandud.

Kuni ta kuivade okste ja põõsaste lasu juurde jõudis, tundus nii temale kui ka teistele, kes hinge kinni pidades hurtsiku juures ootasid, et möödas on terve igavik.

Jõudnud paksust metsast välja lagendikule, kust silm võis laevu seletada, oli Clayton rabatud, nähes, et «Arrow'1» heisatakse purjesid, kuna ristleja juba edasi liikus. Kähku süütas ta lõkke igast küljest ja tormas neeme tippu. Siin võttis ta seljast särgi, sidus mahakukkunud oksa külge ja vehkides sellega pea kohal, seisis seal kaua.

Laevad aga muudkui eemaldusid ja ta oli juba vähimagi lootuse kaotanud, kui äkki metsa kohale tiheda püst-roodse sambana tõusnud hiiglaslik suitsupilv ristlejal vahi tähelepanu äratas ja otsemaid suunati kalda poole tosin binoklit.

Mõlemad laevad pöörasid ümber: «Arrow» jäi rahulikult ookeani lainetel õõtsuma, ristleja aga suundus aeglaselt kalda poole.

Teatud kaugusel ta peatus, paat lasti vette ja saadeti kaldale. Seal hüppas paadist välja noor ohvitser. «Vististi musjöö Clayton?» küsis ta.

«Jumal tänatud, et te tulite!» oli Claytoni vastus. «Ehk pole nüüdki veel hilja!»

«Mida te sellega öelda tahate, musjöö?., küsis ohvitser.

Clayton rääkis talle, et Jane Porter on röövitud ja nad vajavad relvastatud inimesi, et jätkata džunglis otsinguid.

«Mon dieu!» hüüatas ohvitser kaeblikult. «Veel eile poleks liiga mlja olnud, täna aga ehk oleks parem, kui vaest tütarlast ei leitakski ... See on kohutav, musjöö! See on lihtsalt kohutav!»

Ristleja juurest eemaldus veel mõni paat. Näidanud ohvitserile, kuidas abajasse sisse sõita, istus Clayton tema paati, ja nendele järgnesid ka teised.

Peagi maabusid kõik selle koha juures, kus seisid professor Porter, mr. Fillander ja nuttev Esmeralda.

Ristlejalt viimasena lahkunud paadis oli ka luevo komandör. Kuulnud Jane Porteri röövimise lugu. kutsus ta

suuremeelselt vabatahtlikke saatma professor Porterit ja Claytonit nende otsinguil.

Nende vaprate ja sümpaatsete prantslaste hulgas polnud ühtegi ohvitseri ega madrust, kes poleks end vabatahtlikuks pakkunud.

Komandör valis välja kakskümmend madrust ja kaks ohvitseri — leitnant d'Arnauld' ja leitnant Charpantier' Paat saadeti ristlejalt toidukraami, padruneid ja püsse tooma, ohvitseridel olid juba revolvrid kaasas.

Claytoni pärimisele, kuidas see juhtus, et nad avamerel ankrusse heitsid ja kahuripauguga neile märku andsid, selgitas laeva komandör kapten Duphrain. et umbes kuu aega tagasi olid nad esimest korda näinud «Arrow'd», mis rohkete purjede all edelasse suundus. Kui nad signaliseerisid, et see nende juurde sõidaks, heiskas «Arrow» veel purjesid lisaks ja kadus. Nad ajasid teda taga päikese loojanguni ja tulistasid korduvalt, kuid järgmisel hommikul polnud laeva kusagil näha. Mitu nädalat järjepannu ristlesid nad piki rannikut ja olid juba unustanud hiljutise tagaajamise, kui äkitselt mõne päeva eest ühel varahommikul oli vaht märganud laeva tugevas säbarlainetuses küljelt küljele rulla-mas. Keegi ei juhtinud laeva ega seadnud tema purjesid.

Mahajäetud laevale ligemale jõudes tundsid nad selles üllatusega ära sama aluse, mis mõni nädal tagasi oli nende eest plehku pannud. Selle fokkpuri ja kontrabesaanpuri olid heisatud, nagu oleks laeva tahetud ninaga pärituulde viia, kuid torm oli purjed ribadeks käristanud.

Katse meeskonda niisuguse kohutava lainetusega laevale toimetada oli erakordselt ohtlik. Ja et laevalael polnud näha mingit elumärki, otsustati esialgu oodata, kuni tuul raugeb. Kuid just siis märgati inimkogu, kes oli klammerdunud reelingu külge ja ahastavas appihüüdes neile nõrkenult viipas.

Otsekohe seati paat valmis ja sooritati õnnestunud katse «Arrow'» poordi sõita. Vaatepilt, mis üle laeva parda roninud prantslaste pilkudele avanes, oli vapustav.

Ligi tosin surnud ja surevaid inimesi veeres rullava laeva tekil sinna-tänna, elavad ja surnud läbisegi. Nende hulgas oli kaks laipa, otsekui huntidest paljaks näritud.

Priisikomando seadis laeval kiiresti vajalikud purjed korda ja need õnnetu meeskonna liikmed, kes veel elus olid, viidi alla koidesse.

Surnud keerati presendi sisse ja seoti laevalae külge, et kaaslased võiksid neid enne meresügavusse heitmist ära tunda.

Kui prantslased «Arrow'» tekile ronisid, polnud elavaist enam keegi teadvusel. Isegi meeleheitlikku hädasignaali andnud õnnetuke kaotas meelemärkuse enne, kui ta teada sai, kas ta appikutse aitas või ei.

Prantsuse ohvitseril polnud vaja laeval valitseva kohutava olukorra põhjuste üle kuigi kaua pead murda, sest kui vett või viina otsima hakati, et taastada madruste jõuvarusid,

115

selgus, et polnud ühte ega teist ja polnud märki ka mingisugusest söögipoolisest,

Ohvitser signaliseeris kohe ristlejale ja palus saata vett. ravimeid, toiduaineid ning teinegi paat sooritas ohtliku retke «Arrow'» poordi.

Pärast kosutavate vahendite tarvitamist tuli mõni madrus teadvusele ja rääkis ära kogu loo. Osa sellest, kaasu arvatud Snipesi tapmine ja tema laiba matmine kulla-kirstu peale, on meile juba teada.

Ilmselt hirmutas jälitav ristleja mässulisi sedavõrd, et nad purjetasid Atlandi ookeanil veel mitu päeva pärast seda, kui olid ristleja silmist kaotanud. Kuid leides, et vee- ja toiduvarud olid kesised, pöördusid nad tagasi itta.

Et pardal polnud kedagi, kes võinuks laeva juhtida, algasid peatselt vaidlused selle üle, kus nad asuvad ja millist kurssi hoida tuleks. Kolm päeva seilati itta, maad aga polnud ikka veel näha. Siis pöörasid nad põhja, kartes, et kogu aeg puhunud tugevad põhjatuuled on nad Aafrika lõunatipust mööda lõunasse ajanud. Kaks päeva sõitsid nad kirde suunas ja siis sattusid tuulevaikusse, mis kestis peaaegu nädala. Vesi lõppes otsa, päev hiljem said otsa ka toiduvarud.

Olukord halvenes kiiresti. Üks madrus läks hulluks ja hüppas üle parda. Varsti avas teine madrus endal veenid ja hakkas jooma omaenda verd.

Kui ta suri. heideti temagi üle parda, ehkki mõni neist nõudis, et laibad pardale jäetaks. Nälg oli nendest metsloomad teinud.

Kaks päeva enne kohtumist prantsuse ristlejaga olid nad jäänud nii nõrgaks, et ei suutnud enam laeva juhtida Samal päeval suri veel kolm inimest. Järgmisel hommikul selgus, et üks laip oli osaliselt ära söödud.

Kogu see päev inimesed lamasid ja piidlesid kiiskavat.-silmadega üksteist nagu kiskjad loomad. Järgmisel hommikul oli aga juba kaks laipa peaaegu luudeni paljaks näritud.

Kuid see kannibalide toit neid eriti ei kosutanud, sest veepuudus piinas hoopiski tugevamini kui nälg. Ja siis ilmus nähtavale ristleja.

Kui hädalised paranesid, räägiti kogu mässulugu prantsuse komandörile, kuid «Arrow'» madrused olid liiga harimatud, et osata näidata, millisele rannikuosale professor ju tema kaaslased maale olid saadetud. Seepärast liikus ristleja aeglaselt piki kogu rannikut, kahurist harvu signaale andes ja pikksilmadega kallast toll-tollilt läbi uurides.

ööseks jäid nad ankrusse, et kõiki kaldaosi päevavalges uurida. Ja juhtus nii. et eelmine öö oli nad toonud just sinna kohta kaldal, kus asus väike laager, mida nad otsisid.

Pärast keskpäeva tulistatud signaalpauke hurtsiku asu kad ei kuulnud, sest arvatavasti olid nad sel ajal džungli-sügavuses Jane Porterit otsimas, ja okste praksumine nende jalge all summutas kaugete kahurite nõrga heli

116

Selle ajaga, kui mõlemad pooled olid teineteisele oma seiklustest pajatanud, jõudis ka paat ristlejalt tagasi, tuues rühmale toiduaineid ja relvi.

Mõne minuti pärast eraldus madrustest väike grupp ning mõlemad prantsuse ohvitserid koos professor Porteri ja Claytoniga siirdusid lootusetutele ja pahaendelistele otsingutele.

XX. Pärilikkus

Kui Jane Porter taipas, et veider metsolend, kes oli ta päästnud ahvi küüsist ja teda nagu vangi kuhugi kannab, hakkas ta tegema meeleheitlikke katseid end vabastada. Kuid tugevad käed surusid teda vaid pisut kõvemini enda vastu.

Siis loobus ta viljatutest katsetest ja jäi rahulikult lebama silmitsedes poolsuletud laugude vahelt selle inimese nägu, kes teda kätel kandes nii kergesti läbi väänkasvudest põimunud põõsaste sammus.

Tema nägu oli ebatavaliselt kaunis. See oli mehisuse ning jõu ideaaltüüp, moonutamata liiderlikust elust, loomalikest ja madalatest kirgedest. Kuigi Tarzan oli tapnud inimesi ja loomi, tegi ta seda kiretult, nagu tapab kütt, välja arvatud need harvad juhud, mil ta tappis vihkamise tõttu. Kuid see polnud niisugune õel ja kaua salajas kantud vihkamine, mis vihkaja näojoontesse alatiseks kohutava pitseri vajutab.

Tarzan tappis naeratusega huultel, naeratus on aga ilu alus.

Sel hetkel, kui Tarzan Terkozile kallale tungis, rabas tütarlast erepunane triip tema laubal, mis vasaku silma juurest juusteni ulatus. Nüüd aga, silmitsedes tähelepanelikult tema näojooni, nägi ta, et triip oli kadunud ja üksnes kitsas valge arm tähistas veel selle kohta.

Jane Porter oli lakanud rabelemast ja Tarzan nõrgestas veidi oma raudsete käte haaret.

Korraks vaatas ta Jane'ile silma ning naeratas, ja tütarlaps pidi sulgema silmad, et vastu panna selle kütkestava näo võludele.

Tarzan tõusis puu otsa ja Jane Porteril, kes selle ebatavalise tee pärast vähimatki hirmu ei tundnud, välgatas peas mõte, et kogu oma elu jooksul polnud tal nii mitmeski suhtes olnud säärast turvatunnet kui praegu, lebades selle tugeva metsiku olendi embuses. See kandis teda läbi ürgmetsa üha tihedamaks muutuva padriku teadmata kuhu ja milleks.

Vahetevahel sulges ta silmad ja mõtles hirmuga sellele, mis teda ootab. Siis maalis elav fantaasia talle kõikvõimalikke õudusi. Kuid tasus tal vaid lauge tõsta ja sügavale tema kohale kummardunud imekaunile näole pilku heita, kui kõik kartused hajusid.

Ei, tal ei pruugi teda karta! Ta veendus selles üha rohkem

117

ja rohkem, silmitsedes uurivalt peeneid näojooni ja ausat silmavaadet, mis kõnelesid rüütellikust ja õilsast iseloomust.

Nad tungisid üha sügavamale metsa, mis, nagu talle näis põimus nende umber läbipääsmatuks müüriks Kuid metsjumala ees avanes iga kord nagu nõiduse väel koridor ja otsekohe ka sulgus nende järel.

Vaid mõni harv oks puudutas teda kergelt samal aial kui silm nägi nii ülal kui all, ees ja taga ühtainsat tihedalt üksteisest läbipõimunud oksi ja liaane.

Kogu teekonna vältel oli visalt edasiliikuv Tarzan tulvil uusi mõtteid. Tema ette oli kerkinud ülesanne, millega ta polnud kunagi varem kokku puutunud, ja ta pigem tundis kui mõistis, et peab käituma nagu inimene, mitte nagu ahv.

Liikumine keskmisel terrassil, kus Tarzan oli läbinud suurema osa teest, aitas jahutada tema esimest meeletut kirepuhangut, mis nii äkki oli lahvatanud.

Nüüd hakkas ta mõtisklema, milline saatus oodanuks tütarlast, kui ta poleks teda Terkozi käest vabastanud.

Ta teadis, miks ahv polnud teda tapnud, ja hakkas nüüd ahvi kavatsusi omadega võrdlema.

Tõsi, džungli tava järgi võttis isasloom endale emaslooma jõuga. Aga kas Tarzan tohib antud olukorras juhinduda metsloomade seadusest? Kas Tarzan pole siis inimene? Aga kuidas talitavad sellistel puhkudel inimesed? Ta oli suures kimbatuses, sest ei teadnud seda.

Ta tahtnuks väga küsida seda tütarlapselt, siis aga tuli talle pähe. et tütarlaps oli juba vastanud, puigeldes ja teda eemale tõugata püüdes ...

Lõpuks jõudsid nad sihtkohta ja ahvide kasvandik Tarzan, hoides Jane Porterit-tugevasti oma embuses, hüppas nõtkelt selle areeni rohuvaibale, kuhu kogunesid nõupidamistele suured ahvid ja kus nad dam-dami metsikute orgiate ajal tantsu vihtusid.

Kuigi nad olid läbinud rohkesti miile, polnud päev veel õhtusse kaldunud ja amfiteatrit ujutas tihedast lehestikust läbitungiv poolvalgus.

Roheline vaip tundus pehme ja jahe ning meelitas puhkama. Kaugusest kostis musttuhat džunglihäält nagu laine-murru kauge kohin.

Jane Porterit valdas uneleva rahulikkuse tunne, kui ta murule laskus ja enda kõrval seisva Tarzani suurt kogu vaatas. Sellele lisandus veel arusaamatul kombel täielik turvatunne.

Ta seiras Tarzanit poolsuletud laugude vahelt, kui viimane üle väikese ümmarguse välu läks ja kaugemal kasvavate puude juurde suundus. Tütarlaps täheldas tema kõnnaku elegantsi, majesteetlfkkust, tema suursuguse figuuri täiuslikku sümmeetriat ja laiade õlgade kohal imekauni pea uhket hoiakut.

Milline imetabane olend! Selle jumaliku välimuse all ei saa peituda ei julmus ega nurjatus. Mitte kunagi pole maamuna tallanud selline täiuslikkus, mõtles ta.

118

Ühe hüppega oli Tarzan puu otsas ja kadus. Jane Porter jäi nõutuks: miks ta ära läks? Kas tõesti jättis ta Jane'i siia inimtühja džunglisse saatuse hooleks?

Ta vaatas närviliselt ringi. Iga rohuvars, iga põõsas näis talle mingi hiiglasuure ja kohutava metslooma varitsuspaigana, kust teda luurati ja oodati vaid parajat hetke, et suruda läikivaid kihvu tema õrna ihusse. Iga heli muutus tema ettekujutuses õela ja nõtke olendi varjatud, märkamatuks lähemale hiilimiseks.

Milline erinevus on nüüd kõiges sellest alates, kui ta Jane'i maha jättis!

Ta istus neli-viis minutit, mis paistsid talle tundidena, ja ootas pingsalt varitseva looma hüpet, mis teinuks lõpu tema piinale.

Ta peaaegu igatses julmi kihvu, mis toonuksid talle surma ja teinuksid lõpu sellele hirmuagooniale.

Kuuides selja taga kerget kahinat, hüppas ta karjatades püsti ja pöördus näoga teda ootava surma poole.

Tema ees seisis Tarzan, käed täis oivalisi küpseid puuvilju.

Jane Porter vankus ja oleks kukkunud, kui Tarzan poleks oma kandamit maha visanud ja teda oma embusse haaranud. Ta ei kaotanud teadvust, küll aga surus end tugevasti Tarzani vastu, värisedes nagu ehmunud emahirv.

Ahvide kasvandik Tarzan paitas vaikselt ta siidiseid juukseid ning püüdis teda rahustada ja tööstida, nagu seda oli teinud Cala, kui ta väikese ahvina oli kartnud madu Histat või emalõvi Sabori.

Kord surus ta huuled kergelt neiu laubale ja viimane ei liigatanudki, ohkas ainult ja sulges silmad.

Jane ei suutnud kuidagi mõista, mis temaga lahti on.

Ta tundis end selles tugevas süleluses turvalisena ja sellest aitas talle. Tulevikule ta ei tahtnud mõelda, vaid alis tus oma saatusele. Selle mõne tunniga oli ta äkki hakanud usaldama seda mõistatuslikku metsolendit. nii nagu usaldanuks ta üksnes väga väheseid tuttavaid meesterahvaid. Talle turgatas pähe, et see kõik on väga kummaline, ja järsku sündis hinges arusaam, et see ebatavaline seisund ei saa olla midagi muud kui tõeline armastus ... Tema esimene armastus. Ta punastas üleni ja naeratas. Jane Porter nihkus pisut Tarzanist eemale ja silmitses teda pool naerataval ning poolpilkaval ilmel, mis andis ta näole erilise veetluse. Siis osutas ta rohus lebavatele puuviljadele ja võttis istet inimahvide muldse trummi serval, sest nälg andis juba tunda.

Tarzan korjas kähku puuviljad kokku ja tõi need Jane’i jalge juurde, seejärel istus samuti trummi servale ja hakkas noaga toitu lahti lõikama ning talle pakkuma.

Nad sõid koos ja vaikisid, aeg-ajalt teineteisele vargsi kelmikaid pilke heites, kuni lõpuks Jane Porter lõbusalt naerma puhkes ja temaga ühines ka Tarzan.

«Kui kahju, et te inglise keelt ei oska,» ütles neiu.

Tarzan raputas pead ning tema naervaid silmi varjutas liigutav ja ablas teadmishimu.

Siis proovis Jane Porter temaga rääkida prantsuse, seejärel saksa keeles, kuid puhkes siis ise naerma oma vigade üle, mis ta tegi viimati nimetatud keeles.

«Igal juhul,» ütles tütarlaps talle inglise keeles, «saate te minu saksa keelest aru niisama hästi kui mind mõisteti Berliinis!»

Tarzan oli juba ammu jõudnud otsusele ses suhtes missugune peab olema tema edasine tegutsemisviis.

Tal oli aega, et meenutada kõike mida ta oli raamatutest lugenud meeste ja naiste suhtlemise kohta. Ka tema käitub nii, nagu ta endale kujutles käitumas mehi olnuksid nad tema asemel.

Ta tõusis taas ja läks puude poole kuid algul püüdis märkide varal selgitada, et tuleb peatselt tagasi. Ta tegi seda nii hästi, et Jane Porter sai aru ega ehmunudki kui ta ära laks.

Jane'i valdas vaid üksindustunne ja ta vaatas kannatamatult selle koha poole, kuhu Tarzan oli kadunud oodates tema tagasitulekut. Nagu enne, nii teatas ka nüüd kerge sahin neiu selja taga tema kohalolekust. Jane pöördus ümber ja nägi teda tulemas mööda rohuvaipa hiiglasuure oksakandamiga.

Seejärel tõi ta suure kuhja pehmet rohtu ning sõnajalgu. Veel kahel korral käis ta ära, kuni oli korjanud terve virna materjali.

Siis tegi ta sõnajalgadest ning rohust pehme tasase aseme, selle kohale aga meisterdas okstest mõne jala kõrguse onni. Oksad moodustasid justkui kahe viiluga katuse, mis oli otse maa peale pandud. Okstele asetas ta paksu kihi elevandirohu lehti ning kattis väikese varjupaiga ühe otsa okste ja lehtedega.

Seejärel võtsid nad taas kahekesi trummi serval istet ja püüdsid märkide abil juttu ajada.

Tarzani kaelas rippuv suurepärane briljantmedaljon kutsus Jane Porteris esile ülima hämmastuse. Ta osutas medaljonile ning Tarzan võttis nägusa ehte kaelast ja ulatas talle.

Jane pani tähele, et raam oli meisterliku juveliiri kätetöö ja briljandid sätendasid oivaliselt, kuid kivide lihvimise järgi võis näha, et töö polnud nüüdisaegne.

Samuti märkas ta, et medaljoni saab avada, vajutas salavedrule ja mõlemad pooled plõksatasid lahti. Kummaski oli elevandiluule maalitud miniatuur.

Üks kujutas noort kaunitari, teine aga tütarlapse kõrval istuva Tarzani peaaegu täpset portreed, välja arvatud vaevu tabatav erinevus näoilmes.

Tütarlaps lõi pilgu Tarzanile, kes tema poole kummardudes üllatunult minatüüre silmitses. Sirutanud käe medaljoni järele, võttis ta selle neiult ära ning hakkas ilmse hämmastuse ja huviga miniatuure lähemalt uurima. Tema käitumine näitas selgesti, et ta polnud neid kunagi varem näinud ega teadnud, et medaljon lahti käib.

See tõsiasi sundis Jane Porterit mõtisklusi jätkama ning tema mõttelend maalis talle pildi sellest, kuidas Aafrika

läbiuurimata džunglite metsik ja harimatu olend oli selle imekauni ehte omanikuks saanud.

Veelgi imelikum tundus aga asjaolu, et medaljonis oli pilt inimesest, kes võis olla selle metsade pooljumala vend või õigemini isa.

Ikka veel silmitses Tarzan ainiti mõlemat kujutist. Järsku võttis ta õlalt tupe. puistas nooled maha ja võttis koti-taolisest hoiukohast lameda eseme, mis oli mitu korda pehmetesse lehtedesse keeratud ja pikkadest rohukõrtest nööriga kinni seotud.

Ettevaatlikult, kiht kihi järel harutas ta lehed ümbert ära. kuni nähtavale tuli foto. Osutades medaljonis olevale meesterahva miniatuurile, ulatas ta foto Jane Porterile.

Foto pani tütarlast veelgi rohkem imestama, sest ilmselt kujutas see sedasama meest, kelle miniatuur oli medaljonis kõrvuti noore naise omaga.

Tütarlaps osutas fotole, siis miniatuurile ja seejärel Tarzanile, nagu soovides teatada, et tema arust on see Tarzani kujutis. Tema aga raputas vaid pead, kehitas siis oma võimsaid õlgu, võttis neiu käest foto, keeras selle hoolikalt lehtedesse ja peitis jälle nooletupe põhja.

Siis istus ta tükk aega sõnatult, silmad maas. samal ajal kui Jane Porter väikest medaljoni käes hoides seda igast kandist uuris, püüdes leida vähimatki märki, mis võinuks aidata tuvastada selle esmaomaniku autentsust.

Lõpuks turgatas talle pähe lihtne seletus.

Medaljon kuulus lord Graystockile ja minituuridel oli ta ise ning leedi Alice.

See metsik olend oli medaljoni rannikul hurtsikust lihtsalt leidnud. Kui rumal temast, et ta seda kohe ei taibanud!

Kuid seletada lord Graystocki veidrat sarnasust selle metsjumalaga käis tal üle jõu. Et see alasti metslane on tõepoolest lordi poeg. seda ta muidugi ei võinud ette kujutadagi.

Viimaks heitis Tarzan pilgu neiule, kes medaljoni uuris. Ta ei võinud mõista miniatuuride tähendust, kuid võis enda kõrval istuva noore elusolendi näolt lugeda huvi ja vaimustust.

Neiu märkas, et Tarzan jälgib teda, ja arvates, et ta soovib ehk oma ehet tagasi, ulatas selle talle. Tarzan võttis medaljoni ja pani selle neiule kaela, naeratades tema üllatuse peale ootamatut kingitust saades.

Jane Porter raputas keeldumise märgiks ägedalt pead ja püüdis kullast ketti oma kaela ümbert ära võtta, kuid Tarzan ei lasknud sellel sündida. Ta võttis tütarlapse käed oma kätesse ja hoidis neid kõvasti kinni, kui Jane proovis oma tahtmist peale suruda.

Lõpuks jäi ta nõusse, tõstis kerge naeratusega medaljoni huultele, tõusis püsti ja tegi Tarzanile väikese reveransi.

Tarzan ei teadnud täpselt, mida ta sellega öelda tahab, kuid taipas õigesti, et sel viisil väljendas ta kingituse eest tänu. Niisiis tõusis ka tema püsti, võttis medaljoni kätte, kummardus põlise õukondlase väärikusega ja surus oma

121

huuled samasse kohta, mida olid puudutanud tütarlapse huuled

Tema suursugune ja armastusväärne kummardus oli sooritatud absoluutse ebateadliku graatsia ja väärikusega. See oli tema päritolu pitser, paljude põlvkondade rafineeritud kasvatuse loomulik ilming ja pärilik sõbralikkuse instinkt, mida toores kasvatus ja metsik keskkond ei olnud suutnud välja juurida.

Läks juba pimedaks ja nad asusid uuesti puuviljade kallale, mis oli neile ühtaegu nii söök kui jook. Seejärel tõusis Tarzan püsti ja viis Jane Porteri väikese varjupaiga juurde, mille ta oli teinud, ja märkide abil palus teda sisse minna.

Esimest korda mitme tunni järel valdas Jane'i taas hir-musööst, ja Tarzan tundis, et tütarlaps taganeb, otsekui kardaks teda.

Neiuga veedetud tunnid olid Tarzanist teinud hoopis teise inimese, kui ta oli hommikul.

Tema olemuse igas kius kõneles pärilikkus nüüd kõvemini kui kasvatus. Muidugi ei muutunud ta ainsa silmapilguga metsikust ahvist peeneks tižentelmeniks, kuid viimase instinkt hakkas peale jääma. Ta lausa põles soovist meeldida naisele, keda ta armastas, ja mitte alandada end tema silmis.

Ja nii tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mis võis Jane Porterit veenda turvalisuses. Ta võttis tupest välja oma noa ja ulatas selle Jane'ile teraga enda poole, uuesti märku andes varjupaika siseneda.

Tütarlaps sai aru, võttis pika noa, astus onni ja heitis pehmele rohule, samal ajal kui Tarzan end põiki ukse ette välja sirutas.

Nii leidis neid algav hommik.

Kui Jane Porter ärkas, ei tulnud möödunud päeva imelised juhtumused talle kohe meelde, ja seepärast hämmastasid teda ümbritsevad olud: väike okstest onn. pehmest rohust ase ja onni avausest paistev võõras ümbrus.

Pikkamisi taastas ta mälu oma praeguse olukorra kõik üksikasjad. Ja siis tõusis tema hinges määratu imestus, teda haaras võimas tänusööst selle eest. et hirmsasse ohtu sattununa oli ta terveks jäänud.

Ta läks onni uksele vaatama, kus Tarzan on. Teda ei olnud, kuid seekord Jane kartma ei löönud: ta oli kindel, et Tarzan tuleb tagasi.

Onni ukse ees rohus nägi ta tema keha jälge selles kohas, kus ta oli Jane'i valvates kogu öö lamanud. Ta teadis, et just Tarzani siinolek oli lubanud tal magada nii turvaliselt.

Kes võinuks tema läheduses karta? Tütarlaps ei uskunud, et maailmas võiks leiduda veel mõni teine inimene, kellega ta metsikus Aafrika džunglis tunneks end väljaspool igasugust hädaohtu. Isegi lõvid ja pantrid ei kohuta teda enam.

Ta tõstis pilgu üles ja nägi, kuidas Tarzani nõtke kuju lähema puu otsast kergelt alla hüppas.

122

Tabanud neiu pilgu, valgustas Tarzani nägu see aval särav naeratus, mis eelmisel õhtul oli võitnud Jane'i usalduse.

Ta tuli lähemale ja Jane Porteri süda hakkas kiiremini lööma ning silmad lõid särama nagu ei kunagi varem, kui talle oli lähenenud meesterahvas.

Ta oli jälle puuvilju korjanud ja asetas need onni ukse juurde. Nad võtsid veel kord istet, et koos süüa.

Jane Porter hakkas mõtlema, mis võiks tal plaanis olla. Kas viib ta tütarlapse tagasi rannikule või jätab siia? Ja äkki ta teadvustas endale, et see asjaolu teda ilmselt nii väga ei häirigi. Ons tõesti võimalik, et tal pole sellest sooja ega külma?

Ta hakkas mõistma sedagi, et istudes siin naeratava hiiglase kõrval ja Aafrika džunglite sügavusse peidetud metsa-paradiisis oivalisi puuvilju süües oli ta rahul ja väga õnnelik.

Ta ei suutnud sellest kuidagi aru saada. Võinuks arvata, et ta peaks olema igasugustest ohtudest ära vaevatud, süngetest eelaimustest masendatud, kuid selle asemel tal süda pakitses rinnus ning la naeratas inimesele, kes istus tema kõrval ja vastas talle naeratusega!

Kui nad olid hommikueine lõpetanud, läks Tarzan onni ja võttis sealt oma noa. Tütarlaps oli selle hoopiski unustanud! Ta mõistis: see oli juhtunud sellepärast, et ta unustas hirmu, mis oli sundinud teda nuga vastu võtma.

Tarzan andis talle märku endale järgneda, suundus areeni servas kasvavate puude juurde, haaras tugeva käega ta ümbert kinni ja hüppas ülemistele okstele.

Tütarlaps teadis, et Tarzan viib ta tagasi rannikule, ega suutnud mõista teda ootamatult vallanud üksinduse- ja kur-busetunnet. Mitu tundi liikusid nad aeglaselt edasi. Tarzan ei kiirustanud. Ta püüdis võimalikult kauemaks pikendada selle teekonna õndsalikku mõnu, kus talle kallid käed olid ta kaela ümber põimunud, ja seepärast kaldus ta rannikule viivast otseteest kaugele lõunasse.

Palju kordi peatusid nad lühikeseks puhkuseks, mille järele Tarzanil mingit vajadust polnud, keskpäeval tegid tervelt tunniajalise peatuse väikese oja kaldal, kus nad sõid ja kustutasid janu.

Ja nii hakkas päike juba loojuma, kui nad lagendikule jõudsid. Suure puu juures maha hüpanud, lükkas Tarzan kõrge rohu eemale ja näitas talle väikest hurtsikut.

Tütarlaps võttis tal käest kinni, et teda sinna viia ja isale rääkida, et see inimene oli ta päästnud surmast ja veelgi hirmsamast kui surm, et oli teda kaitsnud õrnalt ja hellalt nagu ema.

Kuid Tarzanit, ahvide kasvandikku, valdas inimese elamu ees taas metsiku olendi ujedus. Ta raputas pead ja astus tagasi.

Tütarlaps läks talle päris lähedale ja vaatas paluvate silmadega otsa. Mõte, et Tarzan läheb kohutavasse džunglisse tagasi üksinda, oli talle millegipärast talumatu.

Tarzan aga raputas endiselt pead, siis tõmbas ta tütarlapse

õrnalt enda vastu ja kummardus, et teda suudelda, enne aga vaatas talle silma, teada saamaks, kas see meeldib talle või lükkab ta Tarzani eemale.

Tütarlaps kõhkles vaid ühe silmapilgu, siis põimis tormakalt käed ta kaela ümber, tõmbas ta näo enda juurde ja suudles teda julgelt.

«Ma armastan sind, armastan sind,» sosistas ta.

Kaugelt kandus nende kõrvu nõrka tulistamist. Paugutati paljudest relvadest. Tarzan ja Jane Porter tõstsid pea. Hurtsikust väljusid mr. Fillander ja Esmeralda.

Kohast, kus Tarzan ja neiu viibisid, ei võinud nad näha kumbagi laeva, mis abajas ankrus seisid.

Tarzan osutas paukude suunas, puudutas käega oma rinda ja näitas taas samasse suunda. Neiu sai aru. Tarzan lahkus, ja neiule sai selgeks, et ta teeb seda, uskudes tema rahva hulka kuuluvaid inimesi hädaohus olevat.

Ta suudles jälle tütarlast.

«Tule mu juurde tagasi.» sosistas ta. «Ma ootan sind ootan alati!»

Tarzan kadus, Jane Porter pöördus Umber ja läks üle lagendiku hurtsiku poole.

Esimesena nägi teda mr. Fillander. Oli pime, mr. Fillander aga oli äärmiselt lühinägelik.

«Ruttu, Esmeralda!» karjatas ta. «Jookske hurtsikusse. See on emalõvi! Oh issand jumal!»

Esmeralda ei hakanud vaeva nägema, et kontrollida mr. Fihanderi hoiatust. Talle jätkus tema toonist. Nagu välk oli ta hurtsikus ja lukustas ukse veel enne, kui mr. Fillander ta nimegi välja öelda jõudis. Tema «Oh issand jumal» oli tingitud sellest, et Esmeralda ülemäärase rutuga end luku taha pani. jättes välja nii mr. Fillanderi kui ka kiiresti läheneva «emalõvi».

Ta hakkas raevunult raske ukse vastu prõmmima. «Esmeralda!» hõikas ta. «Esmeralda! Laske sisse! Lõvi on mu peaaegu juba nahka pannud!»

Esmeralda sai aru. et ukse taga lööb lärmi emalõvi, ja oma tava kohaselt langes minestusse.

Mr. Fillander heitis ehmunud pilgu selja taha. Oo õudu! Metsloom oli päris ligidal. Mr. Fillander püüdis hurtsiku seina mööda üles ronida ja tal õnnestus pillirookatuse servast kinni haarata. Viivu ta rippus, klammerdudes nagu kass nööri külge, mis on üles tõmmatud pesu kuivatamiseks. Kuid järsku tuli pillirookatusest tükk lahti ja mr. Fillander kukkus selili.

Kukkumise hetkel välgatas ta ajus tähelepanuväärne teave loodusloost. Kui mr. Fillanderi heitlikku mälu uskuda, siis lõvi ei puutu inimesse, kes teeskleb surnut.

Niisiis lamas mr. Fillander edasi seal, kuhu ta kukkunud oli. hirmust kange. Kuna ta käed kukkumise momendil olid üles sirutatud, siis polnud see surmapoos eriti veenev.

Jane Porter jälgis kõiki tema vigureid vaikse imestusega. Nüüd aga puhkes ta summutatult naerma, kuid sellest oli

küllalt. Mr. Fillander keeras end külili ja vaatas ringi. Lõpuks nägi ta tütarlast.

«Jane!» hüüatas ta. «Jane Porter! Issand halasta!»

Ta kargas püsti ja tormas neiu juurde. Ta ei uskunud, et see on Jane ja et ta on elus.

«Issand halasta! Kust te tulete? Kus te olite? Kuidas? . . .»

«Halastage, mr. Fillander,» katkestas teda tütarlaps. «Ma ei suuda sellises küsimusterahes orienteeruda.»

«Hea küll, hea küll.» sõnas mr. Fillander. «Issand halasta! Ma olen nii üllatatud ja piiritult vaimustatud, nähes teid elus ja tervena, et usute või ei, aga ei saa isegi õieti enam aru, mida ma räägin. Aga tulge nüüd ruttu ja rääkige kõigest, mis teiega juhtus!»

XXI. Piinade küla

Sedamööda kuidas väike salkkond madruseid suuri vaevu läbi tiheda džunglipadriku tungis, selgus üha enam, et nende otsingud on asjatud. Kuid vanahärra mure ja noore inglase lootusetu pilk hoidsid d'Arnauld’d keeldumast otsinguid jätkata.

Ta arvas, et on siiski mõningane võimalus leida tütarlapse surnukeha või õigemini selle riismed, sest ta ei kahelnud, et metsloomad olid neiu lõhki rebinud. Ta seadis oma mehed luurajate pikka hargrivisse alates sellest paigast, kust leiti Esmeralda, ja säärases pikaks venitatud ahelikus, lõõtsutades ning higist nõretades, liikusid nad edasi läbi väänlevate räsitud puutüvede ja tugevate liaanide.

See oli ränk töö. Keskpäevaks olid nad jõudnud kõigest mõne miili kaugusele sisemaale. Läbinud veel mõningase vahemaa, leidis pärast lühikest puhkust üks madrustest korralikult sissetallatud raja.

See oli vana elevandirada ja d'Arnauld, pidanud nõu professor Porteri ja Claytoniga, otsustas seda mööda edasi minna.

Käänuline rada kulges kirde suunas ja salkkond liikus sellel hanereas.

Leitnant d'Arnauld oli kõige ees. Ta sammus kiiresti sest tee oli siin võrdlemisi kerge. Kohe tema kannul kõndis professor, d'Arnauld edestas teda sadakond jardi, kui äkki pool tosinat musta sõjameest ta sisse piirasid. D'Arnauld hoiatas oma salka valju hüüdega, aga enne kui ta revolvri välja tõmmata jõudis, seoti ta kinni ja lohistati põõsastesse.

Tema karjatus erutas madruseid ja ligemale kaksteist meest tormas professor Porterist mööda, appi oma ohvitserile. Nad ei teadnud ohvitseri hüüde põhjust, küll aga mõistsid, et kahtlemata oli see hoiatus neid varitseva hädaohu eest.

Nad olid juba möödunud sellest kohast, kus d'Arnauld kinni võeti, kui järsku džunglist visatud oda läbistas neist ühe, seejärel sadas neile kaela terve noolterahe.

125

Madrused tõstsid relvad ja tulistasid põõsastesse selles suunas, kust olid lennanud viskeriistad.

Ka ülejäänud osa salgast jõudis nende juurde ja nähtamatu vaenlase pihta tulistati üksteise järel mitu kogupauku. Neid kuulsidki Tarzan ja Jane Porter.

Tagalat kaitsnud leitnant Charpantier tormas sündmuspaigale. Kuulnud kõigist varitsuse üksikasjadest, käskis ta madruseid endal silm peal hoida ja sukeldus tihedasse rägastikku.

Nooli ja kuule hakkas sadama tihedalt ning juba hetke pärast pidasid madrused käsitsivõitlust poolesaja musta sõdalasega Mbonga asulast. Raevukas kähmluses segunesid hirmuäratavad aafrika noad ja prantslaste püssikabad, kuid peagi põgenesid pärismaalased džunglisse. jättes prantslased
oma kaotusi loendama.

Kahekümnest madrusest oli neli tapetud, tosinajagu haavatud, leitnant d'Arnauld aga kadunud. Kiiresti lähenes öö. ja nende olukorda halvendas veelgi see, et nad ei leidnud enam üles elevandirada, mida mööda olid siiani käinud.

Jäi üle vaid üks: üles lüüa laager ja oodata koiduni samas kohas, kus nad viibisid. Leitnant Charpantier andis käsu raadata väike lage plats ja maharaiutud puudest teha laagri ümber tara.

See töö lõpetati alles öösel. Madrused tegid platsi keskele suure lõkke, et selle valgel tööd teha.

Kui nad olid end niipalju kui võimalik neegrite ja kiskjate eest kaitsnud, pani leitnant Charpantier väikese laagri ümber välja tunnimehed ning näljased ja väsinud inimesed heitsid pikali, lootes uinuda.

Haavatute oietest. kärast ja lõkketulest ligimeelitatud kiskjate ulgumine ja lorin peletasid väsinud silmist une. Ahastuse ja näljatundega lamasid inimesed ärkvel kogu selle pika öö, paludes, et kiiremini köidaks, ja suigatasid vaid viivuks painajalikesse nägemustesse.

Mustanahalised, kes olid kinni võtnud d'Arnauld', pärastises kähmluses ei osalenud. Nad lohistasid oma vangi mõnda aega läbi džungli, seejärel tulid tükk maad tapluspaigast eemal rajale välja.

Nad ajasid vangi kiiruga edasi ja sedamööda, kuidas võitluskärast eemalduti, muutus see üha nõrgemaks. Ja siis avanes d'Arnauld' silme ees ootamatult suur lagendik, mille ühes servas paiknes pistandtaraga ümbritsetud pillirooasula.

Oli juba pime, kuid värava juures seisvad tunnimehed nägid lähenevat salkkonda ja enne kui kohale jõuti, taipasid, et tuuakse vangi.

Pistandtara tagant kõlas kisa. Kari naisi ja lapsi jooksis tulijaile vastu.

Ja siis algas prantsuse ohvitserile kõige jubedam katsumus, mis inimesele üldse võib osaks saada: valge vangi vastuvõtt Aafrika inimsööjate asulas.

Nende saatanlikku viha õhutasid veel ka kibedad mälestused julmadest riisumistest, mida nende endi ja suguharu kallal olid toime pannud Leopold II Valmy valged ohvltserid.

126

Valmy oli alatu silmakirjateener, kelle elajalike tegude pärast olid nad vaba Kongo riigi maha jätnud ja kunagise tugeva suguharu haledate riismetena pakku läinud.

Hambaid ja küüsi käiku lastes sööstsid naised ning lapsed d'Arnauld' kallale, tagusid teda keppide ja kividega ning rebisid kätega.

Tema seljast kisti viimasedki riideräbalad ja nende halastamatud hoobid sadasid ta paljale värisevale, ihule. Kuid prantslane ei karjatanud valust kordagi. Ta vaid palvetas hääletult taeva poole, et vabaneda kiiremini sellest piinast.

Kuid surm, mida ta palus, polnud talle nii kerge tulema. Peatselt ajasid sõjamehed naised vangi juurest ära. Teda tuli hoida palju suursugusema meelelahutuse jaoks. Ja kui nende esimene raevupuhang oli vaibunud, piirdusid nad sellega, et karjusid talle pilkavaid ja solvavaid sõnu ning sülitasid tema peale.

Nüüd olid nad jõudnud asula keskele. Siin seoti d'Ar-nauld kõvasti selle suure posti külge, kust ükski elav inimene polnud veel iialgi pääsenud.

Osa naisi ruttas onnidesse potte ja vett tooma, teised teT gid üles mitu lõket, et osa lihast peo jaoks valmis keeta, kuna ülejäänud osa pidi pikkade viilukatena tagavaraks kuivatatama. Oodati, et ka teised sõjamehed tulevad tagasi ja toovad kaasa veel palju vange. Pidustused lükati edasi valgetega võitlema jäänud sõdalaste naasmiseni, nii et oli juba hilja, kui kõik koos olid ja surmamääratu ümber surmatantsu keerutama hakkasid.

Valust ja kurnatusest pooleldi minestanult silmitses d'Arnauld poolsuletud laugude vahelt seda. mis näis talle kummalise jampsina või siis kohutava öise luupainajana, millest ta pidi üles ärkama.

Kirjuks värvitud elajalikud näod. hiiglasuured suud ja lõdvad, rippuvad huuled, teravaks viilitud kollased hambad, saatanlikult jollis silmad, siledad läikivad kehad, julmad odad — kahtlemata ei saa sellised olendid maa peal elada see kõik peab olema unes.

Metslaste keerlev sõõr tuli üha lähemale. Juba välgatas oda ja kriimustas ta kätt. Terav valu ning kuuma vere tilkumine veensid teda lootusetu olukorra kohutavas reaal-suses.

Veel üks oda tungis temasse, ja veel üks. Ta sulges silmad ja pigistas hambad kokku. Ta ei hakka karjuma, ei! Ta on Prantsuse sõdur ning näitab nendele elajatele, kuidas sureb ohvitser ja džentelmen ...

Ahvide kasvandik Tarzan ei vajanud tõlgendajat, kessel gitanuks talle nende kaugete laskude mõtet.

Jane Porteri suudlused põlemas veel huultel, tormas ta marutuulena mööda puid otse Mbonga asula poole.

Võitlus ise teda suurt ei huvitanud: ta arvas, et see lõpeb peagi. Neid, kes tapetud olid, ta nagunii aidata ei saa. need aga, kes pääseda jõudsid, ei vaja samuti tema abi.

Ta ruttas nende juurde, kes polnud tapetud ja polnud

127

ka pääsenud. Ja ta teadis, et leiab nad suure posti juurest keset Mbonga asulat.

Tarzan oli palju kordi näinud, kuidas mustade salgad olid vangidega põhjast röövretkedelt naasnud, ja iga kord etendati põlevate lõkete pimestavas valguses ühtesid ja samu stseene.

Samuti teadis ta, et nad raiskavad ettevalmistusteks harva palju aega. Seepärast kartis Tarzan, et ta seekord hilineb ja võib üksnes kätte maksta.

Nende varasematele orgiatele oli Tarzan vaadanud läbi sõrmede ja üksnes aeg-ajalt sekkunud paljast lõbust mustanahalisi narrida: nende ohvrid olid alati mustad inimesed.

Sel ööl oli aga olukord teine. Tarzaniga ühest soost valged inimesed kannatavad võib-olla just praegu selles džungli hirmuäratavas inkvisatsioonikambris surmaeelseid piinu.

Ta kihutas edasi, öö oli laskunud maa peale ja Tarzan liikus ülemisel terrassil, kus hunnitu troopikakuu valgustas tema peadpööritavat teekonda mööda puulatvade kergelt lainjaid oksi.

Ja siis nägi ta oma teest paremal kauge leegi vastuhelki. See pidi olema lõkke kuma, mille vangid olid süüdanud enne neile kallaletungimist, mõtles ta. Madruste kohalolekust ei teadnud Tarzan midagi.

Ta oli nii kindel oma džungli tundmises, et ei kaldunud teelt kõrvale, vaid kihutas eredast valgusest poole miili kauguselt mööda. See oli prantslaste valvetuli.

Mõne minuti pärast laugles Tarzan Mbonga asula kohal puude otsas. Ahaa! Ta polegi nii väga hilinenud! Või ehk siiski?... Ta ei suutnud otsusele jõuda: posti külge seotud kuju oli täiesti liikumatu, mustad sõdalased aga alles torkisid teda kergelt.

Tarzan teadis hästi nende kombeid. Surmahoop oli veel andmata ja ta võinuks peaaegu minutilise täpsusega öelda, kui kaua tants kestab. Veel hetk ja Mbonga nuga lõikab ohvrilt ära ühe kõrva. See tähistab lõpu algust, sest üsna pea pärast seda jääb vangi sandistatud kehast järele vaid kramplikult tõmblev lasu.

Ka siis hingitseb temas veel elusäde, kuid teda päästa poleks enam mõtet ja surm oleks ainus ihaldatud heategu.

Post seisis lähimast puust neljakümne jala kaugusel. Tarzan keris oma lasso lahti. Ja üle tantsivate deemonite saatanliku kisa kõlas äkki ahvinimese sõjahüüd.

Tantsijad jäid kivistunult seisma.

Meloodilise vihinaga siugles nöör kõrgel mustanahaliste peade kohal. Pimestavate lõkketulede paistel polnud seda üldse näha. D'Arnauld lõi silmad lahti. Otse tema ees seisnud hiiglaslik mustanahaline kukkus selili, justnagu löönuks nähtamatu käsi ta jalust maha. Ta vähkres ja kisendas, kuna tema ühest küljest teise visklev keha liikus kiiresti puude alla varju.

Silmad kabuhirmu pärast silmakoobastest välja tungi-

mas, olid mustanahalised nagu nõiutud.

Puu alla jõudnud, tõusis keha noolena üles. ja kui ta lehestikku oli kadunud, pistsid hirmunud neegrid kohutava kisaga meeletult värava poole plagama.

D'Arnauld jäi üksi.

Ta oli vapper, aga kui õhus kõlas see kurjakuulutav kisa. tundis ta oma kuklakarvu püsti tõusmas.

Kui mustanahalise väänlev keha oli justkui üleloomuliku jõuga metsa tihedasse lehestikku kerkinud, näis d'Arnauld'-le, et pimedast hauast tõusis surmavari ja puudutas kleepuva sõrmega tema ihu.

Kohas, kus keha oli lehestikku kadunud, kuulis d'Ar-nauld sahinat. Oksad hakkasid justkui inimkeha raskuse all kiikuma, kostis raksatus, mustanahaline lendas siruli maa peale ja jäi sinna liikumatult lamama. Kohe tema järel veeres alla ka valge keha, kuid

ta hüppas jalule. Mida võis see tähendada? Kes võis see olla? Pole kahtlust, et seegi olend toob talle uusi piinu ja hukku!

D'Arnauld ootas. Tema pilk ei eemaldunud sekundikski läheneva inimese näolt. Ta nägi selgeid avalaid silmi, mis ei värahtanud tema ainitise pilgu ees. D'Arnauld rahunes: ehkki tal polnud mingit lootust, tundis ta ähmaselt, et selline nägu ei varja mingisugust julmust.

Sõnagi lausumata lõikas Tarzan läbi nöörid, millega prantslane oli kinni seotud. Kannatustest ja verekaotusest nõrgaks jäänud, oleks too kukkunud, kui tugevad käed poleks teda toetanud.

Ta tundis end maast üles tõstetavat. Seejärel tekkis tunne nagu lendamisel, ja ta kaotas teadvuse.

XXII. Luurajad

Kui koit džunglisse peitunud väikest prantslaste laagrit valgustas, nägi see kurba ja masendusse langenud salka.

Niipea kui oli juba küllalt valge, et orienteeruda ümbritsevas paikkonnas, saatis leitnant Charpantier igas suunas välja kolm luurajat, et rada üles otsida. Kümne minuti pärast oli see leitud ja kogu ekspeditsioon kiirustas tagasi rannikule.

Nad kõndisid väga aeglaselt, sest kandsid kuut surnukeha: kaks haavatut olid öösel surnud ja paljud haavatutest vajasid isegi aeglasel liikumisel toetust.

Charpantier otsustas laagrisse pöörduda, et saada abiväge ja siis proovida pärismaalasi välja luurata ning d'Arnauld'd päästa.

Oli hilja, kui kurnatud inimesed rannikul asuvale lagendikule jõudsid, kuid kahele neist tõi naasmine nii suurt rõõmu, et kõik nende kannatused ja südant ahistav mure olid peagi unustatud.

Väike salk väljus džunglist lagendikule ning esimene inimene, keda professor Porter Ja Cecil Clayton nägid, oli

Jane Porter, kes hurtsiku ukse juures seisis.

Rõõmu- ja kergendushõiskega tormas ta neile vastu põimis käed isa kaela ümber ja esimest korda sellest ajast saadik, kui nad sellele hirmsale rannikule olid astunud puhkes nutma.

Professor Porter püüdis vapralt oma erutust maha suruda, kuid närvipinge oli liiga suur ja jõud nõrkenud. Ta pani vastu kaua, kuid viimaks peitis oma vana näo tütre õlale ja nagu väsinud laps puhkes vaikselt nutma.

Jane Porter juhtis ta hurtsiku juurde, prantslased agu suundusid kaldale kust paljud kaaslased neile juba vastu tulid.

Soovides isa ja tütart kahekesi jätta, ühines Clayton meremeestega ja jutles nendega, kuni nende paat sõitis ristleja juurde, kus leitnant Charpantier pidi ürituse ebaõnnestunud lõpust ette kandma.

Siis pöördus Clayton aeglaselt hurtsiku poole. Tema süda oli täis ülevoolavat õnne. Naine, keda ta armastas, oli päästetud!

Ta ei osanud ära arvata, mis ime läbi neiu oli pääsenud. Oli peaaegu uskumatu näha teda elusana.

Hurtsikule lähenedes nägi ta sealt väljumas Jane Porterit, kes ruttas mehele vastu.

«Jane!» hüüdis ta. «Jumal oli tõepoolest teile armuline, öelge, mismoodi te pääsesite? Missuguse kuju võttis küll saatus, kes teid meie jaoks säästis?»

Mitte kunagi varem polnud ta tütarlast eesnime pidi kutsunud, ja neljakümne kaheksa tunni eest oleks Jane Porter, kuuldes Claytoni suust sellist pöördumist, heameelest õrnalt punastanud. Nüüd kohutas see teda.

«Mr. Clayton!» sõnas ta. noormehele rahulikult kätt ulatades. «Eelkõige lubage mul teid tänada teie rüütelliku ustavuse eest minu armsale isale. Ta rääkis mulle, kui ennastsalgav ja julge te olite. Kuidas suudame teile seda tasuda?»

Clayton pani tähele, et tütarlaps ei vastanud tema sõbra likule tervitusele, kuid see ei tekitanud temas mingeid kartusi. Ta oli ju nii palju läbi elanud ... Clayton taipas otsekohe, et praegu pole aeg oma armastust peale suruda.

«Mulle on juba tasutud sellega,» lausus ta, «et näen väljaspool ohtu olevat teid ning professor Porterit, ja veel sellega, et oleme koos. Arvan, et ma poleks suutnud kauem pealt vaadata teie isa vaoshoitud ja sõnatut muret. See oli kogu .mu elu kõige kurvem katsumus, miss Porter. Ja sellele lisage veel ka minu isiklik mure. kõige suurem, mida ma elus tundnud olen. Teie isa kurbus oli nii lootusetu, et ma mõistsin: mitte ükski armastus, isegi mehe armastus naise vastu, ei saa olla nii sügav, täielik ja ennastohverdav, kui isa armastus oma tütre vastu.»

Tütarlaps langetas pilgu. Ta tahtis esitada vaid ühe küsimuse, kuid see tundus peaaegu pühaduse rüvetamisena võrreldes nende kahe inimese armastuse ja hirmsate kannatustega, mida nad pidid taluma sel ajal, kui tema õnneliku ja naervana jumalataolise metsolendi kõrval istus, oivalisi

puuvilju sõi ja armastaval pilgul silmi vaatas, mis talle samasuguse armastusega vastasid.

Ent armastus on veider käskija, inimloomus aga veelgi veidram asi. Ja Jane küsis ikkagi, püüdmata end oma südametunnistuse ees õigustada. Sel hetkel ta otse vihkas ja põlgas end. kuid sellele vaatamata jätkas küsitlemist:

«Kus on siis metsinimene, kes teid päästma läks? Miks teda siin ei ole?»

«Ma ei saa aru,» vastas Clayton, «kellest te räägite.»

«Sellest, kes päästis igaühe meist, kes päästis gorilla käest ka minu.»

«Oo!» hüüatas Clayton imestades. «Kas tema teid päästiski? Te pole mulle oma seiklusest midagi rääkinud. Palun, tehke seda!»

«Aga kas te pole siis teda näinud?» usutles tütarlaps edasi. «Kui me džunglis väga nõrku ja kaugeid laske kuulsime, lahkus ta minust. Olime just lagendikule jõudnud, ja ta ruttas lahingukära suunas. Ma tean. ta läks teile appi.»

Tema toon oli peaaegu anuv, ilme tagasihoitud erutusest pinev. Clayton ei saanud seda mitte märgata ja pani imeks, mispärast see teda nii tugevasti erutab ja muretsema paneb, kus too kummaline olend viibib. Ta ei aimanud tõde. ja kuidas ta võinukski seda aimata?

Ometi valdas Claytonit mingi ähmane eelaimus teda ähvardavast ohust ning ebateadlikult tärkas tema hinges kiivus e- ja kahtluseidu ahvinimese vastu, kellele ta oli tänu või «ju oma elu eest.

«Me pole teda näinud.» vastas ta rahulikult. «Ta ei tulnud meie juurde.» Ja lisas pärast hetkelist mõtlikku nõutust: «Väga võimalik, et ta läks oma suguharu juurde, nende inimeste juurde, kes meile kallale tungisid.»

Clayton ei teadnud isegi, miks ta nii ütles, ta ei uskunud ju seda ka ise. Kuid armastuse teed on kummalised!

Neiu vaatas teda pärani silmi.

«Ei!» hüüatas ta tuliselt, liigagi tuliselt, nagu Claytonile tundus. «See on võimatu. Nemad on neegrid, tema valge ja džentelmen!»

Clayton sattus segadusse, kuid teda võrgutas väike rohelisesilmne kuradike.

«Ta on kummaline poolmetsik džungliasukas, miss Porter. Me ei tea temast midagi. Ta ei räägi ega saa aru ühestki euroopa keelest ja tema ehted ning relvad on lääneranniku metslaste omad.»

Clayton kõneles erutatult.
«Sadade miilide ulatuses meie ümber pole teisi elusolendeid, miss Porter, üksnes metslased! Nähtavasti kuulub ta suguharusse, kes meile kallale tungis, või siis mõnda teise, kuid niisama metsikusse; ta võib olla isegi kannibal.»
Jane Porter kahvatas.
«Ma ei usu seda,» sosistas ta nagu endamisi, «see on vale. Küll te näete,» lausus ta Claytoni poole pöördudes, «ta tuleb tagasi ja tõestab teile, et teil pole õigus. Teie ei tunne teda selliselt, nagu tunnen mina. Ma ütlen teile, et ta on džentelmen.»
131
Clayton oli suuremeelne, rüütellikult meelestatud inimene, kuid miski selles, et tütarlaps metsinimest nii ägedalt kaitses, ässitas teda arutult armukadetsema. Ta unustas äkki kõik, mida nad sellele metsikule pooljumalale võlgnesid, ja vastas Jane Porterile kerge pilkega:
«Võimalik, et teil on õigus, miss Porter, kuid ma ei arva, et kellelgi meist tasuks eriti muretseda selle vägilase pärast, kes raipeist toitub. Võib muidugi olla. et ta on pool-segane, kes kunagi laevaõnnetuse üle elanud, kuid ta unustab teid niisama ruttu, kuni meiegi ta unustame. Lõppude lõpuks on ta siiski vaid džungli metsloom, miss Porter!»
Tütarlaps ei vastanud, kuid ta tundis, kuidas süda valust kokku tõmbus. Oma armastatu vastu sihitud raev ja viha-vimm kalestavad meie südant, kuid halvustav kaastunne sunnib meid häbenedes vaikima.
Jane teadis, et Clayton rääkis üksnes seda, mida mõtles, ja esimest korda püüdis oma uues armastuses põhjalikult selgust saada ning selle kriitika alla võtta.
Aeglaselt keeras ta noormehele selja ja läks pingsalt mõtiskledes hurtsikusse. Ta püüdis ette kujutada oma mets-jumalat enda kõrval ookeaniauriku salongis. Neiule meenus, kuidas ta sõi kätega, toitu kiskja looma kombel tükkideks rebides, seejärel aga pühkis oma rasvaseid sõrmi puusade vastu, ja võpatas.
Ta püüdis kujutleda, kuidas ta esitleb teda — kohmakat, harimatut, toorest inimest - kõrgemas seltskonnas oma sõpradele.
Jane astus mõttesse vajunult oma tuppa, istus aseme servale, surus käe rahutult voogavale rinnale ja tundis äkki pluusi all tema medaljoni kõvu piirjooni.
Jane Porter võttis medaljoni välja ja vaatas seda viivu pisaraist tumestatud silmil. Surus selle siis huultele, peitis oma näo sõnajalgadesse ja puhkes uutma.
«Metsloom?» sosistas ta. «Las siis jumal muudab mindki metsloomaks, sest olgu ta inimene või metsloom mina olen tema oma!»
Sel päeval ta Claytonit rohkem ei näinud. Esmeralda tõi talle õhtusöögi jd Jane käskis öelda isale, et ta tunneb end haiglasena.
Järgmisel hommikul vara läks Clayton koos päästeekspeditsiooniga leitnant d'Arnauld'd otsima. Seekord kuulus rühma kakssada inimest, sealhulgas kümme ohvitseri ja kaks arsti. Toidumoona varuti nädalaks.
Kaasa võeti voodipesu ja koikud haigete ning haavatute kandmiseks.
See oli resoluutne ning raevukas rühm — ühtaegu nii karistus- kui ka päästeekspeditsioon. Nad jõudsid taplus-paika varsti pärast keskpäeva, sest läksid nüüd tuttavat teed mööda ega raisanud aega luureks.
Sealt viis elevandirada otseteed Mbonga asulasse. Kell oli alles kaks, kui ekspeditsiooni pea metsaserval seisma jäi.
Leitnant Charpantier, kes rühma juhtis, saatis otsekohe
132
osa mehi läbi džungli asula vastaspoolele. Teine osa saadeti positsioonile värava ette. kuna leitnant ise jäi ülejäänud rühmaga lagendiku lõunaserva. Lepiti kokkvi. et

rünnakule läheb esimesena see rühm, kes pidi sisse võtma põhjapoolse, seega kõige kaugema positsiooni, et anda sellele aega kohale jõuda. Nende esimene kogupauk pidi saama signaaliks igast küljest üheaegsele rünnakule, et asula kohe tormijooksuga vallutada.

Ligi pool tundi ootas rühm koos leitnant Charpantier'ga signaali, varjates end džungli tihedas lehestikus. See pooltund näis madrustele tundidepikkusena. Nad nägid, kuidas pärismaalased põllul töötasid ja asula värava ees askeldasid.

Lõpuks kõlas signaal — terav püssipauk — ning lääne ja lõuna suunast vastasid sellele džunglist üksmeelsed kogupaugud.

Kabuhirmus viskasid pärismaalased oma tööriistad maha ja tormasid pistandtara juurde. Prantslaste kuulid niitsid neid nagu loogu ja hüpates üle sirakil kehade, sööstsid madrused värava juurde.

Rünnak oli nii äkiline ja ootamatu, et valged jõudsid väravani enne, kui ehmunud pärismaalased läbipääsu tõkestada suutsid, ja järgmisel hetkel täitsid tanumat relvastatud inimesed, kes onnide rägastikus käsikähmlust pidasid.

Mõne minuti kestel võitlesid mustad visalt tanuma ees, kuid prantslaste revolvrid, püssid ja kortikud lõid puruks pärismaalaste odamehed ja mustad vibukütid' nende pool-lõtvade vibunööridega.

Peagi muutus lahing jälitamiseks ja seejärel hirmuäratavaks veresaunaks: prantsuse madrused olid leidnud mõne musta vaenlase küljest dArnauld' mundriräbalaid.

Nad halastasid lastele ja nendele naistele, keda nad ei pidanud tapma enesekaitseks. Aga kui nad lõpuks hingeldades ning verest ja higist leemendades seisma jäid. polnud Mbonga metsikusse asulasse jäänud enam ühtegi sõdalast.

Iga onn, iga nurk asulas otsiti põhjalikult läbi, kuid d'Arnauld'st ei leitud vähimatki jälge. Märkide abil küsitleti vange ja viimaks üks madrustest, kes oli teeninud Prantsuse Kongos, taipas, et nad oskavad vigast murret, mis oli käibel valgete ja ranniku kõige alamal astmel olevate suguharude vahel. Kuid isegi siis ei saanud nad d'Arnauld° saatusest midagi lohutavat teada.

Kõigi tema kohta esitatud küsimuste peale vastati neile ärritatud žestikuleerimise või õudusegrimassidega. Viimaks jõudsid nad veendumusele, et see kõik üksnes tõendab nende deemonite süüd, kes kaks ööd tagasi nende kaaslase surmasid ja ära sõid.

Kaotanud vähimagi lootuse, valmistusid nad külas ööbima. Vangid toodi kokku kolme onni, kus neid valvas tugevdatud vahtkond. Tõkestatud värava juurde pandi tunnimehed, ja kogu asula vajus unevaikusse, üksnes pärismaalaste naised halasid ja nutsid oma surnuid taga.

Järgmisel hommikul asus ekspeditsioon tagasiteele

kavatsesid esialgu asula maani maha. põletada kuid seda mõtet siiski teoks ei teinud ega võtnud ka vange kaasa. Nad jäid asulasse maha nutma, ent siiski oli neil pea kohal katus ja pistandtara kaitseks metsloomade eest.

Ekspeditsioon liikus pikkamisi mööda eilseid jälgi. Selle käiku aeglustasid kümme koormatud koikut. Neist kaheksas lamasid raskemini haavatud, kaks aga kooldusid surnukehade raskuse all.

Clayton ja leitnant Charpantier käisid rühma taga. Inglane vaikis austusest oma teekaaslase mure vastu, sest d'Arnauld ja Charpantier olid lapsest saadik olnud lahutamatud sõbrad.

Clayton tajus, et prantslane tunnetab oma muret seda teravamini, et d’Arnauld hukkus täiesti ilmaaegu: Jane Porter päästeti enne, kui d'Arnauld metslaste küüsi sattus, pealegi sündis see ettevõtmine, milles ta elu kaotas, väljaspool tema teenistust

ja võõraste heaks. Ent kui Clayton selle kõik leitnant Charpantier'le välja oli öelnud, raputas too pead.

«Ei. monsieur.» lausus ta. «D'Arnauld oleks tahtnud niimoodi surra. Mind kurvastab ainult see, et ma ei saanud surra tema eest või äärmisel juhul koos temaga. Mul on kahju, monsieur, et te teda lähemalt ei tundnud. Ta oli tõeline ohvitser ja džentelmen — see on võimaldatud paljudele, kuid üksnes väga vähesed on selle ära teeninud. Ta ei surnud kasutult, sest tema surm võõra ameerika tütarlapse eest sunnib meid, tema kaaslasi, surmale veelgi julgemini vastu astuma, ükskõik milline see ka poleks.»

Clayton ei vastanud, kuid temas tärkas prantslaste vastu uus lugupidamistunne, mis siitpeale kunagi ei tuhmunud.

Oli juba väga hilja, kui nad rannikule hurtsiku juurde jõudsid. Üks lask enne džunglist väljumist teadustas laagris ja laeval olijaile, et d'Arnauld'd ei suudetud päästa. Juba varem oli kokku lepitud, et kui nad jõuavad laagrist ühe-kahe miili kaugusele, siis üks lask tähendab ebaõnne, kolm lasku õnne, kuna kaks lasku pidi tähendama, et nad ei leidnud d'Arnauld'd ega tema musti röövijaid.

Neid võeti vastu kurva pidulikkusega ning üksnes väheseid sõnu vahetades asetati surnud ja haavatud hoolikalt paatidesse ning toimetati vaikselt ristlejale.

Kurnatuna viiepäevasest raskest džunglis kõmpimisest ja kahest taplusest mustadega, astus Clayton hurtsikusse, et kinnitada keha ja puhata võrdlemisi mugaval rohuasemel.

Ukse juures seisis Jane Porter.

«Vaene leitnant!» ütles ta. «Kas te leidsite vähemalt tema jälgi?»

«Me jäime hiljaks, miss Porter,» vastas Clayton kurvalt.

«Rääkige mulle kõik ära! Mis temaga juhtus?»

«Ma ei suuda, miss Porter! See on liiga kole.»

«Kas nad tõesti piinasid teda?» sosistas tütarlaps.

«Me ei tea, mida nad temaga tegid enne seda, kui ta tapeti,» vastas Clayton haletsusilmega kurnatud näol, rõhutades sõnu «enne seda».

«Enne seda, kui ta tapeti? Mida te tahate öelda? Nad ei? . . Nad ei? . .» Ta mõtles sellele, mida Clayton oli maininud metsinimese arvatavatest suhetest selle suguharuga, ega suutnud kohutavat sõna välja öelda.

«Jah, miss Porter, nad on inimsööjad,» ütles ta peaaegu kibedusega, sest ka temale tuli pähe mõte metsinimesest ja kohutav põhjendamatu armukadedus, mida ta oli tundnud kaks päeva tagasi, valdas teda uuesti.

Ja siis ägedusehoos pahvatas Clayton ootamatu jämeda-koelisusega, mis temale oli niisama võõras kui viisakas delikaatsus ahvile

«Kui teie metsjumal teie juurest lahkus, küllap ta kiirustas siis peole.»

Clayton kahetses oma sõnu veel enne kui oli need välja öelnud, ehkki ei teadnud, kui julmalt need tütarlast haava sid. Ta kahetses oma alusetut reetlikkust inimese vastu, kes oli nende kõigi elu päästnud ega teinud kellelegi neist kordagi halba.

Tütarlaps lõi uhkelt pea püsti.

«Teie väitele saab olla vaid üks kohane vastus, mr. Clayton,» lausus ta jäisel toonil, «ja mul on kahju, et ma pole mees, andmaks teile seda vastust.». Ta pöördus kiiresti ümber ja läks hurtsikusse.

Clayton oli pikatoimeline nagu tõeline inglane, nii et neiu jõudis tema silmist kaduda enne, kui ta suutis taibata, kuidas vastanuks mees.

«Ausõna,» ütles ta kurvalt, «ta nimetas mind valetajaks: Ja mulle tundub, et olen selle ära teeninud,» lisas ta mõtlikult. «Mu armas Clayton, ma tean, et te olete

kurnatud ja vintsutatud,'kuid see ei anna põhjust olla eesel. Minge õige parem magama!»

Aga enne asemele heitmist kutsus ta purjeriidest vaheseina tagant tasakesi Jane Porterit, sest tahtis andeks paluda. Kuid niisama edukalt võinuks ta sfinksi poole pöörduda. Siis kirjutas ta mõne rea paberitükile ja pistis selle vaheseina alt läbi.

Jane Porter nägi paberit, kuid teeskles, et ei märganud seda, sest oli väga vihane ja solvunud. Kuid ta oli naine, seepärast tõstis ta peagi nagu juhuslikult selle üles ja luges:

Kallis miss Porter, mul polnuü mingit alust öelda seda, mida ma ütlesin. Minu ainus vabandus on see, et arvatavasti läksid mu närvid lõplikult mustaks. Muide, see pole üldse mingi vabandus! Palun Teid, püüdke mõelda, et ma pole seda üldse öelnud! Mul on kohutavalt häbi. Ma ei tahtnud mingil kombel Teid solvata — Teid kõige vähem maailmas! Öelge, et annate mulle andeks.

Teie Cecil Clayon.

«Ei. ta mõtles just nii, muidu poleks ta seda ilmaski öelnud,» arutles neiu. «Kuid see ei saa olla tõsi ja ma tean, et see on vale!»

Üks koht kirjas hirmutas teda: «Ma ei tahtnud mingil

moel Teid solvata — Teid kõige vähem maailmas!»

Veel nädalapäevad tagasi teinuksid need sõnad teda õnnelikuks, nüüd nad rõhusid teda.

Neiu kahetses, et oli Claytoniga tutvunud. Ta kahetses, et oli kohanud metsjumalat; ei. selle üle tundis ta rõõmu. Ja siis veel see teine kiri. mille ta oli leidnud pärast džunglist naasmist hurtsiku eest rohust, armastuskiri, millele oli alla kirjutanud Tarzan ahvide sugukonnast.

Kes võis olla see uus austaja? Mis siis. kui see on veel keegi kohutava džungli metsikutest asukatest, kes võib teha tema omandamiseks ükskõik, mida süda kutsub.

«Esmeralda! Ärka üles!» hüüdis ta. «Kuidas sa mind küll ärritad, kui võid rahulikult magada, teades, et ümberringi on mure!»

«Gaberelle!» kisendas Esmeralda istukile tõustes. «Mis siin jälle on? Hobusarvik? Kus ta on, miss Jane?»

«Tühi jutt, Esmeralda, siin pole kedagi. Heida uuesti magama. Sa oled küllaltki vastik magades, kuid veelgi talumatum üleval olles!»

«Mu magus lapsuke, mis teil viga on, mu kullatükk? Te olete täna justkui endast väljas,» ütles teenija.

«Ah, Esmeralda, täna õhtul olen ma lihtsalt jäle. Ära tee minust väljagi — see on parim, mida sa teha võid.»

«Hea küll, mu suhkrutükk, heitke teiegi parem magama. Teie närvid on krussis. Ja põle ka imeks panna pärast neid mässa Fillanderi jutte igat sorti inimesesööjate geeniuste ninahobudest!»

Jane Porter hakkas naerma, astus Esmeralda voodi juurde, suudles truud neegritari põsele ja soovis talle head ööd.

XXIII. Vendlus

Kui d'Arnauld minestusest ärkas, lamas ta pehmetest kobrulehtedest ja rohust asemel telgikujulises okstest onnis.

Onni avausest paistis rohuvaibaga kaetud aas, võrdlemisi lähedal selle taga kerkis puudest ja põõsastest laus-sein.

Ta oli üleni puruks kistud ja äärmiselt nõrk. Lõplikult teadvusele tulnud, tundis ta kõigis oma lihastes teravat valu, mida tekitasid talle löödud rängad haavad, ja luudes nüri valu. mis oli julma peksu tagajärg.

Isegi pea pööramine valmistas nii meeletut piina, et ta lamas kinnisilmi kaua aega liikumatult.

Et leida selgust oma praeguses olukorras, püüdis ta järk-järgult taastada mälus kõik üksikasjad, mis temaga olid juhtunud kuni selle hetkeni, mil ta teadvuse kaotas. Ta püüdis aru saada, on ta sõprade või vaenlaste seas.

Lõpuks meenus talle hirmuäratav stseen posti juures ja kummaline valge kogu, kelle süles ta teadvuse oli kaotanud.

DArnauld, ei teadnud, mis teda ees ootab. Ta ei näinud ega kuulnud ümberringi ainsatki elumärki.

Džungli lakkamatu melu — lehtede sahin, putukate sumin, lindude ja ahvide hääled — oleks nagu segunenud uinutavaks mahedaks kudrutamiseks. Näis, et kõik need musttuhat elu on temast kaugel eemal ja nende hääl kandub temani vaid ähmase järelkajana.

Viimaks vajus ta rahulikku unne ja ärkas alles pärast keskpäeva.

Jälle tundis ta täielikku peataolekut nagu oma esimeselgi ärkamisel. Kuid nüüd meenus talle peagi hiljutine möödanik, ja heitnud pilgu läbi onni avause, nägi ta kükitavat inimkogu.

Tema poole oli pööratud lai lihaseline selg ja ehkki tugevasti päevitunud, nägi d'Arnauld, et see oli valge inimese selg, ja ta tänas hardalt saatust.

Prantslane hüüdis vaikselt Tarzanit. Ta pöördus ümber, tõusis püsti ja tuli onni poole. Tema nägu oli kütkestav, kõige kütikestavam, mida d'Arnauld eales oli näinud.

Ta kummardus, roomas haavatud ohvitseri juurde onni ja puudutas jaheda käega tema laupa. D’Arnauld hakkas temaga rääkima prantsuse keeles, kuid inimene raputas vaid nukralt pead, nagu prantslasele tundus.

Siis proovis d’Arnauld rääkida inglise keeles, kuid uuesti raputas Tarzan pead. Sama tulemuse andsid ka itaalia, hispaania ja saksa keel. D'Arnauld 'oskas mõne sõna norra, vene ja kreeka keeles ja tal oli pealiskaudne ettekujutus lääneranniku ühe neegrisuguharu murdest, kuid see inimene lükkas need kõik tagasi.

Vaadanud üle d'Arnauld' haavad, väljus tundmatu on nist ja kadus. Poole tunni pärast naases ta mingi kõrvitsa moodi viljaga, mis oli täis vett.

D'Arnauld jõi ahnelt, kuid sõi vähe. Teda üllatas, et tal polnud palavikku. Jälle püüdis ta oma veidra päästjaga juttu teha, kuid taas jäi katse tulemusteta.

Ootamatult läks mees onnist välja ja. tuli mõne hetke pärast tagasi, käes kooretükk ja — oh imede imet! — gra-fiitpliiats. Kükitanud d'Arnauld' kõrvale maha, kirjutas ta midagi koore siledale siseküljele ja andis selle prantslasele D'Arnauld oli üllatunud, nähes selgete trükitähtedega inglise keeles kirjutatud kirja:

«Ma olen Tarzan ahvide sugukonnast. Kes tele olete? Kas te oskate selles keeles lugeda?»

D'Arnauld haaras pliiatsi ja peatus. See veider inimene kirjutas inglise keeles. Järelikult on ta inglane!

«Jah.» ütles dArnauld, «ma oskan inglise keelt lugeda. Tähendab, me saame teiega rääkida! Kõigepealt lubage mul tänada kõige eest, mida te minu heaks tegite.»

Inimene üksnes raputas pead ja osutas taas pliiatsile ning koorele.

«Mon dieu!» hüüatas d'Arnauld «Kui te olete inglane, mispärast te siis inglise keelt ei räägi ?»

Ja tal välgatas mõte. et arvatavasti on see inimene tumm, võib-olla koguni kurttumm.

Niisiis kirjutas d'Arnauld kooretükile inglise keeles: «Mina olen Paul d’Arnauld, prantsuse laevastiku leitnant. Tänan teid kõige eesl, mis te, minu heaks tegite. Te päästsite mu elu ja kõik see, mis mulle kuulub, on tele oma! Aga lubage küsida: kuidas inimene, kes inglise keeles kirjutab, seda keelt ei räägi?»

Tarzani vastus pani d'Arnauld' suuresti imestama:

«Ma räägin ainult oma sugukonna keeli — suurte ahvide keelt, keda valitses Kerehak. Räägin pisul ka elevandi Tantori ja lõvi Suma keelt ja saan aru teiste diunglirahvaste keeltest. Inimolendiga pole ma iialgi rääkinud, välja arvatud üks kord Jane Porteriga ja sedagi märkide abil. See on esimene kord, kui ma räägin teisega oma soosi kirja teel.»

D'Arnauld oli rabatud. Tundus lausa uskumatu, et maakeral eksisteeris täiskasvanud inimene, kes polnud iialgi rääkinud teise inimesega, ning veelgi absurdseinana näis see. et selline inimene oskas kirjutada ja lugeda. Ta silmitses uuesti Tarzani läkitust: «... välja arvatud üks kord Jane Porteriga». See oli ameerika tütarlaps, kelle gorilla oli džunglisse viinud.

D'Arnauld peas hakkas äkki koitma: ah see siis ongi «gorilla». Ta haaras pliiatsi ja kirjutas: «Kus on Jane Porter?» Ja Tarzan kirjutas selle alla:

«Ta pöördus tagasi omaste juurde ahvide sugukonnast Tarzani onni.'

«Tähendab, ta on siis elus? Kus ta oli? Mis temaga juhtus?»

«Ta on elus. Terkoz võttis ta endale naiseks, kuid Tarzan võttis ta Terkozi käest ära ja surmas Terkozi enne, kui ta sai halba teha. Mitte keegi džunglis ei suuda Tarzaniga võitlusse astuda ja ellu jääda. Ma olen Tarzan ahvide sugukonnast, vä-
gev võitleja!»

D'Arnauld kirjutas:

«Mul on hea meel, et ta on väljaspool hädaohtu. Mul on valus kirjutada. Ma puhkan pisut.»

Tarzan vastas:

«Puhake! Kui olete paranenud, viin teid omade juurde.»

Palju päevi lamas d'Arnauld pehmetest sõnajalgadest asemel. Järgmisel päeval tõusis palavik. D'Arnauld arvas, et see tahendab mürgistust, ja oli kindel, et ta sureb.

Talle turgatas pähe üks mõte. Ta imestas, kuidas ta sellele varem ei tulnud.

Ta kutsus Tarzanit ja näitas märkidega, et tahab kirjutada. Kui Tarzan oli toonud koore ja pliiatsi, kirjutas d'Arnauld järgmist:

«Kas le saaksite minu omade juures ära käia ja nad siia tuua? Ma kirjutan sedeli ja nad tulevad teiega kaasa.»

Tarzan raputas pead, võttis koore ja vastas:

«Ma mõtlesin sellele juba esimesel päeval, kuid ei julgenud.

Siin käivad tihti suured ahvid ¡u kui nad leiavad teid siit üksinda ja haavatuna, tapavad nad teid ära.»

D'Arnauld keeras külili ja sulges silmad. Ta ei tahtnud surra, kuid tundis, et lõpp on lähedal, sest palavik üha tõusis. Sel ööl kaotas ta teadvuse.

Ta sonis kolm päeva, Tarzan aga istus tema kõrval, niisutas ta pead ning käsi ja pesi tema haavu.

Neljandal päeval kadus palavik niisama järsku, kui oli alanudki, kuid d'Arnauld'st oli järel üknes vari. Ta oli hirmuäratavalt kõhnaks ja nõrgaks jäänud. Tarzan pidi teda tõstma, et ta võiks kõrvitsast juua.

Palavik polnud tingitud mürgistusest, nagu arvas leitnant, vaid oli üks nendest palavikkudest, mis tabab eurooplasi tavaliselt džunglis ja mis kas tapab või ootamatult ära kaob, nagu see oligi d'Arnauld' puhul.

Kaks päeva hiljem kõndis prantslane tuikudes mööda amfiteatrit ja Tarzani tugev käsi hoidis teda kukkumast.

Nad istusid suure puu varju ja Tarzan otsis mõne tüki siledat koort, et nad rääkida saaksid. D'Arnauld kirjutas esimesena:

«Kuidas ma saaksin teile tasuda kõige eest, mida te minu heaks teinud olete? »

Tarzan vastas:

«Õpetage mind rääkimu inimeste keeles.»

D'Arnauld alustas sellega otsekohe, näidates tavalisi esemeid ja korrates nende nimetusi prantsuse keeles, sest ta arvas, et tal on kõige kergem õpetada sellele inimesele oma emakeelt, mida ta kõigist teistest kõige paremini tundis.

Tarzanile oli see muidugi ükspuha, sest ta ei suutnud ühte keelt teisest eristada. Kui ta osutas sõnale «man» — «mees, inimene», mille ta pii inglise keeles trükitähtedega puukoorele kirjutanud, siis õpetas d'Arnauld teda hääldama «homme», ja samal viisil õpetas hääldama «ape» — «singe» — «ahv» ning «tree» — «arbre» — puu».

Tarzan oli väga usin õpilane ja kahe päeva pärast oh prantsuse keelega juba niivõrd kodunenud, et võis rääkida väikseid lauseid, nagu «See on puu», «See on rohi», «Ma olen näljane» ja muud säärast. Kuid d'Arnauld leidis, et raske on õpetada prantsuse kõnekeelt inglise keele põhjal.

Leitnant kirjutas väikseid õppetükke inglise keeles, Tarzan pidi neid aga hääldama prantsuse keeles. Et aga sõnasõnaline tõlge kukkus välja hullemast hullemini, siis jäi Tarzan sageli kimpu.

D'Arnauld mõistis nüüd, et ta oli teinud suure vea, kuid talle tundus olevat juba liiga hilja kõike otsast alustada ja Tarzanit ümber õpetada, eriti veel seepärast, et nad olid kiiresti lähenemas võimalusele teineteisega rääkida.

Kolmandal päeval pärast seda, kui d'Arnauld'1 palavik oli kadunud, kirjutas Tarzan talle kirja ja küsis, kas ta tunneb end küllalt kosununa. et võiks teda hurtsikusse

viia. Tarzan nagu d'Arnauld'gi igatses sinna kogu hingest: ta tahtis nii väga näha jälle,Jane Porterit!

Tal polnud sugugi kerge olla kõik need päevad prantslase juures, kui kogu tema olemus kippus mere äärde väikese majakese juurde, ja et ta seda nii ennastohverdavalt tegi, kõneles see tema õilsast iseloomust veel eredamalt kui prantsuse ohvitseri päästmine Mbonga küüsist. D'Arnauld, kes muud ei soovinudki, kirjutas: «Kuid te ei suuda kandu mind terve tee läbi selle põlismet

sa!»

Tarzan hakkas naerma.

«Mais oui», ütles ta, ja d'Arnauld'gi puhkes valjusti naerma, kuuldes Tarzani suust seda fraasi, mida ta ise nii sageli kasutas.

Niisiis asusid nad teele ja samuti kui Claytonit ning Jane Porterit, nii hämmastas ka d'Arnauld'd ahvinimese harukordne jõud ja osavus.

Küllaltki hilja pärast keskpäeva jõudsid nad lagendikule, ja kui Tarzan viimase puu okstelt laskus, peksis tal süda tugevasti rinnus ootuses kohe taas näha Jane Porterit. Kuid hurtsiku juures polnud kedagi ja d'Arnauld jäi nõutuks, nähes, et ei ristleja ega «Arrow» seisnud lahel ankrus.

Üksindustunne oli laotunud kogu ümbruskonna üle ja andis end ootamatult tunda mõlemale mehele, kes hurtsiku poole suundusid.

Mõlemad vaikisid, kuid veel enne suletud ukse avamist teadsid nad juba, mida nad selle tagant leiavad. Tarzan tõstis riivi üles ja raske uks pöördus oma puust hingedel. Oligi nii, nagu nad kartsid: hurtsik oli tühi!

Mehed keerasid ringi ja vaatasid teineteise otsa. D"Arnauld mõistis, et kaaslased pidasid teda surnuks, Tarzan aga mõtles ainult naisele, kes teda armastusega oli suudelnud, nüüd aga, kuni ta abistas ühte tema enda liigist, minema oli jooksnud!

Tema südant täitis suur kibedus. Ta kaob džunglisse ja läheb tagasi oma sugukonna juurde. Ta ei taha enam kunagi näha kedagi oma soost, ka mõte hurtsikusse naasta on talle väljakannatamatu. Ta jätab selle igaveseks seljataha, koos meeletu laotusega, mida ta siin turgutanud oli, lootusega leida omaenda sugu ja saada inimeseks inimeste hulgas.

Aga prantslane? D'Arnauld? Mis siis ikka! Las ta läheb oma teed nagu Tarzangi. Tarzan ei taha teda enam nähagi. Ta tahab ainult ühte — lahkuda, lahkuda kõigest, mis võib talle meenutada Jane Porterit!

Kuni Tarzan mõttesse vajunult lävel seisis, astus d'Ar-nauld hurtsikusse. Ta nägi. et siin oli tunduvalt rohkem asju kui varem. Paljud neist olid siia toodud ristlejalt: väliköök, toidunõud, püss ja arvukalt padruneid, konservid, tekk. kaks tooli, koiku, mõni raamat ja ajakirjad, enamasti ameerika omad.

140

«Nad kavatsevad tagasi tulla.» mõtles dArnauld.

Ta astus laua juurde ja nägi seal kahte kirja, mis olid adresseeritud Tarzanile ahvide sugukonnast.

Üks oli kirjutatud meesterahva kindla käekirjaga. Teine, naisterahva käekirjaga kirjutatud kiri oli kinnises ümbrikus.

«Siin on teile kaks läkitust, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld ukse poole pöördudes, kuid tema teekaaslane oli lahkunud.

D'Arnauld läks ukse juurde ja vaatas välja. Tarzanit polnud kusagil näha. D'Arnauld hõikas teda valjusti, kuid vastust ei saanud.

«Mon dieu.» hüüatas d'Arnauld, «ta jättis mu maha! Ma tunnen seda. Ta läks džunglisse tagasi ja jättis mu siia üksi.»

Ja siis meenus talle tühja hurtsikusse sisenenud Tarzani piik. Selline pilk on haavatud hirvel, kellele kütt nii lustlikul meelel pihta on saanud.

Tarzanile anti ränk hoop. D'Arnauld'le oli see nüüd selge, aga — mispärast? Ta ei suutnud seda mõista.

Prantslane vaatas enda ümber. Üksindus ja hirm hakkasid mõjuma tema närvidele, mis juba niigi olid piinadest ja haigusest nõrgestatud

Olla jäetud siia täiesti üksinda, kõrvuti hirmuäratava džungliga, mitte iialgi kuulda inimhäält, näha inimese, nägu, ja seda kõike lakkamatus hirmus metsloomade ja veelgi kohutavamate metsinimeste ees — ja hukkuda üksinduses ning lootusetuses! See oli õudne!

Aga kaugel ida pool tormas ahvide leidlaps Tarzan okste keskmisel terrassil tagasi oma sugukonna juurde. Iialgi polnud ta liikunud nii arutult kiirustades kui praegu. Tarzan tundis, et ta põgeneb iseenda eest, et hirmunud orava na metsas kihutades püüab ta pääseda omaenda mõtete eest. Ent kui kiiresti ta ka ei tormanud, ei jäänud mõtted temast maha.

Tarzan lendas üle emalõvi nõtke keha. Lõvi liikus vastassuunas — temast mahajäetud hurtsiku poole.

Mida võinuks d'Arnauld lõvi vastu ette võtta? Mida ta teeb, kui talle tungib kallale gorilla Bolgani? Või lõvi Numa või julm Shita?

Tarzan katkestas oma põgenemise.

«Kes sa oled, Tarzan?» küsis ta kõvasti. «Ahv või inimene? Kui sa oled ahv, siis tee nii, nagu teevad ahvid, jättes ühe endi hulgast džunglisse surema. Kui sa oled aga inimene, siis mine tagasi, et kaitsta oma liigikaaslast. Sa ei tohi omade seast ühe eest ära joosta selle pärast, et teine sinu juurest ära jooksis.»

D'Arnauld pani ukse kõvasti kinni. Ta oli väga närviline. Isegi vaprad inimesed — aga d'Arnauld oli vapper — kardavad mõnikord üksindust.

Ta laadis ühe püssidest ja asetas selle enda lähedusse. Siis astus ta puldi juurde ja võttis Tarzanile adresseeritud lahtise ümbriku. Ehk sisaldas see teavet, et laevad lahkusid

141

lahest üksnes ajutiselt? Ta tundis, et ei patusta eetika vastu, kui kirja läbi loeb. ja niisiis võttis ta selle ümbrikust välja ja hakkas lugema:

'Tarzanile ahvide sugukonnani. Täname teid selle eest, ei kasutasime teie hurtsikul, ja oleme kurvad, et jätsite meid il ma meeleheast teid näha ja isiklikult tänada. Me ei rikkunud siin midagi ning jätsime palju asju teie mugavuse ja turvalisuse jaoks teie üksildasse kodusse.

Kui te tunnete kummalist valget inimest, kes nii mitu korda päästis meie elu ja lõi meile süüa. ja kui te temaga läbi käite, siis tänage teda meie poolt tema heatahtlikkuse eest meie vastu.

Me lahkume tunni aja pärast, et mitte kunagi enam lagasi tulla, kuid me tahaksime, et teie ja teine meie sõber džunglis leaksile, et me oleme teile utali tänulikud kõige eest, mida te tegite võõramaalaste' heaks, ka suutnuksime me palju paremini tänada teid mõlemaid, kui te ainult andnuks meile selleks soodsat võimalust.

Lugupidamisega William Cecil Clayton.»

««Et mitte kunagi enam tagasi tulla».» kordas d'Arnauld ja viskus kummuli koikule.

Tunni aja pärast kargas ta üles ja jäi kuulatama. Ukse taga oli keegi, kes püüdis sisse tulla.

D'Arnauld haaras laetud püssi ja sihtis ust. Juba hämardus, ja hurtsikus oli väga pime. aga ta nägi. et ukselink liikus.

Ta tundis, kuidas tal juuksed peas püsti tõusid.

Uks lükati ettevaatlikult paokile ja kitsa prao vahelt võis näha kedagi ukse taga seismas. D'Arnauld suunas läikivmusta püssitoru ukseprakku — ja vajutas päästikule.

XXIV. Kadunud aare

Kui ekspeditsioon pärast edutuid katseid päästa d'Arnauld oli tagasi jõudnud, avaldas kapten Duphrain soovi võimalikult kiiresti ära sõita. Sellega olid kõik päri, välja arvatud Jane Porter.

«Ei.» ütles ta resoluutselt kapten Duphrainile, «mina ei sõida ja ka teie ei peaks seda tegema. Džunglisse jäi kaks meie sõpra, kes tulevad sealt lootuses, et neid siin ooda-takse. Üks neist on teie ohvitser, teine aga metsinimene, kes on päästnud minu isa ekspeditsiooni iga liikme elu. Kahe päeva eest jättis ta minuga džungli serval hüvasti, et, nagu ta ise arvas, appi rutata minu isale ja mr. Claytonile, ja jäi sinna, et päästa leitnant d'Arnauld'd. Võite selles kindel olla! Hilinenuks tema abi leitnandile, olnuks ta juba ammugi siin. See fakt, et ta pole seda teinud, on mulle kõige kindlam tõend, et leitnant d'Arnauld on kas haavatud ja tal läheb temaga aega, või pidi ta otsima tema röövijaid kaugemal asulast, mida ründasid teie madrused.»

142

«Kuid vaese dArnauld' munder ja temale kuulunud esemed leiti just sellest asulast, miss Porter,» väitis kapten, «ja pärismaalased olid väga ärritatud, kui neid küsitleti valge inimese käekäigu kohta.»

«Jah. kapten, kuid nad ei tunnistanud, et ta on tapetud! Mis aga tema rõivastesse ja asjadesse puutub, mis siis sellest? Ka nendest vaestest neegritest märksa tsiviliseeritumad rahvad võtavad oma vangidelt ära kõik väärtusliku, kavatsevad nad siis neid tappa või mitte. Isegi minu kodumaal Lõunas riisusid sõdurid nii elavaid kui ka surnuid. Ma olen valmis möönma, et see on väga tähtis kaudne, kuid mitte veel usutav tõend!»

«Võimalik, et teie metsinimene sattus ka ise metslaste kätte vangi või nad tapsid ta.» arvas kapten.

Neiu puhkes naerma.

«Teie ei tunne teda!» väitis ta. tundes kerget uhkuseväri-nat läbimas kõiki oma närve ja mõeldes, et ta räägib sellest, kes kuulub talle.

«Vahest tasuks seda teie üliinimest tõepoolest oodata.» lausus kapten naerdes, «ma sooviksin väga teda näha.»

«Sellisel juhul oodake teda. mu armas kapten,» surus neiu oma tahtmist peale. «Mina jään igatahes siia!»

Prantslane poleks jõudnud ära imestada, suutnuks la mõista tütarlapse sõnade tõelist tähendust.

Nad tulid sel kombel vesteldes kaldalt hurtsiku poole ja ühinesid nüüd väikese salkkonnaga, kes hurtsiku juures suure puu varjus välitoolidel istus.

Siin olid professor Porter, mr. Fillander ja Clayton leitnant Charpantier'ga ja kahe oma ohvitserist sõbraga ning siin käis ringi ka Esmeralda, kes vahetevahel oma märkusi sekka poetas. Kui ülemus nende juurde jõudis, tõusid ohvitserid püsti ja andsid au. Clayton aga pakkus Jane Porterile oma välitooli.

«Me arutasime just vaese Pauli saatust,» sõnas kapten Duphrain.

«Miss Porter püsib kindlalt arvamusel, et meil pole otseseid usutavaid tõendeid tema surma kohta, ja neid meil tõepoolest ei ole. Teiselt poolt kinnitab miss Porter, et meie kõikvõimsa džunglisõbra pikaajaline äraolek tähendab seda. et d'Arnauld vajab veel tema abi kas siis sellepärast, et ta on haavatud või seetõttu, et viibib ikka veel vangis pärismaalaste ühes kaugemas asulas.»

«Siin aga arvati,» teatas leitnant Charpantier, «et võib olla oli metsinimene meie rühmale kallaletunginud musta nahaliste suguharu liige ja ta ruttas neile appi.»

Jane Porter heitis kärme pilgu Claytonile.

«On täielik alus uskuda selle tõenäosusse.» sõnas professor Porter.

«Ma ei ole teiega nõus,» väitis mr. Fillander. «Tal olid kõik võimalused meile isiklikult kahju teha või siis meie vastu oma suguharu tuua. Selle asemel ei loobunud ta kordagi kogu m,eie pikaajalise siinviibimise jooksul meie kaits

ja ja varustaja osast.»

«See on tõsi,» sekkus Clayton, «ometi ei tohi me kahe silma vahele jätta tõsiasja, et sadu miile ümberringi on ainsad inimolevused üksnes metsikud kannibalid, välja arvatud tema. Ta oli relvastatud täpselt niisamuti nagu nemad, see aga eeldab nendega mingite alaliste suhete hoidmist. Iseenesest juba see, et ta on ainuke valge võibolla tuhandete mustanahaliste hulgas, viitab sellele, et vaevalt võisid need suhted olla midagi muud kui ainult sõbralikud.»

«Jaa, kui nii, siis on muidugi tõenäoline, et tal olid nendega sidemed,» tähendas kapten. «Võimalik, et ta on ise selle suguharu liige.»

«Või et ta on küllalt kaua elanud metsikute džungli-asukate — kiskjate ja metsinimeste hulgas,» lisas üks ohvitseridest, «et saada osavaks laskmises, küttimises ja aafrika relvade käsitsemises,»

«Ärge mõõtke teda oma mõõdupuuga,» lausus Jane Porter. «Keskpärane valge inimene, nagu ükskõik kes teie hulgast — vabandage, ma väljendusin kohmakalt —, õigemini valge inimene, kes kehaliselt ja vaimselt keskpärasest kõrgemal seisab, ei suudaks ilmaski elada terve aasta üksinda ja paljana selles troopilises džunglis. kinnitan seda teile!

Kuid see inimene üksnes ei ületa keskpärast valget inimest jõus ja osavuses, vaid on isegi meie treenitud atleetidest ja jõumeestest üle sedavõrd, kuivõrd nemad on üle äsja sündinud lapsukesest, kuna lahingus on ta oma vapruse ja raevu poolest võrdväärne metsloomaga.»

«Kahtlemata on ta saanud endale ustava kaitsja, miss Porteri,» sõnas kapten Duphrain naerdes. «Olen kindel, et igaüks siin meie hulgast oleks meelsasti nõus sada korda surmale vastu minema, et pälvida niivõrd ustava ja hurmava kaitsja kiitusest kas või pool...»

«Teie ei imestaks sugugi, et ma teda kaitsen,» lausus tütarlaps, «kui te oleksite näinud teda nii. nagu nägin mina — tohutu suure karvase metsloomaga minu pärast võitlemas. Ta viskus selle koletise peale, nagu võinuks härg viskuda väeti rauga peale, vähimagi kahtluse või hirmu märgita. Kui te seda oleksite näinud, arvaksite teiegi, et ta on üliinimene. Kui oleksite näinud tema pruuni naha all paisuvaid võimsaid muskleid, kui oleksite näinud, kuidas ta hirmuäratavaid kihvu tagasi tõrjus, siis peaksite teiegi teda võitmatuks. Ja kui olnuksite selle tunnistaja, kui rüütellikult ta käitus minuga, võhivõõra tütarlapsega, siis tunneksite tema vastu samasugust piiritut usaldust, nagu tunnen mina.»

«Te olete oma kohtuasja võitnud, hurmav advokaat!» hüüdis kapten.

«Kohus mõistab kohtualuse õigeks ja ristleja jääb paigale veel mõneks päevaks, et anda talle võimalus tagasi tulla ja tänada imekaunist Norciat.»

«Jumala pärast!» karjatas Ermeralda. «Kas teie, mu

144

silmatera, tahate öelda, et jääte veel siia, sellele metsloomade ja inimsööjate maale, kui meil on hea võimalus siit minema pääseda? Ärge mulle seda rääkige, mu õieke!»

«Esmeralda!» noomis Jane Porter. «Kas sul häbi ei ole? Kas siis niimoodi näitad sa üles oma tänulikkust selle inimese vastu? Ta päästis ju kahel korral sinu elu!»

«Oige. miss Porter, kõik on õige, mis te räägite, aga uskuge mind, see džunglidžentelmen ei päästnud meid sugugi selleks, et me siia jääksime! Ta päästis meid selleks, et võiksime siit ära sõita. Ma arvan, et ta oleks kole vihane, kui saaks teada, et oleme peast niivõrd segaseks läinud, et jäime siia veel pärast seda, kui ta meid lahkuda aitas. Ja mina juba lootsin, et mul ei tule enam selles geoloogiaaias magada ega kuulata seda jõledat lärmi, mis algab džunglis, kui pimedaks läheb.»

.«Ma ei mõista teid sugugi hukka, Esmeralda.» sõnus Clayton. «Tabasite otse märki, öeldes «jõle» lärm. Ma pole kunagi leidnud selleks sobivat väljendit, see aga. kas teate, on väga tabav: just nimelt «jõle» lärm.»

«Siis oleks teil Esmeraldaga kõige parem ristlejale kolida ja seal elada,» sõnas Jane Porter pilkavalt. «Mis te siis oleksite öelnud, kui teil oleks tulnud kogu elu elada džunglis. nagu on elanud meie metsinimene?»

«Kardan, et minust poleks- kaugeltki saanud hiilgavat metsinimese näidist.» hakkas Clayton kibedalt naerma. «Sellest öisest lärmist tõusevad mul juuksed püsti. Ma saan aru, et peaksin säärast ülestunnistust häbenema, kuid see on tõsi.»

«Ei tea,» lausus leitnant Charpantier. «Ma pole kunagi eriti palju mõelnud hirmust ja sellist liiki asjadest, ega ole kunagi püüdnud selgusele saada, olen ma argpüks või vapper inimene. Kuid sel ööl, kui vaene d'Arnauld vangi võeti ja džunglis tõusis lärm, mis meie peale langes, hakkasin mõtlema, et olen tõepoolest argpüks. Mind ei

kohutanud niivõrd kiskjate lorin, kuivõrd need hiilivad sahinad, mida te ootamatult enda kõrval kuulete ja seejärel nende kordumist ootate — peaaegu kuulmatult liikuva hiiglasliku keha sõnulseletamatud hääled ja teadmine, et teil pole aimu, kui ligidal see on ja kas ta selle ajaga, mil te teda enam ei kuulnud, teile veelgi lähemale ei roomanud. Just need sahinad ja silmad ...

Mon dieu! Ma näen nüüd pimeduses alati neid silmi, silmi, mida sa näed või ei näe, kuid tunned; ah, see on kõige jubedam...»

Kõik jäid hetkeks vait, siis hakkas rääkima Jane Porter.

«Ja tema on seal!» sõnas ta õudusest vaikseks jäänud häälega. «Need hiilgavad silmad seiravad öösel teda ja teie kaaslast leitnant d'Arnauld'd. Kas te tõesti suudate neid hüljata, džentelmenid, osutamata neile äärmisel juhul pas-siivsetki abi, ristlejat veel mõneks päevaks kohale jättes?»

«Oota, laps, oota,» lausus professor Porter. «Kapten Duphrain on nõus jääma, mina aga omalt poolt olen samuti

nõus nagu alati, kui tegemist on sinu lapselikele kapriisidele alistumisega!»

«Võiksime kasutada homset päeva aardekirstu laevale toimetamiseks.» ütles mr. Fillander.

«Täiesti õige, täiesti õige, mr. Fillander, mul oli see juba peaaegu meelest läinud!» hüüatas professor Porter. «Kapten Duphrain annab ehk meile abiks mõne madruse ja ühe vangi «Arrow'lt», kes juhatab kätte kirstu asukoha.»

«Muidugi, armas professor, oleme kõik teie teenistuses,» vastas kapten.

Niisiis lepiti kokku, et järgmisel hommikul võtab leitnant Charpantier kümnemehelise rühma ning saatjana ühe mässulise «Arrow'lt» ja nad kaevavad aarde välja, ristleja aga seisab väikeses abajas veel terve nädala. Selle tähtaja möödumisel võib arvata, et d'Arnauld on tõepoolest surnud, metsinimene ei taha aga tagasi tulla, kuni nad siin on, ja siis lahkuvad mõlemad laevad koos ekspeditsiooniga.

Professor Porter ei läinud järgmisel hommikul aardeotsijaid saatma, kuid nähes neid keskpäeva paiku tühjade kätega tagasi tulemas, tõttas neile kiiruga vastu, Tema tavaline hajameelne murelikkus oli täielikult kadunud ning asendunud närvilisuse ja erutusega.

«Kus aare on?» karjus ta Claytonile juba saja jala kau guselt.

Clayton raputas pead. .

«Kadunud,» ütles ta lähemale tulles.

«Kadunud? Seda ei saa olla. Kes võis selle ära võtta?» hüüatas professor Porter.

«Seda teab ainult jumal, professor... vastas Clayton. «Me võinuksime arvata, et meie saatja näitas meile kätte vale koha, aga kui ta nägi, et tapetud Snipesi keha alt oli kirst kadunud, oli tema hämmastus ja hirm liiga ehtne, et olla teeseldud. Ja pealegi oli keha alla midagi tõepoolest mae tud, sest seal oli koheval mulda täisaetud auk.»

«Kes võis küll aarde ära võtta?» kordas professor.

«Muidugi võiks kahtlus langeda ristleja madrustele,» sõnas leitnant Charpantier. «Kuid nooremleitnant Javier kinnitab, et meeskonnast pole keegi kaldaluba saanud ja et sellest ajast saadik, kui me siin ankrus seisame, pole keegi neist kaldal käinud teisiti kui ohvitseri juhtimisel. Ma ei arvanudki, et hakkate meie madruseid kahtlustama, kuul olen väga rõõmus, et niisuguse kahtlustuse täielik alusetus on tõestatud,» lõpetas ta.

«Mulle pole kunagi pähe tulnud mõtet kahtlustada inimesi, kellele me nii palju tänu võlgneme,» väitis professor Porter armastusväärselt. «Pigem kahtlustaksin ma oma armast Claytonit või mr. Fillanderit.»

Prantslased - nii ohvitserid kui ka madrused munele-sid. Oli selge, et need sõnad kergendasid nende südant.

«Aare on kadunud juba mõne aja eest.» jätkas Clayton «Kui me laiba välja võtsime, siis lagunes ta ära, see aga

146

kinnitab, et aarde äraviija tegi seda veel siis, kui laip oli värske, sest lahtikaevamisel oli ta terve.»

«Röövijaid pidi olema küll kenakesti,» lausus nende juurde astunud Jane Porter. «Te ju mäletate, et kirstu kandmiseks läks vaja nelja meest.»

«Jupiteri nimel.» hüüatas Clayton, «see on õige! Arvatavasti tegid seda mustanahalised. Küllap keegi neist nägi. kuidas madrused kirstu matsid, tuli seejärel koos abilistega tagasi ja nad viisid kirstu ära.»

«Need arutlused ei vii kuhugi,» nentis professor Porter kurvalt.

«Kirst on kadunud. Me ei näe seda enam iialgi, samuti nagu ka aaret, mis seal sees on.»

Ainsana mõistis üksnes Jane Porter, mida see kaotus tema isale tähendas, kuid keegi ei teadnud, mida see tähendas talle endale.

Kuue päeva pärast teatas kapten Duphrain. et merele-minek on määratud järgmisele hommikule.

Jane Porter oleks palunud tähtaega pikendada, kui ta juba ise poleks hakanud arvama, et tema metskallim ei tule enam tagasi.

Iseenda kiuste hakkasid teda piinama kahtlused ja hirm. Nende erapooletute prantsuse ohvitseride põhjenduste arukus mõjus tema tahtest hoolimata ka tema veendumusele.

Et ta on kannibal, seda ei suutnud Jane kuidagi uskuda, kuid lõppude lõpuks hakkas ta pidama võimalikuks, et ta on mõnda metslaste suguharusse vastuvõetud liige. Et ta surnud oleks, sellise mõtte neiu välistas. Võimatu oli kujutleda. et see täiuslik keha, tulvil võidutsevat elu, võinuks lakata eksisteerimast.

Niisuguseid mõtteid mõlgutades hakkas Jane Porter tahtmatult pikkamisi teiste mõju alla sattuma.

Kui ta metslaste suguharusse kuulub, siis or tal arvatavasti ka metslasest naine või ehk terve tosin naisi ja metsikuid segaverelisi lapsi. Tütarlaps värahtas. ja kui talle teatati, et ristleja lahkub hommikul, oli ta peaaegu rõõmus. Sellest hoolimata andis just tema mõtte jätta hurtsikusse relvi, padruneid, moona ja palju mitmesuguseid esemeid nagu kellegi tabamatu isiku jaoks, kes nimetas end Tar-zaniks ahvide sugukonnast, ja d'Arnauld' jaoks, kui ta veel elus on ja hurtsikusse jõuab. Tegelikult ta aga lootis, et need asjad jäävad teroa metsjumalale, isegi kui ta oleks lihtsurelik.

Ja viimasel hetkel jättis ta temale veel sõnumi, tehes selle edasiandmise ülesandeks Tarzanile.

Jane lahkus hurtsikust viimasena; ta tuli mingil tühisel ettekäändel sinna tagasi pärast seda, kui kõik teised olid paadi juurde läinud.

Ta langes põlvili aseme ette, kus oli veetnud nii palju öid, saatis taeva poole palve oma ürginimese heakäekäigu eest. surus tugevasti huultele ta medaljoni ja sosistas:

«Ma armastan sind ja usaldan sind! Ja kui ma ka ei

147

usaldaks, siis armastaksin sind ikkagi. Jumal halastae. hingele selle ülestunnistuse pärast! Tulnuksid sa minu juurde tagasi, poleks olnud teist lõppu, ma läinuksin sinu järel alatiseks džunglisse.»

XXV. Maailma otsas

Kui dArnauld oli tulistanud, paiskus uks pärani lahti ja mingisugune inimkogu varises täies pikkuses hurtsiku põrandale kummuli.

Kabuhirmust haaratud prantslane pidi lamajat veel teist korda tulistama, kui nägi järsku, et see on valge. Veel üks hetk ja d'Arnauld taipas: ta oli maha lasknud oma sõbra, oma kaitsja. Tarzani ahvide sugukonnast!

Piinarikka ahastushüüdega sööstis d'Arnauld ahvinimese juurde. Laskunud põlvili, tõstis ta mustajuukselise pea üles ja surus oma rinna vastu. Tarzanit valjusti nimepidi hüüdes. Vastust ei tulnud. Siis surus ta kõrva tema rinnale Rõõmuga kuulis ta, et süda lööb ühtlaselt ja kindlalt. Hoolikalt tõstis ta Tarzani üles ja asetas koikule, siis aga lukustas ja kuhjas kinni ukse, süütas lambi ja vaatas üle haava. Kuul oli Tarzanil vaid kergelt pead riivanud. Haav oli tühine, ehkki väljanägemiselt hirmus, kuid koljumurru tundemärke ei olnud.

D'Arnauld hingas kergendatult ja hakkas oma sõbra näolt verd maha pesema.

Varsti tõi külm vesi Tarzani meelemärkusele ja avanud silmad, vaatas ta imestusega d'Arnauld'le otsa.

Viimane tegi haavale lõuenditükikestest sideme ja nähes, et Tarzan tuli teadvusele, kirjutas ta kirja ning andis selle ahvinimesele. Selles läkituses selgitas d'Arnauld kohutavat viga, mille ta oli teinud, ja rääkis, kui õnnelik ta on. ei haav pole kuigi tõsine.

Tarzan luges kirja läbi, istus koiku servale ja hakkas naerma.

«Sellest pole midagi,» ütles ta prantsuse keeles. Et aga sõnadevaru oli ammendatud, siis ta kirjutas:

«Kui te oleksite näinud, mida Bolgani, Kerchak ja Terkoz minuga tegid, enne kui ma nad tapsin, siis te naeraksite nii nii väikese kriimustuse üle.»

D'Arnauld andis Tarzanile mõlemad tema nimele jäetud kirjad.

Tarzan luges esimest kurval ilmel. Teist aga keerutas ta tükk aega igatpidi käes, teadmata, kuidas seda avada. Siiani polnud Tarzan näinud ühtegi kinnikleebitud ümbrikut.

D'Arnauld jälgis teda ja mõistis, et Tarzani viis segadusse ümbrik. Et täiskasvanud valgele inimesele võis ümbrik olla mõistatus, see tundus olevat nii kummaline. D’Arnauld avas ümbriku ja ulatas kirja Tarzanile.

Ahvinimene võttis välitoolil istet, pani täiskirjutatud le-

hed enda ette laiali ja luges:

Tarzanile ahvide sugukonnast. Enne kui ma ära sõidan, lubage mul ühendada oma tänu mr. Claytoni tänuga selle eest, ei Te nii armastusväärselt lubasite meil kasutada oma hurtsikut.

Meil on väga kahju, et Te ei tulnudki meiega tutvuma. Oleksime olnud väga rõõmsad, kui oleksime saanud koos istuda ja tänada peremeest!

On veel üks teine, keda ma samuti tahaksin tänada, kuid la ei tulnud tagasi, ehkki ma ei suuda uskuda, et ta on on surnud.

Tema nime ma ei tea. Ta on suur valge hiiglane, kes kandis rinnal briljantmedaljoni. Kui tunnete teda ja oskate tema keelt, öelge talle edasi minu tänu ja see, et ma ootasin seitse päeva tema tagasitulekut. Öelge talle veel, et ma elan Ameerikas Baltimore’i linnas. Seal on ta alati oodatud külaline, kui ta soovib mind vaatama tulla.

Ma leidsin kirja, mille Te mulle kirjutasite. See lebas hurtsiku lähedal puu all lehtede vahel. Ma ei mõista, kuidas te mind armastama hakkasite, kui Te pole minuga kunagi rääkinud? Kui see tõsi on, siis kurvastab see mind väga, sest olen oma südame andnud teisele.

Kuid teadke, et ma jään alati Teie sõbraks.

Jane Porter».
Tarzan istus peaaegu terve tunni, pilk maas. Kirjadest selgus talle, et nad ei teadnud, et tema ja Tarzan on üks ja seesama inimene «Olen oma südame andnud teisele.» kordas ta omaette ikka ja jälle.
Tähendab. Jane ei armasta teda! Kuidas võis ta armastust teeselda ja teda nii kõrgele lootuse harjale tõsta ainuüksi selleks, et teda siis ahastuse kuristikku heita?
Ehk tähendasid ta suudlused ainult sõprust? Mida võib teada tema, kes inimeste tavasid üleüldse ei tunne?
Ootamatult tõusis ta püsti, soovis d'Arnauld'le head ööd, nagu viimane oli talle õpetanud, ja viskus sõnajaUüd \<l asemele, kus oli maganud Jane Porter.
D'Arnauld puhus lambi ära ja heitis samuti pikali.
Terve nädala nad peaaegu ei teinudki muud kui puhkasid ja d'Arnauld õpetas Tarzanile prantsuse keelt. Nädala lõpuks said nad juba kuidagiviisi kõnelda.
Kord hilisõhtul, kui nad hurtsikus istusid ja magama heitma hakkasid, sööstis Tarzan d'Arnauld' juurde.
«Kus on Ameerika?» küsis ta.
D'Arnauld osutas loodesse.
«Mitu tuhat miili ookeani taga. Miks te seda küsite?»
«Ma tahan sinna minna.»
D'Arnauld raputas pead.
«See on võimatu, mu sõber,» sõnas ta.
Tarzan tõusis, astus ühe kapi juurde ja tuli sealt tagasi, käes narmendama loetud geograafiaraamat. Maailma kaardi lahti löönud, lausus ta:
«Ma pole sellest kunagi päris hästi aru saanud. Seletage

mulle, palun!»
D'Arnauld täitis ta soovi, öeldes, et sinine värv tähistab maakeral kogu vett. teist värvi laigud aga mandreid ja saari. Tarzan palus näidata nende praegust asukohta.
D'Arnauld tegi seda.
«Nüüd aga näidake, kus on Ameerika,» ütles Tarzan.
Ja kui d'Arnauld oli sõrmega Põhja-Ameerikat puudutanud, naeratas Tarzan, pani lehekülje peale peopesa ja mõõtis sellega kahe mandri vahel asuvat Atlandi ookeani.
«Näete, see polegi kaugel, minu käsi on laiem!»
D'Arnauld pahvatas naerma. Kuidas küll sellele inimesele selgeks teha?
Ta võttis pliiatsi ja tegi Aafrika rannikule tillukese täpi.
«See väike märk siin kaardil,» lausus ta, «on palju kordi suurem kui teie hurtsik maakeral. Kas te nüüd näete, kui kaugel see on?»
Tarzan vajus mõttesse.
«Kas Aafrikas elab valgeid inimesi?»
«Elab küll.»
«Kus elavad kõige lähemad?»
D'Arnauld näitas kaardil neist põhja pool asuvat täpikest.
«Nii lähedal?» küsis Tarzan imestades.
«Jah,» vastas d'Arnauld, «kuid see pole sugugi lähedal.»
«Kas neil on suuri laevu, et üle ookeani sõita?»
«On.»
«Me läheme sinna homme,» teatas Tarzan. D'Arnauld naeratas ja vangutas pead.
«See on liiga kaugel! Me oleme ammu surnud, enne kui sinna jõuame.»
«Kas te tahate alatiseks siia jääda?» küsis Tarzan
«Oo, ei,» vastas d'Arnauld.

«Noh, siis hakkame homme liikuma. Mulle ei meeldi siin enam. Olen valmis pigem surema, kui siia jääma.»

«Olgu,» vastas d'Arnauld õlgu kehitades. «Ei tea, mu sõber, kuid minagi ütlen, et eelistaksin surra kui siin elada. Kui te lahkute, tulen ka mina teiega kaasa.»

«See on siis otsustatud,» lausus Tarzan. «Homme sõidan ma Ameerikasse.»

«Kuidas te ilma rahata Ameerikasse sõidate?» küsis d'Arnauld.

«Mis asi see raha on?» imestas Tarzan. ,

Läks vaja küllaltki palju aega, et ta kas või ähmaselt seda mõistma hakkaks.

«Kuidas inimesed raha saavad?» küsis ta viimaks.

«Nad teenivad seda.»

«Väga hea. Mina hakkan ka teenima.»

«Ei, mu sõber,» väitis d'Arnauld. «Raha pärast ei pruugi te muretseda ja teil pole vaja ka teenida. Mul jätkub seda küllalt kahele ja isegi kahekümnele, mul on raha palju rohkem, kui seda ühele inimesele vaja on. Ja kui me ükskord tsiviliseeritud maailma jõuame, saate ka teie endale

kõik, mida vaid ihaldate.»

Niisiis asusid nad järgmisel hommikul piki rannikut teele. Kumbki kandis püssi ja padruneid, samuti voodiriideid, veidi toidumoona ja köögitarbeid.

Viimased tundusid Tarzanile täiesti kasutuna ja ta viskas oma jao minema.

«Kuid te peate õppima sööma keedetud toitu, mu sõber,» manitses teda d'Arnauld. «Mitte ükski tsiviliseeritud inimene ei söö toorest liha!»

«Küll mul siis aega õppida on, kui ma tsivilisatsiooni jõuan. Mulle need asjad ei meeldi, nad rikuvad ära liha hea maitse.»

Terve kuu läksid nad põhja poole, kord leides endale rikkalikult toitu, kord aga päevade kaupa nälgides.

Nad ei näinud märkigi pärismaalastest ja ka metsloomad ei tülitanud neid. Üldiselt kujunes nende teekond erakordselt edukaks.

Tarzan aina puistas oma kaaslasele küsimusi ja tema teadmised täienesid kiiresti. D'Arnauld õpetas talle tsivilisatsiooni peensusi, isegi noa ja kahvli kasutamist. Kuid mõnikord viskas Tarzan need vastikustundega kõrvale, haaras tugevate päevitanud kätega toitu ja rebis seda purihammastega nagu metsloom.

Siis d'Arnauld pahandas ja ütles:

«Teie ei tohi süüa nagu loom, Tarzan, kui ma iga hinna eest teist džentelmeni teha tahan. Mon dicu! Džentelmenid nii ei tee, see on lihtsalt kohutav!»

Tarzan naeratas piinlikkust tundes ning võttis uuesti noa ja kahvli kätte, kuid oma hinges ta vihkas neid.

Teel rääkis ta d'Arnauld'le suurest kirstust, sellest, kuidas madrused olid kirstu maha matnud, tema aga selle välja kaevanud, ahvide kooskäimise kohta viinud ja seal uuesti maha matnud.

«Arvatavasti on see professor Porteri aardekirst,» taipas dArnauld. «See on väga ja väga halb, kuid teie ju loomulikult ei teadnud.»

Alles nüüd meenus Tarzanile Jane Porteri kiri, mille ta oli kirjutanud oma sõbratarile ja mille Tarzan oli näpanud samal päeval, mil tulnukad end tema hurtsikus olid sisse seadnud. Nüüd sai ta ka kirjast aru, teadis, mis kirstus oli ja mida see Jane Porterile tähendas.

«Homme läheme tagasi kirstu järele,» teatas ta d'Arnauld' poole pöördudes.

«Tagasi?» hüüatas d'Arnauld. «Kuid, mu kallis, me oleme juba kolm nädalat teel olnud, ja aarde juurde jõudmiseks tuleb meil kulutada veel kolm nädalat. Pealegi

kirstu tohutu kaalu juures, mille kandmiseks läks vaja nelja madrust, kulub mitu kuud, enne kui me jälle siia jõuame.»

«Kuid seda on vaja, mu sõber,» nõudis Tarzan kangekaelselt. «Teie minge edasi tsivilisatsiooni poole, mina aga lähen tagasi aarde järele, Üksinda saan ma liikuda palju kiiremini.»

151

«Mul on parem plaan, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld. «Läheme koos lähima asulani. Seal otsime endale aerupaadi ja pöördume aarde järele meritsi piki rannikut, nii on seda märksa hõlpsam kohale toimetada. See on kiirem ning ohutum ega sunni meid teineteisest lahkuma. Mis te mu plaanist arvate, Tarzan?»

«Tehtud!» lausus Tarzan. «Aare on omal kohal, millal me selle järele ka ei läheks. Ja kuigi ma võinuksin seal üksinda ära käia ja kuu või kahe pärast teile järele jõuda, olen ma teie pärast palju rahulikum, teades, et te pole teel üksi. Kui ma näen, d'Arnauld. kui abitu te olete, siis imestan sageli, kuidas inimsugu on suutnud vältida oma hukku kõigi nende sajandite jooksul, millest te mulle rääkinud olete. Juba lõvid üksi võinuks hävitada tuhandeid teietaolisi.»

D'Arnauld puhkes naerma:

«Teie arvamus oma soo kohta paraneb oluliselt, kui näete tema armeesid ja laevastikke, määratu suuri linnu ja võimsaid mehaanilisi seadeldisi. Siis taipate, et mitte musklid, vaid mõistus seab inimolendi võimsatest džunglilooma-dest kõrgemale. Muidugi pole üksik ja relvitu inimene jõu poolest suure kiskjaga võrdväärne, aga kui tuleb kokku kümme inimest, siis ühendavad nad metsikute vaenlaste vastu oma mõistuse ja musklid, samal ajal kui mõtlemis-võimetud loomad ei loo kunagi liitu inimeste vastu. Kui see nii poleks, Tarzan, kui kaua te siis oleksite selles metsikus džunglis elanud?»

«Teil on õigus, d'Arnauld,» kostis Tarzan. «Kui Kerchak tulnuks dam-dami ööl Tublatile appi, olnuks minuga lõpp. Kuid Kerchak ei osanud seda soodsat juhust kasutada! Isegi minu ema Cala ei suutnud plaani ette kavandada. Ta lihtsalt sõi nii palju, kui tal tarvis läks ja kui kõht oli tühi. Ta ei kogunud tagavara isegi siis, kui leidis rikkalikult toitu ajal, mil nälgisime. Ma mäletan, et ta pidas suureks rumaluseks koormata end rännakute ajal liigse toiduga, ehkki sõi meelsasti koos minuga, kui me teel olles juhuslikult süüa ei leidnud.»

«Te siis teadsite oma ema. Tarzan?» küsis d'Arnauld imestusega.

«Teadsin. Ta oli suur ilus ahv, kasvult minust suurem ja kaalus minust kaks korda rohkem.»

«Aga teie isa?» päris d'Arnauld.

«Teda ma ei teadnud. Cala rääkis, et ta oli valge ahv ja karvadeta nagu minagi. Nüüd ma tean, et arvatavasti oli ta valge inimene.»

Tükk aega uuris d'Arnauld üksisilmi oma teekaaslast.

«Tarzan,» lausus ta viimaks, «see pole võimalik, et ahv Cala oleks teie ema. Oleks see nii, oleksite pärinud kas või mõnegi ahvi tunnusjoone. Teil aga pole neid üldse. Te olete puhastverd inimene ja arvatavasti kõrge kultuuritasemega vanemate poeg. Kas teil tõesti pole kas või vähimaidki vihjeid oma mineviku kohta?»

«Ei mingisuguseid,» vastas Tarzan.

«Mitte mingisuguseid märkmeid hurtsikust, mis võiksid

152

selle endiste asukate elule valgust heita?»

«Ma lugesin kõik läbi. mis hurtsikus leidus, peale ühe väikese raamatu, mis. nagu ma nüüd tean, pole kirjutatud inglise, vaid ühes teises keeles. Võib-olla oskate teie seda lugeda.»

Tarzan tõi oma nooletupe põhjast lagedale väikese musta raamatu ja ulatas teekaaslasele. D'Arnauld vaatas tiitellehte.

«See on inglise aadliku John Claytoni, lord Graystoki päevik ja kirjutatud prantsuse keeles.» tähendas ta ja hakkas sedamaid lugema üle kahekümne aasta eest kirjutatud päevikut, mis andis edasi meile juba tuntud loo — John Claytoni ja tema naise Alice'i seikluste, kannatuste ja kibeduste loo üksikasju nende Inglismaalt ärasõidu päevast alates. Päevik lõppes tund aega enne seda. kui Kerchak Claytoni tappis.

D'Arnauld luges kõvasti. Aeg-ajalt ta hääl katkes ja ta pidi pausi tegema. Mis kohutav lootusetus neid ridu läbistas!

Ajuti silmitses ta Tareanit. Kuid ahvinimene kükitas liikumatult nagu raidkuju.

Alles maimukese nimetamisel muutus päeviku toon ja kadus ahastusenoot, mis oli päevikusse ilmunud pärast kahte kuud rannikul elamist. Nüüdsest sai päeviku toon mingi allasurutud õnne värvingu, mis avaldas aga veelgi rusuvamat muljet kui kõik muu.

Üks ülestähendusi kõlas peaaegu reipalt:

«Täna sai mu poiss kuus kuud vanaks. Ta islub Alice’i sules laua juures, mille laga ma kirjutan. See on õnnelik, terve, imekaunis laps.

Nii või leisili, isegi vastupidi igasugustele tõenäosustele kujutlen ma teda täiskasvanuna, kes suurilmas on asunud oma isu elujärjele ¡a noor John Ctayton loob Graystorki suguvõsale uut kuulsusi.

Ja otsekui selleks, et kinnitada mu prohvetlikkust oma allkirjaga, haaras ta mu sule oma väikesesse paksu rusikasse ja tillukeste lindiste sõrmedega vajutas leheküljele oma pitsati.»

Ja samal leheküljel oligi neli tillukest sõrmejälge ning pöidla välisserva jälg. nõrgad ja pooleldi määrdunud.

D'Arnauld lõpetas lugemise. Mõlemad istusid vaikides veel mitu minutit.

«öelge, Tarzan, mida te mõtlete?» küsis d'Arnauld. «Kas see väike raamat ei paljastanud teile teie päritolu saladust? Teie olete ju lord Graystock!»

Tarzani pea vajus longu.

«Raamatus räägitakse kogu aeg ühest lapsest,» vastas ta. «Tema tilluke luukere lamas hällis, kus ta ka tühja kõhtu nuttes suri. Ta lamas seal esimesest päevast alates, mil ma hurtsikusse astusin, kuni selle päevani, mil professor Porteri ekspeditsioon ta isa ja ema kõrvale hurtsiku seina äärde maha mattis. See oligi raamatus mainitud laps ja minu päritolu saladus ori veelgi tumedam kui varem, sest viimasel

153

ajal olen ma isegi palju mõelnud võimaluse üle, et see hurtsik oli minu sünnikoht. Ma arvan, et Cala rääkis tõtt,» lõpetas Tarzan nukralt.

D'Arnauld vangutas pead. Ta polnud selles veendunud ja tema peas tärkas otsus tõestada oma teooria õigsust, sest ta teadis võtit, mis võis saladuse avada.

Nätiala pärast jõudsid rändurid ootamatult metsast välja lagendikule.

Selle sügavuses kõrgus mitu hoonet, mida ümbritses tugev pistandtara. Hoonete ja tara vahel laius haritud põld, kus töötas rohkesti neegreid.

Nad seisatasid džungli serval. Tarzan oli juba valmis oma vibust mürginoolt teele saatma, kuid d'Arnauld haaras tal käest kinni.

«Mida te teete, Tarzan?» hüüatas ta.

«Nad püüavad meid surmata, kui märkavad meid,» kostis Tarzan. «Ma eelistan ise neid tappa.»

«Aga võib-olla on nad meie sõbrad,» väitis d'Arnauld.

«Need on mustad inimesed,» oli Tarzani ainus vastus. Ja ta pingutas taas vibunööri.

«Te ei tohi seda teha, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld. «Valged inimesed ilmaaegu ei tapa. Mon dieu, kui palju te peate veel õppima! Mul on kahju sellest tuisupeast, kes teid välja vihastab, mu metsik sõber, kui ma teid Pariisi viin. Mul on siis käed-jalad tööd täis, et teid giljotiinist päästa.»

Tarzan naeratas ja langetas vibu.

«Ma ei mõista, miks pean ma mustanahalisi tapma dzunglis ega tohi seda teha siin? Noh, aga kui lõvi Numa meile siin kallale hüppaks, kas ma peaksin siis talle ütlema: «Tere hommikut, musjöö Numa, kuidas käib madam Numa käsi?»»

«Oodake, kuni mustanahalised meile kallale tungivad,» väitis d'Arnauld, «ja laske siis. Ent senikaua, kui inimesed ei tõesta, et nad on meie vaenlased, ei maksa seda ka arvata.»

«Lähme siis,» ütles Tarzan, «lähme ja esitleme end neile, et nad ise meid tapaksid!» Ja püstipäi sammus ta põiki üle põllu ning troopikapäike kuldas oma kiirtega ta siledat tõmmut nahka.

Tema taga kõndis D'Arnauld, seljas Claytoni rõivad, mis viimane oli hurtsikusse maha jätnud pärast seda, kui ohvitserid ristlejalt olid teda viisakamate rõivastega varustanud.

Siis aga lõi üks mustanahalistest silmad üles, nägi Tarzanit ja tormas kisendades pistandtara poole.

Ühe hetkega täitus õhk põgenevate tööliste hirmukisast, enne aga, kui nad tarani jõudsid, ilmus selle tagant välja valge mefcs, püss käes, soovides teada saada segaduse põhjust.

See, mida ta enda ees nägi, sundis teda püssi palge tõstma, ja Tarzan ahvide sugukonnast saanuks teist korda tina maitsta, kui d'Arnauld poleks püssiga sihtivale mehele valjusti hüüdnud;

154

«Ärge tulistage! Oleme sõbrad!»

«Sel juhul seiske paigal!» kostis vastus.

«Pidage, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld. «Nad arvavad, et me oleme vaenlased.»

Tarzan seisatas, seejärel hakkasid nad koos d'Arnauld'ga pikkamisi lähenema valgele mehele, kes seisis värava juures. Viimane silmitses neid imestuse ja hämmeldusega.

«Mis inimesed te olete?» küsis ta prantsuse keeles.

«Valged inimesed,» vastas d'Arnauld. «Oleme kaua džunglis ekselnud.»

Siis langetas mees püssi ja tuli neile väljasirutatud käega vastu.

«Mina olen isa Constantine siinsest prantsuse misjoni-asutusest,» ütles ta, «ja mul on rõõm teid tervitada.»

«See siin on musjöö Tarzan, isa Constantine,» vastas d'Arnauld ahvinimesele osutades, ja kui vaimulik sirutas Tarzanile käe, lisas: «Ja mina olen Paul d'Arnauld prantsuse laevastikust.»

Isa Constantine surus kätt, mille Tarzan tema liigutust matkides talle vastu sirutas, ning silmitses kiirel ja läbitungival pilgul tema suurepärast kehaehitust ja kütkestavat nägu.

Ahvide leidlaps Tarzan oli astunud tsivilisatsiooni esimesele eelpostile.

Nad viibisid siin nädalapäevad ja äärmiselt tähelepanelik Tarzan õppis rohkesti inimeste kombeid. Sel ajal aga õmblesid mustad naised tema ja d'Arnauld' jaoks valged purjeriidest ülikonnad, et nad võiksid jätkata oma reisi viisakama väljanägemisega.

XXVI. Tsivilisatsiooni tasemel

Kuu aja pärast jõudsid nad laia jõe suudme juurde, kus paiknes väike grupp ehitisi. Tarzani silmad nägid siin rohkesti laevu ja taas täitis arvukas inimhulk metsiku džungliolendi ujedusega.

Vähehaaval harjus ta tsiviliseeritud asula arusaamatu lärmi ja veidrate kommetega ning keegi poleks võinud arvata, et see laitmatult valges ülikonnas nägus prantslane, kes naeris ja lobises nendest kõige lõbusamatega, alles kaks kuud tagasi kihutas ihualasti ürgsete puude lehestikus, tungis kallale ettevaatamatule ohvrile ja õgis seda toorelt!

Nüüd käsitses Tarzan niisama peenelt nagu d'Arnauld nuga ja kahvlit, mille ta kuu aega tagasi põlgusega kõrvale oli visanud.

Ta oli erakordselt andekas õpilane ja prantslane töötas visalt selle heaks, et kiiresti muuta ahvide leidlast Tarzanit maneeride ja kõne poolest täiuslikuks džentelmeniks.

«Jumal on loonud teid hingelt džentelmeniks, mu sõber,» rääkis d'Arnauld, «kuid on vaja, et see ilmneks ka teie välimuses.»

155

Niipea kui nad väikesesse sadamasse jõudsid, informeeris d'Arnauld telegraafi teel oma valitsust sellest, et ta on elus ning terve, ja palus kolmeks kuuks puhkust, mida talle ka võimaldati.

Ta telegrafeeris samuti oma pankureile raha saamise asjus Kuid mõlemat sõpra vihastas pealesunnitud tegevusetus mis vältas tervelt kuu aega, sest varem polnud võimalik aarde järele sõitmiseks laeva prahtida.

Nende mereäärses linnas viibimise ajal sai Tarzani isik mõningate juhtumite tõttu, mis talle endale näisid tühise lapsemänguna, nii valgete kui ka mustade imetlusobjektiks.

Kord terroriseeris tervet linna üks hiiglaslik neeger, kes oli end maani täis joonud. Oma õnnetuseks sattus ta hotelli verandale, kus parajasti viibis ka Tarzan.

Noaga vehkides ronis neeger laiast trepist üles ja tormas neljast mehest koosneva seltskonna kallale, kes laua ääres istus ja oma tavapärast absinti rüüpas.

Kõik neli andsid hirmukisaga jalgadele valu, ja siis märkas neeger Tarzanit. Röökides sööstis ta ahvinimese kallale ja sajad silmad pöördusid Tarzani poole, et tunnistada, kuidas hiiglaslik neeger vaese prantslase surnuks pussitab.

Tarzan võttis kallaletungi vastu väljakutsuva naeratusega, millega eelseisva võitluse rõõm iga kord ta huuli ehtis.

Kui neeger talle peale viskus, haarasid terasmusklid ülestõstetud noaga musta käe randmest kinni. Üks kiire jõupingutus — ja murtud luuga käsi jäi rippu.

Valust ja hämmastusest kainenes mustanahaline otsekohe. ja kui Tarzan rahulikult oma toolile laskus, tormas neeger läbilõikava kisaga tulistjalu oma asula poole.

Teisel korral istusid Tarzan ja d'Arnauld mõningate valgetega lõunalauas. Jutt läks lõvidele ja lõvi jahile.

Loomade kuninga vapruse suhtes läksid arvamused lahku: mõni kinnitas, et lõvi on viimane argpüks, ühel meelel oldi aga selles, et kui öösel laagri lähedal kostab džungli valitseja möirgamist, siis tunnevad nad end turvaliselt üksnes kiirlaskepüssi haarates.

D'Arnauld ja Tarzan olid varem kokku leppinud, et Tarzani minevik peab jääma saladuseks, ja keegi peale prantsuse ohvitseri ei teadnud Tarzani lähedasest tutvusest metsloomadega.

«Musjöö Tarzan pole veel oma arvamust avaldan tähendas üks vestluskaaslastest. «Inimene, kellele on palju antud kui temale ja kes, nagu ma kuulnud oleri nii Aafrikas teatud aja elanud, pidi nii või teisiti lõvidega kokku puutuma, eks ole?»

«Jah,» vastas Tarzan kuivalt. «Olen kokku puutunud niivõrd, et tean: teil kõigil on õigus, rääkides lõvidest keda teie kohanud olete. Kuid samavõrd edukalt võib mustanahaliste üle otsustada selle neegri järgi, kes siin eelmise niädalal märatses, või ühte arga eurooplast kohates umbropsu väita, et kõik valged on argpüksid. Alamate liikide hulgas džentelmenid, on niisama palju individuaalsusi kui meie

endi hulgas. Täna võite te kokku juhtuda rohkem kui ujeda lõviga ja ta põgeneb teie eest. Homme satute peale tema onule või isegi kaksikvennale ja teie sõbrad panevad imeks, miks te džunglist tagasi ei tule. Mina isiklikult arvan juba ette, et lõvi on julm, ja olen alati valvel.»

«Jahist oleks vähe mõnu,» väitis esimene vestluskaaslane, «kui kütt tunneks hirmu looma ees, kellele ta jahti peab!»

D'Arnauld naeratas. Tarzan, ja kardab!

«Ma ei taipa kuigi hästi, mida te tahate öelda sõnaga «hirm»,» lausus Tarzan. «Nagu lõvid, nii tunnevad ka erinevad inimesed hirmu erinevalt. Minule aga pakub jahil olles mõnu üksnes teadmine, et minu uluk on niisama ohtlik minule, kui ohtlik olen mina temale. Kui ma läheksin lõvi-jahile kahe kiirlaskepüssi, "kandja ja kahekümne ajajaga, siis ma arvaksin, et lõvil oleks liiga vähe šansse ja minu jahimõnu väheneks võrdeliselt minu turvalisuse suurenemisega.»

«Sellisel juhul jääb üle vaid arvata, et musjöö Tarzan eelistab lõvijahile minna ihualasti ja relvaks ainult nuga!» pahvatas naerma see, kes varem oli rääkinud. Tema toon oli heasüdamlik, kuid kerge sarkasmivarjundiga.

«Ja nööriga,» lisas Tarzan.

Just sel hetkel kostis kaugelt džunglist lõvi kumedat möirgamist. See oli kui väljakutse uljaspeale, kes söandaks temaga võitlema minna.

«Siin ongi teile paras juhus, musjöö Tarzan,» naeris prantslane.

«Ma pole näljane,» vastas Tarzan lihtsalt.

Kõik peale d'Arnauld' puhkesid naerma. Üksnes tema teadis, kuivõrd loogiline ja tõsine oli see ahvinimese nimetatud põhjus.

«Tunnistage üles, et nii nagu me kõik, nii kardaksite teiegi minna praegu džunglisse ihualasti, relvastatud ainult noa ja nööriga,» ütles naljahammas.

«Ei,» vastas talle Tarzan. «Kuid lollpea on see, kes sooritab teo vähimagi põhjuseta.»

«Viis tuhat franki — siin on teile põhjus,» lausus teine prantslane.

«Vean selle summa peale kihla, et te ei suuda džunglist tuua lõvi, pidades kinni teie mainitud tingimustest: olla ihualasti, varustatud noa ja nööriga.»

Tarzan vaatas d'Arnauld' poole ja noogutas nõusolevalt.

«Tehke panus kümnele tuhandele,» soovitas d'Arnauld.

«Hästi,» nõustus ta.

Tarzan tõusis püsti.

«Mul tuleb, oma rõivad asula servale jätta, et tänavail mitte alasti jalutada, kui ma enne koitu tagasi ei tule.»

«Kas te tõesti lähete kohe praegu?» hüüatas kihlveo algataja. «On ju pime!»

«Miks mitte?» küsis Tarzan. «Numa hulgub ringi öösiti, nii on kergem teda leida.»

«Ei,» teatas see, «Ma ei taha oma südametunnistusele

teie verd. Risk on ka siis küllalt suur, kui lähete päeval.»

«Ma lähen praegu!» väitis Tarzan ning läks oma tuppa, nuga ja nööri võtma.

Kõik teised saatsid teda džungli servani, kuhu väikesesse aita jättis ta oma rõivad.

Aga kui ta tahtis madalasse pimedasse tihnikusse astuda, püüdsid kõik tema meelt muuta ja see. kes kihla oli vedanud, käis kõige rohkem peale, et ta hullumeelsest kavatsusest loobuks.

«Ütleme, et te olete võitnud,» lausus ta, «ja kümme tuhat franki kuulub teile, kui te vaid loobute sellest arutust ettevõtmisest, mis tingimata lõpeb teie hukkumisega.»

Tarzan vaid naeris, ja hetke pärast neelas ta džungel.

Saatjad seisid mõne minuti vaikides ja läksid siis pikkamööda tagasi hotelli verandale.

Tarzan ei jõudnud veel õieti džunglisse siseneda, kui ta juba puude otsas oli ja juubeldava vabanemistundega okstel edasi kihutas.

See on vast elu! Ah, kuidas ta seda armastab! Tsivilisatsiooni kitsas ning piiratud keskkonnas, mida igast küljest rõhuvad kõikvõimalikud konventsionaalsused ja piirid, pole midagi sellesarnast. Isegi rõivad segasid ja olid ebamugavad.

Lõpuks ometi on ta vaba! Ta polnud seni mõistnudki, missugune vang ta oli kogu aeg olnud!

Kui lihtne oleks rannikule naasta ja pöörduda lõunasse oma džungli ja abaja ääres seisva hurtsiku juurde!

Vastu tuult liikudes haistis ta juba kaugelt Numa lõhna. Ja siis tabas ta terane kõrv pehmete käppade tuttava heli ning hiiglasuure karvase keha hõõrumise vastu madalaid põõsaid.

Rahulikult hüples Tarzan okstel pahaaimata metslooma kohal ja jälitas teda vaikides, kuni jõudis lehestikus kuupaistest valgustatud väikese avauseni.

Siis lendas kiire silmus vihinal mustjaspruuni kõri ümber ja pigistas selle kinni, ja nagu ta oli endistel aegadel sadu kordi teinud, sidus Tarzan nööri otsa tugeva oksa külge. Kuni metsloom vabaduse eest võitles ja küüntega õhku kraapis, laskus Tarzan tema taha maha, hüppas talle selga ja torkas pika kitsa tera korda kümme lõvi julma südamesse.

Siis tõstis ta jala Numa surnukehale ja tõi valjul häälel kuuldavale oma metsiku suguharu kohutava võidukisa.

Viivu seisis Tarzan paigal, suutmata teda vallanud vastuolulistes hingelistes pürgimustes otsust langetada: truudus d'Arnauld'le võitles temas vaba elu ihaldamisega koduses džunglis. Lõpuks võitis mälestus kütkestavast näost ja tugevasti tema huultele surutud kuumadest huultest ahvatleva möödanikupildi. Ahvinimene heitis veel jahtumata loo-makere oma turjale ja hüppas uuesti puude otsa.

Terve tunni istusid inimesed verandal peaaegu vaikides.

Edutult püüdsid nad vestelda mitmesugustel teemadel, kuid pealetükkiv mõte, mis kõiki piinas, sundis neid jutuajamisest loobuma.

158

«Mu jumal!» lausus viimaks see, kes oli kihla vedanud. «Ma ei suuda enam kannatada. Lähen oma kiirlaskepüssiga džunglisse ja toon selle ogara inimese tagasi.»

«Ka mina tulen teiega.» sõnas üks neist.

«Mina ka. mina ka!» hüüdsid ülejäänud kooris.

Need sõnad justkui rebinuksid katki julma öise luupainaja lummuse. Kõik tõttasid reipalt oma tubadesse ja. olles tublisti relvastunud. suundusid džunglisse.

«Issand! Mis see on?» karjatas äkki üks inglane, kui Tarzani metsik väljakutse nõrgalt nende kõrvu kostis.

«Ma olen kunagi midagi sellist kuulnud,» lausus belglane, «kui ma gorillade riigis olin. Minu kandjad ütlesid mulle, et see on võitluses oma vastase tapnud suure isaahvi hüüd.»

D'Arnauld'le meenusid Claytoni sõnad kohutavast kisast, millega Tarzan oma võitu kuulutas, ja hoolimata hirmust ta peaaegu naeratas, mõeldes sellele, et see hirmuäratav kisa tuli inimese kõrist — ja tema sõbra huultelt!

Sellal kui kogu seltskond džungli servas peatvis ja arutama hakkas, kuidas oma jõudusid kõige paremini jaotada, võpatasid kõik äkki. kuuldes enda kõrval tasast naeru ja ümber pöördudes nägid, et neile läheneb hiilgaslik kogu, lõvi kere õlgadel.

Isegi d'Arnauld oli nagu pikselöögist rabatud, sest näis olevat võimatu sellise armetu relvaga, mille Tarzan oli kaasa võtnud, nii kiiresti lõvile ots peale teha, või et ta üksinda suutis kanda hiiglaslikku keret läbi džungli umbtihnikute.

Kõik ümbritsesid Tarzanit, külvates ta üle küsimustega, kuid tema vaid muigas põlglikult, kui talle tema kangelasteost räägiti.

Tarzanile näis, et see on niisama hea kui keegi hakanuks lihunikku kiitma selle eest, et ta lehma tappis. Tarzan oli nii sageli toidu hankimiseks või siis enesekaitseks tapnud, et tema tegu ei tundunud talle sugugi tähelepanuväärsena. Kuid nende inimeste silmis, kes olid harjunud suurulukeid küttima, oli ta tõeline sangar. Pealegi omandas ta ootamatult kümme tuhat franki, sest d'Arnauld oli peale käinud, et ta need endale võtaks.

See oli Tarzanile väga oluline, sest ta hakkas aru saama, missugune jõud peitub nendes väikestes metallitükkides või paberites, mis alatasa käivad käest kätte, kui inimolevused kas siis sõidavad, söövad, magavad, riietuvad, joovad, töötavad, mängivad või külma, vihma ja päikese eest endale peavarju otsivad.

Tarzanile sai ilmsiks, et ilma rahata elada ei saa. DArnauid raakis talle, et ta ei muretseks, sest tal olevat raha rohkem, kui neile kahele tarvis läheb. Kuid ahvinimene oli palju õppinud ja muuseas sedagi, et inimesed vaatavad üleolevalt sellele, kes teistelt raha võtab,midagi võrdväärset vastu andmata.

Varsti pärast lõvijahti õnnestus d'Arnauld'1 prahtida vana

purjekas rannasõidureisiks Tarzani abajasse.

See oli neile mõlemale õnnelik hommik, kui väike laev viimaks purje heiskas ja merele läks.

Sõit piki rannikut kulges soodsalt ja järgmisel hommikul pärast seda. kui nad hurtsiku lähedal ankrusse jäid, suundus Tarzan üksinda, labidas käes. ahvide amfiteatrisse, kuhu aare oli peidetud. Ta jõudis tagasi järgmisel õhtul, kandes õlal suurt kirstu. Päikesetõusul väljus väike laev abajast ja asus tagasiteele põhja poole.

Kolm nädalat hiljem olid Tarzan ja d'Arnauld juba reisijatena Lyoni suunduva prantsuse auriku pardal. Veetnud mõne päeva selles linnas, viis d'Arnauld Tarzani Pariisi.

Ahvide kasvandik soovis kirglikult rutemini Ameerikasse sõita, kuid dArnauld nõudis visalt, et ta esialgu sõidaks temaga Pariisi, ega tahtnud selgitada, missugusele edasilükkamatule vajadusele tema palve rajaneb.

Pariisi saabumisel oli d'Arnauld'l üks esmaseid ettevõtmisi külaskäik oma vana sõbra, politseidepartemangu tähtsa ametniku juurde, kuhu ta võttis kaasa ka Tarzani.

D'Arnauld juhtis osavalt vestlust ühe küsimuse juurest teise juurde, kuni ametnik hakkas asjast huvitunud Tarzanile seletama paljusid kaasaegseid meetodeid kurjategijate tabamiseks ja äratundmiseks.

Eriti rabas Tarzanit sõrmejälgede uurimine, mida see huvitav teadus kasutas.

«Kuid mis väärtust saab nendel jälgedel olla,» päris Tarzan, «kui mõne aasta pärast sõrmede papillaarjooned täielikult muutuvad vanade kudede suremise ja uute kasvamise tõttu?»

«Jooned ei muutu kunagi,» vastas ametnik. «Alates lapseeast kuni vanaduseni muutuvad iga indiviidi sõrmejäljed ainult suuruselt, noh, ja vaid haavad võivad muuta lookeid ja silmuseid. Kui aga jäljed on võetud mõlema käe kõigilt neljalt sõrmelt ja pöidlalt, siis peab indiviid need kõik ära kaotama, et' vältida äratundmist.»

«Hämmastav!» hüüatas d'Arnauld. «Tahaksin teada, mida kujutab endast muster minu sõrmedel?»

«Seda võime kohe näha.» seletas politseiametnik. Tema kellaandmise peale ilmus kohale abiline, kellele ta andis mõne korralduse. Ametnik väljus toast ja peaaaegu kohe naases väikese puukarbikesega, mille pani oma ülemuse puldile.

«Nüüd,» lausus ülemus, «saate ühe sekundiga oma sõrmejäljed.»

Ta võttis väikesest karbist ruudukujulise klaasplaadi, väikese tõrukese paksu tindiga, kummist rulli ja mõne lumivalge kaardi.

Pigistanud klaasile tilga tinti, vaalis ta seda kummist rulliga seni, kuni kogu klaasi pinda kattis väga õhuke ja ühtlane tindikiht.

«Asetage oma parema käe neli sõrme klaasile, näete niimoodi,» ütles ametnik d'Arnauld'le. «Nüüd pöial.. Hästi Nüüd aga pange samas asendis nad siia sellele kaardile ei

161

veidi paremale. Me peame veel ruumi jätma ka vasaku käe sõrmedele ning pöidlale. Niimoodi! Nüüd teeme sedasama vasaku käega.»

«Tarzan, tulge siia!» hüüdis d'Arnauld. «Vaatame, missugused on teie silmused.»

Tarzan jäi otsekohe nõusse ja selle toimingu ajal pommitas ametnikku küsimustega.

«Kas sõrmejäljed näitavad ka rasside erinevusi?» küsis ta. «Kas te võiksite näiteks ainuüksi sõrmejälgede põhjal kindlaks määrata, kas subjekt kuulub neegri- või balkani-kaukaasia rassi?»

«Vaevalt küll,» vastas ametnik, «kuigi mõni kinnitab, et neegril pole papillaarjooned nii keerukad.»

«Kas saab ahvi sõrmejälgi inimese omadest eristada?»

«Arvatavasti saab, sest ahvi sõrmejäljed on tunduvalt kõrgema organismi omadest märksa lihtsamad.»

«Kuid kas ahvi ja inimese hübriid võib mõlema vanema erinevaid tunnusjooni ilmutada?»

«Arvan, et võib küll,» kostis ametnik. «Kuid see on veel vajalikul määral uurimata, et sellistele küsimustele täpselt vastata. Mina isiklikult ei pea neid avastusi rohkemaks kui eri indiviidide äratundmiseks. Siin on see absoluutselt õige. Arvatavasti ei leidu terves ilmas kahte ühesuguste sõrmejälgedega inimest. On üpris ebatõenäoline, et kas või üks inimese sõrmejälg võiks kokku langeda mõne muu kui sellesama sõrme jäljega.»

«Kas võrdlemine võtab palju aega ja vaeva?» küsis d'Arnauld.

«Tavaliselt kõigest mõne minuti, kui jäljed on selged.»

D'Arnauld võttis taskust väikese musta raamatukese ja hakkas seda lehitsema.

Tarzan vaatas raamatut üllatusega. Kuidas see d'Arnauld' kätte sattus?

D'Arnauld peatus leheküljel, kus oli viis tillukest laiku.

Ta ulatas avatud raamatu politseiametnikule.

«Kas need sõrmejäljed sarnanevad minu või musjöö Tarzani omadega? Ehk on nad identsed meist ühe sõrmejälgedega?»

Ametnik võttis kontorilaua sahtlist väga tugeva luubi ja hakkas hoolikalt uurima kõiki kolme jäljendit, tehes samal ajal märkmeid paberilehele.

Nüüd mõistis Tarzan politseiametniku külastamise põhjust.

Nendes tillukestes laikudes peitus tema elu saladus.

Ta istus ootusärevalt ettepoole kallutudes, kuid äkki vajus kuidagi norgu ja nõjatus nukralt naeratades toolileenile.

D_Arnauld heitis talle imestunud pilgu.

«Te unustate,» lausus Tarzan kibedalt, «et need sõrmejäljed jätnud lapse keha lebas surnult oma isa hurtsikus ja et ma olen teda näinud seal lamamas kogu oma elu.»

Politseiametnik vaatas neid arusaamatusega.

161

«Jätkake, jätkake, musjöö, me räägime teile hiljem kogu selle loo, kui vaid musjöö Tarzan nõus on.»

Tarzan noogutas jaatavalt pead ja jätkas omasoodu: «Te olete mõistuse kaotanud, mu hea d'Arnauld! Need väikesed sõrmed on ammugi maetud Aafrika lääneranni-kule.»

«Seda ma ei tea, Tarzan,» väitis d'Arnauld. «Võimalik, et see on nii. Aga kui te pole John Claytoni poeg. siis öelge mulle taevaste vägede nimel, kuidas te sattusite sellesse jumalast mahajäetud džunglisse. kuhu peale tema polnud astunud ühegi valge inimese jalg?»

«Te unustate Cala.» ütles Tarzan.

«Ma ei võta teda üldsegi arvesse.» vaidles d'Arnauld vastu.

Juteldes astusid sõbrad laia akna alla, mis avanes bulvarile. Nad seisid siin mõnda aega, silmitsedes all kihavat rahvahulka. Kumbki neist mõtles omaenda mõtteid.

«Sõrmejälgede võrdlemine võtab siisiki küllalt palju aega,» mõtles d'Arnauld ja pöördus ümber, et vaadata politseiametniku poole.

Oma üllatuseks nägi ta, et see oli toolileenile nõjatunud ja uuris kärmesti ning hoolikalt väikest musta päevikut.

D'Arnauld köhatas. Politseinik vaatas üles, kohtas tema pilku ja tõstis sõrme, paludes teda vaikida.

D'Arnauld pöördus uuesti akna poole, ja siis hakkas politseiametnik rääkima.

«Džentelmenid!»

Mõlemad keerasid ümber.

«Ilmselt sõltub selle võrdluse täpsusest väga palju. Seepärast palun teid jätta see kõik minu kätte, kuni meie ekspert musjöö Desceur tagasi tuleb. See võtab aega mõne päeva.»

«Ma lootsin kohe teada saada,» ütles D'Arnauld. «Musjöö Tarzan sõidab homme Ameerikasse.»

«Tõotan teile, et te võite talle vastuse telegrafeerida hiljemalt kahe nädala pärast,» teatas ametnik. «Milline saab olema tulemus, seda ma praegu öelda ei või. Kahtlemata on sarnasus olemas, kuid siiski on parem jätta see musjöö Deseeuri otsustada.»

XXVII. Jälle hiiglane

Ühes Baltimore'i eeslinnas vanamoodsa maja ees peatus takso.

Umbes neljakümneaastane hea kehaehitusega energiliste ja korrapäraste näojoontega mees väljus autost ja, tasunud autojuhile, laskis selle minema.

Minut hiljem sisenes saabunu vanaaegse maja võõraste tuppa.

«Aa! Mr. Canier!» hüüatas vanahärra talle vastu tõtates.

162

«Tere õhtust, mu armas professor!» ütles külaline talle südamlikult kätt ulatades.

«Kes teile ukse avas?» küsis professor.

«Esmeralda.»

«Sel juhul teatab ta Jane'ile teie saabumisest,» teatas vanahärra.

«Ei, professor,» vastas Canler. «sest kõigepealt tahtsin ma näha just teid.»
«Aa, olen väga meelitatud,» ütles professor Porter.
«Professor!» alustas Canler väga ettevaatlikult, hoolega oma sõnu kaaludes. «Ma tulin täna selleks, et rääkida teiega Jane'ist. Te teate minu püüdlusi ja olete olnud küllaltki suuremeelne, et minu kurameerimist heaks kiita.»
Professor Archimedes Qn. Porter hakkas oma tugitoolis nihelema. See vestlusteema oli talle alati olnud ebameeldiv. Mispärast, seda ei suutnud ta taibata. Canler oli ju hiilgav partii!
«Kuid ma ei saa Jane'ist aru,» jätkas Canler. «Ta muudkui lükkab pulmi kord ühel, kord teisel ettekäändel edasi. Mul on iga kord selline tunne, et ta hingab kergendatult, kui ma temaga jumalaga jätan.»
«Ärge erutuge.» sõnas professor Porter, «ärge erutuge, mr. Canler! Jane on ülimal määral sõnakuulelik tütar. Ta teeb seda, mida ma talle ütlen.»
«Tähendab, ma võin siis ikka teie toetusele loota?» küsis Canler kergendusnoodiga hääles.
«Kahtlemata, armuline härra, kahtlemata!» hüüatas professor Porter. «Kuidas te võite selles kahelda?»
«Aga teate.» tähendas Canler. «see noor Clayton tolgendab siin kuude kaupa. Ma ei ütle, et Jane tema vastu huvi tunneks, kuid kuuldavasti on ta peale oma tiitli isalt pärinud suured mõisad ja oleks imelik, kui ta lõppude lõpuks oma tahtmist ei saaks, kui te mitte ...» ja mr. Canler vakatas.
«Oi-oi, mr. Canler, mis «kui te mitte»?»
«Kui te mitte ei peaks vajalikuks nõuda, et meid Jane'iga otsekohe laulatataks,» lõpetas Canler pikkamisi ja kindlalt.
«Ma andsin juba Jane'ile mõista, et see oleks soovitatav,» lausus professor Porter nukralt. «Me ei suuda enam seda maja pidada ega Jane'i seisuse kohaselt elada»
«Ja mida ta teile kostis?» küsis Canler
«Ta kostis, et ei kavatse veel kellelegi mehele minna,» sõnas professor, «ja et me võime kolida Põhja-Wisconsinisse tema ema pärandatud farmi. See farm toob pisut rohkem sisse kui elamiseks vaja läheb. Rentnikud elatasid end sellest sissetulekust ja saatsid veel igal aastal talle mingi nipsasjakese. Ta võttis nõuks järgmise nädala algul sinna sõita. Fillander ja mr. Clayton on juba seal, et meie saabumiseks kõik korda teha »
«Clayton sõitis juba sinna?» hüüatas Canler ilmse meelehärmiga. «Miks ta siis mulle ei öelnud? Ka mina sõitnuksin suure rõõmuga sinna ja teinuksid kõik hästi ning mugavalt.»
163
«Jane arvab, et oleme teile niigi palju võlgu, hr.. Canler,» vastas professor Porter.
Canler tahtis midagi vastu väita, kui esikus kostsid sammud ja tuppa astus Jane Porter.
«Oo, palun vabandust!» hüüdis ta lävel seisma jäädes. «Ma arvasin, et sa oled üksi, isa!»
«See olen vaid mina, Jane,» ütles Canler pusti tõustes. Kas te ei tahaks meie perekondliku ringiga ühineda? Me rääkisime just teist.»
«Tänan teid,» ütles Jane Porter, astus tuppa ja võttis istet toolil, mille Canler talle lähemale nihutas. «Ma tahtsin ainult öelda, isa, et homme tuleb kolledžist Tobey ja pakib ära raamatud. Ma tahaksin väga, et sa selgelt näitaksid, ilma milleta sa ei saa sügiseni läbi. Palun, ära vea endaga Wisconsinisse kaasa kogu raamatukogu, nagu sa vedanuksid selle Aafrikasse, kui ma sind poleks takistanud.»
«Kas Tobey on siin?» küsis professor Porter.

«Jah, ma just praegu rääkisin temaga. Tema ja Esmeralda on nüüd köögitrepi juures hõivatud oma religioossest dispuudist.»

«Nonoh, mul on vaja teda veel näha,» hüüdis professor. Vabandage mind, lapsed, ma lähen veidikeseks ära.» ja kiirustades lahkus ta toast.

Niipea kui professor oli kuuldekaugusest välja jõudnud, pöördus Canler Jane Porteri poole.

«Vaat mis, Jane,» sõnas ta jõhkralt. «Kas te mõtlete veel kaua venitada? Te pole keeldunud minuga abiellumast, kuid pole ka kindlat lubadust andnud. Ma tahan homme luba saada, ja siis, ootamata mahakuulutamist, võiksime enne teie Wisconsinisse sõitu rahulikult abielluda. Me laseme end laulatada kisa ja kärata, olen kindel, et ka teie seda soovite.»

Neiu tardus üleni, kuid tõstis vapralt pea.

«Teie isa soovib seda,» lisas Canler.

«Jah, ma tean.»

Ta rääkis peaaegu sosinal.

«Kas te mõistate, mr. Canler, et te ostate mind?» ütles ta viimaks rahulikul külmal toonil. «Ostate mõne näruse dollari eest? Muidugi teate te seda, Robert Canler! Kahtlemata mõlkus teil meeles just see lootus asjaolude kokkusattumisele, kui te laenasite isale raha hullumeelseks ekspeditsiooniks, mis äärepealt lõppenuks nii ootamatult hiilgavalt. Kui meil aga vedanuks, siis teid, mr. Canler, rabanuks see kõige rohkem! Teile ei tulnud pähegi, et see plaan võiks edukalt lõppeda. Selleks olete te liiga kaval tegelinski. Ja pole sugugi teie moodi mahamaetud aarete otsimiseks raha anda või ilma tagatiseta raha laenata, kui teil pole mingit erilist eesmärki! Kuid te teadsite, et ilma tagatiseta on Porterite au teil kindlamini peos kui tagatisega. Te teadsite, et see on parim vahend avalikult välja näitamata sundida mind teiega abielluma. Te pole kunagi meenutanud laenu. Iga teise inimese juures peaksin ma seda suuremeelsuseks ja õilsuseks. Kuid teil pea lõikab, mr. Robert Canler' Ma

tunnen teid paremini, kui te arvate. Mul tuleb muidugi teiega abielluda, kui teist teed ei ole, kuid me peame teineteist lõplikult mõistma.»

Kuni ta rääkis, Robert Canler kord punastas, kord kahvatas, aga kui neiu oli lõpetanud, siis tõusis ta püsti ja lausus jultunud naeratusega:

«Te üllatate mind, Jane. Ma arvasin, et teil on rohkem enesevalitsust ja uhkust. Loomulikult on teil õigus: ma ostan teid ja tean, et ka teie seda teate. Kuid ma mõtlesin, et te eelistate teha näo, et see pole nii. Ma tahtsin uskuda, et Porterite enesest lugupidamine ning uhkus ei lase teil iseendalegi tunnistada, et olete müüdav naine. Kuid olgu nii, nagu teie heaks arvate, lapsuke,» lisas ta lõbusalt. «Te saate minu omaks ja see on kõik, mida ma vajan!»

Sõnakestki lausumata pöördus Jane ja lahkus toast.

Enne kolimist isa ja Esmeraldaga väikesesse Wisconsini farmi Jane Porter siiski ei abiellunud. Ja kui ta ärasõitva rongi vagunist Robert Canlerile külmalt hüvasti ütles, hüüdis viimane, et nädala või paari pärast ühineb ta nende ^seltskonnaga.

Jaamas olid neil vastas CJayton ja mr. Fillander Clay-tonile kuuluva hiiglasuure matkaautoga. Nad sõitsid sellega kiiresti läbi tihedate põhjamaiste metsade väikese farmi juurde, kus tütarlaps pärast varast lapsepõlve polnud kordagi käinud.

Rentniku majast umbes saja jardi kaugusel väikesel künkal asuv mõisa häärber oli selle kolme nädalaga, mis Clayton ja mr. Fillander seal olid veetnud, täielikult muutunud.

Clayton oli kaugelasuvast linnast kohale kutsunud puuseppi, krohvijaid, tinutajaid ja maalreid. Ja see, mis nende saabumisel kujutas endast üksnes lagunenud majakarpi oli

nüüd väike hubane kahekorruseline majake kõigi mugavustega, mida nii lühikese ajaga luua võis.

«Mis see siis on, mr. Clayton, mis te teinud olete?» hüüatas Jane Porter. Ja teda haaras ootamatu hirm kui ta tehtud kulutused mõttes kokku liitis.

«Pst...» hoiatas Clayton, «ärge sellest oma isale midagi rääkige. Kui te ei ütle talle, siis ei märka ta seda iialgi Kuid ma lihtsalt ei võinud mõelda, et ta elaks selles kohutavas mustuses ja lohakuses, mis me mr Fillanderiea siit eest leidsime. Ma olen teinud nii vähe, Jane, kuigi oleksime tahtnud teha palju rohkem. Sellepärast palun teid mitte kunagi seda meenutada.»

«Aga te ju teate, et me ei saa teile ära maksta» ütles tütarlaps. «Miks te tahate mind võlglaseks teha?»

«Pole vaja Jane,» sõnas Clayton nukralt. «Kui see oleks vaid teie jaoks, uskuge, ma poleks hakanud sedaTegema sest teadsin algusest peale, kuidas see mind teie silmis kahjustab. Kuid ma lihtsalt ei suutnud kujutleda head vanakest elamas selles urkas, mille me siit eest leidsime. Kas te tõesti ei usu, et ma tegin seda just tema pärast, ega lase mulle äärmisel juhul sedagi väikest lõbu osaks saada?»

165

«Ma usun teid, mr. Clayton,» vastas neiu, «sest ma tean, et te olete küllalt helde ja suuremeelne, tegemaks kõike tema pärast. Oo, Cecil, ma tahaksin teile tasuda, nagu te selle olete ära teeninud ja nagu te ise sooviksite!»

«Miks te ei saa seda teha, Jane?»

«Ma armastan teist.»

«Canlerit?»

«Kuid te lähete ju talle mehele! Ta ütles mulle seda minu ärasõidu eel Baltimore'ist.»

Tütarlaps võpatas.

«Ma ei armasta teda,» teatas ta peaaegu uhkelt, «Sel juhul siis raha pärast. Jane?»

Ta noogutas.

«Tähendab, ma olen vähem teretulnud kui Canler? Mul on palju raha, rohkem kui küllalt igasuguste vajaduste jaoks,» lausus ta kibedusega.

«Ma ei armasta teid, Cecil,» väitis neiu, «kuid ma austan teid. kui ma pean end alandama kaubandusliku tehingu läbi kellegi meesterahvaga, siis ma eelistan, et see oleks inimene, keda ma nagunii põlgan. Ma tunneksin tülgastust selle inimese vastu, kellele ma end armastuseta maha müüksin, olgu ta kes tahes. Te saate õnnelikumaks ilma minuta, säilitades mu austuse ja sõpruse, kui minuga koos. sest ma hakkaksin teid põlgama.»

Ta ei hakanud rohkem peale käima, ent kui üks inimene varjas oma rinnas tapmisiha, siis oli see William Cecil Clayton, lord Graystock, kui nädal hiljem Robert Canler oma kuuesilindrilises autos mõisa häärberi ette sõitis.

Nädal läks mööda ilma vahejuhtumiteta, kuid oli Wisconsini mõisa väikese häärberi kõigile asukatele närvesööv ja ebameeldiv.

Canler ei nõudnud enam, et Jane end temaga otsekohe laulatada laseks.

Lõpuks andis neiu järele lihtsalt tülgastusest, olles temast surmani tüdinenud.

Lepiti kokku, et järgmisel hommikul sõidab Canler linna loa ning vaimuliku järele.

Clayton tahtis ära sõita, niipea kui kuulis langetatud otsusest, kuid tütarlapse väsinud ja lootusetu pilk hoidis teda tagasi. Tal polnud jõudu tütarlast üksi jätta.

Clayton püüdis end mõttes rahustada, et midagi võib veel juhtuda. Südames ta aga teadis: piisanuks vaid tühisest asjast ja tema vaenust Canleri vastu saanuks tegutsemine.

Järgmise päeva varahommikul sõitis Canler linna.

Neist ida pool laius metsa kohal suitsuvine: juba terve nädal põles nende lähedal mets, kuid tuul puhus kogu aeg läänest ja oht mõisat ei ähvardanud.

Keskpäeva paiku läks Jane Porter jalutama. Ta ei lubanud Claytonit end saata.

«Ma tahan olla omaette,» ütles neiu ja Clayton alistus ta soovile.

Kodus olid professor Porter ja mr. Fillander süvenenud

166

mingisuguse tõsise teadusliku probleemi arutamisse. Esmeralda tukkus köögis, Clayton aga, olles pärast magamata ööd unine, heitis söögitoas kušetile ja vajus peagi rahutusse unne.

Idas tõusid mustad suitsupilved kõrgemale, muutsid äkki suunda ja hakkasid kiiresti läände liikuma.

Rentniku peret polnud kodus — oli turupäev — ja keegi ei näinud tuledeemoni kiiret lähenemist.

Peagi kandus tuli üle tee ja lõikas ära Canleri tagasitee. Kerge tuul suunas tule põhja poole, seejärel pööras tagasi ja leek jäi peaaegu liikumatult paigale, otsekui kellegi võimukas käsi hoidnuks teda ketis.

Ootamatult ilmus kirdes nähtavale metsikult kihutav suur must auto.

Auto peatus häärberi ees. Sõidukist hüppas välja mustajuukseline hiiglane ja tormas ukse juurde. Seisma jäämata jooksis ta majja. Kušetil lesis magav Clayton. Inimene võpatas üllatusest, kuid oli siis ühe hüppega magaja kõrval.

Ta raputas teda ägedalt õlast ja karjus:

«Mu jumal, Clayton, kas te olete siin kõik hulluks läinud? Kas te siis ei tea, et olete tulest peaaegu ümber piiratud? Kus miss Porter on?»

Clayton hüppas püsti. Ta ei tundnud meest ära, kuid sai öeldust aru ja sööstis verandale.

«Scott!» hüüdis ta rentnikku, seejärel aga tuppa joostes: «Jane, Jane! Kus te olete?»

Ühe hetkega jooksid kohale Esmeralda, professor Porter ja mr. Fillander.

«Kus miss Jane on?» kisendas Clayton, haaras Esmeralda! õlgadest kinni ja raputas teda toorelt.

«Oo, Gaberelle! Mässa Clayton, miss Jane läks jalutama.»

«Kas ta pole siis veel tagasi?» ja vastust ootamata tormas Clayton välja, teised tema järel.

«Kuhu poole ta läks?» küsis mustajuukseline hiiglane Esmeraldalt.

«Seda teed mööda!» hüüdis ehmunud neegritar lõunasse osutades, kus pilk kohtas mühisevate leekide kõrget laus-seina.

«Pange kõik oma autosse, mis seisab uluall,» karjus tundmatu Claytonile, «ja viige põhja poole. Minu auto jätke siia. Kui ma miss Porteri üles leian, läheb meil seda va-ja. Kui aga ei leia, siis ei lähe seda kellelegi tarvis. Tehke, nagu ma ütlesin,» lisas ta, märgates, et Clayton kõhkleb. Ja seejärel nägid nad, kuidas nõtke kogu tormas üle lagendiku kirdesse, kus mets oli veel tulest puutumata.

Kõigis juuresolijais tärkas arusaamatu kergendustunne, nagu oleks nende õlult võetud määratu suur vastutus. Võõra vastu oli tunda midagi ebateadliku usalduse taolist: kui Jane Porterit saab veel päästa, siis tema päästab ta.

«Kes see on?» küsis professor.

«Ei tea,» vastas Clayton. «Ta kutsus mind nimepidi ja ta tunneb ka Jane'i, sest ta nimetas teda. Ka Esmeraldat kutsus ta nimepidi.»

167

«Temas on midagi hämmastavalt tuttavlikku,» hüüatas mr. Fillander, «aga samas ma tean, et pole teda kunagi varem näinud.»

«Jah!» hüüatas professor Porter. «See on ülimal määral tähelepanuväärne! Kes see võiks küll olla ja mispärast ma tunnen, et nüüd, kus ta Jane'i otsima ruttas, on ta päästetud?»

«Ma ei oska seda öelda, professor,» vastas Clayton mõtlikult, «aga ka minul on samasugune veider tunne. Kuid hakakem nüüd minema, me peame ise siit välja pääsema või meid lõigatakse ära.» Ja kõik juuresolijad kiirustasid Claytoni auto juurde.

Kui Jane Porter ümber pööras, et koju minna, kohkus ta, nähes, kui lähedalt tõusis nüüd metsatulekahju suits. Ta ruttas kiirel sammul edasi, kuid varsti muutus ta ehmatus peaaegu kabuhirmuks. Otse silme all tegid hiiglaslikud tulekeeled endale kiiresti teed tema ja häärberi vahele. Kodutee oli ära lõigatud!

Jane keeras tihedasse põõsastikku, püüdis läbi murda läände, ringi ümber tule minna ja sel moel koju jõuda.

Kuid peagi sai tema katsete viljatus ilmsiks. Ta mõistis, et ainuke lootus on teele tagasi pöörduda ja joosta lõunasse linna poole. Ta sööstis uuesti tagasi. Teele jõudmiseks kulus vähemalt kakskümmend minutit, kuid selle ajaga oli tuli taas jõudnud tema taganemistee ära lõigata.

Jooksnud veidi teed mööda allapoole, pidi ta ääretus hirmus peatuma: tema ees tõusis laustule sein. Tulekahju peakoldest oli leekide viirg pool miili lõunasse kandunud, võttes oma järeleandmatusse sülelusse ka selle väikese teelõigu.

Jane Porter mõistis, et põõsastikust läbi tungida on mõttetu. Ta oli kord juba proovinud seda teha ja see tal ei õnnestunud. Nüüd nägi ta, selgesti, et mõne minuti pärast liituvad põhjast ja lõunast küünitavad lõõmavad kombitsad ühtseks voogavaks leekidemassiks.

Tütarlaps põlvitas teetolmu ja hakkas paluma taevast, et saada jõudu mehiselt oma saatust vastu võtta ja et ta päästaks surmast isa ning sõbrad.

Ta ei mõelnudki iseenda päästmisele, oli silmanähtav, et mingit lootust ei ole ja et isegi jumal poleks teda enam päästa saanud.

Järsku kuulis ta, et keegi hüüab teda valjusti nimepidi.

«Jane! Jane Porter!» kõlas tugevasti, kuid hääl oli võõras.

«Siin! Siin»!» kisendas ta vastu. «Olen siin! Tee peal!» Ja siis ta nägi, et mööda puude oksi kihutab orava kiirusel tema poole mingisugune hiiglaslik kogu.

Tuulehoog mähkis nad suitsupilve ja ta kaotas silmist tema juurde ruttava inimese. Ent äkki haaras suur käsi temast kinni ja tõstis ta kuhugi üles. Ta tundis tuule survet ja kiirel edasiliikumisel vahel harva okste kerget puudutust.

Ta avas silmad.

Kaugel tema all laius hõre mets ja maa.

Ümberringi voogas lehestik.

Jane Porterit kandev hiiglane hüppas ühelt puult teisele ja talle tundus, et viibib nagu unes, elades taas üle seiklust, mis oli talle osaks saanud kauges Aafrika džunglis.

Oo, kui see oleks sama inimene, kes kandis teda tookord läbi räsitud rohelise lehestiku! Kuid see on võimatu. Aga kes on kogu maailmas veel teine nii tugev ning osav, et teha seda, mida teeb see inimene praegu?

Jane heitis vargsi pilgu tema kohale kummardunud näole ja päästis valla nõrga ehmatushüüde: see oli tema!

«Minu armsam!» sosistas ta. «Ei, see on surmaeelne sonimine!»

Arvatavasti ütles ta seda kõvasti, sest silmis, mis temast aeg-ajalt üle libisesid, lõi särama naeratus.

«Jah. Jane, olen teie armsam, teie metsik ürginimesest armsam, kes saabus džunglist nõudma oma sõbratari, nõudma naist, kes tema eest ära jooksis,» lisas ta peaaegu raevukalt.

«Ma ei jooksnud ära,» sosistas tütarlaps. «Ma nõustusin ära sõitma alles pärast seda, kui olime terve nädala oodanud teie naasmist.»

Nad olid juba tulevööndist välja jõudnud ja Tarzan pöördus tagasi lagendikule. Nüüd sammusid nad kõrvuti häärberi poole. Tuul oli jälle pööranud ja ajas nüüd tuld tagasi, veel tund ja kõik pidi kustuma.

«Mispärast te tookord tagasi ei tulnud?» küsis ta.

«Ma hoolitsesin d'Arnauld' eest. Ta oli raskesti haavatud.»

«Ah, ma teadsin seda!» hüüatas tütarlaps. «Nemad aga kinnitasid, et te olete neegrite juurde läinud ja olite nende suguharust.»

Ta hakkas naerma.

«Kuid teie neid ju ei uskunud, Jane?»

«Ei! Kuidas ma peaksin teid nimetama?» küsis ta. «Ma ei tea teie nime.»

«Ma olin Tarzan ahvide sugukonnast, kui teie mind esimest korda tundma saite,» vastas ta.

«Tarzan ahvide sugukonnast?» hüüatas tütarlaps. «See oli sus teie kiri, millele ma enne ärasõitu vastuse kirjutasin?»

«Jah! Kelle oma see siis veel võis olla?»

«Ma ei teadnud, ainult et see ei saanud olla teie oma: Tarzan ahvide sugukonnast kirjutas ju inglise keeles, teie aga ei osanud üheski keeles ühtegi sõna!»

Ta puhkes jälle naerma.

«See on pikk lugu: ma kirjutasin seda, mida ei suutnud rääkida, nüüd aga tegi d'Arnauld asja veelgi hullemaks, õpetades mind rääkima inglise keele asemel prantsuse keeles.»

«Läki,» üsas ta. «Istuge minu autosse, me peame teie isa katte saama, nad on ainult pisut maad meist ees.» sõitma hakates pöördus ta uuesti tütarlapse poole: «Kui te Tarzanile kirjutasite, et armastate teist, tähendab, te mõtlesite siis mind?»

«Jah,» kostis neiu lihtsalt.

«Kuid Baltimore'is — oo, kuidas ma teid seal otsisin! — öeldi mulle, et võib-olla olete te nüüd juba abielus! Et Canleri-nimeline mees oli siia sõitnud, et lasta end teiega laulatada! On see tõsi?»

«Tõsi.»

«Kas te armastate teda?»

«Ei.»

«Jane, kas te armastate mind?»

Ta kattis näo kätega.

«Ma andsin sõna teisele. Ma ei saa teile vastata, Tarzan!» karjatas ta.

«Te juba vastasite mulle. Nüüd öelge, kuidas te söandate abielluda inimesega, keda te ei armasta?»

«Minu isa on talle palju raha võlgu.»

Tarzani mälus elustus äkki kiri, mille ta oli läbi lugenud. Meenus Robert Canleri nimi ja see mure, millele neiu kirjas oli vihjanud ja mida ta tookord mõista ei suutnud.

Ta naeratas.

«Kui teie isa poleks oma aardest ilma jäänud, kas te ka siis oleksite sunnitud pidama oma lubadust Canlerile?»

«Ma võiksin paluda teda mulle mu sõna tagastada.»

«Kui ta keeldub?»

«Ma olen oma sõna andnud.»
Viivuks nad vaikisid. Meeletult kihutas auto auklikul teel, sest paremalt hakkas neid jälle ähvardama tuli ja tuule suuna uus muutus võis momentaanselt heita selle üle ainsa pääsetee.
Lõpuks jäi ohtlik koht selja taha ja Tarzan aeglustas käiku.
«Oletame, et mina teda palun?» pakkus Tarzan.
«Vaevalt nõustub ta tundmatu palvet täitma,» vastas tütarlaps, «eriti veel sellise tundmatu palvet, kes tahab ise mind endale saada.»
«Terkoz nõustus,» lausus Tarzan mornilt.
Jane Porter võpatas ja heitis talle ehmunud pilgu.
«Siin pole džungel,» ütles ta, «ja teie pole enam metsloom. Te olete džentelmen, džentelmenid aga ei tapa külmavereliselt ning ilmaasjata.»
«Oma hinges olen ma ikka veel metsloom,» lausus ta vaikselt, justkui omaette.
Nad olid jälle mõnda aega vait.
«Jane Porter!» ütles lõpuks Tarzan, «kui te oleksite vaba, kas te tuleksite mulle naiseks?»
Neiu ei vastanud kohe, tema aga ootas kannatlikult.
Jane püüdis mõtteid koguda. Mida ta teadis enda kõrval istuvast kummalisest olendist? Mida too ise endast teadis? Kes ta oli? Kes olid ta vanemad?
Isegi tema nimi oli ta saladusliku päritolu ja metsiku elu vastukaja.
Tal ei olnud inimese nime. Kas võis ta olla õnnelik mehega, kes kogu oma elu oli veetnud Aafrika tühermaal puulatvades, kes lapsest saadik oli mänginud ja võidelnud
170
inimahvidega, äsja tapetud saagi võbelevast küljest tükke välja rebides ja tugevaid hambaid tooresse lihasse vajutades, samal ajal kui kaaslased tema ümber lõrisesid ja oma osa pärast kaklesid? Kas võib ta kunagi Jane'i seltskonna tasemele tõusta? Kas võis tütarlaps taluda mõtet tema tasemele laskumisest? Kas saab kumbki neist õnnelikuks sellises kohutavas ebavõrdses abielus?
«Te ei vastanud,» lausus Tarzan. «Te' kardate mulle haiget teha?»
«Ma ei tea, mida kosta,» sõnas Jane Porter nukralt. «Ma ei suuda oma mõtetes selgusele jõuda.»
«Tähendab, et te ei armasta mind?» küsis ta ilmetul häälel.
«Ärge küsige minult. Te saate õnnelikumaks ilma minuta. Teie pole loodud ühiskonna tühiste kitsenduste ja konventsionaalsuste jaoks. Tsivilisatsioon muutuks teile peagi talumatuks ja te hakkaksite taga igatsema oma endist vaba elu, elu, millega mina ei suuda kohaneda niisamuti nagu teie minu eluga.»
«Arvan, et sain teist aru,» vastas ta rahulikult. «Ma ei hakka rohkem peale käima. Mulle on tähtsam näha teid õnnelikuna kui olla ise õnnelik. Ma saan nüüd ka ise aru, et te ei suudaks õnnelik olla. .. ahviga!»
Tema hääles väreles kibedusenoot.
«Pole vaja!» lausus neiu paluvalt. «Ärge rääkige niimoodi! Te ei saanud minust aru.»
Enne kui ta midagi enamat öelda suutis, viis ootamatu teekäänak neid väikese grupi keskele.
Nende ees seisis Claytoni auto ja selle ümber kogu seltskond.

XXVIII. Südameasjad

Jane Porterit nähes vallandusid kõigi suust kergendus-ja vaimustushüüded ning kui Tarzani auto teise auto kõrvale seisma oli jäänud, haaras professor Porter tütre oma sülelusse.

Hetke jooksul ei teinud keegi välja Tarzanist, kes vaikides oma kohal edasi istus. Esimesena meenus ta Claytonile, kes ümber pööras ja talle käe vastu sirutas.

«Kas suudame teile kunagi oma tänuvõlga tasuda?» hüüatas ta. «Te päästsite meid kõiki. Häärberis kutsusite mind nimepidi, kuid mulle ei tule kuidagi meelde kus me kohtunud oleme ja kuidas on teie nimi, kuigi teis on midagi vaga tuttavlikku. Mulle tundub, et teadsin teid hoopis teistsugustes oludes ja palju aega tagasi.»

Tarzan naeratas ja surus talle ulatatud kätt.

«Teil on õigus, musjöö Clayton,» vastas ta prantsuse keeles. «Andestage, et ma ei räägi teiega inglise keeles Ma õpin praegu seda keelt ja kuigi ma saan sellest väga hästi aru, räägin ma veel väga halvasti.»

171

«Aga kes te siis olete?» küsis Clayton, sedakorda prantsuse keeles.

«Tarzan ahvide sugukonnast.»

Clayton põrkas üllatusest tagasi.

«Jupiteri nimel,» hüüdis ta, «Õigus!»

Ka professor Porter ja mr. Fillander tulid lähemale ning lisasid oma tänu Claytoni tänusõnadele, väljendasid üllatust ja heameelt, kohates oma džunglisõpra nii kaugel tema metsikust kodumaast. Kõik siirdusid kehva külavõõraste-majja, kus Clayton kohemaid andis korralduse neid vastu võtta ja kõhud täis sööta.

Nad istusid väikeses armetus võõrastetoas, kui nende tähelepanu äratas läheneva auto kauge puhkimine. Akna all seisev mr. Fillander vaatas välja just sel hetkel, kui auto võõrastemaja ees teiste kõrvale seisma jäi.

«Mu jumal,» lausus mr. Fillander rahulolematuse noodiga hääles. «See on mr. Canler. Aga mina lootsin juba... Ma arvasin ... Ee ... Muide, meil kõigil on loomulikult väga hea meel, et ta tulekahjuvööndisse ei sattunud,» lõpetas ta läbi häda.

«Oi-oi, mr. Fillander,» sõnas professor Porter, «oi-oi! Ma olen sageli manitsenud oma õpilasi lugema kümneni, enne kui rääkima hakata. Oleksin ma teie asemel, mr. Fillander, loeksin ma vähemalt tuhandeni, ja isegi pärast seda hoiak-sin viisakalt suu kinni.»

«Jumal hoidku! Teil on õigus,» möönis mr. Fillander kohmetunult.

«Kuid kes see klerikaalse välimusega džentelmen temaga kaasas on?»

Jane kahvatas.

Clayton hakkas toolil rahutult nihelema. Professor Porter võttis närviliselt prillid eest, hingas klaasidele ja pani prillid uuesti nina peale, unustanud klaase hõõruda.

Esmeralda, kellest jätkus igale poole, hakkas torisema, üksnes Tarzan ei saanud millestki aru. Siis lendas tuppa Robert Canler.

«Jumal tänatud!» hüüdis ta. «Ma kartsin juba kõige hullemat, kuni nägin teie autot, Clayton! Tulekahju lõikas mind ära lõunateel ja ma pidin linna tagasi sõitma sealt aga läände suunduma. Ma arvasin juba, et ei jõua ilmaski häärberi juurde.»

Keegi ei ilmutanud erilist vaimustust. Tarzan jälgis Robert Canlerit, nagu Sabor oma saaki. Jane Porter heitis talle pilgu ja köhatas närviliselt.

«Mr. Canler,» ütles ta, «see on minu vana sõber musjöö Tarzan.»

Canler pööras end ja ulatas käe. Tarzan tõusis pusti ja kummardas, nii nagu üksnes d'Arnauld võis õpetada dzen-telmeni kummardama. Kuid paistis, et Canleri väljasirutatud kätt ta ei märganud.

Ilmselt ei pööranud Canler sellele tähelepanu.

«Jane. siin on pastor, auväärt mr. Tosslay,» kuulutas
173
Canler, tema taga seisva vaimuliku poole pöördudes. «Mr. Tosslay, miss Porter!»
Mr. Tosslay kummardas ja lõi särama.
Canler tutvustas talle ka ülejäänud seltskonda. '
«Jane, laulatus võib otsekohe aset leida,» ütles Canler. «Siis võime teiega veel öisele linnarongile jõuda.»
Nüüd sai Tarzan kõigest aru. Ta silmitses poolsuletud laugude vahelt Jane Porterit, kuid jäi liikumatuks.
Tütarlaps kõhkles. Tuba täitis pinev vaikus. Kõigil olid närvid pingul.
Kõigi silmad pöördusid Jane Porterile, oodates vastust.
«Kas ei saaks veel mõni päev oodata?» lausus ta lõpuks. «Ma olen vapustatud! Mul tuli täna nii palju läbi elada.»
Canler tundis kõigist juuresolijatest õhkuvat vaenulikkust. See ajas teda vihale.
«Me ootasime seni, kuni ma nõustusin ootama,» vastas ta järsult. «Te lubasite minuga abielluda. Ma ei luba endaga kauem mängida. Mul on luba käes, ja siin viibib ka vaimulik. Lähme, mister Tosslay! Lähme, Jane! Tunnistajaid on siin palju, isegi rohkem kui vaja,» lisas ta vaenulikul toonil. Ja võtnud Jane Porteril käest kinni, viis ta neiu juba ootava vaimuliku juurde.
Kuid vaevalt jõudis ta astuda sammu, kui raske käsi laskus tema õlale ja teraskõvad sõrmed surusid selle oma haardesse. Teine käsi haaras tal kõrist ja hetke pärast raputati teda õhus niisama kergelt, nagu kass raputab hiirt.
Jane Porter pöördus hirmu ja üllatusega Tarzani poole.
Ja kui ta pilgu üles tõstis, nägi ta Tarzani laubal punast triipu, mida oli juba näinud kaugel Aafrikas tookord, kui Tarzan ahvide sugukonnast oli astunud surmaheitlusse suure inimahvi Terkoziga.
Ta teadis, et selles metsikus südames peitub mõrv ja nõrga hirmukarjatusega sööstis ettepoole, et paluda ahvini-mest oma kavatsusest loobuda. Kuid ta kartis rohkem Tarzani kui Canleri pärast. Ta kujutles endale elavalt karmi karistust, mille tsiviliseeritud maade kohus mõrvarile langetab.
Aga enne kui ta midagi öelda jõudis, hüppas Clayton Tarzani juurde ja püüdis Canlerit tema pihtide vahelt vabastada.
Võimsa käe ainsa löögiga virutati inglane eemale ja ta lendas üle toa. Ja siis pani Jane Porter kindlalt oma valge käe Tarzani randmele ning vaatas talle silma.
«Minu pärast,» ütles ta ainult.
Käsi laskis Canleri kokkupigistatud kõri pisut lõdvemaks.
«Ja teie tahate, et see siin elaks?» küsis ta imestusega. «Ma ei taha, et ta sureks teie käe läbi, mu sõber,» väitis tütarlaps. «Ma ei taha, et teist saaks mõrvar.» Tarzan laskis Canleri kõri lahti.
«Kas te vabastate ta antud lubadusest?» küsis ta. «See on teie elu hind.»
Vaevu hingates noogutas Canler pead.
173
«Kas te tõotate lahkuda ja teda mitte kunagi enam tülitada?»
Canler noogutas jälle. Tema nägu oli ikka veel moondunud hirmust surma ees, mis oli talle nii lähedale astunud.
Siis laskis Tarzan ta täiesti vabaks. Taarudes suundus Canler ukse poole. Veel üks hetk, ja ta lahkus, tema kannul väljus ka õudusest rabatud pastor.
Tarzan pöördus Jane Porteri poole.
«Kas ma tohin teiega pisut nelja silma all rääkida?» küsis ta.

Tütarlaps noogutas ja suundus ukse poole, mis viis võõrastemaja kitsale verandale. Ta läks sinna, et klaarida oma vahekorda Tarzaniga, ega kuulnud seetõttu järgnevat jutuajamist.

«Pidage!» hüüatas professor Porter, kui Tarzan tahtis Jane'ile järele minna.

Sellest uskumatust tempost, millega sündmused nende viimaste minutite jooksul olid vaheldunud, kaotas professor täielikult pea.

«Enne kui edasistesse kõnelustesse laskuda, armuline härra, sooviksin ma saada seletust siin juhtunu kohta. Mis õigusega teie, armuline härra, otsustasite sekkuda minu tütre ja mr. Canleri omavahelistesse suhetesse? Ma lubasijn talle oma tütre käe, armuline härra, ja vaatamata sellele, kas ta meeldib meile või ei, peab lubadust täitma.»

«Ma sekkusin sellepärast, professor Porter,» vastas Tarzan, «et teie tütar ei armasta mr. Canlerit ja ei soovi temaga abielluda. Mulle piisab sellest täiesti.»

«Te ei tea, mida te tegite,» lausus professor Porter, «Nüüd keeldub ta kindlasti Jane'iga abiellumast.»

«Ilmtingimata keeldub,» kinnitas Tarzan ilmekalt ja energiliselt ning lisas:

«Teil ei pruugi karta, et teie uhkus kannatada saab, professor Porter! Te saate võimaluse maksta sellele Can-lerile kõik, mis talle võlgnete, niipea kui koju jõuate.»

«Nonoh, armuline härra!» hüüdis professor Porter. «Mida te sellega tahate öelda?»

«Teie aare on leitud,» teatas Tarzan.

«Mis? Mis te ütlesite?» karjatas professor, hing kinni jäämas. «Te olete hulluks läinud! See pole võimalik.»

«Ometi on see nii. Teie aarded varastasin mina, teadmata nende väärtust või kellele nad kuuluvad. Ma nägin, kuidas madrused seda matsid. Ahvide kombel kaevasin ma selle välja ja peitsin uuesti ära, kuid juba teise kohta. Kui d'Arnauld ütles mulle, mis see on ja et see on teie raha, pöördusin ma džunglisse tagasi ja kaevasin selle üles. See aare on põhjustanud nii palju kuritegusid, kannatusi ja muret, et d'Arnauld pidas paremaks seda mitte siia toimetada, nagu ma kavatsesin teha. Seepärast ma tõingi kohale ainult akreditiivi. Võtke see vastu, professor Porter,» ning Tarzan võttis taskust ümbriku ja ulatas selle hämmastunud professorile. «Siin on kakssada nelikümmend üks tuhat dollarit. Eksperdid hindasid aaret väga hoolikalt, aga juhuks.

kui teil võiks tekkida mingeid kahtlusi, ostis d'Arnauld ise selle ära ja hoiab teie jaoks alles.»

«Meie selletagi tohutult raskele võlakoormale teie ees,» sõnas professor Porter väriseva häälega, «lisasite te veel suurima heateo. Te annate mulle võimaluse päästa oma au.»

Clayton, kes oli Canleri järel väljunud, tuli nüüd tagasi.

«Vabandage,» ütles ta, «ma arvan, et oleks parem proovida veel valges linna jõuda ja sõita sellest metsast ära esimese rongiga. Pärismaalane, kes just praegu põhjast siia ratsutas, teatas, et tulekahju nihkub pikkamööda jälle siiapoole.»

Claytoni sõnad katkestasid edasise jutuajamise ja kogu seltskond suundus neid ootavate autode poole.

Clayton, Jane Porter, professor ja Esmeralda istusid Claytoni autosse, Tarzan aga võttis enda juurde assistendi.

«Jumal hoidku!» hüüatas mr. Fillander, kui nende auto Claytoni oma järel liikuma hakkas. «Kes võinuks seda kunagi arvata! Kui ma teid viimati nägin, olite ehtne mets-lane, kes kargles troopilise Aafrika metsas puude otsas, nüüd aga sõidutate mind Wisconsini teel prantsuse autos. Issand jumal! Kuid see on ju ülimal määral tähelepanuväärne!»

.«Jah,» möönis Tarzan, ja lisas pärast mõningat vaikimist: «Fillander, kas te suudaksite meenutada üksikasju, mis puudutavad Aafrika džungli serval minu hurtsikust kolme luukere leidmist ja mahamatmist?»

«Suudan küll ja vägagi täpselt, armuline härra, vägagi täpselt!» vastas mr. Fillander.

«Kas ühe luukere juures ei olnud midagi iseäralikku?»

Mr. Fillander puuris pilguga Tarzanit.

«Miks te seda küsite?»

«See on minu jaoks väga suure tähtsusega,» väitis Tarzan. «Teie vastus avab saladuse. Igal juhul ei suuda see teha midagi halvemat kui saladust saladuseks jätta. Viimase kahe kuu jooksul on mul tekkinud nende luukerede kohta oma teooria, ja ma palun teid vastata mulle avameelselt ja ausalt: kas kõik skeletid, mida te maha matsite, olid inimeste omad?»

«Ei.» vastas mr. Fillander, «kõige väiksem luukere, mis hällist leiti, oli inimahvi oma.»

«Tänan teid!» lausus Tarzan.

Ees sõitvas autos kaalus Jane Porter palavikuliselt oma olukorda. Ta mõistis Tarzani kavatsusi, kui viimane oli palunud luba öelda talle mõne sõna, ja ta teadis, et peab valmis olema Tarzanile vastama.

Ta pole selline inimene, kellest võib kuidagiviisi lahti saada! Ja äkki pani see mõte teda imestama ning ta hakkas kahtlema, kas ta teda tõepoolest ei karda.

Aga kas ta võis armastada seda, keda kartis?

Ta sai aru hurmast, mis oli teda vallanud nii kauge džungli sügavuses, kuid siin proosalises Wisconsinis ei saanud olla sellist muinasjutulist armastust. Ja laitmatult riietatud

175

noor prantslane ei äratanud temas ürgnaist, nagu seda oli teinud too metsjumal.

Kas ta armastas teda? Ta ei teadnud seda enam isegi!

Ta vaatas vilksamisi Ciaytoni poole. Siin on inimene, kes on kasvanud samas keskkonnas ja oludes nagu ta isegi, inimene niisuguse ühiskondliku seisundi ja kultuuritasemega, nagu teda oli õpetatud pidama sündsa abielu kõige tähtsamaks aluseks. Kas tõesti tema vaist ei vihjanud sellele inglise džentelmenile? Tema armastus oli just selline, millist iga tsiviliseeritud naine oma elukaaslases otsib ...

Kas ta suutnuks Claytonit armastada? Ta ei näinud põhjust mitte suuta. Jane Porter ei olnud oma iseloomult külmalt kaalutlev olend, kuid kasvatus, olukord ja pärilikkus kõik koos olid teda õpetanud kaalutlema isegi südameasjades.

Et teda oli pööraselt kütkestanud noore hiiglase jõud, kui ta suured käed embasid teda kauges Aafrika džunglis ja täna Wisconsini metsas, selle võis panna, nagu talle nüüd tundus, ainult selle arvele, et ta oli vaid ajutiselt naasnud oma prototüübi juurde, vastates temas peituva ürgnaise-likkusega ürgmehe kutsele.

«Kui ta enam kunagi mind ei puuduta.» arutles tütarlaps, «ei tõmba mind ka enam tema poole. Sellisel juhul ma ei armasta teda. See polnud midagi rohkemat kui ajutine hallutsinatsioon, mille kutsus esile erutus ja kehaline kontakt, aga kui ma Tarzanile mehele läheksin, siis nüris-tuks ühises elus lõplikult kogu hurm.»

Ta silmitses jälle Claytonit. Ta oli ilus mees ja pealaest jalatallani džentelmen. Selle mehe üle võiks ta uhke olla!

Just sel hetkel hakkas Clayton rääkima — minut varem või hiljem oleks kolm elu hoopis teisiti läinud, kuid saatus sekkus vahele ja näitas Claytonile kätte psühholoogiliselt õige momendi.

«Nüüd olete vaba, Jane,» lausus ta. «öelge «jah» ja ma pühendan kogu oma elu, et teid õnnelikuks teha.» «Jah,» sosistas ta.

Samal õhtul õnnestus Tarzanil jaama väikeses ooteruumis leida Jane Porter üksinda.

«Nüüd olete vaba, Jane,» lausus ta, «ja ma tulin läbi sajandite, läbi kauge ja ähmase mineviku, tulin ürginimese koopast, et teid õigusega endale nõuda. Teie pärast sain ma tsiviliseeritud inimeseks, teie pärast tulin ma üle ookeanide ja mandrite, teie pärast saan ma selleks, kellena teie tahate mind näha. Ma võin teid õnnelikuks teha, Jane, selles elus, mjdft te tunnete ja armastate. Kas te tulete mulle naiseks?»

Esimest korda tajus Jane tema armastuse sügavust ja kõike seda, mida ta nii lühikese ajaga oli armastusest tema vastu teinud. Ta pööras ära ja kattis näo kätega.

Mis ta oli teinud! Kartes võimalust selle hiiglase kutsele järgneda, oli ta põletanud kõik sillad enda järel, ja kartusest teha eluaegset viga oli ta teinud veelgi hirmsama vea.

Ja siis ütles ta temale kõik, kogu tõe sõna-sõnalt, püüdmata end puhtaks pesta või oma tegu õigustada.

176

«Mis meil siis teha tuleks?» küsis Tarzan. «Te tunnistasite, et armastate mind. Te teate, et mina armastan teid, kuid ma ei tunne seltskondlikku eetikat, millest teie juhindute. Jätan küsimuse teie otsustada, sest teie mõistate paremini, mis teie heaoluks vaja läheb.»

s»Ma ei saa Claytonile enam ära öelda, Tarzan!» teatas Jane. «Ka tema armastab mind ja ta on hea inimene. Ma ei suuda kunagi silma vaadata ei teile ega kellelegi teisele ausale inimesele, kui ma Claytonile ära ütlen. Mul tuleb antud sõna pidada ja teie peate aitama mul seda koormat kanda, kuigi pärast tänast õhtut ei näe me teineteist võib-
olla enam kunagi.»

Sel ajal tulid teised tuppa ja Tarzan läks akna alla.

Kuid ta ei näinud midagi. Silme ees seisis kogu aeg päikesest särav välu, mida ümbritses üksteisest läbipõimunud lopsakate troopikataimede müür, välu kohal väreles võimsate puude lehestik ja üle kõige kiirgas sinine ekvatoriaalne taevas.

Välu keskel väikesel muldvallil istus noor naine ja tema kõrval noor hiiglane. Nad sõid oivalisi puuvilju, vaatasid teineteisele silma ja naeratasid. Nad olid üksi ja väga õnnelikud.

Tema mõtted katkestas jaamaametniku tulek. Viimane küsis, kas pole siin Tarzani-himelist džentelmeni.

«Mina olen Tarzan,» vastas ahvinimene.

«Teile on Pariisist kiirteade, mis on edasi saadetud Baltimore'ist.»

Tarzan võttis ümbriku ja avas selle. Kiirteade oli d'Arnauld'lt. See kõlas järgmiselt:

«Sõrmejäljed loendavad, et Te olele lord Graystock. õnnitlen!

D'ArnauId»

Kui Tarzan oli telegrammi läbi lugenud, sisenes Clayton ja suundus väljasirutatud käega tema juurde. Tarzan vaatas talle otsa.

Siin on mees, kes kannab Tarzani tiitlit ja valdab tema mõisaid! Ta abiellub naisega, keda armastab Tarzan ja kes armastab Tarzanit. Üksainus tema sõna pöörab selle inimese elu pahupidi. Ta võtab temalt tiitli, võtab mõisad ja lossid, ta võtab temalt ka Jane Porteri.

«Teate mis, vanapoiss?» hüüdis Clayton. «Mul pole ikka juhust olnud tänada teid selle eest, mida meie heaks olete teinud. Te pole muud saanudki teha, kui Aafrikas ja siin meie elu päästa. Me peame lähemalt tuttavaks saama. Kas teate, ma olen sageli mõelnud teist ja teid ümbritseva keskkonna imepärastest tingimustest. Tahaksin teilt küsida, kui te lubate: millisel moel, kurat võtaks, te sinna kaugesse hirmuäratavasse džunglisse sattusite?»

«Ma olen seal sündinud,» vastas Tarzan rahulikult. «Minu ema oli ahv ja endastmõistetavalt ei saanud ta mulle sellest kuigi palju rääkida. Oma isa pole ma kunagi näinud.»

XIX. Ürgsuse kutse

Sellest ajast saadik, kui ahvide kasvandik Tarzan oli lahkunud suurte inimahvide sugukonnast, lõhestasid seda alalised tülid ja kaklused. Terkoz oli julm ja isekas valitseja. Paljud vanemad ja nõrgemad ahvid, kelle kallal ta oma metsikut loomust kõige sagedamini näidata tavatses, võtsid oma pere kaasa ja läksid kaugele sisemaale, et leida vaikust ja turvalisust.

Kuid lõpuks olid ka allesjäänud ahvid Terkozi alalisest norimisest meeleheitele viidud, ja siis meenus neist ühele nõu. mille Tarzan lahkumisel oli andnud.

«Kui saate endale julma valitseja, ärge tehke nii nagu teised ahvid: ärgu keegi teist proovigu temale üksinda vastu hakata. Selle asemel tulge kokku kas kahe, kolme või neljakesi ja tungige kõik korraga talle kallale. Siis ei julge ükski valitseja talitada teisiti, kui tahate, sest neljakesi saab jagu igast juhist.»

Meenutanud seda tarka nõu, rääkis üks ahv sellest paljudele oma kaaslastele, nii et kui Terkoz koju jõudis, ootas teda «soe ja sõbralik» vastuvõtt.

Erilisi formaalsusi ei olnud. Niipea kui Terkoz jõugule lähenes, tormas viis määratu suurt karvast metslooma talle

Oma hinges oli Terkoz viimane argpüks, nagu seda on tavaliselt jõhkardid nii ahvide kui ka inimeste hulgast. Seepärast ei võtnud Terkoz vastu lahingut, mille lõpptulemus talle selge oli. vaid kiskus end lahti ja põgenes puude otsa.

Ta proovis veel kahel korral sugukonda tagasi tuua. iga kord tungiti talle kallale ja kihutati minema. Viimaks Terkoz mõistis, et teda ei võeta enam kunagi tagasi, ja läks džunglisse, metsikust raevust vahutades.

Seal hulkus ta mitu päeva sihitult ringi. Tema raev muudkui kasvas ja ta otsis mõnda nõrka olevust, kelle peale kogu lämmatav viha välja valada.

Sellises hingelises seisundis viibides ja oksalt oksale viskudes kohtas see jube inimesetaoline koletis dzunglis ootamatult kahte naist.

110

Kui ta neid märkas, asus ta parajasti nende kohal. Esimese märgi tema juuresolekust sai Jane Porter alles siis, kui suur karvane keha tema kõrvale maha oli hüpanud. Ta nägi hirmuäratavat lõusta ja võigast irevil kihvadega suud endast mitte rohkem kui ühe jala kaugusel.

Jane'i suust pääses läbilõikav karjatus, kui metslooma käsi tal õlast kinni krahmas. Seejärel nägi ta hirmsaid kihvu oma kõri kohal avanemas. Enne aga, kui need tema imekaunist nahka puudutasid, oli inimahv ümber mõelnud.

Tema naised olid sugukonda jäänud. Ta peab neid asendama teistega. See valge karvadeta ahv saab tema uues majapidamises esimeseks. Toorelt heitis ta Jane'i oma karvastele õlgadele ja hüppas oksale, ette valmistades talle saatust, mis oli tuhat korda hqllem kui surm.

Neegritari hirmukarje kõlas vaid üks kord Jane Porteri karjatusega samal ajal. Siis aga, nagu Esmeraldal oli tavaks kriitilistel momentidel, mis nõudsid kogu julguse kokkuvõtmist, langes ta minestusse.

Jane Porter ei kaotanud aga kordagi teadvust. Tõsi küll, kohutav lõust, mis end tema näo vastu surus, ja sõõrmetesse tungiv lehkav hingeõhk halvasid teda. Teadvus jäi aga

selgeks ja ta andis endale aru kõigest juhtunust, kui metsloom teda kandis. Ja siiski ta ei kisendanud ega hakanud vastu. Ahvi ootamatu ilmumine oli ta segadusse viinud ja talle tundus nüüd, et teda kantakse ranniku poole.

Ta otsustas hoida oma energiat ja häält selleks ajaks, kui nad on laagrile juba küllalt lähedale jõudnud, et kutsuda sealt nii ihaldatud abi.

Vaene laps! Teadnuks ta vaid, et teda viiakse üha kaugemale ning kaugemale džungli pärapõrgusse.

Claytonit ja mõlemat vanameest rahutuks teinud karjatus juhtis Tarzani, ahvide kasvandiku otseteed sinna, kus lamas Esmeralda. Kuid Tarzan ei keskendanud oma huvi Esmeraldale, ehkki ta veendus, et naine on terve.

Ühe viivu uuris Tarzan maad ja lähemaid puid, kuni ahvi instinkt ja inimmõistus üheskoos rääkisid temale, kes nii imehästi tundis metsade elu. kõigest juhtunust niisama selgesti, nagu näinuks ta seda oma silmaga.

Ja sedamaid tormas ta mööda värsket jälge, mida poleks võinud märgata ja veelgi vähem seletada ühegi teise inimese silm. Kõige rohkem jälgi oli okste otstel, kus inimahv hüppas ühelt oksalt teisele, kuid nende järgi oli raske määrata tema suunda, sest keha raskuse all paindub oks alla ja pole teada, kas ahv seda mööda üles ronis või laskus. See-eest aga tüvele lähemal, kus jäljed olid nõrgemad, oli suund selgemini märgistatud. Näe, siin sellel oksal oli põgeniku suur käpp päevakoera puruks litsunud ja Tarzan tundis instinktiivselt, kuhu see suur käpp nüüd pannakse. Ja tõepoolest leiab ta sealt lömastatud ussi tibatillukese osakese, mõnikord aga lihtsalt niiske jälje.

Edasi. Küüs on lahti murdnud väikese kooretüki, murru-koha suund aga näitab põgeniku suunda. Siin-seal on mõne suure oksa või puu tüve küljes, mida puudutas karvane

keha, tilluke karva jupp. Selle järgi, kuidas karvake koore alla kinni on jäänud, mõistab Tarzan, et ta läheb õigesti.

Ta ei aeglusta oma jooksu, et tähele panna kõiki neid väliselt nii nõrku metslooma tunnusmärke. Tarzanile paistavad need teiste vigastuste, armide ja märkide musttuhan-delises hulgas sel okslikul teel eredalt silma. Kõige rohkem abistab teda aga lõhn, sest Tarzan jälitab ahvi vastutuult ja tema hästi arenenud ninasõõrmed on niisama tundlikud kui koeral.

Osa inimesi arvab, et loodus on alamseltsi loomadele spetsiaalselt kinkinud paremad haistmisorganid kui inimesele, kuid asi on ainult nende arendamises.

Inimeste elu ei sõltu kuigi suurel määral oma meelte täiuslikkusest. Võime arutleda vabastas inimese paljudest kohustustest: meeled taandarenesid teatud astmeni, samuti lihased, mis panid liikuma kõrvad ja juuksed, taandarenesid ebapiisava kasutamise tõttu.

Nii kõrvadel kui ka peanaha all on lihased, kuid need on välja arenemata vaid seetõttu, et neid ei vajata.

Kuid Tarzani, ahvide kasvandikuga, oli hoopis teine lugu. Lapsepõlve esimestest päevadest alates sõltus tema eksisteerimine määratult rohkem nägemis-, kuulmis-, haistmis-, kompimis- ja maitsmismeele teravusest kui märksa aeglasemalt arenevast mõtlemiselundist.

Kõige vähem oli Tarzanil arenenud maitsmismeel ning ta võis peaaegu ühesuguse mõnuga süüa oivalist puuvilja ja toorest liha, mis oli pikka aega maa sees olnud. Muide, selles suhtes ei erinenud ta just palju meie rafineeritud maias-mokkadest!

Tarzan kihutas peaaegu kuuldamatult Terkozi ja tema saagi jälgedes, kuid tema lähenemise heli kostis siiski põgeneva metslooma kõrvu ja sundis teda veel kiiremini jooksma.

Kolm miili jäi selja taha, kui ahvinimene nad kätte sai. Nähes, et tal pole pääsu, hüppas Terkoz väikesele lagedale välule, et võidelda siin oma saagi eest või jätta ta maha ja päästa end põgenemisega.

Ta surus veel hiiglasuure käpaga Jane Porterit enda vastu, kui Tarzan nagu leopard hüppas areenile, mille loodus oli selleks ürgseks lahinguks justkui nimme loonud.

Kui Terkoz nägi, kes teda oli jälitanud, arvas ta kohe, et tema varastatud emasloom on Tarzani naine. Nähtavasti olid nad ühte tõugu, mõlemad valged ja karvadeta. Ja Terkoz sattus vaimustusse võimalusest vihatud vaenlasele valusasti kätte maksta.

Salapärase jumalataolise inimese ootamatu ilmumine mõjus Jane Porteri piinatud närvidele kosutava veinina.

Claytoni, oma isa ja mr. Fillanderi kirjelduste põhjal taipas ta, et küllap see ongi toosama imetabane olend, kes nad päästis, ning neiu nägi temas sõpra ja kaitsjat.

Ent kui Terkoz teda toorelt kõrvale lükkas, et Tarzanile vastu tormata, nägi Jane Porter ahvi tohutut suurust, tema Võimsaid muskleid ja hiiglasuuri kihvu ning teda valdas

hirm. Kas suudab inimene, missugune ta ka poleks, võita säärast vägevat vaenlast?

Nad põrkasid kokku nagu kaks raevunud härga ja nagu kaks hunti püüdsid teineteise kõri kallale pääseda. Ahvi pikkade kihvade vastu oli inimesel kitsas noatera.

Kogu oma noore painduva kehaga liibus Jane Porter suure puu tüve vastu, käed tugevasti erutusest värisevale rinnale surutud, ning pärani silmi, milles peegeldus hirm ja vaimustus, jälgis ürgahvi ja ürginimese võitlust naise omandamise pärast — tema omandamise pärast.

Kui inimese suured selja- ja õlamusklid pingutusest paisusid ning suur biitseps ja õlavars peatasid hirmsad kihvad, avanes Baltimore'i tütarlapse ähmase pilgu ees tsivilisatsiooni ja kultuuri sajandite kate.

Aga kui pikk nuga oma kümme korda oli Terkozi kuuma verd joonud ja ta määratu suur kere elutult maha varises, sööstis ürgnaine, käed süleluseks laiali, ürgmehe juurde, kes tema eest oli võidelnud ja ta endale võitnud.

Ja Tarzan?

Ta tegi seda. mida teinuks tema asemel iga mees, kelle soontes voolab punane veri. Ta võttis naise oma embusse ja külvas suudlustega üle tema värisevad huuled.

Ühe silmapilgu lebas Jane Porter pooleldi suletud silmil tema embuses. Sel hetkel tundis ta esimest korda oma noores elus, mis on armastus.

Ent kate langes alla niisama äkitselt, kui oli tõusnudki. Solvumistundest kattus Jane Porteri nägu ereda punaga. Naine lükkas Tarzani, ahvinimese, endast eemale ja kattis oma näo kätega.

Tarzan oli hämmastunud, kui tütarlaps, keda la mingi ebateadliku armastusega armastas, vabatahtliku vangina ootamatult tema embusse oli sattunud. Nüüd, kui tütarlaps teda eemale tõukas, polnud tema hämmastus väiksem.

Ta astus veel kord neiu juurde ja võttis tal käest kinni Ematiigrina tormas neiu talle kallale, tagudes oma väikeste rusikatega tema võimsat rinda.

Tarzan ei saanud millestki aru.

Veel hetk enne seda oli ta kavatsenud Jane Porteri võimalikult kiiresti sugulaste juurde viia, kuid see hetk oli juba ähmasesse ja pöördumatusse minevikku kadunud ning koos sellega kadus ka tema hea kavatsus.

Ahvide kasupoeg Tarzan oli ümber sündinud ühelainsal viivul, kui ta tundis tugevasti enda vastu surutud sooja nõtket keha.

Imekaunid huuled olid ühinenud tema huultega kuumades suudlustes ja põletanud sügavale hinge märgi, mis tähistas uue Tarzani sündi.

Uuesti pani ta käe neiu õlale. Neiu lükkas Tarzani eemale, Ja siis tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mida teinuks tema kauge esivanem.

Ta võttis oma naise sülle ja viis ta džunglisae.

Järgmise, päeva varahommikul äratas hurtsikusse jäänud nelja inimest kahuripauk, Clayton jooksis

113

esimesena välja ja nägi. et abaja suudme juures seisab ankrus kaks laeva.

Uks oli «Arrow», teine aga väike prantsuse ristleja, mille pardal tungles rohkesti inimesi, kes kõik kalda poole vaatasid.

Nii Clayton kui ka teised, kes nüüd temaga olid ühinenud, mõistsid selgesti, et kahuripauk pidi endale tõmbama nende tähelepanu, kui nad veel hurtsikusse olid jäänud

Mõlemad laevad olid kaldast võrdlemisi kaugel ja oli kahtlane, kas nad isegi pikksilmaga võinuksid märgata nelja väikest kogu, kes nii kaugel abaja neemede taga kübaratega vehkisid.

Esmeralda oli eest võtnud oma punase põlle ja lehvitas seda meeletult pea kohal. Clayton aga kartis, et isegi see võib märkamatuks jääda, ja tormas jooksujalu abaja põhjapoolsele neemele, kus tal oli märkuandmiseks lõke valmis pandud.

Kuni ta kuivade okste ja põõsaste lasu juurde jõudis, tundus nii temale kui ka teistele, kes hinge kinni pidades hurtsiku juures ootasid, et möödas on terve igavik.

Jõudnud paksust metsast välja lagendikule, kust silm võis laevu seletada, oli Clayton rabatud, nähes, et «Arrow'1» heisatakse purjesid, kuna ristleja juba edasi liikus. Kähku süütas ta lõkke igast küljest ja tormas neeme tippu. Siin võttis ta seljast särgi, sidus mahakukkunud oksa külge ja vehkides sellega pea kohal, seisis seal kaua.

Laevad aga muudkui eemaldusid ja ta oli juba vähimagi lootuse kaotanud, kui äkki metsa kohale tiheda püst-roodse sambana tõusnud hiiglaslik suitsupilv ristlejal vahi tähelepanu äratas ja otsemaid suunati kalda poole tosin binoklit.

Mõlemad laevad pöörasid ümber: «Arrow» jäi rahulikult ookeani lainetel õõtsuma, ristleja aga suundus aeglaselt kalda poole.

Teatud kaugusel ta peatus, paat lasti vette ja saadeti kaldale. Seal hüppas paadist välja noor ohvitser. «Vististi musjöö Clayton?» küsis ta.

«Jumal tänatud, et te tulite!» oli Claytoni vastus. «Ehk pole nüüdki veel hilja!»

«Mida te sellega öelda tahate, musjöö?., küsis ohvitser.

Clayton rääkis talle, et Jane Porter on röövitud ja nad vajavad relvastatud inimesi, et jätkata džunglis otsinguid.

«Mon dieu!» hüüatas ohvitser kaeblikult. «Veel eile poleks liiga mlja olnud, täna aga ehk oleks parem, kui vaest tütarlast ei leitakski ... See on kohutav, musjöö! See on lihtsalt kohutav!»

Ristleja juurest eemaldus veel mõni paat. Näidanud ohvitserile, kuidas abajasse sisse sõita, istus Clayton tema paati, ja nendele järgnesid ka teised.

Peagi maabusid kõik selle koha juures, kus seisid professor Porter, mr. Fillander ja nuttev Esmeralda.

Ristlejalt viimasena lahkunud paadis oli ka luevo komandör. Kuulnud Jane Porteri röövimise lugu. kutsus ta

114

suuremeelselt vabatahtlikke saatma professor Porterit ja Claytonit nende otsinguil.

Nende vaprate ja sümpaatsete prantslaste hulgas polnud ühtegi ohvitseri ega madrust, kes poleks end vabatahtlikuks pakkunud.

Komandör valis välja kakskümmend madrust ja kaks ohvitseri — leitnant d'Arnauld' ja leitnant Charpantier' Paat saadeti ristlejalt toidukraami, padruneid ja püsse tooma, ohvitseridel olid juba revolvrid kaasas.

Claytoni pärimisele, kuidas see juhtus, et nad avamerel ankrusse heitsid ja kahuripauguga neile märku andsid, selgitas laeva komandör kapten Duphrain. et umbes kuu aega tagasi olid nad esimest korda näinud «Arrow'd», mis rohkete purjede all edelasse suundus. Kui nad signaliseerisid, et see nende juurde sõidaks, heiskas «Arrow» veel purjesid lisaks ja kadus. Nad ajasid teda taga päikese loojanguni ja tulistasid korduvalt, kuid järgmisel hommikul polnud laeva kusagil näha. Mitu nädalat järjepannu ristlesid nad piki rannikut ja olid juba unustanud hiljutise tagaajamise, kui äkitselt mõne päeva eest ühel varahommikul oli vaht märganud laeva tugevas säbarlainetuses küljelt küljele rulla-mas. Keegi ei juhtinud laeva ega seadnud tema purjesid.

Mahajäetud laevale ligemale jõudes tundsid nad selles üllatusega ära sama aluse, mis mõni nädal tagasi oli nende eest plehku pannud. Selle fokkpuri ja kontrabesaanpuri olid heisatud, nagu oleks laeva tahetud ninaga päituulde viia, kuid torm oli purjed ribadeks käristanud.

Katse meeskonda niisuguse kohutava lainetusega laevale toimetada oli erakordselt ohtlik. Ja et laevalael polnud näha mingit elumärki, otsustati esialgu oodata, kuni tuul raugeb. Kuid just siis märgati inimkogu, kes oli klammerdunud reelingu külge ja ahastavas appihüüdes neile nõrkenult viipas.

Otsekohe seati paat valmis ja sooritati õnnestunud katse «Arrow'» poordi sõita. Vaatepilt, mis üle laeva parda roninud prantslaste pilkudele avanes, oli vapustav.

Ligi tosin surnud ja surevaid inimesi veeres rullava laeva tekil sinna-tänna, elavad ja surnud läbisegi. Nende hulgas oli kaks laipa, otsekui huntidest paljaks näritud.

Priisikomando seadis laeval kiiresti vajalikud purjed korda ja need õnnetu meeskonna liikmed, kes veel elus olid, viidi alla koidesse.

Surnud keerati presendi sisse ja seoti laevalae külge, et kaaslased võiksid neid enne meresügavusse heitmist ära tunda.

Kui prantslased «Arrow'» tekile ronisid, polnud elavaist enam keegi teadvusel. Isegi meeleheitlikku hädasignaali andnud õnnetuke kaotas meelemärkuse enne, kui ta teada sai, kas ta appikutse aitas või ei.

Prantsuse ohvitseril polnud vaja laeval valitseva kohutava olukorra põhjuste üle kuigi kaua pead murda, sest kui vett või viina otsima hakati, et taastada madruste jõuvarusid,

115

selgus, et polnud ühte ega teist ja polnud märki ka mingisugusest söögipoolisest,

Ohvitser signaliseeris kohe ristlejale ja palus saata vett. ravimeid, toiduaineid ning teinegi paat sooritas ohtliku retke «Arrow'» poordi.

Pärast kosutavate vahendite tarvitamist tuli mõni madrus teadvusele ja rääkis ära kogu loo. Osa sellest, kaasu arvatud Snipesi tapmine ja tema laiba matmine kulla-kirstu peale, on meile juba teada.

Ilmselt hirmutas jälitav ristleja mässulisi sedavõrd, et nad purjetasid Atlandi ookeanil veel mitu päeva pärast seda, kui olid ristleja silmist kaotanud. Kuid leides, et vee- ja toiduvarud olid kesised, pöördusid nad tagasi itta.

Et pardal polnud kedagi, kes võinuks laeva juhtida, algasid peatselt vaidlused selle üle, kus nad asuvad ja millist kurssi hoida tuleks. Kolm päeva seilati itta, maad aga polnud ikka veel näha. Siis pöörasid nad põhja, kartes, et kogu aeg puhunud tugevad põhjatuuled on nad Aafrika lõunatipust mööda lõunasse ajanud. Kaks päeva sõitsid

nad kirde suunas ja siis sattusid tuulevaikusse, mis kestis peaaegu nädala. Vesi lõppes otsa, päev hiljem said otsa ka toiduvarud.

Olukord halvenes kiiresti. Üks madrus läks hulluks ja hüppas üle parda. Varsti avas teine madrus endal veenid ja hakkas jooma omaenda verd.

Kui ta suri. heideti temagi üle parda, ehkki mõni neist nõudis, et laibad pardale jäetaks. Nälg oli nendest metsloomad teinud.

Kaks päeva enne kohtumist prantsuse ristlejaga olid nad jäänud nii nõrgaks, et ei suutnud enam laeva juhtida Samal päeval suri veel kolm inimest. Järgmisel hommikul selgus, et üks laip oli osaliselt ära söödud.

Kogu see päev inimesed lamasid ja piidlesid kiiskavat.-silmadega üksteist nagu kiskjad loomad. Järgmisel hommikul oli aga juba kaks laipa peaaegu luudeni paljaks näritud.

Kuid see kannibalide toit neid eriti ei kosutanud, sest veepuudus piinas hoopiski tugevamini kui nälg. Ja siis ilmus nähtavale ristleja.

Kui hädalised paranesid, räägiti kogu mässulugu prantsuse komandörile, kuid «Arrow'» madrused olid liiga harimatud, et osata näidata, millisele rannikuosale professor ju tema kaaslased maale olid saadetud. Seepärast liikus ristleja aeglaselt piki kogu rannikut, kahurist harvu signaale andes ja pikksilmadega kallast toll-tollilt läbi uurides.

ööseks jäid nad ankrusse, et kõiki kaldaosi päevavalges uurida. Ja juhtus nii. et eelmine öö oli nad toonud just sinna kohta kaldal, kus asus väike laager, mida nad otsisid.

Pärast keskpäeva tulistatud signaalpauke hurtsiku asu kad ei kuulnud, sest arvatavasti olid nad sel ajal džungli-sügavuses Jane Porterit otsimas, ja okste praksumine nende jalge all summutas kaugete kahurite nõrga heli

116

Selle ajaga, kui mõlemad pooled olid teineteisele oma seiklustest pajatanud, jõudis ka paat ristlejalt tagasi, tuues rühmale toiduaineid ja relvi.

Mõne minuti pärast eraldus madrustest väike grupp ning mõlemad prantsuse ohvitserid koos professor Porteri ja Claytoniga siirdusid lootusetutele ja pahaendelistele otsingutele.

XX. Pärilikkus

Kui Jane Porter taipas, et veider metsolend, kes oli ta päästnud ahvi küüsist ja teda nagu vangi kuhugi kannab, hakkas ta tegema meeleheitlikke katseid end vabastada. Kuid tugevad käed surusid teda vaid pisut kõvemini enda vastu.

Siis loobus ta viljatutest katsetest ja jäi rahulikult lebama silmitsedes poolsuletud laugude vahelt selle inimese nägu, kes teda kätel kandes nii kergesti läbi väänkasvudest põimunud põõsaste sammus.

Tema nägu oli ebatavaliselt kaunis. See oli mehisuse ning jõu ideaaltüüp, moonutamata liiderlikust elust, loomalikest ja madalatest kirgedest. Kuigi Tarzan oli tapnud inimesi ja loomi, tegi ta seda kiretult, nagu tapab kütt, välja arvatud need harvad juhud, mil ta tappis vihkamise tõttu. Kuid see polnud niisugune õel ja kaua salajas kantud vihkamine, mis vihkaja näojoontesse alatiseks kohutava pitseri vajutab.

Tarzan tappis naeratusega huultel, naeratus on aga ilu alus.

Sel hetkel, kui Tarzan Terkozile kallale tungis, rabas tütarlast erepunane triip tema laubal, mis vasaku silma juurest juusteni ulatus. Nüüd aga, silmitsedes tähelepanelikult tema näojooni, nägi ta, et triip oli kadunud ja üksnes kitsas valge arm tähistas veel selle kohta.

Jane Porter oli lakanud rabelemast ja Tarzan nõrgestas veidi oma raudsete käte haaret.

Korraks vaatas ta Jane'ile silma ning naeratas, ja tütarlaps pidi sulgema silmad, et vastu panna selle kütkestava näo võludele.

Tarzan tõusis puu otsa ja Jane Porteril, kes selle ebatavalise tee pärast vähimatki hirmu ei tundnud, välgatas peas mõte, et kogu oma elu jooksul polnud tal nii mitmeski suhtes olnud säärast turvatunnet kui praegu, lebades selle tugeva metsiku olendi embuses. See kandis teda läbi ürgmetsa üha tihedamaks muutuva padriku teadmata kuhu ja milleks.

Vahetevahel sulges ta silmad ja mõtles hirmuga sellele, mis teda ootab. Siis maalis elav fantaasia talle kõikvõimalikke õudusi. Kuid tasus tal vaid lauge tõsta ja sügavale tema kohale kummardunud imekaunile näole pilku heita, kui kõik kartused hajusid.

Ei, tal ei pruugi teda karta! Ta veendus selles üha rohkem

117

ja rohkem, silmitsedes uurivalt peeneid näojooni ja ausat silmavaadet, mis kõnelesid rüütellikust ja õilsast iseloomust.

Nad tungisid üha sügavamale metsa, mis, nagu talle näis põimus nende umber läbipääsmatuks müüriks Kuid metsjumala ees avanes iga kord nagu nõiduse väel koridor ja otsekohe ka sulgus nende järel.

Vaid mõni harv oks puudutas teda kergelt samal aial kui silm nägi nii ülal kui all, ees ja taga ühtainsat tihedalt üksteisest läbipõimunud oksi ja liaane.

Kogu teekonna vältel oli visalt edasiliikuv Tarzan tulvil uusi mõtteid. Tema ette oli kerkinud ülesanne, millega ta polnud kunagi varem kokku puutunud, ja ta pigem tundis kui mõistis, et peab käituma nagu inimene, mitte nagu ahv.

Liikumine keskmisel terrassil, kus Tarzan oli läbinud suurema osa teest, aitas jahutada tema esimest meeletut kirepuhangut, mis nii äkki oli lahvatanud.

Nüüd hakkas ta mõtisklema, milline saatus oodanuks tütarlast, kui ta poleks teda Terkozi käest vabastanud.

Ta teadis, miks ahv polnud teda tapnud, ja hakkas nüüd ahvi kavatsusi omadega võrdlema.

Tõsi, džungli tava järgi võttis isasloom endale emaslooma jõuga. Aga kas Tarzan tohib antud olukorras juhinduda metsloomade seadusest? Kas Tarzan pole siis inimene? Aga kuidas talitavad sellistel puhkudel inimesed? Ta oli suures kimbatuses, sest ei teadnud seda.

Ta tahtnuks väga küsida seda tütarlapselt, siis aga tuli talle pähe. et tütarlaps oli juba vastanud, puigeldes ja teda eemale tõugata püüdes ...

Lõpuks jõudsid nad sihtkohta ja ahvide kasvandik Tarzan, hoides Jane Porterit-tugevasti oma embuses, hüppas nõtkelt selle areeni rohuvaibale, kuhu kogunesid nõupidamistele suured ahvid ja kus nad dam-dami metsikute orgiate ajal tantsu vihtusid.

Kuigi nad olid läbinud rohkesti miile, polnud päev veel õhtusse kaldunud ja amfiteatrit ujutas tihedast lehestikust läbitungiv poolvalgus.

Roheline vaip tundus pehme ja jahe ning meelitas puhkama. Kaugusest kostis musttuhat džunglihäält nagu laine-murru kauge kohin.

Jane Porterit valdas uneleva rahulikkuse tunne, kui ta murule laskus ja enda kõrval seisva Tarzani suurt kogu vaatas. Sellele lisandus veel arusaamatul kombel täielik turvatunne.

Ta seiras Tarzanit poolsuletud laugude vahelt, kui viimane üle väikese ümmarguse välu läks ja kaugemal kasvavate puude juurde suundus. Tütarlaps täheldas tema

kõnnaku elegantsi, majesteetlfkkust, tema suursuguse figuuri täiuslikku sümmeetriat ja laiade õlgade kohal imekauni pea uhket hoiakut.

Milline imetabane olend! Selle jumaliku välimuse all ei saa peituda ei julmus ega nurjatus. Mitte kunagi pole maamuna tallanud selline täiuslikkus, mõtles ta.

118

Ühe hüppega oli Tarzan puu otsas ja kadus. Jane Porter jäi nõutuks: miks ta ära läks? Kas tõesti jättis ta Jane'i siia inimtühja džunglisse saatuse hooleks?

Ta vaatas närviliselt ringi. Iga rohuvars, iga põõsas näis talle mingi hiiglasuure ja kohutava metslooma varitsuspaigana, kust teda luurati ja oodati vaid parajat hetke, et suruda läikivaid kihvu tema õrna ihusse. Iga heli muutus tema ettekujutuses õela ja nõtke olendi varjatud, märkamatuks lähemale hiilimiseks.

Milline erinevus on nüüd kõiges sellest alates, kui ta Jane'i maha jättis!

Ta istus neli-viis minutit, mis paistsid talle tundidena, ja ootas pingsalt varitseva looma hüpet, mis teinuks lõpu tema piinale.

Ta peaaegu igatses julmi kihvu, mis toonuksid talle surma ja teinuksid lõpu sellele hirmuagooniale.

Kuuides selja taga kerget kahinat, hüppas ta karjatades püsti ja pöördus näoga teda ootava surma poole.

Tema ees seisis Tarzan, käed täis oivalisi küpseid puuvilju.

Jane Porter vankus ja oleks kukkunud, kui Tarzan poleks oma kandamit maha visanud ja teda oma embusse haaranud. Ta ei kaotanud teadvust, küll aga surus end tugevasti Tarzani vastu, värisedes nagu ehmunud emahirv.

Ahvide kasvandik Tarzan paitas vaikselt ta siidiseid juukseid ning püüdis teda rahustada ja tööstida, nagu seda oli teinud Cala, kui ta väikese ahvina oli kartnud ma-du Histat või emalõvi Sabori.

Kord surus ta huuled kergelt neiu laubale ja viimane ei liigatanudki, ohkas ainult ja sulges silmad.

Jane ei suutnud kuidagi mõista, mis temaga lahti on.

Ta tundis end selles tugevas süleluses turvalisena ja sellest aitas talle. Tulevikule ta ei tahtnud mõelda, vaid alis tus oma saatusele. Selle mõne tunniga oli ta äkki hakanud usaldama seda mõistatuslikku metsolendit. nii nagu usaldanuks ta üksnes väga väheseid tuttavaid meesterahvaid. Talle turgatas pähe, et see kõik on väga kummaline, ja järsku sündis hinges arusaam, et see ebatavaline seisund ei saa olla midagi muud kui tõeline armastus ... Tema esimene armastus. Ta punastas üleni ja naeratas. Jane Porter nihkus pisut Tarzanist eemale ja silmitses teda pool naerataval ning pool-pilkaval ilmel, mis andis ta näole erilise veetluse. Siis osutas ta rohus lebavatele puuviljadele ja võttis istet inimahvide muldse trummi serval, sest nälg andis juba tunda.

Tarzan korjas kähku puuviljad kokku ja tõi need Jane’i jalge juurde, seejärel istus samuti trummi servale ja hakkas noaga toitu lahti lõikama ning talle pakkuma.

Nad sõid koos ja vaikisid, aeg-ajalt teineteisele vargsi kelmikaid pilke heites, kuni lõpuks Jane Porter lõbusalt naerma puhkes ja temaga ühines ka Tarzan.

«Kui kahju, et te inglise keelt ei oska,» ütles neiu.

Tarzan raputas pead ning tema naervaid silmi varjutas liigutav ja ablas teadmishimu.

119

Siis proovis Jane Porter temaga rääkida prantsuse, seejärel saksa keeles, kuid puhkes siis ise naerma oma vigade üle, mis ta tegi viimati nimetatud keeles.

«Igal juhul,» ütles tütarlaps talle inglise keeles, «saate te minu saksa keelest aru niisama hästi kui mind mõisteti Berliinis!»

Tarzan oli juba ammu jõudnud otsusele ses suhtes missugune peab olema tema edasine tegutsemisviis.

Tal oli aega, et meenutada kõike mida ta oli raamatutest lugenud meeste ja naiste suhtlemise kohta. Ka tema käitub nii, nagu ta endale kujutles käitumas mehi olnuksid nad tema asemel.

Ta tõusis taas ja läks puude poole kuid algul püüdis märkide varal selgitada, et tuleb peatselt tagasi. Ta tegi seda nii hästi, et Jane Porter sai aru ega ehmunudki kui ta ära laks.

Jane'i valdas vaid üksindustunne ja ta vaatas kannatamatult selle koha poole, kuhu Tarzan oli kadunud oodates tema tagasitulekut. Nagu enne, nii teatas ka nüüd kerge sahin neiu selja taga tema kohalolekust. Jane pöördus ümber ja nägi teda tulemas mööda rohuvaipa hiiglasuure oksakandamiga.

Seejärel tõi ta suure kuhja pehmet rohtu ning sõnajalgu. Veel kahel korral käis ta ära, kuni oli korjanud terve virna materjali.

Siis tegi ta sõnajalgadest ning rohust pehme tasase aseme, selle kohale aga meisterdas okstest mõne jala kõrguse onni. Oksad moodustasid justkui kahe viiluga katuse, mis oli otse maa peale pandud. Okstele asetas ta paksu kihi elevandirohu lehti ning kattis väikese varjupaiga ühe otsa okste ja lehtedega.

Seejärel võtsid nad taas kahekesi trummi serval istet ja püüdsid märkide abil juttu ajada.

Tarzani kaelas rippuv suurepärane briljantmedaljon kutsus Jane Porteris esile ülima hämmastuse. Ta osutas medaljonile ning Tarzan võttis nägusa ehte kaelast ja ulatas talle.

Jane pani tähele, et raam oli meisterliku juveliiri kätetöö ja briljandid sätendasid oivaliselt, kuid kivide lihvimise järgi võis näha, et töö polnud nüüdisaegne.

Samuti märkas ta, et medaljoni saab avada, vajutas salavedrule ja mõlemad pooled plõksatasid lahti. Kummaski oli elevandiluule maalitud miniatuur.

Üks kujutas noort kaunitari, teine aga tütarlapse kõrval istuva Tarzani peaaegu täpset portreed, välja arvatud vaevu tabatav erinevus näoilmes.

Tütarlaps lõi pilgu Tarzanile, kes tema poole kummardudes üllatunult minatüüre silmitses. Sirutanud käe medaljoni järele, võttis ta selle neiult ära ning hakkas ilmse hämmastuse ja huviga miniatuure lähemalt uurima. Tema käitumine näitas selgesti, et ta polnud neid kunagi varem näinud ega teadnud, et medaljon lahti käib.

See tõsiasi sundis Jane Porterit mõtisklusi jätkama ning tema mõttelend maalis talle pildi sellest, kuidas Aafrika

läbiuurimata džunglite metsik ja harimatu olend oli selle imekauni ehte omanikuks saanud.

Veelgi imelikum tundus aga asjaolu, et medaljonis oli pilt inimesest, kes võis olla selle metsade pooljumala vend või õigemini isa.

Ikka veel silmitses Tarzan ainiti mõlemat kujutist. Järsku võttis ta õlalt tupe. puistas nooled maha ja võttis koti-taolisest hoiukohast lameda eseme, mis oli mitu korda pehmetesse lehtedesse keeratud ja pikkadest rohukõrtest nööriga kinni seotud.

Ettevaatlikult, kiht kihi järel harutas ta lehed ümbert ära. kuni nähtavale tuli foto. Osutades medaljonis olevale meesterahva miniatuurile, ulatas ta foto Jane Porterile.

Foto pani tütarlast veelgi rohkem imestama, sest ilmselt kujutas see sedasama meest, kelle miniatuur oli medaljonis kõrvuti noore naise omaga.

Tütarlaps osutas fotole, siis miniatuurile ja seejärel Tarzanile, nagu soovides teatada, et tema arust on see Tarzani kujutis. Tema aga raputas vaid pead, kehitas siis

oma võimsaid õlgu, võttis neiu käest foto, keeras selle hoolikalt lehtedesse ja peitis jälle nooletupe põhja.

Siis istus ta tükk aega sõnatult, silmad maas. samal ajal kui Jane Porter väikest medaljoni käes hoides seda igast kandist uuris, püüdes leida vähimatki märki, mis võinuks aidata tuvastada selle esmaomaniku autentsust.

Lõpuks turgatas talle pähe lihtne seletus.

Medaljon kuulus lord Graystockile ja minituuridel oli ta ise ning leedi Alice.

See metsik olend oli medaljoni rannikul hurtsikust lihtsalt leidnud. Kui rumal temast, et ta seda kohe ei taibanud!

Kuid seletada lord Graystocki veidrat sarnasust selle metsjumalaga käis tal üle jõu. Et see alasti metslane on tõepoolest lordi poeg. seda ta muidugi ei võinud ette kujutadagi.

Viimaks heitis Tarzan pilgu neiule, kes medaljoni uuris. Ta ei võinud mõista miniatuuride tähendust, kuid võis enda kõrval istuva noore elusolendi näolt lugeda huvi ja vaimustust.

Neiu märkas, et Tarzan jälgib teda, ja arvates, et ta soovib ehk oma ehet tagasi, ulatas selle talle. Tarzan võttis medaljoni ja pani selle neiule kaela, naeratades tema üllatuse peale ootamatut kingitust saades.

Jane Porter raputas keeldumise märgiks ägedalt pead ja püüdis kullast ketti oma kaela ümbert ära võtta, kuid Tarzan ei lasknud sellel sündida. Ta võttis tütarlapse käed oma kätesse ja hoidis neid kõvasti kinni, kui Jane proovis oma tahtmist peale suruda.

Lõpuks jäi ta nõusse, tõstis kerge naeratusega medaljoni huultele, tõusis püsti ja tegi Tarzanile väikese reveransi.

Tarzan ei teadnud täpselt, mida ta sellega öelda tahab, kuid taipas õigesti, et sel viisil väljendas ta kingituse eest tänu. Niisiis tõusis ka tema püsti, võttis medaljoni kätte, kummardus põlise õukondlase väärikusega ja surus oma

121

huuled samasse kohta, mida olid puudutanud tütarlapse huuled

Tema suursugune ja armastusväärne kummardus oli sooritatud absoluutse ebateadliku graatsia ja väärikusega. See oli tema päritolu pitser, paljude põlvkondade rafineeritud kasvatuse loomulik ilming ja pärilik sõbralikkuse instinkt, mida toores kasvatus ja metsik keskkond ei olnud suutnud välja juurida.

Läks juba pimedaks ja nad asusid uuesti puuviljade kallale, mis oli neile ühtaegu nii söök kui jook. Seejärel tõusis Tarzan püsti ja viis Jane Porteri väikese varjupaiga juurde, mille ta oli teinud, ja märkide abil palus teda sisse minna.

Esimest korda mitme tunni järel valdas Jane'i taas hir-musööst, ja Tarzan tundis, et tütarlaps taganeb, otsekui kardaks teda.

Neiuga veedetud tunnid olid Tarzanist teinud hoopis teise inimese, kui ta oli hommikul.

Tema olemuse igas kius kõneles pärilikkus nüüd kõvemini kui kasvatus. Muidugi ei muutunud ta ainsa silmapilguga metsikust ahvist peeneks tižentelmeniks, kuid viimase instinkt hakkas peale jääma. Ta lausa põles soovist meeldida naisele, keda ta armastas, ja mitte alandada end tema silmis.

Ja nii tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mis võis Jane Porterit veenda turvalisuses. Ta võttis tupest välja oma noa ja ulatas selle Jane'ile teraga enda poole, uuesti märku andes varjupaika siseneda.

Tütarlaps sai aru, võttis pika noa, astus onni ja heitis pehmele rohule, samal ajal kui Tarzan end põiki ukse ette välja sirutas.

Nii leidis neid algav hommik.

Kui Jane Porter ärkas, ei tulnud möödunud päeva imelised juhtumused talle kohe meelde, ja seepärast hämmastasid teda ümbritsevad olud: väike okstest onn. pehmest rohust ase ja onni avausest paistev võõras ümbrus.

Pikkamisi taastas ta mälu oma praeguse olukorra kõik üksikasjad. Ja siis tõusis tema hinges määratu imestus, teda haaras võimas tänusööst selle eest. et hirmsasse ohtu sattununa oli ta terveks jäänud.

Ta läks onni uksele vaatama, kus Tarzan on. Teda ei olnud, kuid seekord Jane kartma ei löönud: ta oli kindel, et Tarzan tuleb tagasi.

Onni ukse ees rohus nägi ta tema keha jälge selles kohas, kus ta oli Jane'i valvates kogu öö lamanud. Ta teadis, et just Tarzani siinolek oli lubanud tal magada nii turvaliselt.

Kes võinuks tema läheduses karta? Tütarlaps ei uskunud, et maailmas võiks leiduda veel mõni teine inimene, kellega ta metsikus Aafrika džunglis tunneks end väljaspool igasugust hädaohtu. Isegi lõvid ja pantrid ei kohuta teda enam.

Ta tõstis pilgu üles ja nägi, kuidas Tarzani nõtke kuju lähema puu otsast kergelt alla hüppas.

Tabanud neiu pilgu, valgustas Tarzani nägu see aval särav naeratus, mis eelmisel õhtul oli võitnud Jane'i usalduse.

Ta tuli lähemale ja Jane Porteri süda hakkas kiiremini lööma ning silmad lõid särama nagu ei kunagi varem, kui talle oli lähenenud meesterahvas.

Ta oli jälle puuvilju korjanud ja asetas need onni ukse juurde. Nad võtsid veel kord istet, et koos süüa.

Jane Porter hakkas mõtlema, mis võiks tal plaanis olla. Kas viib ta tütarlapse tagasi rannikule või jätab siia? Ja äkki ta teadvustas endale, et see asjaolu teda ilmselt nii väga ei häirigi. Ons tõesti võimalik, et tal pole sellest sooja ega külma?

Ta hakkas mõistma sedagi, et istudes siin naeratava hiiglase kõrval ja Aafrika džunglite sügavusse peidetud metsa-paradiisis oivalisi puuvilju süües oli ta rahul ja väga õnnelik.

Ta ei suutnud sellest kuidagi aru saada. Võinuks arvata, et ta peaks olema igasugustest ohtudest ära vaevatud, süngetest eelaimustest masendatud, kuid selle asemel tal süda pakitses rinnus ning la naeratas inimesele, kes istus tema kõrval ja vastas talle naeratusega!

Kui nad olid hommikueine lõpetanud, läks Tarzan onni ja võttis sealt oma noa. Tütarlaps oli selle hoopiski unustanud! Ta mõistis: see oli juhtunud sellepärast, et ta unustas hirmu, mis oli sundinud teda nuga vastu võtma.

Tarzan andis talle märku endale järgneda, suundus areeni servas kasvavate puude juurde, haaras tugeva käega ta ümbert kinni ja hüppas ülemistele okstele.

Tütarlaps teadis, et Tarzan viib ta tagasi rannikule, ega suutnud mõista teda ootamatult vallanud üksinduse- ja kur-busetunnet. Mitu tundi liikusid nad aeglaselt edasi. Tarzan ei kiirustanud. Ta püüdis võimalikult kauemaks pikendada selle teekonna õndsalikku mõnu, kus talle kallid käed olid ta kaela ümber põimunud, ja seepärast kaldus ta rannikule viivast otseteest kaugele lõunasse.

Palju kordi peatusid nad lühikeseks puhkuseks, mille järele Tarzanil mingit vajadust polnud, keskpäeval tegid tervelt tunniajalise peatuse väikese oja kaldal, kus nad sõid ja kustutasid janu.

Ja nii hakkas päike juba loojuma, kui nad lagendikule jõudsid. Suure puu juures maha hüpanud, lükkas Tarzan kõrge rohu eemale ja näitas talle väikest hurtsikut.

Tütarlaps võttis tal käest kinni, et teda sinna viia ja isale rääkida, et see inimene oli ta päästnud surmast ja veelgi hirmsamast kui surm, et oli teda kaitsnud õrnalt ja hellalt nagu ema.

Kuid Tarzanit, ahvide kasvandikku, valdas inimese elamu ees taas metsiku olendi ujedus. Ta raputas pead ja astus tagasi.

Tütarlaps läks talle päris lähedale ja vaatas paluvate silmadega otsa. Mõte, et Tarzan läheb kohutavasse džunglisse tagasi üksinda, oli talle millegipärast talumatu.

Tarzan aga raputas endiselt pead, siis tõmbas ta tütarlapse

õrnalt enda vastu ja kummardus, et teda suudelda, enne aga vaatas talle silma, teada saamaks, kas see meeldib talle või lükkab ta Tarzani eemale.

Tütarlaps kõhkles vaid ühe silmapilgu, siis põimis tormakalt käed ta kaela ümber, tõmbas ta näo enda juurde ja suudles teda julgelt.

«Ma armastan sind, armastan sind,» sosistas ta.

Kaugelt kandus nende kõrvu nõrka tulistamist. Paugutati paljudest relvadest. Tarzan ja Jane Porter tõstsid pea. Hurtsikust väljusid mr. Fillander ja Esmeralda.

Kohast, kus Tarzan ja neiu viibisid, ei võinud nad näha kumbagi laeva, mis abajas ankrus seisid.

Tarzan osutas paukude suunas, puudutas käega oma rinda ja näitas taas samasse suunda. Neiu sai aru. Tarzan lahkus, ja neiule sai selgeks, et ta teeb seda, uskudes tema rahva hulka kuuluvaid inimesi hädaohus olevat.

Ta suudles jälle tütarlast.

«Tule mu juurde tagasi.» sosistas ta. «Ma ootan sind ootan alati!»

Tarzan kadus, Jane Porter pöördus Umber ja läks üle lagendiku hurtsiku poole.

Esimesena nägi teda mr. Fillander. Oli pime, mr. Fillander aga oli äärmiselt lühinägelik.

«Ruttu, Esmeralda!» karjatas ta. «Jookske hurtsikusse. See on emalõvi! Oh issand jumal!»

Esmeralda ei hakanud vaeva nägema, et kontrollida mr. Fihanderi hoiatust. Talle jätkus tema toonist. Nagu välk oli ta hurtsikus ja lukustas ukse veel enne, kui mr. Fillander ta nimegi välja öelda jõudis. Tema «Oh issand jumal» oli tingitud sellest, et Esmeralda ülemäärase rutuga end luku taha pani. jättes välja nii mr. Fillanderi kui ka kiiresti läheneva «emalõvi».

Ta hakkas raevunult raske ukse vastu prõmmima. «Esmeralda!» hõikas ta. «Esmeralda! Laske sisse! Lõvi on mu peaaegu juba nahka pannud!»

Esmeralda sai aru. et ukse taga lööb lärmi emalõvi, ja oma tava kohaselt langes minestusse.

Mr. Fillander heitis ehmunud pilgu selja taha. Oo õudu! Metsloom oli päris ligidal. Mr. Fillander püüdis hurtsiku seina mööda üles ronida ja tal õnnestus pillirookatuse servast kinni haarata. Viivu ta rippus, klammerdudes nagu kass nööri külge, mis on üles tõmmatud pesu kuivatamiseks. Kuid järsku tuli pillirookatusest tükk lahti ja mr. Fillander kukkus selili.

Kukkumise hetkel välgatas ta ajus tähelepanuväärne teave loodusloost. Kui mr. Fillanderi heitlikku mälu uskuda, siis lõvi ei puutu inimesse, kes teeskleb surnut.

Niisiis lamas mr. Fillander edasi seal, kuhu ta kukkunud oli. hirmust kange. Kuna ta käed kukkumise momendil olid üles sirutatud, siis polnud see surmapoos eriti veenev.

Jane Porter jälgis kõiki tema vigureid vaikse imestusega. Nüüd aga puhkes ta summutatult naerma, kuid sellest oli

küllalt. Mr. Fillander keeras end külili ja vaatas ringi. Lõpuks nägi ta tütarlast.

«Jane!» hüüatas ta. «Jane Porter! Issand halasta!»
Ta kargas püsti ja tormas neiu juurde. Ta ei uskunud, et see on Jane ja et ta on elus.
«Issand halasta! Kust te tulete? Kus te olite? Kuidas? . . .»
«Halastage, mr. Fillander,» katkestas teda tütarlaps. «Ma ei suuda sellises küsimusterahes orienteeruda.»
«Hea küll, hea küll.» sõnas mr. Fillander. «Issand halasta! Ma olen nii üllatatud ja piiritult vaimustatud, nähes teid elus ja tervena, et usute või ei, aga ei saa isegi õieti enam aru, mida ma räägin. Aga tulge nüüd ruttu ja rääkige kõigest, mis teiega juhtus!»

EDGAR BURROUGHS_TARZANI tagasitulek

Tarzani-lugude teine raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU
PAIDE 1991

Tõlgitud väljaandeist:
Эдгар Бсрроуз. Тарзан. Возвращение в джунгли. Тарзан и
Э. К. Бродерсен. (Издательство «А. Ф. Маркс». Петроград его звери. Полный перевод с последнего английского издания 1923.) Государственное малое предприятие «Гарт». Таллинн «Валгус». 1990.
The Return of Tarzan. By Edgar Rice Burroughs, author of «Tarzan of the Apes». Bernhard Tauchnitz Edition, 1921.
© «Järva Teataja», tõlge 1991

NIMEDEST SELLES RAAMATUS
Tarzani-lugude pidamine pool sajandit trükkimist ja lugemist mitteväärivaks on kulutanud läbi needki mõned eksemplarid eestikeelset tõlget ja ka originaalid, mis veel paarikümne aasta eest Eesti suuremates raamatukogudes olemas olid. Seetõttu jäidki raamatu «Tarzan — ahvide kasvandik» originaali pärased nimekujud saamata tõlkimise ajal. «Tarzani tagasituleku» eestindamise ajaks saabus pärast pikka ootamist St. Peterburgist selle raamatu originaal. Lugeja nõutuse ületamiseks -olgu siinkohal kõrvuti ära toodud peategelaste nimed raamatuis «Tarzan — ahvide kasvandik» ja «Tarzani tagasitulek».
d'Arnauld = d'Arnot
lord Graystock = lord Greystoke
mr. Samuel Th. Fillander => mr. Samuel T. Philander prof. Arhimedes Qn. Porter = prof. Archimedes Q. Porter
Duphrain = Dufranne
Cala = Kala
Shita = Sheeta

I. Juhtum laeval

«Magnifique!»* lipsas hüüatus krahvinna de Coude'i huulilt.

«Mis on?» imestas krahv noore naise poole pöördudes. «Mis äratab teis vaimustust?» Ja krahv laskis pilgul ringi käia.

«Oh, tühine asi, mu armas,» vastas krahvinna, ja tema nägu, kus seni oli mängelnud õrn õhetus, värvus punaseks. «Mulle meenusid vaid peadpööritavad New Yorgi pilvelõhkujad, nagu neid seal nimetatakse,» ja kenake krahvinna puges sügavamale mugavasse teikitooli ning võttis taas kätte ajakirja, mille äsja oli «tühise asja» pärast sülle pillanud.

Tema mees süüvis uuesti raamatusse, olles aga enne omaette vaguralt imestanud, et kolm päeva pärast New Yorgist lahkumist sattus krahvinna äkki vaimustusse nendestsamadest hoonetest, mida ta varem oli nimetanud ebardlikeks.

Peagi jättis krahv raamatu. «Igav on, Olga,» lausus ta. «Ma mõtlen kaaskannatajaid otsida ja teha neile ettepaneku kaarte mängida.»

«Te pole just kuigi armastusväärne, mu abikaasa,» kostis noor naine naeratades. «Kuid andestan teile, sest minagi olen kõigest tüdinud. Minge pealegi ja võtke käsile oma igavad kaardid.»

Kui mees oli lahkunud, heitis naine vargsi pilgu pikakasvulisele noormehele, kes pisut eemal laisalt tekitoolis lamaskles.

«Magnifique!» sosistas ta uuesti. Krahvinna Olga de Coude oli kahekümneaastane, tema mees neljakümnene. Ta oli truu ja aus naine, kuid mehe valikus polnud tal kuidagi osaleda tulnud, ja seetõttu oli üsnagi tõenäoline, et ta ei armastanud meeletult oma meest, kelle olid andnud talle saatus ja tituleeritud isa, tuntud vene härrasmehe tahe. Ent kuigi tal kütkestavat noort võõramaalast nähes heakskiitev hüüatus suust oli lipsanud, ei järeldunud sellest veel, et ta Oleks mõttes oma mehele truudust murdnud. Ta sattus vaimustusse, nagu oleks seda teinud ükskõik millist suurepärast asja nähes. Pealegi tõmbas noormees vastuvaidlematult endale tähelepanu.

Kuni ta noormehe profiili silmitses, tõusis viimane püsti ja lahkus laevalaelt. Krahvinna de Coude kutsus mööduva stjuuardi enda juurde.

«Kes on see härra?» küsis ta.

«Ta on sisse kirjutatud kui musjöö Tarzan Aafrikast, madam,» vastas see.

4

«Üsna suur maavaldus,» mõtles noor naine ja tema uudishimu lõi veelgi enam lõkkele.

Teel suitsetamistuppa jõudis Tarzan päris ukse juures järele kahele mehele, kes millegi üle elavalt sosistasid. Ta poleks neile üldse tähelepanu pööranud, kui üks neist poleks tema poole heitnud süüdlaslikku. pilku. Nad meenutasid talle melodramaatilisi kurjategijaid, keda ta oli näinud Pariisi teatrilavadel. Mõlemad olid tõmmud, tumedate juustega, pilgud aga, mida nad ilmselt midagi sepitsedes salamahti vahetasid, rõhutasid sarnasust veelgi.

Tarzan astus suitsetamistuppa ja otsis endale tugitooli teistest pisut kaugemal. Tal polnud tahtmist juttu ajada ja lonlkshaaväl oma absinti rüübates pöördus ta mõttes tagasi äsja läbielatud päevade juurde. Ikka ja jälle küsis ta endalt: oli ta talitanud mõistlikult, kui loobus oma õigustest inimese kasuks, kelle vastu polnud tal mingeid kohustusi? Ta ei öelnud lahti oma päritolust mitte William Cecil Clay-toni, lord Greystoke'i, vaid naise pärast, keda nad mõlemad, nii tema kui ka Clayton armastasid, ja kes saatuse veidra kapriisi tahtel oli saanud Glaytonile, mitte aga temale.

Naine armastas teda, Tarzanit, ja seepärast oli leppida veelgi raskem, ent siiski ta teadis, et ta ei oleks suutnud käituda teisiti, kui oli käitunud tookord õhtul Wisconsini metsade rüpes väikeses raudteejaamas. Tema jaoks oli kõige tähtsam neiu õnn,

lühiajaline tutvus tsivilisatsiooni ja tsiviliseeritud inimestega tõi ta veendumusele, et ilma raha ja teatud seisundita näib enamikule neist elu olevat väljakannatamatu.

Jane Porteril oli lapsepõlvest saadik nii üks kui teine, ja kui Tarzan oleks võtnud need nüüd ära tema tulevaselt mehelt, olelks Jane kahtlemata õnnetu. Tarzanile ei tulnud hetkekski pähe mõtet, et neiu olelks võinud loobuda Clay-tonist, kui viimane olelks jäänud ilma oma tiitlist ja mõisatest. Loomult kindlameelne ja aus, ei kahelnud ta selles, et teistelegi on need iseloomujooned omased. Ja antud juhul ta ei eksinud. Miski poleks suutnud Jane Porterit Claytoniga tugevamini siduda kui see, et viimasele oleks saanud osalks õnnetus.

Mineviku juurest pöördusid Tarzani mõtted tulevikule. Ta püüdis mõnutundega mõelda naasmisele džunglisse, kus ta oli sündinud ja üles kasvanud; julma, salakavalasse džunglisse, kus ta oli veetnud kakskümmend aastat kahekümne kahest. Ent kui ta tagasi jõuab, kes tema üle seal rõõmustab? Mitte keegi. Ehk jääb tema sõbraks üksnes elevant Tantor? Kõik teised kas siis põgenevad tema eest või hakkavad jälitama, nagu olid kunagi teinud.

Vaevalt et isegi tema enda sugukonna ahvid sõbrakäe vastu sirutavad.

Tsivilisatsioon oli Tarzanile seni andnud vähe, kuid oli õpetanud otsima endasuguste seltsi ja tundma siirast heameelt seltsimeheliku suhtlemise soojusest. Ja elu ilma sellise suhtlemiseta näis juba kohutavana. Oli raske kujutleda maailma, kus pole ainsatki sõpra, ainsatki elusolendit, kes

5

räägiks neid uusi keeli, mida Tarzan oli nii armastama hakanud. Seepärast Tarzan ei tundnudki kergendust, mõeldes tulevikule, mille ta ise oli endale kujundanud.

Mõttesse vajunult istus ta oma nurgas, pabeross hambus, kui äkki langes ta pilk peeglile, mis rippus tema vastas ja kust paistis laud, mille ümber neli meest kaarte mängisid. Sel ajal tõusis üks mängijaist püsti, kavatsedes lahkuda, ja juurde astus teine, kes viisaka kummarduse saatel nähtavasti pakkus end vabanenud kohale, et mäng võiks jätkuda. See oli üks nendest kahest mehest, keda Tarzan oli suitsetamistoa uksel sosistamas näinud, ja nimelt väiksemat kasvu mees.

See asjaolu äratas Tarzanis mõningat huvi, ja jätkates mõtisklemist oma tuleviku üle, hakkas ta peeglist jälgima enda selja taga laua ääres olevat gruppi. Kõigist mängijaist tundis Tarzan nimepidi ainult ühte, krahv Raoul de Coude'i, keda ülihoolas stjuuard oli talle näidanud kui omamoodi kuulsat meest, kes teenis Prantsuse sõjaministeeriumis kõrgel ametikohal. Krahv istus äsja mänguga ühinenud reisija vastas.

Äkki köitis peegelpilt Tarzani tähelepanu eriliselt. Sisenes teine vandenõulane ja jäi seisma krahvi tooli taha. Tarzan nägi, kuidas ta ümber pöördus ja vargsi tuba. silmitses, kuid ei vaadanud kuigi hoolikalt peeglisse ega näinud seal Tarzani valvsaid silmi. Ta tõmbas salamahti midagi taskust välja: mis see oli, seda Tarzan ei võinud näha, sest käsi varjas väljatõmmatud eset.

Aeglaselt lähenes käsi krahvile ja libistas eseme käratult tema kuuetaskusse. Mees jäi liikumatult oma kohale ja silmitses endiselt prantslase kaarte. Üllatunud Tarzan oli nüüd tähelepanu ise ja püüdis mitte ainsatki üksikasja kahe silma vahele jätta.

Mäng jätkus endist viisi minutit kümme, kuni krahv võitis hiljuti nendega liitunud partnerilt suure summa. Siis nägi Tarzan selgesti, et krahvi selja taga seisev mees noogutas oma kaasosalisele. See tõusis kohe püsti, osutades sõrmega krahvile.

«Oleksin ma teadnud, et see härra on elukutseline valemängija, poleks ma lasknud end mängu ahvatleda,» kuulutas ta.

Ühe hetkega olid krahv ja kaks teist mängijat jalul.

Krahv läks näost kaameks.

«Mis see tähendab, söör?» hüüatas ta.
«Kas te teate, kellega te räägite?»
«Ma tean, mida ma räägin, ja viimast korda teen seda inimesega, kes kaardimängus tüssab.»
Krahv kummardus üle laua ja lõi mehele lahtise käega vastu nägu. Neid ümbritseti.
«See on arusaamatus, söör,» karjus üks mängijatest. «See on ju krahv de Coude Prantsusmaalt.»
«Kui ma eksisin,» väitis süüdistaja, «siis palun ma meelsasti vabandust. Aga las musjöö krahv eelkõige selgitab, mis kaardid ta endale taskusse sokutas.»
6
Siin püüdis Tarzani silme all krahvi taskusse kaardid libistanud mees uksest välja lipsata, kuid oma suureks pahameeleks nägi, et pikakasvuline hallisilmne võõras seisab ukse peal ees.
«Pardon,» lausus mees, püüdes Tarzanist mööduda.
«Oodake!» kostis Tarzan.
«Aga mispärast?» hüüdis mees turtsakalt. «Laske mind mööda!»
«Oodake!» kordas Tarzan. «Ma arvan, et te võite ühteteist selgitada.»
Nüüd kaotas pettur kannatuse ja läbi hammaste needusi pomisedes katsus ta Tarzanit kõrvale tõugata. Ahv-inimene vaid naeratas, keeras meheikolaski ümber, haaras tal kraest kinni ja tiris laua juurde, välja tegemata tema sajatustest, löökidest ja katsetest end lahti rebida. Esimest korda puutus Nikolas Rokoff kokku musklitega, tänu millele nende omanik oli väljunud võitjana kokkupõrgetest lõvi Numa ja hiiglasliku isaahvi Terkoziga.
De Coude'ile süüdistuse näkku paisanud mees ja kaiks teist mängijat silmitsesid küsivalt krahvi. Teised reisijad olid kogunenud nende ümber, oodates seletusi.
«See mees on hulluks läinud,» sõnas krahv. «Palun teid, džentelrnenid, otsige mind läbi.»
«See süüdistus on naeruväärne,» lausus üks mängijatest.
«Pruugib teil vaid pista käsi krahvi kuuetaaku ja te veendute, et süüdistus on õiglane,» kinnitas närukael. Ja et ülejäänud seda teha ei söandanud, astus ta sammu krahvi poole: «Noh, mis siis ikka, ma teen seda ise, kui teie ei taha.»
«Ei,» väitis de Coude. «Ma luban end läbi otsida vaid džentelmenil.»
«Krahvi pole tarvis läbi otsida. Tal on kaardid taskus. Ma ise nägin, kuidas need sinna pandi.»
Kõik pöördusid imestunult kõneleja poole. See oli suurt kasvu noormees, kes hoidis rabeleval vangil kraest kinni.
«See on vandenõu,» hüüdis de Coude vihaselt. «Mul pole mingeid kaarte.» Nende sõnadega pistis ta käe tasku. Hetkeks võttis maad hauavaikus. Krahv muutus näost , äkki surnukahvatuks ja võttis pikkamisi välja käe kolme kaardiga.
Ta heitis kõigile pilgu täis tumma õudu ja pikkamisi kerkis ta põskedele solvumispuna. Inimeste ilmest, kes nägid pealt meesterahva häbisse saatmist, võis lugeda kaastunnet ja põlgust.
«See on vandenõu, musjöö,» lausus hallisilmne võõras. «Džentelrnenid,» jätkas ta, «härra krahv ei teadnud, et tal on taskus kaardid. Need pandi sinna ilma tema teadmata, mängu ajal. Selles toolis seal istudes nägin ma peeglist kõike juhtunut. See härra siin, keda ma takistasin põgenemast, pani kaardid krahvi tasku.»
De Coude pööras pilgu Tarzanilt mehele, keda see kinni hoidis.
7
«Mon dieu*, Nikolas!» hüüdis ta. «Teie?» Seejärel pööras ta end süüdistaja poole ja silmitses teda teraselt.

«Aga teid, musjöö, ei tundnud ma habemeta ära. See muudab teid väga, Pavlov. Nüüd on mulle kõik arusaadav. Kõik on selge, härrased!»

«Mida me siis nendega teeme, musjöö?» küsis Tarzan. «Kas anname nad kaptenile üle?»

«Ei, mu sõber,» vastas krahv rutakalt. «See on isiklik asi ja ma palun teid mitte midagi ette võtta. Aitab sellest, et ma olen kahtlustustest prii. Mida vähem me nende tüüpidega tegemist teeme, seda parem. Kuidas ma saaksin aga tänada teid selle suure teene eest? Lubage üle anda oma visiitkaart ja kui ma kunagi saan kasulik olla, siis pidage meeles, et olen teie käsutuses.»

Tarzan vabastas Rokofi, kes oma kaasosalisega suitseta-mistoast kiiresti väljus. Uksel pöördus Rokoff Tarzani poole: «Musjöö kahetseb ja mitte ainult üks kord, et segas end teiste asjadesse »

Tarzan naeratas, kummardas krahvile ja ulatas talle oma visiitkaardi. Krahv luges sellelt:

«M. Jean C. Tarzan.»

«Musjöö Tarzan,» sõnas ta, «te peate tõepoolest kahetsema, et mind aitasite, sest võin teile kinnitada, et tõmbasite enda peale Euroopa kahe kõige paadunuma närukaela viha. Püüdke neid vältida, musjöö, kuidas vaid saate.»

«Kallis krahv,» vastas Tarzan rahulikult naeratades, «ma olen tundnud veel kohutavamaid ja õudust äratavamaid vaenlasi, kuid ma olen praegugi elus ja terve. Arvan, et neil kahel ei õnnestu kunagi mulle kurja teha.»

«Loodame seda, musjöö. Kuid ei tee paha, kui olete ettevaatlik ja vähemalt peate meeles, et tänasest päevast on teil vaenlane, kes midagi ei unusta ja kunagi ei andesta ja kelle vihkamisest mürgitatud ajus sünnivad kogu aeg uute julmuste plaanid nende vastu, kes milleski on teda seganud või millegagi solvanud. Kurat on Nikolas Rokofiga võrreldes süütu vigurivänt.»

Kui Tarzan õhtul oma kajutisse sisenes, leidis ta põrandalt sedeli, mis ilmselt oli ukse alt sisse torgatud.

Ta avas selle ja luges:

M. Tarzan, kahtlemata ei andnud te endale aru, millist ränka ülekohut tegite, muidu poleks te korda saatnud seda, mida tegite täna. Olen valmis uskuma, et talitasite selliselt teadmatusest ja kavatsemata teile võõrast inimest solvata. Sellest lähtudes luban meelsasti teid vabandust paluda ja kui te mulle tõotate, et ei hakka enam sekkuma asjadesse, mis teisse ei puutu, siis loen asja lõpetatuks. Vastasel korral. . . muide, olen kindel, te mõistate, et targem on valida tee, mida ma teile pakun.

Täie lugupidamisega Nikolas Rokoff

Kuri naeratus lõi hetkeks mänglema Tarzani huultel, kuid samas lakkas ta juhtunule mõtlemast ja heitis magama.

* Mu jumal! (pr. k.)

8

Ühes naabenkajutis vestles samal ajal oma mehega krahvinna de Coude.

«Miks te nii morn olete, armas Raoul?» küsis ta. «Te olite kogu õhtu äärmiselt rusutud. Mis teeb teile muret?»

«Olga, Nikolas on siin, aurikul. Kas te ei teadnud seda?»

«Nikolas!» hüüatas krahvinna. «Kuid see on võimatu, Raoul, ei või olla. Ta istub Saksamaal vangis.»

«Ka mina mõtlesin tänase päevani nii, kuni nägin teda ja seda teist närukaela, Pavlovit. Olga, ma ei suuda enam kauem taluda ta tagakiusamist. Ei suuda, isegi teie pärast mitte. Varem või hiljem annan ma ta võimude kätte. Ma olen juba pooleldi

otsustanud rääkida kõigest kaptenile, enne kui me kaldale jõuame. Prantsuse laeval, Olga, ei maksaks mulle midagi täita seda Nemesise rolli.»

«Ah ei, Raoul!» selle hüüatusega laskus krahvinna põlvili mehe ette, kes langetatud päi diivanil istus. «Ära tee seda! Tuleta meelde, sa lubasid mulle. Ütle, et sa seda ei tee. Ära hirmuta mind, Raoul!»

De Coude võttis naise käed oma kätesse ja uuris mõnda a^ga sõnatult tema kaamet tujutut nägu. otsekui , püüdes sealt välja lugeda, miks ta seda inimest õieti kaitseb.

«Olgu nii, nagu sa tahad, Olga,» sõnas ta lõpuks. «Ma ei mõista. Ta on kaotanud vähimagi õiguse sinu truudusele, armastusele, lugupidamisele. Ta ähvardab pidevalt sinu elu ja au, sinu mehe elu ja au. Loodame, et sa kunagi ei kahetse, et teda kaitsed.»

«Mulle tundub, Raoul,» katkestas Olga teda järsult, «et ma ei vihka teda sinust vähem, kuid . .. veri on paksem kui vesi —»

«Ma oleksin täna meelsasti tema vere koostist uurinud,» torises de Coude vihaselt. «Neil oli kindel kavatsus määrida minu au, Olga.» Ja ta rääkis kõigest, mis suitsetamistoas oli juhtunud.

«Poleks olnud seda tundmatut, oleks nende nõu õnnestunud. Kes oleks uskunud minu sõnu, kui minu taskust leitud kaardid rääkisid minu vastu? Ma hakkasin isegi juba äärepealt endas kahtlema, kuni see musjöö Tarzan teie üliarmsa Nikolas' laua juurde tiris ja kogu nende argpüksliku salasepitsuse paljastas.»

«Musjöö Tarzan?» küsis ilmselt üllatunud krahvinna.

«Jah. Kas te tunnete teda, Olga?»

«Ma nägin teda. Uks stjuuard näitas teda mulle.»

«Ma ei teadnud, et ta on nii kuulus.»

Olga de Coude muutis kõneainet. Ta leidis järsku, et polegi nii lihtne seletada, miks stjuuard talle musjöö Tarzanit oli näidanud. Võimalik, et ta õige pisut ka punastas: krahv, tema mees, silmitses teda veidral iroonilisel ilmel. «Ah » mõtles naine, «must südametunnistus leiab kahtlustamiseks kõikjalt toitu.»

9

II. Sõlmuvad vihkamise ja...? sidemed

Alles järgmise päeva hilisõhtul nägi Tarzan neid kahte reisijat, kelle asjadesse ta oli nördimusest ajendatuna sekkunud. Täiesti ootamatult sattus ta neile peale just sel hetkel, kui viimased seda kõige vähem soovisid.

Nad seisid laevalael üksildases paigas ja kui Tarzan nende kohale jõudis, --vaidlesid ägedalt ühe naisega. Tarzan pani tähele, et naine oli jõukalt riides ja, otsustades ilusa sihvaka kuju järgi, ka noor, kuid tema nägu varjas tihe loor. Kõik seisid seljaga Tarzani poole — mehed teine teisel pool naist — ja ta jõudis neile märkamatult päris lähedale. Ta mõistis, et Rokoff ähvardas, naine aga palus, kuid nad rääkisid temale tundmatut keelt ja üksnes noore naise välimuse järgi oli selge, et ta kardab.

Rokofi olekus tundus nii ilmset füüsilise vägivalla ähvardust, et ahvinimene hetkeks seisatas ja astus siis nende juurde, tunnetades instinktiivselt hädaohtu. Ta kõhkles veel, kui mees toorelt naise randmest kõrgemalt kinni haaras ja kätt väänama hakkas, otsekui lootes sel moel mingit lubadust välja pressida. Mis võinuks juhtuda, kui Rokoffi poleks takistatud, selle kohta võib mitmesuguseid oletusi teha. Kuid siin haarasid terassõrmed ta õlast kinni ja tugev käsi sundis hoolimatult teda ümber pöörama ning kohtama sellesama võõra külmi halle silmi: seesama võõras oli juba kord talle teele ette astunud

«Sapristi!»[1] sisistas raevunud Rokoff. «Mida see tähendab? Kas olete peast põrunud, et jälle solvate Nikolas Rokoff i?»

«Siin on mu vastus teie sedelile, musjöö,» kostis Tarzan rahulikult, visates lurjuse endast eemale sellise jõuga, et see vastu reelingut prantsatas .. .

«Tuhat kuradit!» kisendas Rokoff. «Selle eest maksad sa eluga, tõbras!» Ta hüppas jalule ja sööstis Tarzani kallale, püüdes jooksu pealt revolvrit taskust välja kiskuda. Naine põrkas õuduses tagasi.

«Nikolas!» karjatas ta. «Ära tee, oo, ära tee seda! Ruttu, musjöö, põgenege, või ta tapab teid.»

Ent põgenemise asemel läks Tarzan kallaletungijale rahulikult vastu.

«Ärge tehke ennast narriks, musjöö,» sõnas ta.

Rokoff, kes oli raevust meeletu alandava olukorra pärast, millesse võõras ta asetanud oli, sai lõpuks revolvri taskust kätte. Ta peatus, tõstis selle külmavereliselt Tarzani rinna kõrgusele ja vajutas päästikule. Kukk plõksatas, aga pauku ei järgnenud, ahvinimese käsi tõusis kiirelt nagu vihaleaetud püütoni pea: kerge pingutus ja revolver lendas kaugele üle parda ning kukkus Atlandi ookeani.

10

Silmapilgu seisid mõlemad teineteise vastas. Lõpuks sai Rokoff enesevalitsuse tagasi. Ta hakkas rääkima esimesena: «Te olete juba kaks korda suvatsenud sekkuda asjadesse, musjöö, mis teisse ei puutu. Kaks korda olete lubanud endale alandada Nikolas Rokoffi. Esimesel korral otsustasin ma seda mitte tähele panna, arvates, et musjöö talitas teadmatusest, kuid seekord ma ei unusta. Kui musjöö ei tea, kes on Nikolas Rokoff, siis ma võin talle kinnitada: oma viimase jultunud teo pärast on tal kaalukad põhjused mäletada seda nüüd ja igavesti.»

«Olete argpüks ja lurjus, musjöö,» vastas Tarzan, «ja rohkem ei taha ma teist midagi teada.» Ta pöördus naise poole, et küsida, kas Rokoff talle viga ei teinud, kuid naine oli kadunud. Heitmata ainsatki pilku Rokofile ja tema kaaslasele, jätkas Tarzan oma jalutuskäiku laevalael.

Tarzan pidi endalt imestades küsima, mis salanõu siin sepitsetakse. Mida need inimesed plaanitsevad? Looriga naises, kellele ta appi oli läinud, oli midagi tuttavat, kuid nägemata tema nägu, ei võinud ta kindel olla, et oli naist varem kohanud. Ainuke asi, mida ta märkas, oli omapärane sõrmus selle käe sõrmes, millest Rokoff oli kinni haaranud, ja Tarzan otsustas silmas pidada kõigi naisreisijate käsi, et kindlaks teha, keda Rokoff jälitab, ja teada saada, kas mees pole teda jälle tülitanud.

Tarzan naasis tekil oma tooli juurde ja hakkas meenutama neid arvukaid näiteid inimeste julmusest, egoismist ja kurjusest, mille tunnistaja oli ta olnud sellest päevast alates, kui neli aastat tagasi oli džunglis ta pilk esimest korda langenud teisele inimolendile — mustale Kulongale. kelle oda lõpetas hiiglasuure emaahvi Kala elu ja röövis seega noorelt Tarzanilt ainsa ema, keda ta oli tundnud.

Talle meenus, kuidas rotinäoga Snipes oli tapnud Kingi, kuidas «Arrow'» mässulised olid jätnud saatuse hooleks professor Porteri ja tema kaaslased, kui julmalt õiendasid vangidega arveid Mbonga suguharu mustanahalised juhid ja naised, kui palju väiklast kadedust ilmutasid läänekalda asumaade sõjaväelased ja tsiviilametnikud, kelle näol ta esimest korda puutus kokku tsiviliseeritud maailma esindajatega.

«Mon dieu!» rääkis ta endamisi. «Nad kõik on ühesugused. Petavad, tapavad, valetavad, teevad sohki ja kõike selle pärast, millest keelduksid kõik džungliasukad:

---

[1] Kurat võtaks! (pr. k.)

rah; pärast, mis võib neile anda jõuetute olendite rafineeritud naudinguid. Haletsusväärsed tavad teevad neid oma õnneti saatuse orjadeks ja nad usuvad kindlalt, et on looduse va litsejad, kes maitsevad elus ainsat väärtuslikku. Vaevalt e' džunglis loovutaks keegi teisele rahumeelselt oma sõbratar: See on armetu maailm, meeletu maailm, ja ahvide Tarza; oli arust ära, kui ta otsustas vahetada selle vastu džungl vabaduse ja õnne.»

Nende mõtiskluste ajal valdas teda äkki tunne, et selja

11

tagant keegi teda jälgib. Metslooma vana instinkt murdis läbi tsivilisatsiooni kesta ja Tarzan keeras nii ruttu ümber, et teda vargsi silmitsenud noor naine ei jõudnud isegi pilku kõrvale pöörata ja ahvinimese hallid silmad kohtusid küsival ilmel otse tema silmadega. Seejärel langetas naine pilgu ja Tarzan nägi, kuidas ärapööratud näole valgus kerge puna.

Ta muigas endamisi: vaat kuhu viib tema ebakultuurne ja viisakusetu käitumine, ta ei löönud ju silmi maha, kui kohtas noore naise pilku. Naine oli väga noor, ja see pani Tarzanit pead murdma küsimuse üle: kus oli ta teda varem näinud? Tarzan võttis endise asendi ja märkas peagi, et naine tõusis püsti ja lahkus laevalaelt. Kui ta möödus, pöördus Tarzan ümber, lootes mõne tunnuse järgi tema isikut tuvastada.

Tal ei tulnud pettuda. Möödudes tõstis naine käe mustade laineliste juuste juurde, mis sõlmena kuklale langesid — see on naistele iseloomulik žest, kui nad tunnevad et selja tagant saadab neid tunnustav pilk —, ja Tarzan märkas ühes sõrmes omapärast sõrmust, mida ta alles hiljuti oli näinud looriga naise sõrmes.

Ah siis teda jälitabki Rokoff! Seda noort ilusat naist. Tarzan mõtiskles laisalt selle üle, kes ta võiks olla ja mis suhted võinuksid ühendada nii sulnist naist selle morni habemiku venelasega.

Õhtul pärast lõunasööki siirdus Tarzan laeva vööri ja jäi sinna pimedani, vesteldes teise tüürimehega. Kui viimane kutsuti oma kohuseid täitma, nõjatus Tarzan laisalt reelingule ja imetles kuuvalguse sillerdamist lainetel. Ta seisis ühe tugiposti varjus ja kaks meest, kes mööda tekki tulid, ei märganud teda. Ometi jõudis Tarzan kuulda küllalt nende juttu, mis sundis teda neile käratult järgnema, et selgitada, millist uut kuratlikku plaani nad sepitsevad. Ta tundis häälest ära Rokofi ja tema kaaslases Pavlovi.

Tarzan oli kuulnud vaid mõne sõna: «Ja kui ta karjuma hakkab, võid teda kägistadada, kuni...» Kuid sellest jätkus, et äratada seiklushimu, ja ta ei lasknud silmist kahte meest, kes nüüd tekil kiirelt edasi sammusid. Ta järgnes neile suitsetamistoa ukseni, kus nad viivuks peatusid, otsekui soovides veenduda kellegi kohalolekus.

Seejärel suundusid nad otsejoones ülemisele tekile esimese klassi kajutite juurde. Siin oli Tarzanil juba raskem märkamatuks jääda, kuid see läks tal siiski korda. Kui nad ühe poleeritud ukse juures peatusid, lipsas Tarzan kümne-kaheteistkümne jala kaugusel ühte kõrvalkäiku.

Nende koputuse peale küsis kajutist naise hääl prantsuse keeles: «Kes seal on?»

«Olga, see olen mina, Nikolas,» kõlas juba tuttav Rokofi kurguhäälne vastus.

«Miks sa mind rahule ei jäta, Nikolas? Millal sa lakkad mind punamast?» kostis naise hääl õhukese vaheseina tagant. «Ma pole ju sulle midagi halba teinud.»

«Ära nüüd, Olga,» keelitas mees teda leplikul toonil,

12

«tahan sulle ainult mõne sõna öelda. Ma ei tee sulle midagi, ei tule isegi kajutisse. Kuid ma ei saa ju läbi ukse karjuda.» .

Tarzan kuulis ust lukust lahti keeratavat. Ta astus ettepoole et näha, mis siis juhtub, kui uks avaneb, sest kõrvus ikõlasid tal ikka veel kurjakuulutavad sõnad: «Ja kui ta karjuma haikfeab, võid teda kägistada.»

Rokoff seisis otse ukse ees. Pavlov oli kõrval, selg surutud vastu koridori seina. Uks avanes. Rokoff jäi lävel seisma, nõjatudes seljaga vastu ust, ja rääkis sosinal naisega, keda Tarzan ei näinud. Seejärel kuulis Tarzan naise häält — tasemaks sunnitud, kuid siiski küllalt kõva, et sõnadest aru saada:

«Ei, Nikolas,» ütles ta, «see on asjatu. Ähvarda kuidas tahad, kuid ma ei nõustu iialgi. Mine toast välja. Sul pole õigust siia tulla. Sa lubasid, et ei tule sisse.»

«Väga hea, Olga, ma ei tule sisse, aga enne, kui ma sinuga arved õiendan, kahetsed sa tuhat korda, et ei täitnud mu palvet. Lõppude lõpuks saan ma ikkagi oma tahtmise, kuid oleks parem, kui sa säästaksid mu aega ja vaeva, hoiaksid end teotusest, aga sinu . ..»

«Nikolas, Nikolas!» katkestas teda naine, ja Tarzan nägi, kuidas Rokoff kõrvale tõmbudes noogutas Pavlovile, see aga sööstis ühe hüppega kajuti ukse juurde, mööda Rokofist, ikes talle abivalmilt ukse lahti paiskas. Rokoff taganes kahku. Uks paugatas kinni. Tarzan kuulis, kuidas seespool võtit keerati. Rokoff seisis endiselt ukse juures, pea kaldu, justkui püüdes tabada iga sõna. Õel muie kõverdas habetunud näos ta huuli.

Tarzan kuulis, kuidas naine käskis Pavlovit kajutist lahkuda .

«Ma kutsun oma mehe siia,» karjus ta. «Ta ei heida teile armu.»

Ukse tagant kostis Pavlovi parastavat naerulaginat «Laevaohvitser toob kohale teie abikaasa, madam,» teatas ta. «See ohvitser teab juba, et mehe äraolekul võtate oma kajutis lukustatud ukse taga vastu võõrast meesterahvast.»

«Mu mees saab aru, milles on asi!»

«Täiesti võimalik, kuid mitte laevaohvitser ega ka ajakirjanikud, keda salapärasel kombel informeeritakse kõigest kohe, kui me maale oleme astunud. Nad leiavad, et see on ülihuvitav lugu, ja sedasama arvavad ka teie sõbrad, kui nad sellest hommikusöögi ajal loevad — las ma arvutan .. . täna on teisipäev . .. jah, reedel hommikusöögi ajal. Ja huvi ei vähene sugugi, kui nad kuulevad, et mees, keda naine oma kajutis vastu võttis, oli venelasest teener, ehk täpsemini väijendudes tema venna teener.»

«Alexis Pavlov,» kostis naise hääl, külm ja kartmatu, «te olete argpüks, ja kui ma sosistan teile kõrva ühe nime, loobute te oma nõudmistest ning ähvardustest ja lahkute minu kajutist otsekohe, selleks et loodetavasti mulle mitte enam silma alla sattuda.»

13

Pärast seda jäi viivuks kõik vaikseks: arvatavasti naine kummardus ja sosistas lurjusele kõrva seda, millele ta oli nüüdsama vihjanud. Hetk vaikust, seejärel aga mehe hämmastunud sajatus, võitluse madin, naise kiljatus — ja taas vaikus.

Karjatus ei jõudnud veel vaibuda, kui ahvinimene oma peidupaigast välja hüppas. Rokoff pistis jooksu, kuid Tarzan rabas tal kraest kinni ja vedas tagasi. Kumbki neist ei lausunud sõnagi, mõlemad tundsid vaistlikult, et seal toas on teoksil mõrv. Tarzanile oli selge, et Rokoff ei kavatsenud nii kaugele minna: tema eesmärk oli hoopis sügavam ja võib-olla kohutavam kui toores külmavereline mõrv.

Hetkegi kõhklemata ja kedagi hõikamata surus ahvinimene tohutu õlaga õhukest paneeli ja et uksepilpad laiali paiskusid, tormas ta kajutisse, vedades enda järel Rokoffi. Tema ees voodil lamas naine, Pavlov aga pigistas sõrmedega õrna kaela, samal ajal kui ohver peksis teda vastu nägu ja püüdis oma kaela ümbert julmi surmatoovaid sõrmi lahti rebida.

Kära kuuldes hüppas Pavlov jalule. Tarzanit nähes lõid ta silmades leegitsema viha ja ähvardus. Naine tõusis vaa-rudes istukile. Ühe käega hoidis ta kinni kõrist, hingamine oli vaevaline. Kuigi ta oli sasitud ja surnukahvatu, tundis Tarzan temas ära noore naise, keda ta hommikul oli tekil näinud.

«Mis see kõik tähendab?» küsis Tarzan Rokofilt, kelles ta vaistlikult tunnetas algatajat. Viimane vaikis mornilt.

«Palun vajutage kellanupule,» jätkas ahvinimene, «me peame siia kutsuma mõne ohvitseri: asi on liiga kaugele läinud.»

«Ei, ei!» karjatas naine ja oli silmapilk püsti. «Palun, ärge tehke seda. Ma usun, et tegelikult ei tahetud mulle halba teha. Ma vihastasin seda härrat ja ta kaotas enese-valitsuse, see ongi kõik. Ma ei tahaks, et asi käiku antaks, palun teid, musjöö,» ja ta hääl kõlas nii anuvalt, et Tarzan ei söandanud peale käia, kuigi terve mõistus ütles talle, et selles kõiges peitub midagi, millest tuleks informeerida asjaomaseid võime.

«Te siis tahate, et ma ei võtaks midagi ette?» küsis ta.

«Jaa, palun teid,» vastas naine.

«Te olete sellega nõus, et need kaks lurjust ka edaspidi teid taga kiusavad?»

Ta ei osanud vastata ning paistis väga õnnetu ja tujutu. Tarzan nägi, kuidas kaval võidurõõmus naeratus kõverdas Rokofi huuli. Nähtavasti naine kartis ega julgenud nende kahe lurjuse juuresolekul avameelselt rääkida.

«Sellisel juhul,» ütles Tarzan, «talitan ma omaenda riisikol. Ma hoiatan teid,» jätkas ta Rokofi poole pöördudes, «ja teie kaasosalist, et nüüdsest peale kuni reisi lõpuni hoian ma teil silma peal. Ja kui ma juhtumisi kuulen, et kumbki teist on kas või kaudselt sellele noorele daamile ebameeldivusi põhjustanud, kutsun ma otsekohe teid vastust

andma ja ma ei usu, et see teile meeldiv oleks.

Nüüd aga kaduge siit!» ning kahmanud Rokofil ja Pavlovil kraest kinni, viakas ta nad jõuga ukse taha, virutades kummalegi veel jalahoobi, et nad koridoris kaugemale lendaksid. Siis pöördus ta naise poole. Viimane vaatas teda, silmad imestusest pärani.

«Ja teie, madam, teete mulle suure heateo, kui kohe teatate, kui keegi nendest närukaeltest hakkab teid jälle tülitama.»

«Ah, musjöö,» vastas naine, «ma loodan, et te ei peaks oma heategu kahetsema. Te saite endale kurja ja leidliku vaenlase, kes ei peatu millegi ees, et rahuldada oma kättemaksuiha. Tõepoolest, musjöö, te peaksite olema väga ettevaatlik ...»

«Vabandust, madam, mu nimi on Tarzan ...»

«Musjöö Tarzan. Aga et ma ei tahtnud ohvitseri kutsuda, siis ärge sellest järeldage, et ma pole teile julge ja rüütelliku kaitsmise eest küllalt tänulik. Head ööd, musjöö Tarzan, ma ei unusta kunagi, mida ma teile võlgnen,» ja võluva naeratusega, mis paljastas kaks rida imeilusaid hambaid, kummardas noor naine Tarzanile. Viimane soovis talle head ööd ja siirdus tekile.

Ta pani väga imeks, et laeval juba kaks inimest — krahv de Coude ja see neiu — kannatasid Rokofi ning tema kaaslase nurjatusi ega nõustunud neid õigusemõistmise kätte andma. Enne magamaheitmist pöördus ta mõtteis korduvalt tagasi ilusa noore naise juurde. Ilmselt on ta elu takerdunud mingisse võrku, millega saatus tedagi sundis kakku puutuma. Talle meenus, et ta ei tea isegi naise nime. Et ta abielus oli, seda tunnistas kitsas kuldsõrmus vasaku käe keskmises sõrmes. Tahtmatult küsis ta endalt, kes on see õnneseen?

Kuni viimase reisipäeva õhtuni ei näinud Tarzan enam ühtegi selle väikese draama tegelast. Juba pimenes, kui ta noore naisega ootamatult palgest palgesse kokku puutus. Nad mõlemad tõid oma tekitooli eri suunast ühte ja samasse kohta. Naine

tervitas teda meeldiva naeratusega ja peaaegu kohe tegi juttu sellest, mille tunnistaja Tarzan oli" olnud kahe päeva eest tema kajutis. Ta näis kartvat, et tutvus selliste inimestega nagu Rokoff ja Pavlov võiks teda Tarzani silmis mustata.

«Ma loodan, et musjöö ei otsusta minu üle selle teisipäevaõhtuse õnnetu juhtumi järgi,» alustas ta. «Ma olen selle tagajärjel palju kannatanud: esimest korda pärast seda söandasin nüüd kajutist väljuda. Mul oli häbi,» lõpetas ta lihtsalt.

«Iialgi ei otsustata gaselli üle nende lõvide järgi, kes talle kallale tungivad,» väitis Tarzan. «Ma nägin neid kahte varem tegutsemas suitsetamistoas, päev enne teile kallale tungimist, kui ma õigesti mäletan, ja olles tutvunud nende meetoditega, jõudsin veendumusele, et nende vihavaen ise on parim soovitus sellele, keda nad taga kiusavad. Nendesugused inimesed hoiavad vaid kurjuse ja alatuse poole ning vihkavad kõike kaunist ja õilsat.»

15

«Teist on väga lahke asja selliselt tõlgendada,» vastas naine naeratades. «Ma olen juba kuulnud, mis kaardilauas juhtus. Mu mees rääkis mulle kõigest. Ta kõneles musjöö Tarzani erakordsest jõust ja julgusest, tema ees tunneb ta end kogu elu tänuvõlglasena.»

«Teie mees?» kordas Tarzan.

«Jah. Ma olen krahvinna de Coude.»

«Mulle on sellega topelt tasutud, madam, et olen osutanud teene krahv de Coude'i abikaasale.»

«Paraku olen ma teile juba nii palju võlgu, musjöö, et vaevalt suudan seda kunagi tasuda, ärge siis suurendage minu võlakoormat.» ja ta kinkis Tarzanile nii võluva naeratuse, et viimane tundis: mees võib sooritada hoopiski suurema kangelasteo üksnes selleks, et pälvida niisugust naeratust.

Sel päeval ta krahvinnat enam ei näinud ja järgmise! hommikul maaleminöku saginas kaotas ta silmist. Ent kui nad eelmisel päeval jumalaga olid jätnud, oli naise silmades midagi, mis jäi teda jälitama. Need olid olnud nukralt mõtlikud, kuid nad rääkisid sellest, kui kergesti ja veidralt tekivad merereisidel sõbralikud suhted ja kui kergesti need suhted igaveseks katkevad.

Tarzan mõtles, kas ta näeb veel teda kunagi .. .

IIL Mis juhtus Maule’i tänavas

Pariisi jõudnud, siirdus Tarzan otseteed oma vana sõbra d'Arnot' poole ja sai mereväeohvitserilt tubli peapesu selle eest, et oli loobunud tiitleist ja mõisatest, mis õigusega kuulusid temale, surnud lord Greystoke'i, John Claytoni pojale.

«Te olete hull, mu sõber,» ütles d'Arnot, «et loobute nii kergesti mitte ainult rikkusest ja seltskondlikust positsioonist, vaid ka võimalusist vaieldamatult tõendada, et teie soontes ei voola mitte metsiku emaahvi, vaid kahe kõige lugupeetavama inglise perekonna veri. Lihtsalt arusaamatu, kuidas nad jäid teid uskuma, eriti aga miss Porter.

Mina ei kahelnud ju kunagi teie päritolus, isegi siis mitte, kui te oma metsikus Aafrika džunglis röövlooma kombel võimsate lõugadega oma ohvri toorest liha rebisite ja rasvaseid käsi oma puusade külge pühkisite. Ehkki mul polnud vähimaidki tõendeid, teadsin ma juba siis, et eksite, pidades end Kala pojaks.

Ja nüüd, kus on olemas teie isa päevik, mis kirjeldab tema ja teie ema kohutavat elu Aafrika metsikul rannal; päevik, milles on juttu teie sünnist ja kõige veenvam ning tähtsam tõend — teie lapsesõrme jäljed selle leheküljel —, nüüd nõustute jääma rahata ning nimeta hulguseks. Seda minu mõistus ei võta.»

«Ma ei vaja paremat nime kui Tarzan,» väitis ahvinimene, «mis aga puutub sellesse, et jääda ühegi krossita hulguseks, siis pole see mul üldse plaanis. Tõepoolest, lähim ja loodetavasti ka viimane sõbrateene, mida ma teilt paluda tahan, on leida mulle tegevusala.»

«Või veel!» torises d'Arnot. «Te teate imehästi, et ma ei kavatsegi teile kohta otsida. Kas ma pole tuhat korda öelnud, et mul jätkub raha kahekümne inimese jaoks? Ja et pool kõigest, mis mulle kuulub, on teie oma. Ja kui ma ka kõik teile annaksin, ei heastaks see kümnendikugi võrra teie sõprust, Tarzan, ja seda, mis te Aafrikas minu heaks tegite. Ma ei ole unustanud, mu sõber, et kui poleks teid ja teie imelist vaprust, oleksin hukkunud Mbonga inimsööjate külas lõkketules. Ma ei unusta ka seda, et ainult tänu teie ennastsalgavale hoolitsusele paranesin ma neegritelt saadud kohutavatest haavadest, ja alles hiljem mõistsin, mis tähendas teile jääda koos minuga ahvide amfiteatrisse kuigi südames kippusite rannikule.

Kui me lõpuks sinna jõudsime ja nägime, et miss Porter ja tema kaaslased olid ära sõitnud, hakkasin ma mõistma, millest te loobusite võhivõõra inimese heaks. Ma ei mõtlegi teile tasuda rahaga, Tarzan. Juhtumisi võib praegu raha tarvis minna. Kui saaksin tuua teile mingi ohvri, teeksin seda. Ma jään alati teie sõbraks, sest meil on ühesugused vaated ja ma olen teist vaimustatud. Sõprust ma teile peale sundida ei saa, kuid raha saan ma teile anda ja teengi seda.»

«Hea küll,» naeris Tarzan, «ei maksa raha pärast tülitseda. Ma pean elama ja järelikult vajan raha. Kuid ma tahaksin heameelega midagi teha. Te saate oma sõprust kõige paremini tõendada, kui otsite mulle tegevusala. Ilma selleta lähen ma varsti hukka. Mis aga puutub minu pere-konnaõigustesse, siis on need heades kätes.

Clayton pole neid minult ära võtnud. Ta on veendunud, et temast saab parem inglise lord kui inimesest, kes on sündinud ja üles kasvanud Aafrika džunglites. Te ju teate, et ma olen praegugi vaid poolest saadik kultuurne inimene. Kui ma kas või hetkeks raevu satuksin, siis metslooma instinkt — aga loomaks olen ma õigust öelda ju jäänud — pühiks minema kogu mu leebete ja rafineeritud viisakus-kommete vähesed varud. Kuid vähe sellest; esitanuksin ma oma õigused, jätnuksin armastatud naise ilma varandusest ja seisundist, mille talle nüüd tagab abielu Claytoniga. Seda ma teha ei võinud, kas pole tõsi, Paul?»

«Sellest ma ei räägigi,» jätkas ta vastust ootamata, «et päritolu küsimusel pole minu jaoks olulist tähtsust. Olud. milles ma kasvasin, sisendasid mulle, et nii inimeses kui ka loomas on väärtuslik vaid see, milles avaldub tema vaimne ja füüsiline mehisus. Ma tunnistan ühtviisi meelsasti oma emaks nii Kala kui vaese õnnetu väikese inglanna, kes suri aasta pärast, kui oli mind ilmale toonud. Metsik ja julm Kala oli minu vastu alati omamoodi lahke. Vististi toitis ta mind oma karvase rinnaga sellest päevast

saadik, kui suri mu ema. Tõelise emaarmastusega pidas ta minu pärast raevukat võitlust metsikute džungliasukate ja tema enda sugukonna liikmetega. Ja ka mina armastasin teda, Paul. Seda ma ei teadnudki, kui tugevasti ma teda armastasin, enne kui musta Kulonga halastamatu oda ja mürgitatud nooled ta minult röövisid. Olin siis veel laps, ja ma viskusin elutu keha peale ning valasin meeleheite-pisaraid, nagu teeb seda laps oma lihase ema pärast. Teile, mu sõber, paistnuks ta eemaletõukava ja näotu olendina, mina aga pidasin teda ilusaks: nii muudab armastus seda, keda armastad. Ja ma olen täiesti rahul, et jään alati ema-ahv Kala pojaks.»

«Mind vaimustab deie truudus möödanikule,» vastas d'Arnot. «Ent saabub aeg, mil tahate oma õigusi tagasi saada. Pidage mu sõnad meeles ja lootkem, et ka siis saab

seda teha niisama hõlpsasti kui praegu. Te ei tohi unustada, et maailmas võib ainult kaks inimest — professor Porter ja mr. Philander — vande all kinnitada, et hurtsikust koos teie isa ja ema luukerega leitud väike luukere ei olnud mitte lord ja leedi Greystoke'i järglase, vaid inimahvi lapse oma. See tunnistus on ülimalt tähtis. Nad mõlemad on juba vanad, võib-olla ei ela enam kaua. Ja siis, kas teile pole pähe turgatanud, et kui miss Porter saanuta teada tõe, katkestanuks ta suhted Claytoniga? Te oleksite saanud varanduse, tiitli ja armastatud naise, Tarzan. Kas te tõesti pole selle peale mõelnud?»

Tarzan raputas pead.

«Te ei tunne Jane'i,» lausus ta. «Miski ei suutnuks teda siduda tugevamini kui Claytonile osaks saanud saatuse-löök. Ta on pärit vanast lõunaameerika perekonnast, lõunamaalased aga on uhked selle üle, et jäävad truuks õnnetusse sattunud sõpradele »

Esimesed kolm nädalat kasutas Tarzan selleks, et uuendas oma endist põgusat tutvust Pariisiga. Päeval külastas ta raamatukogusid ja hulkus pildigaleriides. Ta lausa neelas raamatuid, ja kultuuri selles valdkonnas avanevate võimaluste ilm tekitas aukartust mõtte ees, kui tühiseid raasukesi inimteadmiste kogumist võib omandada üksikisik, isegi kui ta kogu oma elu pühendab uurimistööle ja õppimisele. Siiski õppis ta päeval nii palju kui suutis, öösiti aga otsis puhkust ja lõbustusi ning Pariis pakkus selliseks meelelahutuseks rikkaliku valiku.

Kui ta suitsetas liiga palju paberosse ja jõi liiga palju absinti, siis tegi ta seda sellepärast, et võttis tsivilisatsiooni niisugusena, nagu see oli, ja et nii talitasid, nagu ta veendus, kõik tema tsiviliseeritud vennad. See elu meelitas ja erutas oma uudsusega, pealegi oli ta südames suur kurbus ning suur igatsus, mis kunagi ei võinud täituda. Nii püüdis ta selles kahes äärmuses — töös ja meelelahutuses — eemalduda minevikust ja harjuda tulevikumõtetega.

Kord õhtul istus Tarzan kabarees, rüüpas absinti ja imetles vene tantsijatari kunsti, kui äkki märkas endal kahe

18

kurja musta silma kiiret pilku. Mees keeras ümber ja kadus rahva hulka enne, kui Tarzan jõudis teda korralikult silmitseda, kuid ta oli kindel, et ei näinud neid silmi esimest korda ja need ei seiranud teda sel õhtul sugugi juhuslikult. Juba mõnda aega tundis ta ähmaselt, et teda jälgitakse, ning alludes ikka veel oma tugevale looma-instinlktile, pöördus ta ümber ja püüdis kinni endale suunatud pilgu.

Veel enne kabareest lahkumist oli Tarzan vahejuhtumi täielikult unustanud, ta ei pannud tähele ka kahtlast isikut, kes tõmbus vastasmaja välisukse varju, niipea kui Tarzan väljus heledasti valgustatud hoonest.

Tarzan ei aimanudki, et teda oli sel kombel korduvalt saadetud nii sellest kui ka teistest lõbustusasutustest. Kuid ta polnud peaaegu kunagi üksi. Seekord oli d'Arnot mujale kutsutud ja Tarzan oli üksi tulnud.

Kui Tarzan pööras suunas, kustkaudu ta alati oli sellest linnaosast koju läinud, hüppas teisel pool kõnniteel valvaja oma peidikust välja ja jooksis kiiresti ette.

Tarzan oli harjunud öösiti Rue Maule'i kaudu minema. Vaikne ja pime, meenutas see talle koduseid džungleid rohkem kui ümbruskonna lärmakad ja valgusest säravad tänavad. Kui tunnete Pariisi hästi, siis meenub teile kitsas Rue Maule, mis sugugi usaldust ei ärata. Kui te Pariisi ei tunne, tasub vaid küsida politseinikult ja te saate kuulda, et Pariisis pole teist tänavat, millest pimeduse saabudes tuleks püüdlikumalt eemale hoida.

Tarzan kõndis näotut tänavat palistavate vanade räpaste majade varjus, kui ta äkki kuulis karjeid ja appihüüdeid, mis kostsid vastasmaja kolmandalt korruselt. Hääl oli.

naise oma. Esimese karjatuse kaja ei jõudnud veel vaibuda, kui Tarzan tormas trepist üles mööda pimedat koridori sinna, kus vajati abi.

Kolmandal korrusel koridori lõpus oli üks uks poikvel ja ukse tagant kostis seesama hääl, mis oli teda sundinud siia tormama.

Veel hetk — ja ta seisis keset halvasti valgustatud tuba. Kõrgel kaminasimsil põles petrooleumilamp, heites tuhmi valgust poolele tosinale eemaletõukavale kogule. Kõik peale ühe olid meesterahvad. Naine võis olla kolmekümneaastane. Tema näos, mis kandis kõlvatu elu ja pööraste kirgede pitserit, paistis veel kunagise ilu jälgi. Ta seisis, surudes end vastu seina, ja hoidis kätt kõril.

«Päästke mind, musjöö,» hüüdis ta tuhmi häälega, kui Tarzan oli tuppa astunud. «Nad tahtsid mind tappa.»

Pöördunud toas viibivate meeste poole, nägi Tarzan tavalisi kriminaalkurjategijaid. Ta imestas, et nad ei püüdnudki põgeneda. Kahin selja taga sundis teda ümber pöö-rama. Tarzani silmad nägid kahte asja, mis teda äärmiselt üllatasid: üks mees püüdis salamahti toast välja lipsata, kuid isegi põgus piik ütles Tarzanile, et see oli Nikolas Rokoff.

19

See aga, mida ta veel nägi, pakkus juba lähemat huvi. Tohutu mehevolask hiilis kikivarvul selja tagant Tarzani poole, raske malakas käes, ja kui tema ning ta kaaslased nägid, et nende kavatsused on avalikuks tulnud, tormasid kõik korraga Tarzani kallale. Mõni tõmbas noa välja, teised haarasid tooli, mehevolask aga tõstis malaka kõrgele üles, et ühe hoobiga Tarzani pea lõhki lüüa.

Ent mõistuse, vapruse ja lihastega, mis metsiku džungli sügavuses kahevõitluses Terkozi vägeva jõu ning Numa julma kavalusega olid võitjaks tulnud, ei olnudki nii kfrge. hakkama saada, nagu Pariisi röövlid olid lootnud.

Välja valinud kõige tugevama vastase — malakamehe —, sööstis Tarzan raevukalt talle kallale ja, põiganud malaka-eest kõrvale, virutas säärase hoobi, et mees rivist välja-lööduna põrandale varises.

Seejärel pöördus ta teiste poole. Nüüd läks lahti lihtsalt etendus. Tarzan nautis taplusrõõmu ja ihkas verd. Nagu õhuke koor, mis puruneb esimese järsu liigutuse puhul, nii langes temalt tsivilisatsiooni õhkõrn kiht ja kümme rässa-kat kõrilõikajat leidsid end suletuna väikesse tuppa koos metsloomaga, kelle terasmusklitest polnud neil lootustki jagu saada.

Välisukse juures koridori teises otsas seisis Rokoff, oodates võitluse lõppu. Ta tahtis enne lahkumist veenduda! et Tarzan on surnud, kuid tapmise juures viibimine ei kuulunud sugugi tema plaanidesse.

Naine seisis ikka veel samas kohas, kus ta oli olnud Tarzani sisenedes, kuid selle mõne minuti jooksul oli ta näoilme korduvalt muutunud. Teeseldud meeleheide, mis oli olnud seal siis, kui Tarzan teda nägi, asendus Tarzani kallaletungijate poole pöördudes salakavalusega, kuid see muudatus jäi Tarzanil tähele panemata.

Hiljem asendusid tema näoilmes teineteise järel hämmastus ja oud. Või veel! Laitmatu dženteimen, keda ta oma appikarjetega kindlasse surma oli meelitanud, muutus äkki kättemalksudeemoniks. Mitte lõdvad musklid ja nõnk vastupanu, nagu nad olid oodanud, vaid kõige ehtsam raevunud Herakles.

«Mu jumal!» karjatas ta. «See on metsloom!»

Ja tõepoolest, ahvinimese tugevad valged hambad tungisid uhe ründaja kõrri ja Tarzan võitles nii, nagu oli õppinud võitlema Kerchaki sugukonna hiiglasuure isaahviga.

Ta oli ühel ajal mitmes kohas, viskudes toas siia-sinna nõtkete hüpetega, mis meenutasid naisele loomaaias nähtud pantrit. Tema raudse käe all raksatas kellegi luu; teisel väänas välja õla, kui rebis endast lahti kellegi kätt.

Valust karjudes kiirustasid lurjused üksteise kannul toast lahkuma, aga enne kui esimene verisena ja murtud luudega nähtavale ilmus, taipas Rclkoff, et sel ööl ei tule küll Tarzanil siin surnult lamada. Ta kiirustas lähimasse salaurkasse ja teatas politseisse, et Rue Maule'is nr. 27 kolmandal korrusel sooritatakse mõrva.

20

Kui politseinikud kohale ilmusid, leidsid nad eest kolm neest, kes lamasid oiates põrandal, räpasesse voodisse pugenud ehmunud naise ja keset tuba seisva hästi rõivastatud džentelmeni. Arvatavasti ootas viimane abiväge politseiniike näol, kelle samme ta eemalt juba kuulnud oli. Ent viimane oletus oli ekslik: pilukil laugude vahelt seirasid neid metslooma terashallid silmad. Niipea kui oli tunda vere lõhna, langes Tarzanilt viimane kultuursuse kiht. Nüüd seisis ta valvel nagu küttidest sissepiiratud lõvi, oodates esimest rünnakut ja valmis esimesele ründajale peale viskuma.

«Mis siin juhtus?» küsis lühidalt üks politseinikest.

Tarzan selgitas asja paari sõnaga, aga kui ta kinnituse saamiseks naise poole pöördus, rabas teda viimase vastus.

«Ta valetab!» kisendas see läbilõikavalt politseinikele. «Ta tuli nurjatute kavatsustega minu juurde, kui ma üksi olin. Tõukasin ta eemale ja ta oleks mu tapnud, kui mu appihüüded poleks möödaminevate härrade tähelepanu äratanud. See on saatan, härrased. Ta oleks üksinda käte ja hammastega äärepealt tapnud kümme inimest.»

Naise tänamatus rabas Tarzanit nii, et ta viivuks jahmus. Politsei oli meelestatud skeptiliselt: tal oli juba tulnud tegemist teha sellesama isiku ning tema kena kambaga. Kuid sellest hoolimata ei ole politseinikud kohtumõistjad ja seepärast otsustasid nad arreteerida kõik, kes toas viibisid, et need, kes selleks kutsutud ja seatud, eraldaksid sikud lammastest.

Ent peagi nad veendusid, et lihtne on öelda sellele hästi riietatud noormehele: te olete arreteeritud, hoopis teine asi oli sundida teda kuuletuma.

«Ma pole milleski süüdi,» teatas ta rahulikult. «Ma üksnes kaitsesin ennast. Ei tea, miks see naine ütles seda, mida ta ütles. Tal ei tohiks midagi olla minu vastu, sest ma polnud teda kordagi näinud, enne kui tema appikarjeid kuuldes siia tuppa sisenesin.»

«Hea küll,» lausus üks politseinikest, «seda kõike räägite kohtunikele,» ja ta astus edasi, et panna käsi Tarzani õlale. Järgmisel silmapilgul lamas ta kägaras toanurgas, ja kui ta kaaslased tormasid ahvinimese kallale, said nad omal nahal tunda sedasama, mida just äsja olid tundnud Pariisi apašid. Tarzan tuli nendega toime nii kähku ja karmilt, et nad isegi ei jõudnud oma revolvreid välja tirida.

Lühikese võitluse jooksul pani Tarzan tähele lahtist akent ja midagi selle taga: oli see puu või telefonipost, seda polnud tal mahti korralikult silmitseda. Kui viimane politseinik oli põrandale heidetud, oli üks tema kaaslastest revolvri kätte .saanud ja tulistas Tarzanit. Kuul läks mööda ja enne kui ta teist korda tulistada jõudis, lõi Tarzan kaminalt maha lambi. Tuba mattus pimedusse.

Seejärel nägid kohalolijad, kuidas nõtke kogu aknalauale sööstis ja sealt ühe hüppega nagu panter üle tänava telefoniposti otsa lendas. Kui politseinikud toibusid ja tänavale jõudsid, polnud nende vangi enam kuskil näha.

21

Ei saa öelda, et nad oleksid kohelnud kuigi leebelt naist ning neid mehi, kes jaoskonda toimetamisel jalga ei lasknud. Nüüd oli see väga armetu ja räbaldunud

politseisalk. Neid ei meelitanud väljavaade ülemustele ette kanda, et üks relvitu inimene oli nad kõik põrandale laiali loopinud ja siis sellise kergusega kadunud, nagu poleks neid üldse olnud.

Tänavale jäänud politseinik vandus, et nende kohalejõudmisest alates polnud keegi aknast välja hüpanud ega ka majast väljunud. Tema kaaslased arvasid teda valetavat, kuid ei saanud seda tõestada.

Džungliinstinkti järgides vaatas Tarzan enne posti otsast laskumist alla. Ta tegi õigesti: otse posti juures seisis politseinik. Üleval polnud aga kedagi ja Tarzan ronis kõrgemale. Posti ülemine ots ulatus maja katuseni. Musklitel, mis aastaid olid teda aidanud oma kodumaa põlismetsades ühelt puult teisele hüpata, oli lihtne asi kanda teda läbi vahemaa, mis posti katusest lahutas. Ta liikus katuselt katusele, kuni märkas ühes põiktänavas samasugust telefoniposti ja laskus seda mööda alla.

Tükk maad jooksis ta kiiresti edasi. Seejärel astus Tarzan väikesesse öökohvikusse ning pesi ja puhastas tualettruumis oma kätelt ja rõivastelt kõik katustel seiklemise jäljed. Mõne minuti pärast sealt väljunud, hakkas ta jõude-inimese aeglasel sammul kodu poole astuma.

Kodu lähedal bulvarit ületades tuli tal peatuda eredalt valgustatud võlvkaare all, et lasta mööda lähenev limusiin, kui ta kuulis õrna naisehäält oma nime hüüdvat. Üles vaadates kohtas ta Qlga de Coude'i naeratavat pilku: naine kummardus auto tagaistmel ettepoole. Tarzan vastas tema sõbralikule tervitusele sügava kummardusega. Kui ta end sirgu ajas, oli auto juba kaugel.

«Rokoff ja krahvinna de Coude — kaks kohtumist ühe õhtuga,» mõtiskles ta omaette. «Ilmselt polegi Pariis nii suur.»

IV. Krahvinna selgitab

«Teie Pariis on palju ohtlikum kui mu metsikud džung-lid, Paul,» lõpetas Tarzan järgmisel päeval oma jutustuse eilsest seiklusest Maule'i tänavas apaššide ja politseinikega. «Miks nad mind lõksu meelitasid? Olid nad tõesti näljased?»

D'Arnot teeskles kohkumist, kuid ei suutnud hoiduda naiivse küsimuse üle naerma pahvatamast.

«Raske on loobuda mõõtmast džungli mõõdupuuga ja arutleda tsiviliseeritud inimeste tavadest lähtudes, eks ole tõsi, mu sõber?» küsis ta naljatamisi.

«Tsiviliseeritud tavad — jumal hoidku,» torises Tarzan. «Džungli tavad ei luba sihitut julmust. Seal tapame toidu pärast, enesekaitseks, võideldes oma sõbratari pärast ja

kaitstes lapsi. Nagu näete, on see täielikus kooskõlas meie Kõrgeima loodusseadusega. Aga siin! Päh! Teie kultuurne inimene on metsloomast julmem. Ta tapab naljaviluks ja, mis veelgi halvem, kasutab oma ohvri lõksumeelitamiseks õilsat tunnet — vendlust. Ma ruttasin ju sellesse tuppa, kus mind ootasid mõrvarid, inimese appikutse peale.

Ma ei taibanud kohe ega suutnud kaua mõista, kuidas võib üks naine langeda nii madalale, et oma kutsega meelitada surma inimest, kes on valmis teda kaitsma. Aga nii see pidi just olema, seda kinnitab Rokofi osalemine ja ka see, et naine hiljem politsei ees minu abi maha salgas. Nähtavasti teadis Rokoff, et ma tihti Rue Maule'il käin; Ta korraldas varitsuse ja kavandas kogu plaani kuni viimase üksikasjani, kaasa arvatud naise jutt juhul, kui miski seganuks selle kavatsuse täideviimist. See kõik on mulle nüüd täiesti selge.»

«Hästi,» ütles d'Arnot, «muu hulgas veendusite nüüd selles, mida ma asjatult olen püüdnud teile tõestada: pimeduse saabudes tuleb Rue Maule'ist eemale hoida.»

«Just vastupidi,» väitis Tarzan naeratades, «juhtunu veenis mind, et see on Pariisis ainuke tänav, kus tasub käia. Iialgi ei lase ma mööda juhust sealt läbi minna, sest see pakkus mulle esimese tõelise meelelahutuse pärast Aafrikast lahkumist.»

«See võib pakkuda teile meelelahutusi rohkem kui vaja ka ilma uue külaskäiguta,» tähendas d'Arnot. «Ärge unustage, et politseiga pole teil asi veel lõpetatud Tunnen Pariisi politseid küllalt hästi ja võin kinnitada, et nad ei unusta niipea, kuidas te neid kohtlesite. Varem või hiljem, mu armas Tarzan, saavad nad teid kätte ja panevad metsiku džungliasuka raudtrellide taha. Kuidas see teile meeldib?»

«Nad ei pane iialgi ahvide Tarzanit raudtrellide taha,» protesteeris viimane mornilt.

Miski tema hääles sundis d'Arnot'd sõbrale teraselt otsa vaatama. See, mida ta luges tugevasti kokkupigistatud lõuapäradest ja külmadest hallidest silmadest, tekitas noores prantslases muret selle suure lapse pärast, kes ei tunnistanud mingeid seadusi peale omaenda kehalise vägevuse. Ta sai aru, et peab midagi ette võtma, lepitamaks politseid Tarzaniga, enne kui nad jälle kokku põrkavad.

«Peate veel palju õppima, Tarzan,» sõnas ta tõsiselt. «Inimeste kehtestatud seadust tuleb austada, isegi siis, kui see teile ei meeldi. Kui jätkate politsei narrimist, tõmbate nii endale kui ka orria sõpradele kaela pahandusi. Loodan, et seekord õnnestub mul selgeks teha, milles on asi, ja ma teen seda veel täna, kuid pärast seda tuleb teil arvestada seadust. Kui selle esindajad teile ütlevad: «Tulge», siis te peate tulema, kui ütlevad: «Minge», peate minema. Nüüd aga läheme ministeeriumi minu sõbra juurde ja katsume likvideerida Rue Maule'i asja. Tulge!»

Pool tundi hiljem astusid nad kahekesi politseikomissari kantseleisse. Viimane oli väga armastusväärne. Ta meenutas

23

Tarzani esimest külaskäiku mõne kuu eest lapse sõrmejälgede asjus.

Kui d'Arnot lõpetas jutustuse eelmise öö sündmustest, ilmus komissari huultele kaval naeratus. Ta vajutas oma käe all olevale kellanupule ja lehitses kutsutava ametniku tulekuni tähelepanelikult enda ees laual lebavaid pabereid, kuni leidis vajaliku.

«Joubon,» sõnas ta sisenenud kontoriametnikule, «kutsuge need politseinikud otsekohe minu juurde!» Komissar andis leitud paberi tema kätte. Seejärel pöördus ta Tarzani poole.

«Te saite hakkama ränga eksimusega, musjöö,» ütles ta heasoovlikkuseta, «ja kui meie sõber poleks asja selgitanud, oleksin ma teid halastamatult süüdi mõistnud. Selle asemel olen ma nüüd valmis lubama midagi ennekuulmatut. Ma kutsusin siia politseinikud, keda te öösel nii karmilt kohtlesite. Las nad kuulavad ära leitnant d'Arnot' jutu ja siis jätan ma nende otsustada, kas võtta teid vastutusele või mitte.

Te peate meie tsiviliseeritud maal veel palju õppima. Asju, mis paistavad teile veidrate või tarbetutena, peate vastu võtma, kuni võite ise otsustada nende taga peituvate ajendite üle. Politseinikud, kellele te eile kallale tungisite, täitsid vaid oma kohust. Nemad ei pidanud kaalutlema. Iga päev riskeerivad nad eluga, kaitstes teiste elu ja vara. Sedasama teinuksid nad ka teie heaks. Nad on vaprad ja toredad inimesed ning sügavalt solvunud, et üks relvitu mees oli neist kõigist tugevam.

Aidake neid juhtunuga leppida. Kui ma ei eksi, siis te ise olete väga vapper, vaprad inimesed on aga tavaliselt suuremeelsed.»

Jutuajamise katkestas nelja politseiniku saabumine. Kui nad tundsid ära Tarzani, ilmus nende nägudele tõeline üllatus.

«Mu lapsed,» ütles komissar, «siin on džentelmen, keda te kohtasite eile öösel Rue Maule'il. Ta tuli end vabatahtlikult meie kätte andma. Ma soovin, et kuulaksite tähelepanelikult leitnant d'Arnot'd, kes räägib teile üht-teist musjöö elust. See võib tema eilset käitumist selgitada. Alustage, armas leitnant.»

D'Arnot kõneles politseinikele ligi pool tundi. Ta rääkis Tarzani elust metsikus džunglis. Seletas neile, et Tarzan on harjunud võitlema enesekaitseks nagu metsloom. Politseinikele sai selgeks, et neile kallale tungides ei juhindunud Tarzan mitte niivõrd tagamõttest kui instinktist. Ta ei mõistnud nende kavatsusi ega osanud neid eristada nendest mitmekesistest eluvormidest, millega oli harjunud koduses džunglis, kus teda igast küljest ümbritsesid vaenlased.

«Teie enesearmastust on riivatud,» lõpetas d'Arnot. «Peamiselt solvab teid tõsiasi, et üks inimene osutus teist .^evamaks. Kuid teil pole põhjust häbeneda. Teie ei valaks õigustusi, kui teid lukustataks väikesesse tuppa koos

24

aafrika lõvi või džunglist pärit suure gorillaga. Teie aga võitlesite musklitega, mis heitlusest musta kontinendi koletistega võiduga välja tulid. Pole midagi solvavat selles, et jäite alla ahvide Tarzani ebainimlikule jõule.»

Sel ajal, kui neli meest silmitsesid nõutult kord Tarzanit, kord oma ülemust, tegi ahvinimene seda, mis pidi neis kustutama viimase vaenusädeme tema vastu: ta astus nende juurde väljasirutatud käega.

«Ma kahetsen tehtud viga,» ütles ta lihtsalt. «Saagem sõpradeks.»

, Sellega kogu asi lõppeski, kui mitte arvestada, et politseikasarmutes sai Tarzan elavaiks kõneaineks ja et ta sõprade arv suurenes veel nelja võrra.

Naasnud koos Tarzaniga koju, leidis d'Arnot eest kirja oma sõbralt William Cecil Claytonilt, lord Greystoke'ilt. Nad pidasid kirjavahetust sõbralike suhete tekkimisest alates, seega ajast, mil õnnetult lõppenud ekspeditsioon saadeti otsima Jane Porterit, kelle oli varastanud isaahv Terkoz.

«Nende laulatus on kahe kuu pärast Londonis,» lõpetas d'Arnot kirja üleräägimise. Polnud mingit vajadust Tarza-nile toonitada, keda mõeldi «nende» all. Ta ei vastanud midagi, kuid oli terve päev vaikne ja mõtteisse süvenenud.

Õhtul läksid nad ooperit vaatama. Tarzanit valdasid ikka veel sünged mõtted. Ta ei pööranud peaaegu mingit tähelepanu laval toimuvale. Tema silme ees püsis ilusa ameerika tütarlapse armas kuju ja ta kuulis vaid õrna nukrat häält, mis ütles, et teda armastatakse. Ja temast saab teise naine!

Tarzan püüdis raskeid mõtteid eemale tõrjuda ja tundis äkki, et keegi teda vaatab. Oma instinktile alludes pöördus ta järsult ümber ja sedamaid kohtas endale suunatud silmi. Talle naeratas sõbralikult krahvinna de Coude. Vastates ta noogutusele, luges Tarzan tema pilgust kutset, peaaegu palvet.

Järgmisel vaheajal istus Tarzan krahvinna loožis.

«Tahtsin nii kangesti teid näha,» lausus krahvinna. «Mind piinas väga, et pärast heategu minu mehele ja mulle ei saanud te mingeid selgitusi selle kohta, mis pidi teile paistma meiepoolse tänamatusena: miks me ei soovinud astuda vähimaidki samme, et kindlustada end nende kahe mehe uute kallaletungide vastu.»

«Te teete mulle ülekohut,» väitis Tarzan. «Ma meenutasin teid alati suurima heameelega. Ma ei oota teilt mingeid selgitusi ja mul pole selleks õigustki. On nad teid veel tülitanud?»

«Nad ei jäta iialgi järele,» vastas naine nukralt. «Tunnen, et pean oma muret kellegagi jagama ja mul pole kedagi, kes vääriks rohkem usaldust kui teie. Te peate lubama mul kõigest rääkida. See võib teile kasuks tulla, sest ma tunnen Nikolas Rokoffi liiga hästi teadmaks, et ta teile ennast veel meelde tuletab. Ta leiab mooduse

teile kätte maksta. See, millest ma räägin, võib aidata teid tema kät-temaksuplaane segi lüüa. Praegu ei saa ma sellest kõnelda, aga homme olen ma kella viie ajal kodus, musjöö Tarzan.»

25

«See aeg homme kella viieni tundub mulle igavikuna,» sõnas Tarzan krahvinnaga hüvasti jättes.

Teatri ühest varjatud nurgast nägid Rokoff ja Pavlov, et Tarzan istus krahvinna loožis, ja mõlemad muigasid.

Järgmisel päeval kell pool viis helistas tõmmu habemik mees krahv de Coude'i lossi tagaukse juures uksekella. Teener, kes ukse avas, kergitas imestunult kulme külalist ära tundes. Nad hakkasid omavahel sosistama.

Esialgu lükkas teener habemiku ettepanekud tagasi, seejärel aga rändas miski külalise käest teenri kätte. Viimane pöördus ümber ja juhtis külalise ringiga eesriidega varjatud väikese niši juurdev võõrastetoas, kus krahvinna tavaliselt teed pakkus.

Pool tundi hiljem juhatati tuppa Tarzan ja tema järel sisenes väljasirutatud kätega naeratav perenaine. «Olen nii rõõmus, et tulite,» ütles ta. «Miski poleks saanud mind takistada,» väitis Tarzan. Mõne minuti jooksul rääkisid nad ooperist ja kõigest, mis parajasti Pariisi huvitas; sellest, kui meeldiv on taastada nii veidratel asjaoludel tekkinud tutvust, ja sel kombel jõudsidki nad teema juurde, millest mõlemad mõtlesid.

«Küllap pani teid imestama, mida Rokoff meie jälitamisega taotleb,» sõnas krahvinna viimaks. «See on väga lihtne. Sõjaministeerium on krahvile usaldanud palju tähtsaid andmeid. Tema käes on olnud paberid, mille eest välisriigid annaksid terve varanduse — riiklikud saladused, mida nende agendid on valmis teada saama kuritegude, mõrvade ja veelgi hullema abil.

Praegu on tema käes materjal, mis tagaks rikkuse ja kuulsuse igale venelasele, kes selle oma valitsusele hangiks.

Rokoff ja Pavlov on vene spioonid. Neid ei peata miski, et saada vajalikke andmeid. Juhtum laeval — ma mõtlen seda lugu kaardilauas — oli lavastatud, et minu mehelt šantaaži abil vajalikke andmeid välja pressida.

Kui oleks tuvastatud, et ta kaardimängus sohki teeb, oleks tema karjääril lõpp olnud. Tal oleks tulnud ministeeriumist lahkuda ... Ta oleks sattunud ühiskonna põlu alla. Neil oli järgmine plaan: tasuks selle eest, et nemad omalt poolt tunnistavad krahvi langemist vandenõu ohvriks tema au röövimise eesmärgil, peab ta neile andma vajalikud paberid.

Teie rikkusite neil selle asja ära. Siis haudusid nad välja uue plaani, mis ei pidanud ohustama mitte krahvi, vaid minu au. Minu juurde kajutisse tulles Pavlov seda just nii seletagki. Ta lubas, et ei võta enam midagi ette, kui ma 'leile teated muretsen, keeldumise korral aga informeerib väljas seisev Rokoff otsemaid laevaohvitseri, et ma oma kajutis lukustatud ukse taga võtan vastu võõrast meest. Samuti püüab ta seda lugu ulatuslikult levitada kogu laevas, pärast maabumist aga teatab sellest ajalehtedele.

Kas pole see kõik kohutav? Kuid juhtumisi tean ma musjöö Pavlovist midagi niisugust, et kui seda teaks Peterburi

26

politsei, saadetaks ta Venemaale sunnitöövanglasse. Ma avaldasin kahtlust, et tal õnnestub oma plaan teoks teha, seejärel aga kummardusin tema poole ja sosistasin kõrva ühe nime. Näete, nii (ta plõksutas sõrmi). Ta hüppas kui pöörane mu kõri kallale. Kui teie poleks sekkunud, oleks ta mu tapnud.»

«Elajad!» sosistas Tarzan.

«Veel hullemad, mu sõber,» lausus naine. «Nad on deemonid. Ma kardan teie pärast, sest te olete enda peale tõmmanud nende viha. Tahan, et oleksite alati valvel. Tõotage seda mulle minu pärast, vastasel korral ei andesta ma endale, et saate kannatada minule osutatud heategude pärast.»

«Ma ei karda neid,» väitis Tarzan. «Olen üle elanud Rokofist ja Pavlovist palju julmemaid vaenlasi.» Ta mõistis, et krahvinna polnud midagi kuulnud juhtumist Rue Maule'il ega hakanud sellest rääkima, soovimata teda erutada.

«Miks te oma julgeoleku pärast neid kõrilõikajaid võimude kätte ei anna?» jätkas Tarzan. «Nad tuleksid nendega kiiresti toime.»

Krahvinna kõhkles viivu, enne kui vastas.

«On kaks põhjust,» ütles ta viimaks. «Üks neist hoiab krahvi seda tegemast. Teisest, tõelisest põhjusest, miks ma neid välja anda ei taha, pole ma iialgi rääkinud. Seda teame ainult Rokoff ja mina. Imelik. ..» ja ta vakatas meest mõnda aega teraselt silmitsedes.

«Imelik? ...» kordas Tarzan naeratades.

«Ma imestan, mispärast tahan ma teile öelda seda, mida pole söandanud usaldada isegi oma mehele. Loodan, et saate minust aru ja soovitate mulle, kuidas oleks parem talitada. Loodan, et te ei langeta minu kohta liiga karmi otsust »

«Kardan, et olen halb kohtumõistja, madam,» väitis Tarzan. «Kui oleksite sooritanud mõrva, ütleksin ma vististi, et ohver peaks sellise sulni lõpu eest teile tänulik olema.»

«Oh ei, armas,» hüüdis naine, «see pole nii kohutav. Kuid laske mul esialgu öelda, miks krahv neid kahte meest ei jälita. Kui mul siis julgust jätkub, ütlen teile sedagi, mida praegu välja öelda ei tihka. Niisiis — esimene põhjus on see, et Nikolas Rokoff on mu vend. Oleme venelased. Nikolas on olnud halb inimene, niikaua kui mina teda mäletan. Ta aeti minema vene armeest, kus oli teeninud kaptenina. Puhkes skandaal, mis peagi osaliselt unustati, ja isal õnnestus ta sokutada siseministeeriumi.

Nikolas'd süüdistati paljudes ränkades kuritegudes, kuid alati õnnestus tal karistusest pääseda. Viimane kord võttis ta sel eesmärgil appi valetunnistuse, et tema erakond sepitseb kurja tsaari vastu, ja vene politsei, kes on alati valmis sellist süüdistust esitama kõigile, kellele vähegi saab, jäi seda uskuma ning laskis ta vabaks.»

«Kas kuritegelik kallalekippumine teie -ja teie abikaasa elule pole siis hävitanud kõiki tema õigusi sugulaslikule heatahtlikkusele?» küsis Tarzan. «See, et teie tema

õde olete, ei takistanud teda proovimast teid laimata. Teil tarvitse talle truu olla.»

«Ah, just s,iin kerkibki esile teine põhjus. Kui minult on raske nõuda talle truudust, ehkki ta on mu vend, siis ei suuda ma vabaneda hirmust tema ees ühe episoodi pärast oma elus, mida ta teab.

Ma vististi räägin teile kõigest,» jätkas ta pärast lühikest vaikimist, «sest tunnen, et varem või hiljem teen seda nagunii. Ma kasvasin üles kloostri juures pansionis. Seal kohtasin meest, keda pidasin džentelmeniks. Ma ei teadnud midagi meestest ja veel vähem armastusest. Võtsin endale, rumalukesele, pähe, et armastan seda meest ja pean nii ikiiresti kui võimalik temaga põgenema, et hiljem laulatada lasta.

Olin temaga koos kõigest kolm tundi. See oli kõik päeval ja avalikes kohtades: raudteejaamades ning rongis. Kui jõudsime sihtkohta, kus meid pidi laulatatama, astusid kaiks sandarmit minu kaaslase juurde ja arreteerisid ta. Nad võtsid kaasa ka minu, aga kui olin neile rääkinud oma loo, lasksid nad mu vabaks ja saatsid tagasi. Selgus, et mind ahvatlenud mees oli armeest deserteerunud ja ühtlasi ka

kriminaalkohtu eest end varjanud. Euroopas polnud vististi ühtegi riiki, kelle politsei poleks teda tundnud.

Kloostri administratsioon summutas asja. Isegi mu vanemad ei saanud midagi teada. Kuid Nikolas kohtus hiljem selle mehega ja kuulis temalt kõigest. Nüüd ähvardab ta krahvile kõik ära rääkida, kui ma tema nõudmisi ei täida.»

Tarzan hakkas naerma. «Te olete veel päris väike tüdruk. See, millest te mulle rääkisite, ei heida mingit varju teie reputatsioonile, ja kui te oma hingelt poleks ikka veel laps, oleksite ammugi sellest aru saanud. Minge juba täna ja rääkige kõik mehele ära, täpselt nii, nagu rääkisite mulle. Olen täiesti kindel, et ta naerab teie kartuse välja ja juba homme hoolitseb selle eest. et teie kallis vend pandaks vangi, kus on ta õige koht.»

«Teeksin seda rõõmuga,» vastas naine, «aga ma kardan. Ma hakkasin liiga vara kartma mehi, algul isa, pärast Nikolas^. Peaaegu kõik minu sõbratarid kardavad oma mehi, miks peaksin mina erand olema?»

«Kuid see pole ju õige, naised ei tohi mehi karta,» väitis Tarzan kohmetunult. «Muidugi tunnen ma paremini džungliasukate kombeid ja seal võib näha vastupidist olukorda, kui mitte arvestada mustanahalisi inimesi, kes minu arust paljudes asjades seisavad loomadest madalamal. Ei, ma ei suuda mõista, miks tsiviliseeritud naised kardavad mehi, kes on seatud neid kaitsma. Mõte, et keegi naine kardab mind, valmistaks mulle piina.»

«Arvan, et teid ei karda ükski naine, mu sõber,» lausus °lga de Coude pehmelt. «Ma tunnen teid lühikest aega, aga nii imelik kui see ka pole, olete ainuke mees, keda ma vististi kunagi ei kardaks. Eriti on see imelik sellepärast, et °lete ju väga tugev. Mind hämmastas, kui kergesti te sel ööl minu kajutis Nikolas'st ja Pavlovist jagu saite. See oli

28

imetore!»

Kui Tarzan veidi hiljem temaga hüvasti jättis, imestas ta natuke, miks naise käsi kauemaks tema kätte jäi ja miks ta nii peale käis, et Tarzan homme uuesti tuleks.

Terve päev meenutas ta Olga pooleldi suletud silmi ja imeilusat huultekaart, kui viimane hüvastijätul talle naeratas. Olga de Coude oli väga ilus naine, ahvide Tarzan aga väga üksildane noormees, kelle süda vajas ravi ja ravida võis seda ainult naine.

Kui krahvinna pärast Tarzani lahkumist tuppa tagasi tuli, kohtas ta palgest palgesse Nikolas Rokoffi.

«Mis ajast te siin olete?» karjatas ta temast eemale põrkudes.

«Veel enne teie armsama tulekut,» kõlas vastus, mida saatis riivatu silmapügutus.

«Vait!» käskis krahvinna. «Kuidas te julgete sellist asja öelda mulle, oma õele?»

«Noh, armas Olga, kui ta pole su armsam, siis palun vabandust, aga kui see nii on, siis õigust öelda pole selles sina süüdi. Kui tema tunneks naisi kas või kümnendiku jagu sellest, nagu tunnen neid mina, siis lebaksid sa praegu tema embuses, Olga. Või veel! Iga sinu sõna ja liigutus väljendas avalikku kutset, tema aga ei näinud midagi!»

Naine surus käed kõrvadele.

«Ma ei taha kuulda. On jõledus selliseid asju raakida. Kuidas sa mind ka ei ähvarda, sa tead, et olen hea naine. Homsest päevast ei saa sa mind enam taga kiusata, sest ma räägin kõik Raoulile ära. Ta mõistab mind, ja siis, musjöo Nikolas, hoidke end!»

«Sa ei räägi talle midagi,» lausus Rokoff. «Ma võin nüüd kasutada tänast juhtumit, ja ühe teie teenri abiga, keda ma usaldan, teatatakse su mehele vandega kinnitatud üksikasjadest. Ka vana lugu toob veel kasu. Nüüd on meil midagi käegakatsutavat, Olga. See on tõeline asi, sina aga oled pealegi abielunaine, keda usaldatakse. Häbi, Olga,» ja lurjus pahvatas naerma.

Nii ei rääkinud krahvinna midagi krahvile ja tema olukord muutus veelgi hullemaks. Ähmasest kartusest sai. täiesti reaalne hirm. Aga võib-olla aitas seda suurendada tema südametunnistus.

V. Luhtunud kavatsus

Terve kuu oli Tarzan alaline ja väga teretulnud külaline võluva krahvinna de Coude'i majas. Tihti kohtus ta kitsa valitud seltskonna teiste liikmetega, kes tulid sinna kellaviieteele. Kuid sagedamini otsis Olga ettekäändeid, et jääda Tarzaniga kahekesi.

Mõnda aega viibis ta Nikolas' laimavate vihjete mõju all. Enne seda oli ta sellest suurekasvulisest noormehest Mõelnud üksnes kui sõbrast, kuid venna julmades sõnades

sisalduv sisendusjõud pani naist mõtlema selle üle, mis tõmbab teda nii vastupandamatult selle hallisilmse võõramaalase poole. Ta ei tahtnud teda armastada ega soovinud ka tema armastust.

Olga oli mehest palju noorem ja ilma enesele aru andmata igatses sõprust endaealise inimesega. Kahekümneaastasel on raske jagada intiimmõtteid neljakümneaastasega. Tarzan oli temast ainult käks aastat vanem. Ta võis naist mõista, Olga tundis seda. Pealegi oli ta rüütel, aus ja puhas. Naine ei kartnud Tarzanit ning tundis vaistlikult algusest peale, et võib teda usaldada.

Salakavala kahjurõõmuga oli Rokoff eemalt jälginud, kuidas edenes nende sõnrus. Sellest ajast, kui ta adus, et Tarzan teab teda kui vene spiooni, tärkas Rokofis lisaks ahvinimese vihkamisele veel hirm, et see ta välja annab. Ta ootas vaid parajat juhust, et anda otsustav löök. Ta tahtis Tarzanist nüüd ja igavesti lahti saada ning samal ajal kuhjaga kätte maksta alanduste ja äparduste eest, mida tal Tarzani pärast kannatada oli tulnud.

Sellest hetkest saadik, kui professor Porteri salga ilmumine oli hävitanud džungli rahu ja vaikuse, polnud Tarzan veel kunagi end nii hästi tundnud.

Ta tundis lõbu seltskondlikust suhtlemisest Olga sõpradega, sest sõprus, mis tal oli tekkinud veetleva krahvinnaga, muutus juba iseenesest ammendamatuks rõõmudeallikalks. See hajutas ta sünged mõtted ja mõjus haavatud südamele tervendava palsamina.

Mõnikord saatis teda külaskäikudel de Coude'ide juurde d'Arnot, kes ammu tundis nii Olgat kui krahvi. Vahel näitas end ka de Coude, kuid tema ametikohustustest ja poliitikaasjadest tulenevad kohustused sundisid teda koju naasma enamasti alles hilisõhtul.

Rokoff ei laäknud peaaegu üldse Tarzanit silmist, varitsedes silmapilku, et de Coude'i öisel ajal ootamatult lossi kutsuda, kuid tema ootused ei kandnud vilja. Korduvalt saatis Tarzan krahvinnat ooperist koju, kuid tema truu venna suureks meelepahaks jättis alati temaga hüvasti välisukse ees.

Veendunud, et Tarzanit on võimatu tabada ootamatult tema enda ettevaatamatuse tõttu, nuputasid Rokoff ja Pavlov ühisel nõul plaani, mis ilmsete süütõendite varal pidi ahvinimest täielikult kompromiteerima.

Mitu päeva valvasid nad visalt Tarzani ning de Coude'i igat sammu ja lugesid ka hoolikalt ajalehti. Lõpuks sai nende vaev tasutud. Ühes ajalehes mainiti möödaminnes, et Järgmisel päeval korraldatakse Saksa saatkonnas härradele bankett.

Kutsutud külaliste hulgas oli ka de Coude. Kui ta osa võtab, siis tuleb ta koju alles pärast südaööd.

Banketi õhtul võttis Pavlov Saksa saatkonna vastas ristmikul koha sisse ja silmitses teraselt iga kohalesaabujat. Js\ ei tulnud kaua oodata: de Coude'i auto sõitis maja ette Ja krahv läks uksest sisse. Sellest aitas. Pavlov ruttas koju, kus teda ootas Rokoff. Oodanud kella üheteistkümneni ja

30

veidi üle, Pavlov telefoneeris.

«Kas leitnant d'Arnot' korter?» küsis ta, saanud ühenduse. «Mul on teade härra Tarzanille, palun teda lahkesti telefoni juurde.»

Hetk vaikust.

«Musj öö Tarzan?»

«Jah, musjöö, ma olen Francois, krahvinna de Coude'i teener. Vahest teeb musjöö vaesele Francoisle seda au, et mäletab teda?»

«Jah, musjöö. Mul on krahvinnalt kiire ülesanne. Ta palub teid otsekohe enda juurde tulla. Tal on ebameeldivusi.»

«Ei, musjöö, Francois ei tea midagi. Kas ma võin krahvinnale öelda, et musjöö tuleb kohe?»

«Tänan teid, musjöö. Jumal õnnistagu teid.»

Pavlov pani toru ära ja pöördus võikalt irvitades Rokofi poole.

«Tal kulub sinnajõudmiseks pool tundi. Kui sa viieteistkümne minuti pärast Saksa saatkonnas oled, siis võib de Coude kodus olla umbes kolmveerand tunni pärast. Kõik sõltub sellest, kas see lollpea jääb sinna veel veerand tunniks pärast seda, kui selgub, et teda on tõmmatud haneks. Aga kui ma väga ei eksi, ei taha Olga teda nii ruttu minema lasta. Siin on kiri krahvile. Kähku!»

Aega viitmata ruttas Pavlov Saksa saatkonda. Uksel andis ta sedeli teenrile: «See on krahv de Coude'ile, väga kiire. Hoolitsege, et see otsekohe talle isiklikult kätte toimetataks,» ja libistas hõberaha teenri vastuvõtlikku pihku. Seejärel pöördus ta koju.

Hetk hiljem vabandas de Coude peoperemehe ees ja avas ümbriku. Tema nägu kahvatas ja käed hakkasid värisema, kui ta luges:

Härra krahv de Coude!

Keegi, kes soovib päästa teie ausat nime, hoiatab teid, et sel hetkel on teie kodukolde pühadus hädaohus.

Teile tuntud isik, kes viimastel kuudel on teie äraolekul pidevalt külastanud krahvinnat, viibib praegu tema juures. Kui te kohe lähete oma naise buduaari, leiate nad sealt koos.

Sõber

Kakskümmend minutit pärast seda, kui Pavlov oli helistanud Tarzanile, võttis Rokoff ühenduse Olga eratelefoniga See asus krahvinna buduaaris. Telefonitoru võttis tema toatüdruk.

«Kuid madam on juba voodis,» ütles tütarlaps vastuseks Rokofi soovile Olgaga rääkida.

«Asi on väga kiire ja ma võin sellest rääkida üksnes krahvinnale endale,» väitis Rokoff. «Öelge talle, et ta üles tõuseks, endale midagi ümber võtaks ja telefoni juurde tuleks. Helistan viie minuti pärast uuesti.»

Seejärel pani ta toru käest. Hetk hiljem naasis Pavlov.

«Kas krahv sai kirja kätte?» küsis Rokoff.

«Ta on vististi juba koduteel,» vastas Pavlov.

«Hüva! Ka madam peaks juba viibima oma buduaaris

31

kõige ahvatlevamas negližees. Mõne hetke pärast juhatab truu Jacques ette teatamata tema juurde musjöö Tarzani. Veel mõni minut kulub selgituseks. Olga näeb hurmav välja oma õhulises öötualetis, mis veelgi vähem varjab tema kehavorme kui tavaline liibuv kleit. Olgale on see üllatus, kuid sugugi mitte ebameeldiv.»

«Kui selle mehe soontes on kas või tilgakegi punast verd, siis viieteistkümne minuti pärast satub krahv peale kõige õrnemale armastusstseenile. Arvan, et oleme kõik suurepäraselt korraldanud, mu armas Alexis. Mingem siis ja joogem musjöö Tarzani terviseks vana head planconi absinti. Ei maksa unustada, et krahv . de Coude on Pariisi üks paremaid vehklejaid ja, peaaegu parim laskur kogu Prantsusmaal.»

Kui Tarzan Olga juurde jõudis, ootas Jacques teda ukse ees.

«Siia, musjöö,» ütles ta ja juhtis Tarzani laiast marmortrepist üles. Seejärel lükkas ta lahti ukse, kergitas rasket eesriiet, sügavalt kummardudes laskis Tarzanil nõrgalt valgustatud tuppa siseneda ja kadus siis ise.

Toa teises otsas nägi Tarzan Olgat istumas laua ääres, kus oli telefon. Kärsitult koputas ta sõrmedega vastu lakitud lauaplaati ega kuulnudki, kui Tarzan sisse tuli.

«Olga,» küsis ta, «mis on juhtunud?»

Ehmatushüüdega pöördus naine Tarzani poole.

«Jean! Mida te siin teete? Kes teid sisse laskis? Mis see tähendab?»

Tarzan seisis kui välgust rabatud, kuid peagi hakkas talle selguma tõde.

«Kas teie siis ei kutsunud mind, Olga?»

«Mina kutsusin teid? Sellisel kellaajal! Mon dieu! Jean, kas te peate mind ogaraks?»

«Francois helistas mulle äsja, et teil on ebameeldivusi ja te vajate mu abi.»

«Francois? Jumala pärast, kes see Francois on?»

«Ta ütles, et teenib teie juures ja rääkis nii, nagu pidanuksin ma teda mäletama.».

«Meil pole kedagi, kes sellist nime kannaks. Keegi tegi teie kulul nalja, Jean,» puhkes Olga naerma.

«Kardan, et see võib osutuda väga süngeks naljaks, Olga,» väitis Tarzan. «Selles on rohkem kurja tagamõtet kui huumorit.»

«Mida te sellega öelda tahate? Ega te ometi arva ...»

«Kus krahv on?» katkestas teda Tarzan.

«Saksa saatkonnas.»

«See on teie lugupeetud venna uus nali. Homme saab krahv kõigest teada. Ta küsitleb teenreid. Kõik räägib selle poolt, milles Rokoff tahab krahvi veenda.»

«Ah, milline lurjus!» hüüatas Olga. Ta tõusis, astus Tarzani juurde ja vaatas tema poole üles. Ta oli ehmunud. Tema silmis oli vaese lõksuaetud emahirve ilme — hämmastunud ja küsiv. Ta värises ning tuge otsides pani käed Tarzani laiadele õlgadele.

32

«Mida teha, Jean?» sosistas ta. «See on kohutav. Homme loeb seda terve Pariis. Selle eest kannab hoolt Nikolas.»

* Tema pilk, poos, sõnad — kõiik väljendasid kaitsetu naise ürgset kutset oma loomulikule kaitsjale — mehele. Tar-zan võttis oma suurde tugevasse kätte ühe väikestest soojadest kätest, mis olid ta rinnal. See liigutus oli spontaanne, ja peaaegu selsamal moel sundis kaitsja vaist teda oma käega naise õlgu embama.

Otsekui elektrisäde jooksis nendest läbi. Tarzan polnud kunagi naisele nii lähedal seisnud. Nad vaatasid korraga teineteisele süüdlaslikult silma, ja sel hetkel, kui Olga de Coude pidanuks kokku võtma kogu jõu, osutus ta nõrgaks. Ta surus end Tarzanile lähemale ja põimis käed ta kaela ümber. Ja ahvide Tarzan? Ta haaras väriseva naise oma embusse ja külvas ta soojad huuled suudlustega üle.

Lugenud läbi kirja, mille talle oli edastanud saatkonna teener, kiirustas Raoul de Coude peoperemehe ees vabandama. Millega ta oma lahkumist põhjendas, seda ei suutnud ta enam iialgi meenutada. Kõik sulas ta silme ees ühte, kuni ta jõudis oma kodu lävele. Nüüd rahunes ta otsekohe ning hakkas tegutsema aeglaselt ja ettevaatlikult. Mingil seletamatul põhjusel avas Jacques talle ukse, enne kui ta trepist üles oli jõudnud. Sel hetkel ei pidanud ta seda oluliseks, küll aga meenutas hiljem seda ebatavalist asjaolu.

Ettevaatlikult, kikivarvul tuli ta trepist üles ja läks mööda koridori naise buduaari ukseni. Käes oli tal raske jalutuskepp.

Olga nägi teda esimesena. Hirmukarjatusega rebis ta end Tarzani käte vahelt lahti ja ahvinimene jõudis veel õigel ajal ümber pöörata, et tõrjuda hoopi, mille de Coude kavatses talle pähe virutada. Üks, kaks, kolm korda langes välgukiirusel raske kepp ja iga hoop kiirendas ahvinimese tagasipöördumist endisesse ürgaegsesse seisundisse.

Isaahvi madala kurguhäälse möirgega hüppas ta prantslase kallale. Ta kiskus viimase käest jämeda kepi, murdis selle pooleks nagu tuletiku, viskas kõrvale ja raevunud metsloomana haaras vaenlasel kõrist.

Olga de Coude jäi mõneks helkeks kohutava stseeni sõnatuks ja õudusest rabatud pealtvaatajaks, siis aga sööstis Tarzani juurde, kes ta meest tappis, raputades temast välja elu, nagu teeb seda foksterjer hiirepojaga.

Ta klammerdus meeleheites Tarzani tohutute kämmalde külge.

«Jumalaema!» kisendas ta. «Te tapate tema, te tapate tema! Oo, Jean! Te tapate mu mehe!»

Raevunud Tarzan ei kuulnud midagi. Äkki laskis ta vaenlase keha põrandale kukkuda, pani jala ta rinnale ja tõstis pea. Ja kogu krahv de Coude'i lossis kõlas vaenlase üle võidu saavutanud isaahvi kohutav, väljakutsuv möire. Keldrist pööninguni kuulsid seda kisa kõik teenrid, kahvatasid

33

ja lõid värisema. Toas laskus naine mehe keha kõrvale põlvili ja hakkas palvetama.

Pikkamisi, järk-järgult hajus punane udu Tarzani silme eest ja ta muutus jälle tsiviliseeritud inimeseks. Ta silmad peatusid põlvitaval naisel. «Olga,» sosistas ta. Naine vaatas talle otsa, lootes näha tema silmis sedasama maniakile omast surmatoovat tuld. Selle asemel aga luges ta neist vaid kurbust ja meelehärmi.

«Oo, Jean!» puhkes ta härdalt nutma, «Vaadake, mis te tegite. Ta oli minu mees. Ma armastasin teda, ja teie tapsite ta!»

Tarzan tõstis ettevaatlikult krahv de Coude'i elutu keha üles ja viis diivanile. Seejärel surus ta kõrva tema rinna vastu.

«Pisut viina, Olga,» sõnas ta.

Naine tõi viina ja kahekesi tilgutasid nad seda krahvi suhu. Kaihvatutelt huultelt pääses kerge ohe. De Coude liigutas end ja hakkas oigama.

«Ta ei sure,» ütles Tarzan. «Jumal olgu tänatud!»

«Miks te seda tegite, Jean?» küsis Olga.

«Ei tea, ta lõi mind ja ma läksin pööraseks. Olen näinud, et minu sugukonna ahvid talitasid niisamuti. Ma pole teile kunagi rääkinud oma lugu, Olga. Oleks parem olnud, kui te oleksite seda teadnud, siis poleks siin midagi juhtunud. Ma pole iialgi tundnud oma isa. Ei tundnud teist ema peale julma emaahvi. Viieteistkümnenda eluaastani ei olnud ma näinud ühtegi inimolendit ja alles kahekümneselt nägin esimest valget inimest. Veidi rohkem kui aasta tagasi hulkusin ma Aafrika džunglites alasti metsloomana. Ärge mõistke mind liiga karmilt hukka. Kaks aastat on äärmiselt lühike aeg, et üks indiviid võiks läbi teha need muudatused, millele kogu valge rassi jaoks läks vaja sajandeid.»

«Ma ei süüdista teid sugugi, Jean. Süüdi olen mina. Te peate lahkuma. Ta ei tohi teid näha, kui teadvusele tuleb. Jumalaga.»

Nukrana ja noruspäi lahkus Tarzan krahv de Coude'i lossist.

Kuid juba tänaval võtsid ta mõtted uue suuna ja kahekümne minuti pärast astus ta Rue Maule'i lähedal asuvasse politseijaoskonda. Seal leidis ta peagi üles politseiniku, kes oli osalenud mõne nädala eest temaga aset leidnud kokkupõrkes. Politseinik rõõmustas siiralt kohtumise üle inimesega, kes teda nii armutult kohelnud oli. Pisut juttu ajanud, küsis Tarzan, kas ta pole midagi kuulnud kellestki Nikolas Rokofist ja Alexis Pavlovist.

«Loomulikult olen, musjöö, ja väga tihti. Nad mõlemad on politseis tuntud ja ehkki neid praegu spetsiaalselt milleski ei süüdistata, peame vajalikuks neil silma peal hoida, et teada, kust neid vajaduse korral leida võib. Need on samad ettevaatusabinõud, mida rakendame kõigi tuntud kurjategijate puhul. Miks musjöö seda küsib?»

«Ma tunnen neid,» vastas Tarzan. «Tahaksin Rokoffi ühe asja pärast näha. Oleksin teile väga tänulik, kui te ju-

34

hataksite mulle, kus ta elab.»

Mõne minuti pärast jättis ta politseinikuga hüvasti ja taskus taskus paberitükk aadressiga kullaltki kahtlase kuulsusega linnajaos, suundus ta kiiresti lähimasse taksopeatusse.

Rokoff ja Pavlov olid koju tulnud ja arutasid nüüd koos tänase õhtu arvatavat lõpplahendust. Nad olid helistanud kahe hommikulehe toimetusse ja ootasid iga minut reporterite saabumist, et teatada neile skandaalset uudist, mis homme pidi ärevile ajama kogu Pariisi kõrgkihi. .

Trenil kostsid rasked sammud.

«On need lehemehed alles karmed,» hüüatas Rolkoff ja vastas koputusele: «Sisse.»

Sõbralik naeratus tardus venelase naol, kui ta pilk kohtas külalise karme, halle silmi.

«Tuhat kuradit!» karjus Rokoff püsti tõustes. «Mis teil siit vaja on?»

«Istuge,» sõnas Tarzan nii vaikselt, et mõlemad lurjused seda vaevalt kuulsid, kuid niisuguse tooniga, et Rokoff vajus silmapilk toolile, Pavlov aga jäi liikumatult paigale.

«Te teate väga hästi, mispärast ma siin olen,» jätkas ta sama tooniga. «Ma peaksin teid tapma, kuid ma ei tee seda üksnes seetõttu, et olete Olga de Coude'i vend, ja ei tee seda vähemalt praegu.

Annan teile võimaluse veel elada. Pavlov ei tule arvesse, ta on teie käes vaid rumal mängukann, seepärast ei puutu ma temasse niikaua, kuni luban elada teil. Selleks aga, et ma toast lahkudes teid mõlemaid ellu jätaksin, peate tegema kaks asja. Esiteks, kirjutama tänasest tembust põhjaliku aruande ja sellele ka allkirjad andma.

Teiseks, surma ähvardusel tõotama, et juhtunu kohta ei satu ajalehte ainsatki rida. Kui nii ühte kui teist ei täideta, siis ei jää minu toast lahkumisel kumbki teist ellu. Kas saite aru?» Ja vastust ootamata lisas ta: «Tehke ruttu, siin teie ees on tint, sulg ja paber!»

Rokoff tegi ükskõikse näo, lootes sellega näidata, et ta ei omista Tarzani ähvardustele mingit tähtsust. Hetke pärast tundis ta oma kaela ümber ahvinimese terassõrmi, aga Pavlovi, kes püüdis neid lahti rebida ja seejärel toast välja hüpata, virutas Tarzan teadvusetult nurka. Kui Rokoff hakkas näost siniseks minema, laskis Tarzan ta lahti ja tõukas toolile. Rokoff jõllitas süngelt enda ees seisvat meest. Ka Pavlov toibus ja tuli Tarzani käsu peale longates oma endisele kohale.

«Kirjutage nüüd,» käskis ahvinimene. «Kui teid veel kord õpetada tuleb, siis ma enam nii heatahtlik ei ole.» Rokoff võttis sule ja hakkas kirjutama.

«Vaadake, et te ühtegi üksikasja ega nime vahele ei ¡ata,» hoiatas Tarzan. Äkki koputati uksele.

«Sisse,» ütles Tarzan.

35

Sisenes hepakas noormees.

«Olen ajalehest «Martin»,» teatas ta. «Musjöö Rokofil on vististi minu jaoks uudist?»

«On juhtunud eksitus, musjöö,» vastas Tarzan. «Teil pole ju mingit uudist, armas Nikolas?»

Rokoff tõstis pea paberi kohalt.

«Ei,» urises ta mornilt. «Mul pole teile täna midagi teatada ajalehe jaoks.»

«Ja ka edaspidi mitte, armas Nikolas.»

Reporter ei märganud, kuidas ahvinimese silmades lahvatas põlema kuri tuluke, küll aga nägi seda Nikolas Rokoff.

«Ja ka edaspidi mitte,» kinnitas ta rutakalt.

«Väga kahju, et teid tülitati, musjöö,» ütles Tarzan reporteri poole pöördudes. «Head õhtut.» Ta kummardas, saatis hepaika noormehe uksest välja ja tõmbas selle tema järel kinni.

Tunni aja pärast, küllaltki mahuka käsikirjaga taskus, pöördus Tarzan minekule.

«Teie asemel,» lausus ta, «sõidaksin ma Prantsusmaalt ära, sest varem või hiljem leian ma mingi mooduse teid tappa teie õele ebameeldivusi põhjustamata.»

VI. Duell

D'Arnot magas, kui Tarzan Rokofi juurest tagasi jõudis. Tarzan ei hakanud teda äratama, järgmisel hommikul aga rääkis talle eelmisel õhtul juhtunust, vahele jätmata ainsatki üksikasja.

«Milline lollpea ma olen,» ütles ta lõpetuseks. . «Krahv ja tema naine olid mõlemad mu sõbrad. Ja millega ma neile selle eest tasusin? Äärepealt oleksin krahvi tapnud. Heitsin varju naise heale nimele. Võimalik, et lõhkusin nende perekonnaõnne.»

«Kas te armastate Olga de Coude'i?» küsis d'Arnot.

«Kui ma poleks kindlalt veendunud, et ta mind ei armasta, siis ei saaks ma sellele küsimusele vastust anda, Paul. Praegu aga võin ma rahuliku südamega öelda, et mina ei armasta teda ja tema ei armasta mind. Meid valdas hetkeks joovastus — see aga pole armastus —, mis oleks läinud mööda niisama kiiresti ja jäljetult, nagu see meid tabaski, kui sel ajal poleks tuppa tulnud de Coude. Nagu te teate, on mul naistega olnud vähe kogemusi. Olga de Coude on väga kütkestav: tema ilu, poolhämar tuba kogu miljöö ja see abitu olendi palve teda kaitsta — sellele kõigele oleks suutnud ehk vastu seista märksa kultuursem inimene, minu kultuursus ei ulatu aga isegi nahani, see on vaid rõivastepaksune.

Pariis ei ole minu jaoks. Ma hakkan alatasa langema lõksu, mis iga kord muutub üha ohtlikumaks. Inimese kehtestatud keelud on igavad ja tüütud. Tunnen end

36

alati vangina. Ma ei suuda seda kauem taluda, mu sõber, a arvan, et mul oleks parem kodusesse dzunglisse naasta ja elada seal nii, nagu jumal mulle on määranud.»

«Ärge seda kõike nii südamesse võtke,» rahustas teda d'Arnot «Te tulite olukorrast välja paremim, kui seda oleks teinud analoogülistes tingimustes enamik «kultuurseid»

mehi Mis aga puutub teie Pariisist lahkumisse, siis kaldun arvama, et selles suhtes tekib Raoul de Coude'il vastuväiteid ja me saame neist peagi kuulda.»

D'Arnot ei eksinud. Nädal aega hiljem kell üksteist hommikul, kui Tarzan ja d'Arnot einetasid, teatati neile musjöö Flauberfi saabumisest. Viimane jättis laitmatult viisaka inimese mulje. Rohkete kummarduste saatel edastas ta musjöö Tarzanile krahv de Coude'i väljakutse ja avaldas lootust, et musjöö Tarzan hoolitseb selle eest, et sõber, kellele ta usaldab oma huvid, kohtuks tema, Flaubert'iga võimalikult kiiresti, et arutada üksikasju ja lahendada kõik cüsimused mõlemapoolse rahulolu saavutamiseks.

Aga muidugi, musjöö Tarzan usaldas oma huvid meel-iasti ja tingimusteta oma parimale sõbrale leitnant d'Ar-iofle. Otsustati, et d'Arnot läheb musjöö Flauberfi poole ;ell kaiks, ja viisakas musjöö Flaubert lahkus rohkete [ummarduste saatel.

Kui nad jälle üksi olid, vaatas d'Arnot muiates Tarzanit.

«Noh?» ütles ta.

«Nüüd tuleb mul oma pattudele lisada tapmine või saada ise tapetud,» kostis Tarzan. «Teen oma kultuursete vendade harjumuste omandamisel kiireid edusamme.»

«Millise relva te valite?» küsis d'Arnot. «De Coude käsitseb meisterlikult mõõka ja on suurepärane laskur.»

«Kõige meelsamini valiksin ma mürgitatud nooled või ia kahekümne sammu kauguselt,» naeris Tarzan. «Jääme püstolite juurde, Paul.»

«Ta tapab teid, Jean.»

«Selles ma ei kahtle. Aga ükskord tuleb ju ikkagi surra» «Mina eelistaksin mõõka,» pakkus välja d'Arnot. «Ta piirduks sellega, et on teid haavanud, ja nii on vähem šansse saada surmavat haava.»

«Püstolid,» kuulutas Tarzan otsustavalt

D'Arnot püüdis teda ümber veenda, kuid tulemusteta usus jäädi püstolite juurde.

^Pärast kella nelja naasis d'Arnot musjöö Flauberfi juurest.

«Kõik on otsustatud,» teatas ta. «Kaebusi ei ole Homme, hommikul koidu ajal Etamps'i lähedal kõrvalises kohas teel. Musjoo Flaubert valis millegipärast just selle koha. Mina vastu ei olnud.»

«Hästi.» Tarzan ei lausunud rohkem sõnakestki ega puudutanud enam seda küsimust, isegi mitte kaudselt. Õhtul ne magamaheitmist kirjutas ta mõne kirja Pärast kinnikleepimist pani ta need ühte ümbrikku ja kirjutas sellele Arnot nime. Hiljem kuulis d'Arnot, kuidas ta riidest lahti võttes šansonetti ümises.

37

Prantslane vandus läbi hammaste. Ta tundis end väga õnnetuna, sest oli kindel, et järgmisel hommikul valgustab tõusev päike juba üksnes Tarzani surnukeha. Tarzani muretus tegi talle piina.

«See pole sugugi kultuurne aeg teineteist tappa,» tähendas ahvinimene, kui ta algava päeva hahetuses mugavast voodist välja aeti. Ta oli hästi maganud ja sellepärast tundus talle, et ta pea oli vaevalt puudutanud patja, kui ta juba äratati. Tema sõnad olid määratud d'Arnofle, kes seisis täisrõivais Tarzani magamistoa lävel.

D'Arnot polnud ^öö läbi peaaegu üldse sõba silmale saanud. Ta oli närviline ja pahur.

«Olen kindel, et magasite terve öö nagu imik,» lausus ta.

Tarzan puhkes naerma. «Teie toonist, Paul, järeldan, et heidate mulle seda ette. Aga tõepoolest, ma ei saanud sinna midagi parata.»

«Ei, Jean, see pole nii,» protesteeris naeratades d'Arnot. «Kuid te võtate seda kõike nii ükskõikselt, et ma kaotan enesevalitsuse. Võiks arvata, et lähete märki laskma, mitte aga asetama oma laupa Prantsusmaa parima laskuri püssitoru ette.»

Tarzan kehitas õlgu. «Lähen selleks, et suurt süüd heastada, Paul. Minu vastase meisterlikkus on selleks vajalik tingimus. Võin ma siis sellisel juhul kurta? Te ju ise ütlesite mulle, et krahv de Coude on suurepärane laskur.»

«Te loodate siis, et teid tapetakse?» karjatas d'Arnot õududega.

«Ei saa öelda, et ma seda loodaksin. Kuid soostuge minuga: on siis alust arvata, et mind ei tapeta?»

Teadnuks d'Arnot, mis oli ahvinimesel mõttes mõlkunud juba sellest ajast alates, kui talle esimest korda oli vihjatud, et krahv de Coude saadab talile väljakutse, oleks see d'Arnot'd veelgi rohkem kohutanud.

Nad istusid sõnatult d'Arnot' suurde autosse ja niisama sõnatult sõitsid koidueelses hämaruses mööda Etamps'i viivat teed. Kumbki tegeles oma mõtetega. D'Arnot oli väga kurb, sest ta armastas siiralt Tarzanit. Sõprus, mis sidus neid kahte nii erinevates tingimustes elanud ning kasvanud meest, oli ühiselt elades veelgi tugevnenud, sest mõlemad olid ühtviisi mehisuse, isikliku. vapruse ja au ideaalidele ustavad inimesed. Nad mõistsid teineteist ja tundsid teineteise üle uhkust.

Ahvide Tarzani mõtted kandusid minevikku. Mälus elustusid õnnelikud sündmused tema endises džunglielus. Talle meenusid isa hurtsikus poisikesena veedetud tunnid, kui ta istus põlvili laual, tõmmu, keha kummargil ahvatlevate piltide kohal, mille järgi ta ise vähimagi abita oli lahendanud trükikirja keele saladused ammu enne seda, kui tema korvad tajusid inimkõne heli. Pehme rahulolev naeratus valgustas ta karmi nägu, kui ta meenutas seda erakordset mitte ühegi teisega sarnanevat päeva, mille oli veetnud kane kesi Jane Porteriga neitsiliku metsa tihnikus.

38

Ta mõtteniit katkes auto peatumisega: nad olid pärale jõudnud. Tarzan tuli tagasi olevikku. Ta teadis et nuud kohe sureb, kuid ei tundnud hirmu. Karmi dzungli asukale on surm harilik asi. Looduse seadus käsib neid visalt elu küljes rippuda kuid ei õpeta surma kartma.

D'Arnot ja Tarzan jõudsid duellipaika esimestena. Veidi hiljem saabusid de Coude, musjöö Flaubert ja kolmas härra, keda esitleti d'Arnot'le ja Tarzanile kui arsti.

D'Arnot ja musjöö Flaubert rääkisid omavahel mõnda aega sosinal. Tarzan ja krahv de Coude seisid eemal, teine teises väljaku servas. Sekundandid kutsusid nad enda juurde. D'Arnot ja musjöö Flaubert olid püstolid üle vaadanud. Kaks meest, kes mõne minuti pärast pidid näoga teineteise vastu seisma, kuulasid vaikides ja liikumatult duelli tingimusi, millest neid informeeris musjöö Flaubert.

Nad peavad seisma seljad vastamisi. Musjöö Flaubert'i märguande peale hakkavad mõlemad edasi minema, hoides püstolit langetatud käes. Kui mõlemad on teinud kümme sammu, annab d'Arnot viimast korda märku ning siis peavad nad ümber pöörama ja tulistama seni, kuni üks neist maha kukub või kuni mõlemad on välja tulistanud kolm kuuli.

Kuni musjöö Flaubert seletusi andis, võttis Tarzan port-sigarist paberossi ja hakkas suitsetama. De Coude oli kehastatud külmaverelisus: teda ei peetud ju asjatult Prantsusmaa parimaks laskuriks.

Viimaks noogutas musjöö Flaubert d'Arnot'le ja kumbki neist juhtis oma duellandi kohale.

«Kas te olete täiesti valmis, härrased?» küsis musjöö Flaubert.

«Täiesti,» vastas de Coude.

Tarzan noogutas. Musjöö Flaubert andis märku astus koos dArnot'ga pisut kõrvale väljapoole tulejoont Kuus' seitse! Kaheksa! D'Arnot'le tungisid pisarad silma. Üheksa' ifeel uks samm, ja vaene leitnant andis märku mida ta kuidagi teha ei tahtnud. See kõlas kui matusekeh tema paimale sõbrale.

De Coude pööras kiiresti ümber ja tulistas Tarzan võpatas kergelt. Ta hoidis püstolit ikka veel langetatuna De Coude peatus, justkui oodates, et tema vastane kohe maha variseb. Prantslane oli liialt kogenud laskur, teadmaks et oli pihta saanud. Kuid Tarzan ei tõstnud ikkagi relva. De Coude tulistas veel kord, kuid ahvinimese hooletu poos ja äielik ükskõiksus, millega ta paberossi suitsetas, lõid Prantsusmaa parima laskuri pahviks. Seekord Tarzan isegi ei võpatanud, kuigi de Coude teadis, et ta polnud jälle mööda lasknud.

Äkki tuli talle pähe selline oletus: tema vastane riskib rahulikult, lootes, et ükski kolmest lasust ei haava teda surmavalt, seejärel aga kiirustamata, rahulikult ja külmavereliselt laseb maha tema, de Coude'i. Prantslasel käisid hirmujudinad üle selja. See oli salakaval, saatanlik plaan. Mis limene see on, kes võib häirimatult seista, kaks kuuli kehas, ja rahulikult oodata kolmandat!

39

Seekord sihtis de Coude väga hoolikalt, kuid tema närv oli must ja ta laskis mööda. Tarzan polnud kordagi tõstnud püstoliga kätt.

Ühe viivu vaatasid nad teineteisele otse silma. Tarzani näol peegeldus kõige siiram pettumus. De Coude'i näole ilmus pikkamisi õud, koguni kartus.

Ta ei suutnud kauem kannatada.

«Jumalaema! Tulistage siis juba!» kisendas ta.

Kuid Tarzan ei tõstnud püstolit, astus vaid mõne sammu de Coude'i poole. Aga kui D'Arnot ja musjöö Flaubert, taipamata tema kavatsust, tahtsid nende vahele tormata, sundis ta nad käeviipega peatuma.

«Ärge kartke,» lausus Tarzan, «ma ei tee talle midagi.»

See oli vastuolus igasuguste reeglitega. Kuid nad jäid seisma. Tarzan astus de Coude'i juurde.

«Teie püstol on vist korrast ära, musjöö,» sõnas ta, «või te pole terve. Võtke minu oma ja alustame uuesti.» Ja krahvi ülimaks hämmastuseks ulatas Tarzan talle oma püstoli, käepide ees.

«Mon dieu!» karjatas krahv. «Te olete vististi hulluks läinud?» ,

«Ei mu sõber,» väitis ahvimmene. «Kuid ma olen ära teeninud karistuse. Ainult sel moel saan ma heastada ausale naisele tekitatud halba. Võtke püstol ja tehke, nagu ma palun.»

«See oleks mõrv,» protesteeris de Coude. «Ja siis — mida halba te mu naisele tegite? Ta vandus mulle ...»

«Ma ei taha öelda seda,» katkestas Tarzan teda kärmelt. «Meie vahel ei juhtunud midagi sellest hullemat, mida te ise pealt nägite. Kuid sellestki on küllalt, et heita varju naise mainele ja purustada mehe õnn, kelle vastu mul midagi ei ole. See oli kõik minu süü ja ma lootsin, et lunastan selle täna oma surmaga. Olen pettunud, et krahv polegi nii hea laskur, kui mulle kinnitati.»

«Te ütlesite, et süüdi olite teie?» küsis de Coude kii-resti.

«Ainult mina üksi, musjöö. Teie abikaasa on puhas naine Ta armastab teid. Selles, mida te ise nägite, olen suudi ainult mina. Kuid ma ei sattunud teie juurde omal soovil ega krahvinna de Coude'i tahtel. Need paberid siin kinnitavad teile seda,» ja Tarzan võttis taskust Rokofi allkirjaga tunnistused.

De Coude tegi need lahti ja hakkas lugema. D'Arnot ja musjöö Flaubert, veidra duelli veidra lõpu huvitatud tunnistajad, astusid lähemale. Keegi ei lausunud sõnakestki, kuni de Coude luges kirja lõpuni. Siis vaatas ta Tarzanile otsa.

«Te olete vapper ja rüütellikult õilis inimene,» sõnas ta. «Tänan jumalat, et ma teid ei tapnud.»

De Coude oli impulsiivne nagu kõik prantslased. Ta embas ja suudles Tarzanit. Musjöö Flaubert kaelustas d'Arnot'd. Polnud kedagi, kes oleks kaelustanud arsti. Võimalik, et meelehärmi tõttu astus ta seepärast ligi ja palus luba Tarzani haavad siduda.

«See härra sai igal juhul ühe kuuli,» tähendas ta. «aga võib-olla koguni kolm.»

«Kaks,» parandas teda Tarzan, «vasemasse õlga ja külge, aga nagu mulle näib, on mõlemad lihahaavad.» Arst aga nõudis, et ta rohu peale pikali heidaks, ja askeldas tema kallal seni, kuni mõlemad haavad olid pestud ja verejooks peatatud.

Lõpuks pöördusid nad d'Arnot' autoga kõik koos linna tagasi parimate sõpradena. De Coude oli nii rahul, saanud kahekordse tõendi naise truuduse kohta, et ta ei tundnud enam mingit pahameelt Tarzani vastu. Tõsi, Tarzan võttis endale süüst suurema osa, kui see tegelikult oli, kuid väikese vale võis talle andestada, sest ta valetas naise pärast ja tegi seda nagu dženteimen.

Ahvinimene pandi mõneks päevaks voodisse. Ta arvas, et see on rumal ja tarbetu, kuid arst ja d'Arnot võtsid asja nii südamesse, et ta andis järele, tegemaks neile meelehead, kuigi see teda ennast naerma ajas.

«Naeruväärt on lamada voodis nõelatorke pärast,» ütles ta d'Arnot'le. «Kui gorillade kuningas Bolgani minu poisikesest peast peaaegu tükkideks rebis, kas mul oli siis pehme voodi? Ei, vaid üksnes džungli niiske kodunev lehestik. Päevi ning nädalaid lamasin ma mingi põõsa varjus ja ainult Kala, vaene truu Kala põetas mind, peletades mu haavade kallalt putukaid ja hirmutades eemale kiskjaid.

Kui ma juua palusin, tõi ta mulle vett suuga — teist moodust ta ei tundnud. Polnud steriilset vatti ega anti-septilisi sidemeid — meie armas doktor oleks õudusest hulluks läinud. Ja kõigest hoolimata ma paranesin, paranesin selleks, et heita voodisse tühipalja kriimustuse pärast, mida ükski džunglielanik tähele ei paneks, kui see tal ainult nina peal ei oleks.»

Kuid aeg läks edasi ja Tarzan sai terveks. Haiguse ajal külastas de Coude teda korduvalt ja kuulnud, et Tarzan tahaks leida mingisugust teenistust, lubas ta selle eest hoolt kanda.

Juba esimesel päeval, mil Tarzanil lubati kodust väljuda, sai ta krahvilt kutse tema juurde kantseleisse ilmuda.

De Coude tervitas teda sõbralikult ja tundis siirast rõõ-tiu Tarzanit jälle jalu! nähes. Kumbki neist polnud tollest päevast alates meenutanud duelli ega selle ajendit.

«Arvan, et leidsin just selle, mida vajate, musjöö Tar-!an,» ütles krahv. «See on usaldusväärne ja vastutusrikas töö, mis nõuab ka suurt kehalist jõudu ja vaprust. Mul on raske kujutleda meest, kes sobiks selleks paremini kui teie, irmas musjöö Tarzan. See on seotud vajadusega reisida, hiljem aga võite saada palju parema koha, väga võimalik, et diplomaatilisel alal. Esialgu saab teist lihtsalt sõjaminis-eeriumi agent. Lähme, ma saadan teid teie tulevase ülemuse juurde. Ta võib ülesandeid teile paremini selgitada a saate otsustada, kas need sobivad teile või mitte.»

De Coude saatis ise Tarzani kindral Rochere'i juurde. Viimane oli selle büroo ülem, kuhu Tarzan pidi saadetama

juhul, kui ta nõustub kohta vastu võtma. Seejärel kirrleldas krahv kindralile eredates värvides ahvinimese neid omadusi, mis tegid ta antud kohale eriti sobivaks.

Pool tundi hiljem lahkus Tarzan ministeeriumist, olles esimest korda elus saanud ametikoha. Järgmisel päeval pidi ta edasiste instruktsioonide saamiseks tagasi minema, kuid kindral Rochere andis mõista, et ta peab valmis olema Pariisist lahkuma viivitamatult, võib-olla juba homme.

Suure kergendustundega ruttas ta koju, et teatada uudist d'Arnot'le. Lõpuks ometi on ka temal siin ilmas mingi väärtus. Ta hakkab raha teenima, ja mis veelgi parem, maailmas reisima ja ringi rändama.

Juba lävelt teatas ta valjuhäälselt d'Arnot'le rõõmustava uudise. Kuid d'Arnot polnud rahul.

«Teid nähtavasti rõõmustab, et sõidate Pariisist ära ja et me kuude kaupa teineteist ei näe, Tarzan. Te olete tänamatu loom!» ja d'Arnot puhkes naerma.

«Ei, Paul. Ma olen vaid laps. Mul on uus mänguasi ja ma olen haruldaselt uhke.»

Nii lahkuski Tarzan järgmisel päeval Pariisist Marseilles' ja Orani suunas.

VII. Sidi Aissa tantsijatar

Tarzani esimene missioon ei paistnud olevat kuigi kaasakiskuv ega tähtis. Spahi* armees oli keegi leitnant, keda valitsus kahtlustas kahtlastes suhetes ühe Euroopa suurriigiga. Hiljuti Sidi-bel-Abbesisse määratud leitnant Gernois oli enne seda teeninud kindralstaabis ja siis olid tema käest läbi käinud erakordse sõjalise tähtsusega dokumendid. Arvati, et just nende dokumentide pärast püüabki suurriik temaga suhteid luua.

Täiesti juhuslik vihje, mis kiivusehetkel oli lipsanud ühe kuulsa Pariisi kaunitari huulilt, juhtis kahtluse leitnandi peale. Kuid kindralstaabid hoiavad oma saladusi väga hoolikalt, ja reeturlikkus on nii suur eksimus, et sellises asjas ei tohi kahe silma vahel jätta isegi vihjet. Ja seepärast sõitiski Tarzan ameeriklasest jahimehena Alžiiri, et silmas pidada leitnant Gernois'd.

Rõõmuga oli ta mõelnud sellest, et näeb jälle oma armast Aafrikat, kuid selle kontinendi põhjaosa erines niivõrd ta kodusest troopikadžunglist, et tema tunded kodumaale naasmisel olid niisama leiged, nagu oleks ta jõudnud tagasi Pariisi. Oranis jalutas ta päev läbi araabia linnaosa kitsastel kõveratel tänavatel, imetledes tundmatuid vaateid. Järgmine päev leidis teda juba Sidi-bel-Abbesis, kus ta andis sõjaväe- ja tsiviilvõimudele oma soovituskirja, milles polnud ainsatki vihjet tema saabumise tõelisele eesmärgile.

• Põhja-Aafrika pärismaalastest moodustatud Prantsuse ratsavägi (tlk.).

Tarzan oskas inglise keelt küllaltki hästi, et teda araablaste ja prantslaste hulgas ameeriklaseks võis pidada, ja rohkemat polnudki vaja.

Inglastega kohtudes rääkis ta prantsuse keelt, et end mitte reeta, mõnikord aga rääkis ka inglise keelt välismaalastega, kes seda keelt küll oskasid, kuid mitte niivõrd, et hääldamisvigu tabada.

Siin tutvus ta paljude prantsuse ohvitseridega ja muutus peagi nende lemmikuks. Ta kohtas ka Gernois'd: see oli ligi neljakümneaastane süngeilmeline seedehäirete all kannatav mees, kes kaaslastega eriti ei seltsinud.

Kuu aja jooksul ei juhtunud midagi. Ilmselt ei võtnud Gernois vastu ühtegi külalist ja linnas viibides kohtus ta ainult inimestega, keda ka kõige elavama kujutlusvõime korral oleks võimatu olnud pidada välisriigi agentideks. Tarzan hakkas juba lootma, et kuuldustel polnud tõepõhja all, kui Gernois määrati ootamatult kaugele lõunasse Bou Saadasse Väike-Saharas.

Väike spahisalk koos kolme ohvitseriga pidi seal varem paiknenud salga välja vahetama. Õnneks oli üks ohvitseridest, kapten Gerard, Tarzaniga heaks sõbraks saanud ja kui viimane teatas, et sõidab koos nendega Bou Saadasse, kus kavatseb jahti pidada, ei tekitanud see vähimaidki kahtlusi.

Bouiras tuldi rongilt maha ja ülejäänud osa teekonnast sõideti ratsa. Kui Tarzan Bouiras endale hobust kauples, märkas ta, et teda seirab üks euroopalikus riietuses mees, kes seisis pärismaalaste kohviku uksel. Niipea kui Tarzan teda märkas, pööras mees kõrvale ja astus madalasse võlvitud laega ruumi. Ja kui poleks olnud pealetükkivat tunnet, et näos ja kujus oli talle midagi tuttavlikku, poleks Tarzan teda enam meenutanud.

Teekond Aumale'i oli Tarzanile väsitav, sest tema ratsasõit oli seni piirdunud vaid tundidega Pariisi maneežis. Seepärast tundis ta suurt rõõmu mugava toa ja voodi üle Grossat' hotellis, kuna ohvitserid ja sõdurid majutati sõja-väehoonesse.

Kuigi järgmisel hommikul äratati Tarzan varakult, olid spahid enne, kui ta hommikueine lõpetada jõudis, juba teele asunud. Kiirustades jõi ta kohvi, et sõdurid ei jõuaks liiga kaugele ette minna, kui juhuslikult langes ta pilk söökla kõrval oleva baari uksele.

Oma üllatuseks nägi Tarzan Gernois'd rääkimas tundmatuga, keda ta eelmisel päeval oli märganud Bouiras kohviku uksel. Eksitust olla ei saanud, sest midagi tuttavlikku tundus temas praegugi, ehkki ta seisis Tarzani poole seljaga.

Et ta neid mõtlikult silmitses, vaatas Gernois üles ja märkas Tarzani näol pinevat ilmet. Parajasti rääkis välismaalane midagi sosinal, kuid Gernois katkestas teda, mõlemad keerasid kohe ümber ja kadusid silmist.

See oli esimene Gernois'ga seotud kahtlane fakt, mida Tarzan oli märganud. Kuid oli täiesti selge: mõlemad mehed lahkusid baarist vaid seetõttu, et Gernois oli tähele pannud

43

Tarzani pilku. Ja siis veel see painav mulje millestki tutavlikust; see vaid suurendas Tarzani veendumust et siin on, mida jälgida.

Hetke pärast astus Tarzan baari, kuid nii seal kui ka tänavatel polnud kahest mehest jälgegi. Ta käis läbi kõikvõimalikud poed ja turud, enne kui asus järele kihutama salgale, kes oli nüüdseks juba üsna kaugele jõudnud. Ta jõudis salgale järele alles pärast keskpäeva Sidi Aissa lähedal, kus sõdurid peatusid tunniajaliseks puhkuseks. Ta leidis Gernois' salgas viibivat, kuid välismaalast polnud näha.

Sidi Aissas oli turupäev. Kõrbest saabuvad arvukad kaamelikaravanid, turupfatsil käratsevate araablaste summ — see kõik äratas Tarzanis kirglikku soovi sinna üheks päevaks paigale jääda, et lähemalt neid kõrbepoegi tundma õppida. Nii asuski spahisalk sel päeval Bou Saada poole teele ilma temata.

Kuni pimeduse saabumiseni lonkis Tarzan turul noore Abduli nimelise araablase saatel, keda võõrastemajapidaja oli talle soovitanud kui ustavat teenrit ja tõlki.

Siin ostis Tarzan parema hobuse kui see, kelle ta Bouiras oli omandanud, ja saanud jutule hobuse müünud sihvaka araablasega, kuulis, et see on Kadour ben Saden, ühe kaugel lõuna pool Djelfat kõrbes rändleva hõimu seik. Abduli vahendusel kutsus Tarzan šeigi endaga lõunat sööma. Kui nad kolmekesi trügisid läbi kauplejate, kaamelite, muulade ja hobuste summa, kes turuplatsi täitsid ning kõikvõimalike helide ja häältega selle rõkkama panid, tõmbas Abdul Tarzanit käisest:

«Vaata taha, isand,» ja ta osutas sõrmega ühele kogule, kes kohe kaameli taha kadus, niipea kui Tarzan ümber pööras. «Ta on kogu aeg pärast lõunat käinud meie kannul,» selgitas Abdul.

«Ma jõudsin märgata ainult tumesinise burnuse ja valge turbaniga araablast,» vastas Tarzan kahtlevalt. «Kas sa mõtled teda?»

«Jah, ma kahtlustan teda, sest ilmselt on ta siin võõras ja tal pole muud teha kui meid jälgida, mida ausad araablased iialgi ei tee. Pealegi varjab ta kogu alumist

näopoolt, näha on vaid silmi, Küllap on ta halb inimene, muidu võtaks ta ette midagi paremat.»

«Non, siis on ta valedel jälgedel, Abdul,» rahustas teda Tarzan, «sest siin pole kedagi, kes võiks mulle halba soovida. Olen teie maal esimest korda ja siin ei tunne mind keegi. Ta saab varsti oma eksitusest aru ja lakkab meiega kaasas käimast.»

«Kui ta ainult röövimist ei kavatse,» väitis Abdul vastu.

«Sel juhul on ainus, mida me teha saame, oodata, kuni ta käe meile taskusse pistab,» naeris Tarzan. «Ja ma luban, et kuna me oleme valvsad, saab tal röövimisest isu lõplikult otsa.» Nende sõnadega lakkas ta mõtlemast tundmatule, aimamata, et tal tuleb mõne tunni pärast täiesti ootamatute asjaolude tõttu teda taas meenutada.

Kõhu tugevasti täis söönud, jättis Kadour ben Saden

oma võõrustajaga hüvasti. Vaarikalt oma sõprust kinnitades kutsus ta Tarzanit külastama oma kõrbevaldusi, kus leidub nii palju antiloope, põtru, metssigu, pantreid ja lõvisid, et ka kõige innukam kütt jääb rahule.

Pärast tema lahkumist läks ahvinimene koos Abduliga taas ringi käima Sidi Aissa tänavaile, kus peatselt äratas ta tähelepanu ühest arvukatest «moorlaste» kohvikutest kostev mingite vaskpillide metsik mürtsumine. Kell oli kaheksa ja tants täies hoos, kui Tarzan sisse astus. Ruum oli araablasi täis kiilutud. Kõik suitsetasid ja jõid kanget musta kohvi.

Tarzan ja Abdul leidsid endale istekoha keset ruumi, kuigi vaikust armastav ahvinimene oleks eelistanud istuda kuhugi kõrvale, eemale pillimeestest, kes oma araabia trummide ja sarvedega kohutavat lärmi tegid. Tantsis üsna nägus tütarlaps, kes eurooplast märgates ja rikkalikku tasu lootes heitis talle üle õla siidrätiku, mille eest sai frangi.

Kui tema asemele tuli teine tütarlaps, märkas terane Abdul, et esimene tantsijatar oli jäänud jutlema kahe araablasega toa teises otsas kõrvalukse lähedal. See uks viis siseõue, kus seda ümbritsevas galeriis asusid kohvikus tantsivate tütarlaste toad.

Esialgu ei omistanud ta sellele mingit tähtsust, siis aga märkas silmanurgast, et üks meestest noogutas nende poole, tütarlaps aga keeras ümber ja silmitses vargsi Tarzanit. Seejärel astusid araablased üle läve ja kadusid pimedasse hoovi.

Kui tuli jälle selle tütarlapse kord, tantsis ta Tarzani lähedal ja saatis talle kõige õrnemaid naeratusi. Mornilt kõõritasid tumedasilmsed kõrbepojad suurekasvulist eurooplast, kuid nähtavasti ei mõjunud Tarzanile ei naeratused ega tigedad pilgud.

Jälle heitis tütarlaps tema õlale rätiku ja sai taas frangi. Oma õdede kombe kohaselt seda laubale surudes kummardus ta sügavalt Tarzani juures ja sosistas vigases prantsuse keeles talle kiiresti kõrva:

«Õues on kaks meest, kes musjööle halba plaanitsevad. Algul lubasin neile teid lõksu meelitada, kuid te olite minu vastu lahke ja ma ei saa seda teha. Minge siit ruttu ära, enne kui nad märkavad, et olen neid petnud. Kindlasti on nad halvad inimesed.»

Tarzan tänas tütarlast, kinnitas talle, et on ettevaatlik, ja tantsu lõpetanud, kadus tütarlaps väikese ukse kaudu hoovi. Kuid Tarzan ei lahkunud kohvikust, kuigi neiu oli seda palunud.

Järgmise poole tunni jooksul ei juhtunud midagi tavatut, siis aga astus tänavalt kohvikusse morniilmeline araablane. Ta peatus Tarzani kõrval ning hakkas eurooplaste kohta labaseid, ja solvavaid märkusi lendu laskma. Aga et ta tegi seda oma emakeeles, ei saanud Tarzan absoluutselt millestki aru, kuni Abdul asus teda valgustama.

«See mees norib riidu,» hoiatas Abdul. «Ta pole üksi, pealegi oleksid kakluse korral kõik meie vastu. Parem oleks rahulikult ära minna, isand.»

«Küsi sellelt mehelt, mida ta tahab,» käskis Tarzan

«Ta ütleb, et kristlasest koer solvas temale kuuluvat tütarlast. Ta otsib riidu.»

«Ütle talle, et ma pole solvanud ei tema ega ühtegi teist tütarlast, las ta läheb minema ja jätab mind rahule. Mul pole põhjust temaga tülitseda ja temal minuga samuti mitte.»

«Ta ütleb,» kordas Abdul, andnud Tarzani sõnad edasi, «et te ise olete koer, koera poeg ja et teie vanaama on hüään. Ja kõigele lisaks olete te valevorst.»

Vahejuhtum hakkas juba lähemal olijate tähelepanu äratama ja naerulagin, millega see sõimu valing vastu võeti, näitas selgesti, kellele kuulub publiku poolehoid.

Tarzanile ei meeldinud, kui tema üle naerdi, ei meeldinud talle ka araablase väljendused, kuid ta ei ilmutanud mingeid raevu tundemärke ja tõusis rahulikult püsti. Tema huultel mängles põgus naeratus, kui äkki tatas tugev rusikas morni araablase nägu.

Niipea kui mees maha varises, tungis tuppa pool tosinat tema väledat kaasmaalast. Nad tulid tänavalt, kus ilmselt olid oma järge oodanud. Kisades «Surm uskmatule!» ja «Maha kristlasest koer!», tormasid nad Tarzani kallale.

Mõni noorem toas viibivatest araablastest hüppas samuti jalule, et ühineda relvitule valgele kallale tunginutega. Inimmassi survel paisati Tarzan ja Abdul toa nurka. Noor araablane jäi oma isandale truuks ja võitles tama kõrval, nuga käes.

Kohutavate hoopidega rabas ahvinimene jalust maha igaühe, kes tema võimsatele kätele lähenes. Ta võitles rahulikult, lausumata ainsatki sõna, tema huultel mängles aga seesama naeratus nagu siis, kui ta üles oli tõusnud ja oma solvajat löönud. Näis uskumatuna, et tema või Abdul oleks võinud sellest mõõkade ja pistodadega vehkivate raevunud inimeste massist lahkuda elusalt, kuid ründajate rohkus oli neile osalt kaitseks. Ulguv ja kohav meestesumm oli nii tihedasti kokku kiilutud, et võimatu oli relvi käiku lasta, ja ükski araablane ei julgenud tulistada, kartes haavata omasid.

Viimaks õnnestus Tarzanil üks kõige visam vastane maha paisata. Kiire liigutusega võttis ta mehelt relvad, seejärel aga teda kabina enda ees hoides hakkas koos Abduliga pikkamisi taganema ukse poole, mis viis siseõue. Lävel ta seisatas, tõstis rabeieva araablase oma pea kohale ia jõuga, mis on kahurist väljalendaval mürsul, paiskas mehe oma jälitajaile otsa.

Tarzan ja Abdul pääsesid siseõue. Hirmunud tantsijata-rid seisid kobaras trepi otsas, mis viis nende tubadesse, õue valgustasid ainult küünlad, mille iga neiu oli pannud oma toa ette rõdu rinnatisele, et möödujad võiksid paremini näha tema võlusid.

Tarzan ja Abdul ei jõudnud veel õieti õue siseneda, kui nende selja taga pimedas ühe trepi juures plõksatas päästik ja kaks rõivastesse mässitud kogu tulistades nende poole tormas. Tarzan hüppas uutele vaenlastele vastu. Silma-

pilk ja üks neist lamas poris, relvitult ning murtud käeluuga. Teist tabas Abduli nuga hetkel, kui see kavatses oma revolvrit truule araablasele pähe tühjendada.

Hullunud rahvasumm tormas saaki jälitades kohvikust välja. Tütarlapsed kustutasid ühe kaaslase märguande peale küünlad ja õue pääses vaid õige pisut valgust kohviku uksest, mida pooleldi varjas rahvahulk. Tarzan oli Abduli noahoobist langenud mehelt ära võtnud mõõga ja seisis nüüd pimeduses enda poole inimlainet oodates.

Äkki tundis ta kerget kätt oma õlal ja naise hääl sosistas: «Ruttu, musjöö, siia! Järgnege mulle!»

«Tule, Abdul!» kutsus Tarzan sosinal. «Hullemat kui siin olla ei saa.»

Naine pöördus ja juhtis nad üles kitsast trepist, mis viis tema tuppa. Tarzan läks naise kannul. Ta nägi, kuidas sätendasid kuld- ja hõbevõrud tema paljaste käte ümber ja kuldmündid tema peaehtel. Ta kuulis, kuidas kahises naise kohev rüü. Ta teadis, et see on üks tantsijatare ja tundis temas vaistlikult ära sellesama, kes varem oli talle hoiatus-sõnad kõrva sosistanud.

Treppi mööda üles ronides kuulsid nad, kuidas vihane rahvahuiK neid all otsis.

«Varsti hakkavad nad ka siit otsima,» sosistas tütarlaps. «Nad ei tohi teid leida, sest kuigi te võitlete kümne eest, tapavad nad teid lõpuks ikkagi. Kiirustage! Te võite minu toa aknast tänavale hüpata. Kuni nad taipavad, et teid majas ei ole, jõuate ohutult oma hotelli.»

ia ai olnud veel lõpeianud, kui mitu meest trepist üles sööstis. Kõlas võidurõõmus kisa: neid oli nähtud. Inimsumm tormas kiiresti trepile. Esimene mees jõudis kähku üles, kuid seal kohtas teda mõõk, mida ta polnud osanud arvestada: saak oli varem olnud relvitu.

Karjatusega kukkus ründaja tagant tulijaile peale: nad pudenesid alla nagu mammud. Vana logisev hoone ei suutnud ebatavalisele koormusele ja trampimisele vastu panna. Raksudes murdus araablaste all puutrepp ning ainult Tarzan, Abdul ja tütarlaps jäid kitsale mademele.

«Tulge!» hüüdis tütarlaps. «Nad tulevad üles kõrvaltre-pist. Ei tohi hetkegi viivitada!»

Vaevalt olid nad tuppa jõudnud, kui Abdul kuulis õuest kisa, et peab tänavale ruttama ja neil tee ära lõikama. «Oleme kadunud,» ütles neiu lihtsalt. «Meie?» kordas Tarzan.

«Jah, musjöö,» vastas ta. «Nad tapavad ka minu. Ma ju aitasin teid.»

Asi võttis uue pöörde. Siiani oli Tarzan nautinud kokkupõrke ohtlikkust ja ärevust. Tal polnud hetkekski tekkinud kahtlust, et Adbul või tütarlaps võiksid viga saada või kui, siis ainult juhuslikult. Põgeneda oli ta mõelnud vaid sel juhul, kui poleks jäänud mingit lootust teisiti pääseda.

Üksinda oleks ta võinud sellele inimkobarale peale hüpata ja nad igasse kaarde laiali paisata, nagu teeb seda lõvi Numa. Ta kohutanuks araablasi nii, et põgeneda oleks

olnud lihtne. Nüüd peab ta eelkõige oma kahe truu sõbra eest hoolitsema.

Ta astus tänavapoolse akna juurde. Veel hetk ja vaenlased jõuavad sinna alla. Juba kostab ka kõrvailtrepilt jalgade müdinat, ühe minutiga on nad siin. Ta nõjatus akna-lauale, kuid ei vaadanud alla, vaid üles. Pea kohal paistis hoone katus, millest võis käega kinni haarata. Tarzan kutsus tütarlapse enda juurde. Ta tuli ja jäi mehe kõrvale seisma. Tarzan pani käe talle ümber ja tõstis neiu oma õlale.

«Oota, kuni ma sinule järele tulen,» sõnas ta Adbulile, «niikaua aga lükka selle uikse ette kõik, mis siin toas leidub. See peab neid pisut kinni.» Seejärel astus ta kitsale aknalauale, tütarlaps õlal. «Hoia kõvasti kinni,» toonitas Tarzan ning ahvi nõtkuse ja osavusega ronis ta katusele.

Pannud tütarlapse katusele, hõikas ta vaikseid Abduli. Noormees jooksis akna juurde.

«Anna käsi,» sosistas Tarzan.

All toas prõmmis inimsumm uksele. Äkki lendas uks pilbasteks ja samal hetkel tõusis Abdul sulgkergelt üles. See kõik sündis parajal ajal, sest siis, kui jõuk trepi kaudu tuppa tungis, keeras mitukümmend meest parajasti ümber tänavanurga ja jooksis toa akna alla.

VIII. Võitlus kõrbes

Istudes kolmekesi katusel, kuulsid nad, kuidas araablased toas vihaselt vandusid. Aeg-ajalt tõlkis Abdul Tarzani-le nende sõnu.

«Nad süüdistavad neid seal all, et lasksid meid käest. Need aga vastavad, et me polegi alla hüpanud ja oleme veel majas, et toasolijad on argpüksid, kardavad meile kallale tungida ja seepärast kinnitavad neile, et oleme põgenenud. Veel veidi, ja läheb lahti üldine madin.»

Peagi jätsid toasolijad otsimise ja läksid tagasi kohvikusse. Mitu meest jäi tänavale suitsetama ning juttu ajama.

Tarzan pöördus tütarlapse poole, tänades teda ohvri eest, mille ta oli temale, võõramaalasele, toonud.

«Te meeldite mulle,» vastas neiu lihtsalt. «Te ei sarnane nendega, kes alati kohvikus käivad. Teie ei rääkinud minuga toorelt ja selles, kuidas te mulle raha andsite, polnud midagi alandavat.»

«Mida te nüüd tegema hakkate?» küsis Tarzan. «Kohvikusse tagasi minna te ei tohi. Kas te võite ilma riskita Sidi Aissasse jääda?»

«Homme on kõik unustatud,» väitis neiu. «Kuid oleksin rõõmus, kui mul ei tuleks enam iialgi kohvikusse tagasi minna, ei siia ega mujale. Ma ei olnud seal omal tahtel, vaid seepärast, et mind võeti jõuga kinni ja hoiti nagu vangi.»

«Nagu vangi!» hüüatas Tarzan uskumatult.

48

«õigem olelks öelda nagu orjatari,» vastas neiu. «Mind varastas öösel isa douarist[2] röövlijõuk. Nad tõid mu siia ja müüsid araablasele, kes seda kohvikut peab. Juba rohkem kui kaks aastat pole ma näinud ühtegi lähedast inimest. Nad elavad kaugel lõunas ega käi kunagi Sidi Aissas.»

«Kas tahaksite omade juurde tagasi minna?» küsis Tar-zan. «Siis luban teid äärmisel juhul Bou Saadasse toimetada. Seal võiksite arvatavasti asja nii ajada, et komandant saadab teid edasi.»

«Oo, musjöö!» hüüdis neiu. «Kuidas ma saaksin teid tänada? Kas te tõesti tahate teha nii palju lihtsa vaese tantsijatari heaks? Kuid mu isa võib teile tasuda ja küllap ta teebki seda, sest kas pole ta siis vägev seik? Tema nimi on Kadour ben Saden.»

«Kadour ben Saden!» imestas Tarzan. «Kadour ben Saden on ju praegu siin, Sidi Aissas. Ta lõunastas koos minuga mõne tunni eest.»

«Minu isa on siin?» hüüatas hämmastunud neiu. «Allah olgu kiidetud! Nüüd olen ma tõepoolest päästetud!»

«Tss!» hoiatas Abdul. «Kuulake!»

Alt kostis hääli, mis öises õhus olid täiesti selged.

Tarzan ei saanud jälle aru, kuid Abdul ja tütarlaps tõlkisid.

«Nad läksid ära,» ütles neiu. «See kõik oli teie pärast. Üks ütles, et välismaalane, kes teie tapmise eest' oli raha pakkunud, lamab murtud käeluuga Ahmed din Soulefi majas, kuid ta oli lubanud veelgi suuremat tasu, kui nad Bou Saada teele varitsema lähevad ja teid tapavad.»

«Just tema jälitaski meid täna turul,» võidutses Abdul. «Ja hiljem nägin ma teda kohvikus koos teistega. Nad läksid õue, pärast seda, kui olid rääkinud selle tütarlapsega. Just nemad ründasid ja tulistasid meid, kui me kohvikust välja jooksime. Miks nad teid tappa tahavad, musjöö?»

---

[2]muhameedlaste küla Põhja-Aafrikas (pr. k.).

«Ei tea,» vastas Tarzan ja jätkas siis pärast vähest vaikimist, «ainult et kui...» Aga ta ei. lõpetanud, sest tema oletus oleks nagu võinud anda võtme saladuse lahendamiseks, kuid samal ajal tundus olevat täiesti võimatu.

Tänavalt olid mehed laiali, läinud, õu ja kohvik tühjaks jäänud. Ettevaatlikult kummardus Tarzan tütarlapse toa akna kohale. Toas polnud kedagi. Ta läks katusele tagasi ja laskis alla Abduli, seejärel laskis tema kätele noore neiu. Aknalaualt hüppas Abdul tänavale, Tarzan aga võttis tütarlapse sülle ja hüppas alla, nagu ta oma kodumetsades oli korduvalt hüpanud kandamiga süles.

Tütarlaps karjatas nõrgalt, kuid Tarzan laskus tänavale täiesti pehmelt ja pani ta vigastamata maha.

Neiu surus end hetkeks tema vastu.

«Kui tugev ja osav on musjöö! Ta ei jää alla isegi ei adreale, mustale lõvile.»

«Tahaksin teie ei adreaga kohtuda,» lausus Tarzan. «Olen temast nii palju kuulnud.»

«Kui te minu isa juurde douari tulete, siis näete teda » teatas neiu. «Ta elab meist põhja pool mäe tipus ja öösiti laslkub oma koopast alla, et röövida minu isa karja. Oma võimsa käpa ainsa löögiga purustab ta härja kolju, ja häda hilinenud teelisele, kes kohtub ei adreaga öösel.»

Nad jõudsid võõrastemajja ilma edasiste vahejuhtumiteta. Kaua keeldus unine peremees korraldamast Kadour ben Sadeni otsinguid enne hommikut, ent kuldraha nägemisel tema seisukoht muutus, ja mõni minut hiljem suundus teener ringkäigule väikestesse pärismaalaste võõrastemajadesse, kus, nagu arvata võis, oli kõrbešeigil kergem endale sobivat seltskonda leida. Tarzan pidas vajalikuks tütarlapse isa üles otsida aega viitmata, sest ta kartis, et viimane asub teele hommikul liiga vara.

Nad Olid oodanud kõige rohkem pool tundi, kui teener koos Kadour ben Sadeniga tagasi tuli. Vana seik astus tuppa, uhkel näol nõutu ilme.

«Musjöö tegi mulle au...,» alustas ta, ja äkki langes ta pilk neiule. Väljasirutatud kätega tõttas ta üle toa tütarlapse poole. «Mu tütar!» karjatas ta. «Allah on armuline!» Ja pisarad ähmastasid vana sõjamehe vapraid silmi.

Kui Kadour ben Saden oli kuulda saanud loo tütarlapse röövimisest ja päästmisest, sirutas ta Tarzanile käe.

«Kõik, mis on Kadour ben Sadenil, on smu oma, mu sõber, ja samuti tema elu,» ütles ta lihtsalt. Kuid Tarzan teadis, et need polnud tühipaljad sõnad.

Otsustati pisut magada, välja sõita varahommikul ja püüda läbida kogu tee Bou Saadasse ühe päevaga. Meestele polnud see eriti raske, tütarlapsele aga tõotas teekond kujuneda väsitavaks.

Ometi käis just tema kõige rohkem peale, et varakult teele asuda, sest ta tahtis rutemini näha perekonda ja sõpru, kellest oli üle kahe aasta lahus olnud.

Tarzanile näis, et ta polnud veel silmagi kinni saanud, kui ta juba äratati, ja tunni aja pärast oli rühm teel lõunasse Bou Saada poole. Esimesed miilid oli tee hea ja nad jõudsid kiiresti edasi. Siis algas kõrb ja hobuste kabjad vajusid sügavasse liiva. Peale Tarzani, Abduli, šeigi ja tema tütre sõitis koos nendega veel šeigi hõimust neli araablast, kes teda olid Sidi Aissasse saatnud. Seega oli neil seitse püssi ja päevast kallaletungi polnud vaja karta, kui aga kõik hästi läheb, jõuavad nad ööseks Bou Saadasse.

Tugev tuul keerutas neile näkku kõrbe tuiskliiva. Tarzani huuled hakkasid kuivama ja pragunema. See, mida ta enda ümber nägi, polnud kaugeltki meeldiv: väikeste paljaste küngaste ja siin-seal rühmiti kasvavate kidurate põõsastega tohjutu lainjas lagendik. Kaugel lõunas paistsid Sahara mägede ähmased piirjooned. Kui vähe sarnanes see tema noorusaastate imeilusa Aafrikaga!

Alati valvas Abdul vaatas niisama tihti taha kui ettepoole. Iga künka otsas, kuhu tal tõusta tuli, peatas ta hobuse ja silmitses hoolikalt ümbrust. Lõpuks sai tema valvsus tasutud.

«Vaadake!» hüüdis ta. «Meile sõidab järele kuus ratsanikku!»

«Nähtavasti teie eilsed sobrad, musjoo,» tahendas Kadour ben Saden Tarzanile kuivalt.

«Kahtlemata,» vastas ahvinimene. «Mul on väga kahju, et minu juuresolek muudab teie teekonna hädaohtlikuks. Lähimas asulas jään ma maha ja pärin nende džentelmenide käest järele, mis neil tarvis on. Mul pole mingit vajadust jõuda Bou Saadasse tingimata täna, kuid ma ei näe põhjust, miks teie ei peaks rahulikult oma teekonda jätkama.»

«Kui teie peatute, siis teeme seda ka meie,» väitis Kadour ben Saden. «Kuni te pole ohutult oma sõprade juurde jõudnud või vaenlane ei laikka meid jälitamast, jääme teiega. Rohkem ei tasu sellest rääkida.»

Tarzan noogutas vaid pead. Ta ei kulutanud sõnu asjatult ja võib-olla osalit seetõttu Kadour ben Saden temasse kiinduski: kõige rohkem siin ilmas põlgas araablane lobasuid.

Terve päeva jälgis Abdul nende taga sõitvaid ratsanikke. Nad püsisid kogu aeg ühel ja samal kaugusel ega lähenenud neile isegi juhuslike peatuste või pikema keskpäevase puhkuse ajal..

«Nad ootavad pimeduse saabumist,» tähendas Kadour ben Saden.

Ja pimedus laskus maa peale enne, kui šeigi rühm koos Tarzaniga Bou Saadasse jõudis. Kui Abdulil oli viimast korda õnnestunud näha nende kannul püsivaid valgesse rõivastatud kogusid, siis õlid nad kiiresti ületamas vahemaad, mis lahutas neid väljavalitud saagist. Et mitte hirmutada tütarlast, teatas Abdul sellest sosinal Tarzanile ja ahvinimene peatas hobuse.

«Sõida koos teistega edasi, Abdul,» sõnas ta. «See tüli puutub ainult minusse. Jään esimesse sobivasse kohta ootama ja tahan neid härraseid küsitleda.»

«Siis jääb ka Abdul teiega ootama,» teatas noor araablane ja mingid ähvardused ega käsud ei suutnud panna teda oma otsust muutma.

«Noh, olgu,» nõustus Tarzan. «Siin ongi koht, millest paremat on raske soovida — need kaljud künka otsas. Jääme siia peitu ja kui need härrased nähtavale ilmuvad, anname endast teada.»

Nad juhtisid hobused kõrvale ja tulid sadulast maha. Ülejäänud ratsanikud olid juba silmist kadunud. Allpool nende ees vilkusid Bou Saada tuled. Tarzan võttis püssi vutlarist välja ja tegi revolvrikabuuri lahti. Ta käskis Abdulil koos hobustega kaljude taha tõmbuda, et juhul, kui vaenlane tule avab, kuulide eest kaitstud olla. Noor araablane tegi näo, et kuuletub, aga kui ta oli hobused madalate põõsaste külge kõvasti kinni sidunud, roomas tagasi ja heitis Tarzanist mõne sammu kaugusel kõhuli.

Ahvinimene seisis sirgelt keset teed ja ootas. Tal ei tulnudki kaua oodata. Alt pimedusest kostis kihutavate hobuste

kabjaplaginat ja kohe seejärel nägi Tarzan öö tumedal taustal liikuvaid heledama tooniga laüke.

«Seis!» hüüdis ta. «Või me tulistame.»

Valged kogud peatusid otsekohe ja silmapilgu valitses täielik vaikus.

Seejärel peeti sosin-' nõu ja viirastuslikud ratsanikud hajusid vaimudena igasse kaarde laiali Taas oli ümberringi vaid hääletu kõrb, kuid selle kurjakuulutav vaikus ennustas hädaohtu.

Abdul tõusis ühele põlvele. Tarzan teritas džunglis treenitud kõrvu ja peagi kuulis vaikselt lähenevate hobuste ikabjamüdinat, mis kostis idast, läänest, põhjast ja lõunast: neid piirati sisse. Seejärel lajatas lask sealtpoolt, kuhu Tarzan vaatas; kuul vihises üle ta pea ja Tarzan tulistas samas suunas, kust laskmisel oli sähvatanud tuli.

Otsemaid lõi hääletu kõrb püssiraginast kaikuma.

Abdul ja Tarzan tulistasid vaid tulesähvatuste peale: ikka veel ei näinud nad oma vaenlasi. Peagi selgus, et sedamööda, kuidas ründajad hakkasid märkama vastase vähest arvukust, tõmbasid nad ringi koomale ja tulid üha lähemale.

Kuid üks tuli liiga lähedale. Tarzan polnud asjatult teritanud oma nägemist öise metsa pimeduses, millest pilkasemat siinpool hauda ei leidu. Kõlas karjatus ja üks sadul jäi tühjaks.

«Šansid hakkavad võrdsustuma, Abdul,» lausus Tarzan tasase naeruga.

Kuid šansid polnud veel kaugeltki võrdsed, ning kui viis allesjäänud ratsanikku märguande peale ümber pöörasid ja otseteed neile peale kihutasid, tundus, et võitlusele tuleb kohe lõpp. Tarzan ja Abdul sööstsid kalju juurde, et vaenlane ei saaks neist selja tagant mööda minna. Kostis kappavate hobuste metsikut kabjaplaginat ja mõlemalt poolelt rabises rahena laske. Siis taandusid araablased jälle, et korrata sedasama manöövrit, kuid seekord oli neid kahe vastu ainult neli.

Mõne minuti kestel ei kostnud ümbritsevast pimedusest ühtegi heli.

Tarzan ei teadnud, kas olid araablased kantud kaotustega leppinud ja võitlusest loobunud või otsustanud nad kinni võtta edasiteel Bou Saadasse. Tema teadmatus ei kestnud kaua: peagi kostis uue rünnaku hääli, aga veel ei jõudnud kärgatada esimene lask, kui araablaste selja taga paukus tosin püsse. Taplusekärasse ilmusid uue rühma hääled ja Bou Saada poolt kihutavate paljude hobuste kabjaplagin.

Araablased ei jäänud ootama, et selgusele jõuda, kes ruttab võitluspaigale. Andnud viimase kogupaugu, kihutasid nad Tarzanist ning Abdulist mööda ja kadusid Sidi Aissa suunas.

Mõni hetk hiljem jõudis oma meestega pärale Kadour ben Saden.

Vana seik oli väga rõõmus, kui veendus, et Tarzan ja

52

Abdul polnud saanud ühtegi kriimustust. Ka olid mõlemad hobused terveks jäänud. Nad otsisid üles kaks meest, kes olid langenud Tarzani kuulist, ja leidnud nad surnuna, jätsid olid sinnasamasse.

«Mispärast te ei öellnud mulle, et võtsite nõuks neid vennikesi varitseda?» küsis šeik solvunud toonil. «Me oleksime saanud kõigist jagu, kui oleksime neile seitsmekesi vastu astunud.»

«Siis poleks vaja olnud peatudagi,» vaidles Tarzan vastu, «sest kui oleksime jätkanud oma teed Bou Saadasse, oleksid nad meid just nüüd kätte saanud ja kõigil oleks tulnud taplusest osa võtta. Just sellepärast me Abduliga paigale jäimegi, et oma isiklikku tüli mitte teiste kaela veeretada. Ja pealegi tuli mõelda teie tütrele. Mul polnud õigust teda hädaohtu saata.»

Kadour ben Saden kehitas õlgu. Talle polnud meeltmööda, et teda ei lastud võitlusest osa võtta.

Bou Saada lähedal puhkenud väike lahing oli äratanud garnisoni tähelepanu. Linna piiril kohtas Tarzanit ja tema teekaaslasi rühm sõdureid. Rühma juhtiv ohvitser peatas nad ja küsis, mida tähendas nendeni kostnud tulistamine.

«Käputäis marodööre,» selgitas Kadour ben Saden, «tungis kallale mu kahele sõbrale, kes juhuslikult olid maha jäänud. Aga nad lasid kiiresti jalga, niipea kui me

appi ruttasime. Röövlid kaotasid tapetuna kaks meest. Minu rühmas ei saanud keegi viga.»

Seletus näis ohvitseri rahuldavat, ja pannud kirja rühma liikmete nimed, viis ta oma mehed võitluspaigale, et kaasa võtta tapetud ja võimaluse korral tuvastada nende isikud.

Kahe päeva pärast läbis Kadour ben Saden tütre ja saatjatega Bou Saada mäekuru ning suundus lõunasse kodusesse kõrbesse. Seik oli püüdnud Tarzanile auku pähe rääkida, et ta neid saadaks, ja ka tütar lisas oma palved isa küllakutsele. Kuigi Tarzan ei võinud neile seletada, milles on asi, hakkasid tema ülesanded viimaste päevade sündmuste taustal omandama eriti suurt tähtsust, ja nii ei tulnud kõne allagi lahkuda praegu oma postilt kas või kõige lühemaks ajaks. Aga ta lubas külastada neid hiljem, kui selleks avaneb võimalus, ja nad pidid selle lubadusega rahulduma.

Viimased kaks päeva viibis Tarzan kogu aeg Kadour ben Sadeni ja tema tütre seltsis. Teda oli suuresti hakanud huvitama see karmidest sõdalastest rahvakild, kes täielikult ;unnetas oma eneseväärikust, ja tänu nende omavahelistele sõbralikele suhetele kasutas ta juhust tutvuda nende moraali, tavade ja eluviisiga. Mustasilmse tütarlapse abiga hakkas ta isegi omandama talle võõra uue keele mõningaid soiu.

Ta kahetses siiralt, kui pidi nendest lahkuma, ja ratsutanud koos nendega mäekuruni, vaatas veel kaua järele väikesele salgale, kuni see silmist kadus.

Need olid talle meelepärased inimesed. Nende karm metsik elu, täis raskusi ja ohte, meeldis selle poolmetslase

53

südámele palju rohlkem kui kõik see, mida ta oli näinud peeni kultuurikeskusi külastades. Siinsel elul oli eeliseid isegi džungli omaga võrreldes, sest siin oleks ta viibinud tõeliste inimeste hulgas, keda ta oleks võinud austada, ja samal ajal oleks elanud keset metsikut loodust, mida ta nii armastas. Tema peas tekkis mõte pärast oma ülesande täitmist erru minna ja oma elu lõpuni Kadour ben Sadeni hõimuga kokku jääda.

Tarzan pööras hobuse ümber ja ratsutas pikkamisi Bou Saadasse tagasi.

«Väikese Sahara» võõrastemajas, kus Tarzan pärast Bou Saadasse jõudmist oli-1 peatunud, olid tänavapoolses küljes baar, kaks sööklat ja köök. Baar asus sööklate vahel, kusjuures üks neist oli antud kohaliku garnisoni ohvitseride kasutada. Baaris seistes võis soovi korral näha, mida tehakse kummaski sööklas.

Kadour ben Sadeni ja ta salga ära saatnud, siirdus Tarzan baari. Oli varajane hommik. Kadour oli tahtnud selle päevaga võimalikult rohkem maad läbi sõita ja kui Tarzan tagasi jõudis, siis paljud külalised alles einetasid.

Heitnud- juhuslikult pilgu ohvitseride sööklasse, nägi Tarzan midagi, mis ta silmad põlema pani. Sööklas istus leitnant Gernois. Sel hetkel, kui Tarzan uksest sisse vaatas, astus leitnandi juurde valgeis rõivais araablane, kummardus ja sosistas täile midagi kõrva. Siis väljus ta teise ukse kaudu. Selles poloks nagu midagi tavatut olnud. Aga kui araablane ohvitseriga rääkides kummardus ja burnus juhuslikult lahti lõi, nägi Tarzan, et araablase vasak käsi oli sidemes.

IX. Numa el adrea

Samal päeval, kui Kadour ben Saden lõunasse sõitis, toodi Tarzanile põhjast reisitõllaga d'Arnot' kiri, mis oli edasi saadetud Sidi-bel-Abbesisit.

D'Arnot kirjutas:

Mu armas Jean, pärast seda, kui ma Teile viimast korda kirjutasin, käisin ametiasjus Londonis. Olin seal ainult kolm päeva. Juba esimesel päeval kohtasin Henrietta Streetil täiesti ootamatult Teie vana sõpra. Te ei aima miski hinna eest, kes

see oli. Ei keegi muu kui mr. Samuel T. Philander isiklikult. Kujutan ette, kui üllatatud Te olete. Kuid see pole veel kõik. Ta käis peale, et ma temaga koos hotelli läheksin, ja seal nägin ma ka teisi: prolessor Archimedes Porterit, miss Porterit ja seda suurt musta naist, miss Porteri teenijat Esmeraldat, kui Te mäletate. Varsti tuli sinna ka Clayton. Nende laulatus on õige pea, iga päev on oodata teadet. Clayloni isa surma tõttu peetakse pulmad vaikselt, kutsutud on ainult lähemad sugulased.

Kuni me mr. Philanderiga nelja silma all olime, kukkus vanamees avameelitsema. Ta rääkis mulle, et miss Porter on mitmesugustel

84

ettekäänetel juba kolm korda pulmi edasi lükanud. Vanamees ütles, et ilmselt pole miss Porteril kuigi suurt tahtmist Claytonile mehele minna, kuid seekord läheb asi siiski vist 'aulatuseni.

Muidugi pärisid kõik Teie järele, kuid arvestades Teie soovi oma päritolu küsimuses, rääkisin ma ainult asjade praegusest seisust.

See, mida ma Teist rääkisin, huvitas eriti miss Porterit ja ta esitas mulle rohkesti küsimusi. Kardan, et ma polnud sugugi suuremeelne, rääkides Teie soovist ning otsusest jäädavalt tagasi pöörduda kodusesse džunglisse. Hiljem ma kahetsesin, sest mõte nendest hädaohtudest, mis teid jälle varitsema hakkavad, valmistas talle nähtavasti tõsist piina. «Ja siiski,» ütles ta mulle, «on palju õnnetumaid saatusi kui see, mis ootab musjöö Tarzanit karmis ja kohutavas diunglis. Vähemalt on ta südametunnistus rahul ja tal ei pruugi endale etteheiteid teha. Ka džunglis tuleb ette tavatu rahu ja vaikuse hetki ning leidub hämmastajalt kauneid paiku. Teile võib see pentsikuna tunduda, kui mina, ees ma olen nendes hirmsates metsades läbi elanud selliseid õudusi, ütlen Teile, et aeg-ajalt igatsen sinna tagasi ja ma ei suuda unustada, et veetsin seal oma elu kõige õnnelikumad hetked.»

Sellest rääkides väljendas ta ilme piiritut kurbust, ja oli selle: miss Porter oli taibanud, et ma tean ta saladust ja oli vali-mdr selle mooduse, et anda Teile edasi õrna tervitust südamelt, nida täidate Teie, ehkki see vormiliselt on antud teisele.

Oli näha, et kui juttu tuli Teist, muutus Clayton närviliseks ja kohmetuks.

Ta nägi välja väsinud ja piinatud. Sellest hoolimata päris ta huviga Teie järele. Tahaksin teada, kas ta mitte tõde ei aima.

Claytoniga koos tuli Tennington, te ju teate, et nad on suured sõbrad. Peatselt siirdub ta jahiga ühele oma lõpututest merereisidest ja kutsus kõiki endaga kaasa. Püüdis mullegi auku pähe rääkida. Mõtleb seekord ümber Aafrika sõita, ütlesin talle, et ühel heal päeval viib tema kallis mängukann merepõhja tema enda ja mõne sõbragi, kui ta ei loobu seda pidamast soomuslaevaks või ookeaniaurikuks.

Üleeile jõudsin ma Pariisi tagasi ja eile nägin hipodroomil krahv ja krahvinna de Coude’i. Nad pärisid Teie järele. De Coude näib Teid tõepoolest väga armastavat, vaenulikkusest pole jälgegi järel. Olga on endiselt kaunis, kuid õige pisut taltunud. Mulle tundub, et tutvus Teiega andis talle hea õppetunni, mis elus ära kulub.

See oli tema ja de Coude’i õnn, et juhtusite olema Teie, mitte aga keegi teine, rikutum mees.

Olga palus Teile teatada, et Nikolas sõitis Prantsusmaalt ära. Ta maksis vennale kakskümmend tuhat franki selle eest, et viimane tagasi ei tuleks. Olga on rõõmus, et sai temast lahti, enne kui ta jõudis täita oma ähvarduse esimesel võimalusel Teid tappa. Tal oleks väga raske, ütles Olga, kui Teie käed oleksid määritud tema venna verega, sest ta armastab Teid väga. Ja seda teatas ta ilma kohmetuseta krahvi juuresolekul! Nähtavasti ei usu ta hetkekski, et Teie ja Nikolas' vaheline kokkupõrge võiks

55

lõppeda teisiti. Ja selles oli krahv temaga ühel nõul. Ta lisas, et Teie tapmiseks läheks vaja tervet polku Rokoffe. Ta hindab üsna kaine pilguga Teie vaprust.

Sain käsu tagasi minna oma laevale. See lahkub Havreist kahe päeva pärast, sihtkoht pole teada. Kuid laevale adresseeritud kirjad saan ma lõppude lõpuks ikkagi kätte. Kirjutan Teile jälle, niipea kui selleks võimalust on.

Teie ustav sõber

Paul d'Arnot.

«Kardan,» venitas Tarzan poolkuuldavalt, «et Olga kakskümmend tuhat franki on maha visatud.»

Ta luges mitu korda seda kohta d'Arnot' kirjast, kus viimane edastas oma jutuajamise Jane Porteriga. Kiri valmistas talle piinale lähedast rõõmu, kuid ikkagi oli see rõõm.

Kolm järgmist nädalat möödus täiesti rahulikult vähimategi sündimusteta. Mitu korda nägi Tarzan salapärast araablast ja ükskord rääkis see jälle leitnant Gernois'ga. Aga kuidas Tarzan ka ei pingutanud, ei õnnestunud tal kuidagi leida araablase elukohta.

Pärast juhtumit Aumale'i võõrastemaja sööklas hakkas Gernois, kes ka varem polnud kuigi sõbralik, Tarzanist veel rohkem eemale hoidma. Ka nendel harvadel juhtudel, mil nad kokku puutusid, käitus ta silmatorkavalt vaenulikult.

Vastavalt oma ameeriklasest küti osale veetis Tarzan rohkesti aega Bou Saada ümbruses jahti pidades. Päevade kaupa hulkus ta kinkude vahel, lootes kohata gaselle, kuid nendel haruldastel puhkudel, kui ta nendele ilusatele loomakestele küllalt lähedale jõudis, võimaldas ta neil alati põgeneda, tegemata ainsatki lasku. Ahvinimesele ei pakkunud mingit lõbu tappa kõige süütumaid ja abitumaid jumala looma-kesi lihtsalt niisama.

Tõepoolest, Tarzan polnud kunagi tapnud lõbu pärast ega leidnud selles mingit mõnu. Ta armastas ainult võidujoovastust — ausa võitluse rõõmu. Ta armastas ka jahti toidu hankimiseks, kus ta osavuses ja oskuses teistega võistles. Kuid minna välja linnast, ,kus on toitu küllaga, selleks et tappa õrnasilmset kena gaselli, see oli julmem kui inimese ettekavatsetud ja külmavereline tapmine. Seda Tarzan ei tahtnud ja seetõttu käis ta jahil üksi, et keegi teda läbi ei näeks.

Arvatavasti sellepärast, et ta oli üksi, pidi ta kord äärepealt ellu kaotama. Ta sõitis pikkamisi väikeses orus, kui selja taga kõlas lasik ja kuul läbistas ta korkkiivri. Kuigi ta otsekohe ümber keeras ja tuhatnelja mäerinnakule kihutas, polnud vaenlasest märkigi näha ja kuni Rou Saadani ei kohanud ta ainsatki elusat hinge.

«Jah,» mõtiskles ta seda juhtumit meenutades, «Olga kakskümmend tuhat franki on muidugi asjatult maha visatud.»

Sel õhtul lõunastas ta kapten Gerard'i pool. «Jaht ei ole vist praegu kuigi edukas?» küsis üks ohvitser.

«Nii see on,» vastas Tarzan. «Ulukid on siin kartlikud, mulle aga ei meeldi eriti linde ja antiloope küttida. Mõtlen rohkem lõuna poole liikuda ja teie alžeeria lõvidega õnne proovida.»

«Suurepärane!» nuudis kapten. «Me asume homme teele Djelfasse. Vähemalt sinnamaani on meil üks tee. Leitnant Gernois ja mina saime käsu üle vaadata üks lõunapiirkond, kus peremehetsevad röövlijõugud. Kes teab, ehk õnnestub meil üheskoos lõvijahti pidada?»

Tarzanit rõõmustas see väga ja ta ei jätnud seda kohe ka ütlemata, kuid kapten oleks imestanud tõsiselt, kui ta oleks teadnud Tarzani rõõmu tegelikku põhjust. Gernois istus ahivinimese vastas. Nähtavasti ei meeldinud talle kapteni ettepanek sugugi.

«Lõvijaht on teile muidugi palju huvitavam kui gaselli-jaht,» jätkas kapten Gerard, «kuid . . ..ka palju ohtlikum.»

«Mõnikord pole ka gasellijaht ohutu,» väitis Tarzan. «Eriti siis, kui oled üksi. Mul tuli selles veenduda täna. Ja seejuures ma leidsin, et gasell on vahest küll kõige kartlikum loom, kuid sugugi mitte kõige suurem argpüks.»

Nende sõnade juures libises ta pilk otsekui juhuslikult Gernois'st üle. Viimane ei tohtinud taibata, et teda kahtlustatakse ja silmas peetakse. Teisalt aga mulje järgi, kuidas see märkus talle mõjus, oleks võinud otsustada, kas ta on juhtunuga seotud või mitte. Tarzan nägi, kuidas Gernois' kael ja seejärel nägu värvusid pikkamisi tumepunaseks. Ta oli rahuldatud ja vahetas kiiresti kõneainet.

Kui salk järgmisel hommikul Bou Saadast välja sõitis ja suuna lõunasse võttis, ratsutas salga järel kuus araablast.

Vastuseks Tarzani küsimusele seletas Gerard, et araablased salka ei kuulu, vaid saadavad neid üksnes seltskonna mõttes.

Alžeerias viibimise ajal oli Tarzan jõudnud araablasi üsna hästi tundma õppida, teadmaks, et nad püüavad võõramaalaste, eriti aga prantsuse sõdurite seltskonda pigem vältida. Selline seletus tundus talle kahtlasena ja ta otsustas teraselt silmas pidada väikest gruppi, kes järgnes neile umbes veerand miili kaugusel. Kuid araablased ei tulnud neile lähemale ka siis, kui puhkuseks peatuti, ja tal ei õnnestunud neid paremini silmitseda.

Tarzan oli juba ammu veendunud, et teda jälitab palgatud mõrvar, ega kahelnud sugugi, et kõige taga on Rokoff £as pidi see olema kättemaks varasemate juhtumite eest' tui Tarzan oli ta plaane nurjanud ja teda alandanud või Mi ta kuidagi seotud Gernois' asjaga, seda Tarzan veel ei eadnud.

Viimasel juhul, mis paistis üsna tõenäoline, tuleb tal tegemist teha kahe tugeva vastasega; aga Alžeeria metsikutes kõrbetes, kuhu nad nüüd suundusid, võis hõlpsasti leida võimaluse, et rahulikult ja tähelepanu äratamata ohtlikust vaenlasest lahti saada.

Veetnud Djelfas kaiks päeva, siirdus salk edelasse: sealt

saadi teateid, et röövlid võtavad ette kallaletunge mägede jalamil elavatele hõimudele.

Grupp araablasi, kes oli salka saatnud alates Bou Saadast, kadus äkki samal õhtul, kui anti käsk Djelfast hommikul liikuma hakata.

Tarzan küsitles mõnda sõdurit, kuid keegi ei osanud talle öelda, miks ja mis suunas nad olid lahkunud. See ei meeldinud talle põrmugi, eriti aga selle pärast, et ta oli näinud ühte neist rääkimas Gernois'ga pool tundi pärast seda, kui kapten Gerard oli teinud korralduse marsruuti muuta. Uut suunda teadsid üksnes Gernois ja Tarzan. Sõdureid lihtsalt hoiatati, et hommikul vara tuleb laager kokku panna. Tarzan küsis, endalt, kas mitte Gernois ei teatanud araablastele, kuhu nad lähevad.

Esimese rännakupäeva õhtul jäi salk laagrisse väikesesse oaasi, kus asus selle šeigi douar, kelle karja rööviti ja karjuseid tapeti. Araablased tulid oma kitsenahast telkidest välja ja ümbritsesid sõdureid, esitades neile kõikvõimalikke küsimusi pärismaalaste murdes, sest ka sõdurid olid enamikus pärismaalased. Tarzan, kes Abduli abiga oli omandanud juba kenakese varu araabiakeelseid sõnu, küsitles ühte šeiki saatvat noort araablast, samal ajal kui šeik väljendas oma lugupidamist kapten Gerard'ile.

Ei, ta polnud näinud kuut ratsanikku Djelfa poolt sõitmas. Ümbruskonnas on palju oaase, võib-olla suundusid nad ühte neist. Ja veel on mägedes röövleid, kes tihti ratsutavad väikeste salkadena põhja poole Bou Saadani ja isegi kaugemale Aumale'i

ja Bouirani. Võimalik, et need olidki röövlid, kes nüüd lõbusõidult kusagile põhjapoolsesse linna oma jõuku tagasi pöördusid.

Järgmisel hommikul jaotas kapten Gerard oma salga kaheks, määrates ühe etteotsa leitnant Gernois' ja jättes teise juhtimise endale. Kumbki salk pidi läbi otsima mäe kaks vastaskülge.

«Millise salgaga sõidate teie, musjöö Tarzan?» küsis kapten «Või ei taha te üldse röövlijahti pidada?»

«Vastupidi, teen seda heameelega,» ruttas Tarzan vastama. Ta otsis ettekäänet, et jääda Gernois' salka. Abi tuli sealt, kust seda kõige vähem oodata võis: Gernois ise hakkas rääkima.

«Kui kapten nõustub seekord loobuma lõbust, mida ta tunneb musjöö Tarzani seltsis, siis peaksin ma endale auks, kui musjöö Tarzan sõidab koos minuga,» tähendas ta kõige sõbralikumal toonil. Tarzani meelest pakkus Gernois isegi veidi üle, aga oli kuidas oli, ja üllatunud ning rõõmus, ruttas ta väljendama oma nõusolekut.

Nii juhtuski, et Tarzan ja leitnant Gernois sõitsid kõrvuti väikese spähisalga eesotsas Gernois' armastusväärsus oli üürike. Niipea kui kapten Gerard'i salk silmist kadus, muutus ta harjumuspäraselt morniks ja süngeks.

Sedamööda, kuidas nad edasi liikusid, tõusis tee kõrgemale ja läks viletsamaks. Keskpäevaks jõuti kitsa mäekuru

58

juurde. Gernois andis käsu väikese oja äärde puhkama jääda. Üsna kasina toiduga kinnitasid sõdurid keha ja täitsid veega oma joogiplaskud.

Pärast tunniajalist puhkust sõideti pilki mäekuru edasi ja peatselt jõuti väiksesse orgu, kust viis mägedesse mitu kaijulõhet. Siin peatuti ja Gernois uuris hoolikalt neid ümbritsevaid kõrgendikke.

«Siin me jaguneme,» sõnas ta, «nii et igasse lõhestitkku sõidab üks jagu.» Ning ta hakkas salka jaotama ja instrueerima allohvitsere, kes üksikuid jagusid juhtima pidid. Seejärel pöördus ta Tarzani poole: «Olge nii lahke ja jääge siia, kuni me tagasi tuleme.»

Tarzan hakkas protesteerima, kuid ohvitser katkestas teda.

«Võib-olla tuleb mõnel jaol võitlusse astuda ja tsiviilisikute juuresolek takistab väeosa tegutsemast.»

«Aga mu armas leitnant,» püüdis Tarzan teda veenda, «ma kuuletun meelsasti käsklustele ja hakkan koos teistega võitlema. Selleks ma ju teiega kaasa tulingi.»

«Olekski rõõmus, kui see nii oleks,» väitis Gernois pilkava naeratusega, mida ta ei püüdnud isegi maskeerida, ja lisas lühidalt: «Teie olete minu juhtimise all ja jääte siia, kuni me tagasi tuleme, ja jutul lõpp.» Nende sõnadega pööras ta ümber ja kappas oma salga eesotsas minema. Veel mõni minut ja Tarzan jäi üksi keset inimtühje kivikolosse.

Päike kõrvetas armutult, seepärast varjus ta ühe lähema puu alla, sidus selle külge oma hobuse ja istus maha suitsetama. Mõttes kirus ta Gernois'd, kes oli temaga halba nalja teinud.

«See on armetu kättemaks,» mõtles Tarzan, kuid äkki turgatas talle pähe, et Gernois pole rumal ega hakka sellisel väiklasel moel arveid klaarima. Siin peab peituma midagi tõsisemat. Selle mõttega tõusis ta püsti, võttis püssi vutlarist välja, vaatas üle lukud ja veendus, et püss oli laetud, seejärel kontrollis ta ka revolvrit. Olles niiviisi ettevaatusabinõusid rakendanud, uuris ta hoolikalt ka helkjaid kalju-'ürikaid ja neid kohti, kust algasid lõhestikud: Tarzan oli cindlalt otsustanud, et ei lase end tabada ootamatult.

Päike vajus üha madalamale, kuid spahide tagasitulekust polnud mingit märki. Viimaks mattus org pimedusse. Tarzan oli liiga uhke naasmaks laagrisse, ilma et oleks ära odanud spahisalga tagasijõudmist orgu, kuhu tema arvates oleksid pidanud kõik jälle kokku kogunema, öö saabudes andis Tarzan end kindlamini. Ta oli harjunud pimedusega ja teadis, et kui ettevaatlikult tema poole ka ei hiilitaks, hoiatab tundlik kuulmismeel teda õigel ajal. Ka nägi ta öösel hästi ja haistmismeel oleks andnud juba ammu teada, kui vaenlane oleks lähenenud allatuult.

Pidades seega oma olukorda võrdlemisi ohutuks, nõjatus ta vastu puud ja uinus.

Ta oli vististi mitu tundi maganud, sest kui hobuse hir-lunud korskamine ja rabelemine teda äratas, oli kogu org

kuuvalgusest üle ujutatud. Kümne sammu kaugusel tema ees seisis hobuse hirmu põhjus: suurepärane, majesteetlik Numa el adrea — must lõvi, põlevate silmade pilk suunatud oma ohvrile. Tarzan tundis erkudes kerget rõõmuvärinat. See oli nagu kahe vana sõbra kohtumine pärast aastatepikkust lahusolekut. Hetkeks jäi ta liikumatuks, nautides imetoredat vaatepilti, mida kujutas endast kõrbekuningas.

Kuid siis valmistus Numa hüppama. Pikkamisi pani Tarzan püssi palge. Siiani polnud ta veel ühtegi suurt looma tapnud püssiga, olles varem tegutsenud oda, mürgitatud noolte, nööri, noa või paljaste kätega. Vaistlikult kahetses ta, et tal polnud kaasas nooli ega nuga, nendega tundnuks ta end kindlamini.

Numa oli nüüd end päris maadligi surunud, ainult pea oli püsti. Tarzan eelistanuks tulistada natuke külje pealt, sest ta teadis hästi, millega lõvi võib hakkama saada, kui ta elab veel minuti või paar pärast haavatasaamist. Hobune värises üleni hirmust.

Ahvinimene astus ettevaatlikult sammu kõrvale. Numa jälgis teda liikumatult, üksnes silmadega. Veel üks samm, ja veel üks. Numa ei liigutanud. Nüüd võis sihtida kõrva ja silma vahele.

Ta vajutas päästikule ja üheaegselt kõlas lask ning Numa hüppas. Samal hetkel tegi hobune meeleheitliku pingutuse, nöör katkes ja hobune kappas tuhatnelja mööda mäe-kuru kõrbe poole.

Ükski tavaline inimene ei pääseks Numa kohutavate küünte eest, kui ta hüppaks nii lühikese maa tagant. Kuid Tarzan ei olnud tavaline inimene. Varajasest lapsepõlvest alates olid karmid elutingimused õpetanud ta lihaseid tegutsema mõttekiirusel. Kui kiire el adrea ka polnud, oli Tarzan veelgi kärmem. Tohutu metsloom, kes oli lootnud tunda oma käppade all pehmet inimkeha, põrkas kõva puutüve vastu, sest Tarzan, asudes mõne sammu paremal, tulistas tema pihta veel ühe kuuli, mis sundis Numat möirates ja küüntega maad kraapides külili kukkuma.

Tarzan tulistas veel teineteise järel kaks lasku ja el adrea jäi vait. Ei olnud enam musjöö Jean Tarzanit. Ahvide Tarzan pani jala tapetud metsiku vaenlase surnukehale ja, tõstnud näo kuu poole, tõi võimsal häälel kuuldavale oma sugukonna kohutava väljakutse: isaahv oli tapnud oma saagi. Ja metsikutes mägedes peatusid jahti pidavad metsloomad ning lõid värisema, kuuldes võõrast hirmuäratavat häält, all kõrbes aga tulid kõrbelapsed välja oma kitsena-hast telkidest ja vaatasid mägede poole, küsides üksteiselt, kes on see uus metsloom, kes nende karja ähvardab.

Poole miili kaugusel orust, kus seisis Tarzan, peatusid seda kisa kuuldes mõned valges rõivas kogud, käes pikad kurjakuulutavad püssid, ja vaatasid küsivalt üksteisele otsa. Kuid kisa ei kordunud ning nad jätkasid sõnatult ja vaikselt oru poole liikumist.

Tarzan oli nüüd lõplikult veendunud, et Gernois ei ka-

vatsenudki talle järele tulla, kuid ta ei olnud veel selgusele jõudnud, miks oli ohvitser jätnud ta siia, kust Tarzan võis hõlpsasti laagrisse naasta. Et tal hobust polnud, siis otsustas ta, et oleks totrus jääda kauemaks orgu, ja suundus mäekuru poole, kustkaudu viis tee kõrbesse.

Ta ei jõudnud veel kurusse siseneda, kui vastasküljest laskusid orgu valged kogud. Kaljude varju hoidudes vaatasid nad kõigepealt üle lehterja oru ja leides, et seal kedagi pole, liikusid edasi.

Ühe puu alt leidsid nad el adrea laiba. Summutatud imestushüüetega kogunesid nad selle ümber. Veel silmapilk, ja nad ruttasid kuru pooile, kuhu veidi varem oli sisenenud Tarzan.

Nad liikusid käratult, püüdes hoiduda kaljude varju, nagu teevad seda inimesed, kes korraldavad haarangut inimesele.

IX. Numa el adrea

Samal päeval, kui Kadour ben Saden lõunasse sõitis, toodi Tarzanile põhjast reisitõllaga d'Arnot' kiri, mis oli edasi saadetud Sidi-bel-Abbesisit.

D'Arnot kirjutas:

Mu armas Jean, pärast seda, kui ma Teile viimast korda kirjutasin, käisin ametiasjus Londonis. Olin seal ainult kolm päeva. Juba esimesel päeval kohtasin Henrietta Streetil täiesti ootamatult Teie vana sõpra. Te ei aima miski hinna eest, kes see oli. Ei keegi muu kui mr. Samuel T. Philander isiklikult. Kujutan ette, kui üllatatud Te olete. Kuid see pole veel kõik. Ta käis peale, et ma temaga koos hotelli läheksin, ja seal nägin ma ka teisi: prolessor Archimedes Porterit, miss Porterit ja seda suurt musta naist, miss Porteri teenijat Esmeraldat, kui Te mäletate. Varsti tuli sinna ka Clayton. Nende laulatus on õige pea, iga päev on oodata teadet. Clayloni isa surma tõttu peetakse pulmad vaikselt, kutsutud on ainult lähemad sugulased.

Kuni me mr. Philanderiga nelja silma all olime, kukkus vanamees avameelitsema. Ta rääkis mulle, et miss Porter on mitmesugustel

84

ettekäänetel juba kolm korda pulmi edasi lükanud. Vanamees ütles, et ilmselt pole miss Porteril kuigi suurt tahtmist Claytonile mehele minna, kuid seekord läheb asi siiski vist 'aulatuseni.

Muidugi pärisid kõik Teie järele, kuid arvestades Teie soovi oma päritolu küsimuses, rääkisin ma ainult asjade praegusest seisust.

See, mida ma Teist rääkisin, huvitas eriti miss Porterit ja ta esitas mulle rohkesti küsimusi. Kardan, et ma polnud sugugi suuremeelne, rääkides Teie soovist ning otsusest jäädavalt tagasi pöörduda kodusesse džunglisse. Hiljem ma kahetsesin, sest mõte nendest hädaohtudest, mis teid jälle varitsema hakkavad, valmistas talle nähtavasti tõsist piina. «Ja siiski,» ütles ta mulle, «on palju õnnetumaid saatusi kui see, mis ootab musjöö Tarzanit karmis ja kohutavas diunglis. Vähemalt on ta südametunnistus rahul ja tal ei pruugi endale etteheiteid teha. Ka džunglis tuleb ette tavatu rahu ja vaikuse hetki ning leidub hämmastajalt kauneid paiku. Teile võib see pentsikuna tunduda, kui mina, ees ma olen nendes hirmsates metsades läbi elanud selliseid õudusi, ütlen Teile, et aeg-ajalt igatsen sinna tagasi ja ma ei suuda unustada, et veetsin seal oma elu kõige õnnelikumad hetked.»

Sellest rääkides väljendas ta ilme piiritut kurbust, ja oli selle: miss Porter oli taibanud, et ma tean ta saladust ja oli vali-mdr selle mooduse, et anda Teile edasi õrna tervitust südamelt, nida täidate Teie, ehkki see vormiliselt on antud teisele.

Oli näha, et kui juttu tuli Teist, muutus Clayton närviliseks ja kohmetuks.

Ta nägi välja väsinud ja piinatud. Sellest hoolimata päris ta huviga Teie järele. Tahaksin teada, kas ta mitte tõde ei aima.

Claytoniga koos tuli Tennington, te ju teate, et nad on suured sõbrad. Peatselt siirdub ta jahiga ühele oma lõpututest merereisidest ja kutsus kõiki endaga kaasa. Püüdis mullegi auku pähe rääkida. Mõtleb seekord ümber Aafrika sõita, ütlesin talle, et ühel heal päeval viib tema kallis mängukann merepõhja tema enda ja mõne sõbragi, kui ta ei loobu seda pidamast soomuslaevaks või ookeaniaurikuks.

Üleeile jõudsin ma Pariisi tagasi ja eile nägin hipodroomil krahv ja krahvinna de Coude'i. Nad pärisid Teie järele. De Coude näib Teid tõepoolest väga armastavat, vaenulikkusest pole jälgegi järel. Olga on endiselt kaunis, kuid õige pisut taltunud. Mulle tundub, et tutvus Teiega andis talle hea õppetunni, mis elus ära kulub.

See oli tema ja de Coude'i õnn, et juhtusite olema Teie, mitte aga keegi teine, rikutum mees.

Olga palus Teile teatada, et Nikolas sõitis Prantsusmaalt ära. Ta maksis vennale kakskümmend tuhat franki selle eest, et viimane tagasi ei tuleks. Olga on rõõmus, et sai temast lahti, enne kui ta jõudis täita oma ähvarduse esimesel võimalusel Teid tappa. Tal oleks väga raske, ütles Olga, kui Teie käed oleksid määritud tema venna verega, sest ta armastab Teid väga. Ja seda teatas ta ilma kohmetuseta krahvi juuresolekul! Nähtavasti ei usu ta hetkekski, et Teie ja Nikolas' vaheline kokkupõrge võiks

55

lõppeda teisiti. Ja selles oli krahv temaga ühel nõul. Ta lisas, et Teie tapmiseks läheks vaja tervet polku Rokoffe. Ta hindab üsna kaine pilguga Teie vaprust.

Sain käsu tagasi minna oma laevale. See lahkub Havreist kahe päeva pärast, sihtkoht pole teada. Kuid laevale adresseeritud kirjad saan ma lõppude lõpuks ikkagi kätte. Kirjutan Teile jälle, niipea kui selleks võimalust on.

Teie ustav sõber

Paul d'Arnot.

«Kardan,» venitas Tarzan poolkuuldavalt, «et Olga kakskümmend tuhat franki on maha visatud.»

Ta luges mitu korda seda kohta d'Arnot' kirjast, kus viimane edastas oma jutuajamise Jane Porteriga. Kiri valmistas talle piinale lähedast rõõmu, kuid ikkagi oli see rõõm.

Kolm järgmist nädalat möödus täiesti rahulikult vähimategi sündimusteta. Mitu korda nägi Tarzan salapärast araablast ja ükskord rääkis see jälle leitnant Gernois'ga. Aga kuidas Tarzan ka ei pingutanud, ei õnnestunud tal kuidagi leida araablase elukohta.

Pärast juhtumit Aumale'i võõrastemaja sööklas hakkas Gernois, kes ka varem polnud kuigi sõbralik, Tarzanist veel rohkem eemale hoidma. Ka nendel harvadel juhtudel, mil nad kokku puutusid, käitus ta silmatorkavalt vaenulikult.

Vastavalt oma ameeriklasest küti osale veetis Tarzan rohkesti aega Bou Saada ümbruses jahti pidades. Päevade kaupa hulkus ta kinkude vahel, lootes kohata gaselle, kuid nendel haruldastel puhkudel, kui ta nendele ilusatele loomakestele küllalt lähedale jõudis, võimaldas ta neil alati põgeneda, tegemata ainsatki lasku. Ahvinimesele ei pakkunud mingit lõbu tappa kõige süütumaid ja abitumaid jumala looma-kesi lihtsalt niisama.

Tõepoolest, Tarzan polnud kunagi tapnud lõbu pärast ega leidnud selles mingit mõnu. Ta armastas ainult võidujoovastust — ausa võitluse rõõmu. Ta armastas ka jahti toidu hankimiseks, kus ta osavuses ja oskuses teistega võistles. Kuid minna välja linnast, ,kus on toitu küllaga, selleks et tappa õrnasilmset kena gaselli, see oli julmem

kui inimese ettekavatsetud ja külmavereline tapmine. Seda Tarzan ei tahtnud ja seetõttu käis ta jahil üksi, et keegi teda läbi ei näeks.

Arvatavasti sellepärast, et ta oli üksi, pidi ta kord äärepealt ellu kaotama. Ta sõitis pikkamisi väikeses orus, kui selja taga kõlas lasik ja kuul läbistas ta korkkiivri. Kuigi ta otsekohe ümber keeras ja tuhatnelja mäerinnakule kihutas, polnud vaenlasest märkigi näha ja kuni Rou Saadani ei kohanud ta ainsatki elusat hinge.

«Jah,» mõtiskles ta seda juhtumit meenutades, «Olga kakskümmend tuhat franki on muidugi asjatult maha visatud.»

Sel õhtul lõunastas ta kapten Gerard'i pool. «Jaht ei ole vist praegu kuigi edukas?» küsis üks ohvitser.

56

«Nii see on,» vastas Tarzan. «Ulukid on siin kartlikud, mulle aga ei meeldi eriti linde ja antiloope küttida. Mõtlen rohkem lõuna poole liikuda ja teie alžeeria lõvidega õnne proovida.»

«Suurepärane!» nuudis kapten. «Me asume homme teele Djelfasse. Vähemalt sinnamaani on meil üks tee. Leitnant Gernois ja mina saime käsu üle vaadata üks lõunapiirkond, kus peremehetsevad röövlijõugud. Kes teab, ehk õnnestub meil üheskoos lõvijahti pidada?»

Tarzanit rõõmustas see väga ja ta ei jätnud seda kohe ka ütlemata, kuid kapten oleks imestanud tõsiselt, kui ta oleks teadnud Tarzani rõõmu tegelikku põhjust. Gernois istus ahivinimese vastas. Nähtavasti ei meeldinud talle kapteni ettepanek sugugi.

«Lõvijaht on teile muidugi palju huvitavam kui gaselli-jaht,» jätkas kapten Gerard, «kuid . . ..ka palju ohtlikum.»

«Mõnikord pole ka gasellijaht ohutu,» väitis Tarzan. «Eriti siis, kui oled üksi. Mul tuli selles veenduda täna. Ja seejuures ma leidsin, et gasell on vahest küll kõige kartlikum loom, kuid sugugi mitte kõige suurem argpüks.»

Nende sõnade juures libises ta pilk otsekui juhuslikult Gernois'st üle. Viimane ei tohtinud taibata, et teda kahtlustatakse ja silmas peetakse. Teisalt aga mulje järgi, kuidas see märkus talle mõjus, oleks võinud otsustada, kas ta on juhtunuga seotud või mitte. Tarzan nägi, kuidas Gernois' kael ja seejärel nägu värvusid pikkamisi tumepunaseks. Ta oli rahuldatud ja vahetas kiiresti kõneainet.

Kui salk järgmisel hommikul Bou Saadast välja sõitis ja suuna lõunasse võttis, ratsutas salga järel kuus araablast.

Vastuseks Tarzani küsimusele seletas Gerard, et araablased salka ei kuulu, vaid saadavad neid üksnes seltskonna mõttes.

Alžeerias viibimise ajal oli Tarzan jõudnud araablasi üsna hästi tundma õppida, teadmaks, et nad püüavad võõramaalaste, eriti aga prantsuse sõdurite seltskonda pigem vältida. Selline seletus tundus talle kahtlasena ja ta otsustas teraselt silmas pidada väikest gruppi, kes järgnes neile umbes veerand miili kaugusel. Kuid araablased ei tulnud neile lähemale ka siis, kui puhkuseks peatuti, ja tal ei õnnestunud neid paremini silmitseda.

Tarzan oli juba ammu veendunud, et teda jälitab palgatud mõrvar, ega kahelnud sugugi, et kõige taga on Rokoff £as pidi see olema kättemaks varasemate juhtumite eest' tui Tarzan oli ta plaane nurjanud ja teda alandanud või Mi ta kuidagi seotud Gernois' asjaga, seda Tarzan veel ei eadnud.

Viimasel juhul, mis paistis üsna tõenäoline, tuleb tal tegemist teha kahe tugeva vastasega; aga Alžeeria metsikutes kõrbetes, kuhu nad nüüd suundusid, võis hõlpsasti leida võimaluse, et rahulikult ja tähelepanu äratamata ohtlikust vaenlasest lahti saada.

Veetnud Djelfas kaiks päeva, siirdus salk edelasse: sealt

57

saadi teateid, et röövlid võtavad ette kallaletunge mägede jalamil elavatele hõimudele.

Grupp araablasi, kes oli salka saatnud alates Bou Saadast, kadus äkki samal õhtul, kui anti käsk Djelfast hommikul liikuma hakata.

Tarzan küsitles mõnda sõdurit, kuid keegi ei osanud talle öelda, miks ja mis suunas nad olid lahkunud. See ei meeldinud talle põrmugi, eriti aga selle pärast, et ta oli näinud ühte neist rääkimas Gernois'ga pool tundi pärast seda, kui kapten Gerard oli teinud korralduse marsruuti muuta. Uut suunda teadsid üksnes Gernois ja Tarzan. Sõdureid lihtsalt hoiatati, et hommikul vara tuleb laager kokku panna. Tarzan küsis, endalt, kas mitte Gernois ei teatanud araablastele, kuhu nad lähevad.

Esimese rännakupäeva õhtul jäi salk laagrisse väikesesse oaasi, kus asus selle šeigi douar, kelle karja rööviti ja karjuseid tapeti. Araablased tulid oma kitsenahast telkidest välja ja ümbritsesid sõdureid, esitades neile kõikvõimalikke küsimusi pärismaalaste murdes, sest ka sõdurid olid enamikus pärismaalased. Tarzan, kes Abduli abiga oli omandanud juba kenakese varu araabiakeelseid sõnu, küsitles ühte šeiki saatvat noort araablast, samal ajal kui šeik väljendas oma lugupidamist kapten Gerard'ile.

Ei, ta polnud näinud kuut ratsanikku Djelfa poolt sõitmas. Ümbruskonnas on palju oaase, võib-olla suundusid nad ühte neist. Ja veel on mägedes röövleid, kes tihti ratsutavad väikeste salkadena põhja poole Bou Saadani ja isegi kaugemale Aumale'i ja Bouirani. Võimalik, et need olidki röövlid, kes nüüd lõbusõidult kusagile põhjapoolsesse linna oma jõuku tagasi pöördusid.

Järgmisel hommikul jaotas kapten Gerard oma salga kaheks, määrates ühe etteotsa leitnant Gernois' ja jättes teise juhtimise endale. Kumbki salk pidi läbi otsima mäe kaks vastaskülge.

«Millise salgaga sõidate teie, musjöö Tarzan?» küsis kapten «Või ei taha te üldse röövlijahti pidada?»

«Vastupidi, teen seda heameelega,» ruttas Tarzan vastama. Ta otsis ettekäänet, et jääda Gernois' salka. Abi tuli sealt, kust seda kõige vähem oodata võis: Gernois ise hakkas rääkima.

«Kui kapten nõustub seekord loobuma lõbust, mida ta tunneb musjöö Tarzani seltsis, siis peaksin ma endale auks, kui musjöö Tarzan sõidab koos minuga,» tähendas ta kõige sõbralikumal toonil. Tarzani meelest pakkus Gernois isegi veidi üle, aga oli kuidas oli, ja üllatunud ning rõõmus, ruttas ta väljendama oma nõusolekut.

Nii juhtuski, et Tarzan ja leitnant Gernois sõitsid kõrvuti väikese spähisalga eesotsas Gernois' armastusväärsus oli üürike. Niipea kui kapten Gerard'i salk silmist kadus, muutus ta harjumuspäraselt morniks ja süngeks.

Sedamööda, kuidas nad edasi liikusid, tõusis tee kõrgemale ja läks viletsamaks. Keskpäevaks jõuti kitsa mäekuru

juurde. Gernois andis käsu väikese oja äärde puhkama jääda. Üsna kasina toiduga kinnitasid sõdurid keha ja täitsid veega oma joogiplaskud.

Pärast tunniajalist puhkust sõideti pilki mäekuru edasi ja peatselt jõuti väiksesse orgu, kust viis mägedesse mitu kaijulõhet. Siin peatuti ja Gernois uuris hoolikalt neid ümbritsevaid kõrgendikke.

«Siin me jaguneme,» sõnas ta, «nii et igasse lõhestitkku sõidab üks jagu.» Ning ta hakkas salka jaotama ja instrueerima allohvitsere, kes üksikuid jagusid juhtima pidid. Seejärel pöördus ta Tarzani poole: «Olge nii lahke ja jääge siia, kuni me tagasi tuleme.»

Tarzan hakkas protesteerima, kuid ohvitser katkestas teda.

«Võib-olla tuleb mõnel jaol võitlusse astuda ja tsiviilisikute juuresolek takistab väeosa tegutsemast.»

«Aga mu armas leitnant,» püüdis Tarzan teda veenda, «ma kuuletun meelsasti käsklustele ja hakkan koos teistega võitlema. Selleks ma ju teiega kaasa tulingi.»

«Olekski rõõmus, kui see nii oleks,» väitis Gernois pilkava naeratusega, mida ta ei püüdnud isegi maskeerida, ja lisas lühidalt: «Teie olete minu juhtimise all ja jääte siia, kuni me tagasi tuleme, ja jutul lõpp.» Nende sõnadega pööras ta ümber ja kappas oma salga eesotsas minema. Veel mõni minut ja Tarzan jäi üksi keset inimtühje kivikolosse.

Päike kõrvetas armutult, seepärast varjus ta ühe lähema puu alla, sidus selle külge oma hobuse ja istus maha suitsetama. Mõttes kirus ta Gernois'd, kes oli temaga halba nalja teinud.

«See on armetu kättemaks,» mõtles Tarzan, kuid äkki turgatas talle pähe, et Gernois pole rumal ega hakka sellisel väiklasel moel arveid klaarima. Siin peab peituma midagi tõsisemat. Selle mõttega tõusis ta püsti, võttis püssi vutlarist välja, vaatas üle lukud ja veendus, et püss oli laetud, seejärel kontrollis ta ka revolvrit. Olles niiviisi ettevaatusabinõusid rakendanud, uuris ta hoolikalt ka helkjaid kalju-'ürikaid ja neid kohti, kust algasid lõhestikud: Tarzan oli cindlalt otsustanud, et ei lase end tabada ootamatult.

Päike vajus üha madalamale, kuid spahide tagasitulekust polnud mingit märki. Viimaks mattus org pimedusse. Tarzan oli liiga uhke naasmaks laagrisse, ilma et oleks ära odanud spahisalga tagasijõudmist orgu, kuhu tema arvates oleksid pidanud kõik jälle kokku kogunema, öö saabudes andis Tarzan end kindlamini. Ta oli harjunud pimedusega ja teadis, et kui ettevaatlikult tema poole ka ei hiilitaks, hoiatab tundlik kuulmismeel teda õigel ajal. Ka nägi ta öösel hästi ja haistmismeel oleks andnud juba ammu teada, kui vaenlane oleks lähenenud allatuult.

Pidades seega oma olukorda võrdlemisi ohutuks, nõjatus ta vastu puud ja uinus.

Ta oli vististi mitu tundi maganud, sest kui hobuse hir-lunud korskamine ja rabelemine teda äratas, oli kogu org

59

kuuvalgusest üle ujutatud. Kümne sammu kaugusel tema ees seisis hobuse hirmu põhjus: suurepärane, majesteetlik Numa el adrea — must lõvi, põlevate silmade pilk suunatud oma ohvrile. Tarzan tundis erkudes kerget rõõmuvärinat. See oli nagu kahe vana sõbra kohtumine pärast aastatepikkust lahusolekut. Hetkeks jäi ta liikumatuks, nautides imetoredat vaatepilti, mida kujutas endast kõrbekuningas.

Kuid siis valmistus Numa hüppama. Pikkamisi pani Tarzan püssi palge. Siiani polnud ta veel ühtegi suurt looma tapnud püssiga, olles varem tegutsenud oda, mürgitatud noolte, nööri, noa või paljaste kätega. Vaistlikult kahetses ta, et tal polnud kaasas nooli ega nuga, nendega tundnuks ta end kindlamini.

Numa oli nüüd end päris maadligi surunud, ainult pea oli püsti. Tarzan eelistanuks tulistada natuke külje pealt, sest ta teadis hästi, millega lõvi võib hakkama saada, kui ta elab veel minuti või paar pärast haavatasaamist. Hobune värises üleni hirmust.

Ahvinimene astus ettevaatlikult sammu kõrvale. Numa jälgis teda liikumatult, üksnes silmadega. Veel üks samm, ja veel üks. Numa ei liigutanud. Nüüd võis sihtida kõrva ja silma vahele.

Ta vajutas päästikule ja üheaegselt kõlas lask ning Numa hüppas. Samal hetkel tegi hobune meeleheitliku pingutuse, nöör katkes ja hobune kappas tuhatnelja mööda mäe-kuru kõrbe poole.

Ükski tavaline inimene ei pääseks Numa kohutavate küünte eest, kui ta hüppaks nii lühikese maa tagant. Kuid Tarzan ei olnud tavaline inimene. Varajasest lapsepõlvest

alates olid karmid elutingimused õpetanud ta lihaseid tegutsema mõttekiirusel. Kui kiire el adrea ka polnud, oli Tarzan veelgi kärmem. Tohutu metsloom, kes oli lootnud tunda oma käppade all pehmet inimkeha, põrkas kõva puutüve vastu, sest Tarzan, asudes mõne sammu paremal, tulistas tema pihta veel ühe kuuli, mis sundis Numat möirates ja küüntega maad kraapides külili kukkuma.

Tarzan tulistas veel teineteise järel kaks lasku ja el adrea jäi vait. Ei olnud enam musjöö Jean Tarzanit. Ahvide Tarzan pani jala tapetud metsiku vaenlase surnukehale ja, tõstnud näo kuu poole, tõi võimsal häälel kuuldavale oma sugukonna kohutava väljakutse: isaahv oli tapnud oma saagi. Ja metsikutes mägedes peatusid jahti pidavad metsloomad ning lõid värisema, kuuldes võõrast hirmuäratavat häält, all kõrbes aga tulid kõrbelapsed välja oma kitsena-hast telkidest ja vaatasid mägede poole, küsides üksteiselt, kes on see uus metsloom, kes nende karja ähvardab.

Poole miili kaugusel orust, kus seisis Tarzan, peatusid seda kisa kuuldes mõned valges rõivas kogud, käes pikad kurjakuulutavad püssid, ja vaatasid küsivalt üksteisele otsa. Kuid kisa ei kordunud ning nad jätkasid sõnatult ja vaikselt oru poole liikumist.

Tarzan oli nüüd lõplikult veendunud, et Gernois ei ka-

vatsenudki talle järele tulla, kuid ta ei olnud veel selgusele jõudnud, miks oli ohvitser jätnud ta siia, kust Tarzan võis hõlpsasti laagrisse naasta. Et tal hobust polnud, siis otsustas ta, et oleks totrus jääda kauemaks orgu, ja suundus mäekuru poole, kustkaudu viis tee kõrbesse.

Ta ei jõudnud veel kurusse siseneda, kui vastasküljest laskusid orgu valged kogud. Kaljude varju hoidudes vaatasid nad kõigepealt üle lehterja oru ja leides, et seal kedagi pole, liikusid edasi.

Ühe puu alt leidsid nad el adrea laiba. Summutatud imestushüüetega kogunesid nad selle ümber. Veel silmapilk, ja nad ruttasid kuru pooile, kuhu veidi varem oli sisenenud Tarzan.

Nad liikusid käratult, püüdes hoiduda kaljude varju, nagu teevad seda inimesed, kes korraldavad haarangut inimesele.

X. Varjude orus

Aafrika heledas kuuvalguses kõndis Tarzan mööda mäekuru ja džungel kutsus teda ning rääkis temaga. Vaba ja üksik kõrbe hääletus öös, ta elas ja juubeldas. Ta oli jälle endine ahvide Tarzan: kõik meeled valvel, et vaenlane ei saaks teda ootamatult tabada, astus ta kergel ja nõtkel sammul, pea püsti, tunnetades oma jõudu.

Mägede öised hääled olid talle võõrad, kuid ta püüdis neid oma kõrvaga nagu pooleldi unustatud armastuse õrnu helisid. Mõningad arvas ta ära vaistlikult: ahaa, see hääl on täiesti tuttav, see on leopard Sheeta, kes köhib; ainult pentsik lõpunoot tekitas kahtlust — see oli panter.

Ja äkki tungis kiiluna teiste vahele uus heli, pehme, summutatud. Kõigist inimestest suutis ainult ahvinimene seda eristada. Ta ei võinud seda küll paugupealt kindlaks määrata, kuid lõpuks mõistis, et see oli mitme inimese paljaste jalgade astumine. Sammud tema taga, aeglased, rahulikud sammud.

Teda jälitati.

Seepärast siis oligi Gernois ta orgu jätnud. Nähtavasti jäid araablased toppama ja hilinesid. Sammud lähenesid üha. Tarzan peatus ja, laskevalmis püss käes, pöördus näoga nende poole. Vilksatas valge burnus. Tarzan hüüdis prantsuse ceeles. Vastuseks kärgatas lask ja ahvide Tarzan varises kummuli maha.

Araablased ei jooksnud kohe tema juurde: nad ootasid nõnda aega. Et nende ohver jäi lamama, tulid nad kaljunuka tagant välja ja kummardusid tema kohale. Polnud raske närgata, et Tarzan oli elus. Üks araablastest surus püssitoru Tarzani kuklasse, et talle ots peale teha, kuid teine lükkas selle eemale. «Tasu on suurem, kui me ta elusalt kohale viime,» tuletas ta meelde.

61

Nad sidusid Tarzani käed-jalad kinni ja hakkasid teda neljakesi kandma. Araablased läksid mööda mäekuru edasi kõrbe suunas, kuid mäest laskunud, pöörasid lõunasse ja jõudsid koidikul kohta, kus neid ootasid hobused kahe ülejäänud araablase valve all.

Nüüdsest peale jõudsid nad edasi juba kiiremini. Tarzan, kes oli teadvusele tulnud, seoti vaba hobuse selga, kes oli nähtavasti selleks puhuks kaasa võetud. Tarzani haav oli tühine, kuul oli meelekohta riivanud. Verd enam ei jooksnud, kuid nägu ja rõivad olid kuivanud verega koos. Ta polnud lausunud ühtegi sõna sellest saadik, kui ta araablaste kätte oli langenud, ja omakorda ei rääkinud ka nemad Tarzaniga, välja arvatud .mõni lühikene käsk.

Kuus tundi tehti kiiret sõitu läbi tulikuuma kõrbe, vältides oaase, mis nende teel olid. Keskpäeva paiku jõuti douari, kus oli kuni kakskümmend telki. Siin peatuti. Sel ajal kui üks araablane päästis lahti halfaheinast punutud nööre, millega Tarzan oli sadula külge seotud, kogunes nende ümber trobikond mehi, naisi ja lapsi. Paljud hõimu liikmed, iseäranis naised, valasid ilmse mõnuga vangile kaela sõimu-rahe, mõni aga muutus nii julgeks, et loopis teda kividega ja tagus keppidega, kui äkki ilmus kohale vana šeik.

«Ali ben Ahmed rääkis mulle,» pöördus ta hõimlaste poole, «et see inimene tappis üksinda mägedes el adrea. Ma ei tea, mida temast tahab see võõramaalane, kes meid tema järele saatis, ja mis ta temaga teeb, kui me ta tema kätte anname, see pole minu asi. Kuid vang on vapper inimene ja kuni ta meie juures on, tuleb teda kohelda lugupidamisega, nagu seda pälvib inimene, kes üksinda öösel peab jahti «suurepealisele kuningale» ja selle tapab.»

Tarzan oli kuulnud, et araablased suhtuvad suure lugupidamisega lõvi tapnud inimesse, ega kahetsenud, et juhus aitas tal vabaneda vähemalt inimsumma tüütust ligitikkumisest.

Varsti viidi ta douari lõppu kitsenahksesse telki. Seal anti talle süüa, seoti kõvasti kinni ja jäeti pärismaalaste tehtud matile lamama.

Rohkem polnud telgis kedagi. Ebakindla vangikoja ukse ees istus valvur. Kuid ettevaatusabinõusid polnud üldse tarvis, sest Tarzanit siduvad nöörid poleks mingitele jõupingutustele järele andnud. Isegi tema raudsed lihased ei suutnud nendest jagu saada, selle oli ta otsemaid järele proovinud.

Hakkas hämarduma, kui lähenes mitu inimest ja telki astus. Kõik kandsid araablaste burnuseid. kuid üks neist, astunud Tarzani juurde, laskis alumist näoosa varjavad riidevoldid alla ja ahvinimene nägi Nikolas Rokoffi vihkamisest moondunud nägu. Tema huultel mängles võigas irvitus.

«Ah, musjöö Tarzan,» ütles ta, «missugune meeldiv üllatus! Kuid mispärast ei tõuse te üles ega tervita külalist?» Ja siis, rõvedalt vandudes: «Tõuse üles, koer!» Ja hoogu võtnud, virutas ta raske saapaga Tarzanile vastu külge, pähe, taas vastu külge. «Säh sulle, ja veel, ja veel,» kordas ta.

62

«Iga alanduse eest üks hoop.»

Ahvinimene ei vastanud, ta ei kinkinud venelasele isegi ainsat pilku, kui oli ta ära tundnud. Lõpuks astus vahele seik, kes oli alatut kallaletungi mõnda aega tummalt ja rahulolematult jälginud.

«Aitab!» käsutas ta. «Kui tahad, siis tapa ta, kuid ma ei luba enda juuresolekul niiviisi kohelda vaprat inimest. Mul pole midagi selle vastu, et ta lahti päästa, tahaksin näha, kuidas sa siis teda peksaksid.»

Rokofile mõjus see ähvardus otsekohe: tal polnud mingit lusti näha Tarzanit lahtiseotuna ja sattuda tema tugevate käte vahele.

«Hüva,» sõnas Rokoff araablasele, «varsti tapan ta.» «Ainult mitte minu douari piires,» vaidles seik vastu. «Siit peab ta lahkuma elusalt. Mida te temaga kõrbes teete, see minusse ei puutu, kuid ma ei taha, et sinu tüli pärast prantslase veri minu hõimu peale langeks. Siis tuleksid siia sõdurid, tapaksid palju rahvast, põletaksid maha meie telgid ja ajaksid minema meie karja.»

«Olgu nii,» torises Rokoff, «ma viin ta douari taha kõrbesse ja teen seal talle otsa peale.»

«Sa viid ta minu maadest ühe päeva tee kaugusele,» sõnas šeik kindlalt, «ja keegi minu omadest sõidab sinuga kaasa, et jälgida, kuidas sa täidad seda, mida ma nõuan, vastasel korral jäävad kõrbesse kahe prantslase surnukehad.»

Rokoff võpatas. «Noh, ma ootan siis hommikuni. Juba kisubki pimedaks.»

«Kuidas arvad,» ütles seik. «Kuid tund pärast päikese-;õusu ei tohi teid douaris enam olla. Mulle uskmatud eriti ei neeldi ja argpükse ei salli ma hoopiski.»

Rokoff tahtis midagi vastata, kuid vakatas, sest ta mõis-is: veel pisut, ja seik pöördub tema vastu. Koos lahkusid lad telgist. Enne väljumist ei suutnud Rokoff kiusatusele 'astu panna ja ütles Tarzanile:

«Magage hästi, musjöö, ja ärge unustage tublisti palveta-last, sest homme te surete selliste piinade kätte, et teil po-ä palveteks mahti.»

Keegi ei hoolinud sellest, et Tarzanile süüa või juua Dodaks, ja teda piinas ränk janu. Ta küsis endalt, kas tasub valvurit paluda vett tuua, kuid pärast kahte-kolme katset mingit vastust saamata loobus ta sellest mõttest.

Kaugel mägedes kostis lõvi möirgamist. Röövloomade koopad on ohutumad kui inimeste elamud, arutles Tarzan. ma džunglis elamise kahekümne aasta jooksul ei olnud teda kordagi jälitatud nii väsimatult kui mõne viimase kuu jooksul tsiviliseeritud inimeste hulgas. Iialgi polnud seal surm seisnud talle lähemal kui praegu.

Lõvi möirgas jälle, seekord juba ligemal. Tarzan tundis ina primitiivset soovi vastata talle ahvide sugukonna sõjahüüuga. Oli see siis tema sugukond? Tarzan oli peaaegu mstanud, et ta pole ahv, vaid inimene. Ta proovis end vabastada. Jumal küll, kui ta saaks oma tugevad hambad

63

köidikutesse lüüa! Ta tundis, et sedamööda, kuidas hääbub vabanemise lootus, tulvab tema ajju hulluselakie.

Numa möirgab peaaegu vahetpidamata. On selge, et ta laskub mägedest alla orgu jahti pidama. Niimoodi möirgab näljane lõvi. Tarzan kadestab teda, lõvi on ju vaba. Keegi ei seo teda köitega kinni ega tapa nagu lambatalle. Just see ärritaski ahvinimest. Surra pole hirmus, kuid taluda selle eel lüüasaamise alandust, omamata isegi võimalust oma elu pärast võidelda ...

«Nüüd on juba umbes südaöö,» mõtles Tarzan. Tal jäi elada veel mõni tund. Ehk leiab ta siiski võimaluse Rokoffi endaga tundmatule teekonnale kaasa võtta? Kõrbekuningas on juba päris lähedal. Arvatavasti otsib ta endale õhtusööki ühes douari karjakoplis.

Mõnda aega valitses vaikus, siis tabas Tarzani terav kõrv hääle, mida tekitab aeglaselt ja ettevaatlikult maas roomav keha. See tuli mägede poolt ja ligines telgi tagaküljele, ikka lähemale ja lähemale. Tarzan kuulas, kõrvad kikkis. Tükk aega

valitses vaikus, nii kummaline vaikus, et Tarzan imestas, miks ei kuule ta looma hingamist, kes arvatavasti oli telgi taga end maadligi surunud.

Näe, ta liigutab end jälle. Nüüd roomab lähemale. Tarzan pöörab pea hääle poole. Telgis on pime. Pikkamisi eraldub maast telgi kate, seda kergitavad telgi sisemusse roomava olendi pea ja turi. Väljast tungib nüüd telki nõrka valgust, seal säravad kõrbetähed.

Sünge naeratus ilmus Tarzani huultele. Vähemalt ei saa Rokoff oma tahtmist. Küll võib ta marru minna! Ja siiski tuleb see surm kergem sellest, mille talle valmistanuks venelane.

Nüüd langes telgi kate taas maapinnani ja jälle on ümberringi pime, ja keegi — pole teada, kes — viibib siin telgis koos temaga. See keegi roomab lähemale, ta on juba tema kõrval. Tarzan suleb silmad ja ootab võimsat käpahoopi. Pimeduses kobav pehme käsi puudutab tema ülespoole pööratud nägu ja vaevu kuuldava sosinaga kutsub neiuhääl teda nimepidi.

«Jah, see olen mina,» sosistas ta vastu. «Kuid taeva pärast, kes olete teie?»

«Tütarlaps Sidi Aissast,» kõlas vastuseks. Ja Tarzan tundis, et neiu püüab teda lahti päästa. Teda riivas pisut noa külm tera. Veel hetk — ja ta oli vaba!

«Minu järel!» sosistas neiu.

Neljakäpakil roomasid nad telgist välja, sedasama teed kaudu, kust ta sisse oli tulnud. Tütarlaps roomas edasi, surudes end täiesti maadligi, kuni jõudis põõsasteni. Siin ootas ta Tarzanit järele. Enne rääkima hakkamist silmitses Tarzan teda mõnda aega sõnatult.

«Ma ei suuda aru saada, kuidas te siia sattusite.» lausus ta lõpuks. «Kust te teadsite, et mind selles telgis vangis peetakse? Kuidas see juhtus, et just teie mu päästsite?»

Tütarlaps naeratas. «Läbisin öösel pika tee,» sõnas ta,

«ja pikk tee ootab meid ka ees. Lähme, teel jutustan teile kõigest.»

Nad tõusid üles ja hakkasid liikuma mägede poole.

«Ma polnud kindel, kas üldse teie juurde jõuangi,» kõneles ta. «Täna hulgub ümbruskonnas ringi ei adrea ja kui ma hobuse seljast maha tulin, tundus mulle, et ta haistis mind, ja ma kartsin hirmsasti.»

«Milline vapper neiu,» ütles Tarzan. «Ja seda kõike ühe võõramaalase, ühe uskmatu pärast? ...»

Neiu ajas end uhkelt sirgu.

«Olen seik Kadour ben Sadeni tütar. Ma ei kõlbaks ta tütreks, kui kardaksin eluga riskida, et päästa inimest kes päästis mu elu veel sel ajal, kui ta pidas mind lihtsaks tantsijatariks.»

«Ja ikkagi olete vapper neiu,» kinnitas Tarzan. «Aga kuidas te teada saite, et ma siin vangis olen?»

«Minu isa poolt sugulane Ahmed din Taleb oli külas sõpradel, kes kuuluvad teid vangivõtnud hõimu. Ta viibis douaris, kui teid siia toodi. Koju jõudnud, jutustas ta meile suurekasvulisest prantslasest, kelle Ali ben Ahmed oli kinni võtnud teise prantslase jaoks, kes teda tappa tahtis. Kirjelduse põhjal taipasin, et see olete teie. Mu isa polnud kodus. Ma püüdsin mõnda meest keelitada teid päästma, kuid lad ei nõustunud, öeldes:

«Las uskmatud tapavad teineteist, kui tahavad. See pole neie asi. Kui me aga segame Ali ben Ahmedi, puhkeb meie lõimude vahel tüli.»

Ja seega siis, kui pimedaks läks, asusin ma üksinda teele, võtnud kaasa teise hobuse teie jaoks. Nad on siia lähedale kinni seotud. Hommikuks jõuame minu isa douari. Ta on selleks ajaks juba tagasi ja proovitagu siis Kadour ben Sadeni sõpra kinni võtta!»

Mõne minuti kõndisid nad vaikides.
«Me peaksime juba hobuste lähedal olema,» sõnas tütarlaps. «Imelik, et ma ei näe neid.»
Pisut edasi jäi ta tasase ehmatushüüdega seisma.
«Nad on kadunud! Ma sidusin nad siia kinni.»
Tarzan kummardus ja uuris maapinda. Suur põõsas oli juurtega välja kistud. Seejärel märkas ta veel ühte-teist. Kui Tarzan end sirgu ajas, eksles ta näol kibe naeratus. Ta pöördus neiu poole:
«Siin on käinud ei adrea. Mõne märgi põhjal arvan ma, et tal on saak käest ära libisenud. Lagedal kohal polnud neil raske tema eest ära minna, kui ta neid kohe ei märganud.»
Ei jäänud muud üle. kui jätkata teekonda jalgsi. Rada kulges mööda madalaid mäeharju, mida tütarlaps tundis iisama hästi kui oma ema nägu. Nad kõndisid kergel hoogsal sammul, Tarzan õige pisut tütarlapse järel, püüdes tema sammuga kohaneda. Käies vahetasid nad omavahel tähelepanekuid, mõnikord aga jäid seisma ja kuulatama, as neid taga ei aeta.
65
Oli imeilus kuuvalge öö. Õhk oli värske ja elustav. Ääretus kauguspildis laius seljataga kõrb, milles paistsid oaaside mustad laigud. Väikesel viljakal maalapil, millest nad eemaldusid, paistsid kollasel liival teravalt välja datlipalmide salgud ja kitsenahast telgid — viirastuslik paradiisisaar viirastuslikus meres. Nende ees kerkisid sünged vaikivad mäed. Veri Tarzani soontes hakkas kiiremini voolama. See on alles elu! Ta vaatas ülalt alla enda kõrval kõndivale tütarlapsele: kõrbe tütar koos džunglite pojaga surnud maal! Ta muheles selle mõtte juures. Tarzan oleks soovinud, et tal oleks õde ja et õde sarnaneks selle neiuga. Kui tore ja särtsakas kaaslane ta oleks!
Nad jõudsid mägedesse ja liikusid nüüd edasi aeglasemalt, sest kaljune rada tõusis järsult kõrgemale.
Nad vakatasid. Tütarlaps mõtles sellest, kas neil õnnestub jõuda isa douari enne, kui tagaajajad nad kätte saavad. Tarzan olnuks rõõmuga valmis kõndima niiviisi igavesti. Olnuks tütarlaps mees, poleks selles midagi võimatut olnud. Ta vajas sõpra, kes oleks armastanud metsikut loodust nagu temagi. Ta oli õppinud hindama inimestega suhtlemist, kuid tema õnnetuseks eelistasid mehed, kellega ta oli tutvunud — nii imelik kui see ka polnud —, ürgsele alastiolekule lumivalget pesu ja džunglitele oma klubisid.
Tarzan oli koos tütarlapsega just kalju tagant välja astunud, kui mõlemad korraga seisma jäid. Otse nende ees keset teed seisis Numa el adrea, must lõvi. Tema rohelised silmad põlesid kurjakuulutavalt ja ta paljastas hambad tigedalt sabaga oma külgi pekstes. Ja äkki laskis ta kuuldavale näljase ja ühtaegu vihase lõvi kohutava, hirmuäratava möirge.
«Nuga,» ütles Tarzan kätt sirutades. Tütarlaps pani selle ta avatud pihku. Surunud noapea pihku, tõmbas Tarzan neiu enda taha. et teda oma kehaga variata «Jookske kõrbe poole nii kiiresti, kui saate. Kui ma teid hüüan, siis on kõik hästi ja te võite tagasi tulla.»
«Asjata,» väitis neiu alistunult. «See on lõpp.»
«Kuulake sõna!» käskis Tarzan. «Ruttu! Ta hüppab kohe.»
Tütarlaps taandus mõne sammu kaugusele ja jäi seisma, haaratuna õudusest selle ees, mida ta nägema pidi.
Pea maas ja saba kõrgel püsti, lähenes lõvi aeglaselt Tarzanile.
Ahvinimene seisis poolküürus, ja pikk araabia nuga helkis kuuvalguses. Kaugemal paistis raidkujuna liikumatu tütarlapse pinguldunud kogu. Ta oli veidi ettepoole kum-

margil, silmad pärani, tundes vaimustust inimese üle. kes julgeb seista palgest palgesse «suurepealise kuningana», relvaks vaid armetu nuga. Inimene tema rahva hulgast oleks juba ammu palves põlvili laskunud ia vartu hakkamata hukkunud nende kohutavate küünte all. Mõlemal juhul on ta-gaiärg üks ja seesama, selles pole kahtlust, kuid tütarlaps võbises vaimustusest enda ees sangarlikku kogu vaadates.

66

Vähimatiki värinat polnud märgata suures kehas, tema poos aga oli niisama väljakutsuv ning ähvardav kui el adreal endal. Lõvi oli juba päris lähedal, vaid mõne sammu kaugusel: nüüd istus ta korraks maha ja hüppas siis, möirates kõrvulukustavalt.

XI. John Caldwell Londonist

Kui Numa el adrea ette sööstis, käpad laiali ja küüned välja aetud, arvas ta, et seegi armetu inimene saab niisama kergeks saagiks kui paljud teised, kes varem ta teele olid juhtunud. Lõvi pidas inimest kohmakaks, aeglaseks ja kaitsetuks olendiks, kes ei väärinud lugupidamist.

Kuid seekord oli saatus ta kokku viinud niisama osava ja kärme olendiga nagu ta ise. Kui lõvi keha prantsatas kohta, kus inimene äsja oli seisnud, siis enam teda seal polnud.

Pealtvaatav tütarlaps tardus imestusest, nähes, kui väledasti see küürutõmbunud inimene kohutavate küünte eest kõrvale põikas. Ja nüüd, oo, Allah! Enne kui loom end pöörata suutis, oli ta ei adrea selja taha jõudnud ja lakast kinni haaranud. Lõvi tõusis tagajalgadele nagu hobune, Tarzan oli seda ilmselt oodanud ja selleks valmistunud. Võimas käsi haaras musta laka alt kiskja kaela ümbert kinni ja uiks, kaks, kümneid kordi tungis vahe tera lõvi kehasse õlast kõrgemal.

Numa hüpped olid pöörased, mägedes kajas kohutav valu- ja raevukisa, kuid ta ei suutnud hiiglast oma turjalt naha paisata ega saanud teda krabada ka küünte ja kihvalega. «Suurepealise kuninga» elu oli kiiresti kustumas. Kui ihvide Tarzan käed lahti laskis ja püsti tõusis, oli lõvi surnud. Ja siis kuulis kõrbe tütar seda, mis kohutas teda veel rohkem kui el adrea ilmumine.

Mees pani jala tapetud metslooma surnukehale ja, tõstnud kuu poole oma ilusa näo, tõi kuuldavale kõige hirmsana kisa, mis neiu kõrvad eales olid kuulnud.

Tasase ehmatushüüdega põrkus ta Tarzanist eemale, arvates, et võitluse pinge on viimaselt mõistuse röövinud.

Kui sõjakisa viimaste nootide viimane kaja oli kaugusse laabunud, langetas Tarzan silmad ja ta pilk peatus tütarlapsel.

«Mis inimene te olete?» küsis viimane. «See, mida te tegite, on ennekuulmatu. Ma ei suuda veel praegugi uskuda, et ainuüksi noaga relvastatud inimene võiks üksinda võidelda ei adreaga ja teda võita, jäädes ise vigastamata. Ja iis see ebainimlik kisa!»

Tarzan punastas: «Ma unustan vahetevahel, et olen tsiviliseeritud inimene. Kui ma tapan, siis muutun ma teiseks olevuseks.» Ta ei lisanud midagi rohkemat, sest talle tundus alati, et naine ei suuda põlguseta vaadata seda, kes polnud metsloomast veel kuigi kaugele jõudnud.

Koos jätkasid nad teekonda. Päike oli juba tunni aja

67

eest tõusnud, kui nad mägedest alla laskusid ja taas kõrbesse astusid. Väikese oja lähedal sõid rohtu tütarlapse hobused. Nad olid koduteele asunud ja, maha rahunenud, siin sööma hakanud.

Tarzan ja tütarlaps püüdsid vähimagi vaevata hobused kinni ja ratsutasid läbi kõrbe seik Kadour ben Sadeni douari poole.

Tagaajajatest polnud märkigi ja kella üheksa ajal jõudsid nad õnnelikult pärale. Seik oli just enne seda koju saabunud. Tütart eest leidmata oli ta suurest murest arust ära. sest arvas, et röövlid on jälle neiu salaja ära viinud. Ta kavatses just viiekümne ratsanikuga tütart otsima minna, kui viimane koos Tarzaniga douari sisse sõitis.

Seigi rõõm tütart nähes ja tänulikkus Tarzani vastu, kes neidu kõigi selle öö hädaohtude eest kaitsnud oli, oli piiritu, samuti nagu tema heameel selle üle, et tütar oli õigel ajal appi jõudnud inimesele, kellele kord juba võlgnes oma elu.

Kadour ben Saden ei jätnud kasutamata ühtegi võimalust, et. väljendada ahvinimesele oma austust ja sõbralikke tundeid. Kui tütarlaps jutustas, kuidas Tarzan oli tapnud ei adrea, kogunes tema ümber trobikond araablasi kes Tar-zanit aukartusega silmitsesid. Oli raske kujutleda kindlamat viisi võita nende lugupidamist ja vaimustust.

Vana seik käis peale, et Tarzan määramata ajaks tema juurde jääks. Ta tahtis teda isegi oma hõimu vastu võtta ja kord jäigi ahvinimene pooleldi nõusse ettepanekuga hakata koos elama selle metsiku rahvaga, keda ta mõistis ia kes ka teda mõistis. Sellist otsust ajendas suuresti langetama ka tema sõprus tütarlapsega.

Oleks ta mees, mõtiskles Tarzan, ei kõhkleks ta hetkegi, sest talle oleks meeltmööda olnud see sõber, kellega võis kõrbes kihutada ja pidada jahti nii palju, kui süda soovib. Praegu aga segasid neid igasugused konventsiaalsused. mida kõrbe metsikud rändrahvad järgivad rängemini kui linnades nende tunduvalt rohkem tsiviliseeritud õed ja vennad. Peagi pannakse ta aga ühele tõmmule sõdalasele mehele ja siis tuleb nende sõprusele lõpp. Ta otsustas šeigi ettepanekust keelduda, kuid jäi veel nädalaks tema külaliseks.

Kadour ben Saden ja viiskümmend valgetes burnustes sõdalast saatsid teda Bou Saadani. Enne nende šeigi doua-rist lahkumist tuli tütarlaps Tarzaniga jumalaga jätma.

«Ma palvetasin, et te jääksite meie juurde,» lausus ta. kui Tarzan sadulas allapoole kummardudes talle kätt ulatas, «nüüd aga hakkan palvetama, et te tagasi tuleksite.»

Tema ilusad silmad olid kurvad ja suunurgad liigutavalt allapoole kaardunud. Tarzan muutus härdaks.

«Kes teab?»

Nende sõnadega pööras ta hobuse ümber ja kappas araablastele järele.

Enne Bou Saadasse iõudmist jättis ta Kadour ben Sadeni ja tema meestega hüvasti, sest tahtis võimalikult tähelepanematult linna pääseda. Ära kuulanud tema põhjendused, soostus seik täielikult. Araablased pidid linna sõitma

esimestena, Tarzanist midagi rääkimata, tema ise aga hiljem üksinda, ja otseteed viletsasse pärismaalaste sissesõiduhovi suunduma.

Tarzan jõudis sinna pimedas ja kellestki märkamata. Lõunastanud koos Kadour ben Sadeniga kui viimase külasse, läks ta kõrvalist teed mööda oma endisesse võõrastemajja, sisenes tagauksest ja otsis üles peremehe, kes teda hes oli äärmiselt üllatatud.

Jah, musjööle on kirju tulnud, ta toob need kohe siia.

Hästi, ta ei ütle kellelegi, et musjöö on tagasi. Peagi naasis ta kirjapakiga. Ühes neist oli käsk jätta oma praegune ülesanne ja kiirustada Kaplinna esimese aurikuga, millele tal õnnestub pääseda. Edasised juhtnöörid saab ta kohapeal selt agendilt, kelle aadress ja nimi olid samas antud. Lühidalt ja selgelt. Tarzan astus samme, et lahkuda Bou Saadast järgmisel hommikul. Seejärel siirdus ta kapten Gerard'i poole, kes

võõrastemaja peremehe sõnade järgi oli eelmisel päeval oma salgaga linna tagasi jõudnud.

Ta leidis ohvitseri viimase korterist. Gerard väljendas imestust ja siirast heameelt, nähes Tarzanit elusa ja tervena.

«Kui leitnant Gernois tagasi tuli ja teatas, et ta ei leidnud teid sellest kohast, kus te olite soovinud oodata, kuni salk on mägedes otsinguil, hakkasin ma väga muretsema, Otsisime teid mägedes mitu päeva. Siis levisid kuuldused, et lõvi on teid lõhki kiskunud. Tõenduseks toodi meile teie püss. Teie hobune tuli laagrisse tagasi järgmisel päeval pärast teie kadumist. Kahtlusi enam polnud. Leitnant Gernois oli murest murtud, ta pidas end süüdlaseks. Ta võttis enda peale teie otsingute juhtimise ja tema leidis ka araablase teie püssiga. Ta rõõmustab väga, kuuldes, et olete elus.»

«Vaevalt küll,» muigas Tarzan mornilt.

«Ta on praegu linnas, muidu saadaksin talle järele.» tkas kapten Gerard. «Aga ma teatan talle, niipea kui ta tagasi tuleb.»

Kapten jäi uskuma, et Tarzan oli ära eksinud ja lõpuks Kadour ben Sadeni douari juurde välja jõudnud. Šeik oligi teda Bou Saadani saatnud. Nii ruttu kui võimalik jättis Tarzan ohvitseriga hüvasti ja kiirustas linna tagasi. Sissesõiduhoovis sai ta Kadour ben Sadenilt huvipakkuvaid andmeid musta habemega valge mehe kohta, kes kandis aablase rõivaid. Hiljuti oli ta vigastanud käelaba ja mõnda aega polnud teda Bou Saadas, kuid oli nüüd tagasi. Tarzan uuris välja, kus ta end peitis, ja siirdus otseteed sinna.

Käsikaudu kobades tungis ta läbi kitsaste, räpaste, täiesti pimedate käikude ja läks üles logisevast trepist, mille pus oli uks ja väike klaasideta aken. Aken asus kõrgel vist hoone lae all. Tarzan ulatus vaevu aknalauani. Pikkamisi tõmbas ta end käte abil üles ja vaatas sisse. Tuba oli

valge, laua ääres istusid Rokoff ja Gernois.

Rääkis Gernois.

«Rokoff, te olete saatan! Te jälitasite mind, kuni ma otasin viimased riismed oma aust. Te tegite minust mõrvari,

sest selle mehe, Tarzani veri on minu kätel. Kui ka see teine lurjus, Pavlov, minu saladust ei teaks, siis tapaksin ma teid täna nendesamade kätega!» Rokoff puhkes naerma.

«Teie ei teeks seda, mu armas leitnant,» sõnas ta. «Niipea kui saaks teatavaks, et olen tapetud, esitaks meie armas Alexis viivitamatult sõjaministeeriumile kõik andmed selle asja kohta, mida te nii hoolikalt varjata tahate, ja lisaks sellele algataks asja teie süüdistamiseks Rokofi tapmises. Olge ometi mõistlik, ma olen teie parim sõber. Kas ma siis ei kaitsnud teie au, nagu oleks see minu oma?»

Gernois ajas hambad irevile ja vandus.

«Veel üks väike summa,» jätkas Rokoff, «ning paberid, mida ma vajan, ja annan teile sõna, et ma ei nõua teilt enam ühtegi senti ega mingeid andmeid.»

«Ja selleks on ka põhjust,» urises Gernois. «Mulle ei jää enam ühtegi senti ega mingeid väärtuslikke sõjalisi andmeid. Teie peaksite informatsiooni eest maksma mulle, mitte aga minult raha võtma.»

«Ma maksan teile sellega, et hoian keele hammaste taga,» väitis Rokoff. «Kuid lõpetame selle jutu. Kas jah või ei? Annan teile kolm minutit mõtlemisaega. Kui te ei nõustu, saavad teie ülemused juba täna teate ja siis tabab teid Dreyfusi saatus, üksnes selle vahega, et Dreyfus kannatas süütult.»

Mõne viivu istus Gernois noruspäi, tõusis siis ja tõmbas taskust kaks paberit.

«Võtke,» ütles ta murtult, «ma panin need valmis, sest teadsin, et mul pole teist valikut.» ja ulatas need venelasele.

Rokofi julmale näole sigines kahjurõõmus naeratus. Ta kahmas paberid enda kätte.

«Tegite hästi, Gernois,» lausus ta. «Ma ei tülita teid rohkem. Ehk ainult siis, kui olete kogunud veel raha või uusi andmeid,» ja ta pahvatas naerma.

«Mitte iialgi enam, koer!» kiunatas Gernois. «Järgmine kord tapan teid. Äärepealt oleksin teinud seda juba täna. Istusin terve tunni oma toas laua taga nende kahe paberi ja laetud revolvriga. Ma ei teadnud, mida nendest kahest endaga ühes võtta. Te olite täna surmale väga lähedal, Rokoff, ärge pange oma saatust teist korda proovile.»

Gernois tõusis püsti ja Tarzan jõudis hädavaevalt maha hüpata ning uksest kaugemale varjuda. Samas löödi uks lahti, toast väljus Gernois, tema kannul Rokoff. Mõlemad vaikisid. Gernois astus mõne sammu trepist alla, peatus, pöördus ümber ja tuli paar astet ülespoole.

Tarzan teadis, et tema avastamine on möödapääsmatu. Rokoff seisis ikka veel ukselävel, kuid vaatas temast mööda Gernois' poole. Siis mõtles ohvitser nähtavasti ümber ja hakkas trepist jälle alla minema. Tarzan kuulis, kuidas Rokoff kergendatult hingas. Venelane läks tagasi tuppa ja uks paugatas kinni.

Tarzan ootas pisut, kuni Gernois oli eemaldunud, tõukas siis ust ja astus tuppa. Ta oli Rokofi juures enne, kui viiane

70

jõudis üles tõusta toolilt, kus oli laua ääres pabereid uurides istunud. Ahvinimest nähes muutus ta surnukahvatuks.

«Teie!» suutis ta suurivaevu öelda.

«Mina!» vastas Tarzan.

«Mis te tahate?» sosistas Rokoff, suutmata ahvinimese pilku taluda. «Kas tulite mind tapma? Te ei saa seda teha, nad giljotineerivad teid. Te ei või mind tappa.»

«Võin küll, Rokoff,» väitis Tarzan, «sest keegi ei tea, et te olete siin ja et mina olen siin, Pavlov aga kinnitaks, et seda tegi Gernois. Ma kuulsin, et just nüüdsama rääkisite sellest. Kuid minu jaoks pole sellel tähtsust, Rokoff. Pole tähtis, kui teada saadakse, et olen teid tapnud: rahuldus, mida see mulle pakuks, hüvitaks mistahes karistuse. Te te kõige põlastusväärseni argpüks ja lurjus, kellest ma es kuulnud olen. Mulle meeldiks väga teid tappa.» Tarzan astus lähemale.

Rokofi närvid olid viimseni pingul. Karjatades sööstis ta kõrvaltoa poole, kuid ahvinimene sai ta poolel teel kätte ja paiskas põrandale. Raudsed sõrmed otsisid Rokofi kõri ja argpüks vingus, nagu tapetaks siga, kuni ta hääl katkes. Seejärel tõstis ahvinimene Rokofi püsti, teda ikka veel kägistades. Asjatult püüdis venelane end lahti rebida: ahvide Tarrzani võimsate käte vahel oli ta kui abitu laps.

Tarzan pani ta toolile istuma ja vallandas sõrmed kõri ümbert tükk aega enne seda, kui võis saabuda surm. Kui Rokofi köhahoog oli vaibunud, hakkas Tarzan temaga uuesti rääkima.

«Ma lasksin teil surma maitsta,» sõnas ta. «Kuid seekord ma teid ei tapnud. Halastan teile ainult väga hea naise pärast, kelle õnnetuseks oli sündida teiega ühest emast, kuid ma säästan teid viimast korda. Kui ma veel kunagi kuulen, et te teete halba talle või tema mehele või kui te hakkate mind jaile tüütama; kui ma kuulen, et te olete Prantsusmaale tagasi pöördunud või ilmunud kusagile Prantsuse maavaldustesse, siis sean ma endale eesmärgi üles otsida ja surnuks kägistada.» Seejärel ta pöördus ja võttis laualt paberid. Rokoff tardus õuduses.

Tarzan heitis pilgu paberitele. Neis leiduvad andmed rabasid teda. Rokoff oli neid osalt lugenud, kuid Tarzan mõistis, et võimatu oli meelde jätta numbreid, mis vaenulikku riiki peamiselt huvitasidki.

«Kindralstaabile pakub see huvi,» tähendas Tarzan pabereyd tasku pistes.
Rokoff uratas, kuid valjusti kiruda ei söandanud.
Järgmisel päeval sõitis Tarzan põhja — Bouirasse ja Alžiiri. Kui ta võõrastemajast möödus, seisis rõdul leitnant Gernois. Tarzanit nähes muutus ta lumivalgeks. Ahvinimene vältinuks meelsasti kohtumist, kuid midagi polnud parata. Jõudnud leitnandi kohale, ta kummardus. Gernois vastas masinlikult tervitusele, kuid tema pärani silmad, kus polnud midagi muud peale õuduse, jäid ratsanikku saatma.
Sidi Aissas kohtas Tarzan prantsuse ohvitseri, kellega oli

tutvunud oma esimesel sealviibimisel.
«Te sõitsite Bou Saadast vististi vara ära ega kuulnudki õnnetust Gernois'st?» küsis ohvitser.
«Teda nägin ma just viimasena, kui ära sõitsin,» vastas Tarzan. «Mis siis juhtus?»
«Ta on surnud. Laskis enda maha hommikul kell kaheksa.»
Kahe päeva pärast saabus Tarzan Alžiiri ja kuulis, et peab kaks päeva ootama laeva, mis läheb Kaplinna. Ta koostas oma reisi kohta põhjaliku aruande, kuid Rokofilt äravõetud pabereid selle juurde ei lisanud, sest kartis neid käest panna enne, kui teda pole volitatud neid teisele agendile edastama või saab need ise Pariisi viia.
Kui Tarzan pärast talle nii pikana tundunud ootamise laevale läks, seiras teda ülemiselt tekilt kaks peenelt riietatud ja siledaks raseeritud näoga meest. Pikemal olid tuhk-jasliallid juuksed, kuid väga tumedad kulmud.. Hiljem kohtas Tarzan neid veel tekil, kuid üks neist juhtis kiiresti teise tähelepanu millelegi merel ja nad pöörasid end Tarzanist ära. Tarzan ei jõudnud nende nägusid näha ega teinud neist üldse välja.
Saadud juhtnööre järgides kirjutas Tarzan end laeval sisse John Caldweliina Londonist. Põhjust ta ei teadnud, tundis end ebamugavalt ja murdis pead selle üle, mis ootab teda Kaplinnas.
«Vähemalt Rokofist sain ma lahti,» mõtles ta, «tänu taevale! Ta muutus juba tüütavaks. Ma hakkan vist tõepoolest tsiviliseeruma, et mul tekivad närvid. Tema puhul pole see ime, ta mäng on räpane. Kunagi ei tea, kust oodata lööki Kui lõviNuma meelitaks elevant Tantori ja madu Histah'Ro-kofiga liitu astuma, et mind tappa, siis ma ei teaks, millal, kus ja kes järgmisel korral mind ründab. Kuid metsloomad on inimestest õilsamad, nad ei alanda end argpükslike intriigidega.»
Sama päeva õhtul sai Tarzan oma lauakaaslaseks noore naise, kes istus kapteni vasakul käel. Viimane tegigi nad tuttavaks.
Miss Strong! Kus oli ta varem seda nime kuulnud? Tütarlapse ema aitas teda, nimetades tütart Hazeliks.
Hazel Strong! Millised mälestused on seotud selle nimega! Jane Porteri ilusa käekirjaga sellele neiule kirjutatud kiri oli Tarzanile esimene sõnum naiselt, keda ta armastas. Kui elavalt mäletas ta seda ööd, mil oli varastanud selle laualt oma ammu surnud isa hurtsikust, kus Jane Porter hilisööni oli kirjutanud, kuna tema väljas pimedas kükitas. Kuidas küll neiu oleks kohkunud, teades, et siinsamas akna all jälgib iga tema liigutust metsik loom džunglist.
See on siis Hazel Strong — Jane Porteri parim sõbratar!

XII. Laevad, mis teineteisest mööduvad

Läheme veidikeseks tagasi väikesele tuultele avatud raudteejaama platvormile Põhja Wisconsinis. Ümbruskonnas ripub madalas metsatulekahju suits, mis paneb kipitama kuuest inimesest koosneva väikese seltskonna silmad. Nad ootavad rongi, mis peab neid lõunasse viima.

Professor Archimedes Q. Porter, käed seljal, pikk-lkuue hõlmade all, käib edasi-tagasi oma truu ja väsimatu sekretäri Samuel T. Philanderi hoolitsevate pilkude all. Viimane on mõne äsjase minuti jooksul juba kaks korda tagasi toonud hajameelse professori, kui see, astunud üle raudteetammi, seadis sammud läheduses oleva soo poole.

Professori tütar Jane Porter jutleb sunnitult ja loiult William Cecil Claytoni ja ahvide Tarzaniga. Ainult mõne silmapilgu eest olid väikeses ooteruumis kõlanud armastuse]a loobumise sõnad, mis kuue inimese hulgast kahelt elu ja õnne röövisid, kuid William Cecil Clayton, lord Greystoke ei kuulunud nende hulka.

Miss Porteri taga seisab emalikult hoolitsev Esmeralda. Ta on õnnelik, sest pöördub tagasi oma armastatud Marylandi. Ta näeb juba läbi suitsupilve läheneva rongi ähma-seid piirjooni ja veduri tulesid. Mehed hakkavad reisikraa-Tii kokku koguma. Äkki hüüatab Clayton:

«Ma jätsin ju oma mantli ooteruumi!» ja ruttab seda ira tooma.

«Jumalaga, Jane,» sõnab Tarzan kätt sirutades. «Õnnistagu teid jumal!»

«Jumalaga!» vastab tütarlaps vaevu kuuldavalt, «ja jüüdke mind unustada ... Ei, ainult mitte seda, ma ei suulaks sellega leppida! .. »

«Seda ei pruugi karta, kallis,» kostab Tarzan. «Tänaksin taevast, kui suudaksin unustada. Siis oleks kergem elada kui selle alalise mõttega, mis võinuks olla... Te saate õnnelikuks. Te ütlete teistele, et ma otsustasin auto New Yorki viia — mul pole jõudu Claytoniga hüvasti jätta. Ma nõtlen temast hästi, kuid kardan, et olen veel liiga suurel nääral metsloom, et võiksin kauemaks kokku jääda sellega, kes minu ja kogu maailmas mulle ainsa vajaliku inimese vahel seisab.»

Kui Clayton ooteruumi oma mantli järele läks, nägi ta põrandal telegrammiplanki. Ta kummardus ja tõstis selle les, arvates, et keegi oli selle kogemata maha pillanud, leitnud telegrammile põgusa pilgu, unustas ta järsku oma mantli, saabuva rongi, unustas kõik maailmas peale selle väikese kollase paberitüki, mida hoidis käes. Ta luges seda kaks korda, enne kui aru sai, mida see teade tähendas talle endale.

Kui ta telegrammi võtma kummardus, oli ta veel inglise

lord, suurte mõisate uhke ja rikas omanik; hetk hiljem, olles selle läbi lugenud, teadis ta, et on tiitli ja rahata kerjus. See oli d'Arnot' telegramm Tarzanile.

Sõi me jäljed tõendavad, et te olete Greystoke. Õnnitlen!

D Arnot

Clayton lõi vankuma, nagu oleks ta surmavalt haavatud olnud. Ja äkki kuulis, et teda hüüti: rong oli peatunud väikese platvormi ääres. Nagu unes võttis ta oma palitu ja jooksis välja. Clayton otsustas, et räägib neile telegrammist rongis. Kõlas juba teine vile, kui ta platvormile tormas. Seltskond oli kobaras pulmanvaguni ukse juures ja kiirustas teda. Möödus viis minutit, kuni nad oma kohtadele istusid ja alles siis märkas Clayton, et Tarzanit ei olnudki nendega.

«Kus Tarzan on?» küsis ta Jane Porterilt. «Kas teises vagunis?»

«Ei,» vastas tütarlaps, «viimasel hetkel otsustas ta oma auto New Yorki viia. Ta tahab näha Ameerikat rohkem, kui see on võimalik vaguniaknast. Ta sõidab ju tagasi Prantsusmaale.»

Clayton ei vastanud. Ta otsis sõnu, et rääkida Jane Porterile õnnetusest, mis teda ja tütarlast oli tabanud. Kuidas Jäee talle mõjub? Kas ta ikka nõustub talle naiseks tulema ja olema lihtsalt missis Clayton? Ja ta mõistis äkki, millist kohutavat ohvrit nõuab saatus neist ühelt. Seejärel kerkis küsimus: kas Tarzan nõuab oma õigust?

Ahvinimene teadis, kui oli rahulikult kinnitanud, et tema ema oli ahv Kala, ja sellega oli ta lahti öelnud igasugusest muust päritolust. Kas ei teinud ta seda mitte armastusest Jane Porteri vastu?

Teist mõistlikku seletust olla ei saanud. Aga kui see nii on, kas ei tule siis arvata, et ta ei hakka oma perekonna-õigusi nõudma? Ja kas siis temal, William Cecil Claytonil, on õigus talitada vastupidi tema soovidele, segada seda veidrat inimest ennast ohverdamast? Kui ahvide Tarzan teeb seda Jane Porteri õnne nimel, kas tohib siis tema, Clayton, kellele neiu oli usaldanud oma saatuse, oma tegutsemisega tema huvisid kahjustada?

Nii arutles ta seni, kuni esimene suuremeelsuse puhang, mis oli teda äigitanud otsekohe tõtt rääkima ning seadusliku omaniku kasuks. tiitlist ja valdustest loobuma, mattus terve hulga tema enda isiklikele huvidele kasulike sofistlike kaalutluste alla. Kuid sõidu lõpuni ja mõnda aega ka pärast seda oli ta halvas tujus ja ärritatud.

Paar päeva pärast Baltimore'i saabumist tegi Clayton Jane'iga juttu pulmadest, paludes teda selle päevaga kiirustada.

«Mida te kiirustamise all mõtlete?» küsis Jane.

«Kõige lähemail päevil. Pean viivitamata Inglismaale sõitma. Tahaksin sõita koos teiega, kallis.»

«Ma-ei saa nii ruttu valmis,» vaidles Jane vastu. «Mul läheb vaja vähemalt kuu aega.»

Neiu muutus rõõmsaks, arvates, et asjatoimetused, mis meest Inglismaale kutsusid, võivad pikale venida ja pulmad

74

lükkuvad edasi. Ta oli ebasoodsa tehingu sooritanud, kuid tahtis oma osa lõpuni ausalt täita, kui kibe see talle ka oleks olnud. Ja ikkagi, kui tähtaja edasilükkamine teda rõõmustas, siis olid selleks vabandatavad põhjused, seda adus ta suurepäraselt. Mehe vastus valmistas Jane'ile pettumuse.

«Hästi, Jane,» ütles ta. «Ma lükkan oma Inglismaa-reisi kuu aega edasi ja siis sõidame koos.»

Aga kui kuu lõppema hakkas, leidis neiu tähtaja pikendamiseks uue ettekäände, kuni lõpuks julguse kaotanud ja ebalev Clayton oli sunnitud üksinda Inglismaale sõitma.

Kirjad, mida nad seejärel vahetasid, ei lähendanud Claytonit tema lootuste täitumisele, ja lõppude lõpuks kirjutas ta professor Porterile, paludes tema abi. Vanamees oli temasse alati heatahtlikult suhtunud ja pooldas seda liitu. Clayton meeldis talle, ja põlise lõuna-ameerika perekonna esindajana ta pigem hindas üle tiitli eeliseid, millest tema tütar nii vähe hoolis või peaaegu üldse ei hoolinud.

Clayton keelitas professorit koos perega, kaasa arvatud mr. Philander ja Esmeralda, talle Londonisse külla sõitma. Noormees arvas, et Inglismaal, tavalisest miljööst kaugemal, ei karda Jane enam seda sammu, mida ta kuidagi ei söandanud teha.

Samal õhtul, kui professor Porter oli Claytonilt kirja saanud, teatas ta, et järgmisel nädalal sõidavad nad Londoni.

Kuid ka Londonis polnud Jane Porterist hõlpsam jagu saada kui Ba!timore'is. Ta leiutas ühe ettekäände teise järel ja kui lõpuks lord Tennington kutsus kogu seltskonda oma jahil ümber Aafrika reisima, haaras ta vaimustusega kinni sellest mõttest, kuid keeldus kategooriliselt laulatusest enne Londonisse tagasijõudmist. Sõit pidi kestma umbes aasta, sest kavatseti määramata ajaks mitmesugustes huvitavates kohtades peatuda, ja hinge põhjas kirus Clayton Tenningtoni tema kavatsuse pärast.

Lord Tenningtoni plaani järgi pidid nad sõitma ümber Vahemere, seejärel läbi Punase mere ja India ookeani piki Aafrika idarannikut, sisenedes kõigisse huvipakkuvatesse sadamatesse.

Seega siis ühel kaunil päeval sõitis läbi Gibraltari väina kaks laeva. Neist väiksem, kerge valge jaht, ruttas itta, ja tekil istus noor naine, käes briljantidega kaetud medaljon, mida ta nukral pilgul silmitses. Oma mõtteis oli ta kaugel troopilise džungli padrikus, kus nõrk päikesevalgus tungis läbi tiheda lehestiku, ja süda kippus mõtetele järele.

Ta püüdis mõistatada, kas see mees, kes oli Jane'ile andnud selle ilusa ehteasja, mis temale tähendas tunduvalt rohkem hinnast, mis sellele määrata võidi, on juba oma metsikusse džunglisse tagasi jõudnud.

Läände suunduva suure reisiauriku tekil istus noore naise kõrval seesama mees ja nad lobisesid omavahel, tehes oletusi elegantse jahtlaeva kohta, mis graatsiliselt libises kergelt virvendaval merel.

Kui jaht oli möödunud, jätkas mees jutuajamist, mis

jahi ilmumisega oli katkenud.

«Jah,» ütles ta, «mulle meeldib väga Ameerika ja järelikult meeldivad ka ameeriklased, sest iga maa on niisugune, milliseks rahvas selle teeb. Ma kohtasin seal väga toredaid inimesi. Ma mäletan ühte perekonda teie linnast, miss Strong, kes mulle eriti meeldis — professor Porterit ja tema tütart.»

«Jane Porterit!» hüüatas tütarlaps. «Te tahate öelda, et te tunnete Jane Porterit? Ta on ju mu parim sõbratar terves ilmas. Me oleme koos kasvanud ja tunneme teineteist sada aastat.»

«Kas tõesti?» hakkas, mees naerma. «Selles on raske veenda inimest, kes on teid mõlemaid näinud .. .»

«Noh, ma parandan ennast,» nõustus neiu naerdes. «Me tunneme teineteist kaks eluiga — tema ja minu oma. Kuid tõepoolest, me armastame teineteist nagu õed ja mu süda on lõhkemas, kui ma mõtlen, et pean ta varsti kaotama.»

«Peate ta kaotama?» hüüatas Tarzan. «Mida te sellega öelda tahate? Ah jaa, ma mõistan. Te tahate öelda, et nüüd, kus ta on abiellunud ja elab Inglismaal, hakkate temaga harvemini kohtuma?»

«Jah,» vastas neiu. «Ja kõige kurvem on see, et ta ei abiellu mehega, keda armastab. Oo, see on hirmus! Abiellub kohusetundest. Minu arust on see kõlvatu, ja nii ma talle ütlesingi. Ja ehkki peale kõige lähemate sugulaste pidin ainult mina pulmas olema, palusin ma teda ennast mitte kutsuda: ma ei tahtnud säärases pulmas viibida, see olnuks irvitamine! Kuid Jane Porter on nii isemeelne inimene! Ta on enesele pähe võtnud, et see on ainus võimalik aus lahendus ja miski ei suudaks takistada teda abiellumast lord Greystoke'iga, ehk siis, kui viimane sureks või ise loobuks.»

«See kurvastab mind väga,» lausus Tarzan.

«Mina aga kurvastan mehe pärast, keda ta armastab,» jätkas tütarlaps, «sest ka tema armastab Jane'i. Ma pole teda kunagi näinud, kuid Jane'i juttude järgi on see ebatavaline inimene. Nähtavasti on ta sündinud Aafrika džung-lites ja teda kasvatas julm inimahv. Ta polnud kordagi näinud valget inimest kuni selle ajani, kui piraadid professor Porteri koos kaaslastega kaldale tõstsid, ja otse tema tillukese hurtsiku lävele. Ta päästis neid kõikvõimalike hirmsate metsloomade käest ja sooritas kõige kujuteldamatuid kangelastegusid, kõigele krooniks aga armus Jane Porterisse ja Jane omakorda temasse, kuigi Jane seda ise ei aimanudki, enne kui andis lubaduse lord Greystoke'ile!»

«Imetore!» pomises Tarzan meeleheitlikult ajusid pingutades, et leida jutlemiseks uut teemat. Talle meeldis, kui Hazel Strong Jane'ist rääkis, kuid piinlik oli ise kõnealune olla. Tema õnneks ühines nendega neiu ema ja jutt muutus üldiseks.

Järgmised päevad möödusid vahejuhtumiteta. Meri oli rahulik, taevas seige. Laev sõitis peatusi tegemata lõunasse. Tarzan veetis rahulikke tunde miss Strongi ja ta ema seltsis: nad lugesid tekil istudes, jutlesid, pildistasid miss

76

Strongi fotoaparaadiga, pärast päikeseloojakut aga jalutasid.

Kord leidis Tarzan miss Strongi vestlemas kellegi tundmatuga, keda ta siiani polnud näinud. Kui Tarzan nende juurde astus, kummardas võõras tütarlapsele ja tahtis ära minna.

«Oodake, musjöö Thuran,» ütles miss Strong, «ma tutvustan teile mr. Caldwelli.»

Mehed surusid teineteise kätt. Vaadanud musjöö Thura-nile silma, leidis Tarzan üllatusega, et tolle ilme tuleb talle tuttav ette.

«Mul on olnud juba au teiega kohtuda, olen selles kindel,» ütles Tarzan, «kuid ma ei suuda meenutada, millistel asjaoludel.»

Musjöö Thuran paistis kohmetuna.

«Ma ei ütleks, musjöö,» väitis ta. «Väga võimalik. Ka mul endal on mõnikord võõraid inimesi nähes selline tunne tekkinud.»

«Musjöö Thuran selgitas mulle mõningaid laevasõidu saladusi,» tähendas tütarlaps.

Tarzan ei pannud järgnevat jutuajamist enam suuremat tähele, vaid püüdis meenutada, kus ta oli selle mehega varem kohtunud. Oli selge, et see oli juhtunud erandolukorras. Sel ajal oli päike neile peale hakanud paistma ja miss Strong palus musjöö Thurani oma tooli varju nihutada. Tarzan silmitses sel ajal meest ja märkas, kui kohmakalt see tooli nihutas: tema vasaku käe laba oli liikumatu. Sellest märgist oli küllalt, mõningad assotsiatsioonid liitusid tervikuks.

Musjöö Thuran otsis ettekäänet, et viisakalt lahkuda. Ta kasutas kohavahetamisel vestluses tekkinud pausi hüvastijätuks. Kummardanud sügavalt miss Strongile ja noogutanud Tarzanile, ta eemaldus.

«Üks hetk,» ütles Tarzan. «Miss Strong vabandab mind. kuid ma tahan teid saata. Ma tulen mõne minuti pärast tagasi, miss Strong.»

Nähtavasti ei tundnud musjöö Thuran end kuigi hästi. Kui nad olid juba nii kaugel, et tütarlaps neid enam ei näinud, jäi Tarzan seisma ja pani raske käe ta õlale. «Mis mängu te nüüd mängite, Rokoff?» küsis ta.

«Sõidan Prantsusmaalt ära, nagu teile lubasin,» kostis see süngelt.

«Seda ma näen.» jätkas Tarzan, «kuid ma tunnen teid liiga hästi, et mitte uskuda, nagu vaid lihtne juhus on meid ühele laevale kokku toonud. 'Kui ma ka kalduksin seda uskuma, siis teie grimeerimise fakt ise on juba küllaltki iseloomulik.»

«Ja mis siis,» urises Rokoff õlgu kehitades, «ei tea, mis te mulle teha saate. Sel laeval lehvib Inglise lipp. Mul on samasugune õigus siin sõita kui teil, kui aga arvestada, et olete siin vale nime all, siis võib-olla suuremgi õigus.»

«Ei maksa vaielda, Rokoff. Ma tahtsin teid vaid hoiatada, et hoiduksite miss Strongist kaugemale, ta on korralik tütarlaps.»

77

Rokoff lahvatas näost punaseks.

«Kui te mind kuulda ei võta,» jätkas Tarzan, «viskan ma teid üle parda. Ärge unustage, et ma ainult otsin ettekäänet.» Nende sõnadega pöördus ta kandadel ringi ja eemaldus Rokofist, kes raevust värises.

Tarzan ei näinud Rokoffi mitu päeva, kuid see ei tukkunud. Ta istus Pavloviga oma kajutis, suitsetas ja vandus, ähvardades kõige kohutavama kättemaksuga.

«Ma viskaksin ta juba täna üle parda,» karjus ta, «kui oleksin kindel, et ta neid pabereid kaasas ei kanna. Ma ei või riskida sellega, et viskan need koos temaga ookeani. Kui sina poleks nii arg tolvan, Alexis, suudaksid sa tema kajutisse pääseda ja dokumente otsida.»

Pavlov naeratas:

«Räägitakse, et teie olete meie firma aju, armas Niko-las,» teatas ta. «Miks te ise ei leia moodust mr. Caldwelli kajutisse pääseda?»

Kaks tundi hiljem oli saatus nende vastu armulik. Pavlov, kes kogu aeg Tarzani järele luuras, nägi teda kajutist lahkuvat ust lukku keeramata. Viis minutit hiliem seisis Rokoff valves, et Tarzani ilmumisel märku anda, Pavlov aga otsis käratult läbi ahvinimese kohvreid.

Ta pidi juba otsingud sinnapaika jätma, kui äkki märkas kuube, mis Tarzanil oli just enne seda seljas olnud. Viivu pärast hoidis ta käes ametlikku kinnist ümbrikku. Kiiresti tutvunud selle sisuga, lõi ta näost särama.

Pärast tema kajutist lahkumist poleks ka Tarzan ise võinud öelda, et keegi on tema asjades sorinud: Pavlov oli oma ala meister.

Kui ta pärast oma kajutis ümbriku Rokofile andis, kutsus viimane teenri ja käskis tuua pudeli šampanjat.

«Seda tuleb tähistada, kallis Alexis,» lausus ta.

«Meil vedas, Nikolas,» seletas Pavlov. «Nähtavasti kannab ta neid dokumente alati kaasas ja täiesti juhuslikult unustas ümberriietumisel teise taskusse panna. Aga mis saab siis, kui ta nende kadumist märkab? Kardan, et ta selle kohe teie arvele kirjutab, sest ta teab, et te pardal olete.»

«Keda ta kahtlustama hakkab, sellel pole enam tähtsust .. . pärast tänast õhtut,. . .» vastas Rokoff võikalt irvitades.

Kui miss Strong sel õhtul oma kajutisse oli läinud, seisatas Tarzan parda ääres ja jäi merd vaatama. Ta seisis niimoodi igal õhtul, mõnikord tundide kaupa. Seda tema harjumust teadis hästi inimene, kes lakkamatult tema järele oli luuranud sellest silmapilgust alates, mil Tarzan Alžiiris laevale oli astunud.

Ka seekord jälgisid teda needsamad silmad. Nüüd lahkus tekilt ka viimane jõude lonkija. Öö oli valge, ehkki kuu ei paistnud, kõik esemed tekil olid selgesti nähtavad.

Kaks kogu eemaldus kajutite varjust ja hakkas pikkamisi ahvinimesele seljatagant lähemale hiilima. Lainete pekslemine vastu laeva külgi, laevakruvi pahin ja masi-

nate müra summutasid vaevu kuuldavad sammud.

Nad olid juba päris lähedal . . . Nüüd tõstis üks käe, otsekui lugedes: üks, kaks, kolm! Mõlemad lurjused tormasid ühekorraga oma ohvri kallale. Kumbki haaras kinni ahvide Tarzani ühest jalast ja hoolimata kogu oma väle-dusest, ei jõudnud ta ümcer vaadatagi, kui kukkus üle madala parda ja lendas Atlandi ookeani.

Hazel Strong vaatas oma kajutiaknast merd. Äkki vilksatas tema silme ees must ese, mis oli merre kukkunud arvatavasti ülemiselt tekilt. See kukkus alla tumedasse vette nii kiiresti, et tütarlaps ei näinud selgesti, mis see oli, kuid võis olla ka inimene Ta kuulatas, kas ei kosta alati nii kohutavat hüüdu: «Mees üle parda!», kuid keegi ei karjunud. Vaikne oli ülal tekil, vaikne oli ka all vees.

Tütarlaps arvas, et keegi meeskonnast oli lihtsalt jäätme-koti merre visanud, ja mõne minuti pärast heitis rahulikult magama.

XIII. «Lady Alice'i» hukkumine

Järgmisel hommikul oli söögilauas Tarzani koht tühi. Miss Strong imestas veidike, sest mr. Caldwell oli alati oodanud teda ja ta ema, et einestada nendega koos. Kui ta hiljem tekil istus, astus tema juurde musjöö Thuran, et vahetada neiuga mõni sõna. Ta paistis olevat haruldaselt heas tujus ja hämmastavalt armastusväärne. Kui ta edasi jalutas, mõtles miss Strong, et musjöö Thuran on väga kena inimene.

Päev venis igavalt. Tütarlaps tundis puudust mr. Caldwelli rahulikust seltskonnast, mehes oli midagi, mis talle kohe oli meeldinud. Mees oli nii kaasakiskuvalt rääkinud kohtadest, kus ta oli viibinud, inimestest ja tavadest, metsloomadest. Ja tal oli veider komme metsloomade ning tsiviliseeritud inimeste vahel alati paralleele tõmmata, komme, mis reetis, et ta tunneb hästi esimesi, ja ehkki mõningase» künismiga, hindab õigesti teisi.

Kui lõunasöögi eel musjöö Thuran neiuga jälle juttu ajama tuli, rõõmustas teda see väike vaheldus igava päeva jooksul. Kuid mr. Caldwelli puudumine pani teda tõsiselt muretsema ja millegipärast seondus see ähmaselt teda öösel ehmatanud juhtumiga. Ta rääkis sellest musjöö Thuranile. Kas ta on mr. Caldwelli täna näinud? Ei ole. Mispärast?

«Teda polnud täna hommikust söömas,» ütles tütarlaps. «Ma pole teda eilsest saadik näinud.»

Musjöö Thuran kuulas teda väga tähelepanelikult.

«Mul polnud õnne mr. Caldwelli lähemalt tunda,» lausus ta, «kuid ta tundus mulle väga auväärse džentelmenina. Ehk on ta haigeks jäänud ega saa kajutist väljuda? Selles poleks midagi tavatut.»

«Loomulikult,» vastas neiu; «aga mingil arusaamatul

põhjusel on mul aimus, et mr. Caldwelliga on midagi halvasti. Veider tunne — ma nagu teaksin, et teda pole laevas.»

Musjöö Thuran hakkas sõbralikult naerma.

«Halastage, armas miss Strong. Kus ta siis peaks olema? Me pole juba mitu päeva maad näinud.»

«Muidugi on see minust rumal,» möönis neiu, ja lisas: «Ma ei hakka kauem pead murdma, proovin teada saada, kus on mr. Caldwell.» Ja ta kutsus mööduva stjuuardi enda juurde.

«See on raskem, kui sa arvad, kulla piiga,» mõtles musjöö Thuran endamisi, kuid valjusti sõnas: «Aga loomulikult,»

«Palun otsige üles mr. Caldwell,» lausus neiu stjuuardile, «ja öelge talle, et tema sõbrad tunnevad muret tema kauase puudumise pärast.»

«Mr. Caldwell meeldib teile vist väga?» küsis musjöö Thuran.

«Ta on oivaline,» teatas neiu. «Ema on temasse päris armunud. Ta on üks neid inimesi, kellega tunned end kui vanajumala selja taga, teda lihtsalt peab usaldama.»

Silmapilk hiljem tuli stjuuard tagasi ja teatas, et mr. Caldwelli ei olnud oma kajutis.

«Ma ei leidnud teda kusagilt, miss Strong, ja . . .» ta lõi kõhklema, «ma sain teada, et ta polnud täna öösel magama heitnudki. Arvan, et pean sellest kaptenile teatama . . .»

«Aga muidugi!» hüüdis miss Strong. «Tulen ise koos teiega kapteni juurde. See on hirmus! Tunnen, et on juhtunud midagi kohutavat. Minu aimus ei petnud mind.»

Mõne minuti pärast ilmus läbinisti hirmunud noor daam koos stjuuardiga kapteni juurde. Viimane kuulas neid vaikides ja ta näole sigines murelik ilme, kui stjuuard kinnitas, et oli läbi käinud kõik kohad, kus reisijad oleksid võinud viibida.

«Aga kas teie, miss Strong, olete kindel, et. nägite öösel mingisugust keha vette kukkumas?» küsis kapten.

«Selles pole vähimatki kahtlust,» kinnitas neiu. «Ma ei hakkaks väitma, et see oli inimene, sest keegi ei karjunud. Aga kui mr. Caldwelli pardal ei ole, jään ma kindla arvamuse juurde, et nägin vette kukkumas just teda.»

Kapten andis käsu laev otsekohe läbi otsida — vöörist ahtrini ja ülalt alla ühtegi nurka ja pragu vahele jätmata. Miss Strong ootas otsingute tulemusi kapteni kajutis. Kapten esitas talle rohkesti küsimusi, kuid neiu ei osanud kadunud mehe kohta rääkida midagi muud, kui vaid seda, mida oli nende lühikese laevatutvuse kestel temalt endalt kuulnud.

Esimest korda märkas ta, kui vähe oli mr. Caldwell rääkinud iseendast ja oma varasemast elust. Ta ei teadnud õieti midagi peale selle, et mees oli sündinud Aafrikas, hariduse omandanud Pariisis, ja needki teadmised oli ta saanud üksnes tänu oma imestunud märkusele, kuidas räägib inglane inglise keelt prantsuse aktsendiga.

80

«Kas ta ei maininud, et tal on vaenlasi?» küsis kapten.

«Mitte kunagi.»

«Tundis ta reisijate hulgast veel kedagi?»

«Täpselt niisama palju kui mind — juhuslikud laevatutvused.»

«Hm . . . Aga kas te ei arva, miss Strong, et ta oli ülearu joonud?»

«Ei usu, et ta üldse oleks joonud ... ja igatahes pool tundi enne keha vettekukkumist ei olnud ta midagi joonud.»

«See kõik on väga imelik,» mõtiskles kapten. «Minu arust ei sarnanenud ta inimesega, kel on soodumusi peapööritusele, minestada jne. Pealegi on sel puhul väheusutav, et ta kukkunuks üle parda, pigem varisenuks ta tekile. Kui teda laeval ei ole, miss Strong, siis see tähendab, et ta heideti üle parda, aga et te karjatust ei kuulnud, siis tunnistab see, et ta eelnevalt tapeti.» Tütarlaps värahtas.

Möödus tund, enne kui otsinguid juhtinud vanemall-ohvitser tagasi tuli.

«Mr. Caldwelli ei ole laevas, söör,» teatas ta.

«Kardan, mr. Brently, et siin pole tegu lihtsalt õnnetusjuhtumiga,» sõnas kapten. «Ma tahaksin, et- teie vaataksite isiklikult üle kõik mr. Caldwelli asjad: ehk leidub mõni märk, mis annaks tunnistust kas siis mõrvast või enesetapust. Olge nii tähelepanelik, kui vähegi saate.»

«Hästi, söör,» vastas mr. Brently ja lahkus, et alustada läbivaatust.

Hazel Strongile oli see ränk hoop. Kaks päeva ei väljunud ta kajutist. Aga kui ta jälle tekile ilmus, oli ta väga kahvatu, aukuvajunud põskedega ja suurte tumedate ringidega silmade all. Nii unes kui ilmsi viirastus talle alalõpmata must keha, mis kiiresti ja hääletult külma sügavasse ookeani langes.

Varsti pärast seda. kui ta esimest korda tekile oli ilmunud, astus neiu juurde musjöö Thuran. igati tähelepanu ja osavõtlikkust väljendades.

«See on tõepoolest kohutav, miss Strong.» ütles ta. «Ma ei suuda seda unustada.»

«Ka mina mitte,» kostis tütarlaps väsinult. «Tunnen, et oleksin võinud ta päästa, kui oleksin hakanud kohe häirekella lööma.»

«Te ei tohi endale etteheiteid teha, kallis miss Strong,» rahustas teda Thuran. «Igaüks teie asemel oleks talitanud niisamuti. Kellele oleks tulnud pähe, et see on inimene? Ja kui te ka häirekella oleksite löönud, oleks tulemus olnud sama: esialgu oleksid nad teie sõnades kahelnud, arvates, et see on vaid naisterahva närvidest tingitud hallutsinatsioon; kui te aga oleksite peale käinud, siis, kuni laev oleks peatatud, paadid vette lastud, ja nad oleksid mitu miili tagasi sündmuskohale sõudnud, oleks juba hilja olnud kedagi

81
päästa. Ei, te ei tohi end süüdistada. Kõige rohkem meist kõigist tegite mr. Caldwelli heaks just teie, teie ainsana märkasite tema puudumist ja sundisite otsinguid korraldama.»
Tütarlaps oli talle tänulik leebete ja rahustavate sõnade eest. Musjöö Thuran viibis nüüd sageli tema seltsis — peaaegu kogu aeg kuni reisi lõpuni — ja hakkas neiule üha rohkem meeldima. Musjöö Thuran oli teada saanud, et nägus miss Strong Baltimore'ist on rikas pruut, ja tal jäi tema ees avanevatest perspektiividest hing kinni.
Musjöö Thuran oli kavatsenud laevalt lahkuda juba esimeses sadamas, kuhu nad pärast Tarzani kadumist saabuma pidid. Olid tal ju taskus needsamad dokumendid, mille pärast oli ta laevale tulnud. Miski ei hoidnud teda enam siin kinni. Ta pidi kiirustama mandrile ja istuma esimesse Peterburi viivasse ekspressi.
Nüüd aga tekkis tal uus idee, mis esialgse kavatsuse kiiresti tagaplaanile tõrjus. Ameerika kapitali ei tohtinud ära põlata, ka oli selle omanik küllaltki ahvatlev.
«Sapristi! Peterburis tekitaks ta sensatsiooni!» Ja muidugi ka Rokoff ise — tema kaasavara abil.
Pärast seda, kui musjöö Thuran oli mõttes tuulde pildu-nud mõni miljon dollarit, veendus ta, et see tegevus on talle nii meelepärane, et ta otsustas reisida Kaplinnani. Ootamatult tulid seal ilmsiks kiired asjaõiendused, mis määramatuks ajaks tema kohalejäämist nõudsid.
Miss Strong rääkis talle, et sõidab koos emaga onu juurde, kes seal elab, ja nad pole veel otsustanud, kui kauaks sinna jäävad, võib-olla mõneks kuuks.
Ta rõõmustas väga, kuuldes, et ka musjöö Thuran sinna sõidab.
«Loodan, et võime seal oma tutvust jätkata,» ütles ta, «te peate emale külla tulema, niipea kui me end sisse oleme seadnud.»
Musjöö Thuran sattus vaimustusse ega jätnud seda ka väljendamata. Missis Strong ei suhtunud temasse kaugeltki nii heatahtlikult kui tütar.
«Ei tea, miks ma teda ei usalda,» ütles ta kord Hazelile. «Ta oleks nagu tõeline džentelmen, kuid mõnikord hakkavad ta silmad kuidagi kummaliselt vilama, mida ma ei oska seletada, aga mis jätab mulle alati halva mulje.»
«Oh sind küll, mu rumal kallis ema!» ütles ta.
«Võib-olla. Kuid ma eelistaksin mr. Caldwelli seltskonda.»
«Ja mina samuti,» soostus tütar.
Musjöö Thuranist sai Kaplinnas Hazel Strongi onu majas sagedane külaline.
Ta flirtis neiuga täiesti avalikult, kuid oskas selliselt ennetada tütarlapse iga soovi, et viimane üha rohkem temast sõltuma hakkas. Kui Hazel, tema ema või keegi nõbu-dest saatjat vajas või oli tarvis sõbralikku teenet osutada,
82
oli kõikjale jõudev ja vastutulelik musjöö Thuran alati käepärast. Onu ja kogu ta pere hakkas alatise galantsuse ja abivalmiduse pärast temast väga lugu pidama. Musjöö Thuran hakkas muutuma hädavajalikuks. Lõpuks, valinud paraja silmapilgu, tegi ta ettepaneku. Miss Strong oli rabatud, ta ei teadnud, mida öelda.
«Ma ei ole kunagi mõelnud, et teil võiksid minu vastu' seda laadi tunded olla,» vastas ta. «Ma olen teis alati näinud vaid armast sõpra. Ma ei saa teile kohe vastust anda. Unustage, et palusite mind endale naiseks. Olgem nii nagu enne, ja ma püüan läheneda teisest vaatekohast. Võib-olla jõuan ma järeldusele, et minu tunded teie vastu on suuremad kui sõprus. Mulle pole küll kordagi pähe tulnud, et võiksin teid armastada.»

Musjöö Thurani rahuldas see vastus täiesti. Ta kahetses liigset kiirustamist, kuid ta on neidu juba. nii kaua ja nii hardalt armastanud, et tema arust pidi see kõigile selge olema.

«Ma armusin teisse esimesest hetkest, niipea kui teid nägin, Hazel,» ütles ta, «ja olen valmis ootama, sest usun, et nii tugev ja puhas armastus leiab tasu. Ainus, mida ma teada tahan, on see, et te ei armasta kedagi teist. Kas te võite seda mulle öelda?»

«Ma pole elus kedagi armastanud,» vastas neiu ja mees jäi rahule.

Teel koju ostis ta endale mõttekujutuses aurujahi ja ehitas Musta mere rannikule villa, maksumusega mitu miljonit dollarit.

Järgmine päev tõi Hazel Strongile ühe kõige rõõmsama üllatuse: juveelikauplusest väljudes sattus ta ninapidi kokku Jane Porteriga.

«Mis, Jane Porter?» hüüatas ta. «Kust sina siia sattusid? Ma ei usu oma silmi!»

«Tõepoolest!» hüüdis sugugi mitte vähem üllatunud Jane. «Mina aga kujutan muudkui ette, kuidas te kõik seal Baltimore'is elate!» Ja ta embas veel kord sõbratari ning külvas ta üle suudlustega.

Kui vastastikused seletused olid lõppenud, kuulis Hazel, et lord Tenningtoni. jaht oli Kaplinna peatuma jäänud vähemalt nädalaks, seejärel aga pidi jätkama oma reisi piki Aafrika lääneranniku tagasi Inglismaale. «Ja seal,» lõpetas Jane, «on me laulatus.»

«Sa ei olegi siis veel abielus?» küsis Hazel.

«Veel mitte,» kinnitas Jane ja lisas hoopiski sobimatult: «Ma tahaksin, et Inglismaani oleks miljoneid miile.»

Jahi ja Hazeli sugulaste vahel vahetati külaskäike. Korraldati ühiseid lõunasööke ja külalistele meelelahutuseks jalutuskäike rohelisse. Musjöö. Thuran oli alati oodatud külaline. Ta andis ka :ise.; ühe lõunasöögi seltskonna meessoost isikutele ja oskas mitmesuguste teenete abil võita lord Tenningtoni soosingu.

83

Musjöö Thurani kõrvu jõudsid mõningad kuuldused jahi Kaplinnas peatumise võimalikest tagajärgedest ja ta ei soovinud, et teda kõrvale heidetaks. Jäänud kord inglasega kahekesi, andis ta viimasele mõista, et tema ja miss Stron-gi kihlused tehakse teatavaks niipea, kui nad Ameerikasse jõuavad. «Ainult mitte sõnakestki sellest, mu armas Ten-nington, mitte sõnakestki.»

«Loomulikult, ma saan väga hästi aru, mu sõber,» kostis Tennington. «Kuid teid võib õnnitleda — imetore neiu, tõepoolest!»

Järgmisel päeval olfd missis Strong, Hazel ja musjöö Thuran jahil mr. Tenningtonil külas. Missis Strong rääkis, et ta on Kaplinnas viibimisega väga rahul ja kahetseb, et Baltimore'ist tema advokaadi saadetud kiri sunnib teda oma visiiti lühendama.

«Millal te lahkute?»

«Arvan, et järgmise nädala alguses.»

«Kas tõesti?» hüüatas musjöö Thuran. «Ma olen nii õnnelik! Ka mina pean tagasi sõitma ja võin teid saata ning teel teile kasulik olla.»

«See on teist väga armas, musjöö Thuran,» tähendas missis Strong.

«Loomulikult anname end meelsasti teie kaitse alla.» Kuid hingepõhjas eelistanuks ta ilma meheta hakkama saada, miks, seda ei teadnud ta isegi.

«Mu jumal!» hüüdis natukese aja pärast lord Tennington. «Mul on suurepärane idee!»

«Aga muidugi. Tennington,» sekkus Clayton vahale, «idee peab tõesti olema suurepärane, kui see teile juba pähe tuli, kuid ikkagi — milles on asi? Tahate lõunanaba kaudu Hiinamaale sõita?»

«Noh, teate, Clayton, ei tasu teise peale vihane olla ainult sellepärast, et te ise selleks reisiks ettepanekut ei teinud. Meie ärasõidu algusest peale te muudkui torisete.»

«Ei, söör,» jätkas ta, «idee on suurepärane ja seekord jääte teiegi sellega nõusse. Idee seisneb selles, et võtta jahile missis Strong, miss Strong ja ka Thuran, kui ta seda soovib, ja sõita koos Inglismaale. Noh, mis sa nüüd ütled?»

«Palun vabandust, Tenny, vanapoiss,» hüüdis Clayton. «See on tõepoolest hiilgav idee, ma poleks seda teilt kunagi oodanud. Kas olete kindel, et see pole laenatud?»

«Ja me sõidame välja nädala algul või üldse missis Strongile sobival päeval,» lõpetas ülimal määral armastusväärne inglane sellisel toonil, nagu oleks küsimus üksnes väljasõidupäevas.

«Halastage, lord Tennington, te ei anna meile võimalust isegi teid tänada, veelgi enam aga otsustada, kas saame teie armastusväärset kutset vastu võtta,» anus missis Strong.

«Loomulikult saate,» otsustas tema eest Tennington. «Me sõidame niisama kiirelt kui mis tahes reisilaev ja ka

84

mugavusi pole meil vähem. Peale selle olete meile vajalikud ja me ei nõustu keeldumisega.»

Niisiis otsustati, et jaht sõidab välja järgmisel esmaspäeval.

Kaks päeva hiljem, kui jaht oli merele sõitnud, istusid tütarlapsed Hazeli kajutis ja vaatasid pilte. Need kõik olid tehtud sõidu ajal, alates päevast, mil nad lahkusid Ameerikast. Neiud olid süvenenud piltidesse, kusjuures Jane esitas rohkesti küsimusi, Hazel aga jagas väsimatult seletusi, mis puudutasid mitmesuguseid olukordi ja isikuid.

«Ja siin,» ütles ta äkki, «on mees, keda sa tunned. Vaeseke, olen tihti tahtnud sinult tema kohta pärida, aga iga kord, kui kokku saame, läheb meelest ära.»

Ta hoidis pilti nii, et Jane ei võinud näha, keda see kujutas.

«Tema nimi oli John Caldwell,» jätkas Hazel. «Kas sa mäletad teda? Ta on inglane, kohtus sinuga Ameerikas.»

«Sellist nime ma ei mäleta,» vastas Jane. «Las ma vaatan pilti.»

«Vaeseke, ta kukkus üle parda, kui me piki Aafrika rannikut siia sõitsime.» Nende sõnadega ulatas ta Jane'ile pildi.

«Kukkus üle parda . . . Kuidas? Hazel, Hazel! Ara ütle mulle, et ta on uppunud, Hazel! Sa tegid ju nalja, eks? Ütle, et sa naljatasid.» Ja enne kui kohkunud miss Strong Jane'ist kinni haarata jõudis, varises see minestanult põrandale.

Sõbratari teadvusele toonud, vaatas Hazel talle tükk aega sõnatult otsa. Ka Jane vaikis.

«Ma ei teadnud, Jane,» alustas lõpuks Hazel sunnitult, «et sa mr. Caldwelli nii lähedalt tundsid ja et tema surm võis sulle sellise löögi anda.»

«Mr. Caldwelli?» kordas Jane. «Kas sa tõesti tahad öelda, et ei tea, kes ta on?»

«Jah, Jane, ma tean väga hästi, kes ta on: ta nimi oli John Caldwell ja ta oli Londonist pärit.»

«Oo Hazel, kuidas ma tahaksin seda uskuda,» oigas tütarlaps. «Tahaksin uskuda, kuid tema nägu on nii sügavalt sööbinud minu südamesse ja mällu, et tunneksin ta ära igal pool tuhandete seast. Kõik võiksid teda segi ajada, kuid mitte mina.»

«Mida sa tahad öelda, Jane?» karjatas lõplikult hirmunud Hazel. «Kelleks sa teda pead?»

«Ei kellekski. Ma tean, et see on ahvide Tarzani pilt.»

«Jane!»

«Ma ei eksi. Oo, Hazel, oled sa kindel, et ta on surnud? Kas pole see eksitus?»

«Paraku ei, mu kallis,» vastas ta kurvalt. «Ja kaigi ma tahaksin, et sa eksiksid, meenuvad mulle praegu sajad väikesed üksikasjad, millel tookord polnud minu jaoks tähtsust, sest ma pidasin teda John Caldwelliks Londonist. Ta

85

rääkis näiteks, et on sündinud Aafrikas, kuid hariduse sai Prantsusmaal.»

«Jah, see klapib,» sosistas Jane mornilt.

«Vanemallohvitser, kes ta asjad läbi vaatas, ei leidnud midagi, mis tuvastanuks John Caldwelli isikut. Absoluutselt kõik tema asijad olid ostetud või tehtud Pariisis. Kõik, mis oli märgistatud, kandis initsiaale «J.C.T.» või lihtsalt' «T». Arvasime, et millegipärast reisib ta inkognito, esimese nime all — C, mis tähendas Caldwelli.»

«Ahvide Tarzan võttis endale nimeks Jean C. Tarzan » lausus Jane ikka endisel elutul toonil. «Ja ta on surnud! Oo, Hazel, see on kohutav! Üksinda selles hirmsas ookeanis! Võimatu on uskuda, et see vapper süda on lakanud tuksumast, et need tugevad lihased on jäädavalt külmad ja liikumatud! Et see, kes oli elus, tervise ja meheliku jõu kehastus, saab saagiks... Oo!» Suutmata jätkata, kattis'ta näo kätega ja vajus hardasti nuttes põrandale.

Jane oli kaua haige ega tahtnud peale Hazeli ning truu Esmeralda kedagi näha. Kui ta lõpuks tekile ilmus, rabas kõiki temas toimunud kurb muudatus. Ei olnud enam endist elurõõmsat ameeriklannast kaunitari, kes oli kütkestanud ja rõõmustanud kõiki, kes temaga kokku puutusid. Tema asemel oli vaikne ja kurb väike tütarlaps, näol lootusetu nukruse ilme, mille teket ei osanud seletada keegi peale Hazel Strongi.

Teised tegid, mis suutsid, et lahutada ta meelt, kuid kõik oli asjata. Mõnikord õnnestus lõbusal lord Tenningto-nil neiu näole nõrka naeratust meelitada, kuid enamasti istus ta tummalt ja vaatas pärani silmi merd.

Alates Jane Porteri haigusest hakkasid jahti tabama õnnetused. Kõigepealt läks mootor rikki ja kaks päeva triivis jaht tuule käes, kuni see parandati. Seejärel sööstis jahi kallale äge pagi ja sõna tõsises mõttes pühkis tekilt minema kõik, mis pühkida andis. Lõpuks läksid kubrikus kaks madrust omavahel kaklema ja üks sai raske noahaava, kuna teine tuli raudu panna. Ja tagatipuks kukkus tüürimees öösel üle parda ja uppus, enne kui talle jõuti appi minna. Jaht ristles sündmuskohal kümmekond tundi, kuid merre kukkunud mehest polnud mingit märki.

Kõigi nende hädade järel olid nii meeskond kui külalised sünges, rõhutud meeleolus. Kõik kartsid veelgi hullemat, iseäranis madrused, kes meenutasid igasuguseid hirmsaid endeid, mis olid juhtunud reisi esimesel poolel ja mida nad nüüd mingi kohutava tragöödia ettekuulutajaks pidasid.

Kurja kuulutavatel prohvetitel ei tulnud kaua oodata. Teisel ööl pärast tüürimehe uppumist, umbes kella ühe paiku pani kohutav tõuge vappuma kogu jahi vöörist kuni ahtrini. Magavad külalised ja meeskond paisati koidest välja, mootor seiskus.

86

Mõneks viivuks jäi jaht neljakümne viie kraadise nurga iil õhku rippuma, laskus siis kaebliku, südantlõhestava kriginaga vette ja ajas end sirgu.

Otsekohe jooksid tekile kõik mehed, nende kannul aga ca naised, öö oli küll udune, kuid tuuletu, meri vaikne, ja iii küllalt valge, et eristada laeva nina juures vees mingit umedat kogu.

«Vrakk,» oli vahiohvitseri napisõnaline seletus.

Samal ajal jooksis tekile masinist, otsides kaptenit.

«Paik, millega me katelt parandasime, on pealt ära,» tea-as ta, «ja laeva ninast voolab vett sisse.»

Veel hetke pärast tormas alt üles madrus.

«Härrased!» karjus ta. «Kiilu pole all enam ollagi! Jaht i pea vastu kahtekümmet minutitki.»

«Pea suu!» möirgas Tennington. «Leedid, minge alla ja iange mõned asjad kokku. Ehk polegi asi nii hull, aga õib-olla tuleb siiski paatidesse minna. Parem on valmis Ila. Palun mitte viivitada. Aga teie, kapten Jerrold, olge ihke ja saatke trümmi keegi asjatundja, et täpselt kindaks teha hädaohu suurus. Selle ajaga tuleb paadid valmis eada.»

Jahi peremehe tasakaalukas madal hääl rahustas mär-atavalt kõiki ja igaüks hakkas oma asjadega tegelema, elleks ajaks, kui naised tekile tagasi tulid, olid paadid almis seatud, ja seejärel naasis ka ohvitser, kes oli vigasused üle vaadanud. Kuid tema arvamust selle kohta, et Lady Alice'i» lõpp on lähedal, polnud enam vajagi.

«Niisiis, söör?» küsis kapten, nähes, et ohvitser kõhkleb.

«Ma ei tahaks daame hirmutada, söör,» vastas see, tuid auk on nii suur, et minu arvates ei püsi me vee eal enam kahteteistkümmet minutit.»

Viimase viie minuti jooksul oli «Lady Alice» hakanud Liresti vööriga vette vajuma, ahter oli tõusnud kõrgele les ja tekil oli juba raske jalul püsida. Jahil oli neli paati, eed pandi täis ja lasti õnnelikult alla. Kuna nad väikesest ihist kiiresti eemaldusid, pöördus Jane Porter sellele veel imast pilku heitma. Sel ajal kõlas laeva sisemuses tugev ahvatus, ragin ja sisin: katlad lõhkesid ning plahvatus irustas vaheseinad ja plangud, ahter tõusis üha kõrge-ale; silmapilguks tardus jaht vertikaalasendisse nagu ikeanisügavusest tõusev hiiglaslik sammas ja vajus siis iresti merre.

Ühes paadis pühkis vapper lord Tennington silmast pisa-: temale polnudki nii tähtis, et terve varandus vette kais, tal oli valus lahkuda imetoredast armsast sõbrast, mis

südamele nii kallis oli olnud.

Viimaks lõppes pikk öö ja troopikapäike hakkas suju-ilt hällivate lainete harju kuldama. Jane Porter oli veidi-seks suigatanud, eredad päikesekiired äratasid ta üles. i vaatas ringi. Peale tema oli paadis kolm madrust,

87

Clayton ja Thuran. Ta heitis pilgu taha, et otsida teisi paatei kuid miski ei rikkunud veekõrbe kohutavat üksluisust: nad olid üksi väikese paadiga keset hiiglasuurt Atlandi ookeani.

XIV. Tagasi ürgolevuseks

Vette kukkunud, oli Tarzani esimene mõte laevalt ja selle ohtlikest kruvidest võimalikult kaugele ujuda. Ta teadis, tänu kellele oli praegusesse olukorda sattunud, ja vees lamades ning veidi käsi liigutades tundis kõige rohkem meelehärmi selle üle, et oli nii hõlpsasti lasknud Rokofil endast jagu saada.

Nii lamas ta mõnda aega vees, vaadates, kuidas auriku tuled järkjärgult kaugenesid ja siis hoopis kadusid, ja talle ei tulnud isegi pähe appi hüüda. Ta polnud iialgi kelleltki abi palunud ja ime siis, et ei mõelnud sellele ka praegu. Alati oli ta üksnes omaenda vaprusele ja leidlikkusele lootnud ning pealegi polnud tal Kala surmast saadik kedagi, kes võinuks ta kutsele vastata. Kui ta selle peale tuli, oli juba hilja.

«Üks võimalus sajast, et mind üles korjatakse,» mõtles Tarzan, «veelgi vähem on võimalusi ise maale jõuda.» Et mitte kaotada ühtegi võimalust, otsustas ta aeglaselt kalda suunas ujuda, lootes, et vahest möödub peatselt mõni laev.

Kergelt käsi liigutades ujus ta pikkade tõmmetega: kulub tunde, enne kui need võimsad lihased väsima hakkavad. Tähtede järgi orienteerudes jõudis ta pikkamisi edasi. Märgates, et kingad segavad, lükkas ta need jalast. Kingadele järgnesid püksid ja ta heitnuks seljast ka pintsaku, kui talle poleks meenunud, et taskus olid

väärtuslikud dokumendid. Enda rahustamiseks kobas Tarzan neid käega, kuid tema suureks nördimuseks neid enam polnud.

Nüüd ta taipas, et Rokoff ei heitnud teda üle parda ainult kättemaksuks, vaid sellepärast, et oli uuesti enda kätte saanud paberid, mis Tarzan temalt Bou Saadas oli ära võtnud. Ahvinimene tõi kuuldavale sajatusi ning heitis Atlandi ookeani pintsaku ja särgi. Veel veidi, ja ta vabastas enda ülejäänud riietusesemetest ning ujus kergenenult ja takistamatult itta.

Tähed lõid kahvatama esimestes koidukiirtes, kui Tarzan märkas otse enda ees vees mingisugust musta kogu. Mõne jõulise tõmbega oli ta seal: see oli laevavraki põhi. Tarzan ronis selle peale, ta tahtis puhata vähemalt seni, kuni täiesti valgeneb.

Ta ei kavatsenud sinna kauaks jääda, et mitte janusse ega nälga surra. Kui juba surra, siis pigemini teha seda liikudes, kas või kuidagi end päästa proovides.

Meri oli rahulik ja vrakk õõtsus ühtlaselt, suigutades ujujat, kes polnud maganud juba kakskümmend tundi. Ah-

88

vide Tarzan tõmbus kõntsaga kaetud laudadel kerra ja uinus peagi.

Tulikuumad päikesekiired äratasid ta ammu enne keskpäeva. Esimene aisting, mida ta tajus, oli janu. Sedamööda, kuidas uni lõplikult kadus, kasvas see väljakannatamatuks. Kuid peatselt ununes janu suurest rõõmust, mida talle valmistasid kaks samal ajal tehtud avastust: ümberringi ujus rohkesti lauatükke ja nende keskel päästepaat, põhi ülespidi, ida pool aga terendas silmapiiril ähmaselt kauge maa.

Tarzan laskus vette ja ujus lauatükkide vahelt päästepaadi juurde. Ookeani jahedad vood värskendasid teda peaaegu niisama palju, kui seda oleks teinud klaasitäis vett. Uue jõuga vedas ta väikese paadi laevavraki juurde ja pärast mõnda ülimat pingutust tiris selle vraki libedale põhjale. Siin keeras ta paadi ümber ja vaatas üle. Paat oli täiesti terve ja kiikus peagi õnnelikult lauatükkide vahel. Seejärel valis Tarzan endale mõne lauajupi, mis võisid asendada aere, ning veidi hiljem oli ta juba teel kauge kalda poole.

Keskpäev oli juba ammu möödas, kui Tarzan lähenes kaldale niivõrd, et võis seletada selle piirjooni ning kõike, mis seal oli. Tema silmele avanes väike varjatud abajas. Põhja pool asuv metsaga kaetud maanina tundus imelikult tuttavana. Kas oli see tõesti võimalik, et saatus oli ta heitnud tema palavalt armastatud koduse džungli lävele? Aga kui paadi nina oli läbinud abaja suudme, hajusid vähimadki kahtlused: tema ees kaldast eemal põlismetsa varjus seisis tema oma hurtsik, mille oli ehitanud veel enne tema sündimist omaenda kätega Tarzani ammusurnud isa John Clayton, lord Greystoke.

Lihaseid pingutades sõudis Tarzan tugevate tõmmetega kaldale. Vaevalt oli paadi nina maad puudutanud, kui ahv-inimene kaldale hüppas. Tema süda lõi kõvemini rõõmust ja vaimustusest, sedamööda, kuidas silme ees avanes ammu tuntud pilt: hurtsik, rannik, väike oja, tihe džungel, must läbipääsmatu mets. Musttuhat säravate sulgedega lindu, lopsakad troopikalilled liaanidevanikuil, mis hiiglasuurte sõlmedena hiidpuudelt alla rippusid . .'.

Ahvide Tarzan oli koju jõudnud, ja et sellest teatada kogu ilmale, heitis ta kuklasse oma noore pea ning tõi kuuldavale oma sugukonna läbilõikava metsiku kisa. Viivuks tardus džungel, seejärel kõlas vastuhüüd, madal ning salapärane — see oli lõvi Numa, kaugelt aga kostis vaevu kuuldavalt isaahvi möiratus.

Kõigepealt läks Tarzan oja juurde janu kustutama. Siis suundus ta oma onni. Uks oli ikka veel kinni, nii nagu nad d'Arnot'ga selle olid jätnud. Ta lükkas riivi eest ja astus sisse. Midagi polnud puudutatud, kõik oli omal kohal: laud, voodi ja väike häll, mis

olid tema isa tehtud, samuti riiulid ja laekad — täpipealt nii, nagu nad olid seisnud siin kakskümmend

89

kolm aastat ja nagu ta need kaks aastat tagasi siia oli jätnud.

Rõõmustanud oma pilku, tundis Tarzan, et kõht nõuab oma osa, ja nälg ajas teda toitu otsima. Hurtsikus polnud ühtegi relva, ka tal endal mitte, kuid seinal rippus üks tema rohust punutud nööridest. Kord oli ta loobunud seda kasutamast ning võtnud uue parema, sest see oli mitmest kohast rebenenud ja kokku sõlmitud. Tarzan kahetses, et tal polnud nuga. Kuid ta oli kindel, et ammu enne päikesö loojumist saab ta nii noa, oda kui ka vibu ja nooled — selle eest hoolitseb juba tema lasso, vahepeal peab see talle aga süüa muretsema. Ta keris nööri hoolikalt kokku, viskas õlale ja läks välja, tõmmates ukse enda järel kinni.

Džungel algas kohe hurtsiku juurest ja ahvide Tarzan, kellest oli taas saanud jahile siirduv metsloom, sisenes sinna ettevaatlikult ja käratult. Esialgu jäi ta maa peale, aga et näha polnud mingeid jälgi ega muid lootustandvaid märke, tõusis ta puude otsa. Juba esimesed peadpööritavad puult puule lennud äratasid temas endise elurõõmu. Ununesid viljatud kahetsused ja tuim südamevalu. Ta elas jälle ja nautis taas täielikku vabadust. Kes küll tahaks pöörduda tsiviliseeritud inimese umbsetesse kurjust täis linnadesse, kui suursuguste džunglite hiiglaslikud valdused tõotavad rahu ja vabadust? Tema igatahes küll mitte.

Oli veel valge, kui Tarzan džunglis jõe äärde joogikohta jõudis. Siin oli koole, kus iidsetest aegadest peale käisid metsloomad joomas. Öösiti võis siin alati kohata Sabori või Numat, kes džungli tihedas lehestikus küürutades antiloope või põtru varitsesid. Siin käis metssiga Horta ja siia tuli ka ahvide Tarzan, sest ta oli väga näljane.

Ta heitis siruli raja kohale madalale oksale. Möödus ligikaudu tund. Hakkas hämarduma. Koolmest pisut eemal, kus padrik oli eriti tihe, kostis pehmete käppade astumist, suure keha hõõrumist kõrge rohu ja väänkasvu põimikute vastu. Peale Tarzani poleks keegi seda kuulnud. Kuid Tarzan kuulis ja mõistis: see oli lõvi Numa, kes nagu temagi oli jahti pidama tulnud. Tarzan naeratas.

Äkki ta kuulis, et rada mööda läheneb ettevaatlikult joogikohale üks loom,. Veel hetk, ja nähtavale tuli metssiga Horta. Imemaitsev liha! Tarzanil hakkas suu vett jooksma. Seal, kus lamas Numa, jäi kõik vaikseks, ähvardavalt vaikseks. Horta möödus Tarzanist. Veel mõni samm, ja ta jõuab Numa hüppekaugusse. Tarzan kujutles, kuidas põlevad Numa silmad, kuidas ta juba kogub endasse õhku, et kuuldavale tuua seda hirmuäratavat möiret, millest tema ohvril veri soontes tardub selleks üürikeseks viivuks, mis kulub hüppest hetkeni, kui kihvad purustatud luude vahele tungivad.

Aga vaevalt hakkas Numa end kergitama, kui õhus vihises nöör, mis heideti raja kohalt lähima puu madalalt oksalt. Silmus tõmbus Horta kaela ümber kokku. Kuuldus

90

ehmunud röhkimist, kisa, ja Numa nägi, kuidas tema saak rajal taganes. Kui Numa hüppas, lendas Hurta tema käppadest mööda puu otsa, kust vaatas talle pilkavalt vastu kellegi naerul nägu.

Ja siis hakkas Numa möirgama. Vihane, näljane ning ähvardav, käis ta tema üle irvitava ahvinimese all edasi-tagasi. Nüüd ta peatus, toetas tagakäpad vastu puud, kus istus tema vaenlane, ja hakkas puu vastu küüsi teritama, suuri kooretükke lahti rebides ja valget tüve nähtavale tuues.

Vahepeal oli Tarzan rabeleva Horta enda kõrvale oksale vinnanud. Tugevad sõrmed viisid lõpule selle, mida oli alustanud silmus. Ahvinimesel polnud nuga, kuid loodus

oli teda varustanud vahendiga, millega ta võis endale saagi küljest toitu rebida, ja säravad hambad tungisid mahlasesse lihasse. All aga vaatas märatsev lõvi pealt, kuidas teine nautis lõunasööki, mida ta juba omaks oli pidanud.

Oli päris pime, kui Tarzan viimaks kõhu täis sai. Kui maitsev see pii! Ta ei suutnud kuidagi harjuda rikutud lihaga, mida sõid tsiviliseeritud inimesed, ja oma metsiku südame põhjas oli ta alati igatsenud maiustada nüüdsama tapetud metslooma sooja liha ning maitsva punase verega.

Ta pühkis oma verised käed lehenutsakusse puhtaks, viskas ülejäänud liha õlale ja lendas mööda puude latvu oma hurtsiku poole. Samal ajal tuhat miili ida pool India ookeanis tõusid Jane Porter ja William Ceeil Clayton rikkalikult kaetud lõunalauast jahil «Lady Alice».

Tarzani kannul liikus lõvi Numa, aga ainult all, puude jalamil, ja maha vaadates nägi ahvinimene tigedaid rohelisi silmi, mis teda pimedusest lüürasid. Numa enam ei möiranud, vaid käis vaevu kuuldavalt nagu suure kassi vari. Kuid ahvinimese terased kõrvad tabasid siiski iga tema sammu.

Tarzan küsis endalt, kas Numa järgneb talle hurtsiku ukseni See poleks talle meeltmööda olnud, sest siis pidanuks ta kerratõmbunult kusagil puuharude vahel ööbima, tema aga eelistas rohust aset oma hurtsikus. Vajaduse korral teadis ta sobivat puud ja ka mõnusat kohta selle otsas. Sadu kordi endistel aegadel oli teda mõni suur džunghkass koju saatnud ja selle puu otsas varjupaika otsima sundinud, kuni meeleolu muutus või päikesetõus teda vaenlasest vabastas.

Seekord aga loobus Numa jälitamisest ning toonud kuuldavale mõne verejanulise möirge, pööras vihaselt ümber ja läks lõunasööki otsima. Tarzan jõudis takistamatult onni juurde ja mõne hetke pärast sirutas ta end välja rohust asemel, mis oli peaaegu täielikult kõdunenud.

Ja nii heitis musjöö Jean C. Tarzan endalt oma kunstliku tsivilisatsiooni õhukese kesta ning vajus õnneliku ja rahulikuna üleküllastunud metslooma sügavasse unne. Ja ometi, kui üks naine oleks öelnud «jah», oleks ta olnud

91

lõplikult seotud selle teise eluga ning oleks vastikustundega meenutanud seda praegust, metsikut ja algelist elu.

Järgmisel hommikul ärkas Tarzan hilja, sest ookeanil mööda saadetud päev ja öine jalutuskäik džunglis oli teda väsitanud ja rohkesti tööd andnud lihastele, mis olid kaks aastat, treenimata.

Virgunud, jooksis ta kõigepealt oja äärde jooma. Seejärel tormas merre ja ujus veerand tundi. Hurtsikusse tagasi pöördunud, sõi ta hommikueineks Horta liha ja mattis ülejäägi endale õhtusöögiks hurtsiku seina äärde liiva sisse.

Jälle võttis ta nööri ja suundus džunglisse. Seekord otsis ta õilsamat jahisaaki - inimest, ehkki kui te tema arvamust oleksite küsinud, oleks ta nimetanud vististi teile tosina tema meelest palju õilsamat metsaelanikku kui need inimesed, kellele ta jahti pidas.

Täna läks Tarzan endale relva hankima. Huvitav oleks teada, kas Mbonga asulasse jäi veel naisi ja lapsi pärast seda, kui Prantsuse ristleja karistusekspeditsioon oli tapnud kõik sõdalased kättemaksuks d'Arnot' arvatava surmamise eest? Ta lootis seal uuesti sõdalasi leida, vastasel korral tuleks tal jumal teab kui kaua otsida.

Ahvinimene liikus metsas kiiresti edasi ja keskpäeva paiku jõudis kohta, kus varem oli olnud asula. Tema suureks pettumuseks oli džungel vallutanud juba kõik põllud, onnid olid lagunenud ja inimesest polnud jälgegi. Esialgu tuhnis ta varemetes, lootes mõnda unustatud sõjariista leida, kuid tema otsingud jäid tulemusteta. L^bunud oma

mõttest, hakkas ta edasi minema piki oja kallast, mis voolas kagu poole. Tarzan teadis, et kõige kindlamini võib leida asulat voolava vee lähedal.

Teel pidas ta jahti, nii nägu oli seda- teinud oma ahvi-sugukonnaga varasematel aegadel ja nagu Kala oli täile seda õpetanud: pööras ümber kõdunenud kände, mille all leidub maitsvaid putukaid, tõusis kõrgele puude otsa, et tühjaks röövida linnupesa, või sööstis kiirelt nagu kass väikese närilise kallale. Ta sõi muudki, aga mida vähem peatuda ahvide menüü kirjeldamisel, seda parem, sest Tarzan oli uuesti muutunud ahviks, niisama julmaks ja tooreks inimahviks, kelleks teda oli kasvatanud Kala ja kes ta oli olnud esimesed kakskümmend aastat oma elust.

Ta naeratas, juhuslikult meenutades mõningaid sõpru, kes rahulike ja viisakatena istusid praegu valitud Pariisi klubides, nagu mõne kuu eest oli istunud temagi. Mõnikord jäi ta äkki nagu kivinenult seisma, haistnud kergest tuulest toodud uue saagi või ohtliku vaenlase lõhna.

Selle öö saatis ta mööda kaugel rannikust ja oma hurtsikust, kuid väga kindlas varjupaigas — sada jalga maast kõrgemal hiidpuu harude vahel. Ta oli jälle kõhu täis söönud, seekord põder Barast, kelle oli oma kiire lassoga kinni püüdnud.

92

Järgmisel hommikul asus ta juba varakult teele, hoidudes endiselt oja ikalda ligi. Kolm päeva jätkas ta oma otsinguid, kuni jõudis viimaks džungliossa, kus kunagi varem polnud viibinud. Siin oli paikkond kõrgem ja mets hõredam, eemalt puude vahelt aga paistsid lai tasandik ja selle taga võimsad mäeahelikud. Siin leidus avaratel niitudel uusi ulukeid — lugematul arvul antiloope ja suuri sebra-karju.

Neljandal päeval tungis ootamatult ta ninasõõrmetesse täiesti uus lõhn, esialgu vaevu tabatav: see oli inimese lõhn, ehkki veel õige kaugel. Ahvinimene hakkas heameelest värisema. Kõik tema meeled olid pingul, kui ta kiiresti ja käratult puude ladvus saagi poole liikus. Peagi jõudis Tarzan talle järele. See oli üksik sõdalane, kes käratult džunglis kõndis.

Tarzan järgnes talle ülal samm-sammult, oodates nööri heitmiseks sobivat hetke. Kuni ta pahaaimamatut inimest jälitas, hakkasid ahvinimese peas liikuma uued mõtted, mille allikat tuli otsida tsivilisatsiooni mõjust. Talle meenus, et tsiviliseeritud inimene ei tapa iialgi teist ilma põhjuseta, olgu see siis kas või kõige tühisem. Oletame, et Tarzan vajab selle inimese relvi ja ehteid, aga peab ta siis selleks tapma?

Mida rohkem ta sellele mõtles, seda tülgastavam tundus talle asja ees teist taga inimeselt elu võtta. Ja kuni ta iseendaga aru pidas, kuidas käituda, olid nad jõudnud lagendikule, mille vastasservas oli pistandtaraga ümbritsetud küla, mis koosnes mesilastarukujulistest onnidest.

Kui sõdalane metsast välja astus, tabas Tarzani pilk all rohus tema jälgedes roomava kollakaspruuni keha — see oli lõvi Numa. Ka tema jälitas mustanahalist. Ühe hetkega taipas Tarzan, milline oht pärismaalast ähvardab, ja otsekohe muutus tema suhtumine inimesse, kelles ta alles nüüdsama oli näinud saaki: praegu oli see juba oma vend, keda ähvardab ühine vaenlane.

Numa hüppab kohe praegu, enam pole aega erinevaid mooduseid otsida ega võimalikke tagajärgi kaaluda. Ja siis juhtus kõik peaaegu ühekorraga: neegrile hüppas põõsastest järele lõvi, Tarzan tõi kuuldavale hoiatuskisa, mustanahaline pööras ümber ja nägi, et Numa oli poolel teel peatatud rohust punutud nööriga, mille silmus talle kaela ümber oli langenud.

Ahvinimene tegutses nii kiirelt, et tal polnud mahti valmistuda, et vastu pidada tõukele ja ülekaalule, mis tekkis, kui nöör Numa tohutu raskuse all pingule tõmbus. Nöör pidas tõepoolest lõvi kinni ja ta ei jõudnud oma küüsi musta inimese kehasse vajutada, kuid Tarzan kaotas .tasakaalu ja lendas alla, märatsevast metsloomast kuue

sammu kaugusele. Välkkiirelt tormas Numa uue vaenlase kallale ja kaitsetu Tarzan oli seekord surmale lähemal kui iialgi varem. Tarzani päästis must sõdalane. Otsekohe

taibanud, et võlgneb sellele kummalisele valgele inimesele oma elu, mõistis ta ühtaegu ka seda, et ainult ime läbi võib see valge mees pääseda kohutavatest teravatest kihvadest, mis äärepealt oleksid tema enda ihusse tunginud.

Mõttekiirusel heitis ta oma käe odaga taha ja kõigest jõust, kusjuures ta eebenipuuna läikiva naha all paisusid lihased hirmsast pingutusest, virutas selle siis metslooma kehasse. Raudotsikuga sõjariist tabas märki ja läbistas Numa sileda kere paremast küljest vasaku õlani. Raevu ja valukisaga pöördus metsloom ümber ja sööstis taas neegri kallale. Ta ei jõudnud teha tosinat sammugi, kui Tarzani nöör teda uuesti peatuma sundis; ta pöördus ahvinimese poole ja uus valu pani teda möirgama: kidaline nool tungis poolest saadik tema kehasse. Lõvi peatus uuesti, kuid nüüd oli Tarzan jõudnud juba kaks korda ümber suure puu joosta ja nööriotsa selle külge kinnitada.

Neeger nägi seda ja vedas suu laiale naerule, kuid Tarzan teadis, et Numale tuleb kiiresti lõpp peale teha, enne kui tal pole õnnestunud peenikesest nöörist hammastega kinni haarata. Üksainus sekund kulus Tarzanil selleks, et neegri juurde joosta ja ta noatupest pikk nuga välja tõmmata. Seejärel näitas ta märkide abil sõdalasele, et see jätkaks looma kehasse noolte saatmist, kuna ta ise püüab talle noaga juurde pääseda. Ja nii seisis üks neist ühel pool, suurendades metslooma piinu, teine aga roomas ette-vaatlikult ligi teiselt poolt. Numa märatses: ta möirgas, urises ja ulus raevunult, tõusis tagakäppadele ja proovis kord üht, kord teist oma piinajatest kätte saada.

Lõpuks tabas osav ahvinimene pärsia silmapilgu ja sööstis vasemalt metslooma kallale. Tugev käsi haaras kollakaspruuni kaela ümbert kinni ja halastamatu saatusena tungis pikk tera otse julma südamesse.

Tarzan tõusis püsti. Tapetud metslooma kohal seistes vaatasid valge ja must mees teineteisele silma, siis tegi mustanahaline rahu ja sõpruse märgi ning ahvide Tarzan vastas talle samaga.

XV. Ahvist metslaseks

Kära, mida oli tekitanud Tarzani võitlus Numaga, meelitas külast kohale trobikonna erutatud metslasi, ja juba mõni minut pärast lõvi surma ümbritsesid neid nõtked mustad sõdalased, kes kätega vehklesid ja nad küsimusterahega üle külvasid, andmata aega vastata.

Seejärel ilmusid naised ja lapsed — ärevad, uudishimulikud — ja Tarzanit nähes hakkas küsimusi sadama veelgi rohkem. Lõpuks õnnestus ahvinimese uuel sõbral teisi end kuulama panna ja kui ta lõpetanud oli. algas külaelanike vahel võistlus; kes suudab kõige rohkem avaldada au veidrale

olendile, kes oli päästnud nende kaaslase ja võidelnud üks ühe vastu julma Numaga.

Viimaks viisid nad ta oma külla ja tassisid kokku kingitusi: linde, kitsi, keedetud toitu. Kui ta nende sõjariistadele osutas, ruttasid mehed tooma oda, kilpi, vibu ja nooli. Tema esimene sõber kinkis talle aga noa, millega Tarzan oli tapnud Numa. Nad olid valmis talle andma kõike, kui ta oleks öelnud vaid ühe sõna.

«Kui palju on see lihtsam,» mõtles Tarzan, «kui oma vajaduste rahuldamiseks tappa ja röövida.» Kui lähedal oli ta olnud selle inimese tapmisele, keda ta varem polnud kunagi näinud ja kes praegu kõigi tema käsutuses olevate primitiivsete vahenditega

väljendab oma sõprust ja lugupidamist inimese vastu, kes ta äärepealt oleks surmanud. Ahvide Tarzanil oli häbi. Edaspidi tapab ta inimesi üksnes Siis, kui teada saab, et need on selle ära teeninud.

Siin meenus talle Rokoff. Tarzan oleks soovinud venelasega kas või mõneks minutiks silm silma vastu pimedasse džunglisse jääda. Aga kui ta oleks võinud näha, millise usinusega Rokoff samal silmapilgul nägusa miss Stron-gi soosingut võita püüdis, oleks ta arvatavasti soovinud veelgi tugevamini mõõta lurjusele just selle mõõdupuuga, mille ta oli ära teeninud.

Tarzani esimene öö metslaste keskel läks tema auks korraldatud pöörase orgia tähe all. Oli pidusöök, sest jahimehed olid kaasa toonud antiloobi ja sebra ning toobiviisi joodi ka pärismaalaste lahjat veini. Kui sõdalased lõkketule valgel tantsisid, imetles Tarzan taas nende proportsionaalset kehaehitust ja korrapäraseid näojooni. Lääne-rannikule iseloomulikest lamedatest ninadest ja paksudest huultest polnud jälgegi. Rahulikus seisundis väljendasid meeste näod tarkust ja väärikust, paljud naised aga äratasid lausa sümpaatiat.

Tantsu ajal pani Tarzan esimest korda tähele, et mõnd mees ja paljud naised kandsid kullast ehteid, peamiselt käevõrusid. Need olid väga rasked ja nähtavasti sepised. Kui ta avaldas soovi neid lähemalt vaadata, võttis omanik selle käe ümbert ära ja ulatas Tarzanile märkide abil mõista andes, et palub teda käevõru kingituseks jätta. Lähemal vaatlemisel selgus, et ehe on tehtud puhtast kullast. See pani teda suuresti imestama, sest ta polnud Aafrika metslastel kunagi näinud kullast ehteid, kui mitte arvestada tühiseid iluasjakesi, mida rannikuäärsed elanikud euroop-lastelt ostavad, vahetavad või varastavad. Ta püüdis oma võõrustajailt uurida, kust nad seda metalli hangivad, kuid temast ei saadud aru.

Kui tants oli lõppenud, kavatses Tarzan lahkuda, ent nad peaaegu anusid, et ta nende külalislahkust kasutaks ja asuks suurde onni, mille pealik oli spetsiaalselt eraldanud tema jaoks teistest kaugemal. Ta katsus neile seletada, et tuleb hommikul tagasi, aga nad ei saanud aru. Kui Tarzan

lõpuks nende juurest lahkus ja küla lõppu värava vastaskülge suundus, läksid nad veelgi rohkem ähmi täis.

Tarzan aga teadis väga hästi, mis ta tegi. Minevikus oli ta kogenud, et pärismaalaste asulad kubisevad putukatest ning väikestest närilistest, ja ta eelistas pigem õõtsuva puu otsas lahtise taeva all varjupaika otsida, kui räpasesse onni haisva õhu kätte kobida.

Pärismaalased käisid Tarzani kannul sinnamaani, kus pistandtara kohal rippusid suure puu oksad. Kui ta üles hüppas, ühest oksast kinni haaras ja täpipealt nagu pärdik Manu kõrgele lehestikku kadus, kõlasid valjud imestushüü-ded. Pool tundi kutsusid' nad teda tagasi, et ta aga neile ei vastanud, läksid nad laiali oma onnidesse ja heitsid magama.

Tarzan läks kaugemale metsa, kuni leidis puu, mis rahuldas tema primitiivseid nõudeid. Siis tõmbas ta end selle harude vahel kerra ja vajus kohe sügavasse unne.

Järgmisel hommikul ilmus ta külasse niisama ootamatult, kui õhtul kadunud oli. Pärismaalased olid algul hämmastunud ja kohkunud, aga tundsid siis ära oma eilse külalise ning tervitasid teda rõõmuhõisete ja naerulaginaga. Sel päeval osales ta koos mustade sõdalastega lauskmaal suures jahiretkes, ning nende lugupidamine ja vaimustus kasvas veelgi, nähes, kui osavasti ta nende kohmakaid relvi käsitses.

Nädalate kaupa elas Tarzan oma metsikute sõprade juures, küttides nendega koos pühvleid, antiloope ja sebrasid liha hankimiseks, ja elevante, et saada vandlit. Ta õppis kiiresti selgeks nende keele, naiivsed kombed ja primitiivse metsiku elu eetika.

Tarzan veendus, et nad pole inimsööjad ning suhtuvad jälestuse ja põlgusega neisse, kes söövad inimese liha.

Sõdalane Busuli, keda Tarzan oli külani jälitanud, jutustas talle oma suguharust rohkesti legende: kuidas ta rahvas palju aastaid tagasi oli kaugelt põhjast siia tulnud, kuidas nad olid kunagi olnud suur ja võimas suguharu ja kuidas orjakütid oma surmatoovate püssidega olid nende kallal sellise hävitustöö korda saatnud, et nende suguharust jäid järele vaid armetud riismed, endisest vägevusest pole aga enam jälgegi.

«Nad pidasid meile jahti nagu metsloomadele,» rääkis Busuli, «ega tundnud halastust. Kui nad orje võtma ei tulnud, siis tahtsid nad elevandiluud, harilikult aga võtsid nii ühte kui teist. Meie mehed tapeti, naised aeti kui lam-N bad minema. Palju aastaid võitlesime nendega, kuid meie odad ja nooled ei suutnud midagi teha nende keppide vastu, millest lendas tuld ja tina ning mis tõid surma palju kaugema maa tagant, kui meie kõige tugevamad sõdalased oma oda või noole saata oleksid suutnud. Ja lõpuks, kui mu isa veel noor oli, tulid araablased jälle siia, kuid meie sõdalased said nende lähenemisest varakult teada. Siis

käskis pealik Chowambi oma rahvast võtta kogu vara ja järgneda talle, lubades neid viia kaugele lõunasse, kuni leiab koha, kuhu araablastest röövlid neile ligi ei pääse.

Ja nad tegid, nagu ta oli käskinud, võtsid kaasa kogu oma vara ja rohkesti elevandiluud. Nad rändasid mitu kuud, kannatades ennekuulmatuid raskusi, sest nende tee läks läbi tiheda džungli ja üle kõrgete mägede. Viimaks jõudsid nad siia ja ehkki proovisid ka edaspidi otsida, sellest paremat kohta nad ei leidnud.»

«Ja araablastest röövlid ei leidnudki teid üles?» küsis Tarzan.

«Aasta tagasi ilmus siia väike salk araablasi ja many-uemasid, kuid me kihutasime nad minema, tappes paljusid. Mitu päeva jälitasime neid kui metsloomi, kes nad ju ongi, tappes neid ükshaaval, kuni viimaks jäi järele väike käputäis, kes meie käest pääses.»

Kuni Busuli jutustas, sõrmitses ta rasket kuldvõru, mis ümbritses ta vasema käe musta läikivat rannet. Tarzan silmitses ehet, kuid ta mõtted olid mujal. Äkki meenus talle küsimus, mille ta esimest korda selle suguharu juurde sattudes oli esitanud, kuid mis tookord vastamata oli jäänud. Viimastel nädalatel polnud tema peas ruumi säärastele triviaalsetele asjadele nagu kuld, tõelise ürginimesena muretses ta ainuüksi tänase päeva pärast. Kulda nähes aga ärkas temas äkki tsiviliseeritud inimene koos sellele omase aplusega. Oma lühikese tutvumise kestel tsiviliseeritud inimeste eluga oli Tarzan selle õppetunni põhjalikult selgeks saanud. Ta teadis, et kuld tähendab võimu ja naudinguid. Ta osutas ehtele.

«Kust te seda kollast metalli saite, Busuli?» küsis ta. Mustanahaline näitas kagusse.

«Tuleb maha käia üks kuu, võib-olla natuke rohkem,» vastas ta.

«Oled sa seal käinud?»

«Ei ole, aga mõni meie hulgast käis seal palju aastaid tagasi, kui minu isa veel noor oli. Üks salkadest, kes suguharule uut asupaika otsis, sattus imeliku rahva juurde, kes kandis rohkesti kollasest metallist ehteid. Sellest metallist olid neil tehtud ka oda- ja nooleotsad ning nad keetsid toitu samasugusest kõvast metallist padades nagu mu käe-võru.

Nad elasid suures külas ja nende onnid olid ehitatud kivist, ümber aga seisid kõrged müürid. Nad olid väga julmad, tormasid välja ja tungisid kohe meie sõdalaste kallale, andmata neile aega öelda, et nad olid tulnud rahulike eesmärkidega. Meie omasid palju ei olnud, kuid nad püsisid kindlalt väikesel kaljusel künkal, kuni julmad inimesed päikeseloojakul linna tagasi läksid. Siis laskusid meie sõdalased künka otsast alla,

korjasid tapetud vaenlaste surnukehadelt rohkesti kollasest metallist ehteid ja lahkusid

97

orust. Sellest saadik pole keegi meie omadest seal enam käinud.

Nad on kurjad inimesed, ei ole nad vailged ega mustad, vaid karvased nagu gorilla Bolgani. Jah, nad on tõesti väga halvad inimesed ja Chowambil oli hea meel, kui ta nende maalt minema pääses.»

«On ehk keegi neist elus, kes käis seal koos Chowambiga ja nägi neid kummalisi inimesi ning nende imelist linna?» küsis Tarzan.

«Meie pealik Waziri käis seal,» vastas Busuli. «Ta oli küll väga noor, kuid saatis oma isa Chowambit.»

Selsamal õhtul usutles Tarzan Wazirit, kes nüüd oli juba vana mees, ja kuulis temalt, et sinna on palju maad, kuid tee pole raske ja Waziri mäletab seda hästi.

«Kümme päeva läksime piki jõge, mis meie küla lähedalt mööda voolab. Liikusime jõe alguse poole ja kümnendal päeval jõudsime väikese allika juurde. See asus kõrgel suursuguse mäe nõlval, mis oli üks paljudest terves mäeahelikus. Sellest allikast saab alguse meie jõgi. Järgmisel päeval ronisime üle mäeharja, teisel pool leidsime väikese jõe ja läksime selle kallast mööda edasi. Jõgi viis meid suurde metsa. Mitu päeva hoidsime selle ligi, tegime kaasa kõik käänakud. Algul muutus see tõeliseks jõeks, siis aga juhtis meid suure jõeni, kuhu ka ise suubus.

Suur jõgi voolas läbi avara lauskmaa. Me läksime mööda kallast ülesvoolu, lootes välja jõuda veel lagedai«|sse paikkonda. Kakskümmend päeva pärast seda, kui olime ületanud mäed ja välja jõudnud oma maa piirest, olime uue mäeaheliku jalamil ja hakkasime mööda nõlva mäkke tõusma. Suurest jõest oli nüüdseks saanud juba väike jõgi, mis meile teed juhatas, siis kahanes see ojakeseks. Viimaks jõudsime üsna mäe tippu väikese koopa juurde. Siit saigi alguse suur jõgi.

Mäletan, et jäime viimaseks ööks selle koopa lähedale laagrisse. Oli väga külm, sest mägi oli kõrge. Järgmisel päeval ronisime mäe tippu, et näha, missugune see maa seal teisel pool on. Kui see ei paista paremana nendest kohtadest, mida olime läbinud, siis mõtlesime omade juurde tagasi' minna ja öelda neile, et see koht, kus nad elavad, on maailmas kõige parem.

Ronisime kaljusid mööda tippu, kus oli väike platoo, ja nägime natuke allpool väga kitsast orgu, mille kaugemas servas oli suur kivist küla, kusjuures osa nendest ehitistest oli juba lagunenud.»

Waziri jutustuse lõpp oli täpselt samasugune kui Busulil.

«Tahaksin minna seda linna vaatama,» ütles Tarzan, «ja saada selle julmadelt elanikelt natuke kollast metalli.»

«Tee on pikk,» kostis Waziri, «ja mina olen juba vana, aga kui sa ootad, kuni vihmade aeg lõpeb ja jõed oma kal-

98

lastesse tagasi lähevad, võtan ma mõne sõdalase kaasa ja tulen sinuga.»

Ja Tarzan pidi sellise otsusega leppima, ehkki ta oleks nagu kannatamatu laps eelistanud teele asuda juba järgmisel päeval. Ahvide Tarzan oli tõepoolest laps või ürginimene, mis mõnes suhtes teeb sama välja.

Ülejärgmisel päeval tuli mitu jahimeest lõunast külla tagasi teatega, et mõne miili kaugusel on suur elevandi-kari. Puu otsa roninud, olid nad karja hoolikalt silmitsenud. Nende sõnutsi oli karjas mitu suurt kihvadega isast, rohkesti emaseid, väikseid poegi ja noori täiskasvanud isasloomi, kelle võhad on eriti väärtuslikud.

Päeva lõpp ja õhtu kulusid jahi ettevalmistusteks. Teri-tati odasid ja nooli, pingutati vibusid, täideti nooletuppesid. Samal ajal käis meestesummas ringi kohalik nõid,

loitsides ja jagades amulette, mis pidid haavade eest kaitsma või homsel jahil õnne tooma.

Koidikul asuti teele. Kokku läks jahile viiskümmend musta sõdalast ning nende hulgas, nõtke ja väle nagu noor metsjumal, sammus ahvide Tarzan, kelle tõmmu nahk kaaslaste eebenipuuna mustade kehade seas teravalt silma paistis. Ta erineski neist ainult naha värvuse poolest. Tarzani relvad ja ehted olid samasugused kui neil, ta rääkis nende keelt, naeris ja naljatas nendega, ja enne külast lahkumist oli ta võrdselt nendega kisades karelnud metsikus pilgaris. Metslane metslaste hulgas. Ja polnud kahtlust, et kui ta oleks küsinud seda endalt, oleks ta tunnistanud, et tunneb end palju lähedasemana nendele inimestele ja elule kui oma Pariisi sõpradele, kelle kombeid ta oli mitu kuud edukalt järele ahvinud.

Talle meenus d'Arnot ja lõbus naeratus paotas ta huuli, tuues nähtavale tugevad valged hambad. Mis nägu võiks küll teha laitmatu prantslane, kui ta oleks mingil moel Tarzanit sel hetkel näinud? Vaene Paul, ta oli nii uhke olnud, et oli sõbrast viimased metsinimese tunnused välja juurinud!

«Kui kiiresti olen ma jälle alla käinud!» mõtles Tarzan, kuid hingepõhjas ei pidanud ta seda allakäiguks, otse vastupidi: ta kahetses õnnetuid pariislasi, kes politsei valvsa pilgu all tegid ainult seda, mis oli igav ja kunstlikult välja mõeldud.

Kahe tunni pärast jõuti kohta, kus eelmisel päeval oli elevante nähtud. Nüüd mindi edasi aeglasemalt, otsides suurte loomade jälgi. Lõpuks satuti selgesti nähtavale rajale, kust kari hiljuti läbi oli läinud. Pool tundi mindi hanereas mööda rada. Esimesena tõstis käe Tarzan, märku andmaks, et saak on lähedal: terav haistmine hoiatas teda.

Mustanahalised suhtusid tema sõnadesse umbusklikult.

«Tulge minu järel,» lausus Tarzan, «ja siis te näete.»

Orava väledusega hüppas ta puu otsa ja ronis kiiresti latva, üks mustadest järgnes talle aeglaselt ning ettevaatlikult.

99

Kui neeger oli jõudnud üles ahvinimese kõrvale, osutas viimane lõunasse ja seal. mõnesaja jardi kaugusel silmas mustanahaline rohkesti suuri musti selgi kõrges rohus edasi-tagasi liikumas. Ta näitas allolijaile märkidega suunda ja seletas sõrmede abil, mitu looma on näha.

Kohe asusid kütid elevantide poole teele. Puu otsa roninud neeger laskus kiiruga alla. Tarzan aga valis endale meelepärasema tee, mis kulges puuokstel keskmisel terrassil.

Ei ole naljaasi küttida metsikuid elevante ürginimese primitiivse sõjariistaga. Tarzan teadis, et ainult vähesed pärismaalaste suguharud söandavad seda teha. Ta tundis pisut uhkustki selle üle, et tema suguharu nende väheste hulka kuulub: mõttes hakkas ta end juba selle väikese kogukonna liikmeks pidama.

Puude otsas edasi liikudes nägi Tarzan, kuidas mustanahalised sõdalased poolkaares roomasid elevantide poole, kes ei osanud aimata midagi halba. Lõpuks jõudsid nad juba nii lähedale, et elevandid pidid neid nägema. Välja valinud kaks suurt vana elevanti, hüppasid kõik viiskümmend sõdalast märguande peale neid varjanud rohust püsti ja heitsid oma rasked odad kahe väljavalitud hiidlooma pihta. Üks neist jäigi sinna, kus oli seisnud, kui oskuslikult sihitud odade vihm tema peale sadas: kaks eriti hästi tabanud oda olid talle südamesse tunginud, tema põlved nõtkusid ja vastupanu osutamata varises ta maha.

Keerukamaks kujunes asi teisega, kes küttidele pea võrra lähema! seisis: ehkki kõik odad sattusid pihta, ei tabanud ükski- neist tema suurt südant.

Hiiglasuur isasloom seisis mõne viivu liikumatult, ainult pasundas raevukalt valust ja vihast ning pööritas väikseid silmi. Neegrid kadusid džunglisse, enne kui hiiglase

nõrgad silmad neid näha suutsid, kuid ta tabas ära nende jooksu-müdina ning põõsaid ja väikseid puid murdes tormas hääle suunas neile järele.

Juhtus nii, et tema teele jäi ette Busuli. Elevant jõudis talle järele nii ruttu, nagu oleks neeger paigal seisnud, ometi kihutas ta viimast välja pannes, et pääseda kindlast surmast, mis teda taga ajas. Tarzan jälgis seda episoodi ühe lähedal asuva puu oksalt ja nähes sõpra ähvardavat ohtu, hakkas hullunud looma poole jooksma, lootes valju kisaga ta tähelepanu kõrvale juhtida.

Kuid see oli asjatu vaev: loom ei kuulnud ega näinud midagi peale selle ainsa olendi, kes oli ta hulluks teinud ja nüüd jalgadele valu andes tema eest põgenes. Tarzan mõistis, et Busulit võib päästa ainult ime, ja niisama alateadlikult nagu ta kunagi varem oli seda meest jälitanud, sööstis ta elevandile vastu, et päästa musta sõdalast.

Tal oli oda alles käes. Tantor oli oma ohvrist kõigest kuue-seitsme sammu kaugusel, kui äkki nagu taevast kukkus tema ette lihaseline valge sõdalane. Elevant pööras veidi

paremale, et kõigepealt arved klaarida jultunud mehega, kes oli julgenud elevandi ja tema ohvri vahele tulla. Kuid ta ei arvestanud, kui välkkiirelt võivad need terasmusklid tegutsema hakata, see kiirus oleks segadusse viinud isegi märksa teravamad silmad kui Tantori omad.

Elevant ei jõudnud taibatagi, et tema uus vaenlane oli kõrvale põiganud, kui Tarzan juba saatis oma raudotsaga oda talle otse südamesse, ja paksunahaline hiiglane varises ahvinimese jalge ette.

Busulil polnud mahti vaadata, kuidas ta päästeti, kuid vana juht Waziri nägi kõike pealt ja mitu teist sõdalast samuti. Nad tervitasid Tarzanit suure vaimustusega ning tunglesid kobaras tema ja ta saagi ümber.

Kui Tarzan hüppas surnukeha otsa ja tõi kuuldavale sõjakisa, millega ta alati kuulutas oma võitu, põrkasid neegrid hirmuga tagasi, sest see kisa meenutas neile julma Bol-ganit, keda nad ei kartnud sugugi vähem kui lõvi Numat. Selle hirmuga segunes omamoodi austus inimesetaolise olendi vastu, kel nende arvates oli üliinimlik võim.

Kui aga Tarzan kuklasse heidetud pea langetas ja neile naeratas, nad rahunesid, kuigi ei saanud temast aru. Ja nad ei mõistnud iialgi seda kummalist olendit, kes jooksis puude otsas niisama väledalt kui Manu, maa peal aga tundis end rohkem kodus kui nemad ise; kes erines neist ainult naha värvuse poolest, kuid oli kümme korda tugevam ja võis julma džungli kõige julmemate asukatega silm silma vastu minna.

Kui kõik kütid olid kokku tulnud, jätkati jahti. Nüüd alustati lahkuva karja jälitamist. Kuid nad olid läbinud vaevalt mõnisada jardi, kui kaugel nende taga kõlasid veidrad plaksatused.

Viivuks tardusid kõik pingsalt kuulatades. Siis hakkas rääkima Tarzan.

«Need on püssid!» ütles ta. «Külale tungitakse kallale.»

«Tagasi!» karjatas Waziri. «Araablastest röövlid oma inimsööjatest orjadega on tulnud meie elevandiluud ja meie naisi röövima.»

XVI. Kallaletung

Kiirel sammul suundusid Waziri sõjamehed läbi džungli küla poole. Algul sundis terav püssiragin neid ruttama, kuid peagi asendus üleüldine tulistamine üksikute laskudega ja siis vaibusid needki. See märk polnud sugugi vähem pahaendeline, sest

appiruttav väike salk võis seda vaikust seletada üksnes sellega, et halvasti kaitstud küla on sattunud ülekaalukat jõudu omava vaenlase võimu alla.

Tagasipöördujad kütid olid neid külast lahutavast viiest miilist maha käinud veidi üle kolme, kui neile hakkas vas-

tu tulema esimesi põgenikke, kel oli õnnestunud pääseda vaenlase kuulist või kätest. Neid oli umbes tosin äärmiselt erutatud naist, noormeest ja tütarlast, kes vaevu suutsid Wazirile arusaadavalt rääkida tema rahvast tabanud hädast.

«Neid on niisama palju kui metsas lehti,» karjus üks naistest, «palju araablasi ja lugematu hulk manyuemasid, ja kõigil on püssid. Nad hiilisid märkamatult külla ja tormasid meile kallale, tappes mehi, naisi ja lapsi. Kes sai, põgenes džunglisse, kuid suurem osa on tapetud. Ei tea! kas nad võtsid vange või ei, manyuemad karjusid, et löövad meid kõiki maha ja söövad ära selle eest, et me möödunud aastal nende sõbrad tapsime.»

Nüüd hakati küla poole liikuma aeglasemalt ja suurema ettevaatlikkusega, sest Waziri teadis: päästa on juba hilja, jääb üle vaid kätte maksta. Neile tuli vastu veel mitukümmend põgenikku, kelle hulgas oli ka mehi, ja Waziri salk sai jõudu juurde.

Nüüd saadeti tosin sõdalast ette luurele. Waziri jäi peajõudude juurde, kes hõreda reana poolkaares läbi metsa küla poole liikusid. Tarzan kõndis pealiku kõrval. Varsti tuli üks piilureist tagasi. «Nad on seespool tara,» sosistas ta.

«Hästi! Me tormame neile kallale ja lööme nad maha,» ütles Waziri ja tahtis käsku anda, kuid Tarzan peatas teda.

«Oota!» sõnas ta. «Kui neil on kas või viiskümmend püssi, siis lüüakse meid tagasi ja tapetakse. Ma lähen esialgu üksinda puid mööda ja uurin täpselt järele, kui palju neid on ja kas võib üldse loota meie rünnaku õnnestumisele. Kui mingit lootust ei ole, siis on meeletus kaotada asjatult ühtegi meest. Arvan, et meil on hõlpsam võtta neid kavaluse kui jõuga. Kas ootate?»

«Hästi, mine!» vastas pealik.

Tarzan hüppas puu otsa ja kadus küla suunas. Ta liikus tavalisest veelgi ettevaatlikumalt, sest teadis, et need inimesed on relvastatud püssidega, mis teda ka puu otsast kätte saavad. Kui aga ahvide Tarzan ettevaatlik olla tahtis, siis liikus ta nii vaikselt ja oskas end vaenlaste pilkude eest selliselt varjata, et ükski olevus džunglis ei saanud selles temaga võistelda.

Viie minutiga jõudis ta küla lõpus oleva suure puuni, mille oksad püsttara kohal rippusid, ja hakkas sealt külas toimuvat jälgima. Ta loendas viiskümmend araablast, manyuemasid oli aga umbes viis korda rohkem, viimased olid ennast täis õginud ja valmistasid nuud oma valgete isandate silme all kohutavat rooga, mis alati oli nende pidustuste kohustuslik koostisosa, kui võidetute surnukehad võidu järel nende valdusse jäid.

Ahvinimene nägi selgesti, et oleks olnud mõttetu kallale tungida sellele metsikule hordile, kes oli relvastatud püssidega ja suletud külavärava taga end varjas. Niisiis pöör-

dus ta Waziri juurde tagasi ja soovitas tal oodata, kuni tema, Tarzan parema plaani välja mõtleb.

Kuid enne seda oli üks põgenikest rääkinud Wazirile, kuidas oli tapetud pealiku vana naine, ja raevust meeletu vanamees unustas vähimagi ettevaatuse. Kokku kutsunud oma sõdalased, andis ta neile käsu rünnakule minna ja väike salk, veidi üle saja mehe, tormas odadega vehkides ning metsikult röökides küla värava poole. Nad ei jõudnud veel poolde lagendikkugi, kui araablased püsttara tagant tapva tule avasid. Juba esimese kogupauguga langes Waziri ja ründajate kiirus vähenes, järgmine

kogupauk lõi nende hulgast välja kuus meest. Vähesed, kes suletud väravani jõudsid, tapeti sealsamas. Polnud kübetki lootust sisse pääseda. Rünnak lõppes nurjumisega ja ellujäänud sõdalased pudenesid metsa mööda laiali.

Kui nad metsa poole pagesid, avasid araablased värava ja tormasid neid taga ajama, et lõplikult hävitada kogu suguharu. Tarzan oli üks viimastest metsa pagejatest. Ta ei kiirustanud, vaid pöördus aeg-ajalt ümber ja saatis tagaajajate pihta hoolikalt sihitud nooli.

Džunglis silmas Tarzan väikest mustanahaliste salka, kes otsusekindlal ilmel lähenevat röövlijõuku ootas. Tarzan hõikas neile, et nad laiali läheksid ja kaugemale hoiduksid, kuni pimeduse saabudes võib oma jõud kokku koguda.

«Võtke mind kuulda,» veenis ta neid. «ja me saame vaenlasest jagu! Minge öösel ringiga sinna kohta, kus me täna elevante tapsime. Seal räägin ma teile oma plaanist ja te näete, et see on hea. Teie väheste jõudude ning lihtsate sõjariistadega on mõttetu võidelda nii suure hulga püssidega relvastatud araablaste ja manyuemade vastu.» Viimaks nad nõustusid.

«Kui te laiali lähete,» seletas Tarzan lõpuks, «peab vaenlane teie tagaajamiseks samuti lahknema ja siis saate puu taha varjudes oma nooltega maha lasta nii mõnegi manyue-ma.>

Vaevalt olid nad sügavamale metsa taandunud, kui esimesed jälitajad lagendikult metsa serva jõudsid.

Tarzan jooksis veidi aega maas, siis aga ronis puude otsa, keeras ümber ja suundus ülemist terrassi mööda külla. Ta veendus peagi, et kõik araablased ning manyuemad olid läinud neid jälitama, külla olid aga jäänud üksainus vahi-sõdur ja aheldatud vangid.

Vahisõdur seisis avatud viirava juures, vaatas metsa poole ega näinud väledat hiiglast, kes külatanuma teises otsas puult maha hüppas. Ahvinimene hiilis kuulmatult lähemale, laskevalmis vibu käes.

Vangid olid Tarzani ära tundnud ning jälgisid teda, pärani silmad täis imestust ja lootust. Nüüd peatus ta kümne sammu kaugusel manyuemast, kes vähimatki ei aimanud. Vibu nöör oli noole siledal pinnal libiseva halli silma kõrguselt tagasi tõmmatud. Ja siis lasksid pruunid sõrmed nöörist

103

lahti, kuuldus teravat vihinat, ning ainsatki häält tegemata kukkus vahisõdur näoli maha. Puust nool oli läbistanud ta südame ja tolknes nüüd jala pikkuselt välja ta mustast rinnast.

Siis pöördus Tarzan naiste ja noorukite poole, kes olid kaelapidi pika orjaahela külge raudu pandud Neid oli viiekümne inimese ümber. Polnud enam mahti vanaaegseid lukke lõhkuda ja ahvinimene käskis neid minna nii, nagu nad olid. Ta võttis tapetud vahisõdurilt püssi ja padruni-tasku ning juhtis nad väravast välja lagendiku vastas asuvasse metsa.

See oli aeglane ja vaevarikas teekond, sest orjaahelad olid inimestele harjumatud, mõni kukkus maha ja tõmbas teisigi kaasa. Peale selle tuli Tarzanil suur ring teha, et vältida kohtumist tagasipöörduvate vaenlastega. Ta orienteerus üksikute laskude järgi, mis näitasid, et araablaste jõugul oli ikka veel kokkupuuteid pärismaalastega; aga Tarzan teadis, et kui viimased tema nõuannet kuulda võtsid, siis kannavad kaotusi üksnes röövlid.

Pimeduse saabumisel tulistamine lakkas ja selle järgi teadis Tarzan. et araablased on külla tagasi läinud. Ta surus vaevu maha võidurõõmsa naeratuse, kujutledes nende raevu, kui nad leiavad, et vahisõdur on tapetud ja vangic ära viidud. Tarzan oleks võtnud meelsasti ühes ka küla: leiduvad elevandiluuvarud kas või selleks, et vaenlast

veel gi rohkem õrritada, kuid võimatu oli kurnatud naisi ja noo rukeid raske kandamiga koormata. Pealegi lootis Tarzan elevandiluu teisel viisil päästa.

Keskööpaiku jõudis Tarzan koos oma aeglaselt liikuva vooriga sinna, kus lamasid tapetud elevandid. Juba kaugelt näitasid neile teed suured lõkked. Pärismaalased olid need süüdanud keset rutuga tehtud «bomat», et sooja saada ja ka lõvisid eemale peletada.

Laagri lähedale jõudnud, andis Tarzan hõikamisega märku, et tulevad sõbrad. Kui lõkketuled aheldatud sugulaste ja sõprade pikka rodu valgustasid, oli rõõm suur. Neid peeti juba hukkunuks, samuti ka Tarzanit.

Õnnelikud neegrid oleksid öö otsa pidutsenud ja elevandiliha söönud, kuid Tarzan nõudis, et nad korralikult välja magaksid, sest järgmisel päeval pidi algama kõva töö.

Kuid magama jääda polnudki nii lihtne: naised, kes olid kaotanud mehe või lapsed, kisendasid ja ulgusid vahetpidamata. Lõpuks õnnestus Tarzanil neid vaigistada, öeldes, oma kisaga meelitavad nad kohale araablased ja siis tapetakse kõik.

Hommikul seletas Tarzan sõdalastele oma võitlusplaani ja kõik nõustusid kohe, et see oli ainus võimalik moodus kutsumata külalistest lahti saada ja tapetute eest kätte maksta.

Kõigepealt saadeti naised ja lapsed kahekümne vanamehe ja nooruki kaitse all lõunasse, võitluspiirkonnast väl-

ja. Neid kästi ehitada ajutised onnid ja ümbritseda need astelpõõsaste okstest «bomaga», sest Tarzani plaani elluviimiseks võis kuluda mitu päeva või isegi nädalat, ja kogu selle aja jooksul ei pidanud sõdalased nende laagrisse minema.

Kaks tundi pärast päikesetõusu piiras küla sisse hõre ring musti sõdalasi. Nad olid teatud vahemaa tagant paigutatud kõrgele puude otsa. Ja näe, seal kukkus seespool tara noolest läbistaturia üks manyuema. Polnud mingeid tavalisi tundemärke, ei metsikut sõjakisa ega odadega vehkimist, ilma milleta ei panda toime ühtegi metslaste kallaletungi, — ainult tumm surmasaadik tummast metsast.

Tavatu juhtum ajas araablased ja manyuemad marru. Nad tormasid värava juurde, et karistada jultunut, kuid siis selgus, et nad ei teadnudki, kust vaenlast otsida. Kuni nad vihaselt karjudes ja kätega vehkides vaidlesid, kukkus üks araablane nende hulgast maha: peenike nool oli läbistanud ta südame.

Tarzan oli ümberkaudsete puude otsa paigutanud suguharu parimad laskurid ja hoiatanud, et nad mingil juhul oma asukohta ei reedaks. Oma surmasaadiku teele läkitanud, peitis neeger end puu tüve taha ega ilmunud nähtavale enne. kui ta terav silm kinnitas, et keegi tema poole ei vaata.

Kolmel korral tormasid araablased üle lagendiku sinnapoole, kust nende arust olid nooled lennanud, aga iga kord tuli tagant uus nool ja rebis kellegi nende seast välja. Nad keerasid ümber ja tormasid teisele poole. Lõpuks otsustasid nad metsa läbi kammida, kuid neegrid kadusid igasse kaarde laiali ja araablased ei leidnud vaenlasest märkigi.

Ülalt puuhiiglase paksust lehestikust luuras neid metsik kogu: ahvide Tarzan laugles nende kohal nagu surmavari. Seal jõudis üks manyuema teistest ette. Võimatu oli öelda, kust surm tuli, kuid ta saabus äkki ja taganttulijad komistasid oma kaaslase surnukeha otsa, kes oli südamesse saanud möödapääsmatu noole. Selline sõdimisviis hakkas valgetele varsti närvidele käima, manyuemade hulgas aga puhkes paanika. Läks mõni teistest ette, leidis nool ta südame; jäi mõni maha, ja teda ei nähtud enam elusalt; astus keegi kas või hetkeks kõrvale, nii et kaaslased teda ei näinud ja ta ei tulnud enam tagasi, ja alati leiti surnukehast kohutav nool, mis üliinimliku täpsusega oli otse ohvri südamesse saadetud. Kõige hullem oli see, et kogu hommiku jooksul ei

näinud ega kuulnud nad kordagi midagi, mis oleks reetnud vaenlase lähedalolekut, mitte midagi peale nende halastamatute noolte.

Ja kui nad külasse tagasi jõudsid, polnud sealgi lugu parem. Ikka ja jälle kukkus erinevate vaheaegade järel kord üks, ikord teine surnult maha. Mustanahalised keelitasid oma valgeid isandaid sellest hirmsast kohast kiiremini lahkuma, araablased aga ei söandanud teele asuda läbi metsa, mis oli täis uusi hirmsaid vaenlasi, pealegi tuli neil teele

105

minna, kaasas rasked elevandiluu kandamid Nad olid selle külast leidnud ega olnud miski hinna eest nõus elevandiluud maha jätma.

Lõppude lõpuks pugesid kõik kallaletungist osavõtjad õlgonnidesse peitu: siin olid nad vähemalt noolte eest kaitstud. Oma puu otsas istudes võttis Tarzan sihikule onni, kuhu oli läinud araablaste peamees. Rippuval oksal kukudes virutas ta oma hiiglaslike lihaste kogu jõuga raske oda läbi õlgkatuse. Valukisa ütles talle, et oda oli märki tabanud. Näidanud sel kombel, et nad pole kusagil kaitstud, pöördus Tarzan metsa tagasi, kogus oma sõdalased kokku ning viis nad ühe miili võrra eemale puhkama ja sööma. Mõne puu otsa jättis ta valvurid, kuid tagaajajaid polnud.

Tarzan vaatas oma jõud üle ja veendus, et polnud mingeid kaotusi, isegi mitte haavatuid, kuna kõige tagasihoidlikumate arvestuste järgi langes noolte läbi vähemalt kakskümmend vaenlast. Suurest vaimustusest olid nad lausa arust ära ja tahtsid ilmtingimata lõpetada päeva hiilgava rünnakuga külale, et vaenlastele ots peale teha. Nad raa-,kisid juba sellest, kuidas hakkavad piinama eriti vihatud manyuemasid, kuid Tarzan tegi nende unistustele lõpu.

«Te olete hulluks läinud!» hüüdis ta. «Ma näitasin teile, kuidas tuleb nende inimestega võidelda. Te olete juba tapnud kakskümmend meest, ise ühtegi kaotamata, aga eile, kui te talitasite oma tahtmist mööda, nagu tahate teha ka praegu, kaotasite tosina, tapmata ise ühtegi araablast voi manyuemat. Te kas hakkate sodima nii, nagu mina ütlen, või ma lähen tagasi oma maale.»

Nad kohkusid tema ähvardust kuuldes ja lubasid kõiges talle kuuletuda.

«Hästi,» lausus Tarzan, «täna ööseks läheme endisse laagripaika tagasi. Tahan anda araablastele väikese õppetunni, et nad teaksid, mis neid ootab, kui nad siia jäävad. Abilisi ma ei vaja. Nad hakkavad juba rahunema ja seda hullemini mõjub neile endisse hirmuseisundisse sattumine.»

Eelmisse laagripaika tagasi jõudnud, tegid nad üles suure tule, sõid hilisööni ja pajatasid üksteisele möödunud päeva sündmusi. Tarzan magas keskööni, tõusis siis ja kadus pimedasse metsa. Ttfnni aja pärat oli ta küla juures lagendikul. Seespool tara põles lõkketuli. Ahvinimene roomas tara äärde ja nägi postide vahelt üksikut vahisõdurit tule ääres istumas.

Rahulikult suundus Taivan tanuma lõppu suure puu juurde, ronis käratult oma kohale ja asetas noole vibule. Mitu minutit hoidis ta vahisõdurit kirbul, kuid veendus peagi et õõtsuvate okste ja vilkuva tule tõttu oli liiga vähe võimalusi pihta saada, tema aga pidi tabama otse südamesse, et kavatsetud plaani ellu viia.

Peale vibu ja noolte olid tal kaasas ka lasso ja püss, mille ta eelmisel õhtul oli tapetud vahisõdurilt ära võtnud. Peitnud need kõik puu harude vah^e, hüppas ta pehmelt

106

maha, olles relvastatud vaid oma pika noaga. Vahisõdur istus seljaga tema poole. Nagu kass roomas Tarzan tukkuvale mehele lähemale. Ta oli mehest juba kahe sammu kaugusel. Veel hetk — ja nuga tungib käratult südamesse.

Tarzan valmistus hüppeks — see on džunglis metslooma kõige kiirem ning õigem ründamisviis —, kui äkki vahisõdur mingist ähmasest ohutundest hoiatatuna jalule hüppas ja ahvinimese poole pöördus.

XVII. Waziri suguharu valge pealik

Kui musta manyuema pilk langes kummalisele kujule, kes seisis tema ees ähvardavas poosis, nuga käes, läksid ta silmad hirmust pärani. Ta unustas püssi, mida hoidis käes,. Unustas, et võib appi hüüda. Tema ainus mõte oli põgeneda selle hirmuäratava valge metslase eest, kelle võimsatel rinnalihastel mängles tule vastuhelk.

Aga enne, kui ta ümber pöörata jõudis, oli Tarzan juba tema kõrval, ja kui vahisõdur tähtis appi hüüda, oli juba hilja. Suur käsi haaras tal kõrist ja paiskas, ta maha, ta võitles kõigest jõust, kuid asjatult: buldogi julma haardega kägistasid hirmsad sõrmed ta kõri.

Ahvinimene heitis surnukeha õlale, korjas üles vahisõduri püssi ja läks kuuldamatult mööda tanumat puu juurde, tänu millele ta nii hõlpsasti oli külla pääsenud. Seal peitis ta surnukeha kõrgele tihedasse lehestikku, olles enne temalt ära võtnud padrunitasku. Püss käes, nihkus ta siis edasi mööda oksa, kust võis hästi onne näha. Sihtinud hoolikalt mesilastaruga sarnanevat onni, kus asus araablaste peamees, vajutas ta päästikule ja peaaegu silmapilk kuulis vastuseks oigamist. Tarzan muheles. Lask oli tabanud.

Lasu järel oli hetkeks kõik vaikne, siis tuiskasid araablased ja manyuemad onnidest välja nagu parv vihaseid herilasi, aga küllap olid nad rohkem hirmunud kui vihased. Eelmise päeva pinevus oli mõjunud nii valgete kui mustade närvidele ja nüüd pani see ainuke lask tööle nende häiritud kujutlusvõime, tekitades kõige kohutavamaid oletusi.

Kui nad märkasid, et vahisõdur on kadunud, ei vähendanud see sugugi nende hirmu, ja et saada julgust lahingutegevusest, hakkasid nad läbi tara kiiresti tulistama, ehkki vaenlast kusagil näha polnud. Tarzan kasutas kõrvulukustavat kära, et tulistada inimsumma sekka.

Keegi ei kuulnud tema lasku, kuid kõrvalseisjad nägid, ikuidas üks manyuema maha kukkus,. Kui nad tema üle kummardusid, selgus, et mees on surnud. Siis valdas manyuemasid lõplikult kabuhirm ja araablastel läks suuri vaevu korda hoida neid ülepeakaela džunglisse põgenemast.

107

Mõne aja pärast hakkasid nad rahunema ja julgemak muutuma. Kuid hingetõmbeaeg oli lühike. Vaevalt olid nad arvanud, et enam ei pruugi karta, kui Tarzan tõi kuuldavale oma sõjakisa, ja kui röövlid hääle poole pöördusid viskas ahvinimene äkki nende keskele tapetud vahisõdur! keha.

Hirmukisaga sööstis inimsumm igasse kaarde laiali, et päästa end veidra tundmatu olevuse käest, kes neile peale hüppas. Nende haiglane kujutlusvõime pidas vahisõduri kukkuvat keha mingisuguseks hiiglaslikuks metsloomaks. Põgenemistuhinas ronis mõni mustanahaline üle tara, teised kiskusid väravast teibaid välja ja tormasid üle lagendiku džunglisse.

Mõnda aega ei vaadanud keegi tagasi, et näha, mis neid oli hirmutanud. Kuid Tarzan teadis, et nad teevad seda õige pea, ja leides, et see on nende vahisõduri surnukeha, kohkuvad veelgi rohkem. Kuid siis teevad nad seda, mis temale võib halba tuua. Seepärast tõusis ta vaikselt puude ülemisele terrassile ja suundus lõunasse, Waziri laagri poole.

Tõepoolest, üks araablane vaataski taha ja nägi, et puu otsast kukkunud asi lamab liikumatult endises kohas keset tanumat. Araablane roomas ettevaatlikult lähemale ja taipas, et see oli inimene. Hetke pärast oli ta mehe kõrval ja tundis temas ära manyuema, kes värava juures valves oli olnud.

Araablase hõike peale kogunesid kaaslased kähku tema ümber ja pärast elavat jutuajamist talitasid just nii, nagu Tarzan oli ette näinud. Tõstnud püssid palge, tulistasid nad mitu kogupauku puu pihta, kust surnukeha oli alla kukkunud. Oleks Tarzan sinna jäänud, oleks ta nüüd kuulidest läbi puuritud.

Kui araablased ja manyuemad leidsid, et ainsad vägival-lamärgid surnud vahisõduri kehal on kellegi hiiglaslike sõrmede jäljed tema kõril, valdas neid veelgi suurem hämmeldus ja meeleheide. Selgus, et isegi öösel ja suletud värava taga ei võinud nad end turvaliselt tunda. Et vaenlane võis nende laagrisse tungida ja tappa vahisõduri paljaste kätega, see käis neil üle mõistuse, ja ebausklikud manyuemad hakkasid oma õnnetusi üleloomulike põhjustega seletama. Valged aga ei osanud mingisuguseid tõepäraseid seletusi anda.

Mitukümmend inimest tormas džunglisse, teised ootasid, et vaenlane jätkab iga hetk külmaverelist tapatööd, ja julgemata magama heita, jäi meeleheitele viidud kõrilõikajate jõuk koiduni valvama.

Külla jäänud manyuemasid rahustasid mõnevõrra araablaste lubadused koidikul sellest kohast lahkuda. Isegi hirm julmade isandate ees ei suutnud võita neid vallanud õudu.

Seepärast siis juhtuski, et. kui Tarzan oma kaaslastega

järgmisel hommikul tagasi tuli, et jätkata endist taktikat, leidsid nad vaenlase juba lahkumas. Manyuemad kandsid varastatud elevandiluud. Seda kõike nähes Tarzan muigas: ta oli kindel, et nad ei kanna seda kuigi kaugele. Ent siis märkas ta midagi rahutukstegevat: kustuva lõkke juures süütas mõni manyuema tõrvikuid, ilmselt kavatsesid nad küla põlema panna.

Tarzan istus kõrge puu otsas mõnesaja jala kaugusel tarast. Seadnud käed ruuporina suu juurde, hüüdis ta valjult araabia keeles: «Ärge põletage meie onne, või me tapame teid! Ärge põletage meie onne, või me tapame teid!»

Ta hõiskas seda tosin korda. Manyuemad lõid kõhklema, üks neist viskas oma tõrviku tulle. Teised kavatsesid talitada niisamuti, kuid siis hüppas nende juurde araablane, kepp käes, ja hakkas neid tümitama, osutades onnidele ja ilmselt käskides neid põlema panna. Siis tõusis Tarzan õõtsuval oksal kogu pikkuses püsti, tõstis ühe araabia püssi palge, sihtis hoolikalt ja tulistas. Araablane, kes visalt oli onnide süütamist nõudnud, kukkus surnult maha, manyuemad aga viskasid tõrvikud kus seda ja teist ning põgenesid külast. Tagasi vaatamata lidusid nad džungli poole, nende isandad aga, laskunud ühele põlvele, tulistasid nende pihta.

Ent kuidas manyuemade sõnakuulmatus araablasi ka ei vihastanud, pidid nad lõppude lõpuks tunnistama, et mõistlikum on loobuda lõbust maha põletada küla, mis neid kahel korral oli nii halvasti vastu võtnud. Endamisi vandusid nad, et tulevad tagasi sääraste jõududega, mis, võimaldavad neil terve miili ulatuses kõik maa pealt minema pühkida, nii et inimesest enam jälgegi järele ei jää.

Asjata olid nad puid silmitsenud, et näha inimest, kelle hääl oli manyuemadele hirmu nahka ajanud. Nad nägid vaid puu kohal suitsu tõusvat pärast lasku, mis surmas araablase, ja tulistasid selle puu pihta mitu kogupauku,(kuid polnud näha, et lasud oleksid tabanud.

Tarzan oli liiga tark, et langeda sellesse lõksu, ning vaevalt oli pauk vaibunud, kui ta alla hüppas ja sadakond jardi eemale teise puu juurde jooksis. Taibanud, et võib end lõbustada, seadis ta jälle käed ruuporiks ja karjus:

«Jätke elevandiluu! Jätke elevandiluu! Surnud ei vaja elevandiluud!»

Võpatades laskis mõni manyuema oma kandami mäha kukkuda, kuid aplad araablased ei suutnud seda enam taluda. Valjult needusi karjudes haarasid nad püssi ja võtsid oma kandjad kirbule, ähvardades tappa igaühe, kes oma kandami maha paneb. Nad võisid loobuda mõttest küla põlema panna, kuid niisugust varandust maha jätta käis neil üle mõistuse — parem juba surra.

Ja nii lahkusid nad Waziri külast, olles oma orjadele selga ladunud sellisel hulgal elevandiluud, millest oleks jätkunud paljude kuningate väljalunastamiseks. Nad suundusid

põhja poole, tagasi oma metsikutesse küladesse metsikul ja vähetuntud maal, mis asub teisel pool Kongot suure metsa sügavuses.

Nad läksid edasi ning nende kõrval kahel pool teed liikus nähtamatu ja väsimatu vaenlane.

Tarzan paigutas Waziri mustad sõdalased kindla vahemaa tagant mõlemale poole teed tihedasse põõsastikku. Sedamööda, kuidas kolonn neist mööduss, läbistas kord raske oda, kord terav nool, mille oli heitnud kindel käsi, manyuema või araablase. Seejärel kadus waziri tihnikusse ja kihutas ettepoole, et sisse võtta uus koht. Nad tegutsesid vääramatult ja üksnes siis, kui»lpolnud karta, et neid nähakse. Seetõttu lennutati nooli ja odasid harva, suurte vaheaegadega, kuid visa ja lakkamatu oht rippus kogu aeg kolonni kohal, mis raske laadungi tõttu äärmiselt aeglaselt edasi liikus. Ja kabuhirm püsis: kabuhirm sellepärast, et just praegu kukkus läbilastud kaaslane, ja kabuhirm ka seepärast, et polnud teada, kes on järgmine ja millal tema tund tuleb.

Kümneid kordi olid manyuemad valmis oma kandamit maha viskama ja hirmunud jänestena tuhatnelja põhjapoole liduma. Araablastel õnnestus neid tagasi hoida vaid suure vaevaga, ähvardades ja keelitades. Nii möödus röövlitel päev päeva järel otsekui painajalikus unes. Ööseks jäid araablased laagrisse kusagile lagendikule jõe äärde ja ehitasid laagriplatsi ümber rohmaka «boma».

Kuid aeg-ajalt vihises neil öösel kuul üle pea ja mõnigi vahisõduritest, keda nad nüüd tosinate kaupa välja panid, varises maha. See kõik oli väljakannatamatu, nii võisid nad kõik üksteise järel surma saada vaenlasele vähimatki kahju tekitamata. Ja ikkagi hoidsid araablased valgele inimesele omase ahnusega röövitud varast kinni, sundides hommikuti demoraliseeritud manyuemasid kandameid selga upitama ja ühte viirgu asuma.

Kolm päeva liikus kolonn edasi ja iga tund tõi endaga kaasa surmatoova oda või noole. Öösiti paukus nähtamatu püss ja inimese vahisõduriks määramine tähendas talle surmaotsuse allakirjutamist.

Neljanda päeva hommikul pidid araablased oma kaks orja sõnakuulmatuse pärast maha laskma, samal ajal aga kostis džunglist selge ja tugev hääl:

«Manyuemad, täna te surete, kui te elevandiluud maha ei pane. Minge oma julmade isandate kallale! Tapke nad maha! Teil on püssid, mis te neid hoiate? Tapke araablased, ja me ei puutu teisse. Me viime teid endi juurde külla, söödame kõnud täis ja juhatame tervena meie maalt välja. Pange elevandiluu maha ja tormake oma isandate kallale, ja me aitame teid, või muidu surete te ise!»

Kui hääl vaikis, jäi karavan kivinenult paigale. Araablased silmitsesid oma orje, manyuemad vaatasid üksteise otsa: nad ainult ootasid, et keegi võtäky initsiatiivi enda

119
kätte. Järele oli jäänud umbes kolmkümmend araablast ja sada viiskümmend mustanahalist, kõik olid relvastatud, isegi kandjatel rippusid püssid üle õla.
Araablased tõmbusid koomale. Seik käskis manyuemasid edasi minna ja käsku andes tõstis püssi palge, samal ajal aga viskas üks neegritest oma kandami maha, haaras kähku püssi ja tulistas valgeid. Ühe hetkega muutus kogu laager vanduvate ja ulguvate deemonite karjaks, kes lasksid käiku püssid, noad ja revolvrid. Araablased kaitsesid vapralt oma elu, kuid tinarahe, millega neid üle külvasid nende omad orjad, ning ümbritsevast džunglist tulev odade ja noolte sadu tegi oma töö. Kümme minutit pärast kokkupõrke algust polnud elus. enam ühtegi araablast.
Kui tulistamine oli vaibunud, hakkas Tarzan uuesti rääkima:
«Võtke üles meie elevandiluu ja viige sinna, kust te selle varastasite. Meie ei tee teile halba.»
Hetkeks lõid manyuemad kõhklema. Neil polnud tahtmist kolmepäevast teekonda uuesti läbi teha. Nad pidasid omavahel sosinal nõu ja pöördusid siis džungli poole:
«Kust me võime teada, et te meid maha ei löö, kui me külla tagasi läheme?»
«Te kuulsite, et me lubasime teisse mitte puutuda, kui te meie elevandiluu tagasi viite. Aga teie ei tea, et me võime teid kõiki viimse kui meheni tappa, kui te meie sõna ei kuula. Kas pole selge, et me teeme seda pigem siis, kui te meid välja vihastate, kui siis, kui te meie käsku täidate?»
«Kes sa oled. et räägid meie araablasest isanda keelt?» küsis manyuema parlamentäär «Näita end. ja siis me vastame sulle.»
Tarzan tuli džunglist välja mõne sammu kaugusele.
«Vaadake!» lausus ta. Nähes, et ta on valge, kohkusid nad ära, sest polnud iialgi näinud valget metslast, tema võimas muskulatuur ja hiiglaslik kehaehitus aga äratasid neis vaimustust.
«Võite mind uskuda,» ütles Tarzan. «Kui te mind kuulda võtate ega puutu minu rahvasse, siis ei puutu ka meie teisse. Kas te viite meie elevandiluu tagasi või peame teie kannul edasi minema; nagu tegime seda siiani?»
Nende kohutavate päevade meenutamine sundis manyuemasid otsust langetama. Nad tõstsid kandamid turjale ja seadsid sammud Waziri küla poole.
Kolmandal päeval astus karavan koos Waziri sõdalastega külaväravast sisse. Neid tervitasid ellujäänud külaelanikud, kes olid siia tagasi tulnud pärast seda, kui Tarzani saadikud teatasid neile röövlite lahkumisest.
Läks vaja Tarzani kogu autoriteeti, et päästa manyue-marid läbipeksmisest ja tükkideks rebimisest. Alles siis, kui ta oli külaelanikele selgeks teinud, et oli andnud sõna manyuemadele mitte halba teha, kui nad elevandiluu tagasi toovad, ja et wazirid olid saavutanud võidu tänu temale,
111
Tarzanile, nad kuuletusid.
Sel ööl pidasid Waziri sõdalased nõu, kuidas võitu pühitseda ja uut pealikut valida. Pärast Waziri surma oli Tarzan juhtinud sõdalasi nende võitluses ja ajutiselt oli võim tema kätte antud. Ei olnud aega nende endi hulgast uut pealikut valida, pealegi oli ahvinimene algusest saadik tegutsenud niivõrd edukalt, et võimu üleminekul kellegi teise kätte kardeti edu asenduvat ebaõnnega. Juba alguses olid nad veendunud, kui ohtlik oli tagasi lükata valge metslase nõuandeid: seda näitasid vana Waziri algatatud kallaletungi tagajärjed. Seetõttu polnudki neil raske tunnistada Tarzani autoriteeti.
Kõige auväärsemad sõdalased seadsid end ringis tule ümber istuma, et arutada vana Waziri võimalike järglaste omadusi. Esimesena hakkas rääkima Busuli.

«Kuna Waziri on surnud, jätmata järele poega, siis tean ma meie hulgast ainult ühte, kes võib olla hea pealik. Me oleme seda juba kogenud. Ta juhtis meid valge inimese püsside vastu ja andis meile võidu ühegi kaotuseta. See on valge inimene, kes meid viimastel päevadel on juhtinud.» Nende sõnadega hüppas Busuli püsti, tõstis oda ja poolkum-margil alustas Tarzani ümber aeglast tantsu, lauldes sammude taktis: «Waziri, waziride kuningas! Waziri, araablaste tapja! Waziri. waziride kuningas!»

Üksteise järel väljendasid sõdalased oma heakskiitu Tarzani kuningaks valimise üle, ühinedes piduliku tantsuga. Jooksid kohale naised ja istusid maha, moodustades esimese ümber teise ringi. Nad tagusid tam-tami, plaksutasid tantsurütmis käsi ja laulsid kaasa. Ringi keskel istus ahvide Tarzan Waziri, waziride kuningas, sest nagu eelkäijagi, pidi ta nüüdsest peale kandma oma suguharu nime.

Üha kiiremaks muutusid tantsijate liigutused, üha valjemini kõlasid nende metsikud huiked. Naised tõusid püsti ja hakkasid laulma unisoonis3 täie rinnaga. Sõdalased vehkisid raevukalt odadega, vahetevahel kükitasid ja lõid kilpidega vastu külatänava kõvaks tambitud maad. Kogu see pilt oli nii uskumatult primitiivne ja metsik, justkui toimunuks see inimkonna koidikul, lõpmatu hulga sajandite eest.

Erutus kasvas ja ahvinimene ei pidanud vastu: ta hüppas püsti ja ühines metsiku tavandiga. Mustadest läikivatest kehadest ringi keskel kargles ja kisendas ta ning raputas rasket oda samasuguses meeletus vaimustuses nagu ta metslastest kaaslasedki. Viimased tsivilisatsiooni riismed olid kadunud, nüüd oli ta sõna otseses mõttes ürginimene: nautis pöörase, metsiku elu vabadust, mida ta armastas, ja rõõmustas nagu laps oma uue nime — musta de metslaste kuningaks saamise üle.

Ah, kui teda oleks praegu näinud Olga de Coude, kas

ta oleks tundnud temas ära selle rassilise näo ja laitmatute kommetega hästi rõivastatud rahuliku noormehe, kes kõigest mõni kuu tagasi oli talle nii väga meeldinud? Ja Jane Porter. Kas ta oleks ikka veel armastanud metsikute sõdalaste metsikut pealikut, kes alasti oma samasuguste alamate seas tantsida vihtus? Ja d'Arnot! Kas ta oleks uskunud, et see on sama mees, keda ta oli viinud poolde tosinasse Pariisi kõige nooblimasse klubisse? Mida oleksid kostnud tema kolleegid, parlamendi ülemkoja lordid, kui keegi oleks öelnud metallehteis tantsivale mustalakalisele hiiglasele näidates: «Milordid, see siin on John Clayton, lord Greystoke!»

Nii sai ahvide Tarzanist tõeline kuningas. Pikkamisi, kuid kindlalt tegi ta läbi arengu, mille olid läbinud tema esivanemad, sest eks alustanud ju temagi kõige madalamalt astmelt.

XVIII. Surmaloos

Järgmisel hommikul pärast «Lady Alice'i» hukku ärkas paadis olijaist esimesena Jane Porter. Väikese seltskonna ülejäänud liikmed magasid alles, istudes pingil või olles end paadi põhjas ebamugavalt kerra tõmmanud. Täieliku üksinduse ja abituse tunne, mille suur lage veteväli temas esile ikutsus, masendas teda ja tulevikule mõeldes ei ärganud tema rinnas ainsatki lootusekübet. Ta oli kindel, et nad on kadunud, pääsmist polnud kusagilt loota.

Peatselt ärkas ka Clayton Võttis aega, kuni ta toibus ja aru sai, kus ta on ja mis öösel nendega juhtunud oli. Viimaks langes ta hämmeldunud pilk neiule.

«Jane!» hüüdis ta. «Tänu jumalale, et oleme koos!»

3unisoon — kahe või enama sama kõlusega heli kooskõla

«Vaadake enda ümber.» vastas tütarlaps murtult, osutades apaatse liigutusega silmapiirile. «Me oleme täiesti üksi.»

Clayton vaatas tähelepanelikult ringi

«Kuhu nad võisid kaduda?» imestas ta «Nad ei saanud põhja minna, sest polnud lainetust, ja ma nägin kõiki paate veel pärast jahi vee alla vajumist.»

Ta äratas ka teised ja selgitas rleile olukorda.

«See on isegi hea, söör, et paadid on lahku läinud,» tähendas üks madrustest, «igas paadis on toidumoona, seega ei vaja keegi teiste abi, ja ka tormi kenal ei saa keegi teist aidata. Seevastu on rohkem võimalusi, et kui ka üks paat üles korjatakse, siis hakatakse teisigi otsima. Kui me koik koos oleksime, jääks yaid üksainus pääsemisvõimalus, nüüd aga on neid neli.»

See arukas filosofeerimine tõstis veidi ülejäänute meeleolu kuid mitte kauaks, sest kui otsustati võtta kurss itta, mandri poole ja hakati aere otsima, selgus, et neid enam polnudki Aerude taga istunud madrused olid oma too juures magama jäänud ja aerud vette pillanud, lained aga olid need ära viinud, ja neid polnud enam kusagil näha

113

Nüüd järgnes vihane sõnavahetus ja äärepealt oleks läinud löömingukс, kui Claytonil poleks õnnestunud madruseid maha rahustada. Muide, paar minutit hiljem oleks Thuran peaaegu algatanud uue skandaali, tehes inetu märkuse kõigi inglaste ja eriti inglise madruste rumaluse kohta.

«Aitab küll, poisid,» keelas teisi madruseid kolmas, kes nääklusest osa ei võtnud. «Mis kasu sellest on, kui te üksteisel näod lömmi lööte? Spider ütles ju teile, et meid korjatakse üles. Hakkame parem sööma »

«See pole halb mõte,» toetas teda Thuran ja pöördus kolmanda madruse poole: «Kulla Wilson, ulatage mulle üks karp»

«Võtke ise,» urises Wilson süngelt. «Ei hakka mina kellegi ... sõna kuulama. Te pole siin veel kapten.»

Lõppude lõpuks pidi Clayton ise minema karpi võtma, kuid siis puhkes uus sõnavahetus madrustega, kes avaldasid arvamust, et Clayton ja Thuran tahavad toidumoona kulutamisel silma peal hoida, et saada endale lõviosa.

«On vaja, et keegi juhtimise enda peale võtaks,» ütles Jane Porter. Ta oli tülgastusega jälginud seda häbiväärset nägelemist, millega oli alanud nende pealesunnitud suhtlemine, mis võis kesta veel mitu päeva. «Juba iseenesest on hirmus leida end äkki nõrgas paadis Atlandi ookeanil, milleks siis veel tüli ja riiuga õnnetust ja hädaohtu suurendada? Mehed peavad enda hulgast vanema valima ja temale kõiges alluma. Siin tuleb distsipliini hoida veelgi rängemini kui tõelises suures laevas »

Enne kui rääkima hakata, oli Jane lootnud, et tal ei tule üldse häält teha ja et Clayton suudab keerukates olukordades toime tulla. Kuid ta pidi tõdema, et vähemalt siiani polnud Clayton teistest rohkem oma ülesannete kõrgusel olnud, ehk ta küll püüdis omalt poolt suhteid teravaks mitte ajada. Ta läks isegi nii kaugele, et kui madrused hakkasid protesteerima, et Clayton karbi lahti teeks, andis ta selle nende kätte.

Tütarlapse sõnad rahustasid mõneks ajaks mehi ja lõpuks otsustati kaks veelähkrit ning neli konservikarpi jagada võrdselt madruste ja reisijate vahel, et nad saaksid neid varusid oma äranägemise järgi kasutada.

Niisiis jagunes väike seltskond kohe kaheks ja niipea kui varud olid kätte antud, hakati neid otsekohe avama. Mad rused said esimesena ühe karbi lahti ja kukkusid nii kohutavalt sajatama, et Clayton küsis: «Mis on lahti?»

«Oh häda!» kisendas Spider. «Häda! Veelgi hullem — see on surm! Karbis on tõkat!»

Clayton ja Thuran avasid kiirustades ühe oma karpidest ja selgus kohutav tõde — sealgi oli tõkat. Üksteise järel avati kõik neli karpi ja iga kord kinnitas vihane urin hirmsat tegelikkust: paadis polnud toidyraasugi!

114

«Noh, tänu jumalale, vett meil ikkagi on,» sõnas Tompkins. «Kergem on läbi ajada toiduta kui veeta. Kui päris häda käes, võib oma saapadki ära süüa, aga juua ju neid ei saa.»

Kuni ta rääkis, puuris Wilson ühte veelähkrisse väikese augu, Spider aga hoidis all plekk-kruusi, kuhu Wilson kavatses kallihinnalist vedelikku kallata. August voolas peenikese nirena kruusi põhja musta kuiva pulbrit. Ägades pillas Wilson lähkri maha ja langes pingile õudusega kruusi jõllitades.

«Lähkris on püssirohi,» ütles Spider teiste poole pöördudes vaevukuuldavalt. Ja nii oli see ka kõigi ülejäänud lähkritega.

«Tõkat ja püssirohi!» hüüatas musjöö Thuran. «Sapristi! Mäherdune dieet laevahuku läbiteinud merehädalistele!»

Ainuüksi teadmisest, et paadis pole vett ega toitu, tundsid inimesed otsekohe nälga ja janu. Ja nii algasid esimesest päevast nende kannatused ja neil tuli läbi teha kõik õudused, mis merehädalistele osaks saavad.

Iga päevaga muutus olukord üha halvemaks. Põletikulised silmad uurisid asjatult öösel ja päeval silmapiiri, kuni nõrgad väsinud inimesed varisesid paadi põhja, leides kohutavast tõelisusest lühikeses rahutus unes üürikese unustuse.

Suurest näljast sõid madrused ära oma nahkrihmad, saapad ja mütside seest nahkribad, ehkki Clayton ja Thuran püüdsid neile selgeks teha, et see ainult suurendab nende kannatusi.

Jõuetud ja lootuse kaotanud, armutu troopikapäikese käes pragunenud huulte ja paistetanud keeltega loksusid nad merel ning ootasid surma, milles hakkasid juba lunastust nägema. Esimeste päevade talumatud kannatused olid kolmele reisijale juba pisut tuimemaks muutunud, sest nad polnud midagi söönud. Kohutav oli aga madruste piin, kui nende nõrk haige magu püüdis seedida nahatükke, mida nad olid endale sisse ajanud. Esimesena andis alla Tompkins. Täpselt nädal pärast «Lady Alice'i» põhjaminekut suri madrus hirmsates krampides.

Mitu tundi vedeles ta surnukeha paadi päras, teisi sealt irevil hammastega otsekui mõnitades. Lõpuks ei kannatanud Jane Porter enam välja.

«William, kas te ei saaks teda üle parda visata?» küsis ta.

Clayton tõusis ja vaarus surnukeha poole. Mõlemad ellujäänud madrused jälgisid teda, aukuvajunud silmades hõõ-gumas veider, kurjakuulutav tuli. Asjatult püüdis inglane keha parda kohale upitada: see ülesanne polnud talle jõukohane. «Aidake mind, palun,» ütles ta Wilsonile, kes kõige lähemal lamas.

«Mis te tast merre viskate?» urises madrus ärritatult.

115

«Seda tuleb teha nüüd, kuni meil veel jõudu jätkub,» väitis Clayton. «Säärase päikese käes muutub ta homseks jubedaks.»

«Parem jätke ta rahule,» urises taas Wilson. «Ta kulub enne homset meile endile ära.»

Pikkamisi jõudsid madruse sõnad Claytoni teadvusse. Lõpuks ometi taipas ta protesti põhjust.

«Issand!» sosistas Clayton õudusega «Kas te tahate tõesti öelda ...»

«Ja miks ka mitte?» pomises Wilson. «Meie oleme veel elus, tema aga surnud ja tal on ükskõik »

«Tulge siia, Thuran, kutsus Clayton. «Meil tuleb läbi elada surmast midagi hirmsamat, kui me seda laipa merre ei viska.»

Wilson tegi paar ähvardavat liigutust, aga kui ta kaaslane Spider Claytonit ning Thurani toetas, andis ta järele ja vahtis ahnete silmadega laipa, kuni teised kolmekesi selle üle parda upitasid.

Pärast seda jälgis Wilson terve päev Claytonit, silmis kiirgamas hullumeelsus Päikeseloojaku ajal hakkas ta midagi pomisema ja endamisi naerma, silmadega endiselt Claytonit puurides

Oli juba täiesti pime, ent Clayton tundis ikka veel endal seda õudset pilku. Ta püüdis ärkvel olla. kuid nõrkuse tõttu suutis hädavaevu teadvust säilitada. Lõpuks ei pidanud ta sellele piinlemisele vastu, tema pea vajus pingile ja ta uinus. Kui palju aega sellest möödas oli, seda ei suutnud ta meenutada, kuid äkki ärkas ta mingist kummalisest helist otse enda kõrval. Kuu oli tõusnud ja kui Clayton silmad lahti lõi, nägi ta õudusega, et tema poole roomab ettevaat Ukult Wilson, avatud suust rippumas paistetanud keel.

Seesama heli äratas ka Jane Porteri Jubedat pilti nähes hakkas ta läbilõikavalt kisendama, ja selsamal hetkel sööstis madrus ettepoole ning kukkus Claytoni peale. Nagu kiskja otsis ta hammastega Claytoni kõri, kuid kogu oma nõrkusest hoolimata õnnestus viimasel hullumeelse suud endast kaugemal hoida.

Jane'i kisa peale ärkasid Thuran ja Spider Nähes selle põhjust, roomasid mõlemad Claytonile appi ja kolmekesi õnnestus neil Wilsonist jagu saada ning ta paadi põhja paisata. Korraks jäi ta lamama, pomises ja lagistas naeru, siis aga hüppas jubeda kriiskamisega püsti ja kadus vette, enne kui kaaslased suutsid teda takistada.

Hirmsale pingele ja erutusele järgnenud reaktsioon tegi ellujäänud täiesti jõuetuks. Spider vajus paadi põhja ja puhkes nutma. Jane Porter palvetas, Clayton vandus enda-misi vaikselt, musjöö Thuran oli andunud mõtisklustele, langetanud pea kätele. Mõtiskluste tulemusena tegi ta järgmisel päeval Claytonile ja Spiderile oma ettepaneku.

«Džentelmenid,» alustas ta. «Te näete, mis meid ootab.

kui meid lähema kahe^iäeva jooksul üles ei leita. Selleks on aga vähe lootust, kui otsustada selle järgi, et kõigi nende päevade jooksul pole me näinud ainsatki purjekat ega silmapiiril suitsuvinetki. Oleks süüa, oleks ka lootust, aga meil pole ühte ega teist. Meil jääb vaid üks võimalus — tuleb valida üks kahest: me kas sureme kõik mõne päeva pärast või tuleb keegi ohverdada, et teised võiksid ellu jääda. Kas te mõistate, mis ma öelda tahan?»

Seda kuuldes valdas Jane Porterit õud. Oleks ettepanek tulnud vaeselt harimatult madruselt, oleks ta arvatavasti vähem imestanud, aga et selle oli teinud mees, kes püüdis näidata end kultuurse ja peene džentelmenina, näis see talle peaaegu võimatu.

«On parem, et sureme kõik koos,» vastas Clayton.

«Otsustama peab häälteenamus,» väitis Thuran. «Et ohverdada tuleb vaid üks meist kolmest, siis me kolmekesi langetamegi otsuse. Miss Porter pole siin asjaosaline, teda hädaoht ei ähvarda.»

«Aga kuidas me teada saame, kes peab esimene olema?» küsis Spider.

«Selle otsustab loos,» vastas Thuran. «Mul on taskus mitu franki, me jätame meelde ühe aastaarvu ja kes selle raha endale saab, ongi esimene.»

«Ma ei taha sellest saatanlikust plaanist osa võtta,» teatas Clayton vaikselt, «me võime veel maad või mingit laeva näha, enne kui on hilja.»

«Te kas allute häälteenamusele või olete esimene,» vastas Thuran, ja tema hääl kõlas ähvardavalt. «Hääletame: mina olen plaani poolt, aga teüe, Spider?»

«Mina samuti,» kõlas vastus.

«See on enamuse tahe,» kuulutas Thuran. «Nüüd asume aega viitmata loosi võtma. See on ikõigile kasulik. Et kolm inimest ellu jääksid, sureb üks mõni tund varem kui muidu.»

Ta hakkas loteriiks ettevalmistusi tegema, kuna Jane Porter jälgis teda pärani silmi, mõeldes õudusega sündmusele, mida ta nägema peab. Thuran laotas pintsaku paadi põhja ja valis siis peotäie raha hulgast kuus franki. Kaks ülejäänud meest kummardusid alla, kuna ta rahasid silmitses. Seejärel ulatas ta need Claytonile.

«Vaadake neid hoolega,» ütles Thuran. «Kõige vanem on aastast 1875, ja see on ka ainuke.»

Clayton ja madrus silmitsesid üksikult iga raha. Nende arust ei olnud neil mingit vahet peale aastaarvude. Nad jäid rahule. Oleksid nad teadnud, et musjöö Thurani varasemad kogemused kaardimängus sohki teha olid ta kompi-mismeelt niivõrd arendanud, et ta oskas kaarte eristada juba üksnes neid puudutades, oleksid nad vaevalt leidnud selle plaani endale kasuliku olevat. 1875. aasta münt oli teistest õige pisut õhem, kuid ilma mikromeetrita poleks ei Clayton ega Spider suutnud seda kindlaks teha.

117

«Millises järjekorras loosi võtame?» küsis Thuran, teades oma kogemuste põhjal, et nendel juhtudel, kui loosi-võtmine on ebameeldiv, eelistab enamik tõmmata viimase na: alati on võimalus ja lootus, et keegi selle juba varem välja tõmbab, Thuran aga eelistas endale teadaolevatel põhjustel tõmmata esimesena, juhul kui tulnuks loosi võtta veel teist korda.

Ja kui Spider avaldas soovi tõmmata viimasena, nõustus Thuran armastusväärselt esimesena loosi võtma. Tema käsi kadus pintsaku alla vaid üheks viivuks, kuid kärmed ja osavad sõrmed jõudsid kõik mündid läbi katsuda ning saatusliku rahatüki kõrvale lükata. Kui ta käe välja tõmbas, oli seal 1888. aasta raha. Nüüd võttis loosi Clayton. Jane Porter kummardus ettepoole, näol õud ja pinev tähelepanu, kui pintsaku alla kadu^ selle mehe käsi, kellega ta abielluma pidi. Ja juba tõmbaski mees käe välja, raha pihus. Esimesel hetkel ei söandanud ta ise vaadata, aga musjöö Thu ran, kes Claytoni käe üle kummardus, hüüdis, et ta võib julge olla.

Jane Porter nõjatus kurnatuna ja üleni värisedes paadi äärele. Tal oli halb, pea käis ringi. Kui ka Spider ei tõmba 1875. aasta raha, tuleb kogu see õud uuesti läbi elada.

Madruse käsi oli juba pintsaku all. Tema laup kattus suurte higipiiskadega. Ta vappus nagu palavikus ja valjul häälel needis end, et oli tahtnud viimasena loosi tõmmata: praegu oli tal kolm võimalust ühe vastu, Thuranil aga viis ja Claytonil neli ühe vastu.

Venelane ootas kannatlikult ega kiirustanud madrust, ta teadis suurepäraselt, et teda ei ohustanud miski, ükskõik, kas saatuslik raha tuleb seekord välja või ei. Tõmmanud käe välja, heitis madrus pilgu rahale ja kukkus teadvusetult paadi põhja. Clayton ja Thuran kiirustasid mõlemad, nii kuidas vähegi suutsid, vaatama raha, mis oli madruse käest välja veerenud ja lebas tema kõrval maas. See ei olnud 1875. aasta oma Tohutu närvipinge järel saabunud reaktsioon mõjus Spiderile nii, nagu oleks tema tõmmanud selle saatusliku loosi.

Seega siis tuli kogu protseduur uuesti läbi teha. Veel kord võttis venelane pintsaku alt süütu raha. Jane Porter sulges silmad, kui Claytoni käsi kadus pintsaku alla. Spider kummardus ettepoole, pärani silmi jälgides kätt, mis pidi otsustama tema saatuse.

William Cecil Clayton, lord Greystoke võttis nüüd käe pintsaku alt välja. Raha kõvasti pihku pigistades, et keegi seda näha ei saaks, heitis ta pilgu Jane Porterile. Ta ei julgenud kätt avada.

«Rutem!» vingatas Spider. «Mu jumal, las ma vaatan .. .»

Clayton avas peo. Spider nägi esimesena aastaarvu, ja enne kui teised tema kavatsust taibata jõudsid, oli ta jalule tõusnud, üle paadi ääre astunud ja igaveseks rohelisse sügavikku kadunud — raha ei olnud 1875. aastast . . .

118

Läbielatud närvipinge mõjul lebasid ellujäänud terve päev poolteadvusetult ega puudutanud mitu päeva seda hirmsat küsimust.

Need olid kohutavad päevad täis üha kasvavat nõrkust ja lootusetust...

Lõpuks roomas musjöö Thuran Claytoni kõrvale. «Peab veel kord loosi tõmbama, enne kui me jääme nii nõrgaks, et isegi süüa enam ei jõua,» sosistas ta.

Clayton oli juba täiesti tahtejõuetu Jane Porter polnud enam kolm päeva rääkinud. Clayton teadis, et neiu sureb. Kui kohutav see mõte ka polnud, kuid Clayton arvas, et tema või Thurani ohverdamisega saab Jane uut jõudu, ja soostus kohe venelase ettepanekuga.

Nad tõmbasid loosi täpselt niisamuti kui esimesel korral ja tagajärg oli paratamatu — Clayton sai 1875. aasta raha. «Millal?» küsis Thuran.

Ta oli juba oma taskunoa välja tirinud ja nõrkade sõrmedega püüdis seda avada.

«Otsekohe,» pomises ta ja puuris ahnete silmadega inglast. «Ehk ootaksite pimedani?» küsis Clayton. «Ma ei taha, et miss Porter näeks Me kavatsesime ju abielluda.» Thurani nägu varjutas pettumus.

«Olgu pealegi,» vastas ta kõhklevalt. «Öö pole enam kaugel. Olen oodanud palju päevi, ootan veel mõne tunni.»

«Tänan teid, mu sõber,» sosistas Clayton. «Ma lähen nüüd tema juurde ja jään sinna, kuni mu tund on tulnud. Tahaksin enne surma tund või paar temaga koos olla.»

Kui Clayton tütarlapse juurde jõudis, oli viimane teadvuseta. Mees nägi, et ta on suremas, ja oli õnnelik, et neiu ei saa näha ega kuulda seda kohutavat tragöödiat, mis siin peagi aset leiab. Ta võttis tütarlapse käe ning tõstis selle oma lõhkenud ja paistetanud huultele. Hulk aega silitas ta õrnalt linnujalaga sarnanevat kokkukuivanud kätt, mis alles hiljuti oli olnud Baltimore'i kaunitari ilus valge käsi.

Oli juba pime, kuid ta ei märganud midagi, kuni öisest hämarusest kostev hääl ta teadvusele tõi. Saatus kutsus teda

«Tulen juba, musjöö Thuran,» ruttas ta vastama. Kolm korda proovis ta neljakäpukile tõusta, et roomata vastu surmale, kuid viimaste tundidega oli ta nii nõrgaks jäänud, et ei suutnud enam Thurani juurde minna.

«Te peate siia tulema, musjöö,» kutsus ta nõrgal häälel. «Mul pole jõudu neljakäpukile laskuda.»

«Sapristi!» pobises musjöö Thuran. «Te tahate mind tüssata, minult mu võitu ära võtta.»

Clayton kuulis, kuidas ta end paadi põhjas edasi lohistas. Kuid siis ägas ta äkki lootusetult.

«Ma ei suuda roomata. Hilja. Sa petsid mind, räpane inglasest koer.»

«Ma ei petnud teid, musjöö,» protesteeris Clayton. «Ma püüdsin kõigest väest, katsetan veel kord ja proovige teiegi,

119

ehk suudab kumbki meist roomata pool teed, ja siis te saate kätte oma võidu.»

Jälle kogus Clayton jõudu ja kuulis, et ka Thuran pingutab kõigest väest. Möödus ligemale tund, kui inglasel õnnestus põlvedele tõusta, kuid juba esimesel katsel edasi liikuda varises ta silmili.

Hetk hiljem kuulis ta Thurani rahulolevat hüüatust.

«Ma tulen,» sosistas venelane.

Taas püüdis Clayton oma saatusele vastu roomata ja kukkus uuesti paadi põhja. Kõigist ponnistustest hoolimata ei suutnud ta enam tõusta. Viimati kukkus ta selili ja jäigi nii lebama, vaadates üles tähtede poole, kuna tema tagant üha lähenes hingeldav venelane, kes vaevu end paadi põhjas edasi lohistas.

Claytonile näis, et ta oli vähemalt tund aega niiviisi lamanud, oodates lähemale roomavat olendit, kes tema piinadele lõpu pidi tegema. Ta oli juba päris lähedal, kuid tema ponnistustesse tekkisid üha pikemad vahed ja nagu Claytonile tundus, jõudis ta iga korraga läbida vaid õige tühise, peaaegu tabamatu vahemaa.

Viimaks tundis ta, et Thuran on siinsamas, tema kõrval. Kokutav naer, miski puudutas ta nägu, ja Clayton kaotas teadvuse.

XIX. Kullalinn

Selsamal ööl, kui ahvide Tarzan Waziri suguharu pealikuks sai, oli naine, keda ta armastas, suremas väikeses paadis keset Atlandi ookeani temast kakssada miili lääne pool. Sellal, kui ta füüsilise jõu ning täiuslikkuse kehastusena oma metslastest sõprade seas tantsis ja tule vastuhelk tema tugevatel sitketel lihastel mängles, lamas naine, keda ta armastas, luukõhna ja kurnatuna viimases tardumuses, mis janu- ja näljasurmale eelneb.

Esimesed nädalad pärast Tarzanile Waziri suguharu üle kuningavõimu andmist kulusid selleks, et saata manyuemad, nagu Tarzan oli lubanud, Waziri maa põhjapiirile. Enne kui neid ära lasti, nõudis Tarzan, et nad vandega tõotaksid enam mitte iialgi selle suguharu vastu suunatud röövretkedes osaleda ja tõtt öeldes anti see lubadus meelsasti. Nad olid Waziri uue pealiku sõjataktikat omal nahal juba küllalt tunda saanud ja neil polnud vähimatki soovi mõne röövlijõuguga taas tema valdustesse tulla.

Niipea kui Tarzan oli külla tagasi jõudnud, hakkas ta ette valmistama retke, et otsida hävinevat kullalinna, mida talle oli kirjeldanud vana Waziri. Ta valis välja viiskümmend kõige vapramat sõdalast, võttes ainult neid, kes ise tahtsid teda sel raskel teekonnal saata ja jagada temaga ohte, mis neid sellel tundmatul vaenulikul maal ootasid.

Sellest ajast peale, kui Waziri oli talle jutustanud iidse linna varemetele juhuslikult sattunud mustanahaliste imelistest seiklustest, ei mõelnud Tarzan enam muust kui mui-nasjutulinna muinasjutulisest varandusest. Tarzanit ahvatles seda retke ette võtma niisama palju seiklushimu kui soov kulda hankida, kusjuures viimane oli üsna tugev, sest tsiviliseeritud inimeste keskel elades oli ta näinud, millise võlujõu annab tema omanikule kollane metall. Mida ta met siku Aafrika südames kullaga peale oleks hakanud, selle üle ta pead ei vaevanud, aitas sellestki, et tema käes on imettegev võim, isegi kui tal ka kordagi ei avaneks võimalust seda võimu kasutada.

Niisiis ühel imeilusal troopikahommikul asus waziride pealik Waziri viiekümne eebenimusta sihvaka sõdalase eesotsas teele, et otsida seiklusi ja aardeid. Nad läksid sedasama teed mööda, mida vana Waziri oli Tarzanile kirjeldanud Mitu päeva läksid nad ühte jõge mööda üles, ületasid madala veelahkme, siis teist jõge pidi alla, jälle kolmandast üles, kuni kahekümne, viienda päeva lõpuks jäid laagrisse mäe nõlvale, mille tipust nad lootsid lõpuks ometi imelist aaretelinna näha.

Järgmisel hommikul hakkasid nad üles ronima peaaegu püstloodis kaljudest, mis loodusliku barjäärina moodustasid viimase tõkke nende teel eesmärgile. Oli juba keskpäev, kui kõige ees roniv Tarzan viimase kalju tippu tõusis ja väikesel laudsiledal platsil seisma jäi

Neist paremal ja vasakul kõrgusid majesteetlikud mäed, mitu tuhat jalga kõrgemad kui need, mis sulgesid läbipääsu ihaldatud orgu. Mägede taga laius metsaga kaetud org, mida mööda nad olid palju päevi kõndinud, org aga lõppes madala mäeahelikuga, mis piirnes juba nende enda maaga.

Tarzani tähelepanu köitis aga rohkem ees avanev vaade: lage tasandik, madal ja kitsas, siinseal üksikud kidurad puud ja suured rändrahnud. Tasandiku kaugemas servas aga paistis suursugune linn paksude müüride, sihvakate tornide, minarettide ja kuplitega, mis päikesevalguses punaselt ja ikollaselt särasid. Vahemaa oli liiga suur, et märgata lagune mise jälgi, ja Tarzanile näis linn olevat imekaunis, tema kujutlusvõime aga maalis silme ette laiu tänavaid ja suursuguseid templeid, mida täitis elev? rõõmus rahvahulk.

Salk puhkas mäetipus ligi tund aega. seejärel juhtis Tarzan nad alla orgu. Rada ei olnud, kuid laskumine polnud sugugi nii järsk kui teiselt poolt ülestulek. Orgu jõudnud, hakkasid nad kiiresti edasi minema ja oli alles valge, kui peatuti iidse linna müüride ees.

Välimine müür oli oma viiskümmend jalga kõrge seal, kus see täielikult säilinud oli, ja nii palju kui nende silm võttis, oli müür lagunenud tükati ainult ülalt servast, mitte rohkem kui kahekümne jala kõrguselt. Niisugune müür oli linnale ikka veel suurepärane kaitse. Mitu korda näis Tarzanile, nagu liiguks keegi seal, kus müür lagunenud oli, ja

muinasaegsete kaitsetornide tagant jälgivad neid elusolendid. Ja tihti tundis ta endal nähtamatute silmade pilku, kuid ei võinud kordagi kindlalt väita, et see oli rohkem kui ainult ettekujutus.

Sel ööl jäid nad laagrisse linnast väljas, müüri ääres. Südaööl ärkasid nad äkki läbilõikavast kisast, mis kostis müüri tagant. See algas väga kõrgelt ja alanes järkjärgult, kuni muutus kaeblikuks oigamiseks. Kisa mõjus mustanahalistele väga kummaliselt, neid hirmust peaaegu halvates, ja kulus vähemalt tund, kuni laager uuesti magama jäi. Hommikul polnud ehmatuse mõju ikka veel haihtunud ja wazirid heitsid nende ees kõrguvale massiivsele kurjakuulutava välimusega kindlusele arglikke kõõrdpilke.

Tarzan pidi kaua keelitama ja veenma, et mustanahalised ei loobuks ettevõetud üritusest ega kiirustaks lagendikku mööda tagasi kaljude juurde, kust nad eelmisel päeval olid laskunud Käskude ja ähvardustega, et ta läheb üksinda, õnnestus tal lõpuks sundida neid endaga kaasa tulema.

Viisteist minutit käisid nad piki müüri, kuni leidsid koha, kustkaudu võis sisse pääseda. See oli kitsas, umbes kahekümne tolli laiune lõhe, mille sisemusest paistis ajahambast puretud astmetega kivitrepp, mis peagi tegi järsu käänaku.

Oma laiade õlgade pärast sisenes Tarzan kitsasse käiku, külg ees. Tema järel tulid mustad sõdalased. Käänaku taga lõppes trepp ja algas tasane rada, mis kulges loogeldes ja spiraalselt pööreldes, kuni äkki keeras järsult ümber nurga ja tõi nad kitsasse õue, mida piiras teine, sisemine müür, niisama kõrge kui esimenegi. Selle müüri peale olid ehitatud väikesed ümmargused tornid vaheldumisi teravatipuliste kivipankadega. Viimased olid tükati maha kukkunud ja müürgi lagunema hakanud, kuid üldiselt oli see palju paremini säilinud kui välimine müür. Ka siin oli läbikäik, niisama kitsas kui esimenegi, ja selle läbinud, leidis Tarzan end oma sõdalastega laialt alleelt, mille lõpus kõrgusid süngeilmelised ähvardavad graniitehitised, mis juba lagunema hakkasid. Hoonete ääres rusude keskel kasvasid puud ja viinamari oli põimunud läbi mustavate aknatühemike. Üksnes otse nende ees kõrguv hoone oli teistest vähem vääntaimedesse kasvanud ja paremini säilinud. See

oli tohutu suure kupliga massiivne hoone. Kummalgi pool sissekäiku seisid reas kõrged sambad, igaühe otsas monoliitsena kivist raiutud fantastiline hiidlind.

Kuni ahvinimene ja tema kaaslased ringi vaatasid, suuremal või vähemal määral selle üle imestades, mis avanes nende pilgule siin iidses linnas keset metsikut Aafrikat, kuulsid mitu neist mingisugust liikumist hoones, mida nad parajasti silmitsesid. Seal poolhämaras oleksid nagu liikunud ähmased varjud. Polnud midagi seesugust, mida silm oleks võinud selgesti tabada: üksnes veider elutunnetamine seal, kus seda ei peaks üldse olema, sest selles ammu möödu-

nud sajandite nõiutud ja surnud linnas näis kõik elav kohatu.

Tarzanile meenus, et ta oli kord Pariisis lugenud, nagu oleks elanud otse Aafrika südames mingisugune väljasurnud valge rass. Talle turgatas pähe mõte, et ta näeb enda ees selle tsivilisatsiooni varemeid, mille see kummaline rahvas oli oma kummalisel ja metsikul kodumaal rajanud. Kas oli võimalik, et selle rassi viimased esindajad elasid veel praegugi oma esivanemate kunagise hiilguse varemete keskel? Ja uuesti pani ta tähele, et suures templis keegi vargsi hiilib.

«Tulge,» kutsus ta wazirisid, «lähme vaatame, mis on seal nende lagunevate müüride taga.»

Tema kaaslastel polnud sugugi tahtmist talle järgneda, aga kui nad nägid, kui julgelt ta mingist portaalist sisse astus, järgnesid nad talle mõne sammu kaugusel, kogunenud ühte kobarasse ja väljendades ilmseid kabuhirmu tunnuseid. Üksainus kisendus, nagu nad olid kuulnud öösel, ja kõik oleksid tormanud nagu pöörased kitsa lõhe poole, mis läbi paksude müüride välisilma viis.

Astunud hoonesse, tundis Tarzan selgesti, et teda vaatavad paljud silmad. Külgmise koridori hämaruses kuuldus sahinat ja ta oli valmis vanduma, et nägi üleval, ümarehitise kuppelkatuse all oleva akna avas inimese kätt.

Toa põrand oli betoonist, seinad poleeritud graniidist, millesse olid raiutud kummalised inimeste ja loomade kujud. Kohati oli seintesse müüritud kollasest metallist plaadid.

Astunud ühe sellise plaadi juurde, nägi Tarzan, et see oli kullast ja üleni mingite hieroglüüfidega kirjatud. Selle esimese toa taga olid teised, nende taga aga jagunes hoone kaheks määratu suureks tiivaks. Tarzan läks läbi mitmest toast ja nägi rohkesti tõendeid, mis kinnitasid kuuldusi muistsete ehitajate muinasjutulisest rikkusest. Ühes toas oli seitse massiivset kuldsammast, teises aga kullaga kaetud põrand.

Kui Tarzan hoonega tutvus, käisid mustad sõdalased kogu aeg kobaras tema selja taga, ning kummalised varjud vilksatasid nende kõrval, nende ees ja järöl; aga nad ei tulnud kordagi nii lähedale, et oleks võinud kindlalt öelda, et toas on veel keegi.

Närvipinge hakkas mustanahalistele talumatuks muutuma. Nad palusid Tarzanit värske õhu ja päikese kätte tagasi minna. Nad väitsid, et siinsest jalutuskäigust ei tule midagi head, sest nendes varemetes kummitavad surnute hinged, kes siin on kunagi elanud.

«Nad jälgivad meid, oo kuningas!» sosistas Busuli. «Nad ootavad, kuni on meid oma kindluse kõige sügavamasse soppi meelitanud, tormavad siis meile kallale ning rebivad meid hammastega tükkideks. Nii teevad vaimud alati. Mulle rääkis sellest minu ema onu, kes on suur nõid.»

Tarzan puhkes naerma. «Mu lapsed, jookske tagasi päikese kätte,» lausus ta. «Tulen teie juurde, kui olen need varemed põrandast laeni läbi otsinud ja leidnud kulda või jõudnud järeldusele, et seda ei ole. Muide, me võime seintelt plaadid maha võtta, sambad on meile liiga rasked. Kuid arvan, et kusagil peavad olema suured

varakambrid täis kulda, mida võiksime kergesti seljas ära viia Nüüd aga lipake värske õhu kätte, kus saate vabamalt hingata.»

Osa sõdalasi järgis rõõmuga pealiku käsku, kuid Busuli ja veel mõni ei söandanud teda maha jätta, kõikudes kahe-vahel. Ühelt poolt valdas neid armastus ja ustavus oma kuningale, teisalt aga ebausklik hirm tundmatuse ees. Ja äkki juhtus see, mis lahendas küsimuse, välistades edasiste arutluste võimaluse. Varemeis templi vaikuses kõlas äkki nende kõrvade juures seesama võigas kisa, mida nad olid kuulnud eelmisel ööl, ja hirmukarjatusega pöörasid mustad sõdalased ümber ning panid liduma läbi sajanditevanuse hoone tühjade saalide.

Ahvide Tarzan jäi seisma samasse kohta, kuhu sõdalased ta jätnud olid, ja julma naeratusega huulil ootas vaenlast, keda ta arvas nüüd kohe endale kallale sööstvat. Kuid taas võttis maad vaikus, kui mitte arvestada kusagil läheduses hiilivate paljaste jalgade nõrka sahinat.

Siis keeras Tarzan ümber ja läks kaugemale templisse. Ta kõndis ühest toast teise, kuni jõudis tuppa, kus oli veel säilinud üks tugev kinnine uiks. Ta surus õla selle vastu ja samal ajal kõlas peaaegu tema kõrval jälle seesama kisa. Ilmselt hoiatati teda selle kisaga, et ta seda tuba ei rüvetaks. Aga võibolla just siin peituski aarete saladus.

Kuna selle nõiutud koha nähtamatud kaitsjad ei tahtnud, et Tarzan just sellesse tuppa läheks, siis kõige kiuste kasvas tema soov sinna pääseda kolmekordseks. Ja kuigi kisa nüüd vahetpidamata korrati, surus ta õlaga ust, kuni see puuhingede kriiksudes järele andis.

Sees oli pime nagu hauas. Polnud ühtegi aknet, kust oleks võinud kas või nõrk valgusekiir sisse tungida. Ja et sealgi oli poolpime, kust Tarzan tuli, siis ei aidanud ka lahtine uks. Odavarrega enda ees põrandat kobades astus Tarzan pimedusse Äkki sulgus tema järel uks ja samal ajal haarasid pimeduses igast suunast temast kinni kellegi käed.

Ahvinimene võitles enesekaitseks metsiku raevu ja hii-geljõuga. Ent kuigi ta tundis, et tema hoobid ei läinud tühja ja ta hambad vajusid pehmesse ihusse, ilmus alati kaks uut kätt nende asemele, millest ta jagu oli saanud. Lõppude lõpuks tõmbasid nad ta maha ja arvulise ülekaalu tõttu said temast võitu. Seejärel sidusid nad ta käed selja taha kinni, painutasid jalad seljale ja sidusid kätega kokku.

Ta polnud kuulnud ainsatki häält peale oma vaenlaste raske hingamise ja võitluse kära. Tarzan ei teadnud, mis olevused ta vangi olid võtnud, aga et nad ta kinni olid sidunud, pidas ta neid inimesteks.

Seejärel tõstsid nad ta üles ning tõugates ja maad mööda lohistades viisid pimedast toast välja templi siseõuele. Siin nägi Tarzan oma vaenlasi. Neid oli umbes sada: väikesed rässakad mehed suure habemega, mis varjas osa nägu ja ulatus karvase rinnani. Paksud juuksed algasid kulmude kohalt ning langesid seljale ja õlgadele. Jalad olid neil kõverad, lühikesed ja rasked, käed pikad ja lihaselised. Puusi kattis neil leopardi- ja lõvinahk ning rinnal rippus samade loomade küüntest valmistatud suur kaelakee. Käsi ja jalgu ehtisid paksud kuldvõrud. Sõjariistaks oli neil raske pahklik nui, aga vöö vahel, mis oli nende ainus riietusese, rippus nuga.

Mis aga vangi kõige rohkem imestama pani, oli nende1 valge nahk: ei värvitoonis ega näojoontes polnud neegritest põlvnemise märkigi. Küll aga ei äratanud sümpaatiat madalad laubad ja väikesed õelad lähestikku asetsevad silmad.

Pimedas toas lahingut lüües ja seejärel Tarzanit siseõue lohistades ei toodud kuuldavale ainsatki häält, nüüd aga vahetasid nad isekeskis ühesilbilisi sõnu Tarzanile täiesti võõras keeles. Ahvinimese kivipõrandale jätnud, läksid nad üksteise järel oma lühikestel jalgadel templi teisi», kaugemasse ossa.

Selili lamades nägi Tarzan, et väikest õue piirasid ümberringi templi müürid, mis majesteetlikult kõrgusse tõusid. Ainult kõige kõrgemal paistis killuke sinist taevast ja ühes kohas nägi ta läbi müüriava rohelust, kuid ei saanud aru, kas kasvas see templi sees või väljas.

Ümber õue maast kuni templi katuseni kulgesid ridadena lahtised rõdud ja aegajalt märkas vang, et seailt piidlesid teda näole langevate juuksesalkude vahelt hiilgavad silmad.

Ahvinimene proovis ettevaatlikult oma köidikute tugevust ja ehkki ta ei saanud täiesti kindel olla, tundus siiski, et kui tuleb aeg taas vabadus kätte võita, ei pea need tema tugevatele lihastele vastu. Kuid ta ei söandanud katset ette võtta enne pimeduse saabumist, sest tajus endal kogu aeg varitsevaid silmi

Nii lamas ta õuel mitu tundi, enne kui sellesse kaevu hakkasid tungima esimesed päikesekiired. Peaaegu üheaegselt kuulis ta paljaste jalgade tatsumist enda kohal rõdudel ja nägi, kuidas need inimestest täitusid, samal ajal kui teised ustest õuele valgusid.

Üheks hetkeks pöördusid kõigi silmad keskpäevase päikese poole ja siis alustasid nii rõdudel kui ka õuel olijad madalatel nootidel mingit õudset laulu unisoonis. Tarzanit ümbritsevad inimesed hakkasid selle peale piduliku laulu taktis tantsima Aeglaselt keerlesid nad Tarzani ümber, tema peale vaatamata ja pööramata silmi päikeselt, meenutades oma liigutustega kohmakalt komberdavaid karusid.

Umbes kümmekond minutit kestis nende monotoonne tatsumine ja laul. seejärel aga pöördusid nad järsku kõik

125

korraga ülestõstetud nuiadega oma ohvri poole ning kohutava ulgumise ja saatanlike grimassidega tormasid talle kallale.

Selsamal hetkel ilmus äkki verejanulise hordi keskele naisekuju. Tal oli täpselt samasugune nui nagu nendelgi, ainult kullast, ja sellega kihutas ta mehed eemale

XX. La

Esimesel hetkel arvas Tarzan, et saatuse isemeelne tuju on ta päästnud. Aga meenutades, kui kergelt üksainus tütarlaps kakskümmend gorillasarnast meest oli eemale ajanud, ja kui ta seejärel nägi, et nad uuesti tema ümber oma üksluist keerlemist alustasid, kusjuures tütarlaps pöördus nende poole monotoonse lauluviisiga, mõistis Tarzan, et seegi oli osa tseremooniast, milles tema oli keskne kuju.

Silmapilk hiljem tõmbas tütarlaps oma vöö vahelt noa, kummardus Tarzani kohale ja lõikas läbi tema jalgade ümber oleva rihma. Siis lakkasid mehed keerlemast ja astusid lähemale, tütarlaps aga käskis märkide abil Tarzanit püsti tõusta. Rihma, millega olid seotud Tarzani jalad, heitis tütarlaps talle nüüd kaela ja juhtis ta siis läbi õue. Mehed järgnesid neile paarikaupa.

Mööda käänulisi koridore läksid nad üha edasi, templi kõige kaugemasse ossa, kuni jõudsid suurde tuppa, mille keskel seisis altar. Alles nüüd taipas Tarzan, mida oli tähendanud see kummaline tseremoonia enne nende saabumist siia pühamusse.

Ta oli sattunud muistsete päikesekummardajate järeltulijate kätte. Et üks preestrinna ta näiliselt päästis, see oli vaid osa pantomiimist, mis kordas vana paganlikku tavandit: päike, mis talle ülalt müüridevahelisest avast peale oli paistnud, nõudis teda endale, ja sisemisest templist oli ilmunud preestrinna, et päästa teda kui leegitsevale jumalusele määratud inimohvrit lihtsurelike rooj astest kätest.

Kui ta oma oletuste õigsuse kohta oleks veel tõendeid va janud, siis tasus tal vaid heita pilk punakaspruunidele plekkidele altari kividel ja selle ümber põrandal, samuti ka inimkoljudele, mis arvukatest seinaniššidest välja vahtisid.

Preestrinna talutas ohvri altari astme juurde. Ülal täitus rõdu pealtvaatajaist, toa idapoolsest nurgast tuli kaar-ukse kaudu pikkamisi sisse rodu naisi. Nagu mehed, nii kandsid nemadki ainult metsloomanahku, mis olid vöötatud nahkrihina või kuldketiga. Nende musti juukseid kattis kullast peaehe, mis koosnes üksteisega meisterlikult ühendatud paljudest ümmargustest ja ovaalsetest naastudest ning kujutas endast metallmütsikest. Kahel pool pead rippusid ehte küljest alla ovaalsetest naastudest ketid, ulatudes vööni.

Naised olid korrapärasema kehaehitusega kui mehed, nende näojooned peenemad, kuna pea kuju ja suured pehmed mustad silmad kõnelesid hoopis rohkemast intelligentsist ja inimlikkusest, kui oli nende isandail.

Igal preestrinnal oli käes kaks kullast peekrit. Nad jäid ühele poole altarit reas seisma. Nende vastas seisvad mehed astusid ligi jä igaüks võttis temaga kohakuti oleva naise käest peekri.

Seejärel kõlas taas laul, kui järsku ilmus veel üks naine. Ta väljus altari tagant pimedast käigust, mis oli ühenduses toa all oleva keldriga.

Ülempreestrinna, mõtles Tarzan. See oli noor naine ilusa ovaalse ja isegi aruka näoga. Tema ehted sarnanesid teiste omadega, kuid olid keerukamalt töödeldud ja mõne briljandiga kaunistatud. Tema valgeid käsi ja jalgu katsid peaaegu üleni massiivsed ehted, aga tema ainsat rõivast — leopardinahka — hoidis üll taljet tihedasti ümbritsev vöö. See koosnes kuldrõngastest, mis olid ühendatud keeruliseks mustriks ja kaunistatud lugematul hulgal väikeste briljantidega. Vöö vahel oli tal pikk nuga, nuia asemel aga käes peenike sau.

Ta peatus altari ees, ja laul vaikis. Preestrid ning preest-rinnad laskusid tema ette põlvili, tema aga tõstis nende kohale saua ja hakkas pikka igavat palvet lugema. Tema hääl oli õrn ja meloodiline. Tarzan ei suutnud kuidagi uskuda, et selle omanik võis usuhullustuse fanaatilises ekstaasis ühe hetkega muutuda verejanuliseks timukaks ja, hoides käes verist nuga, esimesena juua altaril seisvast väikesest peekrist punast sooja verd.

Lõpetanud palvetamise, heitis ta esimest korda pilgu Tarzanile. Seejärel uuris ta meest silmatorkava uudishimuga pealaest jalatallani. Siis hakkas ta temaga rääkima ja, olles lõpetanud, vakatas, justkui oodates vastust.

«Ma ei oska teie keelt,» ütles Tarzan. «Ehk suudame lei da ühise keele?» Ja ta proovis prantsuse, inglise, araabia, waziri ning lõpuks lääneranniku segavereliste keelt. Kuid naine ei saanud temast aru.

Ta noogutas pead ja tema hääl kõlas väsinult, kui ta käskis preestreid talitust jätkata. Nad kordasid oma tobedat keerutamist, kuni ülempreestrinna sellele lõpu tegi. Kogu selle aja oli ta seisnud ja Tarzanit tähelepanelikult silmitsenud.

Tema märguande peale sööstsid preestrid ahvinimese kallale, tõstsid ta üles ja panid põigiti altarile, nii et pea üle ühe ja jalad üle teise ääre rippusid. Siis rivistusid preest-rid ja preestrinnad kahte viirgu, väikesed kuldpeekrid käes hakkamas, et saada oma osa ohvri verest, kui ohverdamis-nuga on oma töö teinud.

Preestrite reas tõusis tüli esimese koha pärast. Rässakas elukas, kelle näost paistis gorilla mõistus, püüdis ühte väiksemat meest tagaplaanile suruda, kuid väiksem pöördus

ülempreestrinna poole, kes külmal vasturääkimist välistaval toonil käskis suuremat rea lõppu minna. Tarzan kuulis, kuidas see porises ja protesteeris, minnes talle näidatud kohta.

Siis alustas preestrinna Tarzani kohal seistes loitsimist, tõstes ühtaegu pikkamisi oma õhukest teravat nuga. Ahv-inimesele tundus, nagu möödunuks terve igavik, kuni käsi lakkas tõusmast ja nuga peatus üleval tema kaitsetu rinna kohal.

Seejärel hakkas nuga langema, algul aeglaselt, siis aga üha kiiremini ja kiiremini, sedamööda, kuidas kiirenes ka loitsimise tempo. Tarzan kuulis ikka veel rahulolematu preestri torisemist rea lõpus. Tema hääl muutus üha valjemaks. Mehe lähedal seisev preestrinna tegi rangel toonil talle märkuse. Nuga oli nüüd langenud Tarzani rinnale päris lähedale, kuid peatus siis hetkeks, kui ülempreestrinna silmad tõstis, et heita püha talituse segajale kiire tauniv pilk.

Vaidlejate seas tekkis segadus ja nende poole pead keerates jõudis Tarzan märgata, kuidas suur preester tema vastas seisva naise kallale hüppas ja ainsa nuiahoobiga ta pealuu lõhki lõi. Ja siis juhtus see, mida Tarzan oli metsiku džungli metsikute asukate hulgas sadu kordi näinud. Ta nägi, kuidas see juhtus Kerchaki, Tublati, Terkozi ja tosina teiste sugukonna tugevate isasloomadega, samuti elevant Tantoriga. Vaevalt leidus metsas kas või üks isane, kellele see tuhin aeg-ajalt poleks peale tulnud. Preester sattus märatsemishoogu ja hakkas nuiaga oma kaaslasi taga ajama.

Raevukalt kisendades tormas ta siia-sinna, oma hiiglasuure sõjariistaga kohutavaid hoope jagades või kollaseid kihvu õnnetute ohvrite kehasse lüües. Ja samal ajal seisis ülempreestrinna Tarzani kohal, käes löögivalmis nuga, vaadates õudusest pärani silmil hullunud olendit, kes tema pühitsetute hulgas hukatust ja surma külvas.

Varsti ei jäänud tuppa enam kedagi peale surnute, surijate ja altaril lamava ohvri, ülempreestrinna ja hullumeel se. Kui viimase läbitungivad silmad naisel peatusid, lahvatas neis lõkkele uus, tiirane himu. Pikkamööda roomas ta naise juurde ja hakkas temaga rääkima. Ja milline oli Tarzani üllatus, kui ta seekord tema sõnadest aru sai, sest ta rääkis keelt, mida Tarzanil poleks iialgi pähe tulnud inim olendiga rääkida: see oli suurte antropoidide sugukonna madal kurguhäälne klähvimine — Tarzani emakeel. Ja naine vastas mehele sellessamas keeles. Mees ähvardas, naine püüdis teda manitseda, kuigi oli juba näha, et ta ise ei looda enam oma autoriteedi jõule. Loom oli juba päris lähedal, ta roomas naise poole, altari tagant oma käsi nagu küünistega kappi tema järele sirutades.

Tarzan pingutas rihmu, millega ta käed olid selja taha seotud. Naine ei märganud seda: ta oli oma ohvri unustanud

hädaohu ees, mis teda ennast ähvardas. Kui hull Tarzanist mööda hüppas, T*t haarata saaki, tegi ahvinimene üliinimliku pingutuse ja veeres altarilt maha preestrinnast teisele poole. Kui ta jalule hüppas, kukkusid käte ümbert rihmad maha ja ümber vaadates märkas ta, et oli jäänud templisse üksinda: hull ja ülempreestrinna olid kadunud.

Sel hetkel kostis ohverdusaltari tagant mustavast keldriavast, kust ülempreestrinna oli esimest korda välja ilmunud, summutatud hala. Ahvide Tarzan reageeris otsekohe hädaohus oleva naise kutsele. Ta ei mõelnud silmapilkugi omaenda käekäigule ja põgenemisvõimalusele, mis tänu õnnelike juhuste kokkusattumisele tema ees avaneda võis. Üks kerge hüpe, ja ta oli juba maa-aluse käigu suus ning tormas alla iidse trepi astmetest, mis viisid teadmata kuhu.

Ülalt immitsevas nõrgas valguses nägi ta madala võlvitud laega suurt keldrit, kust paar ust pilkaspimedatesse käikudesse viisid. Otsida polnud vaja: siinsamas tema ees

oli hull naise põrandale paisanud ja gorillasõrmed sirutusid kramplikult tema kõri poole, kuna naine meeleheitlikult rabeles, püüdes koletise raevu eest pääseda.

Kui Tarzani raske käsi tema õlale laskus, jättis preester oma ohvri ja tormas selle kallale, kes naist päästa kavatses. Suu vahul ja hambad irevil, võitles hullunud päikesekummardaja hullunu kümnekordse jõuga. Ilmselt oli temas ärganud verejanu ja otsekohe muutus ta uuesti metsloomaks. Unustanud vöö vahele torgatud noa, kasutas ta ainult looduslikku sõjariista, millega võitlesid tema loomadest prototüübid.

Kuigi ta oskas oma käte ja hammastega hästi tegutseda, ületas vastane teda metsikute vahenditega võitlemise kunstis. Ahvide Tarzan läks temaga käsitsi kokku ja nad kukkusid põrandale, teineteist rebides ja puredes nagu kaks isaahvi. Samal ajal oli preestrinna end vastu seina surunud ja vaatas hirmust pärani silmi oma jalge ees veerevaid lõrisevaid metsloomi.

Lõpuks ta nägi, et võõras haaras vaenlasel tugeva käega kõrist, surus ta pea tagasi ja teise käega virutas talle ühe hoobi teise järel näkiku. Hetke pärast heitis ta elutu keha eemale, tõusis üles ja raputas end nagu suur lõvi. Ta asetas ühe jala surnukehale ja tõstis pea, et tuua kuuldavale võidukisa, aga kui ta pilk juhuslikult üles templisse viivale avausele langes, templisse, kus inimesi ohverdatakse, mõtles ta ümber.

Neiu, kes meeste võitluse ajal oli olnud hirmust halvatud, hakkas oma olukorda mõistma ja taipama, et olles küll pääsenud hullumeelse küüsist, oli ta sattunud inimese kätte, keda nüüdsama oli tappa kavatsenud. Ta otsis silmadega, kuhu võiks põgeneda.

Pimeda käigu mustav avaus oli lähedal, aga niipea kui ta sinna söösta tahtis, oli ahvinimene ühe hüppega neiu kõrval ja pani talle käe õlale.

«Oota!» ütles ahvide Tarzan Kerchaki sugukonna keeles. Tütarlaps vaatas imestades talle otsa. «Kes sa oled,» küsis ta sosinal, «et räägid esimese inimese keelt?»

«Olen ahvide Tarzan,» vastas mees antropoidide keeles.

«Mis sa minust tahad?» jätkas neiu. «Mis eesmärgil sa mind Tha käest päästsid?»

«Ma ei võinud lubada, et minu silme all tapetakse naine.»

Veel mitmele neiu küsimusele tuli Tarzanil vastus anda.

«Ja mida sa kavatsed minuga nüüd teha?» jätkas neiu usutlemist.

«Ei midagi, kuid sina võiksid ühte-teist teha minu heaks, sa võiksid mind siit vabadusse viia.» Ta mainis seda, vähimatki lootmata neiu nõusolekule. Tarzan oli kindel, et ohverdamist jätkatakse täpselt samast kohast, kus see pooleli oli jäänud, niivõrd kui see sõltus ülempreestrinnast. Kuid arvatavasti leiavad nad sedagi, et ilma köidikuteta ja pika'noaga käes on ahvide Tarzan palju ohtlikum kui kin-niseotuna ja relvituna.

Mõnda aega silmitses tütarlaps teda vaikides, siis hakkas rääkima.

«Sa oled imeline inimene, just selline, kellest ma unistasin juba lapsena. Niisugused olid arvatavasti ka meie rahva esivanemad, vägev inimrass, kes ehitas metsiku maa südamesse selle võimsa linna, et maapõuest välja tuua neid muinasjutulisi varandusi, mille nimel nad olid loobunud oma kaugest tsivilisatsioonist.

Esiteks, ma ei suuda mõista, miks sa mind päästsid, ja teiseks, nüüd, kus ma sul peos olen, ei maksa sa mulle kätte selle eest, et ma su surma mõistsin ja omaenese käega äärepealt tapma pidin.»

«Küllap sa järgisid üksnes oma usku.» kostis Tarzan. «Kuidas ma teie usku ka ei suhtu, ei või ma sind hukka mõista. Aga kes te olete? Mis rahvas see on, kelle juurde ma sattunud olen?»

«Mina olen La, Opari linna Päikesetempli ülempreestrinna. Me kõik põlvneme sellest rahvast, kes rohkem kui kümme tuhat aastat tagasi tuli siia metsikule maale kulda otsima. Nende linnad asusid kogu maa-alal, mis ulatus suurest merest, kust päike tõusis, suure mereni, kuhu päike öösel loojus, et jahutada oma lõõmavat palet. Nad olid väga rikkad ja võimsad, kuid elasid siinsetes luksuslikes paleedes kõigest mõne kuu aastas. Ülejäänud aja veetsid nad oma kodumaai, väga kaugel põhjas.

Palju laevu sõitis selle uue ja vana maailma vahet. Vihmakuudeks jäid siia vaid vähesed: need, kes kaevandustes mustade orjade tööd jälgisid, kaupmehed, kes neid kõige hädavajalikuga varustasid, ning linnu ja kaevandusi

kaitsvad sõdurid.

Ja siis juhtus suur õnnetus. Kui saabus aeg, et need tuhanded inimesed, kes siin kõike seda oma kätega lõid, pidid tagasi pöörduma, ei tulnud keegi neile järele. Oodati mitu nädalat. Siis saadeti teele galeer, et selgitada, miks

kedagi ei tule. Ehkki galeer otsis mitu kuud, ei leidnud ta enam jälgegi sellest võimsast maast, kus lõpmatu hulk sajandeid tagasi oli sündinud meie iidne tsivilisatsioon. See maa oli vajunud merre.

Sellest päevast algas meie rahva mandumine. Õnnetud ja julguse kaotanud inimesed langesid peagi põhjast ja lõunast tulevate mustade hordide ohvriks. Üksteise järel tühjenesid linnad inimestest või rööviti paljaks. Lõpuks olid viimased ellujäänud sunnitud varjupaika otsima selles tugevas mägikindluses. Vähehaaval kadus meie vägevus ja kultuur, kuivas kukku meie rahvaarv, hääbus intellekt, ja praegu oleme kõigest väike metsikute ahvide sugukond.

Ja tõtpoolest, ahvid elavadki juba sajandeid koos meiega. Me nimetame neid esimesteks inimesteks ja räägime nenae keelt niisama meelsasti kui oma keelt ja püüame oma emakeelt säilitada vaid religioossete kombetalituste juures. Kuid möödub aeg, see ununeb ja me ei oska enam muud kui ahvide keelt; tuleb aeg ja me ei hakka enam endi seast välja kihutama neid, kes ahvidega abiellu astuvad. Ja niimoodi me langemegi nendesamade loomade tasemele, kellest aastasadu tagasi arenesid meie esivanemad.»

«Kuid mispärast oled sina teistest inimlikum?» küsis mees.

«Mõnel põhjusel ei muutu meie, naised, üldse nii ruttu ürgaegseks olendiks kui mehed. Ehk on see nii sellepärast, et katastroofi hetkel viibisid siin vaid kõige alamast liigist mehed, aga templeid täitsid meie rassi kõrgemast soost tütred. Minu suguvõsas on kõige rohkem säilinud tsivilisatsiooni tunnuseid, sest iidsetest aegadest on mu esiemad olnud ülempreestrinnad. See amet pärandati emalt tütrele. Ja meesteks valiti meile kõige üllamad mehed kogu maal. Vaimselt ja kehaliselt kõige täiuslikum mees saab aga ülempreestrinna meheks.»

«Otsustades nende džentelmenide järgi, keda ma üleval nägin,» muigas Tarzan, «ei ole valiku tegemine kuigi keeruline.»

Tütarlaps vaatas talle otsa.

«Ära rüveta pühadust,» ütles ta. «Nad on preestrid, väga pühad mehed.»

«Tähendab on veel teisi, parema välimusega?» küsis Tarzan.

«Kõik teised on preestritest inetumad,» vastas tütarlaps.

Tema saatusele mõeldes võpatas Tarzan, sest isegi keldri ähmases valguses paistis silma ta ebatavaline ilu.

«Kuidas siis minuga jääb?» küsis ta äkki. «Kas lased mind vabaks?»

«Leegitsev Jumal on su endale välja valinud,» vastas neiu pühalikult. «Isegi minul pole võimu sind päästa, kui nad sind uuesti leiavad. Kuid ma ei taha seda. Sa päästsid minu elu. Tasun sulle sellesarnaga. Seda pole kerge teha. Võib-olla läheb mitu päeva,

kuid loodan siiski, et lõppude lõpuks õnnestub mul sind linnamüüride vahelt välja viia. Tule, nad hakkavad varsti mind otsima ja kui

131

leiavad meid koos, siis oleme mõlemad kadunud: nad tapavad mu, kui arvavad, et olen maha salanud oma jumala.»

«Siis ei tohi sa riskida,» ütles Tarzan kärmesti. «Lähen tagasi templisse ja kui mul õnnestub jõuga end vabaks võidelda, ei kahtlusta sind keegi.»

Kuid tütarlaps ei tahtnud seilest kuuldagi ja lõpuks nõustus Tarzan talle järgnema, kui ta oli öelnud, et on niigi juba liiga Kaua keldris viibinud ja kui nad nüüd koos templisse tagasi lähevad, paistab see kindlasti kahtlasena.

«Ma peidan su ära ja tulen üksinda tagasi,» selgitas ta. «Ja ütlen, et pärast seda, kui sa olid tapnud Tha, lamasin ma kaua minestunult ega tea, kuidas sa põgenesid.»

Ta juhtis Tarzani läbi süngete käänuliste koridoride väikesse tuppa, kuhu valgus pääses üksnes laes olevast kivi-võrest.

«See on Surnute tuba,» ütles ta. «Siit ei hakka sind keegi otsima, nad kardavad. Tulen siis, kui pimedaks on läinud, seni aga püüan nuputada, kuidas sind vabastada.»

Neiu lahkus ja ahvide Tarzan jäi üksinda Surnute tuppa ammu surnud Opari linna alla.

XXI. Merehädalised

Clayton nägi unes, et ta joob vett, joob suurte sõõmudega puhast värsket maitsvat vett. Ta võpatas ja avas silmad. Ta oli jälle meelemärkusele tulnud ja leidis end olevat läbimärg vihmast, mis nagu oavarrest tema kehale ja näole sadas. Neid oli tabanud äge troopikavihma valing. Clayton ajas suu pärani ja jõi. Peagi oli ta niivõrd toibunud ja jõudu kogunud, et võis juba kätele tõusta. Põiki üle tema jalgade lebas Thuran. Paar sammu eemal paadi põhjas oli kerratõmbunult Jane Porter — väike ja haletsusväärne, lamas ta täiesti liikumatult. Claytoni teada oli ta surnud.

Pärast lõpmata vaevarikkaid ponnistusi õnnestus Clay-tonil oma jalad Thurani keha alt välja kiskuda ja uue jõuga roomas ta neiu juurde. Ta tõstis Jane*i pea paadi kõvadelt laudadelt üles. Ehk hingitseb veel elu selles vaeses kurnatud kehas.' Ta ei tahtnud kogu lootust maha matta, vaid võttis vihmaveest läbiimbunud nartsu ja pigistas mõne kallihinnalise piisa inetu olendi paistetanud huulte vahele, kes kõigest mõne päeva eest oli olnud õitsev, noor ja kaunis.

Esialgu ei andnud neiu mingit elumärki, kuid vähehaaval hakkasid Claytoni ponnistused vilja kandma: poolsuletud laud lõid võbelema. Mees hõõrus ta hõlmu käsi ja valas veidi vett ta kuivanud kurku. Tütarlaps lõi silmad lahti ja vaatas kaua talle otsa. enne kui taile kõik juhtunu meelde tuli.

«Vesi?» sosistas ta. «Kas me oleme päästetud?»

«Vihma sajab.» selgitas Clayton. «Vähemalt saab janu

132

kustutada. Me oleme sellest juba ellu ärganud.»

«Aga musjöö Thuran?» küsis neiu. «Ta ei tapnud teid? On ta surnud?»

«Ei tea,» vastas Clayton, «kui ta elab ja see vihm teda uuesti teadvusele toob ...» Siis ta vakatas, sest talle meenus liiga hilja, et läbielatud õudustest piinatud tütarlast ei tohi veelgi rohkem hirmutada.

Kuid neiu taipas, mida ta öelda tahtis.

«Kus ta on?» küsis tütarlaps.

Clayton viipas peaga venelase sirakil keha poole. Mõnda aega nad vaikisid.

«Peab vaatama, ehk saab teda elustada,» lausus viimaks Clayton.

«Ei,» sosistas tütarlaps tal käest kinni haarates. «Ärge seda tehke. Ta tapab teid niipea, kui vesi talle jõudu annab. Kui ta on suremas, siis las sureb. Ärge jätke mind kahekesi paati selle koletisega.»

Clayton kõhkles. Tema au nõudis, et ta teeks katset venelast eiustada, polnud ju välistatud seegi võimalus, et Thuran ei vajagi enam abi. Jätkates võitlust iseendaga, tõstis Clayton lamavalt mehelt silmad: esialgu libises ta pilk mööda paadi äärt, siis aga hüppas ta vaarudes rõõmukar-jatusega jalule.

«Maa, Jane!» peaaegu kisendas ta oma pragunenud huultega. «Tänu jumalale, maa!»

Ka tütarlaps vaatas, ja seal, vaevalt sada jardi eemal, nägi ta kollast liivarannikut ja selle taga troopilise džungli lopskat rohelust.

«Nüüd võite teda elustada,» ütles Jane Porter: ka teda piinas südametunnistus, et ta oli takistanud Claytonil abistamast nende kaaslast.

Kulus üle poole tunni, kuni venelane toibus ja silmad avas, kuid ta ei suutnud veel tükk aega taibata, milliseks nende olukord muutunud oli. Paat aga kraapis juba tasa-kesi liivast põhja.

Värskendav vesi, mida Clayton joonud oli, ja uuenenud lootused andsid talle nii palju jõudu, et sumada läbi vee kaldale nööriga, mille ots oli kinnitatud paadi ninasse. Madalal kaldal sidus ta nööri väikese puu külge. Parajasti oli tõusuaeg,, kuid ta kartis, et mõõn võib paadi merre tagasi kanda enne, kui tal jätkub jõudu Jane Porterit kaldale viia.

Pärast seda suundus ta pooleldi roomates ja komberdades lähimasse metsa, kus kõigi märkide järgi otsustades pidi rohkesti troopilisi puuvilju leiduma. Ahvide Tarzani džunglis omandatud kogemused olid teda õpetanud sööda-vaid vilju eristama ja umbes tunni aja pärast tuli ta kaldale tagasi terve sületäie toiduga.

Vihm oli järele jäänud ja päike kõrvetas nii armutult, et Jane Porter tahtis otsekohe maale minna. Claytoni toodud toidust kosununa jätkus neil jõudu minna väikese puu varju, mille külge oli seotud nende paat. Siin vajusid nad roidunult maha, et magada õhtuni.

Kuu aega elasid nad mererannas võrdlemisi turvaliselt.

133

Jõudu kogunud, tegid mehed puu otsa lihtsa okstest peavarju, küllaltki kõrgele maast, et suured kiskjad neid kätte ei saaks. Päeval korjasid nad puuvilja ja püüdsid väikseid närilisi, öösel aga lamasid kössitõmbunult oma hapra peavarju all, kuulates pimeduses džungli metsikute asukate kohutavaid hääli.

Nad magasid metsarohtudest asemetel, tekina aga kasutas Jane Porter Claytoni vana vihmamantlit, mis viimasel oli mälestusväärse sõidu ajal Wisconsini metsadesse seljas olnud. Clayton meisterdas okstest kerge vaheseina, mis jagas nende peavarju kahte ossa: ühe tütarlapse jaoks, teise musjöö Thuranile ja endale.

Algusest peale oli venelane täies hiilguses hakanud ilmutama oma tõelisi iseloomujooni: egoismi, matslikkust, kõrkust, argust ja iharust. Juba kaks korda olid nad sellepärast, kuidas Thuran tütarlast kohtles, Claytoniga riidu läinud. Clayton ei söandanud Jane'i hetkekski temaga kahekesi jätta. Inglase ja tema mõrsja elu muutus painajalikuks unenäoks, kuid nad elasid edasi lootuses, et kunagi sellest pääsevad.

Jane Porter mõtles sageli sellele, mida ta oli siin metsikul rannikul kord juba läbi elanud. Ah, kui selle surnud mineviku võitmatu metsjumal praegu nende juures viibiks! Ei oleks enam vaja karta neid varitsevaid metsloomi ega venelast, kes neist vaevalt erines. Tütarlaps ei saanud hoiduda võrdlemast Claytoni-poolset kasinat kaitset sellega, mida ta oleks võinud loota, kui ahvide Tarzan oleks kas või viivuks

näinud Thurani kurjakuulutavat ja ähvardavat olekut. Kord, kui Clayton oli ojast vett tooma läinud ja Thuran oli temaga toorelt kõnelnud, ütles ta seda, mida mõtles:

«Musjöö Thuran, on teie õnn, et siin pole vaest musjöö Tarzanit. kes läks kaduma laevalt, millega teie ja miss Strong Kaplinna sõitsite.»

«Te tundsite seda siga?» küsis Thuran irvitades.

«Ma tundsin seda meest.» väitis tütarlaps, «ainsat tõelist meest, keda ma arvatavasti iialgi kohanud olen.»

Tema hääles oli midagi, mis sundis venelast arvama, et neiu tunded tema vaenlase vastu olid tavalisest sõprusest õrnemad, ja tal tekkis soov pikendada oma kättemaksu inimesele, keda ta surnuks pidas, mustates tema mälestust neiu silmis.

«Ta oli hullem kui siga,» karjus venelane. «Argpüks ja lurjus! Et päästa end mehe õiglase viha eest, kelle naist ta solvanud oli, ajas ta kogu süü naise peale. Kui see aga luhta läks, siis põgenes ta Prantsusmaalt, et mitte kohtuda mehega duellil. Sellepärast ta oligi laeval, millega miss Strong ja mina Kaplinna sõitsime. Ma tean, mis ma räägin, sest see naine on minu õde. Ja tean veel midagi, kuid seda pole ma kellelegi öelnud: teie vapper musjöö Tarzan hüppas üle parda kabuhirmust, sest ma tundsin ta ära ja nõudsin temalt järgmisel hommikul hüvitust: kahevõitlust nugadega minu kajutis.»

134

Jane Porter pahvatas naerma:

«Kas te tõesti võiksite silmapilgukski arvata, et see, kes tundis musjöö Tarzanit ja tunneb ka teid, saaks uskuda seda väljamõeldist?»

«Aga mispärast ta siis vale nime all reisis?» küsis Thuran,

«Ma ei usu teid,» hüüdis tütarlaps, aga nii või teisiti, kahtluseseeme oli siiski idanema hakanud, sest eks tundnud ju ka Hazel Strong tema metsjumalat ainult Londonist pärit John Caldweili nime all.

Kõigest viis nappi miili nende primitiivsest varjupaigast põhja poole, kuid tegelikult neid eraldava läbipääsmatu džungli tõttu otsekui tuhandete miilide kaugusel — sest nad ei osanud seda aimata — seisis ahvide Tarzani väike hurtsik. Ja veel edasi mööda mereranda mõne miili kaugusel hütist elasid rohmakates, kuid hästi ehitatud varjualustes kaheksateist inimest — «Lady Alice'i» kolme paadi reisi-seltskond, kellest Claytoni paat eraldunud oli.

Meri oli vaikne ja nad jõudsid kolme päevaga kaldale, talumata vähimaidki vintsutusi, mis laevahuku läbiteinute-le tavaliselt osaks saavad. Katastroofist tingitud vapustus ja harjumatud raskused avaldasid neile küll mõju, kuid üldiselt tulid need kogemused kasuks.

Kõiki hoidis reipana lootus, et neljas paat on mõnele laevale võetud ja et juba otsitakse läbi rannikut. Et kõik relvad ja padurunid olid lord Tenningtoni paadis, oli väike seltskond kallaletungi puhuks kindlustatud ja võis oma toi-duvarusid täiendada isegi suurulukite küttimisega.

Professor Archimedes Q. Porter oli nende ainuke alaline mure. Täiesti kindel selles, et mingi möödasõitev laev oli ta tütre peale võtnud, ei muretsenud ta karvavõrdki tema käekäigu pärast, vaid pühendus täielikult mõtisklustele nende uduste teadusprobleemide üle, mida ta enda eruditsiooniga inimeste ainsaks võimalikuks vaimutoiduks pidas. Väliseid seiku ei eksisteerinud tema jaoks üldse.

«Mitte iialgi pole professor Porter olnud nii raske-e-e . . . ma ütleksin võimatu inimene.» sõnas kord kurnatud mr. Samuel T. Philander lora Tenningtor.ile. «Täna hommikul, mõelda vaid, pidin ma tema kõigest pooleks tunniks üksinda jätma ja tagasi tulles ei leidnud ma teda enam eest. Ja armas aeg, söör, mis te arvate kus ta oli? Peol miili kaldast eemal ookeanis ühes meie päästepaadis ja sõudis seal rõõmsal

meelel. Ma ei mõista, mismoodi ta kaldast nii kaugele oli jõudnud, sest tal oli üksainus aer, millega ta vee peale õndsalikult ringe vedas.

Kui üks madrustest mind teise paadiga tema juurde viis ja ma mainisin, et tuleb kohe kaldale tagasi pöörata, sai ta kohutavalt pahaseks. «Mr. Philander.» teatas ta, «te ül-latate mind, söör: kuidas julgeb teadlane takistada teaduse progressi? Mõningate astronoomiliste nähtuste alusel, mida ma viimaste troopikaööde jooksul hoolikalt uurinud olen, püstitasin ma udukogude kohta täiesti uue hüpoteesi, mis peab rabama kogu teadusmaailma. Mul on tingimata vaja

135

konsulteerida ühte väga oivalist monograafiat Laplace'i hüpoteesi kohta, mis minu mäletamist mööda on New Yorgis ühes eraraamatukogus. Teie sekkumine, mr. Philander, kutsub esile ebasoovitava viivituse, sest ma sõitsin just seda monograafiat otsima.» Ja üksnes tohutute pingutustega, füüsilist jõudu kasutamata õnnestus mul veenda teda kaldale tagasi pöörduma,» lõpetas mr. Philander.

Miss Strong ja ta ema talusid vapralt närvipinget, mida metsloomade kallaletungioht tekitas. Kuid ei saa väita, et nad niisama kergelt kui ülejäänud oleksid soostunud Jane'i, Claytoni ja Thurani pääsemise versiooniga. Vaene Es-meralda aga valas alalõpmata pisaraid kurja saatuse üle, mis teda ta vaesest väikesest südamekesest oli lahutanud.

Lord Tenningtoni heatahtlikkus ja tasakaalukus ei jätnud teda silmapilgukski maha. Ta oli endiselt rõõmsameelne peremees, kes alati oma külaliste mugavuste ja meelelahutuse eest hoolt kandis. Oma jahi madrustele jäi ta ikka kindlameelseks kapteniks ja nagu «Lady Alice'il», nii ei tekkinud ka džunglis vähimatki kahtlust selles, kellel on lõplik sõnaõigus kõigis tähtsamates küsimustes ning olukordades, kus läheb tarvis arukat ja külmaverelist juhtimist.

Kui see distsiplineeritud ja võrdlemisi hästi kaitstud merehädaliste seltskond oleks võinud näha neist mõni miil lõuna pool hirmust vaevatud ja räbaldunud kolmikut, siis vaevalt oleksid nad tundnud neis väikese seltskonna laitmatult rõivastatud liikmeid, kes alles hiljuti olid «Lady Alice'il» naljatanud ja mänginud.

Clayton ja musjöö Thuran käisid ringi peaaegu alasti, niivõrd olid nad oma rõivad katki rebinud, pugedes toiduotsin-guil läbi okkaliste põõsaste ja džungli läbipõimunud väänkasvude. Muide, toidu hankimine muutus üha raskemaks.

Mõistagi ei osalenud Jane Porter nendes väsitavates retkedes, kuid sellest hoolimata olid ka tema rõivad üsna haletsusväärsed.

Parema tegevuse puuuumisel oli Clayton hoolikalt alles hoidnud kõigi tapetud loomade nahad. Ta oli need puu tüvele sirgu tõmmanud ja usinasti puhtaks kraapinud, nii et need võrdlemisi head välja nägid. Nüüd, mil oli tekkinud oht, et rõivad enam tema alastust ei varja, hakkas ta nahkadest endale rohmakat rõivatükki meisterdama, kasutades nõelana teravat astelt ning niidiks sitket rohtu ja loomade sooni.

Tulemuseks oli põlvedeni ulatuv käisteta kuub. Valmistatud tohutu hulga kõikvõimalike näriliste väikestest nahkadest, oli see õige pentsiku väljanägemisega, kuna ebameeldiv lõhn, mida see levitas, ei teinud sellest just meeldivat garderoobi täiendust Kuid saabus aeg, mil ta pidi seda sündsuse pärast kandma hakkama, ja hoolimata kõigist nende hädadest, pahvatas Jane Porter südamest naerma, nähes teda esimest korda sel viisil rõivastatuna.

Hiljem pidi ka Thuran endale sellise rõiva valmistama. Oma paljaste käte ja jalgade ning paksult karvadesse kas-

136

vanud nägudega meenutasid nad inimsoo kahte eelajaloolist esiisa, kes olid uuesti lihaks saanud. Thuran sarnanes nendega ka käitumiselt.

Möödus ligi kaks kuud, enne kui neid tabas esimene raske õnnetus. Sellele eelnes seik, mis äärepealt oleks lõpetanud kahe inimese kannatused — oleks lõpetanud jäädavalt, džunglile omasel julmal ja kohutaval viisil.

Thuran lamas puu otsas lavatsil - tal oli džunglipalavik. Clayton oli käinud paarisaja jardi kaugusel džunglis toitu otsimas ja pöördus nüüd tagasi. Jane Porter läks talle vastu. Mehe taga roomas vana salakaval lõvi. Juba kolm päeva polnud lõvi vanad lihased suutnud ta näljasele kõhule liha hankida. Viimastel kuudel oli ta söönud üha harvemini ja ikka kaugemale pidi ta minema oma tavalistest jahimaadest, et otsida kergemat saaki. Lõpuks oli ta sattunud kõige nõrgema ja kaitsetuma looduse kätetöö jälgedele: nüüd sööb Numa oma kõhu täis.

Aimamata, et surm kõnnib tema kannul, astus Clayton lagendikule Jane'ile vastu. Ta oli džungli paksust tihnikust juba sada jalga eemale jõudnud, kui tütarlaps äkki nägi tema õla taga kollakaspruuni pead ja õelaid rohelisi silmi. Rohi vajus kahele poole laiali ja hiiglasuur metsloom, pea maas, ilmus metsaservale.

Jane kivines õudusest, suutmata häältki teha, kuid tema liikumatud pärani silmad ütlesid Claytonile niisama palju kui sõnad. Heitnud kärme pilgu taha, mõistis ta oma olukorra lootusetust. Lõvi oli neist kõigest kolmekümne sammu kaugusel ja niisama palju maad iahutas neid lavatsist. Mehel oli käes ainult jäme kepp — niisama kasutu võitluses näljase lõviga kui mängupüss.

Meeletult näljane Numa oli juba ammugi loobunud saagi otsimisel tavalisest möirgamisest ja urisemisest. Seekord oli aga asi nii kindel, et tundes juba oma ikka veel tugevate käppade all pehmet keha, ajas ta hiiglaslikud lõuad pärani ja andis voli ammu kogunenud raevule, kuuldavale lastes terve rodu kõrvulukustavaid moirgeid, mis õhu värisema panid.

«Jookske, Jane!» karjus Clayton. «Ruttu! Jookske puu juurde!»

Kuid neiu jalad ei kuulanud sõna ning ta seisis tummalt ja tardunult, näost kaame, üksisilmi vahtides neile pikkamööda lähenevat elusat surma.

Kohutavat möirgamist kuuldes oli Thuran nende varju-aluse lävele tulnud ja nähes nüüd. mis all sündis, hakkas ta kohapeal üles-alla keksima, karjudes neile vene keeles:

«Jookske, jookske! Või ma jään üksi siia õudsesse kohta.» Nende sõnadega kukkus ta maha ja hakkas pisaraid valama.

Hetkeks tõmbas uus hääl lõvi tähelepanu kõrvale ja ta peatus, küsivat pilku puu poole heites. Clayton ei suutnud kauem vastu pidada. Keeranud selja metslooma poole, kattis ta kätega näo ja jäi ootama.

Tütarlaps silmitses teda kohkunult. Mispärast ta midagi

ei tee? Kui peab surema, miks ta siis ei sure kui tõeline mees? Miks ei torma ta kepiga kohutava metslooma kallale, kuigi see oleks olnud kasutu? Kas ahvide Tarzan oleks käitunud nii? Kas poleks ta läinud vastu oma surmale, vähemalt lõpuni sangarlikult võideldes?

Nüüd valmistus lõvi hüppeks, mis pidi lõpetama nende noore elu julmade, puruksrebivate kollaste kihvade all. Jane Porter laskus põlvili, sulges silmad ja hakkas palvetama. Palavikust kurnatud Thuran kaotas teadvuse.

Möödus sekundeid, minuteid — terve igavik, metsloom ei hüpanud. Clayton oli selle ootamisega peaaegu teadvuse kaotanud, tema põlved värisesid; veel silmapilk, ja ta oleks langenud minestusse.

Jane Porter ei suutnud rohkem välja kannatada. Ta lõi silmad lahti. Kas ta nägi und?

«William,» kutsus ta, «vaadake.»

Kuidagiviisi sai Clayton endast jagu, tõstis pead ja pöördus lõvi poole. Imestushüüd tungis ta huulilt. Otse nende jalge ees lamas surnud metsloom. Tema kollakaspruunis

kehas tolknes raske oda. See oli tagant parema õla kohalt sisse tunginud, läbistanud keha ja sattunud südamesse.

Jane Porter oli püsti tõusnud, ja kui Clayton tema juurde astus, lõi neiu nõrkusest vankuma. Clayton haaras ta käte vahele ja surus enda vastu, et tänutundest saatuse vastu teda suudelda.

«Palun, ärge tehke seda, William,» ütles tütarlaps. «Selle mõne lühikese hetke jooksul elasin ma läbi terve igaviku. Surmale näkku vaadates mõistsin ma, kuidas peab elama. Ma ei tahaks teile haiget teha rohkem, kui see vajalik on. kuid ma ei suuda kauem elada selles võimatus olukorras, kuhu ma olen sattunud võltsist kohusetundest teile antud impulsiivse lubaduse pärast. Need viimased sekundid õpetasid mulle, et oleks koletu ka edaspidi petta ennast ja teid, säilitades teis veendumust, et kui me kunagi tsiviliseeritud ellu tagasi jõuame, saan ma teie naiseks.»

«Aga Jane,» hüüdis Clayton, «mida te sellega öelda tahate? Mis ühist on meie pääsemisel ja teie tunnete muutumisel minu vastu? Te olete lihtsalt vapustatud, homme olete jäile teie ise.»

«Sel hetkel olen ma endas rohkem kindel kui kogu viimase aasta jooksul,» väitis tütarlaps. «See, mis siin äsja juhtus, meenutas mulle uuesti, et mind on austanud oma armastusega maailma vapraim mees. Ma taipasin liiga hilja, et armastan teda, ja sellepärast' pidi ta lahkuma. Ta on surnud, mina aga ei lähe iialgi mehele. Igatahes ei saaks ma kunagi abielluda mehega, kes pole nii vapper kui tema, sest siis tunneksin ma oma mehe vastu tema suhtelise arguse pärast alati teatud põlgust. Kas te saite minust aru?»

«Jah,» vastas mees, pea norus, ja häbipuna valgus ta näole.

Järgmisel päeval aga juhtus õnnetus.

XXII. Opari varakambrid

Oli juba üsna pime, kui ülempreestrinna La Surnute tuppa naasis ning Tarzanile süüa ja juua tõi. Tal polnud tuld kaasas ja ta tuli kätega seinu kobades, kuni jõudis tuppa. Laes olevast kivivõrest immitses tuppa troopikakuu tuhmi valgust.

Tarzan, kes samme kuuldes oli toa kaugemasse nurka varju kükitanud, läks nüüd tütarlapsele vastu, niipea kui oli ta ära tundnud.

«Nad on raevust pöörased,» olid neiu esimesed sõnad. «Siiani pole veel ükski inimohver altarilt põgenenud. Viiskümmend meest läks juba sind taga ajama. Nad otsisid läbi kogu templi, välja arvatud see tuba.»

«Miks nad kardavad siia tulla?» küsis Tarzan.

«See on Surnute tuba. Siia tulevad surnud jumalateenistust pidama. Kas sa näed seda iidset altarit? Surnud ohverdavad siin elavaid, kui nad neid siit leiavad. Seepärast inimesed seda tuba kardavadki.»

«Aga sina?» küsis mees.

«Mina olen ülempreestrinna, üksnes mina olen kaitstud surnute eest, ja mõnikord harva toon ma neile sealt ülevalt inimohvri. Ainult mina üksi tohin siia kartmatult tulla.»

«Miks siis surnud mind pole kinni võtnud?» küsis Tarzan, pilgates tema ebausku.

Neiu silmitses teda viivu irooniliselt ja lausus siis:

«Ülempreestrinna kohus on õpetada ja selgitada usutunnistust, mille on maksma pannud teised, temast targemad. Kuid selles pole kusagil öeldud, et ta peab ka ise uskuma. Mida rohkem keegi oma religioonist teab, seda vähem ta usub, mina aga tean oma religioonist, kõige rohkem maailmas.»

«Tähendab siis, et aidates mul põgeneda, kardad sa üksnes seda, et su surelikud kaaslased võivad avastada sinu reetlikkuse?»

«Ainult seda. Surnud on surnud ega saa kurja teha. Me peame lootma üksnes enda peale ja mida kiiremini tegutseme, seda parem. Mul oli raske vältida jälitamist isegi praegu, kui ma sulle süüa tõin. Oleks meeletus korrata selliseid katseid iga päev. Lähme ja" vaatame, kui palju meil seekord õnnestub vabanemise teel läbi käia.»

Tütarlaps viis ta tagasi altari all olevasse ruumi. Siit pööras ta ühte koridori, ent millisesse, seda Tarzan pimedas ei näinud. Minutit kümme kõndisid nad mööda käänulist käiku, kuni jõudsid suletud ukse juurde. Ta kuulis, kuidas võtit lukuaugus pöörati ja riiv eest lükati. Roostetanud hinged kriiksatasid, uks paiskus valla ja nad astusid sisse.

«Siin võid sa julgelt olla homme õhtuni,» ütles neiu, läks siis välja ja lukustas enda järel ukse.

Tarzan jäi üksinda pilkasesse pimedusse, isegi tema harjunud silmad ei suutnud siin midagi näha. Käed välja sirutatud, astus ta ettevaatlikult edasi, kuni jõudis seinani.

139

Seejärel käis ta pikkamisi ümber kogu toa seinast kinni hoides. Tuba oli ruudukujuline, iga külg umbes kakskümmend jalga pikk. Põrand oli betoonist, seinad kivist ja laotud nagu hoone välisseinadki. Erineva mõõdu ja kujuga väikesed graniiditükid olid ilma lubja või tsemendita oskuslikult sobitatud.

Juba esimest ringi tehes täheldas Tarzan ühte veidrat asja, mis oli eriti kummaline akendeta ja vaid ühe uksega ruumis. Ta tegi veel kord ühe ringi seinu hoolikalt kobades. Jah, ta polnud eksinud! Tarzan jäi seisma ukse vastas oleva seina keskpaigas. Silmapilgu seisis ta liikumatult, astus siis paar sammu kõrvale, tuli jälle endisse kohta tagasi ja tegi taas paar sammu nüüd juba teisele poole.

Veel kord tegi ta toale ringi peale seina hoolega läbi katsudes. Lõpuks peatus ta jälle selle koha ees, mis tema huvi oli äratanud. Ei olnud mingit kahtlust. Kivide vahelt puhus selgesti tuntavalt sisse värsket õhku just nimelt siin ja ei kusagil mujal.

Tarzan katsus mitut graniiditükki, millest selles kohas sein oli tehtud, ja viimaks leidis ühe, mis võrdlemisi hõlpsasti välja tuli. See oli umbes kümnetollise läbimõõduga, pealispinna laius oli aga kolm kuni kuus tolli. Ahvinimene võttis üksteise järel kive seinast välja. Nähtavasti oli sein selles kohas üleni tehtud sellistest plaatidest. Ta võttis neid välja umbes tosina ja pistis siis käe sisse, et katsuda, millest oli laotud järgmine kiht. Aga kui kaugele ta kätt ka ei sirutanud, leidis ta oma üllatuseks eest ainult tühjuse.

Ühe minutiga oli ta kive välja võtnud niipalju, et keha avausest läbi mahtus. Talle tundus, et ees oli õige pisut valgem. Ettevaatlikult roomas ta neljakäpukil edasi, kuni äkki lõppes põrand umbes viieteistkümne jala kaugusel, mis vastas hoone seinte keskmisele paksusele. Ees oli tühjus.

Ta ei näinud ka mustava kuristiku põhja, mis tema ees haigutas, ehkki ta end kogu oma pikkuses rippu laskis, hoides kätega põranda äärest kinni.

Viimaks taipas ahvinimene üles vaadata ja ta nägi enda kohal läbi ümmarguse ava väikest sõõri tähistaevast. Kätega seinu kobades nii kõrgelt kui ulatas, leidis ta, et ülal muutus kaev pikkamööda kitsamaks, mis välistas võimaluse selle kaudu põgeneda.

Kuni ta istus ja selle kaevu otstarvet arutas, vaatas ülalt sisse kuu ja pehmed hõbedased kiired tungisid sellesse süngesse kohta. Ja kohe taipas Tarzan selle otstarvet, sest sügaval tema all hakkas vastu helkima veepind: ta oli sattunud vanasse kaevu. Kuid mis eesmärgil oli ühendatud kaev ja torn, kuhu preestrinna ta peitnud oli?

Kui kuu edasi liikudes kogu kaevu oma valgusega üle ujutas, nägi Tarzan selgesti otse enda ees vastasseinas teist avaust. Tal välgatas mõte, et see võiks olla tee vabadusse, ja ta otsustas asja uurida.

Ta läks kiiresti lõhutud seina juurde tagasi, tõi kivid teiselt poolt ära ja pani need endisele kohale. Kive katnud paksust tolmukorrast järeldas ta. et kui nende hoonete

praegused peremehed saiakäigust ka teadsid, siis polnud seda kasutatud juba mitu inimpõlve.

Tarzan ladus seina üles ja pöördus tagasi kaevu juurde, mis selles kohas oli umbes viisteist jalga lai. Sellest üle hüpata oli ahvinimesele naljaasi ja hetk hiljem kõndis ta juba kitsas tunnelis, asetades ettevaatlikult jala jala ette, et mitte sattuda samasugusesse kaevu, mis selja taha jäi.

Umbes sada jalga edasi jõudis ta trepini, mis viis pilkasesse pimedusse. Seejärel kakskümmend jalga allpool algas jälle sile tunnel ja lõpuks tõkestas tee massiivne puust uks, mis väljastpoolt oli suletud raskete puust lattidega. Sellest oletas ahvinimene, et käik, kus ta viibis, võib tõepoolest vabadusse viia, kui vaid selle ukse taga pole mõnda vangikongi.

Ka lattidel oli paks tolmukord, mis veelgi kinnitas arvamust, et siin polnud ammu keegi käinud. Kui Tarzan ust tõukas, kääksatasid selle suured hinged, otsekui protesteerides jultunud rahurikkuja vastu.

Viivuks Tarzan peatus, et kuulatada, kas ei kosta ehk kusagilt mõnda teist heli, mis näitaks, et ebatavaline öine lärm on templi asukad rahutuks teinud: kuid kõik jäi vaikseks ja ta astus üle läve.

Ettevaatlikult käsikaudu liikudes leidis Tarzan, et oli sattunud suurde tuppa, kus piki seinu ja all kogu põranda pikkuselt oli mitmelt realt virna laotud ühesuguse kujuga mingist kummalisest metallist kange. Kangid olid rasked ja poleks neid nii palju olnud, oleks Tarzan neid kullaks pidanud. Kuid mõte muinasjutulisest rikkusest, mida kujutaksid need tuhanded naelad metalli, oleks see tõepoolest olnud kuld, peaaegu veenis Tarzanit, et see oli üks teine, odavam metall.

Toa kaugemas otsas märkas ta teist ust, mis samuti oli seestpoolt suletud, ja toas lõid ta lootused uue jõuga lõkkele. Teisel pool ust oli käik sirge nagu sõjamehe oda ja 'varsti sai Tarzan aru, et ta oligi juba väljaspool templi müüre. Kui ta vaid teaks, kuhu see tee viib! Kui läände, siis peab ta ka väljaspool linna välismüüri olema.

Kasvava lootusega ruttas ta edasi nii kiiresti kui söandas ja poole tunni pärast jõudis jälle trepi juurde, mis viis üles. Esialgu olid astmed betoonist, kuid trepi keskel tundsid ta paljad jalad järsku materjali vahet: betoonastmete asemel olid nüüd graniitastmed. Kätega järele katsunud, jõudis ahvinimene otsusele, et astmed on kaljusse raiutud, sest kusagil ei tundunud olevat liitekohti.

Umbes sada jalga läksid astmed spiraalselt üles ja siis pärast järsku käänakut sattus Tarzan kitsasse lõhesse kahe kalju vahel. Tema kohal paistis tähistaevas ja tema ees trepi asemel järsk mäenõlv, millest viis üles kivine rada. Tarzan ruttas rada mööda üles ja jõudis viimaks hiiglasuure graniitrahnu tippu.

Umbes miili kaugusel tagapool oli varemeis Opari linn, mille kupleid ja torne ujutas ekvatoriaalkuu pehme valgus. Tarzan heitis pilgu kaasavõetud metallkangile. Viivu silmitses ta seda heledas kuuvalguses, tõstis siis pea ja vaatas kunagise suursuguse linna poole.

«Opar,» sosistas ta. «üpar, surnud ja unustatud möödaniku nõiutud linn. Kaunitaride ja metsloomade linn, õuduste ja surma linn, muinasjutuliste rikkuste linn.» Metallkang oli puhtast kullast.

Rändrahn, mille otsas Tarzan seisis, asus tasandikul, poolel teel linna ja kaljurüngaste vahel, millest ta oma mustade sõdalastega oli eelmisel hommikul üle roninud. Järsu rahnu otsast allatulek oli isegi ahvinimesele raske ja ohtlik, kuid viimaks tundis ta jalge all oru pehmet maad ja Oparile rohkem pilku heitmata hakkas ta kohe läbi oru päästvate kaljude poole astuma.

Päike tõusis parajasti, kui ta jõudis ühe mäe tippu oru läänepiiril. Kaugel all, mäerüngaste jalamil nägi ta puude kohal suitsu.

«Inimene,» sosistas ta. «Ja viiskümmend inimest läks mind taga ajama. Kas tõesti on seal nemad?»

Kärmesti laskus ta alla kitsasse orgu, mis viis metsa, ja tõttas suitsu poole, hoidudes metsa serva. Veerand miili kaugusel kohast, kus veider suitsusammas vaiksesse õhku tõusis, jätkas ta teed puude otsas. Ettevaatlikult lähenedes nägi ta äkki primitiivset bomat ja seal tule ümber viitkümmend musta wazirit. Ta kõnetas neid nende enda keeles:

«Tõuske, mu lapsed, ja tervitage oma kuningat!»

Üllatuse ja hirmuhüüetega kargasid mustad sõdalased jalule, teadmata, kas põgeneda või paigale jääda. Siis hüppas Tarzan kergelt puu otsast alla otse nende boma keskele. Kui nad nägid, et see oli tõepoolest nende pealik, elus ja terve, mitte aga tema vaim, läksid nad rõõmust lausa ogaraks.

«Me olime argpüksid, oo Waziri!» hüüdis Busuli. «Jooksime ära ja jätsime su saatuse hooleks. Aga kui me hirm oli kadunud, tõotasime tagasi minna ja sind päästa või siis su tapjatele kätte maksta. Me valmistusime uuesti mäge ületama, et läbi mahajäetud oru kohutavasse linna minna.»

«Kas nägite, mu lapsed, viitkümmend hirmsat meest, kes kaljudelt siia metsa laskusid?» küsis Tarzan.

«Jah, Waziri,» vastas Busuli. «Nad möödusid meist eile hilisõhtul, kui parajasti tahtsime hakata sulle järele minema. Nad pole kellegi kütid. Kuulsime nende tulekut juba umbes miili kauguselt, enne kui neid nägime, aga et meil oli ees teine asi, siis taandusime metsa ja lasksime nad mööda. Nad komberdasid oma lühikestel jalgadel kiiresti edasi, mõni aga laskus vahetevahel neljakäpukile nagu gorilla Bolgani. Need olid tõepoolest viiskümmend hirmsat meest, Waziri.»

Kui Tarzan neile oma seiklustest ja kollase metalli leidmisest rääkis ning tegi ettepaneku öösel tagasi minna, et kaasa tuua nii palju varandust, kui kanda suudetakse, ei öelnud keegi ära. Ja kui Opari liivane org oli mähkunud pimedusse, laskis viiskümmend eebenipuu värvi sõdalast kerget sörki mööda tolmust rada hiidrahnu poole, mis linna ees kõrgus.

Kui juba sellest allatulek oli pinud raske, siis nüüd tundus Tarzanile peaaegu võimatuna viitkümmend sõdalast rahnu tippu aidata. Kuid tänu ahvinimese hiiglaslikele jõupingutustele läks see siiski viimaks korda. Kümme oda seoti otsapidi üksteise külge, ja selle omapärase keti üks ots vöö külge kinnitatud, ronis Tarzan kaljurahnu tippu. Seejärel tõmbas ta sinna ükshaaval kõik oma sõdalased. Otsejoones suundusid nad varakambri juurde, kus igaüks võttis endale kaks kullakangi, mis kaalusid kokku ligikaudu kaheksakümmend naela.

Kesköö l olid kõik jälle kaljurahnu jalamil, kuid oma raske kandami tõttu jõudsid nad tippu alles keskpäevaks. Kojuminek oli aeglane — uhked sõdalased polnud

harjunud koormaid kandma. Kuid nad ei kurtnud ja kolmekümnen-da päeva lõpuks jõudsid nad oma maa piiresse.

Selle asemel, et jätkata siit teekonda loodesse oma küla poole, viis Tarzan nad otse läände, ja kolmekümne kolmanda päeva hommikul käskis neid külla tagasi minna, jättes kulla sinna, kuhu nad selle õhtul olid pannud.

«Ja sina, Waziri?» küsisid nad.

«Ma jään veel mõneks päevaks siia, mu lapsed,» vastas ta. «Rutake nüüd tagasi oma naiste ja laste juurde.»

Kui nad olid lahkunud, võttis Tarzan kaks kullakangi, hüppas puu otsa ja jooksis kergelt läbi tihedate alumiste okste paarsada jardi. Ootamatult avanes ta ees džungli-hiiglastest nagu hiidvalvuritest ümbritsetud sõõrik lagendik. Selle loodusliku amfiteatri keskel oli väike sile kõvaks tambitud mullaküngas.

Sadu kordi oli Tarzan käinud selles üksildases kohas, mis oli okkalistest põõsastest, viinamarja vaatidest ja tohututest liaanidest nii tihedalt ümbritsetud, et vaatamata ko-gu oma paindlikkusele poleks siit läbi pääsenud isegi leopard Sheeta, ja hoolimata oma hiiglajõust poleks elevant Tantor suutnud endale teed rajada läbi elusa seina, mis kaitses suurte ahvide nõupidarniskohta kõigi džungliasukate eest, välja arvatud kõige süütumad.

Viiskümmend korda käis Tarzan edasi-tagasi, kuni kõik kullakangid olid amfiteatrisse toodud. Seejärel tõi ta lagedale vana välgust purustatud puu õõnest sellesama labioa, millega oli kunagi professor Archimedes Q. Porteri aarde-kirstu siia maha matnud ja hiljem jälle välja kaevanud. Nüüd kaevas ta pika kraavi ja iadusrsinna varanduse, mille tema mustad sõdalased olid talle toonud Opari linna unustatud varakambrist.

Selle öö magas ta amfiteatris, järgmisel hommikul aja asus juba varakult teele orna hurtsiku poole. Ta tahtis seda näha enne waziride juurde pöördumist. Leidnud kõik endises seisus, siirdus ta sügavamale džunglisse jahti pidama, et saak hurtsikusse tuua, siin rahulikult kõht täis süüa ja siis mugaval asemel öö mööda saata.

Ta hulkus viie miili kaugusel lõunas, hurtsikust edasi umbes kuus miili merre suubuva selgeveelise jõe kaldal. Ta oli kaldast eemaldunud poole miili kaugusele, kui tema sõõrmed haistsid äkki lõhna, mis paneb värisema kogu metsiku

džungli — see oli inimese lõhn.

Tuul puhus merelt ja Tarzan mõistis, et lõhna tekitaja oli temast lääne pool. Kuid inimese lõhnaga segunes ka Numa lõhn. Inimene ja lõvi.

«Peab kiirustama,» mõtles ahvinimene, «see on valge inimese lõhn. Numa peab vististi jahti.»

Kui ta puude otsas tormates metsa äärde jõudis, nägi ta põlvedel palvetavat naist ja tema ees metsikut ürginimese välimusega valget meest, kes oli näo kätesse peitnud. Mehe taga lähenes kergele saagile pikkamisi vana lõvi. Mehe nägu oli kõrvale pööratud, naise pea sügavale kummardunud. Ta ei näinud kummagi nägu.

Numa valmistus juba hüppama. Ei tohtinud sekunditki viivitada. Tarzan poleks jõudnud vibu haarata ega noolt paigale panna, et saata üht oma mürgist surmariista kollasesse nahka. Ta oli liiga kaugel, et jõuda oma noaga õigeks ajaks metslooma juurde. Jäi vaid üks lootus, ainuke väljapääs. Ja ahvinimene tegutses mõttekiirusel.

Lihaseline käsi liikus taha, viivuks puudutas oda hiiglase õlga, ja siis heitis võimas käsi selle ette, ning rohelisest lehestikust lendas kiire surm otse hüppava lõvi süda-messe. Ainsatki häält tegemata kukkus ta surnult nende jalge ette, kellest äärepealt oleksid saanud tema ohvrid.

Mõne hetke jooksul ei liigutanud end kumbki, ei mees ega naine. Siis lõi viimane silmad lahti ja vaatas hämmastunult surnud metslooma, kes lamas tema kaaslase taga. Kui kaunis pea tõusis, jäi ahvide Tarzani! üllatusest hing kinni: ta ei uskunud oma silmi. Oli ta mõistuse kaotanud? See ei saanud olla naine, keda ta armastas! Kuid tõepoolest, see polnud keegi muu.

Naine tõusis püsti, mees aga võttis ta käte vahele, et teda suudelda, ja siis lõi veri ahvinimesele pähe, verine udu hõljus silme ees ja vana arm laubal tõmbus erepunaseks triibuks tema tõmmul nahal.

Kohutav ilme tekkis tema metsikule näole, kui ta asetas vibunöörile mürgitatud noole. Kuri tuluke põles ta hallides silmades, kui ta sihtis pahaaimamatu mehe selga.

Ta silmitses siledat noclt, tugevasti vibunööri pingutades, et nool lendaks läbi südame, mille jaoks see määratud oli.

Kuid ta ei lasknud surmasaadikut lendu. Pikkamisi vajus nooleots alla, pruunilt laubalt kadus arm, vibunöör lõdvenes ja ahvide Tarzan pöördus noruspäi džunglisse waziride küla poole.

XXIII. Viiskümmend hirmsat meest

Jane Porter ja William Cecil Clayton seisid vaikselt mitu pikka minutit kiskja surnukeha juures, kelle ohvriks nad äärepealt oleksid langenud.

144

Tütarlaps hakkas esimesena rääkima pärast vaikust, mis oli järgnenud tema ootamatule impulsiivsele ülestunnistusele,

«Kes võis seda teha?» sosistas ta. «Jumal teab!» oli mehe ainus vastus.

«Kui see on sõber, miks ta end ei näita?» jätkas Jane. «Kas ei peaks teda hüüdma ja vähemalt tänama?»

Clayton täitis masinlikult ta soovi, kuid vastust ei tulnud.

Jane Porter võpatas. «Salapärane džungel,» sosistas ta. «Kohutav džungel. Isegi sõpruseavalduse teeb see kohutavaks.»

«Parem lähme tagasi oma varjupaika,» ütles Clayton. «Seal olete vähemalt väljaspool hädaohtu. Mina olen vilets kaitsja,» lisas ta kibedusega.

«Ärge rääkige niimoodi, William,» ruttas tütarlaps teda katkestama, tundes siirast meelehärmi, et oli mehele oma sõnadega haiget teinud. «Te tegite kõik, mida võisite, te käitusite õilsalt, ennastsalgavalt. Pole teie süü, et te pele üliinimene. Ainult üks inimene oleks võinud teha rohkem kui teie. Erutusest valisin ma sõnu halvasti, kuid ma ei tahtnud teid solvata. Kõik, mis ma tahan, on see, et me mõlemad mõistaksime nüüd ja alati, et ma ei saa iialgi teiega abielluda, et selline abielu oleks patt.»

«Arvan, et sain aru,» vastas mees. «Ärme sellest rohkem räägime, vähemalt mitte seni, kuni jõuame tagasi tsiviliseeritud maailma.»

Järgmisel päeval läks Thuranil halvemaks. Ta sonis peaaegu vahetpidamata. Nad ei suutnud teda millegagi aidata ja Clayton ei püüdnudki eriti midagi teha. Tütarlapse pärast kartis ta venelast ja hingepõhjas isegi soovis tema surma. Mõte, et temaga võiks juhtuda midagi, mis tütarlapse täielikult selle elaja meelevalda jätaks, valmistas talle suuremat muret kui võimalus, et kui neiu jääb sootuks üksi selle julma metsa äärde, ootab teda kindel surm.

Inglane kiskus lõvi surnukehast välja raske oda, ja nüüd hommiKuti jahile minnas tundis end palju kindlamini kui kunagi varem seilest ajast peale, mil nad olid sellele metsikule kaldale sattunud. Tagajärg oli, et ta läks kaugemale metsa kui iialgi enne.

Et põgeneda võimalikult kaugemale haige venelase sonimise eest, laskus Jane Porter puu otsast alla. Kaugemale minna ta ei julgenud. Istudes rohmaka redeli kõrval, mille

tema jaoks oli teinud Clayton, vaatas ta nukral ilmel merele, ikka veel lootes, et ihaldatud laev viimaks ometi nähtavale ilmub.

Seljaga džungli poole istudes ta ei näinud, kuidas rohi kahele poole lahku lõi ja metslase n^gu sealt välja vaatas. Väikesed verd täis valgunud väga lähestikku asetsevad silmad piidlesid teda tähelepanelikult, sihtides vahetevahel vilksamisi piki rannikut, et veenduda, kas pole veel kedagi näha.

145

Nüüd tuli nähtavale teine pea, siis veel ja veel üks... Oleval lavatsil hakkas mees kõvemini sonima ja pead kadusid niisama kähku, kui olid ilmunudki. Peagi aga sirutusid nad uuesti välja, sest nähtavasti ei pööranud tütarlaps ülalt kostvale mehe häälele vähimatki tähelepanu.

Üksteise järel roomasid värdjalikud kogud džunglist välja pahaaimamatu tütarlapse poole. Nõrk sahin rohus äratas ta tähelepanu, ta pöördus ümber ja hüppas kiljatades püsti. Siis tormasid nad igast küljest talle kallale. Üks neist tõstis ta oma pikkade gorillakätega üles ja viis džung-lisse. Karvane käpp sulges ta suu, et lämmatada kisa. Pärast nädalatepikkusi kannatusi oli tütarlaps nii nõrk, et see katsumus käis tal üle jõu. Vapustatud närvid nõrkesid ja ta kaotas teadvuse.

Kui tütarlaps toibus, lamas ta paksus ürgmetsas. Oli öö. Väikesel lagendikul põles eredalt suur lõke. Tule ümber kükitas viiskümmend hirmsat meest. Nende paksud juuksed olid sassis, näod karvadesse kasvanud. Pikad käed puhkasid lühikeste kõverate jalgade põlvedel.

Nagu kiskjad õgisid nad räpast toitu. Tule kohal rippus pada, kust nad teravate keppidega endale lihatükke koukisid.

Kui nad märkasid, et nende vang oli teadvusele tulnud, viskas talle kõige lähem pidusöögis osaleja räpase käega tüki seda vastikut rooga. Lihatükk kukkus ta kõrvale, kuid ta vaid sulges silmad, tundes endas tõusmas iiveldushoogu.

Palju päevi liikusid nad läbi paksu metsa. Tütarlaps lonkas, ta oli täiesti kurnatud. Kõik need pikad palavad väsitavad päevad teda kord lohistati, kord tõugati enda ees, juhtus ta aga komistama ja kukkuma, siis virutas kõige lähemal olija talle jala- või rusikahoobi. Juba ammu enne teekonna lõppu olid Jane'i kingad kandmiskõlbmatuks muutunud — tallad tulid alt ära. Ta kleit oli räbalaiks kistud ja nende vahelt paistis nahk, alles hiljuti valge ning õrn, nüüd aga kare, üleni marraskil ja veritsev okkalistest põõsastest, millest teda läbi veeti.

Teekonna kaks viimast päeva oli ta juba nii kurnatud, et mingi peks ega sõim ei suutnud teda sundida alla võtma oma vaeseid veritsevaid jalgu. Pilastatud loomus oli jõudnud talutavuse piirini ja tütarlaps ei suutnud isegi enam põlvedele tõusta.

Metslased kogunesid tema ümber, ähvardasid ja vehkisid nuiadega, jagasid talle jala- ja rusikahoope, kuid tema lamas kinnisilmi, anudes halastavat surma rutem lõpetama tema piinad. Kuid surm ei tulnud, ja viimaks taipasid viiskümmend hirmsat meest, et nende ohver ei suuda enam käia. Nad tõstsid ta üles ja siitpeale kandsid kätel kuni teekonna lõpuni.

Kord ühel hilisel pärastlõunal nägi ta enda ees võimsa linna lagunenud müüre, kuid ta oli nii nõrk ja haige, et see ei äratanud temas vähimatki huvi. Kuhu nad ta ka ei oleks viinud, sai tema vangipõlvel nende julmade poolela-jate juures olla vaid üks lõpp.

146

Viimaks läbisid nad kaks suurt müüri ja jõudsid varemetes linna. Nad kandsid tütarlapse suurde hoonesse, kus teda ümbritsesid sajad täpselt samasugused olevused kui need, kes ta sinna olid toonud. Kuid nende hulgas oli ka naisi, kes polnud nii

kohutavad ja inetud. Neid nähes ärkas ta hinges nõrk lootusekiir, kuid seda polnud kauaks: naised ei ilmutanud vähimatki kaastunnet, ehkki nad küll teda ei sõimanud.

Pärast seda, kui kõik hoone asukad üleüldise heameelega teda vaadanud olid, viidi ta pimedasse keldrisse ja jäeti seal paljale põrandale, asetades ta kõrvale ühe metallnõu veega ja teise samasuguse nõu söögiga.

Nädala jooksul nägi ta ainult mõnda naist, kelle ülesanne oli talle süüa ja juua tuua. Pikkamisi hakkas ta jõud tagasi tulema: varsti on ta juba niisuguses seisundis, et teda võib ohverdada Leegitsevale Jumalale, õnneks ta ei teadnud, milline saatus teda ootas.

Ahvide Tarzan kõndis pikkamisi džunglis pärast seda, kui oli heitnud oda, mis päästis Numa kihvade käest Jane Porteri ja Claytoni. Ta mõtted olid täis kurbust nagu inimesel, kelle südamehaav oli taas lahti rebitud.

Tarzan oli rõõmus, et oli õigel ajal käe langetanud ega teinud seda, mida pöörases kiivusehoos oli kavatsenud teha. Claytonit oli lahutanud surmast ahvinimese käe läbi ainult murdosa sekundist. Lühikese ajavahemiku vältel, kui ta tütarlapse ja tema kaaslase oli ära tundnud ning inglase südamesse sihitud mürginoole alla vajuda laskis, oli Tar-zanit vallanud loomaliku instinkti tugev ja metsik sööst.

Ta nägi naist, keda ihaldas — oma naist, oma sõbratari — teise mehe embuses. Džungli halastamatu seaduse järgi, millest ta nüüd juhindus, oli tema ees lahti vaid üks tee; aga enne kui oleks olnud juba hilja, ärkas temas sünnipärane rüütellikkus, lämmatas lõõmava kirepalangu ja päästis ta. Tuhandeid kordi tänas ta seda tunnet, mis saavutas tema üle võidu, enne kui ta sõrmed noole teele saatsid.

Meenutanud, et ta pöördub tagasi waziride juurde, tundus see mõte talle tülgastav. Ta ei tahtnud enam inimesi näha. Äärmisel juhul hulgub ta mõnda aega džunglis üksinda, kuni ta terav valu nürineb. Nagu ta metsloomadest sõbrad, nii eelistas ka Tarzan kannatada vaikselt omaette.

Selle öö magas ta jälle ahvide amfiteatris ja paar päeva käis ta sealt jahti pidamas, ööseks aga tuli taas siia tagasi. Kolmanda päeva õhtul naasis Tarzan võrdlemisi vara. Vaevalt oli ta end metsalagendiku keskel pehmel rohul välja sirutanud, kui kuulis kaugelt lõuna poolt tuttavat häält. See oli trobikond suuri ahve, kes džunglis edasi liikus — ta ei võinud selles eksida. Tarzan kuulatas veidi aega. Ahvid tulid amfiteatri poole.

Tarzan ajas end laisalt püsti ja ringutas. Ta teravad kõrvad kuulsid läheneva sugukonna vähimaidki liigutusi, peagi haistis ta ka nende lõhna, kuigi ei vajanud enam mingeid tõendeid kinnitamaks, et tal oli õigus.

Kui nad olid amfiteatrile juba päris lähedale jõudnud, peitis ahvide Tarzan end areeni vastaskülge puu otsa. Ta tahtis sealt tulijaid paremini silmitseda. Oodata ei tulnud kaua.

Seal ilmuski alla okste vahele julm karvane nägu. Väikesed kurjad silmad käisid ringi üle kogu lagendiku, seejärel kanti tagapool olijaile vadistades nähtust ette. Tarzanile oli kuulda... iga sõna. Piilur teatas teistele sugukonna liikmetele, et tee on vaba ja n«l võivad kartmatult amfiteatrisse tulla.

Esimesena hüppas kergelt pehmele rohuvaibale juht, siis üksteise järel kümme-kond antrönoidi. Siin oli hiiglaslikke täiskasvanuid ja palju noori ahve. Mõned mudilased hoidsid oma metsikute emade karvase kaela ümbert kõvasti kinni.

Tarzan tundis neist paljusid. See oli sama sugukond, kuhu ta oli sattunud tillukese rinnalapsena. Paljud täiskasvanud olid siis alles väikesed ahvid, kui tema laps oli. Lapsepõlves oli ta sellessamas džunglis koos nendega mänginud ja koerust teinud. Kas nad tunnevad ta veel ära? Mõnel ahvil on väga lühike mälu ja kaks aastat võis neile tunduda igavikuna.

Nende jutust sai ta teada, et nad olid siia kogunenud uut kuningat valima: vana pealik oli saja jala kõrguselt murdunud oksalt alla kukkunud ja surma saanud.

Tarzan nihkus oksal veelgi lähemale, et neid paremini silmitseda. Esimesena märkasid teda ühe emaahvi vilkad silmad. Kurguhäälse haukumisega andis ta sellest teistele märku. Mitu hiiglasuurt isaahvi ajas end sirgu, et kutsumata külalist paremini näha. Kihvad irevil ja kuklakarvad turris, suundusid nad pikkamööda tema poole, tuues kuuldavale madalahäälse eemaletõukava urina.

«Karnath, ma olen ahvide Tarzan.» ütles ahvinimene sugukonna keeles. «Kas sa mäletad mind? Kui me veel päris väikesed ahvid olime, narritasime kahekesi Numat, loopides teda ohutust kõrgusest keppide ja pähklitega.»

Loom, kelle poole ta pöördus, jäi seisma, metsikul näol pooleldi mõistev, pooleldi hämmastunud nürimeelne ilme.

«Ja sina, Magor,» jätkas Tarzan teist ahvi kõnetades. «kas sina ei mäleta oma endist kuningat, seda. kes tappis vägeva Kerchaki? Vaadake mind! Kas ma pole seesama Tarzan, võimas kütt, võitmatu võitleja, keda te kõik palju aastaid tundsite?»

Ahvid tulid kõik lähemale, nüüd olid nad rohkem uudishimulikud kui ähvardavad. Nad pomisesid midagi omavahel mitu minutit.

«Mida sa meist nüüd tahad?» küsis Karnath.

«Ainult rahu,» vastas ahvinimene.

Ahvid pidasid jälle nõu. Lõpuks hakkas Karnath rääkima:

«Kui nii, siis tule rahus, ahvide Tarzan.» Ja ahvide Tarzan hüppas kergelt metsiku ja jäleda karja keskele rohule: ta oli läbinud täieliku evolutsioonitsükli

40

ja naasis nüüd uuesti metsloomade juurde, et nende hulgas metsloomana elada.

Siin polnud vastastikuseid tervitusi nagu inimeste puhul pärast kaheaastast lahusolekut. Enamik ahve pöördus tagasi oma tegevuse juurde, mis oli katkenud ahvinimese ilmumisel, ja temast tehti välja niisama vähe, nagu ta polekski kunagi sugukonnast lahkunud. Paar noort isaahvi, kes tookord polnud küllalt vanad, et teda mäletada, hiilisid neljakäpukil teda nuuskima ja üks neist paljastas kihvad ning hakkas ähvardavalt urisema: ta tahtis Tarzanile otsemaid tema koha kätte näidata. Oleks Tarzan urisedes tagasi tõmbunud, oleks noor isaahv ilmselt rahuldatud olnud, kuid pärast seda oleks Tarzani koht olnud tema kaaslaste hulgas madalamal teda kõrvale astuma sundinud isaahvi kohast.

Kuid ahvide Tarzan ei astunud kõrvale. Selle asemel heitis ta võimsate lihaste kogu jõuga välja oma hiigelkäe, rabas noorel isaahvil peast kinni ja virutas ta rohule pikali. Ühe hetkega oli ahv jalul ja tormas talle kallale. Nad läksid käsitsi kokku, et tegutseda rebivate sõrmede ja purevate kihvadega — selline oli vähemalt ahvi kavatsus, kuid vaevalt olid nad maha kukkunud, kui ahvinimese sõrmed leidsid vastase kõri.

Peagi loobus noor isaahv võitlusest ja lamas üsna vaikselt. Sus laskis Tarzan sõrmed lahti ja tõusis üles. Ta ei tahtnud tappa, vaid ainult näidata nii noorele isaahvile kui ka teistele pealtvaatajaile, et ahvide Tarzan on ikka veel nende isand.

Õppetund läks täie ette: noored ahvid hoidusid temast kaugemale, nagu nad peavadki tegema neist paremate läheduses, vanad isaahvid aga ei vaidlustanud tema valitsusvõimu. Ainult poegadega emaahvid kahtlustasid teda mitu päeva. Ja kui ta neile liiga lähedale läks, tormasid talle kallale, lõuad pärani ja jäledalt lõrisedes. Kuid Tarzan astus tagasihoidlikult kõrvale, sest selline oli ka ahvide komme — ainult hullunud isased lähevad emasele kallale. Aga viimaks harjusid Tarzaniga ka nemad.

Ta pidas koos nendega jahti nagu endistel aegadel ja kui nad mõistsid, et tänu oma kõrgesti arenenud mõistusele oskas Tarzan leida paremaid toidukohti, tema osav nöör aga püüdis kinni sääraseid maitsvaid ulukeid, mida nad iialgi polnud juhtunud

proovima, hakkasid nad temasse suhtuma nagu varem, kui ta nende kuningas oli olnud. Ja enne kui nad amfiteatrist lahkusid ning uuesti rändama läksid, valisid nad ta jälle oma kuningaks.

Ahvinimest rahuldas tema uus osa täielikult. Ta ei olnud õnnelik, ta ei suutnud üldse mitte iialgi õnnelik olla, kuid vähemalt oli ta eemal kõigest sellest, mis võis talle meenutada tema õnnetust. Ta oli juba ammu loobunud kavatsusest tsiviliseeritud maailma tagasi minna, nüüd aga loobus ta ka mõttest naasta oma sõprade, mustade waziri-de juurde. Ta ütles jäädavalt lahti inimsoost. Ta oli alustanud oma elu ahvina ja ka sureb ahvina.

Kuid ta ei saanud kustutada mälust asjaolu, et naine, keda ta armastas, viibis siinsamas läheduses. Ka ei saanud ta vabaneda kartusest, et tütarlaps võis alatasa hädaohtu sattuda. Et ta oli halvasti kaitstud, selles veendus Tarzan sel põgusal hetkel, kui nägi Claytori tegutsemisvõimetust. Ja mida rohkem Tarzan sellele mõtles, seda suuremat hingepiina ta tundis.

Lõpuks hakkas ta end põlgama selle pärast, et oli egoismist ja armukadedusest Jane Porteri kaitsmisele käega löönud. Aja jooksul hakkas see mõte teda üha rohkem piinama ja ta pidi juba rannikule tagasi pöörduma, et kaitsta Jane Porterit ja Claytonit, kui temani jõudsid uudised, mis kõik ta plaanid segi lõid ja teda pöörase kiirusega itta tormama sundisid, unustades kõik ohud ja ähvardava surma.

Enne kui Tarzan jälle oma sugukonnaga ühines, oli üks noor isaahv, leidmata naist oma sugukonnast, läinud tava kohaselt hulkuma metsikusse džunglisse nagu endisaegade rändrüütel otsima kaunist daami mõnest naabersuguharust.

Ta oli parajasti oma pruudiga tagasi tulnud ja pajatas nüüd kiirustades oma seiklustest, enne kui ta need unustada võis. Muuseas mainis ta, et oli näinud suurt imeliku välimusega ahvide sugukonda.

«Kõik peale ühe olid karvased isased,» rääkis ta, «emane oli aga värvilt isegi heledam kui see võõras,» ja ta sihtis näpuga Tarzanit.

Silmapilk oli Tarzan tähelepanu ise. Ta esitas küsimusi nii kiiresti, et aeglase mõttekäiguga antropoid suutis vaevu vastata.

«Kas isased olid lühikesed, kõverate jalgadega?»

«Jah.»

«Olid neil puusadel Numa ja Sheeta nahad, käes aga kepid ja noad?»

«Olid.»

«Ja käte ja jalgade ümber palju kollaseid võrusid?»

«Jah.»

«Ja naine — oli ta väike, peenike ja väga valge?»

«Jah.»

«Kas ta paistis olevat sugukonna liige või vang?» «Nad vedasid teda mõnikord kättpidi, mõnikord juustest, ning kogu aeg tõukasid ja tagusid teda. Oo, see oli väga lõbus!»

«Issand!» sosistas Tarzan.

«Kus sa neid nägid ja kuhu nad läksid?» jätkas ahv-inimene.

«Nad olid siit teise vee taga,» ja ta näitas lõunasse. «Minust möödudes läksid nad hommiku poole, vee äärt mööda üles.»

«Millal see oli?» küsis Tarzan. «Pool kuud tagasi.»

Rohkem sõnagi lausumata hüppas ahvinimene puu otsa ja tormas nagu kehatu vaim itta. Unustatud Opari linna poole.

XXIV. Kuidas Tarzan Opari naasis

Kui Clayton puu juurde tagasi tuli ega leidnud eest Jane'i, muutus ta hirmust ja murest meeletuks. Thuran oli täie mõistuse juures, palavik oli äkki üllatavalt kiiresti langenud, mis on selle haiguse üks iseärasusi. Nõrk ja kurnatud, lamas venelane oma rohust asemel.

Kui Clayton temalt tütarlapse kohta päris, näis ta olevat üllatunud, et miss Porterit seal ei olnud.

«Ma ei kuulnud midagi kahtlast,» seletas ta. «Kuid suurema osa ajast olin ma teadvuseta.»

Poleks olnud mehe silmanähtavat nõrkust, oleks Clayton kahtlustanud, et ta teab tütarlapse asukohta. Kuid ta nägi, et Thuranil polnud jõudu puu otsast teiste abita allagi tulla. Ta poleks saanud oma praeguses seisundis tütarlapsele halba teha, ka mitte redelit mööda lavatsile tagasi ronida.

Kuni pimeduse saabumiseni otsis inglane lähemas ümbruses kadunud tütarlapse või tema röövijate jälgi. Ja ehkki viiekümne hirmsa mehe rada. mille nad olid jätnud oma nappide küttimiskogemuste tõttu, olnuks igale džungliasu-kale niisama ilmselge kui linnatänav inglasele, käis Clayton sellest üle oma kakskümmend korda, tähele panemata ainsatki märki, et alles mõne tunni eest oli sealt hulk inimesi läbi läinud.

Otsinguid jätkates hüüdis Clayton tütarlast valjusti nimepidi, kuid tulemus oli vaid see, et ta äratas lõvi Numa tähelepanu. Õnneks märkas ta enda poole roomavat varju õigel ajal ja ronis puu otsa. Sellega tema otsingud selleks päevaks ka lõppesid, sest lõvi kõndis tema all edasi-tagasi kuni hilisööni.

Isegi pärast metslooma lahkumist ei julgenud Clayton pimedas alla tulla ning veetis puu otsas kohutava ja ras- " ke öö. Järgmisel hommikul pöördus ta tagasi rannikule, olles jäädavalt kaotanud lootuse päästa Jane Porter.

Järgmise nädala kestel kosus musjöö Thuran kiiresti: ta pikutas lavatsil, samal ajal kui Clayton mõlemale toitu hankis Mehed ei rääkinud kunagi, välja arvatud vajaduse puhul. Clayton kolis nüüd lavatsi sellele poolele, mis varem oli kuulunud Jane Porterile, ning nägi venelast üksnes siis, kui tõi talle toitu ja vett või humaansetel ajenditeL osutas talle muid teeneid.

Selleks ajaks, kui Thuran oli võimeline toidu hankimises osalema, jäi palavikku Clayton. Päevade kaupa lamas ta teadvusetult, sonides ja piineldes, kuid venelane ei tulnud kordagi ta juurde. Toitu poleks inglane nagunii puudutanud, kuid janu muutus tema jaoks tõeliseks piinaks. Kogu oma nõrkusest hoolimata õnnestus tal palavikuhoogude vahel kord päevas kuidagi allikale komberdada, et täita

veega väikest plekk-kruusi, mis neil paadis oli olnud.

Neil puhkudel jälgis Thuran teda kahjurõõmsal ilmel ta näis rõõmu tundvat mehe kannatustest, kes, hoolimat kogu oma põlgusest venelase vastu, oli alles hiljuti püüdnud tema kannatusi kergendada, niivõrd kui see võimalik oli olnud.

Viimaks jäi Clayton nii jõuetuks, et ei suutnud enat puu otsast alla tulla. Terve päev piinles ta janu käes, ilma et oleks pöördunud venelase poole, siis aga, jõudmai rohkem kannatada, palus Thurani endale vett tuua.

Venelane tuli Claytoni aseme juurde, veekruus käes. Julm irvitus moonutas ta nägu.

«Siin on vesi,» sõnas ta. «Kuid ma tahan teile meelde tuletada, et te teotasite mind tüdruku ees, tahtsite teda hoida ainult endale ja minuga mitte jagada ...»

Clayton katkestas teda.

«Aitäh!» hüüdis ta. «Aitab! Milline koer te küll ole et laimate head naist, keda me surnuks peame! Issand! Ma olin hull, et teid ei tapnud, te pole väärt elama isegi sel kurjal maal!»

«Siin on teie vesi,» kuulutas venelane, «ja see on kõik mida te saate.» Nende sõnadega tõstis ta kruusi suule hakkas jooma, mis aga järele jäi, selle viskas maha. Siis pöördus ta ümber ja jättis haige mehe üksi.

Clayton pööras teise külje, kattis näo kätega ja usaldas end saatuse hoolde.

Järgmisel päeval otsustas Thuran mööda kallast põhja poole minna, teades, et nii peab ta tsiviliseeritud inimeste asukohta jõudma. Igal juhul hullem kui siin olla ei saanud, pealegi hakkas sureva inglase sonimine talle närvidele käima.

Ta varastas Claytonilt oda ja alustas rännakut. Enne lahkumist oleks ta haige tapnud, kui teda poleks takistanud mõte, et see oleks olnud tõepoolest heategu.

Samal päeval jõudis ta rannikul väikese hurtsiku juurde ja nähes seda lähedase tsivilisatsiooni tunnust, täitus ta süda uue lootusega, sest ta pidas hurtsikut mingi asunduse eelpostiks. Oleks ta teadnud, kellele see kuulus, ja et hurtsiku omanik viibis selsamal silmapilgul mõne miili kaugusel sisemaal, oleks Nikolas Rokoff pagenud siit kui katku eest. Kuid ta ei teadnud midagi ja jäi sinna mitmeks päevaks, nautides turvalisust ja hurtsiku suhtelist mugavust. Seejärel jätkas ta oma teekonda põhja poole.

Lord Tenningtoni laagris tehti ettevalmistusi püsielamute ehitamiseks, peale selle kavatseti saata mõneliikn ekspeditsioon põhja poole abi otsima.

Sedamööda, kuidas päevad kadusid ja oodatud ai kagi ei saabunud, hakkas kustuma lootus, et Jane Porter, Clayton ja musjöö Thuran on päästetud. Keegi ei teinud sellest enam juttu professor Porteriga, tema oli aga teaduslikest unelmatest niivõrd hõivatud, et ei märganudki aja kulgu.

Mõnikord ta tähendas, et varsti näevad nad kindlasti

mõnda aurikut ranniku lähedal ankrusse heitmas ja siis on nad jälle kõik õnnelikult koos. Teinekord aga rääkis ta laeva asemel rongist ja avaldas arvamust, et lumetormid selle kinni pidasid.

«Kui ma seda armast vanakest poleks juba varem nii hästi tundnud.» tähendas lord Tennington miss Strongile, «siis ei kahtleks ma põrmugi, et ta on . . . noh nii. . .. kui te minust aru saate.»

«See oleks naljakas, kui see nii liigutav poleks,» vastas tütarlaps kurvalt. «Mina, kes ma olen teda eluaeg tundnud, tean, kuidas ta Janei jumaldab, teistele aga võib tunduda, et ta on tütre saatuse vastu täiesti ükskõikne. See tuleneb vaid sellest, et ta on absoluutselt eluvõõras ega tunneta isegj nii tõsist asja kui surm, enne kui näeb kindlaid tõendeid.»

«Te ei arva iialgi ära, mis ta eile teha tahtis,» jätkas Tennington. «Tulin üksi tagasi väikeselt jahiretkelt, kui kohtasin teda äkki laagrisse viival rajal. Käed seljal pika musta kuue sabade all, kübar tugevasti pähe surutud ja pilk maas, ruttas ta edasi võibolla kindlasse surma, poleks ma teda peatanud.

«Kuhu te ometi lähete, professor?» küsisin ma temalt. «Lähen linna, lord Tennington,» vastas ta kõige suurema südamerahuga, «et kaevata postiülemale meie korrapäratu postiga teenindamise pärast. Mõtelge ometi, söör, ma pole juba nädalate kaupa ainsatki kirja saanud. Jane'ilt peaks juba mitu kirja olema. Asjast tuleb otsekohe teatada Washingtoni.»

Ja kas te usute, miss Strong,» jätkas Tennington, «ma nägin kuratlikult palju vaeva veenmaks vanakest, et siin pole mitte üksnes korratuid postiolusid, vaid pole ka linna, ja et Washington on hoopis teisel mandril ja ka teisel poolkeral.

Kui ta sellest aru sai, hakkas ta tütre pärast muretsema ja usun, et esimest korda mõistis ta meie olukorda ning võimalust, et miss Porter ei olegi pääsenud.»

«Ma ei taha sellest mõelda,» ütles tütarlaps, «ja ometi ei saa ma mõelda millestki muust kui ainult meie seltskonna" puuduvatest liikmetest.»

«Loodame kõige paremat.» kostis Tennington. «Teie ise annate meile oma vaprusega kõige paremat eeskuju, sest teie kaotus on ju kõige suurem.»

«Jah,» kinnitas tütarlaps, «ma poleks saanud armastada Jane Porterit rohkem ka siis. kui ta oleks olnud mu lihane õde.»

Tennington ei väljendanud millegagi oma üllatust. Ta ei mõelnud sugugi seda. «Lady AliceM» hukust saadik oli ta selle Marylandi kaunitari seltsis rohkesti aega veetnud ja Pidi endale hiljuti tunnistama, et oli tütarlast armastama hakanud rohkem, kui see tema isikliku hingerahu huvides kasulik oli. Mäletas ta ju väga hästi, et musjöö Thuran oli talle saladuskatte all teatanud oma kihlusest miss Strongiga. Ta kahtleski juba Thurani sõnade õigsuses. Noor neiu

153

polnud kordagi puuduva mehe suhtes ilmutanud midagi mis oleks väljunud hariliku sõpruse raamidest.

«Ja siis musjöö Thurani surm — kui nad kõik on hukkunud— oleks teile ränk kaotus,» tähendas ta ettevaatlikult «Musjöö Thuran oli väga armas sõber,» ütles tütarlaps mehele kiiresti otsa vaadates. «Ta meeldis mulle väga, ehki tundsin teda lühikest aega.»

«Kas te siis polnudki temaga kihlatud?» pahvatas Tennington kogemata välja.

«Taevake, muidugi mitte!» hüüdis tütarlaps. «Ma ei hoolinud temast sugugi mitte sellisel moel!»

Lord Tennington tahtis midagi Hazel Strongile öelda, tahtis väga ja teha seda kohe, kuid millegipärast jäid sõnad kurku kinni. Ta alustas ebaldes mitu korda, köhatas, läks näost punaseks ja lõpetas viimaks teatega, et loodab onnide ehitamisega enne vihmaperioodi valmis saada.

Aga iseenesegi teadmata oli ta tütarlapsele öelnud just seda, mida oli tahtnud öelda, ja neiu oli õnnelik, õnnelikum kui iialgi enne oma elus.

Nende edasise jutuajamise katkestas veidra ja kohutava välimusega kogu, kes ilmus džungli servale laagrist lõuna pool. Tennington ja tütarlaps märkasid teda ühel ajal. Inglane haaras revolvri järele, ent kui poolpaljas ja karvadesse kasvanud olend teda nimepidi hõikas ja nende poole sööstis, langetas ta käe ja läks mehele vastu.

Raske oli räpases, kurnatud olevuses, keda kattis väikestest nahkadest tehtud veider kuub, ära tunda laitmatut musjöö Thurani, keda nad kõik olid viimati näinud «La Alice'i» pardal.

Enne kui väikese seltskonna teised liikmed said teada tema saabumisest, küsitlesid Tennington ja miss Strong teda teiste paadisolnute saatuse kohta.

«Nad on kõik surnud,» seletas Thuran. «Kolm madrust surid enne, kui maale jõudsime. Miss Porteri viisid džunglisse mingisugused metsloomad, kui ma palavikus sonisin. Clayton suri palavikku mõne päeva eest. Ja mõelda vaid, et kogu selle aja lahutas meid kõigest mõni miil — vaevalt päevane teekond. See on kohutav!»

Jane Porter ei teadnud, kui kaua ta oli lamanud iidse Opari linna templi all keldris. Üksvahe oli tal palavik ja ta sonis, aga kui see möödus, hakkas ta pikkamisi paranema. Naine, kes talle süüa tõi, käskis teda iga päev tõusta, kuid mitu päeva raputas neiu vaid pead märgiks, et ta on veel liiga nõrk.

Kuid lõpuks võis ta jalule tõusta ja siis juba vaari mõne sammu teha, toetudes ühe käega vastu seina. Tema kinnivõtjad jälgisid teda nüüd suureneva huviga. Päev lähenes, ohver paranes ja kosus.

Viimaks jõudis kätte päev ja noor naine, keda Jane Porter siiani polnud näinud, tuli koos teistega tema juurde vangikongi. Leidis aset mingisugune religioosne kombetalitus —- just nimelt religioosne, selles tütarlaps ei kahelnud, ja see mõjus talle otsekohe elustavalt. Ta rõõmustas, et

154

oli sattunud inimeste juurde, kes ilmselt on juba tunda saanud usu õilistavat ja pehmendavat mõju; nad kohtlevad teda inimlikult — selles oli ta nüüd päris kindel.

Ja kui nad ta vangikongist välja juhtisid ning mööda pikki pimedaid koridore, seejärel betoontrepist üles valgusest säravale õuele viisid, läks ta meeleldi ja isegi rõõmsalt: eks viibinud ta ju jumala sulaste seas... Võis muidugi olla, et nende ettekujutus ülimast olevusest oli mõneti teistsugune kui tema oma, kuid aitas sellestki, et nad jumalat tunnistavad, järelikult ei saanud nad olla kurjad ega julmad.

Aga kui ta nägi õue keskel kivist altarit ning punakaspruune plekke selle peal ja kõrval betoonpõrandal, imestas ta väga ja hakkas kahtlema ning kui nad ta jalad ja käed selja taha kinni sidusid, muutus kahtlus hirmuks. Veel hetk, ja ta tõsteti üles ning asetati selili altarile. Lootus kustus lõplikult ja tütarlaps hakkas hirmust värisema.

Sellele järgnenud pentsiku tantsu ajal, mida esitasid pühitsetud, lamas ta hirmust tardunult; enne veel, kui ta nägi ülempreestrinna kätt õhukese noateraga pikkamisi oma rinna kohale tõusmas, teadis ta juba, milline saatus teda ootab.

Käsi hakkas langema. Jane Porter sulges silmad ja saatis tumma palve jumala poole, kelle ette ta nüüd kohe astuma pidi; siis ei pidanud ta närvid enam vastu ja ta kaotas teadvuse.

Päeval ja öösel kihutas ahvide Tarzan läbi põlismetsa rusudes linna poole, kus naine, keda ta armastas, oli vangis või siis surnud.

Ühe ööpäevaga läbis ta niisama suure vahemaa kui viiskümmend hirmsat meest nädalaga, sest ahvide Tarzan liikus edasi okste keskmisel terrassil, ülalpool väänkasvude padrikut, mis takistas kiiret edasijõudmist maa peal.

Noore isaahvi jutt oli talle selgesti öelnud, et vangivõe-tud tütarlaps oli Jane Porter, sest terves džunglis ei olnud teist väikest valget naist. Ahvi kohmaka kirjelduse järgi tundis ta isasloomades ära veidrad inimparoodiad, kes elasid Opari varemeis. Ta kujutles endale tütarlapse saatust nii selgesti, nagu oleks näinud seda omaenda silmadega. Millal nad neiu sellele kohutavale altarile asetavad, seda ei võinud ta kindlalt öelda, aga et see'kallis habras keha lõpuks ikkagi sinna oma tee leiab, selles ei kahelnud ta põrmugi.

Kuid viimaks pärast pikki tunde, mis kärsitule ahvinimesele tundusid terve igavikuna, ületas ta mahajäetud orgu piirava kaljutõkke ja nägi oma jalge ees hirmsa Opari linna koletuid süngeid rususid. Kiirel sammul tõttas ta üle tolmuse, kuiva, rändrahne täis tasandiku oma eesmärgi poole.

Kas ta jõuab tütarlast veel päästa? Vähemalt saab ta kätte maksta, ja oma raevus tunnetas ta endas küllaldaselt jõudu, et hävitada kõik hirmuäratava linna elanikud. Keskpäeva paiku jõudis ta hiiglasliku rändrahnu juurde, mille tipus algas salakäik Opari linna maa-alustesse koobastesse.

155

Nagu kass ronis ta püstloodis graniitseinast üles. Hetk hiljem tormas ta juba mööda pimedat sirget käiku varakambri poole, läbis selle ja jõudis kaevu juurde, mille vas-taspoolel oli lahtivõetud seinaga vangikong.

Seisatanud viivuks kaevu äärel, kuulis ta ülalt kostvaid nõrku helisid. Ahvinimese teravad kõrvad tabasid need otsekohe ära: see oli ohverdamisele eelnev surmatants ja ülempreestrinna rituaalne laul. Ta tundis ära isegi naise hääle.

Kas oli võimalik, et kombetalitus tähendas just seda, mida ta takistama ruttas? Meeletu hirmulaine tulvas temast üle. Kas tõesti hilineb ta vaid silmapilgu võrra? Nagu hirmunud põder hüppas ta üle kitsa kaevu ja hakkas kui pöörane seina lõhkuma. Kui pea ja õlad august läbi mahtusid, tegi ta hiiglasliku pingutuse, lükkas maha ülejäänud osa setnast ja kukkus koos sellega vangikongi põrandale.

Ühe hüppega lendas ta üle kambri ja rõhus kogu oma raskusega vanale uksele. Kuid siin ta peatus. Tugevad põikpuud teisel pool ust panid vastu isegi tema võimsatelt musklitele. Ta adus silmapilk oma ponnistuste viljatust. Jäi vaid üks tee: tagasi mööda käiku kaljurahnu juurde, sealt umbes miil linna müürini ja siis sedasama teed kaudu linna, nagu ta oli koos oma waziridega esimesel korral läinud Ta mõistis, et kui läheb tagasi ja püüab linna tungid, maa pealt, siis jääb ta hiljaks ega jõua enam päästa tütarlast, kui see tõepoolest tema oli, kes praegu ohvrialtari lamas. Kuid teist teed polnud ja ta tormas uuesti läbi la gunenud seina kaevu juurde. Siin kuulis ta jälle ülem-preestrinna monotoonset häält ja üles vaadates nägi umbe kahekümne jala kõrgusel avaust. See tundus olevat nii lähedal, et ta oli valmis tegema hullumeelset katset üles hüpata ja sel moel kiiremini siseõue jõuda.

Kui ta vaid saaks mingil viisil oma rohunööri otsa selle ahvatleva avause ääre külge kinnitada! Üks hetk, ja ui mõte turgatas talle pähe. Ta teeb proovi. Tulnud taga lõhutud seina juurde, võttis ta ühe lameda kivi, millest se tehtud oli, sidus kärmelt nööri ühe otsa selle ümber ja pöördus kaevu äärde tagasi. Siin keris ta ülejäänud osa nöörist kokku ja pani enda kõrvale maha, võttis mõlema käega raske kivi, vibutas seda mitu korda, et tabada paremini suunda, ja heitis selle siis üles väikese nurga all, et kivi kaevu tagasi ei kukuks, vaid jääks avause ääre taha pidama.

Tarzan sikutas mitu korda nööriotsa, kuni tundis, kivi oli üleval küllalt kõvasti kinni jäänud. Siis haaras nöörist ja jäi mustava kuristiku kohale rippuma. Sel hetkel, kui ta kogu oma raskusega nööri otsas rippus, tundis ta, et see hakkas järele andma. Tarzan ootas kohutavas ärevuses, kuna nöör aeglaselt toll tolli järel allapoole libises. Kivi tõusis ülal kaevumüüritise äärele: kas jääb see serva taha pidama või tirib Tarzan kivi oma raskusega alla ja lendab koos sellega tundmatusse sügavusse?

XXV. Läbi ürgmetsa

Põgusa piinarikka silmapilgu kestel tundis Tarzan, kuidas nöör, mille küljes ta rippus, allapoole libises, ja kuulis, kuidas kivi üleval kaevumüüritist kriipis.

Siis äkki nöör peatus: kivi oli ääre taha kinni jäänud. Ettevaatlikult ronis ahvinimene nõrka nööri mööda üles. Hetke pärast tuli ta pea kaevusuust nähtavale, õu oli tühi. Kõik Opari elanikud olid ohverdamist vaatamas. Tarzan ikuulis La häält, mis kostis naabruses asuvast ohverdamis-kojast. Tants oli lõppenud. Nuga laskub vististi juba alla. Nende mõtetega tormas Tarzan ülempreestrinna hääle suunas.

Saatus juhtis ta otseteed suure laeta toa ukse ette Teda lahutas altarist pikk rida preestreid ja preestrinnasid, kes, kuldpeekrid käes. ohvri sooja verd ootasid.

La käsi laskus pikkamisi kõval kivii lamava hapra liikumatu kogu rinna poole. Tarzan tõi kuuldavale oigega sarnaneva nuuksatuse, kui ta armastatud tütarlapse ära tundis. Ja jälle muutus arm tema laubal tulipunaseks, silme ette tõusis punane udu ja marruläinud isaahvi kohutava lõrinaga hüppas ta nagu hiiglaslik lõvi pühitsetute sekka.

Kahmanud kõige lähemal seisva preestri käest nuia, jagas ta enda ümber hoope nagu ehtne deemon, tehes kiirelt teed altari juurde. Niipea kui kostis kära, oli La käsi pea-tunud. Kui ta nägi, kes oli selle põhjustanud, läks ta kaameks. Mil viisil valge inimene

oli põgenenud vangikongist, kuhu ta luku taha oli pandud, see oli Lale siiani saladuseks jäänud. Ta ei oleks kunagi seda meest Oparist lahkuda lasknud, sest vaatas seda nägusat hiiglast naise, mitte preestrinna silmadega.

Tark ja taibukas, oli ta juba valmis mõelnud jutu imelisest ilmutusest, mille ta oli saanud Leegitseva Jumala enda suu läbi ja mis käskis vastu võtta seda valget meest kui jumala saadikut oma rahvale maa peal. Opari rahvas oleks sellega leppinud, ta teadis seda. La oli kindel selleski, et mees eelistab pigem tema abikaasaks saada kui ohvrialtarile tagasi minna.

Aga kui ta oli läinud mehele oma plaani seletama, ei leidnud ta teda: mees oli kadunud, ehkki uks oli väljastpoolt suletud. Ja nüüd on ta tagasi, õhust materiaalseks muutunud ja tapab tema preestreid kui lambukesi. Hetkeks unustas ta oma ohvri ega suutnud end veel koguda, kui hiiglaslik valge mees seisis juba tema kõrval, süles naine, kes nüüdsama altaril oli lamanud.

«Hoia eemale. La,» hüüdis ta. «Sa päästsid kord minu elu ja ma ei saa sulle haiget teha, kuid ära mind takista ega jälita, või ma pean ka sinu tapma.»

Nende sõnadega astus ta naisest mööda maa-aluse käigu poole.

«Kes on see naine?» küsis ülempreestrinna minestanud tütarlapsele osutades.

«Ta on minu oma,» vastas ahvide Tarzan.

Viivuks jäi Opari neiu teda suuri silmi vaatama. Siis ilmus tema silmadesse lootusetu meeleheide ja pisaraid valades langes ta külmale põrandale, kuna trobikond eemaletõukavaid mehi rühkis temast mööda ahvinimest taga ajama.

Aga kui nad alla jõudsid ja ahvide Tarzanit kinni võtta tahtsid, siis teda enam seal polnud. Kerge hüppega oli ta kadunud maa-alusesse käiku. Kuid tagaajajad ainult naersid ja latrasid omavahel, sest nad teadsid, et maa all pole teist väljapääsu kui ainult see, kustkaudu nad sisse olid tulnud ja ta peab nagunii siia tagasi pöörduma. Ning nad jäid teda üleval ootama ja valvama.

Ja nii ei ajanudki keegi taga ahvide Tarzanit, kui ta ikka veel teadvusetut Jane Porterit süles hoides läbis Leegitseva Jumala templi all Opari maa-aluseid koopaid. Aga kui Opari mehed hakkasid asja lähemalt arutama, meenus neile, et seesama mees oli maa-alustest koobastest kord juba põgenenud, kuigi nad täpselt niisamuti olid väljapääsu juures valvanud, ja et täna oli ta väljastpoolt nende juurde jooksnud. Nad otsustasid jälle viiskümmend meest orgu saata, et see pühaduserüvetaja kinni võtta ja tagasi tuua.

Kui Tarzan oli läbi lahtivõetud seina kaevu juurde jõudnud, oli ta oma põgenemise kordaminekus nii kindel, et peatus ja ladus kivid seina tagasi. Ta ei tahtnud, et kohalikud elanikud saaksid unustatud käigu saladuse teada jj pääseksid ise varakambrisse. Tarzan kavatses veel kore Opari tagasi tulla ja kaasa viia veelgi suurema varanduse kui see, mis oli juba maetud ahvide amfiteatrisse.

Nii läks ta käike mööda edasi, läbi esimese ukse ja varakambri, läbi teise ukse ja pika sirge käigu, mis viis lin na taha salajase väljapääsu juurde. Jane Porter oli endisel teadvuseta.

Hiidrahnu tipus ta seisatas ja heitis pilgu linnale. Ta nägi trobikonda eemaletõukavaid Opari mehi üle lagendiku minemas. Viivuks lõi ta kõhklema. Kas laskuda alla ja katsuda oru lõppu kaljudeni joosta või jääda siia ööseks peitu? Ühest pilgust tütarlapse kahvatule näole piisas, et langetada otsus. Ta ei või teda siia jätta, ei või lubada, et vaenlased võtaksid neilt vabaduse. Kust võis ta teada, et nad läbikäiku siiski üles ei leidnud? Siis oleksid vaenlase neil ees ja taga ja neid võetaks kindlasti kinni, sest ta ei oleks saanud endale jõuga teed teha, hoides süles minest nud tütarlast.

Püstloodis rahnult Jane Porteriga alla tulla polnud sugugi kerge, kuid ta sidus neiu nööriga oma õlgadele ja tal õnnestus jõuda orgu enne, kui oparlased suure kaljuni jõudsid. Et Tarzan ei laskunud mitte rahnu linnapoolsest, vaid vastasküljest, siis ei näinud jälitajad midagi ega osanud uneski aimata, et saak võib nii lähedal olla.

Rahnude varju hoidudes jõudis Tarzan joosta umt miili, enne kui jälitajad graniitvahist möödusid ja enda

158

ees põgenejat silmasid. Metsiku rõõmukisaga pistsid nad punuma ega kahelnud ilmselt sugugi, et saavad koormaga jooksja peagi kätte. Kuid nad alahindasid anvinimese jõudu ja ülehindasid oma lühikeste kõverate jalgade võimeid.

Ilma erilise pingutuseta hoidis Tarzan neid kogu aeg ühel ja samal kaugusel. Vahetevahel heitis ta pilgu näole, mis talle nii lähedal oli. Poleks ta tundnud nõrku südametukseid omaenda südame vastas, poleks ta teadnud, et neiu on elus — nii valge ja kõhnunud oli ta vaene väsinud nägu.

Nii jõudsid nad lameda tipuga mäe ja kaljutõkke juurde. Viimase miili oli Tarzan jooksnud kogu jõust nagu välejalgne põder, et võita aega ja jõuda mäest alla enne, kui oparlased jõuavad üles, kust nad oleksid võinud neile kive järele veeretada. Ja nii ta oligi juba all vähemalt poole miili kaugusel, samal ajal kui väikesed vihased mehed mäe otsa olid jõudnud.

Viha- ja pettumuskisaga reastusid nad mäetipus ühte viirgu, raputades oma nuiasid ja keksides pöörases raevus üles-alla. Kuid seekord ei söandanud nad väljaspool oma maa piire põgenike tagaajamist jätkata. Ehk selle pärast, et neile meenus hiljutise pika ja väsitava otsingu tühja-minek, või nägid nad, kui kergesti kihutas ahvinimene nende ees, ja millist kiirust ta veel arendada võis, otsustades viimase lõpu järgi, oleks raske öelda. Aga kui Tarzan mäe-jalamil algavasse metsa jõudis, keerasid nad näo jälle Opari poole.

Metsa servas, kust võis veel jälgida kaljutõket, asetas Tarzan oma kandami rohule, tõi siis lähedal asuvast ojast vett ning niisutas sellega neiu nägu ja käsi. Aga kui seegi teda ei elustanud, tõstis Tarzan väga murelikuna tütarlapse taas oma tugevate kätega üles ja ruttas edasi läände.

Päike oli juba loojumas, kui Jane Porter hakkas teadvusele tulema. Ta ei avanud kohe silmi, vaid püüdis meenutada viimati nähtud stseene. Ah, nüüd ta mäletas! Altar, kohutav preestrinna, alla laskuv nuga. Ta võpatas, arvates, et see oli kas surm või oli nuga juba tunginud ta südamesse ja ta näeb põgusat surmaeelset viirastust.

Ja kui ta viimaks tihkas silmi avada, siis pilt, mida ta nägi, üksnes kinnitas ta kartusi. Ta nägi, et teda kannab oma süles läbi rohelise paradiisi armastatud mees, kes oli surnud temast veelgi varem.

«Kui see on surm,» sosistas ta, «siis tänu jumalale, et olen surnud.»

«Te räägite, Jane!» hüüdis Tarzan. «Te olete teadvusele tulnud!»

«Jah, Tarzan,» vastas ta, ja esimest korda pikkade kuude jooksul valgustas ta nägu õnnelik ja rahulik naeratus.

«Jumal tänatud!» hüüdis ahvinimene oja kõrvale rohule laskudes. «Ma jõudsin siiski õigeks ajaks.»

«Õigeks ajaks? Mida te sellega mõtlete?» küsis tütarlaps.

«Õigeks ajaks, et päästa teid surmast altaril, kallis.» vastas mees. «Kas te ei mäleta?»

«Päästa mind surmast?» kordas neiu kimbatuses. «Aga

159

kas me mõlemad polegi siis surnud, mu Tarzan?»

Tarzan oli neiu asetanud rohule, nii et ta selg toetus vastu hiiglasliku puu tüve. Tema küsimuse peale astus Tarzai tagasi, et paremini neiu nägu näha.

«Surnud!» kordas ta naerma pahvatades. «Teie pole surnud, Jane. Ja kui te Opari linna tagasi läheksite ja küsiksite neilt, kes seal elavad, siis vastavad nad teile, et mõne tunni eest ei olnud ka mina surnud. Ei, mu kallis, me mõlemad oleme väga ja väga elusad.»

«Kuid Hazel ja musjöö Thuran mõlemad rääkisid mulle, et te kukkusite ookeani mitme miili kaugusel kaldast,» kinnitas neiu, otsekui soovides meest veenda, et ta peab tõepoolest surnud olema. «Nende arvates polnud vähimatki kahtlust, et see olite teie, ka polnud mingit võimalust, et oleksite võinud ellu jääda või mõni laev teid peale võtta.»

«Kuidas peaksin teile tõestama, et ma pole vaim?» k sis ta naerdes. «Tegelikult tõukas mind üle parda üliarmas musjöö Thuran, kuid ma ei uppunud — jutustan teile sellest hiljem — ja praegu olen ma samasugune metslane nagu te mind esimest korda nägite. Jane Porter.»

Tütarlaps tõusis pikkamisi püsti ja astus tema juun

«Ma ei suuda seda ikka veel uskuda,» sosistas ta. «Pole võimalik, et pärast kõike seda kohutavat ja jälki, mis ma «Lady Alic'i» huku järel läbi elasin, saabuks niisugu õnn.»

Neiu astus mehele veel lähemale ja pani ta käele oma õrna väriseva käe.

«Küllap see on uni, ja ma ärkan ning näen hirmsat nuga oma südamesse tungimas. Suudle mind, mu armas, suudle üksainus kord, kuni ma veel ärganud pole.»

Tarzan ei lasknud end paluda. Ta võttis armastatud tarlapse oma tugevate käte vahele ja suudles teda sadu kordi, kuna ta hingeldades mehe süleluses lamas. Kui järele jättis, põimis tütarlaps ise käed tema kaela ümber ja suudles teda veel kord.

«Noh, olen ma elav inimene või lihtsalt unenägu?» küsis Tarzan.

«Kui sa pole elav inimene, mu mees,» vastas neiu, palun ma jumalat, et ta saadaks mulle surma, enne ma ärkan kohutavasse tõsiellu, nagu see oli mu viim,-ärkveloleku hetkedel.»

Mõnda aega vaikisid mõlemad ja vaatasid teineteise silma, nagu kahtleksid nad ikka veel oma imelise õnne tõelisuses. Minevik kõigi oma hirmsate pettumuste ja õudustega oli unustatud, tulevik ei kuulunud neile, kuid olevik — oo, see oli nende oma, keegi ei saanud neilt seda vütta. See oli tütarlaps, kes esimesena katkestas armsa vaikuse: «Kuhu me läheme, kallis?» küsis ta. «Mis me tegema hakkame?»

«Kuhu te tahaksite kõige meelsamini minna?» küsis Tarzan vastu. «Mida te tahaksite kõige meelsamini teha

«Minna sinna, kuhu lähed sina, mu mees: teha mida kõige meelsamini tahad sina,» vastas ta.

160

«Aga Clayton?» küsis Tarzan. Viivuks oli ta unustanud, et maa peal on veel kedagi peale nende kahe. «Me unustasime teie mehe.»

«Ma pole abielus, Tarzan!» karjatas neiu. «Ma pole isegi kihlatud. Päev enne seda, kui need koletised mu kinni võtsid, ütlesin ma mr. Claytonile, et armastan teid, ja ta sai aru, et ma ei või talle antud sõna pidada, sest see oleks minu poolt koletu. See juhtus pärast seda, kui olime imekombel päästetud ründava lõvi küüntest.» Äkki ta vakatas ja vaatas küsivalt Tarzanile otsa. «Tarzan!» hüüdis neiu, «see olite teie? Ainult teie võisite seda teha!»

Tarzan langetas silmad, tal oli häbi.

«Kuidas te võisite lahkuda ja jätta mind üksinda?» hüüdis tütarlaps etteheitvalt.

«Pole vaja, Jane,» palus mees. «Palun teid, pole vaja! Te ei suuda kujutleda, kuidas ma olen sellest saadik kannatanud ja ennast selle julma teo pärast kirunud, kuid te ei suuda kujutleda ka seda, kuidas ma siis piinlesin, esialgu pöörasest kiivusest, hiljem vimmast kibeda saatuse vastu, mida ma polnud ära teeninud. Pärast seda läksin ma ahvide juurde tagasi, Jane, ega kavatsenud enam iialgi näha ühtegi inimolendit?»

Seejärel jutustas ta Jane'ile oma elust džunglis pärast tagasitulekut, sellest, kuidas ta oli langenud üha sügavamale nagu kaalupomm, mida omaenda raskus alla tirib: kultuursest pariislasest waziri metsikuks sõdalaseks ja sealt edasi metsloomaks, üheks paljudest, kelle hulgas ta oli üles kasvanud.

Tütarlaps päris temalt palju ja esitas viimaks kõige hirmsama küsimuse: Pariisist selle naise kohta, kellest talle oli rääkinud musjöö Thuran. Tarzan jutustas talle üksikasjalikult oma tsiviliseeritud elust, midagi vahele jätmata, sest tal polnud midagi varjata: oma südames oli ta alati neiule truuks jäänud. Kui ta lõpetanud oli, vaatas ta neiule otsa, justkui oodates tema otsust.

«Ma teadsin, et ta valetab,» ütles Jane. «Oo, milline jälk olevus ta on!»

«Te ei ole siis minu peale pahane?»

Tütarlapse vastus polnud küll kuigi loogiline, ent läbini naiselik.

«Kas Olga de Coude on väga ilus?» küsis ta.

Tarzan puhkes naerma ja suudles teda uuesti. «Kümme korda vähem kui teie, mu kallis,» lausus ta.

Tütarlaps ohkas rahuldatult ja langetas pea ta õlale Tarzan mõistis, et talle on andeks antud.

Selleks ööks ehitas Tarzan kõrgele hiiglasuure puu okste vahele väikese mugava lavatsi ja väsinud tütarlaps vajus seal unne, kuna ahvinimene seadis end sisse tema lähedal puu harude vahel, valmis teda kaitsma isegi magades.

Nad rändasid päevi, kuni jõudsid rannikule. Kus rada oli kergem, seal kõndisid nad käsikäes võimsa metsa hiiglaslike puude all, nagu arvatavasti tegid seda ammumöödunud

aegadel ka nende esivanemad. Kui aga padrik läbipääsmatuks muutus, võttis mees neiu sülle ja kandis teda kergelt oksalt oksale. Ja päevad olid nüüd väga lühikesed, sest nad olid väga õnnelikud. Nad oleksid olnud valmis lõpmatuseni jätkama seda õnnelikku teekonda, kui nad p leks rutanud Claytoni juurde, et teda aidata.

Viimasel päeval enne rannikule jõudmist haistis Tarzan inimlõhna — need olid neegrid. Ta hoiatas tütarlast, et see vaikiks. «Džunglis on sõpru vähe,» tähendas ta kuivalt.

Pool tundi hiljem lähenesid nad ettevaatlikult väikese mustade sõdalaste salgale, kes suundus läände. Neid nähes hüüatas Tarzan rõõmsalt: see oli tema waziride salk. Siin oli Busuli ja palju teisigi nende seast, kes temaga koos Oparis olid käinud. Teda nähes hakkasid nad suurest rõõmust tantsima ning hõiskama. Nad rääkisid, et olid teda otsinud juba mitu nädalat.

Mustanahalised panid väga imeks, nähes valget tütarlast, ja kui nad kuulsid, et see oli Tarzani tulevane naine, püüdsid nad üksteise võidu talle oma lugupidamist avaldada. Ümbritsetuna naervatest ja tantsivatest õnnelikest vaziridest, jõudsid nad rannikule puu juurde, mille otsas oli lavats.

Siin polnud mingit elumärki ja keegi ei vastanud nende hüüetele. Tarzan ronis kiiresti puuokstest hütti ja ilmus kohe jälle nähtavale, käes tühi kruus. Visanud selle Busilile, käskis ta vett tuua, Jane'i aga kutsus üles.

Koos kummardusid nad kõhnaks jäänud olendi kohale, kes kunagi oli olnud inglise aadlik. Pisarad tungisid neiule silma, kui ta nägi aukuvajunud põski ning silmi ja kannatuste-pitserit sellel hiljuti veel noorel ja ilusal näol.

«Ta elab alles,» sõnas Tarzan. «Me teeme kõik, mis võimalilk, ent kardan, et oleme hiljaks jäänud.»

Kui Busuli tõi vett, tilgutas Tarzan paar piiska pra nenud paistes huulte vahele, niisutas kuuma laupa ja semeid.

Clayton lõi silmad lahti: jõuetu naeratus valgustas nägu, kui ta tema kohale kummardunud tütarlapse tundis. Tarzanit nähes ilmus ta näole hämmastus.

«Kõik on korras, vana sõber,» ütles ahvinimene. « leidsime teid õigel ajal. Nüüd läheb kõik hästi ja ti märkagi, kui jälle jalul olete.» Inglane raputas nõrgalt pead

«Liiga hilja,» sosistas ta. «Kuid nii on parem. Ma ta surra.»

«Kus musjöö Thuran on?» küsis neiu.

«Ta jättis mu maha pärast seda, kui palavik liiga kõrgele tõusis. Ta on saatan! Kui ma temalt juua palusin, sest ma olin liiga nõrk, et ise vett tuua, siis kustutas ta oma janu minu juures, valas ülejäänu maha ja irvitas mulle näkku.» Mõte sellest mehest andis talle äkki jõudu. Ja ta ajas end küünarnukkidele. «Jah,» peaaegu kisendas Clayton, «ma tahan elada! Ma tahan elada, kuni ma selle

koletise üles leian ja maha löön!» Kuid see pingutus nõrgestas teda veelgi rohkem ja ta vajus tagasi kõdunenud rohule, mis kunagi koos tema vana vihmamantliga oli olnud Jane Porteri ase.

"Ärge Thurani pärast muretsege.» lausus ahvide Tarzan ja pani käe rahustavalt Claytoni laubale. «Ta kuulub mulle ja küllap ma ta lõppude lõpuks kätte saan, ärge kartke.»

Hulk aega lamas Clayton täiesti liikumatult. Mitu korda pani Tarzan kõrva sisselangenud rinna kohale, püüdes tabada väsinud südame nõrka tuksumist, õhtu eel ajas Clayton end jälle poolistukile.

«Jane,» sosistas ta. Tütarlaps kummardus allapoole, et tabada viimset kui sõna. «Ma olen süüdi teie ja tema ees,» noogutas ta ahvinimese poole. «Armastasin teid nii väga — see on muidugi vilets õigustus. Kuid ma ei suutnud leppida mõttega, et pean teist loobuma. Ma ei palu teilt andestust. Tahan vaid praegu teha seda. mida oleksin pidanud tegema aasta tagasi.» Ta katsus kobamisi oma mantli taskut ja võttis sealt midagi, mis ta palavikuhoogude vahel Oli leidnud: tükikese kortsunud kollast paberit. Ta ulatas selle neiule ja kuna viimane selle vastu võttis, kukkus ta käsi elutult rinnale, pea vajus tagasi, kerge ohkega ajas end sirgu ja jäi vaikseks. Siis kattis ahvide Tarzan mantii-hõlmaga ta näo.

Viivuks põlvitasid nad tema ette ja tütarlapse huuled liikusid vaikses palves. Siis tõusid nad püsti ja jäid seisma teine teisel pool nüüd juba jäädavalt lahkunud Claytonit. Ahvinimese silmi valgusid pisarad: omaenda kannatused olid talle õpetanud kaastunnet ka teiste kannatuste vastu.

Läbi pisarate luges neiu sõnumit kollasel paberitükil, ja ta silmad läksid imestusest pärani. Kaks korda luges ta neid tähelepanuväärseid sõnu, enne kui ta täielikult mõistis nende tähendust.

Sõrmejäljed tõendavad, et te olete lord Greysloke. Õnnitlen! Õnnitlen!

D Arnot

Ta ulatas paberi Tarzanile.

«Ja ta teadis seda kogu aeg.» lausus neiu, «ega öelnud seda meile?»

«Mina sain sellest teada esimesena, Jane,» väitis Tarzan, «ja ma ei tea, kuidas telegramm tema kätte sattus. Arvatavasti pillasin ma telegrammi tol ööl ooteruumi maha.

Seal ma selle saingi.»

«Ja pärast seda sa ütlesid meile, et su ema oli ahv ja sa pole iialgi tundnud oma isa?» küsis neiu uskumatult.

163

«Tiitel ja mõisad ei tähendanud mulle midagi ilma nuta, kallis,» vastas mees. «Kui ma aga need temalt oleksin ära võtnud, siis oleksin paljaks röövinud naise, keda ma armastan, kas mõistad. Jane?» Näis, nagu oleks ta püüdis end vabandada.

Neiu sirutas talle oma käed üle surnud mehe keha ja võttis Tarzani kätest kinni.

«Ja ma oleksin äärepealt sellisest armastusest loobunud!» sosistas ta.

XXVI. Ahvinimest ei ole enam

Järgmisel hommikul asusid nad teele Tarzani hurtsiku poole. Neli wazirit kandsid inglase surnukeha. Ahvinime le oli tulnud mõte matta Clayton esimese lord Greystoke'i kõrvale džungli serva hurtsiku juurde, mille ta ise oli ehitanud.

Jane Porteril oli selle üle hea meel ja hingepõhjas imetles ta selle suurepärase koos metsloomadega ja nende käe all üles kasvanud, kuid tavaliselt kõrgeima kultuuritasemega inimeste eesõiguseks peetava tõelise rüütellikkuse ja õrnusega silma paistnud inimese haruldast peenetundelisust.

Nad olid ära käinud umbes kolm miili viiest, mis lahutasid neid Tarzani rannikust, kui kõige ees sammunud wazirid äkki peatusid, osutades imestusega veidrale kogule, kes neile piki mereranda lähenes. See oli läikiva siidkübaraga meesterahvas, ta kõndis pikkamisi, pea maas ja käed selja taga pika musta kuue sabade all.

Teda nähes hüüatas Jane Porter rõõmsalt ja jooksis kiiresti talle vastu. Neiu häält kuuldes tõstis vanamees ja kui ta tütarlapse ära tundis, karjatas ka tema õnnest ning kergendustundest. Kui professor Archimedes Q. Porter tütart kaelustas, veeresid pisarad üle ta kortsus näo ja alles mõne minuti pärast suutis ta end valitseda niivõrd, et oli võimeline rääkima.

Kui ta seejärel ka Tarzani ära tundis, pidid teised tükk aega veenma, et õnnetus polnud ta mõistusl ajanud, sest koos teistega oli ka tema ahvinimese surmas täiesti kindel olnud. Raske oli kooskõlastada seda veendumust Jane'i metsjumala vägagi reaalse välimusega. Vanamees oli sügavasti liigutatud, kuuldes Claytoni surmast.

«Ma ei mõista,» sõnas ta, «musjöö Thuran kinnita meile, et Clayton suri juba mitu päeva tagasi.»

«Kas Thuran on teie juures?» küsis Tarzan kähku.

«Jah, ta leidis meid alles hiljuti ja tõi teie hurtsiku juurde. Meie laager oli natuke põhja pool. Küll ta rõõmustab, kui näeb teid mõlemaid.»

«Ja üllatub,» lisas Tarzan.

Pisut hiljem jõudis veider seltskond lagendikule, kus

164

seisis ahvinimese hurtsik. Siin käis sisse ja välja palju inimesi ja esimeste hulgas nägi Tarzan d'Arnot'd.

«Paul!» hüüdis ta. «Terve mõistuse nimel, mida teie siin teete? Või oleme kõik mõistuse kaotanud?»

See sai peagi selgeks nagu palju muudki. D'Arnot' laev oli valveteenistust pidades piki rannikut ristelnud ja leitnandi ettepanekul ankru väikesse abajasse heitnud, et veel kord vaadata hurtsikut ja džunglit, kus kahe aasta eest paljud ohvitserid ja madrused olid läbi elanud nii imetabaseid seiklusi. Kaldale tulnud, leidsid nad eest lord

Tenningtoni seltskonna ja leppisid kokku, et järgmisel päeval võetakse kõik laevale ja toimetatakse tagasi tsiviliseeritud maailma.

Hazel Strong ja tema ema, Esmeralda ning mr. Samuel T. Philander olid Jane Porteri tagasituleku üle üliõnnelikud. Tema pääsemine tundus neile peaaegu imena ja kõik kinnitasid ühel häälel, et säärase kangelasteoga võis hakkama saada ainult ahvide Tarzan. Nad külvasid piinlikkust tundva ahvinimese üle kütuste ja igasuguste tähelepanuavaldustega, nii et ta peaaegu soovis end juba tagasi ahvide amfiteatrisse.

Kõik tundsid huvi tema metsikute waziride vastu ja mustanahalised said oma kuninga sõpradelt rohkesti kingitusi, aga kui nad kuulsid, et ta tahab nende juurest ära sõita suure paadiga, mis kaldast ühe miili kaugusel ankrus seisis, jäid nad kurvaks.

Siiani polnud uustulnukad veel näinud lord Tenningtoni ega musjöö Thurani. Nad olid varahommikul jahile läinud ja polnud veel tagasi tulnud.

«Kuidas küll imestab sind nähes see mees, kelle nimi on Rokoff, nagu sa ütlesid,» sõnas Jane Porter Tarzanile.

«Tema imestus ei kesta kaua,» vastas ahvinimene karmilt ja tema toonis oli midagi, mis sundis Jane'i talle ehmunult otsa vaatama. Mida ta sealt luges, see kinnitas nähtavasti ta kartusi, sest ta pani käe mehe õlale ja hakkas paluma, et ta annaks Rokofi Prantsusmaal õigusemõistjate kätte.

«Džungli südames, kallis,» ütles ta, «kus pole teist õigust ega õigusemõistmist kui omaenda tugevad lihased, võiksid sa "ise langetada sellele inimesele niisuguse kohtuotsuse, nagu ta on ära teeninud. Kuid nüüd, kus sinu käsutuses on tsiviliseeritud valitsuse tugev käsi, ei saa sa enam niiviisi talitada — see oleks mõrv. Isegi sinu sõpradel tuleks sinu arreteerimisega leppida, kui sa aga vastu hakkaksid, saaksime me kõik jälle õnnetuks. Mul pole jõudu sind enam kaotada, mu Tarzan. Tõota mulle, et sa annad ta kapten Dufranne'i kätte, ja las seadus teeb oma töö. Ei maksa selle koletise pärast riskeerida meie õnnega.»

Tarzan mõistis, et Jane'il oli õigus, ja ta andis neiule oma sõna. Pool tundi hiljem tulid Rokoff ja Tennington džunglist välja. Nad käisid kõrvuti. Tennington märkas

esimesena laagris võõraid. Ta nägi musti sõdalasi, kes jutlesid madrustega ristlejalt, ning sihvakat pruuni hiiglast vestlemas leitnant d'Arnot' ja kapten Dufranne'iga.

«Kes see võiks küll olla?» ütles Tennington Rokofile, ja kui venelane silmad üles lõi ning ahvinimese ainitist pilk kohtas, vankus ta ja läks kaameks.

«Sapristi!» karjatas ta ja enne kui Tennington aru sai, mida ta teha kavatses, tõstis ta püssi palge ning sihtides otse Tarzanit, vajutas päästikule. Kuid inglane seisis tal nii lähedal, et tema käsi puudutas püssitoru enne, kui plõksatas päästik ja Tarzani südamele määratud kuul lendas kahjutult üle ta pea.

Enne kui venelane teist korda tulistada jõudis, oli ahvinimene juba ta kõrval ja rebis tal püssi käest. Kapten Dufranne, leitnant d'Arnot ja tosin madruseid tormas lasku kuuldes kohale ning Tarzan andis nüüd venelase neile üle, lausumata rohkem sõnagi. Ta oli juba enne nende tulekut prantslasest kaptenile asja selgeks rääkinud ja viimane andis korralduse Rokoff otsekohe raudu panna ja vangina ristlejale toimetada.

Kui valvurid vahialusega väikese paadi poole mine hakkasid, et teda ajutisse vangikongi viia, palus Tarzan luba Rokoffi läbi otsida, ja oma rõõmuks leidis ta varastatud paberid.

Lask oli koos teistega hurtsikust välja kutsunud ka Jane Porteri ja kui ärevus oli juba vaibumas, tervitas ta üllatatud lord Tenningtoni. Ka Tarzan astus nende juurde, kui oli paberid Rokofilt ära võtnud, ja Jane Porter esitles teda Tenningtonile.

«John Clayton, lord Greystoke, milord,» ütles ta.

Vaatamata lord Tenningtoni uskumatutele pingutustele säilitada viisakust, ei suutnud ta varjata oma hämmastust ja tuli mitu korda rääkida ahvinimese imelist lugu nii temal endal, Jane Porteril kui ka leitnant d'Arnot'l. enne kui lord Tennington uskuma jäi, et tal pole tegu hullumeelsetega.

Päike hakkas loojuma, kui William Cecil Clayton onu ja onunaise, lord ja leedi Greystoke'i haua kõrvale maamulda sängitati. Ja Tarzani ettepanekul lasti kolm kogupauku haua kohal, kus puhkas viimset und «vapper mees, kes vapralt läks vastu surmale».

Professor Porter, kes oma noorusepäevil oli vaimulikuna tegutsenud, pidas lühikese matusetalituse. Haua ümber seisid langetatud päi prantsuse ohvitserid ja madrused, kaks inglise lordi, mõni ameeriklane ja trobikond aafrika metslasi — kahtlemata kõige kummalisem seltskond leinajaid, keda siin päikese all on kunagi nähtud.

Pärast matust palus Tarzan kapten Dufranne'i lükata ristleja väljasõit paariks päevaks edasi, kuni ta mõne kauguselt sisemaalt oma «asjad» kohale toob, ja ohvitser nõustus meelsasti.

166

Järgmiseks õhtuks jõudsid Tarzan ja tema wazirid esimese «asjade» koormaga tagasi ja kui seltskond veidraid kullakange nägi, külvas ta ahvinimese küsimusterahega üle. Tarzan aga põikles naerdes vastamisest kõrvale, soovimata teha ainsatki vihjet, kust ta oli selle tohutu varanduse leidnud. «Sinna jäi maha veel tuhandeid iga kangi kohta, mis ma kaasa tõin,» seletas ta, «ja kui ma need ära olen kulutanud, võib mul tekkida soov oma varusid täiendada.»

Järgmisel päeval toimetati kohale ülejäänud kullakangid ja kui need kõik laevale paigutati, ütles kapten Dufranne, et ta tunneb end olevat kaptenina vanas hispaania raha-laevas, mis pöördub tagasi asteekide aaretelinnast.

«Pean iga hetk valmis olema selleks, et meeskond mul kõri läbi lõikab ja laeva üle võtab,» lisas ta.

Saabus hommik ja kui algasid ettevalmistused laevale minekuks, söandas Tarzan avaldada Jane Porterile oma soovi.

«Metsloomadel oletatavasti tundeid ei ole,» ütles ta, «kuid ma tahaksin siiski lasta end laulatada hurtsikus, kus' olen sündinud, oma ema ja isa haua kõrval ja ümbritsetu-na metsikust džunglist, mis on alati olnud mu kodu.»

«Kas nii võib, kallis?» küsis tütarlaps. «Kui jah, siis ei tea ma ühtegi teist kohta, kus tahaksin veel meelsamini lasta end laulatada oma metsjumalaga kui tema ürgmetsa varjus.»

Ja kui nad sellest teistele rääkisid, kinnitati neile, et see on täiesti võimalik ja sellest saab ebatavalise romaani imetore epiloog. Nii tuligi kogu seltskond mõne silmapilgu pärast hurtsikusse ja selle ukse juurde jälle kokku, et osa saada teisest jumalateenistusest, mida professor Porter kolme päeva sees pidas.

D'Arnot pidi olema isamees ja Hazel Strong pruutneitsi, kui Tennington oma hiilgava «ideega» kõik korraldused segamini paiskas.

«Kui missis Strongil pole midagi selle vastu,» sõnas ta pruutneitsi käest kinni võttes, «siis me Hazeliga arvame, et oleks tore pidada kahed pulmad.»

Järgmisel päeval asuti teele ja kui ristleja pikkamisi avamerele pööras, seisid parda ääres lumivalges flanellülikonnas pikakasvuline mees ja sale tütarlaps. Nad silmitsesid kaugenevat kallast, kus tantsisid kakskümmend paljast musta waziri sõdalast, vibutades odasid pea kohal ja karjusid jumalagajätusõnu oma lahkuvale kuningale.

«Mul oleks raske mõelda, kallis, et näen džunglit viimast korda,» ütles mees, «kui ma ei teaks, et mind ootab ees uus õnnelik maailm igavesti koos sinuga,» ning ahvide Tarzan kummardus ja suudles oma naist huultele.

SISUKORD

I. Juhtum laeval 3
II. Sõlmuvad vihkamise ja . . .? sidemed 9
Mis juhtus Maule'i tänavas 15
Krahvinna selgitab 21
Luhtunud kavatsus . 29
VI. Duell 35
Sidi Aissa tantsijatar 41
Võitlus kõrbes . 47

Numa ei adrea • . 53
Varjude orus, ... 60
XI. John Caldwell Londonist ' 66
XII. Laevad, mis teineteisest mööduvad . . .72
«Lady Alice'i» hukkumine 78
Tagasi ürgolevuseks ..... ÄI
XV. Ahvist metslaseks 93
Kallaletung 100
Waziri suguharu valge pealik 106
XVIII. Surmaloos 112
XIX. Kullalinn Il9
XX. La 125
Merehädalised 131
Opari varakambrid i38

Viiskümmend hirmsat meest 143
Kuidas Tarzan Opari naasis 150
' XXV. Läbi ürgmetsa 156
XXVI. Ahvinimest ei ole enam lfi3

Laotud Paide Trükikojas, trükitud Viljandi trükikojas «Kiir». Teil.

EDGAR BURROUGHS_TARZANI metsikud sõbrad

Tarzani-lugude kolmas raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE 1991

Tõlgitud väljaandest:
Эдгар Берроуз. Тарзан. Возвращение в джунгли. Тарзан и его звери. Государственное малое предприятие «Гарт». Таллинн «Валгус» 1990. (Полный перевод с последнего английского издания Э. К. Бродерсен. Издательство «А. Ф. Маркс», Петроград. 1923 г.).

© «Järva Teataja», tõlge 1991

I. Lapserööv

«Kogu see lugu on ümbritsetud mingi saladuskattega,» ütles d'Arnot. «Ma tean kõige usaldusväärsematest allikatest, et ei politseil ega kindralstaabi agentidel ole vähimatki aimu, kuidas tal õnnestus seda teha. Nad teavad vaid üht — sedasama, mis meiegi: Nikolas Rokoff on põgenenud.»

John Clayton, lord Greystoke — see, keda varem tunti kui Tarzanit ahvide sugukonnast — istus oma sõbra leitnant Paul d'Arnot' korteris Pariisis ja silmitses vaikides oma laitmatult puhastatud kinga nina.

Lord oli mõtteisse vajunud: tema verivaenlasele Nikolas Rokoffile oli ahvide Tarzani tunnistuste põhjal mõistetud eluaegne vanglakaristus. Ja nüüd selgub, et ta on Prantsuse sõjaväevanglast põgenenud!

Tarzanile meenusid loendamatud katsed, mis Rokoff oli tema tapmiseks ette võtnud. Noh, nüüd ta alles näitab, mis ta suudab! Nüüd ei peata Rokoffi miski, saaks vaid Tarzanile oma vangisoleku eest kätte maksta.

Tarzan oli hiljuti naise ja väikese poja Londonisse toonud, sest Aafrikas waziride maal oma suures Uziri mõisas, kus nad seni olid elanud, algas vihmaperiood, mis on tervisele erakordselt kahjulik.

Seejärel ruttas ta Pariisi külastama oma vana sõpra d'Arnot'd. Siin mürgitas kohtumisrõõmu teade venelase põgenemisest. Alles pärale jõudnud, mõtles ta juba viivitamata Londoni tagasi sõita.

«Ma ei karda enda pärast, Paul,» lausus ta pika vaikimise järel. «Kõigist kokkupõrgetest Rokofiga olen alati võitjana välja tulnud. Tunnen seda inimest. Olen kindel, et ta ei taha lööki anda isiklikult mulle, vaid minu naisele või väikesele Jackile. Ta teab imehästi, et mulle on see löök kõige valusam. Ei, Paul, ma pean otsekohe Londonisse naasma. Ma jään oma lähedaste juurde, kuni Rokoff uuesti arreteeritakse ja igaveseks kahjutuks tehakse!»

* * *

Sel ajal kui Pariisis see jutuajamine aset leidis, vestlesid omavahe] ühes Londoni aguli kehvas majakeses kaks kahtlase välimusega tüüpi. Nende sünged julmad näod reetsid, et nad olid välismaalased. Üks neist oli tõmmu habemik, teine valge kurnatud näoga, nagu see on inimesel pärast pikka vangipõlve: alles mõne päeva eest oli ta oma musta habeme maha ajanud. Rääkis viimane:

«Ka sina pead tingimata oma habeme maha ajama, Alexis, muidu tunneb ta su jalamaid ära. Me läheme siin lahku, aga kui me uuesti «Kincaidi» pardal kohtume, on loodetavasti meiega koos veel kaks «aukülalist». Loomulikult

pole neil aimugi sellest meeldivast reisist, mille me nende jaoks välja nuputasime.

Kahe tunni pärast olen ma neist ühega Doveris, ja kui sa talitad mu juhtnööride kohaselt, siis homme õhtul tood sa teise endaga kaasa, juhul kui ta muidugi naaseb Londonisse nii kiiresti, nagu ma eeldan. Olen kindel, et meie pingutusi kroonib edu ja

me saame sellest suurt kasu. Tänu tölplusele, mida ilmutasid Prantsuse võimud, kes mu põgenemise mitmeks päevaks maha vaikisid, oli mul võimalik meie plaani iga üksikasja nii hoolikalt viimistleda, et miski ei saa takistada selle täitmist. Noh, nüüd aga nägemiseni, Alexis, ja õnn kaasa!»

Kolm tundi hiljem ronis telegrammikandja Paul d'Arnot' Pariisi korteri trepist üles.

«Telegramm lord Greystoke'üe,» sõnas ta uksekella peale avama tulnud teenrile. «On ta siin?»

Teener vastas jaatavalt ja, andnud allkirja telegrammi saamise kohta, viis selle Tarzanile, kes juba valmistuski Londoni tagasi sõitma.

Tarzan avas telegrammi. Seda lugedes muutus ta silmapilk näost surnukahvatuks.

«Lugege, Paul,» ütles ta d'Arnot'le telegrammi ulatades. «Juba läkski lahti!»

D'Arnot lugest järgmist:

Jack on varastatud uue teenri osavõtul. Tule otsekohe tagasi.

Jane

Kui Tarzan Londonis oma maja trepiastmetest üles jooksis, võttis teda uksel vastu naine. Jane Clayton elas õnnetust üle vapralt: tema silmist ei veerenud ühtegi pisarat, üksnes väikesed käed olid meeleheitest kokku pigistatud.

Varmalt jutustas ta kõigest, mida teadis poisi röövimisest.

Hoidja oli lapse vankris hommikusele jalutuskäigule viinud ja sõidutas teda maja ees päikesepoolsel küljel. Kinnine takso sõitis maja nurga juurde. Hoidja ei pööranud sellele suuremat tähelepanu, märkas vaid, et autost kedagi ei väljunud ja mootor töötas edasi, nagu oodanuks juht sõitjat majast, mille ees ta oli peatunud.

Peaaegu kohe pärast seda oli Greystoke'ide uus teener Karl hoidja juurde jooksnud ja hüüdnud, et missis soovib temaga otsekohe rääkida ja ta jätku väike Jack seniks teenri hoolde. See ei äratanud hoidjas mingit kahtlust. Ta suundus maja poole ja oli juba trepini jõudnud, kui talle turgatas pähe mõte hoiatada teenrit, et viimane vankrit ei pööraks, sest siis hakkab päike lapsele näkku paistma. Ta keeras ümber, et hõigata seda teenrile, ja nägi imestades, et Karl lükkab vankrit kiiruga maja nurga poole. Selsamal hetkel avanes takso uks ja viivuks ilmus nähtavale kellegi tõmmu nägu. Tundes, et last ähvardab oht, sööstis hoidja kisendades auto juurde, kuid Karl jõudis koos lapsega sisse

5

hüpata ja ukse enda järel kinni tõmmata. Selsamal silmapilgul lükkas juht käigu sisse, et paigalt võtta. Ent mootoris oli midagi korrast ära ja juht pidi käigukangi tagasi tõmbama, et sisse panna tagurpidikäik. Tänu sellele jõudis hoidja auto juurde joosta ja astmelauale hüpata.

Valjusti appi karjudes püüdis hoidja kõigest jõust last röövijate käest ära kiskuda, kuid asjatult ... Auto kihutas edasi teda endaga kaasa viies. Astmelaual rippudes klammerdus ta ukse külge ja jätkas meeleheitlikult appihüüdmist, lootes ikka veel väikest Jacki päästa. Alles siis, kui takso oli Greystoke'i majast juba üsna kaugele sõitnud, õnnestus Karlil tugeva hoobiga ta sõiduteele paisata.

Hoidja kisa tõmbas endale möödakäijate tähelepanu. Karjumist kuuldes tormas ka leedi Greystoke majast välja. Ta nägi hoidja ennastsalgavat võitlust kurjategijatega ja sööstis ka ise autole järele, kuid see kihutas nii kiiresti, et kadus otsekohe silmist.

See oli kõik, mis leedi Greystoke võis mehele rääkida. Ta ei mõistnud, kellel oli tarvis röövida tema väikest Jacki. See sai talle selgeks alles siis, kui Tarzan teatas, et Rokoff on vanglast põgenenud.

Sel ajal, kui Tarzan naisega arutas, mida lapse päästmiseks ette võtta, helises kabinetis telefon. Tarzan astus kähku aparaadi juurde.

«Kas lord Greystoke?» küsis mehehääl.

«Jah.»

«Teie poeg on röövitud,» rääkis tundmatu hääl kiirustades, «ja ainult mina võin aidata teil teda tagasi saada. Ma tean hästi röövijate plaani, sest pean teile tunnistama, et lõin ise selles kaasa. Pidin saama vaevatasust oma osa, kas teate, aga nüüd näen, et mind kavatsetakse jätta pika ninaga. Kuid ma ei lase ennast alt vedada, ma veel näitan neile! Kuulge, lord, ma tahan aidata teil poega kätte saada, kuid ainult sel tingimusel, et te ei hakka mind röövimisest osavõtu pärast taga kiusama. Tehtud?»

«Kui tõepoolest juhatate mulle koha, kus mu poeg asub, ei tarvitse teil midagi karta,» vastas Tarzan, «veel enam, tasun heldelt, kui teie kaasabil poisi kätte saan.»

«Hüva,» vastas hääl, «määran teile kohtumispaiga, kuid pidage silmas, et peate tulema üksinda. Aitab sellest, et ma usun teid, teisi usaldada ma ei või.»

«Millal ja kus kohtume?» küsis Tarzan kärsitult.

Salapärane hääl nimetas Doveri sadamakõrtsi, mis oli meremeeste kooskäimise meelispaik.

«Te peate tulema kella kümne paiku õhtul. Varem tulla ei tasu: teie poeg on väljaspool hädaohtu. Kui kokku saame, juhatan teid salaja sinna,, kuhu ta on peidetud. Kuid hoiatan teid veel kord: peate tulema üksi ja kogunisti mitte püüdma segada siia politseid. Tunnen hästi teid nägupidi ja hakkan jälgima iga teie sammu. Kui keegi teid saadab või ma märkan läheduses ümberriietatud politseiagente,

6

siis ma teie juurde ei tule ja te kaotate ainsa lootuse poega tagasi saada.»

Vastust ootamata pani tundmatu telefonitoru ära.

Tarzan rääkis kõnelusest oma naisele. Jane palus lubada teda saata, kuid Tarzan keeldus kategooriliselt, kartes, et teist inimest nähes teeb tundmatu oma ähvarduse teoks ega tule tema juurde.

õrnalt naisega hüvasti jätnud, kiirustas Tarzan Doveris-se. Jane jäi koju tema sõidu tulemusi ootama. Kumbki neist ei teadnud ega aimanud, mis neil tuleb läbi elada, enne kui nad taas teineteist näevad, kuid milleks asjatult sündmustest ette rutata . ..

* * *

Tarzani ärasõidust oli möödunud kümme minutit. Jane Clayton ei leidnud kusagil asu, rahutult käis ta kabineti pehmetel vaipadel edasi-tagasi. Tema emasüda kiskus kord piineldes kokku, kord oli ärevusest lõhkemas. Ta püüdis endale kinnitada, et kõik lõpeb hästi, kuid teda rõhus mingi raske eelaimus ...

Mida rohkem ta juhtunule mõtles, seda suurema õudusega veendus, et telefonikõne oli röövijate osav manööver, võib-olla selleks, et vanemaid kauem tegevuseta hoida, kuni kurjategijad jõuavad poisi Inglismaalt ära viia. Aga võibolla oli see lõks, mille salakaval Rokoff oli Tarzani vangistamiseks välja mõelnud?

Rabatud sellest mõttest, jäi ta õuduses seisma.

«Jah, kahtlemata on see nii! Õiglane jumal, kui pimedad me olime!» Jane heitis pilgu kabineti nurgas seisvale suurele kellale.

Oli liiga hilja. Tarzani rong oli juba ära sõitnud. Kuid tunni aja pärast läks teine, millega ta võis jõuda Doverisse enne tundmatu määratud tähtaega.

Kutsunud välja teenija ja autojuhi, andis ta neile vajalikud korraldused. Kümme minutit hiljem sõidutas auto teda läbi Londoni lärmakate ja inimrohkete tänavate raudteejaama poole.

* * *

Kell kolmveerand kümme õhtul jõudis Tarzan Doveri kaldatänaval räpase kõrtsi juurde. Kui ta sellesse haisvasse urkasse astus, libises mingi vihmamantlisse mähkunud kogu temast mööda ukse poole.

«Järgnege mulle, milord!» sosistas võõras talle käskivalt. Tarzan keeras sõnatult ringi ja läks talle järele. Kõrtsist väljunud, juhtis võõras Tarzani mööda süngeid valgustamata tänavaid sadama poole, mis keset kõrgeid paki-, kasti- ja tünnivirnu pimedusse oli mattunud. Siin jäi ta äkki seisma.

«Kus mu poiss on?» küsis Tarzan, taipamata, kuhu võõras teda viib.

«Seal sellel laeval. Tuled paistavad siia ära,» vastas see mornilt.

7

Tarzan püüdis pimeduses oma kaaslase näojooni näha. Ta tundus olevat täiesti võõras. Oleks lord Greystoke teadnud, et tema saatja polnud keegi muu kui Alexis Pavlov, oleks ta kohe taibanud, et teda ootab reeturlik löök ja et tema elu kohale on tõusnud ähvardav oht.

«Teie poega praegu ei valvata,» jätkas Pavlov. «Röövijad on kindlad, et nüüd ei leia teda enam keegi. «Kincaidi» pardal pole praegu kedagi, välja arvatud paar meeskonnaliiget, keda ma piisavalt džinniga varustasin, et neid mõneks tunniks välja lülitada. Me võime vähimagi riskita laevale minna, võtta lapse ja temaga kaldale tagasi tulla.»

Tarzan noogutas nõustumise märgiks.

Tema kaaslane suundus väikese paadi juurde, mis kai ääres seisis. Nad astusid sisse ja Pavlov juhtis paadi kiirete aerulöökidega laeva juurde. Oleks võinud arvata, et laeva korstnast väljapaiskuv paks must suits pidi Tarzanis kahtlusi äratama ja juhtima tema mõtted lõksule, kuid ta ei märganud midagi. Ta meeli täitis ainult lootus, et paari minuti pärast saab ta oma väikese Jacki kätte.

Laeva pardalt rippus alla nöörredel, mõlemad ronisid seda mööda kähku tekile. Siin juhtis kaaslane Tarzani lahtise luugi juurde, mis keset tekki haigutas.

«Poiss on siin,» ütles ta saladuslikult ümberringi vahtides. «Teate mis? Parem, kui üksinda alla lähete, muidu võib ta kohkuda, hakkab karjuma ja äratab madrused üles. Siis on kõik läbi. Ma jään parem siia . . . valvama . . .»

Tarzan oli niivõrd vallatud poja vabastamise mõttest, et ei pööranud tähelepanu «Kincaidi» tekil valitsevale kummalisele vaikusele: ümberringi polnud näha ainsatki hinge, kuigi laev oli juba auru all. Otsustades paksude suitsupahvakute järgi, mis koos sädemetega korstnast välja paiskusid, oli laev valmis ära sõitma. Kuid see kõik oli libisenud Tarzani tähelepanu alt täielikult välja .. .

Mõeldes üksnes sellest, et hetke pärast surub ta rinnale oma armastatud poja, hakkas ta järsust trepist trümmi laskuma .. .

Ent vaevalt oli ta alla jõudnud, kui raske luuk tema kohal reeturlikult kinni kõmatas.

Ja alles siis, sel saatuslikul hetkel mõistis Tarzan, et oli langenud kuritegeliku vandenõu ohvriks. Ta ei vabastanud poega, vaid sattus ka ise oma verivaenlase seatud lõksu. Kuid oli juba hilja . ..

Ta sööstis luugi juurde, püüdes seda oma võimsate õlgadega kergitada, kuid kõik tema pingutused olid asjatud .. . Ta süütas tiku ja hakkas ruumi uurima. Väikest kamorkat, kuhu ta sattunud oli, eraldas trümmi põhiosast vahesein, ainus väljapääs sellest vangikongist oli katus tema pea kohal. Ilmselt oli ruum ette valmistatud spetsiaalselt tema jaoks. Kui Tarzani laps selle laeva pardal ka viibis, siis igatahes kusagil teises kohas ...

***

8

Kogu oma lapsepõlve ja noorukiea, sündimisest kuni kahekümnenda eluaastani, oli Tarzan veetnud metsikutes Aafrika džunglrfces, aimamata, et ta on inimene, sest ta polnud kordagi kohanud ainsatki inimolendit. Ta oli saanud oma kasvatuse inimahvide hulgas. Nendelt võttis ta üle nii iseloomu kui kombed. Elu metsikutes

ürgmetsades tuhandete ohtude keskel oli temas arendanud üliinimliku jõu ja osavuse, mille tõttu teda hiljem hakati ahvinimeseks kutsuma.

Oma elu muljetele kõige vastuvõtlikumal ajal õppis ta rõõmu ja kurbust läbi elama üksinda, kellegagi jagamata, nii nagu talitavad džungli vabad loomad.

Seepärast ei väljendanud ta nüüdki oma meeleheidet ei pisarate ega arutu märatsemisega, vaid ootas kannatlikult edasisi sündmusi. Samal ajal ei jäänud ta teovõimetuks: tema pea töötas lakkamatult vangikongist pääsemise võimaluste leidmiseks. Ta vaatas hoolikalt ruumi üle, kompas pakse laudu, millest seinad olid kokku löödud, mõõtis kaugust põrandast luugini.

Äkki tabas ta kõrv pöörleva laevakruvi katkendlikke lööke ja käivitatud masin pani kõik vappuma. Laev sõidab ära. Kuhu ta viiakse ja milline saatus teda ootab?

Vaevalt sai ta seda endalt küsida, kui kuulis heli, mis summutas masinamüra. Sellest helist tardus tal soontes veri. Tema pea kohal tekil kõlas selgelt naise läbilõikav karjatus, meeleheite- ja hirmukarjatus ...

II. Üksikul saarel

Kui Tarzan oli oma kaaslasega õhtuhämarusse kadunud, ilmus pimedasse kitsasse põiktänavasse, kus nad nüüdsama olid viibinud, sihvakas naisekogu. Tema nägu kattis tihe loor. Ta käis väga kiiresti, peaaegu joostes. Kõrtsi uksel seisatas ta viivuks ja vaatas ringi, siis aga sisenes otsustavalt räpasesse salaurkasse.

Paarkümmend nokastanud madrust ja kahtlast tüüpi silmitsesid teda imestusega: niivõrd tavatu oli näha selles räpases urkas korralikult riietatud daami.

Kärmete sammudega astus ta leti taga seisva räpase kõrtsitüdruku juurde. Viimane silmitses veidrat külalist pealaest jalatallani pooleldi kadedalt, pooleldi vaenulikult.

«Öelge, palun, kas siin käis äsja üks pikakasvuline härra?» küsis daam. «Ta pidi siin ühe mehega kokku saama ja temaga koos kuhugi minema.»

Tüdruk vastas jaatavalt. Kuid ta ei osanud näidata, mis suunas need kaks olid läinud. Üks lähedal seisvatest madrustest sekkus jutuajamisse: talle meenus, et oli kõrtsi ukse ees kokku põrganud kahe mehega, kes sadamasse siirdusid.

«Juhatage mind sinna, tasun teile heldelt!» hüüatas naine elavnedes ja pistis madrusele pihku kuldraha.

Viimane ei lasknud end kauem paluda ja, väljunud kõrtsist, juhtis naise sadamasse.

Kaldale jõudes nägid nad väikest paati lähima laeva poole eemaldumas.

«Seal nad ongi!» hüüdis madrus.

«Kümme naelsterlingit, kui te kohe paadi otsite ja mind laevale viite!» sõnas naine, silmitsedes paadis kahte mehekogu.

«Sellisel juhul peab kiirustama,» vastas väle meremees, «sest laev on juba kolm tundi auru all olnud ja võib iga hetk ära sõita.»

Ta ruttas sadamasse, naine tema kannul. Kai külge oli seotud paat, mis lainetel vaikselt õõtsus. Sinna istuda ja paat lahti päästa oli ühe minuti töö. Meremees haaras aerud pihku ja nad sõudsid käratult laeva juurde.

Mõne minuti pärast tõmbas meremees paadi laeva poordi ja nõudis lubatud tasu. Üle lugemata pistis naine talle paki rahatähti pihku ja nendele heidetud põgus pilk veenis madrust, et tema vaeva eest oli rikkalikult tasutud. Viisakalt aitas ta naisel mööda nöörredelit tekile ronida, ise aga jäi laeva juurde ootama, lootes, et helde daam soovib kaldale tagasi sõita.

Kuid sel hetkel kostis käivitatud masina müra ja keti-kolin: «Kincaidil» hiivati ankur. Hetke pärast lõi vesi laevakruvi pööretest keema ja madrus nägi, et laev pöördub pikkamööda sadamast väljapääsu poole.

Vaevalt sai ta aerud haarata, et kaldale sõuda, kui laevalaelt kostis naise meeleheitlik kiljatus. Ta kuulis ähmast rüselemismadinat, siis aga jäi kõik vaikseks.

«Kurat võtaks!» pomises madrus nördinult. «Hea teenistus läks vett vedama, ma võinuksin ju niisama hästi kogu ta varanduse endale saada!»

Laevale roninud, leidis Jane Clayton teki olevat täiesti tühja. Viivu seisis ta nõutult. Kust otsida poega ja meest? Ta märkas pooleldi teki kohale ulatuvat suurt kajutit ja tormas julgelt sinna. Süda peksles ärevalt, kui ta kitsast järsust trepist alla.läks. Jane leidis end pikast kitsast koridorist, mille mõlemal pool olid kajutid — ilmselt kuulusid need laeva meeskonnale. Ta jooksis läbi kogu koridori, peatudes iga ukse juures ja püüdes tabada mõnda heli.

Kõikjal valitses kurjakuulutav vaikus... Jane'il hakkas pea ringi käima ja ärahirmutatud kujutlusvõimele tundus, et tema südame pekslemine täidab kõuemürinana kogu laeva.

Ettevaatlikult hakkas ta üksteise järel uksi paotama, kuid kõik kajutid olid tühjad. Vaese Jane'i peas läksid mõtted sassi. Kust peab ta veel otsima? Haaratud üha suurenevast murest poja ja mehe pärast, ei tundnud ta isegi, kuidas kogu laeva kere võbisema hakkas, ega pööranud tähelepanu käivitatud masina mürale.

10

Vaid üks kajut jäi veel üle vaatamata. Ta avas ükse, kuid sealt hüppas talle vastu keegi tõmmu mees, haaras toorelt Jane'i käest kinni ja tiris ta kajutisse. Ootamatust vägivallast kohutatuna karjatas Jane Clayton läbilõikavalt, kuid samal hetkel surus mees käe ta suule.

«Kui oleme kaldast eemale sõitnud, mu kallis,» ütles ta, «võite karjuda nii palju kui süda lustib, aga praegu ...»

Leedi Greystoke keeras ümber, et silmitseda enda kohale kummardunud nägu, ja põrkas õudusega tagasi: ta tundis ära selle inimese vastikud näojooned, kelle alatust oli ta omal nahal mitu korda tunda saanud.

«Nikolas Rokoff! Musjöö Thuran!» sosistas ta värisedes.

«Teie alandlik teener ja austaja!» vastas venelane sügava kummarduse saatel.

«Minu poeg? Kus on mu poeg?» oigas Jane, märkamata tema pilkavat tooni. «Anun teid, Rokoff, andke mulle mu poeg tagasi, te olete ju ometi inimene, kas teil ei leidu siis kübetki kaastunnet? öelge mulle jumala pärast, kus ta on? Kui teil on rinnas süda, siis ärge mind rohkem piinake, viige mind mu poja juurde!»

«Te peate vastuvaidlematult täitma minu käske ja siis ei juhtu temaga midagi halba,» lausus Rokoff sapiselt. «Teil tasuks meeles pidada, madam, et teid pole keegi siia palunud ja mis ka ei juhtuks, suvatsege süüdistada iseennast.»

Ta keeras Jane'ile selja, läks kiiresti kajutist välja ja lukustas enda järel ukse.

Asi oli selles, et Rokoff oli vilets meresõitja ega talunud laeva kõikumist, aga et juba esimesel päeval algas tugev lainetus, tabas venelast kohe kõige ägedam merehaigus.

Neil päevil külastas leedi Greystoke'i ainsana räpane rootslane, «Kincaidi» laevakokk, kes talle süüa tõi. Koka nimi oli Sven Anderssen ja tema ainuke uhkus oli see, et ta perekonnanimi kirjutati kahe s-iga.

See oli pikkade ruugete vuntside, kollase haiglasliku jumega kõhetu mehevolask, kelle räpaseid korbatanud sõrmi «ehtisid» mustad küünealused. Õnnetul naisel kadus vähimgi söögiisu, kui ta nägi kokka, räpane pöial sügaval liharoa sees. Ilmselt pidi see olema ta kokakunsti uhkus, sest ta valmistas seda väga tihti.

Tema väikesed värvitud silmad vilasid kuidagi imelikult kitsastes piludes: kogu tema välimust, liigutusi ja kassilikku kõnnakut läbis kinnisus ja mingi ähmane salakavalus. Vöö asemel oli tal võidunud nöör, selle küljes rippus tülgastavalt räpane põll, vöö vahele oli aga alati torgatud pikk nuga, mis veelgi süvendas seda eemaletõukavat muljet, mida tema isik sisendas. Kuigi nuga kuulus kahtlemata tema ameti juurde, ei saanud Jane lahti mõttest, et vähimalgi temapoolsel ajendil lastakse see relv käiku hoopiski mitte kulinaarsel eesmärgil.

Kokk kohtles leedi Greystoke'i sünge sõnaahtrusega, tema

11

aga, vastupidi, võttis mehe alati vastu sõbraliku naeratusega ega unustanud toodud söögi eest tänada, ehkki enamasti tuli tal nõu sisu kajuti illuminaatorist välja visata, niipea kui kokk oli lahkunud.

Oma vangisoleku esimestel päevadel, kohutavatel mure- ja üksinduspäevadel, keerles kaks küsimust lakkamatult tema ajus: kas ta mees elab ja kus on ta laps? Hingepõhjas tundis ta, et tema poeg asub siinsamas laevas ja et ta on elus. Aga kas kurjategijad jätsid ellu Tarzani? Teda piinasid kõige süngemad eelaimused ...

Leedi Greystoke teadis, kui leppimatult ja elajalikult venelane tema meest vihkas ning talle kätte maksta ihaldas. Ja Jane'ile tundus olevat täiesti selge, et kurjategija meelitas Tarzani laevale üksnes selleks, et rahuldada oma kättemaksuiha ja oma vaenlasele jäädavalt lõpp teha.

Samal ajal lamas Tarzan räpases trümmis ega aimanudki, et tema naine on talle nii lähedal. Seesama pikk ja kiitsakas rootslane, kes teenindas Jane'i, tõi süüa temalegi. Tarzan püüdis korduvalt temaga juttu alustada, kuid kõik pingutused jäid viljatuks. Kuidas temalt välja uurida, kas Jane tõepoolest laeval viibib? Kuid see juhm volask vastas kõigile küsimustele üheainsa lausega, moonutades barbaarselt inglise keelt: «Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva.» Ja Tarzanil tuli tahes-tahtmata loobuda edasistest katsetest teda vestlusse tõmmata.

Nii möödus mitu nädalat. Õnnetutele vangidele tundusid need kuudena. Mis suunas laev liikus, kuhu neid viidi ja mis neid ootas? Kõik need küsimused jäid vastuseta

Kogu sõidu jooksul oli «Kincaid» teinud vaid üheainsa peatuse, ilmselt selleks, et sütt võtta; seejärel jätkas ta kohe oma reisi ja õnnetutele nukrutsevatele vangidele tundus, et sellele meresõidule ei tulegi lõppu.

Kord tuli Jane Claytoni juurde Rokoff: see oli tema esimene visiit sellest ajast saadik, kui ta oli Jane'i väikesse kajutisse luku taha pannud. Pärast pikaajalist merehaigust oli ta näost üleni kollane ja otsa lõppenud.

Astunud kajutisse, lukustas ta enda järel ukse ja asus kohe asja juurde. Ta tegi leedi Greystoke'ile ettepaneku välja kirjutada tema nimele tšekk üsna suure summa peale. Ta avaldas arvamust, et Jane ei vasta tema tühisele palvele eitavalt, vastutasuks aga lubas garanteerida talle puutumatuse ja vabaduse ning tõotas ta Londoni viia.

Jane kuulas teda tõsisel ilmel.

«Olen nõus, musjöö Rokoff,» lausus ta. «Maksan teile sellest kaks korda suurema summa, kuid sel ainsal tingimusel, et panete mind kaldale koos mehe ja pojaga kusagil tsiviliseeritud maal, seni aga ei saa te minult punast krossigi. Ühestki teisest tingimusest ei taha ma kuulda.»

«Te annate mulle tšeki otsekohe,» lausus Rokoff ähvardaval toonil. «Vastasel juhul ei tõsta teie ise, teie laps ega mees enam kunagi oma jalga ühessegi sadamasse, olgu see tsiviliseeritud või mitte.»

12

«Tehke kuidas soovite, tšekki ma välja ei kirjuta!» ütles leedi Greystoke kindlalt. «Kus on garantii, et saanud tšeki, ei talita te meiega nii, nagu heaks arvate?»

«Niisiis, te keeldute mu nõudmist täitmast?» küsis Ro-koff sapiselt ukse poole pöördudes. «Hea küll, saage siis oma tahtmine, aga pidage meeles, et teie poja elu on minu kätes ja kui kuulete tema surmaeelseid oigeid, siis teadke, et tema surma põhjustas teie kangekaelsus ja ihnsus.»

«Ei, ei, ainult mitte seda!» karjatas õnnetu ema. «Teie ei saa olla nii julm!»

«Mitte mina, vaid teie olete julm, madam!» väitis Rokoff rahulikult. «Te võite tühise rahasummaga päästa oma lapse elu.»

Nagu võiski oodata, lõppes jutuajamine sellega, et Jane Clayton kirjutas nõutud summa peale tšeki ja andis selle Nikolas Rokofile. Saanud, mida ta taotles, lahkus viimane võidurõõmsa irvitusega otsekohe kajutist.

Järgmisel päeval pärast seda jutuajamist kuulis Tarzan oma pea kohal kellegi samme, seejärel aga avaneva luugi kriiksatust.

Ta vaatas üles ja silmas heledasse luugiavasse ilmunud Pavlovi ilget nägu.

«Noh, ronige välja!» käsutas viimane. «Pidage meeles, et vähimagi katse puhul mulle või kellelegi teisele siin viibijatest kallale tungida lastakse teid maha nagu marutõbist koera.»

Sõnakestki lausumata hüppas ahvide Tarzan metslooma kombel nõtkelt laevalaele. Ta vaatas kiiresti ringi, kissitades eredast päevavalgusest silmi. Temast aupaklikus kauguses tungles umbes kümmekond madrust, varustatud püsside ja revolvritega. Nende ees seisis Pavlov.

Tarzan otsis silmadega Rokoffi. Ta ei kahelnud selles, et tema vaenlane viibib laevas. Kuid oma imestuseks ei näinud ta Rokoffi kusagil.

«Lord Greystoke!» pöördus venelane pidulikult tema poole. «Kahe viimase aasta jooksul olete suvatsenud lakkamatult toppida oma nina mister Rokoffi asjadesse, mis teisse sugugi ei puutunud. Täiesti loomulik, et ta pidi võtma meetmeid, kaitsmaks end teie omavolilise sekkumise vastu, ja teil jääb üle süüdistada iseennast nendes õnnetustes, mis teid ja teie perekonda tabasid. Teisest küljest ei saa te olla taipamata, et säärane ekspeditsioon läks Rokofile maksma küllaltki kopsaka rahasumma. Aga et teie olete selles ainus süüdlane, siis ootab ta loomulikult, et tasuksite kõik ekspeditsiooni kulud. Ma teatan teile, lord Greystoke, et üksnes mister Rokofi õiglase nõudmise täitmise korral võite säästa oma naist ja last üsnagi ebameeldivatest tagajärgedest, samuti säilitada oma elu ja saada isegi vabaduse.» .

«Kui palju?» küsis Tarzan asjalikul toonil ja lisas: «Ma

13

palun öelda, millise garantii ma võin saada, et täidate oma lubadused! Mul on väga vähe põhjust uskuda selliseid lurjuseid nagu teie ja mister Rokoff.»

Nende sõnade juures võpatas venelane kogu kehast.

«Teie olukord pole praegu selline, et võiksite inimestele solvanguid näkku paisata,» ütles ta häält tõstes. «Ma keeldun andmast teile muud garantiid peale oma sõna, kuid seevastu saate täieliku garantii, et suudame teiega kiiresti arved õiendada, kui te jalamaid nõutud tšekile alla ei kirjuta. Kui te pole veel täielikult mõistust kaotanud, võite taibata, kui suurt lõbu meile valmistaks käskida neid tublisid poisse teid maha kõmmutada. Ja kui me teid ellu jätame, siis üksnes sellepärast, et oleme teile teise karistuse nuputanud ja teie surm ei käi meie plaanidega kokku.»

«Vastake ainult ühele mu küsimusele,» kostis Tarzan süngelt. «Kas minu poeg viibib sellel laeval või ei?»

«Teda siin ei ole!» vastas Pavlov. «Teie poeg on väljaspool ohtu ühes teises kohas. Kui te jalamaid ja vastuvaidlematult täidate meie õiglased nõudmised, siis me temasse ei puutu. Kui teie kangekaelsus aga sunnib meid teiega arveid õiendama, tuleb meil ka

lapsele ots peale teha, sest siis pole meil enam mõtet teda ellu jätta. Niisiis näete, et võite poega surmast hoida vaid oma elu saastes, aga oma elu säästate ainult sel moel, kui tšekile viivitamatult alla kirjutate.»

«Hästi, olen nõus!» ütles Tarzan pärast hetkelist järelemõtlemist.

Ta teadis liigagi hästi, et lurjused ei tagane oma ähvarduse täideviimisest. Oli selge, et soostudes nende nõudmistega, võib ta säilitada lapse elu.

Kuid samal ajal ei kahelnud ta silmapilkugi, et nad tapavad ta otsekohe, kui ta on tšekile alla kirjutanud.

Tema teadvus oli selge, mõtted kindlad ja rahulikud. Ta oli kindlalt otsustanud surra väärikalt ja võidelda viimse minutini. Ta püüab anda neile surma eel sellise õppetunni, mida nad iialgi ei unusta, ja märkis juba esimeseks ohvriks enda ees seisva Pavlovi. Ta heitis veel kord pilgu ümberringi, kahetsedes, et tekil polnud Rokoffi.

Pikkamisi võttis Tarzan taskust tšekiraamatu ja täitesulepea.

«Kui palju?» küsis ta rahulikult.

Pavlov nimetas määratu suure summa. Tarzan suutis vaevu naeratust alla suruda: nende tüüpide ahnus ületas igasuguse piiri. Summa ületas tunduvalt selle, mis tal jooksval arvel oli, ja ta teadis, et pank niisugust tšekki välja ei maksa. Ta tegi näo, et kõhkleb, ja hakkas tingima, kuid Pavlov jäi kangekaelselt oma seisukoha juurde. Lõppude lõpuks pidi Tarzan tšeki välja kirjutama kogu summa peaje.

Kui ta pöördus, et ulatada Pavlovile paberit, millel polnud absoluutselt mingit väärtust, heitis ta juhuslikult pilgu

14

«Kincaidi» parda taha. Oma suureks hämmastuseks nägi ta, et laev asus paarisaja jardi kaugusel maast. Tihe troopika-džungel ulatus peaaegu veeni, tagapool aga paistsid metsaga kaetud mäenõlvad.

Pavlov märkas, millise pingsa huviga silmitses Tarzan tema ees laiuvat maastikku.

«Siin tuleb teil maale minna!» lausus ta.

Tarzan vaatas umbusklikult Pavlovi otsa. Ta ei suutnud kujutleda, et vaenlased jätavad ta ellu. Aga milleks peaksid nad teda petma? Tema lihased, mis viimseiks heitluseks olid pingule tõmbunud, hakkasid pikkamööda lõdvenema.

Ta arvas end nägevat Aafrika rannikut ja teadis, et kui ta siin kaldale tõstetakse, suudab ta võrdlemisi hõlpsasti tsiviliseeritud maale jõuda.

Pavlov võttis täidetud tšeki.

«Nüüd aga suvatsege riidest lahti võtta,» ütles ta lord Greystoke'ile. «Siin te neid ei vaja.»

Tarzan viivitas. Pavlov noogutas sõnatult relvastatud madruste poole. Siis hakkas Tarzan pikkamisi lahti riietuma.

Seejärel lasti paat vette ja tugeva valve all viidi Tarzan kaldale. Pool tundi hiljem pöördusid madrused «Kincaidile» tagasi ja laev hakkas kohe edasi sõitma.

Tarzan seisis kitsal rannaribal silmadega lahkuvat laeva saates. Seal nägi ta üht kogu pardale lähenemas ja kõvasti hüüdmas, et äratada tema tähelepanu.

Ahvinimene tahtis parajasti hakata lugema kirja, mille üks madrus oli talle kaldal pihku pistnud, kuid hüüde peale tõstis silmad üles. Ta nägi tekil musta habemega meest, kes oma kisaga püüdis endale tähelepanu tõmmata.

See oli Rokoff. Võikalt naeru lagistades hoidis ta kõrgel pea kohal väikest last...

Tarzanil läks silme ees mustaks. Ta sööstis instinktiivselt ettepoole, et laevale järele tormata, kuid jäi siis jõuetult vee äärde seisma.

Ta seisis kaua, laskmata silmist «Kincaidi», kuni laeva piirjooned neeme taha kadusid.

Tema taga kõrgel puude okstel kädistasid ja tülitsesid pärdikud, ürgmetsa sügavusest kostis pantri kurjakuulutavat ulgumist.

Kuid John Olayton, lord Greystoke, kurt ja pime, ei kuulnud ega märganud midagi enda ümber.

Džunglirägastikust tema selja taga ilmus nähtavale ha-tune lõust: õelad verd täis valgunud silmad jälgisid sorakil kulmude alt uustulnukat.

Tarzan seisis endiselt nagu mingis tardumuses. Teda piinas terav kahetsus, et oli mööda lasknud võimaluse õiendada arved oma verivaenlastega.

«Ainuke lohutus,» mõtles ta, «et Jane on Londonis väljaspool hädaohtu. Milline õnn, et ta ei sattunud nende kõrilõikajate kätte,»

15

Karvane koletis hiilis kuuldamatult lähemale.

Tarzan tegi pikkamööda sedeli lahti...

Kuhu oli siis jäänud metsiku ahvinimese peenelt arenenud haistmismeel? Kus oli tema terav kuulmine, mida omal ajal võis kadestada iga džungliasukas?

IIL Džunglite hirm

Tarzan tegi kirja lahti ja hakkas lugema. Esialgu ta peaaegu ei taibanudki,, mis seal kirjutatud oli: tema mõistus ja tunded olid murest tumestatud. Kuid sedamööda, kuidas ta luges, tuli teadvus tagasi ja tema silme ette tõusis kättemaksuplaan kogu oma närususes.

Kirja tekst oli järgmine:

Te leiate siit põhjaliku ülevaate minu kavatsustest Teie ja. Teie poja suhtes.

Te olete sündinud ahvina ,ja ilmselt on Teile alati meeldinud džunglis alasti ümber hulkuda. Me lõimegi Teid tagasi sellesse ellu, milleks Te Joodud olete ja mis Teile on meeltmööda. Mis aga Teie järeltulijasse puutub, siis ülemaailmsest evolutsiooni, seadusest lähtudes arvame, et ta peab oma isast mõnevõrra kõrgemal seisma.

Jsa oli inimese sarnane loom, poeg asub järgmisele arenguastmele. Temast ei saa alasti metslooma, kes elab džunglipadrikus puude otsas. Ta hakkab käima maas tagumistel jäsemetel, kandma põlle ja pronksist käevõrusid, aga võib-olla ka rõngast, mis on ninast läbi pistetud. Me teeme temast peaaegu inimese, andes la kasvatada inimsöojate suguharule . . . Arvame, et sellist loomulikku evolutsiooni soodustades talitame tema hiilgusele lordahvile täiesti meelepäraselt. . .

Ma oleksin võinud Teid tappa, lord Greystoke, kuid pean sellist karistust liiga pehmeks selle jaoks, kes oli mu verivaen-, lane. Surnult ei tunneks Te mingit piina ega muret oma lapse saatuse pärast. Ei, ma jätan Teile elu koos meeldiva teadmisega, et Teie poja saatus on minu kätes: loodan, et see teadmine kaunistab Teie üksildasi elu nii, et surm tundub Teile maa pealt kõige meeldivam asi olevat . . .

See on minu kättemaks, lord Greystoke, selle eest, et julge, site kätt tõsta allakirjutanu vastu.

N. R.

P.S. Minu kättemaksuplaanidesse kuuluvad samuti mõningad üllatused, mis ootavad Teie lugupeetud abikaasat, kuid nende äramõistatamise jätan Teie kujutlusvõime hooleks.

Vaevalt oli ta lugemise lõpetanud, kui kerge kahin selja taga sundis teda varmalt ümber pöörama. Tema ees seisis täies pikkuses hiiglaslik isaahv, valmis talle peale viskuma. Enesealalhoiutung äratas Tarzanis kohe kõik tema endised instinktid, mis oli kasvatanud džungel.

Need kaks aastat, mis olid möödunud Tarzani Aafrika

rannikult lahkumisest, ei olnud nõrgestanud seda ebatavalist kehalist jõudu, mis oli temast kunagi teinud džunglite võitmatu valitseja. Vastupidi, tal oli sageli tulnud harjutada ning arendada oma jõudu ja osavust, tõsi küll, hoopis rahulikumas miljöös tema enda suures maakohas Uziris.

Tarzani lihased tõmbusid momentaanselt pingule, hirmu tundmata valmistus ta palja ning relvituna metsloomale vastu astuma, kuigi mõistus kinnitas talle, et see võitlus karvase gigandiga on täiesti absurdne.

Kuid teist võimalust ei olnud, tuli astuda ebavõrdsesse heitlusse, kasutades looduse antud kaitsevahendeid ja püüdes loovutada oma elu võimalikult kallilt.

Heitnud pilgu metsaservale, märkas Tarzan seal veel tervet tosinat samasuguseid kohutavaid inimahve. Kuid see ei hirmutanud teda põrmugi: ta tundis hästi antropoidide kommet mitte kunagi karjas kallale tungida, õnneks ei suuda nende nõrgalt arenenud mõtlemisvõime hinnata vaenlasele ühise kallaletungi eeliseid, vastasel korral oleks saanud neist tänu oma ebatavalisele jõule ja võimsatele kih-vadele juba ammu valitsevad loomad džunglites.

Madala kurguhäälse lõrinaga tormas metsloom Tarzani kallale, kuid inimene ei kaotanud pead: tsiviliseeritud inimeste hulgas oli ta selgeks õppinud paljud džungliasukatele tundmatud võitlus võtted.

Endisajal oleks ta vastanud toorele kallaletungile toore jõuga, nüüd aga astus ta kerge sammu kõrvale, ja kui metsloom täie hooga mööda lendas, virutas Tarzan talle Inglismaa parima poksija osavusega tugeva hoobi kõhtu.

Ahv röögatas kohutavast valust ja kukkus kägarasse maha, kuid proovis kohe uuesti jalule tõusta.

Kuid inimene jõudis temast ette. Välkkiirelt ümber pöördunud, tormas ta metsiku kisaga antropoidi kallale. Tema tugevad hambad tungisid raevukalt metslooma kõrri, et läbi pureda unearter. Lihaselised käed jagasid talle pähe tugevaid hoope. Võimas isaahv pani oma valu- ja vihakar-jetega kaikuma õhu ja tema lõust kattus verise vahuga.

Ümberringi aset võtnud ahvide sugukond jälgis võitlust ilmse mõnuga. Loomad pomisesid midagi ja tõid kuuldavale madalaid heakskiiduhäälitsusi, kui võitlejad teineteise küljest lihatükke ja karvatorte rebisid. Äkki tardusid nad imestusest: võimas valge ahv kargas nende kuningale selga ja, torganud oma vägevad käpad vaenlase kaenla alt läbi, surus kokkupõimitud randmed vastupandamatu jõuga kaelalülidele. Ahvide kuningas hakkas valust ulguma ja prantsatas tihedasse džunglirohtu.

Mitu aastat tagasi oli Tarzan oma metsiku elu ajal juhuslikult seda tsiviliseeritud inimeste maadlusvõtet — topeltnelsonit — kasutanud võitluses hiigelahvi Terkozlga. Nagu tookord, otsustas see võte ka nüüd võitluse tulemuse.

Käputäis pealtvaatajaid, julmi antropoide, kuulis murduvate kaelalülide rudinat, oma juhi kohutavat ulgumist ja

tema surmaeelset korinat. Seejärel vajus ahvi pea abitult rippu ja korin lakkas.

Pealtvaatajate väikesed väledad silmad vilasid nende pealiku liikumatult kehalt valgele ahvile, kes nüüd ajas end kogu pikkuses sirgu, pani jala võidetud vaenlase kaelale ja, heitnud pea kuklasse, tõi kuuldavale metsiku läbilõikava kisa, isaahvi võidukisa. Alles nüüd taipasid nad, et nende kuningas on tapetud.

Puude ladvus katkestasid pärdikud äkki oma lobisemise, vaikisid ereda sulestikuga lindude helisevad hääled, eemalt kostis ainult leopardi venivat ulgumist ja lõvi kumedaid möirgeid.

See oli endine Tarzan: uurival pilgul silmitses ta ümbritsevat ahvidesalka ja rapsas peaga, justkui näole langevat paksu juukselakka tagasi heites. See oli vana komme, jäänud veel sellest ajast, mil paksud mustad juuksed talle õlgadeni ulatusid ja sageli silmile langesid.

Ahvinimene teadis, et nüüd võib ta iga hetk oodata kallaletungi sugukonna kõige tugevamalt isasloomalt, kes tunneb end võimelisena asuma kuninga kohale. Samal ajal teadis ta väga hästi ahvide seadust, mille järgi võis kes tahes, ka täiesti võõras, võtta enda peale sugukonna juhtimise, kui ta on võitnud kuninga. Tal jäi vaid soovida, ja ta oleks saanud selle sugukonna kuningaks, nagu oli seda olnud oma varajase nooruse aastail.

Kuid Tarzan teadis oma kogemustest, kui ebameeldivaid kohustusi kuninga seisund kaasa toob ja kuidas see vabadust ahistab. Ta oli valmis oma privileegidest loobuma, arvates, et sel puhul otsustatakse esikoha küsimus sugukonnas tema kõige tugevamate esindajate kahevõitlusega.

Need mõtted käisid Tarzanil peast läbi üheainsa silmapilguga. Ta ei jõudnud oma võidust vaenlase üle veel toi-budagi, kui talle lähenes aeglaselt suurekasvuline noor isasloom. Tema paljastatud kihvade vahelt kostis aeg-ajalt kurja madalat urinat.

Seistes liikumatult nagu raidkuju, jälgis Tarzan uue vaenlase iga liigutust. Oleks ta sammu tagasi astunud, oleks ta sellega välja kutsunud metslooma silmapilkse kallaletungi; oleks ta ahvile vastu tormanud, oleks ta samuti lähendanud otsustavat heitlust, kui vaid rünnak ei oleks kohe sõjakat looma hirmutanud ega põgenema sundinud — kõik sõltus noore ahvi julgusevarudest. Seepärast seisiski Tarzan liikumatult.

Kui mingi tundmatu ese või loom ahvi tähelepanu köidab, astub ta tavaliselt huviäratanud eseme juurde, paljastades sealjuures ähvardavalt vahust tilkuvaid kihvu, siis aga käib pikkamisi selle ümber. Nii talitas ka see ahv.

Isasloom hakkas Tarzani ümber tiirutama, pööramata ^emalt verd täis valgunud silmi.

Ka Tarzan keeras end pikkamisi ümber, jäädes näoga metslooma poole ja laskmata silmist vaenlase silmi.

18

Ta märkas, et metsloom oli kasvult üle sülla ja imehea kehaehitusega, kuigi jalad olid lühikesed ja kergelt kõverdunud. Kui ta end täies pikkuses püsti ajas, ulatusid tema pikad karvased käed peaaegu maani ning tema lõikekihvad olid erakordselt pikad ja teravad. See eksemplar ei sarnanenud sugugi nende ahvidega, kelle hulgas Tarzan oli üles kasvanud.

Tarzan nägi, et tal on tegemist täiesti teise ahvide liigiga, kuid ta tahtis teada, kas ei sarnane nende dialekt Kerchaki sugukonna omaga. Ta kõnetas metslooma oma lapsepõlve-keeles.

«Kes sa säherdune oled?» küsis ta kumedalt. «Kuidas julged sa ähvardada Tarzanit ahvide sugukonnast?»

Karvane vaenlane silmitses teda imestuse ja uudishimuga.

«Olen Akut,» vastas ta ürgkeeles. mis täielikult sarnanes Tarzani lapsepõlvekeelega. Tarzan vaikis.

«Olen Akut!» kordas isasloom pahuralt. «Molak on tapetud. Akut on nüüd kuningas. Kasi minema või ma tapan su!»

«Sa nägid, kuidas Tarzan Molaki tappis,» vastas ahvinimene. «Ta võiks niisama kergesti tappa ka sinu, kui tahaks kuningaks saada. Kuid ahvide Tarzan ei taha' olla Akuti sugukonna kuningas. Tarzan tahab sellel maal elada rahus. Tarzan ahvide sugukonnast võib teile kasulik olla ja teie võite kasulikud olla Tarzanile.»

«Sa ei suuda Akutit tappa!» ütles noor isasloom. «Mitte keegi pole Akutist tugevam. Kui sina poleks Molakit tapnud, oleks Akut teinud seda ise. Akut saab kuningaks!»

Vastuse asemel sööstis ahvinimene ühe hüppega tohutu suure metslooma kallale, kes jutuajamise kestel oli oma valvsust nõrgendanud. Silmapilk haaras ta Akuti randmest kinni ja laskmata tal toibuda, hüppas tema laiale turjale.

Mõlemad kukkusid maha, kuid Tarzan oli oma rünnaku hoolikalt läbi mõelnud. Enne kui nad maad puudutasid, oli ta jõudnud oma käed viia samasse asendisse, mis murdis' Molaki kaela.

Pikkamisi ja halastamatult suurendas ta survet vaenlase kaelale... Veel hetk ja kaelalülid raksatavad tema võimsate käte all. Ahvinimesele meenus, kuidas ta kord oli Ter-kozile andnud võimaluse alla anda, ka nüüd otsustas ta võimaldada Akutil valida, kas elada sõpruses Tarzanigavõi surra ...

«Ka-goda?» sosistas ta enda all jõuetult tõmblevale metsloomale kõrva sisse. See oli sama küsimus, mille ta oli kunagi esitanud Terkozile ja mis tähendas ahvide keeles: «Kas annad alla?»

Akutile meenus krudin, mis oli eelnenud Molaki vägeva kaela murdumisele, ja ta võpatas. Kuid olles sugukonnas kõige tugevam, ei tahtnud ta siiski loobuda oma pealikuõigusest

19

ja tegi veel kord meeleheitliku katse pääseda vastase sitkest kaisutusest. Kuid uus tugev surve tema lülisambale pressis välja hädise vastuse: «Ka-goda.»

Tarzan lõdvestas pisut haaret, vabastamata siiski vastast oma võimsate käte vahelt.

«Sa võid ikkagi olla kuningas, Akut,» sõnas ta. «Tarzan ütles, et tema ei taha kuningas olla. Ja kui keegi hakkab Akuti õigusele vastu vaidlema, siis aitab ahvide Tarzan Akutit tema võitluses.»

Tarzan laskis isaslooma lahti ja viimane tõusis piki ni si jalule. Suurt peuu lapuiuuu ^ n.««u ^.iüiüu .....

rus ta oma sugukonna juurde. Uurivalt silmitses ta kord üht, kord teist kõige suurematest isasloomadest, et veenduda, kas ehk keegi tema esikohta ei vaidlusta.

Isased taandusid tema lähenedes arglikult ja Akut tunnistati kuningaks.

Mõne minuti pärast kadus sugukond džunglisse, jättes Tarzani üksinda mereranda.

Molaki tekitatud haavad valutasid kõvasti, kuid ta oli kehaliste vaevustega harjunud ja talus neid kannatlikult nagu metsloomad, kes talle seda džunglis olid õpetanud.

Tarzan mõtles, et eelkõige on tal hädasti tarvis muretseda endale kaitseks ja rünnakuks relvi. Esimene kohtumine ahvidega ning lõvi Numa ja panter Sheeta metsik ulgumine oli talle piisav märguanne, et teda ei oodanud kaugeltki muretu elu.

See oli tagasipöördumine endisesse ellu, täis ohte ja veriseid kokkupõrkeid, tagasipöördumine julma heitluse juurde oma olemasolu eest: nüüdsest peale pidi ta jälle hakkama kellelegi jahti pidama või hakkab keegi teda jahtima." Ta teadis, et iga hetk nii päeval kui öösel võiti temast saada kiskjale ihaldatav peibutis ja varem või hiljem ka kellelegi lõunasöök. See juhtub peaaegu surmkindlalt, kui ta ei hangi endale relva, mille võib vastu panna vaenlase kihvadele ja küüntele. Ja silmapilkugi viivitamata siirdus Tarzan otsinguile.

Rannas õnnestus tal leida vulkaanilise päritoluga kivi-kamakas. Pärast kestvaid pingutusi läks tal korda selle küljest murda umbes kaheteistkümne tolli pikkune ja veerand tolli paksune piklik tükk, mille üks serv oli kaunis õhuke. Esialgu võis see kild tal nuga asendada.

Selle primitiivse riistaga läks ta džunglisse otsima ühte talle teadaolevat eriti kõva puuliiki. Peagi leidis ta ühe sellise mahakukkunud puu, lõikas äsja tehtud noaga väikese sirge oksa ja tegi selle ühest otsast teravaks.

Seejärel uuristas ta puu tüvesse süvendi ja puistas sinna peeneks tambitud kuiva puukoort. Istunud siis kaksiratsa tüvele, asetas ta kepi teraviku süvendisse ja hakkas seda kiiresti pihkude vahel keerutama.

Mõne hetke pärast ilmus nähtavale suits, seejärel aga ka leek. Korjanud kuivi oksi ja asetanud need tulle, tegi

20

Tarzan peatselt üles suure lõkke, pani sirina oma kivinoa ja läks ise mere äärde, et veidi vett tuua.

Kui ta tagasi jõudis, hõõgus kivi punaselt. Tarzan võttis selle tulest välja ja tilgutas õhukesele servale vett. Kivi pealispinnalt märjalt kohalt tuli mõni tükike lahti. Uuesti pistis Tarzan kivi tulle ja uuesti tilgutas sellele vett. Ta toimetas seda vaevarikast operatsiooni palju kordi, kuni viimaks primitiivne jahinuga üpris teravaks muutus.

Tarzan tundis suurt rahuldust, kui tal oli õnnestunud kivikul mõne tolli pikkuselt teravaks teha. Otsekohe lõikas ta vibu tegemiseks pika painduva vitsa, pea oma noa jaoks, tugeva vembla ja mõne noole.

Kogu selle varanduse peitis ta väikese oja lähedale kõrge puu õõnde. Selle ülemistele okstele meisterdas ta magamiseks väikese lavatsi, pisut kõrgemale aga palmilehtedest katuse.

Hõivatuna oma tööst, ei märganud ta. kuidas oli pimenenud, ja tundis nüüd teravat nälga.

Juba varem metsas käies oli ta oma uue elamu lähedal täheldanud sissetallatud rada, mis viis oja juurde. Rohketest jälgedest oli näha, et seda rada mööda käivad vee ääres joomas igasugused loomad. Selle koha poole Tarzan nüüd puult puule hüpates suunduski.

Ahvi väledusel liikus ta puude ülemistel okstel ja kui teda poleks rõhunud hiljutiste sündmuste raske taak, oleks ta olnud täiesti õnnelik. Tema rinda paisutas metsik vabadustunne ja mälus elavnesid tahtmatult lapsepõlve rõõmsad pildid.

Taas pöördusid tema juurde harjumused endisest elust, ja tegelikult oligi see talle lähedasem kui tsiviliseeritud elu oma tavadega, mis ta oli omandanud viimase kahe aasta jooksul inimestega suheldes. Oo. kui ta sõbrad — ülemkoja pedantsed lordid — oleksid võinud näha, kuidas ta puude otsas kargleb!

Ta laskus pikali kõrge puu alumisele oksale, mis ulatus üle raja. ja hakkas teraselt vahtima deungli poole, kust pidi nähtavale ilmuma mõni talle õhtusöögiks määratud loom.

Tal ei tulnud kaua oodata. Vaevalt leidnud endale mugava asendi ja jalad konksu tõmmanud, märkas ta graatsilist emahirve Barat aeglaselt joomiskohale lähenemas.

Terav haistmismeel teatas Tarzanile otsekohe, et Bara ei olnud üksi: keegi kiskja jälitas nõtket looma, kel polnud ohust aimugi. Tarzan ei saanud kohe aru, kes nimelt džunglisügavusest emahirve poole hiilis, kuid talle oli selge, et see oli suur kiskja, kes oli Bara välja nuuskinud selsamal eesmärgil nagu temagi. Tõenäoliselt oli see lõvi Numa või panter Sheeta.

Igal juhul võis ohver Tarzani käest ära libiseda, kui Bara oleks oma teekonda vee juurde niisama aeglaselt kui praegu jätkanud.

Aga ilmselt hoiatas mingi heli või krabin emahirve

21

hädaohust. Hetkeks ta peatus ja kihutas siis kärmete hüpetega otse oja poole, et sellest läbi tormata ja vastaskaldal pakku pääseda.

Umbes saja jardi kaugusel põgenevast emahirvest hüppas džunglitihnikust äkki välja lõvi Numa tume kogu. Tarzan nägi oma rivaali selgesti. Baral tuli läbi joosta selle puu alt, kus ahvinimene istus. Kas ta suudab lõvi käest tema saagi ära napsata?

Aga enne, kui näljane inimene ise sellele küsimusele vastata jõudis, oli ta oksalt kohkunud emahirve selga hüpanud.

Veel hetk, ja Numa oleks võinud korraga saada kaks saaki. Kui Tarzan õhtust süüa tahtis, pidi ta tegutsema kiiresti.

Ta haaras emahirvel sarvedest kinni ja väänas välkkiire liigutusega ta kaela, nii et lülisammas raksatas.

Seejärel heitis ta saagi üle õla, haaras hammastega kinni selle esijalast ja hüppas lähimale oksale.

Lõvi lähenes hiiglaslike hüpetega ja möirgas raevunult, nähes saaki enda käest ära libisemas. Tarzan haaras mõlema käega oksast kinni ja sel hetkel, kui Numa tema tabamiseks üles hüppas, oli inimene oma saagiga tema küünte ulatusest juba väljas.

Rabatud sellest ennekuulmatust jultumusest, prantsatas lõvi maha, Tarzan aga tõmbas oma lõunasöögi kõrgemale oksale kindlamasse kohta ning hakkas seda narrides ja pilgates raevunud looma ees kiigutama. Sõgedas vihas peksis lõvi oma karmi sabaga endale vastu kuigi ja vedas ninasse temalt ülelöödud saagi lõhna.

Oma uue kivinoaga lõikas Tarzan emahirve kintsust mahlase tüki ja kuni möirgav lõvi all edasi-tagasi tammus, rebis lord Greystoke ahnelt hammastega verest auravat sooja liha. Mitte ükski hõrk roog kõige luksuslikumas Londoni restoranis polnud talle nii maitsvana tundunud.

Looma soe veri määris ära tema näo ja käed. Sellest tõusis teravat lõhna, mis metsikuid kiskjaid nii väga ligi meelitab.

Kõhu kõvasti täis söönud, lükkis Tarzan ülejäänud liha puu teravate okste otsa, seejärel aga siirdus ülemiste okste kaudu oma lavatsi juurde. Kättemaksuhimust põlev Numa ;'ärgnes talle endiselt maad pidi.

Jõudnud puuni, mille harude vahel ta lavats oli, heitis Tarzan pikali ja vajus sügavasse unne. Ta ärkas alles järgmisel hommikul, kui päike oli juba kõrgel.

IV. Sheeta

Järgmised paar päeva tegeles Tarzan oma relva täiustamise ja džungli tundmaõppimisega. Ta tegi vibunööri emahirve kõõlustest. Sellestsamast hirvest oli tema esimesel

asustamata saarel viibimise päeval talle õhtusöök saanud. Ta oleks vibunööri jaoks eelistanud küll Sheeta soont, kuid see tuli edasi lükata parema juhuse saabumiseni.

Samuti punus ta kuivast rohust pika nööri, samasuguse kui see, millega ta paljude aastate eest oli õrritanud kurja Tublatti ja millest lõpuks oli ahvpoisi osavates kätes saanud imehea lasso.

Veel meisterdas ta oma jahinoale tupe ja pea ning noo-letupe, Bara nahast aga lõikas endale vöö ning niudepõlle.

Seejärel läks Tarzan tundmatut ümbruskonda uurima. Ta tegi otsekohe kindlaks, et see polnud tema kodune Lää-ne-Aafrika rannik, sest siin tõusis päike mere poolt.

Kuid see ei saanud olla ka Aafrika idarannik, sest Tarzan oli veendunud, et «Kincaid» ei sõitnud läbi Vahemere, Suessi kanali ja Punase mere. Selleks aga, et sõita ümber Hea Lootuse neeme, oleks kulunud tunduvalt rohkem aega. Ta ei saanud kuidagi selgust, kuhu saatus oli teda paisanud.

Talle turgatas pähe mõte, et laev oli ületanud Atlandi ookeani ja ta kusagile Lõuna-Ameerika metsikule kaldale maha pannud, kuid lõvi siinviibimine tõendas vaieldamatult, et see polnud nii.

Üksinda piki rannikut džunglis uidates tundis Tarzan tugevat soovi, et ta kõrval oleks mõni elusolend, ja ta hakkas kahetsema, et ei jäänud ahvikarja hulka. Ta polnud neid enam näinud pärast seda esimest kohtumist, kui oli Molakit võitnud.

Nüüd oli ta muutunud peaaegu täielikult endiseks Tar-zaniks ja ehkki ta teadis, kui vähe ühist on tal suurte ant-ropoididega, oleks ta eelistanud täielikule üksindusele siiski nende seltskonda.

Ringirändamise ajal toitus ta ettejuhtuvatest puuviljadest ja suurtest putukatest, keda ta leidis mahakukkunud mädanevate puutüvede alt. Putukad tundusid talle sama-suguse maiuspalana nagu õnnelikel lapsepõlvepäevil.

Maha käinud miili või paar, haistis ta äkki selgesti panter Sheeta lõhna. Tarzanit rõõmustas väga kohtumine, Sheetaga. Ta ei kavatsenud saada temalt 'üksnes tugevat soont oma vibu nööriks, vaid ka nägusat laigulist nahka, et meisterdada uus nooletupp ja põll.

Siiani oli Tarzan kõndinud rahulikult ja muretult, nüüd aga kummardus ta maadligi ja hakkas ettevaatlikult lähemale hiilima, kuulatades teraselt vähimatki krabinat. Ta libises kergelt ja kuuldamatult läbi tihniku, otsides metsiku kassi jälgi. Vaatamata oma kõrgele päritolule, oli ta nüüd samasugune metsik ja julm loom nagu seegi, kellele ta jahti pidas.

Sheeta lähedale jõudnud, märkas ta kohe, et panter ajab omakorda kellegi jälgi, ja samal hetkel tõi tuulehoog tema ninasõõrmetesse suurte ahvide lõhna.

Kui Tarzan pantrit nägi, oli see suure puu otsa roninud.

23

Tarzan läks veelgi lähemale ja nägi väikesel lagendikul Akuti sugukonda. Mõni ahv tukkus kännu najal, teised aga uitasid mahavarisenud puude ümber, rebisid maha nende koort ning maiustasid selle all peituvate tõukude ja põrnikatega.

Akut ise oli Sheetast vaid mõne sammu kaugusel.

Suur kass lamas küürutõmbunult jämedal oksal, ahvide pilgu eest varjas teda tihe lehestik. Ta ootas kannatlikult, et antropoid läheneks talle hüppekaugusele.

Kuuldamatult võttis Tarzan koha sisse sellesama puu otsas, pantrist veidi kõrgemal. Vasak käsi pigistas uut jahinuga. Ta oleks eelistanud kasutada siin oma lassot, kuid metslooma ümbritsev lehestik segas tal seda käiku laskmast.

Vahepeal oli Akut jõudnud üsna lähedale puule, kus teda varitses surm. Sheeta tõmbas pikkamööda tagajalad enda alla ja viskus kohutava möirgega ahvi peale. Kuid silmapilk varem oli ülevalt hüpanud teine kiskja ja tema sõjakisa segunes pantri möirgega.

Seda hirmuäratavat häält kuuldes tõstis jahmunud Akut pea ja nägi enda peale langevat pantrit, tema seljas aga sedasama valget ahvi, kes mõne päeva eest suure vee ääres temast võitu oli saanud.

Ahvinimese hambad tungisid Sheeta kõrri, tema parem käsi oli põimunud metslooma võimsa kaela ümber, vasak jagas aga kivinoaga tugevaid hoope pantri külje sisse vasaku õla alla.

Välkkiirelt hüppas Akut eemale, et võitlevatele, džung-lihiiglastele mitte jalgu jääda, ja samal hetkel kukkusid nad tema ette maha. Mets rõkkas Sheeta võikast möirgamisest ja ulgumisest, kuid valge ahv hoidis oma rabelevast ohvrist kõvasti kinni.

Tema halastamatu kivinuga tungis üha sügavamale Sheeta läikivasse kehasse ja surmavalust ulgudes kukkus suur kass küljeli. Mõne krampliku tõmbluse järel jäi panter liikumatult rohu sisse lamama.

Siis hüppas ahvinimene tapetud vaenlase surnukehale, tõstis pea ja jälle kõlas džunglis tema metsik võidukisa.

Akut ja teised ahvid seisid, hämmastusest jahmunud, vaadates kord Sheeta surnukeha, kord nõtket inimkogu, kes elu ja surma peale peetud kahevõitluses oli pantrist võitu saanud.

Esimesena hakkas rääkima Tarzan. Ta oli Akuti elu päästnud kindla eesmärgiga ja teades, kuivõrd piiratud on ahvide mõistus, pidas vajalikuks neile oma mõtet selgitada.

«Mina olen Tarzan ahvida sugukonnast,» ütles ta. «Olen suur kütt, vägev võitleja. Akutiga võideldes kinkisin talle elu, kuigi võisin ta sellest ilma jätta ja ise kuningaks saada. Nüüd päästsin ma Akuti surmast, verejanulise Sheeta küüsist. Tarzan on Akuti sugukonna sõber: kui Akut või keegi teine tema sugukonnast hädasse satub, las ta siis kutsub

24

Tarzanit sellise kisaga!» Ja Tarzan tõi kuuldavale läbilõikava kisa, millega Kerchaki sugukond oli ohu korral oma liikmeid kokku kutsunud.

«Ja kui te kuulete, et Tarzan kusagil niimoodi karjub,» jätkas ta, «siis tuletage meelde, mis ta teie heaks teinud on, ja tõtake jalamaid talle appi. Kas te teete nii, nagu Tarzan rääkis?»

«Huh!» vastas Akut ja ülejäänud isasloomad tema sugukonnast kinnitasid lubadust üksmeelselt sama häälitsusega.

Nagu poleks midagi juhtunud, pöördusid nad seejärel rahulikult tagasi oma tegevuse juurde ja nendega ühines ka John Clayton, lord Greystoke.

Peagi märkas ta, et Akut püüdis kogu aeg tema lähedusse hoiduda ja kui isasloom Tarzanile otsa vaatas, ilmus tema väikestesse silmadesse mingisugune uus veider ilme. Ja ükskord tegi Akut seda, mida Tarzan polnud kogu oma ahvide keskel elatud aja jooksul kordagi täheldanud: ta leidis erakordselt maitsva putuka ja andis selle Tarzanile.

Hiljem, kui kari jahti pidas, paistis pruunide karvaste kehade hulgast ereda laiguna silma Tarzani sile puhas keha. Ta käis nendega külg külje kõrval ja puudutas oma atlass-sileda nahaga uute sõprade karedaid harjaseid. Vähehaaval muutus ta juuresolek nende jaoks millekski tavaliseks ja nad hakkasid temasse suhtuma kui oma sugukonna liikmesse.

Kui ta juhuslikult sattus pojaga emaahvile liiga lähedale, paljastas viimane kihvad ja hakkas tema peale urisema. Oma rahulolematust väljendades urises tema peale ka noor tülinorija isane, eriti siis, kui Tarzan talle söömise ajal liiga lähedale tuli. Kuid sellistel juhtudel urisesid nad ka teiste oma karja ahvide peale ja Tarzanit ei solvanud see sugugi. Ta hüppas kähku eemale emaahvist, kes oma mudilase pärast muretses, ja urises ise noorte ägedate ahvide peale, neist sugugi mitte halvemini oma hambaid paljastades. Kuid samal ajal tundis ta end nende ürginimese võimsate ja julmade eelkäijate seas täiesti turvalisena.

Ta harjus ruttu oma varajase nooruse eluviisiga ja tundis end ahvide seltsis nii, nagu poleks iialgi viibinud omataoliste seas.

Viis või kuus päeva uitas ta džunglis uute sõpradega, osalt selleks, et mitte tunnetada nii teravalt oma üksindust, kuid peamiselt siiski selleks, et ahvid lõplikult tema seltskonnaga harjuksid ja ta hästi meelde jätaksid. See nõudis küllaltki palju aega, sest enamasti on ahvidel väga lühike mälu.

Endise elu kogemustest teadis Tarzan hästi, millist kasu võib talle ohtlikul hetkel tuua võimsate ja hirmuäratavate metsloomade sugukond.

Veendunud, et tema kuju oli juba piisavalt jäädvustunud nende mälus, otsustas ta mõneks ajaks karjast eemalduda, et jätkata ümbruse uurimist. Kord varahommikul

25

asuski ta teele põhja poole, hoidudes ranniku lähedusse. Terve päeva liikus ta edasi kõrgel maa kohal, puult puule hüpates ja üksnes pimeduse saabudes otsis mugava puu-õõne, kus ööseks end sisse seadis.

Järgmisel hommikul päikesetõusu ajal nägi ta imestusega, et see ei kerkinud mitte merest otse tema ees nagu kõik eelmised päevad, vaid hoopis paremalt poolt. Sellest ta järeldas, et rannajoon oli tublisti läände pööranud. Kogu järgmise päeva jätkas ta oma teekonda piki rannikut ja õhtul märkas, et päike loojus otse keset merd kalda vastas. Nüüd olid vaatluste tulemused talle selged: ta ei viibinud mitte Aafrika mandril, vaid saarel. Talle oli selgunud seegi, et saare! polnud mingeid tundemärke inimesest.

Seda kõike oleks võinud ta taibata juba esimesel päeval Rokofi kirja põhjal! Kui oleks olnud mingisugune võimalus muuta ta olukorda piinarikkamaks, poleks venelane seda kasutamata jätnud. Ja mis oleks võinud olla kohutavam kui jätta ta eluks ajaks inimtühjale saarele?!

Tarzan jätkas selle kuratliku kättemaksuplaani üksikasjade meenutamist. Polnud kahtlust, et Rokoff ise sõitis otseteed Aafrika rannikule, et anda väike Jack metsikute ja verejanuliste inimsööjate kasvatada ...

Tarzan võpatas kogu kehast, mõeldes nendele kohutavatele kannatustele, mis ootasid tema õrnahingelist poega. Isegi kõige paremal juhul, kui ta satuks inimlikke tundeid omavate metslaste juurde ja kui nad kiinduksid väikesse abitusse olendisse, isegi siis poleks tema elu kaugeltki roosiline. Tarzan tundis küllaltki hästi Aafrika metslaste elu: see oli terve rodu julmi ohte ja viletsust, alalist surmahirmu ja lõputuid kannatusi. Ja. paraku nendes karmides olemasolu eest võitlemise tingimustes tabasid hädad kõige rohkem just neid metslasi, kes erinesid teistest oma leebuse ja inimlikkuse poolest ning olid võimelised teiste kannatusi nähes neile kaasa tundma.

Ja milline kohutav saatus ootab last, kui ta täiskasvanuks saab! Need instinktid ja kalduvused, mida kasvatab temas elu kannibalide hulgas, jätavad ta alatiseks ilma võimalusest suhelda tsiviliseeritud inimestega.

Inimsööja! Tema väikesest pojast saab inimsööja! See õudne mõte puuris terasoherdina Tarzani aju.

Teravaks villitud hambad, moonutatud, lömmilitsutud nina, jubedast tätoveeringust rikutud nägu! Õnnetu isa kõikus sügava meeleheite ja jõuetute raevupuhangute vahel. Oo, kui ta oleks võinud tunda oma terassõrmede vahel venelase kõri!

Ja Jane! Kuidas ta, vaeseke, võib küll piinelda teadmatuses ja mures! Tarzanile tundus, et Jane oli veelgi halvemas olukorras kui tema. Tarzan võis rahulik olla, et vähemalt üks tema armastatud olenditest viibib turvaliselt oma kodus, Jane aga vaevleb täielikus üksinduses, omamata vähimatki ettekujutust, kus on tema poeg ja mees.

26

See oli tõepoolest lord Greystoke'i õnn, et ta ei teadnud midagi oma naise saatusest, mis polnud tema käekäigust sugugi kergem. Kui ta oleks seda teadnud, oleks ta langenud nii sügavasse meeleheitesse, et moraalsed piinad oleksid halvanud täielikult tema energia ja ta poleks kuigi kaua suutnud võidelda oma rõõmutu eksisteerimise eest.

Süüvinud nendesse süngetesse mõtetesse, liikus Tarzan pikkamisi džunglis edasi.

Äkki tabas ta kõrv mingi iseäraliku heli, mis oli nagu küünte kriipimine vastu puud. Mis võis see olla?

Ettevaatlikult astudes liikus ta sinnapoole, kust heli oli kostnud, ja avastas peagi selle põhjuse: mahakukkunud puu kõrval rabeles kuidagi imelikult suurepärast kuldset värvi hiiglasuur panter.

Tarzani lähenedes pööras loom pea tema poole ja hambaid paljastades hakkas ähvardavalt urisema. Tarzan nägi, et panter ei saanud puu alt välja: suur oks oli põigiti üle selja, väiksemad aga pigistasid ta jalgu ega lasknud neid liigutada.

Ahvinimene seisis abitu looma ees. Lõksu langenud panter oli määratud surema nälja ja teise kiskja armutute hammaste läbi. Tarzan võttis tupest noole ja tõmbas juba vibunööri pingule, et kiirendada tema surma, kui ootamatu mõte peatas ta käe.

Kui lihtne see on — katkestada õnnetu looma elu, kui ta on tulvil jõudu ja ilu ... See oleks olnud külm, südametu julmustegu hädasse sattunud vapra kiskja vastu.

Tarzanil tekkis vastupandamatu soov talitada nii, nagu ta oleks seisnud inimese ees: anda pantrile tagasi elu ja vabadus. Ta käis ringi ümber puu, hoidudes kiskjast aupaklikku kaugusse, vibu laskevalmis. Pantri selgroog oli kahtlemata terve, esijalad aga tugevasti muljutud, nii et loom ei saanud neid liigutada, kuid võimalik, et need polnud murtud. Tarzan pani noole tagasi tuppe, heitis vibu üle õla ja astus lähemale: ta hakkas pehmelt nurru lööma, nagu teevad kassid, kui nad millegagi rahul on. See oli kõige sõbralikum pöördumine, mida Tarzan Sheeta keeles väljendada oskas.

Panter lakkas otsekohe urisemast ja heitis ahvinimesele oma sügavatest rohelistest silmadest mingisuguse veidra pilgu, justkui paludes abi. Et rasket puud kergitada, pidi pantrile täiesti ligi minema, riskides suuresti tema ohtlikku kaisutusse sattuda. Kuid ahvide Tarzanile oli hirmutunne võõras.

Kõhklemata astus ta oksterägastikku pantri kõrvale, lüües endist viisi sõbralikult ja rahustavalt nurru. Sheeta pööras pea Tarzani poole ja silmitses teda anuval pilgul. Aeg-ajalt paljastas ta häält tegemata oma hirmuäratavaid kihvu, kuid tegi seda pigem hoiatuseks kui ähvarduseks.

Tarzan pani laia õla puutüve alla. Ta paljas jalg puudutas seejuures pantri pehmet siidist karva ja see hellitav

27

puudutus oli talle meeldiv.

Pikkamisi pingutas Tarzan oma vägevaid lihaseid ja läbipõimunud okstega puuhiiglane kerkis aeglaselt maast üles. Tundes kappi rõhuvat raskust nõrgenemas, roomas panter eemale. Tarzan laskis puu maha kukkuda, ronis okste alt välja ja ajas end kogu pikkuses sirgu, pigistades peos nuga.

Inimene ja panter seisid teineteise vastas ning kumbki ootas, mida teine nüüd teeb.

Tarzan teadis hästi, et džungli metsikut kiskjat vabastades paneb ta kaalule oma elu. Ta poleks sugugi imeks pannud, kui vabadusse pääsenud hiiglaslik kass talle kallale oleks hüpanud. Panter oli ju kindlasti näljane.

Kuid seda ei juhtunud. Panter peatus mõne sammu kaugusel puust ja jälgis rahulikult inimese liigutusi.

Tarzan, kes seisis liikumatult kolm sammu Sheetast eemal, otsustas, et hädaohu korral hüppab ta lähima puu otsa. See päästab ta, sest leopardid ei saa ronida nii kõrgele kui ahvinimene. Kuid mingi uljuse tuhin sundis teda pantrile lähemale astuma, et veenduda, kas loom oli võimeline oma päästja vastu musta tänamatust üles näitama või mitte.

Kui inimene lähemale tüli, astus Sheeta ettevaatlikult ja vaikides kõrvale. Tarzan ei seisatanud, vaid möödus pantrist tema niisket koonu peaaegu riivates, siis aga hakkas tagasi vaatamata läbi džungli minema.

Viivuks vaatas panter talle järele justkui midagi kaaludes, siis aga hakkas pikkamööda tema kannul lonkima nagu koer, kes saadab oma peremeest.

Matsas kõndides kuulis Tarzan pantrit endale järgnevat, kuid ta ei teadnud, kas loom teeb seda sõbraliku või vaenuliku kavatsusega. Ta kujutles, et panter ei raatsi

maiuspala käest lasta ja jälitab saaki, et tormata talle kallale niipea, kui tunneb endas küllalt jõudu. Kuid peagi veendus Tarzan, et see arvamus oli ekslik.

Juba pimenes ja Tarzanil oli kõht tühjaks läinud. Ta ronis puu otsa, hoides käes viskevalmis lassot. Sheetat polnud kusagil: ilmselt oli ta tihnikusse peitu pugenud, nähes Tarzanit peatumas.? ,

Tarzanil ei pruukinud kaua oodata: pool tundi hiljem tõmbus silmus kokku puu alt läbi mineva emahirve kaela ümber. Tarzan hakkas noaga kähku nahka nülgima, siis aga, meenutades oma neljajalgset kaaslast, otsustas ta enda juurde kutsuda, et jagada temaga saaki. Tarzan hakkas nurru lööma, nagu oli seda teinud hommikul, kui tahtis metslooma kartusi hajutada, kuid nüüd valjemini ja sugestiivsemalt.

Ta oli mitu korda kuulnud, et paarikaupa jahti niidavad pantrid toovad kuuldavale just niisugust häält, kui üks neist on saagi kinni püüdnud ja tahab oma kaaslast enda juurde kutsuda. Vastuseks Tarzani kutsele lõid peaaegu sil-

28

mapilk põõsad kahisema ja tihnikust ilmus nähtavale Tarzani kummalise kaaslase pikk painduv kullakarva keha.

Märganud tapetud emahirve, seisatas panter viivuks, ajas sõõrmeid puhevile ja tõmbas ninasse värske vere isuäratavat lõhna. Siis aga kriiskas ta korraks läbilõikavalt ja sörkis inimese juurde. Nad võtsid aset teineteise kõrval rohus ja hakkasid värsket liha sööma.

Pärast ühist õhtusööki oli Sheeta inimesega täielikult harjunud ja hakkas tema kannul käima.

Mitu päeva hulkus see veider paar džunglis ringi. Kui ühel neist õnnestus saaki tabada, kutsus ta teist, et seda temaga jagada. Sel moel jahti pidades hankisid nad endale rikkalikult toitu.

Kord pärast edukat jahti olid uued sõbrad puu all aset võtnud ja lasksid metssea lihal hea maitsta, kui terav vere lõhn äratas lõvi Numa tähelepanu. Kuulmatult lähemale hiilinud, kargas ta äkki väänkasvude padrikust välja ja sööstis raevuka möirgega nende poole, et loomade kuninga õigusega oma nõrgemaid alamaid maitsvast saagist eemale tõrjuda. Ärritatud lõvi nähes volksatas Sheeta põõsastesse, Tarzan aga ronis varmalt puu otsa. Numa hakkas aeglaselt küüntega saaki lõhki rebima ja seda tohutute tükkidena alla kugistama, samal ajal oli ahvinimene pidusööki nautiva lõvi üle ulatuval oksal koha sisse võtnud ja harutas rahulikult lahti oma lassot.

Parajal hetkel heitis ta silmuse osavalt Numale kaela, vedas selle siis järsu liigutusega kokku ja tõmbas rabeleva lõvi üles, nii et üksnes looma tagajalad maad puudutasid. Samal ajal kutsus ta kogu aeg valjusti Sheetat.

Kiiresti kinnitas ta nööri tugeva oksa külge, hüppas siis maha ja tormas oma noaga lõvi kallale ühelt poolt, samal ajal kui teiselt poolt ründas teda kutse peale kohale jooksnud panter.

Panter rebis ja kiskus Numat lõhki, ahvinimene aga virutas mitu korda talle külje sisse oma kivist noaga, ning enne kui loomade kuningas suutis oma vägevate kihvadega nööri katki rebida, jäi tema keha abitult ja liikumatult oksa külge kõlkuma.

Ja siis ühines ahvinimese võiduhüüd pantri võidutseva möirgega üheks võimsaks kisenduseks, mis piksekärgatusena mööda džunglit veeres.

Kui selle kisenduse viimane kaja oli õhus vaibunud, sõudsid inimtühja saare kaldale pikas kitsas paadis paarkümmend sõjavärvides mustanahalist ja vaatasid kuulatades džungli poole.

V. Mugambi

Uurinud saare rannariba ja käinud selle oma arvukatel retkedel ürgmetsa sügavusse risti-põiki läbi, veendus Tarzan lõplikult, et ta oli saarel ainus inimolend.

29

Ta ei leidnud kusagilt vähimatki märki inimese kas või ajutisest saarel viibimisest. Muide, kindlalt väita, et inimese jalg polnud siin kunagi astunud, ta muidugi ei saanud, sest teadis kui kiiresti lopsakas troopikataimestik igasugused inimjäljed kustutab. Kuid ta jõifdis veendumusele, et sellel saarel polnud alalisi inimasulaid iialgi olnud.

Järgmisel päeval pärast Numa tapmist kohtas Tarzan koos teda saatva Sheetaga Akuti sugukonda. Pantrit nähes pistsid ahvid kabuhirmus põgenema ning Tarzan nägi suurt vaeva, enne kui suutis neid rahustada ja tagasi kutsuda.

Talle tuli pähe mõte katsuda lepitada neid igipõliseid vaenlasi. Tarzan haaras kinni kõigest, millega võis aega surnuks lüüa ja süngetest mõtetest kõrvale kalduda.

Keelitada ahve Sheetaga rahu sõlmima ja talle mitte kallale tungima ei olnud Tarzani õnneks eriti raske ülesanne, kuigi ahvide keeles nappis sõnu. Kuid kinnistada kurja ja piiratud mõistusega Sheeta ajus, et ta peab jahti pidama koos oma senise seadusliku saagi — ahvidega, mitte aga neile endile, oli isegi ahvinimesele peaaegu üle jõu käiv ülesanne.

Muude relvade seas oli Tarzanil pikk jäme vemmal. Sidunud oma lasso pantri kaela ümber, püüdis ta torisevale hiigelkassile selle vembla abil selgeks teha, et ta ei tohi nendele suurtele karvastele ahvidele kallale tungida. Ahvid aga, nähes lassot oma vaenlase kaela ümber, kogusid julgust, tulid lähemale ja vaatasid imestusega ennenägematut pilti.

Ahvidele tundus seletamatuna, miks panter Sheeta ei sööstnud valge ahvi kallale. Kuid seletus oli väga lihtne: kui panter hambaid näitas ja lõrises, lõi Tarzan talle nina pihta, sisendades temasse sel moel hirmu ja austust vembla ning selle taga oleva ahvinimese vastu.

Raskem oli seletada pantri kiindumist ahvinimesse. Arvatavasti oli selles primitiivses mõistuses midagi alateadlikku, mida tugevdas veel äsja tekkinud harjumus, mis sundis teda oma päästjale alistuma. Muidugi lisandus sellele ka inimese vaimujõud, millel on alati alama liigi olendi üle niisugune tugev mõju. Kõige selle tulemusena kujuneski ülivõimas tegur, mis andis Tarzanile võimu Sheeta üle, nagu varemgi oli andnud kõigi džungli loomade üle, kellega ta kokku oli puutunud.

Visalt oma eksperimenti jätkates jõudis Tarzan lõppude lõpuks nii kaugele, et inimene, panter ja ahvid hulkusid külg külje kõrval metsikus džunglis, jahtisid ühiselt saaki ja jagasid seda ka omavahel. See segakarvaline seltskond oleks kujutanud endast nagu ürgaegset kommuuni. Ja kes oleks võinud ära tunda selle kohutava kommuuni peamehes suurilmalikku džentelmeni, kes alles mõne kuu eest oli kõigi Londoni moodsate salongide-klubide ihaldatud külaline

30

olnud?

Mõnikord eraldusid kommuuni liikmed üksteisest, et järgneda omaenda soovidele. Nii läks ka Tarzan kord mereranda uitama ja heitis liivale päikese kätte pikutama. Ui-nutatuna lainemurru meloodilisest kohinast, jäigi ta juba magama, kui äkki ilmus lähedalasuvast metsast madala künka tagant nähtavale kellegi must pea.

Imestades vaatas silmapaar palava troopikapäikese käes pikutava valge inimese hiiglaslikku kogu. Seejärel pöördus pea ümber ja andis kellelegi enda taga märku. Hetk hiljem jälgis ab.viniu.eai juba kaks silmapaari, siis ilmusid uued pead, veel ja veel... Lõpuks oli taeva taustale ilmunud umbes kakskümmend kogu, kes maadligi

kummardudes hakkasid magajale lähemale hiilima. Need olid hiiglasuurt kasvu mustanahalised: nende kehad olid kirevaks maalitud, näod aga uuristatud tätoveeringust, mis andis neile eriti julma ilme. Kummalised eredate kirjude sulgedega peakatted, metallehted käte ja jalgade ümber, samuti ninas, ja pikad odad täiendasid neegrite sõjakat välimust.

Mustade sõdalaste näod olid pööratud vastu tuult, seepärast ei saanud Tarzan neid haista. Seljaga nende poole lamades ei võinud ta näha, kuidas nad ronisid üle neeme harja ja roomasid seejärel hääletult läbi paksu rohu liivasele kaldale, kus ta magas.

Tarzani hingepiin oli mõnevõrra nüristanud tema tavalist valvsust. Metslased olid juba päris ligidal, kui ta vaistlikult ohtu tunnetas ja üles ärkas.

Nähes, et valge oli neid märganud, hüppasid neegrid kõik korraga täies pikkuses püsti ja tormasid ülestõstetud odadega oma saagi kallale läbilõikavat sõjakisa kuuldavale tuues.

Ühe hetkega vabanes Tarzan tardumusest. Ta kargas jalule, haaras vembla ja hakkas ootamatut rünnakut tagasi tõrjuma. Esimesed täpsed hoobid lõid maha lähimad vaenlased. Olles igast küljest sisse piiratud, jätkas Tarzan nende tagasitõrjumist: jagas hoope paremale ja vasakule niisuguse raevu ja jõuga, et lõi ühekorraga rivist välja seitse inimest ning tekitas ülejäänute hulgas lausa kabuhirmu.

Metslased taandusid veidi ja hakkasid omavahel nõu pidama. Ahvinimene seisis liikumatult, käed risti rinnal, ja silmitses neid naerul näoga. Hetke pärast rivistusid pealetungijad poolringi ja alustasid uut rünnakut. Tarzan tundis, et olukord muutub tõsiseks: metslased olid nüüd ärritatud ja kütsid vähehaaval end üles. Üha kiiremini ja kiiremini keerlesid nad fantastilises sõjatantsus ahvinimese ümber, raputades raskeid odasid, tõid kuuldavale metsikut, venivat ulgumist ja hüppasid kõrgele üles.

Tarzanile turgatas pähe ootamatu mõte. Siiani oli ta vaikselt ja' rahulikult seisnud metsiku tantsupöörise keskel, keerates ennast pidevalt ümber, et ründajatega palgest

31

palgesse jääda. Äkki tõi ta kuuldavale läbilõikava kisa, mis summutas mustanahaliste kõrvulukustava taplusekära. Nagu paigale naelutatud jäid metslased seisma ja vaatasid arusaamatult üksteise otsa. See loomalik kisendus, niivõrd hirmuäratav, et pani neil tahtmatult vere soontes tarduma, ei saanud tulla inimese kõrist!

Veidi hirmust toibunud, alustasid metslased taas oma eriskummalist rünnakut ja tõstsid juba odad üles, et heita neid vaenlase pihta, kui ootamatu kära džunglis sundis neid uuesti peatuma. Kui nad tagasi vaatasid, nägid pilti, mis oleks võinud panna vere tarduma vapramatelgi sõda-lastel, kui olid seda Wagambi suguharu mehed.

Džunglitihnikust vuhises välja paljastatud kihvade ja põlevate silmadega tohutu panter, talle järgnes paarkümmend suurt karvast ahvi. Panter libises kiiresti ja käratult, surunud end rohu vastu, ahvid jooksid hüpeldes lühikestel kõveratel jalgadel, vehkisid pikkade kätega ja tagusid madala kurjakuulutava urinaga endale vastu rindu.

Tarzani loomad ilmusid ta kutse peale kohale.

Enne kui mustanahalised hirmust toibuda jõudsid, tormas veider jõuk neile kallale ühelt poolt, Tarzan aga teiselt poolt. Metslased kaitsesid end meeleheitlikult ja nende odad tabasid nii mõndagi ahvi, kuid mitte mingisugune inimjõud ei suutnud vastu panna värske vere lõhnast joobunud metsloomade julmale survele.

Sheeta kohutavad kihvad ja karistavad küüned närisid ja rebestasid musti kehasid, ahvide võimsad kihvad tungisid kaelaarteritesse, ahvide Tarzan aga kihutas sõjajuma-lana keset kõige ägedamat taplust, ergutades ja õhutades oma metsloomadest väge ning tappes vaenlasi pika kivist noaga.

Kähmlus ei kestnud kaua: kabuhirmus pistsid mustanahalised põgenema, püüdes oma elu päästa,. kuid kahekümnest inimesest õnnestus raevunud metsloomade hammastest pääseda vaid ühel.

See oli kireva peaehte ja veidra tätoveeringuga suurekasvuline metslane. Ta oli juba künka harja taha tihedasse põõsastikku kadumas, kui ahvinimese teravad silmad põgenikku märkasid.

Jätnud oma jõugu tapetute liha õgima, tormas Tarzan taga ajama mustanahalist — ainsat inimest, kes oli ellu jäänud. Küngaste taga märkas ta sõdalast kõigest jõust liivasele kaldale tõmmatud pika piroogi poole lidumas.

Hääletult nagu vari jooksis Tarzan mustanahalise kannul. Piroogi nähes pidi ta rõõmu pärast äärepealt karjatama. Selle paadiga saab ta ju sõita maale, kust need inimesed olid siia tulnud! Isegi siis, kui nad ei tulnud mandrilt vaid saarelt, oli see saar inimestega asustatud ja tõenaoliselt pidas ühendust mandriga, aga võib-olla olid need Aafrika ranniku pärismaalased?

Raske käsi langes põgeneva sõdalase õlale, kes isegi ei

kahtlustanud, et teda jälitatakse. Ta pöördus ümber, et oma jälitajale kallale tormata, kuid raudsed sõrmed haarasid ta randmetest kinni ning enne, kui ta enda kaitsmiseks käsi suutis vabastada, paisati ta maha ja valge inimene istus talle kaksiratsa otsa.

Läänekalda keeles kõnetas Tarzan enda all lamavat meest.

«Kes sa oled?» küsis ta.

«Olen Mugambi, Wagambi suguharu pealik,» vastas neeger.

«Jätan su ellu,» ütles Tarzan, «kui lubad aidata mind sellelt saarelt lahkuda. Mis on su vastus?»

«Ma ei saa sind aidata,» vastas Mugambi. «Sa tapsid kõik mu sõdalased, ja ma ise ka ei pääse nüüd sinu saarelt minema. Pole elus enam ühtegi sõudjat, ilma sõudjateta ei saa me piroogi kasutada.»

Tarzan tõusis püsti ja lubas ka oma vangil püsti tõusta. See oli pikka kasvu suurepärase kehaehitusega tugev mees — kehalt tema ees seisva valge hiiglase mustanahaline teisik.

«Tule!» ütles ahvinimene ja hakkas minema sinnapoole, kust kostis pidutseva metsloomajõugu urisemist ja kiunumist. Kuid Mugambi seisis nagu soolasammas, ta nägu väljendas ebausklikku hirmu.

«Nad ... nad tormavad meile kallale,» kogeles ta.

«Ei,» vastas Tarzan, «nad kuulavad minu sõna.»

Mustanahaline ei söandanud siiski minna tagasi hirmuäratavate olendite juurde, kes tema sõdalaste surnukehi õgisid. Kuid Tarzan sundis teda endale järgnema, ja kui nad džunglist välja jõudsid, avanes neile verisest peost kohutav pilt, millest mustal pealikul juuksed püsti tõusid.

Inimesi nähes tõstsid loomad ähvardavalt urisedes pead, kuid Tarzan astus kartmatult nende juurde kõigest kehast värisevat Mugambit kaasa vedades.

Nagu Tarzan oli hiljuti sundinud antropoide enda hulka vastu võtma Sheetat, nii õnnestus tai nüüd isegi kergemini õpetada neid omaks pidama ka Mugambit.

Sheetaga ei läinud aga asi sugugi nii hõlpsasti: panter ei suutnud kaua mõista, miks ta ei tohtinud Mugambiga talitada niisamuti nagu tema sõdalastega. Kuid et ta kõht oli täis, tiirutas ta Yaid mustanahalise ümber ähvardavalt urisedes ja temalt hiilgavaid silmi pööramata.

Hirmust poolsurnud Mugambi klammerdus Tarzani külge, kes vaevu suutis naeru tagasi hoida, nähes musta suguharu pealiku haletsusväärset olukorda. Lõpuks haaras

Tarzan pantril turjast kinni, vedas ta päris Mugambi lähedale ja iga kord, kui Sheeta hakkas mustanahalise peale urisema, lõi talle tugevasti nina pihta.

Nähes inimest, kes paljakäsi tuli toime džungli kõige julmema, verejanulisema kiskjaga, tahtsid Mugambi silmad koobastest välja tungida. Ta oli valmis põrmu varisema

33

valge hiiglase ees, kes paistis talle mingisuguse džungli-jumalana.

Sheeta dresseerimine edenes nii kiiresti, et peatselt lakkas Mugambi olemast tema tähelepanu objekt ja õhtuks tundis neeger end Sheeta seltskonnas juba natuke julgemini.

Kuid sellele vaatamata ei olnud uus seltskond talle nähtavasti meele järele ja ta pööritas kartlikult oma silmavalgeid iga kord, kui üks või teine julmast jõugust talle liiga lähedale tuli.

Kui päike oli juba loojumas, asusid Tarzan, Mugambi, Sheeta ja Akut joomiskoha lähedale varitsusse ning märkasid peagi lähenevat emahirve. Kui ahvinimese märguande peale kõik neljakesi pahaaimamatule loomale kallale tormasid, oli Mugambi kindel, et vaene emahirv suri hirmust enne, kui ükski suurtest loomadest teda puudutada jõudis.

Otsekohe jagati saak jahist osavõtnute vahel ja metslane tegi tule üles, et küpsetada oma osa. Tarzan, Sheeta ja Akut hakkasid sööma toorest liha, närides seda oma teravate hammastega ja urisedes isekeskis, kui keegi julges puudutada teise osa.

Vaevalt peab seda imeks panema, et valge inimene sarnanes oma kommetelt metsloomadega rohkem kui mustanahaline metslane. Me kõik oleme lapseeast kasvatusega omandatud harjumuste orjad ja kui kaovad välised asjaolud, mis sunnivad neid harjumusi ületama, pöördume hõlpsasti tagasi selle juurde, mis meile on täiesti omaseks saanud.

Mugambi polnud sündimisest saadik toorest liha söönud, samal ajal kui Tarzan polnud kuni kahekümnenda eluaastani maitsnud praetud või keedetud toitu ja alles viimase kolime-nelja aasta jooksul oli ühinenud tsiviliseeritud inimeste toidulauaga. Kuid mitte ainult eluaegne harjumus ei sundinud teda eelistama toorest liha: ta leidis, et praadimine rikkus oluliselt selle maitset ja nii meeldis talle palju rohkem värske, alles tapetud looma mahlane liha.

Tsiviliseeritud inimkonna esindajaile sisendaks see muidugi õudu ja vastikust, et Tarzan võis mõnuga süüa toorest liha, mida ta oli nädalaid enne maha matnud, ja pidas maiuspalaks mingisuguseid tõuke. Aga kui oleksime lapsepõlves söönud sellist toitu ja harjunud nägema, et kõik ümberringi söövad sedasama, ei tunneks me Tarzani maiuspalade vastu suuremat vastikust kui hõrgutavate gastronoom il iste delikatesside vastu, mis Aafrika kannibale iiveldama võivad ajada. See kõik on vaid harjumuse asi. Näiteks elab Rudolfi järve lähedal suguharu, kes ei söö lamba-ega veiseliha, kuna naabersuguharudel on see tavaline toit. Ühele teisele suguharule Bende lähedal meeldib eesliliha, mille paljast nägemisest hakkab nende lähimatel naabritel süda pööritama.

Kas võib siis pärast seda võtta absoluutse tõena, et

34

austrid ja konnakoivad on väga maitsvad, tõugud ja põrnikad aga ei kõlba üldse süüa või et elusalt allaneelatud toores limane auster on vähem vastik kui värskelt tapetud emahirve puhas õrn liha?

* * *

Järgmistel päevadel tegeles Tarzan üheainsa mõttega — leida moodus piroogi kasutamiseks, et mandrile sõuda. Ta oli proovinud õpetada ahve aerusid käsitsema:

palju kordi oli ta mõne neist kergesse paati viinud ja õpetanud aeru-tamiskunsti veealuste kivide ahelikuga kaitstud abajas, kus meri oli alati rahulik.

Andnud aerud ahvide kätte, seletas ta neile, et nad peavad matkima tema liigutusi. Paari-kolme ebaõnnestunud katse järel veendus ta, et kulub mitu nädalat kannatlikku dresseerimist, et teha neist aerutajaid — nii raske on ahvidel kindlale tegevusele keskenduda ja nii ruttu tüdivad nad üksluisest tööst.

Muide, antropoidide hulgas oli ka üks õnnelik erand — Akut. Kohe esimesest pilgust ilmutas ta huvi uue spordiala vastu. Ta näis otsekohe taipavat aerude. otstarvet, millest järeldus, et tema intellektuaalsed võimed olid suuremad kui tema hõimlastel. ja Tarzan püüdis ahvide puudulikus keeles talle selgeks teha, kuidas tuleb aere käsitseda.

Kaotanud lootuse ahve sõudma õpetada, otsustas Tarzan piroogi purjega varustada ja hakkas puukoorest suurt kangast punuma.

Mugambit usutledes sai Tarzan teada, et manner pole saarest kuigi kaugel. Mustanahaline pealik jutustas, et Wagambi suguharu elab mandril sisemaal, Ugambi jõe ülemjooksul, ja et ükski tema suguharu inimestest polnud siiani ookeani äärde jõudnud. Seekord olid ta sõdalased jõe suudmeni sõudnud ja oma nõrga paadiga kaldast liiga kaugele sattunud. Seal oli neid tabanud mõõn ja tugev maatuul, nii et peagi kaotasid nad maa silmist. Nad veetsid terve öö avamerel ja sõudsid kogu aeg koduse kalda poole, nagu nad ise arvasid. Päikese tõusu ajal maad nähes said nad väga rõõmsaks, arvates, et nende ees on manner. Al\es Tarzanilt kuulis Mugambi, et ta oli saarele sattunud.

Mustanahaline pealik silmitses kartlikult ja umbusuga purje, mida Tarzan nii kahtlasest materjalist meisterdas. Ta arvas, et esimese tugeva tuulehooga pudeneb see koost.

Tarzan lootis siiski, et soodsa tuulega jõuab ta oma väikese purjekaga mandrini. Igal juhul pidas ta paremaks avamerel hukkuda kui jääda sellele inimtühjale saarele, loot-mata siit kunagi pääseda, sest nähtavasti polnud seda saart merekaartidele märgitud.

Mõne päevaga seati piroog sõiduvalmis, paigaldati puri ning esimese pärituulega võttis ta pardale kummalise ja hirmuäratava meeskonna, kelle sarnast pole enne olnud ühelgi laeval maailmas.

Peale Tarzani enda kuulusid meeskonda Mugambi. Akut, panter Sheeta ja tosin hiiglaslikku isaahvi Akuti sugukonnast.

VI. Hirmus meeskond

Piroog liikus oma hirmuäratava meeskonnaga pikkamisi karide vahelt kitsast lahest avamerele. Tarzan, Mugambi ja Akut sõudsid, sest kõrge kallas, mis tuult kinni hoidis, ei lasknud purje kasutada.

Sheeta lamas kerratõmbunult Tarzani jalge ees paadi ninas. Ahvinimene pidas paremaks hoida metsikut looma teistest paadisolijaist võimalikult kaugel, sest oleks vaja läinud vaid tühist ärritust, et Sheeta neist kellelegi kõrri oleks karanud, välja arvatud valge inimene, kelle peale ta vaatas nüüd kui oma isandale.

Mugambi istus paadipäras, tema vastas piroogi põhjas kükitas Akut, Akuti ja Tarzani vahel aga istus kaksteist karvast antropoidi, kes umbusklikult ringi vahtisid ja aegajalt igatsevaid pilke kodusele kaldale saatsid.

Kõik läks hästi, kuni paat avamerele jõudis. Nüüd oli kailas maha jäänud, vabaks pääsenud tuul pingutas jõuliselt purje ja kerge paat, õõtsudes nagu väike pilbas, hak-kas nobedasti lainetel edasi liikuma.

Ja mida kaugemale merele nad jõudsid, seda -kõrgemale lained tõusid.

Paadis puhkes paanika. Lained ja õõtsumine tekitasid ahvides pöörast hirmu.
Esialgu nad vaid vahtisid rahutult ümberringi ja nihelesid, siis aga hakkasid vinguma ja urisema. Hädavaevu suutis Akut neid kuuletuma sundida. Aga kui üks eriti suur laine paadi üles tõstis, valdas ahve selline meeleheide, et nad kargasid püsti ja pidid piroogi äärepealt ümber lükkama. Tarzani! ja Akutil läks hädavaevalt korda neid maha rahustada. Viimaks valitses paadis jälle rahu ja pikkamööda hakkasid ahvid paadi kõikumisega harjuma.
Reis läks ilma vahejuhtumiteta. Puhus pärituul ja pärast kümnetunnist sõitu märkas Tarzan tumedat rannariba, ööpimeduses oli võimatu kindlaks teha, kas siin oli Ugambi jõe suue või ei. Tarzan otsustas igaks juhuks kohe kaldale sõuda ja seal koitu oodata.
Paat tonksas ninaga liiva, pöördus pardaga kalda poole ja läks silmapilk ümber, kallutades kogu meeskonna välja. Murdlained matsid enda alla nii inimesed kui ka loomad, ja üksnes suurte raskustega läks neil korda kaldale ronida.
Kogu öö istusid ahvid tihedalt üksteise kõrval ja püüdsid sooja saada. Mugambi tegi lõkke üles ja heitis tule äärde pikali. Tarzan ja Sheeta, keda piinas nälg, siirdusid lähimasse metsa saaki otsima.
Nad ei kartnud öist pimedust ja kui rada oli küllalt lai,
36
käisid kõrvuti, kui see aga kitsaks muutus, siis teineteise järel.
Peagi haistis Tarzan mingisuguse looma lõhna. Koos Sheetaga hiilisid nad jõe äärde paksu pillirootihniku juurde ja nägid seal äkki suurt liikumatut kogu. See oli hiiglaslik pühvel. Ta lamas seal rahulikult keset kõige tihedamat roost i kk u.
Ikka lähemale ja lähemale roomasid nad pahaaimamatule pullile, Sheeta paremalt ja Tarzan vasakult poolt. Nad olid sageli niiviisi koos jahil käinud tasase nurrulöömisega teineteisele märku andes.
Viivu lamasid nad päris vaikselt, siis hüppas Sheeta Tarzani märguande peale pühvli selga ja vajutas oma teravad hambad talle kaela. Loom kargas ulgudes püsti, kuid samal hetke! tormas talle kallale Tarzan. lüües mitu korda oma kivist noaga pühvlit vasaku abaluu alla. teise käega aga hoidis kõvasti kinni paksust lakast. Pull kihutas nagu pöörane roostikku. vedades teda endaga kaasa. Sheeta oli aga surmkindlalt talle kõrri klammerdunud, püüdes läbi närida kaelaarterit.
Mitusada jardi vedas möirgav pull kaasa oma kaht metsikut kallaletungijat, kuid peagi tungis ta südamesse nuga ja viimse möirgega varises loom maha.
Tarzan ja Sheeta sõid kõhu kõvasti värsket liha täis, siis aga heitsid tihnikusse magama ja inimese pea puhkas rahulikult pantri tumekollasel nahal.
Päikesetõusu ajal nad ärkasid ja pöördusid tagasi randa, et ka teisi salga liikmeid saagi juurde juhatada.
Pühvlile lõpu peale teinud, jäid loomad magama, Tarzan ja Mugambi aga läksid Ugambi jõge otsima. Vaevalt sada jardi maha käinud, jõudsid nad tõepoolest laia jõeni, milles neeger otsekohe tundis ära selle, kustkaudu ta oma õnnetute kaaslastega oli hiljuti ookeanile sõudnud.
Nüüd läksid mõlemad kallast mööda jõe suudmeni ja leidsid, et see polnud rohkem kui miili kaugusel kohast, kus nende paat eelmisel ööl oli randunud.
Tarzanit rõõmustas see avastus väga. Ta oli kindel, 'et suurt jõge pidi edasi liikudes kohtavad nad pärismaalasi, neilt aga lootis ta Rokofist ja oma pojast teateid saada. Ta oli veendunud, et Rokoff ei söandanud kaugele sisemaale tungida, vaid püüdis lapsest võimalikult kiiremini lahti saada, niipea kui oli Tarzani inimtühjale saarele jätnud.
Tarzan ja Mugambi askeldasid tükk aega piroogi kallal, püüdes seda vette lasta. Neid segas tugev murdlainetus. Ja alles pärast korduvaid pingutusi õnnestus neil

lõpuks pi-roog lainetemurrust läbi sügavasse kohta toimetada, sisse istuda ja piki rannikut äsja leitud Ugambi suudme poole sõuda. Siin tuli neil jälle rohkesti vaeva näha:ijõe tugev vool ja alanud mõõn ei lasknud neil sisse sõita. Alles kestvate pingutuste järel, hoidudes kalda lähedusse, kus vool oli nõrgem, õnnestus neil jõge mööda üles tõusta. Õhtupimeduses

37

saabusid nad viimaks kohta, kuhu nad hommikul olid oma metsloomadest meeskonna jätnud. Paadi tugevasti jämeda oksa külge kinni sidunud, läksid nad džunglisse. Kõik kaksteist ahvi olid kohal ja sõid puuvilju, kuid Sheetat polnud kusagil näha. Ta ei tulnud ka ööseks tagasi ja Tarzan arvas, et instinkti sunnile alistudes oli panter oma peremehe hüljanud ning omasuguseid otsima läinud.

Järgmisel hommikul viis Tarzan oma meeskonna juba varakult jõe äärde. Teel peatus ta mitu korda ja hüüdis läbilõikavalt. Ning siis kostis eemalt nõrk vastuhüüd ja Sheeta nõtke kogu hüppas põõsastest välja just sel hetkel, kui Tarzan, Mugambi ja metsloomad ettevaatlikult paati ronisid.

Kassipojana rahulolevalt nurru lüües lähenes suur panter Tarzanile ja hakkas oma külgi vastu ahvinimest hõõruma, siis hüppas ta viimase üheainsa sõna peale kergelt paati ja asus oma endisele kohale selle ninas.

Kui kõik olid juba kohad sisse võtnud, selgus, et puudusid kaks suurt Akuti ahvi. Ahvide kuningas ning Tarzan hõikasid ja kutsusid neid terve tunni. Kuid vastust ei tulnud ja paat sõitis ära ilma nendeta. Kaks puudujat olid just need ahvid, keda kodusaarelt kaasa meelitada oli olnud kõige raskem. Nad olid merereisi ees ka eriti suurt hirmu tundnud ja lainetamise ajal end kõige rahutumalt ülal pidanud. Seetõttu arvas Tarzan täiesti põhjendatult, et nad olid meelega jalga lasknud ega vastanud enam kutsetele.

Keskpäeva paiku sõudis seltskond kaldale ja siirdus toitu otsima. Samal ajal silmitses neid kaldal kasvavast tihedast põõsastikust sihvakas alasti metslane ning enne, kui keegi metsloomadest ja inimestest teda märgata jõudis, oli ta kadunud.

Nagu välejalgne põder kihutas ta kitsal rajal jõge mööda üles ja, täis kohutavat ärevust, jõudis pärismaalaste külla mõne miili kaugusel sellest kohast, kus Tarzan parajasti oma meeskonnaga jahti pidas. Ta jooksis pealiku juurde, kes oma ümmarguse onni sissekäigu ees pikutas.

«Teine valge inimene tuleb!» karjus metslane. «Teine valge inimene tuleb, ja tal on palju sõdalasi! Nad tulid siia suure sõjapaadiga meid tapma ja röövima, nagu tegi seda musta habemega mees! . . .»

Kawiri, neegrite pealik ja külavanem, kargas püsti. Ta oli alles hiljuti valge inimese käe läbi rohkesti hädasid tunda saanud ning tema südant täitsid vihkamine ja julmus. Järgmisel silmapilgul kõlas külas sõjatrummide põrin, kutsudes metsast jahimehi ja põllult kündjaid. Kähku lasti vette seitse sõjapaati, kuhu istusid kirjuks võõbatud nägude ja sulgedega ehitud sõdalased. Pikad odad turritasid kohmakatest sõjalaevadest, mis hääletult veepinnal edasi libisesid, juhituna läikivate mustade käte tugevatest lihas-test.

Kawiri oli kaval väepealik. Ta ei käskinud tamtammi

38

taguda ega sarve puhuda. Ta tahtis käratult oma seitsme sõjapaadiga valge inimese paadile kallale tungida ja võita vaenlast arvulise ülekaaluga, enne kui viimase püssid oleksid võinud tema sõdalastele surma tuua.

Kawiri paat liikus tükk maad teistest ees ja, sõites ümber järsu jõekäänaku, pidi vastutuleva paadiga äärepealt kokku põrkama.

Kawiri jõudis vaid paadi ninas istuva valge inimese nägu silmata. Järgmisel hetkel olid paadid ninapidi koos ja neegrid kargasid püsti, kisendades ähvardavalt ja vibutades pikki odasid.

Kuid silmapilk hiljem, kui Kawiril õnnestus valge inimese paadi meeskonda näha, oleks ta ära andnud kõik oma pärlid ja raudtraadi võimaluse eest olla oma külas, nii kaugel, kui vähegi sai.

Metsiku lõrisemise ja haukumisega kahmasid ahvid oma pikkade karvaste kätega mustanahaliste käest ähvardavad odad.

Kawiri sõdalasi valdas hirm, kuid neil ei jäänud muud üle, kui end kaitsta. Sel ajal jõudsid appi teised sõjapaadid.

Nad piirasid Tarzani paadi sisse, kuid nähes, millise vaenlasega on tegemist, pöörasid kõik peale ühe ümber ja hakkasid kiiresti jõge mööda üles sõudma. Ainult üks paat oli Tarzani piroogi lähedale tulnud ja alles siis märkasid paadisolijad, et nende kaaslased ei võitle mitte inimeste, vaid mingite deemonitega. Tarzan andis peanoogutusega Sheetale ja Akutile märku ning, laskmata sõdalasi minema sõuda, sööstsid nad verdtarretava kisaga neile kallale. Ja siis sündis midagi kirjeldamatut.

Paadi ühes otsas rebis hiiglasuur panter inimesi tükkideks, nii et veri tuiskas, teises otsas aga vajutas Akut oma võimsaid kihvu sõdalaste kõrri ja viskas nad üksteise järel üle parda.

Kawiri pidas tema paati hüpanud deemonitega nii meeleheitlikku võitlust, et ei saanud abistada teise paadi sõdalasi. Hiiglaslik valge deemon kiskus tal oda käest sellise kergusega, nagu tema, vägev Kawiri, oleks olnud alles sündinud laps. Karvased koletised tapsid ta sõdalasi ja Kawi-riga sarnanev mustanahaline hiiglane märatses koos selle kohutava metsloomade jõuguga, nagu oleks ka tema olnud metsloom.

Kawiri võitles vapralt oma vaenlastega. Ta teadis, et surm on möödapääsmatu, ja tahtis oma elu müüa nii kallilt kui vähegi võimalik. Kuid peagi ta veendus, et kogu tema jõud oli tühine, võrreldes tema vaenlase üliinimlike lihaste ja osavusega, kes viimaks tal kõrist kinni haaras ja ta paadi põhja virutas.

Kawiri pea hakkas ringi käima, kõik esemed keerlesid ta silme ees ja ta tundis rinnas tugevat valu, seejärel aga kaotas teadvuse.

Kui ta jälle silmad avas. nägi, et lamab omaenda paadi

põhjas, käed-jalad kinni seotud. Suur panter istus ta kõrval ja vahtis teda üksisilmi.

Kawiri võpatas ning sulges silmad, oodates, et julm metsloom otsekohe talle kallale sööstab ja tema elu lõpetab.

Kuid kõik jäi vaikseks. Mõne aja pärast söandas Kawiri jälle silmad avada. Nüüd nägi ta, et pantri kõrval istus valge inimene — seesama, kes oli teda võitnud. See inimene aerutas. Edasi silmas Kawiri mõnda oma sõdalastest, kes samuti sõudsid, nende taga aga kükitasid karvased ahvid.

Nähes, et mustanahaline pealik oli teadvusele tulnud, kõnetas Tarzan teda.

«Sinu sõdalased ütlesid mulle, et sa oled arvuka suguharu pealik ja et su nimi on Kawiri,» ütles Tarzan.

«Jah,» vastas neeger.

«Mispärast sa mulle kallale tungisid? Ma tulin ju rahulike kavatsustega.»

«Teine valge inimene tuli kolm kuud tagasi samuti «rahulike kavatsustega»,» vastas Kawiri. «Me tõime talle kingituseks kitse, kassawat ning piima, tema aga hakkas meid püssist tulistama ja tappis paljud minu suguharust Seejärel läks ta minema, võttes kaasa kõik me kitsed ning palju noormehi ja naisi.»

«Mina pole niisugune nagu see valge inimene,» ütles Tarzan. «Ma poleks teile midagi teinud, poleks sina mulle kallale tunginud. Ütle mulle, mis inimene see oli? Ka mina otsin ühte valget, kes on mulle palju ülekohut teinud. Võimalik, et see ongi seesama.»

«Tal oli paha nägu, mida kattis suur must habe, ja ta oli väga kuri. Jah, väga kuri!»

«Kas polnud tal kaasas väikest valget poissi?» küsis Tarzan ja vastust oodates jäi tal süda peaaaegu seisma.

«Ei, bwana*,» vastas Kawiri. «valge laps ei olnud selle mehega, valge poiss oli teistega!»

«Teistega!» hüüatas Tarzan. «Kelle teistega?»

«Neid-oli kolm: valge mees, naine ja laps, ühes kuue mosula pakikandjaga. Nad läksid üles mööda jõge kolm päeva enne kurja valget inimest. Arvan, et nad põgenesid tema eest.»

Valge mees, naine ja laps!

Tarzan oli sellest uudisest rabatud. Laps oli kahtlemata ta väike Jack, kuid kes oli naine? Ja kes oli mees? Võibolla oli keegi Rokofi kaasosalistest ühinenud mõne naisega tema seltskonnast ja varastanud temalt lapse?

Sellisel juhul kavatsesid nad arvatavasti last Inglismaale tagasi viia ja seal väikese vangi eest tasu nõuda või hoida teda lunaraha saamiseni enda juures.

Nüüd, kus Rokofil õnnestus neid kaugele sisemaale ajada, läheb Tarzanil ehk korda neile järele jõuda, kui

' bwana — pärismaalaste keeles isand.

Ugambi jõe ääres elavad inimsööjad neid ainult vangi ei võta ja ära ei tapa. Tarzan oli kindel, et just nende inimsööjate juurde oli Rokoff tahtnudki last viia.

Kuni ta rääkis Kawiriga, liikusid kõik kolm paati jõge mööda edasi küla poole. Kawiri sõdalased aerutasid oma kohutavatele teekaaslastele altkulmu hirmunud pilke heites. Kolm Akuti ahvi oli tapetud võitluse ajal, ja Akutiga koos oli järel veel kaheksa hirmuäratavat metslooma, peale nende panter Sheeta ning lõpuks Tarzan ja Mugambi, kes metslastele paistsid loomadest hirmsamatena.

Kawiri sõdalased polnud kogu oma elu jooksul näinud nii kohutavat meeskonda. Iga hetk ootasid nad, et mõni metsloom neile kallale tormab ja nad lõhki kisub. Tõesti, Tarzanil läks suurivaevu korda kurje loomi rahustada ja hoida neid võõrastele neegritele kallale tungimast.

Jõudnud Kawiri külla, tegi Tarzan siin lühiajalise peatuse. Ta tahtis süüa ja kokku leppida pealikuga, et viimane annaks tema paadile aerutajaiks tosin meest.

Kawiri soostus meelsasti kõigi ahvinimese nõudmistega, sest see kiirendas hirmuäratava jõugu lahkumist. Kuid varsti tuli tal veenduda, et kergem oli sõudjaid lubada kui neid anda. Tarzani kavatsusest teada saanud, põgenesid kiiruga džunglisse ka need neegrid, kes seda seni polnud teha jõudnud. Ja kui Kawiri tahtis näidata neid, kes tema inimestest peavad Tarzanit saatma, siis selgus, et tema, Kawiri, oligi ainsana külla jäänud ...

Tarzan ei suutnud varjata muhelust.

«Neil ei ole nähtavasti suurt soovi meiega kaasa tulla,» ütles ta. «Kuid jää rahulikult paigale, Kawiri, ja õige varsti näed, kuidas sinu suguharu jälle su juurde tagasi jookseb.»

Ahvinimene tõusis püsti, käskis Mugambit Kawiri juurde jääda ning kadus koos Sheeta ja ahvidega džunglisse.

Umbes pool tundi segasid hiiglasuure metsa vaikust üksnes tavalised džunglihääled. Kawiri ja Mugambi istusid kahekesi külas kõrge pihttara taga.

Äkki kostis kaugelt kurjakuulutav hääl. Mugambi tondis ära ahvinimese kohutava sõjakisa. Ja otsekohe kõlas mitmest kandist samasugust kisa, millesse aeg-ajalt sekkus näljase pantri ulgumine.

VII. Reedetud

Mõlemad metslased, Kawiri ja Mugambi, istusid Kawiri onni sissekäigu juures. Kui džunglist kostis pöörast kisa. vaatasid nad teineteise otsa ja Kawiri küsis ilmse hirmuga:

«Mis see on?»

«See on bwana Tarzan ja tema meeskond,» vastas Mugambi, «kuid ma ei tea, mis nad teevad. Võib-olla õgivad nad sinu põgenikke!»

41

Kawiri võpatas ja kõõritas kartlikult dzungli poole. Ta nolnud kogu oma elu jooksul metsikus džunglis sellist hirmuäratavat kisa kuulnud.

Ikka lähemale ja lähemale tulid need karjed, ning nüüd segunes nendega naiste ja laste hirmunud kriiskamine. Umbes paarkümmend minutit kestis see metsikute häälte kohutav melu, kuni karjujad lähenesid kiviviske kaugusele. Kawiri tõusis ja tahtis ära joosta, kuid Mugambi hoidis teda kinni, sest säärane oli olnud Tarzani käsk.

Silmapilk hiljem hüppas džunglist välja trobikond hirmunud pärismaalasi, kes kõik tormasid oma onnidest kaitset otsima. Nad jooksid nagu ehmunud lambakari, nende taga aga tulid põgenikke ajades Tarzan, Sheeta ja Akuti hirmuäratavad ahvid.

Oma tavalise rahuliku naeratusega huulil astus Tarzan Kawiri ette ja sõnas:

«Sinu rahvas on tagasi tulnud ja nüüd võid sa valida sõudjad, kes peavad mind saatma.»

Värisedes ja taarudes läks Kawiri onnidest oma rahvast kokku kutsuma, kuid keegi ei vastanud tema kutsele.

«Ütle neile,» käskis Tarzan, «et kui nad välja ei tule, siis saadan oma meeskonna neile järele.»

Kawiri täitis käsu, ja väga lühikese ajaga tulid kõik külaelanikud tanumale. Nad värisesid ja pööritasid hirmunult oma pärani aetud silmi.

Väepealik valis kiirustades välja tosina sõdalast, kes pidid Tarzanit saatma. Õnnetud mehed muutusid peaaegu valgeks ainuüksi mõttest, et neil tuleb kitsas piroogis istuda kõrvuti kohutavate ahvide ja pantriga. Kuid Kawiri teatas neile, et teist teed nagunii ei ole ja bwana Tarzan hakkab neid oma hirmuäratava meeskonnaga taga ajama, kui nad teevad katset põgeneda. Siis suundusid nad kuulekalt ja tusaselt jõe äärde ning võtsid paadis kohad sisse.

Määratu kergendustundega jälgis Kawiri, kuidas paat jõge mööda külast eemaldus ja lõpuks silmist kadus.

* * *

Möödus kolm päeva. Omapärane seltskond jätkas sõitu üha kaugemale metsiku maa südamesse, mis laius veel peaaegu läbiuurimata Ugambi jõe mõlemal kaldal.

Teel õnnestus, kolmel sõdalasel kaheteistkümnest plehku pista, aga et mõni ahv oli õppinud aere käsitsema, siis see kaotus Tarzanit eriti ei häirinud.

Nad oleksid muidugi kiiremini edasi jõudnud jalgsi mööda kallast minnes, kuid Tarzan arvas, et paadis on tal kergem oma metsikut meeskonda vaos hoida. Kaks korda päevas käisid nad maal jahti pidamas, öösel aga magasid kaldal või mõnel arvukatest väikestest saartest.

Nende lähenemisel põgenesid pärismaalased kõikjal kabuhirmus. Tarzan leidis oma teel vaid tühje külasid. See tegi teda rahutuks ja ajas segadusse. Talle oli äärmiselt

42
tähtis hankida teateid mõnelt jõe ääres elavalt metslaselt, kuid et elanikud olid kadunud, siis ei olnud see siiani õnnestunud.
Nähes, et midagi muud üle ei jää, otsustas ta ise maale minna ja üksinda kallast mööda edasi liikuda, jättes meeskonna paadiga endale järgnema. Ta selgitas Mugambile oma kavatsust ja käskis Akutit neegri korraldusi täita.
«Ma ühinen teiega uuesti mõne päeva pärast,» ütles ta. «Nüüd lähen ette, et leida seda väga halba valget inimest, kellest ma sulle rääkisin.»
Järgmises peatuskohas jäigi Tarzan kaldale ja kadus peagi oma meeskonna silmist.
Esimesed külad, kuhu ta oma teekonnal jõudis, olid samuti elanikest maha jäetud — nii kiiresti levis teade kohutava meeskonnaga paadist. Õhtuks aga jõudis ta külla, kus oli arvukalt pilliroost onne ja ümberringi rohmakas pihttara. See küla polnud inimtühi, siin oli umbes paarsada pärismaalast.
Pihttara kohal kõrguva hiiglasuure puu okstel aset võtnud, nägi Tarzan naisi, kes õhtusööki valmistasid.
Ahvinimene murdis pead selle üle, kuidas pärismaalastega ühendusse astuda, et neid mitte hirmutada ega äratada neis metsikut võitlusiha. Nüüd, kus talle oli kallis iga päev, polnud Tarzanil vähimatki tahtmist iga teel ettejuhtuva suguharuga võitlusse astuda.
Viimaks turgatas talle pähe hea mõte. Veendunud, et ta oli pärismaalaste pilkude eest lehestikuga hästi varjatud, hakkas ta möirgama nii, nagu teeb seda raevunud panter. Tarzani plaan õnnestus: kõigi külaelanike silmad pöördusid üles lehestiku poole.
Hakkas juba pimenema ja metslaste pilgud ei suutnud läbi tungida ahvinimest varjavast tihedast leheseinast. Nähes, et ta oli äratanud nende tähelepanu, kisendas Tarzan veelgi läbilõikavamalt, siis aga hüppas peaaegu käratult maha ja jooksis kiiresti küla värava juurde.
Ta hakkas väravale taguma ja hõikama pärismaalaste keeles, et ta oli tulnud kui sõber ning palub süüa ja öömaja.
Tarzan tundis hästi neegrite iseloomu. Pantri kisast olid nende närvid äärmuseni pingul, ootamatu öine kloppimine värava pihta aga suurendas nende hirmu veelgi.
Teda ei pannud see sugugi imestama, et nad kohe tema kutsele ei vastanud: pärismaalased kardavad igasuguseid pimedusest kostvaid hääli, pidades neid kurjade vaimude omaks.
«Laske mind sisse, mu sõbrad!» hüüdis Tarzan. «Ma jälitan seda halba valget meest, kes siit mõne päeva eest mööda läks. Tahan teda karistada kogu selle kurja eest, mida ta on mulle ja võib-olla ka teile teinud. Kui tahate, siis tõendan teile oma sõprust sellega, et kihutan puu otsast pantri tagasi džunglisse, enne kui ta jõuab teile kallale tungida. Kui te aga ei luba mind sisse tulla ega kohelda mind kui sõpra, jätan Sheeta puu otsa ja las ta paneb teid siis nahka.»
43
Viivuks jäi kõik vaikseks. Seejärel kostis vana mehe hääl.
«Kui sa tõesti oled valge inimene ja meie sõber, laseme su sisse, aga enne kihuta Sheeta siit minema!»
«Hästi,» kostis Tarzan. «Kuulake siis, kuidas Sheeta mu eest põgeneb.»
Ahvinimene pöördus kiiresti tagasi puu juurde ja ronis nüüd suure lärmiga selle otsa. Ta möirgas kurjakuulutavalt, matkides osavalt pantrit, ja pärismaalased olid kindlad, et metsloom oli alles seal.
Pihttara kohal rippuvatele kõrgetele okstele roninud, mängis Tarzan seal maha terve etenduse: ta karjus pantri peale, panter aga vastas talle vihase urisemise ja möir-

gamisega. Ta raputas kõvasti puud, justkui hirmutades metslooma. Seejärel matkis ta pantri hirmunud põgenemist ja 'kisendas metsikult, otsekui pühitsedes võitu.

Kui kujuteldav panter oli plehku pannud, hüppas Tarzan uuesti puu otsast alla ja jooksis džungli poole, tagudes kõvasti vastu puutüvesid ja matkides pantri üha kaugenevat möirgamist.

Mõne minuti pärast tuli ta lõõtsutades küla värava juurde tagasi ja ütles:

«Ajasin Sheeta minema, nüüd laske mind sisse!»

Aia tagant kostis isekeskis vaidlevate pärismaalaste erutatud hääli, siis aga tuli mõni sõdalane lähemale, paotas värava ja piilus kartlikult välja. Peaaegu alasti valge inimese nägemine ei toonud neile küll suuremat kergendust, kuid Tarzan kinnitas neile rahuliku häälega oma sõprust ja viimaks lasksid nad ta sisse.

Niipea kui värav jälle kinni oli pandud, said pärismaalased oma enesekindluse tagasi ja trobikond uudishimulikke saatis Tarzani pealiku onni juurde.

Pealikult sai Tarzan teada, et Rokoff oli tõepoolest siit nädal tagasi läbi läinud. Pealik teatas talle veel, et musta habemega valgel mehel olid otsmikul suured sarved ja et teda saatis tuhat kuradit. Metslane lisas täiendavalt, et kuri valge inimene oli tema külas elanud terve kuu.

Tarzan ei imestanud sugugi, et see jutt ei klappinud Kawiri sõnadega, nagu oleks Rokoff pealiku külast läbi läinud alles kolme päeva eest ja et ta saatjaskond oli palju väiksem. Ta oli juba harjunud metslaste veidra kombega ilustada tegelikkust igasuguste väljamõeldistega ning segi ajada kuupäevi ja arve.

Talle oli tähtis vaid kontrollida, kas ta ikka oli õigel teel. Veendunud, et ta käib tõepoolest Rokofi jälgedes, teadis Tarzan nüüd kindlalt, et viimasel ei õnnestu vältida temaga kohtumist. Ristküsitluse tulemusena sai Tarzan teada, et mõni päev enne Rokoffi oli siit läbi läinud üks teine seltskond, kus oli kolm valget: mees, naine lapsega ja mõni mosula.

Tarzan seletas pealikule, et tema rahvas järgneb talle paadis ja saabub arvatavasti kohale järgmisel päeval. Ta

palus neid lahkelt ja kartmatult vastu võtta ning lubas oma vestluskaaslasele hakata ise jälgima, et tema meeskond siinsetele inimestele midagi halba ei teeks, kui neid hästi vastu võetakse.

«Nüüd aga heidan siia puu alla magama», lõpetas Tarzan. «Olen väga väsinud. Ütle. et mind ei segataks.»

Pealik pakkus talle ööbimiseks onni, kuid Tarzan teadis, kui raske õhk on pärismaalaste onnides, ja ta eelistas magada lahtise taeva all. Pealegi oli tal tekkinud üks plaan, mida sai kergemini täide viia, jäädes väljapoole onni. Pealikule aga seletas ta, et tahab olla käepärast, kui Sheeta peaks tagasi tulema, ja pealik lubas meelsasti tal puu alla magama jääda.

Tarzan leidis alati väga kasuliku olevat jätta pärismaalastele endast muljet kui imetabasest üliinimlikku jõudu omavast olendist. Ta arvas, et äkiline ja seletamatu kadumine mõjub nende lapsikule mõistusele kõige tugevamini. Ja seepärast siis, kui küla oli unne vajunud, tõusis ta vaikselt üles, hüppas puu otsa ja kadus käratult džungli salapärasesse pimedusse.

Ülejäänud osa ööst liikus ahvinimene kiiresti edasi sisemaale. Tema tee kulges metsa ülemisel ja keskmisel terrassil. Ta eelistas hiiglaslike puude ülemisi oksi, sest seal valgustas tema teed kuu.

Päikesetõusu ajal tegi ta peatuse, et puhata ja siis uue jõuga otsinguid jätkata. Kahel korral kohtus ta vaenulikult meelestatud pärismaalastega.

Suurivaevu õnnestus tal neid rahumeelsele jutuajamisele meelitada ja ta sai meilt teada, et käib tõepoolest must»
habemega valge — Rokofi jälgedes.
* * *
Kaks päeva hiljem, liikudes endiselt Ugambi jõge mööda üles, jõudis ta suure küla juurde. Kohaliku suguharu pealik, toore välimusega mees, teravaks villitud hammastega, nagu sageli inimsööjatel, võttis teda vastu teeseldud sõbralikkusega.
Ahvinimene tundis end väga väsinult ja otsustas jääda siia mõneks ajaks puhkama, et Rokoffi kohates olla värske ja tugev. Tema arvestuste järgi pidi see kohtumine aset leidma täna-homme.
Pealik kinnitas, et habemik valge mees lahkus külast täna hommikul ja et bwana Tarzan saab ta kahtlemata õige pea kätte. Teist seltskonda polnud pealik näinud, nii ta vähemalt rääkis.
Tarzan ei usaldanud eriti seda teravaks viilitud hammastega meest, kuid ta vajas nii hädasti puhkust, et otsustas siiski paigale jääda. Tundmata vähimatki hirmu, heitis ta onni varju pikali ja jäi rahulikult magama.
Niipea kui pealik veendus, et Tarzan oli uinunud, kutsus ta kaks oma sõdalast, osutas sõrmega magavale valgele inimesele ja andis neile sosinal mingi käsu. Silmapilk hiljem jooksid sihvakad mustad siluetid kaldaäärsel rajal jõge mööda üles.
45
Seejärel kutsus pealik veel enda juurde, keda tarvis, ja käskis külas hoida täielikku vaikust: ta keelas ära laulmise, valjusti rääkimise ega lubanud kedagi magajale läheneda. Ta ilmutas erilist hoolitsust oma külalise eest.
Kolm tundi hiljem tuli Ugambil nähtavale mitu paati. Nad liikusid kiiresti pärivoolu, aerutajaiks osavad ja tugevad neegrid. Kaldal seisis pealik. Kui paadid lähedale jõudsid, tõstis ta oda horisontaalselt pea kohale. See oli märk, et valge võõras ta külas magas ikka veel rahulikult.
Paatides istusid tema käskjalad. Pealik oli nad kolme tunni eest saatnud valgete inimeste juurde, kes viibisid sel päeval küla lähedal. Käskjalad tulidki nüüd nende valgete inimestega tagasi. Nad nägid pealiku märguannet ja selgitasid oma valgetele kaaslastele selle tähendust. Paadid tõmmati kaldale ning sealt hüppasid välja pärismaalased ja pool tosinat valget meest. Need olid sünged, eemaletõukava näoga. Eriti jälk oli musta habemega mees, kes neid käsutas.
«Kus on valge mees. kellest rääkisid sinu käskjalad?» küsis ta pealikult.
«Siin, bwana,» vastas metslane. «Ma pidasin külas vaikust, et ta enne sinu tulekut üles ei ärkaks. Ma ei tea, mispärast ta sind otsib. Kuid ta päris minult põhjalikult sinu kohta. Peale selle on ta sinu kirjelduse põhjal kangesti selle inimese moodi, kelle sa tühjale saarele jätsid. Kui sa poleks mulle temast midagi rääkinud, poleks ma teda ära tundnud, ja siis oleks ta sulle järele läinud javõib-olla sind tapnud. Kui ta polegi su vaenlane, arvan siiski, et tegin hästi, saates sulle järele, bwana. Kui ta aga on tõepoolest sinu vaenlane, siis tahan ma sinult tasuks püssi ja laskemoona.»
«Igal juhul tegid sa hästi, et mind kutsusid,» vastas valge mees. «Ükskõik, on ta mu sõber või vaenlane, saad sa selle eest püssi ja laskemoona, kui tõotad ka edaspidi minu poolt olla.»
«Jah, ma tahan sinu eest seista!» ütles pealik. «Aga nüüd läheme võõrast inimest vaatama.»
Nende sõnadega keeras ta ümber ja läks onni poole, mille varjus magas rahulikult pahaaimamatu Tarzan.
Kohe juhi kannul tulid teised valged ja paarkümmend neegrit. Kui nad onni juurde jõudsid, ilmus valge mehe huulile magavat Tarzanit nähes irve.

Metslaste pealik vaatas küsivalt oma kaaslasele otsa. Viimane noogutas pead märgiks, et pealik polnud oma kahtlustes eksinud. Seejärel pöördus ta sõdalaste poole, näitas magava mehe peale ja käskis märkide abil ta kinni siduda.

Otsekohe tormasid kaksteist sõdalast magava Tarzani kallale ja sidusid ta kõvasti kinni. See kõik toimus ühe silmapilgu jooksul, nii et Tarzan ei jõudnud teha vähimatki katset põgeneda. Heitnud pilgu teda ümbritsevatele inimestele, nägi ta otsekohe Rokofi julma nägu.

46

Õel irvitus kõverdas Rokofi huuli. Ta astus Tarzani juurde ja ütles:

«Siga! Kas sa pole ikka veel jõudnud nii palju tarkust koguda, et hoiduksid eemale Nikolas Rokofist?»

Ta andis lamavale mehele jalaga hoobi näkku ja lisas: «Siin on sulle minu tervitus. Täna õhtul, ennt kui mu mustad sõbrad su nahka pistavad, ütlen ma sulle, mis on juba juhtunud su naise ja kalli järeltulijaga ja mis neid veel edaspidi ootab.»

VIII. Surmatants

Kottpimedas öös liikus läbi džungli lopsaka taimestiku suur painduv metsloom, astudes hääletult oma sametpehmetel käppadel.

Ainult kaks kollakasrohelist ekvatoriaalse kuu valguses hiilgavat täppi tungis läbi tiheda lehestiku, mis sahises õige pisut öises tuules.

Aeg-ajalt jäi metsloom seisma, tõstis pea ja nuusutas õhku. Teinekord katkestas kiire lühike hüpe ülemistele okstele mõneks hetkeks ta teekonna ida poole. Ta tundlikud ninasõõrmed eristasid arvukate neljajalgsete kerget lõhna, mis pani julma metslooma suu näljast vett jooksma.

Kuid ta jätkas visalt oma üksildast teekonda, pööramata tähelepanu tugevale näljatundele, mis muul ajal oleks sundinud teda otsekohe kihvu kellegi kõrisse lööma.

Kogu öö jooksis loom edasi, tehes alles hommikul väikese peatuse, et nälga kustutada. Ta rebis juhusliku saagi tükkideks ja kugistas selle sünge urinaga alla...

Oli juba pime, kui metsik loom suurt pärismaalaste küla ümbritseva pihttara juurde jõudis. Kärmelt ja hääletult tegi ta ringi ümber küla puust pihttarale kurjakuulutavat varju heites. Ta nuusutas pingsalt õhku ja kuulatas kõrvu kikitades iga vähimatki krabinat.

Inimese kõrv poleks kuulnud mingit häält, kuid metslooma tundlikud kuulmis- ja haistmisorganid tajusid midagi sellist, mis sundis teda peatuma. Ta muutus äkki üleni teiseks.

Nagu terasvedrudelt lahti lastud, hüppas metsloom hiiglasuure kassina kärmelt ja käratult pihttara peale ning kadus tara ja onni seina vahele pimedusse.

* * *

Külatanumal tegid naised tuld ja täitsid veega potte. Nad keetsid vett suure pidusöögi jaoks, mis pidi algama enne. kui öö mõne tunni vanemaks saab. Lõkete keskel kõrguva jämeda tulba juures seisis omavahel juttu ajades trobikond musti sõdalasi. Nende kehad olid laiade valget, sinist ja kollast värvi triipudega kirjuks maalitud, suured värvilised ringid tõmmatud silmade, huulte, rinnanibude ja naba ümber. Saviga määritud juustes tolknesid eredad suled ja pikad sirged traadijupid.

47

Küla valmistus peoks, samal ajal kui ühes onnis peo-paiga kõrval lamas kinniseotud ohver. Ta oli määratud eelseisva orgia jaoks ja teda ootas surm. Ja veel milline surm!

Ahvide Tarzan pingutas oma võimsaid lihaseid, püüdes katki rebida teda kammitsevaid köidikuid, kuid nöörid olid nii tugevasti kinni tõmmatud, et isegi ahvinimese vägev jõud ei suutnud neist jagu saada.

Surm!

Tarzan oli oma elu jooksul sellele kohutavale vikatimehele sageli näkku vaadanud ja sealjuures alati naeratanud. Ta oleks ka nüüd eelseisvasse hukkumisse rahulikult suhtunud, kui teda poleks muretsema pannud lähedaste olendite saatus: tema surma korral oleks tulnud neil nii palju kannatada ...

Jane ei saa iialgi teada, kuidas ta sureb — selle eest tänas ta taevast. Teda lohutas mõte, et Jane viibib turvalisena oma kodus armastavate sõprade hulgas, kes aitavad tal murest üle saada.

Kuid poiss! Vaene poiss! Mis saab temast?

Selle mõtte juures pani hingepiin Tarzani lausa väänlema. Tema, džungli vägev valitseja, ainuke, kes oleks võinud päästa last nendest õudustest, mida neetud Rokoff talle valmistas, lamab kinniseotuna nagu abitu, lõksu langenud loom! Paari tunni pärast ta sureb ja koos temaga kaob viimne võimalus last päästa.

Selle päeva jooksul oli Rokoff käinud teda mitu korda sõimamas ja peksmas, aga uhke vangi huulilt ei tulnud ühtegi sõna ega valuoiet.

Lõpuks jättis Rokoff ta rahule. Ta otsustas hoida viimse silmapilgu jaoks teadet, mis pidi ta vaenlasele kõige suuremat hingepiina valmistama. Enne seda, kui inimsööjate odad võtavad ta vihaaluselt igaveseks võimaluse edasi kannatada, avaldab ta Tarzanile kohutava saladuse tema naise kohta, keda mees arvas olevat Inglismaal väljaspool hädaohtu ...

Küla mattus pimedusse. Ahvinimene kuulis, kuidas tehti ettevalmistusi tema eelseisvaks piinamiseks. Ta kujutles selgesti surmatantsu, sest oli Aafrikas elades rohkem kui kord näinud selliseid pidustusi. Ja nüüd pidi ta ise selles õudses meelelahutuses posti külge seotuna peaosaline, keskne kuju olema.

Aeglase surma piin, kui ringtantsu vihtuvad sõdalased elava ohvri keha küljest lihatükke välja lõikavad, laskmata kaduda mõistust, ei hirmutanud teda. Ta oli harjunud kannatama igasugust kehalist valu ja nägema toorest surma. Kuid temas elas kustumatu elujanu ja viimse hetkeni hingitses lootus surmast pääseda. Kui nad viivukski nõrgen-aaKsid valvsust, siis arvatavasti leiaksid tema väle mõistus Ja teraskõvad lihased tee põgenemiseks ja kättemaksuks

* * *

Sellal kui ta raskeid mõtteid mõlgutades maas lamas, tundis ta äkki tuttavat lõhna. Silmapilk muutus ta valvas ja terav kõrv tabas kerge, peaaegu kuuldamatu krabina.

48

Ta taipas otsekohe, kes seda tekitas.

Tarzan liigutas huuli, tuues kuuldavale nõrku inimkõrvale tabamatuid helisid ... Kuid ta teadis, et see, kes tema lähedal viibib, teda siiski kuuleb.

Ja tõepoolest, hetk hiljem kuulis ta tasast häält, kui sametpehmed käpad ja karvane keha välisseina puudutasid. Seejärel hakkas nuuskiv koon otsima sobivat kohta, kust-kaudu onni pugeda.

See oli Sheeta, tema ustav sõber. Ta tuli Tarzani juurde, hõõrus end tema vastu ning nuusutas oma külma ninaga tema nägu ja kaela.

Ta nuusutas ettevaatlikult ka Tarzanit ennast ja nööre, millega ta kinni oli seotud. Ta nagu püüdis mõista, mis tema isandat ootab.

Sheeta ilmumine rõõmustas Tarzanit. See oli hea enne. Aga kas panter suudab teda aidata? Kuidas loomale sisendada, et ta teda aitaks? Tarzan vaatas talle pingsalt näkku

ja kordas võimukalt: «Näri nöörid läbi! Näri nöörid läbi!» Kuid Sheeta ei mõistnud teda ning lakkus vaid alandlikult ja hellalt ta käsi.

Seal lähenes keegi onnile. Sheeta hakkas kumedalt urisema ja kadus pimedasse nurka. Onni sisenes pikakasvuline alasti sõdalane, astus Tarzani juurde ja lõi teda odaga. Ahvinimese huulilt vallandus hirmuäratav salapärane hääl ja samal hetkel nagu märguande peale sööstis pimedast nurgast metslase kallale karvane surm. Otse vastu neegri värvitud rinda põrkas suur loom, vajutas terasküüned musta ihusse ja suured kollased kihvad tema kõrri.

Ohvri metsik valu- ja hirmukisa segunes pantri verejanulise kriiskamisega, siis võttis maad õudne, kurjakuulutav vaikus, mida häiris vaid lõhkirebitava keha kärisemine ja inimluude ragin võimsate lõugade vahel.

Kära peale jäi külas kõik järsku vaikseks, siis hakati nõu pidama. Kuuldus kriiskavaid, hirmunud hääli ja pealiku autoriteetsel toonil lausutud sõnu. Tarzan ja panter kuulsid paljude inimeste sammude müdinat ja siis, Tarzani üllatuseks, jättis panter oma verise ja lõhkirebitud saagi maha ning libises kuuldamatult välja avausest, kust ta oli sisse pugenud.

Ahvinimene kuulis nõrka krabinat, kui loom üle piht-tara ronis, ja siis oli kõik jälle vaikne.

Tal oli vähe lootust, et Sheeta tagasi tuleb. Kui suur kass oleks kavatsenud teda tulijate eest kaitsta, oleks ta jäänud metslaste lähenemist kuuldes Tarzani kõrvale.

Tarzan teadis, kui kummaliselt talitleb džungli võimsa kiskja aju: ta võib olla saatanlikult julge kindla surma ees ja muutuda kartlikuks vähimagi ärrituse puhul. Nähtavasti oli miski hirmust värisevate neegrite lähenemises mõjunud pantri tundeelundeüe selliselt, et sundis teda, saba jalge vahel, džunglisse pagema.

Mees kehitas õlgu. Ja mis siis sellest? Ta ootas surma ja mida muud olekski saanud Sheeta tema heaks teha, kui

hävitada paar vaenlast, enne kui mõne valge mehe püss talle otsa peale teeb?

Oleks panter teda vabastada saanud! Oo, kõik oleks lõppenud siis hoopis teisiti! Aga Sheeta mõistus seda ei võtnud nüüd oli loom läinud ja Tarzan pidi lõplikult loobuma vähimastki lootusest.

Pärismaalased olid nüüd onni avause juurde jõudnud. Kaks neist, viskevalmis oda ühes ja põlev tõrvik teises käes, piilusid kartlikult sisse. Nad hoidusid pelglikult tagumiste vastu, viimased aga tõukasid neid ettepoole.

Pantri kisa ja tema ohvri karjed olid peomeeleolus rahvasumma segadusse ajanud ja araks teinud. Inimesed vaikisid kartlikult ja (hirmuäratav vaikus pimedusse mattunud onnis tundus veelgi ähvardavam kui kohutav kriiskamine.

Keegi ei teadnud, milline oht varitseb onni hääletus sisemuses. Kärme liigutusega viskas üks sõdalane põleva tõrviku onni keskele. Leek valgustas mõneks viivuks onni sisemust ja kustus siis muldpõrandal.

Need, kes eespool seisid, nägid hetkeks maas lamavat kõvasti kinniseotud valget meest. Temast eemal keset onni lamas teine liikumatu kogu, kõri läbi näritud ja rind lõhki rebitud.

See vaatepilt tekitas ebausklikes metslastes veelgi suuremat õudu, kui nad oleksid näinud Sheetat ennast. Nad mõistsid, et keegi oli nende kaaslasele kallale tunginud. Aga kes see oli, seda nad oma hirmust rabatud ajudega mõista ei suutnud, vaid olid valmis kõike üleloomuliku jõuga seletama. Selle mõttega pöörasid nad ümber ja jooksid karjudes, pöörases hirmus rüseldes ja üksteist pikali tõugates onnist välja.

Umbes tund aega kuulis Tarzan ainult ärevat sosistamist, mis kaugelt küla teisest otsast temani kandus. Ilmselt pidasid metslased nõu ja õhutasid endas julgust teist

korda onni tungida, sest tihti kuuldus metsikut kisa, nagu teevad seda sõdalased, et suurendada sõjaväljal oma vahvust.

Jälle kostis onni ukse tagant rahvasumma käratsemist ja samme. Seekord astusid esimestena sisse kaks valget, käes põlevad tõrvikud ja püssid. Tarzan ei imestanud sugugi, et kumbki neist polnud Rokoff. Ta oli valmis oma pea andma, et seda alatut argpüksi poleks suutnud ükski maine võim sundida sisenema onni, vastu tundmatule hädaohule.

Kui pärismaalased nägid, et onni astunud valgetele meestele ei tungi keegi kallale, muutusid nad julgemaks. Moni neist sisenes samuti ja tahtmatult tardus hirmust, nähes oma kaaslase moonutatud surnukeha. Sõnatult, nüri hirmuga jõllitasid nad sõdalase kohutavat, verist kogu ja kinniseotud valget inimest. Kaks valget meest püüdsid Tar-zanilt teada saada, mis siin oli juhtunud. Kuid kõik nende püüdlused midagi välja uurida jäid viljatuks. Tarzan ei vastanud neile sõnagi.

Lükanud mehed eest, sisenes viimaks ka Rokoff.

Tema pilk langes mustanahalise verisele surnukehale ja

ta läks näost valgeks nagu lina.

«Tule!» ütles ta pealikule. «Lähme ja teeme sellele saatanale lõpu peale, enne kui ta veel teisigi su inimesi hukutab.»

Pealik andis käsu Tarzan üles tõsta ja tulba juurde viia.

Kuid käsu rangest toonist hoolimata ei söandanud neegrid tükk aega seda täita, vaid tammusid aralt paigal: niivõrd kohutas neid kinniseotud saladuslik vang. Viimaks võtsid neli noort sõdalast julguse kokku, rabasid toorelt Tar-zanist kinni ja lohistasid ta suure ettevaatusega välja.

Kui pärismaalased neid hirmutanud onnist õue olid jõudnud, vabanesid nad ka hullutavast kartusest. Paarkümmend neegrit ümbritses metsiku kriiskamise saatel vangi, tõukas ning peksis teda.

Seejärel tõstsid nad ta jalule ja sidusid kõvasti kinni tulba külge, mis seisis lagendikul keset lõkketulesid ja po-disevaid padasid.

Rokoff nägi seda, sai tagasi enesevalitsemise ja oma tavalise jultumuse. Tugevasti kinni seotud surmatulba külge, abitu, ilma jäetud vähimastki pääsemislootusest, polnud Tarzan loomulikult nüüd enam ohtlik.

Rokoff astus ahvinimese juurde ja, kahmanud ühe lähedalseisva metslase käest oda, lõi sellega esimesena abitut ohvrit. Hiiglase valget nahka mööda hakkas haavast nirisema punane verejuga, kuid tema huulte vahelt ei tulnud ühtegi valuoiet. Rokoff vaatas oma ohvrile näkku ja võpatas tahtmatult: Tarzan naeratas!

See pilkav naeratus ajas venelase lõplikult marru. Sõi-muvalinguga tormas ta kaitsetu vangi kallale ja hakkas teda rusikatega näkku peksma, aga et sellestki talle vähe näis olevat, hakkas ta Tarzanile kõhtu ja rindu jalahoope jagama, raiudes tagant üles nagu hullunud hobune.

Raevust lämbudes tõstis ta raske oda, sihtis sellega Tar-zani võimsat südant, ja ikka veel naeris ahvide Tarzan talle põlgavalt näkku. Aga enne, kui Rokoff tapariista heita jõudis, hüppas juurde pealik ja tiris ta ohvrist eemale.

«Pea kinni, valge mees!» kisendas ta. «Kui sa röövid meilt vangi ja sõjatantsu, lahed ise tema asemele!»

See ähvardus avaldas venelasele silmapilkset mõju j*a ta hoidus nüüd vangi kallal vägivallatsemast, kuid jäi seisma veidi eemale ning hakkas sealt oma vaenlast sõimama ja mõnitama. Ta ütles Tarzanile, et eelseisval peol sööb ta ise ahvinimese südame. Kurjakuulutavaid grimasse tehes kirjeldas ta põhjalikult Tarzani poja

tulevase elu sündmusi ja tähendas, et kättemaks puudutab ka tema naist, Jane Claytonit.

«Te arvate, et ta on oma kodus Inglismaal?» küsis ta pilkavalt. «Mäherdune lollpea te olete! Ta on praegu ühe alamat sorti isiku käes, Londonist üheksa maa ja mere taga! Ma ei tahtnud sellest enne rääkida, aga nüüd, kui teid ootab surm — ja veel missugune surm! —, olgu see teade teie naise kannatustest täiendus teie surmaeelsetele piinadele, kuni viimane odalöök päästab teid lõplikult nii piinadest kui ka elust!»

51

Surmatants oligi juba alanud. Mustanahalised inimsööjad keerlesid metsiku ulgumise saatel ringtantsus lõkete ümber ja nende kriiskamine mattis Rokofi edasised moraalse piinamise katsed.

Karglevad metslased, vilkuvad lõkketuled, purpurpunase leegi vastuhelk nende värvitud kehadel — kõik see keerles tormihoona tubla külge seotud õnnetu ohvri ümber, ja Tarzanil läks silme ees mustaks.

Tema mälus elustus samasugune pilt, kui ta päästis d'Arnot' sellesama kohutava saatuse käest viimsel hetkel, just enne surmavat odalööki. Kes võis nüüd teda päästa? Terves ilmas pole kedagi, kes võiks itua paasia pünuai j" surmast!

Mõte ei kutsunud temas esile vähimatki hirmu ega vastikust. Terve eluaeg oli ta näinud džungli loomi õgimas oma saagi liha ja seepärast ei suurendanud Tarzani kannatusi ka mõtted tema keha eelseisvast eemaletõukavast teotamisest, nagu see olöks olnud tavaline valgete inimeste puhul.

Kas ta polnud ise võidelnud suure vastiku ahvi koleda õlavarre pärast noil ammumöödunud päevil, kui ta oli tapnud julma Tublati ja võitnud kõigi Kerchaki sugukonna ahvide austuse?

Tantsijad lähenesid hüpeldes Tarzanile. Juba puudutasid odad tema keha, juba tehti esimesi piinarikkaid torkeid, mis eelnesid palju tõsisematele haavamistele. Tantsijad sattusid ekstaasi, neid erutas veri.. Lähenes surmatantsu lõpp ja koos sellega ka Tarzani lõpp.

Ja ahvinimene ootas ja igatses viimset toorest lööki, mis oleks lõpetanud ta piinad ...

Äkki kostis džungli saladuslikust vaikusest Tarzanile nii tuttavat läbilõikavat kisa.

Metslased peatusid hetkeks ja saabunud vaikuses pääses tugevasti kinniseotud valge inimese suust vastuhüüd, veelgi hirmsam ja kurjakuulutavam kui esimene.

Neegrid kõhklesid mõne minuti, kuid õhutatuna Roko-fist ja pealikust, hakkasid nad taas ulguma ja kisendama, kiirustades tantsu lõpetama ja ohvrit surnuks lööma.

Kuid odad ei jõudnud veel Tarzanit puudutada, kui onnist, kus Tarzanit enne vangis hoiti, kargas välkkiirelt välja roheliste põlevate silmadega tumekollane panter. Veel hetk ja Tarzani ustav sõber Sheeta seisis oma isanda kõrval, urisedes ähvardavalt kõigi ümberolijate peale.

Nii mustad kui valged seisid kivinenult paigal, õudusest rabatud. Kõigi silmad olid pööratud metsikule kiskjale: lõkketule paistel hiilgasid ta valged kihvad ja hüpnotiseeri-sid kõiki pealtvaatajaid.

Ja ainult ahvide Tarzan üksinda nägi, kuidas pimedast onnist ilmus veel mõni kogu.

52

IX. Üllameelsus või alatus

Oma väikese kajuti aknast «Kincaidil» nägi Jane Clay-ton, kuidas ta mees viidi džunglisaare rohelisele kaldale. Siis jätkas laev teekonda.

Mitu päeva ei käinud keegi tema kajutis peale Sven Andersseni, morni ja sõnaahtra koka. Jane päris kokalt, kuidas oli selle koha nimi, kus ta mees kaldale pandi.

Nagu alati, vastas rootslane idiootliku lausega: «Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva.»

Midagi rohkemat Jane temalt kuulda ei saanud

Jane oli jõudnud arvamusele, et see on ainuke ingliskeelne lause, mida kokk oskab, ja seepärast ei pärinud ta temalt enam midagi. Kuid see ei seganud teda meest lahkelt tervitamast ja sõbralikult tänamast vastiku toidu eest, mida ta .Iane'ile iga päev kindlal kellaajal kajutisse tõi.

Kolm päeva pärast seda. kui Tarzan inimtühjale saarele jäeti, heitis «Kincaid» ankru mingisuguse suure jõe suudmes. Peatselt tuli Jane'i kajutisse Rokoff.

«Noh, mu kallis, oleme pärale jõudnud!» ütles ta Ja-ne'ile ilget pilku heites. «Kohe lastakse teid vabadusse ja teil ei pruugi midagi karta. Mul hakkas teist kahju ja ma tahan teie olukorda parandada, kuidas vähegi suudan. Teie mees on toores loom, teate seda ise paremini kui keegi teine, sest leidsite ta paljana džunglist, hulkumas oma metsloomadest semudega! Mina aga olen nii sünnilt kui kasvatuselt džentelmen. Ma pakun teile, armas Jane, tõeliselt kultuurse inimese armastust. Teie suhtlemises õnnetu ahviga, kellega abiellusite üksnes noorusrumalusest, tundsite puudust rafineeritud kultuurinimese seltskonnast. Armastan teid, Jane. Teil tarvitseb lausuda vaid üks sõna, ja ükski mure ei puuduta teid enam. Isegi teie laps antakse teile otsekohe tervelt tagasi.»

Kajuti ukse taga peatus Sven Anderssen lõunasöögiga, mille ta tõi leedi Greystocke'ile. Tema pea pika peenikese soonelise kaela otsas oli ühele poole viltu, lähestikku asetsevad silmad pooleldi suletud, kõrvad näisid pingsast kuulamisest tõepoolest kikkis olevat, pikad ruuged vuntsid aga sorakil — ta oli üleni üksainus suur kõrv.

Hämmastus Jane Claytoni näol asendus vihapunaga. Ta värises üleni, vaadates enda ees seisvat inimjätist.

«Ma ei imestaks, mister Rokoff,» kostis ta, «kui püüaksite isegi jõuga sundida mind oma kurjadele soovidele alistuma, kuid ma poleks osanud iialgi arvata, et võite olla nii rumal ja uskuda, et mina. lord Greystoke'i naine, nõustun vabatahtlikult, teie ettepanekuga isegi oma elu päästmiseks. Ma olen alati pidanud teid lurjuseks, mister Rokoff. kuid tänaseni ma ei teadnud, et peale selle olete ka idioot!»

Rokofi silmad ahenesid, tema kahvatu nägu muutus raevust punaseks ja ta lähenes ähvardavalt Jane'ile.

«Kohe vaatame, kes meist on idioot!» sisistas ta. «Kui

ma olen allutanud teid oma tahtele ja oma ameerikaliku kangekaelsuse pärast olete kaotanud kõik, mida kalliks peate, isegi oma lapse elu, siis hakkate teist keelt kõnelema! Vannun püha Peetruse säilmete nimel, et ma lõikan poisi Südame välja teie silme all ja siis te alles saate teada, mis tähendab solvata Nikolas Rokoffi!»

Jane Clayton pöördus jälestustundega temast ära.

«Võite järele jätta,» sõnas ta. «Milleks peaksin ma teadma, kui sügavale te kättemaksuhimus võite langeda? Nagunii ei suuda te mind mõjutada ei ähvarduste ega alatustega. Mu poeg ei oska ise veel midagi otsustada, kuid mina, tema ema, võin kindlalt väita, et kui saatus oleks talle määranud meheeani elada, ohverdaks ta vabatahtlikult oma elu ema au eest. Kuidas ma teda ka ei armastaks, ei saa ma osta tema elu sellise hinnaga. Teeksin ma seda, põlgaks ta mu mälestust surmatunnini.»

Rokoff läks marru. Ta ei oodanud, et see naine niisuguseid ähvardusi kartma ei hakka. Mis veel võis teda sundida mehe tahtele alistuma?

Õigust öeldes Rokoff vihkas teda, mingist armastusest ei saanud juttugi olla. Kuid ta tahtis Londonis ja teistes Euroopa pealinnades näidata end koos lord Greystoke'i naise kui oma armukesega. Siis oleks ta kättemaksukarikas pilgeni täis olnud.

Ta kõhkles silmapilgu. Siis vaatas ringi ja jõudis äkki otsusele...

Tema tige nägu tõmbles raevust. Nagu metsloom hüppas ta naise kallale ja tugevate sõrmedega kõri pigistades paiskas ta koisse pikali.

Sel hetkel avati kajuti uks suure käraga. Rokoff kargas püsti ja ümber keerates nägi kokka. Rootslase väikesed silmad väljendasid täielikku mõttelagedust ja ta hakkas rahumeeli kajuti väikesel laual leedi Greystoke'ile lõunasööki serveerima.

Venelane tormas talle raevunult kallale.

«Mis see siis on?» kisendas ta. «Kuidas sa julgesid ilma loata sisse tulla? Kasi minema!»

Kokk vaatas oma vesiste silmadega Rokofi otsa. naeratas totralt ja ütles:

«Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva.» ning hakkas laual toitu ja nõusid ümber tõstma

«Kasi minema, öeldakse sulle, või ma viskan su siit välja, lollpea!» möirgas Rokoff ähvardavalt rootslase poole liikudes.

Anderssen silmitses teda endiselt mõttelageda naeratusega, kuid äkki libises ta käsi nagu kogemata pika terava noa juurde, mis rippus tal küljel võidunud nööri vahel, millega ta määrdunud põll oli kinni seotud. Rokoff peatus äkki ja vakatas.

Siis pöördus ta Jane Claytoni poole ja ütles: «Annan teile homseni aega kaaluda vastust mu ettepanekule. Kui te oma kangekaelsusest ei loobu, saadetakse homme kogu laeva meeskond maale Laeva jäävad vaid.

mina. Pavlov, teie poeg ja teie ... Ja siis võite pealt näha oma lapse surma.»

Ta ütles seda prantsuse keeles, et kokk aru ei saaks, ja väljus kähku kajutist.

Vaevalt oli ta lahkunud, kui Sven Anderssen leedi Greys-toke'i poole pöördus ja kavalalt naeratades ütles:

«Tema metle, mina loll olen! Tema ise loll. Mina mõistma prantsuse keel!»

Jane Clayton silmitses teda üllatunult. Koka näolt oli kadunud tavaline mõttelage ilme, ta oli hoopis teine inimene.

«Te saite siis aru, mis ta ütles?» Anderssen irvitas. «Jah, mina mõistma.»

«Ja te kuulsite, mis siin oli ja tulite mind kaitsma?»

«Teie olema mulle hea,» selgitas rootslane, «aga tema käima minuga ringi nagu koeraga. Mina tahtma teid aitama, leedi. Mina olema mitu korda käinud Lääneranniik.»

«Aga kuidas te saate mind aidata, Sven,» küsis Jane, «kui kõik need inimesed on minu vastu?»

Sven Andersseni ilme muutus jälle endiseks.

«Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva,» ning nende sõnadega keeras ta ümber ja lahkus kajutist.

Jane Clayton kahtles küll koka võimetes teda abistada, kuid sellest hoolimata oli ta sügavalt tänulik selle eest, mis mees talle juba teinud oli. Teadmine, et nende lurjuste hulgas leidub üks heasoovija, oli talle esimene lohutus-kiir kurbade mõlgutuste seas, mis teda kogu selle pika merereisi kestel olid piinanud.

Keegi ei ilmunud enam sel päeval tema kajutisse ja alles õhtul tuli Sven Valle süüa tooma. Jane püüdis temaga juttu teha, et teada saada midagi tema plaanidest, kuid mees piirdus taas oma stereotüüpse mõttetu ilmaennustusega... Tundus, et ta oli taas langenud oma harilikku nürimeelsusse.

Aga hiljem, kui ta kajutist tühjade toidunõudega väljuma hakkas, sosistas ta Jane'ile hästi vaikselt:

«Ei võtma riidest lahti ja tekk kokku panema. Tulen oige pea teie järele.»

Ta tahtis kajutist välja lipsata, kuid Jane haaras tal varrukast kinni.

«Mu laps?» küsis ta. «Kus ta on? Ma ei saa minna ilma temata.»

«Teie tehke, mis mina ütlen!» väitis Anderssen kulmu kortsutades. «Mina tahan teid aitama, ei tohtima lollust teha!»

Ta lahkus. Jane Clayton langes meeleheites koile. Mida pidi ta tegema? Peas tekkisid ähmased kahtlused rootslase kavatsuste suhtes. Kas ei muutu ta seisund veelgi halvemaks, kui ta mehele järgneb?

Jane murdis meeleheites käsi.

Ei, isegi kuradi enese seltskonnas ei võinud olla hullem kui Nikolas Rokofiga, sest inglaste ettekujutuses oli kuradil

55

vähemalt džentelmeni reputatsioon! Ta jäi riidesse, nagu rootslane oli talle soovitanud. Tema Jiriided olid kokku keeratud ja tugeva rihmaga kinni otud.

Kesköö paiku koputati tasakesi uksele. Kähku hüppas ta jalule ja tõmbas riivi eest. Hääletult avanes uks ja lävele ilmus rootslase rõivastesse mässitud kogu. Ühes käes oli tal voodiriiete moodi komps, teist kätt aga hoidis ta vaikust nõudva liigutusega näo juures, määrdunud sõrm huultel. Ta astus naisele päris lähedale ja sosistas:

«Võtma see, aga ei-tegema kära. See olema teie laps!» Kärmed käed kahmasid kokalt kompsu ja ema surus magava lapse tugevasti enda vastu. Palavad rõõmupisarad veeresid tal silmist ja ta värises üleni kirjeldamatust liigutusest.

«Tulge!» ütles Anderssen. «Aega mitte raiskama!»

Ta võttis naise riidekompsu, ukse tagant koridorist ka oma pambu ja juhtis Jane'i ettevaatlikult laevaparda juurde. Siin võttis ta lapse oma sülle ja aitas Jane'il nöörrede-list alla paati ronida. Seejärel lõikas ta kiiresti ja käratult läbi köie, millega paat oli laeva külge kinni seotud, kummardus aerude kohale ning hakkas vaikselt Ugambi kal-laste poole sõudma.

Anderssen sõudis enesekindlalt, nagu tunneks ta väga hästi teed. Paat libises kiiresti vees edasi.

Pilvede tagant tuli nähtavale kuu ja teelolijad nägid Ugambisse voolava lisajõe suuet. Selle kitsa jõekese poole suunaski rootslane paadi.

Jane Claytonit piinas küsimus, kuhu mees ta viib. Kas ta tundis seda kohta? Naine ei teadnud, et oma kokakohus-te tõttu oli rootslane päeval juba käinud selle jõekese ääres väikeses külas: ta oli seal pärismaalastelt toidukraami kaubelnud ja juhust kasutades nendega Jane'i põgenemise suhtes kokku leppinud.

Ehkki paistis täiskuu, näis jõepeegel täiesti mustana. Hiiglaslike puude oksad olid kohati jõe keskel kokku kasvanud, moodustades paksu ja tumeda võlvialuse. Tohutud väänkasvud ronisid kummaliste punutistena mööda jämedaid tüvesid puude latvadeni ja langesid sealt pikkade vanikutena alla vaikse vee pinnale.

Jõgi oli rahulik, vaikust häirisid vaid aerude pladin ja suplevate jõehobude askeldamine: turtsudes ja nohisedes sukeldusid need kohmakad loomad liivaselt madalikult jõe jahedasse tumedasse sügavusse ja lohistasid otsekui suplevad inimesed.

Jõe mõlemalt kaldalt paksust džunglist kostsid kiskjate õudsed öised hääled: hüääni hullumeelne ulgumine, pantri urisemine ja lõvi kume möirgamine. Peale selle kuuldus imelikke kirjeldamatuid helisid, mida Jane ei osanud omistada ühelegi tuntud öisele kiskjale ning mis oma salapärasuse tõttu näisid talle üleloomulike ja erakordselt õudsetena.

56

Ta istus paadipäras, surudes tugevasti last enda vastu. Väikese õrna ja abitu keha lähedusest ning soojusest tulvas tema südamesse niisugust rõõmu, mida ta polnud tundnud kõigi nende kurbade päevade jooksul.

Ta ei teadnud, milline saatus teda ootab. Uus, seni veel tundmatu raske õnnetus võis teda tabada, kuid praegu oli ta õnnelik ja tänas taevast selle silmapilgu eest, olgu see nii lühike kui tahes, mil ta võis uuesti kallistada oma last. Palavikulise kärsitusega ootas ta hommikut, et näha oma väikese hallisilmse Jacki armast näokest.

Ta pingutas silmi, püüdes natukenegi seletada kalleid näojooni, kuid tema pingutused olid asjatud. Siis surus ta uuesti väikese sooja puntra oma südame vastu.

Kell võis olla juba kolm hommikul, kui paadi põhja all hakkas äkki krigisema liiv. Vaevu võis aimata kallast ja Anderssen juhtis paadi leetele.

Kahvatus kuuvalguses paistis hulk pärismaalaste onne, mida ümbritses okaspõõsastest aed — boma. Anderssen hüüdis kedagi valjusti, siis veel ja veel kord. Aga alles mõne aja pärast hõigati külast vastu. Andersseni saabumine polnud sugugi ootamatu, kuid neegrid kardavad kohutavalt ööpimedusest tulevaid hääli.

Rootslane aitas Jane Claytonil koos lapsega kaldale minna, sidus paadi väikese põõsa külge, võttis kaasa riidepam-bu ja juhtis Jane'i tara juurde.

Küla väravas võttis neid vastu neegritar. See oli pealiku naine, kellele Anderssen päeval oli maksnud, et nad teda aitaksid. Naine viis nad pealiku onni juurde, kuid Anderssen kuulutas, et nad kavatsevad magada väljas lahtise taeva all, ja neegritar jättis nad üksi.

Rootslane seletas Jane'ile, et pärismaalaste onnid on mustad ja kubisevad igasugustest putukatest, laotas maha Jane'i teki, natuke maad eemale ka oma teki ja heitis magama.

Harjumatusest ja läbielatud erutusest ei suutnud Jane kaua kõval maapinnal uinuda, kuid lõpuks sai väsimus võitu ja ta vajus sügavasse unne, laps kaisus.

Kui Jane ärkas, oli juba valge. Tema ümber tungles trobikond uudishimulikke pärismaalasi — enamasti mehi, sest neegrisuguharude seas on see omadus tugevamal poolel rohkem arenenud kui naistel.

Instinktiivselt surus Jane Clayton last tugevamini enda vastu, kuid veendus peagi, et mustanahalised ei mõelnudki ei talle ega lapsele kurja teha.

Üks neist pakkus isegi kõrvitsa koore seest piima: see oli vana tahmunud kõrvits, mille ääri kattis paks kiht kuivanud piima. Andja sõbralikkus -liigutas teda sügavalt ja hetkeks valgustas ta nägu üks nendest peaaegu unustatud naeratustest, mis olid ta ilule kuulsust toonud nii Baltimo-re'is kui Londonis.

Ta võttis kõrvitsa vastu ja, et mustanahalist mitte solvata, tõstis selle huultele, surudes suurivaevu maha jälgist haisust tekkinud iiveldust.

57

Seda märganud, ruttas Anderssen teda piinlikust olukorrast päästma: ta võttis Jane'ilt kõrvitsa, jõi nõu külmavereliselt tühjaks ja andis selle siis pärismaalasele tagasi, kinkides talle tasuks mõne sinise helme, millest metslane pöörasesse vaimustusse sattus.

Päike paistis nüüd heledalt. Laps magas ikka veel, päikese eest tekiga varjatud, ja Jane ootas läbematult võimalust näha oma poja armast näokest. Veidi eemal vestles Anderssen pärismaalaste pealikuga. Viimane hüüdis midagi neegritele ja need läksid Jane'ist kaugemale. Naist üllatas, et kokk rääkis pealikuga pärismaalaste keeles.

Missugune imelik mees see oli, tõepoolest! Kogu aeg oli Jane teda täiesti nürimeelseks pidanud, täna aga sai ta teada, et mees ei rääkinud mitte ainult inglise, vaid ka prantsuse keelt ja isegi Aafrika lääneranniku neegrite murret.

Siiani oli kokk paistnud talle kavala ja julma inimesena, .kes ei väärinud vähimatki usaldust. Täna oli ta end näidanud sootuks teisest küljest. Näis vaevalt usutav, et ta aitas naist puhtõilsatel kaalutlustel. Üpris võimalik, et tal olid hoopis teised plaanid ja kavatsused, mida ta siiani veel varjas.

Selle üle mõtiskledes heitis Jane pilgu mehele, tema kavalatele silmadele, eemaletõukavale näole, ja võpatas äkki tahtmatult. Mingi ähmane tunne sosistas talle, et niisuguse vastiku välimuse all ei või peituda kõrged omakasupüüdmatud omadused.

Tema süles olevast pambust kostis nõrka häält, mis pani ta südame rõõmust pekslema. See oli tema poja hääl!

Laps oli ärganud. Nüüd võib ta teda vaadata.

Kiiresti eemaldas ta tekiserva lapse näolt, kuna Anderssen seisis kõrval ja vaatas pealt.

Ta nägi, kuidas naine vaarus, ja hoides last väljasirutatud kätel, vaatas kohkunud ilmel väikest paksu nägu ning pilkuvaid silmi.

Siis kukkus ta haleda hüüatusega teadvusetult maha,

X. Rootslane

Kui Tarzani ja Sheeta ümber läbisegi tunglevad sõdalased nägid, et nende surmatantsu oli katkestanud harilik elus panter, mitte aga üleloomulik koletis, muutusid nad julgemaks. Nende arvukad odad pidid isegi julmale Shee-tale otsa peale tegema.

Rokoff sundis pealikut kiiremini lõpetama ohvri odadega loopimist ja ringtantsu. Mustanahaline valitseja tahtiski juba oma sõdalastele vastavat käsku anda. kuid sel hetkel rändas ta pilk Tarzanilt samas suunas, kuhu vaatas ahv-inimene.

58

Hirmukisaga pöördus ta ümber ja pistis jooksu nii, kuidas jalad võtsid. Hämmastunud sõdalased vaatasid ümber, hakkasid kisendama ja andsid samuti jalgadele valu, tõu-geldes ja üksteist tallates. Nende kannul jooksid raskelt komberdades koletud karvased Akuti ahvid, nende hiiglaslikud kehad tundusid kuu ja lõkketulede valguses veelgi suuremad.

Ahvinimese metsik sõjakisa lämmatas neegrite hirmu-karjed ning vastuseks sellele tormasid Sheeta ja ahvid möirates põgenikele järele. Mõni sõdalastest jäi seisma ja pöördus raevunud loomade poole, ähvardades neid odaga, kuid leidis kohutavate ahvide süleluses verise surma.

Surmatants muutus teiseks, mitte vähem hirmuäratavaks vaatemänguks, kus samuti valitses märatsev surm. Kuid nüüd olid tal juba teised ohvrid ja mitte üks nagu varem, vaid hoopis rohkem!

Kui kogu küla oli tühi ja viimane neeger põõsastesse kadunud, kutsus Tarzan oma metsiku meeskonna enda juurde. Ta veendus meelehärmiga, et ei saanud mitte kel-lelegi, isegi võrdlemisi taibukale Akutile teha arusaadavaks oma soovi vabaneda köidikuist, millega ta oli tulba külge seotud.

Ilmselt kulub liiga palju aega, kuni see mõte nende paksust pealuust läbi tungib, kuid vahepeal võib veel paljugi juhtuda: metslased võivad siia tagasi tulla, aga valge-tel on ju loomade vastu selline kindel kaitsevahend nagu püss. Ja kui inimesed ka siia ei tule, võib ta ise nälga surra, enne kui nürimeelsed ahvid taipavad, et tuleb nöörid läbi närida.

Sheeta sai muidugi veel vähem aru kui ahvid. Siiski ei saanud Tarzan teisiti, kui pidi imestama nende iseäralike omaduste üle, mida ta juba näidanud oli. Kahtlemata oli ta Tarzanisse tõsiselt kiindunud. Pärast seda, kui neegrid olid minema kihutatud, uitas ta

rahuloleval ilmel tulba juures edasi-tagasi, hõõrus end ahvinimese jalgade vastu ja lõi nurru nagu rahulolev kassipoeg. Tarzan oli veendunud, et Sheeta tõi ahvid tema päästmiseks kohale omal algatusel. Tema Sheeta oli tõepoolest ehtne aare.

Mugambi puudumine ei valmistanud Tarzanile sugugi vähem muret. Ta püüdis Akutilt teada saada, mis oli neegriga juhtunud. Oli põhjust karta, et tema äraolekul olid loomad Mugambile kallale tunginud ja ta lõhki rebinud. Kuid kõigi tema pärimiste peale osutas Akut sõnatult taha, sellesse suunda, kust nad ise olid džunglist väljunud. Tarzan ei saanud kuidagi selgust...

Möödus öö, aga Tarzan oli ikka endiselt kõvasti tulba külge seotud. Varsti pärast koitu veendus ta oma suureks kurvastuseks, et tema kartused osutusid tõeks: džunglist ilmusid nähtavale mustad alasti kogud, kes ettevaatlikult küla poole hiilisid. Neegrid tulid tagasi!

Algas päev. Nüüd ei tundunud neile enam nii hirmus kui öösel astuda võitlusse loomakarjaga, kes neid nii häbiväärselt külast välja oli ajanud. Võitlus võis neegritele

lõppeda edukalt: neid oli palju, neil olid pikad odad ja mürgitatud nooled. Tarvis oli vaid jagu saada ebausklikust hirmust.

Mõne aja pärast märkas Tarzan, et neegrid hakkasid tõepoolest rünnakuks valmistuma. Nad kogunesid lagendikule nagu eilegi — kirjuks maalitud, sulgedes ja ehteis —ning alustasid metsikut sõjatantsu, vehkides odadega ja tuues kuuldavale valjusid sõjahüüdeid.

Tarzan teadis, et need eelmanöövrid kestavad harilikult seni, kuni neegrid ekstaasi jõuavad. Siis, olles ärritatud ja pöörased, ei karda nad enam midagi ning tormavad otseteed vaenlase kallale.

Ta lootis, et esimese korraga nad veel külasse läbi ei murra, sest enne, kui nad väravani jõuavad, saab nende vahvus otsa. Kuid teine ja kolmas katse võivad Tarzanile ning tema vapratele, kuid sõjariistadeta ja õpetamata kaitsjatele kurvalt lõppeda.

Ja nii see tõepoolest juhtuski. Oma metsikust tantsust pööraseks muutunud sõdalased tormasid kohutava ulgumisega ülepeakaela küla poole, kuid jõudsid joosta vaid poole lagendikuni: ahvinimese läbilõikav ja kurjakuulutav sõjakisa ajas neile säärase hirmu nahka, et nende vaprus sulas sedamaid kokku. Siis pöördusid nad tagasi endisesse paika, et koguda uut mehisusevaru. Umbes pool tundi karglesid ja ulgusid nad metsa ääres, et kütta end üles, ning tungisid siis jälle metsiku hordina küla kallale.

Seekord jõudsid nad juba küla väravani, kuid siin tabas neid uus ebaõnn. Sheeta ja koletislikud ahvid sööstsid julgelt nende kallale ja kihutasid nad teist korda džunglisse.

Taas algas tants ja metsik ulgumine. Tarzan ei kahelnud, et seekord sisenevad nad külla ja viivad lõpuni oma verise töö, mille käputäis julgeid valgeid inimesi oleks edukalt lõpetanud juba esimese katsega.

Teda viis meeleheitele mõte, et pääsemine oli nii lähedal ja samal ajal nii kättesaamatu üksnes sellepärast, et ta vaesed metsikud sõbrad ei taibanud vabastada teda kammitsaist! Kuid ta ei mõistnud neid hukka, nad olid tema jaoks teinud kõik, mis suutsid. Ta teadis sedagi, et nad surevad koos temaga, püüdes asjatult teda kaitsta.

Neegrid valmistusid viimaseks rünnakuks. Mõni üksik sõdalane oli teistest ette jõudnud ja õhutas kaaslasi endale järgnema. Hetke pärast valgub kogu jõuk värava kaudu külla.

Tarzan mõtles neil silmapilkudel oma väikesele pojale. Ta teadis, et laps viibib kusagil siinsamas, sellel metsikul maal. Tema süda oli poja pärast valust lõhkemas: ta

ei suutnud enam päästa last ega kergendada Jane'i kannatusi. Endast Tarzan ei mõelnud, ta nidas ennast juba hukkunuks. Need olid viimsed minutid ta elus. Abi oli jõudnud tema juurde küll õigeks ajaks, kuid sellest polnud kasu, ja enam ei jäänud mingit lootust pääseda.

Neeerid ründasid küla kolmandat korda. Tarzan jättis

60

mõttes eluga jumalaga. Ta pööras silmad jooksvate metslaste jõugult oma ahvide peale. Üks neist näis talle kuidagi kummalisena. Loom vahtis üksisilmi ühte punkti. Tar-zan vaatas samas suunas ja äkki lõi kõik temas särama ning rõõmust pulbitsema: lõpmatu kergendustundega nägi ta Mugambi rässakat kogu kõigest väest enda poole jooksmas.

Hiiglaslik neeger lõõtsutas raskesti suurest väsimusest ja närvipingest. Võtnud kokku viimse jõu, sööstis ta Tar-zani juurde, ja kui esimene metslane oli küla väravani jõudnud, lõikas Mugambi nuga läbi viimase köie, millega Tarzan oli tulba külge seotud.

Tanumal lõkete ümber lamasid öises tapluses langenud metslaste surnukehad. Tarzan haaras ühelt tapetult oda ja jämeda vembla ning kärmete liigutustega surnud kehaliik-meid elustades valmistus võitluseks. Ja kui pärismaalased väravast sisse valgusid, kohtas neid Tarzan kõrvuti Mu-gambiga oma urisevate loomade eesotsas.

Vaenlased võitlesid kaua ja raevukalt, kuid viimaks pidid metslased alla vanduma ja külast põgenema. Nende poolel oli küll palju suurem jõud, kuid nähes musta ja valget hiiglast, kes võitlesid koos pantri ja koletute ahvidega, valdas neid taas ebausklik hirm.

Tarzani kätte langes üks vang. Ta jäeti ellu ning temalt püüdis ahvinimene teada saada, mis oli juhtunud Rokofi ja tema meeskonnaga ja kuhu nad kadusid. Ta lubas vangi täpsete andmete eest vabaks lasta. Hirmunud neeger rääkis ära kõik, mida ta Rokofist teadis.

Varahommikul oli inimsööjate pealik keelitanud valgeid külla tagasi tulema, et hirmuäratavat metsloomade jõuku püssitulega hävitada, kuid Rokoff kartis valget hiiglast ja tema iseäralikke kaaslasi veel rohkem kui neegrid ise.

Ta ei nõustunud miski hinna eest külla tagasi tulema. Tal olid sootuks teised plaanid. Kogunud oma inimesed kokku, tõttas ta nendega jõe äärde, kus varastas mitu pärismaalaste peidetud paati ja laskis need vette. Viimati nähti neid kõigest jõust vastuvoolu sõudvat, kusjuures aerude taga istusid nende pakikandjad Kawiri külast.

Ahvide Tarzan asus taas oma poega otsima ja tema röövijaid jälitama.

Mitu igavat päeva rändasid nad peaaegu inimtühjal maal, kuni Tarzan sai viimaks teada, et nad olid valel teel. See oli talle ränk hoop. Tal ei vedanud üldse: tema väike-searvuline meeskond oli veelgi kokku kuivanud, sest kolm Akuti sugukonna ahvi oli viimases heitluses neegritega surma saanud. Nüüd oli koos Akutiga järel kõigest viis suurt ahvi, peale selle Sheeta, Mugambi ja Tarzan.

Olles õigelt teelt eksinud, ei saanud Tarzan loomulikult mingeid teateid kolmest valgest, kes liikusid Rokofi ees. Kes olid mees ja naine, seda ei saanud ta kelleltki teada, kuid miski kinnitas talle, et laps oli tema poeg, ja see mõte sundis teda oma otsinguid jätkama. Ta oli kindel, et Rokoff

61

jälitab neid kolme valget ja kuni ta venelase jälgedes käib, jõuab ta kord ka selle teise salgani ja päästab poja teda ähvardavast hädaohust.

Jõudnud veendumusele, et ta oli kaotanud Rokofi jälje, otsustas Tarzan, et ei jää üle muud, kui tagasi pöörduda Sinna, kust ta oma otsinguid oli alustanud. Nii ta ka tegi ja jõudis uuesti jõe kaldale oma endisse peatuspaika. Tarzan arvas, et venelane oli

siirdunud põhja. Arvatavasti olid ka need valged, kelle käes oli laps, läinud samas suunas.

Paraku ei suutnud ta kusagilt saada täpseid teateid, et alkkond valgeid koos tema pojaga tõepoolest põhja poole äheb. Ükski pärismaalane, keda ta usutles, ei olnud neid ainud ega kuulnud, ehkki nad kõik nii või teisiti olid venelase endaga kokku puutunud. Tarzanile tundus see kummaüne. Tal läks suure vaevaga korda pärismaalastega kõnelda. sest juba üksnes ta kaaslaste nägemine pani neid ülepeakaela põõsastesse pagema. Tal tuli tahes-tahtmata üksinda oma loomade ees käia, püüda džunglis kinni mõni juhuslik pärismaalane, meelitada teda juttu ajama, et siis üle kuulata.

Kord jõudis ta ühe sellise hulkuva pärismaalase jälile just siis, kui metslane sihtis odaga haavatud valget meest, kes lamas raja kõrval põõsastes. Tarzan silmitses lamajat hemalt ja tema üllatus oli suur: ta tundis selles valges mehes ära «Kincaidi» koka ...

Jah, see oli tema! Tarzan mäletas hästi seda eemaletõukavat nägu: lähestikku asetsevaid vesiseid silmi, kavalat ilmet ja kollaseid sorakil vuntse ...

Ahvinimesele meenus otsekohe, et kokka ei olnud nende valgete hulgas, kes koos Rokofiga olid tulnud külla, kus Tarzanit vangis hoiti. Ta oli siis neid kõiki näinud, seda inimest aga mitte. Järelikult võis olla vaid üks seletus: te-a oli see, kelle käes olid Tarzani naine ja laps! Ta mõis-is nüüd, mida tähendasid Rokofi sõnad.

Äkkvihast ilmus Tarzani laubale lai purpurpunane riip kohas, kus oli arm. See pärines ajast palju aastaid agasi, mil Terkoz oli tal kolju küljest suure riba nahka ahti rebinud ägedas võitluses, kus Tarzan tõendas, et ta õlbab Kerchaki ahvide kuningaks.

Tappa see lurjus! Kätte maksta naise eest!

Aga kust saada relva? Tarzan sööstis neegri kallale ja lõi tal oda käest, enne kui see lendu tõusis. Raevunud metslane haaras noa, pöördus Tarzani poole, kahmas oda agasi; ja tormas omakorda ahvinimese kallale.

Põõsastes lamav haavatud rootslane sai kohutava kahevõitluse tunnistajaks: paljas neeger võitles poolpalja valge inimesega, kelle ainsad relvad olid hambad ja rusikad.

Anderssen hakkas teda hoolikamalt silmitsema ja tema ilmad läksid imestusest pärani. See urisev ja hammustav loom polnud keegi muu kui hästi rõivastatud ja viisakas inglise džentelmen, kes oli «Kincaidil» vangis olnud.

Inglise aadlik! Kes «Kincaidi» vang oli, seda sai ta teada

leedi Greystoke'ilt nende põgenemise ajal mööda Ugambit. Varem ei teadnud tema ega teisedki laeva madrused, kes need kaks olid.

Võitlus oli lõppenud. Relvastatud metslane pidi alla vanduma relvadeta valge inimese kohutavale jõule. Tar-zan tappis oma vaenlase, kes ei tahtnud alla anda. Ja rootslane nägi, kuidas valge mees püsti hüppas, ühe jala tapetud vaenlase kaelale asetas ja isaahvi hirmuäratava võidukisa kuuldavale tõi.

Anderssen võpatas õudusest. Tarzan aga jättis võidetud vaenlase sinnapaika ja pöördus rootslase poole. Ta nägu oli külm ja toores hallides silmades vaikus tapmisiha.

«Kus on mu naine?» karjus ta. «Ja mu laps?»

Anderssen tahtis vastata, kuid teda takistas äkiline köhahoog. Tema rinnas tolknes nool ning köhimisel purskus läbilastud kopsust suu ja nina kaudu verd.

Tarzan ootas sõnatult, millal köhahoog mööda läheb. Nagu suursugune pronkskuju — külm, kalk ja armutu — seisis ta abitu inimese ees. Ta kisub temalt välja vajalikud teated ja siis tapab ta.

Köhimine lakkas ja jälle proovis haavatu kõnelda. Tarzan kummardus rootslase kohale ja kordas:

«Naine ja laps? Kus nad on?»

Anderssen sosistas vaevu kuuldavalt:

«Mister Rokoff nad võtab ...»

«Kuidas te siia sattusite?» jätkas Tarzan. «Miks pole te koos Rokofiga?»

«Ma pegenema teie naine ja laps Rokofi eest. Ta vetma mind kinni, kui mina haavatud olen. Rokoff ütle. tema jätta minu hüäänidele. See ole hirmsam kui tappa. Ta vetma teie naine ja laps.»

«Mis te nendega teha tahtsite ja kuhu te nad viisite?» küsis Tarzan ja kargas siis mehe juurde, metsikud silmad põlemas vihast ja kättemaksuhimust, mida ta siiani suuri vaevu maha oli surunud. «Mis kurja te mu naisele ja pojale tegite?» karjus ta. «Rääkige ruttu, või ma rebin teid tükkideks käte ja hammastega. Te nägite, et ma saan seda teha!»

Sügav imestus ilmus Andersseni näole.

«Mina ei tegema neile kurja,» sosistas ta. «Mina tahtma neid venelase käest päästma. Teie naine olema mulle «Kincaidil» lahke ja mina kuulen väike laps vahel nutma. Minul ise Kristiaanias naine ning laps, ja mina ei jaksa nägema neid lahus ning Rokofi meelevallas. See olema keik. Kas mina paistma, nagu tegema neile kurja?» jätkas ta lühikese pausi järel, osutades rinnast tolknevale noolele.

Rootslase hääles ja ilmes oli midagi, mis veenis Tarzanit tema sõnade õigsuses. Veelgi rohkem kaalu andis tema sõnadele aga see, et ta oli ilmselt rohkem pahandatud kui hirmunud. Ta teadis, et sureb, seepärast Tarzani ähvardused suurt ei mõjunud. Kuid ta tahtis — ja seda oli selgesti näha —, et inglane teaks tõtt ega teeks talle ülekohut, mõeldes temast nii. nagu nähtus tema sõnadest.

63

Tarzan laskus rootslase ette põlvili ja lausus:

«Mul on teist väga kahju. Ma kohtasin Rokofi seltskonnas üksnes lurjuseid. Näen nüüd, et eksisin. Tahaksin viia teid paremasse kohta ja pesta teie haava. Peame teid nii kiiresti kui vähegi võimalik terveks ravima.»

Rootslane raputas lootusetult pead ja oigas tasa.

«Te mine otsima naine ja laps. Mina juba surnud...» Ja lisas pärast mõningat kõhklemist: «Ma kartma hüääni. Palun teid minu tapma.»

Tarzan võpatas. Mõne hetke eest tahtis ta seda meest tappa kui kurjategijat, nüüd aga ei suutnud ta tema vastu kätt tõsta.

Ta kergitas rootslase pead, et muuta tema asendit ja kergendada ta kannatusi. Kuid haavatut tabas jälle lämbumishoog ja hirmus verejooks. Kui hoog möödus, jäi Anderssen kinnisilmi lamama.

Tarzan arvas, et ta on juba surnud, kuid ootamatult lõi rootslane silmad lahti, vaatas ahvinimese otsa ja kähistas vaevalt kuuldavalt:

«Mina metle. tuuli tulema, oige pea, oige kõva!»

Need olid õnnetu rootslase viimased sõnad.

XI. Tambudza

Tarzan kaevas madala haua «Kincaidi» kokale, kelle maletõukava välimuse all oli tuksunud rüütelliku mehe üda. See oli kõik, mis ta võis teha džunglis mehe heaks, es oli andnud elu tema naise ja poja elu päästmiseks.

Siis jätkas Tarzan Rokofi jälitamist. Nüüd, kus ta kind--sti teadis, et valge naine oli Jane ja et ta oli uuesti koos pojaga venelase kätte sattunud, tundus talle, nagu liiguks ta oma uskumatule kiirusele ja tugevatele lihastele vaatamata edasi vaid teosammul.

Tal oli raske hoida õiget teed. Siin läbis džunglit rohkesti radasid, mis ristlesid ja hargnesid igas suunas, ning kõikjal oli tulnud ja läinud arutul hulgal pärismaalasi. Valgete inimeste jälgi katsid neile järgnenud pärismaalastest kandjate omad, kõige peal olid teiste pärismaalaste ja metsloomade jäljed.

Nii oma suurepärase nägemise kui ka kõrgesti arenenud haistmismeele abil uuris Tarzan väga tähelepanelikult kõiki jälgi, kuid äärmisele hoolikusele vaatamata pidi õhtul tõdema, et oli eksinud ja õige tee kaotanud.

Ta teadis, et tema loomad järgnevad talle, ja seepärast püüdis jätta oma jälgi võimalikult selgesti. Selleks puudutas ta radade ristumiskohtades kasvavaid liaane ning teisi ronitaimi ja vajutas sitkesse porri sügavaid jalajälgi, märgistades sel kombel teed. Tarzan teadis, et loomad leiavad džungli määratu suures raamatus need märgid hõlpsasti üles.

Vastu ööd hakkas sadama paduvihma ja ahvinimesel ei

63

jäänud muud üle kui oodata määratu suure puu varjus hommikuni, kuid ka koidikul ei lõppenud vihmasadu. See oli Tarzanile tõeline ebaõnn. Algas vihmade periood. Nädal aega varjasid päikest sünged pilved ja vihma kallas kui oavarrest. Paduvihm uhtis minema viimasedki riismed jälgedest, mida Tarzan kogu aeg visalt, kuid asjatult oli otsinud. Ta hakkas kartma, et nende hirmsate vihmadega kaotavad ka loomad tema jälje.

See paikkond oli talle täiesti võõras, halva ilma tõttu ei saanud ta aga oma teed suunata ei päikese, kuu ega tähtede järgi. Tarzan oli esimest korda elus džunglis ära eksinud!

Ja see juhtus just ajal, mil naine ja poeg olid tema veri-vaenlase küüsis. Milliseid hirmsaid kannatusi pidid nad läbi elama selle aja jooksul, mil loodusjõud takistasid ta pingutusi neid kätte saada!

Tarzan tundis põhjalikult venelast, kelle võimuses nad olid. Ta ei kahelnud, et Jane'i põgenemisest marru läinud Rokoff, kes pealegi teadis Tarzani enese kannu) olevat, ei viivita kättemaksuplaanide elluviimisega.

Vihmasadu lõppes. Jälle paistis päike endist viisi. Kuid ahvinimene ei teadnud ikka veel. millises suunas liikuma hakata. Ta teadis, et Rokoff oli Andersseni jälitades Ugam-bi äärest lahkunud, kuid küsimus oli selles, kas ta jätkab nüüd reisi sisemaale või tuleb tagasi (või ongi juba tulnud) Ugambi kallastele.

Selles kohas, kus ta jõe äärest lahkus, muutus Ugambi kitsaks ja kärestikuliseks, mis takistas isegi paadisõitu. Rokofil polnud mõtet jõge mööda edasi sõita. Aga kui ta jõe äärde tagasi ei pöördunud, kuhu poole ta siis edasi läks?

Vaevalt pidas Rokoff võimalikuks liikuda Andersseni põgenemise teed, sest minna läbi terve kontinendi Sansibari suunas oleks olnud äärmiselt raske, eriti veel koos Jane'i ja lapsega.

Siiski võis hirm sundida venelast seda üritama, hirm ahvinimese kurjakuulutava meeskonna ja veelgi suurem hirm Tarzani õiglase kättemaksu ees.

Pärast pikki mõtisklusi otsustas ahvinimene jätkata teekonda kirdesse Saksa Ida-Aafrika asumaade poole ja liikuda edasi seni, kuni näeb pärismaalasi, kellelt võib Rokofi asukoha kohta teateid saada.

Teisel päeval pärast vihmasadude lakkamist jõudis ta pärismaalaste küla juurde. Tarzanit nähes pistsid selle asukad tava kohaselt plehku. Tarzan asus- neid taga ajama ja peagi sai kätte ühe noore sõdalase. Neeger oli nii kohkunud, et viskas sõjariistad maha, langes põlvili ja läbilõikavalt kriisates vahtis Tarzanit õudusest pärani silmadega kui saatust ennast või kõikvõimast deemonit.

Suurivaevu õnnestus Tarzanil noor mees maha rahustada, nii et see arusaadavalt seletaks talle oma hirmu põhjust.

Paljude meelituste järel sai Tarzan temalt teada, et paari päeva eest oli nende külast läbi läinud salk valgeid.

Need valged rääkisid, et neid jälitab kohutav valge saatan, ja soovitasid pärismaalastel valvel olla, sest valget saatanat saadab kurjade vaimude kohutav jõuk.

Nendest juttudest ja hoiatustest kohutatud mustanahaline noormees tundiski Tarzanis ära selle valge saatana, ning ootas hirmuga kurjade vaimude ilmumist ahvide ja pantri kujul.

Kogu selles loos nägi Tarzan Rokofi sõjakavalust. Venelane püüdis kõigi vahenditega tema teekonda võimalikult raskeks teha ja pärismaalasi üles ässitada.

Noor sõdalane rääkis Tarzanile, et salka juhtinud valge mees oli lubanud neegritele muinasjutulist tasu, kui nad tapavad valge saatana- Seda nad ka kavatsesid teha, kui selleks võimalus avaneb. Kuid hetkel, mil nad nägid Tarzanit, muutus nende veri veeks, nagu ütlesid valgete meeste kandjad.

Nähes, et ahvinimesel pole mõttes midagi halba, viis pärismaalane Tarzani külla, kutsudes teel ka oma kaaslasi ühes ja kinnitades, et valge saatan oli lubanud neile kurja mitte teha, kui nad vaid ta küsimuste peale õigust räägivad.

Nad tulidki üksteise järel külla tagasi, kuid hirm polnud veel kadunud. Seda tunnistas alaline ahvinimese poole kõõritamine, mistõttu neil paistsid peamiselt silmavalged.

Pealik oli esimeste külla tagasitulijate hulgas ja just teda tahtiski Tarzan kõige rohkem küsitleda. See oli pikkade ahvikätega lühike paks mees. Tema nägu ei tõotanud midagi head: see kandis valelikkuse ja alatuse pitserit.

Ainult ebausklik hirm, mille olid esile kutsunud valgete ning venelast saatvate mustade jutud valgest saatanast ja kurjadest vaimudest, hoidsid teda kõige verejanulisemate kavatsustega Tarzanile kallale tormamast. See oli paadunud inimsööja, nagu kogu tema suguharugi.

Tarzan küsitles põhjalikult pealikut ja, võrrelnud tema sõnu noore sõdalase omadega, veendus, et Rokoff oli oma safaridega* kabuhirmus kauge idaranniku poole põgenenud.

Metslase sõnade järgi oli mitu venelase kandjat juba jalga lasknud. Nende külas oli ta viis meest varguse ja ettekavatsetud põgenemise pärast üles poonud.

Nende kahe metslase, samuti ka teiste M'ganwazami küla elanike jutu järgi tuli välja, et kõik Rokofi kaaslased olid otsustanud oma toore ja ebainimliku isanda juurest minema joosta ning jätta ta saatuse hooleks. Pealik M'gan-wazam eitas, et valgetega oli olnud valge naine või laps, kuid Tarzan oli kindel, et ta valetas. Mitu korda püüdis ahvinimene läheneda sellele küsimusele eri kandist, kuid tal ei õnnestunud kordagi tabada kavalat kannibali valetamast.

Tarzan palus pealikult süüa, kuid sai seda alles pärast pikka kauplemist. Hommikusöögi ajal püüdis ta veel teistelt juures viibivatelt metslastelt üht-teist välja uurida,

* safarid — kandjad

kuid M'ganwazami kohalolek pani nende suud lukku.

Jõudnud veendumusele, et need inimesed teavad venelase asukohast ning Jane'i ja lapse saatusest palju rohkem, kui räägivad, otsustas ta külla ööbima jääda, lootes selle ajaga veel mingeid tähtsaid üksikasju teada saada.

Kui ta oma otsusest pealikule teatas, hämmastas teda järsk muutus, mis mustnahalise suhtumises temasse aset leidis. Endise umbusalduse ja pahatahtlikkuse asemel hoovas M'ganwazamist nüüd lipitsevat abivalmidust ja armastusväärsust.

Ahvinimene pidi tingimata asuma küla parimasse onni, kust M'ganwazami kõige vanem naine välja aeti, kuna pealik ise kolis ajutiselt ühe oma noorema naise onni.

Oleks Tarzanile meenunud kuninglik tasu, mis oli neegritele lubatud tema tapmise eest, oleks ta mõistnud M'gan-wazami käitumises toimunud muutuse saatuslikku tähendust.

Asjaolu, et Tarzan jäi ööbima M'ganwazami onni, kergendas suuresti viimase võimalust tasu teenida. Seepärast käis ta väsimatult peale, et pikast teest väsinud Tarzan heidaks võimalikult kiiremini tema «lossi» puhkama, mis oli kõike muud kui meelitav.

Ahvinimene püüdis tavaliselt vältida ööbimist pärismaalaste onnides neile omase halva leha. suitsu ja vingu pärast, kuid seekord tegi ta erandi, lootes mõnd nooremat meest meelitada juttu vestma tule juurde, mis põles suitsu .täis onni keskel, ja temalt siis õigeid teateid saada Seetõttu võttis Tarzan vana M'ganwazami kutse viisakalt vastu, öeldes siiski, et eelistab pigem jagada onni mõne noorema mehega, kui pealiku vana naist välja külma kätte ajada.

Inetu hambutu vanaeit, pealiku naine, jäi sellega väga rahule. Seepärast ei käinud pealik enam peale, seda enam, et Tarzani soov üksnes aitas tal oma kavatsust täide viia.

Tarzan juhatati külavärava lähedal asuvasse onni ja jäeti üksi. Sel ööl pidi korraldatama tants tagasitulnud jahimeeste auks ja M'ganwazami sõnutsi pidid kõik noored sõdalased peos osalema.

Niipea kui ahvinimene oli lõksu viidud, kutsus M'gan-wazam noored sõdalased enda juurde ja käskis neid veeta öö valge saatana seltsis.

Ühtegi neist see käsk eriti ei rõõmustanud, sest oma ebauskliku südame põhjas tundsid nad selle iseäraliku valge hiiglase ees määratut hirmu. Kuid M'ganwazami sõna oli tema suguharule seadus, seepärast ei julgenud keegi talle vastu hakata.

M'ganwazam kükitas sõdalastega lõkke ääres ja seletas sosinal neile oma plaani, kuidas tapmist täide viia. Hambutu vanaeit, kes tänu Tarzanile võis ööseks oma onni jääda, askeldas meeste ümber justkui selleks, et puid juurde visata, tegelikult aga püüdis ta vandenõulaste juttu pealt kuulata. Nad ei pööranud temale vähimatki tähelepanu.

Hoolimata pidutsejate kõrvulukustavast kriiskamisest,

67

vajus Tarzan sügavasse unne. Maganud umbes paar tundia tajus ta äkki, et keegi oli sisenenud onni. Tulest oli järele jäänud vaid veidi hõõguvat tuhka ja kõik ümberringi oli mattunud sügavasse pimedusse. Ometi oli ahvinimene kindel, et keegi hiilib pimeduses tema poole.

See ei saanud olla peolt tagasi pöörduv sõdalane, sest pidu alles kestis: tanumalt kostis' ikka veel tantsijate metsikuid hõikeid ja tamtammide põrinat. Kes võis see olla, kes püüdis nii hoolibalt oma lähenemist varjata? Ahvide Tarzan hüppas käratult onni vastasseina äärde, oda viskeval-milt käes.

«Kes see on,» küsis, ta, «kes roomab ahvide Tarzani kallale nagu näljane lõvi pimedusest?»

«Tasem, bwana!» vastas vanainimese kähisev hääl. «See on vana Tambudza. keda sa ei tahtnud tema onnist välja külma kätte ajada.»

«Mis tahab Tambudza ahvide Tarzanist?» küsis ahvinimene.

«Sa olid lahke minu vastu, kelle vastu enam keegi lahke ei ole,» kostis vanaeit, «ja tasuks su headuse eest tulin sind hoiatama.»

«Hoiatama? Mille eest?»

«M'ganwazam valis välja noored sõdalased, kes peavad sinuga ühes onnis magama. Kui tants hommiku eel lõpeb, tulevad nad siia onni. Kui sa magad, siis tuleb M'ganwa-zami käsu järgi sind tappa. Kui sa aga ärkvel oled, peavad nad ootama, kuni sa majama jääd, ning siis tulevad kõik korraga sulle kallale ja tapavad su. M'ganwazam tahab tingimata saada tasu, mis valge mees sinu eest anda lubas.»

«Olin tasu täiesti unustanud,» lausus Tarzan endamisi ja lisas: «Aga kuidas loodab M’ganwazam tasu saada, kui valged mehed on lahkunud ja ta isegi ei tea, kus nad praegu asuvad?»

«Oh, nad pole veel kuigi kaugel,» väitis Tambudza, «ja nad liiguvad aeglaselt. Meie käskjalad võivad neile hõlpsasti järele jõuda. Ma ei oska sulle seletada, kus nende laager asub, aga ma võin sind sinna juhtida, bwana.»

Vestlusest hõivatuna nad ei märganudki, kuidas pime-
duses hiilis onni väike kogu ja niisama käratult sealt jälle
välja lipsas. ,

See oli väike Buulaoo, pealiku ja ühe ta noorema naise poeg — kättemaksuhimuline alatu väike lurjus, kes vihkas Tambudzat, nühkis alatasa tema järel ja kõigest isale ette kandis.

«Lähme siis juba rutem!» hüüdis Tarzan.

Neid viimaseid sõnu Buulaoo enam ei kuulnud, sest ta jooksis juba tuhatnelja mööda tanumat väljaku poole, kus tema julm isa jõi pärismaalaste õlut ja imetles oma alamate tantsu. Nad kriiskasid metsikult, keerlesid ringi ja hüppasid kõrgele üles, vehkides odadega. Tamtamm ja kolm püha trummi saatsid nende tantsu.

Samal ajal kui Tarzan ja Tambudza ettevaatlikult külast välja hiilisid ja džunglipimedusse kadusid, asus kaks

68

saledat välejalgset jooksjat samas suunas teele, kuigi teist rada mööda.

Mõne aja pärast, olles külast juba küllalt kaugele jõudnud, küsis Tarzan vanaeidelt, kas ta polnud ise oma silmaga juhtunud nägema valget naist ja last.

«Jah, bwana,» vastas Tambudza. «Ma nägin neid. Nendega oli kaasas üks valge naine ja väike lapsuke. Laps suri palaviku kätte ja nad matsid ta maha siin meie külas.»

XII. Must lurjus

Kui Jane Clayton taas teadvusele tuli, haaras teda uuesti meeleheide. Hirmu ja kurbusega silmitses ta Andersseni, kes hoidis süles last.

«Mis viga olema?» küsis kokk. «Te jääma haige?»

«Kus mu poeg on?» kisendas õnnetu naine, välja tegemata ta küsimusest.

Anderssen ulatas talle paksupõskse lapse, kuid naine
raputas pead.

«See pole minu poeg,» ütles ta. «Te teadsite seda väga hästi. Te olete samasugune lurjus nagu venelane.»

Andersseni väikesed silmad läksid üllatusest pärani.

«Ei teie poeg?» küsis ta. «Te ise ütlema mulle, et laps «Kincaidil» olema teie.»

«Mitte See,» vastas Jane rusutult, «vaid teine. Kus on teine laps? Seal oli kindlasti kaks last. Ma ei teadnud sellest midagi.»

«Seal ei olema teine laps. Mina metle, see olema teie. Mina väga kurb olema.»

Anderssen tammus rahutult jalalt jalale. Oli ilmselge, et ta ei teadnud, kes see laps oli.

Siis hakkas laps Andersseni süles nutma ja sirutas väikesed käed noore naise poole.

Ükski ema maailmas poleks suutnud sellele kutsele vastu panna. Haaranud võõra lapse, surus Jane ta oma rinnale, peitis näo lapse määrdunud riietesse ja puhkes vaikselt nutma.

Pisarad tõid talle veidi kergendust Pärast pettumusest tingitud esimest lugevat vapustus! ärkas temas nüüd lootus, et võibolla oli Jack just viimasel hetkel enne «Kincaidi» Inglismaalt lahkumist mingi ime läbi Rokofi käest ära võetud ja selle lapsega asendatud.

Sellele lisandus tumm kutse väikeselt abitult orvult, kes oli üksi kaitseta keset metsiku džungli koledusi. Rohkem kui miski muu äratas just see mõte Jane'i emasüdames kaastunnet süütu lapse vastu, kuigi hiljutine pettumus talle veel kannatusi valmistas.

«On teil aimu, kelle laps see on?» küsis ta Anderssenilt.

Rootslane raputas pead.

«Kui see ei olema teie poeg. mina ei teadma, kelle ta olema. Mister Rokoff ütle. see olema teie. Mina metle, tema

69

nii uskuma. Mis me temaga nüüd tegema? Mina ei saa «Kincaidi» tagasi minema. Rokoff minu tapma. Aga teie saab minema, mina viima teid mere äärde, ja siis must mees sõudma teid laeva »

«Ei, ei!» karjatas Jane. «Mitte miski hinna eest! Parem surra kui jälle nende lurjuste kätte sattuda. Ei, lähme edasi ja võtame lapse kaasa. Kui jumal aitab, siis kuidagi pääseme. »

• • •

Ja nad jätkasid oma teekonda läbi metsiku maa.

Koos nendega rändas kuus pärismaalast — safarit, kes kandsid «Kincaidilt» ettenägelikult kaasa võetud toidumoona ja telke.

Piinarikkad päevad ja ööd, mida noorel naisel tuli läbi elada, sulasid tema jaoks üheks lõputuks košmaariks, nii et tal kadus igasugune ajataju. Ta ei osanud öelda, olid nad rännanud päevi või aastaid. Ainuke lohutus selles elus, täis lakkamatut hirmu ja kannatusi, oli väike laps, kellesse Jane oli juba jõudnud kiinduda. Mõningal määral täitis ta Janei südames seda vahitavat tühjust, mille oli jätnud ta oma lapse röövimine. Jane oli leidnud olendi, kellele võis anda oma emaarmastuse. Mõnikord istus ta kinnisilmi ning kujutles magusas ja nukras enesepettes, et laps ta süles on tõepoolest tema oma.

Esialgu liikusid nad sisemaale väga aeglaselt. Aeg-ajalt nende teele sattunud pärismaalastelt hankisid nad mõningaid teateid, mille järgi võis arvata, et Rokoff polnud veel nende jälile sattunud. See viimane asjaolu, aga ka Anders seni soov võimalikult palju kergendada noore õrna n;iise rännakuraskusi, oligi põhjus, miks Anderssen liikus nii aeglaselt ja peatus sageli, et puhata.

Teel olles kandis rootslane ise last ja hoolitses Jane'i eest, kuidas vähegi suutis, et aidata naisel jõudu säästa. Siiani ängistas teda tahtmatu eksimine lapse isikuga ja ta kannatas selle all sügavalt. Aga kui Jane veendus mehe ususes, ei lubanud ta rootslasel enam endale etteheiteid teha eksi muse parast, mida ta kuidagi poleks vältida saanud.

Igal õhtul jälgis Anderssen hoolikalt, et Jane'i ja lapse telk oleks kõige paremas kohas. Astelpõõsastest tara — bo-ma — selle ümber' oli nii tugev ja läbipääsmatu, kui mosu-lad iganes ehitada oskasid. Jane'i ja lapse toit oli parim, mida võimaldasid

nende tagasihoidlikud varud ja mida rootslane sai oma püssiga muretseda. Kuid kõige rohkem rahustas ja liigutas Jane'i mehe alaline hoolitsemine ja viisakas kohtlemine.

Ta imestas sageli, kuidas võis nii eemaletõukava välimuse all peituda nii ausameelne iseloom. Mehe kaasasündinud delikaatsus, lahkus ja osavõtlikkus muutsid Jane'i silmis välimust niivõrd, et lõpuks ta enam ei märganudki me. he inetust. Rootslane tundus talle peaaegu iludusena.

* * *

Nad jõudsid edasi juba pisut kiiremini, kui mööduvatelt metslastelt saadud teateist selgus, et Rokoff oli nende jälje

70

üles leidnud ja on nüüd kannul. Põgenikud otsustasid muuta suunda ja pöörasid Ugambi jõe poole.

Ühest külast Ugambi lisajõe kaldal ostsid nad paadi ja \ sõitsid sellega Ugambini, siis ara juba mööda seda laia jõge ülespoole. Nad liikusid edasi nii kiiresti, et pikka aega ei kuulnud jälitajaist enam midagi. Jõudnud kohta, kust enam edasi sõita ei saanud, jätsid nad paadi maha ja läksid jälle džunglisse. Siin muutus nende tee taas ohtlikuks ja raskeks.

Teisel päeval pärast Ugambilt lahkumist juhtus uus õnnetus: laps haigestus palavikku. Anderssen teadis, et kurb lõpp on paratamatu, kuid tal polnud südant seda Jane'ile öelda. Ta nägi, et noor naine oli hakanud last armastama, nagu oleks see olnud tema liha ja veri.

Varsti hakkas lapsel nii halb, et tuli teha peatus. Anderssen läks pisut kõrvale peateest, mida mööda nad seni olid käinud, ja lõi laagri üles lagendikul väikese jõe kaldal.

Jane hoolitses väikese kannataja eest, pühendades talle iga silmapilgu. Kuid teda ootas juba uus löök. Uks mosula kandjatest, kes oli džunglis ümber hulkunud, tuli äkki jooksuga teatama, et «valge saatan» Rokoff oma inimestega oli üsna lähedal laagris. Mustanahaline safari pidi äärepealt nendega kokku põrkama! Ilmselt oli Rokoff neile jälile sattunud.

Põgenikud pidid laagri otsekohe kokku panema ja kähku edasi liikuma, hoolimata sellest, et lapse seisund muutus üha halvemaks. Jane Clayton tundis venelase iseloomu küllalt hästi. Ta oli veendunud, et kohe, kui Rokoff nad kinni võtab, lahutab ta Jane'i lapsest, see aga oleks tähendanud viimase kindlat surma.

Nad liikusid pikkamisi edasi läbi tiheda alusmetsa vanal, peaaegu rohtunud metsloomarajal. Mosula kandjad olid üksteise järel nende juurest lahkunud ja salapärasel moel kuhugi kadunud. Nad teenisid neid ustavalt ainult seni, kuni polnud ohtu venelase kätte sattuda. Nad olid nii palju kuulnud tema julmusest ja tundsid tema ees nii ebamäärast hirmu, et nüüd, kus teadsid valget saatanat juba enda kannul olevat, jätsid vähimagi süümepiinata oma isandad maha.

Sellest hoolimata jätkasid Anderssen ja noor naine põgenemist. Rootslane käis ees ja raius teed lahti kohtades, kus see sootuks kinni oli kasvanud, Jane lapsega kõndis tema järel.

Nii käisid nad kogu päeva, õhtu eel aga said aru, et kõik pingutused end päästa olid olnud asjatud. Üsna enda taga kuulsid nad suurt karavani lähenemas mööda rada, mille nad olid puhastanud tagaajajaile.

Nad jäid seisma, murest murtud ning väsimusest ja erutusest roidunud. Anderssen hakkas tegema viimaseid ettevalmistusi. Ta peitis Jane'i koos lapsega suure puu taha ning varjas nad hoolikalt okste ja rohuga.

Jätnud Jane'ile igaks juhuks püssi koos padrunitaskuga ja pisut toitu, andis Anderssen talle edasiseks mõningad juhised.

«Siin küla olema üks miil eemal,» ütles ta naisele. «Mo-sulad mulle rääkima, enne kui ära minema. Mina katsun venelane kõrvale saatma, teie minema edasi küla poole. Mina metle, pealik olema sebralik valgega, mosula seda mulle ütlema. Ja see keik, mis me teha saama. Ja mõnda aega pärast teie palub pealik viima teid tagasi mere äärde mosula külla, ja varsti Ugambi suudme laev tulema. Siis on teil keik hea. Jumalaga, ja head onne teil, leedi!» Ja ta ulatas naisele käe.

«Aga kuhu teie siis lähete, Sven?» imestas Jane. «Miks te ei taha end siia ära peita ja minuga koos mere äärde minna?»

«Mina ütlema venelane, teie olema surnud, siis tema ei otsib teid enam,» vastas rootslane.

«Miks ei või te tulla minuga pärast seda, kui olete venelasega rääkinud?» päris Jane. Anderssen raputas pead.

«Mina metle, et mina ei tulema kellegagi pärast seda, kui ütlema venelane, et teie surnud olema,» vastas ta.

«Te ei arva ometi, et ta teid tapab?» küsis Jane, teades iiski oma südames, et just seda teeb see suur lurjus kätte-aksuks petmise eest. Anderssen ei vastanud, käskis ainult vaikida, osutades tee poole, kust nad olid alles tulnud.

«Ma ei hooli sellest,» sosistas Jane Clayton. «Ma ei lase eid enda päästmise pärast surra, kui saan seda kuidagi takistada. Andke mulle oma revolver. Oskan seda käsitseda hk suudame kahekesi neid tagasi tõrjuda, kuni leiame ingi põgenemisvõimaluse.» «See ei aitama,» väitis Anderssen. «Nemad* vetma meie melemad kinni, ja siis mina ei saama teile midagi head tegema. Metleb lapse peale, leedi, ja mis tulema, kui te mõlemad jälle venelase kätte langema. Tema pärast peate tegema, mis mina ütle. Võtab minu püss ja padrun, teie võib neid vaja minna »

Ta pani püssi ja laskemoona Jane'i kõrvale ning läks hetke pärast juba rahulikult ja kindlalt tuldud teed lähenevale venelase karavanile vastu. Jane vaatas talle järele, kuni teekäänak varjas ta.

Jane'i esimene mõte oli talle järele joosta, tagastada püss või keelitada tagasi tulema. Tal oli mehest kohutavalt kahju, pealegi ei suutnud ta taluda hirmsat mõtet jääda üksinda, ilma ainsagi sõbrata hirmuäratavasse Aafrika džunglisse.

Jane tõusis tasakesi üles, et oma peidupaigast välja ronida. Last enda vastu surudes vaatas ta talle näkku. See oli purpurpunane. Laps põles nagu tules.

Hirmukarjatusega hüppas Jane Clayton püsti. Püss ja padrunitasku ununesid okste alla. Ta unustas Andersseni, Rokofi ja kohutava hädaohu, mis teda ähvardas. Tema ajus keerles vaid üksainus mõte: laps oli haigestunud hirmsasse troopikapalavikku ja ta ei saanud midagi teha, et kergendada tema kannatusi.

Kui ta vaid leiaks kedagi, kes saaks teda aidata — mõn-

da naist, kel endal lapsed! Ja talle meenus sõbralik küla. millest oli rääkinud Anderssen. Kui ta ometi jõuaks sinna õigeks ajaks.

Ei tohtinud minutitki viivitada Nagu hirmunud antiloop pöördus ta ümber ja hakkas jooksma mööda rada, mille talle oli kätte näidanud Anderssen.

Kaugel tema taga kuuldus karjumist ja püssipauke, seejärel võttis maad vaikus. Uus mure pigistas Jane'i südant: ta teadis, et Anderssen oli kohtunud venelasega.

Poole tunni pärast, väsimusest peaaegu ümber kukkumas, jõudis ta väikesesse külla. Silmapilk ümbritses teda terve trobikond mehi, naisi ja lapsi. Uudishimulikud pärismaalased külvasid ta üle küsimusterahega: kes ta on, mis tä tahab, mis temaga juhtus? Kuid Jane ei mõistnud nende keelt ega osanud vastata ühelegi küsimusele.

Ta näitas vaid pisarsilmil lapse peale, kes ta süles haledasti nuttis, ning kordas ikka ja jälle: «Palavik, palavik...»

Mustanahalised ei saanud ta sõnadest aru, kuid üks noor neegritar taipas, et laps on haige. Ta haaras Jane'il käest kinni ja viis ta oma onni. Naised ümbritsesid Jane'i, püüdsid teda rahustada ja last aidata.

Kohale kutsutud külanõid tegi onnis tule üles, riputas selle kohale väikese savipoti ja hakkas seal keetma mingisugust iseäralikku mürgitaimedest ravimit, tehes poti kohal maagilisi liigutusi ja pomisedes monotoonseid loitsu-sõnu. Seejärel kastis ta potti sebra saba ja loitsusõnu pomisedes pritsis sellega lapse nägu.

Pärast tema lahkumist istusid neegrinaised ringis maha ning hakkasid ulguma ja halisema. Jane arvas, et ta läheb hulluks, kuid teades naisi tegevat seda heast südamest, kannatas ta tumma alistumisega öist košmaari.

Umbes südaöö paiku kuulis ta, et külas muutus äkki rahutuks. Kostis vaidlevate pärismaalaste hääli, kuid ta ei saanud nende sõnadest aru ega taibanud, mis on lahti. Peagi kuulis ta samme lähenemas onnile, kus ta istus, laps süles. Väike olevus lamas nüüd väga vaikselt, poollahtiste laugude vahelt paistmas vaid silmavalged. Hingamist polnud peaaegu üldse kuulda.

Jane Clayton silmitses nukruse ja hirmuga väikest nägu. See polnud tema laps, tema liha ja veri, ja ikkagi, kui kalliks ja lähedaseks oli saanud see väike abitu olevus! Tema südamelt oli röövitud ta oma poeg, nüüd oli ta leidnud selle vaese nimeta lapse ja ümbritsenud ta armastusega, mis «Kincaidil» pikki kibedaid vangisolekunädalaid tegevuseta oli olnud.

Ta nägi, et surm oli lähedal, ja oma murest hoolimata pidas seda halastavaks surmaks, mis lõpetab väikese kannataja piinad.

Sammud peatusid ukse taga. Kostis tasast juttu ja hetke pärast sisenes M'ganwazam, suguharu pealik. Jane oli teda näinud möödaminnes eelmisel õhtul, enne kui naised ta onni olid viinud.

Tema poole kummardus metslase elajalik salakaval kirjuks

maalitud nägu, kus polnud midagi inimlikku. Jane Claytonile paistis isegi, et ta sarnanes rohkem gorilla kui inimesega.

Metslane proovis temaga kõnelda, kuid nähes oma katse, te viljatust, pöördus ukse poole ja kutsus kedagi väljast. Onni sisenes kohe teine neeger, kes välimuselt M'ganwa-zamist tugevasti erines ja kuulus nähtavasti teise suguharusse. Ta oskas inglise keelt ja võis olla tõlk.

Juba M'ganwazami esimesest küsimusest tundus Jane Claytonile, et metslane pärib talt teateid mingil kindlal Jane'ile veel teadmata eesmärgil. Ta ilmutas erilist huvi Jane'i kavatsuste vastu, päris, mis eesmärgil ja kuhu ta rändas ja miks tema teekond just selles külas katkenud oli. Et Jane ei näinud põhjust varjata tõde, rääkis ta mehele kõik ära. Kui neeger küsis, kas neil polnud Tarzaniga kokkulepet kohtuda siin, selles külas, raputas ta eitavalt pead. Siis selgitas neeger talle tõlgi abil oma tuleku peamist eesmärki.

«Sain suure vee ääres elavatelt inimestelt just praegu teada,» ütles ta, «et sinu mees tuli sulle jõge mööda järele, kuni pärismaalased ta kinni võtsid ja ära tapsid. Räägin seda selleks, et sul ei tarvitseks mehe otsimisele aega raisata. Selle asemel võid tagasi mere äärde minna. Sellel maal pole sul enam midagi teha!»

Jane tänas sosinal M'ganwazami tema tähelepanelikkuse eest. Tal polnud enam häält ja tema süda kivistus uuest hoobist. Ta istus, pea norus, mitte midagi nägeva pilguga last silmitsedes. M'ganwazam lahkus onnist hääletult nagu kass. Mõne aja pärast kostis ukse juurest kahinat: veel tuli keegi onni.

Neegrinaised kükitasid endiselt tule ümber, üks neist heitis hõõguvatele tukkidele kuivi oksi. Need lahvatasid äkki suure leegiga põlema ja valgustasid nagu nõiduse väel onni sisemust.

Jane Clayton tardus õudusest: laps oli surnud Ta polnud isegi märganud, millal ta suri. Hääletud nuuksed läm-matasid ta kõri, pea langes väikesele kompsule ta rinna vastas.

Viivuks valitses onnis täielik vaikus. Siis hakkasid pärismaalaste naised kohutavalt ulguma.

Mees, kes oli mõnda aega onnis seisnud, köhatas nüüd ja ütles vaikselt:

«Leedi Clayton!»

Jahmunult vaatas ta üles ja nägi enda ees Nikolas Ro-kofi pilkavat nägu.

XIII. Põgenemine

Möödus mitu minutit...

Rokoff seisis jõhkralt irvitades Jane Claytoni ees, tema pilk langes väikesele kompsule noore naise süles. Jane oli

katnud lapse näo tekiservaga, nii et võis paista, nagu laps lihtsalt magaks.

«Te tegite endale asjatult nii palju tüli!» ütles Rokoff irooniliselt. «Miks pidite isiklikult poja inimsööjate juurde tooma? Oleksin seda meelsasti ise teinud. Te oleksite võinud end säästa rännakuohtudest ja -raskustest. Kuid üldiselt olen teile selle eest tänulik, sest vabastasite mind tülikast hoolitsemisest väikese lapse eest raskel teekonnal.»

Ta vakatas ja jätkas pärast väikest pausi samasuguse ilge irvitusega.

«Kohe alguses määrasin ma teie poja just sellesse külla. M'ganwazam hakkab hoolikalt jälgima tema kasvatamist ja teeb temast tubli inimsööja. Kui teil õnnestub Inglismaale tagasi pöörduda, siis on teil kahtlemata väga meeldiv meenutada, et teie poeg elab siin inimsööjate valitud seltskonnas täie tervise juures. Tänan teid veel kord kõigest südamest, leedi Greystoke, et te nii armastusväärselt oma poja ise siia tõite. Nüüd aga palun andke poeg minu kätte, et võiksin ta kasuvanematele üle anda.»

Rokoff irvitas küüniliselt ja sirutas käed välja. Tema üllatuseks tõusis Jane Clayton püsti ja sõnakestki vastu rääkimata pani väikese kompsu ta kätele.

«Võtke!» ütles naine. «Tänu jumalale, ta pole enam teie meelevallas!»

Taibates otsekohe nende sõnade tähendust, kiskus Rokoff teki surnud lapse näolt: ta tahtis veenduda, kas see on tõsi. Jane Clayton silmitses teraselt ta ilmet.

Kõik need päevad oli ta murdnud pead küsimuse üle, kas Rokoff teab, et see on võõras laps. Nüüd hajusid ta kahtlused, nähes hirmsat viha, mis venelase näo viltu kis-kus. Lurjus ei suutnud varjata oma raevu selle üle, et saatus oli nurjanud ta kõige parema kättemaksuplaani.

Ta viskas väikese surnukeha Jane Claytoni sülle tagasi, trampis jalgu ja hakkas onnis edasi-tagasi käima. Soovimata ja oskamata end talitseda, vandus ta toorelt ja vehkis rusikatega. Viimaks peatus ta noore naise ees ja kummardus üsna tema lähedale.

«Te irvitate minu üle!» kisendas ta. «Arvate, et saite minust võitu? Jama! Ma näitan teile, nagu näitasin viletsale ahvile, keda te oma meheks nimetate, mis tähendab se-gada end Nikolas Rokofi plaanidesse. Ma jäin ilma lapsest, kes pidi saama inimsööja pojaks, kuid,» ja ta tegi pausi, et anda oma edasistele sõnadele suuremat kaalu, «selle asemel võin ma teha selle lapse emast inimsööja naise, ja ma vannun püha Peetruse

säilmete nimel, et ma teen seda! Aga alles siis, kui olen saanud teilt seda, mida tahan!»

Kui ta lootis Jane'i hirmutada, siis pettus ta rängalt. Naine oli sellest kõrgemal: tema mõistus ja närvid olid nii tuimaks muutunud, et ei reageerinud enam mingitele kannatustele ega muredele. Oma äärmiseks üllatuseks märkas mees naise huulile siginevat peaaegu õnnelikku naeratust. Tänuliku südamega mõtles Jane, et see väike surnukeha ei olnud tema väikese Jackj oma ja Rokoff ei aimanudki seda.

75

Muidugi oleks ta suurima rõõmuga venelasele suu sisse tõtt öelnud, kuid ei söandanud. Nii oli isegi parem ja ohutum Jackile, ükskõik, kus ta ka ei oleks viibinud. Loomulikult ei teadnud ta midagi oma väikese poja asukohast, isegi mitte seda, kas laps veel elas, kuid selleks oli tal siiski nõrk lootus. Võis ju ometi juhtuda, et keegi venelase kaaslastest ilma tema teadmata oli lapse vahetanud teisega, et anda ta suure lunaraha eest Londonis lord Greystoke'i sõprade kätte.

Ta oli seda kõike sada korda mõelnud ja oma unistust mitmesuguste üksikasjadega kaunistanud, ning see oli nüüd tema ainuke rõõm.

Ei, venelane ei saa iialgi teada, et see oli võõras laps.

Jane sai väga hästi aru, et tema seisukord oli lootusetu. Nüüd. kus Anderssen ja tema mees olid surnud, polnud terves ilmas kedagi, kes oleks teadnud tema asukohta ja tahtnud teda päästa. Rokoff ei ähvardanud teda asja ees, teist taga. Jane oli kindel, et ta püüab iga hinna eest oma ähvarduse täide viia. Jane'il jääb üle vaid üks võimalus: ta peab mingil moel võtma endalt elu enne, kui venelane teeb teoks oma häbiväärse plaani.

Kuid selleks vajas ta aega, et kõik läbi mõelda ja surmaks valmistuda. Ta tundis, et ei suuda teha seda viimset otsustavat sammu, proovimata vähimatki võimalust põgeneda. Ta ei hoolinud elust, kuid temas hingitses veel lootus, et saab minna tagasi lapse juurde täitma oma ema-kohust. Aga ta teadis kindlalt, et ei löö kõhklema, kui jääb valida vaid üks kahest: Nikolas Rokoff või enesetapp.

«Minge ära!» karjatas Jane raevunult. «Minge ja jätke mind üksi mu surnud lapsega. Kas te pole mulle veel küllalt kannatusi ja muret toonud? Mis ma olen teile teinud, et te ei lakka mind jälitamast?»

«Te kannatate ahvi pattude pärast, sest eelistasite< tema armastust džentelmeni — Nikolas Rokofi armastusele,» vastas venelane. «Kuid pole mõtet sellest rääkida. Kõigepealt matame maha teie lapse ja seejärel tulete otsekohe minu laagrisse, homme hommikul aga toon teid tagasi ja annan üle uuele mehele — võluvale M'ganwazamile. Tulge!»

Ta tahtis võtta last, kuid Jane keeras talle selja.

«Mina ise matan ta maha,» ütles naine. «Käskige küla taha haud kaevata.»

Rokoff tahtis seda asja kähku lõpetada, et seejärel oma ohvrit laagrisse viia. Ta hoomas naise apaatsuses täielikku alistumist saatusele ja tundis võidurõõmu.

Mees kutsus paar neegrit kaasa ja viis Jane'i küla taha. kus neegrid kaevasid suure puu alla madala haua. Jane mähkis väikese surnukeha teki sisse, asetas selle õrnalt auku ja pööras siis pea kõrvale, et mitte näha, kuidas muld väikest kogu mattis. Seejärel laskus ta põlvili ja palvetas vaikselt tundmatu orvu haua juures.

Kuivade silmade, kuid kannatava südamega tõusis ta püsti ja järgnes oma piinajale pilkaspimedasse džunglisse mööda käänulist rada, mis ühendas musta inimsööja M'ganwazami küla valge saatana Nikolas Rokofi laagriga.

76

Rada sarnanes kitsa koridoriga, mille seinteks olid tihedad väänkasvud. Need põimusid üleval kokku ega lasknud läbi kuuvalgust. Noor naine kuulis kuiva

tuulemurru prak-sumist suurte metsloomade jalge all ja saaki otsiva lõvi kumedat möirgamist, mis kõuemürinana maa värisema pani. Kandjad süütasid pillirookimbud ja vehkisid nendega, et hirmutada kiskjaid ja hoida neid aupaklikus kauguses. Rokoff kiirustas inimesi. Tema värisevast häälest taipas Jane Clayton, et venelane kartis.

Džungli öised hääled meenutasid Jane'iie neid päevi ja öid, mis ta veetis samasuguses tihnikus oma metsjumala — kartmatu ning võitmatu ahvide Tarzaniga. Siis ei tulnud talle mõttessegi karta, kuigi džungli hääled talle tookord alles võõrad olid.

Kui imetabaselt kõik muutuks, kui ta vaid teaks, et Tarzan on samuti kusagil siin, sellel metsikul maal ja otsib teda! Siis oleks, mille nimel elada ja põhjust loota abi. Mõte, et Tarzan on surnud, ei mahtunud talle pähe. Ta ei suutnud kujutleda, et see hiiglasuur keha ja need võimsad lihased on jäädavalt tardunud surmakangestus.se. On ta tõepoolest surnud? Uskuda seda või ei? Kuid mitte uskuda polnud ka alust. Oleks Rokoff talle öelnud, et Tarzan on surnud, oleks ta vähimagi kõhkluseta teadnud, et talle valetatakse. Kuid miks pidi M'ganwazam teda petma? Jane ei võinud muidugi teada, et viimane rääkis seda lihtsalt venelase ässitusel.

Viimaks jõudsid nad astelpõõsastest boma juurde, mis piiras venelase laagrit. Seal valitses suur segadus. Jane ei teadnud selle põhjust, kuid ilraselt oli juhtunud midagi erakordset ja Rokofile väga ebameeldivat, sest tema nägu moondus raevust. Pisut hiljem taipas ta sõnavahetusest, niipalju, et venelase äraolekul oli mitu inimest tema rühmast jalga lasknud ning suurema osa toidust ja laskemoonast kaasa võtnud.

Valanud välja oma viha allesjäänute peale, pöördus Rokoff tagasi Jane'i juurde, keda valvas kaks valget madrust. Toorelt kahmas ta naisel käest kinni ja hakkas teda oma telki vedama. Jane rabeles kõigest jõust, püüdes lahti pääseda, madrused aga seisid eemal ja naersid selle huvitava vaatemängu üle. Nähes, et Jane paneb vastu, lõi Rokoff teda mitu korda näkku ja vedas lõpuks poolteadvusetu naise oma telki.

Rokofi teener süütas lambi ja kadus siis peremehe märguande peale. Jane kukkus telgi keskele maha. Pisut toibunud, vaatas ta kiiresti ringi, pannes tähele iga üksikasja.

Rokoff tõstis ta maast üles ja püüdis tirida telgi seina äärde välivoodisse. Vöö küljes rippus tal raske revolver. Jane Claytoni silmad jäid sellele pidama. Ta teeskles minestust, kuid poolsuletud laugude vahelt jälgis Rokoffi ja ootas parajat juhust.

Kasutades Jane’i «teadvuseta» olekut, tõstis Rokoff. ta voodisse, kuid kära telgi ukse juures sundis meest kiiresti sinnapoole vaatama.

Paras juhus oli tulnud: osava ja kärme liigutusega kahmas Jane revolvri enda kätte. Samal hetkel pöördus Rokoff ümber, taibates hädaohtu.

Jane ei julgenud tulistada, kartes, et pauk võib teised ligi meelitada, ja kui Rokoff on surnud, satub ta veelgi hullematesse kätesse. Tal olid elavalt silme ees kaks toorest madrust, kes olid seisnud ja naernud, kui Rokoff teda peksis. Kui venelase ehmunud ja vihane pilk Jane'iie pöördus, tõstis ta revolvri ja virutas sellega kõigest jõust mehele silmade vahele. Rokoff kukkus nagu niidetult maha ja kaotas teadvuse. Noor naine hingas kergendatult: ta oli pääsenud jälkidest kallistustest!

Rokofi tähelepanu äratanud lärm kestis. Jane kartis, et kohe tuleb sisse teener ja näeb, mis on juhtunud. Ta läks kiiresti laua juurde, kus põles õlilamp, ja kustutas haisva suitseva leegi. Jäänud pilkasse pimedusse, hakkas ta mõtlema, kuidas edasi tegutseda.

Ta viibis vaenulikus laagris. Väljaspool seda laagrit laius aga metsik džungel. mida asustasid hirmuäratavad kiskjad ja veelgi hirmsamad inimesed. Oli liiga vähe võimalusi keset kõiki neid hädaohte ellu jääda. Ent mõte, et ta oli juba nii paljudest ohtudest tervena välja tulnud rja et kusagil kaugel ootab teda poeg, andis talle

otsusekindlust. Mis ka ei juhtuks ja mis teda ka ei ähvardaks, ta püüab siiski läbida selle õuduste maa ja jõuda vaba ookeani äärde.

Rokofi telk asus peaaegu laagri keskel. Seda ümbritsesid tema valgete kaaslaste ja pärismaalaste telgid. Neist mööduda ja okkalisest bomast läbi pääseda näis olevat peaaegu võimatu, kuid teist teed Jane'il ei olnud. Jääda telki, kuni ta leitakse, oleks tähendanud kaotada kõik, mis ta oli teinud vabaduse saavutamiseks. Ta astus ettevaatlikult, kuid kindlal meelel telgi tagaseina juurde otsima ust, kuid seda polnud. Kärmelt pöördus ta meelemärkuseta venelase juurde tagasi. Kobades leidis ta tema vöö vahelt pika jahi-noa ja lõikas augu telgi tagaseina.

Vaikselt astus ta välja. Oma suureks kergenduseks nägi nain'e, et laagris kõik magasid. Kustuvate lõkketulede hämaras, vilkuvas valguses nägi ta vaid ühte valvurit tukkumas laagri teises servas aia ääres. Püüdes liikuda nii, et telgid varjaksid teda valvuri pilgu eest, läks ta laagrit ümbritseva okkalise tara juurde.

Selle tagant pimedast džunglist kandus temani lõvide möirgamist, hüäänide õudset kriiskamist ning teisi salapäraseid ja kohutavaid ööhääli. Silmapilguks jäi ta värisedes kõhklema. Mõte pimeduses hulkuvatest kiskjatest ajas talle hirmu peale. Kuid nõrkusehetk möödus, Jane raputas energiliselt pead ja asus oma õrnade kätega okasseina kallale. Ta ei teinud välja haavadest ega verest, vaid töötas väsimatult edasi, kuni auk bomas oli juba nii suur, et ta sellest läbi mahtus.

Viimaks oli ta teisel pool bomat. See, mis seljataha jäi,

oli hullem kui surm. Ka ees ootas teda kindel surm, kuid igal juhul oli see kiire, halastav ia aus.

Kahjutunde ja kõhkluseta hakkas ta laagrist eemale minema ja hetk hiljem neelas džungel ta oma salapärasesse pimedusse.

XIV. Üksinda džunglis

Tambudza juhtis ahvide Tarzani mööda looklevat rada venelase laagrisse. Ta käis väga aeglaselt, sest oli vana ja reumakangete jalgadega. Nii juhtuski, et käskjalad, kelle M'ganwazam saatis Rokoffi hoiatama Tarzani saabumisest, jõudsid laagrisse tunduvalt varem kui Tarzan ja ta vana saatja.

Käskjalgade saabudes valitses valge inimese laagris suur segadus. Rokoff leiti oma telgist haavatuna ja teadvusetult. Kui ta jälle meelemärkusele tuli ja nägi, et Jane Clayton oli põgenenud, sattus ta raevu. Ta kihutas pöörasena laagris ringi, püss käes, ja ähvardas maha lasta pärismaalastest valvurid, kelle juhmuse tõttu oli noorel naisel õnnestunud põgeneda. Lõpuks püüdsid madrused venelase kinni ja võtsid ära relva, kartes, et ka viimased pärismaalased hirmust laiali jooksevad.

Just siis saabusid Mganwazami käskjalad. Vaevalt olid nad oma teate edasi andnud, kui kohale jõudis veel kaks käskjalga. Kiirest jooksust lõõtutades teatasid nad suures ärevuses, et valge hiiglane oli öösel M'ganwazami käest põgenenud ja liigub nüüd valgete laagri poole oma vaenlastele kätte maksma.

Venelase laagris puhkes otsemaid kohutav segadus. Juba üksnes mõte valge saatana ja tema metsiku jõugu lähedusest tekitas neegrites paanilist hirmu. See peaaegu müstiline hirm oli nii suur. et metslased — nii nende omad kandjad kui ka Mganwazami käskjalad — pugesid peitu, kuhu juhtus: metsa, kaldatihnikusse. puude otsa. Varsti polnud laagris enam ühtegi neegrit. Kuid kiirustamisele vaatamata ei unustanud nad kaasa võtta kõike hinnalist, mis Rokofi laagris leidus.

Niisiis juhtus, et mustanahalised röövisid Rokofi koos tema seitsme madrusega paljaks ja jätsid metsikusse džung-lisse maha. Väljapääsmatut olukorda nähes sööstis

venelane nagu tavaliselt oma kaaslaste kallale, süüdistades juhtunus ainuüksi neid. Kuid seekord ei kavatsenud madrused tema sõimu ja solvanguid taluda. Rokofi türanniseeriv käitumine ja pöörane iseloom viisid alluvad avaliku vastuhakuni. Keset ägedat sõnavahetust tõmbas äkki üks madrustest revolvri välja ja tulistas venelast. Ta laskis küll mööda, kuid see hirmutas Rokoffi niivõrd, et ta pööras ümber ja põgenes oma telki.

79

Kuid teda ootas veel üks ränk vapustus. Jõudmata oma varjupaika joosta, tardus ta sõna tõsises mõttes hirmust: metsaserval ilmus džunglitihnikust nähtavale peaaegu alasti valge mehe hiiglakogu. Rokoff tormas ummisjalu oma telki, mille tagumises seinas haigutas öösel Jane'i tehtud pikk sisselõige. Seda ava hirmust rabatud venelane nüüd kasutaski. Nagu tagaaetav jänes sööstis ta läbi bomas oleva augu, kustkaudu oli põgenenud ta enda saak, ja kadus džung-lisse, märkamata, et pageb Jane Claytoni jälgi mööda.

Ahvinimest silmates pistsid kõik madrused kabuhirmus plehku. Tarzan nägi. et Rokoffi nende hulgas ei olnud, seepärast ei hakanud ta neid taga ajama. Ta vajas üksnes venelast, keda lootis leida telgist. Mis aga madrustesse puutus, siis oli ta kindel, et džungel maksab neile kõigi kuritegude eest õiglaselt kätte. Ja ta ei eksinud: ta oli viimane valge inimene, kes neid siinilmas nägi.

Tarzan astus Rokofi telki, kuid see oli tühi. Selle ebaõnne üle vihastudes tahtis Tarzan venelast sedamaid otsima minna, kuid Tambudza hoidis teda tagasi ja soovitas nende külasse naasta.

«Ta on kindlasti seal,» ütles vanaeit. «Kui tahad teda leida, siis lähme ruttu tagasi.»

Vanaeide arvamus tundus Tarzanile tõenäoline ja selle asemel, et siit venelase jälgi otsida, hakkas ta Mganwazami küla poole ruttama, jättes Tambudza pikkamisi järele tulema. Tarzan lootis, et Jane on veel elus. Kui see nii on, siis saab ta juba tunni aja pärast naise Rokofi küüsist kätte! Ta teadis nüüd. et M'ganwazam oli petis ja et tal tuleb ehk naise pärast võidelda. Ta kahetses, et temaga polnud Mugambit. Sheetat, Akutit ja teisi tema meeskonna liikmeid. Nüüd oleks nende abi marjaks ära kulunud.

Oma üllatuseks ei leidnud ta külast ei Jane'i ega Rokoffi. Kuid teades pealiku valelikkust, ei hakanud ta viljatu usutlemisega aega raiskama, vaid ruttas tagasi maha-jäetud laagrisse, et otsida sealt Rokofi ja Jane'i jälgi. Ta käis hoolikalt ümber okkalise boma. kuni leidis midagi tähelepanuväärset. Ühes kohas oli boma katki rebitud ning võis arvata, et keegi laagris olijaist oli selle kaudu välja roninud ja džunglisse, põgenenud.

Suurepäraselt arenenud haistmismeel ütles Tarzanile, et mõlemad otsitavad olid laagrist põgenenud just siitkaudu ning pagesid nüüd ühes ja samas suunas. Hetk hiljem leidis ta tee ja hakkas nõrga lõhna järgi edasi liikuma.

* * *

Ürgmetsa paksus tihnikus, laagrist eemal hiilis samal ajal mööda kitsast metsloomarada hirmust rabatud noor naine. Iga hetk kartis ta silmast silma kohtuda mõne metsiku kiskja või niisama metsiku inimesega. Ta ruttas huupi mööda kitsast rada, lootes, et see suure jõe äärde välja viib. Ja äkki jäi ta nõutult seisma: ümbrus tundus talle eriskummaliselt tuttav. Mus pidi see tähendama?

80

Jalgraja ääres hiiglasliku puu all oli oksahunnik. Jane jäi viivuks mõttesse, siis aga meenus talle äkki, et just siia oli Anderssen ta ära peitnud. Siin oli ta andnud oma elu pärast viljatut katset päästa teda, Jane*i, lurjuse vägivallast! Jah. seda väikest kohta džunglis ei unusta Jane surmatunnini ...

Oksahunnikut nähes meenusid talle püss ja padrunitas-ku, mis õnnetu rootslane viimasel silmapilgul talle jätnud oli. Tema käsi pigistas ikka veel revolvrit, mille ta Rokofi vöö vahelt oli ära kiskunud. See oli muidugi hea kaitsevahend, kuid seal võis olla kõigest kuus padrunit, millest ei jätkunud toidu hankimiseks ega enesekaitseks pikal teekonnal mere äärde.

Hinge kinni pidades kobas ta oksahunniku all: kas tema jäetud varandus on veel alles? Oma suureks rõõmuks sattus ta käsi kohe püssitorule ja samas leidis ta ka padruni-tasku. Jane tõmbas need oksahunniku alt välja, viskas padrunitasku üle õla ja võttis raske püssi kätte. Olles sel kombel relvastatud, tundis ta end kohe turvalisemalt ja jätkas oma teed uue lootusega kindlale edule.

Sel ööl magas ta puu otsas, nagu Tarzangi oli seda sageli teinud, hommikul aga jätkas teekonda.

Kui Jane tahtis päeval parajasti üle väikese lagendiku minna, nägi ta kohkudes tohutu suurt ahvi, kes talle džung-list vastu tuli. Tuul puhus põiki üle lagendiku ja Jane taipas asuda sellisesse kohta, kus ta jäi suurest loomast alla tuult. Ta jõudis tihedasse põõsasse peitu pugeda ja jäi ootama, hoides oma püssi laskevalmis.

Koletis tuli pikkamisi üle lagendiku, nuuskides aeg-ajalt maad, nagu ajaks ta kellegi jälgi. Vaevalt oli see hiiglaslik antropoid teinud mõne sammu, kui džunglitihnikust ilmus lagedale samasugune ja siis veel ning veel, kuni kohkunud noore naise silme ees oli tervelt viis julma metslooma.

Jane palus kirglikult jumalat, et nad kiiremini ära läheksid, sest iga hetk võis juhuslik tuulepuhang kanda ta lõhna ahvideni ning siis poleks teda nende tohutute lihaste ja võimsate kihvade eest kaitsnud ükski püss.

Ta vaatas samasse suunda, kuhu vahtisid loomad, ja lõpuks arvas ta mõistvat, miks nad siin lagendikul sagisid, otsekui püüdes kellegi eest peituda. Neid aeti taga. Ja tõe-^ poolest, mõni silmapilk hiljem nägi Jane tugevat painduvat pantrit: hiiglasuur kass lipsas käratult džunglist välja, samast kohast, kust olid tulnud ahvidki.

Kiiresti astus metsloom üle lagendiku inimahvide poole. Jane imestas nende ilmse ükskõiksuse üle ja hetk hiljem muutus ta imestus veel suuremaks, kui selle asemel, et ahvidele kallale tormata, läks suur kass nende juurde, istus rahulikult maha ja hakkas rahuloleval ilmel end pesema.

Noor naine oli hämmastunud, nähes neid sünnipäraseid vaenlasi sõbrustavat, ta hakkas peaaegu kahtlema

oma mõistuses, kui nägi pikka tugevat neegrit džunglist väljumas ja metsloomadele lähenemas. Ta oli veendunud, et veel hetk, ja mees rebitakse tükkideks. Ta tõusis juba pooleldi püsti ja pani püssi palge, et meest hirmsa saatuse käest päästa. Kuid viimane läks rahulikult kummalise seltskonna juurde, ja mis veel kummalisem, hakkas nende-ga rääkima .. .

Peagi hakkas see imetabane seltskond liikuma ja kadus teisele poole džunglisse. Kergendusohkega hüppas Jane jalule ja püüdis põgeneda hirmuäratavast jõugust võimalikult kaugele. Ta ei saanud millestki aru ja varsti tundus talle, et see oli lihtsalt pentsik unenägu.

* * *

Pool miili tagapool sellesama raja ääres lamas maas üks teine inimene, hirmust poolsurnud. Ta oli end peitnud hiiglasuure sipelgapesa taha ja nägi sedasama jõuku. See oli Rokoff. Temale polnud see metsloomade seltskond mingi uudis ega mõistatus: ta tundis neis ära ahvide Tarzani kohutavad liitlased. Vaevalt olid loomad temast möödunud, kui ta püsti hüppas ja ummisjalu jooksma pistis. Ta tormas Ugambi jõe poole.

Sinnasamasse suundus ka Jane Clayton. Ja kui ta lõpuks jõe kaldale jõudis, oli Rokoff talle nii lähedal, et iga hetk võis oodata nende kohtumist.

Kaldal silmas noor naine suurt paati, mis oli poolest saadik veest välja tõmmatud ja puu külge seotud. See oli vast leid! Kui Jane vaid jõuaks paadi vette lükata! Nööri lahti võtnud, haaras Jane paadi ninast ja püüdis paati kõigutades seda vette tõugata, kuid kõik pingutused olid asjatud. Siis turgatas talle pähe mõte pärasse mõni raskus panna ja paati kõigutada, kuni see ise vette libiseb.

Ta leidis mõne raske puunoti, mille vesi kalda äärde oli toonud. Suure vaevaga veeretas ta need paadi juurde, upitas üle ääre ja ladus pärasse. Ta märkas peagi suure kergendustundega, et paadi nina hakkas tõepoolest pikkamisi kaldamudast kerkima, pära aga libises allavoolu, jäädes paari jala kaugusel uuesti seisma.

Jane leidis, et joostes edasi-tagasi paadi pära ja nina vahet, saab ta tõsta kord üht, kord teist paadi otsa vastavalt sellele, kuhu ta raskuse asetab. Tulemuseks oli, et kui ta pära juurde jooksis, nihkus paat paar tolli kaldast kaugemale jõkke.

Ta oli oma töö lõpetamisega nii agarasti ametis, et ei märganudki meest, kes oli džunglist nüüdsama välja ilmunud ja suure puu alla seisma jäänud. Mees silmitses Jane'i, tõmmul näol kurikaval ja julm irvitus.

Paat oli juba kaldamudast lahti pääsenud ja Jane uskus, et saab veesõiduki paadi põhjas lebavate aerudega sügavamasse vette tõugata. Ta hüppas paati, pani sinna ka püssi ja padrunitasku ning haaras pihku aerud, kui juhtumisi

tõstis pilgu džungli servale. Nõrk hirmukarjatus pääses ta huulilt: seal seisis Rokoff!

Venelane tormas nüüd kaldale ja surmaga ähvardades sundis noort naist peatuma, kuigi oli raske taibata, kuidas ta ilma relvata oma ähvardust täide oleks viinud.

Jane Clayton ei teadnud midagi nendest õnnetustest, mis pärast tema laagrist põgenemist venelast olid tabanud. Ta oli kindel, et mehel on ka relv ja et venelase kaaslased on kusagil lähedal. Kuid tal polnud kavatsust teist korda mehe küüsi langeda. Parem surm kui see, mis teda ootab. Veel hetk, ja paat on vaba.

Kui paat juba kord jões on, siis pole Rokofil enam võimu seda peatada. Kaldal polnud ühtegi teist paati ja ükski mees, seda enam Rokofi-taoline argpüks, ei julgeks talle järele ujuda läbi krokodillidest kubiseva vee.

Rokoff tahtis tegelikult kõige rohkem oma nahka päästa. Ta oleks meelsasti loobunud kõigist oma kavatsustest Ja-ne'i suhtes ja oleks tõotanud talle ükskõik mida, kui naine oleks vaid lubanud ka temal kasutada seda kallihinnalist paati. Ta jooksis vee äärde ja sirutas käe välja, et kahmata paadi ninast. Kuid sel hetkel võttis Jane Clayton kokku kogu oma jõu ja lükkas paadi kaldast eemale.

Venelase sõrmed olid olnud paadist vaid kuue tolli kaugusel. Noor naine nõrkes viivuks kogu selle vaimse, kehalise ja närvipinge tagajärjel, mis tal paari viimase minuti jooksul oli tulnud läbi elada Kuid tänu jumalale, nüüd oli ta väljaspool hädaohtu.

Kui ta alles tasakesi tänupalvet luges, nägi ta äkki venelase salakavalal näol võidurõõmsat irvitust. Rokoff kummardus kähku alla ja haaras juubeldaval ilmel kõvasti kinni millestki, mis läbi kaldamuda vee poole väänles.

Jane Clayton küürutas paadi põhjas, silmad hirmust pärani, sest ta mõistis, et viimsel hetkel oli ta võit kaotuseks muutunud ja ta oli jälle selle lurjuse meelevallas.

See. mida mees oli silmanud, oli köis, millega paat oli puu külge seotud. Sellest hoidiski Rokoff nüüd kinni.

XV. Ugambit mööda alla

Poolel teel Ugambi ja waganwazamide küla vahel kohtas Tarzan oma metsikut meeskonda, kes liikus pikkamisi tema vanu jälgi mööda. Mugambi suutis vaevalt uskuda, et venelane ja tema isanda Tarzani naine olid metsloomadest nii lähedalt möödunud. Ta pidas seda täiesti võimatuks, et kaks inimolendit oleks võinud olla neile nii lähedal, ilma et ükski haruldaselt erksatest metsloomadest poleks neid avastanud. Et see just nii oli, tõendasid ilmeksimatult nende jäljed.

Tarzan oli juba teekonna algul taibanud, et Jane ja Rokoff

83

ei käinud koos, vaid lahus. Jäljed näitasid selgesti, et noor naine oli algul Rokofist tublisti ees, kuid mida kaugemale ahvinimene rada mööda liikus, seda selgemaks sai, et venelane oli oma ohvrile kiiresti järele jõudmas.

Esialgu katsid metsloomade käpajäljed Jane Claytoni jalajälgi, kuna Rokofi jäljed kinnitasid, et viimane oli rajal liikunud alles pärast metsloomi. Kuid mida edasi, seda vähem oli Jane'i ja venelase jälgede vahel loomade jälgi ning jõele lähenedes taipas ahvinimene, et Rokoff võis noorest naisest olla kõigest paarisaja jardi kaugusel.

Ta arvas, et nad peavad olema siinsamas, üsna tema lähedal. Ootusärevusest ja kannatamatusest värisedes ruttas ta oma meeskonnast ette. Viskudes puult puule, jõudis ta jõe kaldale otse selles kohas, kus Rokoff oli Jane'i kätte, saanud. Kaldamudast leidis ahvinimene kahe otsitava selged jalajäljed, kuid paati ega inimesi polnud kusagil näha.

Tarzan oli veendunud, et nad sõitsid minema mõne pärismaalaste paadiga. Ahvinimese terane pilk lendas kärmelt üle jõe. Kaugel, kus jõgi tegi käänaku, silmas ta kalda ääres tiheda lehekatuse all libisevat paati, mille päras istus mehekogu.

Oma pealiku järel kaldale ilmunud metsloomad nägid, kuidas ta kiiresti mättalt mättale hüpates mööda soist kallast ruttas, kuni jõudis väikesele künkale. See asus just kohas, kus jõgi tegi käänaku.

Rasked ja kohmakad ahvid ei saanud talle läbi püdela kaldamuda järgneda, ka Sheetale polnud see meeltmööda. Seepärast läksid nad metsa kaudu ringi. Mugambi aga ruttas nii kiiresti kui sai oma valgele isandale tema jälgi mööda järele.

Pärast pooletunnist kiiret jooksu jõudis Tarzan otseteed Sinna, kus jõgi ära keeras. Siit avanes looklevale jõele suurepärane vaade. Selle heledal veepeeglil märkas Tarzan otsekohe paati, mille päras istus Nikolas Rokoff.

Jane'i venelasega ei olnud.

Kui Tarzan oma verivaenlast nägi, läks lai arm ta laubal raevust purpurpunaseks ja ta tõi kuuldavale isaahvi kohutava sõjakisa.

Seda kurjakuulutavat väljakutset kuuldes hakkas Rokoff värisema Küürutades paadi põhjas, hambad suus pla-gisemas, vahtis ta üksisilmi meest, keda kartis kõige rohkem maailmas.

Asudes paadiga keset jõge. uskus Rokoff end väljaspool hädaohtu olevat, kuid juba Tarzani nägemine pani teda hirmust lõdisema. Ja see muutus metsikuks hüsteeriaks, kui ta nägi valget hiiglast" kartmatult troopikajõe ohtlikesse voogudesse sukeldumas ja paadi poole ujumas.

Kiirete võimsate liigutustega laineid lõigates lähenes ahvinimene paadile. Rokoff kahmas paadi põhjast ühe aeru ja hirmust pärani silmil ikka alles elavat surma jõllitades püüdis kõigest jõust kohmakat paati kiiremini liikuma ajada.

84

Vastaskalda poolt aga lähenes poolpaljale ujujale piki veepinda kurjakuulutav virvendus, mida ei märganud kumbki mees.

Tarzan oli viimaks jõudnud paadi pärani. Ta sirutas käe välja ja haaras paadi äärest kinni. Rokoff istus otsekui hirmust halvatud, võimetu liigutama kätt või jalga, jõllitades vihasele kättemaksjale ainiti näkku.

Miski laksatas Tarzani selja taga. Ta pöördus arusaamatuses ümber ja nägi reetlikku virvendust. Tarzan teadis, mida see tähendas. Selsamal hetkel haarati ta parem jalg võimsate lõugade vahele. Ta tõmbas jõuliselt jalga, püüdes end vabastada ja paati ronida. Katse olekski õnnestunud, poleks see ootamatu vahelesegamine andnud venelasele äkki tagasi tegutsemisvõime, sest siit võis ta loota vabanemist ja kättemaksu.

Nagu mürgine madu kargas mees paadi pärasse ja virutas kõigest jõust raske aeruga oma vaenlasele pähe. Ahvini-mese sõrmed lasksid paadi servast lahti ja ta vajus vette tagasi.

Vee pinnal tekkis lühike võitlus ja hääbus siis. Vesi lõi keerisena vahutama, siis kostis sulpsatus, pinnale ilmus rohkesti mulle ja kiire Vool hajutas veele tekkinud ringid. See veekeeris, mullid ning ringid tähistasid kohta, kus Tarzan ahvide sugukonnast, džungli valitseja oli inimeste silmist kadunud Ugambi süngetesse ja ähvardavatesse voogudesse . . .

* * *

Üleelatud hirmust ja tapvast väsimusest kurnatuna langes Rokoff nagu niidetult paadi põhja. Esimesel hetkel ei suutnud ta isegi taibata talle osaks saanud hea õnne tähendust. Kõik, mis ta nägi. oli tummalt võitleva valge mehe kadumine vee alla libedasse põhjamudasse hirmsa surma kätte.

Pikkamisi jõudis venelase ajju selle tähendus ja siis ilmus ta huultele võidurõõmus naeratus. Aga vaevalt oli ta end õnnitlenud. et võis nüüd võrdlemisi ohutult ja takistamatult jätkata oma reisi mere poole, kui kaldalt kostis metsikut möirgamist.

Ta vaatas ringi: kaldal tihedast lehestikust: vahtisid teda pantri vihast kiirgavad silmad. Tema tagant paistsid Akuti kohutavad ahvid, selle košmaarse metsloomaväe ees aga seisis võimas mustanahaline hiiglane, kes rusikaid raputades talle hirmsat surma vandus.

* * *

See oli mingi hullumeelne põgenemine mööda Ugambit. Fantastiline jõuk ajas Rokofi paati taga päeval ja ööl. Mõnikord liikusid jälitajad kõrvuti temaga, mõnikord kadusid ajuti džungli labürinti, et taas välja ilmuda ja raevukalt möirates, ähvardavalt kihvu laksutades ja metsikult ulgudes teda saata See teekond muutis terve ja tugeva venelase jõuetuks hallipäiseks hirmust tudisevaks vanameheks ammu enne seda. kui ta lootusetu pilk ookeani nägi...

85

Ta mööduS rahvarikastest küladest. Pärismaalastest sõdalased püüdsid mitu korda oma paatidega teda kinni võtta, kuid iga kord ilmus džunglist nähtavale hirmuäratav jõuk ja kihutas kohkunud pärismaalased kriisates kaldale tagasi.

Mitte kusagil oma teel ei märganud Rokoff Jane Clay-toni jälgi. Ta polnud naist näinud sellest hetkest saadik, kui oli kinni haaranud paadi nöörist ja irvitanud mõtte üle, et naine taas tema meelevallas viibib. Kuid see kestis vaid üheainsa viivu. Järgmisel hetkel kahmas Jane paadi põhjast raske püssi ja sihtis mehele rinda.

Siis oli ta sedamaid köie lahti lasknud ja paat koos Jane'iga ujus allavoolu edasi. Venelane aga jooksis kiiresti tagasi ühe väikese harujõe suudme juurde, kuhu oli peidetud tema paat: sellega oli ta oma kaaslastega Jane'i ja An-dersseni taga ajanud.

Mis oli juhtunud noore naisega?

Venelane ei kahelnud, et naise olid kinni võtnud metslased mõnest külast, millest ta teel ookeani poole pidi tingimata mööda sõitma. Vähemalt oli tema, Rokoff, nüüd lõpuks ometi lahti vaenulikest, inimestest.

Kuid ta oleks soovinud neid meelsasti tagasi, see oleks vabastanud teda hirmuäratavatest olevustest, kes venelast armutult jälitasid ning iga kord teda nähes kriiskasid ja lõrisesid. Kõige suuremat hirmu äratas temas aga kiirgavate silmade ja saatanliku välimusega panter, kes päeval tema poole oma pärani aetud lõugu laksutas ja kelle põlevad silmad kiirgasid öösel läbi pilkaspimeda džungli üle vee.

Jõudnud viimaks Ugambi suudmeni, sai Rokoff uuesti elu sisse: seal abaja kollakas vees seisis ankrus «Kincaid»

Enne teeleasumist mööda jõge üles oli ta laeva saatnud sütt hankima, jättes selle Pavlovi hoole alla. Venelane hakkas kõigest jõust laeva poole sõudma, tõustes aegajalt püsti, vehkides aeruga ning karjudes kõvasti, et äratada meeskonna tähelepanu. Kuid tema karjumisele ei tulnud vaikiva laeva tekilt mingit vastust. Rokoff heitis põgusa pilgu kaldale: hirmuäratav jõuk oli juba mererannale jõudnud. Ta mõtles, et isegi veel nüüd võivad need inimesetaolised saatanad tema juurde tee leida, kas või laeva pardale, kui seal pole inimesi, kes neid relvadega tagasi tõrjuks.

Kuid mis võis juhtuda nendega, kes olid temast «Kincaidile» jäänud? Kus on Pavlov? Kas meeskond oli laeva tõepoolest maha jätnud ning temal, kes oli läbi elanud kõik need luupainajalikud päevad ja ööd, seisavad ees veel uued kannatused? Rokoff võpatas: ta tundis äkki surma jäist hingust.

Kuid ta jätkas sõudmist ja lühikese aja pärast, mis talle tundus igavikuna, põrkas paadi nina «Kincaidi» külje

86

vastu. Üle laeva ääre rippus nöörredel, aga kui venelane sellest kinni haaras, et üles ronida, kuulis ta tekilt hoiatavat hüüdu ja pead tõstes nägi külma armutut püssitoru.

* * *

Kui Jane Clayton oli Ugambi kaldal oma püssiga Roko-file surmahirmu naha vahele ajanud, õnnestus tal pärast seda mehe jälitamisest pääseda ja ta sõudis otsemaid sinna, kus vool oli kõige kiirem.

Kõik need pikad päevad ja ööd oli ta paadis valvel. Ainult päeval kõige palavamatel tundidel heitis ta paadi põhja pikali, kattis näo suure palmilehega ja laskis paati voolul edasi kanda. Need olid tema ainsad puhketunnid, muul ajal püüdis ta igati paadi liikumiskiirust suurendada, sõudes raske aeruga.

Rokoff, kes sedasama jõge mööda Jane'ile järele sõitis, hoidus aga kogu aeg aeglase vooluga kohtadesse, sest ta püüdis võimalikult kaugemal olla sellest kaldast, kus liikusid tema hirmuäratavad jälitajad. Ja sel moel sattus ta vastaskalda tasasesse jõekääru.

Nii juhtuski, et kuigi Rokoff asus mööda Ugambit teele peaaegu ühel ajal Jane'iga, jõudis viimane lahele temast kaks tundi varem. Ankrus seisvat laeva nähes tõusid tal tahtmatult rõõmust ja lootusest pisarad silmi Kuid rõõm asendus suurima pettumusega, kui Jane nägi, et see oli «Kincaid». Seesama «Kincaid», kus ta oli juba nii palju kannatusi pidanud läbi elama!

Kuid tagasi pöörata oli juba hilja, sest naist laeva poole kandev vool oli tema lihastele liiga tugev. Ta poleks suutnud rasket paati vastu voolu sõuda ja seepärast jäi tal üle proovida «Kincaidil» olijaile märkamatult kaldale pääseda või anda end nende meelevalda, vastasel korral viib vool ta merre.

Kaldal oli tal vähe elulootust, sest ta ei teadnud, kus asus sõbralik Mosula küla, kuhu Anderssen oli teda viinud pimedal ööl pärast «Kincaidilt» põgenemist.

Jane lootis, et nüüd, kus Rokoffi polnud laevas, õnnestub tal suurt tasu lubades meeskond nõusse saada, et toimetada teda lähimasse tsiviliseeritud sadamalinna. Igal juhul tasus tal isegi riski peale välja minna, kui ta vaid laevani jõuaks!

Vool kandis teda kiiresti jõge mööda alla ja ainult kogu jõudu kokku võttes suutis ta oma kohmaka sõiduriista «Kin-caidi» juurde juhtida. Ta lootis laevast abi saada, kuid te-' ma üllatuseks näis laev tühi olevat, sest kusagil polnud elumärki. Paat jõudis üha lähemale laeva ninale, kuid keegi» ei hõiganud teda. Veel hetk, ja vool kannab ta laevast mööda, ja kui tema päästmiseks paati alla ei lasta, viib mõõn ta kaugele merre.

Jane hakkas valjusti appi hüüdma, kuid vastuseks kõlas vaid ümberkaudsest džunglist metsloomade läbilõikavat kisa. Jane surus kõigest jõust aerudele, et laeva juurde

87

jõuda. Kuid vool kandis paati kõrvale ja tundus, et see möödub oma eesmärgist mõne jala kaugusel.

Viimasel hetkel sattus paat tuiskavasse veekeerisesse , — ühte nendest neelukohtadest, mida nii rohkesti leidub kiire jõe suudmes. Mühisev veejuga paiskas paadi eemale ja see sattus otse laeva nina alla. Jane jõudis ankruketist kinni haarata.

Kangelaslikult klammerdus ta raskete raudlülide külge, kuna tugev vool paati tema alt ära kiskus. Eespool silmas ta üle parda nöörredelit rippumas. Lasta ankruketist lahti ja püüda redelini hüpata, kui vool paadi sinna kannab, tundus võimatuna, kuid ka ankruketi külge rippuma jääda oli täiesti mõttetu.

Juhtumisi langes ta pilk köiele paadi ninas. Ta sidus selle otsapidi kõvasti keti külge ja vedas siis pikkamisi paati, kuni see oli otse redeli all.

Heitnud püssi üle õla, ronis ta osavasti laevalaele. Kõigepealt hakkas ta laeva läbi uurima, püss laskevalmis, et vältida ootamatut kallaletungi. Juba esimesest pilgust tai-pas Jane, miks laev näis mahajäetuna: meeskonnaruumis sattus ta peale kahele maani purjus madrusele, kes nähtavasti olid jäetud laeva valvama.

Vastikusest võpatades kiirustas Jane trepist üles ja sulges hoolikalt luugi magavate madruste kohal. Seejärel siirdus ta süüa otsima. Leidnud köögist ühte-teist söödavat ja kustutanud nälja, asus ta püssiga laevalaele valvesse. Ta oli kindlalt otsustanud, et vastu tema tahtmist ei tohi keegi «Kincaidi» pardale tulla.

Möödus umbes tund. Jõele ei ilmunud midagi, mis oleks võinud temas rahutust tekitada, kuid siis tuli käänaku tagant nähtavale paat, milles istus üks mehekogu. Paat jõudis lähemale, Jane tundis ära Rokofi, ja kui mees püüdis laevale ronida, nägi ta enda ees püssitoru.

***

Nähes, kes teda püssist sihib, sattus venelane kirjeldamatusse raevu. Ta ähvardas Jane'i ja külvas ta üle sõimuvalinguga Aga kui see naisele ei mõjunud, muutis ta tooni, hakkas paluma ja igasuguste lubadustega meelitama. Kõigile tema ettepanekutele oli Janeil vaid üks vastus: ta ei luba iialgi Rokoffi samale laevale, kus viibib ise, ja juba esimesel katsel nöörredelist üles ronida laseb ta venelase maha.

Suur argpüks, nagu Rokoff oli, ei näinud ta muud võimalust, kui püüda maale tagasi pääseda, sest vool ähvardas teda iga hetk avamerele viia. Teisel kaldal aga seisis ja ootas teda endiselt urisev ja möirgav metsloomade kari.

Jane Clayton teadis, et ilma teiste abita ei jõua mees rasket paati vastuvoolu tagasi «Kincaidi» juurde sõuda, seepärast ei kartnud ta enam kallaletungi. Hirmuäratavas loomadesalgas kaldal tundis ta enda arvates ara sellesama, kes temast mõne päeva eest džunglis oli möödunud. Polnud

88

tõenäoline, et džunglis võis olla veel teine säärane kummaline seltskond. Kuid mis neid jõe suudmesse oli toonud, seda ei osanud Jane ära arvata,

õhtu eel ehmatas noort naist järsku venelase karjumine vastaskaldal. Jane heitis pilgu parda taha ja nägi kohkudes «Kincaidile» lähenevat laevapaati. Selles istus mitu meest. Need võisid olla ainult «Kincaidi» meeskonna puuduvad liikmed — südametud lurjused ja vaenlased.

XVI. Ööpimeduses

Kui Tarzan taipas, et ta oli krokodilli võimsate lõugade vahel, ei alistunud ta saatusele ega kaotanud lootust. Nii oleks talitanud vaid tavaline inimene, mitte aga ahvide Tarzan.

Enne kui koletis ta vee alla vedas, tõmbas ta kopsud õhku täis, seejärel võttis kokku oma hiiglajõu, et vabaneda eluka lõugade vahelt. Kobanud käega oma kivinuga, haaras ta selle tugevasti pihku ja hakkas kõigest jõust taguma hirmuäratava roomaja paksu soomusnahka.

Valu ja hirm sundisid krokodilli veelgi nobedamini oma koopa poole ujuma. Kui ahvinimene parajasti tundis, et ta õhupuudusest lämbuma hakkab, heideti ta koopa mudasele põhjale, kusjuures ta pea jäi veest välja.

Mõne hetke lamas Tarzan püdelas poris, ahmides kopsudesse koopa haisvat sumbunud õhku. Ta ümber valitses hauapimedus ja surmavaikus. Oma keha vastas tundis ta koletise naha külmi kõvu soomuseid tõusmas ja vajumas, nagu hingaks loom raskesti. Kaotamata lootust pääseda, virutas ta oma kivist noaga loomale seni kõhtu, kuni tundis, et krokodilli hiiglaslik keha hakkas kramplikult tõmblema ja jäi siis liikumatuks. Õhuke nuga oli leidnud soo-musnahas õrna koha.

Vabastanud oma jala krokodilli lõugade vahelt, tõusis ahvinimene püsti ja hakkas haisvat koobast uurima. Ta leidis, et oli vangis maa-aluses koopas, kuhu võis mahtuda tosin või rohkem säärast elukat nagu see. kes ta sinna oli lohistanud. Kahtlemata oli ainus tee sellesse koopasse ava, kust krokodill ta sisse oli vedanud. Tema esimene mõte oli loomulikult siit kiiremini välja pääseda, kuid see polnudki nii lihtne. Iga hetk riskis ta sattuda teise samasuguse kohutava eluka lõugade vahele.

Kui ta jõuabki tervelt välja ning pääseb vabasse voolu, siis sealgi ähvardab teda kallaletungioht. Kuid teist valikut tal polnud ning ahminud kopsudesse koopa sumbunud haisvat õhku. sukeldus Tarzan pimedasse avasse, mida ta ei näinud, vaid leidis käte ja jalgade abil.

Tema säär, mis oli krokodilli lõugade vahel, oli tublisti lõhki rebitud, kuid luud olid terveks jäänud. Ka lihased ja

kõõlused polnud niivõrd vigastatud, et ta poleks saanud haavatud jalga kasutada. Haav tekitas vaid piinavat valu, muud midagi.

Kuid ahvide Tarzan oskas mehiselt valu kannatada, ja leidnud, et jalga saab liigutada, ta sellest enam ei mõelnud.

Kiiresti roomas ja ujus ta läbi käigu, mis esialgu viis allapoole, siis üles ja lõppes viimaks jõe põhjas kõigest paari jala kaugusel kaldast. Vee pinnale tõusnud, nägi ta enda lähedal kahe suure krokodilli pead. Nad hakkasid kiiresti tema poole ujuma. Üliinimliku pingutusega õnnestus Tarzanil tagaajajate käest pääseda ja kaldale ujuda, kus ta haaras kinni suure puit rippuvatest okstest

Ta jõudis sinna just parajaks ajaks! Kaks paari ammuli lõugu napsasid laksatades Tarzani järele, kuid ta oli juba väljaspool hädaohtu. Paar minutit puhkas Tarzan puul, mis oli ta päästnud. Kuid ta ei maganud, vaid vaatas teraselt alla jõele, nii kaugele, kui

silm ulatas. Ta otsis ja ootas Rokoffi, kuid kusagil polnud märkigi venelasest ega ta paadist.

Puhanud ja haavatud jala suure palmilehega kinni sidunud, alustas Tarzan taas oma vaenlase jälitamist. Ta leidis, et oli nüüd sattunud vastaskaldale, aga et ta ohver viibis jõel, oli ahvinimesele ükskõik, kummal kaldal liikuda.

Oma suureks kurvastuseks märkas Tarzan peagi, et ta jalg oli palju raskemini vigastatud, kui esialgu tundus. See takistas suuresti tema kiiret edasijõudmist. Maas võis ta liikuda veel võrdlemisi kiiresti, ehkki suure vaeva ja valu-» ga, kuid hüpata puult puule džungli keskmisel terrassil oli täiesti võimatu. See liikumisviis oli Tarzanile alati olnud-kõige meelepärasem ja ka kiireim.

Vanalt neegrinaiselt Tambudzalt oli Tarzan kuulnud midagi, mis äratas temas kahtlusi. Kui vanaeit talle lapse surmast rääkis, lisas ta, et valget naist oli see küll sügavasti kurvastanud, kuid ta olevat nagu öelnud, et see pole tema, vaid võõras laps. Tarzan ei näinud põhjust, miks Jane oleks pidanud oma lapsest lahti ütlema. Ainuke seletus kõigele oli, et koos rootslasega tema poega saatev naine polnud hoopiski Jane.

Mida rohkem ta sellest mõtles, seda kindlamaks, muutus veendumus, et poeg on surnud, naine aga viibib Londonis ega tea midagi oma Jacki saatusest Sellisel juhul oli ta Ro-kofi kurjakuulutavast vihjest valesti aru saanud ja oli Jane'i pärast asjatult nii palju muretsenud.

See mõte leevendas pisut teravat kurbust, mille all ta kannatas poja surma tõttu. Kuid missugune surm see oli! Kuigi harjunud julmuste ja kannatustega, võpatas Tarzan kogu kehast, mõeldes kohutavale saatusele, mis oli tabanud süütut last.

Kogu oma vaevarikkal teekonnal ookeani poole mõtles Tarzan sellest, kui palju halba ja muret oli talle ja tema perekonnale tekitanud venelane, ning tema laubalt ei

kadunud lai purpurpunane arm, mis alati tähistas tema loomaliku raevu kõrgmomente. Aeg-ajalt tõi ta kuuldavale tahtmatuid röögatusi või nii metsikuid möirgeid, et džungli väiksemad asukad hirmunult oma urgudesse pugesid. Oo, saaks ta ainult selle lurjuse kätte!

Teel rannikule püüdsid sõjakad pärismaalased kahel korral talle kallale tungida, kuid kuuldes isaahvi hirmuäratavat kisa ja nähes valget hiiglast vastu sööstmas, kihu-tasid nad sedamaid põõsastesse.

Tarzan oli harjunud edasi liikuma sellise kiirusega nagu kõige väledamad ahvid, mispärast tundus talle, et jõuab edasi äärmiselt aeglaselt. Tegelikult aga liikus ta peaaegu niisama kiiresti kui Rokoff tema ees paadis. Nii jõudis ta ookeani rannikule ühel ja samal päeval Jane'i ning Rokofiga. kuid ainult hilisõhtul.

Mustendava jõe ja kaldaäärse džungli kohale oli laskunud säärane pimedus, et isegi Tarzan, kelle silmad olid harjunud pimeduses asju eristama, ei suutnud endast paari jardi kaugusele midagi näha.

Ta kavatses sel ööl otsida rannikult venelase ja naise jälgi, kes tema arvates oli liikunud mehe ees. Tal polnud aimugi, et «Kincaid» või mingi teine laev seisab ankrus vaevalt sada jardi temast eemal, sest ükski tuli ei reetnud laeva asukohta. Äkki äratas ta tähelepanu ettevaatlik aerude pladin vees kaldast pisut eemal. Peagi see vaikis ja siis kuuldus krabinat, nagu tekitavad laeva nöörredelil astuvad ja vastu laeva keret põrkavad saabastes jalad. Mis see tähendas?

Tarzan seisis kaldal pilku pingsalt pimedusse puurides, kuid kusagil ei suutnud ta märgata laeva Äkki lajatasid püssipaugud ja kõlas naise läbilõikav kiljatus. Ahvide Tarzan unustas oma väsimuse ning haavad. Sekunditki kõhklemata tormas ta vette ja hakkas võimsate tõmmetega läbipaistmatus ööpimeduses ujuma sinna, kus oli tulistatud ja kus oli kisendanud naine.

* * *

Jane'i tähelepanu äratanud paati olid märganud ka Rokoff ja Mugambi oma salgaga, üks ühelt, teine teiselt kaldalt. Venelase hõigete peale sõitis paat tema juurde ja pärast lühikest nõupidamist asuti «Kincaidi» poole teele. Aga enne, kui paat jõudis läbida pool maad, lajatas püssipauk ja üks madrustest paadi ninas kukkus surnult vette. Paat aeglustas nüüd edasiliikumist, aga kui Jane'i püss tabas veel teistki salga liiget, sõideti tagasi kaldale ja jäädi seal peatuma. Kiiresti tihenevas pimeduses ei suutnud nad midagi näha.

* * *

Tarzani metsik meeskond wagambide pealiku Mugambi juhtimisel asus vastaskaldal.

See Tarzanile ustav inimene teadis kõiki asjaolusid, mis olid toonud ahvinimese džunglisaarele. Ta teadis, et tema

isand otsib naist ja poega, teadis, et nad oli röövinud õel valge inimene, keda nad jälitasid piki Ugambit üles kaugel sisemaal, nüüd aga taas mere ääres. Mugambi arvas, et seesama mees oli tapnud ka valge hiiglase, keda ta rohkem kui ühtegi teist oma suguharu vägevatest ülikutest hardalt austas ja armastas. Ja nii põles Mugambi metsikus rinnas kindel otsus õel mees kinni püüda ja talle oma isanda tapmise eest kätte maksta.

Kui Mugambi nägi paati tulevat ja Rokoffi peale võtvat, ja kui see siis «Kincaidi» poole tüüris, taipas ta, et peab ka ise muretsema paadi, sest teisiti ei saa ta loomi nii kaugele viia, et need võiksid vaenlast rünnata. Aga kust paati võtta?

* * *

Kui venelane ja ta kaaslased — Pavlov ja teised, kelle ta oli oli jätnud «Kincaidile» söevaru hankima — Jane'i laskude ees taandusid, mõistis viimane, et nad tegid seda vaid ajutiselt Ta otsustas pimedust ja ajutist hingetõmbeaega kasutada viimaseks otsustavaks katseks pääseda Ro-kofi õelate kavatsuste eest. Sel eesmärgil alustas ta läbirääkimisi kahe madrusega, kelle ta meeskonnaruumi luku taha oli pannud, ja surma ähvardusel nõustusid mehed talle kuuletuma.

Kui pimenema hakkas, laskis Jane nad ükshaaval välja. Revolver laskevalmis käes, sundis ta neid käsi üles tõstma ja otsis põhjalikult läbi. Veendunud, et neil pole relvi, käskis ta ankru hiivata ja lasta laev avamerele triivima.

Jane arvas, et ohutum on end usaldada loodusjõudude kui kättemaksuhimulise ja julma Rokoffi meelevalda. Võis loota, et mõni vastutulev laev märkab «Kincaidi», pealegi oli laeval piisavalt toitu ja vett — nii vähemalt kinnitasid talle madrused. Seega võis Jane loota oma plaani õnnestumisele.

Lähenes öö... Rasked pilved rippusid džungli ja mere kohal, ainult läänes, ääretu ookeani silmapiiril terendas veel hele taevariba. Pime öö soodustas Jane'i kavandatud ettevõtmise kordaminekut. Vaenlased ei märka pimeduses, et laeval midagi tehakse, ega suuda kindlaks määrata, mis suunas kiire vool «Kincaidi» ookeani on viinud. Koidu ajaks kannab mõõn «Kincaidi» Benguela voolu, mis piki Aafrika rannikut põhja poole suundub Kuna puhus tugev lõunatuul, lootis Jane Ugambi lahest kaduda enne, kui Rokoff märkab laeva lahkumist.

Jane seisis töötavate meremeeste kõrval, revolver käes, ja kiirustas neid takka. Kergendusohe pääses ta huulilt, kui ankur lõpuks pukspriiti tõsteti. Ta teadis, et nüüd pääseb ta metsiku Ugambi suudmest peagi minema.

Ikka veel revolvriga ähvardades käskis Jane kahte vangi meeskonnaruumi minna, kavatsedes neid uuesti luku taha panna. Kuid nad hakkasid talle nii tuliselt truudust vanduma ja lubasid teda ausalt teenida, et Jane andis palvetele

92
järele ja lubas neil tekile jääda. Sellal kandis vool märkamatult, kuid kiiresti «Kincaidi» edasi. Viivuks takerdus laev leetseljakul, seejärel aga pöördus ninaga kalda poole ja hakkas edasi triivima.
Jane Cla3'ton õnnitles juba end kordamineku puhul. Kõik laabus nii, nagu ta oli soovinud. Äkki kuulis ta püssipauke ja naise kiljatust — läbilõikavat, täis hirmu ja ahastust. Tulistati ja kisendati seal, kus «Kincaid» oli ankrus olnud. Jane oli üksainus suur tähelepanu: mis seal küll juhtus?
«Kincaidi» madrused olid surmkindlad. et tulistamine tähendas nende juhi saabumist. Neile ei meeldinud sugugi Jane'i plaan triivida ookeanil tuule ja lainete meelevallas. Jane'i seljataga leppisid nad omavahel sosinal kokku naine kinni võtta ning Rokoff ja ta kaaslased appi kutsuda. Saatus oli nende poolt: püssipaugud juhtisid Jane'i tähelepanu madrustelt kõrvale. Selle asemel, et neid silmas pidada, nagu ta oli kavatsenud, jooksis ta «Kincaidi» vööri, püüdes pimeduses selgusele jõuda, mis häiris jõel rahu.
Nähes, et Jane oli minetanud oma valvsuse, hiilisid madrused salaja tema juurde, hüppasid talle kallale ja sidusid kinni. Kui nad teda laevalael kandsid, nägi Jane, kuidas üks mees ronis üle «Kincaidi» parda.
Pärast kauakestnud vaeva, piina ja katsumusi oli ta kangelaslik võitlus vabaduse eest jälle lõppenud krahhiga. Mahasurutud ohkega loobus ta ebavõrdsest võitlusest.

XVII. «Kincaldil»

Mugambi ei pöördunud oma loomadega džunglisse tagasi ilmaaegu — tal oli kindel eesmärk. Ta läks otsima paati, millega Tarzani loomi «Kincaidile» toimetada. Õhtuks, kui juba pimenema hakkas, ta Ugambi väikese harujõe kaldalt kellegi sinna jäetud paadi tõepoolest ka leidis. Aega viitmata kutsus ta oma hirmuäratavad kaaslased paati ja tõukas selle kaldast eemale. Pimedas Mugambi ei märganud, et paadi põhjas magas naine.
Vaevalt olid nad kaldast eemaldunud, kui üks ahvidest hakkas metsikult urisema ja muutus rahutuks. Mugambi kummardus ettepoole, et teada saada, kelle peale ta uriseb, ja nägi lamavat naist Suure vaevaga õnnestus tal takistada ahvi naise kõri kallale kargamast ja rahustada ka naist ennast. See oli neegritar. Selgus, et naine oli oma külast põgenenud, sest ei tahtnud minna naiseks vanale mehele, keda vihkas. Ta oli kaldalt paadi leidnud ja ööseks sinna peitu pugenud. Naine tegi Mugambile rohkesti tüli, kuid parata polnud midagi. Ta ei tahtnud naise kaldale toimetamisega aega raisata ja lubas tal paati jääda.
Nii kiiresti, kui nad vähegi suutsid, sõudsid Mugambi kohmakad kaaslased jõe suudme ja «Kincaidi» poole.
93
Mugambil oli raske leida pimeduses laeva tumedat kogu, aga et see asus tema ja ookeani vahel, eristas ta seda selgemini kui mõni kaldal seisja.
Mustanahalist pealikut üllatas äärmiselt asjaolu, et laev näis taganevat. Viimaks taipas ta, et see liigub allavoolu. Ta hakkas oma meeskonda õhutama kõvemini aerudele suruma, et laevale järele jõuda. Sel hetkel kerkis pimedusest ootamatult esile üks teine paat, vaevalt kolme jardi kaugusel Mugambi omast. Võõra paadi meeskond märkas Mugambi sõidukit, kuid ei jõudnud näha selle hirmuäratavaid sõitjaid. Võõra paadi ninas istuv mees hõikas neile hoiatavalt, et vältida kokkupõrget
Vastuseks kuuldus pantri ähvardavat urinat ja paadis istuv mees nägi enda ees Sheeta kiirgavaid silmi. Panter seisis, esikäpad paadi äärel, valmis võõrastele kallale

hüppama. Silmapilk taipas Rokoff hädaohtu, mis teda ja ta kaaslasi ähvardas, ja ta käskis teist paati tulistada.

Neid püssipauke ja hirmunud neegritari kiljatust Jane ja Tarzan pimeduses kuulsidki.

Enne kui Mugambi kohmakad ja oskamatud aerutajad suutsid oma ülekaalu kasutada, keeras võõras paat kähku otsa ümber ja madrused hakkasid kõigest jõust «Kincaidi» poole sõudma Pärast leetseljakult lahtipääsemist oli laev sattunud aeglase voolu piirkonda, mis kandis seda Ugambi lõunakaldale. Nii viis «Kincaid» Jane Claytoni tagasi otse ta vaenlaste kätte.

Sel ajal tormas Tarzan vette ja ujus pimesi nähtamatu eesmärgi poole. Ta ei näinud pimeduses laeva ega võinud aimatagi, et see talle nii lähedal oli. Teda juhtisid ainult mõlemast paadist kostvad hääled.

Ujudes tõusis talle elavalt silme ette tema hiljutine kohtumine krokodilliga Ugambi vetes ja ta võpatas tahtmatult. Paar korda tundis ta midagi alt sügavusest oma jalgade vastu puutuvat, kuid keegi ei haaranud temast kinni. Ootamatult kerkis pimedusest ta ette kõrge laialivalguv kogu ja oma üllatuseks puudutas ta väljasirutatud käsi laeva tõrvatud parrast. Ahvinimene haaras ankruketist varmalt kinni, ronis üle parda ja hüppas tekile. Ta kuulis selgesti, et teki vastasküljel käis mingisugune rüselemine. Trosside otsa komistades ruttas ta kärmelt sinnapoole.

Kuu oli juba tõusnud ja kuigi paljudes kohtades katsid taevast veel pilved, polnud pimedus enam nii läbipaistmatu kui varem. Tarzani terased silmad nägid laeva ahtris kahte meest võitlemas ühe naisega.

Ta ei teadnud, et see naine oligi koos Andersseniga püüdnud sisemaale pääseda, kuid arvas seda ja uskus nüüd näris kindlasti, et oli juhtumisi sattunud «Kincaidile».

Kuid ta ei raisanud aega mõtisklustele. Seal oli naine, keda ähvardasid kaks lurjust, ja sellest aitas, et sundida ahvinimest otsekohe sekkuma.

Laevale oli ilmunud uus tundmatu jõud. Noort naist

lohistavad madrused said esimesena sellest teada, sest see jõud sööstis eelkõige nende kallale. Kellegi raske käsi langes kummagi õlale ja järgmisel hetkel kisti nad eemale ohvrist sellise kergusega, nagu oleksid nad olnud udusuled.

«Mis see tähendab?» küsis madal hääl.

Kuid neile ei antud aega vastata, sest niipea kui see hääl kõlas, hüppas noor naine püsti ja tormas rõõmuhõiskega kallaletungija juurde.

«Tarzan!» hüüdis ta.

Ahvinimene paiskas mõlemad madrused laevalaele, kus nad edasi veeresid, kohkunud ja põrutatud. Vabastada köidikuist naise käed, tõsta ta üles nagu laps. suruda enda vastu ja teda suudelda oli Tarzanile naljaasi. Ta südant täitis suur ja kirgas õnn.

«Jane! Jane! Mu armas, kallis naine!»

Kuid kohtumisrõõm oli üürike. Vaevalt toibunud, nägid nad, kuidas üle «Kincaidi» parda ronis kuus meest. Pilved hajusid ja ekvatoriaalne kuu valgustas heledasti tekki. Tarzani ees seisis Rokoff oma kaaslastega. Kui venelane taipas, et mees tema ees oli lord Greystoke. käskis ta oma kaaslastel otsekohe tulistada.

Tarzan lükkas Jane'i kähku kajutisse, mille kõrval nad seisid, ise aga sööstis hetkegi viivitamata Rokofi kallale. Kaks madrust, kes venelase taga seisid, tõstsid püssi palge ja tulistasid Tarzanit

Kuid nende taga poolpimeduses ronisid nöörredelist üles laevalaele veel mingisugused kogud. See oli Tarzani metsloomade hirmuäratav kari. Esialgu ilmus ähvardavalt urisedes nähtavale viis hiiglasuurt ahvi, paljastatud kihvade ja vahust

tilkuvate lõugadega, nende kannul aga hüppas üle parda mustanahaline hiiglane, pikk oda kuuvalguses helkimas. Tema järel ronis veel üks metsloom, sellest kummalisest meeskonnast kõige kohutavam. See oli panter Sheeta, lõuad pärani ning julmades silmades põlemas viha ja verejanu.

Tarzanit lasud ei tabanud. Madrused lasksid mööda: lähenevaid metsikuid ahve nähes hakkasid neil käed värisema. Kabuhirmust haaratuna põgenes kogu «Kincaidi» meeskond, kes kuhu sai ja veel elus oli, sest Akuti ahvide tohutu suured kihvad ja Sheeta karistavad küüned olid nõudnud juba rohkem kui ühe ohvri. Neli madrust tormasid meeskonnaruumi ja püüdsid end seal barrikadeerida.

Pimedast kubrikust leidsid nad eest Rokofi, kes istus seal kössitõmbunult. Vihale aetud sellest, et ta esimesena oli jalga lasknud ja nad raskel silmapilgul' üksi jätnud, samuti tema harjumuspärase toore käitumise pärast tormasid madrused nüüd sõimuga talle kallale ja viskasid ta tagasi laevalaele kohutavate olendite kätte, kelle eest nad ise nüüdsama olid põgenenud.

Tarzan ja ta verivaenlane kohtusid palgest palgesse…

95

Veel silmapilk, ja Tarzan oleks tormanud Rokofi kallale. Kuid venelast jälitanud Sheeta jõudis oma peremehest ette Paljastatud kihvadega võimas metsloom oli käratult hiilinud õudusest haaratud mehe juurde. Meeleheitlikud appihüüded kõlasid õhus ja värisevi põlvi seisis Rokoff nagu paigale naelutatult kohutava surma ees, kes tema poole roomas.

Tarzan hüppas venelase juurde, tema südames lõõmas metsik kättemaksuiha. Viimaks ometi oli poja mõrvar tema võimuses! Tal oli õigus kätte maksta.

Kord oli Jane tema käe peatanud, kui ta oli tahtnud Rokoffi oma võimuga karistada. Seekord ei peata teda keegi, ta oli kurjategija surma'mõistnud, mille see ammugi oli ära teeninud, ja ta ise viib karistuse ka täide. Siis märkas ta äkki Sheetat, kes valmistus temalt röövima ta kättemaksu seaduslikku ohvrit. Tarzan käratas valjusti Sheetale ja käskis teda eemale minna.

Venelane otsekui vabanes tardumusest ja põgenes karjudes kaptenisilla poole. Tarzan tahtis omakorda talle järele söösta, kuid tundis äkki kerget puudutust oma käel. Ümber pööranud, nägi ta kohkunud Jane'i.

«Ära jäta mind üksi,» sosistas ta. «Ma kardan sinu loomi.»

Tarzan vaatas ringi. Jane'i taga seisid Akuti hirmuäratavad ahvid. Paljastatud kihvade ja ähvardava kurguhäälse urinaga lähenes mõni neist noorele naisele

Ahvinimene ajas nad tagasi. Ta oli unustanud, et nad ei tundnud Jane'i ega osanud vahet teha tema sõprade ja vaenlaste vahel.

Äsjane võitlus madrustega oli äratanud nende metsiku loomuse ja nüüd nägid nad kõigis elusolendeis peale oma jõugu liikmete üksnes liha.

Rokoff oli kaptenisillale roninud. Ta seisis seal rooliratta juures, värisedes kogu kehast, ja jõllitas pärani silmi talle aeglaselt lähenevat metslooma. Panter roomas kõhuli, urisedes summutatult. Rokoff seisis kui kivikuju, silmad koobastest välja kukkumas, suu lahti, otsmikul külm hirmuhigi. Tema all laevalael seisid suured inimahvid ja otsekui parajat hetke passides lüürasid teda alt. Rokofil kadus vähimgi pääsemislootus. Ta põlved värisesid, suust lipsas arusaamatuid häälitsusi. Viimaks kukkus ta läbilõikava kisaga põlvili.

Siis hüppas Sheeta ja tõukas vaenlase selili. Jane Clay-ton pöördus hirmunult kõrvale. Sheeta tohutud kihvad rebisid Rokofi rinda ja kaela. Kuid ahvide Tarzan ei pööranud pilku ära. Võidurõõmus naeratus mängles ta huulil Purpurpunane arm tema laubal kahvatus pikkamööda ja kadus siis sootuks.

Rokoff pani möirgavale pantrile meeleheitlikult vastu, kuid kõik see oli asjata. Panter piinas oma ohvrit kui kass hiirepoega. Kõik oma lugematud kuriteod lunastas venelane selle kohutava surmaga.

96

Kui võitlus oli lõppenud, tahtis Tarzan Jane'i palvel Rokofi surnukeha pantri küünte vahelt ära võtta ja maha matta. Kuid verest ja võitlusest ärritatud Sheeta seisis jalgupidi oma saagi otsas, ähvardades isegi peremeest, keda ta oma metsikul viisil armastas, ning Tarzan pidi oma kavatsusest loobuma.

Kogu öö istus Sheeta jubeda kogu kõrval, kes oli olnud Nikolas Rokoff. «Kincaidi» kaptenisild oli verest ligane. Suur loom pidutses heleda troopikakuu valgusel ja kui päike tõusis, polnud Tarzani verivaenlasest järel midagi muud kui paljaks näritud kondid

* * *

Rokoffi kaaslased viibisid kõik laeval peale Pavlovi. Neli olid vangid «Kincaidil». Teised olid surnud.

Nende nelja ellujäänud madruse abiga otsustas Tarzan minna «Kincaidil» Džunglisaart otsima. Juhtumisi oli üks ellujäänuist tüürimees, kes võis Tarzanile laevasõidul kasulik olla.

Koidikul tõusis tugev läänetuul ja tüürimees ei söandanud merele minna. Kogu selle päeva seisis laev jõe suudmes kalda varjus ankrus. Õhtuks tuul küll vaibus, kuid otsustati teele asumiseks koitu oodata.

Päeval uitas Tarzani metsik meeskond takistamatult laevalael. Tarzan ja Mugambi olid loomadele selgeks teinud, et nad ei tohi kedagi «Kincaidil» puutuda, kuid ettevaatusest pandi nad ööseks trümmi.

Tarzani rõõm oli piiritu, kui Jane ütles talle, et M'gan-wazami külas surnud väike laps ei olnudki nende poeg. Kes see laps võis olla ja mis oli nende pojast saanud, seda nad ei osanud arvata, sest polnud Rokoffi ega Pavlovit, kelle käest küsida. Kuid juba üksnes lootus, et nende poeg on ellu jäänud, oli suur kergendus Nähtavasti ei toodudki väikest Jacki «Kincaidi» pardale, muidu oleks Anderssen seda teadnud. Oli ta ju enne surma Jane'ile mitu korda kinnitanud, et laps, kelle ta nende põgenemisööl naisele üle andis, oli ainuke «Kincaidil» Doverist saadik.

XVIII. Pavlov sepitseb kättemaksu

Jane ja Tarzan istusid laevalael ning rääkisid juhtumustest, mis nad olid läbi elanud sellest ajast, kui Londonis teineteisest lahkusid. Samal ajal jälgis neid kaldalt õel silmapaar.

Kuni tuksus Alexis Pavlovi süda, ei võinud end turvalisena tunda ükski inimene, kes oli venelasest endale vihamehe teinud. Selle inimese ajus sündisid juba plaanid,

97

kuidas takistada Tarzanit ja tema naist kodumaale sõitmast. Alaline kuritegevus oli Rokofi abilise niivõrd ära rikkunud, et ta ei saanudki enam aru enda ja ahvinimese õigetest suhetest ega mõistnud, et süüdlased olid alati tema ja Rokoff, mitte kunagi aga inglise lord.

Mehe peas valmis üks plaan teise iärel, kuid ükski ei rahuldanud teda: kord pidas ta seda ebareaalseks, kord oma kättemaksu jaoks liiga pehmeks. Kuid iga uue plaaniga jõudis Pavlov alati ühele järeldusele: ta ei suuda midagi korda saata, enne kui pääseb ice laevale, kus asuvad tema kättemaksu ohvrid. Aga kuidas pääseda laevale läbi krokodillidest kihava vee? Ta võis paadi hankida vaid mo-sula külast, kuid Pavlova

polnud kindel, et «Kincaid» ka siis veel ankrus seisab, kui ta läbi džungli kaugesse külla läheb ja sealt paadiga tagasi tuleb.

Kuid muud võimalust polnud ning Jane'i ja Tarzanit hüvastijätuks rusikaga ähvardades kadus Pavlov tihedasse džunglisse. Peas vaid üksainus mõte — kättemaks —, unustas venelane isegi hirmu metsiku ümbruse., ees.

Teel haudus ta välja uue, enda arust endistest parema plaani. Ta otsustas öösel «Kincaidi» pardale ronida, üles otsida meeskonna mõne liikme, kes pärast seda hirmuäratavat ööd veel ellu oli jäänud, ning üheskoos laeva Tarzani ja ta loomade käest ära võtta. Tema endises kajutis olid relvad ja padrunid, ühes salalaekas isegi põrgumasin, mille Pavlov oli meisterdanud veel oma kodumaal anarhistina. Ta oli neid siis Peterburi politseile müünud, saades tasuks rohkesti kulda ja vabastamise kuriteoga teenitud karistusest. Pavlov kortsutas kulmu, meenutades ühe orna endile kaaslase süüdistavaid sõnu, enne kui see oma pattude eest üles poodi.

Kui ta selle vaid kätte saaks! Väikeses puust kastis leidus küllalt purustavat jõudu, et kõik vaenlased «Kincaidi» pardal ühekorraga põrmuks muuta.

Pavlov otsustas kindlalt selle plaani juurde jääda ja nautis kättemaksurõõmu juba ette. Väsimusest hoolimata lisas ta sammu, et oma plaani elluviimisega mitte hilineda. Kõik sõltus muidugi sellest, millal «Kincaid» ära sõidab. Pavlov teadis, et päevavalgel ei saa ta midagi teha. Ainult pimedas võis riskida seda sammu astuda, sest kui Tarzan või leedi Greystoke teda näeksid, poleks tal vähimatki võimalust laevale pääseda.

Ta taipas, et tugev tuul ei lasknud «Kincaidil» ära sõita. Kui see õhtuks ei rauge, on õnn tema poolel. Oli väheusutav, et ahvinimene pimedas sõitu alustab, sest Ugarnbi käänuline suudmeala paistis silma väga viletsa laevatee poo-lestseal leiduvate rohkete madalike ja laidude tõttu.

Õhtul hilja jõudis Pavlov väikese jõe kaldal, asuvasse mosula külla. Mustanahaline pealik võttis teda vastu umbusklikult ja vaenulikult. Tal polnud põhjust selle valge mehe vastu sõbralik olla: nagu kõik, kes Rokofi või Pavloviga kokku olid puutunud, nii oli temagi kannatanud venelaste ahnuse, tooruse ja kõlvatuse tõttu.

98

Kui Pavlov temalt paati nõudis, keeldus pealik mornilt ja käskis valgel mehel külast lahkuda. Pealikut ümbritsesid metsikud sõdalased, kes näisid vaid väikest ettekäänet ootavat, et kutsumata külaline odadega läbi torgata. Sellises olukorras ei jäänud venelasel muud üle kui lahkuda.

Tosin relvastatud pärismaalast saatsid teda lagendiku ääreni ja hoiatasid, et ta enam iialgi nende küla läheduses oma nägu ei näitaks.

Vihast lämbudes kadus Pavlov džunglisse, kuid jäi siis seisma ja hakkas ootama, kuni tema relvastatud saatjad minema lähevad Kõrvad kikkis, kuulatas ta eemalduvate neegrite hääli ning veendunud, et nad on tõepoolest lahkunud ja keegi teda ei jälgi, hiilis ta läbi põõsaste jõe äärde. Ta oli otsustanud iga hinna eest endale paadi hankida.

Tema enese elu sõltus sellest, kas tal õnnestub «Kincai-dile» pääseda ja laeva meeskonna ellujäänud liikmeid enda poole meelitada. Jääda siia Aafrika hädaohtlikku džunglisse, kus ta oli jõudnud kõik pärismaalased enda vastu meelestada, oli niisama hea kui surmaotsus. ,

Sellele lisandus veel soov kätte maksta, mis kihutas teda hädaohule vastu minema, et ainult oma kavatsust teoks teha. Nii valmis oli kõigeks see pöörane mees, kes varjas end jõeäärses tihnikus ja otsis ahnelt väikest ühe aeruga paati.

Venelasel ei tulnudki kaua oodata. Peagi ilmus jõepin-nal nähtavale väike kohmakas paat, milliseid ehitavad mo-sulad. Keegi mustanahaline nooruk oli sellega külast välja sõitnud ja ühe aeruga sõudes suunas nüüd paadi kiirustamata jõe keskele. Seal laskis ta selle allavoolu triivima, ise aga heitis muretult põhja pikutama.

Noor neeger ei osanud aimatagi, et kaldalt seiravad teda ahnelt kellegi julmad silmad, vaid sõitis aeglaselt piki voolu allapoole. Samal ajal järgnes talle mööda kallast Pavlov. Miili kaugusel külast laskis mustanahaline nooruk aeru vette ja Pavlovi suureks rõõmuks sõudis just temapoolsele kaldale. Venelane puges põõsastesse peitu, et jälgida, kuhu paat välja jõuab. Selles kohas voolas jõgi väga aeglaselt ja niisama aeglaselt lähenes ka paat. Mosula nooruk juhtis kiirustamata oma sõiduriista puu alla. mille oksad kaardusid vee kohale.

Nagu madu lamas õel venelane teda varjavas rohus. Julmad kurikavalad silmad sihtisid ihaldatud paati ja mõõtsid selle omaniku kogu, kuna aju kaalus valge mehe võidušansse võimaliku kokkupõrke korral neegriga. Talle oli jäänud väga vähe aega, et jõuda enne koitu «Kincaidile». Kas see mustanahaline molkus ei mõtlegi oma paadist välja ronida? Pavlov oli enesevalitsust kaotamas. Poiss a^a vaatas vihastama paneva aeglusega üle oma nooli, proovis vibu, võttis välja jahinoa ja katsus selle tera. Seejärel ta haigutas ja ringutas. Vaatas siis kalda poo|,e, kehitas õlgu ja heitis jälle paadi põhja pikali, et veidi magada, enne kui läheb džunglisse saagi järele, mida ta oligi otsima tulnud.

Pavlov kergitas end pisut. Ta ei lasknud silmi oma ohvrilt. Mustanahalise nooruki silmad vajusid kinni. Peagi näitas

99

sügav hingamine, et ta magas. Pavlov tõusis püsti: aeg oli käes!

Venelane hiilis ettevaatlikult lähemale. Uks oks praksatas ta jalge all ja poiss liigutas unes end rahutult. Pavlov tõmbas revolvri välja ja võttis mustanahalise sihikule. Ta lardus ootuses, kuid nooruk oii uuesti magama jäänud. Valge mees roomas veelgi lähemale. Ta teadis, et ei tohi mööda lasta. Peagi kummardus ta magaja kohale. Revolvri külm teras lähenes üha pahaaimamatu nooruki rinnale. Nüüd peatus see rahulikult tuksuvast südamest kõigest paari tolli kaugusel.

Üksnes sõrmevajutus lahutas süütut noorukit igavikust. Nooruse pehmus oli alles pruunil põsel, huuled pisut nae-rused. Kas suutis ehk noorus talitseda venelase kätt? Kas südametunnistus ei tee mõrtsukale etteheiteid?

Kuid Pavlovi käsi ei vääratanud õnnelikku, muretut noorust nähes. Irvitades vajutas ta päästikule. Kostis tasane kuiv naksatus. Magava posi südame kohale tekkis väike auk, mille ümber oli must riba kõrbenud liha.

Noor keha kerkis pisut üles. Naeratavad huuled tõmblesid kramplikult, ja mustanahaline nooruk vajus sügavasse, jäädavasse unne, millest polnud enam ärkamist.

Mõrvar hüppas kähku paati, haaras nooruki surnukeha ja tõstis selle paadi servale. Väike tõuge, sulpsatus, laialivalguvad ringid, mille katkestas paari tumeda varjatud kogu äkiline tõusmine libedast sügavusest, ja ihaldatud paat kuulus valgele inimesele, metsikumale olevusele kui nooruk, kellelt ta elu oli röövinud.

Köis lahti võtta oli ühe hetke vaev. Pavlov kahmas aeru ja hakkas palavikuliselt Ugambi poole sõudma. Oli juba öö, kui verine paat harujõest Ugambile jõudis. Üha ti-henevas pimeduses pingutas venelane silmi, et näha läbi mustadest varjudest, mis «Kincaidi» tema eest peitsid.

Kas laev seisis veel Ugambi vetes või oli ahvinimene siiski merele minna söandanud? See oli täiesti võimalik, sest tuul oli raugenud. See ja veel mitu muudki küsimust piinasid Pavlovit, eriti aga mõte tema enda tulevikust, kui «Kincaid» on juba lahkunud ja jätnud ta metsiku džungli armutute õuduste hoolde.

Pimeduses tundus aerutajale, et ta lausa lendab üle vee, ja seepärast uskus ta, et laev on oma endisest kohast juba lahkunud.

Äkki ilmus käänaku tagant tema ette helendav täpp — see oli laeva laterna vilkuv tuli. Alexis Pavlov suutis vaevu rõõmuhüüatust maha suruda: «Kincaid» ei olnud veel lahkunud! Elu ja kättemaks ei ole siiski tema eest põgenenud.

Hetkel, mil Pavlov nägi enda ees lootuse sätendavat helki, lakkas ta aerutamast ja jättis paadi voolu kanda, lastes aeru vaid harva käratult vette, et suunata oma primitiivne sõiduriist laeva parda alla.

Laeva must kogu kerkis tema ette kuidagi ootamatult. Ühtegi häält ei kuuldunud selle tekilt. Kellegi nägemata

100

sõitis Pavlov «Kincaidi» juurde. Ainult tasane nägin segas öövaikust, kui paadi nina laeva puudutas.

Närvilisest erutusest vabisedes istus Pavlov paar silmapilku liikumatult paadis. Üleval oli kõik vaikne, miski ei tunnistanud, et teda oleks märgatud. Siis tüüris ta paati ettevaatlikult piki parrast, kuni jõudis otse nöörredeli kohale. Ta sidus paadi allarippuvate köite külge ja ronis käratult laevalaele.

Mõtted laeval asuvast kohutavast loomajõugust panid argpüksil hirmujudinad üle selja jooksma, kuid ta ettevõtmise edukusest sõltus elu ja see andis talle jõudu.

Ümberringi oli tühi ja vaikne, isegi valvet polnud kusagil näha. Ettevaatlikult hiilis Pavlov madruste kubriku poole. Ka seal valitses vaikus. Luuk oli üles tõstetud. Alla piiludes nägi Pavlov ühte madrust suitseva laterna valgel raamatut lugemas. Pavlov tundis hästi seda madrust, paadunud kõrilõikajat. Just temale oligi ta pannud oma saatanliku plaani koostamisel kõige suuremad lootused.

Ettevaatlikult laskus venelane mööda kitsast järsku treppi meeskonnaruumi. Madrus oli niivõrd lugemisse süvenenud, et ei märganudki teda. Alles siis, kui Pavlov teda sosinal nimepidi hüüdis, tõstis madrus pilgu raamatult. Ta silmad läksid imestusest suureks, nähes Rokofi abilise tuttavat nägu, kuid järgmisel hetkel kortsutas ta kulmu ja hüüdis:

«Kurat võtaks! Kust teie siia saite? Arvasime, et olete juba ammu kõngenud. Lord rõõmustab teid nähes, kas käsite ette kanda? »

Pavlov lähenes madrusele sõbraliku naeratuse ja väljasirutatud käega, nagu oleks kohanud kallist sõpra. Madrus ei teinud väljasirutatud kätt nägemagi ega vastanud naeratusega.

«Tulin teile appi,» selgitas Pavlov. «Aitan teil vabaneda sellest inglise ahvist ja tema kohutavatest loomadest. Siis ei pruugi te enam seadust karta, kui jõuame tagasi kodumaale. Me võime neile kallale tungida öösel magamise pealt, see tähendab Greystoke'ile, ta naisele ja sellele mustanahalisele lurjusele Mugambile. Pärast aga on lihtne ka loomadest jagu saada. Muide, kus nad on?»

«Nad on all trümmis,» kostis madrus, «ainult ma ütlen teile midagi, Pavlov. Kui te kavatsete meid uue kapteni vastu üles ässitada, siis ei tule sellest midagi välja. Meil on juba villand teist ja sellest teisest elajast, Rokofist. Panter pistis ta nahka ja võin oma pea panti panna, et seesama saatus tabab varsti ka teid. Teie mõlemad kohtlesite meid kui koeri ja kui loodate meie heasoovlikkusele, siis olete rängalt eksinud.»

«Te tahate öelda, et annate mind välja?» küsis Pavlov.

Madrus noogutas nõusolevalt pead, kuid lisas pärast väikest pausi:

«Kui te oskate millegagi minu huvi äratada, siis luban ma vististi teil siit lahkuda, enne kui inglane teid leiab,»

«Loodan, et te ei kavatse mind ometi džunglisse saatuse

101

hoolde saata?» küsis Pavlov. «Nädala pärast olen ma seal surnud!»

«Ja siiski on teil seal rohkem võimalusi ellu jääda.» väitis madrus. «Siin pole ühtegi võimalust. Tasub mul vaid oma kaaslased äratada ja nad lõikavad teil kõri läbi enne, kui meie uus kapten teid näeb. Teil on erakordselt vedanud, et täna olen valves mina ja mitte keegi teine.»

«Te olete hull!» hüüatas Pavlov. «Kas te siis ei mõista, et esimesel võimalusel annab inglane teid seadusesilma kätte ja teid kõiki puuakse üles!»

Madrus muigas.

«Mitte sinnapoolegi! Ta teatas meile kõigi juuresolekul, et kõiges olete süüdi teie Rokofiga, meie aga olime teie käes vaid pimedad käsutäitjad. Arusaadav?'

Pool tundi kauples Pavlov madrusega, tõotades talle kord muinasjutulist tasu, kord ähvardades teda kohutavate karistustega. Madrus jäi endale kindlaks.

Ta teatas venelasele, et sel on ainult kaks võimalust: kas jääda laeva ja siis antakse ta viivitamatult välja lord Greystoke'ile, või maksta madrusele loa eest märkamatult «Kineaidilt» lahkuda ja siis minema kasida. Madrus nõudis selle eest endale kõik väärtasjad ja raha, mis Pavlovil olid endaga kaasas ja ka kajutis.

«Otsustage kähku!» urises madrus. «Ma tahan magama minna. Valige — kas lord või džungel.»

«Küll te veel kahetsete oma lollust!» pomises venelane vihaselt.

«Pidage suu!» käratas talle madrus. «Kui te oma suud rohkem pruugite, võin ma ümber mõelda ja teid üldse mitte ära lasta!»

Pavlovil polnud vähimatki tahtmist ahvide Tarzani kätte sattuda. Isegi džungli õudused tundusid talle ohutumad kindlast surmast, mis teda ahvinimese kae läbi ootas.

«Kas minu kajutis magab keegi?» küsis ta.

Madrus raputas pead. «Ei,» ütles ta. «Lord ja leedi magavad kapteni kajutis, tüürimees oma ruumis, teie omas pole aga kedagi.»

«Tore!» lausus Pavlov. «Lähen sinna ning toon teile raha ja väärtasjad.»

«Tulen teiega kaasa, et te midagi halba ei teeks,» sõnas madrus ja ronis tema järel tekile.

Madrus jäi kajuti ukse taha valvama, lastes venelasel üksinda sisse minna. Pavlov korjas kokku asjad, mille eest tahtis oma kahtlustäratavat vabadust osta, seejärel aga hakkas ellu viima oma kuratlikku plaani. Tema näole ilmus kahjurõõmus irvitus.

Veendunud, et keegi teda ei näe, avas Pavlov laua sala-laeka. võttis välja väikese musta kasti ja tegi selle lahti. Kast koosnes kahest osast: ühes oli kellamehhanism, teises aga väike patarei. Ta ühendas juhtmed ja hakkas võtmega mehhanismi üles keerama, katnud kasti enne riidega, et ükski heli välja ei kostaks. Seejärel seadis venelane kellaosuti numbrilaual teatud numbri peale, sulges

musta kasti kaanega ja pani põrgumasina endsele kohale tagasi.

Ikka veel kahjurõõmsalt irvitades võttis Pavlov oma asjad, kustutas lambi ja läks kajutist välja teda ootava madruse juurde.

«Siin on kõik mu väärisasjad.» ütles ta. «Nüüd lase mul minna.»

«Hea küll,» lausus madrus. «Kuid enne vaatan ma veel teie taskud läbi.»

Pavlov krimpsutas nägu: «Milleks seda veel vaja on?» Mnrtrus mugas:

«Võib-olla jäi sinna midagi niisugust, millest teil džung-lis mingisugust kasu ei ole, kuid mis Londonis kulub vaesele meremehele marjaks ära. Ahaa! Just seda ma arvasin!» Ja ta tõmbas Pavlovi kuue põuetaskust välja paki rahapabereid.

Pavlov urises ja vandus. Ta püüdis end lohutada mõttega, et madrus ei näe enam kunagi Londonit ega saa oma röövsaagi vilja maitsta.

Ta suutis vaid suurivaevu alla suruda tungivat soovi valgustada meest veidike kohutavast saatusest, mis teda ja teisi «Kincaidil» olijaid peagi tabab, kuid kartes madruses kahtlusi äratada, ronis ta üie parda ja laskus vaikselt paati.

Pisut hiljem sõudis ta juba kalda poole. Teda ootas seal esimene õudne öö džunglis. Kui oleks võinud veidigi ette aimata, mis teda järgnevatel pikkadel aastatel ees ootab, oleks ta eelistanud tormata merre, kindlasse surma.

Kui madrus oli kindel, et Pavlov sõitis minema, läks ta tagasi oma ruumi, peitis ootamatult süllelangenud saagi ja heitis rahulikult magama.

Venelase endises kajutis mustas väikeses kastis tiksus aga öö läbi rütmiliselt väike mehhanism. Seal oli varjul pomm, mis teatud kellaajal pidi plahvatama ja «Kincaidi» kogu meeskonnaga silmapilk hävitama.

XIX. «Kincaidi» lõpp

Varsti pärast koitu tuli Tarzan tekile vaatama, milline on ilm. Tuul oli raugenud, taevas pilvitu. Tingimused laevasõiduks olid igati soodsad ja Tarzan otsustas viivitamata Džunglisaare poole teele asuda, et loomad sinna tagasi viia. Ja siis —- Inglismaale!

Ahvinimene äratas tüürimehe ja käskis tal ärasõiduga kiirustada. Madrused, kellele lord Greystoke oli kinnitanud, et neid ei võeta vastutusele venelaste nurjatuste pärast, asusid rõõmsalt oma harjumuspärase tegevuse juurde.

Päevaks vabadusse lastud loomad jalutasid meeskonna suureks ärevuseks laevalael ringi. Madrustel oli veel liigagi hästi silme ees kohutav pilt öisest võitlusest, kui nen-
de

kihvade ja küünte tõttu suri mitu inimest. Neile tundus, et loomad otsivad praegugi endale saaki. Kuid Akuti ahvid ja Sheeta pidid Tarzani ja Mugambi valvsa pilgu all oma instinktid maha suruma ning madrused töötasid tekil metsloomade hulgas palju julgemalt, kui nad ette olid kujutanud.

Lõpuks hiivas «Kincaid» ankru, väljus Ugambi lahest ja jõudis Atlandi ookeani vetesse. Tarzan ja Jane Clayton jälgisid üksisilmi neist kaugenevat rohelist kaldariba ja esimest korda lahkus Tarzan oma kodumaalt vähimagi kahjutundeta.

Talle näis, et isegi kõige kiirem laev maailmas ei suuda teda metsikust Aafrikast ära viia nii ruttu, kui ta tahtis. Tarzan lausa kippus Londonisse, et jätkata seal poja otsinguid. Aeglase käiguga «Kincaid» tundus kärsitule Tarzanile tõelise kilpkonnana! Ahvinimese arvates seisis see hoopiski paigal.

Siiski liikus laev edasi ja peagi ilmusid läänekaares nähtavale Džunglisaare madalad künkad.

Alexis Pavlovi kajutis tiksus mustas kastis endiselt kell ja iga minutiga lähenesid osutid saatuslikule hetkele, mil vooluahel pidi sulguma ja plahvatus kõlama.

Jane ja Tarzan seisid laeva kaptenisillal ja silmitsesid lähenevat kallast. Madrused kogunesid laeva ninasse, jälgides ookeanist väljakerkivat maad. Loomad olid tekile varju pugenud ja magasid kerratõmbunult. Kõik oli vaikne ja rahulik nii laeval kui vees.

Äkki kõlas kõrvulukustav raksatus. Kajutikatused lendasid õhku, paks suitsusammas tõusis kõrgele «Kincaidi» kohale. Sellele järgnes kohutav plahvatus, mis raputas laeva vöörist ahtrini.

Laevalael puhkes paanika. Plahvatusest kohutatud ahvid jooksid urisedes ja möirates edasi-tagasi. Sheeta tormas siia-sinna, tuues kuuldavale nii pöörast

kriiskamist, et «Kincaidi» meeskonna liikmetel jäi süda hirmust seisma. Mugambi värises kogu kehast. Ainult ahvide Tarzan ja ta naine säilitasid külma vere.

Kohe pärast plahvatust läks Tarzan viivitamatult metsloomade keskele, rahustas neid ja rääkis nendega oma tavalisel toonil, silitas nende karvaseid turjasid ja kinnitas nii, nagu sai seda teha ainult tema, et midagi hirmsat enam pole.

Mõne silmapilgu pärast selgus, et suurim oht on nüüd tulekahju, sest leegid noolisid juba pilbasteks lõhutud kajutiseinu ja kandusid sealt üle laevalaele.

Imekombel ei saanud ükski laevalolijaist kannatada plahvatusest, mille põhjus jäi saladuseks kõigile peale ühe madruse. Viimane taipas kohe, et see oli Pavlovi kätetöö, kuid ta pidas paremaks sellest vaikida

Tuli aga laienes ja Tarzan mõistis, et nad ei saa sellest jagu. Mida rohkem nad tuld veega kustutasid, seda hullemini

104

see põlema hakkas, otsekui oleks kajutis olnud mingisugune saladus, mis muutis vee tuleks.

Veerand tundi pärast plahvatust tõusid hukkumisele määratud laeva kohale mustad suitsupilved. Tuli oli juba kandunud masinaruumi ja laev jäi seisma. «Kincaidi» tund oli tulnud.

«Pole mõtet enam laevale jääda.» tähendas ahvinimene tüürimehele. «Tuleb paadid vette lasta ja viivitamata kaldale sõuda.»

Neil polnudki muud võimalust. Tuli möllas juba peaaegu kõikjal. Ainult madrused said oma asjad päästa, sest tuli polnud nende ruumini veel jõudnud, küll aga lõõmasid kõik kajutid selle läheduses, kus plahvatus oli aset leidnud.

Kähku lasti alla kaks paati. Meri oli rahulik, kaldale jõuti kerge vaevaga. Ärritatud loomad nuusutasid ahnelt oma kodusaare õhku ja vaevalt puudutasid paadininad kallast, kui Sheeta ja Akuti ahvid üle paadiserva hüppasid ning džunglisse tormasid.

Nukralt vaatas Tarzan neile järele.

«Jumalaga, mu sõbrad!» sosistas ta. «Te olite head ja ustavad kaaslased ja ma hakkan teist suurt puudust tundma »

Nad tulevad veel tagasi, eks ju, mu kallis?» lohutas teda Jane.

«See pole veel kindel,» vastas ahviiümene. «Nad ei tundnud end kuigi hästi, sattudes nii inimrohkesse seltskonda. Ainult Mugambi ja mina ahistasime neid vähem, kuid meie oleme ju ainult poolest saadik inimesed. Kuid sina, mu kallis, ja madrused — teie olete mu loomadele liiga tsiviliseeritud. Teie eest nad just põgenesidki. Arvatavasti kartsid nad kiusatusse sattuda, nähes enda läheduses nii imehead toitu, kas või kogemata mõne suutäie ampsata ...»

Jane puhkes naerma. «Aga mina arvan, et nad põgenevad just sinu eest. Sa keelasid alatasa neid tegemast seda, mida nad pidasid täiesti loomulikuks. Nagu väikesed lapsed rõõmustavad nad selle üle, et saavad vanemate hoole eest putku pista. Ja kui nad tagasi tulevad, siis loodame, et nad ei tule öösel.»

«Ega näljastena, eks?» puhkes Tarzangi naerma.

Tervelt kaks tundi seisis väike seltskond kaldal ja vaatas laeva põlemist Siis kostis nõrgalt teine plahvatus ja seejärel vajus «Kincaid» peaaegu silmapilk vee alla.

Teise plahvatuse põhjus polnud üldsegi salapärane. Tüürimees seletas, et tuli oli jõudnud aurukateldeni ja need lõhkesid. Aga millest oli tekkinud esimene plahvatus, selle üle murdsid laevahuku läbiteinud veel kaua pead …

105

XX. Jälle Džunolisaarel

Väikese seltskonna esimene mure oli otsida magedat vett ja lüüa üles laager. Kõik mõistsid, et nende viibimine Džunglisaarel võib kesta kuid või isegi aastaid.

Tarzan teadis lähima jõekese asukohta ja juhatas kogu seltskonna sinna. Seal hakkasid mehed kohe telke ja lihtsat mööblit ehitama, Tarzan aga läks džunglisse toitu otsima, jättes Jane'i ustava Mugambi ja mosula naise hoolde. «Kincaidi» madruseid ta usaldada ei võinud.

Leedi Greystoke kannatas palju suuremat hingepiina kui ükski teine merehädaline. Talle tundus, et tema poja otsingud on viljatud ja ta ei saa midagi teha, et leida ta asukohta ja parandada tingimusi, mida fantaasia maalis talle alati kõige mustemates värvides. Veelgi enam: Jane arvas, et ta ei saa iialgi teada oma väikese Jacki saatusest.

Seltskonna liikmed jagasid omavahel ära mitmesugused tööd. Kõrgel künkal, kust avanes vaade kaugele merele, seati sisse alaline valve Siia toodi suur hunnik kuivi oksi, et iga hetk võiks süüdata märgutule. Maasse rammitud pika teiba otsas lehvis hädalipp, mis oli tehtud «Kincaidi» tüürimehe punasest särgist.

Kuid silmapiirile ei ilmunud purjesid ega suitsu ja valvurite vaevatud silmad vahtisid lootusetult ookeani ääretut tühja avarust.

Tarzanile tuli mõte ehitada laev, et sellega tagasi mandrile sõita. Ta näitas madrustele, kuidas lihtsaid tööriistu teha, ja kõik asusid innukalt tegutsema. Aga mida rohkem edasi, seda selgemaks sai, et see töö pole käputäiele inimestele jõukohane. Madrused muutusid kergesti ärrituvaks, hakkasid omavahel kisklema ning senistele viletsustele lisandusid nüüd veel tülitsemised ja kahtlustamine.

Rohkem kui kunagi varem kartis Tarzan nüüd Jane'i jõhkrate madrustega jätta. Kuid tahes-tahtmata pidi ta ajuti naisest lahkuma ja džunglisse jahile minema, sest keegi teine ei toonud nii palju jahisaaki kui tema. Mõnikord läks tema asemel jahile Mugambi, kuid mustanahalise oda ja nooled ei andnud iialgi sellist tulemust kui ahvini-mese lasso ja nuga.

Viimaks jätsid madrused oma töö kus seda ja teist ning hakkasid kahekaupa džunglis jahil käima. Kogu selle aja jooksul polnud end laagris näidanud ei Sheeta, Akut ega teised suured ahvid, kuigi Tarzan neid džunglis jahil olles mõnikord kohtas.

* * *

«Kincaidi» õnnetute reisijate olukord muutus päev-päe-valt üha halvemaks.

Nende laager paiknes Džunglisaare idakaldal, kuna põhjakaldale tekkis üks teine laager. Siin väikeses lahes seisis

ankrus purjelaev «Cowrie». Paar päeva tagasi oli sellel puhkenud mäss, mis lõppes ohvitseride ja meeskonna ustavate liikmete tapmisega Rasked päevad algasid «Cowrie'l» pärast seda, kui madrusteks palgati säärased mehed nagu rootslane Gust, maoori Momulla ja kõige suurem lurjus tervest sellest seltskonnast hiinlane Kai Chang.

Madruseid oli kokku kümme. Need olid Lõunamere sadamalinnade viimased jätised, kuid Gust, Momulla ja Kai Chang olid seltskonna ninamehed. Nemad algatasid mässu, õhutasid madruseid ülemusi tapma, purjekat vallutama ja jagama siis omavahel pärlisaaki, sest just seda kaupa vedas «Cowrie».

Kai Chang tappis une pealt kapteni, maoori Momulla aga juhtis kallaletungi vahis oleva tüürimehe vastu. Gust oskas alati leida ettekäänet jätta aktiivne tegutsemine teiste õlule. Mitte sellepärast, et ta südametunnistus oleks hakanud sellele vastu, vaid ta hoolitses isikliku turvalisuse eest. Tapmine on ikkagi teatud määral ohtlik, sest rünnatavad surevad harva rahulikult. Juhtub, et nad hakkavad mõrvari kavatsuse vastu otsekohe võitlema. Just sellest võitlusest hoiduski Gust parema meelega kõrvale.

Nüüd aga, kus töö oli tehtud, võttis rootslane mässuliste juhtimise enda peale. Ta oli läinud isegi nii kaugele, et omastas «Cowrie'» tapetud kapteni asjad ja hakkas kandma tema mundrit, näitamaks, kellele kuulub võim.

Kai Changile polnud see sugugi meeltmööda. Ta ei tunnistanud üldse mingit võimu, seda vähem soovis ta kuuletuda lihtsale rootsi madrusele. Niisiis oli mässuliste laagris Džunglisaare põhjakaldal tüliseeme juba idanemas.

Kai Chang mõistis, et peab tegutsema arukalt Gust oli ainuke terves selles jõugus, kes tundis piisavalt meresõitu, et viia neid välja Atlandi ookeanist ümber Hea Lootuse neeme. Seal oleksid nad võinud kergemini leida turgu ülekohtusel teel saadud varandusele, ilma et neilt hakataks midagi pärima.

Päev enne seda, kui nad nägid Džunglisaart ja leidsid seal väikese tuulest varjatud lahe, märkas vahimadrus lõuna pool suitsu ja sõjalaeva korstnaid. Keegi neist ei taht-nud kohtuda mereväelastega, kes oleksid võinud neid küsitlema hakata, ja seepärast otsustati end paar päeva varjata, kuni oht möödub.

Nüüd aga ei tahtnud Gust enam üldse merele minna. Ta oli kindel, et nende märgatud laev oli spetsiaalselt neid otsima saadetud. Kai Chang väitis, et see oletus on täiesti: totter, sest keegi peale nende enda ei võinud teada, mis' juhtus «Cowrie'l».

Gust aga jäi endale kindlaks. See loomult ahne inimene haudus kurjas südames plaani, kuidas oma osa saagist mingil moel suurendada. Ta nuputas järgmise plaani. Tema üksi oskas «Cowrie't» juhtida, seepärast ei saa teised temata Džunglisaarelt lahkuda. Niisiis võtab Gust ühel ilusal päeval

107

endaga kaasa ainult nii palju inimesi, kui tal vaja läheb, ja põgeneb koos nendega purjekal Kai Changi, maoori Momulla ja ülejäänute eest.

Nüüd ootaski Gust parajat juhust. Ta lootis, et kord tuleb silmapilk, kus Kai Chang, Momulla ja veel kolm või neli madrust lähevad kõik koos laagrist jahile või maad uurima, tema aga kasutab nende eemalolekut ootamatuks ärasõiduks. Ta võttis kokku kogu oma mõistuse, et saata džunglisse neid, keda ta oli otsustanud maha jätta Sel eesmärgil korraldas ta ühiseid jahilkäike, kuid kõike kahtlustav ja kaval hiinlane ei nõustunud iialgi jahti pidama ilma Gustita.

Ühel päeval rääkis Kai Chang salaja maoori Momullaga ja teatas talle oma kahtlustustest rootslase suhtes. Momulla tahtis kohe minna ja reeturile pika noa südamesse torgata. Tõsi, Kai Changil polnud rootslase vastu mingeid tõendeid ja ta kahtlused rajanesid vaid omaenda alatu hinge oletustele: ta üksnes kujutles, mida ta ise meelsasti teeks, kui tal oleksid käepärast vajalikud vahendid. Gusti tappa polnud mõtet, sest nad kõik sõltusid temast. Kuid ta otsustas rootslast hirmutada ja sundida teda nende nõudmisi täitma.

Pärast seda jutuajamist hakkas Momulla taas rootslasele peale käima, et nad viivitamata merele läheksid. Gust aga tuli välja endise ettekäändega, et arvatavasti ristleb sõjalaev ikka veel lõunameredel, valvab neid ja võtab kinni enrie, kui nad jõuavad ümber neeme sõita.

Momulla naeris ta välja ja kinnitas, et kuna keegi ühelgi sõjalaeval ei tea midagi nende mässust, siis pole ka põhjust, miks neid peaks kahtlustatama.

«Ahaa!» hüüatas Gust. «Nüüd sa küll eksid. Teie õnn,et teie hulgas on niisugune haritud mees nagu mina. Muidu oleks teil asjatundmatuse pärast peagi peenike peos. Oled vaid vilets neeger, Momulla, aga neegrid ei tea midagi raadiost.»

Maoori kargas püsti ja haaras noa. «Ma pole neeger!» karjus ta.

«Tegin vaid nalja,» ruttas rootslane seletama. «Oleme sinuga vanad sõbrad, Momulla, meie ei või riidu minna, eriti aga praegu, kus Kai Chang kavatseb kõik pärlid meilt üle lüüa. Kui ta vaid leiaks mehe, kes oskab purjekat juhtida, jätaks ta

meid selsamal hetkel saatuse hooleks. Sellepärast ta muudkui heietab ärasõidust, et tahab meist kuidagi lahti saada.»

Pisut vaikinud, küsis Momulla:

«Aga raadio? Mis on sel tegemist meie siiajäämisega?»

«Raadio?» Gust sügas kukalt. Ta mõtles, kas maoori on tõepoolest nii rumal, et jääb uskuma jultunud valet, mida ta praegu ütelda kavatseb.

«Näed sa,» alustas ta, «igal sõjalaeval on raadiojaam. Selles jaamas on aparaat, mille abil saab rääkida teiste

108

laevadega tuhandete miilide kaugusel ja kuulda kõigest, mis seal kõneldakse. Noh, aga kui me «Cowriel» tulistasime ja karjusime, küllap siis oli lärmi kõvasti. Arvan, et see sõjalaev asus meile üsna lähedal ja kuulas seda kõike pealt. Muidugi ei tarvitsenud nad teada saada purjeka nime, kuid kindla peale teavad nad seda, et ühe laeva meeskond hakkas mässama ja lõi oma ohvitserid maha. Ja nüüd hakkavad nad iga laeva läbi otsima.»

Rootslane püüdis näole manada kõige tõsisemat ilmet, et kuulajas oma sõnade õigsuse suhtes mitte kahtlust äratada. Momulla istus tükk aega vaikselt altkulmu Gusti piieldes, siis aga tõusis püsti ja ütles:

«Oled häbematu valevorst! Kui sa homme meid siit ära ei vii, ei ole sul enam iialgi võimalust valetada. Tead, mis ma sulle ütlen? Ma kuulsin, kuidas kaks meest leppisid kokku sulle nuga ribide vahele torgata, kui sa kavatsed meid veel sellel neetud saarel kinni pidada »

«Sa mine ja küsi Kai Changilt, kas sõjalaevadel on raadio või ei!» vihastas Gust. «Ka tema ütleb sulle, et laevad võivad üksteisega rääkida tuhandete miilide kauguselt. Siis aga ütle nendele kahele lollpeale, kes kavatsevad mind tappa, et nad ei saa iialgi oma osa saagist, sest ainult mina üksi võin neid siit välja viia!»

Momulla läkski Kai Changilt küsima, kas on olemas selline aparaat, mille abil laevad võivad üksteisega suure kauguse tagant kõnelda. Kai Chang kinnitas öeldut Momulla oli rabatud, kuid siiski tahtis ta saarelt lahkuda, sest ta eelistas pigem ükskõik milliste ohtudega avamerel rinnutsi kokku minna kui asustamata saarel igavalt ja üksluiselt elada.

«Kui meil oleks keegi, kes oskaks kuunarit juhtida!» kurtis Kai Chang.

Pärast lõunat läks Momulla kahe teise maooriga jahile. Nad suundusid lõunasse ja polnud veel laagrist kuigi kaugele jõudnud, kui kuulsid džunglis enda ees inimeste häälte kõminat.

Nad teadsid, et keegi omadest polnud ees ära läinud ja et saar oli nende arust asustamata. Siis välgatas mõte, et kas need pole äkki «Cowrie'» tapetud ohvitseride ja madruste vaimud.

Nad kohkusid ja tahtsid minema joosta, kuid Momulla uudishimu sai ebausust võitu. Andes kaaslastele märku endale järgneda, hakkas ta neljakäpukil ettevaatlikult roomama sinnapoole, kust kostsid nähtamatute inimeste hääled.

Varsti peatus ta väikese lagendiku serval ja hingas kergendatult. Need polnudki vaimud! Otse enda ees nägi ta kahte valget meest. Nad istusid. mahalangenud puu tüvel ja olid hõivatud tõsisest jutuajamisest. Uks neist oli Schneider, «Kincaidi» tüürimees, teine aga madrus Schmidt.

«Me saame sellega hõlpsasti hakkama, Schmidt,» ütles

109

Schneider parajasti. «Head paati pole sugugi nii raske ehitada, ja kolm sõudjat võivad selle ühe päevaga mandrile toimetada, kui meri on rahulik ja tuul soodne. Miks peaksime ootama, kuni see kangekaelne inglane suure laeva ehitab, et kogu

seltskonda peale võtta? Madrused on juba väsinud, nad peavad päev läbi tööd rügama nagu orjad. Pole ju sugugi meie asi inglast päästa. Las ta hoolitseb enda eest ise. nagu heaks arvab!» Schneider vakatas hetkeks, jälgides ainiti vestluskaaslast, et näha oma sõnade mõju, ja jätkas siis: «Noh, aga naise võtame kaasa. Oleks patt jätta nii ilusat totsi siia jumalast mahajäetud saarele, eks?» Schmidt vaatas irvitades üles.

«Ah sealt siis puhub tuul!» ütles ta. «Miks sa seda kohe ei öelnud? Aga olgu pealegi. Mis mina saan. et sind aitan?»

«Ta peab meile kõvasti maksma, kui me ta tsiviliseeritud paika tagasi viime.» seletas Schneider, «ja ma jagan vennalikult tasu nende kahe madrusega, kes mind aitavad. Mina võtan pool ja teie võite teise poole omavahel ära jagada — sina ja see teine, kelle me välja valime. Mind on see saar kuradimoodi ära tüüdanud ja mida varem siit pääseme, seda parem. Noh, mis sa arvad?»

«Tehtud!» kostis Schmidt. «Üksinda ei pääse ma kuidagi mandrile, ja ega teisedki pääse. Sina oled ainuke mees, kes meresõitu tunneb. Nii et võid minuga arvestada.»

Momulla kikitas kõrvu Ta oli mitu korda sõitnud inglise laevadel, nii et sai Schneideri ja Schmidti jutuajamisest üsna hästi aru.

Ta tõusis püsti ja läks nende juurde. Schneider ja tema vestluskaaslane võpatasid kohkunult, justkui oleks nende ette kerkinud mõni viirastus. Schneider haaras revolvri järele. Momulla tõstis üles parema käe peopesaga nende poole märgiks, et tema kavatsused on rahulikud.

«Olen sõber,» sõnas ta. «Kuulsin, mis te rääkisite, kuid ärge kartke, ma ei anna teid välja. Ma saan teid aidata, selle eest aga peate teie mind aitama.»

Ta pöördus Schneideri poole,

«Teie oskate iaevn juhtida, kuid teil pole laeva. Meil on laev. kuid pcl«. juhti. Kui tahate koos meiega ära sõita ega hakka meilt midagi pärima, sits võtame teid meelsasti kaasa. Te viite meid sadamasse, mille nime ütleme hiljem, ja panete rneid seal maha. meie aga anname teile oma laeva. Sõitke siis sellega, kuhu tahate.»

Ta vaikis pisut ja lisas:

«Võite kaasa võtta naise, kellest oli juttu. Ja ka meie ei hakka teilt midagi pärima Olete selle kaubaga nõus?»

Schneider tundis asja vastu huvi ja tahtis rohkeni teada saada. Momulla kuulutas, et sellisel juhul tuleb neil rääkida Kai Changiga. Mõlemad «Kincaidi» mehed läksid Momulla ja ta kaaslaste saatel mässuliste laagri lähedale. Siin jättis Momulla nad oma maooridest madruste valve alla, kartes, et nad võiksid rwelt muuta ja jalga lasta.

Schneider ja Schmidt olid vangid, ehkki nad ise seda ei teadnud.

Momulla tuli peagi tagasi Kai Changiga, kellele ta oli juba lühidalt jutustanud neile osaks saanud õnnest. Hiinlane rääkis Schneideriga kaua ja jõudis veendumusele, et Schneider oli samasugune suli nagu ta isegi ja tahtis samuti kogu hingest saarelt lahkuda.

Neid kahte asjaolu arvestades ei tarvitsenud kahelda, et Schneider «Cowrie'» juhtimise enda peale võtab. Samal ajal oli Kai Chang veendunud, et pärastpoole leiab ta alati mooduse, kuidas sundida Schneiderit oma tahtele alluma.

Pärast seda jutuajamist oma laagrisse tagasi minnes tundsid Schneider ja Schmidt suurt kergendust. Lõpuks ometi oli neil täiesti reaalne plaan lahkumiseks saarelt korraliku sõiduriistaga. Polnud enam tarvis vaeva näha laeva ehitamisega, polnud vaja riskida oma eluga viletsas omatehtud paadis, millega võib pigem põhja minna kui mandrile jõuda. Ka lubati neid aidata naist või õigemini naisi kinni võtta, sest saanud teada, et teises laagris on ka veel must naine, nõudis Momulla, et temagi tuleb koos valge naisega kaasa tuua.

Suurt rahuldust pakkus Kai Changile ja Momullale veel teadmine, et nüüd ei vajanud nad enam Gusti ja võivad temast lahti saada. Laagrisse jõudnud, seadsid nad otsejoones sammud tema telgi poole. Ehkki kogu seltskonnal oleks olnud hoopiski mugavam kuunarile jääda, olid nad mõningate asjaolude tõttu kokku leppinud lüüa laager üles kaldale.

Asi oli selles, et ükski «Cowrie'» madrus ei usaldanud teist ja keegi poleks söandanud kaldale minna, jättes teised kuunarile. Seepärast otsustati, et kõik lähevad üheskoos maale ja kuunarile saab korraga minna vaid paari- või kolmekaupa.

Gusti telgi poole minnes katsus Momulla määrdunud pöidlaga oma pika noa tera. Rootslane oleks tundnud end väga viletsasti, kui ta oleks juhtunud nägema seda tähendusrikast liigutust või oleks saanud lugeda tumedanäolise mehe mõtteid.

Juhuslikult viibis Gust sel silmapilgul koka telgis, mis oli tema omast paari jala kaugusel. Seetõttu kuulis ta Kai Changi ja Momulla lähenemist, kuid ei võinud aimatagi, et sel võiks olla tema jaoks iseäralik tähendus. Oma õnneks vaatas ta just sel hetkel telgiukse vahelt välja ja pööras tähelepanu mõlema madruse veidratele hiilivatele sammudele. Selline ettevaatlik kõndimine ei sobinud paraku kokku sõbralike kavatsustega. Kui nad aga tema telki sisse lipsasid, märkas Gust pikka nuga, mida Momulla selja taga hoidis.

Rootslase silmad läksid suureks ja juuksed tõusid hirmust püsti. Ta pruuniks põlenud nägu muutus kriitvalgeks. Kähku väljus ta koka telgist. Mõlema kaaslase kavatsused olid liigagi läbipaistvad.

111

Asjaolu, et vaid tema üksinda oskas juhtida kuunarit, oli siiani olnud tema turvalisuse küllaldane tagatis. Nähtavasti oli juhtunud midagi, mis andis neile võimaluse temast lahti saada.

Hetkegi kaotamata pistis Gust tuhatnelja džungli poole jooksu. Ta tundis ületamatut hirmu džungli ees, mille sügavusest kuuldus kohutavaid salapäraseid hääli. Kuid veel rohkem kartis Gust Kai Changi ja Momullat. Džunglis peituv oht oli enam või vähem võimalik, tema kaaslastelt lähtuv aga vägagi reaalne. Gust oli kord näinud, kuidas Kai Chang oli Pai-shas Loo Kotai turu taga pimedal alleel ühe mehe surnuks kägistanud. Ta kartis ühtviisi nii hiinlase nööri kui ka Momulla nuga. Seepärast valis ta armutu džungli.

XXI. Džimgliseadus

Ähvarduste ja lubaduste abil oli Tarzanil viimaks korda läinud paadi ehitamist tunduvalt kiirendada. Selle kere oli peaaegu valmis. Suure osa tööst oli ahvinimene teinud ise koos Mugambiga, kuigi nad hankisid ka kogu laagrile toitu.

«Kincaidi» tüürimees Schneider oli üks peamisi nurisejaid. Viimaks jättis ta töö kus seda ja teist ning läks koos Schmidtiga džunglisse jahile. Ta kuulutas, et vajab puhkust, ja soovimata esile kutsuda asjatut sõnavahetust, lubas Tarzan neil minna.

Kuid järgmisel päeval tegi Schneider näo, nagu tunneks ta süümepiina, ja tuli ise vabatahtlikult paadi juurde tööle. Ka Schmidt töötas võrdlemisi meelsasti. Lord Greystoke rõõmustas, et mehed olid viimaks tunnetanud ühise töö vajadust ja mõistnud oma kohust nende väikese seltskonna teiste liikmete vastu.

Palju rahulikumas meeleolus, mida ta viimasel ajal polnud enam ammu tundnud, läks ta sel päeval džunglisse otsima noorte emahirvede karja, keda Schneider ja Schmidt ütlesid eelmisel päeval näinud olevat. Schneider kuulutas, et nägi karja edela pool, ja sinna nüüd ahvinimene läbi tiheda džungli suunduski.

Samal ajal hiilis põhja poolt läbi metsa kuus kahtlast tüüpi. Nad liikusid ettevaatlikult nagu inimesed, kes kavatsevad toime panna kuritegu.

Mehed arvasid, et keegi neid ei näe. Kuid peaaegu sellestsamast hetkest, mil nad laagrist lahkusid, hiilis nende kannul pikakasvuline mees. Selle mehe silmades põles viha, kartus ja uudishimu, peas aga sagisid rahutud mõtted. Miks Kai Chang, Momulla ja teised nii ettevaatlikult lõuna poole liiguvad? Mida lootsid nad sealt leida?

Gust vangutas nõutult oma madala otsmikuga pead. Ta peab seda teada saama! Ta jälitab neid, uurib välja, mida

112

nad sepitsevad, ja kui vaja, siis ajab nende plaanid nurja. Talle turgatas pähe, et äkki otsivad nad teda. Kuid kaine mõistus ütles, et see pole võimalik. Nad olid juba seda saavutanud, mida tahtsid, kihutades ta laagrist minema. Niisugused inimesed nagu Momulla ja Kai Chang lähevad tapmise peale välja ainult raha pärast. Aga et Gustil raha ei olnud, siis nähtavasti otsisid nad kedagi teist.

Varsti tegi kuuemeheline salk peatuse. Nad pugesid peitu teeäärsesse põõsastikku metsloomade raja kõrval, mida mööda nad olid käinud. Et paremini näha, ronis Gust nende taga puu otsa, hoolitsedes selle eest. et lehestik teda korralikult varjaks. Tal ei tulnud kaua oodata. Peatselt ilmus lõuna poolt nähtavale võõras valge mees.

Teda nähes ronisid Momulla ja Kai Chang oma peidupaigast välja, teretasid ja hakkasid rääkima. Millest nad kõnelesid, seda Gust ei kuulnud. Siis läks valge mees tagasi samas suunas, kust ta oli tulnud.

See oli Schneider. Jõudnud oma laagri lähedale, tegi ta ringi ja jooksis laagrisse teiselt poolt. Suures ärevuses ja tugevasti lõõtsutades, otsekui oleks ta kihutanud siia ülepeakaela, tormas ta Mugambi juurde.

«Hei, sina seal!» kisendas ta. «Need teie ahvid võtsid Schmidti kinni ja tapavad ta, kui sa appi ei tõtta! Sina üksi saad neid ära kutsuda. Võta Jones ja Sulliwan kaasa, ehk läheb abi vaja, ja minge nii ruttu, kui saate Schmidti juurde. Ta on loomade rajal umbes miili kaugusel lõunas. Mina jään siia, olen kiirest jooksust päris hingetu,» ja «Kincaidi» tüürimees varises maha. tehes näo, justkui oleks tal lõpp käes.

Mugambi lõi kõhklema, teda oli jäetud naisi kaitsma. Ta ei teadnud, mida teha, kuid Jane Clayton. kes oli Schneideri juttu pealt kuulanud, toetas omalt poolt tüürimehe palvet.

«Ära viida aega,» kiirustas ta neegrit. «Meil pole siin midagi karta. Mister Schneider jääb meie juurde. Mine. Mugambi. Vaest meest on vaja tõepoolest rutemini aidata.»

Schmidt, kes samal ajal laagri lähedal põõsa taga lamas, naeris südamest. Talle pakkus see komöödia suurt lõbu.

Mugambi tundis, et ta on kohustatud alluma oma perenaise käsule. Kuulekalt kiirustas ta lõuna poole, Jones ja Sulliwan kannul. Kuid laagrist lahkudest kahtles ta kõvasti, kas ta ikka talitab targasti ja kas sellest äkki midagi halba ei tule.

Vaevalt olid nad kadunud, kui Schneider hüppas üles ja tormas põhja suunas džunglisse. Mõne hetke pärast ilmus metsaveerel nähtavale Kai Chang. Schneider nägi hiinlast ja andis märku, et õhk on puhas.

Jane Clayton ja neegritar istusid telgi ukse ees, seljaga lähenevate lurjuste poole. Alles siis, kui kuus räbaldunud hulgust nende ette kerkisid, märkasid nad võõraste ilmumist laagrisse.

«Läki!» ütles Kai Chang, andes naistele märku tõusta ja neile järgneda.

113

Jane Clayton hüppas püsti ja vaatas ringi silmadega Schneiderit otsides. Ta nägi meest seisvat võõraste selja taga, irvitus näol. Silmapilk taipas Jane, et ta oli langenud vandenõu ohvriks.

«Mis see tähendab?» küsis ta «Kincaidi» tüürimehelt.

«See tähendab, et me leidsime laeva ja võime nüüd Džunglisaarelt ära sõita,» vastas Schneider.

«Miks te Mugambi koos kahe teise mehega džunglisse saatsite?» küsis Jane.

«Sellepärast, et nemad meiega kaasa ei tule. Tulete ainult teie ja neegrinaine.»

«Tehke nüüd ruttu!» kordas Kai Chang ja haaras Jane Claytonil käest kinni.

Momulla omakorda kahmas neegritari käest ja kui viimane karjuma hakkas, surus talle käe suule.

* * *

Samal ajal kihutas Mugambi mööda metsateed lõunasse. Jones ja Sulliwan jooksid tema kannul. Ta oli Schmidti päästmiseks juba ligi miili maha jooksnud, kuid kusagil polnud jälgegi inimesest ega Akuti ahvidest. Viimaks ta peatus ja tõi kuuldavale valju kisa, millega Tarzan ja tema tavaliselt suuri inimahve kokku kutsusid. Vastust ei tulnud. Siis läbis Mugambi veel umbes pool miili aegajalt kutset korrates.

Äkki jäi ta nagu soolasammas seisma. Ta taipas, et teda oli petetud. Nagu hirmunud põder tormas ta tagasi laagri poole. Tema kahtlused leidsid kinnitust: leedi Greys-toke ja mosula naine olid kadunud, aga samuti Schneider. Mugambi sattus sellisesse raevu, et tahtis tappa Jonesi ja Sulliwani, pidades ka neid vandenõust osavõtjaiks. Häda-vaevalt läks neil korda neegrile selgeks teha, et nemad ei teadnud sellest midagi.

Nad seisid ja arutasid, kuhu võisid naised kaduda ja mis eesmärgiga Schneider nad laagrist ära oli viinud. Jutuajamisest hõivatud, nad ei märganudki, kuidas Tarzan sel ajal ühe puu oksalt alla hüppas ja üle lagendiku nende juurde tuli.

Ta teravad silmad nägid kohe, et oli juhtunud midagi halba. Kuulnud Mugambilt Jane'i kadumisest, pigistas ta vihaselt käed rusikasse ja kulmud läksid kipra.

Millele lootis Schneider Jane'i röövides? Kuhu ta võis temaga minna sellel väikesel saarel, kus tal polnud pääsu Tarzani kättemaksu eest? Ei, siin oli midagi teisiti. Ahv-inimene ei pidanud teda nii naiivseks. Schneider poleks seda teinud, kui ta poleks kindlalt teadnud, et tal on võimalik oma vangidega Džunglisaarelt lahkuda. Kuid miks võttis ta ka neegritari kaasa? Nähtavasti oli temaga koos veel keegi mustanahaline, kes soovis pärismaalasest naist endale saada.

«Tulge,» ütles Tarzan. «Nüüd jääb meil üle ainult üks: minna nende jälgedes.»

Sel ajal ilmus laagrist põhja pool džunglist nähtavale pikakasvuline kohmakas kogu ja suundus otse nelja mehe

poole. Ta oli neile täiesti võõras: ükski neist polnud aimanud, et peale nende elutseb sellel saarel veel teisi inimolendeid.

See oli Gust.

«Teie naised on röövitud,» ütles ta ilma sissejuhatuseta. «Kui tahate neid päästa, tulge kohe minuga kaasa. Kui aga venitama hakkame, siis ei saa me «Cowrie't» ankru-paigast enam kätte ja see sõidab merele.»

«Kes te olete?» küsis Tarzan. «Mida te teate minu naise ja neegritari röövimisest?»

«Kuulsin, kuidas hiinlane Kai Chang ja maoori Momulla sepitsesid salanõu kahe mehega teie laagrist. Mul on nendega mõningad arved klaarida. Nad kihutasid mu laagrist minema ja tahtsid mind tappa. Nüüd tahan neile kätte maksta. Tulge!»

Gust juhtis «Kincaidi» laagri neli meest kiiresti läbi džungli põhja poole. Kõiki valdas vaid üksainus mõte: kas nad jõuavad õigeks ajaks mere äärde?

J» kui nad lõpuks viimasest tihedast leheseinast läbi olid tunginud ning enda ees lahte ja ookeani nägid, veendusid, et saatus oli neile ränga hoobi andnud. Heisatud purjedega «Cowrie» liikus aeglaselt lahest välja avamerele.

Mis nad tegema pidid?

Tarzani lai rind tõusis ja vajus raskelt. See viimane löök oli kõige julmem. Tarzani elus oli ette tulnud hetki, mil ta oli kaotanud vähimagi lootuse, kuid iialgi polnud ta tundnud nii teravat valu kui praegu, nähes laeva, mis viis ta naise teadmata kuhu. Jane oli talle nii lähedal ja ühtaegu nii kohutavalt kaugel! Sõnatult jälgis ta kuunarit. Ta nägi, kuidas see itta pööras ja neeme taha kadus. Tarzan varises maha ja kattis näo kätega.

Oli juba päris pime. kui viis meest oma laagrisse saare idakaldal tagasi jõudsid. Öö oli palav ja lämbe. Polnud vähimatki tuulevinu. Veel kunagi polnud Tarzan näinud Atlandi ookeani nii vaiksena.

Ta seisis kaldal vee ääres Ja vaatas mandri poole, süda täis meeleheidet, mõtted kurvad ja lootusetud. Ootamatult kuigiterta laagri taga džunglist pantri ulgumist.

Selles kurjakuulutavas möirges oli midagi tuttavlikku ja peaaegu masinlikult pööras Tarzan pead ning vastas samasuguse kisaga. Hetke pärast libises Sheeta kollakas-pruun kogu hämarale kaldale. Kuud ei olnud, kuid tähed sirasid taevas. Metsloom astus hääletult ahvinimese juurde.

Ammu enam polnud Tarzan näinud oma vana võitluskaaslast, kuid looma sõbralik nurrumine kinnitas talle, et Sheeta mäletas sidemeid, mis neid minevikus olid tihenda-nud. Tarzan pani käe looma turjale, Sheeta surus end vastu tema jalgu ja ahvinimene silitas metslooma.

Äkki ta võpatas. Mis see siis oli? Pingsalt vahtis ta ööpimedusse, siis aga kutsus mehi, kes suitsetades eemal istusid. Nad jooksid tema juurde, ainult Gust hoidus ette-vaatlikult kaugemale, nähes Tarzani kummalist kaaslast.

«Vaadake!» hüüatas Tarzan. «Tuled! Laeva tuled' See

115

peab olema «Cowrie». Neid on tabanud tuulevaikus!» Ja vallatud uuest lootusest, hüüdis ta: «Me võime nad kätte saada. Sõidame oma paadiga sinna!»

Gust lõi kahtlema. «Nad on relvastatud,» tähendas ta, «me ei saa viiekesi kuunarit vallutada.»

«Oleme nüüd juba kuuekesi,» vastas Tarzan Sheetale osutades, «poole tunni pärast on aga meid veelgi rohkem. Sheeta on kahekümne mehe eest, aga need, keda ma kohe siia kutsun, on saja eest. Teie ei tunne neid...»

Ahvinimene pöördus džungli poole, heitis pea kuklasse ja hüüdis mitu korda isaahvi kohutavat kutset. Peagi kostis džunglist vastuhüüd, siis veel ja veel. Gust värises üle-ni. Milliste olevuste hulka oli saatus teda paisanud? Kas poleks parem olnud Kai Changi ja Momulla juurde jääda kui siduda end selle hiiglasega, kes silitas pantrit ja kutsus džunglist metsloomi appi?

Paari minuti pärast kostis džunglist murduvate okste praksumist: Akuti ahvid ilmusid kaldale.

Vahepeal püüdsid viis meest rasket paati kaldalt vette lükata. Suure vaevaga läks see viimaks korda. «Kincaidi» kahe väikese paadi aerud olid võetud telkide toestamiseks, sest lained olid juba esimesel ööl pärast nende kaldale jõudmist paadid merele kandnud. Nüüd võeti aerud kaasa ja kui Akut oma ahvidega mere äärde ilmus, oli kõik sõiduks valmis.

Hirmuäratav meeskond asus taas oma isanda teenistusse ja võttis paadis kuulekalt koha sisse. Gusti ei saadud mitte miski hinna eest paati meelitada. Neli meest asus

kohe aerudele, paar ahvi järgnes nende eeskujule ja peagi liikus kohmakas paat merel vilkuvate tulede poole.

«Cowrie'» tekil seisis unine madrus vahipostil. All kajutis kõndis Schneider edasi-tagasi ja vaidles vihaselt Jane Claytoniga. Noor naine oli kajutis lauasahtlist juhuslikult revolvri leidnud ja hoidis nüüd «Kincaidi» tüürimeest sihikul.

Mosula naine kükitas põrandal, kuna Schneider kondis ukse ees edasi-tagasi, ähvardades, paludes ja lubadusi andes, kuid kõik oli asjata.

Äkki kuuldus laevalaelt hoiatuskisa ja lajatas püssipauk.

Hetkeks unustas Jane ettevaatuse ja tõstis pilgu laes olevale illuminaatorile. Sedamaid sööstis Schneider talle kallale.

Vahimadrus märkas «Cowrie'le» lähenemas väikest paati ning peaaegu samal silmapilgul kerkisid kuunari parda tagant ühe mehe pea ja õlad. Madrus kargas karjatades püsti ja võttis kutsumata külalise sihikule. Tema karjatust ja sellele järgnenud pauku kajutis kuuldigi.

Endine vaikus laevalael asendus üleüldise metsiku segadusega. «Cowrie'» meeskond tormas tekile, relvastatud revolvrite, mõõkade ja pikkade nugadega, kuid hädakisa oli hiljaks jäänud. Tarzani loomad olid juba laevas, nendega koos ka Tarzan ja kaks «Kincaidi» madrust.

Ennenägematuid hirmuäratavaid vaenlasi silmates kao-

tasid kuunari madrused viimsegi julgusekübeme. Mõni neist tulistas paar pauku, kuid kihutas siis otsekohe peidupaika otsima. Te:sed ronisid mastide otsa, kuid Akuti ahvid olid palju paremad ronijad ja tirisid hirmust kisendavad maoorid nende kõrgest pelgupaigast alla. Tarzan ruttas Jane'i otsima. Keegi ei hoidnud loomi tagasi ja nad valasid «Cow-rie'» õnnetu meeskonna peale välja oma metsiku iseloomu kogu sõgeda raevu.

Sheeta oli välja nuuskinud Kai Changi, kes salamahti oma kajutisse püüdis hiilida. Sheeta tormas talle järele läbilõikava ulgumisega, mis õudusest rabatud hiinlase suust peaaegu samasuguse eba nimliku röögatuse esile kutsus.

Kai Chang jõudis oma kajuti juurde sekundi murdosa enne pantrit, hüppas sisse ja püüdis ust kinni lüüa. Kuid oli liiga hilja. Sheeta suur kere libises uksest sisse enne, kui see lukku keerati. Värisev Kai Chang puges ülemise koi nurka ja kisendas hirmust.

Vähimagi pingutuseta hüppas Sheeta oma ohvri kallale ja hammustas selle kõri läbi, nagu oleks ta hürepoeg olnud.

* * *

Schneider jõudis Jane'ilt revolvri ära kiskuda, kuid samal silmapilgul avanes kajuti uks ja lävele ilmus pikakasvuline poolpaljas valge mees. Sõnagi lausumata hüppas ta käratult sisse. Schneider tundis raudseid sõrmi oma kõri pigistamas. Ta pöördus ümber ja silmad läksid imestusest suureks, nähes enda ees ahvinimest.

Sõrmed pigistasid tüürimehe kõri üha tugevamini. Ta püüdis karjuda, paluda, kuid ainsatki heli ei pääsenud ta kõrist ja silmamunad ähvardasid koobastest välja tungida.

Jane Clayton haaras mehel kätest kinni ja püüdis teda lämbuvast tüürimehest eemale kiskuda, kuid Tarzan raputas ainult pead.

«Seekord enam mitte!» sõnas ta rahulikult. «Kord ma juba kinkisin lurjustele elu ja selle tõttu pidime me mõlemad nii palju kannatama. Me peame sellest nurjatust ini-mesest jäädavalt vabanema ... Peame olema veendunud, et ta ei saa enam kunagi teha midagi halba ei meile ega teistele!»

Nende sõnadega keeras ta reeturlikul tüürimehel kaela kahekorra. Selgroolüli naksatas, Tarzan viskas surnukeha vastikustundega eemale ning läks koos Jane'i ja neegritariga laevalaele.

Võitlus oli lõppenud. Ainult Schmidt, Momulla ja veel kaks madrust olid ellu jäänud: nad olid madruste kajutisse peitu pugenud. Kõik ülejäänud olid surnud kohutavat surma Tarzani loomade kihvade .ia küünte all. Tõusev päike nägi «Cowrie'» tekil hirmuäratavat pilti, kuid seekord oli valatud lurjuste, mitte süütute inimeste verd.

Tarzan tiris kajutisse peitu pugenud madrused välja. Ta ei lubanud neile vabadust ega armuandmist, vaid sundis nad tööle surma ähvardusel.

Koos päikesega tõusis ka tugev tuul. «Cowrie» heiskas

kõik purjed ja asus teele Džunglisaarele. Siin võttis Tarzan pardale Gusti ning jättis hüvasti Sheeta ja Akuti ahvidega. Ta laskis loomad kaldale, võimaldades neil jätkata oma metsikut vaba elu, mida nad nii väga armastasid. Hetkegi kaotamata kadusid loomad ihaldatud džungli jahedasse sügavusse.

On kahtlane, kas nad üldse mõistsid, et Tarzan neist lahkub. Võib-olla taipas seda üksnes Akut, kes oli neist kõige arukam. Ta jäi ainsana kaldale, kui väike paat suundus tagasi kuunari poole, viies ära tema isanda.

Tarzan ja Jane seisid laevalael ja nii kaua, kuni kallast veel näha oli, vaatasid karvase inimahvi üksikut kogu, kes seisis liikumatult Džunglisaare liivasel kaldal.

* * *

Kolme päeva pärast kohtus «Cowrie» inglise sõjalaevaga «Shorewater» ja tänu sellele sai lord Greystoke raadio teel Londoniga ühendusse astuda. Nad kuulsid sõnumit, mis täitis nende südamed rõõmu ja tänuga: väike Jack oli lord Greystoke'i majas Londonis. Ta oli elus ja terve.

Londonisse jõudnud, said Tarzan ja Jane üksikasjalikult teada kogu sellest ebatavalisest sündmuste põimikust, mille tõttu laps pääses.

Rokoff oli kartnud last päeval «Kincaidile» viia ja andnud ta tänavalt leitud laste varjupaika, kavatsedes ta ära viia õhtul.

Tema kaasosaline ja esimene abiline Pavlov kavaldas oma patrooni üle. Lootes saada suurt lunaraha, kui ta lapse elus ja tervena tagasi viib, avaldas ta varjupaiga perenaisele lapse päritolu saladuse. Naise abiga vahetas ta Jacki ära teise lapsega. Ta oli veendunud, et Rokoff ei aima iialgi pettust.

Varjupaiga perenaine lubas last hoida Pavlovi Inglismaale tagasijõudmiseni. Kuid omakorda ahvatles ka teda võimalus suurt tasu saada ja nii alustas ta läbirääkimisi lord Greystoke'i advokaatidega.

Vana neegrinaine Esmeralda, Jane Claytoni lapsehoidja, kes oli vahepeal Ameerikas puhkamas, tuli tagasi ja tuvastas Jacki isiku. Lunaraha maksti välja ja kümme päeva pärast röövimist viidi tulevane lord Greystoke õnnelikult tagasi isakoju.

Nii lõppes Rokofi viimane ja kõige suurem kuritegu fiaskoga tänu ta ainsa sõbra pettusele. Lord ja leedi Greystoke said nüüd viimaks ometi rahu, teades, et nende verivaenlane on surnud ega saa enam nende vastu salasepitsusi haududa.

Kuigi Pavlovi saatus oli teadmata, oli neil põhjust arvata, et ta hukkus džunglis, ning nüüd võisid lord ja leedi Greystoke täie õigusega uskuda, et on jäädavalt vabanenud nendest kahest mehest, ainsatest vaenlastest, keda Tarzan pidi kartma.

• • *

Õnnelik perekond oli jälle koos lord Greystoke'i majas

päeval, mil lord Greystoke ja ta naine jõudsid «Shorewater'l» tagasi Inglismaale.

Koos nendega saabusid ka Mugambi ja neegritar, kelle Mugambi oli leidnud tol ööl paadi põhjast Ugambi väikesel harujõel. Neegritar kuulutas, et jääb meelsamini oma uut isandat teenima, kui läheb tagasi vana mehe juurde, kelle onnist ta oli jalga lasknud.

Tarzan ütles, et nad võivad leida uue kodu waziride maal tema hiiglaslikes Aafrika valdustes. Lühikese aja pärast siirduski mustanahaline abielupaar sinna elama.

Täiesti võimalik, et kohtume nende kõigiga uuesti metsikus džunglis ja lõpututel lagendikel, mis on nii armsad ahvide Tarzani südamele.

Kes teab? ...

EDGAR BURROUGHS_TARZAN ja Opari kalliskivid

Tarzani—lugude viies raamat
Tõlkinud ETHEL AESMA
«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE
1992

[. Belglane ja araablane 3
tl. Teel Opari 7
[II. Džungli hääl 11
[V. Ennustus läheb täide 15
V. Leegitseva Jumala altar 20
VI. Araablasest röövel -24
VII. Opari aaretekambris . 29
VIII. Põgenemine Oparist ■ -32
[X. Werper varastab kalliskivid ., 37
X. Ahmet-Zek näeb Werperi aaret 43
XI. Tarzanist saab jälle loom 48
XII. La tahab kätte maksta 54
Surma mõistetud 57
Naine võidab preestrinna 64
XV. Werperi põgenemine 70
XVI. Tarzanist saab jälle manganide pealik . .78
XVII. Jane Claytonit ähvardab surmaoht ... .85
XVIII. Võitlus kulla pärast 91
XIX. Jane Clayton ja metsloomad 99
XX. Jane Clayton on jälle vang .106
XXI. Põgenemine džunglisse 113
XXII. Tarzan saab mälu tagasi 120
Kohutav öö 127
Koju 133

Tõlgitud väljaandest:
Эдгар Берроуз. Тарзан. Сын Тарзана. Приключения Гарзана в джунглях. Тарзан и сокровища Опара. Полный перевод с последнего английского издания Л. и И. Чуковских, Ф. Маркушевич. Государственное малое предприятие "Гарт". Таллинн "Валгус". 1990.

Nimekujud pärinevad raamatust:
Edgar Rice Burroughs. Tarzani poeg. Inglise keelest Linda Luiga. Tallinna Eesti Kirjastus-Ühing. 1924.
© A/s. „Multipress",
tõlge 1992
Laotud ja trükitud Viljandi trükikojas „Kiir". T. 3565.

I. Belglane ja araablane

Leitnant Albert Werperi päästis degradeerimisest üksnes tema esivanemate aus nimi, mille ta ise oli igaveseks häbisse saatnud. Kellelgi õnnestus saavutada, et ta määrati ühte kaugel Kongos paiknevasse sõjaväeüksusse ja niiviisi vabanes ta rängast paratamatusest sõjakohtu ette astuda. Albert Werper teadis, et sõjakohus oleks ta ilmtingimata mõistnud surma mahalaskmise läbi, ja oli seetõttu pärast Kongosse jõudmist esialgu siiralt tänulik neile, kes ta siia olid saatnud.

Kuid kuus kuud alalist üksindust, venivat üksluisust ja täielikku isoleeritust välisilmast muutsid tema vaateid asjadele ja suhtumist ümbritsevatesse inimestesse.

Ta igatses Brüsseli, ühe kõige lõbuküllasema pealinna lustakat, kärarikast elu. Oma kuritegusid meenutades polnud ta veel kunagi sellist igatsust tundnud kui praegu.

Päevade kaupa heietas ta süngeid mõtteid ja tema südant vaevas haiglaslik enesehaletsus. Hinges hakkas idanema umbviha teda siia saatnud inimeste vastu, nendesamade inimeste vastu, kellele ta alles hiljaaegu oli olnud nii tänulik selle eest, et olid ta päästnud alandusest ja häbist.

Tundes oma jõuetust teda asumisele saatnud võimude ees, suunas ta tasapisi kogu hingele kuhjunud viha nende võimude esindajale Kongos — oma otsesele ülemusele.

See ohvitser oli külm sõnaaher inimene. Väikese rühma mustad sõdurid teda eriti ei armastanud, küll aga kartsid ja austasid.

Werper ja tema ülemus istusid õhtuti tundide kaupa oma ühise korteri rõdul ja suitsetasid sõnatult ühe paberossi teise järel. Kumbki ei püüdnud vaikust katkestada. Ja et see oli kestnud niimoodi kuus kuud, jõudis Werper sellega juba harjuda. Ent sedamööda, kuidas ta viha kapteni vastu kasvas ja maaniaks muutus, hakkas ta tõlgitsema oma ülemuse loomupärast sõnaahtrust kui enda isiklikku solvamist. Talle näis, et kapten põlgab teda tema mineviku pärast, ja must viha hinges muudkui paisus, kuni ühel saatuslikul õhtul lõppes kõik mõrvaga.

Nad istusid nagu tavaliselt rõdul ja suitsetasid sõnatult paberosse.

Äkki kargas Werper püsti. Tema silmad ahenesid ja sil-mavalged valgusid verd täis, laud võbisesid, sõrmed pigistasid kramplikult revolvripära.

4

„Juba jälle te solvasite mind!" karjatas ta kapteni juurde joostes. „01gu see viimane kord! Olen aus ohvitser ega luba iga lurjust enda üle irvitada!"

Kapten pöördus imestunult tema poole. Ta oli varemgi näinud inimesi, kes olid džunglis metsistunud, üksindusest, rõhuvast igatsusest ja kurnavast palavikust hulluks läinud. Ta tõusis püsti ja sirutas välja käe, et asetada see leitnandi õlale. Kapten tahtis teda rahustada, mõistusele kutsuda. Kuid Werper ei saanud tema liigutusest aru: talle näis, et kapten tahab teda kinni võtta. Tema revolvri toru oli kapteni südame kõrgusel ja viimane ei jõudnud astuda sammugi, kui Werper päästikule vajutas.

Ühegi karjatuseta, ühegi oigeta varises inimene rõdu laudpõrandale...

Werperi teadvust varjutanud udu haihtus ühtäkki ning ta nägi ennast ja oma tegu sellises valguses, nagu seda oleks pidanud nägema kohtunikud. Kasarmust kostis ärevaid hääli, keegi jooksis rõdu poole.

Nüüd kohe võtavad nad ta kinni ja tapavad ära, ja kui ei tapagi, siis seovad kinni ja toimetavad Kongo jõge pidi sinna, kus selle operatsiooni teostab niisama edukalt täievoliline välikohus, üksnes selle vahega, et see toimub kogu seaduses ettenähtud väärikusega!

Werper ei tahtnud surra. Iialgi enne polnud ta tundnud sellist elujanu kui praegu, mil ta ise oli tegelikult võtnud endalt õiguse elada.

Inimesed jõudsid lähemale. Mis teha? Ta vaatas ringi, justkui otsides õigustust oma kuriteole, kuid ei leidnud midagi peale surnud mehe, kelle ta oli põhjuseta tapnud. Meeleheites pööras ta ümber ja pistis lähenevate sõdurite eest plehku.

Ta jooksis üle õue revolvrit ikka veel peos pigistades. Värava juures pidas vahisõdur ta kinni. Werper ei peatunud läbirääkimisteks, ei püüdnud kasutada enda kui ülemuse autoriteeti, vaid lihtsalt tõstis revolvri ja laskis täiesti süütu neegri maha. Kahmanud tapetult püssi ja padrunitasku, paiskas ta värava valla ja kadus džunglipimedusse.

Öö läbi jooksis Werper üha edasi, tungides ikka sügavamasse džunglitihnikusse. Lõvi möirgamine läheduses sundis teda aeg-ajalt seisatama, kuid juba järgmisel hetkel tormas ta jälle edasi, relv kogu aeg laskevalmis. Palju rohkem kui metsikuid kiskjaid kartis ta kahejalgseid jälitajaid.

Juba lõi punetama koit, Werper aga tõttas üha edasi. Ta ei tundnud nälga ega väsimust, vaid mõtles üksnes sellest, kuidas temast hüljatud inimeste eest ära minna, põgeneda teda vanglas ootavate õuduste eest. Ta ei söandanud peatust teha, et hinge tõmmata, ta pidi iga hinna eest tagaajajate käest pääsema. Ta ei teadnud, kaua ta juba jooksnud oli, ega

5

mõelnudki sellele. Ta muudkui liikus edasi, komistades ja vaevu jalga jala ette tõstes, kuni viimaks päris jõuetuna maha kukkus. Ta oli näljast ja väsimusest niivõrd kurnatud, et kaotas teadvuse.

Sellises seisundis leidiski ta Ahmet-Zek.

Oma verivaenlast, eurooplast nähes kahmasid Ahmeti kaaslased oda ja tahtsid talle sealsamas otsa peale teha, kuid Ahmet hoidis neid tagasi. Kõigepealt tahtis ta belglast üle kuulata. Arusaadavalt tuleb inimest esialgu usutleda ja alles seejärel ta tappa, mitte aga esmalt tappa ja alles siis usutleda.

Leitnant Albert Werper kanti Ahmet-Zeki telki, kus mitu musta orja teda toibutama hakkas. Nad tilgutasid talle piiskhaaval suhu veini ja vedelat toitu ning vang hakkaski tasapisi teadvusele tulema. Ta lõi silmad lahti ning nägi telgi ava juures araablase kogu ja musti võõraid nägusid enda ümber. Araablane keeras ümber ja, kohanud vangi pilku, astus telki.

„Mina olen Ahmet-Zek," kuulutas ta. „Kes sa säherdune oled ja mida sa tegid minu valdustes? Kus on su sõdurid?" „Ahmet-Zek!"

Werperi silmad läksid imestusest suureks, südant aga pigistas ebameeldiv tunne. Ta oli sattunud kõige hull julgema röövli kätte, keda tunti kui suurt eurooplaste ja iseäranis just belgia sõjaväemundri kandjate vihkajat. Belgia Kongo sõjajõud olid palju aastaid edutult võidelnud selle mehe ja tema käsilastega. See oli pikaajaline lakkamatu sõda, mis polnud andnud vanemaidki tulemusi.

Nüüd välgatas selle mehe belglaste vihkamises endas Werperile lootusekiir. Ta ise oli samasugune õigusteta ja hüljatud nagu see röövelgi. Selle koha pealt olid nad võrdsed ja Werper otsustas seda kasutada.

„Ma olen sinust kuulnud," vastas ta, „ja otsisin sind. Minu mehed keerasid mulle selja. Ma vihkan neid. Belgia sõdurid jälitavad mind, et tappa. Ma tean, et sa kaitsed mind nende eest, sest ka sina vihkad neid. Tänutäheks selle eest olen valmis sinu

teenistusse astuma. Olen kogenud sõdur, oskan võidelda ja sinu vaenlased on kä minu vaenlased."

Ahmet-Zek silmitses sõnatult eurooplast. Tema esimene mõte oli, et uskmatu valetab. Kuid võis ka olla, et ta rääkis tõtt, ja sellisel juhul vääris tema ettepanek tõsist tähelepanu. Vilunud sõdur pole võitlejate hulgas iialgi ülearune, seda enam, kui tal oh sõjaasjanduses kogemusi ja teadmisi nagu sellel eurooplasel.

Ahmet-Zek kortsutas kulmu ja Werperi süda tõmbus kokku.

Kuid belglane ei tundnud Ahmet-Zekki, kes võis kulmu

6

kortsutada seal, kus teine naeris, ja naerda seal, kus teine oleks võpatanud.

„Noh, mis siis ikka!" lausus Ahmet-Zek. „Isegi kui sa valetasid, tappa jõuan ma sind alati. Millist tasu ootad oma teenete eest peale selle, et ma sulle elu kingin?"

„Oo, mulle on vaja üksnes seda, et sa annad esialgu süüa ja kehakatet," vastas Werper, „aga kui ma edaspidi rohkemat väärin, võime alati kaubale saada."

Sel silmapilgul soovis belglane vaid üht — jääda ellu. Seega oli kontraht sõlmitud ja leitnant Albert Werperist saanud kuulsa Ahmet-Zeki röövlijõugu liige.

Koos metsikute araablastest röövlitega sooritas belglasest väejooksik nüüd pärismaalaste karavanidele ja küladele jultunud kallaletunge ning naasis laagrisse, koormatud röövitud elevandiluuga ja kaasas tervete trobikondade viisi vange, keda röövlid hiljem orjadeks müüsid. Ta püüdis oma uutest kaaslastest mitte millegi poolest maha jääda ning võitles samasuguse ägeduse ja julmusega nagu nemadki.

Ahmet-Zek jägis oma uue sõduri edusamme ilmse heakskiiduga ja hakkas teda üha rohkem usaldama. Tänu sellele võis Werper kasutada suuremat vabadust ja iseseis-vust.

Ahmet-Zekil oli üks salasoov. Ta oli seda juba ammu hellitanud, kuid polnud leidnud võimalust teoks teha. Eurooplase abiga muutus see tunduvalt kergemaks ja Ahmet-Zek otsustas avaldada selle belglasele.

„Oled sa millalgi kuulnud mehest, keda hüütakse Tarzaniks?" küsis ta kord Werperilt.

Werper noogutas pead.

„Olen küll, kuid pole teda kunagi kohanud."

„Kui teda poleks, võiksime oma tegevust jätkata rahulikult ja veelgi suurema kasuga," rääkis araablane edasi. „Ta jälitab meid juba aastaid. Ta ajab meid minema kõige rikkamatest piirkondadest, ässitab meie vastu pärismaalasi ja relvastab neid. Ta on väga rikas. Kui meil läheks korda sundida teda maksma meile rohkesti kulda, saaks rahuldatud meie kättemaksuiha ja hüvitatud kaotused, mida oleme tema pärast kandma pidanud."

Werper võttis kalliskividega ehitud portsigarist paberossi ja läitis selle.

„Oled sa mõelnud, kuidas teda maksma sundida?" küsis

ta.

„Tal on naine," vastas araablane. «Räägitakse, et ta olevat väga ilus. Tema eest võib põhjas head raha saada, kui lunaraha saamine Tarzani käest liiga raskeks peaks osutuma."

Werper langetas pea ja vajus mõttesse. Ahmet-Zek seisis ja ootas vastust. Kõik hea, mis Albert Werperis veel säilinud oli, hakkas vastu mõttele, et ta peab aitama röövida

7

ning müüa muhamedi haaremisse orjaks valget naist. Ta tõstis pilgu Ahmet-Zekile. Araablase silmad olid ahenenud, ta tundis, et Werperile pole plaan meeltmööda.

Mis saab siis, kui Werper keeldub selles osalemast? Tema elu on metslase kätes, kes hindab uskmatu elu vähem kui koera oma. Werper tahtis elada ja mis tal õigupoolest

oligi asja selle naisega. Kahtlemata kuulus naine kultuursete eurooplaste valitud seltskonda, tema aga oli äratõugatu. Iga valge inimese käsi oli tema vastu, järelikult oli naine tema loomulik vaenlane. Kui ta keeldub osalemast naise röövimises, siis Ahmet-Zek tapab ta. Ei, elu on siiski kõige kallim.

„Kas sa ei julge?" pomises Ahmet-Zek.

„Ei, ma mõtlesin, kuidas seda korda saata, ja samuti tasust, mida ma nõuan. Eurooplasena pääsen ma hõlpsasti majja. Vaevalt leidub sul teist selle raske ülesande täideviijat peale minu. Risk on väga suur. Sa pead mulle selle eest kõvasti maksma, Ahmet-Zek!"

Röövli näole sigines rahulolev naeratus.

„Hästi öeldud, Werper!" lausus ta leitnanti õlale patsutades. „Sa väärid tublit tasu ja ka saad selle. Eelkõige peame mõtlema, kuidas plaani ellu viime."

Nad kükitasid Ahmet-Zeki kunagise uhke telgi pleekinud siidkatte alla pehmele vaibale ning sosistasid pimeduses kaua ja salapäraselt.

Pidevast värskes õhus viibimisest oli belglase nägu tuule käes karedaks muutunud, päevitunud ja omandanud araablaste nahale omase tõmmu jume. Ka riietuses püüdis Werper viimse kui pisiasjani matkida oma isandat. Pikka kasvu, tihedast habemest ümbritsetud näoga oli ta välimuselt samasugune araablane nägu Ahmet-Zek.

Alles hilisel öötunnil naasis Werper telki.

Järgmisel päeval sooritas Werper mundri kallal põhjaliku ülevaatuse, kõrvaldades hoolikalt kõik varasema teenistuse märgid. Oma rikkalikust kollektsioonist, mis oli tekkinud mitmesugustel asjaoludel röövitud esemetest, tõi Ahmet-Zek lagedale väikese kiivri ja euroopaliku sadula. Olles sel kombel varustatud kõige vajalikuga, lahkus Werper mõne mustanahalisest orjast safari saatel Ahmet-Zeki laagrist.

II. Teel Opari

Kaks nädalat hiljem, kui John Clayton, lord Greystoke oma hiiglasuurte Aafrika maavalduste ülevaatuselt koju tagasi pöördus, märkas ta salkkonda inimesi, kes sõitis tema kodu ja metsa vahelisel tasandikul.

8

Ta peatas hobuse ja hakkas väikest rühma jälgima. Tema terav silm märkas juba eemalt kõige ees sõitva ratsaniku päikese käes hiilgavat valget kiivrit. Arvates, et see on rändav eurooplasest kütt, kes külalislahkusele lootes tema kodu poole suundub, tõmbas lord Greystoke ratsmed pingule ja sõitis pikkamisi võõrale vastu. Pool tundi hiljem astusid külaline ja peremees juba majja ja lord Greystoke esitles oma naisele musjöö Jules Frecofd.

„Me eksisime ära," selgitas musjöö Frecot. „Minu teejuht pole neis paigus kunagi käinud, need saatjad aga, kelle me viimasest külast kaasa võtsime, tundsid siinset kanti meist veelgi vähem. Eile jätsid nad meid hoopiski maha ja panid plehku. Mul on hea meel, et teid kohtasin. Ei teagi kohe, mida oleksime peale hakanud, kui me juhuslikult poleks teie valdustesse sattunud."

Otsustati, et Frecot jääb oma inimestega mõneks päevaks siia, et puhata raskest teekonnast, pärast aga annab lord Greystoke teejuhi, kes nad sellest tundmatust paik-konnast välja juhatab.

Hästi kasvatatud, armastusväärse ja aega omatahtsi kasutava prantsuse džentelmeni võltsmaski all oli Werpe-ril lihtne oma võõrustajaid petta ja nende poolehoidu võita. Ent mida kauemaks ta majja jäi, seda võimatum tundus talle oma plaan ellu viia.

Leedi Greystoke ei sõitnud kunagi üksinda kodust kaugele ja metsikute waziride piiritu ustavus, kellest Tarzani sõjavägi peamiselt koosneski, muutis võimatuks nii leedi Jane'i röövimiskatse kui ka waziride endi äraostmise.

Möödus nädal, aga nagu Werper ise otsustada võis, oli ta oma eesmärgist niisama kaugel kui siiasaabumise esimesel päeval. Kuid just siis juhtus midagi säärast, mis ei sisendanud Werperile üksnes uut lootust, vaid ka soovi saada hoopiski kopsakamat tasu kui naise eest makstav lunaraha. Hommikul tõi käskjalg kohale nädalase posti ja, lukustanud end kabinetti, tegeles lord Greystoke kuni lõunani oma kirjavahetusega. Lõunasöögi ajal näis ta olevat tujust ära, tõusis peagi lauast ja läks oma tuppa. Varsti järgnes talle ka leedi Greystoke.

Rõdul istudes võis Werper kuulda nende hääli, nad pidasid tõsiselt millegi üle nõu. Kaval belglane taipas kohe, et siin toimub midagi ebatavalist. Rahulikult tõusis ta toolilt ja, püüdes hoiduda maja ümber kasvavate tihedate põõsaste varju, hiilis akna alla, kust kostis võõrustajate hääli.

Juba esimesed kuuldud sõnad ajasid ta ärevile. Rääkis leedi Greystoke.

„Ma olen alati kartnud selle ühingu krediidivõimelisuse

9

pärast. Kuid mulle tundub täiesti uskumatuna, et nad niisuguse summaga pankrotistusid. Arvan, et seal oli tegu ulatusliku kuritarvitusega."

„Küllap see nii oligi," vastas Tarzan. „Aga mis krahhi põhjuseks ka polnud, fakt jääb faktiks. Ma olen kaotanud absoluutselt kõik ja mul ei jää üle midagi muud kui minna Opari uut varandust tooma."

„Oo, John!" hüüatas leedi Greystoke ja Werper kuulis, kuidas ta hääl värises. „Kas tõesti pole teist võimalust? Mul on õudne mõelda, et sa lähed jälle sellesse kohutavasse linna. Olen valmis kogu elu vaesuses elama, kui sa ainult ei peaks ennast uuesti säärasesse hädaohtu saatma."

„Sa muretsed ilmaaegu," vastas Tarzan naerdes. „Mul on küllalt mõistust olla ettevaatlik, pealegi tulevad wazirid minuga kaasa ja nemad juba ei lase mulle liiga teha."

„Kord nad juba lasksid Oparist jalga ja jätsid su saatuse hooleks," tähendas leedi Jane ettevaatlikult.

„Teist korda nad seda enam ei tee. Juba tookord olid neil enda pärast suud-silmad häbi täis ja nad olid Opari tagasi pöördumas, kui ma neid kohtasin."

„Tuleb leida teine lahendus!" jäi naine endale kindlaks.

„Ma ei näe ainsatki teist võimalust hankida varandust ilma Opari aaretekambrisse minemata. Olen väga ettevaatlik, Jane. Opari elanikud ei saa isegi teada, et ma neil uuesti külas käisin ja võtsin ära veel ühe osa varandusest, mille olemasolust neil aimugi pole. Muide, kui nad sellest ka teaksid, ei oskaks nad seda nagunii hinnata!" lõpetas lord Greystoke.

Ilmselt veenis tema otsusekindel toon leedi Greystoke'i edasiste vaidluste kasutuses ja ta vahetas kõneainet. Werper seisis veel mõnda aega akna all, kuid jõudnud veendumusele, et oli kõige tähtsama teada saanud ja kartes, et teda märgatakse, naasis rõdule.

Ta istus siin veel pool tundi, suitsetades üksteise järel mitu paberossi, ja läks oma tuppa.

Järgmisel hommikul söögilauas kuulutas Werper, et ta kavatseb neil päevil ära sõita, ja palus Tarzanilt luba waziride maalt lahkudes tema valdustes pisut jahti pidada.

Kaks päeva tegi belglane ettevalmistusi ärasõiduks ning kogu oma kaaskonna ja waziride suguharust ühe pärismaalase saatel sõitiski viimaks minema.

Vaevalt olid nad mõne miili kaugusele jõudnud, kui Werper teatas, et on haigestunud ja kavatseb jääda siia nii kauaks, kuni terveks saab.

Et nad polnud Greystoke'ide majast kuigi kaugel, saatis Werper wazirist teejuhi koju, öeldes, et kutsub ta tagasi niipea, kui saab teekonda jätkata. Pärast waziri lahkumist laskis Werper kutsuda oma telki Ahmet-Zeki ühe kõige

10

ustavama neegri ja käskis teda jälgida, millal Tarzan teele asub, mis suunas liikuma hakkab, ja temale, Werperile, sellest otsekohe teada anda.

Belglasel ei tulnudki kuigi kaua oodata. Järgmisel päeval tuli piilur tagasi teatega, et koidikul oli Tarzan koos viiekümne waziri suguharu sõjamehega kodust lahkunud ja kagusse suundunud.

Kirjutanud Ahmet-Zekile pika kirja, kutsus Werper oma salga peamehe enda juurde ja ütles talle:

„Saada otsekohe kuller selle kirjaga Ahmet-Zeki juurde. Ise jääd siia ja hakkad ootama edasisi korraldusi temalt või minult. Kui siia tuleb keegi inglase juurest, siis ütled, et olen väga haige, laman- telgis ega saa kedagi vastu võtta. Nüüd aga anna mulle kuus kõige tugevamat ja vapramat sõjameest ning ma lähen inglast jälitama. Tahan teada saada, kuhu tema varandus on peidetud."

Sel ajal kui Tarzan oli seljast võtnud euroopalikud rõivad, katnud puusad naharibaga, relvastunud kõige primitiivsemal kombel ja juhtis ustavaid wazirisid surnud Opari linna poole, käis belglasest väejooksik varjuna tema kannul. Pikkadel palavatel päevadel liikus ta Tarzani jälgedes, ööseks jäi aga peatuma tema sõjameeste laagri lähedusse.

Samal ajal sõitis Ahmet-Zek kogu oma röövlijõuguga lõunasse, Greystoke'ide mõisa poole.

Ahvide Tarzanile oli see rännak tõeline pidu. Kogu tema tsiviliseeritus oli üksnes väline kest, mille ta esimesel parajal võimalusel koos teda ahistava euroopaliku riietusega minema heitis. Ainult naise armastus hoidis teda selle näilise kultuursuse raamides. Elu eurooplaste seas oli äratanud temas põlguse tsivilisatsiooni vastu. Ta vihkas tsiviliseeritud ühiskonna kavalust ja silmakirjalikkust. Selles paljukiidetud ühiskonnas ei näinud ta midagi muud peale argpüksliku, meelekindlusetu püüdlemise raha, luksuse ja varanduse säilitamise poole. Ta tabas ära selle olemuse oma selge looduslapse mõistusega. Ta eitas visalt, et kõige kaunim elus — muusika ja kirjandus — võisid areneda niisugusel roiskunud pinnasel. Vastupidi, ta jäi kangekaelselt selle juurde, et need tekkisid ja säilisid tsivilisatsioonist mööda minnes ja sellest hoolimata.

„Näidake mulle seda paksu enesega-rahul olevat argpüksi," tavatses ta rääkida, „kes kunagi oleks loonud imekauni ideaali. Kõik inimese mõistuse ja südamega loodud helge ja kaunis on sündinud relvade tärinas, võitluses elu eest, puuduse ja nälja käes, surma ja hädaohu palge ees."

Ja Tarzan pöördus alati loodusesse tagasi erilise rõõmuga nagu armunu, kes on pikka aega vangikongi kivimüüride taga unistanud kohtumisest oma kallimaga.

11

Tegelikult olid Tarzani wazirid temast isegi kultuursemad. Enne kui liha süüa, keetsid nad seda ja pöörasid pea kõrvale paljudest asjadest kui roojastest, mida Tarzan pidas maiuspalaks.

Kuid silmakirjatsemise mürk oli nii tugev ja nakkav, et isegi otsekohene ja julge ahvinimene häbenes oma sõjamehi ega söandanud sünnipärastele ihadele voli anda. Ta sõi vastikut suitsuliha, samal ajal kui oleks eelistanud toorest ja värsket; ta tappis metslooma varitsuspaigast oda või noolega, sellal kui oleks tahtnud talle selga hüpata ja oma tugevad terved hambad kaela vajutada. Kuid Tarzanit polnud asjatult imetanud

metsik emaahv: see, mida ta esialgu tunnetas ähmase soovina, kasvas lõpuks visaks kehaliseks vajaduseks. Ta ihkas äsjatapetud looma kuuma verd, tema musklid nõudsid võitlust võimsate džungliasukatega, võitlust elu ja surma peale, et ta võiks taas proovida oma jõudu, mis tema elu esimese kahekümne aasta jooksul oli andnud talle üheainsa õiguse — õiguse elada.

III. Džungli hääl

Oli öö. Tarzan lamas neljakandilises astelpõõsa okstest põimitud telgis, mis mõnevõrra kaitses teda ja sõjamehi metsloomade kallaletungi eest. Telgi kõrval põleva lõkketule juures pidas vahti üks waziri sõjameestest. Aeg-ajalt lõid pimeduses kiirgama kollased silmad, mis ainiti tulle vahtisid.

Rohkem kui tund aega vähkres Tarzan oma rohuasemel, suutmata uinuda. Lõvide nohin, köhimine ja teiste džungli-asukate lõrisemine kõlasid selle metsiku inglise lordi kõrvus võimsa kutsena. Kasutades juhust, et valvur pöördus teisale, tõusis ta püsti ja lükkas kuuldamatult nagu viirastus telgi seina kõrvale. Pimeduses läigatasid kollased silmad. Tarzan hüppas lähima puu otsa. Ülevoolavat elujõudu tunnetades sööstis ta mõnda aega ühe hiiglasliku puu otsast teise otsa. Seejärel ronis ta ülemistele, peenikestele ja kõikuvatele okstele. Siin näitas talle teed ere kuuvalgus, õrn tuul sahistas puulehtedes ja iga habras oks, millele ta astus, ähvardas teda surmaga.

Hetkeks ta peatus ning tõstis pea ja käed üles kuu Goro poole. Isaahvi hüüd oli vallandumas tema huulilt, kuid ta hoidis seda tagasi, kartes ajada ärevile oma wazirisid, kellele nende isanda metsik kutsung oli hästi tuttav.

Ta liikus nüüd aeglasemalt, hiilides okstel ettevaatlikult edasi. Ahvide Tarzan otsis saaki. Ta laskus maa peale ja sattus pilkasesse džunglipimedusse. Kuuvalgus ei pääsenud läbi tiheda lehestiku. Selles kohas kasvasid puud nii paksult,

et Tarzan pidi kogu aeg tüvede vahelt läbi pugema. Vahetevahel ta kummardus ja puudutas ninaga maad. Maas oli rohkesti igasuguste loomade jälgi. Nende hulgast leidis ta põder Bara värske jälje. Tarzanil läks suu vesiseks, tema rinnast vallandus madalahäälne lorin. Kadusid kunstliku vaoshoituse viimsed riismed. Tarzan oli taas ürgkütt ja ürginimene.

Ta läks tuule suunas, juhindudes lõhnadest, mida tavaline inimene poleks üldse tundnud. Bara oli vastaspoolele liikunud kiskjate jälgedest üle läinud, Tarzan leidis põdra omad lõhna järgi üles. Metssiga Horta jälgede magus-mõrk-jas lõhn ei suutnud põdra sõrast jäänud pehmet vürtsikat lõhna välja tõrjuda.

Ja siis hoiataski Tarzani peen haistmine, et põder on lähedal. Ta ronis uuesti puu otsa ja jätkas oma teed alumistel okstel, kust oli hõlpsam saaki otsida. Kuuvalgusest üleujutatud lagendikul jõudis Tarzan Barale järele. Ta liikus puude otsas käratult edasi, kuni jõudis otse põdra kohale.

Ahvinimene hoidis paremas käes pikka jahinuga, mis kunagi oli kuulunud tema isale. Tarzani südant täitis röövlooma metsik rõõm. Vnvuks jäi ta rippuma pahaaimamatu Bara kohale ja viskus siis äkki ülalt otse looma siledale seljale. Inimkeha raskuse all kukkus põder põlvili ja enne kui ta üles tõusta jõudis, oli vahe nuga läbistanud ta südame.Tar-zan hüppas oma ohvri korjusele tähistama võitu tavakohase kisaga, kuid just sel hetkel tõi tuul talle sõõrmetesse midagi niisugust, mis sundis ettevaatusele ning võidukisa talitsema. Ta jäi üksisilmi vahtima sinnapoole, kust tuul puhus, ning minuti pärast lõi lagendiku vastaspoolel kõrge rohi kahele poole laiali ja lagendikule astus majesteetlikult lõvi Numa. Jõudnud lagendiku keskele, jäi ta

seisma ja põrnitses oma kollakasroheliste silmadega kadedalt õnnelikku jahimeest. Sellel ööl polnud Numal vedanud. Ahvinimese huulilt vallandus madal möiratus. Numa vastas samamoodi, kuid ei liikunud paigast. Ta vehkis tasakesi sabaga ega lasknud silmist Tarzanit, kes ülimalt rahulikuna põdra kerel kükitas ja tapetud looma tagakeha küljest endale vägevat lihakäntsakat lõikas.

See lõvi polnud iialgi varem kohtunud ahvide Tarzaniga ja oli nüüd täiesti nõutu. Tema ees seisis olend, kes välimuse ja lõhna poolest sarnanes inimesega (Numa oli inimliha juba proovinud ja teadis, et kuigi see just eriti hästi ei maitse, on seda hoopis hõlpsam kätte saada kui mõnda muud), kuid selle olendi kiskjalik möire meenutas Numale tohutu suuri karvaseid vaenlasi. Ja nii ta seisis, julgemata paigast liikuda, samal ajal kui nälg ja sooja liha lõhn ärritasid teda lausa hullumiseni.

Tarzan pidas Numat kogu aeg silmas ja taipas, mis kiskja väikeses ajus toimus.

13

Kuid kiusatus oli liiga suur ja Numa võttis südame rindu. Tema saba tõusis äkki püsti ja Tarzan, kes teadis imehästi selle liigutuse tähendust, haaras äralõigatud liha-käntsaka hammaste vahele ja hüppas lähema puu otsa. Ekspressi kiirusel edasi tormanud Numa leidis tühja koha sealt, kus ta oli lootnud vaenlasega kokku põrgata.

Tarzani põgenemine ei tähendanud, et ta oleks olnud argpüks. Džungli elus valitsevad teised seadused kui meil, see rajaneb reeglitele, mis meile on täiesti arusaamatud. Oleks Tarzan näljane olnud, oleks ta kahtlemata jäänud paigale ja kohanud lõvi kui võrdne võrdset. Ta oli varem niimoodi küll ja küll talitanud ning tuli ette sedagi, et ta ise ründas lõvi. Seekord oli tal kõht täis ja kaasa kahmatud liha-käntsakas suurem, kui ta ära süüa suutis. Ent siiski ei võinud Tarzan ükskõikselt pealt vaadata, kuidas Numa tema tapetud põtra lõhki rebis. Selle jultunud lõvi upsakust tuli karistada. Tarzan otsustas iga hinna eest Numal maiustamise nurja ajada. Läheduses kasvas rohkesti suurte kõvade viljadega puid. Ühe seesuguse otsa hüppaski Tarzan nüüd orava kergusega ning hakkas kärmesti raskeid vilju noppima ja nendega suurt kassi loopima, kes sellest äkilisest pommitamisest marru läks. Pommirahe all ei saanud Numa Bara rappimist jätkata, ta vaid ulgus ja möirgas raevukalt, püüdis hoopide eest kõrvale põigata, kuid lõpuks pidi siiski taanduma.

Vihase lõrinaga eemaldus ta põdra kerest. Ent jõudnud lagendiku keskele, jäi ta äkki vait. Lõvi suur pea langes alla ja sirutus ettepoole, keha vajus maadligi, pikk saba lõi võbisema ja ta hakkas ettevaatlikult lagendiku teises servas kasvavate puude poole hiilima.

Tarzan muutus otsemaid valvsaks. Mis võis äratada Numa tähelepanu ja panna teda unustama oma lüüasaamist? Vaevalt oli lõvi puude taha kadunud, kui Tarzan tundis õhus inimese lõhna. Torganud ülejäänud lihatüki harulise oksa otsa, pühkis ta rasvased käed oma paljaste puusade külge puhtaks ja tõttas mööda puude latvu Numale järele. Lagendikult viis metsa alla lai sissetallatud rada. Kõrvu selle rajaga hiilis Numa, hoidudes puutüvede varju, kõrgel õhus tema kohal liikus aga viirastusena valge inimene. Mõlemad nägid saaki ühel ajal. Muide, peen haistmismeel oli neile juba varem teatanud, et see oli mustanahaline, lisaks aga teadis Tarzan veel sedagi, et see oli vana, talle võõras mees, sest nii rassil, sool kui ka vanusel on oma spetsiifiline lõhn.

See oli vana mees, kes tegi üksinda endale vaevaliselt teed läbi pimeda džungli: kortsus ja kuivetunud ätt, üleni rikutud inetutest armidest ja tätoveeringust. Tema õlgu kattis hüääninahk, halliks läinud kiirul ilutses aga selle

14

looma kuivanud pea. Kõrvadel olevate eriliste tundemärkide järgi tundis Tarzan temas ära nõia ja hakkas nüüd kärsitusega ootama, mida Numa kavatseb ette võtta.

Tarzan ei sallinud nõidu. Kuid selsamal silmapilgul, kui Numa oli juba hüpanud, meenus äkki valgele inimesele, et kättemaks on magus ja et lõvi oli kõigest mõne minuti eest röövinud tema saagi.

Enda taga kuivanud okste praksumist kuuldes pööras mustanahaline nõid ümber ja nägi paarikümne sammu kaugusel tohutu suurt mustalakalist lõvi, kes joonelt tema poole tormas. Ja enne kui nõid toibuda suutis, oli ta juba Numa käppade vahel. Sel silmapilgul hüppas Tarzan oksalt alla, kukkus kogu raskusega kiskja turjale ja torkas noa talle selga vasaku abaluu alla. Keeranud pika laka parema käe ümber, surus ta hambad lõvi kaela ja põimis oma võimsad jalad ta kere ümber.

Numa pistis valust ja raevust möirgama, tõusis tagajalgadele ning kukkus selili. Tarzanil oli ebainimlik jõud: lõvi hetkekski raudsest haardest lahti laskmata torkas ta vahetpidamata talle noaga küljekontide vahele. Õnnetu kiskja vähkres maas, hammustades ja kriipides õhku; ta lõrises ja kiskus end kokku, tegi uskumatuid pingutusi, et kätte saada kohutavat olevust, kes tal seljas istus. Tarzan ise oli üleni kriimustatud, läbi kolgitud ning kaetud Numa vere ja kleepuva poriga. Juba mitu korda pidi lõvi äärepealt ta oma seljast maha paiskama, kuid ahvide kasvandik ei nõrgestanud hetkekski haaret ega lasknud käest vaenlase paksu sakrunud lakka. Oleks ta seda teinud kas. või viivuks, oleks temast sedamaid saanud kõverate küüniste ja vahedate kihvade ohver.

Nõid lamas sealsamas, kus lõvi ta kätte oli saanud. Üleni lõhki rebitud ja verest tühjaks jooksmas, polnud tal jõudu tõusta ega põgeneda. Nii pidi ta tahes-tahtmata kahe džunglivalitseja vihast võitlust pealt vaatama. Tema aukuvajunud silmad lõid särama, hambutuid igemeid katvad kipras huuled hakkasid liikuma, pomisedes loitsusõnu tundmatutele deemonitele.

Tal polnud vähimatki kahtlust võitluse lõpu suhtes: loomulikult pidi veider valge mees saama suure Simba ohvriks! Kus seda kuuldud oli, et üksnes noaga relvastatud inimene oleks tapnud säärase võimsa metslooma?

Kuid äkki läksid mustanahalise silmad suureks: ta hakkas oma oletuste paikapidavuses kahtlema. Mis imetabane olend see siiski oli? Ta võitles Simbaga ega andnud metsloomade kuningale alla! Ja äkki elustus tema mälus ajaga tuhmunud pilt ammumöödunud päevadest: palju aastaid tagasi oli ta džunglis näinud nõtket valgenahalist noorukit, kes oli kihutanud hiigelahvide karja ees puude otsas. Vanamehe

silmad hakkasid pilkuma, neis peegeldus vaime ja paha-rette uskuva inimese hirm.

Nüüd ei murdnud vana nõid enam pead selle üle, kes tuleb võitjaks. Ta teadis, et see džunglijumal tapab Simba. Ja nüüd kartis ta oma saatuse pärast veelgi rohkem kui enne, mil oli kindel, et peab surema lõvi käppade vahel.

Ta nägi, kuidas lõvi hakkas verekaotusest nõrgenema, kuidas ta võimas keha värises ja tuikus. Siis lõpuks varises loom maha ega suutnud enam tõusta. Nõid nägi, kuidas metsavaim võidetud vaenlase seljast üles tõusis, jala ikka veel tõmblevale kehale pani, näo kuu poole tõstis ja säärase metsiku haukuva kisa kuuldavale tõi, nii et veri vana posija soontes tardus...

IV. Ennustus läheb täide.

Tarzan pöördus vanamehe poole. Ta ei tapnud Numat sugugi selleks, et päästa neegrit, vaid ainuüksi lõvile kättemaksuks. Aga enda ees abitut surevat vanameest nähes sigines tema metsikusse südamesse midagi kaastunde taolist. Oma noorusaastatel oleks ta hetkegi kõhklemata nõia tapnud, kuid tsivilisatsioon oli ka

temale pehmendavat mõju avaldanud, ehkki ei teinud temast argpüksi ega hellikut. Ta nägi, et vanamees oli juba hinge heitmas ja kannatas. Kummardunud talle lähemale, vaatas Tarzan ta haavad üle ja peatas verejooksu.

„Kes sa oled?" küsis vanamees väriseva häälega.

„Olen Tarzan ahvide sugukonnast," kostis ahvinimene ja tema häälest ei kõlanud sugugi vähem uhkust, kui ta oleks öelnud: „Olen John Clayton, lord Greystoke."

Nõid võpatas ja sulges silmad. Kui ta need uuesti lahti lõi, paistis neist kindel otsus taluda mehiselt kõiki piinu, mida talle valmistab see hirmuäratav metsavaim.

„Miks sa siis ei tapa mind?" küsis ta.

„Misjaoks peaksin sind tapma," kostis Tarzan. „Sa pole mulle midagi halba teinud. Pealegi sured sa nagunii, lõvi Numa saatis su surma."

„Nii et sina poleks mind tapnud?"

Vanamehe värisevas hääles kõlas imestus ja umbusk.

„Vastupidi, ma oleksin su päästnud, kui oleksin suutnud," vastas Tarzan, „kuid see on võimatu. Miks sa arvasid, et ma su tapan?"

Vanamees vaikis silmapilgu. Kui ta uuesti rääkima hakkas, võis näha, et tal oli maksnud suurt vaeva südant rindu võtta.

„Ma tunnen sind juba ammu," alustas ta, „juba sellest

16

ajast, kui sa kuningas Mbonga riigi läheduses džunglis ümber hulkusid. Olin nõid juba siis, kui sa Kulonga ja mitu teist sõdalast tapsid, meie onne tühjaks röövisid ja meie mürgipa-ja minema viisid. Esialgu ei tundnud ma sind ära, siis aga meenus mulle valge nahaga ahv, kes elas koos karvaste ahvidega ja tekitas kuningas Mbonga küla rahvale rohkesti peavalu. See oled ju sina, metsade jumal, Munango Ksewati, kellele me oma onnide juurde aiataha toitu panime ning kes tuli ja kõik ära sõi! Enne kui suren, ütle mulle: oled sa inimene või saatan?"

Tarzan puhkes naerma

„Olen inimene," lausus ta.

Vanamees ohkas ja vangutas pead.

„Sa kavatsesid mu elu päästa," ütles ta, „ja ma tahan sulle selle eest tasuda. Olen vägev nõid. Kuula mind, valgenahaline! Sind ootavad ees rasked päevad. Ma lugesin seda omaenda verest, mida peopesale laiali määrisin. Mine tagasi, kuni pole hilja. Hädaoht ootab sind ees, hädaoht varitseb sind selja taga. Kuid see, mis ees, on hirmsam. Ma näen..."

Ta vakatas ning vedas pikalt ja vaevaliselt hinge, siis aga tõmbus väikeseks kipras tombuks ja oligi surnud.

Nii ei saanudki Tarzan teada, mida vanamees veel oma vere pealt näinud oli.

Oli juba väga hilja, kui ahvinimene telki tagasi jõudis ja oma sõjameeste keskele pikali heitis. Keegi polnud märganud tema lahkumist, keegi ei näinud ka tema tagasitulekut. Enne uinumist mõtles ta nõia hoiatusele ja ärgates meenutas seda uuesti. Kuid ta ei läinud tagasi: Ahvide Tarzan ei tundnud hirmu. Ent oleks ta vaid teadnud, mida valmistas saatus tema jaoks maailmas kõige kallimale inimesele, oleks ta puude latvu mööda koju tagasi lennanud ja jätnud Opari kulla iidse linna unustatud varakambritesse igaveseks lebama.

Selsamal hommikul mõni miil Tarzanist tagapool mõtiskles üks teine valge mees selle üle, mida ta oli öösel kuulnud, ning oli juba üsna lähedal sellele, et oma kavatsusest loobuda ja tagasi pöörata. See oli mõrvar Werper. öövaikuses kaugel enese ees oli ta kuulnud häält, mis täitis tema ara südame pöörase hirmuga. Iialgi elus polnud ta kuulnud niisugust häält. Ta poleks võinud uneski aimata, et see hääl võis tulla maise olendi kõrisj. Ta oli kuulnud isa-ahvi võidukisa, mille Tarzan oli kuu Goro palge

poole saatnud. Werper oli siis värisema hakanud ja katnud näo kätega. Ja nüüdki eredas päevavalguses pani ainuüksi selle meenutamine teda värisema ja ta tahtis põgeneda tundmatu hädaohu eest, mida oli ennustanud öösel mööda džunglit kandunud kaja. Kuid belglast hoidis paigal veelgi suurem hirm — ta kartis oma isandat Ahmet-Zekki.

17

Ja seega siis kogu aeg, kui ahvide kasvandik Tarzan kangekaelselt endale Opari rusudes kindlusemüüride poole teed rajas, hiilis šaakalina tema kannul Werper. Ja kumbki ei teadnud, mis ootab neid ees.

Lageda oru serval, mille taga paistsid Opari kullast kuplid ja minaretid, jäi Tarzan seisma.

Ta tahtis sinna öösel maad kuulama minna, sest oli tõotanud leedi Jane'ile olla kogu selle rännaku kestel oma tegutsemises äärmiselt ettevaatlik.

öö saabudes asus ta teele. Werper, kes oli waziride salga järel mööda kaljusid roninud ja mäe tipus hiigelrahnude vahel end päev läbi varjanud, hiilis tema kannul.

Linna välismüüride ees kõrgus järsk graniitkalju. Just selles kaljus asuski sissepääs tunnelisse, mis viis Opari varakambrisse. Kogu maa-ala kalju ümber katsid kivirahnud ja nende taha varjudes võis Werper hõlpsasti märkamatuks jääda.

Kergelt ronis Tarzan ligipääsmatu kalju otsa. Ähkides ja higist nõretades ning hirmust värisedes, kuid kihutatuna täitmatust aplusest ja kartusest oma isanda ees, ronis tema järel ka Werper ja jõudiski viimaks kalju tippu. Tarzanit polnud näha. Werper peitis end suure rahnu taha — neid leidus siin üleval rohkesti —, kuid kuulmata Tarzani samme, tuli ta välja ja hakkas tähelepanelikult ümbrust silmitsema. Werper lootis, et tal õnnestub avastada aarete asukoht ja kaduda siit, enne kui Tarzan tagasi tuleb. Praegu tahtis belglane üksnes leida teed kulla juurde ning hiljem, pärast Tarzani lahkumist, naasta siia oma kaaslastega ja võtta kaasa nii palju kulda, kui nad kanda jaksavad.

Peagi märkas ta kaljus kitsast lõhet. Ajahambast ja arvukatest inimjalgadest lihvitud graniitastmed viisid kalju sisemusse. Werper laskus alla ja leidis end avause eest, mis suubus pikka pimedasse tunnelisse. Siin jäi belglane seisma: ta kartis tagasi pöörduva Tarzaniga kokku põrgata.

Samal ajal liikus Tarzan kobamisi mööda graniitkoridori aardekambri raske puust ukse poole. Silmapilk hiljem sei-siski ta keset kambrit. Nüüdseks juba ammugi puhkavad käed olid siia palju aastaid tagasi kokku kandnud arutu varanduse, mis kuulus nüüd sügaval Atlandi ookeani vete all lebava Atlantise valitsejaile.

Miski ei häirinud maa-aluse kambri hauavaikust. Sellest saadik, kui Tarzan viimast korda oli sulgenud enda järel massiivse ukse, polnud siin keegi käinud.

Ülevaatusega rahule jäänud, pöördus Tarzan tagasi. Werper jälgis kaljunuki tagant, kuni ta alt pimedusest trepist üles tuli. Tarzan väljus tunnelist ja suundus sinnapoole, kus orus ootasid oma isandat ustavad wazirid. Siis puges Werper ettevaatlikult peidust välja, sisenes pimedasse

17

avausse, kust nüüdsama oli väljunud Tarzan, ja kadus mustavasse koridori.

Kalju äärel jäi Tarzan seisma ja saatis orgu lõvi kõmiseva möirge. Kolm korda tõi ta kuuldavale oma märguande ja vakatas siis, kuulates tähelepanelikult hääbuvat kaja. Ja kaugelt oru lõpust kostis vastuseks samasugust möirgamist — üks, kaks, kolm korda. Waziride peamees Busuli oli kuulnud oma isanda kutset ja vastas talle.

Tarzan suundus uuesti varakambri poole. Ta teadis, et mõne tunni pärast jõuavad tema mustad sõjamehed siia, seni aga tahtis ta üles kanda nii palju kullakange, kui ta neid Busuli kohaletuleku ajaks võtta jõuab. Viie tunni jooksul, mis kulus Busulil selle

maa läbimiseks, jõudis Tarzan varakambris käiavkuus korda. Ta tõi kalju äärele nelikümmend kaheksa ehedast kullast kangi. Iga korraga võttis ta endaga ühes kange sellise sületäie, mille raskuse all tavaline inimene oleks otsemaid kokku varisenud, kuid tema vägilase-kogu ei avaldanud vähimatki väsimusmärki. Viimaks jõudsid pärale ka tema sõjamehed ja köie abil, mille Tarzan oli just selle tarbeks kaasa võtnud, tõmbas ta nad üksteise järel kalju tippu.

Kuus korda käis Tarzan varakambri vahet ja kuus korda peitis Werper end koridoris pimeda nuki taha. Kui Tarzan seitsmendat korda Werperist möödus, käis ta kannul veel viiskümmend sõjariistus meest.

Viiekümnest eebenipuu värvi sõjamehest said kandjad üksnes armastusest vägeva valge mehe vastu. Ainult tema üksinda võis oma käsuga sundida julma ja kõrgi suguharu poegi tegema tööd, mis polnud vaprate sõjameeste vääriline. Nii toodi hoidlast välja veel viiskümmend kaks kangi. Koos nendega, mis Tarzan varem oli üles kandnud, oli nüüd kokku sada kangi, ja need kavatses ta kaasa viia.

Kui viimane waziri oli kambrist väljunud, tuli Tarzan tagasi, et heita veel kord pilk Atlantise muinasjutulisele varandusele. Kaks tema sooritatud röövkäiku polnud sellele kullalasule mingeid jälgi jätnud. Tarzan oli kaasa võtnud küünla. Esimest korda paljude sajandite kestel hajutas selle värelev leek kambri pilkase pimeduse. Sellest saadik, kui inimesed siit lahkusid ja kambri unustasid, polnud siia pääsenud ainsatki valgusekiirt. Tarzanile meenus, kuidas ta esimest korda oli kongi astunud. Ta oli selle leidnud täiesti juhuslikult, põgenedes maa-alusest templist, kuhu päikese-kummardajate ülempreestrinna La ta peitnud oli.

Taas tõusis tema vaimusilma ette pilt templist, kui ta kinniseotuna ohvrialtaril lamas ja kui La kõrgele tõstetud noaga tema kohal seisis. Kahel pool altarit seisid reas preestrid ning preestrinnad, oodates fanaatilises ekstaasis

tema esimest kuuma verejuga, et täita sellega kuldpeekrid ja tühjendada need Leegitseva Jumala auks.

Talle meenus, kuidas hullunud preester Tha oli ohvritalituse katkestanud ja raevunult kaaslaste kallale tormanud ning kuidas need loomastunud preestri eest olid plehku pannud. Seejärel oli hull Lale kallale tunginud ja tema, Tarzan, preestriga võitlema läinud ning heitnud preestrinna jalge ette surnud inimese, kes oli tahtnud röövida tema au.

Üksteise järel elustusid pildid tema mälus, samal ajal kui ta tumekollaseid metallkange silmitses. Ta oleks tahtnud teada, kas seal üleval tema pea kohal rusudes linna templites valitses ikka veel La. Kas tõesti sunniti teda lõpuks ühinema ühega nendest vastikutest preestritest? Milline julm saatus niisuguse võluva tütarlapse jaoks! Tarzan rapsas peaga, otsekui oleks tahtnud tõrjuda endast eemale kõiki neid mõtteid, kustutas vilkuva küünla ja pöördus väljapääsu poole.

Tarzanist tagapool ootas belglane tema lahkumist. Werper oli teada saanud saladuse, mille pärast Tarzan oli siia tulnud. Ahmet-Zeki käsilane võis nüüd rahumeeli teda ootavate sõprade juurde tagasi minna, juhtida nad varakambrisse ja viia kaasa nii palju kulda, kui nad iganes kanda oleksid jaksanud.

Wazirid olid juba jõudnud koridori teise otsa. Nad ronisid üles, hingates rõõmuga värsket õhku ja tervitades tähistaevast. Siis viimaks ärkas ka Tarzan, tõrjus teda vallanud mälestused eemale ja hakkas pikkamisi neile järele minema.

Veel üks kord — ja arvatavasti jäi see viimaseks — sulges ta enda järel unustatud varakambri massiivse ukse. Tema selja taga pimedas ajas enda jalule Werper ja sirutas oma surnud ihuliikmeid.

Ta sirutas välja käe ja silitas armastusega kõige lähemas reas ühte kullakangi. Tõstnud selle üles paigast, kus kuld oli lebanud juba igivanast ajast saadik, kaalus Werper seda käes ja surus siis piiritu apluse tuhinas rinnale.

Samal ajal unistas Tarzan õnnelikust kojupöördumisest, oma kaela ümber põimuvatest õrnadest kätest, näo vastu liibuvast soojast põsest. Ja äkki sugenes nende rõõmsate mõtete sekka meenutus vanast nõiast ja tema ennustusest... Tarzani sulnis unelm tuhmus.

Paar lühikest kiiret silmapilku purustasid nende kahe inimese lootused. Üks unustas teda haaranud meeletu hirmuga kulla, kalju küljest lahtimurdunud terav kild lõi teisele pähe sügava haava ja see inimene unustas absoluutselt kõik, mis oli olnud tema senises elus.

V. Leegitseva Jumala altar

Juhtus see hetkel, mil Tarzan oli ukse sulgenud ja suundus väljapääsu poole. Ümberringi valitses vaikus ja rahu. Äkki hakkas maapind vappuma. Hiiglasuured graniidilah-makad murdusid koridori laest lahti ja kukkusid alla, ummistades läbipääsu. Võimsad graniitseinad lõid vankuma, pragunesid, vajusid kaardu ja jäid rusude kohale rippuma. Ülalt varisenud kivipank paiskas Tarzani vastu ust. See avanes tema keha raskuse mõjul ja Tarzan prantsatas põrandale.

Suures toas, kus asus kuld, oli maavärin tekitanud vähem kahjustusi kui koridoris. Ülemistest ridadest oli mõni kullakang maha kukkunud, laest oli lahti murdunud graniidipank ja põrandale kildudeks purunenud, seintesse tekkinud praod, kuid seinad püsisid siiski püsti.

Esimese tõuke järel jäi kõik rahulikuks. Werper, kes oli kohe algul põrandale kukkunud, ajas end püsti ja veendus, et on elus ning terve. Käsikaudu kobades koperdas ta toa vastasseinani, kuhu Tarzan oli jätnud küünla: see oli vahaga ühe kullakangi peale kinnitatud.

Tikkudega, mis tal taskus juhtusid olema, leidis belglane lõpuks, mida oli otsinud. Kui nõrk küünlaleek pilkast pimedust vähehaaval hajutama hakkas, ohkas Werper kergendatult. Pimeduses oli ta oma olukorda märksa lootusetumaks pidanud.

Pikkamisi harjusid silmad valgusega ja ta pöördus ukse poole. Praegu oli tal kõigest üksainus soov: põgeneda, nii kiiresti kui vähegi võimalik põgeneda sellest kohutavast hauast! Aga kui ta ukse ees põrandal liikumatult lamava hiiglase paljast keha märkas, taganes ta äkilises kartuses, et teda võidakse näha. Pärast hoolikamat silmitsemist rahunes Werper pisut, sest jõudis veendumusele, et inglane oli surnud. Tarzani peas haigutavast rängast haavast nirises verd ja kivipõrandale oli juba tekkinud vereloik.

Werper hüppas rutakalt üle Tarzani keha ja kiirustas koridori. Talle ei tulnud silmapilgukski pähe mõtet abistada inimest, kes võib-olla polnudki veel surnud, vaid löögist ja verekaotusest üksnes minestanud. Werper mõtles ainult sellele, kuidas ise oma nahka päästa. Kuid viivuks elustunud lootus kustus taas: ukse juures ummistasid koridori alla-varisenud kivihunnikud.

Tal ei jäänud üle midagi muud kui varakambrisse tagasi minna. Ta võttis küünla ja hakkas tuba uurima. Otse koridori vastas märkas ta teist ust. Werper tõukas seda ja hingede kriiksudes paiskus uks valla. Selle taga oli teine, samasugune kitsas koridor. Werper läks seda mööda edasi ja jõudis

peagi kivitrepi juurde, mis viis üles. Paarkümmend jalga kõrgemal algas uus koridor. Hubisev küünlaleek valgustas Werperi teed. Ta oli õnnelik selle viletsa vanamoelise valgusallika üle, mida ta tund aega tagasi oleks arvatavasti üksnes

põlastavalt vaadanud. Äkki pidi ta seisatama. Otse tema jalge ees haigutas sügav auk ja ilmselt lõppes siin tunnel.

Tähelepanelikumal silmitsemisel nägi Werper, et see must auk kujutas endast midagi ümmarguse šahti taolist. Ta tõstis küünla augu kohale ja nägi sügaval all veepinnal valguse vastuhelki värelemas. See oli kaev. Tõstnud küünla kõrgemale, hakkas ta pimedusse vahtima. Teisel pool läks tunnel uuesti edasi. Aga mismoodi üle selle kaevu hüpata?

Werper mõõtis mõttes kaugust kaevu vastaspooleni ja pidas aru, kas tasub proovida sellist tohutut hüpet teha. Tema mõtisklused katkestas läbilõikav kisa, mis järk-järgult kõrgenedes lõppes paari-kolme kurjakuulutava vingatuse-ga. Hääl sarnanes inimese omaga, kuid kisa oli nii kõva ja võigas, otsekui oleks seda teinud suur patune, kes põrgutule piinade käes vaevles.

Belglane hakkas värisema ja vaatas kohkunult üles, kust see kisa kostis. Kõrgel pea kohal nägi ta killukest taevast, mis oli täis tipitud eredaid tähti. Ta oli juba valmis appi hüüdma, kuid see hirmuäratav hääl ei lasknud tal seda teha. Seal, kust selline hääl kostis, ei võinud elada inimesed. Ta ei julgenud oma siinolekust selle linna elanikele märku anda, olid nad siis kes tahes. Ta needis end, et oli niisuguse asja peale välja läinud, ja kahetses kibedasti, et ei pöördunud kohe tagasi Ahmet-Zeki laagrisse. Ta oli isegi valmis andma end Kongo sõjavõimude kätte, kui see vaid oleks võinud teda päästa sellest lootusetust olukorrast, milles ta praegu viibis.

Õudusest halvatud, kikitas Werper kõrvu. Kuid kisa ei kordunud. Pöörasest hirmust piitsutatuna söandas ta lõpuks teha hulljulge hüppe. Taganenud umbes paarkümmend sammu, kogus ta jõudu, võttis hoogu, tegi kaevu servast ära-tõuke ja hüppas. Ja sel silmapilgul kustus tema käes küünal. Ta lendas ettepoole, käed õieli, et millestki kinni haarata juhul, kui jalad ei peaks tabama kindlat pinda.

Ta kukkus põlvili tunneli vastaspoolele kivipõrandale ja saadud hoop paiskas ta kohe tagasi. Mõneks silmapilguks klammerdus ta kramplikult kivide külge ja jäi lõpuks kaevu õõne kohale rippuma. Tema jalad kõikusid musta kuristiku kohal, ülakeha aga ulatus üle kaevu ääre. Kuid ta oli siiski terve. Mitu minutit ei julgenud ta end liigutada, vaid rippus selles asendis edasi, nõretades higist ja nõrgenedes iga hetkega. Kuid tal õnnestus siiski äärmise ettevaatusega üles ronida ja tunnelisse roomata. Siin vajus ta täiesti jõuetuna

põrandale pikali, püüdes oma vapustatud närvidest jagu saada.

Hüppe ajal oli Werper küünla maha pillanud. Talle tuli pähe, et see pidi kukkuma koridori, mitte aga kaevu pimedasse tühjusse. Ta ajas end üles ja hakkas neljakäpakil roomates kannatlikult ja jonnakalt enese ümber kobama. See tilluke küünlajupp oli talle praegu võrratult kallim kui kõik Opari muinasjutulised aarded. Ja kui ta selle lõpuks leidis, surus ta küünlajupi rinnale ja kukkus põrandale nõrkusest ja erutusest nuttes. Belglane lamas selles asendis küllaltki kaua, ta värises ja tundis end täiesti rusutuna. Olles mõnevõrra jõudu kogunud, sundis ta end istukile tõusma, võttis taskust tikud ja süütas kallihinnalise küünla. Valges oli tal kergem oma närvidega toime tulla ja nii hakkas ta uuesti edasi liikuma, otsides väljapääsu sellest hirmuäratavast labürindist.

Werperi kujutlusvõimet jälitas ikka veel võigas kisa, mis oli kostnud iidse kaevu ülemisest avausest, ja omaenese sammude kaja pani ta võpatama. Ta polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui märkas oma suureks meelehärmiks, et teed tõkestas kivisein. Mida see võis tähendada?

Werper oli tark ja haritud mees. Elu sõjaväes polnud teda asjatult õpetanud pead tööle panema neil juhtudel, kus jõud üle ei käinud. Niisugusel kinnisel, tupikuga

lõppeval tunnelil ei olnud mõtet: see pidi kindlasti jätkuma teisel pool seina. Ilmselt oli kellelgi kunagi ammu tarvis olnud see läbipääs sulgeda. Küünlavalgel hakkas Werper seina lähemalt uurima. Oma suureks rõõmuks nägi ta, et õhukeseks tahutud kivid olid laotud seina mörti kasutamata. Ta proovis ühte kivi välja tõmmata, see andis hõlpsasti järele. Üksteise järel võttis ta kive seinast välja ja vähehaaval tekkis avaus, kust võis läbi pugeda. Werper tegigi seda ja teisel pool seina leidis end avarast madalast toast. Ühes seinas oli suur uks. Werperil ei tulnud selle avamiseks vaeva näha, sest uks oli väljastpoolt lukustamata. Selle taga algas pikk pime koridor. Belglane hakkas mööda koridori edasi minema, ent vaevalt sai ta astuda paar sammu, kui lõpuni põlenud küünal ta sõrmi kõrvetas. Vandudes pillas ta selle maha. Väike tahijupp hakkas pragisema ja kustus.

Werperit ümbritses taas pimedus. Õnnetul desertööril jooksid hirmujudinad üle selja. Ta ei teadnud, millised augud ees ootasid ja missugused ohud teda varitsesid, kuid tundis, et iialgi varem polnud vabadus temast nii kaugel olnud kui praegu. Ümbritsev pimedus mõjus talle rusuvalt.

Ta hakkas pikkamisi edasi liikuma, hoidis kätega seinast kinni ja kobas jalaga, enne kui astus järgmise sammu. Werper ei suutnud endale teadvustada, kui kaua ta sellisel moel edasi oli liikunud, kuid tundes, et sellele tunnelile ei

23

tulegi lõppu, otsustas ta pikali heita ja puhata, enne kui oma teekonda jätkab.

Kui ta ärkas, ümbritses teda ikka seesama pimedus. Ta ei teadnud, kui kaua ta oli maganud, võib-olla ühe sekundi, aga võib-olla ka terve päeva, kuid igatahes oli ta tõepoolest maganud ja tundis end nüüd puhanuna, reipana ja näljasena.

Belglane hakkas uuesti käsikaudu edasi liikuma. Seekord ei tarvitsenud seda kuigi kaua teha. Koridor lõppes suure valge toaga. Valgus tungis siia läbi laes oleva avause, mille juurde viis põrandalt kõrge kivist trepp. Üleval kõrgel mängis päikesevalgus massiivsetel sammastel, mille ümber oli põimunud metsviinamari. Werper jäi kuulatama. Kusagil tihedas lehestikus sahistas tuul, ülalt kostis lindude kähedat häälitsemist ja pärdikute lakkamatut vadistamist.

Pikemalt mõtlemata ronis Werper trepist üles ja leidis end keset sõõrikujulist siseõue. Otse tema ees kõrgus kivist ohvri-altar, kaetud üleni tumepruunide plekkidega. Werper ei pannud neid plekke praegu tähele ja nende päritolu sai talle selgeks alles pärastpoole. Peale altaritaguse põrandas oleva augu, kustkaudu Werper maa alt üles oli tulnud, oli siin veel mitu ust. Õue piirasid igast küljest sektoritena kõrged lahtised rõdud. Inimtühjades varemetes hullasid ahvid, ereda sulestikuga linnud lendasid sambalt sambale ja tiirlesid kõrgel ülemistel rõdudel, kuid miski ei reetnud inimese kohalolekut. Werper hingas kergendatult, nagu kivi vajus südamelt.

Ta astus sammu ühe ukse poole ja jäi äkki seisma, õudusest rabatud.

Peaaegu ühel ajal paiskus kivimüüris valla mitu ust ning trobikond pentsikuid inimesi pudenes sealt välja ja tormas belglase kallale.

Need olid Opari linna Leegitseva Jumala preestrid, needsamad hatused, jässakad, lühikesekasvulised peletised, kes palju aastaid tagasi olid Jane Claytoni oma templisse ohvrialtarile lohistanud.

Nende pikad käed, lühikesed rangis jalad, lähestikku asetsevad õelad silmad ja madalad lamedad laubad andsid neile niisuguse metsiku, kiskjaliku välimuse, et belglasel tardus veri soontes. Meeleheitliku karjatusega tormas ta tagasi trepi poole, mille kaudu oli alles nüüdsama maa alt üles roninud, kuid hirmuäratavad peletised tõkestasid tal tee ja võtsid ta kinni. Werper langes nende ette põlvili ja roomas maas, anudes halastust, kuid nad sidusid ta kinni ja lohistasid mööda põrandat ohvrialtari jalamile.

See, mis nüüd järgnes, oli vaid selle protseduuri kordamine, mis oli varem ette võetud Tarzani ja Jane Claytoniga. Templisse sisenesid Leegitseva Jumala teenrid ja nendega koos ülempreestrinna La. Werper tõsteti maast üles ja

24

asetati põigiti ohvrialtarile. Ta laup kattus külma higiga, kui La vaheda ohvrinoa ta kohale tõstis. Nagu läbi udu kandusid temani surmahümni helid, tema silmad olid naelutatud preestrite ja preestrinnade käes olevate väikeste kullast peekrite külge. Nüüd kohe täidavad need vampiirid oma peekri tema kuuma punase verega ja kustutavad sellega oma ebainimlikku janu!

Oo, kui ta vaid võiks minestusse vajuda, mitte hoomata ega tunda, kuidas noa vahe tera ta südamesse tungib!

Äkki kõlas otse ta kõrvade juures hirmuäratav möiratus. Nuga värahtas ülempreestrinna käes, tema silmad läksid õudusest pärani. Ülejäänud preestrinnad tormasid metsikult kriisates suures segaduses uste poole. Preestrid kisendasid raevust ja hirmust. Werper ajas kaela õieli, et näha, mis Leegitseva Jumala sulaste hulgas sellist paanikat oli tekitanud. Ja kui see tal lõpuks õnnestus, tardus ta hirmust: keset templit seisis hiiglaslik lõvi ja tema julmade käppade all lebas esimese ohvri koledasti moonutatud laip.

Kõrbekuningas möiratas uuesti ja heitis ohvrialtari poole kurja pilgu. La võpatas, lõi vankuma ja kukkus nagu niidetult Werperile otsa.

VI. Araablasest röövel

Niipea kui Busuli oma sõjameestega neid maavärina ajal vallanud hirmust toibunud olid, pöördusid nad aega viitmata tunnelisse tagasi. Nad läksid otsima Tarzanit ja kahte wazirit, kes olid kaduma jäänud.

Kogu koridor oli kaljurusudest ummistunud. Kaks päeva töötasid wazirid kätele puhkust andmata, rajades endale teed oma kaaslaste juurde. Pärast uskumatult ränki ponnistusi õnnestus neil viimaks ainult mõne jardi pikkuselt tee vabastada ja tuua rusude alt välja ühe kaaslase moonutatud laip.

Tunneli puhastamist jätkates hõikasid nad valjusti oma valget isandat ja mustanahalist kaaslast, kuid pimedast sügavusest ei kostnud vastu ühtegi häält. Veendunud, et Tarzan ja neeger olid rusude all surma saanud ega vaja enam abi, loobusid wazirid lõpuks otsingutest. Nad vaatasid viimast korda pisarsilmil oma isanda hukkumispaika, tõstsid siis õlale rasked kullakangid, mis pidid valmistama nende armastatud emandale kui mitte rahu ja rõõmu, siis vähemasti mõningaid mugavusi, ning asusid läbi Opari inimtühja sünge oru ja ürgmetsade tagasiteele Greysto-ke'ide kauge kodu poole.

Ustavad wazirid poleks osanud uneski aimata, mis sündis parajasti selles õnnelikus, rahuküllases majas!

25

Põhja poolt tuli Ahmet-Zek, kelle oli välja kutsunud belglase kiri. Talle järgnes kogu tema araablastest ja neegritest koosnev jõuk. Need araablased olid kõik tagaotsitavad paadunud kurjategijad ja paremad polnud ka neegrid: nad olid värvatud kõige tooremate st ja metsikumatest suguharudest, kelle maadest araablastest röövlid karistamatult läbi rändasid.

Esimesena märkas kurjakuulutava karavani lähenemist Mugambi, must Herakles, kes oli Tarzanit saatnud kõigil tema rännakutel Džunglisaarelt Ugambi ülemjooksuni ja temaga palju kordi hädaohtusid jaganud.

Tarzan oli ta nimetanud leedi Greystoke'i kaitsma jäänud sõjameeste pealikuks. Vapramat ja ustavamat kaitsjat oleks olnud raske leida. See must hiiglane oli metsik kartmatu sõdalane, kelle mõistus ja ustavus ei jäänud alla tema kasvule ega julmusele.

Sammugi maha jäämata järgnes ta oma emandale, kui viimane avaldas soovi jahti pidada või lagendikul ratsutada, et peletada üksindustunnet ja igavust. Kui ta aga koju jäi, püüdis Mugambi kogu aeg tema läheduses viibida.

Röövlid olid majast veel üsna kaugel, kui Mugambi terav pilk neid märkas. Ta seisatas, silmitsedes tähelepanelikult lähenevat karavani, siis aga keeras ümber ja ruttas jooksujalu neegrionnide poole, mis paiknesid majast mõnesaja jardi kaugusel. Ta kutsus kokku sõjamehed, kes olid tegevuseta oma onnide juures kükitanud või pikutanud, ja käskis neid lahinguks valmistuda. Mustanahalised haarasid kilbid ja relvad. Mõned jooksid nurmele põllutöölisi ja karjuseid läheneva hädaohu eest hoiatama, ülejäänud siirdusid Mugambi järel Greystoke'ide maja juurde.

Kaugel lagendikul keerles tolmupilvi, mis tõusid Ahmet-Zeki karavani liikumisest. Mugambi polnud kindel, et need olid vaenlased, kuid ta oli kogu oma pika elu veetnud metsikus Aafrikas ja kohtunud mitu korda niisuguste kutsumata külalistega. Mõnikord tulid nad kõige sõbralikumate kavatsustega, mõnikord aga sõjaga, ent iialgi ei võinud nende saabumise eesmärki ette aimata. Igaks juhuks oli kõige parem alati valmis olla. Mugambile ei meeldinud sugugi kahtlane kiirus, millega võõrad majale lähenesid.

Greystoke'ide maja polnud kohandatud kaitseks. See polnud isegi püsttaraga ümbritsetud. Tarzan oli selle ehitanud talle piiritult ustavate waziride maale ega arvanud, et mõni vaenlane julgeb kallale tungida.

Igaks juhuks olid aknad varustatud raskete puust luukidega, et kaitsta neid vaenlase noolte eest. Kui leedi Grey-stoke rõdule ilmus, hakkas Mugambi aknaluuke alla laskma.

„Mis on, Mugambi?" hüüatas ta. „Mis juhtus? Misjaoks sa luugid alla lased?"

26

Mugambi osutas lagendikule, kust nüüd paistis juba selgesti salkkond valgeid ratsanikke.

„Need on araablased," selgitas ta. „Nad tulid siia pahade kavatsustega. Vististi said nad teada, et Suurt Bwanat ei ole kodus."

Õitsvate põõsaste taga võsast raadatud niidul nägi Jane Clayton oma waziride läikivaid kehasid. Päike säras nende odade metallteravikel, kuldas peakatete kirevaid sulgi ning helkis nende mustadel õlgadel ja samakatel nägudel. Missugune hädaoht võis teda kohutada, kui tal olid säärased kaitsjad?

Araablased olid majast veel ainult saja jardi kaugusel. Mugambi ruttas oma sõjameeste juurde. Ta astus ette ja hõikas valjul häälel võõraid. Ahmet-Zek ajas end sadulas sirgu ja jäi salga ette seisma.

„Araablane," hüüdis Mugambi, „mida sa siit tahad?"

„Me tulime rahus," vastas Ahmet-Zek.

„Siis pöörake ümber ja minge rahus minema," kostis Mugambi. „Meil pole teid siin vaja. Araablase ja waziri vahel ei saa olla rahu."

Mugambi polnud päritolult waziri, kuid olles vastu võetud selle suguharu liikmeks, sai temast suguharu au ja traditsioonide kõige innukam kaitsja.

Ahmet-Zek lähenes oma sõjaväe ühele tiivale, lausus midagi vaikselt ja järgmisel silmapilgul andsid araablased Mugambi vägede pihta kõrvulukustava kogupaugu. Kaks musta sõjameest kukkus maha, ülejäänud tahtsid rünnakule tormata, kuid Mugambi hoidis neid tagasi: ta oh niisama ettevaatlik kui vapper. Ta teadis, kui kasutu oleks olnud rünnata musketitega relvastatud ratsamehi. Osa oma sõjaväest oli

ta paigutanud põõsaste taha aeda, osa peitnud teistesse kohtadesse maja lähedusse, kuus meest aga saatnud majja ning andnud neile kõva käsu emandat majast mitte välja lasta ja teda omaenese elu hinnaga kaitsta.

Kõrbepoegade sõjataktikat järgides rivistas Ahmet-Zek oma väe üles pika kitsa ringjoonena ja kihutas siis tuhatnelja Jane Claytoni maja poole. See osa ringjoonest, mis waziridele kõige lähemal oli, avas püssidest turmtule põõsaste pihta, mille taga varjasid end Mugambi sõjamehed. Wazirid omakorda külvasid endale kõige lähemad vaenlased üle tabava noolterahega.

Wazirid, keda üldiselt tunti osavate vibuküttidena, näitasid sel päeval tõepoolest oma meisterlikkust. Nii mõnigi tõmmu ratsanik, haaranud kätega õhku, varises hobuse seljast maha, surmav nool südames. Kuid jõud olid ebavõrdsed. Araablasi oli liiga palju: nende kuulid tungisid põõsastest läbi ja tabasid märki, mida araablastest laskurid ise ei märganudki. Samal ajal lähenes Ahmet-Zek, teinud

27

poole miili kauguselt ringi ümber maja, sellele kaitsmata küljest, kiskus maha osa varbtarast ja tungis oma sõjameestega Greystoke'ide valdustesse.

Metsiku galopiga kihutasid nad mööda välju hetkekski peatumata, et varbtara lõhkuda. Nad kappasid otsejoones edasi, ületades takistusi sellise kergusega, otsekui lendaksid õhus.

Mugambi nägi neid, kutsus oma ellujäänud sõjamehed kokku ja tormas maja kaitsma. Rõdul seisis leedi Greystoke, püss käes. Tänu oma kõvadele närvidele ja külmaverelisele rahulikkusele sihtis ta väga osavalt ja nii mõnigi araablane oli tema valdustesse jultunud sissetungimise eest oma karistuse juba kätte saanud, sest pealetungivale jõugule kappas vastu ratsanikuta hobuseid.

Mugambi lükkas emanda majja ja valmistus hõrenenud sõjaväega viimseks heitluseks.

Karjudes ja pea kohal püsse viibutades kappasid araablased edasi. Jõudnud rõduni, jäid nad ühekorraga seisma ja andsid kogupaugu waziride pihta, kes oma pikkade ovaalsete kilpide taga põlvitades neid noolterahega vastu võtsid. Need kilbid võisid pakkuda kindlat kaitset vaenlase noole eest või tõrjuda oda, kuid araablastest laskurite tinakuulide vastu olid päris kõlbmatud.

Majja varjunud wazirid saatsid araablaste pihta nooli pooleldi allalastud aknaluukide tagant. Rõdul olijatega võrreldes oli nende olukord turvalisem ja nende nooled tabasid paremini märki, seetõttu varjus Mugambi pärast esimest rünnakut kõigi oma sõjameestega majja.

Vahetpidamata tulistades liikusid araablased pikkamööda edasi ja sulgesid lõpuks väikese kindluse tihedasse piiramisrõngasse. Majast lastud nooled vihisesid nüüd üle araablaste pea, nemad aga võisid karistamatult tulistada akendesse. Üksteise järel langes waziride sõjamehi. Vastuseks araablaste püssipaukudele lendas nooli aina harvemini. Ahmet-Zek andis käsu tormijooksuks. Tulistamist jätkates sööstsid verejanulised araablased rõdule. Leedi Greystoke'i kaitsjate nooltest langes umbes tosin kurjategijat, kuid enamik jõudis ukseni ja hakkas seda püssikabadega lõhkuma. Koos puruneva ukse raginaga kärgatas püssipauk: see oli leedi Greystoke, kes tulistas julma vaenlast läbi ukse.

Mõlemal pool ust langes mehi nagu loogu, kuid uks oli nõrk kaitse. Viimaks andis see ründajate survele järele ja lendas pilbasteks. Tumedanahaliste mõrvarite jõuk tungis tuppa. Seal nurgas seisis Jane Clayton, ümbritsetuna käputäiest ustavatest kaitsjatest. Põrandat katsid oma elu andnud meeste surnukehad. Tema sõjameeste ees seisis hiiglane Mugambi. Araablased tõstsid püssid palge, et visade waziride

28

pihta viimane kogupauk tulistada, kuid nende ninamehe ähvardav röögatus peatas neid.

„Ärge tulistage naist!" karjus Ahmet-Zek. „Kes talle vähimatki viga teeb, selle löön maha! Võtke ta kinni elusalt."

Araablased tormasid toa nurga poole, kuid neid võtsid vastu waziri sõjameeste rasked odad. Õhus lõid välkuma mõõgad, pikad püstolid kuulutasid waziridele oma mürisevat surmaotsust. Mugambi virutas oda lähima vaenlase pihta säärase jõuga, et see läbistas araablase keha, siis rebis ta teise araablase käest püstoli ning hakkas sellega vasakule ja paremale hoope laduma, purustades pead kõigil, kes tema emandale läheneda julgesid.

Tema eeskuju järgides võitlesid kolm-neli ellujäänud wazirit nagu saatanad, kuid üksteise järel langesid ka nemad ja lõpuks jäi Mugambi üksinda Tarzani kaasa elu ja au kaitsma.

Teisest toanurgast jälgis Ahmet-Zek ebavõrdset võitlust ja õhutas oma lemmikuid. Ta hoidis käes kalliskividega kaunistatud musketit. Ta pani selle pikkamisi palge, oodates hetke, millal võib tulistada Mugambit, riskimata tabada naist või kedagi oma kaaslastest. Mugambi jätkas raevukalt teda ründavate araablaste tagasilöömist. Kuid Ahmet-Zek vajutas päästikule ja ühegi oigeta kukkus ustav neeger oma emanda jalge ette.

Jane Clayton piirati otsekohe sisse ja temalt võeti relv. Sõnatult tassisid araablased ta majast välja. Ahmet-Zeki hiiglasest teener tõstis ta sadulasse ja kuna teised tormasid majja ja kõrvalhoonetesse, et kokku kahmata kõike, mida võis kaasa võtta, sõitis ta naisega väravast välja ja jäi oma peremeest ootama.

Jane Clayton nägi, kuidas röövlid tõid tallist välja hobused ja ajasid karjamaalt ära kariloomad. Ta nägi, kuidas nad rüüstasid tema maja, tassisid välja kõik, mis nende arust vähegi väärtuslik oli. Ta nägi, kuidas mehed põlevate tõrvikutega ringi jooksid ja tuleleegid haarasid selle, mis Greystoke'ide majast oli järele jäänud.

Kui röövlid olid sel moel oma viha välja valanud ja saamahimu rahuldanud, kogunesid nad värava juurde ja hakkasid siis põhja poole ratsutama, viies endaga kaasa Jane Claytoni. Naine nägi suitsu ja tuleleeke kõrgele taevasse tõusmas, kuni teekäänakul varjas kõrge mets ta silmist masendava pildi.

Greystoke'ide maja oli üleni leekides. Tuli tungis juba esimesse tuppa. Pikad tulekeeled nilpsasid põrandal lebavaid surnukehi. Äkki üks laipadest liigutas end. See oli hiiglaslik neeger. Ta keeras end küljeli ja avas verest nõretavad silmad. Mugambi, keda araablased olid surnuks pidanud, oli

elus. Ta ajas end vaevaliselt neljakäpakile ning hakkas läbi hingematva suitsu ja leekide pikkamööda ukse poole roomama.

Iga samm nõudis talt uskumatuid pingutusi, mitu korda kukkus ta jõuetult põrandale, kuid ajas end jälle üles ja jätkas oma teed. Talle tundus, et on roomanud juba lõpmatult kaua, enne kui jõudis rõdule. Tuba kujutas endast nüüd hõõguvat hiigelahju. Ta roomas rõdu trepini, veeres astmetest alla aeda ja, võtnud kokku viimse jõu, kadus põõsaste värskendavasse jahedusse.

Ta lamas seal kogu öö. Aeg-ajalt kaotas ta teadvuse, kuid piinav valu tõi ta uuesti meelemärkusele, ja siis jälgis ta metsiku raevuga, kuidas tulesambad põlevatest onnidest ja nurmedelt süngelt taeva poole tõusid.

Üsna tema lähedal möiratas näljane lõvi, kuid neeger ei pannud seda tähele. Tema mõtteid ja hinge täitis vaid üksainus iha: kättemaks, kättemaks, kättemaks!

VII. Opari aaretekambris

Mõnda aega lamas Tarzan Opari varakambri põrandal, sügaval iidse linna rusude all. Ta lebas kui surnu, ent ta polnud surnud. Tarzan liigutas end ja avas silmad. Ümberringi valitses pilkane pimedus. Ta katsus käega pead. Hüübinud verest muutus käsi kohe märjaks ja kleepuvaks. Ta hakkas nuusutama sõrmi, nagu metsloom nuusutab oma haavatud käppa.

Tarzan tõusis pikkamisi istukile ja jäi kuulatama. Ümberringi oli kõik vaikne nagu hauas. Ta tõusis püsti ja käis käsikaudu kobades ümber toa. Kes ta on? Kus ta on? Tema pea valutas, kuid midagi muud ei tundnud ta endal viga olevat. Ta ei mäletanud maavärinat ega muudki, mis oli olnud enne seda.

Kohmakate liigutustega kompas ta oma keha, jalgu, pead, justkui oleksid need talle täiesti võõrad asjad. Ta leidis selja tagant kobades nooletupe ja vöö vahelt noa. Miski sähvatas peas. Ah jaa! Tal pidi veel midagi olema. Põrandal roomates hakkas ta otsima eset, mille kadumist oli vaistlikult tajunud. Lõpuks leidis ta selle — oma raske sõjaoda. Kogu tema endine elu oli lahutamatult seotud selle sõjariistaga. Ta polnud sellest lahkunud peaaegu sestsaadik, kui oli ammuilma oma esimese oda tapetud neegri käest välja kiskunud.

Tarzan teadis kindlalt, et on olemas ka teine maailm — parem ja valgem kui see siin nelja kiviseina vahel. Ruumi edasisel uurimisel leidis ta ukse, mis viis templi ja linna vahel

asuvasse maa-alusesse tunnelisse. Tarzan astus koridori ja vähimagi ettevaatuseta edasi liikudes põrkas vastu kivist trepiastmeid, mis viisid üles. Tarzan läks trepist üles ja jätkas oma teed, suundudes kaevu poole.

Miski ei rääkinud talle, et ta oli siin kord juba olnud. Need kohad olid talle täiesti võõrad. Kuid sellest hoolimata liikus ta pimeduses edasi nii kiiresti, rahulikult ja enesekindlalt, justkui oleks jalutanud heledas keskpäevases päikesepaistes tasasel lagendikul. Ja siis juhtus see, mis selliste asjaolude puhul pidi paratamatult juhtuma.

Ta jõudis kaevu äärde, astus edasi ja lendas ülepeakaela musta sügavikku. Ikka veel pigistas ta käes oma oda. Tarzan plärtsatas vette ja vajus põhja. Kuid kaev oli võrdlemisi madal. Oda kukkus otsapidi põhja, jäi püsti seisma ning Tarzanil õnnestus selle abil veepinnale tõusta. Kukkumisel ei saanud ta vähimatki viga. Ta raputas vee näolt maha ja vaatas üles. Kõrgel tema pea kohal olevast ümmargusest avast tungis sisse päikesekiiri, mis valgustasid nõrgalt kaevu sisemust. Veepeegliga ühel tasapinnal haigutas kaevu märjas libedas seinas suur auk. Tarzan ujus augu juurde, ronis veest välja ja astus suure tunneli märjale põrandale. Ta hakkas edasi minema, kuid nüüdsest peale tegi seda väga aeglaselt ja ettevaatlikult. Ootamatu kukkumine oli talle andnud hea õppetunni. Tunnel oli noolsirge, põrand aga libe ja märg, mis kõneles sellest, et aeg-ajalt vesi kaevus tõusis ja ujutas tunneli üle. See raskendas tunduvalt Tarzani edasiliikumist, sest iga hetk võis ta libastuda ja kukkuda. Siis sai tunnel otsa ja Tarzan leidis end trepi jalamilt.

Trepp käändus mitu korda küll ette-, küll tahapoole ja lõpuks tõi Tarzani väiksesse ümmargusse tuppa. Siia immitses nõrka valgust läbi jämeda lõõri, mis lae keskkohast välja ulatus. Selle läbimõõt oli mõni jalg ja pealpool lage jätkus seda veel sada jalga või isegi rohkem. Lõppes see kõrgel ülal kivist võrega, läbi mille nägi Tarzan selget sinist taevast.

Ahvinimene hakkas uudishimulikult tuba silmitsema. Kogu selle sisustus koosnes mõnest raudvitstega ülelöödud vasklukuga kirstust. Tarzan hakkas neid kompama. Tema sõrmed libisesid väledalt raudvitstel ja -hingedel. Masinlikult kergitas ta ühe kirstu kaant ja hüüatas vaimustusest: tema ees suurel lamedal liual kiirgasid ja

küütlesid kõigis vikerkaarevärvides kalliskivihunnikud. Tarzanil, kes kohutava põrutuse tagajärjel oli täielikult unustanud oma mineviku ja jõudnud tagasi metsinimese ürgseisundisse, polnud nüüd vähimatki aimu sellest, millist arutut varandust tema leid endast kujutas. Temale olid need ainult ilusad värvilised kivid. Ta vajutas käed sätendavasse kuhja ja hakkas teemantidega mängima, lastes neid sõrmede vahelt läbi voolata.

31

Seejärel avas ta ka teised kirstud. Need olid kõik kalliskive täis.

Peaaegu kõik kivid olid lihvitud. Tarzan ammutas neid terve kamalutäie ja puistas vöö küljes rippuvasse pauna. Lihvimata kivid viskas ta kirstu tagasi.

Ise seda aimamata oli Tarzan üles leidnud Opari linna ammuunustatud aaretekambri. Aastasadu oli see lebanud Leegitseva Jumala templi all ühe sünge maa-aluse käigu sügavuses, kuhu ebausklikud päikesekummardajad kartsid laskuda.

Peagi tüdines Tarzan ilusate kividega mängimisest ja asus uuesti teele. Ümmarguse toa taga algas jälle koridor. See tõusis järsult üles ja pärast rohkeid käänakuid tõi Tarzani madalasse tuppa, mis oli teistest tema teele juhtunud tubadest kõige valgem.

Põrandalt tõusis laes oleva avause poole järsk kivi-trepp. Läbi avause nägi Tarzan päikesepaistelist väljakut ja kõrgeid sambaid, mille ümber väänles metsviinamari. Ta silmitses hämmastusega neid sambaid: nad nagu meenutasid talle midagi. Tarzan kortsutas laupa, püüdes midagi meelde tuletada, kuid ei jõudnud eneses kindlusele. Tema peas keerles pidevalt veider ja piinav mõte. Talle tundus, et miski libiseb kogu aeg käest ära ja et ta peaks teadma palju niisugust, millest praegu aimugi polnud.

Äkki katkestas ta mõtisklused vali kõmisev möiratus pea kohal. Seejärel kostis meeleheitlik karjatus ja kriiska-mine. Tarzan haaras kärmesti oda ja tõttas trepist üles.

Jõudnud maa-alusest pimedusest päikesest säravale templiõuele, avanes Tarzani silmadele kummaline pilt. Kuigi ta oli unustanud kõik, mis puutus minevikku, oli ta hingesopis säilinud veel kujutlus mõnest olendist ja ta adus kohe, et tema ees viibib rohkesti mehi ja naisi ning üks hiiglasuur lõvi. Mehed ja naised tormasid uste poole, lõvi aga seisis templi keskel ühe mehe laibal — sellel oli vedanud vähem kui ta kaaslastel. Tarzani ees suure kivipanga kõrval seisis naine, põiki üle kivi lamas liikumatult mees. Tarzan nägi, kuidas hiilgasid lõvi silmad, kui ta piidles templisse jäänud kahte õnnetut. Teist korda kõlas templivõlvide all hirmuäratav möire. Naine karjatas ja varises teadvusetult ohvrialtaril lamava mehe kehale.

Lõvi tegi paar sammu ja surus end maadligi. Ta oli juba valmis hüppama, kuid äkki köitis ta tähelepanu Tarzan.

Werper lebas liikumatult ja abitult ohvrialtaril. Ta nägi, kuidas lõvi valmistus talle kallale kargama ja kuidas kiskjaga mingi äkiline muudatus toimus: lõvi keeras ümber ja suunas pilgu millelegi altari taha, kuhu Werper ei saanud näha. Hirmuäratav kiskja tõusis tagajalgadele.

32

Mingisugune kogu vilksatas Werperist mööda. Kellegi tugev käsi tõusis õhku ja kiskja rinda tungis raske oda.

Werper nägi, kuidas loom püüdis hammastega oda varrest kinni haarata, ja sel hetkel sündis imede ime. Alasti hiiglane, kelle oda oli nüüdsama lõvi kehasse tunginud, sööstis ette, käes üksnes nuga. Lõvi ajas end tagakäppadele ja hakkas metsikult urisema. Surmani kohkunud belglase õuduseks vallandus kummalise inimese huulilt täpselt samasugune lõvi urin.

Osava kõrvalehüppega õnnestus Tarzanil vältida hiiglasliku karvase käpa ränka hoopi. Teise hüppega kargas ta lõvi selga. Tema käed põimusid karvase kaela ümber, hambad tungisid sügavale looma lihasse. Möirates, kareldes ja põrandal väherdes

püüdis hiigelkass vihast vaenlast endalt maha paisata, samal ajal torkas suur päevitunud käsi pika jahinoa looma küljekontide vahele.

La oli selle heitluse ajal teadvusele tulnud. Otsekui lummuses seisis ta oma ohvri kõrval, pööramata võitlejatelt silmi. Tundus uskumatuna, et otsevõitluses võiks inimene võita loomade kuningat, ent ometi oli ta just niisuguse enneolematu sündmuse tunnistaja!

Tarzani nuga leidis lõpuks looma metsiku südame. Vägevat keha raputasid kohutavad krambid ja lõvi varises surnult võitja jalge ette. Tarzan kargas püsti, pani jala oma ohvri laibale, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale sellise hirmuäratava kisa, et La ja Werper hakkasid värisema, kuna templivõlvide all kordas seda veel kaua kõmisev kaja.

Nüüd pöördus Tarzan ümber ja Werper tundis ära surnu, kelle ta oli aaretekambrisse maha jätnud.

VIII. Põgenemine Oparist

Werper oli rabatud. Kas see olevus oli tõepoolest seesama eneseväärikust täis inglane, kes oma luksuslikus Aafrika kodus oli teda nii külalislahkelt võõrustanud? Oli see põlevate silmade ning verega kaetud näoga metsloom tõemeeli inimene? Kas see hirmuäratav võidukisa võis tõesti vallanduda inimese huulilt?

Tarzan silmitses meest ja naist. Tema nägu väljendas üllatust, kuid ta ei tundnud neid ära. Ta oleks nagu avastanud uue elusolendite liigi ja oli oma avastuse üle äärmiselt imestunud.

La uuris üksisilmi ahvinimese näojooni. Tema silmad läksid suureks.

„Tarzan!" karjatas ta. „Oled see sina?"

Ja ta kõnetas meest suurte inimahvide keeles, mis ühtlasi oli ka Opari elanike keel.

„Tarzan, sa tulid mu juurde tagasi. La jättis pühad kohused hooletusse oma Tarzanit oodates. Ta ei võtnud endale meest, sest terves ilmas võis üksnes Tarzan saada tema meheks. Ja sa tulid minu juurde! Oo, Tarzan, ütle mulle, et sa tulid tagasi minu pärast!"

Werper kuulatas teraselt neid imelikke kurguhääli ning silmitses kordamööda Lad ja Tarzanit. Kas Tarzan oskab seda keelt? Tema hämmastuseks vastas inglane naisele samasuguses kurguhäälses keeles.

„Tarzan?" kordas ta mõttes. „Tarzan! Ma nagu oleksin seda nime kuulnud."

„See on sinu nimi, sina oled ju Tarzan!" hüüdis La.

„Mina olen Tarzan?" kehitas ahvinimene õlgu. „Mis siis ikka, see nimi meeldib mulle. Ma ei tea ühtegi teist nime, seepärast jätan ta endale. Kuid sind ma ei tunne ja ma ei tulnud siia sinu pärast. Ma ei tea isegi, miks ma siia tulin. Ma ei tea, kustkohast ma siia tulin. Ehk tead seda sina?"

La raputas pead.

„Ma pole seda iialgi teadnud," lausus ta. Tarzan pöördus Werperi poole ja esitas talle sellesama küsimuse.

Belglane raputas pead.

„Ma ei oska seda keelt," ütles ta prantsuse keeles.

Vähimagi pingutuseta ja enesele nähtavasti teadvustamata, et läheb üle teisele keelele, kordas Tarzan oma küsimust prantsuse keeles.

Alles nüüd taipas Werper, missugused kohutavad tagajärjed olid Tarzani põrutusel. Nähtavasti oli see alasti inimene täielikult kaotanud mälu ega teadnud enam midagi oma endisest elust. Belglane tahtis juba Tarzanile selgitama hakata, kes ta on ja kust

tulnud, kui äkki turgatas talle pähe, et parem on seda mitte teha. Kui ta kas või mõneks ajaks ajutiselt varjab Tarzani eest, mida ta ise temast teab, siis ehk õnnestub tal inglast tabanud õnnetusest endale kasu lõigata.

„Ma ei saa teile öelda, kustkohast te siia tulite," sõnas ta, „kuid ma ütlen teile üht: kui me otsekohe ennast sellest neetud paigast ei korista, tapetakse meid mõlemaid sellel verisel ohvrialtaril. See naine oli juba valmis torkama oma nuga mu südamesse, kui lõvi nende põrguliku kombetali-tuse katkestas. Lähme siis ruttu ja otsime väljapääsu sellest õudsest templist, enne kui nad kõik toibuvad ja siia tagasi tulevad!"

Tarzan pöördus uuesti La poole.

34

„Mispärast sa tahtsid seda meest tappa?" küsis ta. „Kas su kõht oli tühi?"

La lükkas selle arvamuse nördinult tagasi.

„Kas tema püüdis sind tappa?" jätkas Tarzan usutlemist.

Naine raputas eitavalt pead.

..Mispärast sa siis teda tappa tahtsid?"

La tõstis üles oma hapra käe ja osutas päikesele.

„Tahtsime annetada tema hinge Leegitsevale Jumalale!" sõnas ta.

Tarzan silmitses teda nõutult. Ta oli jälle suur ahv, ahvid ei mõika aga midagi säärastest asjadest nagu hing ja Leegitsev Jumal.

„Kas tahate surra?" küsis ta Werperilt.

Pisarsilmil püüdis belglane Tarzanit veenda, et ta seda sugugi ei soovi.

„Kui ei, siis ei," lausus Tarzan. „Läheme siit ära. See emane tapab teid, minu aga jätab endale. Kuid siin pole man-gani koht. Nende kivimüüride vahel sureksin ma peagi."

Ta pöördus La poole.

„Me läheme ära," kuulutas ta.

Naine sööstis tema juurde ja haaras tal käest kinni.

„Ära jäta mind maha!" kisendas ta „Jää siia ja sinust saab ülempreester. La armastab sind. Sulle saab kuuluma kogu Opar. Orjad hakkavad iga su käsku täitma. Jää siia, Tarzan, ja armastus tasub sulle selle eest!"

Ahvinimene lükkas põlvitava naise endast eemale.

„Tarzan ei taha sind," vastas ta lihtsalt, astus siis Wer-peri juurde, lõikas tema köidikud läbi ja andis märku endale järgneda.

Raskelt hingeldades, raevust moondunud näoga kargas La jalule.

„Sa jääd siia!" karjus ta vihaselt. „Sasaad minu omaks! Kui La ei saa sind elusalt, siis saab ta sinu surnult!"

Ta tõstis näo päikese poole ja tõi kuuldavale selle kohutava haukuva kisa, mida Werper oli kuulnud üksainus kord, Tarzan aga juba mitu korda.

Vastuseks tema kisendusele kostis templiga külgnevatest tubadest ja koridoridest läbisegi käratsevaid hääli.

„Tulge siia, templikaitsjad preestrid!" karjus La. „Uskmatud rüvetasid pühamut! Tulge, täitke nende südamed hirmuga, kaitske Lad ja tema altarit, puhastage tempel rüvetajate verega!"

Werper ei saanud millestki aru, kuid Tarzan mõistis kõike. Heitnud pilgu belglasele, nägi ta, et sellel polnud relva. Tarzan hüppas La juurde, haaras oma tugevate kätega temast kinni ja kuigi naine meeleheitliku raevuga vastu

35

pani, sai ta peagi kätte tema pika ohvrinoa ja andis selle Werperile.

„Teil läheb seda vaja," sõnas ta.

Vaevalt oli ta seda teinud, kui kõigist ustest tulvas templisse trobikondade viisi väikseid rangjalgseid ebard-likke mehikesi.

Nad olid relvastatud nuiade ja nugadega ning nende julgust küttis üles fanaatiline viha. Werper jäi hirmust keeletuks. Tarzan silmitses vaenlasi uhke põlgusega ja liikus pikkamisi ukse poole, mille ta oli templist lahkumiseks endale välja valinud.

Tema tee tõkestas turske preester, kellele teised järele tõttasid. Tarzan tõstis oma oda üles, lajatas kõigest jõust sellega preestrile pähe ja lömastas tema kolju. Preester ei jõudnud isegi karjatada.

Vahetpidamata tõusis ja langes oda preestritele pähe, kuna Tarzan pikkamisi endale väljapääsu poole teed rajas. Werper liikus tema kannul. Ta heitis hirmunud pilke taha, kus keksides ja ulgudes järgnes neile preestrite summ. Werper hoidis ohvrinuga löögivalmilt käes, et rabada sellega esimest julget, kes oleks söandanud lähemale tulla, kuid seda ei juhtunud. Ta imestas, et preestrid, kes astusid vapralt võitlusse säärase vägilasega nagu Tarzan, et söandanud tormata tema kallale, kuigi Werper oli tunduvalt nõrgem. Oleksid nad seda teinud, oleks ta langenud otsekohe nende ohvriks. Tarzan oli juba üle kõigi laipade, kes tema teed olid tõkestanud, ukse juurde jõudnud, kui Werper taipas, mis teda sellisesse privilegeeritud seisundisse oli asetanud. Preestrid kartsid ohvrinuga. Nad oleksid läinud rõõmuga surma, kaitstes oma ülempreestrinnat ja tema ohvrialtarit, kuid surma ja surma vahel on vahe. Nad tormasid kõhklemata surmaheitlusse vägeva Tarzaniga, kuid ebausklikult kartsid surra püha noa läbi.

Kui nad templi siseõuest olid välja pääsenud, rääkis Werper Tarzanile oma avastusest. Tarzan muigas ja laskis ta ette. Belglane kõndis, vehkides püha terariistaga vasakule ja paremale, ning Opari elanikud põgenesid nende eest ebausklikus hirmus igasse kaarde laiali.

Sel moel läbisid nad hõlpsasti koridori ja iidse templi teisedki ruumid. Werperil jäi üllatusest hing kinni, kui nad seitsme kullast sambaga toast läbi läksid. Halvasti varjatud aplusega vahtis ta tubade ja koridoride seintesse müüritud kuldplaate. Tarzani silmis polnud praegu sellel kõigel vähimatki väärtust.

Nad jõudsid avarale tänavale, mis laius poollagunenud hoonete majesteetlike sammaste ja linna sisemüüride vahel. Suured ahvid karjusid ähvardavalt midagi neile järele, kuid Tarzan vastas samamoodi.

36

Werper nägi, kuidas tohutu suur karvane isaahv poollagunenud samba otsast maha hüppas ja, seljakarvad turris, alasti hiiglasele vastu komberdas. Kollased kihvad olid paljastatud, paksude mokkade vahelt vallandus tigedat haukumist ja ähvardavat urinat.

Belglane jälgis oma kaaslast. Suur oli ta üllatus ja hirm, kui Tarzan kummardus, käpuli laskus ja ühel kohal tiiru-tava ahvi ümber roomama hakkas!

Inimkõrist tuli kuuldavale samasugune metslooma haukumine ja lorin. Oleksid Werperi silmad kinni olnud, oleks ta häälte järgi võinud kindlalt väita, et kaks hiigel-ahvi valmistuvad kahevõitluseks. Ometi jäi kahevõitlus pidamata. Kõik ettevalmistused lõppesid nii, nagu need kohtumised džunglis enamasti ikka lõppevad. Üks vastastest minetab oma sõjakuse, hakates ootamatult huvi tundma langeva lehe, sitika või oma karvasel kõhul roomava täi vastu. Nii juhtus seegi kord. Inimahv eemaldus äärmise väärikusega, et heita pilk möödaroomavale tõugule, kelle ta lühikese takseerimise järel ka alla neelas. Kuid Tarzan kavatses ilmselt tülinorimist jätkata. Ta hakkas põrnitsema, ajas rinna kummi ja roomas urisedes ahvi poole.

Werper pidi rohkesti vaeva nägema, et keelitada teda sellest kavatsusest loobuma ja veenda, et nad peavad siit kaduma nii ruttu kui vähegi võimalik. Terve tund otsisid

nad siseseinas kitsast läbikäiku. Siit viis sissetallatud rada neid linna väliskindlustuste taha Opari surnud orgu.

Werperile sai peagi selgeks, et Tarzanil polnud vähimatki aimu, kus ta "viibis ja kust ta oli tulnud. Ta hulkus sihitult orus, otsis endale toitu väikeste kaljupankade alt või kraapis seda välja kidura sambla seest, mis siin-seal maapinda kattis.

Werperile ajas tema kaaslase tavatu menüü hirmu nahka. Tarzan hävitas nähtava mõnuga sitikaid, närilisi ja tõuke. Ta oli tõepoolest ahviks muutunud.

Pärast ränki ponnistusi õnnestus belglasel viia oma kaaslane oru loodeservas kõrguvate küngaste juurde ja siit siirdusid nad Greystoke'ide valduste suunas. Raske on aimata, millist eesmärki taotles belglane, juhtides oma ree-turlikkuse ohvrit tema endise kodu juurde, kui ehk seda, et peale Tarzani poleks olnud kedagi, kes oleks maksnud lunaraha naise eest.

Öösel tegid nad teisel pool künkaid peatuse. Nad istusid väikese lõkketule ääres ja küpsetasid Tarzani noolega tapetud metssiga. Tarzan oli mõttesse vajunud. Asjatult püüdis ta tabada mingisuguseid mõttekilde, mis kogu aeg tema eest ära libisesid. Oma mõtlemisega kuhugi jõudmata avas ta nahast pauna, mis tema vöö küljes rippus, ja võttis sealt välja peotäie väikseid sädelevaid kive. Lõkketule paistel lõi

37

kividel sillerdama musttuhat kiirt ja Werper, kes oli neid põrnitsenud tummas vaimustuses, teadvustas endale nüüd täiesti kindlalt, miks ta oli ahvinimese seltskonda otsinud.

IX. Werper varastab kalliskivid

Kaks päeva otsis Werper kaaslasi, kelle ta küngaste jalamile maha oli jätnud. Järgmise päeva loojangul leidis ta väikeselt lagendikult kolme mustanahalise moonutatud surnukeha.

Werper taipas kohe, mis oli juhtunud. Teda saatnud käputäiest neegritest olid kõik orjad peale nende kolme. Ülejäänud kasutasid ilmselt parajat juhust, et vabaneda julma isanda võimu alt. Nad tapsid need, kes oleksid võinud plaanid nurjata, ja kadusid džunglisse. Werperi laup kattus külma higiga. Üksnes õnneliku juhuse läbi oli ta pääsenud nende kolme õnnetu saatusest.

Tarzan ei väljendanud selle leiu puhul vähimatki imestust või huvi. Džungli lapsena suhtus ta vägivaldsesse surma kui tavalisse nähtusse. Tsiviliseeritud inimese rafineeritud psüühika oli saadud põrutuse tagajärjel talle uuesti täiesti võõraks ja arusaamatuks muutunud. Tal olid säilinud vaid ürginimese kõige algelisemad tunded, mis veel varases elueas olid jätnud tema ajju kustumatud jäljed.

Praegu juhindus ta kõigis mõtetes ja tegudes suure emaahvi Kala antud õppetundidest ning Kerchaki, Tublati ja Terkozi eeskujust ja näpunäidetest. Prantsuse ja inglise keele oskus oli tal säilinud mehaaniliselt. Werper kõnetas teda prantsuse keeles ja temagi vastas prantsuse keeles, kuid ise ta seda ei taibanud, et kõneles Werperiga hoopis teises keeles, kui nüüdsama oli rääkinud Laga. Täpselt samuti oleks olnud siis, kui teda oleks kõnetatud inglise keeles.

Õhtul lõkketule ääres mängis Tarzan jälle sätendavate kividega. Werper küsis temalt, mis need on ja kust ta need saanud oli. Tarzan vastas, et need on värvilised kivikesed, millest ta kavatseb endale kaelakee teha, ja et ta oli need leidnud sügavalt Leegitseva Jumala templi alt.

Kergendustundega märkas belglane, et Tarzanil polnud kivide väärtusest vähimatki ettekujutust. „See hõlbustab nende kättesaamist," mõtles ta. Võib-olla annab see

kummaline olend need temale lihtsalt niisama, kui teda paluda, ja Werper sirutaski juba käe väikese sädeleva hunniku poole, mille Tarzan oli enda ette siledale puutükile asetanud.

„Andke ma vaatan neid," ütles ta.

38

Kuid samal hetkel vajus helkivatele kividele Tarzani hiiglasuur pronkspruun käsi. Ta paljastas hambad ja hakkas urisema. Werper tõmbas käe kähku tagasi, Tarzan aga jätkas oma mängu ja jutuajamist Werperiga, nagu poleks midagi juhtunud. Ta oli vaid üles näidanud kõigile loomadele omast vaistlikku püüdu kaitsta oma vara. Tapnud uluki, jagas ta seda alati Werperiga, aga kui viimane oleks juhuslikult puudutanud Tarzanile kuuluvat pala, oleks see samasuguse metsiku ja vihase hoiatuse esile kutsunud.

Sellest silmapilgust saadik hakkas belglase südamesse hiilima meeletu hirm metsiku kaaslase ees. Esialgu pidas ta Tarzaniga toimunud muudatuse põhjuseks mälukaotust. Kuid ta ei teadnud, et Tarzan oli kunagi olnud tõeline džungli metsloom, ega võinud aimata, et ta oli lihtsalt tagasi langenud seisundisse, milles oli veetnud oma lapsepõlve ja noorukiea.

Inglase kummaline käitumine hämmastas teda. Ta nägi Tarzanis ohtlikku hullu, kes võis iga hetk irevil hammastega talle kallale karata. Werper ei hellitanud hetkekski petlikku lootust, et võiks võitlusest Tarzaniga võitjana välja tulla. Ta unistas vaid sellest, kuidas Tarzani eest plehku pista ja võimalikult kiiremini Ahmet-Zeki kaugesse laagrisse jõuda. Kuid belglane ei julgenud džunglis ihuüksi teele asuda, relvaks vaid ohvrinuga. Tarzan kujutas endast kaitset, mida ta mingi hinna eest ei tohtinud põlata. Ta oli piisavalt vapper ja tugev, et astuda kahevõitlusse isegi suurte džungli-kiskjatega, nagu Werper Opari templis kord juba veenduda oli võinud.

Pealegi oli Werper võtnud nõuks saada iga hinna eest kalliskivipauna omanikuks. Tema hinges võitlesid kaks erinevat tunnet — aplus ja hirm, kuid lõppude lõpuks jäi peale aplus. Belglane otsustas läbi teha kõik koledused ja hädaohud, mis alaline suhtlemine inimesega, keda ta hullumeelseks pidas, endaga kaasa tuua võis. Ta ihaldas üksnes saada selle rikkuse valdajaks, mida kujutas endast väikese pauna sisu.

Ahmet-Zek ei saa midagi teada sellest varandusest. See jääb ainuüksi temale, Werperile, ning esimesel võimalusel püüab ta rannikule jõuda ja Ameerikasse sõita. Seal hakkab ta võõra nime all uuesti elama täisverelist elu ja hüvitab endale teatud määral kõik läbielatud viletsused. Ta oli ammugi kavandanud selle plaani ja elas nüüd lootustest, nautides juba ette rikka mehe luksuslikku jõudeelu, mis teda seal ootab. Oma unistustes läks ta isegi nii kaugele, et tundis juba kahetsust Ameerika provintslikkuse üle ja et kusagil Uues Maailmas pole sellist linna nagu tema palavasti armastatud Brüssel.

Kolmandal päeval pärast Oparist põgenemist kuulis

39

Tarzani terav kõrv selja taga inimjalgade astumist. Werper ei kuulnud midagi peale putukate pinisemise ja lindude sädina tihedas lehestikus. Mõnda aega seisis Tarzan liikumatult ja kuulatas teraselt: tema peened sõõrmed paisusid, püüdes endasse ahmida vähimatki õhuhoovust. Siis tõmbas ta Werperi tihedasse põõsastikku ja jäi seal vaikselt ootama.

Mõne aja pärast tuli rajal, kus enne seda olid lükunud Tarzan ja Werper, nähtavale musta läikiva nahaga sõjamees, valvas ja ettevaatlik. Hanereas järgnes talle umbes viiskümmend samasugust mustanahalist sõdalast. Igaüks neist kandis kahte seljale seotud tumekollast metallikangi. Esimesest pilgust tundis Werper ära maleva, kes oli Tarzanit Opari saatnud. Ta piidles Tarzanit. Teraselt seirasid metsikud silmad

möödujaid, kuid Tarzan ei tundnud ära Busulit ega oma ustavaid wazirisid. Kui kõik sõjamehed olid mööda läinud, tõusis Tarzan püsti ja astus rajale. Vaadanud eemaldunud neegritele järele, pöördus ta Werperi poole ja sõnas:

„Läheme nüüd neile järele ja lööme nad maha."

„Mispärast?" küsis belglane.

„Nad on mustanahalised," selgitas Tarzan, „ja inimene, kes tappis Kala, oli samuti mustanahaline. Nad kõik on mangani vaenlased."

Werperil polnud vähimatki tahtmist Busuli ja tema metsikute sõjameestega võitlusse astuda. Vastupidi, ta oli kõigest südamest rõõmus, et neid kohtas, sest hakkas juba kaotama lootust leida džunglis teed waziride maale, kuna Tarzanit ei huvitanud see üldse, kuhu nad lähevad. Waziri sõjameestest teatud kaugusse hoidudes võisid nad hõlpsasti neile järgneda, sealt aga oleks Werper ise leidnud tee Ahmet-Zeki laagrisse. Oli veel teinegi põhjus, miks belglane ei tahtnud waziridega taplusse astuda: Werper soovis, et kuld toimetataks sellesse paika, kuhu wazirid seda kandsid. Mida kaugemale Busuli sõjamehed selle tassivad, seda lühem maa on temal ja Ahmet-Zekil kulla järele minna.

Seepärast hakkas ta keelitama Tarzanit loobuma mustanahaliste tagaajamise mõttest, kinnitades, et küllap juhivad neegrid nad metsast välja rikkale maale, kus leidub külluses ulukeid. Pärast pikki kõnelusi õnnestus tal Tarzan nõusse saada järgnema neile vahemaa järel.

Teekond Oparist waziride maale oli pikk. Kuid lõpuks ometi jõudis kätte silmapilk, mil sõdalaste jälgedes liikunud Tarzan ja belglane kõrgendikule tõusid ning nägid enda ees avarat Waziri tasandikku, päikeses sädelevat käänulist jõge, kaugeid metsi põhjas ja lõunas.

Nagu suur päevakoer vonkles nende ees tasandikul kõrges rohus Busuli sõjameeste hanerida. Kirevate gruppidena sõid siin-seal rohtu sebra- ja põdrakarjad. Jõe ääres pilliroos jälgis uudishimulik pühvel lähenevaid sõjamehi,

kuid ei pidanud vastu ja puges hämarasse metsapõue peitu. Tarzan silmitses tuttavat pilti, kuid ei tundnud seda ära. Kogu tema tähelepanu oli hõivatud karjamaal söövast loomakarjast ja ta ei heitnud pilkugi selle koha poole, kus oli seisnud tema maja. Aga kui Werper selles suunas vaatas, ilmus ta näole täielik nõutus. Tõstnud käe varjuks silmade ette, vahtis ta pikka aega ainiti sinna, kus enne oli seisnud maja. Ta ei uskunud omaenese silmi: seal polnud enam ei maja, aitu ega muid kõrvalhooneid. Hobusetallid, looma-laudad, heinakuhjad — kõik olid kadunud. Mis võis see tähendada? Ja pikkamisi hakkas Werper taipama: nähtavasti oli siin viibinud Ahmet-Zek.

Niipea kui Busuli ja tema sõjamehed lagendikule jõudsid, märkasid nad kohe oma maal kordasaadetud laastamist. Nüüd tõttasid nad sinna lausa jooksujalu, vahetades isekeskis ärevalt mõtteid.

Kui nad lõpuks mullale sõtkutud aiast läbi olid läinud ja seisatasid söestunud rusuhunniku ees, mis isanda maja asukohta märkis, nägid nad, et nende kõige hullemad kartused olid täide läinud.

Maas vedelesid inimlaipade jäänused, hüäänidest pooleldi paljaks näritud. Laipadel leidus küllaldaselt rõiva-räbalaid ja ehetetükke, nii et Busuli võis endale selgesti kujutada tema isanda kodule osaks saanud õnnetuse kohutavaid üksikasju.

„Araablased!" lausus ta.

Wazirid kogunesid Busuli ümber ja vaatasid tummas raevus ümberringi.

Igal sammul võisid nad näha üha uusi tõendeid armutu vaenlase julmusest, mida ta kasutas Suure Bwana äraolekul, et rüüstata tema valdusi.

„Mida nad küll leediga tegid?" küsis üks mustanahaline.
Nii olid nad alati kutsunud leedi Greystoke'i.
„Küllap võtsid naised kaasa," vastas Busuli, „nii meie omad kui ka leedi."
Hiiglaslik neeger tõstis oda pea kohale ning tõi kuuldavale metsiku raevu- ja valukisa. Tema eeskujule järgnesid ka teised. Käeliigutusega käskis Busuli neid vaikida.
„Praegu pole aega kasutult käratseda," sõnas ta. „Suur Bwana õpetas meile, et tööd tuleb teha kätega, aga mitte suuga. Peame oma jõudu hoidma. See kulub meile ära, et araablastele järele jõuda ja kätte maksta. Kui leedi ja meie naised veel elus on, siis peame kiirustama."
Jõe ääres roostikus jälgisid mustanahalisi Werper ja Tarzan. Nad nägid, kuidas neegrid käte ja nugadega maasse augu kaevasid, sinna oma raske kullakandami kukutasid ja augu uuesti täis ajasid.
Tarzan ei tundnud selle tegevuse vastu erilist huvi.
41
Werper kinnitas talle, et see, mis neegrid maha matsid, süüa ei kõlvanud. See-eest oli ta ise kõigest vägagi huvitatud. Ta oleks andnud palju, kui siin oleksid olnud ka tema kaaslased, kes oleksid aidanud kulla kaasa võtta. Werper ei kahelnud, et wazirid lahkuvad sellest laastatud, surnud paigast esimesel võimalusel.
Oma vara maha matnud, läksid neegrid haisvatest laipadest kaugemale ja võtsid istet, et puhata jalgu, enne kui hakata araablasi taga ajama.
Hämardus. Werper ja Tarzan kükitasid roostikus ning lõpetasid kaasatoodud liha söömist. Belglane mõtles oma mõtteid. Ta uskus kindlalt, et wazirid lähevad Ahmet-Zekki taga ajama. Ta tundis liigagi hästi metslaste võitlusvõtteid ning araablaste ja nende alatute kannupoiste iseloomu ega kahelnud, et nad müüvad orjadeks kõik waziri naised, kui nad seda juba teinud polnud. Ainuüksi sehest oli rohkem kui küllalt, et esile kutsuda säärase sõjaka suguharu viivitamatut kättemaksu, nagu olid seda wazirid.
Werper pidi leidma võimaluse jõuda araablaste laagrisse enne wazirisid. Ta kiirustas hoiatama Ahmet-Zekki Busuli lähenemisest ja peidetud kulla asukohast.
See, mis araablane leedi Greystoke'iga ette võtab, arvestades tema mehe vaimseid häireid, ei läinud talle üldse korda.
Greystoke'ide mahapõletatud maja lähedale maetud kullal oli kahtlemata suurem väärtus kui mis tahes lunarahal, mida ahne araablane oleks leed Greystoke'i eest küsinud, ja kui Werperil õnnestuks Ahmet-Zekile auk pähe rääkida, et ta sellest kas või osagi temale annaks, oleks ta õnnega koos.
Kogunisti suurem tähtsus vähemalt Werperile oli aga sellel otsatul varandusel, mis peitus Tarzani vöö küljes rippuvas väikeses paunas. Oo, kui ta selle endale saaks! Ta peab saama oma tahtmise ja ka saab selle!
Werperi silmad peatusid Tarzanil. Nad mõõtsid tema hiiglaslikku kogu ja kätel pallina paisuvaid lihaseid. Millele võis loota Werper, kui ta oleks proovinud kalliskive metsiku omaniku käest ära kiskuda? Kahtlemata oleks see katse talle saatuslikult lõppenud.
Meeleheites viskus Werper maha. Pannud ühe käe pea alla, kattis ta teisega näo, nii et tema silmad olid Tarzani pilgu eest varjatud, kuigi ühe silmaga jälgis ta Tarzanit kogu aeg küünarnuki alt.
Niiviisi lamas ta mõnda aega, piieldes Tarzanit ja nupu-tades, mil viisil teda paljaks röövida. Kuid kõik plaanid, mis talle pähe tulid, hülgas ta kui kõlbmatud.
Nüüd suunas Tarzan oma pilgu Werperile. Belglane tundis, et teda jälgitakse, ja lamas täiesti rahulikult. Paari

42

minuti pärast teeskles ta magamist ning hakkas hingama ühtlaselt ja sügavalt nagu raskesse unne vajunud inimene.

Tarzan mõtles. Ta oli näinud, kuidas wazirid oma kulla matsid. Werper oli talle seletanud, et nad talitavad niiviisi sellepärast, et keegi seda üles ei leiaks ega ära ei viiks. Tar-zanile tundus see suurepärase moodusena oma väärisesemeid säilitada. Sellest õhtust saadik, kui Werper oli avaldanud soovi sädelevaid kivikesi vaadata, hoidis Tarzan oma pauna metslase umbusklikkusega. Tal polnud õrna aimugi pauna tegelikust väärtusest, kuid sellele vaatamata hoidis ta seda nii hoolikalt, justnagu oleks selle kaotsiminek talle võrdväärne surmaga.

Tarzan jälgis oma kaaslast küllaltki pikka aega. Jõudnud lõpuks veendumusele, et see magab, võttis ta vöö vahelt oma jahinoa ja hakkas auku uuristama. Noaga lapikese kamarat lahti kaevanud, tõstis ta kamalutega liiva välja, kuni tekkis mõnetollise läbimõõduga umbes viie-kuue tolli sügavune auk. Sinna laskis ta oma kalliskivipauna. Nähes, mida Tarzan teeb, oleks Werper äärepealt suurest rõõmust karjatanud: ta oli sootuks unustanud, et pidi magajat teesklema.

Äkki Tarzan peatus. Tema terane kõrv tabas kohe ära, et kaaslane oli lakanud ühtlaselt hingamast. Vidukil silmad piidlesid ainiti Werperit. Belglane mõistis, et on kadunud. Ta tõmbas sügavalt hinge, sirutas käed välja ja keeras end segaselt pomisedes selili, nagu oleks näinud halba und. Hetk hiljem hingas ta jälle rahulikult ja sügavalt nagu magaja.

Nüüd ei saanud ta enam Tarzanit jälgida, kuid tundis endal veel kaua tema tähelepanelikku pilku. Seejärel kuulis Werper langeva liiva nõrka sahmat ja kätepatsutusi vastu maad. Selle järgi mõistis ta, et kallihinnaline paun oli maha maetud.

Terve tund lamas Werper nagu surnu, kartes liigutada. Seejärel keeras end külili näoga Tarzani poole ja lõi silmad lahti. Ahvinimene magas. Kätt välja sirutades võis Werper puudutada kohta, kuhu paun oli maetud.

Kaua lamas ta teraselt kuulatades ja hakkas siis vähkrema meelega müra tehes, kuid Tarzan ei ärganud. Werper tõmbas vöö vahelt ohvrinoa ja torkas maasse. Tarzan ei liigutanud. Belglane vajutas nuga ettevaatlikult kohevasse kihti. Ta tundis, et noa ots puudutas pauna plinki nahka. Siis surus ta noa pead. Väike liivahunnik kerkis üles ja pudenes koost, selle alt aga tuli nähtavale nahkpauna serv. Werper kahmas sellest kinni, tõmbas pauna välja ja peitis oma põue.

Seejärel ajas ta augu täis ja vajutas kinni, nagu see varem oli olnud.

Sellele meeletule sammule oli Werperit tõuganud aplus.

43

Kui Tarzan oleks sel ajal ärganud, oleksid belglase teol võinud olla tema jaoks kõige hirmsamad tagajärjed. Werperile paistis, et ta juba tunneb, kuidas need tugevad valged hambad tema kaela tungivad, ja ta võpatas õudusest.

Kaugel lagendiku teises servas möiratas leopard, tihedas roostikus Werperi selja taga hiilis aga pehmetel käppadel mingisugune suur metsloom. Werper kartis neid öiseid kiskjaid, kuid võrratult rohkem kartis ta tema kõrval rahulikku und magava inimesest kiskja õiglast viha. Äärmise ettevaatlikkusega tõusis Werper püsti. Tarzan ei liigutanud. Werper astus paar s,ammu lagendiku poole, kuid jäi siis seisma ja haaras vöö vahel rippuva pika noa pidemest. Ta keeras ümber ja vaatas magavat inimest kurjategija pilguga.

„Miks ka mitte?" mõtles ta.

Werper tuli tagasi ja kummardus Tarzani kohale. Ta pigistas peos Leegitseva Jumala ülempreestrinna ohvrinuga.

X. Ahmet-Zek näeb Werperi aaret

Verest tühjaks joostes komberdas Mugambi suurivaevu eemalduvatele araablastele järele. Ta liikus edasi väga aeglaselt ja jäi tihti puhkama, kuid metsik raev ja kättemaksuiha kihutasid teda tagant. Mugambi haavad hakkasid paranema, jõud taastus ja pikkamööda sai tema võimas keha tagasi kogu oma endise vägevuse. Nüüd võis ta juba kiiremini edasi liikuda, kuid selle ajaga, mil neeger araablaste järel roomas, olid nad läbinud juba üsna pika vahemaa.

Araablased jõudsidki oma kindlustatud laagrisse ja Ahmet-Zek jäi paigale, et oodata Albert Werperit. Kogu selle pika ja kurva teekonna jooksul oli Jane Clayton rohkem piinelnud kartusest oma tuleviku pärast kui ebamugavusest ja väsitavast teekonnast. Ahmet-Zek polnud suvatsenud talle teatada, mida ta kavatses Jane'iga teha. Juba see oleks talle suureks õnneks olnud, kui ta oleks teadnud, et araablased võtsid ta kaasa ainult lunaraha saamiseks. Sel juhul poleks nad talle midagi halba teinud. Aga võibolla oli neil tema jaoks varuks hoopis teistsugune saatus? Juba üksnes sellest mõttest tõusid leedi Greystoke'i juuksed püsti. Ta oli palju kordi kuulnud valgetest naistest, kelle Ahmet-Zeki taolised kurjategijad olid mustade haaremisse orjaks müünud või kaugele põhja viinud, et teha neist odaliskid türklaste serailides.

Jane Clayton oli julge ja kindlameelne naine. Elu

rasketel hetkedel ei vajunud ta norgu ega kaotanud pead. Niikaua kui veel loota võis, lootis ta kõige paremat ja vaatas enesetapule kui viimsele abinõule, et vältida teotust ja häbi. Kuni elas Tarzan, oli tal täielik põhjus loota pääsemist. Ühelgi inimesel ega ühelgi loomal selles metsikus džunglis polnud tema mehe mõistust ja jõudu. Jane'i silmis oli Tarzan kõikvõimas selles talle koduses metsloomade ja metsini-meste maailmas. Ta oli veendunud, et Tarzan tuleb, päästab ta ja maksab tema eest kätte. Ta luges päevi, mis pidid jääma tema Oparist tagasipöördumiseni. Ta tuleb ja näeb, mis tema äraolekul juhtunud on. Pärast seda ei lähe tal enam kuigi kaua, et ümber piirata araablaste kindlustatud laager ja hävitada selle asukate segavereline kamp.

Jane ei kahelnud põrmugi, et Tarzan ta üles leiab. Ükski kui tahes nõrk või märkamatu jälg ei jäänud Tarzani valvsa tähelepanuta. Röövlite jäetud jäljed on Tarzanile niisama selged ja tähendusrikkad kui Jane'ile trükiread avatud raamatus.

Sellal kui Jane elas ootuses ja lootuses, rajas Werper džunglis endale vaevaliselt teed Ahmet-Zeki laagri poole. Hirmust kangena, võpatades omaenese sammude kajast, lähenes ta laagrile. Nagu mingi ime väel oli tal kümneid kordi õnnestunud pääseda suurte kiskjate küüntest ja kihvadest. Relvaks vaid Oparist kaasa võetud nuga, tungis ta suurivaevu läbi kõige metsikuma maa, mis üldse terves ilmas olemas oli.

Ööseks kobis ta puu harude vahele, päeval aga puges kartlikult edasi, ronis puu otsa iga kord, kui vähimgi krõbin teda lähenevast ohust hoiatas. Lõpuks silmas ta eemal araablaste küla ümbritsevat pihttara.

Peaaegu samal ajal Werperiga jõudis pihttara juurde ka Mugambi. Peitnud end suure puu varju, jälgis ta lähenevat belglast. Räbalais sagrispäises valges mehes tundis ta sedamaid ära oma isanda külalise, kes oli lahkunud Greys-toke'ide majast Tarzani Opari-mineku eelõhtul. Mugambi tahtis juba belglast hõigata, kuid miski hoidis teda tagasi. Ta nägi, kui julgelt ja enesekindlalt lähenes Werper üle lageda välja külaväravale. Selles Aafrika osas ei liginenud säärasel moel külale ükski terve

mõistusega inimene, kui ta polnud juba varem kindel sõbralikus vastuvõtus. Mugambi ootas. Tema hinge sugenes kahtlus.

Werper hõikas. Kohe avanes värav ja Mugambi nägi pealt südamlikku vastuvõttu, mille araablased hiljutisele lord ja leedi Greystoke'i külalisele korraldasid. Ja koha sai neegrile kõik selgeks: see valge oli spioon ja reetur. Just temale võlgnesidki wazirid araablaste kallaletungi Suure Bwana äraolekul. Neegri vihale araablaste vastu lisandus põletav viha valge spiooni vastu.

45

Sisenenud külla, suundus Werper kärmesti Ahmet-Zeki telgi poole. Oma leitnanti nähes tõusis Ahmet-Zek püsti ja silmitses hämmastunult belglase näruseid kehakatteid.

„Mis on juhtunud?" küsis ta.

Werper rääkis talle kõigest järjekorras. Ta jättis vaid vahele pisikese detaili pauna kohta, mis oli tugevasti seotud tema rõivaste alla vöö külge. Araablase silmad tõmbusid ahnusest kitsaks piluks, kui ta kuulis kullast, mille wazirid olid Greystoke'ide maja varemete lähedale peitnud.

„Nüüd pole enam raske sinna tagasi minna ja see siia tuua!" tähendas Ahmet-Zek. „Kuid esialgu ootame siin ära välejalgsed wazirid. Kui oleme nad kõik maha nottinud, võtame ka kulla ette. See ei kao kuhugi, sest me ei jäta ellu ühtegi neist, kes selle olemasolust teavad."

„Aga naine?" küsis Werper.

„Nüüd ei jää muud üle, kui ta põhjas ära müüa," vastas röövel. „Tema eest saab head raha."

Belglane noogutas heakskiitvalt pead. Mõtted tema ajus liikusid nobedasti. Kui tal õnnestub Ahmet-Zekile auk pähe rääkida, et viimane paneks ta salga etteotsa, kes peab leedi Greystoke'i põhja toimetama, saab ta juhust kasutada ja oma isanda juurest jalga lasta. Ta oleks suure rõõmuga loobunud kullaosakust, kui vaid oma ihaldatud pauna ja terve nahaga minema pääseks.

Werper oli Ahmet-Zeki käitumismalliga küllaltki hästi tuttav. Ta teadis, et ükski tema jõugu liige ei saa teenistusest iialgi priiks omal vabal tahtel. Enamik põgenikest sattus uuesti Ahmet-Zeki pihku. Werper oli ennegi kuulnud desertööride hirmuäratavat kisendamist, kui neid enne hukkamist piinati. Belglasel polnud vähimatki soovi riskida sellega, et ta kinni nabitakse ja uuesti siia toimetatakse.

„Kes läheb naist põhja viima?" küsis ta.

Ahmet-Zek jäi hetkeks mõttesse. Inglase maja lähedale maetud kuld kujutas endast tunduvalt suuremat väärtust kui summa, mille võis saada naise eest. Ta pidi tingimata temast nii ruttu kui võimalik lahti saama, kuid ka kuld tuli kohe ära tuua. Kõigist Ahmet-Zeki lähedastest inimestest sobis vaid Werper täitma ühte neist kahest edasilükkamatust ülesandest. Araablane, kes tundis siin maal kõiki radu ja suguharusid niisama hästi kui Ahmet-Zek ise, võis kergesti naise eest saadud rahaga põhjas jalga lasta. Kuid Werperil vaevalt see korda läheb eurooplastele nii vaenulikul maal, omalt poolt aga hoolitseb Ahmet-Zek selle eest, et belglast saatvasse salka kuuluksid usaldusväärsed mehed, kes ei lähe üle Werperi poolele, kui viimane kavatseb oma isanda juurest plehku pista. Viimaks hakkas Ahmet-Zek rääkima:

„Ma ei näe vajadust, et me mõlemad peaksime kulla

46

järele minema. Sina sõidad naisega põhja. Ma annan sulle kirja ühe oma sõbra jaoks, kes tunneb kõiki selle kauba turge. Mina aga toon selle ajaga kulla ära ja kohtume siin pärast seda, kui oleme oma asjad lõpule viinud."

Werper suutis vaevu oma rõõmu varjata, kuuldes Ahmet-Zeki sõnu. Muide, pole veel teada, kas tal ikka tõepoolest oli korda läinud petta araablase umbusklikku kõike-nägevat silma. Nii või teisiti jäädi selle otsuse juurde. Süs hakkasid Ahmet-Zek ja leitnant üksikasjalikult arutama eelseisvaid rännakuid, seejärel aga jättis Werper hüvasti ja siirdus oma telki. Ta oli juba ammu unistanud vannist ja kiirustas nüüd enda poole. Käinud vannis, kinnitas ta telgi tagumise seina külge väikese käsipeegli, nihutas rohmaka tooli hööveldamata laua äärde, võttis habemenoa ja hakkas oma näolt maha kaapima paksu karedat tüügastikku. Kõigi nende mõnude nimistus, mille moodustavad inimsoo tugevama poole privileegid, pole mehel pärast raseerimist tekkiv kergendus- ja värskustunne kaugeltki viimasel kohal. Peletanud endalt mõneks ajaks väsimuse, laskus Werper pärast habemeajamist logisevale toolile lösakile, et enne magamaheitmist suitsu teha. Torganud mõlema käe pöidlad värvli vahele, kobas ta kallihinnalist pauna, mis vöö ümber seotud rihma küljes rippus. Ta võpatas rõõmsast elevusest, mõeldes, missugune väärtus on sellel aardel, millest peale tema ei tea ükski hing.

Mis ütleks Ahmet-Zek, kui ta seda teaks? Werper irvitas kahjurõõmsalt. Küllap lööksid vana suli silmad alles hiilgama, kui ta sellele varandusele pilku heita saaks! Werperil polnud veel avanenud võimalust kalliskive imetleda, ta polnud neid isegi üle lugenud, aimas vaid umbkaudu, kui suur nende väärtus võis olla. Belglane tegi värvli lahti ja võttis oma palavasti ihaldatud pauna välja. Peale tema polnud telgis ainsatki hingelist. Kõik laagrielanikud, välja arvatud valvurid, olid ammugi magama heitnud. Keegi ei tule enam tema telki. Ta sõrmed kobasid läbi pauna naha kivikeste kuju ja suurust. Kaalunud pauna esiti ühes, siis teises käes, keeras ta pikkamisi end tooliga laua äärde ja kallas väikese suitseva lambi valgel pauna sisu jämedatele hööveldamata laudadele.

Kalliskivide küütlev sira muutis armetu, kasimatu telgi unelmaisse vajunud belglase silmis imeilusaks lossiks. Ta kujutles, kuidas tema, muinasjutulise rikkuse omaniku ees avanevad kullatud paleede uksed; ta mõtles võimust, naudingutest ja luksusest, mis talle alati olid kättesaamatud olnud. Sellest kõigest unistades tõstis ta pilgu laualt ja suunas selle üles, sinna, kauge imeilusa eesmärgi poole, mis terendas kõrgel halli ja viletsa maise igapäevaelu kohal.

Alateadlikult peatusid ta silmad peeglil, mis ikka veel

seinal rippus. Selle väikesel pinnal välgatas mingisugune vastuhelk ja tõi Werperi tagasi reaalsusse. Veel kord heitis ta pilgu peeglisse ja nägi seal Ahmet-Zeki morni nägu, mis seiras teda telgi ukse eesriide voltide vahelt.

Werper surus vaevu alla hirmukarjatuse. Haruldase enesevalitsusega viis ta pikkamisi pilgu lauale, otsekui polekski peeglisse vaadanud. Kiirustamata pani ta kalliskivid pauna tagasi, peitis selle põue, võttis portsigarist paberossi, läitis selle ja tõusis püsti. Haigutades ja ringutades pöördus ta aeglaselt ukse poole. Eesriide voltide vahelt ei paistnud enam Ahmet-Zeki nägu...

Vähe oleks olnud öelda, et Albert Werper oli kohkunud. Ta mõistis, et polnud kaotanud üksnes oma aaret, vaid ka elu. Ahmet-Zek poleks iialgi lasknud ühtegi leitud varandust oma käest välja libiseda. Ta poleks andestanud ka pettust leitnandi poolt, kes oli säärase vara omanikuks saanud ega soovinud seda jagada oma isandaga. Belglane valmistus pikkamisi magama heitma. Ta ei teadnud, kas teda jälgiti või mitte, aga kui keegi seda ka tegi, poleks ta märganud ainsatki jälge närvilisest rahutusest, mida Werper igati varjata püüdis.

Kaks tundi hiljem lükati telgi esiosas eesriidevoldid laiali ja tume vari lipsas hääletult telgi sisemusse. Ta liikus edasi aeglaselt ja ettevaatlikult, tema käes oli pikk nuga. Roomates lähenes ta ühe seina äärde, kus vaipadel kõrgus tekihunnik.

Kärmesti ja kergelt kompasid ta sõrmed teki all tihket kogu, mis pidi endast kujutama Albert Werperit. Suur käsi tõusis õhku, peatus viivuks ja langes siis alla. Veel ja veel kord tõusis ja laskus käsi ning iga kord tungis pikk tera teki all lebavasse kogusse. Kuid kogu oli kuidagi kummaliselt elutu ja see hämmastas mõrvarit. Palavikuliselt rapsas ta teki pealt ja värisevate kätega hakkas otsima pauna, mida lootis leida oma ohvri surnukehalt.

Silmapilk hiljem ajas ta end vandudes püsti. Ahmet-Zek oli leitnandi tekkide alt leidnud vaid rõivastest tehtud nuku, mis igati meenutas magavat inimest. Werper oli jalga lasknud...

Ahmet-Zek tormas külla, kus kutsus kõuehäälel kokku unised araablased. Kuuldes oma isanda raevukat hüüdu, pu-
denesid nad kõik oma telkidest välja. Otsast otsani otsisid nad küla läbi, kuid asjatult — Albert Werper oli kadunud
nagu vits vette. Meeletus raevus käskis Ahmet-Zek saduldada hobused ja ehkki öö oli pilkaspime, ratsutasid araablased
külast välja ning hajusid põgenikku otsides metsa mööda laiali.

Sellal kui nad onnidest lahkusid, lipsas Mugambi kellelegi märkamatult väravast sisse. Päev läbi oli ta end

48

varjanud värava lähedal tihedas põõsastikus. Salkkond mustanahalisi seisis ärasõitjatele järele vaadates värava juures ja kui viimane araablane oli külast välja jõudnud, hakkasid neegrid väravat kinni panema. Ka Mugambi aitas neil seda teha, otsekui oleks ta kogu aeg nende keskel elanud. Pimeduses peeti Mugambit oma inimeseks ja teda isegi ei hõigatud, aga kui kõik oma telkidesse ja onnidesse olid läinud, kadus Mugambi pimedusse.

Terve tund roomas ta arvukate onnide ja telkide taga, püüdes kindlaks teha oma emanda asukohta. Lõpuks peatus ta ühe onni lähedal: ainsana seisis selle juures valvur. Mugambi peitis end telgi nurga taha ja jäi ootama. Seal tuli teine valvur oma kaaslast välja vahetama.

„Kas vang on sees?" küsis uustulnuk.

„Jah, ta on siin," vastas esimene valvur. „Niikaua kui ma siin olen seisnud, pole keegi astunud üle selle läve."

Uus valvur kükitas ukse juurde maha, kuna neeger, kelle ta välja oli vahetanud, suundus oma onni poole.

Mugambi hiilis onni nurgale lähemale. Ta käsi pigistas jämedat pahklikku malakat. Miski ei rikkunud tema külmaverelist rahulikkust, ehkki südant täitis rõõm, kui ta veendus, et leedi tõepoolest siin asub. Valvur istus seljaga nurga poole, mille tagant roomas välja mustanahaline hiiglane, ega näinud talle lähenevat määratu suurt varju. Pahklik vemmal joonistas õhus kaare ja langes tuhmi mütsatusega valvurile lagipähe. Vaikuses kõlas nüri hoobi lajatus, murduvate luude ragin, ja elutu lihatombuna varises valvur maha.

Silmapilk hiljem tuhnis Mugambi juba pimedas onnis, esialgu pikkamisi ja sosinal, siis üha ägedama kärsitusega leedit hõigates, kuni kogu oma kohutavas lihtsuses avanes talle tõde: onn oli tühi!

XI. Tarzanist saab jälle loom

Viivu seisis Werper magava Tarzani kohal ülestõstetud noaga, kuid hirm peatas ta. Mis siis, kui ta esimese löögiga ei tabagi oma ohvri südant? Werper võpatas, mõeldes sellele, mis teda sel puhul ootab. Isegi siis, kui Tarzan ärkaks surmavalt haavatuna, jõuaks ta nende väheste minutite jooksul, mis tal veel elada jääks, kiskuda oma tapja tükkideks, kui ta seda vaid tahaks. Ja et ta seda tahab, selles Werper ei kahelnud.

Uuesti kostis roostikus pehmete sammude summutatud astumist, seekord juba lähemal. Werper muutis oma plaani. Tema ees laius lage väli, selle kaudu võis ta jalga lasta.

Kalliskivid kuulusid nüüd talle. Siia kauemaks jääda oleks tähendanud kindlat surma kas siis Tarzani käe või läheneva kiskja kihvade läbi. Ta keeras ümber ja hakkas vargsi läbi roostiku hiilima, suundudes kauge metsa poole.

Tarzan magas ikka veel. Kuhu oli kadunud see ebatavaline valvsus, mis oli teda alati kaitsnud ootamatute ohtude eest? Kas see tundetu, sügavasti magav inimene oli tõesti endine vilgas, terane Tarzan? Võib-olla see kohutav hoop pähe, mille ta oli saanud Oparis maavärisemise ajal, nüristas tunded vaid ajutiseks? Kes teab?

Ikka lähemale hiilis roostikus kiskja. Pilliroog lõi kahisema, vajus kahele poolelaiali ja paari sammu kaugusel magajast tuli nähtavale võimas lõvi pea. Loom peatus, tõmbus magavat inimest nähes küüru, surus tagakäpad enda alla ja hakkas sabaga õhus kahele poole vehkima.

Sabalöögid vastu pilliroogu äratasid Tarzani. Džungli-asukad ärkavad kärmesti ning juba ärkamise hetkel on nad teadvusel ja suutelised rakendama kõiki oma võimeid. Tarzan ei jõudnud veel silmigi lahti lüüa, kui oli juba jalul, oda käes, ja valmis kallaletungiks. Ta oli jälle Ahvide Tarzan, terane, valvas ja väle.

Pole olemas kahte ühesuguse iseloomuga lõvi. Ka üks ja seesama lõvi ei käitu ühesugustes tingimustes iga kord ühtemoodi.

Mis ajendas lõvi loobuma kavatsusest inimese kallale hüpata — kas imestus, hirm või ettevaatus, seda me ei tea. Teame vaid, et ta ei teinud oma kavatsust teoks. Ta ei hüpa-nudki inimese kallale, pööras hoopis ümber ja volksas tagasi roostikku, sellal kui Tarzan püsti kargas.

Tarzan kehitas õlgu ja pöördus ümber, otsides oma kaaslast. Teda polnud kusagil näha. Esialgu mõtles Tarzan, et teine lõvi oli Werperi kinni võtnud ja ära viinud, aga kui ta oli maapinnal jälgi uurinud, jõudis ta veendumusele, et belglane oli üksinda üle lagendiku minema läinud. Viivuks jäi Tarzan nõutuks, siis aga arvas, et Werper oli lõvi lähenemist kuuldes kartma löönud ja hirmust plehku pannud. Tarzani huultele sigines põlastav muie, kui ta mõtles sellele, et kaaslane ei vaevunud teda ähvardavast ohust isegi hoiatama. Mis siis ikka! Säärane see injmene juba oli! Tarzan ei tahtnud temast enam midagi teada. Ta läks ära, ja jumal temaga; belglane võib rahumeeli jääda sinna, kuhu tahab, Tarzan ei hakka teda otsima.

Saja jardi kaugusel kohast, kus Tarzan seisis, kergus tihedas roostikus üksik suur puu. Tarzan läks puu juurde, ronis üles, otsis sobiva oksa, võttis sisse mugava asendi ja uinus.

Päike seisis juba kõrgel taevas, kui Tarzan ärkas. Tema aju, mis taas oli pöördunud primitiivsesse seisundisse, ei

tegelnud mingite muude mõtetega peale vajaduse hankida endale toitu ja kaitsta oma elu. Seepärast polnud tal ka vaja ärgata, enne kui teda ähvardas oht või nälg tunda andis. Seekord äratas teda just nälg.

Tarzan lõi silmad lahti, ringutas, haigutas ja hakkas läbi tiheda lehestiku ümbrust silmitsema.

Tema pilk libises mööda John Claytoni, lord Greystoke'i lagastatud põlde ja aasu, kuid Ahvide Tarzan ei tundnud neid kohti ära. Nagu võõras uudistas ta Busuli ja tema sõjameeste sebivaid kogusid. Nad keetsid endale hommikusööki ja tegid ettevalmistusi rännakuks, et kätte maksta oma isanda kodu hävitamise eest.

Uudishimulikult silmitses ahvinimene mustanahalisi. Kusagil tema ajusopis sähvatas mõte, et see kõik pidi temasse puutuma, kuid ta ei suutnud kuidagi siduda oma uut elu, mis oli alanud pärast pääsemist Opari pimedatest maa-alustest kongidest, mingi sündmusega oma endises elus.

Otsekui läbi udu meenus talle inetu, karvane ja metsik kogu. Ja ähmane õrnusetunne valdas tema metsikut olemust, kui ta püüdis seda ära tunda. Tarzani mälu pöördus tagasi lapsepõlveaega: see oli hiiglasuure emaahvi Kala, tema kasuema kogu. Kala kõrval elustusid Tarzani mälus veel teisedki inimahvid: Terkoz, Tublat, Kerchak ja veel üks, pisut vähem metsik kogu — Teeka, Tarzani väike mängukaaslane. Aeglaselt, väga aeglaselt töötas Tarzani mälu. Kuid uurides mõttes kujusid, mis olid säilinud ta teadvuses, hakkas ta neid järk-järgult ära tundma. Nad omandasid teatud välimuse ja vormi ning asetusid oma kohale tema elu mitmesugustes sündmustes, millega nad olid lähedalt seotud. Üksteise järel kerkisid tema vaimusilma ette pildid lapsepõlvest, mis oli möödunud ahvide keskel. Sedamööda, kuidas need ikka kirkamaks ja selgemaks muutusid, ärkas temas soov sattuda uuesti nende karvaste, sorakil kulmudega loomade hulka.

Tarzan nägi, kuidas mustanahalised kustutasid lõkke ja läksid ära. Ent kuigi alles hiljaaegu oli ta tundnud iga neegrit nägupidi niisama hästi kui iseennast, ei äratanud nende välimus temas praegu vähimaidki mälestusi. Kui nad olid silmist kadunud, ronis Tarzan puu otsast alla ja hakkas toitu otsima.

Avaral lagendikul oli karjakaupa metsloomi rohtu söömas. Tarzan valis ohvri väikese sebrakarja hulgast. Need olid rammusad läikiva nahaga loomad. Ta läks kaugelt ringi ümber vöödilise karja, hoidudes vastutuult, kuid ei teinud seda mingitel kaalutlustel, vaid puhtvaistlikult. Ta liikus edasi neljakäpakil või siis kõhuli roomates. Üsna tema lähedal näksis rohtu kaks noort rammusat sebrat. Tarzan

valis neist välja emaslooma ja seegi kord juhtis teda ainuüksi instinkt.

Ahvinimene peitis end pahaaimamatute loomade lähedusse tiheda madala põõsa taha. Ta seadis oda heiteasendisse ja tõmbas ettevaatlikult jalad enda alla. Siis tõusis üheainsa kiire liigutusega püsti, heitis raske oda emasebra külje-kontide vahele ja hüppas ka ise kohe looma juurde, jahinuga peos.

Ühe silmapilgu seisid loomad liikumatult, ootamatusest kangestunud. Seejärel hakkas emasloom valust ja hirmust karjuma, mõlemad pöörasid teise kanti ja tormasid minema. Kuid Ahvide Tarzan võis niisama kiiresti kui sebradki mitu jardi maha joosta.

Ta sai emaslooma kätte ja hüppas ühe ropsuga talle selga. Sebra pööras ümber, püüdis oma vaenlast hammustada ja kabjaga lüüa. Kuid Tarzan hoidis ühe käega kõvasti kinni lühikesest lakast, teisega aga torkas õnnetu looma ribide vahele jahinoa. Emaslooma kaaslane seisatas viivuks, otsekui soovides talle appi tormata, kuid nägi siis oma karja kapjade välkudes eemalduvat, keeras ümber ja kihutas neile järele. Noor emasebra võitles vapralt ja meeleheitlikult, kuid salakaval nuga tungis talle otse südamesse ja ta prantsatas maha. Ahvinimene pani jala tema kehale ja tõi kuuldavale mangani võidukisa.

See kisa jõudis ka Busuli kõrvu ja sundis teda peatuma.

„Need on suured ahvid," ütles ta. „Ma pole neid waziri-de maal enam ammu kuulnud. Mis võis neid siia tagasi tuua?"

Tarzan tõstis oma ohvri üles ja viis sellesama põõsa alla, kus oli ise end varem peitnud. Istunud looma kerele, lõikas ta selle tagumisest kintsust suure käntsaka ja hakkas sooja, verest tilkuva lihaga nälga kustutama. Põõsa tagant ilmus äkki nähtavale kaks hüääni, kelle oli kohale meelitanud sebra läbilõikav kisa. Tarzan ajas hambad paljaks ja hakkas urisema. Hüäänid vastasid ta tervitusele samamoodi ja taandusid pisut kaugemale. Nad ei ilmutanud soovi Tar-zanile kallale tungida, kuid kükitasid endiselt ühel ja samal kohal ega lasknud teda silmist. Tarzan sõi kõhu täis, lõikas kaasavõtmiseks veel mõne lihatüki ja suundus jõe äärde. Sinna minnes pidi ta hüäänidest mööduma, kuid Tarzan ei pidanud vajalikuks nende pärast oma teed muuta.

Lõvi Numale omase rahuliku majesteetlikkusega läks ta joonelt urisevate loomade poole. Esialgu jäid nad paigale väljakutsuvalt seljakarvu turritades, siis aga nihkusid eemale, andes teed vägevale ahvinimesele. Silmapilk hiljem rebisid nad juba puruks sebra jäänuseid.

Tarzan liikus läbi pillirootihniku jõe poole. Tema tulek ehmatas üles pühvlikarja. Hiiglaslik pühvlipull hakkas

ähvardavalt mörisema ja esisõraga maad kaapima. Verd täis valgunud silmad jõllitasid vihaselt jultunud rahurikkujat. Kuid Tarzan läks terve karja eest mööda, justkui poleks seda märganudki. Pühvli mörin muutus tasaseks torisemiseks: ta pöördus ümber, sügas koonuga selga, peletas õhku terve kärbseparve, heitis viimase pilgu Tarzanile ja naasis oma esialgse toimingu juurde. Osa pühvlipulli arvukast perest järgnes tema eeskujule, teised aga seisid ja vaatasid Tarzanile järele, suured rumalad silmad täis hämmastust, kuni ahvinimene kadus pillirootihnikusse.

Jõe ääres kustutas Tarzan janu ja käis ujumas. Siis puges ta palavuse eest oma rusudeks muudetud aitade lähedal kasvava kahara puu varju. Tema silmad sihtisid seda osa lagendikust, kust algas paks mets. Soov sukelduda selle salapärasesse põue oli Tarzani meeli köitnud juba pikka aega. Ta otsustas, et järgmise päikesetõusu ajal ületab avara lagendiku ja siseneb metsa. Tarzan ei tarvitsenud kuhugi kiirustada: tema ees oli lõpmatult pikk rodu päevi, mida polnud sisustada millegi muu kui nälja kustutamise ja oma hetkekapriiside täitmisega. Tarzani teadvust ei tumestanud kahjutunne mineviku pärast ega hirm tuleviku ees. Ta võis päevad läbi lesida õõtsuval oksal, olles end täies pikkuses välja sirutanud, ja nautida absoluutse muretuse õndsalikku rahu. Tema vaimuseisundit ei häirinud vähimgi mure ega kahtlus. Teades vaid ähmaselt, et on olemas ka sootuks teistsugune elu, oli ahvinimene täiesti õnnelik. Lord Greystoke oli lakanud olemast.

Paar tundi kiikus Tarzan tasakesi leheasemel. Nälg ja janu hakkasid end tunda andma. Ta ringutas laisalt, laskus puu otsast alla ja hakkas pikkamisi jõe poole astuma mööda metsloomade tallatud rada, millest aja jooksul oli saanud pikk kitsas kraav. Mõlemal pool kraavi kõrgus paks roheline müür läbipääsmatust põõsastikust ja puudest, mida ülalt alla katsid jämedad vääntaimedest vanikud. Tarzan oli juba jõudmas kohani, kus kitsas rada jõe äärde suubus, kui tema ette ilmus terve lõvipere. Nad tulid jõe äärest. Tarzan luges ühtekokku seitse looma: täiskasvanud isane, kaks emast ja neli noort lõvi, kes oma mõõtmetelt vanematele sugugi alla ei andnud. Tarzan jäi seisma ja hakkas urisema, ka lõvipere peatus. Suur lõvi kõige, ees näitas hambaid ja tõi kuuldavale madala hoiatava möirge.

Ahvinimese käsi pigistas oda, kuid ta ei söandanud nii armetu relva abil astuda võitlusse seitsme lõviga. Ta seisis urisedes paigal ja lõvid vastasid talle samaga. See

oli üks neid kohtumisi, mis džunglis sageli aset leiavad. Kumbki pool püüdis teisele hirmu nahka ajada. Ei üks ega teine tahtnud taanduda ega teed anda, kuid samal ajal ei tahtnud ka esimesena võitlust alustada. Lõvid olid end liiga täis

53

puginud, et lasta end ahvatleda sellisest saagist, Tarzan tarvitas aga väga harva toiduks röövloomade liha. Siin oli mängus juba au ja keegi ei tahtnud end häbistada ega järele anda. Nii nad seal seisid, põrnitsedes üksteist ja vahetades komplimente, mis olid arusaadavad üksnes džungliasukaile. Raske öelda, kui kaua oleks see veretu võitlus kestnud. Lõppude lõpuks oleks Tarzan pidanud ikkagi alistuma arvukuselt tugevamale vaenlasele.

Sellele absurdsele olukorrale tegi ootamatu lõpu täiesti kõrvaline olend, kes oli märkamatult Tarzanile tagant lähenenud. Tarzan ja lõvid olid löönud niisugust lärmi, et keegi neist ei kuulnud midagi muud peale omaenese kontserdi. Tarzan isegi ei adunud, et mingi hiiglaslik kogu joonelt tema poole kihutas. Ta toibus alles siis, kui see oli juba päris ligidal ja pääsemine tundus võimatuna. Ta pöördus ümber ja nägi ninasarvik Butot, kes oli valmis teda ründama. Kuid selle tsivilisatsioonist rikkumata ürginimese teadvuse ja lihaste vaheline seos oli nii tugev, et selsamal hetkel, kui ta taipas, mis oht teda ähvardas, keeras ta kannapealt ringi ja lõi oda Buto rinda. See oli peaaegu võrdväärne võitlus: ühel pool ahvinimese raske raudteravikuga oda ja võimsad lihased, teisel pool Buto tohutu jõud ja tema rünnaku erakordne kiirus. Et kirjeldada kõike, mis juhtus silmapilgul, mil Tarzan raevunud ninasarviku poole pöördus, kuluks palju aega, läheks vaja iseäranis terast ning kärmet silma, et ühekorraga kõike toimuvat haarata. Kui Tarzan oh oda käest lahti lasknud ja maha vaatas, nägi ta koletut sarve, mis oli tema ülestõstmiseks juba langetatud: nii lähedal oli Buto! Oda oli tunginud ninasarviku kehasse selles kohas, kus kael ühineb vasaku õlaga, ja peaaegu läbistanud looma keha. Heitnud oda, tegi Tarzan võimsa hüppe ja, möödunud suurest kõvast sarvest, laskus ninasarvikule selga.

Ninasarviku väikesed seasilmad lõid raevukalt hiilgama. Ta märkas lõvisid ja tormas nagu pöörane neile kallale. Tarzan aga hüppas samal ajal kergelt üles, klammerdus vääntaimede sasipuntrasse ja ronis puule. Hullunud looma võimas sarv tõstis esimese ropsuga isalõvi üles, rebis lõhki ja virutas eemale. Ülejäänud kuus tormasid ninasarviku kallale teda vihaselt hammustades ja küünistades, tema aga tallas neid jalge alla ja raius oma sarvega. Oma kõrgest pelgupaigast jälgis Tarzan põnevusega seda palavat heitlust, sest kõrgemast liigist džungliasukatele meeldib vaadata selliseid kokkupõrkeid. Neile on see samasugune meelelahutus kui meile teater, traavivõistlused ja muu sport. Nad saavad jälgida selliseid heitlusi võrdlemisi tihti ja iga kord tunnevad nendest mõnu, sest ükski niisugune võitlus ei sarnane teistega. Esialgu tundus Tarzanile, et võitjaks tuleb Buto. Seitsmest neljale oli ta juba otsa peale teinud ja ülejäänud

54

kolme rängalt haavanud, kui ta äkki lühikese hingetõmbe ajal põlvili laskus, külili kukkus ja tardus.

Tarzani oda oli teinud oma töö. Inimkätega valmistatud relv oli tapnud looma, kes oleks võinud tagasi lüüa seitsme lõvi rünnaku. Tarzani oda oli läbistanud ninasarviku kopsud ja Buto suri sisemisest verejooksust, kui tema võit oli juba käega katsuda.

Tarzan tuli alla. Urisedes ja valust vingudes tõttasid haavatud lõvid saatuslikust taplusepaigast lahkuma. Tarzan kiskus oma oda Buto kehast välja, lõikas endale tüki liha ja kadus džunglisse. See episood oli lõppenud. Tarzanile oli see osake töisest päevast. Mis oleks meile pakkunud kõneainet kogu eluks, selle unustas Tarzan niipea, kui oli selja keeranud.

XII. La tahab kätte maksta

Teinud džunglis suure ringi, tuli Tarzan teises kohas jõe äärde välja. Siin kustutas ta janu ja ronis uuesti puu otsa. Ta pidas jahti, olles täielikult unustanud mineviku ja mõeldes väga vähe tulevikule. Samal ajal liikus teda otsides läbi džungli, üle lagendike ja avarate niitude süngeilmeline, kurjakuulutav rongkäik. Viiskümmend hirmuäratavat karvast meest, lühikeste kõverate jalgadega, relvastatud nugade ja suurte vemmaldega, liikus imekauni poolalasti naise kannul. Need olid La, Leegitseva Jumala ülempreestrinna, ja tema viiskümmend preestrit, kes olid asunud pikale teekonnale, et otsida nende püha ohvrinoa jultunud varast.

Iialgi enne polnud La Opari kivimüüride tagant välja astunud, kuid iialgi enne polnud selleks ka niisugust vajadust olnud. Ohvrinuga oli kadunud! Loendamatute sajandite jooksul oli see käest kätte käinud kui ühe hukkunud ja unustatud atlandi pärandus, mis kujutas endast religioosse autoriteedi ja kuningliku võimu sümbolit ning lõpuks La omanduseks saanud. Kallihinnalise kroohi või Inglismaa suurte pitsatite kadumine poleks briti kuningat rohkem masendanud ega meelt heitma pannud, kui tegi seda püha noa vargus Lale, Opari linna ülempreestrinnale ja käskijannale. Tema valitsuse all olid vaid suure rahva armetud jäänused, maailma vanima tsivilisatsiooni degenereerunud lapsed. Kui Atlantis aastatuhandeid tagasi kõigi oma võimsate linnade, õitsvate väljade, kõrge kultuuri ja tohutu kaubandusega Atlandi ookeani vetesse vajus, siis võttis ta enesega kaasa kogu oma rahva, välja arvatud käputäis koloniste, kes töötasid Kesk-Aafrika kõige rikkamates

55

kullakaevandustes. Hilisema ristamise teel suurte inimahvidega sündisidki kolonistidest ja nende orjadest Opari rangjalgsed jässakad mehed. Ime küll, kas siis loomuliku valiku või looduse tujukuse tulemusena säilis muistsete atlantide sugu puhta ja rikkumatuna naistes, kes põlvnesid ühest suure katastroofi ajal Oparis elanud kuninglikku verd printsessist. Üks selliseid naisi oli ka La.

Ülempreestrinna hinges kobrutas põlgus ja viha. Fanaatiku religioosset õhinat oma rüvetatud altari pärast suurendas solvatud naise raev veelgi. Kaks korda oli ta oma südame jumalataolise mehe jalge ette heitnud, ja kaks korda oli viimane selle ära tõuganud.

La teadis, et ta oli väga kaunis. Tõepoolest, ta polnud nägus üksnes eelajalooliste atlantide vaatevinklist, vaid ka meie kaasaegsete silmadega vaadates. La oli naise ilu ideaal. Enne Tarzani esimest Opari tulekut polnud La iialgi näinud isast inimest peale oma rahva värdjalike rangjalgsete meeste. Varem või hiljem pidi ta ühega neist ühinema, et ei katkeks ülempreestrinnade otseliin. See oli möödapääsmatu, juhul kui saatus ei juhi Opari teisi mehi. Et neid üldse olemas on, sellest polnud Lal enne Tarzani esmakordset Oparis käimist aimugi. Ta tundis vaid oma väikseid ebard-likke preestreid ja suuri isaseid inimahve, kes igivanast ajast ohd elanud Oparis ja selle ümbruskonnas, kuni Opari elanikud hakkasid neid endaga peaaegu võrdväärseks pidama.

Opari legendid jutustasid kauge möödaniku jumala-sarnastest meestest ja mustanahalistest, siia alles hiljaaegu tulnud meestest, kuid viimased olid alati vaenulikud ning tulid siia üksnes röövima ja tapma. Need legendid säilitasid Opari rahvas usku, et ühel ilusal päeval tõuseb Atlandi ookeani lainetest tundmatu manner ning saadab nikerdiste ja kullaga ehitud, pikkade aerude külge aheldatud orjadega galeerid appi oma õnnetutele paguluses virelevatele järglastele.

Tarzani ilmumine äratas La südames meeletu lootuse, et muistne ennustus peagi täide läheb. See kaunis ja võimas mees süütas armastuse naise südames, mis ilma temata poleks iialgi tunda saanud seda kõikehaaravat kirge. Selline imeilus olevus nagu La poleks iialgi hakanud armastama ühtegi Opari eemaletõukavat, hirmuäratavat preestrit. Tava, kohus ja religioosne õhin oleksid võinud sundida teda ühe neist endale meheks võtma, kuid armastusest ei saanud juttugi olla.

La oli külm, südametu naine, tuhandete teiste külmade, südametute imekaunite naiste tütar, kes iialgi polnud tunda saanud armastust. Ja kui see siis tema juurde tuli, äratas ta

tuhandetes põlvkondades suikunud kire ja muutis La üheksainsaks lõõmavaks, värelevaks ihaluseks. Aga kui see ihalus kohtas takistust, sulas kogu armastuse, õrnuse ja eneseohverduse suur jõud omaenese leegis ääretuks vihkamiseks ja kättemaksuhimuks.

Nendest kirgedest köetuna juhtis La edasi oma lärmakat väge, et tagastada tema ülla missiooni püha sümbolit ja karistada jultunud kurjategijat, kes talle nii palju kannatusi oli valmistanud. Werperile ei mõelnud ta peaaegu üldse. Et Oparist põgenemisel oli nuga just selle mehe käes, see mõte ei äratanud Las soovi Werperile kätte maksta. Muidugi, kui ta kinni nabitakse, siis ta ka tapetakse, kuid tema surm ei paku Lale mingit rahuldust. See-eest millise rõõmuga hakkab ta jälgima Tarzani surmaeelseid krampe! Millised piinamisvõtted ta Tarzani jaoks välja nuputab! La valmistab talle pikaldase, piinarikka surma. Ta saab karistuse, mis väärib tema julma kuritegu. Tarzan oli see, kes kiskus La käest püha noa, kes rüvetas ohvrialtarit ja templit, ja seepärast peab ta surema. Kuid peale selle hülgas ta ka naise armastuse ja seepärast sureb ta kõige hirmsamat, kõige piinarikkamat surma.

La ja tema preestrid ei tundnud džunglielu, ainult üksikud neist olid kodulinna piiridest mõnikord välja pääsenud, kuid neid oli palju ja juba see tähendas kindlat kaitset. Nad olid kodust küllaltki kaugele jõudnud ning liikusid ilma eriliste vahejuhtumiteta Werperi ja Tarzani jälgi mööda edasi. Neid saatis kolm suurt ahvi, kes pidid ohvri üles nuus-kima, sest preestrid ise ei osanud seda teha. La käis kõige ees. Tema määras nende rännaku korra, valis koha ja otsustas, millal puhata. Kuigi tal polnud neis asjus vähimaidki kogemusi, ületas ta oma loomuliku intellektiga preestreid ja ahve niivõrd, et tegi kõike palju paremini, kui nemad oleksid seda suutnud.

La oli range ja nõudlik käskijanna. Ta põlgas ja vihkas neid värdjaid, kelle hulka oli teda heitnud julm saatus, ning valas nende peale välja oma raevu ja pettumuse. Igal õhtul pidid nad tema käsu peale kaitseks kiskjate eest püstitama talle midagi telgitaolist ja selle juures õhtuvidevikust koiduni lõket põletama. Kui ta kõndimisest väsis, pidid nad teda kandma improviseeritud kanderaamil ning keegi neist ei vaidlustanud tema õigusi võimule ja käsutamisele. Neile ei tulnud pähegi, et võiks ka teisiti olla. Neile oli ta jumalanna, nad kõik armastasid teda ja igaüks lootis oma hingepõhjas, et kui Lale saabub aeg endale kaaslane valida, siis langeb valik just temale. Nii nad orjasid teda ning talusid nurisemata tema rahulolematust ja kõrki põlglikkust.

Nende rännak kestis palju päevi. Ahvid leidsid jälgi hõlpsasti. Nad käisid pühast salgast pisut eespool, et hoiatada

preestreid hädaohu korral. Kord ühe keskpäevase peatuse ajal, kui kõik pikutasid pärast väsitavat kõndimist, kargas üks ahvidest äkki püsti ja hakkas õhku nuuskima. Paari kurguhäälse käsuga sundis ta kõiki vakatama, ronis puu otsa ja kiirustas

sinnapoole, kust tuul oli tema sõõrmetesse inimese lõhna toonud. Preestrid piirasid sõnatult La ümber ja hakkasid inimahvi tagasitulekut ootama. Neil ei pruukinud seda teha kuigi kaua. Mõne minuti pärast väljus ahv tihedast džunglipadrikust, tuli otsejoones La juurde ja kõnetas teda suurte inimahvide keeles, mis oli muutunud Opari mandunud elanike kõnekeeleks.

„Suur tarmangani lesib seal ja magab," ütles ahv, osutades sinnapoole, kust ta nüüdsama oli tulnud. „Lähme sinna ja tapame ta ära."

„Te ei tohi teda tappa!" keelas La jahedal toonil. „Tooge suur tarmangani elusalt ja tervelt minu juurde. Kättemaks on minu asi. Minge ja ärge ainult lärmi tehke!" lõpetas ta, käskides võimuka žestiga kõiki preestreid ahvile järgneda.

Suure ahvi juhtimisel hiilis kurjakuulutav salk ettevaatlikult läbi džungli. Ahv peatas preestrid ühe suure puu lähedal. Selle jämedal madalal oksal magas Tarzan, olles end täies pikkuses välja sirutanud. Isegi magades hoidis ta ühe käega jämeda oksa ümbert kinni, ja ka tugev pruun jalg oli oksa ümber põimunud.

Ahvide Tarzan magas magusasti pärast rikkalikku lõunasööki. Ta nägi unes lõvi Numat, metssiga Hortat ja teisi džungliasukaid. Ta ei näinud rangjalgseid karvaseid kogusid puu all ega kolme ahvi, kes tema juurde puu otsa kargasid.

Ta ärkas alles siis, kui kolm ahvi talle kogu raskusega peale vajusid ja ta oksalt alla viskasid. Kukkumine põrutas Tarzani uimaseks ja ta ei jõudnud veel toibudagi, kui viiskümmend hirmuäratavat karvast meest ta sisse piirasid. Ühe hetkega sai Tarzanist hammustava, röökiva ja kakleva inimsumma keskpunkt. Pikapeale said nad temast jagu, kuigi on kahtlane, kas nende hulgas leidus ka mõni, kes poleks omal nahal tunda saanud Tarzani raskeid rusikaid ja teravaid hambaid.

XIII. Surma mõistetud

La, kes eemalt preestreid jälgis, nägi, kuidas nad Tarzani kallale tormasid, ja hüüdis valjusti, et nad teda ei tapaks. Tarzani jõud nõrkes. Arvukad vaenlased tabasid ta ootamatult.

Lal ei tarvitsenud kaua oodata: mõni minut hiljem lamas Tarzan kinniseotuna ja abituna ta jalge ees.

„Viige ta sinna, kus me peatusime," käskis La.

Preestrid kandsid Tarzani lagendikule ja viskasid puu alla maha.

„Ehitage mulle telk!" käskis La. „Me ööbime siin, homme aga toob La Leegitseva Jumala palge ees talle ohvriks tema templi rüvetaja südame. Kus on püha nuga? Kes võttis selle Tarzanilt ära?"

Kuid keegi polnud nuga näinud ja kõik kinnitasid, et kui nad Tarzani kinni võtsid, püha riista tema käes ei olnud. Tarzan silmitses neid eemaletõukavaid koletisi, kes teda ähvardasid, ja hakkas põlastavalt urisema. Siis suunas ta pilgu Lale ja naeratas. Surm ei kohutanud teda.

„Kus nuga on?" küsis La.

„Ma ei tea," vastas Tarzan. „See mees võttis noa kaasa, kui ta minu juurest minema jooksis. Kui te nii kangesti nuga vajate, võin ma selle mehe üles otsida ja noa ära võtta. Aga te sidusite mu kinni ja nüüd, kus ma pean surema, ei saa ma seda teha. Milleks teil seda nuga vaja läheb? Võite teha endale teise, täpselt samasuguse. Kas tõesti ainult noa pärast käisite kogu tee meie kannul? Laske mind lahti, ma otsin noa üles ja toon teile tagasi."

La puhkes kibedalt naerma. Hingepõhjas andis ta endale aru, et ohvrinoa vargus polnud ainuke, mille pärast ta Tarzanit hukata kavatses. Aga kui naine vaatas teda, kinniseotut ja abitut, tõusid tal pisarad silma ja ta pidi kõrvale pöörama, et neid

varjata. Kuid ta jäi vankumatuks oma otsuses karistada karmilt Tarzanit selle eest, et ta oli julgenud hüljata La armastuse.

Kui preestrid olid telgi üles pannud, käskis La Tarzani telki viia.

„Ma hakkan kogu öö teda piinama," sosistas ta oma preestritele, „esimeste koidukiirtega aga valmistate leegitseva altari ja seal ohverdan ma ta jumalale. Korjake vaiguseid oksi ja laduge need lagendiku keskele altarikujuliselt riita, et Leegitsev Jumal võiks meie kätetööd vaadates rõõmu tunda."

Kuni päikeseloojakuni püstitasid preestrid ohvrialtarit. Töö ajal laulsid nad kurvameelseid hümne sügaval Atlandi ookeani põhjas lebava mandri iidses keeles. Nad ei teadnud laulusõnade tähendust, nad kordasid ainult palveid, mis olid kandunud õpetaja suust õpilase suhu veel noil ammumöödunud aegadel, mil ürginimese esivanemad kiikusid sabapidi puude otsas niiskes, soises džunglis, seal, kus praegu on Inglismaa.

Telgis kõndis La edasi-tagasi käsist ja jalust seotud Tarzani ümber. Tarzan oli valmis surema. Läbi surmaotsuse

tiheda sünge pimeduse ei tunginud ühtegi lootusekiirt. Tema võimsad lihased ei suutnud käsi ja jalgu siduvaid rohkeid köidikuid katki rebida — ta oli juba palju kordi püüdnud seda teha, kuid asjatult. Ta ei saanud loota ka väljastpoolt tulevale abile: selles laagris ümbritsesid teda üksnes vaenlased. Ja sellest hoolimata naeratas ta Lale, kuna viimane telgis närviliselt edasi-tagasi kõndis.

Ja La? Ta pigistas peos nuga ja heitis pilgu enda ees lamavale vangile. La vaatas teda ja rääkis midagi endamisi, kuid ei tõstnud tema kohale nuga.

„Täna öösel," mõtles ta, „täna öösel, kui läheb juba täiesti pimedaks, hakkan ma teda piinama!"

Ta silmitses mehe jumalikult kaunist keha, naeratavat nägu ja sundis end mõtlema sellele, et mees oli tema armastuse ära põlanud. Leegitseva Jumala seadused käsivad karistada jumalavallatut, kes rüvetas pühadust ja varastas Oparist ohvriverest plekiliselt altarilt Leegitseva Jumala ohvri mitte üks, vaid kolm korda. Kolmel korral pettis Tarzan tema isade jumalat! Selle mõtte juures jäi La seisma ja laskus ahvinimese kõrvale põlvili. Tal oh käes terav nuga. Ta pani noatera Tarzani külje vastu ja surus pidet. Kuid Tarzan ainult naeratas ja kehitas õlgu.

Kui ilus ta oli! La kummardus alla Tarzani kohale ja vaatas talle silma. Kui kaunis oli ta keha! Ta võrdles Tarzanit rangisjalgsete ebardlike mehikestega, kelle hulgast ta pidi endale välja valima abikaasa, ja võpatas selle mõtte juures.

Saabus videvik ja seejärel ka öö. Telgi lähedal lõõmas suur lõke. Leek valgustas lagendiku keskele püstitatud ohvrilauda ja Leegitseva Jumala ülempreestrinna vaimu-silma ette kerkis homsete pidustuste pilt. Ta nägi, kuidas see imekaunis hiiglaslik keha väänles lõkketules, kuidas kõrbesid ja söestusid tugevaid valgeid hambaid katvad naeratavad huuled. Ta kujutles selgesti, kuidas tulekeeled nilpsasid selle kauni pea paksu musta sassis lakka. Ja palju teisigi kohutavaid pilte vilksatas mööda ülempreestrinna suletud silme eest, kui ta seisis ristipandud kätega selle kohal, kellele oli suunatud kogu tema vihkamine. Aga kas see, mida La tundis, oli ikka vihkamine?

Must Aafrika öö oli laskunud laagri üle, mida valgustas ainult vilkuv lõkketuli. Rahulikult lebas Tarzan teda aheldavates köidikutes. Teda piinasid janu ja terav valu, mida tekitasid randmete ning pahkluude ümber tugevasti kokkutõmmatud nöörid, kuid ta ei kurtnud. Tarzan oli džungli laps looma kannatlikkuse ja inimese mõistusega. Ta teadis, et tema tund on tulnud, et ükski palve ei pehmenda karmi surmaotsust, ega raisanud aega härdale anumisele,

vaid ootas kannatlikult, uskudes kindlalt, et tema piinad ei kesta igavesti.

Pimeduses seisis tema kohal La. Tema käes oli vahe nuga, hinges aga vääramatu otsus nüüd kohe, hetkegi viivitamata alustada oma vangi piinamist. Nuga puudutas Tarzani keha, La nägu oli peaaegu ta näo vastas. Sel ajal viskas keegi lõkkesse uue sületäie oksi ja ootamatult valgustas telgi sisemust ere leek. La nägi oma huulte juures metsjumala imekaunist nägu ja armastus, mida ta oli Tarzani vastu tundnud esmakordsel kohtumisel ja mida oli temast unistades hellitanud pikki aastaid, tulvas naise südamesse.

Nuga peos, seisis ülempreestrinna La jultunud olendi kohal, kes oli julgenud tungida tema jumala pühakotta. Pole tarvis piinu! Surm, viivitamatu surm tema pühamu häbematule rüvetajale! Üksainus hoop raske noateraga ja laip sinna, lõõmavasse lõkkesse! Käsi noaga tõusis õhku ja peatus, valmistudes hoopi andma, — ja La, nõrk naine, varises jõuetult armastatud mehe kehale.

Tema käed libisesid tummas hellituses Tarzani alasti kehal, ta kattis palavate suudlustega mehe laupa, silmi ja huuli; ta varjas teda oma kehaga, otsekui kaitstes meest kohutava saatuse eest, mille ta ise oli Tarzanile määranud, ja väriseva, kaebliku häälega anus tema armastust. Leegitseva Jumala ümmardajannat oli vallanud maruline, meeletu kirg, tundide kaupa ei suutnud ta end talitseda, kuni lõpuks uni temast võitu sai ja ta suigatas mehe kõrval, keda oli tõotanud öö läbi piinata. Ja tundmata muret tuleviku pärast, magas Tarzan rahulikult La embuses.

Esimeste koidukiirtega äratas Tarzani Opari linna preestrite laul. See algas vaiksel pehmel toonil ja kasvas peagi verd ihaldavate metslaste pööraseks ulgumiseks.

La liigatas, tema kaunis käsi surus tugevamini Tarzanit enda vastu, naeratus sigines huultele ja ta virgus. Aga kui matuselaulude tähendus ta teadvusse jõudis, kadus naeratus ta näolt ja silmad läksid hirmust pärani.

„Armasta mind, Tarzan!" hüüatas ta. „Armasta mind, ja sa oled pääsenud!"

Tarzanit köitvad nöörid olid peatanud vereringe ja tekitasid talle piina. Pahaselt torisedes pööras ta Lale selja See oligi tema vastus. Ülempreestrinna hüppas püsti, kuum häbipuna, mis viivuks ta põski oli katnud, asendus surnu-kahvatusega. La astus telgi ukse juurde.

„Tulge siia, Leegitseva Jumala preestrid!" hüüdis ta. „Olge valmis ohverdama."

Rangjalgsed värdjad ruttasid oma valitsejanna käsu peale telki. Nad tõstsid Tarzani üles, kandsid telgist välja ja hakkasid astuma, kõigutades laulu taktis oma kõveraid kehi küljelt küljele.

61

Nende järel kõndis La. Ka tema kõikus, kuid mitte püha laulu taktis! Ülempreestrinna nägu oli kaame jagamata armastuse piinadest ja eelseisva kombetalituse õudusest. Kuid La jäi oma otsusele kindlaks. Uskmatu peab surema. See, kes ta armastuse ära põlgas, saab solvangu eest tasu lõõmavas lõkketules. Ta nägi, kuidas nad ta imekauni keha kõvadele okstele panid. Ta nägi, kuidas kõver ning köökus ülempreester, kellega ta seaduse järgi pidi ühinema, põleva tõrvikuga altari juurde astus ja tema käsku oodates seisma jäi. Tema eemaletõukavale karvasele näole valgus kurjakuulutav irvitus, paljastades pikad kollased kihvad. Tema käed olid kausiks kokku pandud, et oodata ohvri sooja verd — punast nektarit, millega Oparis täidetakse kullast ohvripeekreid.

La lähenes ülestõstetud noaga, tema nägu oli pööratud tõusva päikese poole, huuled sosistasid palvesõnu tema rahva Leegitsevale Jumalale. Ülempreester vaatas küsivalt La otsa: tõrvik hakkas kustuma, tuli kõrvetas juba ta käsi, haod aga olid nii meelitavalt lähedal. Tarzan sulges silmad ja jäi oma lõppu ootama. Ta teadis, et saab vaevelda, sest mäletas ähmaselt talle varasemate põletushaavadega tekitatud valu.

Tarzan teadis, et ta sureb, kuid ei kartnud. Neile, kes on üles kasvanud džunglis, pole surm mingi sündmus. Surm varitseb neid igal sammul, päev läbi käib nende kannul ja ööseks heidab nende kõrvale magama. Vaevalt mõtles ahv-inimene sellele, mis ootab teda pärast surma. Kuni surm talle ligines, tegelesid Tarzani mõtted ilusate kivikestega, mis olid kaotsi läinud, kuid ühtaegu jälgis ta ka seda, mis tema ümber toimus.

Ta tundis, et La kummardus tema kohale, ja avas silmad. Ta nägi naise kahvatut, piinatud nägu ja pisaraist tuhmunud silmi.

„Tarzan, Tarzan!" oigas La. „Ütle mulle, et sa mind armastad, et sa tuled koos minuga tagasi Opari, ja sa jääd ellu. Ma päästan sinu, vaatamata oma rahva raevule. Ma küsin sinult viimast korda: mis sa mulle vastad?"

Viimasel hetkel saavutas karmi kultuse ülempreestrinna üle võidu naine. Ainus olend, kes La neitsilikus rinnas oli äratanud armastuse, lebas altaril, tema kõrval aga seisis vastiku kiskjanäoga metsik fanaatik, valmis La esimesel märguandel lõket süütama. See värdjas pidi saama tema meheks, kui ta ei leia teist, kes poleks nii eemaletõukav. La võpatas. Ta armastas Tarzanit meeletult ja kirglikult, kuid kogu oma armastusele vaatamata oli ta valmis lõkke süütamiseks otsemaid käsku andma, kui Tarzan ka seekord tema

62

armastuse ära põlgab. Raskelt hingates kummardus ta Tarzani kohale.

„Ei või jah?" sosistas ta.

Kaugest džunglisügavusest kostis nõrk hääl, mis täitis Tarzani südame pääsemislootusega. Ta tõi kuuldavale terava, läbilõikava kisa, mis peletas La paar sammu kaugemale. Kärsitu preester hakkas porisema, vahetades tõrvikut käest kätte ja kallutades seda vaigustele okstele üha lähemale.

„Ütle siis ometi!" nõudis La. „Millega vastad sa La armastusele?"

Hääl, mis oli äratanud Tarzani tähelepanu, lähenes, nüüd kuulsid seda ka teised. See oli elevandi terav möirgamine. Kui La Tarzani kohale kummardus, et lugeda tema silmadest endale otsust, nägi ta, kuidas Tarzani nägu muutus murelikuks.

Alles nüüd mõistis La, mida oli tähendanud mehe läbilõikav kisa. Ta kutsus elevant Tantorit endale appi. La kortsutas kulmu, tema silmis süttis metsik tuluke.

„Sa ütled Last ära?" kisendas ta. „Sure siis! Tuli!" käsutas ta lühidalt preestri poole pöördudes.

Tarzan vaatas talle otsa.

„Tantor tuleb siia," ütles ta. „Ma arvasin, et ta päästab minu, kuid nüüd kuulen tema häälest, et ta tapab minu, sinu ja kõik teised, kes ta teele satuvad. Panter Sheetale omase kavalusega leiab ta üles need, kes katsuvad tema eest peitu pugeda, sest Tantorit on vallanud märatsushoog."

La teadis imehästi, kuidas jooksuajal hullunud isaelevant märatsema hakkab. Ta teadis, et Tarzan ei liialdanud. Kaval ja julm loom võis džunglit mööda taga ajada igaüht, kes tema esimesest rünnakust pääses; ta võis trampida ühe koha peal paigal, kuni olid hävitatud kõik, kes tema läheduses viibisid; aga ta võis ka mööda tormata ja mitte tagasi tulla. Raske oli ette aimata, mida sõge loom teha võtab.

„Ma ei või sind armastada, La," sõnas Tarzan vaiksel häälel. „Ma ei tea isegi, mispärast, sa oled ju nii kaunis. Ma ei saaks elada Oparis, kui minu ees laiub ääretu metsik džungel. Ei, ma ei või sind armastada, kuid ma ei või ka lubada, et Tantor su oma kihvadega surnuks torkab. Lõika mu nöörid läbi, kuni veel hilja pole. Ta on juba lähedal. Lõika läbi, ja ma saan su veel päästa!"

Lõkke kohale kerkis peenike suitsujuga, leegist haaratud kuivad oksad lõid pragisema. La seisis liikumatult nagu raidkuju ja vaatas tummas ahastuses Tarzanit.

Üha lähemale roomasid tulekeeled. Metsast kostis murduvate okste ja ümber kukkuvate puutüvede raginat. Tantor jõudis lähemale. Preestreid haaras rahutus. Nad heitsid kartlikke pilke selja taha ja silmitsesid küsivalt, Lad.

63

„Põgenege!" käskis ta, kummardus siis vangi kohale ja lõikas nöörid läbi.

Tarzan kargas jalule. Nördinud preestrid hakkasid vihaselt karjuma. Tõrvikut hoidnud preester hüppas La juurde.

„Reetur!" kriiskas ta. „Nüüd sured ka sina!"

Malakas käes, tormas ta ülempreestrinna poole, kuid seal seisis juba Tarzan. Ta hüppas ette ja rebis raevunud fanaatiku käest vembla. Preester sööstis talle kallale, hammustas ning küünistas teda.

Tarzan haaras väikese kõvera keha oma võimsate käte vahele, tõstis kõrgele pea kohale ja virutas preestrite jõugu hulka, kes olid juba valmis oma äsjase vangi kallale sööstma. Nuga löögivalmis peos, jälgis La rahulikult oma silme ees arenevat stseeni. Tema näojooned ei väljendanud vähimatki hirmu, küll aga võis sellest imekaunist näost lugeda uhket põlgust preestrite vastu ja vaimustust mehe üle, keda ta nii lootusetult armastas.

Sel ajal kargas puude tagant lagendikule hiiglasuur hullunud elevant. Hirmust kangestunud preestrid olid mõne silmapilgu nagu maa külge naelutatud, kuid Tarzan pöördus momentaanselt La poole, haaras ta sülle ja tormas lähima puu juurde.

Metsikult pasundades kihutas elevant talle järele. La valged käed põimusid tugevasti Tarzani kaela ümber. Naine tundis, kuidas ta üles hüppas ja hakkas puu otsa ronima, püüdes paksunahalise hiiglase soonelise londi eest võimalikult kaugele minna. Naist hämmastas tema jõud ja osavus.

Nähes, et ohvrid lipsasid käest, pööras elevant ümber ja tormas igasse kaarde põgenevaid preestreid taga ajama. Selle, kes talle kõige lähemal oli, tõstis ta kihvadega maast üles ja virutas kõrgele puu otsa. Teise ümbert haaras londiga kinni ja hakkas raevukalt vastu puutüve peksma, kuni õnnetu preester muutus veriseks lihatombuks. Siis virutas elevant ta maha ja kihutas põgenikele järele.

Veel kaks preestrit said surma — loom litsus nad laiaks hiiglaslike jalgade all, ülejäänud jõudsid tihedasse džung-lisse peitu pugeda. Nüüd pööras raevunud elevant taas oma tähelepanu Tarzanile, sest üks hullumeelsuse tunnus on järsud muudatused kiindumustes: see, mis terves olendis äratab armastust, kutsub hullumeelses esile vihkamist.

Džunglis teati juba ammu Tarzani ja Tantori sugukonna vahel valitsevast sõprusest. Ükski elevant mitte üheski džunglis poleks tarmanganile, valgele ahvile viga teinud. Kuid jooksuaja sõgedusest haaratud isaelevant tahtis hävitada Tarzanit, oma vana sõpra. Ta tuli tagasi puu juurde, mille otsas istusid La ja Tarzan, ajas end püsti, toetas esi-jalad tüve vastu ja, sirutanud välja oma pika londi, püüdis sellega Tarzanit kätte saada. Kuid ahvinimene oli seda juba

64

varakult ette näinud ja roninud päris puu latva, kuhu elevandi lont ei ulatunud. See viis hullunud Tantori ekstaasi. Tema möirgamine ja pasundamine panid maa vappuma. Surunud pea vastu puud, hakkas ta kõigest jõust seda tõukama. Puu kõikus, kuid ümber ei kukkunud.

Tarzan käitus seekord kummaliselt. Kui Numa, Sabor, Sheeta või keegi teine džungliasukas oleks teda tappa tahtnud, oleks Tarzan puu otsas karelnud, loopinud oma vaenlast mõne improviseeritud heitpommiga ja igati teda õrrita-nud. Ta oleks

teda sõimanud ja pilganud, kuid praegu istus -Tarzan kättesaamatus kõrguses täiesti vaikselt ning tema kaunis nägu väljendas sügavat kurbust ja kahjutunnet.

Kõigist džungliasukaist armastas Tarzan kõige rohkem Tantorit. Kui tal oleks avanenud võimalus elevanti tappa, poleks ta seda teinud. Ta mõtles üksnes sellele, kuidas elevandi eest põgeneda. Ta teadis, et jooksuajast johtuv metsik kirg möödub ja Tantor muutub endiseks heasüdamlikuks Tantoriks. Siis saab Tarzan jälle end looma laial seljal täies pikkuses välja sirutada ning suurtesse loperdavatesse kõrvadesse muinasjutte sosistada;

Nähes, et puu ei kukugi tema tõugetest ümber, sai Tantor veelgi vihasemaks. Ta vaatas üles ladva poole, kus need kaks kükitasid, ja tema väikesed verd täis valgunud silmad lõid metsikus raevus hiilgama. Ta haaras londiga tüve ümbert kinni, ajas tohutu suured jalad harki ja hakkas puud sikutama, püüdes seda juurtega üles kiskuda. Tantor oli hiiglaslik isasloom kõige paremas elujõus.

Ta töötas virgalt londiga ja Tarzani imestuseks hakkaski puu juurte juurest pikkamisi järele andma. Puu jalamile tekkisid väikesed kuhjakesed, puu lõi kõikuma... Veel silmapilk, ja loom kisub selle üles ning viskab maha.

Tarzan vaatas Lad, tõstis ta endale selga ja sel hetkel, kui puu hakkas pikkamisi maa poole vajuma, hüppas kõrval seisva väiksema puu otsa. See oli erakordselt ohtlik hüpe: La sulges silmad ja võpatas, aga kui ta need uuesti lahti lõi, oli ta elusa ja tervena Tarzani seljas ning nad liikusid mööda puude latvu kaugemale metsa.

Nende taga kukkus raginal maha juurtega väljakistud puu ja tõmbas kukkudes kaasa väiksemaid puid, mis teel ette jäid. Veendunud, et saak oli käest ära lipsanud, pasundas Tantor vihaselt üle kogu metsa ja tormas põgenikke taga ajama.

XIV. Naine võidab preestrinna

Esialgu pigistas La silmad kinni ja surus end kohkunult Tarzani vastu, kuid hetke pärast võttis südame rindu ja

65

paotas silmi. Tarzan lendas sõna tõsises mõttes mööda puude latvu tohutu pikkade hüpetega ühelt puult teisele karates, nüüd aga La enam ei kartnud. Ta tundis end täiesti turvalisena — nii suur oli tema usk sellesse imetabasesse olendisse, kelle jõust ja osavusest sõltus tema saatus.

La tõstis silmad lõõmava päikese poole ja saatis oma jumalale tänupalve, et see ei lasknud tal tappa jumalasarnast meest. Ja tema ripsmed olid pisaraist märjad.

Oparist pärit La oli kummaline olend: läbinisti vastuoluline ja alatasa muutuv nagu kapriisne laps. Ühel silmapilgul armutu jumala kalk ja verejanuline teener, teisel — liigutavalt pehme naine, õrn ja osavõtlik; ajuti kiivuse ja kättemaksuiha kehastus, ajuti nuttev tütarlaps, suuremeelne ja kõike andestav; ühel ja samal ajal neitsilikult puhas ja kõlvatu, kuid ikka ja alati naine. Niisugune oli La.

Ta surus põse Tarzani õla vastu ja pööras aeglaselt pead, kuni ta huuled puudutasid mehe keha. La armastas teda, ta oleks läinud rõõmuga Tarzani eest surma, kuid tund aega tagasi oli ta valmis tema südamesse noa torkama ja tund aega hiljem võis seda jälle teha.

Üks õnnetu preester, kes oli džunglis pelgupaika otsinud, sattus sõgedale Tantorile silma. Loom pööras ümber, tormas väikese kõvera mehikese kallale, tõstis ta kihvade otsa ja virutas eemale. Oma eesmärgist kõrvale juhitud, pöördus ta lõunasse ja kadus tihnikusse. Mõni minut hiljem hääbus tema möirgamine kauguses.

Tarzan tuli puu otsast alla ja La libistas end tema seljast maha.

„Kutsu oma rahvas kokku," sõnas Tarzan. „Nad tapavad mu," lausus La.

„Nad ei tapa sind," väitis Tarzan. „Keegi ei tapa sind, kuni Ahvide Tarzan on sinuga. Kutsu nad siia ja me räägime nendega."

La tegi ebaharilikku, veidrat häält, mis sarnanes flöödi heliga ja kadus kaugele metsa. Lähedalt ja kaugelt kõlasid Opari preestrite haukuvas keeles vastuhõiked: „Tuleme, tuleme!"

Veel ja veel kordas La oma kutset, ning metsapõuest hakkas ükshaaval ja väikeste salkadena ilmuma preestreid. Peagi oli suurem osa saatjaskonnast ülempreestrinna ja tema päästja lähedale jõudnud ning peatus nüüd parajal kaugusel.

Kortsus kulmude ja ähvardavate pilkudega seisid nad ja ootasid, et La rääkima hakkaks.

Kui kõik olid kokku tulnud, pöördus Tarzan nende poole.

„Teie La on elus ja terve," ütles ta. „Oleks ta mu tapnud, oleks ta praegu ka ise surnud, samuti nagu paljud teiegi hulgast. Kuid ta halastas mulle, et ma saaksin teda päästa.

66

Minge koos temaga oma teed Opari tagasi, Tarzan aga läheb oma teed džunglisse. Olgu alati rahu Tarzani ja La vahel! Ma ootan vastust."

Preestrid hakkasid torisema, päid vangutama ja omavahel nõu pidama. La ja Tarzan nägid, et nad ei kavatsenud Tarzani ettepanekut vastu võtta. Nad ei tahtnud Lad tagasi, nad tahtsid oma kombetalitust sooritada ja Tarzanit Leegitsevale Jumalale ohverdada.

See muutus Tarzanile tüütavaks.

„Te kas täidate oma valitsejanna käsu," sõnas ta kärsitult, „ja lähete koos temaga Opari tagasi või kutsub Ahvide Tarzan kokku džungliasukad ja lööb teid kõiki maha. La päästis mu selleks, et võiksin päästa teda ja teid. Kui te pole lollpead, siis ütlete mulle ise, et ma läheksin rahus oma teed, ja pöördute koos Laga Opari tagasi. Ma ei tea, kus on teie püha nuga, aga te võite endale uue teha. Kui ma poleks seda La käest ära võtnud, oleksite mu tapnud, ja teie jumal peab nüüd rõõmustama, et ma selle ära võtsin, sest ma päästsin tema preestrinna sõgeda Tantori käest. Kas tõotate mulle, et lähete koos Laga Opari ega tee talle midagi halba?"

Preestrid pistsid pead kokku, arutasid ja vaidlesid. Nad tagusid endale rusikatega vastu rinda, tõstsid silmad ja käed oma Leegitseva Jumala poole, torisesid ja haukusid, kuni Tarzan lõpuks mõikas, et üks nende hulgast takistas nõusoleku saavutamist. See oli ülempreester.

Viha ja armukadedus kobrutasid ülempreestri südames. Ta oli nördinud, et La oli kõigi kuuldes avaldanud armastust võõramaalasele, kuna nende usu tavade kohaselt pidi La kuuluma talle. Viimaks astus ette üks teine preester, tõstis käe ja pöördus La poole.

„Cadj, ülempreester tahab teid mõlemaid Leegitsevale Jumalale ohverdada," kuulutas ta, „kuid me kõik peale Cadj'i läheksime rõõmuga koos oma kaskijannaga Opari tagasi."

„Teid on palju ühe vastu," sõnas Tarzan, „mispärast te siis oma tahtmist ei tee? Minge koos Laga Opari ja kui Gadj vastu hakkab, siis tapke ta!"

Opari preestrid tervitasid seda mõtet valju heakskiidu-kisaga. See tundus neile taevase õpetusena. Palju aastaid olid nad nurisemata täitnud ülempreestrite iga soovi ja neile tundus võimatuna talitada vastu nende käsku. Aga kui nad taipasid, et võivad Cadj'i sundida oma tahtmist täitma, rõõmustasid nad nagu lapsed, kes on saanud endale uue mängukanni:

Nad tormasid Gadj'i kallale ja võtsid ta kinni. Valjul ähvardaval häälel karjusid nad talle midagi otse kõrva sisse. Nad ähvardasid teda vemmalde ja nugadega ning viimaks

67

nõustus ülempreester nende tahet täitma. Siis astus tema juurde Tarzan.

„Preester," sõnas ta, „La pöördub templisse tagasi oma preestrite kaitse all. Ja mina, Ahvide Tarzan, tõotan teile, et kes talle iganes vähimatki halba teeb, see sureb! Enne järgmist vihmadeaega tuleb Tarzan jälle Opari ja häda ülempreester Gadj'ile, kui Laga on midagi juhtunud!"

Gadj tõotas mornilt, et ei tee oma käskijannale halba

„Hoidke teda!" hüüdis Tarzan teistele preestritele. „Hoidke teda, et ta võiks tervitada Tarzanit, kui Tarzan järgmisel korral Opari tuleb."

„La on seal, et sind tervitada!" hüüdis ülempeestrinna. „La hakkab sind ootama, unistades ja igatsedes. Oo, ütle mulle, et sa tuled!"

„Kes teab?" sõnas Tarzan, hüppas kähku puu otsa ja suundus itta.

La seisis, vaatas talle järele ja sügav ohe tõusis ta rinnast. Pea norus ja õlad längus nagu vanaeidel, hakkas ta oma preestrite järel kauge koduse Opari poole kompima.

Tarzan tõttas puude ladvus üha edasi, kuni ööpimedus džungli kohale laskus. Siis heitis ta keset paksu lehestikku pikali ja jäi rahulikult magama. Tema teadvust ei häirinud mure homse pärast ja isegi La kuju tundus talle mälestusena kaugest möödanikust.

* * *

Põhjas, mitme päevatee kaugusel sellest kohast, kus magas Tarzan, ootas leedi Greystoke nukruse ja igatsusega seda tundi, mil tema mees Ahmet-Zeki kuriteost kuulda saab ja talle appi tõttab. Aga selsamal hetkel, kui ta kujutles endale John Claytoni saabumist, istus tema armastatud mees, tema mõtete ja unistuste objekt ihualasti mahakukkunud puu kõrval ning urgitses määrdunud sõrmedega koore alt tõuku.

Werperi põgenemisest oli möödas kaks päeva. Tarzanile meenusid ilusad kivid ja ta tahtis jälle nendega mängida. Et ees polnud midagi pakilist, otsustas ta jalamaid lagendikule minna ja oma pauna välja kaevata. Kohta, kus kivid olid maetud, polnud jäänud mingit märki; see ei erinenud millegagi mis tahes teisest jalatäiest kitsal maaribal, mis ulatus mitme miili kaugusele paigani, kus lõppes roostik ja algasid niidud. Sellest hoolimata suundus Tarzan ilmeksimatult ja enesekindlalt otseteed sinna kohta, kuhu oli oma varanduse matnud.

Jahinoaga kaevas ta üles koheva mullakihi, mis oli pauna katnud. Kuigi praegu kaevatud auk oli esimesest tükk maad sügavam, ei leidnud ta pauna ega kalliskive.

Tarzan nägi, et ta oli paljaks röövikud, ja kortsutas mornilt kulmu. Tal polnud vaja pikalt mõtiskleda, kes oli süüdi

69

tema õnnetuses, ja ta otsustas jalamaid minna varast taga ajama.

Kahe päeva vanused jäljed olid kohati täiesti kustunud. Siiski leidis Tarzan need hõlpsasti üles. Kaksteist tundi hiljem poleks valge inimene suutnud neid jälgi ajada kahtekümmend sammugi, mustanahaline oleks need kaotanud esimese miiliga, kuid Ahvide Tarzan oli juba varases lapsepõlves arendanud oma aistingud kõrgusele, mis polnud kättesaadav ühelegi lihtsurelikule.

Tunneme meiegi rääkiva inimese hingeõhus küüslaugu-või viinalõhna ja meie kõrval istuva võluva daami odava parfüümi aroomi, kiitleme oma peene haistmismeelega. Tegelikult ei oska me üldsegi haista ja meie meeleorganid on võrreldes metsloomade omadega atrofeerunud.

Kohas, kus on seisnud jalg, säilib pikka aega selle lõhn. Meie ei tunne seda üldse, kuid alamseltsi olendeile, eriti kiskjatele ja roomajatele, on see niisama huvitav ning ajuti isegi selgem ja arusaadavam kui meile raamatu lehekülg.

Ometi ei juhindunud Tarzan ainuüksi haistmisest. Ka tema nägemine ja kuulmine olid haruldaselt arenenud tänu sellele, et kogu tema noorus oli möödunud džunglis, kus ellujäämiseks läks vaja pidevat valvsust ja kõigi meelte teritamist.

Niisiis käis ta Werperi jälgedes läbi metsa põhja suunas, kuid jälgede aegumine raskendas ta tegevust ja ta liikus edasi väga aeglaselt. Werper oli waziride maast juba kahe päevatee kaugusel, kui Tarzan teda jälitama hakkas, ja iga päevaga nende vahemaa üha pikenes. Kuid Tarzanit ei häirinud see karvavõrdki. Ta teadis, et saabub päev, mil ta röövli kätte saab ja temaga arved klaarib, seni aga polnud tal tarvis kiirustada. Visalt ja jonnakalt jätkas ta belglase jälitamist, peatudes päeval ainult jahipidamiseks ja söömiseks, öösel aga selleks, et pisut tukastada ja end välja puhata.

Teel juhtus ta nägema metsikute sõjameeste salku, kuid Tarzan püüdis neist eemale hoida: ta jälitas kindlat eesmärki ja need tühised kohtumised ei tohtinud teda peamisest kõrvale kallutada.

Need olid Busuli ja tema liitlaste salgad, kelle kiir-käskjalad olid kõigist paigust kokku kutsunud. Nad suundusid kogunemiskohta, et sealt juba kõik koos põhja poole rännata ja ühel jõul Ahmet-Zeki kindlust piirata. Kuid Tarzan suhtus neisse kui vaenlastesse: ta ei mäletanud, et oleks kunagi neegritega sõbrustanud.

Saabus öö. Tarzan peatus araablasest röövli küla ümbritseva pihttara lähedal. Ülal puu otsas istudes ja alla vahtides jälgis ta kõike, mis toimus seespool tara.

Jäljed olid ta siia toonud. Nende järgi üles otsitud saak pidi asuma seespool tara, ent kuidas seda nii paljude onnide

69

hulgast üles leida? Kuigi Tarzan oli endale kindel, ei hinnanud ta kunagi oma jõudu ja võimeid üle. Ta teadis, et avalikus võitluses ei suuda ta iialgi arvukale vaenlasele vastu panna. Et saavutada eesmärki, otsustas ta kasutada metsloomade kavalust ja ettevaatlikkust.

Ta istus puu otsas, järas metssiga Horta kintsu ja ootas parajat hetke, et külla hiilida. Mõnuga näris ta suure luu ümaraid pakse otsi, purustas neid tugevate lõuapäradega väiksemateks tükkideks ja imes välja maitsvat luuüdi. Kuid ta silmad olid naelutatud Ahmet-Zeki küla külge.

Tarzan nägi seal valgeis rõivais araablasi ja poolpaljaid neegreid, kuid ükski nendest ei sarnanenud inimesega, kes oli varastanud ta kallihinnalised kivid. Ta ootas kannatlikult, millal külas võtab maad öörahu. Lõpuks jäid küla-tanumad tühjaks ja kõik peale valvurite läksid magama. Tarzan hüppas alla, tegi ringi ümber küla ja tuli tara juurde vastasküljest.

Tema vööl rippus pikk toornahast nöör. See oli tugevam ja vastupidavam kui rohust punutud nöörid, mida ta oli kasutanud lapsepõlves. Tarzan keris lasso lahti, laotas oma selja taha laiali ja üheainsa kiire lügutusega heitis selle otsapidi ühele tarapostile. Tõmmanud silmuse kokku, proovis ta selle vastupidavust, haaras siis mõlema käega nöörist kinni ning ronis kärmesti ja osavasti üles. Nööri kokkukerimine ja vöö külge kinnitamine võttis aega sekundi. Kiire pilgu alla heitnud ja veendunud, et seal polnud kedagi, hüppas Tarzan ettevaatlikult tara otsast maha.

Tema ees seisid pikkades ridades telgid ja onnid. Oli äärmiselt ohtlik neist igaühte üksikult läbi otsida, kuid Tarzani elus oli hädaoht liiga tavaline nähtus, et seda eemale hirmutada. Talle isegi meeldis riskida avalikus võitluses elu ja surma peale väärilise vastasega silmitsi seistes.

Tal ei tarvitsenud ukse, akna või prao kaudu onni siseneda. Ta võis lõhna järgi tunda, kas tema saak on seal sees või ei. Esialgu järgnes üks pettumus teisele: Tarzan ei leidnud kuidagi belglase jälge üles. Viimaks jõudis ta telgi juurde, mille lähedal haistis varga lõhna, ja see lõhn oli väga tugev. Tarzan kuulatas teraselt, asetanud kõrva vastu telgi riiet, kuid seest ei kostnud ainsatki heli

Ta lõikas nööri vaia küljest lahti, kergitas telgi serva ja pistis pea sisse. Sees oh pime ja vaikne. Ettevaatlikult roomas Tarzan telki. Belglase lõhn oli väga tugev, kuid see polnud värske. Juba enne telgi läbiotsimist teadis Tarzan, et seal polnud kedagi.

Ta vaatas põhjalikult üle kogu telgi, ei leidnud aga midagi, mis oleks kätte juhatanud kalliskivide asukoha. Ta nägi, et kohas, kus kõrgus tekihunnik, oli telgiriie katki lõigatud,

70

ja seda nuusutades jõudis ta veendumusele, et belglane oli just selle augu kaudu hiljuti väljunud.

Pikemalt mõtlemata järgnes Tarzan talle sedasama teed. Jäljed juhtisid teda kogu aeg onnide ja telkide varjus ning Tarzan taipas, et belglane oli olnud üksi ja hiilinud siin salaja, peites end inimeste eest. Nähtavasti kartis ta selle küla elanikke või oli ta tegu seda sorti, millel ei tohtinud olla tunnistajaid.

Jäljed viisid Tarzani ühe pärismaalaste onni tagumise seina juurde. Seal paistis väike ava, kustkaudu onni sisse pääses, — see oli alles hiljuti pillirooseina lõigatud. Hirmu tundmata läks Tarzan jälgi mööda edasi ja ronis neljakäpakil august sisse.

Onnis lõi talle ninna rohkesti erinevaid lõhnu. Nende hulgas tundis ta äkki väga selgesti lõhna, mis äratas tema uinuvas teadvuses mõningaid mälestusi möödanikust. See oli naise lõhn, nõrk ja õrn.

Ja samal ajal, kui Tarzan seda lõhna tundis, valdas kogu tema olemust veider rahutus — võitmatu tung, millega ta uuesti pidi tuttavaks saama, see võimas instinkt, mis tõukab isaslooma oma kaaslanna poole. Onnis oli ka belglase lõhna ning kui need mõlemad lõhnad segunesid ja Tarzani sõõrmetesse jõudsid, lõi ahvinimese hinges lõõmama kiivas raev, ehkki mälestustepeeglis polnud tema iha äratanud emaslooma selget kujutist.

Ka onn oli täiesti tühi. Jõudnud veendumusele, et varastatud pauna polnud siia peidetud, väljus Tarzan sedasama teed kaudu, kust oli tulnudki — läbi onni tagaseinas oleva augu.

Ta hakkas Jälle minema belglase jälgedes: läks üle laia lagendiku, ronis üle pihttara ja kadus džunglisse.

XV. Werperi põgenemine

Werper valmistas nuku, sättis selle asemele, puges telgist välja ja suundus otseteed onni poole, kus hoiti Jane Glaytonit.

Ukse ees kükitas must valvur. Werper astus julgelt, mehe juurde, sosistas talle kõrva paar sõna, pistis pihku paki tubakat ja astus onni. Mustanahaline pilgutas silma ja muigas hambaid näidates.

Arusaadavalt võis Werper Ahmet-Zeki lähikondlasena takistamatult siseneda igasse ruumi nii külas kui ka väljaspool küla, ja seepärast valvur ei pärinudki temalt, kas ta tohib minna valge naise juurde.

Astunud onni, sosistas Werper prantsuse keeles:

„Leedi Greystoke! See olen mina, musjöö Frecot. Kus te olete?"

71

Kuid vastust ei tulnud. Palavikulise rutuga tuhnis Werper pimedas onnis. Seal polnud kedagi. Belglase imestust pole võimalik kirjeldada. Ta tahtis juba onnist välja

minna ja valvurilt järele pärida, kui äkki märkasid pimedusega harjunud silmad tagumisel seinal üsna põranda lähedal laiku, mis ümbritsevast pimedusest veelgi mustemana välja paistis. Lähemal vaatlemisel osutus see laik seina lõigatud auguks. See oli küllaltki lai, et läbi lasta inimkeha, ja olles kindel, et leedi Greystoke põgenes just siitkaudu, ei hakanud Werper viljatu otsimisega aega raiskama, vaid järgnes tema eeskujule.

Tema elu rippus juuksekarva otsas. Ta pidi kaduma ja külast võimalikult kaugele jõudma, enne kui Ahmet-Zek tema põgenemise avastab. Kahel üsnagi olulisel põhjusel tahtis ta korraldada ka leedi Greystoke'i põgenemise ja koos temaga kaduda.

Esiteks, kui ta naise päästaks, pälviks ta inglaste tänu, mis oleks teatud tagatis, et teda ei anta Belgia võimude kätte. See oleks erakordselt tähtis juhul, kui tuvastatakse tema isik ja talle esitatakse süüdistus ohvitseri tapmises. Teiseks võis ta põgeneda ainult ühes suunas. Ta ei saanud minna läände, sest tema ja Atlandi ookeani vahel asusid Belgia valdused. Lõunasse sulges tee ahvinimene, kelle ta oli paljaks röövinud. Põhjas olid Ahmet-Zeki sõbrad ja liitlased. Ta võis minna üksnes läbi Briti Ida-Aafrika itta, kartmata kinnivõtmist. Kui teda oleks saatnud nimekas inglanna, kellele teda oli esitletud prantslase Frecofna ja kelle ta oli päästnud kohutavast saatusest, oleks ta võinud õigustatult loota inglaste aktiivsele toetusele, kui nad nende esimese valvepostini jõuavad.

Aga nüüd oli leedi Greystoke kadunud, tema väljavaated edu saavutada kahanenud, ja tagatipuks lõplikult luhtunud lootus, mis tema hinges juba ärganud oli. Sestsaadik, kui Werper Jane Claytonit esimest korda nägi, kandis ta oma südames imekauni ameeriklanna, inglise lordi abikaasa vastu salakirge.

Pärast seda, kui Ahmet-Zek oli näinud kalliskive ja Werperi põgenemine oli muutunud möödapääsmatuks, kujutles belglane tulevikust unistades, kuidas ta leedi Greystoke'ile augu pähe räägib, et ta mees on surnud, võidab tema tänulikkuse ja vallutab seega ka naise südame.

Selles küla osas, mis väravast kõige kaugemale jäi, märkas Werper pihttara najal paari-kolme pikka latti. Arvatavasti olid need varutud onni ehitamiseks ja juhuslikult sinna jäetud. Latid toetusid otsapidi tara ülemisele äärele ja kujutasid endast mitte küll eriti vastupidavat, kuid siiski kasutamiskõlblikku treppi.

Werperi arvamus, et leedi Greystoke just sel viisil üle

tara ronis, oli täiesti õige. Minutitki viivitamata suundus belglane seejärel itta.

* * *

Mõni miil lõuna pool lamas raskelt hingeldav Jane Clay-ton suure puu okste vahel, kuhu ta end näljase emalõvi eest päästes oli peitu pugenud.

Põgenemine külast oli olnud lihtsam, kui Jane arvas. Juhtumisi leidis ta oma vangikoja seina sisse torgatud noa ja lõikas sellega pilürooseina augu. Nähtavasti oli noa siia unustanud endine elanik, kui ta endale onni ehitas.

Küla tagant varju hoidudes ümber minna polnud kuigi raske. Õnnelik juhus tõi ta pihttara najale pandud lattide juurde ja nii oligi kõige raskem ülesanne lahendatud.

Terve tunni jooksis Jane mööda metsloomade sõtkutud rada lõunasse, kui äkki tabasid ta terased kõrvad teda jälitava kiskja pehmete sammude krabina. Jane Clayton tõttas lähima puu otsa ronima: ta oli liiga tark ja kogenud et jätkata kas või paar sammu teed pärast seda, kui oli märganud end jälitatavat.

Werperil vedas. Kogu öö oli ta liikunud läbi džungli, ilma et miski oleks teda teel peatuma sundinud. Aga koidikul märkas ta araablasest ratsanikku, kes sõitis tema jälgedes. See oli üks Ahmet-Zeki lemmikuid. Sääraseid põgenenud belglast otsivaid kannupoisse luusis nüüd hulganisti kõikjal metsas.

Jane Claytoni põgenemist polnud veel märgatud, kui Ahmet-Zek kihutas oma nuhkidega Werperit taga ajama. Ainus inimene, kes oli näinud Werperit pärast telgist väljumist, oli must valvur leedi Greystoke'i vangikoja ees, kuid ta ei iitsatanud sellest kellelegi.

Tema nägi esimesena neegri laipa, kelle oli tapnud Mugambi. Valvuril oli täielik põhjus pidada seda Werperi kätetööks ja kartes Ahmet-Zeki viha, ei julgenud ta tunnistada, et oli belglase onni lasknud. Ja kui Werperi kadumise järel puhkenud üldises möllus süüdiolev valvur leidis tapetu surnukeha, viis ta selle salamahti lähimasse telki, ise aga jäi valvesse onni juurde, kus teadupärast pidi viibima vangistatud naine.

Enda taga araablast märgates puges belglane tihedasse põõsastikku. Selles kohas kulges rada pika ja sirgena, ning metsa varjurikka võlvi all, rohelistest okstest põimunud kaarestiku all sõitis sellel rajal valge ratsanik. Ta ratsutas ikka lähemale ja lähemale. Oma pelgupaiga päästva lehestiku all oli Werper end maadligi surunud. Vastas üle raja lõid kahisema põõsad. Werper heitis sinna terase pilgu. See polnud tuul, mis džungli lehestikus sahistas. Õhk oli täiesti liikumatu. Belglase arust võis sellist ebatavalist

nähtust põhjustada vaid sünge ja kurja jõu kohalolek.

Werper puuris silmadega tumedat leheseina enda vastas. Järk-järgult omandas seal üha selgemad piirjooned hiiglasuur ruske koletis vihaste kollakasroheliste silmadega, mis talle üle tee otse näkku vaatasid.

Äärepealt pidi Werper hirmust karjatama, kuid teed mööda lähenes teise, niisama kindla ja niisama kohutava surma ettekuulutaja. Ja ta vaikis, hirmust halvatud. Araablane oli juba päris lähedal. Üle raja valmistus lõvi hüppeks, kui ratsanik äkki tema tähelepanu endale tõmbas.

Belglane nägi, kuidas raske pea röövli poole pöördus, ja tema närvipingest pekslev süda hakkas rahulikumalt tuksuma. Araablane sõitis sammu. Aga mis siis, kui erk hobune kiskja lähedust haistab ja tuhatnelja kappama pistab, jättes Werperi loomade kuninga käppade vahele?

Kuid hobune ei tunnetanud vähimatki ohtu. Ta liikus edasi, kael õieli, ja mälus napsatud rohtu. Werper pööras taas pilgu lõvile. Kiskja tähelepanu oli suunatud nüüd tervenisti hobusele ja ratsanikule. Nad olid juba lõvi kõrval, tema aga püsis ikka veel liikumatult. Võib-olla ootas kiskja seda, et nad mööda sõidaksid ega segaks teda esimesena väljavalitud ohvrist kinni kahmamast? Werper võpatas ja tõusis püstakile.

Sel hetkel kargas lõvi põõsaste tagant välja ja hüppas ratsanikule kallale. Hobune korskas ehmunult ja sööstis kõrvale äärepealt Werperit ära tallates. Lõvi kiskus abitu araablase sadulast maha, hobune aga hüppas rajale tagasi ja kihutas itta.

Kuid ta ei kihutanud üksinda. Kui hirmunud loom Werperi peale sattus, hoomas belglane kohe tühjaks jäänud sadulat, ja lõvi ei jõudnud araablast ühelt poolt veel mahagi kiskuda, kui Werper, haaranud kinni sadula äärest ja hobuse lakast, teiselt poolt looma selga hüppas.

Pool tundi hiljem peatus selle koha lähedal alasti hiiglane, kes oli siia jõudnud puude alumistel okstel liikudes, tõstis pead ja tõmbas sõõrmeid puhevile ajades endasse hommi kust õhku. Talle lõi ninna terav verelõhn, mis segunes lõvi Numa lõhnaga. Hiiglane kallutas pea viltu ja jäi kuulatama. Eespool rajal kostis lõvi ahnet matsutamist. Luude praksumine, suurte tükkide ablas kugistamine, rahulolev lorin — kõik see kinnitas, et loomade kuningas peab siin lähedal söömaaega.

Okstelt maha laskumata suundus Tarzan sinna. Ta ei püüdnud oma lähenemist varjata, ja Numa märkas teda. Raja kõrvalt põõsaste tagant kõlas valjuhäälset kurjakuulutavat möirgamist.

Tarzan peatus madalal oksal lõvi pea kohal ja vaatas alla, kus talle avanes jube pilt. Kas see tundmatu verine lihatomp

võis olla inimene, keda ta otsis? Ahvinimene polnud selles kindel. Aeg-ajalt laskus ta rajale, et haistmise abil kontrollida, kas belglane oli seda rada mööda itta liikunud.

Ikka veel suunda itta hoides läks ta lõvist veidi maad eemale, tuli siis uuesti alla ja hakkas maas nuuskima. Selle jälgi, keda ta taga ajas, siin enam ei olnud. Tarzan pöördus tagasi puu juurde. Tähelepanelikul pilgul silmitses ta maad moonutatud laiba ümber, lootes leida oma ilusate kividega pauna, kuid seda polnud siin.

Tasõimas Numat ja püüdis teda laiba kallalt minema ajada, ent kuulis vastuseks ainult tigedat urisemist. Siis hakkas ta lähima puuharu küljest väikseid oksi murdma ja nendega oma ammust vaenlast loopima. Numa vaatas üles, kihvad paljad, kuid oma saagi pealt ära ei läinud.

Tarzan asetas noole vibunöörile ja pingutades kõigest jõust looka, mida üksnes tema painutada suutis, laskis noole lendu. Nool tungis sügavale Numa küljekontide vahele ning lõvi kargas valust ja raevust ulgudes püsti.

Ta sooritas asjatuid hüppeid, et kätte saada teda narrivat ahvinimest. Rebides hammastega küljes tolkneva noole otsa, jooksis lõvi rajale ja hakkas seal oma piinaja ümber siia-sinna kargama. Tarzan laskis lendu veel ühe noole. Seekord sihtis ta hoolega ja nool tungis Numa selgroogu. Suur kiskja jäi seisma, vaarus kohmakalt ettepoole ja varises halvatuna maha.

Tarzan laskus rajale, astus lõvi juurde ja torkas oda ta metsikusse südamesse. Siis tõmbas looma kehast nooled välja, läks põõsastesse tagasi ja hakkas uurima lõvi saagiks langenud mehe jäänuseid.

Nägu enam ei olnud. Araablase rõivad ei tekitanud Tar-zanis vähimaidki kahtlusi. Belglane oli läinud araablaste laagrisse ja sealt lahkunud, ning laagris võis ta hõlpsasti need rõivad hankida.

Tarzan uskus kaljukindlalt, et see oli teda paljaks röövinud mehe laip, seepärast ei pidanudki ta vajalikuks seda kiskja ja tema ohvri värske vere lõhna järgi kontrollida.

Nüüd ihkas Tarzan üksnes pauna leida. Kuid ei laiba küljes ega tema ümber polnud jälgegi paunast ega selle sisust. Ahvinimest ei kurvastanud niivõrd mitmevärviliste kivide kadumine kui see, et Numa võttis temalt võimaluse kätte maksta.

Taipamata, kuhu võis varandus kaduda, pöördus Tarzan pikkamisi ümber ja hakkas rada mööda tuldud teed tagasi minema. Tema peas valmis uus plaan. Ta otsustas pimeduse saabudes uuesti araablaste külla minna ja selle põhjalikult läbi otsida. Tarzan hüppas puu otsa ja hakkas saaki otsides lõunasse liikuma. Ta kõht oli tühi ja ta tahtis enne keskpäeva hommikueinet süüa, seejärel aga kusagil laagrist eemal, et

keegi tema und ei segaks, puu otsas õhtuni magada ja öö saabudes oma plaani teoks tegema hakata.

Kohe pärast seda, kui Tarzan oli rajalt ära läinud, ilmus seal nähtavale pikk must sõjamees, kes kindlal sammul ida poole astus. See oli Mugambi. Lõvi laiba juures jäi ta seisma. Kui ta kummardus, et silmitseda looma haavu, ilmus ta näole nõutus. Tarzan oli oma nooled lõvi kehast välja tõmmanud, kuid Mugambile oli looma surma põhjus niisama selge, nagu oleksid mõlemad nooled ja oda ikka veel laibas tolknenud.

Mustanahline piilus ettevaatlikult ümberringi. Laip oli veel soe ja sellest ta järeldas, et tapja pidi viibima kusagil läheduses; ometi polnud ümbruses näha ühtegi elusolendit. Mugambi vangutas pead ja jätkas kahekordse kiirusega oma teed.

Ta kõndis päev läbi, seisatades aeg-ajalt, et hõigata tihnikusse: „Leedi!" Mugambi lootis, et leedi lõpuks ometi kuuleb ja vastu hõikab. Kuid see piiritu ustavus tõi päeva lõpuks kaasa vaid õnnetuse.

Juba kuude kaupa oli Abdul-Murak koos abessiinlastest sõdurite rühmaga agaralt otsinud araablasest röövlit Ahmet-Zekki, kes kuue kuu eest oli teinud ränka ülekohut tema keisrile Menelikule sellega, et oli tunginud Abessiinia territooriumile ja viinud minema trobikonna orje.

Juhtus rui, et kõnesoleval päeval tegi Abdul-Murak peatuse just selsamal rajal, kustkaudu Werper ja Mugambi itta liikusid.

Sõdurid olid parajasti hobuste seljast maha roninud, kui Werper kedagi märkamata oma kurnatud ratsul nende peatus-paiga juurde kappas. Loomulikult piirati ta jalamaid ümber. Sõdurid külvasid ta küsimusterahega üle, tõstsid sadulast maha ja viisid oma ülemuse juurde.

Rõhutades oma euroopalikku päritolu, püüdis Werper Abdul-Murakki uskuma panna, et ta on prantslane. Ta jutustas mornile abessiinlasele, et džunglis jahti pidades olid talle kallale tunginud röövlid ja kõik ta kaaslased maha nottinud, tema ise aga oli vaid ime läbi pääsenud.

Abessiinlase juhuslikust lausekatkest sai Werper teada ekspeditsiooni eesmärgi ja taibanud, et need inimesed on Ahmet-Zeki vaenlased, ruttas ta araablase kaela veeretama ka süüd omaenese õnnetuse eest.

Aga et ta siiski kartis jälle röövli kätte sattuda, püüdis ta Abdul-MuraMle auku pähe rääkida, et viimane loobuks Ahmet-Zeki edasisest jälitamisest. Ta kinnitas abessiinlasele, et Ahmet-Zekil oli suur ja tugev sõjavägi ning et praegu oli ta kiiresti lõunasse suundumas.

Jõudnud arvamusele, et araablase jälitamiseks kulub palju aega ja lahingu lõpptulemus on üsnagi kahtlane, loobus Abdul-Murak erilise kahjutundeta oma plaanist. Ta andis

korralduse laager üles lüüa ja teha ettevalmistusi, et Abessiiniasse tagasi minna.

Õhtu eel köitsid abessiinlaste tähelepanu läänest kostvad kummalised helid. Kellegi võimas hääl korrutas ühte ja sedasama sõna: „Leedi! Leedi! Leedi!"

Abdul-Murak andis käsu ja paar abessiinlast hakkas selle hääle poole hiilima.

Pool tundi hiljem tulid nad tagasi, vedades enda järel Mu-gambit. Esimene, keda Mugambi abessiinlaste laagris nägi, oli musjöö Jules Frecot, tema isanda hiljutine külaline, seesama prantslane, kes tema silme all oli eelmisel õhtul omainimesena Ahmet-Zeki külla sisenenud.

Mugambi nägi saatuslikku sidet prantslase ja nende hädade vahel, mis tema isanda kodule olid osaks saanud, ja seepärast, märgates, et Werper ei tundnud teda ära, ei teinud ka Mugambi teda tundma.

Mugambi ütles end olevat ühe lõunasuguharust pärit süütu jahimehe ja palus end vabaks lasta, kuid Abdul-Murak sattus sõjamehe suurepärasest kehaehitusest vaimustusse ja otsustas ta endaga Addis Abebasse kaasa viia ning Meneliku-le kinkida.

Paar minutit hiljem viis relvastatud saatesalk Mugambi ja Werperi ära ning alles siis taipas viimane, et teda võeti pigem vangi kui külalisena. Ta püüdis sellise kohtlemise vastu protesteerida, kuid turske sõdur lõi teda näkku ja ähvardas maha lasta, kui ta vait ei jää.

Mugambi ei võtnud oma äpardust südamesse. Ta ei kahelnud silmapilkugi, et rännaku ajal avaneb tal küllalt võimalusi oma valvurite tähelepanu kõrvale juhtida ja jalga lasta.

Haaratud sellest mõttest, püüdis ta kogu aeg abessiinlaste poolehoidu äratada. Ta päris neilt alalõpmata nende keisri ja maa kohta ning väljendas soovi kiiremini sihtpaika jõuda, et nautida kõiki neid häid asju, mida abessiinlaste sõnade järgi leidus Addis Abebas külluses.

Sel viisil õnnestus tal nende valvsust uinutada ja nad andsid taUe iga päevaga üha rohkem vabadust.

Kasutades seda, et teda hoiti koos Werperiga, proovis Mugambi temalt välja uurida Tarzani asukohta, samuti teavet leedi Greystoke'i saatusest ja röövlite kallaletungist Greystoke'ide valdustele. Kuna Mugambi ei tahtnud, et Werper teaks, kes ta seesugune on, tuli tal küsimusele läheneda ääri-veeri. Werper omakorda varjas väga hoolikalt enda osa külalislahke peremehe valduste rüüstamises ja nii ei õnnestunudki Mugambil sel moel midagi teada saada.

Kuid saabus tund, mil ta sai teada ühe väga kummalise asja ja pealegi täiesti juhuslikult.

77

Oli lämmatavalt kuum südapäev. Abdul-Muraki rühm oli jõudnud laia puhtaveelise jõe õitsvatele kallastele. Jõe liivane põhi ei äratanud kartust krokodillide ees, kellest kubisesid paljud selle metsiku mandri jõed, ning abessiinlased otsustasid juhust kasutada ja jahedatesse voogudesse sukelduda.

Ka vange lubati suplema minna. Kui Werper hakkas lahti riietuma, märkas Mugambi, kui hoolikalt jaettevaatlikult ta midagi lahti näppis, mis tal ümber niuete oli seotud. Ta võttis selle salapärase eseme koos särgiga seljast ja keeras särgi sisse, nii et Mugambi ei .võinudki näha, mida belglane nii kiivalt hoidis.

Ettevaatlikkus, millega Werper oma aaret püüdis varjata, tundus mustanahalisele äärmiselt kahtlasena ja äratas temas suurt uudishimu. Werper aga pabistas seejuures niivõrd, et komps, mida ta käte vahel mudis, välja libises ja maha kukkus. Ja Mugambi nägi, kuidas pauna sisu rohu sisse laiali pudenes.

Mugambi oli koos oma isandaga mitu korda Londonis käinud. Ta polnud kaugeltki see lihtsameelne metslane, kelleks teda pidada võis. Ta oli suhelnud maailma suurima linna kosmopoliitilise rahvahulgaga, käinud muuseumides ja seisatanud kaupluste vitriinide ees, ning kõigele lisaks oli ta tark ja läbinägelik inimene.

Sel silmapilgul, kui Opari kalliskivid ta hämmastunud pilgu all sillerdama lüües laiali pudenesid, sai ta kohe aru, mis need olid. Kuid ta nägi veel midagi, mis huvitas teda tunduvalt rohkem kui kivid.

Tuhandeid kordi oli Mugambi näinud seda väikest nahk-pauna oma isanda vöö küljes. See juhtus siis, kui Ahvide Tarzan, soovides meelt lahutada ja lõbutseda, pöördus mõneks tunniks tagasi oma lapsepõlve ürgaegsete tavade ja võtete juurde ning ümbritsetuna oma alasti sõdalastest, pidas jahti lõvidele ja leopardidele, elevantidele ja pühvlitele sellel primitiivsel viisil, mida ta nii väga armastas.

Werper märkas, et Mugambi oh näinud pauna ja kalliskive. Ta hakkas neid kiiruga pauna tagasi toppima, kuna Mugambi, teeseldes täielikku ükskõiksust nende tühiste asjade vastu, läks jõe äärde.

Järgmisel hommikul kuulis Abdul-Murak ebameeldivat uudist, mis tuska tekitas ja vihale ajas: talle teatati, et hiiglaslik mustanahaline vang oli öösel jalga lasknud. Kuulnud Mugambi põgenemisest, langes Werper ahastusse, aga kui ta värisevad sõrmed leidsid pauna oma kohalt särgi all ja kompasid läbi naha selle sisu kõvu kontuure, belglane rahunes.

XVI. Tarzanist saab jälle manganide pealik

Kahe lähikondlase saatel eemaldus Ahmet-Zek laagrist kaugele lõunasse, et tõkestada põgeniku teed. Teised araablased ruttasid džunglisse igaüks ise suunas, nii et öö jooksul moodustasid nad džunglis suure ringi ja hakkasid nüüd keskpunkti kokku liikuma.

Umbes südapäeval tegid Ahmet-Zek ja tema kaaslased peatuse. Avara lagendiku lõunaservas kükitasid nad suure puu varju maha, et puhata. Röövlite ninamehe meeleolu oli sant: vähe sellest, et uskmatu teda lolliks oli teinud (see aga oli iseenesest juba küllalt häbiväärne), ta oli ühtlasi ilma jäänud kalliskividest, mida ihaldas tema ahne süda, ja see läks juba liiale. Jah, tõepoolest, nähtavasti oli Allah oma sulase peale tõsiselt vihastanud.

Noh, aga mis siis ikka! Tal oli ju veel see naine. Põhjas saab ta naise eest head raha ja peale selle kuulus talle ka varandus, mis oli maetud inglase maja varemete lähedale.

Nõrk müra džunglis teisel pool lagendikku muutis Ahmet-Zeki valvsaks. Püssi laskevalmis hoides käskis ta oma kaaslasi vait olla ja end ära peita. Kõik kolm ronisid põõsastesse ja suunasid pilgu lagendiku vastasserva.

Äkki lõi roheline tihnik kahte lehte ja sealt ilmus nähtavale naise pea. Ta vaatas kartlikult ringi ja nähes, et siin ei ähvarda teda ükski oht, tuli lõpuks lagedale just Ahmet-Zeki vastas.

Ahmet-Zekil jäi hing kinni, ta huulilt lipsas vandesõna. Ta ei uskunud oma silmi: see oli tema vang. Ja tema oli veendunud, et naine viibib laagris kindla valve all!

Nähtavasti oli ta üksinda, kuid Ahmet-Zek tahtis selles veenduda, enne kui teda kinni võtta. Jane Clayton liikus aeglaselt üle lagendiku. Sestsaadik, kui ta araablaste külast lahkus, pidi ta kahel korral äärepealt kiskjate roaks langema, ühel korral aga Ahmet-Zeki nuuskuriga kokku põrkama. Jane oli juba peaaegu kaotamas lootust kunagi ohutusse paika jõuda, kuid ta oli kindlalt otsustanud võidelda seni, kuni ta katsumused lõpevad surma või pääsemisega.

Samal ajal kui araablased jälgisid teda põõsastest ja Ahmet-Zek õelalt irvitas, nähes naist otse talle sülle tulemas, jälgis lähima puu otsast lehestiku vahelt all toimuvat stseeni üks teine silmapaar. Need olid imestunud, rahutud, metsikult säravad hallid silmad. Silmade omanik pingutas kõigest väest oma mälu, püüdes taibata, miks selle naise nägu ja kuju talle tuttavad tundusid.

Ootamatu praksatus põõsastes just selles kohas, kust nüüdsama oli ilmunud Jane Clayton, köitis nii araablaste kui ka puu otsas vaatleja tähelepanu. Naine pööras ümber, et vaadata, milline uus oht ähvardab teda tagantpoolt. Ja sel hetkel tuli põõsastest nähtavale suur inimahv, tema kannul komberdas veel üks, ja veel, ja veel. Kuid leedi Greystoke ei jäänud seisma ega lugema, kui palju hirmuäratavaid olendeid tema kannul jooksis.

Lämmatatud karjatusega sööstis ta lagendiku vastasserva poole ja kui ta oli juba põõsasteni jõudnud, kargasid Ahmet-Zek ja tema kannupoisid jalule ning võtsid ta kinni. Lagendiku paremal serval laskus selsamal hetkel puuoksalt alla pronkspruun alasti hiiglane.

Üllatunud ahvide poole pöördudes lausus ta mõne kurgu-häälse sõna ning tundmata muret selle üle, millist mõju need ahvidele avaldasid, pööras ümber ja sööstis araablastele kallale.

Ahmet-Zek tassis Jane Greystoke'i puu külge seotud hobuse poole, tema kaaslased aga päästsid rutuga hobuseid lahti.

Püüdes araablase sülest lahti rabelda, pööras naine pead ja silmas ahvinimest, kes tema poole jooksis. Jane'i nägu lõi rõõmust särama.

„John!" karjatas ta. „Tänu jumalale, sa tulid parajal ajal!"

Tarzani kannul tulid ahvid: nad olid üllatatud, kuid kuulekad tema käsule. Araablased nägid, et nad ei jõua hobuste selga istuda. Nad mõistsid, et neil ei õnnestu põgeneda ning loomad ja inimene saavad nad kätte. Ahmet-Zek tundis selles mehes ära oma vana vihavaenlase ja otsustas temast lõplikult lahti saada.

Hõiganud oma araablastele, et nad talitaksid tema eeskuju järgi, tõstis ta püssi palge ja sihtis jooksva hiiglase pihta. Niisama kiirelt vinnastasid püssid tema kaaslased. Peaaegu ühel ajal kärgatas kolm pauku. Ahvide Tarzan ja kaks tema karvast inimahvist sõdalast nõksatasid ettepoole ja kukkusid otseti džungli rohelisele vaibale.

Laskude kära peatas ülejäänud ahvid. Ahmet-Zek ja tema kaaslased kasutasid nende peataolekut, hüppasid sadulasse ja kihutasid tuhatnelja minema, viies kaasa murest murtud naise.

Nad jõudsid külla ja Jane Greystoke'ist sai taas vang väikeses onnis, millest ta oli juba uskunud pääsenud olevat. Kuid seekord pandi tema juurde veel teinegi valvur ning ta seoti kätest ja jalust.

Ühe- ja kahekaupa hakkas saabuma araablasi, kes olid igasse kaarde saadetud belglast otsima, kuid kõik tulid tagasi tühjade kätega. Iga uue kulleri naasmisega kasvas Ahmet-

80

Zeki meelepaha ja viha, kuni viimaks haaras teda selline raev, et keegi ei söandanud talle ligineda. Pöörases vihas tormas ta oma siidtelgis edasi-tagasi, aga sellest polnud mingit kasu. Werper oh läinud ja temaga koos ka aare, mis oli äratanud Ahmet-Zeki apluse ja tema leitnandi surma määranud.

Kui araablased olid silmapiirilt kadunud, astusid ahvid maas lamavate kaaslaste juurde. Üks oli surnud, teine ja suur valge ahv aga veel hingasid. Oma kummalises keeles pomisedes ja urisedes ümbritsesid karvased peletised neid kahte.

Esimesena tuli teadvusele Tarzan. Ta tõusis istukile ja vaatas ringi. Õlahaavast jooksis verd. Kui tema pihta tulistati, kukkus ta ootamatusest ja haavatasaamisest maha ning kaotas teadvuse, kuid jäi ellu. Ajanud end pikkamisi jalule, suunas ta pilgu kõigepealt sinna, kus viimati oli näinud naist, kes oli tema metsikus rinnas äratanud nii kummalise rahutuse.

„Kus ta on?" küsis Tarzan.

„Tarmanganid viisid ta kaasa," vastas üks ahvidest. „Sa räägid manganide keeles? Kes sa oled?"

„Olen Tarzan," kostis ahvinimene. „Vägev kütt, vapper võitleja. Kui ma möirgan, jääb džungel vait ja võpatab hirmust. Olen Tarzan ahvide sugukonnast. Olin kaua ära, kuid nüüd tulin ma oma rahva juurde tagasi."

„Jah," lausus üks vana ahv, „see on tõepoolest Tarzan. Ma tunnen teda! See on hea, et ta tagasi tuli. Nüüd saame palju saaki."

Teised ahvid tulid lähemale ja hakkasid ahvinimest nuusutama. Tarzan seisis rahulikult paigal, hambad pooleldi paljad ja lihased pingul, valmis tegutsema. Kuid keegi ei hakanud vaidlustama tema õigust nende hulgas olla ja nüüd, kui ülevaatus ja nuusutamine olid lõppenud üleüldise rahu-lejäämisega, pöörasid ahvid oma tähelepanu röövlite püssi-laskude teisele ohvrile.

Ka see ahv oli vaid kergelt haavatud. Kuul oli koljut riivanud ja ta kurdistanud, pärast teadvusele tulekut aga tundis ahv end täiesti normaalselt.

Ahvid rääkisid Tarzanile, et nad olid itta läinud. Teel äratas nende tähelepanu emaslooma lõhn ja nad hakkasid tema jälgi ajama. Nad tahtsid nüüd oma teekonda jätkata, kuid Tarzan pidas paremaks araablastele järele tormata ja neilt naine ära võtta. Pärast küllaltki pikale veninud vaidlust jõuti otsusele, et kõigepealt minnakse mõneks päevaks itta jahti pidama, siis aga tullakse tagasi araablasi otsima. Et ahvirahva silmis pole ajal suuremat tähtsust, andis Tarzan nende palvetele järele: polnud ta isegi sel ajal oma mõistuselt ahvidest kuigi palju üle.

Teine põhjus, miks ta otsustas tagaajamist edasi lükata,

81

oli valutav haav. Mõistlikum oli oodata, kuni see kinni kasvab, enne kui püssidest tulistavate tarmanganidega uuesti võitlusse astuda.

Samal ajal, kui kätest ja jalgadest kõvasti seotud Jane Clayton pimedas vangikongis lebas, hulkus tema seaduslik kaitsja terve trobikonna karvaste peletiste seltsis džunglis ringi. Ahvide kõrval käies puudutas ta neid oma õlgadega niisama loomulikult, nagu mõni kuu varem oli surunud oma tuttavatel kätt ühes Londoni valitumas ja peenemas klubis.

Ent kogu aeg pesitses tema äravaevatud ja nüristunud ajus mõte, et tal pole sihvmidagi teha, et ta peaks mingil arusaamatul põhjusel olema teises kohas, sootuks teistsuguste olevuste keskel. Pealegi kiskus teda kogu aeg tagasi araablaste juurde, et vabastada naist, kes oli äratanud tema metsikud tunded, ehkki seda plaani pidades ei mõlkunud ta mõttes mõiste „vabastamine", vaid hoopis „vangistamine".

Naine oli talle samasugune emasloom kui kes tahes teine emane džunglis ja Tarzan otsustas ta iga hinna eest kinni võtta ning oma sõbratariks teha. Kui ta oli naisele lähenenud lagendikul, kus araablased ta kinni võtsid, oli hetkeks Tarzani sõõrmeid puudutanud seesama õrn lõhn, mis oli juba varem pilliroost onnis äratanud tema iha, ja Tarzan adus, et oli leidnud selle, kelle poole ta püüdles.

Teatud määral tegelesid ta mõtted ka paunalooga ja seega oli tal põhjust röövlite laagrisse tõtata. Ta tahtis saada endale ilusaid kive ja seda naist. Seejärel pöördub ta oma uue sõbratari ja sätendavate leludega suurte ahvide juurde tagasi, viib kogu karvase seltskonna inimesest tundmatusse kaugesse tihnikusse ja elab seal oma elu lõpuni džungliasu-katele jahti pidades ja nendega võideldes.

Ta pöördus oma ahvidest kaaslaste poole, selgitas, milles on asi, ja püüdis neid meelitada ennast saatma. Kuid kõik nad keeldusid, välja arvatud Taglat ja Cholk. Cholk oli noor, tugev ja õnnistatud suurema mõistusega kui tema kaaslased, järelikult oli tal ka suurem kujutlusvõime. Temale tõotas see ekspeditsioon seiklusi ja oli seepärast väga ahvatlev.

Taglatil oli aga sootuks teine motiiv ja kui Ahvide Tarzan oleks vaid seda aimanud, oleks ta selle ahvi kallale tormanud ja ta kiivusepuhangus surnuks kägistanud.

Taglat polnud enam noor, kuid ta oli tohutu suur, koletute lihastega julm loom ning tänu oma rohketele kogemustele kaval ja taiplik. Ta paistis silma hiiglasliku kasvu poolest ja tema koguka kere kaal võimaldas tal sageli võita temast väledamat noort vastast. Iseloomult oli ta sünge ja tusane. Selle poolest paistis ta silma isegi oma morniilmeliste kaaslaste hulgas, kus selline iseloom on pigem reegel kui erand. Kuigi Tarzan seda ei märganud, vihkas Taglat teda pööraselt.

82

Tal õnnestus varjata oma viha üksnes seetõttu, et tundis vaistlikult hirmu õilsama olendi mõistuse ja tahtejõu ees...

Niisiis pidid need kaks saatma Tarzanit Ahmet-Zeki külla. Kui nad teele asusid, austasid ülejäänud ahvid neid hüvastijätuks vaid üheainsa pilguga ja pöördusid tagasi oma tähtsa tegevuse juurde: sel ajal nad lõunastasid.

Tarzan nägi ränka vaeva, et säilitada oma kaaslaste ajus rännaku eesmärki ja mõtet, sest ahv ei suuda ühele asjale pikemaks keskenduda. Üks asi on kindlat eesmärki silmas pidades teele asuda, sootuks teine aga seda eesmärki mäletada ja sellele pidevalt mõelda. Teel tuleb ette nii palju asju, mis tähelepanu eemale kisuvad!

Esialgu nõudis Cholk, et nad jookseksid nii kiiresti kui vähegi võimalik, justnagu oleks röövlite küla olnud neist ainult ühe tunni, mitte mitme päeva tee kaugusel. Mõni minut hiljem köitis juba tema tähelepanu mahakukkunud puu: arvatavasti võis selle alt leida rohkesti maitsvaid asju. Ja kui Tarzan äkki märkas, et Cholk oli kadunud, ja teda otsima tormas, leidis ta viimase pehkinud tüve juurest, mille alt too usinasti koukis tõuke ja sitikaid, mis moodustavad olulise osa ahvide menüüst.

Et Tarzan ei tahtnud kaklema hakata, ei jäänud tal muud üle kui kannatlikult oodata, kuni maiuspalade varud puu all otsa saavad.

Kui Cholk viimaks lõpetas, selgus, et Taglat oli kadunud. Pärast pikki otsinguid leidis Tarzan selle väärika härrasmehe süvenenult vaatlemas tema lömastatud närilise hirmsaid piinu. Ta istus maas ja vaatas ükskõikselt kõrvale, kuna vigastatud olend valust vingerdades pikkamisi temast eemale roomas. Ja siis äkki sellal, kui õnnetu olevus uskus end juba pääsenud olevat, sirutas ta välja võimsa käpa ja pigistas põgeniku pihku. Ta kordas protseduuri, kuni tüdines, ja lõpetas siis oma mängukanni piinad seda alla kugistades.

Sellised olid põhjused, mis Tarzani saabumise Ahmet-Zeki külla edasi lükkasid, kuid ahvinimene oli kannatlik, sest oma plaani elluviimiseks vajas ta neid mõlemaid — Cholki ja Taglatit.

Säilitada inimahvide püsimatus teadvuses pidevalt huvi nende ettevõtmise vastu oli ränk töö. Cholk hakkas lõputust teest väsima, peatused olid harvad ja lühikesed. Ta oleks meelsasti jätnud seikluste otsingud kus seda ja teist, kui Tarzan poleks teda õrritanud ahvatlevate piltidega suurtest toiduvarudest, mis nad tarmanganide külast leiavad.

Mis Taglatisse puutus, siis tema hellitas oma salajast lootust suurema püsivusega, kui seda ahvilt oodata võis. Kuid aeg-ajalt oli temagi valmis ettevõetust loobuma ja kui

83

Tarzan poleks tedagi peibutanud, oleks ta ammu jalga lasknud.

Oli lämbe troopikapäev, kui kolme ränduri peen haistmine teatas neile araablaste küla lähedusest. Nad liginesid sellele hiilides ja end puude tihedasse rohelusse varjates.

Esimesena läks ahvinimene. Tema sile pronkspruun nahk läikis higist. Selle ajaga, kui ta džungli lämmatavalt palavast padrikust läbi tungis, hakkas ta üleni higist leemendama. Tema kannul komberdasid Cholk ja Taglat, oma jumala-sarnase juhi veidrad sassiskarvalised paroodiad.

Vaikides jõudsid nad avara lagendiku servale pihttara juurde. Siin ronisid nad suure puu otsa, mille alumistelt okstelt võis suurepäraselt näha, mis seespool tara tehakse.

Küla väravast sõitis välja valges burnuses ratsanik. Tarzan käskis Cholki ja Taglatit istuma jääda, ise aga suundus pärdiku nobedusel okste vahel raja poole, kus sõitis araablane. Tarzan hüppas ühe hiiglasuure puu otsast teise otsa kergelt nagu orav ja hääletult nagu kehatu vaim.

Araablane ratsutas aeglaselt edasi, aimamata ohtu, mis teda selja tagant puude otsast ähvardas. Ahvinimene tegi väikese ringi ja lisas hüpetele kiirust, kuni jõudis araablase ette puu otsa. Siin jäi ta varitsema alumisele oksale, mis rippus raja kohal. Araablane jõudis lähemale endamisi metsikut kõrbelaulu ümisedes. Hiiglasliku puu oksal istus ini-mene-loom, õgides silmadega oma ohvrit, ja oli valmis hävitama inimelu. Keegi

poleks selles olevuses ära tundnud inglise lordi, kellel alles mõni kuu tagasi oli oma koht Londonis Lordide kojas ja keda kõik austasid kui selle asutuse valitud liiget.

Araablane sõitis rippuva oksa alt läbi, ülal lõid lehed kergelt sahisema. Äkki hobune korskas ja kukkus tagajalgadele: pronkspruun inimtaoline olend maandus ta laudjal. Kaks võimsat kätt põimusid araablase ümber ja tirisid ta sadulast rajale.

Kümne minuti pärast tuli Tarzan oma kaaslaste juurde tagasi, kaenlas pamp araablase üleriietega. Ta näitas neile oma jahisaaki ja jutustas madalal kurguhäälel, kuidas ta need saanud oli. Cholk ja Taglat kobasid riiet, nuusutasid seda, tõstsid kõrva juurde ja püüdsid isegi kuulata.

Siis juhtis Tarzan nad läbi džungli raja juurde tagasi. Siin peitsid nad end põõsastesse ja jäid ootama. Peagi ilmus rajale kaks valges burnuses Ahmet-Zeki tõmmut araablast. Nad sõitsid laagrisse tagasi ning naersid ja jutlesid omavahel lõbusalt. Äkki hüppas põõsastest välja kolm hiiglaslikku kogu ja järgmisel silmapilgul lamasid araablased surnult rajal, nende kohale aga kummardus kolm tapjat. Tarzan võttis nendegi seljast üleriided, nagu oli teinud oma esimese

ohvriga, seejärel ronisid kõik kolm rahumeeli puu otsa, mille olid endale välja valinud.

Siin ehtis ahvinimene ennast ja oma karvaseid kaaslasi nende rõivastega, nii et eemalt võis neid pidada kolmeks valges riietuses araablaseks, kes metsas vaikselt puu otsas istuvad.

Nad jäid sinna pimeduse saabumiseni, sest Tarzan nägi sealt, mis püsttara taga sündis. Peale onni, kus ta esimest korda oli tundnud naise lõhna ja mille kõrval ta praegu juba kahte valvurit nägi, märkis ta enda jaoks ära veel Ahmet-Zeki telgi. Miski ütles talle, et just sealt leiab ta oma pauna koos kividega.

Cholgile ja Taglatile pakkus tore rõivas algul suurt huvi. Nad katsusid ja nuusutasid seda ning silmitsesid mõnu ja rahuloluga ainiti teineteist.

Cholk, kes oli omamoodi vigurivänt, sirutas pika karvase käpa välja, haaras Taglati burnuse kapuutsist kinni ja tõmbas selle talle silmadele, varjates tema eest päevavalguse.

Kuid vana isaahv oli iseloomult pessimist, tal polnud naljasoont. Ta lubas end puudutada ainult kahel juhul — kirpude otsimisel või kallaletungi ajal. Seda tarmangani lõhnaga eset, mis kattis ta pead ja silmi, ei saanud kasutada esimese operatsiooni puhul, järelikult oli tegemist teisega. Talle tungiti kallale! Ja seda tegi Cholk!

Kurja kähinaga sööstis Taglat Cholgile kallale, kergitamata isegi villast riidetükki, mis ta nägemist varjas.

Tarzan tormas kaklejaid lahutama. Oma ebakindlal pennil kõikudes ja sellelt maha kukkuda ähvardades kolkisid ja hammustasid kolm kogukat looma üksteist, kuni Tarzanil õnnestus lõpuks marruläinud ahve lahutada.

Et vabandamine on inimese metsikutele esivanematele tundmatu, selgitamine aga keerukas ja tavaliselt viljatu toiming, siis ruttas Tarzan nende tähelepanu äsjaselt tülilt kõrvale juhtima sellega, et hakkas rääkima oma lähimatest tulevikuplaanidest. Ahvid on harjunud sagedaste tülidega, kus kaotatakse rohkem karvu kui verd, ja unustavad peagi need tühised kähmlused. Nii istusid paari minuti pärast ka Cholk ja Taglat rahulikult kõrvuti ning ootasid, et ahvinimene neid tarmangani külla juhiks.

Ööpimedus oli juba ammugi maale lasknud, kui Tarzan oma kaaslased varjupaigast alla viis ja nendega ümber piht-tara küla kaugemasse serva suundus.

Tõstnud oma burnuse siilud kaenla alla, et jalad pikkadesse hõlmadesse ei takerduks, võttis Tarzan hoogu ja hüppas tara otsa. Kartes, et ahvidel võib tulla

tahtmine teda matkida ja nad rebivad ilmaaegu hõlmad lõhki, käskis ta neid maha jääda. Seejärel laskis Tarzan alla oma oda ning Cholk, haaranud sellest kinni, ronis nobedasti üles ja vinnas end tarale.

85

Selsamal moel aidati üles ka Taglat ja hetke pärast hüppasid kõik kolm vaikselt maha.

Kõigepealt juhtis Tarzan nad onni juurde, kus hoiti vangis Jane Claytonit. Seinas rohmakalt kinnimüüritud augu läbi püüdis ta haista naise lõhna.

Surunud oma karvased põsed ehtsa inglise aristokraadi näo vastu, nuusutasid Cholk ja Taglat ühes temaga ümbrust. Kõik, nad veendusid, et naine on onnir, ja igaüks reageeris sellele isemoodi.

Cholk suhtus sellesse täieliku ükskõiksusega. Nagunii oli see emasloom Tarzani, mitte tema jaoks. Ainus, mida ta tahtis, oli asuda kiiremini tarmangani toiduvarusid hävitama. Ta oli süa tulnud selleks, et kõht täis süüa, tegemata toidu hankimiseks vähimaidki ponnistusi. Tarzan oli talle öelnud, et see on tema tasu, mis rahuldas Cholki täielikult.

Kuid Taglati õelad, verd täis valgunud silmad tõmbusid pilukile, kui ta nägi, et hetk tema hoolikalt läbimõeldud plaani elluviimiseks oh kätte jõudmas.

Ta limpsas keelt, matsutas oma rippuvaid mokki ja hoidis hinge kinni.

Veendunud, et naine vübis onnis, viis Tarzan oma ahvid Ahmet-Zeki telgi juurde. Nad möödusid araablasest ja kahest mustast orjast, kes neid märkasid, kuid öö oli väga pime ning valged burnused varjasid ahvide karvaseid kehi ja nende juhi hiiglaslikku kogu.

Nad kükitasid maha, otsekui ajades isekeskis juttu, ega tekitanud kelleski kahtlust. Ahmet-Zeki telgi tagumise seina juures nad peatusid. Telgis rääkis Ahmet-Zek oma lähikondlastega, väljas teisel pool seina aga kuulas hoolikalt nende juttu Tarzan.

XVII. Jane Claytonit ähvardab surmaoht

Leitnant Albert Werper mõtles õudusega saatusele, mis ootab teda Addis Abebas, ja unistas põgenemisest. Kuid pärast musta Mugambi kadumist kahekordistasid abessiinlased valvsust, sest nad kartsid, et Werper järgib neegri eeskuju.

Üksvahe mõtles Werper Abdul-Muraki koguni ära osta. Ta kavatses abessiinlasele pakkuda osa pauna sisust. Kuid kartes, et viimane nõuab vabastamise eest ka ülejäänud osa, loobus ta sellest mõttest ja hakkas teist pääseteed otsima.

Tal tärkas idee. Ta nuputas mooduse, kuidas säilitada oma

86

varandust ja ühtaegu rahuldada ka abessiinlase aplust, kutsumata temas esile vähimaidki kahtlusi pauna suhtes.

Ülejärgmisel päeval pärast Mugambi põgenemist hakkas Werper taotlema, et Abdul-Murak ta vastu võtaks. Kui Wer-per ta ette astus, ei tõotanud abessiinlase morn pilk midagi head. Kuid belglane oh teadlik kogu inimkonna ühisest nõrkusest kulla vastu ja otsustas asja lõpuni viia.

Abdul-Murak põrnitses teda kortsus kulmul.

„Mida sa minult tahad?" küsis ta.

„Vabadust!" vastas Werper.

Abessiinlane muigas põlglikult

„Ja sa tulid mind tülitama, et ütelda seda, mida teab iga lollpea," lausus ta.

„Ma võin selle eest maksta," ütles Werper.

Abdul-Murak hakkas laginal naerma.

„Selle eest maksta?" kordas ta. „Ega ometi nende kaltsudega, mis sul seljas ripnevad? Või on sinu riiete all peidus tuhat puuda elevandiluud? Kasi minema, lollpea, ja kui sa veel kord mind oma totrustega tülitama tuled, käsin sulle kere peale anda."

Kuid Werper ei jätnud jonni. Sellest sõltus tema vabadus, aga võib-olla ka elu.

„Kuula mind ära!" palus ta. „Mis siis, kui annan sulle nii palju kulda, kui palju kümme meest jaksab ära tassida? Kas sa siis tõotad, et mind viiakse elusalt ja tervelt inglaste esimese postini?"

„Nii palju kulda, kui palju kümme meest jaksab ära tassida?" kordas Abdul-Murak. „Sa oled peast põrnunud! Kust sa said nii palju kulda?"

„Mul pole seda, aga ma tean, kuhu see on peidetud," vastas Werper. „Tõota mulle, ja ma juhin sind kulla juurde, kui sulle muidugi kümnest mõõdust piisab."

Abdul-Murak läks tõsiseks. Ta silmitses ainiti belglast. Mees paistis olevat normaalne, kuid kümme mõõtu kulda! See oli uskumatu. Abessiinlane vajus mõttesse.

„Hea küll, oletame, et tõotan," sõnas ta. „Kui kaugel see kuld siit on?"

„Ühe nädala tee kaugusel lõunas."

„Aga tead sa ka, mis karistus sind ootab, kui me sinu juhatatud kohast kulda ei leia?"

„Kui seal kulda pole, vastutan selle eest oma peaga," lausus belglane. „Aga kuld on seal, ma tean seda. Nägin omaenese silmaga, kuidas see maha maeti. Ja rohkemgi veel: seal pole ainult kümme mõõtu, seal on nii palju, kui palju jaksab kanda viiskümmend immest. Sa saad selle kõik endale, kui vaid annad mind inglaste kaitse alla."

87

„Kas sa võid vastutada oma eluga, et leiame sealt kulda?" küsis abessünlane.

Werper noogutas pead.

„Väga hea!" lausus abessiinlane. „Ma tõotan sind vabaks lasta, isegi kui seal on ainult viis mõõtu, aga niikaua kui kuld pole minu käes, oled sa vang."

„Olen nõus," kostis Werper. „Kas asume teele homme?"

Abdul-Murak noogutas pead ja Werper läks tagasi oma vangikongi. Järgmisel hommikul üllatati abessiinia sõdureid käsuga lõunasse suunduda. Ja juhtus nii, et selsamal ööl, kui Tarzan koos kahe ahviga röövlite külla hiilis, iäid abessiinlased ööbima mõni miil külast ida pool.

Sel ööl unistas Werper vabadusest ja imetles mõttes oma kalliskive. Ka Abdul-Murakile ei tulnud und: teda erutas mõte kullast, mis oli temast kõigest paari päeva tee kaugusel.

Ja just selsamal ajal andis Ahmet-Zek oma abilistele korralduse seada valmis rühm sõjamehi ning kandjaid, et siirduda inglasele kuuluva douari varemete juurde ja ära tuua see muinasjutuline varandus, millest talle oli rääkinud leitnant.

Kuni ta käsklusi jagas, kükitas vaikiv kuulaja telgi varjus ja ootas, millal tohib sisse minna, et oma ihaldatud kivikeste paun üles otsida.

Viimaks lahkusid araablased telgist. Ka nende peamees läks välja, et koos ühe lähikondlasega piipu teha. Telk jäi tühjaks. Aga ei jõudnud viimane araablane telgist veel õue astuda, kui selle tagumises seinas, umbes kuue jala kõrgusel maapinnast ilmus nähtavale noatera. Kostis rebeneva siidi kärinat ja seejärel nuga kadus, jätnud maha läbipääsu väljasolijatele.

Tarzan sisenes telki. Tema järel puges sisse Cholk, kuid Taglat ei järgnenud neile. Ta keeras ringi ja hakkas pimeduses hiilima onni poole, kus lebas kinniseotud emane, kes oli äratanud tema loomaliku iha. Ukse ees istus kaks valvurit, kes jutlesid poolihääli. Noor naine lamas onnis räpasel matil. Nüüd polnud talle jäänud enam

vähimatki lootust ja ta oli kindlalt otsustanud kannatada kõiki eelseisvaid piinu, kuni avaneb võimalus võtta kasutusele viimane abinõu, millest ta siiani isegi mõelda ei tahtnud. See oli enesetapp.

Pimeduses hiilis valge vaikiv kuju valvurite poole. Loom polnud teadlik eelistest, mida see rõivas talle andis. Ta ei kasutanud neid üldse ning selle asemel, et julgelt ja rahulikult valvuritele läheneda, roomas ta kõhuli nende poole selja tagant. Taglat jõudis onni nurgani ja vaatas ümber. Valvurid olid temast ainult mõne sammu kaugusel, kuid Taglat ei tahtnud end ohtu seada tuld ja tõrva sülitavate keppide pärast, mida ta nii väga vihkas ja millega

88

tarmanganid nii hästi oskasid ümber käia. Ta leiab kindlama viisi rünnata.

Taglat kahetses, et läheduses polnud puud, mille otsast oleks võinud valvurile peale hüpata. Ehkki puud polnud, viis selle meenutamine looma uuele mõttele. Onni räästas ulatus just valvurite peani ja sealt võis ta märkamatult neile otsa karata. Võimsate lõugade ainsast liigutusest on küllalt, et teha lõpp ühele valvurile, enne kui teine jõuab taibata, et neid rünnatakse. Ja siis on kerge ka temaga toime tulla.

Taglat taandus tagumisest seinast paar sammu kaugemale, kogus jõudu, võttis hoogu ja hüppas kõrgele üles. Ta maandus jaluli onni katusele just seina kohale. Õlgkatus, mida sein alt toetas, pidas paar silmapilku looma keha raskusele vastu, aga kui Taglat edasi astus, vajus see sisse ja Taglat lendas onni. Valvurid, kes katuselattide raksatust kuulsid, kargasid maast üles ja tormasid onni. Asjatult pudis Jane Clayton eemale nihkuda: tohutu suur kere prantsatas talle nii lähedale, et üks jalg astus tema kleidi peale.

Tema liigutust tundes keeras ahv end naise poole ja tõstis ta ühe käega üles. Looma karvast keha varjas burnus ja Jane Clayton arvas, et temast võttis kinni inimese käsi. Rõõmus lootus tärkas ta südames, mida seni oli täitnud vaid meeleheide. Jane Clayton uskus kindlalt, et ta oli päästja käte vahel.

Valvurid olid juba onnis, kuid seisid ebaldes paigal, teadmata, kes seda raginat tekitas, ja kartsid edasi minna. Nende pimedusega harjumata silmad ei suutnud midagi seletada ja nad ei kuulnud ainsatki häält, sest ahv seisis liikumatult nende kallaletungi oodates. Aga kui ta nägi, et need lähemale ei tulnud, ja taipas, et ei saa kandamiga süles võitlusse astuda, otsustas Taglat ühe ropsuga vabadusse murda. Ta langetas pea ja sööstis otsejoones väljapääsu tõkestavate valvurite peale. Tema õlgade võimsast tõukest kukkusid nad põrandale ja enne kui suutsid jalule tõusta, oli ahv juba eemal ja kihutas ööpimeduses küla kaugemasse serva.

Jane Claytonit hämmastas oma päästja jõud ja kiirus. Kas tõesti araablase kuul ei tapnudki Tarzanit? Kes võis kogu džunglis peale tema niisuguse kergusega üles tõsta täiskasvanud naist? Ta lausus mehe nime. Vastust ei tulnud. Kuid Jane Clayton lootis siiski.

Üheainsa koletu hüppega kargas Taglat püsttarale, püsis seal viivu ja hüppas süs teisele poole maha. Nüüd oli Jane päris kindel, et on oma mehe süles, aga kui ahv puu otsa ronis ja oksalt oksale lennates džunglisse kihutas, nagu seda korduvalt oli teinud Tarzan, siis ta enam selles ei kahelnud.

Umbes poolteist miili röövlite laagrist eemal kuupaistest

89

valgustatud välul jäi Jane'i päästja seisma ja viskas ta maha. Tema järsk liigutus üllatas naist, kuid ta uskus ikka veel, et see on Tarzan. Jane kutsus teda uuesti nimepidi. Kuid ahv, keda segasid harjumatud inimese rõivad, rebis sel silmapilgul endalt maha burnuse ning õudusest rabatud naise silmad nägid hiiglasliku inimahvi koledat lõusta ja karvast kogu.

Jane Claytoni rinnast pääses hirmukarjatus ja ta langes minestusse. Lähedasest puhmastikust jälgis neid näljaste silmadega lõvi Numa ja noolis mokki.

Tarzan otsis kogu Ahmet-Zek'i telgi läbi. Ta lõi aseme segamini ning raputas põrandale tühjaks kõik telgis leidunud kotid ja kastid. Ta ei jätnud silmapaari vahele ühtegi eset ja pööras kogu telgi pea peale, kuid oma ilusate kividega pauna ikkagi ei leidnud.

Jõudnud veendumusele, et siin tema aaret ei ole, otsustas Tarzan tagasi naise juurde minna ja ta vallutada, enne kui edasisi otsinguid jätkata.

Ta käskis Cholki endale järgneda, väljus telgist selsamal moel, nagu oli sisenenudki, ja läks täiesti avalikult külast läbi onni poole, kus Jane Claytonit vangis hoiti.

Talle torkas silma, et Taglat oh kadunud. Ometi pidi ahv teda telgi juures ootama. Ent hästi tundes ahvide tujukust ja heitlikku meelt, ei omistanud Tarzan sellele suuremat tähtsust. Kuni Taglat tema plaane ei seganud, oli Tarzanil ükskõik, kus ta end varja.

Onnile lähenedes märkas ta selle ukse ees rahvasumma. Inimesed olid suures ärevuses. Kartes, et rõivastusest hoolimata võidakse Cholk ära tunda, käskis Tarzan teda küla serva minna ja seal oodata.

Cholk komberdas tara poole, püüdes varju hoiduda, Tarzan aga lähenes julgelt erutatud rahvasummale. Kiirustades teada saama, mis lahti, astus ta neegrite ja araablaste hulka ning unustas sootuks, et ainult temal üksi olid oda, vibu ja nooled, ning et sellega pidi ta kahtlust äratama.

Lasknud käiku õlad, trügis Tarzan rahvasummast läbi ja oli juba ukse ette jõudnud, kui ta õlale laskus ühe araablase käsi.

„Kes see siis on?" küsis araablane kapuutsi Tarzani näolt tagasi heites.

Ahvide Tarzan polnud iialgi kogu oma metsiku elu jooksul tavatsenud vaenlasega targutama hakata. Sünnipärane enesesäilitamistung tunnistab mitmesuguseid võtteid ja krutskeid, kuid vaidlemine sellesse loetellu ei kuulu. Seepärast ei hakanud Tarzan araablasi asjatult veenma, et ta polnud hunt lambanahas. Selle asemel haaras ta enda paljastajal kõrist kinni ja temaga kahele poole vehkides ajas vihaselt turritava rahvahulga laiali.

Araablast sõjariistana kasutades rajas Tarzan endale teed ukse juurde ja sekundi pärast oli juba onnis. Põgus pilk kinnitas talle, et onn oli tühi. Kuid ta nina haistis Taglati jälgede lõhna. Tarzani huulilt vallandus madal kurjakuulutav lorin. Inimesed, kes ukse juures trügisid, et jultunud sissetungija kinni võtta, põrkasid seda kuuldes tagasi. Ehmunult ja nõutult vahetasid nad pilke. Onni läks inimene, praegu aga kuulsid nad omaenese kõrvaga seal metslooma urisemist. Mis võis see olla? Ehk oli valvuritele märkamatult tunginud sinna lõvi või leopard?

Tarzan märkas laes auku, kustkaudu Taglat oli onni kukkunud. Ta taipas, et ahv oli sealt kas sisenenud või väljunud, ja et araablased olid toppama jäänud, julgemata onni tungida, hüppas Tarzan üles, haaras ühe käega seina ülemisest servast, ronis katusele ja hüppas sealt onni tagaküljele maha.

Viimaks võtsid araablased südame rindu ja söandasid onni siseneda. Eelnevalt olid nad isegi läbi seina mõne kogupaugu andnud. Kuid onnis polnud kedagi. Samal ajal otsis Tarzan küla servas Cholki, aga ahv oli jäljetult kadunud.

Tarzan oli ilma jäänud oma emasloomast, reeturist kaaslane oli ta hüljanud ja oma pauna asukohast polnud ta hankinud vähimatki teavet. Vihase ja nukrana ronis Tarzan üle tara ning kadus džunglipimedusse.

Pauna edasistest otsingutest tuli ajutiselt loobuda. Oleks olnud meeletus pöörduda tagasi araablaste laagrisse, kus praegu kõik kihas. Külast põgenedes oli Tarzan kaotanud Taglati jäljed ja tiirutas nüüd metsas ringi, püüdes neid uuesti üles leida.

Cholk jäi tükiks ajaks oma postile. Kuid araablaste kisa ja püssipaugud ajasid talle pöörase hirmu nahka: ahvid kardavad kohutavalt tarmanganide müristavaid keppe. Kabuhirmus ronis ta üle aia, kiskudes seejuures oma burnuse ribadeks, ja pistis plagama džungli poole, kogu aeg porisedes ja kirudes.

Taglati jälgi otsides liikus Tarzan nobedasti üha sügavamale džunglisse. Väikesel kuupaistest valgustatud välul, küürutas suur ahv Tarzani otsitava-naise oimetu keha kohal. Loom rebis puruks naise käsi ja jalgu kammitsevaid köidikuid neid kärsitult sikutades ja puredes.

Tarzan möödus välust veidike paremalt ega võinud neid näha, kuid tuul puhus nende poolt ja kandis temani nende lõhna. ,

Veel üks silmapilk — ja Jane Clayton oleks päästetud olnud, kuigi lõvi Numa valmistus juba kallaletungiks. Ent saatus, niigi kalk ja julm, ületas seekord iseennast. Tuul muutis paariks minutiks suunda ja lõhn, mis pidi viima Tarzani oma naise juurde, kandus vastaspoolele.

91

Tarzan möödus viiekümne sammu kauguselt sellest kohast, kus arenes kohutav tragöödia, ja Jane Clayton jäi ahvi meelevalda.

XVIII. Võitlus kulla pärast

Oli juba hommik. Tarzan pidi tunnistama, et seekord ei vedanud tal ka Taglati jälgede ajamisega. Kuid Tarzan ei heitnud meelt: loomulikult leiab ta ahvi üles, ehkki arvatavasti mitte nii ruttu, nagu oli lootnud. Ta sööb, magab ja asub siis uuesti teele. Džungel on suur, ent suur on ka Tarzani osavus ja nutikus. Taglat võis minna kui tahes kaugele, Tarzan leiab ta ikkagi üles, kui tal tuleks põlismetsas läbi otsida ka iga puu.

Sel viisil mõtteid heietades ajas ahvinimene põder Bara jälgi, et teda tappa ja kõht täis süüa. Pool tundi käis Tarzan tema jälil loomade sõtkutud rajal. Tarzani suureks üllatuseks ilmus Bara äkki kitsale rajale temast eespool. Pöörase kiirusega jooksis ta tagasi otseteed jahimehele sülle. Ühe hüppega põikas Tarzan kõrvale ja peitis end tihedasse puhmastikku, nii et õnnetu ohver ei märganudki oma vaenlast. Looma endale lähemale lasknud, ronis Tarzan haralise puu alumisele oksale ja jäi tihedasse lehestikku varitsema, nagu teeb seda saaki ootav metsik kiskja.

Tarzan ei teadnud, mis oli põtra nii pööraselt kohutanud. Ehk oli see lõvi Numa või panter Sheeta? Kuid ahvinimest see ei huvitanud, ta oli valmis iga džungliasuka eest oma saaki kaitsma. Kui tal poleks õnnestunud teha seda kehajõuga, siis oleks ta võtnud kasutusele teise, kõrgema jõu — terava mõistuse.

Põder jooksis otseteed surma lahtiste lõugade vahele. Tarzan keeras end seljaga läheneva looma poole. Põlved konksus, jäi ta raja kohal õõtsuva oksa külge rippu, terav kõrv kuulamas lähenevat sammumüdinat.

Sekund hiljem oli põder puu all ja samal silmapilgul hüppas Tarzan ülevalt talle selga. Keha raskus surus looma vastu maad, tagajärjetult püüdis ta ettepoole sööstes esijalgadele tõusta. Võimsad käed painutasid ta pea kaugele taha, keerasid järsult — ja Bara oli surnud.

Ta tappis Bara peaaegu silmapilkselt ja niisama kiired olid ka ahvinimese järgmised ettevõtmised.

Ta pidi kiirustama, sest ei teadnud, kes oli põtra jälitanud ja kui kaugel jälitaja olla võis. Käänanud loomal kaela kahekorra, upitas Tarzan kere õlale, hüppas puu otsa ja jäi uuesti raja kohale alumisele oksale istuma. Tema terased hallid silmad sihtisid kohta, kust põder oli välja jooksnud.

92

Oodata ei tulnud kuigi kaua. Peagi tabas Tarzani kõrv kabjaplaginat ja ta tegi otsekohe kindlaks, et läheneb salkkond ratsanikke. Ahvinimene kahmas oma saagi, ronis keskmistele okstele ja seadis end seal mugavalt istuma, et võiks näha kogu rada. Siin lõikas ta põdra tagumisest kintsust endale mahlaka tüki ning, nautides oma vapruse ja osavuse vilja, vajutas valged tugevad hambad sooja lihasse.

Lookleva raja käänaku tagant ilmus nähtavale esimese hobuse pea. Tarzan istus hiirvaikselt: pika kitsa lindina sõitsid mööda ratsanikud ja ta silmitses tähelepanelikult iga mehe nägu. Tarzan tundis neist ära ühe. Kuid ahvinimene oskas sellisel määral tundeid valitseda, et ei näidanud millegagi välja oma sisemist erutust. Ta ei toonud kuuldavale ainsatki häälitsust ja isegi ta näoilme ei muutunud.

Puu alt sõitis läbi Albert Werper. Loomulikult polnud tal õrna aimugi, et tähelepanelik silmapaar uurib teda pealaest jalatallani, püüdes leida vähimatki märki paunast.

Abessiinlased ratsutasid itta. Neile järgnes poolalasti valge hiiglane, põdra verine kere üle õla rippumas. Toiduvaru oli hädavajalik: Tarzan teadis, et nüüd, kus ta jälitas belglast, ei saa ta arvatavasti pikemat aega jahti pidada.

Werperit relvastatud ratsanike seast välja kiskuda oleks Tarzan söandanud üksnes äärmisel juhul, sest võsaasukad olid harjunud tegutsema kavaluse ja ettevaatlikkusega. Ainult valu või raev võisid neid tõugata ennatlikule sammule.

Niisiis suundusid abessiinlased koos belglasega lõunasse, puude keskmistel okstel lukus aga nende kannul Ahvide Tarzan.

Kahe päeva pärast jõuti avarale lagendikule. Kaugel selle taga kõrgusid mäed. Tarzan mäletas lagendikku: see äratas temas mingisuguseid ähmaseid mälestusi ja arusaamatut nukrust.

Ratsanikud sõitsid lagendikule, neist tükk maad tagapool hiilis Tarzan, peites end lagendikul leiduvate kõikvõimalike varjete taha.

Söestunud palgihunniku juures ratsanikud peatusid. Tarzan oli nüüd päris lähedale hiilinud, ta puges paksu puhmastikku ja hakkas abessiinlasi jälgima. Tarzan nägi, kuidas nad maad kaevasid, ning arvas, et olid siia liha peitnud ja tulid nüüd sellele järele. Siis meenus talle, kuidas ta ise oli oma kive matnud. Nähtavasti kaevasid nad välja neegrite peidetud asju.

Seejärel nägi Tarzan, kuidas nad võtsid välja mingisuguse mullaga kaetud kollase eseme ja said sellest ülimal määral rõõmsaks. Pärast seda tirisid abessiinlased lahtikaevatud

93

august välja veel palju täpselt samasuguseid kollaseid määrdunud esemeid ja varsti oli neid maas terve hunnik. Abdul-Murak aga seiras neid ahnete silmadega ja silitas õrnalt.

Miski liigahtas ahvinimese teadvuses. Tükk aega silmitses ta tähelepanelikult kullakange. Kus ta oli näinud täpipealt samasuguseid? Mis see oli? Mispärast tarmanganid neid nii väga ihaldasid? Kelle omad need olid?

Talle meenusid mustad mehed, kes olid need siia maha matnud. Arvatavasti kuulusid need asjad neegritele. Ilmselt tahtis Werper neid varastada, nagu oli varastanud ka pauna kividega. Ahvinimese silmad lõid vihaselt välkuma. Tal tekkis

soov need mustad mehed üles otsida ja varastega kokku viia. Kuid Tarzan ei teadnud, kus nende küla asub.

Kuni ta neid mõtteid heietas, ilmus metsast välja terve trobikond ratsanikke, sõitis lagendikule ja hakkas maja varemetele lähenema.

Valvas Abdul-Murak märkas neid esimesena, kuid ratsanikud olid jõudnud juba poolde lagendikku.

Abdul-Murak käskis oma sõdureid hobustele istuda ja valmis olla. Aafrika pärapõrgus ei võinud keegi teada, kas võõras salk on talle sõbralik või vaenulik.

Werper hüppas sadulasse ja hakkas lähenevaid inimesi silmitsema. Äkki ta kahvatas ja pöördus Abdul-Muraki poole.

„See on Ahmet-Zek oma röövlitega," pomises ta. „Nad tulid kulla järele."

Ahmet-Zek märkas juba eemalt kullakangide hunnikut ja taipas, et ta kartused olid täide läinud. Keegi oli temast ette jõudnud ja tulnud enne teda varanduse järele.

Araablane sattus marru. Viimasel ajal vedas tal kõik viltu. Ta kaotas kalliskivid, kaotas belglase ja teist korda jäi ilma inglannast. Nüüd oli keegi siia tulnud, et Ahmet-Zeki varandust üle lüüa. Ja ta oli oma rumala peaga arvanud, et tema kulda ei ähvarda miski!

Teda ei huvitanud, kes need vargad olid. Kuid ta uskus kindlalt, et ilma lahinguta nad kulda ära ei anna. Ta huilgas läbilõikavalt, kannustas hobust ja kihutas abessiinlaste poole. Pikki püsse pea kohal viibutades, metsiku kisa, sõimu ja needuste saatel kappas Ahmet-Zeki kannul tema kõrilõikajate kirju jõuk.

Abdul-Muraki mehed võtsid neid vastu kogupauguga ja tapsid mitu araablast, kuid juba olid röövlid neil kallal ning käiku läksid mõõgad, püstolid ja püssid.

Niipea kui Ahmet-Zek abessunlastele lähedale oli jõudnud, märkas ta Werperit ja teda ära tundes kihutas otseteed belglase poole. Viimane aimas selgesti, milline saatus teda Ahmet-Zeki pihku sattudes ootab, keeras hobuse

ümber ja kappas tuhatnelja lahinguväljalt minema.

Ahmet-Zek andis juhtimise ühele oma lähikondlastest ja ähvardanud teda surmanuhtlusega juhul, kui ta ei löö abessiinlasi tagasi ega toimeta kulda laagrisse, kihutas üle lagendiku belglast taga ajama. Isegi siin, riskides kaotada kulda, ei suutnud ta loobuda kättemaksust.

Kuni jälitatav ja jälitaja kauge metsa poole kappasid, oli lagendikul taplus täies hoos. Armu ei heitnud ega palunud kumbki pool — ei julmad abessiinlased ega paadunud mõrtsukaist röövlid.

Põõsaste tagant jälgis verist taplust Tarzan. Ümbritsetuna igast küljest võitlejatega, ei saanud ta Werperile ja Ahmet-Zekile järele tormata.

Koht, kus Tarzan end varjas, oli abessiinlastest ümber piiratud. Metsiku kisaga ründasid neid araablased, kord taandudes, kord jälle täie hooga abessiinlaste hulka tungides, ning oma kõverate mõõkadega ladusid nad hoope vasakule ja paremale.

Ahmet-Zeki mehi oli rohkem kui abessiinlasi, ja pikkamisi, kuid kindlalt hävitasid röövlid Meneliku sõdureid. Tapluse lõpplahendus Tarzanit ei huvitanud. Ta jälgis seda kindla eesmärgiga vihaste võitlejate rõngast välja pääseda ja Werperile järele kihutada.

Nähes Werperit rajal, kus ta oli tapnud Bara, ei uskunud Tarzan algul oma silmi, niivõrd kindel oli veendumus, et Numa oli varga tapnud ja nahka pistnud. Aga päevade kaupa abessiinlaste salka jälitades ja meest tähelepanelikult silmitsedes sai talle selgeks, et see oli just sama inimene, keda ta otsis. Ja nüüd ei vaevunud ta enam mõistatama, kellele kuulus metsas leitud moonutatud laip.

Ta kükitas lopsakas põõsastikus, kui äkki kaks ratsanikku, araablane ja abessiinlane, raevukalt saablitega vehkides talle päris lähedale kappasid.

Samm-sammult pressis araablane oma vastast põõsastesse, nii et abessiinlase hobune pidi Tarzanile äärepealt.peale astuma, kuid sel silmapilgul lõhestas kõver mõõk abessiinlase kolju ja tema surnukeha kukkus põõsastesse ahvinimest peaaegu riivates.

Kui abessiinlane sadulast maha libises, tabas Tarzan selle hetke ära ja kasutas vabanenud hobust jalamaid. Kohkunud loom ei jõudnud veel toibuda ega putku pista, kui alasti hiiglane tal juba seljas istus. Tugev käsi haaras ratsmetest ja hämmastunud araablane nägi uut vaenlast selle kohal, kelle ta tapnud oli.

Kuid see vaenlane ei vehkinud saabliga, tema vibu ja oda rippusid rahulikult seljas. Imestusest toibunud, sööstis araablane ülestõstetud saabliga ettepoole, et hävitada jultunud võõrast. Ta lootis ühe ropsuga ahvinimesele otsa

95

peale teha. Kuid hoop tabas õhku, sest Tarzan oli õigel ajal kõrvale põiganud. Ja samal ajal tundis araablane, et vaenlase hobune riivas ta jalga ja tugev käsi haaras piha ümbert kinni.

Enne kui araablane arugi sai, oli ta sadulast maha kistud ja teda kaitsekilbina kasutades kihutas vaenlane koos temaga läbi tiheda araablaste summa.

Lahinguvälja selja taha jätnud, viskas Tarzan araablase maha ja kui see veidi toibus, nägi ta oma kummalist vaenlast üle lagendiku metsa poole kappamas.

Veel terve tund kestis äge verevalamine. See lõppes alles siis, kui viimane abessünlane surnult liivasele lagendikule langes. Kuid käputäiel inimestel õnnestus siiski ellu jääda, nende hulgas oli ka Abdul-Murak.

Võitjad kogunesid abessiinlaste väljakaevatud kullakangide hunniku juurde ja jäid oma pealikut ootama. Mõnevõrra tumestas nende rõõmu kummalise valge alasti hiiglase meenutamine. See oli nende silme eest vaenlase hobusel mööda vilksatanud ühte nende kaaslast ühes viies. Nüüd oli vümane jälle nende keskel ja pajatas hirmunult veidra olendi ebainimlikust jõust.

Nad kõik teadsid imehästi Ahvide Tarzani kuulsat nime. Selles valges hiiglases tundsid nad jalamaid ära džung-liröövlite verivaenlase ja tema ilmumine ajas pöörase hirmu nahka, seda enam, et neile oli kinnitatud, nagu poleks Tarzanit enam elavate kirjas.

Olles juba loomult ebausklikud, ei kahelnud nad põrmugi, et olid näinud surnud inimese vaimu ja vahtisid nüüd hirmunult ümberringi, oodates tema tagasitulekut. Nad küsisid endalt, kuidas maksab neile kätte see vaim, kui ta tagasi pöördub ja näeb, et pärast tema valduste hävitamist on nad tulnud ka tema kulda ära viima.

Nad jutlesid isekeskis ja nende hirm kasvas iga minutiga, kuna jõe ääres roostikus jälgis salkkond musti alasti sõjamehi iga nende liigutust. Neegrid olid kõrgemalt vasakkaldalt taplusekära kuulnud, ettevaatlikult jõe äärde hiilinud, sellest koolme kaudu läbi kahlanud ja pugenud roostikku, kust võisid jälgida kogu lahinguvälja.

Röövlid ootasid kaua Ahmet-Zekki ja hirm viirastuse ees, mis iga hetk võis siia tagasi tulla, õõnestas kogu aeg nende truudust oma pealiku vastu.

Lõpuks söandas üks nende hulgast väljendada kõigi vaikset soovi ja teatas, et kavatseb minna džunglisse Ahmet-Zekki otsima. Järgmisel silmapilgul olid kõik hobuste seljas.

„Kullaga ei juhtu siin midagi," hüüdis üks meestest. „Abessiinlased nottisime maha, enam pole kedagi, kes selle ära võiks viia. Läki Ahmet-Zekki otsima!"

96

Ja pikemalt mõtlemata kannustasid nad hobuseid ning kihutasid tolmupilvi üles tõstes pöörase kapakuga üle lagendiku. Piki jõekallast hiilis roostikust salkkond musti sõjamehi selle koha poole, kus maapinnal lebasid hunnikus Opari kullakangid.

Kui Werper metsa jõudis, oli ta Ahmet-Zekist ikka veel ees, kuid araablasel oli parem ratsu ja ta hakkas põgenikku juba kätte saama.

Meeleheitest pöörase julgusega edasi kihutades sundis belglane kogu aeg tagant hobust, kes selletagi lendas kitsal käänakul metsloomadest tallatud rajal lausa tuhatnelja.

Ta kuulis enda taga Ahmet-Zeki häält. Röövlipealik käskis teda peatuda, kuid Werper surus vaid tugevamini kannused oma äraaetud ratsu veristesse külgedesse. Umbes kahesaja jardi kaugusel metsaservast lebas põiki üle tee puu küljest alla kukkunud oks. See oli tühine takistus, mida iga hobune võis kergesti ületada. Kuid Werperi hobuse jõud oli otsas, ta püsis vaevu jalul, ja kui oks ta esijalgadesse takerdus, siis loom komistas ja kukkus kogu raskusega rajale.

Werper lendas üle hobuse pea ja veeres mitu jardi eemale. Ta hüppas nobedasti püsti ja jooksis hobuse juurde. Haaranud ratsmed pihku, hakkas ta neid tirima, proovides hobust jalule tõmmata, kuid loom kas ei suutnud või ei tahtnud tõusta. Kuni Werper teda peksis ja sõimas, ilmus käänaku tagant nähtavale Ahmet-Zek.

Belglane jättis jalamaid sureva looma rahule, haaras püssi, laskus hobuse taha kõhuli ja tulistas läheneva Ahmet-Zeki pihta. Tema kuul lendas aga liiga madalalt ja tabas araablase hobuse rinda. Loom varises maha saja jardi kaugusel Werperist. Lamades maas, valmistus belglane teist korda tulistama.

Araablane laskus koos oma hobusega maha ja ikka veel sadulas istudes põrnitses Werperit. Nähes, missuguse strateegilise positsiooni pii belglane mahakukkunud hobuse taga sisse võtnud, järgis Ahmet-Zek viivitamata tema eeskuju ja peitis end oma hobus^ kere taha.

Vastased lamasid maas ning tulistasid valjuhäälsete sõimusõnade saatel vaheldumisi teineteise pihta, samal ajal kui Tarzan metsaservale lähenes.

Kuuldes nende harvu püssipauke, hüppas ta oma vahule aetud, poolsurnud abessiinia hobuse seljast maha ning läks edasi lühimat, enda jaoks õigemat ja mugavamat teed — mööda metsahiiglaste oksi.

Peagi jõudis ta kohani, kust võis küllaltki ohutult jälgida mõlema vastase tegutsemist. Kord kerkis üks, kord teine hobuse keha kohale, saatis kuuli teele, varjus otsekohe

97

korjuse taha ja laadis püssi, et korrata hetke pärast sedasama operatsiooni.

Werperi laskemoonavarud olid väga napid: Abdul-Mu-rak oli kiiruga andnud talle kullalahingus esimeste hulgas langenud abessiinlase liiga kehva sõjariista. Ta nägi, et kuulid lõpevad peagi otsa ja satub taas Ahmet-Zeki võimusesse. Belglane hakkas nuputama, kuidas oma elu päästa. Olukord paistis olevat väljapääsmatu, ainuke lootus oli kalliskividega endale vabadus osta.

Werperil oli järel üksainuke kuul ja lühikest pausi kasutades hüüdis ta valjusti oma vastasele:

„Ahmet-Zek! Üksnes Allah teab, kes meist siia oma kondid jätab, kui me seda tobedat võitlust ei lõpeta. Sa tahad endale pauna, mis minu keha ümber on, mulle aga on elu ja vabadus armsamad kui need kalliskivid. Saagu siis kumbki meist seda, mida ta soovib, ja mingu rahus oma teed! Mina panen pauna oma hobuse laiba peale, nii et sa seda näha võid, sina aga paned hobuse peale püssi. Siis ma lahkun, jätnud sulle pauna, sina aga lased mul minna, põhjustamata mulle vähimatki häda. Ma vajan ainult oma elu ja vabadust!"

Sõnatult kaalus araablane ettepanekut. Ta oli just välja tulistanud oma viimase padruni. Ahmet-Zek vastas:

„Mis siis ikka, eks mine oma teed, ainult paun jät; nähtavasse kohta. Näed, ma panen oma püssi kukega sinu poole. Mine siis juba!"

Werper tõi pauna lagedale. Kurvalt ja õrnalt kompas ta kivikeste kõvu kontuure. Oo, kui ta võiks sealt kas või väikese peotäie endale võtta! Kuid Ahmet-Zek seisis nüüd juba täies pikkuses püsti, puurides teda oma läbitungivate silmadega.

Raske südamega pani Werper pauna puutumatuna hobuse korjusele, tõusis püsti, võttis püssi kätte ja, laskmata pilku Ahmet-Zekilt, hakkas rada mööda taganema, kuni käänak varjas ta umbuskliku araablase silme eest. Kuid isegi siis ei liikunud Ahmet-Zek veel paigast. Ta kartis Werperi poolt mõnda vempu, ühte neist paljudest, milleks ta ise sellistes oludes võimeline oli. Tema kartused olid põhjendatud. Niipea kui Werper araablase vaateväljalt kadus, peitis ta end puu taha, kust paistis nii hobuse korjus kui ka paun selle peal, tõstis püssi ja võttis sihikule koha, kuhu Ahmet-Zek pidi pauna järele tulema.

Kuid Ahmet-Zek polnud rumal. Ta ei usaldanud varga ja mõrvari riivatud au. Võtnud ühes oma pika püssi, läks ta rajalt kõrvale ja hakkas liikuma kõrvuti sellega, hoidudes tihedate väänkasvude varju. Ettevaatlikult ja pikkamööda roomas ta käpuli edasi, sattumata kordagi kas või ainsaks hetkeks mõrvari püssi sihiku ette.

Sel kombel liikus Ahmet-Zek edasi, kuni jõudis kohani, mille vastas lebas tema vaenlase hobuse korjus. Paun oli nähtaval kohal, pisut maad eemal aga ootas kärsitult Werper ja imestas, miks araablane oma tasu järele ei tule.

Paari tolli kaugusel paunast ilmus äkki nähtavale püssitoru ja enne kui belglane taipas, mis kavalat vempu araablane talle mängis, torgati raua ots osavasti nahkrihmast läbi. Paun kerkis õhku ja hetke pärast kadus tihedasse lehestikku.

Röövel ei pannud kordagi kaalule oma elu, Werper aga ei söandanud viimast kuuli välja tulistada.

Ahmet-Zek kõhistas omaette vaikselt naerda ja läks ettevaatlikult veidi kaugemale džunglisse. Ta oli kindel, et Werper passib kusagil läheduses parajat silmapilku, et teda maha kõmmutada.

Werper ei tihanud end liigutadagi, tema ahnus ei lasknud tal lahkuda ja ta seisis samas kohas paigal, püss käes, silmad raja küljes kinni.

Kuid pauna oli näinud veel üks inimene ja see juba ei kartnud Ahmet-Zekile järgneda. Kui Ahmet-Zek lõpuks peatus, peatus ka tema ja jäi araablase kohale seisma, liikumatu ja vaikiv nagu surm.

Ahmet-Zek noolis keelega huuli, harutas nööri pauna ümbert lahti, pani käe pauna suu alla ja raputas osa selle sisust pihku. Ta heitis kivikestele vaid üheainsa põgusa pilgu. Araablase silmad tõmbusid pilukile, huulilt pääses vandesõna ja põlgusega virutas ta kivid vastu maad. Tühjendas siis kiiruga pauna, uuris ükshaaval iga kivi, viskas kõik maha ja hakkas meeletus vihas nende otsas jalgadega trampima. Tema nägu oli raevust moondunud ja rusikad nü kõvasti kokku pigistatud, et küüned lihasse tungisid.

Ülalt jälgis teda hämmastunud Tarzan. Talle pakkus huvi selle loo lõpp. Ahvinimene tahtis näha, mis teeb araablane pärast seda, kui Werper pauna maha jätab. Rahuldanud oma uudishimu, oleks ta muidugi araablasele kallale tunginud ja ilusad kivid ära võtnud, sest need kuulusid ju Tarzanile.

Nüüd ta nägi, kuidas araablane tühja pauna minema viskas, oma pika püssi nagu vembla torupidi pihku haaras ja kõrvuti rajaga, kustkaudu oli lahkunud Werper, salamahti läbi džungli hiilima hakkas.

Kui araablast enam näha polnud, tuli Tarzan puu otsast alla ja hakkas mahaloobitud kive kokku korjama. Aga kui ta neid lähemalt silmitses, mõistis araablase raevu: sätendavate ja küütlevate kalliskivide asemel, mis Opari maa-alustes varakambrites ahvinimese tähelepanu olid köitnud, sisaldas paun nüüd kõige harilikumate jõekivikeste kollektsiooni.

XIX. Jane Clayton ja metsloomad

Pärast abessiinlaste laagrist põgenemist saabusid Mugambile rasked päevad. Jalgu järel vedades vantsis ta võõral metsasel maal, suutmata leida vett, ja hankides suurte raskustega endale toitu. Kolme-nelja päevaga oli ta jäänud nii nõrgaks, et jaksas hädavaevu jalgu lohistada.

Iga päevaga muutus talle üha raskemaks leida ööseks metsikute kiskjate eest varjupaika, päeval aga kurnas ta end veelgi rohkem söödavate juurikate otsimise ja väljakaevamise ning joogivee leidmisega. Läbi häda kustutas ta oma janu seisva veega lompidest, mis talle teel siin-seal üksteisest suures kauguses ette juhtusid. Sellele vaatamata oli ta seisund äärmiselt vilets. Raske öelda, millega see rännak oleks võinud lõppeda, kui ta poleks juhuslikult jõudnud välja suure jõe äärde, ümbruses leidus rikkalikult puuvilja ja ulukeid. Puu küljest murdunud oksast tegi ta endale jämeda pahkliku vembla ning pannes mängu kavaluse, osavuse ja selle primitiivse relva, hakkas jälle ilma suurema vaevata väikeulukeid küttima.

Mugambi teadis, et tal tuleb waziride maani maha käia väga pikk tee, seepärast võttis nõuks siia peatuma jääda, et kosuda ja tervist parandada. Mõnepäevase puhkusega taastub jõud, mida ta vajab edasiseks rännakuks. Läheks ta aga teele praeguses seisundis, poleks tal lootust iialgi oma eesmärgile jõuda.

Mugambi tegi astelpõõsastest tugeva tara ja ehitas selle keskele midagi katusega onni taolist, kus öösiti võis rahulikult magada. Päeval käis ta jahil: ainult liha sai võimsatele musklitele tagastada endise jõu.

Kui ta kord jälle jahti pidas, hakkas keegi teda tihedast lehestikust jälgima. Need olid õelad, verd täis valgunud silmad kurjas karvases näos.

Vahetpidamata jälgisid need Mugambit, kui ta väikest närilist tappis, ja saatsid teda tagasiteel onnini. See, kellele need silmad kuulusid, liikus rahulikult puude otsas edasi, kaotamata neegri jälgi.

See oli Cholk. Ta silmitses pahaaimamatut inimest pigem uudishimu kui vaenuga. Sestsaadik, kui Tarzan oli Cholgile araabia burnuse selga tõmmanud, oli inimahvi hinge sugenenud soov matkida tarmanganisid isegi nende rõivastes. Kuid burnus oli niivõrd takistanud ta liikumist ja põhjustanud nii palju ebameeldivusi, et ta oli selle ammu seljast ära kiskunud ja minema visanud.

Nüüd nägi ta gomanganit, kes oli rõivastatud hoopis lahedamalt. Kogu tema tualeti moodustasid ainult nahast

niudepõll, mõni vaskehe ja sulgedest peakate. See vastas Cholgi maitsele palju rohkem kui lehviv rõivas, mis kogu aeg jalus tolgendas ning iga põõsa ja oksakülge takerdus.

Cholk silmitses pauna, mis Mugambil üle õla rippus ja küljel kõlkus. See ärataski esmajoones ta tähelepanu, sest oli kaunistatud sulgede ja narmastega.

Sellest päevast alates keerutas Cholk alailma Mugambi onni ümber. Ta passis parajat juhust, et salamahti või siis vägisi saada endale mõni osa mustanahalise tualetist.

Varsti see juhus saabus. Mugambi tundis end oma okkalise tara sees täiesti turvaliselt. Päeval suure palavusega heitis ta onni varju sirakile ja magas seni, kuni läände vajuv päike alaneva keskpäevase leitsaku endaga.kaasa viis.

Ühel üusal päeval puu ladvas Mugambit passides märkas Cholk et must sõjamees oli oma onni taga sügavasse unne vajunud. Cholk roomas tara kohal rippuva oksani ja hüppas maha. Pehmelt astudes, vähimagi krabinata ja oma teel ainsatki lehte või rohuliblet puudutamata hiüis ahv magaja juurde.

Ta kummardus neegri kohale ja hakkas tema ehteid uurima. Vaatamata oma tohutule jõule, peitus Cholgi väikese aju sopis midagi seesugust, mis ei lubanud tal inimest võitlusse kutsuda. See oli kõigi alamseltsi olendite sünnipärane veider hirm inimese ees, hirm, mis aeg-ajalt isegi kõige vägevamaid džungliasukaid valdas.

Võtta nahatükki Mugambi puusade ümbert ilma teda äratamata oli võimatu. Ainsad esemed, mis tema küljest kergesti ära tulid olid pahklik vemmal ja paun. Viimane libises maha neegri õlalt, kui ta end unes keeras.

Kahmanud kätte need kaks asja (ikkagi parem kui mitte midagi!), tegi Cholk kähku sääred ja ronis puu otsa. Ja ikka veel jälitatuna vastupandamatust hirmust, mille oli talle nahka ajanud inimese vahetu lähedus, ruttas ta džunglipad-rikusse. Kui tema kõrval oleksid praegu olnud teised ahvid, poleks ta kartnud kallale tungida ka kahekümnele inimesele, kuid siin oli nagu nõelaga sõtta minek!

Mõne aja pärast Mugambi ärkas ja nägi ehmatusega, et paun oli kadunud. Kuhu võis see kaduda? Ta sattus sellest kohutavasse ärevusse. Paun oli ta külje all, kui ta magama heitis — selles oli ta kindel. Ta mäletas, et oli selle eemale nihutanud, sest paun rõhus ta roietele ja tegi haiget. Jah, paun oli olnud tema juures. Mismoodi see siis kaduma läks?

Ebausklik metslane mõtles juba surnud sõprade ja vaenlaste vaimude peale. Tõepoolest, mille muuga kui mitte üleloomulike jõudude tegutsemisega võis seletada vembla ja pauna nii saladuslikku kadumist. Kuid pärast hoolikamat

101

vaatlust leidis tähelepanelik ja taibukas Mugambi juhtunule sootuks matriaalsema seletuse.

Enda kõrval maapinnal märkas ta suurte jalgade nõrku jälgi, mis sarnanesid inimese omadega. Ja nüüd teadis Mugambi, kes röövis temalt kallihinnalise pauna. Ta läks tarast välja ja hakkas igast suunast uusi jälgi otsima. Kuid vaevumärgatavad jäljed, mis jätab endast maha ettevaatlik ahv, kes eelistab puid mööda rännata, jäid Mugambi valvsa silmapaari vahele. Ainuüksi Tarzan võis need üles võtta, aga ükski lihtsurelik poleks neid märganud, või kui olekski, poleks osanud neist midagi välja lugeda.

Tänu puhkamisele oli Mugambi kosunud ja jõu tagasi saanud, nüüd otsustas ta oma teekonda jätkata. Ta otsis endale uue vembla, lahkus jõe ääest ja hakkas läbi metsatihniku waziride maa poole rühkima.

* * *

Sel ajal kui Tagiat oma vangi käte ja jalgade ümber mässitud nööride kallal püsis, hakkas hiiglasuur lõvi, kes siiani oli puude tagant vahtinud, ohvritele ikka lähemale hiilima.

Ahv kükitas tema poole seljaga. Ta ei näinud suurt sagris pead, mis paksu rohelise seina tagant välja piilus. Taglatil polnud aimugi, et tugevad tagakäpad olid juba ruske kõhu alla tõmmatud ja valmistusid äkiliseks hüppeks. Ahv sai teda ähvardavast ohust teada alles siis, kui ründava lõvi kõmisev võidukas möiratus ta selja taga kõlas.

Tagasi vaatamata hüppas Taglat sügavas minestuses lebava naise juurest eemale ja sööstis kõrvale. Kuid oli juba hilja. Teise hüppega kargas lõvi ahvi laiale seljale.

Kui Taglat maha kukkus, tõstis temas häält enesesäilitamistung ning ärkas kogu osavus, julmus ja jõud. Ta keeras selili ja läks kiskjaga kokku nii metsikus, nii meeleheitlikus võitluses elu ja surma peale, et suur Numa ise oleks pidanud õudusest värisema. Haaranud lõvil lakast kinni, vajutas Taglat oma kollased kihvad sügavale kiskja kaela ning suu vaenlase verd ja karvu täis, tõi kuuldavale madalahäälse metsiku lorina.

Lõvi möirgas raevust ja valust. Need möirged kandusid kaugele džunglisse ja kohutasid metsiku tihniku asukaid, kes hirmunult igasse kaarde laiali putkasid. Vastased veeresid rohus, lõrisedes metsikult. Kuid siis tõmbas suur kass tagakäpad kõhu alla, torkas oma küüned sügavale Taglati rinda, tõmbas kõigest jõust ning rebis ahvi keha ühe ropsuga ülalt alla lõhki. Taglati sisikond valgus kõhukoopast välja, ta ahmis kramplikult õhku ja tardus võitja raske kere all veriseks liikumatuks lihahunnikuks.

102

Numa kargas jalule ja vaatas ringi: kas on veel kusagil vaenlasi peidus? Kuid ta pilk kohtas kõigest naise elutut keha, mis lebas temast mõne sammu kaugusel. Vihaselt urisedes asetas lõvi esikäpa ohvri korjusele, tõstis pea ja pani džungli oma metsikust võidumöirgest rõkkama.

Lõvi silmad ekslesid välul ringi ja peatusid viimaks jälle noorel naisel. Ta urises kumedalt. Alalõug liikus üles-alla, sülg voolas tal suust ja langes Taglati korjusele.

Suured liikumatud silmad puurisid Jane Claytoni elutut keha. Lõvi uhkelt sirgu aetud majesteetlik kuju tõmbus äkki kössi ja vajus maadligi, ning pikkamisi ja ettevaatlikult, otsekui oleks tal jalge all midagi väga habrast, hakkas ta naise poole roomama.

Saatus halastas Jane Claytonile ja jättis ta õnnelikku teadmatusse teda ähvardavast ohust. Leedi Greystoke ei teadnud, et lõvi tema juurde hiilis ja ta kõrvale seisma jäi. Ta ei kuulnud lõvi nohisemist, kui see teda nuuskis, ei tundnud oma näol kiskja haisvat kuuma hingeõhku ega avatud lõugade vahelt voolavat sülge.

Lõpuks tõstis lõvi esikäpa üles, keeras naise küljeli, peatus siis ja silmitses teda uuesti teraselt, jõudmata selgusele, on ta elus või surnud. Kuid krabin või lõhn, mis džunglist tuli, tõmbas ta tähelepanu mujale. Nüüd ei peatunud kiskja pilk enam Jane Claytonil; ta jättis naise sinnapaika, läks Taglati korjuse juurde, istus oma ohvri laibale, selg naise poole, ja hakkas nälga kustutama.

Selle tegevuse juures nägigi Numat Jane Clayton, kui ta viimaks silmad lahti lõi. Ohtudega harjunud, suutis ta end vaos hoida isegi seda uut, saatusest määratud üllatust nähes. Ta ei karjatanud, tema näos ei liikunud ainuski lihas, kui ta üksikasjalikult kõike enda ees silmitses.

Ta mõistis, et lõvi oli tapnud ahvi ja õgis nüüd oma saaki temast kõige rohkem viiekümne jala kaugusel. Mis võis Jane teha? Ta pidi kannatust varuma ja ootama, kuni lõvi ahvi nahka pistab ja ära seedib, siis aga uuesti tema juurde tuleb, et lõpetada oma pidusööki, kui selleks ajaks hüäänid või teised metsloomad pole teda lõhki kiskunud.

Tema ajus keerlesid ringiratast mõtted, üks süngem kui teine. Järsku märkas Jane, et nöörid käte ja jalgade ümber ei teinud talle enam haiget ning käed polnud enam selja taha kokku köidetud, vaid lebasid vabalt kahel pool keha.

Ta imestas ja liigutas kätt. Mis ime oli temaga juhtunud? Tema käed olid vabad! Ettevaatlikult, vähimatki kära tegemata liigutas ta jalgu — ka jalad olid vabad! Jane Clayton ei võinud teada, kuidas see juhtus; ta ei teadnud, et omaenese jälki eesmärki silmas pidades oli Taglat nöörid puruks närinud täpselt sekund.enne seda, kui Numa talle kallale tungis.

103

Esimesel hetkel täitis Jane'i südant ülevoolav rõõm ja tänulikkus saatuse vastu. Kuid seda vaid lühikeseks viivuks.

Mis võis ta vabadusega peale hakata, kui lõvi istus temast kõigest mõne.sammu kaugusel? Oo, kui vabanemine oleks tulnud talle teistsugustes oludes, millise rõõmuga ta oleks seda siis kasutanud! Kuid vabadus anti talle alles siis, kui pääsemine oli juba täiesti lootusetu.

Lähima puuni oli umbes sada jalga, lõvini aga vähem kui viiskümmend. Üles tõusta ja puu poole jooksma hakata tähendas end otsekohe surmasuhu saata. Kahtlemata valvas Numa tagavaraks jäetud saaki liiga kiivalt, et võimaldada sel minema lipsata. Muuseas, üks nõrk pääsemislootus siiski oli, kuid võimalus seda teoks teha sõltus täielikult selle lõvi isiklikest kalduvustest.

Võib-olla suhtub ta naise põgenemisse ükskõikselt, olles kõhu tublisti täis puginud. Aga kuidas söandaks Jane sellega riskida? Ta kahtles väga, et see katse lõpeb õnnelikult, kuid teisest küljest ei kavatsenud hoopiski mitte seda ainsat pääsemislootust käest lasta, ilma et oleks seda kasutanud või vähemalt proovinudki kasutada.

Jane jälgis lõvi liigutusi. Et lõvi võiks teda näha, pidi ta peaga vähemalt poolpöörde tegema. Jane proovib teda üle kavaldada.

Ta keeras käratult küljele ja veeretas end mõne sammu võrra lähima puu poole. Siis jäi samasse asendisse, nagu Numa oli ta jätnud, ja lamas paar minutit täiesti liikumatult, hoides hinge kinni, pööramata pilku lõvilt. Siis keeras Jane end uuesti, veeres jälle paar jalga edasi ja tardus taas piinavas ootuses, laskmata silmi looma seljalt.

Jane Claytonile näis, et ta oli juba tundide kaupa niiviisi edasi liikunud, lõvi aga jätkas rahulikult oma pidusöömaae-ga ega aimanud, et teine ohver ta eest ära libiseb. Jane'il jäi puuni veel kõigest mõni samm. Veel üks sekund, ja ta oleks võinud jalule karata ning ettevaatust minetades teha julge hüppe vabaduse poole. Aga siis pööras lõvi pead ja peatas oma pilgu Jane'il.

Lõvi nägi, kuidas naine keeras ja temast eemale roomas. Sel hetkel vaatas Jane Clayton lõvi poole ja õnnetu naine kattus üleni külma higiga, kui mõistis, et kahe sammu kaugusel eesmärgist oli surm ta ikkagi kätte saanud.

Tükk aega ei liigutanud end kumbki. Loom lamas, pööranud pea üle õla, silmad puurimas ohvrit, kes lebas temast viiskümmend jardi eemal. Noor naine vaatas otse kiskja metsikutesse silmadesse, julgemata liigutada ainsatki lihast. Tema närvid olid nii pingul, et ta suutis vaid hädavaevu maha suruda üha kasvavat soovi valjusti kisendada. Kuid läks veel paar sekundit ja Numa jätkas oma

104

endist tegevust. Ainult kikkis kõrvad kõnelesid sellest, et lõvi polnud just kuigi rahulik oma saagi pärast.

Teades, et tema vähimgi liigutus äratab looma tähelepanu, otsustas Jane Clayton riskida puuni joosta ja selle alumistele okstele ronida.

Võtnud südame rindu, hüppas ta püsti ja peaaegu samal ajal kargas jalule ka lõvi, tegi järsu pöörde ning tormas Jane'ile järele, lõuad laiali, ja möirgas hirmuäratavalt.

Need, kes suurema aja oma elust on veetnud Aafrikas suurulukeid küttides, võivad teile kinnitada, et vaevalt leidub maailmas teist olendit, kes on võimeline arendama niisugust kiirust nagu ründav lõvi. Sellel lühikesel vahemaal, kus lõvi suudab seda kiirust säilitada, meenutab ta täie auruga kihutavat hiiglaslikku vedurit. Ja kuigi vahemaa, mille Jane pidi läbima puuni jõudmiseks, oli päris lühike, hävitas lõvi hirmuäratav kiirus noores naises vähimagi pääsemislootuse.

Kuid hirm võib teha imet. Ja ehkki lõvi krabas küüntega Jane'i kinga, kui ta puu otsa ronis, õnnestus naisel karvase käpa võimsa löögi eest kõrvale põigata. Nii põrkaski Numa vastu puud, noor naine ega kükitas juba oksal, kust lõvi teda enam kätte ei saanud.

Lõvi tiirutas veel tükk aega ringiratast ümber puu, möirgas ja turtsus. Jane Clayton istus oksal, hirmust poolsurnud. Läbielatud kohutavale pingele järgnes nõutus. Talle tundus, et ei julge enam iialgi puu otsast alla ronida Mõeldes uutele hädaohtudele, mis ootavad teda veel waziride maal, valdas naist pöörane hirm.

Oli juba päris pime, kui lõvi viimaks välult lahkus. Tema koha ahvi korjuse juures hõivas jalamaid käputäis hüääne. Aga kui välul poleks ka hüääne olnud, poleks Jane Clayton ikkagi söandanud puu otsast alla tulla. Nii valmistus ta ootama uut päeva, et lahkuda sellest hirmsast kohast, kus ta oli pidanud nii palju koledusi läbi elama. Lõpuks sai väsimus võitu ja Jane vajus sügavasse unne, olles end kerra tõmmanud kahel peaaegu horisontaalsel teineteisele ligistikku oleval oksal.

Kui ta ärkas, oli päike juba kõrgel. Ümberringi valitses vaikus. Ainult maas vedelevad ahvi paljaksnäritud kondid kõnelesid sellest, mis oli siin mõni tund tagasi aset leidnud.

Jane Claytonit piinasid nälg ja janu. Ta mõistis, et siin tuleb tal nälga surra. Seepärast siis, võtnud südame rindu, ronis ta puu otsast alla ja asus uuesti läbi džungli teele.

Ta liikus lõunasse suunas, kus tema arvates pidi asuma Waziri tasandik. Jane teadis, et tema endise kodu asemel lösutasid nüüd ainult suitsust mustunud varemed, kuid ta lootis jõuda ühte arvukatest waziride küladest, mis

lagendiku läheduses paiknesid, või kohtuda teel küttidega, kes kuulusid talle ustavate neegrite suguharusse.

Päev kaldus juba õhtusse. Äkki kandus ta kõrvu püssipauk: tulistati temast mitte väga kaugel eespool. Esimesele lasule järgnes teine, kolmas... Mis võis see olla? Võis oletada, et wazirid ja araablased olid kaklema läinud. Aga et Jane ei teadnud, kes võitjaks jääb ja kas ta asub sõbralikul või vaenulikul poolel, ei julgenud ta lähemale minna, kartes vaenlase silma alla sattuda.

Veidi hiljem ta veendus, et kokkupõrkes ei osalenud rohkem kui kaks või kolm püssi, sest tema kõrvu ei kostnud ühtegi kogupauku. Sellest hoolimata kartis ta riskida, ronis raja kõrval oleva puu otsa, peitis end tihedasse lehestikku, ja jäi ootama.

Kui püssipaugud harvemaks jäid, tabas ta kõrv inimhääli. Seejärel tulistamine lakkas ja Jane kuulis kahte mehehäält omavahel valjusti hõiklemas, kuid ei suutnud sõnadest aru saada. Sellele järgnes pikk vaikus, mille katkestasid hiilivad sammud tema ees rajal. Järgmisel hetkel silmas Jane meest: ta liikus seljaga tema poole, püss laskevalmis käes, silmad suunatud samasse kohta, kust ta nüüdsama tulnud oli.

Jane Clayton tundis mehes kohe ära musjöö Jules Frecot', oma hiljutise külalise. Rõõmustades selle kohtumise üle, tahtis ta meest juba hõigata, kuid viimane astus kõrvale ja peitis end padrikusse. Ilmselt jälitas teda vaenlane ja Jane ei söandanud hüüda, kartes ta tähelepanu kõrvale tõmmata või teda vaenlasele välja anda.

Frecot ei jõudnud veel peitu pugeda, kui rajal ilmus nähtavale valges burnuses araablane, kes hakkas pikkamisi edasi hiilima. Puu otsast nägi Jane suurepäraselt mõlemat vastast. Araablases tundis ta ära selle röövlijõugu ninamehe, kes oli Claytonite valdused rüüstanud ja naise vangi võtnud. Ja kui Jane nägi, et Frecot tõstis püssi ja võttis araablase kirbule, kippus ta süda rõõmsas ootusärevuses seisma jääma.

Ahmet-Zek peatus. Ta teravad silmad kobasid läbi iga põõsa, iga puu. Salakavalale mõrvarile oli ta kõrge kogu hea märklaud. Kärgatas lask, belglast varjavate põõsaste tagant tõusis suitsupilveke, Ahmet-Zek lõi vaaruma ja kukkus otseti rajale.

Kui Werper oma varitsuspaigast välja ronis, üllatas teda kellegi rõõmuhõise. See kõlas just tema pea kohalt puu otsast. Ta vaatas ümber ja nägi Jane Claytonit, kes kergejalgselt puu otsast alla hüppas ja avasüli talle vastu ruttas, et teda vaenlase üle saavutatud võidu puhul õnnitleda.

XX. Jane Clayton on jälle vang

Jane'i kleit oli puruks rebitud, juuksed sassis, kuid ta oli nii kaunis, rõõmustades kohtumise üle sõbra ja päästjaga, et Albert Werper pidi teda tahtmatult imetlema.

Belglasel oli kõva kahtlus, et Jane Clayton teadis tema osavõtust oma valduste hävitamises. Kuid naise siiras ja sõbralik tervitus hajutas jalamaid kahtlused. Jane oli üliõnnelik, et oli ootamatult sõbraga kokku juhtunud, pealegi veel sellisel silmapilgul, kus lootus, oli teda juba maha jätmas. Kiiruga pajatas ta mehele hädadest, mis olid teda tabanud pärast Werperi lahkumist nende kodust. Ja kui ta rääkis oma mehe surmast, ei suutnud ta pisaraid tagasi hoida.

„Olen vapustatud," ütles Werper teeseldud osavõtlikkusega, „kuid ma ei imesta sugugi. See kurjategija (ta osutas Ahmet-Zeki surnukehale) terroriseeris kogu ümbruskonda. Ta lõi maha kõik teie wazirid ja kihutas nad maalt välja kaugele lõunasse. Ahmet-Zeki mehed on nüüd vallutanud kogu teie endisi valdusi ümbritseva lagendiku ja sealt pole teil loota abi ega pääsemist. Ainus, mis teha saame, on kiirustada põhja röövlite laagrisse, et saabuda sinna enne, kui teade Ahmet-Zeki surmast jõuab nende kõrvu, kes sinna maha jäid. Seal püüame kavalust appi võttes leida saatjaid teel põhja.

Arvan, et see plaan läheb läbi," lisas ta, „sest ma olin Ahmet-Zeki külaline, enne kui teada sain, kes ta niisugune on. Laagrisse jäänud mehed ei aimagi, et pärast teadasaamist sai minust Ahmet-Zeki vaenlane. Tulge! Peame kiirustama, et jõuda laagrisse, enne kui röövlid, kes saatsid Ahmet-Zekki tema viimases võitluses, ta laiba leiavad ja sinna tagasi pöörduvad. See on meie ainus lootus, leedi Greystoke, ja et see õnnestuks, peate mind jäägitult usaldama. Ainult oodake mind siin üks hetk, ma võtan vaid laiba juurest ära pauna, mille ta minult varastas."

Nende sõnadega suundus Werper surnukeha juurde, laskus põlvili ja hakkas kiiruga seda läbi otsima.

Belglase hämmastuseks ja pahameeleks polnud pauna Ahmet-Zeki rõivastes ega ka kehal. Ta tõusis üles ja läks rada mööda tagasi, otsides mis tahes märki paunast või selle sisust. Äärmise põhjalikkusega sõbras ta oma hobuse korjuse ümber rohus ja otsis isegi mõlemal pool rada mõne sammu kaugusel džunglis, kuid ei leidnud midagi. Hämmeldunud, pettunud ja vihane Werper pöördus lõpuks noore naise juurde tagasi.

„Paun on kadunud!" selgitas ta lühidalt. „Kuid ma ei julge otsimisele aega raisata, peame jõudma laagrisse enne röövlite tagasitulekut."

Jane Claytonil polnud mingit ettekujutust selle mehe iseloomust, seepärast ei näinud ta midagi imelikku tema plaanis ega selgituses varasema sõpruse kohta röövlitega. Nii võttis ta mehe ettepaneku elevusega vastu. Ja koos Albert Werperiga asus Jane teele põhja, vaenulikku laagrisse, kus ta alles hiljaaegu oli olnud vang!

Järgmise päeva õhtuks jõudsid nad eesmärgile ja peatusid lagendiku servas küla värava ees. Werper hoiatas noort naist, et ta ei imestaks millegi üle, mida ta kuuleb Werperi jutuajamisel röövlitega.

„Ma ütlen neile," teatas ta, „et võtsin teid kinni ja viisin Ahmet-Zeki juurde, aga et ta parajasti pidas ägedat lahingut waziridega, saatis ta mind siia, käskis võtta kaitsesalga ja viivitamata viia teid põhja ning müüa seal võimalikult kallilt ühele tuntud orjakauplejale."

Tema tooni siirus võitis ka seekord Jane Claytoni. Naine mõistis, et tuleb kasutada meeleheitlikke vahendeid, et pääseda meeleheitlikust olukorrast. Ja ehkki ta võpatas juba üksnes mõttest, et peab uuesti astuma sellesse vihatud röövlite külla, ei näinud ta mingit muud väljapääsu ja nõustus täielikult oma kaaslase põhjenditega.

Werper hõikas valjusti värava juures seisvaid valvureid, haaras Jane'il käest kinni ja suundus julget nägu pähe tehes üle lagendiku. Valvurid tegid värava lahti ega suutnud Werperit nähes varjata oma üllatust. Asjaolu, et jalga lasknud, tagaotsitav leitnant oli vabal tahtel laagrisse tagasi tulnud, lõi nad täiesti pahviks. Nad vastasid ta tervitusele ja silmitsesid hämmastunult vangi, kelle ta oli külla kaasa toonud.

Aega viitmata läks Werper araablase Mohammed-Bei juurde, kes laagris Ahmet-Zekki asendas. Ka siin õnnestus tal oma jultunud käitumisega hajutada Mohammed-Bei kahtlused ja panna teda uskuma väljamõeldist selle kohta, mis oli ärgitanud Werperit tagasi tulema. Tema sõnadele andis kaalu tõsiasi, et ta oli põgenenud vangi tagasi toonud, ja juba paari minuti pärast vestles Mohammed-Bei Werperiga sõbralikult. Aga poole tunni eest oleks ta leitnanti džunglis kohates viimase sõnalausumata maha lasknud.

Jane Clayton paigutati jälle onni, kus teda varemgi oli hoitud, kuid talle andis jõudu teadmine, et see oli vaid komöödia, mida nad Frecofga kergeusklikele araablastele mängisid. Seetõttu astus ta üle onni läve sootuks teistsuguste tunnetega kui eelmisel korral, mil pääsemislootust polnud ollagi.

Uuesti seoti ta kinni ja pandi ukse ette valvurid, aga enne onnist lahkumist sosistas Werper talle kõrva paar lohutussõna. Jane'i juurest läks Werper otseteed Mohammed-Bei telki. Ta kaalus, mis ajaks võivad röövlid oma tapetud ülemuse surnukehaga tagasi jõuda. Ja mida rohkem ta sellest mõtles, seda rohkem kartis, et ilma kaasosalisteta kukub ta plaan läbi.

Mis sellest, kui tal isegi õnnestub laagrist putket teha, enne kui keegi Ahmet-Zeki araablastest tema surmateatega siia jõuab. See vaid pikendab mõneks päevaks tema elu ja moraalseid piinu. Vilunud ratsanikud, kes tunnevad džunglis iga teed ja rada, saavad ta kätte ammu enne rannikule jõudmist.

Mohammed-Bei istus ristijalu matil ja tõmbas piipu. Nähes eurooplast sisenemas, tõstis ta pea.

„Ole tervitatud, oo mu sõber!" lausus ta.

„Ole tervitatud ka sina," kostis Werper.

Mõnda aega vaikisid mõlemad. Esimesena hakkas rääkima araablane.

„Kuidas tundis ennast mu isand Ahmet-Zek, kui sa teda viimati nägid?" päris ta.

„ Rohkem kui iialgi enne oli ta kaitstud surelikke ähvardavate pattude ja ohtude eest," vastas belglane.

„See on hea!" lausus Mohammed-Bei sinist suitsu juga välja puhudes.

Taas võttis maad vaikus.

„Aga mis siis, kui selgub, et ta on surnud?" küsis belglane.

Ta otsustas avaldada tõe ja proovida oma plaani täitmiseks Mohammed-Beid ära osta.

Araablane kummardus ettepoole, tema silmad ahenesid ja puurisid belglase silmi.
„Werper!" ütles ta. „Tead, millest ma nüüdsama mõtlesin? Sa tulid nii ootamatult tagasi selle mehe laagrisse, keda petsid ja kes sind otsis, viha südames. Ma olen pikki aastaid Ahmet-Zeki juures elanud. Isegi ema ei tundnud teda nii hästi kui mina. Ta ei andesta iialgi midagi ega usalda kunagi inimest, kes on teda kord juba petnud, seda tean ma kindlasti. Olen sellest palju mõelnud ja tulin järeldusele, et Ahmet-Zek on tõepoolest surnud, sest muidu poleks sa eluilmaski julgenud tema laagrisse tagasi tulla, selleks peaksid sa olema kas palju vapram mees või hoopis suurem lollpea. Aga kui mu oletused ei peaks ka küllalt põhjendatud olema, siis kuulsin ma just praegu sinu suust nendele kinnitust: eks öelnud sa, et rohkem kui iialgi enne oli Ahmet-Zek kaitstud surelikke ähvardavate pattude ja ohtude eest. Ahmet-Zek on surnud! Sul ei pruugi seda eitada. Ma polnud tema ema ega armuke, seepärast ei

tarvitse sul karta, et ma hakkan sind oma halisemisega tüütama. Ütle, mispärast sa siia tagasi tulid? Werper, ütle mulle, mida sa tahad? Kui sul on veel alles need vääriskivid, millest rääkis mulle Ahmet-Zek, siis ei näe ma põhjust, miks me ei peaks üheskoos põhja rändama ja jagama omavahel valge naise eest saadava lunaraha ning muuseas ka selle, mis sul paunas on. Mis sa arvad?"
Kurjad silmad tõmbusid pilukile, kitsaid huuli kõverdas kaval muie ja Mohammed-Bei irvitas õelalt belglasele näkku.
Araablase käitumine ühtaegu rõõmustas ja ka häiris Werperit. Ükskõikne rahulikkus, millega ta oma ülemuse surmateate vastu võttis, veeretas Ahmet-Zeki tapja õlult raske koorma, kuid tema nõudmine jagada kalliskive ei tõotanud Werperile midagi head.
Üles tunnistada, et ta oli kalliskivid kaotanud, tähendas tõmmata enda peale araablase viha või umbusk, ja siis on kõik pääsemisteed läbi lõigatud. Seepärast otustas ta valetada ja säilitada Mohammed-Bei meeldivat kindlustunnet, et vääriskivid on ikka veel tema käes. Werper jäi lootma tulevikule: küllap avaneb võimalus araablase juurest plehku pista.
Kui tal õnnestub Mohammed-Beiga nende teekonna ajaks ühte telki jääda, leiab ta igal juhul paraja momendi, et kõrvaldada oma teelt elu ja vabadust ähvardav oht. Igatahes tasus seda plaani täita, ja pealegi ei näinud ta keerukast olukorrast muud väljapääsu.
„Jah," sõnas ta. „Ahmet-Zek on surnud. Ta langes võitluses abessiinlastega — sellesama salgaga, kes mind vangis hoidis. Võitluse ajal jooksin ma ära, kuid kahtlen, et keegi Ahmet-Zeki meestest seal ellu jäi. Kuld, mida nad ära tooma läksid, on abessiinlaste käes. Arvatavasti tõttavad abessiinlased nüüd juba siia. Menelik saatis nad ju Ahmet-Zekile ja tema kaaslastele abessiinia küla rüüstamise eest kätte maksma. Neid on väga palju ja kui me ei kiirusta siit lahkuma, tabab meid seesama saatus mis Ahmet-Zekki."
Mohammed-Bei kuulas teda vaikides. Ta ei teadnud, kas võib uskmatu sõnu tõena võtta, kuid belglase jutt ajendas teda laagrit maha jätma ja põhja poole teele asuma. Ta ei kavatsenud Werperit ristküsitluse alla võtta.
„Kui ma sinuga kaasa tulen," küsis ta, „kas siis pool kalliskividest ja naise eest saadavast rahast on minu?"
„Jah," kostis Werper.
„Hüva," lausus Mohammed-Bei, „lähen ja käsin laagri juba koidikul kokku panna."
Ja ta tõusis, et telgist väljuda. Kuid Werperi käsi laskus ta õlale.

„Oota," sõnas ta, „enne peab otsustama, mitu inimest meiega kaasa sõidab. Kui koormame end naiste ja lastega, saavad abessiinlased meid hõlpsasti kätte. Palju parem oleks, kui võtaksime kaasa ainult väikese kaitsesalga kõige vapramatest meestest. Ütleme laagrisse jääjatele, et sõidame läände. Kui abessiinlased siia jõuavad, siis juhitakse nad valedele jälgedele; kui nad aga ei taha meid jälitada, sõidavad nad põhja poole igal juhul palju aeglasemalt kui teades, et me nende ees liigume."

„Sa oled kavalam kui madu, Werper!" ütles Mohammed-Bei naerulsui. „Kõik saab tehtud, nagu sa soovid: kakskümmend meest tuleb koos meiega j-a me sõidame läände!"

„Hästi," jäi Werper rahule.

Nii otsustatigi.

Hommikul vara, pärast unetut ööd kuulis Jane Clayton oma onni läheduses lärmakaid hääli. Minut hiljem sisenes kahe araablase saatel musjöö Frecot. Araablased päästsid lahti nöörid, mis kammitsesid ta jalgu, ja aitasid tal üles tõusta. Seejärel võtsid ta käte ümbert nöörid ära, toppisid talle suhu peotäie kuivikuid ja viisid ta välja vaevu hahetava hommikuvalguse kätte.

Jane vaatas küsivalt Frecot' otsa, ja kui araablane kõrvale pööras, kummardus belglane ta kõrva juurde ning sosistas, et kõik on kõige paremas korras. Noor naine rahunes maha ja tema hinges tärkas taas lootus, mis selle pika ja piinarikka ööga juba kustuda ähvardas.

Peagi talutati Jane'i juurde hobune, ta tõsteti sadulasse ja ümbritsetuna igast küljest, juhiti külaväravast välja läbi džungli läände. Poole tunni pärast pööras ratsasalk põhja poole ega muutnud enam suunda kogu teekonna jooksul.

Musjöö Frecot rääkis Jane'iga väga harva ja naine mõistis: nende plaani elluviimiseks peab mees mängima tema tagakiusajat, selleks et araablased ei taipaks, et Frecot on tema kaitsja. Ja Jane ei aimanud midagi, kuigi sõbralikud suhted eurooplase ja salga peamehe vahel ei jäänud talle märkamata.

Ja kui Werperil õnnestuski vältida jutuajamist noore naisega, ei suutnud ta kuidagi välja tõrjuda Jane'i oma mõtetest. Sadu kordi päevas jäid ta silmad naise külge kinni, ta imetles Jane'i näo ja keha ilu. Iga tunniga ihales belglane teda üha rohkem, kuni soov naist omandada muutus tõeliseks maaniaks.

Oleks Jane või Mohammed-Bei teadnud, mis sündis selle inimese ajus, keda kumbki oma sõbraks ja kaasosaliseks pidas, oleks väikese seltskonna välisele näilikule rahule tulnud lõpp.

111

Werperil ei läinud korda Mohammed-Beiga ühte telki ööbima jääda ja ta nuputas araablase tapmiseks uue plaani.

Teekonna teisel päeval ratsutas Mohammed-Bei Jane Claytoni juurde ja hakkas tema kõrval edasi sõitma. Eemalt võis paista, et alles nüüd märkas ta esimest korda naist, kuigi oli selle kahe päeva jooksul oma burnuse kapuutsi alt alailma vangi jälginud ja teda silmadega õginud.

See salajane kirg oli tema hinges tärganud juba siis, kui ta Ahmet-Zeki vangi võetud inglannat esimest korda nägi. Ent kuni ta karm isand elas, ei julgenud Mohammed-Bei oma soovide täitumisest isegi unistada.

Nüüd õli hoopis teine asi. Nüüd seisis tema ja noore naise vahel ainult see nurjatu koer Werper. Oli siis nii raske see uskmatu maha lüüa ja võtta endale nii naine kui kalliskivid? Kui ta kalliskivid endale saab, ei pruugi tal ka naist müüa. Kui suurt summat tema eest ka ei pakutaks, oleks see tühine, võrreldes nende rõõmudega, mida

talle pakub see vang! Jah, ta tapab Werperi, võtab tema aarde ära ja jätab inglanna endale.

Ta sõitis naise kõrval, pööramata temalt silmi. Kui kaunis ta oli! Araablase käed kiskusid kokku ja lahti vastupandamatus ihas haarata naine oma embusse ja teda tugevasti kallistada.

„Kas sa ka tead, kuhu see mees sind viib?" küsis ta, Jane'i poole kummardudes.

Jane Clayton noogutas pead.

„ Ja sa oled nõus saama musta sultani mängukanniks?"

Noor naine ajas end täies pikkuses sirgu ja pööras pea ära, kuid ei vastanud. Ta kartis reeta ennast ja musjöö Frecofd, kartis, et tal ei jätku jõudu küllaldase usutavusega teeselda õudu ja tülgastust saatuse ees, mis teda justkui ootama pidi.

„Sa võid sellest saatusest pääseda," jätkas araablane. „Mohammed-Bei aitab sind!"

Ta sirutas välja pruuni käe ja surus Jane'i parema käe sõrmi nii ootamatult ja nii kõvasti, et see liigutus reetis ta loomalikku kirge niisama selgesti, nagu oleks ta avaldanud armastust.

Jane Clayton kiskus oma sõrmed ta käest lahti.

„Elajas!" karjatas ta. „Kui sa mind kohe rahule ei jäta, kutsun ma musjöö Frecot'."

Mohammed-Bei nihkus eemale ja kortsutas kulmu. Tema kitsas ülahuul kerkis üles, paljastades valge hammasterea.

„Musjöö Frecot?" muigas ta. „Siin sellist ei ole! Selle mehe nimi on Werper. Ta on valevorst, varas ja mõrvar. Ta tappis Kongos oma kapteni ja põgenes Ahmet-Zeki kaitse alla. Tema juhtis Ahmet-Zeki sinu maja rüüstama. Tema jälitas sinu meest, et varastada tema kulda. Alles äsja

tunnistas ta mulle, et sa pead teda oma kaitsjaks ja et ta kasutas seda ning püüdis sinu usaldust võita üksnes selleks, et oleks kergem sind põhja viia ja mõne musta sultani haaremisse müüa. Sinu ainus lootus on Mohammed-Bei!"

Nende sõnadega kannustas ta hobust ja ühines ees-sõitvate ratsanikega, jättes vangi äsja kuuldud sõnade üle järele mõtlema.

Jane Clayton ei teadnud, mis Mohammed-Bei sõnades oli tõde, mis vale. Kuid neeü kustutasid ta hinges jälle lootuse ja tahtmatu umbusuga hakkas ta suhtuma mehesse, keda oli selles vaenlastest ja ohtudest kubisevas ilmas pidanud oma ainsaks kaitsjaks.

Vangi jaoks oli kaasas omaette telk, mis pandi ööseks üles Mohammed-Bei ja Werperi telgi vahele. Telgi juurde seati kaks valvurit, üks ette, teine taha, ja sääraste ettevaatusabinõude juures ei peetud enam vajalikuks vangi kinni siduda.

Õhtul pärast jutuajamist Mohammed-Beiga istus Jane Clayton oma telgi ees ja jälgis väikese laagri elavat sagimist. Õhtueineks oli ta söönud maniokist tehtud kakukesi ja suppi, mida oli võimatu kirjeldada: see oli keedetud äsja tapetud pärdikust, paarist oravast ja eelmisel õhtul tapetud sebra jäänustest. Kuid võitluses enda ellujäämise eest oli Baltimore'i kaunitar juba ammugi lasknud nüristuda oma rafineeritud meeleorganitel, mis varasematel aegadel oleksid isegi palju tühisematel põhjustel mässu tõstnud.

Noore naise silmad libisesid üle mahatallatud rohuga välu. Kuid ta ei näinud midagi enda ees: ei inimesi, kes isekeskis naersid ja kaklesid, ega džunglit, mis tema eest silmapiiri varjas. Tema pilk libises kõigest sellest üle ja peatus kaugel majakesel, mida ümbritses rahu ja õnn. Ta silmi valgusid rõõmu- ja kurbusepisarad. Ta nägi pikka laiaõlgset meest, kes kaugetelt nurmedelt ratsa koju pöördus; ta nägi end seismas väraval, süles värsked roosid, alles nüüdsama põõsastest lõigatud. See kõik oli läinud, minevikku kadunud, hävitatud tule, kuulide ja nende alatute julmade inimeste vihaga. Jane Clayton võpatas ja nuukseid vaevu maha surudes pöördus oma

telki ning viskus räpasele tekihunnikule. Ta nuttfs kaua, nägu tekkidesse surutud, kuni halastav uni tõi talle ajutist kergendust.

Jane Clayton magas, samal ajal aga lipsas naabertelgist välja pikk tume kogu. Ta astus vangi telgi ava ees kükitava valvuri juurde, kummardus, sosistas talle midagi kõrva, mispeale valvur noogutas ja ööpimedusse kadus. Tume kogu astus telgi tagumise seina juurde, sosistas midagi ka teisele valvurile ja seegi kadus esimese järel.

Siis tuli tume kogu telgi sissepääsu juurde tagasi, sõlmis katet kooshoidvad paelad lahti ja lipsas hääletult otsekui viirastus telki.

113

XXI. Põgenemine džunglisse

Werper ei maganud. Ta vähkres asemel ja mõtles imekaunist naisest naabertelgis. Ta oli märganud, et Mohammed-Bei hakkas ootamatult vangi vastu huvi tundma ja enda järgi otsustades aimas, mis põhjustas äkilise muutuse tema suhtumises vangi. Mõeldes sellele, et Mohammed-Bei võib oma kõlvatud kavatsused teoks teha, täitus Werperi süda pöörase armukadedusega.

Imelik asi! Werperi kavatsused polnud araablase omadest karvavõrdki paremad, ometi pidas ta end Jane Claytoni kaitsjaks ja uskus kindlalt, et kui Mohammed-Bei tähelepanu oli naisele vastik, siis samalaadne Werperi-poolne tähelepanu võis talle erakordselt meeldida.

Tema mees oli surnud ja Werper kujutles, et võib täita naise südames tühjaks jäänud koha. Ta võib teha Jane Claytonile ettepaneku temaga abielluda, mida Mohammed-Bei loomulikult ei tee. Muide, araablase säärane ettepanek lükataks muidugi suurima põlgusega tagasi, täpselt niisamuti nagu tema kõlvatu iharus.

Lõppude lõpuks jõudis belglane veendumusele, et vangil polnud üksnes täielikku alust teda armastada, vaid mitmesuguste puhtnaiselike nippidega oli talle tekkivast kiindumusest juba märkugi andnud.

Ja äkki valdas teda ootamatu kindlameelsus. Ta heitis teki kõrvale ja tõusis üles. Tõmmanud saapad jalga ning kinnitanud vööle padrunitasku ja revolvri, läks ta telgi uksele ning vaatas välja. Vangi telgi ees ei olnud valvurit. Täiesti kindel, saatus on tema poolt!

Ta väljus ja läks naabertelgi taha. Valvurit polnud ka siin. Nüüd lähenes Werper julgelt uksele ja astus sisse.

Kuu valgustas nõrgalt telgi sisemust. Seina ääres tekihunniku kohal küürutas kellegi siluett. Sosinal öeldi mingisugune sõna ja tekkidelt tõusis teine kogu asemele istukile. Pikkamisi harjusid Werperi silmad pimedusega. Ta nägi, et aseme kohale kummardunud inimene oli meesterahvas, ja taipas, kes oli see öine külaline.

Belglase silme ees lõi mustaks. Ei! See mees teda ei saa! Naine kuulub temale ja üksnes temale. Ta ei loovuta oma õigust kellelegi!

Ta jooksis üle põranda ja kargas tagant Mohammed-Bei kallale. Äkiline rünnak rabas araablast, kuid ta polnud nende killast, kes võitluseta alla annavad. Belglase sõrmed kobasid araablase kõri, kuid viimane lükkas ta käe eemale, ajas end sirgu ja pöördus oma vaenlase poole. Werper virutas talle raske hoobi näkku, araablane lõi vankuma ja prantsatas põrandale. Oleks Werper seda juhust kasutanud,

114

oleks Mohammed-Bei juba järgmisel hetkel tema võimuses olnud. Kuid selle asemel sikutas ta oma revolvri pära, püüdes seda kabuurist välja tirida, ja nagu kiuste tahtis saatus, et just selsamal silmapilgul jäi revolver oma nahkkabuuri kinni.

Enne kui Werper relva kätte sai, toibus Mohammed-Bei ja tormas vaenlasele kallale. Werper lõi teda uuesti näkku. Araablane virutas vastu. Meeleheitlikult võideldes ja teineteist kägistada püüdes rähklesid vastased kitsas telgis, kuna naine jälgis neid õudusest ja imestusest pärani silmadega, julgemata end liigutadagi.

Werper püüdis järjepanu revolvrit välja tõmmata. Mohammed-Bei, kes ei lootnud kohata vastupanu ja pealegi veel seda sorti vastupanu, oli telki tulnud relvata, kaasas üksnes nuga. Ja esimese lühikese hingetõmbe ajal tiris ta noa vöö vahelt välja.

„Koer!" pomises ta. „Vaata seda nuga Mohammed-Bei käes! Vaata hästi, uskmatu, sest see on viimane asi, mida sa oma elus näha ja tunda saad! Selle noaga lõikab Mohammed-Bei välja sinu musta südame. Kui sa usud jumalat, palu teda nüüd — hetke pärast oled sa surnud."

Nende sõnadega sööstis ta ettepoole, hoides nuga kõrgel pea kohal.

Werper sikutas ikka veel tagajärjetult oma relva käepidet. Araablane oli juba peaaegu ta kõrval. Ahastuses ootas eurooplane, kuni Mohammed-Bei tema juurde jõudis, viskus siis telgi seina äärde pikali ja sirutas välja jala.

Kavalus õnnestus. Täie hooga edasi tormav Mohammed-Bei komistas takistuse otsa ja prantsatas maha. Samas kargas ta kohe püsti ja keeras ümber, et jätkata võitlust, kuid Werper oli juba enne teda jalule hüpanud ja tema käes vaikus revolver, mis nüüd lõpuks ometi oli kabuurist välja tulnud.

Araablane nõksatas ettepoole, et vastasega käsitsi kokku minna. Kärgatas kõva pauk, pimeduses sähvatas nõrk tuluke ja Mohammed-Bei kukkus, veeres põrandal edasi ja tardus naise aseme ees.

Lasuga peaaegu ühel ajal tõusis laagris ärev häältesumin. Inimesed hõikusid isekeskis, kohkunud ja nõutud. Werper kuulis, kuidas nad laagrit läbi otsides sinna-tänna jooksid.

Jane Clayton tõusis püsti ja lähenes avasüli Werperile.

„ Kuidas saan ma teid tänada, mu sõber?" küsis ta. „Mõelda vaid, et täna oleksin äärepealt uskuma jäänud selle lurjuse alatut valet, kui ta mulle teie reetur]ikkusest ja minevikust rääkis. Ma oleksin pidanud teadma, et valge mees ja pealegi veel džentelmen ei jäta iialgi keset selle metsiku maa ohte kaitsetuks naist, kes temaga ühte rassi kuulub."

115

Werperi käed vajusid jõuetult rippu. Ta seisis, vahtis naisele otsa ega leidnud vastamiseks sõnu. Naise usaldus tegi ta relvituks.

Samal ajal otsisid araablased laagris tulistajat. Valvurid, kelle Mohammed-Bei oli postilt minema saatnud, avaldasid esimesena mõtet vaadata üle vangi telk Neile turgatas pähe, et naine võis ennast kaitstes tappa nende peamehe.

Werper kuulis inimesi telgile lähenemas. Kui nad näevad siin Mohammed-Bei tapjat, ootab teda surm. Raevunud röövlid kisuvad tükkideks kristlase, kes julges valada nende peamehe verd. Ta pidi leidma mingisuguse selgituse ja takistama neid Mohammed-Bei laipa nägemast.

Werper torkas kähku revolvri kabuuri, väljus telgist ja sattus kohale rutanud inimestega ninapidi kokku. Tal õnnestus manada näole naeratus ja kätt välja sirutades tõkestada neil tee.

„Naine avaldas vastupanu," ütles ta, „ja Mohammed-Bei oli sunnitud teda tulistama. Naine pole surnud, vaid ainult kergelt haavatud. Te võite ära minna. Meie Mohammed-Beiga jääme vangi juurde."

Ta pööras ümber ja läks tagasi telki, kuna röövlid, keda see seletus täiesti rahuldas, siirdusid jätkama poolelijäänud und.

Kui Werper uuesti Jane Claytoni kõrvale ilmus, ajendasid teda juba sootuks teistlaadi kavatsused kui need, mis kümne minuti eest olid teda asemelt üles ajanud. Kokkupõrkes Mohammed-Beiga läbielatud ärevus ja araablaste poolt ähvardav oht jahutasid ta lõõmavat kirge, mis hoidis teda oma kütkeis siis, kui ta esimest korda telki sisenes.

Kuid belglase hinge hiilis üks teine, uus tunne. Kui sügavale inimene poleks ka langenud, ei saa rüütellikkus ja autunne temas lõplikult hääbuda, juhul kui need muidugi tema südames kunagi olemas olid. Albert Werper oli ammugi minetanud rüütellikkuse ja au, kuid J ane Clayton oli täiesti ebateadlikult puudutanud ammugi vaikinud keelt ja see kajas vastu väejooksiku südamesopis.

Esimest korda kogu selle aja jooksul jõudis ta nüüd arusaamisele, kui lootusetult sünge oli imekauni vangi olukord, ja esimest korda tunnetas ta oma allakäigu kogu sügavust.

Tema südametunnistusel lasus liiga palju jälkust ja alatust, et ta oleks võinud loota kõiki oma patte kunagi lunastada. Kuid esimese kahetsustuhinaga soovis ta siiralt, niivõrd kui see tema võimuses seisis, heastada seda kurja, mida tema piiritu aplus oli põhjustanud sellele sulnile õrnale naisele.

116

Ta seisis vaikides, mõttesse vajunult, otsekui kuulatades araablaste kaugenevaid samme. Jane Clayton katkestas tema mõtisklused.

„Mis me nüüd teeme?" küsis ta. „Hommikul leitakse laip. Nad tapavad teid, kui teada saavad."

Werper viivitas vastusega. Ta mõtles mõne silmapilgu ja pöördus siis kiiresti naise poole.

„Mul on plaan!" hüüdis ta. „Selle täitmine nõuab teilt suurt vaprust ja enesevalitsemist. Kuid te juba tõendasite, et teil on nii ühte kui teist. Kas teil jätkub jõudu veel üheks katsumuseks?"

„Olen valmis kõigeks, et siit vaid põgeneda," vastas Jane naeratades.

„Te peate teesklema surnut," selgitas Werper. „Ma kannan teid laagrist välja. Teatan valvureile, et Moham-med-Bei käskis mind teie laip džunglisse viia. Seda esmapilgul kummalist käsku selgitan ma sellega, et Moham-med-Bei ihaldas teid meeletult ja kahetses teie tapmist nii väga, et ei suutnud elutut keha nähes enam taluda südametunnistuse piinu."

Jane Clayton peatas teda žestiga. Tema huulil virvendas naeratus.

„Te olete arust ära!" hüüatas ta. „Kas te tõesti arvate, et valvurid usuvad seda totrat muinasjuttu?"

„Oo, teie ei tunne neid!" vastas mees. „Vaatamata nende paadunud kurjategijate karmile välimusele on neil kõigil romantikasoont. Te leiate selle soone ka kõige tooratel, kõige julmematel inimestel. See romantikatunne tõukab inimesi kuritegevuse ja röövimise metsikule teele. Ärge muretsege, meie kavalus õnnestub."

Jane Clayton kehitas õlgu.

„Mis siis ikka, eks teeme proovi," lausus ta. „Ja mis pärast saab?"

„Ma peidan teid džunglisse," jätkas belglane, „hommikul aga tulen üksi teile järele ja võtan kaasa kaks hobust."

„Aga kuidas te Mohammed-Bei surma seletate?" küsis naine. „See avastatakse enne, kui teil õnnestub hommikul siit põgeneda."

„Ma ei hakkagi seda seletama," vastas Werper. ,;Mohammed-Bei seletab seda ise — me anname selle võimaluse temale. Kas olete nõus riskima?"

„Jah."

„Siis toon ma teile kohe relva ja padrunid." Ja Werper väljus telgist.

Minuti pärast naasis ta teise revolvri ja padrunitaskuga vöö ümber.
„Kas olete valmis?" küsis ta.
117
„Täielikult," vastas noor naine.
„Siis heitke end minu vasakule õlale."
Ja Werper laskus põlvili.
„Niimoodi," lausus ta ja tõusis püsti. „Nüüd laske käed ja jalad, samuti ka pea täiesti vabalt rippu, nii et need kõiguksid. Pidage meeles: te olete surnud."
Järgmisel hetkel kõndis belglane juba mööda laagrit, naise keha õlal. Astelpõõsastest boma ümbritses laagrit, kaitstes seda metsloomade kallaletungi eest. Heleda lõkketule paistel sammus kaks valvurit. Üks nendest märkas lähenevat Werperit.
„Kes sa oled?" hõikas ta. „Mis sul õlal on?"
Werper laskis oma burnuse kapuutsi alla vajuda, et valvur võiks ta nägu näha.
„See on naise surnukeha," selgitas ta. „Mohammed-Bei palus mind see džunglisse viia, sest ta ei suuda vaadata selle nägu, keda ta armastas. Paratamatu tarvidus sundis teda naist tapma. Ta kannatab rängalt ega suuda leida lohutust. Hädavaevalt sain teda enesetapust tagasi hoida."
Rääkija õlal ootas hirmunud, liikumatu Jane araablase vastust. Loomulikult pahvatab ta naerma ega usu seda rumalat muinasjuttu. Nad näevad musjöö Frecot' kavaluse läbi ja teevad mõlemale otsa peale. Ta mõtles juba sellest, kuidas aidata oma päästjat, kui see silmapilgu pärast valvuritega võitlusse astub.
Sel ajal kuulis ta musjöö Frecofle vastava araablase häält.
„Lähed sa üksi või peab kedagi üles ajama, et sind saata?" küsis araablane, ja tema hääles polnud vähimatki imestust selle üle, et Mohammed-Bei iseloomus olid ühtäkki avaldunud õrnus ja tundlikkus.
„Ma lähen üksi," vastas Werper ja möödus valvurist läbi kitsa avause bomas.
Pisut hiljem sammus ta oma kandamiga juba džunglis, üha kaugenedes laagrist, ning kui puutüved varjasid ta eest lõkketule leegi, Werper seisatas ja pani naise maha.
„Tss!" sosistas mees, nähes, et Jane tahab' rääkima hakata, viis ta veel veidi kaugemale jnetsa ja peatus suure laiaharulise puu all. Siin sättis ta naise vööle padrunitasku, andis revolvri ja aitas puu alumistele okstele ronida.
„Homme hommikul," sosistas ta, „tulen ma teile järele, niipea kui mul õnnestub nende juurest jalga lasta. Olge vapper, leedi Greystoke! Küll me pääseme!"
„Tänan teid," vastas Jane vaikselt. „Te olete väga vapper ja väga lahke minu vastu."
Werper ei vastanud, ja ööpimedus varjas tema põskedele kerkinud häbipuna. Rutakalt keeras ta ümber ja suundus tagasi laagrisse. Valvur nägi postilt, kuidas belglane oma
118
telki astus, aga ei näinud, kuidas see tagumise seina alt välja roomas ja ettevaatlikult selle telgi juurde hiilis, kus varem oli asunud vang ja kus nüüd lebas Mohammed-Bei surnukeha.
Werper kergitas telgiriide serva, ronis sisse ja roomas laiba juurde. Ta haaras surnul randmetest kinni ja hakkas enda järel ukse poole lohistama. Roomas siis uuesti välja, hiilis telgi külgmise seina juurde ja silmitses tükk aega laagrit: keegi ei jälginud teda.
Werper läks tagasi laiba juurde, upitas selle endale õlale ja jooksis siis kiiresti üle lageda koha, mis eraldas vangi telki Mohammed-Bei omast. Telgi siidist tagaseina juures ta seisatas, libistas oma raske kandami maha ja jäi liikumatult kuulatama.
Olles lõpuks veendunud, et keegi teda ei märganud, Werper kummardus, kergitas telgiriiet ja roomas sisse, lohistades enda järel elutut keha, mis kunagi oli olnud

Mohammed-Bei. Ta pani laiba Mohammed-Bei asemele ja hakkas pimedas tuhnima, otsides araablase revolvrit. Selle leidnud, läks ta tagasi aseme juurde, laskus tekkide ja vaipade hunniku ette põlvili, torkas parema käe koos revolvriga teki alla, vasakuga aga mässis selle ümber mitmekordselt paksu kangast. Vajutas siis päästikule ja ühtaegu hakkas köhima.

Isegi vahetult telgi seina taga poleks keegi kuulnud summutatud lasku, mida pealegi maskeeris köhimine. Werper jäi rahule. Kahjurõõmus irvitus ilmus ta huulile, kui ta revolvri teki alt välja tõmbas ja ettevaatlikult surnu paremasse kätte pistis, seades kolm sõrme pideme ümber, nimetissõrme aga päästiku vastu. Siis tegi segamini paisatud aseme korda ja väljus telgist samamoodi, nagu oli siia tulnudki, laskis siidist katte alla ning kinnitas selle nü, nagu see oli olnud varem.

Vangi telgi juurde astunud, laskis ta ka siin tagumise seinakatte alla, et poleks näha, et siitkaudu on keegi sisenenud ja välja läinud. Seejärel naasis ta oma telki, kinnitas katte pulga külge ja viskus asemele.

Järgmisel hommikul äratas teda Mohammed-Bei orja kriiskamine.

„Ruttu siia! Mohammed-Bei lamab surnult oma telgis, ta on endalt elu võtnud!"

Werper kargas asemelt üles, tema nägu väljendas kohkumist. Kuid neegri viimaste sõnade juures hingas ta kergendatult ja hirm tema näol asendus naeratusega.

„Tulen kohe!" hüüdis ta, tõmbas saapad jalga ja väljus telgist.

119

Igast kandist jooksid Mohammed-Bei siidtelgi juurde erutatud araablased ja neegrid Kui Werper telki astus, seisis trobikond araablasi kobaras oma peamehe laiba ümber.

Meeste vahelt läbi trüginud, astus Werper surnu juurde. Viivu silmitses ta seda sõnatult, siis pöördus araablaste poole.

„Kes seda tegi?" hüüdis ta Tema hääles kostis ähvardus ja süüdistus. „Kes tappis Mohammed-Bei?"

Vastuseks kõlas terve koor nördinud hääli.

„Mohammed-Beid ei tapnud keegi," karjusid nad. „Ta tappis ennast ise. Allan ja see siin on tunnistajad!" Ja nad osutasid revolvrile surnu käes.

Esialgu teeskles Werper, et ta seda ei usu, pärast aga laskis end ikkagi veenda, et Mohammed-Bei võttis endalt ise elu, kahetsedes palavasti armastatud naise tapmist.

Werper keeras omaenese käega laiba tekkidesse, püüdes varjata lasust kõrbenud kohti. Kuus mustanahalist kandsid laiba lagendikule ja sängitasid laagri ette kaevatud madalasse hauda. Kui mullakamakaid hakkas auku tekkidele langema, millesse oli keeratud Mohammed-Bei laip, pääses Werperi rinnast veel üks kergendusohe: tema plaan oli õnnestunud paremini, kui ta oletas.

Ahmet-Zeki ja Mohammed-Bei surmaga jäid röövlid juhita ning pärast lühikest arupidamist otsustasid nad tagasi põhja oma suguharude juurde pöörduda.

Teada saanud nende sõidusuuna, kuulutas Werper, et ta sõidab itta mere äärde. Röövlid ei teadnud midagi Werperi paunast ja et neil polnud belglasest enam sooja ega külma, lasksid nad tal minna oma teed.

Werper peatas oma hobuse keset lagendikku, jälgides araablaste lahkumist. Ta tänas jumalat, et oli lõpuks ometi nende sitkete käppade vahelt välja libisenud.

Kui araablaste ratsude kabjamüdin oli kaugusse hääbunud, pööras Werper oma hobuse paremale ja ratsutas sinna, kuhu eelmisel õhtul oli temast jäänud leedi Greystoke.

Ta sõitis puu juurde, peatas hobuse ja hüüdis rõõmsal häälel ülespoole:

„Tere hommikust!"

Kuid vastust ei järgnenud. Asjatult puurisid Werperi silmad tihedat lehestikku. Siis hüppas ta hobuse seljast maha ja ronis puu otsa, kust võis näha kõiki *ülemisi oksi. Puu oli tühi — Jane Clayton oli kadunud.

120

XXII. Tarzan saab mälu tagasi

Sorides kivikesi, mis Ahmet-Zek oli maha visanud, pöördusid Tarzani mõtted kogemata kollaste kangide juurde, mille pärast araablased ja abessiinlased nii raevukalt võidelnud olid.

Mis ühist oli sellel räpasel metallihunnikul ja ilusatel sillerdavatel kivikestel, mis varem tema pauna täitsid? Mis metall see oli? Kust see toodi? Mis piinav ja segane mõte teda kogu aeg jälitas? Mida tähendas see ähmane mälestus, peaaegu kindel veendumus, et sellel metallilasul oli tema minevikuga midagi ühist ja et see oli kuulunud temale?

Mis oli olnud tema möödunud elus? Tarzan vangutas pead. Tema vaimusilma eest möödusid pikkamisi kahvatud pildid ahvide seas veedetud lapsepõlvest, neile aga järgnes kummaline virvarr nägudest, kujudest ja sündmustest, millel justkui poleks olnud Ahvide Tarzaniga midagi ühist, aga ometi tundusid talle tuttavana.

Aeglaselt ja piinarikkalt taastus tema mälu, sedamööda, kuidas tänu suurepärasele vereringele paranes kahjustatud aju.

Esimest korda kogu selle aja jooksul tundusid teadvusse kerkivad kujud talle lähedaste ja tuttavaina, kuid ta ei suutnud neid asetada kohtadele, kus nad olid olnud tema endises elus, ega nimetada neid nimepidi.

Eriti sageli ilmus haige aju ähmastesse mälupiltidesse imekauni naise kuju. Kes ta oli? Kes oli ta Ahvide Tarzanile? Talle tundus, et oli kord naist näinud just samas kohas, kus abessiinlased selle metallilasu välja kaevasid, kuid siis oli ümbruskond sootuks teistsugune olnud.

Seal oli üks hoone... ei, seal oli palju hooneid... ja seal olid aed, hekid ja lilled. Tarzan kibrutas otsaesist: ta oli kimbatuses. Ühel hetkel juba näis, et ta oli kõigele sellele seletuse leidnud, kuid äkki kogu pilt kahvatus, kattus otsekui vine-ga, ja selle asemele ilmus stseen džunglist: alasti valge nooruk tantsimas karvaste ahvide seas.

Tarzan vangutas pead ja ohkas. Mispärast see talle meelde ei tulnud? Vähemasti selles oli ta kindel, et kullalasu ja koht, kus see vedeles, tema eest kogu aeg äralibiseva emaslooma õrn aroom, valge naise kuju ja ta ise olid mingil moel üksteisega lahutamatult seotud ja minevik oli neid ühendav lüli.

Aga kui tema mälestustes oli naine lahutamatult seotud selle kohaga, süs kus kui mitte seal pidi Tarzan teda otsima või ootama? Tarzan läheb ja otsib ta üles. Ta heitis tühja

121

pauna õlale ja suundus puude latvu mööda tagasi lagendikule.

Metsa servas kohtas ta araablasi, kes siirdusid Ah-met-Zekki otsima. Tarzan puges peitu, laskis nad mööda ja jätkas siis rännakut oma kodu mustaks põlenud varemete poole.

Teel üle lagendiku sattus ta väikesele antiloobikarjale, kes igast küljest põõsastega varjatud välul rohtu sõi. Olud jahti pidada olid igati soodsad. Pool tundi jälgis Tarzan rammusat aastavanust antiloopi, kargas siis viimaks ühe hüppega looma juurde ja tappis selle jahinoaga. Päike kaldus juba läände, kui Tarzan ohvri kõrval istet võttis, et maitsta oma meisterlikkuse, kavaluse ja jõu vilja. Kõhu täis söönud, tõusis ta üles ja suundus mööda rada jõe äärde. Kui Tarzan oli ka janu kustutanud, oli lagendikule laskunud juba öö, temal aga jäi veel üle poole miili kohani, kus lebas kollaste kangide

hunnik ja kust ta lootis leida salapärast naist või vähemasti mõnda märkigi tema asukohast.

Džungliasukate silmis pole ajal kindlat tähendust ja ennatlikkus, kui seda pole eile kutsunud hirm, viha või nälg, on nende jaoks äärmiselt vastumeelne asi. Seepärast siis homne päev — ees aga oli lõpmatult pikk rodu neid „homseid" — oli Tarzanile otsinguteks niisama sobilik kui tänane, pealegi oli ta väsinud ja tahtis magada.

Tarzan ronis ööseks lähima puu otsa ja vajus sügavasse unne, äiutatuna jälitajate ja jälitatavate metsikust häältemelust. Hommikul äratasid ta nälg ja janu. Ta ronis puu otsast alla ja suundus jõe äärde joomisko-hale. Jõele lähenedes märkas ta, et lõvi Numa oli temast ette jõudnud. Hiiglasuur loom seisis joomiskohal ja lakkus ahnelt vett. Enda taga rajal Tarzani samme kuuldes tõstis ta pead ja vaatas üle õla jultunud rahurikkuja poole. Lõvi hakkas kumedalt lõrisema, kuid Tarzan taipas, et Numa oli tulnud jooma juba pärast hommikusööki, läks rajalt veidi eemale ja jõudis jõe äärde välja teises kohas, ruskest kiskjast mõni jard kaugemal. Ta laskus käpuli ja langetas näo jahedasse vette. Hetke vahtis lõvi inimest, pööras siis pea vee poole ja jätkas poolelijäänud tegevust. Inimene ja loom kustutasid janu, seistes peaaegu kõrvuti, ja eemalt võis paista, et kumbki neist oli unustanud teise olemasolu.

Numa lõpetas esimesena Ta tõstis pea ja suunas oma pilgu jõe vastaskaldale läbitungivusega, mis on iseloomulik sellele loomaliigile. Ta seisis täiesti liikumatult ja kui õrn tuul poleks tema lakaga mänginud, oleks võinud teda pidada kullatud pronkskujuks.

Võimsatest kopsudest tungis välja sügav ohe. Pikkamisi pöördus massiivne pea ja kollased silmad peatusid inimesel. Vurrukarvades mokk kerkis üles, paljastades kollaseid kihvu. Loomade kuningas möirgas taas hoiatavalt, pöördus majesteetlikult ümber ja hakkas mööda radatiheda roostiku poole astuma.

Ahvide Tarzan jätkas joomist, kuid jälgis silmanurgast looma iga liigutust, kuni see vaateväljalt kadus. Siis hakkas kiskja liikumist kuulatama terav kõrv.

Tarzan suples jahedates voogudes, sõi hommikueineks juhuslikult roostikust leitud mune ja siirdus jõe kallast mööda üles maja varemete poole, kus eile olid hunnikus lebanud metallikangid.

Suur oli tema imestus ja meelehärm, kui ta eilsesse lahingupaika jõudes nägi, et kollased kangid olid kadunud. Inimjalgadest ja hobusekapjadest segi tambitud maapinnal oli võimatu mingeid jälgi leida Kangid olid otsekui õhku haihtunud.

Ahvinimene ei teadnud enam, mida nüüd teha või kuhu minna. Millestki ei paistnud välja, et naine oli siin viibinud Kangid olid kadunud ning kui nende ja naise vahel ka mingi side oli, näis mõttetuna oodata teda siin, kuna kangid olid viidud kuhugi mujale.

Kõik oli kadunud: ilusad kivikesed, kollane metall, naine, tema isiklikud mälestused Tarzan vajus norgu, kõik muutus vastumeelseks ja tüütavaks. Ta läheb tagasi džunglisse ja otsib üles Cholgi. Tarzan pööraskimetsa poole, suundus jooksujalu džunglisse ja ronis ahvi väledusega puu otsa

Ta liikus edasi ilma kindla eesmärgita, rõõmustades oma piiritu vabaduse üle ja lootes leida Cholgi või naise jälgi. Ta ei otsinud neid, kuid oleks meelsasti nendega kohtunud.

Kaks päeva hulkus ta niiviisi metsas ringi. Sõi, jõi ja magas siis, kui tema organism seda nõudis, tappis, kui toiduvarud otsa lõppesid, ega tundnud vähimatki muret tuleviku pärast. Kolmanda päeva hommikul haistis ta hobuse ja inimese jälgede nõrka lõhna. Jalamaid muutis ta suunda ja hakkas tasakesi puude oksi mööda liikuma sinnapoole, kust lõhn hoovas

Peagi nägi ta üksildast ratsanikku, kes sõitis itta. Juba esimese silmapilguga kinnitas nägemismeel seda, mida aimas haistmine: ratsanik oli seesama mees, kes oli varastanud tema kivid. Ahvinimese hallides silmades süttis vihatuluke. Ta laskus alumisele oksale ja hakkas otse Werperi pea kohal edasi liikuma.

Üks kiire hüpe ja Werper tundis, kuidas tema ehmunud hobuse laudjale kukkus midagi rasket Samal ajal põimusid ratsaniku ümber teraskõvad käed. Ta ei jõudnud

123

silmagi pilgutada, kui oli juba sadulast maha kistud ja lamas hetke pärast põigiti rajal, alasti hiiglane aga surus põlvega ta rinnale.

Esimesest pilgust tundis Werper ära Tarzani ja ta nägu muutus surnukahvatuks. Terassörmed pigistasid ta kõri. Werper proovis karjuda, paluda, anuda, kuid julmad sõrmed ei lasknud tal häält teha.

„Kus mu ilusad kivid on?" karjus tema rinnal istuv mees. „Mis sa nendega tegid? Mis sa tegid Tarzani ilusate kividega?"

Sõrmed Werperi kaela ümber vallandusid, et lasta tal vastata Mõnda aega piinas Werperit lämmatav köhahoog.

Lõpuks sai ta endast jagu ja hakkas rääkima:

„Araablane Ahmet-Zek varastas need minult! Ta sundis vägisi mind loovutama pauna ja kivid!"

„Ma nägin seda," vastas Tarzan, „kuid paunas olid hoopis teised kivid! Niisugused Mvid katavad ainult jõe põhja ja kaldaid. Isegi araablane ei vajanud neid, sest ta viskas kivid vihaselt minema, niipea kui oli neid silmitsenud. Ei, ma tahan oma ilusaid kivikesi! Kus need on?"

„Ma ei tea, ma ei tea"' kisendas Werper. „Ma andsin need Ahmet-Zekile, sest muidu oleks ta mind tapnud. Paar minutit hiljem hakkas ta mulle järele tulema, kuigi oli lubanud mind rahule jätta, ning ma tulistasin ja lasksin ta maha. Otsisin ta läbi, kuid pauna ei leidnud, ja kuigi ma seejärel otsisin ka džunglist, ei leidnud ma seda sealtki."

„Aga mina leidsin pauna üles, ma ju ütlesin sulle!" röögatas Tarzan, „Ma leidsin kivikesed, mis Ahmet-Zek oli põlgusega minema visanud. Need polnud Tarzani kivid. Sa peitsid need ära. Ütle mulle, kus need on, või ma tapan su!"

Ja pruunid sõrmed pigistasid veel kõvemini belglase kõri.

Werper püüdis end vabastada.

„Mu jumal, lord Greystoke!" kähistas ta suurivaevu. „Kas te tõesti sooritate mõrva käputäie kivide pärast?"

Tarzani sõrmed vallandusid, hallid silmad väljendasid hämmastust ja nõutust.

„Lord Greystoke!" kordas ahvinimene. „Lord Greystoke! Mis lord Greystoke? Kus ma olen seda nime varem kuulnud?"

„Te ju ise oletegi lord Greystoke!" hüüdis belglane. „Te saite Opari tunnelis maavärina ajal kaljukilluga põrutada. Te läksite sinna oma mustade waziridega maa-alusest varakambrist kullakange tooma Põrutuse tagajärjel kaotasite mälu. Teie olete John Clayton, lord Greystoke, kas te siis ei mäleta?"

„John Clayton, lord Greystoke," kordas Tarzan.

124

Mõne minuti ta vaikis ja mõtles keskendunult. Ta tõmbas väriseva käega üle otsaesise ja äkki välgatas ta silmades arusaamise säde. Unustatud nimi äratas ähmaseid mälestusi, mis Tarzanit nii piinavalt olid jälitanud. Ahvinimene laskis belglase kõri lahti ja hüppas püsti.

„Jane!" karjatas ta ja pöördus järsult belglase poole. „Minu naine?" küsis ta. „Mis on temast saanud? Kogu mu mõis on maatasa tehtud. Teie olete kõige sellega kuidagi seotud. Te järgnesite mulle Opari, varastasite kalliskivid, mida ma pidasin lihtsalt

üusateks kivikesteks. Te olete lurjus ja varas! Ärge nähke vaeva, et veenda mind vastupidises."

„Ta on hullem kui varas," lausus rahulik hääl nende taga Tarzan1 pööras imestunult ümber. Mõni samm temast

eemal seisis rajal pikk sõjaväemundris mees. Tema taga

seisis paar musta sõdurit Kongo vaba osariigi mundris. „Ta on mõrvar, söör!" jätkas ohvitser. „Olen teda juba

kaua taga otsinud, et anda ta vanemohvitseri tapmise eest

kohtu alla"

Werper kargas püsti, kaame ja hirmust värisev. Niisiis oli saatus ta ikkagi kätte saanud, leidnud üles läbipääsmatu džungli pärapõrgust! Vaistlikult sööstis ta ettepoole, et põgeneda, kuid Ahvide Tarzan sirutas käe välja ja haaras tal õlast kinni.

„Oodake!" ütles ahvinimene oma vangile. „See musjöö vajab teid ja mina samuti. Kui olen teiega valmis, siis võib ta teid endale saada, öelge mulle, mis on saanud minu naisest!"

Belgia ohvitser silmitses uudishimulikult seda peaaegu alasti valget hiiglast Primitiivne kehakate ning relvastus olid kummalises vastuolus selle kerguse ja soravusega, millega mees prantsuse keelt rääkis.

Esimene kõneles tsivilisatsiooni kõige madalamast, teine kõige kõrgemast astmest. Ohvitser ei suutnud kuidagi kindlaks määrata selle veidra olendi sotsiaalset seisundit, kuid talle ei meeldinud põrmugi toon, millega see vägilane suvatses talle teatada, millal võib vangi enda valdusse saada

„Palun vabandust," sõnas ta ettepoole astudes ja kätt Werperi teisele õlale pannes, „kuid ma võtsin selle mehe vahi alla ja ta peab minuga kaasa tulema."

„Ta teeb seda siis, kui olen temaga arved õiendanud," vastas Tarzan rahulikult.

Ohvitser keeras ümber ja andis märku sõduritele, kes tema taga rajal seisid.

Salk mustanahalisi hüppas kähku neile lähemale ning piiras Tarzani ja tema vangi sisse.

125

„Seadus ja jõud on minu poolel," kuulutas ohvitser. „Ei maksa vaielda. Kui teil on selle inimesega isiklikud arved klaarida, võite tulla meiega ühes ja üldise korra järgi esitada kaebuse autoriteetsele kohtule."

„Teie seaduslikud õigused on üpris kahtlased, mu sõber," väitis Tarzan, „ja teie käsul on vaid näilik, mitte aga tegelik jõud. Te julgesite astuda relvastatud inimestega Briti territooriumile. Kes andis teile õiguse sääraseks sissetungiks? Kus on paberid, mis volitavad teid seda inimest arreteerima? Ja kust on pärit teie veendumus, et mina ei saa tuua siia relvajõude, kes takistavad teid Kongo vabasse osariiki tagasi pöördumast?"

Ohvitseri kannatus katkes.

„Ma ei kavatse pidada läbirääkimisi alasti metslasega!" karjus ta. „Kui te ei taha ise kannatada, siis ärge toppige oma nina minu asjadesse! Seersant, võtke vahialune kinni!"

Werper surus huuled Tarzani kõrva äärde.

„Ärge andke mind nende kätte, ma näitan teile kohta, kus möödunud ööl nägin teie naist," sosistas ta. „Ta ei tohiks siit kaugel olla"

Oma seersandi märguande peale astusid sõdurid lähemale, et väejooksikut kinni võtta. Tarzan haaras Werperi, tõstis ta nagu jahukoti ühe käega üles ja sööstis ettepoole, et murda läbi neid ümbritsevast sõdurite rõngast. Parema käe rusikas tabas lähima sõduri nägu ja paiskas ta eemale oma kaaslaste hulka. Tarzan kiskus püssid

käest neil, kes tema teed tõkestasid, ja musti sõdureid langes ahvinimese võimsa pealetungi all nagu loogu.

Mustanahalised olid Tarzani nii tihedasse rõngasse võtnud, et ei söandanud tulistada, kartes haavata kedagi omadest. Tarzan trügis nende summast läbi ja oli juba džunglitihnikusse põgenemas, kui üks sõdureid, olles selja tagant juurde hiilinud, virutas talle pähe raske püssihoobi. Tarzan kukkus maha ja järgmisel viivul istus tema otsas juba tosin mustanahalist sõdurit. Teadvusele tulnud, nägi Tarzan, et on kõvasti kinni seotud, täpselt niisamuti kui Werper. Olles rahul, et tagaajamine lõppes edukalt, sattus belgia ohvitser otsemaid suurepärasesse meeleollu. Ta tögas vahialuseid, kuulutades, et polnud lootnudki nii kiiret ja kerget võitu. Tarzanilt tal vastust kuulda ei õnnestunud, see-eest oli Werper väga jutukas ja väljendas valjuhäälselt oma nördimust. Ta kinnitas, et Tarzan on inglise lord, kuid see jutt pani ohvitseri vaid naeru lagistama ja ta soovitas oma vangil hoida kõneosavust enda õigustamiseks kohtus.

Niipea kui Tarzan teadvusele tuli ja selgus, et tema vigastus oli tühine, piirati vahialused sisse ja salk hakkas liikuma Kongo vaba osariigi piirivööndi poole.

126

Õhtuks jäädi peatuma jõe äärde, löödi laager üles ja asuti õhtusööki valmistama. Lähedasest džunglist tiheda lehestiku vahelt uudistas metsik silmapaar pingsa tähelepanuga mustade sõdurite askeldamist. Sorakil kulmude alt jälgisid need silmad boma püstitamist, lõkke süütamist ja õhtusöögi tegemist.

Tarzan ja Werper lamasid kinniseotult välipaunade hunniku taga. Kui õhtusöök valmis oli, käskis vahisõdur neid üles tõusta ja tule äärde minna.

Kui hiiglaslik ahvinimene püsti tõusis, ilmus džunglis puu otsas kükitava olendi silmi hämmastus jatema huulilt vallandus madal kurguhäälne heli * Silmapilk muutus Tarzan valvsaks, kuid vastuhüüd tardus ta huultele: Tarzan kartis sõdurites kahtlust äratada.

Äkki turgatas talle pähe hiilgav mõte. Ta pöördus Werperi poole.

„Kohe kõnetan ma teid valjul häälel teile arusaamatus keeles. Tehke nägu, et kuulate hoolega mu sõnu ja pomisege aeg-ajalt midagi sellist, mis võiks paista vastusena sellessamas keeles. Sellest, kuidas te oma ülesandega toime tulete, sõltub meie pääsemine."

Werper noogutas nõusoleku märgiks pead ja samas hakkas Tarzan rääkima veidrat keelt, mida ühtmoodi edukalt võis võrrelda nii koera haukumise kui pärdiku lobisemisega.

Sõdurid jõllitasid imestunult ahvinimest. Mõni neist puhkes naerma, teised nihkusid ebausklikus hirmus kaugemale. Ohvitser tuli vahialustele lähemale ja jäi nende taha seisma, kuulatades huvi ja uudishimuga seda pentsikut keelt. Kui Werper vastuseks midagi totrat pomises, ei pidanud ohvitser enam vastu, astus veelgi lähemale ja küsis, mis keeles nad räägivad.

Nende jutuajamiste põhjal, mis ohvitseril oli rännaku ajal vahialustega olnud, kujutas Tarzan umbkaudu ette tema haritust ja seda silmas pidades selgitas, et nad rääkisid kreeka keeles.

„Oo, seda ma arvasingi!" kostis ohvitser. „Aga sellest on väga palju aegamöödas, kuimaseda õppisin, sellepärast ma polnudki kindel. Edaspidi palun teid siiski rääkida keelt, mida ma paremini oskan."

Werper pööras pea kõrvale, et varjata irvitust, ja sosistas:

„Mis siis ikka! Ta pidas seda kreeka keeleks, ja ongi hästi!"

Kuid üks mustanahaline sõdur pomises oma kaaslasele:

„Olen seda häält juba varem kuulnud. Kord öösel eksisin džunglisse ära ja kuulsin, kuidas karvased inimesed puude otsas isekeskis rääkisid, ja nende keel sarnanes selle valgenahalise keelega. Parem, kui me poleks teda leidnud.

127

Ta pole inimene, vaid kuri vaim ja meile kõigile langeb kaela õnnetus, kui me teda lahti ei lase!"

Ja neeger põrnitses hirmunult musta džunglit.

Tema kaaslane naeris närviliselt ja astus salkkonna sõdurite juurde, et variatsioonide ja hüperboolidega edasi rääkida seda, mida nüüdsama kuulnud oli. Pool tundi hiljem ümbritses hiiglasest vangi isikut terve legend mustast maagiast ja äkilistest salapärastest surmadest.

Kaugel ööpimedusse mattunud džunglis aga kujutas karvane inimesetaoline olend lõunasse, et viia sinna üht saladuslikku ülesannet

XXIII. Kohutav öö

Jane Clayton istus puu otsas, kuhu Werper ta jätnud oli, ja talle tundus, et sellele pikale ööle ei tulegi lõppu. Kuid viimaks ometi tõusis päike ja tunni aja pärast ilmus rajal nähtavale üksik ratsanik Noore naise südant pakutas taas lootus.

Lahe burnus ja avar kapuuts varjasid ratsaniku kuju ning nägu, ent Jane teadis hästi, et see oli musjöö Frecot: eks kandnud temagi araabia rõivast, peale tema ei teadnud aga keegi, et Jane oli siin, ja ainult tema võis naisele järele tulla.

See, mis Jane nägi, hajutas unetu öö hirmud, kuid palju jäi tal nägemata. Ta ei näinud ei tumedat nägu valge kapuutsi all ega tõmmunäoliste meeste kavalkaadi, kes pikkamisi oma peamehe järel teekäänaku taga sõitis.

Jane kummardus ettepoole ja tervitas lähenevat ratsanikku rõõmsa hüüdega. Tema esimese sõna juures vaatas mees üles: Jane Clayton nägi Abdul-Muraki tõmmut nägu ja põrkas kohkunult tagasi, kuid oli juba hilja. Mees oli teda näinud ja käskis alla tulla Jane ei tahtnud puu otsast lahkuda, aga kui tõmmude ratsaväelaste salk oma ülemuse juurde oli jõudnud ja üks sõdur tema käsu peale puu otsa ronima hakkas, et teda alla tirida, nägi Jane, et vastupanul pole mõtet. Siis laskus ta aeglaselt puu otsast maha, astus abessiinlase juurde ning palus meest inimesearmastuse ja õigluse nimel lasta tal minna.

Oma hiljutisest lüüasaamisest, kulla kaotamisest ja vangide põgenemisest vihale aetud Abdul-Murak oli kõige vähem meelestatud naise palveid kuulda võtma.

Kodus ootas teda tabanud nurjumiste ja õnnetuste pärast degradeerimine, kuid hea kingitus võis leevendada Meneli-ku raevu ja kindel see, et selle võõrast rassist pärit õrna õie võtab keiser vastu erilise heatahtlikkusega.

Kui Jane Clayton oma jutu lõpetas, vastas ta lühidalt, et on valmis naist oma kaitse alla võtma, kuid peab ta oma

128

käskija juurde viima.

Noor naine ei tarvitsenud küsida, misjaoks keiser teda vajab, ja lootus tema hinges kustus taas. Alistunult laskis ta end ühe sõduri selja taha sadulasse tõsta ja uue saatesalga valve all hakkas liikuma nüüd juba paratamatuna tunduva saatuse poole.

Võitluses röövlitega oli Abdul-Murak kaotanud oma teejuhid. Taise ei tundnud sugugi paikkonda ja eksis teelt. Seetõttu oli ta pärast lahinguväljalt põgenemist väga vähe põhja poole liikunud. Nüüd suundus ta läände, lootes sattuda mõne küla peale, kust oleks võinud teejuhi leida. Aga kui öö kätte jõudis, oli ta oma eesmärgist niisama kaugel kui koidikul.

Masendatud, näljast ja janust kurnatud abessiinlased jäid metsikusse džunglipad rikusse laagrisse. Astel põõsastest boma lähedal möirgasid hirmuäratavalt hobustest ligimeeli-tatud lõvid ja nende metsik häältekõmin ühines surmani kohkunud hobuste hirnumisega. Ei inimesed ega loomad saanud und.

Valvurite arvu kahekordistati mitte niivõrd lõvide rünnaku puhuks kui lõkete põletamiseks, mis pakkusid kiskjate eest paremat kaitset kui okkaline boma.

Käes oli juba südaöö, kuid vaatamata eelmisele unetule ööle ei saanud Jane Clayton sõba silmale. Otsekui must palakas rippus õnnetuse eelaimus laagri kohaL Abessiinia keisri vaprad sõdurid olid närvilised ja rahutud. Abdul-Murak tõusis ühtepuhku oma asemelt üles ning kõndis kinniseotud hobuste ja praksuvate lõkketulede vahel rahutult edasi-tagasi. Noor naine nägi heleda lõkketule taustal tema võimsat siluetti ja mõistis mehe kiiretest närvilistest liigutustest, et ta kardab.

Lõvid möirgasid üha kõvemini ja raevukamalt, maa vappus uskumatust lärmist ja möirgamisest Kiledalt hirnusid hobused, kes püüdsid köidikuid katki rebida. Üks sõdureid, kes oma kaaslastest märksa julgem oli, tormas lõhkuvate, hirmust hullunud loomade keskele, püüdes asjatult neid rahustada

Hiiglaslik lõvi, metsik ja kartmatu, hüppas lõkketulest heledasti valgustatud boma juurde. Valvur tõstis püssi ja tulistas, ning tilluke tinakuul tõmbas väikese laagri kallale kõik põrguväed.

Kuul jättis looma külje sisse sügava valuliku vao ja äratas temas kirjeldamatu raevu, kuid ei röövinud tohutult kehalt vägevust ega jõudu.

Poleks lõvi saanud haavata, oleksid astelpõõsastest boma ja hele lõkketuli ta vahest eemale peletanud. Nüüd aga sundisid valu ja raev teda unustama ettevaatuse, ning valju vihase lorina saatel hüppas ta ühe ropsuga üle tõkke ja

sattus hobuste sekka.

Hobune, kelle kallale lõvi kargas, pistis nagu meeletu hirmust ja valust hirnuma Mõni oli oma ratsmed puruks rebinud ja kihutas pöörasena laagris ringi. Inimesed kargasid jalule ja tormasid laskevalmis relvadega boma juurde, kui äkki kari lõvisid kaaslase eeskujust julgustatuna džunglist laagri kallale tungis.

Küll ühe-, kahe-, küll kolmekaupa hüppasid nad üle boma ning väike astelpõõsastega piiratud laagriplats rõkkas inimeste kisast ja hobuste hirnumisest.

Kui esimene lõvi laagrit ründas, hüppas Jane Clayton jalule ja seisis nüüd õudusest halvatuna, jälgides ümberringi puhkenud verist taplust. Tuhatnelja kappav hobune lõi ta jalust maha, hetke pärast riivas teda lõvi, kes teist surmani hirmunud hobust taga ajas, ja Jane kukkus uuesti maha.

Püssipaukude ragina ja kiskjate möirgamise sekka kostis oigeid — need olid vere nägemisest hullunud lõvide ohvrid. Tormavad kiskjad ja kappavad hobused segasid abessiinlasi tegutsemast ühisel jõul: igaüks mõtles vaid iseendale ja üldises heitluses unustati kaitsetu naine sootuks. Pääseda oli võimatu. Ümberringi vihisesid umbropsu tulistatud kuulid, kihutasid hobused ja luusisid lõvid. Kuratlikult kavalad verjanulised kiskjad hakkasid nüüd inimesi ja loomi tihedasse piiramisrõngasse võtma, olles paljastanud kollased kihvad ja ajanud välja pikad vahedad küüned. Aeg-ajalt sööstsid lõvid surmani hirmunud inimeste ja hobuste sekka ning mõni hirmust või valust pöörane hobune murdis piiramisrõngast läbi, hüppas üle boma ja kihutas džunglisse. Kuid meestel ja naisel polnud pääsu.

Juhuslikust kuulist tabatud hobune kukkus Jane Claytoni kõrvale maha Lõvi hüppas üle sureva looma keha otse sõduri kallale, kes seisis tema vastas. Mees tõstis püssi ja lajatas sellega Numale lagipähe, kuid järgmisel hetkel lamas ta juba maas ja kiskja seisis tema otsas.

Hirmust kisendades tagus sõdur nõrkade rusikatega sag-rist rinda, püüdes asjatult võimast kassi enda pealt ära tõugata. Lõvi langetas pea, sõduri õudusest moondunud näo kohal sulgusid kollaste kihvadega pärani aetud lõuad ja midagi rudises kiskja hammaste alL Lõvi pöördus ümber ja astus üle hobuse korjuse elutut verist keha enda järel lohistades.

Jane vaatas seda pealt pärani silmadega. Ta nägi, kuidas lõvi oma ohvri laiba otsa komistades temast kahe sammu kauguselt möödus, ega suutnud kiskjalt silmi pöörata, nagu oleks ta lummatud olnud.

Laip takistas lõvi liikumist ja see ajas teda veel rohkem vihale. Raevukalt raputas kiskja elutut keha, urises ja möirgas, kuni ta selle lõpuks minema viskas. Tõstis siis pea ja vaatas ringi, otsides uut ohvrit, kelle peale oma viha välja valada.

Tema sõgedad kollased silmad peatusid naisel, harjastega kaetud mokad avanesid ja nähtavale tulid paljastatud kihvad. Metsikust rinnast vallandus kohutav möiratus ja hiiglaslik lõvi surus end maadligi, valmistudes kaitsetu ohvri kallale hüppama

* • *

Laager, kus tugevasti kinniseotult lamasid Werper ja Tarzan, vajus varakult unne. Kaks ärksat valvurit kõndisid ühtlasel sammul edasi-tagasi, silmitsedes tähelepanelikult džungli läbipaistmatut pimedust.

Tarzan ei maganud. Vaikselt, kuid jõuliselt venitas ta oma randmete ümber seotud nööre. Musklid tema õlgade ja käte sileda päevitunud naha all tõmbusid pingule, otsmikul paisusid veresooned. Üks nöör katkes, siis teine, kolmas — ja üks käsi oli vaba

Džunglist kostis madalat kurguhäält ja ahvinimene tardus paigale, hääletu ja liikumatu nagu raidkuju. Läbi pilkase pimeduse püüdsid ta kõrvad ja nina tabada seda, mida ei saanud seletada silmad.

Jälle kostis laagri tagant paksust lehestikust salapärast häält. Valvur jäi äkitselt seisma, püüdes pimedas midagi näha. Tal tõusid juuksekarvad peas püsti. Vaikse sosinaga hõikas ta oma kaaslast.

„Kas kuulsid?" küsis valvur.

Värisedes astus teine lähemale.

„Mida?" sosistas ta vastu.

Jälle kordus veider häälitses ja kohe kõlas sellele vastuseks samasugune hääl laagrist Valvurid pugesid teineteise ligi, jõllitades mustendavat tühjust, kust see hääl tuli.

Nende vastas laagri teises servas laiutasid boma kohal oksi puud. Valvurid ei julgenud sinna minna. Nad olid hirmust halvatud ega suutnud isegi oma kaaslasi üles ajada, ja nii nad seisid soolasammastena, oodates seda kohutavat olevust, kes pidi džunglist välja ilmuma.

Valvureil ei tulnud kaua oodata. Miski kogukas ja tume hüppas puu otsast laagrisse. Seda kummitust nähes üks valvureist toibus. Ta hakkas kõvasti karjuma, et äratada kaaslasi, hüppas lõkke juurde ja viskas sinna sületäie hagu.

Valge ohvitser ja mustad sõdurid kargasid jalule. Lõkketuli lahvatas kõrgele, valgustades kogu laagrit, ja unest virgunud inimesed taandusid ebausklikus hirmus vaatepildi ees, mis nende silmadele avanes.

Laagri vastaspoolel puude all ilmus nähtavale kümme või kaksteist hiiglasuurt karvast koletist Valge hiiglane oli ühe köidikuist vabastatud käe abil põlvili tõusnud ja karjus neile jubedatele öistele külalistele midagi kummalises haukuvas keeles.

Werperil õnnestus istukile tõusta. Ka tema silmas lähenevate inimahvide metsikuid lõustu ega teadnud, pidi ta rõõmustama või hirmu tundma. Hiiglasuured ahvid tormasid lõrisedes Tarzani ja Werperi juurde. Kõige ees tuli Cholk. Belgia ohvitser hüüdis valjusti, käskides oma mehi tulistada. Kuid neegrid ei teinud ühtegi liigutust: neid aheldas ebausklik hirm karvaste metsinimeste ees ja veendumus, et valge hiiglane, kes võis džungliloomi kokku kutsuda, oli rohkemat kui inimene.

Ohvitser oli revolvri välja tõmmanud ja tulistas. Teades, millist mõju avaldab paugutamine tema argadele sõpradele, hüüdis Tarzan, et nad kiirustaksid.

Lasku kuuldes pöördus mõni ahv ümber ja pistis plehku. Kuid Cholk ja veel umbes pool tosinat ahvi tormasid edasi, haarasid ahvinimese käsu peale tema ja Werperi kaenlasse ning viisid džunglisse.

Ähvarduste, etteheidete ja sõimu abil õnnestus ohvitseril keelitada oma lõdisevat mustanahalist meeskonda eemalduvate ahvide pihta kogupauku andma.

See oli hõre, ebaühtlane kogupauk, kuid üks kuul tabas märki. Kui džungel juba varjas karvaseid päästjaid, lõi Werperit oma laial õlal kandev Cholk vaaruma ja kukkus maha.

Silmapilk hiljem tõusis ta uuesti jalule, kuid tema ebakindlast kõnnakust taipas Werper, et ahv oli raskesti haavatud. Ta komberdas teistest tükk maad tagapool ja alles mitu minutit pärast seda, kui nad Tarzani käsu peale seisma jäid, jõudis ta küljelt küljele vaarudes teistele järele ja varises oma kandami raskuse all maha.

Kukkudes pillas Cholk Werperi kõhuli, nii et ahvi keha jäi mehele põiki üle selja. Werperi käed, mis olid ikka veel selja taha kokku seotud, puutusid äkki millegi vastu, mis polnud ahvi karvase keha osa.

Täiesti mehaaniliselt kobasid Werperi sõrmed eset. See oli pehme paun, täis väikseid kõvu teri. Werperil jäi hing kinni. Ta tundis selle eseme ära. See oli uskumatu, kuid siiski tõsi.

Palavikuliselt püüdis ta pauna ahvi keha küljest kätte saada ja endale ümber panna, kuid seotud käed ei tulnud sellega toime. Kuid tal õnnestus siiski pauna oma püksivärvli vahele toppida.

Tarzan istus temast pisut kaugemal ja püüdis lahti harutada oma köidikute viimaseid sõlmi. Lõpuks heitis ta endast eemale viimase nööri ja tõusis püsti. Ta astus Werperi juurde, laskus põlvili ja hakkas ahvi läbi vaatama.

„Ta on surnud," kuulutas Tarzan. „Kui imetabane olevus see oli!"

Seepeale hakkas ta Werperi köidikuid katki rebima. Eelkõige vabastas ta belglase käed.

„Ülejäänuga tulen ma ise toime," lausus belglane. „Mul on väike taskunuga, mis neil minu läbiotsimisel kahe silma vahele jäi."

Sel moel vältis ta ahvinimese abi, selleks et oma nuga lahti teha ja läbi lõigata rihm, mille küljes üle Cholgi õla rippus paun. Saanud sellega hakkama, võttis ta pauna vöö vahelt välja ja torkas põue, tõusis siis püsti ja astus Tarzani juurde.

Taas valdas teda ahnus. Ununesid kõik head kavatsused, mis Jane Claytoni usaldavus temas oli äratanud.

Werper ei suutnud kujutleda, mismoodi paun oli suure ahvi kätte sattunud. Vahest nägi inimahv tema kokkupõrget Ahmet-Zekiga, märkas araablase käes pauna ja võttis selle endale? Kuid igal juhul sisaldas see paun Opari kalliskive ja see oli Werperi jaoks peamine.

„Nüüd täitke oma lubadus," ütles ahvinimene, „ja näidake mulle seda kohta, kus te nägite minu naist."

Väsitav ja tüütu oli pikkamisi kõndiva belglase järel edasi liikuda. Ahvinimest ärritas see venimine, kuid eurooplane ei osanud okstel joosta nagu tema teekaaslased, ja seetõttu jõudsid nad edasi äärmiselt aeglaselt.

Mõnda aega järgnesid ahvid neile, siis aga tüdinesid sellest. Esimene ahv peatus aasal, ka teised istusid tema kõrvale. Nii nad kükitasid ja seirasid sorakil kulmude alt eemalduvaid inimesi, kuni need silmist kadusid. Siis viskas üks ahv end puu alla pikali, teised järgisid tema eeskuju. Werper ja Tarzan jätkasid teekonda kahekesi. Ahvide käitumine ei hämmastanud ega kurvastanud Tarzanit.

Nad ei jõudnud veel kuigi kaugele, kui eemalt kostis lõvide möirgamist.

Tarzan ei teinud tuttavatest häältest väljagi, kuni sellestsamast kandist kõlas nõrk püssipauk. Aga kui sellele järgnes hobuste meeletu hirnumine ja peaaegu vahetpidamatu tulistamine, mis segunes lõvikarja metsiku möirgamisega, muutus Tarzan jalamaid valvsaks.

„Keegi on hädas," lausus ta Werperi poole pöördudes. „Ma lähen sinna. Need võivad olla sõbrad."

„ Vahest on nende seas ka teie naine," oletas belglane.

Leidnud pauna, hakkas ta ahvinimest kartma ja mõtles kogu aeg, kuidas jalga lasta selle hiiglasest inglase juurest, kes oli ühtaegu nii tema vabastaja kui ka vangivalvur.

Tarzan hüppas üles, justkui oleks saanud piitsahoobi.

„Mu jumal!" hüüdis ta. „Jane võib seal olla ja neid ründavad lõvid! Nad on juba laagris, ma kuulen seda hobuste hirnumisest, aga praegu kisendab inimene. Jääge siia, tulen teie juurde tagasi. Pean enne seal ära käima."

133

Ta hüppas puu otsa, hakkas kergelt ja väledasti, vaikselt ja kuuldamatult edasi liikuma nagu kehatu vaim.

Ühe minuti seisis Werper paigas, kuhu ahvinimene ta jätnud oli. Siis sigines ta huultele kaval naeratus.

„Jääda siia?" pomises ta endamisi. „Jääda siia ja oodata, kuni sa tagasi tuled ja minult mu aarde ära võtad? Ei, mu sõber, ma pole lollpea."

Werper pöördus läände, tungis vääntaimede tihedast võrgust läbi ja kadus igaveseks lord Greystoke'i silmist.

XXIV. Koju

Sedamööda kuidas Tarzan lähenes abessiinlaste laagrile, muutus üha kindlamaks tema veendumus, et inimesed ei saa seal raevunud kiskjatest jagu. Viimaks hakkas puude vahelt paistma lõkketuli ja juba järgmisel silmapilgul rippus ahvinimese hiiglaslik kogu laagri kohale ulatuva oksa küljes. Ta heitis kärme pilgu alla tapatalgutele ja see pilk haaras ühekorraga kogu laagrivälja. Tarzani silmad peatusid naise kogul, kes seisis tohutust lõvist kahe sammu kaugusel. Naist lahutas metsikust kiskjast ainult hobuse laudjas.

Lõvi valmistus juba hüppama, kui Tarzan seda traagilist pilti nägi. Alasti ja relvitu ahvinimene rippus peaaegu lõvi kohal. Viivitada enam ei tohtinud. Tarzan ei kõhelnud silmapilkugi.

Jane Claytonile tundus olukord nii lootusetu, et ta oli lõvi pilgu all otsekui kivinenud ja võttis tema rünnakut täieliku apaatiaga. Ta ootas ükskõikselt seda lühiajalist valu, mida tekitavad kohutavad kihvad ja julmad kõverad küüned, enne kui jäädavalt ununevad kõik kannatused ja mure.

Miks pidi ta põgenema? Parem oli juba kohe surma saada, nagunii polnud enam pääsu. Ta ei sulgenud isegi silmi, et mitte näha lõvi pärani lõugu. Jane nägi, kuidas

lõvi tagajalad enda alla tõmbas, valmistudes hüppama, ja just sel hetkel, kui ta juba õhku kerkis, kargas puu otsast alla tugev pronkspruun kogu.

Jane'i silmad läksid üllatusest suureks, kui ta pronks-pruuni hiiglast nägi. Ta unustas lõvi, ta unustas omaenese hädaohu selle elluärganud ime ees. Huuled paokil, käed rinnale surutud, kummardus noor naine ettepoole, võlutuna imelisest ilmutusest.

Ta nägi, kuidas lihaseline keha hüppas lõvile selga. Ta nägi, kuidas lõvi tõugati jõuliselt kõrvale just sel silmapilgul, kui too oli naisele juba peaaegu peale langemas.

Tarzan, tema Tarzan oli elus! Kirjeldamatu rõõmuhõise pääses Jane'i huulilt ja tardus samas, kui ta nägi oma meest täiesti kaitsetuna, lõvi aga oli juba löögist toibunud ning pöördus Tarzani poole, et talle kätte maksta.

134

Ahvinimese jalge ees lebas tapetud abessiinlase laetud püss. Viimase lõhkirebitud keha lamas samas kohas, kuhu Numa selle jätnud oli. Kiire pilk, mis otsis maast mingit kaitsevahendit, märkas püssi, ja kui lõvi tagajalgadele tõusis, et haarata käppade vahele jultunud olendit, kes oli söandanud oma tühipaljast jõudu Numa ja tema saagi vahele toppida, vihises õhus raske püss ja murdus lõvi laial kiirul pooleks.

Ahvide Tarzan ei virutanud seda hoopi kui lihtsurelik, vaid sõgeda raevuga nagu metsloom.

Purunenud püssitoru tungis sügavale lõhkilöödud koljusse ja relva raudne suue kooldus teravnurkselt.

Sel silmapilgul, mil elutu lõvi maha varises, sööstis Jane Clayton mehe käte vahele. Viivuks surus Tarzan kalli olendi oma võimsa rinna vastu, siis aga meenus talle neid ähvardav oht. Igast kandist tormasid lõvid uute ohvrite kallale. Neid ähvardasid surnuks tallata lõhkuvad hobused. Nende pea kohal vihisesid veel elus olevate abessünlaste kuulid.

Jääda siia veel kauemaks tähendas kindlat surma. Tarzan haaras Jane'i ja tõstis õlale. Abessiinlased olid märganud, kuidas alasti hiiglane puu otsast laagrisse hüppas, nüüd aga vaatasid hämmastunult, kuidas ta uuesti puu otsa kargas ja kadus niisama ootamatult, kui oli tulnudki, viies kaasa nende vangi.

Nad olid üleliia hõivatud enesekaitsest, et proovida teda takistada, ka ei tahtnud nad raisata hinnalisi kuule, mida järgmisel silmapilgul võis tarvis minna, et lüüa tagasi metsiku vaenlase rünnakut. Ja nii kaduski Tarzan koos Jane'iga, ilma et keegi teda takistanud oleks. Veel kaua kostis nende kõrvu taplusekära, kuni see lõpuks kauguses vaibus.

Süda täis ülevoolavat rõõmu, suundus Tarzan oma kallihinnalise kandamiga sinna, kuhu oli jätnud Werperi.

Ta oli nii õnnelik, et otsustas belglasele andeks anda ja isegi aidata teda jälitavate võimumeeste eest kaduda. Aga kui ta kohale jõudis, Werperit enam seal polnud. Tarzan hõikas teda mitu korda nimepidi, kuid vastust ei tulnud.

Jäänud uskuma, et mees oli tahtlikult tema juurest jalga lasknud, otsustas John Clayton, et pole sugugi kohustatud oma naist ka veel edaspidi ohtu saatma, et otsida belglast.

„Põgenemisega tunnistas ta end süüdi, Jane," ütles ta. „Jätame ta saatuse hoolde, mille ta ise endale valmistas."

Otsekui kaks koju pöörduvat turteltuvi suundusid nad sinna, kus kunagi oli olnud nende õnnelik maja, nüüd aga valitses tühjus ja häving. Kuid peagi taastatakse see kõik ustavate waziride kuulekate mustade kätega.

Nende tee viis mööda Ahmet-Zeki külast ning nad nägid sellel kohal tara ja onnide põlenud, suitsevaid ahervaremeid

135

— võimsa vaenlase raevuka kättemaksu tunnistajaid.
„See on waziride kätetöö!" hüüatas Tarzan.
„Jumal õnnistagu neid!" lausus Jane.
„Nad ei tohiks meist kuigi kaugel olla," tähendas Tarzan. „Seal on Busuli ja teisedki koos temaga. Kuld on läinud, läinud on ka Opari kalliskivid, Jane. Kuid me oleme koos ja meil on wazirid. Meil on armastus, truudus ja sõprus. Mis tähtsus on selle kõrval kullal ja kalliskividel!"
„Oleks vaid Mugambi elus," vastas naine, „tema ja teised vaprad mehed, kes minu eest oma elu andsid."
Vallatuna rõõmust ja vaiksest nukrusest, liikusid nad sõnatult edasi läbi tuttava džungli. Õhtu eel tabas Tarzani kõrv kaugeid hääli.
„Me läheneme waziridele, Jane," sõnas ta. „Kuulen eespool nende hääli. Nähtavasti jäid nad ööseks puhkama."
Pool tundi hiljem jõudsid nad trobikonna mustade sõjameeste juurde, kes Busuli kutsel olid tulnud sõjakäigule röövlite vastu. Koos nendega olid ka suguharu naised, kes leiti Ahmet-Zeki laagrist. Meestesumma keskel Busuli kõrval seisis kõrge must kogu, kes isegi pikakasvuliste waziride seas silma torkas. See oli Mugambi, keda Jane Clayton arvas oma maja mustaks põlenud varemete all hukkunud olevat.
Oo, milline kohtumine see oli! Hilisööni rõkkas pime mets tantsust, laulust ja naerust. Taas üksteist leidnud sõbrad pajatasid lõpmatult oma seiklustest, heitlustest metsloomade ja metsinimestega.
Juba terendas taevarannal koit, Busuli aga kirjeldas sajandat korda, kuidas nad käputäie sõjameestega olid jälginud abessünlaste ja röövlite võitlust, pärast röövlite põgenemist aga roostikust välja tulnud ja kallihinnalised kangid ära tassinud, et peita sellisesse kohta, kust neid iialgi ei leia ükski röövel. Nende mõningad meenutused belglasest tõid selgust ka Albert Werperi reetlikkusse. Ja ainult leedi Greystoke leidis temas midagi kiiduväärset, kuid ka temal oli raske siduda Werperi arvukaid alatuid tegusid ainsa näitega aust ja õiglusest.
„Iga inimese südamesopis peitub õigluse idee," tähendas Tarzan. „Isegi rohkem kui abitus äratas sinu usaldus hetkeks selle langenud inimese uinuva südametunnistuse. See ainus heategu lunastas kõik."
* * *
Mitu kuud oli sellest mööda läinud. Opari kulla abil taastasid ustavad wazirid Greystoke'ide hävitatud mõisa. Elu suures Aafrika farmis läks jälle oma rada ning kulges vaikselt ja rahulikult, nagu enne Werpari ja araablaste tulekut. Möödunud päevade mured ja hädad olid unustatud.
Esimest korda pärast kuudepikkust rasket tööd lubas

lord Greystoke endale väikese meelelahutuse. Korraldati suur jaht, et nende ustavad töölised saaksid tähistada töö lõpetamist.
Jaht läks igati korda ja kümme päeva hiljem asusid raskete kandamitega koormatud jahimehed Waziri lagendiku poole koduteele.
Lord ja leedi Creystoke sõitsid koos Mugambi ja Busuliga kõige ees, naerdes ja juteldes omavahel selle sõbraliku familiaarsuse sundimatusega, millega huvide ühtsus seob mistahes rassist või suguharust inimesi.
Äkki lõi Jane Claytoni hobune kohkunult taganema mingisuguse eseme ees, mis välul rohu sees peidus oli. Tarzani terav silm otsis hobuse kohkumise põhjust.
„Mis see on?" hüüdis ta sadulast maha hüpates.
Minut hiljem seisid kõik käputäie inimluude ümber.

Tarzan kummardus ja tõstis üles nahast pauna, mis vedeles paljaksnäritud kontide keskel. Imestushüüd pääses ta huulilt, kui ta selle sees väikeseid ümmargusi esemeid kompas.

„Opari kalliskivid!" hüüdis ta pauna kõrgele tõstes. „See siin on kõik, mis Werperist on järele jäänud!" Ja ta osutas kontidele oma jalge ees. Mugambi pahvatas naerma.

„Vaata sisse, bwana," lausus ta, „ja sa näed, missugused need Opari kalliskivid on. Sa näed, mille eest belglane oma elu andis."

Ja neeger naeris veelgi suurema häälega.

„Mis sa naerad?" küsis Tarzan.

„Ma täitsin belglase pauna jõekivikestega, enne kui abessiinlaste laagrisse põgenesin. Jätsin belglasele harilikud kivid ja võtsin kaasa need, mis on sinu varandus. Tee paun lahti ja sa näed seda ise."

Tarzan harutas lahti rihma, millega pauna suu oli kinni seotud, ja raputas peopesale näputäie kivikesi. Mugambi silmad läksid hämmastusest pärani, Jane Clayton aga kiljatas vaimustusest, kui luitunud, kulunud paunast pudenes välja sätendavaid, eredaH küütlevaid kive.

„Opari kalliskivid!" hüüdis Tarzan. „Aga kuidas need uuesti Werperi kätte sattusid?"

Sellele küsimusele ei suutnud keegi vastata, sest Cholk ja Werper olid surnud, peale nende ei teadnud seda aga ükski hing.

„Vaeseke?" sõnas ahvinimene sadulasse hüpates. „Ta tagastas mulle kadunud varanduse isegi pärast surma. Puhaku siis tema patud koos tema luudega!"

Viienda raamatu lõpp

EDGAR BURROUGHS_Kättesaamatu TARZAN

Tarzani-lugude kuues raamat

„JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

Sellele raamatule eelnesid „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg" ning „Tarzan ja Opari kalliskivid", mis on ilmunud enne kaante vahele jõudmist ka Järva Teatajas" järjejutuna. Järgmised jutud samast sarjast on „Kohutav Tarzan" ning „Tarzan ja kuldlõvi", mis ilmusid eesti keeles esimest korda juba 1920ndail aastail. E. R. Burrgougs on üldse kirjutanud 23 Tarzani-lugu. .

„JÄRVA TEATATA" RAAMATUKOGU
1 (6), 1993

1923.-1924. aastal ilmunud tõlke redaktsioon
Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir". Tellimuse nr.
3

I. Mõrtsukatöö ja röövimine

Hauptmann Fritz Schneider tammus vaevaliselt džungli igiigavat teed. Laubalt ja kuklalt voolas tal higi ojadena põskedele ja härjakaelale. Ta kõrval sammus samamoodi higistades leitnant Obergatz, kuna alamleitnant von Goss järgnes kolonni lõpus. Koos temaga tuli ka käputäis askareid ja kandjaid, keda mustad sõdurid valgete ohvitseride eeskujul tääkide ja rautatud püssipäradega edasi minema sundisid.

Hauptmann Schneideri läheduses polnud kandjaid. Seepärast andis ta enda kõrval sammuvale mustale sõdurile tunda preisi olemust. Ta tegi seda siiski ettevaatlikult, sest kolm valget meest olid džunglis üksinda ning ka mustadel olid laetud püssid...

Tema ees sammus pool roodu ja järel tuli teine pool. Nii oli härra hauptmanni isik hädaohtude vastu enamvähem kindlustatud. Metsiku džungli ähvardavad hädaohud näisid olevat sellega kõrvaldatud. Roodu esimese poole ees sammus kaks alasti neegrit, kes olid jämeda ahelaga kaelapidi teineteise külge seotud. Need olid pärismaalastest teejuhid, keda sunniti niiviisi kultuuri teenistusse. Mustade meeste kehad olid täis haavu, kuid aeg-ajalt jagati neile hoope veelgi.

See oli saksa kultuur, mida niiviisi Aafrika pimedaimas džunglis pärismaalastele pähe tüübiti. Olukord oli täpselt sama, mis Belgiaski, sest oli ju aasta 1914 pärast Kristust. Saksa võimu väljendus ei võinud ju mustade pärismaalaste jaoks teistsugune olla.

Kuid tõsiasi oli, et teejuhid olid ära eksinud, mida tuleb pärismaalaste juures tihti ette. See ei juhtu meelega, vaid on kui paratamatus, millest nad kunagi üle ei saa. Hauptmann Schneiderile jätkus teadmisest, et ta oli sattunud inimeste kätte, kelle võim oli tema omast väiksem, kuid kes võisid soovi korral ta piinarikkasse surma saata. Ta ei tapnud musti teejuhte kohe vaid sellepärast, et lootis nende abiga piinlikust seisukorrast välja tulla. Eks neid või ka pärastpoole karistada, mõtles härra hauptmann.

Ahelais teejuhid seletasid, et nad tunnevad teed ja varsti jõutakse kohta, kus on kergem liikuda. See seletus oli muidugi vale, sest mustad, keda nii toorelt koheldi, lootsid edasi minnes teed leida ja näitasid, et nad tunnevad hästi radu, mida mööda rood marssis.

Džungel, milles hauptmann Schneideri väeosa liikus, oli üks metsikumaid kogu Lõuna-Aafrikas. Selles käisid ringi elevant Tantor ja ninasarvik Buto. Mõlemad metsamajesteedid pidasid siin jahti ja mõlemale paistis ürgmetsas ruumi küllalt olevat.

Korraga jõudsid džunglirändurid suurele lagendikule, mida silmapiiril raamis mäeahelik. Hauptmann Schneider ohkas kergendustundega, sest avanenud vaatepilt oli tõesti suurepärane. Ta oli oma väikese väesalgaga marssinud päevade viisi, ilma et oleks kohanud väiksematki

4

lagendikku, järve või üldse vett. Nüüd tundus, nagu oleks tuldud lõputust metsalabürindist lahtise taeva alla.

Hunn jagas leitnandiga oma rõõmu. „Meil on siiski õnne," kostis ta kaaslasele. „Kas näed seda?" küsis ta käega kauguses oleva farmi poole osutades.

Leitnant silmitses samuti lagendikku binokliga.

Jah, see on inglase farm. Muidugi Greystoke'i oma, sest teisi inglasi siinpool Aafrikas ei ole. Jumal on tõesti meiega, härra kapten!"

«Tõepoolest. Meie oleme tulnud selle inglase pesa juurde enne, kui ta on teada saanud, et tema kodumaa on sõjaseisukorras meie maaga," vastas Schneider. „ Hästi, laseme tal esimesena tunda Saksa raudset rusikat."

„Oleks tõesti õnn teda kodunt leida," ütles leitnant "Võtaksime ta vangi ja viiksime Nairobisse Krautile. Härra hauptmannile naerataks õnn, kui ta saabuks Ahvide Tarzaniga ülemuse ette. Sellist sõjavangi ei õnnestu kinni võtta iga päev."

Schneider muheles ning ajas rinna ette. See mõte meeldis talle väga ja tema enesearmastus tundis leitnandi sõnadest suurt naudingut.

„Sul on õigus, mu sõber," rääkis ta oma kaaslasele. „Peaks see asi nii olema, siis läheb meil mõlemal hästi. Kuid, kurat võtku, meil tuleb hulk maad käia, enne kui kindral Krauti kätte saame. Ta on arvatavasti juba Mombasa poole liikuma hakanud. Need inglise sead jõuavad oma viletsa sõjaväega arvatavasti siiski enne meid India ookeanini."

Kui väike salk lagendikku mööda edasi sammus, paistis meeste meeleolust, et kaugemal olev farm meelitab neid enda juurde. Haupt-mann Schneider ja leitnant lohutasid end sellega, et leiavad eest John Claytoni ja tema poja ning võtavad nad vangi. See lootus ei täitunud, sest kumbagi ei olnud kodus. Vaenulikud sakslased leidsid eest ainult leedi Jane'i, kes ei teadnud midagi sõjast Saksamaa ja Inglismaa vahel. Kui Schneideri salk farmi jõudis, võttis perenaine tulijaid vastu ikka sama lahkuse ja südamlikkusega, mille osaliseks neid harva külastavad valged siin harilikult said.

* * *

Kaugemal idas liikus džunglis Ahvide Tarzan, kes oli Nairobist teel koju. Seal oli ta kuulnud esimesi uudiseid maailmasõjast. Ta aimas kohe, et sakslased üritavad kiiresti okupeerida Briti Ida-Aafrikat Tarzan ruttas koju, et oma perekonda sakslaste eest kuhugi kindlamasse kohta viia. Tal oli kaasas paarkümmend eebenimusta sõdurit. Kuigi need olid harjunud džunglis rändama ja jõudsid edasi haruldaselt kiiresti, tundus see Tarzanile liiga aeglane. Ta kartis hiljaks jääda. Kui tal poleks mehi kaasas olnud, oleks ta tõusnud puudele ja oma harilikul viisil mööda oksi edasi liikunud. Nüüd aga, mil olukord seda nõudis, pidi ta eurooplaslikult riietatuna mustade salgakese eesotsas maad

5

mööda sammuma. Siiski jäi vahe lord Greystoke'i ja alasti inimahvi vahel väga väikeseks.

Tarzani elukaaslane oli hädaohus — see mõte piinas teda järeleandmatult. Ta ei mõelnud seejuures leedi Greystoke'i, vaid kellegi naisolevuse peale, kelle ta kord küünte ja hammastega võideldes oli endale võitnud ja keda tuli tal nüüd iga hinna eest kaitsta.

Mees, kes waziride eesotsas džungliteed sammus, ei olnud Inglise parlamendi ülemkoja liige lord Greystoke, vaid ainult isane ahv, kes ruttas oma emast hädaohust päästma.

Väike ahv Manu, kes kõrgel puude okstel pähkleid otsis, nägi Tar-zanit mööduvat. Sellest oli juba aastaid, kui ta viimati suurt tarmanga-nit, valget inimahvi nägi. Vahepeal oli Manu vanaks saanud ja juba halliks läinud. Nüüd tuli tema hallidesse silmadesse pilt kaugest minevikust, mil džunglite suur valitseja Ahvide Tarzan alasti puude okstel liikus ja teiste ürgmetsa asukatega lahinguid lõi.

Lõvi Numa oli möödunudöise saagi juurde päevaks puhkama heitnud. Kui möödatõttava Tarzani lõhn lõvi ninna tungis, tõstis see oma majesteetlikku pead ning urises tasa. Ka talle tuli meelde olend, kes oli olnud temaga vaenujalal niikaua, kui ta mäletas.

Tarzani meeled olid ärkvel. Ta oli märganud Manut üleval okstel ja Numa lõhn oli tal ninas enne, kui suur kass tema tulekut märkas. Hoolimata rõivastest, mida Tarzan kandis, ja inglise seltskonnas õpitud kommetest, jäi ta ikkagi metsade suureks ahviks,

kes tundis end koduselt alasti olles ja puude okstel liikudes. Aastad, mis ta tsvilisatsiooni rüpes oli veetnud, ei olnud ta meeli nüristanud. Tarzan oli kuulnud väikse Manu pobinat enne, kui sel inimese tulekust aimugi oli. Isegi tasane kahin, mille tekitas tihnikus liikuv panter, ei jäänud Tar-zanil täliele panemata.

Kuid hoolimata oma meelte teravusest, kiirusest, millega ta läbi džungli ruttas, hoolimata hiiglamusklitest, oli ta siiski ainult surelik. Aja ja ruumi seadused maksid täiel määral ka Tarzani kohta Keegi ei teadnud seda nii selgesti kui ahvinimene ise. Edasi kiirustades põhjas ta seda, et ei saanud üle välu õhus lennata. Tarzan kirus iga miili, mis lahutas teda kodust, ning soovis, et juba järgmisel tunnil võiks ta džunglist oma farmi ümbritsevale lagendikule astuda.

Päev järgnes päevale. Tarzan lubas öösiti endale ja meestele pea-tusaega just nii palju, kui oli hädapärast puhkamiseks vaja. Päeval peeti jahti ainult nendele loomadele, kes juhtumisi ette sattusid. Vahel tabati antiloop Wappi, vahel metssiga Horta. Peatuti ainult nii kauaks, et võtta loomast paremad palad, ning rännati kohe edasi.

Viimaks jõuti lagendiku servale, kust paistis Tarzani farm. Juba esimene pilk kinnitas, et miski puudus. Tarzani süda tõmbus kokku. Elumaja kõrvalt tõusev väike sinine suitsusammas näis kurja kuulutavat. Kuhu olid jäänud tallid, aidad, tööliste elamud? Ja miks farmi suure

6

elumaja korstnast suitsu ei tõusnud? Nähtu oli tõesti rohkem kui kahtlane.

Tarzan muutus rahutuks. Kiiremini kui sel teekonnal kunagi enne ruttas ta farmi poole. Ta südames oli mingi ebamäärane eelaimus. Midagi oli juhtunud. Kõik ta viis meelt olid ärevil, kuid intuitsioon kõneles talle rohkem kui silmad ja kõrvad. Juba enne farmi jõudmist oli tal umbes teada, mis ees ootas.

Hävitatud farmis valitses vaikus. See, mis oli kord olnud Tarzani uhkus, oli nüüd hunnik varemeid. Siin-seal suitsesid veel tuhaasemed, mille vahel lebas hulk surnud inimesi ja loomi. Ainult elumaja oli alles jäänud, aga isegi seda ümbritsenud viinamarjapõõsad olid suuremalt jaolt maha murtud. Õudust farmis suurendas hauavaikus.

Ehmunult ja kloppiva südamega astus Tarzan elumajja. Tal oli tunne, nagu astuks lahtise haua juurde, millesse on visatud kõik talle kallis ja püha.

Vaevalt oli ta lahtisest uksest sisse astunud, kui pilk peatus seinal rippuval surnukehal. See oli Muwiro poeg hiiglane Wasimbu, kelle kohus oli juba üle aasta olnud kaitsta leedi Jane'i. Röövel ja mõrtsukas, kes ta ka ei olnud, oli ustava Wasimbu seinale naelutanud.

Purustatud ja ümberkukkunud mööbel, verelombid põrandal ning verejäljed seintel ja uksel kinnitasid, et lahing oli olnud haruldaselt äge. Saalis klaveri peal lamas neegri surnukeha, leedi Greystoke'i toa ukse ees olid kolme Tarzani kõige ustavama neegri laibad. Toa uks oli aga kinni. Tarzan vajus longu. Pilt ta silme ees oli tõesti kohutav, kuid...

Milline pilt avaneks teisel pool suletud ust? Tinaraskete jalgadega sammus Tarzan ukse poole. Ta kobas ukselinki. Enne tuppa astumist kogus ta ennast ja avas siis järsu liigutusega ukse. Nüüd oli ta jälle kartmatu Tarzan, kes oli end kõige vastu ette valmistanud.

Ükski lihas tema näol ei liikunud, kui ta lähenes pikkade sammudega diivanile, millel lamas, nägu alaspidi, naise surnukeha. See oli veel hiljuti olnud noorust, elu ja armastust kiirgav olend, nüüd aga..

Vaikselt seisis Tarzan surnukeha ees. Ta silmi ei tumestanud asjata pisarad, aga mis tal meelel oli, seda teab üksnes jumal. Tema näo-joonedki ei väljendanud midagi.

Kaua aega seisis ta sõnatult ja vaatas surnukeha. Viimaks ta kummardus ja pööras lahkunu selili. Nüüd alles avanes kohutav pilt: tuli oli laiba nägu ja poolt pead tundmatuseni muutnud. Tarzan ohkas. Selles ohkes väljendus põhjatu valu ja viha.

Katkine Saksa sõjaväepüss ja põrandale jäänud verine sõdurimüts tunnistasid selgesti, kes selle kohutava ja mõttetu kuritöö toime panid.

Tarzan seisatas minutiks surnukeha ees. Oli see tõesti tema? Nägu, millest oleks võinud kadunut tunda, oli tules kannatada saanud, nagu ka rõivad, mis ei aidanud samuti asjasse selgust tuua. Kuid siis märkas Tarazan laiba sõrmes sõrmust, mille ta oli kord Jane'iie ostnud. Nüüd ta enam ei kahelnud.

7

Õrnalt võttis Tarzan kadunu sülle ja kandis aeda roosipõõsaste vahele. Täis sügavat kurbust, kaevas ta haua ning mattis kallima kohta, kus see oli tihti istuda armastanud. Hiljem tõi ta majast välja ka mustade surnukehad ja mattis need oma perenaise kõrvale. See pühalik toiming sooritatud, lahkus Tarzan aiast, et mõrtsukatöö kohta muid asitõendeid otsida.

Teisel pool maja leidis ta värsked hauad. Need olid muidugi röövlite omad. Kui ta need lahti oli kaevanud, selgus, et sinna oli maetud tosina ümber Saksa askareid. Surnute riietusest selgus talle, millisest rügemendist ja roodust mehed pärinesid. Seda oli küll vähe, kuid ah-vinimesele piisavalt. Talle sai selgeks, kes olid röövli- ja mõrtsukatööd juhatanud ohvitserid.

Tarzan tuli tagasi aeda roosipõõsaste vahele, võttis mütsi peast ning seisis mõne minuti langenuid mälestades. See lihtne sõnatu jumalagajätt oli mõeldud muidugi sellele, keda ta oli siin ilmas üle kõige armastanud.

Kui päike juba soojendama hakkas, lahkus Tarzan hunnide rüüstatud farmist sama teed, mida mööda olid läinud hauptmann Fritz Schneider ja tema kaaslased. Nende jäljed olid veel selgesti näha.

Tarzani lein oli tumm ja piiritu. Kurbus halvas kõik mõtted peale ühe: „Ta on surnud! Surnud! Surnud!" Üha uuesti kordas ta seda mõtet. Näis, nagu ei saakski ta sellest enam lahti. Jalad liikusid masinlikult, ajugi masindas ainumat mõtet. Siis tuli talle appi harjumus — džunglis ei tohi ju alalisi hädaohte unustada. Ettevaatlikkus oli aastate jooksul saanud Tarzani teiseks iseloomuks.

Natukesehaaval hingevalu vähenes, või õigemini — sellele lisandus viha. Viha oli džunglis kohaseim kaaslane. See andis ajule uue tegevuse ja aitas meeles pidada džungli hädaohtusid. Viha ei olnud talle uus tunne. Ta oli seda Saksamaa ja sakslaste vastu tuhandeid kordi tundnud. Seekord oli vihkamise esile kutsunud abikaasa tapmine, mis suurendas seda tunnet kõige vastu, kus oli tegemist elava või surnud sakslasega. Viimaks kasvas Tarzani viha nii suureks, et ta pööras pilgu taevasse kuu Goro poole, tõstis käed üles, sajatas kurjategijaid ning vandus mõrtsukatele kättemaksu. Ta kirus hunne, nende esiisasid ja järeltulijaid nii kaugele tagasi, kui neid maa peal on olnud, ja nii kaugele ette, kui neid maa peale veel tuleb, ning andis endale vaikse vande võidelda nendega nii kaua, kui ta elab.

Pärast vannet tundis Tarzan kergendust. Ta elu sai uue eesmärgi, mille saavutamiseks oli vaja rakendada kogu jõud ja osavus. Tegevusest paremat kurbuse peletajat ei ole, eriti siis, kui tegevuse siht on kättemaks.

Tsivilisatsioon oli lord Greystoke'ilt röövinud kõik, mis oli talle kallis. Nüüd taganes ta tsivilisatsiooni mõju alt ka hingeliselt. Koor, mis temas metslast kattis, ei olnud kunagi väga paks olnud. Ta oli ikkagi

8

metslaseks jäänud. Eurooplase viisi oli ta riietunud ja elanud ainult seepärast, et arvas nii abikaasale enam meeldivat. Kuid mõtteavaldused olid Tarzanil tihti

tsivilisatsioonivastased. Tsivilisatsioon oli tema arvates ainult vabaduse piiramine. See röövis inimeselt tegevus- ja mõttevabaduse, vabaduse armastada ja isegi vihata. Ta põlgas rõivaid, sest need olid tülikad ja inetud ning tuletasid meelde Londoni ja Pariisi töö-lislinnajagude vaeseid. Rõivad tähistasid tsivilisatsiooni silmakirjalikkust. Nende kandmist põhjendati inimese häbitundega olla katmata kehaga, mis on loodud jumala enda järgi! Ta oli rändtsirkustes näinud alamaid olendeid riietatult ja pannud tähele, kui narrid ja üleslöödud need välja nägid. Samamoodi oli lugu teatavasti Tarzani endaga, kui ta pärast kahekümneaastast alasti elu džunglis oli sunnitud rõivaid kandma. Ta pidas lugu hästi arenenud lihastega ilusti vormitud kehast. See kehtis tema juures mitte ainult inimeste, vaid ka lõvide, antiloopide ja teiste loomade kohta. Ta ei mõistnud, kuidas oleksid rõivad võinud olla ilusamad kui puhas, sile ja terve nahk, või püksid kenamad kui ilusti vormitud keha proportsionaalsete ihuliikmetega.

Tsivilisatsiooni rüpes oli Tarzan leidnud ahnust, omakasu ja toorust palju rohkem kui džunglis. Kuigi seesama tsivilisatsioon oli andnud talle naise ja mitu head sõpra, keda ta armastas, ei olnud ta tunnistanud kunagi tsivilisatsiooni samal kujul nagu meie. Seepärast oli tal kerge tsivilisatsioonist loobuda ja minna taas džunglisse ainult rii-deriba niuetel ning oda ja vibu käes.

Peale oda, vibu ja noolte oli Tarzanil veel isalt päritud jahinuga ja pikk nöör, mida ta kandis kokkukeritult üle õla heidetuna. Vibu ja nooled rippusid tal harilikult seljal, aga oda kandis vaheldumisi käes ja õlal. Varem oli tal kaelas rippunud teemantidega kaunistatud kee, mille külge kinnitus isa ja ema pilti sisaldav medaljon. Pulmade ajal kinkis ta selle Jane Claytonile, kuid surnukeha juurest ta seda enam ei leidnud. Tarzan jõudis veendumusele, et mõrtsukad olid selle ta naiselt röövinud, ning ta otsustas ka kalli mälestuseseme röövimise pärast sakslastele kätte maksta.

Saabunud oli peaaegu keskööd, kui Tarzan väsimust tundis. Ta oli liikunud aeglaselt ning mõelnud minevikujuhtumustele ja plaanitsenud tulevikku. Kogu oma teekonna jooksul oli ta haudunud ennekõike kättemaksu ja jõudnud kindlale otsusele, et nõuab sakslastelt rohkem kui ainult silm silma ja hammas hamba vastu olemist Aeg pole seejuures tähtis, peaasi et ta oma kavatsusest kinni peab.

Hingelt ja vaimult oli Tarzan nüüd kiskja, kellele aeg oli tähtsusetu. Kiskjad tunnevad huvi ainult oleviku vastu, neile on tähtis ainult see, mis praegu toimub. Et aga praegu on alati olevik, siis on nendel aega terve igavik talitada silmapilgu huvide kohaselt Kuigi inimahvil oli rohkem mõistust kui teistel kiskjatel, liikus ta siiski aeglaselt ning tegutses kiiremalt vaid otsese tarviduse korral.

9

Olles pühendanud end kättemaksule, muutus kättemaks Tarzani elusihiks, mille saavutamiseks oli aega küllalt. Et ta varem puhkuse-peatust ei teinud, see tuli tema vastupidavusest ja mõtete seotusest hiljutiste juhtumustega. Nüüd tundis ta väsimust ja otsustas tõusta läheduses asuva hiigeltamme okstele, kus ta oli mitu korda ennegi puhanud.

Taevas liikusid kiiresti paksud mustad pilved, kui korraga tuli nähtavale kuu Goro, mis hoiatas Tarzanit läheneva tormi eest. Goro kadus uuesti pilvede taha ja džunglis muutus järjest pimedamaks. Viimaks oli pimedus nii paks, et seda oleks võinud peaaegu käega katsuda. Meile, kes me troopika öiste tormidega tuttavad pole, oleks see pimedus päris kohutav tundunud, eriti veel seepärast, et seda saatis okste praksumine ja tuule kohin, mis aeg-ajalt salapäraselt lühikeseks ajaks vaikis. Tuulehood ja vahepealne vaikus tuletasid elavalt meelde tihnikus hiilivat kiskjat, kes ähvardab iga silmapilk ohvrit kallaletungiga. Tarzanit algav torm ei kohutanud. Ta tuli allapoole tugevamatele okstele ning liikus edasi puu poole, mille oli endale puhkekohaks valinud. Maa peale laskuda ta ei võinud, sest haistis, et kusagil läheduses viibib lõvi

Numa. Mööda kitsast teerada liikus ka ninasarvik Buto, kellega ta praegu tegemist teha ei tahtnud.

Kui ta viimaks tõusis puuokstele, kus kavatses öö mööda saata, oli tuul juba päris maruks muutunud. Puude ladvad paindusid puhanguis kohinaga. Tarzan ronis ikka kõrgemale, kuni jõudis haruni, mille peale ta oli kunagi varem okstest aseme teinud. Pimedus aina suurenes, ogu taevas oli kaetud paksude mustade pilvedega. Äkki ta peatus sil-apilguks, tegi järsu hüppe kõrvale ning ronis kiiresti kõrgemale. Mis võis selle põhjus olla? Polnud ju midagi näha ega kuulda. Vähemalt meie poleks hädaohtu märganud. Natuke hiljem võis kuulda tigedat urisemist ja kui kuu uuesti pilvede vahelt välja tuli, oleksime võinud arzani puhkekohas näha panter Sheetat. Tarzan oli jõudnud otse Sheeta kohal asuvale oksale. Meest ja suurt kassi lahutas teineteisest vaid mõni jalg maad. Panter tõusis istukile, uid Tarzani kohutavast urinast hoolimata ei kavatsenudki loom oma-oliliselt hõivatud aset loovutada. Kihvu paljastades ja tigedasti urisedes vaatas ta pruuninahalist rahurikkujat Asemest kõrgemal oleva ksa peal lamades võttis Tarzan noa, mis oli nii mõnigi kord ta elu äästnud ja teinud oma kandjast džungli valitseja. Sheeta ei jätnud uriinist. Tarzan arvas, et võib-olla on see vaid kassi lihtne ähvardus, illega džunglis nii tihti tavatsetakse vaenlast eemale peletada. Ta vas-pantrile sama mõõduga.

„Lastevaras!" karjus Tarzan suurele kassile. Panter tõusis jalule ja vardas inimest oma koledate kihvadega. Inimahv üritas torgata teda oaga pähe. „Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus ta kassile. „See on Tarani ase! Mine siit ära või ma tapan su!" Ta rääkis suurte ahvide kee-

10

les ja on kaheldav, kas panter temast aru sai. Sheetale sai igatahes selgeks, et see paljasnahkne valge ahv tahab teda puu otsast ära ajada. Ta ei mõtelnudki lahkuda. Loom taganes pisut ja püüdis hiiglaküüsi omava käpaga rahurikkujat tabada. Kuid Tarzan oli nobedam. Ta tõmbas väledasti end tagasi ja haaras oda, millega torkas Sheetale pähe. Vastuseks tuli tigeda kassi metsik karjatus. Taganemise asemel kavatses panter hoopis peale tungida. See tal ei õnnestunud, sest iga katse korral põrkas ta vastu teravat oda. Sheeta muutus aina tigedamaks ja kaotas viimaks ettevaatlikkuse. Julge hüppega maandus ta samal oksal, millel Tarzan seisis. Nüüd olid vaenlased teineteise vastas: panter puutüve ligi, inimene aga kaugemal.

Oks, millel nad nüüd seisid, paindus. Marutuul kõigutas puud nagu tormilained laeva. Tarzani olukord näis peaaegu lootusetu olevat, sest tema põgenemistee oli läbi lõigatud. Ainus, mida ta veel teha võis, oli taganeda sinna, kus oks oli liiga nõrk kahe raskusele. Samm-sammult järgnes talle suur kass, keda ainult oda peale tungimast takistas. Seda Tarzan sooviski — meelitada panter sinna, kus tal jalgadele enam ruumi ei jää ja pole enam võimalik hüpet teha.

Vahepeal oli tuulele järgnenud äikesetorm, mis valgustas džunglit aeg-ajalt välkudega. Sellises olukorras näisid puuoksal kukuvad kahe-võitlejad suures ohus olevat. Oksa paindumine kehade raskuse all, puu kiikumine marutuules, all kohutav džunglisügavus, üleval, ristlevad piksenooled muutsid võitluse veelgi kohutavamaks.

Viimaks otsustas Tarzan suurele kassile kallale tungida. Ta riputas oda seljale, võttis noa paremasse kätte ja tegi hulljulge hüppe. Seda nägi Sheeta, kes katsus teda käpaga tabada. Oleks see loomal õnnestunud, võiksime siinkohal Tarzani juhtumuste kirjeldamisele punkti panna. Kuid ahvinimene oli Sheeta püüet aimanud ning hüppas üle ta pea. Olles õhus parajasti pantri kohal, pööras ta end järsult ümber ja langes looma selga nagu sadulasse. Samal silmapilgul kui ta pantri selga istus,, vajutas ta noa kiskja kehasse. Ehmatus ja valu muutsid Sheeta meeletuks. Möirates katsus ta enda seljas istuvat meest kihvade ja küüntega tabada. Rabelemise tõttu kaotas loom

tasakaalu ja kukkus Tarzanit kaasa tõmmates alla džunglisügavusse. Oli kuulda okste raginat ja viimaks tumedat mütsatust.

Sheeta kukkus kassi kombel jalgadele, kuid suur hoog ja inimese > raskus vajutasid ta vastu maad. Panter katsus küll kohe püsti tõusta, kuid oli juba hilja: ahvinimese nuga oli talle vahepeal surmava löögi andnud. Tarzan tundis, kuidas looma lihased lõdvenesid ja see elutult maha vajus.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala kiskja laibale, pööras näo ülespoole ja tõi kuuldavale suurte ahvide kohutava võiduhüüu, mis segunes pik-semürinaga ja pani ümbruskonna väiksemad olendid hirmu tundma.

11

Tarzan oh oma tahtmise saanud — ajanud vaenlase endale tehtud magamiskohast ära — ja võis nüüd rahulikult uinuda. Enne puu otsa naasmist korjas inimene mõne suurte lehtedega taime. Magamisaseme kordaseadmine võttis aega ainult mõne minuti. Tuulest ja tormist hoolimata magas Tarzan peagi sügavat und.

II. Lõvikoopas

Vihma sadas rohkem kui kakskümmend neli tundi järjest ja aeg-ajalt päris maruliselt. Kui torm rauges, oli teerada, mida mööda Tarzan sammus, päris poriojaks muutunud. Sellele hädale kaasnes veel külm, mis teelise kannatusi suurendas. Kuid ta jätkas jonnakalt teekonda. Väike ahv Manu märkas inimest ning saatis tema suunas paraja jao sõimu ja kadus ise kõrgematele okstele. Selline oli loomakese tavaline teguviis. Torm oli nähtavasti vaigistanud džungli suuri kiskjaid, sest Tarzanit ei tülitanud enam ei Numa ega Sheeta.

Järgmise päeva pärastlõunal tuli päike Kudu pilvede tagant nähtavale. Suurel lagendikul, kus Tarzan parajasti sammus, soojendas päike teda parajal määral. Tee hakkas samuti tahenema ning ahvinimese tuju paranes nähtavalt. Siiski jäi ta metsikuks olendiks, kes nüüd lõuna poole marssivate sakslaste jälgi otsis.

Tarzan oli jõudnud juba Saksa Ida-Aafrika piiridesse ja kavatses jätkata oma teekonda lääne poolt Kilimandžaaro mäestikku. Kui ta mäestikust mööda jõuab, keerab ta ida poole ja otsib läbi metsad kuni raudteeni, mis viib Tangasse. Sellise plaani koostas ta seepärast, et vastavalt valgete inimeste tavadele katsuvad sakslased pärast röövkäiku kiiresti džunglist raudteeni välja jõuda Samuti näis tõenäoline, et Saksa Aafrikas olevat sõjaväge koondati sedasama raudteed pidi teatud punktidesse, eeskätt muidugi Briti asumaa piiride lähedusse.

Paar päeva hiljem oli Tarzan juba Kilimandžaaro lõunapoolses servas. Veel natuke maad ja ta jõuab lagendikule. Oli pärastlõunane aeg, tuuline ja külm ning kõigele lisaks hakkas vihma sadama. Juba langes mõni suur piisk ta paljastele õlgadele. Oli tunda, et ilm läheb veel külmemaks. Tarzan, kes oli küllalt külma ja vihma kannatanud, kirus ilma, nis ei näinud sugugi paranevat. Ta otsustas esimesel võimalusel ku-ugi varjule minna ja oodata" saju lakkamist.

Edasi sammudes kuulis ta korraga taamal suurtükipauku. See tuli tugelt ida poolt, arvatavasti raudtee lähedusest. Nüüd oli ta kindel, et lahingud inglaste ja sakslaste vahel olid juba alanud. Tema rinda täitis silmapilguks uhkusetunne - oli ta ju ka inglane. Kuid järgmisel hetkel tärkas teine mõte. „Ei," pomises ta endamisi. „Inglane ma ei ole, sest inglased on inimesed, aga Ahvide Tarzan on tarmangani." See

12

seletus oli tema arvates küll õige, kuid mõjus meeleolu alandavalt. Ta kahetses, et ei saanud olla koos inglastega sakslaste vastu võitlemas. Tarzan kahetses, et inglased on inimesed, mitte aga suured valged ahvid, kelleks ta ennast pidas.

.Homme jätkan teekonda ja otsin need sakslased üles," kinnitas ta endale. „Täna on tarvis puhkekoht leida." Oma viimaste sõnade kohaselt keeras ta teelt kõrvale ning hakkas koobast või mõnd muud kohast vihma ja tuule eest varjavat paika otsima. Varsti leidiski ta mäeveerul kitsa käigu, mis näis kuhugi sügavamale mäe sees olevasse koopasse viivat. Nuga käes, astus ta ettevaatlikult maa-alusesse käiku. Ta teadis, et see koobas on kindlasti mõne kiskja peiduurgas, aga missuguse oma, sellest ei olnud tal veel aimu. Avause ümbruses oli hulk kive. Tarzan otsustas selle kividega sulgeda, kui koobas peaks tühi olema, ja selles kõikide hädaohtude eest kaitstuna rahuliku öö veeta. Olgu väljas milline torm tahes, on ta kuivas ja soojas kohas seni, kuni ilm võimaldab teekonda jätkata. Tarzan märkas, et käigust voolas väike ojake, mis tõendas, et koopas oli allikas.

Koopale lähenedes laskus Tarzan põlvili ja nuusutas maad. Kume urin tuli ta huulilt ja valged kihvad paljastusid. „Numa, kurat võtaks," urises ta tasa. Ta siiski ei peatunud. Võib-olla pole lõvi parajasti koopas. Oleks see nii, siis ta sisse ei saakski, vähemalt nii kaua, kui Tarzan ta eluaset kasutab, mõtles ahvinimene. Koopa avaus oli madal, siseneja pidi laskuma käpuli. Enne sisenemist vaatas ta mõlemale poole ning ka taha, sest tahtis läbi ajada üllatusteta.

Juba esimesel pilgul nägi ta ees kitsast tunnelit, kuhu tungis valgus tema tagant. Tunnelis oli hämar, kuid võis näha, et see oli tühi. Tarzan roomas ettevaatlikult edasi ja mõtles, mis saab siis, kui talle korraga lõvi vastu tuleb. Kuid Numat polnud näha. Ahvinimene liikus edasi. Viimaks jõudis ta tunnelist läbi ja tõusis püsti.

Koht, kuhu Tarzan jõudis, oli kraatritaoline umbes saja jala pikkune ja viiekümne jala laiune lõhe mäe sees. Igal pool sirutusid üles sadade jalgade kõrgused järsud kaljud. Ainuke tee välisilma oli see, mille kaudu ahvinimene oli sisse tulnud. Kilimandžaaro igilumega kaetud tippudelt jooksis alla pisikesi ojakesi, moodustades siinseal väikesi koski ja oru põhja miniatuurse järvekese. Orus kasvas ainult üks puu ja natuke kehva rohtu, kuid suuremalt osalt oli see kaetud liiva ja kruusaga.

Kõikjal vedeles suurte loomade luid, mille seas leidus ka mõni inimese pealuu. Tarzan kergitas imestusest kulme. "Inimsööja!" arutles ta endamisi. „Ja nähtavasti on elanud siin juba pikemat aega. Hästi! Täna öösel magab Tarzan inimsööja asemel ja Numa võib väljas möirata nii palju, kui tahab."

Tarzan uuris natuke aega orgu ja pöördus siis tagasi tunnelisse. Leides, et seal oli kuivem ja soojem kui väljas, otsustas ta sinna ööseks

13

magama jääda. Enne seda aga tuli käigu suue kividega kinni müürida. Ahvinimene hakkas välja tulema ja jõudiski peaaegu koopasuule, kui ta nina haistis lähenevat lõvi. Tarzan peatus ja silmitses koopasuud. Peagi ilmus sinna suure isalõvi pea ja turi, mida kattis paks majesteetlik lakk. Tulija oli ka midagi iseäralikku märganud. Tema kollakasrohelised silmad puurisid tunnelihämaruses käpuli olevat ahvinimest. Tige urisemine andis märku looma suhtumisest sissetungijasse.

"Dango, hüääni vend!" karjus Tarzan lõvile. „Ma olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja. Täna öösel magan siin mina, sina käi minema!"

Kuid Numa ei mõtelnudki ära minna. Selle asemel möirgas ta veel kord ja astus mõne sammu inimese poole. Ahvinimene võttis kivi ja viskas sellega lähenevat lõvi. Tegu iseenesest oli naeruväärne, kuid kes teab. Voib-olla, et see lõvi ründamise asemel põgeneb. Lõvide tuju on muutlik. Mitu korda oli selline moodus Tarzanile õnneks tulnud, seekord aga mitte. Kivi lendas täpselt Numa nina pihta, looma kõige õrnemasse kohta. Lõvi sattus marru ja ta tahtis maha murda olendit, kes püüdis tema eluaset hõivata ja viskas teda veel kiviga.

Numa saba tõusis püsti, selg tõmbus küüru. Kohutavalt möirates ründas ta kiirelt Tarzanit. Inimene oli aga jõudnud tunnelist juba taganeda ja lidus orus oleva puu poole. Kui ta puuni jõudis, oli lõvi tal päris kannul. Silmapilk hiljem istus Tarzan puu alumistel okstel ja sajatas Numat, kes all möirgas ja äralipsanud saaki verejanuliste silmadega vahtis.

Nüüd tuli vihma juba nagu oavarrest. Õhk muutus külmemaks. Kõik see suurendas puu otsas kükitava Tarzani kannatusi. Ta oli villane, kuid ainult otsene vajadus võis sundida teda lõviga võitlusse astuma. Tulla puu otsast alla tigeda lõviga võitlema, tema koledate kihvade ja hirmsate küünte vastu seisma — kui sul on vastu panna ainult oma väledus ja hea õnn... Ei olnud mõtet sellises olukorras oma elu kaalule panna. Nii istus ahvinimene vihma käes oksal ja vaatas lõvi, kes puu all ikka veel edasi-tagasi sammus ja näljaseid pilke üles saatis.

Tarzan vaatles ümbritsevaid kaljuseinu. Oleks seal olnud ainsatki kohta, kust võiks üles ronida. Enne seda aga peaks lõvi minema ära tunnelisse või oru kaugemasse otsa. Hoolimata vihmast, Numa oma vahipostilt ei lahkunud. Tarzan hakkas juba mõtlema, kas tal ei tuleks ikkagi lõviga võidelda. See oleks ehk parem kui vihma käes külmetada.

Kaaludes heitlusvõimalusi, pani Tarzan tallele, et lõvi lahkus tagasi vaatamata tunnelisse. On aeg, mõtles ta, ning libistas end puu otsast alla ja hakkas jooksma kaljuseina poole, millele ta arvas ronida võivat. Kuid Numa tuli tagasi. Nähes, et mees oli puu otsast alla tulnud, tormas loom talle kallale. Tarzan oli siiski nii suure edumaa saavutanud, et kui lõvi kaljuseina juurde jõudis, oli ahvinimene juba umbes kolmekümne

14

jala kõrgusele roninud. Ta peatus seal ja vaatas Numa asjatuid katseid järele ronida. Lõvi tegi hüppeid ja tal õnnestus tõusta kahekümne viie jala kõrgusele, kuid libises taas alla. Numa viha oli meeletu, sest saak, mille kättesaamises ta juba nii kindel oli olnud, ronis ikka kõrgemale ja kõrgemale.

Viimaks jõudis Tarzan kaljuseina tippu, kust teisele poole orgu laskuda oli kaunis kerge. Natukese aja pärast jätkas ta juba teekonda itta, kust kostsid ikka veel suurtükilasud. Äkki ta peatus ja hakkas, kibeda naeratusega näol, lõvikoopa poole tagasi tormama. Jõudnud sinna, kuulatas ta silmapilgu. Lõvi oli veel koopas. Tarzan kuhjas kiiresti kive käigusuudmesse. Töö oli peaaegu tehtud, kui tunnelisse ilmus tige Numa. Ahvinimene ainult naeris ja ladus kivi kivi peale. Lõvi möirgas seespool, kuid see Tarzanit ei kohutanud. Juba väiksena emaahv Kala karvasel rinnal magades oli ta harjunud lõvide ja teiste kiskjate öise kisaga. See oli olnud tema hällilaul. Kogu eluaja oli ta seda kuulnud ja see ei olnud tema jaoks midagi rohkemat kui näiteks meile autosignaal. Kui oleme autol ees ja kuuleme seda signaali, astume kõrvale ja anname liiklusvahendile teed. On aga auto meie taga või meist mööda minemas, paneme vaevalt selle signaali tähele. Tarzan ei olnud praegu nii-öelda auto ees. Numa ei saanud talle midagi teha. Seepärast tegi ahvinimene töö nii põhjaliku, et lõvile ei jäänud vähimatki võimalust vanglaks muudetud elukohast vaja pääseda. Kui käigu avaus oli kinni müüritud, narris Tarzan veel seespool möirgavat, lõvi ja läks minema „Seal see inimsööja, kes enam kunagi inimesi ei söö, nüüd siis on," muheles ta endamisi.

Sel ööl magas Tarzan kaljuseina lõhes, kus ta oli tuule ja vihma eest hästi kaitstud. Järgmisel hommikul jätkas ta teekonda itta. Ta peatus ainult selleks, et tabada mõnd looma ja süüa. Ürgmetsa kiskjad tapavad harilikult ainult selleks, et kõhtu täita. Kui see tehtud, jäävad nad magama seniks, kuni nälg taas saaki otsima ajab. Ahvinimene

toimis teisiti. Kõht ei tohtinud kunagi tema plaane segada. Selles seisneski suur erinevus, mis teda teistest džunglikiskjatest eraldas.

Suurtükimürin taamal kövenes. Tarzan pani tähele, et hommikuti koidu ajal ja õhtul videvikus oli see kõige ägedam. Öösiti kõlasid ainult üksikud paugud. Järgmise päeva pärastlõunal jõudis ta ühe rindele teel oleva väeosa juurde. See tuli sisemaalt, kus oli nähtavasti röövkäigul viibinud. Seda kinnitas asjaolu, et sõdurite järel aeti kitsi ja lehmi ning nende taga tulid pärismaalastest kandjad, kes olid koormatud vilja ja igasuguse muu toidukraamiga Kandjad olid raudkettidega aheldatud. Kolonni eesotsas marssis salkkond Saksa mundris musti sõdureid. Ohvitserid olid valged. Kuigi Tarzan saatis väeosa paar tundi, vahel lausa nende keskel olles, ei pannud teda siiski keegi tähele. Ta uuris märke meeste rõivastel ja jõudis järeldusele, et need ei olnud väeosast, kes

15

olid tema farmi rüüstanud ja naise tapnud. Viimaks jättis ta kolonni maha ja ruttas edasi, ilma et keegi oleks teda märganud.

Tarzan oli näinud sakslasi, kuid ei proovinudki neid tappa. Veel ei olnud saabunud aeg tappa kõiki hunne, kes ta teele satuvad. See aeg tuleb. Kõigepealt peab ta leidma naise tapjad ja kodu hävitajad. Alles siis, kui ta on nendega arved õiendanud, on aeg tappa iga kohatav sakslane. Tulevikus peab ta hunnide peale jahti nagu teevad seda kutselised jahimehed džungli kiskjate peale.

Mida lähemale rindele Tarzan jõudis, seda sagedamini kohtas ta džunglis Saksa väeosasid. Teedel liikusid veoautod ja -vankrid. Haavatuid viidi nähtavasti tagalasse sidumispunktidesse või isegi Tanga baasis olevasse hospidali. Tükk maad tagasi oli ahvinimene ületanud raudtee ja liikus nüüd otse rinde suunas. Siinpool raudteed oli liikumist õige elavalt ja sõjaväeosigi võis rohkem kohata.

Oli saabunud juba videvik, kui Tarzan jõudis Pare mäestiku äärsesse Saksa laagrisse. Kuigi laager asus päris rindejoone lähedal, oli selle valve võrdlemisi nõrk ja needki tunnimehed, kes väljas olid, ei täitnud oma kohustusi kuigi hoolsalt. Kõik see võimaldas võõral pimeduse varjus otse laagrisse tulla. Tarzan hiilis tasa ringi ja otsis oma naise tapjaid.

Viimaks jõudis ta telgi taha, mille ees tule ümber istus hulk musti sõdureid, kes omavahel tasakesi vestlesid. Tarzan kuulas nende jutuajamist. Mõni üksik sõna äratas kohe tema tähelepanu. Tä kuulis üht musta sõdurit parajasti rääkimas: „Need wazirid võitlesid nagu kuradid, kuid meie oleme paremad sõdurid kui nemad — tapsime nad kõik. Kui wazirid viimse meheni langenud olid, tuli kapten ja tappis naise. Kogu lahingu aja oli ta väljas ja karjus meile käske. Alles siis, kui viimane waziri oli tapetud, julges ta sisse tulla. Alamleitnant von Goss on siiski julgem kui kapten. Ta tuli sisse, seisis uksel ja jagas käske. Viimaks käskis ta meil ühe haavatud waziri seina külge naelutada. Kui see tehtud, naeris ta piinleva mehe üle. Me kõik naersime, sest see oli tõesti midagi naljakat"

Nagu kiskja ohvri poole, nii tormas Tarzan tõsise ja hirmuäratavana mustade poole. Mis mõtted ta metsikus peas keerlesid? Seda me ei tea. Ükski lihas ta ilusal näol ei reetnud sisemisi tundmusi, ainult tumedad silmad jälgisid lähedal olevaid neegreid. Natuke hiljem tõusis waziride tapmisest rääkinud sõdur ja lahkus tule juurest. Ta möödus Tarzanist vaevalt kümne jala kauguselt ja näis minevat laagri teise otsa. Ahvinimene lahkus samuti ja jõudis sõduri juurde tihedatest pöõsas-est piiratud rajal. Ükski hääl ei andnud mustale märku hädaohust. Ales siis, kui kellegi raudsed sõrmed sõduri kõri kinni pigistasid ja ta maha surusid, sai ta kallaletungist aru. Kuid oli juba hilja! Tarzan tiris mehe turjapidi kaugemale põõsastesse.

„Ära katsugi häält teha," hoiatas ta neegrit.

16

Must mees proovis jälle vabalt hingata ning kui tal see viimaks õnnestus, vaatas ta hirmunult enda vangistajat. Kõik, mis sõdur nägi, oli tema üle kummardunud valge mees. Neegri silmad pöörlesid peas, ta nägu väljendas äärmist surmahirmu, aga ta püsis vait. Tugevus, millega ta alla suruti ja põõsastesse toodi, võttis tahtmise vastu hakata. Ta lamas liikumatult maas ja vaatas vangistajat.

„Kuidas on ohvitseri nimi, kes tappis naise farmis, kus teie waziridega võitlesite?" küsis Tarzan.

„Hauptmann Schneider," vastas must sõdur.

„Kus ta praegu on?" nõudis ahvinimene.

„Siin kusagil. Voib-olla peastaabis, sest ohvitserid lähevad õhtuti tavaliselt sinna käskusid saama"

„Näita mulle teed," käskis Tarzan. Ja kui peaks juhtuma, et mind pannakse tähele, tapan su kohe. Tõuse üles!"

Must sõdur tõusis ja juhatas ahvinimese raudteed pidi läbi laagri. Nad pidid mitu korda puude ja põõsaste taha varjuma, sest tihti tulid nende teele siia-sinna tõttavad sõdurid ja ohvitserid. Lõpuks jõudsid nad kohta, kus seisid suured heina- ja põhuhunnikud ning kust võis silmata natuke kaugemal asuvat kahekorruselist puumaja.

„See ongi peamaja," ütles neeger. „Et keegi ei märkaks, nii läheneda ei saa, sest sõdurid on seal igal pool."

Tarzan sai aru. Ta pöördus ümber ja vaatas musta meest, justkui oleks tahtnud jõuda otsusele, mida temaga teha.

„Kas sa aitasid waziri Wasimbut seina külge naelutada?" küsis Tarzan viimaks musta käest häälega, mis oli pooleldi sosin, kuid siiski kohutav.

Must sõdur värises, ta tundis, kuidas põlved nõrkesid. „Ta käskis meil seda teha," vastas sõdur anuva häälega.

„Kes käskis?" küsis Tarzan.

„Alamleitnant von Goss. Ta on ka siin," oli vastus.

„Hästi! Küll ma ta kätte saan," lausus Tarzan kibedalt.

„ Niisiis. Sa aitasid Wasimbut seina külge naelutada ja naersid koos teistega ta piinade üle."

Neeger värises ja vaarus. Tarzani häälest kajas talle surmaotsus. Sõna lausumata haaras ta nagu ennegi mehe kõri pihku ja see ei saanud piiksugi teha. Inimahvi lihased tõmbusid kokku, neeger tõusis üles kui väike laps ja mitte ainult üks kord. Viimaks joonistas lõdvaks jäänud surnukeha õhus poolkaare ja kukkus kuhugi rohu sisse. Ahvinimene pööras ümber ja hakkas kindral Krauti staabihoone poole astuma.

Maja taga silmas ta üksikut vahiposti. Must sõdur sammus seal eda-si-tagasi ning"]algis aeg-ajalt ümbrust. Tarzan hiilis lähemale. Viimaks pidi ta juba kõhuli roomama. Iga kord, kui sõdur vaatas sinnapoole, kus ahvinimene oli, tardus see liikumatuna paigale. Aga nagu mees

17

selja pööras, nii roomas ta kiiresti edasi. Viimaks oli Tarzan sõdurile nii lähedal, et võis talle kallale tungida. Kui sõdur jälle tema poole selja pööras, tormas Tarzan hääletult tema kõri kallale. Minut hiljem oli neeger surnud ja ahvinimene kandis laipa maja poole.

Maja alumine korrus oli valgustatud, ülemine aga pime. Läbi suurte akende nägi Tarzan suuremat eestuba ja väiksemat tagakambrit Suuremas toas seisis hulk ohvitsere, kes omavahel juttu ajasid. Seal oli ka neid, kes suurte kaartide pealt midagi uurisid või kirjutasid. Aknad olid lahti ja ta võis kõneldavat hästi pealt kuulata. See ei

olnud kuigi huvitav, sest käis peamiselt Saksa võitude ülistamine Aafrikas js Euroopas. Mõni ohvitser näis olevat kindel, et Saksa sõjavägi, eesotsas keisriga on juba Pariisis. Seal kiruti kõvasti ka Belgiat, kes olevat vastupanu osutanud.

Tagapool, väiksemas toas,' istus laua ääres punase näoga mees. Tema selja taga oli veel mörti ohvitser, aga ees au andes kaks nooremat ohvitseri nähtavasti ettekannet tegemas. Kindral kuulas ettekannet vaikides ning mängis laual oleva õlilambiga Äkki koputati uksele ja sisse astus adjutant. Pärast auandmist kandis ta ette: „Härra kindral, preili Kircher on kohal!"

„Paluge ta siia," käskis kindral ja andis ohvitserile loa lahkuda.

Preili sisenes. Toas viibinud ohvitserid tõusid püsti ja tervitasid teda sõjaväelaslikult. Nende tervitusele vastas preili hapu naeratuse ja vaikele kummardusega. Vaatamata tema karedale ja osalt porisele ratsa-ülikonnale, paistis ta noor ja ilus. Ta näis olevat vaevalt üheksateist-kümnene.

Neiu lähenes lauale, mille taga istus kindral, ja ulatas talle taskust võetud kokkumurtud paberi.

„Istuge palun," lausus kindral. Keegi ohvitseridest ruttas talle tooli pakkuma. Kõik vaikisid, kuni kindral luges talle ulatatud paberit.

Tarzan jälgis läbi lahtise akna toas viibijaid ning püüdis selgusele jõuda, kes neist on hauptmann. Schneider. See oli raske ülesanne, sest toas oli kaks kaptenit. Mis aga neiusse puutus, siis Tarzan jõudis järeldusele, et see võis olla sakslaste luureosakonna teenistuses elik spioon.

Ilust hoolimata oleks ahvinimene võinud vallimägi kõhkluseta neiu ära kägistada Ta oli ju sakslane! Kuid seekord oli Tarzanil muud, tähtsamat teha Ta pidi kätte saama hauptmann Schneideri, küll pärast on aega noore spiooni kaela murda.

Kindral lõpetas paberi lugemise ja vaatas neiu poole.

„Hea küll," ütles ta spioonile ja pöördus oma adjutandi poole, kutsuge major Schneider siia!"

Major Schneider! Tarzan tundis, kuidas karvad ta turjal püsti tõusid. Nad on ta siis juba majoriks ülendanud ning võib-olla just naise tapmise ja farmi hävitamise eest.

18

Adjutant laks käsku täitma. Toasolijad laskusid elavasse vestlusse. Tarzanile selgus sellest, et Saksa väed on Aafrikas suures ülekaalus ja Briti omad kannavad kaotusi. Ahvinimene seisis akna lähedal tihedas põõsas ja nägi tuppa väga hästi, kuid oli ise niivõrd varjatud, et isegi need, kes juhtusid temast mööduma, ei näinud midagi. Ta kartis siiski, et varsti ilmub patrull ja märgatakse vahisõduri puudumist ning siis algab põhjalik otsimine. Aeg oli kallis...

Kärsitult ootas ta, millal Schneideri järele läinud adjutant tagasi tuleb. Viimaks saabuski adjutant koos keskmist kasvu mehega, kel oli jõhkra inimese nägu ja paksud ülespoole keeratud otstega vuntsid. Kutsutu sammus kindrali laua juurde, seisatas ja andis au. Kindral vastas tervitusele ja pöördus neiu poole.

„ Preili Kircher, lubage tutvustada: major Schneider!" Tarzan ei viivitanud kauem. Ta hüppas aknalauale ja sealt otse laua juurde keisrile truude ohvitseride keskele. Nagu välk lendas põlev lamp vastu kindrali kõhtu. Too kukkus süttimiskartuses tooliga üle selja põrandale. Tuba jäi pimedaks. Kaks ohvitseri tormasid Tarzanile kallale. Üks neist sai tugeva hoobi näkku ja kukkus vastu teist. Neiu tõmbus nurka, ülejäänud ohvitserid hõikasid vahisõdureid appi. Toas valitses täielik segadus, mis ei valmistanud ahvinimesele mingit meelehärmi. Ta ei kaotanud Schneiderit silmist. Enne kui keegi üldse midagi ette võtta suutis, oli ahvinimene majori õlale haaranud ja aknast välja hüpanud. Kõik see sündis nii kiiresti, et toasolijad said asjast aru'al-les siis, kui sissetungija oli ohvriga lahkunud.

Esimene pilk kinnitas Tarzanile, et väljas polnud hädaohtu karta. Tä ruttas heinakuhilate poole. Schneider ei osutanud vastupanu ega teinud häält sel lihtsal põhjusel, et tugev käsi takistas hingamist. Viimaks ta kõri vabastati.

„Ära proovigi häält teha!" sosistas ahvinimene sakslasele. „Pigistan su kõri uuesti kinni."

Ettevaatlikult ja suurte raskustega jõudis Tarzan viimaks oma koormaga eelpostidest mööda. Alles džunglis pani ta Schneideri jalgeleja sundis teda enese ees astuma Nii liikusid nad lääne poole. Alles hilja öösel teisel pool raudteed tundis Tarzan end kindlamini, sest sakslased ei oska teda nii kaugele otsima tulla. Sakslane vandus ja torises ning küsis öise röövimise põhjust ja otstarvet. Ainus vastus, mille ta ahvinimeselt sai, oli odatorge. Röövija ajas majorit enda ees nagu siga, kuid siiski sellise erinevusega, et looma vastu oleks ta tundnud suuremat aukartust kui enda ees tammuva sakslase vastu.

Kuidas sakslasele kätte maksta, seda polnud Tarzan veel otsustanud. Nüüd, kui suurem hädaoht juba möödas oli, hakkas ta selle üle mõtlema. Selge oh ainult see, et kättemaks pidi surmaga lõppema. Nagu julgetel meestel ja suuremal osal kiskjaist, ei olnud ahvinimesel kavatsust oma ohvrit piinata. Nüüdne juhtum oli siiski imelik erand.

19

Metsinimese kaasasündinud õiglustunne nõudis võitlust mees mehe vastu, kuid tema kättemaks vajas rohkemat. See olevus tema ees peab kannatama nagu Jane Clayton oli enne surma kannatanud. Peale selle tahtis Tarzan, et sakslane tunneks samasugust hingepiina, nagu ta ise oli tundnud pärast naise surma. Hingepiin on ju suurem kui kehaline valu...

Tarzan sundis hirmunud sakslast kogu öö edasi minema. Hunn hakkas viimaks ära väsima. Tema vangistaja kohutav vaikimine mõjus närvidele. Oleks ta ometigi rääkinud! Üha uuesti katsus sakslane ahv-inimest oma küsimustele vastama meelitada, kuid asjata. Ainult terav oda surus talle selga, aga selle omanik ise vaikis kui haud. Veri nirises juba mööda sakslase keha, ta jalad valutasid hirmsasti. Ta vaarus edasi ja kukkus tihti — nagu ainult selleks, et armutu oda võiks teda uuesti jalule sundida.

Alles hommikul jõudis Tarzan otsusele. See tuli talle pähe nagu taevast. Pikkamisi ilmus ta näole naeratus, mis ka kohe kadus. Ta kahtles, kas ohver jõuab veel vastu võtta seda, mis ta talle määras. Ees ootas jõgi, üle mille ta oli eelmisel päeval tulnud. Seal oli ka metsloomade joogikoht, kus sai kergesti saaki tabada. Joogikohale lähenedes hoiatas Tarzan sakslast ja mehed liikusid ettevaatlikult edasi. Varsti märkas ahvinimene põtru, kes parajasti joogikohalt lahkusid. Ta tõukas Schneideri põõsa taha ja kükitas ka ise tema kõrvale. Siin võis sakslane oma vangistajat esimest korda korralikult silmitseda, sest ööpimeduses oli see võimatu, aga valges ei andnud Tarzan selleks aega Nähes alasti ahvinimest, selle hiigellihaseid ja relvi, valdas Schneiderit pöörane hirm. Seda oli siiski vähe, võrreldes sellega, mida ta veel tundma pidi.

Kes see alasti olend, valge metslane on? Ainult kord oli vang kuulud teda rääkimas. Ja saksa keeles, puhtas saksa keeles moel, mis kinnitas, et ta polnud metslane! Nüüd vaatas ta oma vangistajat tardunud pilguga, nagu kärnkonn vaatab madu, enne kui viimane ta alla neelab, ahvinimese ilus päevitunud täiuslik keha oli ootamas marmorkuju poosis. Põdrad tulid agamööda lähemale. Esimesena lähenes vana isa-põder ja selle järel noor lihav emapõder. Schneider nägi, kuidas tema kõrval seisva olendi lihased pingule tõmbusid, kuidas ta tegi hiigel-hüppe ja osutus otse noore põdra turjal olevaks. Samal ajal kuulis ta looma ründava hiiglase suust karjet, mis

oleks sobinud rohkem kiskjale kui inimesele. Schneider oleks hirmust peaaegu karjatanud, sest see, mida ta nägi, oli äärmiselt elajalik.

Põder oli tapetud. Tarzan ja tema vang said liha. Ahvinimene sõi liha toorelt, kuid lubas sakslasel tuld teha ja oma osa küpsetada. Pärast sööki puhkasid nad hilise pärastlõunani ja jätkasid siis teekonda. Kuhu nad minemas olid, seda sakslane ei teadnud. See oli talle kõige irmsam. Ta laskus Tarzani ette põlvili ja palus selle kohta selgust. Vas-

21

tus oli ikka endine: oda tungis Schneideri ihusse ja sundis edasi minema Iga kord, kui hunn peatus, kordus sama võte.

Kolmanda päeva lõuna ajal jõudsid nad pärale. Tarzan sundis sakslast mööda järsku mäekallast üles ronima Schneider ei teadnud veel ahvinimese kavatsusi. Alles siis, kui nad mäe otsa jõudsid ja nende jalge ees avanes sügav org, hakkas sakslane midagi hirmsat aimama. All orus seisis üksik puu ja oru teises otsas voolas välke ojake. Org oli järskudest kaljudest piiratud ja ühtki väljapääsuteed polnud kusagil märgata. Tarzan viipas sügava oru põhja suunas, kuid Schneider taganes hirmunult.

Tarzan võttis sakslase kinni ja lükkas oru poole. „Mine alla," käsutas ta. See oli teine kord kolme päeva jooksul, kui Tarzan rääkis vangiga. Ahvinimese kohutav vaikimine oli hunni hirmutanud rohkem kui teadmatus oma saatuse kohta ja terav oda, mis oli tihti temasse tungimas.

Äärmine hirm täitis sakslase metsiku südame, kui ta alla orgu vaatas. Ta oleks siiski peaaegu alla roninud, kui Tarzan poleks teda peatanud. „Ma olen lord Greystoke," ütles ta Schneiderile. „See oli minu naine, kelle sa waziride maal tapsid. Said nüüd aru, miks ma sulle järele tulin? Mine!"

Sakslane vajus põlvili. „Ma ei tapnud sinu naist!" karjus ta surmakartuses. „Anna armu! Ma ei ole tapnud sinu naist. Ma ei tea sellest midagi..."

„Mine alla!" katkestas Tarzan oda kõrgele tõstes sakslase asjatu palve. Ta teadis, et Schneider valetas, kuid ei imestanud selle üle. Mees, kes tappis põhjuseta, võis surmahirmus ka kergesti valetada. Kuid sakslane jätkas palumist. Ahvinimese kannatus lõppes ja ta ajas torgete ähvardusel sakslast allapoole. Nähes, et vastupanu on asjatu, hakkas Schneider alla ronima. Tarzan jälgis teda ja aitas tal ületada hädaohtlikumaid kohti. Viimaks nad peatusid, kui oru põhjani jäi veel paarkümmend jalga. „Ole nüüd tasa!" käskis Tarzan ja osutas käega teise suunda, kust paistis tunnelisuu. „Seal tunnelis magab näljane lõvi. Kui sa jõuad taamal oleva puu otsa enne, kui lõvi sind märkab, võid veel mõne päeva elu nautida — vähemalt nii kaua, kuni näljast nõrkenuna puu otsast alla pudened. Ükskord nõrked ja kukud alla ikkagi. Siis tuleb inimsööja Numa ja pistab su nahka. See on Numa viimane toit"

Ahvinimene lükkas sakslase alla kaljunukilt, millel nad seisid.

„Nüüd jookse!" hüüdis ta kukkuvale sakslasele järele.

Schneider värises hirmust, kuid pistis jooksu. Ta oli peaaegu puu juurde jõudnud, kui tunnelist kostis tigeda lõvi möirgamist. Silmapilk hiljem ilmus sealt inimsööja, kes kohe sakslase poole tormas. Schneider oli juba puu alumistele okstele roriinud, kui lõvi selleni jõudis. Jälle oli saak otse Numa nina alt ära pääsenud, mis pani näljase looma vihaselt möirgama.

21

Tarzan vaatas seda võidujooksu elu ja surma peale naudinguga. Siis pööras ta ümber ja hakkas tuldud teed mäeharjale tagasi minema. Selja taga kuulis ta lõvi tigedat möirgamist ja puu otsas kükitava mehe vandumist. Mäeharjale jõudnud, pööras ta end ümber ja vaatas alla orgu. Kõrgel puu otsas istus sakslane ja puu all passis näljane lõvi;— ta ootas saaki.

Ahvinimene suunas oma näo päike Kudu poole. Kuuldavale tuli suurte ahvide metsik võiduhüüe, kohutavamgi sellest, sest tuli inimese kõrist.

III. Saksa rindel

Tarzani kättemaks polnud täielik. Maailmas elas veel miljoneid sakslasi — piisavalt, et anda ahvinimesele hävitamistööd kogu eluks, aga ebapiisavalt, et tasuda kaotuse eest, mis oli talle korvamatu. Miljonite sakslaste surm ei tooks tagasi armsa olendi elu, mille hävitamise eest ta oli kättemaksu vandunud.

Sakslaste laagris oli ta kuulnud, et inglased saavad Aafrikas kaotuse osaliseks. Algul ei andnud ta sellele teatele suuremat tähendust. Kas polnud ükskõik, kes võidab? Naise surm ning sellele järgnenud mure ja lein olid teinud ahvinimese ükskõikseks kõige vastu peale kättemaksu. Naine oli talle olnud ainus tugevam side välisilmaga Nüüd oli see katkenud. Ta oli üksi ning jäi inimeste ja rahvaste vahelistes võitlustes ainult tummaks tunnistajaks.

Vähemalt oli tal niisugune tunne.

Nüüd oli Tarzan kindel, et Schneideril põgenemisvõimalust pole, ning ta läks jahile. Ta teadis, et rinde läheduses, kus peaaegu vahetpidamata kõlasid püssi- ja kahuripaugud, on raske saaki leida Seepärast siirdus ta mägedest suurima, Kilimandžaaro ümbrusse. Aegajalt tuli tal jahil olles meelde sakslane, kelle ta puu otsa kükitama jättis. See lõbustas teda ja pakkus ühtlasi rahuldust. Oli hea teada, et tema naise tapja istub vangis ja valvuriks on näljane lõvi. Varem või hiljem kukub sakslane puu otsast alla ja siis saab Numa süüa. Tarzan kahtles, kas lõvi on puu alt juba tunnelisse läinud ja kas sakslane, kes tingimata pidi janu kannatama hakkama, julgeks puu otsast alla tulla ja oja juurde minna. Ta kujutles, kuidas Schneider puu juurde tagasi jookseb. Et sakslane lõvi tähelepanu enda peale tõmbamata puu otsast oja juurde ei saa minna, selles oli Tarzan veendunud. 1

Kuid nauding Schneideri kurvast käekäigust jäi aegamööda tagaplaanile ning Tarzan leidis end üha sagedamini mõtlemas Briti sõdurite saatusele. Eriti häiris teda teade, et inglaste jõud on väiksemad ja kaotused suuremad kui sakslastel. Ja pealegi parastasid sakslased Briti

kaotust. Kõigele vaatamata oli tal siiski võimatu unustada, et oli inglane ja mitte ahv, kelleks ta end kujutleda tahtis. Viimaks kasvas Tarzani rahvustunne nii kangeks, et ta tundis end lausa väejooksikuna, kes mägedes rahulikult jahti peab, samal ajal kui sakslased vaevalt päe-vateekonna kaugusel tema isamaa poegi tapavad.

Mõte minna tagasi sakslaste laagri poole tärkas ta peas ootamatult. Mida ta seal tegema hakkab, seda ta veel ei teadnud, aga küllap ta leiab võimaluse sõjategevuse piirkonnas Saksa väeülemale võimalikult palju kahju tuua. Tarzani teekond viis mööda orust, kuhu ta Schneide-ri oli jätnud. Loomulikule uudishimule järele andes otsustas ta minna oru nõlvale vaatama, mis seal vahepeal on juhtunud. Mäeharjale jõudnud, nägi ta, et puu, kuhu sakslane oli jäänud, oli tülli. Ta võttis suure kivi ja viskas selle orgu. Vaevalt oli kivi oru põhja langenud, kui tunnelist väljus lõvi. Kuid missugune lõvi! Kahe nädala eest oli Tarzan sinna müürinud lõvi, kes oli täis elu ja jõudu. Nüüd aga ilmus nähtavale kõhn loomake, kes vaevu oma jalgadel seisis ja liikus edasi kahele poole vaarades.

„Kus on sakslane?" karjus Tarzan ülespoole vahtivale lõvile. „Mis sa temaga tegid? Kas oli hea kõhutäis või oli ta ainult kimp luid, kui puu otsast alla kukkus?"

Numa ainult urises, sest möirgamiseks polnud tal enam jõudu.

„Sa näid näljane olevat, Numa," jätkas ahvinimene. „Küll on sul ikka nälg olnud, et oled ära söönud rohu ja isegi puukoore nii kõrgelt, kui ulatasid. Kuidas sulle järgmine sakslane meeldiks?" Tarzan lahkus naeruga ora nõlvalt.

Mõni minut hiljem nägi. ta põder Barat, kes rahulikult puu all lamas. Et ahvinimene oli näljane, tappis ta looma kiirete liigutustega ning asus saaki sööma. Varsti aga kuulsid ta teravad kõrvad kergete sammude lähenemist.

Kui Tarzan ümber pööras, nägi ta läheduses ligemale hiilivat hüään Dangot.

Ahvinimene urises ähvardavalt, võttis maast kuivanud oksa ja viskas tulijat. „Käi minema, raipesööja!" karjus ta hüäänile. Kuid Dango oli näljane ja pealegi suur tugev loom, kes vastas Tarzanile urisemise ja kihvade paljastamisega. Lahkumise asemel kavatses ta mehele kallale tungida. Tarzan tundis Dangot hästi, ta teadis, et näljane loom kogub julgust, ja oletades, et loomal on varemgi olnud tegemist inimestega, julgeb ta viimaks rünnata. Et olla valmis ennast kaitsma, asetas Tarzan oda enese kõrvale löögivalmis.

Ahvinimene ei kartnud. Sündinud ja kasvanud džunglis hädaohtude keskel, oli ta nendega kui igapäevastega harjunud. Ta võttis kõiki džungliolendeid niisugustaia, nagu nad olid. Ehk küll elu ürgmetsas on täis hädaohtlikke silmapilke, ei ole see siiski hädaohtlikum kui meil maal või suurlinnades. Vähemalt mitte sellele, kes on nende seas kasvanud

23

ja nendega eluaeg võidelnud. Tarzan oli valmis tapma kõiki, kes ta teele risti ette astusid. Kui olukord nõudis ja võimalus oli, võitles ta isegi Numa vastu. Kuid ta ei pidanud ka häbistavaks lõvi eest põgeneda, kui selleks vajadus oli. Tarzan oli džungliolevustest kõige julgem, keegi ei olnud seal temast targem. Need kaks asjaolu andsidki talle võimaluse elada džunglis.

Dango oleks vastasele kallale tunginud, kuid teda peatas ahvinime-se urin. Inimese suust tulev urin oli hüäänile kohutavaim hääl maailmas. Loom oli rünnanud naisi ja lapsi, oli hirmutanud mehi eemale nende öistest laagrituledest, kuid kunagi polnud ta näinud sellist meest, kelle hääl tuletas meelde "rohkem tigeda Numa kui hirmunud inimese karjatust.

Tarzan lõpetas lõunasöögi ja tahtis juba üles tõusta, kui peas tärkas uus mõte. Ta võttis ülejäänud osa põdrast, heitis selle õlale ja hakkas lõvi koopa poole sammuma. Dango, kes ei olnud veel inimese ründamiseks küllalt julgust kogunud, jälgis Tarzani tegevust. Ta nägi, et lootused põdrast osa saada haihtusid, mis kasvatas ainult viha. Ta hiilis ahvinimesele järele ja tungis siis sellele kallale.

Näis, nagu oleks Tarzanil olnud silmad ka kukla taga, sest ta viskas põdrajäänused kiiresti maha ja tõstis löögivalmis oda. Käsi, mis oda hoidis, liikus tahapoole ja silmapilk hiljem lendas tapariist vuhinal kallaletungiva Dango turja. See oli raipesööja silmapilkne lõpp.

Tarzan tõmbas oda hüääni kehast välja ja sidus selle enda selga endisele kohale. Siis võttis ta mõlemad loomakorjused selga ning jätkas teekonda mäeharjale.

Lõvi magas puu varjus. Kuulnud Tarzani häält, tõusis ta püsti ja vaarus sinnapoole, kus inimene seisis. Nõrkusest hoolimata uwses ta oma vaenlase peale tigedalt. Nähtavasti ei olnud nälg teda veel taltsutanud. Tarzan heitis põdra ja hüääni korjuse alla orgu. „Söö, Numa!" karjus ta lõvile. „Söö ja saa jälle tugevaks. Võib-olla läheb mul sind tulevikus veel vaja" Ta nägi, kuidas lõvi sai liha silmates uue elu ja minut hiljem suured tükid põdraliha Numa tühja kõhtu kadusid.

Järgmisel päeval jõudis Tarzan kohta, kus ta võis Saksa rinnet näha. Kõrgelt tiheda metsaga kaetud mäetipult võis ta vabalt silmata Saksa rinde paremat tiiba ja Briti sõdurite positsioone selle taga Tarzani terav silm nägi kohe selliseid üksikasju, mida

ainult kõige tähelepanelikum vaatleja oleks märganud. Ta nägi osavalt varjatud kuulipilduja-pesasid ja vaatluspunkte kahe rinde vahel.

Allpool laiuvat lahinguvälja uurides kuulis Tarzan kuulipilduja- ja suurtükitule vahel kaunis lähedal üksikut püssipauku. Ta teadis kohe, et see oli sakslaste snaiper, kes oli pandud kauge maa pealt vaenlasi tulistama. Tarzan ootas järgmist lasku, et teha kindlaks, kust mees laskis. Kui see kõlas, teadis ta, kuhu poole minna. Tasa ja pikkamisi nagu panter hiilis ahvinimene laskja suunas. Hoolimata sellest, et ta ei vaadanudki

24

oma jalgade ette, ei reetnud tema astumist üksi praksuv oks ega veerev kivi, nagu oleks jalgadel olnud nägemisvõime.

Varsti jõudis jälitaja põõsastikust kaljuseina äärde, kust alla vaadates nägi umbes viiskümmend jalga eemal väikse künka taga Saksa sõdurit lamamas. Sõdurit varjas mõni põõsas ja kivimürakas. See oli nähtavasti hea laskur — ega muidu oleks teda nii kaugele oma rinde taha paigutatud. Ta laskis väga soodsalt positsioonilt üle oma meeste peade inglaste pihta, kes kaugemal lagendikul olid. Sõduril oli pikksilmaga varustatud kauglaskepüss ning binokkel, millega ta laskude vaheajal vaenlase rinnet jälgis. Tarzani kohale jõudes oli ta parajasti kas viimase lasu tulemusi vaatlemas või otsimas uut sihtmärki. Ahvinimene vaatas samuti lahinguvälja ja nägi mitut head võimalust üksikuid inglasi kirbule võtta.

Nähtavasti oli hunn tulemustega rahul, sest ta võttis uuesti püssi, asetas selle palgesse ja valmistus hoolega sihtima. Samal silmapilgul kukkus sihtijale ülalt kaljunukilt kaela päikesepruun suur kogu. Ükski heli ei andnud märku selle lähenemisest ning sakslasele jäigi saladuseks, kust ja kuidas see kogu ta peale kukkus. Sõdur tundis ainult, kuidas raudsed sõrmed kõri pigistasid ja hing silmapilk kinni jäi. Pärast seda ei tundnud ta enam midagi... Tarzan laskis aegamisi sõrmed lahti — kütt oli surnud.

Ahvinimene jäi surnukeha juurde lamama ja vaatas enda ees lagendikul avanevat Lähedal, otse mäe jalamil olid sakslaste jooksukraavid. Ta nägi seal sõdureid ja ohvitsere liikumas. Otse enda ees, samuti päris lahedal nägi ta kuulipildujat, mis oli osavalt madala muldvallj ja põõsaste taha peidetud ja mis vahetpidamata tuld andis. Kuulipildujale oli leitud suurepärane koht ja selline laskenurk, et vastasel oli selle asukohta peaaegu võimatu kindlaks teha.

Tarzan jälgis lahinguvälja, tema sõrmed mängisid maas otstarbetult vedeleva püssiga. Siis köitis tema tähelepanu püss ning ta hakkas uurima selle ehitust. Ahvinimene silmitses jälle sakslaste kaevikuid, mõõtis silmadega maad nendeni ning seadis püssile uue laskekauguse. Nähes, et püssis oli padruneid, surus ta kaba vastu õlga ning sihtis. Tarzan oli hea laskja. Kunagi tsiviliseeritud ilmas elades oli ta pidanud sõpradega tihti suuri loomi jahtima. Peale kiskjate oli la lasknud loomi ainult siis, kui oli nälg või kui ta oli hädaohus. Kuid ta oli end tihti lõbustanud sellega, et keegi viskas midagi õhku ja ta lasi selle puruks. Nii oli Tarzan aja jooksul kujunenud täpsuslaskjaks, ilma et oleks seda isegi märganud.

Nüüd peab ta jahti suurkiskjate peale! Ta näole ilmus pikaldane naeratus, kui sõrm päästikule vajutas. Kõlas tuhm pauk, hunn kuulipilduja juures nõksatas ettepoole ja jäi liikumatuks. Kolme minuti jooksul olid ka teised kuulipilduja juures askeldanud mehed vaikseks tehtud. Siis nägi Tarzan lähedal olevas kaevikus liikumas Saksa ohvitseri,

25

kellele järgnes kolm sõdurit. Ta hoolitses järgmiste laskudega selle eest, et ükski neist neljast ei oleks võinud seletada, kust tulid saladuslikud lasud, mis niitsid maha mehi vaenlase eest täielikult varjatud kaevikus.

Tarzan sihtis uuesti paremal asuvat Saksa kuulipildujat. See oli samuti hästi varjatud ja täristas vahetpidamata. Külma südamega laskis ta maha kõik sakslased, kes laskeriista juures olid. Nüüd oli juba kaks kuulipildujat vaikima sunnitud. Äkki märkas ahvinimene, et mäejalamilt jooksis hulk mehi kaitsekraavi poole. Hästi sihitud kuulid tapsid neist mitu. Nüüd hakkasid ka sakslased mõistma, et midagi on korrast ära — kusagil varjab end eriti osav laskur. Aga kus? Algul uurisid nad rinnetevahelist ala, kuid seal ei paistnud kedagi.

Keegi ohvitseridest sirutas pea üle kaitsekraavi ääre ja vaatas Briti rinde poole. Korraga kõlas üksik pauk ja ohvitser kukkus kuklahaava tõttu tagasi kaevikusse. Nüüd oli sakslastel asi selge. Seda kinnitas kuul, mis oli läbinud ohvitseri pea ja kaitsevalli kinni jäänud. Üks sõdur urgitses kuuli välja ja siis veendusid kõik, et see on samasugune nagu neil endalgi. Selline avastus tegi mehed rahutuks. Sõdurid roomasid piki kaitsekraavi kahele poole laiali, et viia teade, ülemusele. Tarzan jälgis neid. ning múlleles. Tema vemp õnnestus igati. Ta oli üksinda peatanud tegevuse rindelõigul ja pannud ülejäänud väeosa kihama. Oli näha, et mitmel pool tõsteti periskoobid üle kaitsekraavi ääre. Otsiti vist kohta, kust surmakuulid olid tulnud. Nähtavasti see varsti leiti, sest kohale toodi kuulipilduja ja sihiti Tarzani poole. Enne aga, kui sakslased jõudsid laskma nakata, oli kogu kuulipildujameeskond tundmatutest kuulidest toonelasse saadetud. Kuid laskeriista juurde ilmusid uued mehed, nähtavasti vastumeelt, ohvitseride käsul. Samal ajal pöörati Tarzani poole veel paar kuulipildujat ja minut hiljem sadas mäekünkale, kus ta lamas, kuule nagu rahet.

Tarzan sai aru, et tal on üksinda mõttetu vastu panna, laskis juma-lagajätupaugu sakslaste pihta, viskas püssi ära ja lahkus sellest kohast. Ära minnes kuulis ta, kuidas sakslased lasksid mitmest kuulipildujast ja püssidest tühja kohta. Laskmine kestis kaua. Ahvinimene naeris sakslaste üle, kes kallist laskemoona asjata raiskasid.

„Nad on maksnud juba kallist hinda seinale naelutatud Wasimbu ja tema tapetud kaaslaste eest," mõtles Tarzan endamisi, „kuid Jane'i surma ei suuda nad kunagi lunastada, ka siis mitte, kui ma tapaksin nad kõik."

Pärast pimenemist läks Tarzan sõdivatest vägedest ringiga mööda ning jõudis inglaste poolele. Ta jätkas teed, kuid nüüd juba otse Inglise vägede pealaagri poole. Hääletult nagu vari liikus ahvinimene eelpostidest mööda, ta jättis selja taha ka lähikonna valvurid. Keegi ei näinud teda, keegi ei teadnud, et Tarzan oli laagrisse tulnud.

27

Teise Rhodesia diviisi peastaap asus eesliinist küllalt kaugel ja vaenlase vaatluspunktide eest võrdlemisi hästi kaitstud kohas. Seal oli isegi võimalik laternaid kasutada. Kolonel Capell istus laua ääres, millel lebas avatud maakaart nõrga laternatule valgel. Ta rääkis parajasti ohvitseridega, kes seisid laua kõrval kasvava suure puu all. Mõne sammu kaugusel põles lõke, mis oli sakslastelegi näha. Aeroplaane ei olnud sõjas veel vaatluste tegemiseks kasutusele võetud.

Ohvitseri jutust selgus, et sakslastel oli suur ülekaal ja kõik, mis Briti väed selles olukorras teha võisid, oli katsuda oma positsioone säilitada. Edasiliikumisest ei võinud juttugi olla. Nad olid küll mitu korda katsunud, kuid olid iga kord sunnitud suurte kaotustega taganema. Sakslastel olid eriti hästi varjatud kuulipildujad, mille asukohta oli väga raske kindlaks teha. See tegi vana koloneli meeleolu hapuks, nii hapuks, et ta rääkis nendest kuulipildujatest jutuajamise sees tihti.

„Täna pärast lõunat juhtus midagi, mis sundis Saksa rinde üht osa ' vaikima," rääkis keegi nooremohvitseridest. „Ma juhtusin sel ajal parajasti vaatleja olema. Kuid ma ei saanud aru, mis segaduse põhjustas. Kindel, et neil oli oma kaevikutes tuline kurat. Kogu nende pahema tiiva tegevus peatus mõneks ajaks — muidugi meie suunas. Näis, nagu oleks neile keegi selja tagant peale tunginud. Näha polnud muidugi midagi. Ma ju teatasin sellest teile, sir. Küll need tobukesed pikkisid kuulidega mäenölvakut enda taga. Nägin, kuidas kuulid maad künd-gid. Ei mõista, mis see võis olla?"

Puulehed kahisesid ja silmapilk hiljem laskus puult painduv pruu-ninahaline olend ohvitseride keskele. Kõigi käed haarasid kohe püstolite järele, kuid rohkem ei liigutanud end keegi. Kõik vaatasid imestuse ja arusaamatusega peaaegu alasti valget meest, kelle nahalt peegeldusid vastu laagritule nõrgad kiired ja kes kandis äärmiselt algelist varustust. Tulija pilk oli suunatud kolonelile.

„Kes, kurat, sina oled?" küsis kolonel tigedalt. „Tarzan, Ahvide Tarzan," vastas tulija rahulikult. „Oo, lord Greystoke!" hüüdis üks major, kes ettesirutatud kätega Tarzani juurde astus.

„Sina, Preswick!" vastas Tarzan .majori kätt surudes. „Ma ei tundnud sind ära," vabandas major. „Kui sind viimast kor da Londonis nägin, olid sa ülikonns. Midagi päris teistsugust — eks ole? Arvan, et sa pead ka seda tunnistama."

Tarzan muheles ja pöördus koloneli poole. „Ma kuulsin teie jutuajamist ja tean sellest asjast ka midagi, sest ma tulen parajasti sakslaste tagalast. Kas ma saan teile kuidagi abiks olla?"

Kolonel vaatas küsivalt major Preswicki otsa, kes mõistis oma kohust ning esitles ahvinimest oma ülemusele ja teistele ohvitseridele. Pärast tutvustamist rääkis Tarzan põhjustest, mis panid teda sakslaste vastu tegutsema.

27

„Ja nüüd tulite muidugi siia, et meiega ühineda?" küsis kolonel.

Tarzan raputas pead. „Mitte alaliseks. Ma pean võitlema omamoodi, kuid võin teid siiski aidata. Ma võin iga kord, kui soovite, minna Saksa rindele."

Nüüd oli koloneli kord pead raputada. „See ei ole nii lihtne, nagu teie arvate. Läinud nädalal kaotasin kaks paremat ohvitseri luureosakonnast Nad proovisid pääseda Saksa tagalasse — mõlemad olid vilunud mehed, kuid katse maksis neile elu."

„Kas see on raskem ülesanne, kui tulla Briti rindele?" küsis Tarzan.

Kolonel tahtis midagi vastata, kuid äkki näis mingi mõte talle pähe tulevat. „Kes teid siis tõi?" küsis ta. „Kes lubas teil tulla läbi eelpostide ahela?"

„Ma tulin lihtsalt läbi Saksa ja teie eesliini ning läbi selle laagri," vastas Tarzan. „Kui soovite, saatke küsima, kas keegi on mind näinud."

„Kuid kes teid saatis?"

„ Tulin üksi," vastas Tarzan ja sirutas end täies pikkuses välja. „Kui teie, tsiviliseeritud inimesed, tulete džunglisse, siis olete nagu surnud elavate seas. Väike ahv Manugi on teist targem. Imestan, et te siin üldse elus olete. Selleks annab nähtavasti võimaluse teie suur arv, sõjariistad ja võime mõelda. Ainult need päästavad teie elu. Oleks mul mõnisada ahvi teie mõtlemisvõimega, siis ajaksin sakslased siit merre nii ruttu, kui viimased neist joosta jõuaksid. Hea teile, et need tummad hiiglased ei oska ühineda. Kui nad seda oskaksid, oleks Aafrika vabastatud kõikidest inimestest ja valge mees poleks kunagi rannikust nii kaugele sisemaale pääsenud. Siin ei oleks ka musti. Kuid millega võiksin teid abistada? Kas soovite teada, kus asuvad mõned sakslaste kuu-lipildujapesad?"

Kolonel kinnitas, et seda ta soovib. Silmapilk hiljem näitas Tarzan neile kolme kuulipilduja peidukoha. Need juhtusid olema just samad, mis inglastele kõige rohkem tüli tegid. „Seal on nende nõrgim koht," ütles ahvinimene ja näitas üht paika sakslaste

eesliinil. ,,Seal on koha sisse võtnud mustad sõdurid, kelle ees on kuulipildujad, mida käsitsevad valged. Kuid oodake! Mul on plaan küps. Vallutage see osa siin sakslaste kaitsekraavist ja pöörake nende kuulipildujad nende eneste vastu."

Kolonel Capell puhkes naermata raputas pead: ,,Näib väga kerge olevat..."

„See on kerge, kerge minule!" vastas ahvinimene. „Ma võin selle osa sakslaste kaevikuist tühjendada ühegi pauguta Ma olen kasvanud džunglis, tunnen sealseid olendeid, elu, gomangani musti niisama hästi kui teisigi. Võite oodata mind järgmisel ööl," ja Tarzan pööras ümber, et ära minna.

„Oodake!" hüüdis kolonel. „Ma saadan teiega eelpostideni ohvitseri kaasa."

28

Tarzan naeratas kergelt ja lahkus. Mõne aja pärast läbi laagri liikudes nägi ta väikest meest, kes paistis uppuvat ohvitseri suurde sinelisse. Müts oli tal hästi silmile tõmmatud ja ülestõstetud sinelikrae varjas ta nägu veelgi rohkem. Tarzan vaatas möödaminnes meest ja kui laag-ritule valgus tema näole langes, näis võõras talle hoopis tuttav olevat Mõni ohvitser, keda olen Londonis näinud, arvas Tarzan ning sammus edasi. Natukese aja pärast oli ta juba Briti eesliinilt lahkunud ja mitte ükski arvukatest vahipostidest polnud teda märganud.

Peaaegu kogu öö liikus ta Kilimandžaaro madalatel nõlvadel. Niiviisi peaaegu otsesihis ja kiiresti sai ta ööpimeduses tõtata üksnes tänu instinktile. See, mida ta mäestikust nüüd otsis, ei olnud kohad, kustkaudu ta kõrgused kunagi ületanud oli. Umbes kolm tundi enne päikesetõusu tungis tema sõõrmeisse otsitavate lõhn. Nad olid nähtavasti kusagil läheduses. See rahuldas ahvinimest Ta ronis suure puu okstele, et veel mõni tund enne hommikut magada.

IV. Kui lõvi toideti

Päike Kudu oli juba päris kõrgel, kui Tarzan ärkas. Ta ringutas oma hiigellihaseid, lükkas sõrmed läbi tihedate juuste ja laskus puult alla. Mõni minut hiljem leidis ta jäljed, mida otsis. Need viisid kitsasse sügavasse orgu, kus jälgitavad-nähtavasti olidki. Varsti kinnitas seda ka lõhn. Tarzan liikus ettevaatlikult edasi. Mõne aja pärast jõudis ta paljale kaljule, kust silmas metssiga Hortat ja muid seesuguseid loomi. Ahvinimene võttis seljast vibu ja nooled. Viimastest valis ta välja kõige kohasema ja asetas selle vibule. Ta sihtis hoolega ja lennutas noole kõige suurema looma suunas. Teised nooled olid tal hambus. Vaevalt oli esimene nool sihtmärki tabanud, kui õhus vihises juba teine, kolmas,, neljas... Metsseakari oli esimestest nooltest ärevusse sattunud. Algul tardusid nad mõneks hetkeks paigale, kuid siis hakkasid sagima surnud või surevate kaaslaste ümber ning põgenesid lõpuks hirmsa karjumisega kaljude vahele. Maha jäi kuus surnud metssiga — saak oli nii suur, nagu Tarzan oli soovinud.

Tarzan laskus kaljult alla ja hakkas sigu nülgima. Tavaline tsiviliseeritud inimene oleks selle töö juures üksinda olles mõnd laulu ümisenud või vilistanud, kuid Tarzan ei teinud üht ega teist Vaikides, kiiresti ja osavalt tegi ta oma tööd. Jahipidamine oli tema alaline tegevus ja ei võinud niisugusena olla kergelt võetav. Seetõttu oligi nii, et kõike, mida Tarzan tegi, tegi ta innuga ja tõsiselt. Et ta sealjuures vahel nalja viskas, mõnikord otse kuratlikku, see tuli sellest, et oma eluviisist hoolimata oli ta inimene, mitte ahv või mõni džunglikiskja, kes vanaduses tõsiseks ja tigedaks muutub.

29

Ehkki Tarzan töötas kärmelt ja usinasti, olid kõik ta viis meelt valvel. Tema käed liikusid ja silmad vaatasid, kuid ka kuulmine ja haistmine olid samal ajal valvel. Haistmine just teataski ahvinimesele emalõvi Sabori lähenemisest Loom tuli

pealttuule. Tarzan oli just viima-' selt sealt nahka võtmas ja sellepärast ei kiirustanudki enam. Kõik viis nahka olid koos — ta oli need igaks juhuks kokku pannud. Mõne sammu kaugusel seisis suur puu, mille oksad ulatusid töökohani.

Tarzan ei pööranud isegi pead sinnapoole, kust Sabor oli tulemas. Ta teadis, et lõvi on veel kaugel, mistõttu pole eriti kiire. Siiski teritas ta oma kõrvu, et kuulda, millal lõvi pärale jõuab. Kui viimane nahk oli võetud, tõusis ta püsti. Lõvi ei olnud veel näha, kuid kaugel ta ka enam polnud. Pikkamisi keeras Tarzan nahad ja ühe väiksema sea naha sisse. Lõvi ilmus nähtavale. Oli saabunud aeg. Väledalt kui kass ronis Tarzan puu otsa, asetas nahad lähedal olevale oksale, istus ise teisele ning hakkas kaasatoodud seast lõigatud lihatükki sööma. Sabor vaatas kord maas vedelevaid seakorjuseid, kord puu otsas istuvat olendit Esialgu ei osanud ta peale urisemise midagi teha. Kuid loom jäi viimaks rahulikuks ja asus lähima korjuse kallale.

Tarzan vaatas lõvi, kes sõi puu all tema tapetud siga, ning muigas, sest talle tuli meelde vaidlus ühe kuulsa jahimehega. Viimane oli väitnud, et lõvi ei söö vabaduses kunagi muud peale selle, mis ta ise on maha murdnud. Tarzan oli kinnitanud, et lõvi sööb vahel ka teiste tapetud looma. See oli muidugi nii, sest ahvinimene oli näinud nii Nu-mat kui ka Saborit isegi poolmädanenud raipe kallal.

Kui Tarzan oli kõhu täis söönud, asus ta uuesti töö kallale. Ta lõikas nahast umbes poole tolli laiusi ribasid ja õmbles nendega kaks nahka kokku. Nii sai valmis suur kott, mille ääre sisse tegi ta hulk auke. Aukudest pistis ta läbi pika kahest ribast kokkujätkatud rihma ja võis selle abil kotisuu kinni tõmmata. Ta valmistas sel moel veel neli väiksemat kotti. Kui viis kotti valmis sai, jäi üle mitu rihma, mis pidid leid-ma otstarbe edaspidi.

Töö oli tehtud. Tarzan viskas Saborit suure pähkliga ja naeris, kui suur loom ehmus sellest nii, et põõsastesse põgenes. Siis võttis ta järelejäänud liha ja asetas selle kõrgemale puuharude vahele ning lahkus, kotid seljas, mööda puid oru poole, kus oli vangis Numa.

Ettevaatlikult ronis Tarzan orulähedase künka harjale ja vaatas alla. Orus oli vaikne, Numat polnud kuskil näha.

Tarzan vedas ninaga õhku ja kuulatas. Kuigi ta ei tundnud lõhna ega kuulnud midagi, teadis ta, et lõvi on orus, muidugi tunnelis varjus, ning ta soovis, et loom magaks. Kui kõik olnuks tema soove mööda, saanuks ta oma kavatsuse täide viia.

Tasa ja targu hakkas ahvinimene orgu tulema. Ta hoolitses piinliku ettevaatlikkusega selle eest, et vähimgi heli ei annaks Numale märku kellegi lähenemisest.

30

Aeg-ajalt Tarzan peatus ja kuulatas. Kuulda ega näha polnud midagi ning ta jätkas laskumist. Viimaks jäi oru põhjani ainult paarkümmend jalga. Ta peatus ning mõõtis maad ja aega, mis kuluks, et oru keskel oleva puuni jõuda. Kui ta jõuab sellest poole läbida enne, kui lõvi ärkab, võib ta õnnelikult puuni jõuda ja on pääsenud, kui suudab orava osavusega puu otsa ronida. Kui aga lõvi tuleb tunnelist välja enne, kui Tarzan on poolele teele jõudnud, peab ta katsuma tagasi kaljuseinale pääseda. Mõlemal juhul pidi ta riskeerima ja ainult hea õnne korral oleks tema kavatsus teostunud. Ta kaalus mõlemat võimalust, sest mäletas väga hästi, kui vähe oli puudunud eelmisel korral lõvi saagiks langemisest.

Juba oli Tarzan oru põhjas. Ta oli sinna tulnud hääletult hagu vaim ja nagu kehatu olevus liikus ta puu poole. Pool hädaohtlikust teekonnast oli juba läbitud, kuid Numat polnud veel näha. Viimaks jõudis Tarzan puuni. Selle otsa ronides kahtles ahvinimene, kas lõvi üldse ongi tunnelis. Kuid kas oli võimalik, et suurel kassil oleks õnnestunud , sissekäigu eest kivid ära veeretada ja sealtkaudu välja pääseda? Või oli

Numa surnud? See näis küll ebatõenäoline olevat, sest ta oli lõvile alles mõni päev tagasi toonud söögiks hüääni ja peaaegu terve põdra. Lõvi ei saanud nälga, veel vähem janusse surnud olla, sest orus oli vett küllalt.

Tarzan tahtis juba puu otsast alla tulla, et vaadata mis lõviga on juhtunud, kui talle tuli pähe teine mõte: lõvi tuleb kuidagi teisiti tunnelist välja meelitada. Ahvinimene laskis kuuldavale tasase urina. Silmapilk hiljem ilmus tunnelist Numa, kes oli valmis rahurikkujat maha murdma. Nähes puu otsas istumas Tarzanit, kelles tundis ära oma piinaja ja suurima vaenlase, sai lõvi meeletult tigedaks. Ta proovis üles ronida, kuid see ebaõnnestus ja tegi siis mitu hüpet Paar korda suutis lõvi haarata kinni oksast, kuid kukkus uuesti alla. Ebaõnnestumised ajasid ta aina tigedamaks. Loom urises ja möirgas juba päris metsikult Numa viha suurendas Tarzan õrritamisega: ta külvas looma üle sõimusõnadega ning loopis teda kuivanud okstega. Nöhes Numa.asja-tut vaeva, naeris Tarzan ainult looma üle ja ootas tema väsimist

Viimaks tõusis ta puuoksale püsti ning harutas nööri lahti. Suure ma osa sellest võttis ta pahemasse kätte, jättes paremasse paar-kolm ringi ja nööri otsas oleva silmuse. Siis seadis ta selja vastu tüve, toetas kummagi jala eraldi oksale ning passis parajat juhust nöör alla visata. Õrritades uuesti juba natuke rahunenud lõvi oma ässitajat uuesti hüpetega kätte saama, suutis ahvinimene talle silmuse kaela heita ja nööri pingule tõmmata. Loom jäi õhku rippuma, ainult tagumised käpad puudutasid maad. Tarzan hoidis nööri pingul ja kaugenes ettevaatlikult puutüvest. Ta tahtis tõmmata lõvi nii kaugele, et käpad puuni ei ulatuks. Ahvinimene sidus nööri oksa külge nii, et ainult Numa tagumised käpad puud puudutasid. Siis viskas ta oma viis kotti kaugemale

31

maha ning tuli puu otsast alla. Numa tagus teda kinnipidavat nööri mõlema käpaga ja katsus seda hammaste vahele saada. Kartes nööri katkemist, pidi Tarzan tegutsema kiiresti.

Kõigepealt viskas ta kottidest suurima Numale pähe ja sidus selle talle tugevasti kaela ümber. See oli võrdlemisi lihtne ülesanne. Raskem oli toppida pisemaid kotte lõvile jalga. Tarzan pidi juba mitu korda jääma lõvi hiigelkäppade vahele. Viimaks said lõvi kõik neli jalga seanahast kottidesse topitud.

Selleks ajaks oli lõvi ka vastupanu lõpetanud. Loom rippus abitult nööri otsas. See tuli muidugi asjaolust, et nöör pigistas tema kõri ja mida elutumaks ta jäi, seda tugevam oli pigistus. Veel mõni silmapilk ja loom oleks surnud. See ei oleks Tarzani kavatsustega kooskõlas olnud. Ta hüppas ruttu puu otsa ja harutas nööri lahti. Siis tuli ta puu otsast alla ja avas silmuse niivõrd, et loom võis vabalt hingata. Numa silmade kohale lõikas Tarzan noaga paar väikest auku, läbi mille võis loom näha ja kustkaudu pääses kotti õhku.

Pärast Numa jalas olevate kottide paelte ülekinnitamist oli märatsevast' lõvist saanud abitu põder Bara, kes ei olnud kellelegi hädaohtlik. Nüüd tuli lõvile elu sisse. Ta hingas raskelt ja katsus ennast kottidest vabastada. Tarzan vaatas Numa rabelemist rahulikult pealt: ta oli kindel, et nii kotid kui ka rihmad, millega need olid seotud, peavad lõvi hiigellihaste pingutustele vastu. Kui Numa hingas juba korrapäraselt, hakkas ta kohutavalt möirgama. Ta võttis üha ette vabanemiskatseid. Kotid peas ja jalgade otsas hirmutasid looma äärmuseni, eriti näis teda ärritavat toore seanaha lõhn. Lõvi möirgas ja rabeles asjata hulk aega, kuni väsis ja jäi vaikseks. Hoolimata kogukusest ja hiigeljõust, ei ole lõvi kuigi vastupidav. Natukese aja pärast tõusis kiskja uuesti jalgadele ja hakkas taas rabelema. Kuid nüüd oli nöör korralikult kaela ümber seotud, see ei takistanud hingamist, aga oli kinnitatud nii tugevasti, et loom ei võinud jooksu pääseda.

Nööri teise otsa oli Tarzan sidunud puu ümber ning seisis ise kaugemal, oda löögivalmilt käes. Kas õnnestub lõvil kottidest vabaneda? Kui ei, on Tarzani töö end tasunud. Lõvi nägi meest, kes oli teda nii alatul viisil vangi võtnud. Looma viha oli piiritu, ta märatses kogu jõust. Kui ta kottidest jagu ei saanud, tahtis ta tormata lähedal seisva ahvinimese kallale. Numa tegi hiigelhüppe, kuid ainult selleks, et saada Tarzani odalttygev löök vastu pead ja nöörist selili paisatud. Neli korda tegi ta meeletu hüppe ja neli korda sai ta hoobi pähe. Katsed lõppesid talle alati alatu selilipaiskamisega. Viimaks sai loom aru, et asjata on üritada meest tabada ning alistus hirmsasti urisedes saatusele. Inimene oli taas võitnud džunglite kuninga, kellest oli saanud ahvinimese abitu vang, nii häbistav kui see ka metsade majesteedile ei olnud. Kui Tarzan nüüd kiskjale lähenes, taganes loom urisedes ega katsunudki enam rünnata.

32

Jätnud Numa puu külge rihma otsa, läks Tarzan tunnelisse sissekäiku kividest puhastama. See tehtud, tuli ta puu juurde tagasi. Lõvi oli vahepeal maha heitnud ning osutus nüüd otse ahvinimese teel olevaks. Mehe lähenedes urises Numa ähvardavalt ega mõelnudki teed anda. Tugev jalahoop külje pihta sundis teda teed vabastama. Mees päästis nööri puu küljest lahti ning katsus Numat tunnelisse ajada. Inimese ja kiskja vahel puhkes pooletunnine lahing. Lõvile tundus pealesurutav koera osa liiga häbistav ning ta pani viimseni vastu. Ägeda võitluse järel, kui jõud oli juba otsas, andis loom alla. Urisedes liikus ta edasi, ning lõpuks jõudsid mõlemad tunnelisse. Seal oli asi juba lihtsam — lõvi sammus Tarzani ees, ahvinimese oda hoolitses selle eest, et loomal ei olnud aega ega tahtmist seisma jääda. Nii jõudsid nad peagi tunnelist välja.

Värske õhu käes ja metsa lähedust tundes arvas Numa ajakohase olevat oma teed minna. Ta tegi võimsa hüppe ning pistis jooksu. Tarzan, kes veel käpuli tunnelis roomas, ei olnud asjade selliseks käiguks ette valmistatud. Ta kukkus kõhuli ja lõvi vedas teda umbes sada jalga mõõda teravate kividega kaetud maad. Kui ta viimaks tigeda ja kõvasti kriimustatuna lõvi kinni pidada suutis, tahtis ta loomale tugevat keretäit anda. Karistus oli küll täielikult ära teenitud, kuid ahvinime-ne loobus samas sellest mõttest, sest Tarzanil ei olnud kommet tunnetele liigselt voli anda ega teha otstarbetuid tegusid.

Kui ta oli andnud veel Numale õpetust olla nööri otsas talutatav, hakkas džungli kirjutamata ajaloos kõige kummalisema paari — ees nööri otsas seanahast kottidesse topitud suur isalõvi ning järel nööris; kinni hoidev ja löögivalmis oda kandev valge ahvinimene — teekond.

See haruldane paar oli kogu päeva teel, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Lõvi oli märatsemast lakanud ning allus kangekaelselt urisedes enda vangistajale. Õhtuks oli loom väga väsinud, näljane ja janune, kuid ei sel ega järgmisel päeval ta toitu ei saanud. Teha lõvi pead katvasse kotti nii suur auk, et selle kaudu toita oleks olnud rohkem kui hädaohtlik, see tähendanuks vabastada looma parimad võit-lusvahendid — hambad. Tarzan lõikas lõvi suu kohale ainult nii suure augu, et see võis janu kustutada, ja viis looma jõe äärde. Siis sidus ta Numa puu külge ja otsis endale süüa, sõi ja ronis sama puu otsa, mille all lamas kinniseotud lõvi.

Öö möödus vahejuhtumiteta Tarzan ärkas varahommikul ja asu^ oma vangiga kohe teele. Nad liikusid võrdlemisi kiiresti läbi Kilimand-žaaro jalamil olevate suurte metsade ida suunas. Lõvi hakkas oma saatusega juba enam-vähem leppima, kuid punnis siiski vahetevahel vastu. Metsakiskjad, kes seda imelikku paari nägid, seisatasid silmapilgu ja põgenesid siis kohkunult. Juba lõvi lõhn oleks väiksemad loomad pakku ajanud, kuid sellel oli veel ka imelik välimus, millist polnud džunglis keegi varem näinud. Imelikul olevusel oli lõvi lõhn küljes,

33
pealegi käis tema kannul tarmangani — see pilt oli ürgmetsa asukatele kohutav ja nad põgenesid nii ruttu kui võimalik.
Emalõvi Sabor, kes eemal džunglis eksles, haistis äkki imelikku lõhna. See oli tema lordi ja peremehe, Numa lõhn, mille sekka tungis ka valge ahvi tarmangani ja metssiga Horta oma. Imelik lõhnade segu, välgatas mõte Sabori peas. Ta otsustas asja lähemalt uurida ning ruttas sinnapoole, kust tuul lõhna ninasse oli toonud. Tarzan ja Numa kuulsid Sabori tulekut, sest tulija tegi kaeblikku näuguvat häält. See väljendas läheneja uudishimu, kuid ühtlasi ka kartust.
Tarzan seisatas ja jäi ootama, viskevalmis oda käes. Muidugi jäi seisma ka Numa. Lõvi tõstis pea ja urises tasa. Ahvinimene tahtis juba Numat odaga karistada, kuid välja ilmus Sabor ja mitte üksi, nagu Tarzan arvas teda tulevat. Sabori kannul tuli väikesele lagendikule neli noort, kuid juba täiskasvanud lõvi.
Kui Tarzan oleks nüüd lõvid üles ärritanud, oleks kogu kari võitluseks tema vastu ühinenud. Numa seisis rahulikult ja silmitses džung-list välja tulnud perekonda. Ka ahvinimene seisis ja ootas, mida lõvid tegema hakkavad.
Emalõvi Sabor oli veel kaunis noor ja graatsiline, tema kannul tulnud pojad olid täiskasvanud ja ilusad, nagu ainult noored lõvid seda olla saavad. Kolm poega olid emased, neljas, kelle turja ehtis juba uhke lakk, oli isasena natuke suurem kui teised. Sabor peatus Tarzanist umbes saja summu kaugusel, kuna noored temast mõne sammu ettepoole astusid — siis jäid kõik viis seisma. Nende kõrvad olid sirutatud ettepoole, nende pilgud ning kogu olemus väljendasid imestust ja uudishimu. Tarzan ei aimanud lõvide kavatsusi — kui loomadel neid üldse oli. Esialgu olid nad ainult uudishimulikud.
Nii seisid nad umbes minut aega. Siis häälitses lõvidest vanem emane tasakesi. Tarzani lõvi vastas sellele kohutava möirgega ning tegi järsu hüppe teiste juures seisva isase suunas. See ehmus, sest hüppaja välimus oli imelikult kohutav, ja põgenes džunglisse. Teised järgnesid talle, viimane oli Sabor. Numa tormas talle järele, tõmmates Tarzani kaasa. Viimaks õnnestus ahvinimesel lõvi kinni pidada. Algas võitlus. Tige ja ärritunud loom tormas Tarzanile kallale, kuid sai iga pealetungikatse eest hoobi vastu pead. Nii möödus tund. Siis lõvi väsis ja alistus jälle enda vangistajale. Ta oli näljane ja tige, kuid ahvinimese ülekaal sundis ta rahulikuks. Imelik oli see paar — valge hiiglane ja tema kõrval rahulikult äammuv lõvi—, kui hiljem teekonda jätkas.
Videvikus jõudsid nad Briti eesliini lähedusse. Nad oleksid pidanud juba varem sinna saabuma, kuid Saksa eelpostidest Iäbipääsemi-ne oli võtnud rohkem aega, kui Tarzan oli arvestanud. Briti eesliinist natuke maad eemal sidus ahvinimene lõvi puu külge ja jätkas ise teekonda. Oli juba pime. Ta möödus eelpostidest, ilma et ühestki neist oleks teda märgatud. Natuke aega hiljem ilmus ta järsku ja hääletult
34
nagu vaim kolonel Capelli juurde nõupidamisele kogunenud ohvitseride keskele. Ohvitserid ehmusid nagu eelmisel korralgi, kuid nähes, kes tuli, naersid ainult. Kolonel Capell aga raputas pead.
„Kurat võtaks!" ütles ta ärritatult. „Käsin maha lasta äraandja, kes teid siia laseb. On narrus välja panna eelposte ja siis näha, et mees tuleb neist läbi kui vari. Ei, nii ei lähe!"
Tarzan naeratas heatahtlikult: „Ärge süüdistage kedagi vahipostil olijaist, sest ma ei ole ju inimene. Ma olen tarmangani. Iga mangani võib, kui tahab, siia laagrisse tulla, ilma, et keegi teie meestest teda märkaks. Oleks teil manganid vahtideks, ei pääseks siia viärkamatult keegi."

„Kes need manganid on?" küsis kolonel. „Võib-olla ma võtan selle kerjustekarja enda teenistusse."

Tarzan raputas pead: „Võimatu, sir. Manganid on suured ahvid — minu rahvas. Kuid teie ei saa neid kasutada. Nad ei suuda püsida kuigi kaua ühe asja või kavatsuse juures. Kui ma neile seletaksin, võibolla oleksid nad siis üürike aega asjast huvitatud. Võib-olla saaksin mõne neist siia ja selgitaksin neile kohustusi, kuid nad kaotaksid ikkagi huvi ja kui neid tarvis oleks, ei leiaks vahipostidel kedagi, vaid hoopis siit-sealt džunglist, kuhu nad on läinud putukaid otsima. Manga-nidel on laste arusaamine ja püsivus, seepärast on nad ka suurteks lasteks jäänud."

„Sa nimetasid neid manganideks ja ennast tarmanganiks. Milles vahe seisab?" küsis major Preswick.

„T a r tähendab „valge"," vastas Tarzan. „Ja m a n g a n i on „suur ahv". Minu nimi, mis anti mulle, kui ma Kercliaki suguharu ahvide juures elasin, tähendab Valgenalik. Kui ma olin väike balu, alivi-laps, oli mu nahk — nii usun — valge nagu piim ja erines mu kasuema Kala uhki st karvkattest silmatorkavalt. Nii sain ma nimeks Tarzan, Valgenalik, tarmangani, valge ahv. Nad nimetavad ka kõiki teid tar-manganideks," lõpetas Tarzan.

Kolonel Capell naeris. „See seletus ei haava meid, Greyctoke, ja Jehoova nimel, suur au oleks selles osas esineda teietaoliselt. Jah, aga kuidas on lugu teie plaaniga? Kas usute ikka veel, et teil on üksinda võimalik osa vastaste kaevikuid üle võtta?"

„Kas gomanganid on ikka veel seal?" päris Tarzan.

„Kes on gomanganid?" küsis kolonel. „See osa kaevikutest on ikka veel mustade pärismaalaste käes, kui teie neid nii kutsute."

„Yes," vastas Tarzan. Gomanganid on suured mustad ahvid — neegrid."

„Ja mida kavatsete teie teha ja kuidas tuleb meil talitada?" küsis Capell.

Tarzan tuli laua juurde, millel olid maakaardid. Ta osutas sõrmega kaardile ja selgitas: „Siin an sakslaste salajane vaatluspunkt. Seal on ka

üks kuulipilduja. Vaatluspunkt on kaitsekraaviga ühendatud tunneli abil. Andke mulle üks käsigranaat. Kui selle lõhkemist kuulete, hakake tasa eesliinidevalielist maad ületama. Teie mehed kuulevad vaenlase kaevikutest kisa ja kära, kuid see ei ole teie sõduritele sugugi hädaohtlik. Teil ei tule kiirustada, vaid liikuda võimalikult vaikselt. Teil tuleks oma meestele selgeks teha, et seal kaevikutes viibin ka mina ja et mul ei ole vähimatki soovi saada kuuliga pihta ega täägiga läbi torgatud!"

„Ja see olekski kõik?" küsis kolonel Tarzanilt pärast seda, kui oli ühe ohvitseri granaati tooma saatnud; „Teie puhastate kaevikud vaenlastest üksi?"

„Mitte just päris üksi," vastas ahvinimene, näol kibe naeratus. «Kaeviku tühjendan ma sakslastest. Muuseas, kui soovite, võivad teie sõdurid tulla sinna vaatluspunktist läbi viiva tunneli kaudu. Ja umbes poole tunni pärast, härra kolonel."

Nende sõnadega pööras Tarzan end ümber ja kadus ööpimedusse.

Läbi laagri sammudes tuli talle meelde noor ohvitser, keda ta oli siin esimesel korral näinud. Kui ta natuke hiljem teda laagritule valgusel jällegi nägi, tundus, et sel ohvitseril oli palju ühist preili Kircheriga. Kuid mõte, et ohvitser ja preili on üks ja sama isik, tundus väljanaermiseni absurdne. Kuidas sai see võimalik olla? Üks oli Saksa spioon, naisterahvas, kaugel teisel pool rinnet, teine noor inglise ohvitser, mees, keda ta oli arvatavasti kunagi Londoni paremas seltskonnas kohanud.

Hääletult ja tähelepanu äratamata läbis Tarzan Briti rinde vahipostide mitmekordse ahela ning jõudis kohta, kuhu ta kinniseotud lõvi oli jätnud. Suur kass lamas, kuid tõusis ahvinimese lähenemise peale üles ja tegi vaikset häält. Lõvi tasane näugumine

ajas Tarzani naerma, sest see polnud enam džungli- ja kõrbekuninga uhke ning taltsutamatu urin, vaid pigem peremehelt toitu luniva näljase koera häälitsus.

„Varsti tapad, Numa, ja sööd!" sosistas alivinimene kiskjale kõrva. Kas lõvi ta ahvide keelest ka midagi aru sai, seda me küll ei tea. Siis harutas Tarzan nööri puu küljest lahti ning sammus eesliinidevaheli-sele maa-alale. Lahingutegevus oli peaaegu soikunud. Kuuldus ainult harvu püssipauke ja aeg-ajalt lendas üle pea mõni suurtükipomm, mis lõhkes kusagil vastase tagalas. Tarzanit ega tema kaaslast hädaoht ei ähvardanud, kuid Numa kartis siiski hirmsasti. Oh imet! Lõvi ei katsunudki põgeneda, vaid tuli värisedes lähemale, justkui otsides aliv-inimeselt kaitset

Ettevaatlikult lähenes kaks metsikut olendit Saksa vaatluspunktile, kus üksik sõdur vastasolevat Briti kaitsekraavi jälgis. Tarzani paremas käes oli granaat, pahemas hoidis ta nööri, mille otsas oli lõvi. Viimaks nägi Tarzan ainult mõne sammu kaugusel olevat vaatluspunkti. Veel enne, kui granaat sihtmärki tabas, oli ta end pikali visanud. Plahvatus.

36

Ta kuulis, kuidas granaadikillud ja. kivid üle pea lendasid. Numa ehmus ning tahtis ära põgeneda. Suure vaevaga suutis Tarzan kohkunud looma rahustada.

Viis sekundit pärast granaadi heitmist jooksis ta lõvi enda järel sikutades kohale, kus silmapilgu eest oli asunud osavasti ehitatud vaatluspunkt ja Saksa sõdur. Nüüd oli seal ainult sügav auk, aga sõdurist polnud jälgegi. Ainus asi, mis granaadi lõhkemise tõttu kannatada ei olnud saanud, oli liivakottidega kaitstud kuulipilduja.

Ei võinud kaotada sekunditki. Plahvatust pandi kaevikuist muidugi tähele ja arvatavasti on abi tunneli kaudu juba tulemas. Kuid Numa ei tahtnud koopasse minna. Kärsitult tõmbas Tarzan looma alla ja surus teda tunnelisse. Loom oli käigus peaaegu sees, kui ahvinimesel tekkis uus mõte. Ta tõmbas kuulipilduja alla koopasse, suunas toru tunneli suu poole ja seadis riista igaks juhuks laskevalmis. Siis hakkas ta lõvi uuesti tunnelisse ajama. Varsti see õnnestus. Tarzan lõikas katki rihmad, millega kotid olid looma jalgade otsa ja pähe seotud. Viimaks vabastas ta lõvi ka kaelas olevast nöörist ning lükkas hirmunud Numa kaugemale tunnelisse. Veel ei olnud lõvi aru saanud, et küüned ja kihvad on tegutsemiseks vabad. Loom katsus taganeda, kuid Tarzani terav nuga, mille ots ähvardas sügavale tagakintsu tungida, takistas teda.

Toll—tollilt sai Numa edasi, sest Tarzan tõukas teda kõigest jõust Lõvi urises ähvardavalt, kuid varsti möirgas vihaselt ja ruttas edasi. Nüüd Tarzan teadis, et Numa oli haistnud kusagil eespool inimest ja tormas talle kallale. Tarzan läks tagasi koopasse ning tuli kuulipildujat enesega kaasa tassides uuesti tunnelisse. Eespool oli kuulda lõvi tigedat möirgamist ja hirmunud meeste hädakisa. Saatanlik naeratus ilmus Tarzani näole.

„Nad tapsid mu wazirid," pigistas ta läbi hammaste, „ja naelutasid seinale Muwiro poja Wasimbu."

Kui Tarzan tunneli kaudu jooksukraavi jõudis, oli vähemalt selle algus täiesti tühi. Nii oli ka järgmises ja sellele järgnevas osas. Ta ruttas Saksa eesliini keskkoha poole. Viienda käänaku kohal avanes kohutav pilt: põgenevate sõdurite keskel .oli segadus, mis takistas nende taandumist. Nende kannul murdis tige Numa mehi pöörase kiirusega. Kuulda oli luude raksumist lõvi hiigelkihvade vahel. Sõdurid, kelle ette oli jäänud põgenevate kaaslaste tropp, karjusid surmahirmus ja murdsid edasi.

Viimaks andis takistus järele ja mehed tormasid edasi, kohutav lõvi kannul. Sündimisest saadik on neegri veres kartus džunglikuninga ees. Nad unustasid, et neid on mitu ühe lõvi vastu ja et neil on peale moodsate püsside ka käsigranaadid. Hirm võttis neilt mõtlemisvõime, igaüks tahtis ainult põgeneda ja parem kui enne teisi.

Mõni sõdur ronis kaitsekraavist välja ja põgenes selletagusesse metsa, mõni aga vastaseid eraldavale eesliinidevahelisele maa-alale. Kes ei jõudnud kaitsekraavist

37

välja ronida, võitlesid omavahel põgenemisvõimaluse pärast. Kogu kaitsekraav näis olevat korraga muutunud põrguks, kus mustad kuradid võitlesid omavahel ja lõvi tappis neist ühe teise järel. Lõvi tige möirgamine ja mustade meeste surmakarjatused saatsid seda põrgulik-tegevust.

Inglased lähenesid pikkamisi kaitsekraavile. Neile tulid vastu mustad sõdurid, kes olid eesliinidevahelisse lõiku põgenenud. Nad võeti vangi. Vangide suur surmahirm ja jooksukraavist kostev kära pani inglasi imestama. Selge, et hunnide kaevikuis oli põrgu lahti. Kuid Rho-desia rügemendi sõduritele ja ohvitseridele tundus kõige imelikum, et ärast kostis selgesti lõvi kohutavat möirgamist.

Kui inglased viimaks kaitsekraavi äärele jõudsid, hakkas selles kor-aga kuulipilduja rägisema. Samal ajal hüppas kraavist välja lõvi, kar-'uv hunn kihvade vahel, ning ruttas oma saagiga džungli poole. All aavis aga lamas kuulipilduja taga Tarzan ja külvas põgenevad mus-d üle surmatoova tinarahega. Tema lähedal olevad inglased nägid veel midagi. Hääletult kui vari ilmus Tarzani selja tagant blindaažist aksa ohvitser. Ta võttis kärmesti maast täägiga püssi ja hiilis kuulipilduri juurde. Tema kavatsused olid igal pealtnägijal teada. Inglased karjusid Tarzanile hoiatusi, kuid kära ja kuulipilduja ragina tõttu ta eid ei kuulnud. Saksa ohvitser oli jõudnud juba tulistaja selja taha Ta tõstis püssi, et lüüa tääk ahvinimese paljasse selga. Ja ta lõi, kuid Tarzan polnud enam seal, kuhu tääk läbi õhu vihises. Nüüd nägid inglased Tarzanit juba ohvitseri ees seismas ja enne kui nad asja täielikult mõistsid, oli püss sakslase käest kergelt nagu lapse käest mänguasi ära löödud. Hunni kallale tormas olend — enam mitte inimene, vaid metsik kiskja, kes haaras kohutava karjatusega ohvri kõrist.

Tarzanil nagu kõigil teistelgi džungliasukatel oli see, mida meie tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Ta ei kuulnud ega näinud, kuid siiski tajus hädaohu lähedust. See aimdus kasvas viimaks nii tugevaks, et ta kargas välgu kiirusel kohalt ära Ja mitte liiga hilja! Ta nägi ohvitseri mundril eraldusmärke, mida kandsid need, kes olid tema naise tapnud ja farmi hävitanud. Sellest jätkus, et hiiglasekasvu Saksa ohvitseri kallal kättemaksukirge rahuldada.

See oli valge kiskja, kes hambad sakslase kõrisse vajutas, see ei olnud inimene, kelle tugevad käed hunni kinni pidasid. Teise Rhodesia rügemendi sõdurid nägid midagi, mida nad kunagi ei unusta. Nad nägid, kuidas valge poolalasti hiiglane tõstis sakslase õhku ja raputas teda nagu terjer rotti või nagu emalõvi Sabor vahel oma saaki raputab. Nad nägid, milline surmahirm peegeldus hunni näost ja kuidas ta katsus Tarzani käte vältelt pääseda. Äkki laskis ahvinimene ohvri allapoole, pani põlve tema selja vastu, võttis käega kõrist kinni ning painutas pead tahapoole. Hunni jalad nõrgenesid ja ta vajus põlvili. Kuid ürgjõuga

38

hiiglane vajutas veelgi tugevamini. Surmakarjatus pääses sakslase suust, järgnes kõva raksatus. Tarzan viskas elutu keha kõrvale.

Rhodesia rügemendi sõdurid tulid lähemale kavatsusega hüüda hurraa, kuid hüüe suri nende huultel. Tarzan oli pannud jala surnukehale ning laskis kuuldavale suurte isasahvide kohutava, luust ja lihast läbitungiva võiduhüüde.

Alamleitnant von Goss oli surnud. Kordagi lähedal seisnud ja äärmiselt hirmunud sõduritele otsa vaatamata hüppas Tarzan kaitsekraavist välja ja kadus džunglisse. Teine Rhodesia jalaväerügement oli nüüd hunnide kaevikute selles osas peremees.

V. Kuldmedaljon

Briti Ida-Aafrikas olev väike väekoondis, kes oli arvuliselt palju suurema Saksa väe vastu sõdides seni raskelt kannatada saanud, hakkas natukesehaaval võitma. Hunnide pealetung oli peatatud, veelgi enam — nad olid sunnitud juba taganema. Britlased liikusid pikkamisi edasi, sest sakslased, kes olid oma positsioonidelt välja löödud, panid üsna tugevasti vastu.

Sakslasi oma positsioonidelt tõrjuda oli osutunud võimalikuks kohe pärast seda, kui Tarzan ja Numa olid pahempoolse kaitsekraavi mustadest sõduritest tühjendanud. Sel igavesti mälestust väärival ööl oli ahvinimene koos näljase lõviga ebausklikud ja halvasti koheldud neegrid minema kihutanud ning avanud rinde pealetungivale Briti väeosale. Teine Rhodesia rügement tuli kaevikutesse ja avas küljelt sakslaste pihta tule. See võimaldas Briti vägedele omakorda tormijooksu sakslaste vastu kogu rindel. Sellest peale hakkas rinne veerema hunnide okupeeritud maa-ala sisemusse.

Möödus nädal. Sakslased võitlesid kõvasti iga kilomeetri pärast, mis nad pidid pealetungivatele Briti sõduritele loovutama. Veeta ning okaspuude ja põõsastega kaetud ala takistas liikumist. Veel raskemaks tegi selle sakslaste tugev vastupanu mõlemal pool raudteed.

Ükski Rhodesia rügernendi ohvitser polnud näinud Tarzanit pärast seda, kui ta oli tapnud alamleitnant von Gossi ning ära läinud otse Saksa rinde keskosa poole. Juba arvati, et ahvinimene on seal surma saanud.

„Võib-olla nad tapsid ta," möönis kolonel Capell, „sest ma usun, et elusalt nad küll seda rändurit kätte ei saanud."

Ja nad ei olnud saanud teda kätte ega ka tappa. Vastupidi. Tarzan oli veetnud viimased nädalad väga huvitavalt ja tuleviku jaoks kasulikult. Ta oli kasutanud aega, et koguda andmeid Saksa väeosade seisukorra, koosseisu, positsioonide, taktika ja mitme muu neisse puutuva

äsja kohta. Seda materjali oli tal nüüd rohkem kui küllalt. Kuid selle juures ei unustanud ta teha sakslastele nii palju tüli ja kahju, kui seda ainult Tarzani-taoline olevus teha oleks suutnud.

Tal oli tärganud parajasti iseäralik soov, mida ta teostada tahtis. Oli nimelt üks Saksa spioon, kelle ta kavatses kinni võtta ja Briti väeosale üle anda. Esimest korda Saksa peastaabis viibides oli ta näinud noort naist, kes andis kindralile mingi kirjaliku ettekande. Hiljem oli ta näinud Saksa inimest Briti laagris Inglise ohvitseri vormis. Järeldust teha polnud raske: see naine oli hunnide spioon.

Teda tahtiski Tarzan kinni võtta. Mitu ööd oli ta sakslaste staabi ümbruses passinud, ilma et oleks sellest kardetavast spioonist midagi kuulnud või teda näinud. Ümbruses liikudes oli ahvinimene oma te-, gudega sakslastele siiski hirmu nahka ajanud. Nende kartusi kinnitasid kõvendatud valve ning laagritule juures väriseva häälega jutustatud salapärased ja kohutavad lood. Ööpimedus näis hunnidele kohutav, neegritel pani see otse vere tarretama.

Ühel ööl, kui Tarzan lamas jällegi Saksa rügemendi staabi akna all põõsas, kuulis ta mitme ohvitseri omavahelist juttu. Ta kuulis, kuidas keegi hunnidest jutustas teistele juba üldiselt tuntud juhtumit vasakpoolses kaitsekraavis, kus pärismaalasi oli hirmutanud ründav lõvi ja kuidas looma järel oli kohe tulnud alasti hiiglane, keda mustad olid pidanud mingisuguseks džunglikuradiks ja kelle eest nad põgenesid, jättes kaevikud inglastele.

„See oli kindlasti sama olend, kes tookord kindralstaabi aknast sisse hüppas ja Schneideri ära viis," kinnitas keegi teiste hulgast. „Aga ma imestan, miks ta just majori ära viis. Ma ei olnud küll seal, aga kinnitatakse, et see olend oli huvitatud just

majorist, ei kellestki muust kui vaesest Schneiderist. Von Kelter oli ju tema käppade vältel ja ta oleks võinud isegi tema kaasa võtta. Kuid ta võttis ikkagi Schneideri. Ta jooksis majorile isegi üle toa järele, võttis kinni ja kadus akna kaudu ööpimedusse. Jumal teab, milline saatus talle osaks sai!"

„Kapten Fritz Schneideril on oma teooria selle kohta," seletas keegi. „Ta rääkis mulle nädal või paar tagasi: ta arvab, et see olend eksis, ta tahtis ära viia teda, mitte tema venda. Nimed olid ju samad. Fritz ei olnud selles siiski kindel enne, kui von Goss tapeti. Mõlema tapja oli ju sama isik, kes kohe lõvi kannul kaitsekraavi tuli. Samal õhtul, kui major Schneider ära rööviti, leiti ka üks tema meestest heinahunnikust murtud kaelaga. Sellest järeldas kapten Schneider, et keegi kurat peab jahti tema meestele ja temale endale. Sel õhtul olla see kohutav olend eksinud ja võtnud Fritzu asemel tema venna. Ta rääkis, et kindral Kraut olevat kinnitatuid, et niipea kui preili Kircher oli tema venna nime nimetanud, tormas aknast sisse metsik olend ja viis ta ära"

40

Korraga jäid vestlejad 'teraselt kuulama. „Mis see oli?" küsis üks ohvitser, kes oli kuulnud lähedalolevast põõsast Tarzani tasast vandumist. ,

Saades teada, et tema naise tapja veel elab, kui ta oli olnud arvamusel, et lõvi on selle kurjategija juba ammu ära seedinud, ei suutnud Tarzan viha talitsedes olla vandumata: „Ah mõrtsukas elab veel, ja on karistamata!"

Ohvitserid vaatasid uurivalt põõsaid, millest see kohutav hääl oli tulnud. Nad olid hirmul, sest silme ette kerkisid pildid, mis olid nähtud nii laagris kui ka eesliinil. Nad olid näinud sõdureid ja ohvitsere, kes olid kohapeal hääletult ja arusaamatult tapetud. Ainult murtud kael, katkine selgroog ja tugevad sõrmejäljed kaelal rääkisid viisist, kuidas õnnetu oli siit ilmast lahkuma aidatud. Vahel olid surnukehal ka hammaste jäljed...

Põõsas liikus mõni oks. Silmapilk hiljem laskis üks ohvitser hoiatamata sinna mitu pauku. Kuid asjata, sest Ahvide Tarzanit polnud enam seal, kuhu hunn oli oma revolvri tühjendanud. Kümme minutit hiljem oli ta laagrist juba väljas, kuhu eelposti toetuseks oli paigutatud rühm musti sõdureid, kelle ülem oli hauptmann Fritz Schneider. Sõdurid magasid siin-seal lahtise taeva all, aga ohvitseridel olid telgid. Tarzan roomas nende suunas. Sakslased olid viimasel ajal kõikjal pimeduses varitsevast surmast ehmunud ning väga ettevaatlikud. Ahvinimesel läks ' siiski korda hiilida otse ohvitseride telkide taha.

Seal kõhuli lamades jäi ta kuulatama. Telgist oli kuulda vaid ühe magava inimese hingamist. See rahuldas Tarzanit. Ta lõikas katki telgi alumist serva hoidnud nööri ning roomas sisse. Mitte mingisugune hääl ei andnud märku tema tulekust — ta liikus nagu vari vaiksel päeval lellelt lellele. Silmapilk hiljem oli sissetungil iu voodi juures ning kummardus magava mehe üle. Võimatu oli teada saada, kas telgis magas .Schneider või keegi muu. Tarzan polnud Schneiderit kunagi näinud. Kuid ta oli otsustanud selgusele jõuda ja rohkemgi teada saada.

Tasa raputas ta magajat õlast. Mees keeras end teisele küljele hing mõmises midagi läbi une.

„Vait!" sosistas Tarzan. „Vait! Või ma tapan su." Hunn avas silmad. Ta nägi telgi poolpimeduses enese kohale kummardunud hiigelsuurt meest, kelle üks käsi pigistas teda õlast, teine lähenes kõrile.

„Ära proovigi karjuda!" käskis Tarzan häälega, mis ei lubanud vastu vaielda. „Mis on su nimi? Vasta mulle sosinal."

„Luberg," vastas ohvitser. Ta värises, sest oli ju alasti hiiglase salapärane ilmumine telki tingimata ühenduses kohutavate salasurmade ga, mida viimasel ajal nii tihti ette oli tulnud. „Mida sa tahad?" küsis ohvitser hirmunult.

41

„Kus on hauptmann Fritz Schneider?" küsis ahvinimene. „Kus on tema telk?"

„Teda ei ole siin. Ta saadeti eile Wilhelmstali," vastas Luberg.

„Ma ei tapa sind, vähemalt mitte praegu," rääkis Tarzan. „Tahan teada, kas oled mulle tõtt rääkinud. Kui oled valetanud, siis on su sumi veelgi hirmsani. Kas tead, kuidas major Schneider suri?"

„Ma tean," vastas Tarzan ise küsimusele. „Kinnitan sulle, et see ei olnud isegi neetud sakslasele just väga ilus moodus surra. Keera nägu seina poole ja tõmba tekk üle pea. Ära liiguta ennast ja ole vait kui sukk!"

Mees tegi nagu kästud ja silmapilk hiljem oli Tarzan telgist kadunud niisama hääletult, kui oli sinna tulnudki.

Tund aega hiljem oli ahvinimene juba väljaspool hunnide laagrit ja liikus kiiresti mäestikus asuva väikse Wilhelmstali poole, kus Saksa Ida-Aafrika valitsus suvel harilikult viibis.

* * *

Preili Bertha Kircher oli džunglis eksinud. Tema, kes ikka uhkustas, et ei eksi, oli nüüd kaotanud tee väikeses metsatukas Pangani ja Tanga raudtee vahel. Ta teadis küll, et Wilhelmstal asub umbes kuuskümmend kilomeetrit edelas, kuid millegipärast oli tal võimatu kindlaks teha, kus see edel asub.

Lahkudes Saksa peakorterist rindel, ratsutas ta algul paljukasutatud teed pidi Wilhelmstali poole. Kui ta kuulis, et tugev rühm Briti luurajaid oli tulnud Pangani läänekaldale ja et nad ähvardasid Wilhelmstali maantee ja isegi Tanga raudtee oma valdusse võtta, lahkus ta suurelt teelt ning otsustas jätkata teekonda läbi metsade. Alles siis, kui ta oli hulk maad tihnikus edasi rühkinud ja kui taevas korraga pilve tõmbus, tahtis ta söidusuunda kompassi järgi kindlaks määrata. Suur oli ta meelehärm, kui avastas, et kompass, mida ta harilikult kaasas kandis, oli kadunud või peakorterisse jäänud. Siiski otsustas ta oma osavusse uskudes edasi minna. Ta ratsutas oma arust läände ja alles siis, kui arvas olevat jõudnud Briti luurajate selja taha, pööras lõunasse.

Neiu oli juba pika maa mööda metsi lõuna poole maha sõitnud, kui usaldas ida pool olevale suurele teele tagasi tulla. Tal ei olnud veel tekkinud kahtlust, et ei liigu õiges suunas. Alles õhtu eel, kui ta oleks juba ammu pidanud olema tagasi Tanga teel, märkas ta, et on eksinud. Igal pool laius ainult džungel, teest ei olnud mingit märki.

Siis tuli talle meelde, et hobune polnud kogu päeva juua ega süüa saanud. Lähenes öö ja ta oli ikka veel Ida-Aafrika džungli kurikuulsas osas, kus mürgine tsetsekärbes ja metsikud kiskjad igat olendit ähvardavad. Kõige rohkeni vihastas teda teadmine, et oli eksinud, et ta ei teadnud, kas ratsutas raudtee poole või sellest eemale. Tundus väga võimalik, et raudtee asemel võis ta sattuda Pangani põlistesse soodesse.

42

Siiski näis tagasipöördumine võimatuna, ta pidi minema edasi, ikka edasi.

Oli, mis oli, aga arg Bertha Kircher' siiski ei olnud. Kuid parata polnud midagi — ta kujutas endale ette hirmsaid tunde džunglipimedu-ses. Oh, need pikad tunnid ja kiskjatest kihisev ürgmets!

Just enne pimeduse saabumist sattus ta väiksele lagendikule, mille keskel seisis üksik igivana tamm. Seal kasvas pikk tihe rohi ning ümbruses oli küllalt mahakukkunud kuivi oksi laagritule jaoks. Koht näis selles ääretus tihnikus nagu laagriplatsiks loodud. Kõhklusteta otsustas ta ööseks sinna jääda. Ta võttis hobuselt

sadula ja valjad maha ning sidus looma maa sisse torgatud vaia külge. Siis asus ta laagritule jaoks puid koguma. Varsti põleski tamme all hele tuli ja selle lähedal oli hun-. nik kuivi oksi — piisavalt selleks, et lõket hommikuni põletada.

Bertha Kircher istus väsinult puu alla maha, võttis sadulakotist külma toidu ja veega täidetud tinapudeli. Ta sõi vähe ning jõi vett veelgi vähem, sest ettevaatlikkus sundis säästma. Kes teab, kui kaua ta džung-lis veel ekslema peab. Janu kustutades tuli talle meelde hobune, kellele ta ei saanud oma veetagavarast tilkagi anda. Loomast oli tal kahju — isegi Saksa spioonil võib olla süda ja pealegi oli ta noor ja naiselik.

Oli juba pime. Taevas polnud nähi kuud ega tähti. Laagrituli, mis ta ees põles, tegi öö veelgi pimedamaks. Ta võis näha ainult kõrget rohtu ja puutüvesid, mis heleda tule valgel pimeduse süsimustast seinast vaimude taoliselt esile tungisid.

Džunglis valitses vaikus, mida häiris kaugusest aeg-ajalt kostev suurtükimürin. Seegi oli ainult nõrk kaja, mis ei võimaldanud hääle suunda määrata. Bertha teritas küll kõrvu, pingutas oma meeli viimse võimaluseni, kuid kustpoolt hääl tuli, sellest ta ikkagi aru ei saanud. Kui oleks saanud, oleks ta teadnud, kuhupoole homme edasi minna. Rinne oli kindlasti põhja pool, kuid kuhu poole jääb põhi?

Ja homme! Kas ta üldse elabki homseni? Ta tõusis püsti ja raputas end. Niisugustel mõtetel ei olnud peas ruumi, sest nendest polnud kasu. Ta hakkas julgelt mingit laulu ümisema ning asetas sadula vastu puutüve. Kogunud veel sületäie heina, valmistas ta sellest ja sadulatekist endale kaunis mugava istekoha, millel kavatses valvates hommikut oodata. Et öö oli juba küllaltki jahedaks muutunud, harutas ta sadula küljest paksu sineli ja pani selle selga. Siis istus ta heintele, selg vastu sadulat, ja jäi hommikut ootama.

Möödunud oli umbes tund. Ainukesed hääled, mida ta kuulis, olid lähedal oleva hobuse söömine ja kaugemalt kostev ebamäärane suurtükimürin. Siis kuulis ta džunglist umbes kilomeetri kauguselt lõvi kohutavat möirgamist. Ta kohkus ja haaras püssi. Hoolimata oma julgusest, kartis ta siiski. Lõvi oli küll pealpool tuult ega olnud inimese lõhna ninna saanud, kuid ta võis olla näinud tuld, mis pidi kaugele paistma. Oodata oli kutsumata kohutavat võõrast.

43

Jälle oli möödunud tund, kohutav, närvesööv tund. Bertha Kirche-ri meeled olid viimseni pingul. Kuigi lõvi möiret ei korranud, tundus talle, et suur kass luusib kusagil lähedal ja võib iga minut kallale tungida. Tema närvilisus aina suurenes, ta pöördus aeg-ajalt võpatades ümber ja puuris ööpimedusse. Püssi põigiti põlvedel hoides ootas ta rünnakut kavatsevat kiskjat. Kuid see ei tulnud. Okste pragin ja pehmete käppade astumine, mida ta džunglis arvas kuulvat, oli ainult pingul närvide ettekujutuse vili. Korraga tõstis hobune pead ja korsatas. Tasa kiljatades hüppas neiu püsti. Mis see oli? Hobune pööras järsku, ümber ja jooksis tule poole riii palju, kui seda võimaldas nöör, mille otsas ta oli. Bertha viskas tulle uusi oksi ja vaatas heledama tule valgel džunglisse. Kuid seal polnud midagi näha ega kuulda. Kõik oli vaikne, ainult oksad praksusid tules.

Tund möödus tunni järel. Hobune tõstis aeg-ajalt pead ja kuulatas. Kuigi neiu midagi iseäralikku ei kuulnud, oli ta kindel, et eemal liikus keegi, kes hobusele rahu ei andnud. Väsimus ja pikaajaline närvipin-gutus mõjusid — Bertha hakkas uniseks jääma. Kartes uinuda, tõusis ta püsti ja käis hulk aega edasi-tagasi. Hobust vaadates ja paitades talle mõne sõna lausunud, tuli ta tagasi tule juurde. Tundes end värskemana, istus ta endisele kohale tagasi ja hakkas arutama, mis järgmisel päeval teha. Ta peab leidma õige suuna...

Nähtavasti oli ta siiski uinunud, sest kui ta järsku ärkas, oli päike juba kõrgel. Imelik! Hirmus öö kohutavate hädaohtudega oli möödunud.

Vaevalt suutis ta oma silmi uskuda. Ta oli maganud mitu tundi. Tuli oli vahepeal kustunud, aga tema ise ja hobune olid elus ning ühtki kiskjat polnud kusagil näha. Ja mis kõige parem — idast paistis päike. Nüüd teadis ta, kuhupoole edasi minna. Kiiresti sõi ta napi hommikueine, jõi sõõmu vett peale ning valmistus minekule. Kui ta uuesti sadulas istus, tundus talle, et on kõikidest džungli hädaohtudest pääsenud.

Oleks Bertha Kircher näinud lähedal põõsastes paari kollaseid silmi, mis iga tema liigutust, kurjakuulutavalt jälgisid, ei oleks ta lagendikult rõõmsana ära ratsutanud. Kuid ta ei näinud neid ja ratsutas ettevaatamatult metsa poole — just sinna, kust kollakasrohelised silmad teda jälgisid.

Numa, kes lähenevat ratsanikku ootas, seadis end hüppevalmis. Neiu jõudis juba metsa äärde, kui hiigellõvi tormas põõsastest välja nagu välk. Hobune kohkus ja tahtis ümber pöörata, kuid oli juba hilja. Lõvi käpalöök oli teda tabanud ja loom varises koos ratsanikuga rnaha. Kõik käis nii äkitselt, et neiul polnud aega oma jalgu vabastada ning ta lamas nüüd hobuse kõrval jalgapidi tema all.

Hirmunud neiu nägi Numa kohutavaid lõugu, veriseid igemeid ja võimsaid kihvu. Ta nägi, kuidas lõvi haaras hobust turjast ja raputas

44

oma saaki. Ta kuulis tugevat raksatust ja murtud kaelaluuga hobune jäi liikumatult lamama.

Lamades oma ohvri peal, silmitses Numa kõrvalolevat abitut naist, kes hirmunult kiskja näkku vaatas. Lõvi oli Berthale nii lähedal, et ta tundis kiskja sõõrmeist tulevat vastikut haisu ja nägi looma silmadest enda tarretunud pilti. Vastastikune silmitsemine kestis vaid viivu, mis tundus neiule igavikuna. Siis urises lõvi ähvardavalt.

Bertha Kircher polnud kunagi olnud nii hirmunud kui seekord, sest tal polnud elus veel nii mõjuvat põhjust selleks ette tulnud. Tema vööl oli püstol, mis oli aga jäänud kukkudes puusa alla. Ja kui see olekski käes olnud, oleks sellega võinud lõvi ainult õrritada, mitte tappa. Ta otsustas oma elu anda nii kallilt, kui võimalik. Ta pööras viivuks pilgu ära lõvi hüpnotiseerivatelt silmadelt ning suunas näo jumala poole vaga palve esitamiseks. Ta ei palunud abi, sest seda ei oleks tol hetkel võinud anda isegi jumal. Ta palus ainult, et lõpp oleks lühike ja valutu.

Keegi ei või teada, mida lõvi kunagi teeb. See lõvi vaatas hirmunud naist mõne silmapilgu ja asus oma saagi kallale. Preili Kircher vaatas imestades lõvi tegevust ja katsus oma jalga hobuse korjuse alt välja saada See ei läinud siiski korda, sest jalg oli nagu mäe alla jäänud. Ta võttis kokku kogu jõu ja katsus uuesti. Lõvi, tõstis järsult pea, vaatas naist ja urises ähvardavalt, Polnud midagi teha. Ainukeseks võimaluseks jäi oodata, kuni Numa kõhu täis sööb ja lahkub. Kuid kas ta lahkub enne või pärast naise mahamurdmist? Niipalju kui Bertha lõvide kombeid teadis, uskus ta, et pärast nälja kustutamist viib loom saagi ära tihnikusse. Et neiu ise on osa saagist, viib lõvi arvatavasti ka tema tihnikusse, muidugi surnult või selleks, et seal ta ära murda.

Lõvi hakkas jälle sööma. Bertha imestas, et ta ei minestanud, kui lõvi teda ähvardavalt vahtis. Talle meenus, kuidas ta oli ikka tahtnud lähedalt näha, kuidas lõvi murrab ja saaki sööb. Kui täpselt tema soov nüüd täitus!

Neiule tuli jälle püstol meelde. Aegamisi sirutas ta käe selle poole. Et relva kätte saada, pidi ta end natuke kergitama. Numa märkas seda kohe. Ta jättis hobuse sinnapaika ja asetas hiigelkäpa kassi nobedusega neiu rinnale. Vastu maad surutuna vaatas Bertha Kircher kiskjat, kelle ilme väljendas äärmist verejanu. Ta oleks karjatanud, kuid hääl suri huultel. Ka lõvi ei teinud häält. Nii möödus mõni pinev silmapilk.

Korraga tõstis Numa neiult pilgu ning suunas selle kaugusse. Tasasest urinast sai tema hääl kohutavaks möirgamiseks. Nähtavasti suurest ärritusest tõmbas ta käpa neiu rinnalt, rebides katki rõivad ja paljastades valge ihu. Imelikul kombel ei jätnud ta küüned mingit jälge.

Ahvide Tarzan oli näinud kogu juhtumit, alates hobuse langemisest lõvi saagiks. Ta oli ka hulk aega enne seda jälginud Bertha Kii. herit. Kui neiu oli langenud lõvi küüsi, arvas Tarzan asjade sellise käigu

45

päris sobiva olevat. Oli ta ju sakslane ja pealegi alatu spioon. Ta oli näinud naist kindral Krauti peakorteris oma tegevusest aru andmas, ja hiljem juba inglaste laagris Briti ohvitseri vormis. Viimast asjaolu meenutades arvas Tarzan, et äkki tahab kindral John Stuts naist näha ja üle kuulata. Võib-olla saaks tema käest enne mahalaskmist Briti väeülemale kasulikke andmeid.

Tarzanile ei olnud tuttav üksnes maas lamav neiu, vaid ka hobuse kallal maiustav lõvi. Meile näivad kõik lõvid ühesugustena, kuid nende kaasolendid džunglis eraldavad üksteist. Tegelikult on igal loomal oma tundemärgid, nagu inimestelgi. Peale selle on loomadel üksteise eraldamiseks veel ka lõhn? Lõhn on kõige kindlam eristamistunnus. Olete seda arvatavasti tuhandeid kordi märganud. Koer tunneb teid välimuse ja hääle järgi, kuid ta tuleb ja nuusutab ikkagi ning on alles siis veendunud, et olete oma.

See lõvi oli Tarzani vana tuttav. Sama, kelle ta oli kord vangistanud ja hiljem lahti lasknud. Ta tundis looma ära lõhnast. Nüüd oli vaja proovida, kas lõvi, kes oli odalööke saanud ja nööri otsas taltsalt käinud, veel oma vangistajale allub.

Ahvinimene lähenes lõvile ja hüüdis teda ahvide keeles. Ta keelas loomal naist puudutada. Ei tea, kas Numa sai temast aru või mitte. Igatahes näis ta Tarzani rasket oda väga hästi mõistvat. Oda viskeval-mis hoidev mees lähenes kiskjale, kes kihvu paljastades ja vihaselt urisedes pikkamisi saagi juurest taganes. Numal oli raske valida ahvini-mese ründamise ja tema eest taganemise vahel. Ta siiski taganes samm-sammult.

Tarzan lähenes murtud hobusele pikkamisi. „Mine ära, Numa!" karjus ta lõvile. „Kui sa ei lähe, seob Tarzan sind uuesti kinni ja viib džunglisse nälgima. Vaata oda! See on piksenool Arad. Kas sa ei mäleta, kuidas selle terav ots sulle kintsu tungis ja kuidas selle varrega peksa said? Mine, Numa! Ma olen Tarzan, Ahvide Tarzan!"

Numa paljastas kihvu veelgi rohkem, tema väikesed silmad kadusid peaaegu üleni näokurdudesse. Ta urises, karjus, möirgas, kuid ei liikunud paigast. Alles siis, kui oda oli tema peast ainult paari jala kaugusel, katsus ta seda käpaga lüüa ja taganes veel. Tarzan oli jõudnud, juba hobuse korjuseni. Ta liikus edasi lõvi poole. Lamav neiu jälgis imestades poolalasti hiiglast, kes lõvi odaga taganema sundis.

Alles siis, kui lõvi oli saagist mitu jalga taganenud, küsis Tarzan Bertha Kircherilt puhtas saksa keeles: „Kas olete raskesti viga saanud?"

„Ei taha uskuda, et väga hullusti," vastas neiu. „Ma ei saa kuidagi jalga hobuse alt välja."

„Proovige uuesti," andis Tarzan nõu, „sest ma ei tea, kaua saan lõvi eemal hoida."

Neiu proovis kõigest jõust, sest tema elu sõltus ju sellest, kuid viskas lõpuks end väsinult pikali.

46

„Võimatu!" ohkas ta Tarzanile.

Inimahv taganes pikkamisi kohani, kus neiu lamas. Ta kummardus lõvi silmist laskmata ja kergitas ühe käega hobuse korjust. Neiu sai vabaks ja tõusis püsti.

„Kas käia saate?" küsis Tarzan.

„Arvan, et saan. Jalg on tõesti surnud, aga muidu vigastusteta."

„Hea!" ütles Tarzan. „Nüüd taganege minu selja taina — tasa, pikkamisi, ilma üliegi järsu liigutuseta. Ma usun, et lõvi ei karga meile kallale."

Pikkamisi taganesid mõlemad põõsastikku. Numa seisis urisedes hulk aega paigal ja hakkas siis neile järgnema. Tarzan vaatas põnevusega, kas kiskja peatub saagi juures või tuleb neile järele. Kui ta järgneb, tungib ta kindlasti ahvinimesele kallale. Lõvi jäi siiski hobuse juurde, kus ta vihaselt urises. Tarzan jäi ootama, mida loom edasi teeb. Nii möödus mõni silmapilk. Loom urises veel kord, laskus kõhuli maha ja jätkas pooleli jäänud hommikueinet.

Kergendusohe pääses neiu huulilt, kui ta nägi kiskjat endist tegevust jätkamas. Nad olid pääsenud ja taganesid pikkamisi. Korraga tundis neiu peapööritust. Ta oli minestamas ja olekski maha kukkunud, kui Tarzan poleks teda kinni haaranud. Neiu närvid olid sellisest läbielamisest liiga pingul. Meeltesegadus vältas siiski vaid mõne silmapilgu ning ta oli peagi endine teguvõimas Bertha Kircher.

„Ma ei saanud midagi parata," vabandas ta oma nõrkust. „Ma olin nii lähedal surmale, nii hirmsale surmale. See mõjus mu närvidele. Praegu on kõik jälle korras. Kuidas ma võin teid tänada? See oli nii imelik. Te ei näinud seda koletist sugugi kartvat, just vastupidi — tema kartis teid. Kes teie olete?"

„Ta tunneb mind," vastas Tarzan tigedavõitu naeratusega, „ja seepärast ka kardab."

Tarzan seisis otse neiu vastas. Tal oli esimest korda võimalus Bert-hale näkku vaadata. Jah, neiu oli tõepoolest ilus, selle vastu ei võinud ta vaielda. Ahvinimene pani neiu ilu tähele vaid ebateadlikult. Naise ilu oli ainult pealiskate, mis ei varjanud tema surmapatumusta südant. Ta oli ju sakslane ja Saksa spioon. Tarzan vihkas teda ja tahtis saata kindlasse hukku. Ahvinimene tavatses talitada siiski nii, et sellest sünniks vaenlasele võimalikult suur kahju.

Tarzani pilk peatus neiu lahtisel kaelusel. Tema suust pääses imestushüüe. Ta nägi neiu rinnal sama kuldketiga medaljoni, mille Schnei-der oli tema naise kaelast kord röövinud ja armastuse märgiks Bertha Kircherile kinkinud. Neiu kuulis ahvinimese häält ja märkas tema imestunud nägu, kuid ei sar^nud aru selle põhjusest Tarzan haaras Berthat toorelt käsivarrest.

„Kust te selle saite?" küsis ta ja rebis medaljoni neiu kaelast ära.

47

Neiu ajas end täies pikkuses sirgu. „Käed eemale minust!" nõudis ta. Tarzan ei pannud neid sõnu tähele, vaid pigistas naise kätt veel tugevamini.

„Vastake!" surus ta läbi hammaste. „Kust saite selle?"

„Mis teil sellest?" küsis neiu vastu.

„See on minu oma," vastas Tarzan. „Ütelge mulle, kes selle teile andis. Kui te seda kohe ei ütle, annan teid lõvi kätte."

„Ja teie teete seda kindlasti?" kahtles neiu.

„Miks mitte?" vastas Tarzan. „Teie olete ju spioon. Spioon tapetakse tabamiskohal."

„See tahendab, et tahtsite mind kohe tappa?"

„Ei, ma tahtsin viia teid peakorterisse. Küll nad viivad seal asja lõpule. Kuid nüüd arvan, et Numa võib seda niisama põhjalikult teha. Kumba te ise soovite?"

„Hauptmann Fritz Schneider andis mulle selle medaljoni," teatas neiu.

„Hästi. Nüüd peakorterisse. Tulge!" Tarzan hakkas sammuma mööda kitsast jalgrada.

Bertha Kircher liikus tema kannul, tema mõte töötas kiiresti. Nad liikusid ida suunas, mis sobis neiu plaanidega igati. Oli isegi hea, et ta s ii kaitsjaks valge hiiglase. Talle meenus, et päästja ja vangistaja polnud talt revolvrit ära võtnud. Mees oli nähtavasti rumal, et ta seda ei märganud.

„Miks te mind spiooniks peate?" küsis ta tüki aja pärast eessammuvalt Tarzanilt.
„Ma nägin teid Saksa peakorteris ja hiljem Briti rinde laagris," vastas too küsijale.
Bertha Kircher sai aru, et britlaste juurde ei võinud ta end viia lasta. Pealegi oli tal vaja kiiresti Wilhelmstali jõuda Seda tuli teha kas või revolvrit kasutades.
Ta vaatas ees sammuvat hiiglast. Milline suurepärane olend! Kuid ta oli siiski toores metslane, kes tahab teda tappa. Kui talutatav taluta-jat ise ei tapa, viib ta tema teiste kätte, kes lasevad ta maha kui spiooni. Ei, hiiglast tuleb ennetada, ta tuleb tappa enne oma kavatsuste täitmist. Ja medaljon! See tuleb mehe käest kindlasti tagasi saada ja jõuda Wilhelmstali. Tarzan käis paar sammu neiust eespool ega vaadanud taha. Neiu võttis kabuurist revolvri. Üksainus pauk ja kõik on valmis. Ei ole karta, et nii lähedalt mööda võib lasta. Oma kavatsust plaanides vaatas neiu, kuidas eessammuva pruuninahalise korrapärased ja ilusad lihased päevitunud naha all liikusid. Tema sammud ja kogu tema kehahoiak olid majesteetlikud.
Selle kõige märkamine muutis tahtmatult Bertha Kircheri kavatsusi- Ei, ta ei suuda oma saatanlikku plaani ellu viia, kuid ta peab sellest olendist siiski vabanema. Ja medaljoni peab ta ka tagasi saama. Ja siis,
48
peaaegu kinnisilmi, lõi ta püstolipäraga Tarzanile kuklasse. Hiiglane langes maha nagu härg, kellele kirvega pähe on löödud.

VI. Kättemaks ja halastus

Umbes tund pärast vahejuhtumit teel Briti peakorterisse peatus jahtipidav panter Sheeta ja vaatas üles. Ta nägi seal hiigelsuurt röövlindu Skad, kes lendas siia ja sinna, üles ja alla. Meile ei oleks selles midagi iseciralikku olnud, sest see oli linnu viis jahti pidada.
Kuid Sheeta teadis meist paremini. Röövlinnu lendamisviisist paistis, et kohas, kuhu ta tihti laskus, oli liha, mingi olevus, mis võis temale saagiks osutuda. Kas olevus, keda Ska kõrgusest varitses, oli elus või surnud, seda Sheeta veel ei teadnud. Asi oli igatahes nii palju väärt, et selle kohta selgust saada. Suur kass hakkas tasa sinnapoole hiilima.
Peagi tundis Sheeta õhus inimese lõhna. Ta ei pidanud kunagi jahti inimeste, vähemalt mitte täiskasvanute peale. Kiskja oli veel noor ja võimas, kuid praegu natuke näljane. Tundes inimese lõhna, ta harilikult taganes ja katsus nende kohutavate olenditega mitte kokku saada. Siis tuli sõda ja looma endised rahulikud jahimaad otse kihasid inimestest — elavatest ja surnud sõduritest. Ta pidi taganema rindest, kus rahu oli rikutud. Panter ei olnud rahututest paikadest siiski väga kaugele läinud. Täna olukorra muutis keerulisemaks asjaolu, et saakloomad olid suuremalt jaolt kaugele põgenenud. Süüa oli vähe saada, mistõttu nälg hoidis looma liikvel öösel ja päeval.
Ska tiirlemine ja allasööstmine andis märku, et varitsetav oli surnud või väga abitu. Muidu poleks lind nii julge olnud. Natuke maad edasi ja Sheeta nägi maas liikumatult lamavat valget meest.
* * *
Lõvi oli Tarzani ja Bertha Kircheri lahkumise järel asunud uuesti hobuse kallale. Tarzani ümberkäimine Numaga oli olnud loomale nii alandav, et ta oli ikka veel ärritunud. Viimaks lõpetas lõvi söömise ja lohistas järelejäänud saagi lähedal olevasse põõsasse. Siis suundus loom ida poole, kus kusagil kaljude vahel viibis emalõvi. Numa kõht oli liiga täis ja ta oleks tahtnud magada, kuid jätkas siiski pikkamisi ja majesteetliku sammuga teekonda. Lõvi oli kui kuningas, kes jalutas kartmatult ja uhkelt

oma palees — oli ta ju metsade valitseja, kellele pidid alluma kõik teised džungliolendid.

Natukese maa järel märkas ta eespool põõsaste vahel hääletult hiilivat Sheetat. Teerajal, mida mööda lõvi sammus, lamas alasti olend. Numa nuusutas õhku. Tõesti, maas lamas tema tarmangani. Ta laskis kuuldavale madala urina. Sheeta, kes oli juba teravate küüntega

49

käpa Tarzani seljale asetanud, peatas oma liigutuse ja vaatas sinnapoole, kust hoiatus tuli.

Millised mõtted liikusid sel silmapilgul kummagi kiskja peas? Panter näis tahtvat oma saaki hoida ning soovis, et majesteetlik rahurikkuja kärvaks seal, kus tema esiisade luud päikese käes pleegivad. Ja Numa? Kas temagi arutles omandiõiguse üle? Oli tannangani tema oma või oli tema selle maaslamaja oma? Kas ei Olnud mitte see suur valge ahv teda vallutanud ja vangistanud ning hiljem toitnud? Numa mäletas veel hästi hoope, mis ta Tarzani odavarrega oli saanud. Seepärast ta austas ahvinimest. Aga nüüd on tulnud Sheeta, kes tahab hävitada teda, metsade kuningat võimud olevust. Kadedusest ja sünnipärasest vaenust oleks piisanud, et ajada väike kass minema ja võtta ise saak, mis oli selle käppade all. Kuid arvata on, et seal oli muudki mängus. Lõvi väikeses metsalise ajus oli siiski kübeke lojaalsust, mis pani ta tegutsema Tarzani kaitseks. Ta tormas edasi ja urises kohutavalt.

Sheeta tõmbus küüru nagu kass kunagi ja turtsus läheneva lõvi peale. Panter näis oma saagist ilma võitluseta mitte loobuvat. Numa aga ei tahtnud purelda, sest ta kõht oli head-paremat täis. Kuid Sheeta oli võtnud nii uhke ja väljakutsuva poosi, et Numal ei jäänud üle muud, kui valmistuda rünnakuks. Ta peatus viivuks ja tormas siis kohutava möirgega pantrile kallale.

Pealetung oli nii ootamatu, et pantril polnud enam võimalust põgeneda. Ta viskus selili ning ajas käpad õieli, et Numa kõht nendega puruks rebida. Kuid ta jäi hiljiks. Lõvi kihvad haarasid pantrit juba kõrist ning tema võimsamad küüned ja suurem kehakaal andsid ründajale nagunii vastuvaidlematu ülekaalu. Võitlus oli lühike, kuid verine. Sheeta oli surnud, aga oli suutnud enne uhke Numa naha mitmest kohast katki küünistada. See vihastas lõvi, kes võttis surnud kassi veel kord kihvade vahele ning raputas teda hulk aega. Viimaks jättis Numa laiba rahule, tõstis pea selga ja möirgas kohutavalt.

Siis lähenes lõvi Tarzanile, kes ikka veel teerajal kõhuli lamas. Ta nuusutas meest peast jalgadeni, keeras käpaga inimese selili ja nuusutas uuesti. Tarzan näis surnud olevat, kuid elas siiski. Lõvi hakkas oma kareda keelega mehe nägu lakkuma. See äratas Tarzani minestusest

Kui ahvinimene silmad avas, nägi ta enda peal lõvi ja tundis tema kuuma vastikut hingeõhku ninna tungivat. Tarzan oli vaadanud surmale otse silma juba mitu korda ennegi, kuid polnud sellele kunagi nii lähedal olnud kui praegu. Surm näis tal kiire ja silmapilkne tulevat Tarzani pea oli Bertha Kircheri antud löögist veel segane, mistõttu ta ei saanud kohe aru, et lõvi oli sama, kellega ta enne oli tegemist teinud.

Kui see viimaks selgus, imestas Tarzan väga, miks lõvi teda kohe ära ei murdnud — selleks oli loomal põhjust rohkem kui küllalt. Olu-

50

kord oli tõesti täbar — lõvi seisis harkisjalu tema peal. Et üles tõusta, selleks oleks tulnud loom kõrvale lükata. Kas lõvi oleks sellega päri olnud? Ja äkki peabki kiskja teda surnuks. Kui nii, siis ei või ta vähimatki elumärki ilmutada, et mitte anda inimesesööjale põhjust teda maha murda.

Tarzani kannatus lõppes. Talle tuli meelde, et neiu, kes oli oma vangistaja nii salakavalalt uimaseks löönud, on parajasti põgenemas ja iga minut on kallis, kui ta vangi veel tabada tahab.

Numa vaatas otse mehe silmadesse ja näis aru saavat, et maaslamaja pole surnud. Lõvi tõstis pea ja näugus tasa, millest Tarzan sai kohe aru, et loom pole vihane ega näljane. Riskeerides ühe löögiga, lükkas ta lõvi eemale. „Mine, Numa!" sõnas ta tasa kiskjale.

Numa tõmbus kõrvale. Pikkamisi, kätt noal hoides tõusis Tarzan püsti ja jäi ootama, mis edasi saab. Ta märkas mahamurtud Sheetat Mehe pilk liikus surnud kassilt elavale ja tagasi. Haavad pantri peas ja kehal kõnelesid selget keelt hiljutisest võitlusest. Tarzanile selgus, et Numa oli ta päästnud pantri käost!

Raske uskuda, kuid nii see nähtavasti oli. Mees pöördus vähimagi kartuseta lõvi poole ja vaatas tema haavu. Tarzan põlvitas lõvi kõrvale ning loom hõõrus pead mehe õla vastu, nagu teeks seda paitatav kass. Tarzan tõusis püsti, silitas Numa pead. Ahvinimene võttis maast oda ja katsus selgusele jõuda, kuhu poole neiu oli läinud. See ei olnudki raske ülesanne. Bertha Kircher oli jätkanud põgenemist ida suunas, et kiiresti raudteeni jõuda. Enne lahkumist tuli Tarzanile meelde medaljon, mis oli tal kaelas rippunud. See oli kadunud.

Ahvinimese näost ei paistnud, et ta oleks natukenegi imestanud või vihastanud. Ta katsus käega oma pead, kus valus koht andis mõista, kuidas Saksa neiu oli temast nii kergesti lahti saanud. Tarzan pidi tunnistama, et see oli osavasti tehtud ja tegija on julge olend. Seda tõendas asjaolu, et neiu oh julgenud piiritus džunglis kümnete kilomeetrite kaugusel inimasulast ja ainult revolvriga varustatult üksinda teed jätkata.

Tarzan austas julgust ja kartmatust. Ta oii küllalt suuremeelne, et tunnistada seda isegi vihatud Saksa spiooni puhul. See juhtum kinnitas, et Bertha Kircheri puhul on tegemist haruldaselt julge ja osava vaenlasega, kes oli talle ja britlastele hädaohtlik ja kelle kõrvaldamine oli rohkem kui tähtis. Ta on vaja kinni võtta enne Wilhelmstali jõudmist. Olukorda pikemalt kaalumata hakkas Tarzan kiiresti jooksma teed, mida mööda neiu oli tund või paar varem ida poole rutanud.

Et Bertha Kiruier võiks jõuda Wilhelmstali vähem kui kahepäevase äärmiselt hädaohtliku rännaku järel, seda võimalust ei tulnud Tar-zanil pähegi. Alles siis, kui ta kuulis natuke eespool vedurivilet, sai ta aru, et neiu katsub kindlasti rongi kasutada. Viimastel päevadel oli raudteeliiklus inglaste kartusel küll katkenud, kuid nüüd liikusid rongid

51

jälle rinde ja Wilhelmstali vahel. Kui see rong, mille vile äsja kuuldus, on lõuna poole minemas, peatab Bertha Kircher selle kindlasti, et sihile jõuda. Tarzan kuüatas silmapilgu. Jah, rong peatus, ta kuulis kuidas pidurid vilistasid. Siis liikus rong edasi, Tarzan teadis, kuhu poole. Rong tuli rindelt ja sõitis Wilhelmstali poole, sõitis kaunis kiiresti..- koos Bertha Kircteriga...

Tarzanile jäi ainult üks võimalus: minna mööda raudteed Wilhelmstali ning katsuda seal käte saada kapten Fritz Sclineider, Bertha Kircher ja kuldmedaljon.

Alles videvikus jõud:s ahvinimene mägilinna Wilhelmstali juurde. Seal ootas ta pimedani, sest teadis, et alasti valge mees oleks sõduritest ja patrullijatest kihavatel linnatänavatel äratanud kahtlust Alles täispimedas lähenes ta mnaservale. Seal märkas ta vahisõdurit, kes vaevalt sada sammu eenal edasi-tagasi kõmpis. Tarzan vaagis olukorda: üksikust vahisõduris: mööda hiilida oleks olnud kerge, kuid alasti linna minna meeletu tegu.

Otsus tuli silmapilk — ahvinimene hakkas roomates vahisõduri poole hiilima. Linnaserv; hooned pakkusid selleks soodsa võimaluse. Viimaks jõudis ta ühe iraja

õue, mille keskel kasvas suur tamm. Km tulija oli jõudnud tamm; alla, märkas teda maas pikutav suur koer. Loom urises ja tuli lähemale. Tarzan jäi seisma, vaatas lähenevat koera ja soovis, et see ei hakkaks haukuma. Samas nägi ta valgustatud ruumides Saksa ohvitseri mundris edasi-tagasi käivaid mehi.

Koer ei haukunudki, vaid lähenes tigedalt urisedes pikkamisi inimesele. See oli umbes hüäänisuurune koer. Lähedale jõudes tegi loom hüppe tema kõri suunas. Koera oli nähtavasti õpetatud inimesi püüdma, inimesi jah, kuid mitte Tarzani-taolisi metsalisi. Samal silmapilgul, kui koer tegi hüppe, laskus Tarzan peaaegu põlvili ja haaras looma kõrist. Koer katsus küll lahti rabelda, kuid tugevad sõrmed pigistasid ta kõri kinni. Ahvinimene raputas looma tugevalt ja viskas elutu koera kõrvale.

Kui koer oli parajasti surmatud, avanes uks ja üks ohvitser tuli välja. Ta jäi trepile seisma ja kutsus kaera. Kui loom vilistamise peale ei tulnud, hüüdis ta paar korda: „Simba! Simba!"

Hüütav ei tulnud ikkagi. Ta kordas kutset, tuli trepist alla ja lähenes puule, mille all Tarzan liikumatult seisis. Ahvinimene nägi, et tudija oli suur tugev mees Saksa ohvitseri mundris. Ta tõmbus puu taha ja ootas tulijat kes halba aimamata koera nime korrates puule lähenes. Kui ohvitser oli puust klmne sammu kaugusel, tormas Tarzan talle kallale. Tema rünnak oli kiire ja kohutav kui emalõvi Sabori oma. See tuli ohvitserile nii ootamatult, et ta sai oma seisukorrast alles siis aru. kui lamas selili ahvinimese all ja tugevad sõrmed appihüüde kinni pihtasid. Minut hiljem oli sakslane surnud.

52

Tarzan seisis silmapilgu ohvri juures ja kahetses, et seisukord ei lubanud talle armastatud võiduhüüet, mis oleks teda reetnud. Ta vaatas uuesti surnud ohvitseri ning tuli heale mõttele kasutada tema rõivaid. Nii saaks ta linnas suurema hädaohuta liikuda.

Kümme minutit hiljem väljus samast hoovist tänavale suur tugev Saksa mundris ohvitser, aga puu alla jäi koera ja alasti mehe surnukeha. Õnn oli Tarzanile jälle naeratanud!

Ta sammus julgelt mööda tänavaid kesklinna poole ja keegi vastu-tulijaist ei aimanudki, et Saksa keiserliku ohvitseri ülikonnas tuksus süda, mis põles vihast ja kättemaksuhimust hunnide vastu. Tarzani järgmine mure oli leida võõrastemaja, kust ta ehk leiaks need kaks, keda otsis. Ta arvas, et seal lähedal, kus neiu on leidnud peavarju, viibib ka tema armuke Fritz Schneider. Kus on armastajapaar või salaliit-lased — kummad nad ikka teineteisele olid? — sealt leiab Tarzan ka kalli mälestuseseme — medaljoni.

Viimaks ta leidiski hotelli. See oli kahekorruseline verandaga puumaja. Mõlemad korrused olid heledasti valgustatud, seal võis näha inimesi, peamiselt küll Saksa ohvitsere. Tarzan oli peaaegu sisse astumas, et küsida otsitavate järele, kuid arvas siiski paremaks enne natuke luurata. Alumisel korrusel ei näinud ta midagi, mis oleks teda huvitanud. Ta ronis teise korruse verandale. Seal märkas ta, et kõige tagumise toa aknad olid paksude kardinatega kaetud. Äkki ilmus kardinatele naise siluett, mis kadus niisama kiiresti, kui oli sinna tekkinud. Tarzan läks akna juurde ja pani kõrva vastu klaasi. Jah, toas olid mees ja naine, kes omavahel sosinal juttu ajasid. Võimatu oli aru saada, millest nad rääkisid.

Kõrval asuv tuba oli pime. Tarzan katsus zJcent, mis ei olnudki seestpoolt riivis. Ta kuulas silmapilgu lahtise akna juures ning veendus, et toas ei ole kedagi. Mõni sekund hiljem oli ta juba toas ja piilus ukse vahelt koridori. Et seal ei olnud ka kedagi, astus ta julgesti välja ning lähenes kõrvaltoa uksele, mille tagant kuuldus naise ja mehe häält

Seesolijad rääkisid juba valjemini. Nad vaidlesid millegi üle. Tarzan pani kõrva vastu ust

„Ma tõin medaljoni," kuulis ta naist rääkivat „Teil ja kindral Krautil oli ju kokku lepitud, et see on mu tunnistaja. Teist tunnistust mul ei ole — » sellest pidi jätkuma. Teil pole teha muud, kui anda mulle paberid ja lubada minna"

Mees andis vastuse nii tasa, et Tarzan ei kuulnud midagi. Siis kuulis ta jällegi naise häält, mis värises viitast ja hirmust ning oli süüdistav.

„Te ei või seda teha, hauptmann Schneider," ütles naine ärritatult „Ei, ärge puudutage mind! Käed eemale!"

Tarzan ei viivitanud kauem, vaid astus äkki tuppa Ta nägi enda ees hiiglaslikku turjakat Saksa ohvitseri, kelle üks käsi embas Bertha

53

Kircherit, teine käsi aga surus neiu pead, et teda huultele suudelda. Neiu puikles vastu, kuid asjata Pikkamisi lähenesid mehe huuled neiu omadele...

Schneider kuulis, kuidas uks avati ja suleti. Ta pööras ümber ja vaatas, kes tuli. Nähes enda ees võõrast ohvitseri, laskis ta neiu lahti ja jäi küsivalt vaatama.

„Leitnant, mis see loata sisenemine peab tähendama?" karjus ta Tarzani peale. Ta oli kohe tähele pannud tulija aukraadi ning rääkis ülemusele kohase häälega: „Lahkuge siit, silmapilk!"

Tarzan ei vastanud sõnadega. Mõlemad toasolijad kuulsid kohutavat urinat, mis pani neiu värisema ja mehe kahvatama. Mees sirutas käe püstolikabuuri poole, kuid enne, kui ta laskeriista kasutada sai, oli see tal käest ära võetud ja läbi akna õue visatud.

Siis taganes Tarzan ukse poole, võttis pikkamisi ohvitserikuue seljast ja viskas selle põrandale.

„Sina oled hauptmann Fritz Schneider," ütles ta sakslasele.

„Mis siis?" küsis ohvitser.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" vastas Tarzan pikkamisi. „Nüüd sa tead, miks ma sind tülitan."

Põrandale visatud kuuele järgnesid saapad ja siis ka püksid. Pruun hiiglane seisis hunnide ees peaaegu alasti — ainult niuetel õhuke riie. Niisugusena tundis Bertha Kircher temas ära sama olendi, kes oli ta džunglis lõvi kihvade vahelt ära päästnud, kuid hiljem vangi võtnud ja Briti laagrisse viia ähvardanud. Neiu käsi tõusis automaatselt vööl oleva relva juurde. Tarzan märkas seda liigutust.

„Käsi ära!" kamandas ta neiut. Selle käsi vajuski kohe alla. „Nüüd tulge siia!"

Neiu tuli Tarzani juurde ja silmapilk hiljem lendas tema revolver aknast välja teisele järele. Oma nime kuuldes hunn kahvatus. See kinnitas, et ahvinimene oli tabanud õige mehe. Nüüd võib Tarzan vähemalt osaliselt kätte maksta — naise tapmise eest siiski mitte kunagi täielikult. Elu on nii lühike ja hunne on nii palju.

„Mida sa minult nõuad?" küsis Schneider.

„Sa pead tasuma mõrtsukatöö eest, mille mõni aeg tagasi sooritasid farmis waziride maal," vastas Tarzan.

Schneider hakkas segaselt uhkustama ja ähvardama. Tarzan aga pööras ukse seestpoolt lukku ja viskas võtme aknast hoovi. Siis pöördus ta neiu poole: „ Hoidke end kõrvale, sest nüüd tapab Ahvide Tarzan."

Hunn jättis uhkustamise ja hakkas paluma: „Armu, mul on kodus naine ja lapsed." Surmahirmus karjus ta: „Ma ei ole ju mitte midagi teinud, mitte midagi."

"Sa sured nagu sinusugustele kohane," üües Tarzan sakslasele. „Sa sured, käed verest nõretavad ja vale huulil." Ahvinimene sammus kapteni

54

poole. Schneider oli suur ja tugev mees, niisama pikk kui Tarzan, kuid temast palju raskem. Hunn sai aru, et tema ähvardused ja palved olid asjatud. Ta otsustas võidelda, nagu võitlevad kinnipüütud rotid, kui pole pääsemist loota. Kui surra, siis tuleb elu anda nii kalli hinnaga, kui võimalik.

Schneider kallutas pea ettepoole ja tormas nagu vihane härg toa keskele jõudnud ahvinimese kallale. Hulk aega püsisid nad maadeldes paigal. Viimaks õnnestus Tarzanil -tukata hunn tema selja taga oleva laua vastu, mis meeste all kohe pilbasteks purunes.

Neiu vaatas meeste võitlust pärani silmi ning imestas nende jõudu ja osavust. Ta kuulis alasti hiiglase metsikut urinat, mis ajas külmavärinad peale. Bertha nägi, kuidas Schneider katsus vastast kätega kõrist haarata, ja ahvinimese hambad otsisid omakorda sakslase kõri.

Olukorra ohtlikkust mõistis ilmselt ka Schneider, kes katsus Tarzani käest pääseda, mis tal ka viimaks õnnestus. Ta jõudis pika hüppega akna juurde, et välja pääseda, kuid Tarzan püsis tema kannul. Raske käsi haaras sakslase õlast, viskas ta üle toa vastasseina. Enne kui ta uuesti püsti sai, oli ahvinimene juba kallal. Löök järgnes löögile ja Bertha Kircher kuulis, kuidas Schneideri suust pääses paluv hüüe: „Kamraad! Kamraad!"

Tarzan haaras sakslasel jälle kõrist ning tõmbas vöö vältelt suure jahinoa. Schneider oli seina vastu surutud ja neiu nägi, et ta põlved värisesid. Kui Tarzan poleks sakslast kinni hoidnud, oleks ta abitult põrandale kukkunud. Ahvinimene surus noa hunni kõhu vastu ning sisistas läbi hammaste:

„Nii tapsid sa minu naise ja nii sured ka sina!"

Neiu astus sammu ettepoole. „Mitte nii! Jumala nimel!" ohkas ta. „Mitte nii! Teie ei või olla nii alatu, nii metsik teie tõesti ei ole."

Tarzan vaatas taha neiu poole. Jah, teil on õigus. Nii alatu ma tõesti ei ole, sest ma pole sakslane." Selle sõna peale tõstis ta noa kõrgele ja lõi selle pidemeni hunni südamesse, pannes nii verise punkti tema karjele: „Ma ei teinud seda! Su abikaasa pole..."

Tarzan pöördus neiu poole ja sirutas käe välja: „Andke medaljon siia!"

Bertha Kircher osutas põrandale vajunud sumu poole: „See on tema käes." Ahvinimene leidiski sakslase taskust medaljoni ja riputas endale kaela. Siis pöördus ta uuesti neiu poole: „Nüüd andke mulle need paberid. Sõna lausumata loovutas naine talle kokkukeeratud paberi.

Tarzan seisis hulk aega vaikides ja vaatas enda ees olevat iludust

„Ma tulin ka teie järele," ütles ta viimaks neiule. „Et teid on siit raske ära viia, otsustasin ma tappa. Ma olen endale vandunud, et tapan ära kõik saksa soost isikud, olgu nad kes tahes. Kuid teil oli õigus kui ütlesite, et ma ei või nii alatu olla. Jah, nii metsik ma pole, et võiksin naise tappa. Ma ei või tappa teid, nagu tema tappis minu naise."

55

Nende sõnadega lahkus Tarzan neiu juurest, läks akna juurde ja kadus mõni sekund hiljem ööpimedusse. Kohe, kui ta oli toas: lahkunud, tõttas Bertha surnu juurde, võttis tema taskust kokkukeeratud paberi, pistis selle põue ja hüüdis alles siis inimesi appi.

VII Kui veri kõneleb

Ahvide Tarzan oli enda peale vihane. Saksa spioon oli tema käes teist korda ja ta laskis sel jälle puutumatult minna. Lohutav oli teada, et ta oli tapnud hauptmann Fritz Schneideri, alamleitnant von Goss oli surnud tema käe läbi ja ta oli kompaniile, kes

tema farmi oli rüüstanud, palju kahju tekitanud. Kuid oli veel üks ohvitser, leitnant Ober-gatz, kes tuli kätte saada. See aga oli peaaegu võimatu, sest ta oli mingi asjatoimetuse pärast Euroopasse saadetud. Kas ta oli sealt juba tagasi tulnud ja kus ta parajasti viibis, seda Tarzan ei teadnud.

Kuid see, et ta oli sentimentaalsetel kaalutlustel tol õhtul Wilhehns-tali hotellis neiu minema lasknud, ärritas ja vihastas teda. Tarzai, hä-' snes oma nõrkust ja tundis, et ta ei saa oma teguviisi millegagi õigustada, kuigi paber, mille ta neiult ära võttis ja hiljem Briti kindralstaabile edasi andis, võimaldas inglastel Saksa vägede tiibrünnaku tagasi lüüa. Võib-olla põhjustas meelehärmi äratundmine, et l-ü u saakski Bertha Kircheri uuesti kätte, ei suudaks ta teda kui naist, olgue.i et spiooni ja sakslast, tappa. See oleks talle olnud endiselt vastik nagu tol korral Wilhelmstaliski.

Oma nõrkuse põhjuseks arvas Tarzan liiga kauase viibimise tsivilisatsiooni naisestavates oludes. Tema südame põhjas peitus siiski metsik vastikusetunne tsivilisatsiooni esindajate — meeste ja naiste vastu. Ahvide Tarzan võrdles kogu aeg nende nõrkust, häält, silmakirjalikkust, väiklust ja pisivoorusi teda üleskasvatanud d/ungli primitiivsete olevuste omadega. Viimased olid teguviisidelt metsikud, kuid ausad ja otsekohesed. Hoolimata vastikustundest tsiviIiseeritud maailma vastu, armastas tema suur süda siiski seda — olid ju seal ja sealt pärit kõik talle tuttavad ja kallid inimesed.

Metsikus looduses hädaohtude keskel kasvanud ahvinimene oli ettevaatlik ja pikaldane uusi tutvusi sõlmima. Tuttavaid oli tal sadade ynsi, kuid sõpru ainult mõni. Mõne sõbra eest oli ta valmis kas või surema, sest teadis, et vajaduse korral võisid ka nemad anda elu tema eest. Kuid neist polnud siin metsikus Aafrikas Briti huvisid kaitsvates väeosades mitte ühtegi. Inimeste alustatud sõda, eriti nii korrapärane ja otstarbetu tapmine oli vastik. Tüdinenud suurest tapmisest ja teades, nüüd, mil sakslased on juba minema kihutatud ja sõda lähenes vähemalt Ida-Aafrikas lõpule ning tema teened Briti sõjaväele olid

56

tähtsusetud, otsustas Tarzan tagasi minna oma lapsepõlvepaikadesse džunglis.

Ta ei olnud kuninga teenistusse vannutatud, tal ei olnud ka mingit moraalset kohust ega muud sidet, mis oleks teda Briti vägede juures kinni hoidnud, mistõttu ta kadus nende laagrist niisama saladuslikult, nagu ta mõni kuu varem sinna oli ilmunud. Keegi ei teadnud, millal ja kuhupoole ta läks.

Tarzan oli ennegi mitu korda džungli primitiivsesse ellu tagasi tulnud, kuid armastus naise vastu oli teda üha uuesti tsivilisatsiooni rüppe viinud. Nüüd ei olnud enam seda sidet tema ja tsivilisatsiooni vahel. Kultuurikandjad olid naise tapnud ja Tarzan võis jäädavalt inimeste juurest lahkuda, ürgmetsa varju tagasi pöörduda ning seal metsikute kiskjate keskel elada ja nende vastu võideldes surra. Seal oli ta sündinud, suureks kasvanud ning seal leiab tema rahutu hing endale kohase elu ja surma.

Sinna, kuhu Tarzan minna kavatses, oli pikk tee läbi metsiku džungli, kus ürgmets vaheldus laiade jõgede, lagendike ja suurte soodega. Ta arvas tingimata sel teekonnal jõudvat kohtadesse, kus inimese jalg pole veel neitsilikku maad puudutanud. See ei kohutanud, vaid just kutsus meie tarmanganit. Tarzani soontes voolas suurema osa maakerast inimestega asustanud seiklusteotsijate ja vallutajate meeste veri.

Tavalisel surelikul oleks sellele teekonnale asudes tekkinud mure toidu ja joogivee pärast, kuid Tarzanil ei tulnud need asjad meeldegi. Metsik loodus oli ju tema kodu ja džunglis liikumine niisama lihtne nagu hingamine. Muude džungliloomade kombel võis ta juba kaugelt haista vee olemasolu ring seal, kus tavalised inimesed janusse sureksid, võis ta eksimata maad kaevama hakata ja vett leida.

Tarzan oli juba mitu päeva liikunud läbi metsa, kus saak oli rikkalik ja vett leidus peaaegu igal pool. Ta liikus pikkamisi, peatus vahepeal, et pidada jahti, püüda kala või seltsida teiste džungliasukatega. Kord oli ta sõbraks väike ahv Manu, kes esimest korda ahvinimest nähes teda häbenematult sõimas, kuid natuke hiljem andis teada, et otse tema ees rohu sees varitseb kokkukeerdunud suur madu Histah. Manult sai Tarzan teada, et nendes metsades elasid ainult üksikud suured ahvid manganid ja et needki olid sel aastaajal kaugemale põhja jahile läinud.

„Kuid siin on Bolgani," patras väike ahv. „Kas tahad temaga kokku saada?"

See oli muidugi irvitamine ja Tarzan seda nii mõistiski, sest kõik džunglis kartsid siinseist kõige metsikumat olendit gorilla Bolganit. Ahvinimene ajas seda kuuldes rinna ette, trummeldas rusikatega selle vastu ning ütles: „Mina olen Tarzan. Manu, kas sa ei tunne mind? Kui ma veel laps olin, tapsin Bolgani. Tarzan otsib manganisid, kes on tema vennad, aga mitte Bolganit. Hoidugu Bolgani minu teelt."

57

Väike Manu mõistis. Džunglis on ikka nii, et hoobeldakse ja usutakse. Ta uskus Tarzani juttu ja leidis võimaluse ütelda: „Nad hulguvad siin ja seal." Ise tegi ta käega sellise liigutuse, nagu tallaks kogu ilma sellesse haarata. „Siin aga," ütles ta lääne suunas osutades, „siin või seal peavad nad kõige rohkem jahti. Seal on ju kõige paremad jahimaad. Kuid seal vahepeal," ja ta tegi käega laia poolringi, „on maa, kus pole vett ega toitu." Tarzanile sai selgeks, et ahvid olid pidanud tegema suure ringi enne, kui nad praegustele jahimaadele jõudsid. Koht, kus suured ahvid praegu viibisid, oli kusagil kaugel läänes. „Ja siit sinna pole ka vett," tähendas väike Manu.

Pikkamisi rändavatel ja toitu otsivatel ahvidel oli võimalik kuude kaupa teel olla, kuid Tarzanil mitte. Tal oli vaja otsesihis edasi minna. Olgu eeslaiuv lagendik veega või veetu, Tarzan ületab selle enne, kui janu vaevama hakkab.

Tarzan tahtis kiiresti manganide juurde jõuda. Selle otsuse kohaselt suundus ta otse läände. Jõudnud üle rannikut piirava mäestiku, laius ta ees otsatu lagendik. Kuigi silmapiiril sinetas taas mäestik. Selle taga peitus jahimaa, millist võib kirglikule jahimehele pakkuda vaid Aafrika. Teisel pool kõrbet suurte ahvide keskel leiab Tarzan jälle endale kohase kaaskonna. Mandri vastasrannikul seisab ürgmetsa rüpes tema isa onnike, kus ta on sündinud.

Tarzani pea kubises plaanidest. Isa onni juurde ehitab ta ruumid, kuhu laseb ahvidel headel jahiaegadel tuua toitu halbadeks aegadeks. Raskete aegade jaoks toitu varuda on ahvide jaoks midagi uut. Tarzanil tekkis veel mõte panna ahvid oma onnide ümbrusse elama, juhtida nende tegevust ning olla ise valitseja — džungli kuningas. Ta katsub neile või vähemalt mõnele targemale neist õpetada kasulikke tarkusi, mis ta ise inimühiskonnast endaga kaasa on toonud. Nii elab Ahvide Tarzan juhtides ja valitsedes edasi justkui ennevanasti.

Lagendik, kus ta rändas, oli äärmiselt metsik. Seda läbisid sügavad orud, mille põhjas nirisesid väikesed jõekesed. Orgude ületamine nõudis üliinimlikke jõupingutusi. Rännakut takistasid ka hiigelkaljud. Sellel lagendikul oli kõik surnud, sest niipea kui loodus laskis midagi tärgata, kõrvetas päike selle juba eos. Lagendik oli tõesti surmaorg, kus elul tärgata oli keelatud. Igal pool, nii kaugele kui silm ulatus, paistsid ainult hallid kaljud ja kolletav rohi, mida piirasid taamal paistvad haljendavad mäed.

Päevast päeva leegitses selles jumalast mahajäetud kõrbes päike. Kusagil polnud vett ega loomi, keda oleks võinud jahtida. Ainult raipesööja röövlind kotkas Ska tiirles kõrgel. Tarzan teadis, et seal, kus or> Ska, varitseb rändajat surm, sest see õhuhüään elab ainult teiste olendite õnnetusest, neist, kes teekonnal surevad.

Ahvide Tarzan oli terve päeva päikese põletavate kiirte all käinud, kuid õhtu eel paistis sinetav mäestik olevat niisama kaugel kui hom-

58

mikulgi. Ainus elav olend, keda ta kogu päeva jooksul nägi, oli halba kuulutav Ska.

Kuigi Tarzan otsis, ei leidnud ta ühtegi putukat. Ta veendus, et lagendik oli tõesti elutu, ainsad elavad hinged olid seal tema ja Ska. Rändurit hakkas kimbutama nälg, mis ei olnud siiski võrreldav piinava januga. Kogu päeva nälga ja janu kannatanud, otsustas Tarzan õhtul puhata, et öövilus edasi rännata. Alles nüüd sai ta aru, et ka tema võimetel on piirid, et oskustest ürgmetsas rännata ei ole kõrbes suurt kasu, eriü siis, kui kaasas pole vett ega toitu. Seda ta polnud arvestanud, mida tuli nüüd kahetseda. Praegune seisukord oli Tarzanile«»us, erakordne, ennenägematu. Ta oli rännanud Aafrikas tuhandeid miile, kuid see manner polnud kunagi tema vastu nii tõre olnud. Isegi Saltaras on oaasid, kus võib vett ja toitu leida. Kuid siin polnud midagi, mis oleks võinud ahvinimese janu ja nälga kustutada. Nii lai, kui see lagendik ka ei olnud, oli seal võimatu leida elamiskõlblikku kohta, kas või ruut-jalgagi maad, mis oleks andnud inimesele või loomale kõige algelise-magi võimaluse.

Tarzanile andis jõudu lootus, et ta suudab välja kannatada kõik, kuni jõuab maale, millest Manu oli nii meeldiva pildi maalinud. Seni aga peab ta kannatama. Kaheksast orust, mis oleksid toidu ja veega ka kõige paremini varustatud mehe kogu jõu ja osavuse nõudnud, oli ta januse ja näljasena läbi roninud. Kuid just õhtu eel, kui Tarzan pidi üheksandast orust läbi minema, tundis ta end nõrkevat. Tema ees haigutas peadpööritav kuristik, millesse laskumine ja millest tõusmine tundus võimatu ülesandena.

Ta ei karmud surma, aga siiski... Naise surm ja mõrtsukatele selle eest kättemaksmine olid andnud seni jõudu võita raskusi. Nüüd ei olnud enam seda sihti ja järele jäi ainult võidelda olemasolu eest. Võitlus jätkub, kuni Suur Koguja, kelle vastu ükski sündinud olevus igavesti võidelda ei suuda, ta endale nõuab.

Ahvinimese kõrvale laskus vari ja ta vaatas üles. Seal ta oli, hiigel-röövlind Ska, kes lendas kaunis madalalt ja nähtavasti varitses inimest. See sundis Tarzanit uuesti liikvele. Ta astus kuristiku äärele ja pööras näo Ska poole.

„Mina olen Tarzan!" karjus ta röövlinnule. „Mina olen Ahvide Tarzan, džungli lord, keda raipesööja Ska ei taita. Ska, mine tagasi hüään Dango koopasse ja ela sellest, mis tema järele jätab, sest Tarzan ei jäta oma luid surmaorgu sulle nokkida"

Ta laskus alla orgu. Kuid enne, kui Tarzan oru põhja jõudis, tundis ta oma jõudu raugevat. Ahvinimene vaateis vastasseina ja kahtles kas ta jõuab seda mööda üles ronida. Ta võttis uuesti jõu kokku, pai jastas hambad ja urises metsikult. Ta lamas oru vilus umbes tund aega Ümberringi valitses surmavaikus, näis, nagu oleks ta viibinud kusagi katakombis, surnute ja vaimude riigis. Kuulda ei olnud linnulaulu ega

59

mesilaste suminat, näita polnud madusid ega muid roomajaid. Org, kus ta viibis, oli sõna tõsises mõttes surmaorg. Rändaja meeleolu langes ümbrusele vastavalt, kuid ta suutis sellest üle olla. Kas ta pole siiski Tarzan, Ahvide Tarzan, džungli lõvi ja valitseja? Jah, seda ta on, ta on metsiku looduse metsik valitseja, kes ei anna alla, tulgu, mis tuleb.

Ta tõusis uuesti püsti ja sammus oruseina poole. Korraga jäi ta seisma. Midagi väga erinevat elutust ümbrusest lamas ta ees. Pilt, mis avanes oli kohutav. Seda oleks võinud võrrelda ehk lavaga, mida näitejuht on tahtnud vastuolude teravdamiseks üllatavana kujundada. Loojuva päikese kiired valgustasid kaljuseina jalamil midagi eredat, mis paistis ümbrusest hästi välja ja pani vaataja vere tarretama.

Valgele hunnikule lähenedes nägi Tarzan enda ees inimese pealuud ja teisi luid ning nende kõrval rõivaräbalaid. Leid huvitas teda. Ta oleks nagu selles jumalast unustatud surmaorus saanud kellegi vana tuttavaga kokku. Lähemal vaatlusel selgus, et siin oli kunagi elutragöödia lõpuni mängitud, et vaikiv org oli olnud selle kurbmängu sõnatu pealtvaataja. Päris kauges minevikus oli rändaja siia eksinud ning toidu ja vee puudumise tõttu surmale uinunud. Leid huvitas Tarzanit niivõrd, et ta unustas isegi oma hädaohtliku seisukorra. Ta vaatas luid ja pani tähele, et need olid terved. See asjaolu kinnitas, et mees, kellele luud kuulusid, ei olnud surnud vägivalla tõttu. Ta oli nähtavasti surnud janusse ja Ska oli koos sipelgatega luud lihast puhastanud. Loodus, nii metsik kui see ka polnud, oli luud siiski säilitanud. Rõivajäänuste järgi otsustades oli kõik ammu aset leidnud. Selles orus, kus nähtavasti polnud isegi öösel külma ega niiskust ja kus arvatavasti mitte kunagi viitma ei sadanud, võisid luud aastasadu säilida. Siin ei olnud kedagi, kes oleks võinud raitu rikkuda.

Sumu pealuu lähedal oli maas vaskkiiver ja soomusturvis, mida luude omanik omal ajal rinna kaitseks oli kasutanud, ning tupes pikk sirge mõõk. Luude järgi otsustades oli siin surma leidnud mees olnud suur ja tugev. Seda kinnitas ka asjaolu, et ta oli nähtavasti üksinda nii kaugele Kesk-Aafrikasse tungida suutnud. Temast järelejäänud varustus oli küll ilus ja teistes oludes uhkegi, kuid kõrbes polnud see teda aidanud.

Ahvide Tarzan tundis sügavat austust selle möödunud aegade rändaja vastu. Missugune inimene see ka polnud, pidi praegu valge ja hirmutekitava pealuu sees omal ajal olema kindel tahtmine ja suur unistus, ega muidu oleks ta kaugele sisemaale minna jõudnud. Tarzan kummardus, et vaadata luude juures olevaid rõivajäänuseid. Ta ei leidnud tükikestki nahka. Nähtavasti oli Ska need kõik ära söönud.

Saapaid polnud ka näita, kui mehel neid üldse jalas oli olnud. Tarzan leidis siiski mõne pandla, mis kinnitasid, et mees oli kandnud nahkesemeid. Ta leidis metallsilindri, mille läbimõõt oli paar ja pikkus um-

bes kaheksa tolli. Silinder oli tugevasti lakitud ning sellega niiskuse ja rooste eest hästi kaitstud.

Tarzan leidis, et silindri ühes otsas olev kaas käis kergesti lahti. Ta leidis sealt tihedalt täis kirjutatud ja hoolega kokku rullitud pärgamendi. Nahk oli aastasadadega kolletunud, kuid kiri oli siiski selgesti loetav. Keel oli nähtavasti hispaania, mida Tarzan lugeda ei osanud. Viimasel leheküljel oli mingi algeliselt joonistatud maakaart, millele oli lisatud mitmesuguseid märkusi. Nii kiri kui kaart jäid Tarzanile mõistatuseks. Ta pani pärgamendi silindrisse tagasi ja tahtis selle juba maha visata, kui pähe tuli teine mõte: ta pani silindri oma noolte juurde kotti. Ta muigas kurvalt, sest võib-olla leiab selle keegi aastasadade pärast tema pleekinud luude juurest.

Tarzan heitis veel kord pilgu luudele ja asus vastasolevat seina mööda üles ronima. Kuid orust välja ronida oli tuhat korda raskem kui sinna laskuda. Iga kümne jala järel pidi ta puhkama. Ta nõrkes iga sammuga ja kukkus tihti allapoole tagasi. Ainult õnnekombel sai ta iga kord siit ja sealt viimasel hetkel kinni haarata ning vältida oru põhja kukkumist. Kaua ta äärmiselt vaevalist ja enesest viimast jõunatukest väljapigistavat ronimist jätkas, seda ta ei teadnud, kuid viimaks jõudis ta orunölvale.

Tarzan lamas hulk aega hädaohtliku kuristiku serval. Äärmuslike jõupingutustega oli ta nii kaugele jõudnud, kuid nüüd oli kogu ramm otsas. Ta katsus end viimaks püsti ajada. See näis esialgu täiesti võimatu olevat Mitmekordse katsetamise peale õnnestus tal põlvili ja siis püsti tõusta. Ahvinimene raputas meeleheitlikult pead ning vaarus edasi. Ta oli otsustanud viimseni vastu panna ja olemasolu eest võidelda.

Natuke maad edasi oli jällegi org. Tarzan teadis, et sellest ta läbi minna enam ei suuda. Seal ootab teda möödapääsmatu surm. Just nagu kiuste paistis mäestik nüüd

lähemal olevat. Ta nägi, kuidas loojuva päikese viimased kiired mäetippe valgustasid ning haljendav mets ja sügavad varjud justkui kutsusid teda enda poole. Jõuaks ta veel mõne miili edasi, oleks elu päästetud. Kuid väsimus kippus võimust võtma, silme ees tantsisklesid viirastused.

Tarzan teadis, et eespool haljendava mäestiku taga peituvad need suurepärased jahimaad, millest väike Manu talle oli rääkinud. Kuid kas ta jõuab kunagi sinna? Isegi siis, kui ees poleks seda neetud orgu, võis ta vaevalt jõuda mäestiku jalamil olevatele madalatele küngastele. Eesolev org on temale määratud surm. Lootusetu olukorra tegi veelgi lootusetumaks kurjakuulutav lind, kes laskus iga tiiruga üha allapoole ja möödus temast hääletult. Ska näis uurivat, millal inimene mõtleb teha viimase sammu, millal rändaja vaarumine lõpeb ja kas ta võib veel enne pimedat surnukehale laskuda. Kuid Tarzan vaarus edasi ja iga kord, kui lind temast mööda lendas, tuli ahvinimese kõrist sügav, väljakutsuv urin. Ta ei taha surra, raipesööja saagiks langeda!

61

Miil miili järel vaarus ta edasi. Mõni väiksema tahtejõuga inimene leks juba ammu saatusele alistunud ja jäänud puhkama isegi siis, kui ta oleks teadnud, et see jääb talle viimaseks puhkuseks. Aga Tarzan sundis end edasi minema. Ta sammud olid juba alateadvuslikud, peas vasardas ainult üks mõte — edasi, edasi! Mäestik näis vahetevahel nagu udusse peituvat. Mõnikord oli tal tunne, et mäestikku polegi, on vaid miski muu, mis ikka eest põgeneb ja milleni ei jõua ta kunagi. Tarzan iuba vihastas mägede peale. Tema poolteadvusetus ajus tekkis hallutsinatsioon, mis laskis mägesid paista sakslastena, kes kellegi tema kallima – kelle, seda ta ei mäletanud — olid tapnud ja nüüd eest ära jooksevad. Ta katsus põgenejatele järele jõuda, et neile kätte maksta, need maha lüüa.

See mõte andis talle üliinimliku jõu. Tema rammestunud keha ajas end sirgu ja vaaruvad sammud asendusid kindla kõnnakuga Näis, et ta nagu poleks olnudki väsinud ja suremas. Kuid siis Tarzan komistas millegipärast, kukkus ja kõik katsed tõusta olid asjatud. Ainult käpuli suutis ta edasi minna ja sedagi ainult mõne sammu korraga. Ta liikus siiski edasi, puhkas ja roomas jälle.

Kord, kui ta kõhuli jõudu kogus, kuulis ta suurte tiibade sahinat kaunis ligidal. Ta pööras end selili ja nägi, et Ska, kelle ta oli juba unustanud, tõusis tema kohalt üles. Tarzani pea selgines korraga ja ta ohkas.

„Jumal! Kas surm on tõesti juba nii ligidal?" küsis ta endalt. „Kas seda teab ka Ska, et julgeb mind juba puudutada?" Kuid järsku tärkas Tarzanil uus mõte — džunglikiskja kaval enesekaitsevõte. Ta sulges silmad ja kattis need kätega ning jäi lamama nagu surnu.

Nii oli hea olla, ahvinimene tundis puhkamisest naudingut. Kuid ta tundis ka une tulekut ning teadis, et kui ta nüüd tukastab, jääb see tema viimseks uinakuks. Pingutades kõiki meeli ja võttes kokku kogu tahtejõu, otsustas ta magama mitte jääda. Ta lamas liikumatult. Ska, kes kõrgemal tiirles ja lamavat meest silmitses, jõudis arvamisele, et alasti rändaja on juba surmale suikunud. Veel natuke kannatada ja siis on saak käes ning ta võib rahulikult maha laskuda ja toitu maitsma hakata.

Ikka pikaldasemalt lendas röövlind, kes tuli iga tiiruga allapoole. Miks Tarzan ei liigutanud end? Kas väsimus oli temast võitu saanud ja ta oli unne vajunud? Või oli tõesti läinud nii, nagu Ska soovis? Kas suur süda on juba tuksumast lakanud? Võimatu, kuid siiski...

Ska oli äärmiselt umbusklik. Ta küll lähenes lamajale, kuid ei julgenud siiski surnukehale laskuda. Ta puudutas saaki kaks korda, kuid tõusis jälle õhku. Asi oli rohkem kui kahtlane. Viimaks julges ta alasti surnukehale tulla. Vaevalt olid linnu

küüned Tarzani pruuni nahka puudutanud, kui surnuna lamaja sai nagu elektrilöögist elavaks. Käsi,

' lumega kaetud. See koht oli Tarzanile täiesti tundamatu, kuid kõi-- ri otsustades pidi siin rikkalikult igasugust saaki leiduma. Ahv-**£.'** *ene 0* ***ij*** päris kindel, et selle paradiisliku oru pinda polnud valge mi l e ialg veel kunagi puudutanud. Kuid kes seda siiski teab? Võimalik et seesama kusagilt hallist minevikust pärit rändaja, kelle luud Tarzani taga oleval lagendikul praegu päikese käes pleegivad, oli siin käinud See võib nii olla, kuid võib ka mitte olla.

mis kattis mehe nägu, liikus nagu välk Ska poole ja enne, kui lind uuesti õhku jõudis tõusta, oli ta juba lamaja vang.

Ska võitles vahvasti, kuid surev Tarzan oli temast siiski tugevam. Minut aega rabeles lind mehe käes ja siis vajusid ahvinimese valged kihvad raipesööja lihasse. Kuigi Ska liha oli toores ja haises hirmsasti, oli see siiski liha, oli toit, mida surev mees sõi suure isuga. Ja veri, mida linnu kehas küll palju ei olnud, kustutas natuke janu. Ska oli oma elu, vere ja lillaga Tarzani surmast päästnud.

VIII. Tarzan ja suured ahvid

Tarzan peatus kolm päeva Eedenit meenutava oru äärel. See aeg kulus puhkamiseks ja jõu taastamiseks. Koht oli selleks eriti sobiv. Puuvilju oli seal rikkalikult, samuti väiksemaid loomi.

Tundes end jälle värskena, otsustas Tarzan neljandal päeval orgu uurima ja suuri ahve otsima mihna. Ta siiski ei rutanud, sest aega oli. Jõuab ta lääne poole mere kaldale kuu aja või kolme aasta pärast, see oli tähtsusetu. Kogu aeg ja kogu Aafrika oli tema päralt. Ahvinimese vabadus oli piiramatu. Ta võis teha, mis tahtis, sest viimanegi side tsivilisatsiooni-ga oli hiljuti purustatud. Tarzan oli jällegi üksinda, kuid igavust ei tundnud. Ta oli suurema osa elust veetnud endasarnaste seltsita, kuid oli ikkagi ümbritsetud teiste džungliolevustega, kes said temast aru ja kel polnud tema vastu mingit viha ega vaenu. Väiksemgi neist oli tema sõber ja kaitsealune. Džunglis oli muidugi olendeid, kes olid sündinud inimese vaenlasteks, kuid kelle olemasolu ja vaenulikkus oli siiski soovitatav: nende vastu võideldes möödus aeg kiiresti ja sisukalt.

Tarzan oli alles natuke maad lõuna poole liikunud, kui tundis korraga ninas tuttavat lõhna. Tä peatus äkki. Lõhn oli tingimata goman-gani, musta mehe oma. Ja neid pidi lõhna tugevuse järgi otsustades mitu olema. Kuid seejuures oli tunda ka teistsugust lõhna — emase tarmangani, valge naise oma.

Ahvinimese uudishimu ärkas ja ta liikus kiiresti sinnapoole, kust tuul inimeste lõhna ninasse tõi. Ta ei katsunudki hoida vastu tuult, sest teadis, et inimese nüri haistmine ei anna teda ära enne, kui teda nähakse. Oleks ta Numat või Sheetat jälitanud, pidanuks tingimata tuule suunda arvestama. Mustade meeste puhul polnud seda vaja, sest nad võisid arvestada oma nägemise ja kuulmise, aga mitte haistmisega. Tarzan liikus neegrite poole sellise üleoleva ettevaatamatusega, et kogu džungel teadis tema minekut, ainult mitte inimesed, keda ta jälitas.

Ta jälgis möödujaid suure puu tihedate okste vahelt. See oli salk kahtlase ja viletsa väljanägemisega neegreid, kellest osa kandis Saksa

Ida-Aafrika pärismaalastest sõdurite rõivaid. Mõnel oli seljas kogu, mõnel ainult osa mundrist. Suurem osa oli siiski Saksa „kultuuri" iluasjad seljast ära visanud ning oli

teel, nagu oli sündinud — alasti. Mustade meeste järel ja kõrval sibas suur hulk nende naisi, kelle lõbus naer ja kära täitis ümbritseva tihniku ja näis kogu salka elustavat. Tarzan pani tähele, et neegrid olid varustatud Saksa söjaväepüssidega ja vööl rippusid padrunitaskud.

Mustade hulgas polnud valgeid ohvitsere. See kinnitas, et Tarzanist mööduv salk neegreid oli Saksa väeosast põgenenud, oma ohvitserid tapnud ja püssid kaasa võtnud. Kindel näis olevat, et mustad olid kaasa võtnud ka kõik oma naised ja võib-olla röövinud neid. teel suurtest küladest juurdegi. Paistis, et neegritel oli kavatsus endistest ülemustest võimalikult kaugele jõuda ja kuhugi sisemaale juurdepääsmatusse kohta ümber asuda. Seal hakkavad nad muidugi ümbruses elavaid ainult kõige primitiivsemate sõjariistadega varustatud mustade suguharusid terroriseerima ja uue aja laskeriistadega endale allutama. Niisugustes oludes on terrori seerijatel kuldsed päevad, nad saavad varsti toidu ja naiste poolest rikkaks.

Kahe musta naise vahel sammus valge neiu. Ta oli kübarata ning katkised määrdunud rõivad lasid oletada, et see, mida ta kandis, oli kunagi korralik ratsaülikond olnud. Neiu kuub oli kadunud. Aeg-ajalt ilma nähtava põhjuseta tõukas teda kord üks, kord teine mustadest naistest. Seda kõike vaadates ärkas Tarzanis tahtmine valgele neiule appi minna ja päästa ta mustade mõrtsukate käest. Kuid siis tundis ta neiu ära ja jäi istuma sinna, kus oli olnud.

Mis see temasse puutub? Tema pärast võivad mustad vaenlase spiooniga teha, mida tallavad. Tsivilisatsioonilt päritud nõrkus oli takistanud tal kahel korral neidu tapmast. Seda võivad nüüd teha neegrid. Et neiu saatus oli kohutav, selles oli ta veendunud. Oleks Tarzan suutnud neiu tappa, oleks surm Berta Kircherile õnneks tulnud. Nüüd peab ta läbi elama koledad vägistamised ja surema viimaks piinarikast surma. Kuid mis see temasse puutub? Tema meelest pole, piinu ega surma, mida sakslased poleks ära teeninud.

Tarzan laskis sakslasi teenivad mustad minna oma teed. Alles siis, kui kolonni viimane sõdur nähtavale tuli, tekkis ahvinimese peas mõte musti narrida. Juba poisikesena oli ta mustade õngitsemist — nagu ta seda nimetas — kõige meeldivamaks ajaviiteks pidanud. See oli ühtlasi kättemaks mustadele, kelle pealiku, vana Mbonga poeg Kulonga oli odaga tapnud Tarzani kasuema Kala. Nii mõnigi must mees oli selle eest äkki ja saladuslikult puu otsa tõmmatud ja sealt hiljem surnult alla visatud.

Mustade salga viimane mees oli millegipärast hulk maad maha jäänud. Ta kiirustas teistele järele. Kuid jõudnud puuni, mille oksal kükitas

63

Tarzan, kukkus nöörist silmus tema kaela ja tõmbus pingule. Neeger karjatas ja hakkas kohe ülespoole liikuma.

Salk vaatas hädahüüdu kuuldes tagasi ja kohkus, kui nägi üht oma kaaslast maa ja puuoksto vahel õhus rippumas. Varsti kadus ta okstesse. Sealt, kus mustade salk seisis, ei olnud nööri näha, mistõttu neegri kadumine mõjus veelgi kohutavamalt.

Hämmastuses ja hirmus tardusid mustad mõneks minutiks paigale. Viimaks suutis nende pealik seersant Usanga vabaneda hinnust niivõrd, et käskis püssid laskevalmis seada ja meestel endale järgneda. Ta hakkas lähenema puule, mille otsa nende kaaslane oli kadunud. Pealik käskis ahelikul puu ümber piirata. Käsk täideti kohe. Usanga läks pütt alla ja, laskevalmis püss käes, hõikas kadunud neegrit. Puu otsast ei vastanud keegi. Usanga vaatas üles, aga näha polnud midagi. Kogu viiekümnemeheline salk vaatas üles, aga kaaslasest polnud jälgegi. Ta oli ju kadunud selle puu otsa. Üks julgem sõdur ronis üles, kuid tuli paari minuti pärast alla ja vandus, et puu otsas polnud ühtki hingelist.

Kohkunult ja arusaamatult taandusid mustad ja jätkasid oma teekonda. Oli juhtunud midagi hirmsat, millest nad aru ei saanud. Umbes poolteist miili kohast, kus nende kaaslane jäljetult kadus, nägid salga eesotsas olevad mehed puutüve tagant mehe pead, nägu nende poole pööratud. Nad saatsid sõna tagapool tulijatele ning ruttasid edasi. Puu juurde jõudes selgus mustadele kohutav tõde: seal oli küll kadunud kaaslase pea, aga mitte keha. Verine pea oli torgatud kuivanud oksa otsa. Ka ülejäänud osa salgast jõudis kohale. Mehe kadumine oli küll salapärane ja kohutav, kuid kohutavam oli leida maharaiutud pead. Neegritele näis nüüd iga puu saladusliku ja surmaikuulutavana. Mustade hirm suurenes aina. Ebausklikud, nagu nad olid, seletasid nad juhtunut mingi d/unelideemoni karistusena ning tahtsid kiiresti taganeda.

Kuid julge Usanga oli teisel arvamisel. Ta seletas, et sakslaste juurde taganeda tähendab kõigile hirmsat piina ning suurele osale surma, sest Saksa väejuhatus ei tunne armu põgenejate ja mässajate vastu. Kohutav pilt veenis mehi Usanga juhatusel rännakut jätkama. Nüüd liikusid nad tiheda salgana ja igaüks hoolitses ise selle eest, et ta teistest mfca ei jääks. Keegi ei tülitanud neid enam — vähemalt sel päeval.

Mustade ja laste iseloom on samane. Nad on kartlikud ja kergesti hirmuvad, kuid unustavad hädaohu niisama kergesti. Nad on ebausklikud ja ühtlasi saatuse trotsijad. Nii oli lugu ka Usanga salgaga. Vaevalt oli õnnetusest pool tundi möödunud, kui mustad naersid ja lobisesid endist viisi. Meeleolu tõusis üha ja varsti oli vahejuhtum unustatud.

Nii oleks jäänudki, kui esimesed salgast poleks teekäänaku tagant leidnud oma kadunud kaaslase surnukeha, mis oli nähtavasti nende hirmutamiseks sinna visatud. Jälle tärkas hirm ja jälle arutati tagasipöördumist.

Džunglis tegutses neid karistav hirmus olend. Igaüks tundis ja teadis, et see, mis oli hiljuti juhtunud, võib iga hetk korduda. Ükski neist polnud enam oma puutumatuse peale kindel. Kui niisugune asi leiab aset päise päeva ajal, mis siis veel öösel saab?

Valgele neiule näis vahejuhtum samuti salapärane ja kohutav. Ta leidis mõttes oma seisukorda arvestades lohutuse, sest õnnetu musta surm oli olnud kiire ja valuta. See oli parem talle endale metsikute mustade juures osaks saada võivast. Seni olid teda piinanud ainult neegrinaised tõugete ja' löökidega, kuid lohutav oli teada, et ta oli pääsenud ka halvimast — mustade meeste metsikusest. Eriti metsik ja toores näis olevat salga pealik Usanga. Tal oli naine — ilus majesteetlik hiiglane, ainuke, kelle sõna pealik kuulas. Pealiku naine oli eriti toores nooremate naiste vastu, kuid tundus, et ta oli ka nende ainuke kaitsja musta türanni eest.

Hilisel pärastlõunal jõudis Usanga salk palkaiaga piiratud külasse jõe kaldal. Küla ümbritses väike lagendik, mida omakorda piiras tihe ürgmets. Salga saabumist olid külaelanikud märganud. Sõduritest ümbritsetuna sammus tulijatele vastu elatanud pealik, kellele Usanga paari kaaslase saatel vastu läks. Selle päeva kohutavad kogemused olid Usangale õpetanud, et siin džunglis valitseb talle tundmatu jumal, kellega tuleb olla võimalikult heas vahekorras. Seniste kavatsuste kohaselt oleks tal tulnud tungida külale kallale ja võtta see sõjariistadega. Kuid nüüd pidas- ta paremaks tulla rahuga ja kõigepealt teada saada, millistes suhetes külaelanikud tolle džunglijumalaga on. Kui deemon on küla kaitsja, jätab ta selle rahule.

Kauplemisel selgus, et külaelanikel oli palju kitsi, linde, pähkleid ja muid toiduaineid ja nad olid nõus neid Usanga salgale müüma. Küla pealik nõudis nende eest mitut püssi, hulk laskemoona ja rõivaid. See oli juba liig. Iga püss ja padrun oli Usangale kallis ning meestel veel järel olevaid rõivaid võimatu ära anda. Näis, et Usangale jäi'aihult üks võimalus: võtta jõuga, mis tarvis ja mille eest nõutud hinda ta maksta ei saa.

Küsimus lahendati siiski rahulikult. Üks Usanga meestest tegi ettepaneku minna järgmisel päeval jahile ja maksta küla elanikele jahu, pähklite ja lindude eest lihaga. Ettepanek võeti vastu ja pika kauplemise järel lepiti kokku, et Usanga saab ööbimiseks mõne onni ja toiduaineid.

Bertha Kircher leidis end üksi väikesest onnist, mis seisis teistest eemal küla ümbritseva plangu läheduses. Kuigi ta polnud seotud ega valvurit välja pandud, olid mustad kindlad, et vang ei katsugi ära põgeneda. Usanga oli talle selgeks teinud, et põgeneda üksi džunglisse tähendab kindlat surma kiskjate kihvade vahel. „Ole hea Usangale," ütles jutuajamise lõpul must pealik, „ja sinuga ei juhtu midagi halba.

Ma tulen sind uuesti vaatama, kui teised on magama jäänud. Katsume olla sõbrad teineteise vastu."

Metslane lahkus. Neiu värises, vajus onni põrandale ning kattis näo kätega. Alles nüüd sai ta aru, miks teda valvanud naised ära saadeti. See oli muidugi Usanga kavalus. Kuid kas tema naisel siis kahtlusi ei tekkinud?

See naine ei olnud rumal, pealegi oli ta hirmus armukade ja jälgis oma eebenmusta isanda igat sammu. Bertha Kircher tundis, et ainult tema võib ta päästa, ja seda ta ka teeks, kui saaks Usanga kavatsustest teada. Aga kuidas talle seda teatada?

Alles nüüd tuli neiule meelde järele vaadata, kas paberid, mis ta surnud hauptmann Fritz Schneideri taskust oli võtnud ja oma riietesse õmmelnud, veel alles olid.

Kuid?... Mis väärtus on nendel praegu tema armastatud isamaale?. Harjumus ja lojaalsus kodumaa vastu sundis lootma, et ehk avaneb tal kord võimalus need paberid oma ülemuse kätte toimetada.

Pärismaalased näisid teda unustanud olevat. Keegi ei tulnud onni juurde -- isegi mitte sööki tooma. Ta kuulis nende naeru ja laulu ning teadis, et Usanga kaaslased naudivad külarahva sööki ja jooki. See oli masendav. Mis võikski olla masendavam kui teada, et oled pärismaalaste vang tundmatus Kesk-Aafrika külakeses, üksik valge naine joobnud neegribande käes. Juba see mõte kohutas. See, et mustad mehed on ta unustanud ja varsti juba liiga purjus, oli nõrk lootus.

Saabus pimedus, kuid keegi polnud veel tema juurde tulnud. Bertha Kircher kaalutles, kas tal ei tuleks välja hiilida ja leida Usanga naine Naratu. [a võib-olla oligi Usanga unustanud lubaduse tema juurde tulla. Laheduses polnud kedagi, kui neiu onnist välja astus. Ettevaatlikult läks ta küla teise'otsa, kus lõbutsejad suure tule juures lärmitsesid. Lähemale jõudes nägi ta külaelanikke koos võõrastega tule ümber istumas ja õlut joomas. Ringi keskel tantsis pooltosinat alasti sõdurit. See kujutas mingisugust metsikut armastustantsu, mida saatsid teiste metslaste hüüded ja naer. Pealtvaatajate hulgas liikusid käest kätte toidunõud ja kannud. Neiu nägi, kuidas mustad käed pisteti toidunõudesse ja sealt võetud söök nälginud kiskja isuga alla neelati. Õllenõu seisis harilikult nii kaua januse neegri huulil, kuni mõni veel janusem must mees või naine selle enda kätte tõmbas ja oma suule surus. Metsikumaid pidutsejaid võis vaevalt ette kujutada. Kange õlu oli nähtavasti juba mõjunud, sest alguses enam-vähem süütu lõbutsemine oli muutunud metsikuks orgiaks, kus loomulikud instinktid ja himud said piiramatu vabaduse.

Neiu hiilis onnide varjus lähemale. Ta tahtis lõbutsejate hulgast leida Naratut, kuid korraga märkas teda keegi hiigelnaine, karjatas ja tormas tema poole. Musta naise välimust ja käitumist näites arvas Bertha Kircher, et metslane rebib ta tükkideks. Seda oleks kohutav emane tei-

nudki, kui üks sõduritest poleks märganud tema lahkumist teiste hulgast. Sõdur kargas püsti ja tahtis naisele järele söösta. Seda pani omakorda tälrele Usanga ja enne kui sõdur jõudis Bertha Kircheri juurde, oli ka purjus pealik seal.

„Mida sa siit otsid?" karjus ta neiule. „Süüa tahad, ja juua? Tule minuga!" Usanga haaras Berthat taljest ja tiris teda tule juurde.

„Ei!" hüüdis neiu. „Ma tahan näha Naratut. Kus on Naratu?"

Valge naise sõnad kainestasid neegripealikut, kes oli joomis- ja lõbutsemistuhinas unustanud oma teisepoole. Ta vaatas arglikult enda ümber. Nähes, et tema naine polnud vahejuhtumit tähele pannud, käskis ta sõdurit, kes märatsevat musta naist tagasi hoidis, viia valge neiu tagasi onni ja jääda teda valvama.

Sõdur lähenes kellelegi tule juures olijale, kiskus tema käest peaaegu täis õllenõu ning andis Bertha Kircherile märku endale järgneda. Minut hiljem leidis neiu end onnist, aga sõdur kükitas onni ees ja jõi kaasatoodud õlut.

Neiu istus onni tagumisse nurka ja mõtles lootusetu olukorra üle. Niisuguses meeleolus oli võimatu uinuda ja ta haudus igasuguseid põgenemisplaane. Kuid õnnetuseks näis neist üks võimatum kui teine. Pool tundi oli juba möödunud sellest, kui ta uuesti onni toodi. Ta polnud ikka kohast põgenemismoodust leidnud. Korraga astus vaht väljast onni. Ta rääkis midagi, kobas pimedas ja istus viimaks neiu lähedale maina. Katsudes jutuotsa üles võtta, nihkus ta natukesehaaval neiule lähemale. Viimaks oli ta juba käeulatuses.

„Ära puuduta mind!" karjus Bertha Kircher, kui neegri käsi ta kaela puudutas. „Kui sa seda teed, räägin sellest Usangale. Tead küll, mis sinuga siis juhtub."

Purjus neeger naeris kähedalt, sirutas käe uuesti välja ning kiskus neiu enese vastu. Neiu karjus Usaigat appi ja võitles igati musta sülelemise vastu. Ja seal ta oligi — suur mehekogu ilmus onni uksele. Tema, Usanga, oli tulnud. Kuid kas see oli parem? Bertha Kircher teadis, et Usanga on niisama metsik kui sõdurgi, kuid teda võiks ehk naisega hirmutada. Seda vahendit tahtis neiu kasutada.

„Mis kisa siin on?" küsis Usanga ja astus üle läve.

Silmapilk hiljem viskas Usanga musta sõduri onnist välja ja käskis tal kaduda. Urisedes ja vandudes pöördus Usanga ukselt neiu poole. Must oli nii purjus, et neiul õnnestus mitu korda tema eest kõrvale põigata ja paar korda tõukas ta Usanga pikali.

Viimaks neeger vihastas ning tormas ägedalt neiule kallale. Ta haaras valge naise oma ahvihaardesse ja surus enda vastu. Neiu võitles küünte ja hammastega. Ta ähvardas Naratuga. See mõjus. Neeger taganes, hakkas isegi paluma, et neiu ei annaks teda ära. Ta koguni lubas neiu seisukorrast oma austatud naisele teatama minna. Tõesti! — ta lubas lahkuda.

Vaevalt oli ta jõudnud anda lubaduse, kui onni lävele ilmus, olend, tais ääretut armukadedust. See oli Naratu. Ta lõi, peksis, hammustas oma isandat, kes jäi pooluimaseks ja allus käskijannale.

Tõusis sõnavahetus, millest valge naine aru ei saanud, kuid see, mis järgnes, lubas oletada, et nii Usanga kui tema uhke naine leidsid lahenduse.

Bertha Kircher kuulis külast valukarjatust, kuid needki hääled vaikisid. Natuke aega, mille jooksul ta ei teadnud, mida teha, läks mööda. Siis arvas ta hädaohu möödas olevat.

Kuid äkki ilmus uksele Usanga. ^

„Keegi ei sega meid, valge naine. Praegu oleme kahekesi..."

Kuid tulija polnud Usanga, vaid endine vahisõdur. Ta kordas: „Tulin tagasi, keegi ei sega meid..."

* * *

Olles söönud lõunaks Bara mahlakat liha, ei leidnud Tarzan rahu, kuigi oli oma harjumuspärases keskkonnas. Ahvinimene jälgis noort naist, keda toored neegrinaised haavasid. Tarzan kujutles teda mõistmatute mustade seas võitlemas.

Miks oli tal nii raske mõista, et naine oli vaid vihatud sakslane ja salakuulaja? Ta vihkas seda naist nagu kõiki tema kaasamaalasi. Tema saatus polnud sugugi hirmsam sellest, mis ähvardas niisugustel juhtudel teisi. Tarzan sundis end millelegi muule mõtlema. Kuid naise pilt ei talunud silme eest kaduda, ikka ja jälle kerkis ta mehe ette kõikides üksikasjades. Ahvinimene häbenes iseennast, kui tuletas meelde juhtunut Wilhelmstalis, kus ta päästis hetkelise nõrkuse mõjul salakuulaja elu. Kas nõrkus oli jälle võimust võtmas? Ei!

Saabus pimedus. Tarzan jäi nagu harilikult öömajale laiaoksalise puu otsa. Kuid uni ei tulnud. Silme ees hõljus valge neiu, keda peksis must naine.

Kirudes tõusis ahvinimene asemelt ja läks järgmise puu otsa. Sealt siirdus ta jälle järgmise puu otsa ja siis jälle järgmise otsa ning ikka edasi neegrite küla poole. Sama päeva pärastlõunal hästi tallatud teed läinud Usanga salga jälitamine polnud raske ning Ahvide Tarzan jõudis küla juurde umbes keskööl. Ahvinimest huvitas kõige rohkem valge neiu, kelle ta tahtis üles otsida ja kätte saada.

Pikkamisi, tasa ja kuuldamatute sammudega nagu saaki varitsev lõvi liikus Tarzan piki küla piiravat tara Kõik tema meeled olid valvel, kuid kõige rohkem uskus ta oma haistmist. Küla teises otsas leidis ta puu, mille oksad ulatusid üle tara. Seal laskuski ta vaikselt puu otsast maha. Ahvinimene siirdus ühe onni juurest teise juurde. Igal pool oli tunda gomanganide vastikut lõhna, kuid ühe onni juurest tuli teistsugust — seal oligi valge neiu. Vahepeal olid hääled külas vaibunud. Mustad oljd väsinud ja onnidesse magama läinud. Keegi ei näinud Tarzani tulekut, seda ei oleks märganud ka kaine mees.

70

Ta luusis ümber onnikese, kuid vähimgi hääl, isegi mitte magava inimese hingamine ei kinnitanud, et seal oleks kedagi olnud. Ahvini-mene oli siiski kindel, et naine on just selles onnis. Ta avas ukse ja astus hääletult sisse nagu vari. Tarzan seisatas ukse juures. Jah, naist siin polnud,, kuid ta oli siin olnud. Ta otsustas igaks juhuks järele vaadata...

Ahvinimese silmad harjusid varsti onni pimedusega. Ta leidis musta sõduri surnukeha, mille rinda oli torgatud lühike oda. Onnis oli aset leidnud kurbmäng. Tarzani näole tekkis naeratus — see mäng rahuldas teda, vähemalt esialgu.

Ahvinimene otsis läbi kogu küla ja leidis, et Bertha Kircheril oli õnnestunud põgeneda. Kas polnud seal, kuhu neiu põgenes, tema elu niisamasuguses hädaohus kui siin külas? Džungel polnud hädaohtlik mitte Tarzanile, vaid valgele naisele, kes polnud sealsete metsikute kommetega kohanenud. Ürgmets oli Tarzanile niisama kindel kui Pariisi või Londoni tänav, valgele neiule aga kindel surm.

Ahvinimene oli uuesti metsas. Igitamme tugeval oksal kuulas ta mitme miili kaugusel asuva küla hääli. Elu kihas külas ja metsas, kuid ühes erines see teisest nagu öö päevast. Üks oli joobunud metsaliste lärm, teine näljaste kiskjate kisa ja sammalpehmete sammude kahin.

Tarzan seisis puuoksal ning oli mõttesse vajunud. Korraga kuuldus tema suust häält, veidrat kui trummipõrin — suurte ahvide väljakutset, mis segunes neegrite külast kostva nutulauluga. Ahvinimene kutsus oma vendi, suuri ahve, mustad nutsid taga oma kadunud kaaslast.

* * *

Bertha Kircher sammus kiiresti sissetallatud rada. Tema ainuke soov oli jätta enda ja küla vahele nii palju miile, kui võimalik. Enne hommikut peab ta olema kaugel külast,

kus ta oli üle elanud nii hirmsad silmapilgud. Kuhupoole minna, sel polnud tema jaoks tähtsust. Surm ootas teda seal ja varitseb igal sammul ka siin. Kuid surm kiskja küünte vahel on parem kui inimese käe läbi. Loom ei piina, inimene aga vägistab, häbistab ja alles siis sööb. Metsikumat olendit kui inimene džunglis ei ole.

Bertha Kircheril oli tol ööl õnne. Juhuslikult ei varitsenud teda ega seganud tema liikumist ükski džunglielanik. Džungel otse kihas inimesesööjatest lõvidest. See oli ideaalne jahimaa valgetele meestele, kes tallaksid tabada lõvisid, jõehobusid, ninasarvikuid, antiloope, kaelkirjakuid, kuid kes polnud veel siia surmatoovate tulirelvadega sattunud.

Tund või kaks oli neiu juba käinud, kui ta märkas enda ees mingisugust liikumist. Et jälitavad neegrid, veel niipea talle järele ei jõua, seda teadis ta hästi ning otsustas ronida puu otsa ja seal rahulikult magada.

Vaevalt oli neiu puu otsa jõudnud, kui märkas lagendikku. Kõige huvitavam oli, et lagendik otse kihas suurtest ahvidest. Heledas kuuvalguses

71

luges ta kokku vähemalt kakskümmend karvast olevust — manganit, kes kükitasid või tammusid tagakäppadel ringi. Riit oli metsik nagu ümbruski, eriti kohutav näis mõni hall olend, keda võis siinseal teiste hulgas näha. . .

Neiu jälgis ahve ning märkas, et nende arv suurenes järjest. Neid tuli juurde üksikult, kahekaupa ja salkadena. Varsti oligi neid viiekümne ümber. Mõni neist oli alles pojuke, kes end ema karvase keha vastu surus. Salk moodustas poolringi, mille keskel oli madal küngas. Ta nägi, kuidas künkale tõusis kolm emaahvi, käes tugevad kaikad, millega nad maad tümitasid. Kuuldus mingit tumedat põrinat ja ahvid hakkasid rahulikult liikuma.

Algul tümitasid nad maad korrapäratult, kuid peagi tegid seda rütmiliselt nagu trumme tagudes. Ahvidele oli see omapärane muusika arvata\asti tuttav, sest nad seadsid sammud selle järgi. Neiu vaatas imestades, kuidas ahvid moodustasid kaks, ringi — välimises olid emased ja kõige nooremad, sisemises vanemad isased. Pilt kujutas midagi indiaanlaste sõjatantsu taolist. Välisring jäi varsti paigale, sealsed ahvid kükitasid maha, aga siseringis liikusid ahvid tasa edasi.

Ja siis kuulis neiu küla poolt veidrat pikaldast väljakutsuvat häält. Sellel näis olevat otse elektriseeriv mõju — ahvid jäid silmapilk seisma ja kuulama. Kui hääl lakkas, ajas üks vana ahv end püsti ja laskis kuuldavale metsiku hüüde, mis ajas külmavärinad ihule.

Pikaldane tants algas uuesti. Bertha Kircher tundis end kõrgel puu otsas kindlana ja vaatas pealt omapärast stseeni, lootes hommikul põgenemist jätkata. Ta katsus uuesti, kas paberid on põues alles, ning vaatas ahvide veiderdamist edasi.

Möödus pool tundi. Ahvide tseremoonia jätkus. Suur isane, kes oli vastanud džunglist kostnud kutsele, astus kahe ringi vahele. Ta vaatas kuu poole, tagus oma karvast rinda rusikatega ja karjus sügava kur-guhäälega. See oli muidugi suurte ahvide väljakutse, kuid neiu, kes ei mõistnud ahvide keelt, ei saanud sellest aru.

Pärast hüüet jäi ahv seisma. Ta oli lihaseline kui Herakles, primitiivne ja metsik, nagu ürgmetsa algelise elu, selle jõu ja loomalikkuse kehastus ikka. Ahv kuulas, kuid äkki neiu nägi, kuidas lähedal oleva puu otsast tuli alla peaaegu alasti valge mees.

Võõra tulek ajas ahvid marru. Nad urisesid ja käisid rahutult ringi. Bertha Kircher hoidis hinge kinni. Kes oli see olend, kes julges tulla nende metsikute kiskjate keskele? Ja üksinda viiekümne vastu! Kuid pmuninahaline olend sammus rahulikult uriseva ahvikarja poole. Neiu pani tallele tulija korrapärast keha, suursugust kõnnakut ja hiigeljõudu. Kes see oli? See majesteetlik mees oli ju Ahvide Tarzan! See oli sama

mees, kes oli ära viinud major Schneideri kindral Krauti peastaabist, päästnud tema lõvi Numa küünte vahelt, keda ta oli revolvriga

72

pähe löönud ja kes oli hiljem Wilhelmstalis tapnud hauptmann Eritz Schneideri.

Hirmunult ja vaimustatult vaatas neiu valget meest. Ta nägi, kuidas see lähenes koledale salgale, ja kuulis teda ahvide keeles midagi rääkivat.

Tarzan peatus natuke, enne kui läks välisringis seisvate ahvide juurde. „Mina olen Ahvide Tarzan!" karjus ta ahvidele. „Te ei tunne mind, sest ma olen teisest suguharust. Ma tulen teie juurde rahuga või võitlema, mis oleneb teist endist. Kumba soovite? Kes on teie kuningas? Tarzan tahab temaga rääkida." Ta lükkas emased kõrvale ja astus siseringi juurde.

Kõrvaletõugatud emased, kellest mõnel oli kaigas kaasas, urisesid ähvardavalt, kuid Tarzan ei teinud neid märkamagi. Ta läks julgelt edasi. Isased võtsid teda vastu paljastatud kihvade ja kohutava urinaga. „Mablen Ahvide Tarzan," kordas ta. „Tarzan tuleb teie juurde, et tantsida koos oma vendadega dum-dumi. Kus on teie kuningas?" Ähvardavast vaenulikkusest hoolimata läks ta edasi.

Neiule näis Tarzani teguviis meeletusena. Ta surus käed näole, et mitte näha, kuidas ahvid mehe tükkideks rebivad. See mees pidi tõesti hull olema. Veel silmapilk ja ahvid tungivad talle kallale. Kas Tarzan siis teda ähvardavat hädaohtu ei mõistnud? Naine vaatas uuesti kuust valgustatud lagendikule.

Tarzan seisis siseringis ja tema vastas oli ahvide suur kuningas. „Ma olen Ahvide Tarzan," ütles ta kuningale. „Ma tulin tagasi oma vendade juurde. Tulin rahus ja elan rahus teiega. Kui te sellega ei lepi, tapan ma igaühe, kes mulle vastu hakkab. Kuidas jääb? Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

„Ma olen Go-lat, ahvide kuningas!" karjus hiigelisane Tarzanile vastu. „Ma olen Go-lat ja ma tapan! Tapan! Tapan!" Ja ta tormas Tarzanile kalkile.

Neiule näis, et Tarzan ei saanud hädaohust ikka veel aru. Kuid nüüd on juba hilja, varsti on temast järel vaid vormitu kogu. Ahv sir rutas juba oma kämblad valge mehe poole ja alles siis juhtus midagi, mis pani neiu tõsiselt imestama. Tarzan oli välgu kiirusega haaranud ahvi pahemast käest, väänanud seda ning sulgenud parema käega ahvi mõlemad käpad oma kaenlasse. Ahvide kuningas oli nüüd Tarzani abitu vang. Kõik oli sündinud sellise väledusega, mis oleks sundinud kahvatuma isegi piksenoole Ara.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus Tarzan vangile. „Kas Tarzan tantsib teiega rahus või tapab ta kõigepealt sinu?"

„Ma tapan! Tapan! Tapan!" kisendas Go-lat.

Tarzan paiskas ahvi järsu liigutusega maha. Viimane ei olnud seda oodanud ning keerles oma alamate ees rohul. „Ma olen Tarzan, kõikide ahvide kuningas!" karjus Tarzan. „Kas tallate rahu või...?"

73

Go-lat oli nüüd juba metsikult vihane. Ta tõusis püsti ning tormas uuesti Tarzanile kallale. „Ma tapan! Tapan! Tapan!" kordas ta oma sõjahüüet. Valge mees võttis ründaja vastu sellise võttega, millest ahvil aimugi ei olnud. Neiu nägi, kuidas suur ahv kerkis maast, kargas inimesele selga ning paisati silmapilk hiljem maha, pea alaspidi. Tarzan tegi võtte sellise osavuse ja kiirusega, et neiu hakkas uskuma: mees pole rumal ja ahvide juures ei varitse teda surmaoht.

Ahvide kuningas lamas liikumatult rohul, ta oli põrutusest minestanud.

„Ma olen Ahvide Tarzan," karjus ahvinimene uuesti. „Ma tulin siia, et tantsida oma vendadega dum-dumi. Mängige!" rääkis ta trummide juures seisvatele ahvidele. Nii trummilööjad kui ka teised ahvid olid jäänud ootama, kuidas "nende kuulus kuningas

tapab rumala tarman-gani. Nähes aga, et valge ahv on suurem kui nende kuningas, täitsid nad tema käsu silmapilk.

Vaevalt oli tants uuesti alanud, kui Go-lat meelemärkusele tuli. Ta tõusis pikkamisi püsti ning vaatas oma võitjat segase pilguga. Tarzan läks tema juurde ning ütles: „Ma olen Ahvide Tarzan. Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

Go-lat vaatas Tarzanit oma punaste silmadega ning vastas: „Kago-da! Ahvide Tarzan tantsib oma vendadega dum-dumi ja Go-lat tantsib koos' temaga!"

Ja nüüd nägi puuoksal kükitav neiu midagi metsikut. Tarzan muutus ahviks. Ta trampis, väänles, keerles ja kargles nagu ahvidkL See oli igivana rituaal, mida tantsiti kuuvalgel ööl džunglisüdames.

Tantsu saatsid trummipõrin, urin ja kohutav kisa. Kõige kõvemini kisas Tarzan. Ta vaatas üles kuu poole ja tagus oma tugevat rinda rusikatega. Ringi liikudes puudutas ta läikiv pruun keha karvaseid ahve. Avanev pilt oli veider, aga suursugune — selles oli midagi algeliselt ilusat, üleolevalt metsikut. Neiu ei olnud midagi niisugust kunagi varem näinud. Taliame uskuda, et ka keegi teine pole kunagi sellist kohutavat stseeni vaadanud.

Bertha Kirclier vaatas tantsmiid ahve hinge kinni pidades. Äkki kuulis ta selja taga summutatud häält. Veri tardus ta soontes, kui nägi mõni samm eemal panter Sheetat. Suur kass oli tema leidnud ning seadis end hüppevalmis.

Enam polnud aega olukorda kaaluda. Naise esimene ja ainuke mõte oli põgeneda. Hirm andis talle kiiruse ja juhatas kätte õige põgenemis-viisi. Valjusti kiljatades hüppas ta puu otsast alla ja jooksis lagendikule.

Ahvid olid ärevil ja, kuulnud neiu kiljatust, jäid seisma ning otsisid vihaste pilkudega segaduse põhjustajat. Kui nad nägid, et tulija oli ilus emane tarmangani, tormas neist mõni kohe neiule vastu.

74

Džungli suured ja väikesed loomad teavad, et dum-dumi tantsivaid suuri ahve segada on patt, mida karistatakse surmaga. Niisugustel juhtudel ei lähene ahvidele isegi panter Sheeta ega lõvi Numa.

Ka Tarzan vaatas sinna, kust neiu tuli, ning sai kohe aru teda ähvardavast ohust. Jälle oli ahvinimesel võimalus lasta teistel tappa olend, keda ta oli mitu korda surmast päästnud ja ise tappa otsustanud. Kuid miks arutada seda asja praegu? Ta teadis, et ei või näha neiu surma metsikute ahvide tõttu, ning tundis, et tal tuleb neiu veel kord päästa.

Naise poole rutanud emased ahvid olid peaaegu tema juurde jõudnud, kuid Tarzan astus vahele. Ta peksis ahvid enne laiali, kui isased saaki jagama jõudsid. Tarzan seisis neiu ja ahvide vahel, käed laiali. Ahvid arvasid, et suur valge ahv tahab kogu liha endale saada, ning valmistusid kallale tungima.

„See siin on Tarzani emane!" karjus valge ahv. „Ta on Tarzani oma ja teie ei tohi teda puutuda!" Ahvinimene teadis, et ainult nii võis ta naise päästa. Vastik oli küll seda nii teha, aga teist teed polnud. Õnn, et neiu tema sõnadest aru ei saanud! Tarzanile oli masendav vihatud vaenlane ahvide ees oma naiseks tunnistada.

Jälle oli ta sunnitud neetud salakuulaja surma suust päästma.

Tarzan urises tigedalt omaette: „Ta on ju naine ja ma pole sakslane. Seepärast ei suuda ma teisiti talitada."

IX. Taevast tulnud

. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick Kuninglikust lennuväest oi i luurelennuk Briti väejuhatus oli saanud kuulujuttudele toetudes teada et vaenlane oli toonud

läänekaldale suured abiväed, mis marssisid läbi Saksa alade Ida-Aafrika poole. Arvati, et need on Briti koloniaalväge-de positsioonidest ainult kümne või kaheteistkümne päevatee kaugusel. See kuuldus oli üllatav, kuid sõjas tuleb tihti ette üllatusi, mistõttu ükski korralik ülemus ei jäta väiksematki kuulujuttu üle kontrollimata.

Leitnant Smith-Oldvick saadetigi lennukiga kuulujuttude tõepärasust uurima. Ta lendas lääne poole ja jälgis hoolega alasid, millest üle lendas. Kusagil polnud näha mingit märki inimesest. Igal pool laiusid tihedad metsad, kus oleks võinud end varjata terve armee. Siis tulid ääretud lagendikud, kus ei kasvanud isegi rohtu. Leitnant oli vilunud lendur ja vaatleja. Tema pilk otsis vähemalt jälgi — mõni purunenud vanker, hobusekorjus, mahajäetud laagrikoht —, mis harilikult märgivad teed, mida mööda suurem sõjaväeosa on läinud. Kuid kogu ta vaev oli asjatu — džungel näis elutu.

75

Oli juba õhtupoolik, kuid ta lendas ikka veel lääne poole. Viimaks nägi ta all orgu, mille põhjas lookles lai jõgi. Et leitnant ei näinud midagi, mis oleks andnud aimu inimestest, otsustas ta tagasi pöörduda. Kui otse ja täiskiirusega lennata, jõuab enne pimedat Briti vägede juurde tagasi. Lendur oli siiski liiga kaugele lennanud, kuid mees lohutas end sellega, et kütust oli paakides piisavalt ja lennuk heas seisukorras. Oli ainult tarvis saavutada tippkiirus.

Korraga jäi mootor seisma. Asja oleks saanud ehk veel parandada, kui ta oleks kõrgemal lennanud. Tänast idas oli kõrge tihe mets, kus tervelt maanduda oleks võimatu. Natuke paremal jõekaldal oli lage koht. Lendur otsustas sinna maanduda ja vaadata, mis mootoril viga.

Kunagi ühes Londoni salongis kuuldud viisi ümisedes istus leitnant pärast maandumist lennukis ja otsis rikke põhjust. Ta näis olevat nii rahulik ja ettevaatamatu, nagu oleks viibinud kusagil Briti lennujaamas ja ümbritsetud tuhandeist kaassõdureist. Leitnant Smith-Oldvick oli üks neist tüüpilistest meestest, kes isegi tundmatus Sise-Aafrikas unustas ümbruse ja üksinduse ning andus tööle.

Ei, ta ei paistnud kangelasena. Pigem vastupidi: tal olid heledad juuksed, sinised silmad, sale ja hapravöitu keha ning punakas poisikeselik nägu. Tema välimus tuletas meelde noort salongikangelast, kes on kasvanud külluses ja muredeta, kuid pole kasvatatud vastu seisma džungli hädaohtudele ja raskustele. Ta polnud seda mitte üksnes välimuselt, vaid ka tegelikult.

Et koht, kus leitnant praegu viibis, võis olla täis vaenlasi ja igasuguseid muid hädaohtusid, see ei tulnud täile meeldegi. Ta parandas aegamisi mootori ära ning otsustas enne õhkutõusmist natuke jalgu sirutada ja ühe sigareti ära tõmmata. Tal polnud aimugi, et ida pool olev džungel ja jõeorg otse kihas metsikutest mustadest — muidu oleks ta katsunud siit võimalikult kiiresti minema lennata. Ta käivitas rahulikult mcxitori, tuuritas seda paar korda tugevasti ning veendunud, et see on kõigiti korras, tuli lennukist alla ja süütas sigareti.

Oleks ta vaadanud põõsastikku lagendiku serval, oleks ta vaevalt märganud seal midagi hädaohtlikku. Mõnel inimesel on hädaohu alateadvusliku tundmise võime, mida tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Selle äratab harilikult elava olendi koondatud tähelepanu. Mõnele mehele oleks paarkümmend teda jälgivat metsikut silmapaari andnud vähemalt tõuke katsuda vaenlast leida. Leitnant Smith-Oldvick jäi täiesti rahulikuks. Tal nähtavasti puudus kuues meel.

Leitnant jalutas lennuki ümbruses ja pani alles nüüd tähele looduse ilu. Lagendikku piiras metsik džungel, kuid lagendik ise oli kaetud tiheda pika rohu ja üksikute puudega. Kogu ümbrus tuletas meelde kodumaa parkmetsi, millest voolab läbi õitsvate heinamaade aeglane jõgi.

76

Natuke maad lennukist eemal nägi ta suuri heledaid lilli, mis mõjusid ligitõmbavalt. Ta läks neid lähemalt uurima. Vaevalt oli ta seda teinud, kui vamabode (?) pealik Numabo otsustas oma paarikümne metslasest kaaslasega meest rünnata.

Alles neegrite söjahüüdu kuuldes pani noor inglane neid esimest korda tähele. Ta pööras ruttu ümber ja nägi salka musti enda poole tormamas. Nad tulid koos, kuid mida lähemale jõudsid, seda pikaldasemaks näis nende jooks muuutuvat. Metslased olid jõudnud tema ja lennuki vahele. Neegrite sõjariistadeks olid ainult odad ja nooled, mis andis leitnandile lootust pääseda. Ta ei teadnud, et esimese vastupaneku puhul mustad harilikult taanduvad, kuid kordavad kallaletungi niipea, kui on selleks küllalt julgust kogunud. Siis ei suuda enam keegi nii suurele salgale üksi vastu panna.

Numabo oli salga eesotsas. See ja tema välimus kinnitasid, et ta on salga pealik ning ka esimene, kelle pihta tuli lasta. Leitnant oli neegrite ilmudes haaranud kätte püstoli ning sihtis Numabot. Kõlas pauk, kuid kuul ei tabanud pealikut, küll aga paar sammu tagapool olnud musta. Viimane kukkus rinnust läbilastuna maha.

Mustad karjatasid ning taganesid, kuid mitte tagasi metsa, nagu leitnant soovis, vaid lagendikule tema ja lennuki vahel. Nad jäid seisma ja olukorda hindama. Äkki hüppas üks mustadest kõrgele üles, vibutas oda ning karjus metsikult. See näis teisi neegreid julgustavat ning nad tormasid uuesti valge sõduri kallale.

Ka seekord jäi üks mustadest surnuna maha, teised aga taganesid. Neile sai selgeks, et nad peavad iga pealetungi ajal ühe kaaslase kaotama. Neil õnnestus siiski inglast paari odaga haavata. Leitnandil oli järel ainult neli padrunit, kuid musti oli veel kaheksateist. Selge, et ta peab lõpuks alla andma, kui viimaste paukudega ei õnnestu neegreid minema hirmutada Selleks ei olnud enam lootust, sest mustad olid juba targemaks saanud.

Neegrid moodustasid hõreda aheliku, piirasid valge sõduri sisse ning tormasid talle igalt poolt korraga kallale. Jälle paukus revolver ja jälle mustad taganesid. Nii juhtus veel paar korda, kuid siis näisid neegrid aru saavat, et valge mehe laskeriist on tühi. Nad tormasid Numabo käsu peale veel kord leitnandile kallale. Kuigi leitnant peksis neid püstoliga ja nii mõnigi jäi pooluimaseks, suruti ta viimaks maha.

Valge sõdur ei olnud odahoopidest veel päris toibunud, kui ta püsti tõmmati ja salga ees käima sunniti. Enne seda olid neegrid ta käed tugevasti selja taha kinni sidunud. Mustade keskel sammudes kaalus leitnant oma saatust. Mis see võib olla? Miks mustad teda kohe ei tapnud? Miks ta vangi võeti? Kas selleks, et ta suure pidulikkusega ära süüa? Ta oli nii sügaval sisemaal, kus ei tuntud tema ohvitserimund-rit ja kuhu polnud veel jõudnud teated maailmasõjast. Sellest järeldus,

77

et neegrid ei võinud tema vaenlased olla. Jäi ainult oletada, et ta viiakse mingi musta majesteedi ette, kus otsustatakse tema saatus.

Nad olid käinud umbes pool tundi tihedas džunglis, kui jõudsid väikesele lagendikule, mille keskel seisis hulk savionnikesi. „See on nähtavasti küla, kus elab nende kuningas," mõtles inglane ning rõõmustas, et teekond polnud pikem.

Külas ümbritses neid kohe naiste— ja lastekari ning hulk musti sõdureid. Ta seisis nende keskel ja märkas, et kogu käratsev jõuk väljendas tahtmist võimalikult kiiresti võõra surma näha. Eriti ägedad olid naised, kes teda igal võimalusel lõid ja kriimustasid. Viimaks ajas Numabo elanikud laiali ning inglane juhiti küla teises otsas oleva onni poole. Vaevalt oli ta sõdureist saadetuna mõne sammu teinud, kui teiselt poolt onnide vahelt ilmus hulk mehi, kelle rõivaste järgi võis arvata, et nad olid teeninud Saksa Ida-Aafrika pärismaalaste väeosas. Leitnant Smith-Oldvick imestas,

kuid hakkas uskuma, et kuulujutus, mida ta kontrollima oli tulnud, oli paras annus tõtt. See siis oligi osa abiväe sõdureist, kes ruttas lääne poole sakslastele appi.

Nüüd oli selge, et vaid õnnelik juhus võib leitnandi päästa. Ta on sakslaste sõjavang ja tema lennuk on nende sõjasaak. See, et ta oli nii lapsikul viisil vangi langenud, ajas muigama.

Pooleldi sõjaväemundris mustade hulgas nägi leitnant seersandi kuues hiiglast, kes teda vihaselt silmitses. Äkki must hiiglane karjatas ja tuli lähemale. Samamoodi talitasid tema kaaslased.

„Kust sa selle inglase said?" küsis Usanga Numabo käest. „Kas tal oli ka kaaslasi?"

„Ta tuli taevast, mingisuguse asjaga, mis lendab nagu lind, aga on linnust suurem," seletas must pealik. „Algul kartsime hirmsasti, kuid pärast selgus, et see suur lind oli surnud. Siis tungisime valgele mehele kallale. Ta tappis küll mõne mu sõduri, kuid võtsime ta siiski kinni ja jätsime ellu, sest meie, vamabod, oleme ju vahvad ja julged sõdurid."

Usanga silmad läksid suureks. „Kas ta tuli tõesti õhust?" küsis ta äärmise huviga.

Jah," vastas Numabo. „Ta tuli taevast alla asjaga, mis meenutab suurt lindu. See riistapuu on veel seal nelja puu lähedal teise jõekää-naku taga. Jätsime selle sinna, sest me ei teadnud, mis see on, ja kartsime seda puudutada. See on.veel seal, kui pole ära lennanud."

„See ei saagi ilma valge meheta ära lennata," seletas Usanga. „Kuid riistapuu oli siiski hirmus. Omal ajal täitis see meie sõdurid hirmuga, sest tuli harilikult öösiti meie laagri ja kaevikute kohale ning pildus alla pomme, mis tapsid mehi kümnete viisi. Väga hea, Numabo, et sa selle mehe kätte said, sest öösel oleks ta lennanud üle küla ning tapnud kogu su rahva. Inglased on väga kavalad valged mehed."

„See valge mees küll enam ei lenda," ütles Numabo. «Inimestel ei ole lubatud lennata, ainult pahad vaimud lendavad. Pealik Numabo valvab selle järele, et valge mees ei tõuse enam kunagi õhku." Pealik lükkas inglase onni ning paigutas kaks tursket neegrit teda valvama.

Vang jäeti üksi umbes tunniks. Inglane kasutas seda aega käsi kinnihoidva köie lahtiharutamiseks. Selles segas teda seersant Usanga, kes järsku onni tuli. ,

„Mida kavatsete minuga teha?" küsis inglane seersandilt. „Minu riik ei ole siinse rahvaga sõjas. Sa räägid nende keelt, ütle neile, et ma pole vaenlane, minu rahvas on mustadesõbralik ning neil tuleb mind silmapilk vabastada ja lasta rahus minna."

Usanga naeris: „Nad ju ei oska teha vahet inglase ja sakslase vahel Neile oled sa ainult vaenlane ja valge mees."

„Aga miks nad mind elusalt kinni võtsid?" küsis noor inglane.

«Sellepärast," ütles Usanga, viis leitnandi lahtise ukse juurde ja osutas käega küla keskel olevale lagendikule.

Leitnant Harold Percy Smith-OIdvick nägi lagendikul kuue jala kõrgust posti, mille ümber neegrinaised parajasti puuhalge seadsid. Posti lähedal põles tuli, mille ümber asus mitu savinõu. Saatanlik kavatsus oli käegakatsutavas läheduses...

Usanga vaatas valge mehe nägu väga tähelepanelikult. Nähtavasti lootis ta sealt leida surmakartuse ilmingut. Kuid seda seal polnud. Metsik must mees oli pettunud. Noor poisikesenäoga leitnant pöördus tema poole ja küsis: „Kas neegrilurjused kavatsevad mind ära süüa?"

„Meie mitte," vastas Usanga. „Minu rahvas ei söö inimese liha, kuid vamabod küll. Nemad kavatsevad sind ära süüa, meie mitte. Kuid selleks, inglane, valmistavad nad ette toreda peo."

Inglane seisis uksel ning vaatas eelseisva orgia ja tema enese ilmaliku elu lõpetamiseks tehtavaid ettevalmistusi. Raske on uskuda, et avanenud pilt ei

hirmutanud teda, kuid tema auks peab siiski ütlema, et ükski näojoon ei väljendanud muud kui ükskõiksust saatuse ja uudishimu vaadeldava vastu. Tema nägu oli liikumatu nagu mask ja isegi Usanga pidi möönma, et ta ei saavutanud oma eesmärki. Ta oli nimelt tulnud valget meest põhjalikult hirmutama. Ta tahtis piinata ja põhjata valget, inglast iseäranis enne surma, sest Briti lendurid olid kimbutanud Saksa Ida-Aafrika vägesid küllalt, kuid nüüd leppis ta ütlemisega: „Sa ei lenda enam mitte kunagi. Sa ei loobi enam taevast meie rahvale surma, selle eest hoolitseb Usanga." Need sõnad lausunud, lahkus must seersant vangi juurest. Ta läks teiste juurde, kes seisid ja jutlesid lagendikul ümber posti.

Inglane vaatas mustade tegevust onni ukselt. Möödus veel mõni minut ja ta nägi, kui Usanga lahkus koos oma salgaga külast. See andis talle mõtte taas põgenemisplaani hauduma hakata.

***

79

Mõni miil külast põhja pool oli puudest natuke lagedam väike mäeküngas. Suure tamme juures künka tipul võis näha kahte nagu öö ja päev teineteisest erinevat olevust. Üks oli alasti tugev pruuninahaline mees, kelle lihased olid kui tugevad köied, kuid samm tasane nagu kassil, ning teine kaunis valge neiu. Ühist oli neil nii palju, et mõlemad olid valged mustade mandril, kuid ka teineteise surmavaenlased.

Kuid praegu ehitasid nad ühist pesa. Seda nõudis nende olukord. Vahetevahel vaatas neiu pruuninahalise hiiglase poole — kas ainult selleks, et näha tema ebamäärast ja arusaamatut pilku? Mees oli nagu elav küsimärk, millest ta arv ei saanud. Tõele au andes ei olnud neiu tundmused selle ilusa jumalasamase üliinimese vastu sugugi külmad. Algul oli ta küll naiselikus kartuses värisenud oma saatuse pärast, kuid sai varsti sellest üle ja kartuse asemele tuli meeldivustunne.

Olla metsiku mehega üksi Kesk-Aafrika džunglis oli neiule küllalt piinlik, Kuid teadmine, et metsik hiiglane vihkas teda ja tema rahvast, tegi olukorra veelgi raskemaks. Neiu teadis, et ta oli teinud mehele halba ja seekord pole tal vähimatki lootust pääseda.

Bertha Kircher nägi valget hiiglast esimest korda Saksa koloniaal-vägede peakorteris. Sealt oli hiiglane ära viinud õnnetu major Schneideri, kellest pärast seda pole saadud mingit teavet.' Siis sai neiu selle kohutava olevusega kokku lõvi juures. Mees päästis küll tema lõvi kihvade vahelt, kuid tahtis viia Briti vägede staapi. Kindlast surmast pääses ta ainult mehele kallaletungimisega. Kuid Wilhelmstalis kukkus ta jällegi selle alasti metslase kätte. Tol korral tappis mees kapten Schnei-deri, kuid jättis naise ellu.

Ei, ta ei saanud mehest aru. Mees vihkas neiut, kuid oli arusaamatu, miks ta kaitses teda. Tarzan oleks võinud teda kaks korda tappa, kuid oli hoopis kaks korda päästnud. Mispärast? Millistel põhjustel päästis mees ta lõvi käest ja kaitses teda ahvide eest? Kas selleks, et hiljem mingi saatanliku plaani abil oma kättemaksuplaan täide viia? Ta proovis mehe motiive välja selgitada, kuid asjata. Ta pidi siiski tunnistama, et mehe välimuses ja käitumises ei olnud talle midagi vaenulikku. Bertha Kircher mõõtis Tarzanit sama mõõdupuuga kui teisigi mehi ja et ta just nii tegi, näis alasti hiiglase viisakus seda suurem. Tsiviliseeritud ühiskonna mehed polnua kunagi osutanud talle nii suurt rüütellikkust. See näis neiule mõistatusena.

Preili Bertha Kircher oli seltskondlik ja lõbus. Ta armastas lõbusat seltskonda ja omasugustega mõtteid vahetada — see eraldabki inimesi loomadest. Tarzan seevastu oli kinnise iseloomuga, üksindus ei vaevanud teda kunagi. See tuli muidugi asjaolust, et ta oli saatnud suurema osa elust mööda džungli igavates tihnikutes ilma omasuguste seltsita. Üksikud olendid, kellega ta džunglis kokku oli puutunud, ei saanud puuduliku

keele pärast mõtteid vahetada. Võitlus olemasolu pärast oli õpetanud Tarzanit ainult iseenda peale lootma.

80

Tarzani aju töötas alatasa. Et džunglisöbrad tema mõtetest alati aru ei saanud, harjus ta neid oma saladuseks jätma. Nii talitas ta ka praegu. Käesoleval juhul andis selleks põhjust vastikus, mida ta neiu vastu tundis. Tarzan rääkis ainult niipalju, kui hädapärast vaja oli. Bertha Kircher oli ennekõike naiselik ja töötada inimesega, kes võib, kuid ei taha kõnelda, tundus talle ärritav. Natukesehaaval kadus kartus mehe ees ja tuhanded küsimused kerkisid ta keelele. Esikohal olid neiu saatust ja hiiglase kavatsusi, teisel kohal mehe elu ja minevikku puudutavad. Neiu ei teadnud.Tarzani minevikust mitte midagi, mistõttu ahv-inimese vahekord džungli suurte kiskjate ja ahvidega näis talle arusaamatu ja otse üleloomulikuna.

Viimaks sai neiu kartusest jagu niivõrd, et julges küsida, mida kavatseb mees temaga teha, kui boma — okaspuuokstest tara — valmis saab.

„Kavatsen siirduda läänekaldale, kus olen sündinud," vastas Tarzan. „ Millal ma seda teen, veel ei tea. Mul on kogu elu ees ja siin džunglis pole kuhugi kiiret. Me ei jookse siin kunagi ühest kohast teise nii kiiresti, kui võiksime. See on teie viis seal maailmas. Kui oleme siin küllalt olnud, lähen edasi. Kuid enne otsin koha, kus võite ohutult magada. Ma õpetan veel, kuidas džunglis ennast toita. Kuid see kõik võtab aega."

„Teie kavatsete jätta minu siia üksinda?" karjus neiu ehmunult. „Teie jätate minu siia hirmsasse džunglisse üksinda kohutavate kiskjate keskele, sadade kilomeetrite kaugusele tsivilisatsioonist, kohta, kuhu kunagi pole astunud valge inimese jalg?"

„Miks mitte?" küsis Tarzan. „Ega mina teid siia toonud. Kas ükski teie rahvusest mees vaenlase naisega teisiti talitaks?"

„Teisiti talitaksid nad tingimata," vastas neiu kindla häälega. „Ükski mees minu rahvusest ei jätaks abitut naist siia hirmsasse kohta üksi."

Tarzan kehitas õlgu. Jutuajamine näis niisuguse arvamusavalduse juures mõttetu. Pealegi rääkisid nad saksa keeles, mida Tarzan vihkas niisama palju kui rahvastki, kes seda keelt kasutab. Ta soovis, et neiu räägiks inglise keeles ja talle tuligi meelde, et oli ju näinud teda Briti laagris. Arvatavasti kõneleb see kaunis spioon siiski inglise keelt.

Ta pöördus neiu poole: „Rääkige inglise keeles!"

„Räägin," vastas neiu. „Ma ei teadnud, et teiegi seda räägite."

Tarzan vaatas neidu imestunult, kuid ei vastanud sõnagi. Talle näis imelik, et neiu ei teadnud, et tema kui inglane räägib inglise keelt. Jäi ainult uskuda, et neiu peab teda džungli metsikuks olendiks, kes oli juhtumisi Saksa asumaadele sattunud ja saksa keele ära õppinud. Bertha Kircher oli teda näinud ainult Saksa laagris ja trgalas, mitte aga inglaste juures. Neiu ei teadnud nähtavasti ka seda, et mehel oli kord olnud Ida-Aafrikas kodu, mille sakslased hävitasid. „See on hea,, et ta ei tea," arvas Tarzan endamisi. Mida vähem neiu temast teab, seda rohkem

81

on tal neiu tegevusest Saksa spioonina võimalik teada saada. Parem ongi, kui neiu jääb arvamisele, et ta on džungli metsik olevus, kel pole rahvust ega kodumaad ja kes vihkab kõiki valgeid inimesi. Et neiu tõesti seda uskus, selles oli Tarzan kindel, sest naine oli näinud, kuidas ta major Schneideri ära viis ja kapten Schneideri tappis.

Neid töötasid vaikides. Boma oli juba valmis saamas. Neiu oli selle ehitamisel aidanud niipalju, kui tal võimalik oli. Tarzan oli märganud neiu agarust ning tundis kahjurõõmu, kui nägi tema valgeid käsi täis haavu. Viimaks palus Tarzan neiut jätta töö lõpetamine tema hoolde, sest see olevat õrnale naisele sobimatu.

„Miks?" küsis neiu. „Ega see mulle, valusam ole kui teile ja pealegi ehitate bomat minu kaitseks. Miks ei peaks ma oma osa sellest ise tegema?"

.Olete ju naine," vastas Tarzan, „ja see pole naiste töö. Kui aga tahate midagi teha, võtke mõni neist pottidest, mis ma hommikul hankisin, ja tooge jõest vett. Võib-olla läheb teil seda vaja, kui ära olen."

„Kui ära olete?..." küsis neiu. „Kas kavatsete ära minna?"

„Kui boma saab valmis, lähen liha tooma. Homme võtan teid kaasa ja õpetan, kuidas loomi tappa. Seda peate oskama teha siis, kui ma teie juurest alatiseks ära olen läinud."

Sõnalausumata võttis neiu savinõud ja hakkas jõe poole sammuma. Potte veega täites mõtles ta murelikult oma ebamäärase tuleviku peale. Ta teadis, et Tarzan on mõistnud ta surma ja varsti pärast seda, kui mees ta üksinda džunglisse jätab, tuleb kohutav surm... Elada üksi džunglis, olla piiratud ürgmetsa hävitavatest jõududest — ei, seda ei suuda ta üle elada. Peatselt ta sureb, kui mitte nälga, siis kiskjate, ahvide või neegrite talumise järgi. Tema saatus kujuneb igal juhul kohutavaks.

Neiu oli süvenenud nii oma mõtetesse, et ei kuulnud ega näinud midagi, mis tema ümber juhtus. Ta täitis nõud veega, tõstis need maast üles, pööras ümber ning tahtis tagasi boma juurde minna, kui tema teed takistas kohutav karvane olend. Allasurutud karjatus pääses neiu huulilt ja üks nõudest kukkus käest.

Go-lat, ahvide kuningas, oli eemaldunud oma suguharust ning pidas jahti jõekaldal. Ta märkas valget naist, kes jõe äärde tuli. Suurel isasel oli sõjaplaan sedamaid valmis — ta hiilis tasa naise juurde. See oli tema, kes ähvardavalt neiu ees seisis. Go-lat ei oleks meie mõõdupuu järgi sugugi kaunis olnud, kuid tema oma suguharu emased nägid tihedas üksikutest hõbehallidest karvadest läike saanud mustas kasukas, kuni põlvini ulatuvates kätes ja kuulitaolises ümmarguses peas erakokordset ilu. Samal arvamusel oli Go-lat ka ise. Väiksed pahatahtlikud silmad, madal lai nina, suur suu, punased igemed ja suured pruunid võitluskihvad tõendasid selle džungli-Adonise ilu — siiski oma

sugukonna emaste silmis. Bertha Kircherile näis ta kohutavalt inetu, toores ja metsik.

Karvase metslase väikses peaajus pesitses arvamine, et valge emane ei võinud tema vastu sugugi ükskõikne olla, sest kuigi ta oli tar-mangani naine, mis oli see paljasnahkne olend tema, suure ja karvase Go-lati kõrval. Paljasnahkne ahv on ju inetu, ainult niisugune nagu Go-lat võib korralikule emasele meeldida.

Bertha Kircher nägi enda ees hirmsat kiskjat, kohutavat paroodiat inimesest, kes ei olnud siiski inimene. Oleks Go-lat teadnud, mis neiu peaajus tol silmapilgul valitses, oleks ta tundnud end solvatuna või vähemalt lohutanud end sellega, et valge emane ei oska ilu hinnata.

Tarzan oli kuulnud neiu karjatust ning vaatas jõe poole. Silmapilk selgus talle olukorra hädaohtlikkus. Ta hüppas üle boma ning jooksis sinna, kus Go-lat neiule vaaru des lähenes. Lähenev ahv tegi kurgu-häält, mis paistis neiule tigeda looma urinana. Tarzan jõudis lähemale ning karjus ahvile midagi samasuguses ahvi keeles.

„Ma ei tee emasele ju halba," vastas suur ahv.

„Ma tean," vastas Tarzan, „kuid tema ei tea seda. Sest tema on nagu lõvi Numa .või panter Sheeta, kes ei oska rääkida meie keeles. Ta arvab, et sa taliad talle halba teha."

Tarzan jõudis neiu juurde. „Ärge kartke, ta ei tee teile halba," ütles ta. „Pole vaja karta. See ahv oti juba õpetuse saanud. Ta teab, et Tarzan on džungli valitseja. Ta ei tee halba kellelegi, kes on Tarzani oma."

Neiu viskas kiire pilgu mehele. Talle näis, et sõnad, mis Tarzan oli ütelnud, ei tähendanud midagi talle enesele ja et tema omakstunnistamisega kaitses ta ainult ennast. Niisama oleks võinud ta omaks tunnistada ka naise kaitseks ehitatud boma.

„Siis ma kardan teda," vastas neiu.

„Te ei tohi oma hirmu välja näidata. Tulevikus olete sageli nendega vastamisi, nii olete kõigi hädaohtude eest kõige kindlamini kaitstud. Enne kui ma lahkun, annan teile vahendi, millega võite end nende eest kaitsta. See on ainult juhtumiks, kui keegi neist teile kallale tahab tungida. Teie asemel katsuksin kindlasti nende seltsi otsida, sest džunglis on vähe kiskjaid, kes julgevad rünnata suuri ahve, kui neid on koos mitu. Kui aga näitate välja, et kardate ahve, siis on teie elu tihti hädaohus. Iseäralikult kipuvad teile kallale just emased. Ma annan neile kõigepealt teada, et teil on enese kaitsmiseks vahend ja te tapate selle, kes kallale tuleb. Kui on vaja, näitan teile, kuidas seda .teha, ning pärast nad kardavad ja austavad teid."

„Ma proovin," vastas neiu, „kuid usun, et see kujuneb raskeks. Nad on ju kõige koledamad olevused, keda olen näinud."

Tarzan naeris. „Kahtlemata arvab Go-lat teist samamoodi," vastas ta neiule.

83

Nende vestluse ajal olid ka teised selle suguharu ahvid lagendikule jõudnud. Neid oli päris suur kari. Ahvide hulgas oli mitu suurt koledate kihvadega isast, kuid oli ka ahvilaste, baludega emaseid. Ahvid olid näinud valget naist ka enne — tol ööl, kui nad tantsisid lagendikul dum-dumi, aga nad olid ikkagi uudishimulikud. Eriti uudishimulikud olid emased, kes tulid neiut ja tema rõivaid käega katsurfia ja ninaga nuusutama. Bertha Kircher suutis vaevu oma hirmu varjata. Ahvid olid tõesti kohutavad ja vastikud. Tarzan jälgis neiut tähelepanelikult ja poolmuigega. Ta oli alles tulnud tsiviilühiskonnast ja sai aru piinast, mida neiu tundis, kuid kahju tal temast ei olnud. See oli ju vaenlase kardetav spioon, kes on suurima karistuse ära teeninud. Nähes nüüd neiu julgust, tundis ahvinimene tema vastu juba sümpaatiat. Äkki pöördus ta ahvide poole.

„Tarzan läheb nüüd jahile, sest tema ja ta emane vajavad toitu," teatas ta ümberringi seisvatele ahvidele. „Tema jääb siia," ja ta näitas käega boma poole. „Teie aga vaadake, et ükski teie suguharust talle halba ei .teeks. Kas saate aru?"

Ahvid noogutasid. „Me ei tee talle halba," kinnitas Go-lat.

‚Jah, ma tean, et sina ei tee," ütles Tarzan Go-latile, „sest ma tapaksin su. Tarzan tapab igaühe, kes seda teeb!" Ja siis pöördus ta neiu poole: Tulge! Ma lähen nüüd jahile, aga teil on parem bomasse jääda. Ahvid lubasid teid mitte tülitada. Siiski jätan ma teile oma oda, et võiksite minu äraoleku ajal end kaitsta, kui vaja. Arvan, et ma ei ole ära kaua ja vaevalt võib selle aja sees midagi iseäralikku juhtuda."

Nad läksid koos boma juurde ja kui neiu oli sisse läinud, sulges Riivan hoolega avause ning läks ära džunglisse. Neiu vaatas mehele järele ning märkas tema kerget kassikönnakut ja suursugust kehahoiakut. Jõudnud metsa, hüppas mees esimese puu okstele ning kadus silmist. Bertha Kircher oli naine ja ta talitas naiselikult: pööras end ümber, istus maha ja puhkes nutma...

X. Metslaste meelevalla all

Tarzan otsis põtra või metssiga, sest arvas, et teised džungliloomad naisele söögiks ei kõlba. Hoolimata kõigi meelte pingutamisest, ei leidnud ta ühtegi nende loomade jälge. Ta arvas otsitavate jälgi leida jõe ääres joogikohtades. Äkki äratas tema tähelepanu kange lõhn, mis tuil neegrite külast. Küla ta veel ei näinud, kuid teadis, et see on kusagi eespool jõekaldal. Ahvinimene ei suutnud vastu panna kiusatusele oma

põliseid vaenlasi kiusata. Selleks taandus ta metsa, et läheneda külale teisest küljest. Tarzan jälgis üle küla ümbritseva aia ulatuvalt

85

oksalt neegrite tegevust. Silmapilk oli talle selge, et külas valmistutakse hirmsaks peoks, kus piinatakse inimest, kes tükikaupa ära süüakse.

Tarzan tundis suurimat heameelt, kui võis röövida neegritelt pidutemisvõimaluse. Praegune silmapilk näis selleks väga soodne. Ahvinimene hakkas uurima, kus on mustade ohver. Tihe lehestik piiras vaatevälja, mistõttu ta ronis puu latva.

Kuigi Tarzani osavus liikuda mööda puid oli võrreldamatu, oli ta seekord hoolimatu ja ettevaatamatu. Harilikult eemaldus ta tüvest oksa mööda, mis oli küllalt tugev. Kuid ta ei märganud, et mingi ussike oli oksast augu läbi söönud.

Äkki praksatas oks, millel Tarzan liikus. See käis nii kähku, et ahvinimesel polnud võimalik teistest okstest kinni haarata ning allpoolgi polnud tugevaid oksi, mis oleks kukkumist takistanud. Kukkudes jäi Tarzani jalg väänkasvudesse kinni ning ta kukkus tumeda mütsatusega maha. Mees kukkus selili ja minestas.

Puruneva oksa raksatus ja kukkuva keha mütsatus äratasid külaelanike tähelepanu. Nad jooksid kiiresti sõjariistu otsima. Julgemad lähenesid aiale ja nägid liikumatut valget kogu maas lamamas. Nad lähenesid sellele viskevalmis odadega. Nähes, et peaaegu alasti olevus end ei liiguta ja lähedal olevate puude otsas teisi temasuguseid näha pole, julgesid nad viimaks kogu juurde tulla. Üks mustadest tõstis oda, et see maas lamava mehe rinda lüüa. Pealik Numabo ei lubanud tal seda teha.

„Siduge ta kinni. Täna õhtul sööme kõvasti!"

Tarzani käed ja jalad seoti juurtest punutud nööridega kõvasti kinni ning ta kanti onni, kus ootas oma saatust leitnant Harold Percy Smith-Oldvick. Ka tema oli igaks juhuks kätest ja jalgadest kinni seotud. Mustad ei tahtnud ju, et pidu oleks vangi põgenemise pärast ebaõnnestunud. Kohe, kui uus vang oli onni toodud, kogunes ukse ette hulk naisi ja lapsi teda vaatama. Numabo aga pani onni ette topeltva-hipostid ning keelas kõigil vangide asupaigale läheneda. Seda oli tarvis, sest mõni must oleks võinud tormata onni ja võidurõõmust vangid tappa, röövides nii teistelt võimaluse tantsida vangide ümber surmatantsu.

Noor inglane oli kuulnud oksa murdumist ja keha kukkumist. Seejärel kuulis ta, kuidas mustad uut vangi sidusid ja selle hiljem onni tassisid. Kätest ja jalgadest seotud hiigelkogu visati tema lähedale põrandale. Veel minestunud inimkogu vaadates mõtles inglise lendur, et ta polnud enne näinud nii täiusliku kehaga meest. Milline õnnetus selle valge mehe siia saatis? Paistis, et uus vang oli niisama metsik kui needki, kes ta kinni võtsid. Nii võis otsustada vähemalt tema niudevöö ja varustuse järgi. Kuid mees oli valge. Jäi ainult oletada, et see on üks neid õnnetuid, kellele loodus on ilu ja annet andnud, kuid kes tarvitab neid halvasti isegi tsivilisatsiooni rüpes.

85

Meest jälgides märkas ta, et vangi silmalaud liikusid. Varsti avanes paar halle silmi, mis ekslevalt ümbrust jälgisid. Meelemärkuse naastes kadus mehe silmist arusaamatus, mis asendus intelligentse vaatega. Vang keeras end külili ja tõusis istukile. Ta vaatas inglasest naabrile otsa. Nähes, et ka tema käed ja jalad olid kõvasti kinni seotud, ütles uus vang sapiselt: „Nad täidavad täna oma kõhu meiega."

Inglane naeratas samuti tigedalt. „ Selle kisa järgi, mida need lurju-. sed tegid, on nad väga näljased," vastas ta Tarzanile. „Otsustades nen-. de ümberkäimise järgi minuga, arvan, et nad tahtsid mind elusalt ära süüa. Kuidas teie siia sattusite?"

Tarzan lausus kahetsedes: „Selles olen ma ise süüdi. Ma väärin küll ärasöömist. Ronisin mööda oksa, mis ei pidanud mu raskusele vastu, ning kui kukkusin, ei

maandunud ma jalgadele, nagu oleksin pidanud.' Mingi väänkasv jäi jalgu ja ma tulin alla, pea ees. Muidu ei oleks nad mind elusalt kinni võtnud."

„Kas meil pole põgenemisvõimalust?" küsis inglane.

„Ma olen varem nende käest mitu korda ära jooksnud," vastas Tarzan, „ning näinud, kuidas teised põgenevad. Olen isegi näinud, kuidas ohver on nende käest ära võetud pärast seda, kui pool tosinat oda oli tema kehasse torgatud ja tuli teda hoidnud tulba jalamile juba süüdatud."

Leitnant Smith-Oldvick värises: Jumal! Seda ei tahaks küll läbi elada. Ma võin kõike kanaatada, aga tuld mitte. Ma vihkan hingepõhjast võimalust minna kuradite ette kärsahaisuga."

„Olge mureta," vastas Tarzan muheldes. „See ei kesta kaua ja pealegi teie nina seda kärsahaisu ei tunne. Kogu see toiming pole sugugi nii halb, kui paistab. Hetk piina ja valu ning peagi kaotate teadvuse. Ma olen seda mitu korda näinud. Ükskõik, kuidas inimene sureb. Surema peame ükskord kõik. Kas sureme täna, homme võPaasta pärast, see on rohkem maitse asi. Peaasi, et oleme elanud. Mina olen igatahes elanud."

„Teie arutlus on tark, võib-olla isegi õige, kuid siiski ebarahuldav," vastas noor leitnant,

Tarzan naeris heledalt: „. Visake pikali ja veeretage end siia. Katsun teie nöörid läbi närida." ...

Inglane tegi, nagu kästud, ning tundis varsti, et nöör annab järele. Veel minut ja ta käed oleks olnud vabad. Parajasti astus must sõdur onni ning nägi, mis oli juhtumas. Ta lõi odavarrega Tarzanile pahe ning kutsus ka teise valvuri sisse. Vangid peksti põhjalikult läbi ning seoti üks ühe, teine teise seina külge kinni.

Kui mustad olid onnist lahkunud, vaatas Tarzan õnnetut Kaas^st ja ütles: „Nii kaua, kui on elu, on ka lootust." Ta naeratas kibea igivana tõde korrates.

86

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick naeratas vastu: „Ma kardan, et meil mõlemal on väga vähe aega. Õhtusöögi aeg peaks juba lähedal olema."

** *

Zu-tag pidas jahti teistest ahvidest kaugel. Kuningas Go-lat ei sallinud teda. Zu-tag (Paks Turi) oli hiljuti saanud täisealiseks, ta oli suur, tugev ja teistest suguharu liikmetest targem. Go-lat nägi temas endale võistlejat. Zu-tag oli küllalt tugev, et džunglis üksi käia. Ta jättis tihti maha kaitse, mida ahvide hulk üheskoos annab. Üksinda ringiliikumine andis talle teadmisi ning õpetas ainult oma jõule ja osavusele lootma. Lühikese ajaga oli ta saanud päris iseseisvaks, aga muutunud ühtlasi ka tigedamaks ja tugevamaks.

Täna oli ta olnud kaugemal lõunas jahil ja naasis mööda teerada, mida ta tihti.käis. Teerada viis mööda mustade gomanganide külast, kus ta oli näinud ahvilaadseid olendeid ja jälginud nende toiminguid. Uudishimu sundis teda jälle ronima puu otsa, kust ta oli ennegi küla jälginud.

Vaevalt oli ta puu otsa ronida jõudnud, kui kuulis lähedal oksa praksatust ja kellegi või millegi kukkumismütsatust. See ehmatas teda niisama kõvasti kui neegreidki. Ta nägi, kuidas mustad ümbritsesid mahakukkunud olevust, sidusid ta kinni ja viisid onni. Ta tundis selles pealtnäha surnud olevuses ära pruuninahalise tarmangani, kes oli kunagi' koos ahvidega dum-dumi tantsinud. Julgus, millega Tarzan Go-latile kallale tungis, ja osavus, millega ta ahvide kuninga võitis, äratas loomades austuse ja poolehoiu. Eriti austas teda Zu-tag, kes tundis nüüd Tarzanile kaasa. Ta tahtis valget ahvi kuidagiviisi vaenlase käest päästa ning otsustas kuuldavale, tuua ahvide sõja- ja protesti-hüüu, kuid arvas targemaks vait olla ja suure tarmangani salaja vabastada.

Zu-tagi esimene mõte oli minna küllaja katsuda valge cihv kohe vabastada. Kuid nähes mustade suurt hulka ja kahte valiti vangide onni ees istumas, arvas ta> et üksi siin hakkama ei saa. Hääletult, nagu ta
oli ilmunud, kadus ta mööda oksi põhja suunas, kust oli tulnud.
** *
Suurte ahvide suguharu viibis ikka veel Tarzani ehitatud boma läheduses. Mõni ahv hankis toitu, teised aga kükitasid puude all ja otsisid üksteise seljast parasiite.
Bertha Kircher oli vahepeal pisarad kuivatanud ning tulnud bomast välja. Ta vaatas igatsusega sinnapoole, kus Tarzan puude vahele kadus. Siis meenusid talle ahvid. Ta nägi neid siin ja seal kükitamas ning mõtles, kui kerge oleks mõnel neist bomasse tungida ja teda tappa. Kui abitu ta siin on! Mida ta teeks valge mehe odaga? Mitte midagi. Läikiva karvkatte all peituva jõuga murraks iga ahv oda tükkideks enne,

kui ta saaks kättki sellega tõsta. Suured isaahvid näisid kehastavat jõudu, mis purustab kõik nende kätte sattuva.
Oma keerulist olukorda parajasti hinnates märkas neiu, et lagendiku lõunaservas laskus puult suur isaahv. Tol ajal näisid Bertha Kirche-rile kõik ahvid ühesugustena. Alles hiljem õppis ta nende kui üksikolendite vahel vahet tegema ja mõistis, et igal isendil on oma iseloom. Ehkki ta veel ahve üksteisest eristada ei suutnud, näis talle seekord puu otsast tulnud ahv teistsugune — läikiva karvaga ja teistest intelligentsem.
Juba kaugelt oli näha, et tulija tahtis midagi tähtsat öelda. Seda ei märganud üksnes neiu, Vaid ka ahvid, kes saabunule täheleptnu pöörasid. Nad läksid talle vaarudes vastu, turjakarvad püsti. Kõige ees sammus sirge seljaga kangejalgselt Go-lat. Vana kuningas oli tihti näinud noori ahve, kes metsas hulkudes ägedaks läksid ja tahtsid suguharu juurde naasnuna karjajuhi kohta saada. Sellised noored on vanale valitsejale väga ohtlikud.
Oleks Zu-tag tulnud rahulikult vahetevahel toitu otsides, ei oleks teda keegi tähelegi piinnud. Aga ta tuli tonnates ja nähtavasti väga ärritatuna. Zu-tag ja talle vastu tulnud ahvid jõudsid kohakuti. Hulk aega nad urisesid, tammusid ringi, nuusutasid üksteist, kuni järeldasid, et Zu-tag ei kipu kellelegi kallale.
Zu-tag proovis ahvidele selgitada, et suur valge ahv on mustade käes hädas ja ta tuleb päästa. Seda kuulnud, pöördus Go-lat minekule ja ütles: ^Las valge ahv hoolitseb ise enda eest, mis meil temaga asja."
„Ta on suur ahv," ütles Zu-tag. „Ta tuli siia, et elada koos meiega. Go-lati suguharu peab teda kaitsma. Lähme vabastame ta gomanganide käest!"
Go-lat ainult urises midagi ja eemaldus Zu-tagist.
„Zu-tag läheb ja vabastab valge ahvi üksi, kui Go-lat on liiga arg!" hüüdis ärritatud noor isane.
Kuningas pööras seda kuuldes end ümber ja tagus rusikatega vastu rinda. ,,Go-lat ei karda," karjus ta sügava kurguhäälega. „ Go-lat ei karda, kuid ta ei lähe valget ahvi vabastama seepärast, et ta pole meie suguharust; Kui sa nii väga tahad seda valget ahvi päästa, siis võta kas või see valge emane siit kaasa ja mine!"
„Zu-tag läheb, võtab kaasa tarmangani naise ja need Go-lati isased, kes ei ole arad," uhkustas noor ahv ja tagus rusikatega vastu rinda. Ta vaatas kutsuvalt teistele ahvidele. „Kes tuleb koe» Zu-tagiga gormanganide vastu võitlema ja oma venda nende juurest ära tooma.
Kaheksa noort tugevat isast astus teiste hulgast Zu-tagi juurde, aga vanemad isased raputasid neile omase tagasihoidlikkusega pead ja vaarusid Go-latile järele.

„Hästi!" hüüdis Zu-tag. „Meil polegi neid vanu emaseid tarvis. Võidelda gomanganidega on suguharu isaste, mitte nende kartlike olevuste asi."

Vanad isased tegid, nagu poleks nad kuulnudki noorte enesekiitust. Zu-tagi juurde jäänud isased olid vaimustuses. Nad seisid püsti, paljastasid võitluskihvad, tagusid rusikatega vastu rinda ning karjusid nii, et džuhgel värises.

Ahvide toiming ei olnud enam huvipakkuv vaatepilt, kui Zu-tag lähenes kaaslastega bomale. Kuigi neiu oleks hirmust peaaegu liikumatuks võinud jääda, suutis ta siiski bomasse taganeda. Suur Zu-tag hüppas talle kassi osavusega järele. Neiu tundis end Zu-tagi ees kaitsetuna ja sihtis oda tema rinda. Kuid ahv ei kavatsenudki talle kallale tungida, vaid ainult rääkis midagi oma keeles ja tegi kätega mingisuguseid märke Neiu ei saanud esialgu temast aru. Ta taganes kohkunult, kuid ahv lõi tal oda käest ning rääkis jälle lõuna poole džunglile osutades. Et neiu ei saanud temast ikka veel aru, võttis Zu-tag mahakukkunud oda, puudutas seda näpuga ja osutas uuesti lõuna suunas. Neiu taipas viimaks, et ahv katsus talle seletada midagi, mis puutus temasse ja oda omanikku. Võib-olla katsub ahv talle selgitada, et valge mees on hädas ja teda tuleb päästma minna. Ta läks paar sammu boma värava poole ja Zu-tag teadis, et temast on aru saadud. Nad lahkusid kiiresti bomast Zu-tagi kärsitult ootavate kaaslaste juurde.

Nad hakkasid kohe lõuna poole ruttama. Kui Bertha Kircher ei oleks tahtnud ahvidest maha jääda, oleks ta pidanud jooksma. See oli võimatu ning ta jäi koos Zu-tagiga tahapoole. Ahvid ootasid neid aegajalt järele. Viimaks kaotas Zu-tag kannatuse, haaras naise käe ja hakkas jooksma. Neiu protesteeris, kuid asjata. Varsti ta komistas ja kukkus. Ahv vihastas ja urises ähvardavalt. See valge emane oli tõesti abitu. Viimaks näis ahv aru saavat, et neiul oli võimatu pikemat aega nii kiiresti liikuda. Kuid kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem. Ahv haaras maas lamava neiu selga ja ruttas teistele järele.

Bertha Kircheril seljas olnud ratsaülikond oli hea selle poolest, et ei jäänud kergesti okstesse kinni. Nii ebamugav kui ahvi seljas olla oligi, tundis neiu end siiski kaunis kindlalt. Mööda maad liikuda polnudki kuigi halb, aga kui Zu-tag tõusis puu otsa, sulges neiu silmad. Zu-tagi ainus vääratus oleks võinud tuua surma mõlemale. See kohutav teekond mööda hiigelpuid suure ahvi seljas seisab Bertha Kircheril meeles surmani.

Et õnnetust ei olnud veel juhtunud, avas neiu silmad. Ta imestas ahvide osavuse ja Zu-tagi hiigeljõu üle. Nad olid läbinud juba hulk maad, aga Zu-tagi väsimust polnud veel tunda. Ta liikus edasi veelgi kiiremini.

Zu-tag peatus äkki ja andis ka teistele märku peatuda. Nad olid jõudnud küla lähedale. Neiu kuulis neegrite naeru ja kisa. Talle meenus

põgenemine mustade käest ja võimalus uuesti vangi langeda. Miks oli Zu-tag teda siia toonud? Kas selleks, et ta mustadele tagasi anda?

Ahvid jätkasid teed suure ettevaatlikkusega ja hääletult. Viimaks jõudsid nad otse küla äärde. Zu-tag peatus ja pani neiu maha. Siis pöördus ahv tema poole ning näitas üht küla onni teistest natuke kaugemal ja selle ees seisvat kahte relvis sõdurit. Pika seletamise ja märkide tegemise peale jõudis neiuni ahvi oletus selle kohta, et valge mees on onnis vangis ja Zu-tag katsub teda oma kaaslaste abil vabastada;

Neiu silmitses küla ning märkas, et seda ümbritseva palkaia juures kasvas puu, mille alumistelt okstelt oli kerge jõuda just sellesama onni katusele. Külasse võis küll kergesti pääseda, aga mida seal teha, seda neiu ei teadnud.

Saabus õhtupimedus. Küla keskel süüdati mitu tuld. Nende valgel nägi ta posti, mille ümber oli laotud virn kuivi oksi. Talle sai selgeks, miks küla veel ärkvel oli ja

mis seal nii hea tuju põhjustas. Oh, oleks tal nüüd mõni sõjariist kaasas olnud või vähemalt ükski abinõu mustade vastu. Siis läheks ta tingimata külla ja päästaks valge mehe. Valge mees küll vihkas teda, kuid ta oli päästnud neiu kindlast surmast ja koguni kaks korda. Ta on mehele tänu võlgu. See mees oli tõesti imelik. Ta polnud varem sellist olendit näinud. Mees oli ustav ja rüütellik, kuid ühtlasi ka metsikum metsikumatest. Nad olid džunglis koos elanud ainult mõne päeva ja naine õppis varem nii väga hirmu nahka ajanud meest austama. Mees oli kindlasti metslane, kuid kõrgesti haritud ja hästi arenenud. Miks ta jättis naise džunglisse üksi, sellest Bertha Kircher aru ei saanud.

Zu-tag kükitas neiu lähedal ja vaatas samuti küla. Nähtavasti ootas ta pimeduse saabumist ning haudus oma väikeses peaajus päästmis-plaane. Äkki paisti's pidustuste ettevalmistustes kavatsematu muudatus ilmnevat. Paarkümmend sõdurit kogunes kokku ja rääkis elavalt omavahel. Nende keskel seisis pealik. Möödus viis, siis kümme minutit, teiste juurest lahkus kaks meest, kes jooksid küla teise serva. Varsti tulid nad tulede juurde tagasi, kaasas paras palk, mille nad esimese posti kõrvale püsti ajasid. Bertha Kircher imestas väga teise posti püs-tipanemise üle.

Imestada ei tulnud tal kaua, sest peo algus näis kätte jõudnud olevat. Onni juurde tuli palju sõdureid. Lühikese nõupidamise järel astus paar neist onni ning minut hiljem nägi neiu, kuidas sealt toodi välja kaks köidikuis meest. Ühes tundis ta kohe ära oma kaitsja, teine oli Briti lennuväemundris leitnant. Seepärast siis pandigi keskväljakule üles kaks posti.

Neiu pani käe Zu-tagi õlale. „Tule!" kutsus ta ning osutas külale. Minut hiljem laskus ta hääletult onni katusele. Sealt alla oli ainult väike hüpe. Neiu liikus onnide varjus edasi, kuid tal ei olnud selge, ui das vabastada valged vangid. Kõige hullem, et tal ei olnud mingit rel-

va. Ta vaatas taha, kas ka ahvid kaasa tulevad. Kõik üheksa hiigelahvi tulid. Seda oli lohutav näha, aga mingi relva peab ka leidma.

Vangid olid vahepeal platsile viidud ja postide külge köidetud. Sinna kogunes kogu küla — mehed ja naised, noored ja vanad. Onnid jäid tühjaks. Musti huvitas eelseisev pidu rohkem kui hool ennast kaitsta. Nad ei näinud, kuidas neiu läks ahvide kannul ühte onni nagu vari. Nad ei näinud, kuidas neiu otsis mõnd relva enesekaitseks.

Mõne minuti pärast tuli neiu onnist, käes terav oda. Ta tundis ennast kindlamalt. Pikkamisi liikusid saksa neiu ja koletised külaväljaku poole. Kumbki posti külge seotud vangist ei olnud pikka aega rääkinud. Näis, nagu polekski käsilolev toiming neid puudutanud, et nad on kogu piinale ja toorusele vaatamata kõrvalised isikud, kellesse asi ei puutu.

Noor leitnant ptiöras pead, et näha oma saatusekaaslast Tarzan paistis kivistunud olevat. Ükski näojoon ei väljendanud hirmu ega kartust. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick oli niisama rahulik — inglane võib surra, kuid mitte karta surma!

„Hüvasti, sõber!" ütles leitnant tasa.

Tarzan pööras pea tema poole hing vastas muheldes: „ Hüvasti! Kui tahate piinast ruttu üle saada, siis hingake tuld ja suitsu sisse nii palju, kui õnnestub."

„Aitäh," kostis lendur ja tegi näo, nagu see asi teda ei puudutakski. Kuigi see nõnda oli, ei tahaks heameelega uskuda, et ta oma saatuse vastu nii ükskõikne oli.

Naised ja lapsed istusid ringis, koledasti värvitud noored sõdurid astusid ringi sisse surmatantsu tantsima. Tarzan pöördus kaaskannataja poole: „Kui tahate nende pidu luhta ajada, ärge näidake oma piinu. Kui teie näol ei ole vähimatki surmahirmu, on mustade kuradite lõbustus äpardunud. Hüvasti veel kord ja head õnne!"

Noor inglane vaikis. Tema näojoontest võis arvata, et neegrid ei saa tema piinamisest suurt naudingut. Sõdurid alustasid tantsu. Pealik Numabo pidi oma odaga esimese vere laskma. Siis algab piinamine, pärast süüdatakse oksad. Vangid peavad tundma, kuidas tuli jalgu kõrvetab ja leegid neid neelavad.

Must pealik jõudis tantsides üha lähemale. Tema kollased teravaks viilitud hambad läikisid tule paistel ja paksud huuled näisid kahekordsed olevat. Tants nõudis talt kujuteldamatuid liigutusi. Ta hüppas õhku, keerutas end, tagus odaga maad, moonutas oma värvitud nägu ja painutas igatpidi keha. Teda oleks võinud hullumajast põgenenuks pidada.

Ring, milles ta keerles, jäi iga sammuga väiksanaks. Peagi jõuab kätte silmapilk, mil pealiku terav oda ühe valge mehe keha torkab. Kuid enne seda on Numabo tantsinud päris kaua, nagu on nõudnud tema pealikuseisus. Ta peab end väärikalt ülal pidama.

91

Neegripealiku oda puudutas juba ahvinimese rinda. Väikesest haavast nirises veri pruunile siledale nahale. Vaevalt oli see juhtunud, kui õhku läbistas naise terav kisa. See oli nagu haavatud emaslooma metsik valukarjatus, mis ähvardas ühtlasi kõige vihasema kättemaksuga.

Karjatust saatis metsik kära, haukumine ja urin. Koos valge neiuga olid tegevusse astunud ka ahvid. Nende karjatustest teadis Tarzan, et abi on lähenemas. Ta ei saanud aru ainult sellest, kes tõi ahvid teda päästma. Võimatu oli uskuda, et nad oleks tulnud omal algatusel.

Numabo ja tema sõdurite tantsu segati ootamatult. Mustad sõdurid lendasid siia-sinna. Metsikute rahurikkujate ees liikus valge neiu, kes oli mõne päeva eest külast saladuslikult kadunud. Selle valge amatsooni sõjaväeks olid suured karvased olendid. Neegrid kardavad pööraselt suuri kihve.

Zu-tag talitas oma tavalisel metsikul viisil. Tema hiigelrusikad lõid maha kõik ettesattunud. Ta tonnas ringi kui lahtipäästetud kurat, keda ei suutnud keegi takistada. Zu-tagi kannul tulid teised temataolised. Nad tungisid vanameeste, naiste ja laste ringist läbi, jõudsid sõdurite ja peagi vangide juurde. Tarzan oli uhke oma sõprade üle, kes olid tulnud teda päästma.

„Taguge suuri isaseid!" hüüdis Tarzan Zu-tagile. „Andke neile!" Bertha Kircherile jagas ta käske: „Ruttu, vabastage mind köidikuist! Küll ahvid hoolitsevad neegrite eest."

Neiul polnud nuga, et lõigata läbi Tarzänit kinnihoidnud nöörid. Tal õnnestus siiski neid nii palju lõdvemaks kiskuda, et ahvinimene sai käed vabaks. Silmapilk hiljem oli Tarzan lahti ning valmis tegutsema.

„Nüüd vabastage inglane," hüüdis ta neiule ja tõttas ahvidele appi. Numabo ja ta sõdurid olid vahepeal aru saanud, et ahve on vähe. Pealegi polnud nendel sõjariistu, mistõttu näis võitlus neile hukatuslikuks saavat. Kolm neist oli juba pikali löödud ja suremas. Tarzan nägi, et ahvide osaks saab kaotus, kui neegrite julguse murdmiseks mingit abinõu ei leiuta. Ta nägi tule juures katelt keeva veega. Kas paremat vahendit veel leidubki! Ta haaras tulelt nõu ja kallas selle neegrite peale tühjaks. Mustad lasid kuuldavale metsikud valukarjatused. Numabo katsus küll oma mehi pealetungile õhutada, kuid asjata, sest esimesele katlale järgnes teine, kolmas — nii palju, kui neid üldse oli. Neegreid valdas kabuhirm. Kes sai, põgenes onnidesse. Isegi Numabo mõistis, et asjata on võidelda valge mehe vastu, kes murrab nende vastupanu veega, mille nad ise tuliseks ajasid. Pealik pidi oma suureks häbiks tunnistama, et lahing on kaotatud, ja kahjutundega nägema, kui-
das mõlemad valged mehed, valge naine ja nende karvased päästjad kiiresti külast lahkuvad.

Tarzan sammus vaikides mööda kitsast teerada. Tema taga Zu-tag ja teised võitlusest eluga välja tulnud ahvid. Ahvidle järgnesid leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ja Bertha Kircher. Kui neiu

92

sai olukorrast aru, siis inglase kohta ei saanud seda öelda. Kogu sündmustik paistis talle salapärale, juhusliku kokkulangevusena.

Tarzan ei olnud oma elus veel kellelegi midagi võlgu jäänud. Ta oli võidelnud ikka üksi. Seni olid teda aidanud viis meelt, jumalast antud mõistus ja osavus džunglis liikuda. Kuid nüüd oli ta esimest korda elus kellelegi võlgu. Ja pealegi inimesele, kelle ta oli surma mõistnud, kes oli tema vaenlane. Kõige rohkem ärritas teda, et see inimene oli naine...

Tarzan raputas pead ja sammus edasi.

XI. Lennuk leitakse

Tarzan tuli jahilt. Ta oli tabanud põder Bara. Mees peatus lagendiku serval puu otsas ning jälgis kahte inimest, kes sammusid jõe poolt boma poole.

Tal oli igav. Talle meenus onnike merelahe kaldal. Seal oli olnud tema lapsepõlvekodu, kust pärinesid kõige armsamad mälestused. Seal oli elanud tema tundmatu isa, seal olid talle meeldivad asjad. Väikeses onnis asus varandus, mida ta hindas üle kõige. Praegu, mil sõda ja sakslased olid röövinud selle, kes oli talle kõige kallim, tundis ta rohkem kui kunagi varem igatsust minna sinna, kus võiks end koduselt tunda. Kuidas ta oli võinud sealt nii kaua ära olla? Kas ta polnud mitte oma kallimat ära andnud? Millal jõuab ta uuesti lapsepõlvekodusse?

Kuid see onnike oli mitme päeva teekonna kaugusel. Ja kõigepealt oli tal vaja muretseda abitute olendite eest, kelle saatus oli tema hoolde andnud. Üks neist oli noor mees, kes kandis Briti kuningliku lennuväe ohvitseri rebenenud ülikonda, teine oli noor naine, endine Saksa spioon, kelle seljas olid riideräbalad, mis oli kord olnud ratsaüli-kond.

Saatus oli jälle inimestega omatahtsi talitanud. Need kaks olid teineteise vastandid, üks küll Inglise ohvitser, teine Saksa salakuulaja. Aga tema oli ahvinimene.

Tarzan tahtis mõlemast lahti saada. Aga kuidas? Teekond idarannikule on pikk, aga onn lahe kaldal kutsub teda. Kuid need kaks? Iseseisvalt nad džunglis hakkama ei saa. Selleks puudub neil kogemus. Rannikule neid kaasa võtta on ka võimatu. Mehe oleks ehk võinud kaasa kutsuda, kuid isegi mõte naist onnis näha tundus Tarzanile vastik. Onn oli püha koht, kuhu ei võinud ükski võõras tulla. Neid kahte oli niisama võimatu siia jätta kui kaasagi võtta. Jäi üle ainult üks võimalus: minna tagasi idarannikule või vähemalt lähimasse valgete inimeste asulasse.

93

Tõesti oli Tarzan otsustanud jätta neiu saatuse hooleks. Nüüd olid osad vahetunud. Neiu oli ahvinimese piinast ja surmast päästnud. Ta võlgnes neiule elu ega võinud ebadžentelmenlik olla. Kaht inimest lagendikul Vaadeldes muigas Tarzan kibedalt: mõlemad olid noored ja elujõulised, kuid sealjuures äärmiselt abitud, et džunglis hakkama saada. Kui abitu inimene siiski on. Loomadega võrreldes on ta ürgmetsas saamatu kui laps. Go-lat on kaitstud omasuguste eest, isegi kilpkonn
Kota on kohmakale liikumisele vaatamata paremini kaitstud kui inime-
ne. .»

Tarzanita on noor Inglise leitnant ja Saksa spioon täiesti abitud olendid, keda ähvardavad alatasa džungli hädaohud. Hommikul oli ta toonud oma hoolealustele puuvilju ja nüüd liha. Need kaks. võisid endale ainult jõest vett tuua.

Nad sammusid lagendikul kõrvuti, ilma et kumbki oleks Tarzanit märganud. Nad ei teadnud ka seda, et üks paar silmi, mitte väga sõb-i ralikke, jälgis neid lagendiku teisest servast. Kuid Tarzan teadis vaenlase lähedalolekust. Ta ei näinud seda, kuid ta teadis, et kiskja varitses saaki ja et neid kahte ähvardas oht.

Kerge lehtede sahin ja okste liikumine andsid ahvinimesele sellest teada. Mees, kes oli kogu elu džunglis veetnud, kellele tuul oli tuttavaks saanud, kes näeb lehtede liikumisest ära, missugune kiskja nende taga end varjab, ei võinud sedagi väikest sahinat tähele panemata jätta. Vaenlase lähedusest ei andnud märku üksnes hääl, vaid ka lõhn. See oli muidugi panter Sheeta, kes oli samuti janu kustutama tulnud.

Vaevalt olid need kaks abitut olendit poolel teel boma juurde, kui Tarzan käskis neil seisma jääda. Nad vaatasid sinna, kust hääl kostis, ja nägid, kuidas ahvinimene koos põdräkerega puu otsast maale laskus.

„Tulge pikkamisi siiapoole, sest kui jooksu pistate, ründab teid Sheeta," hüüdis Tarzan.

Nad tulid, nagu kästud, ja imestasid nägematut hädaohtu.

„Mis see on?" küsis inglane. „Kus see Sheeta on?" Vastuse asemel viskas Tarzan põdrakere maha ja tormas neist mööda kellelegi vastu. Nüüd alles vaatasid noormees ja neiu selja taha ning nägid kollakas-roheliste silmadega suurt kassi, kes neile järele jooksis.

Sheeta oli näinud pruuninahalist olendit puuokstel ja tundis, et see tarmangani kavatseb tal saagi nina eest ära näpata. Ta oli näljane ega mõtelnudki oma kõhutäiest nii kergelt loobuda.

Karjatus suri neiu huulil. Ta haaras noore leitnandi käest, kinni ja surus end kaitset otsides tema vastu. Inglane lükkas neiu enda selja taha ning jäi tema ja ründava pantri vahele. Ehkki tal polnud käes ühtki relva, ei kõhelnud ta neiut oma kehaga kaitsmast, millest Tarzan tundis suurt rahulolu. Nii mõttetu kui selline rüütellikkus oligi, näis

see ahvinimesele mõistliku teona. Nii oleks temagi talitanud, kui olukord oleks seda nõudnud.

Põõsas, kus suur kass end varjas, ei olnud kaugel neist, keda ta oma ohvriks oli valinud. Vahe tema ja kahe valge inimese vahel vähenes kiiresti, liigagi kiiresti. Veel silmapilk — ja ta ongi ohvrite kallal!

Kuid Sheeta polnud siiski Tarzanist nobedam. Inglise leitnant nägi ahvinimest enesest mööduvat ning imestas tema nobedust. Ta pani tähele, et Sheeta põikas kõrvale ja püüdis.jõuda kohale enne, kui pruu-ninahaline inimene suudab tema kavatsusi segada. Kuid see katse oli asjatu, sest ahvinimene põikas samuti kõrvale ja tegi hiigelhüppe looma poole.

Kokkupõrke järel kukkusid mõlemad maha ning veeresid edasi. Neiu ja noormees vaatasid inimese ja looma võitlust hirmunult. Nad kuulsid võitlejate vihaseid karjeid ja panid tähele, et mehe häälitsused ei erinenud palju looma omadest. Hääled olid metsikud ja ka võitlus oli metsik.

Neiu haaras uuesti inglase käest ning küsis kartusest väriseva häälega: „Kas me ei võiks talle appi minna? Kiskja ju tapab ta!"

Inglane vaatas ümberringi, et leida midagi, millega võiks tigedat pantrit lüüa. Kuid neiu jõudis ette: „Oodake siin! Ma lähen toon oda, mille ahvinimene mulle jättis."

Tarzanil oli vahepeal õnnestunud hüpata pantri selga ja vajutada oma hambad looma turja. Tige kass katsus igati enda seljas olevat inimest maha raputada ja teda kihvadega kõrist haarata. Ta püherdas maas, viskas end selili ja rabeles metsikult, kuid asjata. Mehe jalad olid nagu raudvitsad looma keha ümber ning tugevad sõrmed pigistasid vastase kõri.

Bertha Kircher tõttas, oda käes, võitlejate juurde. Leitnant, tahtis temalt oda ära võtta, kuid neiu ei andnud. Ta katsus leida võimalust lüüa oda pantri kehasse. Kuid see paistis hulk aega võimatu olevat, sest mees ja panter rullusid siia ja sinna. Viimaks jäid nad silmapilguks paika ning neiu sai võimaluse torgata oda looma südamesse. Panter karjatas, tõmbas paar korda kramplikult keha ning jäi liikumatult, lamama.

Tarzan tõusis liikumatuks jäänud looma pealt püsti, raputas end nagu lõvi Numa, kes oma uhket lakka kohendab. Selles 'Farzani liigutuses oli midagi äärmiselt metsikut ja kiskjalikku. Ta vaatas neiut imeliku kahetsust väljendava pilguga. Jälle oli ahvinimese elu päästnud see ilus Saksa sakikuulaja, kuid ta ei tahtnud neiule võlgu olla. Et neiu oli tõepoolest julge, seda pidi ta avalikult tunnistama.

„Siin on teile liha," ütles Tarzan, tõstis maast põdra üles ja viis boma juurde. „Arvan, et teie oma osa praete, aga Tarzan ei riku oma jagu tulega."

95

Ahvinimene lõikas põdra küljest mitu suurt tükki liha. Inglane tegi tule üles ja neiu asus sellel liha küpsetama. Mehed istusid puu all ja vaatasid naise tegevust pealt.

„Ta on suurepärane! Eks ole?" sosistas Smith-Oldvick.

„Ta on sakslane ja salakuulaja," vastas Tarzan samuti sosinal.

Seda kuuldes pööras inglane pea järsult Tarzani poole. „Mida te sellega tahate öelda?" küsis ta ärritatult.

„Sedasama, mida ütlesin," vastas ahvinimene. „Ta on sakslane ja salakuulaja."

„Ma ei saa seda uskuda,” hüüatas lendur tasa.

„Kui te ei saa, siis pole ka vaja," vastas Tarzan rahulikult. „Mul ükskõik, mida teie usute ja mida mitte. Kuid ma tean, mida räägin, sest nägin teda sakslaste peakorteris hunnide kindralile aru andmas. Kuulsin oma kõrvadega, kui kindral tema nime nimetas, ja nägin, kuidas ta kindralile ettekande andis. Järgmine kord nägin teda Inglise ohvitseri mundris Briti vägede laagris. Kolmas kord sain temaga kokku siis, kui ta Saksa rinde staabi teadet Wilhelmstali viis. Ta on kindlasti sakslane ja Saksa spioon. Aga et ta on naine, ei või ma teda tappa."

„Kas usute tõesti, et see kõik on tõsi?" küsis noor leitnant. „Ma ei saa seda uskuda. Ta on ju nii armas, julge ja hea inimene."

Ahvinimene kehitas õlgu. „Jah, julge on ta küll, kuid isegi rott Pambal peab mõni hea omadus olema. Et ta seda on, mis ma teile rääkisin, siis ei või ma muud, kui teda ainult vihata. Ka teie peaksite teda vihkama."

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick kattis näo kätega. „Jumal andku mulle andeks, ma ei saa teda vihata," ütles ta vaikselt ja masendunult.

Kui kõik kolm olid oma lihtsa söögi söönud, tõusis ahvinimene püsti ja ütles: „Tarzan läheb uuesti jahile. Teil on nüüd liha vähemalt kolmeks päevaks. Selle aja jooksul tuleb ta jälle teie juurde. Minut hiljem kadus päikesest pruunistunud mees džunglisse.

Tarzani lahkumise järel tundis neiu end väga abitu ja mahajäetuna. Ta oli seda Varemgi olnud, kuid eriti õnnetu oli nüüd. Niikaua, kui Tarzan viibis boma läheduses, tundis ta end õnneliku ja kindlana kõigi hädaohtude vastu. Kui Tarzan oli vaevu džunglisse jõudnud, muutus boma ümbrus neiule hädaohtudest kihavaks ürgmetsaks, kus iga puu taga varitses surm. Noore inglase kohalolek ei teinud tasa Tarzani äraolekut. Leitnant oli ju nii nõrk, kogenematu ja lausa naiselik. Kaitsjat kiskjate eest temast polnud. Kui Tarzan oleks nende juurde bomasse jäänud, oleks siin olnud ohutuim koht maailmas. Kaks päeva — see on ju terve igavik!

Neiu pöördus oma noore kaaslase poole: „Ma oleksin heameelega näinud, et ta oleks siia jäänud. Ma tunnen end kindlamalt, kui ta siin on. Ta on küll väga tõsine ja väga hirmus, kuid olen tema juuresolekul

kaitstum kui mõne teise mehe läheduses. Näib küll, et ta mind vihkab, kuid tean, et ta mulle siiski halba ei soovi. Ma ei saa tõesti sellest olendist aru."

„Mina ei saa ka temast aru," vastas inglane, „kuid tean seda, et meie siinolek takistab tal oma kavatsusi täide viia. Tean, et ta tahaks meist lahti saada ja mul on tunne, et ta näeks tagasi tulles heameelega, et oleme ühe või teise siin varitseva hädaohu ohvriks langenud.

Arvan, et meil tuleb katsuda pääseda lähimasse valgete kolooniasse. Hiiglane ei soovi meid siin kauem näha, aga džunglis me ka vastu ei pea. Ma olen käinud ja pidanud jahti mitmel pool Aafrikas, kuid pole näinud metsikumat kohta kui siin. Siinsed metsad otse kihavad kiskjatest ja inimsööjatest pärismaalastest. Kui lahkuksime siit kohe ja katsuksime lennuki üles leida, oleks meil rannikule vaid mõnetunnine teekond. Usun, et mustad pole minu lennumasinat ära lõhkunud. Sinna, kuhu lennuki jätsin, pole palju maad. Mustadest ei oska seda nagunii keegi kasutada. Arvan, et mustad pole isegi julgenud lennuki lähedale minna, sest see paistab neile kohutav ja mõistetamatu."

„Kuid me ei või ju siit niisama ära minna," vastas neiu. „Peame teda tänama ja temaga jumalaga jätma. Ärge unustage, et oleme talle palju tänu võlgu."

Mees vaatas neiut ja mõtles järele selle üle, mida Tarzan oli talle natukese aja eest rääkinud. Nähtavasti ei olnud sakslannal aimugi ah-vinimese tunnetest tema vastu, sest muidu oleks ta metslast hoopis teisiti hinnanud. Mida kauem inglane neiut jälgis, seda raskem oli tal uskuda, et tema ees oli sakslane ja Saksa salakuulaja. Ta tahtis neiu käest selgitust pärida, kuid arvas paremaks soodsamat juhust oodata.

„Usun, et mees rõõmustaks, kui tagasi tulles meid siit eest ei leiaks," väitis leitnant. „Asjatu oleks veel kaheks päevaks siia hädaohtude keskele jääda ja ainult selleks, et teda tänada. Muidugi oleme talle tänulikud, kuid teie olete oma tänuvõla juba kaks korda tasunud. Pealegi rääkis ta mulle teist midagi, mis laseb oletada, et te ei tohiks siia kauemaks jääda."

Neiu vaatas imestades inglase otsa: „Mis te sellega öelda tallate?"

„Ma ei taliaks seda teile rääkida," vastas lendur pikkamisi ja koukis kepiga närviliselt maad. Näis, et tal oli piinlik neiuga Tarzani arvamusi jagada. Ta lisas oma jutule siiski: „ Igatahes võite mind uskuda, kui ütlen, et Tarzan ei taha, et siia jääksite."

„Ütelge mulle, mida ta rääkis. Mul on ju õigus seda teada saada!" nõudis neiu.

Leitnant tõstis pilgu ning vaatas naise silmadesse: „Hästi! Ta ütles, et vihkab teid. Ta on aidanud teid ainult kohusetundest teie kui naise vastu."

Seda kuuldes neiu kahvatas, kuid siis tõusis tal puna palgeile. „Kui nii, siis olen valmis kohe lahkuma. Kuid liha peame kaasa võtma, sest kes teab, millal me uut saame."

Mõni minut hiljem lahkusid nad bomast, kuid neiu nõudis, et leitnant kirjutaks Tarzanile sedeli teatega nende lahkumise kohta ja tänusõnad kaitse eest. Kui see tehtud ja paber seina külge kinnitatud, sammusid nad jõe poole. Peale Tarzani lühikese oda polnud neil teist relva.

Nad pidid kogu aeg valvsad olema, sest metsas liikusid peale igasuguste kiskjate ja roomajate veel Numabo mustad sõdurid, kelle kätte uuesti vangi langeda polnud neil vähimatki soovi. Mustade küla oli kaunis lähedal. Nad tegid suurema ringi, hoidudes jõest kaugemale.

„Ma ei karda niivõrd Numabo mehi kui Usangat ja'tema metsalisi," ütles neiu. „Usanga ja tema mehed olid teeninud Saksa Ida-Aafri-ka väeosas. Kui nad oma

ohvitserid ära tapsid ja jooksu panid, võtsid minu kaasa, et tasu nõuda või mind mõne musta valitseja haaremisse müüa. Usanga on palju kardetavam kui Numabo. Usangal on ju Euroopa sõjaväeline kasvatus ja enam-vähem korralikud relvad."

„Seda arvestades saatis mind õnn, kui langesin vangi Numabo kätte," vastas leitnant. „See metslane ei teadnud nii palju kui tsiviliseeritud õpetust saanud Usanga. Tema juba poleks lennukit karmud, vaid oleks selle kohe ära rikkunud."

„Loodame, et must seersant pole veel teie lennukit leidnud," ütles neiu ärevalt.

Möödunud külast mitme kilomeetri kauguselt, pöörasid nad uuesti jõe poole. Esialgu läksid nad väänkasvude tõttu peaaegu läbipääsmatu metsa kaudu. Tihti tuli kahel ränduril ronida üle tormidest murtud puude või pugeda läbi väänkasvude. See osa teekonnast oli äärmiselt raske. Hiljem leidsid nad teeraja, millel võis isegi kõrvuti käia. Seal said*nad kiiresti edasi.

Kahest rändajast lõuna pool jõekaldal asuval väiksel lagendikul seisis salk musti sõdureid, kes vaatasid imestushüüete saatel mingit asja. Mehed kandsid rõivaid, mis meenutasid vaid ositi Saksa sõdurimund-rit. See salk oli nii metsik, kui seda vaid neegrid olla võisid, ja nende pealik oli must seersant väejooksik Usanga. Asi, mille üle mustad imestasid, oli Briti lennuk.

Kohe, kui Numabo Inglise lenduri külasse tõi, läks Usanga oma meestega aeroplaani otsima. Musta seersandi mõte oli näha imeriista ja siis see hävitada. Kui Usanga selle leidis, loobus ta hävitamisplaa-nist. Ta oli siiski tsiviliseeritud paigas nii palju õppinud, et mõistis keerulise suure linnu väärtust. Ta käis iga päev lennuki juures ja harjus viimaks mõttega, et masin ongi tema oma. Usanga jõudis juba nii kau-gele, et istus lennukisse piloodi kohale ja soovis seda juhtida.

98

Kui hea oleks lennata üle puulatvade! Justkui lind, keda džungli-tihnik ei takista. Ja kuidas sõdurid teda kadestaksid ja tema osavust imetleksid! Oskaks Usanga seda keerulist värki juhtida, austaksid teda kõigi džunglikülade mustad — ta oleks nende arvates ainult natuke vähem kui jumal.

Usanga hõõrus käsi ning nautis seda jumalikku mõtet. Siis on ta rikas, väga rikas! Kõigi külade elanikud tulevad teda imetlema ja toovad talle kinke. Ta võib endale osta kas või tosina naisi. Jah, ta ostabki endale tosina naisi! Must lontrus limpsis oma pakse huuli. Kuid talle meenus must hiigelnaine Naratu, kes teda raudse käega valitses. Usanga näost peegeldus viha ja ta püüdis unustada oma tuleviku tosinat naist. Seda Naratu ei luba, parem jätta asjatud unistused. Seda teha polnud sugugi kerge ning Usanga leidis varsti end jälle tulevikuunistusi arutamas. Mõte rikkaks ja võimsaks saada kiskus teda nii kaasa, et tosin naist küll ununes, kuid asemele tuli kaks tosinat. Ta saab džungli jumalaks ja kuidas võib jumal leppida vähem kui kahekümne nelja naisega?

Usanga puudutas lennuki juhtimishoobasid, kuid kartis, et masin võib käima prahvatada ja õhku tõusta enne, kui ta seda juhtida oskab. Ta oli Saksa rindel näinud tihti Briti lennukeid ja lendamine paistis talle päris lihtsa toiminguna. Ta võiks ka ise kindlasti lennata, kui aga oleks keegi, kes näitaks, kuidas mootor käivitada ja lennukit juhtida. Juba mitu päeva oli ta soovinud, et Numabo külast põgenenud lendur satuks tema kätte. Küll ta juba sunniks valget meest õpetust jagama. See soov sundiski Usangat püsima lennuki läheduses. Tal oli aimdus, et kord tuleb inglane masina juurde tagasi.

Ta oli sel päeval jälle viibinud hulk aega lennuki läheduses ja unistanud oma paarist tosinast naisest. Viimaks otsustas ta minna tagasi külla. Vaevalt oli ta koos oma meestega lagendikult metsa siirdunud, kui kuulis eespool inimhääli. Mustad peitsid end kohe kahel pool teed olevasse põõsastikku.

Usanga nägi peagi mööda teerada Briti ohvitseri ja neiut tulevat. See rõõmustas teda niivõrd, et ta oleks peaaegu kiljatanud. Nüüd on nad tal ometi käes, nüüd täituvad tema soovid!

Tulijad ei aimanud hädaohtu. Nad käisid kõrvuti, sest teerada oli sellel kohal küllaltki lai. Mees seletas neiule, et koht, kuhu ta lennukiga maandus, ei ole enam kaugel. Lagendik juba paistiski. Nad olid kindlad, et on džunglist pääsenud. Lagendiku keskel seisis lennuk, mis paistis korras olevat. Mõlemad hõiskasid rõõmust

Vaevalt oli nende rõõmuhüüe kostnud, kui neid ümbritsesid mustad mehed. Usanga tabas saagi...

XII. Must lendur

Usanga kätte vangi langemine masendas Bertha Kircherit väga. Nad olid nii lähedal vabadusele ja džunglist pääsemisele. Ja nüüd uuesti vangi! See oli vaenuliku saatuse hirmus löök. Leitnant Harold Perey Smith-Oldvick oli samuti pettunud, kuid siiski rohkem vihastunud. Nähes mustade seljas midagi sõdurimundrit meenutavat, päris ta kohe nende ohvitseri järele.

„Nad ei saa ju teist aru," ütles neiu lendurile ja kordas tema küsimust mingis saksa ja Saksa Ida-Aafrika kolooniates kasutatava keele segus.

Usanga naeratas kahjurõõmsalt. „Valge naine, teie teate väga hästi, kus nad on. Nad on surnud. Kui see valge mees ei tee, mida ma käsin, siis sureb ka tema."

„Mida sa soovid?" küsis Bertha Kircher.

„Ma tahan, et ta õpetaks mind lendama nagu lind," vastas Usanga.

Neiu vaatas imestades musta meest, kuid kordas siiski tema sõnu leitnandi jaoks.

Inglane mõtles. „Ta tahab lendama õppida? Küsige selle kaabaka käest, kas ta laseb meid siis vabaks, kui ma ta lendama õpetan."

Bertha Kircher tõlkis küsimuse Usangale. Neeger desertöörina oli valmis lubama kõike, sest ta teadis, et lubada ja lubadust täita on kaks iseasja. Ta lubas, mis temalt nõuti, ta oleks lubanud rohkemgi, kui oleks ainult küsitud.

„Las valge mees õpetab mind lendama ja ma viin teid mõlemaid tagasi valgete asukohta. Selle eest jätan ma suure linnu endale," ja Usanga viipas käega aeroplaani poole.

Kui neiu Usanga vastuse inglasele ära tõlkis, kehitas see õlgu ja andis kibestunult nõusoleku. „Arvan, et siin pole midagi parata," ütles ta neiule. „ Lennuk on Briti sõjaväe jaoks nagunii kadunud. Kui ma mustale kaabakale nõusolekut ei anna, tapab ta minu ja lennuk jääb siia roostetama. Kui nõusoleku annan, tagan vähemalt teie pääsemise — see on mulle tähtsam kui kõik Briti lennuväe lennukid kokku."

Bertha Kircher heitis noorele ohvitserile kiire pilgu. See oli esimene kord, kui mees andis sõnadega mõista, et ta ei olnud ainult neiu saatusekaaslane, vaid hoopis midagi muud. Tal oli kahju, et mees oli talle seda ütelnud. Leitnant kahetses samuti öeldut, sest ta oli niimoodi pannud mõlema piinlikku olukorda ning suurendanud enda ja neiu kannatusi.

„Vabandage," ütles inglane kohe. „Olge hea ja andke see märkus mulle andeks. Luban, et ma ei haava teid enam, tähendab, kui see märkus teid haavab, enne kui oleme sellest õnnetusest pääsenud.

Neiu naeratas ja tänas meest viisakuse eest, kuid ei saanud tema sõnu unustada. Sõnad olid kord lausutud ja neid ei saanud enam tagasi võtta. Kui see noor ohvitser oleks langenud põlvili tema ette ja vandunud igavest armastust, ei oleks tema tunded ikkagi selgemini avaldunud. Briti lendur armastas teda — selline tõsiasi oleks teistsugustes oludes neiu südame rõõmsalt põksuma pannud.

Usanga tahtis esimese õppetunni kohe läbi teha. Inglane polnud nõus ja tahtis tundi edasi lükata. Keeldumine pani musta seersandi, nagu ikka metslase, kelk soovi kohe ei täideta, kahtlema valge mehe aususes. Ta mõtles, et äkki on valgel salakavatsus lennuk röövida ja põgeneda. Neeger läks ägedaks ja ähvardas lendurit surmaga. Inglane pidi alla andma.

„Hea küll, sa must lurjus," urises leitnant. „Ma annan sulle niisuguse õppetunni, et sa ei unusta seda kogu elu." Ta pöördus neiu poole: „Katsuge meelitada teda teid kaasa võtma. Ma kardan teid nende metsaliste hulka jätta." Kui neiu oma soovi Usangale edasi oli andnud, arvas must kohe, et siin on mingi salaplaan, ja keeldus teda kaasa võtmast. Neeger arvas, et valge mees tahab neiut kaasa võtta seepärast, et lennata kohe valgete inimeste juurde ja anda Usanga sakslaste kätte. See oleks tähendanud talle surma ja seda soovis must seersant kõige vähem.

„Valge neiu jääb minu meeste juurde," kärkis Usanga vihaselt. „Nad ei tee talle midagi halba minu naasmiseni. Kui teie mind siia tervelt tagasi ei too, läheb tal halvasti."

„Ütelge talle," käskis inglane, „et teil tuleb seista keset lagendikku, nii et ma teid hästi näeksin. Kui olen veendunud, et teiega pole midagi halba juhtunud, siis maandun. Vastasel juhul lendan edasi Briti laagrisse ja lasen selle kaabaka üles puua."

Ähvardus mõjus. Usanga seletas kohe oma meestele, et neiul tuleb lasta seista keset legendikku ja teda mitte kuidagi tülitada. „Surm sellele, kes minu käsu vastu eksib," ähvardas must seersant.

Nad läksid lennuki juurde. Leitnant Smith-Oldvickile oli esimesest pilgust selge, et lennukit polnud keegi puutunud. Ta käivitas mootori ja istus juhikohale. Usanga oli juba enne lennukisse läinud. Kui propeller ringi käima hakkas ja mootor kõrvulukustavalt mürises, tuli neegrile hirm peale ning karjus lendurile, et ta paneks mootori seisma ja laseks õpihimulise maa peale tagasi. Lendur ei kuulnud musta hädakisa, ja kui olekski kuulnud, siis sellest aru poleks ta ikkagi saanud.

Juba liikus lennuk pehmel rohul. Usanga üritas lennukist välja hüpata, kuid ta oli rihmaga istme külge kinnitatud. Ta nägi, et kiirus kasvas iga silmapilguga, ja tundis siis, et nad hõljusid juba õhus. Tal oli tunne, nagu seisaksid nad paigal ja maa jookseks nende alt ära Kaugemal eespool nägi ta looklevat jõge ja selle kaldal väikest lagendikku, mille keskel seisis Numabo küla. Nad olid juba päris kõrgel. Usanga

katsus allakukkumisohu peale mitte mõelda. Ta püüdis ette kujutada paari tosinat naist, keda ta imeeluka eest endale tulevikus ostab.

Lennuk tõusis ikka kõrgemale. All laius oivaline maastik, mis musta seersanti ei huvitanud. Ta tundis, kuidas hirm taandub, ja hakkas jälgima, kuidas valge mees suurt lindu juhtis. Ta oli oma elu hädaohtu seadnud, et lendama õppida, ja sellele tuligi tal tähelepanu keskendada.

Inglane oli lennukiga juba pool tundi õhus keerelnud. Ta otsustas musta kaassõitjat natuke hirmutada. Ta sisenes äkki ilma hoiatamata surmasõlme ning lendas natuke aega, rattad ülespoole.

„Ma ju lubasin sellele mustale kuradile anda õppetunni, mida ta nii ruttu ei unusta," pomises ta omaette ja kuulis, kuidas neeger tema selja taga kaijus. Ta keeras lennuki jälle õigetpidi ja sööstis, allapoole. Lagendiku lähedale jõudes tiirutas ta õhus ja otsis silmadega neiut, kes pidi teda lagendikul ootama. Viimaks silmas ta neiut ja teadis, et võib oma lubaduse kohaselt maanduda.

Usanga ronis lennukist välja, nägu tuhakarva, värises ega saanud sõnakestki suust. Alles mõne minuti pärast, kui ta tundis jalge all kindlat maad, tuli kõnevõime tagasi. Ta hakkas kohe hooplema, et tuhandete jalgade kõrgusel lennata pole midagi

iseäralikku, ning rääkis oma meestele suure uhkusega, et oli nautinud iga õhus veedetud minutit.

Pärast esimest katset oli must seersant lennust nii vaimustatud, et otsustas aeroplaani juurde laagrisse jääda. Oma teguviisi põhjendas ta vajadusega vältida lennuki sattumist varaste kätte. Varaste all mõtles ta muidugi valget lendurit ja tema kaaslast.

Kaks päeva möödus, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Usanga oli sel ajal sundinud leitnanti tihti koos endaga lendama ja õpetust jagama. Siis arvas must mees end juba nii targaks, et võib üksi lendama minna.

Leitnant Smith-Oldvick tuletas meelde pikka ja rasket tööd, mis eelnes tema lenduriks saamisele. Ta naeris neegri üle, kui see avaldas juba soovi üksi lendama minna.

„Kui ma ei teaks, et ta lennumasina ära rikub, laseks ma küll sel mustal kaabakal proovida ja kaela murda," ütles inglane neiule. „Kuid ma tean, et paari minuti pärast on ta lennuki ära lõhkunud ja me oleme ilma viimsestki põgenemisvõimalusest."

Viimaks õnnestus tal neegrit veenda, et kulub veel mõni päev, enne kui too oskab lennukit korralikult juhtida. Usanga näis sellega leppivat. Hiljem ärkas neegris jälle kahtlus, et valge mees narrib teda ja tahab kalli varanduse ära viia. Tema soov oli ikka see paar tosinat naist ja miks ka mitte valge neiu, keda ta oli juba nii kaua ihaldanud.

Neid soove silme ette manades seadis Usanga sel õhtul end rohus asemele magama. Kuid uni ei tulnud. Oli ju Naratu, kes talle midagi head ei luba. Kuidas sellest hiigelnaisest lahti saada? Tappa ta? Seda

võiks ju üritada, kuid kartus naise ees oli nii suur, et oma kavatsust võiks ta teoks teha ehk ainult siis, kui see magab. Ei, ette tuleks võtta midagi muud. Aga mida? Korraga välgatas tal peas uus mõte. Põgeneda! Kuidas see talle juba varem pähe ei tulnud? Ta tõusis istukile ning jäi vahtima lähedal põlevasse tülle.

Koidu ajal tõusis Usanga esimesena ja kiirustas toidutegemist takka. Tal näis kuhugi iseäranis kiire olevat. Vaevalt oli seersant söönud, kui kutsus sõdurid laagrist natuke kaugemal kokku ja rääkis nendega vaikselt.

Inglane hoidis tavaliselt neegrite tegevusel silma peal ja pani ka seekord Usanga ärritust ja kiirustamist tähele. Ei võinud ju kindel olla, et metsalised poleks tema ja neiu vastu midagi sepitsenud. Pealegi polnud neil ühtki relva. Mustad olid neilt ära võtnud isegi Tarzanilt saadud oda.

Noorel leitnandil ei tarvitsenud kaua oodata Niipea kui Usanga oli juhtnöörid meestele jaganud, tormasid nad talle ja neiule kallale. Vastupanuta alla anda ei tulnud inglasele pähegi. Ta võitles kogu jõust, aga mida sai ta poole tosina tugeva neegri vastu parata. Mõne minuti pärast oli ta pikali surutud ja kinni seotud. Neegrid keerasid leitnandi küljeli ja ta nägi, et ka Bertha Kircher oli kätest ja jalgadest kinni köidetud.

Neiu juures seisis Usanga, kes rääkis talle midagi. Leitnant ei kuulnud neegri sõnu, kuid nägi, et neiu raputas vastuseks pead. „Mida ta teilt tahab?" küsis lendur.

„Ta taliab ilma teieta ära lennata ja mind kaasa võtta," vastas neiu. „Ta kavatseb lennata kuhugi sisemaale, kus saab kuningaks, ja võtab mind oma naiseks, üheks naiseks mitme hulgas." Inglase imestuseks naeris neiu nende sõnade peale. „Kuid hädaoht ei seisa selles," jätkas neiu, „sest vaevalt jõuame mõnesaja jala kõrgusele, kui kukume surnuks ning mul pole pärast seda mingit valu ega kartust."

„Mu jumal!" hüüdis noor leitnant. „Kas ei ole siis mingit pääsu? Lubage talle, mida tahes. Mul on raha nii palju, et ta ei ole sellist hulka uneski näinud. Selle eest võib ta endale osta kõike: uhkeid rõivaid, toitu ja naisi — nii palju kui iganes soovib. Öelge

seda ja tehke talle selgeks, et kui ta päästab teie elu, annan talle kogu oma raha, mis mul on — muidugi, kui ta laseb mul minna seda tooma."

Neiu raputas pead: „Ei maksa vaeva näha. See must ei saa asjast aru. Ja kui saakski^ ta ei usalda teid. Neegritel pole põhimõtteid, veel vähem autunnet. Nad peavad kõiki sellisteks kaabakateks, nagu nad ise on. Kõige vähem usaldavad nad inglasi, kellest sakslased on neile rääkinud kui kõige kavalamast ja alatumast rahvast. Asjata on proovida neid ümber veenda. Nii ongi parem. Ainult mul on teist kahju, sest kui see must kurat lendab liiga kõrgele, saan alla kukkudes kindlasti surma, ja see on igatahes parem saatusest, mis teid ootab."

103

Usanga kuulas lühikest juttu ning arvas, et valge mees ja neiu plaanitsevad jälle midagi tema vastu. Ta sekkus tihti ja nõudis, et neiu tõlgiks leitnandi juttu. Neegri rahustamiseks ütles Bertha Kircher, et inglane jätab temaga jumalaga ja soovib talle kõike head. Selle vastu ei võinud Usangal ju mitte midagi olla. Ja tõesti, Usangal polnud selle vastu midagi.

Järsku pöördus neiu Usanga poole: ,,Kui ma tuleksin vabatahtlikult sinuga, kas teeksid siis minu heaks, mida paluksin?"

„Ja mis see midagi oleks?" tahtis neeger teada.

„Käsi oma meestel valge ohvitser kohe vabaks lasta, kui meie oleme ära lennanud. Ta ei jõua meile järele. See on kõik, mida ma palun. Kui kingid talle vabaduse, tulen vabatahtlikult sinuga."

„Sa oled minuga — vabatahtlikult või mitte," urises Usanga. „Sinu tahtmine minusse ei puutu. Minust saab kuningas ja sa pead tegema kõik, mis käsin."

Usanga kavatses kohe lahkuda, sest viivitamine oleks Naratul võimaldanud jälle tema plaane segada. Seda ei võinud juhtuda. Naratu ei pea teda enam kunagi tülitama. See valge naine siin ja need kakskümmend neli, kelle ta tulevikus endale muretseb, saavad distsiplineeritud ja hästi kasvatatud. Usanga hoolitseb selle eest ise. Siis on ta oma majas peranees, mitte aga keegi hiigelnaine nagu praegu...

Bertha Kircher nägi, et katsed musta mõjutada jäid tulemusteta. Ta vaikis ja mõtles sügava kaastundega noore ohvitseri peale. Ta oli vaevalt poisikesepõlvest välja jõudnud ja nii kirglikult talle armastust avaldanud.

Usanga käsu peale tõstsid mustad sõdurid kinniseotud neiu maast üles ning viisid lennukisse. Nende järel tuli must pealik, kes päästis neiu käed lahti, kuid sidus ta rihmadega tugevasti istme külge. Ise istus ta lenduri kohale.

Neiu pööras näo maas lamava inglase poole. Ta oli kahvatu, kuid naeratas ohvitserile julgustavalt. „Jumalaga!" hüüdis ta leitnandile.

„Hüvasti! Jumal olgu teiega!" vastas noormees. Ta hääl kõlas karedalt. „Vabandust. Kas ma võin nüüd, kui me mõlemad oleme surmale nii lähedal, avaldada seda teile?"

Neiu huuled liikusid, kuid kas vastus oli eitav või jaatav, seda ohvitser ei kuulnud, sest just siis sai Usanga lennuki mootori käima.

Must mees oli kolme päevaga ikka nii palju õppinud, et suutis käivitada mootori suurema vaevata. Varsti veereski lennuk mööda rohelist muru. Sügav valukarjatus tõusis inglase rinnust, kui ta nägi kirglikult armastatud naist surmalennukisse viidavat. Ta nägi, kuidas lennuk edasi liikus ja väikest hüpet tehes õhku tõusis. Tal ei jäänud..märkamata, et õhkutõus õnnestus suurepäraselt — paremini poleks tema isegi suutnud. See oli siiski ainult juhus. Lennata on juba teine asi. Kui see üle puulatvade õnnestubki, siis maandumine ebaõnnestub ikkagi.

104

Selle peale oleks noor lendur võinud üks saja tuhande vastu kihla vedada. See oleks siis ka ilusa saksa neiu surm... Kuid mis see oli? Ta süda lakkas tuksumast.

XIII, Kättemaks Usangale

Tarzan oli põhjapoolsetes metsades kaks päeva jahti pidanud. Ta oli teinud suurema ringi ja saabunud lagendiku lähedusse, kuhu oli mõne aja eest jätnud Bertha Kircheri ja noore leitnandi. Enne nende juurde naasmist tahtis ta tabada mõne looma. Kuid õhtu oli juba käes ja ahvinimehe otsustas ööbida lagendikust eemal. Võib-olla õnnestub jaht hommikul paremini.

Pärast puu otsas magatud ööd tundis Tarzan hommikul end värskena. Ta käis jõe ääres joomas ja suples. Tal tekkis mõte mõni suurem kala Pisah välja tõmmata ja kostitada sellega bomas olevaid hoolealuseid. Ta valis koha, kus vesi madalam ja kuhu kalad kogunesid harilikult toitu otsima. Kes vähegi Pisahit tunneb, teab, et paljaste kätega teda tabada on rohkem kui kunst. Teda pead ootama täiesti liikumatult ja kui kala tuleb, siis haarama saaki välgu kiirusega. Nii peab teda ootama minuti, tunni või koguni kaks. Tarzanil aega oli.

Viimaks nägi ta vees midagi läikivat ning teadis, et see on Pisah. Kala lähenes ettevaatlikult. Varsti oli ta küllalt ligidal ja siis... Tarzani selja taga põõsas oli kuulda sahinat ja korraga praksatas jämedam oks. Pisah kadus nagu välk, Tarzan aga pöördus rahurikkuja poole. Ta oli valmis murdma seda, kes oli tema kindla saagi nii ettevaatamatult ära peletanud.

Rahurikkuja oli Zu-tag.

„Mida Zu-tag tallab?" küsis Tarzan tusaselt.

„Zu-tag tuli jooma," vastas suur ahv.

„Kus suguharu on?" päris Tarzan.

„Nad otsivad kaugemal metsas pähkleid ja putukaid."

„Aga emane tarmangani ja isane valge ahv?" jätkas Tarzan. „Kas neid mõni hädaoht ei ähvarda?"

„Nad on juba läinud," vastas Zu-tag. „Pärast nende lahkumist on Kudu juba kaks korda oma pesast välja tulnud."

„Kas suguharu ajas nad minema?" tahtis Tarzan teada.

„Ei. Me ei näinud nende minekut. Me ei tea, miks nad lahkusid," vastas suur ahv.

Sõnalausumata hüppas Tarzan puuokstele ja tõttas boma poole. Seal nägi ta, et kõik oli nii, nagu ta oli jätnud — ainult neiu ja ohvitser olid sealt kadunud. Haistmine kinnitas Tarzanile, et Zu-tag oli rääkinud tõtt — nende lahkumisest oli juba kaks päeva möödas. Ta tahtis bomast

ära minna, kui märkas seinal paberitükki. Ta võttis selle kätte ja luges:

„ Pärast seda, mis rääkisite mulle Bertha Kircherist, ja teades, kui vastik ta teile on, ei ole õige teile ega temale, et ta teile kauem tüliks oleks. Tean, et meie siinolek takistab teil jätkata teekonda läänekaldale, ning otsustasin katsuda mõnda valgete asundusse minna. Me mõlemad täname teid heatahtlikkuse ja kaitse eest. Kui võiksin teile kuidagi heategude eest tasuda, teeksin seda suurima heameelega."

Sedelile oli alla kirjutanud leitnant Harold Percy Smith-Olvick.

Tarzan kehitas õlgu, kortsutas paberi kokku ja viskas minema. Ta tundis, nagu oleks võetud tal lasunud raske vastutus, ning rõõmustas vabaduse üle, mille oli andnud neiu ja valge mehe lahkumine. Nad on läinud oma teed ja ahvinimene võib äsjased hoolealused unustada. Kuid see tal millegipärast ei õnnestunud. Ta tundis hinges rahutust ja muret. Tarzan otsustas kohe jätkata teekonda läände. Et seekord mitte sattuda veeta ja toiduta kõrbealadele, otsustas ta minna põhja poole mööda jõekallast kohani, kust veekogu alguse saab. Jõgi algab muidugi mägedest. Ta läheb üle

mäestiku teisele poole ning laskub alla taas mööda jõekallast ja jätkab teekonda mereni jõe lähedal, et olla varustatud vee ja toiduga. Tal oli aega terve igavik.

Kuid ta ei jõudnud kaugele minna. Mees oli vaevalt tosin sammu astunud, kui jäi seisma. „Ta on ju inglane ja see teine on naine. Minu abita ei jõua nad kunagi valgete asulasse. Ma ei suutnud teda tappa, kui tahtsin. Lasta teda koos abitu noormehega džunglis ekselda on sama kui lüüa nuga tema südamesse. Ei, Ahvide Tarzan pole narr nõrk vana naisterahvas."

Väike ahv Manu oli kahe päeva eest näinud kaht tarmanganit mööda minemas. Ta rääkis sellest ka Tarzanile. Ahv nägi neid minevat mustade ahvide gomanganide küla poole. Seda oli Manu näinud oma silmaga ning seda kordas ta ikka ja jälle. See teade oli Tarzanile kasulik, sest tal ei tulnud jälgede otsimiseks aega kulutada. Ta läks edasi tähelepanu pingutamata, kuid nägi siiski siin ja seal märke, mis näitasid, et neiu ja leitnant olid just siitkaudu liikunud.

Mingi sisetunne sundis Tarzanit end kiirustama. Südamehääl tuletas talle meelde, et on oma kohustest midagi täitmata jätnud ja need, keda ta tundis olevat kohustatud kaitsma, on suures hädaohus. Tarzanit piinas südametunnistus. Ta katsus küll end vabandada mõttega, et ta pole abitu ja nõrk naisterahvas ning kõik hellemad tunded on temas juba ammu surnud. Kuid ta oli siiski sündinud džentelmen. Ta ei võinud teisiti talitada.

Kitsas teerada, mida mööda ta sammus, viis algul kaugele itta ja pöördus uuesti jõe poole alles teisel pool Numabo küla. Seal ühines teeke laia elevandirajaga, mis viis jõeäärsele lagendikule. Sellele lähemale

jõudes kostis Tarzani kõrvu sumin. Ta seisatas. „Aeroplaan," ümises ta endamisi ning ruttas edasi.

" Kui ta viimaks lagendikule jõudis ning nägi eemalseisvaid musti mehi ja alles maapinnal liikuvat lennukit, oli asi kohe selge. Seda oli siiski raske uskuda. Kuidas võis Inglise ohvitser mustade kätte vangi sattuda? Aga seal ta lamas, kätest ja jalgadest seotud ning tosinast neegrist ümbritsetud. Tarzan oli neidsamu musti mehi ennegi näinud ja tundis neis ära Saksa väejooksikud. Ta vaatas kiiresti tema poole veerevat lennukit. Juhi kohal istus neeger! Millal see must kaabakas lendama õppis? Ja Usanga taga istus saksa neiu. Kas must mõrtsukas kavatses naise ära viia? Tarzanil ei olnud vastust ühelegi küsimusele. Ta ei teadnud midagi Usanga unistusest, neegri püüdest lahti saada oma tigedast naisest ja Bertha Kircheri viimisest oma haaremisse.

Tarzan teadis ainult seda, et must mees katsus koos neiuga põgeneda ja teda oli vaja takistada Lennuk tõusis juba õhku. Ahvinimene tahtis noolt vibule seada ja musta sihtida, kuid kartis, et võib hoopis neidu tabada ning kui saabki lendurile pihta, kukub lennuk alla ja neiu saab surma.

Oli ainult üks võimalus neiut päästa. Kui see luhtub, tabab ka Tarzanit surm. Kuid ahvinimene valis ikkagi selle võimaluse.

Usanga tähelepanu oli koondunud lennuki mootorile ning ta ei märganud Tarzanit. Teda olid aga tähele pannud mustad, kes jooksid püsse vibutades tema poole. Nad karjusid metsikult ning mõni seadis juba püssi palgesse. Olukord halvenes aina, iga silmapilk oli kallis.

Tarzan tegutses olukorrale vastavalt. Ta keris lahti kaasasolnud nööri ning seadis silmuse valmis. Silmapilk hiljem jõudis lennuk ahv-inimese pea kohale, aga juba vihises ka nöör õhus. Lennukis istuv neiu oli näinud Tarzani tulekut ja sedagi, kuidas ta nööri lennuki poole lennutas. Neiu püüdis nööri kinni ja see tõmbus kohe pingule. Tarzanil kadus maa jalge alt. Tõmme oli aga nii tugev, et lennuk kaotas hetkeks

tasakaalu. Usangal õnnestus sõiduriista taltsutada ja edasi liuelda. Mustal lenduril polnud aega uurida tõrke põhjusi.

Tarzan rippus õhus, lennuk tõusis järsult üles. Ahvinimene ronis nööripidi lennuki poole. Maas lamav kinniseotud inglane vaatas seda hulljulget katset hinge kinni pidades. Talle paistis, et Tarzan ei jõua enne metsa küllalt kõrgele ronida ning takerdub puulatvadesse. Seda küll ei juhtunud, kuid kahtlaseks jäi, kas ta jõuab lennukini ronida.

Bertha Kircher, kes hoidis kinni nöörist kui oma elust, tundis sõrmedes väsimust. Ta kartis, et ei jõua kaua nööri hoida ja see võib mehe raskusele mitte vastu pidada.

Usanga tähelepanu oli koondatud lennumasinale ja selle mootorile. Mis tema selja taga sündis, sellest polnud tal aimugi. Ta üritas kõrgust võtta.

107

Viimaks tundis neiu, et ta ei suuda kauem vastu pidada. Tema sõrmed ja käsivars olid juba surnud. Ta hoidis ikka veel nöörist kinni: rippus ju selle otsas tema elu päästja. Korraga tundis ta, et nööri otsas pole enam raskust. „Oh! Ta kukkus alla," välgatas neiu peas mõte. Ta tahtis alla vaadata, kuid nägi päikesepruuni kätt lennuki servast kinni hoidmas. Sekund hiljem ilmus nähtavale Ahvide Tarzan, kes lennukisse ronis.

Tarzan heitis pilgu Usangale ning hüüdis neiule kõrva sisse: „Kas olete kunagi lennukit juhtinud?" Neiu noogutas pead.

„Kas teil on julgust ronida neegri kõrvale ja võtta juhtimine üle? Ma hoolitsen sel ajal ise musta eest," karjus Tarzan.

Neiu vaatas Usangat ja ütles värisedes: Jah, kuid mu jalad on seotud."

Tarzan tõmbas välja jahinoa ja lõikas köidikud läbi. Neiu vabastas end rihmadest, mis hoidsid teda istmel. Tarzan toetas naist käe alt, kui ta tegi mõne sammu, mis lahutasid teda lendurist. Lennuki kaldumine ühele või teisele poolele sel ajal oleks tähendanud mõlema surma ja seepärast pidid nad olema äärmiselt ettevaatlikud. Tarzan oli Usanga suurepärasele õhkutõusmisele vaatamata veendunud,, et must mees ei oska lennukit kindlalt juhtida, ning teha sel mõni samm ja vahetada vägivaldselt juht oli puhas surmaga mängimine. Kuid teist teed polnud. Lennuk kukub varem või hiljem alla, sest Usanga ei oska seda nagunii maandada. Tarzan teadis, et ta ainult kiirustab surma tagant, kuid oli midagi, mis õhutas proovima.

Äkki Usanga märkas, et kõik ei ole nii, nagu peaks olema. Ta nägi, et neiu ilmus tema kõrvale ja võttis juhtkangi, ning tundis, et terassõrmed pigistavad tema kõri ning pruun käsi lõikab terava noaga läbi teda istmel hoidvaid rihmu. Usanga tõsteti istmelt üles ja tõmmati tahapoole. Must lendur üritas küll karjuda ja rabelda, kuid ta oli hiiglase käes abitu kui laps.

Lagendikul olijad ei näinud, mis lennuki peal juhtus, kuid nägid seda järsult allapoole kukkuvat. See toimus juhi vahetumise ajal, kuid varsti liugles lennuk taas normaalselt. Maasolijad nägid, kuidas õhusõiduk tegi kaunis järsu pöörde ja tuli nende poole. Mis oli tagasituleku põhjus, seda inglane ei teadnud. Igatahes oli nööri otsas rippunud mees lennukisse jõudnud.

Leitnant Smith-Oldvick pidas hinge. Ta nägi, kuidas just nende kohal visati lennukist alla inimene. Kukkuv kogu keerles õhus ja kogus langedes kiirust üha juurde.

Kuuldus tume mütsatus ning keset lagendikku lamas vormitu kogu. Inglane ei tahtnud uskuda oma silmi. Vormituks kukkunu nahk oli must! See ei olnud Tarzan, nagu ta oli kartnud, vaid Usanga Ta tänas jumalat, et see oli nii.

Usanga oli saanud teenitud kättemaksu.

108

Lennuk tiirles lagendiku kohal. Näis, et tiirutajail polnudki mõttes maanduda. Mustad kogunesid oma eridise pealiku vormitu keha ümber. Nad vaatasid seda algul ahastusega, kuid peagi tärkas nendes tahtmine pealiku surma eest kätte maksta. Nad tõstsid rusikad ja püssid lennuki poole.

Tarzan seisis ikka veel neiu taga ning karjus talle üle propelleri- ja mootorimüra kõrva mõne juhtnööri. Neid kuuldes neiu kahvatus, kuid varsti sai ta otsustusvõime tagasi ning juhtis lennuki lagendiku teise serva. Lennuk laskus mõne meetrini maapinnast ja näis justkui maanduma asuvat. Õhusõiduk siiski ei maandunud, vaid suurendas hoopis kiirust. Mustad ootasid lennukit keset lagendikku ja arvasid, et see peatub enne nendeni jõudmist. See maksis suuremale osale neist elu. Nad seisid tihedalt koos ja enne kui jõudsid laiali joosta, olid sõiduriista propeller ja rattad mehed maha, õhku, paremale ja pahemale lennutanud. Kui mootor ja propeller poleks põrgulärmi teinud, oleks lähedal lamanud leitnant Smith-Oldvick kuulnud luude raginat ja valukarjatusi.

Lennuk jäi lagendiku teise serva seisma. Tarzan ronis sellest kiiresti välja ja jooksis abitult lamava noore ohvitseri juurde. Ahvinimene tahtis Smith-Oldvickile appi tõtata, kuid ainult üks pilk lagendikule kinnitas, et seal polnud kedagi, kes oleks noorele inglasele hädaohtlikuks võinud osutuda. Küll aga oli rohul viiekümne jala ulatuses surnud ja surevaid musti.

Enne kui Tarzan jõudis leitnandi köidikuist täielikult vabastada, oli ka neiu nende juurde jõudnud. Bertha Kircher üritas ahvinimest tänada, kuid viimane sundis käeliigutusega teda vaikima.

„Te päästsite end ise," ütles Tarzan. „Kui te poleks osanud lennukit juhtida, ei oleks ka mina teid aidata saanud. Nüüd on teil sõiduriist, millega võite siit põgeneda. Päev on veel noor, teie võite juba enne õhtut idakaldale jõuda. Kuid kas selleks jätkub kütust?"

Smith-Oldvick vastas: „Küllalt."

„Siis minge kohe," käskis Tarzan. „Džungel pole teie õige koht." Nende sõnadega koos ilmus Tarzani näole kerge muie.

Neiu ja inglane naeratasid kohmetult. „Tõesti, see ürgmets pole meie jaoks. Ja üldse mitte ühegi valge mehe jaoks. Miks teie ei tule koos meiega tsivilisatsiooni rüppe?" küsis leitnant.

Tarzan raputas pead. „Ma eelistan džunglit," vastas ta tasa.

Lendur näis kõhklevat ja tahtis ütelda midagi, mis tundus talle kohatu: „Kui otsustate seda ainult enese elatamise pärast, siis... siis, kui mina... Mul on raha, kui..."

Tarzan naeris valjult: „Ei, mitte seda! Ma tean, mida tahtsite öelda. See ei ole põhjus. Ma olen džunglis sündinud. Ma olen kogu elu džunglis elanud ja ma suren siin. Ma ei soovi elada ega surra mujal."

Neiu ja noormees raputasid pead. Nad ei mõistnud metsikut meest.

„Minge!" käskis Tarzan. „Mida varem siit lahkute, seda kindlam on teie pääsemine."

Nad jalutasid koos lennukini. Smith-Oldvick surus Tarzani kätt ja ronis lennukisse.

Jumalaga!" ütles neiu ja ulatas Tarzanile käe. „Kas võite mulle öelda, enne kui teineteisest jäädavalt lahkume, et te mind enam ei vihka?"

Tarzani nägu süngenes. Sõnalausumata haaras ta neiu sülle ja tõstis nagu lapse lennukisse. Sügav hingepiin peegeldus Bertha Kircheri näolt, kui ta ahvinimest vaatas. Kohe käivitus lennuki mootor, mille mürin mattis kõik teised hääled. Minut hiljem hõljus lennuk õhus. See tõusis ikka kõrgemale ja kõrgemale ning võttis kursi itta.

Lagendiku keskel seisis ahvinimene, kes vaatas lahkujatele järele.
„Väga kurb, et ta on sakslane ja pealegi Saksa spioon," lausus Tarzan endamisi, „sest raske, väga raske on teda vihata."

XIV. Must lõvi

Lõvi Numa oli näljane. Ta tuli ida poolt kõrbest savannialadele, kus oli kõike küllalt. Ehkki kiskja oli noor ja tugev, olid kõik, kelle peale ta jahti oli pidanud, tema eest kuidagi põgenema pääsenud.
Nagu öeldud, oli lõvi näljane, aga peale selle veel ka väga tige. Kaks päeva tulemusteta jahti pidanud lõvi on tigedaim kiskja. Numa ei karjunud enam, ei saatnud ürgmetsa vihaseid väljakutseid. Loom astus pikkamisi mööda teerada. Ta liikus hääletult nagu kass, kõik meeled valvel.
Kõrvalteelt tulid põder Bara jäljed. Lõhn oli alles värske ja kinnitas, et polnud veel tundigi ajast, mil loom siin astus. Võis olla, et põder on kiskjast vaid mõnisada meetrit ees. Numa kiirendas sammu, kuid muutus veelgi ettevaatlikumaks.
Kerge tuul puhus vastu ning tõi ninna Bara kanget lõhna. See ärritas näljast Numat kõvasti. Siiski tuli jääda ettevaatlikuks, mitte kiirustada rünnakuga. Ta oli hiljuti nälja ja ärituse tõttu sebra Paccost ilma jäänud.
Äkki nägi lõvi suure puu tüve tagant põtra, kes jalutas, märkamata ähvardavat hädaohtu. Numa mõõtis maad enda ja Bara vahel. Ta silmad põlesid kui kaks kollast tuld ja turjakarvad tõusid püsti. Nüüd ei pääse saak tema käest, oli Numa kindel. Kohutav karjatus, mis halvas põdra hetkeks, ja siis välkkiire sööst abitu looma kallale. Numa saab ometi viimaks süüa.
110
Lõvi sitke saba tõusis püsti, mis näitas, et ta tungib kohe ohvrile kallale. Samal ajal kostis ka kohutav karjatus, kuid parajasti hüppas panter Sheeta tema teele ette.
Pantri ebaõnnestunud katse lõvi eest saak ära näpata hoiatas põtra ähvardavast hädaohust. Nagu välk kadus Bara puu alt. Numa, kes oli kaotanud magusa kõhutäie, tungis teda seganud Sheetale kallale. Seegi rünnak äpardus nagu mitu eelmist. Enne kui lõvi hiiglaküüned pantrit puudutasid, oli see roninud tihedaisse puuokstesse.
Pool tundi hiljem haistis Numa teerajal mehe lõhna. Lõhn oli päris tugev, seega saak mitte väga kaugel. Numa polnud seni veel inimest söönud. Inimese liha kõlbas ainult hammasteta vanadele ja vigastele lõvidele, aga mitte noorele tugevale körbekuningale. Välejalgne põder Bara, rasvane metssiga Horta ja kõigist parem, aga raskemini tabatav sebra Pacco — need olid, keda ta otsis ja kellele jahti pidas. Seekord oli Numa näljasem kui kunagi varem.
Mis kasu on olla noor, tugev, kaval ja tige, kui pole toitu? Nälg on temast praeguseks teinud vana hammasteta lõviäti. Kiskja kõht oli tülli, ta hambad ihkasid liha ja luid. Ta ei teeks praegu vahet inimese, põdra ja sebra vahel. Kõigil neil on soe pehme liha, punane ja elumahla täis. Isegi hüään Dango, see vana raipesööja, oleks olnud praegu magus suutäis.
Suur Numa tundis inimest ja tema puudusi. Ta ei olnud nende peale kunagi jahti pidanud, kuid oli neid näinud ja tähele pannud nende abitust Kõikidest inimestest, kõikidest olenditest oli kõige pikaldasem, rumalam ja abitum gomangani, kahejalgne mustanahaline, keda tihti džunglis karjade kaupa näha võis. Selle olendi püüdmiseks pole vaja oskust hiilida, näidata üles kavalust ja julgust, olla ettevaatlik. Ainult marsi ja võta!
Kuid Numa kõht ei mõelnud samamoodi nagu kõhuomanik ise. Kõht karjus toitu, ainult toitu ja oli valmis kas või neegrit seedima.

Näljast aetuna kiirustas Numa sinna, kust tuli musta kahejalgse gomangani lõhna. Tal ei olnud tarvidust olla ettevaatlik, ta võis isegi möirata. Ta tõstis koonu taeva poole ja laskis kuuldavale kohutavaima möirge, mis iialgi näljase lõvi kurgust oh tulnud. Siis seisatas ta silmapilguks ning jätkas hooletult teekonda. Numa ei teadnud, mis teda ootas, muidu oleks ta ettevaatlikum olnud.

Lõvi jalutas majesteetlikult, justkui kogu džungel oleks tema päralt olnud. Kaasasündinud ettevaatlikkus, mis on omane kõigile džungli-olevustele, oli ununenud. Mida on temal, džungli ja kõrbe kuningal, karta ning pealegi kui vastas on ainult inimene? Kiskja ei haistnud, ei kuulatanud, vaid jalutas uhkelt edasi. Äkki ta tundis, kuidas maa jalge all vajus, kuidas oksad raksusid. Enne kui ta tagasi tõmbuda või edasi hüpata jõudis, oli ta juba augus, mille kavalad vamabod tema jaoks rajale olid kaevanud.

111

***

Ahvide Tarzan seisis lagendiku keskel ja vaatas kaugenevale lennukile järele. Viimaks näis õhusõiduk talle kui väike lind, kes kõrgel pilvedes lendab, mänguasi, mis idataevas väikese punktina paistis. Tarzan ohkas kergendatuic. Juba nädalaid oli temal lasunud vastutus Bertha Kircheri ja Briti lenduri eest. Neid abituid olevusi olid siin kogu aeg ähvardanud kiskjad ja metsikud vamabod. Tarzan armastas piiramatut vabadust. Nüüd, kui need kaks olid õnnelikult lahkunud, tundis ta suurt kergendust. Ta võib jätkata oma teekonda läänekaldale ja üles otsida isalt päritud väikese onni, mis seisis tühi ja milles ta varsti elama hakkab.

Kuid millegipärast ei võinud ta siit lagendikult nii lihtsalt lahkuda. Ta seisis ja vaatas ikka veel sinna, kuhu oli lennuk läinud. Ta nägi veel silmapiiril väikest täppi, mis kadus viimaks metsade taha. Tarzan ohkas uuesti, aga mitte nii nagu eelmine kord. Kuidas oli võimalik, et' tema, džunglis sündinud ja kasvanud ning tsivilisatsioonist lahkunud hiiglane, oli nii nõrk, et tundis kurbust nende kahe lahkumise tõttu. Oli, kuidas oli, aga Tarzanil oli natuke igav, ta tundis end üksildase ja mahajäetuna. Leitnant Smith-Oldvick oli talle oma abitusele vaatamata meeldinud. Naist, keda ta oli tundma õppinud kui Saksa spiooni, vihkas ta hingepõhjast. Ta ei võinud naist tappa, hoolimata sellest, et oli vandunud hävitada kõik ettsattuvad hunnid. Oma nõrkust põhjendas ta sellega, et ilus salakuulaja oli naine, keda ta mehena oli kohustatud kaitsma.

Ärritatult raputas ta pead, pööras ümber ja hakkas sammuma lääne poole. Tarzani otsustavat liigutust ja kiiret sammu oleks võinud pidada kindla iseloomuga mehe jumalagajätuks nendega, kes on küll kallid, kuid kellest peab ootamatult olude sunnil lahkuma. Ta seadis sammud lagendiku ääre suunas, kuid seal ta peatus järsku ja kuulatas. Len-nukimürin oli juba ammu kaugusse kadunud. Mida siis Tarzan kuulas?

Ta ronis kiiresti lähedal oleva suure puu otsa. Väledasti nagu väike ahv Manu liikus ta oksalt oksale ja peatus alles siis, kui järgmised neist olid liiga nõrgad teda kandma. Sealt vaatas ta ida poole.

Möödus mõni minut, enne kui ta leidis taevalaotuses selle, mida otsis. Lennuk oli siit veel näha, olgugi, et ainult nagu nööpnõela pea Ta oli seda vaid mõne sekundi silmitsenud, kui märkas oma suureks ehmatuseks, et täpike taevas hakkas allapoole kukkuma. Ikka kiiremini kukkus lennuk ja selles on need kaks, kes veel hiljuti viibisid tema kaitse all. Tuttav täpp lähenes juba silmapiiril uduselt paistvatele mägedele, kuid siis paistis, nagu oleks lendur masina üle kontrolli saavutanud. Lennuk kukkus ikka veel allapoole, kuid mitte enam otsesihis. Viimaks kadus see mägede ja metsa taha.

112

Pool minutit seisis ahvinimene liikumatult ning katsus meelde jätta kohta, kuhu lennuk oli kukkunud. Ta sai silmapilk aru, et tema hoolealused on jälle hädas. See tähendas, et ta peab jällegi oma kavatsustest ajutiselt loobuma ja neile appi ruttama. Kaasasündinud kohusetunne sundis teda teisi omasuguseid aitama.

Tarzani arvates oli lennuk kukkunud kuhugi teisele poole mäestikku päikesest kõrvetatud ja orgudest lõhestatud lagendikule. Ta oli mõne aja eest tulnud üle sellesama lagendiku ning teadis, oma kogemuste põhjal, et keegi temast nõrgem sealt eluga ei pääse. Isegi tema oli olnud suures hädaohus. Ahvinimesele tulid meelde keset kõrbet päikese käes pleekivad luud, mille omanik oli kord olnud julge sõdur ja maadeuurija. Samas orus, milles luukere kollendas, oli ka Tarzani elu ohus olnud.

Võib-olla on kehaliselt nõrk inglane ja noor neiu kukkunud samasse surmalõksu. Võimalik, et nad said juba kukkudes surma. See paistis väga tõenäoline olevat. Kuid nad võisid siiski surmast ja suurema- » test vigastustest pääseda ning praegu veepuudust kannatada. Tarzanil küpses mõte appi rutata ja päästa, kui nad veel elus on.

Vaevalt oli ahvinimene kilomeetri-poolteist mööda kitsast loomarada edasi läinud, kui kuulis eespool lähenevaid samme. Tulija oli mingi loom, kes jooksis väga kiiresti. Varsti nägi Tarzan, et vastu tuli Bara, kes kellegi eest põgenes. Sel silmapilgul tuli ahvinimesele meelde, et see, kes kiiresti rändab, ei kannata nälga, ning ta otsustas põdra tuleku oma kasuks ära tarvitada. Nii loomalik, kui ainult kõhunõuete pärast tähtsa ülesande juurest kõrvale kalduda, oli see džunglis siiski hädatarvilik. Inglise džentelmen, kes oli liikvel humaanseltel ajenditel, muutus sel hetkel džunglikiskjaks, kes murrab maha kaitsetu looma, et oma kõhtu täita. Tarzan kadus kiiresti tee kõrval kasvavate põõsaste taha.

Juba tuligi Bara, kes oli lõvi ja pantri eest põgenema pääsenud. Põder oli väga ehmunud ja jooksis kiiresti. Sellest tuligi, et ta oli ettevaatamatu. Korraga ilmus põõsaste tagant pruun hiiglane ning tugevad käed haarasid looma kaelast ja teravad hambad vajusid ta turja.

Võitlus oli lühike. Kui see oli lõppenud, asetas Tarzan suurte ahvide moodi jala põdra elutule kehale, tõstis näo taeva poole ja laskis kuuldavale metsiku võiduhüüu.

Vaevalt oli ta hüüdnud, kui džunglist kajas justkui vastuseks lõvi kohutav möire. Tarzan kuulas seda ja tema terav kõrv tundis kohe, et see polnud vabaduses viibiva lõvi uhke möire. Kõik džungliasukad nagu inimesedki on uudishimulikud ja ahvinimene, kes seisab loomariigi ja inimühiskonna vahel, ei olnud selles suhtes erand. Tema uudishimu kannustas eriti Numa, tema igavese vaenlase imelik hääl. Tarzan otsustas lõvi üles otsida ja vaadata, mis temaga on juhtunud. Ahvinimene

heitis põdrakorjuse õlale, tõusis puude alumistele okstele ja hakkas kiirustama sinnapoole, kust Numa karjatus oli kostnud.

Lähenedes oli lõvi tige urisemine selgemalt kuulda. Natukese aja pärast jõudis Tarzan vamabode kaevatud sügava auguni, milles urises lõvi. Kuid missugune lõvi! Tarzan oli näinud paiju lõvisid, aga mitte kunagi nii uhket kõrbekuningat. See oli noor, suur, tugev ja tiheda lakaga, mis lehvis majesteetlikult. Ahvinimesele torkas eriti silma lõvi värv. See ei olnud kollakaspruun, nagu tavaliselt, vaid tumepruun, pea-aegu must. Tarzan ei olnud veel kordagi oma elus musta lõvi näinud.

Ta tahtis oma põlisvaenlast juba narritama hakata, kuid looma suursugusus takistas teda seda tegemast. Jumalik loom! See oli tõesti isend, keda võis loomade kuningaks pidada Numa hääles ei olnud hirmu ega kartust, kuigi ta oli vangi sattunud, küll aga piiramatut viha ja ähvardust.

Tarzan astus augule kõige lähemal olevatele puuokstele ning vaatas lõvi. Numa oli ahvinimese vaenlane, kuid mustad gomanganid olid seda veel rohkem. Mõni neegrite suguharu oli Tarzani hea ja ustav sõber, kuid suurem osa neist olid vaenulikud. Eriti vastikud olid talle va-mabod. Nende vastu ei tundnud Tarzan vähimatki halastust. Võib-olla tuli see sellest, et Numa ja vamabode suguharu sõid inimliha. See on tegu, mis ei sobi isegi korralikule lõvile.

Numa vaatas teda puuoksalt seiravat meest. Hetke vaatasid nad teineteisele silma. Siis näis lõvi haistvat Tarzani õlal rippuvat põtra. August kuuldus madalat paluvat näugumist.

Tarzan muigas. See näugumine oli talle nagu inimese hääl, mis ütles: „Mul on nälg, rohkem kui nälg. Ma nälgin." Ahvinimene vaatas alla, muheles ning asetas põdrakorjuse puuoksale. Tarzan lõikas isalt päritud jahinoaga põdra tagumise kintsu enda jaoks. Noa ära pannud, asus ta värsket, veel auravat liha sööma.

Lõvi jälgis meest ja näugus jälle, seekord veel paluvamalt. Ahvide Tarzan raputas pead. Teda tüütas Numa mangumine. Pooleldi vihas-tunult viskas ta põdrakorjuse alla auku.

„Vanaeit," pomises ta endamisi. „Tarzanist on saanud vana nõrk naisterahvas. Varsti hakkab ta nutma seepärast, et on tapnud Bara. Ta ei märka näljases Numas oma vaenlast. Tarzani süda on tsivilisatsiooni nõrkade olevustega kokku puutudes haledaks muutunud." Ja ta naeratas siiski. Ei tasunud olla enda peale pahane seepärast, et oli heatahtlikele tunnetele järele andnud.

Ta hakkas uuesti endale jäetud liha sööma. Mis all augus juhtus, ei jäänud tal samuti tähele panemata. Ta nägi, millise isuga lõvi liha kallale asus, ja kuulis, kuidas noore põdra poolpehmed luud kiskja tugevate kihvade vahel raksudes purunesid. Uhke oli see loom seal all. Kavalalt oli ehitatud lõks, kulm ta oli sattunud.

See oli tavaline süvend, mida mustad lõvide püüdmiseks kasutavad, kuid serva ülaossa olid torgatud teravate otstega toikad. Iga kord, kui lõvi katsus üles hüpata, põrkas ta vastu teravaid pulki ja langes valuoietega augu põhja.

- Tarzanile näis püünise ehitust silmas pidades, et mustad tahtsid lõvi elusalt kätte saada. Milleks? Nad elasid liiga kaugel kohtadest, kus võib kohata elusate lõvide ostjaid. Jäi ainult uskuda, et mustad kavatsesid näljutada lõvi surnuks ning nautida looma piinu.

Tarzan oli lõvi söötnud. Kuid mis kasu on sellest, kui ta jätab Numa mustanahaliste metslaste kätte? Tal tärkas mõte, et neegritele võib kõige rohkem kahju teha lõvi vabastamisega. Seda küll, aga kuidas? Tõkke oli augu äärel nii hõredalt, et kui ta neist paar ära võtab, saab loom üles hüpata. Kuid kes arvab, et august väijapääsenud lõvi oma päästjale kallale ei karga. Tarzan ei kartnud lõvi, ta oli ainult ettevaatlik. Džunglielu õpetab kõigile ettevaatlikkust. Ahvinimene harilikult ei otsinud võitlust lõvide ja teiste kiskjatega. Ta võitles nendega ainult siis, kui muud üle ei jäänud. Praegu polnud mingit põhjust vastasega rinda pista. Must lõvi all augus ei olnud talle midagi teinud ja pealegi oli see loom uhkeim omataoliste hulgas. End asjata hädaohtu asetada oli Tarzani meelest niisama hukkamõistetav kui hädahetkel põgeneda või oma kohusest taganeda. Siiski'tuleb Numa päästa ja päästa nii, et ta ise hädaohtu ei satu.

Otsus oli langetatud. Ahvinimene teadis, et lõvil on lihaga tegemist veel mõni minut, mida ta peab kiiresti ära kasutama. Tarzan laskus puu otsast maha, kuid ei unustanud, et parajasti sööv lõvi on kõige kahtlustavam ja tigedam loom.

Inimene astus augu äärele ja uuris maa sisse löödud roikaid. Teda pani imestama, et lõvi ei lasknud mehe lähenemisest end ärritada. Tarzan leidis, et pulgad polegi väga kõvasti maa sisse taotud. Ta liigutas ühe pulga lahti ja asus teise kallale, kuid ei

eemaldanud kumbagi. Numa tõstis pead ning kahtlustas, kas inimesel ei ole plaanis tema vabadust veelgi rohkem piirata.

Kui pulgad olid peaaegu lahti kangutatud, sidus Tarzan nende külge nööri ja ronis tagasi puu otsa. Nähes meest lahkuvat, Numa rahunes ja asus uuesti liha kallale. Ahvinimene astus paarile tugevale oksale, toetas selja vastu puutüve ning tõmbas nööri pingule. Numa vaatas üles, nägi inimest puu otsas, pikkamisi maa seest väljatõmmatavaid ja üles liikuvaid roikaid.

Numa sai aru, et talle on avanenud tee vabadusse. Võib-olla sai ta aru, et pruuninahaline olend oli meelega pulgad tema teelt kõrvaldanud. Võimalust vabadusse pääseda loom kasutamata ei kavatsenud jätta. Numa kahmas hammaste vahele, mis põdrast veel järel oli, ning tegi julge hüppe. Minut hiljem kadus ta džunglisse. Ka Tarzan lahkus sündmuskohalt.

115

Jäljed ja nende lõhn maas ja puuokstel olid ahvinimesele nagu lahtine raamat. Tarzan võis jälitada, keda tahtis ja millal soovis. Kuid praegu oli asi teistsugune. Aeroplaan ei olnud jätnud jälgi. Mis kasu on arenenud nägemisest, teravast kuulmisest ja peenest haistmisest, osavusest ja harjumusest džunglis elada, kui jälitad lindu, kes on lennanud kõrgelt üle pea jälgegi jätmata?

Tarzan võis appi võtta ainult arenenud suunamääramisvõime. Kuhupoole lennuk oli lennanud, seda ahvinimene teadis, kuid koht, kuhu see kukkus, võis olla kaugemal, kui ta arvas. Kaugust pole kerge määrata. Selge oli ainult see, et lennuk oli kukkunud mäestiku taha. Kui lennukis olnud on raskesti vigastatud või surma saanud, läheb otsijal hulk aega, enne kui ta nad kõrbest teisel pool mägesid üles leiab.

Jäi üle minna otse edasi nii kaua, kuni otsija jõuab kohta, kus lennuk alla kukkus, ja siis käia ringi mööda, kuni õnnetuse ohvrid käes.

Enne mägedesse jõudmist tappis Tarzan orus mitu looma ja peitis liha ära. Toitu oli vaja nii talle endale kui ka oma kaitsealustele. Kahjuks polnud ahvinimesel võimalik vett teisele poole mägesid valmis viia Kõige kõrgema mäe otsast jälgis ta enda ees laiuvat kõrbet. See oli surnud. Siin ja seal läbistasid lagendikku sügavad orud. Need olid kõrbe kõige hädaohtlikumad kohad. Lagendikult ei kostnud mingit häält.

Tarzan oli juba kaks päeva otsinud lennukit ja neid, keda ta oma hoolealusteks pidas. Liha oli ta peitnud mitmesse kohta suurte kivi-hunnikute alla. Ahvinimene ületas esimese oru, kus ta tegi suure tiiru. Ta ei näinud mitte kusagil ühtki elusolendit. Igal pool valitses toone-lavaikus. Ta karjus kogu kõrist, kuid keegi ei vastanud. Õudne vaikus ainult kinnitas tema halbu eelaimusi.

Teise päeva õhtupoolikul jõudis Tarzan orgu, kus oli ise kunagi vaevelnud. Lennukit ja sellel olnud isikuid ta ei leidnud. Õhtu eel jõudis ta paika, kus pleekisid kauge mineviku rändaja luud-.

Suur röövlind raipesööja Ska oli meest märganud. Lind laskus allapoole. „Seekord mitte, Ska," karjus ahvinimene linnule, „sest seekord on tegemist Tarzaniga. Eelmine kord puutusid sa kokku olevusega, kes oli ainult Tarzani luukere, valge ahvi vare, kuid kaotasid siiski sina. Ära raiska aega Ahvide Tarzani peale, kes on täie jõu ja tervise juures," Kuid sellest hoolimata tiirutas Ska otse Tarzani pea kohal. Pruun hiiglane tundis, et Ska kuulutaks nagu surma ette. Õudust lisas haua-vaikus. „Ska teab," pomises Tarzan, „Ska teab paremini." Siis ta vihastus, võttis maast kivi ja viskas sellega õhus tiirutavat lindu.

Tarzan laskus sügavasse orgu. Juhuslikult läks ta alla samast kohast, kust ta mõni nädal tagasi üles oli roninud. Selles kohas oli ta leidnud mineviku rändaja ja arvas samas oma surma leidvat

Ta vaatas uuesti luukeret. Aastasadu päikese käes pleekinud luud meenutasid vägevat sõdurit ja julget rändajat, kes oli pidanud siin elu

116

jätma. Tarzanit kurvastas tundmatu juhuseotsija saatus. Kuid äkki kuulis ta pauku, mis teda mõtetest äratas. Lask kajas vastu orunõlvadelt...

XV. Salapärased jäljed

Kui Briti lennuk, mida juhtis leitnant Harold Percy Smith-Oldvick, metsa ja mägede kohale tõusis, tundis kaassõitja Bertha Kircher midagi oma kurku pigistavat. Ta katsus seda alla neelata, kuid see ei läinud korda. Berthale näis kõik nagu unes. Ta oli maha jätnud džung-likoledused, kuid sinna oli ta jätnud ka midagi muud: omasugustest erineva olendi, kes oli saatuse tahtel tema ellu tunginud ja teda suuresti huvitas.

Naise ees juhikohal istus Inglise ohvitser, džentelmen, kes teda pööraselt armastas. Hoolimata hädaohtlikust olukorrast, millest nad pooleldi pääsenud olid, julges ta siiski mõelda metslase poeale, kes oli neid põgenema aidanud. Kas polnud see lihtne tänamatus?

Kõhklustes vaevleva Bertha Kircheriga võrreldes oli leitnant Smith-Oldvick justkui seitsmendas taevas. Ta istus jälle lennukis, oli teel oma kaaslaste hulka ja teenistuskohustuste juurde. Kõige rohkem rõõmustas teda see, et kaasas on naine, keda ta armastab. Kuid tõrvatilk mee-tünnis oli Tarzani hoiatus, et ilus olevus on sakslane ja Saksa spioon. See tõi noore leitnandi pilvedest alla ja viis meeleolu nulli. Ta kahtles vahel ahvinimese sõnade õigsuses. Ta pidas Tarzanit aeg-ajalt valelikuks inimeseks, kes laimab teist oma huvides. Leitnant Smith-Oldvick oli nagu poolitanud: ühelt poolt surus peale ausus ja ohvitseri vanne, teiselt poolt armastus, millele ta ei osanud piire seada. Kohustus ja tan-netetulv sõdisid temas teineteisega. Kui see naine on tõesti Saksa spioon, siis tasutakse talle nagu salakuulajale ikka ja temal, Inglise ohvitseril, pole võimalik teda abistada ega kaitsta.

Noormees rahustas end ikka ja jälle oletusega, et naine pole spioon ja Tarzan oli valetanud. Kui Tarzan polnudki valetanud, siis oli ta vähemalt eksinud. Seda mõeldes manas ta silme ette selja taga istuva ilusa neiu kuju, talle viimastel päevadel nii armsaks saanud pehmed näojooned ning unustas, et tema kaaslane on vaenlaste hulgast.

Lennuki mootor töötas korralikult. Juht viibis sügavais mõtteis. Kõrgel taevas ei olnud midagi, mis oleks edasilendu takistanud. All laius ürgmets, mis vaheldus hiljem mägede ja orgudest lõhestatud kõrbe-alaga. Need orud on muidugi ammu kuivanud jõed, mõtles lendur ja suunas pilgu kaugusse.

Raipesööja Ska, kes kõrgustes tiirles, nägi üle lagendikku piirava mäestiku suurt lindu kiiresti lähenemas. Olles ise peaaegu pilvedes,

117

märkas linnu terav pilk siiski kahtlast tulijat. Uudishimulik nagu džungliasukadki, laskus Ska kiiresti.

Ska oli millegipärast jõudnud liiga madalale. Tal oli vaja tõusta kõrgemale, et olla otse tulija ees. Lind tõusis jälle, kuid ei osanud ära arvata tundmatu tulija kiirust. Üks propellerilaba tabas Skad.

See väike vahejuhtum tekitas palju tõsiseid tagajärgi. Esimene oli õhus tiirlevad luud, liha ja suled, mis hakkasid pikkamisi allapoole kukkuma. Näis, nagu oleks Ska välja paisatud mingisugusest veskist, mis linnu peaaegu algosakesteks jahvatas. Teine oli see, et propellerist lendas kild kuiva-kuusepuud linnule järele. Kolmandat oli

märganud kümnete miilide tagant ka Tarzan: lennuk oli hakanud kõrgust kaotama. Seda põhjustas ühe propellerikillu löök vastu lenduri otsaesist. Löök oli nii tugev, et leitnant Smith-Oldvick kaotas teadvuse.

Lennuk värises, mootor seiskus ja kukkus kiiresti tuhandeid jalgu alla. Lendur oli ainult silmapilguks minestanud, kuid see sai saatuslikuks. Kui ta teadvusele tuli, sai ta aru, et mootor enam ei käinud ja edasilennu asemel lähenesid nad hoopis maale. Katse korralikult maanduda näis lootusetu. Lendur märkas all sügavat orgu ja selle põhjas laiemat liivariba. Ta otsustas lennumasina sinna tüürida.

Hädamaandumine ei õnnestunud kuigi hästi, sest lennuk sai kitsas orus tugevasti kannatada. Õnneks jäid mõlemad lennumasinas olnud siiski terveks. Nüüd tõusetus küsimus, kas on võimalik lennukit parandada ja sellega õhku tõusta. Leitnant Smith-Oldvick arvas masina peagi korda,saavat ja edasilendamise võimaliku olevat. Minna jalgsi läbi kõrbe vee ja toiduta oleks olnud võimatu. Tagapool oli org, kus neid oleksid ohustanud igasugused kiskjad ja metsikud pärismaalased.

Kui lennuk seisma jäi, vaatas leitnant selja taha, et näha, kuidas mõjus järsk maandumine neiule. Bertha oli kahvatunud, kuid naeratas siiski. Mõni sekund vaatasid nad vaikides teineteisele otsa.

„Kas meie sõit ongi lõppenud?" küsis neiu.

Inglane raputas pead: „See on selle sõidu esimese osa lõpp küll."

„Te ei saa ju lennukit enam sõidukorda," ütles neiu kurvalt.

„Kui rikked on suured, siis mitte. Kuid ma loodan, et need nii suured ei ole ja mul läheb korda need parandada," vastas lendur lootust äratava häälega. „Igatahes tuleb kohe järele" vaadata. Usun, et hädapärase remondi järel saame edasi lennata. Tanga raudtee on siit liiga kaugel, et jõuda selleni jalgsi."

„Jah, jalgsi me küll siit kuigi kaugele ei lähe," ütles neiu lootusetult. „Ilma relvadeta, nagu me praegu oleme, ei läbi me isegi väikest osa sellest teekonnast."

„Me ei ole päris relvita," ütles leitnant, „sest minul on veel tagavarapüstol, mida need mustad õnneks ei märganud." Ta võttis istme alt kastist välja automaatpüstoli.

Bertha Kircher naeris heledalt ja kõvasti, kuid hääles oli tunda ka hüsteeriat. „See on mänguasi. Sellest pole mingit kasu. Kui saadki mõnele kiskjale pihta, võid sellega looma ainult vihale ajada."

Smith-Oldvick näis olevat nagu taevast kukkunud. „See on siiski laskeriist," vaidles ta naisele vastu. „Ma võin sellega väga kergesti inimese tappa."

«Tingimata juhul, kui pihta saate," ironiseeris neiu, „ja kui see riistapuu äkki streikima ei hakka. Tõtt öeldes, mul pole automaatidesse erilist usku. Olen neid ka ise kasutanud ja tean, mida räägin."

Jah, muidugi," ütles leitnant pisendatud optimismiga hääles. „Kiir-tulistav vintpüss, eriti veel suurekaliihriline, oleks soovitavam, kuid me pole tulnud ju elevandijahile."

Bertha sai aru, et tema sõnad olid kaaslast haavanud. Tal oli kahju, sest teadis, et noor lendur teeb tema kaitsmiseks kõik, mis võimalik. Ei olnud ohvitser süüdi, et ta oli. džunglisse saadetud selliste mänguriistadega. Mees sai sellest ka ise aru ning näitas püstolit ainult neiu lohutamiseks.

„Palun vabandust," ütles neiu tõsiselt. „Ma ei tahtnud teid solvata. See õnnetu maandumine paistab mulle närvidele käinud olevat. Seni olen kõik õnnetused nurisemata ära kannatanud. Kuigi olen valmis andma isamaa eest oma elu, ei olnud mul aimu, et surmavalud peavad kestma nii kaua — olen juba nädalate viisi surmasuus."

„Mida te sellega tahate öelda," küsis noormees ärritatult. „Teil pole midagi häda!"

„Oh, mitte seda," vastas neiu. „Ma tahtsin öelda, et sellest hetkest peale, kui must seersant Usanga ja tema mehed tapsid oma ohvitserid ja võtsid mind vangi ning tõid sisemaale, näib mu surmaotsus olevat langetatud. Mõnikord on mulle tundunud, et otsust on pehmendatud, ja vahel olen arvanud, et mulle on täielikult armu antud, kuid tean, et ma ei jõua enam kunagi tagasi tsiviliseeritud ilma. Isamaa heaks olen andnud selle vähese, mis mul anda oli, ja nüüd võin surra, teades, et olen teinud kõik, mis oli võimalik. Kõik, mis ma praegu soovin, on see, et surmaotsus viidaks täide võimalikult kiiresti. Ma ei taha elada kauem piina ja alalise ähvarduse all. Isegi kehaline valu on parem sellest hingepiinast, mida mul on tulnud viimasel ajal taluda. Ma ei kahtle, et teie peate mind julgeks naiseks, kuid pean tunnistama, et olen tundnud piiritut hirmu. Kiskjate karjuminegi pimedatel öödel on täitnud mind hirmuga, mis on tundunud lausa kehalise valuna Ma olen tundnud, kuidas inimsööjate kiskjate kihvad mind rebivad ja tugevad hambad mu luid ragistavad — see tunne on olnud nii reaalne, et ma olen selle mõju all kõik surmavalud mitu korda läbi elanud. Kahtlen, kas teie seda mõistate — mehed on naistest ju nii erinevad.".

Jah," vastas noor lendur, „usun, et saan sellest tundmusest siiski aru, ja just seetõttu austan teid veelgi rohkem. Teie olete kõike kangelaslikult

119

talunud. Julgust pole seal, kus ei ole hirmu. Laps võib minna lõvipuuri, kuid mees, kes teda sealt päästa tahab, peab olema haruldaselt julge."

„Tänan teid nende sõnade eest," lausus neiu, „kuid ma pole sugugi julge inimene. Mui on tõesti häbi, et rääkisin ainult oma muredest ning unustasin teie omad täiesti. Ma katsun oma tundmustest jagu saada, mis tuleb kasuks meile mõlemale. Ma aitan teid niipalju, kui suudan, teie aga öelge, mis ma pean tegema"

„ Kõigepealt on vaja välja selgitada rikete suurus ja vaadata, mida saame lennuki kordaseadmiseks teha."

Kaks päeva askeldas leitnant Smith-Oldvick lennuki kallal ja teadis kogu aeg, et teeb asjatut tööd. Teise päeva õhtul ütles ta seda ka neiule.

„Ma teadsin seda," vastas Bertha Kircher, „kuid mul oli nähtavasti sama tunne kui teilgi. Mulle näib, et minna tagasi sinna paradiislikku orgu, kust tulime, on niisama võimatu, nagu katse jõuda jalgsi idarannikule. Te teate ise ka, et jalgsi ei jõua me kunagi Tanga raudteeni. Me sureme janusse ja nälga enne, kui oleme läbinud pooltki teekonnast. Minna tagasi džunglisse tähendab minna samuti surma, aga teist-sugusesse. Saatus on meie vastu."

„Kas peame siis siin istuma ja surma ootama?" küsis leitnant.

„Ei," kõlas naise vastus. „Ma ei anna kunagi niimoodi surmale alla. Ma tahtsin ainult öelda, et edasi minna on võimatu, tagasi minna tähendaks ka surma ja meil jääb vaid üks võimalus: otsida kolmas pääsetee. Siin metsikus kõrbes peab olema kusagil vett ja seda on kõige tõenäolisem leida siis, kui orgupidi allapoole läheme. Meil on veel vett ja toitu, et mõni aeg teekonda jätkata. Paari päeva jooksul leiame kindlasti mõne allika, aga võib—olla ka koha, kus on piisavalt toiduks kõl-bavaid loomi. Ma tean, et lõuna pool on niisugune koht. Kui Usanga viis mind kaasa vamabode maale, läksime kõrbest lõunasse ning seal nägin ma küllalt toitu ja metsloomi. Selles paradiislikus orus, kus elavad vamabod, näis olevat hulk kiskjaid. Ma arvan, et kui suudame jõuda lõunas olevasse džunglisse, leiame seal nii toitu kui vett ning võiksime sealtkaudu ka rannikule põgeneda"

Mees raputas pead. Ettepanek näis talle võimatu ja ta ütles lootusetult: „Võime ju proovida, sest siia ma küll surma ootama ei jääks."

Smith-Oldvick nõjatus lennuki vastu ja vaatas tülpinult maha. Neiu aga oli suunanud pilgu lõunasse, sest seal oli tema arvates pääsetee... Korraga puudutas ta leitnandi kätt.

„Vaadake!" sosistas ta lendurile.

Mees tõstis pilgu ning nägi seal, kuhu neiu oli osutanud, suurt lõvi, kes parajasti käänaku tagant nähtavale ilmus.

„Hm," ümises mees. „Neid kuradeid on nähtavasti igal pool."

120

Jah, aga nad ei lähe kaugele vee asukohast. Kas teate seda?" küsis neiu.

„ Arvatavasti mitte," kõlas vastus. „Lõvi pole ju neid loomi, kes suudab kaua janu taluda."

„Siis on ta meie lootuste ettekuulutaja, eks?" ütles Bertha lootusrikkalt.

Mees naeris sapiselt: „Tõesti väga ilus väike lootuste ettekuulutaja, päris kevade nägu, kes toob suve."

Neiu vaatas imestunult noormeest: „Ärge olge ometi rumal. Minugipärast võite naerda, kuid see lõvi sisendab lootusi."

„Teil on nähtavasti ühised tundmused, sest kahtlemata on ka lõvil meie suhtes omad lootused. Jah, ühised soovid ja ühesugused lootused, kuid ma oleksin praegu parema meelega lõvi, aga mitte lõvi õhtusöök."

Loom oli vahepeal nähtavasti selgusele jõudnud, milliste olenditega tal tegemist on, ning lähenes aeglaselt

„Tulge ruttu, ronime lennukisse," kutsus mees.

Silmapilk hiljem istusid mõlemad lennukis ning jälgisid lähenevat looma.

„Kas ta siia meieni ei pääse?" küsis neiu.

„Arvan, et ei," vastas mees.

„Kas olete selles kindel?" küsis neiu kahtlevalt.

„Kindel ma enam pole," lausus mees ning haaras püstoli järele.

Jumala nimel! Ärge laske teda sellest mänguriistast. Võib juhtuda, et ainult haavate looma," hüüdis naine.

„Ma ei kavatsegi seda põrgulist sihtida, aga pauguga ehmataks teda küll. Ehk pistab põgenema. Kas te pole märganud, et lõvitaltsutajail on mängurevolvrid, milles on kuulideta padrunid. Nende mänguriistade ja lihtsa köögitooli abil allutavad nad kõige suuremadki kiskjad. Isegi kõige tigedam inimesesööja ei julge neile vastu hakata," lohutas mees oma kaaslast.

„Kuid teil pole ju lihtsat köögitooli," tuletas neiu noorele lendurile tõsiasja meelde.

„Kahjuks jah," vasta,s lendur, „sest valitsus on, nagu ikka, rumalasti talitanud. Ma olen juba ammu rääkinud, et sõjaministeerium peaks kõik Tema Majesteedi lennukid köögitoolidega varustama."

Jutuajamine oli muutunud vestluskaaslaste seisukorrale mittevastavaks. See oli nagu ajaviitelobisemine seltskonnas, kus parajasti teed juuakse.

Numa aga sammus edasi. Ta näis olevat rohkem uudishimulik kui vaenulik. Lennuki juures jäi ta seisma ja vaatas üles.

„Jumalik loom," hüüdis leitnant.

121

„Ma pole ka elus ilusamat looma näinud," vastas neiu. Ja vaadake tema värvi — peaaegu must lakk ja selg! See on tõesti haruldane loom!"

Noore mehe ülistussõnad nähtavasti ei meeldinud kõrbekuningale. Selle laup tõmbus kipra, silmad leegitsesid ja-punaste mokkade vahelt paljastusid hiigelkihvad. Kohutavat pilti saatis tige urin. Lõvi asetas hiigelkäpad vastu lennukit, kuid samal ajal

kõlas pauk Smith-Oldvic-ki püstolist. Selle asemel, et paugust kohutatuna põgeneda, tormas urisev Numa ennenägematu paugutaja poole.

Seda nähes hüppas leitnant lennukiistmelt tiivale ning käskis neiul sama teha. See näis naisele võimatu ning võimatu oli ka lennukist maapinnale laskuda. Jäi ainult üle ronida ülemistele tiibadele.

Lõvi, kes ei teadnud lennuki saladusi, oli jõudnud juba lenduri istekohale ning vahtis sealt kiiresti ülespoole ronivat naist. Nähtavasti oli kiskja lennukisse ronides ilmutanud endalegi ootamatut julgust ning jättis sellepärast Bertha Kircheri esialgu rahule. Samuti paistis lennukisse jõudmine looma sedavõrd rahuldanud olevat, et ta ei katsunudki lähedal olevat leitnanti rünnata. Vahepeal oli neiu jõudnud ülemisele tiivale ja tundis ennast seal kaunis kindlalt. Ta soovitas ka leitnandil ülemisele tiivale ronida.

Sel ajal ilmus käänaku tagant nähtavale Tarzan, kes oli püstolilasu peale sammud sinnapoole seadnud. Neiu jälgis ülemisele tiivale ronivat leitnanti ning kumbki ei märganud Tarzani tulekut.

Numa nägi tulijat esimesena. Ta hakkas tigedalt urisema. See sundis ka tiival kükitajaid ümberringi vaatama. Nad nägid rahulikult lennuki poole sammuvat pruuni meest, nende endist kaitsjat. Neiu ei uskunud oma silmi. Selle metsiku olevuse ilmumine viimasel silmapilgul, kui häda kõige suurem, oli päästnud mitu korda naise elu. Päästja saabumine oli seekord lausa võimatu ning neiu suutis selle peale vaid tasa kosta: Jumal tänatud!"

Lennukitiival viibijad ehmusid, kui lõvi hüppas maha ning läks urisedes ja kihvu paljastades Tarzani poole. Ahvinimene sammus põgenemise asemel rahulikult loomale vastu, lühikese varrega tugev oda käes. Tarzan tundis lõvis ära isendi, kelle ta paari päeva eest vamabode lõksust oli päästnud. Numa lähenes Tarzanilegi mitte niivõrd vaenust kuivõrd uudishimust, millest aga Bertha Kircheril ega leitnant Smith-Oldvickil aimugi polnud. Tarzan lootis, et kiskjal on siiski natuke tänutunnet hea eest, mis ta loomale on pakkunud.

Et see tõesti nii oli, selgus varsti. Elu oli ahvinimesele õpetanud, et džungliloomad unustavad tihti heateod, kuid vahel mäletavad osaks saanud heatahtlikkust aastaid ning tunnevad end tänuvõlglastena. Kord, eriti erakorralistes oludes haistetud lõhn jääb kiskjatele kõige paremini meelde ning see Numa oli Tarzani lõhna juba tundnud.

Igas anglosaksis on paras annus juhuseotsija verd. Tarzanis oli seda tavalisest rohkemgi. Praegu polnud ta üksnes Ahvide Tarzan, vaid rohkem — ta oli lord Greystoke, kes sammus muheldes lõvile vastu, et teada saada, millist tänutunnet loom tema suhtes üles näitab.

Smith-Oldvick ja neiu vaatasid hirmuga kahe olendi lähenemist teineteisele. Noor leitnant vandus pominal ja pigistas püstolipära. Neiu omakorda hoidis pead käte vahel ja vaatas tarretunud pilgul all toimuvat. Ta hindas ahvinimese võimeid, ta oli näinud teda võitluses pantriga, kuid siiski sõltus ju kõik väledusest, kavalusest ja õnnest. Kõigi kolme olemasolu korral on võit mehe poolel.

Bertha Kircher nägi, kuidas mees ja lõvi jäid järsku teineteisest mõne sammu kaugusel seisma. Ta nägi, kuidas lõvi vehkis sabaga, ja kuulis urisemist. Loomulikult ei mõistnud neiu lõvi häält ja liigutusi.

Neiule näis mehe võitlus lõviga möödapääsmatu. Ahvide Tarzan oli tema imestuseks liiga rahulik. Mis aga veelgi imelikum: lõvi lähenes taas pikkamisi mehele ja torkas nina tema sääre vastu. Neiu surus käed silmadele ning ohkas, ta ei tahtnud vaadata, kuidas lõvi selle jumaldatud olendi maha murrab. Ta ootas kärsitult — hetk

tundus iga-vikupikk —, kuid kuulda ei olnud midagi. Ta vaatas uuesti alla. Neiu kuulis enda kõrval leitnanti imestusega lausuvat: „Pagana pihta! Kujutage seda ette!"

Bertha Kircher nägi, kuidas Numa hõõrus oma pead mehe vastu ning Tarzan patsutas lõvi.

Imekspandavaid sõprussidemeid tekib tihti loomade vahel, kuid väga harva inimeste ja inimsööjate kiskjate vahel. Põhjus näib olevat kartus, mida inimene tunneb murdjate vastu. Nüüd aga oli üks neist harvadest juhtumitest aset leidnud: metsiku mehe ja metsiku lõvi vahel oli tärganud sõprus. Seda oli võimaldanud ahvinimese kartmatus.

Kui Tarzan silmapilk hiljem lennuki poole sammus, järgnes Numa talle nagu koer. Kui ahvinimene lennuki juures seisma jäi, seisatas ka lõvi tema taga. Mõlemad tulijad vaatasid lennuki tiival istujate poole.

„Ma olin kaotanud juba kõik lootused teid leida, kuid nüüd näen, et olen jõudnud kohale just viimasel silmapilgul," ütles Tarzan.

„Kuidas te teada saite, et hädas oleme?" küsis ohvitser.

„Lennuki allakukkumisest," vastas ahvinimene. „Pärast teie lahkumist lagendikult tõusin puu latva ja jälgisin lendu. Muidugi sain teada ainult suuna, mitte kauguse. Nüüd näen, et tulite alla palju kaugemal lõunas, kui oskasin ette kujutada. Seepärast otsisingi teid põhja poolt. Tahtsin juba tagasi pöörduda, kuid kuulsin püstolipauku ja tulin vaatama. Kas lennukit on võimatu uuesti lennukorda seada?"

„Täiesti võimatu," vastas Smith-Oldvick.

„Kui nii, mida siis ette võtta kavatsete? Ja kuidas ma teile abiks saaksin olla?" küsis ahvinimene ja vaatas neiu poole.

123

«Tahaksime rannikule minna, kuid see paistab võimatu olevat," vastas neiu.

„Ma mõtlesin ka algul nii, kuid nüüd arvan teisiti," ütles Tarzan. „Seal, kus on lõvi, peab leiduma ka vett. Sain paari päeva eest juhuslikult kokku selle lõviga vamabode maal ja päästsin ta püünisest. Et ta nüüd siia on jõudnud, peab tal olema teada teine tee. Vähemalt ei näinud ma siia tulles ühtki looma, teerada ega haistnud jälge, mis oleks loomade siiapoole liikumist kinnitanud. Pärast mägede ületamist pole ma näinud ega haistnud ühtki neljajalgset. Kustpoolt lõvi teie juurde tuli?"

„Lõunast," vastas neiu. „Meie arvasime ka, et sealpool peaks vett olema."

„Otsime siis selle üles," ütles Tarzan. „Aga lõvi?..." küsis Smith-Oldvick.

„Selles tuleb veel selgusele jõuda," vastas ahvinimene rahulikult. „Seda näeme alles siis, kui oma pelgupaigast alla tulete."

Ohvitser kehitas nõutult õlgu. Neiu pöördus leitnandi poole, et näha, millist mõju Tarzani ettepanek talle avaldas. Inglane oli näost kahvatunud, kuid sellest hoolimata ta naeratas ning laskus Tarzani ja lõvi juurde.

Et noormees tõesti kartis, see ei jäänud neiulegi märkamata. Siiski ei pidanud ta meest araks, sest lõvi juurde minek nõuab suurt julgust.

Numa, kes seisis ikka veel Tarzani kõrval, vaatas allatulijat ning urises ähvardavalt. Siis vaatas lõvi ahvinimesele otsa. Tarzan seisis rahulikult, sörmitses lõvi tihedat lakka ning rääkis talle midagi suurte ahvide keeles. Neiule ja noorele leitnandile tundusid sügavad kurgu-hääled õudsed ja ebainimlikud. Nad ei mõistnud neid sõnu ja mine tea, kas lõvigi neist aru sai. Numa oli vait ning kui Tarzan ja Smith-Oldvick edasi läksid, sammus lõvi neile rahulikult järele.

„Mis te lõvile ütlesite?" küsis neiu ahvinimeselt.

„ Ütlesin talle, et olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, kiskjate tapja ja džunglilord ja teie olete mu sõbrad. Ma ei ole küll kindel, et kõik džunglikiskjad manganide, suurte ahvide keelt oskavad, aga tean, et väiksed ahvid Manud räägivad ka

sedamoodi. Elevant Tantor saab küll aru kõigest, mis ma talle selles keeles räägin. Meie, džunglielanikud, oleme suured hooplejad. Meie jutt ja käitumine, kõik liigutused peavad vastasele kinnitama, et oleme džungüs kõige võimsamad ja tige-damad. Sellepärast uriseme vaenlase peale. Hoiatame neid, aga kui nad vahemaad ei hoia, kisume nad tükkideks. Võimalik, et Numa ei saanud mu sõnadest aru, kuid minu hääl ja käitumine andsid edasi selle, mida ma talle ütelda tahtsin. Nüüd võiksite teie, neiu, alla tulla ja olla esitletud minu uuele sõbrale."

124

Läks vaja julgust tulla alla ja saada tuttavaks kõrbekuningaga. Neiu kogus julguse kokku ja ronis alla. Kui naine teistele lähenes, paljastas Numa kihvad ja urises tasa.

„Usun, et ta ei tee teile midagi niikaua, kuni olen teie juures," ütles Tarzan. „Kõige parem, kui teete, nagu ei märkakski teda. Ärge minge tema lähedale ega näidake ka kartust. Katsuge alati olla kohas, kus ma jään teie ja lõvi vahele. Olen kindel, et Numa läheb varsti minema ja vaevalt me teda enam uuesti kohtame."

Tarzani ettepaneku kohaselt võttis Smith-Oldvick lennukist järelejäänud toidu- ja veetagavara ning jagas selle kolmeks kandamiks. Kolmik, must lõvi kannul, liikus mööda sügavat orgu lõunasse.

Ahvide Tarzanil oli kavatsus minna lõvi jälgi mööda lõuna poole, kus teadis kindlasti vett leiduvat. Oru põhja kattis peenike liiv, milles olid looma jäljed selgesti näha. Algul paistsid ühe, siis juba mitme lõvi jäljed. Õhtu eel ahvinimene seisatas äkki ja vaatas uurides maha. Neiu ja ohvitser vaatasid küsivalt Tarzanile otsa.

„Vaadake neid," ütles Tarzan tasa jälgedele osutades.

Ei Smith-Oldvick ega ka Bertha Kircher näinud esialgu midagi iseäralikku. Viimaks nägi neiugi sama, mida oli märganud ahvinimene.

„Inimese jala jäljed," hüüdis neiu.

Tarzan noogutas.

„Kuid siin pole varbajälgi näha," ütles neiu. „Nende jalgade otsas on olnud pehmed sandaalid," seletas ahvinimene.

„See tähendab, et läheduses on pärismaalaste küla," lausus Smith-Oldvick.

„Jah," vastas Tarzan, „kuid mitte niisuguste pärismaalaste oma, keda siin Kesk-Aafrikas oleme harjunud nägema. Siin käivad kõik paljajalu peale mõne väejooksikust Usanga sõduri, kes kannavad Saksa sõjaväesaapaid. Ma ei tea, kas teie märkate, aga mulle tundub, et jalad, mis nendes sandaalides olid, ei ole neegri omad. Lähemalt vaadates selgub, et jalakand ja labajalg on vajunud sügavalt liiva, aga jala keskkoht on kõrgemal kui neegritel."

„Teie arvates on need jäljed valge inimese omad?"

„Näib nii," vastas Tarzan ning mõlema teekonnakaaslase imestuseks laskus ta põlvili ja nuusutas jälgi. Ta oli jälle kiskja, kes kasutas kiskjalikult meeli ja osavust lõhna järgi otsustada. Mõne sammu käpuli edasi minnes ja jälgesid nuusutades sai ta kinnitust oma arvamisele.

„Need pole gomangani, musta mehe jäljed ja ka mitte päris valge omad," teatas ahvinimene kaaslastele. „Neid on olnud kolm ja nad on tulnud siiapoole."

Org muutus sügavamaks, seda piirasid järsud nõlvad. Vahetevahel oli nõlvadel näha suuri kivimürakaid, kaugemal aga liivakivikaljusid.

125

Vesi oli neisse uuristanud sügavad koopad. Viimaks Tarzan peatus ja näitas koobast, mis oli oru põhja kõrgusel, ja ütles:

„Siin ööbime." Ta nägu võttis rõõmsa ilme: „Tahtsin ütelda, et laagri lööme ööseks üles siia."

Kui lihtne õhtusöök söögud, kutsus ahvinimene neiu koopasse.

„Teie puhkate siin, aga mina ja leitnant magame väljas koopasuu ees."

XVI. Öine rünnak

Kui neiu ilmus koopasuule, et kaaslastele head ööd soovida, märkas tä tumedat kogu pimeduses hiilimas. Ta ei uskunud oma silmi.

„Kes see on?" sosistas ta kohkunult. „Seal pimeduses liigub keegi."

„Jah," vastas Tarzan rahulikult. „Kas te varem ei märganudki? See on lõvi, kes on seal juba hulk aega passinud."

„Oh!" hüüdis neiu. „See on ju meie lõvi."

„Ei," vastas ahvinimene, „see pole meie lõvi. See on võõras, peab jahti."

„Kas meie peale?" küsis neiu väriseva häälega. „Jah," kõlas Tarzani vastus. Smith-Oldvick sirutas käe püstoli järele.

Tarzan märkas seda alateadlikku liigutust.

„Jätke see riistapuu sinnapaika, leitnant," lausus ta ohvitserile.

„Pole midagi parata, vanamees," vastas ohvitser Tarzanile. „Enese-kaitseinstinkt, teate isegi..."

Jah, seda küll, kuid praegusel juhul muutub see kergesti enesehävitamiseks," ütles Tarzan. „Neid pole seal üks, vaid koguni kolm. Oleks siin tuli või paistaks kuu, võiksite selgesti näha nende silmi. Nad võivad iga silmapilk meid rünnata, kuid on ka võimalus, et nad seda ei tee. Kui aga tingimata tahate, et nad meid ründaksid, siis proovige ühte neist haavata."

„Aga mis siis, kui nad tungivad ikkagi meile kallale?" küsis neiu. „Meil pole ju mingit põgenemisvõimalust."

„Ei ole. Jääb üle nende vastu võidelda," ütles Tarzan.

„Aga meil pole ju võimalik võidelda korraga kolme lõviga?" küsis neiu kahtlevalt.

Ahvinimene kehitas õlgu. „Kord sureb meist igaüks. Niisugune surm on teile muidugi kohutav. Ahvide Tarzan on endale juba ammu midagi seesugust ette kujutanud. Meist, džunglielanikest, surevad vähesed vanadussurma. Mina ei tahakski ise niimoodi surra. Ühel päeval saab mind kätte lõvi Numa või suur kass panter Sheeta või mõni must sõdur või veel keegi. Kes neist, see on mulle tähtsusetu. Samuti

nagu seegi, kas surm tuleb täna öösel, tuleval aastal või kümne aasta pärast. Lõppude lõpuks, kui kõik on möödas, on see mulle tähtsusetu."

Neiu. värises. Jah," ütles ta kõlatu ja lootusetu häälega, „pärast surma on see tõepoolest tähtsusetu."

Siis läks ta koopasse tagasi ja heitis liivale magama. Smith-Oldvick istus koopasuus, selg vastu kaljut. Tarzan küliras koopa ees.

Hulk aega hiljem lendur küsis: „Kas võin suitsu teha? Mul on järel mõni sigaret ja kui see neid murdjaid ei ärrita, siis tõmbaksin mõne malivi enne surma. Ehk teiegi suitsetaksite?" Noormees pakkus ahvi-nimesele sigaretti.

„Ei, tänan," vastas Tarzan. „Kuid teie suitsetage nii palju, kui soovite. Ükski taltsutamata kiskja ei armasta tubakalõhna ja kindlasti ei meelita suitsetamine neid ligemale."

Smith-Oldvick pakkus sigaretti ka neiule, aga tema ei võtnud seda vastu. Leitnant suitsetas üksi vaikides. Ka teised vaikisid. Kuulda oli ainult pehmeid samme.

Viimaks katkestas lendur vaikuse: „Need on kuidagi imelikult vaiksed lõvid."

. „Seda küll, kuid mida vaiksemad, seda hädaohtlikumad," vastas ahvinimene. „Lõvi, kes möirates džunglis liigub, ei meelita saaki ligi. Need siinjDn vait, see tähendab, et nad varitsevad meid kui saaki."

„Ma soovin, et nad möirgaksid," ütles ohvitser. „Ma soovin, et nad teeksid mida tahes, tungiksid kas või kallale, aga ei vaikiks ega hiiliks seal pimeduses nagu surmavarjud. Kuid siiski parem, kui nad ei tungiks meile kallale kolmekesi korraga."

„Kolmekesi?" küsis Tarzan. „Neid on seal juba seitse!"

„Jumal hoidku!" hüüdis lendur.

„Kas me ei võiks siiski tuld süüdata?" küsis neiu koopast. „See ehk peletaks nad eemale."

„Kahtlen, kas sellest mingit kasu on," vastas ahvinimene, „sest mulle tundub, et siin pole tegemist selliste loomadega nagu seni. Võib-olla olingi imestunud seetõttu, kuidas lõvi mulle täna alistus ja meile koera kombel järele tuli."

Paar minutit hiljem Tarzan jätkas: „Nüüd on seal lõvide juures üks mees."

„Võimatu!" hüüdis Smith-Oldvick. „Nad rebiksid ta tükkideks."

„Mis paneb teid uskuma, et seal on mees?" küsis neiu.

Tarzan muheles ja raputas pead: „Kardan, et teie ei saa sellest aru. Harilikult on raske aru saada sellest, mis jääb väljapoole meelte tajumisvõimet."

„Mida te sellega tahate öelda?" küsis leitnant.

„Hästi," alustas Tarzan pikkamisi. „Kui oleksite sündinud pimedana, oleks teil peaaegu võimatu endale ette kujutada, kuidas võib inimene

127

silmade abil luua endale pildi elust ja asjadest. Teie mõlemad aga olete sündinud haistmisvõimeta ja seepärast te ei saagi aru, et seal on inimene, kuigi ma seda kinnitan."

„Tähendab, teie tunnete inimese lõhna?" küsis neiu.

Tarzan noogutas.

„Ja samamoodi teete kindlaks ka lõvide arvu?" küsis lendur.

Jah," vastas Tarzan. „Ei ole kaht lõvi, kes ühtmoodi välja näeksid, ega ka kaht looma, kel oleks samasugune lõhn."

Noor inglane raputas pead. „Mina sellest küll aru ei saa," ütles ta nagu omaette.

„Mul tekkis arvamine: need lõvid ja see võõras mees ei tulnud meile halba tegema," ütles ahvinimene. „Kui nad oleksid tahtnud, oleksid nad võinud juba ammu meile kallale tungida Mul on teooria, mis aga näib praeguses olukorras lausa absurdne."

„Ja nimelt?" küsis neiu.

„Nad tulid takistama meid jõudmast kuhugi, kuhu nad ei soovi meid jõudvat. Teiste sõnadega: oleme nende valve all niikaua, kuni me soovimata suunas edasi ei liigu."

„Kuidas saaksime teada, kuhupoole me liikuda ei tohi?" küsis Smith-Oldvick.

„Seda ma ei tea," vastas ahvinimene. „Võimalik, et koht, mida otsime, ongi just see, mida nad meie eest kaitsevad." „Seega siis — vesi?" Jah," vastas Tarzan.

Järgnenud pikemat vaikust häirisid ainult pimeduses aeg-ajalt kostvad pehmed sammud.

Umbes tund oli vaikides veedetud, kui korraga Tarzan püsti hüppas ja suure jahinoa kätte haaras. Smith-Oldvick tukkus rahulikult edasi. Koopas magav neiu ei teadnud samuti midagi lähenevast hädaohust. Samal silmapilgul, kui Tarzan püsti kargas, kõlas orus kohutav möire, mis äratas leitnandi ja noore naise. Nad nägid Tarzanit, kes seisis nende kaitseks koopasuu juures, pikk nuga käes.

Ahvide Tarzan ootas rünnakut, kuid mitte seesugust, hagu praegu algas. Et kõik lõvid tulevad korraga, see selgus alles viimasel silmapilgul. Ta oli küll pannud tähele, et lõvide juurde oli tulnud teinegi mees, kuid sai rünnakust aru alles siis, kui mehed hakkasid koos lõvidega lähemale hiilima. Põgeneda oleks Tarzani-sugusel ronijal kerge olnud, sest koopasuu kohal oli kalju, millelt oleks saanud kergesti edasi minna.

Nii teha olekski olnud targem, sest võidelda üksi karja lõvide vastu oli lootusetu ettevõtmine. Miks ta siiski paigale jäi ja rünnaku vastu valmistus, seda ta ei teadnud.

Tal polnud ju mingit kohustust neid kaht abitut inimest oma eluga kaitsta. Mitte mingisugune sõprustunne ei sidunud teda koopas oleva naisega. Ja pealegi ei olnud praeguses seisukorras temast neiule ega

128

selle kaaslasele vähimatki kaitset. Kuid siiski sundis mingi mõistmatu tunne teda jääma ja end ohverdama.

Kuid valgel ahvil, suurel tarmanganil, polnud lõbu anda enesekaitseks ühtki lööki. Kiskjate rünnak oli nii äkiline ja neid oli nii palju, et Tarzan paisati nagu täistopitud heinakott vastu kaljut, mille juures ta seisis. Kukkudes lõi ta pea vastu kiviseina ja kaotas teadvuse.

Päev oli juba koitnud, kui Tarzan toibus. Tema enesetunne oli ebamäärane: näis, nagu oleks õhku täitnud imeliste häälte sumin, mis aga muutus varsti lõvide kohutavaks möirgamiseks. Viimaks hääled kadusid.

Tarzan polnud veel silmi avanud, kui tundis lähedal lõvi vänget haisu. Ta märkas, et palja reie vastu puutus looma pehme karvane nahk. Ta avas pikkamisi silmad. Ennast liigutamata nägi ta, et tema kohal seisis harkisjalu lõvi, kes urises tigedalt. Aga kelle peale, seda ahvinimene ei näinud.

Nüüd oli Tarzan täie mõistuse juures ja nina teatas talle, et see oli sama lõvi, kelle ta vamabode lõksust päästis.

Olles selles veendunud, lausus Tarzan lõvile mõne sõna ja tegi liigutuse, nagu tallaks püsti tõusta. Lõvi astus kohe kõrvale ja Tarzan võis näha, et oli kukkunud samasse kohta, kus oli seisnud. Kaugemal seeris edasi-tagasi kaks suurt lõvi, kelle eest Numa nähtavasti teda kaitses.

Siis pööras ahvinimene silmad koopa poole. See oli tülli! Neiu ja Smith-Oldvick olid kadunud.

Katse neid kaitsta oli olnud siis asjatu. See vihastas Tarzanit. Ta raputas pead ja vaatas teda piiravaid lõvisid. Numa, kes teda kaitses, tuli ahvinimese juurde, vaatas talle silma ja surus turja tema reie vastu. Lõvi laskis taas kuuldavale urina, kui vaatas omasuguste poole. Tar-zanile näis, et lõvi kutsus teda endale appi.

„Usun, et kahekesi võime teha need mõlemad väga õnnetuks," ütles ta pikkamisi Numale. Ta rääkis inglise keeles, millest lõvil ei võinud aimugi olla. Nähtavasti rahustas ahvinimese hääl Numat, sest loom näugus paluvalt ja hakkas teiste lõvide moodi edasi-tagasi käima.

„Tule!" ütles ta järsku Numale ning võttis vasaku käega ta pikast lakast kinni. Nii lõvist kinni hoides, suur jahinuga paremas käes, sammus ta loomaga vaenlasele vastu. Seda nähes lahkusid vaenulikud lõvid teineteisest ning andsid tulijatele teed. Kuid nad ei lasknud oma vastaseid silmist. Korraga tormasid lõvid teine teiselt poolt tulijatele kallale.

Ahvinimene võttis vastase vastu nagu harilikult Ta kummardus, libises lõvi tõstetud käpast mööda. Seda aga tuli teha välkkiirelt Ta surus vasaku käega lõvi löögivalmis käpa üles ja lõi parema käega südant tabada proovides noa kiskja kehasse. Valukarjatusega pööras lõvi

129

end ümber. Seda lööki polnud ta oodanud. Nüüd oli loom metsikult tige. Surm sellele, kes tema ilusat nahka rikkuda tahtis! Lõvi keeras end ümber, kuid inimene liikus koos temaga, sest ta hoidis looma lakast kinni.

Enne kui tige lõvi oma kavatsuse teostada suutis, oli Tarzan talle selga hüpanud. Kerge oli tihedast lakast kinni võtta ja jalad looma kõhu all ristata. Nüüd istus

ahvinimene lõvi seljas nagu valatult. Loom katsus küll ratsutajast vabaneda, kuid asjata.

Lõvi keerutas end, kuid see ei andnud soovitud tulemust Ta viskus liivale ja rullis end. Seda kasutas ära mees, et jahinuga uuesti ja uuesti looma kehasse lüüa. Tarzanit vihastas see, et paljudele noahoopidele vaatamata ei ilmutanud loom surmamärke. Viga seisis muidugi temas eneses, aga kuidas sai võimalik olla, et loom ikkagi ei sure? Ahvinimene kukutas end kiskjalt maha ja lootis, et suudab uuesti püsti tõustes anda vaenlasele surmahoobi.

Kuid lõvi oli temast seekord väledam ning lõi mehe käpaga pikali.

Kukkudes nägi Tarzan teise lõvi musta lakka, mis möödus kui välk, ja ta tundis end olevat kahe kiskja vahel. Kaks tigedat lõvi põrkasid nähtavasti kokku ja tema jäi nendele jalgu. Pooluimane Tarzan kogus end ja tõusis püsti. Võidus oli juba läbi. Teda rünnanud lõvi oli lõhki kistud. Appi rutanud Numa polnud veel maha rahunenud, ta jätkas võidetu rappimist.

Lõvi, kes Tarzani päästis, oli haruldaselt suur ja võimsam neist, kes inimesi valvama olid jäetud. Mitte ainult jõud, vaid ka tigedus ja väledus aitasid teda võidule. Võitluse lõpp tuletas meelde hiire ja kassi mängu. Esialgu olid kiskjad ettevaatlikud. Kumbki ei tahtnud, et teine oleks ta kõrisse karanud. Viimaks õnnestus see suuremal, kel peale kehakaalu oli ka rohkem jõudu. Ja siis järgnes rabelemine: mõlemad talusid teineteist tagakäppadega lõhki kiskuda. Veel silmapilk — pealtvaatajale pikk kui igavik — ja tugevam, musta lakaga lõvi tõstis pea. Tema kihvade vahel rippus kõripidi nõrgem, keda ta raputas nagu kass hiirt

Numa tõusis pikkamisi oma viimase ohvri pealt ja raputas end. Tarzan võis ainult imestada kiskja suurepäraseid lihaseid ja jõudu. Lõvide laibad, mis olid lõhki rebitud, paistsid tundmatud nagu lõvid ise või õigemini nende lakad. Nii Tarzani päästnud Numa kui ka võitluse kaotanud kiskjad kuulusid lõvide hulka, keda ahvinimene varem polnud näinud. Need olid mingi segu teda päästnud Numa taolistest ja tavalistest džunglilövidest Tarzan oli saanud ürgmetsa uue saladuse jälile.

Edasimineku esimene ja otsene takistus oli nüüd kõrvaldatud. Tarzan arvas, et ta peab otsima oma kaitsealuste jälgi. Ta käis jälgi otsides siia-sinna ja adus äkki nälga kõhtu näpistavat. Tarzan laskis kuuldavale hääle, mis sarnanes näljase looma näugumisele. Numa kikitas

kõrvu ja vastas samasuguse häälitsusega. Ahvinimene vaatas lõvi poole: kas tõesti? Kiskja näis asjast aru saavat ning hakkas pikkamisi lõuna poole liikuma.

Tarzan järgnes talle, sest loom vaatas tihti tagasi ja nähtavasti kahtles, kas inimene ikka ka tuleb.

Ahvinimene sai aru, et Numa viib teda toidu juurde, kuid ei unustanud, et oli vaja ka neiu ja noore leitnandi jäljed üles otsida. Kogu orupõhi oli jälgi täis — loomade ja inimeste, inimeste ja loomade omi.

Hulk maad käidud, tundis Tarnin valge inimese lõhna. Sandaalide jälgi oli oru liival palju, kuid nende hulgas võis näha ka n^iu ja ohvitseri omi. Edasi jäi jälgi vähemaks ning ahvinimesel oli keije näha ja haista oma endiste kaitsealuste jäetud märke liivas.

Tarzan pani tähele, et leitnant ja neiu olid läinud kõrvuti — nii näitasid jäljed — ning nende kõrval pahemal ja paremal oli sammunud hulk lõvisid ja mehi. Ja mitte ainult kõrval, vaid ka ees ja taga.

Kõik see oli ahvinimesele uudis. Tema minevikukogemused jäid asja selgitamise juures napiks. Kas Ahvide Tarzan pidi siis veel džunglis midagi uut juurde õppima?

Org jätkus — mitte sirgelt, vaid kord siia, kord sinna pöörates. Mõlemal pool olid püsti järsud seinad ja nende vahelt rabeles välja org nagu tugevavooluline jõgi.

Paiguti oli see kitsas nagu surmasüü, kuid siis laienes, justkui tallaks sissetulijaid avasüli vastu võtta.

Iga sammu järel oru põhi langes ja nõlvad muutusid järsemaks. Tarzan jõudis järsu languseni. Oli näha, et kunagi aastatuhandete eest oli org olnud jõe põhi ning vesi oli uuristanud endale tee läbi kaljude ja liiva. Oru põhjas oli ka inimeste kätetöö märke. Tarzan imestas selle üle. Kes võisid olla need, kes siin, sadu miile rannikust ja veeta kõrbes, loodust ümber kujundasid?

Alla minna polnud sugugi kerge. Org oli kitsas ja keeruline, trepid paiguti väga järsud. Nad olid juba miili laskunud, kui Tarzani silme ees avanes lai org, mida lõuna pool piiras kõrge mäeahel. Kui kaugele org läände ja idasse ulatus, seda Tarzan täpselt ei näinud, kuid ta arvas siiski selle olevat kolm või neli miili lai. Omal ajal oli siin nähtavasti olnud sügav järv. Nüüd aga kasvas oiu põhjas lopsakas taimestik. See kinnitas, et selles paigas peab tingimata vett leiduma. Tarzan nägi, et teerada jätkus kaljude vahel oru põhja ja kadus seal puude taha.

Lõvi läks ees ja Tarzan järgnes talle. Tema imestus suurenes iga sammuga. Ohtra taimestiku, rohu, põõsaste ja kõrgete puudega paradiislikus orus kihas rikkalik elu. Suured ja väikesed ilusate sulgedega linnud lendasid puult puule ja väikseid ahve näis olevat piiramatu arv.

Ürgmetsa kärarikkusest hoolimata tundis Tarzan end üksildase ja mahajäetuna. See oli midagi uut, mida ta ei mõistnud. Varem polnud tal džunglis kunagi niisugust tunnet olnud. Kõik näis ebatõeline — org

ise oli selle sümbol. See oli nagu liivamere ja mäestike taha peidetud ning unustatud paradiis. Tarzani enesetunne lähenes kartusele, mida tuntakse vaistlikult enne hädaohtu.

Ahvid ja linnud, keda ta puuokstel nägi, polnud sugugi sellised, nagu ta oli viirem näinud. Ka puudel kasvavad viljad olid tundmatud. Tarzan oli näljane, kuid ta ei julgenud süüa puuvilju enne, kui oli näinud, milliseid noppisid ahvid.

Kui Tarzan tuli puu otsast alla, kus oli söögipoolist otsimas käinud, oli Numa juba läinud. Kuhu, seda ahvinimene ei teadnud.

XVII. Linn müüri taga

Tarzan tuli tagasi teerajale ning leidis Bertha ja Smith-Oldvicki jäljed. Neid mööda jõudis ta edelasse voolava kitsa jõe kaldale. Ta kustutas janu ja jätkas teed. Igal pool oli märgata kiskjate jälgi. Eriti palju oli lõvi Numa ja panter Sheeta, aga vähem pisemate neljajalgsete omi. Silma ei hakanud ühtki märki, mis oleks viidanud toiduks kõlbavatele olenditele.

See pani Tarzanit imestama. Võimatu, et sellises paradiislikus orus poleks põder Barat, metssiga Hortat, pühvel Gorgot, ninasarvik Butot, elevant Tantorit ega muid rohusööjaid. Kuid suur madu Histah oli. Neid ronis mööda puid rohkem kui ahvinimene kunagi oli näinud. Jõekese kaldal haistis Tarzan krokodill Gimla lähedalolekut. Histah ja Gimla olid olevused, keda ahvinimene söögiks ei tarvitanud.

Tarzani kõht igatses liha. Puuviljad olid küll magusad, aga vähe-toitvad. Ahvinimene oli harjunud lihaga ja seda pidi ta saama. Õnneks olid öised ründajad alles jätnud kogu tema varustuse — noa, oda, vibu ja nooled, ka rohust punutud nööri.

Tarzan pani noole vibule ja hakkas varitsema puudel istuvaid linde. Ta ei tarvitsenud kaua oodata. Nool vihises õhus ja alla kukkus kir-jusuline lind. Väiksed ahvid tõstsid selle peale hirmsat kisa. Ahvidega ühinesid kõik läheduses olnud linnud.

Näis, nagu oleks lahti päris Paabel, mis protesteeris kooris kõigis keeltes äsjase tapmise vastu.

Tarzan poleks imestanud, kui häält oleks tõstnud kaks või kolm lindu, kes oleksid peagi ära lennanud. Ahve ja linde kogunes üha rohkem ning kära aina suurenes. Kogu džungel näis olevat täis protesteerijaid. Kisa ärritas ahvinimest. Tarzan pööras näo taeva poole ja tõi kuuldavale suurte ahvide võidu- ja väljakutsehüüde.

Tulemus oli silmapilkne. Käratsejad jäid kohe vait, vaikust segas ainult kaja. Vaikus, milles oli midagi salapärast, ärritas Tarzanit rohkem kui kära ise. Ta võttis maast linnu, tõmbas noole välja ning hakkas saaki rappima. Lind sai varsti puhtaks ja ahvinimene võis sööma

132

asuda Liha oli vastiku maitsega, aga ta pidi sellega leppima. Talle tulid meelde sebra Pacco ja suur pühvel Gorgo, kelle liha oli maitsev. Selles ebaloomulikus ürgmetsas neid loomi polnud.

Tarzan ei olnud veel lõunasööki lõpetanud, kui haistis lõvi lähedal olevat. Imelik, et loom lähenes talle otsejoones ja ettevaatamatult. Tema jalge all raksusid oksad, kuulda oli põõsasahinat. Kas Numa arvas Tar-zani pimeda ja kurdi olevat? Äkki kuulis ta samasugust häält vastaspoolelt. See lõvi tuli täpselt niisama ettevaatamatult. Siis ilmus veel kolmas, neljas ja paar minutit hiljem lähenes loomi igast küljest. Kas ahvinimese väljakutsele oli tulnud selline vastus? Mida kiskjad kavatsesid? Nad olid oma saagi üle nähtavasti nii kindlad, et ei katsunudki lähenemist varjata.

Tarzan imestas. Paistis võimatu, et lõvid oleks kohale meelitanud ahvide ja lindude kisa. Kuid sel oli kiskjate ilmumisega nähtavasti mingi seos. Kas ühe linnu tapmise eest ähvardas ahvinimest selline karistus? Ta ei tahtnud seda küll uskuda, aga teisiti ei võinud asi siiski olla.

Ahvinimene seisis keset teerada ja ootas lõvisid. Varsti ilmuski neist üks põõsastest nähtavale. Märganud meest, lõvi seisatas ja heitis teerajale. See oli suur tumeda lakaga isalõvi, nähtavasti nende sarnane, kes öösel neile kallale tungisid. Selles orus paistis tõesti iselaadi lõvisugu olevat. Need olid suuremad varem nähtuist ja ainult natuke väiksemad sellest, kelle Tarzan vamabode lõksust päästis.

Varsti tulid teele ka teised lõvid ja talitasid esimese kombel. Tarzan muudkui imestas. Milleks lõvid tulid? Mida nad kavatsevad? Kas nad tormavad talle kallale? Ja kui, siis millal? Oodates rünnakut, jätkas ahvinimene söömist. Lõvid lamasid poolringis ja vaatasid kollakasrohelis-te silmadega meest, kes rahulikult lindu näris. Kõige imelikum, et lõvid ei urisenud ega karjunud.

Kui Tarzan oli linnu ära söönud, viskas ta luud maha ja hakkas kiskjatega kurjustama. Selle kombe sai ta juba lapsepõlves suurtelt ahvidelt.

„Ah, teie raipesööjad!" Tarzan võrdles lõvisid suure mao HistalVga, keda kõik džunglielanikud põlgasid. Ta võttis maast mullakamakaid ja kive ning loopis nendega lõvisid. Kiskjad urisesid tigedalt, kuid ükski ei liikunud kohalt.

„Arad hüäänid!" karjus ahvinimene. „Olete küll lõvid, aga põder Bara südamega." Siis ütles Tarzan lõvidele, kes tema on, ja hooples nagu džungliolevus ikka. Ta teatas kiskjaile, mida ta nendega teeb, kui nad inimest rahule ei jäta.

Esimese lõvi ilmumisest oli vaevalt pool tundi möödas, kui Tarzan tundis läheneva mehe lõhna. Minut-paar hiljem ilmus käänaku tagant mees, kes jäi esimese lõvi taha seisma. Ta oli nende sarnane, kes öösel valgeid inimesi ründasid, aga erines suuresti neist, keda Tarzan siiani oli näinud. Isegi tema lõhn oli senitundmatu.

133

Tulija oli keskmise pikkuse ja tugeva kehaehitusega mees. Nahk oli tal helekollakas, kolm-neli tolli pikad mustad juuksed seisid peas püsti. Silmad asetsesid näos

ligistikku ja mustad silmaterad paistsid väga väikesed olevat. Silmavalged olid seevastu, suured ja väljaulatuvad. Nägu oli puhas ja sile, kui välja arvata mõni karv nina all ja hõre habe lõua otsas. Nina oli tal sirge ja ilus, kuid laup seevastu madal ja peaaegu silmadeni juustega kaetud. See kinnitas, et mees oli arenemata, toores metslane, kuigi mitte neeger. Ülemine huul oli väike, normaalne, kuid alumine seevastu paks ja allarippuv. Lõug oli väike nagu lapsel. Mehe nägu jättis kord tugeva ja ilusa olendi mulje, mida nagu oleks rikkunud vägivald või madalad eluviisid. Käed olid tal pikad, aga siiski mitte ebanormaalsed, jalad lihaselised ja sirged.

Metslase alakeha katsid kehavormide järgi tehtud püksid, ülakeha aga eest lahtine niudeni ulatuv särk. Jalas kandis ta sandaale, mis olid rihmadega seotud. Mees kandis lühikese varrega rasket oda ja — Tarzan võis vaevalt oma silmi uskuda — nahktupega vööl rippuvat rasket mõõka. Tarzan vaatas mehe rõivaid tähelepanelikumalt. Need olid kootud, mitte aga nahast, nagu ta esialgu arvas. Sandaalid olid osavasti tehtud pargitud nahast. Kust niisugune olend tuli ja millisesse pärismaalaste suguharusse ta kuulus?

Tarzanile ei jäänud märkamata ükskõiksus, millega mees lõvile lähenes, ning lõvigi ei teinud mehe lähedust märkama. Metslane seisatas korraks ning sammus edasi Tarzani poole. Mööudes riivas mees jalaga lõvi. Loom ei vaadanudki mööduja poole, vaid jälgis ainiti Tar-zanit.

Umbes kahekümne sammu kaugusel ahvinimesest jäi metslane uuesti seisma. Ta ütles midagi, kuid Tarzan ei mõistnud seda keelt. Ta tundis küll paljusid pärismaalaste keelemurdeid, kuid praegu polnud neist mingit kasu. Mehe liigutustest sai ta aru, et see kõneles lõvidest, ning näitas käega oma mõõga ja oda peale.

Metslase rääkimist, ilmet ja liigutusi jälgides tuli Tarzan võõrastust tekitavale otsusele: mees on mõistlik hull. „Mõistlik hull" kõlas nii paradoksaalselt! Mehe nägu, kehahoiak ja liigutused viitasid tema hullumeelsusele, kuid hääl jättis just vastupidise mulje. Metslane tundus Tarzanile lahendamatu mõistatusena.

Mees lõpetas oma jutu ja ootas Tarzani vastust. Ta vastas suurte ahvide keeles, kuid adus, et metslane ei saanud midagi aru. Siis püüdis ta end arusaadavaks teha pärismaalaste murdeis, kuid asjata.

Ahvinimese kannatus hakkas katkema. Tal oli hulk aega raisku läinud, vaja oli edasi minna. Tarzani viis oli rääkimisega aega mitte raisata. Ta tõstis oda kõrgele ja lähenes metslasele. See näis nüüd teda mõistvat ning tõstis ka oma oda ja urises midagi lõvidele. Silmapilk hakkasid seni vaikinud lõvid tigedalt möirgama ning ruttasid mehe

juurde, kes tõmbus nende taha. Tarzan märkas metslase sapist naeratust.

Naeratades oli metslane paljastanud rea ebaharilikult pikki ja teravaid hambaid. Tarzan nägi neid vaid viivu, sest hüppas välgukiirusel puu alumistele okstele. Sealt karjus ta mehele ja lõvidele: „Ma olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, võimas võitleja! Keegi pole džunglis suurem Ahvide Tarzanist!" Ahvinimene kadus metslase silmist puu otsa.

» Tarzan jätkas teed natuke aega mööda puid ja laskus siis teerajale. Metslane koos lõvidega oli jäänud seljataha. Ta otsis rajalt uuesti Bert-ha Kircheri ja Inglise ohvitseri jälgi ning leidis need. Umbes miili edasi läinud, lõppes äkki mets. Lagendiku keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn, selle keskel valendasid kõrged kuplid ja minaretid.

Tee, mida mööda Tarzan oli tulnud, näis viivat üle lagendiku otse linnamüüri juurde. Müüris oli väike võlvitud värav. Lagendik oli nähtavasti linnaelanike aiamaa, mis jagunes võrdkülgseteks lapikesteks ja peenardeks. Otse metsa servale kaevatud kanalis voolas kristallselge vesi. Kõik taimed olid istutatud sirgete ridadena ja nende eest oli erakordselt hästi hoolt kantud. Seda tõendasid ka ojakesed peenarde vahel.

Lagendiku kaugemas servas nägi Tarzan mitut inimest aiatööd tegemas. Nähtu tuletas talle meelde tsiviliseeritud maailma linnu ning nende ümber laiuvaid aiamaid ja põlde.

Linna ümbritsev müür oli umbes kolmkümmend jalga kõrge. See oli arvatavasti ehitatud kivist ja üle krohvitud. Nii palju kui ahvinimene kaugelt näha võis, oli krohv hästi säilinud, maha pudenenud oli seda vaid mõnest üksikust kohast. Müüri tagant paistsid majaseinad, katused ja palju minarette. Keskmine ja kõige suurem kuppel näis olevat kullatud, väiksemad olid värvitud siniseks, kollaseks või punaseks. Linnamüür oli kollakas. Müüri juures kasvas hoolitsetud põõsastik, idapoolset osa aga katsid ülemise servani väänkasvud.

Linna ja lagendiku jälgimist segas Tarzani ninna karanud inimese ja lõvide lõhn. Mees, kelle eest ta ära oli põgenenud, tuli lõvidega linna poole. Tarzan ei tahtnud metslasega uuesti kohtuda ning ronis tagasi puu otsa. Natuke lääne poole läinud, leidis ta sobiva puuharu, millel võis mõnusalt puhata ning sealt ka linna ja lagendikku jälgida. Tarzan oli istunud mõne minuti, kui metsast tuli teda vangistada tahtnud mees. Tal oli kaasas kari tumedalakalisi lõvisid. Need käisid nagu koerad tema kannul.

Kui metslane oli jõudnud värava juurde, lõi ta paar korda odaga vastu seda ning sai koos loomadega sisse. Tarzan nägi läbi avatud vä-. rava linnatänaval teisigi olendeid liikumas.

Ahvinimene teadis, et samast väravast viidi linna ka tema kaitsealused. Mis nendest edasi sai, sellest polnud Tarzanil aimugi. Kõrge müür ei lasknud heita pilku tänavaile. Kui ta tahab oma kaitsealuseid

kuidagi aidata, peab linna sisse pääsema. Kui ta juba sees on, küll siis aitavad arenenud meeled tal neiu ja ohvitseri üles otsida.

Päike hakkas loojuma, varjud lagendikul pikenesid. Töölised korjasid aiamaal riistad kokku ning läksid värava poole. Tööliste ees sammunud mees tuli tammi juurde ja sulges veevoolu. Tema kannul tuli teine, kolmas, neljas mees, kes kõik kandsid aed- ja juurvilja. Tarzan imestas, et ta ei olnud neid enne märganudki.

Kui töölised olid linna läinud, ronis Tarzan puulatva. Ta nägi, et linn oli kitsas ja pikk. Sellele vaatamata moodustasid tänavad ringi mingi keskkoha või majade ümber. Ta nägi majadest piiratud lagedamal kohal madalat valget maja ja selle kõrval vett läikimas. Tsiviliseeritud maailmas kogetu põhjal arvas Tarzan linna keskel olevat turuplatsi ja seda piiravad majad linnavalitsuse hooned. Ühest või teisest neist kõr-getest majadest leiab ta vähemalt oma kaitsealuste jäljed.

Päike loojus, pimedus neelas metsa, linna ja lagendiku. Ahvinimest ärritasid selles pimeduses tuled, mis linna majades süüdati.

Tarzan pani tähele, et suurem osa maju oli lameda katusega. Erandi moodustasid kesklinnas nähtavasti valitsusele kuuluvad majad. Kuidas linn Kesk-Aafrika ligipääsmatusse kohta oli tekkinud, seda ahvinimene seletada ei osanud.

Ta tundis mustade maa sügavaid saladusi paremini kui mõni teine. Ta oli viibinud mitmel pool, kus valge mehe jalg polnud veel kunagi maad puudutanud. Kuid praegu teadis ta sellest, mida oli enne päikeseloojakut näinud, niisama vähe kui eile sündinud laps. Siiski näis olevat võimatu, et nii suur ja hästi säilinud linn oleks võinud püsida aastatuhandeid hooletusse jäetuna ja ühenduseta välisilmaga. Isegi siis, kui arvestada ümbritsevat džunglit ja veeta kõrbet, näis olevat uskumatu, et inimesed oleks sugupõlv sugupõlve järel elanud ja surnud siin, otsimata ühendust tsivilisatsiooniga.

Ja siiski, siin oli linn, eemalt vaadatuna ilus, ümbritsetud põldudest ja aiamaadest.

Õhtu möödus pikkamisi. Metsast kuuldus aeg-ajalt suurte kasside urinat ja isalõvi möirgeid. Numa möirgele metsast vastas samasugune hääl linnast.

Aeg tegutseda näis olevat saabunud. Tarzanile oli õhtul tulnud mõte proovida mööda väänkasve müürile ronida. Teadmata oli veel, kas need väänkasvud tema raskusele vastu peavad.

Liikudes väänkasvudega müüriosa poole, kuulis Tarzan kiskjate sagenevat möirgamist džunglis. See kohutav kära näis üha lähenevat. Ahvinimene jätkas teed. Viimaks jõudis ta kohta, kust kavatses otse linna poole minna. Metsaservast müürini oli veerand miili. Seal ei kasvanud ühtki puud. Tarzan tundis oma võimalusi — peaks mõni suur must džunglilõvi teda lagendikul tabama, poleks tal pääsu. Ta võis

136

kuidagi võidelda tavalise lõviga ja õnne korral isegi võita, kuid niisuguste lõvide vastu nagu siin orus oli ta võimetu.

Tarzan teadis, et ta peab usaldama kogu oma osavust, nobedust, väänkasve ja lootma head õnne. Jääb neist vajaka vaid üht, on ahvini-mese laul lauldud.

Metsas oli ta liikunud mööda puude keskmisi oksi, mida mööda käia oli kõige raskem. Enne laskumist üüris ta hoolega ümbrust. Läheduses polnud kuulda ei lõvi pehmeid samme ega ka ninnatungivat lõhna. Tarzan oli veendunud, et lagendikul polnud ühtki kiskjat.

Kuu valgustas paradiislikku orgu. Idapoolsete kaljude varjud ulatusid kaugele lagendikule. Oleks keegi parajasti lagendikule vaadanud, oleks ta näinud kiiresti linna poole minevat meest ning üle peenarde ja kraavide libisevat mehe pikka varju. Et teda sel lühikesel teel mõni lõvi metsast oleks märganud, see oleks olnud peaaegu uskumatu, kuid...

Vaevalt oli Tarzan pool maad läbinud, kui metsast kajas lõvi möire. See ei olnud tavalise lõvi häälitsus, vaid äärmiselt metsiku looma tige karje. Ahvinimene vaatas taha ning nägi tumedat kogu metsa poolt lähenemas.

Lõvi oli teda siiski märganud. Hoolimata vahemaast, nägi Tarzan, et see oli hästi suur isalõvi ja sarnanes Numaga, kelle ta vamabode maal lõksust päästis. Korraks tärkas tal mõte ümber pöörata ja võidelda surmani. Kuid siis meenus talle neiu, kes on metslaste käes vangis ja tuleb päästa. Ahvinimene pistis linna poole jooksma. Sama tegi ka Numa.

Lõvi jookseb kiiresti, aga mitte pikka maad. Tarzan seevastu võis joosta kaua, kuid mitte nii kiiresti kui lõvi. Maailmas polnud veel korraldatud sellist võidujooksu, mis parajasti aset leidis. Pealtvaatajateta jooksis kaks kiskjat: esimene, et päästa oma ja nende elu, keda ta kaitsma tuli, ning teine, et kätte saada esimene kui oma saak.

Numa lähenes kiiresti, kuid iga samm kandis ka Tarzanit müürile lähemale. Ahvinimene vaatas korraks selja taha. Lõvi paistis nii lähedal olevat, et võis juba järgmisel silmapilgul teda haarata. Tarzan tõmbas noa välja — kui juba, siis anda oma elu võimalikult kallilt.

Lõvi oli saavutanud oma suurima kiiruse. Hing hakkas tal kinni jääma. Ta ei olnud ju harjunud saaki veerandmiilide viisi taga ajama. Loom aeglustas pikkamisi jooksu, kuid päris seisma ka ei jäänud. Tarzan sai asjast aru ja jäi lootma ainult väänkasvude vastupidavusele. On need tugevad, siis on ta pääsenud.

Oleks selle võidujooksu pealtvaataja olnud ainult linnamüür, kuu või isegi tumm mets, poleks asi nii ähvardav. Kuid nende kahe võidujooksu jälgis ka paar ligistikku asuvaid silmi.

137

Tarzanil ei olnud'aega ümbrust uurida ja tugevamat väänkasvu otsida. Ta tormas otse müürile ning haaras kinni, millest aga sai. Samal silmapilgul hüppas talle järele Numa.

XVIII. Hullude seas

Sel ajal kui lõvid ta kaitsja maha surusid, taganes Bertha Kircher koopa tagumisse nurka. Tema olukord oli lootusetu.

Väljast oli kuulda ainult lõvide vihast urinat ja meeste hüüdeid. Korraga tundis naine pimeduses lähenevat inimese kätt, mis ta varsti koopast välja tõmbas. Pimedas ei olnud tema kaaslasi näha. Teda koopast välja tõmmanud mees hoidis käes midagi terava oda taolist ning tõrjus sellega lõvisid eemale ja karjus nende peale. Loomad taganesid natukesehaaval.

Neiu nägi orus mitut meest, kellest kaks talutasid mingit tumedat kogu. Bertha Kircher arvas selle olevat leitnant Smith-Oldvicki. Kogu oli igatahes väga jõuetu ning komistas ikka ja jälle.

Naine nägi, et lõvid tahtsid meestelt vange kätte saada, kuid loomad sunniti taganema. Teda pani imestama, et mehed ei kartnud kiskjaid sugugi. Nad käisid lõvidega ümber nagu koerakarjaga.

Vange talutati edasi kunagise jõe põhja mööda ja alles koidu ajal jõudis salkkond kohta, kus oli mühanud kosk. Esimesed päikesekiired langesid parajasti all avanevasse orgu ja kuldasid ümbruse kõrgemaid mäetippe. Orgu neiu veel selgesti ei näinud. Alles hiljem, kui päikese-soojus udu orus hajutas, nägi ta seda jumalikku paika. Natuke hiljem jõudsid nad metsa, mis kattis oru põhja.

Tihedas metsas valitses igihämarus, mida nõrgendas üha kõrgemale tõusev päike. Bertha Kircher märkas kohe, et mets oli kuiv ja väänkasvudeta. See oli Aafrika kohta ennenägematu.

Päike tõusis aina kõrgemale. Varsti täjtsid ürgmetsa hääled. Kirjude lindude sädin oli kõrvulukustav, kuid üle kõige käis siiski väikeste ahvide kriiskamine. Neid loomi paistis puudel pesitsevat lugematu arv. Naine imestas, et tema kaaslased peatusid tihti ning ütlesid midagi lindudele.

Eriti üllatas teda järgmine juhtum. Tema ees sammuv tugev atleetlik mees laskus korraga põlvili ja kattis näo kätega. Selle põhjustajaks arvas neiu papagoid, kes lendas nende poole. Lind tuli lähemale ja puudutas laubaga maad. Teised metslased naersid. Põlvili langenu tõstis pea ning näinud, et lind oli juba möödunud, tõusis püsti. Salkkond, lõvid kannul, jätkas teekonda.

Selle nii imeliku peatuse ajal jõudis Smith-Oldvick eespool käinud neiule järele. Leitnant oli ikka veel nii nõrk, et kaks meest pidid teda

toetama. Ta näis koledasti kannatanud olevat. Küllap oli mõni lõvi teda rünnanud.

„Eks ma ole ilus lind, mis?" pöördus ta neiu poole, „rõivad puruks rebitud ja verd... ooh!"

„Hirmus!" vastas Bertha. «Loodetavasti ei piina teid enam valu?"

„ Mitte enam nii palju, kui esialgu kartsin, kuid ma olen nõrk nagu abitu laps," vastas leitnant. „Tahaksin teada, mis olendid need kuradid siin õieti on."

„Ma küll ei tea," vastas neiu, „kuid nendes on midagi vastikut, mis tuletab meelde..."

„...Hullumaja hoolealuseid," aitas Smith-Oldvick mõtet lõpetada ning vaatas lähimat metslast. Ta pöördus järsult Bertha Kircheri poole ning küsis: „Kas olete kunagi hullumajas käinud?"

Naine vaatas küsija poole ja mõistis: Jah, tõesti! Neis on midagi hullumeelset."

„Kõik hullude tundemärgid on olemas: esiletungivad silmamunad, laupa peaaegu silmadeni katvad püstised juuksed, omapärane kõnemaneer. Täiesti hullud!"

Neiu värises.

„Ja veel üks asi," jätkas mees. „Nad kardavad papagoid, kuid käivad lõvidega ümber nagu koertega." „Õige!" suutis neiu lausuda.

«Nõdrameelsed, ei, märatsevad hullud on nad," lisas leitnant. „Pa-pagoi kummardaja ja lõvide peremees. Naeraksin, kui see kohatu poleks."

„Kas panite tähele, et linnud neid ei karda?" küsis neiu. „Linnud on nagu nende käskijad. Kas teil on aimu, mis keelt nad räägivad?"

„Ei," vastas mees. „Olen küll proovinud aru saada, kuid hoolimata sellest, et tunnen üsna mitut pärismaalaste murret, ei ole ma suutnud mõista nende kõnest silpigi."

„Nende keel ei kõla sugugi pärismaalaste keele moodi," vastas neiu. „ Siiski on selles midagi tuttavat. Mul on olnud tihti tunne, nagu hai -kaksin sellest aru saama ja tunneksin üksikud sõnad ära. Kui aga katsun seda endale seletada, siis mälu petab. Arusaamine neist libiseks justkui eest."

«Kahtlen, kas olete seda keelt kunagi enne kuulnud," ütles mees pikkamisi. „See rahvas on siin maailmast eraldatuna elanud igaviku, nagu mulle näib. Kui nad oleksid säilitanud esiisade keele, mis on võimatu, siis oleks see nii vananenud, et me ei suudaks seda ikkagi mõista."

Leitnandil näis õigus olevat.

Jõuti tee kõrval voolava pisikese jõe kaldale. Mehed ja lõvid jõid vett. Ka vangidele anti mõista, et nad võivad kristallselge veega janu kustutada. Kui nad jõekaldal parajasti kõhuli olid, kuuldus eestpoolt

lõvi kohutav möire. Sellele vastasid kohe salkkonna juures olevad lõvid. Need muutusid rahutuks, tammusid edasi-tagasi ja vehkisid sabaga. Ka mehed olid rahutud. Nad vahtisid'ettepoole ja haarasid mõõgad pihku. Odad olid kõigil viskevalmis. Nähtavasti oli siin lõvidele ja nende peremeestele kardetavaid vastaseid.

Oli lõvisid, palju lõvisid. Esimesi metslased ei kartnud, küll aga teisi. Missugused need teised olid? Salkkonnaga kaasas olnud lõvid kartsid rohkem kui mehed. Polnud märki, et nii meestest kui lõvidest oleks ükski põgeneda tahtnud. Salkkond, vangid keskel ja lõvid kannul, liikus edasi. Äkki ilmus teekäänaku tagant nähtavale hiigellõvi, kes jäi tulijaid, nähes seisma ja möirgas koledasti. Erinevus salkkonda saatvate ja vastu tulnud vaenuliku looma vahel oli silmatorkav. See oli suurem ja tumedam, peaaegu musta lakaga, tuletades meelde lõvi, kelle Tarzan vamabode maal oli päästnud. Kuid see polnud sama lõvi, vaid mõni teine vaenujalal olev džunglikuningas.

Mustalakaline kiskja seisis keset teed ega mõelnudki taganeda. Metslased ässitasid oma lõvisid sellele kallale, kuid need ei võtnud käsku kuulda. Must lõvi tõstis saba püsti ja tormas tulijaile kallale. Mõni salkkonna lõvi katsus vastu panna, kuid nad lendasid õhku kui heina-tuustid. Õhus vuhises tosin oda. Kaks oda tabas lõvi, aga nagu ainult selleks, et teda tigedamaks ajada. Vägeva möirge saatel hüppas lõvi lähima mehe kallale. Ta tegi seda välgukiirusel ja kadus niisama kiiresti teeäärsesse põõsastikku. Aga mitte üksi — ta oli ühe metslase kaasa viinud.

Kõik käis nii kiiresti, et salgake ei jõudnud midagi teha. Põgeneda oleks olnud asjata, vastu panna ei antud aega. Saagi kaasaviinud lõvi polnud ilmselt mõtet taga ajada. Metslased peatusid ainult mõne minuti, et kutsuda kokku lõvid, kes olid rünnaku ajal põõsastesse põgenenud.

„Nende metslaste ükskõiksusest järeldub, et sellised kohtumised on igapäevased," tähendas Smith-Oldvick neiule.

„Nad ei imesta tõepoolest. Küllap teavad, et lõvi sai, mis tahtis, ja ei tülita neid enam."

„Ma arvasin, et Vamabomaa kiskjad on kõige metsikumad, kuid nüüd ,tean, et nende mustade murdjatega võrreldes on need siiski taltsad kodukassid," ütles lendur. „Kas olete kunagi näinud midagi kohutavamat, metsikumat, ürgsemat, kui oli selle lõvi rünnak?"

Nad sammusid niimoodi juttu vestes hulk aega, kui äkki mets lõppes ja jõuti lagendiku servale, mille keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn. Nähes linna ning hästi hoolitsetud põlde ja aiamaid, ei suutnud nad imestushüüdu tagasi hoida.

„See on ju päris inseneride ehitatud," lausus leitnant

„Vaadake neid kupleid ja minarette!" hüüdis neiu. «Sealpool müüri elab kindlasti tsiviliseeritud rahvas. Arvan, et oleme õnnega koos."

Smith-Oldvick kehitas ainult õlgu. „Loodame. Seda on siiski raske uskuda, sest inimesed, kelle koduloomadeks ja koerteks on lõvid, kuid kes kardavad papagoisid, ei saa olla väga tsiviliseeritud. Ma arvan, et siin pole kõik korras."

Salkkond jõudis varsti linnavärava juurde. Üks metslane lõi oda-varrega vastu väravat, mis kohe lahti tehti. Paari minutiga jõudsid kõik linna ja värav suleti taas.

Tänav, mida mööda nad edasi läksid, oli kitsas ja kõver. Mõlemal pool seisid üksteise ligi kahe-kolmekorruselised majad. Need olid ehitatud kivist ja krohvitud. Alumise korruse ees seisid sambad, mis kandsid laiemat ülakorrust. Tänavate äärde moodustus niimoodi kaunis sammaskäik. Tänav oli sillutamata. Sammaskäiku pidi kulgev hoolega valmistatud korralik kõnnitee oli kulunud, mis tõendas, et pehmetes sandaalides jalad olid seda mööda aastasadade jooksul palju käinud. Ka majad olid väga vanad.

Oli varahommik ja tänavad seetõttu peaaegu inimtühjad. Üksikud, keda tulijad nägid, olid samasugused kui nende vangistajad. Esialgu kohtasid nad ainult mehi, aga kaugemal kesklinnas nägid salka alasti lapsi, kes keset tänavat liivahunnikus mängisid. Salkkonna tulek ja valged vangid äratasid nende uudishimu. Ainult kaks metslast, kes olid nähtavasti rohkem lastega seotud, vastasid nende küsimustele. Vangide kohta pärisid ka teised elanikud.

„Oskaks ometi nende kuradite keelt!" ohkas Smith-Oldvick.

„Seda soovin minagi. Tallaksin kõigepealt küsida, mis nad kavatsevad meiega teha," ütles neiu nukralt.

„Seda oleks tõesti huvitav teada. Ma olen ka sama mõtet kaua mõlgutanud," vastas leitnant.

„Mulle ei meeldi sugugi nende valitud hambad," lausus Bertha Kircher. „Need teravad kihvad tuletavad väga meelde inimsööjaid, keda olen näinud."

„Usute, et nad on kannibalid?" küsis lendur ehmunult. „Ma ei ole enne kuulnud, et valged inimesed söövad endasuguseid."

„Kuid nad pole ju valged," vastas neiu.

„Aga nad pole ka neegrid, see on kindel," kinnitas leitnant «Nende nahk on küll kollane, aga mitte ka selline nagu näiteks hiinlastel. Näojoonedki pole neil sellised nagu hiinlastel."

Vangide vestlus katkes, sest nende tähelepanu köitis tänavale ilmunud naisterahvas — esimene, keda nad linnas nägid. See olevus sarnanes meestega, kuid oli natuke väiksem ja korrapärasema kehaehitusega. Tema nägu oli siiski eemaletõukavam kui meestel, sest silmad olid suuremad, ülemised kihvad teravamad ja alahuul veel rohkem ripakil. Naise tegid metsikumaks juuksed, mis olid pikemad kui meestel ja ulatusid õlgadeni. Kehakatteks oli naisel niuete ümber keeratud riideriba,

mida hoidis kinni kuldkaunistus, samast metallist ehe rippus kaelas, veel üks riideriba pidi koos hoidma juukseid.

Naine tuli lähemale ja küsis midagi metslastelt. Nad ei vastanud talle. Naine oli nähtavasti väga uudishimulik, sest tuli salgaga kaasa. Neiu ja lendur said teda lähemalt silmitseda.

Jumalanna keha, aga nõdrameelse nägu," lausus Smith-Oldvick saatusekaaslasele.

Tänav, mida mööda nad läksid, ristus mitme samasuguse kitsa ja kõvera põiktanavaga. Majad olid peaaegu ühesugused. Vähe oli maju, mis oleksid teist värvi või teistsuguse arhitektuuriga. Läbi lahtiste akende võis näha, et seinad olid väga paksud ja toad väikesed. Vangidele jäi mulje, et seinad olid ehitatud nii paksud varjuks kõrvetava päikese eest.

Siselinnas nägid nad suuremaid maju ja jõudsid kohta, mis võis olla linna ärielu keskus. Seal oli hulk töökodasid ja kauplusi ning nende vahel mõni väiksem ehitis, nähtavasti elamu. Töökodade ja kaupluste ustel olid mingid kreeka tähtede taoliste märkidega sildid. Et neil ei olnud kreekakeelsed sõnad, sellest said neiu ja leitnant kohe aru.

Smith-Oldvick oli rohke verekaotuse tõttu nõrk. Pikk teekond ja valu süvendasid seda veelgi. Mees seisatas aeg-ajalt ja vaarus. Neiu pakkus talle tuge, kuid mees ei võtnud abi vastu.

„Ei, tänan! Olete isegi liiga palju kannatanud, ma ei tohi teile koormaks olla." Leitnant katsus küll kogu jõudu kokku võtta ja edasi minna, kuid samm aeglustus. Seismajäämine ärritas metslasi.

Kui inglane jälle seisatas, võttis kõrval sammuv hiigelmetslane tal käe alt kinni ja lükkas edasi. Järgmine kord kaotas sama metslane kannatuse ja lausa hullus. Ta tormas abitu vangi kallale, lõi talle mitu korda rusikaga näkku. Lendur kukkus maha, lööja haaras tal käega kõrist ja tõmbas tupest terava mõõga. Karjudes vibutas ta tapariista õnnetu mehe pea kohal.

Teised metslased olid samuti peatunud. Nad vaatasid kõike külma rahuga pealt. Näis, nagu oleks üks neist peatunud, et lahtipääsenud sandaalirihma siduda, ja teised ootasid teda, et üheskoos teed jätkata.

Vangistajad olid rahulikud, aga Bertha Kircher mitte. Temas ärkas hirm ja kaastunne — mõlemad nii omased naisele. Unustades kõik muu, nägi ta ainult mõrtsukatööd, mida hiigelmetslane kavatses kaitsetu vangi kallal toime panna. Naisel polnud aega oma teo tagajärgi kaaluda ning ta tormas appi. Enne kui mõõk jõudis maaslamajale löögi anda, haaras neiu metslase käest kinni. Kogu jõudu kokku võttes õnnestus tal tõugata metslast niipalju, et see kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Mõõk pudenes tal peost. Ta katsus seda uuesti haarata, kuid Bertha Kircher oli väledani. Ta sai mõõga enda kätte ja võttis sellega sisse ähvardava võitlejapoosi.

Neiu poosis oli midagi kangelaslikku, mida ei suutnud varjata isegi määrdunud ja katkine ratsaülikond ning sasitud juuksed. Metslane kargas kiiresti püsti, kuid tema käitumine oli hoopis teine. Otsatu viha läks üle hüsteeriliseks naeruks. Bertha Kircher ei saanud aru, kumb on kohutavam, kas mehe hullumeelne viha või idiootlik naer. Teised metslased naersid oma kaaslase ebaõnne üle, see ise aga oli naeru kätte suremas. Kui neiu oleks vajanud veel tõendeid, et neid vangistanud olid nõdrameelsed, tarvitsenuks tal vaadata vaid enda ees seisva hiiglase idiootlikku näkku.

Bertha Kircher mõistis, et kui mõni metslane üritaks tal sõjariista käest võtta, on ta võimetu vastu hakkama ja vastuhakk võib põhjustada uue hullumeelsuspuhangu, mis kujuneks mõlemale vangile saatuslikuks. Ta viskas mõõga ikka veel naerva hiiglase jalge ette ning kummardus maas lamava leitnandi kohale.

«Suurepäraselt tehtud," ütles inglane. „Kuid parem oleks olnud, kui te poleks seda teinud. Nüüd on nad saanud meie vastaseiks. Ma usun, et nad on kõik hullud. Aga nagu teate, tuleb hulludega väga ettevaatlikult ümber käia"

Neiu raputas pead: „Ma ei võinud tegevusetult pealt vaadata, kuidas ta teid tapab."

Neiu sirutas mehele käe ning seekord võeti tema pakutud abi vastu. Vaevalt oli Smith-Oldvick neiu kätt puudutanud, kui tema silmades süttis elutuli ja ta tundis, et veri hakkas soontes kiiremini voolama.

„Kas mul on lootust... natukegi?" küsis mees anuvalt. „Kas võite mulle öelda, kas ma... tohin loota?"

Neiu ei tõmmanud kätt ära, kuid raputas siiski nukralt pead: «Palun, ärge... Ma võin teist ainult lugu pidada... rohkem mitte."

Tuli mehe silmis kustus, käepigistus nõrgenes. „Palun andeks," lausus ta kõlatult. «Kavatsesin oodata, kuni oleme selle õnnetuse üle elanud ja teie jälle tagasi oma rahva juures. Arvatavasti oli see mingi vapustus või teie julge kaitsmiskatse, mis mind rööbastest välja paiskas. Ma ei suutnud seda tagasi hoida ja lõppude lõpuks ei tähenda see praegu ju midagi. Ma võin ju ütelda, mida tahan. Eks ju?"

«Mida te sellega öelda tahate? " küsis neiu järsku.

Mees võpatas, kuid naeratas kibedalt. „Ma ei pääse nagunii siit linnast elusana kunagi," vastas ta lootusetu häälega. „Ma poleks seda heameelega öelnud, aga arvan, et teiegi peate seda teadma niisama hästi. Mind tahtis murda lõvi ja nüüd proovis mu elu lõpetada metslane. Oleksime tsiviliseeritud inimeste hulgas, siis oleks ehk veel lootust. Nende hirmsate hullumeelsete käest eluga pääseda poleks võimalust isegi siis, kui nad oleksid sõbralikud."

Bertha Kircher teadis, et leitnant rääkis tõtt Aga ta ei tahtnud seda endale tunnistada. Raske oli uskuda, et surm möödus Smith-Oldvickist

143

nii lähedalt. Mees meeldis talle ja ta kurvastas tihti, et ei võinud teda armastada. Tahtmine armastada ja armastada talumiseta on kaks ise asja, mida Bertha Kircher tajus vähemalt alateadlikult.

Vaevalt oli ühelegi neiule midagi kergem kui armastada Inglise ohvitserist ja džentelmenist vana ja auväärse sugukonna liiget Haroid Percy Smith-Oldvicki, kes oli noor, rikas, meeldiva välimuse ja heade maneeridega. Kas võib ükski neiu mehelt, keda ta armastab, enamat nõuda, eriti veel siis, kui mees teda tuliselt armastab? Ja Bertha-Kircher teadis, et Smith-Oldvick armastas teda pööraselt.

Neiu rinnast tõusis sügav ohe, ta asetas käe oma laubale ning sosistas: „Ärge kaotage siiski lootust... Katsuge elada minu pärast... ja teie enda pärast katsun ma teid armastada."

Uuesti süttis mehe silmades elutuli ja taas voolas veri ta soontes kiiremini. Kust Smith-Oldvick sel silmapilgul jõudu juurde sai, seda ta ei teadnud. Kuid püsti ta tõusis — pikkamisi ja vaarades. Neiu toetas teda.

Noormees ja neiu seisid silmapilgu, ilma et oleksid juuresolijaid tähele pannud. Siis tuli neiule meelde, et nad ei olnud tundmatu ja vaenuliku linna tänavail üksinda. Ta vaatas metslasi, kes olid vajunud jälle endisse mitte midagi väljendavasse nürimeelsusse. Üks neist andis märku liikuma hakata ning varsti marsiti edasi, nagu poleks vahepeal midagi iseäralikku juhtunud.

Minut hiljem valdas Bertha Kircherit masendus. See tekkis nähtavasti inglasele antud lubadusest. Ta teadis, et oli selle andnud rohkem mehe kui enda tunnete pärast. Taas tundis ta, et ei või noormeest armastada, nagu taliaks. Kuid mida ta õieti oli lubanud? Ainult seda, et katsub teda armastada. Ja nüüd?...

Oli selge, et vaevalt nad enam kunagi tsiviliseeritud maailma tagasi jõuavad. Seda ei juhtuks isegi siis, kui metslased laseksid neid vabalt minna. Jalgsi siit mere äärde poleks jõudnud. Kuidas oskaksid nad nüüd, kui nende kaitsja Ahvide Tarzan on surnud, sellise tee läbi käia? Et Tarzan on surnud, selles neiu ei kahelnud. Ta oli oma silmaga näinud valget hiiglast surnult koopasuu ees lamamas.

Teekonnal linna polnud nad Tarzani nimegi suhu võtnud. Ta oli neile surnud ja mõlemad said aru õnnetusest, mis see surm neile sünnitas. Leitnant nägi samuti, kuidas lõvid ahvinimesele kallale tungisid ja kuidas ta elutult lamama jäi.

Neiu oli oma seisukorda varemgi lootusetuks pidanud, kuid praegu paistis see tõesti nii olevat.

Vangid märkasid, et tänavatel oli juba rohkem inimesi liikumas. Mõni linnaelanik tundis vangide vastu suurt huvi ja päris nende kohta saatjailt, mõni jälle ei teinud neist väljagi. Kord kuulsid vangid ühest põiktänavast hirmsat kisa ja vandumist. Nad nägid hullumeelset, kes käis lapsega ringi nii, nagu üks vihahoos saatjaist leitnandiga oli käi-

144

nud. Hull peksis last kõige koledamal kombel ja karjus nagu hull märatsemishoos ikka. Viimaks haaras mees poolteadvusetu lapse maast, tõstis kõrgele pea kohale ja viskas kõigest jõust kõnniteele. Laps jäi liikumatult lamama, mees karjatas veel kord kogu kõrist ja pistis kuriteopaigalt jooksu.

Mitu meest ja naist vaatas juhtumit pealt, kuid ükski neist ei ilmutanud vähimatki huvi lapse saatuse vastu. Kas nad olid tõesti nii ükskõiksed, seda vangid ei teadnud, aga keegi neist last hullu käest päästma ka ei tõtanud.

Mõni samm edasi läinud, nägid vangid ühe teise korruse aknast välja vahtivat vana naist, kes tegi möödujatele igasuguseid nägusid. Seejuures naeris ta hullumeelselt ja pomises midagi, millest vangid aru ei saanud. Hullu eide naeru ei pannud keegi tähele.

„Mu jumal, milline hirmus linn!" ahhetas Smith-Oldvick.

Neiu pöördus kaaslase poole: „Kas teil on püstol veel alles?"

„On. Pistsin selle rõivaste alla. Need lollid ei otsinud mind läbi ja pimedas ei võinudki nad näha, kas mul mingit laskeriista oli või ei olnud. Elik saab püstolist kunagi abi."

Neiu võttis leitnandi käe pihku ja ütles: „Palun hoidke üks padrun minu jaoks!"

Leitnant pilutas silmi. Justkui tihe valu tuli silmadesse. Ta tundis, et peaks neiu kurva saatuse pärast nutma puhkema. Nende mõlema saatus oli lootusetu, kuid kas just nii lootusetu, seda ei tahtnud ta endale aeg-ajalt tunnistada. Lootusetus on ehk tema pärisosa, kuid kes võis sellele ilusale neiule halba teha?

Et neiu peab surema ja just tema peab temalt elu võtma! Ei, see oli liiga hirmus, võimatu, absurdne. Lootusetu tulevik oli muutunud järsku väljakannatamatuks.

„Ei, Bertha, seda ma ei või küll teha," vastas ta neiule.

„Kas isegi mitte siis, kui päästaksite nii mind veelgi hullemast?" küsis neiu tõsiselt

Leitnant raputas pead. „Ma ei või seda teha," lausus ta pikkamisi.

Tänav, mida mööda nad olid tulnud, lõppes järsku ja avanes vaade avarale väljakule, mille keskel oli ilus tiik, kus peegeldusid pilvitu taevas ja ümberringi asuvad kõrged majad. Hooned olid kaunistatud mitmesuguste ornamentidega. Need olid värvirikkad, kuid kõige rohkem oli kasutatud ikkagi kulda. Tänavad olid sillutatud kivimosaiigi-ga ja hästi puhtaks pühitud. Kaunistuste ja kujude hulgas paistsid silma papagoid, neid oli peaaegu igal pool. Lõvide ja ahvide kujusid oli näha palju vähem.

Vangid viidi platsi teises servas oleva maja juurde. Uks oli lahti. Tulijad sammusid suurde saali, mida sisustasid massiivsed lauad ja pingid. Nendessegi oli lõigatud papagoide, lõvide ja ahvide kujusid. Papagoi oli siingi esikohal.

145

Ühe laua juures istus samasugune mees, nagu olid vangide toojadki. Selle ees tulijad peatusid ning üks lausus istujale midagi. See oli vist suusõnaline ettekanne kordasaadetu kohta. Laua ääres istuja oli kas kohtunik, väepealik või mõni tsiviilametnik. Ta oli igatahes tähtis ja autoriteetne isik. Ta kuulas ettekannet rahulikult, vaatas uurivalt vange ja küsis neilt midagi. Võõrad ei mõistnud küsimust. Ametnik andis vangide toojaile lühikese käsu.

Enne kui vangid jõudsid omavahel paargi sõna vahetada, lähenes Bertha Kircherile kaks metslast, kes andsid talle märku kaasa minna. Neiu läks ja Smith-Oldvick tahtis talle järgneda. Ta ei saanud teha kalu sammugi, kui üks vaht astus teele ette. Neiu jäi seisma ja pöördus laua ääres istuva mehe poole. Ta seletas käte abil, et soovib meest endaga kaasa tulevat. Kuid pealik raputas ainult pead ja andis vahtidele uuesti käsu naine ära viia. Inglane katsus uuesti naisele järgneda ja uuesti takistad teda. Väevõimuga ei saanud nad ka midagi muuta, sellest said mõlemad hästi aru. Smith-Oldvickil oli püstol, kuid mis kasu oli sellest ja poolest tosinast padrunist.

Seni olid metslased käinud vangidega ümber päris korralikult, kui mitte võtta arvesse peksmist tänaval. Ei olnud vähimatki põhjust kindlalt arvata, et head kohtlemist jätkub kogu aeg edaspidigi. Leitnant oli metslaste iseloomu nii palju tundma õppinud, et teadis kõige parema plevat neid mitte ärritada. Ta hüüdis äraviidavale Berthale järele: „Kõi-ge paremat!"

Neiu pöördus ukse juures ümber ja jõudis öelda: „Head õnne!"

Lõvid olid koos saatjatega saali tulnud, kuid need aeti teisest uksest välja, arvatavasti hoovi. Mõni minut hiljem juhatati Smiüi-Oldvick samast uksest nendele järele. Hoovi asemel leidis leitnant end pikast koridorist, mille teises otsas oli raudvõrgust värav. Mõlemal pool koridori oli palju uksi. Jõudnud raudvärava juurde, nägi ta selle taga hoovi. Leitnant astus sinna koos kahe saatjaga. See oli majadest ümbritsetud väike aed, kus kasvas hulk puid ja lilli. Siin-seal oli näha pinke, lõunapoolsel küljel seina ääres isegi terve rida. Vaevalt oli Smith-Oldvick jõudnud aia üle vaadata, kui pani tähele, et lõvid olid ka siin. Mõni lamas puu all, mõni käis sihitult ringi.

Saatjad jäid värava juurde, vahetasid omavahel mõne sõna ning taganesid koridori. Inglane nägi nende lahkumist ja ehmus. Ta oli jäetud üksi hirmsate kiskjate keskele. Temagi tahtis põgeneda koridori, kuid värav oli lukustatud. Inglane tagus seda käte ja jalgadega ning nõudis sissepääsu. Metslased vaatasid tagasi, kuid eemaldusid — ainult nende naer kajas käiguõõnsuses.

146

XIX. Kuninganna jutustab

Bertha Kircher oli toodud platsile ning juhatati kõige uhkema maja poole ->ee hõlmas väljaku kogu ühe külje ning paistis mingi valitsushoone olevat. Sinna viis lai kivitrepp, mille kummalgi pool oli lõvikuju. Tugevatele sammastele toetus rõdu. Sammaste ülaotsad kujutasid surnupealuud, mille laupa katsid igal pool nähtud papagoi kujutised. Sama kuju oli ka ustel ja seintel. Peale papagoide oli uususten kasutatud ka lõvi ja ahvi. Mõni neist oli reljeef, mõni mosaiik, mõni lihtsalt värvitud seinale.

Seinale maalitu oli aegade jooksul tuhmunud, kuid sellest, hoolimata avaldas muljet. Reljeefid ja mosaiigid olid väga kunstipärased ja ajahambale hästi vastu pannud. Need, kes olid loonud siinsed kujud, olid kunstnikud selle sõna parimas tähenduses.

Maja erines kõvasti sellest, kus neiu kaaslasega enne oli olnud. Välisuks oli tugev, laial trepil valvas mitukümmend relvastatud sõdurit. Need olid teiste metslaste samased, kuid kandsid helekollast varrukateta jakki, mille rinnaesisele ja seljale oü kuldniidiga tikitud papagoi.

Vaevalt oli neiu koos saatjatega trepile astunud, kui üks vahisõdur nad peatas. Nähtavasti nõuti sisenemisluba. Neiul oli natuke aega vahisõdureid silmitseda Ta märkas, et need on tema vangistajaist metsikumad. Nende juuksed olid veelgi karusemad ja kasvupiir ulatus lausa silmadeni. Silmaterad olid neil veelgi väiksemad.

Lühikese: jutuajamise järel astus vahtkonnaülem kõrvale, koputas odavarrega paar korda seinal oleva plaadi vastu ja kutsus kaaslased enda juurde. Ta jagas meestele mingisuguseid käske. Raske uks avanes. Uksepooled liikusid pikkamisi ja krigisedes. Kumbagi neist lükkas kuus alasti neegrit.

Neiut saatnud metsalised saadeti ukse juurest tagasi, nende kohad võttis sisse pool tosinat kollastes jakkides valvurit. Algul viidi bertha koridori ja uks sulgus. Ta nägi, et uksi kokku vedavad neegrid olid kaelapidi töökohale aheldatud. See pilt tõi neiule hirmuvärinad peale.

Eeskoda, kuhu Bertha jäeti, oli avar. Selle keskel asus papagoi, lõvi ja ahvi kujudega kaunistatud purskkaev. Suurem jagu kujusid oli tehtud puhtast kullast. Mõlemal pool eeskoda olid massiivsete võlvidega laiad koridorid, mis viisid mingitesse siseruumidesse. Neis olid lauad ja toolid ning seintel ja põrandal paksud vaibad, lõvi- ja leopardinahad.

Välisukse kõrval oli suur ruum täis kollastes jakkides sõdureid. Peale nii tavaliste ilustuste oli toa kaunistamiseks kasutatud ka odasid, mõõku ja muid sõjariistu. See võis küll olla riigivalitseja lossi vahituba.

147

Eeskoja teisest otsast viis lai trepp taas üles raske ukse juurde. Saatjad juhatasid Bertha sinna. Seal peatati ta jälle, et selgitada välja edasimineku põhjtis. Üks ukse juures valvanuist võttis teate vastu ja kadus ukse taha. Möödus vähemalt veerand tundi, enne kui ta tagasi tuli. Seekordki vahetati valvuieid ja nad juhatati siseruumidesse.

Neil tuli kolmest toast läbi minna, kolme ukse juures peatuda ja va-hisõdureid vahetada. Viimaks leidis neiu end võrdlemisi väikesest ka-binetitaolisest ruumist, mille seinad olid kaetud paksude kullaga väljaõmmeldud papagoivaipadega. Toapõrandasse olid samuti graveeritud kuldpapagoid. Ainult lakke olid need linnud maalitud eredate värvidega.

Keset tuba sammus edasi-tagasi helepunases jakis mees. Peas oli tal midagi kroonitaolist, mille tipus oli papagoi topis. Jaki rinda ja selga kattis kullaga väljaõmmeldud hiigelpapagoi. Mees oli suurem kui ükski neist, keda Bertha Kircher seni oli näinud. Tema pärgamendisar-nane nahk oli kortsus, kuid mees ise oli lihav. Käsivartest võis hoomata hiigeljõudu. Tema sammgi oli jõuline, vanadusest nõrgestamata. Kuid mehe näost paistis nõdrameelsust välja rohkem kui teistel. Ta oli vastikum kui ükski teine inimolend, keda Bertha Kircher eales näinud oli.

Neiu jäi koos oma saatjatega ukse juurde seisma. Möödus mitu minutit, ilma et toas kõndiv inetu hiiglane oleks tulijaid tähele pannud. Ta käis edasi-tagasi, justkui oleks sügavalt mõttesse vajunud, kui äkki peatus toa teises otsas ja tormas siis neiu poole, Bertha ehmus ja sirutas käed enda kaitseks ette. Saatjad haarasid samsi aial temast kinni.

Punase jakiga metslane jäi neiust sammu kaugusel seisma. Mehe metsikud silmad piidlesid neiu nägu ja siis prahvatas ta hullumeelselt naerma. Naer kestis kaks või kolm minutit ja lõppes niisama järsult, kui oli alanudki. Mees katsus käega neiu juukseid, rõivaid, puudutas ta keliä ning andis viimaks märku, et võõras teeks suu lahti. Bertha Kircheri valged hambad näisid teda väga huvitavat. Ta imestas nende üle ja ktitsus vahisõduridki vaatama. Siis tegi metslane oma suu lahti ja näitas teravaks viilitud kihvu. Varsti lõppes mehe huvi neiu vasw ning ta hakkas jälle edasi-tagasi marssima.

Möödus kümme-viisteist minutit, kui metslane pöördus äkki vahi-sõdurite poole ning andis järsult mingi käsu. Vaevalt oli käsk kõlanud, kui see juba täideti: saatjad viisid neiu toast välja.

Bertha Kircher juhatati piki kitsast koridori kitsale trepile ja sealt teisele korrusele. Seal oli ka kitsas uks, mille ees seisis alasti neegei, oda käes.

Saatjate käsu peale avas neeger ukse. Tulijad astusid madalasse ruumi, mille aknad olid tugevate raud võredega trellitatud. Toa sisustus sarnanes selles majas varem nähtuga: lugevad lauad ja pingid, vaibad ja põrandakatted, kuid lihtsamad kui alumisel korrusel. Isegi mööda-

pääsmatu papagoikuju oli siin nii maalitult kui ka sisselõike ja reljeefina. Ukse vastas nurgas oli mingi sohvataoline polsterdatud mööbliese, millel istus keegi elatanud naine.

Nähes naisterahvast, Bertha Kircheri süda võpatas. Juba esimene pilk sellele kinnitas, et oli ometi üks inimene, kes oli rohkem valge inimese moodi kui ükski viimasel ajal nähtuist. Naise vanuse üle oli raske otsustada, sest ta silmade sina oli juba peaaegu halliks muutunud, kunagi ilus olnud nägu oli kortsus, aeg oli suust hambad kulutanud. Kuid vanakese silmist peegeldus intelligentsi.

Neiut nähes tõusis vana naine püsti ja tuli ebakindlal sammul tema poole. Nähtavasti suutis ta ainult kepi najal liikuda. Üks Bertha Kircheri saatjaist ütles midagi ja mõlemad sõdurid lahkusid. Neiu ja vanake jäid kahekesi.

Vana naine jõudis viimaks neiu juurde. Ta tõstis oma vesised silmad pikkamisi üles ning vaatas ilusat siledat nägu, silmi, juukseid, rõivaid, jalanõusid ning viimaks jäi ta pilk jälle tulija silmadele peatuma. Neiu ei olnud vana naist uurides tagasihoidlikum. Vanake hakkas rääkima. Tema hääl kõlas natuke ebaloomulikult, ebakindlalt, tagasihoidlikult ning jättis mulje, nagu oleks keel, milles ta rääkis, talle võõras ja sõnad tundmatud. Kuid see oli inglise keel.

„Oled sa, nooruke, välisilmast?" küsis vanake neiult. „Annaks jumal, et sa oskaksid rääkida ja mu sõnadest aru saada!"

„Inglise keelest?" hüüdis Bertha. „Jaa! Muidugi saan aru! Ma ju räägin inglise keelt."

„Tänu taevale!" ohkas vanake rõõmsalt. „Ma ei teadnud isegi, kas ma enam oskan seda keelt nii rääkida, et teised minust aru saaksid. Ma ei ole seda rääkinud kuuskümmend aastat. Kuuskümmend aastat pole ma kordagi emakeelt kuulnud. Vaene olend! Vaene olend," ohkas vanake omaette.

„Teie olete inglanna!" imestas neiu. „Kas sain teist õigesti aru? Tähendab, olete inglanna ja siin olnud juba kuuskümmend aastat?"

Vanake noogutas: „Kuuekümne aasta jooksul pole ma kordagi siit lossist välja saanud." Ta sirutas neiule oma kondise käe ja kutsus teda pingile istuma. Neiu aitas vanakese üle toa sohva juurde.

„Vaene laps! Vaene laps!" ohkas vanake kaastundlikult „Parem oleks sul surra, kui lasta end siia tuua. Ma tahtsin ka algul endalt elu võtta, kuid ikka hoidsin end tagasi,

lootes, et kord tuleb siia keegi, kes mind päästab. Aastakümned on möödunud ja kedagi pole tulnud. Räägi, kuidas nad sinu kätte said."

Neiu rääkis lühidalt tähtsamatest juhtumitest kõrbes, orus, teel linna ja siin linnas.

„Tähendab, peale sinu on linnas veel valge mees?" küsis vana naine.

149

„Jah," vastas neiu, „kuid ma ei tea, kus ta on, mis temaga kavatsetakse ette võtta. Oma saatusest on mul niisama vähe aimu."

„Seda ei tea keegi ette öelda," lausus vanake pikkamisi. „Nad ei tea seda isegi. Need metslased ei tea sel minutil, mida nad järgmisel teevad või tegemata jätavad. Ühes asjas tahaks ma sind küll veenda: oma sõpra ei näe sa enam kunagi."

„Kuid teid nad ei tapnud," tuletas neiu eidele meelde. „Olete juba kuuskümmend aastat nende vang olnud. Kuidas siis?..."

„Õige!" tähendas vanake. „Nad pole mind tapnud ja ei tapa ka sind. Kuid jumal teab, et sa ei pea olema selles hirmsas kohas kuigi kaua, kui palud neilt ainult oma elu võtta."

„Kes nad õieti on?" küsis neiu vanakeselt. „Missugune rahvas? Nad erinevad kõigist, keda ma seni olen näinud. Rääkige, kuidas teie siia sattusite."

„See juhtus väga ammu," alustas vanake. „Oh, kui pikk see aeg on olnud! Ma olin siis ainult kahekümnene. Mõtle, laps, — kahekümnene! Ja vaata mind nüüd! Mul pole peeglit. Võin näha end ainult vanniveelt, kuid mu silmad on liiga nõrgad, et oma nägu seal seletada. Kuid sõrmedega nägu katsudes tunnen, et see on kortsus ja silmad sügavale sisse vajunud. Ma tunnen, et mu huuled on kokku kuivanud ja tean, et suus pole enam hambaid. Ma olen vana, küürus ja inetu. Kord aga olin noor ja teised rääkisid, et ka ilus. Ei, ma ei hoople — ma olin iludus! Seda kinnitas mulle ka peegel, kui ma veel noor olin ja selline riistapuu olemas oli."

Vanake vaikis viivu, enne kui jätkas: „Mu isa oli Sise-Aafrikas misjonär. Ühel päeval tuli meie asundusse salkkond orjapüüdjatest araablasi. Nad võtsid kinni kõik pärismaalastest mehed, naised ja lapsed. Nad võtsid ka minu ja taganesid džunglisse. Kuid araablased ei tundnud neid metsi hästi ja võtsid meie asunduse mehi teejuhtideks. Araablased seletasid, et nad polnud kunagi nii kaugel lõunas käinud. Aga nad olid kuulnud, et siit edasi läänes on rikkalikult elevandiluud ja orje. Sealtkaudu kavatsesid nad põhja naasta. Mustad oli neil kavatsus põhjas orjalaatadel maha müüa, aga mina pidin saama mõne musta sultani haaremisse odaliskiks.

Araablased rääkisid sageli kopsakatest rahasummadest, mida nad minu eest saada lootsid. Et seda mitte kaotada või pisendada, hoolitsesid nad minu eest hästi. Teekonda kergendad mul igati, näiteks ei tarvitsenud ma jalgsi käia ja toitki oli mul kõige parem.

Kuni viibisime džunglis, mis oli meie meestele tuttav, läks kõik hästi. Varsti aga jõudsime kõrvetavale liivalagendikule. See oli teejuhtidele tundmatu maa ja olimegi eksinud. Sellele vaatamata hoidsime suunda läände. Laskuda orgudesse ja ronida jälle päikesest köetud liivalagendikule oli ütlemata raske. Kõige hullem oli röövitud orjadega, sest nemad pidid kandma kogu laagrivarustust. Toit hakkas lõppema, vesi

150

sai otsa ja juba teisel päeval suri mõni ori. Iga järgmine päev suri üha rohkem.

Toidupuudus läks nii suureks, et araablased pidid juba oma hobuseid söögiks ära tapma. Jõudsime esimese suure oru veerde. See oli nii järsk, et hobuseid ei saanud üle selle viia. Jäi järele kõik loomad tappa ning koormata lihaga surmani väsinud orjad.

Marsiti veel paar päeva. Orje suri nii palju, et neid jäi järele vaid käputäis. Kõrvetavat päikest, janu ja toidupuudust kannatasid ka araablased. Neistki oli mitu lagendikul surma leidnud. Nii kaugele taha, kui silm seletas, oli meie tee märgitud

surnukehadega, mille kallal maiustasid röövlinnud ja šaakalid. Teekonnal röövitud elevandiluu visati maha nagu kõik muu üleliignegi ja püüti päästa kõige kallim — oma elu. Mida rohkem orje suri, seda rohkem jäi maha ka varustust

Millegipärast meeldisin ma araablaste pealikule. Võib-olla seepärast, et nähes oma varandust hävivat, tahtis ta mind võimalikult kaua endale hoida, sest olin ainuke osa tema rikkusest, mis liikus ise kaasa ja oli pealegi küllalt tugev. Nagu sa, neiuke, tead, oleme meie, inglased, head, araablased aga viletsad jalakäijad. Niipea kui nad saavad nii vanaks, et püsivad hobusel, nad enam jala ei käi. Nii võisingi ma käia jalgsi kauem kui ükski röövel.

Ma ei tea, kaua me niiviisi edasi liikusime, yiimaks jõudsin mina koos mõne mehega sügava oru põhja. Teist nõlva pidi üles ronida oli võimatu, mistõttu jätkasime teed orgu pidi. Org paistis olevat kuivanud jõe põhi, mida mööda sai päris kergesti edasi. Jõudsime lõpuks kohta, kus tee läks järsku alla haljendava tiheda metsaga orgu. Lootsime sealt leida vett ja toitu ning rõõmustasime juba avastuse üle.

Järel oli meid ainult kaks — pealik ja mina. Mul pole tarvidust sulle kirjeldada orgu, sest see on sama, kuhu ka sina oled õnnetult sattunud. Järgnes vangisattumine. See tuli nii äkki, et meile näis, nagu oleksid nad just meid oodanud. Hiljem sain teada, et nii see oligi. Nad ootasid ka teid.

Metsast läbi tulles nägite muidugi papagoisid ja ahve ning siin linnas peaaegu igal pool nende kujusid ja pilte. Mõnes kohas oli näha ka lõvikujusid. Nii oli ka siis, küi mind siia toodi. Kodumaal olime harjunud rääkima papagoidega, kes kordasid seda, mida olid meilt õppinud. Siin on papagoid teistsugused. Nad räägivad sama keelt, mis lin-narahvaski. Või õigemini — need metslased räägivad papagoide keelt Nad usuvad — ja mitte just põhjuseta —, et ahvid räägivad igasuguseid asju papagoidele, kes lendavad linna ja annavad kuuldu omakorda edasi inimestele. Raske on uskuda, kuid ma usun seda, sest olen juba kuuskümmend aastat siin kuningalossis elanud ja tunnen asju.

Nad tõid minu nagu nüüd sinugi kohe kuninga paleesse. Araablaste pealik viidi kuhugi mujale. Pole kunagi kuulnud, mis temast sai.

151

Ago XXV oli tookord kuningas. Neid on pärast teda mitu olnud. Ta oli hirmus mees, nad on kõik olnud hirmsad."

„Miks nad seda on?" küsis neiu.

«Sellepärast, et see on hull rahvas," vastas vana naine. „Kas sa ei ole veel sellest aru saanud? Kuid siiski, neil on mitu suurepärast ametimeest, nad oskavad tööd teha ja mõni neist on osav põlluharija. Hoolimata siin üldiselt valitsevast nõdrameelsusest, on neil siiski seadused ja mingisugune kord.

Nad austavad linde, aga papagoi on nende jumal. Üks papagoidest on siin palees ja teda hoitakse kõige uhkemates ruumides. See on muidugi nende jumalate jumal, väga vana lind. Kui see on tõsi, mis kuningas Ago omal ajal ütles, siis see püha papagoi on vähemalt kolmsada aastat vana. Nende usutseremooniad on äärmiselt toored ja vastikud. Usun, et just selle tõttu on siinne rahvas aegade jooksul nõdrameelseks läinud.

Kuid, nagu ma juba ütlesin, on siinsel rahval mõni hea omadus. Kui uskuda legendi, mida nad räägivad, olid nende esivanemaiks käputäis mehi ja naisi, kes tulid kusagilt kaugelt põhjast Nad olid eksinud Kesk-Aafrika metsades ning ekslesid siia-sinna. Viimaks jõudsid nad siia orgu, mis olnud tol korral puudeta liivalagendik. See võib olla tõsi, sest siin ei saja peaaegu kunagi vihma. Siiski kasvab orus rikas taimestik. Seda imet võib seletada ainult nii, nagu legendiski seisab, et siia sattunud inimesed leidsid hulk allikaid, mille vee nad orgu laiali juhtisid.

Ago rääkis mulle aastate eest, et mitu sugupõlve enne teda olid siia elama jäänud inimesed juhtinud allikate vee oru ühte ossa ning kui maa oli juba niiske ja puude juured sügaval pinnases, juhtisid nad vee teise, ja siis kolmandasse kohta. Nii on see puudeta liivalagendik viljakandvaks ja tiheda metsaga kaetud paradiislikuks oruks muutunud. Kas kõik just nii oli, seda ma kindlasti ei tea. Võib-olla oli mets siin juba enne inimesi. Legendi aga kinnitab see, et vihma siin ei tule, kuid niiskust piisab igasuguste puude ja taimede jaoks.

See rahvas on peale paganausu ja usutseremooniate veel mitmes suhtes imelik. Näiteks kasvatavad nad lõvisid nagu teised rahvad koduloomi. Sa muidugi nägid, kuidas nad neid kasutavad. Kuid see pole veel kõik: nad ka nuumavad ja söövad lõvisid. Mulle näib, et varem sõid nad lõviliha ainult usutalitustel. Ajapikku nad harjusid sellega ning üldine lihapuudus sundis neid viimaks metsloomi kasvatama. Nad ei söögi enam muud liha Linnuliha ei söö nad mingil tingimusel, pigem surevad nälga. Sama on lugu ahvilihaga Need on ka ju enamvähem pühad olevused. Teisi taimtoidulisi loomi kasutavad nad ainult piima ja naha saamiseks ning lõvitoiduks. Linnast lõunas metsas on karjamaad ja niidud, kus peetakse suuri metssea-, põdra-antiloobi-ja kitsekarju."

152

Ja teie olete elanud siin kõik need pikad aastad, ilma et oleksite ühtki endasugust näinud?" imestas neiu. Vanake noogutas nõusoleku märgiks.

„Kuuskümmend aastat ja nad pole sulle midagi halba teinud!"

„Et nad pole mulle midagi halba teinud, seda pole ma öelnud. Nad ei ole mind ära tapnud," vastas eit.

„Mis..., mis..., missugune on teie asend nende hulgas, arvan seda teadvat," ütles neiu kahtlevalt. «Tallaksin seda teilt endalt kuulda. Mul on aimdus, et selliseks, milline on teie asend siin, kujuneb ka minu saatus."

Vana naine noogutas: „Jah, kahtlemata, kui nad oskavad sind eraldada teistest naistest."

„Eraldada? Mida see tähendab?" küsis neiu.

„Kuue aastakümne jooksul pole ma ühtki naist näinud. Nad pole lasknud mind nende juurde. Naised tapaksid mu kohe, kui kätte saaksid, isegi nüüd, kuigi ma olen juba vana. Mehed on siin koletised, nende naised aga otse emakuradid. Hoidku taevas sind nende kätte sattumast!"

„Tähendab, mehed mulle halba ei tee?" uuris neiu.

„Ago XXV tegi minust kuninganna," lausus vanake pikkamisi, justkui oma mälestustest midagi otsides. „Tal oli mitu naist, aga nendest kõik ei olnud inimesed. Muidu polekski Agot kümme aastat pärast minu siiatulekut tapetud. Siis tuli teine kuningas ja jättis minu endale kuningannaks. Ja nii on läinud see iga kuninga vahetumise korral. Ma olen käinud käest kätte. Õige harva elab kuninga naine kõrge vanaduseni. Ühed tapetakse salaja, teised ei kannata nõdrameelsuse tõttu siinset välja ja lõpetavad oma elu ise. Ma olen praegu kõige vanem kuninganna"

Bertha Kircher pööras end äkki ümber ja osutas käega akna ees olevatele trellidele.

„Näed seda tuba siin," ütles vanake, ,ja panid tähele musta eunuhhi ukse taga. Kus iganes siin selliseid ruume näed, siis tea, et igaühes neist on või oli naine, sest ainult üksikud meist võivad vabalt ringi liikuda. Harilikult hoitakse kuninga naisi vangis ja tapetakse noorelt, sest neid peetakse metsikumaks kui mehi. Ja seda nad ka on."

Tekkinud mõneminutise vaikuse katkestas neiu: „Kas põgenemisvõimalusi pole?"

Eit osutas jälle trellidele akende ees ja ütles: „Ja neile lisaks on ukse ees sõjariistus eunuhh. Kui saaksidki temast kuidagi mööda ja pääseksid tänavale, kuidas sa leiaksid tee linnamüürini? Oletame, et oled min-S1 une läbi müürini pääsenud, kes sind

väravast välja laseb? Peaks aga seegi ime juhtuma, leiaksid end linna ümbritsevast metsast, mis otse kihab inimesi iga päev murdvatest mustadest lõvidest Väljapääsu siit

153

ei ole. Ja kui keegi siit pääsekski, siis murrab metsas tema lõvi või jäävad põgenenu luud kõrbesse pleekima.

Kuue aastakümne jooksul oled sa esimene inimene, kes on siia eksinud. Tuhat aastat pole sellest maailmast ja jumalast mahajäetud linnast keegi välja pääsenud. Ei mäleta need inimesed, et keegi peale minu ja nüüd sinu oleks siia sattunud. Nende vana legend küll räägib, et kunagi hallil ajal oli siia tulnud üksik hiigelsõdur. Juttu tana käigust on põlvest põlve edasi antud.

Selle põhjal, mis rahvas siin mulle on rääkinud, pidi see rändaja olema mõni Hispaania sõdur, sest ta olevat kandnud raudrüüd ja vasest kiivrit. See mees oli tulnud läbi metsa ning võidelnud seal vahvasti lõvidega. Teda saadeti kinni võtma hulk mehi, kuid ta tappis nad kõik veel enne, kui nad linna väravasse jõudsid. Selle mehe hiigelmõõk oli halastamatu nagu surm. Mees ei tulnud siiski linna. Ta oli jäänud peenramaale, söönud seal juur- ja aedvilja, joonud jõest vett peale ning siis tuldud teed tagasi läinud. Hiiglane oli metsas jälle lõvidega võidelnud ja kadunud viimaks sügavasse orgu.

Pärast hiiglase lahkumist oli kuningas ärevusse sattunud ning kartnud, et võõras sõjamees toob varsti linna teisi endasuguseid tema rahvast hävitama. Ta oli saatnud salkkonna mehi hiiglast tapma.

Kolm nädalat otsisid mehed, kes olid võtnud vale suuna, enne kui leidsid hiiglase luud pleekimas samas orus, mille kaudu mina ja nüüd ka sina siia sattusime. Kõrb tappis tema. Kas see jutt just tõsi on, seda ma ei tea. Legende on ju nii palju."

„See legend on tõsi," vastas neiu, „sest nägin oma silmaga orus selle hiiglase skeletti, raudrüüd ja sõjariistu."

Järsku avanes uks ja sisse astus alasti neeger, mõlemal käel suur vaagen. Must teenija asetas vaagnad naistele lähemal olnud lauale ja lahkus sõna lausumata. Vaagnailt tõusev toidulõhn täitis kohe toa ja alles nüüd adus neiu, et ta on näljane. Vanakese käsu peale lähenes ta vaagnatele ja vaatas neid. Ta imestas, et vaagnal oli hulk väiksemaid nõusid, mis olid peaaegu kõik kunstipäraselt toiduga täidetud. Väiksemad nõud olid kullast, aga vaagnad põletatud savist. Kõige rohkem pani teda imestama nõude vahel olnud lusikas ja kahvel. Kuigi need erinesid natuke tsiviliseeritud maailmas tarvitatavatest, täitsid oma otstarbe suurepäraselt. Kahvli harud olid rauast või terasest, aga selle vars ja kogu lusikas olid tehtud samast kollasest metallist nagu toidunõudki.

Neiu silmas toitu. Seal oli suurepärane lihapraad, juurvili, värske puuvili, nõutäis piima ja väiksemas nõus veel midagi marmelaaditao-list magustoiduks. Bertha nälg oli nii suur ja toidu lõhn nii ninnahak-kav, et vanakese jõudmist laua juurde oli võimatu ära oodata. Ta jõudiski alustada enne, kui eit tema vastas pingil istet võttis.

154

Vana naine võttis pikaldaselt vaagnalt väiksemad nõud ja asetas need lauale. Ta naeratas heatahtlikult. „Nälg on suur lepitaja" „Mida te sellega mõtlete?" küsis Bertha.

Julgen oletada, et mõne nädala eest, neiuke, poleks te mingi hinna eest kassiliha suhu pistnud," vastas kuninganna.

„ Kassi?"

Jah. Mis vahet on kassil ja lõvil? Mõlemad on kassid," ütles vanake.

„ Tähendab, see siin on lõvi liha?" küsis neiu.

Just nii," kõlas vastus. Ja viis, kuidas nad seda valmistavad, teeb lõvi väga seeditavaks. See on hakanud mulle juba meeldima."

Bertha Kircher naeratas kahtlevalt. „Ma küll ei oskaks vahet teha. See võib olla ka lamba- või vasikaliha."

„Seda küll," vastas eit. „Ka mina ei tee vahet. Kuid nad nuumavad toiduks mõeldud lõvisid eriti hästi. Liha puhastatakse hoolega ja sellest tehtud söök saab nii hea, et seda võib kõige paremaks pidada"

Bertha Kircher sõi suure isuga. Ta lõpetas oma pika paastu piima ja juurviljaga. Vaevalt olid naised lõunasöögi lõpetanud, kui sisse astus kollases jakis sõdur ja ütles midagi vanakesele.

„Kuningas käskis sind valmis panna ja enda ette tuua," seletas kuninganna. „ Esialgu jääd sa minu ruumidesse elama. Kuningas teab, et ma pole selline nagu teised naised. Nendega poleks ta võinud sind kuidagi ühte elama panna. Herog XVI-1 on vahel ka mõistlikke silmapilke. Nähtavasti toodi sind tema juurde just niisugusel ajal. Nagu teisedki valitsejad enne teda, arvab ka tema, et kõik alamad on hullud ja et üksnes tema on kogu riigis ainus mõistusega inimene. Hoolimata sellest olen aastate jooksul tähele pannud, et kuningad ja ka alamad, kellega mul siin on tegemist olnud, on pidanud ja peavad mind vähem hulluks, kui nad ise on. Ma tean, et see kõik kõlab väga naeruväärselt. Kuid sellest, et ma olen kõik need aastad siin veetes suutnud mõistuse alles hoida, ma küll aru ei saa"

„Mis see „valmis panna" tähendab?" küsis Bertha. „Te ju ütlesite, et kuningas käskis mind valmis panna ja enda ette tuua"

„Lapsuke, see tähendab, et sa pead kõigepealt vanni minema ja pärast riietuma nii, nagu mina olen riietatud," seletas kuninganna emalikult.

Ja põgenemisvõimalusi ei ole?" küsis neiu jälle. „Kas pole siis vähemalt võimalust endalt elu võtta?"

Vanake võttis laualt kahvli. „See ehk oleks ainus riistapuu, kuid sa näed isegi, et harud on liiga lühikesed ja nürid."

Bertha värises. Kuninganna pani käe tema õlale. „Võib-olla ta ainult vaatab sind ja saadab kohe tagasi. Ago XXV saatis ka mind esimese korra järel tagasi, kui oli katsunud minuga rääkida ja kui sellest midagi välja ei tulnud. Ta käskis mulle selle rahva keelt õpetada. Läks terve

155

aasta, enne kui ma talle uuesti meelde tulin. Siis kutsus ta mind teist korda enda juurde. Praegugi juhtub tihti, et ma näen kuningat pika aja järel. Kord oli neil kuningas, kes valitses viis aastat, ja ehkki ma olin tema naine, ei näinud ma teda kordagi. Ma olin täiesti unustatud. Siin on ikka lootust. Isegi minul, kel mälestused välisilmast on juba ammu kustunud ja ees seisab surm selle palee seinte vahel, on lootust siit kord välja pääseda, vähemalt juhuslikult oma olukorda kergendada. Asjata on teha seda, mis ei anna tulemusi, või kui annabki, siis halbu."

Vanake juhatas neiu kõrvalruumidesse ning näitas ühes toas olevat väikest basseini, kus sai end pesta. Vastu puiklanata pesi Bertha ennast ja tundis erutusele vaatamata sellest isegi mõnu. Kuninganna tõi mingid rõivad, millega ta pidi oma keha katma Vana naine aitas tal seda teha.

„Nüüd oled sa tõesti kuninganna," lausus eit viimast riidevolti kohendades.

Neiu vaatas oma paljaid rindu ja kogu keha, mis õhukesest võrgu-taolisest niudele kinnitatud riidest läbi kumas. Näis, nagu oleksid need rõivad ainult selleks, et tema noort ja korrapärast keha veelgi alastatumana paista lasta. Bertha Kircher ehmatas: „Ja nad viivad mind niimoodi rõivastatult, poolalasti meeste ette!"

Vanake naeratas kibedalt: „See pole veel midagi. Harjud sellega varsti ära nagu minagi, kuigi ma olin üles kasvanud jumalasõna kuulutaja kodus, kus palja sääre näitamine oli naisele hirmus suur patt. Võrreldes sellega, mida sa siin varsti näed ja mida sinult siin ehk peagi nõutakse, on alasti või poolalasti olek tühine asi."

Neiu oli rüüd valmis pandud, kuid taaskutset ei tulnud. Vahepeal oli õhtu saabunud ning lossis süüdati mingisugused lahtised õlilambid. Bertha käis toas rahutult edasi-tagasi. Tunnid tundusid aastapikkusena ja tema erutus vaid suurenes.

Viimaks ilmus tuppa kaks sõdurit, kes teatasid, et kuningas kutsub neidu kohe alla ja Zanila — see oli vana kuninganna nimi — peab ka kaasa minema. See asjaolu rahustas Berthat, sest teise naise, olgugi et vana ja rammetu, juuresolek tundus talle kaitsena selle vastu, mis teda praegu ähvardas.

Kuninga saadikud juhatasid naised treppidest alla ning viisid väiksesse saali, mille Zenida ütles ooteruumi olevat. Järgmine oli kuninga troonisaal, kus ta võtab vastu võõraid ja ametnikke. Ootesaalis, kus nad parajasti viibisid, istus pinkidel hulk sõdureid ja ohvitsere, kes, käed rinnal, liikumatult omaette põrandale vahtisid. Naiste saabumisel vaatas neist mõni ükskõikselt tulijaid, kuid vajus kohe endisse asendisse.

Vaevalt olid Bertha Kircher ja Zanila mõne minuti ooteruumis viibinud, kui avanes kõrvaltoa uks ja sisse astus ohvitseririietuses noormees. Ta nägi välja samasugune nagu teised, kuid peas oli tal midagi

156

kuldkiivri moodi ja sellele oli kinnitatud üksik papagoisulg. Tema tuleku peale tõusid kõik aupaklikult püsti.

„See on Metak, üks kuninga poegadest," sosistas vanake neiule.

Prints tahtis arvatavasti troonisaali minna, kuid näinud naisi keset ootesaali seismas, jäi ta neid silmitsema. Vähemalt minut aega puurisid ta silmad Berthat. See julge peaaegu häbematu silmitsemine oli neiule rohkem kui piinlik, see oli lausa piinav. Ta punastas, keeras näo kõrvale ja pööras printsile selja. Metakit seevastu haaras värin pealaest jalatallani, ta karjatas kõvasti ja tormas neiu juurde. Enne kui neiu kõrvale põigata jõudis, oli Metak tal ümbert kinni haaranud

Saalis puhkes põrgukisa. Sõdurid, kes olid naised kohale toonud, paljastasid mõõgad, vibutasid neid printsi pea kohal ja karjusid kõigest jõust. Teised kohal olnud ohvitserid ja sõdurid tegid sedasama ning varsti tuletasid saalis viibijad meelde märatsevat hullusalka.

Neiu katsus printsi käte vahelt välja pääseda See ei läinud korda, kuigi mees hoidis teda kinni ainult pahema käega. Parema käega tõmbas Metak välja mõõga ning tõrjus sellega pealetungijad eemale. Ründajad ei julgenud printsile nähtavasti siiski liiga teha.

Korraga tundis üks naisi saatnud sõdureist, kuidas Metaki mõõk tungis ta õlga, purustas luu ja tungis ikka allapoole. Löök oli nii tugev olnud, et raske terav tapariist tungis südameni välja. Ohver vaarus, kukkus põrandale, katsus aga uuesti jalule tõusta, kuid see oli võimatu. Ta ainult karjatas, vajus tagasi ja oli silmapilk hiljem surnud.

Prints tarvitas tekkinud segaduse ära ning taganes ukse poole, kust oli tulnud. Teised püsisid tal kannul, neiu rabeles kaenlas, kuid ta lõi pealetungi tagasi. Segadust suurendas paar ohvitseri, kes olid verd nähes mõistuse päris kaotanud. Nad heitsid mõõgad kõrvale ning kargasid küünte ja hammastega teineteise kallale. Üle selle põrguliku kisa ja kära kajas saali nurgast hullumeelne naer... Üks sõdureist oli sedalaadi hullusehoogu sattunud.

Metakil õnnestus ukseni jõuda ja see lahti lükata. Ta taganes ja tõmbas neiu kaasa. Enne kui nad ukse taha jõudsid, arvas neiu näinud olevat, kuidas paar saalis märatsevat meest põrandale viskusid ja hammastega langenud kaaslase kallale asusid.

Kähmluse ajal oli Zanila tahtnud püsida võimalikult neiu lähedal, sest tema elu oli selle vahejuhtumi tõttu tõsises hädaohus. Zanila katsus printsile ja Berthale kõrvaltuppa järgneda, kuid teda peatas Meta-ki mõõgahoop. See ei jõudnud õnneks vanakese pihta, vaid peatus vastu kivivõlvi.

Zanilal ei jäänud üle muud, kui põgeneda nii kiiresti, kui vanad jalad seda lubasid. Ta jooksis ootesaalist vaja ja trepist alla nii väledasti kui suutis.

Metak oli oma saagiga hullude käest pääsenud. Ta pani mõõga tuppe tagasi, tõstis neiu kätele ning tormas kõrvaluksest koridori. Seal

peatus ta silmapilgu ning, olles kindel, et keegi teda ei takista, jooksis ta Zanila valitud suunale vastassuunas.

XX. Tarzan tuleb!

Õhtul just enne pimeduse saabumist, kui Metak röövis linnas Bertha, saabus Briti Aafrika vägede peakorterisse kolonel Capelli juurde keegi lendur. Ta oli väga väsinud. Lendur raporteeris kolonelile.

„Thompson, mis on?" küsis kolonel. „Kõik on juba tagasi jõudnud. Ükski ei näinud Oldvicki ega tema lennukit. Arvan, et peame otsimise lõpetama, kui teil pole rohkem õnne olnud."

„Mul oli õnne," vastas noor ohvitser hingeldades. „Ma leidsin lennuki."

„Tõesti või!" hüüdis kolonel. „Kus see oli? Kas Oldvickist oli midagi märgata?"

„Lennuk asub kaugel sisemaal kõige kuratlikumas orus, mida olen kunagi näinud. See on kitsas. Nägin lennukit hästi, kuid ei pääsenud selle lähedale. Seda valvab kuraditaoline must lõvi. Maandusin oru serval. Katsusin alla ronida, et lennukit vaadata, kuid lõvi ei lasknud. Ootasin tund aega või kauem, kuid see kurat ei lasknud mind silmist"

„Arvate, et Oldvick langes lõvide saagiks?" küsis kolonel Capell.

„Ei tahaks uskuda," vastas leitnant Thompson. „Arvan nii seepärast, et lennuki juures polnud näha midagi, mis oleks lasknud oletada, et lõvid oleksid seal inimese murdnud ja ära söönud. Kui sai selgeks, et Oldvicki lennuki juurde pääseda on võimatu, tõusin õhku ja uurisin orgu mõlemal pool maandumispaika. Mõni miil lennukist lõunas lõppes org järsku. All laius mägedest piiratud tiheda metsaga kaetud lagendik, õigemini org, mille keskel — palun, sir, mind mitte nõdrameelseks pidada! — asus päris korralik linn, kus olid tänavad, majad, keskel väljak. Mõni ehitis oli väga suur, kuplite ja minarettidega Linn nagu linn ikka"

Vanem ohvitser vaatas nooremat kaastundlikult.

„Olete üle väsinud, Thompson," lausus kolonel isalikult. „Minge magama ja puhake hästi. Olete hulk aega närve pingutavates oludes olnud. Minge ja puhake!"

Noormees raputas ärritatult pead. „Vabandage, härra kolonel, kuid ma räägin tõtt. Ma ei eksinud. Tiirlesin linna kohal hulk aega. Võimalik, et Oldvick leidis selle linna või võtsid linnaelanikud ta kinni.

„Kas linnas oli inimesi?" küsis kolonel.

Jah, nägin neid tänavail."

„Kas ratsavägi võiks sinna linna pääseda?" küsis kolonel Capell.

Ei," vastas Thompson. „Ümbrus on seal täis sügavaid orge, millest "hobused ei pääse läbi. Isegi jalaväele oleks see tee põrgulik, sest vähemalt kahe päevateekonna ulatuses ei leidu vett."

Ohvitseride jutt jäi pooleli, sest Rhodesia jalaväerügemendi peastaabi ette maandus suur „VauxhaIl", millest väljus kindral Smut. Kolonel Capell ruttas ülemusele vastu.

„Sõitsin mööda ja mõtlesin, et laskun mõneks minutiks siia, et teiega rääkida," ütles kindral. ..Muuseas, kuidas edeneb leitnant Smith-Oldvicki otsimine? Näen siin Thompsonit ja kui ma ei eksi, oli ta üks neist, kes saadeti ülesannet täitma"

„Jah, ta oli üks neist," vastas kolonel. „Ta tuli otsinguilt tagasi viimasena. Leitnant Thompson teatas, et leidis Oldvicki lennuki." Kolonel rääkis, mida oli leitnandilt kuulnud. Kindral huvitus asjast ja istus laua juurde. Noor lendur kutsuti ka ning kolmekesi märkisid nad kaardile koha, kuhu lennuk oli maandunud, ning oru, kus asus saladuslik linn.

„Maastik on seal tõesti metsik," tähendas kindral Smut. „Kuid meie ei tohi jätta ühtki kivi ümber pööramata, ühtki abinõu kasutamata, et leida noort lendurit. Saadame sinna väikese väeosa, väikese seepärast, et usun väiksest olevat rohkem kasu kui suurest. Umbes üks kompanii, kolonel, või parem on siiski saata kaks ning kaasa saata veoautod toidu ja veega. Määrake salga juhiks hea ohvitser ning käskige viia baas tal nii kaugele läände ja nii lähedale linnale, kui võimalik. Baasi võib ta jätta kompanii mehi, aga teise saata linna poole. Arvan, et baasi võib te rajada linnast päevateekonna kaugusele. Samuti andke salgale kaasa paar lennukit ning korraldage hea side edasiminejate ja baasi jääjate vahel. Kõigepealt tuleb luua hea ühendus ja korraldada luure. Millal võiksid mehed teele asuda?"

„Toit, vesi ja muu varustus laaditakse autodele juba täna õhtul," vastas kolonel Capell, „ning umbes kell üks öösel võivad mehed teele asuda."

„Hästi!" lausus kindral, „kuid ärge unustage asjade käigust mulle ette kanda"

Mõni minut hiljem hõljus tema lennuk juba õhus.

***

Haarates müüri küljes kasvavatest väänkasvudest, teadis Tarzan, et lõvi on tal kannul ning kõik sõltub sellest, kas liaanid on küllalt tugevad. Need olid käsivarrejämedused ja kinnitusid tugevasti müüri külge. Ei olnud midagi kergemat, kui neid mööda üles ronida.

Ta kuulis, kuidas lõvi möirgas ja järele hüppas, kuid kukkus kohe Jagasi alla. Enne kui Tarzan müürile jõudis, võis ta kuulda, kuidas kiskja väänkasve pures ja kõvasti urises.

Müürilt võis Tarzan näha mõni jalg madalamal asuvat katust. Sinna laskumiseks tuli teha vaid väike hüpe. Ta tegi selle ja hakkas edasi

sammuma. Ta ei vaadanud taha ega näinud, et müüris oli nišš, kust ilmus kassisammul mingi olend. Tarzan haarati selja tagant kinni ning tõsteti õhku. Haarajal oli jõudu ja ilmselt tahtis ta ilma loata sissetungija hävitada. Valvur tahtis Tarzanit katuselt alla tänavale visata.

Seda lõbu ei saanud ahvinimene talle lubada. Kukkumine tänava-kividele oleks olnud kui just mitte surmav, siis vähemalt vigastusi tekitav. Niikaua kui ta jalad maad ei puudutanud, ei saanud ta midagi ette võtta. Jäi ainult järele pääseda valvuri haardest. Tarzan viskus järsult ettepoole ning teda hoidnud mees kaotas tasakaalu ja laskis käed lahti.

Kassi väledusega pööras Tarzan end ümber. Aga enne kui ta jõudis vastest rünnata, tõmbas see välja terava mõõga millega lõi ahvini-mest. Tarzan tõmbas end kiiresti alla ja sööstis mehe jaige vahele. Mõõk rapsas õhku ning lööja paiskus mitu sammu

tagasi ja kukkus selili. Enne kui kollases jakis sõdur tõusta suutis, haaras Tarzan ühe käega teda kõrist ja hoidis teisega mehe kätt, milles oli mõõk. Seni oli tema vastane, kes oli peaaegu niisama suur ja tugev kui ahv-inimene, vaikinud. Tundes raudset pigistust kaelal, päästis ta lahti karjatuse. Umbes minut aega hoidis Tarzan vastast kõrist kinni ja tundis siis, kuidas hiiglase keha pikkamisi lõdvenes.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala surnud sõduri kehale, tõstis näo taeva poole ning tahtis kuuldavale tuua suurte ahvide kohutava võidu-hüüde. Talle tuli meelde, et nii annab ta end ära. Eesseisev nõudis temalt tegusid, mitte uhkustamist

Ta sammus katuse äärele. Allpool avanes tänav, mida valgustasid majaseintele kinnitatud õlilambid. Nii vilets kui see valgus oligi, nägi ta siiski tänavat ning tumedaid inimkogusid. Neid oli mõni üksik.

Et noort ohvitseri ja neidu otsida, selleks oli Tarzanil vaja linnas vabalt ringi liikuda. Minna aga alla tänavale, liikuda inimeste seas nende tähelepanu äratamata oleks alasti mehele võimatu olnud. Alivini-mesel tekkis mõte ära kasutada surnud sõduri rõivad ja varustus.

Mõne minuti pärast kandis Tarzan võõra sõduri pükse ja kollast jakki ning sandalette. Vööle sidus ta laia rihma tupe ja mõõgaga, vöö vahele pistis oma isalt päritud jahinoa. Oma sõjariistad pidi ta maha jätma, sest neid kaasa võtte oleks olnud niisama meeletu, kui linnatänavaile alasti jalutama minna. Ta kavatses peita oma sõjavarustuse teisele poole müüri väänkasvudesse. Köie tahtis ta siiski kaasa võtta. Selle võis ta jaki alla keha ümber kerida.

Tarzan oli oma kehakatetega rahul. Pärismaalastel oleks nõrgas valguses teda raske võõraks tunnistada. Ahvinimese järgmine mure oli, kuidas katuselt märkamatult alla ronida. Mööda seina turnijat oleks peagi märgatud. Majade katused olid lagedad ja peaaegu ühekõrgused. Tarzan astus neid mööda edasi. Äkki märkas ta mitut inimest ühel katusel müüri lähedal.

Ta oli näinud katusel mingisuguseid luuke, mida kasutati nähtavasti ülespääsemiseks. Nähtud inimesed olid tulnud katusele ühest sellisest luugist. Tarzan hiilis käpuli lahtise luugi juurde. Talle tundus kõige kiirem, kuid siiski hädaohtlikuim viis tänavale pääseda just sealtkaudu. Ta otsustas õnne katsuda.

Ahvinimene pistis pea luugiauku, nuusutas ja kuulatas. Et kõrvad ja nina ei andnud märku hädaohust, laskus ta auku. Tema arvates ei olnud põrandani palju maad ning ta tahtis end juba alla kukutada, kui jalg puudutas avause lähedal olnud treppi. Ruum, kuhu ta jõudis, oli madal ja pime. Silmad kohanesid ning Tarzan leidis suurema vaevata järgmisse tuppa viiva ukse. Seal oli juba natuke valgem tänavail kumavaist latemaist. Toast jõudis ta koridori ja sealt tänavale. Tarzanil oli tõepoolest õnne, sest ei ruumides ega ka tänavale viivail treppidel tulnud kedagi vastu.

Tänaval olles ahvinimene teadis, kuhu poole sammud seada Selles aitasid teda kaasasündinud soodumus tajuda suunda ja kaugust ning algelise elu arendavad õppetunnid. Ta tahtis jõuda kõigepealt tänavale, mida mööda olid läinud neiu ja ohvitser. Sealt võib ta nendeni jõuda lõhna järgi.

Tarzan teadis, et õnnestumise tagab julgus, ja seepärast läks ta edasi end varjamata. Ta katsus siiski seina äärde hoida Nii talitasid ka need üksikud, keda ta tänavail nägi. Põiktänava nurgalt nägi ta mitut kollases jakis sõdurit vastu tulemas. Ta peab neist mööduma, kuid nad võivad märgata, et vastutulija pole linna elanik, ja ta vangi võtta. Tarzanil endal polnud kokkupõrke vastu midagi, kuid linnas olid neiu ja Inglise ohvitser, keda ta oli tulnud päästma. Tänavavöitlus oleks vangide päästmise kavatsusele kriipsu peale tõmmanud. Ta ei tohtinud riskida.

Ahvinimene oli tulnud parajasti varjust tänavalaterna alla. Lähenevad sõdurid olid temast ainult mõne sammu kaugusel. Hea nõu oli kallis. See oligi Tarzanil käepärast. Ta kummardus, nagu hakkaks siduma lahtipääsenud sandaletipaela. Sõdurite möödudes oli ta ikka paelaga ametis. Mehed möödusid talle erilist tähelepanu osutamata Tarzan tõusis ja jätkas teed põiktänavas.

See põiktänav oli nii käänuline, et laternavalguski ei ulatunud seal kõikjale. Ta pidi kobama poolpimedas. Korraga nägi ta laternakumas lõvi siluetti. Enne kui Tarzan jõudis oma seisukorda hinnata, astus ühest majast välja naine, kes läks lõvi ees üle tänava. Ahvinimest ei pannud täliele ei naine ega lõvi. Ta jäi seisma. Üle tänava jooksis naisele järele väike laps. Tarzan imestas, et laps küll nägi lõvi, aga läks temast nii lähedalt mööda, et loom pidi talle isegi teed andma.

Ahvinimene astus kiiresti üle tänava samale poolele, kuhu olid läinud naine ja laps. See oli tarvilik. Lõvi ei haistnud teda, sest võõras liikus vastutuult. Ahvinimene oli piisavalt kiskja ja piisavalt inimene, et

161

teada, mis juhtub, kui lõvi võõrast lõhna tunneb. Tal polnud mingit tahtmist alustada võitlust kiskjaga.

Natukese aja pärast jõudis Tarzan kohta, kus põiktänav ristus kesklinna viiva tänavaga. Ta ei jõudnud veel uue tänavaga kohanedagi, kui tundis valge neiu iseäralikku lõhna, mis oli talle ju tuttav. Sekund hiljem oli ta kindel, et siit oli kulgenud ka Smith-Oldvicki tee.

Jäljed olid leitud, nüüd oli tarvis ainult edasi minna. Tarzangi märkas, et kesklinna majad olid kõrgemad ning alumistel korrustel asusid kauplused, tänavad laiemad ja paremini valgustatud. Kauplustest oli suurem osa lahti. .Tarzanile paistis imelik vabalt liikuvate lõvide suur hulk ja elanike iseäralik hullumeelsus, mis nende nägudest ja tegudest välja paistis.

Rahva hulgas jooksis talle vastu alasti mees, kes karjus täiest kõrist. Kõnniteel põrkas ta kokku naisega, kes talle käpuli vastu tuli. Tarzan arvas, et naine oli midagi kaotanud, kuid hiljem selgus, et ta pidas paremaks käia käpuli. Teisel pool tänavat kolmekorruselise maja katuse serval nägi ahvinimene kaht meest elu ja surma peale võitlemas ning koledasti karjumas. Üks mees rabeles teise käte vahelt välja, kuid enne, kui ta suutis tasakaalu saavutada, lükkas vastane ta katuselt alla. Kukkuv mees karjatas südantlõhestavalt. Silmapilk hiljem kuuldus tume mütsatus ja elutu keha jäi tänavatolmu lamama. Katusele jäänud võitja kiljatas metsikult, vaatas alla ja hüppas, pea ees, ohvrile järele. Jälle kuuldus tume mütsatus ja tänaval lamas kaks surnukeha.

Vaevalt oli hullumeelne võitja alla jõudnud, kui teiselt poolt täna-. vat tuli hiigellövi. Tarzan oli uudishimulik. Ta tahtis näha, kas vere lõhn mõjub kiskjale, kas loom ei lähe marru nagu need hullud mehed. Lõvi ainult nuusutas kumbagi surnukeha ja vereloiku maas ning heitis nende vahele lamama. Meeste võitlus katusel, võitja enesetapp ning lõvi käitumine — kõik see oli Tarzanile täielik mõistatus.

Surnuid valvavast lõvist möödudes nägi Tarzan katuselt pikkamisi ja ettevaatlikult tänavale laskuvat mees. Kas jälle polnud tegemist hullumeelsega?

Tarzani uudishimu ärkas taas.

XXI. Alkoovis

Kui Smith-Oldvick sai aru, et ta oli üksi siseõues, kus jalutasid ringi hiigellõvid, tundis ta end abitu ja tegutsemisvõimetuna. Ta oli nii hirmunud, et ei suutnud lõvide poole peadki pöörata. Väravavõre küljes rippudes tundis ta, kuidas põlved nõtkusid.

Ta oli nagu uppuja, kes otsis päästevahendit. Hirm kasvas iga minutiga, jõud vähenes. Viimaks

162

tundis ta end täiesti jõuetuna ning vajus alla, tundes, et kaotab teadvuse.

Kaua Smith-Oldvick värava juures teadvusetult lamas, seda ta ei teadnud. Kui ta midagi mõistma hakkas, tundis ta, et lamab kusagil jahedas puhaste linade vahel ning tuba on heledalt valgustatud ja uhkelt möbleeritud. Voodi lähedal oli lahti aken, mille ilusate kardinate vahelt jõudis tuppa suveõhtu kerge tuulepuhang, kaasas valmiva puuvilja meelikõditav lõhn. Jah, ta nägi lahtisest aknast koduselt tuttavat vana puuviljaaeda, valmivaid õunu ja ploome, tugevaid puid ja haljendavat rohtu ning päikest, mis puulehtede vahelt talle loojumis-eelseid kiiri saatis. Ta tõstis pead ja vaatas aeda. Kui kodune, kui tuttav pilt! Seal mängis laps ja tema kõrval liivahunnikus püherdas kutsikas. Kõik just nagu kodus... kunagi.

„Mu jumal! Missugust põrgulikku und ma nägin. Need hirmsad lõvid, vangistus," mõtles mees. Ta puudutas käega oma laupa. Käsi oli jahe ja puudutus karastav. Kui jumalik oli olla jälle kodus ja tunda end olevat väljaspool igasugust hädaohtu...

Möödusid pikad minutid ja Smith-Oldvick lamas rahulikult endises kohas. Käsi laubal muutus natukehaaval karedaks, soojaks, niiskeks... Viimaks avas ta silmad ja vaatas üles. Ta nägi hiigellõvi tume-kollast pead ja tugevat jalga. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ei olnud ainult nimepidi džentelmen ja ohvitser, ta oli — julge mees. Ta sai aru, et äsja nähtud armas pilt oli vale ja tegelikult lamas ta seal, kuhu oli väravast lahti lastes kukkunud. Ja mis veel hullem, ta laubal ei olnud mitte armsa inimese käsi, vaid hoopis metsiku lõvi käpp. Lõvi lakkus oma kareda kuuma keelega ta nägu. Suured soolased pisarad tungisid leitnandi silmi ning voolasid põskedele. Elu polnud talle kunagi valmistanud rumalamat nalja, saatus polnud kunagi tema vastu nii karm olnud...

Püsti tõusta näis olevat võimatu. Lõvi oli küll ta näo lakkumise järele jätnud, kuid olukord polnud sugugi paremaks muutunud. Tung elada ja võimalikult kaua sundis noort inglast lamama liikumatult. Ehk läheb lõvi ära. Kuid lõvi ei lahkunud.

Elus on asju, mida peame surmast koledamaks. Üks neist on surmahirm, muidugi siis, kui seda tuleb tunda pikka aega. Noor leitnant oli juba varem suuri vapustusi läbi elanud ja iga silmapilk, mis ta pidi lõvi all lamama, tundus talle igavikuna. Närvid tõmbusid üha pingu-male ja leitnant ei kannatanud seda piina rohkem välja — ta meeled läksid segi.

Ta tõusis vaarudes istukile ning katsus väravast kinni haarata. Lõvi urises, kuid jäi vait ja astus kõrvale. Kui mees juba püsti seisis, läks kiskja tema juurest eemale. Leitnant tundis, et tahtmine elada on temas võitnud. Ta julges uuesti hoovi poole vaadata.

163

Peale kahe või kolme magasid teised lõvid lõunapoolse seina ääres. Neile oli juhtum valge inimesega tähtsusetu. Leitnant tundis, et rahulikult lamavate kiskjate poolt tal vähemalt esialgu midagi karta pole. Teine lugu oli nendega, kes puu all rahutult edasi-tagasi sammusid. Nähtavasti olid nemadki inimestega harjunud, sest paar neist möödus vaenulikkust avaldamata ja inimesele suuremat tähelepanu pööramata.

Inglane ei julgenud siiski värava juurest lahkuda. Ta uuris põgenemisvõimalusi. Ainukene pääsetee paistis olevat puud, mille oksad ulatusid teise korruse akendeni. Eriti sobilik näis olevat üks lahtine aken, mille lähedal kasvas tugev puu. Jõuab ta õnnelikult selle puuni ja jaksab okstele ronida, on ta vähemalt lõvide käest pääsenud. Kuid puu juurde minna oli rohkem kui hädaohtlik Selleks tuli ületada õu, kuid, mis veel hullem, — puu all lamas kaks hiigellõvi.

Pool tundi vaagis ta võimalust seda ainukest teed mööda siseõuest välja pääseda. Viimaks leitnant kirus ja hakkas puu poole sammuma. Mees ei rutanud liiga. Ta oli jõudnud parajasti keset õue, kui üks lõunapoolse seina ääres lamanud lõvi tõusis ja hakkas inimese poole tulema. Smith-Oldvick teadis, et kui ta suudab raim säilitada, on tal suuremad võimalused pääseda. Ta läks edasi, nagu poleks midagi näinudki. Kiskja tuli otse inimese juurde, nuusutas teda, urises ja näitas hambaid.

Smith-Oldvick tõmbas välja püstoli. „Kui ta on otsustanud mind ära süüa, siis on ükskõik, kas ma teda vihastan või mitte. See kurat tapab mu nagunii..." pomises leitnant.

Kuid laskeriist avaldas lõvile mõju. Kiskja küll urises, kuid eemaldus mehest. Leitnant jõudis päris puu lahedale, kuid tema ja puu vahel lamas lõvi.

Oleks lendur olnud terve ja täies jõus, oleks naljaasi hüpata allarippuvatele okstele. Verekaotuse ja peksmise tõttu oli ta jäänud nii nõrgaks, et kahtles, kas üldse on jõudu okstele ronida. Ainus võimalus oli astuda üle lõvi. Smith-Oldvick tõmbas hinge ja astus. „Mis juhtuks, kui loom ärkaks?" küsis ta endalt. Lõvi ei ärganud.

Ohtlik olukord andis talle nii kiirust kui ka jõudu ning peagi oli ta puu alumistel okstel. Lõvid puu all ärkasid okste kahinast, kuid mees oli juba väljaspool hädaohtu. Nähes, et nad on hilinenud, heitsid lõvid uuesti maha ja jätkasid poolelijäänud und.

Smith-Oldvickil oli siis nii palju õnnestunud! Ta hakkas kahtlema, kas lõvid olidki nii suur hädaoht. Need kiskjad olid ju inimestega sedavõrd harjunud, et võisid vaevalt võõrastki rünnata. Kuid siiski — lõvid on lõvid.

Edasi ronides jõudis leitnant teise korruse akendeni. Lahtise aknaga toas ei olnud kedagi. Mööda tugevat oksa võis ta aknalauani minna. Silmapilk hiljem seisis ta juba suures toas, mille ühes seinas paistis

raskete vaipade ja eesriiete taha peidetud alkoov. Akna vastas oli uks, nähtavasti ainuke, mille kaudu võis välja pääseda.

Smith-Oldvick mõtles, mida peab ta ette võtma, ning märkas, et õhtu on juba ligi. Ta vaagis, kas katsuda kohe toast välja hiilida või oodata pimedust, mis kergendab põgenemist. Viimaks arvas ta paremaks vaadata, mis on teisel pool ust.

Vaevalt oli lendur astunud mõne sammu, kui avanesid alkoovi ees olevad vaibad ja nende vahelt ilmus nähtavale naine. Ta oli noor ja ilusate kehavormidega. Ainuke riietusese, mida ta kandis, oli ümber niuete seelikuks seotud riidetükk. Keha ülaosa ja käsivarred olid päris paljad, mistõttu võis näha nende suurepäraseid täiuslikke vorme. Kui ilus ka keha polnud, paistis näost täielik nõdrameelsus.

Meest nähes jäi naine seisma. Smith-Oldvick ootas, et naine hakkab appi karjuma. Kui ta seda teeb, on mehe põgenemisvõimalused läbi lõigatud. Leitnandi oletus ei pidanud paika. Naine naeratas ja tuli uudishimu ajel mehe juurde. Oma ilusate sõrmedega katsus ta mehe varrukat ja pidas end üleval nagu laps, kes on leidnud uue huvitava mänguasja. Ta vaatas imestades meest pealaest jalatallani.

Ülevaatuse lõpetanud, ütles naine midagi mehele. Tema hääl oli kõlav ja pehme — täies vastuolus näoga. Smith-Oldvickile tundus, nagu kuuluks naise inetu nägu ühele, aga tema ilus hääl hoopis teisele isikule. Ta ei saanud aru, mida naine ütles, kuid ta veendus, et naine pidi olema haritud. Nähtavasti kuulus see inetu iludus kõrgkihti. Naine ei andnud leitnandile pikka aega oma kõnet kuulata. Nähes, et mees ei saa temast aru, surus ta end tema vastu ja põimis oma ilusad käed ümber kaela. Kui mees ei mõistnud tema sõnu, siis pidi ta igatahes aru saama tulistest suudlustest. Naine suudles leitnanti uuest ja uuesti. Selles embamises ja suudlemises oli troopika elanike pöörast seksuaalsust ja verd keema panevat erootikat.

Mees proovis ootamatust armastusavaldusest vabaneda. Mida ägedamalt ta naist eemale tõrjus, seda tugevamini põimusid käsivarred ümber kaela ja seda ligemale ründaja end surus. Smith-Oldvickile tuli meelde õpetus, mille järgi on kõige parem viis hulludega ümber käia alistuda nende tujudele. Teist võimalust tal parajasti ei olnud. Ta sulges silmad ja andus vastupanuta.

Just sel õnnetul silmapilgul avanes uks ja sisse astus mees. Leitnant kuulis ukse kääksatust, avas silmad ja püüdis uuesti naise käest pääseda. Naine seisis aga seljaga ukse poole, ei kuulnud ega näinud midagi, ei teadnud, kui rumalasse olukorda oli ta oma armuavalduste objekti pannud. Kui naine viimaks aru sai, et toas oli keegi kolmas, vaatas ta tulija vihast ja hullumeelsusest lõkendavasse näkku, kattis silmad kätega ning põgenes kiljatades vaipade taha alkoovi.

Inglane punastas ja jäi nõutult seisma kohta, kuhu naine oli ta jätnud. Mingeid seletusi siin vaja ei olnud. Ta oli tabatud teolt ja tabaja

oli sama ametnik, kelle juurde ta oli toodud. Seda teadis ka see inetu mees ja seda teadmist väljendas ametniku kohutavalt kortsus nägu. Selles peegeldus piiritu viha, armukadedus ja hullumeelsus.

Tulija jäi silmapilguks seisma, karjatas äkki, tõmbas tupest mõõga ja tormas inglasele kallale. Smith-Oldvickile näis, et selle hullumeelse eest tal pääsu pole, et tema ees seisab kole surm, ja ta tõmbas põuest püstoli ning sihtis vastasele otse südamesse. Metslane ei teinud häältki, kui kukkus laskja jalge ette. Suurekaliibriline kuul oli läbinud südame. Toas valitses hauavaikus.

Inglane vahtis põrandal lamavat surnukeha. Ta ootas iga hetk neid, keda pauk võis kohale kutsuda. Varsti nad tulevad, võtavad ta kinni ja siis on kõik otsas. Leitnant kuulatas. Midagi polnud kuulda. Jälle liikusid alkoovi kardinad, mille vahelt naine pea välja pistis. Ta vaatas surnukeha, nägu peegeldas leina.

Naine lähenes pikkamisi surnule. Ta oli kogu aeg pögenemisval-mis. Kahe sammu kaugusel surnukehast ta peatus ning vaatas Smith-Oldvickile otsa ja rääkis midagi, millest mees aru ei saanud. Siis laskus naine surnu juurde põlvili ja puudutas teda.

Leitnant seisis kivistunult paigal ja jälgis naist. Ta nägi, kuidas õrn olend võttis sumu õlgadest kinni ja pööras selle selili. Kui naine oli seni kahelnud, siis pidi ta mehe kortsus nägu silmitsedes uskuma, et elu oli temast põgenenud. See teadmine tuli talle järsku, kuid mitte nii, nagu leitnant oli oodanud. Naine puhkes naerma. Naeris ja tagus oma väikeste kätega surnu rinda ja nägu. Selles oli juba rohkem kui hullu-meelsust, see oli midagi põrgulikku, saatanlikku surnukeha kallal. Inglane ehmus seda nähes ja taandus paar sammu.

Keset rõõmuväljendust mehe surma üle — selleks pidas inglane hullumeelset naeru — naine vakatas äkki, kargas püsti ja jooksis ukse juurde. Ta oleks nagu põgeneda tahtnud. Kuid ei. Ta lükkas uksele riivi ette ning tuli tagasi inglase juurde. Mis ta ütles, sellest leitnant aru ei saanud. See näis naist ärritavat. Ta karjus ja tormas mehele kallale. Vaevalt võib ette kujutada midagi metsikumat, kui ilusa keha ja inetu näoga hullumeelne. Smith-Oldvick taganes ja sihtis naist püstolist. Kahtlemata oli naine hull, aga mitte niivõrd, et ei oleks aru saanud oma seisukorra ohtlikkusest. Oli ju see riist, mida mees käes hoidis, teinud hinnsat häält ja tapnud mehe, kelle majas ta elas. Viha, mida ta mehe vastu üles näitas, lahtus niisama kiiresti, kui oli tõusnudki.

Naise hääl, mis oli ärrituse tõttu olnud kann ja toores, muutus jällegi pehmeks ja meloodiliseks. Ta ütles midagi ja kui mees ikka aru ei saanud, näitas käega, et surnukeha on vaja kuhugi ära toimetada. Mehe küsivat pilku märgates viis naine ta alkoovi varjavate vaipade juurde. Leitnant imestas, et alkoov ei olnudki nii väike,

nagu ta oli arvanud. Neiu viipas käega alkoovi nurgas oleva diivani poole. Smith-Oldvick

166

mõistis, et naine tahab peita surnukeha selle alla Selleks oli koht tõesti sobiv, sest diivanit kattis põrandani ulatuv vaip.

Nad tõstsid surnu põrandalt ja viisid diivani juurde. Laip oli vaja sohva alla panna, kuid ruum oli napp. Suurte pingutuste peale see viimaks õnnestus. Naine näitas selle töö juures otse metsikut agarust ja hoolimatust surnu vastu. Vaevalt oli laip kõrvaldatud, kui naine ruttas tuppa ja kiskus verise vaiba toa teise serva. Verepleki varjas ta pingiga ning näis ise oma teoga rahule jäävat.

Toas polnud näha midagi, mis oleks võinud anda tunnistust hiljutisest tapmisest. Naine vaatas veel kord ringi, pöördus mehe poole ja põimis jälle käed talle ümber kaela. Vastik oli see ebaloomulik embus, kuid veel vastikum oli, et naine kiskus meest sohva juurde, mille alla oli surutud laip. Smith-Oldvick tundis naise vastu viha, kuid ei unustanud ka oma ohtlikku seisundit. Ta pidi tegema kogu vastikusele vaatamata seda, mida naine tahtis. Vastupanuga oleks ta end ära andnud.

Äkki kolgiti ukse pihta. Naine hüppas püsti, võttis mehe varrukast kinni ja juhatas alkoovi teises otsas olevate eesriiete juurde. Ta tõmbas need kõrvale ja nende taga oli väike nišš, kuhu leitnant peitus. Naine ruttas ust avama.

Smith-Oldvick otsustas sisseastunu sammude järgi, et see oli mees. Naine ja mees rääkisid tavalise häälega. Lenduril oli tunne, et mõni hullumeelsusavaldus võib ilmneda iga silmapilk. Ta oli päeva jooksul nii palju üllatusi läbi elanud, et siin suures hullumajas näis kõik võimalik olevat.

Hääle järgi otsustades tulid mees ja naine alkoovi. Smith-Oldvick tahtis näha, mida nad teevad, ning paotas kardinaid. Ja milline pilt avanes talle! Naine istus mehe kõrval, käed ümber tema kaela. Samasugune mittemidagiütlev naeratus näol, sosistas ta mehele õrnusi ja suudles teda. Mees vastas samasuguste kallistustega. Jälle oli neiu tegevus täis äärmist seksuaalsust ja vastikust.

Mees, kes naisega diivanil istus, oli palju noorem sellest, kelle Smith-Oldvick äsja teise ilma oli saatnud. Naisele näis korraga miski meelde tulevat. Ta vaatas niši poole, kus inglane peidus oli, ning sosistas midagi mehele. Naine liigutas parema käe sõrme, nagu püstoliga lastes tehakse. Nähtavasti rääkis ta inglase püstolist.

Smith-Oldvick nägi eesriide vahelt, kuidas mehe näole ilmus sünge vari, kuidas ta tõmbas tupest pika terava mõõga ning lähenes ettevaatlikult nišile. Naine astus mehe kõrvale ja näitas käega umbes rinna kõrgusel kohta eesriide taga, kus oli inglane. Nende kavatsuses inglane ei kahelnud. Ta vaatas ringi ja otsis kohta, kuhu põgeneda.

Metslane oli jõudnud juba niši juurde. Ta tõstis mõõga rinna kõrgusele ning kogu jõudu kokku võttes torkas läbi eesriide sinna, kus silmapilk tagasi oli olnud leitnant.

***

167

Bertha Kircher sai peagi aru, et vastupanu on asjatu ning ta peab ootama paremat juhust ja selle jaoks jõudu hoidma. Prints Metak ruttas koridori ja koridorist jällegi kuhugi ruumi. Ehkki ta oli kuninga poeg, pidi Metak kättemaksu kartuse tõttu palees peidukohta otsima. Hirmu põhjal, mida noormees tundis, võis oletada, et kinnivõtmise korral on karistus karm.

Neiule näis, et prints oli samadest ruumidest juba mitu korda läbi tormanud. Ta ei teadnud, et Metak oli surmahirmu tõttu segaseks läinud ja jooksis, kuhu juhtus. Selles ei olnud midagi imelikku, sest prints oli hullude järeltulija ja eksles hullude ehitatud hullu kuninga lossis, kus kõik oli õudselt keeruline. Kord oli koridor sirge, kord täis järske käänakuid, kord jõudsid nad laiadele treppidele, mis lõppesid koridoris, edasi

minnes aga tuli keerdtrepp. Trepist alla minnes jõudsid nad laia koridori. Prints Metak oli kaotanud suuna ja otsustamisvõime.

Viimaks peatus hull prints suure ukse ees. Ta nagu kahtles selle kaudu siseneda Kõhklus vältas vaid silmapilgu. Ta avas ukse ja tormas ruumi, neiu ikka veel kaenlas. See oli suur heledasti valgustatud saal, mille teises otsas seisis kuninga troon. Troonil istus kuningas ja mõlemal pool kaks hiigellõvi. Kiskjaid nähes tulid Berthale meelde Za-nila sõnad: „Tal on ka palju teisi kuningannasid, kes kõik ei ole sugugi inimesed."

Nähes Metakit ja neiut, tõusis kuningas troonilt ja sammus nende poole. Oli näha, et tema majesteet oli väga vihane ja Metakil tuleb kurja isa käest karistus vastu võtta. Kuningas andis saalis olevatele ohvitseridele käske ja silmapilk hakkas peale vilgas liikumine. Neiule näis, et Metak on toonud ta mesilase pessa. Sellest sai hull prints ka ise aru. Vaevalt oli sagimine peale hakanud, kui ta ümber pööras ja saali teisest uksest välja jooksis.

Just viimasel hetkel, sest põgenikku asus jälitama hulk ohvitsere. Tagaajajaid oli umbes sada. Kõik tormasid kitsa ukse poole ning takistasid üksteisel edasipääsu. See aitaski põgenejaid.

Metak oli jõudnud neiut kandes kuhugi allapoole viivale trepile. Sealt jõudsid nad kitsasse käiku ning paremale pöörates suurde nähtavasti maa-alusesse õlilampidega hästi valgustatud ruumi. Selle keskel oli bassein, milles seisis vesi ainult mõni toll allpool põranda taset. Vaevalt jõudsid nad ruumi, kui ka tagaajajad olid kannul. Silmapilkugi ei võinud kaotada. Jälitajad nägid, kuidas prints hüppas koos neiuga basseini. Hetk hiljem kadusid mõlemad vee alla.

* * *

Põgenemisvõimalust otsides sattus pimedas nišis Smith-Oldvicki käe alla mingi uks. Ta lükkas puust riivi lahti, uks avanes hääletult. Leitnant leidis end mingist kitsast käigust. Vaevalt oli ta mõne sammu edasi läinud, kui põrkus millegi vastu. See oli redel. Et tagasi minna oli võimatu, jäi inglasel üle ainult mööda redelit üles ronida.

Paari meetri kõrgusel lõi Smith-Oldvick pea vastu lage. Löök oli kaunis tugev, kuid see kinnitas, et redel viis katusele ja asi, mille vastu ta pea ära oli löönud, oli alt kinnitatud luuk. Luugi sai kergesti lahti ja paari sekundi pärast oli leitnant katusel. Kedagi polnud näha. Inglane hingas Aafrika tähistaeva all kergendatult. Nii kaugele siis õnnestus põgeneda. Nüüd tuli vaadata, kuidas edasi pääseda.

Maja, mille katusel Smith-Oldvick seisis, ei olnud väga kõrge. Järgmine maja, mis seisis küljega madalama vastu, oli päris suur. Ringi vaadates märkas leitnant tänavalaternaid, mille kuma paistis isegi katusele. Seal oli siis tänav ja sinnapoole ta sammud seadiski.

Katuse äärelt võis ta jälgida hullude linna öist elu. Ta nägi mehi, naisi, lapsi ja lõvisid. Inimeste tegudest paistis hullumeelsust. Inglane järeldas, et siin mõistatuslikus linnas olid ainult lõvid täie aruga. Ta vaatas tähti ja leidis nende järgi, et tänav, mida ta jälgis, oli sama, mida mööda teda ja Bertha Kircherit kesklinna talutati.

Smith-Oldvick arvas, et kui ta kuidagi alla tänavale jõuaks, saaks majade varjus linnavärava poole hiilida. Neiut päästa näis võimatu ja pealegi ta ei teadnud, kus ta võiks olla. Minna teda tundmatus linnas üksi ning ainult püstoli ja mõne padruniga otsima oli enesehävitamine. Katsuda üksi linnast põgeneda oli isegi raske ja hädaohtlik ettevõtmine. Kui linnast pääsed, jõuad metsa, kus isegi päeval murravad lõvid inimesi. Sellest läbi minna oli võimatu. Ta tahtis jõuda hullude linnast võimalikult kiiresti ükskõik kuhu.

Põhja pool olevad majad olid niisama kõrged kui seegi, mille katusel leitnant seisis. Et majad seisid vastu üksteist, pääses ta katuselt katusele. Tänavaile, kus käis ringi palju inimesi ja lõvisid, ei saanud minna. Kui ta leiab koha, kus on pimedam ja liikumist vähem, proovib \a alla minna. Viimaks leidis inglane sellise koha, kuid ta pidi veel kaua ootama liikumise hõrenemist, enne kui katsus alla ronida.

Vaevalt oli ta katuse äärele pikali heitnud, kui pehmed sammud allpool andsid märku kellegi möödumisest. Ta pidi tagasi tõmbuma. Sammud kostsid ikka ja jälle. Näis, et ta peab ootama katusel hilis-ööni.

Viimaks liikumine hõrenes. Kui tänaval polnud hulk aega kedagi näha, otsustas leitnant õnne katsuda. Mööda sammast alla ronida polnud kuigi raske. Varsti seisiski Smith-Oldvick samba varjus kõnniteel ning tahtis hea õnne eest juba jumalat tänada, kui kuulis liginevaid samme ja nägi enda ees seismas kollases jakis hiiglast, mõõk vööl.

XXII. Niši ees

Numal ei läinud korda tabada põgenevat meest. Vihaselt urisedes hüppas ta ikka uuesti ja uuesti väänkasvudega kaetud müürile. Mõnikord

169

õnnestus tal ronida paari meetri kõrgusele, kuid siis kukkus ta alla. Kiskja tundis äkki tuttavat lõhna. Ta nuusutas inimese jälgi ega urisenud enam, vaid niutsus nagu kutsikas, kelle peremees on maha jätnud. See oli sama Numa, kelle Tarzan oli kunagi vamabode maal lõksust päästnud.

Millised mõtted liikusid kiskja peaajus? Kes seda teab. Numa rahunes ning sammus, pea norus, ida poole. Kohas, kus idapoolne linnamüür tegi järsu pöörde lõunasse, ta peatus silmapilgu ning jätkas majesteetlikult teekonda. Nähtavasti oli loomal tekkinud kavatsusi, mida ta asus teoks tegema.

Linna lõunamüüri taha oli ehitatud kitsedele ja antiloopidele aed, kus neid lõvisöödaks nuumati. Lähedastes metsades elavad lõvid kasutasid toiduks nii inimesi kui ka aias olevaid kitsi ja antiloope. Vahel võtsid metsikud ette pikemaid retki vamabode maale, kus oli igasuguseid loomi. Tavaliselt leppisid nad saagiga, mille tabasid linna ümbruses. Loomatarandisse polnud siiski kerge pääseda, sest seda piiras kõrge tara. Mõnikord see ometi õnnestus ja siis kadus kas kits, antiloop või karjane. Hommikuti aeti loomad kaugematele karjamaadele. Seda võimalust saaki tabada kasutasid lõvid järjekindlalt,

Tarzani päästetud Numa erines metsas hulkuvatest kiskjatest. Linnaelanikud olid selle kutsikana kinni püüdnud ja pidanud koos inimeste toiduks nuumatavate lõvidega. Aasta pärast õnnestus noorel loomal metsa põgeneda. Vangipõlves oli lõvile õpetatud, et inimest ei tohi murda. Seepärast hoiduski Numa inimestest eemale. Neid ründas ta suure nälja või vihaga.

Ta oli taga ajanud inimest, keda tahtis murda. Kuid see oli eksitus. Mees oli hoopis tema heategija olnud ja teda tuli kaitsta. See mees oli linnas, kuhu ka Numa tahtis pääseda. Loom lähenes aedikule, mille väravad olid ööseks suletud. Lõvi katsus iga väravat, millest üks oli suletud hooletumalt. Ta surus selle lahti.

Lõvi tulekust sattusid kitsed paanikasse. Nad jooksid aia teise äärde ja jäid tihedasti üksteise vastu surutuna seisma, nagu on nendel rumalatel loomadel hädaohu korral kombeks. Numa oleks võinud neist ükskõik millise kergesti maha murda, kuid kiskjal olid hoopis teised kavatsused. Lõvi teadis, et aedikut piirab ühest küljest linna müür, milles on väike värav, kust loomi linna viidi. Kas kiskja oli kõike ette kavatsenud, seda ei tea, kuid paremini poleks ta saanudki tegutseda. Kitsede paaniline jooks

tõmbas endale karjase tähelepanu. Ta pistis pea värava vahelt välja, et näha, mis on aedikus lahti. Karjane poleks seda teinud, kui oleks teadnud, et samal silmapilgul jõudis värava juurde suure lakaga must lõvi. Vaevalt oli mees pea välja pistnud, kui Numa hiigelkäpp laskus ta kuklale ning silmapilk hiljem oli kitsekarjane tükkideks kistud. Värav jäi lahti ja tee linna oli Numale vaba. Minut hiljem jalutas kõrbekuningas hullude linna viletsasti valgustatud tänaval.

170

Smith-Oldvicki esimene kavatsus oli kohatud sõdur silmapilk maha lasta ja siis kiiresti linna värava poole tõtata. Leitnant teadis, et kui keegi teda näeb, tähendab see samahästi kui uut vangisattumist. Parem kasutada ära seegi põgenemisvõimalus. Leitnant libistas käe taskusse, kus oli laskevalmis püstol. Ta ei jõudnud veel relva välja tõmmata, kui keegi haaras teda käest ning sosistas inglise keeles: „ Leitnant, see olen mina, Ahvide Tarzan!"

Smith-Oldvicki närvipinge oli tõusnud tippu. Tarzani sõnad päästsid ta sellest. Leitnant oli nõrk nagu haige laps. Ta pidi tahtmatult Tarzani varrukast kinni võtma, et mitte maha kukkuda. Kui inglane kõnevõime tagasi sai, küsis ta tasa: „Teie? Teie? Ma pidasin teid juba surnuks!"

„Ei, ma pole veel surnud," vastas Tarzan, „ja nagu näen, ka teie mitte. Aga kuidas on lugu neiuga?"

„Ma pole teda pärast meie linna toomist näinud," vastas leitnant. „Meid viidi algul ühte suurde majja turu ääres. Sealt saadeti ta kuhugi edasi, mind aga lükati hoovi lõvide hulka. Mis temast edasi sai, seda ma ei tea."

„Aga kuidas teie sealt pääsesite?" küsis ahvinimene.

„Lõvid jätsid mind rahule ja mul õnnestus ronida mööda puud teise korruse aknani. Sealt pääsesin mingisse tuppa, kus mul oli väike kokkupõrge kellegi vanapoolse härraga ja üks naine peitis mind alkoovi. Pärast andis peitja mind ära teisele metsalisele, kes nähtavasti tahtis mind mõõgatorkega teise ilma saata. Mul aga õnnestus põgeneda katusele ning ootasin seal tundide viisi parajat juhust alla tulla ja linnast põgeneda. Tulin tänavale, kuid nähtavasti olin liiga ettevaatamatu. See on kõik, mida tean. Mul pole aimugi, mis neiu Kircheriga on juhtunud."

„Ja kuhu tahtsite minna?" küsis Tarzan.

Smith-Oldvick viivitas vastusega: „Mina üksinda ei saaks siin neiu heaks midagi ette võtta ja seepärast kavatsesin kiiresti linnast välja pääseda. Kohe, kui siit põrgust välja oleksin saanud, oleksin katsunud jõuda Briti vägede juurde ja saada abi neiu päästmiseks."

„Seda ei oleks te suutnud," ütles Tarzan. „Kui jõuaksitegi metsast läbi, ei ületaks te veeta liivakõrbet. Ja kust saaksite toitu?"

„Mida peaksime siis tegema?" küsis inglane.

„Kõigepealt on tarvis neiu üles otsida," vastas ahvinimene ja pomises omaette nagu leitnanti polekski kuulamas olnud. „Ta võib olla Saksa salakuulaja, kuid ta on naine, pealegi valge naine. Ei, ma ei või teda siia jätta!"

„Hea küll, aga kust me ta leiame?" küsis Smith-Oldvick.

„Olen juba tema jälil," vastas Tarzan.

171

„Aga kuidas saan nii rõivastatult teiega kaasa tulla? Mind võidakse kohe ära tunda ja see tähendaks taas vangi sattuda," väitis leitnant vastu.

„Muretseme teile ka rõivad," tegi ahvinimene ettepaneku. „Kuidas?"

„Minge tagasi müüri juurde kohta, kust ma üle ronisin," vastas Tarzan. „ Sealt leiate rõivasteta sõduri surnukeha. Küsige temalt, kust ma need rõivad aidale sain."

Smith-Oldvick vaatas ahvinimesele otsa. „Ahaa! Mõistan teid. Mul tuleb meelde, et siin lähedal on üks mees, kes enam rõivaid ei vaja. Vaja on ainult katusele jõuda ja meil pole suuremat vastupanu oodata. Seal on ainult neiu ja noormees, keda võime kergesti üllatada."

„Kuidas? Mis tähendab: mees, kes enam rõivaid ei vaja?" küsis Tarzan.

„Ta ei vaja neid seepärast, et ma tapsin ta," vastas inglane.

„Ohoo, mõistan!" lausus ahvinimene. „Ehk ongi nii parem, sest katsuda tänaval kellegi seljast rõivaid võtta tekitaks soovimatut kära. See takistaks meil oma kavatsust mööda talitada."

„Kuidas pääseme tagasi katusele?" küsis leitnant.

„Samamoodi, nagu alla tulite," vastas Tarzan. „See maja pole väga kõrge ja nagu ma tähele panin, on igal sambal rant, millest on hea kinni haarata."

Smith-Oldvick vaatas üles: „Tõsi. Maja pole eriti kõrge, kuid kahtlen, kas jõuan tagasi katusele ronida. Olen väga nõrk, sest algul sakutas mind lõvi, pärast peksis mind üks metslane ja ma pole eilsest saadik midagi söönud."

Tarzan mõtles paar sekundit: „Siiski peate kaasa tulema. Siia jätta teid ei saa. Ainuke pääsemisvõimalus teile on minu abi, aga ma ei saa tulla teiega enne, kui olen neiu leidnud."

„Teiega ma just tahangi kaasa tulla," vastas lendur, „sest üksinda ma siit ei pääse ja kaks on ikkagi kaks."

„Lähme!" kutsus Tarzan. Enne kui leitnant veel aru sai, oli ta ahv-inimese õlal. „Pidage mu kaelast tugevasti kinni!" Inglane tegi, nagu kästud. Ahvinimene võttis natuke hoogu ja ronis osavasti sammast mööda ülespoole. Minut hiljem olid nad katusel.

„Ja nüüd näidake mulle, kus lamab see teie sõber, kes enam rõivaid ei vaja," käskis Tarzan.

Smith-Oldvick leidis kergesti luugi, mille kaudu ta oli katusele põgenenud. Ahvinimene heitis augu äärde kõhuli, kuulas ja nuusutas kaua ning ütles lõpuks: „Tulge minu järel!" Mehed läksid redelit mööda alla. Kobades jõudsid nad toaukseni. See oli lahti. Tarzan nägi eesriide vahelt, et toas oli kolm inimest: sõdur, neiu ja neeger. Kaks esimest istusid madala laua ääres ja alustasid parajasti õhtusööki. Neeger teenindas neid. Must oli hiiglakasvu ja tundus Tarzanile pärinevat mõnest

talle tuttavast suguharust. Et see tõesti nii oli, selles veendus ta varsti. Ahvinimene oli mustade mandril nii kaua ringi rännanud, et tundis suuremat jagu nende suguharudest. Tarzan oskas isegi seda keelt, mida võis rääkida siinne neegrist teener. Kuid ta ei olnud kindel, kas must hiiglane tema jutust aru saab. Äkki oli neeger juba lapsena röövitud ja ei osanudki enam oma suguharu keelt. Tarzan oli seik-lusteotsija. Kogu tema elu oli täis õnnelikke ja õnnetuid juhtumisi. Ahvinimene jälgis kannatlikult musta mehe askeldusi ja ootas võimc.luct midagi ette võtta.

Viimaks tuli neeger niši kardinate kõrval oleva laua juurde. Nähtavasti tuli ta sinna jäetud toidu järele. Kui must mees kummardus, et laualt toidunõusid võtta, sosistas Tarzan talle: „Kui tahad vamabode maale tagasi saada, siis tee, nagu ma käsin."

Emakeeles kuuldud sõnad ehmatasid neegrit. Et eesriide taga oli nišš, sellest polnud tal aimugi, veel vähem võis ta uskuda, et hääl kostis läbi seina. Neeger vaatas eesriide poole ja värises. Tarzan kartis, et hirm sunnib neegrit neid ära andma. Ta sosistas: „Ära karda, siin on sinu sõber!" See näis neegrit rahustavat.

„Mis? Kas vaene Otobu võib teha midagi head jumalale, kes räägib temaga läbi seina?" sosistas neeger vaevukuuldavalt.

„Võid! Kuula tähelepanelikult!" ütles Tarzan tasa ja pikkamisi. „Me tuleme kahekesi alkoovi. Sa aga tee nii, et need kaks seal laua juures ei pistaks põgenema ega hakkaks appi karjuma."

„Takistan nende põgenemist," vastas must teener. „Mis puutub kar-jumisse, siis ei kuule seda keegi. Nende majaseinad on nii ehitatud, et hääl läbi ei kosta. Kui nad karjuksidki, siis selles poleks midagi erilist, sest siin linnas võib karjeid iga hetk kuulda ja neid ei panda eriti tähelegi. Teen, nagu tahate."

Tarzan nägi eesriide vahelt, kuidas neeger sammus alkoovi teises otsas oleva söögilaua juurde ja asetus noore sõduri selja taina. Neeger andis silmadega märku, et ta on valmis.

Aeg tegutseda oli käes. Tarzan astus alkoovi. Ta ei saanud astuda paari sammugi, kui sõdur teda märkas ja püsti kargas, et sattuda musta hiiglase käte vahele. Neiu istus seljaga tulijate poole ega saanud esialgu asjast aru. Ta nägi ainult, et must ori oli armsamale kallale tunginud, ning ruttas talle appi. Neiu ei jõudnud Otobut segada, sest Tar-zani raske käsi langes ta õlale. Ta pööras end ümber ja ahvinimene nägi tema hullumeelset viha väljendavat nägu. See kestis vaid viivu ja asendus idiootliku naeratusega. Naine vaatas uudishimulikult Tarzanit ja tema kaaslast.

Nähes lendurit, kelle ta oli mõni tund tagasi ära andnud, ei ilmutanud neiu imestust ega viha. Näis, nagu oleks tal olnud ainult kaks viisi tundmusi väljendada — viha või armastusega. Need tundmused vahel dušid temas ülikiiresti..

173

„Hoolitsege tema eest," ütles Tarzan leitnandile neiut silmas pidades. „Mul tuleb kõigepealt sellelt metsaliselt sõjariistad ära võtta." Ta astus sõduri juurde, keda Otobu suure vaevaga kinni hoidis. Kui ahvinimene oli mõõga enda kätte saanud, ütles ta teenrile: „Ütle neile — kui sa üldse nende lollide keelt oskad — et me ei tee midagi halba, kui nad on vait ja ei takista meie lahkumist."

Neeger vaatas Tarzanit pärmi silmi. Ta ei saanud aru, kuidas võis nii võimas jumal, nagu Tarzan näis olevat, nii leplik olla. Otobule oli ahvinimene suur valge bwana, kes kandis siinse linna sõduri vormi, kuid ei olnud kohalik elanik, vaid tundmatu võõras. Sellest hoolimata usaldas must ori valget meest, kes oli lubanud talle kaasabi eest vabaduse.

„Nad tahavad teada, mis te neilt soovite," ütles neeger pärast Tar-zani sõnade tõlkimist.

„Ütle, et kõigepealt tahame süüa ja midagi veel, mille siit alkoovist ise leiame," seletas ahvininiene. „Otobu, võta sõduri oda, mis seal seina ääres seisab, ja teie, leitnant, võtke endale tema mõõk." Siis ütles Tarzan neegrile: „Ma valvan nüüd meest, sina aga mine diivani juurde nurka ja too välja, mis sinna peidetud on."

Otobu oli harjunud käsku täitma. Ta kiskus diivani alt välja laiba. Noor sõdur karjatas ja tahtis surnukeha juurde joosta. Teda takistas Tarzan. Sõdur kargas küünte ja hammastega talle kallale. Pika rüselemise järel suutis ahvinimene teda rahustada ja ta endale allutada. Tarzan käskis neegril surnult rõivad ära võtta ja noorelt sõdurilt küsida, miks ta laipa nähes marru sattus.

„Ma võin seda teile, suur bwana, ise öelda. See vanamees oli ta isa."

„Mis sõdur praegu neiule ütles?" küsis Tarzan.

„ Sõdur küsis, kas neiu teadis, et see surnu siin on. Neiu vastas, et ei teadnud," seletas neeger.

Tarzan tõlkis neegri öeldu ka Smith-Oldvickile. „ Oleks see noorhärra näinud, kuidas tema armuke katsus mõrtsukatöö jälgi kaotada, kuidas ta laiba ära peitis, siis ei oleks ta tarvitsenud nii rumalaid küsimusi esitada. Vaadake, kui osavalt on vereplekk vaibal pingiga varjatud. See neiuke siin polegi nii rumal, kui esialgu arvasin."

Must teener oli surnult rõivad seljast võtnud ning Smith-Oldvick ajas need aega viitmata endale selga.

„Nüüd sööme," ütles Tarzan, „sest tühja kõhuga on võimatu midagi korralikult ette võtta."

Söömise ajal ajas ahvinimene Otobu tõlgioskusi ära kasutades vangidega juttu. Ta sai teada, et palee, kus nad parajasti viibisid, oli olnud vanamehe oma. Vanamees oli mingi kõrgem ametnik, kes kuulus oma perekonnaga kõrgkihti, aga siiski mitte kuninga õukonda.

174

Tarzan päris Bertha Kircheri järele. Noor sõdur vastas, et neiu oli viidud kuninga lossi. Kui ahvinimene küsis, milleks, siis sai ta sõdurilt vastuseks: „Muidugi kuninga jaoks!"

Jutuajamise jooksul pidasid sõdur ja neiu end normaalselt ülal. Nad isegi küsisid, kui kaugelt võõrad on, milline on nende kodumaa. Kuuldes, et siinset linna ja orgu piirab lai veeta liivakõrb, avaldasid nad imestust. Nähtavasti polnud neil aimugi, et väljaspool orgu veel midagi peale mägede olemas on.

Tarzan laskis Otobul sõdurilt pärida, kas ta tunneb kuninga paleed seestpoolt. Selgus, et noormees on kuninga ühe poja, prints Metaki hea sõber ja käib tihti tema juures. Prints käib päris sageli ka tema juures. Ahvinimene tahtis noort sõdurit lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid tal ei tulnud pähe ühtegi selleks kõlbavat head mõtet.

Äkki tümitati kõrvaltoa kinnisele uksele. Silmapilk vaikisid kõik. Noor sõdur hüüdis midagi, aga Otobu haaras teda kõrist.

„Mida ta hüüdis?" küsis Tarzan neegrilt

„Ta käskis ukse maha murda ning ennast ja neiut kahe võõra käest päästa. Peaksid nad siia tulema, siis tapetakse meid kõiki," värises must hiiglane.

„Ütle talle," käskis Tarzan rahulikult, „et kui ta veel häält teeb või proovib vabaneda, ma tapan ta"

Otobu tõlkis ahvinimese sõnad sõdurile, kes jäi tusaselt põrandale vahtima Tarzan läks ise alkoovist tuppa vaatama, kuidas uks sissetungijatele vastu peab. Smith-Oldvick järgnes talle ja mõlemad vangid jäid neegri valvata. Ahvinimene mõistis, et uks ei pea vastu kaua.

„ Tahtsin seda noormeest kuninga lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid arvan, et peame tuldud teed tagasi minema," ütles Tarzan lendurile. „Siia jääda ja sissetungijatega võitlusse astuda tähendab oma kavatsusest loobuda. Hääle järgi otsustades on ründajaid vähemalt tosin. Lähme! Teie minge ees, ma tulen järele."

Kui nad tulid tagasi alkoovi, oli olukord muutunud. Must vangivalvur lamas surnuna põrandal ja vangidest polnud jälgegi järel.

XXIII. Põgenemine Xujast

Kuhu Metak teda viia tahtis ja millised kavatsused mehel olid, sellest polnud Bertha Kircheril aimugi. Alles siis, kui prints ta veel tugevamini enda vastu surus ja, pea ees, basseini hüppas, sai asi selgeks. Hull Metak tahtis teda koos endaga ära uputada. Neiu sulges silmad ja ootas surma.

Kuid tahtmine elada on meis tihti kõigest tugevam. Naine proovis vee all printsi tugevate käte vahelt vabaneda ning hoidis hinge kinni

175

lootuses varsti vee peale pääseda. Mees ei vajunud lihtsalt põhja, vaid ujus tugevate tõmmetega basseini teise serva. Neiu nägi vee all seina ja tundis peagi, kuidas nad

pinnale tõusid. Bertha nägi oma imestuseks, et nad ei olnud enam basseinis, vaid mingis poolpimedas veega täidetud koridoris.

Prints Metak ujus mööda koridori edasi. Parema käega tegi ta tugevaid tõmbeid, pahemaga aga hoidis neidu kinni. Koridor, õigemini maa-alune kanal oli kaunis pikk. Kümne minuti pärast jõudsid nad selle lõppu. Metak ütles midagi ja kui neiu temast aru ei saanud, tõstis ta pahema käe nii kõrgele, et sai anda kaaslasele märku sulgeda nina ja silmad. Vaevalt jõudis Bertha sügavalt sisse hingata, kui mees sukeldus teda vee alla kaasa tõmmates.

Minutit poolteist ujusid nad vee all edasi. Vee peale jõudsid nad suures tiigis, kõrgel pea kohal särasid tähed, tiiki ümbritsesid kõrged majad ja minaretid.

Metak ujus kiiresti tiigi põhjakaldale, kus nad veest välja tulid. Pargis jalutas hulk inimesi, kes ei pööranud neile mingit tähelepanu. Metak kiirustas ja neiu, kes ei näinud mingit põgenemisvõimalust, järgnes talle. Ta lootis, et ükskord tekib võimalus ikkagi.

Metak juhtis Bertha ühe suurema maja poole, mis oli sama, kuhu naine koos Inglise ohvitseriga algul oli toodud. Nad astusid saali, kus varem oli istunud järeleandmatu vanamees. Tema asemel oli seal nüüd tosin või rohkem sõdurit. Need olid nähtavasti valvurid, sest kandsid samasuguseid rõivaid ja relvi nagu teisedki sõdurid, keda Bertha Kircher oli päeval näinud. Ainult kollase asemel olid nende jakid valged ning papagoi asemel oli rinna- ja seljaosal lõvi.

Kui prints sisse astus, tõusid valvurid püsti. Metak küsis neilt midagi ja sõdurid osutasid saali teises seinas oleva võlvitud ukseava poole. Sinnapoole seadis sammud ka prints neiut kaasa tõmmates. Aga äkki justkui halba aimates, andis ta sõduritele käsu enda ees minna. Prints vaatas iga mööduvat meest eraldi. Neiule näis, et ta kahtlustas neid milleski. Metak ja Bertha Kircher järgnesid sõduritele. Koridor, kuhu nad jõudsid, oli kitsas ja lühike. Siis tulid teisele korrusele viivad trepid ja jälle koridor. Mõlemat kätt oli hulk uksi. Koridori valgustasid õlilambid.

Sõdurid peatusid ukse ees ja koputasid selle pihta odadega. Vastuseks kostis ukse tagant ebaselge hääl, millest neiu muidugi aru ei saanud, aga mis sõdureid justkui elektriseeris. Nende näod moondusid ja kui kuninga poeg andis neile käske, hakkasid nad ust mõõkadega lahti murdma. Äeg-ajalt proovisid sõdurid ust. sisse lüüa, kuid see pidas vastu.

Neiu nägi, kuidas uks iga löögi järel natukehaaval järele andis. Seda ta muidugi ei näinud, kuidas kaks meest enne ukse lahtipaiskumist paksude vaipadega varjatud alkoovi põgenes. Ta ei näinud ka seda, et

need mehed tõmbusid alkoovist kardinate taha nišši ja sealt salaukse kaudu pimedasse käiku.

Kui uks oli maha murtud, tormasid sõdurid neiu ja printsi kannul tuppa ja sealt alkoovi. Peale toaomaniku ja neegri surnukeha polnud seal kedagi. Printsi ja sõdurite imestusel polnud piiri. Surnukehad ei võinud ju neile läbi ukse midagi hõigata. Metak jooksis lahtise akna juurde ja vaatas välja. Hoovis olid lõvid ja sealtkaudu ei oleks saanud keegi põgeneda. Toast pääses välja sellest uksest, mille nad maha olid murdnud. Metak otsis seinu katvate vaipade ja kardinate tagant sa-laust, kuid nišši ta ei märganud. Hullumeelne viha ja idiootlik imestus kadusid niisama kiiresti kui olid ilmunudki ning prints käskis sõdureil lahkuda. Enne lahkumist asetasid mehed purustatud ukse endisele kohale tagasi nii hästi, kui oskasid. Prints ja neiu jäid kahekesi.

Metak, kes mõni sekund vaatas alkoovis lamavaid surnukehi, pöördus neiu poole, kes seisis paar sammu eemal. Bertha Kircher nägi printsi näos hullumeelsust ja

äärmist viha. Metslane lähenes talle, käed ette sirutatud ja sõrmed laiali nagu kiskja küüned. Kohutav hull lähenes pikkamisi saagile, mille ta arvas nüüd täielikult oma võimuses olevat. Neiu taganes värisedes. Ta tundis midagi jalgade all ja nägi põrandal oda. Bertha Kircher kummardus ja haaras selle. Ta sihtis oda metslase suunas ja taganes paar sammu.

Oda neiu käes mõjus printsile imelikult. Ta jäi seisma, tema vihast moonutatud nägu muutis ilmet. Ta oli seni vaikinud, kuid puhkes naerma ja naeris nii, nagu ainult hullumeelne võib naerda. Kuid see polnud veel kõik — Metak tõmbas kohutavalt karjatades tupest mõõga ning lähenes uuesti neiule. Nähtavasti tahtis ta Bertha käes olevat odji puruks raiuda ja siis...

Veheldes lähenes hull prints ikka ja jälle neiule, kuid ainult selleks, et leida iga kord oda rinda sihitud olevat. Kõrvalepõikedki ei andnud tulemusi. Kuid siiski hakkas Bertha väsima ja pidi samm sammu haaval taganema. Viimaks jõudis ta nurka, kus lamas vanamehe surnukeha, mille taga oli diivan. Kaugemale ta ei pääse, seda märkas ka Metak. Hull haaras tabureti ja viskas sellega Berthat. Neiu ei saanud nurgas kõrvale hüpata, aga katsus end odaga kaitsta. See ei õnnestunud, ta kaotas tasakaalu ja kukkus diivanile.

Metak oli silmapilk tal kallal,

* * *

Tarzanil ja Smith-Oldvickil ei olnud aimugi, kuhu kadusid need kaks, kes olid jäänud Otobu valvata. Kuid kadunud nad olid ja võisid igavesti kadunuks jääda. Valged mehed olid linna sõdurite rõivais. Tar-zan tahtis kiiresti tänavale tagasi jõuda. Sealt võivad nad võrdlemisi kergesti kuninga lossile läheneda ning katsuda saada teateid neiu saatuse kohta ja teda otsida.

Smith-Oldvick läks algul pimedasse käiku, leidis redeli ja hakkas üles ronima. Tarzan järgnes talle. Luuki avada üritanud leitnant sosistas: ,,Kas panime alla tulles luugi enda järel kinni? Ma ei mäleta, et oleksime seda teinud."

„Ei, luuk jäi meie järel lahti," vastas Tarzan.

„Seda ma arvasin," ütles lendur. „Nüüd on see lukus. Ma ei suuda luuki liigutadagi. Ehk katsuksite teie?" Tarzan astus noormehe asemele.

Kuid Tarzani hiigeljõudki ei suutnud luuki paigalt nihutada. Ta katsus veel kord, kuid eduta. Ainult üks redelipulk murdus ahvinimese jalge all ja ta pidi peaaegu alla kukkuma. Kui ta luuki kolmandat korda avada üritas, kuulis ta katuselt hääli ning tuli alla.

„Seal üleval on inimesed," sosistas Tarzan leitnandile. „Peame nüüd teist pääseteed otsima."

Nad taganesid alkoovi poole. Vaevalt oli Tarzan nišši jõudnud, kui kuulis surmahirmus naise karjatust: „Oh jumal! Ole mulle armuline!"

Polnud aega mõelda, kas minna alkoovi või mitte. Tugev pruun käsi tõmbas kardina kõrvale ja ahvinimene tormas ruumi nagu panter.

Kuuldes selja taga hääli, pööras prints pead. Nähes, et ette teatamata sisenenud mees kandis tema isa ihukaitseväe vormi, käskis ta sõdurit silmapilk lahkuda. Hullu pilk jäi tulijale pidama. Ei, see mees polnud kuninglikust ihukaitseväest, isegi mitte sellest linnast. Metak jättis kohe oma saagi sinnapaika ja tormas Tarzanile kallale. Tal oli ainult üks mõte — tappa rahurikkuja. Oma mõõga oli ta pillanud diivani juurde maha, kuhu see jäigi. Hull kasutas nüüd ründamiseks käsi ja hambaid.

Herogi poeg Metak polnud kehvade killast. Loodus oli talle kinkinud tugeva keha, millesse oli treeningu tulemusena kogunenud uskumatu jõud. Ta oli pealegi hullumeelses vihahoos, mis mitmekordistas jõudu ja ägedust. Tarzan taganes hullu

esimese ründe eest ning komistas põrandal lebavale surnukehale ja kukkus selili. Silmapilk kargas Metak talle kõrisse. Ja mitte ainult kätega. Ta tahtis oma kohutavalt teravad hambad ahvinimese kõrri vajutada.

Kiire liigutus päästis Tarzani. Hull jõudis vajutada hambad kõri asemel tarmangani õlga. Olukord oli ohtlik, sest hull ei mõelnudki vabastada oma käsi Tarzani kõrist ja ja kihvu õlast. Tarzan hüüdis igaks juhuks Smith-Oldvickile, kes oli ka juba alkoovi jõudnud, et ta võtaks neiu kaasa ja katsuks põgeneda.

Inglane vaatas küsivalt diivani äärel väriseva neiu otsa. Bertha Kircher sai aru. Ta tõusis püsti ja ütles kindla häälega: „Ei! Ei iialgi! Sureb tema, siis suren ka mina koos temaga. Minge, kui tahate! Te ei saa ju siin midagi teha, aga mina... mina ei või temata siit lahkuda."

178

Tarzanil õnnestus püsti tõusta, aga hull rippus küünte ja hammastega ikka veel tema küljes. Neiu pöördus leitnandi poole: „Teie püstol! Kus on teie püstol? Miks te ei lase teda?"

Noormees haaras püstoli ja lähenes võitlejaile. Võimatu oli lasta, sest nad rabelesid ja tiirlesid nii, et lastes üht, oleks võinud tabada hoopis teist. Bertha oli põrandalt võtnud Metaki mõõga ja passis juhust torgata see vaenlase kehasse. Mehed kukkusid mitu korda pikali. Viimaks õnnestus Tarzanil kinni saada vastase kõrist. Ta sõrmed pigistasid järjest kõvemini ja hull laskis hambad lahti. See oli ka lõpp, sest viivu hiljem tõstis ahvinimene Metaki õhku ja viskas akna poole. Pool-uimane hull maandus aknalauale ja veeres sealt alla. Pehme mütsatus andis ruumis viibijaile teada, et Herogi poeg prints Metak pole enam troonipärijate hulgas.

Kui Tarzan pilgu kaaslaste poole pööras, nägi ta neidu, mõõk käes, endale pärani silmi otsa vaatamas. Ahvinimene polnud veel kunagi näinud Bertha Kircheri näol sellist ilmet. Ta silmad olid valamata pisarate udus, huuled värisesid justkui suudluse ootel ning ta rind tõusis ja vajus. Neiu näis võitlevat võimsate tunnete vastu.

„Kui tallame siit pääseda, ei tohi me minutitki raisata," ütles Tarzan äkki. „Oleme jälle koos, siin ei võida midagi kergesti. Küsimus on ainult selles, missugune tee on hädaohutum. Näib, et paar, kes enne siin oli, põgenes katusele ja lukustas luugi. See on meie jaoks suletud. Kui läheks allapoole? Te ju tulite sealt."

„Alumisel korrusel on ukse juures toatäis sõdureid," vastas neiu. „Ei usu, et sealtkaudu välja pääseme."

Kuni nad arutasid, mida edasi teha, tuli Otobu teadvusele. Kuigi nad arvasid, et neeger on surnud, tõusis ta pikkamisi istukile, hõõrus silmi nagu unest ärkaja ja vaatas ringi.

„ Tohoh! Sa polegi surnud!" hüüdis ahvinimene. „Oled raskesti haavatud?"

Otobu ajas end ettevaatlikult jalule, kehitas õlgu ning katsus kätega end siit ja sealt.

„ Otobu ei näi üldse haavatud olevat, bwana," vastas ta Tarzanile. „Ainult pea on tal väga valus."

„Hästi. Kas tahad tagasi vamabode maale jõuda?" küsis ahvinimene.

‚Jah, bwana"

„Siis näita meile kätte hädaohutuim tee siit põrgulinnast välja."

„Hädaohuta teed ei ole," vastas must mees. „Linnaväravani jõud-misekski tuleb meil võidelda elu ja surma peale. Ma võin juhatada teid suurema hädaohuta siit majast läbi kõrvaltänavale viiva ukseni. Sealt edasi minnes peame jätma end juhuse hoolde. Aga et olete riietatud nagu linna elanikud, siis suuremat karta pole. Võib-olla õnnestub meil kellegi tähelepanu äratamata väravani jõuda. Kuid teadke, et õhtuti

179

pannakse väravad kinni ja kedagi ei lasta enne hommikut sisse ega välja."

„Väga hea, nüüd näita meile teed," ütles Tarzan.

Otobu juhatas nad purustatud uksest välja, mõne sammu piki koridori edasi ja siis paremale. Nad läksid mitmest toast ja koridorist läbi ning jõudsid viimaks alumisele korrusele. Veel tuli neil minna piki kitsast koridori, laskuda mööda keerdtreppi, enne kui jõudsid lukustatud ukseni. Neeger avas selle ja kõik astusid halvasti valgustatud tänavale.

Kaks valget meest, naine ja must ori ei erinenud rõivastuselt linna-elanikest. Nad liikusid kindlas sihis linna keerulistel tänavatel. Lampide alt läksid nad läbi ainult siis, kui kedagi läheduses polnud. Vastutulijaid oli mõni üksik. Õnn näis neile viimaks naeratavat.

Pool teed müürini oli läbitud, kui nad kuulsid selja taga lõvide hääli ja inimeste hüüdeid.

„Mida see tähendab?" küsis Tarzan neegrilt, kes oli seisma jäänud ja värises.

„ Bwana, nad on meie põgenemise avastanud. Linnapea Meza poeg, kes neiuga karusele põgenes, on jõudnud asja ära rääkida. Nad on kindlasti leidnud ka Meza surnukeha."

«Tahaksin teada, kas nad on leidnud ka selle surnukeha, kelle aknast alla viskasin," ütles Tarzan.

Bertha Kircher, kes Tarzani ja Otobu jutust natuke aru sai, küsis, kas ahvinimene teab, et mees, kelle ta aknast alla viskas, oli kuninga poeg. Ahvinimene naeris suure häälega. „Ei. Kuid nüüd saan aru, et see teeb asja veel keerulisemaks. Kuningapoegi ei tapeta iga päev. Nende surma eest tasutakse iga kord karmilt kätte."

Siis kuuldus trompetite kõrge hääl. Otobu kiirendas sammu. „Rut-tu! Ruttu, bwana! Meie seisukord on nüüd hullem, kui aimasin."

„Mida nüüd tegema hakatakse?" küsis ahvinimene.

«Millegipärast kutsutakse kokku kuninga ihukaitsevägi ja lõvid tuuakse välja. Ma kardan, et meil ei ole enam pääsu," ütles must ori väriseva häälega. „Kuid miks just kuninga ihukaitse ja kuninga lõvid kokku kutsutakse, sellest ei saa ma aru."

Seda Otobu tõepoolest ei teadnud, kuigi Tarzan arvas, et kuninga poja surnukeha on leitud. Veel kord kostis trompetite terav heli. „Hüüdsid veel lõvisid lisaks?" küsis Tarzan.

„Ei, bwana," vastas Otobu. „Seekord kutsusid nad papagoisid."

Nad läksid vaikides veel mõne sammu, kui õhku täitis linnutiiba-de plagin. Papagoid tiirlesid õhus siia-sinna.

«Papagoid on siin, Otobu," ütles Tarzan kibeda tooniga. „Kas need lollid arvavad, et papagoid peavad meid kinni?"

Neeger vaatas üles ja, nähes, et linnud lendasid linna värava poole, ohkas nagu surmamõistetu. „Nüüd oleme tõesti hädas, bwana," üt-

les ta ahvinimesele. „ Linnud avastasid meid ja lendasid väravavahte hoiatama."

„Kuule, Otobu, mis jutt see on? Kas oled nende lindude juures nii kaua elanud, et oled ise ka nõdrameelseks jäänud?" tegi Tarzan etteheite.

„Mina, bwana, ja nõdrameelne? Te ei tunne neid. Need hirmsad linnud on südame ja tundmusteta nagu inimesedki. Nad räägivad sama keelt, mida Xuja linna elanikud, kuid on neist palju hirmsamad. Nad on päris kuradid. Kui neid oleks praegu rohkem koos, nokiksid nad meid surnuks," põhjendas Otobu.

„Kaugel me väravast oleme?" küsis ahvinimene.

„Mitte väga kaugel," kostis must mees. „Selle käänaku tagant värav juba paistab. Kuid papagoid jõuavad meist ette." Justkui neegri sõnade kinnituseks kuulsid

põgenejad eestpoolt käsklusi, mis näitas, et vallid olid juba valvel. Ja selja tagant kuulsid nad hirmsat kära ning lõvide hääli, mis kinnitas, et jälitajad lähenesid kiiresti.

Kui käänakuni jäi veel mõni samm, ilmus põgenejate ette majade varjust hiigellõvi tume kogu. Otobu lähenes kaitset otsides Tarzanile: „Vaadake, bwana, suur lõvi metsast!"

Tarzan tõmbas mõõga välja. „Tagasi minna me ei saa," ütles Tarzan otsustavalt. „Olgu ees lõvid, papagoid, mehed või isegi vanapagan — see on meile praegu tähtsusetu." Ahvinimene sammus lõvile vastu. Kiskja jäi seisma. Kui inimesed ja loom olid teineteisest mõne sammu kaugusel, kuuldus näugatus. „See on ju lõvi, kelle ma kord päästsin!" hüüdis Tarzan kaaslastele. „Ära karda, Otobu, see lõvi ei tee meile midagi."

Numa tuli Tarzani juurde, nuusutas teda ja seadis end tema kõrvale. Põgenejad jõudsid koos loomaga tänavakäänakuni. Sealt nägid nad platsi, selle teises servas müüri ja väravat. Vähemalt paarkümmend täisrelvis sõdurit seadis end valmis põgenikke püüdma. Selja tagant kuuldus jälitajate hääli, õhus tiirlesid papagoid.

Tarzan küsis leitnandilt, mitu padrunit tal veel on.

„Seitse püstolis ja umbes tosin taskus," vastas Smith-Oldvick.

„Sõdureid tuleb kohe rünnata," ütles Tarzan. „Sina, Otobu, kaitse siin naist, leitnant järgneb mulle vasakul. Numale pole tarvis käsklusi anda, ta teab, mida tegema peab."

„Kui oleme neile värava juures küllalt lähedal, laske üks maha," käskis Tarzan lendurit. „See hirmutab neid. Pärast laske ainult siis, kui muidu ei saa. Valmis? Edasi!" Mehed asusidki kahekesi rünnakule. Kui nad olid peaaegu väravavahtideni jõudnud, kõlas pauk ja selle järel kohe surmakarjatus. Üks sõdur varises maha Teised sattusid segadusse. Laskeriist oli neile nähtavasti tundmatu asi. „Nüüd! Korraga!" karjus Tarzan ja tormas ühele sõdurile kallale. Lõvi, kes näis olevat valge mehe kavatsusi mõistnud, tormas möirates vahtide sekka.

181

Püstolipauk ja vihase lõvi kallaletung oli sõdureile nii ootamatu, et suurem osa neist pistis plehku. Nende pealik jagas käsklusi, mida aga keegi enam ei kuulanud. Numa tegutses kiiresti. Keda tema kohutavad käpad puudutasid, see jäi laibana lamama. Tarzani mõõk aitas hävitustööle kaasa. Viimased valvurid olid koos oma pealikuga taganenud väravavõlvi ette.

Tarzan tormas pealikule kallale. Mõlemal olid ühesugused mõõgad. Kuid ahvinimene leidis varsti, et mõõk ei olnud talle kohaseim löögi-riist. Ta ei olnud harjunud vehklema, aga vastane oli sel alal lausa meister. Smith-Oldvick ruttas appi, kuid võitlejad vahetasid nii kiiresti asukohta, et ei olnud võimalust lasta. Tarzani käest lendas mõõk. Hullumeelse röögatuse saatel tõstis metslane oma mõõga kõrgele, et anda Tarzanile viimane löök, kuid leitnandi ja alivinimese suureks imestuseks ta kangestus, ülestõstetud mõõk kukkus jõuetute sõrmede vahelt maha. Nad nägid, kuidas mehe silmad läksid peas suureks, pöörlesid ja valge vaht tungis kokkusurutud hammaste vahelt välja. Mees võpatas ja kukkus kummuli otse Tarzani jalge ette.

Tarzan kummardas ja tõstis pealiku mõõga maast üles. „Mees on nähtavasti langetõbine," lausus Smith-Oldvick. „Ma usun, et siin on niisuguseid palju. Nende närvilisusest on vahel kasu ka. Normaalne mees oleks teid tapnud."

Osa valvureid oli jooksnud teisele poole platsi ja hõikas appi. Abi ei olnud enam kaugel. Pealiku haigushoost hoolimata seisis veel kuus tugevat metslast, selg vastu väravat. Nende mõõgad läikisid tänavalampide valgel, nägudest paistis metsik viha ja ühtlasi kartus.

Numa oli jälitanud üle platsi põgenevaid sõdureid ja murdis neid parajasti maha. Tarzan vaatas ringi ja käskis leitnanti: „Nüüd kasutage püstolit, peame neist kohe jagu

saama!" Kõlas pauk ja vastaseid oli üks vähem. Smith-Oldvick tõstis relva uuesti, sihtis, kuid püstol oli tülli. Sellest sai aru ka sõdur, kes tõstis mõõga, et paugutaja tappa. Tarzan oli tõstnud omakorda mõõga, et leitnanti ähvardanud löök kõrvale juhtida. Enne kui vaenlane mõõga langetas, tõstis Tarzan ta kõrgele õhku. Teine sõdur ruttas kaaslasele appi ja tahtis ahvinimesele selja tagant hirmsat lööki anda. Tarzan pööras end järsku ümber, teda ähvardanud mõõk tabas hoopis õhku paisatud metslast. Lööja kukkus koos vale ohvriga maha. Tarzan tormas järelejäänud vahtidele kallale. Smith-Oldvicki olukord oli täbar. Surm vaatas talle silma. Korraga lendas temast mööda otse vastu vaenlast must lõvi kui elav kaliurikuul. Sellega oli väravavahtide viimanegi vastupanu murtud.

Võitlus kestis vaevalt paar minutit. Selle aja jooksul oli Otobu läinud koos neiuga värava juurde, selle avanud ja jäänud kaaslasi ootama. Just võitluse lõpul ilmus käänaku tagant pool tosinat lõvi, kes tahtsid põgenejate kallale tormata. Neid märkas ka suur must lõvi, kes tahtis neile vastu minna. Seda polnudki tarvis, sest linna lõvid kartsid met-

sade kuningat ja jooksid paaniliselt tagasi sinna, kust olid tulnud. Tarzan ja tema kaaslased kadusid aega viitmata värava taha pimedusse.

„Kas nad jälitavad meid ka väljaspool linna?" küsis Tarzan Otobult.

„ Öösel mitte," vastas must. „Olen olnud nende ori viis aastat, kuid ei tea, et elanikud oleksid öösel väljaspool linna liikunud. Kui nad lähevad päeval linnast liiga kaugele metsa, siis oodatakse alati ära järgmine hommik. Nähtavasti kardavad nad öösiti metsas liikuda mustade lõvide pärast. Ma ei usu, bwana, et nad meid täna öösel taga ajama hakkavad. Kuid nad tulevad kindlasti hommikul ja siis on meil häda käes — tähendab meist neil, keda lõvid pole metsas maha murdnud."

Aiamaid ja põlde ületades laadis Smith-Oldvick uuesti püstoli ja tõmbas ühe padruni isegi rauda. Neiu sammus Tarzani ja leitnandi vahel, Otobu tuli kõige taga. Nii jõudsid nad peaaegu metsa äärde. Äkki tuli Tarzanile midagi meelde. Ta vaatas linna poole ja tegi häält, millega lõvid kutsuvad omasuguseid.

Smith-Oldvick tundis kerget värinat, kuid Otobu kukkus näost päris ära. Neiu aga vaatas uhkustundega meest, kes näis nõrgas öövalguses hiiglasena, ja tundis, kuidas süda rinnus tugevasti peksis. Ta lähenes'Tarzanile ja võttis tal käsivarrest kinni. Neiu mõistis silmapilk oma nõrkust ja taandus. Õnneks ei olnud teised seda tema liigutust märganud — nad ei näinud, kuidas neiu punastas. Ta ei punastanud tunde pärast, mis teda Tarzanile liginema sundis, vaid liginemise enda pärast, mis oleks võinud ahvinimesele temast halva mulje jätta.

Must lõvi vastas linna värava juurest ahvinimese kutsele. Paari minuti pärast jõudis Numa nende juurde. Tarzan võttis lõvi tihedast lakast käega kinni ja nad jätkasid põgenemist. Kaugel linnas karjusid hullud võidu lõvide ja papagoidega.

Põgenejad jõudsid varsti metsa, kus valitses kottpimedus. See oli kohutav ja masendav. Neiu lähenes uuesti Tarzanile ja puudutas uuesti ta kätt. See liigutus ei jäänud Tarzanile märkamata. Ehkki ta ise ei kartnud, tundis ta neiule kaasa Äkiline kaastunne, mida ahvinimene sel silmapilgul tundis, sundis teda neiu käest kinni võtma. Niimoodi, neiu ühel ja must lõvi teisel pool, kobasid nad pimeduses edasi. Nende kannul tammusid Smith-Oldvick ja must Otobu.

Kaks korda lähenesid põgenejatele metsikud sõdurid, kuid Numa tige urin sundis nad taganema. Viimastel päevadel läbielatu, eriti võitlus linnas ja kurnav põgenemine, olid neiu ja leitnandi jõuvarusid kahandanud. Põgenejad pidid öösel mitu korda puhkama Noor leitnant nõrkes niivõrd, et Tarzan oli hommiku eel sunnitud kandma teda üles astangust, mille kaudu metsast liivakõrbes olevasse kitsasse orgu tuldi.

XXIV. Päästjad

Koidu ajal jõudsid põgenejad kõrbet läbivasse orgu. Kõik peale Tarzani olid sunnani väsinud, kuid otsustasid edasi minna, kuni leiavad laugema nõlva, kus oleks võimalik orust välja pääseda. Tarzanile ja Otobule oli selge, et ksujalased ei hakka neid liivalagendikul taga ajama. Vahetevahel leidsid nad koha, kust oleks ehk ainult Tarzan üles roninud, mitte aga teised. Jäi üle ainult edasi minna ja paremat tõusu-võimalust otsida.

Nad jätkasid teed keskpäevani. Suurema osa teel oldud ajast pidi Tarzan kandma või toetama üha nõrgemaks jäävat Smith-Oldvicki. Ahvinimene märkas, et ka Bertha Kircher, kes oli seni tal kannul püsinud, hakkas väsima. Peagi võib tema jõud raugeda. Neiu oli viimastel nädalatel nii palju kannatusi üle elanud, et Tarzanil jäi üle ainult imestada tema tahtejõudu. Ta ei kaevanud kordagi, ei palunud kordagi peatust teha.

Imelik naine!

Inglanegi oli neiu üliinimlikke jõupingutusi märganud. Ta istus äkki maha ja ütles Tarzanile: „Pole mõtet edasi minna. Olen sunnani väsinud, siin liival on hea. Las tulevad..."

Märganud ahvinimese küsivat ilmet, lisas ta nagu õigustust otsides: „Näete, preili Kircher on ka juba... või varsti otsas. Olgu kuidas on, mina enam edasi ei saa."

„Ei-ei!" sekkus neiu. „Koos oleme nii palju läbi elanud, ja pääse-mislootus on veel niivõrd ähmane, et tulgu mis tuleb, meie teineteisest ei lahku." Näis, nagu oleks talle miski meelde tulnud: „Siiski, kui teie, meie päästja ja heategija, Ahvide Tarzan, nagu te end nimetate, kes ei ole meile midagi võlgu, kuid kellele meie võlgneme oma elu, tallate meist lahkuda, siis... siis pole midagi parata. Ja pealegi meie, igatahes mina soovin, et läheksite üksi, sest suutsite küll meid sealt põrgulin-nast välja tuua, aga rohkemat ei või teiegi. Viia meid läbi veeta kõrbest — seda ei võimalda isegi teie hiigeljõud."

Ahvinimene vaatas naeratades neiu tõsistesse silmadesse. „Te pole ju surnud ja leitnant ka mitte. Otobu ja mina elame ka veel. Inimene võib olla ainult elav või surnud. Niikaua kui elame, peame mõtlema, mida edasi teha. Et oleme siin ja puhkame, ei tahenda veel, et siia suremegi. Et ma ei suuda kanda teid siit vamabode maale, mis on lähim ning kus on piisavalt vett ja toitu, see ei peaks meid veel heidutama. Seni oleme leidnud võimalusi elada ja nii läheb arvatavasti ka edaspidi. Peame võtma elu sellisena, nagu ta siin on. Nüüd aga puhkame, sest teie ja leitnant peate koguma jõudu."

„Aga ksujalased?" küsis neiu. „Kas nad meid ei jälita?"

„See on võimalik," vastas Tarzan. „See on vägagi võimalik. Kuid see ei puuduta meid seni, kuni nad pole tulnud."

„ Soovin, et mul oleks teie filosoofiline meelekindlus, kuid nähtavasti on seda võimatu omandada," ütles neiu tasa.

„Te pole džunglis sündinud ja kasvanud, teie kasvatajaiks pole olnud metsikud kiskjad ning teie ise ka pole kiskja ega kiskjate hulgas olnud. Kui oleksite sündinud, elanud ja kasvanud džunglis nagu mina, oleksite samuti fatalist nagu mina ja kõik teised džungliolevused."

Kohas, kuhu nad olid jäänud, paistis päike kuumalt, ja nad otsustasid minna ora varjupoolsesse külge. Seal istusid nad maha. Numa käis rahutult edasi-tagasi ja heitis

viimaks Tarzani kõrvale pikali. Nähtavasti ei saanud ta rahu, sest tõusis mõne minuti pärast püsti, liikus piki orgu edasi ja kadus peagi käänaku taha.

Orus valitses surmavaikus. Põgenikud olid puhanud umbes tunni, kui Tarzan kargas äkki püsti ja jäi kuulatama. Ta kuulis midagi, millest teistel polnud veel aimugi. Viimaks pöördus ta kaaslaste poole.

„Mis see oli?" küsis neiu.

„Nad tulevad," vastas Tarzan. „Siiski on neil veel hulk teed siiani käia. Väga kaugel nad ka pole, sest sandaalides jalad ja lõvide pehmed käpad ei tee liival kuigi suurt häält."

„Mida peame tegema? Kas katsume edasi minna?" küsis Smith-Oldvick. „Usun, et suudan natuke maad käia, sest tunnen end puhanud olevat. Kuidas on lugu teiega, neiu Kircher?"

„Oi-jah! Lähme!" vastas neiu. „Oleme juba küllalt puhanud."

Tarzan teadis, et kumbki tema kaaslastest ei rääkinud täit tõtt, sest nii väsinud inimesed ei saa tunni ajaga endist jõudu tagasi. Kuid parata polnud midagi. Ta lootis, et juba lähima käänaku taga võib avaneda orust väljapääs.

„Otobu, sina aita leitnanti," käskis Tarzan musta meest. „Mina kannan neiu Kircherit." Neiu protestist välja tegemata tõstis ahvinimene ta kätele ja hakkas kiiresti edasi sammuma. Tema kannul tulid Otobu ja inglane.

Nad ei olnud puhkekohast kuigi kaugele jõudnud, kui kuulsid juba tagaajajate hääli. Eriti kohutavalt kajas oru järskude nõlvade vahel lõvide kräunumine. Kiskjad olid nähtavasti põgenejate värsketel jälgedel ning tõttasid nüüd edasi.

„Küll oleks hea, kui Numa oleks tagasi tulnud," ütles neiu.

„Seda soovin minagi," vastas ahvinimene. „Kuid tematagi peame katsuma teha kõik, mis võimalik. Tahaksin leida koha, kus võiksime end barrikadeerida ja tagaajajaid ootama jääda Võimalik, et meil õnnestub nad peatada. Smith-Oldvick on hea laskur ja kui tagaajajaid ei ole väga palju, saab neist jagu, muidugi, kui nad tulevad ükshaaval. Lõvid pole nii hädaohtlikud, mõnikord on nad päris rumalad, eriti need, kes meid praegu jälitavad. Need on oma peremeestest, kes neid

toidavad, nii sõltuvad, et pärast inimeste surma on nendega kerge toime tulla.

„Usute, et me siiski pääseme?" küsis neiu. „Elame veel," oli mehe lihtne vastus.

„Seal! Seal see on!" hüüdis Tarzan. „Ma tunnen seda kohta." Ahvinimene viipas käega kaljumüraka poole. See oli kunagi kaldalt oru põhja varisenud. Kivi oli päris lai ja umbes kaksteist jalga kõrge. See sulges peaaegu kogu oru põhja. Mõlemale poole oli jäänud siiski kitsas käik, kust inimene võis vaevu läbi pääseda.

Põgenejad asusid kivi taha, et üritada vastupanu. Vaevalt olid nad kohad sisse võtnud, kui Tarzan kuulis ülalt oru servalt tasast kahinat. Ta märkas ahvi väikest inetut nägu. Silmapilk hiljem kadus loom lõunasse. Otobu nägi ka seda ahvi.

„Ta ütleb papagoidele ja need omakorda hulludele meestele," teadis neeger oletada.

„See on tähtsusetu," vastas Tarzan, „sest lõvid on juba meie jälgedel. Meil on võimatu end peita."

Tarzan pani Smith-Oldvicki ühe läbipääsu juurde valvama ja käskis Otobul seista viskevalmis odaga inglase taga. Teise läbipääsu juurde asus ahvinimene ise. Neiu tahtis Tarzanile abiks olla, kuid mees sundis teda kivi varju, et olla odade eest kaitstud.

Möödus kümme minutit — see aeg tundus neiule igavikuna. Tuli nagu kergendus, kui ta kuulis viimaks otse teisel pool kivi lõvide möirgamist. Lõvid ei astunud kohe edasi, vaid jäid peremehi ootama. Minuti-paari pärast oli kuulda hullude karjatusi. Neiu nägi oma peidukohast, kuidas hiigellõvi tormas ahvinimesele kallale. Ta nägi,

kuidas Tarzani käes olev mõõk tõusis ja just siis, kui lõvi tõusis püsti, et mehe peale karata, langes terariist alla ja poolitas looma pea. Siis kuulis neiu lähenevaid pehmeid samme ja Smith-Oldvicki püstoli pauku ning sellele järgnenud millegi kukkumist.

Esimesed löögid näisid ründajaid kohutavat, kuid mitte kaua. Järgmisena tungis Tarzanile kallale mees ja Smith-Oldvicki poole tuli lõvi. Tarzan oli hoiatanud inglast mitte raisata padruneid lõvide peale, selleks olid Otobu ja oda. Neeger katsuski looma surmata, aga enne kui ta valmis jõudis, oli lõvi mõlemat küüntega päris tugevasti vigastanud. Viimase hoobi andis lõvile Smith-Oldvick, kes torkas neiu toodud mõõga looma südamesse. Mehel, kes Tarzanit ründas, polnud niigi palju õnne kui teise läbikäigu juures olnud lõvil — ühe löögiga oli tal kael murtud.

Jälle tekkis vaikus. Vaenlased taganesid ja korrastasid oma ridu. Neil paistis olevat kavatsus rünnata korraga.

„Kas see on meie lõpp?" küsis neiu.

„Ei!" hüüdis Tarzan. „Elame veel!"

Need sõnad lausutud, olidki metslased juba neil kallal. Seekord heitsid mehed odasid üle lõvide. Üks oda puudutas neiut löökide eest kaitsvat Tarzanit nii tugevasti, et ta kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Parem polnud lugu ka teise läbikäigu juures. Smith-Oldvick laskis kaks meest maha, kuid sai odaga reiehaava. Nõrkenud leitnant kukkus maha ja kaotas teadvuse. Neiu vaatas Tarzani poole ja nägi, kuidas hiigelksu-jalane tormas läbi käigu otse ahvinimese poole. Hullumeelse karjatusega tõstis ta mõõga, et Tarzani elu lõpetada. Leitnandi püstol oli kukkunud otse neiu jalge ette. Bertha Kircher haaras maast laskeriista ja sihtis vaenlasele otse näkku.

Vaevalt oli pauk kõlanud, kui nii põgenejad kui ka jälitajad kuulsid orust lausa püssiraginat. Magusalt kui ingli hääl kõlasid paukude vahel Inglise allohvitseri karedad käsklused. Isegi lõvide möirgamine ja hullude surmakarjatused ei seganud rõõmu, mida tundsid Tarzan ja neiu.

Tarzan lükkas surnud ksujalase kõrvale ja tõusis püsti. Ta tõmbas vaenlase oda õlast välja. Lahing oli olnud lühike ja lõppenud sellega, et osa lõvisid ja kõik ksujalased olid surma saanud, aga osa loomi oli põgenema pääsenud. Kui Tarzan ja Bertha tulid kivi tagant välja, nägi neiu, et üks Briti sõduritest sihtis ahvinimest. Tarzan märkas seda ka ise ja sai aru, et inglane pidas teda metslaseks. „Pidage! Meie oleme sõbrad!" hüüdis neiu sõdurile.

„Siis tõstke käed üles," vastas sõdur sihtimist lõpetamata, „sest ma ei usalda ühtki kollases jakis kaabakat."

Kohale jõudis ka ohvitser, kes juhtis väikest eelsalka. Kuulnud selgitusi, pidi ta uskuma vähemalt seda, et neiu ja Tarzan ei ole metslased. Kümne minuti pärast tuli suurem salk Briti sõdureid koos ohvitseriga. Smith-Oldvicki haav seoti kinni, samuti Tarzani oma. Pool tundi hiljem sammusid põgenejad koos päästjatega Briti laagri poole.

Õhtul otsustati, et Bertha Kircher ja Smith-Oldvick viiakse järgmisel hommikul lennukiga rannikule ja neid otsinud salk alustab tagasiteed. Tarzan selgitas Briti ohvitserile, et tema ja Otobu kodumaa asub lääne suunas ja nad lähevad koos vamabode maale, kust neeger pärines.

„Ah, teie ei tulegi siis koos meiega?" küsis neiu ahvinimeselt.

„Ei," vastas Tarzan. „Minu kodu on Aafrika läänekaldal. Ma kavatsen jätkata teed sinnapoole."

Neiu vaatas paluvalt Tammile otsa. „ Lähete jälle üksi sinna hirmsasse džunglisse. Kas me veel kunagi kohtume?"

Tarzan vaatas vaikides neiut ja lausus: „Ei!" Ahvinimene pööras järsult ümber ja kaugenes neist

Järgmisel hommikul saabus lennukiga kohale kolonel Capell. Lennuki maandumise ajal juhtus Tarzan kaugemal seisma. Ta nägi saabunud ohvitseri, kes teretas salga ülemat ja pöördus kohe Bertha Kircheri

187

poole, kes seisis mõni samm eemal kapteni selja taga. Tarzan imestas viisakat tooni, millega kolonel Saksa salakuulajat teretas. „Kuidas ilus spioon end praegu tunneb?" mõtles ahvinimene endamisi. Neiu pidi ju teadma, et vähemalt spioneerimises võidakse teda süüdistada. Mis kolonel neiule ütles, seda Tarzan ei kuulnud.

Habemesse vandudes pööras Tarzan end ümber ja läks eemale. Et Briti kolonel Saksa salakuulajaga nii sõbralikult ümber käis, see vihastas ahvinimest. Oli ju tema kodumaa Saksamaa vastu sõjas ning Tar-zanil olid ka isiklikud arved hunnidega õiendada. Kõik see sundis teda spiooni paljastama, miski aga takistas seda. Ta vihastas aga mitte ilusa salakuulaja, vaid enese peale, sest ei suutnud oma kohust täita.

Tarzan ei näinud neiut enam, sest kohe pärast jutuajamist koloneliga pandi Bertha Kircher lennukisse ja saadeti minema. Kui Smith-Oldvick oli lahkumas, läks Tarzan lennuki juurde temaga jumalaga jätma. Veel kord tänas noor lendur oma päästjat ja palus teda naasta tsivilisatsiooni rüppe. Kuid asjata, ahvinimene ei loobunud kavatsusest rännata läänekaldale, kus metsadest piiratud vaikse merelahe ääres seisis tema isa onn. Lennuk tõusis õhku ja võttis suuna itta.

Sõdureil olid juba kotid seljas ja püssid õlal. Kolonel Capell tundis huvi kõrbe ja ranniku vahele jääva maa-ala vastu ning otsustas minna koos väeosaga. Kui kõik oli teeleasumiseks valmis, tuli ta Tarzani juurde: „Lord Greystoke, soovin, et tuleksite koos meiega. Ja kui minu palve teile midagi ei tähenda, siis teatan, et sama paluvad ka Oldvick ja noor leedi, kes siit äsja lahkusid. Nad palusid mul selle palve teile edasi anda."

„Ei! Võimatu," vastas Tarzan. „Ma lähen oma teed. Saan aru, et neiu Kircher ja leitnant Smith-Oldvick avaldasid sellist soovi vaid tänu tundest."

„Neiu Kircher?" hüüdis kolonel ning naeris: „Teie tunnete siis Bertha Kircherit kui Saksa salakuulajat?"

Tarzan vaatas tõsiselt ohvitserile otsa. Kuidas on võimalik, et kõrge Briti ohvitser vaenlase spioonist sellise avameelsusega kõneleb? Ja kuidas võib ta lasta põgenema nii tähtsa salakuulaja? Jah, ma tunnen Bertha Kircherit kui Saksa spiooni," vastas ahvinimene tusaselt.

„Ja muud teie temast ei teagi?" küsis kolonel.

„Mitte midagi," vastas Tarzan.

„Ta on auväärt leedi Patricia Candy, Briti Ida-Aafrika vägede tea-detekogumise osakonna üks tähtsamaid töötajaid. Teenisin koos tema isaga Indias ja tunnen leedi Patriciat juba lapsest saadik."

„Ja siin on pakike pabereid, mille ta võttis Saksa ohvitserilt," jutustas kolonel hämmastunud Tarzanile edasi. „Ta kandis neid siin džunglis kogu aeg kaasas, mis tõendab tema suurepärast kohusetunnet. Vaadake! Mul pole olnud veel aega neid vaadata, kuid nagu näen, on siin

188

kellegi hauptmann Schneideri taskuraamat, salaraportid, mõni aruanne ja sõjakaart."

„Hauptmann Fritz Schneideri taskuraamat?" hüüdis Tarzan. „Kas ma võiksin seda vaadata? See mees tappis leedi Greystoke'i."

Ohvitser ulatas sõna lausumata paberid ahvinimesele. Too lehitses kiiresti päevaraamatut. Nähtavasti otsis ta sealt päeva, mil sakslased hirmsa mõrtsukatöö

korda saatsid. Tarzan leidiski raamatust midagi selle kohta. Ta huulilt tuli vandesõnu. Näis, nagu ei tahaks ta loetut uskuda. Kolonel vaatas mehele küsivalt näkku.

„Mu jumal!" hüüdis viimaks Tarzan. „Kas see võib tõsi olla? Kuulake!" Ta luges päevaraamatust järgmist: „Tegin väikese nalja sellele inglise seale. Kui ta kord koju tagasi jõuab, leiab ta voodist naise laiba põletatud jäänused. Tähendab, et ta usub, et surnukeha on tõesti tema naise oma. Lasksin von Gossil voodisse tuua musta naise laiba, panime selle sõrme leedi Greysoke'i sõrmuse ja põletasime surnukeha nii palju, et ei oleks aru saada, on see olnud valge või must inimene. Leedi Greystoke on ülemjuhatusele palju väärtuslikum elavana kui surnult."

„Ta elab!" hüüdis Tarzan rõõmsalt.

„Jumal tänatud!" lausus Capell ja küsis kohe: „Ja nüüd?"

„Muidugi tulen nüüd teiega idakaldale," vastas Tarzan. „Kuidas ma olen eksinud leedi Candy suhtes! Kuid kust ma teadsin, kes ta on? Ma ütlesin isegi Smith-Oldvickile, kes teda tuliselt armastab, et ta on Saksa spioon. Nüüd pean ruttama tagasi idakaldale ja mitte ainult oma naist otsima, vaid ka heaks tegema eksitust neiu Candy suhtes."

„Viimase asja pärast ei maksa mures olla," ütles kolonel Capell, „sest neiu Candy on nähtavasti suutnud Smith-Oldvicki veenda, et ta ei ole Saksa salakuulaja. Nagu leitnant mulle hommikul rääkis, on neiu lubanud temaga abielluda kohe, kui nad tsiviliseeritud maailma jõuavad."

SISUKORD

Mõrtsukatöö ja röövimine 3
Lõvikoopas 11

Saksa rindel . \ .21
Kui lõvi toideti 28
Kuldmedaljon 38
VI. Kättemaks ja halastus 48
Kui veri kõneleb 55
Tarzan ja suured ahvid 63

Taevast tulnud 74
Metslaste meelevalla all 83
Lennuk leitakse . 92

Must lendur 99
Kättemaks Usangale 104

Must lõvi 109
Salapärased jäljed 116

Öine rünnak 125
Linn müüri taga 131
XVIÜ. Hullude seas 137
Kuninganna jutustab 146
Tarzan tuleb! 157
Alkoovis 161

Niši ees 168

Põgenemine Xujast 174
XXIV. Päästjad 183
Suudliis huultele
Edgar Burroughs

Tarzaniaana ei ole Edgar Rice Bwroughsi aimis kirjanduslik leiutis. Kui ta kujutas 23 Tarzani-lugu Ameerikast kordagi Aafrikasse põikamata ja me ei oskagi arvata, et džunglielust saab nii jutustada seda läbi elamata või isegi nägemata.

Kui kirjanik tuli sellega toime, siis võib kindlasti pettumuseta lugeda tema Ameerika-ainelist „Poksija Billyt" ja selle järge „Suudliis huultele".

E. R. Burroughs jutustab kaasahaaravalt Chicago tänavapoisi Billy Bire-n(kasvamisest allilmas msikakangelaseks ning armastuse ümberkujundavast jõust. Andku alljärgnevad katked aimu, hädas tumemustad tegelased saavad helehallideks ja valgeteks kangelasteks.

Käesoleva Tarzani-j unistuse järel ilmub „ Järva Teataja" Raamatukogu järgmise köitena E. R. Burrouglisi „ Poksija Billy", mis jõuab peagi müügile.

LUGEMISPROOV

Niisiis kord, kui Billy Biren naasis üksinda koidikul õllepoepidaja vana Schneideri kassa tühjendamiselt, olles viriseva vanamehe jääkeldrisse luku taha pannud, oli ta äärmiselt nördinud, nähes, kuidas kolm võõrast pätti 12. tänavalt olid kallale tunginud politseinik Stanley Laskeyle. Pätid peksid teda tema enda kumminuiaga, virutades talle ühtaegu raskete saabastega kõhtu.

Laskey polnud kaugeltki Billy Bireni sõber, aga ta oli sündinud ja üles kasvanud tema linnajaos, teenis Lake Streetil 28. politseijaoskonnas ja moodustas seega Kelly jõugu lahutamatu omandi. Politseiniku peksmine tundus Billyle loomulik ja isegi väärt tegu, kuid üksnes sel tingimusel, kui seda sooritasid inimesed, kellel oli selleks õigus, seega tema oma piirkonna inimesed. Ta ei võinud ükskõikselt pealt vaadata, kuidas võõras bande söandas pereme-hetseda tema linnajaos. See oli lihtsalt väljakannatamatu.

Billy oli kõige lähemal mehele, kes politseiniku pea kohal tema kumminuiaga vehkis. Ta tõstis kivi ja virutas sellega kähku pahaaimamatule pätile kuklasse. Löök läks täkkesse: Billy ette jäi ainult kaks vaenlast.

Sellest sündmusest, mis Billy elus murranguliseks sai, oli möödunud aastat. Tema elu oli selle aja jooksul kulgenud endist rada.

Ta kogus jõukohast andamit muretutelt päevavarastelt ja hilistelt te« telt. Ta osales poole tosina õllepoe riisumises ja sooritas öösel julge k tungi kahele seltskonna kõrgkihti kuuluvale isikule.

Päeval tiirutas ta ikka veel Larry Hillmoore'i poksikooli ümber ja siin mitmesuguseid ülesandeid. Mitu korda soovitas Hillmoore tal joomine maha jätta ja aru pähe võtta, sest nägi noorel hiiglasel eeldusi saada ehtsaks profipoksijaks. Kuid Billy ei suutnud loobuda endisest elust ja esines vai va tähtsusetutel matsidel kolmandajärguliste poksijatega.

Kümme päeva pärast laevalaele toomist koperdas Billy juba „Poolkt kii ja tegi mõnesugust kergemat tööd. Teistelt madrustelt kuulis Billy polnud ainuke meeskonnaliige, kes vastutahtsi laevale oli meelitatud.

Ainult kuus kõrilõikajat, kes ilmselt kriminaalkurjategijate hulka kui olid end vabatahtlikult laevale munsterdanud, kas siis sellepärast, et na ralikul laeval kohta ei suutnud leida, või soovisid võimalikult kähku L riikidest jalga lasta. Kõik ülejäänud nagu Billygi olid pettuse ja vägiy kinni nabitud.

Vaevalt, et saatus oleks kunagi valinud sellest jõhkramat ja kurites mat meeskonda. Billy tundis end nende seas imehästi. Om esialgses^ ka sest tüürimehele ja kipperile kohutavalt kätte- maksta loobus ta oma uute kaaslaste mõistlike nõuannete mõjul.

Noormehe tervest organismist olid ammugi kadunud kõik alkohol ja tema nägu oli sunnitud karskuse mõjul hoopis teiseks muutunud.

Kunagi punane, tursunud ja täis siniseid muhke, oli see nüüd pu päevitunud. Tuhmid paistetanud silmad, mis varem olid talle andnud 1 liku ilme, lõid nüüd särama. Tema näojooned olid alati olnud korrapära kaunid, nüüd aga õilistusid need mereõhu, tervisliku eluviisi ja ohtliku vuse mõjul. Ilmunuks ta nüüd põiktänavas toidukaupade lao taha Kell gu ette, tundnuksid nad temas vaevalt ära oma vana semu.

Billy vaatas, kuidas Barbara pesi tema hirmuäratavat haava mudast rest ning adus, kui palju mehisust läks selleks tarvis, et temasugune teeks seesugust ebameeldivat tööd.

Mitte kunagi varem poleks selline mõte talle pähe tulnud. Ja mitte gi varem poleks ta mõelnud meelekibedusele, mida tema öeldud sõnad lapsele tekitasid... Kui ta oleks seda meelekibedust märganudki, siis ole talle üksnes rõõmu valmistanud.

Ent praegu valitses tema üle mingisugune ebatavaline tunne. Ta olek nud oma süüd kuidagi heastada. Mis kummaline muudatus oli toimunu ly jõugust pärit huligaani südames?

..Kuule!" ütles ta äkitselt.

Barbara Harding heitis talle küsiva pilgu. Tema silmis oli jälle see külm ja uhke kõrkus, millega ta oli seiranud Billyt „Poolkuu" tekil ja mille eest ta tütarlast nõnda vihkas. Seda pilku nähes jäi Billyl hing rindu kinni ja sõnad, mida ta valmistus ütlema, tardusid suhu.

Tütarlaps vaatas Bireni poole. Billy lamas endiselt liikumatult, katnud näo käega, ja ilmselt magas. Aga võib-olla oli ta surnud? Viimane mõte pani neiu kahvatama.

Ta läks vaikselt Billy juurde, kummardus ta kohale ja pani käe mehe õlale.

„Mister Biren," sositas ta.

Billy pööras neiu poole näo, mis oli väsinud ja hajameelne.

Temas oli ärganud esimene tunne — tunne, mida ta kogu oma raske üksildase elu jooksul polnud kordagi tajunud — sõpruse tunne.

Nende viimaste väheste päevade jooksul oli ta eneselegi teadmata kehtestanud teatud au ja rüütellikkuse reeglid. Billy Biren püüdis alateadlikult end muuta inimese eeskujul, keda ta algul oli vihanud, kuid lõppude lõpuks armastama õppinud.

Vastust ootamata haaras ta neiu sülle ja hakkas laskuma.

Mõtted, mis päev läbi olid Billyt erutanud, ajasid ta vere keema. Nüüd aga, tundes noore naise sooja keha lähedust, jäi tal hing rinnus kinni ja veri lõi soontes mässama. Ta suutis vaevu vastu panna kirglikule soovile tütarlast enda vastu suruda ja katta suudlustega ta nägu.

Ja siis tuli talle pähe hirmuäratav mõte: mille põrgu pärast ta õieti häbenema peaks?

Sel ajal olid nad just jõe keskel. Bireni käed surusid tütarlast üha kõvemini enda vastu.

Järsu liigutusega püüdis Billy neiu nägu enda poole tõmmata, kuid neiu surus mõlemad käed vastu ta õlga ja heitis pea tagasi.

Barbara pärani aetud silmad vaatasid otse Bireni hallidesse silmadesse. Kumbki luges teise pilgust väga suurt ja olulist.
Barbarale näis, et Bireni pilgust paistis tõeline armastus ja see andis talle mõningast lootust. Või ta eksis? Billy aga vaatas veetlevat naist, keda ta ilma enese teadmata armastas, ning nägi vaikivat ja liigutavat palvet endale halastada.
„Pole vaja," sosistas tütarlaps külmenevate huultega. „Palun, pole vaja. Te hirmutate mind."
Nädal tagasi oleks Billy Biren selle peale vaid naeru lagistanud ja tütarlapsele tema tõrksuse pärast tuupi teinud.
Nüüd ei teinud ta ühte ega teist ja juba see üksi kõneles selget keelt muutusest, mis temas oli sündinud. Kuid ta hoidis Barbarat endiselt tugevasti oma embuses ega pööranud põlevat pilku neiu hirmunud silmadelt.

EDGAR BURROUGHS_Kättesaamatu TARZAN

Tarzani-lugude kuues raamat

„JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

Sellele raamatule eelnesid „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg" ning „Tarzan ja Opari kalliskivid", mis on ilmunud enne kaante vahele jõudmist ka Järva Teatajas" järjejutuna. Järgmised jutud samast sarjast on „Kohutav Tarzan" ning „Tarzan ja kuldlõvi", mis ilmusid eesti keeles esimest korda juba 1920ndail aastail. E. R. Burrgougs on üldse kirjutanud 23 Tarzani-lugu. .

„JÄRVA TEATATA" RAAMATUKOGU
1 (6), 1993

1923.-1924. aastal ilmunud tõlke redaktsioon
Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir". Tellimuse nr.
3

I. Mõrtsukatöö ja röövimine

Hauptmann Fritz Schneider tammus vaevaliselt džungli igiigavat teed. Laubalt ja kuklalt voolas tal higi ojadena põskedele ja härjakaelale. Ta kõrval sammus samamoodi higistades leitnant Obergatz, kuna alamleitnant von Goss järgnes kolonni lõpus. Koos temaga tuli ka käputäis askareid ja kandjaid, keda mustad sõdurid valgete ohvitseride eeskujul tääkide ja rautatud püssipäradega edasi minema sundisid.
Hauptmann Schneideri läheduses polnud kandjaid. Seepärast andis ta enda kõrval sammuvale mustale sõdurile tunda preisi olemust. Ta tegi seda siiski ettevaatlikult, sest kolm valget meest olid džunglis üksinda ning ka mustadel olid laetud püssid...
Tema ees sammus pool roodu ja järel tuli teine pool. Nii oli härra hauptmanni isik hädaohtude vastu enamvähem kindlustatud. Metsiku džungli ähvardavad hädaohud näisid olevat sellega kõrvaldatud. Roodu esimese poole ees sammus kaks alasti

neegrit, kes olid jämeda ahelaga kaelapidi teineteise külge seotud. Need olid pärismaalastest teejuhid, keda sunniti niiviisi kultuuri teenistusse. Mustade meeste kehad olid täis haavu, kuid aeg-ajalt jagati neile hoope veelgi.

See oli saksa kultuur, mida niiviisi Aafrika pimedaimas džunglis pärismaalastele pähe tüübiti. Olukord oli täpselt sama, mis Belgiaski, sest oli ju aasta 1914 pärast Kristust. Saksa võimu väljendus ei võinud ju mustade pärismaalaste jaoks teistsugune olla.

Kuid tõsiasi oli, et teejuhid olid ära eksinud, mida tuleb pärismaalaste juures tihti ette. See ei juhtu meelega, vaid on kui paratamatus, millest nad kunagi üle ei saa. Hauptmann Schneiderile jätkus teadmisest, et ta oli sattunud inimeste kätte, kelle võim oli tema omast väiksem, kuid kes võisid soovi korral ta piinarikkasse surma saata. Ta ei tapnud musti teejuhte kohe vaid sellepärast, et lootis nende abiga piinlikust seisukorrast välja tulla. Eks neid või ka pärastpoole karistada, mõtles härra hauptmann.

Ahelais teejuhid seletasid, et nad tunnevad teed ja varsti jõutakse kohta, kus on kergem liikuda. See seletus oli muidugi vale, sest mustad, keda nii toorelt koheldi, lootsid edasi minnes teed leida ja näitasid, et nad tunnevad hästi radu, mida mööda rood marssis.

Džungel, milles hauptmann Schneideri väeosa liikus, oli üks metsikumaid kogu Lõuna-Aafrikas. Selles käisid ringi elevant Tantor ja ninasarvik Buto. Mõlemad metsamajesteedid pidasid siin jahti ja mõlemale paistis ürgmetsas ruumi küllalt olevat.

Korraga jõudsid džunglirändurid suurele lagendikule, mida silmapiiril raamis mäeahelik. Hauptmann Schneider ohkas kergendustundega, sest avanenud vaatepilt oli tõesti suurepärane. Ta oli oma väikese väesalgaga marssinud päevade viisi, ilma et oleks kohanud väiksematki

4

lagendikku, järve või üldse vett. Nüüd tundus, nagu oleks tuldud lõputust metsalabürindist lahtise taeva alla.

Hunn jagas leitnandiga oma rõõmu. „Meil on siiski õnne," kostis ta kaaslasele. „Kas näed seda?" küsis ta käega kauguses oleva farmi poole osutades.

Leitnant silmitses samuti lagendikku binokliga.

Jah, see on inglase farm. Muidugi Greystoke'i oma, sest teisi inglasi siinpool Aafrikas ei ole. Jumal on tõesti meiega, härra kapten!"

«Tõepoolest. Meie oleme tulnud selle inglase pesa juurde enne, kui ta on teada saanud, et tema kodumaa on sõjaseisukorras meie maaga," vastas Schneider. „ Hästi, laseme tal esimesena tunda Saksa raudset rusikat."

„Oleks tõesti õnn teda kodunt leida," ütles leitnant "Võtaksime ta vangi ja viiksime Nairobisse Krautile. Härra hauptmannile naerataks õnn, kui ta saabuks Ahvide Tarzaniga ülemuse ette. Sellist sõjavangi ei õnnestu kinni võtta iga päev."

Schneider muheles ning ajas rinna ette. See mõte meeldis talle väga ja tema enesearmastus tundis leitnandi sõnadest suurt naudingut.

„Sul on õigus, mu sõber," rääkis ta oma kaaslasele. „Peaks see asi nii olema, siis läheb meil mõlemal hästi. Kuid, kurat võtku, meil tuleb hulk maad käia, enne kui kindral Krauti kätte saame. Ta on arvatavasti juba Mombasa poole liikuma hakanud. Need inglise sead jõuavad oma viletsa sõjaväega arvatavasti siiski enne meid India ookeanini."

Kui väike salk lagendikku mööda edasi sammus, paistis meeste meeleolust, et kaugemal olev farm meelitab neid enda juurde. Haupt-mann Schneider ja leitnant lohutasid end sellega, et leiavad eest John Claytoni ja tema poja ning võtavad nad

vangi. See lootus ei täitunud, sest kumbagi ei olnud kodus. Vaenulikud sakslased leidsid eest ainult leedi Jane'i, kes ei teadnud midagi sõjast Saksamaa ja Inglismaa vahel. Kui Schneideri salk farmi jõudis, võttis perenaine tulijaid vastu ikka sama lahkuse ja südamlikkusega, mille osaliseks neid harva külastavad valged siin harilikult said.

* * *

Kaugemal idas liikus džunglis Ahvide Tarzan, kes oli Nairobist teel koju. Seal oli ta kuulnud esimesi uudiseid maailmasõjast. Ta aimas kohe, et sakslased üritavad kiiresti okupeerida Briti Ida-Aafrikat Tarzan ruttas koju, et oma perekonda sakslaste eest kuhugi kindlamasse kohta viia. Tal oli kaasas paarkümmend eebenimusta sõdurit. Kuigi need olid harjunud džunglis rändama ja jõudsid edasi haruldaselt kiiresti, tundus see Tarzanile liiga aeglane. Ta kartis hiljaks jääda. Kui tal poleks mehi kaasas olnud, oleks ta tõusnud puudele ja oma harilikul viisil mööda oksi edasi liikunud. Nüüd aga, mil olukord seda nõudis, pidi ta eurooplaslikult riietatuna mustade salgakese eesotsas maad

5

mööda sammuma. Siiski jäi vahe lord Greystoke'i ja alasti inimahvi vahel väga väikeseks.

Tarzani elukaaslane oli hädaohus — see mõte piinas teda järeleandmatult. Ta ei mõelnud seejuures leedi Greystoke'i, vaid kellegi naisolevuse peale, kelle ta kord küünte ja hammastega võideldes oli endale võitnud ja keda tuli tal nüüd iga hinna eest kaitsta.

Mees, kes waziride eesotsas džungliteed sammus, ei olnud Inglise parlamendi ülemkoja liige lord Greystoke, vaid ainult isane ahv, kes ruttas oma emast hädaohust päästma.

Väike ahv Manu, kes kõrgel puude okstel pähkleid otsis, nägi Tar-zanit mööduvat. Sellest oli juba aastaid, kui ta viimati suurt tarmanga-nit, valget inimahvi nägi. Vahepeal oli Manu vanaks saanud ja juba halliks läinud. Nüüd tuli tema hallidesse silmadesse pilt kaugest minevikust, mil džunglite suur valitseja Ahvide Tarzan alasti puude okstel liikus ja teiste ürgmetsa asukatega lahinguid lõi.

Lõvi Numa oli möödunudöise saagi juurde päevaks puhkama heitnud. Kui möödatõttava Tarzani lõhn lõvi ninna tungis, tõstis see oma majesteetlikku pead ning urises tasa. Ka talle tuli meelde olend, kes oli olnud temaga vaenujalal niikaua, kui ta mäletas.

Tarzani meeled olid ärkvel. Ta oli märganud Manut üleval okstel ja Numa lõhn oli tal ninas enne, kui suur kass tema tulekut märkas. Hoolimata rõivastest, mida Tarzan kandis, ja inglise seltskonnas õpitud kommetest, jäi ta ikkagi metsade suureks ahviks, kes tundis end koduselt alasti olles ja puude okstel liikudes. Aastad, mis ta tsvilisat-siooni rüpes oli veetnud, ei olnud ta meeli nüristanud. Tarzan oli kuulnud väikse Manu pobinat enne, kui sel inimese tulekust aimugi oli. Isegi tasane kahin, mille tekitas tihnikus liikuv panter, ei jäänud Tar-zanil täliele panemata.

Kuid hoolimata oma meelte teravusest, kiirusest, millega ta läbi džungli ruttas, hoolimata hiiglamusklitest, oli ta siiski ainult surelik. Aja ja ruumi seadused maksid täiel määral ka Tarzani kohta Keegi ei teadnud seda nii selgesti kui ahvinimene ise. Edasi kiirustades põhjas ta seda, et ei saanud üle välu õhus lennata. Tarzan kirus iga miili, mis lahutas teda kodust, ning soovis, et juba järgmisel tunnil võiks ta džunglist oma farmi ümbritsevale lagendikule astuda.

Päev järgnes päevale. Tarzan lubas öösiti endale ja meestele pea-tusaega just nii palju, kui oli hädapärast puhkamiseks vaja. Päeval peeti jahti ainult nendele loomadele, kes juhtumisi ette sattusid. Vahel tabati antiloop Wappi, vahel metssiga

Horta. Peatuti ainult nii kauaks, et võtta loomast paremad palad, ning rännati kohe edasi.

Viimaks jõuti lagendiku servale, kust paistis Tarzani farm. Juba esimene pilk kinnitas, et miski puudus. Tarzani süda tõmbus kokku. Elumaja kõrvalt tõusev väike sinine suitsusammas näis kurja kuulutavat. Kuhu olid jäänud tallid, aidad, tööliste elamud? Ja miks farmi suure

6

elumaja korstnast suitsu ei tõusnud? Nähtu oli tõesti rohkem kui kahtlane.

Tarzan muutus rahutuks. Kiiremini kui sel teekonnal kunagi enne ruttas ta farmi poole. Ta südames oli mingi ebamäärane eelaimus. Midagi oli juhtunud. Kõik ta viis meelt olid ärevil, kuid intuitsioon kõneles talle rohkem kui silmad ja kõrvad. Juba enne farmi jõudmist oli tal umbes teada, mis ees ootas.

Hävitatud farmis valitses vaikus. See, mis oli kord olnud Tarzani uhkus, oli nüüd hunnik varemeid. Siin-seal suitsesid veel tuhaasemed, mille vahel lebas hulk surnud inimesi ja loomi. Ainult elumaja oli alles jäänud, aga isegi seda ümbritsenud viinamarjapõõsad olid suuremalt jaolt maha murtud. Õudust farmis suurendas hauavaikus.

Ehmunult ja kloppiva südamega astus Tarzan elumajja. Tal oli tunne, nagu astuks lahtise haua juurde, millesse on visatud kõik talle kallis ja püha.

Vaevalt oli ta lahtisest uksest sisse astunud, kui pilk peatus seinal rippuval surnukehal. See oli Muwiro poeg hiiglane Wasimbu, kelle kohus oli juba üle aasta olnud kaitsta leedi Jane'i. Röövel ja mõrtsukas, kes ta ka ei olnud, oli ustava Wasimbu seinale naelutanud.

Purustatud ja ümberkukkunud mööbel, verelombid põrandal ning verejäljed seintel ja uksel kinnitasid, et lahing oli olnud haruldaselt äge. Saalis klaveri peal lamas neegri surnukeha, leedi Greystoke'i toa ukse ees olid kolme Tarzani kõige ustavama neegri laibad. Toa uks oli aga kinni. Tarzan vajus longu. Pilt ta silme ees oli tõesti kohutav, kuid...

Milline pilt avaneks teisel pool suletud ust? Tinaraskete jalgadega sammus Tarzan ukse poole. Ta kobas ukselinki. Enne tuppa astumist kogus ta ennast ja avas siis järsu liigutusega ukse. Nüüd oli ta jälle kartmatu Tarzan, kes oli end kõige vastu ette valmistanud.

Ükski lihas tema näol ei liikunud, kui ta lähenes pikkade sammudega diivanile, millel lamas, nägu alaspidi, naise surnukeha. See oli veel hiljuti olnud noorust, elu ja armastust kiirgav olend, nüüd aga..

Vaikselt seisis Tarzan surnukeha ees. Ta silmi ei tumestanud asjata pisarad, aga mis tal meelel oli, seda teab üksnes jumal. Tema näo-joonedki ei väljendanud midagi. Kaua aega seisis ta sõnatult ja vaatas surnukeha. Viimaks ta kummardus ja pööras lahkunu selili. Nüüd alles avanes kohutav pilt: tuli oli laiba nägu ja poolt pead tundmatuseni muutnud. Tarzan ohkas. Selles ohkes väljendus põhjatu valu ja viha.

Katkine Saksa sõjaväepüss ja põrandale jäänud verine sõdurimüts tunnistasid selgesti, kes selle kohutava ja mõttetu kuritöö toime panid.

Tarzan seisatas minutiks surnukeha ees. Oli see tõesti tema? Nägu, millest oleks võinud kadunut tunda, oli tules kannatada saanud, nagu ka rõivad, mis ei aidanud samuti asjasse selgust tuua. Kuid siis märkas Tarazan laiba sõrmes sõrmust, mille ta oli kord Jane'iie ostnud. Nüüd ta enam ei kahelnud.

7

Õrnalt võttis Tarzan kadunu sülle ja kandis aeda roosipõõsaste vahele. Täis sügavat kurbust, kaevas ta haua ning mattis kallima kohta, kus see oli tihti istuda armastanud. Hiljem tõi ta majast välja ka mustade surnukehad ja mattis need oma perenaise

kõrvale. See pühalik toiming sooritatud, lahkus Tarzan aiast, et mõrtsukatöö kohta muid asitõendeid otsida.

Teisel pool maja leidis ta värsked hauad. Need olid muidugi röövlite omad. Kui ta need lahti oli kaevanud, selgus, et sinna oli maetud tosina ümber Saksa askareid. Surnute riietusest selgus talle, millisest rügemendist ja roodust mehed pärinesid. Seda oli küll vähe, kuid ah-vinimesele piisavalt. Talle sai selgeks, kes olid röövli- ja mõrtsukatööd juhatanud ohvitserid.

Tarzan tuli tagasi aeda roosipõõsaste vahele, võttis mütsi peast ning seisis mõne minuti langenuid mälestades. See lihtne sõnatu jumalagajätt oli mõeldud muidugi sellele, keda ta oli siin ilmas üle kõige armastanud.

Kui päike juba soojendama hakkas, lahkus Tarzan hunnide rüüstatud farmist sama teed, mida mööda olid läinud hauptmann Fritz Schneider ja tema kaaslased. Nende jäljed olid veel selgesti näha.

Tarzani lein oli tumm ja piiritu. Kurbus halvas kõik mõtted peale ühe: „Ta on surnud! Surnud! Surnud!" Üha uuesti kordas ta seda mõtet. Näis, nagu ei saakski ta sellest enam lahti. Jalad liikusid masinlikult, ajugi masindas ainumat mõtet. Siis tuli talle appi harjumus — džunglis ei tohi ju alalisi hädaohte unustada. Ettevaatlikkus oli aastate jooksul saanud Tarzani teiseks iseloomuks.

Natukesehaaval hingevalu vähenes, või õigemini — sellele lisandus viha. Viha oli džunglis kohaseim kaaslane. See andis ajule uue tegevuse ja aitas meeles pidada džungli hädaohtusid. Viha ei olnud talle uus tunne. Ta oli seda Saksamaa ja sakslaste vastu tuhandeid kordi tundnud. Seekord oli vihkamise esile kutsunud abikaasa tapmine, mis suurendas seda tunnet kõige vastu, kus oli tegemist elava või surnud sakslasega. Viimaks kasvas Tarzani viha nii suureks, et ta pööras pilgu taevasse kuu Goro poole, tõstis käed üles, sajatas kurjategijaid ning vandus mõrtsukatele kättemaksu. Ta kirus hunne, nende esiisasid ja järeltulijaid nii kaugele tagasi, kui neid maa peal on olnud, ja nii kaugele ette, kui neid maa peale veel tuleb, ning andis endale vaikse vande võidelda nendega nii kaua, kui ta elab.

Pärast vannet tundis Tarzan kergendust. Ta elu sai uue eesmärgi, mille saavutamiseks oli vaja rakendada kogu jõud ja osavus. Tegevusest paremat kurbuse peletajat ei ole, eriti siis, kui tegevuse siht on kättemaks.

Tsivilisatsioon oli lord Greystoke'ilt röövinud kõik, mis oli talle kallis. Nüüd taganes ta tsivilisatsiooni mõju alt ka hingeliselt. Koor, mis temas metslast kattis, ei olnud kunagi väga paks olnud. Ta oli ikkagi

8

metslaseks jäänud. Eurooplase viisi oli ta riietunud ja elanud ainult seepärast, et arvas nii abikaasale enam meeldivat. Kuid mõtteavaldused olid Tarzanil tihti tsivilisatsioonivastased. Tsivilisatsioon oli tema arvates ainult vabaduse piiramine. See röövis inimeselt tegevus- ja mõttevabaduse, vabaduse armastada ja isegi vihata. Ta põlgas rõivaid, sest need olid tülikad ja inetud ning tuletasid meelde Londoni ja Pariisi töö-lislinnajagude vaeseid. Rõivad tähistasid tsivilisatsiooni silmakirjalikkust. Nende kandmist põhjendati inimese häbitundega olla katmata kehaga, mis on loodud jumala enda järgi! Ta oli rändtsirkustes näinud alamaid olendeid riietatult ja pannud tähele, kui narrid ja üleslöödud need välja nägid. Samamoodi oli lugu teatavasti Tarzani endaga, kui ta pärast kahekümneaastast alasti elu džunglis oli sunnitud rõivaid kandma. Ta pidas lugu hästi arenenud lihastega ilusti vormitud kehast. See kehtis tema juures mitte ainult inimeste, vaid ka lõvide, antiloopide ja teiste loomade kohta. Ta ei mõistnud, kuidas oleksid rõivad võinud olla ilusamad kui puhas, sile ja terve nahk, või püksid kenamad kui ilusti vormitud keha proportsionaalsete ihuliikmetega.

Tsivilisatsiooni rüpes oli Tarzan leidnud ahnust, omakasu ja toorust palju rohkem kui džunglis. Kuigi seesama tsivilisatsioon oli andnud talle naise ja mitu head sõpra, keda ta armastas, ei olnud ta tunnistanud kunagi tsivilisatsiooni samal kujul nagu meie. Seepärast oli tal kerge tsivilisatsioonist loobuda ja minna taas džunglisse ainult rii-deriba niuetel ning oda ja vibu käes.

Peale oda, vibu ja noolte oli Tarzanil veel isalt päritud jahinuga ja pikk nöör, mida ta kandis kokkukeritult üle õla heidetuna. Vibu ja nooled rippusid tal harilikult seljal, aga oda kandis vaheldumisi käes ja õlal. Varem oli tal kaelas rippunud teemantidega kaunistatud kee, mille külge kinnitus isa ja ema pilti sisaldav medaljon. Pulmade ajal kinkis ta selle Jane Claytonile, kuid surnukeha juurest ta seda enam ei leidnud. Tarzan jõudis veendumusele, et mõrtsukad olid selle ta naiselt röövinud, ning ta otsustas ka kalli mälestuseseme röövimise pärast sakslastele kätte maksta.

Saabunud oli peaaegu keskööd, kui Tarzan väsimust tundis. Ta oli liikunud aeglaselt ning mõelnud minevikujuhtumustele ja plaanitsenud tulevikku. Kogu oma teekonna jooksul oli ta haudunud ennekõike kättemaksu ja jõudnud kindlale otsusele, et nõuab sakslastelt rohkem kui ainult silm silma ja hammas hamba vastu olemist Aeg pole seejuures tähtis, peaasi et ta oma kavatsusest kinni peab.

Hingelt ja vaimult oli Tarzan nüüd kiskja, kellele aeg oli tähtsusetu. Kiskjad tunnevad huvi ainult oleviku vastu, neile on tähtis ainult see, mis praegu toimub. Et aga praegu on alati olevik, siis on nendel aega terve igavik talitada silmapilgu huvide kohaselt Kuigi inimahvil oli rohkem mõistust kui teistel kiskjatel, liikus ta siiski aeglaselt ning tegutses kiiremalt vaid otsese tarviduse korral.

9

Olles pühendanud end kättemaksule, muutus kättemaks Tarzani elusihiks, mille saavutamiseks oli aega küllalt. Et ta varem puhkuse-peatust ei teinud, see tuli tema vastupidavusest ja mõtete seotusest hiljutiste juhtumustega. Nüüd tundis ta väsimust ja otsustas tõusta läheduses asuva hiigeltamme okstele, kus ta oli mitu korda ennegi puhanud.

Taevas liikusid kiiresti paksud mustad pilved, kui korraga tuli nähtavale kuu Goro, mis hoiatas Tarzanit läheneva tormi eest. Goro kadus uuesti pilvede taha ja džunglis muutus järjest pimedamaks. Viimaks oli pimedus nii paks, et seda oleks võinud peaaegu käega katsuda. Meile, kes me troopika öiste tormidega tuttavad pole, oleks see pimedus päris kohutav tundunud, eriti veel seepärast, et seda saatis okste praksumine ja tuule kohin, mis aeg-ajalt salapäraselt lühikeseks ajaks vaikis. Tuulehood ja vahepealne vaikus tuletasid elavalt meelde tihnikus hiilivat kiskjat, kes ähvardab iga silmapilk ohvrit kallaletungiga. Tarzanit algav torm ei kohutanud. Ta tuli allapoole tugevamatele okstele ning liikus edasi puu poole, mille oli endale puhkekohaks valinud. Maa peale laskuda ta ei võinud, sest haistis, et kusagil läheduses viibib lõvi Numa. Mööda kitsast teerada liikus ka ninasarvik Buto, kellega ta praegu tegemist teha ei tahtnud.

Kui ta viimaks tõusis puuokstele, kus kavatses öö mööda saata, oli tuul juba päris maruks muutunud. Puude ladvad paindusid puhanguis kohinaga. Tarzan ronis ikka kõrgemale, kuni jõudis haruni, mille peale ta oli kunagi varem okstest aseme teinud. Pimedus aina suurenes, ogu taevas oli kaetud paksude mustade pilvedega. Äkki ta peatus sil-apilguks, tegi järsu hüppe kõrvale ning ronis kiiresti kõrgemale. Mis võis selle põhjus olla? Polnud ju midagi näha ega kuulda. Vähemalt meie poleks hädaohtu märganud. Natuke hiljem võis kuulda tigedat urisemist ja kui kuu uuesti pilvede vahelt välja tuli, oleksime võinud arzani puhkekohas näha panter Sheetat. Tarzan oli jõudnud otse Sheeta kohal asuvale oksale. Meest ja suurt kassi lahutas teineteisest vaid mõni jalg maad. Panter tõusis istukile, uid Tarzani kohutavast urinast hoolimata

ei kavatsenudki loom oma-oliliselt hõivatud aset loovutada. Kihvu paljastades ja tigedasti urisedes vaatas ta pruuninahalist rahurikkujat Asemest kõrgemal oleva ksa peal lamades võttis Tarzan noa, mis oli nii mõnigi kord ta elu äästnud ja teinud oma kandjast džungli valitseja. Sheeta ei jätnud uriinist. Tarzan arvas, et võib-olla on see vaid kassi lihtne ähvardus, illega džunglis nii tihti tavatsetakse vaenlast eemale peletada. Ta vas-pantrile sama mõõduga.

„Lastevaras!" karjus Tarzan suurele kassile. Panter tõusis jalule ja vardas inimest oma koledate kihvadega. Inimahv üritas torgata teda oaga pähe. „Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus ta kassile. „See on Tarani ase! Mine siit ära või ma tapan su!" Ta rääkis suurte ahvide kee-

10

les ja on kaheldav, kas panter temast aru sai. Sheetale sai igatahes selgeks, et see paljasnahkne valge ahv tahab teda puu otsast ära ajada. Ta ei mõtelnudki lahkuda. Loom taganes pisut ja püüdis hiiglaküüsi omava käpaga rahurikkujat tabada. Kuid Tarzan oli nobedam. Ta tõmbas väledasti end tagasi ja haaras oda, millega torkas Sheetale pähe. Vastuseks tuli tigeda kassi metsik karjatus. Taganemise asemel kavatses panter hoopis peale tungida. See tal ei õnnestunud, sest iga katse korral põrkas ta vastu teravat oda. Sheeta muutus aina tigedamaks ja kaotas viimaks ettevaatlikkuse. Julge hüppega maandus ta samal oksal, millel Tarzan seisis. Nüüd olid vaenlased teineteise vastas: panter puutüve ligi, inimene aga kaugemal.

Oks, millel nad nüüd seisid, paindus. Marutuul kõigutas puud nagu tormilained laeva. Tarzani olukord näis peaaegu lootusetu olevat, sest tema põgenemistee oli läbi lõigatud. Ainus, mida ta veel teha võis, oli taganeda sinna, kus oks oli liiga nõrk kahe raskusele. Samm-sammult järgnes talle suur kass, keda ainult oda peale tungimast takistas. Seda Tarzan sooviski — meelitada panter sinna, kus tal jalgadele enam ruumi ei jää ja pole enam võimalik hüpet teha.

Vahepeal oli tuulele järgnenud äikesetorm, mis valgustas džunglit aeg-ajalt välkudega. Sellises olukorras näisid puuoksal kukuvad kahe-võitlejad suures ohus olevat. Oksa paindumine kehade raskuse all, puu kiikumine marutuules, all kohutav džunglisügavus, üleval, ristlevad piksenooled muutsid võitluse veelgi kohutavamaks.

Viimaks otsustas Tarzan suurele kassile kallale tungida. Ta riputas oda seljale, võttis noa paremasse kätte ja tegi hulljulge hüppe. Seda nägi Sheeta, kes katsus teda käpaga tabada. Oleks see loomal õnnestunud, võiksime siinkohal Tarzani juhtumuste kirjeldamisele punkti panna. Kuid ahvinimene oli Sheeta püüet aimanud ning hüppas üle ta pea. Olles õhus parajasti pantri kohal, pööras ta end järsult ümber ja langes looma selga nagu sadulasse. Samal silmapilgul kui ta pantri selga istus,, vajutas ta noa kiskja kehasse. Ehmatus ja valu muutsid Sheeta meeletuks. Möirates katsus ta enda seljas istuvat meest kihvade ja küüntega tabada. Rabelemise tõttu kaotas loom tasakaalu ja kukkus Tarzanit kaasa tõmmates alla džunglisügavusse. Oli kuulda okste raginat ja viimaks tumedat mütsatust.

Sheeta kukkus kassi kombel jalgadele, kuid suur hoog ja inimese > raskus vajutasid ta vastu maad. Panter katsus küll kohe püsti tõusta, kuid oli juba hilja: ahvinimese nuga oli talle vahepeal surmava löögi andnud. Tarzan tundis, kuidas looma lihased lõdvenesid ja see elutult maha vajus.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala kiskja laibale, pööras näo ülespoole ja tõi kuuldavale suurte ahvide kohutava võiduhüüu, mis segunes pik-semürinaga ja pani ümbruskonna väiksemad olendid hirmu tundma.

11

Tarzan oh oma tahtmise saanud — ajanud vaenlase endale tehtud magamiskohast ära — ja võis nüüd rahulikult uinuda. Enne puu otsa naasmist korjas inimene mõne

suurte lehtedega taime. Magamisaseme kordaseadmine võttis aega ainult mõne minuti. Tuulest ja tormist hoolimata magas Tarzan peagi sügavat und.

II. Lõvikoopas

Vihma sadas rohkem kui kakskümmend neli tundi järjest ja aeg-ajalt päris maruliselt. Kui torm rauges, oli teerada, mida mööda Tarzan sammus, päris poriojaks muutunud. Sellele hädale kaasnes veel külm, mis teelise kannatusi suurendas. Kuid ta jätkas jonnakalt teekonda. Väike ahv Manu märkas inimest ning saatis tema suunas paraja jao sõimu ja kadus ise kõrgematele okstele. Selline oli loomakese tavaline teguviis. Torm oli nähtavasti vaigistanud džungli suuri kiskjaid, sest Tarzanit ei tülitanud enam ei Numa ega Sheeta.

Järgmise päeva pärastlõunal tuli päike Kudu pilvede tagant nähtavale. Suurel lagendikul, kus Tarzan parajasti sammus, soojendas päike teda parajal määral. Tee hakkas samuti tahenema ning ahvinimese tuju paranes nähtavalt. Siiski jäi ta metsikuks olendiks, kes nüüd lõuna poole marssivate sakslaste jälgi otsis.

Tarzan oli jõudnud juba Saksa Ida-Aafrika piiridesse ja kavatses jätkata oma teekonda lääne poolt Kilimandžaaro mäestikku. Kui ta mäestikust mööda jõuab, keerab ta ida poole ja otsib läbi metsad kuni raudteeni, mis viib Tangasse. Sellise plaani koostas ta seepärast, et vastavalt valgete inimeste tavadele katsuvad sakslased pärast röövkäiku kiiresti džunglist raudteeni välja jõuda Samuti näis tõenäoline, et Saksa Aafrikas olevat sõjaväge koondati sedasama raudteed pidi teatud punktidesse, eeskätt muidugi Briti asumaa piiride lähedusse.

Paar päeva hiljem oli Tarzan juba Kilimandžaaro lõunapoolses servas. Veel natuke maad ja ta jõuab lagendikule. Oli pärastlõunane aeg, tuuline ja külm ning kõigele lisaks hakkas vihma sadama. Juba langes mõni suur piisk ta paljastele õlgadele. Oli tunda, et ilm läheb veel külmemaks. Tarzan, kes oli küllalt külma ja vihma kannatanud, kirus ilma, nis ei näinud sugugi paranevat. Ta otsustas esimesel võimalusel ku-ugi varjule minna ja oodata" saju lakkamist.

Edasi sammudes kuulis ta korraga taamal suurtükipauku. See tuli tugelt ida poolt, arvatavasti raudtee lähedusest. Nüüd oli ta kindel, et lahingud inglaste ja sakslaste vahel olid juba alanud. Tema rinda täitis silmapilguks uhkusetunne - oli ta ju ka inglane. Kuid järgmisel hetkel tärkas teine mõte. „Ei," pomises ta endamisi. „Inglane ma ei ole, sest inglased on inimesed, aga Ahvide Tarzan on tarmangani." See

12

seletus oli tema arvates küll õige, kuid mõjus meeleolu alandavalt. Ta kahetses, et ei saanud olla koos inglastega sakslaste vastu võitlemas. Tarzan kahetses, et inglased on inimesed, mitte aga suured valged ahvid, kelleks ta ennast pidas.

.Homme jätkan teekonda ja otsin need sakslased üles," kinnitas ta endale. „Täna on tarvis puhkekoht leida." Oma viimaste sõnade kohaselt keeras ta teelt kõrvale ning hakkas koobast või mõnd muud kohast vihma ja tuule eest varjavat paika otsima. Varsti leidiski ta mäeveerul kitsa käigu, mis näis kuhugi sügavamale mäe sees olevasse koopasse viivat. Nuga käes, astus ta ettevaatlikult maa-alusesse käiku. Ta teadis, et see koobas on kindlasti mõne kiskja peiduurgas, aga missuguse oma, sellest ei olnud tal veel aimu. Avause ümbruses oli hulk kive. Tarzan otsustas selle kividega sulgeda, kui koobas peaks tühi olema, ja selles kõikide hädaohtude eest kaitstuna rahuliku öö veeta. Olgu väljas milline torm tahes, on ta kuivas ja soojas kohas seni, kuni ilm võimaldab teekonda jätkata. Tarzan märkas, et käigust voolas väike ojake, mis tõendas, et koopas oli allikas.

Koopale lähenedes laskus Tarzan põlvili ja nuusutas maad. Kume urin tuli ta huulilt ja valged kihvad paljastusid. „Numa, kurat võtaks," urises ta tasa. Ta siiski ei

peatunud. Võib-olla pole lõvi parajasti koopas. Oleks see nii, siis ta sisse ei saakski, vähemalt nii kaua, kui Tarzan ta eluaset kasutab, mõtles ahvinimene. Koopa avaus oli madal, siseneja pidi laskuma käpuli. Enne sisenemist vaatas ta mõlemale poole ning ka taha, sest tahtis läbi ajada üllatusteta.

Juba esimesel pilgul nägi ta ees kitsast tunnelit, kuhu tungis valgus tema tagant. Tunnelis oli hämar, kuid võis näha, et see oli tühi. Tarzan roomas ettevaatlikult edasi ja mõtles, mis saab siis, kui talle korraga lõvi vastu tuleb. Kuid Numat polnud näha. Ahvinimene liikus edasi. Viimaks jõudis ta tunnelist läbi ja tõusis püsti.

Koht, kuhu Tarzan jõudis, oli kraatritaoline umbes saja jala pikkune ja viiekümne jala laiune lõhe mäe sees. Igal pool sirutusid üles sadade jalgade kõrgused järsud kaljud. Ainuke tee välisilma oli see, mille kaudu ahvinimene oli sisse tulnud. Kilimandžaaro igilumega kaetud tippudelt jooksis alla pisikesi ojakesi, moodustades siinseal väikesi koski ja oru põhja miniatuurse järvekese. Orus kasvas ainult üks puu ja natuke kehva rohtu, kuid suuremalt osalt oli see kaetud liiva ja kruusaga.

Kõikjal vedeles suurte loomade luid, mille seas leidus ka mõni inimese pealuu. Tarzan kergitas imestusest kulme. "Inimsööja!" arutles ta endamisi. „Ja nähtavasti on elanud siin juba pikemat aega. Hästi! Täna öösel magab Tarzan inimsööja asemel ja Numa võib väljas möirata nii palju, kui tahab."

Tarzan uuris natuke aega orgu ja pöördus siis tagasi tunnelisse. Leides, et seal oli kuivem ja soojem kui väljas, otsustas ta sinna ööseks

13

magama jääda. Enne seda aga tuli käigu suue kividega kinni müürida. Ahvinimene hakkas välja tulema ja jõudiski peaaegu koopasuule, kui ta nina haistis lähenevat lõvi. Tarzan peatus ja silmitses koopasuud. Peagi ilmus sinna suure isalõvi pea ja turi, mida kattis paks majesteetlik lakk. Tulija oli ka midagi iseäralikku märganud. Tema kollakasrohelised silmad puurisid tunnelihämaruses käpuli olevat ahvinimest. Tige urisemine andis märku looma suhtumisest sissetungijasse.

"Dango, hüääni vend!" karjus Tarzan lõvile. „Ma olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja. Täna öösel magan siin mina, sina käi minema!"

Kuid Numa ei mõtelnudki ära minna. Selle asemel möirgas ta veel kord ja astus mõne sammu inimese poole. Ahvinimene võttis kivi ja viskas sellega lähenevat lõvi. Tegu iseenesest oli naeruväärne, kuid kes teab. Voib-olla, et see lõvi ründamise asemel põgeneb. Lõvide tuju on muutlik. Mitu korda oli selline moodus Tarzanile õnneks tulnud, seekord aga mitte. Kivi lendas täpselt Numa nina pihta, looma kõige õrnemasse kohta. Lõvi sattus marru ja ta tahtis maha murda olendit, kes püüdis tema eluaset hõivata ja viskas teda veel kiviga.

Numa saba tõusis püsti, selg tõmbus küüru. Kohutavalt möirates ründas ta kiirelt Tarzanit. Inimene oli aga jõudnud tunnelist juba taganeda ja lidus orus oleva puu poole. Kui ta puuni jõudis, oli lõvi tal päris kannul. Silmapilk hiljem istus Tarzan puu alumistel okstel ja sajatas Numat, kes all möirgas ja äralipsanud saaki verejanuliste silmadega vahtis.

Nüüd tuli vihma juba nagu oavarrest. Õhk muutus külmemaks. Kõik see suurendas puu otsas kükitava Tarzani kannatusi. Ta oli villane, kuid ainult otsene vajadus võis sundida teda lõviga võitlusse astuma. Tulla puu otsast alla tigeda lõviga võitlema, tema koledate kihvade ja hirmsate küünte vastu seisma — kui sul on vastu panna ainult oma väledus ja hea õnn... Ei olnud mõtet sellises olukorras oma elu kaalule panna. Nii istus ahvinimene vihma käes oksal ja vaatas lõvi, kes puu all ikka veel edasi-tagasi sammus ja näljaseid pilke üles saatis.

Tarzan vaatles ümbritsevaid kaljuseinu. Oleks seal olnud ainsatki kohta, kust võiks üles ronida. Enne seda aga peaks lõvi minema ära tunnelisse või oru kaugemasse otsa.

Hoolimata vihmast, Numa oma vahipostilt ei lahkunud. Tarzan hakkas juba mõtlema, kas tal ei tuleks ikkagi lõviga võidelda. See oleks ehk parem kui vihma käes külmetada.

Kaaludes heitlusvõimalusi, pani Tarzan tallele, et lõvi lahkus tagasi vaatamata tunnelisse. On aeg, mõtles ta, ning libistas end puu otsast alla ja hakkas jooksma kaljuseina poole, millele ta arvas ronida võivat. Kuid Numa tuli tagasi. Nähes, et mees oli puu otsast alla tulnud, tormas loom talle kallale. Tarzan oli siiski nii suure edumaa saavutanud, et kui lõvi kaljuseina juurde jõudis, oli ahvinimene juba umbes kolmekümne

14

jala kõrgusele roninud. Ta peatus seal ja vaatas Numa asjatuid katseid järele ronida. Lõvi tegi hüppeid ja tal õnnestus tõusta kahekümne viie jala kõrgusele, kuid libises taas alla. Numa viha oli meeletu, sest saak, mille kättesaamises ta juba nii kindel oli olnud, ronis ikka kõrgemale ja kõrgemale.

Viimaks jõudis Tarzan kaljuseina tippu, kust teisele poole orgu laskuda oli kaunis kerge. Natukese aja pärast jätkas ta juba teekonda itta, kust kostsid ikka veel suurtükilasud. Äkki ta peatus ja hakkas, kibeda naeratusega näol, lõvikoopa poole tagasi tormama. Jõudnud sinna, kuulatas ta silmapilgu. Lõvi oli veel koopas. Tarzan kuhjas kiiresti kive käigusuudmesse. Töö oli peaaegu tehtud, kui tunnelisse ilmus tige Numa. Ahvinimene ainult naeris ja ladus kivi kivi peale. Lõvi möirgas seespool, kuid see Tarzanit ei kohutanud. Juba väiksena emaahv Kala karvasel rinnal magades oli ta harjunud lõvide ja teiste kiskjate öise kisaga. See oli olnud tema hällilaul. Kogu eluaja oli ta seda kuulnud ja see ei olnud tema jaoks midagi rohkemat kui näiteks meile autosignaal. Kui oleme autol ees ja kuuleme seda signaali, astume kõrvale ja anname liiklusvahendile teed. On aga auto meie taga või meist mööda minemas, paneme vaevalt selle signaali tähele. Tarzan ei olnud praegu nii-öelda auto ees. Numa ei saanud talle midagi teha. Seepärast tegi ahvinimene töö nii põhjaliku, et lõvile ei jäänud vähimatki võimalust vanglaks muudetud elukohast vaja pääseda. Kui käigu avaus oli kinni müüritud, narris Tarzan veel seespool möirgavat, lõvi ja läks minema „Seal see inimsööja, kes enam kunagi inimesi ei söö, nüüd siis on," muheles ta endamisi.

Sel ööl magas Tarzan kaljuseina lõhes, kus ta oli tuule ja vihma eest hästi kaitstud. Järgmisel hommikul jätkas ta teekonda itta. Ta peatus ainult selleks, et tabada mõnd looma ja süüa. Ürgmetsa kiskjad tapavad harilikult ainult selleks, et kõhtu täita. Kui see tehtud, jäävad nad magama seniks, kuni nälg taas saaki otsima ajab. Ahvinimene toimis teisiti. Kõht ei tohtinud kunagi tema plaane segada. Selles seisneski suur erinevus, mis teda teistest džunglikiskjatest eraldas.

Suurtükimürin taamal kövenes. Tarzan pani tähele, et hommikuti koidu ajal ja õhtul videvikus oli see kõige ägedam. Öösiti kõlasid ainult üksikud paugud. Järgmise päeva pärastlõunal jõudis ta ühe rindele teel oleva väeosa juurde. See tuli sisemaalt, kus oli nähtavasti röövkäigul viibinud. Seda kinnitas asjaolu, et sõdurite järel aeti kitsi ja lehmi ning nende taga tulid pärismaalastest kandjad, kes olid koormatud vilja ja igasuguse muu toidukraamiga Kandjad olid raudkettidega aheldatud. Kolonni eesotsas marssis salkkond Saksa mundris musti sõdureid. Ohvitserid olid valged. Kuigi Tarzan saatis väeosa paar tundi, vahel lausa nende keskel olles, ei pannud teda siiski keegi tähele. Ta uuris märke meeste rõivastel ja jõudis järeldusele, et need ei olnud väeosast, kes

15

olid tema farmi rüüstanud ja naise tapnud. Viimaks jättis ta kolonni maha ja ruttas edasi, ilma et keegi oleks teda märganud.

Tarzan oli näinud sakslasi, kuid ei proovinudki neid tappa. Veel ei olnud saabunud aeg tappa kõiki hunne, kes ta teele satuvad. See aeg tuleb. Kõigepealt peab ta leidma naise tapjad ja kodu hävitajad. Alles siis, kui ta on nendega arved õiendanud, on aeg tappa iga kohatav sakslane. Tulevikus peab ta hunnide peale jahti nagu teevad seda kutselised jahimehed džungli kiskjate peale.

Mida lähemale rindele Tarzan jõudis, seda sagedamini kohtas ta džunglis Saksa väeosasid. Teedel liikusid veoautod ja -vankrid. Haavatuid viidi nähtavasti tagalasse sidumispunktidesse või isegi Tanga baasis olevasse hospidali. Tükk maad tagasi oli ahvinimene ületanud raudtee ja liikus nüüd otse rinde suunas. Siinpool raudteed oli liikumist õige elavalt ja sõjaväeosigi võis rohkem kohata.

Oli saabunud juba videvik, kui Tarzan jõudis Pare mäestiku äärsesse Saksa laagrisse. Kuigi laager asus päris rindejoone lähedal, oli selle valve võrdlemisi nõrk ja needki tunnimehed, kes väljas olid, ei täitnud oma kohustusi kuigi hoolsalt. Kõik see võimaldas võõral pimeduse varjus otse laagrisse tulla. Tarzan hiilis tasa ringi ja otsis oma naise tapjaid.

Viimaks jõudis ta telgi taha, mille ees tule ümber istus hulk musti sõdureid, kes omavahel tasakesi vestlesid. Tarzan kuulas nende jutuajamist. Mõni üksik sõna äratas kohe tema tähelepanu. Tä kuulis üht musta sõdurit parajasti rääkimas: „Need wazirid võitlesid nagu kuradid, kuid meie oleme paremad sõdurid kui nemad — tapsime nad kõik. Kui wazirid viimse meheni langenud olid, tuli kapten ja tappis naise. Kogu lahingu aja oli ta väljas ja karjus meile käske. Alles siis, kui viimane waziri oli tapetud, julges ta sisse tulla. Alamleitnant von Goss on siiski julgem kui kapten. Ta tuli sisse, seisis uksel ja jagas käske. Viimaks käskis ta meil ühe haavatud waziri seina külge naelutada. Kui see tehtud, naeris ta piinleva mehe üle. Me kõik naersime, sest see oli tõesti midagi naljakat"

Nagu kiskja ohvri poole, nii tormas Tarzan tõsise ja hirmuäratavana mustade poole. Mis mõtted ta metsikus peas keerlesid? Seda me ei tea. Ükski lihas ta ilusal näol ei reetnud sisemisi tundmusi, ainult tumedad silmad jälgisid lähedal olevaid neegreid. Natuke hiljem tõusis waziride tapmisest rääkinud sõdur ja lahkus tule juurest. Ta möödus Tarzanist vaevalt kümne jala kauguselt ja näis minevat laagri teise otsa. Ahvinimene lahkus samuti ja jõudis sõduri juurde tihedatest pöõsas-est piiratud rajal. Ükski hääl ei andnud mustale märku hädaohust. Ales siis, kui kellegi raudsed sõrmed sõduri kõri kinni pigistasid ja ta maha surusid, sai ta kallaletungist aru. Kuid oli juba hilja! Tarzan tiris mehe turjapidi kaugemale põõsastesse.

„Ära katsugi häält teha," hoiatas ta neegrit.

16

Must mees proovis jälle vabalt hingata ning kui tal see viimaks õnnestus, vaatas ta hirmunult enda vangistajat. Kõik, mis sõdur nägi, oli tema üle kummardunud valge mees. Neegri silmad pöörlesid peas, ta nägu väljendas äärmist surmahirmu, aga ta püsis vait. Tugevus, millega ta alla suruti ja põõsastesse toodi, võttis tahtmise vastu hakata. Ta lamas liikumatult maas ja vaatas vangistajat.

„Kuidas on ohvitseri nimi, kes tappis naise farmis, kus teie waziridega võitlesite?" küsis Tarzan.

„Hauptmann Schneider," vastas must sõdur.

„Kus ta praegu on?" nõudis ahvinimene.

„Siin kusagil. Voib-olla peastaabis, sest ohvitserid lähevad õhtuti tavaliselt sinna käskusid saama"

„Näita mulle teed," käskis Tarzan. Ja kui peaks juhtuma, et mind pannakse tähele, tapan su kohe. Tõuse üles!"

Must sõdur tõusis ja juhatas ahvinimese raudteed pidi läbi laagri. Nad pidid mitu korda puude ja põõsaste taha varjuma, sest tihti tulid nende teele siia-sinna tõttavad sõdurid ja ohvitserid. Lõpuks jõudsid nad kohta, kus seisid suured heina- ja põhuhunnikud ning kust võis silmata natuke kaugemal asuvat kahekorruselist puumaja.

„See ongi peamaja," ütles neeger. „Et keegi ei märkaks, nii läheneda ei saa, sest sõdurid on seal igal pool."

Tarzan sai aru. Ta pöördus ümber ja vaatas musta meest, justkui oleks tahtnud jõuda otsusele, mida temaga teha.

„Kas sa aitasid waziri Wasimbut seina külge naelutada?" küsis Tarzan viimaks musta käest häälega, mis oli pooleldi sosin, kuid siiski kohutav.

Must sõdur värises, ta tundis, kuidas põlved nõrkesid. „Ta käskis meil seda teha," vastas sõdur anuva häälega.

„Kes käskis?" küsis Tarzan.

„Alamleitnant von Goss. Ta on ka siin," oli vastus.

„Hästi! Küll ma ta kätte saan," lausus Tarzan kibedalt.

„ Niisiis. Sa aitasid Wasimbut seina külge naelutada ja naersid koos teistega ta piinade üle."

Neeger värises ja vaarus. Tarzani häälest kajas talle surmaotsus. Sõna lausumata haaras ta nagu ennegi mehe kõri pihku ja see ei saanud piiksugi teha. Inimahvi lihased tõmbusid kokku, neeger tõusis üles kui väike laps ja mitte ainult üks kord. Viimaks joonistas lõdvaks jäänud surnukeha õhus poolkaare ja kukkus kuhugi rohu sisse. Ahvinimene pööras ümber ja hakkas kindral Krauti staabihoone poole astuma.

Maja taga silmas ta üksikut vahiposti. Must sõdur sammus seal eda-si-tagasi ning"]algis aeg-ajalt ümbrust. Tarzan hiilis lähemale. Viimaks pidi ta juba kõhuli roomama. Iga kord, kui sõdur vaatas sinnapoole, kus ahvinimene oli, tardus see liikumatuna paigale. Aga nagu mees

17

selja pööras, nii roomas ta kiiresti edasi. Viimaks oli Tarzan sõdurile nii lähedal, et võis talle kallale tungida. Kui sõdur jälle tema poole selja pööras, tormas Tarzan hääletult tema kõri kallale. Minut hiljem oli neeger surnud ja ahvinimene kandis laipa maja poole.

Maja alumine korrus oli valgustatud, ülemine aga pime. Läbi suurte akende nägi Tarzan suuremat eestuba ja väiksemat tagakambrit Suuremas toas seisis hulk ohvitsere, kes omavahel juttu ajasid. Seal oli ka neid, kes suurte kaartide pealt midagi uurisid või kirjutasid. Aknad olid lahti ja ta võis kõneldavat hästi pealt kuulata. See ei olnud kuigi huvitav, sest käis peamiselt Saksa võitude ülistamine Aafrikas js Euroopas. Mõni ohvitser näis olevat kindel, et Saksa sõjavägi, eesotsas keisriga on juba Pariisis. Seal kiruti kõvasti ka Belgiat, kes olevat vastupanu osutanud.

Tagapool, väiksemas toas,' istus laua ääres punase näoga mees. Tema selja taga oli veel mörti ohvitser, aga ees au andes kaks nooremat ohvitseri nähtavasti ettekannet tegemas. Kindral kuulas ettekannet vaikides ning mängis laual oleva õlilambiga Äkki koputati uksele ja sisse astus adjutant. Pärast auandmist kandis ta ette: „Härra kindral, preili Kircher on kohal!"

„Paluge ta siia," käskis kindral ja andis ohvitserile loa lahkuda.

Preili sisenes. Toas viibinud ohvitserid tõusid püsti ja tervitasid teda sõjaväelaslikult. Nende tervitusele vastas preili hapu naeratuse ja vaikele kummardusega. Vaatamata tema karedale ja osalt porisele ratsa-ülikonnale, paistis ta noor ja ilus. Ta näis olevat vaevalt üheksateist-kümnene.

Neiu lähenes lauale, mille taga istus kindral, ja ulatas talle taskust võetud kokkumurtud paberi.

„Istuge palun," lausus kindral. Keegi ohvitseridest ruttas talle tooli pakkuma. Kõik vaikisid, kuni kindral luges talle ulatatud paberit.

Tarzan jälgis läbi lahtise akna toas viibijaid ning püüdis selgusele jõuda, kes neist on hauptmann. Schneider. See oli raske ülesanne, sest toas oli kaks kaptenit. Mis aga neiusse puutus, siis Tarzan jõudis järeldusele, et see võis olla sakslaste luureosakonna teenistuses elik spioon.

Ilust hoolimata oleks ahvinimene võinud vallimägi kõhkluseta neiu ära kägistada Ta oli ju sakslane! Kuid seekord oli Tarzanil muud, tähtsamat teha Ta pidi kätte saama hauptmann Schneideri, küll pärast on aega noore spiooni kaela murda.

Kindral lõpetas paberi lugemise ja vaatas neiu poole.

„Hea küll," ütles ta spioonile ja pöördus oma adjutandi poole, kutsuge major Schneider siia!"

Major Schneider! Tarzan tundis, kuidas karvad ta turjal püsti tõusid. Nad on ta siis juba majoriks ülendanud ning võib-olla just naise tapmise ja farmi hävitamise eest.

18

Adjutant laks käsku täitma. Toasolijad laskusid elavasse vestlusse. Tarzanile selgus sellest, et Saksa väed on Aafrikas suures ülekaalus ja Briti omad kannavad kaotusi. Ahvinimene seisis akna lähedal tihedas põõsas ja nägi tuppa väga hästi, kuid oli ise niivõrd varjatud, et isegi need, kes juhtusid temast mööduma, ei näinud midagi. Ta kartis siiski, et varsti ilmub patrull ja märgatakse vahisõduri puudumist ning siis algab põhjalik otsimine. Aeg oli kallis...

Kärsitult ootas ta, millal Schneideri järele läinud adjutant tagasi tuleb. Viimaks saabuski adjutant koos keskmist kasvu mehega, kel oli jõhkra inimese nägu ja paksud ülespoole keeratud otstega vuntsid. Kutsutu sammus kindrali laua juurde, seisatas ja andis au. Kindral vastas tervitusele ja pöördus neiu poole.

„ Preili Kircher, lubage tutvustada: major Schneider!" Tarzan ei viivitanud kauem. Ta hüppas aknalauale ja sealt otse laua juurde keisrile truude ohvitseride keskele. Nagu välk lendas põlev lamp vastu kindrali kõhtu. Too kukkus süttimiskartuses tooliga üle selja põrandale. Tuba jäi pimedaks. Kaks ohvitseri tormasid Tarzanile kal-lale. Üks neist sai tugeva hoobi näkku ja kukkus vastu teist. Neiu tõmbus nurka, ülejäänud ohvitserid hõikasid vahisõdureid appi. Toas valitses täielik segadus, mis ei valmistanud ahvinimesele mingit meelehärmi. Ta ei kaotanud Schneiderit silmist. Enne kui keegi üldse midagi ette võtta suutis, oli ahvinimene majori õlale haaranud ja aknast välja hüpanud. Kõik see sündis nii kiiresti, et toasolijad said asjast aru'al-les siis, kui sissetungija oli ohvriga lahkunud.

Esimene pilk kinnitas Tarzanile, et väljas polnud hädaohtu karta. Tä ruttas heinakuhilate poole. Schneider ei osutanud vastupanu ega teinud häält sel lihtsal põhjusel, et tugev käsi takistas hingamist. Viimaks ta kõri vabastati.

„Ära proovigi häält teha!" sosistas ahvinimene sakslasele. „Pigistan su kõri uuesti kinni."

Ettevaatlikult ja suurte raskustega jõudis Tarzan viimaks oma koormaga eelpostidest mööda. Alles džunglis pani ta Schneideri jalgeleja sundis teda enese ees astuma Nii liikusid nad lääne poole. Alles hilja öösel teisel pool raudteed tundis Tarzan end kindlamini, sest sakslased ei oska teda nii kaugele otsima tulla. Sakslane vandus ja torises ning küsis öise röövimise põhjust ja otstarvet. Ainus vastus, mille ta ahvinimeselt sai, oli odatorge. Röövija ajas majorit enda ees nagu siga, kuid siiski sellise erinevusega, et looma vastu oleks ta tundnud suuremat aukartust kui enda ees tammuva sakslase vastu.

Kuidas sakslasele kätte maksta, seda polnud Tarzan veel otsustanud. Nüüd, kui suurem hädaoht juba möödas oli, hakkas ta selle üle mõtlema. Selge oh ainult see, et kättemaks pidi surmaga lõppema. Nagu julgetel meestel ja suuremal osal kiskjaist, ei olnud ahvinimesel kavatsust oma ohvrit piinata. Nüüdne juhtum oli siiski imelik erand.

19

Metsinimese kaasasündinud õiglustunne nõudis võitlust mees mehe vastu, kuid tema kättemaks vajas rohkemat. See olevus tema ees peab kannatama nagu Jane Clayton oli enne surma kannatanud. Peale selle tahtis Tarzan, et sakslane tunneks samasugust hingepiina, nagu ta ise oli tundnud pärast naise surma. Hingepiin on ju suurem kui kehaline valu...

Tarzan sundis hirmunud sakslast kogu öö edasi minema. Hunn hakkas viimaks ära väsima. Tema vangistaja kohutav vaikimine mõjus närvidele. Oleks ta ometigi rääkinud! Üha uuesti katsus sakslane ahv-inimest oma küsimustele vastama meelitada, kuid asjata. Ainult terav oda surus talle selga, aga selle omanik ise vaikis kui haud. Veri nirises juba mööda sakslase keha, ta jalad valutasid hirmsasti. Ta vaarus edasi ja kukkus tihti — nagu ainult selleks, et armutu oda võiks teda uuesti jalule sundida.

Alles hommikul jõudis Tarzan otsusele. See tuli talle pähe nagu taevast. Pikkamisi ilmus ta näole naeratus, mis ka kohe kadus. Ta kahtles, kas ohver jõuab veel vastu võtta seda, mis ta talle määras. Ees ootas jõgi, üle mille ta oli eelmisel päeval tulnud. Seal oli ka metsloomade joogikoht, kus sai kergesti saaki tabada. Joogikohale lähenedes hoiatas Tarzan sakslast ja mehed liikusid ettevaatlikult edasi. Varsti märkas ahvinimene põtru, kes parajasti joogikohalt lahkusid. Ta tõukas Schneideri põõsa taha ja kükitas ka ise tema kõrvale. Siin võis sakslane oma vangistajat esimest korda korralikult silmitseda, sest ööpimeduses oli see võimatu, aga valges ei andnud Tarzan selleks aega Nähes alasti ahvinimest, selle hiigellihaseid ja relvi, valdas Schneiderit pöörane hirm. Seda oli siiski vähe, võrreldes sellega, mida ta veel tundma pidi.

Kes see alasti olend, valge metslane on? Ainult kord oli vang kuulud teda rääkimas. Ja saksa keeles, puhtas saksa keeles moel, mis kinnitas, et ta polnud metslane! Nüüd vaatas ta oma vangistajat tardunud pilguga, nagu kärnkonn vaatab madu, enne kui viimane ta alla neelab, ahvinimese ilus päevitunud täiuslik keha oli ootamas marmorkuju poosis. Põdrad tulid agamööda lähemale. Esimesena lähenes vana isa-põder ja selle järel noor lihav emapõder. Schneider nägi, kuidas tema kõrval seisva olendi lihased pingule tõmbusid, kuidas ta tegi hiigel-hüppe ja osutus otse noore põdra turjal olevaks. Samal ajal kuulis ta looma ründava hiiglase suust karjet, mis oleks sobinud rohkem kiskjale kui inimesele. Schneider oleks hirmust peaaegu karjatanud, sest see, mida ta nägi, oli äärmiselt elajalik.

Põder oli tapetud. Tarzan ja tema vang said liha. Ahvinimene sõi liha toorelt, kuid lubas sakslasel tuld teha ja oma osa küpsetada. Pärast sööki puhkasid nad hilise pärastlõunani ja jätkasid siis teekonda. Kuhu nad minemas olid, seda sakslane ei teadnud. See oli talle kõige irmsam. Ta laskus Tarzani ette põlvili ja palus selle kohta selgust. Vas-

21

tus oli ikka endine: oda tungis Schneideri ihusse ja sundis edasi minema Iga kord, kui hunn peatus, kordus sama võte.

Kolmanda päeva lõuna ajal jõudsid nad pärale. Tarzan sundis sakslast mööda järsku mäekallast üles ronima Schneider ei teadnud veel ahvinimese kavatsusi. Alles siis, kui nad mäe otsa jõudsid ja nende jalge ees avanes sügav org, hakkas sakslane midagi hirmsat aimama. All orus seisis üksik puu ja oru teises otsas voolas välke ojake. Org

oli järskudest kaljudest piiratud ja ühtki väljapääsuteed polnud kusagil märgata. Tarzan viipas sügava oru põhja suunas, kuid Schneider taganes hirmunult.

Tarzan võttis sakslase kinni ja lükkas oru poole. „Mine alla," käsutas ta. See oli teine kord kolme päeva jooksul, kui Tarzan rääkis vangiga. Ahvinimese kohutav vaikimine oli hunni hirmutanud rohkem kui teadmatus oma saatuse kohta ja terav oda, mis oli tihti temasse tungimas.

Äärmine hirm täitis sakslase metsiku südame, kui ta alla orgu vaatas. Ta oleks siiski peaaegu alla roninud, kui Tarzan poleks teda peatanud. „Ma olen lord Greystoke," ütles ta Schneiderile. „See oli minu naine, kelle sa waziride maal tapsid. Said nüüd aru, miks ma sulle järele tulin? Mine!"

Sakslane vajus põlvili. „Ma ei tapnud sinu naist!" karjus ta surmakartuses. „Anna armu! Ma ei ole tapnud sinu naist. Ma ei tea sellest midagi..."

„Mine alla!" katkestas Tarzan oda kõrgele tõstes sakslase asjatu palve. Ta teadis, et Schneider valetas, kuid ei imestanud selle üle. Mees, kes tappis põhjuseta, võis surmahirmus ka kergesti valetada. Kuid sakslane jätkas palumist. Ahvinimese kannatus lõppes ja ta ajas torgete ähvardusel sakslast allapoole. Nähes, et vastupanu on asjatu, hakkas Schneider alla ronima. Tarzan jälgis teda ja aitas tal ületada hädaohtlikumaid kohti. Viimaks nad peatusid, kui oru põhjani jäi veel paarkümmend jalga. „Ole nüüd tasa!" käskis Tarzan ja osutas käega teise suunda, kust paistis tunnelisuu. „Seal tunnelis magab näljane lõvi. Kui sa jõuad taamal oleva puu otsa enne, kui lõvi sind märkab, võid veel mõne päeva elu nautida — vähemalt nii kaua, kuni näljast nõrkenuna puu otsast alla pudened. Ükskord nõrked ja kukud alla ikkagi. Siis tuleb inimsööja Numa ja pistab su nahka. See on Numa viimane toit"

Ahvinimene lükkas sakslase alla kaljunukilt, millel nad seisid.

„Nüüd jookse!" hüüdis ta kukkuvale sakslasele järele.

Schneider värises hirmust, kuid pistis jooksu. Ta oli peaaegu puu juurde jõudnud, kui tunnelist kostis tigeda lõvi möirgamist. Silmapilk hiljem ilmus sealt inimsööja, kes kohe sakslase poole tormas. Schneider oli juba puu alumistele okstele roriinud, kui lõvi selleni jõudis. Jälle oli saak otse Numa nina alt ära pääsenud, mis pani näljase looma vihaselt möirgama.

21

Tarzan vaatas seda võidujooksu elu ja surma peale naudinguga. Siis pööras ta ümber ja hakkas tuldud teed mäeharjale tagasi minema. Selja taga kuulis ta lõvi tigedat möirgamist ja puu otsas kükitava mehe vandumist. Mäeharjale jõudnud, pööras ta end ümber ja vaatas alla orgu. Kõrgel puu otsas istus sakslane ja puu all passis näljane lõvi;— ta ootas saaki.

Ahvinimene suunas oma näo päike Kudu poole. Kuuldavale tuli suurte ahvide metsik võiduhüüe, kohutavamgi sellest, sest tuli inimese kõrist.

III. Saksa rindel

Tarzani kättemaks polnud täielik. Maailmas elas veel miljoneid sakslasi — piisavalt, et anda ahvinimesele hävitamistööd kogu eluks, aga ebapiisavalt, et tasuda kaotuse eest, mis oli talle korvamatu. Miljonite sakslaste surm ei tooks tagasi armsa olendi elu, mille hävitamise eest ta oli kättemaksu vandunud.

Sakslaste laagris oli ta kuulnud, et inglased saavad Aafrikas kaotuse osaliseks. Algul ei andnud ta sellele teatele suuremat tähendust. Kas polnud ükskõik, kes võidab? Naise surm ning sellele järgnenud mure ja lein olid teinud ahvinimese ükskõikseks kõige vastu peale kättemaksu. Naine oli talle olnud ainus tugevam side välisilmaga

Nüüd oli see katkenud. Ta oli üksi ning jäi inimeste ja rahvaste vahelistes võitlustes ainult tummaks tunnistajaks.

Vähemalt oli tal niisugune tunne.

Nüüd oli Tarzan kindel, et Schneideril põgenemisvõimalust pole, ning ta läks jahile. Ta teadis, et rinde läheduses, kus peaaegu vahetpidamata kõlasid püssi- ja kahuripaugud, on raske saaki leida Seepärast siirdus ta mägedest suurima, Kilimandžaaro ümbrusse. Aegajalt tuli tal jahil olles meelde sakslane, kelle ta puu otsa kükitama jättis. See lõbustas teda ja pakkus ühtlasi rahuldust. Oli hea teada, et tema naise tapja istub vangis ja valvuriks on näljane lõvi. Varem või hiljem kukub sakslane puu otsast alla ja siis saab Numa süüa. Tarzan kahtles, kas lõvi on puu alt juba tunnelisse läinud ja kas sakslane, kes tingimata pidi janu kannatama hakkama, julgeks puu otsast alla tulla ja oja juurde minna. Ta kujutles, kuidas Schneider puu juurde tagasi jookseb. Et sakslane lõvi tähelepanu enda peale tõmbamata puu otsast oja juurde ei saa minna, selles oli Tarzan veendunud. 1

Kuid nauding Schneideri kurvast käekäigust jäi aegamööda tagaplaanile ning Tarzan leidis end üha sagedamini mõtlemas Briti sõdurite saatusele. Eriti häiris teda teade, et inglaste jõud on väiksemad ja kaotused suuremad kui sakslastel. Ja pealegi parastasid sakslased Briti

kaotust. Kõigele vaatamata oli tal siiski võimatu unustada, et oli inglane ja mitte ahv, kelleks ta end kujutleda tahtis. Viimaks kasvas Tarzani rahvustunne nii kangeks, et ta tundis end lausa väejooksikuna, kes mägedes rahulikult jahti peab, samal ajal kui sakslased vaevalt päe-vateekonna kaugusel tema isamaa poegi tapavad.

Mõte minna tagasi sakslaste laagri poole tärkas ta peas ootamatult. Mida ta seal tegema hakkab, seda ta veel ei teadnud, aga küllap ta leiab võimaluse sõjategevuse piirkonnas Saksa väeülemale võimalikult palju kahju tuua. Tarzani teekond viis mööda orust, kuhu ta Schneide-ri oli jätnud. Loomulikule uudishimule järele andes otsustas ta minna oru nõlvale vaatama, mis seal vahepeal on juhtunud. Mäeharjale jõudnud, nägi ta, et puu, kuhu sakslane oli jäänud, oli tülli. Ta võttis suure kivi ja viskas selle orgu. Vaevalt oli kivi oru põhja langenud, kui tunnelist väljus lõvi. Kuid missugune lõvi! Kahe nädala eest oli Tarzan sinna müürinud lõvi, kes oli täis elu ja jõudu. Nüüd aga ilmus nähtavale kõhn loomake, kes vaevu oma jalgadel seisis ja liikus edasi kahele poole vaarades.

„Kus on sakslane?" karjus Tarzan ülespoole vahtivale lõvile. „Mis sa temaga tegid? Kas oli hea kõhutäis või oli ta ainult kimp luid, kui puu otsast alla kukkus?"

Numa ainult urises, sest möirgamiseks polnud tal enam jõudu.

„Sa näid näljane olevat, Numa," jätkas ahvinimene. „Küll on sul ikka nälg olnud, et oled ära söönud rohu ja isegi puukoore nii kõrgelt, kui ulatasid. Kuidas sulle järgmine sakslane meeldiks?" Tarzan lahkus naeruga ora nõlvalt.

Mõni minut hiljem nägi. ta põder Barat, kes rahulikult puu all lamas. Et ahvinimene oli näljane, tappis ta looma kiirete liigutustega ning asus saaki sööma. Varsti aga kuulsid ta teravad kõrvad kergete sammude lähenemist.

Kui Tarzan ümber pööras, nägi ta läheduses ligemale hiilivat hüään Dangot.

Ahvinimene urises ähvardavalt, võttis maast kuivanud oksa ja viskas tulijat. „Käi minema, raipesööja!" karjus ta hüäänile. Kuid Dango oli näljane ja pealegi suur tugev loom, kes vastas Tarzanile urisemise ja kihvade paljastamisega. Lahkumise asemel kavatses ta mehele kallale tungida. Tarzan tundis Dangot hästi, ta teadis, et näljane loom kogub julgust, ja oletades, et loomal on varemgi olnud tegemist inimestega,

julgeb ta viimaks rünnata. Et olla valmis ennast kaitsma, asetas Tarzan oda enese kõrvale löögivalmis.

Ahvinimene ei kartnud. Sündinud ja kasvanud džunglis hädaohtude keskel, oli ta nendega kui igapäevastega harjunud. Ta võttis kõiki džungliolendeid niisugustaia, nagu nad olid. Ehk küll elu ürgmetsas on täis hädaohtlikke silmapilke, ei ole see siiski hädaohtlikum kui meil maal või suurlinnades. Vähemalt mitte sellele, kes on nende seas kasvanud

23

ja nendega eluaeg võidelnud. Tarzan oli valmis tapma kõiki, kes ta teele risti ette astusid. Kui olukord nõudis ja võimalus oli, võitles ta isegi Numa vastu. Kuid ta ei pidanud ka häbistavaks lõvi eest põgeneda, kui selleks vajadus oli. Tarzan oli džungliolevustest kõige julgem, keegi ei olnud seal temast targem. Need kaks asjaolu andsidki talle võimaluse elada džunglis.

Dango oleks vastasele kallale tunginud, kuid teda peatas ahvinime-se urin. Inimese suust tulev urin oli hüäänile kohutavaim hääl maailmas. Loom oli rünnanud naisi ja lapsi, oli hirmutanud mehi eemale nende öistest laagrituledest, kuid kunagi polnud ta näinud sellist meest, kelle hääl tuletas meelde "rohkem tigeda Numa kui hirmunud inimese karjatust.

Tarzan lõpetas lõunasöögi ja tahtis juba üles tõusta, kui peas tärkas uus mõte. Ta võttis ülejäänud osa põdrast, heitis selle õlale ja hakkas lõvi koopa poole sammuma. Dango, kes ei olnud veel inimese ründamiseks küllalt julgust kogunud, jälgis Tarzani tegevust. Ta nägi, et lootused põdrast osa saada haihtusid, mis kasvatas ainult viha. Ta hiilis ahvinimesele järele ja tungis siis sellele kallale.

Näis, nagu oleks Tarzanil olnud silmad ka kukla taga, sest ta viskas põdrajäänused kiiresti maha ja tõstis löögivalmis oda. Käsi, mis oda hoidis, liikus tahapoole ja silmapilk hiljem lendas tapariist vuhinal kallaletungiva Dango turja. See oli raipesööja silmapilkne lõpp.

Tarzan tõmbas oda hüääni kehast välja ja sidus selle enda selga endisele kohale. Siis võttis ta mõlemad loomakorjused selga ning jätkas teekonda mäeharjale.

Lõvi magas puu varjus. Kuulnud Tarzani häält, tõusis ta püsti ja vaarus sinnapoole, kus inimene seisis. Nõrkusest hoolimata uwses ta oma vaenlase peale tigedalt. Nähtavasti ei olnud nälg teda veel taltsutanud. Tarzan heitis põdra ja hüääni korjuse alla orgu. „Söö, Numa!" karjus ta lõvile. „Söö ja saa jälle tugevaks. Võib-olla läheb mul sind tulevikus veel vaja" Ta nägi, kuidas lõvi sai liha silmates uue elu ja minut hiljem suured tükid põdraliha Numa tühja kõhtu kadusid.

Järgmisel päeval jõudis Tarzan kohta, kus ta võis Saksa rinnet näha. Kõrgelt tiheda metsaga kaetud mäetipult võis ta vabalt silmata Saksa rinde paremat tiiba ja Briti sõdurite positsioone selle taga Tarzani terav silm nägi kohe selliseid üksikasju, mida ainult kõige tähelepanelikum vaatleja oleks märganud. Ta nägi osavalt varjatud kuulipilduja-pesasid ja vaatluspunkte kahe rinde vahel.

Allpool laiuvat lahinguvälja uurides kuulis Tarzan kuulipilduja- ja suurtükitule vahel kaunis lähedal üksikut püssipauku. Ta teadis kohe, et see oli sakslaste snaiper, kes oli pandud kauge maa pealt vaenlasi tulistama. Tarzan ootas järgmist lasku, et teha kindlaks, kust mees laskis. Kui see kõlas, teadis ta, kuhu poole minna. Tasa ja pikkamisi nagu panter hiilis ahvinimene laskja suunas. Hoolimata sellest, et ta ei vaa-danudki

24

oma jalgade ette, ei reetnud tema astumist üksi praksuv oks ega veerev kivi, nagu oleks jalgadel olnud nägemisvõime.

Varsti jõudis jälitaja põõsastikust kaljuseina äärde, kust alla vaadates nägi umbes viiskümmend jalga eemal väikse künka taga Saksa sõdurit lamamas. Sõdurit varjas mõni põõsas ja kivimürakas. See oli nähtavasti hea laskur — ega muidu oleks teda nii kaugele oma rinde taha paigutatud. Ta laskis väga soodsalt positsioonilt üle oma meeste peade inglaste pihta, kes kaugemal lagendikul olid. Sõduril oli pikksilmaga varustatud kauglaskepüss ning binokkel, millega ta laskude vaheajal vaenlase rinnet jälgis. Tarzani kohale jõudes oli ta parajasti kas viimase lasu tulemusi vaatlemas või otsimas uut sihtmärki. Ahvinimene vaatas samuti lahinguvälja ja nägi mitut head võimalust üksikuid inglasi kirbule võtta.

Nähtavasti oli hunn tulemustega rahul, sest ta võttis uuesti püssi, asetas selle palgesse ja valmistus hoolega sihtima. Samal silmapilgul kukkus sihtijale ülalt kaljunukilt kaela päikesepruun suur kogu. Ükski heli ei andnud märku selle lähenemisest ning sakslasele jäigi saladuseks, kust ja kuidas see kogu ta peale kukkus. Sõdur tundis ainult, kuidas raudsed sõrmed kõri pigistasid ja hing silmapilk kinni jäi. Pärast seda ei tundnud ta enam midagi... Tarzan laskis aegamisi sõrmed lahti — kütt oli surnud.

Ahvinimene jäi surnukeha juurde lamama ja vaatas enda ees lagendikul avanevat Lähedal, otse mäe jalamil olid sakslaste jooksukraavid. Ta nägi seal sõdureid ja ohvitsere liikumas. Otse enda ees, samuti päris lahedal nägi ta kuulipildujat, mis oli osavalt madala muldvallj ja põõsaste taha peidetud ja mis vahetpidamata tuld andis. Kuulipildujale oli leitud suurepärane koht ja selline laskenurk, et vastasel oli selle asukohta peaaegu võimatu kindlaks teha.

Tarzan jälgis lahinguvälja, tema sõrmed mängisid maas otstarbetult vedeleva püssiga. Siis köitis tema tähelepanu püss ning ta hakkas uurima selle ehitust. Ahvinimene silmitses jälle sakslaste kaevikuid, mõõtis silmadega maad nendeni ning seadis püssile uue laskekauguse. Nähes, et püssis oli padruneid, surus ta kaba vastu õlga ning sihtis. Tarzan oli hea laskja. Kunagi tsiviliseeritud ilmas elades oli ta pidanud sõpradega tihti suuri loomi jahtima. Peale kiskjate oli la lasknud loomi ainult siis, kui oli nälg või kui ta oli hädaohus. Kuid ta oli end tihti lõbustanud sellega, et keegi viskas midagi õhku ja ta lasi selle puruks. Nii oli Tarzan aja jooksul kujunenud täpsuslaskjaks, ilma et oleks seda isegi märganud.

Nüüd peab ta jahti suurkiskjate peale! Ta näole ilmus pikaldane naeratus, kui sõrm päästikule vajutas. Kõlas tuhm pauk, hunn kuulipilduja juures nõksatas ettepoole ja jäi liikumatuks. Kolme minuti jooksul olid ka teised kuulipilduja juures askeldanud mehed vaikseks tehtud. Siis nägi Tarzan lähedal olevas kaevikus liikumas Saksa ohvitseri,

kellele järgnes kolm sõdurit. Ta hoolitses järgmiste laskudega selle eest, et ükski neist neljast ei oleks võinud seletada, kust tulid saladuslikud lasud, mis niitsid maha mehi vaenlase eest täielikult varjatud kaevikus.

Tarzan sihtis uuesti paremal asuvat Saksa kuulipildujat. See oli samuti hästi varjatud ja täristas vahetpidamata. Külma südamega laskis ta maha kõik sakslased, kes laskeriista juures olid. Nüüd oli juba kaks kuulipildujat vaikima sunnitud. Äkki märkas ahvinimene, et mäejalamilt jooksis hulk mehi kaitsekraavi poole. Hästi sihitud kuulid tapsid neist mitu. Nüüd hakkasid ka sakslased mõistma, et midagi on korrast ära — kusagil varjab end eriti osav laskur. Aga kus? Algul uurisid nad rinnetevahelist ala, kuid seal ei paistnud kedagi.

Keegi ohvitseridest sirutas pea üle kaitsekraavi ääre ja vaatas Briti rinde poole. Korraga kõlas üksik pauk ja ohvitser kukkus kuklahaava tõttu tagasi kaevikusse. Nüüd oli sakslastel asi selge. Seda kinnitas kuul, mis oli läbinud ohvitseri pea ja

kaitsevalli kinni jäänud. Üks sõdur urgitses kuuli välja ja siis veendusid kõik, et see on samasugune nagu neil endalgi. Selline avastus tegi mehed rahutuks. Sõdurid roomasid piki kaitsekraavi kahele poole laiali, et viia teade, ülemusele. Tarzan jälgis neid. ning múlleles. Tema vemp õnnestus igati. Ta oli üksinda peatanud tegevuse rindelõigul ja pannud ülejäänud väeosa kihama. Oli näha, et mitmel pool tõsteti periskoobid üle kaitsekraavi ääre. Otsiti vist kohta, kust surmakuulid olid tulnud. Nähtavasti see varsti leiti, sest kohale toodi kuulipilduja ja sihiti Tarzani poole. Enne aga, kui sakslased jõudsid laskma nakata, oli kogu kuulipildujameeskond tundmatutest kuulidest toonelasse saadetud. Kuid laskeriista juurde ilmusid uued mehed, nähtavasti vastumeelt, ohvitseride käsul. Samal ajal pöörati Tarzani poole veel paar kuulipildujat ja minut hiljem sadas mäekünkale, kus ta lamas, kuule nagu rahet.

Tarzan sai aru, et tal on üksinda mõttetu vastu panna, laskis juma-lagajätupaugu sakslaste pihta, viskas püssi ära ja lahkus sellest kohast. Ära minnes kuulis ta, kuidas sakslased lasksid mitmest kuulipildujast ja püssidest tühja kohta. Laskmine kestis kaua. Ahvinimene naeris sakslaste üle, kes kallist laskemoona asjata raiskasid.

„Nad on maksnud juba kallist hinda seinale naelutatud Wasimbu ja tema tapetud kaaslaste eest," mõtles Tarzan endamisi, „kuid Jane'i surma ei suuda nad kunagi lunastada, ka siis mitte, kui ma tapaksin nad kõik."

Pärast pimenemist läks Tarzan sõdivatest vägedest ringiga mööda ning jõudis inglaste poolele. Ta jätkas teed, kuid nüüd juba otse Inglise vägede pealaagri poole. Hääletult nagu vari liikus ahvinimene eelpostidest mööda, ta jättis selja taha ka lähikonna valvurid. Keegi ei näinud teda, keegi ei teadnud, et Tarzan oli laagrisse tulnud.

27

Teise Rhodesia diviisi peastaap asus eesliinist küllalt kaugel ja vaenlase vaatluspunktide eest võrdlemisi hästi kaitstud kohas. Seal oli isegi võimalik laternaid kasutada. Kolonel Capell istus laua ääres, millel lebas avatud maakaart nõrga laternatule valgel. Ta rääkis parajasti ohvitseridega, kes seisid laua kõrval kasvava suure puu all. Mõne sammu kaugusel põles lõke, mis oli sakslastelegi näha. Aeroplaane ei olnud sõjas veel vaatluste tegemiseks kasutusele võetud.

Ohvitseri jutust selgus, et sakslastel oli suur ülekaal ja kõik, mis Briti väed selles olukorras teha võisid, oli katsuda oma positsioone säilitada. Edasiliikumisest ei võinud juttugi olla. Nad olid küll mitu korda katsunud, kuid olid iga kord sunnitud suurte kaotustega taganema. Sakslastel olid eriti hästi varjatud kuulipildujad, mille asukohta oli väga raske kindlaks teha. See tegi vana koloneli meeleolu hapuks, nii hapuks, et ta rääkis nendest kuulipildujatest jutuajamise sees tihti.

„Täna pärast lõunat juhtus midagi, mis sundis Saksa rinde üht osa ' vaikima," rääkis keegi nooremohvitseridest. „Ma juhtusin sel ajal parajasti vaatleja olema. Kuid ma ei saanud aru, mis segaduse põhjustas. Kindel, et neil oli oma kaevikutes tuline kurat. Kogu nende pahema tiiva tegevus peatus mõneks ajaks — muidugi meie suunas. Näis, nagu oleks neile keegi selja tagant peale tunginud. Näha polnud muidugi midagi. Ma ju teatasin sellest teile, sir. Küll need tobukesed pikkisid kuulidega mäenölvakut enda taga. Nägin, kuidas kuulid maad künd-gid. Ei mõista, mis see võis olla?"

Puulehed kahisesid ja silmapilk hiljem laskus puult painduv pruu-ninahaline olend ohvitseride keskele. Kõigi käed haarasid kohe püstolite järele, kuid rohkem ei liigutanud end keegi. Kõik vaatasid imestuse ja arusaamatusega peaaegu alasti valget meest, kelle nahalt peegeldusid vastu laagritule nõrgad kiired ja kes kandis äärmiselt algelist varustust. Tulija pilk oli suunatud kolonelile.

„Kes, kurat, sina oled?" küsis kolonel tigedalt. „Tarzan, Ahvide Tarzan," vastas tulija rahulikult. „Oo, lord Greystoke!" hüüdis üks major, kes ettesirutatud kätega Tarzani juurde astus.

„Sina, Preswick!" vastas Tarzan .majori kätt surudes. „Ma ei tundnud sind ära," vabandas major. „Kui sind viimast kor da Londonis nägin, olid sa ülikonns. Midagi päris teistsugust — eks ole? Arvan, et sa pead ka seda tunnistama."

Tarzan muheles ja pöördus koloneli poole. „Ma kuulsin teie jutuajamist ja tean sellest asjast ka midagi, sest ma tulen parajasti sakslaste tagalast. Kas ma saan teile kuidagi abiks olla?"

Kolonel vaatas küsivalt major Preswicki otsa, kes mõistis oma kohust ning esitles ahvinimest oma ülemusele ja teistele ohvitseridele. Pärast tutvustamist rääkis Tarzan põhjustest, mis panid teda sakslaste vastu tegutsema.

27

„Ja nüüd tulite muidugi siia, et meiega ühineda?" küsis kolonel.

Tarzan raputas pead. „Mitte alaliseks. Ma pean võitlema omamoodi, kuid võin teid siiski aidata. Ma võin iga kord, kui soovite, minna Saksa rindele."

Nüüd oli koloneli kord pead raputada. „See ei ole nii lihtne, nagu teie arvate. Läinud nädalal kaotasin kaks paremat ohvitseri luureosakonnast Nad proovisid pääseda Saksa tagalasse — mõlemad olid vilunud mehed, kuid katse maksis neile elu."

„Kas see on raskem ülesanne, kui tulla Briti rindele?" küsis Tarzan.

Kolonel tahtis midagi vastata, kuid äkki näis mingi mõte talle pähe tulevat. „Kes teid siis tõi?" küsis ta. „Kes lubas teil tulla läbi eelpostide ahela?"

„Ma tulin lihtsalt läbi Saksa ja teie eesliini ning läbi selle laagri," vastas Tarzan. „Kui soovite, saatke küsima, kas keegi on mind näinud."

„Kuid kes teid saatis?"

„ Tulin üksi," vastas Tarzan ja sirutas end täies pikkuses välja. „Kui teie, tsiviliseeritud inimesed, tulete džunglisse, siis olete nagu surnud elavate seas. Väike ahv Manugi on teist targem. Imestan, et te siin üldse elus olete. Selleks annab nähtavasti võimaluse teie suur arv, sõjariistad ja võime mõelda. Ainult need päästavad teie elu. Oleks mul mõnisada ahvi teie mõtlemisvõimega, siis ajaksin sakslased siit merre nii ruttu, kui viimased neist joosta jõuaksid. Hea teile, et need tummad hiiglased ei oska ühineda. Kui nad seda oskaksid, oleks Aafrika vabastatud kõikidest inimestest ja valge mees poleks kunagi rannikust nii kaugele sisemaale pääsenud. Siin ei oleks ka musti. Kuid millega võiksin teid abistada? Kas soovite teada, kus asuvad mõned sakslaste kuu-lipildujapesad?"

Kolonel kinnitas, et seda ta soovib. Silmapilk hiljem näitas Tarzan neile kolme kuulipilduja peidukoha. Need juhtusid olema just samad, mis inglastele kõige rohkem tüli tegid. „Seal on nende nõrgim koht," ütles ahvinimene ja näitas üht paika sakslaste eesliinil. ,,Seal on koha sisse võtnud mustad sõdurid, kelle ees on kuulipildujad, mida käsitsevad valged. Kuid oodake! Mul on plaan küps. Vallutage see osa siin sakslaste kaitsekraavist ja pöörake nende kuulipildujad nende eneste vastu."

Kolonel Capell puhkes naermata raputas pead: ,,Näib väga kerge olevat..."

„See on kerge, kerge minule!" vastas ahvinimene. „Ma võin selle osa sakslaste kaevikuist tühjendada ühegi pauguta Ma olen kasvanud džunglis, tunnen sealseid olendeid, elu, gomangani musti niisama hästi kui teisigi. Võite oodata mind järgmisel ööl," ja Tarzan pööras ümber, et ära minna.

„Oodake!" hüüdis kolonel. „Ma saadan teiega eelpostideni ohvitseri kaasa."

28

Tarzan naeratas kergelt ja lahkus. Mõne aja pärast läbi laagri liikudes nägi ta väikest meest, kes paistis uppuvat ohvitseri suurde sinelisse. Müts oli tal hästi silmile

tõmmatud ja ülestõstetud sinelikrae varjas ta nägu veelgi rohkem. Tarzan vaatas möödaminnes meest ja kui laag-ritule valgus tema näole langes, näis võõras talle hoopis tuttav olevat Mõni ohvitser, keda olen Londonis näinud, arvas Tarzan ning sammus edasi. Natukese aja pärast oli ta juba Briti eesliinilt lahkunud ja mitte ükski arvukatest vahipostidest polnud teda märganud.

Peaaegu kogu öö liikus ta Kilimandžaaro madalatel nõlvadel. Niiviisi peaaegu otsesihis ja kiiresti sai ta ööpimeduses tõtata üksnes tänu instinktile. See, mida ta mäestikust nüüd otsis, ei olnud kohad, kustkaudu ta kõrgused kunagi ületanud oli. Umbes kolm tundi enne päikesetõusu tungis tema sõõrmeisse otsitavate lõhn. Nad olid nähtavasti kusagil läheduses. See rahuldas ahvinimest Ta ronis suure puu okstele, et veel mõni tund enne hommikut magada.

IV. Kui lõvi toideti

Päike Kudu oli juba päris kõrgel, kui Tarzan ärkas. Ta ringutas oma hiigellihaseid, lükkas sõrmed läbi tihedate juuste ja laskus puult alla. Mõni minut hiljem leidis ta jäljed, mida otsis. Need viisid kitsasse sügavasse orgu, kus jälgitavad-nähtavasti olidki. Varsti kinnitas seda ka lõhn. Tarzan liikus ettevaatlikult edasi. Mõne aja pärast jõudis ta paljale kaljule, kust silmas metssiga Hortat ja muid seesuguseid loomi. Ahvinimene võttis seljast vibu ja nooled. Viimastest valis ta välja kõige kohasema ja asetas selle vibule. Ta sihtis hoolega ja lennutas noole kõige suurema looma suunas. Teised nooled olid tal hambus. Vaevalt oli esimene nool sihtmärki tabanud, kui õhus vihises juba teine, kolmas,, neljas... Metsseakari oli esimestest nooltest ärevusse sattunud. Algul tardusid nad mõneks hetkeks paigale, kuid siis hakkasid sagima surnud või surevate kaaslaste ümber ning põgenesid lõpuks hirmsa karjumisega kaljude vahele. Maha jäi kuus surnud metssiga — saak oli nii suur, nagu Tarzan oli soovinud.

Tarzan laskus kaljult alla ja hakkas sigu nülgima. Tavaline tsiviliseeritud inimene oleks selle töö juures üksinda olles mõnd laulu ümisenud või vilistanud, kuid Tarzan ei teinud üht ega teist Vaikides, kiiresti ja osavalt tegi ta oma tööd. Jahipidamine oli tema alaline tegevus ja ei võinud niisugusena olla kergelt võetav. Seetõttu oligi nii, et kõike, mida Tarzan tegi, tegi ta innuga ja tõsiselt. Et ta sealjuures vahel nalja viskas, mõnikord otse kuratlikku, see tuli sellest, et oma eluviisist hoolimata oli ta inimene, mitte ahv või mõni džunglikiskja, kes vanaduses tõsiseks ja tigedaks muutub.

Ehkki Tarzan töötas kärmelt ja usinasti, olid kõik ta viis meelt valvel. Tema käed liikusid ja silmad vaatasid, kuid ka kuulmine ja haistmine olid samal ajal valvel. Haistmine just teataski ahvinimesele emalõvi Sabori lähenemisest Loom tuli pealttuule. Tarzan oli just viima-' selt sealt nahka võtmas ja sellepärast ei kiirustanudki enam. Kõik viis nahka olid koos — ta oli need igaks juhuks kokku pannud. Mõne sammu kaugusel seisis suur puu, mille oksad ulatusid töökohani.

Tarzan ei pööranud isegi pead sinnapoole, kust Sabor oli tulemas. Ta teadis, et lõvi on veel kaugel, mistõttu pole eriti kiire. Siiski teritas ta oma kõrvu, et kuulda, millal lõvi pärale jõuab. Kui viimane nahk oli võetud, tõusis ta püsti. Lõvi ei olnud veel näha, kuid kaugel ta ka enam polnud. Pikkamisi keeras Tarzan nahad ja ühe väiksema sea naha sisse. Lõvi ilmus nähtavale. Oli saabunud aeg. Väledalt kui kass ronis Tarzan puu otsa, asetas nahad lähedal olevale oksale, istus ise teisele ning hakkas kaasatoodud seast lõigatud lihatükki sööma. Sabor vaatas kord maas vedelevaid seakorjuseid, kord puu otsas istuvat olendit Esialgu ei osanud ta peale urisemise midagi teha. Kuid loom jäi viimaks rahulikuks ja asus lähima korjuse kallale.

Tarzan vaatas lõvi, kes sõi puu all tema tapetud siga, ning muigas, sest talle tuli meelde vaidlus ühe kuulsa jahimehega. Viimane oli väitnud, et lõvi ei söö vabaduses kunagi muud peale selle, mis ta ise on maha murdnud. Tarzan oli kinnitanud, et lõvi sööb vahel ka teiste tapetud looma. See oli muidugi nii, sest ahvinimene oli näinud nii Nu-mat kui ka Saborit isegi poolmädanenud raipe kallal.

Kui Tarzan oli kõhu täis söönud, asus ta uuesti töö kallale. Ta lõikas nahast umbes poole tolli laiusi ribasid ja õmbles nendega kaks nahka kokku. Nii sai valmis suur kott, mille ääre sisse tegi ta hulk auke. Aukudest pistis ta läbi pika kahest ribast kokkujätkatud rihma ja võis selle abil kotisuu kinni tõmmata. Ta valmistas sel moel veel neli väiksemat kotti. Kui viis kotti valmis sai, jäi üle mitu rihma, mis pidid leid-ma otstarbe edaspidi.

Töö oli tehtud. Tarzan viskas Saborit suure pähkliga ja naeris, kui suur loom ehmus sellest nii, et põõsastesse põgenes. Siis võttis ta järelejäänud liha ja asetas selle kõrgemale puuharude vahele ning lahkus, kotid seljas, mööda puid oru poole, kus oli vangis Numa.

Ettevaatlikult ronis Tarzan orulähedase künka harjale ja vaatas alla. Orus oli vaikne, Numat polnud kuskil näha.

Tarzan vedas ninaga õhku ja kuulatas. Kuigi ta ei tundnud lõhna ega kuulnud midagi, teadis ta, et lõvi on orus, muidugi tunnelis varjus, ning ta soovis, et loom magaks. Kui kõik olnuks tema soove mööda, saanuks ta oma kavatsuse täide viia.

Tasa ja targu hakkas ahvinimene orgu tulema. Ta hoolitses piinliku ettevaatlikkusega selle eest, et vähimgi heli ei annaks Numale märku kellegi lähenemisest.

30

Aeg-ajalt Tarzan peatus ja kuulatas. Kuulda ega näha polnud midagi ning ta jätkas laskumist. Viimaks jäi oru põhjani ainult paarkümmend jalga. Ta peatus ning mõõtis maad ja aega, mis kuluks, et oru keskel oleva puuni jõuda. Kui ta jõuab sellest poole läbida enne, kui lõvi ärkab, võib ta õnnelikult puuni jõuda ja on pääsenud, kui suudab orava osavusega puu otsa ronida. Kui aga lõvi tuleb tunnelist välja enne, kui Tarzan on poolele teele jõudnud, peab ta katsuma tagasi kaljuseinale pääseda. Mõlemal juhul pidi ta riskeerima ja ainult hea õnne korral oleks tema kavatsus teostunud. Ta kaalus mõlemat võimalust, sest mäletas väga hästi, kui vähe oli puudunud eelmisel korral lõvi saagiks langemisest.

Juba oli Tarzan oru põhjas. Ta oli sinna tulnud hääletult hagu vaim ja nagu kehatu olevus liikus ta puu poole. Pool hädaohtlikust teekonnast oli juba läbitud, kuid Numat polnud veel näha. Viimaks jõudis Tarzan puuni. Selle otsa ronides kahtles ahvinimene, kas lõvi üldse ongi tunnelis. Kuid kas oli võimalik, et suurel kassil oleks õnnestunud , sissekäigu eest kivid ära veeretada ja sealtkaudu välja pääseda? Või oli Numa surnud? See näis küll ebatõenäoline olevat, sest ta oli lõvile alles mõni päev tagasi toonud söögiks hüääni ja peaaegu terve põdra. Lõvi ei saanud nälga, veel vähem janusse surnud olla, sest orus oli vett küllalt.

Tarzan tahtis juba puu otsast alla tulla, et vaadata mis lõviga on juhtunud, kui talle tuli pähe teine mõte: lõvi tuleb kuidagi teisiti tunnelist välja meelitada. Ahvinimene laskis kuuldavale tasase urina. Silmapilk hiljem ilmus tunnelist Numa, kes oli valmis rahurikkujat maha murdma. Nähes puu otsas istumas Tarzanit, kelles tundis ära oma piinaja ja suurima vaenlase, sai lõvi meeletult tigedaks. Ta proovis üles ronida, kuid see ebaõnnestus ja tegi siis mitu hüpet Paar korda suutis lõvi haarata kinni oksast, kuid kukkus uuesti alla. Ebaõnnestumised ajasid ta aina tigedamaks. Loom urises ja möirgas juba päris metsikult Numa viha suurendas Tarzan õrritamisega: ta külvas

looma üle sõimusõnadega ning loopis teda kuivanud okstega. Nöhes Numa.asja-tut vaeva, naeris Tarzan ainult looma üle ja ootas tema väsimist

Viimaks tõusis ta puuoksale püsti ning harutas nööri lahti. Suure ma osa sellest võttis ta pahemasse kätte, jättes paremasse paar-kolm ringi ja nööri otsas oleva silmuse. Siis seadis ta selja vastu tüve, toetas kummagi jala eraldi oksale ning passis parajat juhust nöör alla visata. Õrritades uuesti juba natuke rahunenud lõvi oma ässitajat uuesti hüpetega kätte saama, suutis ahvinimene talle silmuse kaela heita ja nööri pingule tõmmata. Loom jäi õhku rippuma, ainult tagumised käpad puudutasid maad. Tarzan hoidis nööri pingul ja kaugenes ettevaatlikult puutüvest. Ta tahtis tõmmata lõvi nii kaugele, et käpad puuni ei ulatuks. Ahvinimene sidus nööri oksa külge nii, et ainult Numa tagumised käpad puud puudutasid. Siis viskas ta oma viis kotti kaugemale

31

maha ning tuli puu otsast alla. Numa tagus teda kinnipidavat nööri mõlema käpaga ja katsus seda hammaste vahele saada. Kartes nööri katkemist, pidi Tarzan tegutsema kiiresti.

Kõigepealt viskas ta kottidest suurima Numale pähe ja sidus selle talle tugevasti kaela ümber. See oli võrdlemisi lihtne ülesanne. Raskem oli toppida pisemaid kotte lõvile jalga. Tarzan pidi juba mitu korda jääma lõvi hiigelkäppade vahele. Viimaks said lõvi kõik neli jalga seanahast kottidesse topitud.

Selleks ajaks oli lõvi ka vastupanu lõpetanud. Loom rippus abitult nööri otsas. See tuli muidugi asjaolust, et nöör pigistas tema kõri ja mida elutumaks ta jäi, seda tugevam oli pigistus. Veel mõni silmapilk ja loom oleks surnud. See ei oleks Tarzani kavatsustega kooskõlas olnud. Ta hüppas ruttu puu otsa ja harutas nööri lahti. Siis tuli ta puu otsast alla ja avas silmuse niivõrd, et loom võis vabalt hingata. Numa silmade kohale lõikas Tarzan noaga paar väikest auku, läbi mille võis loom näha ja kustkaudu pääses kotti õhku.

Pärast Numa jalas olevate kottide paelte ülekinnitamist oli märatsevast' lõvist saanud abitu põder Bara, kes ei olnud kellelegi hädaohtlik. Nüüd tuli lõvile elu sisse. Ta hingas raskelt ja katsus ennast kottidest vabastada. Tarzan vaatas Numa rabelemist rahulikult pealt: ta oli kindel, et nii kotid kui ka rihmad, millega need olid seotud, peavad lõvi hiigellihaste pingutustele vastu. Kui Numa hingas juba korrapäraselt, hakkas ta kohutavalt möirgama. Ta võttis üha ette vabanemiskatseid. Kotid peas ja jalgade otsas hirmutasid looma äärmuseni, eriti näis teda ärritavat toore seanaha lõhn. Lõvi möirgas ja rabeles asjata hulk aega, kuni väsis ja jäi vaikseks. Hoolimata kogukusest ja hiigeljõust, ei ole lõvi kuigi vastupidav. Natukese aja pärast tõusis kiskja uuesti jalgadele ja hakkas taas rabelema. Kuid nüüd oli nöör korralikult kaela ümber seotud, see ei takistanud hingamist, aga oli kinnitatud nii tugevasti, et loom ei võinud jooksu pääseda.

Nööri teise otsa oli Tarzan sidunud puu ümber ning seisis ise kaugemal, oda löögivalmilt käes. Kas õnnestub lõvil kottidest vabaneda? Kui ei, on Tarzani töö end tasunud. Lõvi nägi meest, kes oli teda nii alatul viisil vangi võtnud. Looma viha oli piiritu, ta märatses kogu jõust. Kui ta kottidest jagu ei saanud, tahtis ta tormata lähedal seisva ahvinimese kallale. Numa tegi hiigelhüppe, kuid ainult selleks, et saada Tarzani odalttygev löök vastu pead ja nöörist selili paisatud. Neli korda tegi ta meeletu hüppe ja neli korda sai ta hoobi pähe. Katsed lõppesid talle alati alatu selilipaiskamisega. Viimaks sai loom aru, et asjata on üritada meest tabada ning alistus hirmsasti urisedes saatusele. Inimene oli taas võitnud džunglite kuninga, kellest oli saanud ahvinimese abitu vang, nii häbistav kui see ka metsade majesteedile ei olnud. Kui Tarzan nüüd kiskjale lähenes, taganes loom urisedes ega katsunudki enam rünnata.

32

Jätnud Numa puu külge rihma otsa, läks Tarzan tunnelisse sissekäiku kividest puhastama. See tehtud, tuli ta puu juurde tagasi. Lõvi oli vahepeal maha heitnud ning osutus nüüd otse ahvinimese teel olevaks. Mehe lähenedes urises Numa ähvardavalt ega mõelnudki teed anda. Tugev jalahoop külje pihta sundis teda teed vabastama. Mees päästis nööri puu küljest lahti ning katsus Numat tunnelisse ajada. Inimese ja kiskja vahel puhkes pooletunnine lahing. Lõvile tundus pealesurutav koera osa liiga häbistav ning ta pani viimseni vastu. Ägeda võitluse järel, kui jõud oli juba otsas, andis loom alla. Urisedes liikus ta edasi, ning lõpuks jõudsid mõlemad tunnelisse. Seal oli asi juba lihtsam — lõvi sammus Tarzani ees, ahvinimese oda hoolitses selle eest, et loomal ei olnud aega ega tahtmist seisma jääda. Nii jõudsid nad peagi tunnelist välja.

Värske õhu käes ja metsa lähedust tundes arvas Numa ajakohase olevat oma teed minna. Ta tegi võimsa hüppe ning pistis jooksu. Tarzan, kes veel käpuli tunnelis roomas, ei olnud asjade selliseks käiguks ette valmistatud. Ta kukkus kõhuli ja lõvi vedas teda umbes sada jalga mööda teravate kividega kaetud maad. Kui ta viimaks tigeda ja kõvasti kriimustatuna lõvi kinni pidada suutis, tahtis ta loomale tugevat keretäit anda. Karistus oli küll täielikult ära teenitud, kuid ahvinime-ne loobus samas sellest mõttest, sest Tarzanil ei olnud kommet tunnetele liigselt voli anda ega teha otstarbetuid tegusid.

Kui ta oli andnud veel Numale õpetust olla nööri otsas talutatav, hakkas džungli kirjutamata ajaloos kõige kummalisema paari — ees nööri otsas seanahast kottidesse topitud suur isalõvi ning järel nööris; kinni hoidev ja löögivalmis oda kandev valge ahvinimene — teekond.

See haruldane paar oli kogu päeva teel, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Lõvi oli märatsemast lakanud ning allus kangekaelselt urisedes enda vangistajale. Õhtuks oli loom väga väsinud, näljane ja janune, kuid ei sel ega järgmisel päeval ta toitu ei saanud. Teha lõvi pead katvasse kotti nii suur auk, et selle kaudu toita oleks olnud rohkem kui hädaohtlik, see tähendanuks vabastada looma parimad võit-lusvahendid — hambad. Tarzan lõikas lõvi suu kohale ainult nii suure augu, et see võis janu kustutada, ja viis looma jõe äärde. Siis sidus ta Numa puu külge ja otsis endale süüa, sõi ja ronis sama puu otsa, mille all lamas kinniseotud lõvi.

Öö möödus vahejuhtumiteta Tarzan ärkas varahommikul ja asu^ oma vangiga kohe teele. Nad liikusid võrdlemisi kiiresti läbi Kilimand-žaaro jalamil olevate suurte metsade ida suunas. Lõvi hakkas oma saatusega juba enam-vähem leppima, kuid punnis siiski vahetevahel vastu. Metsakiskjad, kes seda imelikku paari nägid, seisatasid silmapilgu ja põgenesid siis kohkunult. Juba lõvi lõhn oleks väiksemad loomad pakku ajanud, kuid sellel oli veel ka imelik välimus, millist polnud džunglis keegi varem näinud. Imelikul olevusel oli lõvi lõhn küljes,

33

pealegi käis tema kannul tarmangani — see pilt oli ürgmetsa asukatele kohutav ja nad põgenesid nii ruttu kui võimalik.

Emalõvi Sabor, kes eemal džunglis eksles, haistis äkki imelikku lõhna. See oli tema lordi ja peremehe, Numa lõhn, mille sekka tungis ka valge ahvi tarmangani ja metssiga Horta oma. Imelik lõhnade segu, välgatas mõte Sabori peas. Ta otsustas asja lähemalt uurida ning ruttas sinnapoole, kust tuul lõhna ninasse oli toonud. Tarzan ja Numa kuulsid Sabori tulekut, sest tulija tegi kaeblikku näuguvat häält. See väljendas läheneja uudishimu, kuid ühtlasi ka kartust.

Tarzan seisatas ja jäi ootama, viskevalmis oda käes. Muidugi jäi seisma ka Numa. Lõvi tõstis pea ja urises tasa. Ahvinimene tahtis juba Numat odaga karistada, kuid

välja ilmus Sabor ja mitte üksi, nagu Tarzan arvas teda tulevat. Sabori kannul tuli väikesele lagendikule neli noort, kuid juba täiskasvanud lõvi.

Kui Tarzan oleks nüüd lõvid üles ärritanud, oleks kogu kari võitluseks tema vastu ühinenud. Numa seisis rahulikult ja silmitses džung-list välja tulnud perekonda. Ka ahvinimene seisis ja ootas, mida lõvid tegema hakkavad.

Emalõvi Sabor oli veel kaunis noor ja graatsiline, tema kannul tulnud pojad olid täiskasvanud ja ilusad, nagu ainult noored lõvid seda olla saavad. Kolm poega olid emased, neljas, kelle turja ehtis juba uhke lakk, oli isasena natuke suurem kui teised. Sabor peatus Tarzanist umbes saja summu kaugusel, kuna noored temast mõne sammu ettepoole astusid — siis jäid kõik viis seisma. Nende kõrvad olid sirutatud et-tepoole, nende pilgud ning kogu olemus väljendasid imestust ja uudishimu. Tarzan ei aimanud lõvide kavatsusi — kui loomadel neid üldse oli. Esialgu olid nad ainult uudishimulikud.

Nii seisid nad umbes minut aega. Siis häälitses lõvidest vanem emane tasakesi. Tarzani lõvi vastas sellele kohutava möirgega ning tegi järsu hüppe teiste juures seisva isase suunas. See ehmus, sest hüppaja välimus oli imelikult kohutav, ja põgenes džunglisse. Teised järgnesid talle, viimane oli Sabor. Numa tormas talle järele, tõmmates Tarzani kaasa. Viimaks õnnestus ahvinimesel lõvi kinni pidada. Algas võitlus. Tige ja ärritunud loom tormas Tarzanile kallale, kuid sai iga pealetungikatse eest hoobi vastu pead. Nii möödus tund. Siis lõvi väsis ja alistus jälle enda vangistajale. Ta oli näljane ja tige, kuid ahvinimese ülekaal sundis ta rahulikuks. Imelik oli see paar — valge hiiglane ja tema kõrval rahulikult äammuv lõvi—, kui hiljem teekonda jätkas.

Videvikus jõudsid nad Briti eesliini lähedusse. Nad oleksid pidanud juba varem sinna saabuma, kuid Saksa eelpostidest Iäbipääsemi-ne oli võtnud rohkem aega, kui Tarzan oli arvestanud. Briti eesliinist natuke maad eemal sidus ahvinimene lõvi puu külge ja jätkas ise teekonda. Oli juba pime. Ta möödus eelpostidest, ilma et ühestki neist oleks teda märgatud. Natuke aega hiljem ilmus ta järsku ja hääletult

34

nagu vaim kolonel Capelli juurde nõupidamisele kogunenud ohvitseride keskele. Ohvitserid ehmusid nagu eelmisel korralgi, kuid nähes, kes tuli, naersid ainult. Kolonel Capell aga raputas pead.

„Kurat võtaks!" ütles ta ärritatult. „Käsin maha lasta äraandja, kes teid siia laseb. On narrus välja panna eelposte ja siis näha, et mees tuleb neist läbi kui vari. Ei, nii ei lähe!"

Tarzan naeratas heatahtlikult: „Ärge süüdistage kedagi vahipostil olijaist, sest ma ei ole ju inimene. Ma olen tarmangani. Iga mangani võib, kui tahab, siia laagrisse tulla, ilma, et keegi teie meestest teda märkaks. Oleks teil manganid vahtideks, ei pääseks siia viärkamatult keegi."

„Kes need manganid on?" küsis kolonel. „Võib-olla ma võtan selle kerjustekarja enda teenistusse."

Tarzan raputas pead: „Võimatu, sir. Manganid on suured ahvid — minu rahvas. Kuid teie ei saa neid kasutada. Nad ei suuda püsida kuigi kaua ühe asja või kavatsuse juures. Kui ma neile seletaksin, võibolla oleksid nad siis üürike aega asjast huvitatud. Võib-olla saaksin mõne neist siia ja selgitaksin neile kohustusi, kuid nad kaotaksid ikkagi huvi ja kui neid tarvis oleks, ei leiaks vahipostidel kedagi, vaid hoopis siit-sealt džunglist, kuhu nad on läinud putukaid otsima. Manga-nidel on laste arusaamine ja püsivus, seepärast on nad ka suurteks lasteks jäänud."

„Sa nimetasid neid manganideks ja ennast tarmanganiks. Milles vahe seisab?" küsis major Preswick.

„T a r tähendab „valge"," vastas Tarzan. „Ja m a n g a n i on „suur ahv". Minu nimi, mis anti mulle, kui ma Kercliaki suguharu ahvide juures elasin, tähendab Valgenalik. Kui ma olin väike balu, alivi-laps, oli mu nahk — nii usun — valge nagu piim ja erines mu kasuema Kala uhki st karvkattest silmatorkavalt. Nii sain ma nimeks Tarzan, Valgenalik, tarmangani, valge ahv. Nad nimetavad ka kõiki teid tarmanganideks," lõpetas Tarzan.

Kolonel Capell naeris. „See seletus ei haava meid, Greyctoke, ja Jehoova nimel, suur au oleks selles osas esineda teietaoliselt. Jah, aga kuidas on lugu teie plaaniga? Kas usute ikka veel, et teil on üksinda võimalik osa vastaste kaevikuid üle võtta?"

„Kas gomanganid on ikka veel seal?" päris Tarzan.

„Kes on gomanganid?" küsis kolonel. „See osa kaevikutest on ikka veel mustade pärismaalaste käes, kui teie neid nii kutsute."

„Yes," vastas Tarzan. Gomanganid on suured mustad ahvid — neegrid."

„Ja mida kavatsete teie teha ja kuidas tuleb meil talitada?" küsis Capell.

Tarzan tuli laua juurde, millel olid maakaardid. Ta osutas sõrmega kaardile ja selgitas: „Siin an sakslaste salajane vaatluspunkt. Seal on ka

üks kuulipilduja. Vaatluspunkt on kaitsekraaviga ühendatud tunneli abil. Andke mulle üks käsigranaat. Kui selle lõhkemist kuulete, hakake tasa eesliinidevalielist maad ületama. Teie mehed kuulevad vaenlase kaevikutest kisa ja kära, kuid see ei ole teie sõduritele sugugi hädaohtlik. Teil ei tule kiirustada, vaid liikuda võimalikult vaikselt. Teil tuleks oma meestele selgeks teha, et seal kaevikutes viibin ka mina ja et mul ei ole vähimatki soovi saada kuuliga pihta ega täägiga läbi torgatud!"

„Ja see olekski kõik?" küsis kolonel Tarzanilt pärast seda, kui oli ühe ohvitseri granaati tooma saatnud; „Teie puhastate kaevikud vaenlastest üksi?"

„Mitte just päris üksi," vastas ahvinimene, näol kibe naeratus. «Kaeviku tühjendan ma sakslastest. Muuseas, kui soovite, võivad teie sõdurid tulla sinna vaatluspunktist läbi viiva tunneli kaudu. Ja umbes poole tunni pärast, härra kolonel."

Nende sõnadega pööras Tarzan end ümber ja kadus ööpimedusse.

Läbi laagri sammudes tuli talle meelde noor ohvitser, keda ta oli siin esimesel korral näinud. Kui ta natuke hiljem teda laagritule valgusel jällegi nägi, tundus, et sel ohvitseril oli palju ühist preili Kircheriga. Kuid mõte, et ohvitser ja preili on üks ja sama isik, tundus väljanaermiseni absurdne. Kuidas sai see võimalik olla? Üks oli Saksa spioon, naisterahvas, kaugel teisel pool rinnet, teine noor inglise ohvitser, mees, keda ta oli arvatavasti kunagi Londoni paremas seltskonnas kohanud.

Hääletult ja tähelepanu äratamata läbis Tarzan Briti rinde vahipostide mitmekordse ahela ning jõudis kohta, kuhu ta kinniseotud lõvi oli jätnud. Suur kass lamas, kuid tõusis ahvinimese lähenemise peale üles ja tegi vaikset häält. Lõvi tasane näugumine ajas Tarzani naerma, sest see polnud enam džungli- ja kõrbekuninga uhke ning taltsutamatu urin, vaid pigem peremehelt toitu luniva näljase koera häälitsus.

„Varsti tapad, Numa, ja sööd!" sosistas alivinimene kiskjale kõrva. Kas lõvi ta ahvide keelest ka midagi aru sai, seda me küll ei tea. Siis harutas Tarzan nööri puu küljest lahti ning sammus eesliinidevaheli-sele maa-alale. Lahingutegevus oli peaaegu soikunud. Kuuldus ainult harvu püssipauke ja aeg-ajalt lendas üle pea mõni suurtükipomm, mis lõhkes kusagil vastase tagalas. Tarzanit ega tema kaaslast hädaoht ei ähvardanud, kuid Numa kartis siiski hirmsasti. Oh imet! Lõvi ei katsunudki põgeneda, vaid tuli värisedes lähemale, justkui otsides aliv-inimeselt kaitset

Ettevaatlikult lähenes kaks metsikut olendit Saksa vaatluspunktile, kus üksik sõdur vastasolevat Briti kaitsekraavi jälgis. Tarzani paremas käes oli granaat, pahemas hoidis ta nööri, mille otsas oli lõvi. Viimaks nägi Tarzan ainult mõne sammu kaugusel

olevat vaatluspunkti. Veel enne, kui granaat sihtmärki tabas, oli ta end pikali visanud. Plahvatus.

36

Ta kuulis, kuidas granaadikillud ja. kivid üle pea lendasid. Numa ehmus ning tahtis ära põgeneda. Suure vaevaga suutis Tarzan kohkunud looma rahustada.

Viis sekundit pärast granaadi heitmist jooksis ta lõvi enda järel sikutades kohale, kus silmapilgu eest oli asunud osavasti ehitatud vaatluspunkt ja Saksa sõdur. Nüüd oli seal ainult sügav auk, aga sõdurist polnud jälgegi. Ainus asi, mis granaadi lõhkemise tõttu kannatada ei olnud saanud, oli liivakottidega kaitstud kuulipilduja.

Ei võinud kaotada sekunditki. Plahvatust pandi kaevikuist muidugi tähele ja arvatavasti on abi tunneli kaudu juba tulemas. Kuid Numa ei tahtnud koopasse minna. Kärsitult tõmbas Tarzan looma alla ja surus teda tunnelisse. Loom oli käigus peaaegu sees, kui ahvinimesel tekkis uus mõte. Ta tõmbas kuulipilduja alla koopasse, suunas toru tunneli suu poole ja seadis riista igaks juhuks laskevalmis. Siis hakkas ta lõvi uuesti tunnelisse ajama. Varsti see õnnestus. Tarzan lõikas katki rihmad, millega kotid olid looma jalgade otsa ja pähe seotud. Viimaks vabastas ta lõvi ka kaelas olevast nöörist ning lükkas hirmunud Numa kaugemale tunnelisse. Veel ei olnud lõvi aru saanud, et küüned ja kihvad on tegutsemiseks vabad. Loom katsus taganeda, kuid Tarzani terav nuga, mille ots ähvardas sügavale tagakintsu tungida, takistas teda.

Toll—tollilt sai Numa edasi, sest Tarzan tõukas teda kõigest jõust Lõvi urises ähvardavalt, kuid varsti möirgas vihaselt ja ruttas edasi. Nüüd Tarzan teadis, et Numa oli haistnud kusagil eespool inimest ja tormas talle kallale. Tarzan läks tagasi koopasse ning tuli kuulipildujat enesega kaasa tassides uuesti tunnelisse. Eespool oli kuulda lõvi tigedat möirgamist ja hirmunud meeste hädakisa. Saatanlik naeratus ilmus Tarzani näole.

„Nad tapsid mu wazirid," pigistas ta läbi hammaste, „ja naelutasid seinale Muwiro poja Wasimbu."

Kui Tarzan tunneli kaudu jooksukraavi jõudis, oli vähemalt selle algus täiesti tühi. Nii oli ka järgmises ja sellele järgnevas osas. Ta ruttas Saksa eesliini keskkoha poole. Viienda käänaku kohal avanes kohutav pilt: põgenevate sõdurite keskel .oli segadus, mis takistas nende taandumist. Nende kannul murdis tige Numa mehi pöörase kiirusega. Kuulda oli luude raksumist lõvi hiigelkihvade vahel. Sõdurid, kelle ette oli jäänud põgenevate kaaslaste tropp, karjusid surmahirmus ja murdsid edasi.

Viimaks andis takistus järele ja mehed tormasid edasi, kohutav lõvi kannul. Sündimisest saadik on neegri veres kartus džunglikuninga ees. Nad unustasid, et neid on mitu ühe lõvi vastu ja et neil on peale moodsate püsside ka käsigranaadid. Hirm võttis neilt mõtlemisvõime, igaüks tahtis ainult põgeneda ja parem kui enne teisi. Mõni sõdur ronis kaitsekraavist välja ja põgenes selletagusesse metsa, mõni aga vastaseid eraldavale eesliinidevahelisele maa-alale. Kes ei jõudnud kaitsekraavist

37

välja ronida, võitlesid omavahel põgenemisvõimaluse pärast. Kogu kaitsekraav näis olevat korraga muutunud põrguks, kus mustad kuradid võitlesid omavahel ja lõvi tappis neist ühe teise järel. Lõvi tige möirgamine ja mustade meeste surmakarjatused saatsid seda põrgulik-tegevust.

Inglased lähenesid pikkamisi kaitsekraavile. Neile tulid vastu mustad sõdurid, kes olid eesliinidevahelisse lõiku põgenenud. Nad võeti vangi. Vangide suur surmahirm ja jooksukraavist kostev kära pani inglasi imestama. Selge, et hunnide kaevikuis oli põrgu lahti. Kuid Rho-desia rügemendi sõduritele ja ohvitseridele tundus kõige imelikum, et ärast kostis selgesti lõvi kohutavat möirgamist.

Kui inglased viimaks kaitsekraavi äärele jõudsid, hakkas selles kor-aga kuulipilduja rägisema. Samal ajal hüppas kraavist välja lõvi, kar-'uv hunn kihvade vahel, ning ruttas oma saagiga džungli poole. All aavis aga lamas kuulipilduja taga Tarzan ja külvas põgenevad mus-d üle surmatoova tinarahega. Tema lähedal olevad inglased nägid veel midagi. Hääletult kui vari ilmus Tarzani selja tagant blindaažist aksa ohvitser. Ta võttis kärmesti maast täägiga püssi ja hiilis kuulipilduri juurde. Tema kavatsused olid igal pealtnägijal teada. Inglased karjusid Tarzanile hoiatusi, kuid kära ja kuulipilduja ragina tõttu ta eid ei kuulnud. Saksa ohvitser oli jõudnud juba tulistaja selja taha Ta tõstis püssi, et lüüa tääk ahvinimese paljasse selga. Ja ta lõi, kuid Tarzan polnud enam seal, kuhu tääk läbi õhu vihises. Nüüd nägid inglased Tarzanit juba ohvitseri ees seismas ja enne kui nad asja täielikult mõistsid, oli püss sakslase käest kergelt nagu lapse käest mänguasi ära löödud. Hunni kallale tormas olend — enam mitte inimene, vaid metsik kiskja, kes haaras kohutava karjatusega ohvri kõrist.

Tarzanil nagu kõigil teistelgi džungliasukatel oli see, mida meie tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Ta ei kuulnud ega näinud, kuid siiski tajus hädaohu lähedust. See aimdus kasvas viimaks nii tugevaks, et ta kargas välgu kiirusel kohalt ära Ja mitte liiga hilja! Ta nägi ohvitseri mundril eraldusmärke, mida kandsid need, kes olid tema naise tapnud ja farmi hävitanud. Sellest jätkus, et hiiglasekasvu Saksa ohvitseri kallal kättemaksukirge rahuldada.

See oli valge kiskja, kes hambad sakslase kõrisse vajutas, see ei olnud inimene, kelle tugevad käed hunni kinni pidasid. Teise Rhodesia rügemendi sõdurid nägid midagi, mida nad kunagi ei unusta. Nad nägid, kuidas valge poolalasti hiiglane tõstis sakslase õhku ja raputas teda nagu terjer rotti või nagu emalõvi Sabor vahel oma saaki raputab. Nad nägid, milline surmahirm peegeldus hunni näost ja kuidas ta katsus Tarzani käte vältelt pääseda. Äkki laskis ahvinimene ohvri allapoole, pani põlve tema selja vastu, võttis käega kõrist kinni ning painutas pead tahapoole. Hunni jalad nõrgenesid ja ta vajus põlvili. Kuid ürgjõuga

hiiglane vajutas veelgi tugevamini. Surmakarjatus pääses sakslase suust, järgnes kõva raksatus. Tarzan viskas elutu keha kõrvale.

Rhodesia rügemendi sõdurid tulid lähemale kavatsusega hüüda hurraa, kuid hüüe suri nende huultel. Tarzan oli pannud jala surnukehale ning laskis kuuldavale suurte isasahvide kohutava, luust ja lihast läbitungiva võiduhüüde.

Alamleitnant von Goss oli surnud. Kordagi lähedal seisnud ja äärmiselt hirmunud sõduritele otsa vaatamata hüppas Tarzan kaitsekraavist välja ja kadus džunglisse. Teine Rhodesia jalaväerügement oli nüüd hunnide kaevikute selles osas peremees.

V. Kuldmedaljon

Briti Ida-Aafrikas olev väike väekoondis, kes oli arvuliselt palju suurema Saksa väe vastu sõdides seni raskelt kannatada saanud, hakkas natukesehaaval võitma. Hunnide pealetung oli peatatud, veelgi enam — nad olid sunnitud juba taganema. Britlased liikusid pikkamisi edasi, sest sakslased, kes olid oma positsioonidelt välja löödud, panid üsna tugevasti vastu.

Sakslasi oma positsioonidelt tõrjuda oli osutunud võimalikuks kohe pärast seda, kui Tarzan ja Numa olid pahempoolse kaitsekraavi mustadest sõduritest tühjendanud. Sel igavesti mälestust väärival ööl oli ahvinimene koos näljase lõviga ebausklikud ja halvasti koheldud neegrid minema kihutanud ning avanud rinde pealetungivale Briti väeosale. Teine Rhodesia rügement tuli kaevikutesse ja avas küljelt sakslaste pihta

tule. See võimaldas Briti vägedele omakorda tormijooksu sakslaste vastu kogu rindel. Sellest peale hakkas rinne veerema hunnide okupeeritud maa-ala sisemusse.

Möödus nädal. Sakslased võitlesid kõvasti iga kilomeetri pärast, mis nad pidid pealetungivatele Briti sõduritele loovutama. Veeta ning okaspuude ja põõsastega kaetud ala takistas liikumist. Veel raskemaks tegi selle sakslaste tugev vastupanu mõlemal pool raudteed.

Ükski Rhodesia rügernendi ohvitser polnud näinud Tarzanit pärast seda, kui ta oli tapnud alamleitnant von Gossi ning ära läinud otse Saksa rinde keskosa poole. Juba arvati, et ahvinimene on seal surma saanud.

„Võib-olla nad tapsid ta," möönis kolonel Capell, „sest ma usun, et elusalt nad küll seda rändurit kätte ei saanud."

Ja nad ei olnud saanud teda kätte ega ka tappa. Vastupidi. Tarzan oli veetnud viimased nädalad väga huvitavalt ja tuleviku jaoks kasulikult. Ta oli kasutanud aega, et koguda andmeid Saksa väeosade seisukorra, koosseisu, positsioonide, taktika ja mitme muu neisse puutuva

äsja kohta. Seda materjali oli tal nüüd rohkem kui küllalt. Kuid selle juures ei unustanud ta teha sakslastele nii palju tüli ja kahju, kui seda ainult Tarzani-taoline olevus teha oleks suutnud.

Tal oli tärganud parajasti iseäralik soov, mida ta teostada tahtis. Oli nimelt üks Saksa spioon, kelle ta kavatses kinni võtta ja Briti väeosale üle anda. Esimest korda Saksa peastaabis viibides oli ta näinud noort naist, kes andis kindralile mingi kirjaliku ettekande. Hiljem oli ta näinud Saksa inimest Briti laagris Inglise ohvitseri vormis. Järeldust teha polnud raske: see naine oli hunnide spioon.

Teda tahtiski Tarzan kinni võtta. Mitu ööd oli ta sakslaste staabi ümbruses passinud, ilma et oleks sellest kardetavast spioonist midagi kuulnud või teda näinud. Ümbruses liikudes oli ahvinimene oma te-, gudega sakslastele siiski hirmu nahka ajanud. Nende kartusi kinnitasid kõvendatud valve ning laagritule juures väriseva häälega jutustatud salapärased ja kohutavad lood. Ööpimedus näis hunnidele kohutav, neegritel pani see otse vere tarretama.

Ühel ööl, kui Tarzan lamas jällegi Saksa rügemendi staabi akna all põõsas, kuulis ta mitme ohvitseri omavahelist juttu. Ta kuulis, kuidas keegi hunnidest jutustas teistele juba üldiselt tuntud juhtumit vasakpoolses kaitsekraavis, kus pärismaalasi oli hirmutanud ründav lõvi ja kuidas looma järel oli kohe tulnud alasti hiiglane, keda mustad olid pidanud mingisuguseks džunglikuradiks ja kelle eest nad põgenesid, jättes kaevikud inglastele.

„See oli kindlasti sama olend, kes tookord kindralstaabi aknast sisse hüppas ja Schneideri ära viis," kinnitas keegi teiste hulgast. „Aga ma imestan, miks ta just majori ära viis. Ma ei olnud küll seal, aga kinnitatakse, et see olend oli huvitatud just majorist, ei kellestki muust kui vaesest Schneiderist. Von Kelter oli ju tema käppade vältel ja ta oleks võinud isegi tema kaasa võtta. Kuid ta võttis ikkagi Schneideri. Ta jooksis majorile isegi üle toa järele, võttis kinni ja kadus akna kaudu ööpimedusse. Jumal teab, milline saatus talle osaks sai!"

„Kapten Fritz Schneideril on oma teooria selle kohta," seletas keegi. „Ta rääkis mulle nädal või paar tagasi: ta arvab, et see olend eksis, ta tahtis ära viia teda, mitte tema venda. Nimed olid ju samad. Fritz ei olnud selles siiski kindel enne, kui von Goss tapeti. Mõlema tapja oli ju sama isik, kes kohe lõvi kannul kaitsekraavi tuli. Samal õhtul, kui major Schneider ära rööviti, leiti ka üks tema meestest heinahunnikust murtud kaelaga. Sellest järeldas kapten Schneider, et keegi kurat peab jahti tema meestele ja temale endale. Sel õhtul olla see kohutav olend eksinud ja võtnud

Fritzu asemel tema venna. Ta rääkis, et kindral Kraut olevat kinnitatuid, et niipea kui preili Kircher oli tema venna nime nimetanud, tormas aknast sisse metsik olend ja viis ta ära"

40

Korraga jäid vestlejad 'teraselt kuulama. „Mis see oli?" küsis üks ohvitser, kes oli kuulnud lähedalolevast põõsast Tarzani tasast vandumist. ,

Saades teada, et tema naise tapja veel elab, kui ta oli olnud arvamusel, et lõvi on selle kurjategija juba ammu ära seedinud, ei suutnud Tarzan viha talitsedes olla vandumata: „Ah mõrtsukas elab veel, ja on karistamata!"

Ohvitserid vaatasid uurivalt põõsaid, millest see kohutav hääl oli tulnud. Nad olid hirmul, sest silme ette kerkisid pildid, mis olid nähtud nii laagris kui ka eesliinil. Nad olid näinud sõdureid ja ohvitsere, kes olid kohapeal hääletult ja arusaamatult tapetud. Ainult murtud kael, katkine selgroog ja tugevad sõrmejäljed kaelal rääkisid viisist, kuidas õnnetu oli siit ilmast lahkuma aidatud. Vahel olid surnukehal ka hammaste jäljed...

Põõsas liikus mõni oks. Silmapilk hiljem laskis üks ohvitser hoiatamata sinna mitu pauku. Kuid asjata, sest Ahvide Tarzanit polnud enam seal, kuhu hunn oli oma revolvri tühjendanud. Kümme minutit hiljem oli ta laagrist juba väljas, kuhu eelposti toetuseks oli paigutatud rühm musti sõdureid, kelle ülem oli hauptmann Fritz Schneider. Sõdurid magasid siin-seal lahtise taeva all, aga ohvitseridel olid telgid. Tarzan roomas nende suunas. Sakslased olid viimasel ajal kõikjal pimeduses varitsevast surmast ehmunud ning väga ettevaatlikud. Ahvinimesel läks ' siiski korda hiilida otse ohvitseride telkide taha.

Seal kõhuli lamades jäi ta kuulatama. Telgist oli kuulda vaid ühe magava inimese hingamist. See rahuldas Tarzanit. Ta lõikas katki telgi alumist serva hoidnud nööri ning roomas sisse. Mitte mingisugune hääl ei andnud märku tema tulekust — ta liikus nagu vari vaiksel päeval lellelt lellele. Silmapilk hiljem oli sissetungil iu voodi juures ning kummardus magava mehe üle. Võimatu oli teada saada, kas telgis magas .Schneider või keegi muu. Tarzan polnud Schneiderit kunagi näinud. Kuid ta oli otsustanud selgusele jõuda ja rohkemgi teada saada.

Tasa raputas ta magajat õlast. Mees keeras end teisele küljele hing mõmises midagi läbi une.

„Vait!" sosistas Tarzan. „Vait! Või ma tapan su." Hunn avas silmad. Ta nägi telgi poolpimeduses enese kohale kummardunud hiigelsuurt meest, kelle üks käsi pigistas teda õlast, teine lähenes kõrile.

„Ära proovigi karjuda!" käskis Tarzan häälega, mis ei lubanud vastu vaielda. „Mis on su nimi? Vasta mulle sosinal."

„Luberg," vastas ohvitser. Ta värises, sest oli ju alasti hiiglase salapärane ilmumine telki tingimata ühenduses kohutavate salasurmade ga, mida viimasel ajal nii tihti ette oli tulnud. „Mida sa tahad?" küsis ohvitser hirmunult.

41

„Kus on hauptmann Fritz Schneider?" küsis ahvinimene. „Kus on tema telk?"

„Teda ei ole siin. Ta saadeti eile Wilhelmstali," vastas Luberg.

„Ma ei tapa sind, vähemalt mitte praegu," rääkis Tarzan. „Tahan teada, kas oled mulle tõtt rääkinud. Kui oled valetanud, siis on su sumi veelgi hirmsani. Kas tead, kuidas major Schneider suri?"

„Ma tean," vastas Tarzan ise küsimusele. „Kinnitan sulle, et see ei olnud isegi neetud sakslasele just väga ilus moodus surra. Keera nägu seina poole ja tõmba tekk üle pea. Ära liiguta ennast ja ole vait kui sukk!"

Mees tegi nagu kästud ja silmapilk hiljem oli Tarzan telgist kadunud niisama hääletult, kui oli sinna tulnudki.

Tund aega hiljem oli ahvinimene juba väljaspool hunnide laagrit ja liikus kiiresti mäestikus asuva väikse Wilhelmstali poole, kus Saksa Ida-Aafrika valitsus suvel harilikult viibis.

* * *

Preili Bertha Kircher oli džunglis eksinud. Tema, kes ikka uhkustas, et ei eksi, oli nüüd kaotanud tee väikeses metsatukas Pangani ja Tanga raudtee vahel. Ta teadis küll, et Wilhelmstal asub umbes kuuskümmend kilomeetrit edelas, kuid millegipärast oli tal võimatu kindlaks teha, kus see edel asub.

Lahkudes Saksa peakorterist rindel, ratsutas ta algul paljukasutatud teed pidi Wilhelmstali poole. Kui ta kuulis, et tugev rühm Briti luurajaid oli tulnud Pangani läänekaldale ja et nad ähvardasid Wilhelmstali maantee ja isegi Tanga raudtee oma valdusse võtta, lahkus ta suurelt teelt ning otsustas jätkata teekonda läbi metsade. Alles siis, kui ta oli hulk maad tihnikus edasi rühkinud ja kui taevas korraga pilve tõmbus, tahtis ta söidusuunda kompassi järgi kindlaks määrata. Suur oli ta meelehärm, kui avastas, et kompass, mida ta harilikult kaasas kandis, oli kadunud või peakorterisse jäänud. Siiski otsustas ta oma osavusse uskudes edasi minna. Ta ratsutas oma arust läände ja alles siis, kui arvas olevat jõudnud Briti luurajate selja taha, pööras lõunasse.

Neiu oli juba pika maa mööda metsi lõuna poole maha sõitnud, kui usaldas ida pool olevale suurele teele tagasi tulla. Tal ei olnud veel tekkinud kahtlust, et ei liigu õiges suunas. Alles õhtu eel, kui ta oleks juba ammu pidanud olema tagasi Tanga teel, märkas ta, et on eksinud. Igal pool laius ainult džungel, teest ei olnud mingit märki.

Siis tuli talle meelde, et hobune polnud kogu päeva juua ega süüa saanud. Lähenes öö ja ta oli ikka veel Ida-Aafrika džungli kurikuulsas osas, kus mürgine tsetsekärbes ja metsikud kiskjad igat olendit ähvardavad. Kõige rohkeni vihastas teda teadmine, et oli eksinud, et ta ei teadnud, kas ratsutas raudtee poole või sellest eemale. Tundus väga võimalik, et raudtee asemel võis ta sattuda Pangani põlistesse soodesse.

Siiski näis tagasipöördumine võimatuna, ta pidi minema edasi, ikka edasi.

Oli, mis oli, aga arg Bertha Kircher' siiski ei olnud. Kuid parata polnud midagi — ta kujutas endale ette hirmsaid tunde džunglipimedu-ses. Oh, need pikad tunnid ja kiskjatest kihisev ürgmets!

Just enne pimeduse saabumist sattus ta väiksele lagendikule, mille keskel seisis üksik igivana tamm. Seal kasvas pikk tihe rohi ning ümbruses oli küllalt mahakukkunud kuivi oksi laagritule jaoks. Koht näis selles ääretus tihnikus nagu laagriplatsiks loodud. Kõhklusteta otsustas ta ööseks sinna jääda. Ta võttis hobuselt sadula ja valjad maha ning sidus looma maa sisse torgatud vaia külge. Siis asus ta laagritule jaoks puid koguma. Varsti põleski tamme all hele tuli ja selle lähedal oli hun-. nik kuivi oksi — piisavalt selleks, et lõket hommikuni põletada.

Bertha Kircher istus väsinult puu alla maha, võttis sadulakotist külma toidu ja veega täidetud tinapudeli. Ta sõi vähe ning jõi vett veelgi vähem, sest ettevaatlikkus sundis säästma. Kes teab, kui kaua ta džung-lis veel ekslema peab. Janu kustutades tuli talle meelde hobune, kellele ta ei saanud oma veetagavarast tilkagi anda. Loomast oli tal kahju — isegi Saksa spioonil võib olla süda ja pealegi oli ta noor ja naiselik.

Oli juba pime. Taevas polnud nähi kuud ega tähti. Laagrituli, mis ta ees põles, tegi öö veelgi pimedamaks. Ta võis näha ainult kõrget rohtu ja puutüvesid, mis heleda tule valgel pimeduse süsimustast seinast vaimude taoliselt esile tungisid.

Džunglis valitses vaikus, mida häiris kaugusest aeg-ajalt kostev suurtükimürin. Seegi oli ainult nõrk kaja, mis ei võimaldanud hääle suunda määrata. Bertha teritas küll kõrvu, pingutas oma meeli viimse võimaluseni, kuid kustpoolt hääl tuli, sellest ta ikkagi aru ei saanud. Kui oleks saanud, oleks ta teadnud, kuhupoole homme edasi minna. Rinne oli kindlasti põhja pool, kuid kuhu poole jääb põhi?

Ja homme! Kas ta üldse elabki homseni? Ta tõusis püsti ja raputas end. Niisugustel mõtetel ei olnud peas ruumi, sest nendest polnud kasu. Ta hakkas julgelt mingit laulu ümisema ning asetas sadula vastu puutüve. Kogunud veel sületäie heina, valmistas ta sellest ja sadulatekist endale kaunis mugava istekoha, millel kavatses valvates hommikut oodata. Et öö oli juba küllaltki jahedaks muutunud, harutas ta sadula küljest paksu sineli ja pani selle selga. Siis istus ta heintele, selg vastu sadulat, ja jäi hommikut ootama.

Möödunud oli umbes tund. Ainukesed hääled, mida ta kuulis, olid lähedal oleva hobuse söömine ja kaugemalt kostev ebamäärane suurtükimürin. Siis kuulis ta džunglist umbes kilomeetri kauguselt lõvi kohutavat möirgamist. Ta kohkus ja haaras püssi. Hoolimata oma julgusest, kartis ta siiski. Lõvi oli küll pealpool tuult ega olnud inimese lõhna ninna saanud, kuid ta võis olla näinud tuld, mis pidi kaugele paistma. Oodata oli kutsumata kohutavat võõrast.

43

Jälle oli möödunud tund, kohutav, närvesööv tund. Bertha Kirche-ri meeled olid viimseni pingul. Kuigi lõvi möiret ei korranud, tundus talle, et suur kass luusib kusagil lähedal ja võib iga minut kallale tungida. Tema närvilisus aina suurenes, ta pöördus aeg-ajalt võpatades ümber ja puuris ööpimedusse. Püssi põigiti põlvedel hoides ootas ta rünnakut kavatsevat kiskjat. Kuid see ei tulnud. Okste pragin ja pehmete käppade astumine, mida ta džunglis arvas kuulvat, oli ainult pingul närvide ettekujutuse vili. Korraga tõstis hobune pead ja korsatas. Tasa kiljatades hüppas neiu püsti. Mis see oli? Hobune pööras järsku, ümber ja jooksis tule poole riii palju, kui seda võimaldas nöör, mille otsas ta oli. Bertha viskas tulle uusi oksi ja vaatas heledama tule valgel džunglisse. Kuid seal polnud midagi näha ega kuulda. Kõik oli vaikne, ainult oksad praksusid tules.

Tund möödus tunni järel. Hobune tõstis aeg-ajalt pead ja kuulatas. Kuigi neiu midagi iseäralikku ei kuulnud, oli ta kindel, et eemal liikus keegi, kes hobusele rahu ei andnud. Väsimus ja pikaajaline närvipin-gutus mõjusid — Bertha hakkas uniseks jääma. Kartes uinuda, tõusis ta püsti ja käis hulk aega edasi-tagasi. Hobust vaadates ja paitades talle mõne sõna lausunud, tuli ta tagasi tule juurde. Tundes end värskemana, istus ta endisele kohale tagasi ja hakkas arutama, mis järgmisel päeval teha. Ta peab leidma õige suuna...

Nähtavasti oli ta siiski uinunud, sest kui ta järsku ärkas, oli päike juba kõrgel. Imelik! Hirmus öö kohutavate hädaohtudega oli möödunud.

Vaevalt suutis ta oma silmi uskuda. Ta oli maganud mitu tundi. Tuli oli vahepeal kustunud, aga tema ise ja hobune olid elus ning ühtki kiskjat polnud kusagil näha. Ja mis kõige parem — idast paistis päike. Nüüd teadis ta, kuhupoole edasi minna. Kiiresti sõi ta napi hommikueine, jõi sõõmu vett peale ning valmistus minekule. Kui ta uuesti sadulas istus, tundus talle, et on kõikidest džungli hädaohtudest pääsenud.

Oleks Bertha Kircher näinud lähedal põõsastes paari kollaseid silmi, mis iga tema liigutust, kurjakuulutavalt jälgisid, ei oleks ta lagendikult rõõmsana ära ratsutanud. Kuid ta ei näinud neid ja ratsutas ettevaatamatult metsa poole — just sinna, kust kollakasrohelised silmad teda jälgisid.

Numa, kes lähenevat ratsanikku ootas, seadis end hüppevalmis. Neiu jõudis juba metsa äärde, kui hiigellõvi tormas põõsastest välja nagu välk. Hobune kohkus ja tahtis

ümber pöörata, kuid oli juba hilja. Lõvi käpalöök oli teda tabanud ja loom varises koos ratsanikuga rnaha. Kõik käis nii äkitselt, et neiul polnud aega oma jalgu vabastada ning ta lamas nüüd hobuse kõrval jalgapidi tema all.

Hirmunud neiu nägi Numa kohutavaid lõugu, veriseid igemeid ja võimsaid kihvu. Ta nägi, kuidas lõvi haaras hobust turjast ja raputas

44

oma saaki. Ta kuulis tugevat raksatust ja murtud kaelaluuga hobune jäi liikumatult lamama.

Lamades oma ohvri peal, silmitses Numa kõrvalolevat abitut naist, kes hirmunult kiskja näkku vaatas. Lõvi oli Berthale nii lähedal, et ta tundis kiskja sõõrmeist tulevat vastikut haisu ja nägi looma silmadest enda tarretunud pilti. Vastastikune silmitsemine kestis vaid viivu, mis tundus neiule igavikuna. Siis urises lõvi ähvardavalt.

Bertha Kircher polnud kunagi olnud nii hirmunud kui seekord, sest tal polnud elus veel nii mõjuvat põhjust selleks ette tulnud. Tema vööl oli püstol, mis oli aga jäänud kukkudes puusa alla. Ja kui see olekski käes olnud, oleks sellega võinud lõvi ainult õrritada, mitte tappa. Ta otsustas oma elu anda nii kallilt, kui võimalik. Ta pööras viivuks pilgu ära lõvi hüpnotiseerivatelt silmadelt ning suunas näo jumala poole vaga palve esitamiseks. Ta ei palunud abi, sest seda ei oleks tol hetkel võinud anda isegi jumal. Ta palus ainult, et lõpp oleks lühike ja valutu.

Keegi ei või teada, mida lõvi kunagi teeb. See lõvi vaatas hirmunud naist mõne silmapilgu ja asus oma saagi kallale. Preili Kircher vaatas imestades lõvi tegevust ja katsus oma jalga hobuse korjuse alt välja saada See ei läinud siiski korda, sest jalg oli nagu mäe alla jäänud. Ta võttis kokku kogu jõu ja katsus uuesti. Lõvi, tõstis järsult pea, vaatas naist ja urises ähvardavalt, Polnud midagi teha. Ainukeseks võimaluseks jäi oodata, kuni Numa kõhu täis sööb ja lahkub. Kuid kas ta lahkub enne või pärast naise mahamurdmist? Niipalju kui Bertha lõvide kombeid teadis, uskus ta, et pärast nälja kustutamist viib loom saagi ära tihnikusse. Et neiu ise on osa saagist, viib lõvi arvatavasti ka tema tihnikusse, muidugi surnult või selleks, et seal ta ära murda.

Lõvi hakkas jälle sööma. Bertha imestas, et ta ei minestanud, kui lõvi teda ähvardavalt vahtis. Talle meenus, kuidas ta oli ikka tahtnud lähedalt näha, kuidas lõvi murrab ja saaki sööb. Kui täpselt tema soov nüüd täitus!

Neiule tuli jälle püstol meelde. Aegamisi sirutas ta käe selle poole. Et relva kätte saada, pidi ta end natuke kergitama. Numa märkas seda kohe. Ta jättis hobuse sinnapaika ja asetas hiigelkäpa kassi nobedusega neiu rinnale. Vastu maad surutuna vaatas Bertha Kircher kiskjat, kelle ilme väljendas äärmist verejanu. Ta oleks karjatanud, kuid hääl suri huultel. Ka lõvi ei teinud häält. Nii möödus mõni pinev silmapilk.

Korraga tõstis Numa neiult pilgu ning suunas selle kaugusse. Tasasest urinast sai tema hääl kohutavaks möirgamiseks. Nähtavasti suurest ärritusest tõmbas ta käpa neiu rinnalt, rebides katki rõivad ja paljastades valge ihu. Imelikul kombel ei jätnud ta küüned mingit jälge.

Ahvide Tarzan oli näinud kogu juhtumit, alates hobuse langemisest lõvi saagiks. Ta oli ka hulk aega enne seda jälginud Bertha Kii. herit. Kui neiu oli langenud lõvi küüsi, arvas Tarzan asjade sellise käigu

45

päris sobiva olevat. Oli ta ju sakslane ja pealegi alatu spioon. Ta oli näinud naist kindral Krauti peakorteris oma tegevusest aru andmas, ja hiljem juba inglaste laagris Briti ohvitseri vormis. Viimast asjaolu meenutades arvas Tarzan, et äkki tahab kindral

John Stuts naist näha ja üle kuulata. Võib-olla saaks tema käest enne mahalaskmist Briti väeülemale kasulikke andmeid.

Tarzanile ei olnud tuttav üksnes maas lamav neiu, vaid ka hobuse kallal maiustav lõvi. Meile näivad kõik lõvid ühesugustena, kuid nende kaasolendid džunglis eraldavad üksteist. Tegelikult on igal loomal oma tundemärgid, nagu inimestelgi. Peale selle on loomadel üksteise eraldamiseks veel ka lõhn? Lõhn on kõige kindlam eristamistunnus. Olete seda arvatavasti tuhandeid kordi märganud. Koer tunneb teid välimuse ja hääle järgi, kuid ta tuleb ja nuusutab ikkagi ning on alles siis veendunud, et olete oma.

See lõvi oli Tarzani vana tuttav. Sama, kelle ta oli kord vangistanud ja hiljem lahti lasknud. Ta tundis looma ära lõhnast. Nüüd oli vaja proovida, kas lõvi, kes oli odalööke saanud ja nööri otsas taltsalt käinud, veel oma vangistajale allub.

Ahvinimene lähenes lõvile ja hüüdis teda ahvide keeles. Ta keelas loomal naist puudutada. Ei tea, kas Numa sai temast aru või mitte. Igatahes näis ta Tarzani rasket oda väga hästi mõistvat. Oda viskeval-mis hoidev mees lähenes kiskjale, kes kihvu paljastades ja vihaselt urisedes pikkamisi saagi juurest taganes. Numal oli raske valida ahvini-mese ründamise ja tema eest taganemise vahel. Ta siiski taganes samm-sammult.

Tarzan lähenes murtud hobusele pikkamisi. „Mine ära, Numa!" karjus ta lõvile. „Kui sa ei lähe, seob Tarzan sind uuesti kinni ja viib džunglisse nälgima. Vaata oda! See on piksenool Arad. Kas sa ei mäleta, kuidas selle terav ots sulle kintsu tungis ja kuidas selle varrega peksa said? Mine, Numa! Ma olen Tarzan, Ahvide Tarzan!"

Numa paljastas kihvu veelgi rohkem, tema väikesed silmad kadusid peaaegu üleni näokurdudesse. Ta urises, karjus, möirgas, kuid ei liikunud paigast. Alles siis, kui oda oli tema peast ainult paari jala kaugusel, katsus ta seda käpaga lüüa ja taganes veel. Tarzan oli jõudnud, juba hobuse korjuseni. Ta liikus edasi lõvi poole. Lamav neiu jälgis imestades poolalasti hiiglast, kes lõvi odaga taganema sundis.

Alles siis, kui lõvi oli saagist mitu jalga taganenud, küsis Tarzan Bertha Kircherilt puhtas saksa keeles: „Kas olete raskesti viga saanud?"

„Ei taha uskuda, et väga hullusti," vastas neiu. „Ma ei saa kuidagi jalga hobuse alt välja."

„Proovige uuesti," andis Tarzan nõu, „sest ma ei tea, kaua saan lõvi eemal hoida."

Neiu proovis kõigest jõust, sest tema elu sõltus ju sellest, kuid viskas lõpuks end väsinult pikali.

„Võimatu!" ohkas ta Tarzanile.

Inimahv taganes pikkamisi kohani, kus neiu lamas. Ta kummardus lõvi silmist laskmata ja kergitas ühe käega hobuse korjust. Neiu sai vabaks ja tõusis püsti.

„Kas käia saate?" küsis Tarzan.

„Arvan, et saan. Jalg on tõesti surnud, aga muidu vigastusteta."

„Hea!" ütles Tarzan. „Nüüd taganege minu selja taina — tasa, pikkamisi, ilma üliegi järsu liigutuseta. Ma usun, et lõvi ei karga meile kallale."

Pikkamisi taganesid mõlemad põõsastikku. Numa seisis urisedes hulk aega paigal ja hakkas siis neile järgnema. Tarzan vaatas põnevusega, kas kiskja peatub saagi juures või tuleb neile järele. Kui ta järgneb, tungib ta kindlasti ahvinimesele kallale. Lõvi jäi siiski hobuse juurde, kus ta vihaselt urises. Tarzan jäi ootama, mida loom edasi teeb. Nii möödus mõni silmapilk. Loom urises veel kord, laskus kõhuli maha ja jätkas pooleli jäänud hommikueinet.

Kergendusohe pääses neiu huulilt, kui ta nägi kiskjat endist tegevust jätkamas. Nad olid pääsenud ja taganesid pikkamisi. Korraga tundis neiu peapööritust. Ta oli

minestamas ja olekski maha kukkunud, kui Tarzan poleks teda kinni haaranud. Neiu närvid olid sellisest läbielamisest liiga pingul. Meeltesegadus vältas siiski vaid mõne silmapilgu ning ta oli peagi endine teguvõimas Bertha Kircher.

„Ma ei saanud midagi parata," vabandas ta oma nõrkust. „Ma olin nii lähedal surmale, nii hirmsale surmale. See mõjus mu närvidele. Praegu on kõik jälle korras. Kuidas ma võin teid tänada? See oli nii imelik. Te ei näinud seda koletist sugugi kartvat, just vastupidi — tema kartis teid. Kes teie olete?"

„Ta tunneb mind," vastas Tarzan tigedavõitu naeratusega, „ja seepärast ka kardab."

Tarzan seisis otse neiu vastas. Tal oli esimest korda võimalus Bert-hale näkku vaadata. Jah, neiu oli tõepoolest ilus, selle vastu ei võinud ta vaielda. Ahvinimene pani neiu ilu tähele vaid ebateadlikult. Naise ilu oli ainult pealiskate, mis ei varjanud tema surmapatumusta südant. Ta oli ju sakslane ja Saksa spioon. Tarzan vihkas teda ja tahtis saata kindlasse hukku. Ahvinimene tavatses talitada siiski nii, et sellest sünniks vaenlasele võimalikult suur kahju.

Tarzani pilk peatus neiu lahtisel kaelusel. Tema suust pääses imestushüüe. Ta nägi neiu rinnal sama kuldketiga medaljoni, mille Schnei-der oli tema naise kaelast kord röövinud ja armastuse märgiks Bertha Kircherile kinkinud. Neiu kuulis ahvinimese häält ja märkas tema imestunud nägu, kuid ei sar^nud aru selle põhjusest Tarzan haaras Berthat toorelt käsivarrest.

„Kust te selle saite?" küsis ta ja rebis medaljoni neiu kaelast ära.

47

Neiu ajas end täies pikkuses sirgu. „Käed eemale minust!" nõudis ta. Tarzan ei pannud neid sõnu tähele, vaid pigistas naise kätt veel tugevamini.

„Vastake!" surus ta läbi hammaste. „Kust saite selle?"

„Mis teil sellest?" küsis neiu vastu.

„See on minu oma," vastas Tarzan. „Ütelge mulle, kes selle teile andis. Kui te seda kohe ei ütle, annan teid lõvi kätte."

„Ja teie teete seda kindlasti?" kahtles neiu.

„Miks mitte?" vastas Tarzan. „Teie olete ju spioon. Spioon tapetakse tabamiskohal."

„See tahendab, et tahtsite mind kohe tappa?"

„Ei, ma tahtsin viia teid peakorterisse. Küll nad viivad seal asja lõpule. Kuid nüüd arvan, et Numa võib seda niisama põhjalikult teha. Kumba te ise soovite?"

„Hauptmann Fritz Schneider andis mulle selle medaljoni," teatas neiu.

„Hästi. Nüüd peakorterisse. Tulge!" Tarzan hakkas sammuma mööda kitsast jalgrada.

Bertha Kircher liikus tema kannul, tema mõte töötas kiiresti. Nad liikusid ida suunas, mis sobis neiu plaanidega igati. Oli isegi hea, et ta s ii kaitsjaks valge hiiglase. Talle meenus, et päästja ja vangistaja polnud talt revolvrit ära võtnud. Mees oli nähtavasti rumal, et ta seda ei märganud.

„Miks te mind spiooniks peate?" küsis ta tüki aja pärast eessammuvalt Tarzanilt.

„Ma nägin teid Saksa peakorteris ja hiljem Briti rinde laagris," vastas too küsijale.

Bertha Kircher sai aru, et britlaste juurde ei võinud ta end viia lasta. Pealegi oli tal vaja kiiresti Wilhelmstali jõuda Seda tuli teha kas või revolvrit kasutades.

Ta vaatas ees sammuvat hiiglast. Milline suurepärane olend! Kuid ta oli siiski toores metslane, kes tahab teda tappa. Kui talutatav taluta-jat ise ei tapa, viib ta tema teiste kätte, kes lasevad ta maha kui spiooni. Ei, hiiglast tuleb ennetada, ta tuleb tappa enne oma kavatsuste täitmist. Ja medaljon! See tuleb mehe käest kindlasti tagasi saada ja jõuda Wilhelmstali. Tarzan käis paar sammu neiust eespool ega vaadanud taha. Neiu võttis kabuurist revolvri. Üksainus pauk ja kõik on valmis. Ei ole karta, et nii lähedalt mööda võib lasta. Oma kavatsust plaanides vaatas neiu, kuidas eessammuva

pruuninahalise korrapärased ja ilusad lihased päevitunud naha all liikusid. Tema sammud ja kogu tema kehahoiak olid majesteetlikud.

Selle kõige märkamine muutis tahtmatult Bertha Kircheri kavatsusi- Ei, ta ei suuda oma saatanlikku plaani ellu viia, kuid ta peab sellest olendist siiski vabanema. Ja medaljoni peab ta ka tagasi saama. Ja siis,

48

peaaegu kinnisilmi, lõi ta püstolipäraga Tarzanile kuklasse. Hiiglane langes maha nagu härg, kellele kirvega pähe on löödud.

VI. Kättemaks ja halastus

Umbes tund pärast vahejuhtumit teel Briti peakorterisse peatus jahtipidav panter Sheeta ja vaatas üles. Ta nägi seal hiigelsuurt röövlindu Skad, kes lendas siia ja sinna, üles ja alla. Meile ei oleks selles midagi iseciralikku olnud, sest see oli linnu viis jahti pidada.

Kuid Sheeta teadis meist paremini. Röövlinnu lendamisviisist paistis, et kohas, kuhu ta tihti laskus, oli liha, mingi olevus, mis võis temale saagiks osutuda. Kas olevus, keda Ska kõrgusest varitses, oli elus või surnud, seda Sheeta veel ei teadnud. Asi oli igatahes nii palju väärt, et selle kohta selgust saada. Suur kass hakkas tasa sinnapoole hiilima.

Peagi tundis Sheeta õhus inimese lõhna. Ta ei pidanud kunagi jahti inimeste, vähemalt mitte täiskasvanute peale. Kiskja oli veel noor ja võimas, kuid praegu natuke näljane. Tundes inimese lõhna, ta harilikult taganes ja katsus nende kohutavate olenditega mitte kokku saada. Siis tuli sõda ja looma endised rahulikud jahimaad otse kihasid inimestest — elavatest ja surnud sõduritest. Ta pidi taganema rindest, kus rahu oli rikutud. Panter ei olnud rahututest paikadest siiski väga kaugele läinud. Täna olukorra muutis keerulisemaks asjaolu, et saakloomad olid suuremalt jaolt kaugele põgenenud. Süüa oli vähe saada, mistõttu nälg hoidis looma liikvel öösel ja päeval.

Ska tiirlemine ja allasööstmine andis märku, et varitsetav oli surnud või väga abitu. Muidu poleks lind nii julge olnud. Natuke maad edasi ja Sheeta nägi maas liikumatult lamavat valget meest.

* * *

Lõvi oli Tarzani ja Bertha Kircheri lahkumise järel asunud uuesti hobuse kallale. Tarzani ümberkäimine Numaga oli olnud loomale nii alandav, et ta oli ikka veel ärritunud. Viimaks lõpetas lõvi söömise ja lohistas järelejäänud saagi lähedal olevasse põõsasse. Siis suundus loom ida poole, kus kusagil kaljude vahel viibis emalõvi. Numa kõht oli liiga täis ja ta oleks tahtnud magada, kuid jätkas siiski pikkamisi ja majesteetliku sammuga teekonda. Lõvi oli kui kuningas, kes jalutas kartmatult ja uhkelt oma palees — oli ta ju metsade valitseja, kellele pidid alluma kõik teised džungliolendid.

Natukese maa järel märkas ta eespool põõsaste vahel hääletult hiilivat Sheetat. Teerajal, mida mööda lõvi sammus, lamas alasti olend. Numa nuusutas õhku. Tõesti, maas lamas tema tarmangani. Ta laskis kuuldavale madala urina. Sheeta, kes oli juba teravate küüntega

49

käpa Tarzani seljale asetanud, peatas oma liigutuse ja vaatas sinnapoole, kust hoiatus tuli.

Millised mõtted liikusid sel silmapilgul kummagi kiskja peas? Panter näis tahtvat oma saaki hoida ning soovis, et majesteetlik rahurikkuja kärvaks seal, kus tema esiisade luud päikese käes pleegivad. Ja Numa? Kas temagi arutles omandiõiguse üle?

Oli tannangani tema oma või oli tema selle maaslamaja oma? Kas ei Olnud mitte see suur valge ahv teda vallutanud ja vangistanud ning hiljem toitnud? Numa mäletas veel hästi hoope, mis ta Tarzani odavarrega oli saanud. Seepärast ta austas ahvinimest. Aga nüüd on tulnud Sheeta, kes tahab hävitada teda, metsade kuningat võimud olevust. Kadedusest ja sünnipärasest vaenust oleks piisanud, et ajada väike kass minema ja võtta ise saak, mis oli selle käppade all. Kuid arvata on, et seal oli muudki mängus. Lõvi väikeses metsalise ajus oli siiski kübeke lojaalsust, mis pani ta tegutsema Tarzani kaitseks. Ta tormas edasi ja urises kohutavalt.

Sheeta tõmbus küüru nagu kass kunagi ja turtsus läheneva lõvi peale. Panter näis oma saagist ilma võitluseta mitte loobuvat. Numa aga ei tahtnud purelda, sest ta kõht oli head-paremat täis. Kuid Sheeta oli võtnud nii uhke ja väljakutsuva poosi, et Numal ei jäänud üle muud, kui valmistuda rünnakuks. Ta peatus viivuks ja tormas siis kohutava möirgega pantrile kallale.

Pealetung oli nii ootamatu, et pantril polnud enam võimalust põgeneda. Ta viskus selili ning ajas käpad õieli, et Numa kõht nendega puruks rebida. Kuid ta jäi hiljiks. Lõvi kihvad haarasid pantrit juba kõrist ning tema võimsamad küüned ja suurem kehakaal andsid ründajale nagunii vastuvaidlematu ülekaalu. Võitlus oli lühike, kuid verine. Sheeta oli surnud, aga oli suutnud enne uhke Numa naha mitmest kohast katki küünistada. See vihastas lõvi, kes võttis surnud kassi veel kord kihvade vahele ning raputas teda hulk aega. Viimaks jättis Numa laiba rahule, tõstis pea selga ja möirgas kohutavalt.

Siis lähenes lõvi Tarzanile, kes ikka veel teerajal kõhuli lamas. Ta nuusutas meest peast jalgadeni, keeras käpaga inimese selili ja nuusutas uuesti. Tarzan näis surnud olevat, kuid elas siiski. Lõvi hakkas oma kareda keelega mehe nägu lakkuma. See äratas Tarzani minestusest

Kui ahvinimene silmad avas, nägi ta enda peal lõvi ja tundis tema kuuma vastikut hingeõhku ninna tungivat. Tarzan oli vaadanud surmale otse silma juba mitu korda ennegi, kuid polnud sellele kunagi nii lähedal olnud kui praegu. Surm näis tal kiire ja silmapilkne tulevat Tarzani pea oli Bertha Kircheri antud löögist veel segane, mistõttu ta ei saanud kohe aru, et lõvi oli sama, kellega ta enne oli tegemist teinud.

Kui see viimaks selgus, imestas Tarzan väga, miks lõvi teda kohe ära ei murdnud — selleks oli loomal põhjust rohkem kui küllalt. Olu-

50

kord oli tõesti täbar — lõvi seisis harkisjalu tema peal. Et üles tõusta, selleks oleks tulnud loom kõrvale lükata. Kas lõvi oleks sellega päri olnud? Ja äkki peabki kiskja teda surnuks. Kui nii, siis ei või ta vähimatki elumärki ilmutada, et mitte anda inimesesööjale põhjust teda maha murda.

Tarzani kannatus lõppes. Talle tuli meelde, et neiu, kes oli oma vangistaja nii salakavalalt uimaseks löönud, on parajasti põgenemas ja iga minut on kallis, kui ta vangi veel tabada tahab.

Numa vaatas otse mehe silmadesse ja näis aru saavat, et maaslamaja pole surnud. Lõvi tõstis pea ja näugus tasa, millest Tarzan sai kohe aru, et loom pole vihane ega näljane. Riskeerides ühe löögiga, lükkas ta lõvi eemale. „Mine, Numa!" sõnas ta tasa kiskjale.

Numa tõmbus kõrvale. Pikkamisi, kätt noal hoides tõusis Tarzan püsti ja jäi ootama, mis edasi saab. Ta märkas mahamurtud Sheetat Mehe pilk liikus surnud kassilt elavale ja tagasi. Haavad pantri peas ja kehal kõnelesid selget keelt hiljutisest võitlusest. Tarzanile selgus, et Numa oli ta päästnud pantri käost!

Raske uskuda, kuid nii see nähtavasti oli. Mees pöördus vähimagi kartuseta lõvi poole ja vaatas tema haavu. Tarzan põlvitas lõvi kõrvale ning loom hõõrus pead mehe

õla vastu, nagu teeks seda paitatav kass. Tarzan tõusis püsti, silitas Numa pead. Ahvinimene võttis maast oda ja katsus selgusele jõuda, kuhu poole neiu oli läinud. See ei olnudki raske ülesanne. Bertha Kircher oli jätkanud põgenemist ida suunas, et kiiresti raudteeni jõuda. Enne lahkumist tuli Tarzanile meelde medaljon, mis oli tal kaelas rippunud. See oli kadunud.

Ahvinimese näost ei paistnud, et ta oleks natukenegi imestanud või vihastanud. Ta katsus käega oma pead, kus valus koht andis mõista, kuidas Saksa neiu oli temast nii kergesti lahti saanud. Tarzan pidi tunnistama, et see oli osavasti tehtud ja tegija on julge olend. Seda tõendas asjaolu, et neiu oh julgenud piiritus džunglis kümnete kilomeetrite kaugusel inimasulast ja ainult revolvriga varustatult üksinda teed jätkata.

Tarzan austas julgust ja kartmatust. Ta oii küllalt suuremeelne, et tunnistada seda isegi vihatud Saksa spiooni puhul. See juhtum kinnitas, et Bertha Kircheri puhul on tegemist haruldaselt julge ja osava vaenlasega, kes oli talle ja britlastele hädaohtlik ja kelle kõrvaldamine oli rohkem kui tähtis. Ta on vaja kinni võtta enne Wilhelmstali jõudmist. Olukorda pikemalt kaalumata hakkas Tarzan kiiresti jooksma teed, mida mööda neiu oli tund või paar varem ida poole rutanud.

Et Bertha Kiruier võiks jõuda Wilhelmstali vähem kui kahepäevase äärmiselt hädaohtliku rännaku järel, seda võimalust ei tulnud Tar-zanil pähegi. Alles siis, kui ta kuulis natuke eespool vedurivilet, sai ta aru, et neiu katsub kindlasti rongi kasutada. Viimastel päevadel oli raudteeliiklus inglaste kartusel küll katkenud, kuid nüüd liikusid rongid

51

jälle rinde ja Wilhelmstali vahel. Kui see rong, mille vile äsja kuuldus, on lõuna poole minemas, peatab Bertha Kircher selle kindlasti, et sihile jõuda. Tarzan kuüatas silmapilgu. Jah, rong peatus, ta kuulis kuidas pidurid vilistasid. Siis liikus rong edasi, Tarzan teadis, kuhu poole. Rong tuli rindelt ja sõitis Wilhelmstali poole, sõitis kaunis kiiresti..- koos Bertha Kircteriga...

Tarzanile jäi ainult üks võimalus: minna mööda raudteed Wilhelmstali ning katsuda seal käte saada kapten Fritz Sclineider, Bertha Kircher ja kuldmedaljon.

Alles videvikus jõud:s ahvinimene mägilinna Wilhelmstali juurde. Seal ootas ta pimedani, sest teadis, et alasti valge mees oleks sõduritest ja patrullijatest kihavatel linnatänavatel äratanud kahtlust Alles täispimedas lähenes ta mnaservale. Seal märkas ta vahisõdurit, kes vaevalt sada sammu eenal edasi-tagasi kõmpis. Tarzan vaagis olukorda: üksikust vahisõduris: mööda hiilida oleks olnud kerge, kuid alasti linna minna meeletu tegu.

Otsus tuli silmapilk — ahvinimene hakkas roomates vahisõduri poole hiilima. Linnaserv; hooned pakkusid selleks soodsa võimaluse. Viimaks jõudis ta ühe iraja õue, mille keskel kasvas suur tamm. Km tulija oli jõudnud tamm; alla, märkas teda maas pikutav suur koer. Loom urises ja tuli lähemale. Tarzan jäi seisma, vaatas lähenevat koera ja soovis, et see ei hakkaks haukuma. Samas nägi ta valgustatud ruumides Saksa ohvitseri mundris edasi-tagasi käivaid mehi.

Koer ei haukunudki, vaid lähenes tigedalt urisedes pikkamisi inimesele. See oli umbes hüäänisuurune koer. Lähedale jõudes tegi loom hüppe tema kõri suunas. Koera oli nähtavasti õpetatud inimesi püüdma, inimesi jah, kuid mitte Tarzani-taolisi metsalisi. Samal silmapilgul, kui koer tegi hüppe, laskus Tarzan peaaegu põlvili ja haaras looma kõrist. Koer katsus küll lahti rabelda, kuid tugevad sõrmed pigistasid ta kõri kinni. Ahvinimene raputas looma tugevalt ja viskas elutu koera kõrvale.

Kui koer oli parajasti surmatud, avanes uks ja üks ohvitser tuli välja. Ta jäi trepile seisma ja kutsus kaera. Kui loom vilistamise peale ei tulnud, hüüdis ta paar korda: „Simba! Simba!"

Hüütav ei tulnud ikkagi. Ta kordas kutset, tuli trepist alla ja lähenes puule, mille all Tarzan liikumatult seisis. Ahvinimene nägi, et tudija oli suur tugev mees Saksa ohvitseri mundris. Ta tõmbus puu taha ja ootas tulijat kes halba aimamata koera nime korrates puule lähenes. Kui ohvitser oli puust klmne sammu kaugusel, tormas Tarzan talle kallale. Tema rünnak oli kiire ja kohutav kui emalõvi Sabori oma. See tuli ohvitserile nii ootamatult, et ta sai oma seisukorrast alles siis aru. kui lamas selili ahvinimese all ja tugevad sõrmed appihüüde kinni pihtasid. Minut hiljem oli sakslane surnud.

52

Tarzan seisis silmapilgu ohvri juures ja kahetses, et seisukord ei lubanud talle armastatud võiduhüüet, mis oleks teda reetnud. Ta vaatas uuesti surnud ohvitseri ning tuli heale mõttele kasutada tema rõivaid. Nii saaks ta linnas suurema hädaohuta liikuda.

Kümme minutit hiljem väljus samast hoovist tänavale suur tugev Saksa mundris ohvitser, aga puu alla jäi koera ja alasti mehe surnukeha. Õnn oli Tarzanile jälle naeratanud!

Ta sammus julgelt mööda tänavaid kesklinna poole ja keegi vastu-tulijaist ei aimanudki, et Saksa keiserliku ohvitseri ülikonnas tuksus süda, mis põles vihast ja kättemaksuhimust hunnide vastu. Tarzani järgmine mure oli leida võõrastemaja, kust ta ehk leiaks need kaks, keda otsis. Ta arvas, et seal lähedal, kus neiu on leidnud peavarju, viibib ka tema armuke Fritz Schneider. Kus on armastajapaar või salaliit-lased — kummad nad ikka teineteisele olid? — sealt leiab Tarzan ka kalli mälestuseseme — medaljoni.

Viimaks ta leidiski hotelli. See oli kahekorruseline verandaga puumaja. Mõlemad korrused olid heledasti valgustatud, seal võis näha inimesi, peamiselt küll Saksa ohvitsere. Tarzan oli peaaegu sisse astumas, et küsida otsitavate järele, kuid arvas siiski paremaks enne natuke luurata. Alumisel korrusel ei näinud ta midagi, mis oleks teda huvitanud. Ta ronis teise korruse verandale. Seal märkas ta, et kõige tagumise toa aknad olid paksude kardinatega kaetud. Äkki ilmus kardinatele naise siluett, mis kadus niisama kiiresti, kui oli sinna tekkinud. Tarzan läks akna juurde ja pani kõrva vastu klaasi. Jah, toas olid mees ja naine, kes omavahel sosinal juttu ajasid. Võimatu oli aru saada, millest nad rääkisid.

Kõrval asuv tuba oli pime. Tarzan katsus zJcent, mis ei olnudki seestpoolt riivis. Ta kuulas silmapilgu lahtise akna juures ning veendus, et toas ei ole kedagi. Mõni sekund hiljem oli ta juba toas ja piilus ukse vahelt koridori. Et seal ei olnud ka kedagi, astus ta julgesti välja ning lähenes kõrvaltoa uksele, mille tagant kuuldus naise ja mehe häält

Seesolijad rääkisid juba valjemini. Nad vaidlesid millegi üle. Tarzan pani kõrva vastu ust

„Ma tõin medaljoni," kuulis ta naist rääkivat „Teil ja kindral Krautil oli ju kokku lepitud, et see on mu tunnistaja. Teist tunnistust mul ei ole — » sellest pidi jätkuma. Teil pole teha muud, kui anda mulle paberid ja lubada minna"

Mees andis vastuse nii tasa, et Tarzan ei kuulnud midagi. Siis kuulis ta jällegi naise häält, mis värises viitast ja hirmust ning oli süüdistav.

„Te ei või seda teha, hauptmann Schneider," ütles naine ärritatult „Ei, ärge puudutage mind! Käed eemale!"

Tarzan ei viivitanud kauem, vaid astus äkki tuppa Ta nägi enda ees hiiglaslikku turjakat Saksa ohvitseri, kelle üks käsi embas Bertha

53

Kircherit, teine käsi aga surus neiu pead, et teda huultele suudelda. Neiu puikles vastu, kuid asjata Pikkamisi lähenesid mehe huuled neiu omadele...

Schneider kuulis, kuidas uks avati ja suleti. Ta pööras ümber ja vaatas, kes tuli. Nähes enda ees võõrast ohvitseri, laskis ta neiu lahti ja jäi küsivalt vaatama.

„Leitnant, mis see loata sisenemine peab tähendama?" karjus ta Tarzani peale. Ta oli kohe tähele pannud tulija aukraadi ning rääkis ülemusele kohase häälega: „Lahkuge siit, silmapilk!"

Tarzan ei vastanud sõnadega. Mõlemad toasolijad kuulsid kohutavat urinat, mis pani neiu värisema ja mehe kahvatama. Mees sirutas käe püstolikabuuri poole, kuid enne, kui ta laskeriista kasutada sai, oli see tal käest ära võetud ja läbi akna õue visatud.

Siis taganes Tarzan ukse poole, võttis pikkamisi ohvitserikuue seljast ja viskas selle põrandale.

„Sina oled hauptmann Fritz Schneider," ütles ta sakslasele.

„Mis siis?" küsis ohvitser.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" vastas Tarzan pikkamisi. „Nüüd sa tead, miks ma sind tülitan."

Põrandale visatud kuuele järgnesid saapad ja siis ka püksid. Pruun hiiglane seisis hunnide ees peaaegu alasti — ainult niuetel õhuke riie. Niisugusena tundis Bertha Kircher temas ära sama olendi, kes oli ta džunglis lõvi kihvade vahelt ära päästnud, kuid hiljem vangi võtnud ja Briti laagrisse viia ähvardanud. Neiu käsi tõusis automaatselt vööl oleva relva juurde. Tarzan märkas seda liigutust.

„Käsi ära!" kamandas ta neiut. Selle käsi vajuski kohe alla. „Nüüd tulge siia!"

Neiu tuli Tarzani juurde ja silmapilk hiljem lendas tema revolver aknast välja teisele järele. Oma nime kuuldes hunn kahvatus. See kinnitas, et ahvinimene oli tabanud õige mehe. Nüüd võib Tarzan vähemalt osaliselt kätte maksta — naise tapmise eest siiski mitte kunagi täielikult. Elu on nii lühike ja hunne on nii palju.

„Mida sa minult nõuad?" küsis Schneider.

„Sa pead tasuma mõrtsukatöö eest, mille mõni aeg tagasi sooritasid farmis waziride maal," vastas Tarzan.

Schneider hakkas segaselt uhkustama ja ähvardama. Tarzan aga pööras ukse seestpoolt lukku ja viskas võtme aknast hoovi. Siis pöördus ta neiu poole: „ Hoidke end kõrvale, sest nüüd tapab Ahvide Tarzan."

Hunn jättis uhkustamise ja hakkas paluma: „Armu, mul on kodus naine ja lapsed." Surmahirmus karjus ta: „Ma ei ole ju mitte midagi teinud, mitte midagi."

"Sa sured nagu sinusugustele kohane," üües Tarzan sakslasele. „Sa sured, käed verest nõretavad ja vale huulil." Ahvinimene sammus kapteni

poole. Schneider oli suur ja tugev mees, niisama pikk kui Tarzan, kuid temast palju raskem. Hunn sai aru, et tema ähvardused ja palved olid asjatud. Ta otsustas võidelda, nagu võitlevad kinnipüütud rotid, kui pole pääsemist loota. Kui surra, siis tuleb elu anda nii kalli hinnaga, kui võimalik.

Schneider kallutas pea ettepoole ja tormas nagu vihane härg toa keskele jõudnud ahvinimese kallale. Hulk aega püsisid nad maadeldes paigal. Viimaks õnnestus Tarzanil -tukata hunn tema selja taga oleva laua vastu, mis meeste all kohe pilbasteks purunes.

Neiu vaatas meeste võitlust pärani silmi ning imestas nende jõudu ja osavust. Ta kuulis alasti hiiglase metsikut urinat, mis ajas külmavärinad peale. Bertha nägi, kuidas Schneider katsus vastast kätega kõrist haarata, ja ahvinimese hambad otsisid omakorda sakslase kõri.

Olukorra ohtlikkust mõistis ilmselt ka Schneider, kes katsus Tarzani käest pääseda, mis tal ka viimaks õnnestus. Ta jõudis pika hüppega akna juurde, et välja pääseda, kuid Tarzan püsis tema kannul. Raske käsi haaras sakslase õlast, viskas ta üle toa vastasseina. Enne kui ta uuesti püsti sai, oli ahvinimene juba kallal. Löök järgnes löögile ja Bertha Kircher kuulis, kuidas Schneideri suust pääses paluv hüüe: „Kamraad! Kamraad!"

Tarzan haaras sakslasel jälle kõrist ning tõmbas vöö vältelt suure jahinoa. Schneider oli seina vastu surutud ja neiu nägi, et ta põlved värisesid. Kui Tarzan poleks sakslast kinni hoidnud, oleks ta abitult põrandale kukkunud. Ahvinimene surus noa hunni kõhu vastu ning sisistas läbi hammaste:

„Nii tapsid sa minu naise ja nii sured ka sina!"

Neiu astus sammu ettepoole. „Mitte nii! Jumala nimel!" ohkas ta. „Mitte nii! Teie ei või olla nii alatu, nii metsik teie tõesti ei ole."

Tarzan vaatas taha neiu poole. Jah, teil on õigus. Nii alatu ma tõesti ei ole, sest ma pole sakslane." Selle sõna peale tõstis ta noa kõrgele ja lõi selle pidemeni hunni südamesse, pannes nii verise punkti tema karjele: „Ma ei teinud seda! Su abikaasa pole..."

Tarzan pöördus neiu poole ja sirutas käe välja: „Andke medaljon siia!"

Bertha Kircher osutas põrandale vajunud sumu poole: „See on tema käes." Ahvinimene leidiski sakslase taskust medaljoni ja riputas endale kaela. Siis pöördus ta uuesti neiu poole: „Nüüd andke mulle need paberid. Sõna lausumata loovutas naine talle kokkukeeratud paberi.

Tarzan seisis hulk aega vaikides ja vaatas enda ees olevat iludust

„Ma tulin ka teie järele," ütles ta viimaks neiule. „Et teid on siit raske ära viia, otsustasin ma tappa. Ma olen endale vandunud, et tapan ära kõik saksa soost isikud, olgu nad kes tahes. Kuid teil oli õigus kui ütlesite, et ma ei või nii alatu olla. Jah, nii metsik ma pole, et võiksin naise tappa. Ma ei või tappa teid, nagu tema tappis minu naise."

55

Nende sõnadega lahkus Tarzan neiu juurest, läks akna juurde ja kadus mõni sekund hiljem ööpimedusse. Kohe, kui ta oli toas: lahkunud, tõttas Bertha surnu juurde, võttis tema taskust kokkukeeratud paberi, pistis selle põue ja hüüdis alles siis inimesi appi.

VII Kui veri kõneleb

Ahvide Tarzan oli enda peale vihane. Saksa spioon oli tema käes teist korda ja ta laskis sel jälle puutumatult minna. Lohutav oli teada, et ta oli tapnud hauptmann Fritz Schneideri, alamleitnant von Goss oli surnud tema käe läbi ja ta oli kompaniile, kes tema farmi oli rüüstanud, palju kahju tekitanud. Kuid oli veel üks ohvitser, leitnant Ober-gatz, kes tuli kätte saada. See aga oli peaaegu võimatu, sest ta oli mingi asjatoimetuse pärast Euroopasse saadetud. Kas ta oli sealt juba tagasi tulnud ja kus ta parajasti viibis, seda Tarzan ei teadnud.

Kuid see, et ta oli sentimentaalsetel kaalutlustel tol õhtul Wilhehns-tali hotellis neiu minema lasknud, ärritas ja vihastas teda. Tarzai, hä-' snes oma nõrkust ja tundis, et ta ei saa oma teguviisi millegagi õigustada, kuigi paber, mille ta neiult ära võttis ja hiljem Briti kindralstaabile edasi andis, võimaldas inglastel Saksa vägede tiibrünnaku tagasi lüüa. Võib-olla põhjustas meelehärmi äratundmine, et l-ü u saakski Bertha Kircheri uuesti kätte, ei suudaks ta teda kui naist, olgue.i et spiooni ja sakslast, tappa. See oleks talle olnud endiselt vastik nagu tol korral Wilhelmstaliski.

Oma nõrkuse põhjuseks arvas Tarzan liiga kauase viibimise tsivilisatsiooni naisestavates oludes. Tema südame põhjas peitus siiski metsik vastikusetunne tsivilisatsiooni esindajate — meeste ja naiste vastu. Ahvide Tarzan võrdles kogu aeg nende nõrkust, häält, silmakirjalikkust, väiklust ja pisivoorusi teda üleskasvatanud d/ungli primitiivsete olevuste omadega. Viimased olid teguviisidelt metsikud, kuid ausad ja otsekohesed. Hoolimata vastikustundest tsiviIiseeritud maailma vastu, armastas tema suur süda siiski seda — olid ju seal ja sealt pärit kõik talle tuttavad ja kallid inimesed.

Metsikus looduses hädaohtude keskel kasvanud ahvinimene oli ettevaatlik ja pikaldane uusi tutvusi sõlmima. Tuttavaid oli tal sadade ynsi, kuid sõpru ainult mõni. Mõne sõbra eest oli ta valmis kas või surema, sest teadis, et vajaduse korral võisid ka nemad anda elu tema eest. Kuid neist polnud siin metsikus Aafrikas Briti huvisid kaitsvates väeosades mitte ühtegi. Inimeste alustatud sõda, eriti nii korrapärane ja otstarbetu tapmine oli vastik. Tüdinenud suurest tapmisest ja teades, nüüd, mil sakslased on juba minema kihutatud ja sõda lähenes vähemalt Ida-Aafrikas lõpule ning tema teened Briti sõjaväele olid

tähtsusetud, otsustas Tarzan tagasi minna oma lapsepõlvepaikadesse džunglis.

Ta ei olnud kuninga teenistusse vannutatud, tal ei olnud ka mingit moraalset kohust ega muud sidet, mis oleks teda Briti vägede juures kinni hoidnud, mistõttu ta kadus nende laagrist niisama saladuslikult, nagu ta mõni kuu varem sinna oli ilmunud. Keegi ei teadnud, millal ja kuhupoole ta läks.

Tarzan oli ennegi mitu korda džungli primitiivsesse ellu tagasi tulnud, kuid armastus naise vastu oli teda üha uuesti tsivilisatsiooni rüppe viinud. Nüüd ei olnud enam seda sidet tema ja tsivilisatsiooni vahel. Kultuurikandjad olid naise tapnud ja Tarzan võis jäädavalt inimeste juurest lahkuda, ürgmetsa varju tagasi pöörduda ning seal metsikute kiskjate keskel elada ja nende vastu võideldes surra. Seal oli ta sündinud, suureks kasvanud ning seal leiab tema rahutu hing endale kohase elu ja surma.

Sinna, kuhu Tarzan minna kavatses, oli pikk tee läbi metsiku džungli, kus ürgmets vaheldus laiade jõgede, lagendike ja suurte soodega. Ta arvas tingimata sel teekonnal jõudvat kohtadesse, kus inimese jalg pole veel neitsilikku maad puudutanud. See ei kohutanud, vaid just kutsus meie tarmanganit. Tarzani soontes voolas suurema osa maakerast inimestega asustanud seiklusteotsijate ja vallutajate meeste veri.

Tavalisel surelikul oleks sellele teekonnale asudes tekkinud mure toidu ja joogivee pärast, kuid Tarzanil ei tulnud need asjad meeldegi. Metsik loodus oli ju tema kodu ja džunglis liikumine niisama lihtne nagu hingamine. Muude džungliloomade kombel võis ta juba kaugelt haista vee olemasolu ring seal, kus tavalised inimesed janusse sureksid, võis ta eksimata maad kaevama hakata ja vett leida.

Tarzan oli juba mitu päeva liikunud läbi metsa, kus saak oli rikkalik ja vett leidus peaaegu igal pool. Ta liikus pikkamisi, peatus vahepeal, et pidada jahti, püüda kala või seltsida teiste džungliasukatega. Kord oli ta sõbraks väike ahv Manu, kes esimest korda ahvinimest nähes teda häbenematult sõimas, kuid natuke hiljem andis teada, et otse tema ees rohu sees varitseb kokkukeerdunud suur madu Histah. Manult sai Tarzan teada, et nendes metsades elasid ainult üksikud suured ahvid manganid ja et needki olid sel aastaajal kaugemale põhja jahile läinud.

„Kuid siin on Bolgani," patras väike ahv. „Kas tahad temaga kokku saada?"

See oli muidugi irvitamine ja Tarzan seda nii mõistiski, sest kõik džunglis kartsid siinseist kõige metsikumat olendit gorilla Bolganit. Ahvinimene ajas seda kuuldes rinna ette, trummeldas rusikatega selle vastu ning ütles: „Mina olen Tarzan. Manu,

kas sa ei tunne mind? Kui ma veel laps olin, tapsin Bolgani. Tarzan otsib manganisid, kes on tema vennad, aga mitte Bolganit. Hoidugu Bolgani minu teelt."

57

Väike Manu mõistis. Džunglis on ikka nii, et hoobeldakse ja usutakse. Ta uskus Tarzani juttu ja leidis võimaluse ütelda: „Nad hulguvad siin ja seal." Ise tegi ta käega sellise liigutuse, nagu tallaks kogu ilma sellesse haarata. „Siin aga," ütles ta lääne suunas osutades, „siin või seal peavad nad kõige rohkem jahti. Seal on ju kõige paremad jahimaad. Kuid seal vahepeal," ja ta tegi käega laia poolringi, „on maa, kus pole vett ega toitu." Tarzanile sai selgeks, et ahvid olid pidanud tegema suure ringi enne, kui nad praegustele jahimaadele jõudsid. Koht, kus suured ahvid praegu viibisid, oli kusagil kaugel läänes. „Ja siit sinna pole ka vett," tähendas väike Manu.

Pikkamisi rändavatel ja toitu otsivatel ahvidel oli võimalik kuude kaupa teel olla, kuid Tarzanil mitte. Tal oli vaja otsesihis edasi minna. Olgu eeslaiuv lagendik veega või veetu, Tarzan ületab selle enne, kui janu vaevama hakkab.

Tarzan tahtis kiiresti manganide juurde jõuda. Selle otsuse kohaselt suundus ta otse läände. Jõudnud üle rannikut piirava mäestiku, laius ta ees otsatu lagendik. Kuigi silmapiiril sinetas taas mäestik. Selle taga peitus jahimaa, millist võib kirglikule jahimehele pakkuda vaid Aafrika. Teisel pool kõrbet suurte ahvide keskel leiab Tarzan jälle endale kohase kaaskonna. Mandri vastasrannikul seisab ürgmetsa rüpes tema isa onnike, kus ta on sündinud.

Tarzani pea kubises plaanidest. Isa onni juurde ehitab ta ruumid, kuhu laseb ahvidel headel jahiaegadel tuua toitu halbadeks aegadeks. Raskete aegade jaoks toitu varuda on ahvide jaoks midagi uut. Tarzanil tekkis veel mõte panna ahvid oma onnide ümbrusse elama, juhtida nende tegevust ning olla ise valitseja — džungli kuningas. Ta katsub neile või vähemalt mõnele targemale neist õpetada kasulikke tarkusi, mis ta ise inimühiskonnast endaga kaasa on toonud. Nii elab Ahvide Tarzan juhtides ja valitsedes edasi justkui ennevanasti.

Lagendik, kus ta rändas, oli äärmiselt metsik. Seda läbisid sügavad orud, mille põhjas nirisesid väikesed jõekesed. Orgude ületamine nõudis üliinimlikke jõupingutusi. Rännakut takistasid ka hiigelkaljud. Sellel lagendikul oli kõik surnud, sest niipea kui loodus laskis midagi tärgata, kõrvetas päike selle juba eos. Lagendik oli tõesti surmaorg, kus elul tärgata oli keelatud. Igal pool, nii kaugele kui silm ulatus, paistsid ainult hallid kaljud ja kolletav rohi, mida piirasid taamal paistvad haljendavad mäed.

Päevast päeva leegitses selles jumalast mahajäetud kõrbes päike. Kusagil polnud vett ega loomi, keda oleks võinud jahtida. Ainult raipesööja röövlind kotkas Ska tiirles kõrgel. Tarzan teadis, et seal, kus or> Ska, varitseb rändajat surm, sest see õhuhüään elab ainult teiste olendite õnnetusest, neist, kes teekonnal surevad.

Ahvide Tarzan oli terve päeva päikese põletavate kiirte all käinud, kuid õhtu eel paistis sinetav mäestik olevat niisama kaugel kui hom-

58

mikulgi. Ainus elav olend, keda ta kogu päeva jooksul nägi, oli halba kuulutav Ska.

Kuigi Tarzan otsis, ei leidnud ta ühtegi putukat. Ta veendus, et lagendik oli tõesti elutu, ainsad elavad hinged olid seal tema ja Ska. Rändurit hakkas kimbutama nälg, mis ei olnud siiski võrreldav piinava januga. Kogu päeva nälga ja janu kannatanud, otsustas Tarzan õhtul puhata, et öövilus edasi rännata. Alles nüüd sai ta aru, et ka tema võimetel on piirid, et oskustest ürgmetsas rännata ei ole kõrbes suurt kasu, eriü siis, kui kaasas pole vett ega toitu. Seda ta polnud arvestanud, mida tuli nüüd kahetseda. Praegune seisukord oli Tarzanile«»us, erakordne, ennenägematu. Ta oli rännanud Aafrikas tuhandeid miile, kuid see manner polnud kunagi tema vastu nii

tõre olnud. Isegi Saltaras on oaasid, kus võib vett ja toitu leida. Kuid siin polnud midagi, mis oleks võinud ahvinimese janu ja nälga kustutada. Nii lai, kui see lagendik ka ei olnud, oli seal võimatu leida elamiskõlblikku kohta, kas või ruut-jalgagi maad, mis oleks andnud inimesele või loomale kõige algelise-magi võimaluse.

Tarzanile andis jõudu lootus, et ta suudab välja kannatada kõik, kuni jõuab maale, millest Manu oli nii meeldiva pildi maalinud. Seni aga peab ta kannatama. Kaheksast orust, mis oleksid toidu ja veega ka kõige paremini varustatud mehe kogu jõu ja osavuse nõudnud, oli ta januse ja näljasena läbi roninud. Kuid just õhtu eel, kui Tarzan pidi üheksandast orust läbi minema, tundis ta end nõrkevat. Tema ees haigutas peadpööritav kuristik, millesse laskumine ja millest tõusmine tundus võimatu ülesandena.

Ta ei karmud surma, aga siiski... Naise surm ja mõrtsukatele selle eest kättemaksmine olid andnud seni jõudu võita raskusi. Nüüd ei olnud enam seda sihti ja järele jäi ainult võidelda olemasolu eest. Võitlus jätkub, kuni Suur Koguja, kelle vastu ükski sündinud olevus igavesti võidelda ei suuda, ta endale nõuab.

Ahvinimese kõrvale laskus vari ja ta vaatas üles. Seal ta oli, hiigel-röövlind Ska, kes lendas kaunis madalalt ja nähtavasti varitses inimest. See sundis Tarzanit uuesti liikvele. Ta astus kuristiku äärele ja pööras näo Ska poole.

„Mina olen Tarzan!" karjus ta röövlinnule. „Mina olen Ahvide Tarzan, džungli lord, keda raipesööja Ska ei taita. Ska, mine tagasi hüään Dango koopasse ja ela sellest, mis tema järele jätab, sest Tarzan ei jäta oma luid surmaorgu sulle nokkida"

Ta laskus alla orgu. Kuid enne, kui Tarzan oru põhja jõudis, tundis ta oma jõudu raugevat. Ahvinimene vaateis vastasseina ja kahtles kas ta jõuab seda mööda üles ronida. Ta võttis uuesti jõu kokku, pai jastas hambad ja urises metsikult. Ta lamas oru vilus umbes tund aega Ümberringi valitses surmavaikus, näis, nagu oleks ta viibinud kusagi katakombis, surnute ja vaimude riigis. Kuulda ei olnud linnulaulu ega

59

mesilaste suminat, näita polnud madusid ega muid roomajaid. Org, kus ta viibis, oli sõna tõsises mõttes surmaorg. Rändaja meeleolu langes ümbrusele vastavalt, kuid ta suutis sellest üle olla. Kas ta pole siiski Tarzan, Ahvide Tarzan, džungli lõvi ja valitseja? Jah, seda ta on, ta on metsiku looduse metsik valitseja, kes ei anna alla, tulgu, mis tuleb.

Ta tõusis uuesti püsti ja sammus oruseina poole. Korraga jäi ta seisma. Midagi väga erinevat elutust ümbrusest lamas ta ees. Pilt, mis avanes oli kohutav. Seda oleks võinud võrrelda ehk lavaga, mida näitejuht on tahtnud vastuolude teravdamiseks üllatavana kujundada. Loojuva päikese kiired valgustasid kaljuseina jalamil midagi eredat, mis paistis ümbrusest hästi välja ja pani vaataja vere tarretama.

Valgele hunnikule lähenedes nägi Tarzan enda ees inimese pealuud ja teisi luid ning nende kõrval rõivaräbalaid. Leid huvitas teda. Ta oleks nagu selles jumalast unustatud surmaorus saanud kellegi vana tuttavaga kokku. Lähemal vaatlusel selgus, et siin oli kunagi elutragöödia lõpuni mängitud, et vaikiv org oli olnud selle kurbmängu sõnatu pealtvaataja. Päris kauges minevikus oli rändaja siia eksinud ning toidu ja vee puudumise tõttu surmale uinunud. Leid huvitas Tarzanit niivõrd, et ta unustas isegi oma hädaohtliku seisukorra. Ta vaatas luid ja pani tähele, et need olid terved. See asjaolu kinnitas, et mees, kellele luud kuulusid, ei olnud surnud vägivalla tõttu. Ta oli nähtavasti surnud janusse ja Ska oli koos sipelgatega luud lihast puhastanud. Loodus, nii metsik kui see ka polnud, oli luud siiski säilitanud. Rõivajäänuste järgi otsustades oli kõik ammu aset leidnud. Selles orus, kus nähtavasti polnud isegi öösel külma ega niiskust ja kus arvatavasti mitte kunagi viitma ei sadanud, võisid luud aastasadu säilida. Siin ei olnud kedagi, kes oleks võinud raitu rikkuda.

Sumu pealuu lähedal oli maas vaskkiiver ja soomusturvis, mida luude omanik omal ajal rinna kaitseks oli kasutanud, ning tupes pikk sirge mõõk. Luude järgi otsustades oli siin surma leidnud mees olnud suur ja tugev. Seda kinnitas ka asjaolu, et ta oli nähtavasti üksinda nii kaugele Kesk-Aafrikasse tungida suutnud. Temast järelejäänud varustus oli küll ilus ja teistes oludes uhkegi, kuid kõrbes polnud see teda aidanud.

Ahvide Tarzan tundis sügavat austust selle möödunud aegade rändaja vastu. Missugune inimene see ka polnud, pidi praegu valge ja hirmutekitava pealuu sees omal ajal olema kindel tahtmine ja suur unistus, ega muidu oleks ta kaugele sisemaale minna jõudnud. Tarzan kummardus, et vaadata luude juures olevaid rõivajäänuseid. Ta ei leidnud tükikestki nahka. Nähtavasti oli Ska need kõik ära söönud.

Saapaid polnud ka näita, kui mehel neid üldse jalas oli olnud. Tarzan leidis siiski mõne pandla, mis kinnitasid, et mees oli kandnud nahkesemeid. Ta leidis metallsilindri, mille läbimõõt oli paar ja pikkus um-

bes kaheksa tolli. Silinder oli tugevasti lakitud ning sellega niiskuse ja rooste eest hästi kaitstud.

Tarzan leidis, et silindri ühes otsas olev kaas käis kergesti lahti. Ta leidis sealt tihedalt täis kirjutatud ja hoolega kokku rullitud pärgamendi. Nahk oli aastasadadega kolletunud, kuid kiri oli siiski selgesti loetav. Keel oli nähtavasti hispaania, mida Tarzan lugeda ei osanud. Viimasel leheküljel oli mingi algeliselt joonistatud maakaart, millele oli lisatud mitmesuguseid märkusi. Nii kiri kui kaart jäid Tarzanile mõistatuseks. Ta pani pärgamendi silindrisse tagasi ja tahtis selle juba maha visata, kui pähe tuli teine mõte: ta pani silindri oma noolte juurde kotti. Ta muigas kurvalt, sest võib-olla leiab selle keegi aastasadade pärast tema pleekinud luude juurest.

Tarzan heitis veel kord pilgu luudele ja asus vastasolevat seina mööda üles ronima. Kuid orust välja ronida oli tuhat korda raskem kui sinna laskuda. Iga kümne jala järel pidi ta puhkama. Ta nõrkes iga sammuga ja kukkus tihti allapoole tagasi. Ainult õnnekombel sai ta iga kord siit ja sealt viimasel hetkel kinni haarata ning vältida oru põhja kukkumist. Kaua ta äärmiselt vaevalist ja enesest viimast jõunatukest väljapigistavat ronimist jätkas, seda ta ei teadnud, kuid viimaks jõudis ta orunölvale.

Tarzan lamas hulk aega hädaohtliku kuristiku serval. Äärmuslike jõupingutustega oli ta nii kaugele jõudnud, kuid nüüd oli kogu ramm otsas. Ta katsus end viimaks püsti ajada. See näis esialgu täiesti võimatu olevat Mitmekordse katsetamise peale õnnestus tal põlvili ja siis püsti tõusta. Ahvinimene raputas meeleheitlikult pead ning vaarus edasi. Ta oli otsustanud viimseni vastu panna ja olemasolu eest võidelda.

Natuke maad edasi oli jällegi org. Tarzan teadis, et sellest ta läbi minna enam ei suuda. Seal ootab teda möödapääsmatu surm. Just nagu kiuste paistis mäestik nüüd lähemal olevat. Ta nägi, kuidas loojuva päikese viimased kiired mäetippe valgustasid ning haljendav mets ja sügavad varjud justkui kutsusid teda enda poole. Jõuaks ta veel mõne miili edasi, oleks elu päästetud. Kuid väsimus kippus võimust võtma, silme ees tantsisklesid viirastused.

Tarzan teadis, et eespool haljendava mäestiku taga peituvad need suurepärased jahimaad, millest väike Manu talle oli rääkinud. Kuid kas ta jõuab kunagi sinna? Isegi siis, kui ees poleks seda neetud orgu, võis ta vaevalt jõuda mäestiku jalamil olevatele madalatele küngastele. Eesolev org on temale määratud surm. Lootusetu olukorra tegi veelgi lootusetumaks kurjakuulutav lind, kes laskus iga tiiruga üha allapoole ja möödus temast hääletult. Ska näis uurivat, millal inimene mõtleb teha viimase sammu, millal rändaja vaarumine lõpeb ja kas ta võib veel enne pimedat surnukehale laskuda. Kuid Tarzan vaarus edasi ja iga kord, kui lind temast mööda lendas, tuli

ahvinimese kõrist sügav, väljakutsuv urin. Ta ei taha surra, raipesööja saagiks langeda!

61

Miil miili järel vaarus ta edasi. Mõni väiksema tahtejõuga inimene leks juba ammu saatusele alistunud ja jäänud puhkama isegi siis, kui ta oleks teadnud, et see jääb talle viimaseks puhkuseks. Aga Tarzan sundis end edasi minema. Ta sammud olid juba alateadvuslikud, peas vasardas ainult üks mõte — edasi, edasi! Mäestik näis vahetevahel nagu udusse peituvat. Mõnikord oli tal tunne, et mäestikku polegi, on vaid miski muu, mis ikka eest põgeneb ja milleni ei jõua ta kunagi. Tarzan iuba vihastas mägede peale. Tema poolteadvusetus ajus tekkis hallutsinatsioon, mis laskis mägesid paista sakslastena, kes kellegi tema kallima – kelle, seda ta ei mäletanud — olid tapnud ja nüüd eest ära jooksevad. Ta katsus põgenejatele järele jõuda, et neile kätte maksta, need maha lüüa.

See mõte andis talle üliinimliku jõu. Tema rammestunud keha ajas end sirgu ja vaaruvad sammud asendusid kindla kõnnakuga Näis, et ta nagu poleks olnudki väsinud ja suremas. Kuid siis Tarzan komistas millegipärast, kukkus ja kõik katsed tõusta olid asjatud. Ainult käpuli suutis ta edasi minna ja sedagi ainult mõne sammu korraga. Ta liikus siiski edasi, puhkas ja roomas jälle.

Kord, kui ta kõhuli jõudu kogus, kuulis ta suurte tiibade sahinat kaunis ligidal. Ta pööras end selili ja nägi, et Ska, kelle ta oli juba unustanud, tõusis tema kohalt üles. Tarzani pea selgines korraga ja ta ohkas.

„Jumal! Kas surm on tõesti juba nii ligidal?" küsis ta endalt. „Kas seda teab ka Ska, et julgeb mind juba puudutada?" Kuid järsku tärkas Tarzanil uus mõte — džunglikiskja kaval enesekaitsevõte. Ta sulges silmad ja kattis need kätega ning jäi lamama nagu surnu.

Nii oli hea olla, ahvinimene tundis puhkamisest naudingut. Kuid ta tundis ka une tulekut ning teadis, et kui ta nüüd tukastab, jääb see tema viimseks uinakuks. Pingutades kõiki meeli ja võttes kokku kogu tahtejõu, otsustas ta magama mitte jääda. Ta lamas liikumatult. Ska, kes kõrgemal tiirles ja lamavat meest silmitses, jõudis arvamisele, et alasti rändaja on juba surmale suikunud. Veel natuke kannatada ja siis on saak käes ning ta võib rahulikult maha laskuda ja toitu maitsma hakata.

Ikka pikaldasemalt lendas röövlind, kes tuli iga tiiruga allapoole. Miks Tarzan ei liigutanud end? Kas väsimus oli temast võitu saanud ja ta oli unne vajunud? Või oli tõesti läinud nii, nagu Ska soovis? Kas suur süda on juba tuksumast lakanud? Võimatu, kuid siiski...

Ska oli äärmiselt umbusklik. Ta küll lähenes lamajale, kuid ei julgenud siiski surnukehale laskuda. Ta puudutas saaki kaks korda, kuid tõusis jälle õhku. Asi oli rohkem kui kahtlane. Viimaks julges ta alasti surnukehale tulla. Vaevalt olid linnu küüned Tarzani pruuni nahka puudutanud, kui surnuna lamaja sai nagu elektrilöögist elavaks. Käsi,

62

' lumega kaetud. See koht oli Tarzanile täiesti tundamatu, kuid kõi-- ri otsustades pidi siin rikkalikult igasugust saaki leiduma. Ahv-*£e.' ene 0ij* päris kindel, et selle paradiisliku oru pinda polnud valge mi l e ialg veel kunagi puudutanud. Kuid kes seda siiski teab? Võimalik et seesama kusagilt hallist minevikust pärit rändaja, kelle luud Tarzani taga oleval lagendikul praegu päikese käes pleegivad, oli siin käinud See võib nii olla, kuid võib ka mitte olla.

mis kattis mehe nägu, liikus nagu välk Ska poole ja enne, kui lind uuesti õhku jõudis tõusta, oli ta juba lamaja vang.

Ska võitles vahvasti, kuid surev Tarzan oli temast siiski tugevam. Minut aega rabeles lind mehe käes ja siis vajusid ahvinimese valged kihvad raipesööja lihasse. Kuigi Ska liha oli toores ja haises hirmsasti, oli see siiski liha, oli toit, mida surev mees sõi suure isuga. Ja veri, mida linnu kehas küll palju ei olnud, kustutas natuke janu. Ska oli oma elu, vere ja lillaga Tarzani surmast päästnud.

VIII. Tarzan ja suured ahvid

Tarzan peatus kolm päeva Eedenit meenutava oru äärel. See aeg kulus puhkamiseks ja jõu taastamiseks. Koht oli selleks eriti sobiv. Puuvilju oli seal rikkalikult, samuti väiksemaid loomi.

Tundes end jälle värskena, otsustas Tarzan neljandal päeval orgu uurima ja suuri ahve otsima mihna. Ta siiski ei rutanud, sest aega oli. Jõuab ta lääne poole mere kaldale kuu aja või kolme aasta pärast, see oli tähtsusetu. Kogu aeg ja kogu Aafrika oli tema päralt. Ahvinimese vabadus oli piiramatu. Ta võis teha, mis tahtis, sest viimanegi side tsivilisatsiooni-ga oli hiljuti purustatud. Tarzan oli jällegi üksinda, kuid igavust ei tundnud. Ta oli suurema osa elust veetnud endasarnaste seltsita, kuid oli ikkagi ümbritsetud teiste džungliolevustega, kes said temast aru ja kel polnud tema vastu mingit viha ega vaenu. Väiksemgi neist oli tema sõber ja kaitsealune. Džunglis oli muidugi olendeid, kes olid sündinud inimese vaenlasteks, kuid kelle olemasolu ja vaenulikkus oli siiski soovitatav: nende vastu võideldes möödus aeg kiiresti ja sisukalt.

Tarzan oli alles natuke maad lõuna poole liikunud, kui tundis korraga ninas tuttavat lõhna. Tä peatus äkki. Lõhn oli tingimata goman-gani, musta mehe oma. Ja neid pidi lõhna tugevuse järgi otsustades mitu olema. Kuid seejuures oli tunda ka teistsugust lõhna — emase tarmangani, valge naise oma.

Ahvinimese uudishimu ärkas ja ta liikus kiiresti sinnapoole, kust tuul inimeste lõhna ninasse tõi. Ta ei katsunudki hoida vastu tuult, sest teadis, et inimese nüri haistmine ei anna teda ära enne, kui teda nähakse. Oleks ta Numat või Sheetat jälitanud, pidanuks tingimata tuule suunda arvestama. Mustade meeste puhul polnud seda vaja, sest nad võisid arvestada oma nägemise ja kuulmise, aga mitte haistmisega. Tarzan liikus neegrite poole sellise üleoleva ettevaatamatusega, et kogu džungel teadis tema minekut, ainult mitte inimesed, keda ta jälitas.

Ta jälgis möödujaid suure puu tihedate okste vahelt. See oli salk kahtlase ja viletsa väljanägemisega neegreid, kellest osa kandis Saksa

Ida-Aafrika pärismaalastest sõdurite rõivaid. Mõnel oli seljas kogu, mõnel ainult osa mundrist. Suurem osa oli siiski Saksa „kultuuri" iluasjad seljast ära visanud ning oli teel, nagu oli sündinud — alasti. Mustade meeste järel ja kõrval sibas suur hulk nende naisi, kelle lõbus naer ja kära täitis ümbritseva tihniku ja näis kogu salka elustavat. Tarzan pani tähele, et neegrid olid varustatud Saksa söjaväepüssidega ja vööl rippusid padrunitaskud.

Mustade hulgas polnud valgeid ohvitsere. See kinnitas, et Tarzanist mööduv salk neegreid oli Saksa väeosast põgenenud, oma ohvitserid tapnud ja püssid kaasa võtnud. Kindel näis olevat, et mustad olid kaasa võtnud ka kõik oma naised ja võib-olla röövinud neid. teel suurtest küladest juurdegi. Paistis, et neegritel oli kavatsus endistest ülemustest võimalikult kaugele jõuda ja kuhugi sisemaale juurdepääsmatusse kohta ümber asuda. Seal hakkavad nad muidugi ümbruses elavaid ainult kõige primitiivsemate sõjariistadega varustatud mustade suguharusid terroriseerima ja uue aja laskeriistadega endale allutama. Niisugustes oludes on terrori seerijatel kuldsed päevad, nad saavad varsti toidu ja naiste poolest rikkaks.

Kahe musta naise vahel sammus valge neiu. Ta oli kübarata ning katkised määrdunud rõivad lasid oletada, et see, mida ta kandis, oli kunagi korralik ratsaülikond olnud. Neiu kuub oli kadunud. Aeg-ajalt ilma nähtava põhjuseta tõukas teda kord üks, kord teine mustadest naistest. Seda kõike vaadates ärkas Tarzanis tahtmine valgele neiule appi minna ja päästa ta mustade mõrtsukate käest. Kuid siis tundis ta neiu ära ja jäi istuma sinna, kus oli olnud.

Mis see temasse puutub? Tema pärast võivad mustad vaenlase spiooniga teha, mida tallavad. Tsivilisatsioonilt päritud nõrkus oli takistanud tal kahel korral neidu tapmast. Seda võivad nüüd teha neegrid. Et neiu saatus oli kohutav, selles oli ta veendunud. Oleks Tarzan suutnud neiu tappa, oleks surm Berta Kircherile õnneks tulnud. Nüüd peab ta läbi elama koledad vägistamised ja surema viimaks piinarikast surma. Kuid mis see temasse puutub? Tema meelest pole, piinu ega surma, mida sakslased poleks ära teeninud.

Tarzan laskis sakslasi teenivad mustad minna oma teed. Alles siis, kui kolonni viimane sõdur nähtavale tuli, tekkis ahvinimese peas mõte musti narrida. Juba poisikesena oli ta mustade õngitsemist — nagu ta seda nimetas — kõige meeldivamaks ajaviiteks pidanud. See oli ühtlasi kättemaks mustadele, kelle pealiku, vana Mbonga poeg Kulonga oli odaga tapnud Tarzani kasuema Kala. Nii mõnigi must mees oli selle eest äkki ja saladuslikult puu otsa tõmmatud ja sealt hiljem surnult alla visatud.

Mustade salga viimane mees oli millegipärast hulk maad maha jäänud. Ta kiirustas teistele järele. Kuid jõudnud puuni, mille oksal kükitas

63

Tarzan, kukkus nöörist silmus tema kaela ja tõmbus pingule. Neeger karjatas ja hakkas kohe ülespoole liikuma.

Salk vaatas hädahüüdu kuuldes tagasi ja kohkus, kui nägi üht oma kaaslast maa ja puuoksto vahel õhus rippumas. Varsti kadus ta okstesse. Sealt, kus mustade salk seisis, ei olnud nööri näha, mistõttu neegri kadumine mõjus veelgi kohutavamalt.

Hämmastuses ja hirmus tardusid mustad mõneks minutiks paigale. Viimaks suutis nende pealik seersant Usanga vabaneda hinnust niivõrd, et käskis püssid laskevalmis seada ja meestel endale järgneda. Ta hakkas lähenema puule, mille otsa nende kaaslane oli kadunud. Pealik käskis ahelikul puu ümber piirata. Käsk täideti kohe. Usanga läks pütt alla ja, laskevalmis püss käes, hõikas kadunud neegrit. Puu otsast ei vastanud keegi. Usanga vaatas üles, aga näha polnud midagi. Kogu viiekümnemeheline salk vaatas üles, aga kaaslasest polnud jälgegi. Ta oli ju kadunud selle puu otsa. Üks julgem sõdur ronis üles, kuid tuli paari minuti pärast alla ja vandus, et puu otsas polnud ühtki hingelist.

Kohkunult ja arusaamatult taandusid mustad ja jätkasid oma teekonda. Oli juhtunud midagi hirmsat, millest nad aru ei saanud. Umbes poolteist miili kohast, kus nende kaaslane jäljetult kadus, nägid salga eesotsas olevad mehed puutüve tagant mehe pead, nägu nende poole pööratud. Nad saatsid sõna tagapool tulijatele ning ruttasid edasi. Puu juurde jõudes selgus mustadele kohutav tõde: seal oli küll kadunud kaaslase pea, aga mitte keha. Verine pea oli torgatud kuivanud oksa otsa. Ka ülejäänud osa salgast jõudis kohale. Mehe kadumine oli küll salapärane ja kohutav, kuid kohutavam oli leida maharaiutud pead. Neegritele näis nüüd iga puu saladusliku ja surmaikuulutavana. Mustade hirm suurenes aina. Ebausklikud, nagu nad olid, seletasid nad juhtunut mingi d/unelideemoni karistusena ning tahtsid kiiresti taganeda.

Kuid julge Usanga oli teisel arvamisel. Ta seletas, et sakslaste juurde taganeda tähendab kõigile hirmsat piina ning suurele osale surma, sest Saksa väejuhatus ei tunne armu põgenejate ja mässajate vastu. Kohutav pilt veenis mehi Usanga juhatusel

rännakut jätkama. Nüüd liikusid nad tiheda salgana ja igaüks hoolitses ise selle eest, et ta teistest mfca ei jääks. Keegi ei tülitanud neid enam — vähemalt sel päeval.

Mustade ja laste iseloom on samane. Nad on kartlikud ja kergesti hirmuvad, kuid unustavad hädaohu niisama kergesti. Nad on ebausklikud ja ühtlasi saatuse trotsijad. Nii oli lugu ka Usanga salgaga. Vaevalt oli õnnetusest pool tundi möödunud, kui mustad naersid ja lobisesid endist viisi. Meeleolu tõusis üha ja varsti oli vahejuhtum unustatud.

Nii oleks jäänudki, kui esimesed salgast poleks teekäänaku tagant leidnud oma kadunud kaaslase surnukeha, mis oli nähtavasti nende hirmutamiseks sinna visatud. Jälle tärkas hirm ja jälle arutati tagasipöördumist.

66

Džunglis tegutses neid karistav hirmus olend. Igaüks tundis ja teadis, et see, mis oli hiljuti juhtunud, võib iga hetk korduda. Ükski neist polnud enam oma puutumatuse peale kindel. Kui niisugune asi leiab aset päise päeva ajal, mis siis veel öösel saab?

Valgele neiule näis vahejuhtum samuti salapärane ja kohutav. Ta leidis mõttes oma seisukorda arvestades lohutuse, sest õnnetu musta surm oli olnud kiire ja valuta. See oli parem talle endale metsikute mustade juures osaks saada võivast. Seni olid teda piinanud ainult neegrinaised tõugete ja' löökidega, kuid lohutav oli teada, et ta oli pääsenud ka halvimast — mustade meeste metsikusest. Eriti metsik ja toores näis olevat salga pealik Usanga. Tal oli naine — ilus majesteetlik hiiglane, ainuke, kelle sõna pealik kuulas. Pealiku naine oli eriti toores nooremate naiste vastu, kuid tundus, et ta oli ka nende ainuke kaitsja musta türanni eest.

Hilisel pärastlõunal jõudis Usanga salk palkaiaga piiratud külasse jõe kaldal. Küla ümbritses väike lagendik, mida omakorda piiras tihe ürgmets. Salga saabumist olid külaelanikud märganud. Sõduritest ümbritsetuna sammus tulijatele vastu elatanud pealik, kellele Usanga paari kaaslase saatel vastu läks. Selle päeva kohutavad kogemused olid Usangale õpetanud, et siin džunglis valitseb talle tundmatu jumal, kellega tuleb olla võimalikult heas vahekorras. Seniste kavatsuste kohaselt oleks tal tulnud tungida külale kallale ja võtta see sõjariistadega. Kuid nüüd pidas- ta paremaks tulla rahuga ja kõigepealt teada saada, millistes suhetes külaelanikud tolle džunglijumalaga on. Kui deemon on küla kaitsja, jätab ta selle rahule.

Kauplemisel selgus, et külaelanikel oli palju kitsi, linde, pähkleid ja muid toiduaineid ja nad olid nõus neid Usanga salgale müüma. Küla pealik nõudis nende eest mitut püssi, hulk laskemoona ja rõivaid. See oli juba liig. Iga püss ja padrun oli Usangale kallis ning meestel veel järel olevaid rõivaid võimatu ära anda. Näis, et Usangale jäi'aihult üks võimalus: võtta jõuga, mis tarvis ja mille eest nõutud hinda ta maksta ei saa.

Küsimus lahendati siiski rahulikult. Üks Usanga meestest tegi ettepaneku minna järgmisel päeval jahile ja maksta küla elanikele jahu, pähklite ja lindude eest lihaga. Ettepanek võeti vastu ja pika kauplemise järel lepiti kokku, et Usanga saab ööbimiseks mõne onni ja toiduaineid.

Bertha Kircher leidis end üksi väikesest onnist, mis seisis teistest eemal küla ümbritseva plangu läheduses. Kuigi ta polnud seotud ega valvurit välja pandud, olid mustad kindlad, et vang ei katsugi ära põgeneda. Usanga oli talle selgeks teinud, et põgeneda üksi džunglisse tähendab kindlat surma kiskjate kihvade vahel. „Ole hea Usangale," ütles jutuajamise lõpul must pealik, „ja sinuga ei juhtu midagi halba.

67

Ma tulen sind uuesti vaatama, kui teised on magama jäänud. Katsume olla sõbrad teineteise vastu."

Metslane lahkus. Neiu värises, vajus onni põrandale ning kattis näo kätega. Alles nüüd sai ta aru, miks teda valvanud naised ära saadeti. See oli muidugi Usanga kavalus. Kuid kas tema naisel siis kahtlusi ei tekkinud?

See naine ei olnud rumal, pealegi oli ta hirmus armukade ja jälgis oma eebenmusta isanda igat sammu. Bertha Kircher tundis, et ainult tema võib ta päästa, ja seda ta ka teeks, kui saaks Usanga kavatsustest teada. Aga kuidas talle seda teatada?

Alles nüüd tuli neiule meelde järele vaadata, kas paberid, mis ta surnud hauptmann Fritz Schneideri taskust oli võtnud ja oma riietesse õmmelnud, veel alles olid.

Kuid?... Mis väärtus on nendel praegu tema armastatud isamaale?. Harjumus ja lojaalsus kodumaa vastu sundis lootma, et ehk avaneb tal kord võimalus need paberid oma ülemuse kätte toimetada.

Pärismaalased näisid teda unustanud olevat. Keegi ei tulnud onni juurde -- isegi mitte sööki tooma. Ta kuulis nende naeru ja laulu ning teadis, et Usanga kaaslased naudivad külarahva sööki ja jooki. See oli masendav. Mis võikski olla masendavam kui teada, et oled pärismaalaste vang tundmatus Kesk-Aafrika külakeses, üksik valge naine joobnud neegribande käes. Juba see mõte kohutas. See, et mustad mehed on ta unustanud ja varsti juba liiga purjus, oli nõrk lootus.

Saabus pimedus, kuid keegi polnud veel tema juurde tulnud. Bertha Kircher kaalutles, kas tal ei tuleks välja hiilida ja leida Usanga naine Naratu. [a võib-olla oligi Usanga unustanud lubaduse tema juurde tulla. Laheduses polnud kedagi, kui neiu onnist välja astus. Ettevaatlikult läks ta küla teise'otsa, kus lõbutsejad suure tule juures lärmitsesid. Lähemale jõudes nägi ta külaelanikke koos võõrastega tule ümber istumas ja õlut joomas. Ringi keskel tantsis pooltosinat alasti sõdurit. See kujutas mingisugust metsikut armastustantsu, mida saatsid teiste metslaste hüüded ja naer. Pealtvaatajate hulgas liikusid käest kätte toidunõud ja kannud. Neiu nägi, kuidas mustad käed pisteti toidunõudesse ja sealt võetud söök nälginud kiskja isuga alla neelati. Õllenõu seisis harilikult nii kaua januse neegri huulil, kuni mõni veel janusem must mees või naine selle enda kätte tõmbas ja oma suule surus. Metsikumaid pidutsejaid võis vaevalt ette kujutada. Kange õlu oli nähtavasti juba mõjunud, sest alguses enam-vähem süütu lõbutsemine oli muutunud metsikuks orgiaks, kus loomulikud instinktid ja himud said piiramatu vabaduse.

Neiu hiilis onnide varjus lähemale. Ta tahtis lõbutsejate hulgast leida Naratut, kuid korraga märkas teda keegi hiigelnaine, karjatas ja tormas tema poole. Musta naise välimust ja käitumist näites arvas Bertha Kircher, et metslane rebib ta tükkideks. Seda oleks kohutav emane tei-

68

nudki, kui üks sõduritest poleks märganud tema lahkumist teiste hulgast. Sõdur kargas püsti ja tahtis naisele järele söösta. Seda pani omakorda tälrele Usanga ja enne kui sõdur jõudis Bertha Kircheri juurde, oli ka purjus pealik seal.

„Mida sa siit otsid?" karjus ta neiule. „Süüa tahad, ja juua? Tule minuga!" Usanga haaras Berthat taljest ja tiris teda tule juurde.

„Ei!" hüüdis neiu. „Ma tahan näha Naratut. Kus on Naratu?"

Valge naise sõnad kainestasid neegripealikut, kes oli joomis- ja lõbutsemistuhinas unustanud oma teisepoole. Ta vaatas arglikult enda ümber. Nähes, et tema naine polnud vahejuhtumit tähele pannud, käskis ta sõdurit, kes märatsevat musta naist tagasi hoidis, viia valge neiu tagasi onni ja jääda teda valvama.

Sõdur lähenes kellelegi tule juures olijale, kiskus tema käest peaaegu täis õllenõu ning andis Bertha Kircherile märku endale järgneda. Minut hiljem leidis neiu end onnist, aga sõdur kükitas onni ees ja jõi kaasatoodud õlut.

Neiu istus onni tagumisse nurka ja mõtles lootusetu olukorra üle. Niisuguses meeleolus oli võimatu uinuda ja ta haudus igasuguseid põgenemisplaane. Kuid õnnetuseks näis neist üks võimatum kui teine. Pool tundi oli juba möödunud sellest, kui ta uuesti onni toodi. Ta polnud ikka kohast põgenemismoodust leidnud. Korraga astus vaht väljast onni. Ta rääkis midagi, kobas pimedas ja istus viimaks neiu lähedale maina. Katsudes jutuotsa üles võtta, nihkus ta natukesehaaval neiule lähemale. Viimaks oli ta juba käeulatuses.

„Ära puuduta mind!" karjus Bertha Kircher, kui neegri käsi ta kaela puudutas. „Kui sa seda teed, räägin sellest Usangale. Tead küll, mis sinuga siis juhtub."

Purjus neeger naeris kähedalt, sirutas käe uuesti välja ning kiskus neiu enese vastu. Neiu karjus Usaigat appi ja võitles igati musta sülelemise vastu. Ja seal ta oligi — suur mehekogu ilmus onni uksele. Tema, Usanga, oli tulnud. Kuid kas see oli parem? Bertha Kircher teadis, et Usanga on niisama metsik kui sõdurgi, kuid teda võiks ehk naisega hirmutada. Seda vahendit tahtis neiu kasutada.

„Mis kisa siin on?" küsis Usanga ja astus üle läve.

Silmapilk hiljem viskas Usanga musta sõduri onnist välja ja käskis tal kaduda. Urisedes ja vandudes pöördus Usanga ukselt neiu poole. Must oli nii purjus, et neiul õnnestus mitu korda tema eest kõrvale põigata ja paar korda tõukas ta Usanga pikali.

Viimaks neeger vihastas ning tormas ägedalt neiule kallale. Ta haaras valge naise oma ahvihaardesse ja surus enda vastu. Neiu võitles küünte ja hammastega. Ta ähvardas Naratuga. See mõjus. Neeger taganes, hakkas isegi paluma, et neiu ei annaks teda ära. Ta koguni lubas neiu seisukorrast oma austatud naisele teatama minna. Tõesti! — ta lubas lahkuda.

89

Vaevalt oli ta jõudnud anda lubaduse, kui onni lävele ilmus, olend, tais ääretut armukadedust. See oli Naratu. Ta lõi, peksis, hammustas oma isandat, kes jäi pooluimaseks ja allus käskijannale.

Tõusis sõnavahetus, millest valge naine aru ei saanud, kuid see, mis järgnes, lubas oletada, et nii Usanga kui tema uhke naine leidsid lahenduse.

Bertha Kircher kuulis külast valukarjatust, kuid needki hääled vaikisid. Natuke aega, mille jooksul ta ei teadnud, mida teha, läks mööda. Siis arvas ta hädaohu möödas olevat.

Kuid äkki ilmus uksele Usanga. ^

„Keegi ei sega meid, valge naine. Praegu oleme kahekesi..."

Kuid tulija polnud Usanga, vaid endine vahisõdur. Ta kordas: „Tulin tagasi, keegi ei sega meid..."

* * *

Olles söönud lõunaks Bara mahlakat liha, ei leidnud Tarzan rahu, kuigi oli oma harjumuspärases keskkonnas. Ahvinimene jälgis noort naist, keda toored neegrinaised haavasid. Tarzan kujutles teda mõistmatute mustade seas võitlemas.

Miks oli tal nii raske mõista, et naine oli vaid vihatud sakslane ja salakuulaja? Ta vihkas seda naist nagu kõiki tema kaasamaalasi. Tema saatus polnud sugugi hirmsam sellest, mis ähvardas niisugustel juhtudel teisi. Tarzan sundis end millelegi muule mõtlema. Kuid naise pilt ei talunud silme eest kaduda, ikka ja jälle kerkis ta mehe ette kõikides üksikasjades. Ahvinimene häbenes iseennast, kui tuletas meelde juhtunut Wilhelmstalis, kus ta päästis hetkelise nõrkuse mõjul salakuulaja elu. Kas nõrkus oli jälle võimust võtmas? Ei!

Saabus pimedus. Tarzan jäi nagu harilikult öömajale laiaoksalise puu otsa. Kuid uni ei tulnud. Silme ees hõljus valge neiu, keda peksis must naine.

Kirudes tõusis ahvinimene asemelt ja läks järgmise puu otsa. Sealt siirdus ta jälle järgmise puu otsa ja siis jälle järgmise otsa ning ikka edasi neegrite küla poole. Sama päeva pärastlõunal hästi tallatud teed läinud Usanga salga jälitamine polnud raske ning Ahvide Tarzan jõudis küla juurde umbes kesköö1. Ahvinimest huvitas kõige rohkem valge neiu, kelle ta tahtis üles otsida ja kätte saada.

Pikkamisi, tasa ja kuuldamatute sammudega nagu saaki varitsev lõvi liikus Tarzan piki küla piiravat tara Kõik tema meeled olid valvel, kuid kõige rohkem uskus ta oma haistmist. Küla teises otsas leidis ta puu, mille oksad ulatusid üle tara. Seal laskuski ta vaikselt puu otsast maha. Ahvinimene siirdus ühe onni juurest teise juurde. Igal pool oli tunda gomanganide vastikut lõhna, kuid ühe onni juurest tuli teistsugust — seal oligi valge neiu. Vahepeal olid hääled külas vaibunud. Mustad oljd väsinud ja onnidesse magama läinud. Keegi ei näinud Tarzani tulekut, seda ei oleks märganud ka kaine mees.

70

Ta luusis ümber onnikese, kuid vähimgi hääl, isegi mitte magava inimese hingamine ei kinnitanud, et seal oleks kedagi olnud. Ahvini-mene oli siiski kindel, et naine on just selles onnis. Ta avas ukse ja astus hääletult sisse nagu vari. Tarzan seisatas ukse juures. Jah, naist siin polnud,, kuid ta oli siin olnud. Ta otsustas igaks juhuks järele vaadata...

Ahvinimese silmad harjusid varsti onni pimedusega. Ta leidis musta sõduri surnukeha, mille rinda oli torgatud lühike oda. Onnis oli aset leidnud kurbmäng. Tarzani näole tekkis naeratus — see mäng rahuldas teda, vähemalt esialgu.

Ahvinimene otsis läbi kogu küla ja leidis, et Bertha Kircheril oli õnnestunud põgeneda. Kas polnud seal, kuhu neiu põgenes, tema elu niisamasuguses hädaohus kui siin külas? Džungel polnud hädaohtlik mitte Tarzanile, vaid valgele naisele, kes polnud sealsete metsikute kommetega kohanenud. Ürgmets oli Tarzanile niisama kindel kui Pariisi või Londoni tänav, valgele neiule aga kindel surm.

Ahvinimene oli uuesti metsas. Igitamme tugeval oksal kuulas ta mitme miili kaugusel asuva küla hääli. Elu kihas külas ja metsas, kuid ühes erines see teisest nagu öö päevast. Üks oli joobunud metsaliste lärm, teine näljaste kiskjate kisa ja sammalpehmete sammude kahin.

Tarzan seisis puuoksal ning oli mõttesse vajunud. Korraga kuuldus tema suust häält, veidrat kui trummipõrin — suurte ahvide väljakutset, mis segunes neegrite külast kostva nutulauluga. Ahvinimene kutsus oma vendi, suuri ahve, mustad nutsid taga oma kadunud kaaslast.

* * *

Bertha Kircher sammus kiiresti sissetallatud rada. Tema ainuke soov oli jätta enda ja küla vahele nii palju miile, kui võimalik. Enne hommikut peab ta olema kaugel külast, kus ta oli üle elanud nii hirmsad silmapilgud. Kuhupoole minna, sel polnud tema jaoks tähtsust. Surm ootas teda seal ja varitseb igal sammul ka siin. Kuid surm kiskja küünte vahel on parem kui inimese käe läbi. Loom ei piina, inimene aga vägistab, häbistab ja alles siis sööb. Metsikumat olendit kui inimene džunglis ei ole.

Bertha Kircheril oli tol ööl õnne. Juhuslikult ei varitsenud teda ega seganud tema liikumist ükski džunglielanik. Džungel otse kihas inimesesööjatest lõvidest. See oli ideaalne jahimaa valgetele meestele, kes tallaksid tabada lõvisid, jõehobusid, ninasarvikuid, antiloope, kaelkirjakuid, kuid kes polnud veel siia surmatoovate tulirelvadega sattunud.

Tund või kaks oli neiu juba käinud, kui ta märkas enda ees mingisugust liikumist. Et jälitavad neegrid, veel niipea talle järele ei jõua, seda teadis ta hästi ning otsustas ronida puu otsa ja seal rahulikult magada.

Vaevalt oli neiu puu otsa jõudnud, kui märkas lagendikku. Kõige huvitavam oli, et lagendik otse kihas suurtest ahvidest. Heledas kuuvalguses

71

luges ta kokku vähemalt kakskümmend karvast olevust — manganit, kes kükitasid või tammusid tagakäppadel ringi. Riit oli metsik nagu ümbruski, eriti kohutav näis mõni hall olend, keda võis siinseal teiste hulgas näha. . .

Neiu jälgis ahve ning märkas, et nende arv suurenes järjest. Neid tuli juurde üksikult, kahekaupa ja salkadena. Varsti oligi neid viiekümne ümber. Mõni neist oli alles pojuke, kes end ema karvase keha vastu surus. Salk moodustas poolringi, mille keskel oli madal küngas. Ta nägi, kuidas künkale tõusis kolm emaahvi, käes tugevad kaikad, millega nad maad tümitasid. Kuuldus mingit tumedat põrinat ja ahvid hakkasid rahulikult liikuma.

Algul tümitasid nad maad korrapäratult, kuid peagi tegid seda rütmiliselt nagu trumme tagudes. Ahvidele oli see omapärane muusika arvata\asti tuttav, sest nad seadsid sammud selle järgi. Neiu vaatas imestades, kuidas ahvid moodustasid kaks, ringi — välimises olid emased ja kõige nooremad, sisemises vanemad isased. Pilt kujutas midagi indiaanlaste sõjatantsu taolist. Välisring jäi varsti paigale, sealsed ahvid kükitasid maha, aga siseringis liikusid ahvid tasa edasi.

Ja siis kuulis neiu küla poolt veidrat pikaldast väljakutsuvat häält. Sellel näis olevat otse elektriseeriv mõju — ahvid jäid silmapilk seisma ja kuulama. Kui hääl lakkas, ajas üks vana ahv end püsti ja laskis kuuldavale metsiku hüüde, mis ajas külmavärinad ihule.

Pikaldane tants algas uuesti. Bertha Kircher tundis end kõrgel puu otsas kindlana ja vaatas pealt omapärast stseeni, lootes hommikul põgenemist jätkata. Ta katsus uuesti, kas paberid on põues alles, ning vaatas ahvide veiderdamist edasi.

Möödus pool tundi. Ahvide tseremoonia jätkus. Suur isane, kes oli vastanud džunglist kostnud kutsele, astus kahe ringi vahele. Ta vaatas kuu poole, tagus oma karvast rinda rusikatega ja karjus sügava kur-guhäälega. See oli muidugi suurte ahvide väljakutse, kuid neiu, kes ei mõistnud ahvide keelt, ei saanud sellest aru.

Pärast hüüet jäi ahv seisma. Ta oli lihaseline kui Herakles, primitiivne ja metsik, nagu ürgmetsa algelise elu, selle jõu ja loomalikkuse kehastus ikka. Ahv kuulas, kuid äkki neiu nägi, kuidas lähedal oleva puu otsast tuli alla peaaegu alasti valge mees.

Võõra tulek ajas ahvid marru. Nad urisesid ja käisid rahutult ringi. Bertha Kircher hoidis hinge kinni. Kes oli see olend, kes julges tulla nende metsikute kiskjate keskele? Ja üksinda viiekümne vastu! Kuid pmuninahaline olend sammus rahulikult uriseva ahvikarja poole. Neiu pani tallele tulija korrapärast keha, suursugust kõnnakut ja hiigeljõudu. Kes see oli? See majesteetlik mees oli ju Ahvide Tarzan! See oli sama mees, kes oli ära viinud major Schneideri kindral Krauti peastaabist, päästnud tema lõvi Numa küünte vahelt, keda ta oli revolvriga

72

pähe löönud ja kes oli hiljem Wilhelmstalis tapnud hauptmann Eritz Schneideri.

Hirmunult ja vaimustatult vaatas neiu valget meest. Ta nägi, kuidas see lähenes koledale salgale, ja kuulis teda ahvide keeles midagi rääkivat.

Tarzan peatus natuke, enne kui läks välisringis seisvate ahvide juurde. „Mina olen Ahvide Tarzan!" karjus ta ahvidele. „Te ei tunne mind, sest ma olen teisest suguharust. Ma tulen teie juurde rahuga või võitlema, mis oleneb teist endist. Kumba soovite? Kes on teie kuningas? Tarzan tahab temaga rääkida." Ta lükkas emased kõrvale ja astus siseringi juurde.

Kõrvaletõugatud emased, kellest mõnel oli kaigas kaasas, urisesid ähvardavalt, kuid Tarzan ei teinud neid märkamagi. Ta läks julgelt edasi. Isased võtsid teda vastu

paljastatud kihvade ja kohutava urinaga. „Mablen Ahvide Tarzan," kordas ta. „Tarzan tuleb teie juurde, et tantsida koos oma vendadega dum-dumi. Kus on teie kuningas?" Ähvardavast vaenulikkusest hoolimata läks ta edasi.

Neiule näis Tarzani teguviis meeletusena. Ta surus käed näole, et mitte näha, kuidas ahvid mehe tükkideks rebivad. See mees pidi tõesti hull olema. Veel silmapilk ja ahvid tungivad talle kallale. Kas Tarzan siis teda ähvardavat hädaohtu ei mõistnud? Naine vaatas uuesti kuust valgustatud lagendikule.

Tarzan seisis siseringis ja tema vastas oli ahvide suur kuningas. „Ma olen Ahvide Tarzan," ütles ta kuningale. „Ma tulin tagasi oma vendade juurde. Tulin rahus ja elan rahus teiega. Kui te sellega ei lepi, tapan ma igaühe, kes mulle vastu hakkab. Kuidas jääb? Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

„Ma olen Go-lat, ahvide kuningas!" karjus hiigelisane Tarzanile vastu. „Ma olen Go-lat ja ma tapan! Tapan! Tapan!" Ja ta tormas Tarzanile kalkile.

Neiule näis, et Tarzan ei saanud hädaohust ikka veel aru. Kuid nüüd on juba hilja, varsti on temast järel vaid vormitu kogu. Ahv sir rutas juba oma kämblad valge mehe poole ja alles siis juhtus midagi, mis pani neiu tõsiselt imestama. Tarzan oli välgu kiirusega haaranud ahvi pahemast käest, väänanud seda ning sulgenud parema käega ahvi mõlemad käpad oma kaenlasse. Ahvide kuningas oli nüüd Tarzani abitu vang. Kõik oli sündinud sellise väledusega, mis oleks sundinud kahvatuma isegi piksenoole Ara.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus Tarzan vangile. „Kas Tarzan tantsib teiega rahus või tapab ta kõigepealt sinu?"

„Ma tapan! Tapan! Tapan!" kisendas Go-lat.

Tarzan paiskas ahvi järsu liigutusega maha. Viimane ei olnud seda oodanud ning keerles oma alamate ees rohul. „Ma olen Tarzan, kõikide ahvide kuningas!" karjus Tarzan. „Kas tallate rahu või...?"

73

Go-lat oli nüüd juba metsikult vihane. Ta tõusis püsti ning tormas uuesti Tarzanile kallale. „Ma tapan! Tapan! Tapan!" kordas ta oma sõjahüüet. Valge mees võttis ründaja vastu sellise võttega, millest ahvil aimugi ei olnud. Neiu nägi, kuidas suur ahv kerkis maast, kargas inimesele selga ning paisati silmapilk hiljem maha, pea alaspidi. Tarzan tegi võtte sellise osavuse ja kiirusega, et neiu hakkas uskuma: mees pole rumal ja ahvide juures ei varitse teda surmaoht.

Ahvide kuningas lamas liikumatult rohul, ta oli põrutusest minestanud.

„Ma olen Ahvide Tarzan," karjus ahvinimene uuesti. „Ma tulin siia, et tantsida oma vendadega dum-dumi. Mängige!" rääkis ta trummide juures seisvatele ahvidele. Nii trummilööjad kui ka teised ahvid olid jäänud ootama, kuidas "nende kuulus kuningas tapab rumala tarman-gani. Nähes aga, et valge ahv on suurem kui nende kuningas, täitsid nad tema käsu silmapilk.

Vaevalt oli tants uuesti alanud, kui Go-lat meelemärkusele tuli. Ta tõusis pikkamisi püsti ning vaatas oma võitjat segase pilguga. Tarzan läks tema juurde ning ütles: „Ma olen Ahvide Tarzan. Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

Go-lat vaatas Tarzanit oma punaste silmadega ning vastas: „Kago-da! Ahvide Tarzan tantsib oma vendadega dum-dumi ja Go-lat tantsib koos' temaga!"

Ja nüüd nägi puuoksal kükitav neiu midagi metsikut. Tarzan muutus ahviks. Ta trampis, väänles, keerles ja kargles nagu ahvidkL See oli igivana rituaal, mida tantsiti kuuvalgel ööl džunglisüdames.

Tantsu saatsid trummipõrin, urin ja kohutav kisa. Kõige kõvemini kisas Tarzan. Ta vaatas üles kuu poole ja tagus oma tugevat rinda rusikatega. Ringi liikudes puudutas ta läikiv pruun keha karvaseid ahve. Avanev pilt oli veider, aga suursugune — selles

oli midagi algeliselt ilusat, üleolevalt metsikut. Neiu ei olnud midagi niisugust kunagi varem näinud. Taliame uskuda, et ka keegi teine pole kunagi sellist kohutavat stseeni vaadanud.

Bertha Kirclier vaatas tantsmiid ahve hinge kinni pidades. Äkki kuulis ta selja taga summutatud häält. Veri tardus ta soontes, kui nägi mõni samm eemal panter Sheetat. Suur kass oli tema leidnud ning seadis end hüppevalmis.

Enam polnud aega olukorda kaaluda. Naise esimene ja ainuke mõte oli põgeneda. Hirm andis talle kiiruse ja juhatas kätte õige põgenemis-viisi. Valjusti kiljatades hüppas ta puu otsast alla ja jooksis lagendikule.

Ahvid olid ärevil ja, kuulnud neiu kiljatust, jäid seisma ning otsisid vihaste pilkudega segaduse põhjustajat. Kui nad nägid, et tulija oli ilus emane tarmangani, tormas neist mõni kohe neiule vastu.

74

Džungli suured ja väikesed loomad teavad, et dum-dumi tantsivaid suuri ahve segada on patt, mida karistatakse surmaga. Niisugustel juhtudel ei lähene ahvidele isegi panter Sheeta ega lõvi Numa.

Ka Tarzan vaatas sinna, kust neiu tuli, ning sai kohe aru teda ähvardavast ohust. Jälle oli ahvinimesel võimalus lasta teistel tappa olend, keda ta oli mitu korda surmast päästnud ja ise tappa otsustanud. Kuid miks arutada seda asja praegu? Ta teadis, et ei või näha neiu surma metsikute ahvide tõttu, ning tundis, et tal tuleb neiu veel kord päästa.

Naise poole rutanud emased ahvid olid peaaegu tema juurde jõudnud, kuid Tarzan astus vahele. Ta peksis ahvid enne laiali, kui isased saaki jagama jõudsid. Tarzan seisis neiu ja ahvide vahel, käed laiali. Ahvid arvasid, et suur valge ahv tahab kogu liha endale saada, ning valmistusid kallale tungima.

„See siin on Tarzani emane!" karjus valge ahv. „Ta on Tarzani oma ja teie ei tohi teda puutuda!" Ahvinimene teadis, et ainult nii võis ta naise päästa. Vastik oli küll seda nii teha, aga teist teed polnud. Õnn, et neiu tema sõnadest aru ei saanud! Tarzanile oli masendav vihatud vaenlane ahvide ees oma naiseks tunnistada.

Jälle oli ta sunnitud neetud salakuulaja surma suust päästma.

Tarzan urises tigedalt omaette: „Ta on ju naine ja ma pole sakslane. Seepärast ei suuda ma teisiti talitada."

IX. Taevast tulnud

. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick Kuninglikust lennuväest oi i luurelennuk Briti väejuhatus oli saanud kuulujuttudele toetudes teada et vaenlane oli toonud läänekaldale suured abiväed, mis marssisid läbi Saksa alade Ida-Aafrika poole. Arvati, et need on Briti koloniaalväge-de positsioonidest ainult kümne või kaheteistkümne päevatee kaugusel. See kuuldus oli üllatav, kuid sõjas tuleb tihti ette üllatusi, mistõttu ükski korralik ülemus ei jäta väiksematki kuulujuttu üle kontrolli-mata.

Leitnant Smith-Oldvick saadetigi lennukiga kuulujuttude tõepärasust uurima. Ta lendas lääne poole ja jälgis hoolega alasid, millest üle lendas. Kusagil polnud näha mingit märki inimesest. Igal pool laiusid tihedad metsad, kus oleks võinud end varjata terve armee. Siis tulid ääretud lagendikud, kus ei kasvanud isegi rohtu. Leitnant oli vilunud lendur ja vaatleja. Tema pilk otsis vähemalt jälgi — mõni purunenud vanker, hobusekorjus, mahajäetud laagrikoht —, mis harilikult märgivad teed, mida mööda suurem sõjaväeosa on läinud. Kuid kogu ta vaev oli asjatu — džungel näis elutu.

75

Oli juba õhtupoolik, kuid ta lendas ikka veel lääne poole. Viimaks nägi ta all orgu, mille põhjas lookles lai jõgi. Et leitnant ei näinud midagi, mis oleks andnud aimu inimestest, otsustas ta tagasi pöörduda. Kui otse ja täiskiirusega lennata, jõuab enne pimedat Briti vägede juurde tagasi. Lendur oli siiski liiga kaugele lennanud, kuid mees lohutas end sellega, et kütust oli paakides piisavalt ja lennuk heas seisukorras. Oli ainult tarvis saavutada tippkiirus.

Korraga jäi mootor seisma. Asja oleks saanud ehk veel parandada, kui ta oleks kõrgemal lennanud. Tänast idas oli kõrge tihe mets, kus tervelt maanduda oleks võimatu. Natuke paremal jõekaldal oli lage koht. Lendur otsustas sinna maanduda ja vaadata, mis mootoril viga.

Kunagi ühes Londoni salongis kuuldud viisi ümisedes istus leitnant pärast maandumist lennukis ja otsis rikke põhjust. Ta näis olevat nii rahulik ja ettevaatamatu, nagu oleks viibinud kusagil Briti lennujaamas ja ümbritsetud tuhandeist kaassõdureist. Leitnant Smith-Oldvick oli üks neist tüüpilistest meestest, kes isegi tundmatus Sise-Aafrikas unustas ümbruse ja üksinduse ning andus tööle.

Ei, ta ei paistnud kangelasena. Pigem vastupidi: tal olid heledad juuksed, sinised silmad, sale ja hapravöitu keha ning punakas poisikeselik nägu. Tema välimus tuletas meelde noort salongikangelast, kes on kasvanud külluses ja muredeta, kuid pole kasvatatud vastu seisma džungli hädaohtudele ja raskustele. Ta polnud seda mitte üksnes välimuselt, vaid ka tegelikult.

Et koht, kus leitnant praegu viibis, võis olla täis vaenlasi ja igasuguseid muid hädaohtusid, see ei tulnud täile meeldegi. Ta parandas aegamisi mootori ära ning otsustas enne õhkutõusmist natuke jalgu sirutada ja ühe sigareti ära tõmmata. Tal polnud aimugi, et ida pool olev džungel ja jõeorg otse kihas metsikutest mustadest — muidu oleks ta katsunud siit võimalikult kiiresti minema lennata. Ta käivitas rahulikult mcxitori, tuuritas seda paar korda tugevasti ning veendunud, et see on kõigiti korras, tuli lennukist alla ja süütas sigareti.

Oleks ta vaadanud põõsastikku lagendiku serval, oleks ta vaevalt märganud seal midagi hädaohtlikku. Mõnel inimesel on hädaohu alateadvusliku tundmise võime, mida tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Selle äratab harilikult elava olendi koondatud tähelepanu. Mõnele mehele oleks paarkümmend teda jälgivat metsikut silmapaari andnud vähemalt tõuke katsuda vaenlast leida. Leitnant Smith-Oldvick jäi täiesti rahulikuks. Tal nähtavasti puudus kuues meel.

Leitnant jalutas lennuki ümbruses ja pani alles nüüd tähele looduse ilu. Lagendikku piiras metsik džungel, kuid lagendik ise oli kaetud tiheda pika rohu ja üksikute puudega. Kogu ümbrus tuletas meelde kodumaa parkmetsi, millest voolab läbi õitsvate heinamaade aeglane jõgi.

76

Natuke maad lennukist eemal nägi ta suuri heledaid lilli, mis mõjusid ligitõmbavalt. Ta läks neid lähemalt uurima. Vaevalt oli ta seda teinud, kui vamabode (?) pealik Numabo otsustas oma paarikümne metslasest kaaslasega meest rünnata.

Alles neegrite söjahüüdu kuuldes pani noor inglane neid esimest korda tähele. Ta pööras ruttu ümber ja nägi salka musti enda poole tormamas. Nad tulid koos, kuid mida lähemale jõudsid, seda pikaldasemaks näis nende jooks muuutuvat. Metslased olid jõudnud tema ja lennuki vahele. Neegrite sõjariistadeks olid ainult odad ja nooled, mis andis leitnandile lootust pääseda. Ta ei teadnud, et esimese vastupaneku puhul mustad harilikult taanduvad, kuid kordavad kallaletungi niipea, kui on selleks küllalt julgust kogunud. Siis ei suuda enam keegi nii suurele salgale üksi vastu panna.

Numabo oli salga eesotsas. See ja tema välimus kinnitasid, et ta on salga pealik ning ka esimene, kelle pihta tuli lasta. Leitnant oli neegrite ilmudes haaranud kätte püstoli

ning sihtis Numabot. Kõlas pauk, kuid kuul ei tabanud pealikut, küll aga paar sammu tagapool olnud musta. Viimane kukkus rinnust läbilastuna maha.

Mustad karjatasid ning taganesid, kuid mitte tagasi metsa, nagu leitnant soovis, vaid lagendikule tema ja lennuki vahel. Nad jäid seisma ja olukorda hindama. Äkki hüppas üks mustadest kõrgele üles, vibutas oda ning karjus metsikult. See näis teisi neegreid julgustavat ning nad tormasid uuesti valge sõduri kallale.

Ka seekord jäi üks mustadest surnuna maha, teised aga taganesid. Neile sai selgeks, et nad peavad iga pealetungi ajal ühe kaaslase kaotama. Neil õnnestus siiski inglast paari odaga haavata. Leitnandil oli järel ainult neli padrunit, kuid musti oli veel kaheksateist. Selge, et ta peab lõpuks alla andma, kui viimaste paukudega ei õnnestu neegreid minema hirmutada Selleks ei olnud enam lootust, sest mustad olid juba targemaks saanud.

Neegrid moodustasid hõreda aheliku, piirasid valge sõduri sisse ning tormasid talle igalt poolt korraga kallale. Jälle paukus revolver ja jälle mustad taganesid. Nii juhtus veel paar korda, kuid siis näisid neegrid aru saavat, et valge mehe laskeriist on tühi. Nad tormasid Numabo käsu peale veel kord leitnandile kallale. Kuigi leitnant peksis neid püstoliga ja nii mõnigi jäi pooluimaseks, suruti ta viimaks maha.

Valge sõdur ei olnud odahoopidest veel päris toibunud, kui ta püsti tõmmati ja salga ees käima sunniti. Enne seda olid neegrid ta käed tugevasti selja taha kinni sidunud. Mustade keskel sammudes kaalus leitnant oma saatust. Mis see võib olla? Miks mustad teda kohe ei tapnud? Miks ta vangi võeti? Kas selleks, et ta suure pidulikkusega ära süüa? Ta oli nii sügaval sisemaal, kus ei tuntud tema ohvitserimund-rit ja kuhu polnud veel jõudnud teated maailmasõjast. Sellest järeldus,

et neegrid ei võinud tema vaenlased olla. Jäi ainult oletada, et ta viiakse mingi musta majesteedi ette, kus otsustatakse tema saatus.

Nad olid käinud umbes pool tundi tihedas džunglis, kui jõudsid väikesele lagendikule, mille keskel seisis hulk savionnikesi. „See on nähtavasti küla, kus elab nende kuningas," mõtles inglane ning rõõmustas, et teekond polnud pikem.

Külas ümbritses neid kohe naiste— ja lastekari ning hulk musti sõdureid. Ta seisis nende keskel ja märkas, et kogu käratsev jõuk väljendas tahtmist võimalikult kiiresti võõra surma näha. Eriti ägedad olid naised, kes teda igal võimalusel lõid ja kriimustasid. Viimaks ajas Numabo elanikud laiali ning inglane juhiti küla teises otsas oleva onni poole. Vaevalt oli ta sõdureist saadetuna mõne sammu teinud, kui teiselt poolt onnide vahelt ilmus hulk mehi, kelle rõivaste järgi võis arvata, et nad olid teeninud Saksa Ida-Aafrika pärismaalaste väeosas. Leitnant Smith-Oldvick imestas, kuid hakkas uskuma, et kuulujutus, mida ta kontrollima oli tulnud, oli paras annus tõtt. See siis oligi osa abiväe sõdureist, kes ruttas lääne poole sakslastele appi.

Nüüd oli selge, et vaid õnnelik juhus võib leitnandi päästa. Ta on sakslaste sõjavang ja tema lennuk on nende sõjasaak. See, et ta oli nii lapsikul viisil vangi langenud, ajas muigama.

Pooleldi sõjaväemundris mustade hulgas nägi leitnant seersandi kuues hiiglast, kes teda vihaselt silmitses. Äkki must hiiglane karjatas ja tuli lähemale. Samamoodi talitasid tema kaaslased.

„Kust sa selle inglase said?" küsis Usanga Numabo käest. „Kas tal oli ka kaaslasi?"

„Ta tuli taevast, mingisuguse asjaga, mis lendab nagu lind, aga on linnust suurem," seletas must pealik. „Algul kartsime hirmsasti, kuid pärast selgus, et see suur lind oli surnud. Siis tungisime valgele mehele kallale. Ta tappis küll mõne mu sõduri, kuid võtsime ta siiski kinni ja jätsime ellu, sest meie, vamabod, oleme ju vahvad ja julged sõdurid."

Usanga silmad läksid suureks. „Kas ta tuli tõesti õhust?" küsis ta äärmise huviga.
Jah," vastas Numabo. „Ta tuli taevast alla asjaga, mis meenutab suurt lindu. See riistapuu on veel seal nelja puu lähedal teise jõekää-naku taga. Jätsime selle sinna, sest me ei teadnud, mis see on, ja kartsime seda puudutada. See on.veel seal, kui pole ära lennanud."
„See ei saagi ilma valge meheta ära lennata," seletas Usanga. „Kuid riistapuu oli siiski hirmus. Omal ajal täitis see meie sõdurid hirmuga, sest tuli harilikult öösiti meie laagri ja kaevikute kohale ning pildus alla pomme, mis tapsid mehi kümnete viisi. Väga hea, Numabo, et sa selle mehe kätte said, sest öösel oleks ta lennanud üle küla ning tapnud kogu su rahva. Inglased on väga kavalad valged mehed."
„See valge mees küll enam ei lenda," ütles Numabo. «Inimestel ei ole lubatud lennata, ainult pahad vaimud lendavad. Pealik Numabo valvab selle järele, et valge mees ei tõuse enam kunagi õhku." Pealik lükkas inglase onni ning paigutas kaks tursket neegrit teda valvama.
Vang jäeti üksi umbes tunniks. Inglane kasutas seda aega käsi kinnihoidva köie lahtiharutamiseks. Selles segas teda seersant Usanga, kes järsku onni tuli. ,
„Mida kavatsete minuga teha?" küsis inglane seersandilt. „Minu riik ei ole siinse rahvaga sõjas. Sa räägid nende keelt, ütle neile, et ma pole vaenlane, minu rahvas on mustadesõbralik ning neil tuleb mind silmapilk vabastada ja lasta rahus minna."
Usanga naeris: „Nad ju ei oska teha vahet inglase ja sakslase vahel Neile oled sa ainult vaenlane ja valge mees."
„Aga miks nad mind elusalt kinni võtsid?" küsis noor inglane.
«Sellepärast," ütles Usanga, viis leitnandi lahtise ukse juurde ja osutas käega küla keskel olevale lagendikule.
Leitnant Harold Percy Smith-OIdvick nägi lagendikul kuue jala kõrgust posti, mille ümber neegrinaised parajasti puuhalge seadsid. Posti lähedal põles tuli, mille ümber asus mitu savinõu. Saatanlik kavatsus oli käegakatsutavas läheduses...
Usanga vaatas valge mehe nägu väga tähelepanelikult. Nähtavasti lootis ta sealt leida surmakartuse ilmingut. Kuid seda seal polnud. Metsik must mees oli pettunud. Noor poisikesenäoga leitnant pöördus tema poole ja küsis: „Kas neegrilurjused kavatsevad mind ära süüa?"
„Meie mitte," vastas Usanga. „Minu rahvas ei söö inimese liha, kuid vamabod küll. Nemad kavatsevad sind ära süüa, meie mitte. Kuid selleks, inglane, valmistavad nad ette toreda peo."
Inglane seisis uksel ning vaatas eelseisva orgia ja tema enese ilmaliku elu lõpetamiseks tehtavaid ettevalmistusi. Raske on uskuda, et avanenud pilt ei hirmutanud teda, kuid tema auks peab siiski ütlema, et ükski näojoon ei väljendanud muud kui ükskõiksust saatuse ja uudishimu vaadeldava vastu. Tema nägu oli liikumatu nagu mask ja isegi Usanga pidi möönma, et ta ei saavutanud oma eesmärki. Ta oli nimelt tulnud valget meest põhjalikult hirmutama. Ta tahtis piinata ja põhjata valget, inglast iseäranis enne surma, sest Briti lendurid olid kimbutanud Saksa Ida-Aafrika vägesid küllalt, kuid nüüd leppis ta ütlemisega: „Sa ei lenda enam mitte kunagi. Sa ei loobi enam taevast meie rahvale surma, selle eest hoolitseb Usanga." Need sõnad lausunud, lahkus must seersant vangi juurest. Ta läks teiste juurde, kes seisid ja jutlesid lagendikul ümber posti.
Inglane vaatas mustade tegevust onni ukselt. Möödus veel mõni minut ja ta nägi, kui Usanga lahkus koos oma salgaga külast. See andis talle mõtte taas põgenemisplaani hauduma hakata.
***

Mõni miil külast põhja pool oli puudest natuke lagedam väike mäeküngas. Suure tamme juures künka tipul võis näha kahte nagu öö ja päev teineteisest erinevat olevust. Üks oli alasti tugev pruuninahaline mees, kelle lihased olid kui tugevad köied, kuid samm tasane nagu kassil, ning teine kaunis valge neiu. Ühist oli neil nii palju, et mõlemad olid valged mustade mandril, kuid ka teineteise surmavaenlased.

Kuid praegu ehitasid nad ühist pesa. Seda nõudis nende olukord. Vahetevahel vaatas neiu pruuninahalise hiiglase poole — kas ainult selleks, et näha tema ebamäärast ja arusaamatut pilku? Mees oli nagu elav küsimärk, millest ta arv ei saanud. Tõele au andes ei olnud neiu tundmused selle ilusa jumalasamase üliinimese vastu sugugi külmad. Algul oli ta küll naiselikus kartuses värisenud oma saatuse pärast, kuid sai varsti sellest üle ja kartuse asemele tuli meeldivustunne.

Olla metsiku mehega üksi Kesk-Aafrika džunglis oli neiule küllalt piinlik, Kuid teadmine, et metsik hiiglane vihkas teda ja tema rahvast, tegi olukorra veelgi raskemaks. Neiu teadis, et ta oli teinud mehele halba ja seekord pole tal vähimatki lootust pääseda.

Bertha Kircher nägi valget hiiglast esimest korda Saksa koloniaal-vägede peakorteris. Sealt oli hiiglane ära viinud õnnetu major Schneideri, kellest pärast seda pole saadud mingit teavet.' Siis sai neiu selle kohutava olevusega kokku lõvi juures. Mees päästis küll tema lõvi kihvade vahelt, kuid tahtis viia Briti vägede staapi. Kindlast surmast pääses ta ainult mehele kallaletungimisega. Kuid Wilhelmstalis kukkus ta jällegi selle alasti metslase kätte. Tol korral tappis mees kapten Schnei-deri, kuid jättis naise ellu.

Ei, ta ei saanud mehest aru. Mees vihkas neiut, kuid oli arusaamatu, miks ta kaitses teda. Tarzan oleks võinud teda kaks korda tappa, kuid oli hoopis kaks korda päästnud. Mispärast? Millistel põhjustel päästis mees ta lõvi käest ja kaitses teda ahvide eest? Kas selleks, et hiljem mingi saatanliku plaani abil oma kättemaksuplaan täide viia? Ta proovis mehe motiive välja selgitada, kuid asjata. Ta pidi siiski tunnistama, et mehe välimuses ja käitumises ei olnud talle midagi vaenulikku. Bertha Kircher mõõtis Tarzanit sama mõõdupuuga kui teisigi mehi ja et ta just nii tegi, näis alasti hiiglase viisakus seda suurem. Tsiviliseeritud ühiskonna mehed polnua kunagi osutanud talle nii suurt rüütellikkust. See näis neiule mõistatusena.

Preili Bertha Kircher oli seltskondlik ja lõbus. Ta armastas lõbusat seltskonda ja omasugustega mõtteid vahetada — see eraldabki inimesi loomadest. Tarzan seevastu oli kinnise iseloomuga, üksindus ei vaevanud teda kunagi. See tuli muidugi asjaolust, et ta oli saatnud suurema osa elust mööda džungli igavates tihnikutes ilma omasuguste seltsita. Üksikud olendid, kellega ta džunglis kokku oli puutunud, ei saanud puuduliku keele pärast mõtteid vahetada. Võitlus olemasolu pärast oli õpetanud Tarzanit ainult iseenda peale lootma.

Tarzani aju töötas alatasa. Et džunglisöbrad tema mõtetest alati aru ei saanud, harjus ta neid oma saladuseks jätma. Nii talitas ta ka praegu. Käesoleval juhul andis selleks põhjust vastikus, mida ta neiu vastu tundis. Tarzan rääkis ainult niipalju, kui hädapärast vaja oli. Bertha Kircher oli ennekõike naiselik ja töötada inimesega, kes võib, kuid ei taha kõnelda, tundus talle ärritav. Natukesehaaval kadus kartus mehe ees ja tuhanded küsimused kerkisid ta keelele. Esikohal olid neiu saatust ja hiiglase kavatsusi, teisel kohal mehe elu ja minevikku puudutavad. Neiu ei teadnud.Tarzani minevikust mitte midagi, mistõttu ahv-inimese vahekord džungli suurte kiskjate ja ahvidega näis talle arusaamatu ja otse üleloomulikuna.

Viimaks sai neiu kartusest jagu niivõrd, et julges küsida, mida kavatseb mees temaga teha, kui boma — okaspuuokstest tara — valmis saab.

„Kavatsen siirduda läänekaldale, kus olen sündinud," vastas Tarzan. „ Millal ma seda teen, veel ei tea. Mul on kogu elu ees ja siin džunglis pole kuhugi kiiret. Me ei jookse siin kunagi ühest kohast teise nii kiiresti, kui võiksime. See on teie viis seal maailmas. Kui oleme siin küllalt olnud, lähen edasi. Kuid enne otsin koha, kus võite ohutult magada. Ma õpetan veel, kuidas džunglis ennast toita. Kuid see kõik võtab aega."

„Teie kavatsete jätta minu siia üksinda?" karjus neiu ehmunult. „Teie jätate minu siia hirmsasse džunglisse üksinda kohutavate kiskjate keskele, sadade kilomeetrite kaugusele tsivilisatsioonist, kohta, kuhu kunagi pole astunud valge inimese jalg?"

„Miks mitte?" küsis Tarzan. „Ega mina teid siia toonud. Kas ükski teie rahvusest mees vaenlase naisega teisiti talitaks?"

„Teisiti talitaksid nad tingimata," vastas neiu kindla häälega. „Ükski mees minu rahvusest ei jätaks abitut naist siia hirmsasse kohta üksi."

Tarzan kehitas õlgu. Jutuajamine näis niisuguse arvamusavalduse juures mõttetu. Pealegi rääkisid nad saksa keeles, mida Tarzan vihkas niisama palju kui rahvastki, kes seda keelt kasutab. Ta soovis, et neiu räägiks inglise keeles ja talle tuligi meelde, et oli ju näinud teda Briti laagris. Arvatavasti kõneleb see kaunis spioon siiski inglise keelt.

Ta pöördus neiu poole: „Rääkige inglise keeles!"

„Räägin," vastas neiu. „Ma ei teadnud, et teiegi seda räägite."

Tarzan vaatas neidu imestunult, kuid ei vastanud sõnagi. Talle näis imelik, et neiu ei teadnud, et tema kui inglane räägib inglise keelt. Jäi ainult uskuda, et neiu peab teda džungli metsikuks olendiks, kes oli juhtumisi Saksa asumaadele sattunud ja saksa keele ära õppinud. Bertha Kircher oli teda näinud ainult Saksa laagris ja trgalas, mitte aga inglaste juures. Neiu ei teadnud nähtavasti ka seda, et mehel oli kord olnud Ida-Aafrikas kodu, mille sakslased hävitasid. „See on hea,, et ta ei tea," arvas Tarzan endamisi. Mida vähem neiu temast teab, seda rohkem

81

on tal neiu tegevusest Saksa spioonina võimalik teada saada. Parem ongi, kui neiu jääb arvamisele, et ta on džungli metsik olevus, kel pole rahvust ega kodumaad ja kes vihkab kõiki valgeid inimesi. Et neiu tõesti seda uskus, selles oli Tarzan kindel, sest naine oli näinud, kuidas ta major Schneideri ära viis ja kapten Schneideri tappis.

Neid töötasid vaikides. Boma oli juba valmis saamas. Neiu oli selle ehitamisel aidanud niipalju, kui tal võimalik oli. Tarzan oli märganud neiu agarust ning tundis kahjurõõmu, kui nägi tema valgeid käsi täis haavu. Viimaks palus Tarzan neiut jätta töö lõpetamine tema hoolde, sest see olevat õrnale naisele sobimatu.

„Miks?" küsis neiu. „Ega see mulle, valusam ole kui teile ja pealegi ehitate bomat minu kaitseks. Miks ei peaks ma oma osa sellest ise tegema?"

.Olete ju naine," vastas Tarzan, „ja see pole naiste töö. Kui aga tahate midagi teha, võtke mõni neist pottidest, mis ma hommikul hankisin, ja tooge jõest vett. Võib-olla läheb teil seda vaja, kui ära olen."

„Kui ära olete?..." küsis neiu. „Kas kavatsete ära minna?"

„Kui boma saab valmis, lähen liha tooma. Homme võtan teid kaasa ja õpetan, kuidas loomi tappa. Seda peate oskama teha siis, kui ma teie juurest alatiseks ära olen läinud."

Sõnalausumata võttis neiu savinõud ja hakkas jõe poole sammuma. Potte veega täites mõtles ta murelikult oma ebamäärase tuleviku peale. Ta teadis, et Tarzan on mõistnud ta surma ja varsti pärast seda, kui mees ta üksinda džunglisse jätab, tuleb kohutav surm... Elada üksi džunglis, olla piiratud ürgmetsa hävitavatest jõududest — ei, seda ei suuda ta üle elada. Peatselt ta sureb, kui mitte nälga, siis kiskjate, ahvide või neegrite talumise järgi. Tema saatus kujuneb igal juhul kohutavaks.

Neiu oli süvenenud nii oma mõtetesse, et ei kuulnud ega näinud midagi, mis tema ümber juhtus. Ta täitis nõud veega, tõstis need maast üles, pööras ümber ning tahtis tagasi boma juurde minna, kui tema teed takistas kohutav karvane olend. Allasurutud karjatus pääses neiu huulilt ja üks nõudest kukkus käest.

Go-lat, ahvide kuningas, oli eemaldunud oma suguharust ning pidas jahti jõekaldal. Ta märkas valget naist, kes jõe äärde tuli. Suurel isasel oli sõjaplaan sedamaid valmis — ta hiilis tasa naise juurde. See oli tema, kes ähvardavalt neiu ees seisis. Go-lat ei oleks meie mõõdupuu järgi sugugi kaunis olnud, kuid tema oma suguharu emased nägid tihedas üksikutest hõbehallidest karvadest läike saanud mustas kasukas, kuni põlvini ulatuvates kätes ja kuulitaolises ümmarguses peas erakokordset ilu. Samal arvamusel oli Go-lat ka ise. Väiksed pahatahtlikud silmad, madal lai nina, suur suu, punased igemed ja suured pruunid võitluskihvad tõendasid selle džungli-Adonise ilu — siiski oma

sugukonna emaste silmis. Bertha Kircherile näis ta kohutavalt inetu, toores ja metsik.

Karvase metslase väikses peaajus pesitses arvamine, et valge emane ei võinud tema vastu sugugi ükskõikne olla, sest kuigi ta oli tar-mangani naine, mis oli see paljasnahkne olend tema, suure ja karvase Go-lati kõrval. Paljasnahkne ahv on ju inetu, ainult niisugune nagu Go-lat võib korralikule emasele meeldida.

Bertha Kircher nägi enda ees hirmsat kiskjat, kohutavat paroodiat inimesest, kes ei olnud siiski inimene. Oleks Go-lat teadnud, mis neiu peaajus tol silmapilgul valitses, oleks ta tundnud end solvatuna või vähemalt lohutanud end sellega, et valge emane ei oska ilu hinnata.

Tarzan oli kuulnud neiu karjatust ning vaatas jõe poole. Silmapilk selgus talle olukorra hädaohtlikkus. Ta hüppas üle boma ning jooksis sinna, kus Go-lat neiule vaaru des lähenes. Lähenev ahv tegi kurgu-häält, mis paistis neiule tigeda looma urinana. Tarzan jõudis lähemale ning karjus ahvile midagi samasuguses ahvi keeles.

„Ma ei tee emasele ju halba," vastas suur ahv.

„Ma tean," vastas Tarzan, „kuid tema ei tea seda. Sest tema on nagu lõvi Numa .või panter Sheeta, kes ei oska rääkida meie keeles. Ta arvab, et sa taliad talle halba teha."

Tarzan jõudis neiu juurde. „Ärge kartke, ta ei tee teile halba," ütles ta. „Pole vaja karta. See ahv oti juba õpetuse saanud. Ta teab, et Tarzan on džungli valitseja. Ta ei tee halba kellelegi, kes on Tarzani oma."

Neiu viskas kiire pilgu mehele. Talle näis, et sõnad, mis Tarzan oli ütelnud, ei tähendanud midagi talle enesele ja et tema omakstunnistamisega kaitses ta ainult ennast. Niisama oleks võinud ta omaks tunnistada ka naise kaitseks ehitatud boma.

„Siis ma kardan teda," vastas neiu.

„Te ei tohi oma hirmu välja näidata. Tulevikus olete sageli nendega vastamisi, nii olete kõigi hädaohtude eest kõige kindlamini kaitstud. Enne kui ma lahkun, annan teile vahendi, millega võite end nende eest kaitsta. See on ainult juhtumiks, kui keegi neist teile kallale tahab tungida. Teie asemel katsuksin kindlasti nende seltsi otsida, sest džunglis on vähe kiskjaid, kes julgevad rünnata suuri ahve, kui neid on koos mitu. Kui aga näitate välja, et kardate ahve, siis on teie elu tihti hädaohus. Iseäralikult kipuvad teile kallale just emased. Ma annan neile kõigepealt teada, et teil on enese kaitsmiseks vahend ja te tapate selle, kes kallale tuleb. Kui on vaja, näitan teile, kuidas seda .teha, ning pärast nad kardavad ja austavad teid."

„Ma proovin," vastas neiu, „kuid usun, et see kujuneb raskeks. Nad on ju kõige koledamad olevused, keda olen näinud."

Tarzan naeris. „Kahtlemata arvab Go-lat teist samamoodi," vastas ta neiule.

83

Nende vestluse ajal olid ka teised selle suguharu ahvid lagendikule jõudnud. Neid oli päris suur kari. Ahvide hulgas oli mitu suurt koledate kihvadega isast, kuid oli ka ahvilaste, baludega emaseid. Ahvid olid näinud valget naist ka enne — tol ööl, kui nad tantsisid lagendikul dum-dumi, aga nad olid ikkagi uudishimulikud. Eriti uudishimulikud olid emased, kes tulid neiut ja tema rõivaid käega katsurfia ja ninaga nuusutama. Bertha Kircher suutis vaevu oma hirmu varjata. Ahvid olid tõesti kohutavad ja vastikud. Tarzan jälgis neiut tähelepanelikult ja poolmuigega. Ta oli alles tulnud tsiviilühiskonnast ja sai aru piinast, mida neiu tundis, kuid kahju tal temast ei olnud. See oli ju vaenlase kardetav spioon, kes on suurima karistuse ära teeninud. Nähes nüüd neiu julgust, tundis ahvinimene tema vastu juba sümpaatiat. Äkki pöördus ta ahvide poole.

„Tarzan läheb nüüd jahile, sest tema ja ta emane vajavad toitu," teatas ta ümberringi seisvatele ahvidele. „Tema jääb siia," ja ta näitas käega boma poole. „Teie aga vaadake, et ükski teie suguharust talle halba ei .teeks. Kas saate aru?"

Ahvid noogutasid. „Me ei tee talle halba," kinnitas Go-lat.

‚Jah, ma tean, et sina ei tee," ütles Tarzan Go-latile, „sest ma tapaksin su. Tarzan tapab igaühe, kes seda teeb!" Ja siis pöördus ta neiu poole: Tulge! Ma lähen nüüd jahile, aga teil on parem bomasse jääda. Ahvid lubasid teid mitte tülitada. Siiski jätan ma teile oma oda, et võiksite minu äraoleku ajal end kaitsta, kui vaja. Arvan, et ma ei ole ära kaua ja vaevalt võib selle aja sees midagi iseäralikku juhtuda."

Nad läksid koos boma juurde ja kui neiu oli sisse läinud, sulges Riivan hoolega avause ning läks ära džunglisse. Neiu vaatas mehele järele ning märkas tema kerget kassikönnakut ja suursugust kehahoiakut. Jõudnud metsa, hüppas mees esimese puu okstele ning kadus silmist. Bertha Kircher oli naine ja ta talitas naiselikult: pööras end ümber, istus maha ja puhkes nutma...

X. Metslaste meelevalla all

Tarzan otsis põtra või metssiga, sest arvas, et teised džungliloomad naisele söögiks ei kõlba. Hoolimata kõigi meelte pingutamisest, ei leidnud ta ühtegi nende loomade jälge. Ta arvas otsitavate jälgi leida jõe ääres joogikohtades. Äkki äratas tema tähelepanu kange lõhn, mis tuil neegrite külast. Küla ta veel ei näinud, kuid teadis, et see on kusagi eespool jõekaldal. Ahvinimene ei suutnud vastu panna kiusatusele oma põliseid vaenlasi kiusata. Selleks taandus ta metsa, et läheneda külale teisest küljest. Tarzan jälgis üle küla ümbritseva aia ulatuvalt

85

oksalt neegrite tegevust. Silmapilk oli talle selge, et külas valmistutakse hirmsaks peoks, kus piinatakse inimest, kes tükikaupa ära süüakse.

Tarzan tundis suurimat heameelt, kui võis röövida neegritelt pidutemisvõimaluse. Praegune silmapilk näis selleks väga soodne. Ahvinimene hakkas uurima, kus on mustade ohver. Tihe lehestik piiras vaatevälja, mistõttu ta ronis puu latva.

Kuigi Tarzani osavus liikuda mööda puid oli võrreldamatu, oli ta seekord hoolimatu ja ettevaatamatu. Harilikult eemaldus ta tüvest oksa mööda, mis oli küllalt tugev. Kuid ta ei märganud, et mingi ussike oli oksast augu läbi söönud.

Äkki praksatas oks, millel Tarzan liikus. See käis nii kähku, et ahvinimesel polnud võimalik teistest okstest kinni haarata ning allpoolgi polnud tugevaid oksi, mis oleks kukkumist takistanud. Kukkudes jäi Tarzani jalg väänkasvudesse kinni ning ta kukkus tumeda mütsatusega maha. Mees kukkus selili ja minestas.

Puruneva oksa raksatus ja kukkuva keha mütsatus äratasid külaelanike tähelepanu. Nad jooksid kiiresti sõjariistu otsima. Julgemad lähenesid aiale ja nägid liikumatut valget kogu maas lamamas. Nad lähenesid sellele viskevalmis odadega. Nähes, et peaaegu alasti olevus end ei liiguta ja lähedal olevate puude otsas teisi temasuguseid näha pole, julgesid nad viimaks kogu juurde tulla. Üks mustadest tõstis oda, et see maas lamava mehe rinda lüüa. Pealik Numabo ei lubanud tal seda teha.

„Siduge ta kinni. Täna õhtul sööme kõvasti!"

Tarzani käed ja jalad seoti juurtest punutud nööridega kõvasti kinni ning ta kanti onni, kus ootas oma saatust leitnant Harold Percy Smith-Oldvick. Ka tema oli igaks juhuks kätest ja jalgadest kinni seotud. Mustad ei tahtnud ju, et pidu oleks vangi põgenemise pärast ebaõnnestunud. Kohe, kui uus vang oli onni toodud, kogunes ukse ette hulk naisi ja lapsi teda vaatama. Numabo aga pani onni ette topeltva-hipostid ning keelas kõigil vangide asupaigale läheneda. Seda oli tarvis, sest mõni must oleks võinud tormata onni ja võidurõõmust vangid tappa, röövides nii teistelt võimaluse tantsida vangide ümber surmatantsu.

Noor inglane oli kuulnud oksa murdumist ja keha kukkumist. Seejärel kuulis ta, kuidas mustad uut vangi sidusid ja selle hiljem onni tassisid. Kätest ja jalgadest seotud hiigelkogu visati tema lähedale põrandale. Veel minestunud inimkogu vaadates mõtles inglise lendur, et ta polnud enne näinud nii täiusliku kehaga meest. Milline õnnetus selle valge mehe siia saatis? Paistis, et uus vang oli niisama metsik kui needki, kes ta kinni võtsid. Nii võis otsustada vähemalt tema niudevöö ja varustuse järgi. Kuid mees oli valge. Jäi ainult oletada, et see on üks neid õnnetuid, kellele loodus on ilu ja annet andnud, kuid kes tarvitab neid halvasti isegi tsivilisatsiooni rüpes.

85

Meest jälgides märkas ta, et vangi silmalaud liikusid. Varsti avanes paar halle silmi, mis ekslevalt ümbrust jälgisid. Meelemärkuse naastes kadus mehe silmist arusaamatus, mis asendus intelligentse vaatega. Vang keeras end külili ja tõusis istukile. Ta vaatas inglasest naabrile otsa. Nähes, et ka tema käed ja jalad olid kõvasti kinni seotud, ütles uus vang sapiselt: „Nad täidavad täna oma kõhu meiega."

Inglane naeratas samuti tigedalt. „ Selle kisa järgi, mida need lurju-. sed tegid, on nad väga näljased," vastas ta Tarzanile. „Otsustades nen-. de ümberkäimise järgi minuga, arvan, et nad tahtsid mind elusalt ära süüa. Kuidas teie siia sattusite?"

Tarzan lausus kahetsedes: „Selles olen ma ise süüdi. Ma väärin küll ärasöömist. Ronisin mööda oksa, mis ei pidanud mu raskusele vastu, ning kui kukkusin, ei maandunud ma jalgadele, nagu oleksin pidanud.' Mingi väänkasv jäi jalgu ja ma tulin alla, pea ees. Muidu ei oleks nad mind elusalt kinni võtnud."

„Kas meil pole põgenemisvõimalust?" küsis inglane.

„Ma olen varem nende käest mitu korda ära jooksnud," vastas Tarzan, „ning näinud, kuidas teised põgenevad. Olen isegi näinud, kuidas ohver on nende käest ära võetud pärast seda, kui pool tosinat oda oli tema kehasse torgatud ja tuli teda hoidnud tulba jalamile juba süüdatud."

Leitnant Smith-Oldvick värises: Jumal! Seda ei tahaks küll läbi elada. Ma võin kõike kanaatada, aga tuld mitte. Ma vihkan hingepõhjast võimalust minna kuradite ette kärsahaisuga."

„Olge mureta," vastas Tarzan muheldes. „See ei kesta kaua ja pealegi teie nina seda kärsahaisu ei tunne. Kogu see toiming pole sugugi nii halb, kui paistab. Hetk piina ja valu ning peagi kaotate teadvuse. Ma olen seda mitu korda näinud. Ükskõik, kuidas inimene sureb. Surema peame ükskord kõik. Kas sureme täna, homme võPaasta pärast, see on rohkem maitse asi. Peaasi, et oleme elanud. Mina olen igatahes elanud."

„Teie arutlus on tark, võib-olla isegi õige, kuid siiski ebarahuldav," vastas noor leitnant,

Tarzan naeris heledalt: „. Visake pikali ja veeretage end siia. Katsun teie nöörid läbi närida." ...

Inglane tegi, nagu kästud, ning tundis varsti, et nöör annab järele. Veel minut ja ta käed oleks olnud vabad. Parajasti astus must sõdur onni ning nägi, mis oli juhtumas. Ta lõi odavarrega Tarzanile pahe ning kutsus ka teise valvuri sisse. Vangid peksti põhjalikult läbi ning seoti üks ühe, teine teise seina külge kinni.

Kui mustad olid onnist lahkunud, vaatas Tarzan õnnetut Kaas^st ja ütles: „Nii kaua, kui on elu, on ka lootust." Ta naeratas kibea igivana tõde korrates.

86

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick naeratas vastu: „Ma kardan, et meil mõlemal on väga vähe aega. Õhtusöögi aeg peaks juba lähedal olema."

** *

Zu-tag pidas jahti teistest ahvidest kaugel. Kuningas Go-lat ei sallinud teda. Zu-tag (Paks Turi) oli hiljuti saanud täisealiseks, ta oli suur, tugev ja teistest suguharu liikmetest targem. Go-lat nägi temas endale võistlejat. Zu-tag oli küllalt tugev, et džunglis üksi käia. Ta jättis tihti maha kaitse, mida ahvide hulk üheskoos annab. Üksinda ringiliikumine andis talle teadmisi ning õpetas ainult oma jõule ja osavusele lootma. Lühikese ajaga oli ta saanud päris iseseisvaks, aga muutunud ühtlasi ka tigedamaks ja tugevamaks.

Täna oli ta olnud kaugemal lõunas jahil ja naasis mööda teerada, mida ta tihti.käis. Teerada viis mööda mustade gomanganide külast, kus ta oli näinud ahvilaadseid olendeid ja jälginud nende toiminguid. Uudishimu sundis teda jälle ronima puu otsa, kust ta oli ennegi küla jälginud.

Vaevalt oli ta puu otsa ronida jõudnud, kui kuulis lähedal oksa praksatust ja kellegi või millegi kukkumismütsatust. See ehmatas teda niisama kõvasti kui neegreidki. Ta nägi, kuidas mustad ümbritsesid mahakukkunud olevust, sidusid ta kinni ja viisid onni. Ta tundis selles pealtnäha surnud olevuses ära pruuninahalise tarmangani, kes oli kunagi' koos ahvidega dum-dumi tantsinud. Julgus, millega Tarzan Go-latile kallale tungis, ja osavus, millega ta ahvide kuninga võitis, äratas loomades austuse ja poolehoiu. Eriti austas teda Zu-tag, kes tundis nüüd Tarzanile kaasa. Ta tahtis valget ahvi kuidagiviisi vaenlase käest päästa ning otsustas kuuldavale, tuua ahvide sõja- ja protesti-hüüu, kuid arvas targemaks vait olla ja suure tarmangani salaja vabastada.

Zu-tagi esimene mõte oli minna küllaja katsuda valge cihv kohe vabastada. Kuid nähes mustade suurt hulka ja kahte valiti vangide onni ees istumas, arvas ta> et üksi siin hakkama ei saa. Hääletult, nagu ta

oli ilmunud, kadus ta mööda oksi põhja suunas, kust oli tulnud.

** *

Suurte ahvide suguharu viibis ikka veel Tarzani ehitatud boma läheduses. Mõni ahv hankis toitu, teised aga kükitasid puude all ja otsisid üksteise seljast parasiite.

Bertha Kircher oli vahepeal pisarad kuivatanud ning tulnud bomast välja. Ta vaatas igatsusega sinnapoole, kus Tarzan puude vahele kadus. Siis meenusid talle ahvid. Ta nägi neid siin ja seal kükitamas ning mõtles, kui kerge oleks mõnel neist bomasse tungida ja teda tappa. Kui abitu ta siin on! Mida ta teeks valge mehe odaga? Mitte midagi. Läikiva karvkatte all peituva jõuga murraks iga ahv oda tükkideks enne,

87

kui ta saaks kättki sellega tõsta. Suured isaahvid näisid kehastavat jõudu, mis purustab kõik nende kätte sattuva.

Oma keerulist olukorda parajasti hinnates märkas neiu, et lagendiku lõunaservas laskus puult suur isaahv. Tol ajal näisid Bertha Kirche-rile kõik ahvid ühesugustena. Alles hiljem õppis ta nende kui üksikolendite vahel vahet tegema ja mõistis, et igal isendil on oma iseloom. Ehkki ta veel ahve üksteisest eristada ei suutnud, näis talle seekord puu otsast tulnud ahv teistsugune — läikiva karvaga ja teistest intelligentsem.

Juba kaugelt oli näha, et tulija tahtis midagi tähtsat öelda. Seda ei märganud üksnes neiu, Vaid ka ahvid, kes saabunule tähelepttnu pöörasid. Nad läksid talle vaarudes vastu, turjakarvad püsti. Kõige ees sammus sirge seljaga kangejalgselt Go-lat. Vana kuningas oli tihti näinud noori ahve, kes metsas hulkudes ägedaks läksid ja tahtsid suguharu juurde naasnuna karjajuhi kohta saada. Sellised noored on vanale valitsejale väga ohtlikud.

Oleks Zu-tag tulnud rahulikult vahetevahel toitu otsides, ei oleks teda keegi tähelegi piinnud. Aga ta tuli tonnates ja nähtavasti väga ärritatuna. Zu-tag ja talle vastu tulnud ahvid jõudsid kohakuti. Hulk aega nad urisesid, tammusid ringi, nuusutasid üksteist, kuni järeldasid, et Zu-tag ei kipu kellelegi kallale.

Zu-tag proovis ahvidele selgitada, et suur valge ahv on mustade käes hädas ja ta tuleb päästa. Seda kuulnud, pöördus Go-lat minekule ja ütles: ^Las valge ahv hoolitseb ise enda eest, mis meil temaga asja."

„Ta on suur ahv," ütles Zu-tag. „Ta tuli siia, et elada koos meiega. Go-lati suguharu peab teda kaitsma. Lähme vabastame ta gomanganide käest!"

Go-lat ainult urises midagi ja eemaldus Zu-tagist.

„Zu-tag läheb ja vabastab valge ahvi üksi, kui Go-lat on liiga arg!" hüüdis ärritatud noor isane.

Kuningas pööras seda kuuldes end ümber ja tagus rusikatega vastu rinda. „Go-lat ei karda," karjus ta sügava kurguhäälega. „ Go-lat ei karda, kuid ta ei lähe valget ahvi vabastama seepärast, et ta pole meie suguharust; Kui sa nii väga tahad seda valget ahvi päästa, siis võta kas või see valge emane siit kaasa ja mine!"

„Zu-tag läheb, võtab kaasa tarmangani naise ja need Go-lati isased, kes ei ole arad," uhkustas noor ahv ja tagus rusikatega vastu rinda. Ta vaatas kutsuvalt teistele ahvidele. „Kes tuleb koe» Zu-tagiga gormanganide vastu võitlema ja oma venda nende juurest ära tooma.

Kaheksa noort tugevat isast astus teiste hulgast Zu-tagi juurde, aga vanemad isased raputasid neile omase tagasihoidlikkusega pead ja vaarusid Go-latile järele.

„Hästi!" hüüdis Zu-tag. „Meil polegi neid vanu emaseid tarvis. Võidelda gomanganidega on suguharu isaste, mitte nende kartlike olevuste asi."

Vanad isased tegid, nagu poleks nad kuulnudki noorte enesekiitust. Zu-tagi juurde jäänud isased olid vaimustuses. Nad seisid püsti, paljastasid võitluskihvad, tagusid rusikatega vastu rinda ning karjusid nii, et džuhgel värises.

Ahvide toiming ei olnud enam huvipakkuv vaatepilt, kui Zu-tag lähenes kaaslastega bomale. Kuigi neiu oleks hirmust peaaegu liikumatuks võinud jääda, suutis ta siiski bomasse taganeda. Suur Zu-tag hüppas talle kassi osavusega järele. Neiu tundis end Zu-tagi ees kaitsetuna ja sihtis oda tema rinda. Kuid ahv ei kavatsenudki talle kallale tungida, vaid ainult rääkis midagi oma keeles ja tegi kätega mingisuguseid märke Neiu ei saanud esialgu temast aru. Ta taganes kohkunult, kuid ahv lõi tal oda käest ning rääkis jälle lõuna poole džunglile osutades. Et neiu ei saanud temast ikka veel aru, võttis Zu-tag mahakukkunud oda, puudutas seda näpuga ja osutas uuesti lõuna suunas. Neiu taipas viimaks, et ahv katsus talle seletada midagi, mis puutus temasse ja oda omanikku. Võib-olla katsub ahv talle selgitada, et valge mees on hädas ja teda tuleb päästma minna. Ta läks paar sammu boma värava poole ja Zu-tag teadis, et

temast on aru saadud. Nad lahkusid kiiresti bomast Zu-tagi kärsitult ootavate kaaslaste juurde.

Nad hakkasid kohe lõuna poole ruttama. Kui Bertha Kircher ei oleks tahtnud ahvidest maha jääda, oleks ta pidanud jooksma. See oli võimatu ning ta jäi koos Zu-tagiga tahapoole. Ahvid ootasid neid aegajalt järele. Viimaks kaotas Zu-tag kannatuse, haaras naise käe ja hakkas jooksma. Neiu protesteeris, kuid asjata. Varsti ta komistas ja kukkus. Ahv vihastas ja urises ähvardavalt. See valge emane oli tõesti abitu. Viimaks näis ahv aru saavat, et neiul oli võimatu pikemat aega nii kiiresti liikuda. Kuid kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem. Ahv haaras maas lamava neiu selga ja ruttas teistele järele.

Bertha Kircheril seljas olnud ratsaülikond oli hea selle poolest, et ei jäänud kergesti okstesse kinni. Nii ebamugav kui ahvi seljas olla oligi, tundis neiu end siiski kaunis kindlalt. Mööda maad liikuda polnudki kuigi halb, aga kui Zu-tag tõusis puu otsa, sulges neiu silmad. Zu-tagi ainus vääratus oleks võinud tuua surma mõlemale. See kohutav teekond mööda hiigelpuid suure ahvi seljas seisab Bertha Kircheril meeles surmani.

Et õnnetust ei olnud veel juhtunud, avas neiu silmad. Ta imestas ahvide osavuse ja Zu-tagi hiigeljõu üle. Nad olid läbinud juba hulk maad, aga Zu-tagi väsimust polnud veel tunda. Ta liikus edasi veelgi kiiremini.

Zu-tag peatus äkki ja andis ka teistele märku peatuda. Nad olid jõudnud küla lähedale. Neiu kuulis neegrite naeru ja kisa. Talle meenus

põgenemine mustade käest ja võimalus uuesti vangi langeda. Miks oli Zu-tag teda siia toonud? Kas selleks, et ta mustadele tagasi anda?

Ahvid jätkasid teed suure ettevaatlikkusega ja hääletult. Viimaks jõudsid nad otse küla äärde. Zu-tag peatus ja pani neiu maha. Siis pöördus ahv tema poole ning näitas üht küla onni teistest natuke kaugemal ja selle ees seisvat kahte relvis sõdurit. Pika seletamise ja märkide tegemise peale jõudis neiuni ahvi oletus selle kohta, et valge mees on onnis vangis ja Zu-tag katsub teda oma kaaslaste abil vabastada;

Neiu silmitses küla ning märkas, et seda ümbritseva palkaia juures kasvas puu, mille alumistelt okstelt oli kerge jõuda just sellesama onni katusele. Külasse võis küll kergesti pääseda, aga mida seal teha, seda neiu ei teadnud.

Saabus õhtupimedus. Küla keskel süüdati mitu tuld. Nende valgel nägi ta posti, mille ümber oli laotud virn kuivi oksi. Talle sai selgeks, miks küla veel ärkvel oli ja mis seal nii hea tuju põhjustas. Oh, oleks tal nüüd mõni sõjariist kaasas olnud või vähemalt ükski abinõu mustade vastu. Siis läheks ta tingimata külla ja päästaks valge mehe. Valge mees küll vihkas teda, kuid ta oli päästnud neiu kindlast surmast ja koguni kaks korda. Ta on mehele tänu võlgu. See mees oli tõesti imelik. Ta polnud varem sellist olendit näinud. Mees oli ustav ja rüütellik, kuid ühtlasi ka metsikum metsikumatest. Nad olid džunglis koos elanud ainult mõne päeva ja naine õppis varem nii väga hirmu nahka ajanud meest austama. Mees oli kindlasti metslane, kuid kõrgesti haritud ja hästi arenenud. Miks ta jättis naise džunglisse üksi, sellest Bertha Kircher aru ei saanud.

Zu-tag kükitas neiu lähedal ja vaatas samuti küla. Nähtavasti ootas ta pimeduse saabumist ning haudus oma väikeses peaajus päästmis-plaane. Äkki paisti's pidustuste ettevalmistustes kavatsematu muudatus ilmnevat. Paarkümmend sõdurit kogunes kokku ja rääkis elavalt omavahel. Nende keskel seisis pealik. Möödus viis, siis kümme minutit, teiste juurest lahkus kaks meest, kes jooksid küla teise serva. Varsti tulid nad tulede juurde tagasi, kaasas paras palk, mille nad esimese posti kõrvale püsti ajasid. Bertha Kircher imestas väga teise posti püs-tipanemise üle.

Imestada ei tulnud tal kaua, sest peo algus näis kätte jõudnud olevat. Onni juurde tuli palju sõdureid. Lühikese nõupidamise järel astus paar neist onni ning minut hiljem nägi neiu, kuidas sealt toodi välja kaks köidikuis meest. Ühes tundis ta kohe ära oma kaitsja, teine oli Briti lennuväemundris leitnant. Seepärast siis pandigi keskväljakule üles kaks posti.

Neiu pani käe Zu-tagi õlale. „Tule!" kutsus ta ning osutas külale. Minut hiljem laskus ta hääletult onni katusele. Sealt alla oli ainult väike hüpe. Neiu liikus onnide varjus edasi, kuid tal ei olnud selge, ui das vabastada valged vangid. Kõige hullem, et tal ei olnud mingit rel-

va. Ta vaatas taha, kas ka ahvid kaasa tulevad. Kõik üheksa hiigelahvi tulid. Seda oli lohutav näha, aga mingi relva peab ka leidma.

Vangid olid vahepeal platsile viidud ja postide külge köidetud. Sinna kogunes kogu küla — mehed ja naised, noored ja vanad. Onnid jäid tühjaks. Musti huvitas eelseisev pidu rohkem kui hool ennast kaitsta. Nad ei näinud, kuidas neiu läks ahvide kannul ühte onni nagu vari. Nad ei näinud, kuidas neiu otsis mõnd relva enesekaitseks.

Mõne minuti pärast tuli neiu onnist, käes terav oda. Ta tundis ennast kindlamalt. Pikkamisi liikusid saksa neiu ja koletised külaväljaku poole. Kumbki posti külge seotud vangist ei olnud pikka aega rääkinud. Näis, nagu polekski käsilolev toiming neid puudutanud, et nad on kogu piinale ja toorusele vaatamata kõrvalised isikud, kellesse asi ei puutu.

Noor leitnant ptiöras pead, et näha oma saatusekaaslast Tarzan paistis kivistunud olevat. Ükski näojoon ei väljendanud hirmu ega kartust. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick oli niisama rahulik — inglane võib surra, kuid mitte karta surma!

„Hüvasti, sõber!" ütles leitnant tasa.

Tarzan pööras pea tema poole hing vastas muheldes: „ Hüvasti! Kui tahate piinast ruttu üle saada, siis hingake tuld ja suitsu sisse nii palju, kui õnnestub."

„Aitäh," kostis lendur ja tegi näo, nagu see asi teda ei puudutakski. Kuigi see nõnda oli, ei tahaks heameelega uskuda, et ta oma saatuse vastu nii ükskõikne oli.

Naised ja lapsed istusid ringis, koledasti värvitud noored sõdurid astusid ringi sisse surmatantsu tantsima. Tarzan pöördus kaaskannataja poole: „Kui tahate nende pidu luhta ajada, ärge näidake oma piinu. Kui teie näol ei ole vähimatki surmahirmu, on mustade kuradite lõbustus äpardunud. Hüvasti veel kord ja head õnne!"

Noor inglane vaikis. Tema näojoontest võis arvata, et neegrid ei saa tema piinamisest suurt naudingut. Sõdurid alustasid tantsu. Pealik Numabo pidi oma odaga esimese vere laskma. Siis algab piinamine, pärast süüdatakse oksad. Vangid peavad tundma, kuidas tuli jalgu kõrvetab ja leegid neid neelavad.

Must pealik jõudis tantsides üha lähemale. Tema kollased teravaks viilitud hambad läikisid tule paistel ja paksud huuled näisid kahekordsed olevat. Tants nõudis talt kujuteldamatuid liigutusi. Ta hüppas õhku, keerutas end, tagus odaga maad, moonutas oma värvitud nägu ja painutas igatpidi keha. Teda oleks võinud hullumajast põgenenuks pidada.

Ring, milles ta keerles, jäi iga sammuga väiksanaks. Peagi jõuab kätte silmapilk, mil pealiku terav oda ühe valge mehe keha torkab. Kuid enne seda on Numabo tantsinud päris kaua, nagu on nõudnud tema pealikuseisus. Ta peab end väärikalt ülal pidama.

Neegripealiku oda puudutas juba ahvinimese rinda. Väikesest haavast nirises veri pruunile siledale nahale. Vaevalt oli see juhtunud, kui õhku läbistas naise terav kisa. See oli nagu haavatud emaslooma metsik valukarjatus, mis ähvardas ühtlasi kõige vihasema kättemaksuga.

Karjatust saatis metsik kära, haukumine ja urin. Koos valge neiuga olid tegevusse astunud ka ahvid. Nende karjatustest teadis Tarzan, et abi on lähenemas. Ta ei saanud aru ainult sellest, kes tõi ahvid teda päästma. Võimatu oli uskuda, et nad oleks tulnud omal algatusel.

Numabo ja tema sõdurite tantsu segati ootamatult. Mustad sõdurid lendasid siia-sinna. Metsikute rahurikkujate ees liikus valge neiu, kes oli mõne päeva eest külast saladuslikult kadunud. Selle valge amatsooni sõjaväeks olid suured karvased olendid. Neegrid kardavad pööraselt suuri kihve.

Zu-tag talitas oma tavalisel metsikul viisil. Tema hiigelrusikad lõid maha kõik ettesattunud. Ta tonnas ringi kui lahtipäästetud kurat, keda ei suutnud keegi takistada. Zu-tagi kannul tulid teised temataolised. Nad tungisid vanameeste, naiste ja laste ringist läbi, jõudsid sõdurite ja peagi vangide juurde. Tarzan oli uhke oma sõprade üle, kes olid tulnud teda päästma.

„Taguge suuri isaseid!" hüüdis Tarzan Zu-tagile. „Andke neile!" Bertha Kircherile jagas ta käske: „Ruttu, vabastage mind köidikuist! Küll ahvid hoolitsevad neegrite eest."

Neiul polnud nuga, et lõigata läbi Tarzänit kinnihoidnud nöörid. Tal õnnestus siiski neid nii palju lõdvemaks kiskuda, et ahvinimene sai käed vabaks. Silmapilk hiljem oli Tarzan lahti ning valmis tegutsema.

„Nüüd vabastage inglane," hüüdis ta neiule ja tõttas ahvidele appi. Numabo ja ta sõdurid olid vahepeal aru saanud, et ahve on vähe. Pealegi polnud nendel sõjariistu, mistõttu näis võitlus neile hukatuslikuks saavat. Kolm neist oli juba pikali löödud ja suremas. Tarzan nägi, et ahvide osaks saab kaotus, kui neegrite julguse murdmiseks mingit abinõu ei leiuta. Ta nägi tule juures katelt keeva veega. Kas paremat vahendit veel leidubki! Ta haaras tulelt nõu ja kallas selle neegrite peale tühjaks. Mustad lasid kuuldavale metsikud valukarjatused. Numabo katsus küll oma mehi pealetungile õhutada, kuid asjata, sest esimesele katlale järgnes teine, kolmas — nii palju, kui neid üldse oli. Neegreid valdas kabuhirm. Kes sai, põgenes onnidesse. Isegi Numabo mõistis, et asjata on võidelda valge mehe vastu, kes murrab nende vastupanu veega, mille nad ise tuliseks ajasid. Pealik pidi oma suureks häbiks tunnistama, et lahing on kaotatud, ja kahjutundega nägema, kui-
das mõlemad valged mehed, valge naine ja nende karvased päästjad kiiresti külast lahkuvad.

Tarzan sammus vaikides mööda kitsast teerada. Tema taga Zu-tag ja teised võitlusest eluga välja tulnud ahvid. Ahvidle järgnesid leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ja Bertha Kircher. Kui neiu

sai olukorrast aru, siis inglase kohta ei saanud seda öelda. Kogu sündmustik paistis talle salapärale, juhusliku kokkulangevusena.

Tarzan ei olnud oma elus veel kellelegi midagi võlgu jäänud. Ta oli võidelnud ikka üksi. Seni olid teda aidanud viis meelt, jumalast antud mõistus ja osavus džunglis liikuda. Kuid nüüd oli ta esimest korda elus kellelegi võlgu. Ja pealegi inimesele, kelle ta oli surma mõistnud, kes oli tema vaenlane. Kõige rohkem ärritas teda, et see inimene oli naine...

Tarzan raputas pead ja sammus edasi.

XI. Lennuk leitakse

Tarzan tuli jahilt. Ta oli tabanud põder Bara. Mees peatus lagendiku serval puu otsas ning jälgis kahte inimest, kes sammusid jõe poolt boma poole.

Tal oli igav. Talle meenus onnike merelahe kaldal. Seal oli olnud tema lapsepõlvekodu, kust pärinesid kõige armsamad mälestused. Seal oli elanud tema tundmatu isa, seal olid talle meeldivad asjad. Väikeses onnis asus varandus, mida ta hindas üle kõige. Praegu, mil sõda ja sakslased olid röövinud selle, kes oli talle kõige kallim, tundis ta rohkem kui kunagi varem igatsust minna sinna, kus võiks end koduselt tunda. Kuidas ta oli võinud sealt nii kaua ära olla? Kas ta polnud mitte oma kallimat ära andnud? Millal jõuab ta uuesti lapsepõlvekodusse?

Kuid see onnike oli mitme päeva teekonna kaugusel. Ja kõigepealt oli tal vaja muretseda abitute olendite eest, kelle saatus oli tema hoolde andnud. Üks neist oli noor mees, kes kandis Briti kuningliku lennuväe ohvitseri rebenenud ülikonda, teine oli noor naine, endine Saksa spioon, kelle seljas olid riideräbalad, mis oli kord olnud ratsaüli-kond.

Saatus oli jälle inimestega omatahtsi talitanud. Need kaks olid teineteise vastandid, üks küll Inglise ohvitser, teine Saksa salakuulaja. Aga tema oli ahvinimene.

Tarzan tahtis mõlemast lahti saada. Aga kuidas? Teekond idarannikule on pikk, aga onn lahe kaldal kutsub teda. Kuid need kaks? Iseseisvalt nad džunglis hakkama ei saa. Selleks puudub neil kogemus. Rannikule neid kaasa võtta on ka võimatu. Mehe oleks ehk võinud kaasa kutsuda, kuid isegi mõte naist onnis näha tundus Tarzanile vastik. Onn oli püha koht, kuhu ei võinud ükski võõras tulla. Neid kahte oli niisama võimatu siia jätta kui kaasagi võtta. Jäi üle ainult üks võimalus: minna tagasi idarannikule või vähemalt lähimasse valgete inimeste asulasse.

93

Tõesti oli Tarzan otsustanud jätta neiu saatuse hooleks. Nüüd olid osad vahetunud. Neiu oli ahvinimese piinast ja surmast päästnud. Ta võlgnes neiule elu ega võinud ebadžentelmenlik olla. Kaht inimest lagendikul Vaadeldes muigas Tarzan kibedalt: mõlemad olid noored ja elujõulised, kuid sealjuures äärmiselt abitud, et džunglis hakkama saada. Kui abitu inimene siiski on. Loomadega võrreldes on ta ürgmetsas saamatu kui laps. Go-lat on kaitstud omasuguste eest, isegi kilpkonn
Kota on kohmakale liikumisele vaatamata paremini kaitstud kui inime-
ne. .»

Tarzanita on noor Inglise leitnant ja Saksa spioon täiesti abitud olendid, keda ähvardavad alatasa džungli hädaohud. Hommikul oli ta toonud oma hoolealustele puuvilju ja nüüd liha. Need kaks. võisid endale ainult jõest vett tuua.

Nad sammusid lagendikul kõrvuti, ilma et kumbki oleks Tarzanit märganud. Nad ei teadnud ka seda, et üks paar silmi, mitte väga sõb-i ralikke, jälgis neid lagendiku teisest servast. Kuid Tarzan teadis vaenlase lähedalolekust. Ta ei näinud seda, kuid ta teadis, et kiskja varitses saaki ja et neid kahte ähvardas oht.

Kerge lehtede sahin ja okste liikumine andsid ahvinimesele sellest teada. Mees, kes oli kogu elu džunglis veetnud, kellele tuul oli tuttavaks saanud, kes näeb lehtede liikumisest ära, missugune kiskja nende taga end varjab, ei võinud sedagi väikest sahinat tähele panemata jätta. Vaenlase lähedusest ei andnud märku üksnes hääl, vaid ka lõhn. See oli muidugi panter Sheeta, kes oli samuti janu kustutama tulnud.

Vaevalt olid need kaks abitut olendit poolel teel boma juurde, kui Tarzan käskis neil seisma jääda. Nad vaatasid sinna, kust hääl kostis, ja nägid, kuidas ahvinimene koos põdräkerega puu otsast maale laskus.

„Tulge pikkamisi siiapoole, sest kui jooksu pistate, ründab teid Sheeta," hüüdis Tarzan.

Nad tulid, nagu kästud, ja imestasid nägematut hädaohtu.

„Mis see on?" küsis inglane. „Kus see Sheeta on?" Vastuse asemel viskas Tarzan põdrakere maha ja tormas neist mööda kellelegi vastu. Nüüd alles vaatasid noormees

ja neiu selja taha ning nägid kollakas-roheliste silmadega suurt kassi, kes neile järele jooksis.

Sheeta oli näinud pruuninahalist olendit puuokstel ja tundis, et see tarmangani kavatseb tal saagi nina eest ära näpata. Ta oli näljane ega mõtelnudki oma kõhutäiest nii kergelt loobuda.

Karjatus suri neiu huulil. Ta haaras noore leitnandi käest, kinni ja surus end kaitset otsides tema vastu. Inglane lükkas neiu enda selja taha ning jäi tema ja ründava pantri vahele. Ehkki tal polnud käes ühtki relva, ei kõhelnud ta neiut oma kehaga kaitsmast, millest Tarzan tundis suurt rahulolu. Nii mõttetu kui selline rüütellikkus oligi, näis

94

see ahvinimesele mõistliku teona. Nii oleks temagi talitanud, kui olukord oleks seda nõudnud.

Põõsas, kus suur kass end varjas, ei olnud kaugel neist, keda ta oma ohvriks oli valinud. Vahe tema ja kahe valge inimese vahel vähenes kiiresti, liigagi kiiresti. Veel silmapilk — ja ta ongi ohvrite kallal!

Kuid Sheeta polnud siiski Tarzanist nobedam. Inglise leitnant nägi ahvinimest enesest mööduvat ning imestas tema nobedust. Ta pani tähele, et Sheeta põikas kõrvale ja püüdis.jõuda kohale enne, kui pruu-ninahaline inimene suudab tema kavatsusi segada. Kuid see katse oli asjatu, sest ahvinimene põikas samuti kõrvale ja tegi hiigelhüppe looma poole.

Kokkupõrke järel kukkusid mõlemad maha ning veeresid edasi. Neiu ja noormees vaatasid inimese ja looma võitlust hirmunult. Nad kuulsid võitlejate vihaseid karjeid ja panid tähele, et mehe häälitsused ei erinenud palju looma omadest. Hääled olid metsikud ja ka võitlus oli metsik.

Neiu haaras uuesti inglase käest ning küsis kartusest väriseva häälega: „Kas me ei võiks talle appi minna? Kiskja ju tapab ta!"

Inglane vaatas ümberringi, et leida midagi, millega võiks tigedat pantrit lüüa. Kuid neiu jõudis ette: „Oodake siin! Ma lähen toon oda, mille ahvinimene mulle jättis."

Tarzanil oli vahepeal õnnestunud hüpata pantri selga ja vajutada oma hambad looma turja. Tige kass katsus igati enda seljas olevat inimest maha raputada ja teda kihvadega kõrist haarata. Ta püherdas maas, viskas end selili ja rabeles metsikult, kuid asjata. Mehe jalad olid nagu raudvitsad looma keha ümber ning tugevad sõrmed pigistasid vastase kõri.

Bertha Kircher tõttas, oda käes, võitlejate juurde. Leitnant, tahtis temalt oda ära võtta, kuid neiu ei andnud. Ta katsus leida võimalust lüüa oda pantri kehasse. Kuid see paistis hulk aega võimatu olevat, sest mees ja panter rullusid siia ja sinna. Viimaks jäid nad silmapilguks paika ning neiu sai võimaluse torgata oda looma südamesse. Panter karjatas, tõmbas paar korda kramplikult keha ning jäi liikumatult, lamama.

Tarzan tõusis liikumatuks jäänud looma pealt püsti, raputas end nagu lõvi Numa, kes oma uhket lakka kohendab. Selles 'Farzani liigutuses oli midagi äärmiselt metsikut ja kiskjalikku. Ta vaatas neiut imeliku kahetsust väljendava pilguga. Jälle oli ahvinimese elu päästnud see ilus Saksa sakikuulaja, kuid ta ei tahtnud neiule võlgu olla. Et neiu oli tõepoolest julge, seda pidi ta avalikult tunnistama.

„Siin on teile liha," ütles Tarzan, tõstis maast põdra üles ja viis boma juurde. „Arvan, et teie oma osa praete, aga Tarzan ei riku oma jagu tulega."

95

Ahvinimene lõikas põdra küljest mitu suurt tükki liha. Inglane tegi tule üles ja neiu asus sellel liha küpsetama. Mehed istusid puu all ja vaatasid naise tegevust pealt.

„Ta on suurepärane! Eks ole?" sosistas Smith-Oldvick.

„Ta on sakslane ja salakuulaja," vastas Tarzan samuti sosinal.

Seda kuuldes pööras inglane pea järsult Tarzani poole. „Mida te sellega tahate öelda?" küsis ta ärritatult.

„Sedasama, mida ütlesin," vastas ahvinimene. „Ta on sakslane ja salakuulaja."

„Ma ei saa seda uskuda,” hüüatas lendur tasa.

„Kui te ei saa, siis pole ka vaja," vastas Tarzan rahulikult. „Mul ükskõik, mida teie usute ja mida mitte. Kuid ma tean, mida räägin, sest nägin teda sakslaste peakorteris hunnide kindralile aru andmas. Kuulsin oma kõrvadega, kui kindral tema nime nimetas, ja nägin, kuidas ta kindralile ettekande andis. Järgmine kord nägin teda Inglise ohvitseri mundris Briti vägede laagris. Kolmas kord sain temaga kokku siis, kui ta Saksa rinde staabi teadet Wilhelmstali viis. Ta on kindlasti sakslane ja Saksa spioon. Aga et ta on naine, ei või ma teda tappa."

„Kas usute tõesti, et see kõik on tõsi?" küsis noor leitnant. „Ma ei saa seda uskuda. Ta on ju nii armas, julge ja hea inimene."

Ahvinimene kehitas õlgu. „Jah, julge on ta küll, kuid isegi rott Pambal peab mõni hea omadus olema. Et ta seda on, mis ma teile rääkisin, siis ei või ma muud, kui teda ainult vihata. Ka teie peaksite teda vihkama."

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick kattis näo kätega. „Jumal andku mulle andeks, ma ei saa teda vihata," ütles ta vaikselt ja masendunult.

Kui kõik kolm olid oma lihtsa söögi söönud, tõusis ahvinimene püsti ja ütles: „Tarzan läheb uuesti jahile. Teil on nüüd liha vähemalt kolmeks päevaks. Selle aja jooksul tuleb ta jälle teie juurde. Minut hiljem kadus päikesest pruunistunud mees džunglisse.

Tarzani lahkumise järel tundis neiu end väga abitu ja mahajäetuna. Ta oli seda Varemgi olnud, kuid eriti õnnetu oli nüüd. Niikaua, kui Tarzan viibis boma läheduses, tundis ta end õnneliku ja kindlana kõigi hädaohtude vastu. Kui Tarzan oli vaevu džunglisse jõudnud, muutus boma ümbrus neiule hädaohtudest kihavaks ürgmetsaks, kus iga puu taga varitses surm. Noore inglase kohalolek ei teinud tasa Tarzani äraolekut. Leitnant oli ju nii nõrk, kogenematu ja lausa naiselik. Kaitsjat kiskjate eest temast polnud. Kui Tarzan oleks nende juurde bomasse jäänud, oleks siin olnud ohutuim koht maailmas. Kaks päeva — see on ju terve igavik!

Neiu pöördus oma noore kaaslase poole: „Ma oleksin heameelega näinud, et ta oleks siia jäänud. Ma tunnen end kindlamalt, kui ta siin on. Ta on küll väga tõsine ja väga hirmus, kuid olen tema juuresolekul

kaitstum kui mõne teise mehe läheduses. Näib küll, et ta mind vihkab, kuid tean, et ta mulle siiski halba ei soovi. Ma ei saa tõesti sellest olendist aru."

„Mina ei saa ka temast aru," vastas inglane, „kuid tean seda, et meie siinolek takistab tal oma kavatsusi täide viia. Tean, et ta tahaks meist lahti saada ja mul on tunne, et ta näeks tagasi tulles heameelega, et oleme ühe või teise siin varitseva hädaohu ohvriks langenud.

Arvan, et meil tuleb katsuda pääseda lähimasse valgete kolooniasse. Hiiglane ei soovi meid siin kauem näha, aga džunglis me ka vastu ei pea. Ma olen käinud ja pidanud jahti mitmel pool Aafrikas, kuid pole näinud metsikumat kohta kui siin. Siinsed metsad otse kihavad kiskjatest ja inimsööjatest pärismaalastest. Kui lahkuksime siit kohe ja katsuksime lennuki üles leida, oleks meil rannikule vaid mõnetunnine teekond. Usun, et mustad pole minu lennumasinat ära lõhkunud. Sinna, kuhu lennuki jätsin, pole palju maad. Mustadest ei oska seda nagunii keegi kasutada. Arvan, et mustad pole isegi julgenud lennuki lähedale minna, sest see paistab neile kohutav ja mõistetamatu."

„Kuid me ei või ju siit niisama ära minna," vastas neiu. „Peame teda tänama ja temaga jumalaga jätma. Ärge unustage, et oleme talle palju tänu võlgu."

Mees vaatas neiut ja mõtles järele selle üle, mida Tarzan oli talle natukese aja eest rääkinud. Nähtavasti ei olnud sakslannal aimugi ah-vinimese tunnetest tema vastu, sest muidu oleks ta metslast hoopis teisiti hinnanud. Mida kauem inglane neiut jälgis, seda raskem oli tal uskuda, et tema ees oli sakslane ja Saksa salakuulaja. Ta tahtis neiu käest selgitust pärida, kuid arvas paremaks soodsamat juhust oodata.

„Usun, et mees rõõmustaks, kui tagasi tulles meid siit eest ei leiaks," väitis leitnant. „Asjatu oleks veel kaheks päevaks siia hädaohtude keskele jääda ja ainult selleks, et teda tänada. Muidugi oleme talle tänulikud, kuid teie olete oma tänuvõla juba kaks korda tasunud. Pealegi rääkis ta mulle teist midagi, mis laseb oletada, et te ei tohiks siia kauemaks jääda."

Neiu vaatas imestades inglase otsa: „Mis te sellega öelda tallate?"

„Ma ei taliaks seda teile rääkida," vastas lendur pikkamisi ja koukis kepiga närviliselt maad. Näis, et tal oli piinlik neiuga Tarzani arvamusi jagada. Ta lisas oma jutule siiski: „ Igatahes võite mind uskuda, kui ütlen, et Tarzan ei taha, et siia jääksite."

„Ütelge mulle, mida ta rääkis. Mul on ju õigus seda teada saada!" nõudis neiu.

Leitnant tõstis pilgu ning vaatas naise silmadesse: „Hästi! Ta ütles, et vihkab teid. Ta on aidanud teid ainult kohusetundest teie kui naise vastu."

97

Seda kuuldes neiu kahvatas, kuid siis tõusis tal puna palgeile. „Kui nii, siis olen valmis kohe lahkuma. Kuid liha peame kaasa võtma, sest kes teab, millal me uut saame."

Mõni minut hiljem lahkusid nad bomast, kuid neiu nõudis, et leitnant kirjutaks Tarzanile sedeli teatega nende lahkumise kohta ja tänusõnad kaitse eest. Kui see tehtud ja paber seina külge kinnitatud, sammusid nad jõe poole. Peale Tarzani lühikese oda polnud neil teist relva.

Nad pidid kogu aeg valvsad olema, sest metsas liikusid peale igasuguste kiskjate ja roomajate veel Numabo mustad sõdurid, kelle kätte uuesti vangi langeda polnud neil vähimatki soovi. Mustade küla oli kaunis lähedal. Nad tegid suurema ringi, hoidudes jõest kaugemale.

„Ma ei karda niivõrd Numabo mehi kui Usangat ja'tema metsalisi," ütles neiu. „Usanga ja tema mehed olid teeninud Saksa Ida-Aafri-ka väeosas. Kui nad oma ohvitserid ära tapsid ja jooksu panid, võtsid minu kaasa, et tasu nõuda või mind mõne musta valitseja haaremisse müüa. Usanga on palju kardetavam kui Numabo. Usangal on ju Euroopa sõjaväeline kasvatus ja enam-vähem korralikud relvad."

„Seda arvestades saatis mind õnn, kui langesin vangi Numabo kätte," vastas leitnant. „See metslane ei teadnud nii palju kui tsiviliseeritud õpetust saanud Usanga. Tema juba poleks lennukit karmud, vaid oleks selle kohe ära rikkunud."

„Loodame, et must seersant pole veel teie lennukit leidnud," ütles neiu ärevalt.

Möödunud külast mitme kilomeetri kauguselt, pöörasid nad uuesti jõe poole. Esialgu läksid nad väänkasvude tõttu peaaegu läbipääsmatu metsa kaudu. Tihti tuli kahel rändurilronida üle tormidest murtud puude või pugeda läbi väänkasvude. See osa teekonnast oli äärmiselt raske. Hiljem leidsid nad teeraja, millel võis isegi kõrvuti käia. Seal said*nad kiiresti edasi.

Kahest rändajast lõuna pool jõekaldal asuval väiksel lagendikul seisis salk musti sõdureid, kes vaatasid imestushüüete saatel mingit asja. Mehed kandsid rõivaid, mis meenutasid vaid ositi Saksa sõdurimund-rit. See salk oli nii metsik, kui seda vaid

neegrid olla võisid, ja nende pealik oli must seersant väejooksik Usanga. Asi, mille üle mustad imestasid, oli Briti lennuk.

Kohe, kui Numabo Inglise lenduri külasse tõi, läks Usanga oma meestega aeroplaani otsima. Musta seersandi mõte oli näha imeriista ja siis see hävitada. Kui Usanga selle leidis, loobus ta hävitamisplaa-nist. Ta oli siiski tsiviliseeritud paigas nii palju õppinud, et mõistis keerulise suure linnu väärtust. Ta käis iga päev lennuki juures ja harjus viimaks mõttega, et masin ongi tema oma. Usanga jõudis juba nii kaugele, et istus lennukisse piloodi kohale ja soovis seda juhtida.

98

Kui hea oleks lennata üle puulatvade! Justkui lind, keda džungli-tihnik ei takista. Ja kuidas sõdurid teda kadestaksid ja tema osavust imetleksid! Oskaks Usanga seda keerulist värki juhtida, austaksid teda kõigi džunglikülade mustad — ta oleks nende arvates ainult natuke vähem kui jumal.

Usanga hõõrus käsi ning nautis seda jumalikku mõtet. Siis on ta rikas, väga rikas! Kõigi külade elanikud tulevad teda imetlema ja toovad talle kinke. Ta võib endale osta kas või tosina naisi. Jah, ta ostabki endale tosina naisi! Must lontrus limpsis oma pakse huuli. Kuid talle meenus must hiigelnaine Naratu, kes teda raudse käega valitses. Usanga näost peegeldus viha ja ta püüdis unustada oma tuleviku tosinat naist. Seda Naratu ei luba, parem jätta asjatud unistused. Seda teha polnud sugugi kerge ning Usanga leidis varsti end jälle tulevikuunistusi arutamas. Mõte rikkaks ja võimsaks saada kiskus teda nii kaasa, et tosin naist küll ununes, kuid asemele tuli kaks tosinat. Ta saab džungli jumalaks ja kuidas võib jumal leppida vähem kui kahekümne nelja naisega?

Usanga puudutas lennuki juhtimishoobasid, kuid kartis, et masin võib käima prahvatada ja õhku tõusta enne, kui ta seda juhtida oskab. Ta oli Saksa rindel näinud tihti Briti lennukeid ja lendamine paistis talle päris lihtsa toiminguna. Ta võiks ka ise kindlasti lennata, kui aga oleks keegi, kes näitaks, kuidas mootor käivitada ja lennukit juhtida. Juba mitu päeva oli ta soovinud, et Numabo külast põgenenud lendur satuks tema kätte. Küll ta juba sunniks valget meest õpetust jagama. See soov sundiski Usangat püsima lennuki läheduses. Tal oli aimdus, et kord tuleb inglane masina juurde tagasi.

Ta oli sel päeval jälle viibinud hulk aega lennuki läheduses ja unistanud oma paarist tosinast naisest. Viimaks otsustas ta minna tagasi külla. Vaevalt oli ta koos oma meestega lagendikult metsa siirdunud, kui kuulis eespool inimhääli. Mustad peitsid end kohe kahel pool teed olevasse põõsastikku.

Usanga nägi peagi mööda teerada Briti ohvitseri ja neiut tulevat. See rõõmustas teda niivõrd, et ta oleks peaaegu kiljatanud. Nüüd on nad tal ometi käes, nüüd täituvad tema soovid!

Tulijad ei aimanud hädaohtu. Nad käisid kõrvuti, sest teerada oli sellel kohal küllaltki lai. Mees seletas neiule, et koht, kuhu ta lennukiga maandus, ei ole enam kaugel. Lagendik juba paistiski. Nad olid kindlad, et on džunglist pääsenud. Lagendiku keskel seisis lennuk, mis paistis korras olevat. Mõlemad hõiskasid rõõmust

Vaevalt oli nende rõõmuhüüe kostnud, kui neid ümbritsesid mustad mehed. Usanga tabas saagi...

99

XII. Must lendur

Usanga kätte vangi langemine masendas Bertha Kircherit väga. Nad olid nii lähedal vabadusele ja džunglist pääsemisele. Ja nüüd uuesti vangi! See oli vaenuliku saatuse hirmus löök. Leitnant Harold Perey Smith-Oldvick oli samuti pettunud, kuid siiski

rohkem vihastunud. Nähes mustade seljas midagi sõdurimundrit meenutavat, päris ta kohe nende ohvitseri järele.

„Nad ei saa ju teist aru," ütles neiu lendurile ja kordas tema küsimust mingis saksa ja Saksa Ida-Aafrika kolooniates kasutatava keele segus.

Usanga naeratas kahjurõõmsalt. „Valge naine, teie teate väga hästi, kus nad on. Nad on surnud. Kui see valge mees ei tee, mida ma käsin, siis sureb ka tema."

„Mida sa soovid?" küsis Bertha Kircher.

„Ma tahan, et ta õpetaks mind lendama nagu lind," vastas Usanga.

Neiu vaatas imestades musta meest, kuid kordas siiski tema sõnu leitnandi jaoks.

Inglane mõtles. „Ta tahab lendama õppida? Küsige selle kaabaka käest, kas ta laseb meid siis vabaks, kui ma ta lendama õpetan."

Bertha Kircher tõlkis küsimuse Usangale. Neeger desertöörina oli valmis lubama kõike, sest ta teadis, et lubada ja lubadust täita on kaks iseasja. Ta lubas, mis temalt nõuti, ta oleks lubanud rohkemgi, kui oleks ainult küsitud.

„Las valge mees õpetab mind lendama ja ma viin teid mõlemaid tagasi valgete asukohta. Selle eest jätan ma suure linnu endale," ja Usanga viipas käega aeroplaani poole.

Kui neiu Usanga vastuse inglasele ära tõlkis, kehitas see õlgu ja andis kibestunult nõusoleku. „Arvan, et siin pole midagi parata," ütles ta neiule. „ Lennuk on Briti sõjaväe jaoks nagunii kadunud. Kui ma mustale kaabakale nõusolekut ei anna, tapab ta minu ja lennuk jääb siia roostetama. Kui nõusoleku annan, tagan vähemalt teie pääsemise — see on mulle tähtsam kui kõik Briti lennuväe lennukid kokku."

Bertha Kircher heitis noorele ohvitserile kiire pilgu. See oli esimene kord, kui mees andis sõnadega mõista, et ta ei olnud ainult neiu saatusekaaslane, vaid hoopis midagi muud. Tal oli kahju, et mees oli talle seda ütelnud. Leitnant kahetses samuti öeldut, sest ta oli niimoodi pannud mõlema piinlikku olukorda ning suurendanud enda ja neiu kannatusi.

„Vabandage," ütles inglane kohe. „Olge hea ja andke see märkus mulle andeks. Luban, et ma ei haava teid enam, tähendab, kui see märkus teid haavab, enne kui oleme sellest õnnetusest pääsenud.

Neiu naeratas ja tänas meest viisakuse eest, kuid ei saanud tema sõnu unustada. Sõnad olid kord lausutud ja neid ei saanud enam tagasi võtta. Kui see noor ohvitser oleks langenud põlvili tema ette ja vandunud igavest armastust, ei oleks tema tunded ikkagi selgemini avaldunud. Briti lendur armastas teda — selline tõsiasi oleks teistsugustes oludes neiu südame rõõmsalt põksuma pannud.

Usanga tahtis esimese õppetunni kohe läbi teha. Inglane polnud nõus ja tahtis tundi edasi lükata. Keeldumine pani musta seersandi, nagu ikka metslase, kelk soovi kohe ei täideta, kahtlema valge mehe aususes. Ta mõtles, et äkki on valgel salakavatsus lennuk röövida ja põgeneda. Neeger läks ägedaks ja ähvardas lendurit surmaga. Inglane pidi alla andma.

„Hea küll, sa must lurjus," urises leitnant. „Ma annan sulle niisuguse õppetunni, et sa ei unusta seda kogu elu." Ta pöördus neiu poole: „Katsuge meelitada teda teid kaasa võtma. Ma kardan teid nende metsaliste hulka jätta." Kui neiu oma soovi Usangale edasi oli andnud, arvas must kohe, et siin on mingi salaplaan, ja keeldus teda kaasa võtmast. Neeger arvas, et valge mees tahab neiut kaasa võtta seepärast, et lennata kohe valgete inimeste juurde ja anda Usanga sakslaste kätte. See oleks tähendanud talle surma ja seda soovis must seersant kõige vähem.

„Valge neiu jääb minu meeste juurde," kärkis Usanga vihaselt. „Nad ei tee talle midagi halba minu naasmiseni. Kui teie mind siia tervelt tagasi ei too, läheb tal halvasti."

„Ütelge talle," käskis inglane, „et teil tuleb seista keset lagendikku, nii et ma teid hästi näeksin. Kui olen veendunud, et teiega pole midagi halba juhtunud, siis maandun. Vastasel juhul lendan edasi Briti laagrisse ja lasen selle kaabaka üles puua."

Ähvardus mõjus. Usanga seletas kohe oma meestele, et neiul tuleb lasta seista keset legendikku ja teda mitte kuidagi tülitada. „Surm sellele, kes minu käsu vastu eksib," ähvardas must seersant.

Nad läksid lennuki juurde. Leitnant Smith-Oldvickile oli esimesest pilgust selge, et lennukit polnud keegi puutunud. Ta käivitas mootori ja istus juhikohale. Usanga oli juba enne lennukisse läinud. Kui propeller ringi käima hakkas ja mootor kõrvulukustavalt mürises, tuli neegrile hirm peale ning karjus lendurile, et ta paneks mootori seisma ja laseks õpihimulise maa peale tagasi. Lendur ei kuulnud musta hädakisa, ja kui olekski kuulnud, siis sellest aru poleks ta ikkagi saanud.

Juba liikus lennuk pehmel rohul. Usanga üritas lennukist välja hüpata, kuid ta oli rihmaga istme külge kinnitatud. Ta nägi, et kiirus kasvas iga silmapilguga, ja tundis siis, et nad hõljusid juba õhus. Tal oli tunne, nagu seisaksid nad paigal ja maa jookseks nende alt ära Kaugemal eespool nägi ta looklevat jõge ja selle kaldal väikest lagendikku, mille keskel seisis Numabo küla. Nad olid juba päris kõrgel. Usanga

katsus allakukkumisohu peale mitte mõelda. Ta püüdis ette kujutada paari tosinat naist, keda ta imeeluka eest endale tulevikus ostab.

Lennuk tõusis ikka kõrgemale. All laius oivaline maastik, mis musta seersanti ei huvitanud. Ta tundis, kuidas hirm taandub, ja hakkas jälgima, kuidas valge mees suurt lindu juhtis. Ta oli oma elu hädaohtu seadnud, et lendama õppida, ja sellele tuligi tal tähelepanu keskendada.

Inglane oli lennukiga juba pool tundi õhus keerelnud. Ta otsustas musta kaassõitjat natuke hirmutada. Ta sisenes äkki ilma hoiatamata surmasõlme ning lendas natuke aega, rattad ülespoole.

„Ma ju lubasin sellele mustale kuradile anda õppetunni, mida ta nii ruttu ei unusta," pomises ta omaette ja kuulis, kuidas neeger tema selja taga kaijus. Ta keeras lennuki jälle õigetpidi ja sööstis, allapoole. Lagendiku lähedale jõudes tiirutas ta õhus ja otsis silmadega neiut, kes pidi teda lagendikul ootama. Viimaks silmas ta neiut ja teadis, et võib oma lubaduse kohaselt maanduda.

Usanga ronis lennukist välja, nägu tuhakarva, värises ega saanud sõnakestki suust. Alles mõne minuti pärast, kui ta tundis jalge all kindlat maad, tuli kõnevõime tagasi. Ta hakkas kohe hooplema, et tuhandete jalgade kõrgusel lennata pole midagi iseäralikku, ning rääkis oma meestele suure uhkusega, et oli nautinud iga õhus veedetud minutit.

Pärast esimest katset oli must seersant lennust nii vaimustatud, et otsustas aeroplaani juurde laagrisse jääda. Oma teguviisi põhjendas ta vajadusega vältida lennuki sattumist varaste kätte. Varaste all mõtles ta muidugi valget lendurit ja tema kaaslast.

Kaks päeva möödus, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Usanga oli sel ajal sundinud leitnanti tihti koos endaga lendama ja õpetust jagama. Siis arvas must mees end juba nii targaks, et võib üksi lendama minna.

Leitnant Smith-Oldvick tuletas meelde pikka ja rasket tööd, mis eelnes tema lenduriks saamisele. Ta naeris neegri üle, kui see avaldas juba soovi üksi lendama minna.

„Kui ma ei teaks, et ta lennumasina ära rikub, laseks ma küll sel mustal kaabakal proovida ja kaela murda," ütles inglane neiule. „Kuid ma tean, et paari minuti pärast on ta lennuki ära lõhkunud ja me oleme ilma viimsestki põgenemisvõimalusest."

Viimaks õnnestus tal neegrit veenda, et kulub veel mõni päev, enne kui too oskab lennukit korralikult juhtida. Usanga näis sellega leppivat. Hiljem ärkas neegris jälle kahtlus, et valge mees narrib teda ja tahab kalli varanduse ära viia. Tema soov oli ikka see paar tosinat naist ja miks ka mitte valge neiu, keda ta oli juba nii kaua ihaldanud.

Neid soove silme ette manades seadis Usanga sel õhtul end rohus asemele magama. Kuid uni ei tulnud. Oli ju Naratu, kes talle midagi head ei luba. Kuidas sellest hiigelnaisest lahti saada? Tappa ta? Seda

võiks ju üritada, kuid kartus naise ees oli nii suur, et oma kavatsust võiks ta teoks teha ehk ainult siis, kui see magab. Ei, ette tuleks võtta midagi muud. Aga mida? Korraga välgatas tal peas uus mõte. Põgeneda! Kuidas see talle juba varem pähe ei tulnud? Ta tõusis istukile ning jäi vahtima lähedal põlevasse tülle.

Koidu ajal tõusis Usanga esimesena ja kiirustas toidutegemist takka. Tal näis kuhugi iseäranis kiire olevat. Vaevalt oli seersant söönud, kui kutsus sõdurid laagrist natuke kaugemal kokku ja rääkis nendega vaikselt.

Inglane hoidis tavaliselt neegrite tegevusel silma peal ja pani ka seekord Usanga ärritust ja kiirustamist tähele. Ei võinud ju kindel olla, et metsalised poleks tema ja neiu vastu midagi sepitsenud. Pealegi polnud neil ühtki relva. Mustad olid neilt ära võtnud isegi Tarzanilt saadud oda.

Noorel leitnandil ei tarvitsenud kaua oodata Niipea kui Usanga oli juhtnöörid meestele jaganud, tormasid nad talle ja neiule kallale. Vastupanuta alla anda ei tulnud inglasele pähegi. Ta võitles kogu jõust, aga mida sai ta poole tosina tugeva neegri vastu parata. Mõne minuti pärast oli ta pikali surutud ja kinni seotud. Neegrid keerasid leitnandi küljeli ja ta nägi, et ka Bertha Kircher oli kätest ja jalgadest kinni köidetud.

Neiu juures seisis Usanga, kes rääkis talle midagi. Leitnant ei kuulnud neegri sõnu, kuid nägi, et neiu raputas vastuseks pead. „Mida ta teilt tahab?" küsis lendur.

„Ta taliab ilma teieta ära lennata ja mind kaasa võtta," vastas neiu. „Ta kavatseb lennata kuhugi sisemaale, kus saab kuningaks, ja võtab mind oma naiseks, üheks naiseks mitme hulgas." Inglase imestuseks naeris neiu nende sõnade peale. „Kuid hädaoht ei seisa selles," jätkas neiu, „sest vaevalt jõuame mõnesaja jala kõrgusele, kui kukume surnuks ning mul pole pärast seda mingit valu ega kartust."

„Mu jumal!" hüüdis noor leitnant. „Kas ei ole siis mingit pääsu? Lubage talle, mida tahes. Mul on raha nii palju, et ta ei ole sellist hulka uneski näinud. Selle eest võib ta endale osta kõike: uhkeid rõivaid, toitu ja naisi — nii palju kui iganes soovib. Öelge seda ja tehke talle selgeks, et kui ta päästab teie elu, annan talle kogu oma raha, mis mul on — muidugi, kui ta laseb mul minna seda tooma."

Neiu raputas pead: „Ei maksa vaeva näha. See must ei saa asjast aru. Ja kui saakski^ ta ei usalda teid. Neegritel pole põhimõtteid, veel vähem autunnet. Nad peavad kõiki sellisteks kaabakateks, nagu nad ise on. Kõige vähem usaldavad nad inglasi, kellest sakslased on neile rääkinud kui kõige kavalamast ja alatumast rahvast. Asjata on proovida neid ümber veenda. Nii ongi parem. Ainult mul on teist kahju, sest kui see must kurat lendab liiga kõrgele, saan alla kukkudes kindlasti surma, ja see on igatahes parem saatusest, mis teid ootab."

Usanga kuulas lühikest juttu ning arvas, et valge mees ja neiu plaanitsevad jälle midagi tema vastu. Ta sekkus tihti ja nõudis, et neiu tõlgiks leitnandi juttu. Neegri rahustamiseks ütles Bertha Kircher, et inglane jätab temaga jumalaga ja soovib talle kõike head. Selle vastu ei võinud Usangal ju mitte midagi olla. Ja tõesti, Usangal polnud selle vastu midagi.

Järsku pöördus neiu Usanga poole: „Kui ma tuleksin vabatahtlikult sinuga, kas teeksid siis minu heaks, mida paluksin?"

„Ja mis see midagi oleks?" tahtis neeger teada.

„Käsi oma meestel valge ohvitser kohe vabaks lasta, kui meie oleme ära lennanud. Ta ei jõua meile järele. See on kõik, mida ma palun. Kui kingid talle vabaduse, tulen vabatahtlikult sinuga."

„Sa oled minuga — vabatahtlikult või mitte," urises Usanga. „Sinu tahtmine minusse ei puutu. Minust saab kuningas ja sa pead tegema kõik, mis käsin."

Usanga kavatses kohe lahkuda, sest viivitamine oleks Naratul võimaldanud jälle tema plaane segada. Seda ei võinud juhtuda. Naratu ei pea teda enam kunagi tülitama. See valge naine siin ja need kakskümmend neli, kelle ta tulevikus endale muretseb, saavad distsiplineeritud ja hästi kasvatatud. Usanga hoolitseb selle eest ise. Siis on ta oma majas peranees, mitte aga keegi hiigelnaine nagu praegu...

Bertha Kircher nägi, et katsed musta mõjutada jäid tulemusteta. Ta vaikis ja mõtles sügava kaastundega noore ohvitseri peale. Ta oli vaevalt poisikesepõlvest välja jõudnud ja nii kirglikult talle armastust avaldanud.

Usanga käsu peale tõstsid mustad sõdurid kinniseotud neiu maast üles ning viisid lennukisse. Nende järel tuli must pealik, kes päästis neiu käed lahti, kuid sidus ta rihmadega tugevasti istme külge. Ise istus ta lenduri kohale.

Neiu pööras näo maas lamava inglase poole. Ta oli kahvatu, kuid naeratas ohvitserile julgustavalt. „Jumalaga!" hüüdis ta leitnandile.

„Hüvasti! Jumal olgu teiega!" vastas noormees. Ta hääl kõlas karedalt. „Vabandust. Kas ma võin nüüd, kui me mõlemad oleme surmale nii lähedal, avaldada seda teile?"

Neiu huuled liikusid, kuid kas vastus oli eitav või jaatav, seda ohvitser ei kuulnud, sest just siis sai Usanga lennuki mootori käima.

Must mees oli kolme päevaga ikka nii palju õppinud, et suutis käivitada mootori suurema vaevata. Varsti veereski lennuk mööda rohelist muru. Sügav valukarjatus tõusis inglase rinnust, kui ta nägi kirglikult armastatud naist surmalennukisse viidavat. Ta nägi, kuidas lennuk edasi liikus ja väikest hüpet tehes õhku tõusis. Tal ei jäänud..märkamata, et õhkutõus õnnestus suurepäraselt — paremini poleks tema isegi suutnud. See oli siiski ainult juhus. Lennata on juba teine asi. Kui see üle puulatvade õnnestubki, siis maandumine ebaõnnestub ikkagi.

104

Selle peale oleks noor lendur võinud üks saja tuhande vastu kihla vedada. See oleks siis ka ilusa saksa neiu surm... Kuid mis see oli? Ta süda lakkas tuksumast.

XIII, Kättemaks Usangale

Tarzan oli põhjapoolsetes metsades kaks päeva jahti pidanud. Ta oli teinud suurema ringi ja saabunud lagendiku lähedusse, kuhu oli mõne aja eest jätnud Bertha Kircheri ja noore leitnandi. Enne nende juurde naasmist tahtis ta tabada mõne looma. Kuid õhtu oli juba käes ja ahvinimehe otsustas ööbida lagendikust eemal. Võib-olla õnnestub jaht hommikul paremini.

Pärast puu otsas magatud ööd tundis Tarzan hommikul end värskena. Ta käis jõe ääres joomas ja suples. Tal tekkis mõte mõni suurem kala Pisah välja tõmmata ja kostitada sellega bomas olevaid hoolealuseid. Ta valis koha, kus vesi madalam ja kuhu kalad kogunesid harilikult toitu otsima. Kes vähegi Pisahit tunneb, teab, et paljaste kätega teda tabada on rohkem kui kunst. Teda pead ootama täiesti liikumatult ja kui kala tuleb, siis haarama saaki välgu kiirusega. Nii peab teda ootama minuti, tunni või koguni kaks. Tarzanil aega oli.

Viimaks nägi ta vees midagi läikivat ning teadis, et see on Pisah. Kala lähenes ettevaatlikult. Varsti oli ta küllalt ligidal ja siis... Tarzani selja taga põõsas oli kuulda sahinat ja korraga praksatas jämedam oks. Pisah kadus nagu välk, Tarzan aga pöördus rahurikkuja poole. Ta oli valmis murdma seda, kes oli tema kindla saagi nii ettevaatamatult ära peletanud.

Rahurikkuja oli Zu-tag.

„Mida Zu-tag tallab?" küsis Tarzan tusaselt.

„Zu-tag tuli jooma," vastas suur ahv.

„Kus suguharu on?" päris Tarzan.

„Nad otsivad kaugemal metsas pähkleid ja putukaid."

„Aga emane tarmangani ja isane valge ahv?" jätkas Tarzan. „Kas neid mõni hädaoht ei ähvarda?"

„Nad on juba läinud," vastas Zu-tag. „Pärast nende lahkumist on Kudu juba kaks korda oma pesast välja tulnud."

„Kas suguharu ajas nad minema?" tahtis Tarzan teada.

„Ei. Me ei näinud nende minekut. Me ei tea, miks nad lahkusid," vastas suur ahv.

Sõnalausumata hüppas Tarzan puuokstele ja tõttas boma poole. Seal nägi ta, et kõik oli nii, nagu ta oli jätnud — ainult neiu ja ohvitser olid sealt kadunud. Haistmine kinnitas Tarzanile, et Zu-tag oli rääkinud tõtt — nende lahkumisest oli juba kaks päeva möödas. Ta tahtis bomast

105

ära minna, kui märkas seinal paberitükki. Ta võttis selle kätte ja luges:

„ Pärast seda, mis rääkisite mulle Bertha Kircherist, ja teades, kui vastik ta teile on, ei ole õige teile ega temale, et ta teile kauem tüliks oleks. Tean, et meie siinolek takistab teil jätkata teekonda läänekaldale, ning otsustasin katsuda mõnda valgete asundusse minna. Me mõlemad täname teid heatahtlikkuse ja kaitse eest. Kui võiksin teile kuidagi heategude eest tasuda, teeksin seda suurima heameelega."

Sedelile oli alla kirjutanud leitnant Harold Percy Smith-Olvick.

Tarzan kehitas õlgu, kortsutas paberi kokku ja viskas minema. Ta tundis, nagu oleks võetud tal lasunud raske vastutus, ning rõõmustas vabaduse üle, mille oli andnud neiu ja valge mehe lahkumine. Nad on läinud oma teed ja ahvinimene võib äsjased hoolealused unustada. Kuid see tal millegipärast ei õnnestunud. Ta tundis hinges rahutust ja muret. Tarzan otsustas kohe jätkata teekonda läände. Et seekord mitte sattuda veeta ja toiduta kõrbealadele, otsustas ta minna põhja poole mööda jõekallast kohani, kust veekogu alguse saab. Jõgi algab muidugi mägedest. Ta läheb üle mäestiku teisele poole ning laskub alla taas mööda jõekallast ja jätkab teekonda mereni jõe lähedal, et olla varustatud vee ja toiduga. Tal oli aega terve igavik.

Kuid ta ei jõudnud kaugele minna. Mees oli vaevalt tosin sammu astunud, kui jäi seisma. „Ta on ju inglane ja see teine on naine. Minu abita ei jõua nad kunagi valgete asulasse. Ma ei suutnud teda tappa, kui tahtsin. Lasta teda koos abitu noormehega džunglis ekselda on sama kui lüüa nuga tema südamesse. Ei, Ahvide Tarzan pole narr nõrk vana naisterahvas."

Väike ahv Manu oli kahe päeva eest näinud kaht tarmanganit mööda minemas. Ta rääkis sellest ka Tarzanile. Ahv nägi neid minevat mustade ahvide gomanganide küla poole. Seda oli Manu näinud oma silmaga ning seda kordas ta ikka ja jälle. See teade oli Tarzanile kasulik, sest tal ei tulnud jälgede otsimiseks aega kulutada. Ta läks edasi tähelepanu pingutamata, kuid nägi siiski siin ja seal märke, mis näitasid, et neiu ja leitnant olid just siitkaudu liikunud.

Mingi sisetunne sundis Tarzanit end kiirustama. Südamehääl tuletas talle meelde, et on oma kohustest midagi täitmata jätnud ja need, keda ta tundis olevat kohustatud

kaitsma, on suures hädaohus. Tarzanit piinas südametunnistus. Ta katsus küll end vabandada mõttega, et ta pole abitu ja nõrk naisterahvas ning kõik hellemad tunded on temas juba ammu surnud. Kuid ta oli siiski sündinud džentelmen. Ta ei võinud teisiti talitada.

Kitsas teerada, mida mööda ta sammus, viis algul kaugele itta ja pöördus uuesti jõe poole alles teisel pool Numabo küla. Seal ühines teeke laia elevandirajaga, mis viis jõeäärsele lagendikule. Sellele lähemale

106

jõudes kostis Tarzani kõrvu sumin. Ta seisatas. „Aeroplaan," ümises ta endamisi ning ruttas edasi.

" Kui ta viimaks lagendikule jõudis ning nägi eemalseisvaid musti mehi ja alles maapinnal liikuvat lennukit, oli asi kohe selge. Seda oli siiski raske uskuda. Kuidas võis Inglise ohvitser mustade kätte vangi sattuda? Aga seal ta lamas, kätest ja jalgadest seotud ning tosinast neegrist ümbritsetud. Tarzan oli neidsamu musti mehi ennegi näinud ja tundis neis ära Saksa väejooksikud. Ta vaatas kiiresti tema poole veerevat lennukit. Juhi kohal istus neeger! Millal see must kaabakas lendama õppis? Ja Usanga taga istus saksa neiu. Kas must mõrtsukas kavatses naise ära viia? Tarzanil ei olnud vastust ühelegi küsimusele. Ta ei teadnud midagi Usanga unistusest, neegri püüdest lahti saada oma tigedast naisest ja Bertha Kircheri viimisest oma haaremisse.

Tarzan teadis ainult seda, et must mees katsus koos neiuga põgeneda ja teda oli vaja takistada Lennuk tõusis juba õhku. Ahvinimene tahtis noolt vibule seada ja musta sihtida, kuid kartis, et võib hoopis neidu tabada ning kui saabki lendurile pihta, kukub lennuk alla ja neiu saab surma.

Oli ainult üks võimalus neiut päästa. Kui see luhtub, tabab ka Tarzanit surm. Kuid ahvinimene valis ikkagi selle võimaluse.

Usanga tähelepanu oli koondunud lennuki mootorile ning ta ei märganud Tarzanit. Teda olid aga tähele pannud mustad, kes jooksid püsse vibutades tema poole. Nad karjusid metsikult ning mõni seadis juba püssi palgesse. Olukord halvenes aina, iga silmapilk oli kallis.

Tarzan tegutses olukorrale vastavalt. Ta keris lahti kaasasolnud nööri ning seadis silmuse valmis. Silmapilk hiljem jõudis lennuk ahv-inimese pea kohale, aga juba vihises ka nöör õhus. Lennukis istuv neiu oli näinud Tarzani tulekut ja sedagi, kuidas ta nööri lennuki poole lennutas. Neiu püüdis nööri kinni ja see tõmbus kohe pingule. Tarzanil kadus maa jalge alt. Tõmme oli aga nii tugev, et lennuk kaotas hetkeks tasakaalu. Usangal õnnestus sõiduriista taltsutada ja edasi liuelda. Mustal lenduril polnud aega uurida tõrke põhjusi.

Tarzan rippus õhus, lennuk tõusis järsult üles. Ahvinimene ronis nööripidi lennuki poole. Maas lamav kinniseotud inglane vaatas seda hulljulget katset hinge kinni pidades. Talle paistis, et Tarzan ei jõua enne metsa küllalt kõrgele ronida ning takerdub puulatvadesse. Seda küll ei juhtunud, kuid kahtlaseks jäi, kas ta jõuab lennukini ronida.

Bertha Kircher, kes hoidis kinni nöörist kui oma elust, tundis sõrmedes väsimust. Ta kartis, et ei jõua kaua nööri hoida ja see võib mehe raskusele mitte vastu pidada.

Usanga tähelepanu oli koondatud lennumasinale ja selle mootorile. Mis tema selja taga sündis, sellest polnud tal aimugi. Ta üritas kõrgust võtta.

107

Viimaks tundis neiu, et ta ei suuda kauem vastu pidada. Tema sõrmed ja käsivars olid juba surnud. Ta hoidis ikka veel nöörist kinni: rippus ju selle otsas tema elu päästja. Korraga tundis ta, et nööri otsas pole enam raskust. „Oh! Ta kukkus alla," välgatas neiu peas mõte. Ta tahtis alla vaadata, kuid nägi päikesepruuni kätt lennuki

servast kinni hoidmas. Sekund hiljem ilmus nähtavale Ahvide Tarzan, kes lennukisse ronis.

Tarzan heitis pilgu Usangale ning hüüdis neiule kõrva sisse: „Kas olete kunagi lennukit juhtinud?" Neiu noogutas pead.

„Kas teil on julgust ronida neegri kõrvale ja võtta juhtimine üle? Ma hoolitsen sel ajal ise musta eest," karjus Tarzan.

Neiu vaatas Usangat ja ütles värisedes: Jah, kuid mu jalad on seotud."

Tarzan tõmbas välja jahinoa ja lõikas köidikud läbi. Neiu vabastas end rihmadest, mis hoidsid teda istmel. Tarzan toetas naist käe alt, kui ta tegi mõne sammu, mis lahutasid teda lendurist. Lennuki kaldumine ühele või teisele poolele sel ajal oleks tähendanud mõlema surma ja seepärast pidid nad olema äärmiselt ettevaatlikud. Tarzan oli Usanga suurepärasele õhkutõusmisele vaatamata veendunud,, et must mees ei oska lennukit kindlalt juhtida, ning teha sel mõni samm ja vahetada vägivaldselt juht oli puhas surmaga mängimine. Kuid teist teed polnud. Lennuk kukub varem või hiljem alla, sest Usanga ei oska seda nagunii maandada. Tarzan teadis, et ta ainult kiirustab surma tagant, kuid oli midagi, mis õhutas proovima.

Äkki Usanga märkas, et kõik ei ole nii, nagu peaks olema. Ta nägi, et neiu ilmus tema kõrvale ja võttis juhtkangi, ning tundis, et terassõrmed pigistavad tema kõri ning pruun käsi lõikab terava noaga läbi teda istmel hoidvaid rihmu. Usanga tõsteti istmelt üles ja tõmmati tahapoole. Must lendur üritas küll karjuda ja rabelda, kuid ta oli hiiglase käes abitu kui laps.

Lagendikul olijad ei näinud, mis lennuki peal juhtus, kuid nägid seda järsult allapoole kukkuvat. See toimus juhi vahetumise ajal, kuid varsti liugles lennuk taas normaalselt. Maasolijad nägid, kuidas õhusõiduk tegi kaunis järsu pöörde ja tuli nende poole. Mis oli tagasituleku põhjus, seda inglane ei teadnud. Igatahes oli nööri otsas rippunud mees lennukisse jõudnud.

Leitnant Smith-Oldvick pidas hinge. Ta nägi, kuidas just nende kohal visati lennukist alla inimene. Kukkuv kogu keerles õhus ja kogus langedes kiirust üha juurde.

Kuuldus tume mütsatus ning keset lagendikku lamas vormitu kogu. Inglane ei tahtnud uskuda oma silmi. Vormituks kukkunu nahk oli must! See ei olnud Tarzan, nagu ta oli kartnud, vaid Usanga Ta tänas jumalat, et see oli nii.

Usanga oli saanud teenitud kättemaksu.

108

Lennuk tiirles lagendiku kohal. Näis, et tiirutajail polnudki mõttes maanduda. Mustad kogunesid oma eridise pealiku vormitu keha ümber. Nad vaatasid seda algul ahastusega, kuid peagi tärkas nendes tahtmine pealiku surma eest kätte maksta. Nad tõstsid rusikad ja püssid lennuki poole.

Tarzan seisis ikka veel neiu taga ning karjus talle üle propelleri- ja mootorimüra kõrva mõne juhtnööri. Neid kuuldes neiu kahvatus, kuid varsti sai ta otsustusvõime tagasi ning juhtis lennuki lagendiku teise serva. Lennuk laskus mõne meetrini maapinnast ja näis justkui maanduma asuvat. Õhusõiduk siiski ei maandunud, vaid suurendas hoopis kiirust. Mustad ootasid lennukit keset lagendikku ja arvasid, et see peatub enne nendeni jõudmist. See maksis suuremale osale neist elu. Nad seisid tihedalt koos ja enne kui jõudsid laiali joosta, olid sõiduriista propeller ja rattad mehed maha, õhku, paremale ja pahemale lennutanud. Kui mootor ja propeller poleks põrgulärmi teinud, oleks lähedal lamanud leitnant Smith-Oldvick kuulnud luude raginat ja valukarjatusi.

Lennuk jäi lagendiku teise serva seisma. Tarzan ronis sellest kiiresti välja ja jooksis abitult lamava noore ohvitseri juurde. Ahvinimene tahtis Smith-Oldvickile appi tõtata,

kuid ainult üks pilk lagendikule kinnitas, et seal polnud kedagi, kes oleks noorele inglasele hädaohtlikuks võinud osutuda. Küll aga oli rohul viiekümne jala ulatuses surnud ja surevaid musti.

Enne kui Tarzan jõudis leitnandi köidikuist täielikult vabastada, oli ka neiu nende juurde jõudnud. Bertha Kircher üritas ahvinimest tänada, kuid viimane sundis käeliigutusega teda vaikima.

„Te päästsite end ise," ütles Tarzan. „Kui te poleks osanud lennukit juhtida, ei oleks ka mina teid aidata saanud. Nüüd on teil sõiduriist, millega võite siit põgeneda. Päev on veel noor, teie võite juba enne õhtut idakaldale jõuda. Kuid kas selleks jätkub kütust?"

Smith-Oldvick vastas: „Küllalt."

„Siis minge kohe," käskis Tarzan. „Džungel pole teie õige koht." Nende sõnadega koos ilmus Tarzani näole kerge muie.

Neiu ja inglane naeratasid kohmetult. „Tõesti, see ürgmets pole meie jaoks. Ja üldse mitte ühegi valge mehe jaoks. Miks teie ei tule koos meiega tsivilisatsiooni rüppe?" küsis leitnant.

Tarzan raputas pead. „Ma eelistan džunglit," vastas ta tasa.

Lendur näis kõhklevat ja tahtis ütelda midagi, mis tundus talle kohatu: „Kui otsustate seda ainult enese elatamise pärast, siis... siis, kui mina... Mul on raha, kui..."

Tarzan naeris valjult: „Ei, mitte seda! Ma tean, mida tahtsite öelda. See ei ole põhjus. Ma olen džunglis sündinud. Ma olen kogu elu džunglis elanud ja ma suren siin. Ma ei soovi elada ega surra mujal."

Neiu ja noormees raputasid pead. Nad ei mõistnud metsikut meest.

„Minge!" käskis Tarzan. „Mida varem siit lahkute, seda kindlam on teie pääsemine."

Nad jalutasid koos lennukini. Smith-Oldvick surus Tarzani kätt ja ronis lennukisse.

Jumalaga!" ütles neiu ja ulatas Tarzanile käe. „Kas võite mulle öelda, enne kui teineteisest jäädavalt lahkume, et te mind enam ei vihka?"

Tarzani nägu süngenes. Sõnalausumata haaras ta neiu sülle ja tõstis nagu lapse lennukisse. Sügav hingepiin peegeldus Bertha Kircheri näolt, kui ta ahvinimest vaatas. Kohe käivitus lennuki mootor, mille mürin mattis kõik teised hääled. Minut hiljem hõljus lennuk õhus. See tõusis ikka kõrgemale ja kõrgemale ning võttis kursi itta.

Lagendiku keskel seisis ahvinimene, kes vaatas lahkujatele järele.

„Väga kurb, et ta on sakslane ja pealegi Saksa spioon," lausus Tarzan endamisi, „sest raske, väga raske on teda vihata."

XIV. Must lõvi

Lõvi Numa oli näljane. Ta tuli ida poolt kõrbest savannialadele, kus oli kõike küllalt. Ehkki kiskja oli noor ja tugev, olid kõik, kelle peale ta jahti oli pidanud, tema eest kuidagi põgenema pääsenud.

Nagu öeldud, oli lõvi näljane, aga peale selle veel ka väga tige. Kaks päeva tulemusteta jahti pidanud lõvi on tigedaim kiskja. Numa ei karjunud enam, ei saatnud ürgmetsa vihaseid väljakutseid. Loom astus pikkamisi mööda teerada. Ta liikus hääletult nagu kass, kõik meeled valvel.

Kõrvalteelt tulid põder Bara jäljed. Lõhn oli alles värske ja kinnitas, et polnud veel tundigi ajast, mil loom siin astus. Võis olla, et põder on kiskjast vaid mõnisada meetrit ees. Numa kiirendas sammu, kuid muutus veelgi ettevaatlikumaks.

Kerge tuul puhus vastu ning tõi ninna Bara kanget lõhna. See ärritas näljast Numat kõvasti. Siiski tuli jääda ettevaatlikuks, mitte kiirustada rünnakuga. Ta oli hiljuti nälja ja ärrituse tõttu sebra Paccost ilma jäänud.

Äkki nägi lõvi suure puu tüve tagant põtra, kes jalutas, märkamata ähvardavat hädaohtu. Numa mõõtis maad enda ja Bara vahel. Ta silmad põlesid kui kaks kollast tuld ja turjakarvad tõusid püsti. Nüüd ei pääse saak tema käest, oli Numa kindel. Kohutav karjatus, mis halvas põdra hetkeks, ja siis välkkiire sööst abitu looma kallale. Numa saab ometi viimaks süüa.

110

Lõvi sitke saba tõusis püsti, mis näitas, et ta tungib kohe ohvrile kallale. Samal ajal kostis ka kohutav karjatus, kuid parajasti hüppas panter Sheeta tema teele ette.

Pantri ebaõnnestunud katse lõvi eest saak ära näpata hoiatas põtra ähvardavast hädaohust. Nagu välk kadus Bara puu alt. Numa, kes oli kaotanud magusa kõhutäie, tungis teda seganud Sheetale kallale. Seegi rünnak äpardus nagu mitu eelmist. Enne kui lõvi hiiglaküüned pantrit puudutasid, oli see roninud tihedaisse puuokstesse.

Pool tundi hiljem haistis Numa teerajal mehe lõhna. Lõhn oli päris tugev, seega saak mitte väga kaugel. Numa polnud seni veel inimest söönud. Inimese liha kõlbas ainult hammasteta vanadele ja vigastele lõvidele, aga mitte noorele tugevale körbekuningale. Välejalgne põder Bara, rasvane metssiga Horta ja kõigist parem, aga raskemini tabatav sebra Pacco — need olid, keda ta otsis ja kellele jahti pidas. Seekord oli Numa näljasem kui kunagi varem.

Mis kasu on olla noor, tugev, kaval ja tige, kui pole toitu? Nälg on temast praeguseks teinud vana hammasteta lõviäti. Kiskja kõht oli tülli, ta hambad ihkasid liha ja luid. Ta ei teeks praegu vahet inimese, põdra ja sebra vahel. Kõigil neil on soe pehme liha, punane ja elumahla täis. Isegi hüään Dango, see vana raipesööja, oleks olnud praegu magus suutäis.

Suur Numa tundis inimest ja tema puudusi. Ta ei olnud nende peale kunagi jahti pidanud, kuid oli neid näinud ja tähele pannud nende abitust Kõikidest inimestest, kõikidest olenditest oli kõige pikaldasem, rumalam ja abitum gomangani, kahejalgne mustanahaline, keda tihti džunglis karjade kaupa näha võis. Selle olendi püüdmiseks pole vaja oskust hiilida, näidata üles kavalust ja julgust, olla ettevaatlik. Ainult marsi ja võta!

Kuid Numa kõht ei mõelnud samamoodi nagu kõhuomanik ise. Kõht karjus toitu, ainult toitu ja oli valmis kas või neegrit seedima.

Näljast aetuna kiirustas Numa sinna, kust tuli musta kahejalgse gomangani lõhna. Tal ei olnud tarvidust olla ettevaatlik, ta võis isegi möirata. Ta tõstis koonu taeva poole ja laskis kuuldavale kohutavaima möirge, mis iialgi näljase lõvi kurgust oh tulnud. Siis seisatas ta silmapilguks ning jätkas hooletult teekonda. Numa ei teadnud, mis teda ootas, muidu oleks ta ettevaatlikum olnud.

Lõvi jalutas majesteetlikult, justkui kogu džungel oleks tema päralt olnud. Kaasasündinud ettevaatlikkus, mis on omane kõigile džungli-olevustele, oli ununenud. Mida on temal, džungli ja kõrbe kuningal, karta ning pealegi kui vastas on ainult inimene? Kiskja ei haistnud, ei kuulatanud, vaid jalutas uhkelt edasi. Äkki ta tundis, kuidas maa jalge all vajus, kuidas oksad raksusid. Enne kui ta tagasi tõmbuda või edasi hüpata jõudis, oli ta juba augus, mille kavalad vamabod tema jaoks rajale olid kaevanud.

111

***

Ahvide Tarzan seisis lagendiku keskel ja vaatas kaugenevale lennukile järele. Viimaks näis õhusõiduk talle kui väike lind, kes kõrgel pilvedes lendab, mänguasi,

mis idataevas väikese punktina paistis. Tarzan ohkas kergendatuic. Juba nädalaid oli temal lasunud vastutus Bertha Kircheri ja Briti lenduri eest. Neid abituid olevusi olid siin kogu aeg ähvardanud kiskjad ja metsikud vamabod. Tarzan armastas piiramatut vabadust. Nüüd, kui need kaks olid õnnelikult lahkunud, tundis ta suurt kergendust. Ta võib jätkata oma teekonda läänekaldale ja üles otsida isalt päritud väikese onni, mis seisis tühi ja milles ta varsti elama hakkab.

Kuid millegipärast ei võinud ta siit lagendikult nii lihtsalt lahkuda. Ta seisis ja vaatas ikka veel sinna, kuhu oli lennuk läinud. Ta nägi veel silmapiiril väikest täppi, mis kadus viimaks metsade taha. Tarzan ohkas uuesti, aga mitte nii nagu eelmine kord. Kuidas oli võimalik, et' tema, džunglis sündinud ja kasvanud ning tsivilisatsioonist lahkunud hiiglane, oli nii nõrk, et tundis kurbust nende kahe lahkumise tõttu. Oli, kuidas oli, aga Tarzanil oli natuke igav, ta tundis end üksildase ja mahajäetuna. Leitnant Smith-Oldvick oli talle oma abitusele vaatamata meeldinud. Naist, keda ta oli tundma õppinud kui Saksa spiooni, vihkas ta hingepõhjast. Ta ei võinud naist tappa, hoolimata sellest, et oli vandunud hävitada kõik ettsattuvad hunnid. Oma nõrkust põhjendas ta sellega, et ilus salakuulaja oli naine, keda ta mehena oli kohustatud kaitsma.

Ärritatult raputas ta pead, pööras ümber ja hakkas sammuma lääne poole. Tarzani otsustavat liigutust ja kiiret sammu oleks võinud pidada kindla iseloomuga mehe jumalagajätuks nendega, kes on küll kallid, kuid kellest peab ootamatult olude sunnil lahkuma. Ta seadis sammud lagendiku ääre suunas, kuid seal ta peatus järsku ja kuulatas. Len-nukimürin oli juba ammu kaugusse kadunud. Mida siis Tarzan kuulas?

Ta ronis kiiresti lähedal oleva suure puu otsa. Väledasti nagu väike ahv Manu liikus ta oksalt oksale ja peatus alles siis, kui järgmised neist olid liiga nõrgad teda kandma. Sealt vaatas ta ida poole.

Möödus mõni minut, enne kui ta leidis taevalaotuses selle, mida otsis. Lennuk oli siit veel näha, olgugi, et ainult nagu nööpnõela pea Ta oli seda vaid mõne sekundi silmitsenud, kui märkas oma suureks ehmatuseks, et täpike taevas hakkas allapoole kukkuma. Ikka kiiremini kukkus lennuk ja selles on need kaks, kes veel hiljuti viibisid tema kaitse all. Tuttav täpp lähenes juba silmapiiril uduselt paistvatele mägedele, kuid siis paistis, nagu oleks lendur masina üle kontrolli saavutanud. Lennuk kukkus ikka veel allapoole, kuid mitte enam otsesihis. Viimaks kadus see mägede ja metsa taha.

Pool minutit seisis ahvinimene liikumatult ning katsus meelde jätta kohta, kuhu lennuk oli kukkunud. Ta sai silmapilk aru, et tema hoolealused on jälle hädas. See tähendas, et ta peab jällegi oma kavatsustest ajutiselt loobuma ja neile appi ruttama. Kaasasündinud kohusetunne sundis teda teisi omasuguseid aitama.

Tarzani arvates oli lennuk kukkunud kuhugi teisele poole mäestikku päikesest kõrvetatud ja orgudest lõhestatud lagendikule. Ta oli mõne aja eest tulnud üle sellesama lagendiku ning teadis, oma kogemuste põhjal, et keegi temast nõrgem sealt eluga ei pääse. Isegi tema oli olnud suures hädaohus. Ahvinimesele tulid meelde keset kõrbet päikese käes pleekivad luud, mille omanik oli kord olnud julge sõdur ja maadeuurija. Samas orus, milles luukere kollendas, oli ka Tarzani elu ohus olnud.

Võib-olla on kehaliselt nõrk inglane ja noor neiu kukkunud samasse surmalõksu. Võimalik, et nad said juba kukkudes surma. See paistis väga tõenäoline olevat. Kuid nad võisid siiski surmast ja suurema- » test vigastustest pääseda ning praegu veepuudust kannatada. Tarzanil küpses mõte appi rutata ja päästa, kui nad veel elus on.

Vaevalt oli ahvinimene kilomeetri-poolteist mööda kitsast loomarada edasi läinud, kui kuulis eespool lähenevaid samme. Tulija oli mingi loom, kes jooksis väga kiiresti.

Varsti nägi Tarzan, et vastu tuli Bara, kes kellegi eest põgenes. Sel silmapilgul tuli ahvinimesele meelde, et see, kes kiiresti rändab, ei kannata nälga, ning ta otsustas põdra tuleku oma kasuks ära tarvitada. Nii loomalik, kui ainult kõhunõuete pärast tähtsa ülesande juurest kõrvale kalduda, oli see džunglis siiski hädatarvilik. Inglise džentelmen, kes oli liikvel humaanseltel ajenditel, muutus sel hetkel džunglikiskjaks, kes murrab maha kaitsetu looma, et oma kõhtu täita. Tarzan kadus kiiresti tee kõrval kasvavate põõsaste taha.

Juba tuligi Bara, kes oli lõvi ja pantri eest põgenema pääsenud. Põder oli väga ehmunud ja jooksis kiiresti. Sellest tuligi, et ta oli ettevaatamatu. Korraga ilmus põõsaste tagant pruun hiiglane ning tugevad käed haarasid looma kaelast ja teravad hambad vajusid ta turja.

Võitlus oli lühike. Kui see oli lõppenud, asetas Tarzan suurte ahvide moodi jala põdra elutule kehale, tõstis näo taeva poole ja laskis kuuldavale metsiku võiduhüüu.

Vaevalt oli ta hüüdnud, kui džunglist kajas justkui vastuseks lõvi kohutav möire. Tarzan kuulas seda ja tema terav kõrv tundis kohe, et see polnud vabaduses viibiva lõvi uhke möire. Kõik džungliasukad nagu inimesedki on uudishimulikud ja ahvinimene, kes seisab loomariigi ja inimühiskonna vahel, ei olnud selles suhtes erand. Tema uudishimu kannustas eriti Numa, tema igavese vaenlase imelik hääl. Tarzan otsustas lõvi üles otsida ja vaadata, mis temaga on juhtunud. Ahvinimene

heitis põdrakorjuse õlale, tõusis puude alumistele okstele ja hakkas kiirustama sinnapoole, kust Numa karjatus oli kostnud.

Lähenedes oli lõvi tige urisemine selgemalt kuulda. Natukese aja pärast jõudis Tarzan vamabode kaevatud sügava auguni, milles urises lõvi. Kuid missugune lõvi! Tarzan oli näinud paiju lõvisid, aga mitte kunagi nii uhket kõrbekuningat. See oli noor, suur, tugev ja tiheda lakaga, mis lehvis majesteetlikult. Ahvinimesele torkas eriti silma lõvi värv. See ei olnud kollakaspruun, nagu tavaliselt, vaid tumepruun, pea-aegu must. Tarzan ei olnud veel kordagi oma elus musta lõvi näinud.

Ta tahtis oma põlisvaenlast juba narritama hakata, kuid looma suursugusus takistas teda seda tegemast. Jumalik loom! See oli tõesti isend, keda võis loomade kuningaks pidada Numa hääles ei olnud hirmu ega kartust, kuigi ta oli vangi sattunud, küll aga piiramatut viha ja ähvardust.

Tarzan astus augule kõige lähemal olevatele puuokstele ning vaatas lõvi. Numa oli ahvinimese vaenlane, kuid mustad gomanganid olid seda veel rohkem. Mõni neegrite suguharu oli Tarzani hea ja ustav sõber, kuid suurem osa neist olid vaenulikud. Eriti vastikud olid talle va-mabod. Nende vastu ei tundnud Tarzan vähimatki halastust. Võib-olla tuli see sellest, et Numa ja vamabode suguharu sõid inimliha. See on tegu, mis ei sobi isegi korralikule lõvile.

Numa vaatas teda puuoksalt seiravat meest. Hetke vaatasid nad teineteisele silma. Siis näis lõvi haistvat Tarzani õlal rippuvat põtra. August kuuldus madalat paluvat näugumist.

Tarzan muigas. See näugumine oli talle nagu inimese hääl, mis ütles: „Mul on nälg, rohkem kui nälg. Ma nälgin." Ahvinimene vaatas alla, muheles ning asetas põdrakorjuse puuoksale. Tarzan lõikas isalt päritud jahinoaga põdra tagumise kintsu enda jaoks. Noa ära pannud, asus ta värsket, veel auravat liha sööma.

Lõvi jälgis meest ja näugus jälle, seekord veel paluvamalt. Ahvide Tarzan raputas pead. Teda tüütas Numa mangumine. Pooleldi vihas-tunult viskas ta põdrakorjuse alla auku.

„Vanaeit," pomises ta endamisi. „Tarzanist on saanud vana nõrk naisterahvas. Varsti hakkab ta nutma seepärast, et on tapnud Bara. Ta ei märka näljases Numas oma

vaenlast. Tarzani süda on tsivilisatsiooni nõrkade olevustega kokku puutudes haledaks muutunud." Ja ta naeratas siiski. Ei tasunud olla enda peale pahane seepärast, et oli heatahtlikele tunnetele järele andnud.

Ta hakkas uuesti endale jäetud liha sööma. Mis all augus juhtus, ei jäänud tal samuti tähele panemata. Ta nägi, millise isuga lõvi liha kallale asus, ja kuulis, kuidas noore põdra poolpehmed luud kiskja tugevate kihvade vahel raksudes purunesid. Uhke oli see loom seal all. Kavalalt oli ehitatud lõks, kulm ta oli sattunud.

114

See oli tavaline süvend, mida mustad lõvide püüdmiseks kasutavad, kuid serva ülaossa olid torgatud teravate otstega toikad. Iga kord, kui lõvi katsus üles hüpata, põrkas ta vastu teravaid pulki ja langes valuoietega augu põhja.

- Tarzanile näis püünise ehitust silmas pidades, et mustad tahtsid lõvi elusalt kätte saada. Milleks? Nad elasid liiga kaugel kohtadest, kus võib kohata elusate lõvide ostjaid. Jäi ainult uskuda, et mustad kavatsesid näljutada lõvi surnuks ning nautida looma piinu.

Tarzan oli lõvi söötnud. Kuid mis kasu on sellest, kui ta jätab Numa mustanahaliste metslaste kätte? Tal tärkas mõte, et neegritele võib kõige rohkem kahju teha lõvi vabastamisega. Seda küll, aga kuidas? Tõkke oli augu äärel nii hõredalt, et kui ta neist paar ära võtab, saab loom üles hüpata. Kuid kes arvab, et august väijapääsenud lõvi oma päästjale kallale ei karga. Tarzan ei kartnud lõvi, ta oli ainult ettevaatlik. Džunglielu õpetab kõigile ettevaatlikkust. Ahvinimene harilikult ei otsinud võitlust lõvide ja teiste kiskjatega. Ta võitles nendega ainult siis, kui muud üle ei jäänud. Praegu polnud mingit põhjust vastasega rinda pista. Must lõvi all augus ei olnud talle midagi teinud ja pealegi oli see loom uhkeim omataoliste hulgas. End asjata hädaohtu asetada oli Tarzani meelest niisama hukkamõistetav kui hädahetkel põgeneda või oma kohusest taganeda. Siiski'tuleb Numa päästa ja päästa nii, et ta ise hädaohtu ei satu.

Otsus oli langetatud. Ahvinimene teadis, et lõvil on lihaga tegemist veel mõni minut, mida ta peab kiiresti ära kasutama. Tarzan laskus puu otsast maha, kuid ei unustanud, et parajasti sööv lõvi on kõige kahtlustavam ja tigedam loom.

Inimene astus augu äärele ja uuris maa sisse löödud roikaid. Teda pani imestama, et lõvi ei lasknud mehe lähenemisest end ärritada. Tarzan leidis, et pulgad polegi väga kõvasti maa sisse taotud. Ta liigutas ühe pulga lahti ja asus teise kallale, kuid ei eemaldanud kumbagi. Numa tõstis pead ning kahtlustas, kas inimesel ei ole plaanis tema vabadust veelgi rohkem piirata.

Kui pulgad olid peaaegu lahti kangutatud, sidus Tarzan nende külge nööri ja ronis tagasi puu otsa. Nähes meest lahkuvat, Numa rahunes ja asus uuesti liha kallale. Ahvinimene astus paarile tugevale oksale, toetas selja vastu puutüve ning tõmbas nööri pingule. Numa vaatas üles, nägi inimest puu otsas, pikkamisi maa seest väljatõmmatavaid ja üles liikuvaid roikaid.

Numa sai aru, et talle on avanenud tee vabadusse. Võib-olla sai ta aru, et pruuninahaline olend oli meelega pulgad tema teelt kõrvaldanud. Võimalust vabadusse pääseda loom kasutamata ei kavatsenud jätta. Numa kahmas hammaste vahele, mis põdrast veel järel oli, ning tegi julge hüppe. Minut hiljem kadus ta džunglisse. Ka Tarzan lahkus sündmuskohalt.

115

Jäljed ja nende lõhn maas ja puuokstel olid ahvinimesele nagu lahtine raamat. Tarzan võis jälitada, keda tahtis ja millal soovis. Kuid praegu oli asi teistsugune. Aeroplaan ei olnud jätnud jälgi. Mis kasu on arenenud nägemisest, teravast kuulmisest ja peenest haistmisest, osavusest ja harjumusest džunglis elada, kui jälitad lindu, kes on lennanud kõrgelt üle pea jälgegi jätmata?

Tarzan võis appi võtta ainult arenenud suunamääramisvõime. Kuhupoole lennuk oli lennanud, seda ahvinimene teadis, kuid koht, kuhu see kukkus, võis olla kaugemal, kui ta arvas. Kaugust pole kerge määrata. Selge oli ainult see, et lennuk oli kukkunud mäestiku taha. Kui lennukis olnud on raskesti vigastatud või surma saanud, läheb otsijal hulk aega, enne kui ta nad kõrbest teisel pool mägesid üles leiab.

Jäi üle minna otse edasi nii kaua, kuni otsija jõuab kohta, kus lennuk alla kukkus, ja siis käia ringi mööda, kuni õnnetuse ohvrid käes.

Enne mägedesse jõudmist tappis Tarzan orus mitu looma ja peitis liha ära. Toitu oli vaja nii talle endale kui ka oma kaitsealustele. Kahjuks polnud ahvinimesel võimalik vett teisele poole mägesid valmis viia Kõige kõrgema mäe otsast jälgis ta enda ees laiuvat kõrbet. See oli surnud. Siin ja seal läbistasid lagendikku sügavad orud. Need olid kõrbe kõige hädaohtlikumad kohad. Lagendikult ei kostnud mingit häält.

Tarzan oli juba kaks päeva otsinud lennukit ja neid, keda ta oma hoolealusteks pidas. Liha oli ta peitnud mitmesse kohta suurte kivi-hunnikute alla. Ahvinimene ületas esimese oru, kus ta tegi suure tiiru. Ta ei näinud mitte kusagil ühtki elusolendit. Igal pool valitses toone-lavaikus. Ta karjus kogu kõrist, kuid keegi ei vastanud. Õudne vaikus ainult kinnitas tema halbu eelaimusi.

Teise päeva õhtupoolikul jõudis Tarzan orgu, kus oli ise kunagi vaevelnud. Lennukit ja sellel olnud isikuid ta ei leidnud. Õhtu eel jõudis ta paika, kus pleekisid kauge mineviku rändaja luud-.

Suur röövlind raipesööja Ska oli meest märganud. Lind laskus allapoole. „Seekord mitte, Ska," karjus ahvinimene linnule, „sest seekord on tegemist Tarzaniga. Eelmine kord puutusid sa kokku olevusega, kes oli ainult Tarzani luukere, valge ahvi vare, kuid kaotasid siiski sina. Ära raiska aega Ahvide Tarzani peale, kes on täie jõu ja tervise juures," Kuid sellest hoolimata tiirutas Ska otse Tarzani pea kohal. Pruun hiiglane tundis, et Ska kuulutaks nagu surma ette. Õudust lisas haua-vaikus. „Ska teab," pomises Tarzan, „Ska teab paremini." Siis ta vihastus, võttis maast kivi ja viskas sellega õhus tiirutavat lindu.

Tarzan laskus sügavasse orgu. Juhuslikult läks ta alla samast kohast, kust ta mõni nädal tagasi üles oli roninud. Selles kohas oli ta leidnud mineviku rändaja ja arvas samas oma surma leidvat

Ta vaatas uuesti luukeret. Aastasadu päikese käes pleekinud luud meenutasid vägevat sõdurit ja julget rändajat, kes oli pidanud siin elu

jätma. Tarzanit kurvastas tundmatu juhuseotsija saatus. Kuid äkki kuulis ta pauku, mis teda mõtetest äratas. Lask kajas vastu orunõlvadelt...

XV. Salapärased jäljed

Kui Briti lennuk, mida juhtis leitnant Harold Percy Smith-Oldvick, metsa ja mägede kohale tõusis, tundis kaassõitja Bertha Kircher midagi oma kurku pigistavat. Ta katsus seda alla neelata, kuid see ei läinud korda. Berthale näis kõik nagu unes. Ta oli maha jätnud džung-likoledused, kuid sinna oli ta jätnud ka midagi muud: omasugustest erineva olendi, kes oli saatuse tahtel tema ellu tunginud ja teda suuresti huvitas.

Naise ees juhikohal istus Inglise ohvitser, džentelmen, kes teda pööraselt armastas. Hoolimata hädaohtlikust olukorrast, millest nad pooleldi pääsenud olid, julges ta siiski mõelda metslase poeale, kes oli neid põgenema aidanud. Kas polnud see lihtne tänamatus?

Kõhklustes vaevleva Bertha Kircheriga võrreldes oli leitnant Smith-Oldvick justkui seitsmendas taevas. Ta istus jälle lennukis, oli teel oma kaaslaste hulka ja teenistuskohustuste juurde. Kõige rohkem rõõmustas teda see, et kaasas on naine, keda ta armastab. Kuid tõrvatilk mee-tünnis oli Tarzani hoiatus, et ilus olevus on sakslane ja Saksa spioon. See tõi noore leitnandi pilvedest alla ja viis meeleolu nulli. Ta kahtles vahel ahvinimese sõnade õigsuses. Ta pidas Tarzanit aeg-ajalt valelikuks inimeseks, kes laimab teist oma huvides. Leitnant Smith-Oldvick oli nagu poolitanud: ühelt poolt surus peale ausus ja ohvitseri vanne, teiselt poolt armastus, millele ta ei osanud piire seada. Kohustus ja tan-netetulv sõdisid temas teineteisega. Kui see naine on tõesti Saksa spioon, siis tasutakse talle nagu salakuulajale ikka ja temal, Inglise ohvitseril, pole võimalik teda abistada ega kaitsta.

Noormees rahustas end ikka ja jälle oletusega, et naine pole spioon ja Tarzan oli valetanud. Kui Tarzan polnudki valetanud, siis oli ta vähemalt eksinud. Seda mõeldes manas ta silme ette selja taga istuva ilusa neiu kuju, talle viimastel päevadel nii armsaks saanud pehmed näojooned ning unustas, et tema kaaslane on vaenlaste hulgast.

Lennuki mootor töötas korralikult. Juht viibis sügavais mõtteis. Kõrgel taevas ei olnud midagi, mis oleks edasilendu takistanud. All laius ürgmets, mis vaheldus hiljem mägede ja orgudest lõhestatud kõrbe-alaga. Need orud on muidugi ammu kuivanud jõed, mõtles lendur ja suunas pilgu kaugusse.

Raipesööja Ska, kes kõrgustes tiirles, nägi üle lagendikku piirava mäestiku suurt lindu kiiresti lähenemas. Olles ise peaaegu pilvedes,

märkas linnu terav pilk siiski kahtlast tulijat. Uudishimulik nagu džungliasukadki, laskus Ska kiiresti.

Ska oli millegipärast jõudnud liiga madalale. Tal oli vaja tõusta kõrgemale, et olla otse tulija ees. Lind tõusis jälle, kuid ei osanud ära arvata tundmatu tulija kiirust. Üks propellerilaba tabas Skad.

See väike vahejuhtum tekitas palju tõsiseid tagajärgi. Esimene oli õhus tiirlevad luud, liha ja suled, mis hakkasid pikkamisi allapoole kukkuma. Näis, nagu oleks Ska välja paisatud mingisugusest veskist, mis linnu peaaegu algosakesteks jahvatas. Teine oli see, et propellerist lendas kild kuiva-kuusepuud linnule järele. Kolmandat oli märganud kümnete miilide tagant ka Tarzan: lennuk oli hakanud kõrgust kaotama. Seda põhjustas ühe propellerikillu löök vastu lenduri otsaesist. Löök oli nii tugev, et leitnant Smith-Oldvick kaotas teadvuse.

Lennuk värises, mootor seiskus ja kukkus kiiresti tuhandeid jalgu alla. Lendur oli ainult silmapilguks minestanud, kuid see sai saatuslikuks. Kui ta teadvusele tuli, sai ta aru, et mootor enam ei käinud ja edasilennu asemel lähenesid nad hoopis maale. Katse korralikult maanduda näis lootusetu. Lendur märkas all sügavat orgu ja selle põhjas laiemat liivariba. Ta otsustas lennumasina sinna tüürida.

Hädamaandumine ei õnnestunud kuigi hästi, sest lennuk sai kitsas orus tugevasti kannatada. Õnneks jäid mõlemad lennumasinas olnud siiski terveks. Nüüd tõusetus küsimus, kas on võimalik lennukit parandada ja sellega õhku tõusta. Leitnant Smith-Oldvick arvas masina peagi korda,saavat ja edasilendamise võimaliku olevat. Minna jalgsi läbi kõrbe vee ja toiduta oleks olnud võimatu. Tagapool oli org, kus neid oleksid ohustanud igasugused kiskjad ja metsikud pärismaalased.

Kui lennuk seisma jäi, vaatas leitnant selja taha, et näha, kuidas mõjus järsk maandumine neiule. Bertha oli kahvatunud, kuid naeratas siiski. Mõni sekund vaatasid nad vaikides teineteisele otsa.

„Kas meie sõit ongi lõppenud?" küsis neiu.

Inglane raputas pead: „See on selle sõidu esimese osa lõpp küll."
„Te ei saa ju lennukit enam sõidukorda," ütles neiu kurvalt.
„Kui rikked on suured, siis mitte. Kuid ma loodan, et need nii suured ei ole ja mul läheb korda need parandada," vastas lendur lootust äratava häälega. „Igatahes tuleb kohe järele" vaadata. Usun, et hädapärase remondi järel saame edasi lennata. Tanga raudtee on siit liiga kaugel, et jõuda selleni jalgsi."
„Jah, jalgsi me küll siit kuigi kaugele ei lähe," ütles neiu lootusetult. „Ilma relvadeta, nagu me praegu oleme, ei läbi me isegi väikest osa sellest teekonnast."
„Me ei ole päris relvita," ütles leitnant, „sest minul on veel tagavarapüstol, mida need mustad õnneks ei märganud." Ta võttis istme alt kastist välja automaatpüstoli.
118
Bertha Kircher naeris heledalt ja kõvasti, kuid hääles oli tunda ka hüsteeriat. „See on mänguasi. Sellest pole mingit kasu. Kui saadki mõnele kiskjale pihta, võid sellega looma ainult vihale ajada."
Smith-Oldvick näis olevat nagu taevast kukkunud. „See on siiski laskeriist," vaidles ta naisele vastu. „Ma võin sellega väga kergesti inimese tappa."
«Tingimata juhul, kui pihta saate," ironiseeris neiu, „ja kui see riistapuu äkki streikima ei hakka. Tõtt öeldes, mul pole automaatidesse erilist usku. Olen neid ka ise kasutanud ja tean, mida räägin."
Jah, muidugi," ütles leitnant pisendatud optimismiga hääles. „Kiir-tulistav vintpüss, eriti veel suurekaliihriline, oleks soovitavam, kuid me pole tulnud ju elevandijahile."
Bertha sai aru, et tema sõnad olid kaaslast haavanud. Tal oli kahju, sest teadis, et noor lendur teeb tema kaitsmiseks kõik, mis võimalik. Ei olnud ohvitser süüdi, et ta oli. džunglisse saadetud selliste mänguriistadega. Mees sai sellest ka ise aru ning näitas püstolit ainult neiu lohutamiseks.
„Palun vabandust," ütles neiu tõsiselt. „Ma ei tahtnud teid solvata. See õnnetu maandumine paistab mulle närvidele käinud olevat. Seni olen kõik õnnetused nurisemata ära kannatanud. Kuigi olen valmis andma isamaa eest oma elu, ei olnud mul aimu, et surmavalud peavad kestma nii kaua — olen juba nädalate viisi surmasuus."
„Mida te sellega tahate öelda," küsis noormees ärritatult. „Teil pole midagi häda!"
„Oh, mitte seda," vastas neiu. „Ma tahtsin öelda, et sellest hetkest peale, kui must seersant Usanga ja tema mehed tapsid oma ohvitserid ja võtsid mind vangi ning tõid sisemaale, näib mu surmaotsus olevat langetatud. Mõnikord on mulle tundunud, et otsust on pehmendatud, ja vahel olen arvanud, et mulle on täielikult armu antud, kuid tean, et ma ei jõua enam kunagi tagasi tsiviliseeritud ilma. Isamaa heaks olen andnud selle vähese, mis mul anda oli, ja nüüd võin surra, teades, et olen teinud kõik, mis oli võimalik. Kõik, mis ma praegu soovin, on see, et surmaotsus viidaks täide võimalikult kiiresti. Ma ei taha elada kauem piina ja alalise ähvarduse all. Isegi kehaline valu on parem sellest hingepiinast, mida mul on tulnud viimasel ajal taluda. Ma ei kahtle, et teie peate mind julgeks naiseks, kuid pean tunnistama, et olen tundnud piiritut hirmu. Kiskjate karjuminegi pimedatel öödel on täitnud mind hirmuga, mis on tundunud lausa kehalise valuna Ma olen tundnud, kuidas inimsööjate kiskjate kihvad mind rebivad ja tugevad hambad mu luid ragistavad — see tunne on olnud nii reaalne, et ma olen selle mõju all kõik surmavalud mitu korda läbi elanud. Kahtlen, kas teie seda mõistate — mehed on naistest ju nii erinevad.".
Jah," vastas noor lendur, „usun, et saan sellest tundmusest siiski aru, ja just seetõttu austan teid veelgi rohkem. Teie olete kõike kangelaslikult
119

talunud. Julgust pole seal, kus ei ole hirmu. Laps võib minna lõvipuuri, kuid mees, kes teda sealt päästa tahab, peab olema haruldaselt julge."

„Tänan teid nende sõnade eest," lausus neiu, „kuid ma pole sugugi julge inimene. Mui on tõesti häbi, et rääkisin ainult oma muredest ning unustasin teie omad täiesti. Ma katsun oma tundmustest jagu saada, mis tuleb kasuks meile mõlemale. Ma aitan teid niipalju, kui suudan, teie aga öelge, mis ma pean tegema"

„ Kõigepealt on vaja välja selgitada rikete suurus ja vaadata, mida saame lennuki kordaseadmiseks teha."

Kaks päeva askeldas leitnant Smith-Oldvick lennuki kallal ja teadis kogu aeg, et teeb asjatut tööd. Teise päeva õhtul ütles ta seda ka neiule.

„Ma teadsin seda," vastas Bertha Kircher, „kuid mul oli nähtavasti sama tunne kui teilgi. Mulle näib, et minna tagasi sinna paradiislikku orgu, kust tulime, on niisama võimatu, nagu katse jõuda jalgsi idarannikule. Te teate ise ka, et jalgsi ei jõua me kunagi Tanga raudteeni. Me sureme janusse ja nälga enne, kui oleme läbinud pooltki teekonnast. Minna tagasi džunglisse tähendab minna samuti surma, aga teist-sugusesse. Saatus on meie vastu."

„Kas peame siis siin istuma ja surma ootama?" küsis leitnant.

„Ei," kõlas naise vastus. „Ma ei anna kunagi niimoodi surmale alla. Ma tahtsin ainult öelda, et edasi minna on võimatu, tagasi minna tähendaks ka surma ja meil jääb vaid üks võimalus: otsida kolmas pääsetee. Siin metsikus kõrbes peab olema kusagil vett ja seda on kõige tõenäolisem leida siis, kui orgupidi allapoole läheme. Meil on veel vett ja toitu, et mõni aeg teekonda jätkata. Paari päeva jooksul leiame kindlasti mõne allika, aga võib—olla ka koha, kus on piisavalt toiduks kõl-bavaid loomi. Ma tean, et lõuna pool on niisugune koht. Kui Usanga viis mind kaasa vamabode maale, läksime kõrbest lõunasse ning seal nägin ma küllalt toitu ja metsloomi. Selles paradiislikus orus, kus elavad vamabod, näis olevat hulk kiskjaid. Ma arvan, et kui suudame jõuda lõunas olevasse džunglisse, leiame seal nii toitu kui vett ning võiksime sealtkaudu ka rannikule põgeneda"

Mees raputas pead. Ettepanek näis talle võimatu ja ta ütles lootusetult: „Võime ju proovida, sest siia ma küll surma ootama ei jääks."

Smith-Oldvick nõjatus lennuki vastu ja vaatas tülpinult maha. Neiu aga oli suunanud pilgu lõunasse, sest seal oli tema arvates pääsetee... Korraga puudutas ta leitnandi kätt.

„Vaadake!" sosistas ta lendurile.

Mees tõstis pilgu ning nägi seal, kuhu neiu oli osutanud, suurt lõvi, kes parajasti käänaku tagant nähtavale ilmus.

„Hm," ümises mees. „Neid kuradeid on nähtavasti igal pool."

Jah, aga nad ei lähe kaugele vee asukohast. Kas teate seda?" küsis neiu.

„ Arvatavasti mitte," kõlas vastus. „Lõvi pole ju neid loomi, kes suudab kaua janu taluda."

„Siis on ta meie lootuste ettekuulutaja, eks?" ütles Bertha lootusrikkalt.

Mees naeris sapiselt: „Tõesti väga ilus väike lootuste ettekuulutaja, päris kevade nägu, kes toob suve."

Neiu vaatas imestunult noormeest: „Ärge olge ometi rumal. Minugipärast võite naerda, kuid see lõvi sisendab lootusi."

„Teil on nähtavasti ühised tundmused, sest kahtlemata on ka lõvil meie suhtes omad lootused. Jah, ühised soovid ja ühesugused lootused, kuid ma oleksin praegu parema meelega lõvi, aga mitte lõvi õhtusöök."

Loom oli vahepeal nähtavasti selgusele jõudnud, milliste olenditega tal tegemist on, ning lähenes aeglaselt

„Tulge ruttu, ronime lennukisse," kutsus mees.

Silmapilk hiljem istusid mõlemad lennukis ning jälgisid lähenevat looma.

„Kas ta siia meieni ei pääse?" küsis neiu.

„Arvan, et ei," vastas mees.

„Kas olete selles kindel?" küsis neiu kahtlevalt.

„Kindel ma enam pole," lausus mees ning haaras püstoli järele.

Jumala nimel! Ärge laske teda sellest mänguriistast. Võib juhtuda, et ainult haavate looma," hüüdis naine.

„Ma ei kavatsegi seda põrgulist sihtida, aga pauguga ehmataks teda küll. Ehk pistab põgenema. Kas te pole märganud, et lõvitaltsutajail on mängurevolvrid, milles on kuulideta padrunid. Nende mänguriistade ja lihtsa köögitooli abil allutavad nad kõige suuremadki kiskjad. Isegi kõige tigedam inimesesööja ei julge neile vastu hakata," lohutas mees oma kaaslast.

„Kuid teil pole ju lihtsat köögitooli," tuletas neiu noorele lendurile tõsiasja meelde.

„Kahjuks jah," vasta,s lendur, „sest valitsus on, nagu ikka, rumalasti talitanud. Ma olen juba ammu rääkinud, et sõjaministeerium peaks kõik Tema Majesteedi lennukid köögitoolidega varustama."

Jutuajamine oli muutunud vestluskaaslaste seisukorrale mittevastavaks. See oli nagu ajaviitelobisemine seltskonnas, kus parajasti teed juuakse.

Numa aga sammus edasi. Ta näis olevat rohkem uudishimulik kui vaenulik. Lennuki juures jäi ta seisma ja vaatas üles.

„Jumalik loom," hüüdis leitnant.

„Ma pole ka elus ilusamat looma näinud," vastas neiu. Ja vaadake tema värvi — peaaegu must lakk ja selg! See on tõesti haruldane loom!"

Noore mehe ülistussõnad nähtavasti ei meeldinud kõrbekuningale. Selle laup tõmbus kipra, silmad leegitsesid ja-punaste mokkade vahelt paljastusid hiigelkihvad. Kohutavat pilti saatis tige urin. Lõvi asetas hiigelkäpad vastu lennukit, kuid samal ajal kõlas pauk Smith-Oldvic-ki püstolist. Selle asemel, et paugust kohutatuna põgeneda, tormas urisev Numa ennenägematu paugutaja poole.

Seda nähes hüppas leitnant lennukiistmelt tiivale ning käskis neiul sama teha. See näis naisele võimatu ning võimatu oli ka lennukist maapinnale laskuda. Jäi ainult üle ronida ülemistele tiibadele.

Lõvi, kes ei teadnud lennuki saladusi, oli jõudnud juba lenduri istekohale ning vahtis sealt kiiresti ülespoole ronivat naist. Nähtavasti oli kiskja lennukisse ronides ilmutanud endalegi ootamatut julgust ning jättis sellepärast Bertha Kircheri esialgu rahule. Samuti paistis lennukisse jõudmine looma sedavõrd rahuldanud olevat, et ta ei katsunudki lähedal olevat leitnanti rünnata. Vahepeal oli neiu jõudnud ülemisele tiivale ja tundis ennast seal kaunis kindlalt. Ta soovitas ka leitnandil ülemisele tiivale ronida.

Sel ajal ilmus käänaku tagant nähtavale Tarzan, kes oli püstolilasu peale sammud sinnapoole seadnud. Neiu jälgis ülemisele tiivale ronivat leitnanti ning kumbki ei märganud Tarzani tulekut.

Numa nägi tulijat esimesena. Ta hakkas tigedalt urisema. See sundis ka tiival kükitajaid ümberringi vaatama. Nad nägid rahulikult lennuki poole sammuvat pruuni meest, nende endist kaitsjat. Neiu ei uskunud oma silmi. Selle metsiku olevuse ilmumine viimasel silmapilgul, kui häda kõige suurem, oli päästnud mitu korda naise

elu. Päästja saabumine oli seekord lausa võimatu ning neiu suutis selle peale vaid tasa kosta: Jumal tänatud!"

Lennukitiival viibijad ehmusid, kui lõvi hüppas maha ning läks urisedes ja kihvu paljastades Tarzani poole. Ahvinimene sammus põgenemise asemel rahulikult loomale vastu, lühikese varrega tugev oda käes. Tarzan tundis lõvis ära isendi, kelle ta paari päeva eest vamabode lõksust oli päästnud. Numa lähenes Tarzanilegi mitte niivõrd vaenust kuivõrd uudishimust, millest aga Bertha Kircheril ega leitnant Smith-Oldvickil aimugi polnud. Tarzan lootis, et kiskjal on siiski natuke tänutunnet hea eest, mis ta loomale on pakkunud.

Et see tõesti nii oli, selgus varsti. Elu oli ahvinimesele õpetanud, et džungliloomad unustavad tihti heateod, kuid vahel mäletavad osaks saanud heatahtlikkust aastaid ning tunnevad end tänuvõlglastena. Kord, eriti erakorralistes oludes haistetud lõhn jääb kiskjatele kõige paremini meelde ning see Numa oli Tarzani lõhna juba tundnud.

Igas anglosaksis on paras annus juhuseotsija verd. Tarzanis oli seda tavalisest rohkemgi. Praegu polnud ta üksnes Ahvide Tarzan, vaid rohkem — ta oli lord Greystoke, kes sammus muheldes lõvile vastu, et teada saada, millist tänutunnet loom tema suhtes üles näitab.

Smith-Oldvick ja neiu vaatasid hirmuga kahe olendi lähenemist teineteisele. Noor leitnant vandus pominal ja pigistas püstolipära. Neiu omakorda hoidis pead käte vahel ja vaatas tarretunud pilgul all toimuvat. Ta hindas ahvinimese võimeid, ta oli näinud teda võitluses pantriga, kuid siiski sõltus ju kõik väledusest, kavalusest ja õnnest. Kõigi kolme olemasolu korral on võit mehe poolel.

Bertha Kircher nägi, kuidas mees ja lõvi jäid järsku teineteisest mõne sammu kaugusel seisma. Ta nägi, kuidas lõvi vehkis sabaga, ja kuulis urisemist. Loomulikult ei mõistnud neiu lõvi häält ja liigutusi.

Neiule näis mehe võitlus lõviga möödapääsmatu. Ahvide Tarzan oli tema imestuseks liiga rahulik. Mis aga veelgi imelikum: lõvi lähenes taas pikkamisi mehele ja torkas nina tema sääre vastu. Neiu surus käed silmadele ning ohkas, ta ei tahtnud vaadata, kuidas lõvi selle jumaldatud olendi maha murrab. Ta ootas kärsitult — hetk tundus iga-vikupikk —, kuid kuulda ei olnud midagi. Ta vaatas uuesti alla. Neiu kuulis enda kõrval leitnanti imestusega lausuvat: „Pagana pihta! Kujutage seda ette!"

Bertha Kircher nägi, kuidas Numa hõõrus oma pead mehe vastu ning Tarzan patsutas lõvi.

Imekspandavaid sõprussidemeid tekib tihti loomade vahel, kuid väga harva inimeste ja inimsööjate kiskjate vahel. Põhjus näib olevat kartus, mida inimene tunneb murdjate vastu. Nüüd aga oli üks neist harvadest juhtumitest aset leidnud: metsiku mehe ja metsiku lõvi vahel oli tärganud sõprus. Seda oli võimaldanud ahvinimese kartmatus.

Kui Tarzan silmapilk hiljem lennuki poole sammus, järgnes Numa talle nagu koer. Kui ahvinimene lennuki juures seisma jäi, seisatas ka lõvi tema taga. Mõlemad tulijad vaatasid lennuki tiival istujate poole.

„Ma olin kaotanud juba kõik lootused teid leida, kuid nüüd näen, et olen jõudnud kohale just viimasel silmapilgul," ütles Tarzan.

„Kuidas te teada saite, et hädas oleme?" küsis ohvitser.

„Lennuki allakukkumisest," vastas ahvinimene. „Pärast teie lahkumist lagendikult tõusin puu latva ja jälgisin lendu. Muidugi sain teada ainult suuna, mitte kauguse. Nüüd näen, et tulite alla palju kaugemal lõunas, kui oskasin ette kujutada. Seepärast otsisingi teid põhja poolt. Tahtsin juba tagasi pöörduda, kuid kuulsin püstolipauku ja tulin vaatama. Kas lennukit on võimatu uuesti lennukorda seada?"

„Täiesti võimatu," vastas Smith-Oldvick.
„Kui nii, mida siis ette võtta kavatsete? Ja kuidas ma teile abiks saaksin olla?" küsis ahvinimene ja vaatas neiu poole.
123
«Tahaksime rannikule minna, kuid see paistab võimatu olevat," vastas neiu.
„Ma mõtlesin ka algul nii, kuid nüüd arvan teisiti," ütles Tarzan. „Seal, kus on lõvi, peab leiduma ka vett. Sain paari päeva eest juhuslikult kokku selle lõviga vamabode maal ja päästsin ta püünisest. Et ta nüüd siia on jõudnud, peab tal olema teada teine tee. Vähemalt ei näinud ma siia tulles ühtki looma, teerada ega haistnud jälge, mis oleks loomade siiapoole liikumist kinnitanud. Pärast mägede ületamist pole ma näinud ega haistnud ühtki neljajalgset. Kustpoolt lõvi teie juurde tuli?"
„Lõunast," vastas neiu. „Meie arvasime ka, et sealpool peaks vett olema."
„Otsime siis selle üles," ütles Tarzan. „Aga lõvi?..." küsis Smith-Oldvick.
„Selles tuleb veel selgusele jõuda," vastas ahvinimene rahulikult. „Seda näeme alles siis, kui oma pelgupaigast alla tulete."
Ohvitser kehitas nõutult õlgu. Neiu pöördus leitnandi poole, et näha, millist mõju Tarzani ettepanek talle avaldas. Inglane oli näost kahvatunud, kuid sellest hoolimata ta naeratas ning laskus Tarzani ja lõvi juurde.
Et noormees tõesti kartis, see ei jäänud neiulegi märkamata. Siiski ei pidanud ta meest araks, sest lõvi juurde minek nõuab suurt julgust.
Numa, kes seisis ikka veel Tarzani kõrval, vaatas allatulijat ning urises ähvardavalt. Siis vaatas lõvi ahvinimesele otsa. Tarzan seisis rahulikult, sörmitses lõvi tihedat lakka ning rääkis talle midagi suurte ahvide keeles. Neiule ja noorele leitnandile tundusid sügavad kurgu-hääled õudsed ja ebainimlikud. Nad ei mõistnud neid sõnu ja mine tea, kas lõvigi neist aru sai. Numa oli vait ning kui Tarzan ja Smith-Oldvick edasi läksid, sammus lõvi neile rahulikult järele.
„Mis te lõvile ütlesite?" küsis neiu ahvinimeselt.
„ Ütlesin talle, et olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, kiskjate tapja ja džunglilord ja teie olete mu sõbrad. Ma ei ole küll kindel, et kõik džunglikiskjad manganide, suurte ahvide keelt oskavad, aga tean, et väiksed ahvid Manud räägivad ka sedamoodi. Elevant Tantor saab küll aru kõigest, mis ma talle selles keeles räägin. Meie, džunglielanikud, oleme suured hooplejad. Meie jutt ja käitumine, kõik liigutused peavad vastasele kinnitama, et oleme džungüs kõige võimsamad ja tige-damad. Sellepärast uriseme vaenlase peale. Hoiatame neid, aga kui nad vahemaad ei hoia, kisume nad tükkideks. Võimalik, et Numa ei saanud mu sõnadest aru, kuid minu hääl ja käitumine andsid edasi selle, mida ma talle ütelda tahtsin. Nüüd võiksite teie, neiu, alla tulla ja olla esitletud minu uuele sõbrale."
124
Läks vaja julgust tulla alla ja saada tuttavaks kõrbekuningaga. Neiu kogus julguse kokku ja ronis alla. Kui naine teistele lähenes, paljastas Numa kihvad ja urises tasa.
„Usun, et ta ei tee teile midagi niikaua, kuni olen teie juures," ütles Tarzan. „Kõige parem, kui teete, nagu ei märkakski teda. Ärge minge tema lähedale ega näidake ka kartust. Katsuge alati olla kohas, kus ma jään teie ja lõvi vahele. Olen kindel, et Numa läheb varsti minema ja vaevalt me teda enam uuesti kohtame."
Tarzani ettepaneku kohaselt võttis Smith-Oldvick lennukist järelejäänud toidu- ja veetagavara ning jagas selle kolmeks kandamiks. Kolmik, must lõvi kannul, liikus mööda sügavat orgu lõunasse.
Ahvide Tarzanil oli kavatsus minna lõvi jälgi mööda lõuna poole, kus teadis kindlasti vett leiduvat. Oru põhja kattis peenike liiv, milles olid looma jäljed selgesti

näha. Algul paistsid ühe, siis juba mitme lõvi jäljed. Õhtu eel ahvinimene seisatas äkki ja vaatas uurides maha. Neiu ja ohvitser vaatasid küsivalt Tarzanile otsa.

„Vaadake neid," ütles Tarzan tasa jälgedele osutades.

Ei Smith-Oldvick ega ka Bertha Kircher näinud esialgu midagi iseäralikku. Viimaks nägi neiugi sama, mida oli märganud ahvinimene.

„Inimese jala jäljed," hüüdis neiu.

Tarzan noogutas.

„Kuid siin pole varbajälgi näha," ütles neiu. „Nende jalgade otsas on olnud pehmed sandaalid," seletas ahvinimene.

„See tähendab, et läheduses on pärismaalaste küla," lausus Smith-Oldvick.

„Jah," vastas Tarzan, „kuid mitte niisuguste pärismaalaste oma, keda siin Kesk-Aafrikas oleme harjunud nägema. Siin käivad kõik paljajalu peale mõne väejooksikust Usanga sõduri, kes kannavad Saksa sõjaväesaapaid. Ma ei tea, kas teie märkate, aga mulle tundub, et jalad, mis nendes sandaalides olid, ei ole neegri omad. Lähemalt vaadates selgub, et jalakand ja labajalg on vajunud sügavalt liiva, aga jala keskkoht on kõrgemal kui neegritel."

„Teie arvates on need jäljed valge inimese omad?"

„Näib nii," vastas Tarzan ning mõlema teekonnakaaslase imestuseks laskus ta põlvili ja nuusutas jälgi. Ta oli jälle kiskja, kes kasutas kiskjalikult meeli ja osavust lõhna järgi otsustada. Mõne sammu käpuli edasi minnes ja jälgesid nuusutades sai ta kinnitust oma arvamisele.

„Need pole gomangani, musta mehe jäljed ja ka mitte päris valge omad," teatas ahvinimene kaaslastele. „Neid on olnud kolm ja nad on tulnud siiapoole."

Org muutus sügavamaks, seda piirasid järsud nõlvad. Vahetevahel oli nõlvadel näha suuri kivimürakaid, kaugemal aga liivakivikaljusid.

125

Vesi oli neisse uuristanud sügavad koopad. Viimaks Tarzan peatus ja näitas koobast, mis oli oru põhja kõrgusel, ja ütles:

„Siin ööbime." Ta nägu võttis rõõmsa ilme: „Tahtsin ütelda, et laagri lööme ööseks üles siia."

Kui lihtne õhtusöök sööcud, kutsus ahvinimene neiu koopasse.

„Teie puhkate siin, aga mina ja leitnant magame väljas koopasuu ees."

XVI. Öine rünnak

Kui neiu ilmus koopasuule, et kaaslastele head ööd soovida, märkas tä tumedat kogu pimeduses hiilimas. Ta ei uskunud oma silmi.

„Kes see on?" sosistas ta kohkunult. „Seal pimeduses liigub keegi."

„Jah," vastas Tarzan rahulikult. „Kas te varem ei märganudki? See on lõvi, kes on seal juba hulk aega passinud."

„Oh!" hüüdis neiu. „See on ju meie lõvi."

„Ei," vastas ahvinimene, „see pole meie lõvi. See on võõras, peab jahti."

„Kas meie peale?" küsis neiu väriseva häälega. „Jah," kõlas Tarzani vastus. Smith-Oldvick sirutas käe püstoli järele.

Tarzan märkas seda alateadlikku liigutust.

„Jätke see riistapuu sinnapaika, leitnant," lausus ta ohvitserile.

„Pole midagi parata, vanamees," vastas ohvitser Tarzanile. „Enese-kaitseinstinkt, teate isegi..."

Jah, seda küll, kuid praegusel juhul muutub see kergesti enesehävitamiseks," ütles Tarzan. „Neid pole seal üks, vaid koguni kolm. Oleks siin tuli või paistaks kuu, võiksite selgesti näha nende silmi. Nad võivad iga silmapilk meid rünnata, kuid on ka

võimalus, et nad seda ei tee. Kui aga tingimata tahate, et nad meid ründaksid, siis proovige ühte neist haavata."

„Aga mis siis, kui nad tungivad ikkagi meile kallale?" küsis neiu. „Meil pole ju mingit põgenemisvõimalust."

„Ei ole. Jääb üle nende vastu võidelda," ütles Tarzan.

„Aga meil pole ju võimalik võidelda korraga kolme lõviga?" küsis neiu kahtlevalt.

Ahvinimene kehitas õlgu. „Kord sureb meist igaüks. Niisugune surm on teile muidugi kohutav. Ahvide Tarzan on endale juba ammu midagi seesugust ette kujutanud. Meist, džunglielanikest, surevad vähesed vanadussurma. Mina ei tahakski ise niimoodi surra. Ühel päeval saab mind kätte lõvi Numa või suur kass panter Sheeta või mõni must sõdur või veel keegi. Kes neist, see on mulle tähtsusetu. Samuti

nagu seegi, kas surm tuleb täna öösel, tuleval aastal või kümne aasta pärast. Lõppude lõpuks, kui kõik on möödas, on see mulle tähtsusetu."

Neiu. värises. Jah," ütles ta kõlatu ja lootusetu häälega, „pärast surma on see tõepoolest tähtsusetu."

Siis läks ta koopasse tagasi ja heitis liivale magama. Smith-Oldvick istus koopasuus, selg vastu kaljut. Tarzan küliras koopa ees.

Hulk aega hiljem lendur küsis: „Kas võin suitsu teha? Mul on järel mõni sigaret ja kui see neid murdjaid ei ärrita, siis tõmbaksin mõne malivi enne surma. Ehk teiegi suitsetaksite?" Noormees pakkus ahvi-nimesele sigaretti.

„Ei, tänan," vastas Tarzan. „Kuid teie suitsetage nii palju, kui soovite. Ükski taltsutamata kiskja ei armasta tubakalõhna ja kindlasti ei meelita suitsetamine neid ligemale."

Smith-Oldvick pakkus sigaretti ka neiule, aga tema ei võtnud seda vastu. Leitnant suitsetas üksi vaikides. Ka teised vaikisid. Kuulda oli ainult pehmeid samme.

Viimaks katkestas lendur vaikuse: „Need on kuidagi imelikult vaiksed lõvid."

. „Seda küll, kuid mida vaiksemad, seda hädaohtlikumad," vastas ahvinimene. „Lõvi, kes möirates džunglis liigub, ei meelita saaki ligi. Need siinjDn vait, see tähendab, et nad varitsevad meid kui saaki."

„Ma soovin, et nad möirgaksid," ütles ohvitser. „Ma soovin, et nad teeksid mida tahes, tungiksid kas või kallale, aga ei vaikiks ega hiiliks seal pimeduses nagu surmavarjud. Kuid siiski parem, kui nad ei tungiks meile kallale kolmekesi korraga."

„Kolmekesi?" küsis Tarzan. „Neid on seal juba seitse!"

„Jumal hoidku!" hüüdis lendur.

„Kas me ei võiks siiski tuld süüdata?" küsis neiu koopast. „See ehk peletaks nad eemale."

„Kahtlen, kas sellest mingit kasu on," vastas ahvinimene, „sest mulle tundub, et siin pole tegemist selliste loomadega nagu seni. Võib-olla olingi imestunud seetõttu, kuidas lõvi mulle täna alistus ja meile koera kombel järele tuli."

Paar minutit hiljem Tarzan jätkas: „Nüüd on seal lõvide juures üks mees."

„Võimatu!" hüüdis Smith-Oldvick. „Nad rebiksid ta tükkideks."

„Mis paneb teid uskuma, et seal on mees?" küsis neiu.

Tarzan muheles ja raputas pead: „Kardan, et teie ei saa sellest aru. Harilikult on raske aru saada sellest, mis jääb väljapoole meelte tajumisvõimet."

„Mida te sellega tahate öelda?" küsis leitnant.

„Hästi," alustas Tarzan pikkamisi. „Kui oleksite sündinud pimedana, oleks teil peaaegu võimatu endale ette kujutada, kuidas võib inimene

silmade abil luua endale pildi elust ja asjadest. Teie mõlemad aga olete sündinud haistmisvõimeta ja seepärast te ei saagi aru, et seal on inimene, kuigi ma seda kinnitan."

„Tähendab, teie tunnete inimese lõhna?" küsis neiu.

Tarzan noogutas.

„Ja samamoodi teete kindlaks ka lõvide arvu?" küsis lendur.

Jah," vastas Tarzan. „Ei ole kaht lõvi, kes ühtmoodi välja näeksid, ega ka kaht looma, kel oleks samasugune lõhn."

Noor inglane raputas pead. „Mina sellest küll aru ei saa," ütles ta nagu omaette.

„Mul tekkis arvamine: need lõvid ja see võõras mees ei tulnud meile halba tegema," ütles ahvinimene. „Kui nad oleksid tahtnud, oleksid nad võinud juba ammu meile kallale tungida Mul on teooria, mis aga näib praeguses olukorras lausa absurdne."

„Ja nimelt?" küsis neiu.

„Nad tulid takistama meid jõudmast kuhugi, kuhu nad ei soovi meid jõudvat. Teiste sõnadega: oleme nende valve all niikaua, kuni me soovimata suunas edasi ei liigu."

„Kuidas saaksime teada, kuhupoole me liikuda ei tohi?" küsis Smith-Oldvick.

„Seda ma ei tea," vastas ahvinimene. „Võimalik, et koht, mida otsime, ongi just see, mida nad meie eest kaitsevad." „Seega siis — vesi?" Jah," vastas Tarzan.

Järgnenud pikemat vaikust häirisid ainult pimeduses aeg-ajalt kostvad pehmed sammud.

Umbes tund oli vaikides veedetud, kui korraga Tarzan püsti hüppas ja suure jahinoa kätte haaras. Smith-Oldvick tukkus rahulikult edasi. Koopas magav neiu ei teadnud samuti midagi lähenevast hädaohust. Samal silmapilgul, kui Tarzan püsti kargas, kõlas orus kohutav möire, mis äratas leitnandi ja noore naise. Nad nägid Tarzanit, kes seisis nende kaitseks koopasuu juures, pikk nuga käes.

Ahvide Tarzan ootas rünnakut, kuid mitte seesugust, hagu praegu algas. Et kõik lõvid tulevad korraga, see selgus alles viimasel silmapilgul. Ta oli küll pannud tähele, et lõvide juurde oli tulnud teinegi mees, kuid sai rünnakust aru alles siis, kui mehed hakkasid koos lõvidega lähemale hiilima. Põgeneda oleks Tarzani-sugusel ronijal kerge olnud, sest koopasuu kohal oli kalju, millelt oleks saanud kergesti edasi minna. Nii teha olekski olnud targem, sest võidelda üksi karja lõvide vastu oli lootusetu ettevõtmine. Miks ta siiski paigale jäi ja rünnaku vastu valmistus, seda ta ei teadnud.

Tal polnud ju mingit kohustust neid kaht abitut inimest oma eluga kaitsta. Mitte mingisugune sõprustunne ei sidunud teda koopas oleva naisega. Ja pealegi ei olnud praeguses seisukorras temast neiule ega

selle kaaslasele vähimatki kaitset. Kuid siiski sundis mingi mõistmatu tunne teda jääma ja end ohverdama.

Kuid valgel ahvil, suurel tarmanganil, polnud lõbu anda enesekaitseks ühtki lööki. Kiskjate rünnak oli nii äkiline ja neid oli nii palju, et Tarzan paisati nagu täistopitud heinakott vastu kaljut, mille juures ta seisis. Kukkudes lõi ta pea vastu kiviseina ja kaotas teadvuse.

Päev oli juba koitnud, kui Tarzan toibus. Tema enesetunne oli ebamäärane: näis, nagu oleks õhku täitnud imeliste häälte sumin, mis aga muutus varsti lõvide kohutavaks möirgamiseks. Viimaks hääled kadusid.

Tarzan polnud veel silmi avanud, kui tundis lähedal lõvi vänget haisu. Ta märkas, et palja reie vastu puutus looma pehme karvane nahk. Ta avas pikkamisi silmad. Ennast liigutamata nägi ta, et tema kohal seisis harkisjalu lõvi, kes urises tigedalt. Aga kelle peale, seda ahvinimene ei näinud.

Nüüd oli Tarzan täie mõistuse juures ja nina teatas talle, et see oli sama lõvi, kelle ta vamabode lõksust päästis.

Olles selles veendunud, lausus Tarzan lõvile mõne sõna ja tegi liigutuse, nagu tallaks püsti tõusta. Lõvi astus kohe kõrvale ja Tarzan võis näha, et oli kukkunud samasse kohta, kus oli seisnud. Kaugemal seeris edasi-tagasi kaks suurt lõvi, kelle eest Numa nähtavasti teda kaitses.

Siis pööras ahvinimene silmad koopa poole. See oli tülli! Neiu ja Smith-Oldvick olid kadunud.

Katse neid kaitsta oli olnud siis asjatu. See vihastas Tarzanit. Ta raputas pead ja vaatas teda piiravaid lõvisid. Numa, kes teda kaitses, tuli ahvinimese juurde, vaatas talle silma ja surus turja tema reie vastu. Lõvi laskis taas kuuldavale urina, kui vaatas omasuguste poole. Tar-zanile näis, et lõvi kutsus teda endale appi.

„Usun, et kahekesi võime teha need mõlemad väga õnnetuks," ütles ta pikkamisi Numale. Ta rääkis inglise keeles, millest lõvil ei võinud aimugi olla. Nähtavasti rahustas ahvinimese hääl Numat, sest loom näugus paluvalt ja hakkas teiste lõvide moodi edasi-tagasi käima.

„Tule!" ütles ta järsku Numale ning võttis vasaku käega ta pikast lakast kinni. Nii lõvist kinni hoides, suur jahinuga paremas käes, sammus ta loomaga vaenlasele vastu. Seda nähes lahkusid vaenulikud lõvid teineteisest ning andsid tulijatele teed. Kuid nad ei lasknud oma vastaseid silmist. Korraga tormasid lõvid teine teiselt poolt tulijatele kallale.

Ahvinimene võttis vastase vastu nagu harilikult Ta kummardus, libises lõvi tõstetud käpast mööda. Seda aga tuli teha välkkiirelt Ta surus vasaku käega lõvi löögivalmis käpa üles ja lõi parema käega südant tabada proovides noa kiskja kehasse. Valukarjatusega pööras lõvi

end ümber. Seda lööki polnud ta oodanud. Nüüd oli loom metsikult tige. Surm sellele, kes tema ilusat nahka rikkuda tahtis! Lõvi keeras end ümber, kuid inimene liikus koos temaga, sest ta hoidis looma lakast kinni.

Enne kui tige lõvi oma kavatsuse teostada suutis, oli Tarzan talle selga hüpanud. Kerge oli tihedast lakast kinni võtta ja jalad looma kõhu all ristata. Nüüd istus ahvinimene lõvi seljas nagu valatult. Loom katsus küll ratsutajast vabaneda, kuid asjata.

Lõvi keerutas end, kuid see ei andnud soovitud tulemust Ta viskus liivale ja rullis end. Seda kasutas ära mees, et jahinuga uuesti ja uuesti looma kehasse lüüa. Tarzanit vihastas see, et paljudele noahoopidele vaatamata ei ilmutanud loom surmamärke. Viga seisis muidugi temas eneses, aga kuidas sai võimalik olla, et loom ikkagi ei sure? Ahvinimene kukutas end kiskjalt maha ja lootis, et suudab uuesti püsti tõustes anda vaenlasele surmahoobi.

Kuid lõvi oli temast seekord väledam ning lõi mehe käpaga pikali.

Kukkudes nägi Tarzan teise lõvi musta lakka, mis möödus kui välk, ja ta tundis end olevat kahe kiskja vahel. Kaks tigedat lõvi põrkasid nähtavasti kokku ja tema jäi nendele jalgu. Pooluimane Tarzan kogus end ja tõusis püsti. Võidus oli juba läbi. Teda rünnanud lõvi oli lõhki kistud. Appi rutanud Numa polnud veel maha rahunenud, ta jätkas võidetu rappimist.

Lõvi, kes Tarzani päästis, oli haruldaselt suur ja võimsam neist, kes inimesi valvama olid jäetud. Mitte ainult jõud, vaid ka tigedus ja väledus aitasid teda võidule. Võitluse lõpp tuletas meelde hiire ja kassi mängu. Esialgu olid kiskjad ettevaatlikud. Kumbki ei tahtnud, et teine oleks ta kõrisse karanud. Viimaks õnnestus see suuremal, kel peale kehakaalu oli ka rohkem jõudu. Ja siis järgnes rabelemine: mõlemad talusid teineteist

tagakäppadega lõhki kiskuda. Veel silmapilk — pealtvaatajale pikk kui igavik — ja tugevam, musta lakaga lõvi tõstis pea. Tema kihvade vahel rippus kõripidi nõrgem, keda ta raputas nagu kass hiirt

Numa tõusis pikkamisi oma viimase ohvri pealt ja raputas end. Tarzan võis ainult imestada kiskja suurepäraseid lihaseid ja jõudu. Lõvide laibad, mis olid lõhki rebitud, paistsid tundmatud nagu lõvid ise või õigemini nende lakad. Nii Tarzani päästnud Numa kui ka võitluse kaotanud kiskjad kuulusid lõvide hulka, keda ahvinimene varem polnud näinud. Need olid mingi segu teda päästnud Numa taolistest ja tavalistest džunglilövidest Tarzan oli saanud ürgmetsa uue saladuse jälile.

Edasimineku esimene ja otsene takistus oli nüüd kõrvaldatud. Tarzan arvas, et ta peab otsima oma kaitsealuste jälgi. Ta käis jälgi otsides siia-sinna ja adus äkki nälga kõhtu näpistavat. Tarzan laskis kuuldavale hääle, mis sarnanes näljase looma näugumisele. Numa kikitas

kõrvu ja vastas samasuguse häälitsusega. Ahvinimene vaatas lõvi poole: kas tõesti? Kiskja näis asjast aru saavat ning hakkas pikkamisi lõuna poole liikuma.

Tarzan järgnes talle, sest loom vaatas tihti tagasi ja nähtavasti kahtles, kas inimene ikka ka tuleb.

Ahvinimene sai aru, et Numa viib teda toidu juurde, kuid ei unustanud, et oli vaja ka neiu ja noore leitnandi jäljed üles otsida. Kogu orupõhi oli jälgi täis — loomade ja inimeste, inimeste ja loomade omi.

Hulk maad käidud, tundis Tarnin valge inimese lõhna. Sandaalide jälgi oli oru liival palju, kuid nende hulgas võis näha ka n^iu ja ohvitseri omi. Edasi jäi jälgi vähemaks ning ahvinimesel oli keije näha ja haista oma endiste kaitsealuste jäetud märke liivas.

Tarzan pani tähele, et leitnant ja neiu olid läinud kõrvuti — nii näitasid jäljed — ning nende kõrval pahemal ja paremal oli sammunud hulk lõvisid ja mehi. Ja mitte ainult kõrval, vaid ka ees ja taga.

Kõik see oli ahvinimesele uudis. Tema minevikukogemused jäid asja selgitamise juures napiks. Kas Ahvide Tarzan pidi siis veel džunglis midagi uut juurde õppima?

Org jätkus — mitte sirgelt, vaid kord siia, kord sinna pöörates. Mõlemal pool olid püsti järsud seinad ja nende vahelt rabeles välja org nagu tugevavooluline jõgi. Paiguti oli see kitsas nagu surmasüü, kuid siis laienes, justkui tallaks sissetulijaid avasüli vastu võtta.

Iga sammu järel oru põhi langes ja nõlvad muutusid järsemaks. Tarzan jõudis järsu languseni. Oli näha, et kunagi aastatuhandete eest oli org olnud jõe põhi ning vesi oli uuristanud endale tee läbi kaljude ja liiva. Oru põhjas oli ka inimeste kätetöö märke. Tarzan imestas selle üle. Kes võisid olla need, kes siin, sadu miile rannikust ja veeta kõrbes, loodust ümber kujundasid?

Alla minna polnud sugugi kerge. Org oli kitsas ja keeruline, trepid paiguti väga järsud. Nad olid juba miili laskunud, kui Tarzani silme ees avanes lai org, mida lõuna pool piiras kõrge mäeahel. Kui kaugele org läände ja idasse ulatus, seda Tarzan täpselt ei näinud, kuid ta arvas siiski selle olevat kolm või neli miili lai. Omal ajal oli siin nähtavasti olnud sügav järv. Nüüd aga kasvas oiu põhjas lopsakas taimestik. See kinnitas, et selles paigas peab tingimata vett leiduma. Tarzan nägi, et teerada jätkus kaljude vahel oru põhja ja kadus seal puude taha.

Lõvi läks ees ja Tarzan järgnes talle. Tema imestus suurenes iga sammuga. Ohtra taimestiku, rohu, põõsaste ja kõrgete puudega paradiislikus orus kihas rikkalik elu. Suured ja väikesed ilusate sulgedega linnud lendasid puult puule ja väikseid ahve näis olevat piiramatu arv.

Ürgmetsa kärarikkusest hoolimata tundis Tarzan end üksildase ja mahajäetuna. See oli midagi uut, mida ta ei mõistnud. Varem polnud tal džunglis kunagi niisugust tunnet olnud. Kõik näis ebatõeline — org

131

ise oli selle sümbol. See oli nagu liivamere ja mäestike taha peidetud ning unustatud paradiis. Tarzani enesetunne lähenes kartusele, mida tuntakse vaistlikult enne hädaohtu.

Ahvid ja linnud, keda ta puuokstel nägi, polnud sugugi sellised, nagu ta oli viirem näinud. Ka puudel kasvavad viljad olid tundmatud. Tarzan oli näljane, kuid ta ei julgenud süüa puuvilju enne, kui oli näinud, milliseid noppisid ahvid.

Kui Tarzan tuli puu otsast alla, kus oli söögipoolist otsimas käinud, oli Numa juba läinud. Kuhu, seda ahvinimene ei teadnud.

XVII. Linn müüri taga

Tarzan tuli tagasi teerajale ning leidis Bertha ja Smith-Oldvicki jäljed. Neid mööda jõudis ta edelasse voolava kitsa jõe kaldale. Ta kustutas janu ja jätkas teed. Igal pool oli märgata kiskjate jälgi. Eriti palju oli lõvi Numa ja panter Sheeta, aga vähem pisemate neljajalgsete omi. Silma ei hakanud ühtki märki, mis oleks viidanud toiduks kõlbavatele olenditele.

See pani Tarzanit imestama. Võimatu, et sellises paradiislikus orus poleks põder Barat, metssiga Hortat, pühvel Gorgot, ninasarvik Butot, elevant Tantorit ega muid rohusööjaid. Kuid suur madu Histah oli. Neid ronis mööda puid rohkem kui ahvinimene kunagi oli näinud. Jõekese kaldal haistis Tarzan krokodill Gimla lähedalolekut. Histah ja Gimla olid olevused, keda ahvinimene söögiks ei tarvitanud.

Tarzani kõht igatses liha. Puuviljad olid küll magusad, aga vähe-toitvad. Ahvinimene oli harjunud lihaga ja seda pidi ta saama. Õnneks olid öised ründajad alles jätnud kogu tema varustuse — noa, oda, vibu ja nooled, ka rohust punutud nööri.

Tarzan pani noole vibule ja hakkas varitsema puudel istuvaid linde. Ta ei tarvitsenud kaua oodata. Nool vihises õhus ja alla kukkus kir-jusuline lind. Väiksed ahvid tõstsid selle peale hirmsat kisa. Ahvidega ühinesid kõik läheduses olnud linnud. Näis, nagu oleks lahti päris Paabel, mis protesteeris kooris kõigis keeltes äsjase tapmise vastu.

Tarzan poleks imestanud, kui häält oleks tõstnud kaks või kolm lindu, kes oleksid peagi ära lennanud. Ahve ja linde kogunes üha rohkem ning kära aina suurenes. Kogu džungel näis olevat täis protesteerijaid. Kisa ärritas ahvinimest. Tarzan pööras näo taeva poole ja tõi kuuldavale suurte ahvide võidu- ja väljakutsehüüde.

Tulemus oli silmapilkne. Käratsejad jäid kohe vait, vaikust segas ainult kaja. Vaikus, milles oli midagi salapärast, ärritas Tarzanit rohkem kui kära ise. Ta võttis maast linnu, tõmbas noole välja ning hakkas saaki rappima. Lind sai varsti puhtaks ja ahvinimene võis sööma

132

asuda Liha oli vastiku maitsega, aga ta pidi sellega leppima. Talle tulid meelde sebra Pacco ja suur pühvel Gorgo, kelle liha oli maitsev. Selles ebaloomulikus ürgmetsas neid loomi polnud.

Tarzan ei olnud veel lõunasööki lõpetanud, kui haistis lõvi lähedal olevat. Imelik, et loom lähenes talle otsejoones ja ettevaatamatult. Tema jalge all raksusid oksad, kuulda oli põõsasahinat. Kas Numa arvas Tar-zani pimeda ja kurdi olevat? Äkki kuulis ta samasugust häält vastaspoolelt. See lõvi tuli täpselt niisama ettevaatamatult. Siis ilmus veel kolmas, neljas ja paar minutit hiljem lähenes loomi igast küljest. Kas

ahvinimese väljakutsele oli tulnud selline vastus? Mida kiskjad kavatsesid? Nad olid oma saagi üle nähtavasti nii kindlad, et ei katsunudki lähenemist varjata.

Tarzan imestas. Paistis võimatu, et lõvid oleks kohale meelitanud ahvide ja lindude kisa. Kuid sel oli kiskjate ilmumisega nähtavasti mingi seos. Kas ühe linnu tapmise eest ähvardas ahvinimest selline karistus? Ta ei tahtnud seda küll uskuda, aga teisiti ei võinud asi siiski olla.

Ahvinimene seisis keset teerada ja ootas lõvisid. Varsti ilmuski neist üks põõsastest nähtavale. Märganud meest, lõvi seisatas ja heitis teerajale. See oli suur tumeda lakaga isalõvi, nähtavasti nende sarnane, kes öösel neile kallale tungisid. Selles orus paistis tõesti iselaadi lõvisugu olevat. Need olid suuremad varem nähtuist ja ainult natuke väiksemad sellest, kelle Tarzan vamabode lõksust päästis.

Varsti tulid teele ka teised lõvid ja talitasid esimese kombel. Tarzan muudkui imestas. Milleks lõvid tulid? Mida nad kavatsevad? Kas nad tormavad talle kallale? Ja kui, siis millal? Oodates rünnakut, jätkas ahvinimene söömist. Lõvid lamasid poolringis ja vaatasid kollakasrohelis-te silmadega meest, kes rahulikult lindu näris. Kõige imelikum, et lõvid ei urisenud ega karjunud.

Kui Tarzan oli linnu ära söönud, viskas ta luud maha ja hakkas kiskjatega kurjustama. Selle kombe sai ta juba lapsepõlves suurtelt ahvidelt.

„Ah, teie raipesööjad!" Tarzan võrdles lõvisid suure mao HistalVga, keda kõik džunglielanikud põlgasid. Ta võttis maast mullakamakaid ja kive ning loopis nendega lõvisid. Kiskjad urisesid tigedalt, kuid ükski ei liikunud kohalt.

„Arad hüäänid!" karjus ahvinimene. „Olete küll lõvid, aga põder Bara südamega." Siis ütles Tarzan lõvidele, kes tema on, ja hooples nagu džungliolevus ikka. Ta teatas kiskjaile, mida ta nendega teeb, kui nad inimest rahule ei jäta.

Esimese lõvi ilmumisest oli vaevalt pool tundi möödas, kui Tarzan tundis läheneva mehe lõhna. Minut-paar hiljem ilmus käänaku tagant mees, kes jäi esimese lõvi taha seisma. Ta oli nende sarnane, kes öösel valgeid inimesi ründasid, aga erines suuresti neist, keda Tarzan siiani oli näinud. Isegi tema lõhn oli senitundmatu.

133

Tulija oli keskmise pikkuse ja tugeva kehaehitusega mees. Nahk oli tal helekollakas, kolm-neli tolli pikad mustad juuksed seisid peas püsti. Silmad asetsesid näos ligistikku ja mustad silmaterad paistsid väga väikesed olevat. Silmavalged olid seevastu, suured ja väljaulatuvad. Nägu oli puhas ja sile, kui välja arvata mõni karv nina all ja hõre habe lõua otsas. Nina oli tal sirge ja ilus, kuid laup seevastu madal ja peaaegu silmadeni juustega kaetud. See kinnitas, et mees oli arenemata, toores metslane, kuigi mitte neeger. Ülemine huul oli väike, normaalne, kuid alumine seevastu paks ja allarippuv. Lõug oli väike nagu lapsel. Mehe nägu jättis kord tugeva ja ilusa olendi mulje, mida nagu oleks rikkunud vägivald või madalad eluviisid. Käed olid tal pikad, aga siiski mitte ebanormaalsed, jalad lihaselised ja sirged.

Metslase alakeha katsid kehavormide järgi tehtud püksid, ülakeha aga eest lahtine niudeni ulatuv särk. Jalas kandis ta sandaale, mis olid rihmadega seotud. Mees kandis lühikese varrega rasket oda ja — Tarzan võis vaevalt oma silmi uskuda — nahktupega vööl rippuvat rasket mõõka. Tarzan vaatas mehe rõivaid tähelepanelikumalt. Need olid kootud, mitte aga nahast, nagu ta esialgu arvas. Sandaalid olid osavasti tehtud pargitud nahast. Kust niisugune olend tuli ja millisesse pärismaalaste suguharusse ta kuulus?

Tarzanile ei jäänud märkamata ükskõiksus, millega mees lõvile lähenes, ning lõvigi ei teinud mehe lähedust märkama. Metslane seisatas korraks ning sammus edasi Tarzani poole. Mööudes riivas mees jalaga lõvi. Loom ei vaadanudki mööduja poole, vaid jälgis ainiti Tar-zanit.

Umbes kahekümne sammu kaugusel ahvinimesest jäi metslane uuesti seisma. Ta ütles midagi, kuid Tarzan ei mõistnud seda keelt. Ta tundis küll paljusid pärismaalaste keelemurdeid, kuid praegu polnud neist mingit kasu. Mehe liigutustest sai ta aru, et see kõneles lõvidest, ning näitas käega oma mõõga ja oda peale.

Metslase rääkimist, ilmet ja liigutusi jälgides tuli Tarzan võõrastust tekitavale otsusele: mees on mõistlik hull. „Mõistlik hull" kõlas nii paradoksaalselt! Mehe nägu, kehahoiak ja liigutused viitasid tema hullumeelsusele, kuid hääl jättis just vastupidise mulje. Metslane tundus Tarzanile lahendamatu mõistatusena.

Mees lõpetas oma jutu ja ootas Tarzani vastust. Ta vastas suurte ahvide keeles, kuid adus, et metslane ei saanud midagi aru. Siis püüdis ta end arusaadavaks teha pärismaalaste murdeis, kuid asjata.

Ahvinimese kannatus hakkas katkema. Tal oli hulk aega raisku läinud, vaja oli edasi minna. Tarzani viis oli rääkimisega aega mitte raisata. Ta tõstis oda kõrgele ja lähenes metslasele. See näis nüüd teda mõistvat ning tõstis ka oma oda ja urises midagi lõvidele. Silmapilk hakkasid seni vaikinud lõvid tigedalt möirgama ning ruttasid mehe

juurde, kes tõmbus nende taha. Tarzan märkas metslase sapist naeratust.

Naeratades oli metslane paljastanud rea ebaharilikult pikki ja teravaid hambaid. Tarzan nägi neid vaid viivu, sest hüppas välgukiirusel puu alumistele okstele. Sealt karjus ta mehele ja lõvidele: „Ma olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, võimas võitleja! Keegi pole džunglis suurem Ahvide Tarzanist!" Ahvinimene kadus metslase silmist puu otsa.

» Tarzan jätkas teed natuke aega mööda puid ja laskus siis teerajale. Metslane koos lõvidega oli jäänud seljataha. Ta otsis rajalt uuesti Bert-ha Kircheri ja Inglise ohvitseri jälgi ning leidis need. Umbes miili edasi läinud, lõppes äkki mets. Lagendiku keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn, selle keskel valendasid kõrged kuplid ja minaretid.

Tee, mida mööda Tarzan oli tulnud, näis viivat üle lagendiku otse linnamüüri juurde. Müüris oli väike võlvitud värav. Lagendik oli nähtavasti linnaelanike aiamaa, mis jagunes võrdkülgseteks lapikesteks ja peenardeks. Otse metsa servale kaevatud kanalis voolas kristallselge vesi. Kõik taimed olid istutatud sirgete ridadena ja nende eest oli erakordselt hästi hoolt kantud. Seda tõendasid ka ojakesed peenarde vahel. Lagendiku kaugemas servas nägi Tarzan mitut inimest aiatööd tegemas. Nähtu tuletas talle meelde tsiviliseeritud maailma linnu ning nende ümber laiuvaid aiamaid ja põlde.

Linna ümbritsev müür oli umbes kolmkümmend jalga kõrge. See oli arvatavasti ehitatud kivist ja üle krohvitud. Nii palju kui ahvinimene kaugelt näha võis, oli krohv hästi säilinud, maha pudenenud oli seda vaid mõnest üksikust kohast. Müüri tagant paistsid majaseinad, katused ja palju minarette. Keskmine ja kõige suurem kuppel näis olevat kullatud, väiksemad olid värvitud siniseks, kollaseks või punaseks. Linnamüür oli kollakas. Müüri juures kasvas hoolitsetud põõsastik, idapoolset osa aga katsid ülemise servani väänkasvud.

Linna ja lagendiku jälgimist segas Tarzani ninna karanud inimese ja lõvide lõhn. Mees, kelle eest ta ära oli põgenenud, tuli lõvidega linna poole. Tarzan ei tahtnud metslasega uuesti kohtuda ning ronis tagasi puu otsa. Natuke lääne poole läinud, leidis ta sobiva puuharu, millel võis mõnusalt puhata ning sealt ka linna ja lagendikku jälgida. Tarzan oli istunud mõne minuti, kui metsast tuli teda vangistada tahtnud mees. Tal oli kaasas kari tumedalakalisi lõvisid. Need käisid nagu koerad tema kannul.

Kui metslane oli jõudnud värava juurde, lõi ta paar korda odaga vastu seda ning sai koos loomadega sisse. Tarzan nägi läbi avatud vä-. rava linnatänaval teisigi olendeid liikumas.

Ahvinimene teadis, et samast väravast viidi linna ka tema kaitsealused. Mis nendest edasi sai, sellest polnud Tarzanil aimugi. Kõrge müür ei lasknud heita pilku tänavaile. Kui ta tahab oma kaitsealuseid

kuidagi aidata, peab linna sisse pääsema. Kui ta juba sees on, küll siis aitavad arenenud meeled tal neiu ja ohvitseri üles otsida.

Päike hakkas loojuma, varjud lagendikul pikenesid. Töölised korjasid aiamaal riistad kokku ning läksid värava poole. Tööliste ees sammunud mees tuli tammi juurde ja sulges veevoolu. Tema kannul tuli teine, kolmas, neljas mees, kes kõik kandsid aed- ja juurvilja. Tarzan imestas, et ta ei olnud neid enne märganudki.

Kui töölised olid linna läinud, ronis Tarzan puulatva. Ta nägi, et linn oli kitsas ja pikk. Sellele vaatamata moodustasid tänavad ringi mingi keskkoha või majade ümber. Ta nägi majadest piiratud lagedamal kohal madalat valget maja ja selle kõrval vett läikimas. Tsiviliseeritud maailmas kogetu põhjal arvas Tarzan linna keskel olevat turuplatsi ja seda piiravad majad linnavalitsuse hooned. Ühest või teisest neist kõrgetest majadest leiab ta vähemalt oma kaitsealuste jäljed.

Päike loojus, pimedus neelas metsa, linna ja lagendiku. Ahvinimest ärritasid selles pimeduses tuled, mis linna majades süüdati.

Tarzan pani tähele, et suurem osa maju oli lameda katusega. Erandi moodustasid kesklinnas nähtavasti valitsusele kuuluvad majad. Kuidas linn Kesk-Aafrika ligipääsmatusse kohta oli tekkinud, seda ahvinimene seletada ei osanud.

Ta tundis mustade maa sügavaid saladusi paremini kui mõni teine. Ta oli viibinud mitmel pool, kus valge mehe jalg polnud veel kunagi maad puudutanud. Kuid praegu teadis ta sellest, mida oli enne päikeseloojakut näinud, niisama vähe kui eile sündinud laps. Siiski näis olevat võimatu, et nii suur ja hästi säilinud linn oleks võinud püsida aastatuhandeid hooletusse jäetuna ja ühenduseta välisilmaga. Isegi siis, kui arvestada ümbritsevat džunglit ja veeta kõrbet, näis olevat uskumatu, et inimesed oleks sugupõlv sugupõlve järel elanud ja surnud siin, otsimata ühendust tsivilisatsiooniga.

Ja siiski, siin oli linn, eemalt vaadatuna ilus, ümbritsetud põldudest ja aiamaadest.

Õhtu möödus pikkamisi. Metsast kuuldus aeg-ajalt suurte kasside urinat ja isalõvi möirgeid. Numa möirgele metsast vastas samasugune hääl linnast.

Aeg tegutseda näis olevat saabunud. Tarzanile oli õhtul tulnud mõte proovida mööda väänkasve müürile ronida. Teadmata oli veel, kas need väänkasvud tema raskusele vastu peavad.

Liikudes väänkasvudega müüriosa poole, kuulis Tarzan kiskjate sagenevat möirgamist džunglis. See kohutav kära näis üha lähenevat. Ahvinimene jätkas teed. Viimaks jõudis ta kohta, kust kavatses otse linna poole minna. Metsaservast müürini oli veerand miili. Seal ei kasvanud ühtki puud. Tarzan tundis oma võimalusi — peaks mõni suur must džunglilõvi teda lagendikul tabama, poleks tal pääsu. Ta võis

kuidagi võidelda tavalise lõviga ja õnne korral isegi võita, kuid niisuguste lõvide vastu nagu siin orus oli ta võimetu.

Tarzan teadis, et ta peab usaldama kogu oma osavust, nobedust, väänkasve ja lootma head õnne. Jääb neist vajaka vaid üht, on ahvini-mese laul lauldud.

Metsas oli ta liikunud mööda puude keskmisi oksi, mida mööda käia oli kõige raskem. Enne laskumist üüris ta hoolega ümbrust. Läheduses polnud kuulda ei lõvi pehmeid samme ega ka ninnatungivat lõhna. Tarzan oli veendunud, et lagendikul polnud ühtki kiskjat.

Kuu valgustas paradiislikku orgu. Idapoolsete kaljude varjud ulatusid kaugele lagendikule. Oleks keegi parajasti lagendikule vaadanud, oleks ta näinud kiiresti linna

poole minevat meest ning üle peenarde ja kraavide libisevat mehe pikka varju. Et teda sel lühikesel teel mõni lõvi metsast oleks märganud, see oleks olnud peaaegu uskumatu, kuid...

Vaevalt oli Tarzan pool maad läbinud, kui metsast kajas lõvi möire. See ei olnud tavalise lõvi häälitsus, vaid äärmiselt metsiku looma tige karje. Ahvinimene vaatas taha ning nägi tumedat kogu metsa poolt lähenemas.

Lõvi oli teda siiski märganud. Hoolimata vahemaast, nägi Tarzan, et see oli hästi suur isalõvi ja sarnanes Numaga, kelle ta vamabode maal lõksust päästis. Korraks tärkas tal mõte ümber pöörata ja võidelda surmani. Kuid siis meenus talle neiu, kes on metslaste käes vangis ja tuleb päästa. Ahvinimene pistis linna poole jooksma. Sama tegi ka Numa.

Lõvi jookseb kiiresti, aga mitte pikka maad. Tarzan seevastu võis joosta kaua, kuid mitte nii kiiresti kui lõvi. Maailmas polnud veel korraldatud sellist võidujooksu, mis parajasti aset leidis. Pealtvaatajateta jooksis kaks kiskjat: esimene, et päästa oma ja nende elu, keda ta kaitsma tuli, ning teine, et kätte saada esimene kui oma saak.

Numa lähenes kiiresti, kuid iga samm kandis ka Tarzanit müürile lähemale. Ahvinimene vaatas korraks selja taha. Lõvi paistis nii lähedal olevat, et võis juba järgmisel silmapilgul teda haarata. Tarzan tõmbas noa välja — kui juba, siis anda oma elu võimalikult kallilt.

Lõvi oli saavutanud oma suurima kiiruse. Hing hakkas tal kinni jääma. Ta ei olnud ju harjunud saaki veerandmiilide viisi taga ajama. Loom aeglustas pikkamisi jooksu, kuid päris seisma ka ei jäänud. Tarzan sai asjast aru ja jäi lootma ainult väänkasvude vastupidavusele. On need tugevad, siis on ta pääsenud.

Oleks selle võidujooksu pealtvaataja olnud ainult linnamüür, kuu või isegi tumm mets, poleks asi nii ähvardav. Kuid nende kahe võidujooksu jälgis ka paar ligistikku asuvaid silmi.

137

Tarzanil ei olnud'aega ümbrust uurida ja tugevamat väänkasvu otsida. Ta tormas otse müürile ning haaras kinni, millest aga sai. Samal silmapilgul hüppas talle järele Numa.

XVIII. Hullude seas

Sel ajal kui lõvid ta kaitsja maha surusid, taganes Bertha Kircher koopa tagumisse nurka. Tema olukord oli lootusetu.

Väljast oli kuulda ainult lõvide vihast urinat ja meeste hüüdeid. Korraga tundis naine pimeduses lähenevat inimese kätt, mis ta varsti koopast välja tõmbas. Pimedas ei olnud tema kaaslasi näha. Teda koopast välja tõmmanud mees hoidis käes midagi terava oda taolist ning tõrjus sellega lõvisid eemale ja karjus nende peale. Loomad taganesid natukesehaaval.

Neiu nägi orus mitut meest, kellest kaks talutasid mingit tumedat kogu. Bertha Kircher arvas selle olevat leitnant Smith-Oldvicki. Kogu oli igatahes väga jõuetu ning komistas ikka ja jälle.

Naine nägi, et lõvid tahtsid meestelt vange kätte saada, kuid loomad sunniti taganema. Teda pani imestama, et mehed ei kartnud kiskjaid sugugi. Nad käisid lõvidega ümber nagu koerakarjaga.

Vange talutati edasi kunagise jõe põhja mööda ja alles koidu ajal jõudis salkkond kohta, kus oli mühanud kosk. Esimesed päikesekiired langesid parajasti all avanevasse orgu ja kuldasid ümbruse kõrgemaid mäetippe. Orgu neiu veel selgesti ei

näinud. Alles hiljem, kui päikese-soojus udu orus hajutas, nägi ta seda jumalikku paika. Natuke hiljem jõudsid nad metsa, mis kattis oru põhja.

Tihedas metsas valitses igihämarus, mida nõrgendas üha kõrgemale tõusev päike. Bertha Kircher märkas kohe, et mets oli kuiv ja väänkasvudeta. See oli Aafrika kohta ennenägematu.

Päike tõusis aina kõrgemale. Varsti täjtsid ürgmetsa hääled. Kirjude lindude sädin oli kõrvulukustav, kuid üle kõige käis siiski väikeste ahvide kriiskamine. Neid loomi paistis puudel pesitsevat lugematu arv. Naine imestas, et tema kaaslased peatusid tihti ning ütlesid midagi lindudele.

Eriti üllatas teda järgmine juhtum. Tema ees sammuv tugev atleetlik mees laskus korraga põlvili ja kattis näo kätega. Selle põhjustajaks arvas neiu papagoid, kes lendas nende poole. Lind tuli lähemale ja puudutas laubaga maad. Teised metslased naersid. Põlvili langenu tõstis pea ning näinud, et lind oli juba möödunud, tõusis püsti. Salkkond, lõvid kannul, jätkas teekonda.

Selle nii imeliku peatuse ajal jõudis Smith-Oldvick eespool käinud neiule järele. Leitnant oli ikka veel nii nõrk, et kaks meest pidid teda

138

toetama. Ta näis koledasti kannatanud olevat. Küllap oli mõni lõvi teda rünnanud.

„Eks ma ole ilus lind, mis?" pöördus ta neiu poole, „rõivad puruks rebitud ja verd... ooh!"

„Hirmus!" vastas Bertha. «Loodetavasti ei piina teid enam valu?"

„ Mitte enam nii palju, kui esialgu kartsin, kuid ma olen nõrk nagu abitu laps," vastas leitnant. „Tahaksin teada, mis olendid need kuradid siin õieti on."

„Ma küll ei tea," vastas neiu, „kuid nendes on midagi vastikut, mis tuletab meelde..."

„...Hullumaja hoolealuseid," aitas Smith-Oldvick mõtet lõpetada ning vaatas lähimat metslast. Ta pöördus järsult Bertha Kircheri poole ning küsis: „Kas olete kunagi hullumajas käinud?"

Naine vaatas küsija poole ja mõistis: Jah, tõesti! Neis on midagi hullumeelset."

„Köik hullude tundemärgid on olemas: esiletungivad silmamunad, laupa peaaegu silmadeni katvad püstised juuksed, omapärane kõnemaneer. Täiesti hullud!"

Neiu värises.

„Ja veel üks asi," jätkas mees. „Nad kardavad papagoid, kuid käivad lõvidega ümber nagu koertega." „Õige!" suutis neiu lausuda.

«Nõdrameelsed, ei, märatsevad hullud on nad," lisas leitnant. „Pa-pagoi kummardaja ja lõvide peremees. Naeraksin, kui see kohatu poleks."

„Kas panite tähele, et linnud neid ei karda?" küsis neiu. „Linnud on nagu nende käskijad. Kas teil on aimu, mis keelt nad räägivad?"

„Ei," vastas mees. „Olen küll proovinud aru saada, kuid hoolimata sellest, et tunnen üsna mitut pärismaalaste murret, ei ole ma suutnud mõista nende kõnest silpigi."

„Nende keel ei kõla sugugi pärismaalaste keele moodi," vastas neiu. „ Siiski on selles midagi tuttavat. Mul on olnud tihti tunne, nagu hai -kaksin sellest aru saama ja tunneksin üksikud sõnad ära. Kui aga katsun seda endale seletada, siis mälu petab. Arusaamine neist libiseks justkui eest."

«Kahtlen, kas olete seda keelt kunagi enne kuulnud," ütles mees pikkamisi. „See rahvas on siin maailmast eraldatuna elanud igaviku, nagu mulle näib. Kui nad oleksid säilitanud esiisade keele, mis on võimatu, siis oleks see nii vananenud, et me ei suudaks seda ikkagi mõista."

Leitnandil näis õigus olevat.

Jõuti tee kõrval voolava pisikese jõe kaldale. Mehed ja lõvid jõid vett. Ka vangidele anti mõista, et nad võivad kristallselge veega janu kustutada. Kui nad jõekaldal parajasti kõhuli olid, kuuldus eestpoolt

139

lõvi kohutav möire. Sellele vastasid kohe salkkonna juures olevad lõvid. Need muutusid rahutuks, tammusid edasi-tagasi ja vehkisid sabaga. Ka mehed olid rahutud. Nad vahtisid'ettepoole ja haarasid mõõgad pihku. Odad olid kõigil viskevalmis. Nähtavasti oli siin lõvidele ja nende peremeestele kardetavaid vastaseid.

Oli lõvisid, palju lõvisid. Esimesi metslased ei kartnud, küll aga teisi. Missugused need teised olid? Salkkonnaga kaasas olnud lõvid kartsid rohkem kui mehed. Polnud märki, et nii meestest kui lõvidest oleks ükski põgeneda tahtnud. Salkkond, vangid keskel ja lõvid kannul, liikus edasi. Äkki ilmus teekäänaku tagant nähtavale hiigellõvi, kes jäi tulijaid, nähes seisma ja möirgas koledasti. Erinevus salkkonda saatvate ja vastu tulnud vaenuliku looma vahel oli silmatorkav. See oli suurem ja tumedam, peaaegu musta lakaga, tuletades meelde lõvi, kelle Tarzan vamabode maal oli päästnud. Kuid see polnud sama lõvi, vaid mõni teine vaenujalal olev džunglikuningas.

Mustalakaline kiskja seisis keset teed ega mõelnudki taganeda. Metslased ässitasid oma lõvisid sellele kallale, kuid need ei võtnud käsku kuulda. Must lõvi tõstis saba püsti ja tormas tulijaile kallale. Mõni salkkonna lõvi katsus vastu panna, kuid nad lendasid õhku kui heina-tuustid. Õhus vuhises tosin oda. Kaks oda tabas lõvi, aga nagu ainult selleks, et teda tigedamaks ajada. Vägeva möirge saatel hüppas lõvi lähima mehe kallale. Ta tegi seda välgukiirusel ja kadus niisama kiiresti teeäärsesse põõsastikku. Aga mitte üksi — ta oli ühe metslase kaasa viinud.

Kõik käis nii kiiresti, et salgake ei jõudnud midagi teha. Põgeneda oleks olnud asjata, vastu panna ei antud aega. Saagi kaasaviinud lõvi polnud ilmselt mõtet taga ajada. Metslased peatusid ainult mõne minuti, et kutsuda kokku lõvid, kes olid rünnaku ajal põõsastesse põgenenud.

„Nende metslaste ükskõiksusest järeldub, et sellised kohtumised on igapäevased," tähendas Smith-Oldvick neiule.

„Nad ei imesta tõepoolest. Küllap teavad, et lõvi sai, mis tahtis, ja ei tülita neid enam."

„Ma arvasin, et Vamabomaa kiskjad on kõige metsikumad, kuid nüüd ,tean, et nende mustade murdjatega võrreldes on need siiski taltsad kodukassid," ütles lendur. „Kas olete kunagi näinud midagi kohutavamat, metsikumat, ürgsemat, kui oli selle lõvi rünnak?"

Nad sammusid niimoodi juttu vestes hulk aega, kui äkki mets lõppes ja jõuti lagendiku servale, mille keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn. Nähes linna ning hästi hoolitsetud põlde ja aiamaid, ei suutnud nad imestushüüdu tagasi hoida.

„See on ju päris inseneride ehitatud," lausus leitnant

„Vaadake neid kupleid ja minarette!" hüüdis neiu. «Sealpool müüri elab kindlasti tsiviliseeritud rahvas. Arvan, et oleme õnnega koos."

140

Smith-Oldvick kehitas ainult õlgu. „Loodame. Seda on siiski raske uskuda, sest inimesed, kelle koduloomadeks ja koerteks on lõvid, kuid kes kardavad papagoisid, ei saa olla väga tsiviliseeritud. Ma arvan, et siin pole kõik korras."

Salkkond jõudis varsti linnavärava juurde. Üks metslane lõi oda-varrega vastu väravat, mis kohe lahti tehti. Paari minutiga jõudsid kõik linna ja värav suleti taas.

Tänav, mida mööda nad edasi läksid, oli kitsas ja kõver. Mõlemal pool seisid üksteise ligi kahe-kolmekorruselised majad. Need olid ehitatud kivist ja krohvitud.

Alumise korruse ees seisid sambad, mis kandsid laiemat ülakorrust. Tänavate äärde moodustus niimoodi kaunis sammaskäik. Tänav oli sillutamata. Sammaskäiku pidi kulgev hoolega valmistatud korralik kõnnitee oli kulunud, mis tõendas, et pehmetes sandaalides jalad olid seda mööda aastasadade jooksul palju käinud. Ka majad olid väga vanad.

Oli varahommik ja tänavad seetõttu peaaegu inimtühjad. Üksikud, keda tulijad nägid, olid samasugused kui nende vangistajad. Esialgu kohtasid nad ainult mehi, aga kaugemal kesklinnas nägid salka alasti lapsi, kes keset tänavat liivahunnikus mängisid. Salkkonna tulek ja valged vangid äratasid nende uudishimu. Ainult kaks metslast, kes olid nähtavasti rohkem lastega seotud, vastasid nende küsimustele. Vangide kohta pärisid ka teised elanikud.

„Oskaks ometi nende kuradite keelt!" ohkas Smith-Oldvick.

„Seda soovin minagi. Tallaksin kõigepealt küsida, mis nad kavatsevad meiega teha," ütles neiu nukralt.

„Seda oleks tõesti huvitav teada. Ma olen ka sama mõtet kaua mõlgutanud," vastas leitnant.

„Mulle ei meeldi sugugi nende valitud hambad," lausus Bertha Kircher. „Need teravad kihvad tuletavad väga meelde inimsööjaid, keda olen näinud."

„Usute, et nad on kannibalid?" küsis lendur ehmunult. „Ma ei ole enne kuulnud, et valged inimesed söövad endasuguseid."

„Kuid nad pole ju valged," vastas neiu.

„Aga nad pole ka neegrid, see on kindel," kinnitas leitnant «Nende nahk on küll kollane, aga mitte ka selline nagu näiteks hiinlastel. Näojoonedki pole neil sellised nagu hiinlastel."

Vangide vestlus katkes, sest nende tähelepanu köitis tänavale ilmunud naisterahvas — esimene, keda nad linnas nägid. See olevus sarnanes meestega, kuid oli natuke väiksem ja korrapärasema kehaehitusega. Tema nägu oli siiski eemaletõukavam kui meestel, sest silmad olid suuremad, ülemised kihvad teravamad ja alahuul veel rohkem ripakil. Naise tegid metsikumaks juuksed, mis olid pikemad kui meestel ja ulatusid õlgadeni. Kehakatteks oli naisel niuete ümber keeratud riideriba,

mida hoidis kinni kuldkaunistus, samast metallist ehe rippus kaelas, veel üks riideriba pidi koos hoidma juukseid.

Naine tuli lähemale ja küsis midagi metslastelt. Nad ei vastanud talle. Naine oli nähtavasti väga uudishimulik, sest tuli salgaga kaasa. Neiu ja lendur said teda lähemalt silmitseda.

Jumalanna keha, aga nõdrameelse nägu," lausus Smith-Oldvick saatusekaaslasele.

Tänav, mida mööda nad läksid, ristus mitme samasuguse kitsa ja kõvera põiktanavaga. Majad olid peaaegu ühesugused. Vähe oli maju, mis oleksid teist värvi või teistsuguse arhitektuuriga. Läbi lahtiste akende võis näha, et seinad olid väga paksud ja toad väikesed. Vangidele jäi mulje, et seinad olid ehitatud nii paksud varjuks kõrvetava päikese eest.

Siselinnas nägid nad suuremaid maju ja jõudsid kohta, mis võis olla linna ärielu keskus. Seal oli hulk töökodasid ja kauplusi ning nende vahel mõni väiksem ehitis, nähtavasti elamu. Töökodade ja kaupluste ustel olid mingid kreeka tähtede taoliste märkidega sildid. Et neil ei olnud kreekakeelsed sõnad, sellest said neiu ja leitnant kohe aru.

Smith-Oldvick oli rohke verekaotuse tõttu nõrk. Pikk teekond ja valu süvendasid seda veelgi. Mees seisatas aeg-ajalt ja vaarus. Neiu pakkus talle tuge, kuid mees ei võtnud abi vastu.

„Ei, tänan! Olete isegi liiga palju kannatanud, ma ei tohi teile koormaks olla." Leitnant katsus küll kogu jõudu kokku võtta ja edasi minna, kuid samm aeglustus. Seismajäämine ärritas metslasi.

Kui inglane jälle seisatas, võttis kõrval sammuv hiigelmetslane tal käe alt kinni ja lükkas edasi. Järgmine kord kaotas sama metslane kannatuse ja lausa hullus. Ta tormas abitu vangi kallale, lõi talle mitu korda rusikaga näkku. Lendur kukkus maha, lööja haaras tal käega kõrist ja tõmbas tupest terava mõõga. Karjudes vibutas ta tapariista õnnetu mehe pea kohal.

Teised metslased olid samuti peatunud. Nad vaatasid kõike külma rahuga pealt. Näis, nagu oleks üks neist peatunud, et lahtipääsenud sandaalirihma siduda, ja teised ootasid teda, et üheskoos teed jätkata.

Vangistajad olid rahulikud, aga Bertha Kircher mitte. Temas ärkas hirm ja kaastunne — mõlemad nii omased naisele. Unustades kõik muu, nägi ta ainult mõrtsukatööd, mida hiigelmetslane kavatses kaitsetu vangi kallal toime panna. Naisel polnud aega oma teo tagajärgi kaaluda ning ta tormas appi. Enne kui mõõk jõudis maaslamajale löögi anda, haaras neiu metslase käest kinni. Kogu jõudu kokku võttes õnnestus tal tõugata metslast niipalju, et see kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Mõõk pudenes tal peost. Ta katsus seda uuesti haarata, kuid Bertha Kircher oli väledani. Ta sai mõõga enda kätte ja võttis sellega sisse ähvardava võitlejapoosi.

142

Neiu poosis oli midagi kangelaslikku, mida ei suutnud varjata isegi määrdunud ja katkine ratsaülikond ning sasitud juuksed. Metslane kargas kiiresti püsti, kuid tema käitumine oli hoopis teine. Otsatu viha läks üle hüsteeriliseks naeruks. Bertha Kircher ei saanud aru, kumb on kohutavam, kas mehe hullumeelne viha või idiootlik naer. Teised metslased naersid oma kaaslase ebaõnne üle, see ise aga oli naeru kätte suremas. Kui neiu oleks vajanud veel tõendeid, et neid vangistanud olid nõdrameelsed, tarvitsenuks tal vaadata vaid enda ees seisva hiiglase idiootlikku näkku.

Bertha Kircher mõistis, et kui mõni metslane üritaks tal sõjariista käest võtta, on ta võimetu vastu hakkama ja vastuhakk võib põhjustada uue hullumeelsuspuhangu, mis kujuneks mõlemale vangile saatuslikuks. Ta viskas mõõga ikka veel naerva hiiglase jalge ette ning kummardus maas lamava leitnandi kohale.

«Suurepäraselt tehtud," ütles inglane. „Kuid parem oleks olnud, kui te poleks seda teinud. Nüüd on nad saanud meie vastaseiks. Ma usun, et nad on kõik hullud. Aga nagu teate, tuleb hulludega väga ettevaatlikult ümber käia"

Neiu raputas pead: „Ma ei võinud tegevusetult pealt vaadata, kuidas ta teid tapab."

Neiu sirutas mehele käe ning seekord võeti tema pakutud abi vastu. Vaevalt oli Smith-Oldvick neiu kätt puudutanud, kui tema silmades süttis elutuli ja ta tundis, et veri hakkas soontes kiiremini voolama.

„Kas mul on lootust... natukegi?" küsis mees anuvalt. „Kas võite mulle öelda, kas ma... tohin loota?"

Neiu ei tõmmanud kätt ära, kuid raputas siiski nukralt pead: «Palun, ärge... Ma võin teist ainult lugu pidada... rohkem mitte."

Tuli mehe silmis kustus, käepigistus nõrgenes. „Palun andeks," lausus ta kõlatult. «Kavatsesin oodata, kuni oleme selle õnnetuse üle elanud ja teie jälle tagasi oma rahva juures. Arvatavasti oli see mingi vapustus või teie julge kaitsmiskatse, mis mind rööbastest välja paiskas. Ma ei suutnud seda tagasi hoida ja lõppude lõpuks ei tähenda see praegu ju midagi. Ma võin ju ütelda, mida tahan. Eks ju?"

«Mida te sellega öelda tahate? " küsis neiu järsku.

Mees võpatas, kuid naeratas kibedalt. „Ma ei pääse nagunii siit linnast elusana kunagi," vastas ta lootusetu häälega. „Ma poleks seda heameelega öelnud, aga arvan,

et teiegi peate seda teadma niisama hästi. Mind tahtis murda lõvi ja nüüd proovis mu elu lõpetada metslane. Oleksime tsiviliseeritud inimeste hulgas, siis oleks ehk veel lootust. Nende hirmsate hullumeelsete käest eluga pääseda poleks võimalust isegi siis, kui nad oleksid sõbralikud."

Bertha Kircher teadis, et leitnant rääkis tõtt Aga ta ei tahtnud seda endale tunnistada. Raske oli uskuda, et surm möödus Smith-Oldvickist

143

nii lähedalt. Mees meeldis talle ja ta kurvastas tihti, et ei võinud teda armastada. Tahtmine armastada ja armastada talumiseta on kaks ise asja, mida Bertha Kircher tajus vähemalt alateadlikult.

Vaevalt oli ühelegi neiule midagi kergem kui armastada Inglise ohvitserist ja džentelmenist vana ja auväärse sugukonna liiget Haroid Percy Smith-Oldvicki, kes oli noor, rikas, meeldiva välimuse ja heade maneeridega. Kas võib ükski neiu mehelt, keda ta armastab, enamat nõuda, eriti veel siis, kui mees teda tuliselt armastab? Ja Bertha-Kircher teadis, et Smith-Oldvick armastas teda pööraselt.

Neiu rinnast tõusis sügav ohe, ta asetas käe oma laubale ning sosistas: „Ärge kaotage siiski lootust... Katsuge elada minu pärast... ja teie enda pärast katsun ma teid armastada."

Uuesti süttis mehe silmades elutuli ja taas voolas veri ta soontes kiiremini. Kust Smith-Oldvick sel silmapilgul jõudu juurde sai, seda ta ei teadnud. Kuid püsti ta tõusis — pikkamisi ja vaarades. Neiu toetas teda.

Noormees ja neiu seisid silmapilgu, ilma et oleksid juuresolijaid tähele pannud. Siis tuli neiule meelde, et nad ei olnud tundmatu ja vaenuliku linna tänavail üksinda. Ta vaatas metslasi, kes olid vajunud jälle endisse mitte midagi väljendavasse nürimeelsusse. Üks neist andis märku liikuma hakata ning varsti marsiti edasi, nagu poleks vahepeal midagi iseäralikku juhtunud.

Minut hiljem valdas Bertha Kircherit masendus. See tekkis nähtavasti inglasele antud lubadusest. Ta teadis, et oli selle andnud rohkem mehe kui enda tunnete pärast. Taas tundis ta, et ei või noormeest armastada, nagu taliaks. Kuid mida ta õieti oli lubanud? Ainult seda, et katsub teda armastada. Ja nüüd?...

Oli selge, et vaevalt nad enam kunagi tsiviliseeritud maailma tagasi jõuavad. Seda ei juhtuks isegi siis, kui metslased laseksid neid vabalt minna. Jalgsi siit mere äärde poleks jõudnud. Kuidas oskaksid nad nüüd, kui nende kaitsja Ahvide Tarzan on surnud, sellise tee läbi käia? Et Tarzan on surnud, selles neiu ei kahelnud. Ta oli oma silmaga näinud valget hiiglast surnult koopasuu ees lamamas.

Teekonnal linna polnud nad Tarzani nimegi suhu võtnud. Ta oli neile surnud ja mõlemad said aru õnnetusest, mis see surm neile sünnitas. Leitnant nägi samuti, kuidas lõvid ahvinimesele kallale tungisid ja kuidas ta elutult lamama jäi.

Neiu oli oma seisukorda varemgi lootusetuks pidanud, kuid praegu paistis see tõesti nii olevat.

Vangid märkasid, et tänavatel oli juba rohkem inimesi liikumas. Mõni linnaelanik tundis vangide vastu suurt huvi ja päris nende kohta saatjailt, mõni jälle ei teinud neist väljagi. Kord kuulsid vangid ühest põiktänavast hirmsat kisa ja vandumist. Nad nägid hullumeelset, kes käis lapsega ringi nii, nagu üks vihahoos saatjaist leitnandiga oli käi-

144

nud. Hull peksis last kõige koledamal kombel ja karjus nagu hull märatsemishoos ikka. Viimaks haaras mees poolteadvusetu lapse maast, tõstis kõrgele pea kohale ja viskas kõigest jõust kõnniteele. Laps jäi liikumatult lamama, mees karjatas veel kord kogu kõrist ja pistis kuriteopaigalt jooksu.

Mitu meest ja naist vaatas juhtumit pealt, kuid ükski neist ei ilmutanud vähimatki huvi lapse saatuse vastu. Kas nad olid tõesti nii ükskõiksed, seda vangid ei teadnud, aga keegi neist last hullu käest päästma ka ei tõtanud.

Mõni samm edasi läinud, nägid vangid ühe teise korruse aknast välja vahtivat vana naist, kes tegi möödujatele igasuguseid nägusid. Seejuures naeris ta hullumeelselt ja pomises midagi, millest vangid aru ei saanud. Hullu eide naeru ei pannud keegi tähele.

„Mu jumal, milline hirmus linn!" ahhetas Smith-Oldvick.

Neiu pöördus kaaslase poole: „Kas teil on püstol veel alles?"

„On. Pistsin selle rõivaste alla. Need lollid ei otsinud mind läbi ja pimedas ei võinudki nad näha, kas mul mingit laskeriista oli või ei olnud. Elik saab püstolist kunagi abi."

Neiu võttis leitnandi käe pihku ja ütles: „Palun hoidke üks padrun minu jaoks!"

Leitnant pilutas silmi. Justkui tihe valu tuli silmadesse. Ta tundis, et peaks neiu kurva saatuse pärast nutma puhkema. Nende mõlema saatus oli lootusetu, kuid kas just nii lootusetu, seda ei tahtnud ta endale aeg-ajalt tunnistada. Lootusetus on ehk tema pärisosa, kuid kes võis sellele ilusale neiule halba teha?

Et neiu peab surema ja just tema peab temalt elu võtma! Ei, see oli liiga hirmus, võimatu, absurdne. Lootusetu tulevik oli muutunud järsku väljakannatamatuks.

„Ei, Bertha, seda ma ei või küll teha," vastas ta neiule.

„Kas isegi mitte siis, kui päästaksite nii mind veelgi hullemast?" küsis neiu tõsiselt

Leitnant raputas pead. „Ma ei või seda teha," lausus ta pikkamisi.

Tänav, mida mööda nad olid tulnud, lõppes järsku ja avanes vaade avarale väljakule, mille keskel oli ilus tiik, kus peegeldusid pilvitu taevas ja ümberringi asuvad kõrged majad. Hooned olid kaunistatud mitmesuguste ornamentidega. Need olid värvirikkad, kuid kõige rohkem oli kasutatud ikkagi kulda. Tänavad olid sillutatud kivimosaiigi-ga ja hästi puhtaks pühitud. Kaunistuste ja kujude hulgas paistsid silma papagoid, neid oli peaaegu igal pool. Lõvide ja ahvide kujusid oli näha palju vähem.

Vangid viidi platsi teises servas oleva maja juurde. Uks oli lahti. Tulijad sammusid suurde saali, mida sisustasid massiivsed lauad ja pingid. Nendessegi oli lõigatud papagoide, lõvide ja ahvide kujusid. Papagoi oli siingi esikohal.

145

Ühe laua juures istus samasugune mees, nagu olid vangide toojadki. Selle ees tulijad peatusid ning üks lausus istujale midagi. See oli vist suusõnaline ettekanne kordasaadetu kohta. Laua ääres istuja oli kas kohtunik, väepealik või mõni tsiviilametnik. Ta oli igatahes tähtis ja autoriteetne isik. Ta kuulas ettekannet rahulikult, vaatas uurivalt vange ja küsis neilt midagi. Võõrad ei mõistnud küsimust. Ametnik andis vangide toojaile lühikese käsu.

Enne kui vangid jõudsid omavahel paargi sõna vahetada, lähenes Bertha Kircherile kaks metslast, kes andsid talle märku kaasa minna. Neiu läks ja Smith-Oldvick tahtis talle järgneda. Ta ei saanud teha kalu sammugi, kui üks vaht astus teele ette. Neiu jäi seisma ja pöördus laua ääres istuva mehe poole. Ta seletas käte abil, et soovib meest endaga kaasa tulevat. Kuid pealik raputas ainult pead ja andis vahtidele uuesti käsu naine ära viia. Inglane katsus uuesti naisele järgneda ja uuesti takistad teda. Väevõimuga ei saanud nad ka midagi muuta, sellest said mõlemad hästi aru. Smith-Oldvickil oli püstol, kuid mis kasu oli sellest ja poolest tosinast padrunist.

Seni olid metslased käinud vangidega ümber päris korralikult, kui mitte võtta arvesse peksmist tänaval. Ei olnud vähimatki põhjust kindlalt arvata, et head kohtlemist jätkub kogu aeg edaspidigi. Leitnant oli metslaste iseloomu nii palju

tundma õppinud, et teadis kõige parema plevat neid mitte ärritada. Ta hüüdis äraviidavale Berthale järele: „Kõi-ge paremat!"

Neiu pöördus ukse juures ümber ja jõudis öelda: „Head õnne!"

Lõvid olid koos saatjatega saali tulnud, kuid need aeti teisest uksest välja, arvatavasti hoovi. Mõni minut hiljem juhatati Smiüi-Oldvick samast uksest nendele järele. Hoovi asemel leidis leitnant end pikast koridorist, mille teises otsas oli raudvõrgust värav. Mõlemal pool koridori oli palju uksi. Jõudnud raudvärava juurde, nägi ta selle taga hoovi. Leitnant astus sinna koos kahe saatjaga. See oli majadest ümbritsetud väike aed, kus kasvas hulk puid ja lilli. Siin-seal oli näha pinke, lõunapoolsel küljel seina ääres isegi terve rida. Vaevalt oli Smith-Oldvick jõudnud aia üle vaadata, kui pani tähele, et lõvid olid ka siin. Mõni lamas puu all, mõni käis sihitult ringi.

Saatjad jäid värava juurde, vahetasid omavahel mõne sõna ning taganesid koridori. Inglane nägi nende lahkumist ja ehmus. Ta oli jäetud üksi hirmsate kiskjate keskele. Temagi tahtis põgeneda koridori, kuid värav oli lukustatud. Inglane tagus seda käte ja jalgadega ning nõudis sissepääsu. Metslased vaatasid tagasi, kuid eemaldusid — ainult nende naer kajas käiguõõnsuses.

XIX. Kuninganna jutustab

Bertha Kircher oli toodud platsile ning juhatati kõige uhkema maja poole ->ee hõlmas väljaku kogu ühe külje ning paistis mingi valitsushoone olevat. Sinna viis lai kivitrepp, mille kummalgi pool oli lõvikuju. Tugevatele sammastele toetus rõdu. Sammaste ülaotsad kujutasid surnupealuud, mille laupa katsid igal pool nähtud papagoi kujutised. Sama kuju oli ka ustel ja seintel. Peale papagoide oli uususTena kasutatud ka lõvi ja ahvi. Mõni neist oli reljeef, mõni mosaiik, mõni lihtsalt värvitud seinale.

Seinale maalitu oli aegade jooksul tuhmunud, kuid sellest, hoolimata avaldas muljet. Reljeefid ja mosaiigid olid väga kunstipärased ja ajahambale hästi vastu pannud. Need, kes olid loonud siinsed kujud, olid kunstnikud selle sõna parimas tähenduses.

Maja erines kõvasti sellest, kus neiu kaaslasega enne oli olnud. Välisuks oli tugev, laial trepil valvas mitukümmend relvastatud sõdurit. Need olid teiste metslaste samased, kuid kandsid helekollast varrukateta jakki, mille rinnaesisele ja seljale oü kuldniidiga tikitud papagoi.

Vaevalt oli neiu koos saatjatega trepile astunud, kui üks vahisõdur nad peatas. Nähtavasti nõuti sisenemisluba. Neiul oli natuke aega vahisõdureid silmitseda Ta märkas, et need on tema vangistajaist metsikumad. Nende juuksed olid veelgi karusemad ja kasvupiir ulatus lausa silmadeni. Silmaterad olid neil veelgi väiksemad.

Lühikese: jutuajamise järel astus vahtkonnaülem kõrvale, koputas odavarrega paar korda seinal oleva plaadi vastu ja kutsus kaaslased enda juurde. Ta jagas meestele mingisuguseid käske. Raske uks avanes. Uksepooled liikusid pikkamisi ja krigisedes. Kumbagi neist lükkas kuus alasti neegrit.

Neiut saatnud metsalised saadeti ukse juurest tagasi, nende kohad võttis sisse pool tosinat kollastes jakkides valvurit. Algul viidi bertha koridori ja uks sulgus. Ta nägi, et uksi kokku vedavad neegrid olid kaelapidi töökohale aheldatud. See pilt tõi neiule hirmuvärinad peale.

Eeskoda, kuhu Bertha jäeti, oli avar. Selle keskel asus papagoi, lõvi ja ahvi kujudega kaunistatud purskkaev. Suurem jagu kujusid oli tehtud puhtast kullast. Mõlemal pool eeskoda olid massiivsete võlvidega laiad koridorid, mis viisid

mingitesse siseruumidesse. Neis olid lauad ja toolid ning seintel ja põrandal paksud vaibad, lõvi- ja leopardinahad.

Välisukse kõrval oli suur ruum täis kollastes jakkides sõdureid. Peale nii tavaliste ilustuste oli toa kaunistamiseks kasutatud ka odasid, mõõku ja muid sõjariistu. See võis küll olla riigivalitseja lossi vahituba.

147

Eeskoja teisest otsast viis lai trepp taas üles raske ukse juurde. Saatjad juhatasid Bertha sinna. Seal peatati ta jälle, et selgitada välja edasimineku põhjtis. Üks ukse juures valvanuist võttis teate vastu ja kadus ukse taha. Möödus vähemalt veerand tundi, enne kui ta tagasi tuli. Seekordki vahetati valvuieid ja nad juhatati siseruumidesse.

Neil tuli kolmest toast läbi minna, kolme ukse juures peatuda ja va-hisõdureid vahetada. Viimaks leidis neiu end võrdlemisi väikesest ka-binetitaolisest ruumist, mille seinad olid kaetud paksude kullaga väljaõmmeldud papagoivaipadega. Toapõrandasse olid samuti graveeritud kuldpapagoid. Ainult lakke olid need linnud maalitud eredate värvidega.

Keset tuba sammus edasi-tagasi helepunases jakis mees. Peas oli tal midagi kroonitaolist, mille tipus oli papagoi topis. Jaki rinda ja selga kattis kullaga väljaõmmeldud hiigelpapagoi. Mees oli suurem kui ükski neist, keda Bertha Kircher seni oli näinud. Tema pärgamendisar-nane nahk oli kortsus, kuid mees ise oli lihav. Käsivartest võis hoomata hiigeljõudu. Tema sammgi oli jõuline, vanadusest nõrgestamata. Kuid mehe näost paistis nõdrameelsust välja rohkem kui teistel. Ta oli vastikum kui ükski teine inimolend, keda Bertha Kircher eales näinud oli.

Neiu jäi koos oma saatjatega ukse juurde seisma. Möödus mitu minutit, ilma et toas kõndiv inetu hiiglane oleks tulijaid tähele pannud. Ta käis edasi-tagasi, justkui oleks sügavalt mõttesse vajunud, kui äkki peatus toa teises otsas ja tormas siis neiu poole, Bertha ehmus ja sirutas käed enda kaitseks ette. Saatjad haarasid samsi aial temast kinni.

Punase jakiga metslane jäi neiust sammu kaugusel seisma. Mehe metsikud silmad piidlesid neiu nägu ja siis prahvatas ta hullumeelselt naerma. Naer kestis kaks või kolm minutit ja lõppes niisama järsult, kui oli alanudki. Mees katsus käega neiu juukseid, rõivaid, puudutas ta keliä ning andis viimaks märku, et võõras teeks suu lahti. Bertha Kircheri valged hambad näisid teda väga huvitavat. Ta imestas nende üle ja ktitsus vahisõduridki vaatama. Siis tegi metslane oma suu lahti ja näitas teravaks viilitud kihvu. Varsti lõppes mehe huvi neiu vasw ning ta hakkas jälle edasi-tagasi marssima.

Möödus kümme-viisteist minutit, kui metslane pöördus äkki vahi-sõdurite poole ning andis järsult mingi käsu. Vaevalt oli käsk kõlanud, kui see juba täideti: saatjad viisid neiu toast välja.

Bertha Kircher juhatati piki kitsast koridori kitsale trepile ja sealt teisele korrusele. Seal oli ka kitsas uks, mille ees seisis alasti neegei, oda käes.

Saatjate käsu peale avas neeger ukse. Tulijad astusid madalasse ruumi, mille aknad olid tugevate raud võredega trellitatud. Toa sisustus sarnanes selles majas varem nähtuga: lugevad lauad ja pingid, vaibad ja põrandakatted, kuid lihtsamad kui alumisel korrusel. Isegi mööda-

148

pääsmatu papagoikuju oli siin nii maalitult kui ka sisselõike ja reljeefina. Ukse vastas nurgas oli mingi sohvataoline polsterdatud mööbliese, millel istus keegi elatanud naine.

Nähes naisterahvast, Bertha Kircheri süda võpatas. Juba esimene pilk sellele kinnitas, et oli ometi üks inimene, kes oli rohkem valge inimese moodi kui ükski viimasel ajal nähtuist. Naise vanuse üle oli raske otsustada, sest ta silmade sina oli juba peaaegu halliks muutunud, kunagi ilus olnud nägu oli kortsus, aeg oli suust hambad kulutanud. Kuid vanakese silmist peegeldus intelligentsi.

Neiut nähes tõusis vana naine püsti ja tuli ebakindlal sammul tema poole. Nähtavasti suutis ta ainult kepi najal liikuda. Üks Bertha Kircheri saatjaist ütles midagi ja mõlemad sõdurid lahkusid. Neiu ja vanake jäid kahekesi.

Vana naine jõudis viimaks neiu juurde. Ta tõstis oma vesised silmad pikkamisi üles ning vaatas ilusat siledat nägu, silmi, juukseid, rõivaid, jalanõusid ning viimaks jäi ta pilk jälle tulija silmadele peatuma. Neiu ei olnud vana naist uurides tagasihoidlikum. Vanake hakkas rääkima. Tema hääl kõlas natuke ebaloomulikult, ebakindlalt, tagasihoidlikult ning jättis mulje, nagu oleks keel, milles ta rääkis, talle võõras ja sõnad tundmatud. Kuid see oli inglise keel.

„Oled sa, nooruke, välisilmast?" küsis vanake neiult. „Annaks jumal, et sa oskaksid rääkida ja mu sõnadest aru saada!"

„Inglise keelest?" hüüdis Bertha. „Jaa! Muidugi saan aru! Ma ju räägin inglise keelt."

„Tänu taevale!" ohkas vanake rõõmsalt. „Ma ei teadnud isegi, kas ma enam oskan seda keelt nii rääkida, et teised minust aru saaksid. Ma ei ole seda rääkinud kuuskümmend aastat. Kuuskümmend aastat pole ma kordagi emakeelt kuulnud. Vaene olend! Vaene olend," ohkas vanake omaette.

„Teie olete inglanna!" imestas neiu. „Kas sain teist õigesti aru? Tähendab, olete inglanna ja siin olnud juba kuuskümmend aastat?"

Vanake noogutas: „Kuuekümne aasta jooksul pole ma kordagi siit lossist välja saanud." Ta sirutas neiule oma kondise käe ja kutsus teda pingile istuma. Neiu aitas vanakese üle toa sohva juurde.

„Vaene laps! Vaene laps!" ohkas vanake kaastundlikult „Parem oleks sul surra, kui lasta end siia tuua. Ma tahtsin ka algul endalt elu võtta, kuid ikka hoidsin end tagasi, lootes, et kord tuleb siia keegi, kes mind päästab. Aastakümned on möödunud ja kedagi pole tulnud. Räägi, kuidas nad sinu kätte said."

Neiu rääkis lühidalt tähtsamatest juhtumitest kõrbes, orus, teel linna ja siin linnas.

„Tähendab, peale sinu on linnas veel valge mees?" küsis vana naine.

„Jah," vastas neiu, „kuid ma ei tea, kus ta on, mis temaga kavatsetakse ette võtta. Oma saatusest on mul niisama vähe aimu."

„Seda ei tea keegi ette öelda," lausus vanake pikkamisi. „Nad ei tea seda isegi. Need metslased ei tea sel minutil, mida nad järgmisel teevad või tegemata jätavad. Ühes asjas tahaks ma sind küll veenda: oma sõpra ei näe sa enam kunagi." .

„Kuid teid nad ei tapnud," tuletas neiu eidele meelde. „Olete juba kuuskümmend aastat nende vang olnud. Kuidas siis?..."

„Õige!" tähendas vanake. „Nad pole mind tapnud ja ei tapa ka sind. Kuid jumal teab, et sa ei pea olema selles hirmsas kohas kuigi kaua, kui palud neilt ainult oma elu võtta."

„Kes nad õieti on?" küsis neiu vanakeselt. „Missugune rahvas? Nad erinevad kõigist, keda ma seni olen näinud. Rääkige, kuidas teie siia sattusite."

„See juhtus väga ammu," alustas vanake. „Oh, kui pikk see aeg on olnud! Ma olin siis ainult kahekümnene. Mõtle, laps, — kahekümnene! Ja vaata mind nüüd! Mul pole peeglit. Võin näha end ainult vanniveelt, kuid mu silmad on liiga nõrgad, et oma nägu seal seletada. Kuid sõrmedega nägu katsudes tunnen, et see on kortsus ja silmad sü-

gavale sisse vajunud. Ma tunnen, et mu huuled on kokku kuivanud ja tean, et suus pole enam hambaid. Ma olen vana, küürus ja inetu. Kord aga olin noor ja teised rääkisid, et ka ilus. Ei, ma ei hoople — ma olin iludus! Seda kinnitas mulle ka peegel, kui ma veel noor olin ja selline riistapuu olemas oli."

Vanake vaikis viivu, enne kui jätkas: „Mu isa oli Sise-Aafrikas misjonär. Ühel päeval tuli meie asundusse salkkond orjapüüdjatest araablasi. Nad võtsid kinni kõik pärismaalastest mehed, naised ja lapsed. Nad võtsid ka minu ja taganesid džunglisse. Kuid araablased ei tundnud neid metsi hästi ja võtsid meie asunduse mehi teejuhtideks. Araablased seletasid, et nad polnud kunagi nii kaugel lõunas käinud. Aga nad olid kuulnud, et siit edasi läänes on rikkalikult elevandiluud ja orje. Sealtkaudu kavatsesid nad põhja naasta. Mustad oli neil kavatsus põhjas orjalaatadel maha müüa, aga mina pidin saama mõne musta sultani haaremisse odaliskiks.

Araablased rääkisid sageli kopsakatest rahasummadest, mida nad minu eest saada lootsid. Et seda mitte kaotada või pisendada, hoolitsesid nad minu eest hästi. Teekonda kergendad mul igati, näiteks ei tarvitsenud ma jalgsi käia ja toitki oli mul kõige parem.

Kuni viibisime džunglis, mis oli meie meestele tuttav, läks kõik hästi. Varsti aga jõudsime kõrvetavale liivalagendikule. See oli teejuhtidele tundmatu maa ja olimegi eksinud. Sellele vaatamata hoidsime suunda läände. Laskuda orgudesse ja ronida jälle päikesest köetud liivalagendikule oli ütlemata raske. Kõige hullem oli röövitud orjadega, sest nemad pidid kandma kogu laagrivarustust. Toit hakkas lõppema, vesi

sai otsa ja juba teisel päeval suri mõni ori. Iga järgmine päev suri üha rohkem.

Toidupuudus läks nii suureks, et araablased pidid juba oma hobuseid söögiks ära tapma. Jõudsime esimese suure oru veerde. See oli nii järsk, et hobuseid ei saanud üle selle viia. Jäi järele kõik loomad tappa ning koormata lihaga surmani väsinud orjad.

Marsiti veel paar päeva. Orje suri nii palju, et neid jäi järele vaid käputäis. Kõrvetavat päikest, janu ja toidupuudust kannatasid ka araablased. Neistki oli mitu lagendikul surma leidnud. Nii kaugele taha, kui silm seletas, oli meie tee märgitud surnukehadega, mille kallal maiustasid röövlinnud ja šaakalid. Teekonnal röövitud elevandiluu visati maha nagu kõik muu üleliignegi ja püüti päästa kõige kallim — oma elu. Mida rohkem orje suri, seda rohkem jäi maha ka varustust

Millegipärast meeldisin ma araablaste pealikule. Võib-olla seepärast, et nähes oma varandust hävivat, tahtis ta mind võimalikult kaua endale hoida, sest olin ainuke osa tema rikkusest, mis liikus ise kaasa ja oli pealegi küllalt tugev. Nagu sa, neiuke, tead, oleme meie, inglased, head, araablased aga viletsad jalakäijad. Niipea kui nad saavad nii vanaks, et püsivad hobusel, nad enam jala ei käi. Nii võisingi ma käia jalgsi kauem kui ükski röövel.

Ma ei tea, kaua me niiviisi edasi liikusime, yiimaks jõudsin mina koos mõne mehega sügava oru põhja. Teist nõlva pidi üles ronida oli võimatu, mistõttu jätkasime teed orgu pidi. Org paistis olevat kuivanud jõe põhi, mida mööda sai päris kergesti edasi. Jõudsime lõpuks kohta, kus tee läks järsku alla haljendava tiheda metsaga orgu. Lootsime sealt leida vett ja toitu ning rõõmustasime juba avastuse üle.

Järel oli meid ainult kaks — pealik ja mina. Mul pole tarvidust sulle kirjeldada orgu, sest see on sama, kuhu ka sina oled õnnetult sattunud. Järgnes vangisattumine. See tuli nii äkki, et meile näis, nagu oleksid nad just meid oodanud. Hiljem sain teada, et nii see oligi. Nad ootasid ka teid.

Metsast läbi tulles nägite muidugi papagoisid ja ahve ning siin linnas peaaegu igal pool nende kujusid ja pilte. Mõnes kohas oli näha ka lõvikujusid. Nii oli ka siis, küi mind siia toodi. Kodumaal olime harjunud rääkima papagoidega, kes kordasid seda,

mida olid meilt õppinud. Siin on papagoid teistsugused. Nad räägivad sama keelt, mis lin-narahvaski. Või õigemini — need metslased räägivad papagoide keelt Nad usuvad — ja mitte just põhjuseta —, et ahvid räägivad igasuguseid asju papagoidele, kes lendavad linna ja annavad kuuldu omakorda edasi inimestele. Raske on uskuda, kuid ma usun seda, sest olen juba kuuskümmend aastat siin kuningalossis elanud ja tunnen asju.

Nad tõid minu nagu nüüd sinugi kohe kuninga paleesse. Araablaste pealik viidi kuhugi mujale. Pole kunagi kuulnud, mis temast sai.

151

Ago XXV oli tookord kuningas. Neid on pärast teda mitu olnud. Ta oli hirmus mees, nad on kõik olnud hirmsad."

„Miks nad seda on?" küsis neiu.

«Sellepärast, et see on hull rahvas," vastas vana naine. „Kas sa ei ole veel sellest aru saanud? Kuid siiski, neil on mitu suurepärast ametimeest, nad oskavad tööd teha ja mõni neist on osav põlluharija. Hoolimata siin üldiselt valitsevast nõdrameelsusest, on neil siiski seadused ja mingisugune kord.

Nad austavad linde, aga papagoi on nende jumal. Üks papagoidest on siin palees ja teda hoitakse kõige uhkemates ruumides. See on muidugi nende jumalate jumal, väga vana lind. Kui see on tõsi, mis kuningas Ago omal ajal ütles, siis see püha papagoi on vähemalt kolmsada aastat vana. Nende usutseremooniad on äärmiselt toored ja vastikud. Usun, et just selle tõttu on siinne rahvas aegade jooksul nõdrameelseks läinud.

Kuid, nagu ma juba ütlesin, on siinsel rahval mõni hea omadus. Kui uskuda legendi, mida nad räägivad, olid nende esivanemaiks käputäis mehi ja naisi, kes tulid kusagilt kaugelt põhjast Nad olid eksinud Kesk-Aafrika metsades ning ekslesid siia-sinna. Viimaks jõudsid nad siia orgu, mis olnud tol korral puudeta liivalagendik. See võib olla tõsi, sest siin ei saja peaaegu kunagi vihma. Siiski kasvab orus rikas taimestik. Seda imet võib seletada ainult nii, nagu legendiski seisab, et siia sattunud inimesed leidsid hulk allikaid, mille vee nad orgu laiali juhtisid.

Ago rääkis mulle aastate eest, et mitu sugupõlve enne teda olid siia elama jäänud inimesed juhtinud allikate vee oru ühte ossa ning kui maa oli juba niiske ja puude juured sügaval pinnases, juhtisid nad vee teise, ja siis kolmandasse kohta. Nii on see puudeta liivalagendik viljakandvaks ja tiheda metsaga kaetud paradiislikuks oruks muutunud. Kas kõik just nii oli, seda ma kindlasti ei tea. Võib-olla oli mets siin juba enne inimesi. Legendi aga kinnitab see, et vihma siin ei tule, kuid niiskust piisab igasuguste puude ja taimede jaoks.

See rahvas on peale paganausu ja usutseremooniate veel mitmes suhtes imelik. Näiteks kasvatavad nad lõvisid nagu teised rahvad koduloomi. Sa muidugi nägid, kuidas nad neid kasutavad. Kuid see pole veel kõik: nad ka nuumavad ja söövad lõvisid. Mulle näib, et varem sõid nad lõviliha ainult usutalitustel. Ajapikku nad harjusid sellega ning üldine lihapuudus sundis neid viimaks metsloomi kasvatama. Nad ei söögi enam muud liha Linnuliha ei söö nad mingil tingimusel, pigem surevad nälga. Sama on lugu ahvilihaga Need on ka ju enamvähem pühad olevused. Teisi taimtoidulisi loomi kasutavad nad ainult piima ja naha saamiseks ning lõvitoiduks. Linnast lõunas metsas on karjamaad ja niidud, kus peetakse suuri metssea-, põdra-antiloobi-ja kitsekarju."

152

Ja teie olete elanud siin kõik need pikad aastad, ilma et oleksite ühtki endasugust näinud?" imestas neiu. Vanake noogutas nõusoleku märgiks.

„Kuuskümmend aastat ja nad pole sulle midagi halba teinud!"

„Et nad pole mulle midagi halba teinud, seda pole ma öelnud. Nad ei ole mind ära tapnud," vastas eit.

„Mis..., mis..., missugune on teie asend nende hulgas, arvan seda teadvat," ütles neiu kahtlevalt. «Tallaksin seda teilt endalt kuulda. Mul on aimdus, et selliseks, milline on teie asend siin, kujuneb ka minu saatus."

Vana naine noogutas: „Jah, kahtlemata, kui nad oskavad sind eraldada teistest naistest."

„Eraldada? Mida see tähendab?" küsis neiu.

„Kuue aastakümne jooksul pole ma ühtki naist näinud. Nad pole lasknud mind nende juurde. Naised tapaksid mu kohe, kui kätte saaksid, isegi nüüd, kuigi ma olen juba vana. Mehed on siin koletised, nende naised aga otse emakuradid. Hoidku taevas sind nende kätte sattumast!"

„Tähendab, mehed mulle halba ei tee?" uuris neiu.

„Ago XXV tegi minust kuninganna," lausus vanake pikkamisi, justkui oma mälestustest midagi otsides. „Tal oli mitu naist, aga nendest kõik ei olnud inimesed. Muidu polekski Agot kümme aastat pärast minu siiatulekut tapetud. Siis tuli teine kuningas ja jättis minu endale kuningannaks. Ja nii on läinud see iga kuninga vahetumise korral. Ma olen käinud käest kätte. Õige harva elab kuninga naine kõrge vanaduseni. Ühed tapetakse salaja, teised ei kannata nõdrameelsuse tõttu siinset välja ja lõpetavad oma elu ise. Ma olen praegu kõige vanem kuninganna"

Bertha Kircher pööras end äkki ümber ja osutas käega akna ees olevatele trellidele.

„Näed seda tuba siin," ütles vanake, ,ja panid tähele musta eunuhhi ukse taga. Kus iganes siin selliseid ruume näed, siis tea, et igaühes neist on või oli naine, sest ainult üksikud meist võivad vabalt ringi liikuda. Harilikult hoitakse kuninga naisi vangis ja tapetakse noorelt, sest neid peetakse metsikumaks kui mehi. Ja seda nad ka on."

Tekkinud mõneminutise vaikuse katkestas neiu: „Kas põgenemisvõimalusi pole?"

Eit osutas jälle trellidele akende ees ja ütles: „Ja neile lisaks on ukse ees sõjariistus eunuhh. Kui saaksidki temast kuidagi mööda ja pääseksid tänavale, kuidas sa leiaksid tee linnamüürini? Oletame, et oled min-S1 une läbi müürini pääsenud, kes sind väravast välja laseb? Peaks aga seegi ime juhtuma, leiaksid end linna ümbritsevast metsast, mis otse kihab inimesi iga päev murdvatest mustadest lõvidest Väljapääsu siit

ei ole. Ja kui keegi siit pääsekski, siis murrab metsas tema lõvi või jäävad põgenenu luud kõrbesse pleekima.

Kuue aastakümne jooksul oled sa esimene inimene, kes on siia eksinud. Tuhat aastat pole sellest maailmast ja jumalast mahajäetud linnast keegi välja pääsenud. Ei mäleta need inimesed, et keegi peale minu ja nüüd sinu oleks siia sattunud. Nende vana legend küll räägib, et kunagi hallil ajal oli siia tulnud üksik hiigelsõdur. Juttu tana käigust on põlvest põlve edasi antud.

Selle põhjal, mis rahvas siin mulle on rääkinud, pidi see rändaja olema mõni Hispaania sõdur, sest ta olevat kandnud raudrüüd ja vasest kiivrit. See mees oli tulnud läbi metsa ning võidelnud seal vahvasti lõvidega. Teda saadeti kinni võtma hulk mehi, kuid ta tappis nad kõik veel enne, kui nad linna väravasse jõudsid. Selle mehe hiigelmõõk oli halastamatu nagu surm. Mees ei tulnud siiski linna. Ta oli jäänud peenramaale, söönud seal juur- ja aedvilja, joonud jõest vett peale ning siis tuldud teed tagasi läinud. Hiiglane oli metsas jälle lõvidega võidelnud ja kadunud viimaks sügavasse orgu.

Pärast hiiglase lahkumist oli kuningas ärevusse sattunud ning kartnud, et võõras sõjamees toob varsti linna teisi endasuguseid tema rahvast hävitama. Ta oli saatnud salkkonna mehi hiiglast tapma.

Kolm nädalat otsisid mehed, kes olid võtnud vale suuna, enne kui leidsid hiiglase luud pleekimas samas orus, mille kaudu mina ja nüüd ka sina siia sattusime. Kõrb tappis tema. Kas see jutt just tõsi on, seda ma ei tea. Legende on ju nii palju."

„See legend on tõsi," vastas neiu, „sest nägin oma silmaga orus selle hiiglase skeletti, raudrüüd ja sõjariistu."

Järsku avanes uks ja sisse astus alasti neeger, mõlemal käel suur vaagen. Must teenija asetas vaagnad naistele lähemal olnud lauale ja lahkus sõna lausumata. Vaagnailt tõusev toidulõhn täitis kohe toa ja alles nüüd adus neiu, et ta on näljane. Vanakese käsu peale lähenes ta vaagnatele ja vaatas neid. Ta imestas, et vaagnal oli hulk väiksemaid nõusid, mis olid peaaegu kõik kunstipäraselt toiduga täidetud. Väiksemad nõud olid kullast, aga vaagnad põletatud savist. Kõige rohkem pani teda imestama nõude vahel olnud lusikas ja kahvel. Kuigi need erinesid natuke tsiviliseeritud maailmas tarvitatavatest, täitsid oma otstarbe suurepäraselt. Kahvli harud olid rauast või terasest, aga selle vars ja kogu lusikas olid tehtud samast kollasest metallist nagu toidunõudki.

Neiu silmas toitu. Seal oli suurepärane lihapraad, juurvili, värske puuvili, nõutäis piima ja väiksemas nõus veel midagi marmelaaditao-list magustoiduks. Bertha nälg oli nii suur ja toidu lõhn nii ninnahak-kav, et vanakese jõudmist laua juurde oli võimatu ära oodata. Ta jõudiski alustada enne, kui eit tema vastas pingil istet võttis.

154

Vana naine võttis pikaldaselt vaagnalt väiksemad nõud ja asetas need lauale. Ta naeratas heatahtlikult. „Nälg on suur lepitaja" „Mida te sellega mõtlete?" küsis Bertha.

Julgen oletada, et mõne nädala eest, neiuke, poleks te mingi hinna eest kassiliha suhu pistnud," vastas kuninganna.

„ Kassi?"

Jah. Mis vahet on kassil ja lõvil? Mõlemad on kassid," ütles vanake.

„ Tähendab, see siin on lõvi liha?" küsis neiu.

Just nii," kõlas vastus. Ja viis, kuidas nad seda valmistavad, teeb lõvi väga seeditavaks. See on hakanud mulle juba meeldima."

Bertha Kircher naeratas kahtlevalt. „Ma küll ei oskaks vahet teha. See võib olla ka lamba- või vasikaliha."

„Seda küll," vastas eit. „Ka mina ei tee vahet. Kuid nad nuumavad toiduks mõeldud lõvisid eriti hästi. Liha puhastatakse hoolega ja sellest tehtud söök saab nii hea, et seda võib kõige paremaks pidada"

Bertha Kircher sõi suure isuga. Ta lõpetas oma pika paastu piima ja juurviljaga. Vaevalt olid naised lõunasöögi lõpetanud, kui sisse astus kollases jakis sõdur ja ütles midagi vanakesele.

„Kuningas käskis sind valmis panna ja enda ette tuua," seletas kuninganna. „ Esialgu jääd sa minu ruumidesse elama. Kuningas teab, et ma pole selline nagu teised naised. Nendega poleks ta võinud sind kuidagi ühte elama panna. Herog XVI-1 on vahel ka mõistlikke silmapilke. Nähtavasti toodi sind tema juurde just niisugusel ajal. Nagu teisedki valitsejad enne teda, arvab ka tema, et kõik alamad on hullud ja et üksnes tema on kogu riigis ainus mõistusega inimene. Hoolimata sellest olen aastate jooksul tähele pannud, et kuningad ja ka alamad, kellega mul siin on tegemist olnud, on pidanud ja peavad mind vähem hulluks, kui nad ise on. Ma tean, et see kõik kõlab väga naeruväärselt. Kuid sellest, et ma olen kõik need aastad siin veetes suutnud mõistuse alles hoida, ma küll aru ei saa"

„Mis see „valmis panna" tähendab?" küsis Bertha. „Te ju ütlesite, et kuningas käskis mind valmis panna ja enda ette tuua"

„Lapsuke, see tähendab, et sa pead kõigepealt vanni minema ja pärast riietuma nii, nagu mina olen riietatud," seletas kuninganna emalikult.

Ja põgenemisvõimalusi ei ole?" küsis neiu jälle. „Kas pole siis vähemalt võimalust endalt elu võtta?"

Vanake võttis laualt kahvli. „See ehk oleks ainus riistapuu, kuid sa näed isegi, et harud on liiga lühikesed ja nürid."

Bertha värises. Kuninganna pani käe tema õlale. „Võib-olla ta ainult vaatab sind ja saadab kohe tagasi. Ago XXV saatis ka mind esimese korra järel tagasi, kui oli katsunud minuga rääkida ja kui sellest midagi välja ei tulnud. Ta käskis mulle selle rahva keelt õpetada. Läks terve

155

aasta, enne kui ma talle uuesti meelde tulin. Siis kutsus ta mind teist korda enda juurde. Praegugi juhtub tihti, et ma näen kuningat pika aja järel. Kord oli neil kuningas, kes valitses viis aastat, ja ehkki ma olin tema naine, ei näinud ma teda kordagi. Ma olin täiesti unustatud. Siin on ikka lootust. Isegi minul, kel mälestused välisilmast on juba ammu kustunud ja ees seisab surm selle palee seinte vahel, on lootust siit kord välja pääseda, vähemalt juhuslikult oma olukorda kergendada. Asjata on teha seda, mis ei anna tulemusi, või kui annabki, siis halbu."

Vanake juhatas neiu kõrvalruumidesse ning näitas ühes toas olevat väikest basseini, kus sai end pesta. Vastu puiklanata pesi Bertha ennast ja tundis erutusele vaatamata sellest isegi mõnu. Kuninganna tõi mingid rõivad, millega ta pidi oma keha katma Vana naine aitas tal seda teha.

„Nüüd oled sa tõesti kuninganna," lausus eit viimast riidevolti kohendades.

Neiu vaatas oma paljaid rindu ja kogu keha, mis õhukesest võrgu-taolisest niudele kinnitatud riidest läbi kumas. Näis, nagu oleksid need rõivad ainult selleks, et tema noort ja korrapärast keha veelgi alastatumana paista lasta. Bertha Kircher ehmatas: „Ja nad viivad mind niimoodi rõivastatult, poolalasti meeste ette!"

Vanake naeratas kibedalt: „See pole veel midagi. Harjud sellega varsti ära nagu minagi, kuigi ma olin üles kasvanud jumalasõna kuulutaja kodus, kus palja sääre näitamine oli naisele hirmus suur patt. Võrreldes sellega, mida sa siin varsti näed ja mida sinult siin ehk peagi nõutakse, on alasti või poolalasti olek tühine asi."

Neiu oli rüüd valmis pandud, kuid taaskutset ei tulnud. Vahepeal oli õhtu saabunud ning lossis süüdati mingisugused lahtised õlilambid. Bertha käis toas rahutult edasi-tagasi. Tunnid tundusid aastapikkusena ja tema erutus vaid suurenes.

Viimaks ilmus tuppa kaks sõdurit, kes teatasid, et kuningas kutsub neidu kohe alla ja Zanila — see oli vana kuninganna nimi — peab ka kaasa minema. See asjaolu rahustas Berthat, sest teise naise, olgugi et vana ja rammetu, juuresolek tundus talle kaitsena selle vastu, mis teda praegu ähvardas.

Kuninga saadikud juhatasid naised treppidest alla ning viisid väiksesse saali, mille Zenida ütles ooteruumi olevat. Järgmine oli kuninga troonisaal, kus ta võtab vastu võõraid ja ametnikke. Ootesaalis, kus nad parajasti viibisid, istus pinkidel hulk sõdureid ja ohvitsere, kes, käed rinnal, liikumatult omaette põrandale vahtisid. Naiste saabumisel vaatas neist mõni ükskõikselt tulijaid, kuid vajus kohe endisse asendisse.

Vaevalt olid Bertha Kircher ja Zanila mõne minuti ooteruumis viibinud, kui avanes kõrvaltoa uks ja sisse astus ohvitseririietuses noormees. Ta nägi välja samasugune nagu teised, kuid peas oli tal midagi

156

kuldkiivri moodi ja sellele oli kinnitatud üksik papagoisulg. Tema tuleku peale tõusid kõik aupaklikult püsti.

„See on Metak, üks kuninga poegadest," sosistas vanake neiule.

Prints tahtis arvatavasti troonisaali minna, kuid näinud naisi keset ootesaali seismas, jäi ta neid silmitsema. Vähemalt minut aega puurisid ta silmad Berthat. See julge peaaegu häbematu silmitsemine oli neiule rohkem kui piinlik, see oli lausa piinav. Ta punastas, keeras näo kõrvale ja pööras printsile selja. Metakit seevastu haaras värin pealaest jalatallani, ta karjatas kõvasti ja tormas neiu juurde. Enne kui neiu kõrvale põigata jõudis, oli Metak tal ümbert kinni haaranud

Saalis puhkes põrgukisa. Sõdurid, kes olid naised kohale toonud, paljastasid mõõgad, vibutasid neid printsi pea kohal ja karjusid kõigest jõust. Teised kohal olnud ohvitserid ja sõdurid tegid sedasama ning varsti tuletasid saalis viibijad meelde märatsevat hullusalka.

Neiu katsus printsi käte vahelt välja pääseda See ei läinud korda, kuigi mees hoidis teda kinni ainult pahema käega. Parema käega tõmbas Metak välja mõõga ning tõrjus sellega pealetungijad eemale. Ründajad ei julgenud printsile nähtavasti siiski liiga teha.

Korraga tundis üks naisi saatnud sõdureist, kuidas Metaki mõõk tungis ta õlga, purustas luu ja tungis ikka allapoole. Löök oli nii tugev olnud, et raske terav tapariist tungis südameni välja. Ohver vaarus, kukkus põrandale, katsus aga uuesti jalule tõusta, kuid see oli võimatu. Ta ainult karjatas, vajus tagasi ja oli silmapilk hiljem surnud.

Prints tarvitas tekkinud segaduse ära ning taganes ukse poole, kust oli tulnud. Teised püsisid tal kannul, neiu rabeles kaenlas, kuid ta lõi pealetungi tagasi. Segadust suurendas paar ohvitseri, kes olid verd nähes mõistuse päris kaotanud. Nad heitsid mõõgad kõrvale ning kargasid küünte ja hammastega teineteise kallale. Üle selle põrguliku kisa ja kära kajas saali nurgast hullumeelne naer... Üks sõdureist oli sedalaadi hullusehoogu sattunud.

Metakil õnnestus ukseni jõuda ja see lahti lükata. Ta taganes ja tõmbas neiu kaasa. Enne kui nad ukse taha jõudsid, arvas neiu näinud olevat, kuidas paar saalis märatsevat meest põrandale viskusid ja hammastega langenud kaaslase kallale asusid.

Kähmluse ajal oli Zanila tahtnud püsida võimalikult neiu lähedal, sest tema elu oli selle vahejuhtumi tõttu tõsises hädaohus. Zanila katsus printsile ja Berthale kõrvaltuppa järgneda, kuid teda peatas Meta-ki mõõgahoop. See ei jõudnud õnneks vanakese pihta, vaid peatus vastu kivivõlvi.

Zanilal ei jäänud üle muud, kui põgeneda nii kiiresti, kui vanad jalad seda lubasid. Ta jooksis ootesaalist vaja ja trepist alla nii väledasti kui suutis.

Metak oli oma saagiga hullude käest pääsenud. Ta pani mõõga tuppe tagasi, tõstis neiu kätele ning tormas kõrvaluksest koridori. Seal

peatus ta silmapilgu ning, olles kindel, et keegi teda ei takista, jooksis ta Zanila valitud suunale vastassuunas.

XX. Tarzan tuleb!

Õhtul just enne pimeduse saabumist, kui Metak röövis linnas Bertha, saabus Briti Aafrika vägede peakorterisse kolonel Capelli juurde keegi lendur. Ta oli väga väsinud. Lendur raporteeris kolonelile.

„Thompson, mis on?" küsis kolonel. „Kõik on juba tagasi jõudnud. Ükski ei näinud Oldvicki ega tema lennukit. Arvan, et peame otsimise lõpetama, kui teil pole rohkem õnne olnud."

„Mul oli õnne," vastas noor ohvitser hingeldades. „Ma leidsin lennuki."

„Tõesti või!" hüüdis kolonel. „Kus see oli? Kas Oldvickist oli midagi märgata?"

„Lennuk asub kaugel sisemaal kõige kuratlikumas orus, mida olen kunagi näinud. See on kitsas. Nägin lennukit hästi, kuid ei pääsenud selle lähedale. Seda valvab kuraditaoline must lõvi. Maandusin oru serval. Katsusin alla ronida, et lennukit vaadata, kuid lõvi ei lasknud. Ootasin tund aega või kauem, kuid see kurat ei lasknud mind silmist"

„Arvate, et Oldvick langes lõvide saagiks?" küsis kolonel Capell.

„Ei tahaks uskuda," vastas leitnant Thompson. „Arvan nii seepärast, et lennuki juures polnud näha midagi, mis oleks lasknud oletada, et lõvid oleksid seal inimese murdnud ja ära söönud. Kui sai selgeks, et Oldvicki lennuki juurde pääseda on võimatu, tõusin õhku ja uurisin orgu mõlemal pool maandumispaika. Mõni miil lennukist lõunas lõppes org järsku. All laius mägedest piiratud tiheda metsaga kaetud lagendik, õigemini org, mille keskel — palun, sir, mind mitte nõdrameelseks pidada! — asus päris korralik linn, kus olid tänavad, majad, keskel väljak. Mõni ehitis oli väga suur, kuplite ja minarettidega Linn nagu linn ikka"

Vanem ohvitser vaatas nooremat kaastundlikult.

„Olete üle väsinud, Thompson," lausus kolonel isalikult. „Minge magama ja puhake hästi. Olete hulk aega närve pingutavates oludes olnud. Minge ja puhake!"

Noormees raputas ärritatult pead. „Vabandage, härra kolonel, kuid ma räägin tõtt. Ma ei eksinud. Tiirlesin linna kohal hulk aega. Võimalik, et Oldvick leidis selle linna või võtsid linnaelanikud ta kinni.

„Kas linnas oli inimesi?" küsis kolonel.

Jah, nägin neid tänavail."

„Kas ratsavägi võiks sinna linna pääseda?" küsis kolonel Capell.

158

Ei," vastas Thompson. „Ümbrus on seal täis sügavaid orge, millest "hobused ei pääse läbi. Isegi jalaväele oleks see tee põrgulik, sest vähemalt kahe päevateekonna ulatuses ei leidu vett."

Ohvitseride jutt jäi pooleli, sest Rhodesia jalaväerügemendi peastaabi ette maandus suur „VauxhaIl", millest väljus kindral Smut. Kolonel Capell ruttas ülemusele vastu.

„Sõitsin mööda ja mõtlesin, et laskun mõneks minutiks siia, et teiega rääkida," ütles kindral. ..Muuseas, kuidas edeneb leitnant Smith-Oldvicki otsimine? Näen siin Thompsonit ja kui ma ei eksi, oli ta üks neist, kes saadeti ülesannet täitma"

„Jah, ta oli üks neist," vastas kolonel. „Ta tuli otsinguilt tagasi viimasena. Leitnant Thompson teatas, et leidis Oldvicki lennuki." Kolonel rääkis, mida oli leitnandilt kuulnud. Kindral huvitus asjast ja istus laua juurde. Noor lendur kutsuti ka ning kolmekesi märkisid nad kaardile koha, kuhu lennuk oli maandunud, ning oru, kus asus saladuslik linn.

„Maastik on seal tõesti metsik," tähendas kindral Smut. „Kuid meie ei tohi jätta ühtki kivi ümber pööramata, ühtki abinõu kasutamata, et leida noort lendurit. Saadame sinna väikese väeosa, väikese seepärast, et usun väiksest olevat rohkem kasu kui suurest. Umbes üks kompanii, kolonel, või parem on siiski saata kaks ning kaasa saata veoautod toidu ja veega. Määrake salga juhiks hea ohvitser ning käskige viia baas tal nii kaugele läände ja nii lähedale linnale, kui võimalik. Baasi võib ta jätta kompanii mehi, aga teise saata linna poole. Arvan, et baasi võib te rajada linnast päevateekonna kaugusele. Samuti andke salgale kaasa paar lennukit ning korraldage hea side edasiminejate ja baasi jääjate vahel. Kõigepealt tuleb luua hea ühendus ja korraldada luure. Millal võiksid mehed teele asuda?"

„Toit, vesi ja muu varustus laaditakse autodele juba täna õhtul," vastas kolonel Capell, „ning umbes kell üks öösel võivad mehed teele asuda."

„Hästi!" lausus kindral, „kuid ärge unustage asjade käigust mulle ette kanda"

Mõni minut hiljem hõljus tema lennuk juba õhus.

***

Haarates müüri küljes kasvavatest väänkasvudest, teadis Tarzan, et lõvi on tal kannul ning kõik sõltub sellest, kas liaanid on küllalt tugevad. Need olid käsivarrejämedused ja kinnitusid tugevasti müüri külge. Ei olnud midagi kergemat, kui neid mööda üles ronida.

Ta kuulis, kuidas lõvi möirgas ja järele hüppas, kuid kukkus kohe Jagasi alla. Enne kui Tarzan müürile jõudis, võis ta kuulda, kuidas kiskja väänkasve pures ja kõvasti urises.

Müürilt võis Tarzan näha mõni jalg madalamal asuvat katust. Sinna laskumiseks tuli teha vaid väike hüpe. Ta tegi selle ja hakkas edasi

sammuma. Ta ei vaadanud taha ega näinud, et müüris oli nišš, kust ilmus kassisammul mingi olend. Tarzan haarati selja tagant kinni ning tõsteti õhku. Haarajal oli jõudu ja ilmselt tahtis ta ilma loata sissetungija hävitada. Valvur tahtis Tarzanit katuselt alla tänavale visata.

Seda lõbu ei saanud ahvinimene talle lubada. Kukkumine tänava-kividele oleks olnud kui just mitte surmav, siis vähemalt vigastusi tekitav. Niikaua kui ta jalad maad ei puudutanud, ei saanud ta midagi ette võtta. Jäi ainult järele pääseda valvuri haardest. Tarzan viskus järsult ettepoole ning teda hoidnud mees kaotas tasakaalu ja laskis käed lahti.

Kassi väledusega pööras Tarzan end ümber. Aga enne kui ta jõudis vastest rünnata, tõmbas see välja terava mõõga millega lõi ahvini-mest. Tarzan tõmbas end kiiresti alla ja sööstis mehe jaige vahele. Mõõk rapsas õhku ning lööja paiskus mitu sammu tagasi ja kukkus selili. Enne kui kollases jakis sõdur tõusta suutis, haaras Tarzan ühe käega teda kõrist ja hoidis teisega mehe kätt, milles oli mõõk. Seni oli tema vastane, kes oli peaaegu niisama suur ja tugev kui ahv-inimene, vaikinud. Tundes raudset pigistust kaelal, päästis ta lahti karjatuse. Umbes minut aega hoidis Tarzan vastast kõrist kinni ja tundis siis, kuidas hiiglase keha pikkamisi lõdvenes.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala surnud sõduri kehale, tõstis näo taeva poole ning tahtis kuuldavale tuua suurte ahvide kohutava võidu-hüüde. Talle tuli meelde, et nii annab ta end ära. Eesseisev nõudis temalt tegusid, mitte uhkustamist

Ta sammus katuse äärele. Allpool avanes tänav, mida valgustasid majaseintele kinnitatud õlilambid. Nii vilets kui see valgus oligi, nägi ta siiski tänavat ning tumedaid inimkogusid. Neid oli mõni üksik.

Et noort ohvitseri ja neidu otsida, selleks oli Tarzanil vaja linnas vabalt ringi liikuda. Minna aga alla tänavale, liikuda inimeste seas nende tähelepanu äratamata oleks alasti mehele võimatu olnud. Alivini-mesel tekkis mõte ära kasutada surnud sõduri rõivad ja varustus.

Mõne minuti pärast kandis Tarzan võõra sõduri pükse ja kollast jakki ning sandalette. Vööle sidus ta laia rihma tupe ja mõõgaga, vöö vahele pistis oma isalt päritud jahinoa. Oma sõjariistad pidi ta maha jätma, sest neid kaasa võtte oleks olnud niisama meeletu, kui linnatänavaile alasti jalutama minna. Ta kavatses peita oma sõjavarustuse teisele poole müüri väänkasvudesse. Köie tahtis ta siiski kaasa võtta. Selle võis ta jaki alla keha ümber kerida.

Tarzan oli oma kehakatetega rahul. Pärismaalastel oleks nõrgas valguses teda raske võõraks tunnistada. Ahvinimese järgmine mure oli, kuidas katuselt märkamatult alla ronida. Mööda seina turnijat oleks peagi märgatud. Majade katused olid lagedad ja peaaegu ühekõrgused. Tarzan astus neid mööda edasi. Äkki märkas ta mitut inimest ühel katusel müüri lähedal.

160

Ta oli näinud katusel mingisuguseid luuke, mida kasutati nähtavasti ülespääsemiseks. Nähtud inimesed olid tulnud katusele ühest sellisest luugist. Tarzan hiilis käpuli lahtise luugi juurde. Talle tundus kõige kiirem, kuid siiski hädaohtlikuim viis tänavale pääseda just sealtkaudu. Ta otsustas õnne katsuda.

Ahvinimene pistis pea luugiauku, nuusutas ja kuulatas. Et kõrvad ja nina ei andnud märku hädaohust, laskus ta auku. Tema arvates ei olnud põrandani palju maad ning ta tahtis end juba alla kukutada, kui jalg puudutas avause lähedal olnud treppi. Ruum, kuhu ta jõudis, oli madal ja pime. Silmad kohanesid ning Tarzan leidis suurema vaevata järgmisse tuppa viiva ukse. Seal oli juba natuke valgem tänavail kumavaist latemaist. Toast jõudis ta koridori ja sealt tänavale. Tarzanil oli tõepoolest õnne, sest ei ruumides ega ka tänavale viivail treppidel tulnud kedagi vastu.

Tänaval olles ahvinimene teadis, kuhu poole sammud seada Selles aitasid teda kaasasündinud soodumus tajuda suunda ja kaugust ning algelise elu arendavad õppetunnid. Ta tahtis jõuda kõigepealt tänavale, mida mööda olid läinud neiu ja ohvitser. Sealt võib ta nendeni jõuda lõhna järgi.

Tarzan teadis, et õnnestumise tagab julgus, ja seepärast läks ta edasi end varjamata. Ta katsus siiski seina äärde hoida Nii talitasid ka need üksikud, keda ta tänavail nägi. Põiktänava nurgalt nägi ta mitut kollases jakis sõdurit vastu tulemas. Ta peab neist mööduma, kuid nad võivad märgata, et vastutulija pole linna elanik, ja ta vangi võtta. Tarzanil endal polnud kokkupõrke vastu midagi, kuid linnas olid neiu ja Inglise ohvitser, keda ta oli tulnud päästma. Tänavavöitlus oleks vangide päästmise kavatsusele kriipsu peale tõmmanud. Ta ei tohtinud riskida.

Ahvinimene oli tulnud parajasti varjust tänavalaterna alla. Lähenevad sõdurid olid temast ainult mõne sammu kaugusel. Hea nõu oli kallis. See oligi Tarzanil käepärast. Ta kummardus, nagu hakkaks siduma lahtipääsenud sandaletipaela. Sõdurite möödudes oli ta ikka paelaga ametis. Mehed möödusid talle erilist tähelepanu osutamata Tarzan tõusis ja jätkas teed põiktänavas.

See põiktänav oli nii käänuline, et laternavalguski ei ulatunud seal kõikjale. Ta pidi kobama poolpimedas. Korraga nägi ta laternakumas lõvi siluetti. Enne kui Tarzan jõudis oma seisukorda hinnata, astus ühest majast välja naine, kes läks lõvi ees üle tänava. Ahvinimest ei pannud täliele ei naine ega lõvi. Ta jäi seisma. Üle tänava jooksis naisele järele väike laps. Tarzan imestas, et laps küll nägi lõvi, aga läks temast nii lähedalt mööda, et loom pidi talle isegi teed andma.

Ahvinimene astus kiiresti üle tänava samale poolele, kuhu olid läinud naine ja laps. See oli tarvilik. Lõvi ei haistnud teda, sest võõras liikus vastutuult. Ahvinimene oli piisavalt kiskja ja piisavalt inimene, et

161

teada, mis juhtub, kui lõvi võõrast lõhna tunneb. Tal polnud mingit tahtmist alustada võitlust kiskjaga.

Natukese aja pärast jõudis Tarzan kohta, kus põiktänav ristus kesklinna viiva tänavaga. Ta ei jõudnud veel uue tänavaga kohanedagi, kui tundis valge neiu iseäralikku lõhna, mis oli talle ju tuttav. Sekund hiljem oli ta kindel, et siit oli kulgenud ka Smith-Oldvicki tee.

Jäljed olid leitud, nüüd oli tarvis ainult edasi minna. Tarzangi märkas, et kesklinna majad olid kõrgemad ning alumistel korrustel asusid kauplused, tänavad laiemad ja paremini valgustatud. Kauplustest oli suurem osa lahti. .Tarzanile paistis imelik vabalt liikuvate lõvide suur hulk ja elanike iseäralik hullumeelsus, mis nende nägudest ja tegudest välja paistis.

Rahva hulgas jooksis talle vastu alasti mees, kes karjus täiest kõrist. Kõnniteel põrkas ta kokku naisega, kes talle käpuli vastu tuli. Tarzan arvas, et naine oli midagi kaotanud, kuid hiljem selgus, et ta pidas paremaks käia käpuli. Teisel pool tänavat kolmekorruselise maja katuse serval nägi ahvinimene kaht meest elu ja surma peale võitlemas ning koledasti karjumas. Üks mees rabeles teise käte vahelt välja, kuid enne, kui ta suutis tasakaalu saavutada, lükkas vastane ta katuselt alla. Kukkuv mees karjatas südantlõhestavalt. Silmapilk hiljem kuuldus tume mütsatus ja elutu keha jäi tänavatolmu lamama. Katusele jäänud võitja kiljatas metsikult, vaatas alla ja hüppas, pea ees, ohvrile järele. Jälle kuuldus tume mütsatus ja tänaval lamas kaks surnukeha.

Vaevalt oli hullumeelne võitja alla jõudnud, kui teiselt poolt täna-. vat tuli hiigellövi. Tarzan oli uudishimulik. Ta tahtis näha, kas vere lõhn mõjub kiskjale, kas loom ei lähe marru nagu need hullud mehed. Lõvi ainult nuusutas kumbagi surnukeha ja vereloiku maas ning heitis nende vahele lamama. Meeste võitlus katusel, võitja enesetapp ning lõvi käitumine — kõik see oli Tarzanile täielik mõistatus.

Surnuid valvavast lõvist möödudes nägi Tarzan katuselt pikkamisi ja ettevaatlikult tänavale laskuvat mees. Kas jälle polnud tegemist hullumeelsega?

Tarzani uudishimu ärkas taas.

XXI. Alkoovis

Kui Smith-Oldvick sai aru, et ta oli üksi siseõues, kus jalutasid ringi hiigellõvid, tundis ta end abitu ja tegutsemisvõimetuna. Ta oli nii hirmunud, et ei suutnud lõvide poole peadki pöörata. Väravavõre küljes rippudes tundis ta, kuidas põlved nõtkusid. Ta oli nagu uppuja, kes otsis päästevahendit. Hirm kasvas iga minutiga, jõud vähenes. Viimaks

tundis ta end täiesti jõuetuna ning vajus alla, tundes, et kaotab teadvuse.

Kaua Smith-Oldvick värava juures teadvusetult lamas, seda ta ei teadnud. Kui ta midagi mõistma hakkas, tundis ta, et lamab kusagil jahedas puhaste linade vahel ning tuba on heledalt valgustatud ja uhkelt mõbleeritud. Voodi lähedal oli lahti aken, mille ilusate kardinate vahelt jõudis tuppa suveõhtu kerge tuulepuhang, kaasas valmiva puuvilja meelikõditav lõhn. Jah, ta nägi lahtisest aknast koduselt tuttavat vana puuviljaaeda, valmivaid õunu ja ploome, tugevaid puid ja haljendavat rohtu ning päikest, mis puulehtede vahelt talle loojumis-eelseid kiiri saatis. Ta tõstis pead ja vaatas aeda. Kui kodune, kui tuttav pilt! Seal mängis laps ja tema kõrval liivahunnikus püherdas kutsikas. Kõik just nagu kodus... kunagi.

„Mu jumal! Missugust põrgulikku und ma nägin. Need hirmsad lõvid, vangistus," mõtles mees. Ta puudutas käega oma laupa. Käsi oli jahe ja puudutus karastav. Kui jumalik oli olla jälle kodus ja tunda end olevat väljaspool igasugust hädaohtu...

Möödusid pikad minutid ja Smith-Oldvick lamas rahulikult endises kohas. Käsi laubal muutus natukehaaval karedaks, soojaks, niiskeks... Viimaks avas ta silmad ja vaatas üles. Ta nägi hiigellõvi tume-kollast pead ja tugevat jalga. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ei olnud ainult nimepidi džentelmen ja ohvitser, ta oli — julge mees. Ta sai aru, et äsja nähtud armas pilt oli vale ja tegelikult lamas ta seal, kuhu oli väravast lahti lastes kukkunud. Ja mis veel hullem, ta laubal ei olnud mitte armsa inimese käsi, vaid hoopis metsiku lõvi käpp. Lõvi lakkus oma kareda kuuma keelega ta nägu. Suured soolased pisarad tungisid leitnandi silmi ning voolasid põskedele. Elu polnud talle kunagi valmistanud rumalamat nalja, saatus polnud kunagi tema vastu nii karm olnud...

Püsti tõusta näis olevat võimatu. Lõvi oli küll ta näo lakkumise järele jätnud, kuid olukord polnud sugugi paremaks muutunud. Tung elada ja võimalikult kaua sundis noort inglast lamama liikumatult. Ehk läheb lõvi ära. Kuid lõvi ei lahkunud.

Elus on asju, mida peame surmast koledamaks. Üks neist on surmahirm, muidugi siis, kui seda tuleb tunda pikka aega. Noor leitnant oli juba varem suuri vapustusi läbi elanud ja iga silmapilk, mis ta pidi lõvi all lamama, tundus talle igavikuna. Närvid tõmbusid üha pingu-male ja leitnant ei kannatanud seda piina rohkem välja — ta meeled läksid segi.

Ta tõusis vaarudes istukile ning katsus väravast kinni haarata. Lõvi urises, kuid jäi vait ja astus kõrvale. Kui mees juba püsti seisis, läks kiskja tema juurest eemale. Leitnant tundis, et tahtmine elada on temas võitnud. Ta julges uuesti hoovi poole vaadata.

163

Peale kahe või kolme magasid teised lõvid lõunapoolse seina ääres. Neile oli juhtum valge inimesega tähtsusetu. Leitnant tundis, et rahulikult lamavate kiskjate poolt tal vähemalt esialgu midagi karta pole. Teine lugu oli nendega, kes puu all rahutult edasi-tagasi sammusid. Nähtavasti olid nemadki inimestega harjunud, sest paar neist möödus vaenulikkust avaldamata ja inimesele suuremat tähelepanu pööramata.

Inglane ei julgenud siiski värava juurest lahkuda. Ta uuris põgenemisvõimalusi. Ainukene pääsetee paistis olevat puud, mille oksad ulatusid teise korruse akendeni. Eriti sobilik näis olevat üks lahtine aken, mille lähedal kasvas tugev puu. Jõuab ta õnnelikult selle puuni ja jaksab okstele ronida, on ta vähemalt lõvide käest pääsenud. Kuid puu juurde minna oli rohkem kui hädaohtlik Selleks tuli ületada õu, kuid, mis veel hullem, — puu all lamas kaks hiigellõvi.

Pool tundi vaagis ta võimalust seda ainukest teed mööda siseõuest välja pääseda. Viimaks leitnant kirus ja hakkas puu poole sammuma. Mees ei rutanud liiga. Ta oli jõudnud parajasti keset õue, kui üks lõunapoolse seina ääres lamanud lõvi tõusis ja hakkas inimese poole tulema. Smith-Oldvick teadis, et kui ta suudab raim säilitada, on tal suuremad võimalused pääseda. Ta läks edasi, nagu poleks midagi näinudki. Kiskja tuli otse inimese juurde, nuusutas teda, urises ja näitas hambaid.

Smith-Oldvick tõmbas välja püstoli. „Kui ta on otsustanud mind ära süüa, siis on ükskõik, kas ma teda vihastan või mitte. See kurat tapab mu nagunii..." pomises leitnant.

Kuid laskeriist avaldas lõvile mõju. Kiskja küll urises, kuid eemaldus mehest. Leitnant jõudis päris puu lahedale, kuid tema ja puu vahel lamas lõvi.

Oleks lendur olnud terve ja täies jõus, oleks naljaasi hüpata allarippuvatele okstele. Verekaotuse ja peksmise tõttu oli ta jäänud nii nõrgaks, et kahtles, kas üldse on jõudu okstele ronida. Ainus võimalus oli astuda üle lõvi. Smith-Oldvick tõmbas hinge ja astus. „Mis juhtuks, kui loom ärkaks?" küsis ta endalt. Lõvi ei ärganud.

Ohtlik olukord andis talle nii kiirust kui ka jõudu ning peagi oli ta puu alumistel okstel. Lõvid puu all ärkasid okste kahinast, kuid mees oli juba väljaspool hädaohtu. Nähes, et nad on hilinenud, heitsid lõvid uuesti maha ja jätkasid poolelijäänud und.

Smith-Oldvickil oli siis nii palju õnnestunud! Ta hakkas kahtlema, kas lõvid olidki nii suur hädaoht. Need kiskjad olid ju inimestega sedavõrd harjunud, et võisid vaevalt võõrastki rünnata. Kuid siiski — lõvid on lõvid.

Edasi ronides jõudis leitnant teise korruse akendeni. Lahtise aknaga toas ei olnud kedagi. Mööda tugevat oksa võis ta aknalauani minna. Silmapilk hiljem seisis ta juba suures toas, mille ühes seinas paistis

164

raskete vaipade ja eesriiete taha peidetud alkoov. Akna vastas oli uks, nähtavasti ainuke, mille kaudu võis välja pääseda.

Smith-Oldvick mõtles, mida peab ta ette võtma, ning märkas, et õhtu on juba ligi. Ta vaagis, kas katsuda kohe toast välja hiilida või oodata pimedust, mis kergendab põgenemist. Viimaks arvas ta paremaks vaadata, mis on teisel pool ust.

Vaevalt oli lendur astunud mõne sammu, kui avanesid alkoovi ees olevad vaibad ja nende vahelt ilmus nähtavale naine. Ta oli noor ja ilusate kehavormidega. Ainuke riietusese, mida ta kandis, oli ümber niuete seelikuks seotud riidetükk. Keha ülaosa ja käsivarred olid päris paljad, mistõttu võis näha nende suurepäraseid täiuslikke vorme. Kui ilus ka keha polnud, paistis näost täielik nõdrameelsus.

Meest nähes jäi naine seisma. Smith-Oldvick ootas, et naine hakkab appi karjuma. Kui ta seda teeb, on mehe põgenemisvõimalused läbi lõigatud. Leitnandi oletus ei pidanud paika. Naine naeratas ja tuli uudishimu ajel mehe juurde. Oma ilusate sõrmedega katsus ta mehe varrukat ja pidas end üleval nagu laps, kes on leidnud uue huvitava mänguasja. Ta vaatas imestades meest pealaest jalatallani.

Ülevaatuse lõpetanud, ütles naine midagi mehele. Tema hääl oli kõlav ja pehme — täies vastuolus näoga. Smith-Oldvickile tundus, nagu kuuluks naise inetu nägu ühele, aga tema ilus hääl hoopis teisele isikule. Ta ei saanud aru, mida naine ütles, kuid ta veendus, et naine pidi olema haritud. Nähtavasti kuulus see inetu iludus kõrgkihti. Naine ei andnud leitnandile pikka aega oma kõnet kuulata. Nähes, et mees ei saa temast aru, surus ta end tema vastu ja põimis oma ilusad käed ümber kaela. Kui mees ei mõistnud tema sõnu, siis pidi ta igatahes aru saama tulistest suudlustest. Naine suudles leitnanti uuest ja uuesti. Selles embamises ja suudlemises oli troopika elanike pöörast seksuaalsust ja verd keema panevat erootikat.

Mees proovis ootamatust armastusavaldusest vabaneda. Mida ägedamalt ta naist eemale tõrjus, seda tugevamini põimusid käsivarred ümber kaela ja seda ligemale ründaja end surus. Smith-Oldvickile tuli meelde õpetus, mille järgi on kõige parem viis hulludega ümber käia alistuda nende tujudele. Teist võimalust tal parajasti ei olnud. Ta sulges silmad ja andus vastupanuta.

Just sel õnnetul silmapilgul avanes uks ja sisse astus mees. Leitnant kuulis ukse kääksatust, avas silmad ja püüdis uuesti naise käest pääseda. Naine seisis aga seljaga ukse poole, ei kuulnud ega näinud midagi, ei teadnud, kui rumalasse olukorda oli ta oma armuavalduste objekti pannud. Kui naine viimaks aru sai, et toas oli keegi kolmas, vaatas ta tulija vihast ja hullumeelsusest lõkendavasse näkku, kattis silmad kätega ning põgenes kiljatades vaipade taha alkoovi.

Inglane punastas ja jäi nõutult seisma kohta, kuhu naine oli ta jätnud. Mingeid seletusi siin vaja ei olnud. Ta oli tabatud teolt ja tabaja

oli sama ametnik, kelle juurde ta oli toodud. Seda teadis ka see inetu mees ja seda teadmist väljendas ametniku kohutavalt kortsus nägu. Selles peegeldus piiritu viha, armukadedus ja hullumeelsus.

Tulija jäi silmapilguks seisma, karjatas äkki, tõmbas tupest mõõga ja tormas inglasele kallale. Smith-Oldvickile näis, et selle hullumeelse eest tal pääsu pole, et tema ees seisab kole surm, ja ta tõmbas põuest püstoli ning sihtis vastasele otse südamesse. Metslane ei teinud häältki, kui kukkus laskja jalge ette. Suurekaliibriline kuul oli läbinud südame. Toas valitses hauavaikus.

Inglane vahtis põrandal lamavat surnukeha. Ta ootas iga hetk neid, keda pauk võis kohale kutsuda. Varsti nad tulevad, võtavad ta kinni ja siis on kõik otsas. Leitnant kuulatas. Midagi polnud kuulda. Jälle liikusid alkoovi kardinad, mille vahelt naine pea välja pistis. Ta vaatas surnukeha, nägu peegeldas leina.

Naine lähenes pikkamisi surnule. Ta oli kogu aeg pögenemisval-mis. Kahe sammu kaugusel surnukehast ta peatus ning vaatas Smith-Oldvickile otsa ja rääkis midagi, millest mees aru ei saanud. Siis laskus naine surnu juurde põlvili ja puudutas teda.

Leitnant seisis kivistunult paigal ja jälgis naist. Ta nägi, kuidas õrn olend võttis sumu õlgadest kinni ja pööras selle selili. Kui naine oli seni kahelnud, siis pidi ta mehe kortsus nägu silmitsedes uskuma, et elu oli temast põgenenud. See teadmine tuli talle järsku, kuid mitte nii, nagu leitnant oli oodanud. Naine puhkes naerma. Naeris ja tagus oma väikeste kätega surnu rinda ja nägu. Selles oli juba rohkem kui hullu-meelsust, see oli midagi põrgulikku, saatanlikku surnukeha kallal. Inglane ehmus seda nähes ja taandus paar sammu.

Keset rõõmuväljendust mehe surma üle — selleks pidas inglane hullumeelset naeru — naine vakatas äkki, kargas püsti ja jooksis ukse juurde. Ta oleks nagu põgeneda tahtnud. Kuid ei. Ta lükkas uksele riivi ette ning tuli tagasi inglase juurde. Mis ta ütles, sellest leitnant aru ei saanud. See näis naist ärritavat. Ta karjus ja tormas mehele kallale. Vaevalt võib ette kujutada midagi metsikumat, kui ilusa keha ja inetu näoga hullumeelne. Smith-Oldvick taganes ja sihtis naist püstolist. Kahtlemata oli naine hull, aga mitte niivõrd, et ei oleks aru saanud oma seisukorra ohtlikkusest. Oli ju see riist, mida mees käes hoidis, teinud hinnsat häält ja tapnud mehe, kelle majas ta elas. Viha, mida ta mehe vastu üles näitas, lahtus niisama kiiresti, kui oli tõusnudki.

Naise hääl, mis oli ärrituse tõttu olnud kann ja toores, muutus jällegi pehmeks ja meloodiliseks. Ta ütles midagi ja kui mees ikka aru ei saanud, näitas käega, et surnukeha on vaja kuhugi ära toimetada. Mehe küsivat pilku märgates viis naine ta alkoovi varjavate vaipade juurde. Leitnant imestas, et alkoov ei olnudki nii väike, nagu ta oli arvanud. Neiu viipas käega alkoovi nurgas oleva diivani poole. Smith-Oldvick

mõistis, et naine tahab peita surnukeha selle alla Selleks oli koht tõesti sobiv, sest diivanit kattis põrandani ulatuv vaip.

Nad tõstsid surnu põrandalt ja viisid diivani juurde. Laip oli vaja sohva alla panna, kuid ruum oli napp. Suurte pingutuste peale see viimaks õnnestus. Naine näitas selle töö juures otse metsikut agarust ja hoolimatust surnu vastu. Vaevalt oli laip kõrvaldatud, kui naine ruttas tuppa ja kiskus verise vaiba toa teise serva. Verepleki varjas ta pingiga ning näis ise oma teoga rahule jäävat.

Toas polnud näha midagi, mis oleks võinud anda tunnistust hiljutisest tapmisest. Naine vaatas veel kord ringi, pöördus mehe poole ja põimis jälle käed talle ümber kaela. Vastik oli see ebaloomulik embus, kuid veel vastikum oli, et naine kiskus meest sohva juurde, mille alla oli surutud laip. Smith-Oldvick tundis naise vastu viha, kuid ei unustanud ka oma ohtlikku seisundit. Ta pidi tegema kogu vastikusele vaatamata seda, mida naine tahtis. Vastupanuga oleks ta end ära andnud.

Äkki kolgiti ukse pihta. Naine hüppas püsti, võttis mehe varrukast kinni ja juhatas alkoovi teises otsas olevate eesriiete juurde. Ta tõmbas need kõrvale ja nende taga oli väike nišš, kuhu leitnant peitus. Naine ruttas ust avama.

Smith-Oldvick otsustas sisseastunu sammude järgi, et see oli mees. Naine ja mees rääkisid tavalise häälega. Lenduril oli tunne, et mõni hullumeelsusavaldus võib ilmneda iga silmapilk. Ta oli päeva jooksul nii palju üllatusi läbi elanud, et siin suures hullumajas näis kõik võimalik olevat.

Hääle järgi otsustades tulid mees ja naine alkoovi. Smith-Oldvick tahtis näha, mida nad teevad, ning paotas kardinaid. Ja milline pilt avanes talle! Naine istus mehe kõrval, käed ümber tema kaela. Samasugune mittemidagiütlev naeratus näol, sosistas

ta mehele õrnusi ja suudles teda. Mees vastas samasuguste kallistustega. Jälle oli neiu tegevus täis äärmist seksuaalsust ja vastikust.

Mees, kes naisega diivanil istus, oli palju noorem sellest, kelle Smith-Oldvick äsja teise ilma oli saatnud. Naisele näis korraga miski meelde tulevat. Ta vaatas niši poole, kus inglane peidus oli, ning sosistas midagi mehele. Naine liigutas parema käe sõrme, nagu püstoliga lastes tehakse. Nähtavasti rääkis ta inglase püstolist.

Smith-Oldvick nägi eesriide vahelt, kuidas mehe näole ilmus sünge vari, kuidas ta tõmbas tupest pika terava mõõga ning lähenes ettevaatlikult nišile. Naine astus mehe kõrvale ja näitas käega umbes rinna kõrgusel kohta eesriide taga, kus oli inglane. Nende kavatsuses inglane ei kahelnud. Ta vaatas ringi ja otsis kohta, kuhu põgeneda.

Metslane oli jõudnud juba niši juurde. Ta tõstis mõõga rinna kõrgusele ning kogu jõudu kokku võttes torkas läbi eesriide sinna, kus silmapilk tagasi oli olnud leitnant.

***

167

Bertha Kircher sai peagi aru, et vastupanu on asjatu ning ta peab ootama paremat juhust ja selle jaoks jõudu hoidma. Prints Metak ruttas koridori ja koridorist jällegi kuhugi ruumi. Ehkki ta oli kuninga poeg, pidi Metak kättemaksu kartuse tõttu palees peidukohta otsima. Hirmu põhjal, mida noormees tundis, võis oletada, et kinnivõtmise korral on karistus karm.

Neiule näis, et prints oli samadest ruumidest juba mitu korda läbi tormanud. Ta ei teadnud, et Metak oli surmahirmu tõttu segaseks läinud ja jooksis, kuhu juhtus. Selles ei olnud midagi imelikku, sest prints oli hullude järeltulija ja eksles hullude ehitatud hullu kuninga lossis, kus kõik oli õudselt keeruline. Kord oli koridor sirge, kord täis järske käänakuid, kord jõudsid nad laiadele treppidele, mis lõppesid koridoris, edasi minnes aga tuli keerdtrepp. Trepist alla minnes jõudsid nad laia koridori. Prints Metak oli kaotanud suuna ja otsustamisvõime.

Viimaks peatus hull prints suure ukse ees. Ta nagu kahtles selle kaudu siseneda Kõhklus vältas vaid silmapilgu. Ta avas ukse ja tormas ruumi, neiu ikka veel kaenlas. See oli suur heledasti valgustatud saal, mille teises otsas seisis kuninga troon. Troonil istus kuningas ja mõlemal pool kaks hiigellõvi. Kiskjaid nähes tulid Berthale meelde Za-nila sõnad: „Tal on ka palju teisi kuningannasid, kes kõik ei ole sugugi inimesed."

Nähes Metakit ja neiut, tõusis kuningas troonilt ja sammus nende poole. Oli näha, et tema majesteet oli väga vihane ja Metakil tuleb kurja isa käest karistus vastu võtta. Kuningas andis saalis olevatele ohvitseridele käske ja silmapilk hakkas peale vilgas liikumine. Neiule näis, et Metak on toonud ta mesilase pessa. Sellest sai hull prints ka ise aru. Vaevalt oli sagimine peale hakanud, kui ta ümber pööras ja saali teisest uksest välja jooksis.

Just viimasel hetkel, sest põgenikku asus jälitama hulk ohvitsere. Tagaajajaid oli umbes sada. Kõik tormasid kitsa ukse poole ning takistasid üksteisel edasipääsu. See aitaski põgenejaid.

Metak oli jõudnud neiut kandes kuhugi allapoole viivale trepile. Sealt jõudsid nad kitsasse käiku ning paremale pöörates suurde nähtavasti maa-alusesse õlilampidega hästi valgustatud ruumi. Selle keskel oli bassein, milles seisis vesi ainult mõni toll allpool põranda taset. Vaevalt jõudsid nad ruumi, kui ka tagaajajad olid kannul. Silmapilkugi ei võinud kaotada. Jälitajad nägid, kuidas prints hüppas koos neiuga basseini. Hetk hiljem kadusid mõlemad vee alla.

* * *

Põgenemisvõimalust otsides sattus pimedas nišis Smith-Oldvicki käe alla mingi uks. Ta lükkas puust riivi lahti, uks avanes hääletult. Leitnant leidis end mingist kitsast

käigust. Vaevalt oli ta mõne sammu edasi läinud, kui põrkus millegi vastu. See oli redel. Et tagasi minna oli võimatu, jäi inglasel üle ainult mööda redelit üles ronida.

168

Paari meetri kõrgusel lõi Smith-Oldvick pea vastu lage. Löök oli kaunis tugev, kuid see kinnitas, et redel viis katusele ja asi, mille vastu ta pea ära oli löönud, oli alt kinnitatud luuk. Luugi sai kergesti lahti ja paari sekundi pärast oli leitnant katusel. Kedagi polnud näha. Inglane hingas Aafrika tähistaeva all kergendatult. Nii kaugele siis õnnestus põgeneda. Nüüd tuli vaadata, kuidas edasi pääseda.

Maja, mille katusel Smith-Oldvick seisis, ei olnud väga kõrge. Järgmine maja, mis seisis küljega madalama vastu, oli päris suur. Ringi vaadates märkas leitnant tänavalaternaid, mille kuma paistis isegi katusele. Seal oli siis tänav ja sinnapoole ta sammud seadiski.

Katuse äärelt võis ta jälgida hullude linna öist elu. Ta nägi mehi, naisi, lapsi ja lõvisid. Inimeste tegudest paistis hullumeelsust. Inglane järeldas, et siin mõistatuslikus linnas olid ainult lõvid täie aruga. Ta vaatas tähti ja leidis nende järgi, et tänav, mida ta jälgis, oli sama, mida mööda teda ja Bertha Kircherit kesklinna talutati.

Smith-Oldvick arvas, et kui ta kuidagi alla tänavale jõuaks, saaks majade varjus linnavärava poole hiilida. Neiut päästa näis võimatu ja pealegi ta ei teadnud, kus ta võiks olla. Minna teda tundmatus linnas üksi ning ainult püstoli ja mõne padruniga otsima oli enesehävitamine. Katsuda üksi linnast põgeneda oli isegi raske ja hädaohtlik ettevõtmine. Kui linnast pääsed, jõuad metsa, kus isegi päeval murravad lõvid inimesi. Sellest läbi minna oli võimatu. Ta tahtis jõuda hullude linnast võimalikult kiiresti ükskõik kuhu.

Põhja pool olevad majad olid niisama kõrged kui seegi, mille katusel leitnant seisis. Et majad seisid vastu üksteist, pääses ta katuselt katusele. Tänavaile, kus käis ringi palju inimesi ja lõvisid, ei saanud minna. Kui ta leiab koha, kus on pimedam ja liikumist vähem, proovib \a alla minna. Viimaks leidis inglane sellise koha, kuid ta pidi veel kaua ootama liikumise hõrenemist, enne kui katsus alla ronida.

Vaevalt oli ta katuse äärele pikali heitnud, kui pehmed sammud allpool andsid märku kellegi möödumisest. Ta pidi tagasi tõmbuma. Sammud kostsid ikka ja jälle. Näis, et ta peab ootama katusel hilis-ööni.

Viimaks liikumine hõrenes. Kui tänaval polnud hulk aega kedagi näha, otsustas leitnant õnne katsuda. Mööda sammast alla ronida polnud kuigi raske. Varsti seisiski Smith-Oldvick samba varjus kõnniteel ning tahtis hea õnne eest juba jumalat tänada, kui kuulis liginevaid samme ja nägi enda ees seismas kollases jakis hiiglast, mõõk vööl.

XXII. Niši ees

Numal ei läinud korda tabada põgenevat meest. Vihaselt urisedes hüppas ta ikka uuesti ja uuesti väänkasvudega kaetud müürile. Mõnikord

169

õnnestus tal ronida paari meetri kõrgusele, kuid siis kukkus ta alla. Kiskja tundis äkki tuttavat lõhna. Ta nuusutas inimese jälgi ega urisenud enam, vaid niutsus nagu kutsikas, kelle peremees on maha jätnud. See oli sama Numa, kelle Tarzan oli kunagi vamabode maal lõksust päästnud.

Millised mõtted liikusid kiskja peaajus? Kes seda teab. Numa rahunes ning sammus, pea norus, ida poole. Kohas, kus idapoolne linnamüür tegi järsu pöörde lõunasse, ta

peatus silmapilgu ning jätkas majesteetlikult teekonda. Nähtavasti oli loomal tekkinud kavatsusi, mida ta asus teoks tegema.

Linna lõunamüüri taha oli ehitatud kitsedele ja antiloopidele aed, kus neid lõvisöödaks nuumati. Lähedastes metsades elavad lõvid kasutasid toiduks nii inimesi kui ka aias olevaid kitsi ja antiloope. Vahel võtsid metsikud ette pikemaid retki vamabode maale, kus oli igasuguseid loomi. Tavaliselt leppisid nad saagiga, mille tabasid linna ümbruses. Loomatarandisse polnud siiski kerge pääseda, sest seda piiras kõrge tara. Mõnikord see ometi õnnestus ja siis kadus kas kits, antiloop või karjane. Hommikuti aeti loomad kaugematele karjamaadele. Seda võimalust saaki tabada kasutasid lõvid järjekindlalt,

Tarzani päästetud Numa erines metsas hulkuvatest kiskjatest. Linnaelanikud olid selle kutsikana kinni püüdnud ja pidanud koos inimeste toiduks nuumatavate lõvidega. Aasta pärast õnnestus noorel loomal metsa põgeneda. Vangipõlves oli lõvile õpetatud, et inimest ei tohi murda. Seepärast hoiduski Numa inimestest eemale. Neid ründas ta suure nälja või vihaga.

Ta oli taga ajanud inimest, keda tahtis murda. Kuid see oli eksitus. Mees oli hoopis tema heategija olnud ja teda tuli kaitsta. See mees oli linnas, kuhu ka Numa tahtis pääseda. Loom lähenes aedikule, mille väravad olid ööseks suletud. Lõvi katsus iga väravat, millest üks oli suletud hooletumalt. Ta surus selle lahti.

Lõvi tulekust sattusid kitsed paanikasse. Nad jooksid aia teise äärde ja jäid tihedasti üksteise vastu surutuna seisma, nagu on nendel rumalatel loomadel hädaohu korral kombeks. Numa oleks võinud neist ükskõik millise kergesti maha murda, kuid kiskjal olid hoopis teised kavatsused. Lõvi teadis, et aedikut piirab ühest küljest linna müür, milles on väike värav, kust loomi linna viidi. Kas kiskja oli kõike ette kavatsenud, seda ei tea, kuid paremini poleks ta saanudki tegutseda. Kitsede paaniline jooks tõmbas endale karjase tähelepanu. Ta pistis pea värava vahelt välja, et näha, mis on aedikus lahti. Karjane poleks seda teinud, kui oleks teadnud, et samal silmapilgul jõudis värava juurde suure lakaga must lõvi. Vaevalt oli mees pea välja pistnud, kui Numa hiigelkäpp laskus ta kuklale ning silmapilk hiljem oli kitsekarjane tükkideks kistud. Värav jäi lahti ja tee linna oli Numale vaba. Minut hiljem jalutas kõrbekuningas hullude linna viletsasti valgustatud tänaval.

170

Smith-Oldvicki esimene kavatsus oli kohatud sõdur silmapilk maha lasta ja siis kiiresti linna värava poole tõtata. Leitnant teadis, et kui keegi teda näeb, tähendab see samahästi kui uut vangisattumist. Parem kasutada ära seegi põgenemisvõimalus. Leitnant libistas käe taskusse, kus oli laskevalmis püstol. Ta ei jõudnud veel relva välja tõmmata, kui keegi haaras teda käest ning sosistas inglise keeles: „ Leitnant, see olen mina, Ahvide Tarzan!"

Smith-Oldvicki närvipinge oli tõusnud tippu. Tarzani sõnad päästsid ta sellest. Leitnant oli nõrk nagu haige laps. Ta pidi tahtmatult Tarzani varrukast kinni võtma, et mitte maha kukkuda. Kui inglane kõnevõime tagasi sai, küsis ta tasa: „Teie? Teie? Ma pidasin teid juba surnuks!"

„Ei, ma pole veel surnud," vastas Tarzan, „ja nagu näen, ka teie mitte. Aga kuidas on lugu neiuga?"

„Ma pole teda pärast meie linna toomist näinud," vastas leitnant. „Meid viidi algul ühte suurde majja turu ääres. Sealt saadeti ta kuhugi edasi, mind aga lükati hoovi lõvide hulka. Mis temast edasi sai, seda ma ei tea."

„Aga kuidas teie sealt pääsesite?" küsis ahvinimene.

„Lõvid jätsid mind rahule ja mul õnnestus ronida mööda puud teise korruse aknani. Sealt pääsesin mingisse tuppa, kus mul oli väike kokkupõrge kellegi vanapoolse

härraga ja üks naine peitis mind alkoovi. Pärast andis peitja mind ära teisele metsalisele, kes nähtavasti tahtis mind mõõgatorkega teise ilma saata. Mul aga õnnestus põgeneda katusele ning ootasin seal tundide viisi parajat juhust alla tulla ja linnast põgeneda. Tulin tänavale, kuid nähtavasti olin liiga ettevaatamatu. See on kõik, mida tean. Mul pole aimugi, mis neiu Kircheriga on juhtunud."

„Ja kuhu tahtsite minna?" küsis Tarzan.

Smith-Oldvick viivitas vastusega: „Mina üksinda ei saaks siin neiu heaks midagi ette võtta ja seepärast kavatsesin kiiresti linnast välja pääseda. Kohe, kui siit põrgust välja oleksin saanud, oleksin katsunud jõuda Briti vägede juurde ja saada abi neiu päästmiseks."

„Seda ei oleks te suutnud," ütles Tarzan. „Kui jõuaksitegi metsast läbi, ei ületaks te veeta liivakõrbet. Ja kust saaksite toitu?"

„Mida peaksime siis tegema?" küsis inglane.

„Kõigepealt on tarvis neiu üles otsida," vastas ahvinimene ja pomises omaette nagu leitnanti polekski kuulamas olnud. „Ta võib olla Saksa salakuulaja, kuid ta on naine, pealegi valge naine. Ei, ma ei või teda siia jätta!"

„Hea küll, aga kust me ta leiame?" küsis Smith-Oldvick.

„Olen juba tema jälil," vastas Tarzan.

171

„Aga kuidas saan nii rõivastatult teiega kaasa tulla? Mind võidakse kohe ära tunda ja see tähendaks taas vangi sattuda," väitis leitnant vastu.

„Muretseme teile ka rõivad," tegi ahvinimene ettepaneku. „Kuidas?"

„Minge tagasi müüri juurde kohta, kust ma üle ronisin," vastas Tarzan. „ Sealt leiate rõivasteta sõduri surnukeha. Küsige temalt, kust ma need rõivad aidale sain."

Smith-Oldvick vaatas ahvinimesele otsa. „Ahaa! Mõistan teid. Mul tuleb meelde, et siin lähedal on üks mees, kes enam rõivaid ei vaja. Vaja on ainult katusele jõuda ja meil pole suuremat vastupanu oodata. Seal on ainult neiu ja noormees, keda võime kergesti üllatada."

„Kuidas? Mis tähendab: mees, kes enam rõivaid ei vaja?" küsis Tarzan.

„Ta ei vaja neid seepärast, et ma tapsin ta," vastas inglane.

„Ohoo, mõistan!" lausus ahvinimene. „Ehk ongi nii parem, sest katsuda tänaval kellegi seljast rõivaid võtta tekitaks soovimatut kära. See takistaks meil oma kavatsust mööda talitada."

„Kuidas pääseme tagasi katusele?" küsis leitnant.

„Samamoodi, nagu alla tulite," vastas Tarzan. „See maja pole väga kõrge ja nagu ma tähele panin, on igal sambal rant, millest on hea kinni haarata."

Smith-Oldvick vaatas üles: „Tõsi. Maja pole eriti kõrge, kuid kahtlen, kas jõuan tagasi katusele ronida. Olen väga nõrk, sest algul sakutas mind lõvi, pärast peksis mind üks metslane ja ma pole eilsest saadik midagi söönud."

Tarzan mõtles paar sekundit: „Siiski peate kaasa tulema. Siia jätta teid ei saa. Ainuke pääsemisvõimalus teile on minu abi, aga ma ei saa tulla teiega enne, kui olen neiu leidnud."

„Teiega ma just tahangi kaasa tulla," vastas lendur, „sest üksinda ma siit ei pääse ja kaks on ikkagi kaks."

„Lähme!" kutsus Tarzan. Enne kui leitnant veel aru sai, oli ta ahv-inimese õlal. „Pidage mu kaelast tugevasti kinni!" Inglane tegi, nagu kästud. Ahvinimene võttis natuke hoogu ja ronis osavasti sammast mööda ülespoole. Minut hiljem olid nad katusel.

„Ja nüüd näidake mulle, kus lamab see teie sõber, kes enam rõivaid ei vaja," käskis Tarzan.

Smith-Oldvick leidis kergesti luugi, mille kaudu ta oli katusele põgenenud. Ahvinimene heitis augu äärde kõhuli, kuulas ja nuusutas kaua ning ütles lõpuks: „Tulge minu järel!" Mehed läksid redelit mööda alla. Kobades jõudsid nad toaukseni. See oli lahti. Tarzan nägi eesriide vahelt, et toas oli kolm inimest: sõdur, neiu ja neeger. Kaks esimest istusid madala laua ääres ja alustasid parajasti õhtusööki. Neeger teenindas neid. Must oli hiiglakasvu ja tundus Tarzanile pärinevat mõnest

172

talle tuttavast suguharust. Et see tõesti nii oli, selles veendus ta varsti. Ahvinimene oli mustade mandril nii kaua ringi rännanud, et tundis suuremat jagu nende suguharudest. Tarzan oskas isegi seda keelt, mida võis rääkida siinne neegrist teener. Kuid ta ei olnud kindel, kas must hiiglane tema jutust aru saab. Äkki oli neeger juba lapsena röövitud ja ei osanudki enam oma suguharu keelt. Tarzan oli seik-lusteotsija. Kogu tema elu oli täis õnnelikke ja õnnetuid juhtumisi. Ahvinimene jälgis kannatlikult musta mehe askeldusi ja ootas võimc.luct midagi ette võtta.

Viimaks tuli neeger niši kardinate kõrval oleva laua juurde. Nähtavasti tuli ta sinna jäetud toidu järele. Kui must mees kummardus, et laualt toidunõusid võtta, sosistas Tarzan talle: „Kui tahad vamabode maale tagasi saada, siis tee, nagu ma käsin."

Emakeeles kuuldud sõnad ehmatasid neegrit. Et eesriide taga oli nišš, sellest polnud tal aimugi, veel vähem võis ta uskuda, et hääl kostis läbi seina. Neeger vaatas eesriide poole ja värises. Tarzan kartis, et hirm sunnib neegrit neid ära andma. Ta sosistas: „Ära karda, siin on sinu sõber!" See näis neegrit rahustavat.

„Mis? Kas vaene Otobu võib teha midagi head jumalale, kes räägib temaga läbi seina?" sosistas neeger vaevukuuldavalt.

„Võid! Kuula tähelepanelikult!" ütles Tarzan tasa ja pikkamisi. „Me tuleme kahekesi alkoovi. Sa aga tee nii, et need kaks seal laua juures ei pistaks põgenema ega hakkaks appi karjuma."

„Takistan nende põgenemist," vastas must teener. „Mis puutub kar-jumisse, siis ei kuule seda keegi. Nende majaseinad on nii ehitatud, et hääl läbi ei kosta. Kui nad karjuksidki, siis selles poleks midagi erilist, sest siin linnas võib karjeid iga hetk kuulda ja neid ei panda eriti tähelegi. Teen, nagu tahate."

Tarzan nägi eesriide vahelt, kuidas neeger sammus alkoovi teises otsas oleva söögilaua juurde ja asetus noore sõduri selja taina. Neeger andis silmadega märku, et ta on valmis.

Aeg tegutseda oli käes. Tarzan astus alkoovi. Ta ei saanud astuda paari sammugi, kui sõdur teda märkas ja püsti kargas, et sattuda musta hiiglase käte vahele. Neiu istus seljaga tulijate poole ega saanud esialgu asjast aru. Ta nägi ainult, et must ori oli armsamale kallale tunginud, ning ruttas talle appi. Neiu ei jõudnud Otobut segada, sest Tar-zani raske käsi langes ta õlale. Ta pööras end ümber ja ahvinimene nägi tema hullumeelset viha väljendavat nägu. See kestis vaid viivu ja asendus idiootliku naeratusega. Naine vaatas uudishimulikult Tarzanit ja tema kaaslast.

Nähes lendurit, kelle ta oli mõni tund tagasi ära andnud, ei ilmutanud neiu imestust ega viha. Näis, nagu oleks tal olnud ainult kaks viisi tundmusi väljendada — viha või armastusega. Need tundmused vahel dušid temas ülikiiresti..

173

„Hoolitsege tema eest," ütles Tarzan leitnandile neiut silmas pidades. „Mul tuleb kõigepealt sellelt metsaliselt sõjariistad ära võtta." Ta astus sõduri juurde, keda Otobu suure vaevaga kinni hoidis. Kui ahvinimene oli mõõga enda kätte saanud, ütles ta teenrile: „Ütle neile — kui sa üldse nende lollide keelt oskad — et me ei tee midagi halba, kui nad on vait ja ei takista meie lahkumist."

Neeger vaatas Tarzanit pärmi silmi. Ta ei saanud aru, kuidas võis nii võimas jumal, nagu Tarzan näis olevat, nii leplik olla. Otobule oli ahvinimene suur valge bwana, kes kandis siinse linna sõduri vormi, kuid ei olnud kohalik elanik, vaid tundmatu võõras. Sellest hoolimata usaldas must ori valget meest, kes oli lubanud talle kaasabi eest vabaduse.

„Nad tahavad teada, mis te neilt soovite," ütles neeger pärast Tar-zani sõnade tõlkimist.

„Ütle, et kõigepealt tahame süüa ja midagi veel, mille siit alkoovist ise leiame," seletas ahvininiene. „Otobu, võta sõduri oda, mis seal seina ääres seisab, ja teie, leitnant, võtke endale tema mõõk." Siis ütles Tarzan neegrile: „Ma valvan nüüd meest, sina aga mine diivani juurde nurka ja too välja, mis sinna peidetud on."

Otobu oli harjunud käsku täitma. Ta kiskus diivani alt välja laiba. Noor sõdur karjatas ja tahtis surnukeha juurde joosta. Teda takistas Tarzan. Sõdur kargas küünte ja hammastega talle kallale. Pika rüselemise järel suutis ahvinimene teda rahustada ja ta endale allutada. Tarzan käskis neegril surnult rõivad ära võtta ja noorelt sõdurilt küsida, miks ta laipa nähes marru sattus.

„Ma võin seda teile, suur bwana, ise öelda. See vanamees oli ta isa."

„Mis sõdur praegu neiule ütles?" küsis Tarzan.

„ Sõdur küsis, kas neiu teadis, et see surnu siin on. Neiu vastas, et ei teadnud," seletas neeger.

Tarzan tõlkis neegri öeldu ka Smith-Oldvickile. „ Oleks see noorhärra näinud, kuidas tema armuke katsus mõrtsukatöö jälgi kaotada, kuidas ta laiba ära peitis, siis ei oleks ta tarvitsenud nii rumalaid küsimusi esitada. Vaadake, kui osavalt on vereplekk vaibal pingiga varjatud. See neiuke siin polegi nii rumal, kui esialgu arvasin."

Must teener oli surnult rõivad seljast võtnud ning Smith-Oldvick ajas need aega viitmata endale selga.

„Nüüd sööme," ütles Tarzan, „sest tühja kõhuga on võimatu midagi korralikult ette võtta."

Söömise ajal ajas ahvinimene Otobu tõlgioskusi ära kasutades vangidega juttu. Ta sai teada, et palee, kus nad parajasti viibisid, oli olnud vanamehe oma. Vanamees oli mingi kõrgem ametnik, kes kuulus oma perekonnaga kõrgkihti, aga siiski mitte kuninga õukonda.

174

Tarzan päris Bertha Kircheri järele. Noor sõdur vastas, et neiu oli viidud kuninga lossi. Kui ahvinimene küsis, milleks, siis sai ta sõdurilt vastuseks: „Muidugi kuninga jaoks!"

Jutuajamise jooksul pidasid sõdur ja neiu end normaalselt ülal. Nad isegi küsisid, kui kaugelt võõrad on, milline on nende kodumaa. Kuuldes, et siinset linna ja orgu piirab lai veeta liivakõrb, avaldasid nad imestust. Nähtavasti polnud neil aimugi, et väljaspool orgu veel midagi peale mägede olemas on.

Tarzan laskis Otobul sõdurilt pärida, kas ta tunneb kuninga paleed seestpoolt. Selgus, et noormees on kuninga ühe poja, prints Metaki hea sõber ja käib tihti tema juures. Prints käib päris sageli ka tema juures. Ahvinimene tahtis noort sõdurit lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid tal ei tulnud pähe ühtegi selleks kõlbavat head mõtet.

Äkki tümitati kõrvaltoa kinnisele uksele. Silmapilk vaikisid kõik. Noor sõdur hüüdis midagi, aga Otobu haaras teda kõrist.

„Mida ta hüüdis?" küsis Tarzan neegrilt

„Ta käskis ukse maha murda ning ennast ja neiut kahe võõra käest päästa. Peaksid nad siia tulema, siis tapetakse meid kõiki," värises must hiiglane.

„Ütle talle," käskis Tarzan rahulikult, „et kui ta veel häält teeb või proovib vabaneda, ma tapan ta"

Otobu tõlkis ahvinimese sõnad sõdurile, kes jäi tusaselt põrandale vahtima Tarzan läks ise alkoovist tuppa vaatama, kuidas uks sissetungijatele vastu peab. Smith-Oldvick järgnes talle ja mõlemad vangid jäid neegri valvata. Ahvinimene mõistis, et uks ei pea vastu kaua.

„ Tahtsin seda noormeest kuninga lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid arvan, et peame tuldud teed tagasi minema," ütles Tarzan lendurile. „Siia jääda ja sissetungijatega võitlusse astuda tähendab oma kavatsusest loobuda. Hääle järgi otsustades on ründajaid vähemalt tosin. Lähme! Teie minge ees, ma tulen järele."

Kui nad tulid tagasi alkoovi, oli olukord muutunud. Must vangivalvur lamas surnuna põrandal ja vangidest polnud jälgegi järel.

XXIII. Põgenemine Xujast

Kuhu Metak teda viia tahtis ja millised kavatsused mehel olid, sellest polnud Bertha Kircheril aimugi. Alles siis, kui prints ta veel tugevamini enda vastu surus ja, pea ees, basseini hüppas, sai asi selgeks. Hull Metak tahtis teda koos endaga ära uputada. Neiu sulges silmad ja ootas surma.

Kuid tahtmine elada on meis tihti kõigest tugevam. Naine proovis vee all printsi tugevate käte vahelt vabaneda ning hoidis hinge kinni

175

lootuses varsti vee peale pääseda. Mees ei vajunud lihtsalt põhja, vaid ujus tugevate tõmmetega basseini teise serva. Neiu nägi vee all seina ja tundis peagi, kuidas nad pinnale tõusid. Bertha nägi oma imestuseks, et nad ei olnud enam basseinis, vaid mingis poolpimedas veega täidetud koridoris.

Prints Metak ujus mööda koridori edasi. Parema käega tegi ta tugevaid tõmbeid, pahemaga aga hoidis neidu kinni. Koridor, õigemini maa-alune kanal oli kaunis pikk. Kümne minuti pärast jõudsid nad selle lõppu. Metak ütles midagi ja kui neiu temast aru ei saanud, tõstis ta pahema käe nii kõrgele, et sai anda kaaslasele märku sulgeda nina ja silmad. Vaevalt jõudis Bertha sügavalt sisse hingata, kui mees sukeldus teda vee alla kaasa tõmmates.

Minutit poolteist ujusid nad vee all edasi. Vee peale jõudsid nad suures tiigis, kõrgel pea kohal särasid tähed, tiiki ümbritsesid kõrged majad ja minaretid.

Metak ujus kiiresti tiigi põhjakaldale, kus nad veest välja tulid. Pargis jalutas hulk inimesi, kes ei pööranud neile mingit tähelepanu. Metak kiirustas ja neiu, kes ei näinud mingit põgenemisvõimalust, järgnes talle. Ta lootis, et ükskord tekib võimalus ikkagi.

Metak juhtis Bertha ühe suurema maja poole, mis oli sama, kuhu naine koos Inglise ohvitseriga algul oli toodud. Nad astusid saali, kus varem oli istunud järeleandmatu vanamees. Tema asemel oli seal nüüd tosin või rohkem sõdurit. Need olid nähtavasti valvurid, sest kandsid samasuguseid rõivaid ja relvi nagu teisedki sõdurid, keda Bertha Kircher oli päeval näinud. Ainult kollase asemel olid nende jakid valged ning papagoi asemel oli rinna- ja seljaosal lõvi.

Kui prints sisse astus, tõusid valvurid püsti. Metak küsis neilt midagi ja sõdurid osutasid saali teises seinas oleva võlvitud ukseava poole. Sinnapoole seadis sammud ka prints neiut kaasa tõmmates. Aga äkki justkui halba aimates, andis ta sõduritele käsu enda ees minna. Prints vaatas iga mööduvat meest eraldi. Neiule näis, et ta kahtlustas neid milleski. Metak ja Bertha Kircher järgnesid sõduritele. Koridor, kuhu

nad jõudsid, oli kitsas ja lühike. Siis tulid teisele korrusele viivad trepid ja jälle koridor. Mõlemat kätt oli hulk uksi. Koridori valgustasid õlilambid.

Sõdurid peatusid ukse ees ja koputasid selle pihta odadega. Vastuseks kostis ukse tagant ebaselge hääl, millest neiu muidugi aru ei saanud, aga mis sõdureid justkui elektriseeris. Nende näod moondusid ja kui kuninga poeg andis neile käske, hakkasid nad ust mõõkadega lahti murdma. Äeg-ajalt proovisid sõdurid ust. sisse lüüa, kuid see pidas vastu.

Neiu nägi, kuidas uks iga löögi järel natukehaaval järele andis. Seda ta muidugi ei näinud, kuidas kaks meest enne ukse lahtipaiskumist paksude vaipadega varjatud alkoovi põgenes. Ta ei näinud ka seda, et

176

need mehed tõmbusid alkoovist kardinate taha nišši ja sealt salaukse kaudu pimedasse käiku.

Kui uks oli maha murtud, tormasid sõdurid neiu ja printsi kannul tuppa ja sealt alkoovi. Peale toaomaniku ja neegri surnukeha polnud seal kedagi. Printsi ja sõdurite imestusel polnud piiri. Surnukehad ei võinud ju neile läbi ukse midagi hõigata. Metak jooksis lahtise akna juurde ja vaatas välja. Hoovis olid lõvid ja sealtkaudu ei oleks saanud keegi põgeneda. Toast pääses välja sellest uksest, mille nad maha olid murdnud. Metak otsis seinu katvate vaipade ja kardinate tagant sa-laust, kuid nišši ta ei märganud. Hullumeelne viha ja idiootlik imestus kadusid niisama kiiresti kui olid ilmunudki ning prints käskis sõdureil lahkuda. Enne lahkumist asetasid mehed purustatud ukse endisele kohale tagasi nii hästi, kui oskasid. Prints ja neiu jäid kahekesi.

Metak, kes mõni sekund vaatas alkoovis lamavaid surnukehi, pöördus neiu poole, kes seisis paar sammu eemal. Bertha Kircher nägi printsi näos hullumeelsust ja äärmist viha. Metslane lähenes talle, käed ette sirutatud ja sõrmed laiali nagu kiskja küüned. Kohutav hull lähenes pikkamisi saagile, mille ta arvas nüüd täielikult oma võimuses olevat. Neiu taganes värisedes. Ta tundis midagi jalgade all ja nägi põrandal oda. Bertha Kircher kummardus ja haaras selle. Ta sihtis oda metslase suunas ja taganes paar sammu.

Oda neiu käes mõjus printsile imelikult. Ta jäi seisma, tema vihast moonutatud nägu muutis ilmet. Ta oli seni vaikinud, kuid puhkes naerma ja naeris nii, nagu ainult hullumeelne võib naerda. Kuid see polnud veel kõik — Metak tõmbas kohutavalt karjatades tupest mõõga ning lähenes uuesti neiule. Nähtavasti tahtis ta Bertha käes olevat odji puruks raiuda ja siis...

Veheldes lähenes hull prints ikka ja jälle neiule, kuid ainult selleks, et leida iga kord oda rinda sihitud olevat. Kõrvalepõikedki ei andnud tulemusi. Kuid siiski hakkas Bertha väsima ja pidi samm sammu haaval taganema. Viimaks jõudis ta nurka, kus lamas vanamehe surnukeha, mille taga oli diivan. Kaugemale ta ei pääse, seda märkas ka Metak. Hull haaras taburetі ja viskas sellega Berthat. Neiu ei saanud nurgas kõrvale hüpata, aga katsus end odaga kaitsta. See ei õnnestunud, ta kaotas tasakaalu ja kukkus diivanile.

Metak oli silmapilk tal kallal,

* * *

Tarzanil ja Smith-Oldvickil ei olnud aimugi, kuhu kadusid need kaks, kes olid jäänud Otobu valvata. Kuid kadunud nad olid ja võisid igavesti kadunuks jääda. Valged mehed olid linna sõdurite rõivais. Tar-zan tahtis kiiresti tänavale tagasi jõuda. Sealt võivad nad võrdlemisi kergesti kuninga lossile läheneda ning katsuda saada teateid neiu saatuse kohta ja teda otsida.

177

Smith-Oldvick läks algul pimedasse käiku, leidis redeli ja hakkas üles ronima. Tarzan järgnes talle. Luuki avada üritanud leitnant sosistas: ,,Kas panime alla tulles luugi enda järel kinni? Ma ei mäleta, et oleksime seda teinud."

„Ei, luuk jäi meie järel lahti," vastas Tarzan.

„Seda ma arvasin," ütles lendur. „Nüüd on see lukus. Ma ei suuda luuki liigutadagi. Ehk katsuksite teie?" Tarzan astus noormehe asemele.

Kuid Tarzani hiigeljõudki ei suutnud luuki paigalt nihutada. Ta katsus veel kord, kuid eduta. Ainult üks redelipulk murdus ahvinimese jalge all ja ta pidi peaaegu alla kukkuma. Kui ta luuki kolmandat korda avada üritas, kuulis ta katuselt hääli ning tuli alla.

„Seal üleval on inimesed," sosistas Tarzan leitnandile. „Peame nüüd teist pääseteed otsima."

Nad taganesid alkoovi poole. Vaevalt oli Tarzan nišši jõudnud, kui kuulis surmahirmus naise karjatust: „Oh jumal! Ole mulle armuline!"

Polnud aega mõelda, kas minna alkoovi või mitte. Tugev pruun käsi tõmbas kardina kõrvale ja ahvinimene tormas ruumi nagu panter.

Kuuldes selja taga hääli, pööras prints pead. Nähes, et ette teatamata sisenenud mees kandis tema isa ihukaitseväe vormi, käskis ta sõdurit silmapilk lahkuda. Hullu pilk jäi tulijale pidama. Ei, see mees polnud kuninglikust ihukaitseväest, isegi mitte sellest linnast. Metak jättis kohe oma saagi sinnapaika ja tormas Tarzanile kallale. Tal oli ainult üks mõte — tappa rahurikkuja. Oma mõõga oli ta pillanud diivani juurde maha, kuhu see jäigi. Hull kasutas nüüd ründamiseks käsi ja hambaid.

Herogi poeg Metak polnud kehvade killast. Loodus oli talle kinkinud tugeva keha, millesse oli treeningu tulemusena kogunenud uskumatu jõud. Ta oli pealegi hullumeelses vihahoos, mis mitmekordistas jõudu ja ägedust. Tarzan taganes hullu esimese ründe eest ning komistas põrandal lebavale surnukehale ja kukkus selili. Silmapilk kargas Metak talle kõrisse. Ja mitte ainult kätega. Ta tahtis oma kohutavalt teravad hambad ahvinimese kõrri vajutada.

Kiire liigutus päästis Tarzani. Hull jõudis vajutada hambad kõri asemel tarmangani õlga. Olukord oli ohtlik, sest hull ei mõelnudki vabastada oma käsi Tarzani kõrist ja ja kihvu õlast. Tarzan hüüdis igaks juhuks Smith-Oldvickile, kes oli ka juba alkoovi jõudnud, et ta võtaks neiu kaasa ja katsuks põgeneda.

Inglane vaatas küsivalt diivani äärel väriseva neiu otsa. Bertha Kircher sai aru. Ta tõusis püsti ja ütles kindla häälega: „Ei! Ei iialgi! Sureb tema, siis suren ka mina koos temaga. Minge, kui tahate! Te ei saa ju siin midagi teha, aga mina... mina ei või temata siit lahkuda."

178

Tarzanil õnnestus püsti tõusta, aga hull rippus küünte ja hammastega ikka veel tema küljes. Neiu pöördus leitnandi poole: „Teie püstol! Kus on teie püstol? Miks te ei lase teda?"

Noormees haaras püstoli ja lähenes võitlejaile. Võimatu oli lasta, sest nad rabelesid ja tiirlesid nii, et lastes üht, oleks võinud tabada hoopis teist. Bertha oli põrandalt võtnud Metaki mõõga ja passis juhust torgata see vaenlase kehasse. Mehed kukkusid mitu korda pikali. Viimaks õnnestus Tarzanil kinni saada vastase kõrist. Ta sõrmed pigistasid järjest kõvemini ja hull laskis hambad lahti. See oli ka lõpp, sest viivu hiljem tõstis ahvinimene Metaki õhku ja viskas akna poole. Pool-uimane hull maandus aknalauale ja veeres sealt alla. Pehme mütsatus andis ruumis viibijaile teada, et Herogi poeg prints Metak pole enam troonipärijate hulgas.

Kui Tarzan pilgu kaaslaste poole pööras, nägi ta neidu, mõõk käes, endale pärani silmi otsa vaatamas. Ahvinimene polnud veel kunagi näinud Bertha Kircheri näol

sellist ilmet. Ta silmad olid valamata pisarate udus, huuled värisesid justkui suudluse ootel ning ta rind tõusis ja vajus. Neiu näis võitlevat võimsate tunnete vastu.

„Kui tallame siit pääseda, ei tohi me minutitki raisata," ütles Tarzan äkki. „Oleme jälle koos, siin ei võida midagi kergesti. Küsimus on ainult selles, missugune tee on hädaohutum. Näib, et paar, kes enne siin oli, põgenes katusele ja lukustas luugi. See on meie jaoks suletud. Kui läheks allapoole? Te ju tulite sealt."

„Alumisel korrusel on ukse juures toatäis sõdureid," vastas neiu. „Ei usu, et sealtkaudu välja pääseme."

Kuni nad arutasid, mida edasi teha, tuli Otobu teadvusele. Kuigi nad arvasid, et neeger on surnud, tõusis ta pikkamisi istukile, hõõrus silmi nagu unest ärkaja ja vaatas ringi.

„ Tohoh! Sa polegi surnud!" hüüdis ahvinimene. „Oled raskesti haavatud?"

Otobu ajas end ettevaatlikult jalule, kehitas õlgu ning katsus kätega end siit ja sealt.

„ Otobu ei näi üldse haavatud olevat, bwana," vastas ta Tarzanile. „Ainult pea on tal väga valus."

„Hästi. Kas tahad tagasi vamabode maale jõuda?" küsis ahvinimene.

‚Jah, bwana"

„Siis näita meile kätte hädaohutuim tee siit põrgulinnast välja."

„Hädaohuta teed ei ole," vastas must mees. „Linnaväravani jõud-misekski tuleb meil võidelda elu ja surma peale. Ma võin juhatada teid suurema hädaohuta siit majast läbi kõrvaltänavale viiva ukseni. Sealt edasi minnes peame jätma end juhuse hoolde. Aga et olete riietatud nagu linna elanikud, siis suuremat karta pole. Võib-olla õnnestub meil kellegi tähelepanu äratamata väravani jõuda. Kuid teadke, et õhtuti

179

pannakse väravad kinni ja kedagi ei lasta enne hommikut sisse ega välja."

„Väga hea, nüüd näita meile teed," ütles Tarzan.

Otobu juhatas nad purustatud uksest välja, mõne sammu piki koridori edasi ja siis paremale. Nad läksid mitmest toast ja koridorist läbi ning jõudsid viimaks alumisele korrusele. Veel tuli neil minna piki kitsast koridori, laskuda mööda keerdtreppi, enne kui jõudsid lukustatud ukseni. Neeger avas selle ja kõik astusid halvasti valgustatud tänavale.

Kaks valget meest, naine ja must ori ei erinenud rõivastuselt linna-elanikest. Nad liikusid kindlas sihis linna keerulistel tänavatel. Lampide alt läksid nad läbi ainult siis, kui kedagi läheduses polnud. Vastutulijaid oli mõni üksik. Õnn näis neile viimaks naeratavat.

Pool teed müürini oli läbitud, kui nad kuulsid selja taga lõvide hääli ja inimeste hüüdeid.

„Mida see tähendab?" küsis Tarzan neegrilt, kes oli seisma jäänud ja värises.

„ Bwana, nad on meie põgenemise avastanud. Linnapea Meza poeg, kes neiuga karusele põgenes, on jõudnud asja ära rääkida. Nad on kindlasti leidnud ka Meza surnukeha."

«Tahaksin teada, kas nad on leidnud ka selle surnukeha, kelle aknast alla viskasin," ütles Tarzan.

Bertha Kircher, kes Tarzani ja Otobu jutust natuke aru sai, küsis, kas ahvinimene teab, et mees, kelle ta aknast alla viskas, oli kuninga poeg. Ahvinimene naeris suure häälega. „Ei. Kuid nüüd saan aru, et see teeb asja veel keerulisemaks. Kuningapoegi ei tapeta iga päev. Nende surma eest tasutakse iga kord karmilt kätte."

Siis kuuldus trompetite kõrge hääl. Otobu kiirendas sammu. „Rut-tu! Ruttu, bwana! Meie seisukord on nüüd hullem, kui aimasin."

„Mida nüüd tegema hakatakse?" küsis ahvinimene.

«Millegipärast kutsutakse kokku kuninga ihukaitsevägi ja lõvid tuuakse välja. Ma kardan, et meil ei ole enam pääsu," ütles must ori väriseva häälega. „Kuid miks just kuninga ihukaitse ja kuninga lõvid kokku kutsutakse, sellest ei saa ma aru."

Seda Otobu tõepoolest ei teadnud, kuigi Tarzan arvas, et kuninga poja surnukeha on leitud. Veel kord kostis trompetite terav heli. „Hüüdsid veel lõvisid lisaks?" küsis Tarzan.

„Ei, bwana," vastas Otobu. „Seekord kutsusid nad papagoisid."

Nad läksid vaikides veel mõne sammu, kui õhku täitis linnutiiba-de plagin. Papagoid tiirlesid õhus siia-sinna.

«Papagoid on siin, Otobu," ütles Tarzan kibeda tooniga. „Kas need lollid arvavad, et papagoid peavad meid kinni?"

Neeger vaatas üles ja, nähes, et linnud lendasid linna värava poole, ohkas nagu surmamõistetu. „Nüüd oleme tõesti hädas, bwana," üt-

les ta ahvinimesele. „ Linnud avastasid meid ja lendasid väravavahte hoiatama."

„Kuule, Otobu, mis jutt see on? Kas oled nende lindude juures nii kaua elanud, et oled ise ka nõdrameelseks jäänud?" tegi Tarzan etteheite.

„Mina, bwana, ja nõdrameelne? Te ei tunne neid. Need hirmsad linnud on südame ja tundmusteta nagu inimesedki. Nad räägivad sama keelt, mida Xuja linna elanikud, kuid on neist palju hirmsamad. Nad on päris kuradid. Kui neid oleks praegu rohkem koos, nokiksid nad meid surnuks," põhjendas Otobu.

„Kaugel me väravast oleme?" küsis ahvinimene.

„Mitte väga kaugel," kostis must mees. „Selle käänaku tagant värav juba paistab. Kuid papagoid jõuavad meist ette." Justkui neegri sõnade kinnituseks kuulsid põgenejad eestpoolt käsklusi, mis näitas, et vallid olid juba valvel. Ja selja tagant kuulsid nad hirmsat kära ning lõvide hääli, mis kinnitas, et jälitajad lähenesid kiiresti.

Kui käänakuni jäi veel mõni samm, ilmus põgenejate ette majade varjust hiigellõvi tume kogu. Otobu lähenes kaitset otsides Tarzanile: „Vaadake, bwana, suur lõvi metsast!"

Tarzan tõmbas mõõga välja. „Tagasi minna me ei saa," ütles Tarzan otsustavalt. „Olgu ees lõvid, papagoid, mehed või isegi vanapagan — see on meile praegu tähtsusetu." Ahvinimene sammus lõvile vastu. Kiskja jäi seisma. Kui inimesed ja loom olid teineteisest mõne sammu kaugusel, kuuldus näugatus. „See on ju lõvi, kelle ma kord päästsin!" hüüdis Tarzan kaaslastele. „Ära karda, Otobu, see lõvi ei tee meile midagi."

Numa tuli Tarzani juurde, nuusutas teda ja seadis end tema kõrvale. Põgenejad jõudsid koos loomaga tänavakäänakuni. Sealt nägid nad platsi, selle teises servas müüri ja väravat. Vähemalt paarkümmend täisrelvis sõdurit seadis end valmis põgenikke püüdma. Selja tagant kuuldus jälitajate hääli, õhus tiirlesid papagoid.

Tarzan küsis leitnandilt, mitu padrunit tal veel on.

„Seitse püstolis ja umbes tosin taskus," vastas Smith-Oldvick.

„Sõdureid tuleb kohe rünnata," ütles Tarzan. „Sina, Otobu, kaitse siin naist, leitnant järgneb mulle vasakul. Numale pole tarvis käsklusi anda, ta teab, mida tegema peab."

„Kui oleme neile värava juures küllalt lähedal, laske üks maha," käskis Tarzan lendurit. „See hirmutab neid. Pärast laske ainult siis, kui muidu ei saa. Valmis? Edasi!" Mehed asusidki kahekesi rünnakule. Kui nad olid peaaegu väravavahtideni jõudnud, kõlas pauk ja selle järel kohe surmakarjatus. Üks sõdur varises maha Teised sattusid segadusse. Laskeriist oli neile nähtavasti tundmatu asi. „Nüüd! Korraga!" karjus Tarzan ja tormas ühele sõdurile kallale. Lõvi, kes näis olevat valge mehe kavatsusi mõistnud, tormas möirates vahtide sekka.

181

Püstolipauk ja vihase lõvi kallaletung oli sõdureile nii ootamatu, et suurem osa neist pistis plehku. Nende pealik jagas käsklusi, mida aga keegi enam ei kuulanud. Numa tegutses kiiresti. Keda tema kohutavad käpad puudutasid, see jäi laibana lamama. Tarzani mõõk aitas hävitustööle kaasa. Viimased valvurid olid koos oma pealikuga taganenud väravavõlvi ette.

Tarzan tormas pealikule kallale. Mõlemal olid ühesugused mõõgad. Kuid ahvinimene leidis varsti, et mõõk ei olnud talle kohaseim löögi-riist. Ta ei olnud harjunud vehklema, aga vastane oli sel alal lausa meister. Smith-Oldvick ruttas appi, kuid võitlejad vahetasid nii kiiresti asukohta, et ei olnud võimalust lasta. Tarzani käest lendas mõõk. Hullumeelse röögatuse saatel tõstis metslane oma mõõga kõrgele, et anda Tarzanile viimane löök, kuid leitnandi ja alivinimese suureks imestuseks ta kangestus, ülestõstetud mõõk kukkus jõuetute sõrmede vahelt maha. Nad nägid, kuidas mehe silmad läksid peas suureks, pöörlesid ja valge vaht tungis kokkusurutud hammaste vahelt välja. Mees võpatas ja kukkus kummuli otse Tarzani jalge ette.

Tarzan kummardas ja tõstis pealiku mõõga maast üles. „Mees on nähtavasti langetõbine," lausus Smith-Oldvick. „Ma usun, et siin on niisuguseid palju. Nende närvilisusest on vahel kasu ka. Normaalne mees oleks teid tapnud."

Osa valvureid oli jooksnud teisele poole platsi ja hõikas appi. Abi ei olnud enam kaugel. Pealiku haigushoost hoolimata seisis veel kuus tugevat metslast, selg vastu väravat. Nende mõõgad läikisid tänavalampide valgel, nägudest paistis metsik viha ja ühtlasi kartus.

Numa oli jälitanud üle platsi põgenevaid sõdureid ja murdis neid parajasti maha. Tarzan vaatas ringi ja käskis leitnanti: „Nüüd kasutage püstolit, peame neist kohe jagu saama!" Kõlas pauk ja vastaseid oli üks vähem. Smith-Oldvick tõstis relva uuesti, sihtis, kuid püstol oli tülli. Sellest sai aru ka sõdur, kes tõstis mõõga, et paugutaja tappa. Tarzan oli tõstnud omakorda mõõga, et leitnanti ähvardanud löök kõrvale juhtida. Enne kui vaenlane mõõga langetas, tõstis Tarzan ta kõrgele õhku. Teine sõdur ruttas kaaslasele appi ja tahtis ahvinimesele selja tagant hirmsat lööki anda. Tarzan pööras end järsku ümber, teda ähvardanud mõõk tabas hoopis õhku paisatud metslast. Lööja kukkus koos vale ohvriga maha. Tarzan tormas järelejäänud vahtidele kallale. Smith-Oldvicki olukord oli täbar. Surm vaatas talle silma. Korraga lendas temast mööda otse vastu vaenlast must lõvi kui elav kaliurikuul. Sellega oli väravavahtide viimanegi vastupanu murtud.

Võitlus kestis vaevalt paar minutit. Selle aja jooksul oli Otobu läinud koos neiuga värava juurde, selle avanud ja jäänud kaaslasi ootama. Just võitluse lõpul ilmus käänaku tagant pool tosinat lõvi, kes tahtsid põgenejate kallale tormata. Neid märkas ka suur must lõvi, kes tahtis neile vastu minna. Seda polnudki tarvis, sest linna lõvid kartsid met-

182

sade kuningat ja jooksid paaniliselt tagasi sinna, kust olid tulnud. Tarzan ja tema kaaslased kadusid aega viitmata värava taha pimedusse.

„Kas nad jälitavad meid ka väljaspool linna?" küsis Tarzan Otobult.

„ Öösel mitte," vastas must. „Olen olnud nende ori viis aastat, kuid ei tea, et elanikud oleksid öösel väljaspool linna liikunud. Kui nad lähevad päeval linnast liiga kaugele metsa, siis oodatakse alati ära järgmine hommik. Nähtavasti kardavad nad öösiti metsas liikuda mustade lõvide pärast. Ma ei usu, bwana, et nad meid täna öösel taga ajama hakkavad. Kuid nad tulevad kindlasti hommikul ja siis on meil häda käes — tähendab meist neil, keda lõvid pole metsas maha murdnud."

Aiamaid ja põlde ületades laadis Smith-Oldvick uuesti püstoli ja tõmbas ühe padruni isegi rauda. Neiu sammus Tarzani ja leitnandi vahel, Otobu tuli kõige taga. Nii jõudsid nad peaaegu metsa äärde. Äkki tuli Tarzanile midagi meelde. Ta vaatas linna poole ja tegi häält, millega lõvid kutsuvad omasuguseid.

Smith-Oldvick tundis kerget värinat, kuid Otobu kukkus näost päris ära. Neiu aga vaatas uhkustundega meest, kes näis nõrgas öövalguses hiiglasena, ja tundis, kuidas süda rinnus tugevasti peksis. Ta lähenes'Tarzanile ja võttis tal käsivarrest kinni. Neiu mõistis silmapilk oma nõrkust ja taandus. Õnneks ei olnud teised seda tema liigutust märganud — nad ei näinud, kuidas neiu punastas. Ta ei punastanud tunde pärast, mis teda Tarzanile liginema sundis, vaid liginemise enda pärast, mis oleks võinud ahvinimesele temast halva mulje jätta.

Must lõvi vastas linna värava juurest ahvinimese kutsele. Paari minuti pärast jõudis Numa nende juurde. Tarzan võttis lõvi tihedast lakast käega kinni ja nad jätkasid põgenemist. Kaugel linnas karjusid hullud võidu lõvide ja papagoidega.

Põgenejad jõudsid varsti metsa, kus valitses kottpimedus. See oli kohutav ja masendav. Neiu lähenes uuesti Tarzanile ja puudutas uuesti ta kätt. See liigutus ei jäänud Tarzanile märkamata. Ehkki ta ise ei kartnud, tundis ta neiule kaasa Äkiline kaastunne, mida ahvinimene sel silmapilgul tundis, sundis teda neiu käest kinni võtma. Niimoodi, neiu ühel ja must lõvi teisel pool, kobasid nad pimeduses edasi. Nende kannul tammusid Smith-Oldvick ja must Otobu.

Kaks korda lähenesid põgenejatele metsikud sõdurid, kuid Numa tige urin sundis nad taganema. Viimastel päevadel läbielatu, eriti võitlus linnas ja kurnav põgenemine, olid neiu ja leitnandi jõuvarusid kahandanud. Põgenejad pidid öösel mitu korda puhkama Noor leitnant nõrkes niivõrd, et Tarzan oli hommiku eel sunnitud kandma teda üles astangust, mille kaudu metsast liivakõrbes olevasse kitsasse orgu tuldi.

183

XXIV. Päästjad

Koidu ajal jõudsid põgenejad kõrbet läbivasse orgu. Kõik peale Tarzani olid sunnani väsinud, kuid otsustasid edasi minna, kuni leiavad laugema nõlva, kus oleks võimalik orust välja pääseda. Tarzanile ja Otobule oli selge, et ksujalased ei hakka neid liivalagendikul taga ajama. Vahetevahel leidsid nad koha, kust oleks ehk ainult Tarzan üles roninud, mitte aga teised. Jäi üle ainult edasi minna ja paremat tõusu-võimalust otsida.

Nad jätkasid teed keskpäevani. Suurema osa teel oldud ajast pidi Tarzan kandma või toetama üha nõrgemaks jäävat Smith-Oldvicki. Ahvinimene märkas, et ka Bertha Kircher, kes oli seni tal kannul püsinud, hakkas väsima. Peagi võib tema jõud raugeda. Neiu oli viimastel nädalatel nii palju kannatusi üle elanud, et Tarzanil jäi üle ainult imestada tema tahtejõudu. Ta ei kaevanud kordagi, ei palunud kordagi peatust teha.

Imelik naine!

Inglanegi oli neiu üliinimlikke jõupingutusi märganud. Ta istus äkki maha ja ütles Tarzanile: „Pole mõtet edasi minna. Olen sunnani väsinud, siin liival on hea. Las tulevad..."

Märganud ahvinimese küsivat ilmet, lisas ta nagu õigustust otsides: „Näete, preili Kircher on ka juba... või varsti otsas. Olgu kuidas on, mina enam edasi ei saa."

„Ei-ei!" sekkus neiu. „Koos oleme nii palju läbi elanud, ja pääse-mislootus on veel niivõrd ähmane, et tulgu mis tuleb, meie teineteisest ei lahku." Näis, nagu oleks talle miski meelde tulnud: „Siiski, kui teie, meie päästja ja heategija, Ahvide Tarzan, nagu te end nimetate, kes ei ole meile midagi võlgu, kuid kellele meie võlgneme oma elu,

tallate meist lahkuda, siis... siis pole midagi parata. Ja pealegi meie, igatahes mina soovin, et läheksite üksi, sest suutsite küll meid sealt põrgulin-nast välja tuua, aga rohkemat ei või teiegi. Viia meid läbi veeta kõrbest — seda ei võimalda isegi teie hiigeljõud."

Ahvinimene vaatas naeratades neiu tõsistesse silmadesse. „Te pole ju surnud ja leitnant ka mitte. Otobu ja mina elame ka veel. Inimene võib olla ainult elav või surnud. Niikaua kui elame, peame mõtlema, mida edasi teha. Et oleme siin ja puhkame, ei tahenda veel, et siia suremegi. Et ma ei suuda kanda teid siit vamabode maale, mis on lähim ning kus on piisavalt vett ja toitu, see ei peaks meid veel heidutama. Seni oleme leidnud võimalusi elada ja nii läheb arvatavasti ka edaspidi. Peame võtma elu sellisena, nagu ta siin on. Nüüd aga puhkame, sest teie ja leitnant peate koguma jõudu."

„Aga ksujalased?" küsis neiu. „Kas nad meid ei jälita?"

184

„See on võimalik," vastas Tarzan. „See on vägagi võimalik. Kuid see ei puuduta meid seni, kuni nad pole tulnud."

„ Soovin, et mul oleks teie filosoofiline meelekindlus, kuid nähtavasti on seda võimatu omandada," ütles neiu tasa.

„Te pole džunglis sündinud ja kasvanud, teie kasvatajaiks pole olnud metsikud kiskjad ning teie ise ka pole kiskja ega kiskjate hulgas olnud. Kui oleksite sündinud, elanud ja kasvanud džunglis nagu mina, oleksite samuti fatalist nagu mina ja kõik teised džungliolevused."

Kohas, kuhu nad olid jäänud, paistis päike kuumalt, ja nad otsustasid minna ora varjupoolsesse külge. Seal istusid nad maha. Numa käis rahutult edasi-tagasi ja heitis viimaks Tarzani kõrvale pikali. Nähtavasti ei saanud ta rahu, sest tõusis mõne minuti pärast püsti, liikus piki orgu edasi ja kadus peagi käänaku taha.

Orus valitses surmavaikus. Põgenikud olid puhanud umbes tunni, kui Tarzan kargas äkki püsti ja jäi kuulatama. Ta kuulis midagi, millest teistel polnud veel aimugi. Viimaks pöördus ta kaaslaste poole.

„Mis see oli?" küsis neiu.

„Nad tulevad," vastas Tarzan. „Siiski on neil veel hulk teed siiani käia. Väga kaugel nad ka pole, sest sandaalides jalad ja lõvide pehmed käpad ei tee liival kuigi suurt häält."

„Mida peame tegema? Kas katsume edasi minna?" küsis Smith-Oldvick. „Usun, et suudan natuke maad käia, sest tunnen end puhanud olevat. Kuidas on lugu teiega, neiu Kircher?"

„Oi-jah! Lähme!" vastas neiu. „Oleme juba küllalt puhanud."

Tarzan teadis, et kumbki tema kaaslastest ei rääkinud täit tõtt, sest nii väsinud inimesed ei saa tunni ajaga endist jõudu tagasi. Kuid parata polnud midagi. Ta lootis, et juba lähima käänaku taga võib avaneda orust väljapääs.

„Otobu, sina aita leitnanti," käskis Tarzan musta meest. „Mina kannan neiu Kircherit." Neiu protestist välja tegemata tõstis ahvinimene ta kätele ja hakkas kiiresti edasi sammuma. Tema kannul tulid Otobu ja inglane.

Nad ei olnud puhkekohast kuigi kaugele jõudnud, kui kuulsid juba tagaajajate hääli. Eriti kohutavalt kajas oru järskude nõlvade vahel lõvide kräunumine. Kiskjad olid nähtavasti põgenejate värsketel jälgedel ning tõttasid nüüd edasi.

„Küll oleks hea, kui Numa oleks tagasi tulnud," ütles neiu.

„Seda soovin minagi," vastas ahvinimene. „Kuid tematagi peame katsuma teha kõik, mis võimalik. Tahaksin leida koha, kus võiksime end barrikadeerida ja tagaajajaid ootama jääda Võimalik, et meil õnnestub nad peatada. Smith-Oldvick on

hea laskur ja kui tagaajajaid ei ole väga palju, saab neist jagu, muidugi, kui nad tulevad ükshaaval. Lõvid pole nii hädaohtlikud, mõnikord on nad päris rumalad, eriti need, kes meid praegu jälitavad. Need on oma peremeestest, kes neid

185

toidavad, nii sõltuvad, et pärast inimeste surma on nendega kerge toime tulla.

„Usute, et me siiski pääseme?" küsis neiu. „Elame veel," oli mehe lihtne vastus.

„Seal! Seal see on!" hüüdis Tarzan. „Ma tunnen seda kohta." Ahvinimene viipas käega kaljumüraka poole. See oli kunagi kaldalt oru põhja varisenud. Kivi oli päris lai ja umbes kaksteist jalga kõrge. See sulges peaaegu kogu oru põhja. Mõlemale poole oli jäänud siiski kitsas käik, kust inimene võis vaevu läbi pääseda.

Põgenejad asusid kivi taha, et üritada vastupanu. Vaevalt olid nad kohad sisse võtnud, kui Tarzan kuulis ülalt oru servalt tasast kahinat. Ta märkas ahvi väikest inetut nägu. Silmapilk hiljem kadus loom lõunasse. Otobu nägi ka seda ahvi.

„Ta ütleb papagoidele ja need omakorda hulludele meestele," teadis neeger oletada.

„See on tähtsusetu," vastas Tarzan, „sest lõvid on juba meie jälgedel. Meil on võimatu end peita."

Tarzan pani Smith-Oldvicki ühe läbipääsu juurde valvama ja käskis Otobul seista viskevalmis odaga inglase taga. Teise läbipääsu juurde asus ahvinimene ise. Neiu tahtis Tarzanile abiks olla, kuid mees sundis teda kivi varju, et olla odade eest kaitstud.

Möödus kümme minutit — see aeg tundus neiule igavikuna. Tuli nagu kergendus, kui ta kuulis viimaks otse teisel pool kivi lõvide möirgamist. Lõvid ei astunud kohe edasi, vaid jäid peremehi ootama. Minuti-paari pärast oli kuulda hullude karjatusi. Neiu nägi oma peidukohast, kuidas hiigellõvi tormas ahvinimesele kallale. Ta nägi, kuidas Tarzani käes olev mõõk tõusis ja just siis, kui lõvi tõusis püsti, et mehe peale karata, langes terariist alla ja poolitas looma pea. Siis kuulis neiu lähenevaid pehmeid samme ja Smith-Oldvicki püstoli pauku ning sellele järgnenud millegi kukkumist.

Esimesed löögid näisid ründajaid kohutavat, kuid mitte kaua. Järgmisena tungis Tarzanile kallale mees ja Smith-Oldvicki poole tuli lõvi. Tarzan oli hoiatanud inglast mitte raisata padruneid lõvide peale, selleks olid Otobu ja oda. Neeger katsuski looma surmata, aga enne kui ta valmis jõudis, oli lõvi mõlemat küüntega päris tugevasti vigastanud. Viimase hoobi andis lõvile Smith-Oldvick, kes torkas neiu toodud mõõga looma südamesse. Mehel, kes Tarzanit ründas, polnud niigi palju õnne kui teise läbikäigu juures olnud lõvil — ühe löögiga oli tal kael murtud.

Jälle tekkis vaikus. Vaenlased taganesid ja korrastasid oma ridu. Neil paistis olevat kavatsus rünnata korraga.

„Kas see on meie lõpp?" küsis neiu.

„Ei!" hüüdis Tarzan. „Elame veel!"

186

Need sõnad lausutud, olidki metslased juba neil kallal. Seekord heitsid mehed odasid üle lõvide. Üks oda puudutas neiut löökide eest kaitsvat Tarzanit nii tugevasti, et ta kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Parem polnud lugu ka teise läbikäigu juures. Smith-Oldvick laskis kaks meest maha, kuid sai odaga reiehaava. Nõrkenud leitnant kukkus maha ja kaotas teadvuse. Neiu vaatas Tarzani poole ja nägi, kuidas hiigelksu-jalane tormas läbi käigu otse ahvinimese poole. Hullumeelse karjatusega tõstis ta mõõga, et Tarzani elu lõpetada. Leitnandi püstol oli kukkunud otse neiu jalge ette. Bertha Kircher haaras maast laskeriista ja sihtis vaenlasele otse näkku.

Vaevalt oli pauk kõlanud, kui nii põgenejad kui ka jälitajad kuulsid orust lausa püssiraginat. Magusalt kui ingli hääl kõlasid paukude vahel Inglise allohvitseri

karedad käsklused. Isegi lõvide möirgamine ja hullude surmakarjatused ei seganud rõõmu, mida tundsid Tarzan ja neiu.

Tarzan lükkas surnud ksujalase kõrvale ja tõusis püsti. Ta tõmbas vaenlase oda õlast välja. Lahing oli olnud lühike ja lõppenud sellega, et osa lõvisid ja kõik ksujalased olid surma saanud, aga osa loomi oli põgenema pääsenud. Kui Tarzan ja Bertha tulid kivi tagant välja, nägi neiu, et üks Briti sõduritest sihtis ahvinimest. Tarzan märkas seda ka ise ja sai aru, et inglane pidas teda metslaseks. „Pidage! Meie oleme sõbrad!" hüüdis neiu sõdurile.

„Siis tõstke käed üles," vastas sõdur sihtimist lõpetamata, „sest ma ei usalda ühtki kollases jakis kaabakat."

Kohale jõudis ka ohvitser, kes juhtis väikest eelsalka. Kuulnud selgitusi, pidi ta uskuma vähemalt seda, et neiu ja Tarzan ei ole metslased. Kümne minuti pärast tuli suurem salk Briti sõdureid koos ohvitseriga. Smith-Oldvicki haav seoti kinni, samuti Tarzani oma. Pool tundi hiljem sammusid põgenejad koos päästjatega Briti laagri poole.

Õhtul otsustati, et Bertha Kircher ja Smith-Oldvick viiakse järgmisel hommikul lennukiga rannikule ja neid otsinud salk alustab tagasiteed. Tarzan selgitas Briti ohvitserile, et tema ja Otobu kodumaa asub lääne suunas ja nad lähevad koos vamabode maale, kust neeger pärines.

„Ah, teie ei tulegi siis koos meiega?" küsis neiu ahvinimeselt.

„Ei," vastas Tarzan. „Minu kodu on Aafrika läänekaldal. Ma kavatsen jätkata teed sinnapoole."

Neiu vaatas paluvalt Tammile otsa. „ Lähete jälle üksi sinna hirmsasse džunglisse. Kas me veel kunagi kohtume?"

Tarzan vaatas vaikides neiut ja lausus: „Ei!" Ahvinimene pööras järsult ümber ja kaugenes neist

Järgmisel hommikul saabus lennukiga kohale kolonel Capell. Lennuki maandumise ajal juhtus Tarzan kaugemal seisma. Ta nägi saabunud ohvitseri, kes teretas salga ülemat ja pöördus kohe Bertha Kircheri

poole, kes seisis mõni samm eemal kapteni selja taga. Tarzan imestas viisakat tooni, millega kolonel Saksa salakuulajat teretas. „Kuidas ilus spioon end praegu tunneb?" mõtles ahvinimene endamisi. Neiu pidi ju teadma, et vähemalt spioneerimises võidakse teda süüdistada. Mis kolonel neiule ütles, seda Tarzan ei kuulnud.

Habemesse vandudes pööras Tarzan end ümber ja läks eemale. Et Briti kolonel Saksa salakuulajaga nii sõbralikult ümber käis, see vihastas ahvinimest. Oli ju tema kodumaa Saksamaa vastu sõjas ning Tar-zanil olid ka isiklikud arved hunnidega õiendada. Kõik see sundis teda spiooni paljastama, miski aga takistas seda. Ta vihastas aga mitte ilusa salakuulaja, vaid enese peale, sest ei suutnud oma kohust täita.

Tarzan ei näinud neiut enam, sest kohe pärast jutuajamist koloneliga pandi Bertha Kircher lennukisse ja saadeti minema. Kui Smith-Oldvick oli lahkumas, läks Tarzan lennuki juurde temaga jumalaga jätma. Veel kord tänas noor lendur oma päästjat ja palus teda naasta tsivilisatsiooni rüppe. Kuid asjata, ahvinimene ei loobunud kavatsusest rännata läänekaldale, kus metsadest piiratud vaikse merelahe ääres seisis tema isa onn. Lennuk tõusis õhku ja võttis suuna itta.

Sõdureil olid juba kotid seljas ja püssid õlal. Kolonel Capell tundis huvi kõrbe ja ranniku vahele jääva maa-ala vastu ning otsustas minna koos väeosaga. Kui kõik oli teeleasumiseks valmis, tuli ta Tarzani juurde: „Lord Greystoke, soovin, et tuleksite koos meiega. Ja kui minu palve teile midagi ei tähenda, siis teatan, et sama paluvad ka

Oldvick ja noor leedi, kes siit äsja lahkusid. Nad palusid mul selle palve teile edasi anda."

„Ei! Võimatu," vastas Tarzan. „Ma lähen oma teed. Saan aru, et neiu Kircher ja leitnant Smith-Oldvick avaldasid sellist soovi vaid tänu tundest."

„Neiu Kircher?" hüüdis kolonel ning naeris: „Teie tunnete siis Bertha Kircherit kui Saksa salakuulajat?"

Tarzan vaatas tõsiselt ohvitserile otsa. Kuidas on võimalik, et kõrge Briti ohvitser vaenlase spioonist sellise avameelsusega kõneleb? Ja kuidas võib ta lasta põgenema nii tähtsa salakuulaja? Jah, ma tunnen Bertha Kircherit kui Saksa spiooni," vastas ahvinimene tusaselt.

„Ja muud teie temast ei teagi?" küsis kolonel.

„Mitte midagi," vastas Tarzan.

„Ta on auväärt leedi Patricia Candy, Briti Ida-Aafrika vägede tea-detekogumise osakonna üks tähtsamaid töötajaid. Teenisin koos tema isaga Indias ja tunnen leedi Patriciat juba lapsest saadik."

„Ja siin on pakike pabereid, mille ta võttis Saksa ohvitserilt," jutustas kolonel hämmastunud Tarzanile edasi. „Ta kandis neid siin džunglis kogu aeg kaasas, mis tõendab tema suurepärast kohusetunnet. Vaadake! Mul pole olnud veel aega neid vaadata, kuid nagu näen, on siin

188

kellegi hauptmann Schneideri taskuraamat, salaraportid, mõni aruanne ja sõjakaart."

„Hauptmann Fritz Schneideri taskuraamat?" hüüdis Tarzan. „Kas ma võiksin seda vaadata? See mees tappis leedi Greystoke'i."

Ohvitser ulatas sõna lausumata paberid ahvinimesele. Too lehitses kiiresti päevaraamatut. Nähtavasti otsis ta sealt päeva, mil sakslased hirmsa mõrtsukatöö korda saatsid. Tarzan leidiski raamatust midagi selle kohta. Ta huulilt tuli vandesõnu. Näis, nagu ei tahaks ta loetut uskuda. Kolonel vaatas mehele küsivalt näkku.

„Mu jumal!" hüüdis viimaks Tarzan. „Kas see võib tõsi olla? Kuulake!" Ta luges päevaraamatust järgmist: „Tegin väikese nalja sellele inglise seale. Kui ta kord koju tagasi jõuab, leiab ta voodist naise laiba põletatud jäänused. Tähendab, et ta usub, et surnukeha on tõesti tema naise oma. Lasksin von Gossil voodisse tuua musta naise laiba, panime selle sõrme leedi Greysoke'i sõrmuse ja põletasime surnukeha nii palju, et ei oleks aru saada, on see olnud valge või must inimene. Leedi Greystoke on ülemjuhatusele palju väärtuslikum elavana kui surnult."

„Ta elab!" hüüdis Tarzan rõõmsalt.

„Jumal tänatud!" lausus Capell ja küsis kohe: „Ja nüüd?"

„Muidugi tulen nüüd teiega idakaldale," vastas Tarzan. „Kuidas ma olen eksinud leedi Candy suhtes! Kuid kust ma teadsin, kes ta on? Ma ütlesin isegi Smith-Oldvickile, kes teda tuliselt armastab, et ta on Saksa spioon. Nüüd pean ruttama tagasi idakaldale ja mitte ainult oma naist otsima, vaid ka heaks tegema eksitust neiu Candy suhtes."

„Viimase asja pärast ei maksa mures olla," ütles kolonel Capell, „sest neiu Candy on nähtavasti suutnud Smith-Oldvicki veenda, et ta ei ole Saksa salakuulaja. Nagu leitnant mulle hommikul rääkis, on neiu lubanud temaga abielluda kohe, kui nad tsiviliseeritud maailma jõuavad."

SISUKORD

Mõrtsukatöö ja röövimine 3
Lõvikoopas 11

Saksa rindel . \ .21
Kui lõvi toideti 28
Kuldmedaljon 38
VI. Kättemaks ja halastus 48
Kui veri kõneleb 55
Tarzan ja suured ahvid 63

Taevast tulnud 74
Metslaste meelevalla all 83
Lennuk leitakse . 92

Must lendur 99
Kättemaks Usangale 104

Must lõvi 109
Salapärased jäljed 116

Öine rünnak 125
Linn müüri taga 131
XVIÜ. Hullude seas 137
Kuninganna jutustab 146
Tarzan tuleb! 157
Alkoovis 161

Niši ees 168
Põgenemine Xujast 174
XXIV. Päästjad 183
Suudliis huultele
Edgar Burroughs

Tarzaniaana ei ole Edgar Rice Bwroughsi aimis kirjanduslik leiutis. Kui ta kujutas 23 Tarzani-lugu Ameerikast kordagi Aafrikasse põikamata ja me ei oskagi arvata, et džunglielust saab nii jutustada seda läbi elamata või isegi nägemata.

Kui kirjanik tuli sellega toime, siis võib kindlasti pettumuseta lugeda tema Ameerika-ainelist „Poksija Billyt" ja selle järge „Suudliis huultele".

E. R. Burroughs jutustab kaasahaaravalt Chicago tänavapoisi Billy Bire-n(kasvamisest allilmas msikakangelaseks ning armastuse ümberkujundavast jõust. Andku alljärgnevad katked aimu, hädas tumemustad tegelased saavad helehallideks ja valgeteks kangelasteks.

Käesoleva Tarzani-j unistuse järel ilmub „ Järva Teataja" Raamatukogu järgmise köitena E. R. Burrouglisi „ Poksija Billy", mis jõuab peagi müügile.

LUGEMISPROOV

Niisiis kord, kui Billy Biren naasis üksinda koidikul õllepoepidaja vana Schneideri kassa tühjendamiselt, olles viriseva vanamehe jääkeldrisse luku taha pannud, oli ta äärmiselt nördinud, nähes, kuidas kolm võõrast pätti 12. tänavalt olid kallale tunginud

politseinik Stanley Laskeyle. Pätid peksid teda tema enda kumminuiaga, virutades talle ühtaegu raskete saabastega kõhtu.

Laskey polnud kaugeltki Billy Bireni sõber, aga ta oli sündinud ja üles kasvanud tema linnajaos, teenis Lake Streetil 28. politseijaoskonnas ja moodustas seega Kelly jõugu lahutamatu omandi. Politseiniku peksmine tundus Billyle loomulik ja isegi väärt tegu, kuid üksnes sel tingimusel, kui seda sooritasid inimesed, kellel oli selleks õigus, seega tema oma piirkonna inimesed. Ta ei võinud ükskõikselt pealt vaadata, kuidas võõras bande söandas pereme-hetseda tema linnajaos. See oli lihtsalt väljakannatamatu.

Billy oli kõige lähemal mehele, kes politseiniku pea kohal tema kumminuiaga vehkis. Ta tõstis kivi ja virutas sellega kähku pahaaimamatule pätile kuklasse. Löök läks täkkesse: Billy ette jäi ainult kaks vaenlast.

Sellest sündmusest, mis Billy elus murranguliseks sai, oli möödunud aastat. Tema elu oli selle aja jooksul kulgenud endist rada.

Ta kogus jõukohast andamit muretutelt päevavarastelt ja hilistelt te« telt. Ta osales poole tosina õllepoe riisumises ja sooritas öösel julge k tungi kahele seltskonna kõrgkihti kuuluvale isikule.

Päeval tiirutas ta ikka veel Larry Hillmoore'i poksikooli ümber ja siin mitmesuguseid ülesandeid. Mitu korda soovitas Hillmoore tal joomine maha jätta ja aru pähe võtta, sest nägi noorel hiiglasel eeldusi saada ehtsaks profipoksijaks. Kuid Billy ei suutnud loobuda endisest elust ja esines vai va tähtsusetutel matsidel kolmandajärguliste poksijatega.

Kümme päeva pärast laevalaele toomist koperdas Billy juba „Poolkt kii ja tegi mõnesugust kergemat tööd. Teistelt madrustelt kuulis Billy polnud ainuke meeskonnaliige, kes vastutahtsi laevale oli meelitatud.

Ainult kuus kõrilõikajat, kes ilmselt kriminaalkurjategijate hulka kui olid end vabatahtlikult laevale munsterdanud, kas siis sellepärast, et na ralikul laeval kohta ei suutnud leida, või soovisid võimalikult kähku L riikidest jalga lasta. Kõik ülejäänud nagu Billygi olid pettuse ja vägiy kinni nabitud.

Vaevalt, et saatus oleks kunagi valinud sellest jõhkramat ja kurites mat meeskonda. Billy tundis end nende seas imehästi. Om esialgses^ ka sest tüürimehele ja kipperile kohutavalt kätte- maksta loobus ta oma uute kaaslaste mõistlike nõuannete mõjul.

Noormehe tervest organismist olid ammugi kadunud kõik alkohol ja tema nägu oli sunnitud karskuse mõjul hoopis teiseks muutunud.

Kunagi punane, tursunud ja täis siniseid muhke, oli see nüüd pu päevitunud. Tuhmid paistetanud silmad, mis varem olid talle andnud 1 liku ilme, lõid nüüd särama. Tema näojooned olid alati olnud korrapära kaunid, nüüd aga õilistusid need mereõhu, tervisliku eluviisi ja ohtliku vuse mõjul. Ilmunuks ta nüüd põiktänavas toidukaupade lao taha Kell gu ette, tundnuksid nad temas vaevalt ära oma vana semu.

Billy vaatas, kuidas Barbara pesi tema hirmuäratavat haava mudast rest ning adus, kui palju mehisust läks selleks tarvis, et temasugune teeks seesugust ebameeldivat tööd.

Mitte kunagi varem poleks selline mõte talle pähe tulnud. Ja mitte gi varem poleks ta mõelnud meelekibedusele, mida tema öeldud sõnad lapsele tekitasid... Kui ta oleks seda meelekibedust märganudki, siis ole talle üksnes rõõmu valmistanud.

Ent praegu valitses tema üle mingisugune ebatavaline tunne. Ta olek nud oma süüd kuidagi heastada. Mis kummaline muudatus oli toimunu ly jõugust pärit huligaani südames?

..Kuule!" ütles ta äkitselt.

Barbara Harding heitis talle küsiva pilgu. Tema silmis oli jälle see külm ja uhke kõrkus, millega ta oli seiranud Billyt „Poolkuu" tekil ja mille eest ta tütarlast nõnda vihkas. Seda pilku nähes jäi Billyl hing rindu kinni ja sõnad, mida ta valmistus ütlema, tardusid suhu.

Tütarlaps vaatas Bireni poole. Billy lamas endiselt liikumatult, katnud näo käega, ja ilmselt magas. Aga võib-olla oli ta surnud? Viimane mõte pani neiu kahvatama.

Ta läks vaikselt Billy juurde, kummardus ta kohale ja pani käe mehe õlale.

„Mister Biren," sositas ta.

Billy pööras neiu poole näo, mis oli väsinud ja hajameelne.

Temas oli ärganud esimene tunne — tunne, mida ta kogu oma raske üksildase elu jooksul polnud kordagi tajunud — sõpruse tunne.

Nende viimaste väheste päevade jooksul oli ta eneselegi teadmata kehtestanud teatud au ja rüütellikkuse reeglid. Billy Biren püüdis alateadlikult end muuta inimese eeskujul, keda ta algul oli vihanud, kuid lõppude lõpuks armastama õppinud.

Vastust ootamata haaras ta neiu sülle ja hakkas laskuma.

Mõtted, mis päev läbi olid Billyt erutanud, ajasid ta vere keema. Nüüd aga, tundes noore naise sooja keha lähedust, jäi tal hing rinnus kinni ja veri lõi soontes mässama. Ta suutis vaevu vastu panna kirglikule soovile tütarlast enda vastu suruda ja katta suudlustega ta nägu.

Ja siis tuli talle pähe hirmuäratav mõte: mille põrgu pärast ta õieti häbenema peaks?

Sel ajal olid nad just jõe keskel. Bireni käed surusid tütarlast üha kõvemini enda vastu.

Järsu liigutusega püüdis Billy neiu nägu enda poole tõmmata, kuid neiu surus mõlemad käed vastu ta õlga ja heitis pea tagasi.

Barbara pärani aetud silmad vaatasid otse Bireni hallidesse silmadesse. Kumbki luges teise pilgust väga suurt ja olulist.

Barbarale näis, et Bireni pilgust paistis tõeline armastus ja see andis talle mõningast lootust. Või ta eksis? Billy aga vaatas veetlevat naist, keda ta ilma enese teadmata armastas, ning nägi vaikivat ja liigutavat palvet endale halastada.

„Pole vaja," sosistas tütarlaps külmenevate huultega. „Palun, pole vaja. Te hirmutate mind."

Nädal tagasi oleks Billy Biren selle peale vaid naeru lagistanud ja tütarlapsele tema tõrksuse pärast tuupi teinud.

Nüüd ei teinud ta ühte ega teist ja juba see üksi kõneles selget keelt muutusest, mis temas oli sündinud. Kuid ta hoidis Barbarat endiselt tugevasti oma embuses ega pööranud põlevat pilku neiu hirmunud silmadelt.

EDGAR BURROUGHS_Kohutav TARZAN

Tarzani-lugude seitsmes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

,JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

E. R. Butroughsi23 Tarzani-loost ilmus 1920-ndail aastail Eestis kaheksa. Selle raamatuga jõutakse neist seitsmenda taasavaldamise juurde uues tõlkes. Sellele eelnesid omaette raamatuna, aga ka „Järva Teataja" järjejutuna „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg", „Tarzan ja Oparikalliskivid" ning „Kättesaamatu Tarzan". Ilmumisjärge ootab „Tarzan ja Kuldlõvi" ning ka „Oivaline Tarzan", „Tarzan ja sipelginimesed" (pealkirjad esialgsed) ja teised 23. raamatuni välja, kui lugeja ära ei tüdine.

Perioodiline väljaanne, ilmub kord kvartalis JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU 3 (8), 1993

Tõlkimisel kasutatud:
Edgar Berrouz. Tarzan. Tarzan neukrotimyj . Tarzan užasnyj . „Printest". Tallinn 1992.
Edgar Rice Burroughs. Kohutav Tarzan. Romaan. „Vaba Maa" kirjastus. Tallinn 1925.
Kaane kujundanud Vello Aesma.
Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir",

© AS Multipress, tõlge, kaaneillustratsioon 1993.

I. Kummaline kaaslane

Hääletult nagu varjud, mida ta läbis, liikus hiiglaslik kiskja öises džunglis. Tema ümmargused kollakasrohelised silmad hiilgasid, saba oli sirge, pea madalas, iga lihas jahiüllatuste ootel pingul. Siin-seal paistis läbi lehestiku kuu ja suur kass hoidus astumast nendele heledatele laikudele. Kuigi kiskja liikus tihedas metsas ja astus kuivadele okstele, lugematutele tiibadele ning varisenud lehtedele, mis paksult maad katsid, polnud kuulda vähimatki häält või sahinat, mida inimkõrv oleks võinud eristada.

Sootuks vähem ettevaatlik oli tema jahiobjekt, kes käis küll niisama vaikselt kui lõvigi temast sada sammu eespool, kuid selle asemel, et valgustatud kohtadest ümber minna, läks ta neist otse üle ja paistis neid isegi sihilikult otsivat. Tema jälgedest võis järeldada, et ta valis neid kohti oma liikumise hõlbustamiseks, sest lõvist erinevalt kõndis ta ainult kahel jalal ja tema keha oli karvkatteta, välja arvatud väike must juuksesalk peas. Tema käsivarred olid lihaselised ning hästi vormitud, käed ise tugevad ja ilusa kujuga, kusjuures põial ulatus ligikaudu teise sõnne esimese jätkuni. Ka jalad olid ilusad ja tugevad, kuid labajalad erinesid inimese omadest, sest suur varvas moodustas jala-põiaga täisnurga.

Peatunud Aafrika kuust valgustatud lagendikul, tõstis tundmatu olend pea ja jäi kuulatama. Nüüd võis kuuvalgel hästi näha tema näojooni, mis olid nii korrapärased, et mis täites maailma suurlinnas oleks teda peetud meheliku ilu ideaaliks. Aga kas see olend ikka oli inimene? Seda oli raske otsustada, sest peagi hakkas kiskja jahisaak uuesti üle hirmuäratava džungli hõbedase rohuvaiba liikuma, ja kui ta seda tegi, võis märgata tema külgi katvast mustast karvasest nahast ripnevat valget karvutut saba.

Ühes käes kandis olend tugevat nuia. Üle vasaku õla heidetud rihma küljes rippus tupega lühike nuga, paremal õlal oleva rihma külge oli kinnitatud kott. Et hoida rihmu ja arvatavasti ka nähku keha ümber, kandis olend laia säravat vööd, mis läikis, otsekui

oleks see puhtast kullast, ja käis keskelt kinni suure pandlaga. Ka pannal säras ja hiilgas, nagu kataksid seda teemandid.

Ikka lähemale liikus Numa oma ohvrile. Et viimane turmetas teda varitsevat ohtu, seda näitasid tema üha sagenevad peatumised ja kiskja poole suunatud läbitungivad pilgud. Ta ei püüdnud oma tugevat vetruvat kõnnakut eriti kiirendada, ka seal mitte, kus maapind seda lubas, kuid ta võttis noa tupest välja ja hoidis nuia valmis, et silmapilk tegutseda.

4

Läbinud viimaks kitsa riba, kus puud kasvasid eriti tihedalt, jõudis inimesetaoline olevus peaaegu täiesti lagedale rohtla-alale. Viivuks ta seisatas, vaatas kähku selja taha ja heitis pilgu kaitsvatele puudele, kuid nähtavasti olid ta kaalutlused hinnust ja ettevaatusest tähtsamad, sest ta suundus kiirel sammul rohtlasse puude kaitsvat varju selja taha jättes. Siin-seal rohtlas kasvasid jämedatüvelised puud. Tema valitud tee, mis kulges ühe puu juurest teise juurde, näitas, et ta polnud ettevaatusest päris loobunud, kuid vahe teise ja järgmise puu vahel oli ülisuur. Numa lahkus džungli varjavast tihnikust ning nähes enda ees abitut ohvrit, tõstis saba püsti ja valmistus hüppeks.

***

Kaks kuud — kaks pikka vaevarikast kuud, mille kestel ta kannatas nälga, janu, pettumust, ja mis kõige raskem, alalist muret — oli möödunud sellest päevast, mil Tarzan sai surnud saksa kapteni päevikust teada, et tema naine on elus. Lühike juurdlus, mille korraldamisel teda vastutulelikult abistas Briti luureteenistus „Intelligence Service", selgitas, et leedi Jane'i peeti vangis sisemaal põhjustel, mida teadis ainult saksa ülemjuhatus.

Leitnant Obergatzi ja pärismaalastest Saksa väesalga järelevalve all saadeti leedi Jane üle Kongo riigipiiri.

Asunud üksi naist otsima, leidis Tarzan küla, kus teda kinni oli peetud, kuid selgus, et leedi Jane oli sealt kuu aega tagasi põgenenud. Saksa ohvitser koos väesalgaga läks teda kohalike teejuhtide saatel otsima. Sealtpeale oli pealikute, teejuhtide ja sõdurite jutt segane ning vasturääkiv. Mõni teejuht vandus, et neid oli tagasi saadetud, teised kinnitasid, et olid põgenenud ja oma külla tagasi pöördunud pärast seda, kui neid sunniti minema kaugele metsikule maale. Sõdurite valitud suuna üle võis Tarzan otsustada vaid mitmesugustest' allikatest saadud katkendlike teadete järgi.

Külast lahkunud, läks Tarzan edela suunas. Pärast tohutuid raskusi, läbinud suure kõrbeala, mida kattis tihe astelpöösastik, jõudis ta viimaks piirkonda, kuhu enne teda valge inimese jalg polnud astunud ja millest ta teadis ainult kohalike suguharude juttude põhjal.

Tema teele kerkisid püstloodis kaljud ja suured kardetavad sood, kuid pärast sellist kurnavat teekonda ei suutnud ta neid ületada. Suurivaevu õnnestus tal leida kitsas rada, et ületada soo. See oli õudne koht, mis kubises mürgistest madudest ja teistest ohtlikest roomajatest. Mitu korda nägi ta ööpimeduses hirmuäratavalt suurte roomajate kogusid. Kuid seda maa-ala asustasid ka jõehobud, ninasarvikud ja elevandid ning Tarzan ei teadnud kunagi kindlalt, kas need ehk polnud tema nähtud kogud.

Alles siis, kui Tarzan viimaks kindlal pinnal seisis, mõistis ta, miks see maa-ala oli nii pikaks ajaks asustamata jäänud.

Ulukite hulga ja mitmekesisuse põhjal võis teha järelduse, et siin olid leidnud eluaseme kõik linnu- ja loomaliigid. Siin võisid nad varjule

5

minna üha suureneva inimhulga eest, kes Aafrika territooriumi järjest asustas. Mõni Tarzanile tundmatu loomaliik aga esines oma ürgsel kujul.

Siin leidus rohkesti tundmatuid ja huvitavaid ristandeid, kelle hulgast köitis kõige rohkem ahvinimese tähelepanu kollane valgete triipudega lõvi. See kiskja oli harilikust lõvist väiksem, kuid siiski väga kardetav, sest peale mõõkteravate kihvade oli tal saatanlik iseloom. Tarzanile andis see tunnistust sellest, et muistsel ajal olid Aafrika džung-leis asunud tiigrid, kes olid ilmselt segunenud lõvidega. Selle tulemus sundis teda alalisele ettevaatusele.

Ülejäänud siinsed lõvid ei erinenud peaaegu üldse neist, keda Tarzan varemast ajast teadis. Kasvult olid nad peaaegu ühesugused, kuid nende karv kirendas leopardi tähnidest, mida esineb vaid noortel lõvidel.

Kaks kuud otsinguid ei andnud vähimaidki tulemusi, mis oleksid lubanud oletada, et leedi Jane viibib sellel ilusal, kuid ühtaegu äärmiselt ohtlikul maal. Ometi veenis inimsööjate külas pärismaalaste usutlemine Tarzanit selles, et kui leedi Jane on elus, peab teda otsima just nimelt kusagilt siit.

Ta ei suutnud kujutleda, mis imeväega Jane oli soodest üle saanud, kuid miski sundis teda uskuma, et tema naine oli sellega hakkama saanud, et ta elab ja teda peab otsima. Aga see tundmatu metsik maa oli ääretu, sünged kaljud tõkestasid teed, lugematud kosed ja kärestikud takistasid liikumist ning Tarzan pidi igal sammul pingutama oma mõistust ja lihaseid, et võita kiskjaid, kes ohustasid ta elu või röövisid jahisaaki.

Tihtipeale juhtus nii, et Tarzan ja Numa jälitasid samal ajal üht jahisaaki, mis langes kord inimesele, kord kiskjale, nii, kuidas kellelgi vedas. Kuid ahvinimesel tuli harva nälga kannatada, sest paikkond oli rikas ulukitest, puuviljadest ja kõikvõimalikest söödavatest taimedest, millega iga džungliasukas on juba noorest east harjunud.

Mitmepäevase otsimise järel õnnestus Tarzanil lõpuks leida rada üle mägede. Need ületanud, leidis ta end samasugusest maakohast nagu see, kust oli tulnud... Jahisaaki oli rohkesti ja seal, kus veerikas mägioja rohtlajõeks laienes, langes põder Bara hõlpsasti tema ohvriks.

Hämardus. Igast kandist kuuldus suurte neljajalgsete jahiliste hääli. Et kuristik oma väheste kidurate puudega ei pakkunud küllaldast varju, kandis ahvinimene põdra kere lagendikule. Kaugemal mustendasid kõrged puud — see oli suur mets, milles tema kogenud silm tegi kindlaks paksu džungli.

Sinna ta seadiski oma sammud, kuid nägi poolel teel üksikut puud, mis sobis suurepäraselt ööbimiseks. Tarzan vinnas end kergelt selle okstele ja leidis seal mõnusa puhkepaiga.

Siin sõi ta Bara liha ning, kõhu täis saanud, viis järelejäänud osa vastasolevale oksale ja riputas oma toiduvaru parajale kõrgusele. Siis läks Tarzan asemele tagasi, seadis end mõnusalt magama ning hetk hiljem möirgasid lõvid ja kiunusid väiksemad loomad juba kurtidele kõrvadele.

6

Harilikud džunglihääled ei seganud kunagi Tarzani und, vaid pigem suigutasid teda, kuid ebatavaline tsiviliseeritud inimese kõrvale tabamatu heli tungis alati Tarzani teadvusse, kui sügav tema uni ka polnud. Seekord äratas ta momentaanselt unest ootamatu jalaaste ro-huvaibal tema puu lähedal. Tarzan ei ärka nagu teie ja mina, kellel uneraskus jääb kauaks ajju ja silmadesse. Kui metsiku džungli asukad niimoodi ärkaksid, kui vähe oleks siis üldse neid ärkamisi! Ahvinime-se silmad avanesid selgelt ja säravalt ning niisama selgelt registreerisid ka tema ajunärvid kõik toimuva.

Peaaegu tema all jooksis puu poole valge mees. Juba esimesel silmapilgul märkas Tarzan mehe pikka valget saba. Põgenevale olendile järgnes suurte sammudega

hirmuäratav Numa. Kass oli nii ligidal, et ohvri pääsemine tundus võimatuna. Hääletult liikus ohver, hääletult liikus ka jälitaja, nagu kaks vaimu surnuteriigist kiirel sammul mingi kurbmängu traagilise lõpu poole.

Samal hetkel, kui avanesid Tarzani silmad ja nägid lagendikul arenevat kurbmängu, samal hetkel, kui tal tärkas arusaamine sündmustest, järgnes ka nii kiire otsus, et ahvinimene oli peaaegu silmapilk õhus, tõtates appi veidrale olendile, kes näis temaga sarnanevat ja keda ajas taga Tarzani põline vaenlane. Numa oli põgenevale mehele nii lähedal, et Tarzanil polnud mahti kohast ründamisviisi valida. Nagu ujuja, kes hüppab vette vetruvalt hüppelaualt, hüppas Tarzan otse Numa selga: alasti, paremas käes isalt päritud jahinuga, mis juba nii mitugi korda oli lasknud lõvide verd.

Kohutav valge kihv riivas Tarzani külge, lüües suure sügava haava Järgmisel hetkel oli ahvinimene Numa seljas ning ikka ja jälle vajus nuga kiskja metsiku külje sisse. Ka inimesesarnane olevus ei jäänud tuimaks pealtvaatajaks. Metsiku džungli lapsena sai ta otsekohe aru sündinud imest. Ta pöördus tagasi ja laskis käiku oma nuia, et päästa Tarzanit ning hävitada Numa. Üksainus kohutav löök lõualuu pihta uimastas looma. Siis leidis Tarzani nuga Numa südame. Mõni kramplik tõmblus ning röövloom oli surnud.

Püsti tõusnud, asetas ahvinimene jala lõvi korjusele, tõstis näo kuu Goro poole ja tõi kuuldavale antropoidi metsiku võiduhüüu.

Äkilises hirmus astus loominimene, uus tuttav, mõne sammu tagasi, ent nähes Tarzanit jahinuga tuppe pistmas ja tema poole pöördumas, leidis ta, et tema kartus oli ennatlik.

Viivu silmitsesid mõlemad teineteist. Siis hakkas tundmatu kõnelema Tarzan adus, et kummaline olend räägib küll nagu inimene, kuid tema keel on võõras. Näis, et mees suudab mõelda ja teha otsuseid nagu temagi, ühesõnaga — ta on arukas olend. Ehkki tal oli pikk saba, ahvi sõrmed ja varbad, tundus ta siiski inimene olevat.

Tarzani küljehaavast nirisev veri köitis loominimese tähelepanu. Ta võttis oma kotist väikese paki, näitas märkidega Tarzanile, et ta peab pikali heitma, kiskus sõrmedega haava ääred laiali ja raputas paljale lihale mingisugust pulbrit. Haavavalu polnud midagi võrreldes arstimi

7

tekitatud kohutava piinaga, kuid ahvinimene oli harjunud piinu kannatama Mõne viivu järel lõppes nii verejooks kui ka valu.

Vastuseks loominimese pehmele ja meeldivale häälekõlale katsetas Tarzan mitmesuguste Sise-Aafrika pärismaalaste, lõpuks ka inimahvide keeltega, kuid nähtavasti ei osanud too ühtki neist. Nähes, et nad ei suuda teineteisest aru saada, lähenes loominimene Tarzanile, tõstis tema vasaku käe oma südamele ja pani oma parema käe ahvinimese südamele. Viimasele tundus see sõbraliku tervitusena Ta oli harjunud nägema metsrahvaste kombeid ja vastas nii südamlikult, kui temalt seda oodati. See näis rahuldavat ja meelitavat uut tuttavat, kes jätkas aega viitmata oma juttu ja näitas viimaks põder Bara Jaanustele, puudutades kõhtu. Niisugune keel oli ka kõige rumalamale selgemast selgem. Käeviipega kutsus Tarzan külalist osa võtma metsikust pruukostist. Kergelt nagu väike ahv kargas loominimene puu alumisele oksale ja jõudis oma tugeva painduva saba abil peagi ahvinimese toiduva-ru juurde.

Loominimene sõi vaikselt, lõigates terava noaga põdra küljest väikseid lihatükke. Tarzan jälgis pehmelt õõtsuvalt asemelt huviga oma kaaslast, täheldades nii tema inimlikke jooni kui ka neid, mis teda inimesest eristasid: ebatavalised pöidlad, varbad ja pikk saba.

Tarzan arvas, et on kohanud mõne tundmatu rassi esindajat või siis esineb tema juures atavism. Mõlemad oletused olid vähe tõenäolised, poleks ta näinud seda olendit

omaenese silmaga. Ja ometi oli ta seal, veider inimesetaoline olevus sabaga, mis ilmselgelt kinnitas kohanemist puude otsas elamisega, samuti nagu tema käed ja jalad.

Tulnuka kullast, teemantidega kaunistatud vööpandla võis olla teinud ainult osav meister. Oli see tema enda kätetöö, tema kaaslaste või koguni võõra rassi esindajate tehtud, selle üle ei võinud Tarzan muidugi otsustada.

Söömise lõpetanud, pühkis külaline sõrmed ja huuled lehtedega puhtaks ning vaatas naeratades üles Tarzani poole, paljastades kaks rida tugevaid valgeid hambaid, mis sarnanesid täiesti ahvinimese oma hammastega Olend lausus mõne sõna, mida Tarzan käsitas kui tänuavaldust, ja valis endale paraja aseme puu kõrgemal oksal.

Maad kattis veel koidueelne pimedus, kui Tarzan ärkas puu tugevast rappumisest Avanud silmad, nägi ta ka oma naabrit rahutuna alla vaatavat ja silmitsevat nende äratamise põhjust. Ahvinimene vaatas alla ja jahmus: seal paistis mingisuguse tohutu suure olendi vari.

Loom sügas puu vastu selga ja nii ärataski nad üles. Tarzanit hämmastas ja muutis valvsaks asjaolu, et selline hiiglaslik loom võis märkamatult puule läheneda.

Koidueelses hämaruses pidas Tarzan looma hiigelelevandiks, ja kui see nii oli, siis oli see võrratult suurem kõigist seni nähtuist.

Sedamööda, kuidas ta silmad pimedusega harjusid, hakkas ta üha selgemalt eristama mingisuguse veidra sakilise selja piirjoont umbes kahekümne jala kõrgusel maapinnast. Näis, nagu moodustaks iga selgroolüli raske jämeda sarve. Ainult osa seljast oli nähtaval, muu kadus

8

alla puu varju, kust nüüd kostis hiiglaslike küüniste kraapimist.

Peagi kostis teistsuguseid hääli ja Tarzan taipas, et all hävitab tohutu suur olend tema tapetud lõvi jäänuseid.

Tarzani uudishimulikud silmad puurisid asjatult poolhämarast, kui äkki tundis kerget puudutust oma õlal ja taha vaadates nägi, et kaaslane püüab tema tähelepanu võita.

Inimesetaoline olend tõstis sõrme huultele, manitsedes Tarzanit vaikusele, ja tõmbas teda käest, andes mõista, et nad peavad siit otsekohe lahkuma Taibanud, et sellel tundmatul maal elavad hiiglaslikud koletised, kelle eluviisi ja harjumusi ta ei tundnud, otsustas Tarzan kuuletuda.

Ääretu ettevaatusega ronis loominimene puu otsast maha, kasutades selle tüve enda ja kaaslase varjamiseks, ning hakkas hiilides kiltmaa poole liikuma. Tarzan järgnes talle.

Kui tõusev päike puulatvu kuldas, leidis Tarzan end suure metsa servalt. Sinna viis teda kaaslane, liikudes puude okstel kergelt ja suure kiirusega tänu päritud instinktile ja kauaaegsele harjumusele. Kuigi teda aitasid seejuures saba, sõrmed ja varbad, ei liikunud ta ahvinime-sest sugugi kiiremini ega kindlamini.

Alles nüüd meenus Tarzanile haav, mille möödunud ööl oli talle tekitanud Numa kihv. Oma imestuseks leidis ta, et haav üldse ei valutanud ega olnud ka põletikku tekitanud. Kahtlemata tuli see sellest, et tema veider kaaslane oli haavale antiseptilist pulbrit puistanud.

Nad olid edasi liikunud paar miili, kui Tarzani kaaslane laskus maha suure puu alla, mille laiad oksad heitsid varje selgele sügavale ojale. Siin kustutasid nad janu ja Tarzan leidis, et vesi polnud üksnes imeliselt puhas, vaid ka jääkülm. Ilmselt sai oja alguse mägedest.

Heitnud maha oma puusasideme ja sõjariistad, hüppas Tarzan ojasse. Mõne minuti pärast tuli ta veest välja väga reipana ja tundis ühtäkki suurt söögiisu. Heitnud pilgu kaaslasele, nägi ta viimast üllatatud olevat ning murelikul ilmel tema kehaehitust

uurivat. Haaranud ahv-inimese õlast kinni, pööras loominimene ta seljaga enda poole ja puudutas sõrmega Tarzani selgroo õndralüli. Siis seadis ta oma saba õlale ja keeras Tarzani uuesti näoga enda poole, juhtides sellele ahvini-mese tähelepanu. Tema nägu väljendas kõige suuremat rahutust ja ta tõi uuesti kiirkõnes kuuldavale arusaamatuid sõnu.

Ahvinimene taipas, et arvatavasti nägi tema kaaslane esimest korda sabata olendit. Ta juhtis loominimese tähelepanu tema suurtele varvastele ja pöialdele, selgitades sel moel, et tema ja ta kaaslane on eri rasside esindajad.

Valgenahaline olend vangutas kahtlevalt pead, nagu ei suudaks ta aru saada, miks peab Tarzan temast erinema, kuid lõpuks kaotas selle probleemi vastu huvi, asetas rakmed, naha ja sõjariistad rohule ning astus vette.

Veest välja tulnud ja vähesed kehakatted selga tõmmanud, istus ta puu alla ning kutsus Tarzanit enda kõrvale istet võtma. Avas siis paremal küljel rippuva koti, võttis sealt välja piklikke kuivatatud lihatükke

9

ja peotäie Tarzanile tundmatuid pähkleid ning ulatas ahvinimesele. Nagu kaaslane, nii purustas ka Tarzan pähklikoori hammastega, leides seest õlise lõhnava tuuma Ka kuivatatud liha oli meeldiva maitsega, ehkki selles puudus sool — aine, mida Tarzani arvates vaevalt selles piirkonnas leidus.

Einetades näitas Tarzani kaaslane pähklitele, lihatükkidele ja teistele ümbritsevatele esemetele, lausudes seejuures mingisuguseid sõnu. Tarzan taipas, et ta nimetab neid omas keeles. Ahvinimene ei suutnud naeratust maha suruda, nähes, kuidas tema uus tuttav püüab teda õpetada, selleks et nad hiljem suhelda võiksid.

Mõlemad olid sedavõrd hõivatud einest ja keeletunnist, et ei märganud paari erksaid silmi, mis ülalt puuladvast neid jälgisid. Tarzanil ja tema kaaslasel polnud aimugi hädaohust, enne kui suur karvane kogu ülemistelt okstelt alla hüppas.

II. Teel tundmatule maale

Tarzan nägi, et võõras olend oli nii suuruse kui kehaehituse poolest tema kaaslase täielik teisik, üksnes selle vahega, et ründaja keha kattis tihe must karv, mis varjas peaaegu täielikult ta näojooni. Rakmed ja sõjariistad sarnanesid Tarzani kaaslase omadega. Enne kui Tarzan sekkuda suutis, virutas kalleletungija Tarzani kaaslasele nuiaga pähe ja viimane varises teadvusetult maha. Kuid midagi rohkemat ta teha ei jõudnud, sest ahvinimene astus temaga võitlusse.

Tarzan taipas silmapilk, et saatus oli teda kokku viinud üliinimlikku jõudu omava vastasega. Tema võimsa käe tugevad sõrmed otsisid Tarzani kõri, kuna teine käsi tõstis kõrgele kohutavalt jämeda ja raske nuia. Karvane olend oli tugev, kuid suur oli ka ahvinimese jõud. Virutanud kohutava rusikahoobi vastase lõualuu pihta, uimastas Tarzan ta silmapilguks; tema sõrmed sulgusid vastase kõri ümber ja hakkasid teda kägistama. Teise käega haaras ta karvase olendi randmest ja sundis nuia maha viskama. Niisama osavalt paiskas ta olendi jalust maha ja langes kogu oma raskusega talle peale.

Kukkumisel libises Tarzani käsi vastase kõrilt. Silmapilk ühinesid võitlejad surmatoovas embuses. Tundmatu olend laskis käiku hambad, kuid Tarzan ei teinud sellest väljagi, sest vastase kiitvad polnud suuremad Tarzani omadest.

Ahvinimene taipas kohe, et tal tuleb karta vastase tugevat saba, mis iga hetk võis tema kaela ümber põimuda.

Rüseldes ja õrisedes veeresid mõlemad puu all rohus, kord oli peal üks, kord teine. Oli näita, et kumbki püüdis kaitsta teise eest peamiselt oma kõri. Kuid viimaks nägi

Tarzan võimalust vaenlasest jagu saada. Ta sundis viimast üha enam lähenema ojale, mille kaldal mäletatavasti võitlus oli alanud. Viimaks jõudsidki nad oja äärde ning Tarzanil jäi üle vaid koos oma vaenlasega vette veereda ja püüda ise peale jääda.

9

Kuid samal hetkel nägi Tarzan üle oma vaenlase sirakil keha saatanlikku triibulist kogu, kes jälgis võitlust kurjakuulutaval ilmel.

Ka Tarzani vastane nägi suurt kassi. Ta lakkas otsekohe Tarzaniga võitlemast ja midagi vadistades püüdis ahvinimese haardest vabaneda. Ta tahtis Tarzanile näidata, et kahevõitlus on lõppenud. Nähes, et tema teadvusetult maas lamavat kaaslast ähvardab hädaoht, laskis Tarzan vaenlase vabaks ja mõlemad tõusid ühel ajal püsti.

Tarzan tõmbas tupest noa ja astus aeglaselt kaaslase juurde, arvates, et tema äsjane vaenlane kasutab juhust põgenemiseks. Oma imestuseks nägi ta, et karvane olend tõstis nuia maast üles ja astus tema kõrvale.

Suur kass surus end maadligi ja jäi liikumatuks, ainult ta saba tõmbles aeg-ajalt kergelt. Ta oli maas lamavast loominimesest umbes viiekümne jala kaugusel. Astunud üle viimase keha, nägi Tarzan, kuidas avanesid ta silmad, ja tundis kummalist lohutust, et kaaslane polnud surnud. Ta leidis oma üllatuseks, et tema metsikus rinnas tärkas uue veidra sõbra vastu mingisugune tunne, mis sarnanes kiindumusega.

Tarzan lähenes kindlal sammul lõvile, tema kõrval liikuv olevus ei jäänud maha. Nad jõudsid ikka lähemale, kuni viimaks hirmuäratav lõvi ja tiigri ristand ründas kahekümne jala kauguselt. Tema hüpe oli suunatud karvasele olendile, kes jäi seisma ja ootas kiskjat ülestõstetud nuiaga. Tarzan hüppas ette ja liigutusega, mis ei jäänud kiiruselt malta lõvi omadest, viskus, pea ees, kiskja peale, just nii, nagu tungivad peale ragbimängijad Ameerika palliväljakutel. Kokkupõrge oli nii tugev, et mees ja kiskja veeresid mitu korda teineteisest üle. Ahvinimese parem käsi hoidis kindlalt looma kaela, vasak käsi esimest vasakut käppa. Kass kiunus ja püüdis vabaneda, kuid Tarzan hoidis teda meeleheitliku jõuga.

Väliselt paistis kallaletung metsiku ja mõttetu raevupuhanguna, mis ei allunud mõistusele ega kogemustele. Tegelikult see nii ei olnud: ahvinimese iga lihas kuuletus tema teravmeelsele mõistusele, mida kauaaegsed kogemused olid harjutanud seda laadi üllatuste võitmiseks.

Tema pikad tugevad jalad näisid olevat lootusetult puntras kiskja tagajalgadega, aga justkui ime läbi pääsesid nad alati ähvardavate küünte eest ja isegi keset kõige metsikumat keerlemist asusid alati seal, kus ahvinimese rünnakuplaan seda nõudis. Hetkel, kui kass juba end võitjaks pidas, tõusis Tarzan jalule, hoides triibulist selga enda vastu ja painutades seda tahapoole, sellal kui loom ei saanud hammustada muud kui õhku.

Välkkiirelt sööstis must karvane olend oma noaga kiskja juurde ja torkas selle talle sügavale südamesse. Veel viivu hoidis Tarzan looma roiduvat keha, tõukas selle siis eemale ning kaks vastast, kes alles hiljuti olid võidelnud elu ja surma peale, nägid teineteist uuesti palgest palgesse.

Kumbki oli valmis rahuks või edasiseks võitluseks. Siis tõusid kaks tugevat karvast kätt: vasak käsi pandi südamele, parem suruti Tarzani

11

rinna vastu. Kordus sama tervitus, millega loominimene oli hiljuti kinnitanud oma sõprust. Tundes rõõmu, et selles võõras metsikus ilmas sai ta juurde veel ühe liitlase, võttis Tarzan pakutud sõpruse vastu.

Kui lühike tseremoonia oli lõppenud, pöördus Tarzan ümber ja nägi, et karvadeta loominimene oli teadvusele tulnud, istus maas ja silmitses teda suure huviga. Aeglaselt ajas ta end püsti. Samal ajal pöördus ka karvane olend tema poole ja lausus

paar sõna. Loominimene vastas talle ja mõlemad lähenesid teineteisele. Tarzan jälgis tähelepanelikult selle kohtumise käiku. Nad seisid teineteisest mõne sammu kaugusel ja rääkisid kiiresti, -enne üks, siis teine, kuid tegid seda rahulikult, vähimagi ärrituseta. Mõlemad heitsid vahetevahel pilke Tarzani poole ja viimane taipas, et nad rääkisid temast.

Lõpuks astusid mõlemad teineteise juurde ja kordasid sama tervitustseremooniat, mis mõne viivu eest oli tähistanud vaenutegevuse lõppu Tarzani ja musta loominimese vahel. Siis lähenesid nad ahvinimesele sellise ilmega, nagu tahaksid talle teatada midagi tähtsat. Kuid nähes, et Tarzan neid ei mõista, loobusid nad ettevõtmisest ja läksid üle märkide keelele, andes Tarzanile mõista, et nad jätkavad teekonda ühiselt ja kutsuvad teda kaasa.

Et nad kavatsesid edasi liikuda Tarzanile seni tundmatus suunas, jäi ta meelsasti nõusse, sest tahtis enne põhjalikult uurida tundmatut maad ja alles pärast seda loobuda leedi Jane'i otsimisest selles piirkonnas.

Paar päeva liikusid nad piki kõrget mäeahelikku. Sageli ründasid neid ohtlikud kiskjad, kelle hulgas leidus hiiglaslikke isendeid, milliseid Tarzan polnud iialgi näinud.

Kolmandal päeval jõudsid nad suure loodusliku koopa juurde, mille sissekäik oli madala kalju esiküljel. Kalju jalamil vulises vaikselt üks arvukaid mägiojasid, mis niisutasid platood ja moodustasid kaugemal läbipääsmatu soo. Siia jäid nad mõneks ajaks peatuma. Tarzani kee-leõppimine edenes siin märksa jõudsamalt kui rännakul.

Ilmselt olid selles koopas varem elanud inimesetaolised olevused. Oli näita kalju sisse raiutud tuleaseme jäänuseid, koopa lagi oli suitsust must. Nõe ja tihti ka sügavale kalju sisse olid lõigatud salapärased kirjad, loomade, lindude ja kahepaiksete kujutised, millest mõni meenutas juuraajastu ammugi väljasurnud elajaid.

Tarzani kaaslased lugesid ilmse huviga hilisemaid märke, arutasid neid ja isegi kraapisid oma noaga lisaks endistele kirjadele uusi juurde. Tarzan oli nõutu: ta võis ainult oletada, et näeb arvatavasti maailma lihtsaima võõrastemaja külalisraamatut. Vähemasti tegi ta selle varal uusi tähelepanekuid oma kaaslaste arenemisjärgu kohta Tarzan veendus, et ahvi sabaga inimesed on olemas. Üks neist oli nii karvane nagu alamliigi loom, kuid ometi oli mõlemal nii kõne- kui ka kirjakeel. Esimest oli ta juba suure vaevaga õppima hakanud, kuid vahepeal äratasid tsivilisatsiooni ootamatud tundemärgid loominimeste juures tema huvi niivõrd, et ta andus keeleõppimisele märksa suurema

12

õhinaga kui enne. Ta teadis juba oma kaaslaste nimesid ning mõne sagedamini nähtud looma ja taime nimetust

Ta-den, karvadeta valgenahalise suguharu esindaja, kes valis endale õpetaja osa, täitis oma ülesannet säärase andumusega, et õpilane suutis peagi rääkida temaga ta emakeeles. Must ja karvane Om-at tundis samuti teatud vastutust Tarzani õpetamise eest. Tulemuseks oli see, et kogu Tarzani vaba aeg oli pühendatud õppimisele. Ja lõpuks saabus päev, mil nad võisid rahuldusega tagasi vaadata oma tööle: Tar-zan suutis ennast arusaadavaks teha ja sai ka ise kergesti aru oma uutest sõpradest.

Tarzan selgitas kaaslastele oma siinviibimise põhjust, ent kumbki neist ei saanud talle midagi lohutavat öelda. Kunagi polnud nende maal nähtud Tarzani kirjeldatud naist ja nad ise polnud eales näinud sabata inimest.

„Ma lahkusin A-lurist ja sestsaadik on kuu Bu seitse korda ennast ära söönud," ütles Ta-den. „Palju asju võib sündida seitse korda kahekümne kaheksa päeva jooksul, kuid ma kahtlen, et sinu naine võis tungida meie maale läbi õudsete soode, mis isegi sinu üleminekut takistasid. Ja kui tal see olekski õnnestunud, poleks ta suutnud vältida

kõiki neid ohte, mis sind on varitsenud, ja veel selliseid, mis seni on sulle tundmatuks jäänud. Isegi meie naised ei söanda lahkuda linna müüride vahelt metsikutesse paikadesse."

„A-lur — valge linn, valguse linn," lausus Tarzan, tõlkides linna nime oma emakeelde. „Aga kus A-lur asub? On see teie mõlema kodulinn, Ta-den ja Om-at?"

„See on minu oma," vastas valge. „Vaz-donidel pole linnu, nad elavad metsas puude otsas või koobastes. On mul õigus, must mees?" küsis ta mustalt karvaselt hiiglaselt, kes ta kõrval istus.

„On küll," kinnitas Om-at. „Vaz-donid on vabad. Üksnes ho-do-nid sulgevad end linnadesse nagu puuri. Ei tahaks sugugi olla valge."

Tarzan naeratas. Isegi siin esines mustade ja valgete — vaz-doni-de ja ho-donide vahel rassilist eristamist. Ei tähendanud midagi ka see, et mõlemad olid intellektuaalselt ühel arengutasemel. Üks oli valge, teine must ja oli kohe näha, et valge peab ennast mustast paremaks.

„Kus A-lur asub?" küsis Tarzan jälle. „Lähed sa sinna tagasi?"

„See on teisel pool mägesid," vastas Ta-den. „Kuid ma ei lähe sinna. Igatahes mitte enne, kui Ko-tan on sealt lahkunud."

„Ko-tan?" päris ahvinimene.

„Ko-tan on kuningas," selgitas loominimene. „Ta valitseb maad. Olen üks tema sõdureid. Elasin Ko-tani lossis ja kohtasin seal tema tütart O-lo-ad. Hakkasime teineteist armastama, kuid Ko-tan oli meie armastuse vastu. Ta saatis mind võitlema Dak-ati küla elanikega, kes keeldusid kuningale makse maksmast. Ko-tan lootis, et mind seal tapetakse, kuid selle asemel tulin ma tagasi võidu ja Dak-ati endaga, kelle võtsin vangi. Ko-tanile see aga ei meeldinud, sest ta nägi, et O-lo-a hakkas mind veel rohkem armastama, sest tema tundele lisandus uhkus minu vägitegude üle.

13

Minu isa Ja-don, lõviinimene, on väga võimas, ta on A-luri kõige suurema küla pealik. Ko-tan kartis temaga tülitseda, seepärast kiitis ta mind vapruse eest, kuid tegi seda pilkamisi, mis tähendab silmakirjalikkust. Ta pidi mind tänama ja mulle tasuma. Millega oleks ta võinud mind paremini tänada, kui andes mulle oma tütre O-lo-a? Kuid ei, ta hoiab tütar O-lo-ad Bu-lotile, Mo-sari pojale, kelle vaarisa oli kuningas. Nii leppis Ko-tan ära Mo-sariga ja võitis endale nende sõpruse, kes arvavad, et kuningaks peab saama Mo-sar.

Aga milline tasu ootas siis ustavat Ta-deni? Me austame väga preestreid. Templites kummardavad neid kuningad ja pealikud. Suuremat au ei võinud Ko-tan "osutada ühelegi oma alamale, kes soovis saada preestriks. Kuid mina ei soovinud. Preestrid ei tohi iialgi abielluda.

O-lo-a ise tõi mulle teate, et tema isa kavatseb minust preestri teha. Mulle saadeti järele kuninga käskjalg, et kutsuda mind Ko-tani ette. Preestriseisusest keeldumine pärast seda, kui mulle pakkus seda kuningas, oleks tähendanud väljakutset templile ja jumalatele, seega kindlat surma. Aga kui ma Ko-tani ette ei ilmu, ei keeldu ma millestki. Otsustasime O-lo-aga, et pean põgenema. Parem oli kaduda ja elada kaugemal lootusega rinnas kui olla preester ja lootus täielikult malta matta Hiiglaslike puude varjus, mis lossi ümber kasvavad, embasin teda, võib-olla viimast korda. Siis ronisin üle lossi müüri, et mitte kohata kuninga saadikut, ja läksin läbi pimeda linna. Nimi ja seisus võimaldasid mul takistamatult väravast välja pääseda. Sestsaadik olen ho-donide jahiteedest kaugel viibinud, kuid mul on kindel soov tagasi minna, et vähemalt müüride tagant vaadata linna, kus asub minu kallim, ning kord käia oma kodukülas isa ja ema vaatamas."

„Kas risk on suur?" küsis Tarzan.

„On küll, kuid mitte väga," vastas Ta-den. „Mina lähen."

„Tulen sinuga, kui lubad," ütles ahvinimene. „Pean nägema seda Valguse linna, teie A-luri, ja otsima sealt oma naist, kuigi sa ütlesid, et on välte lootust teda leida. Aga sina, Om-at, tuled sa meiega?"

„Miks ka mitte," vastas karvane. „Minu suguharu elab mägedes teiselpool A-luri, ja kuigi meie pealik Es-sat mind jäädavalt maalt välja kihutas, läheksin ma meelsasti tagasi, sest seal on naine, keda ma tahaksin näha ja kes ka mind näita täitab. Jah, ma tulen teiega. Es-sat kartis, et minust saab suguharu pealik, ja tal oli õigus. Kuid praegu tahan eelkõige Pan-at-leed, mitte pealikuametit."

„Niisiis läheme kolmekesi koos," nentis Tarzan.

„Ja hakkame koos võitlema," toetas teda Ta-den, „kolmekesi nagu üks mees." Neid sõnu öeldes tõmbas ta tupest noa ja tõstis pea kohale.

„Kolmekesi nagu üks mees!" kordas Om-at, võttes samuti oma sõjariista ja hoidis seda pea kohal nagu Ta-den.

„Kolmekesi nagu üks mees!" hüüdis Tarzan ja teras lõi päikeses helkima. „Surmani!"

„Tulge," lausus Om-at. „Minu nuga on kuiv ja nõuab Es-sati verd."

14

Jalgrada, mille valisid Ta-den ja Om-at, võis vaevalt kanda niisugust nime, sest see sobis rohkem mägikitsedele, ahvidele ja lindudele kui inimestele, kuid need kolm polnud tavalised inimesed. Nad olid harjunud matkama seal, kust ükski harilik inimene poleks suutnud läbi tungida. Madalamatel mäenõlvadel takistasid edasiliikumist tihedad metsad, kus maapinda katsid mahalangenud puud, väänkasvude, viinamarjade ja põõsaste rägastik, nii et neil tuli kogu aeg rännata mööda kõrgemaid õõtsuvaid puulatvu. Teisal avanesid nende ees haigutavad kuristikud, mille kaljuseinte libedatel servadel rännumeeste paljad jalad suurivaevu püsisid, ja pahatihti tuli neil sooritada hüppeid koos, moodustades kolmejätkulise ahela. Peadpööritav ja õudne oli Om-ati valitud tee üle kaljudekuhjatise, mille püstloodsed seinad tõusid kahe tuhande jala kõrgusele vihaselt kobrutava jõe kohale. Kui nad viimaks jälle võrdlemisi tasasele pinnale jõudsid, silmitses Om-at oma kaaslasi tähelepanelikult ja sõnas:

„Noh, see läks teil korda. Olete mõlemad kohased kaaslased Om-atile, vaz-donile."

„Mida sa silmas pead?" küsis Tarzan.

„Tõin teid seda teed," vastas must, „et näha, kas teil on küllalt julgust järgneda Om-atile. Siia tuuakse Es-sati noori sõdureid tõestama oma vaprust. Kuigi oleme sündinud ja üles kasvanud kaljudel, peame häbenemata tunnistama, et Pastar-ul-ved, Mägede isa, on paljudest jagu saanud. Neist, kes siin õnne katsuvad, jäävad ellu vähesed, teiste luud-kondid on Pastar-ul-vedi jalge ees hunnikus."

Tarzan puhkes naerma.

„Mul poleks midagi selle vastu, et siin sagedamini jalutada," ütles ta.

„See tee lühendas meie rännakut vähemalt ühe päeva," sõnas Om-at. „Peagi saab Tarzan näha Jad-ben-Otho orgu. Tulge!"

Ta viis neid edasi mööda Pastar-ul-vedi äärt, kuni nende ees avanes imeilus salapärane vaade: roheline org, mida piirasid kõrged mar-morvalged kaljuseinad, täis tipitud siniseid järvi ja lõhestatud lookleva jõe siksakkidest. Keset orgu laius linn, niisama valge kui kaljud, mis isegi kaugusest tõi nähtavale veidrat, kuid kunstipärast arhitektuuri. Linna kõrval võis näha üksikuid majagruppe, koos kuni neli hoonet, mis olid niisama valged kui linn ja niisama ebatavalised oma ehituselt.

Lumivalgetes kaljudes olid sügavad lõhangud täis rohelust, otsekui jõed, mis voolavad keskele ühisesse rohelisse merre kokku.

„Jad Pele ui Jad-ben-Otho," sosistas Tarzan loominimeste keeles. „Suure jumala org — kui ilus see on!"

„Siin A-luris elab kuningas Ko-tan, kogu Pal-ul-doni valitseja," ütles Ta-den.

„Ja nendes kuristikes elavad vaz-donid," tähendas Om-at, „kes ei tunnista Ko-tani kogu maa valitsejana"

Ta-den muigas ja kehitas õlgu. „Meie sinuga ei hakka selle üle vaidlema," ütles ta Om-atile, „kuid selles küsimuses pole ajamerre vajunud aastasajad meid lepitada jõudnud. Avaldan sulle, Om-at, ühe

15

saladuse. Ho-donid elavad omavahel võrdlemisi sõbralikult ühe valitseja all. Kui neid ähvardab oht, panevad nad välja hulk sõdureid, sest iga võitlusvõimeline ho-don Pal-ul-donist ilmub kuninga ette. Sina aga oled vaz-don. Kuidas teil sellega on? Teil on ju kümneid pealikuid, kes ei võitle üksnes ho-donidega, vaid ka isekeskis. Läheb üks teie suguharudest sõjateele, sealhulgas ka ho-donide vastu, peab ta jätma hulk sõdureid külla naiste ja laste kaitseks naabrite eest. Aga kui me suure väesalgaga mõnd teie küla ründame, ei saa te isegi põgeneda, sest kõikjal on teil vaenlased. Ja kuigi te võitlete vapralt, lahkume teie juurest alati saagiga. Kuni vaz-donid mõistust pähe ei võta, on ho-donid võimul ja nende kuningas on Pal-ul-doni valitseja."

„Võib-olla on sul õigus," möönis Om-at. „See tuleb sellest, et meie naabrid on rumalad. Iga suguharu peab ennast kõige tähtsamaks ja arvab, et tema pealik peab valitsema kõiki vaz-done. Nad ei taha näha, et minu suguharu sõdurid on kõige vapramad ja naised kõige kaunimad."

Ta-den muigas.

„Igaüks teist räägib just nii nagu sina, Om-at," sõnas ta. „See on ho-donidele kindlaim kaitsevall."

„Jätke järele," sekkus Tarzan. „Nii võib riiukski minna, meie kolm aga omavahel riielda ei tohi. Loomulikult tahaksin rohkem teada teie maa poliitilisest ja majanduslikust olukorrast ning teie usust, kuid sugugi mitte teie sõnavahetuse abil. Kas teil on üks jumal?"

„Jah, kuid ka selle poolest erineme," ütles Om-at kibeduse ja isegi teatud ägedusenoodiga hääles.

„Erineme!" peaaegu kisendas Ta-den. „Miks ei peaks me erinema? Kes võiks leppida selle veidra..."

„Pidage!" karjatas Tarzan. „Nüüd torkasin küll vist herilasepessa. Ei maksa enam rääkida poliitikast ja usust."

„Jah, nii on targem," soostus Om-at, „kuid teile teadmiseks luban endale tähendada, et ainus ja hea jumal on pika sabaga."

„See on jumalateotus!" karjus Ta-den ja haaras kätte noa. „Jad-ben-Othol pole mingit saba!"

„Pea suu!" kriiskas Om-at, karates valge poole, kuid Tarzan astus jalamaid nende vahele.

„Aitab küll!" käratas ta. Jäägem truuks sõprusvandele, et võiksime vagalt seista jumala ees, ükskõik, kuidas me teda ka ette ei kujuta"

„Sul on õigus, sabatu," ütles Ta-den. „Tule, Om-at, hoolitsegem sõpruse ja endi eest. Jad-ben-Otho on küllalt tugev, et püsida meie abita."

„Olgu," nõustus Om-at, „kuid..."

„Ei mingit „kuid"," manitses teda Tarzan.

Must kehitas õlgu ja naeratas.

„Läheme alla orgu," ütles ta. „Kuristik meie all on tühi. Sellest vasakul on minu suguharu koopad. Tallaksin veel kord näha Pan-at-leed. Ta-den külastab seal all oma isa, Tarzan aga otsib sissepääsu A-luri. Kas olete nõus?"

16

Jääme kokku nii kauaks, kui võimalik," väitis Ta-den. „Sina, Om-at, pead otsima Pan-at-leed öösel ja vargsi, sest isegi meie kolmekesi ei või loota, et võidaksime Es-sati ja kõik tema sõdurid. Muidugi võime igal ajal minna isa külasse, sest Ja-don tervitas alati oma poja sõpru. Kuid Tarzani minekuga A-luri on hoopis teine lugu, olgugi et sinna on võimalik pääseda, kui tal jätkub julgust seda proovida. Tule lähemale ja kuula, sest Jad-ben-Othol on head kõrvad ja tema ei tohi seda kuulda."

Ahvide kasvandikule kõrva sosistades avaldas lõviinimese Ja-doni poeg Suur Puu talle oma julge plaani.

Samal ajal liikus üle kuiva okkalise rohtlaala umbes saja miili kaugusel väike peaaegu alasti graatsiline olevus teraste silmadega pidevalt maapinda uurides ja ringi vahtides.

III. Graatsiline vaz-don Pan-at-lee

Pal-ul-doni oli saabunud öö. Kuu heitis valgust Kor-ul-ja, Lõvi kurgu kaljudele, kus elas Es-sati suguharu. Kalju tagant ilmusid nähtavale pea, karvased õlad ja olend laskis pilgul ringi käia.

See oli pealik Es-sat, kes veendus, et teda keegi ei jälgi. Seejärel pööras ta näo valge kriidikalju poole. Eemalt tundus arusaamatu, millisel moel karvane kogu mööda püstloodset kaljut edasi liigub, ja alles lähedal võis näha kaljusse löödud pulki.

Pikk saba aitas Es-satil liikuda suure kiirusega. Ta sarnanes kividel roniva hiiglasliku rotiga.

Kriidikaljus asusid koopad, ühesugused nii välimuselt kui suuruselt Koopa ees oli nukk, mis moodustas midagi rõdutaolist. Siit viis kolme jala kõrgune käik koopa sisemusse.

Teises küljes olid väikesed avad, mis täitsid akende aset. Nende kaudu hoovas sisse valgust. Samasuguseid avasid võis kaljus näha veel mujalgi ja need rääkisid sellest, et ka seal elasid inimesed.

Siin-seal vulisesid mägiojad, kalju ülemine osa oli aga nõest must.

Selles primitiivses elamus asusid loominimesed. Pealik seisatas sissekäigu ees ja kuulatas, siis aga lipsas käratult sisse. Siseruumidesse viiva ukse juures jäi ta uuesti korraks seisma ja kuulatama, lükkas siis tasakesi sissekäiku sulgeva loomanaha kõrvale ja astus suurde ruumi. Kaugemas nurgas vilkus tuli.

Valgus immitses kõrvalruumi paokil ukse vahelt. Selle tule poole hakkaski ta nüüd hiilima.

Seal laua ääres loomanahaga kaetud kivil istus noor vaz-doni naine. Ühes käes oli tal õhuke metallplaat, arvatavasti kullast, teises kamm.

Kammiga suges ta oma tihedat karvastikku. Naise rõivad lebasid ta kõrval. Naine oli ilusa graatsilise kujuga.

Ehkki neiu keha oli üleni kaetud karvadega, oli ta väga kaunis.

Et ka pealik Es-sat leidis ta kauni olevat, see paistis välja tema muutunud

17

näoilmest ja kiirenenud hingamisest. Es-sat tungis tuppa. Hirmunud pilgul kahmas noor naine jalamaid oma lõvinahast rõivatüki ja heitis endale ümber. Es-sat astus otsusekindlalt tema juurde.

„Mis sul vaja on?" küsis neiu sosinal.

Ta teadis suurepäraselt, mida mehel vaja oli.
„Pan-at-lee," vastas mees, „sinu käskija tuli sulle järele."
„Ah siis sellepärast saatsidki mu isa ja vennad Kor-ul-luli naaber-suguharu luurama? Kasi minema mu esivanemate koopast!"
Es-sat naeratas. See oli oma võimus kindla, tugeva ja kurja inimese naeratus — halb naeratus.
„Ma lähen ära, Pan-at-lee"," ütles ta, „kuid sina tuled minuga koos pealik Es-sati koopasse, ja sind hakkavad kadestama kõik Kor-ul-ja naised. Tule!"
„Mitte mingi hinna eest!" karjatas Pan-at-lee. „Ma vihkan sind. Pigem saan ma hodoni naiseks kui tulen kaasa sinuga, naiste piinaja ja laste tapjaga!"
Kohutav grimass moonutas pealiku nägu.
„Ja-amka ja-to!" kisendas ta. „Küll ma su taltsaks teen! Ma murran su vastupanu. Pealik Es-sat võtab, mida himustab, ja keegi ei julge talle vastu hakata! Sa oleksid võinud olla Es-sati esivanemate koopas esimene, nüüd saab sinust viimane, ja kui ma sinuga valmis saan, kuulud kõigile Es-sati koopa meestele. Niimoodi talitan ma nendega, kes hülgavad pealiku armastuse!"
Nende sõnadega tormas ta neiule kallale. Tabanud paraja silmapilgu, kahmas neiu kivi ja lõi talle tugeva hoobi pähe. Häält tegemata varises Es-sat põrandale. Pan-at-lee kummardus tema üle, valmis lööma veel kord, kui ta oleks teadvusele tulnud. Siis tõmbas neiu välja Es-sati noa, torkas selle endale vöö vältele ja pilku tagasi heites lahkus toast.
Eestoa nišis väljapääsu kõrval karniisil lebasid pulgad. Ta võttis kuus pulka ja astus karniisile. Veendunud, et keegi teda ei näe, hakkas neiu laskuma. Kalju pealispinnal oli maleruudustikutaoliselt kolm rida auke. Laskudes tõstis neiu pulki aukudes ümber. All kasvas oks-lik puu, mida Pan-at-lee kasutas kui viimast astet. See oli üks külast põgenemise salatee.
Üldse oli kolm seesugust laskumisteed, mida tohtis kasutada vaid erakorralistel juhtudel. Seda, kellele tuli pähe laskuda erilise vajaduseta, ähvardas surm. Pan-at-lee teadis seda hästi, nagu sedagi, et jääda koopasse pärast Es-sati enda vastu ülesässitamist oli hullem kui surm.
Pimedas liikus neiu kärmelt kuristiku poole, mille nimi oli Kor-ul-lul. Sinna, umbes miili kaugusele Kor-ul-jast oli Es-sat saatnud tema isa ja vennad. Pan-at-lee lootis neid sealt leida või vastasel korral minna mitu miili kaugemale mahajäetud Kor-ul-greifi, kus ta oleks võinud end varjata Es-sati eest ükskõik kui kaua, kui ainult õnnestub vältida kohtumist hirmsa koletisega, kelle nime kuristik kandis.
Pan-at-lee roomas visalt Kor-ul-luli kuristiku serval. Kus nimelt tema isa ja vennad valvasid, seda neiu ei teadnud. Kord asusid luurajad

kuristiku ääres, kord põhjas. Pan-at-lee ei teadnud, kuhu minna. Öö ääretus pimeduses tundis ta end väga väikese, üksiku ja abituna.
Ümberringi kõrgusid mäed ja Pan-at-lee kõrvu kostsid imelikud hääled. Need tulid tema kohal kõrguvatest mägedest, kaugest nähtamatust orust ja lähematelt kõrgendikelt. Peagi kuulis ta isagreifi metsikut häält. See tuli Kor-ul-greifist.
Pan-at-lee värises õudusest. Mõne sekundi pärast tabasid ta teravad kõrvad ühe teise hääle. Keegi lahenes talle mööda kuristiku serva Neiu peatus, hoides hinge kinni. See võis olla ta isa või vend. Ta tuli lähemale. Pan-at-lee pingutas silmi, et midagi näha. Ühtäkki paistis ööpimeduses väga lähedal paar rohekaid põlevaid silmi. Pan-at-lee oli julge, aga nagu kõik ürginimesed, tundis ta suurt hirmu pimeduse ees. Teda ei kohutanud niivõrd tuntud kui tundmatu hädaoht. Sel ööl oli ta palju läbi elanud, tema närvid olid pingul ja valmis reageerima igale vähimalegi ootamatusele.

Kuid see ootamatus polnud sugugi väike. Loota isa või vendade tulekut ja kohata selle asemel pärani lõugadega surma! Pan-at-lee oli julge, kuid ta polnud terasest. Karjatusega, mis veel kaua mägedes kajas, pööras ta ümber ja põgenes piki Kor-ul-luli kuristiku serva, kannul väle kurjade silmadega pal-ul-doni lõvi.

Pan-at-lee oli kindel, et ta on kadunud. Surm oli möödapääsmatu, selles polnud kahtlust Kuid surra hirmsa inimsööja-tiigri või lõvi lõugade vahel — see mõte oli kohutav. Teist võimalust aga polnud.

Kiskja oli nüüd üsna ligidal. Veel üks hetk, ja kõik on lõppenud. Pan-at-lee pöördus järsku vasakule, astus edasi ja kadus üle Kor-ul-luli kuristiku serva.

Rabatud lõvi hüppas ja suutis vaevalt peatuda mõõtmatu sügavuse ees. Ta ei osanud taibata, kuhu ta ohver kadus, ja tõi kuuldavale vihase möirge.

***

Kor-ul-ja kuristiku pimedas sügavuses viis Om-at sõpru oma suguharu koobaste poole. Nad peatusid kalju kõrval kasvava suure puu all.

„Esiteks lähen ma Pan-at-lee koopasse," sosistas Om-at. „Siis heidan pilgu esivanemate koopasse, et pidada nõu oma verest inimestega. See ei kesta kuigi kaua. Oodake siin, tulen varsti tagasi. Siis läheme koos Ta-deni suguharu juurde."

Ta astus hääletult kalju jalamile ja peagi nägi Tarzan teda nagu kärbest mööda kaljuseina üles ronimas. Pimedas ei näinud ahvinimene kalju sisse löödud pulki. Om-at liikus ettevaatlikult, sest alumise koo-basterea juures oli vahipost. Kuid Om-at tundis oma rahva iseloomu ja kombeid ning arvas, et tõenäoliselt vaht magab. Tal oli õigus. Osavalt ja kiirelt ronis Om-at Pan-at-lee koopa poole. Tarzan ja Ta-den ootasid teda all.

„Kuidas ta seda teeb?" küsis Tarzan. „Ma ei näe püstloodsel seinal ainsatki astet ja ometi näib ta ronivat suure kergusega."

Ta-den selgitas, et Om-at kasutab ronimiseks pulki.

„Ka sina pääseksid kergesti üles, kuigi saba võiks suur abi olla."

Nad vahtisid üles, kuni nägid Om-ati Pan-at-lee koopasse minemas, ja just sel hetkel ilmus ühest madalamast koopast nähtavale musta loominimese pea. Oli selge, et Om-ati märgati, sest koopaelanik asus jalamaid teda jälitama.

Sõna lausumata sööstsid Tarzan ja Ta-den kalju jalami juurde. Esimesena jõudis sinna loominimene. Tarzan nägi, kuidas ta hüppas üles, haarates kätega alumisest pulgast. Ahvinimene märkas teist pulkade rida esimese kõrval, hüppas samuti ja vinnas end kätel üles, kuni sai haarata järgmisest pulgast. Jõudnud nii kaugele, et sai kasutada juba jalgu, leidis Tarzan, et ta liigub edasi võrdlemisi kiiresti. Ta-den jõudis loomulikult temast ette, sest esiteks polnud need ohtlikud trepid talle uudis, ja teiseks soodustas tema liikumist pikk saba.

Om-at vaatas tagasi ja märkas jälitajat. Viimane vaatas omakorda alla ja nägi Ta-deni. Samal hetkel tõi jälitaja kuuldavale metsiku kisa, millele vastasid sajad metslastest sõdurid, kes jalamaid oma koopa-avadesse ilmusid.

Häiret tõstnud olend jõudis Pan-at-lee koopa ees olevale rõdule. Siin ta peatus ja pöördus Ta-deni poole, valmistudes temaga võitlusse astuma. Ta päästis lahti oma nuia, mis oli rihmaga selja taha seotud, ja ootas, kuni Ta-den jõuab löömiseks parajale kaugusele Igast kandist tuli Kor-ul-ja sõdureid tihedates parvedes sissetungijate poole. Tarzan, kes oli peaaegu Ta-deni kõrval, sai aru, et neid võib päästa üksnes ime.

Just ahvinimesest vasakul oli koobas, mis oli arvatavasti tühi või polnud selle elanikud veel ärganud, sest sealt ei väljunud kedagi. Tar-zani mõistus oli niisama leidlik, kui tugevad olid ta lihased. Ehkki ainult mõni samm oma vaenlasest eemal, kargas ta rõdule, keris lahti pika nööri, tegi silmuse ja heitis kauaaegse harjutamise

varal saavutatud täpsusega vaz-doni poole, kelle nui takistas Ta-deni edasi liikumast. Tema parem käsi puhkas viivu, siis tegi ta randmega äkilise liigutuse, mis tõmbas kinni silmuse vaz-doni kaela ümber. Haarates mõlema käega köiest, pani Tarzani tõmbesse kogu oma keha raskuse.

Metsiku karjatusega lendas vaz-don ülemiselt rõdult alla. Tarzan pingutas lihaseid, et tõukele vastu pidada. Kui must olend oli köie pikkuselt alla kukkunud, kostis selgroo raksatus, mis täitis vakatanud kuristiku õudusega Tarzan tõmbas keha kähku üles, et mitte kaotada oma väärtuslikku nööri.

Nende väheste sekundite jooksul, mil Tarzan lassot heitis, olid vaz-doni sõdurid imestusest või hirmust otsekui tardunud. Nüüd sai üks neist oma hääle ja julguse tagasi ning tormas ähvardava kisaga Tarzani poole, kutsudes ka teisi sõdureid endaga kaasa. Ta oli Tarzanile kõige lähemal. Poleks teda, oleks Tarzan hõlpsasti jõudnud Ta-deni juurde, kes ahvinimest appi kutsus.

Tarzan tõstis surnud vaz-doni sõduri raske keha pea kohale, tõi kuuldavale Kerchaki sugukonna ahvide metsiku sõjakisa ja virutas

20

surnukeha üles ronivale sõdurile pähe. Löök oli nii tugev, et vaz-doni sõdur kukkus alla, murdes kaks pulka, millest ta oli kramplikult kinni hoidnud.

Nähes, kuidas kaks keha — elav ja surnud — kalju jalamile kukkusid, pistsid vaz-donid raevukalt kriiskama.

„Jad-guru-don! Jad-guru-don! Tapke ta!"

Nüüd seisis Tarzan Pan-at-lee koopa rõdul Ta-deni kõrval.

„Jad-guru-don!" kordas Ta-den naeratades. «Hirmuäratav mees. Kohutav Tarzan. Nad võivad su tappa, kuid ei unusta iialgi."

„Nad ei ta... Aga mis see siis on?"

Tarzani vastuse katkestasid hüüded.

Koopa sissekäigu juurde ilmus kaks keha, kes olid klammerdunud surmavasse sülelusse. Üks neist oli Om-at, teine samasugune must, kuid karedate turritavate karvadega, mis erinesid Om-ati siledatest pehmetest karvadest. Nende jõud olid võrdsed, võitlus käis elu ja surma peale. Nad võitlesid vaikides, ainult harva võis kuulda oigeid vastase järjekordse ülitugeva löögi puhul.

Alistudes loomulikule soovile aidata oma sõpra, hüppas Tarzan võitlejate juurde, kuid teda peatas Om-ati karjatus.

„Tagasi!" hüüdis ta. „See on minu isiklik vaenlane."

Tarzan sai otsekohe aru ja astus kõrvale.

„See on gund-bar — pealikute võitlus," selgitas Ta-den. „See mees peab olema pealik Es-sat. Kui Om-at tapab ta ilma kõrvalise abita, saab Om-at pealikuks."

Tarzan naeratas. Selline oli ka tema koduse džungli seadus, inimahv Kerchaki sugukonna seadus, ürginimeste iidne seadus, mis tegi läbi muudatuse vaid rafineeritud tsivilisatsiooni mõjul, kui hakati kasutama mürgikarikat või palgamõrvari teeneid.

Siis äratas tema tähelepanu rodu välimine äär. Selle kohale ilmus ühe Es-sati sõduri karvane nägu. Tarzan tahtis tema teed tõkestada, kuid Ta-den jõudis temast ette.

„Tagasi!" hüüdis ta. „Neil on gund-bar!"

Sõdur silmitses tähelepanelikult võitlejaid, pöördus siis ümber ja hõikas kaaslastele: „Tagasi! See on gund-bar Es-sati ja Om-ati vahel!" Seejärel küsis ta Ta-denilt: „Kes teie olete?" . „Oleme Om-ati sõbrad," vastas Ta-den.

Vaz-don paistis vastusega rahule jäävat.

„Me tuleme hiljem," lausus ta ja kadus kuristikku.

Võitlus Pan-at-lee koopa rõdul jätkus raugematu metsikusega. Tarzan ja Ta-den püüdsid kõrvale hoida võiüejatest, kes rebisid, kolkisid ja hammustasid teineteist,

kuidas vähegi suutsid. Es-satil polnud sõjariista — see oli Pan-at-lee töö —, kuid Om-ati puusal rippus tupp laia noaga, mida ta ei püüdnudki kasutada See oleks olnud vastuolus ürgajast pärit seadusega, sest pealikute võitlus tuli otsustada looduslike vahenditega.

Viivuks olid võitlejad lahus, siis aga põrkasid metshärgade jõuga uuesti kokku. Üks neist kukkus, kuid tiris teisegi kaasa. Es-sat tõmbas

21

enese järel Om-ati kuristiku äärele. Tarzanil jäi hing kinni. Seal nad veeresid mõne viivu edasi-tagasi, kuni juhtus paratamatus: surmavas süleluses kukkusid mõlemad üle ääre ja kadusid silmist.

Tarzan ohkas, sest oli juba jõudnud Om-atisse kiinduda. Mõlemad kaaslased astusid kuristiku servale ja vaatasid alla, lootes näha seal kaugel nõrgas aovalguses kahte surnukeha. Oma üllatuseks nägid nad hoopis teist pilti. Kaks musta olevust võitlesid elu ja surma peale paar jalga allpool rõdu äärt.

Jalgade ja sabadega trepipulkadest kinni hoides jätkasid vastased võitlust järsul kaljuserval niisama ägedalt nagu rõdu tasasel pinnal. Kuid nende taktika oli nüüd'mõnevõrra muutunud. Kumbki püüdis oma vastast trepilt malta tõugata, sest kukkumine tähendas kindlat sur-. ma

Peagi selgus, et võitlusõnn kaldub Om-ati poole, kes oli noorem ja vastupidavam. Pealik püüdis ennast ainult kaitsta. Om-at hoidis teda võimsa käega, püüdes teise käe ja jalaga takistada Es-sati trepist kinni hoidmast. Lisaks andis ta pealikule valusaid lööke kõhtu.

Pealiku jõud kahanes kiiresti ja surmaohuga tekkis temas see iseäralik alatu julgus, mis argades kelmides asendab pahatihti tõelist vaprust. Ta hoidis kramplikult kinni lähematest pulkadest ja Om-atist, samal ajal liikus tema pikk saba mööda Om-ati külge seal rippuva noa-tupe poole.

Tarzan nägi seda, ja vaevalt oli Es-sat noa tupest välja tõmmanud, kui ahvinimene hüppas kassi väledusega võitlejate juurde.

Es-sati saba tõmbus tagasi alatuks surmavaks löögiks. Nüüd nägid paljud pealtvaatajad pealiku nurjatut võtet. Metsikutest kõridest tõusid valjud vihahüüded. Nuga ei jõudnud eesmärgile. Ahvinimene haaras osavalt kinni Es-sati karvasest sabast. Järgmisel hetkel andis Om-at pealikule nii tugeva hoobi, et tema pulgad murdusid ning Es-sat lendas hirmu ja õuduse meteoorina alla surma poole.

IV. Võitlus Kor-ul-luli sõduritega

Tarzan ja Om-at ronisid tagasi Pan-at-lee koopa rõdule ning asusid Ta-deni kõrvale, valmis kõigeks, mis iganes oleks järgnenud Es-sati surmale. Samal ajal tõusis päike ja valgustas idapoolseid kõrgendikke ning tundmatu magaja kogu kauges okkalises savannis, äratades teda uuele väsitavale rännakupäevale.

Mõni aeg valitses Kor-ul-ja kohal vaikus. Suguharu liikmed ootasid edasisi sündmusi, vaadates kord oma endise pealiku surnukeha, kord Om-ati ja nende peale, kes seisid tema kõrval. Esimesena hakkas rääkima Om-at.

„Olen Om-at,". hüüdis ta. „Kes ütleb, et Om-at pole Kor-ul-ja gund?"

Ta ootas. Mõni üksik noor isane hakkas rahutult nihelema, kuid vastuväiteid ei järgnenud.

22

„Niisiis on Om-at gund," kuulutas ta kindlalt. „Nüüd öelge mulle, kus on Pan-at-lee, tema isa ja vennad?" Vastas keegi vana sõdur.

„ Pan-at-lee peaks olema oma koopas, kus siis mujal. Tema isa ja vennad saadeti valvesse Kor-ul-luli. Kuid praegu ei tee meid murelikuks see, vaid hoopis teine asi. Kas võib Om-at olla oma rahva pealik ning seista kõrvuti ho-doni ja selle kohutava mehega, kel pole saba? Anna võõrad oma rahvale, et nad hukataks, nagu see vaz-donidel tavaks on. Siis on Om-at gund."

Tarzan ja Ta-den kuulsid viimast kui ühte sõna. Nad vaatasid Omad poole ja ootasid tema otsust. Ahvinimese näol mängles naeratus. Ta-den aga teadis, et vana sõdur oli kõnelnud tõtt: vaz-donid ei võtnud iialgi vastu võõraid ega vange.

Siis hakkas rääkima Om-at.

„Kõik siin maailmas muutub," ütles ta. „Isegi Pal-ul-doni vanad mäed pole kunagi ühesugused. Põletav päike, mööduv pilv, kuu, udu, aastaajad, tormid — kõik see muudab meie mägesid. Igaüks meist muutub päev-päevalt, sündimisest surmani. Järelikult on muutumine üks Jad-ben-Otho seadusi.

Ja nüüd teeb Om-at, teie gund, uue muudatuse. Võõraid, kes on vaprad mehed ja ustavad sõbrad, Kor-ul-ja vaz-donid edaspidi enam ei tapa!"

Sõdurite hulgast kostis nurinat. Igaüks jälgis teisi, oodates algatajat, kes juhiks neid uuenduste tegija Om-ati vastu.

.Jätke oma nurisemine," manitses uus gund. „Olen teie pealik. Minu sõna on seadus. Teie ei aidanud mind pealikuks saada. Mõni teist aitas Es-satil mind mu esivanemate koopast minema kihutada, teised aga lubasid seda teha. Ma ei võlgne teile midagi. Ja ainult need kaks, keda te tahate tappa, olid mulle ustavad. Seepärast ütlen mina, gund: kes selles kahtleb, öelgu välja!"

Tarzanile meeldis Om-ati jutt ja ka mees ise vastas tema ootustele. Tarzan hindas Om-ati julgust Tundes hästi inimesi, teadis ta, et Om-ati kõne polnud ülespuhutud ja ta peab oma sõna surmani.

Om-ati arvamust jagas ilmselt enamik suguharu liikmeist

„Olen teile hea gund," lausus Om-at, nähes, et keegi ei kavatse tema õigusi vaidlustada. „Teie naised ja lapsed võivad elada turvaliselt. Võisid nad seda Es-sati valitsemise ajal? Minge nüüd tagasi oma põldudele ja jahile. Lähen Pan-at-leed otsima. Minu äraolekul on gund Ab-on, kuulake tema sõna. Ta annab mulle aru, kui tagasi jõuan. Jad-ben-Otho naeratus saatku teid."

Ta pöördus Tarzani ja Ta-deni poole.

„Teie, mu sõbrad," ütles Om-at, „olete vaprad. Võite jääda minu rahva juurde. Minu esivanemate koobas on teie päralt"

„Ma lähen koos Om-atiga Pan-at-leed otsima," teatas Tarzan. „Mina ka," sõnas Ta-den. Om-at naeratas.

„Tore!" hüüdis ta. „Kui oleme ta leidnud, läheme koos Tarzani ja

23

Ta-deni asju ajama. Ent kust Pan-at-leed kõigepealt otsida? Koopas teda ei olnud."

Ta pöördus oma sõdurite poole.

„Kes teab, kus ta võiks olla?"

Keegi ei teadnud öelda muud, kui et Pan-at-lee oli eelmisel õhtul oma koopasse läinud.

„Näita mulle, kus ta magab," palus Tarzan, „ja anna mulle mõni tema riidetükk. Ma aitan sind."

Kaks noort sõdurit ronisid rõdule, need olid In-sad ja O-dan. Nad pöördusid Om-ati poole.

„Kor-ul-ja gund," ütles O-dan, „tuleme koos sinuga Pan-at-leed otsima."

„O-dan ja In-sad tulevad meiega," kuulutas Om-at „Rohkem pole meil kedagi vaja Tule, Tarzan, näitan sulle, kus Pan-at-lee magab. Ja ikkagi ma ei taipa, milleks sa seda vajad. Uurisin koobast, seal teda pole."

Nad astusid koopasse. Om-at viis Tarzani tuppa, kus Es-sat oli eelmisel õhtul Pan-at-leed oma ilmumisega üllatanud.

„Köik, mis siin on, kuulub temale," ütles Om-at, „peale selle nuia, mis põrandal vedeleb. Nui on Es-sati oma"

Tarzan käis pikkamisi ümber toa. Tema tundlike sõõrmete liikumist võis vaevalt märgata. Om-at aina imestas, milleks oli tarvis niisugust viivitamist.

„Tule," ütles ahvinimene äkki ja läks välja rõdule.

Siin ootas rieid kolm kaaslast. Tarzan uuris seina sisse raiutud süvendit, kükitas maha, võttis ühe pulga ja nuusutas seda. Tema haistmine oli isegi teravam kui nägemine. Ta oli seda arendanud oma võõrasema inimahv Kala õpetusel ja saavutanud täiuslikkuse džunglioh-tude varal. Om-at hakkas kannatust kaotama.

„Hakkame minema," ütles ta. „Kui tahame leida Pan-at-leed, peame hakkama teda otsima"

„Kust teda otsida?" küsis Tarzan.

Om-at kratsis kukalt. „Kust?" kordas ta. „Kogu Pal-ul-donist, kui vaja."

„Liiga suur töö," kostis Tarzan. „Tule, ta läks siitkaudu." Ta osutas pulkadele, mis viisid kalju jalamile. Tarzan tundis selgelt Pan-at-lee lõhna, sest keegi peale Pan^at-lee polnud hiljem siin käinud.

„Ta laskus seda teed mööda," ütles ahvinimene Om-atile, „kuid siin pole enam pulki."

„Kuidas sa ometi taipasid, et ta siitkaudu läks?" imestas Om-at. „Pulgad me leiame. In-sad, mine tagasi ja too viiele inimesele ronimis-pulgad."

Noor sõdur oli peagi tagasi ja jagas pulgad välja. Om-at andis Tarzanile viis pulka ja selgitas, kuidas neid kasutada. Ahvinimene andis ühe tagasi. „Vajan ainult nelja," sõnas ta.

Om-at naeratas.

„Oleksid vahva vunts, kui sul saba oleks," lisas ta.

24

„Pole midagi parata," lausus Tarzan. „Minge ees ja jätke pulgad aukudesse. Muidu liigume edasi liiga aeglaselt, sest ma ei saa pulki varvastega tõsta"

„Olgu," nõustus Om-at. „Ta-den, In-sad ja mina läheme ees, siis tuled sina. Sinule järgneb O-dan, kes pulgad kokku korjab. Me ei tohi neid vaenlastele jätta."

„Kas teie vaenlased ei või tulla oma pulkadega?" uudistas Tarzan.

„Muidugi, kuid see on vaevarikas asi ja kergendab kaitset. Nad ei tea/millised augud on pulkadele küllalt sügavad. Osa auke on tehtud vaid selleks, et vaenlast segadusse viia Need on pulkade hoidmiseks liiga lühikesed."

Kuivanud puu juures leidis Tarzan uuesti jälje. Siin oli lõhn väga tugev ja Tarzan liikus kiiresti kuristiku serva mööda Kor-ul-luli poole.

Äkki ta peatus ja pöördus Om-ati poole.

„Siin kõndis ta kiiresti ja hakkas siis jooksma Teda jälitas lõvi, Om-at."

Kõik seisatasid ja kogunesid Tarzani ümber. „Kas sa loed seda rohust?" küsis Om-at. Tarzan noogutas.

„Ma ei usu, et lõvi ta kätte sai," lisas ta. „Aga kus ta siis on?" küsis Om-at.

„Saame teda jälitada ainult nii kaua, kuni jälg on värske," vastas ahvinimene.

Ta juhtis kaaslasi edasi mööda kalju serva kuni järsu käänakuni vasakule, kus jäljed äkki kadusid. Viivu uuris ta maapinda paremal ja vasakul, ajas siis end sirgu ja Om-atile otsa vaadates osutas kuristikule nende all.

Vaz-don vaatas alla, kus oma kaljuses sängis möirgas vahutav jõgi. Äkilises valuhoos sulges ta silmad ja pöördus kõrvale.

„Sa tahad öelda, et ta hüppas alla?" küsis ta.

„Et pääseda lõvi käest," vastas Tarzan. „Lõvi oli tal päris kannul. Vaata, siin vajusid maasse neli käppa. Siin, kalju serval lõpetas ta oma rünnaku."

„Aga kas on mingit lootust..." alustas Om-at, kuid Tarzani hoiatav liigutus sundis ta vaikima.

„Pikali!" sosistas Tarzan. „Hulk mehi jookseb mäeharjast alla siiapoole." Ta heitis kohe kõhuli maha, tema järel ka kõik teised.

Mõni minut tuli neil oodata. Siis kuulsid ka teised paljaste jalgade müdinat ja metsikut kisa.

„See oh Kor-ul-luli meeste sõjakisa," sosistas Om-at, „nende sõjakisa, kes peavad jahti inimestele. Peagi näeme neid, ja kui Jad-ben-Otho on meie vastu armuline, ei tule neid liiga palju."

„Neid on palju," sõnas Tarzan, „umbes nelikümmend või viiskümmend inimest. Minu arust nad ajavad kedagi taga. Võib ainult öelda, et tagaajajaid on palju rohkem kui põgenejaid, sest muidu ei saaks nad nii kiiresti joosta"

25

„Nad tulevad siia," ütles Ta-den.

„Need on An-un, Pan-at-lee isa, ja tema kaks poega!" hüüatas O-dan. „Nad mööduvad meid märkamata, kui me ei kiirusta," lisas ta pealiku poole vaadates, otsekui oodates temalt märguannet.

„Tulge!" hüüdis viimane püsti tõustes. Kõik hakkasid kiiresti põgenikele vastu jooksma.

„Viis sõpra!" hõikas Om-at, kui An-un ja ta pojad neid märkasid.

„Adenen-jo!" hüüdsid O-dan ja In-sad.

Kolm põgenikku peatusid ootamatu abiväe ees ning jäid imestunult põrnitsema Tarzanit ja Ta-deni.

„Kor-ul-luli mehi on palju!" hüüdis An-un. „Võiksime peatuda ja võitlusse astuda, aga eelkõige peaksime hoiatama Es-sati ja meie rahvast."

„Es-sat on surnud," sõnas In-sad.

„Kes on pealik?" päris üks An-uni poegadest.

„Om-at," vastas O-dan.

„Suurepärane!" hüüatas An-un. „Pan-at-lee unistas sellest, et sa tuled tagasi ja tapad Es-sati." Jälitajad tulid nähtavale.

„Tulge!" hüüdis Tarzan. „ Pöörame ümber ja tungime neile suure kisaga kallale. Nad ajasid taga kolme, nüüd ründab neid kaheksa meest. Nad arvavad, et palju mehi on juurde tulnud. Aga kõige kiirem jookseb kuristiku juurde ja hoiatab teie rahvast."

„Olgu nii," nõustus Om-at. „Id-an, sa oled hea jooksja, vii Kor-ul-ja sõduritele sõna, et me lööme mäeharjal Kor-ul-luli sõduritega lahingut ja et Ab-on saadaks siia sada meest."

An-uni poeg Id-an pistis tuhatnelja jooksu koduste Kor-ul-ja kaljude poole. Ülejäänud tormasid pealetungivate Kor-ul-luli sõduritega võitlusse. Mõlema suguharu sõjakisa liitus üheks metsikuks ja õudseks kakofooniaks.

Kõige ees jooksnud Kor-ul-luli sõdurid seisatasid, nähes vaenlastele ootamatult saabunud abiväge. Ilmselt tahtsid nad oodata oma mahajäänud kaaslasi. Tõenäoliselt olid esimesed paremad jooksjad ja seetõttu jõudsidki ette, kuna suurem osa meestest polnud veel võsastikust väljunud. Kui Om-at oma sõpradega neile kallale tungis, tõmbusid nad tagasi, kuid tapeti oma kaaslaste silme all. Viimased pöörasid ümber ja põgenesid.

Edust tiivustatuna kihutas Om-at nad võsastikku, tuues seejuures kuuldavale võigast kisa. Võsa oli küll kõrge, ent küllaltki hõre ega takistanud seega edasiliikumist. Ometi olid puud ja põõsad nii kaharad, et ka mõne sammu kaugusel ei näinud võitlevad kaaslased üksteist. Tagajärg oli see, et Tarzan, lahingus alati väle ja võitlushimuline, jõudis lühikese ajaga teistest kaugele ette, mille eest ta maksis kallist hinda.

Kor-ul-luli sõdurid taganesid ainult silmakirjaks, et võsastikus parem lahinguasend sisse võtta. Taibanud õige pea, et ületavad vaenlast arvuliselt, jäid nad peatuma kõige paksemasse võsastikku. Seal langeski

26

Tarzan lõksu. Nad vedasid teda hästi ninapidi.

Kurb küll, kuid nad petsid kavalat džunglivalitsejat üliosavalt. Pole midagi imestada, sest nad võitlesid oma kodusel pinnal, kus tundsid iga lapikest, nagu teie tunnete oma söögituba, ja kasutasid taktikat, millest Tarzan midagi ei teadnud.

Ootamatult ilmus Tarzani ette must sõdur, kes hakkas taganema, meelitades Tarzanit lõksu. Viimaks pöördus ta näoga ahvinimese poole, tõmbas tupest noa ja vibutas oma rasket nuia. Kui Tarzan talle kallale tormas, hüppas põõsastest välja tosin väledaid vaz-done. Tarzan sai välkkiirelt aru oma olukorra ohtlikkusest, kuid oli juba hilja. Tema teadvuses vilksatas mõte kadunud naisest, ja ränk kahetsus tungis ta südamesse — kui ta naine veel elab, ei peaks ta enam lootma, sest Tarzanit pole enam elavate kirjas.

Pöörases vihahoos nende olendite vastu, kes julgesid astuda tema teele ja ohustada tema naise saatust, sööstis Tarzan metsiku karjumisega enda ees seisvale sõdurile kallale, kiskus tal raske nuia käest, otsekui oleks vaenlane olnud mõni maimuke, ja andis vasaku käega talle näkku kohutava hoobi.

See hoop purustas vaz-doni näoluud ja paiskas ta maha. Siis peksis ta teisi nende langenud kaaslase nuiaga, lõi paremale ja vasakule, kuni sellest jäid järele vaid tükid. Niisama tarmukalt kasutas ta ka oma nuga. Tarzani löögid olid välkkiired, tema tegutsemine nii täiuslik ja osav, et hetketi tundus ta vaz-donidele surematuna. Tarzani hukutas vaenlase visatud nui, mis tabas teda kuklasse. Viivu vaarus ta veel jalgel nagu suur mänd puuraiuja terava kirve all ja kukkus siis maha.

Teised Kor-ul-luli sõdurid ründasid Om-ati ja tema sõpru, kes kuulsid läheduses puhkenud võitluse kära. Siis olid Kor-ul-ja mehed sunnitud aeglaselt taganema. Kaugele kostsid Om-ati hõiked: „Tarzan-jad-guru! Kohutav Tarzan!"

„Tõepoolest kohutav," kordas üks löögist toibunud Kor-ul-luli sõdur. „Tarzan-jad-guru! Ta oli hullem kui kohutav!"

V. Põrgulik Kor-ul-greifi kuristik

Samal ajal kui Tarzan vaenlaste keskele maha kukkus, peatus keegi tundmatu tükk maad eemal Pal-ul-doni ümbritseva soo servas. Kogu tema rõivastus koosnes lõvinaha ribast puusade ümber ja kolmest padrunivööst: kaks risti üle õla ja üks põigiti. Seljal pruuni läikiva rihma küljes rippus püss. Peale selle kandis ta nuga, vibu ja kotti nooltega.

Ta tuli kaugelt läbi kohutava metsiku maa, kus teda alatasa ohustasid julmad kiskjad ja veel julmemad inimesed, siiski oli ta oma padrunid viimseni alles hoidnud.

Vibu, nooled ja suur nuga olid teda nii kaugele toonud, ehkki sageli oleks võinud üksainus pauk hästi õlitatud püssist kõrvaldada suure ohu. Miks hoidis ta kallist moona? Miks riskis ta eluga, et tuua viimane kui üks kuul sihtkohta? Kellele olid määratud need surmavad

27

metallitükid? Terves ilmas polnud ühtegi inimest peale tema enda, kes oleks võinud sellele vastata.

Kui Pan-at-lee Kor-ul-luli kuristiku servalt alla hüppas, uskus ta kindlalt, et kukub kivide otsa surnuks, ent eelistas siiski niisugust lõppu kohutavale surmale lõvi lõugade vahel. Oli puhtalt juhus, et ta ei kukkunud mäsleva jõe kivisele põhjale, vaid sügavasse jääkülma auku järsu kalju all.

Ikka ja jälle vee alla vajudes rabeles ta pooluimaselt uuesti pinnale värske õhu kätte. Tugevate tõmmetega ujus ta vastaskaldale ja jäi sinna jõuetuna lamama.

Koiduvalgus hoiatas teda^et peab varju otsima, sest ta viibis vaenlaste maal. Ta tõusis üles ja suundus võsastiku poole. Varjudes puude taha pilkude eest, mis võisid teda märgata jõeäärselt käidavalt rajalt, otsis Pan-at-lee rahu ja toitu. Viimast leidus tema ümber külluses nii puuviljade ja marjade kui ka lopsakate kaunade näol. Ta lõikas neid puude küljest surnud Es-sati noaga.

Ah, oleks ta vaid teadnud, et pealik on surnud! Kui paljudest kohutavatest hädaohtudest ja katsumustest oleks ta siis pääsenud! Kuid Pan-at-lee arvas, et pealik on elus, ega julgenud Kor-ul-jasse tagasi minna, vähemalt nii kaua, kuni Es-sati viha pole lahtunud. Ehk võis ta teha seda hiljem, kui isa ja vennad on koju tagasi jõudnud, igatahes mitte praegu. Kuid ka siia vaenuliku Kor-ul-luli naabrusse ei tohtinud ta kauemaks jääda. Ta pidi enne öö tulekut otsima varju kiskjate eest Mahalangenud puutüvel istudes ja oma saatuse üle mõtteid mõlguta-des kuulis Pan-at-lee äkki kuristiku poolt metsikut kisa: see oli Kor-ul-luli sõdurite sõjahüüd. Ikka lähemale ja lähemale tulid nad tema varjupaigale. Läbi lehestikuloori nägi ta kolme jooksvat vaz-doni, nende taga jälitajate summa. Mõne aja pärast nägi Pan-at-lee uuesti neid kolme, kui nad kosest allpool üle jõe läksid, siis aga silmist kadusid.

Nüüd ilmusid nähtavale jälitajad — tulivihased metsikult kisendavad Kor-ul-luli sõdurid. Neid oli poolesaja ringis. Neiu hoidis hinge kinni. Nad jooksid mööda, aimamata, et nende põline vaenlane asub paari sammu kaugusel.

Siis nägi ta uuesti jälitatavaid vaz-done, kes kaljust üles ronisid. Pan-at-lee jäi neid tähelepanelikult silmitsema. Oli see tõesti võimalik? Oo, Jad-ben-Otho! Oleks ta seda varem teadnud! Ta oleks võinud nendega ühineda, sest need olid ta isa ja kaks venda. Kuid nüüd oli hilja.

Mureliku südamega, lihased pingul, jälgis ta põgenikke. Kas nad jõuavad üles või saavad kor-ul-lulid nad kätte? Vaenlasedki ronisid hästi, ehkki palju aeglasemalt. Nüüd kaotas üks neist konarlikul pinnal toetuspunkti ja kukkus alla, teised ronisid edasi. Nüüd viskas üks neist oma nuiaga lähemat põgenejat, kuid jumal halastas Pan-at-lee vennale, sest nui ei tabanud märki, vaid veeres tagasi, riivates viskajat ja saates ta kuristiku põhja.

Seistes all, käed tugevasti kuldsele rinnakattele surutud, jälgis Pan-at-lee kohutavat võidujooksu. Parajasti jõudis vanem vend kalju tippu

28

ning ulatas käe ja saba isa vastuvõtmiseks. Viimane sirutas käe ja saba nooremale pojale. Seejärel kadus elav redel kalju ääre taha ja seega ka Kor-ul-luli sõdurite silmist. Ometi ei jätnud nad tagaajamist, vaid ronisid üha kõrgemale, kuni kadusid samuti Pan-at-lee vaateväljalt. Üksnes nõrgalt kostev kisa tunnistas, et võidujooks kestab.

Neiu mõistis, et peab edasi liikuma. Iga silmapilk võis Kor-ul-lu-list tulla uusi jõude. Tema taga oli Es-sat ja kor-ul-lulide jõuk, kes jälitas ta omakseid; tema ees üle jõe paistis Kor-ul-greifi kuristik, kus elutses hirmuäratav koletis, kes pani värisema ka kõige vaprama Pal-ul-doni elaniku. Tema all orus oli ho-donide maa, kus teda ootas

kas orjus või surm. Peale inimestest vaenlaste leidus siin kõikjal metsloomi, kes pidasid maiuspalaks inimliha.

Pan-at-lee kõhkles vaid viivu, pööras siis kagusse, Kor-ul-greifi poole — vähemalt polnud seal inimesi.

Ümberringi pilke heites jõudis ta kalju jalamile, kust oli võrdlemisi kerge üles minna Ja peagi seisis ta Kor-ul-greifi kuristiku serval — kohas, mida vaz-donide muistendeis põrguks peeti. Neiule torkas silma, kui tume ja salapärane oli all lopsakas lehestik. Hiiglaslikud puud kõigutasid tuule käes oma jaanalinnusulgedega sarnanevaid latvu, mis ulatusid peaaegu kalju tipuni. Ümberringi valitses heidutav vaikus.

Pan-at-lee laskus kõhuli ja vaatas üle ääre alla. Ta nägi mahajäetud koopaid ja kivist astmeid, mis esivanemad nii suure vaevaga kal-jusse olid raiunud. Ta teadis sellest kõigest lapsepõlves kuuldud vanade legendide põhjal: sellest, kuidas kor-ul-greifid olid tulnud üle mägede ja asunud soosse, kuidas rahvas pärast seda, kui hiigelkoletised olid nii paljud neist ära söönud, põgenes siit jäädavalt, jättes tühjaks kõik mugavad koopad. Keegi ei teadnud, millal see juhtus. Vana uskumuse järgi oli Jad-ben-Otho, kelle elu kestab igavesti, siis alles väike poiss. Pan-at-lee võpatas, kuid koopad tähendasid, et seal võib ta tunda end turvaliselt isegi greifide eest. Ta leidis koha, kus kivist pulgad ulatusid peaaegu kalju tippu. Kahtlemata oli suguharu lahkudes seda teed kasutanud ja pulgad kohale jätnud, sest polnud mingit vajadust kindlustada mahajäetud elamuid.

Pan-at-lee ronis pikkamisi ülemise koopa poole. Ta leidis eest peaaegu samasuguse rõdu, nagu oli neid harjunud nägema oma rahva juures. Aga nagu võiski arvata, oli põrandal paks kiht oksi, linnupesi ja -sõnnikut. Ta liikus ühelt rõdult teisele, otsides puhtamat koobast, kuid selgus, et kõik olid ühteviisi risustatud. Nähtavasti polnud mõtet rohkem otsida. Esimene koobas tundus olevat suur ja mugav.

Kõigepealt hakkas Pan-at-lee korda looma. Ta kraapis noaga mustust lahti ja viskas selle lihtsalt üle rõduääre alla kuristikku, mida asustasid kohutavad Pal-ul-doni kiskjad.

Ta ei näinud silmi, kavalaid, himuraid ja julmi silmi, mis jälgisid iga tema liigutust. Punane keel noolis ahnelt suuri rippuvaid huuli.
Poolinimlik mõistus koostas vaevaliselt metsikut plaani. ,

Nagu tema koduses Kor-ul-jas, nii leidus ka siinsetes kaljudes looduslikke allikaid, mida kasutasid endised koopaelanikud. Puhas värske

29

vesi voolas rõdude lähedal mööda kaljuseina. Nii võis ta siin elada kui täites kaua. Pan-at-lee tundis end üsna julgelt — kahtlemata oma varjupaiga kõrguse pärast. Siia ei võinud pääseda ükski loom ega inimene, keda hoidis eemale hirm kohutava Kor-ul-greifi ees.

Eelkõige soovis ta vaadata uut kodu seestpoolt. Esimest ruumi valgustas rahulik lõunapäike. Ruum sarnanes täielikult tema koduga, siin olid seintel samasugused loomade ja inimeste kujutised. Ilmselt polnud vaz-donid kuigi palju arenenud pärast seda, kui nende esivanemad lahkusid Kor-ul-greifist.

Loomulikult ei osanud Pan-at-lee tsivilisatsioonist ega evolutsioonist mõeldagi, sest progressi mõiste oli temale ja ta rahvale võõras. Ta tajus ümbritsevat maailma muutumatuna, mineviku ja tulevikuta.

Et need kummalised olevused elasid sellistena aastatuhandeid, ei tekitanud kahtlust. Seda näitasid elamute eakuse tundemärgid. Paljastest jalgadest tugevasse kaljupinda jäetud sügavad jäljed. Auk eesriide kohal seinas, mida sisenemisel ja väljumisel

puudutasid lugematud käed. Lõputud pildiread, mis katsid äärest ääreni kogu kaljut, seinu ja lage — iga joonistus eri kunstnikult.

Niisiis leidis Pan-at-lee koopa üsna mugava ja koduse olevat. Sees oli vähem prahti kui väljas, võis märgata vaid paksu tolmu. Ukse kõrval oli süvend küttepuude tarvis, kuid neist polnud midagi järel peale kõdu.

Ta tõi mõne oksa, mis vedelesid rõdul, süütas lõkke, tegi endale põlevatest puutükkidest väikese tõrviku ja asus uurima siseruume. Ta ei leidnud midagi uut ega võõrast, mis oleks jäänud mälestuseks endistelt elanikelt, peale mõne katkise kivinõu. Pan-at-lee otsis midagi pehmet magamiseks, kuid pidi pettuma Nähtavasti polnud endistel omanikel lahkumisega erilist kiiret. Nad olid võtnud kaasa kogu oma varanduse. Alt kuristikust võis korjata rohtu ja puulehti, kuid Pan-at-lee otsustas laskuda sinna vaid nälja sunnil.

Kui päike loojus, valmistas ta endale nii mõnusa aseme, kui olud vähegi lubasid. Pan-at-lee oli väga väsinud, ta polnud kaks ööd maganud. Vahepeal oli ta läbi elanud igasuguseid ohte ja üllatusi. Seepärast uinus ta silmapilk, hoolimata kõvast asemest.

Tõusis kuu, ujutades kaljuseina üle hõbedase valgusega ning vähendades pimeda metsa ja kohutava kuristiku õudust. Neiu magas.

Kusagil kauguses möirgas lõvi. Järgnes pikk vaikus. Kuristiku sügavusest kostis madalat haukumist. Kalju jalamil näis midagi liikuvat. Uus haugatus, madal ja kurjakuulutav, mis sarnanes oigega. Sellele vastuseks kõlas ulg elanikest mahajäetud asulast.

Pan-at-lee koopa all asuva puu otsast hüppas äkki keegi malta ja kadus pimedusse. Siis hakkas ta ettevaatlikult liikuma nagu kummitus luupainajalikus unenäos: aeglaselt, sujuvalt. Ta võis olla suur kott, kuid ka hiigelinimene, keda oma groteskse pintsliga oskas maalida ainult ükskõikselt valendav kuu — meisterkubist.

Aeglaselt lähenes kogu kaljule. Ta liikus nagu vihmauss. Jälle sattus ta kuu säravasse hõbelinikusse. Nüüd võis näha jäsemeid, mille

30

abil ta tõstis laisalt suurt lodevat keha pulkadele teel Pan-at-lee koopa poole.

Alt kuristikust kostis uuesti haukumist. Sellele vastati teiseltpoolt küla.

* * *

Ahvide Tarzan avas silmad. Pea valutas.

Alguses ei tajunud ta midagi, siis aga hakkas hoomama tõusvaid ja langevaid varje enda ümber ning mõistis viimaks, et lamab koopas. Tosin vaz-doni sõdurit kükitas omavahel juttu ajades tema ümber. Rohmakalt tahutud kivinõus leegitses tuli, mille värelemine manas seintele sõdurite groteskseid kujusid.

„Tõime ta siia elusana, gund," kuulis ta kellegi häält, „sest temasugust ho-doni pole veel kunagi nähtud. Tal pole saba. Ta on niisugusena sündinud, sest saba äralõikamisest ei anna märku ükski arm. Tema põidlad ja suured varbad ei sarnane sugugi Pal-ul-doni inimeste omadega Ta on tugevam kui kümme meest ning võitleb Ja julmusega. Tõime ta siia elusalt, et võiksid näha, kuidas ta sureb."

Pealik tõusis ja astus Tarzani juurde, kes sulges silmad ja teeskles teadvusetut. Ta tundis karvaseid käsi, mis käänasid teda ühelt küljelt teisele ja mitte just õrnalt. Gund uuris teda pealaest jalatallani, eriti põialde ja suurte varvaste kuju.

«Niisuguste jäsemetega ja ilma sabata tema ronida ei saa," ütles pealik

„Muidugi mitte," nõustusid sõdurid, „ta kukub kohe pulkadelt maha."

„Ma pole kunagi midagi sellist näinud," lausus pealik. „Ta pole vaz-don ega ho-don. Huvitav, kust ta tulla võis ja kes ta on?"

„Kor-ul-ja sõdurid karjusid: „Tarzan-jad-guru!" Arvatavasti on see tema nimi — Kohutav Tarzan. Kas tapame ta kohe praegu?"

„Ei, ootame veidi," vastas pealik, „kuni ta ärkab, tahan talle esitada mõne küsimuse. Jää siia, In-tan, ja valva teda. Kui ta jälle kuulda ja rääkida saab, kutsu mind."

Ta pööras ümber ja lahkus koopast, teised peale In-tani tema kannul. Tarzanist möödudes pillasid nad mõned märkused, millest ahv-inimene järeldas, et Kor-ul-ja abivägi tungis kallale väikesele Kor-ul-luli salgale ja kihutas selle minema. Nähtavasti päästsid Om-ati tema ustava Id-ani väledad jalad.

Tarzan naeratas, paotas silmad ja piilus salamahti In-tani poole. Sõdur seisis sissekäigu juures seljaga Tarzani poole ja vaatas välja.

Vang proovis tema randmeid köitvate nööride tugevust. Need tundusid olevat võrdlemisi nõrgad, käed olid aga millegipärast seotud ette. See kinnitas, et vaz-donid võtsid väga harva vange, kui nad seda üleüldse tegid.

Ettevaatlikult tõstis Tarzan käed üles ja uuris sõlmi. Julm naeratus libises üle ta näo. Otsekohe hakkas ta teravate hammastega sõlmi lahti päästma, pidades samal ajal silmas In-tani. Viimane sõlm tuli lahti.

31

Tarzani käed olid vabad. Sel hetkel pööras In-tan ringi, et heita vangile pilku. Ta märkas, et viimane oli muutnud oma asendit, ta ei lamanud enam selili, vaid küljeli, käed tõstetud silme ette.

In-tan tuli lähemale ja kummardus vangi kohale. Nöörid käte ümber tundusid üsna lõdvad. Ta sirutas välja käe, et neid lähemalt uurida, kui samal hetkel haaras maaslamaja tal ühe käega kõrist ja teisega randmest. Rünnak oli nii ootamatu, et In-tan ei jõudnud isegi karjata-da, kui raudsed käed teda vaikima sundisid. Äkki tõmbas vang teda ettepoole, nii et In-tan veeres üle tema põrandale, ja järgmisel silmapilgul istus Tarzan ta rinnal. In-tan rabeles kõigest jõust, püüdes vabaneda ja nuga kätte saada, kuid vastane jõudis temast ette. Vaz-doni saba põimus ahvinimese kõri ümber — ka see võis kägistada —, kuid tema oma nuga eraldas armsa ihuliikme muust kehast.

Vaz-doni vastupanu nõrkes, silmapilk hiljem oli ta juba surnud. Tarzan ajas end täies pikkuses sirgu ja asetas jala surnud vaenlase rinnale. Ta tahtis nii väga tuua kuuldavale oma metsiku sugukonna võidukisa, kuid ei söandanud. Seina äärest leidis ta oma noa, vibu ja nooled.

Tarzan astus rõdule ja vaatas ringi. Oli juba öö. Ta kuulis naaber-koobastes hääli ja haistis valmistatava söögi lõhna. Alla vaadanud, hin-gcis ta kergendatult. Tema koobas asus alumises reas, vaevalt kolmkümmend jalga kalju jalamist kõrgemal.

Ta tahtis juba laskuda, kui talle turgatas pähe mõte, mis manas huultele julma naeratuse. Selle mõtte sünnitas vaz-donide antud nimi: Tarzan-jad-guru, Kohutav Tarzan.

Ta pöördus tagasi koopasse, kus lebas vaz-doni surnukeha, lõikas oma noaga sõduril pea otsast ja viskas kuristikku. Hääletult laskus ta mööda pulkadest redelit maapinnale — nii kiiresti ja osavasti, et vaz-donide imestus oleks seda nähes olnud otsatu.

Õnneks ei näinud teda keegi. Kuristiku põhjas tõstis ta vaz-doni pea üles ja kadus tihedasse metsa õudset võidumärki juukseidpidi peos hoides. Kohutav? Kuid te otsustate metslooma üle tsiviliseeritud inimese vaatevinklist lähtudes.

Võib arvata, et lõvile igasuguseid trikke õpetades teete temast tsiviliseeritud looma. Tühi lora! Kiskja ta oli ja selleks ka jääb. Tarzan jäi endiselt Tarzaniks-tarmanganiks ja tema rinnas tuksus ürginimese metsik süda.

All hakkas ta otsima kohta, kus saaks vastasolevast kaljuseinast üles minna, et Om-ati asulasse tagasi pöörduda. Viimaks jõudis ta paika, kus jõgi oli kaljule nii lähedal, et teekonna jätkamiseks otsustas ta sellest üle ujuda. Siin haistis ta Pan-at-lee tuttavat lõhna. See oli sama koht, kus Om-ati kallim üle jõe ujus ja džunglisse põgenes.

Tarzan muutis jalamaid oma plaani. Pan-at-lee elas, sest oli alles hiljuti siit läbi läinud. Tarzan otsustas jätkata otsinguid, et aidata oma sõpra Om-ati. Jäljed viisid džunglisse selle koha juurde, kus Pan-at-lee hakkas püstloodsest kaljuseinast üles ronima. Siia jättis Tarzan Intani pea, sidudes selle puu alumise oksa külge. Kaugemale ei võinud

32

ta oma võidumärki kanda, kaljuseinal oleks see talle tüliks olnud.

Ahvi väledusega ronis ta üles, järgides Pan-at-lee lõhna. Tee viis üle kaljutipu, see oli džunglielaniku tundlikele sõörmetele selge nagu trükitud lehekülg meile.

Tarzan teadis Kor-ul-greifist väga vähe. Ööpimeduses oli ta mitu korda näinud kummaliste hiigelsuurte olevuste hämuseid kontuure ning kuulnud Ta-denilt ja Om-atilt koletistest, keda kardavad kõik inimesed. Kuid hädaohud varitsevad kõikjal ja alati, nii päeval kui öösel.

Lapseeast alates oli surm kõndinud Tarzani kannul. Ta polnud kunagi maitsnud teistsugust elu. Võitlus surmaga oli siiani olnud tema elu sisu ning ta elas seda elu niisama lihtsalt ja loomulikult, nagu elate teie keset suurlinna hädaohte.

Must mees tunneb öösel džunglis liikudes hirmu, sest ta on harjunud alati omasuguste hulgas viibima ja kaitsma end nende lihtsate vahenditega, mille kasutamist võimaldab tema vähearenenud mõistus. Tarzan aga elas nagu lõvi lõvide keskel, nagu elavad pantrid, elevandid, ahvid. Ta oli tõeline džungliasukas, kes sõltub võitluses looduse ürgjõududega üksnes endast, oma jõust ja mõistusest. Seetõttu ei suutnud miski teda üllatada ega hirmutada. Ta kõndis džungli ööpimeduses niisama kindlalt nagu mõni talumees, kes otsib oma lehma ja teab, kust teda leida.

Pan-at-lee jälg lõppes kalju äärel. Seekord polnud vähimatki põhjust arvata, et ta alla hüppas. Lühikese otsimise järel leidis Tarzan ki-vipulkadest redeli.

Kõhuli kaljuserval lamades ja alla vaadates märkas ta äkki midagi seesugust, millest paugupealt arugi ei saanud. See miski liikus ja hakkas pikkamisi tema poole üles ronima. Tarzan pingutas silmi ja sedamööda, kuidas olevus kõrgemale tõusis, nägi, et see sarnanes suure ahviga.

Olevusel oli saba.

Aeglaselt ronis olevus ülemiste koobaste reani ja kadus ühte neist. Tarzan hakkas uuesti liikuma mööda Pan-at-lee jälgi. Ahvinimene kergitas murelikult kulme, nähes, kuhu jäljed viisid.

Ta oli peaaegu jõudnud kolmanda koopani, kui vaikust rebestas äkki südantlõhestav hädakisa.

VI. Võitlus karvase Tor-o-doniga

Pan-at-lee magas rasket rahutut und nagu ikka inimene, kes on kehaliselt kumatud ja läbi elanud närvivapustuse. Ta nägi unes, et magab suure puu all Kor-ul-greifi kuristiku põhjas ja tema poole roomab üks siinseid kõige õudsemaid elukaid. Kuid ta ei suutnud silmi avada ega end liigutada.

Neiu püüdis karjuda, kuid ühtegi heli ei pääsenud ta huulilt. Ta tundis, kuidas mingi olend puudutas ta rinda, kõri, käsi, haaras temast kinni ja tõmbas enda poole. Üleloomuliku jõupingutusega avas ta silmad

33

ja lootis, et oli näinud vaid und, mis haihtub jäljetult nagu alati. Kuid seekord polnud see nii. Poolhämaras ruumis nägi ta enda kõrval mingi hirmuäratava olendi kuju, tundis karvaseid sõrmi oma kehal ja hatust rinda, mille vastu teda suruti.

Oo, Jad-ben-Otho! See polnud unenägu. Ta karjatas ja püüdis kallaletungijat eemale tõrjuda, kuid kuulis vastuseks metsikut lõrinat ja teine karvane käsi kahmas tal juustest kinni. Loom tõusis tagajalgadele ja lohistas ta kuupaistest valgustatud rõdule. Samal hetkel nägi neiu meest, kes astus üle rõdu ääre, ja pidas teda ho-doniks.

Ka loom nägi inimest. Ta urises ähvardavalt, kuid Pan-at-leed lahti ei lasknud. Kallaletungi ootel tõmbus ta küüru, urisedes üha valjemini, kuni see.mattis kinni isegi kuristiku sügavusest kostvad hirmsad hääled. Ka valge mees tõmbus küüru ja tõi kuuldavale metslooma omaga sarnanevat urinat.

Pan-at-lee värises: ta teadis, et on kadunud. See polnud ho-don; kuigi ta kartis ho-doni, kartis ta seda olevust veel rohkem — nii kohutavad olid tema kassilikud liigutused ja metsik kisa Kaks olevust hakkavad nüüd kohe tema pärast võitlema. Kes neist ka ei võida, on tema, Pan-at-lee, kadunud. Võib-olla õnnestub tal võitluse ajal üle rõdu ääre kuristikku hüpata ja surnuks kukkuda?

Nüüd tundis ta ära olevuse, kes oli talle kallale tunginud: see oli tor-o-don. Aga kes oli siis teine? Pan-at-lee nägi teda kuupaistel väga hästi, kuid ei suutnud asetada ühtegi tuntud olevuste liiki, sest tal polnud saba ning ta käed ja jalad ei sarnanenud Pal-ul-doni asukate omadega.

Mees lähenes aeglaselt tor-o-donile. Käes helkis tal haljas nuga. Ootamatult hakkas ta rääkima.

„Kui ta sinu lahti laseb," ütles mees, „et vabastada oma käsi, siis jookse kähku mu selja taha, Pan-at-lee, ja peida end koopasse, mis on pulkredeli all. Sealt jälgi võitlust. Kui ma kaotan, jääb sul küllalt aega, et selle aeglase olendi eest põgeneda. Kui ma võidan, tulen sinu juurde koopasse. Olen Om-ati ja sinu sõber."

Viimased sõnad vähendasid Pan-at-lee hirmu, kuid ta ei saanud aru, kuidas teadis võõras tema nime. Ja kuidas ta taipas, et neiu oli pulkredelit mööda sellesse koopasse roninud? Arvatavasti ta nägi, kuid nii või teisiti oli kõik arusaamatu.

„Kes sa oled?" küsis neiu. „Kust tuled?"

„Olen Tarzan," vastas mees. „Tulin siia Om-ati, Kor-ul-ja gundi juurest sind otsima."

Om-at on Kor-ul-ja gund?! Mis imelik jutt see oli? Pan-at-lee tahtis veelgi pärida, kuid ahvinimene lähenes juba tor-o-donile, kes kisendas nii läbilõikavalt, et summutas Pan-at-lee hääle, ja talitas nii, nagu oli ennustanud inimene. Ta laskis neiu juuksed lahti ja valmistus kallaletungiks. Silmapilk hiljem tormas kaks looma surmaheitlus-se. Kumbki otsis oma vastase kõri. Pan-at-lee ei mõelnudki põgeneda, vaid vaatas pealt ja ootas, sest oma primitiivses metsikus teadvuses oli ta juba otsustanud panna lootuse kummalisele võõrale, kes avas ta südame

34

sõnadega: „Olen Om-ati sõber!" Nuga käes, ootas ta parajat juhust, et aidata Tarzanit võitluses tor-o-doniga. Et võõramaalane temaga üksi ilma neiu abita toime tuleks, seda Pan-at-lee ei uskunud, sest tundis selle olevuse uskumatut jõudu, kellega ahvide kasvandik võitles. Tor-o-done polnud Pal-ul-donis küll kuigi palju, kuid ka need vähesed ajasid vaz-doni ja ho-doni naistele hirmu nahka, sest jooksu-ajal röövisid isased tor-o-donid iga naise, kes neile teele sattus.

Tor-o-don haaras sabaga Tarzanil jalast ja lõi ta tasakaalust välja. Mõlemad prantsatasid raskelt kivipõrandale. Kuid ahvinimene oli nii väle, et isegi kukkudes jõudis ta end pöörata ja tor-o-doni peale jääda. Pooma saba otsis Tarzani kõri, nagu seda mõne tunni eest oli teinud In-tan.

Et haarata loomast mõlema käega, pidi Tarzan loobuma oma tublist sõjariistast — noast. Nuga jäi peatuma kaugele, üsna kuristiku servale. Ahvinimese käed olid ametis

vastase käte tagasitõrujumisega, mis haarasid teda kõrist ja käänasid pead tor-o-doni hirmuäratavate kihvade poole. Nüüd keeras loom oma pika saba Tarzani kaela ümber.

Pan-at-lee kükitas võitlejate kohal. Ta nuga oli valmis andma surmavat lööki, kuid ei saanud seda teha, sest vastased vahetasid nii tihti oma asendit, et tor-o-doni asemel võis see tabada Tarzanit.

Ahvinimene tundis, kuidas vastase saba aeglaselt, kuid kindlalt tema kaela ümber kokku tõmbus. Ta tõmbas pea õlgade vahele, et tugevad õlamusklid teda kägistamise eest osaliseltki kaitseksid, kuid mõistis, et võitlus võib lõppeda tema kahjuks. Hiiglaslikul loomal polnud vähem jõudu kui gorilla Bolganil, pealegi oli ta ka väga raske. Üliinimliku jõupingutusega lükkas ahvinimene tor-o-doni käed laiali ja ründava mao väledusega lõi oma hambad tema tuiksoonde. Samal hetkel nööris olendi saba Tarzani kõri lõplikult kinni. Algas pöörlevate ja väänlevate kehade surmaheitlus.Tarzani tegutsemist juhtis inimmõistus, seepärast veeresid mõlemad kehad Tarzani valitud suunas — kuristiku serva poole, kus lebas nuga.

Kägistav saba takistas õhu juurdevoolu kopsudesse. Tarzani värisevad huuled olid avatud ja keel rippus suust, tema mõtted läksid segaseks ja pilk tuhmus. Kuid see kõik sündis alles pärast seda, kui ta oli eesmargile jõudnud. Väle käsi haaras haigutava kuristiku äärelt noa.

Võtnud kokku oma viimase jõu, torkas ahvide kasvandik noa kuni pidemeni vaenlase rinda — üks, kaks, kolm korda Siis läks tema silme ees kõik mustaks ja ta kukkus koos tor-o-doniga üle kuristiku ääre.

Oli Tarzani õnn, et Pan-at-lee teda kuulda ei võtnud ega põgenenud, kuni ta tor-o-doniga võides. See päästis ta elu. Jälgides ligidalt kohutavat heitlust, mõistis Pan-at-lee täielikult Tarzani hädaohtlikku olukorda

Nähes vastaseid üle kuristiku ääre veerevat, haaras ta välkkiirelt Tarzani käsivarrest ja viskus kõhuli maha. Tor-o-doni lihased nõrkesid Tarzani noa viimase torkega, käed lasksid ahvinimesest lahti ja tor-o-don kadus kuristikku.

Uskumatult suure vaevaga hoidis Pan-at-lee oma kaitsjat kuristiku

kohal. Ta püüdis rasket keha pikkamisi rõdule tirida, kuid see käis tal üle jõu. Ta võis Tarzanit üksnes kõvasti kinni hoida, lootes, et midagi juhtub enne, kui raugeb tema vastupidavus.

Ta ei teadnud, kas tundmatu on elus või surnud, kuigi viimast ei suutnud ta uskuda. Kui ta nüüd toibub, on hästi, kui ei, siis ei tule ta enam iialgi teadvusele, sest ta tundis oma sõrmi kangeks jäävat ja kätt nende vahelt välja libisevat. Samal hetkel tuli Tarzan teadvusele. Ta ei võinud teada, missugune jõud teda hoidis, kuid adus, et libiseb aeglaselt selle jõu käest. Tema pea kohal oli kaks pulka. Neist haaras ta kinni just sel hetkel, kui Pan-at-lee oli sunnitud temast lahti laskma.

Vähe puudus, et ta oleks kuristikku langenud. Sellest pääses ta vaid tohutu jõupingutusega. Ta rippus kätel, jalad leidsid uusi astmeid. Esimene mõte oli vaenlasest. Kus ta on? Ootab üleval, et talle ots peale teha?

Tarzan vaatas üles ja silmas Pan-at-lee kohkunud nägu. „Oled elus?" hüüdis ta.

„Muidugi," vastas Tarzan. „Kus karvane on?" Neiu näitas alla. „Seal," sõnas ta. „Surnud." „Hästi. Oled sa terve?"

„Tulid just õigeks ajaks," vastas Pan-at-lee. „Aga kes sa oled? Kui-as sa teada said, et ma siin olen ja mida sa Om-atist tead? Miks nimetasid sa teda gundiks?"

„Pea nüüd ometi," hüüdis Tarzan. „Iga asi omal ajal. Armas jumal, te olete kõik ühe vitsaga löödud — Kerchaki sugukonna emaahvid, inglise leedid ja nende Pal-ul-doni õed. Kannata veidi ja ma räägin sulle kõik, mida tean. Asusime neljakesi koos Om-atiga Kor-ul-jast teele, et sind otsida. Meile tungisid kallale Kor-ul-luli sõdurid. Mind

võeti vangi, kuid ma põgenesin. Siis leidsin uuesti su jälje ja juhtusin kalju jalami juurde just sel hetkel, kui karvane olend su koopasse ronis. Kuulsin su karjatust. Mis edasi juhtus, tead ise."

„Kuid sa nimetasid Om-ati Kor-ul-ja gundiks," meenutas neiu. „Es-sat on ju gund."

„Es-sat on surnud," seletas Tarzan. „Om-at tappis ta võitluses ja on nüüd gund. Om-at tuli tagasi sind otsima. Ta nägi Es-sati sinu koopas ja tappis ta."

Jah," sõnas neiu. „Es-sat tungis minu koopasse, lõin talle kiviga pähe, siis põgenesin..."

„Siis ajas sind lõvi taga," jätkas Tarzan, „ja sa hüppasid kaljult Kor-ul-luli kuristikku ning pääsesid eluga, sest kukkusid jõkke." „Aga kuidas sa seda kõike tead?"

„Nüüd küsin ma sinult midagi: kuidas kutsutakse seda olendit, kellega ma praegu võitlesin?"

„See oli tor-o-don," vastas neiu. „Olen seni näinud ainult ühte. Nad on kohutavad olendid, kavalad kui inimesed ja julmad kui loomad. Sõdur, kes teda võita suudab, peab olema väga tugev." Ta silmitses Tarzanit varjamatu imetlusega.

36

„Sa pead nüüd korralikult välja magama," ütles Tarzan, „sest homme läheme tagasi Kor-ul-jasse. Olen kindel, et sa pole selle aja jooksul õieti saanudki puhata."

Pan-at-lee, keda suigutas õnnis turvatunne, magas rahulikult hommikuni, kuna Tarzan heitis magama Pan-at-lee koopa ette rõdule.

Päike seisis juba kõrgel, kui ahvinimene ärkas. Kahe tunni eest oli päike valgustanud mitme miili kaugusel üht teist kangelaslikku kuju. Mees, ilus kui jumal, tungis hirmu tundmata läbi õudse soo, mis haisva vallikraavina Pal-ul-doni ümbritses. Kord rinnuni nätskes mudas, kord ohustatuna hirmuäratavatest kahepaiksetest, liikus ta üleloomuliku visadusega samm-sammult edasi. Soo keskel oli lahtine vesi — mudane ja rohekas. Ta jõudis sinna kahe tunniga pärast uskumatuid jõupingutusi. Mudane oli tema pruun sile ihu, mudane oli tema kallis püss, mis helkis tõusvas päikeses.

Ta seisatas viivuks lahtise vee ääres, hüppas siis sisse ja hakkas ujuma Ta ujus pikkade kergete tõmmetega, et säästa jõudu, sest ees ootas veel kahetunnine ränk teekond läbi soo. Ta oli läbinud juba umbes pool maad, kui otse tema ees tõusis sügavusest veepinnale kohutav kahepaikne. Loom hakkas sisisema ja ajas pärani tohutud lõuad.

Tarzan ärkas, sirutas oma võimsat keha ja hingas täiel sõõmul hom-mikuvärsket õhku. Otse tema all laius Kor-ul-greifi puude tihe tumeroheline lehestik. Kuid Tarzanit see ei heidutanud ega peletanud eemale. Siin oli džungel, tema südamele nii armas džungel.

Olgu see maa pealegi võõras, kuid polnud niisugust džunglit, mis Tarzanit toita ei oleks suutnud. Ta naeratas ja hakkas laskuma.

Kalju jalamile jõudnud, läks ta metsa ja peatus. Tähelepanelikud silmad, terased kõrvad ja tundlikud sõõrmed otsisid kõikjalt loomade jälgi. Ta tungis veel sügavamale metsa, astudes kergelt ja kuulmatult Vibu ja nooled olid hakkamas. Kerge hommikutuul puhus kuristiku suunas. Sinna ta oma sammud seadiski.

Ühtäkki haistis ta põder Bara tugevat magusat lõhna. Tarzan pidi äärepealt rõõmust karjatama, sest talle maitses väga põdra liha Ahvinimene hakkas kiiresti, kuid ettevaatlikult edasi liikuma. Saak polnud kaugel. Tarzan hoidus lähenemisel puude varju.

Peagi nägi ta ka põtra ennast. Bara kustutas janu Kor-ul-greifi jõest. Põder oli puudest liiga kaugel, et talle ülevalt kallale tungida, seepärast pidi ahvinimene lootma

noole tugevusele ja tabavusele. Kõik olenes esimesest noolest. See võis igaveseks kustutada Bara eluküünla, kuid teisalt võis ka koos Baraga kaotsi minna. Tarzani parem käsi liikus kaugele taha. Vibu, mida teie ega mina poleks pingutada suutnud, paindus džunglivalitseja võimsate käte vahel üsna kergelt. Kaebliku vilinaga läks lendu nool, Bara hüppas kõrgele õhku ja varises surmaagoonias maha. Nool oli läbistanud ta südame.

Tarzan jooksis saagi juurde ja kummardus, et põtra selga visata, kuid samal hetkel kostis ta selja tagant mürisev haukumine. Ta heitis pilgu taha ja nägi mõne sammu kaugusel olevust, kes paleontoloogide arvates elas vanaaegkonna hilisemal ajastul — hiigelolevust, kes

37

tulivihaselt haukudes talle kallale tungis.

Pan-at-lee ärkas ja otsis silmadega rõdul Tarzanit, kuid seal teda polnud. Ta hüppas jalule, jooksis välja ja vaatas Kor-ul-greifi poole ning taipas siis, et Tarzan läks jahile. Nii oligi, ta nägi viivuks ahvini-mese kogu metsaserval. Neidu valdas hirm. Tema kaaslane viibis esimest korda Kor-ul-greifis ega võinud aimata, milliseid kohutavaid hädaohte kuristik peitis. Miks ta ei kutsunud meest tagasi?

Nii oleksime talitanud mina ja teie, aga mitte vaz-donid. Pal-ul-doni elanikud tunnevad greifi, nad teavad, et koletisel on nõrk nägemine ja hea kuulmine ning nad ilmuvad alati välja inimese hääle peale. Tarzanit hõigata oleks tähendanud talle vaid õnnetus kaela tuua. Seepärast ei teinud Pan-at-lee häältki, vaid laskus hädaohust hoolimata kuristikku, et teda hoiatada. See oli väga julge tegu, sest Pan-at-lee võitis endas aastatuhandeid kasvatatud kartuse hirmsate kiskjate ees.

Pan-at-lee, kuulsate küttide järeltulija, aimas õigesti, et Tarzan liigub vastu tuult. Selles suunas hakkaski ta ahvinimese värskeid jälgi otsima, mida polnud kuigi raske teha, sest Tarzan ei püüdnudki neid varjata. Pan-at-lee liikus kiiresti edasi kohani, kus ahvinimene oli puu otsa roninud. Loomulikult taipas neiu, miks Tarzan seda tegi. Samal eesmärgil kasutas puid ka Pan-at-lee oma rahvas. Kuid edasi ta Tarzanit jälitada ei osanud — tema haistmine polnud kaugeltki nii arenenud kui ahvinimesel.

Neiu liikus endiselt vastu tuult edasi, süda hirmust pekslemas. Parajasti jõudis ta lagendiku äärde ja nägi Tarzanit tapetud põdra üle kummardumas. Samal hetkel kostis ta kõrvu kohutav möirgamine. See hirmutas teda kirjeldamatult, kuid ei halvanud tegutsemisvõimet, vaid isegi õhutas seda. Pan-at-lee ronis kõige lähema puu otsa ega peatunud enne kui kõrgel ladvas. Siit vaatas ta alla.

Olend, kes Tarzanile kallale tungis, oli määratu suur ja hirmuäratav. Kuid inimene ei löönud kartma, vaid üksnes vihastas, sest mõistis, et selles võitluses jääb ta kaotajaks. Oli ainult üks võimalus surmast pääseda, see oli kiiresti ja silmapilk põgenda. Ja Tarzan põgenes, võttes kaasa tapetud põdra Bara.

Lähima puuni polnud rohkem kui kaksteist sammu, niisama kaugel oli temast ka loom. Kuid olukorra muutis keeruliseks looma tohutu kasv. Oleks Tarzan ka puuni jõudnud, oleks ta uskumatult lühikese ajaga pidanud ronima suurde kõrgusse, sest loom võis ta kätte saada igalt oksalt kolmekümne jala kõrgusel maapinnast, tagumistele jäsemetele tõustes aga isegi viiekümne jala kõrguselt. Ent Tarzan oli pärit ahvide sugukonnast ja kuigi greif oli oma raskest kerest hoolimata uskumatult väle, ei suutnud ta ahvinimesega võistelda. Isegi ahvid kadestasid Tarzani ronimisvõimeid. Ühtäkki lõppes greifi haukumine puu all. Ehkki ta tõusis tagajalgadele, nagu Tarzan oli arvanud, ei ulatunud ta ometi Tarzanini. Parajas kauguses greifi ähvardavatest lõugadest jäi Tarzan pidama ja nägi äkki oma üllatuseks Pan-at-leed, kes istus just tema pea kohal ja värises hirmust.

„Kuidas sa siia said?" küsis Tarzan.

38
Neiu selgitas.
„Sa tulid mind siis hoiatama?" küsis Tarzan. „See on sinust väga julge ja õilis. Ma ei suuda ainult taibata, miks ma ei tundnud selle eluka lõhna, sest ta tuli ju pealttuule."
„Siin pole midagi imelikku," ütles Pan-at-lee. „Selle poolest greif just teistest erinebki. Räägitakse, et inimene pole võimeline tema lähedust tunnetama, enne kui ta juba ründab — nii vaikselt võib loom liikuda, hoolimata oma suurest kogust."
„Kuid mina oleksin pidanud teda vähemalt haistma," lausus Tarzan ärritatult
„Haistma?" kordas Pan-at-lee.
„Muidugi. Kuidas ma siis sinu arust põdra nii kiiresti üles leidsin?" Tarzan vakatas äkki ja vaatas alla haukuvale koletisele. Ahvinime-se tundlikud sõõrmed võbelesid, nagu püüaks ta looma haista. „Ahaa!" hüüatas ta „Nüüd ma mõistan!" „Mida nimelt?" küsis Pan-at-lee.
„See loom tabas mind ootamatult, sest tal pole üldse lõhna," selgitas Tarzan. „Oled sa kunagi kuulnud tritseeratopsist? Ei ole? Niisiis see loom, keda te greifiks kutsute, on tegelikult tritseeratops, kes on välja surnud mitmesaja tuhande aasta eest. Ma nägin tema skeletti Londoni muuseumis, samuti tema restauratsiooni. Mulle tundus siis, et teadlased, kes seda tööd tegid, tuginesid põhiliselt oma kujutlusvõimele, kuid näen nüüd, et neil oli õigus. Tõsi küll, meie eksemplar erineb pisut Londonis restaureeritud koletisest, kuid sarnasus on nii suur, et võib hõlpsasti ära tunda. Peab ju arvestama, et nende lugematute aastasadade jooksul on Pal-ul-donis püsima jäänud loomad läbi teinud evolutsioonilisi muudatusi."
„Tritseeratops, London, evo... Ma ei saa üldse aru, millest sa räägid! " hüüdis Pan-at-lee.
Tarzan muigas ja viskas kuivanud puuoksaga all märatsevat looma Silmapilk tõusid tol seljal olevad määratud harjased turri ja järgnes kohutav haukumine. Tritseeratops oli umbes kakskümmend jalga pikk sinakashalli kere ja kollase peaga. Silmi ääristasid suured sinised söörid. Seljal olid tal punased kollaste äärtega harjased. Jäsemete vahelt paistis eemaletõukav kollane kõht Looma pead ehtis kolm sarve: üks lühike ninamikul ja kaks pikka kolju lael. Looma välimus oli kohutav ja ebatavaline, siiski pidi Tarzan tahtmatult imetlema võimsat hiidu, kes kehastas kõike, mida ahvinimene hindas — jõudu ja vaprust. Ainuüksi võimsas sabas peitus mitme elevandi jõud.
Kurjad väikesed silmad puurisid Tarzanit. Avatud lõugade vahelt paistsid suured pikad hambad.
„Rohusööja?" pomises ahvinimene. „Su esivanemad võisid seda olla, sina mitte."
Siis pöördus ta Pan-at-lee poole.
„ Läheme nüüd. Koopas kinnitame keha põdralihaga, siis läheme tagasi Kori-ul-jasse Om-ati juurde."
Neiu võpatas.
39
„Lahkuda? Meie ei lahku siit kunagi." „Miks mitte?" küsis Tarzan. Vastuse asemel osutas neiu greifile.
„Lollus!" hüüdis mees. „Ta ei saa puude otsas ronida. Okstel liikudes jõuame kaljuni kiiremini kui tema."
„Sina ei tunne greife," vastas Pan-at-lee pead raputades. „Nüüd hakkab ta meid jälitama, kuhu me iganes läheme, valvab meid puu all ja igal pool mujal. Ta ei lahku meist iialgi."
„Võime ju pikemat aega puude otsas elada," väitis Tarzan. „ Ükskord läheb see koletis ikkagi minema."

Neiu vaatas talle kurvalt otsa. „Ei iialgi," ütles ta. „Pealegi on siin ka tor-o-donid. Nad tulevad ja tapavad meid, osa meist söövad ise, ülejäänu viskavad greifile, sest greif ja tor-o-don on sõbrad. Tor-o-donid jagavad alati oma toitu greifidega"

„Sul võib ju õigus olla," sõnas Tarzan, „kuid isegi sellisel juhul ei kavatse ma siin istuda ja oodata, kuni keegi tuleb, poole minust nahka pistab ja teise poole sellele jälgile koletisele viskab. Kui ma siit tervena ei pääse, pole see minu süü. Kes kahju kardab, see kasu ei saa."

Koos Pan-at-leega hakkas Tarzan mööda puude latvu edasi liikuma Inimeste all maapinnal liikus sarviline hiidsisalik. Kui nad olid jõudnud metsa servale, kust kaljuni jäi veel umbes kuuskümmend sammu lagedat maad, seisis tritseeratops juba puu all ja ootas neid.

Tarzan vaatas kahetsevalt alla ja sügas kuklatagust.

VII. Greif

Ta vaatas Pan-at-lee otsa.

„Kas sa saad hästi kiiresti puulatvu mööda kuristikku ületada?" küsis ta. „Üksi?"

„Ei," vastas Tarzan.

„Kui sina lähed ees, võin minna igale poole." „Siis tule ja tee täpselt nii, nagu ma ütlen."

Ta asus puulatvu mööda tagasiteele nii kiiresti kui vähegi suutis, vibutades end ahvi kombel oksalt oksale, liikudes siksakiliselt ja valides teed nii, et greifile võimalikult rohkem raskusi tekitada üle suurte tihedate põõsaste, üle langenud puude. Kuid tema kaalutlused kukkusid läbi. Kui nad vastasoleva kuristiku serva jõudsid, oli greif juba seal.

„Uuesti tagasi," käsutas Tarzan.

Mõlemad pöördusid ümber ja nii kiiresti, kui vähegi suutsid, liikusid tagasi vana Kor-ul-greifi metsa ülemise terrassi kaudu. Tulemus oli sama — ei, veelgi hullem, sest esimese greifiga oli seltsinud teine ja nüüd seisid nad juba kahekesi puu all, kus Tarzan peatus.

Nende pea kohal kõrgus kalju arvukate koobastega, mis neid oma varju kutsusid. Pääsemine oli nii ligidal ja ühtaegu nii lõpmatult kaugel.

All kalju jalamil lebas endiselt tor-o-doni korjus. Puu otsast paistis see hästi kätte. Üks greifidest astus lähemale ja nuusutas seda, kuid sööma ei hakanud. Hommikul jahile minnes oli Tarzan tor-o-doni pealiskaudselt uurinud ja jõudnud järeldusele, et see oli kas kõrgemat liiki ahv või väga madala intellektuaalse tasemega alamat liiki inimene — midagi jaava pitekantropuse taolist, vaz-donide ja ho-donide eelkäija.

Kuni Tarzani silmad ükskõikselt all arenevat stseeni jälgisid, töötas tema aju palavikuliselt plaani kallal, kuidas aidata Pan-at-leed siit põgeneda. Ta mõtteid segasid kuristiku põhjast kostvad kummalised karjatused.

„Hii-hoo! Hii-hoo!" kõlas äkki läheduses.

Greifid tõstsid pead ja vaatasid hääle suunas. Üks neist tegi madalat korisevat häält. See polnud haukumine ega tähendanud viha. Tarzan vaatas Pan-at-lee otsa. „Mis see on?" küsis ta.

„Ei tea," vastas neiu. „Võib-olla mõni veider lind või uus hirmus loom, kes elab selles õudses paigas."

„Ahaa, seal ta ongi!" hüüatas Tarzan. „Vaata!"

Pan-at-lee karjatas õudusega: „Tor-o-don!"

Loominimene tuli aeglasel laisal kõnnakul, nui käes, otse greifide poole, kes otsekui ehmudes taganesid. Tarzan jälgis toimuvat suure põnevusega. Tor-o-don peatus tritseeratopsi ees. See raputas ähvardavalt pead ja hakkas urisema, kuid tor-o-don sööstis kärmelt ette ja hakkas looma nuiaga pähe taguma. Ahvide Tarzani hämmastuseks tõmbus greif tagasi nagu peksasaanud peni, olgugi et oleks võinud endast palju nõrgema ja väiksema tor-o-doni lihtsalt alla neelata.

„Hii-hoo!" kisendas tor-o-don ja greif astus aeglaselt tema poole. Tugev hoop keskmise sarve pihta sundis ta paigale. Tor-o-don läks rahulikult ta selja taha, ronis mööda saba üles ja istus seljale. «Hii-hoo!" kisendas ta jälle ja lõi greifi nuiaga. Viimane hakkas pikkamisi liikuma.

Tarzan oli nähtud stseenist nii rabatud, et talle ei tulnud pähegi soodsat võimalust kasutada ja jalga lasta. Loendamatud aastatuhanded olid möödunud ta silme eest, avades kauge ja hämara möödaniku lehekülgi. Tarzan ja tema kaaslane nägid ürginimest ja selle esimest kodulooma.

Nüüd peatus greif ja vaatas haukudes nende poole üles. Loom oli peremeest võõraste kohalolekust hoiatanud. Samal hetkel ajas tor-o-don greifi puu juurde, mille otsas kükitasid põgenikud, ja tõusis tritseeratopsi kühmulisel seljal püsti. Tarzan nägi tema metsikut nägu, võimsaid kihvu ja vägevaid muskleid. Niisugusest olendist põlvnes inimsugu — ja ainult niisugusest võiski ta põlvneda, sest üksnes tema suutis võita kõiki ürgelu koledusi.

Tor-o-don lõi endale vastu rinda ja tõi kuuldavale jubeda elajaliku möirge. Tarzan tõusis õõtsuval oksal püsti — sihvakas ja kaunis nagu pooljumal, tsivilisatsioonist rikkumata, suurepärane näide selle

41

kohta, missuguseks oleks võinud saada inimsugu, kui tema seadused poleks rikkunud looduse seadusi.

Nüüdisaeg asetas noole vibule ja tõmbas nööri kaugele tagasi. Möödanik, kes tugines oma nõudmistes toorele jõule, tegi katset teist alla kiskuda, kuid vabanenud nool läbistas metsiku südame ja Möödanik hääbus unustuse hõlma, kuhu tema sugu oli juba ammugi langenud.

„Tarzan-jad-guru!" sosistas neiu tasa, korrates imeüusega nime, mille Tarzanile olid andnud tema suguharu sõdurid.

Ahvinimene pöördus tema poole.

„Pan-at-lee," lausus ta, „need loomad võivad meid siin piirata jumal teab kui kaua. Kardan, et koos meil ei õnnestu põgeneda, kuid mul on plaan. Sa jääd siia ja varjad end lehestikus, mina aga lähen tagasi kuristiku teise äärde ja püüan karjumisega nende tähelepanu kõrvale juhtida. On nad tõesti nii rumalad, nagu ma arvan, järgnevad nad mulle. Kui nad on läinud, jookse kalju poole. Oota mind koopas üks päev, mitte kauem. Kui ma pole homme koidikuks tagasi tulnud, mine üksi Kor-ul-jasse. Siin on sulle tükk liha." Ta kiskus põdral jala küljest.

„Ma ei või sind maha jätta," ütles neiu lihtsalt. „Meie suguharus pole kombeks oma sõpru ega liitlasi hädas hüljata. Om-at ei andestaks mulle seda iialgi."

„Ütle Om-atile, et ma käskisin sul lahkuda," sõnas Tarzan.

„On see käsk?" küsis neiu.

„See on käsk. Ela hästi, Pan-at-lee. Rutta Om-ati juurde. Sa oled vääriline naine Kor-ul-ja pealikule."

Nende sõnadega hakkas ta pikkamisi puude otsas edasi liikuma.

„Ela hästi, Tarzan-jad-guru!" hüüdis neiu talle järele. „Om-at ja Pan-at-lee on õnnelikud, et neil on niisugune sõber!"

Kõva häälega karjudes jätkas Tarzan oma teed ja suured greifid järgnesid talle. Nähtavasti läks Tarzani kavalus õnneks. Ta rõõmustas, et meelitab loomi Pan-at-leest üha kaugemale.

Mitu korda püüdis Tarzan oma jälitajaid kavalusega üle trumbata, kuid asjata. Niipea kui ta suunda muutis, tegid nemad sedasama. Metsa serval hakkas ta otsima puud, mille otsast oleks võinud kaljule hüpata, kuid otsingud jäid tulemuseta Alles nüüd taipas ta oma olukorra lootusetust ja seda, miks Pal-ul-doni asukad tundsid müstilist hirmu Kor-ul-greifi ees.

Saabus öö, ja kuigi Tarzan oli hommikust saadik püüdnud greifidest vabaneda, polnud ta vabadusele lähemal kui sel hetkel, mil kuulis oma edukal põdrajahil esimest korda greifi haukumist. Greifid jälitasid teda niisama väsimatult ja energiliselt nagu hommikul, kuid öö edenedes hakkas Tarzanil tekkima lootus, sest nagu kassid, nii oli ka Tarzan rohkem ööloom.

Kuid jällegi pidi ta oma lootustes pettuma üheainsa nõrga koha pärast — ta ei tundnud greife. Tundus, et need loomad ei maga sugugi, spst ka pimedas jälitasid nad teda visalt, tõkestades teed vabadusse. Koidu eel loobus ta lõpuks oma katsetest ja uinus kõrge harulise puu keskmisel oksal.

42

Päike seisis juba kõrgel, kui Tarzan ärkas värske ja reipana. Tal oli hästi meeles oma olukord, seepärast ei teinud ta ainsatki liigset liigutust, et mitte paljastada vangivalvuritele oma asukohta. Ta püüdis vaikselt ja tähelepandamatult kaduda tihedasse lehestikku, kuid juba esimesel katsel tervitas teda alt madalahäälne haukumine.

Üks paljudest tsivilisatsiooni saavutustest, mis Tarzanil omandamata jäi, oli sõim. Tekkinud olukorras võis seda vaid kahetseda, sest vägisõnad päästavad meid vähemalt tagasihoitud emotsioonidest. Suusõnalisele solvamisele eelistas Tarzan kehalist, ja niipea kui alt kostev haukumine kinnitas tema lootuste järjekordset nurjumist, rebis ahvini-mene puu otsast mingisuguse ümmarguse vilja ja virutas sellega kõigest jõust greifile pähe. Mürsk sattus loomale silmade vahele ja Tarza-nit hämmastas looma reageering.

Greif ei sattunud hoopiski raevu, nagu Tarzan oli oodanud. Ta vaid näitas korraks hambaid ja pööras süüdlaslikul ilmel ära, astudes mõne sammu puust eemale.

Looma käitumine meenutas Tarzanile eelmise päeva vahejuhtumit, kui tor-o-don talle nuiaga koonu pihta lõi. Kavalas ja julges peas tekkis otsekohe põgenemise plaan, mis oleks sundinud kahvatama kõige kangelaslikumatki meest

Veetlev naeratus huultel, valmistus Tarzan oma elu suurimaks mänguks, mille võis välja mõelda üksnes inimene. Tema liigutused olid aeglased ja rahulikud, ei vähimatki märki närvitsemisest.

Kõigepealt otsis ta endale pika sirge oksa, kooris selle ära ja tegi peenema otsa teravaks. Töö valmis, vaatas ta suure rahuldustundega alla.

„Hii-hoo!" karjus Tarzan.

Kohe tõstsid loomad pea üles ja põrnitsesid tema poole. Ühe kõrist tungis esile nõrk urin.

„Hii-hoo!" kordas Tarzan ja viskas neile alla põdra jäänused.

Suure haukumisega tormasid greifid korjuse kallale teineteist eemale nügides. Viimaks kadus liha tritseeratopside lõugade vahele. Nad ajasid uuesti pea püsti ja nägid, et inimene tuli puu otsast alla.

Üks loomadest suundus Tarzani poole. Uuesti kordas Tarzan tor-o-doni metsikut hüüdu. Greif jäi nõutult seisma. Tarzan hüppas kergelt maha ja liikus lähema looma poole, kepp ähvardavalt püsti ja ürginimese sõnad huultel.

Kas vastab talle töölooma alistuv urin või inimsööja hirmuäratav haukumine? Sellest olenes Tarzani saatus.

***

Pan-at-lee kuulas tähelepanelikult, kuidas Tarzani petetud greifid temast üha kaugenesid. Veendunud, et vahemaa on juba küllalt suur, tuli ta kärmelt puu otsast alla ja jooksis nagu ehmunud emahirv üle lagendiku kalju poole. Ta astus üle eelmisel ööl talle kallale tunginud tor-o-doni keha ja juba mõne sekundi pärast ronis mahajäetud kalju

asula vanadest kivist pulkredelitest üles.

Koopas tegi ta tuld, küpsetas Tarzani antud lihatükki ja kustutas janu vanast veevärgist.

Ta ootas terve päeva, kuulates teraselt greifide haukumist, mis kostis kord lähemalt, kord kaugemalt. Nad jälitasid olendit, kes nii ootamatult nende ellu oli sekkunud.

Neiu ootas Tarzanit hommikuni. Senised kogemused olid talle näidanud, et hädaohtude korral on kahel inimesel alati kergem kui ühel. Kuid Tarzan-jad-guru ei tulnud ja Pan-at-lee asus üksinda Kor-ul-ja poole teele.

Ta jõudis vahejuhtumiteta Kor-ul-luli ja laskus mööda lõunapoolset kaljuseina kuristikku, nägemata oma rahva igipõliseid vaenlasi. Ta oli juba kindel, et lõpetab õnnelikult sündmusterohke rännaku ning kohtub peatselt oma rahva ja kallimaga.

Sellest õnnestavast veendumusest hoolimata liikus Pan-at-lee orus äärmise ettevaatlikkusega. Ettevaatus on ürginimese iseloomu tähtsaim joon. Minetab ta selle, ei või ta sugugi kindel olla, et järgmisel silmapilgul veel elab. Nii jõudis Pan-at-lee rajale, mis viis Jad-ben-Otho õitsvasse viljakasse orgu.

Vaevalt oli neiu rajale astunud, kui ühtäkki mõlemalt poolt teed otsekui maa alt kerkis tema ette paarkümmend valget ho-doni sõdurit. Hirmust värisedes põrkas Pan-at-lee tagasi ja sööstis uute jälitajate eest põõsastesse. Kuid sõdurid olid liiga lähedal. Nad piirasid ta sisse. Siis kahmas neiu noa ja silmapilk muutus ta kartlikust emahirvest raevunud ematiigriks. Ho-donid ei kavatsenud teda tappa, vaid ainult kinni võtta ja endaga kaasa viia. Ta kaitses end kõigest jõust ja mitu ho-doni sõdurit sai tunda tema nuga, enne kui see talt ära võeti. Siiski võitles Pan-at-lee edasi, hammustades ja küünistades vaenlasi, kuni ta käed seoti kinni ja suhu torgati puupulk, mis kinnitati nööriga kukla taha.

Algul keeldus ta köndimast, aga kui kaks sõdurit teda mööda maad hakkasid lohistama, muutis ta oma otsust. Siiski püüdis Pan-at-lee vastu panna niivõrd, kuivõrd seda lubasid seotud käed ja täistopitud suu.

Pärast teise salgaga ühinemist asusid nad kiirel sammul oru poole teele. Peagi selgus, et natde sihtkoht on A-lur, valguse linn. Oma esivanemate koopas leinas Kor-ul-ja pealik Om-at ühtaegu oma sõbra ja kallima kaotust.

VIII. Valguse linn A-lur

Keset Pal-ul-doniga piirnevat sood tungis võõrale kallale sisisev kahepaikne. Inimene adus, et tema vaevarikkale ja hädaohtlikule teekonnale on määratud rumal ja õudne lõpp.

Kuigi pääseda polnud peaaegu üldse lootust, ei kavatsenud inimene võitluseta alla anda. Ta paljastas noa ja jäi ootama lähenevat vaenlast. Olevus ei sarnanenud ühegi varem nähtud kahepaiksega. Kõige

rohkem meenutas ta krokodilli.

Nüüd kohe ründab ta inimest — see mingi väljasurnud loomaliigi kohutav jäänuk. Vastase võimsat soomuskatet silmitsedes sai mees äkki aru, et tal pole vähimatki võimalust seda oma väikese noaga läbi torgata. Looma pea oli juba tema kohal. Millist kaitseviisi ta ka ei valiks, peab ta seda tegema nüüd kohe.

Väledalt nagu nirk sukeldus mees pealetungiva keha alla, keeras end selili ja torkas noa looma külma pehmesse kõhtu. Kiire edasiliikumisega rebis loom ise oma haigutava haava veelgi suuremaks. Seejärel ujus mees võimsate tõmmetega vee all kaugemale ja kui ta uuesti pinnale tõusis, nägi surmavalt haavatud lohet jõuetus raevus veesam-baid õhku paiskamas. Haav oli surmav, mida näitas asjaolu, et loom teda ei jälitanud.

Sureva koletise möirgamise saatel ujus mees vastaskaldale ja astus Pal-ul-doni ümbritsevale järgmisele sooribale. Ta pidi tegema veel ühe üliinimliku pingutuse, et läbida ülejäänud soo.

Tal kulus veel kaks tundi, et vedada oma väsinud keha läbi püdela haisva muda, kuni varises lõpuks kalda pehmele rohuvaibale. Mõne jardi kaugusel vulises väike oja. Sinna läks tundmatu pärast lühikest puhkust, pesi ennast ja puhastas mudast oma sõjariistad, rakmed ning lõvinahast puusakatte. Ligi tund aega hõõrus, puhastas ja õlitas ta oma püssi. Jõudnud viimaks otsusele, et tema kallist sõjariista ei ähvarda enam mustus ega niiskus, tõusis ta üles ja asus uurima jälgi, mida ta oli järginud soo vastaskaldalt.

Leiab ta uuesti sohu kadunud jälje? Kui ei, siis võis tema kurnavat teekonda asjatuks pidada. Oma kogenud silma ja terava haistmisega otsis ta seisva vee ääres jälgi, mis jäid hariliku inimese silmale nähtamatuks.

***

Greifile lähenedes püüdis Tarzan võimalikult täpselt matkida tor-o-doni liigutusi. Hetkel, kui ta kriidiajastu koletise ees seisis, tundis ta ühtäkki oma elu juuksekarva otsas rippuvat, sest loom ei teinud ainsatki häält, üksnes põrnitses teda kahepaikse külmade silmadega. Tarzan tõstis kepi ja virutas ähvardava „hii-hoo" saatel loomale kõigest jõust koonu pihta.

Loom näitas hambaid ja pöördus tusaselt ära, täpselt nii nagu siis, kui teda oli käsutanud tor-o-don. Ürginimese eeskujul lähenes ka Tarzan loomale tagantpoolt, ronis mööda saba üles ja istus talle selga. Matkides taas tor-o-doni, lõi Tarzan elukat kepi terava otsaga, suunates teda löökidega kord paremale, kord vasakule mööda kuristiku põhja oru poole.

Esialgu tahtis ahvinimene ainult näha, kas loom allub tema tahtele, sest sellest sõltus ta pääsemine. Kuid tasus Tarzanil vaid tritseera-topsi selga istuda, kui ta tundis niisama meeldivat erutust nagu lapsepõlves esimest korda elevant Tantori laial seljal istudes.

Ta otsustas kasutada oma äsja omandatud võimu praktilise eesmärgi saavutamiseks.

45

Tarzani arvates pidi Pan-at-lee olema nüüdseks koju jõudnud või siis hukkunud. Nii või teisiti ei saanud ta Om-ati mõrsja heaks enam midagi teha. Teisel pool Kor-ul-greifi ilusas rohelises orus asus A-lur, valguse linn, mis oli tema eesmärk olnud sestsaadik, kui ta Pastar-ul-vedi kaljult esimest korda Jad-ben-Otho orgu nägi.

Kas varjasid linna müürid tema kadunud Jane'i, seda ta ei teadnud. Aga kui Jane üldse Pal-ul-doni maa-alal elas, pidi ta elama A-luris, sest hääbunud suguharu mustad karvased inimesed vange ei võtnud.

Niisiis läheb ta A-luri ja on äärmiselt mõjus, et teeb seda, istudes hirmuäratava eluka seljas, keda kardavad kõik Pal-ul-doni rahvad.

Paikkonda, kust ta greifi seljas läbi sõitis, ehtis troopikavöötme uhke lopsakas taimestik. Mõlemal pool rada kõrgus vööni erkroheline mahlakas rohi. Siin-seal võis näha puhast hõredat pargiga sarnanevat metsa, kuid aeg-ajalt muutus tihnik raskesti läbitavaks. Tihedas lehestikus võis näha linnuriigi uhkeid esindajaid.

Tuli ette silmapilke, kus ahvinimene nägi kurja vaeva, et sundida kuuletuma küllaltki jonnakat greifi, kuid iga kord sai ta viimasest jagu terava kepi abil, mis oli nii väike looma endaga võrreldes.

Pärast lõunat lähenesid nad kahe jõe ühinemiskohale. Vastaskaldal märkas ahvinimene suurt ho-donide salka Samal ajal nägid ho-donid ka teda ja tema määratu suurt veolooma. Hetkeks tardusid nad hirmunult paigale, siis tormasid metsa varjule.

Tarzan nägi neid vaid lühikest aega, kuid jõudis siiski märgata mitut vaz-doni, kes olid ilmselt külade ründamisel vangi võetud.

Inimhääli kuuldes pistis greif vihaselt haukuma ja hakkas neid taga ajama, ehkki nende teed tõkestas jõgi. Suure nüpeldamise peale õnnestus Tarzanil greif teele tagasi juhtida. Siitpeale muutus loom aina tusasemaks ja oli sõnakuulmatum kui kunagi enne.

Kui päike läänepoolse kõrgendiku taha veerema hakkas, pidi Tarzan kahetsusega nentima, et tema kavatsus greifi seljas A-luri ratsutada oli määratud nurjumisele, sest hiiglane avaldas järjest visamat vastupanu. Tema tohutu kõht nõudis toitu. Ahvinimene ei teadnud, kas tor-o-donid kasutasid greifide lõastamiseks öösel mingeid vahendeid, kuid ta ise ei suutnud midagi leida. Jäi vaid lootus, et leiab looma hommikul kusagilt lähedusest.

Tarzanile tegi muret veel üks asi: milliseks kujuneb tema vahekord loomaga, kui ta selle seljast maha tuleb. Kas temast saab jälle saagihimuline inimsööja või sunnib hirm kepi ees teda kuuletuma? Seda Tarzan ei teadnud, kuid ta ei saanud ju alatiseks greifi selga jääda. Ta otsustas tegutseda, kuni oli veel valge.

Siiani oli ta greifi kogu aeg edasi ajanud, mõtlemata sellele, kuidas teda peatada. Ta katsetas kepiga mitut moodi, kuni löök vastu kühvliga sarnanevat nina sundis tritseeratopsi seisatama Lähedal kasvasid tiheda lehestikuga puud, kus Tarzan oleks võinud hõlpsasti varju leida. Kuid ta kartis, et greif tõlgitseb tema teguviisi kartusena ja lõpuks

saab temast uuesti looma vang.

Seepärast siis, kui greif seisatas, hüppas Tarzan maha, lõi loomale kerge nähvaka vastu külge, nagu saadaks teda minema, ja astus ükskõiksel ilmel kõrvale. Looma kõrist tuli kuuldavale madal urin ja Tar-zanile pilku heitmata astus greif jõkke, kuhu jäi pikaks ajaks janu kustutama.

Jõudnud veendumusele, et greif teda eriti ei ohusta, hakkas Tarzan mõtlema, millega keha kinnitada. Ta võttis seljast vibu, valis mõne noole ja asus ettevaatlikult otsima toitu, mille lähedust kinnitas jõe poolt puhuv tuul.

Kümme minutit hiljem langes osava jahimehe saagiks üks Pal-ul-doni antiloopidest, keda Tarzan tundis lapseeast saadik põder Bara nime all. Tema hariduse algallikas — kaugel Atlandi ookeani rannal väikeses aabitsas — oli ainult põdra pilt, mis Tarzani kujutluses sai kõigi temasuguste loomade prototüübiks suurest hirvest kuni väikese kiire antiloobini.

Ta lõikas ära suure tüki liha ja peitis selle lähema puu otsa, vinnas ülejäänud osa õlale ja viis sinna, kuhu oli jätnud greifi.

Määratu suur loom ronis parajasti jõest välja. Tarzan tõi kuuldavale tor-o-doni kutse. Tritseeratops pööras pead ja tegi madalat kurisevat häält, millega oli alati

vastanud isanda hüüdele. Tarzan pidi kutset kordama, alles siis hakkas loom pikkamisi tema poole liikuma.

Kui koletis lähedale oli jõudnud, viskas Tarzan talle antiloobi kere. Kiskja asus aplalt Tarzani jahisaaki hävitama.

„Kui teda miski ka minu juures hoiab," mõtles Tarzan, ronides puu otsa, kuhu ta oli oma lihaosa peitnud, „siis on see teadmine, et ma teda toidan." Siiski ei usaldanud ta kuigivõrd oma eelajaloolist ratsut. Lõpetanud õhtusöögi ja seadnud end mugavasti kõrge puu harude vahele öörahu maitsma, ei loomud ta enam järgmisel hommikul greifi seljas A-luri ratsutada.

Tarzan ärkas vara, hüppas kergelt puu otsast maha ja sammus jõe äärde. Ta võttis ümbert puusakatte ja sõjariistad ning hüppas täie hooga sügavasse jahedasse vette. Pärast karastavat suplust sõi ta hommikueineks ülejäänud põdraliha, täiendades seda ümbruses rikkalikult leiduvate marjade ja puuviljadega.

Lõpetanud eine, tõi ta kuuldavale ürginimese kutse, lootes, et greif talle vastab. Tarzan ootas tükk aega ikka ja jälle kutset korrates, kuid kõik oli ilmaaegu. Lõppude lõpuks oli ta sunnitud järeldama, et nägi eelmisel õhtul oma ratsut viimast korda.

Tarzan suundus A-luri, valguse linna, rajades oma lootused ho-donide keele oskamisele, oma vägevale jõule ja mõistusele.

Tarzan sammus ho-donide A-luri niisama rahulikult nagu kõnnivad inimesed Londoni peatänaval. Esimene, kes tema kentsakale välimusele tähelepanu pööras, oli väike laps, kes mängis müüriga ümbritsetud hoone võlvitud väravaaluses.

„PoIe saba! Pole saba!" karjus poiss ja viskas Tarzanit kiviga. Samal hetkel tardus jõnglane hämmeldunult paigale. Ta nägi, et tema ees

47

on hoopis võõras, mitte saba kaotanud ho-doni sõdur. Poiss põgenes kisendades tuppa.

Tarzan jätkas oma teed. Ta teadis, et lähemad silmapilgud otsustavad tema saatuse. Tal ei tulnud kuigi kaua oodata. Nurga tagant tuli nähtavale sõdur. Viimane sattus ootamatusest segadusse ja enne, kui ta kõnevõime tagasi sai, kõnetas Tarzan teda.

„Olen võõras, tulin kaugelt maalt," lausus ta. „Tahan rääkida Kotani, teie kuningaga"

Sõdur astus tagasi, pannes käe noapidemele.

„Kõik võõramaalased, kes astuvad läbi A-luri värava, on kas vaenlased või orjad," lausus ta.

„Ma pole ori ega vaenlane," vastas Tarzan. „Tulen Jad-ben-Otho juurest. Vaata!"

Ta sirutas ho-doni poole käed, et viimane võiks näha, kui palju need erinevad tema omadest. Siis pööras ta sõdurile selja, näidates, et tal puudub ka saba, sest just sellel rajanesid ahvinimese plaan.

Tarzan mäletas hästi Ta-deni ja Om-ati vältelist vaidlust, milles vaz-don kinnitas, et Jad-ben-Othol on pikk saba, ho-don aga tikkus koguni kaklema, tõendades, et Pal-ul-doni jumal on ilma sabata.

Sõduri silmad läksid õudusest pärani, kuid kohe sigines neisse ka kahtlust.

„Jad-ben-Otho!" pomises ta. „Tõsi, sa pole vaz-don ega ho-don, ja tõsi on ka see, et Jad-ben-Otho on ilma sabata. Tule," lisas ta, „viin sind selle juurde, kelle nimi on Ko-tan, sest see pole lihtne asi ja harilik sõdur pole volitatud sellesse sekkuma. Järgne mulle."

Eemaldamata kätt noapidemelt ja laskmata Tarzanilt hämmastunud pilku, saatis sõdur teda läbi A-luri tänavate.

Linn võttis enda alla suure maa-ala. Ühed majad seisid kobaras koos, teised asusid üksteisest suures kauguses. Võis näita rohkeid imposantseid majadegruppe, mis olid

nähtavasti välja raiutud suurematest kaljudest, sest nad ulatusid saja ja enamagi jala kõrgusele. Teel vastutulnud sõdurid ja naised ilmutasid võõra vastu üpris suurt huvi, aga kuuldes, et teda viiakse kuninga lossi, ei püüdnud keegi teda ähvardada.

Viimaks jõudis ahvinimene ho-doni sõduri saatel kõrge müüri ette, mis ümbritses laialdast maa-ala. Müüri läänepoolne osa asus suure sinise järve vastas ja oli ilmselt raiutud looduslikku kaljusse. Müür oli märksa kõrgem kõigist, mida Tarzan seni näinud oli. Teejuht viis ta värava juurde, mida valvas tosin sõdurit. Lähenejaid nähes moodustasid nad läbipääsmatu rivi. Teel oli Tarzani ümber kogunenud nii palju uudishimulikke, et valvurid pidasid neid suureks kardetavaks rahvahulgaks.

Teejuht rääkis oma loo. Tarzan viidi hoovi, kuna üks sõdureist läks lossi, ilmselt Ko-tanile teatama. Möödus umbes viisteist minutit. Paljude teiste saatel väljus lossist suur valge sõdur. Kõik silmitsesid Tarzanit varjamatu uudishimuga.

„Kes sa oled ja mida sa täitad Ko-tanist?" küsis sõdur.

„Ölen sõber," vastas ahvinimene. „Tulin Jad-ben-Otho maalt, et külastada Pal-ul-doni kuningat."

Tarzani sõnad avaldasid peamehele ja tema saatjaskonnale tugevat mõju. Sõdurid hakkasid elavalt omavahel sosistama.

„Kuidas sa siia tulid?" jätkas peamees. „Mida nõuad Ko-tanilt?"

Tarzan ajas end sirgu. „Küllalt!" lausus ta majesteetlikult. „Kas Jad-ben-Otho saadik peab taluma kohtlemist, mis saab osaks hulkuvale vaz-donile? Viige mind jalamaid kuninga juurde, või te saate tunda Jad-ben-Otho raevu!"

Ahvinimene ei teadnud, kui kaugele võib ta oma pettusega minna. Teatava lõbuga ootas ta oma sõnade mõju. Tal ei tulnud kuigi kaua oodata, sest järgmisel hetkel oli küsimusi esitanud peamees otsekui ümber vahetatud. Ta kahvatas, tõstis pilgu taeva poole, sirutas Tarza-nile vastu parema käe ja pani teise käe südamele, korrates kõigi Pal-ul-doni rahvaste sõprusavaldust.

Tarzan taandus kiiresti, otsekui näidates põlgust pühadust rüveta-va käe vastu.

„Pea!" karjus ta. „ Kuidas julged sa puudutada Jad-ben-Otho saadiku püha isikut? Üksnes Ko-tan võib erilise tunnustusena selle osaliseks saada. Tehke ruttu! Olen juba niigi kaua oodanud. Kuidas võtavad A-luri ho-donid vastu minu isa poega!"

Alguses oli Tarzan kavatsenud esineda Jad-ben-Otho enda osas, hiljem aga jõudis otsusele, et esinemine jumalana oleks liiga keeruline ja riskantne. Siis tuli ta äkki mõttele, et Jad-ben-Otho poja autoriteet oleks igatahes suurem lihtsa jumalasaadiku omast. Ühtaegu annaks see talle rohkesti tegutsemis- ja väljendumisvabadust. Ahvinimene arvas, et noorelt jumalalt ei nõuta nii väärikat käitumist kui suuremalt ja vanemalt jumalalt.

Seekord avaldasid tema sõnad vapustavat mõju. Nagu üks mees põrkasid kõik sõdurid tagasi. Eeskõneleja pidi hirmust peaaegu minestama. Tema vabandused olid viimse võimaluseni kentsakad ja pugejalikud, ent needki sai ta suust alles pärast šokist toibumist.

„ Halasta, oh Dor-ul-Otho!" anus sõdur. „ Halasta vanale vaesele Dak-lotile! Käi minu ees. Näitan sulle, kus ootab sind värisedes meie suur kuningas Ko-tan. Kaduge siit, te ussid ja putukad!"

Ta tormas sõdureid kahele poole ajama, et vabastada teed hirmuäratavale taevasaadikule.

„Tule," lausus ahvinimene leplikult. „Mine ees. Teised järgnevad meile."

Tublisti ehmunud Dak-lot tegi, nagu Tarzan käskis. Ahvide kasvandik astus Pal-ul-doni kuninga lossi.

IX. Jumala poeg Dor-ul-Otho

Lossi sissekäiku kaunistasid ilusad geomeetrilised mustrid. Alguses jätkusid need ka siseruumides, ent mida kaugemale Dak-lot Tar-zanit viis, seda rohkem tuli nähtavale seinamaale taimede, loomade ja inimeste kujutistega. Ruume ehtisid kivist vaasid ja loomanahad, kuid kusagil polnud näha ühtegi kangatükki. Ilmselt oli ho-donide selle-alane arengutase võrdlemisi madal, ehkki ruumide ja koridoride proportsioonid ja sümmeetria kõnelesid tsivilisatsiooni küllaltki kõrgest tasemest.

Ahvinimene juhatati läbi mitme saali ja pikkade koridoride hoone läänepoolsesse ossa, kust avanes imeilus vaade järvele. Lõpuks jõuti laia sissekäigu ette, mis viis määratu suurde saali.

Keset võlvitud laega ruumi kõrgus astmeline püramiid, mille tipp ulatus kusagile kupli alla. Valgus tuli kuplisse raiutud avadest. Püramiidi astmetel kuni tipuni välja seisid sõdurid, kõige kõrgemal istus troonil majesteetliku välimusega loominimene, kelle kuldsed ehted hiilgasid kitsaste avade kaudu ruumi tungivas päikesevalguses.

„Ko-tan!" hüüdis Dak-lot püramiidi tipus istuva majesteetliku isiku poole pöördudes. „Ko-tan ja Pal-ul-doni sõdurid! Jad-ben-Otho on osutanud teile suurt au, läkitades teie juurde saadikuna oma ainsa poja!"

Dak-lot astus kõrvale, osutades teatraalse žestiga Tarzanile.

Ko-tan tõusis püsti. Sõdurid ajasid kaela õieli, püüdes tulnukat paremini näha, kuna püramiidi tagaküljel seisjad trügisid ettepoole, niipea kui kuulsid Dak-loti sõnu.

Suuremal osal nägudest peegeldus umbusk, kuid selles oli ka tubli annus ettevaatust. Kuhu saatuseratas iganes poleks keeranud, tahtsid nad alati üleval olla. Hetkeks jäid kõigi pilgud peatuma Tarzani uhkel kujul, siis pöördusid pikkamisi Ko-tanile, et saada temalt juhtnööre seisukohavõtmiseks. Kuid ilmselt polnud Ko-tan neist paremas olukorras: seda tunnistas isegi tema seisang — täis umbusku ja kõhklemist.

Ahvinimene seisis sirgelt, käed vaheliti võimsal rinnal, ilusal näol uhke, üleolev ilme. Kuid Dak-lotile paistis, nagu avaldaks nägu ka läheneva äikese tundemärke. Olukord muutus pinevaks. Dak-lot närvitses, heites Tarzani poole kartlikke ja Ko-tani poole anuvaid pilke. Pal-ul-doni troonisaalis valitses hauavaikus.

Viimaks avas Ko-tan suu.

„Kes ütleb, et ta on Dor-ul-Otho?" küsis ta Dak-lotile raevukat pilku heites.

„Tema ise, Ko-tan!" hüüdis hirmunud õukondlane. „On see siis tõsi?" küsis Ko-tan.

Kas kuningas ei öelnud seda mitte muiates? Hoidku Otho! Dak-lot piilus Tarzani poole, soovides viimasele õrna täielikku usaldust väljendada, kuid Tarzan märkas vaid tema hirmust moondunud nägu.

„Oh, Ko-tan!" anus Dak-lot. „Sinu oma silmad võivad kinnitada,

et ta on tõepoolest Jad-ben-Otho poeg. Vaata tema jumalikku kuju, tema käsi ja jalgu, mis ei sarnane meie omadega. Ja pane tähele, et ta on ilma sabata nagu tema suur ja vägev isa."

Tundus, et Ko-tan hoomas seda kõike alles nüüd. Tema näole sigines mõningaid tundemärke sellest, et esialgne umbusaldus oli kõikuma löönud.

Samal hetkel tõstis häält noor sõdur, kes oli trüginud siia püramiidi tagaküljelt, et Tarzanit paremini näha.

„Ohr Ko-tan!" hüüdis ta. „Dak-lot räägib õigust, olen oma silmaga Dor-ul-Othot juba näinud. Eile, kui me Kor-ul-luli vangidega tagasi tulime, nägin teda sõitmas suure greifi seljas. Igaks juhuks põgenesime metsa, kuid ma nägin teda väga hästi ja võin tunnistada, et greifi seljas ei istunud keegi muu kui see jumala saadik."

Ilmselt aitas sellest tõendist, et enamikku sõdureid jumaluse isikusse uskuma panna. Seda näitasid imeselgelt nende näod ja äkiline tagasihoidlikkus, mis sundis neid

naabrite selja taha kaduma. Naabrid püüdsid sedasama teha ja nii hakkaski ahvinimese ümber tühjus tekkima. Peagi tühjenesid ho-donidest ka püramiidi astmed. Tarzanit ja kuningat ei eraldanud teineteisest nüüd enam miski. Tundes end ma-hajäetuna, aga võib-olla ka veendununa Tarzani jumalikus päritolus, muutis Ko-tan tooni ja ka käitumist sedavõrd, et see oleks igati kohane juhul, kui võõras peaks tõesti olema Dor-ul-Otho. Kuid samal ajal ei minetanud ta uhket majesteetlikkuse vaid hoidis seda juhuks, kui võõras peaks olema petis.

„Kui sa tõepoolest oled Dor-ul-Otho," ütles ta Tarzani poole pöördudes, siis mõistad, et meie kahtlused olid täiesti loomulikud, sest me pole saanud Jad-ben-Otholt ainsatki märki, et ta kavatseb meile nii suurt au osutada. Pealegi ei võinud me teada, et temal, jumalal endal, on poeg. Aga kui sa tõesti oled Dor-ul-Otho, siis pühitseb kogu Pal-ul-don sinu tulekut. Kui sa seda pole, tabab sind kiire ja kohutav karistus. Ko-tan, Pal-ul-doni kuningas on rääkinud."

„Sa oled hästi rääkinud," sõnas Tarzan pika vaikimise järel, „nagu peab rääkima kuningas, kes austab oma rahva jumalat. Ja sa nõuad täie õigusega minult tõendeid, et olen Dor-ul-Otho, enne kui mind vääriliselt vastu võtta. Jad-ben-Otho tegi mulle ülesandeks selgitada, kas sa suudad oma rahvast valitseda. Esimesed muljed pinuga tutvumisest näitavad, et Jad-ben-Otho talitas hästi, puhudes kuninga vaimu sinu ema rinda imevasse lapsesse.

Loomulikult pead sa veenduma selles," jätkas ahvinimene, „et sul pole tegemist petisega. Tule lähemale ja pane tähele, et sul pole tegemist inimesega. Muide, sul pole kohane seista jumala pojast kõrgemal."

Tekkis suur liikumine, sest igaüks püüdis püramiidilt lahkuda ja põrandale astuda. Ka Ko-tan ei jäänud sõduritest suurt maha, kuigi püüdis oma kuninglikku väärikust säilitada.

„Ja nüüd," sõnas Tarzan, kui kuningas tema ees seisis, „pole sul vähimatki kahtlust, et ma ei kuulu sinu rahva poegade hulka. Sinu preestrid rääkisid mulle, et Jad-ben-Othol pole saba. See tähendab, et

sabata peab olema ka jumala suguvõsa. Kuid aitab tõenditest. Sa tunned Jad-ben-Otho vägevust. Tema piksenooled sähvivad taevas, tuues surma igaühele, kelle kadu jumal soovib. Tema tahtel sajab vihma, kasvavad puud ja rohi, marjad ja lilled. Sa oled näinud sündi ja surma ning need, kes oma jumalat austavad, teevad seda sellepärast, et ta valitseb sünni ja surma üle. Kuidas salliks ta petist, kes ennast tema pojaks nimetab? Siin ongi kõige tähtsam tõend: Jad-ben-Otho oleks su hävitanud, poleks sa mind tunnistanud, nagu hävitaks ta ka iga petise, kes ennast tema pojaks nimetab."

Tarzani jutt kõlas üpris veenvalt. Kuningal polnud selle peale midagi kosta. Keegi ei söandanud tulnukale mingisuguseid küsimusi esitada, kartes ilmutada umbusku Jad-ben-Otho vastu. Ko-tan veendus, et peab jumala vastu võtma, aga kuidas seda vastuvõttu korraldada, sellest polnud tal aimugi.

Ko-tani senine arusaamine jumalast oli väga ähmane ja veider. Nagu kõik primitiivsed inimesed, nii kujutas ta endale ka jumalat ette inimesena. Seepärast arvas ta, et Jad-ben-Otho tunneb mõnu samadest asjadest nagu temagi, kuid ilma nendega kaasnevate tagajärgedeta. Ko-tan tuli otsusele, et Dor-ul-Otho tunneb kindlasti suurt mõnu maitsvatest roogadest, mida Ko-tan himustas kõige rohkem maailmas. Kuid ta pidas ka paljusid häid asju tervisele kahjulikuks, eriti viina, mida ho-donide naised valmistasid viljast ja marjamahlast. Niisiis võib Jad-ben-Otho poeg nautida kuhjaga mõnusid, ilma et teda piinaks ränk peavalu, mis harilikult joomisele järgneb.

Meelelahutuste probleemi õnnelikult lahendanud, hakkas Ko-tan mõtlema jumaliku külalise austamisele juba siin, troonisaalis.

Kogu Pal-ul-doni eksisteerimise kestel polnud püramiidi kõrgeimat astet puudutanud ükski jalg peale kuningliku. Kas saab külalist veel paremini austada, kui andes talle koha kuninga kõrval? Ja kuningas palus Tarzanit astmetest üles minna ning asuda kuninga istmele — neljakandilisele poleeritud kivipingile. Enne viimast astet pidas Tarzan kuninga kinni.

„Keegi ei tohi istuda jumalaga ühekõrgusel," sõnas ta kindlalt, astus edasi ja istus kuninga troonile.

Kuningas sattus segadusse, kuid ei julgenud vastu vaielda, kartes vihastada kuningate kuningat.

„Kuid jumal võib õnnistada oma truud sulast," jätkas Tarzan, „an-des talle koha enda kõrval. Tule siia, Ko-tan, õnnistan sind Jad-ben-Otho nimel."

Ahvinimene ei taotlenud üksnes ho-donide aukartust ja lugupidamist, vaid tahtis tagada endale ka Ko-tani poolehoiu, sest ta ei teadnud, kui tähtsat osa etendab ho-donide juures usk. Sestpeale, kui ta Ta-deni ja Om-ati vahel usuküsimuses ägeda vaidluse oli esile kutsunud, seda probleemi enam ei puudutatud. Tarzan hoomas kohe, et Ko-tan solvus, kui pidi loovutama oma trooni külalisele.

Üldiselt võis tulemusega rahul olla. Seda kinnitasid ka ho-doni sõdurite hirmunud näod.

52

Tarzani juuresolekul jätkus harilik töö. See seisnes peamiselt sõdurite omavaheliste tüliküsimuste lahendamises. Parajasti asus keegi sõdur trooni ees olevale astmele, mis nähtavasti oli määratud Pal-ul-doni kuningriigiga ühinenud valgete suguharude pealikutele. Tarzani huvi äratanud sõdur oli erakordselt tugeva kehaehitusega ja julge näoga. Ta pöördus Ko-tani poole küsimusega, mis oli nii vana kui maailm ja püsib nii kaua, kuni kestab inimsugu. Küsimus puudutas naabrite tüli piiride pärast

Iseenesest see asi Tarzanit ei huvitanud, talle pakkus huvi vaid sõduri välimus. Äkki ta kuulis, et Ko-tan nimetas sõdurit Ja-doniks. Tähendab, see oli Ta-deni isa! Tema avastusel polnud aga otsustavat tähtsust, sest Tarzan ei saanud rääkida Ja-donile oma sõbralikest suhetest Ta-deniga, avalikustamata oma päritolu saladust

Kui kuninglik audients oli lõppenud, tegi Ko-tan Jad-ben-Otho pojale ettepaneku minna templisse, et sooritada pühalikke kombetalitusi tema isa auks. Ahvinimese juhatas sinna oma sõdurite saatel kuningas ise.

Tempel asus lossi põhjapoolses osas ja sarnanes sellega arhitektuurilt. Silma hakkasid kõrgendatud platvormid pühalike talituste korraldamiseks, mille kohta Tarzanil polnud vähimatki aimu. Igal platvormil seisis kaks altarit, üks lääne-, teine idapoolsel küljel. Platvormid olid ovaalsed, raiutud kaljusse ja katuseta. Läänepoolsed altarid olid pikliku süvendiga, idapoolseil süvend puudus. Idaaltarite pealispind oli punakaspruun ja kuigi Tarzan möödus neist eemalt, haistis ta terav nina kuivanud inimvere lõhna.

Templi all asusid mitmesugused saalid ja käigud, mis ulatusid sügavale kalju sisse — madalad õudsed käigud. Tarzan pani neid hoolikalt täliele, sellal kui talle templit näidati. Ko-tan oli saatnud käskjala teatama jumalasulastele Jad-ben-Otho poja tulekust, seetõttu saatis ahv-inimest nüüd terve kari preestreid, keda ehtisid kummalised peakatted: puust nikerdatud maskid või kiskjate täistopitud pead.

Ainult ülempreestril polnud peakatet. See oli vana mees lähestikku asetsevate kavalate silmade ja julmade õhukeste huultega. Tarzan mõistis esimesest pilgust, et kõige rohkem peab ta kartma kavalat ülempreestrit. Ta märkas kohe, et mees on meelestatud tema vastu. Kõigist Pal-ul-doni elanikest oli ülempreestril arvatavasti

selgeim ettekujutus Jad-ben-Othost. Mõistagi on tal õigus suhtuda teatud umbusuga isikusse, kes nimetab end Jad-ben-Otho pojaks.

Ent millised kahtlused Lu-doni, A-luri ülempreestri kavalas peas ka ei liikunud, ei pärinud ta Tarzanilt täpsemaid teateid tema isa kohta. Tõenäoliselt kammitses teda sama kartus, mis valdas mõne aja eest ka Ko-tani ja tema sõdureid, kartus, mida hingepõhjas tunnevad isegi jumalasalgajad: äkki on jumal kõigest hoolimata olemas. Nendel kaalutlustel otsustas Lu-don vähemalt mõneks ajaks mängus kaasa lüüa. Siiski teadis ahvinimene, otsekui oleks ta lugenud preestri salajasemaid mõtteid, et viimane kavatseb esimesel parajal hetkel temalt maski maha rebida.

53

Templisse astudes usaldas Ko-tan kõrge külalise juhtimise Lu-do-nile. Viimane näitas Tarzanile suurt ruumi, kus hoiti Pal-ul-doni metsikute suguharude annetusi. Siin leidus kõikvõimalikke asju kuivatatud puuviljast raskete kuldvaagnateni. Rohketesse käikudesse ja ruumidesse kuhjatud varandus hämmastas isegi Opari kalliskivide omanikku.

Templis liikusid edasi-tagasi karvased ja mustad vaz-donide orjad — ho-donide võidusaak sõjakäikudelt naabrite vastu. Möödudes trellidega eraldatud pimedast koridorist, nägi Tarzan suurt hulka loom-inimesi, nii ho-done kui vaz-done, noori ja vanu, naisi ja mehi põrandal kükitamas. Nende nägudel peegeldus meeleheide ja täielik lootusetus.

„Kes need on?" küsis ahvinimene Lu-donilt.

See oli tema esimene küsimus preestrile pärast templisse sisenemist ja ta kahetses seda otsekohe, sest Lu-don silmitses teda varjamatu umbusuga.

„Kes peaks seda paremini teadma kui Jad-ben-Otho poeg?" küsis

ta

„Keegi ei või karistamatult vastata küsimusega Dor-ul-Otho küsimusele," lausus ahvinimene rahulikult. „ Ülempreester Lu-donil oleks ehk huvitav teada, et Jad-ben-Otho silmale pole valepreestri veri templi altaril sugugi ebameeldiv."

Lu-don läks näost lubivalgeks ja ruttas Tarzani küsimusele vastama

„Need on ohvrid, kelle veri peab niisutama idaaltareid, kui päike jõuab päeva lõpul tagasi sinu isa juurde."

„Kes ütles sulle, et Jad-ben-Othole meeldib tema rahva hukkamine altaritel?" küsis Tarzan. „Mis siis, kui oled eksinud?"

„Siis on loendamatud tuhanded surnud ilmaaegu," vastas Lu-don.

Ko-tan ja teda ümbritsevad sõdurid kuulasid tähelepanelikult jutuajamist. Seda kuulis ka mõni trellide taga asuv õnnetu ohver. Nad tõusid üles ja surusid näod raudvarbade vastu, mille kaudu lahkus igal õhtul üks nende kaaslastest ega tulnud enam kunagi tagasi.

„Lase nad vabaks!" hüüdis Tarzan, osutades käega julma ebausu ohvritele. „Kinnitan sulle Jad-ben-Otho nimel, et sul pole õigus."

Lu-don moondus näost.

„See on pühaduse teotamine!" kriiskas ta. „Loendamatute aastasadade jooksul on suure jumala preestrid igal õhtul, kui päike pöördub tagasi looja juurde, pühendanud talle ühe inimelu. Jad-ben-Otho pole kunagi väljendanud oma rahulolematust."

„Pea!" hüüdis Tarzan. „Teie preestrid on pimedad, kui nad ei mõista jumala enda märke. Teie sõdurid surevad vaz-donide nugade ja nuiade all, teie kütte nabivad kinni Ja või Ja-to, iga päev sureb keegi ho-doni külades. Iga inimelu eest, mis kustub teie altaril, nõuab Jad-ben-Otho ühe inimelu teie küladest. Rumal preester, on sulle vaja veel suuremat märki?"

Lu-don vaikis. Tema hinges võitles kartus, et võõras võib tõesti olla

54
jumala poeg, lootusega, et ta seda pole. Ja siiski võitis kartus. Lu-don langetas pea.
„Jad-ben-Otho poeg on rääkinud," ütles ta alampreestritele. «Avage uksed ja öelge inimestele, et nad võivad minna sinna, kust tulid."
Uksed avati. Mõistes, et on sündinud ime, kogunesid vangid Tar-zani ümber ja langesid ta ette põlvili.
Iidse usukombe hävitamine mõjus Ko-tanile peaaegu niisama rabavalt kui ülempreestrile.
„Mida peaksime siis tegema, et Jad-ben-Othole meeldida?" küsis ta hämmelduses.
„Kui tahate jumalale rõõmu valmistada," vastas ahvinimene, «tooge altarile toitu või selliseid ande, mida teie rahvas kõige rohkem hindab. Kui Jad-ben-Otho on neid õnnistanud, jagage need vaestele ja puudust kannatavatele. Teie varakambrid on neist pungil, nägin seda ise. Kui preestrid sellest rahvale teatavad, tuuakse lisaks veel palju muudki."
Seda öelnud, pöördus Tarzan ümber, näidates, et soovib templist lahkuda.
Teel lossi teiste ruumide poole märkas Tarzan eraldi seisvat väikest hoonet, mis oli rikkalikult kaunistatud ornamendiga. Tarzani tähelepanu äratasid trellitatud aknad ja uksed.
„Mis maja see on?" küsis ta Lu-donilt. „Keda te seal vangis hoiate?"
„Seal pole kedagi," hakkas ülempreester närvitsema. „Varem peeti seal orje, nüüd seisab aastaid tühjalt."
Ülempreester läks lossi siseruumidesse viiva värava poole. Siin jäi ta koos preestritega seisma, kuna Ko-tan ja Tarzan lahkusid püha templi piiridest.
Ainult üks küsimus huvitas ahvinimest, kuid ta ei söandanud seda esitada, sest tundis vaistlikult, et paljud kahtlesid tema jumalikus päritolus. Ta tahtis küsida Ko-tanilt, kas A-luris pole hiljuti nähtud naist temaga ühest rassist.
Õhtusöök korraldati Ko-tani lossi banketisaalis. Kohal oli terve armee musti orje, kes tegid siin nagu mujalgi linnas raskemat ja mustemat tööd. Ühtäkki märkas Tarzan, kuidas üks ümmardavatest vaz-do-nidest silmitses teda üllatunud pilgul, otsekui ära tundes.
Tarzan ei suutnud meenutada, et oleks varem seda vaz-doni kohanud, ega leidnud ühtegi seletust talle osutatud huvile. Peagi unustas ta vahejuhtumi.
Ko-tan polnud sugugi rahul külalise suure tagasihoidlikkusega söögilauas. Iseäranis pahandas teda külalise tõrksus ho-doni naiste pruulitud hirmsa märjukese vastu. Tarzan pidas banketti igavaks ajaraiskamiseks, sest külalised olid nii hõivatud endale arutul hulgal söökide sisseajamisest, et neil polnud mahti juttu ajada. Ainus hääl, mis lauas tehti, meenutas Tarzanile endisi aegu, nimelt külaskäiku Tema Kõrguse Westminsteri hertsogi kuulsasse Berkshire'i karjalauta Woodhousis Chesteris.
55
Üksteise järel langesid külalised ho-doni märjukese ohvriks. Peagi asendus toidu mälumine norskamisega. Tarzan ja mustad orjad olid saalis ainsad kained olevused.
Ahvinimene tõusis püsti ja pöördus pikakasvulise musta orja poole, kes seisis tema selja taga.
„Tahan magada," kuulutas ta. „Vii mind mu ruumi."
Teener juhatas ta saalist välja. Samal ajal ütles Tarzani vastu huvi tundnud vaz-don midagi oma kaaslasele ja viimane saatis lahkuvat ahvinimest kartliku pilguga.
„Kui sul on õigus," sõnas ta, «kingivad nad meile tasuks vabaduse, kui sa aga eksid, mis saab siis meist, oh Jad-ben-Otho?"
„Kuid mul on õigus!" hüüdis esimene.

«Sellisel juhul ma tean, kellele sa seda öelda võid. Talle ei meeldinud sugugi, et Dor-ul-Otho templisse juhatati, eriti see, et ta seal oma korda looma hakkas. Seega andis ta ise Lu-donile põhjust teda kartma ja vihkama hakata"

«Tunned sa Lu-doni?"

«Olen templis töötanud," vastas vaz-don.

«Siis mine kohe ja räägi talle ära, aga las ta enne tõotab meid vabastada."

Must vaz-don läks templi värava juurde ja nõudis tähtsa asja pärast kokkusaamist ülempreester Lu-doniga. Hilisest ajast hoolimata võttis Lu-don ta vastu. Kui ta kuulis, milles asi seisab, lubas ta vaz-do-nile ja tema sõbrale peale vabaduse veel rikkalikke kingitusi, kui nad suudavad oma jutustust tõestada.

Sellal kui ori A-luri templis preestriga rääkis, ilmus Pastar-ul-vedi tipule võimas mehekuju. Püssi toru tema seljas säras kuuvalgel, küütlesid vaskpadrunid, mis paistsid ilusa tugeva keha ümber rihmadega kinnitatud padrunitaskutest.

X. Printsess O-lo-a

Ori viis Tarzani ruumi, kust avanes vaade ilusale sinisele järvele. Voodi meenutas vaz-doni külades olevaid magamisasemeid. See oli rohkete loomanahkadega kaetud kantkivi. Sinna heitiski ta magama, saamata vastust teda piinavale küsimusele.

Uue päeva hakul tõusis ta üles ja läks lossiruumidesse jalutama, lootes selle elanikest võimalikult rohkem teada saada. Ta jõudis kõrge müürini, milles polnud ühtegi avaust. Katust sellel nähtavasti polnud, sest üle müüri paistis kahar varjurikas puu. Pikemalt mõtlemata keris Tarzan nööri lahti, heitis selle üle puu oksa ja ronis ahvi nobedusega üles.

Müür ümbritses ilusat aeda, kus kasvas rikkalikult lopsakaid puid, põõsaid ja lilli. Uurimata järele, kas aias pole vaz-done, ho-done või metsloomi, hüppas Tarzan kergelt murule ja asus viivitamata tutvuma tundmatu kohaga.

Tema uudishimu äratas asjaolu, et aed polnud nähtavasti määratud üldiseks kasutamiseks, isegi mitte nendele, kes vabalt Pal-ul-doni kuningalossi pääsesid. Looduslikule ilule lisandus surelike puudumine, mis lisas tundmatule kohale veetlust. Tarzani rinnas tärkas lootus jõuda siin oma püha ja ohtliku teekonna eesmärgile.

Aias olid väikesed tehisojad ja -tiigid, ümbritsetud õitsvatest lilledest. Kõiges oli tunda kogenud aedniku kätt.

Täis vaimustust kõndis Tarzan aeglaselt imekaunis aias, astudes nagu alati kuulmatult. Läbinud miniatuurse metsa, jõudis ta lilleklum-pidega kaunistatud murule, ja samal hetkel nägi ho-doni naist, esimest kogu lossis veedetud aja jooksul. Noor ilus naine seisis avara väljaku keskel, silitades linnu pead, keda ta õrnalt oma rinnale surus. Ahvini-mene nägi tema profiili ja pidi tunnistama, et naine oli rohkem kui kaunis.

Seljaga tema poole istus maas vaz-doni naisori. Nähes, et nendega pole otsitavat, tahtis Tarzan lehestikku varjuda, kuid mõistis, et teda oli märgatud. Kaunitari ilme väljendas üksnes üllatust. Ka polnud tema hõbedaselt helisevas hääles tunda vähimatki erutust, kui ta seletuse saamiseks Tarzani poole pöördus.

„Kes sa oled, et astud nii julgelt keelatud aeda?"

Käskijanna häält kuuldes kargas orjatar kähku püsti ja suunas pilgu ahvinimesele.

„Tarzan-jad-guru!" hüüdis ta üllatatult ja kergendatult.

„Sa tunned teda?" küsis käskijanna orjatari poole pöördudes, võimaldades seega Tarzanil sõrme hoiatavalt huultele tõsta, et Pan-at-lee teda ei reedaks, sest tema ees seisis Pan-at-lee, nii kummaline kui see ka polnud.

Pan-at-lee vakatas silmapilk ja püüdis pääseteed leida. „Arvasin," kogeles ta, „et nägin teda Kor-ul-greifis, kuid ma eksisin. "

Ho-don vaatas kahtleva pilguga kord ühe, siis teise otsa.

„Sa ei vastanud mulle, võõras," jätkas ta. „Kes sa oled?"

„Kas sa pole siis kuulnud külalisest," küsis Tarzan, „kelle teie kuningas eile vastu võttis?"

„Sa tahad öelda, et oled Dor-ul-Otho?" hüüdis neiu.

Tema kaunid silmad läksid hirmust pärani.

Jah, see ma olen," vastas Tarzan. „Ja sina?"

„Olen O-lo-a, kuningas Ko-tani tütar," vastas neiu.

Niisiis oli see O-lo-a, kelle pärast Ta-den loobus preestri kutsest ja sai pagulaseks. Tarzan astus printsessile lähemale.

„Ko-tani tütar," lausus ta, „Jad-ben-Otho armastab sind. Oma poolehoiu märgiks on ta kõigist ohtudest hoolimata hoidnud selle elu, keda sa armastad."

„Ma ei saa aru," vastas neiu, kuid ta sõnad kummutas näkku tõusnud puna. „Bu-lat on külaline minu isa lossis. Ma ei teadnud, et ta elu oli ohus. Olen Bu-latiga kihlatud."

„Kuid sa ju ei armasta Bu-lati," ütles Tarzan.

57

Neiu punastas uuesti ja pööras näo ära.

„Olen ma millegagi suurt jumalat pahandanud?" küsis ta.

„Ei," vastas Tarzan, „ütlesin sulle, et ta on rahul ja päästis sinu pärast Ta-deni elu."

„ Jad-ben-Otho teab kõik," sosistas neiu, „ja tema poeg jagab temaga kõiki teadmisi."

„Ei," püüdis Tarzan teda ümber veenda, et kõiketeadja kuulsus talle saatuslikuks ei saaks. „Tean vaid seda, mida Jad-ben-Otho mul teada lubab."

„Ütle mulle," palus neiu, „kas me saame Ta-deniga jälle kokku? Jumal teab ju ometi tulevikku!"

Ahvinimene põikles otsesest vastusest kõrvale.

„Tulevikust tean ma ainult seda," vastas ta, „mis Jad-ben-Otho mulle ütleb. Kuid arvan, et võid loota kõige paremat, kui jääd truuks Ta-denile ja tema sõpradele."

„Kas sa nägid teda?" küsis O-lo-a. „Ütle mulle, kus ta on!"

„Jah, ma nägin teda," vastas Tarzan. „Ta on Kor-ul-ja gundi Om-ati juures."

„Vaz-donide vang?" sekkus neiu.

„Mitte vang, vaid lugupeetud külaline," vastas ahvinimene.

„Oota!" hüüatas ta nägu taeva poole tõstes. „Vaiki! Minu isa Jad-ben-Otho ilmutab end mulle."

Mõlemad naised langesid põlvili, kattes näo kätega. Mõte suure jumala hirmuäratavast lähedusest pani nad värisema.

Tarzan puudutas O-lo-a õlga.

„Tõuse üles," sõnas ta. „Jad-ben-Otho on rääkinud. Ta ütles mulle, et sinu orjatüdruk on kor-ul-ja suguharust, sealt, kus viibib Ta-den, ja et ta on nende pealiku Om-ati kihlatud mõrsja. Tema nimi on Pan-at-lee."

O-lo-a pöördus küsivalt Pan-at-lee poole. Viimane noogutas, kuid tema lihtne mõistus ei suutnud selgitada, kas tema ja ta käskijanna pole äkki suure pettuse ohvriks langenud.

„Kõik on nii, nagu ta räägib," sosistas orjatar.

O-lo-a langes põlvili ja puudutas laubaga Tarzani jalga.

„Jad-ben-Otho näitas suurt austust oma tühise alama vastu," hüüdis ta. „Ütle talle edasi minu alandlikem tänu õnne eest, mis ta mulle andis."

„Minu isale meeldiks," vastas Tarzan, „kui sa laseksid Pan-at-leel elusalt ja tervelt oma külla tagasi minna."

„Mis on Jad-ben-Othol asja temasugustega?" küsis O-lo-a teatud kõrkusega.

„On ainult üks jumal," vastas Tarzan, „ja ta on nii ho-donide kui ka vaz-donide jumal. Ta on lindude, loomade, lillede ja kõigi jumal, mis on maa peal või vee all. Talitab Pan-at-lee õiglaselt, on ta Jad-ben-Otho silmis suurem kui Ko-tani tütar, kui viimane talitab ebaõiglaselt."

„Jad-ben-Otho tahtmine sündigu," vastas O-lo-a alistunult, „kuid

58

on see siis minu võimuses? Ehk oleks parem, kui sa teataksid oma isa soovist otse kuningale?"

„Siis hoia teda seni enda juures," lausus Tarzan, „ja vaata, et temaga midagi halba ei juhtuks."

O-lo-a muutus kurvaks.

„Ta toodi minu juurde alles eile," ütles ta, „kuid mul pole iialgi olnud temast meelepärasemat orjatari. Mul oleks kahju temast lahkuda" „Sul on veel teisigi," sõnas Tarzan.

„On küll," vastas O-lo-a, „kuid on ainult üks Pan-at-lee."

„Kas linna tuuakse palju orje?" uudistas ahvinimene.

„Muidugi," vastas neiu.

„Kas ka võõraid teistest maadest?"

Printsess raputas pead.

„Ainult ho-done teiselt poolt Jad-ben-Otho orgu, aga nemad pole võõramaalased."

„Siis olen ma esimene võõras, kes on A-luri tulnud?"

„Miks esitab Jad-ben-Otho poeg selliseid küsimusi tühisele rumalale surelikule nagu O-lo-a?" anus neiu.

„Ütlesin sulle juba," lohutas teda Tarzan, „et üksnes Jad-ben-Otho ise teab kõike."

„Kui ta tahab, et sa teaksid," väitis O-lo-a, „siis vastab ta ise sinu küsimustele."

Ahvinimene pidi sisimas naerma vaese olendi teravmeelsuse üle, kuid printsessi katse vastusest kõrvale põigelda muutis teda valvsaks.

„Niisiis käis siin hiljuti võõraid?" usutles ta veel kord.

„Ei saa sulle midagi öelda, sest ma ei tea midagi," vastas O-lo-a „Minu isa loss on alati täis kuuldusi. Kui palju on neis tõtt või valet, seda ei suuda mina otsustada"

„Ometi olid hiljuti niisugused kuuldused?"

„Keelatud aeda jõudis vaid üks kuuldus," vastas neiu.

„Ehk käis see võõrasse rassi kuuluva naise kohta?"

Tarzan kartis, et ta süda jääb seisma. Nii tähtis oli talle printsessi vastus.

O-lo-a kõhkles.

„Ei," lausus ta viimaks. „Ma ei tohi sellest rääkida. Kui see nii tähtis on, et võib äratada jumalate huvi, siis tabab mind isa viha, kui ma sellest rääkima peaksin."

„Jad-ben-Otho nimel käsin sind rääkida," ütles Tarzan. Jad-ben-Otho nimel, kelle kätes on Ta-deni saatus."

Neiu kahvatas.

„Halasta!" karjatas ta. „Ta-deni pärast jutustan sulle kõik, mida tean."

„Mida sa jutustad?" küsis põõsa tagant vihane hääl.

Kõik pöörasid ümber ja nägid Ko-tani põõsastest väljumas. Viha moonutas kuninga näojooni, kuid Tarzanit silmates asendus viha üllatuse ja hirmuga.

„Dor-ul-Otho!" hüüatas ta. „Ma ei teadnud, et sina siin oled."

59

Seejärel heitis ta pea selga ja lausus kõrgilt „On kohti, kuhu isegi suure jumala poeg minna ei tohi, ja üks neist on Pal-ul-doni kuninga Ko-tani keelatud aed."

See oli väljakutse, ent kuninga söakast käitumisest hoolimata kõlas tema hääletoonis ka vabandavaid noote, sest tema ebausklikus teadvuses elas veel loominimese hirm jumala ees.

„Tule, Dor-ul-Otho," jätkas kuningas. „Ma ei tea, mida see rumal laps sulle rääkida võis. Mis sind ka ei huvita, mina, kuningas Ko-tan, ütlen sulle kõik. O-lo-a, mine jalamaid oma tuppa" Ta näitas pallase žestiga aia teise otsa.

Printsess lahkus kiiresti Pan-at-lee saatel.

„Läheme siitkaudu," lausus Ko-tan Tarzanit teise suunda juhatades. Müüri lähedal märkas Tarzan koobast. Selle tagumises osas olid astmed, mis viisid pimedasse käiku ja sealtkaudu lossi. Sissekäiku valvas kaks sõjariistus valiti, nähtavasti oli sissepääs aeda tõepoolest suletud.

Lossis ootasid neid sõdurid ja suguharude pealikud, kes soovisid kuninga jutule. Sõdurite selja taga sissekäigu kõrval seisis ülempreester Lu-don. Tarzan nägi teda vaid korraks, kuid märkas siiski kavalat ja kurjakuulutavat irvitust preestri julmal näol. See ei tõotanud head. Järgmisel hetkel läks Tarzan koos Ko-taniga teise ruumi.

Sissekäigule ilmus preestri inetu peakate. Selle omanik vaatas viivu ringi ja sammus siis Lu-doni juurde. Nad rääkisid tükk aega sosinal, kuni ülempreester jutuajamise lõpetas.

„Mine jalamaid tagasi printsessi ruumidesse," ütles ta, „ja too siia tema must orjatüdruk."

Alampreester läks ülesannet täitma, Lu-don aga tagasi templisse.

Pool tundi hiljem ilmus Ko-tani ette sõdur.

„Ülempreester Lu-don soovib, et kuningas Ko-tan templis viibiks," teatas sõdur. „Ta soovib, et kuningas tuleks üksi."

Ko-tan noogutas, sest isegi kuningas peab ülempreestrile kuuletuma.

„Tulen varsti tagasi, Dor-ul-Otho," ütles ta Tarzanile, „seniks on minu sõdurid ja orjad sinu käsutuses."

XI. Templis

Möödus terve tund, enne kui kuningas tagasi tuli. Vahepeal uuris ahvinimene joonistusi lossi seintel ja käsitööesemeid, mis ehtisid ruumi rikkalikult. Selle meeldiva ajaviite juurest leidiski teda Ko-tan.

Tarzan kuulis eesriide kahinat, pööras ümber ja nägi kuningat, kellega oli juhtunud hämmastav muudatus. Ko-tani nägu oli kaame, käed värisesid, silmad olid hirmust pärani. Näis, nagu võitleksid temas suur viha ja suur kartus.

„On sul halbu uudiseid, Ko-tan?" küsis Tarzan.

Kuningas pomises vastuseks midagi arusaamatut. Tema järel vajus

ruumi sellisel hulgal sõdureid, et kohe muutus sees kitsaks. Kuningas vaatas kartlikult kõrvale, pilgutas siis hirmunult ahvinimese poole, tõstis pea ja käed ning hüüdis: „Jad-ben-Otho tunnistagu, et ma ei tee seda omal tahtel!" Ta vakatas viivuks ja hüüdis siis: „Võtke ta kinni! Ülempreester Lu-don vannub, et ta on petis!"

Vastuhakk sellisele tohutule sõdurite hulgale kuningalossi keskosas oli mõttetu. Mõistus oli Tarzani antud kohta toonud, O-lo-a segased seletused kinnitasid lootust, et see, keda ta otsib, pole kaugel. Tal polnud õigust oma eluga asjatult riskida.

„Pidage!" hüüdis Tarzan kätt ette sirutades. „Mida see tähendab?"

„Lu-doni kinnitust mööda on tal tõendeid, et sa polegi Jad-ben-Otho poeg," vastas Ko-tan. „Ta nõuab, et sind viidaks troonisaali süüdistaja ette. Oled sa see, kelleks end nimetad, pole sul midagi karta, kuid pea meeles, et usuasjades otsustab alati ülempreester, mitte kuningas. Käsuandja on tema, mina täidan vaid tema tahet."

Tarzan nägi, et Ko-tan polnud Lu-doni õiguses veel täielikult veendunud ning püüdis endale taganemisteed kindlustada.

„Ära käsi oma sõdureid mind vangistada," ütles ta Ko-tanile, „et Jad-ben-Otho neid eksikombel ei surmaks."

Need sõnad avaldasid silmapilk mõju. Äkilises tagasihoidlikkuse-tuhinas soovisid esimeses reas seisvad sõdurid kaduda tagumiste meeste selja taha. See tagasihoidlik viisakus osutus nakkavaks.

Ahvinimene muigas.

„Ärge kartke," ütles ta, „lähen meelsasti troonisaali, et näha seda jumalateotajat, kes mind petiseks nimetab."

Troonisaalis tekkis uus viivitus, sest Ko-tan ei tahtnud kuidagi lubada, et Lu-don asuks püramiidi tippu, Lu-don aga ei soovinud seista kuningast madalamal. Tarzan omakorda jäi visalt oma nõudmise juurde, et keegi ei tohi seista temast kõrgemal. Olukorra koomilisust mõistis peale Tarzani mõni teinegi.

Ja-don pani kõigile kolmele ette troonile asuda, kuid Ko-tan lükkas ettepaneku tagasi, kuulutades, et ükski surelik peale Pal-ul-doni kuningate pole kunagi nii kõrgel kohal asunud ja kolmele polegi seal ruumi.

„Kes on siis minu süüdistaja ja kes on kohtunik?" küsis Tarzan.

„Lu-don on sinu süüdistaja," vastas Ko-tan.

„Ja Lu-don on ka sinu kohtunik!" hüüdis ülempreester.

«Tähendab, minu üle mõistab siis kohut minu süüdistaja?" märkis Tarzan. „Pigem juba see formaalsus kõrvale jätta ja las Lu-don mõistab mu kohe surma."

Tema irooniline toon, pilkav nägu ja naervad silmad, mis ainiti ülempreestrit seirasid, suurendasid veelgi viimase tulist viha ahvinimese vastu.

Ko-tan ja tema sõdurid jagasid nähtavasti Tarzani arvamust niisuguse kohtumõistmise ebaõigluse kohta.

„Üksnes Ko-tan võib oma lossi troonisaalis kohut mõista," sekkus Ja-don. «Kuulaku ta ära Lu-doni süüdistused ja tunnistajate seletused.

61

Ko-tani otsus olgu lõplik"

Ko-tanile ei paistnud see ettepanek sugugi meeldivat. Ta oleks pidanud kohut mõistma kellegi üle, kes võis lõpuks siiski osutuda jumala pojaks. Ta hakkas tõrkuma, soovides leida pääseteed.

„See on puhtreligioosne küsimus," tähendas ta, „ja traditsiooni kohaselt ei sekku Pal-ul-doni kuningad iialgi usuasjadesse."

«Viidagu ta siis templisse!" hõikas üks suguharu pealik, kes soovis kuningat ülimalt keerulisest ülesandest vabastada.

Idee oli igati meeltmööda Lu-donile, kes tegi mõttes endale isegi etteheiteid, et ise sellele ei tulnud.

«Tõepoolest," ütles ta, «see mees on patustanud templi vastu. Lohistage ta sinna, et seal tema üle kohut mõista"

„Jad-ben-Otho poega ei lohistata kuhugi!" hüüdis Tarzan. «Ennem lohistatakse pärast kohtumõistmist templist välja Lu-doni keha, et ta templit kauem ei rüvetaks. Mõtle hästi järele, Lu-don, enne kui sooritad selle hullumeelse teo!"

Ta lootis oma sõnadega ülempreestrit hirmutada, kuid see ei läinud korda. Ahvinimese ähvardust kuuldes ei näidanud Lu-don vähimatki märki kartusest.

«Siin on inimene," mõtles Tarzan, «kes tunneb oma usku paremini kui kõik teised ja mõistab minu pettust niisama hästi kui oma pettust usu jutlustamisel."

Tarzan otsustas, et teda võib päästa ainult näiv ükskõiksus süüdistuste vastu. Ko-tan ja tema sõdurid tundusid ikka veel teda uskuvat. Sellest pidi sõltuma Lu-doni lavastatud draama viimane vaatus: ahvinimese pääsemine preestri käest, kes oli ta juba ammu surma mõistnud.

Põlgliku õlakehitusega tuli ta troonilt alla.

„Jad-ben-Otho pojal on täiesti ükskõik, kus Lu-don hakkab jumalat vihastama, sest Jad-ben-Otho karistus tabab teda nii templis kui Ko-tani troonisaalis," ütles ta.

Kohalolijad hingasid kergendatult, et asi niisuguse pöörde võttis, ja sammusid templi poole. Kuninga ja sõdurite usk Tarzanisse suurenes tema ilmse ükskõiksuse mõjul hädaohu vastu. Lu-don juhatas nad templihoovi läänepoolse altari juurde.

Tarzan astus platvormile. See, mida ta nägi, täitis teda vihaga. Altaril asuvas süvendis ujus vees vastsündinud maimukese surnukeha.

«Mida see tähendab?" hüüdis ahvinimene raevukalt, pöördudes Lu-doni poole.

Ülempreester hakkas kahjurõõmsalt irvitama.

„Sa ei tea isegi seda?" ütles Lu-don. «See tõendab veel kord, et oled petis. See, kes siin jumalapojana esineb, peab teadma, et kui loojuva päikese viimased kiired templi idaaltarit valgustavad, värvub Jad-ben-Otho rõõmuks altari valge kivi punaseks täiskasvanu verest, kui aga päike oma looja rüpest tõuseb ja esimest korda läänealtarile vaatab, rõõmustab teda vastsündinu surnukeha. Tapetud lapse hing saadab päikest õhtuni, kuni teda asendab täiskasvanu hing. Isegi ho-donide

lapsed teavad neid asju, kuid sina, kes sa end Jad-ben-Otho pojaks nimetad, siiani seda ei teadnud. Kui sellest tõendist ei mõika, võin teile veel tuua. Vaz-don, tule siia!" hüüdis ta, osutades teiste hulgas altari ümber seisvale pikale tugevale sõdurile. Vaz-don astus kartlikult ette.

„Ütle meile, mida sa tead sellest olendist," käskis Lu-don Tarzani-le osutades.

„Olen teda varem näinud," ütles vaz-don. „Olen ise kor-ul-luli suguharust. Kord kohtasime väiksemat kor-ul-jade salka meie asulaid eraldaval kõrgustikul. Vaenlaste hulgas oli ka see kummaline mees, keda nad hüüdsid Tarzan-jad-guruks. Ta on tõesti kohutav, sest ta võitles kümne eest. Kuid ta ei võidelnud nii, nagu võitleb jumal. Kui talle nuiaga pähe löödi, kukkus ta teadvusetult maha nagu tavaline surelik. Viisime ta vangina oma külla, kuid ta põgenes. Lõikas sõduril pea otsast, sidus selle teiselpool kuristikku oksa külge, ja niipaljukest teda nähtigi."

„Orja sõna jumala sõna vastu!" hüüdis Ja-don, kes oli algusest peale ilmutanud sõbralikku huvi valejumala vastu.

„See on vaid samm tõe jaluleseadmise poole," lausus Lu-don. „Usu-tavasti on Ko-tani suguvõsa ainsa printsessi tunnistusel suure pealiku silmis rohkem kaalu kui orja tunnistusel, ehkki ta on jumalateotaja isa ja näib tundvat poolehoidu iga jumalasalgaja vastu."

Ja-doni käsi haaras noa, kuid tema kõrval seisvad sõdurid püüdsid teda rahustada.

„Oled Jad-ben-Otho templis, Ja-don," hoiatasid nad teda ja suur pealik pidi solvangu alla neelama, kuid hakkas ülempreestrit veelgi rohkem vihkama.

Nüüd kõnetas Lu-doni Ko-tan.

„Mida teab nendest asjadest minu tütar?" küsis ta. „Kas sa nõuad, et minu suguvõsa printsess kutsutaks siia avalikult tunnistusi andma?"

„Ei," vastas Lu-don, „ma ei kutsu teda isiklikult, kuid mul on keegi, kes tema eest esineb."

Ta pöördus ühe preestri poole.

„Too siia printsessi orjatar."
Preester astus ettepoole, lohistades enda järel Pan-at-leed.
„ Printsess O-lo-a viibis üksi keelatud aias, temaga oli ainult orjatar," seletas preester, „kui äkki tuli põõsastest välja see mees, kes nimetab ennast Dor-ul-Othoks. Printsess tunnistas, et teda nähes orjatar kiljatas ja hüüdis ta nime — Tarzan-jad-guru, seega sama nime, mis oli meelde1 jäänud ka kor-ul-luli orjale. Printsessi orjatar pole aga Kor-ul-lulist, vaid Kor-ul-jast, seega suguharust, kelle sõduritega koos teda esimest korda nähti. Printsess jutustas veel, et uus orjatar, kelle nimi on Pan-at-lee, oli talle rääkinud oma imetabasest pääsemisest tor-o-doni käest Kor-ul-greifi kuristikus. Neid hakkas kuristiku põhjas jälitama kaks tohutu suurt greifi, see mees aga viis nad minema ja tema pääses, kuid teel oma suguharu poole langes meie kätte vangi."
„Kas nüüd on selge," hüüdis Lu-don, „et ta pole kellegi jumal? Kas ta ütles sulle, et on jumala poeg?"
63
Neiu vaatas hirmunult ülempreestri otsa ja vaikis. „Vasta, ori!" kriiskas preester.
„Ta tundus olevat midagi suuremat kui lihtsurelik," püüdis Pan-at-lee puigelda.
„Ütles ta sulle, et on Jad-ben-Otho poeg? Vasta mu küsimusele!" käis Lu-don peale.
„Ei," tunnistas Pan-at-lee sosinal, heites Tarzanile süüdlasliku pilgu, millele viimane vastas julgustava ja sõbraliku naeratusega.
„See ei tõenda veel, et ta pole jumala poeg!" karjus Ja-don. „Või arvad sa, et Jad-ben-Otho käib ringi ja hüüab igal sammul nagu turu-kaupmees: „Olen jumal! Olen jumal!" Seda pole keegi iialgi kuulnud. Ehk oled sina seda kuulnud, Lu-don? Miks peaks siis poeg tegema seda, mida isa ei tee?"
„Küllalt!" kraaksatas Lu-don. „Tõendid on ümberlükkamatud. See olend on petis ja mina, Jad-ben-Otho ülempreester A-luri linnas, mõistan ta surma." Järgnes hetkeline vaikus, mida Lu-don kasutas veelgi suurema pinevuse loomiseks. „Kui ma eksin, tabagu mind siin, kus ma seisan, Jad-ben-Otho välk!"
Muutus nii vaikseks, et võis kuulda lainete laksumist vastu lossi müüri. Lu-don seisis, nägu pööratud taeva poole ja käed pea kohal. Kõik ootasid kohkunult, jumala hirmsat kättemaksu. Vaikuse katkestas Tarzan.
„Sinu jumal ei soovi sind tunda, Lu-don," tähendas ta muiates, õhutades veelgi ülempreestri ääretut viha. „Ta ignoreerib sind, võin seda tõestada kõigi preestrite ja kogu rahva ees."
„Tõesta seda, jumalateotaja!"
„Sa nimetasid mind jumalateotajaks ning tõestasid oma arust, et olen petis ja harilik surelik, mitte jumala poeg. Palu Jad-ben-Othot, et ta tunnistaks sinu õigust ja tabaks mind oma hävitava tulega"
Uuesti võttis maad vaikus.
„Sa ei julge, sest tead, et minu puhul on see võimatu, nagu muide, ka sinu enda puhul," lausus Tarzan pilkava naeratusega.
„Valetad!" kisendas Lu-don. «Oleksin seda teinud, poleks ma saanud Jad-ben-Otholt teist korraldust sinu hukkamise kohta"
Preestrite ridadest kostis vaimustatud häälte koor. Ko-tan ja tema sõdurid seisid suures segaduses. Salaja kartsid ja vihkasid kõik Lu-doni, kuid lugupidamine ülempreestri ameti ja isiku vastu oli nende teadvuses nii sügavale juurdunud, et keegi ei julgenud häält tõsta Kas tõesti mitte keegi?
Ei, siin oli Ja-don, julge lõviinimene suurest Põhja linnast. Tema arvas teisiti.
„Ettepanek on kohane," hüüdis ta. „Kui oled veendunud, et ta on süüdi, palu Jad-ben-Othot saata ta kaela oma tulenooled!"

„Küllalt!" käratas Lu-don vahele. „Mis ajast saadik on Ja-don saanud ülempreestriks? Võtke petis kinni!" hüüdis ta preestritele ja sõduritele. „Homme ta sureb, nii nagu Jad-ben-Otho seda soovib."

Sõdurid jäid paigale, kuid nooremad preestrid, kes olid Lu-donile

64

fanaatiliselt kuulekad, tormasid julma hundikarjana ettepoole. Tarzan mõistis, et mäng oli läbi.

Kavalus ja diplomaatia tuli kõrvale heita, need ei suutnud enam asendada tema tavalisi sõjariistu. Esimest preestrit, kes platvormile astus, ei võtnud enam vastu taevasaadik, vaid vihane metsloom, kes paistis oma temperamendilt põrguvürsti endaga suguluses olevat

Altar seisis templi lääneseina juures, kus oli ruumi ainult ülempreestrile, kes sealt ohverdamist sooritas. Praegu asus ülempreestri kohal Tarzan, tema taga seisis Lu-don ning ees paarsada sõdurit ja preestrit

Preester, kes tahtis silma paista ja esimesena jumalateotajast kinni võtta, tormas väljasirutatud kätega vihaselt Tarzanile kallale. Selle asemel haarasid teda ennast raudsed käed, muljudes nagu õlekubu. Tarzan kahmas tal ühest jalast kinni ja tõstis altari kohale, pea alaspidi. Preestrid olid karjas altari ümber, püüdes tulises vihas ahvinimest alla tirida. Tagant hiilis paljastatud ohvrinoaga lähemale Lu-don.

Ei tohtinud kaotada ühtegi silmapilku. Enne kui Lu-don ja teised preestrid suutsid taibata ahvinimese kavatsust, heitis Tarzan kisendava jumalasulase kõigest jõust ülempreestrile näkku, hüppas ise altari otsa ja sealt templi müürile.

„Kes julgeb uskuda," hüüdis ta, „et Jad-ben-Otho unustab oma poja?" Seejärel kadus ta pealtvaatajate silmist

Templis oli vähemalt kaks inimest, kelle süda hüppas suurest rõõmust, nähes, et Tarzanil õnnestus põgeneda. Üks neist naeratas täiesti avalikult. See oli Ja-don. Teine oli Pan-at-lee.

Lu-doni otsa visatud preester prantsatas vastu templi seina, roojas-tades seda oma aju tükkidega. Ülempreester seevastu jäi terveks, kui mitte arvestada siniseid muhke, mille põhjustas paiskumine põrandale. Ta hüppas kohe jalule ja vaatas ringi, alguses kartlikult, siis vihaselt ja lõgsuks ääretu võõrastusega, sest ta ei näinud ahvinimese põgenemist ega suutnud taibata, kuhu Tarzan kadus.

„Võtke jumalateotaja kinni!" kisendas Lu-don. „Võtke ta kinni!" Sealjuures kukkus ta nii pööraselt naljakal ilmel pead keerutama, et paljud sõdurid olid sunnitud oma muiet varjama.

Preestrid sebisid sõdurite ümber ja püüdsid sundida neid põgenikku taga ajama, kuid sõdurid ootasid kuninga enda käsku. Kuningale pakkus ülempreestri äpardus suurt lõbu ja ta otsustas käsuandmise viimasele jätta. Kui üks preestritest oli Lu-doni kiiresti informeerinud Tar-zani põgenemisest, andis ülempreester jalamaid korralduse ahvinimest jälitada.

Preestrid ja sõdurid jooksid templist välja. Tarzani lahkumissõnad, mis ta oli öelnud altarilt, ei veennud kaugeltki kõiki tema jumalikus päritolus, kuid julgete sõdurite südamed olid ahvinimese poolt. Samuti hoidis tema poole Ko-tan, kellele olid meeltmööda ülempreestri pentsikud viperused.

65

XII. Pärismaalane Om-at

Sel ajal kui A-luri sõdurid ja preestrid otsisid põgenenud ahvinimest templis, lossis ja linnas, sammus Kor-ul-ja kuristiku järsul rajal poolalasti mees, seljas läikiv püss. Ta kõndis kergelt ja vabalt, kaotamata siiski valvsust.

Kerge tuul puhus selja tagant, seega võisid ainult silmad ja kõrvad talle teatada, mis ootab ees. Rada kulges piki oja kallast, ent kohtades, kus kaljurünkad tekitasid kärestikke, lookles rada kõrvale, kaljust mööda.

Kalju tagant välja astunud, ilmus äkitselt võõra ette keegi mees. Mõlemad jäid ootamatusest seisma. Võõra teele kerkinud mees oli pikk valge sõdur, kelle keha kattis vaid puusariie, õlarihmad ja vöö. Tal oli käes jäme nui ja vöö küljes rippus nahast tupes lühike nuga.

See oli Ta-den, kes üksinda oma sõbra Kor-ul-ja gundi kuristikus jahti pidas.

Ta silmitses võõrast teatud üllatusega, mis polnud eriti suur, sest ta tundis ära selle rassi liikme, kuhu kuulus ka Kohutav Tarzan. Olles Tarzaniga sõbraks saanud, silmitses ta võõrast vallimägi vaenulikkuseta. Viimane tegi esimesena Ta-denile märgi, mis on levinud põhjanabast lõunanabani sestpeale, kui inimene hakkas käima kahel jalal. Ta tõstis käe peopesaga Ta-deni poole, astus paar sammu ja jäi seisma.

Ta-den oletas, et mees, kes nii väga sarnaneb Kohutava Tarzaniga, peab kuuluma tema kadunud sõbraga ühte suguharusse. Ta vastas võõra mehe rahumärgile.

„Kes sa oled?" küsis Ta-den.

Kuid võõras raputas vaid pead, näidates, et ei saa aru. Siis püüdis ta märkide abil ho-donile selgeks teha, et ta on kuude kaupa tulnud jälgi mööda üle mägede. Ta-den oli veendunud, et võõras otsib Kohutavat Tarzanit. Nüüd jäi vaid selgitada, oli ta Tarzani sõber või vaenlane.

Võõras uudistas põnevusega ho-doni pöidlaid, varbaid ja suurt saba, aga rohkem kui midagi muud tundis ta kergendust, et esimene pärismaalane, keda ta kohtas, suhtus temasse sõbralikult Tal oleks olnud palju raskem oma ülesannet täita, kui teed oleks tulnud rajada vaenulikul maal.

Ta-den oli tulnud küttima väikeulukeid, kelle lihast ho-donid eriti lugu pidasid. Nüüd unustas ta paugupealt jahi, sest oli leidnud palju huvitavama tegevuse. Ta tahtis võõrast Om-ati koopasse viia, et seal koos pealikuga võõra kavatsused välja selgitada. Ta-den andis võõrale märku, et palub teda endale järgneda, ja nad suundusid koos kaljude poole, kus elas Om-ati rahvas.

Külale lähemale jõudes nägid nad naisi ja lapsi, kes töötasid noorukite ja vanameeste valve all. Nad korjasid metspuuvilju, taimi ja juuri, mis moodustavad olulise osa Pal-ul-doni elanike toidusest. Mõni haris väikseid maalappe. Need olid ruudukujulised tillukesed põllud, puhastatud puudest ja põõsastest. Põllutööriistadeks olid metallotsaga

kangid, mis meenutasid rohkem oda kui kodust tööriista Peale nende kasutati veel teisi, lameda teraga riistu, mis kujutasid endast labida ja kõpla ebaõnnestunud ühendust.

Inimesi nähes jäi võõras seisma ja haaras vibu, sest need olevused olid mustad kui öö ja nende keha kattis tihe karvastik. Kuid Ta-den rahustas teda oma leebe naeratuse ja käeliigutusega. Vaz-donid kogunesid mõlema valge ümber ja rääkisid midagi erutatult keeles, millest võõras ei suutnud sõnakestki aru saada, küll aga tema valge saatja. Keegi ei püüdnudki tüli norida ja võõras mõistis nüüd, et oli sattunud rahuliku, sõbralikult meelestatud rahva juurde.

Koobasteni polnud kuigi palju maad ja kalju jalamile jõudnud, juhtis Ta-den võõra pulkadest üles, lootes, et tema' kaaslane ronib niisama osavasti kui Kohutav Tarzan, kellega ta nii väga sarnanes. Ta ei eksinud, sest võõras ronis tõepoolest ülima kergusega. Peagi astusid mõlemad Om-ati koopa rõdule, kuid peremeest polnud kodus ja ta tuli alles pärast lõunat. Vahepeal käis hulk sõdureid võõrast vaatamas ning kord-korralt üha rohkem vaimustus ta mustade loominimeste lahkusest ja sõbralikkusest,

aimamata, et see sõjakas suguharu polnud enne Tarzani ja Ta-deni tulekut iialgi sallinud võõraid oma väikese riigi piires.

Viimaks jõudis Om-at tagasi ja külaline tundis vaistlikult, et see oli pealik ise, Sellele viitas nii mustade sõdurite aupaklik suhtumine temasse kui ka tulija nägu ja rüht. Ta-den hakkas pealikule nende kohtumise üksikasju pajatama.

„Usun, Om-at," ütles ho-don lõpuks, „et ta otsib Kohutavat Tar-zanit."

Kuuldes seda esimest temale arusaadavat nime, lõi võõra nägu särama.

„Tarzan!" hüüdis ta, „Ahvide Tarzan!"

Ägedalt žestikuleerides püüdis ta selgitada, et Tarzan on see, keda ta otsib.

Tema näoilmest järeldasid Ta-den ja Om-at, et võõras otsib Tarza-nit kurja tagamõtteta, pigem sõbralike soovide ajel, siiski tahtis Om-at selles ise veenduda. Ta osutas tulnuka noale ning Tarzani nime korrates haaras Ta-deni ja tegi, nagu lööks ta viimast noaga. Samal hetkel vaatas ta küsivalt võõra otsa. Viimane raputas kindlalt pead, pani käe südamele ja tõstis siis rahu märgiks üles.

„Ta on Tarzan-jad-guru sõber!" hüüdis Ta-den.

„Kas sõber või petis," kostis Om-at.

„Tarzan... Kas te tunnete teda?" jätkas võõras. „On ta elus? Oh jumal, kui ma ainult teie keelt oskaksin!"

Uuesti läks ta üle žestide keelele, püüdes selgitada, kus Tarzan viibib. Tarzani nime hääldades osutas ta sõrmega koopale, kuristikule, mäetipule, orule. Iga kord tõstis ta uurivalt kulme ja tema suust kõlas küsiv „ah", millest teised pidid aru saama. Kuid iga kord raputas Om-at pead ja näitas kätega, et kuigi ta saab küsimusest aru, et tea ta mi-dagi ahvinimese asukohast.

57

Seejärel püüdis must pealik nii, nagu oskas, selgitada võõrale kõike, mida ta Tarzanist teadis.

Külalise poole pöördudes nimetas ta teda Jor-doniks, mis pal-ul-doni keeles tahendab „võõras", näitas päikese poole ja ütles „as". Seda tegi ta.mitu korda. Siis tõstis ühe käe üles, ajas sõrmed laiali, puudutas teise käe nimetissõrmega harali sõrmi ja kordas „adenen". Võõras taipas, et see tähendab viis. Uuesti näitas Om-at päikese poole. Tema sõrm tegi õhus kaare, mis algas idast ja lõppes läänes, ja ta kordas sõnu „as", „adenen". Võõrale oli selge, et see tähendas viis päikest ehk teisisõnu viis päeva. Siis näitas Om-at oma koopa peale, nimetas uuesti Tarzani "nime, imiteeris kahe sõrmega kõndivat inimest ja püüdis võõrale selgeks teha, et Tarzan lahkus viie päeva eest koopast ja ronis pulkredelist üles. Midagi rohkem ta žestide keele abil jutustada ei suutnud.

Võõras näitas, et ta sai aru ja andis märkide abil mõista, et kavatseb jätkata Tarzani otsinguid.

„Läheme temaga kaasa," ütles Om-at. „Me pole ju veel karistanud Kor-ul-luli elanikke oma sõbra ja liitlase tapmise eest."

„Püüa teda keelitada, et ta ootaks hommikuni," ütles Ta-den. „Siis võid kaasa võtta rohkem sõdureid. Seekord, Om-at, ära oma vange surma. Võta nad kinni elusalt, et nad räägiksid meile Tarzan-jad-guru saatusest."

„Suur on Ta-deni tarkus," vastas Om-at. „Olgu nii, nagu sa ütlesid. Võtame kõik Kor-ul-luli mehed vangi ja laseme jutustada, mida nad teavad. Siis viime nad Kor-ul-greifi äärde ja tõukame sealt alla."

Ta-den naeratas. Ta teadis, et oli võimatu vangistada kõiki Kor-ul-luli sõdureid. Hea, kui nad ühegi vangi saavad, sest võis luhtuda sedagi, et Om-ati mehed ise põgenema lüüakse. Kuid ta teadis ka seda, et Om-at oma ähvarduse kõhklematult täide viib, kui tal see võimalus avaneb — nii suur oli vihavaen suguharude vahel.

Võõrale selgitati Om-ati kavatsusi ja saadi tema nõusolek osa võtta. Seda teha polnud kuigi raske, sest ta mõistis, et neid saadab hulk sõdureid, et nad tungivad vaenulikule maale ja tuleb kasutada kõiki ettevaatusabinõusid, sest luureretke tulemustest olenes kogu ettevõtmise edu.

Võõras magas öö Om-ati esivanemate koopas loomanahkade virnal. Pärast hommikueinet asuti teele koos saja musta sõduriga. Nad läksid jõest läbi ja teel Kor-ul-luli kohtasid vaz-doni sõdurit, kes hirmust värisedes püüdis üksinda oma suguharu kaljukindlusse põgeneda. Ho-donid võtsid ta vangi ja ajasid sellega vaz-donile veelgi suurema hirmu nahka, sest viimane arvas, et ta tapetakse kohe.

„Viige ta tagasi Kor-ul-jasse," käskis Om-at paari sõdurit, „ja vcia-dake, et temaga seal midagi ei juhtu."

Hämmastunud kor-ul-lul viidi minema. Metsik väesalk liikus ettevaatlikult edasi, lähenedes külale. Saatus naeratas Om-atile, sest ta leidis, mida ihkas — suurt taplust vaenlasega. Vaevalt olid nad Kor-ul-luli koobaste vaatevälja jõudnud, kui kohtasid suuremat sõduritesalka,

68

kes oli arvatavasti sõjakäigule minemas.

Otsekui varjud kadusid Kor-ul-ja sõdurid lehestikku mõlemal pool teed. Vastastel polnud varitsusest aimugi. Nad sammusid rahulikult vastu surmale omal maal, kus tundsid iga põõsast ja kivikest. Ühtäkki rebestas näiliselt muretu vaikuse metsik karjatus. Üks kor-ul-luli-dest löödi maha eemalt visatud nuiaga.

Karjatus oli märk sajale metsikule kor-ul-ja kõrile, millele peagi lisandus vaenlase sõjakisa. Õhku tõusid nuiad, iga sõdur püüdis endale vaenlast leida ja taplus algas. Välkusid noad, langesid hoobid, mustad karvased kehad kattusid punaste verelaikudega.

Keset kõige ohtlikumat võitlust vaikus võõra pruun keha mustade sõprade ja vaenlaste hulgas. Üksnes teravad silmad ja terane mõistus aitasid tal eristada omasid vastastest, sest Om-ati külaline oli juba alguses märganud, et vaenlase puusariided polnud mitte nagu sõpradel leopardi- vaid lõvinahast.

Esimesest vastasest jagu saanud, otsis Om-at silmadega võõrast.

„Ta võitleb Ja-to metsikusega," muheles pealik. „On alles jõud! Võimas peab olema see suguharu, kuhu kuulub Tarzan-jad-guru." Siis pühendas ta kogu oma tähelepanu järgmisele vaenlasele.

Sõdurid ajasid üksteist taga kogu metsas. Viimaks olid kõik.surma-ni väsinud, kuid mitte võõras. Ta ei paistnud väsimust üldse tundvat. Ta võitles iga uue vastasega, kes söandas tema lähedusse ilmuda, kui vastast enam polnud, ründas ta neid, kes hinge tõmmates eemal seisid.

Ja kogu see aeg ei võtnud ta seljast imelikku asja, mida Om-at pidas mingisuguseks kummaliseks sõjariistaks, aga mille toimet ta endale kujutleda ei suutnud, sest Jor-don polnud seda kordagi kasutanud. Om-atile tundus, et see sõjariist on võõrale vaid risuks kaelas, sest jooksmise ja hüppamise ajal peksis see talle vastu külge. Vibu ja nooled oli ta tapluse alguses kõrvale heitnud, püssist aga ei raatsinud lahkuda, sest kavatses seda hoida ülesande lõpetamiseni.

Võõra mehe eeskujust innustatuna tungisid kor-ul-jad veel kord vaenlastele kallale. Rabatud kummalise võõra juuresolekust, keda kor-ul-lulid pidasid mingisuguseks kurjaks vaimuks, kaotasid nad julguse ja põgenesid. Om-ati käsul piirasid tema sõdurid sisse pool tosinat kurnatud kor-ul-luli ja võtsid nad vangi.

Koopasse tagasi jõudnud, käskis Õm-at vangid ükshaaval enda ette tuua. Igaühelt päris ta teateid Tarzani saatuse kohta. Kõik rääkisid nagu ühest suust, et viis päeva tagasi olid nad Tarzani vangi võtnud, kuid ta oli tapnud oma vahi ja põgenenud,

sidudes õnnetu mehe pea teisel pool Kor-ul-luli kuristikku puuoksa külge. Mis temast edasi sai, ei teadnud keegi, kuni järg jõudis viimase kätte, kelle nad olid vangistanud üksikuna teel.

Nähes, kuivõrd teated pealikut huvitasid, kauples see vang endale ja oma kaaslastele elu ja vabadust.

„Võin sulle kohutavast mehest nii mõndagi rääkida, kor-ul-ja," ütles ta. „Nägin teda eile ja tean, kus ta on. Kui lubad mind ja kaaslasi minna elusalt ja tervelt esivanemate koobastesse, jutustan sulle kõik."

69

„Sa jutustad mulle ka ilma selleta," süngestus Om-at, „või me tapame su."

„Te tapate mu ka ilma selleta," kostis vang, „kui te mulle seda ei luba. Kui suren, kaob sõnum koos minuga"

„Tal on õigus, Om-at," ütles Ta-den. „Luba neile kõigile vabadus."

„Hüva," lausus Om-at. „Räägi, kor-ul-lul. Kui valmis oled, võid koos kaaslastega koju minna"

„See oli nii," alustas vang. „Kolme päeva eest olin kaaslastega jahil Kor-ul-luli kuristikus umbes samas kohas, kus te mu täna vangi võtsite. Äkki tungisid meile kallale ho-donid ja viisid meid A-luri, kus mõni määrati orjaks, suurem osa aga heideti templi keldrisse kui Jad-ben-Otho tulevased ohvrid. Näis, et kohutav lõpp on vältimatu, ja jäi üle vaid kadestada neid, keda orjadeks määrati, sest nemad võisid vähemalt ellujäämisele loota.

Kuid eile juhtus veider lugu. Kõigi preestrite, kuninga ja sõdurite saatel ilmus sinna keegi, keda kõik kummardasid. Kui ta jõudis trellideni, mille taga istusime, nägin oma suureks hämmastuseks, et see polnud keegi muu kui õudne mees, kes oli hiljuti kor-ul-lulide kätte vangi langenud, mees, keda teie nimetate Tazan-jad-guruks, ho-donid aga Dor-ul-Othoks. Kuulnud, millise mõttega meid vangis peetakse, sai ta väga kurjaks ja hüüdis, et Jad-ben-Otho ei soovi oma rahva hukkamist. Ta käskis ülempreestrit meid kõiki vabastada.

Ho-doni vangid lasti koju, meid aga saadeti A-luri linnamüüride taha ja jäeti teele. Olime kolmekesi, kuid kellelgi polnud sõjariista. Teel A-lurist Kor-ul-luli varitsesid meid igasugused ohud. Minul vedas, sest jäin ainsana ellu. Ma olen rääkinud."

„Ja see on kõik, mida sa Tarzan-jad-gurust tead?" küsis Om-at.

„See on kõik," kinnitas vang. „Võin üksnes lisada, et Lu-don, keda nad ülempreestriks kutsuvad, oli väga vihane ja preester, kes meid linnast välja saatis, seletas, et võõras pole hoopiski Dor-ul-Otho. Ta ütles veel, et Lu-don toob kõik päevavalgele ja ta mõistetakse jumala teotamise eest surma. Seda tean ma kuulduste põhjal. Ja nüüd, Kor-ul-ja pealik, luba meil minna"

Om-at noogutas.

„Minge oma teed," ütles ta. „Ab-on, anna sõdureid, kes saadavad neid Kor-ul-luli piirini. Ja sina, Jor-don, tule minuga," kutsus ta külalist.

Om-at viis võõra kaljutipule ja näitas alla Jad-ben-Otho orgu, kus tõusva päikese kiirtes säras A-luri linn.

„Tarzan-jad-guru on seal," ütles ta ja seekord sai Jor-don aru.

70

XIII. Keelatud aias

Tarzan põgenes küll templist, kuid tal polnud vähimatki kavatsust lahkuda A-luri linnast, enne kui on siin leidnud naise, leedi Jane'i. Kuidas elada ja kaitsta end selles linnas, kus igaüks teda nüüd nii hästi tundis ja võis jälitama hakata, see polnud talle sugugi selge.

Ainuke koht, kus ta end ajutiselt varjata võis, oli kuningas Ko-tani keelatud aed. Seal kasvasid läbipääsmatud põõsad, leidus vett ja puuvilju. Kui kavalal džungliasukal õnnestuks sinna pääseda märkamatult, võiks ta seal õige kaua elada. Kuidas aga pääseda märkamatult üle lageda templist aeda, see küsimus jäi ahvinimesele segaseks.

„Suur ja võimas on Tarzan oma koduses džunglis," ütles ta iseendale, „kuid inimeste linnas pole ta neist sugugi targem."

Usaldades haistmist ja orienteerumisvõimet, pidas Tarzan võimalikuks jõuda keelatud aeda templi alla ehitatud käikude kaudu, kust teda eelmisel päeval oli läbi viidud. Seal all liikuda oli tema arust palju parem kui linna tänavatel, kus jälitajad talle kohe järele jõuavad.

Templi müürilt maha hüpanud, jooksis ta kümmekond sammu eemale trepi juurde ja laskus maa-alusesse käiku. Tee, mille kaudu ta templisse toodi, oli ülimalt keeruline, kuid Tarzan oli alati enda peale kindel ega eksinud kunagi.

Ta ei kartnud ootamatuid kohtumisi, sest teadis, et kõik preestrid viibisid üleval saalis, et näha kohtumõistmist ja jumalateotaja surma. Selles kindlas usus pööras ta ümber nurga ja seisis äkki silmitsi preestriga, kelle ehmatust varjas õudne peakate.

Tarzan reageeris momentaanselt ja pikk terav nuga läbistas preestri südame. Kiire liigutusega püüdis Tarzan langeva keha kinni ja kahmas kätte peakatte. Vaevalt oli ta preestrit silmanud, kui tema ajus valmis uus julge plaan vaenlase petmiseks.

Peakate langes tervena tema saagiks. Alles nüüd laskis Tarzan preestri elutu keha põrandale kukkuda. Ainsa löögiga raius ta maha preestri saba. Sealsamas kõrval oli väike kamber, kust preester nähtavasti nüüdsama lahkunud oli. Sinna viis Tarzan surnukeha, peakatte ja saba.

Preestri puusakattest lõigatud õhukese ribaga kinnitas Tarzan saba kõvasti oma puusariide külge, pani peakatte pähe ja kambrist astus välja, võta või jäta, Jad-ben-Otho preester ise. Teda võis lähemal uurimisel ära tunda ainult põialdest ja suurtest varvastest.

Juba varem oli ta tähele pannud ho-donide ja vaz-donide kommet käies oma sabaotsa käes hoida. Nüüd tegi ta sedasama, et selja taga elutult tilpnev saba ei tekitaks asjatuid kahtlusi.

Mitmest käigust ja saalist läbi läinud, jõudis ta viimaks lossi. Nähtavasti polnud tagaajajad sinna veel jõudnud, ent ta kuulis selja taga ebamäärast liikumist Tarzan kohtas sõdureid ja orje, kuid need ei teinud temast väljagi. Nähtavasti oli preestri viibimine lossis täiesti tavaline asi.

Möödunud sissekäigu juures seisvatest vahtidest, jõudis ta viimaks

keelatud aeda. Ta seisatas ja otsis silmadega kohta, kuhu varjuda. Õnneks oli aed inimtühi. Rõõmustades kõigi A-luri kõrgete võimukandjate ninapidivedamise üle, liikus ta kärmelt aia teise otsa. Seal kasvasid tihedad öiteehtes põõsad, kus oleks võinud end varjata tosin meest.

Tarzan puges põõsastesse, eemaldas tüütu peakatte ja istus maha ootama, mida saatus talle veel valmistab. Aia tagant kuuldus üksteist hõikavate meest hääli. Tarzan pidi tunnistama, et teda otsiti üliagaralt

Tihedas põõsastikus istudes tundis Tarzan ühtäkki, et ta pole üksi. Tema kõrvu kostsid kerged sammud. Ilmselt tuli keegi paljajalu üle muru. Oksad ettevaatlikult kõrvale lükanud, nägi ahvinimene, et see oli printsess O-lo-a. Ta kõndis mõttesse vajunult, pea norus. Et ta mõtted olid kurvad, seda tunnistasid pisarad silmis.

Veidi hiljem kuulis ta veel teisi samme. Need olid mehed, kelle sammud polnud kaugeltki kerged ega mõtlikud. Nad tulid otse printsessi poole. Tarzan nägi, et mõlemad olid preestrid.

„O-lo-a, Pal-ul-doni printsess," ütles üks neist, „võõras, kes nimetas end Jad-ben-Otho pojaks, põgenes nüüdsama templist, kus tema pettuse ja kuriteo paljastas ülempreester Lu-don. Praegu otsitakse teda templis, lossis ja kogu linnas. Meid saadeti keelatud aeda, sest kuningas ütles, et oli teda täna hommikul siin näinud, kuigi on arusaamatu, kuidas ta vahtidest mööduda võis."

„Siin teda ei ole," ütles O-lo-a. „Olen juba pikemat aega aias jalutanud ega ole kedagi kohanud. Aga kui tallate, võite otsida."

„Ei," ütles preester, „seda pole vaja, sest ta ei saanud siia tulla ilma teie või vahtide nägemata. Pealegi oleks teda kindlasti näinud preester, kes tuli siia enne meid."

«Missugune preester?" küsis O-lo-a.

„See, kes läks just meie ees vahtidest mööda."

„Ma ei näinud teda," ütles O-lo-a.

«Arvatavasti lahkus ta teise ukse kaudu," tähendas teine preester. «Muidugi," soostus O-lo-a, «aga ikkagi imelik, et ma teda ei mär-gartud."

«Rumalad nagu ninasarvik Buto," pomises Tarzan omaette, pidades Butot kõige nürimeelsemaks loomaks. «Niisuguseid on kerge petta."

Vaevalt olid preestrid lahkunud, kui sissekäigu poolt kostsid tõtlikud sammud ja vali hingeldamine.

„Pan-at-lee!" imestas O-lo-a. «Mis on juhtunud? Sul pole inimese nägugi peas!"

„Oh Pal-ul-doni printsess," oli orjatar nutma puhkemas, «nad oleksid äärepealt tapnud selle kauni võõra, kes ennast Dor-ul-Othoks nimetab."

«Kuid ta pääses ju põgenema! Sa olid seal, räägi mulle kõik."

«Ülempreester tahtis teda kinni võtta ja surmata, kuid ta paiskas esimese kallaletungija Lu-donile näkku niisama kergelt, kui sina võiksid mind visata oma rinnakattega. Siis hüppas ta altarile, sealt müürile ja kadus. Nad otsivad teda, oh printsess, kuid ma palun jumalat, et

nad teda iialgi ei leiaks."

„Miks sa seda palud?" küsis O-lo-a. „Kas jumalateotaja pole pälvinud surma?"

„Kuid sa ei tunne ju teda!"

„Aga sina?" küsis printsess kähku. „Täna hommikul paljastasid sa end ja püüdsid seejärel mind petta. O-lo-a orjad ei julge niimoodi käituda. Ta on siis seesama Tarzan-jad-guru, kellest sa mulle jutustasid? Räägi tõtt, naine, ainult tõtt!"

Pan-at-lee ajas end sirgu, tema väike lõug kerkis uhkelt püsti, sest oma rahva hulgas polnud ta printsessist sugugi madalamal astmel.

„Pan-at-lee Kor-ul-jast ei valeta kunagi, et ennast õigustada," ütles ta.

„Siis räägi kõigest, mida sa tead Tarzan-jad-gurust," käis O-lo-a peale.

„Ma tean, et ta on imetabane ja väga vapper mees," ütles Pan-at-lee, „sest ta päästis mind tor-o-doni ja greifide käest, nagu ma sulle juba rääkisin. Ta on tõepoolest seesama mees, kes täna hommikul siia tuli. Ma ei tea, kas ta on jumala poeg, kuid tema vaprus on võrratu, nagu ka tema jõud, üllameelsus ja heatahtlikkus. Ta ju kaitses mind, kuigi oleks võinud mulle halba teha, ja päästis mind, selle asemel, et iseennast päästa. Seda tegi ta sõprusest Om-ati, Kor-ul-ja gundi vastu, kellega ma oleksin abiellunud, kui ho-donid poleks mind vangi võtnud."

„Jah, ta oli välimuselt tõepoolest kena mees," tähendas O-lo-a, „ja teistsugune kui meie mehed. Mitte ainult selle poolest, et tal olid erinevad käed ja jalad ning polnud saba. Tal näis olevat veel midagi, mida pole Pal-ul-doni meestel."

„Ja eks teadnud ta ju kõike Ta-denist ja sellest, kus ta asub?" jätkas Pan-at-lee, truu oma sõbrale ja lootuses võita talle printsessi poolehoidu. „Ütle mulle, printsess, kas harilik surelik võib seda kõike teada?"

„Ehk nägi ta Ta-deni?" oletas O-lo-a.

„Aga kuidas võis ta teada, et sina Ta-deni armastad?" pareeris Pan-at-lee. „ Kinnitan sulle, printsess, et kui ta ka pole jumal, on ta siiski etem igast ho-donist või vaz-donist. Ta tuli minu jälgi mööda Es-sati koopast üle Kor-ul-luli otse minu koopasse Kor-ul-greifi, kus ma end varjasin, kuigi sellest ajast oli möödas mitu tundi, kui ma paljajalu üle kivide põgenesin. Missugune surelik saab sellega hakkama? Ja kus võib tütarlaps terves Pal-ul-donis leida teist säärast meest, kes teda kaitseks?"

„Võib-olla Lu-don eksis? Ehk on ta siiski jumal?" lausus printsess, kellele võõra üllameelne suhtumine Pan-at-leesse nähtavasti mõju avaldas.

„On ta inimene või jumal, aga ta on liiga hea selleks, et surra," hüüdis Pan-at-lee. „Kuidas ma küll tahaksin teda päästa! Kui ta ellu jääb, võib ta kindlasti Ta-deni sinu juurde tagasi tuua, printsess."

O-lo-a ohkas.

73

„Kui ta võiks seda teha!... Kuid kahjuks on liiga hilja. Homme antakse mind Bu-lotile."

„Sellele, kes tuli siia eile koos sinu isaga?"

Jah, sellele ümmarguse näo ja paksu kõhuga peletisele!" hüüdis printsess jälestustundega. „Ta on nii laisk, et ei viitsi jahil käia ega võidelda. Temast on vaid sööjat ja joojat ning oma orjataride võrgutajat. Kuid tule nüüd, Pan-at-lee, ja korja mulle neid imeilusaid lilli. Panen need täna ööseks oma voodi ümber, et meelislillede lõhna alatiseks meelde jätta, sest Bu-loti isa Mo-sari külas nad kindlasti ei kasva. Ma aitan sind, Pan-at-lee, korjame neid suured sületäied. Armastan neid rohkem kui kõiki teisi lilli, sest need on Ta-deni lemmiklilled."

Naised lähenesid õitsvatele põõsastele, kus Tarzan end varjas. Et oksad olid õisi täis, arvas Tarzan, et nad ei tungi sügavamale, vaid lepivad sellega, mis on äärtel. Ta jäi rahulikult paigale.

„Oi, vaata, Pan-at-lee!" hüüatas ühtäkki O-lo-a. „Siin on kõigi õite kuningas! Ma pole iialgi näinud midagi kaunimat. Ei, ma murran selle ise. See on nii suur ja ilus. Ainult minu käsi tohib seda puudutada" Ja printsess liikus kannelt põõsa poole, kus just Tarzani pea kohal õitses imetabane õis.

Kõik juhtus nii ootamatult, et ahvinimene ei jõudnud end peita. Tarzan jäi vaikselt istuma, lootes, et saatus halastab talle ja Ko-tani tütar läheb ära enne, kui pilgu langetab. Kuid juhtus teisiti. Samal hetkel, kui neiu lõikas noaga pika jämeda varre, langes ta pilk otse Tarzan-jad-guru naeratavale näole.

Mahasurutud kiljatusega põrkas printsess tagasi. Tarzan hüppas püsti ja astus ta ette.

„Ara karda, printsess," rahustas ta O-lo-ad. „Sind tervitab Ta-deni sõber." Ta tõstis printsessi käe oma huultele.

Pan-at-lee jooksis erutatult ta juurde.

„Oh, Jad-ben-Otho! See on tema!"

„Nüüd, kus olete mind leidnud, kas annate mu ülempreester Lu-donile välja?"

Pan-at-lee langes O-lo-a ette põlvili.

„Printsess, oh printsess!" anus ta. „Ära anna teda vaenlastele!"

„Aga kui mu isa Ko-tan sellest teada saab, ei tunne ta viha piire," sosistas O-lo-a hirmunult „Kuigi olen printsess, võib Lu-don siiski nõuda, et mind ohverdataks meelepaha pehmendamiseks Jad-ben-Ot-hole."

„Nad ei saa ju iialgi teada, et sa teda näinud oled, kui sa vaid ise seda neile ei ütle," hüüdis Pan-at-lee. „Mina ei reeda sind kunagi!"

„Ütle mulle, võõras," palus O-lo-a, „oled sa tõepoolest jumal?"

„Jad-ben-Otho pole rohkem jumal kui mina," vastas Tarzan puhtsüdamlikult.

„Miks sa siis ei põgene lihtsurelike käest, kui sa jumal oled?" küsis neiu.

„Kui jumalad viibivad surelike hulgas," vastas Tarzan, „muutuvad nad niisama nõrgaks kui inimesed. Ilmuks Jad-ben-Otho ise siia surelikuna,

ei suudaks ta end päästa pistoda löögist."

„Oled sa Ta-deni näinud ja temaga rääkinud?" küsis printsess kohatult

„Olen näinud ja rääkinud," vastas Tarzan. „Veetsin temaga terve kuu."

„Ja ta armastab mind ikka veel?"

O-lo-a lõi silmad maha ja puna tõusis ta palgesse.

Tarzan teadis nüüd, et printsess on võidetud.

„Ta-den räägib ainult O-lo-ast ja ootab päeva, mil teda omaks võib nimetada," vastas Tarzan.

„Kuid homme antakse mind Bu-lotile," muutus printsess kurvaks. „Mul tuleb nähtavasti kogu elu igatseda Ta-deni, kes ei tule iialgi."

„Kui poleks Lu-doni, oleksin saanud sind aidata," ütles Tarzan. „Ja kes teab, võib-olla aitangi."

„Oo, kui sa vaid saaksid, Dor-ul-Otho!" hüüdis neiu. „Tean, sa võid kõike, mida tahad. Pan-at-lee rääkis mulle, kui vapper ja hea sa oled."

„Üksnes Jad-ben-Otho teab, mis tulevik toob," ütles Tarzan. „Nüüd minge oma teed, et keegi kahtlustama ei hakkaks."

„Me läheme," ütles O-lo-a, „kuid Pan-at-lee tuleb tagasi ja toob sulle süüa. Loodan, et sul õnnestub põgeneda ja mu tegu leiab armu Jad-ben-Otho silmis."

Ta pööras ümber ja läks minema, Pan-at-lee tema kannul. Ahvini-mene jäi oma varjupaika taas üksi.

Pimeda hakul tuli Pan-at-lee toiduga. Nelja silma all esitas Tarzan küsimuse, mille kohta ta soovis juba ammu selgust saada, eriti pärast hommikust jutuajamist O-lo-aga.

„Ütle mulle, mida sa tead salapärasest võõrast, kellest rääkis O-lo-a ja keda peetakse kinni kusagil siin, A-luris? Oled sa oma lühikese siinviibimise ajal midagi sellist kuulnud?"

„Jah," vastas Pan-at-lee, „olen kuulnud teisi orje sellest rääkivat. Temast ei räägi keegi teisiti kui ainult sosinal. Olen kuulnud, et templisse on peidetud mingisugune kummaline naisolevus, keda Lu-don taliab teha preestrinnaks ja Ko-tan endale naiseks. Mõlemad kardavad teineteist ega söanda sellepärast midagi ette võtta."

„Tead sa, kus teda hoitakse?" küsis Tarzan.

„Ei," vastas Pan-at-lee. „Kuidas võiksin seda teada? Ma ei tea isegi seda, on see tõsi või väljamõeldis. Rääkisin sulle seda, mida olen kuulnud teistelt."

„Kas räägiti ainult ühest olevusest?" päris ahvinimene.

„Ei, kahest. Teine tuli koos esimesega, aga keegi ei tea, mis temast on saanud."

„Tänan, Pan-at-lee," ütles Tarzan. „Aitasid mind rohkem kui me kumbki aimata võime."

„Loodan vähemalt, et minust oli kasu," sõnas neiu end lossi minekule pöörates.

„Seda loodan ka mina," hüüdis Tarzan talle järele.

XIV. Jane

Öö saabudes maskeeris Tarzan end uuesti tapetud preestri peakatte ja sabaga. Ta otsustas, et kahtluste vältimiseks ei lähe ta seekord vahtidest mööda, pealegi veel nii hilja öösel, mil preestri tulek ärataks arvatavasti tähelepanu. Seepärast ronis ta aia ääres kasvava puu otsa ja laskus teisele poole müüri.

Tarzan püüdis ho-donidest võimalikult kaugele hoiduda. Ta ületas avara lossihoovi ja lähenes templile tagaküljest. Tõsi, tal tuli läbida tundmatuid kohti, kuid mees eelistas neid üldkasutatavatele käikudele lossi ja templi vahel. Tal ori kindel eesmärk ja lausa haruldane orienteerumisvõime.

Kasutades kõige tumedamaid varje müüri all ning teel ettejuhtuvaid puid ja põõsaid, jõudis ta viimaks viperusteta hoone juurde, mille kohta ta oli Lu-donilt teateid pärinud. Juba siis oli Tarzan ülempreestri hääletoonist taibanud, et viimane talle valetas.

Nüüd seisis ta üksi kolmekorruselise hoone juures, mis oli muust templist täiesti eraldatud. Hoonel oli üksainus sissekäik, mille moodustas kaljusse raiutud suure greifi suu. Looma esipool oli välja tahutud selliselt, nagu oleks ta langetanud pea maapinnale, et ohvrit alla neelata. Kahel pool sissekäiku olid väikesed trellitatud aknad.

Veendunud, et läheduses pole hingelistki, astus Tarzan sissekäigu juurde ja proovis uksetrelle, kuid need olid väga tugevasti riivistatud. Ta leidis ka riivi, kuid sellist mehhanismi nägi ta esimest korda. Vaevalt oleks ta saanud riivi lõhkuda, sest see oleks tekitanud liiga palju müra. Pilkases pimeduses polnud midagi näha. Hetkelise kõhklemise järel asus Tarzan aknaid uurima, kuid needki ei reetnud oma saladust. Muide, Tarzan seda eriti ei lootnudki. Ei kõrvalda ta trelle mõistusega, teeb ta seda oma tohutu jõuga, kui ei peaks leiduma teist võimalust hoonesse pääseda. Seda viimast hakkaski nüüd Tarzan maja ümbert otsima. Ta uuris tähelepanelikult selle välimust, peatudes ja kuulatades aeg-ajalt, kuid kõik oli vaikne.

Ta vaatas ringi, siis hakkas silmitsema valendava hoone seina. Nagu paljud teisedki seinad linnas, lossis ja templis, oli see rikkalikult kaunistatud mitmesuguste rinnakujude ja ornamentidega Eriti köitsid ta tähelepanu horisontaalselt sisseraiutud sooned. Sein polnud ronimiseks kuigi raske, vähemalt ahvinimesele mitte. Et suur ja kohmakas preestri peakate takistas oluliselt liikumist, jättis ta selle alla.

Teise korruse akendeni roninud, leidis ta, et need polnud üksnes trellitatud, vaid seestpoolt veel eesriietega kaetud. Ta ei jäänud siia pikemalt pidama, sest jõudis vahepeal otsusele, et kõige kergem on pääseda hoonesse katuse kaudu, kus olid kahtlemata avaused nagu Kotani troonisaaliski. Ta ei teadnud ainult, kas need avaused on küllalt laiad tema hiiglaslikele õlgadele.

Ta peatus uuesti kolmandal korrusel. Eesriietest hoolimata nägi Tarzan, et tuba oli valgustatud. Samal hetkel tungis tema sõõrmetesse lõhn, mis pühkis silmapilk temalt viimsedki tsivilisatsiooni riismed ja muutis

76

ta Kerchaki sugukonna kohutavaks, metsikuks isaahviks. Muutus oli nii kiire ja täielik, et ta huultelt pidi äärepealt vallanduma inimahvide hirmuäratav väljakutse.

Ta kuulis toast kostvaid hääli. Üks neist, kõrk ja nõudlik Lu-doni oma, ja teine, valuliselt tuttav pehme hääl, millest kumas lootusetust.

Katus ühes oma aukudega oli unustatud, unustatud oli ka vähimgi ettevaatus ja rahu. Ainsa võimsa rusikahoobiga lõi Tarzan trellid koos aknaraamiga sisse ja need lendasid klirinal põrandale. Samal hetkel hüppas Tarzan, pea ees, läbi akna. Jalule tõusnud, leidis ta end täielikust vaikusest ja pimedusest. Ta hüüdis valjusti nime, mis

viimaste kuude jooksul polnud kordagi üle ta huulte tulnud. Jane, Jane," hüüdis ta, „kus sa oled?" Vastuseks oli vaid vaikus.

Ikka ja jälle hõikas-ta, kobades käsikaudu pimedas ruumis ja nuusutades tuttavaid peeneid lõhnu, mis rääkisid sellest, et alles hiljuti oli ruumis viibinud tema kadunud abikaasa. Tema kõrvus helises armastatud hääl, mis vaidles vastu Lu-doni riivatutele nõudmistele.

Ah, kui ta oleks vaid tegutsenud suurema ettevaatusega, külmavereliselt ja osavalt! Siis oleks tal naine praegu juba embuses, jultunud Lu-doni surnukeha aga lamaks ta jalge ees kui õiglase kättemaksu tõend.

Kuid nüüd polnud mahti tegelda enesepiitsutamisega. Pimeduses põrkas ta mingisuguse eseme vastu, põrand tema jalge all hakkas äkki vajuma ja ta lendas kuhugi, kus oli veel pimedam kui üleval. Ta keha kukkus siledale lamedale pinnale ja ta taipas ühtäkki, et veereb mingit renni mööda alla. Sel hetkel kostis ülevalt preestri parastavat naeru, Lu-doni hääl pilkas teda: „Mine tagasi oma isa juurde, oh Dor-ul-Otho!"

Äkki peatus ahvinimene õige valusalt kõval kivipõrandal. Otse tema ees oli tugevate trellidega pikergune aken. Selle taga sinisel järveveel mängles kuuvalgus. Esialgu ei kuulnud ta ühtegi häält, veidi hiljem tabasid ta kõrvad kõlatuid samme, mis talle lähemale tulid. Kuulmist pingutades jõudis ta järeldusele, et see pidi olema loom või inimene.

Sammud lähenesid ja nüüd kuulis Tarzan looma hingamist. Nähtavasti äratas Tarzani kukkumisel tekkinud müra tema tähelepanu ja ajas teda juhtunut lähemalt uurima. Tarzan looma veel ei näinud, kuid teadis, et ta pole enam kaugel. Oletuse kinnituseks kajas pimedas käigus greifi võimas haukumine.

Tarzan teadis, et greif näeb viletsasti, ta ise usaldas täiesti oma silmi, mis olid pimedusega harjunud. Kasutades seda vastase nõrkust ja oma tugevust, otsustas Tarzan vältida võitlust, mida polnud tal vähimatki lootust võita. Ka hoidus ta seekord kasutamast tor-o-donide taktikat, sest olukord oli praegu sootuks teine.

Esimesel korral suhtles ta greifiga päevavalgel, loomulikes oludes ja normaalses looduskeskkonnas, kusjuures greifile oli dressuur juba tuttav. Nüüd tungis talle kallale vangistatud loom, kes polnud tõenäoliselt kunagi tundnud ahvi ega inimese kätt. Teda peeti siin ainsal eesmärgil — millisel, polnud raske taibata.

77

Ahvinimene püüdis vältida kokkupõrget loomaga, et leida võimalust põgeneda. Ta ei võinud riskida seda enam nüüd, kus oli veendunud, et Jane elab. Kui lootusetu tema praegune olukord ka ei tundunud, kui suur tema pettumus ja meeleheide ka polnud, ometi soojendas teda üksainus mõte: Jane elab! Pärast kõiki neid lootusetuid ja mu-rerohkeid nädalaid oli ta leidnud oma naise. Ta elab!

Hääletult nagu kehatu vaim liikus väle džunglivalitseja eemale ründava metslooma eest, kes tormas pimeduses koha poole, kuhu Tarzan nii lärmakalt oli kukkunud. Ahvinimene tõttas vastasseina juurde. Tema ees haigutas pime avaus, kust loom oli arvatavasti välja tunginud. Kõhklematult kiirustas Tarzan seda käiku mööda edasi. Isegi ahvini-mese pimedusega harjunud silmad eristasid suurivaevu põrandat ja seinu. Sellest piisas, et mitte langeda kuristikku või põrgata vastu seina.

Käik oli kõrge ja avar, nagu see pidigi olema, et mahutada nii suurt looma. Tarzanil oli seal hea kiiresti edasi liikuda. Aegamööda hakkas ta taipama, et käik viib kuhugi alla koopasse. Elik oleks tal siiski olnud targem jääda ülemisse ruumi ja proovida greifi allutada oma tahtele? Seal nõrgas valguses oli selleks siiski rohkem eeldusi kui siin pimedas käigus, kus greif ei näeks teda sugugi. Ta tunneks vaid inimese lõhna või kuuleks tema samme. See tähendaks silmapilkset surma.

Kaugelt selja tagant tulid kuuldavale kiirelt läheneva looma sammud. Kohutav haukumine pani värisema kalju, kuhu käik oli raiutud. Peatuda ja raevutsevat koletist kasutu hõikega „hii-hoo" vastu võtta paistis Tarzanile hullumeelsuse tipuna. Seepärast tõttas ta edasi, kuigi teadis, et greif ta peagi kätte saab.

Lõpuks hakkas pimedus hajuma ja viimase käänaku tagant hoovas Tarzanile vastu kuuvalgus. Uue lootusega lisas ta sammu ja leidis end peagi suurest ümmargusest siseõuest, mida ümbritses kõrge sile müür. Vasakut kätt oli tiik, mis ulatus müürini. Kahtlemata oli see greifi mänguväljak ja tema janu kustutamiseks määratud vesi.

Sel hetkel väljus greif käigust. Tarzan taganes tiigi äärele, et avaldada siin viimast vastupanu. Edasi minna polnud kuhugi. Oleks tal olnud vähemalt kepp, millega loomale antavaid käsklusi toetada. Siiski otsustas ta proovida, sest see oli ainus, mida ta teha sai.

Greif väljus käigust, seisatas ja laskis oma nõrkadel silmadel ringi käia, et otsida saaki. Tarzan leidis, et on saabunud paras psühholoogiline moment katset sooritada. Valju käskiva häälega tõi ta kuuldavale tor-o-doni metsiku „hii-hoo".

Mõju oli silmapilkne. Valju haukumisega langetas greif kõik oma kolm sarve ja kihutas pöörase kiirusega hääle suunas.

Ei vasakul ega paremal polnud vähimatki võimalust pääseda, laga oli tiik, ees vältimatu surm. Määratu kere oli juba tema pea kohale kerkimas, kui ahvinimene kannapealt ümber pööras ja end tiigi sinisesse vette heitis.

* * *

78

Kõik lootused Jane'i rinnas olid surnud. Kogu oma vangipõlve pikkade kuude jooksul oli ta võidelnud elu eest, talunud raskusi ja alalist ohtu. Lootus oli kord leegitsema löönud, kord taas kustunud, kuni jäi järele külm surnud tuhk, mis ei suutnud enam tuld võtta. Jane Clay-ton tundis nüüd, et olukord on väljapääsmatu. Kõik lootused surid, kui ta nägi A-luris Jad-ben-Otho templis ülempreester Lu-doni.

Ei aeg, ei raskused polnud jätnud jälgi harukordsele ilule ega muutnud ta oivalisi kehavorme. Ta oli jäänud selliseks nagu varem — ebatavaliselt veetlevaks. Kuid just need omadused said talle ohtlikuks, sest ülempreester Lu-don soovis teda endale. Alamat sorti preestreid ta ei kartnud, kuid Lu-doni eest tal pääsu polnud, sest tema võim oli piiritu. Pal-ul-doni ülempreestri amet oli pärandatav. Isa andis selle üle ainult oma vanemale pojale.

Ka kuningas Ko-tan tahtis teda endale, aga et kumbki ei söandanud tegutseda avalikult, sest nad kartsid teineteist, siis just see Jane'i mõneks ajaks päästiski. Viimastel öödel heitis Lu-don kõrvale vallimägi ettevaatuse ja käis teda endale nõudmas.

Jane lükkas ta kõrgilt tagasi, püüdes aega võita ja lootes abile või sündmustele, mis võiksid tema olukorda kergendada. Lu-doni näost paistis himurus ja kiimalus, kui ta lähenes naisele, et temast kinni haarata.

Jane ei ehmunud ega põiganud kõrvale. Ta seisis tikksirgelt, lõug püsti, ning tema näost võis lugeda üksnes vihkamist ja jälestust Preester nägi seda ja tõlgitses naise tundeid õigesti. See vihastas teda veelgi rohkem, kuid ühtaegu õhutas naist omama. See siin oli tõeline kuninganna, aga võib-olla isegi jumalanna, vääriline abikaasa ülempreestrile!

„Proovi ainult," ütles Jane, kui preester temast kinni kahmata tahtis. „Üks meist sureb, enne kui sa eesmärgile jõuad." Preester naeris südamest „Armastus ei tapa," väitis ta pilkavalt.

Lu-don haaras Jane'il käest kinni. Samal hetkel põrutas miski vastu akna trelle, aken koos raamiga kukkus põrandale ja lendas tükkideks. Avausest kukkus sisse inimkogu, kelle pea oli takerdunud ak-naeesriidesse.

Jane Clayton märkas üllatust ja hirmu preestri näol. Ta sööstis ettepoole ja haaras laest rippuvast rihmast. Järgmisel hetkel laskus laest mingisugune kavalalt ehitatud vahesein, mis eraldas nad sissetungijast ja jättis ta täielikku pimedusse, sest ruumi ainuke lamp jäi siiapoole vaheseina.

Jane kuulis meest väga nõrgalt kedagi hüüdvat, kuid ta ei saanud aru, kelle hääl see oli. Seejärel nägi ta Lu-doni teist nööri tõmbavat ja midagi ootavat Oli see järjekordne salasepitsus? Tal ei tulnud kuigi kaua oodata. Lu-doni näole ilmus kahjurõõmus irvitus. Ta tõmbas uuesti nahkrihmast. ja vahesein tõusis üles.

Preester sammus ettepoole, kummardus põrandas haigutava musta avause kohale ja karjus irvitades alla: „Mine tagasi oma isa juurde, oh Dor-ul-Otho!"

79

Preester sulges põrandaluugi ja tõusis püsti. ,,Noh, ja nüüd, mu kaunitar..." alustas Lu-don. Ühtäkki katkestas ta end poolelt sõnalt ja kriiskas: „ Ja-don! Mida sina siin teed?"

Jane Clayton pöördus sinna, kuhu vaatas Lu-don. Ta nägi lävel sõduri võimsat kogu. Mehe tugevates näojoontes peegeldus tõsidus ja väärikus.

„Tulen kuningas Ko-tani ülesandel," vastas Ja-don. „Kaunis tundmatu tuleb viia keelatud aeda."

„Kuidas julgeb kuningas käituda niimoodi minu, Jad-ben-Otho ülempreestriga!" vihastas Lu-don.

„See on kuninga käsk!" käratas vastuseks Ja-don.

Lu-don teadis suurepäraselt, miks kuningas oli valinud oma saadikuks just selle pealiku, kelle autoriteet oli Ko-täni kokkupõrgetes ülempreestriga mitu korda hädast välja aidanud.

Lu-don kõõritas pea kohal rippuva nööri poole. Miks ka mitte? Kui vaid õnnestuks meelitada Ja-doni ruumi teise osasse...

„Läheme pisut kõrvale," ütles ta leplikult, „peame asja arutama."

Ja Lu-don liikus vajalikku suunda.

„Meil pole midagi arutada," vastas pealik, kuid sellele vaatamata järgnes preestrile.

Jane jälgis neid mõlemaid. Sõduri näos ja kujus nägi ta suurepäraseid vapruse ja väärikuse jooni, mida see elukutse alati näib arendavat. Silmakirjalikus preestris polnud ainsatki sellist joont. Tuleks tal valik teha, eelistaks ta muidugi Ja-doni. Temaga võis Jane loota vabanemisele, siin Lu-doni juures polnud aga mingit lootust. Isegi ühest van-gikojast teise üleviimisel võis tekkida võimalus põgeneda. Ta kaalus kõike poolt ja vastu ning langetas otsuse, seda enam, et Lu-doni kõõr-pilk rihma poole ei jäänud märkamata.

„Sõdur," pöördus ta Ja-doni poole, „kui tallad ellu jääda, ära mine temaga kaasa."

„Vait, ori!" käratas talle Lu-don vihaselt silmi välgutades.

„Mida ma kartma pean?" küsis Ja-don Janeilt preestrist välja tegemata

Naine näitas rihmale.

„Seda," ütles ta.

Enne kui preester teda takistada jõudis, sikutas Jcine rihmast. Suure mürinaga langes raske vahesein alla, eraldades neid Lu-donist. Ja-don vaatas küsivalt naisele otsa.

„Kui mitte sina, oleks ta mind üle kavaldanud," lausus Ja-don. „Ta oleks mind niikaua vangis hoidnud, kuni oleks sind kuhugi mujale templiurkasse peitnud."

„Ta oleks teinud veelgi rohkem," vastas Jane ja osutas teisele rihmale. „See rihm avab põrandas oleva luugi. Sa oleksid kukkunud templi alla kaevatud auku. Lu-don on mind sellega palju kordi ähvardanud. Kui ta räägib õigust, siis asub seal all hiiglaslik greif, tõeline deemon."

„Templis elab küll üks greif," kinnitas Ja-don. „Teda toidetakse vangidega, sageli lihtsalt nendega, kes on sattunud preestrite ebasoosingusse. Lu-don vihkab mind juba pikemat aega. Nüüd poleks ta mingi hinna eest jätnud kasutamata juhust minuga arveid klaarida. Ta olekski võimud, poleks sa vahele astunud. Ütle mulle, naine, miks sa mind hoiatasid? Kas pole ma sulle samasugune vaenlane nagu temagi?"

„Keegi pole nii võigas kui Lu-don," vastas Jane. „Sina näed välja vapra ja üllameelse sõdurina. Ma olen juba ammu lakanud lootmast, nüüd on mul väljavaade, et nii paljude sõdurite hulgas, olgugi nad teisest rassist, leidub kas või üksainus, kes suhtub lugupidamisega võõra rahva esindajasse, isegi kui see on naine."

Ja-don silmitses Jane'i pika pilguga.

„Ko-tan teeb sinust kuninganna," sõnas ta. „Seda ütles ta mulle ise. See on mõistagi lugupidav suhtumine naisesse, kellest oleks pidanud saama orjatar."

„Aga miks tahab ta minust kuningannat teha?" küsis Jane.

ja-don astus naisele üsna lähedale, justkui kartes, et keegi võiks teda kuulda.

„Meie vahel polnud küll sellest juttu, aga ta usub, et sa oled jumalate soost. Ja miks ka mitte? Jad-ben-Othol ju saba pole. Loomulikult arvab Ko-tan, et kõik jumalad on sabata. Tema naine, kuninganna, suri, jättes järele tütre. Tema aga unistab pojast. Mis oleks parem, kui alustada uut Pal-ul-doni kuningate suguvõsa, mis põlvneb jumalannast?"

„Kuid ma olen ju abielus!" karjatas Jane. „Ma ei saa teist korda mehele minna! Ma ei taha teda ega tema trooni."

„Ko-tan on kuningas," kuulutas Ja-don, justnagu oleks see olnud aamen kirikus.

„Sa siis ei päästa mind?" küsis naine.

„Kui sa oleksid Ja-luris," vastas sõdur, „võiksin ma sind kaitsta isegi kuninga eest."

„Mis on Ja-lur? Kus see asub?" küsis Jane, haarates sellest kinni nagu uppuja õlekõrrest

„See on linn, kus ma valitsen," vastas Ja-don. „Olen linna ja kogu oru pealik."

„On see siit kaugel?"

„Ei," vastas mees naeratades, „ei ole kaugel, aga ära mõtle sellest. Sa ei pääse sinna iialgi. Jalamaid korraldatakse suurejooneline tagaajamine. Aga kui teada tahad, Ja-lur asub jõe ülemjooksul, mis suubub Jad-ben-luli jõkke, mille veed uhuvad A-luri müüre. See on Pal-ul-doni võitmatu linn, jõgi ümbritseb teda kolmest küljest. Ükski vaenlane pole seal veel oma nägu näidanud, sellest ajast saadik, kui Jad-ben-Otho oli väike laps."

„Seal oleks mul turvaline?" küsis Jane.

„Võib-olla," vastas Ja-don.

Surnud lootus! Kui vähe oli vaja, et seda uuesti elustada! Ta ohkas

ja raputas pead, mõistes, et loota ei maksa, kuid ta jättis meelde linna nime — Ja-lur.

„Oled mõistlik," lausus Ja-don, tõlgitsedes tema ohet omamoodi. „Tule, läheme nüüd keelatud aeda. Seal elad sa kuninga tütre O-lo-aga tema ruumides. See on parem kui kong, kus sind seni hoiti."

„Ja Ko-tan?" küsis Jane, tundes külmavärinat üle keha jooksmas.

„On tseremooniaid," selgitas Ja-don, „mis kestavad päevi, enne kui sa kuningannaks saad. Üks neist võib osutuda äärmiselt raskeks." Ta naeris tähendusrikkalt.

„Mis see on?" küsis Jane.

„Kuningat võib laulatada ainult ülempreester," puhkes Ja-don naerma.

„Ajapikendus," sosistas naine, «õnnistatud ajapikendus!" Lootus elab isegi siis, kui näib olevat muutunud tuhaks; see on tõeline siuru-lind!

XV. Printsess ja Jane

Omavahel juteldes tulid Jane ja Ja-don kivitrepist alla. Peagi jätsid nad selja taha greifi templi, et siseneda käikude labürinti, mis oli raiutud kaljusse niisamuti nagu A-luri loss ja tempel. Viimaks jõudsid nad ruumini, mille sissekäiku valvas ühelt poolt kaks preestrit ja teiselt poolt kaks sõdurit. Preestrid pidasid Ja-doni kinni, nähes, kes temaga kaasas oli. Kogu loss teadis kuninga ja ülempreestri vahelisest vastasseisust ilusa võõramaalanna pärast ja preestritel oli käsk naist mitte läbi lasta.

„Ta võib siit lahkuda ainult Lu-doni loal," ütles üks preestritest Jane Claytoni ette astudes ja tal teed tõkestades.

Hirmuäratava maski tagant lüürasid naist preestri põlevad fanaatilised silmad. Ja-don pani ühe käe Jane'i õlale, teisega haaras noa järele.

„Ta läheb siit läbi kuningas Ko-tani käsul," ütles ta, „ja sellepärast saadabki teda pealik Ja-don ise. Tee vabaks!"

Kaks sõdurit lossi poolt otsast astusid juurde.

„ Oleme siin, Ja-luri gund," ütles üks neist Ja-donile, „et sind teenida. Ootame sinu käsku."

Vaidlusse sekkus teine preester.

„Lase nad läbi," manitses ta oma kaaslast. „Me pole Lu-donilt nende kinnipidamiseks otsest käsku saanud, lossi ja templi seaduse järgi võivad pealikud ja preestrid takistamatult läbi minna."

Peagi jõudsid Jane ja Ja-don hoone juurde, mille sissekäiku valvas vahtkond sõdureid ja käputäis suuri musti eunuhhe. Ühele nendest andiski Ja-don oma vangi üle.

„Vii ta printsessi juurde," käskis Ja-don, „ja vaata, et ta plehku ei paneks."

Must eunuhh viis leedi Greystoke'i läbi mitme koridori ruumi, mida

valgustasid kivist tahutud õlilambid. Viimaks peatus ta ukse ees, mida kattis Ja-to nahk. Vaht koputas kepiga mitu korda vastu seina.

„O-lo-a, Pal-ul-doni printsess," hüüdis ta, „siin on võõras naine, vang templist."

„Tulgu sisse," kuulis Jane ukse tagant meloodilist häält.

Eunuhh lükkas loomanana kõrvale ja leedi Greystoke astus sisse. Tema ees oli väike võrdlemisi halvasti valgustatud madal tuba. Igas nurgas seisis kivist kuju, mis toetas oma õlgadega lage. Ilmselt kujutasid need vaz-donidest orje. Kujud oli teinud andekas skulptor. Pisut kumerat lage katsid joonistused. Keskkohas oli avaus, kust pääses sisse õhk ja valgus. Ühes seinas oli mitu akent, kolmes ülejäänud seinas uks.

Printsess lebas ühes ruumi nurgas madalale kivist alusele laotud nahkadevirnal. Ta oli oma musta vaz-doni orjatariga üksi.

Jane'i ilmumisel O-lo-a noogutas talle, kutsudes teda lähemale. Kui Jane printsessi ette astus, nõjatus viimane küünarnukkidele ja silmitses teda kriitilise pilguga.

„Kui ilus sa oled!" ütles O-lo-a lihtsalt.

Jane naeratas nukralt: ta oli ammugi kogenud, et ilu võib muutuda nuhtluseks.

„See on tõesti kompliment," vastas Jane kähku, „niisuguselt kaunitarilt nagu printsess O-lo-a!"

„Oo," hüüatas O-lo-a vaimustatult. „Sa oskad meie keelt! Mulle räägiti, et sa oled võõrast rassist ja kaugelt maalt, millest meil Pal-ul-donis eluilmaski kuuldud pole."

„Lu-don hoolitses selle eest, et preestrid mulle keelt õpetaksid," seletas Jane. „Olen tõepoolest kaugelt maalt, printsess, kuhu tahaksin heameelega tagasi minna ja ma olen väga õnnetu."

„Kuid Ko-tan, minu isa, teeb sind kuningannaks!" hüüdis tütarlaps. „Sa oled õnneseen!"

„Ei," vastas vang, „ma pole seda. Armastan teist ja olen juba tema abikaasa. Ah, printsess, kui sa vaid teaksid, mis tähendab armastus ja pealesunnitud abielu teisega, keda sa ei armasta. Küllap sa tunneksid siis mulle kaasa."

Printsess O-lo-a jäi tükiks ajaks vait.

„Ma tean seda," lausus ta viimaks, „ja mul on sinust kahju. Aga kui kuninga tütar ei või pääseda säärasest saatusest, mis siis rääkida orjast. Sest sa oled ju ori!"

***

Uhke pidusööming Pal-ul-doni kuninga Ko-tani banketisaalis algas sel õhtul tavalisest varem, sest kuningas tähistas tütre homset laulatust pealik Mo-sari poja Bu-lotiga, kelle vanavanaisa oli olnud Pal-ul-doni kuningas. Mo-sar arvas alati, et tema peaks olema kuningas. Mo-sar jõi end väga kiiresti purju, ka Bu-lot, tema poeg ei jäänud isast maha. Ega teisedki sõdurid, kuningas kaasa arvatud, olnud kained. Ko-tan ei sallinud Bu-loti ega Mo-sari, need omakorda ei sallinud kuningat.

83

Ko-tan andis oma tütre Bu-lotile lootuses, et see abielu takistab Mo-sari troonile pretendeerimast, sest peale Ja-doni oli Mo-sar tema pealikutest kõige võimsam. Ja kuigi Ko-tan vaatas ujedalt Ja-doni peale, ei kartnud ta, et vana lõviinimene püüab teda troonilt tõugata, ent ta ei teadnud ka seda, kelle poolele Ja-don oma sõduritega asub, kui Mo-sar peaks äkki A-lurile sõja kuulutama.

Sõjakad ürginimesed vihkavad diplomaatiat isegi kainena, joobnult aga kaotavad sootuks mõistuse. Alustas Bu-lot.

„Ma joon O-lo-a terviseks," kuulutas ta ja tühjendas ühe sõõmuga oma karika. „Ja nüüd joome meie tulevase poja terviseks, kes tagastab Pal-ul-doni trooni tema seaduslikele omanikele!" hüüdis ta, kahmates oma lauanaabrilt täis karika.

Ko-tan kargas püsti.

„Kuningas pole veel surnud!" müristas ta. „Ja sina, Bu-lot, pole veel minu tütre mees, seega on veel aega päästa Pal-ul-doni jänese verega võsukesest."

Kuninga raevukas hääl ja tema terav vihje Bu-loti üldiselt tuntud rumalusele ja argusele kainestas silmapilk kogu pidutsevat seltskonda. Kõik vakatasid ning jäid jõllitama Bu-loti ja Mo-sari, kes istusid kõrvuti kuninga vastas. Bu-lot oli maani purjus, kuid äkki näis kainenevat. Vintis peaga ta isegi unustas, et on argpüks. Viin oli teda niivõrd uimastanud, et ta ei suutnud ette näha oma teo tagajärgi. On täiesti kujutletav, et isegi purjus ja vihane jänes võib ootamatusega hakkama saada.

Bu-lot kargas äkki püsti, haaras kõrval istuva sõduri vöölt noa ja viskas selle kõigest jõust kuninga poole. Pal-ul-doni sõdurid on üli-osavad nuia ja nuga heitma. Nii lähedase maa ja niisuguse kiiruse juures võis sellel olla vaid üks tagajärg: Ko-tan varises raskelt lauale, nuga sügaval südames.

Maad võttis hauavaikus. Hirmust lubivalge Bu-lot sööstis ukse poole. Raevunud sõdurid tormasid paljastatud nugadega talle järele, et takistada põgenemist ja tasuda oma kuninga tapmise eest. Kuid siis astus oma poja kõrvale Mo-sar.

„Ko-tan on surnud!" kisendas ta. „Mo-sar on kuningas! Pal-ul-doni truud sõdurid, kaitske oma kuningat!"

Mo-saril oli õige palju poolehoidjaid. Need asusid kiiresti tema ja pealetungijate vahele. Kuid viimaseid oli rohkem. Nüüd ilmus kusagilt ka Ja-don ja hakkas pealetungijate ridadest trooninõudlejate poole trügima.

„Võtke mõlemad kinni!" hüüdis ta. „Pal-ul-doni sõdurid valivad endale ise kuninga pärast seda, kui Ko-tani mõrvar on reetmise eest oma palga saanud!"

Pealiku juhtimisel, keda kuulati, austati ja imetleti, tormasid Kotani poolehoidjad Mo-sarile kätte maksma.

Puhkes viliane võitlus. Sõdurid olid verejanust otsekui pimestatud. Kuid keset kõige ägedamat taplust õnnestus Mo-saril ja Bu-lotil saalist märkamatult välja lipsata.

84

Nad ruttasid jooksujalu lossi sellesse osasse, mis oli neile määratud A-luris viibimise ajaks. Seal asusid nende teenrid ja sõdurid, keda Kotani peole ei kutsutud. Neid kästi kähku ärasõiduks valmistuda. Kui kõik oli valmis — see ei kestnud kaua, sest Pal-ul-doni sõdurid reisi-sid kergelt — liiguti lossi värava poole.

Äkki astus Mo-sar poja juurde.

„Printsess," sosistas ta. „Me ei tohi ilma temata linnast lahkuda. Trooni võitmiseks on ta niisama vajalik kui sõjavägi."

Nüüd juba täiesti kaineks saanud Bu-lot hakkas vastu. Tal oli villand võitlusest ja ohtudest.

„Katsume A-lurist kiiremini minekut teha," sosistas ta, „või nad ajavad jalule kogu linna. Printsess vabatahtlikult kaasa ei tule ja me kaotaksime liiga palju aega"

„Aega on meil esialgu küll," vaidles Mo-sar vastu. „Võitlus veel käib. Läheb hulk aega, enne kui nad meie kadumist märkavad. Ko-tan on surnud. Praegu ei taipa keegi teatada sellest printsessile ega hoolitseda tema turvalisuse eest. Nüüd on kõik meie — seda tegi Jad-ben-Otho. Tule!"

Bu-lot järgnes vastumeelselt isale, kes andis sõduritele käsu oodata neid lossi väravas. Nad lähenesid kiiresti printsessi keelatud aiale. Sissekäigu juures valvas vaid pool vahtkonnast, ülejäänud magasid. Eunuhhid olid kuhugi kadunud.

„Lossis käib taplus," teatas Mo-sar teeseldud ärevusega vahtidele. „ Kuningas nõuab, et te otsekohe sinna läheksite. Meie jääme printsessi kaitsma. Tehke kähku!" lisas ta, nähes, et sõdurid viivitavad.

Sõdurid tundsid teda ja teadsid, et printsess oli kihlatud tema poja Bu-lotiga. Kui kusagil midagi juhtus, mis võis siis olla loomulikum, kui et kuningas tegi Mo-sarile ja Bu-lotile ülesandeks hoolitseda printsessi julgeoleku eest. Pealegi oli Mo-sar võimas pealik, kelle käsust üleastumine polnud sugugi ohutu.

Nad olid lihtsad sõdurid, harjunud range distsipliiniga ja kuuletuma käsule, seepärast nad alistusid ja siirdusid lossi.

Vaevalt olid nad kadunud, kui Mo-sar astus kiirel sammul ust katva loomanaha juurde, tõmbas selle kõrvale ja tungis koos Bu-lotiga printsessi magamistuppa. Neid nähes hüppas O-lo-a jalule.

„Mis see tähendab?" vihastas tütarlaps.

Mo-sar astus ette ja jäi ta kõrvale seisma. Tema kavalas peas tekkis plaan, kuidas printsessi petta. Kui kõik klapib, pole vaja printsessi jõuga kaasa viia. Äkki langes ta pilk Jane Claytonile. Mo-saril vajus suu vaimustusest lahti, kuid ta võttis end kokku ja asus asja juurde.

„0-lo-a," alustas ta. „Kui sa kuuled meie ülesande tähtsusest ja kiireloomulisusest, siis andestad meile kindlasti. Tõime sulle kurbi uudiseid. Lossis oli mäss ja kuningas

Ko-tan on tapetud. Purjus mässajad on teel siia. Me ei tohi silmapilkugi kaotada, peame A-lurist põgenema Tule kohe!"

„Mu isa on surnud!" karjatas O-lo-a hirmust pärani silmadega. „Siis on mu koht siin, minu rahva juures. Kui Ko-tan on surnud, olen

85

kuninganna, kuni sõdurid valivad endale uue kuninga Niisugune on Pal-ul-doni seadus. Aga kui ma olen kuninganna, ei saa mind keegi sundida abielluma mehega, keda ma ei taha. Jad-ben-Otho teab, et ma pole kunagi tahtnud saada endale meheks sinu argpüksist poega. Välja siit!" ja väike sõrm näitas käskivalt ukse poole.

Mo-sar mõistis, et nüüd ei aita kavalus ega ähvardused. Iga minut oli kallis. Ta pööras pilgu kaunile naisele, kes seisis O-lo-a kõrval. Mo-sar nägi teda esimest korda, kuid teadis kuulu järgi, et see ei saanud olla keegi muu kui jumalasarnane võõramaalanna, keda Ko-tan oli kavatsenud oma kuningannaks teha.

„Bu-lot," hüüdis ta pojale;: „võta sa oma naine, mina võtan oma!"

Kiirusega, mis vapustas mõlemat naist, hüppas ta Jane'i juurde, kahmas kauni tundmatu sülle ning kadus oma rabeleva ja peksleva kandamiga uksekatte taha.

Bu-lot püüdis sedasama teha O-Io-aga, kuid O-lo-al oli Pan-at-lee — väike vihane ematiiger metsikust Kor-ul-jast. Pole naljaasi kahe naisega toime tulla. O-lo-a õlale upitanud, tahtis Bu-lot temaga lahkuda, kuid orjatar haaras tal jalgadest kinni ja püüdis meest koos saagiga põrandale tõmmata. Raevunud Bu-lot virutas Pan-at-leele kõigest jõust jalaga, kuid neiu ei lasknud lahti. Kartes, et ta kaotab printsessi, jäädes siia liiga kauaks toppama, nii et keegi võib tulla ja teda vangistada, viskas ta O-lo-a põrandale, haaras Pan-at-lee juuksed pihku ja paljastas noa.

Ühtäkki avanes eesriie nende taga. Kahe kiire hüppega oli võimas mehekogu ruumis. Enne kui Bu-loti nuga tabas märki, haaras keegi teda randmest ja virutas talle kuklasse surmava hoobi. Argpüks, reetur ja mõrvar Bu-lot suri, teadmata, kes ta teise ilma saatis.

* * *

Kui Ahvide Tarzan end greifi eest päästes tiiki viskus, võis arvata, et ta teeb viimse lootusetu katse paratamatut lõpplahendust pisutki edasi lükata. Aga ei, need külmad hallid silmad olid märganud ainsat põgenemisvõimalust, mis ootamatult tema ees avanes: kuupaistest valgustatud väikest ava kaljuseinas tiigiga ühel tasapinnal. Ta ujus sinna tugevate kiirete tõmmetega, teades, et vesi tagaajajat ei heiduta.

Tal oli õigus. Tarzan kuulis kärarikast plartsatust, kui hiidloom tohutut lainetust tekitades tiiki hüppas. Greif lähenes talle iga silmapilguga. Auk oli nüüd üsna lähedal — on see küllalt avar, et ahvinime-se keha läbi mahuks? See osa, mis veest välja ulatus, polnud kaugeltki nii suur. Tarzani elu sõltus sellest, kui suur osa avausest vee alla jäi. Nüüd oli avaus otse tema ees ja greif otse tema taga. Valikut polnud, jäi vaid lootus. Tarzan pani kogu oma jõu viimasesse tõmbesse, sukeldus ja ujus avausse.

***

Lu-don vahutas vihast, nähes, kui taibukalt oli võõramaalanna kasutanud tema relva ta enda vastu. Loomulikult teadis ta, kuidas pääseda

86

välja greifi templist, kuhu ta oli sattunud tänu naise tarkusele. Kuid selle ajaga viib Ja-don naise templist minema ja annab üle Ko-tanile.

Jad-ben-Otho ja kõigi kurjade vaimude nimel vandus Lu-don, et ta saab siiski selle naise endale. Ta vihkas Ko-tani ja toetas salaja Mo-sari, nähes viimases oma kavatsuste teostamiseks kuulekat tööriista. Kes teab, ehk annab see juhtum talle kauaoodatud ettekäände mässu alustada ja kuningas troonilt tõugata. Kui Mo-sar võimule pääseb, oleks Pal-ul-doni valitseja kaugeltki mitte tema, vaid hoopis Lu-don.

Preester limpsas heameelest keelt ja hakkas otsima akent, kustkaudu Tarzan oli templisse tunginud, sest nüüd oli see tema ainus võimalus pääseda lõksust Ettevaatlikult kätega kobades läks ta üle põranda. Leidnud enda jaoks ülestõstetud luugi, pääses ta huulilt rõve vandesõna.

„Kuradi naine!" oli Lu-don nördinud. „Selle eest sa mulle maksad! Oo, Jad-ben-Otho, ja kuidas veel!"

Ta ronis kerge vaevaga aknast välja ja laskus maapinnale. Kas peaks ta jalamaid hakkama Ja-doni ja naist jälitama, mis võiks lõppeda kokkupõrkega hirmuäratava ja osava sõduriga? Või ootab ta ära, kuni reetmine ja intriigid teda eesmärgile viivad? Nagu võiski oodata, valis Lu-don viimase.

Koju jõudnud, kutsus ülempreester viivitamata enda juurde kõik alluvad, kellele kuulus tema täielik usaldus ja kes vihkasid Ko-tani.

„On tulnud tund," teatas ta neile, „kus templi võim peab tõusma lossi võimust üle. Ko-tan peab andma trooni Mo-sarile, sest ta julges solvata teie ülempreestrit. Mine, Pan-sat, ja ütle Mo-sarile, et ta salaja templisse tuleks, teised aga lähevad linna ja valmistavad seal ette templile ustavaid sõdureid, et nad võiksid kohe välja astuda, kui aeg on käes."

Terve tund arutasid preestrid riigipöörde üksikasju. Välja valiti ori, kes templist saadud märguande peale pidi noa Ko-tani südamesse torkama ja selle tasuks vabadusse saama Kellelgi oli lossi vahtkonnas tuttav ohvitser, kes oli nõus Lu-doni sõdurid väravast sisse laskma. Plaan ei saanud nurjuda. Mo-sar oli täielikult Lu-doni mõju all. Preestrid läksid laiali, kes lossi, kes linna.

Lossi jõudnud, taipas Pan-sat, et banketisaalis oli midagi väga halba juhtunud. Mõni minut hiljem oli Lu-don väga üllatunud, nähes käskjalga kohutavas ärevuses tagasi tormavat.

„Mis on lahti, Pan-sat?" küsis Lu-don. „Kas sind ajavad taga kurjad vaimud?"

„Oh, õpetaja, kuni me siin istusime ja arutasime, lasksime paraja aja mööda Ko-tan on juba surnud, Mo-sar aga laskis jalga Tema kaaskond võitleb kuninga sõduritega, kuid tal pole juhti, aga lossi sõdureid kamandab Ja-don. Ma ei suutnud midagi mõistlikku teada saada hirmunud orjadelt, kellest enamik põgenes võitluse puhkedes. Keegi ütles mulle, et Bu-lot on tapnud kuninga. Ta olevat näinud, kuidas mõrvar ja Mo-sar lossist põgenesid."

„Ja-don," pomises ülempreester. „Need lollpead teevad ta veel

kuningaks, kui me nüüd kohe ei sekku. Mine linna, Pan-sat, ja olgu su jalgadel tiivad. Tõsta kisa, et Ja-don on tapnud kuninga ja tahab O-lo-alt trooni võtta. Pasunda nii hästi, kui oskad, et Ja-don lubas hukata kõik preestrid ja hävitada Jad-ben-Otho templi altarid. Kihuta üles linna sõdurid ja kutsu nad jalamaid rünnakule. Juhi nad templisse mööda salakäiku, mida tunnevad üksnes preestrid. Siit saadame sõdurid ise lossi, et nad enneaegu tõde teada ei saaks. Mine, Pan-sat, ja ära hetkegi viivita"

Pan-sat pöördus minekule, kuid Lu-don peatas ta lävel. „Oota!" sõnas ta. „Oled sa midagi kuulnud võõrast naisest, kelle Ja-don röövis greifi templist, kus me teda kinni hoidsime?"

„Ainult seda, et Ja-don viis ta lossi ja ähvardas preestreid vägivallaga, kui nad teda oleksid takistanud," kostis Pan-sat. „See on kõik, mis mulle öeldi. Mul pole aimugi, kuhu ta peideti."

„Ko-tan käskis ta viia keelatud aeda," lausus Lu-don. «Kahtlemata leiame ta sealt. Mine nüüd, Pan-sat."

Lu-doni toa kõrval käigus otse eesriide taga seisis peakattes preester. Ta püüdis tabada iga sõna, mis Lu-don ja Pan-sat omavahel rääkisid. Ja ilmselt tabaski, sest seda

tunnistas tema kiire tagasitõmbumine käigu varju Pan-sati lähenemisel. Pan-sat ei teadnud midagi preestri juuresolekust, ehkki ta teda möödumisel isegi riivas. Pan-sat tõttas jooksujalu mööda käiku, mis Jad-ben-Otho templist otseteed linna viis. Ta ei kuulnud endale järgnemas preestri vaikseid samme.

XVI. Tarzan hakkab tegutsema

Villane greif vaatas haukudes pealt, kuidas Tarzani nobe pruun keha läbi augu vilksatas ja müüri taga olevasse järve kadus. Tarzan muigas, mõeldes sellele, kui lihtsalt oli tal õnnestunud pääseda ülempreestri käest, kuid samas muutus jälle tõsiseks, meenutades, milline oht ähvardas tema naist. Ta pidi võimalikult kiiresti pöörduma tagasi greifi templisse kolmandale korrusele, kus asus tema naine. Aga kuidas sinna saada?

Kuuvalgel nägi ta piki kallast püstloodis kaljuseina. See tundus ületamatu takistusena tema ja templi vahel. Tarzan ujus lähemale ja hakkas otsima siledal pinnal tuge jalgadele. Kättesaamatus kõrguses tema kohal paistis rolikesti väikesi avausi, kuid nendeni oli võimatu pääseda.

Äkki märkas ta otse enda ees madalat ava. Tarzan ujus ettevaatlikult lähemale ja kuulatas. Avas polnud näha kedagi. Ta libistas oma keha hääletult avausse. Sile pruun nahk läikis kuuvalgel ja väikesed hõbedased piisad langesid tema kehalt sinisesse järvevette.

Ahvinimese ees oli pime tunnel, mida valgustas läbi avause tungiv nõrk kuupaiste. Liikudes nii kiiresti kui ettevaatus seda lubas, sisenes ta üha kaugemale tunnelisse. Peagi tuli järsk käänak, siis hulk astmeid ja lõpuks uus käik, mis kulges paralleelselt järvepoolse kaljuseinaga.

88

Käiku valgustas ähmaselt mõni hubisev lambituli. Ahvinimene märkas mõlemal pool käiku rohkesti avausi. Terav kõrv tabas hääli, mille järgi ta otsustas, et kusagil kõrvalruumis asuvad preestrid.

Võimatu oli kujutleda, et tal õnnestub vaenlase pesast tähelepandamatult läbi tungida. Taas tuli appi võtta maskeering. Ta teadis nüüd, kuidas seda kõige hõlpsamini korraldada Nagu lõvi Numa, kes jälitab ujedat ohvrit, peatus ta lähima avause juures, sõõrmed võbelemas. Sisemust varjav eesriie lükati tasahilju kõrvale. Järgmisel hetkel kadus avausse tema pea, õlad, siis keha ja eesriie langes endisele kohale. Kõlas kukkuva keha tuhm mütsatas, millele järgnes täielik vaikus. Möödus minut, teine, kolmas, ja Jad-ben-Otho templi käiku ilmus hirmuäratavas maskis preester.

Kindlal julgel sammul jätkas ta oma teed ja kavatses juba kõrval-koridori pöörata, kui tema tähelepanu äratasid vasakult kostvad hääled. Ta peatas viivuks ja surus kõrva vastu loomanahku, mis varjasid tema eest ruumis viibinud inimesi. Siis hüppas ta tagasi käigu varju, sest järgmisel hetkel tõsteti eesriie üles ja keegi preester astus välja. Oodanud, kuni preester oli küllalt kaugele jõudnud, hakkas Tarzan talle järele minema.

Tee viis mööda kaljuga paralleelset käiku. Siis pööras Pan-sat ootamatult vasakule ja astus väiksesse ruumi. Tarzan järgnes talle just parajal ajal, et märgata põrandaavausest hoovavat valgust. Alla viis samasugune pulkredel, nagu seda kasutasid vaz-donid.

Veendunud, et Pan-sat pole teda märganud, laskus ahvinimene preestri järel ja jätkas jälitamist. Käik oli kitsas ja madal, vaevalt täiskasvanud inimese kõrgune. Siin

tali peaaegu igal sammul ette treppe, küll kuue, küll kahe astmega, mis kõik viisid alla. Käik lõppes väikeses ruumis, kus ühes nurgas kõrgus kivihunnik.

Pan-sat pani tõrviku põrandale ja hakkas kiviprügi kõrvale kraapima. Peagi tali nähtavale põrandaga ühel tasapinnal olev auk. Tõrvik jäi põrandale, preester ronis auku ja kadus Tarzani silmist

Ahvinimene ei viivitanud, vaid järgnes kohe preestrile. Peagi jõudis ta üles kalju nõlvale. Rada läks järsult alla ja käänas seal nähtavasti ära. Käänakul märkas Tarzan vilksamas Pan-sati kogu.

Jälitaja laskus samuti ja hakkas maastikku silmitsema. Ta oli Pan-sati kui teejuhiga täiesti rahul ega soovinud teda kauem jälitada. Temast vaevalt kuuskümmend meetrit eemal helendasid põhjataeva taustal lossi valged müürid. Aeg, mis kulus tutvumiseks preestrite saiakäiguga templi ja linna vahel, polnud asjatult kulutatud, ehkki tal oli kahju igast silmapilgust, mida ta ei saanud pühendada oma peaeesmärgile. Siiski tundus hiljutine vahejuhtum üsna kasulik olevat, sest ta rajas oma julge plaani pealtkuuldud jutuajamisele Lu-doni ja Pan-sati vahel.

Üksinda vaenulike metslaste hulgas viibides võis ta vaevalt saavutada edu võitluses olendi eest, keda ta maailmas üle kõige armastas. Tema pärast pidi Tarzan endale liitlasi soetama ja ainult selleks ohverdas ta oma kallist aega.

89

Ahvinimene tõttas lossi, et otsida uut vangikoda, kuhu nad ta armastatud naise vahepeal peitnud olid. Ülima rahuga läbis ta värava, äratamata oma preestrirüüga vähimatki kahtlust Sõduritele lähenedes hoidis ta käsi selja taga ja palus saatust, et ainsa tõrviku tuhm valgus ei paljastaks tema jalgade erinevust Pal-ul-doni asukate omadest. Kuid vallid olid nii harjunud preestrite edasi-tagasi seerimisega, et panid teda vaevalt tähele.

Aias polnud hingelistki. Kus viibis siis see, keda ta otsis? Et Jane pidi aias olema, seda kuulis ta Lu-doni ja Pan-sati jutuajamisest Ta oli kindel, et ülempreestril polnud vahepeal aega ega võimalust teda mujale viia. Niipalju kui ta teadis, oli aed ette nähtud üksnes printsessile ja tema orjadele. Järelikult võidi Jane siia tuua ainult Ko-tani käsul ja ta viibis arvatavasti kusagil printsessi ruumides. Ainult kus need ruumid asusid, seda Tarzan ei teadnud.

Otsinud aia läbi, leidis ta maja, mida keegi ei valvanud, pisut hiljem aga kuulis vihaseid, ärritatud hääli. Ta avas ukse, liikus kära suunas ja peatus lõpuks loomanahkadest katte ees, mille tagant hääled kostsid. Ta kergitas ettevaatlikult nähku ja vaatas sisse. Kaks naist võitlesid ho-doni sõduriga. Üks neist oli Ko-tani tütar, teine Pan-at-lee.

Sõdur viskas O-lo-a julmalt põrandale, haaras Pan-at-lee juustest kinni ja tõstis tema kohale halja noa. Heitnud endalt preestri peakatte, hüppas ahvinimene tappa ja andis sõdurile surmahoobi. Ho-don varises põrandale. Naised pöördusid oma päästja poole ja tundsid temas ära Tarzani.

Pan-at-lee langes põlvili ja tahtis suudelda päästja jalgu, kuid ahvinimene käskis tal üles tõusta. Tal polnud aega kuulata tänusõnu ega vastata kahe naise lõpututele küsimustele.

„Öelge parem, kus on minu rassist naine, kelle Ja-don templist siia tõi?" hüüdis ta.

„Ta lahkus siit alles nüüdsama," hüüatas O-lo-a. „Mo-sar, selle tüübi isa," ta osutas põlglikult Bu-loti surnukehale, „viis ta minema"

„Kuhu?" röögatas Tarzan. „Ütle ometi rutem!"

„Sinna," vastas Pan-at-lee, näidates ukse poole. „Nad tahtsid ka printsessi viia Tu-Iuri, Mo-sari linna Tumeda järve äärde."

„Lähen teda otsima," ütles Tarzan. „Ta on minu naine. Kui ellu jään, vabastan ka sinu ja viin tagasi Om-ati juurde."

Ja enne kui tütarlaps vastata jõudis, oli ta eesriide taha kadunud.

Tarzan tormas edasi mööda käänulist ja halvasti valgustatud käiku. Viimane järsk käänak, ja ta oli sõduritest tulvil lossihoovis.

Nähes ahvinimest, kes oli kiiruga unustanud preestri peakatte pähe panna, tõstsid sõdurid suurt kisa.

Jumalasalgaja! Templi rüvetaja!" kuuldus metsikutest kõridest.

Kuid kostis ka teistsuguseid, rõõmsaid hääli: „Dor-ul-Otho! Jumala poeg!" Tarzan nägi, et paljud usuvad endiselt tema jumalikku päritolu.

Isegi ahvinimesele tundus võimata teha üksnes noa abil endale teed läbi sõjariistas meestega täidetud õue. Ta pidi taas kogu oma nutikuse

appi võtma ja pealegi silmapilk, sest teda hakati juba sisse piirama. Veel polnud hilja ümber pöörata ja käiku mööda põgeneda, kuid see oleks olnud kasulik Mo-sarile, kelle jälitamisest ta ei tahtnud loobuda.

„Pidage!" hüüdis ta kätt tõstes. „Olen Dor-ul-Otho ja tulen teie juurde sõnumiga Ja-donilt, kes Jad-ben-Otho tahtel saab teie kuningaks nüüd, kus Ko-tan on tapetud. Vandenõud juhtiv ülempreester Lu-don kavatseb vallutada lossi ja hukata kuningale ustavaks jäänud sõdurid. Ta tahab Pal-ul-doni kuningaks teha Mo-sari, kes oleks tema käes vaid kuulekas tööriist. Järgnege mulle! Ei tohi kaotada ainsatki minutit, kui tahate takistada Lu-doni preestrite poolt linnas ülesässi-tatud reetureid lossi tungimast."

Sõdurid lõid viivuks kõhklema. Viimaks ütles üks neist:

„Mis sa meile pandiks annad? Kust peaksime teadma, et sa meid lõksu ei meelita? Ehk on Ja-doni poolehoidjad juba lüüa saanud?"

„Minu elu on teile pandiks," vastas Tarzan. „Kui selgub, et olen valetanud, võite mind jalamaid tappa Selleks on teid küllalt palju. Aga tulge nüüd, sest iga sekund on kallis. Preestrid koguvad all linnas juba sõdureid."

Vastust ootamata suundus Tarzan lossi peavärava poole, mis asus õue teises otsas. Aeglasema taibuga olendid olid alistatud tõelise juhi tahtele.

Tarzan viis nad linna hoone juurde, kus asus Lu-doni salakäik. Siin nägid nad trobikonda sõdureid, kelle A-luri reeturid olid terve linna pealt kokku ajanud.

„Rääkisid tõtt, võõras," ütles Tarzani kõrval sammuv pealik, „sest seal sõdurite hulgas on rohkesti preestreid."

„Nüüd aga," lausus Tarzan, „kus olen täitnud lubaduse, lähen oma * teed —• arveid klaarima Mo-sariga, kes on mulle ränka ülekohut teinud. Ütle Ja-donile, et Jad-ben-Otho on tema poolt, ja ära unusta lisada, et Dor-ul-Otho nurjas Lu-doni kavatsuse vallutada loss."

„Ei unusta," vastas pealik. „Mine oma teed, meid on küllalt, et reetureid hävitada"

„Ütle mulle," küsis Tarzan, „kus asub Tu-luri linn?"

„See on A-luri teise järve lõunapoolsel kaldal," vastas pealik. Järve nimi on Jad-in-lul."

Pealik ja sõdurid hakkasid liikuma reeturite jõugu poole, kes nähtavasti arvasid, et neile on saabunud täiendust, sest nad ei teinud vähimatki katset end kaitsta või põgeneda. Ühtäkki tõi pealik kuuldavale metsiku sõjakisa, millega jalamaid ühinesid tema poolehoidjad. Selle märguande peale tormasid sõdurid pöörase hooga ootamatult tabatud mässajate kallale.

Sündmuste käiguga raitul ja veendunud oma plaani õnnestumises, pööras Tarzan kõrvaltänavale, et otsida teed lõunasse, Tu-luri linna.

XVII. Mis juhtus Jane'iga?

Jane Clayton püüdis meeleheitlikult vabastada end teda röövinud Mo-sari käest. Mo-sar sundis teda käima, kuid Jane ei astunud ähvardustest hoolimata ühtegi sammu selles suunas, kuhu tahtis minna Mo-sar. Iga kord, kui Mo-sar püüdis teda jalule panna, viskus Jane pikali, nii et mees oli sunnitud teda kandma.

Viimaks sidus Mo-sar naise käed selja taha ja lohistas teda siitpeale mööda maad, sest jõudis arusaamisele, et Jane'i õrn ilu oli täielikus vastuolus tema kehalise jõu ja vaprusega. Kui ta viimaks oma meestega ühines, rõõmustas teda kõige rohkem see, et võis Jane'i paari tugeva sõduri hooleks anda. Ent nemadki olid sunnitud teda kandma, sest Ko-tani sõdurite kättemaksu kartes ei tahtnud Mo-sar silmapilkugi viivitada.

Mo-sari salk lahkus kiiruga A-luri kõrgendikelt Jad-ben-Otho orgu, viies kaasa Jane Claytoni, keda kandis endiselt kaks sõdurit. Järve rannas asus Mo-sari laevastik, mis koosnes puutüvest väljatahutud tugevatest paatidest. Paadi nina ja pära kujutasid mitmesuguseid kirevaks värvitud linde ja loomi.

Mo-sari käsul asetasid sõdurid ühe niisuguse paadi pärasse ka oma kandami. Mo-sar astus tema juurde, sõdurid aga võtsid koha sisse aerude taga.

Jäta tõrkumine, kaunitar," ütles Mc—sar Jane'ile. „Oleme sõbrad, siis ei juhtu sinuga midagi halba. Mo-sar on väga* helde, kui talitad tema soovide kohaselt. Võid selles ise veenduda"

Mo-sar oli enda arvates naisele head muljet avaldanud ja vabastas ta käed köidikuist, olles kindel, et sõdurite vahelt ei pääse ta kuhugi ja et järv hoiab teda vaos niisama hästi kui raudtrellidki.

Rohkem kui saja aeru sulpsatuste saatel asus laevastik teele. Laskunud ühele põlvele, aerutasid sõdurid kärmelt. Viimases paadis väsis Mo-sar oma tusase vangiga juttu vestmast, heitis paadi põhja pikali ja uinus.

Nii liikusid nad vaikselt piki jõge, mis suubus Jad-ben-Otho järve. Jane Clayton istus endiselt paadipäras, kõik meeled pingul. Mitu kuud polnud ta maitsnud vabadust, olles kord ühe, kord teise suguharu vang. Sellest ajast saadik, kui kapten Fritz Schneider oli saksa sõduritest salgaga keisri alustatud hävitustööd jätkates maha põletanud Greystoke'i mõisa ja Jane'i kaasa viinud, polnud ta saanud vabalt hingata. Et ta siiani oli elusa ja tervena kõigile ohtudele vastu pidanud, selle kirjutas ta Kõigevägevama helduse ja heatahtlikkuse arvele.

Esialgu peeti teda Saksa väejuhatuse asukohas kui väga väärtuslikku vangi. Sellal koheldi teda täiesti humaanselt. Aga kui sakslased oma õnnetu sõjakäigu kestel Ida-Aafrikas rannikust kaugemale tõrjuti, anti käsk ka teda sisemaale viia. Ilmselt oli üks käsu põhjusi kättemaksuhimu, sest vaevalt võis Jane Claytonil muutunud oludes mingisugune sõjaline väärtus olla.

Sakslasi ärritas pööraselt tema poolmetsik abikaasa, kes jälitas neid

saatanliku järjekindluse ja leidlikkusega ning jagas julmi lööke; tekitades küllaltki olulist moraalset ja ainelist kahju. Tema vastu võitlevad väeosad elasid alalises hirmus. Nad kirjutasid tema arvele ka mitme ohvitseri elu. Tarzan ületas neid igas suhtes. Iga kavaluse nurjas ta kavalusega, iga julmuse eest tasus kätte veelgi julmemini. Nad kartsid ja vihkasid isegi tema nime. Tuhat korda kahetsesid nad, et olid hävitanud tema mõisa, tapnud tema kodakondsed ja röövinud naise selliselt, et võis arvata, nagu oleks temagi tapetud. Tuhat korda olid nad oma mõttetu julmuse eest juba karistada saanud. Nüüd, kus neil polnud võimalik kätte maksta talle endale, võeti käsile tema naine.

Jane'i sisemaale saatma määrati leitnant Erich Obergatz hauptmann Fritz Schneideri kompaniist. Kõigist ohvitseridest oli ta ainsana pääsenud Tarzani kättemaksust.

Pikka aega hoidis Obergatz teda väikeses pärismaalaste külas, mille pealik kartis sakslasi. Jane'i elu muutus siin raskeks ja alandusteroh-keks. Leitnant Obergatz, keda seni oli talitsenud ülemuse silm, ei osanud kuidagi aega sisustada Oma julmuse ja maksmapandud survega muutis ülbe preislane külarahva elu täielikuks põrguks. Igavus ja pealesunnitud külaelu ebamugavused mõjusid tema selletagi halvale ise-loomule niivõrd, et temast sai nii elanike kui ka mustade sõdurite hirmuvalitseja.

See, mida ennasttäis sakslane näha ei suutnud, oli Jane Claytonile päevselge. Mustade sõdurite poolehoid kuulus külaelanikele. Kõigil oli Obergatzist kõrini. Läks vaja ainult kõige tühisemat sädet, et päästa valla viha- ja kättemaksulaviin, mida kõrk hurm oli ise endale valmistanud.

Säde tõepoolest ka ilmus, kuid hoopis ootamatust kandist. Kord õhtupoolikul ilmus külla sõjaväljalt põgenenud pärismaalasest Saksa sõdur, väsinud ja haige. Enne kui Obergatz tema päralejõudmisest kuulis, teadis terve küla, et sakslaste võim Aafrikas on lõppenud.

Obergatzi sõdurid taipasid peagi, et nüüd pole neil vaja enam kellelegi alluda, ja vihatud välismaalasele oleks kähku ots peale tehtud, kui Jane'ile ustav neegrinaine poleks vahele seganud. Ta oli külas kuulnud, et sakslast kavatsetakse tappa, kuid koos teutooniga oleks kannatanud ka süütu valge naine.

„Nad juba vaidlesid selle üle, kes su endale saab," pihtis neegritar.

„Millal nad meile järele tulevad?" küsis Jane. „Kas sa kuulsid neid sellest rääkimas?"

„Täna öösel," vastas naine, „sest nad kardavad ikka veel seda valget meest. Nad tulevad öösel ja tapavad ta une pealt."

Jane tänas neegritari ja saatis ta minema, et teised teda kahtlustama ei hakkaks, ise aga läks otseteed Obergatzi onni, kus ta polnud veel kordagi käinud. Loomulikult üllatas külalise tulek sakslast

Jane jutustas ohvitserile sellest, mis oli teda siia toonud, ent Obergatz keeldus naist uskumast, tehes seda upsakalt ja bravuurselt. Jane pani tal kähku suu kinni.

„Niisugune jutt ei kõlba kuhugi," ütles ta lühidalt. „Te olete tõmmanud

93

enda peale nende inimeste õiglase viha. Hoolimata sellest, kas sõnum rindelt on õige või vale, usutakse seda ikkagi. Meil ei jää üle midagi muud kui põgeneda. Kui te lähete nende juurde nüüd oma rumalate väidetega seaduslikku võimu kaitsma, surete ainult pisut varem. See on kõik."

„Kas lood on tõesti nii halvad?" küsis sakslane. Ta hääl värahtas.

„Kõik on nii, nagu ütlesin," vastas Jane. „Nad tulevad täna öösel ja tapavad teid une pealt. Andke mulle püstol, püss ja laskemoona. Teeme näo, nagu läheksime džunglisse jahile. Teie käite ju tihti jahil. Võib-olla minu kaasatulek äratabki kahtlust, kuid peame riskima. Ja vaadake, härra leitnant, et te endiselt sõimate, kirute ja alandate igati oma teenijaid, et nad mingil juhul ei märkaks muudatust teie käitumises. Kui kõik hästi läheb, siis jahilt me enam tagasi ei tule. See on ainus pääsetee. Kuid enne seda peate vanduma, et te mulle midagi halba ei tee, vastasel korral olen ma sunnitud kutsuma pealiku, andma teid talle üle ja laskma endale kuuli pähe, sest on küsitav, kas on parem olla teiega koos džunglis või siin metsikute pärismaalaste käes."

„Vannun!" vastas Obergatz pühalikult. „ Vannun oma jumala ja keisri nimel, et ma ei tee teile midagi halba, leedi Greystoke."

„Väga hea," lausus Jane, „sõlmime selle liidu, et teineteist aidata, kuni oleme jõudnud tsiviliseeritud inimeste juurde. Kuid olgu teil teada, et lugupidavat suhtumist ärge minult oodake. Mina olen uppuja, teie olete õlekõrs. Pidage seda alati meeles, sakslane."

Kui Obergatz esialgu kahtleski tema sõnade siiruses, siis Jane'i terav halvustav toon veenis teda kiiresti. Ilma pikema jututa andis Obergatz talle püstolid, püssi ja mitu padrunitaskut. Oma harilikul ülbel toonil kutsus ta kokku teenijad, teatades, et tema ja valge leedi lähevad džunglisse jalule, ning andis neile asjakohased korraldused.

Neegrid tormasid korraldusi täitma ennenägematu agarusega ja nii Jane kui Obergatz märkasid, et nad lahkusid külast isekeskis sosistades ja naerdes.

„Need sead peavad seda heaks naljaks," pomises Obergatz endamisi, „et ma täna enne oma surma lähen jahile hankima liha, mille nad ise nahka pistavad."

Niipea kui jahimoona kandjad olid džunglisse kadunud, läksid Jane ja Obergatz sama teed neile järele. Ei Obergatzi mustad sõdurid ega külaelanikud teinud vähimatki katset neid kinni pidada. Kõik tahtsid, et valged tooksid neile liha, enne kui nad tapetakse.

Läbinud umbes veerand miili, pööras Obergatz lõunasse. Mõlemad liikusid kõige suurema kiirusega, et öö jooksul külast võimalikult kaugele jõuda. Nad tundsid pärismaalaste kombeid ja teadsid, et öösel ei hakka neid keegi taga ajama. Öösel jätavad neegrid kogu maa-ala, mis on väljaspool nende küla aeda, lõvi Numa võimusesse.

Nii algas kahele valgele lõpmatu rodu raskeid päevi ja hirmuga täidetud öid. Nad liikusid aeglaselt lõunasse, ehkki idarannik oli lähemal. Kuid Obergatz ei tahtnud end inglaste kätte vangi anda. Ta lootis Lõuna-Aafrikas buuride hulgas leida kaastunnet ja võimalust Saksamaale

tagasi minna. Naine oli sunnitud temaga kaasa minema.

Rännak tõi neid viimaks üle mägede Jad-ben-Otho orgu, järve põhjakaldale A-luri linna lähedal. Siin tungis neile kallale salkkond ho-doni kütte. Obergatzil õnnestus põgeneda, kuid Jane võeti vangi ja toodi A-luri. Sestsaadik polnud ta sakslasest midagi kuulnud ega teadnud, kas Obergatz on hukkunud džunglis või terve nahaga Lõuna-Aafrikasse pääsenud.

Jane'i peeti kinni vaheldumisi kord lossis, kord templis olenevalt sellest, kas ta sattus Ko-tani või Lu-doni meelevalda. Nüüd kuulus ta uuele isandale, kes, nagu ta lossis ja templis oli kuulnud, paistis silma julmuse ja alatusega. Jane istus viimase paadi päras, kõik saatjad olid seljaga tema poole ja ta jalge ees norskas Mo-sar, kes nägi veel vähem kui sõdurid.

Tume kallas ahvatles Jane'i oma lähedusega. Vaikselt, ühtegi häält tegemata libistas Jane Clayton, leedi Greystoke end järve jahedasse vette. Ta ei liigutanud peaaegu üldse, püüdis ainult nina veest väljas hoida. Viimaks muutusid paadid kuupaistel väikesteks täppideks. Jane Clayton ujus lõunakalda poole.

Üksi, relvituna, peaaegu alasti maal, mida asustasid vaenulikud suguharud ja metsikud kiskjad, tundis ta ometi esimest korda nii mitme kuu jooksul rõõmu ja kergendust Kuigi iga järgmine hetk võis surma tuua, oli ta siiski vaba. Veri- liikus soontes kiiremini. Jane hoidis vaevu tagasi rõõmuhõiset, kui ta lõpuks oli veest välja roninud ja järvekaldal seisis.

Ah, kui tema kõrval oleks ta tugev ja vapper mees! Rohkemat polnud talle vaja. Kivist hiigellinnad oma mugavuste ja tsivilisatsiooni hüvedega ei veedelnud teda kaugeltki nii nagu džungel oma majesteetliku vabadusega.

Kusagil ööpimeduses möiratas lõvi. Jane'il jooksid külmajudinad üle selja ja juuksed ähvardasid peas püsti tõusta, kuid ta ei löönud kartma. See oli lihtsalt ürgmetsas elanud esivanematelt päritud instinktiivne reageering iidse vaenlase lähedusele, ja ei midagi rohkemat Naine liikus tasa ja ettevaatlikult läbi metsa. Lõvi möirgas uuesti, seekord juba lähemal. Jane kiirustas otsima madalat oksa ja ronis nobedasti kahara puu kaitsvasse varju.

Pikk ja ohtlik rännak Obergatzi saatel oli karastanud ta närve ja lihaseid. Ta oli juba ammugi harjunud metsas elama ja Tarzani õpetusi järgides leidis endale kolmekümne jala kõrgusel maapinnast rahuliku ööbimispaiga. Ehkki oli külm ja ebamugav, uinus ta peaaegu silmapilk, sest ta südames leegitses uus lootus.

Jane magas niikaua, kuni päike kõrvetama hakkas. Ta oli hästi puhanud ning tundis end värske ja reipana. Kogu tema olemust valdas kergus, mõnu- ja õnnetunne. Ta tõusis kõikuvale oksale ja ringutas. Naise paljas sale keha läikis lehestikust läbitungivates päikesekiirtes. Täpiline valgus ja laisad liigutused tegid ta peaaegu leopardiga samaseks. Ta uuris tähelepanelikult ümbrust ja kikitas kõrvu, et kuulda kahtlasi hääli. Veendunud, et läheduses midagi sellist pole, ronis ta puu otsast alla.

95

Jane tahtis supelda, kuid järve kaldad olid liiga lagedad ja metsa päästvast rohelusest kaugel. Ta otsustas seda teha siis, kui on paremini tutvunud ümbruskonnaga. Ta hulkus metsas ringi ja otsis toitu, mida siin leidus külluses. Jane kinnitas keha ja puhkas, sest tal polnud veel mingit kindlat tegevusplaani. Tema vabadus oli liiga noor ja kallis, et seda tulevikukavatsustega rikkuda.

Tsiviliseeritud inimeste asulad näisid kättesaamatud ja õhulised nagu kauge unustusse jäänud unenägu. Oo, kui ta võiks rahulikult elada siin, džunglis, ja oodata, kuni tuleb Tarzan! Endine lootus elustus uue jõuga. Jane teadis, et tema mees tuleb tingimata, kui ta vaid elus on. Ta ei kahelnud selles hetkegi, kuigi pidas võimalikuks, et kohtumine võib edasi lükkuda. Kui ta ainult elaks!

Jah, Tarzan otsib ta üles, kui ta elab. Aga kui ta ei ela, on Jane'il siin niisama hea olla kui kus tahes mujal, sest siis ei huvita teda enam miski. Ta jääb kannatlikult surma ootama.

Metsas kõndides jõudis ta kristallselge veega allika juurde. Siin kustutas ta janu ja suples kahara varjurikka puu all. Koht oli ilus ja rahulik. Allika põhja kattis jäme kruus. Jane tõstis põhjast peotäie kive ja hakkas neid uurima, kuid märkas samas oma sõrmel verd. Ta hakkas põhjust otsima ja leidis kivide hulgast vulkaanilise klaasi killu, mille tera oli õhuke ja vahe nagu habemenuga.

Jane Clayton sattus vaimustusse. Saatus ise andis talle kätte vahendi — lõiketera, millega ta võib endale valmistada relvi ja.tööriistu. Sellega suudab ta kõike, ilma selleta aga mitte vähimatki.

Ta otsis veel ja sai suure hulga väärtuslikke kilde, millega täitis puusal rippuva koti. Seejärel ronis ta puu otsa, et silmitseda rahulikult oma väärtuslikku leidu. Mõni kild meenutas noatera, teisi võis kasutada oda- ja väiksemaid nooleotsteks.

Jane võttis nõuks valmistada kõigepealt oda — see oli kõige lihtsam. Puutüves leidis ta õõnsuse ja peitis sinna kogu oma varanduse, võttes kaasa vaid noateraga sarnaneva klaasikillu.

Puu otsast alla tulnud, otsis ta noore tikksirge puu ning saagis ja raius seda, kuni võis murda ilma pikuti lõhkumata Puu oli oda varreks paraja jämedusega — jahioda, nagu tema wazirid seda olid teinud. Jane oli omal ajal neid sageli töö juures jälginud ja wazirid olid teda isegi õpetanud oda kasutama, naerdes ja avaldades kiitust seda-mööda, kuidas asi edenes.

Ta teadis rohtusid, millest sai kõige pikemat ja tugevamat kiudu, korjas neid ja tõi koos odaga puu juurde. Roninud uuesti oma pessa, asus ta tööle ega märganudki, et oli hakanud ümisema mingit meel-detulnud viisi. Jane naeratas: esimest korda mitme kuu jooksul tundis ta end nii hästi.

„Ma peaaegu tunnen, et John on ligidal," ohkas ta. „Minu John, mu Tarzan!"

Ta tegi odavarre pikkuse parajaks, hõõrus ja silus seda, lõhestas ühe otsa ja asetas sinna terava klaasikillu. Seejärel eraldas ta rohukõr-

96

test kiud, keerutas ja hõõrus neid, kuni need muutusid läikivaks ja siledaks. Ta pesi neid allikavees ja sidus ümber odaotsa. Oda ei tulnud küll kuigi ilus, aga oli nii hea, kui seda lühikese ajaga üldse võis teha.

Pole viga, hiljem teeb ta uusi, mille üle isegi waziride parimad oda-meistrid võivad uhkust tunda.

Sellise meeldiva mõttega asus ta uut relva proovima.

XVIII. Üksi Tu-luris

Peaaegu päikesetõusuni kõndis Tarzan äärelinnas, kuid ei leidnud kusagilt kadunud abikaasa jälgi. Mägedest puhuv kerge hommikutuul tõi igasuguseid lõhnu, kuid mitte seda, mida ta otsis. Tarzan jõudis järeldusele, et Mo-sar viis ta minema mõnes teises suunas. Otsimise ajal oli ta sageli leidnud järve poole viivaid värskeid jälgi. Ta oletas, et need olid Jane'i röövijate omad. Tarzan uuris veel kord hoolikalt kõiki A-lurist tulevaid jälgi, et vältida eksimist. Alles pärast seda suundus ta Jad-ben-Otho järve kaldale, sinna, kus Mo-sari salk oli paatidesse asunud.

Tarzan nägi kaldal palju paate ja valis neist tagaajamiseks ühe tugevama. Oli juba päev, kui ta sõudis mööda puust, mille okste vahel magas tema naine.

Oleks tuul puhunud lõunast, oleks Tarzan oma abikaasa sealsamas leidnud. Kuid karm saatus määras teisiti ning Tarzan ja Jane ei kohtunud. Peagi kandsid võimsad aerulöögid paadi järve teise otsa ja sealt edasi väljavoolavasse jõkke.

Tarzan sõudis piki looklevat jõge ega pannud tähele väikest lahte, kuhu sisenedes oleks võinud vältida mitut tundi kõige kumavamat aerutamist. See oli laht, kus Mo-sar ja tema sõdurid avastasid maale minnes, et vang on põgenenud. Mo-sar ise oli maganud peaaegu A-lurist saadik, aerutajad aga istusid vangi poole seljaga ega suutnud kuidagi meenutada, millal nad teda viimati nägid. Siiski arvati üksmeelselt, et Jane võis põgeneda jõe kõige kitsamas kohas. Mo-sar ei teadnud, mida suurest vihast teha. Et ta ise oli kõiges süüdi, siis seda agaramalt püüdis ta Jane'i põgenemises teisi süüdistada.

Ta oleks jalamaid Jane'i otsima asunud, kui poleks karmud kokku põrgata A-luri sõduritega, keda nii Ja-don kui ülempreester võisid olla teda jälitama saatnud. Mo-sar ei söandanud saata isegi mõnda üksikut sõdurit, et mitte nõrgestada oma kaitseväge. Lühikese viivituse järel sõitis ta Jad-ben-luli järvele.

Hommikupäikese esimesed kiired valgustasid parajasti Tu-luri valgeid tomitippe, kui Mo-sari aerutajad vedasid paadid kaldale otse linna müüride all. Nüüd, kus pealik viibis jälle oma kodulinnas ja tundis end oma sõdurite keskel turvaliselt, saatis ta koguni kolm paaditäit sõdureid Jane'i otsima. Ühtlasi tehti neile ülesandeks võimaluse korral selgitada, mis oli juhtunud Bu-lotiga. A-lurist lahkumisest saadik polnud Mo-sar tema vastu erilist huvi tundnud, vaid hoolitses eelkõige oma naha päästmise eest.

97

Kui kolm paati kaldale lähenesid, märkasid sõdurid mingit võõrast paati kahe preestriga. Esialgu pidasid Mo-sari mehed seda Lu-doni eelsalgaks, unustades, et

preestrid ei võidelnud peaaegu kunagi, või kui, siis vaid äärmise juhtumi korral. Salaja vihkasid peaaegu kõik Pal-ul-doni sõdurid preestriseisust. Kuid selle asemel et neile kallale tungida, otsustasid nad preestrid ära oodata, et pärida neilt teateid.

Sõdureid nähes tegid preestrid rahumärgi. Mo-sari sõdurite pealik viipas käega, kutsudes neid lähemale.

„Mida te teete siin, Mo-sari maal, nii kaugel oma kodulinnast?" küsis ta.

„ Tõime sõnumi ülempreester Lu-donilt," kuulutas üks neist. „On see rahu- või sõjasõnum?" küsis üks sõdur. „See on rahuettepanek!" vastas preester. Ja Lu-doni sõdurid? Kas nad järgnevad teile?" küsis pealik. „Oleme üksi," kinnitas preester. „A-luris ei tea keegi peale Lu-doni, et siia tulime."

„Siis minge oma teed," lubas pealik.

„Kes see on?" küsis äkki teine preester käega järve poole osutades.

Kõigi pilgud pöördusid kohe osutatud suunda. Üksik sõdur sõudis kiiresti Tu-luri poole. Sõdurid ja preestrid tonnasid põõsastesse peitu.

„See on kohutav mees, kes ennast Dor-ul-Othoks nimetas," sosistas üks preestritest. „Mulle jäi ta hästi meelde."

„Sul on õigus, preester," hüüdis sõdur, kes oli Tarzanit A-luris näinud. „See on tõepoolest mees, keda õigusega kutsutakse Tarzan-jad-guruks."

„Kiirustage, preestrid!" lausus pealik „Teil on kire paat, te jõuate Tu-luri enne meid, et hoiatada Mo-sari tema lähenemisest."

Preestrid lõid kõhklema, neid ei vaimustanud väljavaade kohtuda hirmuäratava mehega. Kuid juba lükati nende paat vette ja nad ise tõugati paati. Preestrid puiklesid ikka veel vastu, kuid nüüd päris ilmaaegu, sest üksik aerutaja võis neid juba märgata. Teist valikut polnud, ainult Tu-luri linn võis neile veel varju pakkuda. Nad tõmbusid kössi ja hakkasid kõigest jõust linnamüüride poole sõudma.

Sõdurid varjusid uuesti põõsastesse. Kui Tarzan oleksk neid märganud ja tulnud lähemalt uurima, poleks ta üksi nagunii kolmekümne vastu saanud. Kuid sõdurid ei pidanud üldse vajalikuks temaga järvel kokku saada, sest neid oli saadetud otsima põgenenud vangi, mitte püüdma metsikut tüüpi, kelle julmusest ja vaprusest oldi palju kuuldud.

Kui Tarzan sõdureid märkaski, siis ei teinud ta neist välja, vaid sõudis rahulikult, kuid kiiresti linna poole. Ta ei hakanud isegi preestreid taga ajama, kui nad otse tema nina all kaldalt lahkusid ja hirmunud pilku selja taha heites lossi värava poole lidusid. Nad hoiatasid lossivahte ja nõudsid kiiret kokkusaamist Mo-sariga, et hoiatada teda Tarzani lähenemisest. Vahimehed astusid sõnatult kõrvale.

Nad juhiti läbi lossiõue, mis oli A-luri lossiõue vähendatud koopia.

„Meid saatis ülempreester Lu-don," seletas alampreester. „Ta soovib elada sõpruses Mo-sariga, kelle vastu on tal alati olnud sõbralikud tunded. Ja-don kogub sõjaväge, et asuda kuninga troonile. Ho-doni-de külades on tuhandeid ülempreester Lu-doni poolehoidjaid. Ainult Lu-doni abiga võib Mo-sar saada kuningaks. Lu-don käskis öelda, et kui Mo-sar taliab säilitada Lu-doni sõprust, peab ta otsekohe tagasi andma naise, kelle röövis printsess O-lo-a ruumidest."

Sel hetkel astus sisse keegi sõdur. Ta oli väga erutatud.

„Dor-ul-Otho on Tu-luris ja soovib viivitamata Mo-sari näha."

„Dor-ul-Otho!" imestas Mo-sar.

„Nii ta ütles," kinnitas sõdur. „Ta ei sarnane tõepoolest Pal-ul-doni elanikega. Arvan, et ta on seesama, keda mõni nimetab Dor-ul-Otlioks, mõni aga Tarzan-jad-guruks. Kuid ainult jumala poeg julgeks üksi võ-hivõõrasse linna tulla. Seepärast peab arvama, et ta räägib tõtt."

Mo-sar sattus paanikasse. Ta ei suutnud kuidagi otsustada, mida teha, ja vaatas abiotsivalt preestrite poole.

„Võta ta lugupidavalt vastu," soovitas preester, kes tundis hästi kõiki oma leivaisa Lu-doni kavalusi. „Kui ta on veendunud sinu sõpruses, minetab ta valvsuse ja sa võid temaga talitada, nagu tahad. Kuid püüa teda siiski Lu-doni jaoks ellu jätta, Mo-sar. Lu-don oleks sulle selle eest igavesti tänulik."

Mo-sar noogutas mõistvalt ja käskis sõduril külalise enda ette tuua.

„Ta ei tohi meid näha," ütles üks preestritest. „Anna meile vastus, Mo-sar. Lahkume siit enne, kui ta tuleb."

„Ütelge Lur-donile, et poleks mind, oleks naine täiesti kadunud," vastas pealik. „Talitsin teda siia tuua Ja-doni eest, kuid ta põgenes ööpimeduses paadist. Ütle Lu-donile, et saatsin kolmkümmend sõdurit teda otsima. Imelik, et te teel kokku ei juhtunud."

„Nägime neid," vastasid preestrid, „kuid nad ei rääkinud midagi oma ülesandest."

„Ma käskisin neil keele hammaste taga hoida," selgitas Mo-sar. „ Öelge oma isandale, et kui nad põgeniku üles leiavad, saadan ta talle elusalt ja tervelt tagasi. Ja veel öelge talle, et minu sõdurid on valmis Lu-doni esimese kutse peale ühinema tema vägedega Ja-doni vastu. Nüüd minge, sest Tarzan-jad-guru tuleb kohe siia."

Mo-sar andis ühele orjale märku.

„Vii preestrid templisse," käskis ta, „ja üüe Tu-luri ülempreestrile, et ta võtaks nad vastu, söödaks kõhud täis ja aitaks neil A-luri tagasi pöörduda niipea, kui nad seda soovivad."

Teenri saatel väljusid preestrid teise ukse kaudu. Järgmisel hetkel tungis saali Tarzan-jad-guru. Vähimagi rahumärgi või tervitussõnata läks ta otseteed pealiku juurde, kes suutis üksnes uskumatu tahtepingutusega varjata hirmu, mida tundis metsiku hiiglase ja tema julma näo ees.

„Olen Dor-ul-Otho," kuulutas Tarzan häälega, mis lõikas Mo-sari

südamesse nagu külm teras. „Tulen Tu-luri naise järele, kelle sa röövisid printsess O-lo-a ruumist."

Tarzani äärmine julgus andis talle Mo-sarist ja tema sõduritest suure moraalse üleoleku. Kõik arvasid, et üksnes Dor-ul-Otho võis hakkama saada säärase julgustükiga. Kas oleks ükski surelik söandanud mitmekümne sõduri juuresolekul nende julmalt pealikult sellisel toonil vastust nõuda? Ei, see oleks võimatu. Mo-sar hakkas kahtlema preestrite antud soovituses petta tulnukat teeseldud sõbralikkusega. Ehmatusest ta isegi kahvatas: Jad-ben-Otho näeb ja teab kõike, isegi kõige salajasemaid mõtteid. Või talitada siiski preestrite nõuande järgi? Pealik niheles rahutult kivtet raiutud troonil.

„Ruttu!" käratas ahvinimene. „Kus ta on?"

„Siin teda pole," vastas Mo-sar.

„Sa valetad!" hüüdis Tarzan.

Jad-ben-Otho olgu tunnistaja, et teda pole Tu-luris," kinnitas pealik. „Võid läbi otsida templi, lossi, kogu linna, kuid sa ei leia teda, sest teda pole siin."

„Kus ta siis on?" uuris Tarzan. „Sina viisid ta A-lurist minema. Kui teda siin pole, kus ta siis on? Mis sa talle tegid?" Ja ta astus ähvardavalt Mo-sari poole, kes taandus hirmust moondunud näoga.

„Oota!" karjatas Mo-sar. „Kui sa oled tõesti Dor-ul-Otho, siis tead, et räägin tõtt. Ma röövisin ta Ko-tani lossist, et päästa ülempreestri Lu-doni või Ja-doni käest, sest Kor-tan on surnud. Kuid öösel põgenes ta mu paadist kusagil Tu-luri ja A-luri.vahel. Veidi aega tagasi saatsin kolm paaditäit sõdureid teda otsima."

Pealiku hääle ja käitumise järgi adus Tarzan, et ta oli tõtt rääkinud ning kallist aega oli asjatult raisku läinud.

„Mida tahtsid Lu-doni preestrid, kes siia tulid?" päris Tarzan. Tänu oma läbinägelikkusele taipas ahvinimene, et need kaks olid tõepoolest A-luri ülempreestri saadikud, kes temaga kohtumise vältimiseks olid sõudnud ihust ja hingest.

„Nad tulid "siia sellessamas asjas, mis sinagi," vastas Mo-sar. „Nad nõuavad tagasi naist, kelle ma olevat Lu-donilt röövinud. Nad eksivad minu suhtes niisama rängalt nagu sinagi, oh Dor-ul-Otho."

„Talian preestreid üle kuulata," lausus Tarzan. „Lase nad siia tuua."

Tarzani kõrk ja käskiv esinemine hirmutas Mo-sari veel enam. Pealik otsustas kõigepealt enda turvalisuse eest hoolt kanda. Nüüd tekkis tal võimalus kas või ajutiselt oma troonisaalist jalga lasta.

„Toon nad ise siia, Dor-ul-Otho," pakkus Mo-sar teenistusvalmilt ja väljus saalist.

Mo-sar ruttas jooksujalu tanplisse, mis oli lossile palju lähemal kui A-luris. Ta leidis Lu-doni saadikud oma ülempreestri juurest ja andis neile edasi alivinimese käsu.

„Mida sa kavatsed temaga teha?" päris üks preestritest.

„Ma ei taha temaga tülitseda," vastas Mo-sar. „Ta tuli siia rahus ja võib rahus lahkuda, sest kes teab, ehk on ta siiski Dor-ul-Otho?"

„Tahtku ta seda pealegi," vastas Lu-doni preester. „Meil on kind-

laid tõendeid, et ta on lihtne surelik, võõramaalane. Lu-don pakkus juba Jad-ben-Qthole oma elu, kui ta peaks eksima ja kui võõras tõesti peaks jumala poeg olema. Kui kõigi Pal-ul-doni preestrite ülempreester on veendunud, et tegemist on petisega, kes oleme siis meie, et selles kalleida? Ei, Mo-sar, sul ei pruugi teda karta. Ta on ainult sõdur ja tema vastu aitavad harilikud relvad. Kui Lu-don poleks käskinud teda elusalt kinni võtta, annaksin ma ise sinu meestele nõu ta tappa. Kuid Lu-doni käsk on Jad-ben-Otho käsk ja sellele ei tohi me vastu hakata."

Siiski jäi Mo-sari rinda kahtluseiva. Ta otsustas jätta algatuse preestritele.

„Siis kuulub ta teile," vastas pealik. „Tehke temaga, mida ise tallate. Mina pesen käed puhtaks. Ülempreester Lu-doni käsk on seadus."

Preestrid pöördusid Tu-luri ülempreestri poole.

„On sul mõni plaan?" küsisid nad. „Kes nuputab, kuidas jumala-teotajat elusalt kinni võtta, sellele tasub Lu-don heldelt."

„Meil on lõvide hoov," lausus ülempreester. „Praegu on see tühi. Ükski loom ei suuda sealt välja pääseda ja kui võõras pole Jad-ben-Otho poeg, siis ei pääse ka tema."

„Muidugi ei pääse," ütles Mo-sar. „Sealt ei pääse välja ka greif. Kuid enne tuleb greif sinna tuua."

Preestrid pingutasid ajusid selle raske probleemi lahendamiseks. Viimaks lausus üks neist:

„See polegi nii raske. Peab ainult kasutama Jad-*ben-Otholt saadud mõistust, mitte vanematelt päritud lihaseid, mis polegi nii tugevad nagu neljajalgsetel loomadel."

„Lu-don pani oma mõistuse võõra vastu välja ja kaotas," tähendas Mo-sar. „Tehke nii, kuidas arvate."

„A-luris suhtus Ko-tan Dor-ul-Othosse suure lugupidamisega ja näitas preestrite saatel talle templit. Kui sina teed samuti, ei ärata see külalises vähimatki kahtlust. Tu-luri ülempreester kutsugu ta templisse ja kogugu siia kõik preestrid, et tunnistada ta Jad-ben-Otho pojaks. Mis oleks loomulikum, kui ülempreester juhtitab ta läbi templi ruumide, nagu tegi seda ka Lu-don ja toob ta ka lõvide hoovi. On ta kord seal, pole

tõrvikuid kustutada mingi kunst. Enne kui ta aru saab, sulgevad kivist vaheuksed kõik sissekäigud."

„Kuid hoovis on aknad, mis annavad valgust," sekkus ülempreester, „isegi seitse akent. Ta võib neid märgata ja põgeneda, enne kui ki-viuksed läbikäigu sulgevad."

„Aknad tuleb nahkadega kinni katta," soovitas üks A-luri preestritest.

„Plaan on hea," kiitis Mo-sar. Eriti meeldis pealikule see, et nii ta ise kui ka tema sõdurid jäid operatsioonist kõrvale. Tarzanit saadavad ainult preestrid ja nii ei tule tal mõttessegi midagi kahtlustada.

Mo-sar naasis lossi teist käiku mööda, kuid mitte troonisaali, vaid lossi kaugemasse ossa. Tarzani juurde saadeti kolm preestrit, kes tunnistasid alandliku häälega teda jumalapojaks ja palusid templisse, kuhu

101

tuuakse ka Lu-doni preestrid, kellelt ta võib teateid pärida.

Ahvinimene võttis preestrite kutse meelsasti vastu, arvates, et oma senist julget esinemist jätkates jõuab ta kõige kiiremini eesmärgile.

Ta juhatati templisse ja võeti, siin vastu täna kõrge seisuse kohaselt. Tarzan päris teateid kahelt A-luri preestrilt, kes ainult kordasid Mo-sari juttu. Siis palus Tu-luri ülempreester teda templit vaatama.

Kõigepealt toodi Tarzan altariõue. Siin sarnanes kõik A-luriga. Ta viidi läbi tõrvikutega valgustatud käikude ja saalide. Viimaks laskuti madalasse ja pimedasse labürinti ning seejärel suurde ruumi, mille õhus oli tunda lõvide haisu. Siin teostas Tu-luri kaval ülempreester oma kavatsuse.

Ühtäkki kustusid tõrvikud. Paljad jalad ruttasid pimeduses ainsa ukse poole. Kivi raksatas vastu kivi ja Tarzanit ümbritses hauavaikus.

XIX. Jane teeb edusamme

Jane tappis odaga oma esimese jahisaagi ja oli selle üle väga uhke. Mis siis, et see oli ainult jänes, kuid selle tabamine andis naise elule hoopis teise sisu. Nagu kaugel hallil ajal otsustas inimkonna saatuse keegi tundmatu kütt, nii näis ka see sündmus andvat Jane'i mõtetele uue suuna. Metsamarjadest ja puuviljast oli tal juba villand, teine asi oli liha, mis andis jõudu ja vastupidavust.

Jäi üle vaid mingil moel tuli hankida. Äärmisel juhul pidi ta sööma toorest liha nagu tema mees ja isand, kuid üksnes see mõte ajas tal judinad üle selja jooksma.

Jane otsustas proovida lõket teha. Ta oli selle asja juba ammu läbi mõelnud, kuid senini ei olnud aega seda teha. Pealegi polnud tuli talle kuigi tähtis. Nüüd kujunesid lood teisiti: tal oli, mida küpsetada, ja ta suu jooksis vett, kui mõtles jänesepraele. Ta küpsetaks seda hõõguvatel sütel.

Jane ruttas puu juurde. Jõepõhjast kogutud varanduse hulgas leidus ümmargune lame tükk vulkaanilist klaasi, mis oli läbipaistev kui kristall. Ta kogus kuiva puukoort, kuivanud rohtu ja oksi, kuhjas need väikesse hunnikusse ja asetas suurema varu kõrvale.

Erutusest värisedes liigutas Jane klaasitükki kuiva risuhunniku kohal, kuni päikesekiired koondusid väiksesse heledasse täppi. Ta ootas hinge kinni pidades. Kui kaua aega see küll võtab! Kas tõesti luhtuvad ta lootused, hoolimata oskuslikust ettevalmistusest? Aga ei! Ilmus peenike suitsujuga, rohukörred lõid leegitsema ja oksad võtsid praksudes tuld. Jane plaksutas vaimustatult käsi. Ta sai tule!

Naine viskas oksi tulle, alguses väiksemaid, siis suuremaid, ja lohistas viimaks lõkke juurde isegi keskmise suurusega puutüve. Kui ta selle otsapidi tulle lükkas,

võttis tuli uue suutäie rõõmsa praginaga vastu. See oli toredaim hääl, mida ta paljude kuude jooksul oli kuulnud.

Nüüd asus ta kiiresti saaki nülgima. Võtnud naha ära, puhastas ta

102

ja peitis kõik toiduks kõlbmatu maa sisse. Seda oli ta Tarzanilt õppinud. Esiteks hoidis see laagri puhta, teiseks oleks värske liha lõhn kiskjaid juurde meelitanud.

Jane torkas liha pulga otsa, millega võis jänest tule kohal hoida. Seda tuli tihti keerata, et liha ära ei kõrbeks ja ühtlaselt valmiks. Kui see lõpuks küps oli, ronis naine kõrgele puu otsa, et praadi rahus nautida. Kunagi polnud leedi Greystoke midagi maitsvamat söönud. Ta paitas oma oda. See andis talle maiuspala, rahu ja turvalisuse, mida ta polnud nautinud sellest õudsest päevast saadik, mil tema ja Obergatz olid ära kasutanud viimase padruni.

Jane'il seisis ees rohkesti tööd. Aeg näis liiga lühike, et teha kõike, mida kavatsenud oli. Ta pidas oma asukohta ideaalseks ning otsustas valmistada siin kõik vajalikud tööriistad ja relvad. Lisaks tublile odale himustas ta veel nuga, vibu ja nooli. Selliselt relvastatuna võis ta teha katset Pal-ul-donist lahkuda. Esialgu oli vaja ehitada mõni kindlam ulualune, et vältida džungliasukate öiseid visiite.

Pikkade ritvade lõikamine onni jaoks nõudis kõik tunnid, mis toi-duhankimisest üle jäid. Ridvad viis ta kõrgele puu otsa ja sidus seal kahe tugeva haru vahele. Sidumismaterjalina kasutas ta juba varem tuntud rohukiude. Niisamuti ehitas naine ka seinad ja karuse, põranda, aknad ja väikese ukse. Puutrellidega akende ja ukse tegemine oli üks põnevamaid toiminguid kogu tema elus. Aknaid oli kaks. Need olid parajalt suured ja risti-rästi ritvadega kindlustatud. Uks oli väike, kuid ta mahtus sellest neljakäpakil sisse roomama.

Jane ei teadnud, kui kaua ta oma peavarju ehitas — ta oli kaotanud ajataju. Kuid ajast puudu polnud, seda oli rohkem kui kõike muud.

Ta hakkas endale nüüd märksa kaugemalt toitu otsima. Seni olid saagiks langenud väikesed närilised. Jane unistas antiloobist, kes annaks talle peale liha veel sooja karvkatte, mis külmade ilmade tulekul oli lausa hädavajalik. Vahetevahel oli tal õnnestunud neid väledaid loomi eemalt näha. Jane oli kindel, et kuskil tema laagrikohast kõrgemal lähevad nad üle jõe. Sinna läkski ta neid küttima.

Ettevaatlikult ja kavalalt nagu panter roomas ta läbi metsa, tegi ringi, et jõuda ülekäigule alttuule, peatus sageli, et veenduda, kas teda ennast miski ei ähvarda, ning tundis end ühtaegu nii küti kui võimaliku jahisaagina. Vaikselt jäi ta varitsema. Milline õnn! Ojas seisis imetore hirv. Nagu siug roomas naine lähemale. Nüüd lamas ta madala põõsa taga, loomast parajal kaugusel. Jäi vaid püsti tõusta, heita silmapilkselt oda ning teha seda nii jõuliselt ja täpselt, kui vähegi võimalik. Jane'i valdas meeldiv erutus, kui ta odaga saaki sihtis. Vaevalt sõrme jagu kaldus oda ettenähtud kohast kõrvale. Hirv hüppas kõrgele õhku, langes kramplikult tömmeldes maha ja suri. Jane Clayton tormas jahisaagi juurde.

„Braavo!" hüüdis äkki keegi mees inglise keeles. Hääl tuli ilmselt teisel pool jõge asuvatest põõsastest.

Jane tardus üllatusest paigale. Põõsastest väljus kummaline räbaldunud kuju. Esialgu ei tundnud Jane meest ära, aga kui oli teda lähemalt uurinud, põrkas vaistlikult tagasi.

103

„Leitnant Obergatz!" hüüatas ta. „On see võimalik?"

„Muidugi on," kostis sakslane. „Kahtlemata on mul armetu välimus, ent sellest hoolimata olen ma Erich Obergatz. Aga teie? Nagu ma näen, olete teiegi muutunud."

Ta silmitses naise paljastatud käsi ja jalgu, kuldset rinnakatet, Ja-to nahast puusakatteid, ihukatteid ja rakmeid, mida kannavad kõik ho-doni naised ja millega Lu-don Jane'i oli ehtinud, kui tema iha Jane'i järele lõi eriti lõkkele. Isegi printsess O-lo-al, kuningas Ko-tani tütrel polnud ilusamaid ehteid.

„Aga miks teie siin olete?" imestas Jane. „Arvasin, et olete juba ammu tsiviliseeritud inimeste hulka jõudnud."

„Mein Gott!" hüüdis leitnant. „Ma ei mõista, mispärast ma veel elan. Olen jumalalt surma palunud, ise aga klammerdun elu külge. Olukord on täiesti lootusetu. Oleme sunnitud jääma surmani sellele hirmsale maale. Soo! Kohutav soo! Sellest on võimatu üle saada. Otsisin selle kallastel ülepääsukohta, kuni tulin ringiga vanasse paika ta-gasi. Nii tegin rännaku ümber selle õudse maa. Sisse pääsesime kergelt. Aga siis tulid vihmad ja soo muutus läbipääsmatuks. Ükski elusolend ei suuda seda takistust ületada. Kui palju ma olen proovinud! Kõik ilmaaegu. Ja kiskjad, kes sellel neetud maal ringi jooksevad! Nad ajavad mind taga päeval ja öösel."

„Kuidas teil on õnnestunud nende käest pääseda?" küsis naine.

„Ei tea isegi," vastas sakslane tusaselt. „Olen jooksnud, jooksnud ja jooksnud. Nälgisin päevade kaupa puu otsas kükitades. Valmistasin endale jahiriistad — nuia ja oda, nuiaga lõin koguni lõvi maha. Nii võitleks ka hiir, kui tal poleks teist pääseteed. Sel hädaohtude maal pole meie kahekesi muud kui tühised hiired. Aga aitab nüüd minust, rääkige parem endast."

Jane jutustas lühidalt oma vintsutustest, mõeldes lakkamatult sellele, kuidas sakslasest lahti saada. Sakslase seltskond rõhus teda. Tuhat korda parem oli üksi olla. Jane vihkas ja jälestas meest endiselt. Peale selle kartis naine teda. Ta polnud sakslast kunagi usaldanud; nüüd märkas ta mehe silmis kummalist tuld, mida seal varem polnud. See sundis Jane'i valvsusele.

„Te elasite siis õige kaua A-luri linnas," ütles Obergatz pal-ul-doni keeles.

„Oskate seda keelt? Kus te õppisite?" küsis naine üllatunult.

„Langesin alamat sorti metslaste kätte," vastas mees. „Need kõigist põlatud inimesed elavad mägedes ja neid nimetatakse vaz-donideks. Nad on erakordselt nürimeelsed ja ebausklikud olendid. Nende küla koosneb koobastest, mis on raiutud kaljudesse. Kui nad mind esimest korda nägid ja märkasid, et mul pole saba, käed ja jalad erinevad aga nende omadest, lõid nad kohutavalt kartma. Arvasid vist, et olen jumal või kurat. Ma ei saanud neile vastu hakata ega põgeneda, seepärast läksin julgelt vastu. See hämmastas neid ja nad viisid mind oma Bu-luri linna, söötsid ja jootsid ning kohtlesid üldiselt hästi. Õppisin

ära nende keele ja püüdsin selgeks teha, et olen jumal. Viimaks see ka õnnestus, kuni üks posija või preester mind kadestama hakkas. See oli minu lõpu algus. Ta kuulutas, et kui ma olen jumal, siis ei jookse minust noaga torkamisel verd.

Minu teadmata korraldas ta asja nii, et proovi tuleks pealt vaatama kogu küla. See pidi sündima öösel pidustuste ajal, mil nad nii pööraselt söövad ja joovad oma saatanliku Jad-ben-Otho auks. Üks naine lobises mulle kõik välja, mitte kaastundest, vaid lihtsalt naiselikust uudishimust — kas mu veri hakkab voolama, kui mind odaga torgatakse. Nähtavasti ei mallanud ta oskuslikult lavastatud mõrva ära oodata, vaid tahtis seda jalamaid teada saada. Rabasin tal käest kinni, kui ta mulle nuga küljekontide vahele püüdis torgata. Sõdurid olid juba joomingut alustanud, oleks olnud rumalus neid veel mõistusele kutsuda. Mul jäi ainult üks tee — põgeneda. Ütlesin naisele, et minule kui jumalale on kõik sellised kahtlustused solvavad ja protesti märgiks jätan nad siitpeale saatuse hooleks.

„Lähen otsekohe taevasse tagasi!" hüüdsin ma.

Ta tahtis minu ümbert kinni võtta, et näha, kuhu ma tõusen, kuid ütlesin talle, et tuli, mis tekib minu tõusmisel, hävitab ta silmad ja ta peab jalamaid lahkuma ega tohi siia tagasi tulla enne kui tunni aja pärast. Püüdsin talle selgeks teha, et kui mõni teine külaelanik peaks siia juhtuma, siis ei hukku tules üksnes tulija ise, vaid ka naine, kes teab minu taevaminekust.

See avaldas talle ilmselt vapustavat mõju. Ta lahkus jalamaid, hüüdes mulle, et kui ma tunni aja pärast tõepoolest lahkunud olen, teab kogu küla, et olen Jad-ben-Otho ise. Seda usuvad nad vist siiani, sest võin teile kinnitada, et lahkusin palju varem kui tunni aja pärast. Bu-luri linna lähikonnas ei julgenud ma kauem viibida." Ta pahvatas nii kareda ja vastiku häälega naerma, et naisel käisid külmajudinad üle selja.

Kuni Obergatz jutustas, kõrvaldas Jane hirve kehasse kinnijäänud oda ja hakkas nahka nülgima. Mees ei teinud vähimatki katset teda abistada, vaid aina rääkis ja vaatas pealt, siludes räpaste kätega oma sakrunud porist habet ja pulstunud juukseid. Tema nägu ja keha kattis paks porikiht. Ta oli täiesti alasti, kui mitte arvestada räbalatena ripnevat puusavööd. Relvadeks olid vaid Bu-lurist varastatud vaz-doni nui ja nuga. Kuid mustus ja sõjariistad ei kohutanud naist kaugeltki nii kui iseäralik läige mehe silmis.

Ometi jätkas naine oma tööd. Ta lõikas hirve küljest ära tükid, mida võis kasutada enne riknemist. Jane polnud veel täielik džunglielanik ega osanud leida midagi maitsvat roiskunud lihas. Seejärel ajas ta end sirgu ja vaatas Obergatzile otse silma.

«Leitnant Obergatz," lausus ta, „saatus on meid uuesti kokku viinud. Ma ei varja, et see on mulle ebameeldiv. Minul pole teiega midagi ühist. Teie olete süüdi selles, mis minuga on juhtunud. See väike maalapike, kus me praegu viibime, on minu, sest ma leidsin selle ise ja võtsin endale enne teid. Minge siit ära, see on minu territoorium.

105

Jätke mind rahule, kui tahate teatud määralgi heastada kurja, mida tekitasite mulle ja mu perekonnale."

Sakslane jõllitas naisele oma kalasilmadega otsa ja pahvatas siis õelalt naerma.

„Minge ära! Jätke mind rahule!" osatas ta kurjalt. „Mina ise leidsin sind. Me leiame ühise keele ja saame headeks sõpradeks. Peale meie pole siin hingelistki. Keegi ei saa teada, mis me teeme, sina aga ajad mind minema." Ta naeris jälle, kuigi nägu jäi endiselt kurjaks. Jane'il hakkas kõhe.

„Pidage meeles oma lubadust!" ütles ta.

„Lubadust! Missugust lubadust? Neid antakse ainult murdmiseks. Meie, sakslased, näitasime seda kogu ilmale Liege'is ja Leuvenis. Ei ja veel kord ei! Ma ei lähe kuhugi. Jään siia sind kaitsma."

„Ma ei vaja teie kaitset," ei jätnud Jane oma tahtmist. „Oskan käsitseda oda, te ju nägite."

„Muidugi," kinnitas Obergatz. „Aga kui korralik meesterahvas ei või ma sind üksinda siia jätta. Oled ju naine, nõrk olevus. Ei! Olen keisri ohvitser ja jään sinu juurde."

Ta naeris jälle.

„Võiksime kahekesi üsna õnnelikud olla."

Naine ei suutnud uut värinat maha suruda. Ta ei teinud vähimatki katset varjata oma põlgust.

„Ma ei meeldi sulle?" küsis mees. „Väga kahju. Kuid pole viga, tuleb aeg ja sa hakkad mind armastama." Uuesti järgnes inetu naer.

Naine pakkis lihatükid hirvenaha sisse, viskas õlale, võttis kätte oda ja pöördus sakslase poole.

„Minge!" käskis ta. „Oleme küllalt tühje sõnu teinud. See on minu riik ja ma kaitsen seda. Kui te veel kord siia tulete, tapan teid. Saite aru?"

Sakslase nägu moondus raevust. Ta tõstis nuia ja suundus naise poole.

„Pidage!" karjatas Jane, heites käe odaga kaugele taha. „Te nägite, kuidas ma tapsin hirve, ja teil oli täiesti õigus, öeldes, et keegi ei näe, mis me siin teeme. Tehke sellest vastav järeldus, sakslane, enne kui tõstate minu vastu käe."

Obergatz seisatas ja laskis nuia alla.

„Rahunege," alustas ta leplikul toonil. „Oleme sõbrad, leedi Grey-stoke. Hakkame teineteist aitama, luban, et ei tee teile midagi halba."

„Pidage meeles — Liege ja Leuven," muigas Jane. „Lähen nüüd ära ja hoiduge mind jälitamast. Minu piirkond on päevateekond siit igas suunas. Kui siin kusagil teid näen, olete surmalaps."

Obergatz adus, et Jane ei naljata. Ta seisis tusaselt ja vaatas, kuidas naine metsa kadus.

XX. Sündmused arenevad

Linnas oli vahetumas võim. Ja-doni sõdurid, keda Tarzan juhatas lossi värava all oleva saiakäigu juurde, said lüüa. Nende esimese rünnaku hoogu pidurdasid oma kavala jutuga Lu-doni preestrid, pannes sõdureile südamele kaitsta esiisade usku jumalasalgajate eest. Nad nimetasid Ja-doni templi teotajaks, kelle peale langeb Jad-ben-Otho viha, samuti nagu Ja-doni poolehoidjate peale.

Preestrid kinnitasid, et Lu-doni ainus soov on takistada Ja-donil trooni hõivamast enne uue kuninga valimisi, mis toimuvad vastavalt ho-donide seadusele. Tulemuseks oli see, et paljud sõdurid jooksid üle preestrite poole ja kui viimased nägid, et Ja-doni poolehoidjad olid jäänud vähemusse, kihutasid preestrid oma sõdurid neile kallale. Selle tagajärjel tapeti suurem osa Ja-doni meestest. Vaid käputäis sõdureid jõudis lossi värava juurde ja pääses sealt läbi.

Preestrid viisid oma salga läbi saiakäigu templisse. Kuid vahepeal oli keegi Ja-doni hoiatanud ja viimane korraldas kaitse. Esimesel võimalusel oli ta saatnud printsess O-lo-a ruumidesse salga sõdureid, kuid õnnetuseks jõudsid nad sinna liiga hilja, et takistada Jane'i röövimist.

O-lo-a rääkis kõigest, mis oli juhtunud, samuti Tarzani osast. Ta kuulis, et Tarzan oli viinud tema mehed Lu-doni sõdurite kogunemiskohti lossi sissekäigu juurde. Endastmõistetavalt suurendas see asjaolu veelgi vana sõjamehe sümpaatiat ahvinimese vastu. Ta kahetses, et viimane oli linnast lahkunud. O-lo-a ja Pan-at-lee seletused kinnitasid usku võõra jumalikku päritollu, milles Ja-don ja tema sõdurid juba varem olid veendunud. Võitlus käis nüüd peaasjalikult Dor-ul-Otho poolehoidjate ja vastaste vahel. Kas põhjustasid seda ahvinimese vägitegude kohta liikuvad jutud, mis ümberjutustamisel midagi ei kaotanud, või mõjus siin lihtsalt vana sõduri kavalus ja vimm Lu-doni vastu — lootus usulisest tülist oma ilmalikule asjale toetust saada —, kõike seda on raske otsustada. Selge oli vaid üks: Ja-doni pooldajad vihkasid ülempreestrit Tarzanile osaks saanud kohtlemise pärast.

Kahjuks viibis Tarzan kaugel ega saanud õhutada Ja-doni kaaslasi suurematele vägitegudele, mis oleksid võitluse lõplikult otsustanud vana pealiku kasuks. Ja-doni meeste härdad palved jäid vastuseta ja nõrgemad arvasid, et jumalik tahe on nende vastu. Pealegi oli neid väga vähe, Lu-doni jõud aga suurenesid üha. Templist korraldati lossile suurem rünnak ning lossis asuvad jõud said lüüa. Viimaks sai Lu-don kogu Pal-ul-doni tegelikuks valitsejaks.

Ja-don võttis kaasa printsessi, Pan-at-lee, orjad, oma sõdurite naised ja lapsed ning taganes nendega A-luri linnast tugevasti kindlustatud Ja-luri. Siin hakkas ta aega viitmata koguma värskeid jõude oma küladest maa põhjaosas. Ja-lur asus A-lurist kaugel, preestrite mõju oli siin väga nõrk, vanast pealikust peeti aga ammust ajast lugu kui oma rahva kaitsjast ja sõbrast. Kõikjalt kogunes tema toetuseks vaimustatud väesalku.

107

Samal ajal kui Pal-ul-doni põhjaosas arenesid suure kiirusega ajaloolised sündmused, lamas Tarzan Tu-luri lõviaugus. Mo-sari ja Lu-doni vahet seerisid iga päev saadikud, kelle kaudu peeti läbirääkimisi Päl-ul-doni trooni asjus. Mo-saril jätkus küllalt nutikust aru saada, et omakasupüüdlikul eesmärgil võib ta suure eduga kasutada vangi. Ta teadis, et paljud linlased olid veendunud Tarzani jumalikus päritolus. Aga Tarzanit tahtis ka Lu-don ja nimelt selleks, et omaenda käega ohverdada teda templi idaaltaril kogu rahva ees Jad-ben-Othole. Ta nägi igal sammul, et võõramaalase vaprus ja mehine olek olid jätnud ho-donidesse sügava jälje ning vähendanud ta oma võimu ja autoriteeti.

Tu-luri preestrid olid jätnud Tarzanile ta sõjariistad — vibu, nooled ja noa. Kuid ahvinimene kahtles, kas ta neid veel kunagi kasutada saab.

Kui Tarzan mõistis, et on vangistatud, hakkas ta valmistuma kohtumiseks lõviga, sest Ja lõhn täitis koobast. Ahvinimene oli kindel, et varem või hiljem lastakse tema auku lõvid. Kõigepealt aga vaatas ta põhjalikult üle oma vangikongi ja märkas nahkadega kinnikaetud aknaid. Ta avas need otsekohe. Sissetunginud päevavalgusel selgus, et lõviauk oli küll madalamal templi hoovist, kuid siiski tükk maad kõrgemal kalju jalamist, millel loss ja tempel asusid. Aknaid katsid nii tihedad trellid, et ta ei suutnud näha üle paksu müüri ääre, mis oli otse tema akna all.

Kaugemal sinetas Jad-in-luli järv, selle taga oli roheline kallas ja mäed.

Tarzan hakkas uuesti ruumi silmitsema. See oli õige avar, kummaski otsas kaks ust. Üks uks oli kõrgem ja määratud inimestele, teine — lõvidele. Uksi sulgesid suured kivimürakad, mis lasti püströöbaste abil ülevalt alla. Mõlemal aknal olid raudtrellid. Esimest korda nägi Tarzan Pal-ul-donis rauda. Raudlatid kinnitusid mõlemat otsa pidi kivisse puuritud sügavatesse aukudesse. Kõik oli nii raudselt tehtud, et põgenemine tundus võimatu. Ometi alustas Tarzan juba mõni minut pärast vangistamist ettevalmistusi. Ahvinimene hakkas noaga uuristama kivist augu ääri, kuhu raudlatid toetusid. Töö nõudis vaeva, kuid Tarzan oli ülimalt kannatlik.

Iga päev toodi talle toitu ja vett. Selleks tõsteti väike uks parasjagu nii palju üles, et kivist sööginõud alt läbi mahtusid. Vang taipas, et teda ei hoita siin sugugi lõvide söödaks. Kuid sellel polnud tema jaoks tähtsust. Kui nad talle veel mõne päeva aega annavad, on tal täiesti ükskõik, millise saatuse nad talle määravad: tema on siit kadunud nagu tina tuhka!

Peagi saabus Tu-luri Pan-sat, Lu-doni tähtsaim tööriist. Kõik teadsid, et ta tuleb hea sõnumiga. Ülempreester Lu-don olevat otsustanud, et Mo-sar saab kuningaks. Selleks kutsub ta teda viivitamata A-luri. Seejärel palus Pan-sat Mo-sarilt luba minna templisse palvetama. Ta otsis seal üles Tu-luri ülempreestri, et anda talle edasi Lu-doni tõeline sõnum.

„Mo-sar tahab saada kuningaks," ütles ta, „kuid seda tahab ka Lu-

108

don. Mo-sar ei kavatse ära anda võõrast, kes kinnitab end Dor-ul-Ot-hoks, Lu-don aga tahab teda tappa. Ja nüüd," ta tuli Tu-luri ülempreestrile veel lähemale, „kui tahad saada A-luri ülempreestriks, on see ainult sinu teha."

Pan-sat vakatas ja ootas teise vastust.

Loomulikult sattus preester sellisest ettepanekust lausa vaimustusse. Olla A-luri ülempreester! See oli peaaegu niisama hea kui olla Pal-ul-doni kuningas, sest suur on selle võim, kes ohverdab Jad-ben-Otho peaaltaril.

„Kuidas?" sosistas ülempreester. „Kuidas võiksin saada A-luri ülempreestriks?"

„Sa tapad ühe ja tood teise A-luri," vastas Pan-sat.

Nähes, et preester on sööda alla neelanud, Pan-sat tõusis ja lahkus. Nüüd ronib preester nahast välja, et oma eesmärki saavutada.

Pan-sat ei eksinud. Ülempreester oli tõepoolest valmis kõrge tiitli eest tapma ja reetma, ainult et ta ei suutnud kuidagi taibata, kumb tuli tappa ja kumb Lu-doni ette viia.

Lu-doni plaanidesse pühendatud Pan-sat teadis, et ainult vale Dor-ul-Otho avalik ohverdamine templi altaril võib Lu-doni loojenevat võimu tugevdada, Mo-sari tapmine aga oleks kõrvaldanud Lu-doni ainsa võistleja, sest Lu-don kavatses edaspidi ühendada kuninga ja ülempreestri ameti.

Tu-luri ülempreester arvas, et ta peab tapma Tarzani ja Mo-sari üle andma Lu-dönile. Kui ta selle on korda saatnud, saab temast A-luri ülempreester. Kuid ta ei teadnud, et Lu-don oli juba määranud preestri, kes pidi ta A-luri jõudmisel surmama. Ei teadnud ta sedagi, et juba kaevati talle salajast hauda templi all, mille valitsejaks ta kavatses hakata.

Selle asemel et tappa oma pealik, juhtis ta veerand tundi pärast jutuajamist tosinat relvastatud sõdurit lõviaugu poole.

Saabus öö. Nende rada valgustas üksainus tõrvik. Sõdurid liikusid ettevaatlikult, teades, et nende pealik ei soovi võõramaalase tapmist.

Pimedas kongis töötas ahvinimene palehigis trellide kallal. Äkki kuulsid ta terased kõrvad lähenevaid samme. Siiani tuli talle toitu toov inimene alati üksi ja väikese ukse juurde, nüüd oli samme palju rohkem ja Tarzan aimas halba. Kuid ta jätkas oma tööd. Ta kuulis, kuidas sammud peatusid. Vaikust katkestas ainult ahvinimese väsimatu kivi kallal uuristamine.

Väljasolijad kuulsid seda ja püüdsid mõistatada kummalise hääle tähendust. Nad pidasid sosinal nõu. Keegi ei talunud riskida. Kaks neist pidid kähku ukse üles tõstma, teised nuiadega sisse tormama ja vangi sealsamas tapma. Nad olid väga ettevaatlikud ja kaalusid kõik üksipulgi läbi, jätmata midagi saatuse hooleks. Tu-luris liikusid jutud Tarzan-jad-guru määr.atust jõust, tarkusest ja julmusest, millest tõusis külm higi nende otsmikule, ehkki käigus oli rõske ja jahe.

Ülempreester andis märku, uks vinnati üles, sõdurid tormasid ülestõstetud nuiadega sisse. Kolm nuia lendas läbi ruumi mingisuguse

tumeda varju poole. Siis valgustas preester tõrvikuga ruumi ja nad nägid, et tume vari oli ainult akende eest mahavöetud nahkade virn. Peale nende polnud ruumis ühtegi elavat olevust.

Üks sõdureist ruttas akna alla. Kõik trellid peale ühe olid maha võetud. Selle küljes rippus lai nahariba, mis ilmselt oli lõigatud põrandal virnas lebavatest nahkadest.

***

Jane Claytonit ähvardavatele looduslikele ohtudele lisandus uus — Obergatz teadis tema asukohta. Lõvid ja pantrid kohutasid teda sootuks vähem kui selle alatu hunni tagasipöördumine. Jane polnud teda kunagi usaldanud.

Ikka ja jälle heitis ta endale ette, et polnud teda tapnud kui oma teele ilmunud ohtlikku kiskjat, siis aga loobus mõttetust enesesüüdis-tamisest. Kui nad veel kord kohtuvad, teeb ta väle oda oma töö.

Sel ööl ei näinud tema väike mugav pesake kõrgel puuladvas sugugi enam nii turvaline olevat. See, mis takistab verejanulist pantrit, ei suuda takistada meest. Ärevad mõtted ei lasknud teda rahulikult magada.

Siis äratas Jane'i mingi sahin, mis näis tulevat puust endast. Naine kuulatas, julgemata hingata. Uuesti kostis sama heli. Midagi pehmet hõõrus kõva puukoore vastu. Naine haaras pimeduses oda. Ta tundis, kuidas nõtkus üks tema majakese aluslattidest. Keegi tuli lähemale, nüüd oli ta ukse taga. Kes see võis olla? Olevus ei teinud ühtegi häält, millest oleks võinud teda ära tunda. Jane tõusis ettevaatlikult käpuli ja roomas ukse juurde, oda kõvasti paremasse kätte surutud. Kes see ka oli, nähtavasti püüdis ta lehtonni tungida ilma naist äratamata. Ta oli parajasti selle okstest ja rohukõrtest tehtud nõrga ehitise taga, mida Jane nimetas ukseks. Jane tõusis põlvili ja sirutas ette vasaku käe, kuni leidis koha, kus kõver oks oli jätnud ukse sisse paaritollise avause. Sinna asetas ta odaotsa. Nähtavasti kuulis sissetungija tema liikumist, sest kaks tugevat kätt püüdsid raevukalt ust lahti kiskuda. Sel hetkel tõukas Jane oda kõigest jõust ettepoole. Ta tundis, kuidas oda tungis millessegi pehmesse. Kõlas karjatus, rõve vandumine, ja murduvate okste ragina saatel kukkus keha alla. See oli Obergatz, Jane tundis ta ära vandumisest.

Alt ei tulnud ühtki häält. Oli ta tõesti mehe tapnud? Ta palus seda, palus kõigest südamest. Kui ta vaid vabaneks sellest jälestusväärsest tüübist!

Kogu öö ei saanud Jane sõba silmale, vaid aina kuulatas. Ta kujutas endale ette all lamavat meest, kelle kohutav nägu on kuuvalgel muutunud veel õudsemaks ja kes tardunud pilgul teda ainiti jõllitab. Ta palus, et tuleks lõvi ja lohistaks surnukeha minema, kuid ümberringi valitses vaid džungli sumin.

Jane rõõmustas Obergatzi surma üle, kuid tundis hirmu viimase raske katsumuse ees: ta pidi hommikul matma inimese, kes oli nimetanud end Erich Obergatziks ja kelle haua kohal ta nüüdsest peale peab magama.

Jane heitis endale ette kohatut nõrkust, korrates ikka ja jälle, et oli tapnud kaasinimese ainult enesekaitseks ja järelikult oli tema tegu igati põhjendatud. Kuid olles kasvanud tsiviliseeritud ühiskonnas, tundis ta endiselt süümepiina.

Viimaks hakkas koitma. Pikkamööda lõid hommikupäikeses särama Jad-in-luli taga kõrguvate mägede tipud. Jane kartis uksest välja minna ja alla vaadata. Kuid aitab peidus kükitamisest! Ta avas ukse ja vaatas alla, ning nägi seal ainult lilli ja rohtu. Ta ronis puu otsast maha ja vaatas teisele poole — kusagil polnud näha surnud meest. Ettevaatlikult jätkas ta uurimist.

Puu all leidis ta vereloigu ja sealt viisid, kahvatud punased jäljed kaugemale järve äärde. Ta ei tapnudki meest! Jane'i valdas kaksipidine kergendus- ja kahetsustunne. Nüüdsest alates pidi ta kogu aeg valvel olema. Mees võib iga hetk tagasi tulla, kuid vähemalt ei pea ta surnud sakslase pea kohal elama.

Sel päeval kuulatas ta vähimatki krabinat. Veel eile oleks Jane kinnitanud, et tal on raudsed närvid, täna enam mitte. Ta oli läbi elanud tugeva vapustuse, nüüd järgnes reaktsioon. Võib-olla homme tunneb ta end jälle paremini, kuid miski ütles talle, et väike peavari ja lapike džunglit, mida ta omaks nimetas, ei muutu enam endiseks. Tema kohal ripub Obergatzi naasmise oht. Jane'i väikese maailma rahu oli jäädavalt kadunud.

Järgmisel ööl püüdis ta oma kodu veel tugevamaks muuta. Ta kattis seinad Obergatzi kohtamise päeval tapetud hirve nahaga ja kinnitas ukse kahekordsete rihmadega. Jane oli väga väsinud, sest polnud eelmisel ööl kuigi palju maganud. Siiski lamas ta tükk aega lahtisi silmi, vahtides pimedusse. Mis ta seal nägi? Minevikupildikesi, mis tõid pisarad vapra naise ilusatesse silmadesse. Õitsvat farmi,

mis kuulus kord temale ja mida enam polnud, sest selle oli hävitanud seesama julm võim, kes jälitab teda isegi selles unustatud maanurgas; tugevat meest, kelle käed teda enam kunagi ei emba; pikka tugevat poega, kes vaatas tema peale isa jumaldavate naeratavate silmadega. Tema silme ette kerkisid ainult pildid kaugest väikesest aafrika farmist, mitte kunagi suurtest uhketest inglise lossidest, mis ometi etendasid tema elus peaaegu samasugust osa. Kuid Tarzan armastas palju rohkem ürgmetsa kadunud farmi ja Aafrika avaraid maastikke, sellepärast armastas neid ka Jane.

Viimaks vajus ta raskesse unne. Kui kaua see kestis, ta ei teadnud, ent ärkas äkki sellest, et keegi katsus jälle ust. Oks maja all lõi taas õõtsuma. Ta tuleb tagasi!

Jane tõmbus üleni külmaks. Oli see tema, või — hoidku jumal! — oli ta mehe siiski tapnud ja nüüd ilmus tema vaim? Ta püüdis hirmsat mõtet eemale tõrjuda, sest kartis, et võib sellest hulluks minna.

Ta roomas jälle ukse juurde, mille tagant kuuldus hingamist, ja seadis värisevi käsi odaotsa endisse kohta. Ta mõtles veel, kas olevus kukkudes uuesti karjatab...

XXI. Jällenägemine

Tarzan kuulis sõdureid ukse taga sosistamas. Samal ajal eemaldas ta viimase raudtrelli, mis takistas läbipääsu. Nahast nööri oli ta juba varakult valmis pannud. Selle ühe otsa allesjäänud raudlati külge kinnitamine võttis ainult silmapilgu aega. Sellal kui sõdurid veel sosinal nõu pidasid, libises ahvinimese pronkspruun nõtke keha aknast välja ja kadus alla.

Tarzan oli küll lõviaugust põgenenud, kuid viibis endiselt templi maa-alal. Juba trellide eemaldamise ajal oli ta silmitsenud ümbrust ja teadis, et akna alt läks läbi käänuline puiestee. See viis värava juurde, kustkaudu pääses linna.

Pimedus tuli talle kasuks. Tal võis isegi õnnestuda lossist ja linnast põgeneda. Kui ta vaid valli sõduritest mööda pääseb, on kõik muu imelihtne. Tarzan rühkis julgelt edasi, sest pimeduses võidi teda kergesti ho-doniks pidada.

Ehkki puiesteel oli ta juba mitut kohanud, ei teinud keegi temast väljagi. Viimaks jõudis ta lossi värava ette, kus seisis valves pool tosinat sõdurit. Ta oleks ka neist mööda pääsenud, kui keegi templist välja karanud sõdur poleks hüüdnud:

„Mitte kedagi väravast läbi lasta! Pal-ul-jast põgenes vang!"

Jalamaid tõkestas üks vahtidest Tarzani tee. Järgmisel hetkel tunti ta ära.

„Xot tor!" kisendas vahisõdur. „Siin ta ongi! Võtke ta kinni! Kõik siia!"

„Tagasi! Või ma tapan teid kõiki!" karjus Tarzan.

Sõdurid nihkusid ettepoole, kuid ilma erilise innuta. Nad tahtsid teda kinni võtta, kuid keegi ei soovinud isiklikult ahvinimesega tegemist teha. Igaüks nugis oma kaaslast ettepoole. Kuuldused Tarzani vägitegudest olid jõudnud ka Mo-sari sõdurite kõrvu ning nad pidasid mõistlikuks eemale hoida ja ähvinimest nuiadega loopida.

Siin kuluski Tarzanile marjaks ära Om-atilt ja Ta-denilt saadud õppetund. Silmad ja lihased tegutsesid välkkiirelt, aju töötas täpselt ja kainelt, justkui ei oleks teda ähvardanud mingi oht. Ta polnud küll harjunud nuiaga võitlema, kuid täpsed liigutused asendasid täielikult kogemuste puudumise. Üks nui teise järel langes tema ees maha, kuid vastased suutsid siiski aeglustada tema edasiliikumist lossi värava poole. Nad karjusid kõigest jõust appi. Oleks abi tulnud enne tema põgenemist, oleksid vastased saanud liiga suure ülekaalu. Tarzan mõistis seda ja suurendas oma pingutusi.

Nagu nende harilik taktika ette nägi, hoidus paar-kolm sõdurit alati Tarzani selja taita. Niipea kui Tarzan oli sunnitud oma tähelepanu mujale pöörama, korjasid nad teiste visatud nuiad maast üles. Ka ahv-inimesel õnnestus mitu nuia maast võtta. Need

osutusid tema käes ülimalt hädaohtlikuks, sest peagi ujus kaks ho-doni sõdurit vereloigus. Äkki kuulis ahvinimene lähenevat jalgademüdinat, millega kaasnes metsik kisa: värske abivägi lootis sel moel oma meeltheitvaid kaaslasi

112

ergutada ja vaenlast hirmutada.

Nüüd ei tohtinud kauem viivitada. Tarzanil oli mõlemas käes nui. Ühe neist heitis ta kõigest jõust tema ees seisvale sõdurile näkku. Hetkel, kui mees kukkuma hakkas, kahmas Tarzan tal käest kinni. Ho-don püüdis end vabastada ja tema väle saba oli juba nuga haaramas, kuid samas kahmas Tarzan mehel randmest, kuuldus murduvate luude raginat ja kostis metsik valukarjatus. Siis tõsteti ho-don õhku: ta pidi üürikest aega täitma kilbi aset. Tarzan sööstis värava juurde, kus kiviõõnsuses asus ainus seda lossiõue osa valgustav tõrvik. Oma kaaslastele appi ruttavad sõdurid olid nüüd Tarzani kannul. Ahvinimene tõstis ho-doni kõrgele pea kohale ja virutas ta kõigest jõust esimese tagaajaja otsa. See kukkus maha, kaks järgmist komistasid temale. Ahvinimene haaras tõrviku ja viskas selle kaugele lossi aeda. Maad võttis kottpimedus.

Seda kasutades kadus Tarzan Tu-luri tänavasse. Ta kuulis veel mõnda aega tagaajajaid, kuid peagi nende sammud vaibusid. Tarzan adus, et nad olid kaotanud jälje ja jooksnud valesse suunda. Linnast välja jõudnud, pöördus Tarzan viivitamata loodesse A-luri poole.

Tema teel oli Jad-ben-luli järv. Ahvinimene liikus mööda kallast, lootes jalgsi kergemini läbi pääseda kui ainsa aeruga paadis vastuvett sõudes. Ta tahtis Tu-lurist võimalikult kaugele jõuda, sest teadis, et Mo-sar ei lepi vangi põgenemisega, vaid saadab sõdurid teda jälitama.

Umbes miili kaugusel linnast algas mets. Siin tundis ahvinimene end palju kindlamini kui linnas või avamaastikul. Ta ringutas oma võimsaid õlgu ja täitis kopsu tuttava koduse õhuga. Lopsakate troopiliste lillede uimastav lõhn ja tuhanded muud lõhnad joovastasid teda rohkem kui seda oleksid suutnud teha Vana maailma viinamäed.

Tarzan hakkas edasi liikuma puid mööda, mitte vajadusest, vaid lihtsalt soovist nautida vabadust, millest ta nii kaua ilma oli olnud. Mets oli pime ja võõras, kuid ahvinimene liikus siiski suurima kiiruse ja kindlusega. Ööpimeduses möirgas lõvi ja huikas kaeblikult öökull, kuid need vanad tuttavad hääled ei hirmutanud teda, nagu oleksid hirmutanud meid teiega, vaid just vastupidi, tõid talle teateid endistelt džunglikaaslastelt, nii sõpradelt kui vaenlastel.t.

Viimaks jõudis ta väikese jõe juurde. Siin ei ulatunud puude ladvad üle kallaste ja ta pidi maha tulema, et jõest läbi minna. Vastaskaldal jäi ta nagu soolasammas seisma, tema sõõrmed hakkasid võbelema. Ta seisis kaua paigal, siis liikus edasi palju kiiremini, ettevaatlikumalt ja vaiksemalt kui enne. Nähtavasti oli teda vallanud mingi uus mõte. Ta läks täiesti kindlas suunas ja hoopiski suurema innuga kui oma endise eesmärgi — A-luri poole.

Peagi jõudis ta suure puu alla. Tarzan seisatas ja vaatas üles, kus märkas lehestikus mingisugust kummalist neljanurgelist ehitist. Süda hakkas metsikult taguma, kui ta ettevaatlikult oksale tõusis.

Lehtonni ees jäi ta kuulatama. Tema tundlikesse sõõrmetesse tungis seesama õrn lõhn, mida ta oli hoomanud poole tunni eest jõge ületades.

113

Ta kummardus ukse kohale.

„Jane," hüüdis ta, „mu kallis, see olen mina."

Vastuseks kuulis ta sügavat hingetõmmet ja kukkuva keha mütsatust. Palavikuliselt püüdis Tarzan avada ust, kuid see oli seestpoolt nööridega kõvasti kinni pandud.

Kaotanud kannatuse, rebis Tarzan ukse ainsa liigutusega eest ja viskas minema. Siis roomas ta sisse ja leidis eest oma truu sõbratari elutu keha.

Tarzan haaras ta sülle, ta süda tuksus: nähtavasti oli see lihtsalt minestus.

Teadvusele tulles leidis Jane Clayton end kahe tugeva käe embuses, pea puhkamas võimsa õla najal, kus nii sagedasti olid ununenud kõik ta kartused ja kurvastused. Kas tõesti oli see ilmsi ja mitte unes? Aeglaselt liikus ta käsi mehe põse poole.

John," sosistas ta, „oled see tõesti sina?"

Vastuseks embas ahvinimene naist veel tugevamini.

„Olen," vastas ta, „kuid mu kurgus on midagi, mis ei lase mul rääkida."

Jane naeratas ja peitis pea tema rinnale. „Jumal on meile armuline, Ahvide Tarzan."

Esialgu nad vaikisid. Neid rahuldas teadmine, et on uuesti koos, mõlemad elus ja terved. Viimaks said nad kõnevõime tagasi. Kui tõusis päike, rääkisid nad ikka veel — nii palju oli küsimusi, mida oli vaja küsida ja millele vastata.

„Ja Jack?" küsis Jane. „Kus ta on?"

„Ei tea," vastas Tarzan. „Viimati sain temalt teateid Argonne'i rindelt."

„Siis pole meie õnn täielik," vastas naine kurbusenoodiga hääles. „Sul on õigus," kostis Tarzan, „kuid paljudes inglise kodudes on õnn loovutanud koha uhkusele oma poegade üle." Jane raputas pead. „Tahan oma poega," lausus ta.

„Mina ka," vastas Tarzan. „Usun, et ta tuleb elusalt tagasi. Nüüd aga arutame läbi oma tegevusplaani. Tahaksid sa meie wazirid kokku kutsuda ja nende abiga farmi ehitama hakata või Londoni sõita?"

„Tahan, et Jack oleks meiega," vastas Jane. „Näen unes ainult farmi ja mitte kunagi linna, kuid need on vaid unistused, John. Obergatz ütles, et on kogu maa läbi käinud ega ole leidnud kohta, kus võiks soost läbi pääseda"

„Ma pole Obergatz," tuletas Tarzan meelde. „Täna veel puhkame, homme hakkame põhja poole liikuma. See on metsik maa, aga kui oleme kord siia tulnud, peame ka välja pääsema."

Järgmisel päeval asuski Tarzan oma naisega teele läbi Jad-ben-Otho oru. Ees ootasid neid metsikud asukad, kiskjad ja Pal-ul-doni kõrged mäed, mägede taga kahepaiksed ja soo, soo taga kuiv okkaline kõrb ning uuesti metsikud loomad, vaenulikud suguharud, pikk ja vaevaline tee nende tuhahunnikuks muudetud, kuid südamele armsa kodukolde juurde.

***

114

Leitnant Erich Obergatz roomas neljakäpakil läbi rohu, jättes endast maha verise jälje. Kui Jane'i oda talle rindu tungis, kukkus ta puu otsast alla. Kuid pärast tahtmatult tema suust pääsenud valukisa ja vandesõnu pigistas sakslane hambad risti, hoidudes oigamast, et see saatanlik naine teda ei kuuleks ega hakkaks taga ajama Obergatz roomas nagu haavatud kiskja, otsides kõrvalist kohta, kuhu end peita Ta oli kindel, et sureb.

Järgmisel hommikul selgus, et ta polegi surnud ja haav on päris tühine. Jäme obsidiaanist odaots oli tunginud parema käe alla lihaskoes-se ja löönud valusa, kuid sugugi mitte eluohtliku haava. Sellest aru saanud, otsustas Obergatz suurendada veelgi vahemaad enda ja Jane Claytoni vahel. Ta liikus edasi ikka veel roomates, arvates, et sellises asendis ei märka teda keegi.

Obergatz kiirustas kaugemale, ehkki oma hinges ihkas tagasi pöörata ja Jane'i vallutada. Sellele ihale lisandus nüüd soov kätte maksta. Naine peab rängalt tasuma talle löödud haava eest. Miks lükkas naine ta eemale? Miks põgeneb ta ise nüüd naise eest? Praegu ta küll põgeneb, kuid tuleb tagasi ja siis on naisel lõpp käes. Kui ta on

saanud oma tahtmise, haarab ta mõlema käega tema sametpehmest kõrist ja kägistab surnuks.

Ikka ja jälle mängis ta mõttes läbi selle stseeni, kuni hakkas suure häälega naerma seda hirmuäratavat naeru, millest Jane oli nii ehmunud.

Varsti märkas sakslane, et oli oma põlved veriseks hõõrunud. Ta heitis ettevaatliku pilgu taha — seal polnud kedagi. Mees kuulatas. Ei vähimatki märki tagaajamisest. Ta tõusis püsti ja jätkas teed. Obergatz pakkus endast armetut pilti: pealaest jalatallani kaetud pori ja verega, habe ja juuksed täis kuivanud savitükke ja prahti.

Metsas komberdades kaotas Obergatz ajataju. Ta sõi puuvilja, marju ja maapähkleid, kustutas janu järveveega. Lõvi möirgamist kuuldes ronis ta puu otsa ja kükitas seal hirmust värisedes.

Mõne aja pärast jõudis ta Jad-ben-luli lõunakaldale. Tema teed tõkestas lai jõgi. Teisel kaldal säras hommikupäikeses valge linn. Obergatz vahtis seda tükk aega, pilgutades silmi nagu öökull.

See oli A-lur, Valguse linn. Tema ajus seostus see Bu-luri ja vaz-donidega. Vaz-donid olid teda nimetanud Jad-ben-Othoks. Obergatz puhkes uuesti suure häälega naerma, ajas end sirgu ja sammus uhkelt mööda kallast edasi.

„Olen Jad-ben-Otho!" karjus ta. „Olen tõeline, suur jumal! A-luris on mu loss ja mu tempel. Jad-ben-Othol pole džungliga mingit pistmist!"

Ta astus vette ja kriiskas valju läbilõikava häälega A-luri poole: „Siin on Jad-ben-Otho! Tulge siia, orjad, ja viige oma jumal templisse."

Kuid nii kaugelt ei kuulnud teda keegi.

Peagi kütkestasid tema ähmastunud mõistust muud asjad: üle tema

115

pea lendav lind, kalaparv tema jalge ees jões. Ta laskus käpuli vette ja hakkas püüdma kalu, kuid need olid temast palju väledamad.

Siis torkas mehele pähe, et ta on merelõvi. Ta unustas kalad ja proovis ujuda, väänutades vees oma jalgu, nagu oleks tal saba.

Viimaste päevade katsumused, hirm ja nälg tegid Erich Obergat-zist laliseva idioodi.

Veepinnale ilmus suur veemadu. Mees hakkas teda neljakäpakil taga ajama. Madu ujus kaldaäärsesse tihnikusse. Obergatz järgnes talle, röhkides nagu orikas.

Madu sakslane kätte ei saanud, kuid selle asemel leidis ta sealt midagi muud — kaldale peidetud paadi.

Sakslane jäi seisma ja pahvatas rõõmsalt naerma. Paadis oli kaks aeru, need viskas ta jalamaid eemale. Siis istus ta paadi kõrvale vette ja hakkas kätega sulistama. Veepritsmetest sattus ta lapselikku vaimustusse.

Mees pühkis käega otsmikku ja nägi vette vaadates nahal heledat triipu. See valmistas talle lõbu ning ta hakkas ka mujalt verd ja mustust maha hõõruma. Ta ei kavatsenud üldsegi end pesta, teda huvitas vaid arusaamatu moondumine.

„Ma muutun valgeks!" karjatas ta.

Pööranud näo A-luri poole, hüüdis Obergatz:

„A-lur, Valguse linn!"

Uuesti meenusid talle Bu-lur ja vaz-donid, kes olid teda Jad-ben-Othoks kutsunud.

„Olen Jad-ben-Otho!" kriiskas ta.

Siis langes sakslase pilk paadile. Ta silmitses oma keha ja rõivastust. Puusariie oli märg ja mudasem kui enne, ta rebis selle maha ja viskas järve. „Jumalad ei kanna musti kaltse," lausus ta valjusti. „Nad kannavad vaid pärgi ja vanikuid. Olen jumal — olen Jad-ben-Otho ja teatan sellest oma A-luri linnale!"

Ta harutas sõrmedega sakrunud juukseid ja habet. Vesi oli juukseid pehmitanud, kuid polnud mustust veel täielikult välja uhtnud. Obergatz raputas pead. Juuksed ja habe ei meenutanud sugugi jumaluse atribuute. Ta hakkas nüüd arukamalt mõtlema, sest teda oli vallanud suur idee, mis koondas laokil mõtted üheainsa eesmärgi ümber.

Siiski oli mees hullumeelne, kuid nüüd sihikindel hull.

Ta läks kaldale, korjas lilli ja lehti. Neid põimis ta oma juustesse, nii et peakate sarnanes Pariisi moodsa kübaraga ja paistis oma värvi-kireyusega kaugelt silma.

Viimaks jäi ta oma välimusega rahule, astus paati ja lükkas selle kaldast eemale. Tõuge viis paadi keset jõevoolu, mis omakorda teda järvele kandis. Alasti mees seisis paadis püsti, käed risti, ja kuulutas täiest kõrist oma saabumisest Valguse linna.

„Olen Jad-ben-Otho! Ülempreester ja preestrid võtku mind vastu!"

Tuul kandis paati aeglaselt linna poole. Kord pööras see sõitja A-luri poole seljaga, kord keerutas teda kohapeal ringi, kuid Obergatzi ei heidutanud see põrmugi. Endiselt karjus ta linna poole oma käsku.

116

Teda märgati lossimüürilt alles siis, kui ta oli juba järve keskkohta jõudnud. Tema lähenedes kogunes kaldale trobikond sõdureid, naisi ja lapsi, kes vahtisid uudishimulikult.

Preestrid eesotsas Lu-doniga jälgisid sakslast templi müüri juurest. Kui paat oli juba küllalt lähedal, et seletada tema veidrat kuju ja kuulda tema sõnu, ahenesid Lu-doni kavalad silmad kitsaks piluks. Ülempreestrit oli juba informeeritud Tarzani põgenemisest ja ta kartis, et ahvinimene võib ühineda Ja-doniga, see aga tooks viimasele palju vabatahtlikke. Nii võiks Dor-ul-Otho, isegi kui ta on vale Dor-ul-Otho, osutuda Lu-doni verivaenlaste käes kõvaks trumbiks.

Mees paadis lähenes kaldale. Alampreestrid ootasid Lu-doni kor-
raldusi.,

„Tooge ta siia!" käskis ülempreester. „Kui ta on Jad-ben-Otho, tunnen ma ta ära."

Kui leitnant Erich Obergatz ülempreestri ette toodi, silmitses viimane tähelepanelikult maalilise soenguga valget alasti meest. „Kust sa tuled?" küsis Lu-don.

„Olen Jad-ben-Otho!" hüüdis sakslane. „Tulen taevast. Kus on ülempreester?"

„Ta on sinu ees." Obergatz plaksutas käsi. „Too vett ja pese mu jalgu."

Lu-doni silmad ahenesid veelgi. Tema peas välgatas üks mõte. Lossi sõdurite ja preestrite nähes kummardas ülempreester sügavalt, kuni puudutas laubaga sakslase jalga.

„Kuulge, orjad!" hüüdis ta end sirgu ajades. „Tooge suurele jumalale vett ja toitu!"

Nii tunnistas A-luri ülempreester leitnant Erich Obergatzi kõigi ees jumalaks.

See sõnum levis välkkiirelt templis, lossis, linnas ja kõigis külades A-luri ja Tu-luri vahel.

Olevat ilmunud tõeline jumal — Jad-ben-Otho ise. Ülempreester Lu-don on teda tunnistanud. Mo-sar kiirustas jalamaid ülem-preestri poolehoidjate leeri üle minema ja ei maininud rohkem oma õigusi troonile. Tekkinud olukorras taipas Mo-sar, et tal on kõige parem Tu-luri jääda, et säilitada pealikuna oma võimu nii linna kui selle ümbruskonna üle. Mo-sar ei eksinud. Lu-donil läks teda veel vaja ning ta jäeti ellu ja anti käsk viivitamata koos oma sõduritega A-luri ilmuda. Oli kuulda, et Ja-don kogub põhjas suurt sõjaväge ja alustab lähemal ajal sõjakäiku Valguse linna vastu.

Obergatz elas jumala ossa kergesti sisse. Ta oli uuest elust vaimustuses. Rikkalik toit, rahu ja hea elu tagastasid talle osaliselt mõistuse, mille ta oli kaotanud läbielatud erutuste tõttu. Kuid ühes suhtes oli ta veel pöörasem kui enne: ta võttis endale pähe, et on tõepoolest jumal, ja ükski vägi maailmas ei suutnud teda selles ümber veenda.

Talle anti orjad, keda ta käsutas nagu jumal muistegi. Tema loomulik julmus sobis hästi Lu-doni iseloomuga. Mõlemad olid igas asjas ühel arvamusel.

117

Ülempreester nägi Obergatzis võimast jõudu, mis võis talle tagada Pal-ul-doni kuningatrooni. Obergatzi tulevik oli kindlustatud nii kaua, kuni ta oli nõus etendama ülempreester Lu-doni jumala Jad-ben-Otho osa.

Avarale templiõuele idaaltari ette ehitati uus troon. Seal võis Jad-ben-Otho istuda ja jälgida, kuidas tema auks hommikul ja õhtul ohvreid tuuakse. Obergatzi julm põrunud aru tundis ohverdamisest nii suurt lõbu, et ta torkas sageli ise noa ohvri südamesse. Sellisel puhul langesid preestrid ja rahvas kohutava jumala ette põlvili.

Obergatzi ei armastanud keegi, küll aga kardeti teda paaniliselt, nagu ei kedagi teist kunagi varem. Kogu linnas nimetati Jad-ben-Otho nime ainult sosinal ja väikseid lapsi virgutati sõna kuulama üksnes tema nimega. Oma preestrite kaudu levitas Lu-don teadet, et Jad-ben-Otho on ilmunud A-luri ülempreestrit toetama ja ta neab ära kõik vaenlased, eriti Ja-doni ja Dor-ul-Othona esinenud jumalasalgaja. Needmine pidi neile tooma piinarikka surma.

Selle tulemusena ühines Lu-doniga tubli pool Pal-ul-doni elanikkonnast, täiendades oluliselt tema poolehoidjate ridu.

XXII. Dor-ul-Otho aitab pealikut

Tarzan ja Jane läksid üle jõe. Nad liikusid aeglaselt, nautides pärast pikka lahusolekut teineteise seltsi. Kuid nad püüdsid olla ka ülimalt ettevaatlikud, sest raskete katsumuste järel oma naise leidnud, ei talitnud ahvinimene enam millegagi riskida. Kuidas soost läbi saada, selle üle Tarzan pead ei murdnud, sest aega oli ja küllap jõuab veel midagi nuputada.

Mõlemad olid õnnelikud. Tunnid möödusid otsekui minutid. Nad olid nii kaua lahus olnud ja nüüd ei jõudnud kuidagi teineteisele kõike ära rääkida, nii palju oli kumbki läbi elanud sestpeale, kui nad lahutati.

Tarzan kavatses A-lurist põhja poolt ümber minna, et mitte kohata ho-done ja vaz-done, jõuda Kor-ul-ja kuristikku ning teatada Om-atile Pan-at-leest ja tema vabastamise võimalustest.

Kolmandal rännupäeval jõudsid nad A-lurist läbivoolava jõe juurde. Äkki haaras Jane Tarzani käest ja näitas metsa poole, kust nad kavatsesid läbi minna. Metsa serval puu varjus lebas hiiglaslik kogu, kelle Tarzan silmapilk ära tundis.

„Kes see on?" sosistas Jane.

„Greif," vastas Tarzan. „Kui kahju, et meie lähedal pole puid. Peame tagasi minema, Jane. Sinu juuresolekul ei tohi ma riskida. Jääb vaid jumalat paluda, et greif meid ei märkaks."

„Ja kui ta märkab?"

„Siis riskime."

„ Mismoodi?"

„ Püüan teda oma tahtele allutada, nagu tegin seda kord ühe tema-

118

sugusega," vastas Tarzan. „Rääkisin sulle sellest,.mäletad?"

„Muidugi mäletan, kuid ma ei arvanud, et kiskja on nii suur. John, ta on nagu hiiglaslik lahingulaev."

Tarzan naeris.

„Mitte just nii suur, kuid kallaletungi puhul kindlasti niisama ohtlik."

Nad liikusid pikkamisi ja vaikselt, et mitte äratada looma tähelepanu.

„Arvan, et meil see õnnestub," sosistas naine. Metsast kostis madalahäälne möiratus. Tarzan raputas pead.

„Nüüd etendus alles algab," vastas Tarzan naeratades. Ta embas naist ja suudles teda. „Ei või iial teada, Jane," ütles ta. „Teen kõik, mis suudan. Anna mulle oma oda ja ära püüa joosta. Ainuke lootus, et suudan teda allutada oma tahtele. Ent kas ma seda suudan? Eks me näe."

Loom tuli parajasti metsast välja ja pingutas oma nõrku silmi, otsides ilmselt inimesi. Tarzan tõi kuuldavale tor-o-donide kummalise hüüu: „Hii-hoo! Hii-hoo!"

Loom peatus viivuks, ilmselt oli Tarzan suutnud äratada tema tähelepanu. Ahvinimene liikus otse edasi, Jane tema kõrval. „Hii-hoo!" karjus ta uuesti.

Greif tõi kuuldavale madala urina ja tegi mõne kohmaka sammu inimeste poole.

„Tore!" rõõmustas Tarzan. „Nüüd läheb kõik hästi. Ega sa karda? Kuid mul pole ju vaja seda küsida."

„Ma ei karda midagi, kui minuga on Ahvide Tarzan," vastas naine tasa. Tarzan tundis oma käel ta sõrmede õrna survet.

Nad lähenesid eelajaloolisele koletisele, kuni seisid tema määratu kogu varjus.

„Hii-hoo!" hüüdis Tarzan ja põrutas odaga looma keskmise sarve pihta. Greifi pealöök kaldus märgist kõrvale — nähtavasti ei pidanudki see märki tabama —, ahvinimene oli saanud oodatud vastuse.

„Tule," ütles Tarzan. Ta võttis Jane'i käest kinni ja nad ronisid mööda greifi saba kõrgele sakilisele seljale. „ Sõidame nüüd nii nagu meie kauged esivanemad. Selle toreduse ees kahvatab tänapäeva kuningate hiilgus. Kas tahaksid sellise ratsuga Hyde Park'is traavida?"

„Kardan, John, et bobbyd arreteerikstd meid koos ratsuga," vastas Jane naerdes.

Tarzan juhtis greifi neile vajalikus suunas. Järsud orud ja jõed polnud loomale liikumisel vähimakski takistuseks.

„See on ju eelajalooline tank," tähendas Jane. Naerdes ja naljatades jätkati teed.

Kord sattusid nad ootamatult tosina ho-doni sõduri peale, kes puhkasid metsalagendikul üksiku puu varjus. Looma nähes kargasid nad kohkunult jalule. Greif kuulis nende kisa ja asus haukudes neid jälitama. Sõdurid pagesid igasse kanti. Tarzanil läks suurte raskustega korda loom oma võimusesse saada. See juhtus parajasti hetkel, mil greif pidi ühe sõduri surnuks tallama. Vihase urinaga jäi loom seisma ja

hirmust kaame ho-don plagas džungli poole.

Tarzan oli raitul. Siiani oli ta kahelnud, kas suudab looma tagasi hoida, kui see peaks elusolendile kallale tungima. Ta kavatses juba greifi Kor-ul-ja lähedal malta jätta, kuid nüüd tegi uue otsuse. Nad sõidavad greifi seljas otse Ont-ati külla. See annaks Kor-ul-ja rait vale mitmeks inimpõlveks jutuainet. Kuid ahvinimene ei teinud sellist otsust mitte üksnes soovist teatrit mängida. Eelkõige hoolitses ta Jane'i turvalisuse eest. Greifi seljas ei tarvitsenud ta karta loomi ega inimesi.

Greif sõidutas neid aeglasel sammul Kor-ul-ja poole. Samal ajal jõudis A-luri käputäis hirmunud ho-doni sõdureid, kes levitasid kummalist sõnumit Tarzan-jad-gurust ja ilusast võõrast naisest, keda Ko-tan oli tahtnud teha Pal-ul-doni kuningannaks. Nad olid sõitnud määratu suure greifi seljas. ,

Lugu jõudis Lu-doni kõrvu ja ülempreester kuulas pealtnägijad otsekohe üle. Olles veendunud, et sõdurid ei valeta, uuris ta neilt ka selle paari sõidusuunda. Kuuldust järeldas Lu-don, et Tarzan sõidab Ja-luri ühinema Ja-doni jõududega. Seda ei tohtinud mingil juhul lubada. Ta kutsus Pan-sati nõupidamisele, mis kestis mitu tundi. Seal haudusid nad välja saatanliku plaani. Pan-sat läks seejärel oma ruumi, kus ta vabastas

end preestri peakattest ja puusanahkadest ning riietus sõduriks. Siis tuli ta tagasi Lu-doni juurde.

„Väga hea!" hüüdis Lu-don tedanältes. „Nüüd ei tunne sind ära isegi su omad orjad. Ära kaota aega, Pan-sat, sest tegutseda tuleb kiiresti. Nüüd sõltub kõik sinust. Pea meeles: tapa mees, kui saad, aga naine too iga hinna eest elusana minu ette. Said aru?"

„Jah, käskija," vastas preester. Ja lühikese aja pärast lahkus keegi sõdur A-lurist ning asus Ja-luri poole teele.

***

Kor-ul-ja kõrval oli asustamata kuristik, kuhu Ja-don otsustas koondada oma sõjaväe, et rünnata A-luri. Ta tegi seda kahel põhjusel. Esiteks võis ta oma plaani vaenlase eest saladuses hoida ja ootamatu kallaletungi puhul ootamatust suunast edu saavutada. Teiseks oli vaja mehed kaugemale viia, et nad ei kuuleks linnas levivat kummalist juttu, nagu oleks Jad-ben-Otho A-luri ülempreestrile isiklikult appi rutanud. Juba nüüd lahkusid paljud Ja-doni väeosadest ja tema üritus näis nurjumise poole tüürivat.

Niisugune oli olukord, kui kuristiku suus seisev vaht saatis sõna, et nägi orus kahte inimest greifi seljas sõitmas. Nad näisid ratsutavat Kor-ul-ja poole.

Esimesel hetkel ei uskunud Ja-don ega väepealikud seda teadet. Ja-don otsustas ise vahiposti juurde minna ja asja kontrollida. Vaevalt oli ta kohale jõudnud, kui vahisõdur ta kätt puudutas ja ettepoole näitas. Ja tõepoolest, vaevalt veerand miili eemal nägi Ja-don kahte inimest, meest ja naist, määratu greifi seljas.

Ta ei uskunud oma silmi, kuid mõistis, et see polnud meelepete. Siis tundis ta nad ära, tõusis püsti ja karjus valju häälega sõduritele:

„See on tema! See on Dor-ul-Otho ise!"

Greif ja ratsanikud kuulsid karjatusi, kuid sõnadest aru ei saanud. Greif pistis kohutavalt haukuma ja tormas hääle suunas. Ja-don koos sõduritega jooksis talle vastu.

Et vältida tarbetut kokkupõrget, püüdis Tarzan looma tagasi pöörata, kuid greif sattus raevu ja märatses veel mitu minutit, enne kui ahvinimene teda talitseda suutis.

Ja-don ja tema sõdurid olid nähtavasti mõistnud, et greifi kavatsused olid kõike muud kui sõbralikud. Nad põgenesid lähemate puude otsa, nagu näeb ette sõjakunst, kui puudub muu pääsetee. Alles puude all jäi greif lõpuks pidama. Ja-don hüüdis Tarzanile: „ Oleme sõbrad! Olen Ja-don, Ja-luri pealik. Mina ja mu sõdurid kummardame maani Dor-ul-Otho ees ja palume tema abi meie õiglases võitluses ülempreester Lu-doniga"

„Kas ta polegi siis veel kukutatud?" küsis Tarzan. „Arvasin, et oled juba ammugi Pal-ul-doni kuningas."

„Ei," sündestus Ja-don. „Inimesed kardavad ülempreestrit. Praegu viibib tema templis keegi, kes nimetab end Jad-ben-Othoks ja keda pelgavad kõik sõdurid. Kui nad teaksid, et Dor-ul-Otho on tagasi tulnud ja õnnistanud Ja-doni sõjakäiku, oleksin võidus kindel."

Tarzan jäi mõttesse.

„Ja-don oli üks väheseid, kes mind uskus," lausus ta lõpuks. „Pean tasuma Ja-donile võla ja õiendama oma arved Lu-doniga, mitte ainult enda, vaid peamiselt oma abikaasa pärast.

Tulen sinuga, Ja-don. Ütle mulle, pealik, kuidas saaks Dor-ul-Otho kõige paremini teenida oma isa rahvast?"

„Ta peab tulema koos minuga läbi külade Ja-luri, et kõik elanikud näeksid teda Ja-döni kõrval," vastas Ja-don kiiresti.

„Sa arvad, et nad usuvad mind nüüd rohkem? Miks?" küsis ahvinimene.
„Kes julgeb selles kalleida, et mees, kes ratsutab greifi seljas, pole jumal?" vastas vana pealik.
„Kes hoolitseb minu naise turvalisuse eest, kui ma sinuga A-luri tulen?" küsis Tarzan.
„Ta jääb Ja-luri printsess O-lo-a ja minu naiste juurde," vastas Ja-don. „Ta võib seal julgesti olla, sest määran parimad sõdurid tema kaitseks. Ütle, et sa tuled koos meiega, oh Dor-uLOtho, ja minu õnneka-rikas täitub pilgeni. Loodest tungib A-lurile peale minu poeg Ta-den. Kui ründame eesotsas Dor-ul-Othoga A-luri kirdest, on võit meie päralt."
„Sinu tahtmine sündigu, Ja-don," vastas ahvinimene, „kuid eelkõige lase mu greifile liha tuua"
„ Laagris on liha külluses. Mu sõduritel oli siin jahil käimine ainus ajaviide."
„Tore," hüüdis ahvinimene. „Las nad siis toovad ja võimalikult palju."
Liha toodigi kohale ja pandi veidi kaugemale. Tarzan libistas end
121
greifi seljast maha ja hakkas teda oma käest söötma.
„Kanna hoolt, et tal alati oleks rohkesti liha," palus ta Ja-doni. Ahvinimene teadis, et kui greif nälgima peab, ei jää ta kuigi kauaks Tar-zani juurde.
Järgmisel hommikul läks Tarzan enne teele asumist greifi vaatama. Loom oli samal kohal, kuhu oli õhtul jäänud kahe tapetud antiloobi ja ühe lõviga, nüüd vedelesid tema kõrval vaid paljaks näritud kondid.
„Paleontoloogid kinnitavad, et ta oli rohusööja," ütles Tarzan, nähes Jane'i loomale lähenevat.
Tee Ja-luri kulges läbi asulate. Tarzani ees liikus salkkond sõdureid, kes pidid elanikke tema vastuvõtuks ette valmistama. Ja-don ei eksinud: kõik elanikud uskusid Dor-ul-Otho tõepärasusse.
Ja-luri lähistel ühines salgaga keegi tundmatu sõdur. Ta ütles end tulevat kaugelt lõunapoolsest külast, kus Lu-doni määratud pealik oli teda halvasti kohelnud. Sel põhjusel lakkas ta Lu-doni toetamast ja rändas põhja poole, lootes siin ühineda Ja-doniga. Vana pealik rõõmustas vähimagi täienduse üle ja võttis ta oma salka.
Nüüd tekkis küsimus, mida teha greifiga, kuni nad linnas on. Tar-zanil õnnestus vaid suurte jõupingutustega kohutavat kiskjat sõduritest eemal hoida. Kuid aegamööda harjus loom uue ümbruse ja isegi ho-donidega, kes hoidusid temast igaks juhuks kaugemale. Kui loom linnast läbi sammus, piieldi teda enamasti aknast või isegi katuselt. Viimaks otsustati paigutada loom igast küljest kõrgete müüridega piiratud hoovi, mis asus lossi külje all. Kui Jane oli greifi seljast maha tulnud, ajas Tarzan ise looma laiast väravast sisse ja sulges selle otsekohe. Greifile visati ette hunnik liha ja jäeti üksi.
Ja-don juhatas Tarzani ja Jane'i printsess O-lo-a juurde. Niipea kui viimane ahvinimest nägi, langes ta põlvili ja puudutas laubaga Tarzani jalga. Seal viibis ka Pan-at-lee, kes kohtumise üle siiralt rõõmustas. Kui nad nägid tema naist Jane'i, silmitsesid nad teda peaaegu samasuguse aukartusega. Isegi kõige umbusklikumad Ja-doni sõdurid olid veendunud, et neid saadavad jumal ja jumalanna. Kõik lootsid, et nende kahe üleloomuliku olendi abil jääb võit Ja-donile ja vana lõviinimene asub Pal-ul-doni kuningate troonile.
O-lo-alt kuulis Tarzan, et Ta-den oli tagasi tulnud. Niipea kui A-luri eest peetav võitlus on lõppenud, nad abielluvad.

Iga päev tõi linna rohkesti värskeid jõude. Viimaks leiti, et on saabunud aeg otsustavaks lahinguks Lu-doni jõududega A-luri müüride all. Sellest teatati Ta-denile, kes ootas oma sõduritega Jad-ben-luli põhjakaldal mõne miili kaugusel A-lurist.

Tuli aeg Jane'iga hüvasti jätta. Ta jäi Ja-luri lossi koos O-lo-a, Pan-at-lee ja hulga sõduritega. Tarzan ei tundnud vähimatki hirmu oma naise saatuse pärast, ronis greifi selga ja sõitis koos Ja-doniga linnast , välja.

Kuristiku suus lahkus Tarzan oma ratsust, tal polnud teda enam vaja. A-luri ründamine pidi aset leidma pimedas, seega poleks keegi kaitsjatest greifi nagunii näinud. Teravate löökide saatel lahkus urisev

loom Kor-ul-greifi suunas. Lahkumine ahvinimest ei kurvastanud, sest ta kartis alatasa, et greifi talitsemata iseloom ja määrata isu sunnivad looma kustutama oma nälga Tarzani võitluskaaslastega.

Kohe pärast pealiku saabumist alustas kogu ta sõjavägi liikumist A-luri suunas.

XXIII. Uuesti vangis

Ööpimeduse varjus hiilis Ja-luri lossist templisse keegi sõdur. Ta otsis üles ruumi, kus asusid alampreestrid. Sõduri tulek ei äratanud mingit kahtlust, sest relvastatud mehi käis templis alailma. Preestrid istusid parajasti söögilauas. Ohverdamistseremoonia oli lõppenud ja preestrid olid päikesetõusuni vabad.

Kogu Pal-ul-don teadis, et Ja-luri templi ja lossi vahekord polnud kuigi sõbralik. Ja-don sallis preestreid ja nende julmi usutalitusi ainult sellepärast, et need pärinesid vanast hallist ajast ning liiga ettevaatamatu oleks olnud takistada preestreid neid täitmast. Ja-don ise ei käinud kunagi templis, küll aga käis seal rahvas oma ohvriandidega igal hommikul ja õhtul nagu mujalgi Pal-ul-donis.

Öine külaline teadis seda kõike, ja vahest isegi paremini kui lihtsõ-dur. Seepärast ta tuligi templisse oma kavatsuste teostamiseks abi otsima. •

Preestrite ruumi sisenedes tervitas ta neid Pal-ul-doni tava kohaselt ja tegi samal ajal käega märgi, mille tähendust teadsid vaid asjasse pühendatud. Leidus neid, kes tema tehtud märki tähele panid ja sellest aru said. Kaks preestrit ruttas talle vastu ja kordas märki.

Nad vahetasid ainult mõne sõna, siis väljus sõdur ruumist. Veidi aja pärast lahkus sealt tema järel üks preestritest, siis ka teine.

Nad läksid kolmekesi väiksemasse ruumi, sealt uude kitsamasse käiku. Siin sosistasid nad isekeskis midagi. Siis naasis sõdur lossi ja preestrid läksid tagasi oma ruumi.

Naiste ruumid Ja-luri lossis olid ühel pool suurt pikka koridori. Igas ruumis oli uks ja aknad, mis avanesid lossi aeda. Ühes nendest ruumidest magas Jane. Mõlemal pool koridori seisid üksikud valvurid, vahtkond asus omaette ruumis koridori-lõpus.

Kogu loss oli vajunud sügavasse unne. Seal, kus valitses Ja-don, heideti magama ja tõusti vara. Suure pealiku palees ei korraldatud metsikuid orgiaid, mille poolest oli kuulus A-luri loss. Pealinnaga võrreldes oli Ja-lur rahulik ja vaikne linn. Ja siiski asusid kõigis lossi, templi ja linna vahelistes käikudes valvurid.

Vahtkonnad olid väikesearvulised, viie-kuuemehelised, kellest üks valvas, teised magasid. Nii oli ka seekord, kus kaks sõdurit astusid koridori mõlemas otsas valvuri ette, et teda välja vahetada. Kumbki ütles parooli. Vahisõdurid loovutasid neile rõõmuga oma koha ja ruttasid magama. Nüüd astus koridori kolmas sõdur. Kolmekesi kogunesid nad Tarzani naise ukse ette. Üks neist oli tundmata, kes eelmisel päeval

oli ühinenud Ja-doni väeosaga väljaspool Ja-luri linna müüre. Tema kaasosaliste nägusid polnud näha, sest preestrid ei kõrvaldanud peaaegu kunagi oma inetut peakatet, isegi mitte kaaslaste ees.

Ettevaatlikult tõstsid nad üles nahad, mis varjasid ruumi sisemust möödujate eest, ja sisenesid, tegemata vähimatki häält. Nurgas nahka-devirnal magas leedi Greystoke. Sissetungijate jalad astusid käratult ki-' vipõrandal. Aknast sissetungiv kuukiir heitis heledat valgust naise õla ja rinna kumerusele, mis mustal nahal eriti silma paistis. Naise õrn ilus nägu oli pööratud sissetungijate poole.

Kuid ei naise abitus ega ilu äratanud sissetungijates vähimatki kaastunnet, mida need oleksid äratanud iga hariliku mehe südames. Kolmele preestrile polnud ta rohkem kui savikamakas. Kedagi neist ei vallanud kirg kauni ameeriklanna vasta, kes etendas nii suurt osa kauge Pal-ul-doni saatuse määramises.

Ruumi põrandat katsid nahad. Üks preestreist võttis mõne neist üles ja tõstis naise pea kohale. „Nüüd!" sosistas ta, visates samal hetkel nahad naisele peale.

Teised sidusid kähku naise käed ja jalad kinni, esimene summutas paksu nahaga naise appihüüded. Kogu see aeg ei tehtud ruumis ainsatki häält, mis oleks võinud äratada kõrvalolijate tähelepanu.

Jane Clayton, leedi Greystoke tõsteti jalule ja tõugati toorelt akna poole, mis avanes lossi aeda. Jane keeldus kõndimast ja viskus põrandale. Preestrid olid maruvihased ja oleksid meelsasti jõudu kasutanud, kui nad poleks tundnud nii suurt hirmu Lu-doni ees.

Nad olid sunnitud Jane'i üles tõstma ja teda kätel kandma. Seegi polnud naljaasi, sest naine rabeles vasta nii, kuidas jaksas, tehes meeste ülesande üpris raskeks. Viimaks õnnestus neil teda läbi akna aeda lasta. Üks preestreist näitas teed lõunapoolses müüris asuva väikese suletud ukse juurde.

Ukse taga algasid kiviastmed, mis viisid alla jõe juurde, mille kaldal seisid sõiduvalmis paadid. Oli Pan-sati õnn, et teda juhtusid aitama mehed, kes tundsid hästi lossi ja selle ümbrust, sest teisiti poleks ta kuidagi minema pääsenud.

Pan-sat asetas naise paadi põhja ja hakkas sõudma. Teinud oma töö, pöördusid preestrid templisse tagasi, rõõmustades reeturliku teo õnnestumise üle. Pan-sat oli kõva aerutaja. Paat lendas nagu nool pärivett Jad-ben-luli jõe poole, et selle kaudu A-luri jõuda.

Kuu loojus. Idakaares polnud veel märki uue päeva lähenemisest, kui A-luri poole liikus vargsi pikk rivi Ja-doni sõdureid. Ta-deni juurde, kelle jõud paiknesid linnast loodes, saadeti käskjalg. Tarzan pidi oma sõdurite salgaga tungima templisse saiakäigu kaudu, mille asukohta teadis vaid tema. Ja-don peajõudude eesotsas pidi ründama lossi väravat.

Ahvinimene tungis oma salgaga märkamatult linna ja ruttas hoone juurde, mis varjas salakäiku. See koht oli kaitsmata, sest seda teadsid ainult preestrid. Et kergendada väikese salga läbipääsu pimedast käigust, läitis Tarzan kaasavõetud tõrviku ja asus sellega kõige ette.

Tarzan lootis väikese salga valitud sõduritega templisse jõudmisel saavutada väga palju. Templi ründamine tekitaks segadust ja võimaldaks nõrkadest preestritest kergesti jagu saada. Seejärel ründaks Tarzan lossi meeskonda selja tagant, kuna Ja-don jookseks tormi lossj väravale ja Ta-den põhjapoolsele müürile. Ja-don pani eriti suuri lootusi Dor-ul-Otho ootamatule ilmumisele. Ta uskus kindlalt, et paljud va-nemad sõdurid polnud veel teinud lõplikku valikut Lu-doni ja Dor-ul-Otho vahel, sest Lu-don äratas neis rohkem hirmu kui truudust ja armastust.

Pal-ul-doni asukatel on vanasõna, mis kõlab järgmiselt: „See, kes kõnnib õigel teel, jõuab sageli valesse kohta." Ilmselt oli suurele pealikule ja tema jumalataolisele liitlasele määratud just niisugune saatus.

Tarzan, kes tundis paremini käikude paiknemist ja kelle teed valgustas tõrvik, jõudis oma kaaslastest kaugele ette. Soovides kiiremini vastasega võitlusse astuda, unustas ta oma käsualused täiesti. Selles polnud midagi imelikku, sest ta oli harjunud üksinda võitlema ja lootma ainult oma jõule, julgusele ja osavusele.

Jõudnud ülemisse käiku, kust pääses Lu-doni ja preestrite ruumidesse, nägi ta seal sõdurit, kes lohistas kedagi naist. Viimases tundis Tarzan silmapilk ära selle, kes tema teada pidi viibima tugeva kaitse all Ja-doni lossis.

Sõdur ja naine nägid Tarzanit samal hetkel, kui Tarzan märkas neid. Sõdur kuulis ahvinimese madalat urisemist, mis tundus tulevat kiskja looma kõrist. Kättemaksuihast põledes jõudis Tarzan kahe võimsa hüppega sõdurile järele, viskas tõrviku maha ja haaras noa. Pan-sati ees oli sissekäik väiksemasse ruumi. Ta hüppas sinna sisse, võttes naise ligi.

Tema kannul liikus Ahvide Tarzan, käes isalt päritud pikk jahinuga. Raevunud härja metsikusega tormas ta ruumi, kuhu oli kadunud Pan-sat. Teda ümbritses pilkane pimedus. Äkki kuulis ta kivi põrkamist teise kivi vastu, enne tema ees, siis taga. Tarzanile oli selge, et ta oli Lu-doni templi vang.

Langeva ukse mürinat kuuldes tardus ahvinimene liikumatult paigale. Ta ei tahtnud teist korda mingisugusest salaluugist greifi auku lennata. Peagi harjusid silmad pimedusega ja ta nägi nõrka valgusekiirt, mis tungis kambrisse ülalt laes olevast avausest.

Pärast ukse langemist ei kuulnud ta enam ühtegi häält, ehkki pingutas kuulmist, et jõuda selgusele, kuhu põgenes sõdur tema naisega. Nüüd nägi ta ähmaselt oma kongi sisemust. See oli väike ruum, vaevalt viisteist jalga pikk. Kongi põranda keskpaigas just laeava all oli luuk, muidu oli põrand päris tugev. Seda teades hoidus ta luugist kõrvale ja kõndis mujal täiesti julgelt. Siis uuris ta seinu. Neis oli vaid kaks avaust: üks, mille kaudu ta oli tulnud, ja teine, mille kaudu sõdur oli koos Jane'iga lahkunud. Mõlemaid sulges suur kivimürakas, mille põgenev sõdur oli mingi varjatud mehhanismi abil alla lasknud.

***

125

Pan-sat tõi Jane'i Lu-doni juurde ja pani ta jalge ette maha. Suurest rõõmust nilpsas ülempreester õhukesi huuli ja hõõrus käsi.

„Tubli, Pan-sat!" kiitis ta. „Sind ootab helde tasu. Kui nüüd oleks meie käes ka isehakanud Dor-ul-Otho, lamaks kogu Pal-ul-don meie jalge ees!"

„Käskija, ta on meil käes!" hüüdis Pan-sat.

„Mis?!" jahmus Lu-don. „Tarzan-jad-guru on siin? Kas sa tapsid ta? Ütle mulle ruttu, Pan-sat, mu rind lõhkeb soovist seda kuulda."

„Võtsin ta elusalt kinni, mu käskija Lu-don. Ta on lõksus."

„Tegid hästi, Pan-sat. Ma..."

Sel hetkel tormas ruumi hirmunud preester.

„Käigud on täis Ja-doni sõdureid!" karjus ta.

„Oled peast põrunud!" vihastas Lu-don. „Minu inimesed kaitsevad templit ja lossi."

„Ma räägin tõtt, käskija," vastas preester. „Nad tulevad siia mööda salakäiku."

„See võib tõepoolest õige olla," lausus Pan-sat. „Tarzan-jad-guru tuli sama teed mööda. Küllap tema tõigi sõdurid templisse."

Lu-don jooksis ukse juurde ja heitis pilgu käiku. Ta veendus, et preestri kartused olid põhjendamatud. Tosin sõdurit liikus käiku mööda otse tema poole, kuid nad tulid

väga hirmunult ja ebalevalt. Ülempreester taipas, et ilma Tarzanita olid nad templi maa-aluste käikude rägastikus niisama hästi kui kadunud.

Lu-don läks ruumi tagasi ja tõmbas laest rippuvat nahkrihma. Ta tõmbas seda tugevasti ja kiiresti ning iga tõmbega täitusid maa-alused ruumid kõlavate meloodiliste gongilöökidega. Siis pöördus Lu-don uuesti mõlema preestri poole. „Võtke naine ja järgnege mulle," käskis ta.

Ta läks üle ruumi ja sisenes kitsamasse käiku. Preestrid tõstsid Jane Claytoni põrandalt üles ja järgnesid ülempreestrile. Nad läksid läbi käikude labürindi, kuni jõudsid otse templi idaaltari ette.

Kõikjalt kuuldus sammudemüdinat. Gongilöögid teatasid, et Lu-doni eraruumid on hädaohus, ja kutsusid preestreid neid kaitsma. Maa-aluste käikudega tuttavad preestrid juhtisid oma sõdurid vajalikus suunas ja peagi leidsid Tarzani salga mehed, kes olid jäänud ilma juhita, end palju arvukama vaenlase ees. Sõdurid olid vaprad, kuid antud oludes ei võinud nad midagi parata ja taganesid tuldud teed. Nende ka-vatsus oli nurjunud, võib-olla oli isegi kogu Ja-doni ettevõtmine seeläbi ebaõnnestunud, sest Ja-don oli pannud liiga suuri lootusi templi vallutamisele.

Gongilööke kuuldes arvas Ja-don, et Tarzani salk on rünnakule asunud. Ta alustas oma sõduritega tormijooksu lossi väravale. Lossi õues kuulis Lu-don metsikut sõjakisa, mis teatas lahingu algusest. Ta jättis Pan-sati naist valvama ja ruttas lossi juurde, et ise vägesid juhtida. Samal ajal saatis ta ühe preestri templi käikudesse saama ülevaadet sealsest olukorrast, ning mitu preestrit levitama teadet, et Dor-ul-Otho on templis vangis.

126

Lahingukära kuuldes tõusis leitnant Erich Obergatz oma asemel istukile, hõõrus silmi ja vaatas arusaamatult ringi. Väljas oli veel pime.

„Olen Jad-ben-Otho!" räuskas ta. „Kes julgeb rikkuda mu und?"

Tema aseme kõrval maas kükitav orjatar võpatas ja puudutas laubaga põrandat.

„Vaenlane on tulnud, oh, Jad-ben-Otho," ütles ta vaikse rahustava häälega, teades, millisesse pöörasesse raevu võis suur jumal sattuda üsna tühistel põhjustel.

Äkki tormas ruumi preester.

„Oh, Jad-ben-Otho!" kisendas ta. „Ja-doni sõdurid tungivad lossi ja templisse, praegu võitlevad nad Lu-doni ruumide juures käigus. Ülempreester palub sind lossi ilmuda ja sõdureid võidule innustada"

Obergatz kargas jalule.

„Olen Jad-ben-Otho!" karjus ta. „Oma välguga tapan kõik jumala-salgajad, kes julgevad tungida pühasse A-luri linna!"

Viivu tormas ta sihitult toas ringi. Preester ja orjatar olid endiselt põlvili, pea vastu põrandat.

„Tulge!" hüüdis Obergatz, virutades orjatarile tugeva jalahoobi. „Tulge! Kas tallate oodata siin kogu päeva, kuni pimeduse jõud vallutavad Valguse linna?"

Mõlemad tõusid põrandalt üles, hirmust peaaegu segased nagu kõik, kel tuli sakslast teenida, ja järgnesid talle.

Sõdurite sõjakisast kostsid läbi preestrite hõiked: „Jad-ben-Otho on siin, meiega! Vale Dor-ul-Otho istub templis vangis!"

XXIV. Jack

Päike tõusis. Ja-doni sõdurid püsisid ikka veel lossi värava ees. Vana pealik ootas Ta-deni kohalejõudmist. Tund möödus tunni järel, kuid Ta-denist polnud kuulda kippu ega kõppu. Äkki ilmus lossi katusele Lu-don, tema järel Mo-sar ja veel keegi

valge mees, kelle pikkadesse juustesse ja habemesse olid põimitud lilled. Tema selja taha kogunes paarkümmend nooremat preestrit, kes karjusid kooris: „Pan-ge sõjariistad maha! Andke alla! See on Jad-ben-Otho! Vale Dor-ul-Otho on meie vang!"

Ja-doni sõdurite ridadest kostis hääl:

„Meie ei usu teid! Näidake meile Dor-ul-Othot!"

„ Oodake!" hüüdis Lu-don. „Kui ma ei näita teda teile selle ajajooksul, mil päike on omaenda laiuse võrra edasi nihkunud, avan teile templi väravad ja minu sõdurid panevad sõjariistad maha."

Ta pöördus ühe preestri poole ja andis lühikese käsu.

* * *

Ahvinimene tammus nördinult oma kitsas kongis. Ta tegi endale kibedaid etteheiteid tulipäisuse pärast, mis oli ta lõksu toonud. Kuid kas ta oleks võinud talitada teisiti? Mis sai ta muud teha, kui oma

127

naisele appi minna? Ta imestas, kuidas neil oli õnnestunud Jane'i Ja-lu-rist röövida. Ja samas meenus talle sõdur, kes oli Jane'i koridoris kandnud. Sõduri näojooned tundusid üllatavalt tuttavad. Tarzan pingutas mälu, et jõuda selgusele, kus ta oli sõdurit varem kohanud. Viimaks meenus talle, et see võõras sõdur oli ühinenud Ja-doni jõududega Ja-luri linna müüride ees päeval, mil Tarzan ratsutas pealiku saatel greifi seljas Ja-luri linna. Kes võis see mees olla? Tarzan tundis, et oli teda kunagi varem näinud.

Äkki kuulis ta gongilööke, kiirelt lähenevat sammudemüdinat ja kisa. Tarzan mõistis, et vaenlane on märganud tema sõdureid ja alustanud võitlust. Teda vihastas pööraselt, et ta ei saa võitluses osaleda.

Ikka ja jälle püüdis ta maha lõhkuda mõlemat ust, kuid need ei andnud järele. Ta pingutas oma silmi, uurides laes olevat avaust, kuid ei näinud midagi. Siis hakkas ta käima edasi-tagasi, otsekui puuri pistetud lõvi.

Minutitest said tunnid. Kaugelt kostis nõrka lahingukära. Kui Ja-don võidab, kas tema ja ta sõbrad leiavad templi all selle üksiku, eraldatud kambri? Ta kahtles selles.

Tarzan vaatas veel kord lakke. Seekord paistis avausest midagi rippuvat. Ta astus lähemale ja pingutas nägemist. Jah, seal oli midagi. See tundus olevat nahkrihm. Arvatavasti rippus see seal juba enne tema kambrisse sattumist, sest ta polnud kuulnud vähimatki häält.

Ahvinimene sirutas käe rihma poole. Ots oli nii madalal, et ta võis seda puudutada. Tarzan haaras mõlema käega rihmast kinni, et kontrollida selle tugevust. Siis laskis ta rihma lahti ja astus paar sammu tagasi, nagu teeb seda metsloom mingi uue ja tundmatu asja uurimisel. See oli üks iseloomujooni, mille poolest Tarzan sarnanes džungliasukatega. Mitu korda rippus ta kogu oma raskusega rihma otsas ja jäi siis teraselt kuulatama, kas ei kosta ülalt mingit ettevaatlikkusele manitsevat häält.

Viimaks otsustas ta riskida. Hoidudes luugile astumast, jäi ta rihma külge rippu, ajades jalad harki, et kukkumisel põrandale langeda. Rihm pidas vastu. Ülalt ei kostnud ainsatki häält.

Tasa ja ettevaatlikult hakkas ahvinimene ülespoole ronima.

Lagi tuli üha lähemale. Viivu pärast oleks võinud ta avausest välja vaadata.

Tarzan valmistus juba ülemise põranda servast kinni haarama, kui äkki sulgus miski vihinal ta käte ümber. Ta jäi rippuma keset ruumi, suutmata liikuda edasi või tagasi.

Otsemaid tekkis ülemisse ruumi valgus. Tarzani poole vaatas hirmuäratav preestri peakate. Preestri käes olevate nahkrihmadega seoti Tarzani käed küünarnukist randmeni kinni. Kui ta küllalt ligidale jõudis, tõmmati sõlmed täiest jõust kinni. Nii

võidetigi Tarzan, ilma et talle oleks antud võimalust vastupanu osutada või oma vaenlastele muud meelehärmi valmistada.

Nüüd seoti ka tema jalad pahkluudest põlvedeni kinni, tõsteti üles ja viidi kambrist välja.

128

***

Võitlus jätkus, kuid Ta-den polnud ikka veel tulnud. Ja-doni jõud hakkasid kokku sulama. Just sel ajal asetasid preestrid Tarzan-jad-guru lossi katusele, et teda võiks mõlemalt poolt hästi näha.

„Siin ongi vale Dor-ul-Otho!" hüüdis Lu-don.

Kunagi polnud Obergatzi ähmane aju töötanud selgemini kui praegu, ometi ei saanud ta sündmustest täielikult aru. Ta pilk langes vangi abitule kujule, sealt tema näole ja mida kauem Obergatz põrnitses, seda enam kõverdas hirm ta näojooni ja seda sinisemaks ta muutus. Ta oli ahvinimest varem näinud vaid üks kord, seda rohkem aga ilmus Tarzan talle unenägudes ning maksis kätte nendele, kes nii julmalt ja toorelt olid ta kodu rüüstanud. Kapten Fritz Schneider oli kõige eest maksnud oma eluga, alamleitnant Gossi polnud enam elavate kirjas ja nüüd oli järg nähtavasti tema, Obergatzi käes.

Obergatz justkui ei märganudki, et vang oli seotud ja abitu ega kujutanud endast mingit ohtu. Värisedes hakkas ta mingisugust totrust ajama ja Lu-don adus, et sellises seisundis peetakse teda pigem idioodiks kui jumalaks ja kui jumal nende keskel viibib, siis on selleks pigem Tarzan. Juba praegu nägi ülempreester, kuidas mitu lossi sõdurit isekeskis sosistas ja näpuga Obergatzi haledale kujule näitas.

Lu-don asuts Obergatzi juurde ja sosistas talle:

„Sa oled Jad-ben-Otho. Ütle kõigi kuuldes, et ta pole su poeg."

Sakslane võttis end kokku. Ülempreestri sõnad näitasid pääseteed.

„Olen Jad-ben-Otho!" kisendas ta hirmust kileda häälega.

Tarzan vaatas talle otse silma.

„Oled leitnant Obergatz saksa sõjaväest," ütles ta ladusas saksa keeles. „Sa oled viimane kolmest, keda ma otsin, ja su jänesesüda teab, et jumal ei viinud meid ilmaaegu kokku."

Obergatz nägi pealtvaatajate küsivaid pilke. Ta nägi, kuidas sõdurid lõpetasid värava juures võitljuse ja» vaatasid ärevuses tema poole. Ta nägi ahvinimest köidikuis oma jalge ees lamamas. Obergatz adus, et ebalemine tähendab surma. Ta hakkas rääkima preisi ohvitseri terava haukuva tooniga, mis erines tema senisest häälekõlast nii, et isegi Lu-don üllatunult ta otsa vaatas.

„Olen Jad-ben-Otho!" raius Obergatz. „See olend pole mu poeg. Hoiatuseks kõigile jumalateotajaile sureb ta täna altaril selle jumala käe läbi, keda ta salgab. Viige ta mu silme alt minema Kui päike jõuab se-niiti, kogunevad usklikud templisse, et olla mu jumaliku viha tunnistajaks." Obergatz tõstis käed taeva poole.

Tarzan viidi ära, sakslane aga pöördus jalamaid värava ees seisvate sõdurite poole:

«Visake relvad maha, Ja-doni sõdurid!" hüüdis ta. „Muidu tabab teid minu välk. Kes minu poole üle tuleb, neile antakse seekord andeks. Tulge! Visake relvad maha!"

Ja-doni sõdurid lõid kõhklema ja vaatasid ebalevalt oma pealiku poole. Ja-don astus oma sõdurite keskele.

„Ainult argpüksid ja reeturid on selleks võimelised!" hüüdis ta.

129

„Need, kes on ustavad Ja-donile, ei heida end kunagi põrmu valeju-mala ja Lu-doni ees. Otsustage nüüd kohe!"

Mõni sõdur heitis relva käest ja suundus ebakindlal sammul lossi värava poole. Kuid suurem osa sõdureist jäi ustavaks oma kuulsale pealikule. Kui nende ridadest oli lahkunud viimane ülejooksik, tõstis Ja-don uuesti ho-donide kohutavat sõjakisa ja lahing jätkus endisest ägedamalt.

Saabus keskpäev, Ta-den ja abivägi olid ikka veel tulemata. Lu-don korjas kokku kõik mehed, keda polnud tingimata vaja lossivära-va kaitseks, ja saatis nad Pan-sati juhitmisel saiakäigu kaudu linna. Seal tungisid nad selja tagant kallale Ja-donile, kui viimane püüdis parajasti lossi väravat vallutada.

Kahe ülekaaluka vaenlase vahele surutuna ei suutnud Ja-doni sõdurid enam kaua vastu panna. Viimaks andsid nad alla ja Ja-don toodi vangina Lu-doni ette.

„Viige ta templisse!" käskis ülempreester. „Las vaatab pealt oma kaassüüdlase hukkamist. Ja kes teab, ehk teeb Jad-ben-Otho tema kohta samasuguse otsuse."

Templi hoovis tungles rahvahulk. Idaaltari ees lamasid Tarzan ja Jane Clayton, mõlemad köidikuis. Ahvinimene nägi, kuidas sisehoovi toodi Ja-don, käed tugevasti kinni seotud.

„See on lõpp," ütles ta rahulikult naisele. „Ja-don oli minu viimane lootus."

„Vähemalt oleme teineteist leidnud, John," vastas Jane, „ja oma viimased päevad saatsime mööda koos. Ma palun ainult seda, et mind ei jäetaks ellu pärast sinu surma."

Tarzan ei vastanud, sest oma hingepõhjas kartis ta sedasama, mida Jane'gi. Ahvinimene pingutas oma lihaseid, püüdes köidikuid lõdven-dada, kuid tema kõrval seisev preester nägi seda ja virutas naerdes Tarzanile hoobi näkku.

„Lojus!" hüüdis Jane Clayton.

Tarzan naeratas.

„Mind on ka varem löödud, Jane. Kuid lööja pole kunagi ellu jäänud."

„Sa pole ikka veel lootust kaotanud?" imestas naine.

„Ma pole ju veel surnud," vastas ta napisõnaliselt.

Naisena puudus Jane'il selle mehe vaprus, keda nähtavasti miski ei kohutanud. Ta teadis, et Tarzan sureb keskpäeval templi altaril, sest Tarzan rääkis talle Obergatzi langetatud surmaotsusest. Ka Tarzan oli veendunud oma surma läheduses, kuid tema mõistus keeldus seda uskumast.

Jane nägi teda nii sirge, ilusa ja kartmatuna oma vangistajate keskel, et ta süda pidi niisuguse tooruse ja julmuse pärast lõhkema.

Neile lähenesid Lu-don ja Obergatz. Viimane vaatas päikese poole.

„On aeg," sõnas ta Lu-donile. „Valmistu ohverdamiseks."

Lu-don andis preestritele märku. Need tõstsid Tarzani üles ja pa-

nid ta altarile, peaga altari lõunapoolsesse otsa, ainult mõni jalg kohast, kus Jane Clayton. Enne kui preestrid teda takistada suutsid, jooksis naine Tarzani juurde ja suudles teda laubale. Jumalaga, John!" sosistas ta.

Preestrid võtsid naise kinni ja lohistasid ta eemale. Lu-don andis Obergatzile ohvrinoa.

„Olen suur jumal!" hüüdis sakslane. „Kohe näete, kuidas nuhtlen oma vaenlasi!"

Ta vaatas päikese poole ja tõstis noa kõrgele pea kohale.

„Nii surevad jumalateotajad!" kriiskas ta.

Samal hetkel kärgatas lask, üle vaikiva tusase inimmassi lendas vilinal kuul ja Jad-ben-Otho langes surnult üle mehe, kes pidi saama tema ohvriks. Uuesti lajatas teineteise järel veel kaks lasku, mis tabasid Lu-doni ja Mo-sari.

Nagu käsu peale pöörasid kõik juuresolijad pilgud templi lääne-müüri suunas uue ja tundmatu nähtuse poole. Seal seisis kaks inimkogu — ho-doni sõdur ja keegi alasti mees Tarzan-jad-guru suguvõsast. Viimase õlal olid imelikud laiad rihmad päikese

käes säravate si-lindrikujuliste pulgakestega, käes hoidis ta puust ja metallist imetabast riista, mille otsas tuprus peenike sinihall suitsujuga.

Ho-doni sõdur kuulutas kõva häälega:

„Minu kõrval on surma saadik, kes tuli siia edasi andma tõelise Jad-ben-Otho tahet. Lõigake puruks vangide köidikud. Vabastage Dor-ul-Otho ja Ja-don, kes saab Pal-ul-doni kuningaks, ja naine, kes on jumalapoja abikaasa."

Fanaatikuna ei suutnud Pan-sat rahulikult pealt vaadata, kuidas variseb kokku vana kord, millega olid seotud tema suurimad lootused. Ainus mees, kelle arvele ta kirjutas kõik need õnnetused, oli tema jalge ees abitult lebav vang.

Pan-sat hiilis ohvrinoa poole, mis oli maha kukkunud Obergatzi nõrkevast käest. Äkilise hüppega oli ta ahvinimese juures ja tõstis noa, kuid imetabane riist templi müürilt kuulutas uuesti surmaotsuse ja Pan-sat varises oma käskija kõrvale.

„Vangistage kõik preestrid!" kamandas Ta-den sõdureid. „Ärgu keegi kartma löögu, sest muidu tabab tedagi Jad-ben-Otho saadiku tu-lenool."

Nähes jumaliku jõu ilmutust, ei hakanud inimesed enam aega viitma Nad piirasid jalamaid preestrid sisse ja samal ajal valgus lossiõuele määratu hulk sõdureid. Eriti üllatas kõiki see, et saabunute hulgas oli palju musti karvaseid vaz-done.

Sõjaväe eesotsas sammus hirmuäratav võõras oma läikiva relvaga, temast paremal Ta-den, vasakul aga Kor-ul-ja must gund Om-at.

Altari kõrval seisev sõdur haaras ohvrinoa ja lõikas katki Tarzani köidikud. Seejärel vabastati ka Ja-don ja Jane Clayton.

Äsjased vangid seisid kolmekesi altari kõrval. Kui naine nägi pealikuid koos tundmatuga lähenevat, läksid ta silmad suureks ning ta näos võitlesid lootus ja uskumatus. Tundmatu mees heitis relva õlale,

131

sööstis nende juurde ja haaras Jane'i oma embusse.

„Jack!" hüüdis naine tema õla najal nutma puhkedes. „Jack, minu poeg!"

Ahvide Tarzan astus nende juurde ning embas naist ja poega. Pal-ul-doni rahvas ja sõdurid laskusid põlvili ning puudutasid tummas austuses laubaga maad.

XXV. Lahkumine

Tunni aja pärast kogunesid kõik Pal-ul-doni lossi troonisaali. Leidis aset pidulik tseremoonia, mille käigus Ja-don asus mitmeastmelise püramiidi tippu. Ja-doni kõrval seisis Tarzan, teisel pool Korak, võimas tapja, ahvinimese vääriline poeg.

Niipea kui lühike kroonimistalitus oli lõppenud, saatis Ja-don rühma sõdureid printsess O-lo-a, Pan-at-lee ja printsessi teenijate järele.

Siis arutati Pal-ul-doni tulevikku. Keegi ei teadnud, mida teha preestritega, kes olid peaaegu kõik Lu-doni ägedad pooldajad.

Ja-don pöördus Tarzani poole. „Andku Dor-ul-Otho nendele inimestele edasi oma isa tahe," ütles ta.

„Te võite kergesti oma jumala tahtmist täita," sõnas ahvinimene. „Siiani õpetasid preestrid, et Jad-ben-Otho on julm jumal, et ta armastab verd ja kannatusi. Kuid tänane päev näitab selgesti, et see oli va-leõpetus.

Võtke templid meeste käest ja andke need naistele, et neis valitseks headus ja ligimesearmastus. Peske idaaltar verest puhtaks ja ärge enam täitke veega läänealtarit. Andsin kord Lu-donile võimaluse seda teha, kuid ta ei võtnud mu arvamust kuulda ja suri. Vabastage kõik templi käikudes peetavad vangid. Tooge jumala altarile vaid neid asju, mida te ise armastate. Siis õnnistab jumal teie ande ja Jad-ben-Otho preest-rinnad jagavad need vaestele."

Tarzan vakatas üldise heakskiidusosina saatel. Inimesed olid ammugi tüdinenud asjatust verevalamisest ja rõõmustasid võimaluse üle see lõpetada, ilma et kannataks nende usk.

Sel ööl oli lossis suur pidu, kus esimest korda riigi ajaloos istusid kõrvuti valged ho-donid ja mustad vaz-donid. Ja-don ja Om-at sõlmisid lepingu, mille põhjal pidi kaks rahvast nüüdsest peale alati üksmeeles ja sõpruses elama. Siinsamas pidulauas kuulis Tarzan ka põhjust, miks Ta-den nii kaua oli viivitanud.

Ja-doni saadik oli talle teatanud, et pealetung on kuni lõunani edasi lükatud. Alles hiljem selgus, et saadik oli ümberriietatud Lu-doni preester. Talle tehti samas ots peale ja Ta-den jõudis veel viimasel silmapilgul linna.

Järgmisel päeval jõudsid A-luri lossi printsess O-lo-a ja Pan-at-lee. Mõlemad paarid laulatati troonisaalis ühel ja samal ajal.

Seitse päeva viibis Tarzan koos naise ja pojaga Ja-doni külalisena

A-iuri lossis. Siis kuulutas Tarzan, et ta lahkub Pal-ul-donist. Suure ho-donide ja vaz-donide salga saatel alustati koos Om-atiga liikumist Kor-ul-ja poole. Seal viibisid nad ühe päeva, mille jooksul Jane käis uudistamas imetabaseid koopaid, ning asusid siis koduteele koos valgete ja mustade sõduritega, kes pidid neid saatma maa piirini. Tarzan kandis ikka veel Jane'i tehtud oda, naljatades, et sellele on tagatud vääriline koht professor Porteri kiviajaleidude kollektsioonis.

Äkki kõlas neist eespool greifi hirmuäratav haukumine. Ja-doni ja Om-ati sõdurid otsisid silmadega juba lähemaid puid, kuid ahvinime-ne rahustas neid. Oda käes, läks ta eelajaloolisele loomale vastu, tuues kuuldavale tor-o-donide metsiku „hii-hoo". Haukumine läks üle urisemiseks ja peagi ilmus puude tagant nähtavale hiiglaslik loom. Tarzan sooritas nüüd järjekorras kõiki eelnenud toiminguid.

Kohutavalt ja majesteetlikult kui jumalad lahkusid nad Pal-ul-doni sõduritest. Kaua vaatasid viimased neile järele. Greifi seljas ratsutasid Jane, Korak ja Tarzan läbi soo, peletades eemale kõiki roomajaid.

Teisel pool sood vaatasid nad tagasi ning hüüdsid viimaseid lah-kumistervitusi Ta-denile ja Om-atile, samuti nende vapratele sõduritele.

Siis suunas Tarzan oma gigantse ratsu põhja poole ja peatus küllaltki ohutul territooriumil. Looma pea pöörati Pal-ul-doni poole ja paari löögiga saba pihta saadeti ta oma põlise jahiala suunas minema. Nad saatsid pilkudega eemalduvat greifi ja tardusid hetkeks paigale, silmitsedes maad, kust olid lahkunud. See oli tor-o-doni ja greifi maa, vaz-donide ja ho-donide maa, Ja-to maa, ürgmaa, metsik ja karm, kus kõrvuti hirmu, õuduse ja surmaga leidus rahu, vaprust ja ilu. See oli maa, mida nad kõik olid hakanud armastama.

Siis pöördusid nad uuesti põhja poole ja suundusid kerge südamega sinna, millega ei saa võrrelda ühtegi maad — kodukohta.

SISUKORD

Kummaline kaaslane 3
Teel tundmatule maale 9

Graatsiline vaz-don Pan-at-lee 16
Võitlus Kor-ul-luli sõduritega 21
Põrgulik Kor-ul-greifi kuristik 26

Võitlus karvase Tor-o-doniga 32

Greif 39
VIII. Valguse linn A-lur 43
Jumala poeg Dor-ul-Otho 48
Printsess O-lo-a 55
Templis 59
XII. Pärismaalane Om-at 64
Keelatud aias 69
Jane 74
Printsess ja Jane 80
Tarzan hakkab tegutsema 87
XVII. Mis juhtus Jane'iga? . . 90
XVIII. Üksi Tu-luris 95
Jane teeb edusamme 100
Sündmused arenevad 105
Jällenägemine 110

Dor-ul-Otho aitab pealikut 116
Uuesti vangis 121
Jack 125
Lahkumine 130

EDGAR BURROUGHS_Kohutav TARZAN

Tarzani-lugude seitsmes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

,JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

E. R. Butroughsi23 Tarzani-loost ilmus 1920-ndail aastail Eestis kaheksa. Selle raamatuga jõutakse neist seitsmenda taasavaldamise juurde uues tõlkes. Sellele eelnesid omaette raamatuna, aga ka „Järva Teataja" järjejutuna „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg", „Tarzan ja Oparikalliskivid" ning „Kättesaamatu Tarzan". Ilmumisjärge ootab „Tarzan ja Kuldlõvi" ning ka „Oivaline Tarzan", „Tarzan ja sipelginimesed" (pealkirjad esialgsed) ja teised 23. raamatuni välja, kui lugeja ära ei tüdine.

Perioodiline väljaanne, ilmub kord kvartalis JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU 3 (8), 1993

Tõlkimisel kasutatud:
Edgar Berrouz. Tarzan. Tarzan neukrotimyj . Tarzan užasnyj . „Printest". Tallinn 1992.
Edgar Rice Burroughs. Kohutav Tarzan. Romaan. „Vaba Maa" kirjastus. Tallinn 1925.
Kaane kujundanud Vello Aesma.

Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir",

© AS Multipress, tõlge, kaaneillustratsioon 1993.

I. Kummaline kaaslane

Hääletult nagu varjud, mida ta läbis, liikus hiiglaslik kiskja öises džunglis. Tema ümmargused kollakasrohelised silmad hiilgasid, saba oli sirge, pea madalas, iga lihas jahiüllatuste ootel pingul. Siin-seal paistis läbi lehestiku kuu ja suur kass hoidus astumast nendele heledatele laikudele. Kuigi kiskja liikus tihedas metsas ja astus kuivadele okstele, lugematutele tiibadele ning varisenud lehtedele, mis paksult maad katsid, polnud kuulda vähimatki häält või sahinat, mida inimkõrv oleks võinud eristada.

Sootuks vähem ettevaatlik oli tema jahiobjekt, kes käis küll niisama vaikselt kui lõvigi temast sada sammu eespool, kuid selle asemel, et valgustatud kohtadest ümber minna, läks ta neist otse üle ja paistis neid isegi sihilikult otsivat. Tema jälgedest võis järeldada, et ta valis neid kohti oma liikumise hõlbustamiseks, sest lõvist erinevalt kõndis ta ainult kahel jalal ja tema keha oli karvkatteta, välja arvatud väike must juuksesalk peas. Tema käsivarred olid lihaselised ning hästi vormitud, käed ise tugevad ja ilusa kujuga, kusjuures põial ulatus ligikaudu teise sõnne esimese jätkuni. Ka jalad olid ilusad ja tugevad, kuid labajalad erinesid inimese omadest, sest suur varvas moodustas jala-põiaga täisnurga.

Peatunud Aafrika kuust valgustatud lagendikul, tõstis tundmatu olend pea ja jäi kuulatama. Nüüd võis kuuvalgel hästi näha tema näojooni, mis olid nii korrapärased, et mis täites maailma suurlinnas oleks teda peetud meheliku ilu ideaaliks. Aga kas see olend ikka oli inimene? Seda oli raske otsustada, sest peagi hakkas kiskja jahisaak uuesti üle hirmuäratava džungli hõbedase rohuvaiba liikuma, ja kui ta seda tegi, võis märgata tema külgi katvast mustast karvasest nahast ripnevat valget karvutut saba.

Ühes käes kandis olend tugevat nuia. Üle vasaku õla heidetud rihma küljes rippus tupega lühike nuga, paremal õlal oleva rihma külge oli kinnitatud kott. Et hoida rihmu ja arvatavasti ka nähku keha ümber, kandis olend laia säravat vööd, mis läikis, otsekui oleks see puhtast kullast, ja käis keskelt kinni suure pandlaga. Ka pannal säras ja hiilgas, nagu kataksid seda teemandid.

Ikka lähemale liikus Numa oma ohvrile. Et viimane turmetas teda varitsevat ohtu, seda näitasid tema üha sagenevad peatumised ja kiskja poole suunatud läbitungivad pilgud. Ta ei püüdnud oma tugevat vetruvat kõnnakut eriti kiirendada, ka seal mitte, kus maapind seda lubas, kuid ta võttis noa tupest välja ja hoidis nuia valmis, et silma-pilk tegutseda.

Läbinud viimaks kitsa riba, kus puud kasvasid eriti tihedalt, jõudis inimesetaoline olevus peaaegu täiesti lagedale rohtla-alale. Viivuks ta seisatas, vaatas kähku selja taha ja heitis pilgu kaitsvatele puudele, kuid nähtavasti olid ta kaalutlused hinnust ja ettevaatusest tähtsamad, sest ta suundus kiirel sammul rohtlasse puude kaitsvat varju selja taha jättes. Siin-seal rohtlas kasvasid jämedatüvelised puud. Tema valitud tee, mis kulges ühe puu juurest teise juurde, näitas, et ta polnud ettevaatusest päris loobunud, kuid vahe teise ja järgmise puu vahel oli ülisuur. Numa lahkus džungli varjavast tihnikust ning nähes enda ees abitut ohvrit, tõstis saba püsti ja valmistus hüppeks.

***

Kaks kuud — kaks pikka vaevarikast kuud, mille kestel ta kannatas nälga, janu, pettumust, ja mis kõige raskem, alalist muret — oli möödunud sellest päevast, mil Tarzan sai surnud saksa kapteni päevikust teada, et tema naine on elus. Lühike juurdlus, mille korraldamisel teda vastutulelikult abistas Briti luureteenistus „Intelligence Service", selgitas, et leedi Jane'i peeti vangis sisemaal põhjustel, mida teadis ainult saksa ülemjuhatus.

Leitnant Obergatzi ja pärismaalastest Saksa väesalga järelevalve all saadeti leedi Jane üle Kongo riigipiiri.

Asunud üksi naist otsima, leidis Tarzan küla, kus teda kinni oli peetud, kuid selgus, et leedi Jane oli sealt kuu aega tagasi põgenenud. Saksa ohvitser koos väesalgaga läks teda kohalike teejuhtide saatel otsima. Sealtpeale oli pealikute, teejuhtide ja sõdurite jutt segane ning vasturääkiv. Mõni teejuht vandus, et neid oli tagasi saadetud, teised kinnitasid, et olid põgenenud ja oma külla tagasi pöördunud pärast seda, kui neid sunniti minema kaugele metsikule maale. Sõdurite valitud suuna üle võis Tarzan otsustada vaid mitmesugustest' allikatest saadud katkendlike teadete järgi.

Külast lahkunud, läks Tarzan edela suunas. Pärast tohutuid raskusi, läbinud suure kõrbeala, mida kattis tihe astelpöösastik, jõudis ta viimaks piirkonda, kuhu enne teda valge inimese jalg polnud astunud ja millest ta teadis ainult kohalike suguharude juttude põhjal.

Tema teele kerkisid püstloodis kaljud ja suured kardetavad sood, kuid pärast sellist kurnavat teekonda ei suutnud ta neid ületada. Suurivaevu õnnestus tal leida kitsas rada, et ületada soo. See oli õudne koht, mis kubises mürgistest madudest ja teistest ohtlikest roomajatest. Mitu korda nägi ta ööpimeduses hirmuäratavalt suurte roomajate kogusid. Kuid seda maa-ala asustasid ka jõehobud, ninasarvikud ja elevandid ning Tarzan ei teadnud kunagi kindlalt, kas need ehk polnud tema nähtud kogud.

Alles siis, kui Tarzan viimaks kindlal pinnal seisis, mõistis ta, miks see maa-ala oli nii pikaks ajaks asustamata jäänud.

Ulukite hulga ja mitmekesisuse põhjal võis teha järelduse, et siin olid leidnud eluaseme kõik linnu- ja loomaliigid. Siin võisid nad varjule

5

minna üha suureneva inimhulga eest, kes Aafrika territooriumi järjest asustas. Mõni Tarzanile tundmatu loomaliik aga esines oma ürgsel kujul.

Siin leidus rohkesti tundmatuid ja huvitavaid ristandeid, kelle hulgast köitis kõige rohkem ahvinimese tähelepanu kollane valgete triipudega lõvi. See kiskja oli harilikust lõvist väiksem, kuid siiski väga kardetav, sest peale mõõkteravate kihvade oli tal saatanlik iseloom. Tarzanile andis see tunnistust sellest, et muistsel ajal olid Aafrika džung-leis asunud tiigrid, kes olid ilmselt segunenud lõvidega. Selle tulemus sundis teda alalisele ettevaatusele.

Ülejäänud siinsed lõvid ei erinenud peaaegu üldse neist, keda Tarzan varemast ajast teadis. Kasvult olid nad peaaegu ühesugused, kuid nende karv kirendas leopardi tähnidest, mida esineb vaid noortel lõvidel.

Kaks kuud otsinguid ei andnud vähimaidki tulemusi, mis oleksid lubanud oletada, et leedi Jane viibib sellel ilusal, kuid ühtaegu äärmiselt ohtlikul maal. Ometi veenis inimsööjate külas pärismaalaste usutlemine Tarzanit selles, et kui leedi Jane on elus, peab teda otsima just nimelt kusagilt siit.

Ta ei suutnud kujutleda, mis imeväega Jane oli soodest üle saanud, kuid miski sundis teda uskuma, et tema naine oli sellega hakkama saanud, et ta elab ja teda peab otsima. Aga see tundmatu metsik maa oli ääretu, sünged kaljud tõkestasid teed, lugematud kosed ja kärestikud takistasid liikumist ning Tarzan pidi igal sammul

pingutama oma mõistust ja lihaseid, et võita kiskjaid, kes ohustasid ta elu või röövisid jahisaaki.

Tihtipeale juhtus nii, et Tarzan ja Numa jälitasid samal ajal üht jahisaaki, mis langes kord inimesele, kord kiskjale, nii, kuidas kellelgi vedas. Kuid ahvinimesel tuli harva nälga kannatada, sest paikkond oli rikas ulukitest, puuviljadest ja kõikvõimalikest söödavatest taimedest, millega iga džungliasukas on juba noorest east harjunud.

Mitmepäevase otsimise järel õnnestus Tarzanil lõpuks leida rada üle mägede. Need ületanud, leidis ta end samasugusest maakohast nagu see, kust oli tulnud... Jahisaaki oli rohkesti ja seal, kus veerikas mägioja rohtlajõeks laienes, langes põder Bara hõlpsasti tema ohvriks.

Hämardus. Igast kandist kuuldus suurte neljajalgsete jahiliste hääli. Et kuristik oma väheste kidurate puudega ei pakkunud küllaldast varju, kandis ahvinimene põdra kere lagendikule. Kaugemal mustendasid kõrged puud — see oli suur mets, milles tema kogenud silm tegi kindlaks paksu džungli.

Sinna ta seadiski oma sammud, kuid nägi poolel teel üksikut puud, mis sobis suurepäraselt ööbimiseks. Tarzan vinnas end kergelt selle okstele ja leidis seal mõnusa puhkepaiga.

Siin sõi ta Bara liha ning, kõhu täis saanud, viis järelejäänud osa vastasolevale oksale ja riputas oma toiduvaru parajale kõrgusele. Siis läks Tarzan asemele tagasi, seadis end mõnusalt magama ning hetk hiljem möirgasid lõvid ja kiunusid väiksemad loomad juba kurtidele kõrvadele.

6

Harilikud džunglihääled ei seganud kunagi Tarzani und, vaid pigem suigutasid teda, kuid ebatavaline tsiviliseeritud inimese kõrvale tabamatu heli tungis alati Tarzani teadvusse, kui sügav tema uni ka polnud. Seekord äratas ta momentaanselt unest ootamatu jalaaste ro-huvaibal tema puu lähedal. Tarzan ei ärka nagu teie ja mina, kellel uneraskus jääb kauaks ajju ja silmadesse. Kui metsiku džungli asukad niimoodi ärkaksid, kui vähe oleks siis üldse neid ärkamisi! Ahvinime-se silmad avanesid selgelt ja säravalt ning niisama selgelt registreerisid ka tema ajunärvid kõik toimuva.

Peaaegu tema all jooksis puu poole valge mees. Juba esimesel silmapilgul märkas Tarzan mehe pikka valget saba. Põgenevale olendile järgnes suurte sammudega hirmuäratav Numa. Kass oli nii ligidal, et ohvri pääsemine tundus võimatuna. Hääletult liikus ohver, hääletult liikus ka jälitaja, nagu kaks vaimu surnuteriigist kiirel sammul mingi kurbmängu traagilise lõpu poole.

Samal hetkel, kui avanesid Tarzani silmad ja nägid lagendikul arenevat kurbmängu, samal hetkel, kui tal tärkas arusaamine sündmustest, järgnes ka nii kiire otsus, et ahvinimene oli peaaegu silmapilk õhus, tõtates appi veidrale olendile, kes näis temaga sarnanevat ja keda ajas taga Tarzani põline vaenlane. Numa oli põgenevale mehele nii lähedal, et Tarzanil polnud mahti kohast ründamisviisi valida. Nagu ujuja, kes hüppab vette vetruvalt hüppelaualt, hüppas Tarzan otse Numa selga: alasti, paremas käes isalt päritud jahinuga, mis juba nii mitugi korda oli lasknud lõvide verd.

Kohutav valge kihv riivas Tarzani külge, lüües suure sügava haava Järgmisel hetkel oli ahvinimene Numa seljas ning ikka ja jälle vajus nuga kiskja metsiku külje sisse. Ka inimesesarnane olevus ei jäänud tuimaks pealtvaatajaks. Metsiku džungli lapsena sai ta otsekohe aru sündinud imest. Ta pöördus tagasi ja laskis käiku oma nuia, et päästa Tarzanit ning hävitada Numa. Üksainus kohutav löök lõualuu pihta uimastas looma. Siis leidis Tarzani nuga Numa südame. Mõni kramplik tõmblus ning röövloom oli surnud.

Püsti tõusnud, asetas ahvinimene jala lõvi korjusele, tõstis näo kuu Goro poole ja tõi kuuldavale antropoidi metsiku võiduhüüu.

Äkilises hirmus astus loominimene, uus tuttav, mõne sammu tagasi, ent nähes Tarzanit jahinuga tuppe pistmas ja tema poole pöördumas, leidis ta, et tema kartus oli ennatlik.

Viivu silmitsesid mõlemad teineteist. Siis hakkas tundmatu kõnelema Tarzan adus, et kummaline olend räägib küll nagu inimene, kuid tema keel on võõras. Näis, et mees suudab mõelda ja teha otsuseid nagu temagi, ühesõnaga — ta on arukas olend. Ehkki tal oli pikk saba, ahvi sõrmed ja varbad, tundus ta siiski inimene olevat.

Tarzani küljehaavast nirisev veri köitis loominimese tähelepanu. Ta võttis oma kotist väikese paki, näitas märkidega Tarzanile, et ta peab pikali heitma, kiskus sõrmedega haava ääred laiali ja raputas paljale lihale mingisugust pulbrit. Haavavalu polnud midagi võrreldes arstimi

7

tekitatud kohutava piinaga, kuid ahvinimene oli harjunud piinu kannatama Mõne viivu järel lõppes nii verejooks kui ka valu.

Vastuseks loominimese pehmele ja meeldivale häälekõlale katsetas Tarzan mitmesuguste Sise-Aafrika pärismaalaste, lõpuks ka inimahvide keeltega, kuid nähtavasti ei osanud too ühtki neist. Nähes, et nad ei suuda teineteisest aru saada, lähenes loominimene Tarzanile, tõstis tema vasaku käe oma südamele ja pani oma parema käe ahvinimese südamele. Viimasele tundus see sõbraliku tervitusena Ta oli harjunud nägema metsrahvaste kombeid ja vastas nii südamlikult, kui temalt seda oodati. See näis rahuldavat ja meelitavat uut tuttavat, kes jätkas aega viitmata oma juttu ja näitas viimaks põder Bara Jaanustele, puudutades kõhtu. Niisugune keel oli ka kõige rumalamale selgemast selgem. Käeviipega kutsus Tarzan külalist osa võtma metsikust pruukostist. Kergelt nagu väike ahv kargas loominimene puu alumisele oksale ja jõudis oma tugeva painduva saba abil peagi ahvinimese toiduva-ru juurde.

Loominimene sõi vaikselt, lõigates terava noaga põdra küljest väikseid lihatükke. Tarzan jälgis pehmelt õõtsuvalt asemelt huviga oma kaaslast, täheldades nii tema inimlikke jooni kui ka neid, mis teda inimesest eristasid: ebatavalised pöidlad, varbad ja pikk saba.

Tarzan arvas, et on kohanud mõne tundmatu rassi esindajat või siis esineb tema juures atavism. Mõlemad oletused olid vähe tõenäolised, poleks ta näinud seda olendit omaenese silmaga. Ja ometi oli ta seal, veider inimesetaoline olevus sabaga, mis ilmselgelt kinnitas kohanemist puude otsas elamisega, samuti nagu tema käed ja jalad.

Tulnuka kullast, teemantidega kaunistatud vööpandla võis olla teinud ainult osav meister. Oli see tema enda kätetöö, tema kaaslaste või koguni võõra rassi esindajate tehtud, selle üle ei võinud Tarzan muidugi otsustada.

Söömise lõpetanud, pühkis külaline sõrmed ja huuled lehtedega puhtaks ning vaatas naeratades üles Tarzani poole, paljastades kaks rida tugevaid valgeid hambaid, mis sarnanesid täiesti ahvinimese oma hammastega Olend lausus mõne sõna, mida Tarzan käsitas kui tänuavaldust, ja valis endale paraja aseme puu kõrgemal oksal.

Maad kattis veel koidueelne pimedus, kui Tarzan ärkas puu tugevast rappumisest Avanud silmad, nägi ta ka oma naabrit rahutuna alla vaatavat ja silmitsevat nende äratamise põhjust. Ahvinimene vaatas alla ja jahmus: seal paistis mingisuguse tohutu suure olendi vari.

Loom sügas puu vastu selga ja nii ärataski nad üles. Tarzanit hämmastas ja muutis valvsaks asjaolu, et selline hiiglaslik loom võis märkamatult puule läheneda.

Koidueelses hämaruses pidas Tarzan looma hiigelelevandiks, ja kui see nii oli, siis oli see võrratult suurem kõigist seni nähtuist.

Sedamööda, kuidas ta silmad pimedusega harjusid, hakkas ta üha selgemalt eristama mingisuguse veidra sakilise selja piirjoont umbes kahekümne jala kõrgusel

maapinnast. Näis, nagu moodustaks iga selgroolüli raske jämeda sarve. Ainult osa seljast oli nähtaval, muu kadus

8

alla puu varju, kust nüüd kostis hiiglaslike küüniste kraapimist.

Peagi kostis teistsuguseid hääli ja Tarzan taipas, et all hävitab tohutu suur olend tema tapetud lõvi jäänuseid.

Tarzani uudishimulikud silmad puurisid asjatult poolhämarast, kui äkki tundis kerget puudutust oma õlal ja taha vaadates nägi, et kaaslane püüab tema tähelepanu võita.

Inimesetaoline olend tõstis sõrme huultele, manitsedes Tarzanit vaikusele, ja tõmbas teda käest, andes mõista, et nad peavad siit otsekohe lahkuma Taibanud, et sellel tundmatul maal elavad hiiglaslikud koletised, kelle eluviisi ja harjumusi ta ei tundnud, otsustas Tarzan kuuletuda.

Ääretu ettevaatusega ronis loominimene puu otsast maha, kasutades selle tüve enda ja kaaslase varjamiseks, ning hakkas hiilides kiltmaa poole liikuma. Tarzan järgnes talle.

Kui tõusev päike puulatvu kuldas, leidis Tarzan end suure metsa servalt. Sinna viis teda kaaslane, liikudes puude okstel kergelt ja suure kiirusega tänu päritud instinktile ja kauaaegsele harjumusele. Kuigi teda aitasid seejuures saba, sõrmed ja varbad, ei liikunud ta ahvinime-sest sugugi kiiremini ega kindlamini.

Alles nüüd meenus Tarzanile haav, mille möödunud ööl oli talle tekitanud Numa kihv. Oma imestuseks leidis ta, et haav üldse ei valutanud ega olnud ka põletikku tekitanud. Kahtlemata tuli see sellest, et tema veider kaaslane oli haavale antiseptilist pulbrit puistanud.

Nad olid edasi liikunud paar miili, kui Tarzani kaaslane laskus maha suure puu alla, mille laiad oksad heitsid varje selgele sügavale ojale. Siin kustutasid nad janu ja Tarzan leidis, et vesi polnud üksnes imeliselt puhas, vaid ka jääkülm. Ilmselt sai oja alguse mägedest.

Heitnud maha oma puusasideme ja sõjariistad, hüppas Tarzan ojasse. Mõne minuti pärast tuli ta veest välja väga reipana ja tundis ühtäkki suurt söögiisu. Heitnud pilgu kaaslasele, nägi ta viimast üllatatud olevat ning murelikul ilmel tema kehaehitust uurivat. Haaranud ahv-inimese õlast kinni, pööras loominimene ta seljaga enda poole ja puudutas sõrmega Tarzani selgroo õndralüli. Siis seadis ta oma saba õlale ja keeras Tarzani uuesti näoga enda poole, juhtides sellele ahvini-mese tähelepanu. Tema nägu väljendas kõige suuremat rahutust ja ta tõi uuesti kiirkõnes kuuldavale arusaamatuid sõnu.

Ahvinimene taipas, et arvatavasti nägi tema kaaslane esimest korda sabata olendit. Ta juhtis loominimese tähelepanu tema suurtele varvastele ja põialdele, selgitades sel moel, et tema ja ta kaaslane on eri rasside esindajad.

Valgenahaline olend vangutas kahtlevalt pead, nagu ei suudaks ta aru saada, miks peab Tarzan temast erinema, kuid lõpuks kaotas selle probleemi vastu huvi, asetas rakmed, naha ja sõjariistad rohule ning astus vette.

Veest välja tulnud ja vähesed kehakatted selga tõmmanud, istus ta puu alla ning kutsus Tarzanit enda kõrvale istet võtma. Avas siis paremal küljel rippuva koti, võttis sealt välja piklikke kuivatatud lihatükke

9

ja peotäie Tarzanile tundmatuid pähkleid ning ulatas ahvinimesele. Nagu kaaslane, nii purustas ka Tarzan pähklikoori hammastega, leides seest õlise lõhnava tuuma Ka kuivatatud liha oli meeldiva maitsega, ehkki selles puudus sool — aine, mida Tarzani arvates vaevalt selles piirkonnas leidus.

Einetades näitas Tarzani kaaslane pähklitele, lihatükkidele ja teistele ümbritsevatele esemetele, lausudes seejuures mingisuguseid sõnu. Tarzan taipas, et ta nimetab neid omas keeles. Ahvinimene ei suutnud naeratust maha suruda, nähes, kuidas tema uus tuttav püüab teda õpetada, selleks et nad hiljem suhelda võiksid.

Mõlemad olid sedavõrd hõivatud einest ja keeletunnist, et ei märganud paari erksaid silmi, mis ülalt puuladvast neid jälgisid. Tarzanil ja tema kaaslasel polnud aimugi hädaohust, enne kui suur karvane kogu ülemistelt okstelt alla hüppas.

II. Teel tundmatule maale

Tarzan nägi, et võõras olend oli nii suuruse kui kehaehituse poolest tema kaaslase täielik teisik, üksnes selle vahega, et ründaja keha kattis tihe must karv, mis varjas peaaegu täielikult ta näojooni. Rakmed ja sõjariistad sarnanesid Tarzani kaaslase omadega. Enne kui Tarzan sekkuda suutis, virutas kalleletungija Tarzani kaaslasele nuiaga pähe ja viimane varises teadvusetult maha. Kuid midagi rohkemat ta teha ei jõudnud, sest ahvinimene astus temaga võitlusse.

Tarzan taipas silmapilk, et saatus oli teda kokku viinud üliinimlikku jõudu omava vastasega. Tema võimsa käe tugevad sõrmed otsisid Tarzani kõri, kuna teine käsi tõstis kõrgele kohutavalt jämeda ja raske nuia. Karvane olend oli tugev, kuid suur oli ka ahvinimese jõud. Virutanud kohutava rusikahoobi vastase lõualuu pihta, uimastas Tarzan ta silmapilguks; tema sõrmed sulgusid vastase kõri ümber ja hakkasid teda kägistama. Teise käega haaras ta karvase olendi randmest ja sundis nuia maha viskama. Niisama osavalt paiskas ta olendi jalust maha ja langes kogu oma raskusega talle peale.

Kukkumisel libises Tarzani käsi vastase kõrilt. Silmapilk ühinesid võitlejad surmatoovas embuses. Tundmatu olend laskis käiku hambad, kuid Tarzan ei teinud sellest väljagi, sest vastase kiitvad polnud suuremad Tarzani omadest.

Ahvinimene taipas kohe, et tal tuleb karta vastase tugevat saba, mis iga hetk võis tema kaela ümber põimuda.

Rüseldes ja õrisedes veeresid mõlemad puu all rohus, kord oli peal üks, kord teine. Oli näita, et kumbki püüdis kaitsta teise eest peamiselt oma kõri. Kuid viimaks nägi Tarzan võimalust vaenlasest jagu saada. Ta sundis viimast üha enam lähenema ojale, mille kaldal mäletatavasti võitlus oli alanud. Viimaks jõudsidki nad oja äärde ning Tarzanil jäi üle vaid koos oma vaenlasega vette veereda ja püüda ise peale jääda.

9

Kuid samal hetkel nägi Tarzan üle oma vaenlase sirakil keha saatanlikku triibulist kogu, kes jälgis võitlust kurjakuulutaval ilmel.

Ka Tarzani vastane nägi suurt kassi. Ta lakkas otsekohe Tarzaniga võitlemast ja midagi vadistades püüdis ahvinimese haardest vabaneda. Ta tahtis Tarzanile näidata, et kahevõitlus on lõppenud. Nähes, et tema teadvusetult maas lamavat kaaslast ähvardab hädaoht, laskis Tarzan vaenlase vabaks ja mõlemad tõusid ühel ajal püsti.

Tarzan tõmbas tupest noa ja astus aeglaselt kaaslase juurde, arvates, et tema äsjane vaenlane kasutab juhust põgenemiseks. Oma imestuseks nägi ta, et karvane olend tõstis nuia maast üles ja astus tema kõrvale.

Suur kass surus end maadligi ja jäi liikumatuks, ainult ta saba tõmbles aeg-ajalt kergelt. Ta oli maas lamavast loominimesest umbes viiekümne jala kaugusel. Astunud üle viimase keha, nägi Tarzan, kuidas avanesid ta silmad, ja tundis kummalist lohutust, et kaaslane polnud surnud. Ta leidis oma üllatuseks, et tema metsikus rinnas tärkas uue veidra sõbra vastu mingisugune tunne, mis sarnanes kiindumusega.

Tarzan lähenes kindlal sammul lõvile, tema kõrval liikuv olevus ei jäänud maha. Nad jõudsid ikka lähemale, kuni viimaks hirmuäratav lõvi ja tiigri ristand ründas kahekümne jala kauguselt. Tema hüpe oli suunatud karvasele olendile, kes jäi seisma ja ootas kiskjat ülestõstetud nuiaga. Tarzan hüppas ette ja liigutusega, mis ei jäänud kiiruselt malta lõvi omadest, viskus, pea ees, kiskja peale, just nii, nagu tungivad peale ragbimängijad Ameerika palliväljakutel. Kokkupõrge oli nii tugev, et mees ja kiskja veeresid mitu korda teineteisest üle. Ahvinimese parem käsi hoidis kindlalt looma kaela, vasak käsi esimest vasakut käppa. Kass kiunus ja püüdis vabaneda, kuid Tarzan hoidis teda meeleheitliku jõuga.

Väliselt paistis kallaletung metsiku ja mõttetu raevupuhanguna, mis ei allunud mõistusele ega kogemustele. Tegelikult see nii ei olnud: ahvinimese iga lihas kuuletus tema teravmeelsele mõistusele, mida kauaaegsed kogemused olid harjutanud seda laadi üllatuste võitmiseks.

Tema pikad tugevad jalad näisid olevat lootusetult puntras kiskja tagajalgadega, aga justkui ime läbi pääsesid nad alati ähvardavate küünte eest ja isegi keset kõige metsikumat keerlemist asusid alati seal, kus ahvinimese rünnakuplaan seda nõudis. Hetkel, kui kass juba end võitjaks pidas, tõusis Tarzan jalule, hoides triibulist selga enda vastu ja painutades seda tahapoole, sellal kui loom ei saanud hammustada muud kui õhku.

Välkkiirelt sööstis must karvane olend oma noaga kiskja juurde ja torkas selle talle sügavale südamesse. Veel viivu hoidis Tarzan looma roiduvat keha, tõukas selle siis eemale ning kaks vastast, kes alles hiljuti olid võidelnud elu ja surma peale, nägid teineteist uuesti palgest palgesse.

Kumbki oli valmis rahuks või edasiseks võitluseks. Siis tõusid kaks tugevat karvast kätt: vasak käsi pandi südamele, parem suruti Tarzani

11

rinna vastu. Kordus sama tervitus, millega loominimene oli hiljuti kinnitanud oma sõprust. Tundes rõõmu, et selles võõras metsikus ilmas sai ta juurde veel ühe liitlase, võttis Tarzan pakutud sõpruse vastu.

Kui lühike tseremoonia oli lõppenud, pöördus Tarzan ümber ja nägi, et karvadeta loominimene oli teadvusele tulnud, istus maas ja silmitses teda suure huviga. Aeglaselt ajas ta end püsti. Samal ajal pöördus ka karvane olend tema poole ja lausus paar sõna. Loominimene vastas talle ja mõlemad lähenesid teineteisele. Tarzan jälgis tähelepanelikult selle kohtumise käiku. Nad seisid teineteisest mõne sammu kaugusel ja rääkisid kiiresti, -enne üks, siis teine, kuid tegid seda rahulikult, vähimagi ärrituseta. Mõlemad heitsid vahetevahel pilke Tarzani poole ja viimane taipas, et nad rääkisid temast.

Lõpuks astusid mõlemad teineteise juurde ja kordasid sama tervitustseremooniat, mis mõne viivu eest oli tähistanud vaenutegevuse lõppu Tarzani ja musta loominimese vahel. Siis lähenesid nad ahvinimesele sellise ilmega, nagu tahaksid talle teatada midagi tähtsat. Kuid nähes, et Tarzan neid ei mõista, loobusid nad ettevõtmisest ja läksid üle märkide keelele, andes Tarzanile mõista, et nad jätkavad teekonda ühiselt ja kutsuvad teda kaasa.

Et nad kavatsesid edasi liikuda Tarzanile seni tundmatus suunas, jäi ta meelsasti nõusse, sest tahtis enne põhjalikult uurida tundmatut maad ja alles pärast seda loobuda leedi Jane'i otsimisest selles piirkonnas.

Paar päeva liikusid nad piki kõrget mäeahelikku. Sageli ründasid neid ohtlikud kiskjad, kelle hulgas leidus hiiglaslikke isendeid, milliseid Tarzan polnud iialgi näinud.

Kolmandal päeval jõudsid nad suure loodusliku koopa juurde, mille sissekäik oli madala kalju esiküljel. Kalju jalamil vulises vaikselt üks arvukaid mägiojasid, mis niisutasid platood ja moodustasid kaugemal läbipääsmatu soo. Siia jäid nad mõneks ajaks peatuma. Tarzani kee-leõppimine edenes siin märksa jõudsamalt kui rännakul.

Ilmselt olid selles koopas varem elanud inimesetaolised olevused. Oli näita kalju sisse raiutud tuleaseme jäänuseid, koopa lagi oli suitsust must. Nõe ja tihti ka sügavale kalju sisse olid lõigatud salapärased kirjad, loomade, lindude ja kahepaiksete kujutised, millest mõni meenutas juuraajastu ammugi väljasurnud elajaid.

Tarzani kaaslased lugesid ilmse huviga hilisemaid märke, arutasid neid ja isegi kraapisid oma noaga lisaks endistele kirjadele uusi juurde. Tarzan oli nõutu: ta võis ainult oletada, et näeb arvatavasti maailma lihtsaima võõrastemaja külalisraamatut. Vähemasti tegi ta selle varal uusi tähelepanekuid oma kaaslaste arenemisjärgu kohta Tarzan veendus, et ahvi sabaga inimesed on olemas. Üks neist oli nii karvane nagu alamliigi loom, kuid ometi oli mõlemal nii kõne- kui ka kirjakeel. Esimest oli ta juba suure vaevaga õppima hakanud, kuid vahepeal äratasid tsivilisatsiooni ootamatud tundemärgid loominimeste juures tema huvi niivõrd, et ta andus keeleõppimisele märksa suurema

12

õhinaga kui enne. Ta teadis juba oma kaaslaste nimesid ning mõne sagedamini nähtud looma ja taime nimetust

Ta-den, karvadeta valgenahalise suguharu esindaja, kes valis endale õpetaja osa, täitis oma ülesannet säärase andumusega, et õpilane suutis peagi rääkida temaga ta emakeeles. Must ja karvane Om-at tundis samuti teatud vastutust Tarzani õpetamise eest. Tulemuseks oli see, et kogu Tarzani vaba aeg oli pühendatud õppimisele. Ja lõpuks saabus päev, mil nad võisid rahuldusega tagasi vaadata oma tööle: Tar-zan suutis ennast arusaadavaks teha ja sai ka ise kergesti aru oma uutest sõpradest.

Tarzan selgitas kaaslastele oma siinviibimise põhjust, ent kumbki neist ei saanud talle midagi lohutavat öelda. Kunagi polnud nende maal nähtud Tarzani kirjeldatud naist ja nad ise polnud eales näinud sabata inimest.

„Ma lahkusin A-lurist ja sestsaadik on kuu Bu seitse korda ennast ära söönud," ütles Ta-den. „Palju asju võib sündida seitse korda kahekümne kaheksa päeva jooksul, kuid ma kahtlen, et sinu naine võis tungida meie maale läbi õudsete soode, mis isegi sinu üleminekut takistasid. Ja kui tal see olekski õnnestunud, poleks ta suutnud vältida kõiki neid ohte, mis sind on varitsenud, ja veel selliseid, mis seni on sulle tundmatuks jäänud. Isegi meie naised ei söanda lahkuda linna müüride vahelt metsikutesse paikadesse."

„A-lur — valge linn, valguse linn," lausus Tarzan, tõlkides linna nime oma emakeelde. „Aga kus A-lur asub? On see teie mõlema kodulinn, Ta-den ja Om-at?"

„See on minu oma," vastas valge. „Vaz-donidel pole linnu, nad elavad metsas puude otsas või koobastes. On mul õigus, must mees?" küsis ta mustalt karvaselt hiiglaselt, kes ta kõrval istus.

„On küll," kinnitas Om-at. „Vaz-donid on vabad. Üksnes ho-do-nid sulgevad end linnadesse nagu puuri. Ei tahaks sugugi olla valge."

Tarzan naeratas. Isegi siin esines mustade ja valgete — vaz-doni-de ja ho-donide vahel rassilist eristamist. Ei tähendanud midagi ka see, et mõlemad olid intellektuaalselt ühel arengutasemel. Üks oli valge, teine must ja oli kohe näha, et valge peab ennast mustast paremaks.

„Kus A-lur asub?" küsis Tarzan jälle. „Lähed sa sinna tagasi?"

„See on teisel pool mägesid," vastas Ta-den. „Kuid ma ei lähe sinna. Igatahes mitte enne, kui Ko-tan on sealt lahkunud."

„Ko-tan?" päris ahvinimene.

„Ko-tan on kuningas," selgitas loominimene. „Ta valitseb maad. Olen üks tema sõdureid. Elasin Ko-tani lossis ja kohtasin seal tema tütart O-lo-ad. Hakkasime teineteist armastama, kuid Ko-tan oli meie armastuse vastu. Ta saatis mind võitlema Dak-ati küla elanikega, kes keeldusid kuningale makse maksmast. Ko-tan lootis, et mind seal tapetakse, kuid selle asemel tulin ma tagasi võidu ja Dak-ati endaga, kelle võtsin vangi. Ko-tanile see aga ei meeldinud, sest ta nägi, et O-lo-a hakkas mind veel rohkem armastama, sest tema tundele lisandus uhkus minu vägitegude üle.

13

Minu isa Ja-don, lõviinimene, on väga võimas, ta on A-luri kõige suurema küla pealik. Ko-tan kartis temaga tülitseda, seepärast kiitis ta mind vapruse eest, kuid tegi seda pilkamisi, mis tähendab silmakirjalikkust. Ta pidi mind tänama ja mulle tasuma. Millega oleks ta võinud mind paremini tänada, kui andes mulle oma tütre O-lo-a? Kuid ei, ta hoiab tütar O-lo-ad Bu-lotile, Mo-sari pojale, kelle vaarisa oli kuningas. Nii leppis Ko-tan ära Mo-sariga ja võitis endale nende sõpruse, kes arvavad, et kuningaks peab saama Mo-sar.

Aga milline tasu ootas siis ustavat Ta-deni? Me austame väga preestreid. Templites kummardavad neid kuningad ja pealikud. Suuremat au ei võinud Ko-tan "osutada ühelegi oma alamale, kes soovis saada preestriks. Kuid mina ei soovinud. Preestrid ei tohi iialgi abielluda.

O-lo-a ise tõi mulle teate, et tema isa kavatseb minust preestri teha. Mulle saadeti järele kuninga käskjalg, et kutsuda mind Ko-tani ette. Preestriseisusest keeldumine pärast seda, kui mulle pakkus seda kuningas, oleks tähendanud väljakutset templile ja jumalatele, seega kindlat surma. Aga kui ma Ko-tani ette ei ilmu, ei keeldu ma millestki. Otsustasime O-lo-aga, et pean põgenema. Parem oli kaduda ja elada kaugemal lootusega rinnas kui olla preester ja lootus täielikult malta matta Hiiglaslike puude varjus, mis lossi ümber kasvavad, embasin teda, võib-olla viimast korda. Siis ronisin üle lossi müüri, et mitte kohata kuninga saadikut, ja läksin läbi pimeda linna. Nimi ja seisus võimaldasid mul takistamatult väravast välja pääseda. Sestsaadik olen ho-donide jahiteedest kaugel viibinud, kuid mul on kindel soov tagasi minna, et vähemalt müüride tagant vaadata linna, kus asub minu kallim, ning kord käia oma kodukülas isa ja ema vaatamas."

„Kas risk on suur?" küsis Tarzan.

„On küll, kuid mitte väga," vastas Ta-den. „Mina lähen."

„Tulen sinuga, kui lubad," ütles ahvinimene. „Pean nägema seda Valguse linna, teie A-luri, ja otsima sealt oma naist, kuigi sa ütlesid, et on välte lootust teda leida. Aga sina, Om-at, tuled sa meiega?"

„Miks ka mitte," vastas karvane. „Minu suguharu elab mägedes teiselpool A-luri, ja kuigi meie pealik Es-sat mind jäädavalt maalt välja kihutas, läheksin ma meelsasti tagasi, sest seal on naine, keda ma tahaksin näha ja kes ka mind näita täitab. Jah, ma tulen teiega. Es-sat kartis, et minust saab suguharu pealik, ja tal oli õigus. Kuid praegu tahan eelkõige Pan-at-leed, mitte pealikuametit."

„Niisiis läheme kolmekesi koos," nentis Tarzan.

„Ja hakkame koos võitlema," toetas teda Ta-den, „kolmekesi nagu üks mees." Neid sõnu öeldes tõmbas ta tupest noa ja tõstis pea kohale.

„Kolmekesi nagu üks mees!" kordas Om-at, võttes samuti oma sõjariista ja hoidis seda pea kohal nagu Ta-den.

„Kolmekesi nagu üks mees!" hüüdis Tarzan ja teras lõi päikeses helkima. „Surmani!"

„Tulge," lausus Om-at. „Minu nuga on kuiv ja nõuab Es-sati verd."

14

Jalgrada, mille valisid Ta-den ja Om-at, võis vaevalt kanda niisugust nime, sest see sobis rohkem mägikitsedele, ahvidele ja lindudele kui inimestele, kuid need kolm polnud tavalised inimesed. Nad olid harjunud matkama seal, kust ükski harilik inimene poleks suutnud läbi tungida. Madalamatel mäenõlvadel takistasid edasiliikumist tihedad metsad, kus maapinda katsid mahalangenud puud, väänkasvude, viinamarjade ja põõsaste rägastik, nii et neil tuli kogu aeg rännata mööda kõrgemaid õõtsuvaid puulatvu. Teisal avanesid nende ees haigutavad kuristikud, mille kaljuseinte libedatel servadel rännumeeste paljad jalad suurivaevu püsisid, ja pahatihti tuli neil sooritada hüppeid koos, moodustades kolmejätkulise ahela. Peadpööritav ja õudne oli Om-ati valitud tee üle kaljudekuhjatise, mille püstloodsed seinad tõusid kahe tuhande jala kõrgusele vihaselt kobrutava jõe kohale. Kui nad viimaks jälle võrdlemisi tasasele pinnale jõudsid, silmitses Om-at oma kaaslasi tähelepanelikult ja sõnas:

„Noh, see läks teil korda. Olete mõlemad kohased kaaslased Om-atile, vaz-donile."

„Mida sa silmas pead?" küsis Tarzan.

„Tõin teid seda teed," vastas must, „et näha, kas teil on küllalt julgust järgneda Om-atile. Siia tuuakse Es-sati noori sõdureid tõestama oma vaprust. Kuigi oleme sündinud ja üles kasvanud kaljudel, peame häbenemata tunnistama, et Pastar-ul-ved, Mägede isa, on paljudest jagu saanud. Neist, kes siin õnne katsuvad, jäävad ellu vähesed, teiste luud-kondid on Pastar-ul-vedi jalge ees hunnikus."

Tarzan puhkes naerma.

„Mul poleks midagi selle vastu, et siin sagedamini jalutada," ütles ta.

„See tee lühendas meie rännakut vähemalt ühe päeva," sõnas Om-at. „Peagi saab Tarzan näha Jad-ben-Otho orgu. Tulge!"

Ta viis neid edasi mööda Pastar-ul-vedi äärt, kuni nende ees avanes imeilus salapärane vaade: roheline org, mida piirasid kõrged mar-morvalged kaljuseinad, täis tipitud siniseid järvi ja lõhestatud lookleva jõe siksakkidest. Keset orgu laius linn, niisama valge kui kaljud, mis isegi kaugusest tõi nähtavale veidrat, kuid kunstipärast arhitektuuri. Linna kõrval võis näha üksikuid majagruppe, koos kuni neli hoonet, mis olid niisama valged kui linn ja niisama ebatavalised oma ehituselt.

Lumivalgetes kaljudes olid sügavad lõhangud täis rohelust, otsekui jõed, mis voolavad keskele ühisesse rohelisse merre kokku.

„Jad Pele ui Jad-ben-Otho," sosistas Tarzan loominimeste keeles. „Suure jumala org — kui ilus see on!"

„Siin A-luris elab kuningas Ko-tan, kogu Pal-ul-doni valitseja," ütles Ta-den.

„Ja nendes kuristikes elavad vaz-donid," tähendas Om-at, „kes ei tunnista Ko-tani kogu maa valitsejana"

Ta-den muigas ja kehitas õlgu. „Meie sinuga ei hakka selle üle vaidlema," ütles ta Om-atile, „kuid selles küsimuses pole ajamerre vajunud aastasajad meid lepitada jõudnud. Avaldan sulle, Om-at, ühe

15

saladuse. Ho-donid elavad omavahel võrdlemisi sõbralikult ühe valitseja all. Kui neid ähvardab oht, panevad nad välja hulk sõdureid, sest iga võitlusvõimeline ho-don Pal-ul-donist ilmub kuninga ette. Sina aga oled vaz-don. Kuidas teil sellega on? Teil on ju kümneid pealikuid, kes ei võitle üksnes ho-donidega, vaid ka isekeskis. Läheb üks teie suguharudest sõjateele, sealhulgas ka ho-donide vastu, peab ta jätma hulk sõdureid külla naiste ja laste kaitseks naabrite eest. Aga kui me suure väesalgaga mõnd teie küla ründame, ei saa te isegi põgeneda, sest kõikjal on teil vaenlased. Ja

kuigi te võitlete vapralt, lahkume teie juurest alati saagiga. Kuni vaz-donid mõistust pähe ei võta, on ho-donid võimul ja nende kuningas on Pal-ul-doni valitseja."

„Võib-olla on sul õigus," möönis Om-at. „See tuleb sellest, et meie naabrid on rumalad. Iga suguharu peab ennast kõige tähtsamaks ja arvab, et tema pealik peab valitsema kõiki vaz-done. Nad ei taha näha, et minu suguharu sõdurid on kõige vapramad ja naised kõige kaunimad."

Ta-den muigas.

„Igaüks teist räägib just nii nagu sina, Om-at," sõnas ta. „See on ho-donidele kindlaim kaitsevall."

„Jätke järele," sekkus Tarzan. „Nii võib riiukski minna, meie kolm aga omavahel riielda ei tohi. Loomulikult tahaksin rohkem teada teie maa poliitilisest ja majanduslikust olukorrast ning teie usust, kuid sugugi mitte teie sõnavahetuse abil. Kas teil on üks jumal?"

„Jah, kuid ka selle poolest erineme," ütles Om-at kibeduse ja isegi teatud ägedusenoodiga hääles.

„Erineme!" peaaegu kisendas Ta-den. „Miks ei peaks me erinema? Kes võiks leppida selle veidra..."

„Pidage!" karjatas Tarzan. „Nüüd torkasin küll vist herilasepessa. Ei maksa enam rääkida poliitikast ja usust."

„Jah, nii on targem," soostus Om-at, „kuid teile teadmiseks luban endale tähendada, et ainus ja hea jumal on pika sabaga."

„See on jumalateotus!" karjus Ta-den ja haaras kätte noa. „Jad-ben-Othol pole mingit saba!"

„Pea suu!" kriiskas Om-at, karates valge poole, kuid Tarzan astus jalamaid nende vahele.

„Aitab küll!" käratas ta. Jäägem truuks sõprusvandele, et võiksime vagalt seista jumala ees, ükskõik, kuidas me teda ka ette ei kujuta"

„Sul on õigus, sabatu," ütles Ta-den. „Tule, Om-at, hoolitsegem sõpruse ja endi eest. Jad-ben-Otho on küllalt tugev, et püsida meie abita."

„Olgu," nõustus Om-at, „kuid..."

„Ei mingit „kuid"," manitses teda Tarzan.

Must kehitas õlgu ja naeratas.

„Läheme alla orgu," ütles ta. „Kuristik meie all on tühi. Sellest vasakul on minu suguharu koopad. Tallaksin veel kord näha Pan-at-leed. Ta-den külastab seal all oma isa, Tarzan aga otsib sissepääsu A-luri. Kas olete nõus?"

16

Jääme kokku nii kauaks, kui võimalik," väitis Ta-den. „Sina, Om-at, pead otsima Pan-at-leed öösel ja vargsi, sest isegi meie kolmekesi ei või loota, et võidaksime Es-sati ja kõik tema sõdurid. Muidugi võime igal ajal minna isa külasse, sest Ja-don tervitas alati oma poja sõpru. Kuid Tarzani minekuga A-luri on hoopis teine lugu, olgugi et sinna on võimalik pääseda, kui tal jätkub julgust seda proovida. Tule lä-hemale ja kuula, sest Jad-ben-Othol on head kõrvad ja tema ei tohi seda kuulda."

Ahvide kasvandikule kõrva sosistades avaldas lõviinimese Ja-doni poeg Suur Puu talle oma julge plaani.

Samal ajal liikus üle kuiva okkalise rohtlaala umbes saja miili kaugusel väike peaaegu alasti graatsiline olevus teraste silmadega pidevalt maapinda uurides ja ringi vahtides.

III. Graatsiline vaz-don Pan-at-lee

Pal-ul-doni oli saabunud öö. Kuu heitis valgust Kor-ul-ja, Lõvi kurgu kaljudele, kus elas Es-sati suguharu. Kalju tagant ilmusid nähtavale pea, karvased õlad ja olend laskis pilgul ringi käia.

See oli pealik Es-sat, kes veendus, et teda keegi ei jälgi. Seejärel pööras ta näo valge kriidikalju poole. Eemalt tundus arusaamatu, millisel moel karvane kogu mööda püstloodset kaljut edasi liigub, ja alles lähedal võis näha kaljusse löödud pulki.

Pikk saba aitas Es-satil liikuda suure kiirusega. Ta sarnanes kividel roniva hiiglasliku rotiga.

Kriidikaljus asusid koopad, ühesugused nii välimuselt kui suuruselt Koopa ees oli nukk, mis moodustas midagi rõdutaolist. Siit viis kolme jala kõrgune käik koopa sisemusse.

Teises küljes olid väikesed avad, mis täitsid akende aset. Nende kaudu hoovas sisse valgust. Samasuguseid avasid võis kaljus näha veel mujalgi ja need rääkisid sellest, et ka seal elasid inimesed.

Siin-seal vulisesid mägiojad, kalju ülemine osa oli aga nõest must.

Selles primitiivses elamus asusid loominimesed. Pealik seisatas sissekäigu ees ja kuulatas, siis aga lipsas käratult sisse. Siseruumidesse viiva ukse juures jäi ta uuesti korraks seisma ja kuulatama, lükkas siis tasakesi sissekäiku sulgeva loomanaha kõrvale ja astus suurde ruumi. Kaugemas nurgas vilkus tuli.

Valgus immitses kõrvalruumi paokil ukse vahelt. Selle tule poole hakkaski ta nüüd hiilima.

Seal laua ääres loomanahaga kaetud kivil istus noor vaz-doni naine. Ühes käes oli tal õhuke metallplaat, arvatavasti kullast, teises kamm.

Kammiga suges ta oma tihedat karvastikku. Naise rõivad lebasid ta kõrval. Naine oli ilusa graatsilise kujuga.

Ehkki neiu keha oli üleni kaetud karvadega, oli ta väga kaunis.

Et ka pealik Es-sat leidis ta kauni olevat, see paistis välja tema muutunud

näoilmest ja kiirenenud hingamisest. Es-sat tungis tuppa. Hirmunud pilgul kahmas noor naine jalamaid oma lõvinahast rõivatüki ja heitis endale ümber. Es-sat astus otsusekindlalt tema juurde.

„Mis sul vaja on?" küsis neiu sosinal.

Ta teadis suurepäraselt, mida mehel vaja oli.

„Pan-at-lee," vastas mees, „sinu käskija tuli sulle järele."

„Ah siis sellepärast saatsidki mu isa ja vennad Kor-ul-luli naaber-suguharu luurama? Kasi minema mu esivanemate koopast!"

Es-sat naeratas. See oli oma võimus kindla, tugeva ja kurja inimese naeratus — halb naeratus.

„Ma lähen ära, Pan-at-lee"," ütles ta, „kuid sina tuled minuga koos pealik Es-sati koopasse, ja sind hakkavad kadestama kõik Kor-ul-ja naised. Tule!"

„Mitte mingi hinna eest!" karjatas Pan-at-lee. „Ma vihkan sind. Pigem saan ma ho-doni naiseks kui tulen kaasa sinuga, naiste piinaja ja laste tapjaga!"

Kohutav grimass moonutas pealiku nägu.

„Ja-amka ja-to!" kisendas ta. „Küll ma su taltsaks teen! Ma murran su vastupanu. Pealik Es-sat võtab, mida himustab, ja keegi ei julge talle vastu hakata! Sa oleksid võinud olla Es-sati esivanemate koopas esimene, nüüd saab sinust viimane, ja kui ma sinuga valmis saan, kuulud kõigile Es-sati koopa meestele. Niimoodi talitan ma nendega, kes hülgavad pealiku armastuse!"

Nende sõnadega tormas ta neiule kallale. Tabanud paraja silmapilgu, kahmas neiu kivi ja lõi talle tugeva hoobi pähe. Häält tegemata varises Es-sat põrandale. Pan-at-lee kummardus tema üle, valmis lööma veel kord, kui ta oleks teadvusele tulnud. Siis tõmbas neiu välja Es-sati noa, torkas selle endale vöö vältele ja pilku tagasi heites lahkus toast.

Eestoa nišis väljapääsu kõrval karniisil lebasid pulgad. Ta võttis kuus pulka ja astus karniisile. Veendunud, et keegi teda ei näe, hakkas neiu laskuma. Kalju pealispinnal oli maleruudustikutaoliselt kolm rida auke. Laskudes tõstis neiu pulki aukudes ümber. All kasvas oks-lik puu, mida Pan-at-lee kasutas kui viimast astet. See oli üks külast põgenemise salatee.

Üldse oli kolm seesugust laskumisteed, mida tohtis kasutada vaid erakorralistel juhtudel. Seda, kellele tuli pähe laskuda erilise vajaduseta, ähvardas surm. Pan-at-lee teadis seda hästi, nagu sedagi, et jääda koopasse pärast Es-sati enda vastu ülesässitamist oli hullem kui surm.

Pimedas liikus neiu kärmelt kuristiku poole, mille nimi oli Kor-ul-lul. Sinna, umbes miili kaugusele Kor-ul-jast oli Es-sat saatnud tema isa ja vennad. Pan-at-lee lootis neid sealt leida või vastasel korral minna mitu miili kaugemale mahajäetud Kor-ul-greifi, kus ta oleks võinud end varjata Es-sati eest ükskõik kui kaua, kui ainult õnnestub vältida kohtumist hirmsa koletisega, kelle nime kuristik kandis.

Pan-at-lee roomas visalt Kor-ul-luli kuristiku serval. Kus nimelt tema isa ja vennad valvasid, seda neiu ei teadnud. Kord asusid luurajad

kuristiku ääres, kord põhjas. Pan-at-lee ei teadnud, kuhu minna. Öö ääretus pimeduses tundis ta end väga väikese, üksiku ja abituna.

Ümberringi kõrgusid mäed ja Pan-at-lee kõrvu kostsid imelikud hääled. Need tulid tema kohal kõrguvatest mägedest, kaugest nähtamatust orust ja lähematelt kõrgendikelt. Peagi kuulis ta isagreifi metsikut häält. See tuli Kor-ul-greifist.

Pan-at-lee värises õudusest. Mõne sekundi pärast tabasid ta teravad kõrvad ühe teise hääle. Keegi lahenes talle mööda kuristiku serva Neiu peatus, hoides hinge kinni. See võis olla ta isa või vend. Ta tuli lähemale. Pan-at-lee pingutas silmi, et midagi näha. Ühtäkki paistis ööpimeduses väga lähedal paar rohekaid põlevaid silmi. Pan-at-lee oli julge, aga nagu kõik ürginimesed, tundis ta suurt hirmu pimeduse ees. Teda ei kohutanud niivõrd tuntud kui tundmatu hädaoht. Sel ööl oli ta palju läbi elanud, tema närvid olid pingul ja valmis reageerima igale vähimalegi ootamatusele.

Kuid see ootamatus polnud sugugi väike. Loota isa või vendade tulekut ja kohata selle asemel pärani lõugadega surma! Pan-at-lee oli julge, kuid ta polnud terasest. Karjatusega, mis veel kaua mägedes kajas, pööras ta ümber ja põgenes piki Kor-ul-luli kuristiku serva, kannul väle kurjade silmadega pal-ul-doni lõvi.

Pan-at-lee oli kindel, et ta on kadunud. Surm oli möödapääsmatu, selles polnud kahtlust Kuid surra hirmsa inimsööja-tiigri või lõvi lõugade vahel — see mõte oli kohutav. Teist võimalust aga polnud.

Kiskja oli nüüd üsna ligidal. Veel üks hetk, ja kõik on lõppenud. Pan-at-lee pöördus järsku vasakule, astus edasi ja kadus üle Kor-ul-luli kuristiku serva.

Rabatud lõvi hüppas ja suutis vaevalt peatuda mõõtmatu sügavuse ees. Ta ei osanud taibata, kuhu ta ohver kadus, ja tõi kuuldavale vihase möirge.

***

Kor-ul-ja kuristiku pimedas sügavuses viis Om-at sõpru oma suguharu koobaste poole. Nad peatusid kalju kõrval kasvava suure puu all.

„Esiteks lähen ma Pan-at-lee koopasse," sosistas Om-at. „Siis heidan pilgu esivanemate koopasse, et pidada nõu oma verest inimestega. See ei kesta kuigi kaua. Oodake siin, tulen varsti tagasi. Siis läheme koos Ta-deni suguharu juurde."

Ta astus hääletult kalju jalamile ja peagi nägi Tarzan teda nagu kärbest mööda kaljuseina üles ronimas. Pimedas ei näinud ahvinimene kalju sisse löödud pulki. Om-at liikus ettevaatlikult, sest alumise koo-basterea juures oli vahipost. Kuid Om-at tundis oma rahva iseloomu ja kombeid ning arvas, et tõenäoliselt vaht magab. Tal oli õigus. Osavalt ja kiirelt ronis Om-at Pan-at-lee koopa poole. Tarzan ja Ta-den ootasid teda all.

„Kuidas ta seda teeb?" küsis Tarzan. „Ma ei näe püstloodsel seinal ainsatki astet ja ometi näib ta ronivat suure kergusega."

19

Ta-den selgitas, et Om-at kasutab ronimiseks pulki.

„Ka sina pääseksid kergesti üles, kuigi saba võiks suur abi olla."

Nad vahtisid üles, kuni nägid Om-ati Pan-at-lee koopasse minemas, ja just sel hetkel ilmus ühest madalamast koopast nähtavale musta loominimese pea. Oli selge, et Om-ati märgati, sest koopaelanik asus jalamaid teda jälitama.

Sõna lausumata sööstsid Tarzan ja Ta-den kalju jalami juurde. Esimesena jõudis sinna loominimene. Tarzan nägi, kuidas ta hüppas üles, haarates kätega alumisest pulgast. Ahvinimene märkas teist pulkade rida esimese kõrval, hüppas samuti ja vinnas end kätel üles, kuni sai haarata järgmisest pulgast. Jõudnud nii kaugele, et sai kasutada juba jalgu, leidis Tarzan, et ta liigub edasi võrdlemisi kiiresti. Ta-den jõudis loomulikult temast ette, sest esiteks polnud need ohtlikud trepid talle uudis, ja teiseks soodustas tema liikumist pikk saba.

Om-at vaatas tagasi ja märkas jälitajat. Viimane vaatas omakorda alla ja nägi Ta-deni. Samal hetkel tõi jälitaja kuuldavale metsiku kisa, millele vastasid sajad metslastest sõdurid, kes jalamaid oma koopa-avadesse ilmusid.

Häiret tõstnud olend jõudis Pan-at-lee koopa ees olevale rõdule. Siin ta peatus ja pöördus Ta-deni poole, valmistudes temaga võitlusse astuma. Ta päästis lahti oma nuia, mis oli rihmaga selja taha seotud, ja ootas, kuni Ta-den jõuab löömiseks parajale kaugusele Igast kandist tuli Kor-ul-ja sõdureid tihedates parvedes sissetungijate poole. Tarzan, kes oli peaaegu Ta-deni kõrval, sai aru, et neid võib päästa üksnes ime.

Just ahvinimesest vasakul oli koobas, mis oli arvatavasti tühi või polnud selle elanikud veel ärganud, sest sealt ei väljunud kedagi. Tar-zani mõistus oli niisama leidlik, kui tugevad olid ta lihased. Ehkki ainult mõni samm oma vaenlasest eemal, kargas ta rõdule, keris lahti pika nööri, tegi silmuse ja heitis kauaaegse harjutamise varal saavutatud täpsusega vaz-doni poole, kelle nui takistas Ta-deni edasi liikumast. Tema parem käsi puhkas viivu, siis tegi ta randmega äkilise liigutuse, mis tõmbas kinni silmuse vaz-doni kaela ümber. Haarates mõlema käega köiest, pani Tarzani tõmbesse kogu oma keha raskuse.

Metsiku karjatusega lendas vaz-don ülemiselt rõdult alla. Tarzan pingutas lihaseid, et tõukele vastu pidada. Kui must olend oli köie pikkuselt alla kukkunud, kostis selgroo raksatus, mis täitis vakatanud kuristiku õudusega Tarzan tõmbas keha kähku üles, et mitte kaotada oma väärtuslikku nööri.

Nende väheste sekundite jooksul, mil Tarzan lassot heitis, olid vaz-doni sõdurid imestusest või hirmust otsekui tardunud. Nüüd sai üks neist oma hääle ja julguse tagasi ning tormas ähvardava kisaga Tarzani poole, kutsudes ka teisi sõdureid endaga kaasa. Ta oli Tarzanile kõige lähemal. Poleks teda, oleks Tarzan hõlpsasti jõudnud Ta-deni juurde, kes ahvinimest appi kutsus.

Tarzan tõstis surnud vaz-doni sõduri raske keha pea kohale, tõi kuuldavale Kerchaki sugukonna ahvide metsiku sõjakisa ja virutas

20

surnukeha üles ronivale sõdurile pähe. Löök oli nii tugev, et vaz-doni sõdur kukkus alla, murdes kaks pulka, millest ta oli kramplikult kinni hoidnud.

Nähes, kuidas kaks keha — elav ja surnud — kalju jalamile kukkusid, pistsid vaz-donid raevukalt kriiskama.

„Jad-guru-don! Jad-guru-don! Tapke ta!"

Nüüd seisis Tarzan Pan-at-lee koopa rõdul Ta-deni kõrval.

„Jad-guru-don!" kordas Ta-den naeratades. «Hirmuäratav mees. Kohutav Tarzan. Nad võivad su tappa, kuid ei unusta iialgi."

„Nad ei ta... Aga mis see siis on?"

Tarzani vastuse katkestasid hüüded.

Koopa sissekäigu juurde ilmus kaks keha, kes olid klammerdunud surmavasse sülelusse. Üks neist oli Om-at, teine samasugune must, kuid karedate turritavate karvadega, mis erinesid Om-ati siledatest pehmetest karvadest. Nende jõud olid võrdsed, võitlus käis elu ja surma peale. Nad võitlesid vaikides, ainult harva võis kuulda oigeid vastase järjekordse ülitugeva löögi puhul.

Alistudes loomulikule soovile aidata oma sõpra, hüppas Tarzan võitlejate juurde, kuid teda peatas Om-ati karjatus.

„Tagasi!" hüüdis ta. „See on minu isiklik vaenlane."

Tarzan sai otsekohe aru ja astus kõrvale.

„See on gund-bar — pealikute võitlus," selgitas Ta-den. „See mees peab olema pealik Es-sat. Kui Om-at tapab ta ilma kõrvalise abita, saab Om-at pealikuks."

Tarzan naeratas. Selline oli ka tema koduse džungli seadus, inimahv Kerchaki sugukonna seadus, ürginimeste iidne seadus, mis tegi läbi muudatuse vaid rafineeritud tsivilisatsiooni mõjul, kui hakati kasutama mürgikarikat või palgamõrvari teeneid.

Siis äratas tema tähelepanu rodu välimine äär. Selle kohale ilmus ühe Es-sati sõduri karvane nägu. Tarzan tahtis tema teed tõkestada, kuid Ta-den jõudis temast ette.

„Tagasi!" hüüdis ta. „Neil on gund-bar!"

Sõdur silmitses tähelepanelikult võitlejaid, pöördus siis ümber ja hõikas kaaslastele: „Tagasi! See on gund-bar Es-sati ja Om-ati vahel!" Seejärel küsis ta Ta-denilt: „Kes teie olete?" . „Oleme Om-ati sõbrad," vastas Ta-den.

Vaz-don paistis vastusega rahule jäävat.

„Me tuleme hiljem," lausus ta ja kadus kuristikku.

Võitlus Pan-at-lee koopa rõdul jätkus raugematu metsikusega. Tarzan ja Ta-den püüdsid kõrvale hoida võiüejatest, kes rebisid, kolkisid ja hammustasid teineteist, kuidas vähegi suutsid. Es-satil polnud sõjariista — see oli Pan-at-lee töö —, kuid Om-ati puusal rippus tupp laia noaga, mida ta ei püüdnudki kasutada See oleks olnud vastuolus ürgajast pärit seadusega, sest pealikute võitlus tuli otsustada looduslike vahenditega.

Viivuks olid võitlejad lahus, siis aga põrkasid metshärgade jõuga uuesti kokku. Üks neist kukkus, kuid tiris teisegi kaasa. Es-sat tõmbas

21

enese järel Om-ati kuristiku äärele. Tarzanil jäi hing kinni. Seal nad veeresid mõne viivu edasi-tagasi, kuni juhtus paratamatus: surmavas süleluses kukkusid mõlemad üle ääre ja kadusid silmist.

Tarzan ohkas, sest oli juba jõudnud Om-atisse kiinduda. Mõlemad kaaslased astusid kuristiku servale ja vaatasid alla, lootes näha seal kaugel nõrgas aovalguses kahte

surnukeha. Oma üllatuseks nägid nad hoopis teist pilti. Kaks musta olevust võitlesid elu ja surma peale paar jalga allpool rõdu äärt.

Jalgade ja sabadega trepipulkadest kinni hoides jätkasid vastased võitlust järsul kaljuserval niisama ägedalt nagu rõdu tasasel pinnal. Kuid nende taktika oli nüüd'mõnevõrra muutunud. Kumbki püüdis oma vastast trepilt malta tõugata, sest kukkumine tähendas kindlat sur-. ma

Peagi selgus, et võitlusõnn kaldub Om-ati poole, kes oli noorem ja vastupidavam. Pealik püüdis ennast ainult kaitsta. Om-at hoidis teda võimsa käega, püüdes teise käe ja jalaga takistada Es-sati trepist kinni hoidmast. Lisaks andis ta pealikule valusaid lööke kõhtu.

Pealiku jõud kahanes kiiresti ja surmaohuga tekkis temas see iseäralik alatu julgus, mis argades kelmides asendab pahatihti tõelist vaprust. Ta hoidis kramplikult kinni lähematest pulkadest ja Om-atist, samal ajal liikus tema pikk saba mööda Om-ati külge seal rippuva noa-tupe poole.

Tarzan nägi seda, ja vaevalt oli Es-sat noa tupest välja tõmmanud, kui ahvinimene hüppas kassi väledusega võitlejate juurde.

Es-sati saba tõmbus tagasi alatuks surmavaks löögiks. Nüüd nägid paljud pealtvaatajad pealiku nurjatut võtet. Metsikutest kõridest tõusid valjud vihahüüded. Nuga ei jõudnud eesmärgile. Ahvinimene haaras osavalt kinni Es-sati karvasest sabast. Järgmisel hetkel andis Om-at pealikule nii tugeva hoobi, et tema pulgad murdusid ning Es-sat lendas hirmu ja õuduse meteoorina alla surma poole.

IV. Võitlus Kor-ul-luli sõduritega

Tarzan ja Om-at ronisid tagasi Pan-at-lee koopa rõdule ning asusid Ta-deni kõrvale, valmis kõigeks, mis iganes oleks järgnenud Es-sati surmale. Samal ajal tõusis päike ja valgustas idapoolseid kõrgendikke ning tundmatu magaja kogu kauges okkalises savannis, äratades teda uuele väsitavale rännakupäevale.

Mõni aeg valitses Kor-ul-ja kohal vaikus. Suguharu liikmed ootasid edasisi sündmusi, vaadates kord oma endise pealiku surnukeha, kord Om-ati ja nende peale, kes seisid tema kõrval. Esimesena hakkas rääkima Om-at.

„Olen Om-at,". hüüdis ta. „Kes ütleb, et Om-at pole Kor-ul-ja gund?"

Ta ootas. Mõni üksik noor isane hakkas rahutult nihelema, kuid vastuväiteid ei järgnenud.

„Niisiis on Om-at gund," kuulutas ta kindlalt. „Nüüd öelge mulle, kus on Pan-at-lee, tema isa ja vennad?" Vastas keegi vana sõdur.

„ Pan-at-lee peaks olema oma koopas, kus siis mujal. Tema isa ja vennad saadeti valvesse Kor-ul-luli. Kuid praegu ei tee meid murelikuks see, vaid hoopis teine asi. Kas võib Om-at olla oma rahva pealik ning seista kõrvuti ho-doni ja selle kohutava mehega, kel pole saba? Anna võõrad oma rahvale, et nad hukataks, nagu see vaz-donidel tavaks on. Siis on Om-at gund."

Tarzan ja Ta-den kuulsid viimast kui ühte sõna. Nad vaatasid Omad poole ja ootasid tema otsust. Ahvinimese näol mängles naeratus. Ta-den aga teadis, et vana sõdur oli kõnelnud tõtt: vaz-donid ei võtnud iialgi vastu võõraid ega vange.

Siis hakkas rääkima Om-at.

„Kõik siin maailmas muutub," ütles ta. „Isegi Pal-ul-doni vanad mäed pole kunagi ühesugused. Põletav päike, mööduv pilv, kuu, udu, aastaajad, tormid — kõik see muudab meie mägesid. Igaüks meist muutub päev-päevalt, sündimisest surmani. Järelikult on muutumine üks Jad-ben-Otho seadusi.

Ja nüüd teeb Om-at, teie gund, uue muudatuse. Võõraid, kes on vaprad mehed ja ustavad sõbrad, Kor-ul-ja vaz-donid edaspidi enam ei tapa!"

Sõdurite hulgast kostis nurinat. Igaüks jälgis teisi, oodates algatajat, kes juhiks neid uuenduste tegija Om-ati vastu.

.Jätke oma nurisemine," manitses uus gund. „Olen teie pealik. Minu sõna on seadus. Teie ei aidanud mind pealikuks saada. Mõni teist aitas Es-satil mind mu esivanemate koopast minema kihutada, teised aga lubasid seda teha. Ma ei võlgne teile midagi. Ja ainult need kaks, keda te tahate tappa, olid mulle ustavad. Seepärast ütlen mina, gund: kes selles kahtleb, öelgu välja!"

Tarzanile meeldis Om-ati jutt ja ka mees ise vastas tema ootustele. Tarzan hindas Om-ati julgust Tundes hästi inimesi, teadis ta, et Om-ati kõne polnud ülespuhutud ja ta peab oma sõna surmani.

Om-ati arvamust jagas ilmselt enamik suguharu liikmeist

„Olen teile hea gund," lausus Om-at, nähes, et keegi ei kavatse tema õigusi vaidlustada. „Teie naised ja lapsed võivad elada turvaliselt. Võisid nad seda Es-sati valitsemise ajal? Minge nüüd tagasi oma põldudele ja jahile. Lähen Pan-at-leed otsima. Minu äraolekul on gund Ab-on, kuulake tema sõna. Ta annab mulle aru, kui tagasi jõuan. Jad-ben-Otho naeratus saatku teid."

Ta pöördus Tarzani ja Ta-deni poole.

„Teie, mu sõbrad," ütles Om-at, „olete vaprad. Võite jääda minu rahva juurde. Minu esivanemate koobas on teie päralt"

„Ma lähen koos Om-atiga Pan-at-leed otsima," teatas Tarzan. „Mina ka," sõnas Ta-den. Om-at naeratas.

„Tore!" hüüdis ta. „Kui oleme ta leidnud, läheme koos Tarzani ja

23

Ta-deni asju ajama. Ent kust Pan-at-leed kõigepealt otsida? Koopas teda ei olnud."

Ta pöördus oma sõdurite poole.

„Kes teab, kus ta võiks olla?"

Keegi ei teadnud öelda muud, kui et Pan-at-lee oli eelmisel õhtul oma koopasse läinud.

„Näita mulle, kus ta magab," palus Tarzan, „ja anna mulle mõni tema riidetükk. Ma aitan sind."

Kaks noort sõdurit ronisid rõdule, need olid In-sad ja O-dan. Nad pöördusid Om-ati poole.

„Kor-ul-ja gund," ütles O-dan, „tuleme koos sinuga Pan-at-leed otsima."

„O-dan ja In-sad tulevad meiega," kuulutas Om-at „Rohkem pole meil kedagi vaja Tule, Tarzan, näitan sulle, kus Pan-at-lee magab. Ja ikkagi ma ei taipa, milleks sa seda vajad. Uurisin koobast, seal teda pole."

Nad astusid koopasse. Om-at viis Tarzani tuppa, kus Es-sat oli eelmisel õhtul Pan-at-leed oma ilmumisega üllatanud.

„Kõik, mis siin on, kuulub temale," ütles Om-at, „peale selle nuia, mis põrandal vedeleb. Nui on Es-sati oma"

Tarzan käis pikkamisi ümber toa. Tema tundlike sõõrmete liikumist võis vaevalt märgata. Om-at aina imestas, milleks oli tarvis niisugust viivitamist.

„Tule," ütles ahvinimene äkki ja läks välja rõdule.

Siin ootas rieid kolm kaaslast. Tarzan uuris seina sisse raiutud süvendit, kükitas maha, võttis ühe pulga ja nuusutas seda. Tema haistmine oli isegi teravam kui nägemine. Ta oli seda arendanud oma võõrasema inimahv Kala õpetusel ja saavutanud täiuslikkuse džunglioh-tude varal. Om-at hakkas kannatust kaotama.

„Hakkame minema," ütles ta. „Kui tahame leida Pan-at-leed, peame hakkama teda otsima"

„Kust teda otsida?" küsis Tarzan.

Om-at kratsis kukalt. „Kust?" kordas ta. „Kogu Pal-ul-donist, kui vaja."

„Liiga suur töö," kostis Tarzan. „Tule, ta läks siitkaudu." Ta osutas pulkadele, mis viisid kalju jalamile. Tarzan tundis selgelt Pan-at-lee lõhna, sest keegi peale Pan^at-lee polnud hiljem siin käinud.

„Ta laskus seda teed mööda," ütles ahvinimene Om-atile, „kuid siin pole enam pulki."

„Kuidas sa ometi taipasid, et ta siitkaudu läks?" imestas Om-at. „Pulgad me leiame. In-sad, mine tagasi ja too viiele inimesele ronimis-pulgad."

Noor sõdur oli peagi tagasi ja jagas pulgad välja. Om-at andis Tarzanile viis pulka ja selgitas, kuidas neid kasutada. Ahvinimene andis ühe tagasi. „Vajan ainult nelja," sõnas ta.

Om-at naeratas.

„Oleksid vahva vunts, kui sul saba oleks," lisas ta.

24

„Pole midagi parata," lausus Tarzan. „Minge ees ja jätke pulgad aukudesse. Muidu liigume edasi liiga aeglaselt, sest ma ei saa pulki varvastega tõsta"

„Olgu," nõustus Om-at. „Ta-den, In-sad ja mina läheme ees, siis tuled sina. Sinule järgneb O-dan, kes pulgad kokku korjab. Me ei tohi neid vaenlastele jätta."

„Kas teie vaenlased ei või tulla oma pulkadega?" uudistas Tarzan.

„Muidugi, kuid see on vaevarikas asi ja kergendab kaitset. Nad ei tea/millised augud on pulkadele küllalt sügavad. Osa auke on tehtud vaid selleks, et vaenlast segadusse viia Need on pulkade hoidmiseks liiga lühikesed."

Kuivanud puu juures leidis Tarzan uuesti jälje. Siin oli lõhn väga tugev ja Tarzan liikus kiiresti kuristiku serva mööda Kor-ul-luli poole.

Äkki ta peatus ja pöördus Om-ati poole.

„Siin kõndis ta kiiresti ja hakkas siis jooksma Teda jälitas lõvi, Om-at."

Kõik seisatasid ja kogunesid Tarzani ümber. „Kas sa loed seda rohust?" küsis Om-at. Tarzan noogutas.

„Ma ei usu, et lõvi ta kätte sai," lisas ta. „Aga kus ta siis on?" küsis Om-at.

„Saame teda jälitada ainult nii kaua, kuni jälg on värske," vastas ahvinimene.

Ta juhtis kaaslasi edasi mööda kalju serva kuni järsu käänakuni vasakule, kus jäljed äkki kadusid. Viivu uuris ta maapinda paremal ja vasakul, ajas siis end sirgu ja Om-atile otsa vaadates osutas kuristikule nende all.

Vaz-don vaatas alla, kus oma kaljuses sängis möirgas vahutav jõgi. Äkilises valuhoos sulges ta silmad ja pöördus kõrvale.

„Sa tahad öelda, et ta hüppas alla?" küsis ta.

„Et pääseda lõvi käest," vastas Tarzan. „Lõvi oli tal päris kannul. Vaata, siin vajusid maasse neli käppa. Siin, kalju serval lõpetas ta oma rünnaku."

„Aga kas on mingit lootust..." alustas Om-at, kuid Tarzani hoiatav liigutus sundis ta vaikima.

„Pikali!" sosistas Tarzan. „Hulk mehi jookseb mäeharjast alla siiapoole." Ta heitis kohe kõhuli maha, tema järel ka kõik teised.

Mõni minut tuli neil oodata. Siis kuulsid ka teised paljaste jalgade müdinat ja metsikut kisa.

„See oh Kor-ul-luli meeste sõjakisa," sosistas Om-at, „nende sõjakisa, kes peavad jahti inimestele. Peagi näeme neid, ja kui Jad-ben-Otho on meie vastu armuline, ei tule neid liiga palju."

„Neid on palju," sõnas Tarzan, „umbes nelikümmend või viiskümmend inimest. Minu arust nad ajavad kedagi taga. Võib ainult öelda, et tagaajajaid on palju rohkem kui põgenejaid, sest muidu ei saaks nad nii kiiresti joosta"

25

„Nad tulevad siia," ütles Ta-den.

„Need on An-un, Pan-at-lee isa, ja tema kaks poega!" hüüatas O-dan. „Nad mööduvad meid märkamata, kui me ei kiirusta," lisas ta pealiku poole vaadates, otsekui oodates temalt märguannet.

„Tulge!" hüüdis viimane püsti tõustes. Kõik hakkasid kiiresti põgenikele vastu jooksma.

„Viis sõpra!" hõikas Om-at, kui An-un ja ta pojad neid märkasid.

„Adenen-jo!" hüüdsid O-dan ja In-sad.

Kolm põgenikku peatusid ootamatu abiväe ees ning jäid imestunult põrnitsema Tarzanit ja Ta-deni.

„Kor-ul-luli mehi on palju!" hüüdis An-un. „Võiksime peatuda ja võitlusse astuda, aga eelkõige peaksime hoiatama Es-sati ja meie rahvast."

„Es-sat on surnud," sõnas In-sad.

„Kes on pealik?" päris üks An-uni poegadest.

„Om-at," vastas O-dan.

„Suurepärane!" hüüatas An-un. „Pan-at-lee unistas sellest, et sa tuled tagasi ja tapad Es-sati." Jälitajad tulid nähtavale.

„Tulge!" hüüdis Tarzan. „ Pöörame ümber ja tungime neile suure kisaga kallale. Nad ajasid taga kolme, nüüd ründab neid kaheksa meest. Nad arvavad, et palju mehi on juurde tulnud. Aga kõige kiirem jookseb kuristiku juurde ja hoiatab teie rahvast."

„Olgu nii," nõustus Om-at. „Id-an, sa oled hea jooksja, vii Kor-ul-ja sõduritele sõna, et me lööme mäeharjal Kor-ul-luli sõduritega lahingut ja et Ab-on saadaks siia sada meest."

An-uni poeg Id-an pistis tuhatnelja jooksu koduste Kor-ul-ja kaljude poole. Ülejäänud tormasid pealetungivate Kor-ul-luli sõduritega võitlusse. Mõlema suguharu sõjakisa liitus üheks metsikuks ja õudseks kakofooniaks.

Kõige ees jooksnud Kor-ul-luli sõdurid seisatasid, nähes vaenlastele ootamatult saabunud abiväge. Ilmselt tahtsid nad oodata oma mahajäänud kaaslasi. Tõenäoliselt olid esimesed paremad jooksjad ja seetõttu jõudsidki ette, kuna suurem osa meestest polnud veel võsastikust väljunud. Kui Om-at oma sõpradega neile kallale tungis, tõmbusid nad tagasi, kuid tapeti oma kaaslaste silme all. Viimased pöörasid ümber ja põgenesid.

Edust tiivustatuna kihutas Om-at nad võsastikku, tuues seejuures kuuldavale võigast kisa. Võsa oli küll kõrge, ent küllaltki hõre ega takistanud seega edasiliikumist. Ometi olid puud ja põõsad nii kaharad, et ka mõne sammu kaugusel ei näinud võitlevad kaaslased üksteist. Tagajärg oli see, et Tarzan, lahingus alati väle ja võitlushimuline, jõudis lühikese ajaga teistest kaugele ette, mille eest ta maksis kallist hinda.

Kor-ul-luli sõdurid taganesid ainult silmakirjaks, et võsastikus parem lahinguasend sisse võtta. Taibanud õige pea, et ületavad vaenlast arvuliselt, jäid nad peatuma kõige paksemasse võsastikku. Seal langeski

26

Tarzan lõksu. Nad vedasid teda hästi ninapidi.

Kurb küll, kuid nad petsid kavalat džunglivalitsejat üliosavalt. Pole midagi imestada, sest nad võitlesid oma kodusel pinnal, kus tundsid iga lapikest, nagu teie tunnete oma söögituba, ja kasutasid taktikat, millest Tarzan midagi ei teadnud.

Ootamatult ilmus Tarzani ette must sõdur, kes hakkas taganema, meelitades Tarzanit lõksu. Viimaks pöördus ta näoga ahvinimese poole, tõmbas tupest noa ja vibutas oma rasket nuia. Kui Tarzan talle kallale tormas, hüppas põõsastest välja tosin väledaid vaz-done. Tarzan sai välkkiirelt aru oma olukorra ohtlikkusest, kuid oli juba hilja. Tema teadvuses vilksatas mõte kadunud naisest, ja ränk kahetsus tungis ta südamesse — kui ta naine veel elab, ei peaks ta enam lootma, sest Tarzanit pole enam elavate kirjas.

Pöörases vihahoos nende olendite vastu, kes julgesid astuda tema teele ja ohustada tema naise saatust, sööstis Tarzan metsiku karjumisega enda ees seisvale sõdurile kallale, kiskus tal raske nuia käest, otsekui oleks vaenlane olnud mõni maimuke, ja andis vasaku käega talle näkku kohutava hoobi.

See hoop purustas vaz-doni näoluud ja paiskas ta maha. Siis peksis ta teisi nende langenud kaaslase nuiaga, lõi paremale ja vasakule, kuni sellest jäid järele vaid tükid. Niisama tarmukalt kasutas ta ka oma nuga. Tarzani löögid olid välkkiired, tema tegutsemine nii täiuslik ja osav, et hetketi tundus ta vaz-donidele surematuna. Tarzani hukutas vaenlase visatud nui, mis tabas teda kuklasse. Viivu vaarus ta veel jalgel nagu suur mänd puuraiuja terava kirve all ja kukkus siis maha.

Teised Kor-ul-luli sõdurid ründasid Om-ati ja tema sõpru, kes kuulsid läheduses puhkenud võitluse kära. Siis olid Kor-ul-ja mehed sunnitud aeglaselt taganema. Kaugele kostsid Om-ati hõiked: „Tarzan-jad-guru! Kohutav Tarzan!"

„Tõepoolest kohutav," kordas üks löögist toibunud Kor-ul-luli sõdur. „Tarzan-jad-guru! Ta oli hullem kui kohutav!"

V. Põrgulik Kor-ul-greifi kuristik

Samal ajal kui Tarzan vaenlaste keskele maha kukkus, peatus keegi tundmatu tükk maad eemal Pal-ul-doni ümbritseva soo servas. Kogu tema rõivastus koosnes lõvinaha ribast puusade ümber ja kolmest padrunivööst: kaks risti üle õla ja üks põigiti. Seljal pruuni läikiva rihma küljes rippus püss. Peale selle kandis ta nuga, vibu ja kotti nooltega.

Ta tuli kaugelt läbi kohutava metsiku maa, kus teda alatasa ohustasid julmad kiskjad ja veel julmemad inimesed, siiski oli ta oma padrunid viimseni alles hoidnud.

Vibu, nooled ja suur nuga olid teda nii kaugele toonud, ehkki sageli oleks võinud üksainus pauk hästi õlitatud püssist kõrvaldada suure ohu. Miks hoidis ta kallist moona? Miks riskis ta eluga, et tuua viimane kui üks kuul sihtkohta? Kellele olid määratud need surmavad

27

metallitükid? Terves ilmas polnud ühtegi inimest peale tema enda, kes oleks võinud sellele vastata.

Kui Pan-at-lee Kor-ul-luli kuristiku servalt alla hüppas, uskus ta kindlalt, et kukub kivide otsa surnuks, ent eelistas siiski niisugust lõppu kohutavale surmale lõvi lõugade vahel. Oli puhtalt juhus, et ta ei kukkunud mäsleva jõe kivisele põhjale, vaid sügavasse jääkülma auku järsu kalju all.

Ikka ja jälle vee alla vajudes rabeles ta pooluimaselt uuesti pinnale värske õhu kätte. Tugevate tõmmetega ujus ta vastaskaldale ja jäi sinna jõuetuna lamama.

Koiduvalgus hoiatas teda^et peab varju otsima, sest ta viibis vaenlaste maal. Ta tõusis üles ja suundus võsastiku poole. Varjudes puude taha pilkude eest, mis võisid teda märgata jõeäärselt käidavalt rajalt, otsis Pan-at-lee rahu ja toitu. Viimast leidus tema ümber külluses nii puuviljade ja marjade kui ka lopsakate kaunade näol. Ta lõikas neid puude küljest surnud Es-sati noaga.

Ah, oleks ta vaid teadnud, et pealik on surnud! Kui paljudest kohutavatest hädaohtudest ja katsumustest oleks ta siis pääsenud! Kuid Pan-at-lee arvas, et pealik on elus, ega julgenud Kor-ul-jasse tagasi minna, vähemalt nii kaua, kuni Es-sati viha pole lahtunud. Ehk võis ta teha seda hiljem, kui isa ja vennad on koju tagasi jõudnud, igatahes mitte praegu. Kuid ka siia vaenuliku Kor-ul-luli naabrusse ei tohtinud ta kauemaks jääda. Ta pidi enne öö tulekut otsima varju kiskjate eest Mahalangenud puutüvel istudes ja oma saatuse üle mõtteid mõlguta-des kuulis Pan-at-lee äkki kuristiku poolt metsikut kisa: see oli Kor-ul-luli sõdurite sõjahüüd. Ikka lähemale ja lähemale tulid nad tema varjupaigale. Läbi lehestikuloori nägi ta kolme jooksvat vaz-doni, nende taga jälitajate summa. Mõne aja pärast nägi Pan-at-lee uuesti neid kolme, kui nad kosest allpool üle jõe läksid, siis aga silmist kadusid.

Nüüd ilmusid nähtavale jälitajad — tulivihased metsikult kisendavad Kor-ul-luli sõdurid. Neid oli poolesaja ringis. Neiu hoidis hinge kinni. Nad jooksid mööda, aimamata, et nende põline vaenlane asub paari sammu kaugusel.

Siis nägi ta uuesti jälitatavaid vaz-done, kes kaljust üles ronisid. Pan-at-lee jäi neid tähelepanelikult silmitsema. Oli see tõesti võimalik? Oo, Jad-ben-Otho! Oleks ta seda varem teadnud! Ta oleks võinud nendega ühineda, sest need olid ta isa ja kaks venda. Kuid nüüd oli hilja.

Mureliku südamega, lihased pingul, jälgis ta põgenikke. Kas nad jõuavad üles või saavad kor-ul-lulid nad kätte? Vaenlasedki ronisid hästi, ehkki palju aeglasemalt. Nüüd kaotas üks neist konarlikul pinnal toetuspunkti ja kukkus alla, teised ronisid edasi. Nüüd viskas üks neist oma nuiaga lähemat põgenejat, kuid jumal halastas Pan-at-lee vennale, sest nui ei tabanud märki, vaid veeres tagasi, riivates viskajat ja saates ta kuristiku põhja.

Seistes all, käed tugevasti kuldsele rinnakattele surutud, jälgis Pan-at-lee kohutavat võidujooksu. Parajasti jõudis vanem vend kalju tippu

ning ulatas käe ja saba isa vastuvõtmiseks. Viimane sirutas käe ja saba nooremale pojale. Seejärel kadus elav redel kalju ääre taha ja seega ka Kor-ul-luli sõdurite silmist. Ometi ei jätnud nad tagaajamist, vaid ronisid üha kõrgemale, kuni kadusid samuti Pan-at-lee vaateväljalt. Üksnes nõrgalt kostev kisa tunnistas, et võidujooks kestab.

Neiu mõistis, et peab edasi liikuma. Iga silmapilk võis Kor-ul-lu-list tulla uusi jõude. Tema taga oli Es-sat ja kor-ul-lulide jõuk, kes jälitas ta omakseid; tema ees üle jõe paistis Kor-ul-greifi kuristik, kus elutses hirmuäratav koletis, kes pani värisema ka kõige vaprama Pal-ul-doni elaniku. Tema all orus oli ho-donide maa, kus teda ootas kas orjus või surm. Peale inimestest vaenlaste leidus siin kõikjal metsloomi, kes pidasid maiuspalaks inimliha.

Pan-at-lee kõhkles vaid viivu, pööras siis kagusse, Kor-ul-greifi poole — vähemalt polnud seal inimesi.

Ümberringi pilke heites jõudis ta kalju jalamile, kust oli võrdlemisi kerge üles minna Ja peagi seisis ta Kor-ul-greifi kuristiku serval — kohas, mida vaz-donide muistendeis põrguks peeti. Neiule torkas silma, kui tume ja salapärane oli all lopsakas lehestik. Hiiglaslikud puud kõigutasid tuule käes oma jaanalinnusulgedega sarnanevaid latvu, mis ulatusid peaaegu kalju tipuni. Ümberringi valitses heidutav vaikus.

Pan-at-lee laskus kõhuli ja vaatas üle ääre alla. Ta nägi mahajäetud koopaid ja kivist astmeid, mis esivanemad nii suure vaevaga kal-jusse olid raiunud. Ta teadis sellest kõigest lapsepõlves kuuldud vanade legendide põhjal: sellest, kuidas kor-ul-greifid olid tulnud üle mägede ja asunud soosse, kuidas rahvas pärast seda, kui

hiigelkoletised olid nii paljud neist ära söönud, põgenes siit jäädavalt, jättes tühjaks kõik mugavad koopad. Keegi ei teadnud, millal see juhtus. Vana uskumuse järgi oli Jad-ben-Otho, kelle elu kestab igavesti, siis alles väike poiss. Pan-at-lee võpatas, kuid koopad tähendasid, et seal võib ta tunda end turvaliselt isegi greifide eest. Ta leidis koha, kus kivist pulgad ulatusid peaaegu kalju tippu. Kahtlemata oli suguharu lahkudes seda teed kasutanud ja pulgad kohale jätnud, sest polnud mingit vajadust kindlustada mahajäetud elamuid.

Pan-at-lee ronis pikkamisi ülemise koopa poole. Ta leidis eest peaaegu samasuguse rõdu, nagu oli neid harjunud nägema oma rahva juures. Aga nagu võiski arvata, oli põrandal paks kiht oksi, linnupesi ja -sõnnikut. Ta liikus ühelt rõdult teisele, otsides puhtamat koobast, kuid selgus, et kõik olid ühteviisi risustatud. Nähtavasti polnud mõtet rohkem otsida. Esimene koobas tundus olevat suur ja mugav.

Kõigepealt hakkas Pan-at-lee korda looma. Ta kraapis noaga mustust lahti ja viskas selle lihtsalt üle rõduääre alla kuristikku, mida asustasid kohutavad Pal-ul-doni kiskjad.

Ta ei näinud silmi, kavalaid, himuraid ja julmi silmi, mis jälgisid iga tema liigutust. Punane keel noolis ahnelt suuri rippuvaid huuli.
Poolinimlik mõistus koostas vaevaliselt metsikut plaani. ,

Nagu tema koduses Kor-ul-jas, nii leidus ka siinsetes kaljudes looduslikke allikaid, mida kasutasid endised koopaelanikud. Puhas värske

vesi voolas rõdude lähedal mööda kaljuseina. Nii võis ta siin elada kui täites kaua. Pan-at-lee tundis end üsna julgelt — kahtlemata oma varjupaiga kõrguse pärast. Siia ei võinud pääseda ükski loom ega inimene, keda hoidis eemale hirm kohutava Kor-ul-greifi ees.

Eelkõige soovis ta vaadata uut kodu seestpoolt. Esimest ruumi valgustas rahulik lõunapäike. Ruum sarnanes täielikult tema koduga, siin olid seintel samasugused loomade ja inimeste kujutised. Ilmselt polnud vaz-donid kuigi palju arenenud pärast seda, kui nende esivanemad lahkusid Kor-ul-greifist.

Loomulikult ei osanud Pan-at-lee tsivilisatsioonist ega evolutsioonist mõeldagi, sest progressi mõiste oli temale ja ta rahvale võõras. Ta tajus ümbritsevat maailma muutumatuna, mineviku ja tulevikuta.

Et need kummalised olevused elasid sellistena aastatuhandeid, ei tekitanud kahtlust. Seda näitasid elamute eakuse tundemärgid. Paljastest jalgadest tugevasse kaljupinda jäetud sügavad jäljed. Auk eesriide kohal seinas, mida sisenemisel ja väljumisel puudutasid lugematud käed. Lõputud pildiread, mis katsid äärest ääreni kogu kaljut, seinu ja lage — iga joonistus eri kunstnikult.

Niisiis leidis Pan-at-lee koopa üsna mugava ja koduse olevat. Sees oli vähem prahti kui väljas, võis märgata vaid paksu tolmu. Ukse kõrval oli süvend küttepuude tarvis, kuid neist polnud midagi järel peale kõdu.

Ta tõi mõne oksa, mis vedelesid rõdul, süütas lõkke, tegi endale põlevatest puutükkidest väikese tõrviku ja asus uurima siseruume. Ta ei leidnud midagi uut ega võõrast, mis oleks jäänud mälestuseks endistelt elanikelt, peale mõne katkise kivinõu. Pan-at-lee otsis midagi pehmet magamiseks, kuid pidi pettuma Nähtavasti polnud endistel omanikel lahkumisega erilist kiiret. Nad olid võtnud kaasa kogu oma varanduse. Alt kuristikust võis korjata rohtu ja puulehti, kuid Pan-at-lee otsustas laskuda sinna vaid nälja sunnil.

Kui päike loojus, valmistas ta endale nii mõnusa aseme, kui olud vähegi lubasid. Pan-at-lee oli väga väsinud, ta polnud kaks ööd maganud. Vahepeal oli ta läbi elanud igasuguseid ohte ja üllatusi. Seepärast uinus ta silmapilk, hoolimata kõvast asemest.

Tõusis kuu, ujutades kaljuseina üle hõbedase valgusega ning vähendades pimeda metsa ja kohutava kuristiku õudust. Neiu magas.

Kusagil kauguses möirgas lõvi. Järgnes pikk vaikus. Kuristiku sügavusest kostis madalat haukumist. Kalju jalamil näis midagi liikuvat. Uus haugatus, madal ja kurjakuulutav, mis sarnanes oigega. Sellele vastuseks kõlas ulg elanikest mahajäetud asulast.

Pan-at-lee koopa all asuva puu otsast hüppas äkki keegi malta ja kadus pimedusse. Siis hakkas ta ettevaatlikult liikuma nagu kummitus luupainajalikus unenäos: aeglaselt, sujuvalt. Ta võis olla suur kott, kuid ka hiigelinimene, keda oma groteskse pintsliga oskas maalida ainult ükskõikselt valendav kuu — meisterkubist.

Aeglaselt lähenes kogu kaljule. Ta liikus nagu vihmauss. Jälle sattus ta kuu säravasse hõbelinikusse. Nüüd võis näha jäsemeid, mille

30

abil ta tõstis laisalt suurt lodevat keha pulkadele teel Pan-at-lee koopa poole.

Alt kuristikust kostis uuesti haukumist. Sellele vastati teiseltpoolt küla.

* * *

Ahvide Tarzan avas silmad. Pea valutas.

Alguses ei tajunud ta midagi, siis aga hakkas hoomama tõusvaid ja langevaid varje enda ümber ning mõistis viimaks, et lamab koopas. Tosin vaz-doni sõdurit kükitas omavahel juttu ajades tema ümber. Rohmakalt tahutud kivinõus leegitses tuli, mille värelemine manas seintele sõdurite groteskseid kujusid.

„Tõime ta siia elusana, gund," kuulis ta kellegi häält, „sest temasugust ho-doni pole veel kunagi nähtud. Tal pole saba. Ta on niisugusena sündinud, sest saba äralõikamisest ei anna märku ükski arm. Tema pöidlad ja suured varbad ei sarnane sugugi Pal-ul-doni inimeste omadega Ta on tugevam kui kümme meest ning võitleb Ja julmusega. Tõime ta siia elusalt, et võiksid näha, kuidas ta sureb."

Pealik tõusis ja astus Tarzani juurde, kes sulges silmad ja teeskles teadvusetut. Ta tundis karvaseid käsi, mis käänasid teda ühelt küljelt teisele ja mitte just õrnalt. Gund uuris teda pealaest jalatallani, eriti pöialde ja suurte varvaste kuju.

«Niisuguste jäsemetega ja ilma sabata tema ronida ei saa," ütles pealik

„Muidugi mitte," nõustusid sõdurid, „ta kukub kohe pulkadelt maha."

„Ma pole kunagi midagi sellist näinud," lausus pealik. „Ta pole vaz-don ega ho-don. Huvitav, kust ta tulla võis ja kes ta on?"

„Kor-ul-ja sõdurid karjusid: „Tarzan-jad-guru!" Arvatavasti on see tema nimi — Kohutav Tarzan. Kas tapame ta kohe praegu?"

„Ei, ootame veidi," vastas pealik, „kuni ta ärkab, tahan talle esitada mõne küsimuse. Jää siia, In-tan, ja valva teda. Kui ta jälle kuulda ja rääkida saab, kutsu mind."

Ta pööras ümber ja lahkus koopast, teised peale In-tani tema kannul. Tarzanist möödudes pillasid nad mõned märkused, millest ahv-inimene järeldas, et Kor-ul-ja abivägi tungis kallale väikesele Kor-ul-luli salgale ja kihutas selle minema. Nähtavasti päästsid Om-ati tema ustava Id-ani väledad jalad.

Tarzan naeratas, paotas silmad ja piilus salamahti In-tani poole. Sõdur seisis sissekäigu juures seljaga Tarzani poole ja vaatas välja.

Vang proovis tema randmeid köitvate nööride tugevust. Need tundusid olevat võrdlemisi nõrgad, käed olid aga millegipärast seotud ette. See kinnitas, et vaz-donid võtsid väga harva vange, kui nad seda üleüldse tegid.

Ettevaatlikult tõstis Tarzan käed üles ja uuris sõlmi. Julm naeratus libises üle ta näo. Otsekohe hakkas ta teravate hammastega sõlmi lahti päästma, pidades samal ajal silmas In-tani. Viimane sõlm tuli lahti.

31

Tarzani käed olid vabad. Sel hetkel pööras In-tan ringi, et heita vangile pilku. Ta märkas, et viimane oli muutnud oma asendit, ta ei lamanud enam selili, vaid küljeli, käed tõstetud silme ette.

In-tan tuli lähemale ja kummardus vangi kohale. Nöörid käte ümber tundusid üsna lõdvad. Ta sirutas välja käe, et neid lähemalt uurida, kui samal hetkel haaras maaslamaja tal ühe käega kõrist ja teisega randmest. Rünnak oli nii ootamatu, et In-tan ei jõudnud isegi karjata-da, kui raudsed käed teda vaikima sundisid. Äkki tõmbas vang teda ettepoole, nii et In-tan veeres üle tema põrandale, ja järgmisel silmapilgul istus Tarzan ta rinnal. In-tan rabeles kõigest jõust, püüdes vabaneda ja nuga kätte saada, kuid vastane jõudis temast ette. Vaz-doni saba põimus ahvinimese kõri ümber — ka see võis kägistada —, kuid tema oma nuga eraldas armsa ihuliikme muust kehast.

Vaz-doni vastupanu nõrkes, silmapilk hiljem oli ta juba surnud. Tarzan ajas end täies pikkuses sirgu ja asetas jala surnud vaenlase rinnale. Ta tahtis nii väga tuua kuuldavale oma metsiku sugukonna võidukisa, kuid ei söandanud. Seina äärest leidis ta oma noa, vibu ja nooled.

Tarzan astus rõdule ja vaatas ringi. Oli juba öö. Ta kuulis naaber-koobastes hääli ja haistis valmistatava söögi lõhna. Alla vaadanud, hin-gcis ta kergendatult. Tema koobas asus alumises reas, vaevalt kolmkümmend jalga kalju jalamist kõrgemal.

Ta tahtis juba laskuda, kui talle turgatas pähe mõte, mis manas huultele julma naeratuse. Selle mõtte sünnitas vaz-donide antud nimi: Tarzan-jad-guru, Kohutav Tarzan.

Ta pöördus tagasi koopasse, kus lebas vaz-doni surnukeha, lõikas oma noaga sõduril pea otsast ja viskas kuristikku. Hääletult laskus ta mööda pulkadest redelit maapinnale — nii kiiresti ja osavasti, et vaz-donide imestus oleks seda nähes olnud otsatu.

Õnneks ei näinud teda keegi. Kuristiku põhjas tõstis ta vaz-doni pea üles ja kadus tihedasse metsa õudset võidumärki juukseidpidi peos hoides. Kohutav? Kuid te otsustate metslooma üle tsiviliseeritud inimese vaatevinklist lähtudes.

Võib arvata, et lõvile igasuguseid trikke õpetades teete temast tsiviliseeritud looma. Tühi lora! Kiskja ta oli ja selleks ka jääb. Tarzan jäi endiselt Tarzaniks-tarmanganiks ja tema rinnas tuksus ürginimese metsik süda.

All hakkas ta otsima kohta, kus saaks vastasolevast kaljuseinast üles minna, et Om-ati asulasse tagasi pöörduda. Viimaks jõudis ta paika, kus jõgi oli kaljule nii lähedal, et teekonna jätkamiseks otsustas ta sellest üle ujuda. Siin haistis ta Pan-at-lee tuttavat lõhna. See oli sama koht, kus Om-ati kallim üle jõe ujus ja džunglisse põgenes.

Tarzan muutis jalamaid oma plaani. Pan-at-lee elas, sest oli alles hiljuti siit läbi läinud. Tarzan otsustas jätkata otsinguid, et aidata oma sõpra Om-ati. Jäljed viisid džunglisse selle koha juurde, kus Pan-at-lee hakkas püstloodsest kaljuseinast üles ronima. Siia jättis Tarzan Intani pea, sidudes selle puu alumise oksa külge. Kaugemale ei võinud

ta oma võidumärki kanda, kaljuseinal oleks see talle tüliks olnud.

Ahvi väledusega ronis ta üles, järgides Pan-at-lee lõhna. Tee viis üle kaljutipu, see oli džunglielaniku tundlikele sõörmetele selge nagu trükitud lehekülg meile.

Tarzan teadis Kor-ul-greifist väga vähe. Ööpimeduses oli ta mitu korda näinud kummaliste hiigelsuurte olevuste hämuseid kontuure ning kuulnud Ta-denilt ja Om-atilt koletistest, keda kardavad kõik inimesed. Kuid hädaohud varitsevad kõikjal ja alati, nii päeval kui öösel.

Lapseeast alates oli surm kõndinud Tarzani kannul. Ta polnud kunagi maitsnud teistsugust elu. Võitlus surmaga oli siiani olnud tema elu sisu ning ta elas seda elu niisama lihtsalt ja loomulikult, nagu elate teie keset suurlinna hädaohte.

Must mees tunneb öösel džunglis liikudes hirmu, sest ta on harjunud alati omasuguste hulgas viibima ja kaitsma end nende lihtsate vahenditega, mille kasutamist võimaldab tema vähearenenud mõistus. Tarzan aga elas nagu lõvi lõvide keskel, nagu elavad pantrid, elevandid, ahvid. Ta oli tõeline džungliasukas, kes sõltub võitluses looduse ürgjõududega üksnes endast, oma jõust ja mõistusest. Seetõttu ei suutnud miski teda üllatada ega hirmutada. Ta kõndis džungli ööpimeduses niisama kindlalt nagu mõni talumees, kes otsib oma lehma ja teab, kust teda leida.

Pan-at-lee jälg lõppes kalju äärel. Seekord polnud vähimatki põhjust arvata, et ta alla hüppas. Lühikese otsimise järel leidis Tarzan ki-vipulkadest redeli.

Kõhuli kaljuserval lamades ja alla vaadates märkas ta äkki midagi seesugust, millest paugupealt arugi ei saanud. See miski liikus ja hakkas pikkamisi tema poole üles ronima. Tarzan pingutas silmi ja sedamööda, kuidas olevus kõrgemale tõusis, nägi, et see sarnanes suure ahviga.

Olevusel oli saba.

Aeglaselt ronis olevus ülemiste koobaste reani ja kadus ühte neist. Tarzan hakkas uuesti liikuma mööda Pan-at-lee jälgi. Ahvinimene kergitas murelikult kulme, nähes, kuhu jäljed viisid.

Ta oli peaaegu jõudnud kolmanda koopani, kui vaikust rebestas äkki südantlõhestav hädakisa.

VI. Võitlus karvase Tor-o-doniga

Pan-at-lee magas rasket rahutut und nagu ikka inimene, kes on kehaliselt kumatud ja läbi elanud närvivapustuse. Ta nägi unes, et magab suure puu all Kor-ul-greifi kuristiku põhjas ja tema poole roomab üks siinseid kõige õudsemaid elukaid. Kuid ta ei suutnud silmi avada ega end liigutada.

Neiu püüdis karjuda, kuid ühtegi heli ei pääsenud ta huulilt. Ta tundis, kuidas mingi olend puudutas ta rinda, kõri, käsi, haaras temast kinni ja tõmbas enda poole. Üleloomuliku jõupingutusega avas ta silmad

33

ja lootis, et oli näinud vaid und, mis haihtub jäljetult nagu alati. Kuid seekord polnud see nii. Poolhämaras ruumis nägi ta enda kõrval mingi hirmuäratava olendi kuju, tundis karvaseid sõrmi oma kehal ja hatust rinda, mille vastu teda suruti.

Oo, Jad-ben-Otho! See polnud unenägu. Ta karjatas ja püüdis kallaletungijat eemale tõrjuda, kuid kuulis vastuseks metsikut lõrinat ja teine karvane käsi kahmas tal juustest kinni. Loom tõusis tagajalgadele ja lohistas ta kuupaistest valgustatud rõdule. Samal hetkel nägi neiu meest, kes astus üle rõdu ääre, ja pidas teda ho-doniks.

Ka loom nägi inimest. Ta urises ähvardavalt, kuid Pan-at-leed lahti ei lasknud. Kallaletungi ootel tõmbus ta küüru, urisedes üha valjemini, kuni see.mattis kinni isegi kuristiku sügavusest kostvad hirmsad hääled. Ka valge mees tõmbus küüru ja tõi kuuldavale metslooma omaga sarnanevat urinat.

Pan-at-lee värises: ta teadis, et on kadunud. See polnud ho-don; kuigi ta kartis ho-doni, kartis ta seda olevust veel rohkem — nii kohutavad olid tema kassilikud liigutused ja metsik kisa Kaks olevust hakkavad nüüd kohe tema pärast võitlema. Kes neist ka ei võida, on tema, Pan-at-lee, kadunud. Võib-olla õnnestub tal võitluse ajal üle rõdu ääre kuristikku hüpata ja surnuks kukkuda?

Nüüd tundis ta ära olevuse, kes oli talle kallale tunginud: see oli tor-o-don. Aga kes oli siis teine? Pan-at-lee nägi teda kuupaistel väga hästi, kuid ei suutnud asetada ühtegi tuntud olevuste liiki, sest tal polnud saba ning ta käed ja jalad ei sarnanenud Pal-ul-doni asukate omadega.

Mees lähenes aeglaselt tor-o-donile. Käes helkis tal haljas nuga. Ootamatult hakkas ta rääkima.

„Kui ta sinu lahti laseb," ütles mees, „et vabastada oma käsi, siis jookse kähku mu selja taha, Pan-at-lee, ja peida end koopasse, mis on pulkredeli all. Sealt jälgi võitlust. Kui ma kaotan, jääb sul küllalt aega, et selle aeglase olendi eest põgeneda. Kui ma võidan, tulen sinu juurde koopasse. Olen Om-ati ja sinu sõber."

Viimased sõnad vähendasid Pan-at-lee hirmu, kuid ta ei saanud aru, kuidas teadis võõras tema nime. Ja kuidas ta taipas, et neiu oli pulkredelit mööda sellesse koopasse roninud? Arvatavasti ta nägi, kuid nii või teisiti oli kõik arusaamatu.

„Kes sa oled?" küsis neiu. „Kust tuled?"

„Olen Tarzan," vastas mees. „Tulin siia Om-ati, Kor-ul-ja gundi juurest sind otsima."

Om-at on Kor-ul-ja gund?! Mis imelik jutt see oli? Pan-at-lee tahtis veelgi pärida, kuid ahvinimene lähenes juba tor-o-donile, kes kisendas nii läbilõikavalt, et summutas Pan-at-lee hääle, ja talitas nii, nagu oli ennustanud inimene. Ta laskis neiu juuksed lahti ja valmistus kallaletungiks. Silmapilk hiljem tormas kaks looma surmaheitlus-se. Kumbki otsis oma vastase kõri. Pan-at-lee ei mõelnudki põgeneda, vaid vaatas pealt ja ootas, sest oma primitiivses metsikus teadvuses oli ta juba otsustanud panna lootuse kummalisele võõrale, kes avas ta südame

34

sõnadega: „Olen Om-ati sõber!" Nuga käes, ootas ta parajat juhust, et aidata Tarzanit võitluses tor-o-doniga. Et võõramaalane temaga üksi ilma neiu abita toime tuleks, seda Pan-at-lee ei uskunud, sest tundis selle olevuse uskumatut jõudu, kellega ahvide kasvandik võitles. Tor-o-done polnud Pal-ul-donis küll kuigi palju, kuid ka need vähesed ajasid vaz-doni ja ho-doni naistele hirmu nahka, sest jooksu-ajal röövisid isased tor-o-donid iga naise, kes neile teele sattus.

Tor-o-don haaras sabaga Tarzanil jalast ja lõi ta tasakaalust välja. Mõlemad prantsatasid raskelt kivipõrandale. Kuid ahvinimene oli nii väle, et isegi kukkudes jõudis ta end pöörata ja tor-o-doni peale jääda. Pooma saba otsis Tarzani kõri, nagu seda mõne tunni eest oli teinud In-tan.

Et haarata loomast mõlema käega, pidi Tarzan loobuma oma tublist sõjariistast — noast. Nuga jäi peatuma kaugele, üsna kuristiku servale. Ahvinimese käed olid ametis vastase käte tagasitõrujumisega, mis haarasid teda kõrist ja käänasid pead tor-o-doni hirmuäratavate kihvade poole. Nüüd keeras loom oma pika saba Tarzani kaela ümber.

Pan-at-lee kükitas võitlejate kohal. Ta nuga oli valmis andma surmavat lööki, kuid ei saanud seda teha, sest vastased vahetasid nii tihti oma asendit, et tor-o-doni asemel võis see tabada Tarzanit.

Ahvinimene tundis, kuidas vastase saba aeglaselt, kuid kindlalt tema kaela ümber kokku tõmbus. Ta tõmbas pea õlgade vahele, et tugevad õlamusklid teda kägistamise eest osaliseltki kaitseksid, kuid mõistis, et võitlus võib lõppeda tema kahjuks. Hiiglaslikul loomal polnud vähem jõudu kui gorilla Bolganil, pealegi oli ta ka väga raske. Üliinimliku jõupingutusega lükkas ahvinimene tor-o-doni käed laiali ja ründava mao väledusega lõi oma hambad tema tuiksoonde. Samal hetkel nööris olendi saba Tarzani kõri lõplikult kinni. Algas pöörlevate ja väänlevate kehade surmaheitlus.Tarzani tegutsemist juhtis inimmõistus, seepärast veeresid mõlemad kehad Tarzani valitud suunas — kuristiku serva poole, kus lebas nuga.

Kägistav saba takistas õhu juurdevoolu kopsudesse. Tarzani värisevad huuled olid avatud ja keel rippus suust, tema mõtted läksid segaseks ja pilk tuhmus. Kuid see kõik sündis alles pärast seda, kui ta oli eesmargile jõudnud. Väle käsi haaras haigutava kuristiku äärelt noa.

Võtnud kokku oma viimase jõu, torkas ahvide kasvandik noa kuni pidemeni vaenlase rinda — üks, kaks, kolm korda Siis läks tema silme ees kõik mustaks ja ta kukkus koos tor-o-doniga üle kuristiku ääre.

Oli Tarzani õnn, et Pan-at-lee teda kuulda ei võtnud ega põgenenud, kuni ta tor-o-doniga võides. See päästis ta elu. Jälgides ligidalt kohutavat heitlust, mõistis Pan-at-lee täielikult Tarzani hädaohtlikku olukorda

Nähes vastaseid üle kuristiku ääre veerevat, haaras ta välkkiirelt Tarzani käsivarrest ja viskus kõhuli maha. Tor-o-doni lihased nõrkesid Tarzani noa viimase torkega, käed lasksid ahvinimesest lahti ja tor-o-don kadus kuristikku.

Uskumatult suure vaevaga hoidis Pan-at-lee oma kaitsjat kuristiku

35

kohal. Ta püüdis rasket keha pikkamisi rõdule tirida, kuid see käis tal üle jõu. Ta võis Tarzanit üksnes kõvasti kinni hoida, lootes, et midagi juhtub enne, kui raugeb tema vastupidavus.

Ta ei teadnud, kas tundmatu on elus või surnud, kuigi viimast ei suutnud ta uskuda. Kui ta nüüd toibub, on hästi, kui ei, siis ei tule ta enam iialgi teadvusele, sest ta tundis oma sõrmi kangeks jäävat ja kätt nende vahelt välja libisevat. Samal hetkel tuli Tarzan teadvusele. Ta ei võinud teada, missugune jõud teda hoidis, kuid adus, et libiseb aeglaselt selle jõu käest. Tema pea kohal oli kaks pulka. Neist haaras ta kinni just sel hetkel, kui Pan-at-lee oli sunnitud temast lahti laskma.

Vähe puudus, et ta oleks kuristikku langenud. Sellest pääses ta vaid tohutu jõupingutusega. Ta rippus kätel, jalad leidsid uusi astmeid. Esimene mõte oli vaenlasest. Kus ta on? Ootab üleval, et talle ots peale teha?

Tarzan vaatas üles ja silmas Pan-at-lee kohkunud nägu. „Oled elus?" hüüdis ta.

„Muidugi," vastas Tarzan. „Kus karvane on?" Neiu näitas alla. „Seal," sõnas ta. „Surnud." „Hästi. Oled sa terve?"

„Tulid just õigeks ajaks," vastas Pan-at-lee. „Aga kes sa oled? Kui-as sa teada said, et ma siin olen ja mida sa Om-atist tead? Miks nimetasid sa teda gundiks?"

„Pea nüüd ometi," hüüdis Tarzan. „Iga asi omal ajal. Armas jumal, te olete kõik ühe vitsaga löödud — Kerchaki sugukonna emaahvid, inglise leedid ja nende Pal-ul-doni õed. Kannata veidi ja ma räägin sulle kõik, mida tean. Asusime neljakesi koos Om-atiga Kor-ul-jast teele, et sind otsida. Meile tungisid kallale Kor-ul-luli sõdurid. Mind võeti vangi, kuid ma põgenesin. Siis leidsin uuesti su jälje ja juhtusin kalju jalami juurde just sel hetkel, kui karvane olend su koopasse ronis. Kuulsin su karjatust. Mis edasi juhtus, tead ise."

„Kuid sa nimetasid Om-ati Kor-ul-ja gundiks," meenutas neiu. „Es-sat on ju gund."

„Es-sat on surnud," seletas Tarzan. „Om-at tappis ta võitluses ja on nüüd gund. Om-at tuli tagasi sind otsima. Ta nägi Es-sati sinu koopas ja tappis ta."

Jah," sõnas neiu. „Es-sat tungis minu koopasse, lõin talle kiviga pähe, siis põgenesin..."

„Siis ajas sind lõvi taga," jätkas Tarzan, „ja sa hüppasid kaljult Kor-ul-luli kuristikku ning pääsesid eluga, sest kukkusid jõkke." „Aga kuidas sa seda kõike tead?"

„Nüüd küsin ma sinult midagi: kuidas kutsutakse seda olendit, kellega ma praegu võitlesin?"

„See oli tor-o-don," vastas neiu. „Olen seni näinud ainult ühte. Nad on kohutavad olendid, kavalad kui inimesed ja julmad kui loomad. Sõdur, kes teda võita suudab, peab olema väga tugev." Ta silmitses Tarzanit varjamatu imetlusega.

36

„Sa pead nüüd korralikult välja magama," ütles Tarzan, „sest homme läheme tagasi Kor-ul-jasse. Olen kindel, et sa pole selle aja jooksul õieti saanudki puhata."

Pan-at-lee, keda suigutas õnnis turvatunne, magas rahulikult hommikuni, kuna Tarzan heitis magama Pan-at-lee koopa ette rõdule.

Päike seisis juba kõrgel, kui ahvinimene ärkas. Kahe tunni eest oli päike valgustanud mitme miili kaugusel üht teist kangelaslikku kuju. Mees, ilus kui jumal, tungis hirmu tundmata läbi õudse soo, mis haisva vallikraavina Pal-ul-doni ümbritses. Kord rinnuni nätskes mudas, kord ohustatuna hirmuäratavatest kahepaiksetest, liikus ta üleloomuliku visadusega samm-sammult edasi. Soo keskel oli lahtine vesi — mudane ja rohekas. Ta jõudis sinna kahe tunniga pärast uskumatuid jõupingutusi. Mudane oli tema pruun sile ihu, mudane oli tema kallis püss, mis helkis tõusvas päikeses.

Ta seisatas viivuks lahtise vee ääres, hüppas siis sisse ja hakkas ujuma Ta ujus pikkade kergete tõmmetega, et säästa jõudu, sest ees ootas veel kahetunnine ränk teekond läbi soo. Ta oli läbinud juba umbes pool maad, kui otse tema ees tõusis sügavusest veepinnale kohutav kahepaikne. Loom hakkas sisisema ja ajas pärani tohutud lõuad.

Tarzan ärkas, sirutas oma võimsat keha ja hingas täiel sõõmul hom-mikuvärsket õhku. Otse tema all laius Kor-ul-greifi puude tihe tumeroheline lehestik. Kuid Tarzanit see ei heidutanud ega peletanud eemale. Siin oli džungel, tema südamele nii armas džungel.

Olgu see maa pealegi võõras, kuid polnud niisugust džunglit, mis Tarzanit toita ei oleks suutnud. Ta naeratas ja hakkas laskuma.

Kalju jalamile jõudnud, läks ta metsa ja peatus. Tähelepanelikud silmad, terased kõrvad ja tundlikud sõõrmed otsisid kõikjalt loomade jälgi. Ta tungis veel sügavamale metsa, astudes kergelt ja kuulmatult Vibu ja nooled olid hakkamas. Kerge hommikutuul puhus kuristiku suunas. Sinna ta oma sammud seadiski.

Ühtäkki haistis ta põder Bara tugevat magusat lõhna. Tarzan pidi äärepealt rõõmust karjatama, sest talle maitses väga põdra liha Ahvinimene hakkas kiiresti, kuid ettevaatlikult edasi liikuma. Saak polnud kaugel. Tarzan hoidus lähenemisel puude varju.

Peagi nägi ta ka põtra ennast. Bara kustutas janu Kor-ul-greifi jõest. Põder oli puudest liiga kaugel, et talle ülevalt kallale tungida, seepärast pidi ahvinimene lootma noole tugevusele ja tabavusele. Kõik olenes esimesest noolest. See võis igaveseks kustutada Bara eluküünla, kuid teisalt võis ka koos Baraga kaotsi minna. Tarzani parem käsi liikus kaugele taha. Vibu, mida teie ega mina poleks pingutada suutnud, paindus džunglivalitseja võimsate käte vahel üsna kergelt. Kaebliku vilinaga läks lendu nool, Bara hüppas kõrgele õhku ja varises surmaagoonias maha. Nool oli läbistanud ta südame.

Tarzan jooksis saagi juurde ja kummardus, et põtra selga visata, kuid samal hetkel kostis ta selja tagant mürisev haukumine. Ta heitis pilgu taha ja nägi mõne sammu kaugusel olevust, kes paleontoloogide arvates elas vanaaegkonna hilisemal ajastul — hiigelolevust, kes

37

tulivihaselt haukudes talle kallale tungis.

Pan-at-lee ärkas ja otsis silmadega rõdul Tarzanit, kuid seal teda polnud. Ta hüppas jalule, jooksis välja ja vaatas Kor-ul-greifi poole ning taipas siis, et Tarzan läks jahile. Nii oligi, ta nägi viivuks ahvini-mese kogu metsaserval. Neidu valdas hirm. Tema kaaslane viibis esimest korda Kor-ul-greifis ega võinud aimata, milliseid kohutavaid hädaohte kuristik peitis. Miks ta ei kutsunud meest tagasi?

Nii oleksime talitanud mina ja teie, aga mitte vaz-donid. Pal-ul-doni elanikud tunnevad greifi, nad teavad, et koletisel on nõrk nägemine ja hea kuulmine ning nad ilmuvad alati välja inimese hääle peale. Tarzanit hõigata oleks tähendanud talle vaid õnnetus kaela tuua. Seepärast ei teinud Pan-at-lee häältki, vaid laskus hädaohust hoolimata kuristikku, et teda hoiatada. See oli väga julge tegu, sest Pan-at-lee võitis endas aastatuhandeid kasvatatud kartuse hirmsate kiskjate ees.

Pan-at-lee, kuulsate küttide järeltulija, aimas õigesti, et Tarzan liigub vastu tuult. Selles suunas hakkaski ta ahvinimese värskeid jälgi otsima, mida polnud kuigi raske teha, sest Tarzan ei püüdnudki neid varjata. Pan-at-lee liikus kiiresti edasi kohani, kus ahvinimene oli puu otsa roninud. Loomulikult taipas neiu, miks Tarzan seda tegi. Samal eesmärgil kasutas puid ka Pan-at-lee oma rahvas. Kuid edasi ta Tarzanit jälitada ei osanud — tema haistmine polnud kaugeltki nii arenenud kui ahvinimesel.

Neiu liikus endiselt vastu tuult edasi, süda hirmust pekslemas. Parajasti jõudis ta lagendiku äärde ja nägi Tarzanit tapetud põdra üle kummardumas. Samal hetkel kostis ta kõrvu kohutav möirgamine. See hirmutas teda kirjeldamatult, kuid ei halvanud tegutsemisvõimet, vaid isegi õhutas seda. Pan-at-lee ronis kõige lähema puu otsa ega peatunud enne kui kõrgel ladvas. Siit vaatas ta alla.

Olend, kes Tarzanile kallale tungis, oli määratu suur ja hirmuäratav. Kuid inimene ei löönud kartma, vaid üksnes vihastas, sest mõistis, et selles võitluses jääb ta kaotajaks. Oli ainult üks võimalus surmast pääseda, see oli kiiresti ja silmapilk põgenda. Ja Tarzan põgenes, võttes kaasa tapetud põdra Bara.

Lähima puuni polnud rohkem kui kaksteist sammu, niisama kaugel oli temast ka loom. Kuid olukorra muutis keeruliseks looma tohutu kasv. Oleks Tarzan ka puuni jõudnud, oleks ta uskumatult lühikese ajaga pidanud ronima suurde kõrgusse, sest loom võis ta kätte saada igalt oksalt kolmekümne jala kõrgusel maapinnast, tagumistele jäsemetele tõustes aga isegi viiekümne jala kõrguselt. Ent Tarzan oli pärit ahvide sugukonnast ja kuigi greif oli oma raskest kerest hoolimata uskumatult väle, ei suutnud ta ahvinimesega võistelda. Isegi ahvid kadestasid Tarzani ronimisvõimeid. Ühtäkki lõppes greifi haukumine puu all. Ehkki ta tõusis tagajalgadele, nagu Tarzan oli arvanud, ei ulatunud ta ometi Tarzanini. Parajas kauguses greifi ähvardavatest lõugadest jäi Tarzan pidama ja nägi äkki oma üllatuseks Pan-at-leed, kes istus just tema pea kohal ja värises hirmust.

„Kuidas sa siia said?" küsis Tarzan.

38

Neiu selgitas.

„Sa tulid mind siis hoiatama?" küsis Tarzan. „See on sinust väga julge ja õilis. Ma ei suuda ainult taibata, miks ma ei tundnud selle eluka lõhna, sest ta tuli ju pealttuule."

„Siin pole midagi imelikku," ütles Pan-at-lee. „Selle poolest greif just teistest erinebki. Räägitakse, et inimene pole võimeline tema lähedust tunnetama, enne kui ta juba ründab — nii vaikselt võib loom liikuda, hoolimata oma suurest kogust."

„Kuid mina oleksin pidanud teda vähemalt haistma," lausus Tarzan ärritatult

„Haistma?" kordas Pan-at-lee.

„Muidugi. Kuidas ma siis sinu arust põdra nii kiiresti üles leidsin?" Tarzan vakatas äkki ja vaatas alla haukuvale koletisele. Ahvinime-se tundlikud sõõrmed võbelesid,

nagu püüaks ta looma haista. „Ahaa!" hüüatas ta „Nüüd ma mõistan!" „Mida nimelt?" küsis Pan-at-lee.

„See loom tabas mind ootamatult, sest tal pole üldse lõhna," selgitas Tarzan. „Oled sa kunagi kuulnud tritseeratopsist? Ei ole? Niisiis see loom, keda te greifiks kutsute, on tegelikult tritseeratops, kes on välja surnud mitmesaja tuhande aasta eest. Ma nägin tema skeletti Londoni muuseumis, samuti tema restauratsiooni. Mulle tundus siis, et teadlased, kes seda tööd tegid, tuginesid põhiliselt oma kujutlusvõimele, kuid näen nüüd, et neil oli õigus. Tõsi küll, meie eksemplar erineb pisut Londonis restaureeritud koletisest, kuid sarnasus on nii suur, et võib hõlpsasti ära tunda. Peab ju arvestama, et nende lugematute aastasadade jooksul on Pal-ul-donis püsima jäänud loomad läbi teinud evolutsioonilisi muudatusi."

„Tritseeratops, London, evo... Ma ei saa üldse aru, millest sa räägid! " hüüdis Pan-at-lee.

Tarzan muigas ja viskas kuivanud puuoksaga all märatsevat looma Silmapilk tõusid tol seljal olevad määratud harjased turri ja järgnes kohutav haukumine. Tritseeratops oli umbes kakskümmend jalga pikk sinakashalli kere ja kollase peaga. Silmi ääristasid suured sinised söörid. Seljal olid tal punased kollaste äärtega harjased. Jäsemete vahelt paistis eemaletõukav kollane kõht Looma pead ehtis kolm sarve: üks lühike ninamikul ja kaks pikka kolju lael. Looma välimus oli kohutav ja ebatavaline, siiski pidi Tarzan tahtmatult imetlema võimsat hiidu, kes kehastas kõike, mida ahvinimene hindas — jõudu ja vaprust. Ainuüksi võimsas sabas peitus mitme elevandi jõud.

Kurjad väikesed silmad puurisid Tarzanit. Avatud lõugade vahelt paistsid suured pikad hambad.

„Rohusööja?" pomises ahvinimene. „Su esivanemad võisid seda olla, sina mitte."

Siis pöördus ta Pan-at-lee poole.

„ Läheme nüüd. Koopas kinnitame keha põdralihaga, siis läheme tagasi Kori-ul-jasse Om-ati juurde."

Neiu võpatas.

39

„Lahkuda? Meie ei lahku siit kunagi." „Miks mitte?" küsis Tarzan. Vastuse asemel osutas neiu greifile.

„Lollus!" hüüdis mees. „Ta ei saa puude otsas ronida. Okstel liikudes jõuame kaljuni kiiremini kui tema."

„Sina ei tunne greife," vastas Pan-at-lee pead raputades. „Nüüd hakkab ta meid jälitama, kuhu me iganes läheme, valvab meid puu all ja igal pool mujal. Ta ei lahku meist iialgi."

„Võime ju pikemat aega puude otsas elada," väitis Tarzan. „ Ükskord läheb see koletis ikkagi minema."

Neiu vaatas talle kurvalt otsa. „Ei iialgi," ütles ta. „Pealegi on siin ka tor-o-donid. Nad tulevad ja tapavad meid, osa meist söövad ise, ülejäänu viskavad greifile, sest greif ja tor-o-don on sõbrad. Tor-o-donid jagavad alati oma toitu greifidega"

„Sul võib ju õigus olla," sõnas Tarzan, „kuid isegi sellisel juhul ei kavatse ma siin istuda ja oodata, kuni keegi tuleb, poole minust nahka pistab ja teise poole sellele jälgile koletisele viskab. Kui ma siit tervena ei pääse, pole see minu süü. Kes kahju kardab, see kasu ei saa."

Koos Pan-at-leega hakkas Tarzan mööda puude latvu edasi liikuma Inimeste all maapinnal liikus sarviline hiidsisalik. Kui nad olid jõudnud metsa servale, kust kaljuni jäi veel umbes kuuskümmend sammu lagedat maad, seisis tritseeratops juba puu all ja ootas neid.

Tarzan vaatas kahetsevalt alla ja sügas kuklatagust.

VII. Greif

Ta vaatas Pan-at-lee otsa.

„Kas sa saad hästi kiiresti puulatvu mööda kuristikku ületada?" küsis ta. „Üksi?"

„Ei," vastas Tarzan.

„Kui sina lähed ees, võin minna igale poole." „Siis tule ja tee täpselt nii, nagu ma ütlen."

Ta asus puulatvu mööda tagasiteele nii kiiresti kui vähegi suutis, vibutades end ahvi kombel oksalt oksale, liikudes siksakiliselt ja valides teed nii, et greifile võimalikult rohkem raskusi tekitada üle suurte tihedate põõsaste, üle langenud puude. Kuid tema kaalutlused kukkusid läbi. Kui nad vastasoleva kuristiku serva jõudsid, oli greif juba seal.

„Uuesti tagasi," käsutas Tarzan.

Mõlemad pöördusid ümber ja nii kiiresti, kui vähegi suutsid, liikusid tagasi vana Kor-ul-greifi metsa ülemise terrassi kaudu. Tulemus oli sama — ei, veelgi hullem, sest esimese greifiga oli seltsinud teine ja nüüd seisid nad juba kahekesi puu all, kus Tarzan peatus.

Nende pea kohal kõrgus kalju arvukate koobastega, mis neid oma varju kutsusid. Pääsemine oli nii ligidal ja ühtaegu nii lõpmatult kaugel.

40

All kalju jalamil lebas endiselt tor-o-doni korjus. Puu otsast paistis see hästi kätte. Üks greifidest astus lähemale ja nuusutas seda, kuid sööma ei hakanud. Hommikul jahile minnes oli Tarzan tor-o-doni pealiskaudselt uurinud ja jõudnud järeldusele, et see oli kas kõrgemat liiki ahv või väga madala intellektuaalse tasemega alamat liiki inimene — midagi jaava pitekantropuse taolist, vaz-donide ja ho-donide eelkäija.

Kuni Tarzani silmad ükskõikselt all arenevat stseeni jälgisid, töötas tema aju palavikuliselt plaani kallal, kuidas aidata Pan-at-leed siit põgeneda. Ta mõtteid segasid kuristiku põhjast kostvad kummalised karjatused.

„Hii-hoo! Hii-hoo!" kõlas äkki läheduses.

Greifid tõstsid pead ja vaatasid hääle suunas. Üks neist tegi madalat korisevat häält. See polnud haukumine ega tähendanud viha. Tarzan vaatas Pan-at-lee otsa. „Mis see on?" küsis ta.

„Ei tea," vastas neiu. „Võib-olla mõni veider lind või uus hirmus loom, kes elab selles õudses paigas."

„Ahaa, seal ta ongi!" hüüatas Tarzan. „Vaata!"

Pan-at-lee karjatas õudusega: „Tor-o-don!"

Loominimene tuli aeglasel laisal kõnnakul, nui käes, otse greifide poole, kes otsekui ehmudes taganesid. Tarzan jälgis toimuvat suure põnevusega. Tor-o-don peatus tritseeratopsi ees. See raputas ähvardavalt pead ja hakkas urisema, kuid tor-o-don sööstis kärmelt ette ja hakkas looma nuiaga pähe taguma. Ahvide Tarzani hämmastuseks tõmbus greif tagasi nagu peksasaanud peni, olgugi et oleks võinud endast palju nõrgema ja väiksema tor-o-doni lihtsalt alla neelata.

„Hii-hoo!" kisendas tor-o-don ja greif astus aeglaselt tema poole. Tugev hoop keskmise sarve pihta sundis ta paigale. Tor-o-don läks rahulikult ta selja taha, ronis mööda saba üles ja istus seljale. «Hii-hoo!" kisendas ta jälle ja lõi greifi nuiaga. Viimane hakkas pikkamisi liikuma.

Tarzan oli nähtud stseenist nii rabatud, et talle ei tulnud pähegi soodsat võimalust kasutada ja jalga lasta. Loendamatud aastatuhanded olid möödunud ta silme eest,

avades kauge ja hämara möödaniku lehekülgi. Tarzan ja tema kaaslane nägid ürginimest ja selle esimest kodulooma.

Nüüd peatus greif ja vaatas haukudes nende poole üles. Loom oli peremeest võõraste kohalolekust hoiatanud. Samal hetkel ajas tor-o-don greifi puu juurde, mille otsas kükitasid põgenikud, ja tõusis tritseeratopsi kühmulisel seljal püsti. Tarzan nägi tema metsikut nägu, võimsaid kihvu ja vägevaid muskleid. Niisugusest olendist põlvnes inimsugu — ja ainult niisugusest võiski ta põlvneda, sest üksnes tema suutis võita kõiki ürgelu koledusi.

Tor-o-don lõi endale vastu rinda ja tõi kuuldavale jubeda elajaliku möirge. Tarzan tõusis õõtsuval oksal püsti — sihvakas ja kaunis nagu pooljumal, tsivilisatsioonist rikkumata, suurepärane näide selle

kohta, missuguseks oleks võinud saada inimsugu, kui tema seadused poleks rikkunud looduse seadusi.

Nüüdisaeg asetas noole vibule ja tõmbas nööri kaugele tagasi. Möödanik, kes tugines oma nõudmistes toorele jõule, tegi katset teist alla kiskuda, kuid vabanenud nool läbistas metsiku südame ja Möödanik hääbus unustuse hõlma, kuhu tema sugu oli juba ammugi langenud.

„Tarzan-jad-guru!" sosistas neiu tasa, korrates imeüusega nime, mille Tarzanile olid andnud tema suguharu sõdurid.

Ahvinimene pöördus tema poole.

„Pan-at-lee," lausus ta, „need loomad võivad meid siin piirata jumal teab kui kaua. Kardan, et koos meil ei õnnestu põgeneda, kuid mul on plaan. Sa jääd siia ja varjad end lehestikus, mina aga lähen tagasi kuristiku teise äärde ja püüan karjumisega nende tähelepanu kõrvale juhtida. On nad tõesti nii rumalad, nagu ma arvan, järgnevad nad mulle. Kui nad on läinud, jookse kalju poole. Oota mind koopas üks päev, mitte kauem. Kui ma pole homme koidikuks tagasi tulnud, mine üksi Kor-ul-jasse. Siin on sulle tükk liha." Ta kiskus põdral jala küljest.

„Ma ei või sind maha jätta," ütles neiu lihtsalt. „Meie suguharus pole kombeks oma sõpru ega liitlasi hädas hüljata. Om-at ei andestaks mulle seda iialgi."

„Ütle Om-atile, et ma käskisin sul lahkuda," sõnas Tarzan.

„On see käsk?" küsis neiu.

„See on käsk. Ela hästi, Pan-at-lee. Rutta Om-ati juurde. Sa oled vääriline naine Kor-ul-ja pealikule."

Nende sõnadega hakkas ta pikkamisi puude otsas edasi liikuma.

„Ela hästi, Tarzan-jad-guru!" hüüdis neiu talle järele. „Om-at ja Pan-at-lee on õnnelikud, et neil on niisugune sõber!"

Kõva häälega karjudes jätkas Tarzan oma teed ja suured greifid järgnesid talle. Nähtavasti läks Tarzani kavalus õnneks. Ta rõõmustas, et meelitab loomi Pan-at-leest üha kaugemale.

Mitu korda püüdis Tarzan oma jälitajaid kavalusega üle trumbata, kuid asjata. Niipea kui ta suunda muutis, tegid nemad sedasama. Metsa serval hakkas ta otsima puud, mille otsast oleks võinud kaljule hüpata, kuid otsingud jäid tulemuseta Alles nüüd taipas ta oma olukorra lootusetust ja seda, miks Pal-ul-doni asukad tundsid müstilist hirmu Kor-ul-greifi ees.

Saabus öö, ja kuigi Tarzan oli hommikust saadik püüdnud greifidest vabaneda, polnud ta vabadusele lähemal kui sel hetkel, mil kuulis oma edukal põdrajahil esimest korda greifi haukumist. Greifid jälitasid teda niisama väsimatult ja energiliselt nagu hommikul, kuid öö edenedes hakkas Tarzanil tekkima lootus, sest nagu kassid, nii oli ka Tarzan rohkem ööloom.

Kuid jällegi pidi ta oma lootustes pettuma üheainsa nõrga koha pärast — ta ei tundnud greife. Tundus, et need loomad ei maga sugugi, spst ka pimedas jälitasid nad teda visalt, tõkestades teed vabadusse. Koidu eel loobus ta lõpuks oma katsetest ja uinus kõrge harulise puu keskmisel oksal.

42

Päike seisis juba kõrgel, kui Tarzan ärkas värske ja reipana. Tal oli hästi meeles oma olukord, seepärast ei teinud ta ainsatki liigset liigutust, et mitte paljastada vangivalvuritele oma asukohta. Ta püüdis vaikselt ja tähelepandamatult kaduda tihedasse lehestikku, kuid juba esimesel katsel tervitas teda alt madalahäälne haukumine.

Üks paljudest tsivilisatsiooni saavutustest, mis Tarzanil omandamata jäi, oli sõim. Tekkinud olukorras võis seda vaid kahetseda, sest vägisõnad päästavad meid vähemalt tagasihoitud emotsioonidest. Suusõnalisele solvamisele eelistas Tarzan kehalist, ja niipea kui alt kostev haukumine kinnitas tema lootuste järjekordset nurjumist, rebis ahvini-mene puu otsast mingisuguse ümmarguse vilja ja virutas sellega kõigest jõust greifile pähe. Mürsk sattus loomale silmade vahele ja Tarza-nit hämmastas looma reageering.

Greif ei sattunud hoopiski raevu, nagu Tarzan oli oodanud. Ta vaid näitas korraks hambaid ja pööras süüdlaslikul ilmel ära, astudes mõne sammu puust eemale.

Looma käitumine meenutas Tarzanile eelmise päeva vahejuhtumit, kui tor-o-don talle nuiaga koonu pihta lõi. Kavalas ja julges peas tekkis otsekohe põgenemise plaan, mis oleks sundinud kahvatama kõige kangelaslikumatki meest

Veetlev naeratus huultel, valmistus Tarzan oma elu suurimaks mänguks, mille võis välja mõelda üksnes inimene. Tema liigutused olid aeglased ja rahulikud, ei vähimatki märki närvitsemisest.

Kõigepealt otsis ta endale pika sirge oksa, kooris selle ära ja tegi peenema otsa teravaks. Töö valmis, vaatas ta suure rahuldustundega alla.

„Hii-hoo!" karjus Tarzan.

Kohe tõstsid loomad pea üles ja põrnitsesid tema poole. Ühe kõrist tungis esile nõrk urin.

„Hii-hoo!" kordas Tarzan ja viskas neile alla põdra jäänused.

Suure haukumisega tormasid greifid korjuse kallale teineteist eemale nügides. Viimaks kadus liha tritseeratopside lõugade vahele. Nad ajasid uuesti pea püsti ja nägid, et inimene tuli puu otsast alla.

Üks loomadest suundus Tarzani poole. Uuesti kordas Tarzan tor-o-doni metsikut hüüdu. Greif jäi nõutult seisma. Tarzan hüppas kergelt maha ja liikus lähema looma poole, kepp ähvardavalt püsti ja ürginimese sõnad huultel.

Kas vastab talle töölooma alistuv urin või inimsööja hirmuäratav haukumine? Sellest olenes Tarzani saatus.

***

Pan-at-lee kuulas tähelepanelikult, kuidas Tarzani petetud greifid temast üha kaugenesid. Veendunud, et vahemaa on juba küllalt suur, tuli ta kärmelt puu otsast alla ja jooksis nagu ehmunud emahirv üle lagendiku kalju poole. Ta astus üle eelmisel ööl talle kallale tunginud tor-o-doni keha ja juba mõne sekundi pärast ronis mahajäetud kalju

43

asula vanadest kivist pulkredelitest üles.

Koopas tegi ta tuld, küpsetas Tarzani antud lihatükki ja kustutas janu vanast veevärgist.

Ta ootas terve päeva, kuulates teraselt greifide haukumist, mis kostis kord lähemalt, kord kaugemalt. Nad jälitasid olendit, kes nii ootamatult nende ellu oli sekkunud.

Neiu ootas Tarzanit hommikuni. Senised kogemused olid talle näidanud, et hädaohtude korral on kahel inimesel alati kergem kui ühel. Kuid Tarzan-jad-guru ei tulnud ja Pan-at-lee asus üksinda Kor-ul-ja poole teele.

Ta jõudis vahejuhtumiteta Kor-ul-luli ja laskus mööda lõunapoolset kaljuseina kuristikku, nägemata oma rahva igipõliseid vaenlasi. Ta oli juba kindel, et lõpetab õnnelikult sündmusterohke rännaku ning kohtub peatselt oma rahva ja kallimaga.

Sellest õnnestavast veendumusest hoolimata liikus Pan-at-lee orus äärmise ettevaatlikkusega. Ettevaatus on ürginimese iseloomu tähtsaim joon. Minetab ta selle, ei või ta sugugi kindel olla, et järgmisel silmapilgul veel elab. Nii jõudis Pan-at-lee rajale, mis viis Jad-ben-Otho õitsvasse viljakasse orgu.

Vaevalt oli neiu rajale astunud, kui ühtäkki mõlemalt poolt teed otsekui maa alt kerkis tema ette paarkümmend valget ho-doni sõdurit. Hirmust värisedes põrkas Pan-at-lee tagasi ja sööstis uute jälitajate eest põõsastesse. Kuid sõdurid olid liiga lähedal. Nad piirasid ta sisse. Siis kahmas neiu noa ja silmapilk muutus ta kartlikust emahirvest raevunud ematiigriks. Ho-donid ei kavatsenud teda tappa, vaid ainult kinni võtta ja endaga kaasa viia. Ta kaitses end kõigest jõust ja mitu ho-doni sõdurit sai tunda tema nuga, enne kui see talt ära võeti. Siiski võitles Pan-at-lee edasi, hammustades ja küünistades vaenlasi, kuni ta käed seoti kinni ja suhu torgati puupulk, mis kinnitati nööriga kukla taha.

Algul keeldus ta köndimast, aga kui kaks sõdurit teda mööda maad hakkasid lohistama, muutis ta oma otsust. Siiski püüdis Pan-at-lee vastu panna niivõrd, kuivõrd seda lubasid seotud käed ja täistopitud suu.

Pärast teise salgaga ühinemist asusid nad kiirel sammul oru poole teele. Peagi selgus, et natde sihtkoht on A-lur, valguse linn. Oma esivanemate koopas leinas Kor-ul-ja pealik Om-at ühtaegu oma sõbra ja kallima kaotust.

VIII. Valguse linn A-lur

Keset Pal-ul-doniga piirnevat sood tungis võõrale kallale sisisev kahepaikne. Inimene adus, et tema vaevarikkale ja hädaohtlikule teekonnale on määratud rumal ja õudne lõpp.

Kuigi pääseda polnud peaaegu üldse lootust, ei kavatsenud inimene võitluseta alla anda. Ta paljastas noa ja jäi ootama lähenevat vaenlast. Olevus ei sarnanenud ühegi varem nähtud kahepaiksega. Kõige

rohkem meenutas ta krokodilli.

Nüüd kohe ründab ta inimest — see mingi väljasurnud loomaliigi kohutav jäänuk. Vastase võimsat soomuskatet silmitsedes sai mees äkki aru, et tal pole vähimatki võimalust seda oma väikese noaga läbi torgata. Looma pea oli juba tema kohal. Millist kaitseviisi ta ka ei valiks, peab ta seda tegema nüüd kohe.

Väledalt nagu nirk sukeldus mees pealetungiva keha alla, keeras end selili ja torkas noa looma külma pehmesse kõhtu. Kiire edasiliikumisega rebis loom ise oma haigutava haava veelgi suuremaks. Seejärel ujus mees võimsate tõmmetega vee all kaugemale ja kui ta uuesti pinnale tõusis, nägi surmavalt haavatud lohet jõuetus raevus veesam-baid õhku paiskamas. Haav oli surmav, mida näitas asjaolu, et loom teda ei jälitanud.

Sureva koletise möirgamise saatel ujus mees vastaskaldale ja astus Pal-ul-doni ümbritsevale järgmisele sooribale. Ta pidi tegema veel ühe üliinimliku pingutuse, et läbida ülejäänud soo.

Tal kulus veel kaks tundi, et vedada oma väsinud keha läbi püdela haisva muda, kuni varises lõpuks kalda pehmele rohuvaibale. Mõne jardi kaugusel vulises väike oja. Sinna läks tundmatu pärast lühikest puhkust, pesi ennast ja puhastas mudast oma sõjariistad, rakmed ning lõvinahast puusakatte. Ligi tund aega hõõrus, puhastas ja õlitas ta oma püssi. Jõudnud viimaks otsusele, et tema kallist sõjariista ei ähvarda enam mustus ega niiskus, tõusis ta üles ja asus uurima jälgi, mida ta oli järginud soo vastaskaldalt.

Leiab ta uuesti sohu kadunud jälje? Kui ei, siis võis tema kurnavat teekonda asjatuks pidada. Oma kogenud silma ja terava haistmisega otsis ta seisva vee ääres jälgi, mis jäid hariliku inimese silmale nähtamatuks.

***

Greifile lähenedes püüdis Tarzan võimalikult täpselt matkida tor-o-doni liigutusi. Hetkel, kui ta kriidiajastu koletise ees seisis, tundis ta ühtäkki oma elu juuksekarva otsas rippuvat, sest loom ei teinud ainsatki häält, üksnes põrnitses teda kahepaikse külmade silmadega. Tarzan tõstis kepi ja virutas ähvardava „hii-hoo" saatel loomale kõigest jõust koonu pihta.

Loom näitas hambaid ja pöördus tusaselt ära, täpselt nii nagu siis, kui teda oli käsutanud tor-o-don. Ürginimese eeskujul lähenes ka Tarzan loomale tagantpoolt, ronis mööda saba üles ja istus talle selga. Matkides taas tor-o-doni, lõi Tarzan elukat kepi terava otsaga, suunates teda löökidega kord paremale, kord vasakule mööda kuristiku põhja oru poole.

Esialgu tahtis ahvinimene ainult näha, kas loom allub tema tahtele, sest sellest sõltus ta pääsemine. Kuid tasus Tarzanil vaid tritseera-topsi selga istuda, kui ta tundis niisama meeldivat erutust nagu lapsepõlves esimest korda elevant Tantori laial seljal istudes.

Ta otsustas kasutada oma äsja omandatud võimu praktilise eesmärgi saavutamiseks.

45

Tarzani arvates pidi Pan-at-lee olema nüüdseks koju jõudnud või siis hukkunud. Nii või teisiti ei saanud ta Om-ati mõrsja heaks enam midagi teha. Teisel pool Kor-ul-greifi ilusas rohelises orus asus A-lur, valguse linn, mis oli tema eesmärk olnud sestsaadik, kui ta Pastar-ul-vedi kaljult esimest korda Jad-ben-Otho orgu nägi.

Kas varjasid linna müürid tema kadunud Jane'i, seda ta ei teadnud. Aga kui Jane üldse Pal-ul-doni maa-alal elas, pidi ta elama A-luris, sest hääbunud suguharu mustad karvased inimesed vange ei võtnud.

Niisiis läheb ta A-luri ja on äärmiselt mõjus, et teeb seda, istudes hirmuäratava eluka seljas, keda kardavad kõik Pal-ul-doni rahvad.

Paikkonda, kust ta greifi seljas läbi sõitis, ehtis troopikavöötme uhke lopsakas taimestik. Mõlemal pool rada kõrgus vööni erkroheline mahlakas rohi. Siin-seal võis näha puhast hõredat pargiga sarnanevat metsa, kuid aeg-ajalt muutus tihnik raskesti läbitavaks. Tihedas lehestikus võis näha linnuriigi uhkeid esindajaid.

Tuli ette silmapilke, kus ahvinimene nägi kurja vaeva, et sundida kuuletuma küllaltki jonnakat greifi, kuid iga kord sai ta viimasest jagu terava kepi abil, mis oli nii väike looma endaga võrreldes.

Pärast lõunat lähenesid nad kahe jõe ühinemiskohale. Vastaskaldal märkas ahvinimene suurt ho-donide salka Samal ajal nägid ho-donid ka teda ja tema määratu suurt veolooma. Hetkeks tardusid nad hirmunult paigale, siis tormasid metsa varjule.

Tarzan nägi neid vaid lühikest aega, kuid jõudis siiski märgata mitut vaz-doni, kes olid ilmselt külade ründamisel vangi võetud.

Inimhääli kuuldes pistis greif vihaselt haukuma ja hakkas neid taga ajama, ehkki nende teed tõkestas jõgi. Suure nüpeldamise peale õnnestus Tarzanil greif teele tagasi juhtida. Siitpeale muutus loom aina tusasemaks ja oli sõnakuulmatum kui kunagi enne.

Kui päike läänepoolse kõrgendiku taha veerema hakkas, pidi Tarzan kahetsusega nentima, et tema kavatsus greifi seljas A-luri ratsutada oli määratud nurjumisele, sest hiiglane avaldas järjest visamat vastupanu. Tema tohutu kõht nõudis toitu. Ahvinimene ei teadnud, kas tor-o-donid kasutasid greifide lõastamiseks öösel mingeid vahendeid, kuid ta ise ei suutnud midagi leida. Jäi vaid lootus, et leiab looma hommikul kusagilt lähedusest.

Tarzanile tegi muret veel üks asi: milliseks kujuneb tema vahekord loomaga, kui ta selle seljast maha tuleb. Kas temast saab jälle saagihimuline inimsööja või sunnib hirm kepi ees teda kuuletuma? Seda Tarzan ei teadnud, kuid ta ei saanud ju alatiseks greifi selga jääda. Ta otsustas tegutseda, kuni oli veel valge.

Siiani oli ta greifi kogu aeg edasi ajanud, mõtlemata sellele, kuidas teda peatada. Ta katsetas kepiga mitut moodi, kuni löök vastu kühvliga sarnanevat nina sundis tritseeratopsi seisatama Lähedal kasvasid tiheda lehestikuga puud, kus Tarzan oleks võinud hõlpsasti varju leida. Kuid ta kartis, et greif tõlgitseb tema teguviisi kartusena ja lõpuks

saab temast uuesti looma vang.

Seepärast siis, kui greif seisatas, hüppas Tarzan maha, lõi loomale kerge nähvaka vastu külge, nagu saadaks teda minema, ja astus ükskõiksel ilmel kõrvale. Looma kõrist tuli kuuldavale madal urin ja Tar-zanile pilku heitmata astus greif jõkke, kuhu jäi pikaks ajaks janu kustutama.

Jõudnud veendumusele, et greif teda eriti ei ohusta, hakkas Tarzan mõtlema, millega keha kinnitada. Ta võttis seljast vibu, valis mõne noole ja asus ettevaatlikult otsima toitu, mille lähedust kinnitas jõe poolt puhuv tuul.

Kümme minutit hiljem langes osava jahimehe saagiks üks Pal-ul-doni antiloopidest, keda Tarzan tundis lapseeast saadik põder Bara nime all. Tema hariduse algallikas — kaugel Atlandi ookeani rannal väikeses aabitsas — oli ainult põdra pilt, mis Tarzani kujutluses sai kõigi temasuguste loomade prototüübiks suurest hirvest kuni väikese kiire antiloobini.

Ta lõikas ära suure tüki liha ja peitis selle lähema puu otsa, vinnas ülejäänud osa õlale ja viis sinna, kuhu oli jätnud greifi.

Määratu suur loom ronis parajasti jõest välja. Tarzan tõi kuuldavale tor-o-doni kutse. Tritseeratops pööras pead ja tegi madalat kurisevat häält, millega oli alati vastanud isanda hüüdele. Tarzan pidi kutset kordama, alles siis hakkas loom pikkamisi tema poole liikuma.

Kui koletis lähedale oli jõudnud, viskas Tarzan talle antiloobi kere. Kiskja asus aplalt Tarzani jahisaaki hävitama.

„Kui teda miski ka minu juures hoiab," mõtles Tarzan, ronides puu otsa, kuhu ta oli oma lihaosa peitnud, „siis on see teadmine, et ma teda toidan." Siiski ei usaldanud ta kuigivõrd oma eelajaloolist ratsut. Lõpetanud õhtusöögi ja seadnud end mugavasti kõrge puu harude vahele öörahu maitsma, ei loomud ta enam järgmisel hommikul greifi seljas A-luri ratsutada.

Tarzan ärkas vara, hüppas kergelt puu otsast maha ja sammus jõe äärde. Ta võttis ümbert puusakatte ja sõjariistad ning hüppas täie hooga sügavasse jahedasse vette.

Pärast karastavat suplust sõi ta hommikueineks ülejäänud põdraliha, täiendades seda ümbruses rikkalikult leiduvate marjade ja puuviljadega.

Lõpetanud eine, tõi ta kuuldavale ürginimese kutse, lootes, et greif talle vastab. Tarzan ootas tükk aega ikka ja jälle kutset korrates, kuid kõik oli ilmaaegu. Lõppude lõpuks oli ta sunnitud järeldama, et nägi eelmisel õhtul oma ratsut viimast korda.

Tarzan suundus A-luri, valguse linna, rajades oma lootused ho-donide keele oskamisele, oma vägevale jõule ja mõistusele.

Tarzan sammus ho-donide A-luri niisama rahulikult nagu kõnnivad inimesed Londoni peatänaval. Esimene, kes tema kentsakale välimusele tähelepanu pööras, oli väike laps, kes mängis müüriga ümbritsetud hoone võlvitud väravaaluses.

„PoIe saba! Pole saba!" karjus poiss ja viskas Tarzanit kiviga. Samal hetkel tardus jõnglane hämmeldunult paigale. Ta nägi, et tema ees

47

on hoopis võõras, mitte saba kaotanud ho-doni sõdur. Poiss põgenes kisendades tuppa.

Tarzan jätkas oma teed. Ta teadis, et lähemad silmapilgud otsustavad tema saatuse. Tal ei tulnud kuigi kaua oodata. Nurga tagant tuli nähtavale sõdur. Viimane sattus ootamatusest segadusse ja enne, kui ta kõnevõime tagasi sai, kõnetas Tarzan teda.

„Olen võõras, tulin kaugelt maalt," lausus ta. „Tahan rääkida Kotani, teie kuningaga"

Sõdur astus tagasi, pannes käe noapidemele.

„Kõik võõramaalased, kes astuvad läbi A-luri värava, on kas vaenlased või orjad," lausus ta.

„Ma pole ori ega vaenlane," vastas Tarzan. „Tulen Jad-ben-Otho juurest. Vaata!"

Ta sirutas ho-doni poole käed, et viimane võiks näha, kui palju need erinevad tema omadest. Siis pööras ta sõdurile selja, näidates, et tal puudub ka saba, sest just sellel rajanesid ahvinimese plaan.

Tarzan mäletas hästi Ta-deni ja Om-ati vältelist vaidlust, milles vaz-don kinnitas, et Jad-ben-Othol on pikk saba, ho-don aga tikkus koguni kaklema, tõendades, et Pal-ul-doni jumal on ilma sabata.

Sõduri silmad läksid õudusest pärani, kuid kohe sigines neisse ka kahtlust.

„Jad-ben-Otho!" pomises ta. „Tõsi, sa pole vaz-don ega ho-don, ja tõsi on ka see, et Jad-ben-Otho on ilma sabata. Tule," lisas ta, „viin sind selle juurde, kelle nimi on Ko-tan, sest see pole lihtne asi ja harilik sõdur pole volitatud sellesse sekkuma. Järgne mulle."

Eemaldamata kätt noapidemelt ja laskmata Tarzanilt hämmastunud pilku, saatis sõdur teda läbi A-luri tänavate.

Linn võttis enda alla suure maa-ala. Ühed majad seisid kobaras koos, teised asusid üksteisest suures kauguses. Võis näita rohkeid imposantseid majadegruppe, mis olid nähtavasti välja raiutud suurematest kaljudest, sest nad ulatusid saja ja enamagi jala kõrgusele. Teel vastutulnud sõdurid ja naised ilmutasid võõra vastu üpris suurt huvi, aga kuuldes, et teda viiakse kuninga lossi, ei püüdnud keegi teda ähvardada.

Viimaks jõudis ahvinimene ho-doni sõduri saatel kõrge müüri ette, mis ümbritses laialdast maa-ala. Müüri läänepoolne osa asus suure sinise järve vastas ja oli ilmselt raiutud looduslikku kaljusse. Müür oli märksa kõrgem kõigist, mida Tarzan seni näinud oli. Teejuht viis ta värava juurde, mida valvas tosin sõdurit. Lähenejaid nähes moodustasid nad läbipääsmatu rivi. Teel oli Tarzani ümber kogunenud nii palju uudishimulikke, et valvurid pidasid neid suureks kardetavaks rahvahulgaks.

Teejuht rääkis oma loo. Tarzan viidi hoovi, kuna üks sõdureist läks lossi, ilmselt Ko-tanile teatama. Möödus umbes viisteist minutit. Paljude teiste saatel väljus lossist suur valge sõdur. Kõik silmitsesid Tarzanit varjamatu uudishimuga.

„Kes sa oled ja mida sa täitad Ko-tanist?" küsis sõdur.

„Ölen sõber," vastas ahvinimene. „Tulin Jad-ben-Otho maalt, et külastada Pal-ul-doni kuningat."

Tarzani sõnad avaldasid peamehele ja tema saatjaskonnale tugevat mõju. Sõdurid hakkasid elavalt omavahel sosistama.

„Kuidas sa siia tulid?" jätkas peamees. „Mida nõuad Ko-tanilt?"

Tarzan ajas end sirgu. „Küllalt!" lausus ta majesteetlikult. „Kas Jad-ben-Otho saadik peab taluma kohtlemist, mis saab osaks hulkuvale vaz-donile? Viige mind jalamaid kuninga juurde, või te saate tunda Jad-ben-Otho raevu!"

Ahvinimene ei teadnud, kui kaugele võib ta oma pettusega minna. Teatava lõbuga ootas ta oma sõnade mõju. Tal ei tulnud kuigi kaua oodata, sest järgmisel hetkel oli küsimusi esitanud peamees otsekui ümber vahetatud. Ta kahvatas, tõstis pilgu taeva poole, sirutas Tarza-nile vastu parema käe ja pani teise käe südamele, korrates kõigi Pal-ul-doni rahvaste sõprusavaldust.

Tarzan taandus kiiresti, otsekui näidates põlgust pühadust rüveta-va käe vastu.

„Pea!" karjus ta. „ Kuidas julged sa puudutada Jad-ben-Otho saadiku püha isikut? Üksnes Ko-tan võib erilise tunnustusena selle osaliseks saada. Tehke ruttu! Olen juba niigi kaua oodanud. Kuidas võtavad A-luri ho-donid vastu minu isa poega!"

Alguses oli Tarzan kavatsenud esineda Jad-ben-Otho enda osas, hiljem aga jõudis otsusele, et esinemine jumalana oleks liiga keeruline ja riskantne. Siis tuli ta äkki mõttele, et Jad-ben-Otho poja autoriteet oleks igatahes suurem lihtsa jumalasaadiku omast. Ühtaegu annaks see talle rohkesti tegutsemis- ja väljendumisvabadust. Ahvinimene arvas, et noorelt jumalalt ei nõuta nii väärikat käitumist kui suuremalt ja vanemalt jumalalt.

Seekord avaldasid tema sõnad vapustavat mõju. Nagu üks mees põrkasid kõik sõdurid tagasi. Eeskõneleja pidi hirmust peaaegu minestama. Tema vabandused olid viimse võimaluseni kentsakad ja pugejalikud, ent needki sai ta suust alles pärast šokist toibumist.

„ Halasta, oh Dor-ul-Otho!" anus sõdur. „ Halasta vanale vaesele Dak-lotile! Käi minu ees. Näitan sulle, kus ootab sind värisedes meie suur kuningas Ko-tan. Kaduge siit, te ussid ja putukad!"

Ta tormas sõdureid kahele poole ajama, et vabastada teed hirmuäratavale taevasaadikule.

„Tule," lausus ahvinimene leplikult. „Mine ees. Teised järgnevad meile."

Tublisti ehmunud Dak-lot tegi, nagu Tarzan käskis. Ahvide kasvandik astus Pal-ul-doni kuninga lossi.

IX. Jumala poeg Dor-ul-Otho

Lossi sissekäiku kaunistasid ilusad geomeetrilised mustrid. Alguses jätkusid need ka siseruumides, ent mida kaugemale Dak-lot Tar-zanit viis, seda rohkem tuli nähtavale seinamaale taimede, loomade ja inimeste kujutistega. Ruume ehtisid kivist vaasid ja loomanahad, kuid kusagil polnud näha ühtegi kangatükki. Ilmselt oli ho-donide selle-alane arengutase võrdlemisi madal, ehkki ruumide ja koridoride proportsioonid ja sümmeetria kõnelesid tsivilisatsiooni küllaltki kõrgest tasemest.

Ahvinimene juhatati läbi mitme saali ja pikkade koridoride hoone läänepoolsesse ossa, kust avanes imeilus vaade järvele. Lõpuks jõuti laia sissekäigu ette, mis viis määratu suurde saali.

Keset võlvitud laega ruumi kõrgus astmeline püramiid, mille tipp ulatus kusagile kupli alla. Valgus tuli kuplisse raiutud avadest. Püramiidi astmetel kuni tipuni välja seisid sõdurid, kõige kõrgemal istus troonil majesteetliku välimusega loominimene, kelle kuldsed ehted hiilgasid kitsaste avade kaudu ruumi tungivas päikesevalguses.

„Ko-tan!" hüüdis Dak-lot püramiidi tipus istuva majesteetliku isiku poole pöördudes. „Ko-tan ja Pal-ul-doni sõdurid! Jad-ben-Otho on osutanud teile suurt au, läkitades teie juurde saadikuna oma ainsa poja!"

Dak-lot astus kõrvale, osutades teatraalse žestiga Tarzanile.

Ko-tan tõusis püsti. Sõdurid ajasid kaela õieli, püüdes tulnukat paremini näha, kuna püramiidi tagaküljel seisjad trügisid ettepoole, niipea kui kuulsid Dak-loti sõnu.

Suuremal osal nägudest peegeldus umbusk, kuid selles oli ka tubli annus ettevaatust. Kuhu saatuseratas iganes poleks keeranud, tahtsid nad alati üleval olla. Hetkeks jäid kõigi pilgud peatuma Tarzani uhkel kujul, siis pöördusid pikkamisi Ko-tanile, et saada temalt juhtnööre seisukohavõtmiseks. Kuid ilmselt polnud Ko-tan neist paremas olukorras: seda tunnistas isegi tema seisang — täis umbusku ja kõhklemist.

Ahvinimene seisis sirgelt, käed vaheliti võimsal rinnal, ilusal näol uhke, üleolev ilme. Kuid Dak-lotile paistis, nagu avaldaks nägu ka läheneva äikese tundemärke. Olukord muutus pinevaks. Dak-lot närvitses, heites Tarzani poole kartlikke ja Ko-tani poole anuvaid pilke. Pal-ul-doni troonisaalis valitses hauavaikus.

Viimaks avas Ko-tan suu.

„Kes ütleb, et ta on Dor-ul-Otho?" küsis ta Dak-lotile raevukat pilku heites.

„Tema ise, Ko-tan!" hüüdis hirmunud õukondlane. „On see siis tõsi?" küsis Ko-tan.

Kas kuningas ei öelnud seda mitte muiates? Hoidku Otho! Dak-lot piilus Tarzani poole, soovides viimasele õrna täielikku usaldust väljendada, kuid Tarzan märkas vaid tema hirmust moondunud nägu.

„Oh, Ko-tan!" anus Dak-lot. „Sinu oma silmad võivad kinnitada,

et ta on tõepoolest Jad-ben-Otho poeg. Vaata tema jumalikku kuju, tema käsi ja jalgu, mis ei sarnane meie omadega. Ja pane tähele, et ta on ilma sabata nagu tema suur ja vägev isa."

Tundus, et Ko-tan hoomas seda kõike alles nüüd. Tema näole sigines mõningaid tundemärke sellest, et esialgne umbusaldus oli kõikuma löönud.

Samal hetkel tõstis häält noor sõdur, kes oli trüginud siia püramiidi tagaküljelt, et Tarzanit paremini näha.

„Ohr Ko-tan!" hüüdis ta. „Dak-lot räägib õigust, olen oma silmaga Dor-ul-Othot juba näinud. Eile, kui me Kor-ul-luli vangidega tagasi tulime, nägin teda sõitmas suure greifi seljas. Igaks juhuks põgenesime metsa, kuid ma nägin teda väga hästi ja võin tunnistada, et greifi seljas ei istunud keegi muu kui see jumala saadik."

Ilmselt aitas sellest tõendist, et enamikku sõdureid jumaluse isikusse uskuma panna. Seda näitasid imeselgelt nende näod ja äkiline tagasihoidlikkus, mis sundis neid naabrite selja taha kaduma. Naabrid püüdsid sedasama teha ja nii hakkaski ahvinimese ümber tühjus tekkima. Peagi tühjenesid ho-donidest ka püramiidi astmed. Tarzanit ja kuningat ei eraldanud teineteisest nüüd enam miski. Tundes end ma-hajäetuna, aga võib-olla ka veendununa Tarzani jumalikus päritolus, muutis Ko-tan tooni ja ka käitumist sedavõrd, et see oleks igati kohane juhul, kui võõras peaks tõesti olema Dor-ul-Otho. Kuid samal ajal ei minetanud ta uhket majesteetlikkuse vaid hoidis seda juhuks, kui võõras peaks olema petis.

„Kui sa tõepoolest oled Dor-ul-Otho," ütles ta Tarzani poole pöördudes, siis mõistad, et meie kahtlused olid täiesti loomulikud, sest me pole saanud Jad-ben-Otholt ainsatki märki, et ta kavatseb meile nii suurt au osutada. Pealegi ei võinud me teada, et temal, jumalal endal, on poeg. Aga kui sa tõesti oled Dor-ul-Otho, siis pühitseb kogu Pal-ul-don sinu tulekut. Kui sa seda pole, tabab sind kiire ja kohutav karistus. Ko-tan, Pal-ul-doni kuningas on rääkinud."

„Sa oled hästi rääkinud," sõnas Tarzan pika vaikimise järel, „nagu peab rääkima kuningas, kes austab oma rahva jumalat. Ja sa nõuad täie õigusega minult tõendeid, et olen Dor-ul-Otho, enne kui mind vääriliselt vastu võtta. Jad-ben-Otho tegi mulle ülesandeks selgitada, kas sa suudad oma rahvast valitseda. Esimesed muljed pinuga tutvumisest näitavad, et Jad-ben-Otho talitas hästi, puhudes kuninga vaimu sinu ema rinda imevasse lapsesse.

Loomulikult pead sa veenduma selles," jätkas ahvinimene, „et sul pole tegemist petisega. Tule lähemale ja pane tähele, et sul pole tegemist inimesega. Muide, sul pole kohane seista jumala pojast kõrgemal."

Tekkis suur liikumine, sest igaüks püüdis püramiidilt lahkuda ja põrandale astuda. Ka Ko-tan ei jäänud sõduritest suurt maha, kuigi püüdis oma kuninglikku väärikust säilitada.

„Ja nüüd," sõnas Tarzan, kui kuningas tema ees seisis, „pole sul vähimatki kahtlust, et ma ei kuulu sinu rahva poegade hulka. Sinu preestrid rääkisid mulle, et Jad-ben-Othol pole saba. See tähendab, et

51

sabata peab olema ka jumala suguvõsa. Kuid aitab tõenditest. Sa tunned Jad-ben-Otho vägevust. Tema piksenooled sähvivad taevas, tuues surma igaühele, kelle kadu jumal soovib. Tema tahtel sajab vihma, kasvavad puud ja rohi, marjad ja lilled. Sa oled näinud sündi ja surma ning need, kes oma jumalat austavad, teevad seda sellepärast, et ta valitseb sünni ja surma üle. Kuidas salliks ta petist, kes ennast tema pojaks nimetab? Siin ongi kõige tähtsam tõend: Jad-ben-Otho oleks su hävitanud, poleks sa mind tunnistanud, nagu hävitaks ta ka iga petise, kes ennast tema pojaks nimetab."

Tarzani jutt kõlas üpris veenvalt. Kuningal polnud selle peale midagi kosta. Keegi ei söandanud tulnukale mingisuguseid küsimusi esitada, kartes ilmutada umbusku Jad-ben-Otho vastu. Ko-tan veendus, et peab jumala vastu võtma, aga kuidas seda vastuvõttu korraldada, sellest polnud tal aimugi.

Ko-tani senine arusaamine jumalast oli väga ähmane ja veider. Nagu kõik primitiivsed inimesed, nii kujutas ta endale ka jumalat ette inimesena. Seepärast arvas ta, et Jad-ben-Otho tunneb mõnu samadest asjadest nagu temagi, kuid ilma nendega kaasnevate tagajärgedeta. Ko-tan tuli otsusele, et Dor-ul-Otho tunneb kindlasti suurt mõnu maitsvatest roogadest, mida Ko-tan himustas kõige rohkem maailmas. Kuid ta pidas ka paljusid häid asju tervisele kahjulikuks, eriti viina, mida ho-donide naised valmistasid viljast ja marjamahlast. Niisiis võib Jad-ben-Otho poeg nautida kuhjaga mõnusid, ilma et teda piinaks ränk peavalu, mis harilikult joomisele järgneb. Meelelahutuste probleemi õnnelikult lahendanud, hakkas Ko-tan mõtlema jumaliku külalise austamisele juba siin, troonisaalis.

Kogu Pal-ul-doni eksisteerimise kestel polnud püramiidi kõrgeimat astet puudutanud ükski jalg peale kuningliku. Kas saab külalist veel paremini austada, kui andes talle koha kuninga kõrval? Ja kuningas palus Tarzanit astmetest üles minna ning asuda kuninga istmele — neljakandilisele poleeritud kivipingile. Enne viimast astet pidas Tarzan kuninga kinni.

„Keegi ei tohi istuda jumalaga ühekõrgusel," sõnas ta kindlalt, astus edasi ja istus kuninga troonile.

Kuningas sattus segadusse, kuid ei julgenud vastu vaielda, kartes vihastada kuningate kuningat.

„Kuid jumal võib õnnistada oma truud sulast," jätkas Tarzan, „an-des talle koha enda kõrval. Tule siia, Ko-tan, õnnistan sind Jad-ben-Otho nimel."

Ahvinimene ei taotlenud üksnes ho-donide aukartust ja lugupidamist, vaid tahtis tagada endale ka Ko-tani poolehoiu, sest ta ei teadnud, kui tähtsat osa etendab ho-donide juures usk. Sestpeale, kui ta Ta-deni ja Om-ati vahel usuküsimuses ägeda vaidluse oli esile kutsunud, seda probleemi enam ei puudutatud. Tarzan hoomas kohe, et Ko-tan solvus, kui pidi loovutama oma trooni külalisele.

Üldiselt võis tulemusega rahul olla. Seda kinnitasid ka ho-doni sõdurite hirmunud näod.

52

Tarzani juuresolekul jätkus harilik töö. See seisnes peamiselt sõdurite omavaheliste tüliküsimuste lahendamises. Parajasti asus keegi sõdur trooni ees olevale astmele, mis nähtavasti oli määratud Pal-ul-doni kuningriigiga ühinenud valgete suguharude pealikutele. Tarzani huvi äratanud sõdur oli erakordselt tugeva kehaehitusega ja julge näoga. Ta pöördus Ko-tani poole küsimusega, mis oli nii vana kui maailm ja püsib nii kaua, kuni kestab inimsugu. Küsimus puudutas naabrite tüli piiride pärast

Iseenesest see asi Tarzanit ei huvitanud, talle pakkus huvi vaid sõduri välimus. Äkki ta kuulis, et Ko-tan nimetas sõdurit Ja-doniks. Tähendab, see oli Ta-deni isa! Tema avastusel polnud aga otsustavat tähtsust, sest Tarzan ei saanud rääkida Ja-donile oma sõbralikest suhetest Ta-deniga, avalikustamata oma päritolu saladust

Kui kuninglik audients oli lõppenud, tegi Ko-tan Jad-ben-Otho pojale ettepaneku minna templisse, et sooritada pühalikke kombetalitusi tema isa auks. Ahvinimese juhatas sinna oma sõdurite saatel kuningas ise.

Tempel asus lossi põhjapoolses osas ja sarnanes sellega arhitektuurilt. Silma hakkasid kõrgendatud platvormid pühalike talituste korraldamiseks, mille kohta Tarzanil polnud vähimatki aimu. Igal platvormil seisis kaks altarit, üks lääne-, teine idapoolsel küljel. Platvormid olid ovaalsed, raiutud kaljusse ja katuseta. Läänepoolsed altarid olid pikliku süvendiga, idapoolseil süvend puudus. Idaaltarite pealispind oli punakaspruun ja kuigi Tarzan möödus neist eemalt, haistis ta terav nina kuivanud inimvere lõhna.

Templi all asusid mitmesugused saalid ja käigud, mis ulatusid sügavale kalju sisse — madalad õudsed käigud. Tarzan pani neid hoolikalt täliele, sellal kui talle templit näidati. Ko-tan oli saatnud käskjala teatama jumalasulastele Jad-ben-Otho poja tulekust, seetõttu saatis ahv-inimest nüüd terve kari preestreid, keda ehtisid kummalised peakatted: puust nikerdatud maskid või kiskjate täistopitud pead.

Ainult ülempreestril polnud peakatet. See oli vana mees lähestikku asetsevate kavalate silmade ja julmade õhukeste huultega. Tarzan mõistis esimesest pilgust, et kõige rohkem peab ta kartma kavalat ülempreestrit. Ta märkas kohe, et mees on meelestatud tema vastu. Kõigist Pal-ul-doni elanikest oli ülempreestril arvatavasti selgeim ettekujutus Jad-ben-Othost. Mõistagi on tal õigus suhtuda teatud umbusuga isikusse, kes nimetab end Jad-ben-Otho pojaks.

Ent millised kahtlused Lu-doni, A-luri ülempreestri kavalas peas ka ei liikunud, ei pärinud ta Tarzanilt täpsemaid teateid tema isa kohta. Tõenäoliselt kammitses teda sama kartus, mis valdas mõne aja eest ka Ko-tani ja tema sõdureid, kartus, mida hingepõhjas tunnevad isegi jumalasalgajad: äkki on jumal kõigest hoolimata olemas. Nendel kaalutlustel otsustas Lu-don vähemalt mõneks ajaks mängus kaasa lüüa. Siiski

teadis ahvinimene, otsekui oleks ta lugenud preestri salajasemaid mõtteid, et viimane kavatseb esimesel parajal hetkel temalt maski maha rebida.

53

Templisse astudes usaldas Ko-tan kõrge külalise juhtimise Lu-do-nile. Viimane näitas Tarzanile suurt ruumi, kus hoiti Pal-ul-doni metsikute suguharude annetusi. Siin leidus kõikvõimalikke asju kuivatatud puuviljast raskete kuldvaagnateni. Rohketesse käikudesse ja ruumidesse kuhjatud varandus hämmastas isegi Opari kalliskivide omanikku.

Templis liikusid edasi-tagasi karvased ja mustad vaz-donide orjad — ho-donide võidusaak sõjakäikudelt naabrite vastu. Mööudes trellidega eraldatud pimedast koridorist, nägi Tarzan suurt hulka loom-inimesi, nii ho-done kui vaz-done, noori ja vanu, naisi ja mehi põrandal kükitamas. Nende nägudel peegeldus meeleheide ja täielik lootusetus.

„Kes need on?" küsis ahvinimene Lu-donilt.

See oli tema esimene küsimus preestrile pärast templisse sisenemist ja ta kahetses seda otsekohe, sest Lu-don silmitses teda varjamatu umbusuga.

„Kes peaks seda paremini teadma kui Jad-ben-Otho poeg?" küsis

ta

„Keegi ei või karistamatult vastata küsimusega Dor-ul-Otho küsimusele," lausus ahvinimene rahulikult. „ Ülempreester Lu-donil oleks ehk huvitav teada, et Jad-ben-Otho silmale pole valepreestri veri templi altaril sugugi ebameeldiv."

Lu-don läks näost lubivalgeks ja ruttas Tarzani küsimusele vastama

„Need on ohvrid, kelle veri peab niisutama idaaltareid, kui päike jõuab päeva lõpul tagasi sinu isa juurde."

„Kes ütles sulle, et Jad-ben-Othole meeldib tema rahva hukkamine altaritel?" küsis Tarzan. „Mis siis, kui oled eksinud?"

„Siis on loendamatud tuhanded surnud ilmaaegu," vastas Lu-don.

Ko-tan ja teda ümbritsevad sõdurid kuulasid tähelepanelikult jutuajamist. Seda kuulis ka mõni trellide taga asuv õnnetu ohver. Nad tõusid üles ja surusid näod raudvarbade vastu, mille kaudu lahkus igal õhtul üks nende kaaslastest ega tulnud enam kunagi tagasi.

„Lase nad vabaks!" hüüdis Tarzan, osutades käega julma ebausu ohvritele. „Kinnitan sulle Jad-ben-Otho nimel, et sul pole õigus."

Lu-don moondus näost.

„See on pühaduse teotamine!" kriiskas ta. „Loendamatute aastasadade jooksul on suure jumala preestrid igal õhtul, kui päike pöördub tagasi looja juurde, pühendanud talle ühe inimelu. Jad-ben-Otho pole kunagi väljendanud oma rahulolematust."

„Pea!" hüüdis Tarzan. „Teie preestrid on pimedad, kui nad ei mõista jumala enda märke. Teie sõdurid surevad vaz-donide nugade ja nuiade all, teie kütte nabivad kinni Ja või Ja-to, iga päev sureb keegi ho-doni külades. Iga inimelu eest, mis kustub teie altaril, nõuab Jad-ben-Otho ühe inimelu teie küladest. Rumal preester, on sulle vaja veel suuremat märki?"

Lu-don vaikis. Tema hinges võitles kartus, et võõras võib tõesti olla

54

jumala poeg, lootusega, et ta seda pole. Ja siiski võitis kartus. Lu-don langetas pea.

„Jad-ben-Otho poeg on rääkinud," ütles ta alampreestritele. «Avage uksed ja öelge inimestele, et nad võivad minna sinna, kust tulid."

Uksed avati. Mõistes, et on sündinud ime, kogunesid vangid Tar-zani ümber ja langesid ta ette põlvili.

Iidse usukombe hävitamine mõjus Ko-tanile peaaegu niisama rabavalt kui ülempreestrile.

„Mida peaksime siis tegema, et Jad-ben-Othole meeldida?" küsis ta hämmelduses.

„Kui tahate jumalale rõõmu valmistada," vastas ahvinimene, «tooge altarile toitu või selliseid ande, mida teie rahvas kõige rohkem hindab. Kui Jad-ben-Otho on neid õnnistanud, jagage need vaestele ja puudust kannatavatele. Teie varakambrid on neist pungil, nägin seda ise. Kui preestrid sellest rahvale teatavad, tuuakse lisaks veel palju muudki."

Seda öelnud, pöördus Tarzan ümber, näidates, et soovib templist lahkuda.

Teel lossi teiste ruumide poole märkas Tarzan eraldi seisvat väikest hoonet, mis oli rikkalikult kaunistatud ornamendiga. Tarzani tähelepanu äratasid trellitatud aknad ja uksed.

„Mis maja see on?" küsis ta Lu-donilt. „Keda te seal vangis hoiate?"

„Seal pole kedagi," hakkas ülempreester närvitsema. „Varem peeti seal orje, nüüd seisab aastaid tühjalt."

Ülempreester läks lossi siseruumidesse viiva värava poole. Siin jäi ta koos preestritega seisma, kuna Ko-tan ja Tarzan lahkusid püha templi piiridest.

Ainult üks küsimus huvitas ahvinimest, kuid ta ei söandanud seda esitada, sest tundis vaistlikult, et paljud kahtlesid tema jumalikus päritolus. Ta tahtis küsida Ko-tanilt, kas A-luris pole hiljuti nähtud naist temaga ühest rassist.

Õhtusöök korraldati Ko-tani lossi banketisaalis. Kohal oli terve armee musti orje, kes tegid siin nagu mujalgi linnas raskemat ja mustemat tööd. Ühtäkki märkas Tarzan, kuidas üks ümmardavatest vaz-do-nidest silmitses teda üllatunud pilgul, otsekui ära tundes.

Tarzan ei suutnud meenutada, et oleks varem seda vaz-doni kohanud, ega leidnud ühtegi seletust talle osutatud huvile. Peagi unustas ta vahejuhtumi.

Ko-tan polnud sugugi rahul külalise suure tagasihoidlikkusega söögilauas. Iseäranis pahandas teda külalise tõrksus ho-doni naiste pruulitud hirmsa märjukese vastu. Tarzan pidas banketti igavaks ajaraiskamiseks, sest külalised olid nii hõivatud endale arutul hulgal söökide sisseajamisest, et neil polnud mahti juttu ajada. Ainus hääl, mis lauas tehti, meenutas Tarzanile endisi aegu, nimelt külaskäiku Tema Kõrguse Westminsteri hertsogi kuulsasse Berkshire'i karjalauta Woodhousis Chesteris.

55

Üksteise järel langesid külalised ho-doni märjukese ohvriks. Peagi asendus toidu mälumine norskamisega. Tarzan ja mustad orjad olid saalis ainsad kained olevused.

Ahvinimene tõusis püsti ja pöördus pikakasvulise musta orja poole, kes seisis tema selja taga.

„Tahan magada," kuulutas ta. „Vii mind mu ruumi."

Teener juhatas ta saalist välja. Samal ajal ütles Tarzani vastu huvi tundnud vaz-don midagi oma kaaslasele ja viimane saatis lahkuvat ahvinimest kartliku pilguga.

„Kui sul on õigus," sõnas ta, «kingivad nad meile tasuks vabaduse, kui sa aga eksid, mis saab siis meist, oh Jad-ben-Otho?"

„Kuid mul on õigus!" hüüdis esimene.

«Sellisel juhul ma tean, kellele sa seda öelda võid. Talle ei meeldinud sugugi, et Dor-ul-Otho templisse juhatati, eriti see, et ta seal oma korda looma hakkas. Seega andis ta ise Lu-donile põhjust teda kartma ja vihkama hakata"

«Tunned sa Lu-doni?"

«Olen templis töötanud," vastas vaz-don.

«Siis mine kohe ja räägi talle ära, aga las ta enne tõotab meid vabastada."

Must vaz-don läks templi värava juurde ja nõudis tähtsa asja pärast kokkusaamist ülempreester Lu-doniga. Hilisest ajast hoolimata võttis Lu-don ta vastu. Kui ta kuulis, milles asi seisab, lubas ta vaz-do-nile ja tema sõbrale peale vabaduse veel rikkalikke kingitusi, kui nad suudavad oma jutustust tõestada.

Sellal kui ori A-luri templis preestriga rääkis, ilmus Pastar-ul-vedi tipule võimas mehekuju. Püssi toru tema seljas säras kuuvalgel, küütlesid vaskpadrunid, mis paistsid ilusa tugeva keha ümber rihmadega kinnitatud padrunitaskutest.

X. Printsess O-lo-a

Ori viis Tarzani ruumi, kust avanes vaade ilusale sinisele järvele. Voodi meenutas vaz-doni külades olevaid magamisasemeid. See oli rohkete loomanahkadega kaetud kantkivi. Sinna heitiski ta magama, saamata vastust teda piinavale küsimusele.

Uue päeva hakul tõusis ta üles ja läks lossiruumidesse jalutama, lootes selle elanikest võimalikult rohkem teada saada. Ta jõudis kõrge müürini, milles polnud ühtegi avaust. Katust sellel nähtavasti polnud, sest üle müüri paistis kahar varjurikas puu. Pikemalt mõtlemata keris Tarzan nööri lahti, heitis selle üle puu oksa ja ronis ahvi nobedusega üles.

Müür ümbritses ilusat aeda, kus kasvas rikkalikult lopsakaid puid, põõsaid ja lilli. Uurimata järele, kas aias pole vaz-done, ho-done või metsloomi, hüppas Tarzan kergelt murule ja asus viivitamata tutvuma tundmatu kohaga.

56

Tema uudishimu äratas asjaolu, et aed polnud nähtavasti määratud üldiseks kasutamiseks, isegi mitte nendele, kes vabalt Pal-ul-doni kuningalossi pääsesid. Looduslikule ilule lisandus surelike puudumine, mis lisas tundmatule kohale veetlust. Tarzani rinnas tärkas lootus jõuda siin oma püha ja ohtliku teekonna eesmärgile.

Aias olid väikesed tehisojad ja -tiigid, ümbritsetud õitsvatest lilledest. Kõiges oli tunda kogenud aedniku kätt.

Täis vaimustust kõndis Tarzan aeglaselt imekaunis aias, astudes nagu alati kuulmatult. Läbinud miniatuurse metsa, jõudis ta lilleklum-pidega kaunistatud murule, ja samal hetkel nägi ho-doni naist, esimest kogu lossis veedetud aja jooksul. Noor ilus naine seisis avara väljaku keskel, silitades linnu pead, keda ta õrnalt oma rinnale surus. Ahvini-mene nägi tema profiili ja pidi tunnistama, et naine oli rohkem kui kaunis.

Seljaga tema poole istus maas vaz-doni naisori. Nähes, et nendega pole otsitavat, tahtis Tarzan lehestikku varjuda, kuid mõistis, et teda oli märgatud. Kaunitari ilme väljendas üksnes üllatust. Ka polnud tema hõbedaselt helisevas hääles tunda vähimatki erutust, kui ta seletuse saamiseks Tarzani poole pöördus.

„Kes sa oled, et astud nii julgelt keelatud aeda?"

Käskijanna häält kuuldes kargas orjatar kähku püsti ja suunas pilgu ahvinimesele.

„Tarzan-jad-guru!" hüüdis ta üllatatult ja kergendatult.

„Sa tunned teda?" küsis käskijanna orjatari poole pöördudes, võimaldades seega Tarzanil sõrme hoiatavalt huultele tõsta, et Pan-at-lee teda ei reedaks, sest tema ees seisis Pan-at-lee, nii kummaline kui see ka polnud.

Pan-at-lee vakatas silmapilk ja püüdis pääseteed leida. „Arvasin," kogeles ta, „et nägin teda Kor-ul-greifis, kuid ma eksisin. "

Ho-don vaatas kahtleva pilguga kord ühe, siis teise otsa.

„Sa ei vastanud mulle, võõras," jätkas ta. „Kes sa oled?"

„Kas sa pole siis kuulnud külalisest," küsis Tarzan, „kelle teie kuningas eile vastu võttis?"

„Sa tahad öelda, et oled Dor-ul-Otho?" hüüdis neiu.
Tema kaunid silmad läksid hirmust pärani.
Jah, see ma olen," vastas Tarzan. „Ja sina?"
„Olen O-lo-a, kuningas Ko-tani tütar," vastas neiu.
Niisiis oli see O-lo-a, kelle pärast Ta-den loobus preestri kutsest ja sai pagulaseks. Tarzan astus printsessile lähemale.
„Ko-tani tütar," lausus ta, „Jad-ben-Otho armastab sind. Oma poolehoiu märgiks on ta kõigist ohtudest hoolimata hoidnud selle elu, keda sa armastad."
„Ma ei saa aru," vastas neiu, kuid ta sõnad kummutas näkku tõusnud puna. „Bu-lat on külaline minu isa lossis. Ma ei teadnud, et ta elu oli ohus. Olen Bu-latiga kihlatud."
„Kuid sa ju ei armasta Bu-lati," ütles Tarzan.
57
Neiu punastas uuesti ja pööras näo ära.
„Olen ma millegagi suurt jumalat pahandanud?" küsis ta.
„Ei," vastas Tarzan, „ütlesin sulle, et ta on rahul ja päästis sinu pärast Ta-deni elu."
„ Jad-ben-Otho teab kõik," sosistas neiu, „ja tema poeg jagab temaga kõiki teadmisi."
„Ei," püüdis Tarzan teda ümber veenda, et kõiketeadja kuulsus talle saatuslikuks ei saaks. „Tean vaid seda, mida Jad-ben-Otho mul teada lubab."
„Ütle mulle," palus neiu, „kas me saame Ta-deniga jälle kokku? Jumal teab ju ometi tulevikku!"
Ahvinimene põikles otsesest vastusest kõrvale.
„Tulevikust tean ma ainult seda," vastas ta, „mis Jad-ben-Otho mulle ütleb. Kuid arvan, et võid loota kõige paremat, kui jääd truuks Ta-denile ja tema sõpradele."
„Kas sa nägid teda?" küsis O-lo-a. „Ütle mulle, kus ta on!"
„Jah, ma nägin teda," vastas Tarzan. „Ta on Kor-ul-ja gundi Om-ati juures."
„Vaz-donide vang?" sekkus neiu.
„Mitte vang, vaid lugupeetud külaline," vastas ahvinimene.
„Oota!" hüüatas ta nägu taeva poole tõstes. „Vaiki! Minu isa Jad-ben-Otho ilmutab end mulle."
Mõlemad naised langesid põlvili, kattes näo kätega. Mõte suure jumala hirmuäratavast lähedusest pani nad värisema.
Tarzan puudutas O-lo-a õlga.
„Tõuse üles," sõnas ta. „Jad-ben-Otho on rääkinud. Ta ütles mulle, et sinu orjatüdruk on kor-ul-ja suguharust, sealt, kus viibib Ta-den, ja et ta on nende pealiku Om-ati kihlatud mõrsja. Tema nimi on Pan-at-lee."
O-lo-a pöördus küsivalt Pan-at-lee poole. Viimane noogutas, kuid tema lihtne mõistus ei suutnud selgitada, kas tema ja ta käskijanna pole äkki suure pettuse ohvriks langenud.
„Kõik on nii, nagu ta räägib," sosistas orjatar.
O-lo-a langes põlvili ja puudutas laubaga Tarzani jalga.
„Jad-ben-Otho näitas suurt austust oma tühise alama vastu," hüüdis ta. „Ütle talle edasi minu alandlikem tänu õnne eest, mis ta mulle andis."
„Minu isale meeldiks," vastas Tarzan, „kui sa laseksid Pan-at-leel elusalt ja tervelt oma külla tagasi minna."
„Mis on Jad-ben-Othol asja temasugustega?" küsis O-lo-a teatud kõrkusega.
„On ainult üks jumal," vastas Tarzan, „ja ta on nii ho-donide kui ka vaz-donide jumal. Ta on lindude, loomade, lillede ja kõigi jumal, mis on maa peal või vee all. Talitab Pan-at-lee õiglaselt, on ta Jad-ben-Otho silmis suurem kui Ko-tani tütar, kui viimane talitab ebaõiglaselt."

„Jad-ben-Otho tahtmine sündigu," vastas O-lo-a alistunult, „kuid
58
on see siis minu võimuses? Ehk oleks parem, kui sa teataksid oma isa soovist otse kuningale?"
„Siis hoia teda seni enda juures," lausus Tarzan, „ja vaata, et temaga midagi halba ei juhtuks."
O-lo-a muutus kurvaks.
„Ta toodi minu juurde alles eile," ütles ta, „kuid mul pole iialgi olnud temast meelepärasemat orjatari. Mul oleks kahju temast lahkuda" „Sul on veel teisigi," sõnas Tarzan.
„On küll," vastas O-lo-a, „kuid on ainult üks Pan-at-lee."
„Kas linna tuuakse palju orje?" uudistas ahvinimene.
„Muidugi," vastas neiu.
„Kas ka võõraid teistest maadest?"
Printsess raputas pead.
„Ainult ho-done teiselt poolt Jad-ben-Otho orgu, aga nemad pole võõramaalased."
„Siis olen ma esimene võõras, kes on A-luri tulnud?"
„Miks esitab Jad-ben-Otho poeg selliseid küsimusi tühisele rumalale surelikule nagu O-lo-a?" anus neiu.
„Ütlesin sulle juba," lohutas teda Tarzan, „et üksnes Jad-ben-Otho ise teab kõike."
„Kui ta tahab, et sa teaksid," väitis O-lo-a, „siis vastab ta ise sinu küsimustele."
Ahvinimene pidi sisimas naerma vaese olendi teravmeelsuse üle, kuid printsessi katse vastusest kõrvale põigelda muutis teda valvsaks.
„Niisiis käis siin hiljuti võõraid?" usutles ta veel kord.
„Ei saa sulle midagi öelda, sest ma ei tea midagi," vastas O-lo-a „Minu isa loss on alati täis kuuldusi. Kui palju on neis tõtt või valet, seda ei suuda mina otsustada"
„Ometi olid hiljuti niisugused kuuldused?"
„Keelatud aeda jõudis vaid üks kuuldus," vastas neiu.
„Ehk käis see võõrasse rassi kuuluva naise kohta?"
Tarzan kartis, et ta süda jääb seisma. Nii tähtis oli talle printsessi vastus.
O-lo-a kõhkles.
„Ei," lausus ta viimaks. „Ma ei tohi sellest rääkida. Kui see nii tähtis on, et võib äratada jumalate huvi, siis tabab mind isa viha, kui ma sellest rääkima peaksin."
„Jad-ben-Otho nimel käsin sind rääkida," ütles Tarzan. Jad-ben-Otho nimel, kelle kätes on Ta-deni saatus."
Neiu kahvatas.
„Halasta!" karjatas ta. „Ta-deni pärast jutustan sulle kõik, mida tean."
„Mida sa jutustad?" küsis põõsa tagant vihane hääl.
Kõik pöörasid ümber ja nägid Ko-tani põõsastest väljumas. Viha moonutas kuninga näojooni, kuid Tarzanit silmates asendus viha üllatuse ja hirmuga.
„Dor-ul-Otho!" hüüatas ta. „Ma ei teadnud, et sina siin oled."
59
Seejärel heitis ta pea selga ja lausus kõrgilt „On kohti, kuhu isegi suure jumala poeg minna ei tohi, ja üks neist on Pal-ul-doni kuninga Ko-tani keelatud aed."
See oli väljakutse, ent kuninga söakast käitumisest hoolimata kõlas tema hääletoonis ka vabandavaid noote, sest tema ebausklikus teadvuses elas veel loominimese hirm jumala ees.
„Tule, Dor-ul-Otho," jätkas kuningas. „Ma ei tea, mida see rumal laps sulle rääkida võis. Mis sind ka ei huvita, mina, kuningas Ko-tan, ütlen sulle kõik. O-lo-a, mine jalamaid oma tuppa" Ta näitas pallase žestiga aia teise otsa.

Printsess lahkus kiiresti Pan-at-lee saatel.

„Läheme siitkaudu," lausus Ko-tan Tarzanit teise suunda juhatades. Müüri lähedal märkas Tarzan koobast. Selle tagumises osas olid astmed, mis viisid pimedasse käiku ja sealtkaudu lossi. Sissekäiku valvas kaks sõjariistus valiti, nähtavasti oli sissepääs aeda tõepoolest suletud.

Lossis ootasid neid sõdurid ja suguharude pealikud, kes soovisid kuninga jutule. Sõdurite selja taga sissekäigu kõrval seisis ülempreester Lu-don. Tarzan nägi teda vaid korraks, kuid märkas siiski kavalat ja kurjakuulutavat irvitust preestri julmal näol. See ei tõotanud head. Järgmisel hetkel läks Tarzan koos Ko-taniga teise ruumi.

Sissekäigule ilmus preestri inetu peakate. Selle omanik vaatas viivu ringi ja sammus siis Lu-doni juurde. Nad rääkisid tükk aega sosinal, kuni ülempreester jutuajamise lõpetas.

„Mine jalamaid tagasi printsessi ruumidesse," ütles ta, „ja too siia tema must orjatüdruk."

Alampreester läks ülesannet täitma, Lu-don aga tagasi templisse.

Pool tundi hiljem ilmus Ko-tani ette sõdur.

„Ülempreester Lu-don soovib, et kuningas Ko-tan templis viibiks," teatas sõdur. „Ta soovib, et kuningas tuleks üksi."

Ko-tan noogutas, sest isegi kuningas peab ülempreestrile kuuletuma.

„Tulen varsti tagasi, Dor-ul-Otho," ütles ta Tarzanile, „seniks on minu sõdurid ja orjad sinu käsutuses."

XI. Templis

Möödus terve tund, enne kui kuningas tagasi tuli. Vahepeal uuris ahvinimene joonistusi lossi seintel ja käsitööesemeid, mis ehtisid ruumi rikkalikult. Selle meeldiva ajaviite juurest leidiski teda Ko-tan.

Tarzan kuulis eesriide kahinat, pööras ümber ja nägi kuningat, kellega oli juhtunud hämmastav muudatus. Ko-tani nägu oli kaame, käed värisesid, silmad olid hirmust pärani. Näis, nagu võitleksid temas suur viha ja suur kartus.

„On sul halbu uudiseid, Ko-tan?" küsis Tarzan.

Kuningas pomises vastuseks midagi arusaamatut. Tema järel vajus

ruumi sellisel hulgal sõdureid, et kohe muutus sees kitsaks. Kuningas vaatas kartlikult kõrvale, pilgutas siis hirmunult ahvinimese poole, tõstis pea ja käed ning hüüdis: „Jad-ben-Otho tunnistagu, et ma ei tee seda omal tahtel!" Ta vakatas viivuks ja hüüdis siis: „Võtke ta kinni! Ülempreester Lu-don vannub, et ta on petis!"

Vastuhakk sellisele tohutule sõdurite hulgale kuningalossi keskosas oli mõttetu. Mõistus oli Tarzani antud kohta toonud, O-lo-a segased seletused kinnitasid lootust, et see, keda ta otsib, pole kaugel. Tal polnud õigust oma eluga asjatult riskida.

„Pidage!" hüüdis Tarzan kätt ette sirutades. „Mida see tähendab?"

„Lu-doni kinnitust mööda on tal tõendeid, et sa polegi Jad-ben-Otho poeg," vastas Ko-tan. „Ta nõuab, et sind viidaks troonisaali süüdistaja ette. Oled sa see, kelleks end nimetad, pole sul midagi karta, kuid pea meeles, et usuasjades otsustab alati ülempreester, mitte kuningas. Käsuandja on tema, mina täidan vaid tema tahet."

Tarzan nägi, et Ko-tan polnud Lu-doni õiguses veel täielikult veendunud ning püüdis endale taganemisteed kindlustada.

„Ära käsi oma sõdureid mind vangistada," ütles ta Ko-tanile, „et Jad-ben-Otho neid eksikombel ei surmaks."

Need sõnad avaldasid silmapilk mõju. Äkilises tagasihoidlikkuse-tuhinas soovisid esimeses reas seisvad sõdurid kaduda tagumiste meeste selja taha. See tagasihoidlik viisakus osutus nakkavaks.

Ahvinimene muigas.

„Ärge kartke," ütles ta, „lähen meelsasti troonisaali, et näha seda jumalateotajat, kes mind petiseks nimetab."

Troonisaalis tekkis uus viivitus, sest Ko-tan ei tahtnud kuidagi lubada, et Lu-don asuks püramiidi tippu, Lu-don aga ei soovinud seista kuningast madalamal. Tarzan omakorda jäi visalt oma nõudmise juurde, et keegi ei tohi seista temast kõrgemal. Olukorra koomilisust mõistis peale Tarzani mõni teinegi.

Ja-don pani kõigile kolmele ette troonile asuda, kuid Ko-tan lükkas ettepaneku tagasi, kuulutades, et ükski surelik peale Pal-ul-doni kuningate pole kunagi nii kõrgel kohal asunud ja kolmele polegi seal ruumi.

„Kes on siis minu süüdistaja ja kes on kohtunik?" küsis Tarzan.

„Lu-don on sinu süüdistaja," vastas Ko-tan.

„Ja Lu-don on ka sinu kohtunik!" hüüdis ülempreester.

«Tähendab, minu üle mõistab siis kohut minu süüdistaja?" märkis Tarzan. „Pigem juba see formaalsus kõrvale jätta ja las Lu-don mõistab mu kohe surma."

Tema irooniline toon, pilkav nägu ja naervad silmad, mis ainiti ülempreestrit seirasid, suurendasid veelgi viimase tulist viha ahvinimese vastu.

Ko-tan ja tema sõdurid jagasid nähtavasti Tarzani arvamust niisuguse kohtumõistmise ebaõigluse kohta.

„Üksnes Ko-tan võib oma lossi troonisaalis kohut mõista," sekkus Ja-don. «Kuulaku ta ära Lu-doni süüdistused ja tunnistajate seletused.

61

Ko-tani otsus olgu lõplik"

Ko-tanile ei paistnud see ettepanek sugugi meeldivat. Ta oleks pidanud kohut mõistma kellegi üle, kes võis lõpuks siiski osutuda jumala pojaks. Ta hakkas tõrkuma, soovides leida pääseteed.

„See on puhtreligioosne küsimus," tähendas ta, „ja traditsiooni kohaselt ei sekku Pal-ul-doni kuningad iialgi usuasjadesse."

«Viidagu ta siis templisse!" hõikas üks suguharu pealik, kes soovis kuningat ülimalt keerulisest ülesandest vabastada.

Idee oli igati meeltmööda Lu-donile, kes tegi mõttes endale isegi etteheiteid, et ise sellele ei tulnud.

«Tõepoolest," ütles ta, «see mees on patustanud templi vastu. Lohistage ta sinna, et seal tema üle kohut mõista"

„Jad-ben-Otho poega ei lohistata kuhugi!" hüüdis Tarzan. «Ennem lohistatakse pärast kohtumõistmist templist välja Lu-doni keha, et ta templit kauem ei rüvetaks. Mõtle hästi järele, Lu-don, enne kui sooritad selle hullumeelse teo!"

Ta lootis oma sõnadega ülempreestrit hirmutada, kuid see ei läinud korda. Ahvinimese ähvardust kuuldes ei näidanud Lu-don vähimatki märki kartusest.

«Siin on inimene," mõtles Tarzan, «kes tunneb oma usku paremini kui kõik teised ja mõistab minu pettust niisama hästi kui oma pettust usu jutlustamisel."

Tarzan otsustas, et teda võib päästa ainult näiv ükskõiksus süüdistuste vastu. Ko-tan ja tema sõdurid tundusid ikka veel teda uskuvat. Sellest pidi sõltuma Lu-doni lavastatud draama viimane vaatus: ahvinimese pääsemine preestri käest, kes oli ta juba ammu surma mõistnud.

Põlgliku õlakehitusega tuli ta troonilt alla.

„Jad-ben-Otho pojal on täiesti ükskõik, kus Lu-don hakkab jumalat vihastama, sest Jad-ben-Otho karistus tabab teda nii templis kui Ko-tani troonisaalis," ütles ta.

Kohalolijad hingasid kergendatult, et asi niisuguse pöörde võttis, ja sammusid templi poole. Kuninga ja sõdurite usk Tarzanisse suurenes tema ilmse ükskõiksuse mõjul hädaohu vastu. Lu-don juhatas nad templihoovi läänepoolse altari juurde.

Tarzan astus platvormile. See, mida ta nägi, täitis teda vihaga. Altaril asuvas süvendis ujus vees vastsündinud maimukese surnukeha.

«Mida see tähendab?" hüüdis ahvinimene raevukalt, pöördudes Lu-doni poole.

Ülempreester hakkas kahjurõõmsalt irvitama.

„Sa ei tea isegi seda?" ütles Lu-don. «See tõendab veel kord, et oled petis. See, kes siin jumalapojana esineb, peab teadma, et kui loojuva päikese viimased kiired templi idaaltarit valgustavad, värvub Jad-ben-Otho rõõmuks altari valge kivi punaseks täiskasvanu verest, kui aga päike oma looja rüpest tõuseb ja esimest korda läänealtarile vaatab, rõõmustab teda vastsündinu surnukeha. Tapetud lapse hing saadab päikest õhtuni, kuni teda asendab täiskasvanu hing. Isegi ho-donide

lapsed teavad neid asju, kuid sina, kes sa end Jad-ben-Otho pojaks nimetad, siiani seda ei teadnud. Kui sellest tõendist ei mõika, võin teile veel tuua. Vaz-don, tule siia!" hüüdis ta, osutades teiste hulgas altari ümber seisvale pikale tugevale sõdurile. Vaz-don astus kartlikult ette.

„Ütle meile, mida sa tead sellest olendist," käskis Lu-don Tarzani-le osutades.

„Olen teda varem näinud," ütles vaz-don. „Olen ise kor-ul-luli suguharust. Kord kohtasime väiksemat kor-ul-jade salka meie asulaid eraldaval kõrgustikul. Vaenlaste hulgas oli ka see kummaline mees, keda nad hüüdsid Tarzan-jad-guruks. Ta on tõesti kohutav, sest ta võitles kümne eest. Kuid ta ei võidelnud nii, nagu võitleb jumal. Kui talle nuiaga pähe löödi, kukkus ta teadvusetult maha nagu tavaline surelik. Viisime ta vangina oma külla, kuid ta põgenes. Lõikas sõduril pea otsast, sidus selle teiselpool kuristikku oksa külge, ja niipaljukest teda nähtigi."

„Orja sõna jumala sõna vastu!" hüüdis Ja-don, kes oli algusest peale ilmutanud sõbralikku huvi valejumala vastu.

„See on vaid samm tõe jaluleseadmise poole," lausus Lu-don. „Usu-tavasti on Ko-tani suguvõsa ainsa printsessi tunnistusel suure pealiku silmis rohkem kaalu kui orja tunnistusel, ehkki ta on jumalateotaja isa ja näib tundvat poolehoidu iga jumalasalgaja vastu."

Ja-doni käsi haaras noa, kuid tema kõrval seisvad sõdurid püüdsid teda rahustada.

„Oled Jad-ben-Otho templis, Ja-don," hoiatasid nad teda ja suur pealik pidi solvangu alla neelama, kuid hakkas ülempreestrit veelgi rohkem vihkama.

Nüüd kõnetas Lu-doni Ko-tan.

„Mida teab nendest asjadest minu tütar?" küsis ta. „Kas sa nõuad, et minu suguvõsa printsess kutsutaks siia avalikult tunnistusi andma?"

„Ei," vastas Lu-don, „ma ei kutsu teda isiklikult, kuid mul on keegi, kes tema eest esineb."

Ta pöördus ühe preestri poole.

„Too siia printsessi orjatar."

Preester astus ettepoole, lohistades enda järel Pan-at-leed.

„ Printsess O-lo-a viibis üksi keelatud aias, temaga oli ainult orjatar," seletas preester, „kui äkki tuli põõsastest välja see mees, kes nimetab ennast Dor-ul-Othoks. Printsess tunnistas, et teda nähes orjatar kiljatas ja hüüdis ta nime — Tarzan-jad-guru, seega sama nime, mis oli meelde1 jäänud ka kor-ul-luli orjale. Printsessi orjatar pole aga Kor-ul-lulist, vaid Kor-ul-jast, seega suguharust, kelle sõduritega koos teda

esimest korda nähti. Printsess jutustas veel, et uus orjatar, kelle nimi on Pan-at-lee, oli talle rääkinud oma imetabasest pääsemisest tor-o-doni käest Kor-ul-greifi kuristikus. Neid hakkas kuristiku põhjas jälitama kaks tohutu suurt greifi, see mees aga viis nad minema ja tema pääses, kuid teel oma suguharu poole langes meie kätte vangi."

„Kas nüüd on selge," hüüdis Lu-don, „et ta pole kellegi jumal? Kas ta ütles sulle, et on jumala poeg?"

63

Neiu vaatas hirmunult ülempreestri otsa ja vaikis. „Vasta, ori!" kriiskas preester.

„Ta tundus olevat midagi suuremat kui lihtsurelik," püüdis Pan-at-lee puigelda.

„Ütles ta sulle, et on Jad-ben-Otho poeg? Vasta mu küsimusele!" käis Lu-don peale.

„Ei," tunnistas Pan-at-lee sosinal, heites Tarzanile süüdlasliku pilgu, millele viimane vastas julgustava ja sõbraliku naeratusega.

„See ei tõenda veel, et ta pole jumala poeg!" karjus Ja-don. „Või arvad sa, et Jad-ben-Otho käib ringi ja hüüab igal sammul nagu turu-kaupmees: „Olen jumal! Olen jumal!" Seda pole keegi iialgi kuulnud. Ehk oled sina seda kuulnud, Lu-don? Miks peaks siis poeg tegema seda, mida isa ei tee?"

„Küllalt!" kraaksatas Lu-don. „Tõendid on ümberlükkamatud. See olend on petis ja mina, Jad-ben-Otho ülempreester A-luri linnas, mõistan ta surma." Järgnes hetkeline vaikus, mida Lu-don kasutas veelgi suurema pinevuse loomiseks. „Kui ma eksin, tabagu mind siin, kus ma seisan, Jad-ben-Otho välk!"

Muutus nii vaikseks, et võis kuulda lainete laksumist vastu lossi müüri. Lu-don seisis, nägu pööratud taeva poole ja käed pea kohal. Kõik ootasid kohkunult, jumala hirmsat kättemaksu. Vaikuse katkestas Tarzan.

„Sinu jumal ei soovi sind tunda, Lu-don," tähendas ta muiates, õhutades veelgi ülempreestri ääretut viha. „Ta ignoreerib sind, võin seda tõestada kõigi preestrite ja kogu rahva ees."

„Tõesta seda, jumalateotaja!"

„Sa nimetasid mind jumalateotajaks ning tõestasid oma arust, et olen petis ja harilik surelik, mitte jumala poeg. Palu Jad-ben-Othot, et ta tunnistaks sinu õigust ja tabaks mind oma hävitava tulega"

Uuesti võttis maad vaikus.

„Sa ei julge, sest tead, et minu puhul on see võimatu, nagu muide, ka sinu enda puhul," lausus Tarzan pilkava naeratusega.

„Valetad!" kisendas Lu-don. «Oleksin seda teinud, poleks ma saanud Jad-ben-Otholt teist korraldust sinu hukkamise kohta"

Preestrite ridadest kostis vaimustatud häälte koor. Ko-tan ja tema sõdurid seisid suures segaduses. Salaja kartsid ja vihkasid kõik Lu-doni, kuid lugupidamine ülempreestri ameti ja isiku vastu oli nende teadvuses nii sügavale juurdunud, et keegi ei julgenud häält tõsta Kas tõesti mitte keegi?

Ei, siin oli Ja-don, julge lõviinimene suurest Põhja linnast. Tema arvas teisiti.

„Ettepanek on kohane," hüüdis ta. „Kui oled veendunud, et ta on süüdi, palu Jad-ben-Othot saata ta kaela oma tulenooled!"

„Küllalt!" käratas Lu-don vahele. „Mis ajast saadik on Ja-don saanud ülempreestriks? Võtke petis kinni!" hüüdis ta preestritele ja sõduritele. „Homme ta sureb, nii nagu Jad-ben-Otho seda soovib."

Sõdurid jäid paigale, kuid nooremad preestrid, kes olid Lu-donile

64

fanaatiliselt kuulekad, tormasid julma hundikarjana ettepoole. Tarzan mõistis, et mäng oli läbi.

Kavalus ja diplomaatia tuli kõrvale heita, need ei suutnud enam asendada tema tavalisi sõjariistu. Esimest preestrit, kes platvormile astus, ei võtnud enam vastu taevasaadik, vaid vihane metsloom, kes paistis oma temperamendilt põrguvürsti endaga suguluses olevat

Altar seisis templi lääneseina juures, kus oli ruumi ainult ülempreestrile, kes sealt ohverdamist sooritas. Praegu asus ülempreestri kohal Tarzan, tema taga seisis Lu-don ning ees paarsada sõdurit ja preestrit

Preester, kes tahtis silma paista ja esimesena jumalateotajast kinni võtta, tormas väljasirutatud kätega vihaselt Tarzanile kallale. Selle asemel haarasid teda ennast raudsed käed, muljudes nagu õlekubu. Tarzan kahmas tal ühest jalast kinni ja tõstis altari kohale, pea alaspidi. Preestrid olid karjas altari ümber, püüdes tulises vihas ahvinimest alla tirida. Tagant hiilis paljastatud ohvrinoaga lähemale Lu-don.

Ei tohtinud kaotada ühtegi silmapilku. Enne kui Lu-don ja teised preestrid suutsid taibata ahvinimese kavatsust, heitis Tarzan kisendava jumalasulase kõigest jõust ülempreestrile näkku, hüppas ise altari otsa ja sealt templi müürile.

„Kes julgeb uskuda," hüüdis ta, „et Jad-ben-Otho unustab oma poja?" Seejärel kadus ta pealtvaatajate silmist

Templis oli vähemalt kaks inimest, kelle süda hüppas suurest rõõmust, nähes, et Tarzanil õnnestus põgeneda. Üks neist naeratas täiesti avalikult. See oli Ja-don. Teine oli Pan-at-lee.

Lu-doni otsa visatud preester prantsatas vastu templi seina, roojas-tades seda oma aju tükkidega. Ülempreester seevastu jäi terveks, kui mitte arvestada siniseid muhke, mille põhjustas paiskumine põrandale. Ta hüppas kohe jalule ja vaatas ringi, alguses kartlikult, siis vihaselt ja lõgsuks ääretu võõrastusega, sest ta ei näinud ahvinimese põgenemist ega suutnud taibata, kuhu Tarzan kadus.

„Võtke jumalateotaja kinni!" kisendas Lu-don. „Võtke ta kinni!" Sealjuures kukkus ta nii pööraselt naljakal ilmel pead keerutama, et paljud sõdurid olid sunnitud oma muiet varjama.

Preestrid sebisid sõdurite ümber ja püüdsid sundida neid põgenikku taga ajama, kuid sõdurid ootasid kuninga enda käsku. Kuningale pakkus ülempreestri äpardus suurt lõbu ja ta otsustas käsuandmise viimasele jätta. Kui üks preestritest oli Lu-doni kiiresti informeerinud Tar-zani põgenemisest, andis ülempreester jalamaid korralduse ahvinimest jälitada.

Preestrid ja sõdurid jooksid templist välja. Tarzani lahkumissõnad, mis ta oli öelnud altarilt, ei veennud kaugeltki kõiki tema jumalikus päritolus, kuid julgete sõdurite südamed olid ahvinimese poolt. Samuti hoidis tema poole Ko-tan, kellele olid meeltmööda ülempreestri pentsikud viperused.

XII. Pärismaalane Om-at

Sel ajal kui A-luri sõdurid ja preestrid otsisid põgenenud ahvinimest templis, lossis ja linnas, sammus Kor-ul-ja kuristiku järsul rajal poolalasti mees, seljas läikiv püss. Ta kõndis kergelt ja vabalt, kaotamata siiski valvsust.

Kerge tuul puhus selja tagant, seega võisid ainult silmad ja kõrvad talle teatada, mis ootab ees. Rada kulges piki oja kallast, ent kohtades, kus kaljurünkad tekitasid kärestikke, lookles rada kõrvale, kaljust mööda.

Kalju tagant välja astunud, ilmus äkitselt võõra ette keegi mees. Mõlemad jäid ootamatusest seisma. Võõra teele kerkinud mees oli pikk valge sõdur, kelle keha kattis vaid puusariie, õlarihmad ja vöö. Tal oli käes jäme nui ja vöö küljes rippus nahast tupes lühike nuga.

See oli Ta-den, kes üksinda oma sõbra Kor-ul-ja gundi kuristikus jahti pidas.
Ta silmitses võõrast teatud üllatusega, mis polnud eriti suur, sest ta tundis ära selle rassi liikme, kuhu kuulus ka Kohutav Tarzan. Olles Tarzaniga sõbraks saanud, silmitses ta võõrast vallimägi vaenulikkuseta. Viimane tegi esimesena Ta-denile märgi, mis on levinud põhjanabast lõunanabani sestpeale, kui inimene hakkas käima kahel jalal. Ta tõstis käe peopesaga Ta-deni poole, astus paar sammu ja jäi seisma.
Ta-den oletas, et mees, kes nii väga sarnaneb Kohutava Tarzaniga, peab kuuluma tema kadunud sõbraga ühte suguharusse. Ta vastas võõra mehe rahumärgile.
„Kes sa oled?" küsis Ta-den.
Kuid võõras raputas vaid pead, näidates, et ei saa aru. Siis püüdis ta märkide abil ho-donile selgeks teha, et ta on kuude kaupa tulnud jälgi mööda üle mägede. Ta-den oli veendunud, et võõras otsib Kohutavat Tarzanit. Nüüd jäi vaid selgitada, oli ta Tarzani sõber või vaenlane.
Võõras uudistas põnevusega ho-doni pöidlaid, varbaid ja suurt saba, aga rohkem kui midagi muud tundis ta kergendust, et esimene pärismaalane, keda ta kohtas, suhtus temasse sõbralikult Tal oleks olnud palju raskem oma ülesannet täita, kui teed oleks tulnud rajada vaenulikul maal.
Ta-den oli tulnud küttima väikeulukeid, kelle lihast ho-donid eriti lugu pidasid. Nüüd unustas ta paugupealt jahi, sest oli leidnud palju huvitavama tegevuse. Ta tahtis võõrast Om-ati koopasse viia, et seal koos pealikuga võõra kavatsused välja selgitada. Ta-den andis võõrale märku, et palub teda endale järgneda, ja nad suundusid koos kaljude poole, kus elas Om-ati rahvas.
Külale lähemale jõudes nägid nad naisi ja lapsi, kes töötasid noorukite ja vanameeste valve all. Nad korjasid metspuuvilju, taimi ja juuri, mis moodustavad olulise osa Pal-ul-doni elanike toidusest. Mõni haris väikseid maalappe. Need olid ruudukujulised tillukesed põllud, puhastatud puudest ja põõsastest. Põllutööriistadeks olid metallotsaga

kangid, mis meenutasid rohkem oda kui kodust tööriista Peale nende kasutati veel teisi, lameda teraga riistu, mis kujutasid endast labida ja kõpla ebaõnnestunud ühendust.
Inimesi nähes jäi võõras seisma ja haaras vibu, sest need olevused olid mustad kui öö ja nende keha kattis tihe karvastik. Kuid Ta-den rahustas teda oma leebe naeratuse ja käeliigutusega. Vaz-donid kogunesid mõlema valge ümber ja rääkisid midagi erutatult keeles, millest võõras ei suutnud sõnakestki aru saada, küll aga tema valge saatja. Keegi ei püüdnudki tüli norida ja võõras mõistis nüüd, et oli sattunud rahuliku, sõbralikult meelestatud rahva juurde.
Koobasteni polnud kuigi palju maad ja kalju jalamile jõudnud, juhtis Ta-den võõra pulkadest üles, lootes, et tema' kaaslane ronib niisama osavasti kui Kohutav Tarzan, kellega ta nii väga sarnanes. Ta ei eksinud, sest võõras ronis tõepoolest ülima kergusega. Peagi astusid mõlemad Om-ati koopa rõdule, kuid peremeest polnud kodus ja ta tuli alles pärast lõunat. Vahepeal käis hulk sõdureid võõrast vaatamas ning kord-korralt üha rohkem vaimustus ta mustade loominimeste lahkusest ja sõbralikkusest, aimamata, et see sõjakas suguharu polnud enne Tarzani ja Ta-deni tulekut iialgi sallinud võõraid oma väikese riigi piires.
Viimaks jõudis Om-at tagasi ja külaline tundis vaistlikult, et see oli pealik ise, Sellele viitas nii mustade sõdurite aupaklik suhtumine temasse kui ka tulija nägu ja rüht. Ta-den hakkas pealikule nende kohtumise üksikasju pajatama.
„Usun, Om-at," ütles ho-don lõpuks, „et ta otsib Kohutavat Tar-zanit."
Kuuldes seda esimest temale arusaadavat nime, lõi võõra nägu särama.

„Tarzan!" hüüdis ta, „Ahvide Tarzan!"

Ägedalt žestikuleerides püüdis ta selgitada, et Tarzan on see, keda ta otsib.

Tema näoilmest järeldasid Ta-den ja Om-at, et võõras otsib Tarza-nit kurja tagamõtteta, pigem sõbralike soovide ajel, siiski tahtis Om-at selles ise veenduda. Ta osutas tulnuka noale ning Tarzani nime korrates haaras Ta-deni ja tegi, nagu lööks ta viimast noaga. Samal hetkel vaatas ta küsivalt võõra otsa. Viimane raputas kindlalt pead, pani käe südamele ja tõstis siis rahu märgiks üles.

„Ta on Tarzan-jad-guru sõber!" hüüdis Ta-den.

„Kas sõber või petis," kostis Om-at.

„Tarzan... Kas te tunnete teda?" jätkas võõras. „On ta elus? Oh jumal, kui ma ainult teie keelt oskaksin!"

Uuesti läks ta üle žestide keelele, püüdes selgitada, kus Tarzan viibib. Tarzani nime hääldades osutas ta sõrmega koopale, kuristikule, mäetipule, orule. Iga kord tõstis ta uurivalt kulme ja tema suust kõlas küsiv „ah", millest teised pidid aru saama. Kuid iga kord raputas Om-at pead ja näitas kätega, et kuigi ta saab küsimusest aru, et tea ta midagi ahvinimese asukohast.

57

Seejärel püüdis must pealik nii, nagu oskas, selgitada võõrale kõike, mida ta Tarzanist teadis.

Külalise poole pöördudes nimetas ta teda Jor-doniks, mis pal-ul-doni keeles tahendab „võõras", näitas päikese poole ja ütles „as". Seda tegi ta.mitu korda. Siis tõstis ühe käe üles, ajas sõrmed laiali, puudutas teise käe nimetissõrmega harali sõrmi ja kordas „adenen". Võõras taipas, et see tähendab viis. Uuesti näitas Om-at päikese poole. Tema sõrm tegi õhus kaare, mis algas idast ja lõppes läänes, ja ta kordas sõnu „as", „adenen". Võõrale oli selge, et see tähendas viis päikest ehk teisisõnu viis päeva. Siis näitas Om-at oma koopa peale, nimetas uuesti Tarzani "nime, imiteeris kahe sõrmega kõndivat inimest ja püüdis võõrale selgeks teha, et Tarzan lahkus viie päeva eest koopast ja ronis pulkredelist üles. Midagi rohkem ta žestide keele abil jutustada ei suutnud.

Võõras näitas, et ta sai aru ja andis märkide abil mõista, et kavatseb jätkata Tarzani otsinguid.

„Läheme temaga kaasa," ütles Om-at. „Me pole ju veel karistanud Kor-ul-luli elanikke oma sõbra ja liitlase tapmise eest."

„Püüa teda keelitada, et ta ootaks hommikuni," ütles Ta-den. „Siis võid kaasa võtta rohkem sõdureid. Seekord, Om-at, ära oma vange surma. Võta nad kinni elusalt, et nad räägiksid meile Tarzan-jad-guru saatusest."

„Suur on Ta-deni tarkus," vastas Om-at. „Olgu nii, nagu sa ütlesid. Võtame kõik Kor-ul-luli mehed vangi ja laseme jutustada, mida nad teavad. Siis viime nad Kor-ul-greifi äärde ja tõukame sealt alla."

Ta-den naeratas. Ta teadis, et oli võimatu vangistada kõiki Kor-ul-luli sõdureid. Hea, kui nad ühegi vangi saavad, sest võis luhtuda sedagi, et Om-ati mehed ise põgenema lüüakse. Kuid ta teadis ka seda, et Om-at oma ähvarduse kõhklematult täide viib, kui tal see võimalus avaneb — nii suur oli vihavaen suguharude vahel.

Võõrale selgitati Om-ati kavatsusi ja saadi tema nõusolek osa võtta. Seda teha polnud kuigi raske, sest ta mõistis, et neid saadab hulk sõdureid, et nad tungivad vaenulikule maale ja tuleb kasutada kõiki ettevaatusabinõusid, sest luureretke tulemustest olenes kogu ettevõtmise edu.

Võõras magas öö Om-ati esivanemate koopas loomanahkade virnal. Pärast hommikueinet asuti teele koos saja musta sõduriga. Nad läksid jõest läbi ja teel Kor-ul-luli kohtasid vaz-doni sõdurit, kes hirmust värisedes püüdis üksinda oma suguharu

kaljukindlusse põgeneda. Ho-donid võtsid ta vangi ja ajasid sellega vaz-donile veelgi suurema hirmu nahka, sest viimane arvas, et ta tapetakse kohe.

„Viige ta tagasi Kor-ul-jasse," käskis Om-at paari sõdurit, „ja vcia-dake, et temaga seal midagi ei juhtu."

Hämmastunud kor-ul-lul viidi minema. Metsik väesalk liikus ettevaatlikult edasi, lähenedes külale. Saatus naeratas Om-atile, sest ta leidis, mida ihkas — suurt taplust vaenlasega. Vaevalt olid nad Kor-ul-luli koobaste vaatevälja jõudnud, kui kohtasid suuremat sõduritesalka,

68

kes oli arvatavasti sõjakäigule minemas.

Otsekui varjud kadusid Kor-ul-ja sõdurid lehestikku mõlemal pool teed. Vastastel polnud varitsusest aimugi. Nad sammusid rahulikult vastu surmale omal maal, kus tundsid iga põõsast ja kivikest. Ühtäkki rebestas näiliselt muretu vaikuse metsik karjatus. Üks kor-ul-luli-dest löödi maha eemalt visatud nuiaga.

Karjatus oli märk sajale metsikule kor-ul-ja kõrile, millele peagi lisandus vaenlase sõjakisa. Õhku tõusid nuiad, iga sõdur püüdis endale vaenlast leida ja taplus algas. Välkusid noad, langesid hoobid, mustad karvased kehad kattusid punaste verelaikudega.

Keset kõige ohtlikumat võitlust vaikus võõra pruun keha mustade sõprade ja vaenlaste hulgas. Üksnes teravad silmad ja terane mõistus aitasid tal eristada omasid vastastest, sest Om-ati külaline oli juba alguses märganud, et vaenlase puusariided polnud mitte nagu sõpradel leopardi- vaid lõvinahast.

Esimesest vastasest jagu saanud, otsis Om-at silmadega võõrast.

„Ta võitleb Ja-to metsikusega," muheles pealik. „On alles jõud! Võimas peab olema see suguharu, kuhu kuulub Tarzan-jad-guru." Siis pühendas ta kogu oma tähelepanu järgmisele vaenlasele.

Sõdurid ajasid üksteist taga kogu metsas. Viimaks olid kõik.surma-ni väsinud, kuid mitte võõras. Ta ei paistnud väsimust üldse tundvat. Ta võitles iga uue vastasega, kes söandas tema lähedusse ilmuda, kui vastast enam polnud, ründas ta neid, kes hinge tõmmates eemal seisid.

Ja kogu see aeg ei võtnud ta seljast imelikku asja, mida Om-at pidas mingisuguseks kummaliseks sõjariistaks, aga mille toimet ta endale kujutleda ei suutnud, sest Jor-don polnud seda kordagi kasutanud. Om-atile tundus, et see sõjariist on võõrale vaid risuks kaelas, sest jooksmise ja hüppamise ajal peksis see talle vastu külge. Vibu ja nooled oli ta tapluse alguses kõrvale heitnud, püssist aga ei raatsinud lahkuda, sest kavatses seda hoida ülesande lõpetamiseni.

Võõra mehe eeskujust innustatuna tungisid kor-ul-jad veel kord vaenlastele kallale. Rabatud kummalise võõra juuresolekust, keda kor-ul-lulid pidasid mingisuguseks kurjaks vaimuks, kaotasid nad julguse ja põgenesid. Om-ati käsul piirasid tema sõdurid sisse pool tosinat kurnatud kor-ul-luli ja võtsid nad vangi.

Koopasse tagasi jõudnud, käskis Õm-at vangid ükshaaval enda ette tuua. Igaühelt päris ta teateid Tarzani saatuse kohta. Kõik rääkisid nagu ühest suust, et viis päeva tagasi olid nad Tarzani vangi võtnud, kuid ta oli tapnud oma vahi ja põgenenud, sidudes õnnetu mehe pea teisel pool Kor-ul-luli kuristikku puuoksa külge. Mis temast edasi sai, ei teadnud keegi, kuni järg jõudis viimase kätte, kelle nad olid vangistanud üksikuna teel.

Nähes, kuivõrd teated pealikut huvitasid, kauples see vang endale ja oma kaaslastele elu ja vabadust.

„Võin sulle kohutavast mehest nii mõndagi rääkida, kor-ul-ja," ütles ta. „Nägin teda eile ja tean, kus ta on. Kui lubad mind ja kaaslasi minna elusalt ja tervelt esivanemate koobastesse, jutustan sulle kõik."

69

„Sa jutustad mulle ka ilma selleta," süngestus Om-at, „või me tapame su."

„Te tapate mu ka ilma selleta," kostis vang, „kui te mulle seda ei luba. Kui suren, kaob sõnum koos minuga"

„Tal on õigus, Om-at," ütles Ta-den. „Luba neile kõigile vabadus."

„Hüva," lausus Om-at. „Räägi, kor-ul-lul. Kui valmis oled, võid koos kaaslastega koju minna"

„See oli nii," alustas vang. „Kolme päeva eest olin kaaslastega jahil Kor-ul-luli kuristikus umbes samas kohas, kus te mu täna vangi võtsite. Äkki tungisid meile kallale ho-donid ja viisid meid A-luri, kus mõni määrati orjaks, suurem osa aga heideti templi keldrisse kui Jad-ben-Otho tulevased ohvrid. Näis, et kohutav lõpp on vältimatu, ja jäi üle vaid kadestada neid, keda orjadeks määrati, sest nemad võisid vähemalt ellujäämisele loota.

Kuid eile juhtus veider lugu. Kõigi preestrite, kuninga ja sõdurite saatel ilmus sinna keegi, keda kõik kummardasid. Kui ta jõudis trellideni, mille taga istusime, nägin oma suureks hämmastuseks, et see polnud keegi muu kui õudne mees, kes oli hiljuti kor-ul-lulide kätte vangi langenud, mees, keda teie nimetate Tazan-jad-guruks, ho-donid aga Dor-ul-Othoks. Kuulnud, millise mõttega meid vangis peetakse, sai ta väga kurjaks ja hüüdis, et Jad-ben-Otho ei soovi oma rahva hukkamist. Ta käskis ülempreestrit meid kõiki vabastada.

Ho-doni vangid lasti koju, meid aga saadeti A-luri linnamüüride taha ja jäeti teele. Olime kolmekesi, kuid kellelgi polnud sõjariista. Teel A-lurist Kor-ul-luli varitsesid meid igasugused ohud. Minul vedas, sest jäin ainsana ellu. Ma olen rääkinud."

„Ja see on kõik, mida sa Tarzan-jad-gurust tead?" küsis Om-at.

„See on kõik," kinnitas vang. „Võin üksnes lisada, et Lu-don, keda nad ülempreestriks kutsuvad, oli väga vihane ja preester, kes meid linnast välja saatis, seletas, et võõras pole hoopiski Dor-ul-Otho. Ta ütles veel, et Lu-don toob kõik päevavalgele ja ta mõistetakse jumala teotamise eest surma. Seda tean ma kuulduste põhjal. Ja nüüd, Kor-ul-ja pealik, luba meil minna"

Om-at noogutas.

„Minge oma teed," ütles ta. „Ab-on, anna sõdureid, kes saadavad neid Kor-ul-luli piirini. Ja sina, Jor-don, tule minuga," kutsus ta külalist.

Om-at viis võõra kaljutipule ja näitas alla Jad-ben-Otho orgu, kus tõusva päikese kiirtes säras A-luri linn.

„Tarzan-jad-guru on seal," ütles ta ja seekord sai Jor-don aru.

70

XIII. Keelatud aias

Tarzan põgenes küll templist, kuid tal polnud vähimatki kavatsust lahkuda A-luri linnast, enne kui on siin leidnud naise, leedi Jane'i. Kuidas elada ja kaitsta end selles linnas, kus igaüks teda nüüd nii hästi tundis ja võis jälitama hakata, see polnud talle sugugi selge.

Ainuke koht, kus ta end ajutiselt varjata võis, oli kuningas Ko-tani keelatud aed. Seal kasvasid läbipääsmatud põõsad, leidus vett ja puuvilju. Kui kavalal džungliasukal õnnestuks sinna pääseda märkamatult, võiks ta seal õige kaua elada. Kuidas aga pääseda märkamatult üle lageda templist aeda, see küsimus jäi ahvinimesele segaseks.

„Suur ja võimas on Tarzan oma koduses džunglis," ütles ta iseendale, „kuid inimeste linnas pole ta neist sugugi targem."

Usaldades haistmist ja orienteerumisvõimet, pidas Tarzan võimalikuks jõuda keelatud aeda templi alla ehitatud käikude kaudu, kust teda eelmisel päeval oli läbi viidud. Seal all liikuda oli tema arust palju parem kui linna tänavatel, kus jälitajad talle kohe järele jõuavad.

Templi müürilt maha hüpanud, jooksis ta kümmekond sammu eemale trepi juurde ja laskus maa-alusesse käiku. Tee, mille kaudu ta templisse toodi, oli ülimalt keeruline, kuid Tarzan oli alati enda peale kindel ega eksinud kunagi.

Ta ei kartnud ootamatuid kohtumisi, sest teadis, et kõik preestrid viibisid üleval saalis, et näha kohtumõistmist ja jumalateotaja surma. Selles kindlas usus pööras ta ümber nurga ja seisis äkki silmitsi preestriga, kelle ehmatust varjas õudne peakate.

Tarzan reageeris momentaanselt ja pikk terav nuga läbistas preestri südame. Kiire liigutusega püüdis Tarzan langeva keha kinni ja kahmas kätte peakatte. Vaevalt oli ta preestrit silmanud, kui tema ajus valmis uus julge plaan vaenlase petmiseks.

Peakate langes tervena tema saagiks. Alles nüüd laskis Tarzan preestri elutu keha põrandale kukkuda. Ainsa löögiga raius ta maha preestri saba. Sealsamas kõrval oli väike kamber, kust preester nähtavasti nüüdsama lahkunud oli. Sinna viis Tarzan surnukeha, peakatte ja saba.

Preestri puusakattest lõigatud õhukese ribaga kinnitas Tarzan saba kõvasti oma puusariide külge, pani peakatte pähe ja kambrist astus välja, võta või jäta, Jad-ben-Otho preester ise. Teda võis lähemal uurimisel ära tunda ainult põialdest ja suurtest varvastest.

Juba varem oli ta tähele pannud ho-donide ja vaz-donide kommet käies oma sabaotsa käes hoida. Nüüd tegi ta sedasama, et selja taga elutult tilpnev saba ei tekitaks asjatuid kahtlusi.

Mitmest käigust ja saalist läbi läinud, jõudis ta viimaks lossi. Nähtavasti polnud tagaajajad sinna veel jõudnud, ent ta kuulis selja taga ebamäärast liikumist Tarzan kohtas sõdureid ja orje, kuid need ei teinud temast väljagi. Nähtavasti oli preestri viibimine lossis täiesti tavaline asi.

Möödunud sissekäigu juures seisvatest vahtidest, jõudis ta viimaks

71

keelatud aeda. Ta seisatas ja otsis silmadega kohta, kuhu varjuda. Õnneks oli aed inimtühi. Rõõmustades kõigi A-luri kõrgete võimukandjate ninapidivedamise üle, liikus ta kärmelt aia teise otsa. Seal kasvasid tihedad öiteehtes põõsad, kus oleks võinud end varjata tosin meest.

Tarzan puges põõsastesse, eemaldas tüütu peakatte ja istus maha ootama, mida saatus talle veel valmistab. Aia tagant kuuldus üksteist hõikavate meest hääli. Tarzan pidi tunnistama, et teda otsiti üliagaralt

Tihedas põõsastikus istudes tundis Tarzan ühtäkki, et ta pole üksi. Tema kõrvu kostsid kerged sammud. Ilmselt tuli keegi paljajalu üle muru. Oksad ettevaatlikult kõrvale lükanud, nägi ahvinimene, et see oli printsess O-lo-a. Ta kõndis mõttesse vajunult, pea norus. Et ta mõtted olid kurvad, seda tunnistasid pisarad silmis.

Veidi hiljem kuulis ta veel teisi samme. Need olid mehed, kelle sammud polnud kaugeltki kerged ega mõtlikud. Nad tulid otse printsessi poole. Tarzan nägi, et mõlemad olid preestrid.

„O-lo-a, Pal-ul-doni printsess," ütles üks neist, „võõras, kes nimetas end Jad-ben-Otho pojaks, põgenes nüüdsama templist, kus tema pettuse ja kuriteo paljastas ülempreester Lu-don. Praegu otsitakse teda templis, lossis ja kogu linnas. Meid

saadeti keelatud aeda, sest kuningas ütles, et oli teda täna hommikul siin näinud, kuigi on arusaamatu, kuidas ta vahtidest mööduda võis."

„Siin teda ei ole," ütles O-lo-a. „Olen juba pikemat aega aias jalutanud ega ole kedagi kohanud. Aga kui tallate, võite otsida."

„Ei," ütles preester, „seda pole vaja, sest ta ei saanud siia tulla ilma teie või vahtide nägemata. Pealegi oleks teda kindlasti näinud preester, kes tuli siia enne meid."

«Missugune preester?" küsis O-lo-a.

„See, kes läks just meie ees vahtidest mööda."

„Ma ei näinud teda," ütles O-lo-a.

«Arvatavasti lahkus ta teise ukse kaudu," tähendas teine preester. «Muidugi," soostus O-lo-a, «aga ikkagi imelik, et ma teda ei mär-gartud."

«Rumalad nagu ninasarvik Buto," pomises Tarzan omaette, pidades Butot kõige nürimeelsemaks loomaks. «Niisuguseid on kerge petta."

Vaevalt olid preestrid lahkunud, kui sissekäigu poolt kostsid tõtlikud sammud ja vali hingeldamine.

„Pan-at-lee!" imestas O-lo-a. «Mis on juhtunud? Sul pole inimese nägugi peas!"

„Oh Pal-ul-doni printsess," oli orjatar nutma puhkemas, «nad oleksid äärepealt tapnud selle kauni võõra, kes ennast Dor-ul-Othoks nimetab."

«Kuid ta pääses ju põgenema! Sa olid seal, räägi mulle kõik."

«Ülempreester tahtis teda kinni võtta ja surmata, kuid ta paiskas esimese kallaletungija Lu-donile näkku niisama kergelt, kui sina võiksid mind visata oma rinnakattega. Siis hüppas ta altarile, sealt müürile ja kadus. Nad otsivad teda, oh printsess, kuid ma palun jumalat, et

72

nad teda iialgi ei leiaks."

„Miks sa seda palud?" küsis O-lo-a. „Kas jumalateotaja pole pälvinud surma?"

„Kuid sa ei tunne ju teda!"

„Aga sina?" küsis printsess kähku. „Täna hommikul paljastasid sa end ja püüdsid seejärel mind petta. O-lo-a orjad ei julge niimoodi käituda. Ta on siis seesama Tarzan-jad-guru, kellest sa mulle jutustasid? Räägi tõtt, naine, ainult tõtt!"

Pan-at-lee ajas end sirgu, tema väike lõug kerkis uhkelt püsti, sest oma rahva hulgas polnud ta printsessist sugugi madalamal astmel.

„Pan-at-lee Kor-ul-jast ei valeta kunagi, et ennast õigustada," ütles ta.

„Siis räägi kõigest, mida sa tead Tarzan-jad-gurust," käis O-lo-a peale.

„Ma tean, et ta on imetabane ja väga vapper mees," ütles Pan-at-lee, „sest ta päästis mind tor-o-doni ja greifide käest, nagu ma sulle juba rääkisin. Ta on tõepoolest seesama mees, kes täna hommikul siia tuli. Ma ei tea, kas ta on jumala poeg, kuid tema vaprus on võrratu, nagu ka tema jõud, üllameelsus ja heatahtlikkus. Ta ju kaitses mind, kuigi oleks võinud mulle halba teha, ja päästis mind, selle asemel, et iseennast päästa. Seda tegi ta sõprusest Om-ati, Kor-ul-ja gundi vastu, kellega ma oleksin abiellunud, kui ho-donid poleks mind vangi võtnud."

„Jah, ta oli välimuselt tõepoolest kena mees," tähendas O-lo-a, „ja teistsugune kui meie mehed. Mitte ainult selle poolest, et tal olid erinevad käed ja jalad ning polnud saba. Tal näis olevat veel midagi, mida pole Pal-ul-doni meestel."

„Ja eks teadnud ta ju kõike Ta-denist ja sellest, kus ta asub?" jätkas Pan-at-lee, truu oma sõbrale ja lootuses võita talle printsessi poolehoidu. „Ütle mulle, printsess, kas harilik surelik võib seda kõike teada?"

„Ehk nägi ta Ta-deni?" oletas O-lo-a.

„Aga kuidas võis ta teada, et sina Ta-deni armastad?" pareeris Pan-at-lee. „ Kinnitan sulle, printsess, et kui ta ka pole jumal, on ta siiski etem igast ho-donist või vaz-

donist. Ta tuli minu jälgi mööda Es-sati koopast üle Kor-ul-luli otse minu koopasse Kor-ul-greifi, kus ma end varjasin, kuigi sellest ajast oli möödas mitu tundi, kui ma paljajalu üle kivide põgenesin. Missugune surelik saab sellega hakkama? Ja kus võib tütarlaps terves Pal-ul-donis leida teist säärast meest, kes teda kaitseks?"

„Võib-olla Lu-don eksis? Ehk on ta siiski jumal?" lausus printsess, kellele võõra üllameelne suhtumine Pan-at-leesse nähtavasti mõju avaldas.

„On ta inimene või jumal, aga ta on liiga hea selleks, et surra," hüüdis Pan-at-lee. „Kuidas ma küll tahaksin teda päästa! Kui ta ellu jääb, võib ta kindlasti Ta-deni sinu juurde tagasi tuua, printsess."

O-lo-a ohkas.

73

„Kui ta võiks seda teha!... Kuid kahjuks on liiga hilja. Homme antakse mind Bu-lotile."

„Sellele, kes tuli siia eile koos sinu isaga?"

Jah, sellele ümmarguse näo ja paksu kõhuga peletisele!" hüüdis printsess jälestustundega. „Ta on nii laisk, et ei viitsi jahil käia ega võidelda. Temast on vaid sööjat ja joojat ning oma orjataride võrgutajat. Kuid tule nüüd, Pan-at-lee, ja korja mulle neid imeilusaid lilli. Panen need täna ööseks oma voodi ümber, et meelislillede lõhna alatiseks meelde jätta, sest Bu-loti isa Mo-sari külas nad kindlasti ei kasva. Ma aitan sind, Pan-at-lee, korjame neid suured sületäied. Armastan neid rohkem kui kõiki teisi lilli, sest need on Ta-deni lemmiklilled."

Naised lähenesid õitsvatele põõsastele, kus Tarzan end varjas. Et oksad olid õisi täis, arvas Tarzan, et nad ei tungi sügavamale, vaid lepivad sellega, mis on äärtel. Ta jäi rahulikult paigale.

„Oi, vaata, Pan-at-lee!" hüüatas ühtäkki O-lo-a. „Siin on kõigi õite kuningas! Ma pole iialgi näinud midagi kaunimat. Ei, ma murran selle ise. See on nii suur ja ilus. Ainult minu käsi tohib seda puudutada" Ja printsess liikus kannelt põõsa poole, kus just Tarzani pea kohal õitses imetabane õis.

Kõik juhtus nii ootamatult, et ahvinimene ei jõudnud end peita. Tarzan jäi vaikselt istuma, lootes, et saatus halastab talle ja Ko-tani tütar läheb ära enne, kui pilgu langetab. Kuid juhtus teisiti. Samal hetkel, kui neiu lõikas noaga pika jämeda varre, langes ta pilk otse Tarzan-jad-guru naeratavale näole.

Mahasurutud kiljatusega põrkas printsess tagasi. Tarzan hüppas püsti ja astus ta ette.

„Ara karda, printsess," rahustas ta O-lo-ad. „Sind tervitab Ta-deni sõber." Ta tõstis printsessi käe oma huultele.

Pan-at-lee jooksis erutatult ta juurde.

„Oh, Jad-ben-Otho! See on tema!"

„Nüüd, kus olete mind leidnud, kas annate mu ülempreester Lu-donile välja?"

Pan-at-lee langes O-lo-a ette põlvili.

„Printsess, oh printsess!" anus ta. „Ära anna teda vaenlastele!"

„Aga kui mu isa Ko-tan sellest teada saab, ei tunne ta viha piire," sosistas O-lo-a hirmunult „Kuigi olen printsess, võib Lu-don siiski nõuda, et mind ohverdataks meelepaha pehmendamiseks Jad-ben-Ot-hole."

„Nad ei saa ju iialgi teada, et sa teda näinud oled, kui sa vaid ise seda neile ei ütle," hüüdis Pan-at-lee. „Mina ei reeda sind kunagi!"

„Ütle mulle, võõras," palus O-lo-a, „oled sa tõepoolest jumal?"

„Jad-ben-Otho pole rohkem jumal kui mina," vastas Tarzan puhtsüdamlikult.

„Miks sa siis ei põgene lihtsurelike käest, kui sa jumal oled?" küsis neiu.

„Kui jumalad viibivad surelike hulgas," vastas Tarzan, „muutuvad nad niisama nõrgaks kui inimesed. Ilmuks Jad-ben-Otho ise siia surelikuna,

ei suudaks ta end päästa pistoda löögist."
„Oled sa Ta-deni näinud ja temaga rääkinud?" küsis printsess kohatult
„Olen näinud ja rääkinud," vastas Tarzan. „Veetsin temaga terve kuu."
„Ja ta armastab mind ikka veel?"
O-lo-a lõi silmad maha ja puna tõusis ta palgesse.
Tarzan teadis nüüd, et printsess on võidetud.
„Ta-den räägib ainult O-lo-ast ja ootab päeva, mil teda omaks võib nimetada," vastas Tarzan.
„Kuid homme antakse mind Bu-lotile," muutus printsess kurvaks. „Mul tuleb nähtavasti kogu elu igatseda Ta-deni, kes ei tule iialgi."
„Kui poleks Lu-doni, oleksin saanud sind aidata," ütles Tarzan. „Ja kes teab, võib-olla aitangi."
„Oo, kui sa vaid saaksid, Dor-ul-Otho!" hüüdis neiu. „Tean, sa võid kõike, mida tahad. Pan-at-lee rääkis mulle, kui vapper ja hea sa oled."
„Üksnes Jad-ben-Otho teab, mis tulevik toob," ütles Tarzan. „Nüüd minge oma teed, et keegi kahtlustama ei hakkaks."
„Me läheme," ütles O-lo-a, „kuid Pan-at-lee tuleb tagasi ja toob sulle süüa. Loodan, et sul õnnestub põgeneda ja mu tegu leiab armu Jad-ben-Otho silmis."
Ta pööras ümber ja läks minema, Pan-at-lee tema kannul. Ahvini-mene jäi oma varjupaika taas üksi.
Pimeda hakul tuli Pan-at-lee toiduga. Nelja silma all esitas Tarzan küsimuse, mille kohta ta soovis juba ammu selgust saada, eriti pärast hommikust jutuajamist O-lo-aga.
„Ütle mulle, mida sa tead salapärasest võõrast, kellest rääkis O-lo-a ja keda peetakse kinni kusagil siin, A-luris? Oled sa oma lühikese siinviibimise ajal midagi sellist kuulnud?"
„Jah," vastas Pan-at-lee, „olen kuulnud teisi orje sellest rääkivat. Temast ei räägi keegi teisiti kui ainult sosinal. Olen kuulnud, et templisse on peidetud mingisugune kummaline naisolevus, keda Lu-don taliab teha preestrinnaks ja Ko-tan endale naiseks. Mõlemad kardavad teineteist ega söanda sellepärast midagi ette võtta."
„Tead sa, kus teda hoitakse?" küsis Tarzan.
„Ei," vastas Pan-at-lee. „Kuidas võiksin seda teada? Ma ei tea isegi seda, on see tõsi või väljamõeldis. Rääkisin sulle seda, mida olen kuulnud teistelt."
„Kas räägiti ainult ühest olevusest?" päris ahvinimene.
„Ei, kahest. Teine tuli koos esimesega, aga keegi ei tea, mis temast on saanud."
„Tänan, Pan-at-lee," ütles Tarzan. „Aitasid mind rohkem kui me kumbki aimata võime."
„Loodan vähemalt, et minust oli kasu," sõnas neiu end lossi minekule pöörates.
„Seda loodan ka mina," hüüdis Tarzan talle järele.

XIV. Jane

Öö saabudes maskeeris Tarzan end uuesti tapetud preestri peakatte ja sabaga. Ta otsustas, et kahtluste vältimiseks ei lähe ta seekord vahtidest mööda, pealegi veel nii hilja öösel, mil preestri tulek ärataks arvatavasti tähelepanu. Seepärast ronis ta aia ääres kasvava puu otsa ja laskus teisele poole müüri.
Tarzan püüdis ho-donidest võimalikult kaugele hoiduda. Ta ületas avara lossihoovi ja lähenes templile tagaküljest. Tõsi, tal tuli läbida tundmatuid kohti, kuid mees eelistas neid üldkasutatavatele käikudele lossi ja templi vahel. Tal ori kindel eesmärk ja lausa haruldane orienteerumisvõime.

Kasutades kõige tumedamaid varje müüri all ning teel ettejuhtuvaid puid ja põõsaid, jõudis ta viimaks viperusteta hoone juurde, mille kohta ta oli Lu-donilt teateid pärinud. Juba siis oli Tarzan ülempreestri hääletoonist taibanud, et viimane talle valetas.

Nüüd seisis ta üksi kolmekorruselise hoone juures, mis oli muust templist täiesti eraldatud. Hoonel oli üksainus sissekäik, mille moodustas kaljusse raiutud suure greifi suu. Looma esipool oli välja tahutud selliselt, nagu oleks ta langetanud pea maapinnale, et ohvrit alla neelata. Kahel pool sissekäiku olid väikesed trellitatud aknad.

Veendunud, et läheduses pole hingelistki, astus Tarzan sissekäigu juurde ja proovis uksetrelle, kuid need olid väga tugevasti riivistatud. Ta leidis ka riivi, kuid sellist mehhanismi nägi ta esimest korda. Vaevalt oleks ta saanud riivi lõhkuda, sest see oleks tekitanud liiga palju müra. Pilkases pimeduses polnud midagi näha. Hetkelise kõhklemise järel asus Tarzan aknaid uurima, kuid needki ei reetnud oma saladust. Muide, Tarzan seda eriti ei lootnudki. Ei kõrvalda ta trelle mõistusega, teeb ta seda oma tohutu jõuga, kui ei peaks leiduma teist võimalust hoonesse pääseda. Seda viimast hakkaski nüüd Tarzan maja ümbert otsima. Ta uuris tähelepanelikult selle välimust, peatudes ja kuulatades aeg-ajalt, kuid kõik oli vaikne.

Ta vaatas ringi, siis hakkas silmitsema valendava hoone seina. Nagu paljud teisedki seinad linnas, lossis ja templis, oli see rikkalikult kaunistatud mitmesuguste rinnakujude ja ornamentidega Eriti köitsid ta tähelepanu horisontaalselt sisseraiutud sooned. Sein polnud ronimiseks kuigi raske, vähemalt ahvinimesele mitte. Et suur ja kohmakas preestri peakate takistas oluliselt liikumist, jättis ta selle alla.

Teise korruse akendeni roninud, leidis ta, et need polnud üksnes trellitatud, vaid seestpoolt veel eesriietega kaetud. Ta ei jäänud siia pikemalt pidama, sest jõudis vahepeal otsusele, et kõige kergem on pääseda hoonesse katuse kaudu, kus olid kahtlemata avaused nagu Kotani troonisaaliski. Ta ei teadnud ainult, kas need avaused on küllalt laiad tema hiiglaslikele õlgadele.

Ta peatus uuesti kolmandal korrusel. Eesriietest hoolimata nägi Tarzan, et tuba oli valgustatud. Samal hetkel tungis tema sõõrmetesse lõhn, mis pühkis silmapilk temalt viimsedki tsivilisatsiooni riismed ja muutis

76

ta Kerchaki sugukonna kohutavaks, metsikuks isaahviks. Muutus oli nii kiire ja täielik, et ta huultelt pidi äärepealt vallanduma inimahvide hirmuäratav väljakutse.

Ta kuulis toast kostvaid hääli. Üks neist, kõrk ja nõudlik Lu-doni oma, ja teine, valuliselt tuttav pehme hääl, millest kumas lootusetust.

Katus ühes oma aukudega oli unustatud, unustatud oli ka vähimgi ettevaatus ja rahu. Ainsa võimsa rusikahoobiga lõi Tarzan trellid koos aknaraamiga sisse ja need lendasid klirinal põrandale. Samal hetkel hüppas Tarzan, pea ees, läbi akna. Jalule tõusnud, leidis ta end täielikust vaikusest ja pimedusest. Ta hüüdis valjusti nime, mis viimaste kuude jooksul polnud kordagi üle ta huulte tulnud. Jane, Jane," hüüdis ta, „kus sa oled?" Vastuseks oli vaid vaikus.

Ikka ja jälle hõikas-ta, kobades käsikaudu pimedas ruumis ja nuusutades tuttavaid peeneid lõhnu, mis rääkisid sellest, et alles hiljuti oli ruumis viibinud tema kadunud abikaasa. Tema kõrvus helises armastatud hääl, mis vaidles vastu Lu-doni riivatutele nõudmistele.

Ah, kui ta oleks vaid tegutsenud suurema ettevaatusega, külmavereliselt ja osavalt! Siis oleks tal naine praegu juba embuses, jultunud Lu-doni surnukeha aga lamaks ta jalge ees kui õiglase kättemaksu tõend.

Kuid nüüd polnud mahti tegelda enesepiitsutamisega. Pimeduses põrkas ta mingisuguse eseme vastu, põrand tema jalge all hakkas äkki vajuma ja ta lendas kuhugi, kus oli veel pimedam kui üleval. Ta keha kukkus siledale lamedale pinnale ja ta taipas ühtäkki, et veereb mingit renni mööda alla. Sel hetkel kostis ülevalt preestri parastavat naeru, Lu-doni hääl pilkas teda: „Mine tagasi oma isa juurde, oh Dor-ul-Otho!"

Äkki peatus ahvinimene õige valusalt kõval kivipõrandal. Otse tema ees oli tugevate trellidega pikergune aken. Selle taga sinisel järveveel mängles kuuvalgus. Esialgu ei kuulnud ta ühtegi häält, veidi hiljem tabasid ta kõrvad kõlatuid samme, mis talle lähemale tulid. Kuulmist pingutades jõudis ta järeldusele, et see pidi olema loom või inimene.

Sammud lähenesid ja nüüd kuulis Tarzan looma hingamist. Nähtavasti äratas Tarzani kukkumisel tekkinud müra tema tähelepanu ja ajas teda juhtunut lähemalt uurima. Tarzan looma veel ei näinud, kuid teadis, et ta pole enam kaugel. Oletuse kinnituseks kajas pimedas käigus greifi võimas haukumine.

Tarzan teadis, et greif näeb viletsasti, ta ise usaldas täiesti oma silmi, mis olid pimedusega harjunud. Kasutades seda vastase nõrkust ja oma tugevust, otsustas Tarzan vältida võitlust, mida polnud tal vähimatki lootust võita. Ka hoidus ta seekord kasutamast tor-o-donide taktikat, sest olukord oli praegu sootuks teine.

Esimesel korral suhtles ta greifiga päevavalgel, loomulikes oludes ja normaalses looduskeskkonnas, kusjuures greifile oli dressuur juba tuttav. Nüüd tungis talle kallale vangistatud loom, kes polnud tõenäoliselt kunagi tundnud ahvi ega inimese kätt. Teda peeti siin ainsal eesmärgil — millisel, polnud raske taibata.

77

Ahvinimene püüdis vältida kokkupõrget loomaga, et leida võimalust põgeneda. Ta ei võinud riskida seda enam nüüd, kus oli veendunud, et Jane elab. Kui lootusetu tema praegune olukord ka ei tundunud, kui suur tema pettumus ja meeleheide ka polnud, ometi soojendas teda üksainus mõte: Jane elab! Pärast kõiki neid lootusetuid ja mu-rerohkeid nädalaid oli ta leidnud oma naise. Ta elab!

Hääletult nagu kehatu vaim liikus väle džunglivalitseja eemale ründava metslooma eest, kes tormas pimeduses koha poole, kuhu Tarzan nii lärmakalt oli kukkunud. Ahvinimene tõttas vastasseina juurde. Tema ees haigutas pime avaus, kust loom oli arvatavasti välja tunginud. Kõhklematult kiirustas Tarzan seda käiku mööda edasi. Isegi ahvini-mese pimedusega harjunud silmad eristasid suurivaevu põrandat ja seinu. Sellest piisas, et mitte langeda kuristikku või põrgata vastu seina.

Käik oli kõrge ja avar, nagu see pidigi olema, et mahutada nii suurt looma. Tarzanil oli seal hea kiiresti edasi liikuda. Aegamööda hakkas ta taipama, et käik viib kuhugi alla koopasse. Elik oleks tal siiski olnud targem jääda ülemisse ruumi ja proovida greifi allutada oma tahtele? Seal nõrgas valguses oli selleks siiski rohkem eeldusi kui siin pimedas käigus, kus greif ei näeks teda sugugi. Ta tunneks vaid inimese lõhna või kuuleks tema samme. See tähendaks silmapilkset surma.

Kaugelt selja tagant tulid kuuldavale kiirelt läheneva looma sammud. Kohutav haukumine pani värisema kalju, kuhu käik oli raiutud. Peatuda ja raevutsevat koletist kasutu hõikega „hii-hoo" vastu võtta paistis Tarzanile hullumeelsuse tipuna. Seepärast tõttas ta edasi, kuigi teadis, et greif ta peagi kätte saab.

Lõpuks hakkas pimedus hajuma ja viimase käänaku tagant hoovas Tarzanile vastu kuuvalgus. Uue lootusega lisas ta sammu ja leidis end peagi suurest ümmargusest siseõuest, mida ümbritses kõrge sile müür. Vasakut kätt oli tiik, mis ulatus müürini. Kahtlemata oli see greifi mänguväljak ja tema janu kustutamiseks määratud vesi.

Sel hetkel väljus greif käigust. Tarzan taganes tiigi äärele, et avaldada siin viimast vastupanu. Edasi minna polnud kuhugi. Oleks tal olnud vähemalt kepp, millega loomale antavaid käsklusi toetada. Siiski otsustas ta proovida, sest see oli ainus, mida ta teha sai.

Greif väljus käigust, seisatas ja laskis oma nõrkadel silmadel ringi käia, et otsida saaki. Tarzan leidis, et on saabunud paras psühholoogiline moment katset sooritada. Valju käskiva häälega tõi ta kuuldavale tor-o-doni metsiku „hii-hoo".

Mõju oli silmapilkne. Valju haukumisega langetas greif kõik oma kolm sarve ja kihutas pöörase kiirusega hääle suunas.

Ei vasakul ega paremal polnud vähimatki võimalust pääseda, laga oli tiik, ees vältimatu surm. Määratu kere oli juba tema pea kohale kerkimas, kui ahvinimene kannapealt ümber pööras ja end tiigi sinisesse vette heitis.

* * *

78

Kõik lootused Jane'i rinnas olid surnud. Kogu oma vangipõlve pikkade kuude jooksul oli ta võidelnud elu eest, talunud raskusi ja alalist ohtu. Lootus oli kord leegitsema löönud, kord taas kustunud, kuni jäi järele külm surnud tuhk, mis ei suutnud enam tuld võtta. Jane Clay-ton tundis nüüd, et olukord on väljapääsmatu. Kõik lootused surid, kui ta nägi A-luris Jad-ben-Otho templis ülempreester Lu-doni.

Ei aeg, ei raskused polnud jätnud jälgi harukordsele ilule ega muutnud ta oivalisi kehavorme. Ta oli jäänud selliseks nagu varem — ebatavaliselt veetlevaks. Kuid just need omadused said talle ohtlikuks, sest ülempreester Lu-don soovis teda endale. Alamat sorti preestreid ta ei kartnud, kuid Lu-doni eest tal pääsu polnud, sest tema võim oli piiritu. Pal-ul-doni ülempreestri amet oli pärandatav. Isa andis selle üle ainult oma vanemale pojale.

Ka kuningas Ko-tan tahtis teda endale, aga et kumbki ei söandanud tegutseda avalikult, sest nad kartsid teineteist, siis just see Jane'i mõneks ajaks päästiski. Viimastel öödel heitis Lu-don kõrvale vallimägi ettevaatuse ja käis teda endale nõudmas.

Jane lükkas ta kõrgilt tagasi, püüdes aega võita ja lootes abile või sündmustele, mis võiksid tema olukorda kergendada. Lu-doni näost paistis himurus ja kiimalus, kui ta lähenes naisele, et temast kinni haarata.

Jane ei ehmunud ega põiganud kõrvale. Ta seisis tikksirgelt, lõug püsti, ning tema näost võis lugeda üksnes vihkamist ja jälestust Preester nägi seda ja tõlgitses naise tundeid õigesti. See vihastas teda veelgi rohkem, kuid ühtaegu õhutas naist omama. See siin oli tõeline kuninganna, aga võib-olla isegi jumalanna, vääriline abikaasa ülempreestrile!

„Proovi ainult," ütles Jane, kui preester temast kinni kahmata tahtis. „Üks meist sureb, enne kui sa eesmärgile jõuad." Preester naeris südamest „Armastus ei tapa," väitis ta pilkavalt.

Lu-don haaras Jane'il käest kinni. Samal hetkel põrutas miski vastu akna trelle, aken koos raamiga kukkus põrandale ja lendas tükkideks. Avausest kukkus sisse inimkogu, kelle pea oli takerdunud ak-naeesriidesse.

Jane Clayton märkas üllatust ja hirmu preestri näol. Ta sööstis ettepoole ja haaras laest rippuvast rihmast. Järgmisel hetkel laskus laest mingisugune kavalalt ehitatud vahesein, mis eraldas nad sissetungijast ja jättis ta täielikku pimedusse, sest ruumi ainuke lamp jäi siiapoole vaheseina.

Jane kuulis meest väga nõrgalt kedagi hüüdvat, kuid ta ei saanud aru, kelle hääl see oli. Seejärel nägi ta Lu-doni teist nööri tõmbavat ja midagi ootavat Oli see järjekordne

salasepitsus? Tal ei tulnud kuigi kaua oodata. Lu-doni näole ilmus kahjurõõmus irvitus. Ta tõmbas uuesti nahkrihmast. ja vahesein tõusis üles.

Preester sammus ettepoole, kummardus põrandas haigutava musta avause kohale ja karjus irvitades alla: „Mine tagasi oma isa juurde, oh Dor-ul-Otho!"

79

Preester sulges põrandaluugi ja tõusis püsti. ,,Noh, ja nüüd, mu kaunitar..." alustas Lu-don. Ühtäkki katkestas ta end poolelt sõnalt ja kriiskas: „ Ja-don! Mida sina siin teed?"

Jane Clayton pöördus sinna, kuhu vaatas Lu-don. Ta nägi lävel sõduri võimsat kogu. Mehe tugevates näojoontes peegeldus tõsidus ja väärikus.

„Tulen kuningas Ko-tani ülesandel," vastas Ja-don. „Kaunis tundmatu tuleb viia keelatud aeda."

„Kuidas julgeb kuningas käituda niimoodi minu, Jad-ben-Otho ülempreestriga!" vihastas Lu-don.

„See on kuninga käsk!" käratas vastuseks Ja-don.

Lu-don teadis suurepäraselt, miks kuningas oli valinud oma saadikuks just selle pealiku, kelle autoriteet oli Ko-täni kokkupõrgetes ülempreestriga mitu korda hädast välja aidanud.

Lu-don kõõritas pea kohal rippuva nööri poole. Miks ka mitte? Kui vaid õnnestuks meelitada Ja-doni ruumi teise osasse...

„Läheme pisut kõrvale," ütles ta leplikult, „peame asja arutama."

Ja Lu-don liikus vajalikku suunda.

„Meil pole midagi arutada," vastas pealik, kuid sellele vaatamata järgnes preestrile.

Jane jälgis neid mõlemaid. Sõduri näos ja kujus nägi ta suurepäraseid vapruse ja väärikuse jooni, mida see elukutse alati näib arendavat. Silmakirjalikus preestris polnud ainsatki sellist joont. Tuleks tal valik teha, eelistaks ta muidugi Ja-doni. Temaga võis Jane loota vabanemisele, siin Lu-doni juures polnud aga mingit lootust. Isegi ühest van-gikojast teise üleviimisel võis tekkida võimalus põgeneda. Ta kaalus kõike poolt ja vastu ning langetas otsuse, seda enam, et Lu-doni kõõr-pilk rihma poole ei jäänud märkamata.

„Sõdur," pöördus ta Ja-doni poole, „kui tallad ellu jääda, ära mine temaga kaasa."

„Vait, ori!" käratas talle Lu-don vihaselt silmi välgutades.

„Mida ma kartma pean?" küsis Ja-don Janeilt preestrist välja tegemata

Naine näitas rihmale.

„Seda," ütles ta.

Enne kui preester teda takistada jõudis, sikutas Jcine rihmast. Suure mürinaga langes raske vahesein alla, eraldades neid Lu-donist. Ja-don vaatas küsivalt naisele otsa.

„Kui mitte sina, oleks ta mind üle kavaldanud," lausus Ja-don. „Ta oleks mind niikaua vangis hoidnud, kuni oleks sind kuhugi mujale templiurkasse peitnud."

„Ta oleks teinud veelgi rohkem," vastas Jane ja osutas teisele rihmale. „See rihm avab põrandas oleva luugi. Sa oleksid kukkunud templi alla kaevatud auku. Lu-don on mind sellega palju kordi ähvardanud. Kui ta räägib õigust, siis asub seal all hiiglaslik greif, tõeline deemon."

80

„Templis elab küll üks greif," kinnitas Ja-don. „Teda toidetakse vangidega, sageli lihtsalt nendega, kes on sattunud preestrite ebasoosingusse. Lu-don vihkab mind juba pikemat aega. Nüüd poleks ta mingi hinna eest jätnud kasutamata juhust minuga arveid klaarida. Ta olekski võimud, poleks sa vahele astunud. Ütle mulle, naine, miks sa mind hoiatasid? Kas pole ma sulle samasugune vaenlane nagu temagi?"

„Keegi pole nii võigas kui Lu-don," vastas Jane. „Sina näed välja vapra ja üllameelse sõdurina. Ma olen juba ammu lakanud lootmast, nüüd on mul väljavaade, et nii paljude sõdurite hulgas, olgugi nad teisest rassist, leidub kas või üksainus, kes suhtub lugupidamisega võõra rahva esindajasse, isegi kui see on naine."

Ja-don silmitses Jane'i pika pilguga.

„Ko-tan teeb sinust kuninganna," sõnas ta. „Seda ütles ta mulle ise. See on mõistagi lugupidav suhtumine naisesse, kellest oleks pidanud saama orjatar."

„Aga miks tahab ta minust kuningannat teha?" küsis Jane.

ja-don astus naisele üsna lähedale, justkui kartes, et keegi võiks teda kuulda.

„Meie vahel polnud küll sellest juttu, aga ta usub, et sa oled jumalate soost. Ja miks ka mitte? Jad-ben-Othol ju saba pole. Loomulikult arvab Ko-tan, et kõik jumalad on sabata. Tema naine, kuninganna, suri, jättes järele tütre. Tema aga unistab pojast. Mis oleks parem, kui alustada uut Pal-ul-doni kuningate suguvõsa, mis põlvneb jumalannast?"

„Kuid ma olen ju abielus!" karjatas Jane. „Ma ei saa teist korda mehele minna! Ma ei taha teda ega tema trooni."

„Ko-tan on kuningas," kuulutas Ja-don, justnagu oleks see olnud aamen kirikus.

„Sa siis ei päästa mind?" küsis naine.

„Kui sa oleksid Ja-luris," vastas sõdur, „võiksin ma sind kaitsta isegi kuninga eest."

„Mis on Ja-lur? Kus see asub?" küsis Jane, haarates sellest kinni nagu uppuja õlekõrrest

„See on linn, kus ma valitsen," vastas Ja-don. „Olen linna ja kogu oru pealik."

„On see siit kaugel?"

„Ei," vastas mees naeratades, „ei ole kaugel, aga ära mõtle sellest. Sa ei pääse sinna iialgi. Jalamaid korraldatakse suurejooneline tagaajamine. Aga kui teada tahad, Ja-lur asub jõe ülemjooksul, mis suubub Jad-ben-luli jõkke, mille veed uhuvad A-luri müüre. See on Pal-ul-doni võitmatu linn, jõgi ümbritseb teda kolmest küljest. Ükski vaenlane pole seal veel oma nägu näidanud, sellest ajast saadik, kui Jad-ben-Otho oli väike laps."

„Seal oleks mul turvaline?" küsis Jane.

„Võib-olla," vastas Ja-don.

Surnud lootus! Kui vähe oli vaja, et seda uuesti elustada! Ta ohkas

81

ja raputas pead, mõistes, et loota ei maksa, kuid ta jättis meelde linna nime — Ja-lur.

„Oled mõistlik," lausus Ja-don, tõlgitsedes tema ohet omamoodi. „Tule, läheme nüüd keelatud aeda. Seal elad sa kuninga tütre O-lo-aga tema ruumides. See on parem kui kong, kus sind seni hoiti."

„Ja Ko-tan?" küsis Jane, tundes külmavärinat üle keha jooksmas.

„On tseremooniaid," selgitas Ja-don, „mis kestavad päevi, enne kui sa kuningannaks saad. Üks neist võib osutuda äärmiselt raskeks." Ta naeris tähendusrikkalt.

„Mis see on?" küsis Jane.

„Kuningat võib laulatada ainult ülempreester," puhkes Ja-don naerma.

„Ajapikendus," sosistas naine, «õnnistatud ajapikendus!" Lootus elab isegi siis, kui näib olevat muutunud tuhaks; see on tõeline siuru-lind!

XV. Printsess ja Jane

Omavahel juteldes tulid Jane ja Ja-don kivitrepist alla. Peagi jätsid nad selja taha greifi templi, et siseneda käikude labürinti, mis oli raiutud kaljusse niisamuti nagu A-

luri loss ja tempel. Viimaks jõudsid nad ruumini, mille sissekäiku valvas ühelt poolt kaks preestrit ja teiselt poolt kaks sõdurit. Preestrid pidasid Ja-doni kinni, nähes, kes temaga kaasas oli. Kogu loss teadis kuninga ja ülempreestri vahelisest vastasseisust ilusa võõramaalanna pärast ja preestritel oli käsk naist mitte läbi lasta.

„Ta võib siit lahkuda ainult Lu-doni loal," ütles üks preestritest Jane Claytoni ette astudes ja tal teed tõkestades.

Hirmuäratava maski tagant lüürasid naist preestri põlevad fanaatilised silmad. Ja-don pani ühe käe Jane'i õlale, teisega haaras noa järele.

„Ta läheb siit läbi kuningas Ko-tani käsul," ütles ta, „ja sellepärast saadabki teda pealik Ja-don ise. Tee vabaks!"

Kaks sõdurit lossi poolt otsast astusid juurde.

„ Oleme siin, Ja-luri gund," ütles üks neist Ja-donile, „et sind teenida. Ootame sinu käsku."

Vaidlusse sekkus teine preester.

„Lase nad läbi," manitses ta oma kaaslast. „Me pole Lu-donilt nende kinnipidamiseks otsest käsku saanud, lossi ja templi seaduse järgi võivad pealikud ja preestrid takistamatult läbi minna."

Peagi jõudsid Jane ja Ja-don hoone juurde, mille sissekäiku valvas vahtkond sõdureid ja käputäis suuri musti eunuhhe. Ühele nendest andiski Ja-don oma vangi üle.

„Vii ta printsessi juurde," käskis Ja-don, „ja vaata, et ta plehku ei paneks."

Must eunuhh viis leedi Greystoke'i läbi mitme koridori ruumi, mida

valgustasid kivist tahutud õlilambid. Viimaks peatus ta ukse ees, mida kattis Ja-to nahk. Vaht koputas kepiga mitu korda vastu seina.

„O-lo-a, Pal-ul-doni printsess," hüüdis ta, „siin on võõras naine, vang templist."

„Tulgu sisse," kuulis Jane ukse tagant meloodilist häält.

Eunuhh lükkas loomanana kõrvale ja leedi Greystoke astus sisse. Tema ees oli väike võrdlemisi halvasti valgustatud madal tuba. Igas nurgas seisis kivist kuju, mis toetas oma õlgadega lage. Ilmselt kujutasid need vaz-donidest orje. Kujud oli teinud andekas skulptor. Pisut kumerat lage katsid joonistused. Keskkohas oli avaus, kust pääses sisse õhk ja valgus. Ühes seinas oli mitu akent, kolmes ülejäänud seinas uks.

Printsess lebas ühes ruumi nurgas madalale kivist alusele laotud nahkadevirnal. Ta oli oma musta vaz-doni orjatariga üksi.

Jane'i ilmumisel O-lo-a noogutas talle, kutsudes teda lähemale. Kui Jane printsessi ette astus, nõjatus viimane küünarnukkidele ja silmitses teda kriitilise pilguga.

„Kui ilus sa oled!" ütles O-lo-a lihtsalt.

Jane naeratas nukralt: ta oli ammugi kogenud, et ilu võib muutuda nuhtluseks.

„See on tõesti kompliment," vastas Jane kähku, „niisuguselt kaunitarilt nagu printsess O-lo-a!"

„Oo," hüüatas O-lo-a vaimustatult. „Sa oskad meie keelt! Mulle räägiti, et sa oled võõrast rassist ja kaugelt maalt, millest meil Pal-ul-donis eluilmaski kuuldud pole."

„Lu-don hoolitses selle eest, et preestrid mulle keelt õpetaksid," seletas Jane. „Olen tõepoolest kaugelt maalt, printsess, kuhu tahaksin heameelega tagasi minna ja ma olen väga õnnetu."

„Kuid Ko-tan, minu isa, teeb sind kuningannaks!" hüüdis tütarlaps. „Sa oled õnneseen!"

„Ei," vastas vang, „ma pole seda. Armastan teist ja olen juba tema abikaasa. Ah, printsess, kui sa vaid teaksid, mis tähendab armastus ja pealesunnitud abielu teisega, keda sa ei armasta. Küllap sa tunneksid siis mulle kaasa."

Printsess O-lo-a jäi tükiks ajaks vait.

„Ma tean seda," lausus ta viimaks, „ja mul on sinust kahju. Aga kui kuninga tütar ei või pääseda säärasest saatusest, mis siis rääkida orjast. Sest sa oled ju ori!"

***

Uhke pidusööming Pal-ul-doni kuninga Ko-tani banketisaalis algas sel õhtul tavalisest varem, sest kuningas tähistas tütre homset laulatust pealik Mo-sari poja Bu-lotiga, kelle vanavanaisa oli olnud Pal-ul-doni kuningas. Mo-sar arvas alati, et tema peaks olema kuningas. Mo-sar jõi end väga kiiresti purju, ka Bu-lot, tema poeg ei jäänud isast maha. Ega teisedki sõdurid, kuningas kaasa arvatud, olnud kained. Ko-tan ei sallinud Bu-loti ega Mo-sari, need omakorda ei sallinud kuningat.

Ko-tan andis oma tütre Bu-lotile lootuses, et see abielu takistab Mo-sari troonile pretendeerimast, sest peale Ja-doni oli Mo-sar tema pealikutest kõige võimsam. Ja kuigi Ko-tan vaatas ujedalt Ja-doni peale, ei kartnud ta, et vana lõviinimene püüab teda troonilt tõugata, ent ta ei teadnud ka seda, kelle poolele Ja-don oma sõduritega asub, kui Mo-sar peaks äkki A-lurile sõja kuulutama.

Sõjakad ürginimesed vihkavad diplomaatiat isegi kainena, joobnult aga kaotavad sootuks mõistuse. Alustas Bu-lot.

„Ma joon O-lo-a terviseks," kuulutas ta ja tühjendas ühe sõõmuga oma karika. „Ja nüüd joome meie tulevase poja terviseks, kes tagastab Pal-ul-doni trooni tema seaduslikele omanikele!" hüüdis ta, kahmates oma lauanaabrilt täis karika.

Ko-tan kargas püsti.

„Kuningas pole veel surnud!" müristas ta. „Ja sina, Bu-lot, pole veel minu tütre mees, seega on veel aega päästa Pal-ul-doni jänese verega võsukesest."

Kuninga raevukas hääl ja tema terav vihje Bu-loti üldiselt tuntud rumalusele ja argusele kainestas silmapilk kogu pidutsevat seltskonda. Kõik vakatasid ning jäid jõllitama Bu-loti ja Mo-sari, kes istusid kõrvuti kuninga vastas. Bu-lot oli maani purjus, kuid äkki näis kainenevat. Vintis peaga ta isegi unustas, et on argpüks. Viin oli teda niivõrd uimastanud, et ta ei suutnud ette näha oma teo tagajärgi. On täiesti kujutletav, et isegi purjus ja vihane jänes võib ootamatusega hakkama saada.

Bu-lot kargas äkki püsti, haaras kõrval istuva sõduri vöölt noa ja viskas selle kõigest jõust kuninga poole. Pal-ul-doni sõdurid on üli-osavad nuia ja nuga heitma. Nii lähedase maa ja niisuguse kiiruse juures võis sellel olla vaid üks tagajärg: Ko-tan varises raskelt lauale, nuga sügaval südames.

Maad võttis hauavaikus. Hirmust lubivalge Bu-lot sööstis ukse poole. Raevunud sõdurid tormasid paljastatud nugadega talle järele, et takistada põgenemist ja tasuda oma kuninga tapmise eest. Kuid siis astus oma poja kõrvale Mo-sar.

„Ko-tan on surnud!" kisendas ta. „Mo-sar on kuningas! Pal-ul-doni truud sõdurid, kaitske oma kuningat!"

Mo-saril oli õige palju poolehoidjaid. Need asusid kiiresti tema ja pealetungijate vahele. Kuid viimaseid oli rohkem. Nüüd ilmus kusagilt ka Ja-don ja hakkas pealetungijate ridadest trooninõudlejate poole trügima.

„Võtke mõlemad kinni!" hüüdis ta. „Pal-ul-doni sõdurid valivad endale ise kuninga pärast seda, kui Ko-tani mõrvar on reetmise eest oma palga saanud!"

Pealiku juhtimisel, keda kuulati, austati ja imetleti, tormasid Kotani poolehoidjad Mo-sarile kätte maksma.

Puhkes viliane võitlus. Sõdurid olid verejanust otsekui pimestatud. Kuid keset kõige ägedamat taplust õnnestus Mo-saril ja Bu-lotil saalist märkamatult välja lipsata.

Nad ruttasid jooksujalu lossi sellesse osasse, mis oli neile määratud A-luris viibimise ajaks. Seal asusid nende teenrid ja sõdurid, keda Kotani peole ei kutsutud. Neid kästi kähku ärasõiduks valmistuda. Kui kõik oli valmis — see ei kestnud kaua, sest Pal-ul-doni sõdurid reisi-sid kergelt — liiguti lossi värava poole.

Äkki astus Mo-sar poja juurde.

„Printsess," sosistas ta. „Me ei tohi ilma temata linnast lahkuda. Trooni võitmiseks on ta niisama vajalik kui sõjavägi."

Nüüd juba täiesti kaineks saanud Bu-lot hakkas vastu. Tal oli villand võitlusest ja ohtudest.

„Katsume A-lurist kiiremini minekut teha," sosistas ta, „või nad ajavad jalule kogu linna. Printsess vabatahtlikult kaasa ei tule ja me kaotaksime liiga palju aega"

„Aega on meil esialgu küll," vaidles Mo-sar vastu. „Võitlus veel käib. Läheb hulk aega, enne kui nad meie kadumist märkavad. Ko-tan on surnud. Praegu ei taipa keegi teatada sellest printsessile ega hoolitseda tema turvalisuse eest. Nüüd on kõik meie — seda tegi Jad-ben-Otho. Tule!"

Bu-lot järgnes vastumeelselt isale, kes andis sõduritele käsu oodata neid lossi väravas. Nad lähenesid kiiresti printsessi keelatud aiale. Sissekäigu juures valvas vaid pool vahtkonnast, ülejäänud magasid. Eunuhhid olid kuhugi kadunud.

„Lossis käib taplus," teatas Mo-sar teeseldud ärevusega vahtidele. „ Kuningas nõuab, et te otsekohe sinna läheksite. Meie jääme printsessi kaitsma. Tehke kähku!" lisas ta, nähes, et sõdurid viivitavad.

Sõdurid tundsid teda ja teadsid, et printsess oli kihlatud tema poja Bu-lotiga. Kui kusagil midagi juhtus, mis võis siis olla loomulikum, kui et kuningas tegi Mo-sarile ja Bu-lotile ülesandeks hoolitseda printsessi julgeoleku eest. Pealegi oli Mo-sar võimas pealik, kelle käsust üleastumine polnud sugugi ohutu.

Nad olid lihtsad sõdurid, harjunud range distsipliiniga ja kuuletuma käsule, seepärast nad alistusid ja siirdusid lossi.

Vaevalt olid nad kadunud, kui Mo-sar astus kiirel sammul ust katva loomanaha juurde, tõmbas selle kõrvale ja tungis koos Bu-lotiga printsessi magamistuppa. Neid nähes hüppas O-lo-a jalule.

„Mis see tähendab?" vihastas tütarlaps.

Mo-sar astus ette ja jäi ta kõrvale seisma. Tema kavalas peas tekkis plaan, kuidas printsessi petta. Kui kõik klapib, pole vaja printsessi jõuga kaasa viia. Äkki langes ta pilk Jane Claytonile. Mo-saril vajus suu vaimustusest lahti, kuid ta võttis end kokku ja asus asja juurde.

„0-lo-a," alustas ta. „Kui sa kuuled meie ülesande tähtsusest ja kiireloomulisusest, siis andestad meile kindlasti. Tõime sulle kurbi uudiseid. Lossis oli mäss ja kuningas Ko-tan on tapetud. Purjus mässajad on teel siia. Me ei tohi silmapilkugi kaotada, peame A-lurist põgenema Tule kohe!"

„Mu isa on surnud!" karjatas O-lo-a hirmust pärani silmadega. „Siis on mu koht siin, minu rahva juures. Kui Ko-tan on surnud, olen

kuninganna, kuni sõdurid valivad endale uue kuninga Niisugune on Pal-ul-doni seadus. Aga kui ma olen kuninganna, ei saa mind keegi sundida abielluma mehega, keda ma ei taha. Jad-ben-Otho teab, et ma pole kunagi tahtnud saada endale meheks sinu argpüksist poega. Välja siit!" ja väike sõrm näitas käskivalt ukse poole.

Mo-sar mõistis, et nüüd ei aita kavalus ega ähvardused. Iga minut oli kallis. Ta pööras pilgu kaunile naisele, kes seisis O-lo-a kõrval. Mo-sar nägi teda esimest korda, kuid teadis kuulu järgi, et see ei saanud olla keegi muu kui jumalasarnane võõramaalanna, keda Ko-tan oli kavatsenud oma kuningannaks teha.

„Bu-lot," hüüdis ta pojale;: „võta sa oma naine, mina võtan oma!"

Kiirusega, mis vapustas mõlemat naist, hüppas ta Jane'i juurde, kahmas kauni tundmatu sülle ning kadus oma rabeleva ja peksleva kandamiga uksekatte taha.

Bu-lot püüdis sedasama teha O-Io-aga, kuid O-lo-al oli Pan-at-lee — väike vihane ematiiger metsikust Kor-ul-jast. Pole naljaasi kahe naisega toime tulla. O-lo-a õlale upitanud, tahtis Bu-lot temaga lahkuda, kuid orjatar haaras tal jalgadest kinni ja püüdis meest koos saagiga põrandale tõmmata. Raevunud Bu-lot virutas Pan-at-leele kõigest jõust jalaga, kuid neiu ei lasknud lahti. Kartes, et ta kaotab printsessi, jäädes siia liiga kauaks toppama, nii et keegi võib tulla ja teda vangistada, viskas ta O-lo-a põrandale, haaras Pan-at-lee juuksed pihku ja paljastas noa.

Ühtäkki avanes eesriie nende taga. Kahe kiire hüppega oli võimas mehekogu ruumis. Enne kui Bu-loti nuga tabas märki, haaras keegi teda randmest ja virutas talle kuklasse surmava hoobi. Argpüks, reetur ja mõrvar Bu-lot suri, teadmata, kes ta teise ilma saatis.

* * *

Kui Ahvide Tarzan end greifi eest päästes tiiki viskus, võis arvata, et ta teeb viimse lootusetu katse paratamatut lõpplahendust pisutki edasi lükata. Aga ei, need külmad hallid silmad olid märganud ainsat põgenemisvõimalust, mis ootamatult tema ees avanes: kuupaistest valgustatud väikest ava kaljuseinas tiigiga ühel tasapinnal. Ta ujus sinna tugevate kiirete tõmmetega, teades, et vesi tagaajajat ei heiduta.

Tal oli õigus. Tarzan kuulis kärarikast plartsatust, kui hiidloom tohutut lainetust tekitades tiiki hüppas. Greif lähenes talle iga silmapilguga. Auk oli nüüd üsna lähedal — on see küllalt avar, et ahvinime-se keha läbi mahuks? See osa, mis veest välja ulatus, polnud kaugeltki nii suur. Tarzani elu sõltus sellest, kui suur osa avausest vee alla jäi. Nüüd oli avaus otse tema ees ja greif otse tema taga. Valikut polnud, jäi vaid lootus. Tarzan pani kogu oma jõu viimasesse tõmbesse, sukeldus ja ujus avausse.

***

Lu-don vahutas vihast, nähes, kui taibukalt oli võõramaalanna kasutanud tema relva ta enda vastu. Loomulikult teadis ta, kuidas pääseda

86

välja greifi templist, kuhu ta oli sattunud tänu naise tarkusele. Kuid selle ajaga viib Ja-don naise templist minema ja annab üle Ko-tanile.

Jad-ben-Otho ja kõigi kurjade vaimude nimel vandus Lu-don, et ta saab siiski selle naise endale. Ta vihkas Ko-tani ja toetas salaja Mo-sari, nähes viimases oma kavatsuste teostamiseks kuulekat tööriista. Kes teab, ehk annab see juhtum talle kauaoodatud ettekäände mässu alustada ja kuningas troonilt tõugata. Kui Mo-sar võimule pääseb, oleks Pal-ul-doni valitseja kaugeltki mitte tema, vaid hoopis Lu-don. Preester limpsas heameelest keelt ja hakkas otsima akent, kustkaudu Tarzan oli templisse tunginud, sest nüüd oli see tema ainus võimalus pääseda lõksust Ettevaatlikult kätega kobades läks ta üle põranda. Leidnud enda jaoks ülestõstetud luugi, pääses ta huulilt rõve vandesõna.

„Kuradi naine!" oli Lu-don nördinud. „Selle eest sa mulle maksad! Oo, Jad-ben-Otho, ja kuidas veel!"

Ta ronis kerge vaevaga aknast välja ja laskus maapinnale. Kas peaks ta jalamaid hakkama Ja-doni ja naist jälitama, mis võiks lõppeda kokkupõrkega hirmuäratava ja osava sõduriga? Või ootab ta ära, kuni reetmine ja intriigid teda eesmärgile viivad? Nagu võiski oodata, valis Lu-don viimase.

Koju jõudnud, kutsus ülempreester viivitamata enda juurde kõik alluvad, kellele kuulus tema täielik usaldus ja kes vihkasid Ko-tani.

„On tulnud tund," teatas ta neile, „kus templi võim peab tõusma lossi võimust üle. Ko-tan peab andma trooni Mo-sarile, sest ta julges solvata teie ülempreestrit. Mine, Pan-sat, ja ütle Mo-sarile, et ta salaja templisse tuleks, teised aga lähevad linna ja valmistavad seal ette templile ustavaid sõdureid, et nad võiksid kohe välja astuda, kui aeg on käes."

Terve tund arutasid preestrid riigipöörde üksikasju. Välja valiti ori, kes templist saadud märguande peale pidi noa Ko-tani südamesse torkama ja selle tasuks vabadusse saama Kellelgi oli lossi vahtkonnas tuttav ohvitser, kes oli nõus Lu-doni sõdurid väravast sisse laskma. Plaan ei saanud nurjuda. Mo-sar oli täielikult Lu-doni mõju all. Preestrid läksid laiali, kes lossi, kes linna.

Lossi jõudnud, taipas Pan-sat, et banketisaalis oli midagi väga halba juhtunud. Mõni minut hiljem oli Lu-don väga üllatunud, nähes käskjalga kohutavas ärevuses tagasi tormavat.

„Mis on lahti, Pan-sat?" küsis Lu-don. „Kas sind ajavad taga kurjad vaimud?"

„Oh, õpetaja, kuni me siin istusime ja arutasime, lasksime paraja aja mööda Ko-tan on juba surnud, Mo-sar aga laskis jalga Tema kaaskond võitleb kuninga sõduritega, kuid tal pole juhti, aga lossi sõdureid kamandab Ja-don. Ma ei suutnud midagi mõistlikku teada saada hirmunud orjadelt, kellest enamik põgenes võitluse puhkedes. Keegi ütles mulle, et Bu-lot on tapnud kuninga. Ta olevat näinud, kuidas mõrvar ja Mo-sar lossist põgenesid."

„Ja-don," pomises ülempreester. „Need lollpead teevad ta veel

kuningaks, kui me nüüd kohe ei sekku. Mine linna, Pan-sat, ja olgu su jalgadel tiivad. Tõsta kisa, et Ja-don on tapnud kuninga ja tahab O-lo-alt trooni võtta. Pasunda nii hästi, kui oskad, et Ja-don lubas hukata kõik preestrid ja hävitada Jad-ben-Otho templi altarid. Kihuta üles linna sõdurid ja kutsu nad jalamaid rünnakule. Juhi nad templisse mööda salakäiku, mida tunnevad üksnes preestrid. Siit saadame sõdurid ise lossi, et nad enneaegu tõde teada ei saaks. Mine, Pan-sat, ja ära hetkegi viivita"

Pan-sat pöördus minekule, kuid Lu-don peatas ta lävel. „Oota!" sõnas ta. „Oled sa midagi kuulnud võõrast naisest, kelle Ja-don röövis greifi templist, kus me teda kinni hoidsime?"

„Ainult seda, et Ja-don viis ta lossi ja ähvardas preestreid vägivallaga, kui nad teda oleksid takistanud," kostis Pan-sat. „See on kõik, mis mulle öeldi. Mul pole aimugi, kuhu ta peideti."

„Ko-tan käskis ta viia keelatud aeda," lausus Lu-don. «Kahtlemata leiame ta sealt. Mine nüüd, Pan-sat."

Lu-doni toa kõrval käigus otse eesriide taga seisis peakattes preester. Ta püüdis tabada iga sõna, mis Lu-don ja Pan-sat omavahel rääkisid. Ja ilmselt tabaski, sest seda tunnistas tema kiire tagasitõmbumine käigu varju Pan-sati lähenemisel. Pan-sat ei teadnud midagi preestri juuresolekust, ehkki ta teda möödumisel isegi riivas. Pan-sat tõttas jooksujalu mööda käiku, mis Jad-ben-Otho templist otseteed linna viis. Ta ei kuulnud endale järgnemas preestri vaikseid samme.

XVI. Tarzan hakkab tegutsema

Villane greif vaatas haukudes pealt, kuidas Tarzani nobe pruun keha läbi augu vilksatas ja müüri taga olevasse järve kadus. Tarzan muigas, mõeldes sellele, kui lihtsalt oli tal õnnestunud pääseda ülempreestri käest, kuid samas muutus jälle tõsiseks, meenutades, milline oht ähvardas tema naist. Ta pidi võimalikult kiiresti

pöörduma tagasi greifi templisse kolmandale korrusele, kus asus tema naine. Aga kuidas sinna saada?

Kuuvalgel nägi ta piki kallast püstloodis kaljuseina. See tundus ületamatu takistusena tema ja templi vahel. Tarzan ujus lähemale ja hakkas otsima siledal pinnal tuge jalgadele. Kättesaamatus kõrguses tema kohal paistis rolikesti väikesi avausi, kuid nendeni oli võimatu pääseda.

Äkki märkas ta otse enda ees madalat ava. Tarzan ujus ettevaatlikult lähemale ja kuulatas. Avas polnud näha kedagi. Ta libistas oma keha hääletult avausse. Sile pruun nahk läikis kuuvalgel ja väikesed hõbedased piisad langesid tema kehalt sinisesse järvevette.

Ahvinimese ees oli pime tunnel, mida valgustas läbi avause tungiv nõrk kuupaiste. Liikudes nii kiiresti kui ettevaatus seda lubas, sisenes ta üha kaugemale tunnelisse. Peagi tuli järsk käänak, siis hulk astmeid ja lõpuks uus käik, mis kulges paralleelselt järvepoolse kaljuseinaga.

88

Käiku valgustas ähmaselt mõni hubisev lambituli. Ahvinimene märkas mõlemal pool käiku rohkesti avausi. Terav kõrv tabas hääli, mille järgi ta otsustas, et kusagil kõrvalruumis asuvad preestrid.

Võimatu oli kujutleda, et tal õnnestub vaenlase pesast tähelepandamatult läbi tungida. Taas tuli appi võtta maskeering. Ta teadis nüüd, kuidas seda kõige hõlpsamini korraldada Nagu lõvi Numa, kes jälitab ujedat ohvrit, peatus ta lähima avause juures, sõõrmed võbelemas. Sisemust varjav eesriie lükati tasahilju kõrvale. Järgmisel hetkel kadus avausse tema pea, õlad, siis keha ja eesriie langes endisele kohale. Kõlas kukkuva keha tuhm mütsatas, millele järgnes täielik vaikus. Möödus minut, teine, kolmas, ja Jad-ben-Otho templi käiku ilmus hirmuäratavas maskis preester.

Kindlal julgel sammul jätkas ta oma teed ja kavatses juba kõrval-koridori pöörata, kui tema tähelepanu äratasid vasakult kostvad hääled. Ta peatas viivuks ja surus kõrva vastu loomanahku, mis varjasid tema eest ruumis viibinud inimesi. Siis hüppas ta tagasi käigu varju, sest järgmisel hetkel tõsteti eesriie üles ja keegi preester astus välja. Oodanud, kuni preester oli küllalt kaugele jõudnud, hakkas Tarzan talle järele minema.

Tee viis mööda kaljuga paralleelset käiku. Siis pööras Pan-sat ootamatult vasakule ja astus väiksesse ruumi. Tarzan järgnes talle just parajal ajal, et märgata põrandaavausest hoovavat valgust. Alla viis samasugune pulkredel, nagu seda kasutasid vaz-donid.

Veendunud, et Pan-sat pole teda märganud, laskus ahvinimene preestri järel ja jätkas jälitamist. Käik oli kitsas ja madal, vaevalt täiskasvanud inimese kõrgune. Siin tali peaaegu igal sammul ette treppe, küll kuue, küll kahe astmega, mis kõik viisid alla. Käik lõppes väikeses ruumis, kus ühes nurgas kõrgus kivihunnik.

Pan-sat pani tõrviku põrandale ja hakkas kiviprügi kõrvale kraapima. Peagi tali nähtavale põrandaga ühel tasapinnal olev auk. Tõrvik jäi põrandale, preester ronis auku ja kadus Tarzani silmist

Ahvinimene ei viivitanud, vaid järgnes kohe preestrile. Peagi jõudis ta üles kalju nõlvale. Rada läks järsult alla ja käänas seal nähtavasti ära. Käänakul märkas Tarzan vilksamas Pan-sati kogu.

Jälitaja laskus samuti ja hakkas maastikku silmitsema. Ta oli Pan-sati kui teejuhiga täiesti rahul ega soovinud teda kauem jälitada. Temast vaevalt kuuskümmend meetrit eemal helendasid põhjataeva taustal lossi valged müürid. Aeg, mis kulus tutvumiseks preestrite saiakäiguga templi ja linna vahel, polnud asjatult kulutatud, ehkki tal oli

kahju igast silmapilgust, mida ta ei saanud pühendada oma peaeesmärgile. Siiski tundus hiljutine vahejuhtum üsna kasulik olevat, sest ta rajas oma julge plaani pealtkuuldud jutuajamisele Lu-doni ja Pan-sati vahel.

Üksinda vaenulike metslaste hulgas viibides võis ta vaevalt saavutada edu võitluses olendi eest, keda ta maailmas üle kõige armastas. Tema pärast pidi Tarzan endale liitlasi soetama ja ainult selleks ohverdas ta oma kallist aega.

Ahvinimene tõttas lossi, et otsida uut vangikoda, kuhu nad ta armastatud naise vahepeal peitnud olid. Ülima rahuga läbis ta värava, äratamata oma preestrirüüga vähimatki kahtlust Sõduritele lähenedes hoidis ta käsi selja taga ja palus saatust, et ainsa tõrviku tuhm valgus ei paljastaks tema jalgade erinevust Pal-ul-doni asukate omadest. Kuid vallid olid nii harjunud preestrite edasi-tagasi seerimisega, et panid teda vaevalt tähele.

Aias polnud hingelistki. Kus viibis siis see, keda ta otsis? Et Jane pidi aias olema, seda kuulis ta Lu-doni ja Pan-sati jutuajamisest Ta oli kindel, et ülempreestril polnud vahepeal aega ega võimalust teda mujale viia. Niipalju kui ta teadis, oli aed ette nähtud üksnes printsessile ja tema orjadele. Järelikult võidi Jane siia tuua ainult Ko-tani käsul ja ta viibis arvatavasti kusagil printsessi ruumides. Ainult kus need ruumid asusid, seda Tarzan ei teadnud.

Otsinud aia läbi, leidis ta maja, mida keegi ei valvanud, pisut hiljem aga kuulis vihaseid, ärritatud hääli. Ta avas ukse, liikus kära suunas ja peatus lõpuks loomanahkadest katte ees, mille tagant hääled kostsid. Ta kergitas ettevaatlikult nähku ja vaatas sisse. Kaks naist võitlesid ho-doni sõduriga. Üks neist oli Ko-tani tütar, teine Pan-at-lee.

Sõdur viskas O-lo-a julmalt põrandale, haaras Pan-at-lee juustest kinni ja tõstis tema kohale halja noa. Heitnud endalt preestri peakatte, hüppas ahvinimene tappa ja andis sõdurile surmahoobi. Ho-don varises põrandale. Naised pöördusid oma päästja poole ja tundsid temas ära Tarzani.

Pan-at-lee langes põlvili ja tahtis suudelda päästja jalgu, kuid ahvinimene käskis tal üles tõusta. Tal polnud aega kuulata tänusõnu ega vastata kahe naise lõpututele küsimustele.

„Öelge parem, kus on minu rassist naine, kelle Ja-don templist siia tõi?" hüüdis ta.

„Ta lahkus siit alles nüüdsama," hüüatas O-lo-a. „Mo-sar, selle tüübi isa," ta osutas põlglikult Bu-loti surnukehale, „viis ta minema"

„Kuhu?" röögatas Tarzan. „Ütle ometi rutem!"

„Sinna," vastas Pan-at-lee, näidates ukse poole. „Nad tahtsid ka printsessi viia Tu-Iuri, Mo-sari linna Tumeda järve äärde."

„Lähen teda otsima," ütles Tarzan. „Ta on minu naine. Kui ellu jään, vabastan ka sinu ja viin tagasi Om-ati juurde."

Ja enne kui tütarlaps vastata jõudis, oli ta eesriide taha kadunud.

Tarzan tormas edasi mööda käänulist ja halvasti valgustatud käiku. Viimane järsk käänak, ja ta oli sõduritest tulvil lossihoovis.

Nähes ahvinimest, kes oli kiiruga unustanud preestri peakatte pähe panna, tõstsid sõdurid suurt kisa.

Jumalasalgaja! Templi rüvetaja!" kuuldus metsikutest kõridest.

Kuid kostis ka teistsuguseid, rõõmsaid hääli: „Dor-ul-Otho! Jumala poeg!" Tarzan nägi, et paljud usuvad endiselt tema jumalikku päritolu.

Isegi ahvinimesele tundus võimata teha üksnes noa abil endale teed läbi sõjariistas meestega täidetud õue. Ta pidi taas kogu oma nutikuse

appi võtma ja pealegi silmapilk, sest teda hakati juba sisse piirama. Veel polnud hilja ümber pöörata ja käiku mööda põgeneda, kuid see oleks olnud kasulik Mo-sarile, kelle jälitamisest ta ei tahtnud loobuda.

„Pidage!" hüüdis ta kätt tõstes. „Olen Dor-ul-Otho ja tulen teie juurde sõnumiga Ja-donilt, kes Jad-ben-Otho tahtel saab teie kuningaks nüüd, kus Ko-tan on tapetud. Vandenõud juhtiv ülempreester Lu-don kavatseb vallutada lossi ja hukata kuningale ustavaks jäänud sõdurid. Ta tahab Pal-ul-doni kuningaks teha Mo-sari, kes oleks tema käes vaid kuulekas tööriist. Järgnege mulle! Ei tohi kaotada ainsatki minutit, kui tahate takistada Lu-doni preestrite poolt linnas ülesässi-tatud reetureid lossi tungimast."

Sõdurid lõid viivuks kõhklema. Viimaks ütles üks neist:

„Mis sa meile pandiks annad? Kust peaksime teadma, et sa meid lõksu ei meelita? Ehk on Ja-doni poolehoidjad juba lüüa saanud?"

„Minu elu on teile pandiks," vastas Tarzan. „Kui selgub, et olen valetanud, võite mind jalamaid tappa Selleks on teid küllalt palju. Aga tulge nüüd, sest iga sekund on kallis. Preestrid koguvad all linnas juba sõdureid."

Vastust ootamata suundus Tarzan lossi peavärava poole, mis asus õue teises otsas. Aeglasema taibuga olendid olid alistatud tõelise juhi tahtele.

Tarzan viis nad linna hoone juurde, kus asus Lu-doni salakäik. Siin nägid nad trobikonda sõdureid, kelle A-luri reeturid olid terve linna pealt kokku ajanud.

„Rääkisid tõtt, võõras," ütles Tarzani kõrval sammuv pealik, „sest seal sõdurite hulgas on rohkesti preestreid."

„Nüüd aga," lausus Tarzan, „kus olen täitnud lubaduse, lähen oma * teed —• arveid klaarima Mo-sariga, kes on mulle ränka ülekohut teinud. Ütle Ja-donile, et Jad-ben-Otho on tema poolt, ja ära unusta lisada, et Dor-ul-Otho nurjas Lu-doni kavatsuse vallutada loss."

„Ei unusta," vastas pealik. „Mine oma teed, meid on küllalt, et reetureid hävitada"

„Ütle mulle," küsis Tarzan, „kus asub Tu-luri linn?"

„See on A-luri teise järve lõunapoolsel kaldal," vastas pealik. Järve nimi on Jad-in-lul."

Pealik ja sõdurid hakkasid liikuma reeturite jõugu poole, kes nähtavasti arvasid, et neile on saabunud täiendust, sest nad ei teinud vähimatki katset end kaitsta või põgeneda. Ühtäkki tõi pealik kuuldavale metsiku sõjakisa, millega jalamaid ühinesid tema poolehoidjad. Selle märguande peale tormasid sõdurid pöörase hooga ootamatult tabatud mässajate kallale.

Sündmuste käiguga raitul ja veendunud oma plaani õnnestumises, pööras Tarzan kõrvaltänavale, et otsida teed lõunasse, Tu-luri linna.

XVII. Mis juhtus Jane'iga?

Jane Clayton püüdis meeleheitlikult vabastada end teda röövinud Mo-sari käest. Mo-sar sundis teda käima, kuid Jane ei astunud ähvardustest hoolimata ühtegi sammu selles suunas, kuhu tahtis minna Mo-sar. Iga kord, kui Mo-sar püüdis teda jalule panna, viskus Jane pikali, nii et mees oli sunnitud teda kandma.

Viimaks sidus Mo-sar naise käed selja taha ja lohistas teda siitpeale mööda maad, sest jõudis arusaamisele, et Jane'i õrn ilu oli täielikus vastuolus tema kehalise jõu ja vaprusega. Kui ta viimaks oma meestega ühines, rõõmustas teda kõige rohkem see, et võis Jane'i paari tugeva sõduri hooleks anda. Ent nemadki olid sunnitud teda kandma, sest Ko-tani sõdurite kättemaksu kartes ei tahtnud Mo-sar silmapilkugi viivitada.

Mo-sari salk lahkus kiiruga A-luri kõrgendikelt Jad-ben-Otho orgu, viies kaasa Jane Claytoni, keda kandis endiselt kaks sõdurit. Järve rannas asus Mo-sari laevastik, mis koosnes puutüvest väljatahutud tugevatest paatidest. Paadi nina ja pära kujutasid mitmesuguseid kirevaks värvitud linde ja loomi.

Mo-sari käsul asetasid sõdurid ühe niisuguse paadi pärasse ka oma kandami. Mo-sar astus tema juurde, sõdurid aga võtsid koha sisse aerude taga.

Jäta tõrkumine, kaunitar," ütles Mc—sar Jane'ile. „Oleme sõbrad, siis ei juhtu sinuga midagi halba. Mo-sar on väga* helde, kui talitad tema soovide kohaselt. Võid selles ise veenduda"

Mo-sar oli enda arvates naisele head muljet avaldanud ja vabastas ta käed köidikuist, olles kindel, et sõdurite vahelt ei pääse ta kuhugi ja et järv hoiab teda vaos niisama hästi kui raudtrellidki.

Rohkem kui saja aeru sulpsatuste saatel asus laevastik teele. Laskunud ühele põlvele, aerutasid sõdurid kärmelt. Viimases paadis väsis Mo-sar oma tusase vangiga juttu vestmast, heitis paadi põhja pikali ja uinus.

Nii liikusid nad vaikselt piki jõge, mis suubus Jad-ben-Otho järve. Jane Clayton istus endiselt paadipäras, kõik meeled pingul. Mitu kuud polnud ta maitsnud vabadust, olles kord ühe, kord teise suguharu vang. Sellest ajast saadik, kui kapten Fritz Schneider oli saksa sõduritest salgaga keisri alustatud hävitustööd jätkates maha põletanud Greystoke'i mõisa ja Jane'i kaasa viinud, polnud ta saanud vabalt hingata. Et ta siiani oli elusa ja tervena kõigile ohtudele vastu pidanud, selle kirjutas ta Kõigevägevama helduse ja heatahtlikkuse arvele.

Esialgu peeti teda Saksa väejuhatuse asukohas kui väga väärtuslikku vangi. Sellal koheldi teda täiesti humaanselt. Aga kui sakslased oma õnnetu sõjakäigu kestel Ida-Aafrikas rannikust kaugemale tõrjuti, anti käsk ka teda sisemaale viia. Ilmselt oli üks käsu põhjusi kättemaksuhimu, sest vaevalt võis Jane Claytonil muutunud oludes mingisugune sõjaline väärtus olla.

Sakslasi ärritas pööraselt tema poolmetsik abikaasa, kes jälitas neid

saatanliku järjekindluse ja leidlikkusega ning jagas julmi lööke; tekitades küllaltki olulist moraalset ja ainelist kahju. Tema vastu võitlevad väeosad elasid alalises hirmus. Nad kirjutasid tema arvele ka mitme ohvitseri elu. Tarzan ületas neid igas suhtes. Iga kavaluse nurjas ta kavalusega, iga julmuse eest tasus kätte veelgi julmemini. Nad kartsid ja vihkasid isegi tema nime. Tuhat korda kahetsesid nad, et olid hävitanud tema mõisa, tapnud tema kodakondsed ja röövinud naise selliselt, et võis arvata, nagu oleks temagi tapetud. Tuhat korda olid nad oma mõttetu julmuse eest juba karistada saanud. Nüüd, kus neil polnud võimalik kätte maksta talle endale, võeti käsile tema naine.

Jane'i sisemaale saatma määrati leitnant Erich Obergatz hauptmann Fritz Schneideri kompaniist. Kõigist ohvitseridest oli ta ainsana pääsenud Tarzani kättemaksust.

Pikka aega hoidis Obergatz teda väikeses pärismaalaste külas, mille pealik kartis sakslasi. Jane'i elu muutus siin raskeks ja alandusteroh-keks. Leitnant Obergatz, keda seni oli talitsenud ülemuse silm, ei osanud kuidagi aega sisustada Oma julmuse ja maksmapandud survega muutis ülbe preislane külarahva elu täielikuks põrguks. Igavus ja pealesunnitud külaelu ebamugavused mõjusid tema selletagi halvale ise-loomule niivõrd, et temast sai nii elanike kui ka mustade sõdurite hirmuvalitseja.

See, mida ennasttäis sakslane näha ei suutnud, oli Jane Claytonile päevselge. Mustade sõdurite poolehoid kuulus külaelanikele. Kõigil oli Obergatzist kõrini. Läks vaja ainult kõige tühisemat sädet, et päästa valla viha- ja kättemaksulaviin, mida kõrk hurm oli ise endale valmistanud.

Säde tõepoolest ka ilmus, kuid hoopis ootamatust kandist. Kord õhtupoolikul ilmus külla sõjaväljalt põgenenud pärismaalasest Saksa sõdur, väsinud ja haige. Enne kui Obergatz tema päralejõudmisest kuulis, teadis terve küla, et sakslaste võim Aafrikas on lõppenud.

Obergatzi sõdurid taipasid peagi, et nüüd pole neil vaja enam kellelegi alluda, ja vihatud välismaalasele oleks kähku ots peale tehtud, kui Jane'ile ustav neegrinaine poleks vahele seganud. Ta oli külas kuulnud, et sakslast kavatsetakse tappa, kuid koos teutooniga oleks kannatanud ka süütu valge naine.

„Nad juba vaidlesid selle üle, kes su endale saab," pihtis neegritar.

„Millal nad meile järele tulevad?" küsis Jane. „Kas sa kuulsid neid sellest rääkimas?"

„Täna öösel," vastas naine, „sest nad kardavad ikka veel seda valget meest. Nad tulevad öösel ja tapavad ta une pealt."

Jane tänas neegritari ja saatis ta minema, et teised teda kahtlustama ei hakkaks, ise aga läks otseteed Obergatzi onni, kus ta polnud veel kordagi käinud. Loomulikult üllatas külalise tulek sakslast

Jane jutustas ohvitserile sellest, mis oli teda siia toonud, ent Obergatz keeldus naist uskumast, tehes seda upsakalt ja bravuurselt. Jane pani tal kähku suu kinni.

„Niisugune jutt ei kõlba kuhugi," ütles ta lühidalt. „Te olete tõmmanud

93

enda peale nende inimeste õiglase viha. Hoolimata sellest, kas sõnum rindelt on õige või vale, usutakse seda ikkagi. Meil ei jää üle midagi muud kui põgeneda. Kui te lähete nende juurde nüüd oma rumalate väidetega seaduslikku võimu kaitsma, surete ainult pisut varem. See on kõik."

„Kas lood on tõesti nii halvad?" küsis sakslane. Ta hääl värahtas.

„Kõik on nii, nagu ütlesin," vastas Jane. „Nad tulevad täna öösel ja tapavad teid une pealt. Andke mulle püstol, püss ja laskemoona. Teeme näo, nagu läheksime džunglisse jahile. Teie käite ju tihti jahil. Võib-olla minu kaasatulek äratabki kahtlust, kuid peame riskima. Ja vaadake, härra leitnant, et te endiselt sõimate, kirute ja alandate igati oma teenijaid, et nad mingil juhul ei märkaks muudatust teie käitumises. Kui kõik hästi läheb, siis jahilt me enam tagasi ei tule. See on ainus pääsetee. Kuid enne seda peate vanduma, et te mulle midagi halba ei tee, vastasel korral olen ma sunnitud kutsuma pealiku, andma teid talle üle ja laskma endale kuuli pähe, sest on küsitav, kas on parem olla teiega koos džunglis või siin metsikute pärismaalaste käes."

„Vannun!" vastas Obergatz pühalikult. „ Vannun oma jumala ja keisri nimel, et ma ei tee teile midagi halba, leedi Greystoke."

„Väga hea," lausus Jane, „sõlmime selle liidu, et teineteist aidata, kuni oleme jõudnud tsiviliseeritud inimeste juurde. Kuid olgu teil teada, et lugupidavat suhtumist ärge minult oodake. Mina olen uppuja, teie olete õlekõrs. Pidage seda alati meeles, sakslane."

Kui Obergatz esialgu kahtleski tema sõnade siiruses, siis Jane'i terav halvustav toon veenis teda kiiresti. Ilma pikema jututa andis Obergatz talle püstolid, püssi ja mitu padrunitaskut. Oma harilikul ülbel toonil kutsus ta kokku teenijad, teatades, et tema ja valge leedi lähevad džunglisse jalule, ning andis neile asjakohased korraldused.

Neegrid tormasid korraldusi täitma ennenägematu agarusega ja nii Jane kui Obergatz märkasid, et nad lahkusid külast isekeskis sosistades ja naerdes.

„Need sead peavad seda heaks naljaks," pomises Obergatz endamisi, „et ma täna enne oma surma lähen jahile hankima liha, mille nad ise nahka pistavad."

Niipea kui jahimoona kandjad olid džunglisse kadunud, läksid Jane ja Obergatz sama teed neile järele. Ei Obergatzi mustad sõdurid ega külaelanikud teinud vähimatki katset neid kinni pidada. Kõik tahtsid, et valged tooksid neile liha, enne kui nad tapetakse.

Läbinud umbes veerand miili, pööras Obergatz lõunasse. Mõlemad liikusid kõige suurema kiirusega, et öö jooksul külast võimalikult kaugele jõuda. Nad tundsid pärismaalaste kombeid ja teadsid, et öösel ei hakka neid keegi taga ajama. Öösel jätavad neegrid kogu maa-ala, mis on väljaspool nende küla aeda, lõvi Numa võimusesse.

Nii algas kahele valgele lõpmatu rodu raskeid päevi ja hirmuga täidetud öid. Nad liikusid aeglaselt lõunasse, ehkki idarannik oli lähemal. Kuid Obergatz ei tahtnud end inglaste kätte vangi anda. Ta lootis Lõuna-Aafrikas buuride hulgas leida kaastunnet ja võimalust Saksamaale

tagasi minna. Naine oli sunnitud temaga kaasa minema.

Rännak tõi neid viimaks üle mägede Jad-ben-Otho orgu, järve põhjakaldale A-luri linna lähedal. Siin tungis neile kallale salkkond ho-doni kütte. Obergatzil õnnestus põgeneda, kuid Jane võeti vangi ja toodi A-luri. Sestsaadik polnud ta sakslasest midagi kuulnud ega teadnud, kas Obergatz on hukkunud džunglis või terve nahaga Lõuna-Aafrikasse pääsenud.

Jane'i peeti kinni vaheldumisi kord lossis, kord templis olenevalt sellest, kas ta sattus Ko-tani või Lu-doni meelevalda. Nüüd kuulus ta uuele isandale, kes, nagu ta lossis ja templis oli kuulnud, paistis silma julmuse ja alatusega. Jane istus viimase paadi päras, kõik saatjad olid seljaga tema poole ja ta jalge ees norskas Mo-sar, kes nägi veel vähem kui sõdurid.

Tume kallas ahvatles Jane'i oma lähedusega. Vaikselt, ühtegi häält tegemata libistas Jane Clayton, leedi Greystoke end järve jahedasse vette. Ta ei liigutanud peaaegu üldse, püüdis ainult nina veest väljas hoida. Viimaks muutusid paadid kuupaistel väikesteks täppideks. Jane Clayton ujus lõunakalda poole.

Üksi, relvituna, peaaegu alasti maal, mida asustasid vaenulikud suguharud ja metsikud kiskjad, tundis ta ometi esimest korda nii mitme kuu jooksul rõõmu ja kergendust Kuigi iga järgmine hetk võis surma tuua, oli ta siiski vaba. Veri- liikus soontes kiiremini. Jane hoidis vaevu tagasi rõõmuhõiset, kui ta lõpuks oli veest välja roninud ja järvekaldal seisis.

Ah, kui tema kõrval oleks ta tugev ja vapper mees! Rohkemat polnud talle vaja. Kivist hiigellinnad oma mugavuste ja tsivilisatsiooni hüvedega ei veedelnud teda kaugeltki nii nagu džungel oma majesteetliku vabadusega.

Kusagil ööpimeduses möiratas lõvi. Jane'il jooksid külmajudinad üle selja ja juuksed ähvardasid peas püsti tõusta, kuid ta ei löönud kartma. See oli lihtsalt ürgmetsas elanud esivanematelt päritud instinktiivne reageering iidse vaenlase lähedusele, ja ei midagi rohkemat Naine liikus tasa ja ettevaatlikult läbi metsa. Lõvi möirgas uuesti, seekord juba lähemal. Jane kiirustas otsima madalat oksa ja ronis nobedasti kahara puu kaitsvasse varju.

Pikk ja ohtlik rännak Obergatzi saatel oli karastanud ta närve ja lihaseid. Ta oli juba ammugi harjunud metsas elama ja Tarzani õpetusi järgides leidis endale kolmekümne jala kõrgusel maapinnast rahuliku ööbimispaiga. Ehkki oli külm ja ebamugav, uinus ta peaaegu silmapilk, sest ta südames leegitses uus lootus.

Jane magas niikaua, kuni päike kõrvetama hakkas. Ta oli hästi puhanud ning tundis end värske ja reipana. Kogu tema olemust valdas kergus, mõnu- ja õnnetunne. Ta tõusis kõikuvale oksale ja ringutas. Naise paljas sale keha läikis lehestikust

läbitungivates päikesekiirtes. Täpiline valgus ja laisad liigutused tegid ta peaaegu leopardiga samaseks. Ta uuris tähelepanelikult ümbrust ja kikitas kõrvu, et kuulda kahtlasi hääli. Veendunud, et läheduses midagi sellist pole, ronis ta puu otsast alla.

95

Jane tahtis supelda, kuid järve kaldad olid liiga lagedad ja metsa päästvast rohelusest kaugel. Ta otsustas seda teha siis, kui on paremini tutvunud ümbruskonnaga. Ta hulkus metsas ringi ja otsis toitu, mida siin leidus külluses. Jane kinnitas keha ja puhkas, sest tal polnud veel mingit kindlat tegevusplaani. Tema vabadus oli liiga noor ja kallis, et seda tulevikukavatsustega rikkuda.

Tsiviliseeritud inimeste asulad näisid kättesaamatud ja õhulised nagu kauge unustusse jäänud unenägu. Oo, kui ta võiks rahulikult elada siin, džunglis, ja oodata, kuni tuleb Tarzan! Endine lootus elustus uue jõuga. Jane teadis, et tema mees tuleb tingimata, kui ta vaid elus on. Ta ei kahelnud selles hetkegi, kuigi pidas võimalikuks, et kohtumine võib edasi lükkuda. Kui ta ainult elaks!

Jah, Tarzan otsib ta üles, kui ta elab. Aga kui ta ei ela, on Jane'il siin niisama hea olla kui kus tahes mujal, sest siis ei huvita teda enam miski. Ta jääb kannatlikult surma ootama.

Metsas kõndides jõudis ta kristallselge veega allika juurde. Siin kustutas ta janu ja suples kahara varjurikka puu all. Koht oli ilus ja rahulik. Allika põhja kattis jäme kruus. Jane tõstis põhjast peotäie kive ja hakkas neid uurima, kuid märkas samas oma sõrmel verd. Ta hakkas põhjust otsima ja leidis kivide hulgast vulkaanilise klaasi killu, mille tera oli õhuke ja vahe nagu habemenuga.

Jane Clayton sattus vaimustusse. Saatus ise andis talle kätte vahendi — lõiketera, millega ta võib endale valmistada relvi ja.tööriistu. Sellega suudab ta kõike, ilma selleta aga mitte vähimatki.

Ta otsis veel ja sai suure hulga väärtuslikke kilde, millega täitis puusal rippuva koti. Seejärel ronis ta puu otsa, et silmitseda rahulikult oma väärtuslikku leidu. Mõni kild meenutas noatera, teisi võis kasutada oda- ja väiksemaid nooleotsteks.

Jane võttis nõuks valmistada kõigepealt oda — see oli kõige lihtsam. Puutüves leidis ta õõnsuse ja peitis sinna kogu oma varanduse, võttes kaasa vaid noateraga sarnaneva klaasikillu.

Puu otsast alla tulnud, otsis ta noore tikksirge puu ning saagis ja raius seda, kuni võis murda ilma pikuti lõhkumata Puu oli oda varreks paraja jämedusega — jahioda, nagu tema wazirid seda olid teinud. Jane oli omal ajal neid sageli töö juures jälginud ja wazirid olid teda isegi õpetanud oda kasutama, naerdes ja avaldades kiitust seda-mööda, kuidas asi edenes.

Ta teadis rohtusid, millest sai kõige pikemat ja tugevamat kiudu, korjas neid ja tõi koos odaga puu juurde. Roninud uuesti oma pessa, asus ta tööle ega märganudki, et oli hakanud ümisema mingit meel-detulnud viisi. Jane naeratas: esimest korda mitme kuu jooksul tundis ta end nii hästi.

„Ma peaaegu tunnen, et John on ligidal," ohkas ta. „Minu John, mu Tarzan!"

Ta tegi odavarre pikkuse parajaks, hõõrus ja silus seda, lõhestas ühe otsa ja asetas sinna terava klaasikillu. Seejärel eraldas ta rohukõr-

96

test kiud, keerutas ja hõõrus neid, kuni need muutusid läikivaks ja siledaks. Ta pesi neid allikavees ja sidus ümber odaotsa. Oda ei tulnud küll kuigi ilus, aga oli nii hea, kui seda lühikese ajaga üldse võis teha.

Pole viga, hiljem teeb ta uusi, mille üle isegi waziride parimad oda-meistrid võivad uhkust tunda.

Sellise meeldiva mõttega asus ta uut relva proovima.

XVIII. Üksi Tu-luris

Peaaegu päikesetõusuni kõndis Tarzan äärelinnas, kuid ei leidnud kusagilt kadunud abikaasa jälgi. Mägedest puhuv kerge hommikutuul tõi igasuguseid lõhnu, kuid mitte seda, mida ta otsis. Tarzan jõudis järeldusele, et Mo-sar viis ta minema mõnes teises suunas. Otsimise ajal oli ta sageli leidnud järve poole viivaid värskeid jälgi. Ta oletas, et need olid Jane'i röövijate omad. Tarzan uuris veel kord hoolikalt kõiki A-lurist tulevaid jälgi, et vältida eksimist. Alles pärast seda suundus ta Jad-ben-Otho järve kaldale, sinna, kus Mo-sari salk oli paatidesse asunud.

Tarzan nägi kaldal palju paate ja valis neist tagaajamiseks ühe tugevama. Oli juba päev, kui ta sõudis mööda puust, mille okste vahel magas tema naine.

Oleks tuul puhunud lõunast, oleks Tarzan oma abikaasa sealsamas leidnud. Kuid karm saatus määras teisiti ning Tarzan ja Jane ei kohtunud. Peagi kandsid võimsad aerulöögid paadi järve teise otsa ja sealt edasi väljavoolavasse jõkke.

Tarzan sõudis piki looklevat jõge ega pannud tähele väikest lahte, kuhu sisenedes oleks võinud vältida mitut tundi kõige kumavamat aerutamist. See oli laht, kus Mo-sar ja tema sõdurid avastasid maale minnes, et vang on põgenenud. Mo-sar ise oli maganud peaaegu A-lurist saadik, aerutajad aga istusid vangi poole seljaga ega suutnud kuidagi meenutada, millal nad teda viimati nägid. Siiski arvati üksmeelselt, et Jane võis põgeneda jõe kõige kitsamas kohas. Mo-sar ei teadnud, mida suurest vihast teha. Et ta ise oli kõiges süüdi, siis seda agaramalt püüdis ta Jane'i põgenemises teisi süüdistada.

Ta oleks jalamaid Jane'i otsima asunud, kui poleks karmud kokku põrgata A-luri sõduritega, keda nii Ja-don kui ülempreester võisid olla teda jälitama saatnud. Mo-sar ei söandanud saata isegi mõnda üksikut sõdurit, et mitte nõrgestada oma kaitseväge. Lühikese viivituse järel sõitis ta Jad-ben-luli järvele.

Hommikupäikese esimesed kiired valgustasid parajasti Tu-luri valgeid tomitippe, kui Mo-sari aerutajad vedasid paadid kaldale otse linna müüride all. Nüüd, kus pealik viibis jälle oma kodulinnas ja tundis end oma sõdurite keskel turvaliselt, saatis ta koguni kolm paaditäit sõdureid Jane'i otsima. Ühtlasi tehti neile ülesandeks võimaluse korral selgitada, mis oli juhtunud Bu-lotiga. A-lurist lahkumisest saadik polnud Mo-sar tema vastu erilist huvi tundnud, vaid hoolitses eelkõige oma naha päästmise eest.

97

Kui kolm paati kaldale lähenesid, märkasid sõdurid mingit võõrast paati kahe preestriga. Esialgu pidasid Mo-sari mehed seda Lu-doni eelsalgaks, unustades, et preestrid ei võidelnud peaaegu kunagi, või kui, siis vaid äärmise juhtumi korral. Salaja vihkasid peaaegu kõik Pal-ul-doni sõdurid preestriseisust. Kuid selle asemel et neile kallale tungida, otsustasid nad preestrid ära oodata, et pärida neilt teateid.

Sõdureid nähes tegid preestrid rahumärgi. Mo-sari sõdurite pealik viipas käega, kutsudes neid lähemale.

„Mida te teete siin, Mo-sari maal, nii kaugel oma kodulinnast?" küsis ta.

„ Tõime sõnumi ülempreester Lu-donilt," kuulutas üks neist. „On see rahu- või sõjasõnum?" küsis üks sõdur. „See on rahuettepanek!" vastas preester. Ja Lu-doni sõdurid? Kas nad järgnevad teile?" küsis pealik. „Oleme üksi," kinnitas preester. „A-luris ei tea keegi peale Lu-doni, et siia tulime."

„Siis minge oma teed," lubas pealik.

„Kes see on?" küsis äkki teine preester käega järve poole osutades.

Kõigi pilgud pöördusid kohe osutatud suunda. Üksik sõdur sõudis kiiresti Tu-luri poole. Sõdurid ja preestrid tonnasid põõsastesse peitu.

„See on kohutav mees, kes ennast Dor-ul-Othoks nimetas," sosistas üks preestritest. „Mulle jäi ta hästi meelde."

„Sul on õigus, preester," hüüdis sõdur, kes oli Tarzanit A-luris näinud. „See on tõepoolest mees, keda õigusega kutsutakse Tarzan-jad-guruks."

„Kiirustage, preestrid!" lausus pealik „Teil on kire paat, te jõuate Tu-luri enne meid, et hoiatada Mo-sari tema lähenemisest."

Preestrid lõid kõhklema, neid ei vaimustanud väljavaade kohtuda hirmuäratava mehega. Kuid juba lükati nende paat vette ja nad ise tõugati paati. Preestrid puiklesid ikka veel vastu, kuid nüüd päris ilmaaegu, sest üksik aerutaja võis neid juba märgata. Teist valikut polnud, ainult Tu-luri linn võis neile veel varju pakkuda. Nad tõmbusid kössi ja hakkasid kõigest jõust linnamüüride poole sõudma.

Sõdurid varjusid uuesti põõsastesse. Kui Tarzan oleksk neid märganud ja tulnud lähemalt uurima, poleks ta üksi nagunii kolmekümne vastu saanud. Kuid sõdurid ei pidanud üldse vajalikuks temaga järvel kokku saada, sest neid oli saadetud otsima põgenenud vangi, mitte püüdma metsikut tüüpi, kelle julmusest ja vaprusest oldi palju kuuldud.

Kui Tarzan sõdureid märkaski, siis ei teinud ta neist välja, vaid sõudis rahulikult, kuid kiiresti linna poole. Ta ei hakanud isegi preestreid taga ajama, kui nad otse tema nina all kaldalt lahkusid ja hirmunud pilku selja taha heites lossi värava poole lidusid. Nad hoiatasid lossivahte ja nõudsid kiiret kokkusaamist Mo-sariga, et hoiatada teda Tarzani lähenemisest. Vahimehed astusid sõnatult kõrvale.

98

Nad juhiti läbi lossiõue, mis oli A-luri lossiõue vähendatud koopia.

„Meid saatis ülempreester Lu-don," seletas alampreester. „Ta soovib elada sõpruses Mo-sariga, kelle vastu on tal alati olnud sõbralikud tunded. Ja-don kogub sõjaväge, et asuda kuninga troonile. Ho-doni-de külades on tuhandeid ülempreester Lu-doni poolehoidjaid. Ainult Lu-doni abiga võib Mo-sar saada kuningaks. Lu-don käskis öelda, et kui Mo-sar taliab säilitada Lu-doni sõprust, peab ta otsekohe tagasi andma naise, kelle röövis printsess O-lo-a ruumidest."

Sel hetkel astus sisse keegi sõdur. Ta oli väga erutatud.

„Dor-ul-Otho on Tu-luris ja soovib viivitamata Mo-sari näha."

„Dor-ul-Otho!" imestas Mo-sar.

„Nii ta ütles," kinnitas sõdur. „Ta ei sarnane tõepoolest Pal-ul-doni elanikega. Arvan, et ta on seesama, keda mõni nimetab Dor-ul-Otlioks, mõni aga Tarzan-jad-guruks. Kuid ainult jumala poeg julgeks üksi võ-hivõõrasse linna tulla. Seepärast peab arvama, et ta räägib tõtt."

Mo-sar sattus paanikasse. Ta ei suutnud kuidagi otsustada, mida teha, ja vaatas abiotsivalt preestrite poole.

„Võta ta lugupidavalt vastu," soovitas preester, kes tundis hästi kõiki oma leivaisa Lu-doni kavalusi. „Kui ta on veendunud sinu sõpruses, minetab ta valvsuse ja sa võid temaga talitada, nagu tahad. Kuid püüa teda siiski Lu-doni jaoks ellu jätta, Mo-sar. Lu-don oleks sulle selle eest igavesti tänulik."

Mo-sar noogutas mõistvalt ja käskis sõduril külalise enda ette tuua.

„Ta ei tohi meid näha," ütles üks preestritest. „Anna meile vastus, Mo-sar. Lahkume siit enne, kui ta tuleb."

„Ütelge Lur-donile, et poleks mind, oleks naine täiesti kadunud," vastas pealik. „Talitsin teda siia tuua Ja-doni eest, kuid ta põgenes ööpimeduses paadist. Ütle Lu-donile, et saatsin kolmkümmend sõdurit teda otsima. Imelik, et te teel kokku ei juhtunud."

„Nägime neid," vastasid preestrid, „kuid nad ei rääkinud midagi oma ülesandest."

„Ma käskisin neil keele hammaste taga hoida," selgitas Mo-sar. „ Öelge oma isandale, et kui nad põgeniku üles leiavad, saadan ta talle elusalt ja tervelt tagasi. Ja veel öelge talle, et minu sõdurid on valmis Lu-doni esimese kutse peale ühinema tema vägedega Ja-doni vastu. Nüüd minge, sest Tarzan-jad-guru tuleb kohe siia."

Mo-sar andis ühele orjale märku.

„Vii preestrid templisse," käskis ta, „ja üüe Tu-luri ülempreestrile, et ta võtaks nad vastu, söödaks kõhud täis ja aitaks neil A-luri tagasi pöörduda niipea, kui nad seda soovivad."

Teenri saatel väljusid preestrid teise ukse kaudu. Järgmisel hetkel tungis saali Tarzan-jad-guru. Vähimagi rahumärgi või tervitussõnata läks ta otseteed pealiku juurde, kes suutis üksnes uskumatu tahtepingutusega varjata hirmu, mida tundis metsiku hiiglase ja tema julma näo ees.

„Olen Dor-ul-Otho," kuulutas Tarzan häälega, mis lõikas Mo-sari

99

südamesse nagu külm teras. „Tulen Tu-luri naise järele, kelle sa röövisid printsess O-lo-a ruumist."

Tarzani äärmine julgus andis talle Mo-sarist ja tema sõduritest suure moraalse üleoleku. Kõik arvasid, et üksnes Dor-ul-Otho võis hakkama saada säärase julgustükiga. Kas oleks ükski surelik söandanud mitmekümne sõduri juuresolekul nende julmalt pealikult sellisel toonil vastust nõuda? Ei, see oleks võimatu. Mo-sar hakkas kahtlema preestrite antud soovituses petta tulnukat teeseldud sõbralikkusega. Ehmatusest ta isegi kahvatas: Jad-ben-Otho näeb ja teab kõike, isegi kõige salajasemaid mõtteid. Või talitada siiski preestrite nõuande järgi? Pealik niheles rahutult kivtet raiutud troonil.

„Ruttu!" käratas ahvinimene. „Kus ta on?"

„Siin teda pole," vastas Mo-sar.

„Sa valetad!" hüüdis Tarzan.

Jad-ben-Otho olgu tunnistaja, et teda pole Tu-luris," kinnitas pealik. „Võid läbi otsida templi, lossi, kogu linna, kuid sa ei leia teda, sest teda pole siin."

„Kus ta siis on?" uuris Tarzan. „Sina viisid ta A-lurist minema. Kui teda siin pole, kus ta siis on? Mis sa talle tegid?" Ja ta astus ähvardavalt Mo-sari poole, kes taandus hirmust moondunud näoga.

„Oota!" karjatas Mo-sar. „Kui sa oled tõesti Dor-ul-Otho, siis tead, et räägin tõtt. Ma röövisin ta Ko-tani lossist, et päästa ülempreestri Lu-doni või Ja-doni käest, sest Kor-tan on surnud. Kuid öösel põgenes ta mu paadist kusagil Tu-luri ja A-luri.vahel. Veidi aega tagasi saatsin kolm paaditäit sõdureid teda otsima."

Pealiku hääle ja käitumise järgi adus Tarzan, et ta oli tõtt rääkinud ning kallist aega oli asjatult raisku läinud.

„Mida tahtsid Lu-doni preestrid, kes siia tulid?" päris Tarzan. Tänu oma läbinägelikkusele taipas ahvinimene, et need kaks olid tõepoolest A-luri ülempreestri saadikud, kes temaga kohtumise vältimiseks olid sõudnud ihust ja hingest.

„Nad tulid "siia sellessamas asjas, mis sinagi," vastas Mo-sar. „Nad nõuavad tagasi naist, kelle ma olevat Lu-donilt röövinud. Nad eksivad minu suhtes niisama rängalt nagu sinagi, oh Dor-ul-Otho."

„Talian preestreid üle kuulata," lausus Tarzan. „Lase nad siia tuua."

Tarzani kõrk ja käskiv esinemine hirmutas Mo-sari veel enam. Pealik otsustas kõigepealt enda turvalisuse eest hoolt kanda. Nüüd tekkis tal võimalus kas või ajutiselt oma troonisaalist jalga lasta.

„Toon nad ise siia, Dor-ul-Otho," pakkus Mo-sar teenistusvalmilt ja väljus saalist.

Mo-sar ruttas jooksujalu tanplisse, mis oli lossile palju lähemal kui A-luris. Ta leidis Lu-doni saadikud oma ülempreestri juurest ja andis neile edasi alivinimese käsu.

„Mida sa kavatsed temaga teha?" päris üks preestritest.

„Ma ei taha temaga tülitseda," vastas Mo-sar. „Ta tuli siia rahus ja võib rahus lahkuda, sest kes teab, ehk on ta siiski Dor-ul-Otho?"

„Tahtku ta seda pealegi," vastas Lu-doni preester. „Meil on kind-

laid tõendeid, et ta on lihtne surelik, võõramaalane. Lu-don pakkus juba Jad-ben-Qthole oma elu, kui ta peaks eksima ja kui võõras tõesti peaks jumala poeg olema. Kui kõigi Pal-ul-doni preestrite ülempreester on veendunud, et tegemist on petisega, kes oleme siis meie, et selles kalleida? Ei, Mo-sar, sul ei pruugi teda karta. Ta on ainult sõdur ja tema vastu aitavad harilikud relvad. Kui Lu-don poleks käskinud teda elusalt kinni võtta, annaksin ma ise sinu meestele nõu ta tappa. Kuid Lu-doni käsk on Jad-ben-Otho käsk ja sellele ei tohi me vastu hakata."

Siiski jäi Mo-sari rinda kahtluseiva. Ta otsustas jätta algatuse preestritele.

„Siis kuulub ta teile," vastas pealik. „Tehke temaga, mida ise tallate. Mina pesen käed puhtaks. Ülempreester Lu-doni käsk on seadus."

Preestrid pöördusid Tu-luri ülempreestri poole.

„On sul mõni plaan?" küsisid nad. „Kes nuputab, kuidas jumala-teotajat elusalt kinni võtta, sellele tasub Lu-don heldelt."

„Meil on lõvide hoov," lausus ülempreester. „Praegu on see tühi. Ükski loom ei suuda sealt välja pääseda ja kui võõras pole Jad-ben-Otho poeg, siis ei pääse ka tema."

„Muidugi ei pääse," ütles Mo-sar. „Sealt ei pääse välja ka greif. Kuid enne tuleb greif sinna tuua."

Preestrid pingutasid ajusid selle raske probleemi lahendamiseks. Viimaks lausus üks neist:

„See polegi nii raske. Peab ainult kasutama Jad-*ben-Otholt saadud mõistust, mitte vanematelt päritud lihaseid, mis polegi nii tugevad nagu neljajalgsetel loomadel."

„Lu-don pani oma mõistuse võõra vastu välja ja kaotas," tähendas Mo-sar. „Tehke nii, kuidas arvate."

„A-luris suhtus Ko-tan Dor-ul-Othosse suure lugupidamisega ja näitas preestrite saatel talle templit. Kui sina teed samuti, ei ärata see külalises vähimatki kahtlust. Tu-luri ülempreester kutsugu ta templisse ja kogugu siia kõik preestrid, et tunnistada ta Jad-ben-Otho pojaks. Mis oleks loomulikum, kui ülempreester juhtitab ta läbi templi ruumide, nagu tegi seda ka Lu-don ja toob ta ka lõvide hoovi. On ta kord seal, pole tõrvikuid kustutada mingi kunst. Enne kui ta aru saab, sulgevad kivist vaheuksed kõik sissekäigud."

„Kuid hoovis on aknad, mis annavad valgust," sekkus ülempreester, „isegi seitse akent. Ta võib neid märgata ja põgeneda, enne kui ki-viuksed läbikäigu sulgevad."

„Aknad tuleb nahkadega kinni katta," soovitas üks A-luri preestritest.

„Plaan on hea," kiitis Mo-sar. Eriti meeldis pealikule see, et nii ta ise kui ka tema sõdurid jäid operatsioonist kõrvale. Tarzanit saadavad ainult preestrid ja nii ei tule tal mõttessegi midagi kahtlustada.

Mo-sar naasis lossi teist käiku mööda, kuid mitte troonisaali, vaid lossi kaugemasse ossa. Tarzani juurde saadeti kolm preestrit, kes tunnistasid alandliku häälega teda jumalapojaks ja palusid templisse, kuhu

tuuakse ka Lu-doni preestrid, kellelt ta võib teateid pärida.

Ahvinimene võttis preestrite kutse meelsasti vastu, arvates, et oma senist julget esinemist jätkates jõuab ta kõige kiiremini eesmärgile.

Ta juhatati templisse ja võeti, siin vastu täna kõrge seisuse kohaselt. Tarzan päris teateid kahelt A-luri preestrilt, kes ainult kordasid Mo-sari juttu. Siis palus Tu-luri ülempreester teda templit vaatama.

Kõigepealt toodi Tarzan altariõue. Siin sarnanes kõik A-luriga. Ta viidi läbi tõrvikutega valgustatud käikude ja saalide. Viimaks laskuti madalasse ja pimedasse labürinti ning seejärel suurde ruumi, mille õhus oli tunda lõvide haisu. Siin teostas Tu-luri kaval ülempreester oma kavatsuse.

Ühtäkki kustusid tõrvikud. Paljad jalad ruttasid pimeduses ainsa ukse poole. Kivi raksatas vastu kivi ja Tarzanit ümbritses hauavaikus.

XIX. Jane teeb edusamme

Jane tappis odaga oma esimese jahisaagi ja oli selle üle väga uhke. Mis siis, et see oli ainult jänes, kuid selle tabamine andis naise elule hoopis teise sisu. Nagu kaugel hallil ajal otsustas inimkonna saatuse keegi tundmatu kütt, nii näis ka see sündmus andvat Jane'i mõtetele uue suuna. Metsamarjadest ja puuviljast oli tal juba villand, teine asi oli liha, mis andis jõudu ja vastupidavust.

Jäi üle vaid mingil moel tuli hankida. Äärmisel juhul pidi ta sööma toorest liha nagu tema mees ja isand, kuid üksnes see mõte ajas tal judinad üle selja jooksma.

Jane otsustas proovida lõket teha. Ta oli selle asja juba ammu läbi mõelnud, kuid senini ei olnud aega seda teha. Pealegi polnud tuli talle kuigi tähtis. Nüüd kujunesid lood teisiti: tal oli, mida küpsetada, ja ta suu jooksis vett, kui mõtles jänesepraele. Ta küpsetaks seda hõõguvatel sütel.

Jane ruttas puu juurde. Jõepõhjast kogutud varanduse hulgas leidus ümmargune lame tükk vulkaanilist klaasi, mis oli läbipaistev kui kristall. Ta kogus kuiva puukoort, kuivanud rohtu ja oksi, kuhjas need väikesse hunnikusse ja asetas suurema varu kõrvale.

Erutusest värisedes liigutas Jane klaasitükki kuiva risuhunniku kohal, kuni päikesekiired koondusid väiksesse heledasse täppi. Ta ootas hinge kinni pidades. Kui kaua aega see küll võtab! Kas tõesti luhtuvad ta lootused, hoolimata oskuslikust ettevalmistusest? Aga ei! Ilmus peenike suitsujuga, rohukörred lõid leegitsema ja oksad võtsid praksudes tuld. Jane plaksutas vaimustatult käsi. Ta sai tule!

Naine viskas oksi tulle, alguses väiksemaid, siis suuremaid, ja lohistas viimaks lõkke juurde isegi keskmise suurusega puutüve. Kui ta selle otsapidi tulle lükkas, võttis tuli uue suutäie rõõmsa praginaga vastu. See oli toredaim hääl, mida ta paljude kuude jooksul oli kuulnud.

Nüüd asus ta kiiresti saaki nülgima. Võtnud naha ära, puhastas ta

ja peitis kõik toiduks kõlbmatu maa sisse. Seda oli ta Tarzanilt õppinud. Esiteks hoidis see laagri puhta, teiseks oleks värske liha lõhn kiskjaid juurde meelitanud.

Jane torkas liha pulga otsa, millega võis jänest tule kohal hoida. Seda tuli tihti keerata, et liha ära ei kõrbeks ja ühtlaselt valmiks. Kui see lõpuks küps oli, ronis naine kõrgele puu otsa, et praadi rahus nautida. Kunagi polnud leedi Greystoke midagi maitsvamat söönud. Ta paitas oma oda. See andis talle maiuspala, rahu ja turvalisuse, mida ta polnud nautinud sellest õudsest päevast saadik, mil tema ja Obergatz olid ära kasutanud viimase padruni.

Jane'il seisis ees rohkesti tööd. Aeg näis liiga lühike, et teha kõike, mida kavatsenud oli. Ta pidas oma asukohta ideaalseks ning otsustas valmistada siin kõik vajalikud

tööriistad ja relvad. Lisaks tublile odale himustas ta veel nuga, vibu ja nooli. Selliselt relvastatuna võis ta teha katset Pal-ul-donist lahkuda. Esialgu oli vaja ehitada mõni kindlam ulualune, et vältida džungliasukate öiseid visiite.

Pikkade ritvade lõikamine onni jaoks nõudis kõik tunnid, mis toi-duhankimisest üle jäid. Ridvad viis ta kõrgele puu otsa ja sidus seal kahe tugeva haru vahele. Sidumismaterjalina kasutas ta juba varem tuntud rohukiude. Niisamuti ehitas naine ka seinad ja karuse, põranda, aknad ja väikese ukse. Puutrellidega akende ja ukse tegemine oli üks põnevamaid toiminguid kogu tema elus. Aknaid oli kaks. Need olid parajalt suured ja risti-rästi ritvadega kindlustatud. Uks oli väike, kuid ta mahtus sellest neljakäpakil sisse roomama.

Jane ei teadnud, kui kaua ta oma peavarju ehitas — ta oli kaotanud ajataju. Kuid ajast puudu polnud, seda oli rohkem kui kõike muud.

Ta hakkas endale nüüd märksa kaugemalt toitu otsima. Seni olid saagiks langenud väikesed närilised. Jane unistas antiloobist, kes annaks talle peale liha veel sooja karvkatte, mis külmade ilmade tulekul oli lausa hädavajalik. Vahetevahel oli tal õnnestunud neid väledaid loomi eemalt näha. Jane oli kindel, et kuskil tema laagrikohast kõrgemal lähevad nad üle jõe. Sinna läkski ta neid küttima.

Ettevaatlikult ja kavalalt nagu panter roomas ta läbi metsa, tegi ringi, et jõuda ülekäigule alttuule, peatus sageli, et veenduda, kas teda ennast miski ei ähvarda, ning tundis end ühtaegu nii küti kui võimaliku jahisaagina. Vaikselt jäi ta varitsema. Milline õnn! Ojas seisis imetore hirv. Nagu siug roomas naine lähemale. Nüüd lamas ta madala põõsa taga, loomast parajal kaugusel. Jäi vaid püsti tõusta, heita silmapilkselt oda ning teha seda nii jõuliselt ja täpselt, kui vähegi võimalik. Jane'i valdas meeldiv erutus, kui ta odaga saaki sihtis. Vaevalt sõrme jagu kaldus oda ettenähtud kohast kõrvale. Hirv hüppas kõrgele õhku, langes kramplikult tömmeldes maha ja suri. Jane Clayton tormas jahisaagi juurde.

„Braavo!" hüüdis äkki keegi mees inglise keeles. Hääl tuli ilmselt teisel pool jõge asuvatest põõsastest.

Jane tardus üllatusest paigale. Põõsastest väljus kummaline räbaldunud kuju. Esialgu ei tundnud Jane meest ära, aga kui oli teda lähemalt uurinud, põrkas vaistlikult tagasi.

„Leitnant Obergatz!" hüüatas ta. „On see võimalik?"

„Muidugi on," kostis sakslane. „Kahtlemata on mul armetu välimus, ent sellest hoolimata olen ma Erich Obergatz. Aga teie? Nagu ma näen, olete teiegi muutunud."

Ta silmitses naise paljastatud käsi ja jalgu, kuldset rinnakatet, Ja-to nahast puusakatteid, ihukatteid ja rakmeid, mida kannavad kõik ho-doni naised ja millega Lu-don Jane'i oli ehtinud, kui tema iha Jane'i järele lõi eriti lõkkele. Isegi printsess O-lo-al, kuningas Ko-tani tütrel polnud ilusamaid ehteid.

„Aga miks teie siin olete?" imestas Jane. „Arvasin, et olete juba ammu tsiviliseeritud inimeste hulka jõudnud."

„Mein Gott!" hüüdis leitnant. „Ma ei mõista, mispärast ma veel elan. Olen jumalalt surma palunud, ise aga klammerdun elu külge. Olukord on täiesti lootusetu. Oleme sunnitud jääma surmani sellele hirmsale maale. Soo! Kohutav soo! Sellest on võimatu üle saada. Otsisin selle kallastel ülepääsukohta, kuni tulin ringiga vanasse paika tagasi. Nii tegin rännaku ümber selle õudse maa. Sisse pääsesime kergelt. Aga siis tulid vihmad ja soo muutus läbipääsmatuks. Ükski elusolend ei suuda seda takistust ületada. Kui palju ma olen proovinud! Kõik ilmaaegu. Ja kiskjad, kes sellel neetud maal ringi jooksevad! Nad ajavad mind taga päeval ja öösel."

„Kuidas teil on õnnestunud nende käest pääseda?" küsis naine.

„Ei tea isegi," vastas sakslane tusaselt. „Olen jooksnud, jooksnud ja jooksnud. Nälgisin päevade kaupa puu otsas kükitades. Valmistasin endale jahiriistad — nuia ja oda, nuiaga lõin koguni lõvi maha. Nii võitleks ka hiir, kui tal poleks teist pääseteed. Sel hädaohtude maal pole meie kahekesi muud kui tühised hiired. Aga aitab nüüd minust, rääkige parem endast."

Jane jutustas lühidalt oma vintsutustest, mõeldes lakkamatult sellele, kuidas sakslasest lahti saada. Sakslase seltskond rõhus teda. Tuhat korda parem oli üksi olla. Jane vihkas ja jälestas meest endiselt. Peale selle kartis naine teda. Ta polnud sakslast kunagi usaldanud; nüüd märkas ta mehe silmis kummalist tuld, mida seal varem polnud. See sundis Jane'i valvsusele.

„Te elasite siis õige kaua A-luri linnas," ütles Obergatz pal-ul-doni keeles.

„Oskate seda keelt? Kus te õppisite?" küsis naine üllatunult.

„Langesin alamat sorti metslaste kätte," vastas mees. „Need kõigist põlatud inimesed elavad mägedes ja neid nimetatakse vaz-donideks. Nad on erakordselt nürimeelsed ja ebausklikud olendid. Nende küla koosneb koobastest, mis on raiutud kaljudesse. Kui nad mind esimest korda nägid ja märkasid, et mul pole saba, käed ja jalad erinevad aga nende omadest, lõid nad kohutavalt kartma. Arvasid vist, et olen jumal või kurat. Ma ei saanud neile vastu hakata ega põgeneda, seepärast läksin julgelt vastu. See hämmastas neid ja nad viisid mind oma Bu-luri linna, söötsid ja jootsid ning kohtlesid üldiselt hästi. Õppisin

104

ära nende keele ja püüdsin selgeks teha, et olen jumal. Viimaks see ka õnnestus, kuni üks posija või preester mind kadestama hakkas. See oli minu lõpu algus. Ta kuulutas, et kui ma olen jumal, siis ei jookse minust noaga torkamisel verd.

Minu teadmata korraldas ta asja nii, et proovi tuleks pealt vaatama kogu küla. See pidi sündima öösel pidustuste ajal, mil nad nii pööraselt söövad ja joovad oma saatanliku Jad-ben-Otho auks. Üks naine lobises mulle kõik välja, mitte kaastundest, vaid lihtsalt naiselikust uudishimust — kas mu veri hakkab voolama, kui mind odaga torgatakse. Nähtavasti ei mallanud ta oskuslikult lavastatud mõrva ära oodata, vaid tahtis seda jalamaid teada saada. Rabasin tal käest kinni, kui ta mulle nuga küljekontide vahele püüdis torgata. Sõdurid olid juba joomingut alustanud, oleks olnud rumalus neid veel mõistusele kutsuda. Mul jäi ainult üks tee — põgeneda. Ütlesin naisele, et minule kui jumalale on kõik sellised kahtlustused solvavad ja protesti märgiks jätan nad siitpeale saatuse hooleks.

„Lähen otsekohe taevasse tagasi!" hüüdsin ma.

Ta tahtis minu ümbert kinni võtta, et näha, kuhu ma tõusen, kuid ütlesin talle, et tuli, mis tekib minu tõusmisel, hävitab ta silmad ja ta peab jalamaid lahkuma ega tohi siia tagasi tulla enne kui tunni aja pärast. Püüdsin talle selgeks teha, et kui mõni teine külaelanik peaks siia juhtuma, siis ei hukku tules üksnes tulija ise, vaid ka naine, kes teab minu taevaminekust.

See avaldas talle ilmselt vapustavat mõju. Ta lahkus jalamaid, hüüdes mulle, et kui ma tunni aja pärast tõepoolest lahkunud olen, teab kogu küla, et olen Jad-ben-Otho ise. Seda usuvad nad vist siiani, sest võin teile kinnitada, et lahkusin palju varem kui tunni aja pärast. Bu-luri linna lähikonnas ei julgenud ma kauem viibida." Ta pahvatas nii kareda ja vastiku häälega naerma, et naisel käisid külmajudinad üle selja.

Kuni Obergatz jutustas, kõrvaldas Jane hirve kehasse kinnijäänud oda ja hakkas nahka nülgima. Mees ei teinud vähimatki katset teda abistada, vaid aina rääkis ja vaatas pealt, siludes räpaste kätega oma sakrunud porist habet ja pulstunud juukseid. Tema nägu ja keha kattis paks porikiht. Ta oli täiesti alasti, kui mitte arvestada räbalatena ripnevat puusavööd. Relvadeks olid vaid Bu-lurist varastatud vaz-doni nui

ja nuga. Kuid mustus ja sõjariistad ei kohutanud naist kaugeltki nii kui iseäralik läige mehe silmis.

Ometi jätkas naine oma tööd. Ta lõikas hirve küljest ära tükid, mida võis kasutada enne riknemist. Jane polnud veel täielik džunglielanik ega osanud leida midagi maitsvat roiskunud lihas. Seejärel ajas ta end sirgu ja vaatas Obergatzile otse silma.

«Leitnant Obergatz," lausus ta, „saatus on meid uuesti kokku viinud. Ma ei varja, et see on mulle ebameeldiv. Minul pole teiega midagi ühist. Teie olete süüdi selles, mis minuga on juhtunud. See väike maalapike, kus me praegu viibime, on minu, sest ma leidsin selle ise ja võtsin endale enne teid. Minge siit ära, see on minu territoorium.

105

Jätke mind rahule, kui tahate teatud määralgi heastada kurja, mida tekitasite mulle ja mu perekonnale."

Sakslane jõllitas naisele oma kalasilmadega otsa ja pahvatas siis õelalt naerma.

„Minge ära! Jätke mind rahule!" osatas ta kurjalt. „Mina ise leidsin sind. Me leiame ühise keele ja saame headeks sõpradeks. Peale meie pole siin hingelistki. Keegi ei saa teada, mis me teeme, sina aga ajad mind minema." Ta naeris jälle, kuigi nägu jäi endiselt kurjaks. Jane'il hakkas kõhe.

„Pidage meeles oma lubadust!" ütles ta.

„Lubadust! Missugust lubadust? Neid antakse ainult murdmiseks. Meie, sakslased, näitasime seda kogu ilmale Liege'is ja Leuvenis. Ei ja veel kord ei! Ma ei lähe kuhugi. Jään siia sind kaitsma."

„Ma ei vaja teie kaitset," ei jätnud Jane oma tahtmist. „Oskan käsitseda oda, te ju nägite."

„Muidugi," kinnitas Obergatz. „Aga kui korralik meesterahvas ei või ma sind üksinda siia jätta. Oled ju naine, nõrk olevus. Ei! Olen keisri ohvitser ja jään sinu juurde."

Ta naeris jälle.

„Võiksime kahekesi üsna õnnelikud olla."

Naine ei suutnud uut värinat maha suruda. Ta ei teinud vähimatki katset varjata oma põlgust.

„Ma ei meeldi sulle?" küsis mees. „Väga kahju. Kuid pole viga, tuleb aeg ja sa hakkad mind armastama." Uuesti järgnes inetu naer.

Naine pakkis lihatükid hirvenaha sisse, viskas õlale, võttis kätte oda ja pöördus sakslase poole.

„Minge!" käskis ta. „Oleme küllalt tühje sõnu teinud. See on minu riik ja ma kaitsen seda. Kui te veel kord siia tulete, tapan teid. Saite aru?"

Sakslase nägu moondus raevust. Ta tõstis nuia ja suundus naise poole.

„Pidage!" karjatas Jane, heites käe odaga kaugele taha. „Te nägite, kuidas ma tapsin hirve, ja teil oli täiesti õigus, öeldes, et keegi ei näe, mis me siin teeme. Tehke sellest vastav järeldus, sakslane, enne kui tõstate minu vastu käe."

Obergatz seisatas ja laskis nuia alla.

„Rahunege," alustas ta leplikul toonil. „Oleme sõbrad, leedi Grey-stoke. Hakkame teineteist aitama, luban, et ei tee teile midagi halba."

„Pidage meeles — Liege ja Leuven," muigas Jane. „Lähen nüüd ära ja hoiduge mind jälitamast. Minu piirkond on päevateekond siit igas suunas. Kui siin kusagil teid näen, olete surmalaps."

Obergatz adus, et Jane ei naljata. Ta seisis tusaselt ja vaatas, kuidas naine metsa kadus.

106

XX. Sündmused arenevad

Linnas oli vahetumas võim. Ja-doni sõdurid, keda Tarzan juhatas lossi värava all oleva saiakäigu juurde, said lüüa. Nende esimese rünnaku hoogu pidurdasid oma kavala jutuga Lu-doni preestrid, pannes sõdureile südamele kaitsta esiisade usku jumalasalgajate eest. Nad nimetasid Ja-doni templi teotajaks, kelle peale langeb Jad-ben-Otho viha, samuti nagu Ja-doni poolehoidjate peale.

Preestrid kinnitasid, et Lu-doni ainus soov on takistada Ja-donil trooni hõivamast enne uue kuninga valimisi, mis toimuvad vastavalt ho-donide seadusele. Tulemuseks oli see, et paljud sõdurid jooksid üle preestrite poole ja kui viimased nägid, et Ja-doni poolehoidjad olid jäänud vähemusse, kihutasid preestrid oma sõdurid neile kallale. Selle tagajärjel tapeti suurem osa Ja-doni meestest. Vaid käputäis sõdureid jõudis lossi värava juurde ja pääses sealt läbi.

Preestrid viisid oma salga läbi saiakäigu templisse. Kuid vahepeal oli keegi Ja-doni hoiatanud ja viimane korraldas kaitse. Esimesel võimalusel oli ta saatnud printsess O-lo-a ruumidesse salga sõdureid, kuid õnnetuseks jõudsid nad sinna liiga hilja, et takistada Jane'i röövimist.

O-lo-a rääkis kõigest, mis oli juhtunud, samuti Tarzani osast. Ta kuulis, et Tarzan oli viinud tema mehed Lu-doni sõdurite kogunemiskohti lossi sissekäigu juurde. Endastmõistetavalt suurendas see asjaolu veelgi vana sõjamehe sümpaatiat ahvinimese vastu. Ta kahetses, et viimane oli linnast lahkunud. O-lo-a ja Pan-at-lee seletused kinnitasid usku võõra jumalikku päritollu, milles Ja-don ja tema sõdurid juba varem olid veendunud. Võitlus käis nüüd peaasjalikult Dor-ul-Otho poolehoidjate ja vastaste vahel. Kas põhjustasid seda ahvinimese vägitegude kohta liikuvad jutud, mis ümberjutustamisel midagi ei kaotanud, või mõjus siin lihtsalt vana sõduri kavalus ja vimm Lu-doni vastu — lootus usulisest tülist oma ilmalikule asjale toetust saada —, kõike seda on raske otsustada. Selge oli vaid üks: Ja-doni pooldajad vihkasid ülempreestrit Tarzanile osaks saanud kohtlemise pärast.

Kahjuks viibis Tarzan kaugel ega saanud õhutada Ja-doni kaaslasi suurematele vägitegudele, mis oleksid võitluse lõplikult otsustanud vana pealiku kasuks. Ja-doni meeste härdad palved jäid vastuseta ja nõrgemad arvasid, et jumalik tahe on nende vastu. Pealegi oli neid väga vähe, Lu-doni jõud aga suurenesid üha. Templist korraldati lossile suurem rünnak ning lossis asuvad jõud said lüüa. Viimaks sai Lu-don kogu Pal-ul-doni tegelikuks valitsejaks.

Ja-don võttis kaasa printsessi, Pan-at-lee, orjad, oma sõdurite naised ja lapsed ning taganes nendega A-luri linnast tugevasti kindlustatud Ja-luri. Siin hakkas ta aega viitmata koguma värskeid jõude oma küladest maa põhjaosas. Ja-lur asus A-lurist kaugel, preestrite mõju oli siin väga nõrk, vanast pealikust peeti aga ammust ajast lugu kui oma rahva kaitsjast ja sõbrast. Kõikjalt kogunes tema toetuseks vaimustatud väesalku.

Samal ajal kui Pal-ul-doni põhjaosas arenesid suure kiirusega ajaloolised sündmused, lamas Tarzan Tu-luri lõviaugus. Mo-sari ja Lu-doni vahet seerisid iga päev saadikud, kelle kaudu peeti läbirääkimisi Päl-ul-doni trooni asjus. Mo-saril jätkus küllalt nutikust aru saada, et omakasupüüdlikul eesmärgil võib ta suure eduga kasutada vangi. Ta teadis, et paljud linlased olid veendunud Tarzani jumalikus päritolus. Aga Tarzanit tahtis ka Lu-don ja nimelt selleks, et omaenda käega oh-verdada teda templi idaaltaril kogu rahva ees Jad-ben-Othole. Ta nägi igal sammul, et võõramaalase vaprus ja mehine olek olid jätnud ho-donidesse sügava jälje ning vähendanud ta oma võimu ja autoriteeti.

Tu-luri preestrid olid jätnud Tarzanile ta sõjariistad — vibu, nooled ja noa. Kuid ahvinimene kahtles, kas ta neid veel kunagi kasutada saab.

Kui Tarzan mõistis, et on vangistatud, hakkas ta valmistuma kohtumiseks lõviga, sest Ja lõhn täitis koobast. Ahvinimene oli kindel, et varem või hiljem lastakse tema auku lõvid. Kõigepealt aga vaatas ta põhjalikult üle oma vangikongi ja märkas nahkadega kinnikaetud aknaid. Ta avas need otsekohe. Sissetunginud päevavalgusel selgus, et lõviauk oli küll madalamal templi hoovist, kuid siiski tükk maad kõrgemal kalju jalamist, millel loss ja tempel asusid. Aknaid katsid nii tihedad trellid, et ta ei suutnud näha üle paksu müüri ääre, mis oli otse tema akna all.

Kaugemal sinetas Jad-in-luli järv, selle taga oli roheline kallas ja mäed.

Tarzan hakkas uuesti ruumi silmitsema. See oli õige avar, kummaski otsas kaks ust. Üks uks oli kõrgem ja määratud inimestele, teine — lõvidele. Uksi sulgesid suured kivimürakad, mis lasti püströöbaste abil ülevalt alla. Mõlemal aknal olid raudtrellid. Esimest korda nägi Tarzan Pal-ul-donis rauda. Raudlatid kinnitusid mõlemat otsa pidi kivisse puuritud sügavatesse aukudesse. Kõik oli nii raudselt tehtud, et põgenemine tundus võimatu. Ometi alustas Tarzan juba mõni minut pärast vangistamist ettevalmistusi. Ahvinimene hakkas noaga uuristama kivist augu ääri, kuhu raudlatid toetusid. Töö nõudis vaeva, kuid Tarzan oli ülimalt kannatlik.

Iga päev toodi talle toitu ja vett. Selleks tõsteti väike uks parasjagu nii palju üles, et kivist sööginõud alt läbi mahtusid. Vang taipas, et teda ei hoita siin sugugi lõvide söödaks. Kuid sellel polnud tema jaoks tähtsust. Kui nad talle veel mõne päeva aega annavad, on tal täiesti ükskõik, millise saatuse nad talle määravad: tema on siit kadunud nagu tina tuhka!

Peagi saabus Tu-luri Pan-sat, Lu-doni tähtsaim tööriist. Kõik teadsid, et ta tuleb hea sõnumiga. Ülempreester Lu-don olevat otsustanud, et Mo-sar saab kuningaks. Selleks kutsub ta teda viivitamata A-luri. Seejärel palus Pan-sat Mo-sarilt luba minna templisse palvetama. Ta otsis seal üles Tu-luri ülempreestri, et anda talle edasi Lu-doni tõeline sõnum.

„Mo-sar tahab saada kuningaks," ütles ta, „kuid seda tahab ka Lu-

don. Mo-sar ei kavatse ära anda võõrast, kes kinnitab end Dor-ul-Ot-hoks, Lu-don aga tahab teda tappa. Ja nüüd," ta tuli Tu-luri ülempreestrile veel lähemale, „kui tahad saada A-luri ülempreestriks, on see ainult sinu teha."

Pan-sat vakatas ja ootas teise vastust.

Loomulikult sattus preester sellisest ettepanekust lausa vaimustusse. Olla A-luri ülempreester! See oli peaaegu niisama hea kui olla Pal-ul-doni kuningas, sest suur on selle võim, kes ohverdab Jad-ben-Otho peaaltaril.

„Kuidas?" sosistas ülempreester. „Kuidas võiksin saada A-luri ülempreestriks?"

„Sa tapad ühe ja tood teise A-luri," vastas Pan-sat.

Nähes, et preester on sööda alla neelanud, Pan-sat tõusis ja lahkus. Nüüd ronib preester nahast välja, et oma eesmärki saavutada.

Pan-sat ei eksinud. Ülempreester oli tõepoolest valmis kõrge tiitli eest tapma ja reetma, ainult et ta ei suutnud kuidagi taibata, kumb tuli tappa ja kumb Lu-doni ette viia.

Lu-doni plaanidesse pühendatud Pan-sat teadis, et ainult vale Dor-ul-Otho avalik ohverdamine templi altaril võib Lu-doni loojenevat võimu tugevdada, Mo-sari tapmine aga oleks kõrvaldanud Lu-doni ainsa võistleja, sest Lu-don kavatses edaspidi ühendada kuninga ja ülempreestri ameti.

Tu-luri ülempreester arvas, et ta peab tapma Tarzani ja Mo-sari üle andma Lu-dönile. Kui ta selle on korda saatnud, saab temast A-luri ülempreester. Kuid ta ei

teadnud, et Lu-don oli juba määranud preestri, kes pidi ta A-luri jõudmisel surmama. Ei teadnud ta sedagi, et juba kaevati talle salajast hauda templi all, mille valitsejaks ta kavatses hakata.

Selle asemel et tappa oma pealik, juhtis ta veerand tundi pärast jutuajamist tosinat relvastatud sõdurit lõviaugu poole.

Saabus öö. Nende rada valgustas üksainus tõrvik. Sõdurid liikusid ettevaatlikult, teades, et nende pealik ei soovi võõramaalase tapmist.

Pimedas kongis töötas ahvinimene palehigis trellide kallal. Äkki kuulsid ta terased kõrvad lähenevaid samme. Siiani tuli talle toitu toov inimene alati üksi ja väikese ukse juurde, nüüd oli samme palju rohkem ja Tarzan aimas halba. Kuid ta jätkas oma tööd. Ta kuulis, kuidas sammud peatusid. Vaikust katkestas ainult ahvinimese väsimatu kivi kallal uuristamine.

Väljasolijad kuulsid seda ja püüdsid mõistatada kummalise hääle tähendust. Nad pidasid sosinal nõu. Keegi ei talunud riskida. Kaks neist pidid kähku ukse üles tõstma, teised nuiadega sisse tormama ja vangi sealsamas tapma. Nad olid väga ettevaatlikud ja kaalusid kõik üksipulgi läbi, jätmata midagi saatuse hooleks. Tu-luris liikusid jutud Tarzan-jad-guru määr.atust jõust, tarkusest ja julmusest, millest tõusis külm higi nende otsmikule, ehkki käigus oli rõske ja jahe.

Ülempreester andis märku, uks vinnati üles, sõdurid tormasid ülestõstetud nuiadega sisse. Kolm nuia lendas läbi ruumi mingisuguse

109

tumeda varju poole. Siis valgustas preester tõrvikuga ruumi ja nad nägid, et tume vari oli ainult akende eest mahavöetud nahkade virn. Peale nende polnud ruumis ühtegi elavat olevust.

Üks sõdureist ruttas akna alla. Kõik trellid peale ühe olid maha võetud. Selle küljes rippus lai nahariba, mis ilmselt oli lõigatud põrandal virnas lebavatest nahkadest.

***

Jane Claytonit ähvardavatele looduslikele ohtudele lisandus uus — Obergatz teadis tema asukohta. Lõvid ja pantrid kohutasid teda sootuks vähem kui selle alatu hunni tagasipöördumine. Jane polnud teda kunagi usaldanud.

Ikka ja jälle heitis ta endale ette, et polnud teda tapnud kui oma teele ilmunud ohtlikku kiskjat, siis aga loobus mõttetust enesesüüdis-tamisest. Kui nad veel kord kohtuvad, teeb ta väle oda oma töö.

Sel ööl ei näinud tema väike mugav pesake kõrgel puuladvas sugugi enam nii turvaline olevat. See, mis takistab verejanulist pantrit, ei suuda takistada meest. Ärevad mõtted ei lasknud teda rahulikult magada.

Siis äratas Jane'i mingi sahin, mis näis tulevat puust endast. Naine kuulatas, julgemata hingata. Uuesti kostis sama heli. Midagi pehmet hõõrus kõva puukoore vastu. Naine haaras pimeduses oda. Ta tundis, kuidas nõtkus üks tema majakese aluslattidest. Keegi tuli lähemale, nüüd oli ta ukse taga. Kes see võis olla? Olevus ei teinud ühtegi häält, millest oleks võinud teda ära tunda. Jane tõusis ettevaatlikult käpuli ja roomas ukse juurde, oda kõvasti paremasse kätte surutud. Kes see ka oli, nähtavasti püüdis ta lehtonni tungida ilma naist äratamata. Ta oli parajasti selle okstest ja rohukõrtest tehtud nõrga ehitise taga, mida Jane nimetas ukseks. Jane tõusis põlvili ja sirutas ette vasaku käe, kuni leidis koha, kus kõver oks oli jätnud ukse sisse paaritollise avause. Sinna asetas ta odaotsa. Nähtavasti kuulis sissetungija tema liikumist, sest kaks tugevat kätt püüdsid raevukalt ust lahti kiskuda. Sel hetkel tõukas Jane oda kõigest jõust ettepoole. Ta tundis, kuidas oda tungis millessegi pehmesse. Kõlas karjatus, rõve vandumine, ja murduvate okste ragina saatel kukkus keha alla. See oli Obergatz, Jane tundis ta ära vandumisest.

Alt ei tulnud ühtki häält. Oli ta tõesti mehe tapnud? Ta palus seda, palus kõigest südamest. Kui ta vaid vabaneks sellest jälestusväärsest tüübist!

Kogu öö ei saanud Jane sõba silmale, vaid aina kuulatas. Ta kujutas endale ette all lamavat meest, kelle kohutav nägu on kuuvalgel muutunud veel õudsemaks ja kes tardunud pilgul teda ainiti jõllitab. Ta palus, et tuleks lõvi ja lohistaks surnukeha minema, kuid ümberringi valitses vaid džungli sumin.

Jane rõõmustas Obergatzi surma üle, kuid tundis hirmu viimase raske katsumuse ees: ta pidi hommikul matma inimese, kes oli nimetanud end Erich Obergatziks ja kelle haua kohal ta nüüdsest peale peab magama.

110

Jane heitis endale ette kohatut nõrkust, korrates ikka ja jälle, et oli tapnud kaasinimese ainult enesekaitseks ja järelikult oli tema tegu igati põhjendatud. Kuid olles kasvanud tsiviliseeritud ühiskonnas, tundis ta endiselt süümepiina.

Viimaks hakkas koitma. Pikkamööda lõid hommikupäikeses särama Jad-in-luli taga kõrguvate mägede tipud. Jane kartis uksest välja minna ja alla vaadata. Kuid aitab peidus kükitamisest! Ta avas ukse ja vaatas alla, ning nägi seal ainult lilli ja rohtu. Ta ronis puu otsast maha ja vaatas teisele poole — kusagil polnud näha surnud meest. Ettevaatlikult jätkas ta uurimist.

Puu all leidis ta vereloigu ja sealt viisid, kahvatud punased jäljed kaugemale järve äärde. Ta ei tapnudki meest! Jane'i valdas kaksipidine kergendus- ja kahetsustunne. Nüüdsest alates pidi ta kogu aeg valvel olema. Mees võib iga hetk tagasi tulla, kuid vähemalt ei pea ta surnud sakslase pea kohal elama.

Sel päeval kuulatas ta vähimatki krabinat. Veel eile oleks Jane kinnitanud, et tal on raudsed närvid, täna enam mitte. Ta oli läbi elanud tugeva vapustuse, nüüd järgnes reaktsioon. Võib-olla homme tunneb ta end jälle paremini, kuid miski ütles talle, et väike peavari ja lapike džunglit, mida ta omaks nimetas, ei muutu enam endiseks. Tema kohal ripub Obergatzi naasmise oht. Jane'i väikese maailma rahu oli jäädavalt kadunud.

Järgmisel ööl püüdis ta oma kodu veel tugevamaks muuta. Ta kattis seinad Obergatzi kohtamise päeval tapetud hirve nahaga ja kinnitas ukse kahekordsete rihmadega. Jane oli väga väsinud, sest polnud eelmisel ööl kuigi palju maganud. Siiski lamas ta tükk aega lahtisi silmi, vahtides pimedusse. Mis ta seal nägi? Minevikupildikesi, mis tõid pisarad vapra naise ilusatesse silmadesse. Õitsvat farmi, mis kuulus kord temale ja mida enam polnud, sest selle oli hävitanud seesama julm võim, kes jälitab teda isegi selles unustatud maanurgas; tugevat meest, kelle käed teda enam kunagi ei emba; pikka tugevat poega, kes vaatas tema peale isa jumaldavate naeratavate silmadega. Tema silme ette kerkisid ainult pildid kaugest väikesest aafrika farmist, mitte kunagi suurtest uhketest inglise lossidest, mis ometi etendasid tema elus peaaegu samasugust osa. Kuid Tarzan armastas palju rohkem ürgmetsa kadunud farmi ja Aafrika avaraid maastikke, sellepärast armastas neid ka Jane.

Viimaks vajus ta raskesse unne. Kui kaua see kestis, ta ei teadnud, ent ärkas äkki sellest, et keegi katsus jälle ust. Oks maja all lõi taas õõtsuma. Ta tuleb tagasi!

Jane tõmbus üleni külmaks. Oli see tema, või — hoidku jumal! — oli ta mehe siiski tapnud ja nüüd ilmus tema vaim? Ta püüdis hirmsat mõtet eemale tõrjuda, sest kartis, et võib sellest hulluks minna.

Ta roomas jälle ukse juurde, mille tagant kuuldus hingamist, ja seadis värisevi käsi odaotsa endisse kohta. Ta mõtles veel, kas olevus kukkudes uuesti karjatab...

111

XXI. Jällenägemine

Tarzan kuulis sõdureid ukse taga sosistamas. Samal ajal eemaldas ta viimase raudtrelli, mis takistas läbipääsu. Nahast nööri oli ta juba varakult valmis pannud. Selle ühe otsa allesjäänud raudlati külge kinnitamine võttis ainult silmapilgu aega. Sellal kui sõdurid veel sosinal nõu pidasid, libises ahvinimese pronkspruun nõtke keha aknast välja ja kadus alla.

Tarzan oli küll lõviaugust põgenenud, kuid viibis endiselt templi maa-alal. Juba trellide eemaldamise ajal oli ta silmitsenud ümbrust ja teadis, et akna alt läks läbi käänuline puiestee. See viis värava juurde, kustkaudu pääses linna.

Pimedus tuli talle kasuks. Tal võis isegi õnnestuda lossist ja linnast põgeneda. Kui ta vaid valli sõduritest mööda pääseb, on kõik muu imelihtne. Tarzan rühkis julgelt edasi, sest pimeduses võidi teda kergesti ho-doniks pidada.

Ehkki puiesteel oli ta juba mitut kohanud, ei teinud keegi temast väljagi. Viimaks jõudis ta lossi värava ette, kus seisis valves pool tosinat sõdurit. Ta oleks ka neist mööda pääsenud, kui keegi templist välja karanud sõdur poleks hüüdnud:

„Mitte kedagi väravast läbi lasta! Pal-ul-jast põgenes vang!"

Jalamaid tõkestas üks vahtidest Tarzani tee. Järgmisel hetkel tunti ta ära.

„Xot tor!" kisendas vahisõdur. „Siin ta ongi! Võtke ta kinni! Kõik siia!"

„Tagasi! Või ma tapan teid kõiki!" karjus Tarzan.

Sõdurid nihkusid ettepoole, kuid ilma erilise innuta. Nad tahtsid teda kinni võtta, kuid keegi ei soovinud isiklikult ahvinimesega tegemist teha. Igaüks nugis oma kaaslast ettepoole. Kuuldused Tarzani vägitegudest olid jõudnud ka Mo-sari sõdurite kõrvu ning nad pidasid mõistlikuks eemale hoida ja ähvinimest nuiadega loopida.

Siin kuluski Tarzanile marjaks ära Om-atilt ja Ta-denilt saadud õppetund. Silmad ja lihased tegutsesid välkkiirelt, aju töötas täpselt ja kainelt, justkui ei oleks teda ähvardanud mingi oht. Ta polnud küll harjunud nuiaga võitlema, kuid täpsed liigutused asendasid täielikult kogemuste puudumise. Üks nui teise järel langes tema ees maha, kuid vastased suutsid siiski aeglustada tema edasiliikumist lossi värava poole. Nad karjusid kõigest jõust appi. Oleks abi tulnud enne tema põgenemist, oleksid vastased saanud liiga suure ülekaalu. Tarzan mõistis seda ja suurendas oma pingutusi.

Nagu nende harilik taktika ette nägi, hoidus paar-kolm sõdurit alati Tarzani selja taita. Niipea kui Tarzan oli sunnitud oma tähelepanu mujale pöörama, korjasid nad teiste visatud nuiad maast üles. Ka ahv-inimesel õnnestus mitu nuia maast võtta. Need osutusid tema käes ülimalt hädaohtlikuks, sest peagi ujus kaks ho-doni sõdurit vereloigus. Äkki kuulis ahvinimene lähenevat jalgademüdinat, millega kaasnes metsik kisa: värske abivägi lootis sel moel oma meeltheitvaid kaaslasi

ergutada ja vaenlast hirmutada.

Nüüd ei tohtinud kauem viivitada. Tarzanil oli mõlemas käes nui. Ühe neist heitis ta kõigest jõust tema ees seisvale sõdurile näkku. Hetkel, kui mees kukkuma hakkas, kahmas Tarzan tal käest kinni. Ho-don püüdis end vabastada ja tema väle saba oli juba nuga haaramas, kuid samas kahmas Tarzan mehel randmest, kuuldus murduvate luude raginat ja kostis metsik valukarjatus. Siis tõsteti ho-don õhku: ta pidi üürikest aega täitma kilbi aset. Tarzan sööstis värava juurde, kus kiviõõnsuses asus ainus seda lossiõue osa valgustav tõrvik. Oma kaaslastele appi ruttavad sõdurid olid nüüd Tarzani kannul. Ahvinimene tõstis ho-doni kõrgele pea kohale ja virutas ta kõigest jõust esimese tagaajaja otsa. See kukkus maha, kaks järgmist komistasid temale. Ahv-inimene haaras tõrviku ja viskas selle kaugele lossi aeda. Maad võttis kottpimedus.

Seda kasutades kadus Tarzan Tu-luri tänavasse. Ta kuulis veel mõnda aega tagaajajaid, kuid peagi nende sammud vaibusid. Tarzan adus, et nad olid kaotanud jälje ja jooksnud valesse suunda. Linnast välja jõudnud, pöördus Tarzan viivitamata loodesse A-luri poole.

Tema teel oli Jad-ben-luli järv. Ahvinimene liikus mööda kallast, lootes jalgsi kergemini läbi pääseda kui ainsa aeruga paadis vastuvett sõudes. Ta tahtis Tu-lurist võimalikult kaugele jõuda, sest teadis, et Mo-sar ei lepi vangi põgenemisega, vaid saadab sõdurid teda jälitama.

Umbes miili kaugusel linnast algas mets. Siin tundis ahvinimene end palju kindlamini kui linnas või avamaastikul. Ta ringutas oma võimsaid õlgu ja täitis kopsu tuttava koduse õhuga. Lopsakate troopiliste lillede uimastav lõhn ja tuhanded muud lõhnad joovastasid teda rohkem kui seda oleksid suutnud teha Vana maailma viinamäed.

Tarzan hakkas edasi liikuma puid mööda, mitte vajadusest, vaid lihtsalt soovist nautida vabadust, millest ta nii kaua ilma oli olnud. Mets oli pime ja võõras, kuid ahvinimene liikus siiski suurima kiiruse ja kindlusega. Ööpimeduses möirgas lõvi ja huikas kaeblikult öökull, kuid need vanad tuttavad hääled ei hirmutanud teda, nagu oleksid hirmutanud meid teiega, vaid just vastupidi, tõid talle teateid endistelt džunglikaaslastelt, nii sõpradelt kui vaenlastel.t.

Viimaks jõudis ta väikese jõe juurde. Siin ei ulatunud puude ladvad üle kallaste ja ta pidi maha tulema, et jõest läbi minna. Vastaskaldal jäi ta nagu soolasammas seisma, tema sõõrmed hakkasid võbelema. Ta seisis kaua paigal, siis liikus edasi palju kiiremini, ettevaatlikumalt ja vaiksemalt kui enne. Nähtavasti oli teda vallanud mingi uus mõte. Ta läks täiesti kindlas suunas ja hoopiski suurema innuga kui oma endise eesmärgi — A-luri poole.

Peagi jõudis ta suure puu alla. Tarzan seisatas ja vaatas üles, kus märkas lehestikus mingisugust kummalist neljanurgelist ehitist. Süda hakkas metsikult taguma, kui ta ettevaatlikult oksale tõusis.

Lehtonni ees jäi ta kuulatama. Tema tundlikesse sõõrmetesse tungis seesama õrn lõhn, mida ta oli hoomanud poole tunni eest jõge ületades.

Ta kummardus ukse kohale.

„Jane," hüüdis ta, „mu kallis, see olen mina."

Vastuseks kuulis ta sügavat hingetõmmet ja kukkuva keha mütsatust. Palavikuliselt püüdis Tarzan avada ust, kuid see oli seestpoolt nööridega kõvasti kinni pandud. Kaotanud kannatuse, rebis Tarzan ukse ainsa liigutusega eest ja viskas minema. Siis roomas ta sisse ja leidis eest oma truu sõbratari elutu keha.

Tarzan haaras ta sülle, ta süda tuksus: nähtavasti oli see lihtsalt minestus.

Teadvusele tulles leidis Jane Clayton end kahe tugeva käe embuses, pea puhkamas võimsa õla najal, kus nii sagedasti olid ununenud kõik ta kartused ja kurvastused. Kas tõesti oli see ilmsi ja mitte unes? Aeglaselt liikus ta käsi mehe põse poole.

John," sosistas ta, „oled see tõesti sina?"

Vastuseks embas ahvinimene naist veel tugevamini.

„Olen," vastas ta, „kuid mu kurgus on midagi, mis ei lase mul rääkida."

Jane naeratas ja peitis pea tema rinnale. „Jumal on meile armuline, Ahvide Tarzan."

Esialgu nad vaikisid. Neid rahuldas teadmine, et on uuesti koos, mõlemad elus ja terved. Viimaks said nad kõnevõime tagasi. Kui tõusis päike, rääkisid nad ikka veel — nii palju oli küsimusi, mida oli vaja küsida ja millele vastata.

„Ja Jack?" küsis Jane. „Kus ta on?"

„Ei tea," vastas Tarzan. „Viimati sain temalt teateid Argonne'i rindelt."

„Siis pole meie õnn täielik," vastas naine kurbusenoodiga hääles. „Sul on õigus," kostis Tarzan, „kuid paljudes inglise kodudes on õnn loovutanud koha uhkusele oma poegade üle." Jane raputas pead. „Tahan oma poega," lausus ta.

„Mina ka," vastas Tarzan. „Usun, et ta tuleb elusalt tagasi. Nüüd aga arutame läbi oma tegevusplaani. Tahaksid sa meie wazirid kokku kutsuda ja nende abiga farmi ehitama hakata või Londoni sõita?"

„Tahan, et Jack oleks meiega," vastas Jane. „Näen unes ainult farmi ja mitte kunagi linna, kuid need on vaid unistused, John. Obergatz ütles, et on kogu maa läbi käinud ega ole leidnud kohta, kus võiks soost läbi pääseda"

„Ma pole Obergatz," tuletas Tarzan meelde. „Täna veel puhkame, homme hakkame põhja poole liikuma. See on metsik maa, aga kui oleme kord siia tulnud, peame ka välja pääsema."

Järgmisel päeval asuski Tarzan oma naisega teele läbi Jad-ben-Otho oru. Ees ootasid neid metsikud asukad, kiskjad ja Pal-ul-doni kõrged mäed, mägede taga kahepaiksed ja soo, soo taga kuiv okkaline kõrb ning uuesti metsikud loomad, vaenulikud suguharud, pikk ja vaevaline tee nende tuhahunnikuks muudetud, kuid südamele armsa kodukolde juurde.

***

114

Leitnant Erich Obergatz roomas neljakäpakil läbi rohu, jättes endast maha verise jälje. Kui Jane'i oda talle rindu tungis, kukkus ta puu otsast alla. Kuid pärast tahtmatult tema suust pääsenud valukisa ja vandesõnu pigistas sakslane hambad risti, hoidudes oigamast, et see saatanlik naine teda ei kuuleks ega hakkaks taga ajama Obergatz roomas nagu haavatud kiskja, otsides kõrvalist kohta, kuhu end peita Ta oli kindel, et sureb.

Järgmisel hommikul selgus, et ta polegi surnud ja haav on päris tühine. Jäme obsidiaanist odaots oli tunginud parema käe alla lihaskoes-se ja löönud valusa, kuid sugugi mitte eluohtliku haava. Sellest aru saanud, otsustas Obergatz suurendada veelgi vahemaad enda ja Jane Claytoni vahel. Ta liikus edasi ikka veel roomates, arvates, et sellises asendis ei märka teda keegi.

Obergatz kiirustas kaugemale, ehkki oma hinges ihkas tagasi pöörata ja Jane'i vallutada. Sellele ihale lisandus nüüd soov kätte maksta. Naine peab rängalt tasuma talle löödud haava eest. Miks lükkas naine ta eemale? Miks põgeneb ta ise nüüd naise eest? Praegu ta küll põgeneb, kuid tuleb tagasi ja siis on naisel lõpp käes. Kui ta on saanud oma tahtmise, haarab ta mõlema käega tema sametpehmest kõrist ja kägistab surnuks.

Ikka ja jälle mängis ta mõttes läbi selle stseeni, kuni hakkas suure häälega naerma seda hirmuäratavat naeru, millest Jane oli nii ehmunud.

Varsti märkas sakslane, et oli oma põlved veriseks hõõrunud. Ta heitis ettevaatliku pilgu taha — seal polnud kedagi. Mees kuulatas. Ei vähimatki märki tagaajamisest. Ta tõusis püsti ja jätkas teed. Obergatz pakkus endast armetut pilti: pealaest jalatallani kaetud pori ja verega, habe ja juuksed täis kuivanud savitükke ja prahti.

Metsas komberdades kaotas Obergatz ajataju. Ta sõi puuvilja, marju ja maapähkleid, kustutas janu järveveega. Lõvi möirgamist kuuldes ronis ta puu otsa ja kükitas seal hirmust värisedes.

Mõne aja pärast jõudis ta Jad-ben-luli lõunakaldale. Tema teed tõkestas lai jõgi. Teisel kaldal säras hommikupäikeses valge linn. Obergatz vahtis seda tükk aega, pilgutades silmi nagu öökull.

See oli A-lur, Valguse linn. Tema ajus seostus see Bu-luri ja vaz-donidega. Vaz-donid olid teda nimetanud Jad-ben-Othoks. Obergatz puhkes uuesti suure häälega naerma, ajas end sirgu ja sammus uhkelt mööda kallast edasi.

„Olen Jad-ben-Otho!" karjus ta. „Olen tõeline, suur jumal! A-luris on mu loss ja mu tempel. Jad-ben-Othol pole džungliga mingit pistmist!"

Ta astus vette ja kriiskas valju läbilõikava häälega A-luri poole: „Siin on Jad-ben-Otho! Tulge siia, orjad, ja viige oma jumal templisse."

Kuid nii kaugelt ei kuulnud teda keegi.

Peagi kütkestasid tema ähmastunud mõistust muud asjad: üle tema

115

pea lendav lind, kalaparv tema jalge ees jões. Ta laskus käpuli vette ja hakkas püüdma kalu, kuid need olid temast palju väledamad.

Siis torkas mehele pähe, et ta on merelõvi. Ta unustas kalad ja proovis ujuda, väänutades vees oma jalgu, nagu oleks tal saba.

Viimaste päevade katsumused, hirm ja nälg tegid Erich Obergat-zist laliseva idioodi.

Veepinnale ilmus suur veemadu. Mees hakkas teda neljakäpakil taga ajama. Madu ujus kaldaäärsesse tihnikusse. Obergatz järgnes talle, röhkides nagu orikas.

Madu sakslane kätte ei saanud, kuid selle asemel leidis ta sealt midagi muud — kaldale peidetud paadi.

Sakslane jäi seisma ja pahvatas rõõmsalt naerma. Paadis oli kaks aeru, need viskas ta jalamaid eemale. Siis istus ta paadi kõrvale vette ja hakkas kätega sulistama. Veepritsmetest sattus ta lapselikku vaimustusse.

Mees pühkis käega otsmikku ja nägi vette vaadates nahal heledat triipu. See valmistas talle lõbu ning ta hakkas ka mujalt verd ja mustust maha hõõruma. Ta ei kavatsenud üldsegi end pesta, teda huvitas vaid arusaamatu moondumine.

„Ma muutun valgeks!" karjatas ta.

Pööranud näo A-luri poole, hüüdis Obergatz:

„A-lur, Valguse linn!"

Uuesti meenusid talle Bu-lur ja vaz-donid, kes olid teda Jad-ben-Othoks kutsunud.

„Olen Jad-ben-Otho!" kriiskas ta.

Siis langes sakslase pilk paadile. Ta silmitses oma keha ja rõivastust. Puusariie oli märg ja mudasem kui enne, ta rebis selle maha ja viskas järve. „Jumalad ei kanna musti kaltse," lausus ta valjusti. „Nad kannavad vaid pärgi ja vanikuid. Olen jumal — olen Jad-ben-Otho ja teatan sellest oma A-luri linnale!"

Ta harutas sõrmedega sakrunud juukseid ja habet. Vesi oli juukseid pehmitanud, kuid polnud mustust veel täielikult välja uhtnud. Obergatz raputas pead. Juuksed ja habe ei meenutanud sugugi jumaluse atribuute. Ta hakkas nüüd arukamalt mõtlema, sest teda oli vallanud suur idee, mis koondas laokil mõtted üheainsa eesmärgi ümber.

Siiski oli mees hullumeelne, kuid nüüd sihikindel hull.

Ta läks kaldale, korjas lilli ja lehti. Neid põimis ta oma juustesse, nii et peakate sarnanes Pariisi moodsa kübaraga ja paistis oma värvi-kireyusega kaugelt silma.

Viimaks jäi ta oma välimusega rahule, astus paati ja lükkas selle kaldast eemale. Tõuge viis paadi keset jõevoolu, mis omakorda teda järvele kandis. Alasti mees seisis paadis püsti, käed risti, ja kuulutas täiest kõrist oma saabumisest Valguse linna.

„Olen Jad-ben-Otho! Ülempreester ja preestrid võtku mind vastu!"

Tuul kandis paati aeglaselt linna poole. Kord pööras see sõitja A-luri poole seljaga, kord keerutas teda kohapeal ringi, kuid Obergatzi ei heidutanud see põrmugi. Endiselt karjus ta linna poole oma käsku.

116

Teda märgati lossimüürilt alles siis, kui ta oli juba järve keskkohta jõudnud. Tema lähenedes kogunes kaldale trobikond sõdureid, naisi ja lapsi, kes vahtisid uudishimulikult.

Preestrid eesotsas Lu-doniga jälgisid sakslast templi müüri juurest. Kui paat oli juba küllalt lähedal, et seletada tema veidrat kuju ja kuulda tema sõnu, ahenesid Lu-doni kavalad silmad kitsaks piluks. Ülempreestrit oli juba informeeritud Tarzani põgenemisest ja ta kartis, et ahvinimene võib ühineda Ja-doniga, see aga tooks viimasele palju vabatahtlikke. Nii võiks Dor-ul-Otho, isegi kui ta on vale Dor-ul-Otho, osutuda Lu-doni verivaenlaste käes kõvaks trumbiks.

Mees paadis lähenes kaldale. Alampreestrid ootasid Lu-doni kor-
raldusi.,

„Tooge ta siia!" käskis ülempreester. „Kui ta on Jad-ben-Otho, tunnen ma ta ära."

Kui leitnant Erich Obergatz ülempreestri ette toodi, silmitses viimane tähelepanelikult maalilise soenguga valget alasti meest. „Kust sa tuled?" küsis Lu-don.

„Olen Jad-ben-Otho!" hüüdis sakslane. „Tulen taevast. Kus on ülempreester?"

„Ta on sinu ees." Obergatz plaksutas käsi. „Too vett ja pese mu jalgu."

Lu-doni silmad ahenesid veelgi. Tema peas välgatas üks mõte. Lossi sõdurite ja preestrite nähes kummardas ülempreester sügavalt, kuni puudutas laubaga sakslase jalga.

„Kuulge, orjad!" hüüdis ta end sirgu ajades. „Tooge suurele jumalale vett ja toitu!"

Nii tunnistas A-luri ülempreester leitnant Erich Obergatzi kõigi ees jumalaks.

See sõnum levis välkkiirelt templis, lossis, linnas ja kõigis külades A-luri ja Tu-luri vahel.

Olevat ilmunud tõeline jumal — Jad-ben-Otho ise. Ülempreester Lu-don on teda tunnistanud. Mo-sar kiirustas jalamaid ülem-preestri poolehoidjate leeri üle minema ja ei maininud rohkem oma õigusi troonile. Tekkinud olukorras taipas Mo-sar, et tal on kõige parem Tu-luri jääda, et säilitada pealikuna oma võimu nii linna kui selle ümbruskonna üle. Mo-sar ei eksinud. Lu-donil läks teda veel vaja ning ta jäeti ellu ja anti käsk viivitamata koos oma sõduritega A-luri ilmuda. Oli kuulda, et Ja-don kogub põhjas suurt sõjaväge ja alustab lähemal ajal sõjakäiku Valguse linna vastu.

Obergatz elas jumala ossa kergesti sisse. Ta oli uuest elust vaimustuses. Rikkalik toit, rahu ja hea elu tagastasid talle osaliselt mõistuse, mille ta oli kaotanud läbielatud erutuste tõttu. Kuid ühes suhtes oli ta veel pöörasem kui enne: ta võttis endale pähe, et on tõepoolest jumal, ja ükski vägi maailmas ei suutnud teda selles ümber veenda. Talle anti orjad, keda ta käsutas nagu jumal muistegi. Tema loomulik julmus sobis hästi Lu-doni iseloomuga. Mõlemad olid igas asjas ühel arvamusel.

Ülempreester nägi Obergatzis võimast jõudu, mis võis talle tagada Pal-ul-doni kuningatrooni. Obergatzi tulevik oli kindlustatud nii kaua, kuni ta oli nõus etendama ülempreester Lu-doni jumala Jad-ben-Otho osa.

Avarale templiõuele idaaltari ette ehitati uus troon. Seal võis Jad-ben-Otho istuda ja jälgida, kuidas tema auks hommikul ja õhtul ohvreid tuuakse. Obergatzi julm põrunud aru tundis ohverdamisest nii suurt lõbu, et ta torkas sageli ise noa ohvri südamesse. Sellisel puhul langesid preestrid ja rahvas kohutava jumala ette põlvili.

Obergatzi ei armastanud keegi, küll aga kardeti teda paaniliselt, nagu ei kedagi teist kunagi varem. Kogu linnas nimetati Jad-ben-Otho nime ainult sosinal ja väikseid lapsi virgutati sõna kuulama üksnes tema nimega. Oma preestrite kaudu levitas Lu-don teadet, et Jad-ben-Otho on ilmunud A-luri ülempreestrit toetama ja ta neab ära kõik

vaenlased, eriti Ja-doni ja Dor-ul-Othona esinenud jumalasalgaja. Needmine pidi neile tooma piinarikka surma.

Selle tulemusena ühines Lu-doniga tubli pool Pal-ul-doni elanikkonnast, täiendades oluliselt tema poolehoidjate ridu.

XXII. Dor-ul-Otho aitab pealikut

Tarzan ja Jane läksid üle jõe. Nad liikusid aeglaselt, nautides pärast pikka lahusolekut teineteise seltsi. Kuid nad püüdsid olla ka ülimalt ettevaatlikud, sest raskete katsumuste järel oma naise leidnud, ei talitnud ahvinimene enam millegagi riskida. Kuidas soost läbi saada, selle üle Tarzan pead ei murdnud, sest aega oli ja küllap jõuab veel midagi nuputada.

Mõlemad olid õnnelikud. Tunnid möödusid otsekui minutid. Nad olid nii kaua lahus olnud ja nüüd ei jõudnud kuidagi teineteisele kõike ära rääkida, nii palju oli kumbki läbi elanud sestpeale, kui nad lahutati.

Tarzan kavatses A-lurist põhja poolt ümber minna, et mitte kohata ho-done ja vaz-done, jõuda Kor-ul-ja kuristikku ning teatada Om-atile Pan-at-leest ja tema vabastamise võimalustest.

Kolmandal rännupäeval jõudsid nad A-lurist läbivoolava jõe juurde. Äkki haaras Jane Tarzani käest ja näitas metsa poole, kust nad kavatsesid läbi minna. Metsa serval puu varjus lebas hiiglaslik kogu, kelle Tarzan silmapilk ära tundis.

„Kes see on?" sosistas Jane.

„Greif," vastas Tarzan. „Kui kahju, et meie lähedal pole puid. Peame tagasi minema, Jane. Sinu juuresolekul ei tohi ma riskida. Jääb vaid jumalat paluda, et greif meid ei märkaks."

„Ja kui ta märkab?"

„Siis riskime."

„ Mismoodi?"

„ Püüan teda oma tahtele allutada, nagu tegin seda kord ühe tema-

sugusega," vastas Tarzan. „Rääkisin sulle sellest,.mäletad?"

„Muidugi mäletan, kuid ma ei arvanud, et kiskja on nii suur. John, ta on nagu hiiglaslik lahingulaev."

Tarzan naeris.

„Mitte just nii suur, kuid kallaletungi puhul kindlasti niisama ohtlik."

Nad liikusid pikkamisi ja vaikselt, et mitte äratada looma tähelepanu.

„Arvan, et meil see õnnestub," sosistas naine. Metsast kostis madalahäälne möiratus. Tarzan raputas pead.

„Nüüd etendus alles algab," vastas Tarzan naeratades. Ta embas naist ja suudles teda. „Ei või iial teada, Jane," ütles ta. „Teen kõik, mis suudan. Anna mulle oma oda ja ära püüa joosta. Ainuke lootus, et suudan teda allutada oma tahtele. Ent kas ma seda suudan? Eks me näe."

Loom tuli parajasti metsast välja ja pingutas oma nõrku silmi, otsides ilmselt inimesi. Tarzan tõi kuuldavale tor-o-donide kummalise hüüu: „Hii-hoo! Hii-hoo!"

Loom peatus viivuks, ilmselt oli Tarzan suutnud äratada tema tähelepanu. Ahvinimene liikus otse edasi, Jane tema kõrval. „Hii-hoo!" karjus ta uuesti.

Greif tõi kuuldavale madala urina ja tegi mõne kohmaka sammu inimeste poole.

„Tore!" rõõmustas Tarzan. „Nüüd läheb kõik hästi. Ega sa karda? Kuid mul pole ju vaja seda küsida."

„Ma ei karda midagi, kui minuga on Ahvide Tarzan," vastas naine tasa. Tarzan tundis oma käel ta sõrmede õrna survet.

Nad lähenesid eelajaloolisele koletisele, kuni seisid tema määratu kogu varjus.

„Hii-hoo!" hüüdis Tarzan ja põrutas odaga looma keskmise sarve pihta. Greifi pealöök kaldus märgist kõrvale — nähtavasti ei pidanudki see märki tabama —, ahvinimene oli saanud oodatud vastuse.

„Tule," ütles Tarzan. Ta võttis Jane'i käest kinni ja nad ronisid mööda greifi saba kõrgele sakilisele seljale. „ Sõidame nüüd nii nagu meie kauged esivanemad. Selle toreduse ees kahvatab tänapäeva kuningate hiilgus. Kas tahaksid sellise ratsuga Hyde Park'is traavida?"

„Kardan, John, et bobbyd arreteerikstd meid koos ratsuga," vastas Jane naerdes.

Tarzan juhtis greifi neile vajalikus suunas. Järsud orud ja jõed polnud loomale liikumisel vähimakski takistuseks.

„See on ju eelajalooline tank," tähendas Jane. Naerdes ja naljatades jätkati teed.

Kord sattusid nad ootamatult tosina ho-doni sõduri peale, kes puhkasid metsalagendikul üksiku puu varjus. Looma nähes kargasid nad kohkunult jalule. Greif kuulis nende kisa ja asus haukudes neid jälitama. Sõdurid pagesid igasse kanti. Tarzanil läks suurte raskustega korda loom oma võimusesse saada. See juhtus parajasti hetkel, mil greif pidi ühe sõduri surnuks tallama. Vihase urinaga jäi loom seisma ja

hirmust kaame ho-don plagas džungli poole.

Tarzan oli raitul. Siiani oli ta kahelnud, kas suudab looma tagasi hoida, kui see peaks elusolendile kallale tungima. Ta kavatses juba greifi Kor-ul-ja lähedal malta jätta, kuid nüüd tegi uue otsuse. Nad sõidavad greifi seljas otse Ont-ati külla. See annaks Kor-ul-ja rait vale mitmeks inimpõlveks jutuainet. Kuid ahvinimene ei teinud sellist otsust mitte üksnes soovist teatrit mängida. Eelkõige hoolitses ta Jane'i turvalisuse eest. Greifi seljas ei tarvitsenud ta karta loomi ega inimesi.

Greif sõidutas neid aeglasel sammul Kor-ul-ja poole. Samal ajal jõudis A-luri käputäis hirmunud ho-doni sõdureid, kes levitasid kummalist sõnumit Tarzan-jad-gurust ja ilusast võõrast naisest, keda Ko-tan oli tahtnud teha Pal-ul-doni kuningannaks. Nad olid sõitnud määratu suure greifi seljas. ,

Lugu jõudis Lu-doni kõrvu ja ülempreester kuulas pealtnägijad otsekohe üle. Olles veendunud, et sõdurid ei valeta, uuris ta neilt ka selle paari sõidusuunda. Kuuldust järeldas Lu-don, et Tarzan sõidab Ja-luri ühinema Ja-doni jõududega. Seda ei tohtinud mingil juhul lubada. Ta kutsus Pan-sati nõupidamisele, mis kestis mitu tundi. Seal haudusid nad välja saatanliku plaani. Pan-sat läks seejärel oma ruumi, kus ta vabastas end preestri peakattest ja puusanahkadest ning riietus sõduriks. Siis tuli ta tagasi Lu-doni juurde.

„Väga hea!" hüüdis Lu-don tedanältes. „Nüüd ei tunne sind ära isegi su omad orjad. Ära kaota aega, Pan-sat, sest tegutseda tuleb kiiresti. Nüüd sõltub kõik sinust. Pea meeles: tapa mees, kui saad, aga naine too iga hinna eest elusana minu ette. Said aru?"

„Jah, käskija," vastas preester. Ja lühikese aja pärast lahkus keegi sõdur A-lurist ning asus Ja-luri poole teele.

***

Kor-ul-ja kõrval oli asustamata kuristik, kuhu Ja-don otsustas koondada oma sõjaväe, et rünnata A-luri. Ta tegi seda kahel põhjusel. Esiteks võis ta oma plaani vaenlase eest saladuses hoida ja ootamatu kallaletungi puhul ootamatust suunast edu saavutada. Teiseks oli vaja mehed kaugemale viia, et nad ei kuuleks linnas levivat kummalist juttu, nagu oleks Jad-ben-Otho A-luri ülempreestrile isiklikult appi

rutanud. Juba nüüd lahkusid paljud Ja-doni väeosadest ja tema üritus näis nurjumise poole tüürivat.

Niisugune oli olukord, kui kuristiku suus seisev vaht saatis sõna, et nägi orus kahte inimest greifi seljas sõitmas. Nad näisid ratsutavat Kor-ul-ja poole.

Esimesel hetkel ei uskunud Ja-don ega väepealikud seda teadet. Ja-don otsustas ise vahiposti juurde minna ja asja kontrollida. Vaevalt oli ta kohale jõudnud, kui vahisõdur ta kätt puudutas ja ettepoole näitas. Ja tõepoolest, vaevalt veerand miili eemal nägi Ja-don kahte inimest, meest ja naist, määratu greifi seljas.

Ta ei uskunud oma silmi, kuid mõistis, et see polnud meelepete. Siis tundis ta nad ära, tõusis püsti ja karjus valju häälega sõduritele:

„See on tema! See on Dor-ul-Otho ise!"

Greif ja ratsanikud kuulsid karjatusi, kuid sõnadest aru ei saanud. Greif pistis kohutavalt haukuma ja tormas hääle suunas. Ja-don koos sõduritega jooksis talle vastu.

Et vältida tarbetut kokkupõrget, püüdis Tarzan looma tagasi pöörata, kuid greif sattus raevu ja märatses veel mitu minutit, enne kui ahvinimene teda talitseda suutis.

Ja-don ja tema sõdurid olid nähtavasti mõistnud, et greifi kavatsused olid kõike muud kui sõbralikud. Nad põgenesid lähemate puude otsa, nagu näeb ette sõjakunst, kui puudub muu pääsetee. Alles puude all jäi greif lõpuks pidama. Ja-don hüüdis Tarzanile: „ Oleme sõbrad! Olen Ja-don, Ja-luri pealik. Mina ja mu sõdurid kummardame maani Dor-ul-Otho ees ja palume tema abi meie õiglases võitluses ülempreester Lu-doniga"

„Kas ta polegi siis veel kukutatud?" küsis Tarzan. „Arvasin, et oled juba ammugi Pal-ul-doni kuningas."

„Ei," süngestus Ja-don. „Inimesed kardavad ülempreestrit. Praegu viibib tema templis keegi, kes nimetab end Jad-ben-Othoks ja keda pelgavad kõik sõdurid. Kui nad teaksid, et Dor-ul-Otho on tagasi tulnud ja õnnistanud Ja-doni sõjakäiku, oleksin võidus kindel."

Tarzan jäi mõttesse.

„Ja-don oli üks väheseid, kes mind uskus," lausus ta lõpuks. „Pean tasuma Ja-donile võla ja õiendama oma arved Lu-doniga, mitte ainult enda, vaid peamiselt oma abikaasa pärast.

Tulen sinuga, Ja-don. Ütle mulle, pealik, kuidas saaks Dor-ul-Otho kõige paremini teenida oma isa rahvast?"

„Ta peab tulema koos minuga läbi külade Ja-luri, et kõik elanikud näeksid teda Ja-döni kõrval," vastas Ja-don kiiresti.

„Sa arvad, et nad usuvad mind nüüd rohkem? Miks?" küsis ahvinimene.

„Kes julgeb selles kalleida, et mees, kes ratsutab greifi seljas, pole jumal?" vastas vana pealik.

„Kes hoolitseb minu naise turvalisuse eest, kui ma sinuga A-luri tulen?" küsis Tarzan.

„Ta jääb Ja-luri printsess O-lo-a ja minu naiste juurde," vastas Ja-don. „Ta võib seal julgesti olla, sest määran parimad sõdurid tema kaitseks. Ütle, et sa tuled koos meiega, oh Dor-uLOtho, ja minu õnneka-rikas täitub pilgeni. Loodest tungib A-lurile peale minu poeg Ta-den. Kui ründame eesotsas Dor-ul-Othoga A-luri kirdest, on võit meie päralt."

„Sinu tahtmine sündigu, Ja-don," vastas ahvinimene, „kuid eelkõige lase mu greifile liha tuua"

„ Laagris on liha külluses. Mu sõduritel oli siin jahil käimine ainus ajaviide."

„Tore," hüüdis ahvinimene. „Las nad siis toovad ja võimalikult palju."
Liha toodigi kohale ja pandi veidi kaugemale. Tarzan libistas end
121
greifi seljast maha ja hakkas teda oma käest söötma.
„Kanna hoolt, et tal alati oleks rohkesti liha," palus ta Ja-doni. Ahvinimene teadis, et kui greif nälgima peab, ei jää ta kuigi kauaks Tar-zani juurde.
Järgmisel hommikul läks Tarzan enne teele asumist greifi vaatama. Loom oli samal kohal, kuhu oli õhtul jäänud kahe tapetud antiloobi ja ühe lõviga, nüüd vedelesid tema kõrval vaid paljaks näritud kondid.
„Paleontoloogid kinnitavad, et ta oli rohusööja," ütles Tarzan, nähes Jane'i loomale lähenevat.
Tee Ja-luri kulges läbi asulate. Tarzani ees liikus salkkond sõdureid, kes pidid elanikke tema vastuvõtuks ette valmistama. Ja-don ei eksinud: kõik elanikud uskusid Dor-ul-Otho tõepärasusse.
Ja-luri lähistel ühines salgaga keegi tundmatu sõdur. Ta ütles end tulevat kaugelt lõunapoolsest külast, kus Lu-doni määratud pealik oli teda halvasti kohelnud. Sel põhjusel lakkas ta Lu-doni toetamast ja rändas põhja poole, lootes siin ühineda Ja-doniga. Vana pealik rõõmustas vähimagi täienduse üle ja võttis ta oma salka.
Nüüd tekkis küsimus, mida teha greifiga, kuni nad linnas on. Tar-zanil õnnestus vaid suurte jõupingutustega kohutavat kiskjat sõduritest eemal hoida. Kuid aegamööda harjus loom uue ümbruse ja isegi ho-donidega, kes hoidusid temast igaks juhuks kaugemale. Kui loom linnast läbi sammus, piieldi teda enamasti aknast või isegi katuselt. Viimaks otsustati paigutada loom igast küljest kõrgete müüridega piiratud hoovi, mis asus lossi külje all. Kui Jane oli greifi seljast maha tulnud, ajas Tarzan ise looma laiast väravast sisse ja sulges selle otsekohe. Greifile visati ette hunnik liha ja jäeti üksi.
Ja-don juhatas Tarzani ja Jane'i printsess O-lo-a juurde. Niipea kui viimane ahvinimest nägi, langes ta põlvili ja puudutas laubaga Tarzani jalga. Seal viibis ka Pan-at-lee, kes kohtumise üle siiralt rõõmustas. Kui nad nägid tema naist Jane'i, silmitsesid nad teda peaaegu samasuguse aukartusega. Isegi kõige umbusklikumad Ja-doni sõdurid olid veendunud, et neid saadavad jumal ja jumalanna. Kõik lootsid, et nende kahe üleloomuliku olendi abil jääb võit Ja-donile ja vana lõviinimene asub Pal-ul-doni kuningate troonile.
O-lo-alt kuulis Tarzan, et Ta-den oli tagasi tulnud. Niipea kui A-luri eest peetav võitlus on lõppenud, nad abielluvad.
Iga päev tõi linna rohkesti värskeid jõude. Viimaks leiti, et on saabunud aeg otsustavaks lahinguks Lu-doni jõududega A-luri müüride all. Sellest teatati Ta-denile, kes ootas oma sõduritega Jad-ben-luli põhjakaldal mõne miili kaugusel A-lurist.
Tuli aeg Jane'iga hüvasti jätta. Ta jäi Ja-luri lossi koos O-lo-a, Pan-at-lee ja hulga sõduritega. Tarzan ei tundnud vähimatki hirmu oma naise saatuse pärast, ronis greifi selga ja sõitis koos Ja-doniga linnast , välja.
Kuristiku suus lahkus Tarzan oma ratsust, tal polnud teda enam vaja. A-luri ründamine pidi aset leidma pimedas, seega poleks keegi kaitsjatest greifi nagunii näinud. Teravate löökide saatel lahkus urisev
122
loom Kor-ul-greifi suunas. Lahkumine ahvinimest ei kurvastanud, sest ta kartis alatasa, et greifi talitsemata iseloom ja määrata isu sunnivad looma kustutama oma nälga Tarzani võitluskaaslastega.
Kohe pärast pealiku saabumist alustas kogu ta sõjavägi liikumist A-luri suunas.

XXIII. Uuesti vangis

Ööpimeduse varjus hiilis Ja-luri lossist templisse keegi sõdur. Ta otsis üles ruumi, kus asusid alampreestrid. Sõduri tulek ei äratanud mingit kahtlust, sest relvastatud mehi käis templis alailma. Preestrid istusid parajasti söögilauas. Ohverdamistseremoonia oli lõppenud ja preestrid olid päikesetõusuni vabad.

Kogu Pal-ul-don teadis, et Ja-luri templi ja lossi vahekord polnud kuigi sõbralik. Ja-don sallis preestreid ja nende julmi usutalitusi ainult sellepärast, et need pärinesid vanast hallist ajast ning liiga ettevaatamatu oleks olnud takistada preestreid neid täitmast. Ja-don ise ei käinud kunagi templis, küll aga käis seal rahvas oma ohvriandidega igal hommikul ja õhtul nagu mujalgi Pal-ul-donis.

Öine külaline teadis seda kõike, ja vahest isegi paremini kui lihtsõ-dur. Seepärast ta tuligi templisse oma kavatsuste teostamiseks abi otsima. •

Preestrite ruumi sisenedes tervitas ta neid Pal-ul-doni tava kohaselt ja tegi samal ajal käega märgi, mille tähendust teadsid vaid asjasse pühendatud. Leidus neid, kes tema tehtud märki tähele panid ja sellest aru said. Kaks preestrit ruttas talle vastu ja kordas märki.

Nad vahetasid ainult mõne sõna, siis väljus sõdur ruumist. Veidi aja pärast lahkus sealt tema järel üks preestritest, siis ka teine.

Nad läksid kolmekesi väiksemasse ruumi, sealt uude kitsamasse käiku. Siin sosistasid nad isekeskis midagi. Siis naasis sõdur lossi ja preestrid läksid tagasi oma ruumi.

Naiste ruumid Ja-luri lossis olid ühel pool suurt pikka koridori. Igas ruumis oli uks ja aknad, mis avanesid lossi aeda. Ühes nendest ruumidest magas Jane. Mõlemal pool koridori seisid üksikud valvurid, vahtkond asus omaette ruumis koridori-lõpus.

Kogu loss oli vajunud sügavasse unne. Seal, kus valitses Ja-don, heideti magama ja tõusti vara. Suure pealiku palees ei korraldatud metsikuid orgiaid, mille poolest oli kuulus A-luri loss. Pealinnaga võrreldes oli Ja-lur rahulik ja vaikne linn. Ja siiski asusid kõigis lossi, templi ja linna vahelistes käikudes valvurid.

Vahtkonnad olid väikesearvulised, viie-kuuemehelised, kellest üks valvas, teised magasid. Nii oli ka seekord, kus kaks sõdurit astusid koridori mõlemas otsas valvuri ette, et teda välja vahetada. Kumbki ütles parooli. Vahisõdurid loovutasid neile rõõmuga oma koha ja ruttasid magama. Nüüd astus koridori kolmas sõdur. Kolmekesi kogunesid nad Tarzani naise ukse ette. Üks neist oli tundmata, kes eelmisel päeval

oli ühinenud Ja-doni väeosaga väljaspool Ja-luri linna müüre. Tema kaasosaliste nägusid polnud näha, sest preestrid ei kõrvaldanud peaaegu kunagi oma inetut peakatet, isegi mitte kaaslaste ees.

Ettevaatlikult tõstsid nad üles nahad, mis varjasid ruumi sisemust möödujate eest, ja sisenesid, tegemata vähimatki häält. Nurgas nahka-devirnal magas leedi Greystoke. Sissetungijate jalad astusid käratult ki-' vipõrandal. Aknast sissetungiv kuukiir heitis heledat valgust naise õla ja rinna kumerusele, mis mustal nahal eriti silma paistis. Naise õrn ilus nägu oli pööratud sissetungijate poole.

Kuid ei naise abitus ega ilu äratanud sissetungijates vähimatki kaastunnet, mida need oleksid äratanud iga hariliku mehe südames. Kolmele preestrile polnud ta rohkem kui savikamakas. Kedagi neist ei vallanud kirg kauni ameeriklanna vasta, kes etendas nii suurt osa kauge Pal-ul-doni saatuse määramises.

Ruumi põrandat katsid nahad. Üks preestreist võttis mõne neist üles ja tõstis naise pea kohale. „Nüüd!" sosistas ta, visates samal hetkel nahad naisele peale.

Teised sidusid kähku naise käed ja jalad kinni, esimene summutas paksu nahaga naise appihüüded. Kogu see aeg ei tehtud ruumis ainsatki häält, mis oleks võinud äratada kõrvalolijate tähelepanu.

Jane Clayton, leedi Greystoke tõsteti jalule ja tõugati toorelt akna poole, mis avanes lossi aeda. Jane keeldus kõndimast ja viskus põrandale. Preestrid olid maruvihased ja oleksid meelsasti jõudu kasutanud, kui nad poleks tundnud nii suurt hirmu Lu-doni ees.

Nad olid sunnitud Jane'i üles tõstma ja teda kätel kandma. Seegi polnud naljaasi, sest naine rabeles vasta nii, kuidas jaksas, tehes meeste ülesande üpris raskeks. Viimaks õnnestus neil teda läbi akna aeda lasta. Üks preestreist näitas teed lõunapoolses müüris asuva väikese suletud ukse juurde.

Ukse taga algasid kiviastmed, mis viisid alla jõe juurde, mille kaldal seisid sõiduvalmis paadid. Oli Pan-sati õnn, et teda juhtusid aitama mehed, kes tundsid hästi lossi ja selle ümbrust, sest teisiti poleks ta kuidagi minema pääsenud.

Pan-sat asetas naise paadi põhja ja hakkas sõudma. Teinud oma töö, pöördusid preestrid templisse tagasi, rõõmustades reeturliku teo õnnestumise üle. Pan-sat oli kõva aerutaja. Paat lendas nagu nool pärivett Jad-ben-luli jõe poole, et selle kaudu A-luri jõuda.

Kuu loojus. Idakaares polnud veel märki uue päeva lähenemisest, kui A-luri poole liikus vargsi pikk rivi Ja-doni sõdureid. Ta-deni juurde, kelle jõud paiknesid linnast loodes, saadeti käskjalg. Tarzan pidi oma sõdurite salgaga tungima templisse saiakäigu kaudu, mille asukohta teadis vaid tema. Ja-don peajõudude eesotsas pidi ründama lossi väravat.

Ahvinimene tungis oma salgaga märkamatult linna ja ruttas hoone juurde, mis varjas salakäiku. See koht oli kaitsmata, sest seda teadsid ainult preestrid. Et kergendada väikese salga läbipääsu pimedast käigust, läitis Tarzan kaasavõetud tõrviku ja asus sellega kõige ette.

Tarzan lootis väikese salga valitud sõduritega templisse jõudmisel saavutada väga palju. Templi ründamine tekitaks segadust ja võimaldaks nõrkadest preestritest kergesti jagu saada. Seejärel ründaks Tarzan lossi meeskonda selja tagant, kuna Ja-don jookseks tormi lossj väravale ja Ta-den põhjapoolsele müürile. Ja-don pani eriti suuri lootusi Dor-ul-Otho ootamatule ilmumisele. Ta uskus kindlalt, et paljud va-nemad sõdurid polnud veel teinud lõplikku valikut Lu-doni ja Dor-ul-Otho vahel, sest Lu-don äratas neis rohkem hirmu kui truudust ja armastust.

Pal-ul-doni asukatel on vanasõna, mis kõlab järgmiselt: „See, kes kõnnib õigel teel, jõuab sageli valesse kohta." Ilmselt oli suurele pealikule ja tema jumalataolisele liitlasele määratud just niisugune saatus.

Tarzan, kes tundis paremini käikude paiknemist ja kelle teed valgustas tõrvik, jõudis oma kaaslastest kaugele ette. Soovides kiiremini vastasega võitlusse astuda, unustas ta oma käsualused täiesti. Selles polnud midagi imelikku, sest ta oli harjunud üksinda võitlema ja lootma ainult oma jõule, julgusele ja osavusele.

Jõudnud ülemisse käiku, kust pääses Lu-doni ja preestrite ruumidesse, nägi ta seal sõdurit, kes lohistas kedagi naist. Viimases tundis Tarzan silmapilk ära selle, kes tema teada pidi viibima tugeva kaitse all Ja-doni lossis.

Sõdur ja naine nägid Tarzanit samal hetkel, kui Tarzan märkas neid. Sõdur kuulis ahvinimese madalat urisemist, mis tundus tulevat kiskja looma kõrist. Kättemaksuihast põledes jõudis Tarzan kahe võimsa hüppega sõdurile järele, viskas tõrviku maha ja haaras noa. Pan-sati ees oli sissekäik väiksemasse ruumi. Ta hüppas sinna sisse, võttes naise ligi.

Tema kannul liikus Ahvide Tarzan, käes isalt päritud pikk jahinuga. Raevunud härja metsikusega tormas ta ruumi, kuhu oli kadunud Pan-sat. Teda ümbritses pilkane pimedus. Äkki kuulis ta kivi põrkamist teise kivi vastu, enne tema ees, siis taga. Tarzanile oli selge, et ta oli Lu-doni templi vang.

Langeva ukse mürinat kuuldes tardus ahvinimene liikumatult paigale. Ta ei tahtnud teist korda mingisugusest salaluugist greifi auku lennata. Peagi harjusid silmad pimedusega ja ta nägi nõrka valgusekiirt, mis tungis kambrisse ülalt laes olevast avausest.

Pärast ukse langemist ei kuulnud ta enam ühtegi häält, ehkki pingutas kuulmist, et jõuda selgusele, kuhu põgenes sõdur tema naisega. Nüüd nägi ta ähmaselt oma kongi sisemust. See oli väike ruum, vaevalt viisteist jalga pikk. Kongi põranda keskpaigas just laeava all oli luuk, muidu oli põrand päris tugev. Seda teades hoidus ta luugist kõrvale ja kõndis mujal täiesti julgelt. Siis uuris ta seinu. Neis oli vaid kaks avaust: üks, mille kaudu ta oli tulnud, ja teine, mille kaudu sõdur oli koos Jane'iga lahkunud. Mõlemaid sulges suur kivimürakas, mille põgenev sõdur oli mingi varjatud mehhanismi abil alla lasknud.

***

125

Pan-sat tõi Jane'i Lu-doni juurde ja pani ta jalge ette maha. Suurest rõõmust nilpsas ülempreester õhukesi huuli ja hõõrus käsi.

„Tubli, Pan-sat!" kiitis ta. „Sind ootab helde tasu. Kui nüüd oleks meie käes ka isehakanud Dor-ul-Otho, lamaks kogu Pal-ul-don meie jalge ees!"

„Käskija, ta on meil käes!" hüüdis Pan-sat.

„Mis?!" jahmus Lu-don. „Tarzan-jad-guru on siin? Kas sa tapsid ta? Ütle mulle ruttu, Pan-sat, mu rind lõhkeb soovist seda kuulda."

„Võtsin ta elusalt kinni, mu käskija Lu-don. Ta on lõksus."

„Tegid hästi, Pan-sat. Ma..."

Sel hetkel tormas ruumi hirmunud preester.

„Käigud on täis Ja-doni sõdureid!" karjus ta.

„Oled peast põrunud!" vihastas Lu-don. „Minu inimesed kaitsevad templit ja lossi."

„Ma räägin tõtt, käskija," vastas preester. „Nad tulevad siia mööda salakäiku."

„See võib tõepoolest õige olla," lausus Pan-sat. „Tarzan-jad-guru tuli sama teed mööda. Küllap tema tõigi sõdurid templisse."

Lu-don jooksis ukse juurde ja heitis pilgu käiku. Ta veendus, et preestri kartused olid põhjendamatud. Tosin sõdurit liikus käiku mööda otse tema poole, kuid nad tulid väga hirmunult ja ebalevalt. Ülempreester taipas, et ilma Tarzanita olid nad templi maa-aluste käikude rägastikus niisama hästi kui kadunud.

Lu-don läks ruumi tagasi ja tõmbas laest rippuvat nahkrihma. Ta tõmbas seda tugevasti ja kiiresti ning iga tõmbega täitusid maa-alused ruumid kõlavate meloodiliste gongilöökidega. Siis pöördus Lu-don uuesti mõlema preestri poole. „Võtke naine ja järgnege mulle," käskis ta.

Ta läks üle ruumi ja sisenes kitsamasse käiku. Preestrid tõstsid Jane Claytoni põrandalt üles ja järgnesid ülempreestrile. Nad läksid läbi käikude labürindi, kuni jõudsid otse templi idaaltari ette.

Kõikjalt kuuldus sammudemüdinat. Gongilöögid teatasid, et Lu-doni eraruumid on hädaohus, ja kutsusid preestreid neid kaitsma. Maa-aluste käikudega tuttavad preestrid juhtisid oma sõdurid vajalikus suunas ja peagi leidsid Tarzani salga mehed, kes olid jäänud ilma juhita, end palju arvukama vaenlase ees. Sõdurid olid vaprad, kuid antud oludes ei võinud nad midagi parata ja taganesid tuldud teed. Nende ka-

vatsus oli nurjunud, võib-olla oli isegi kogu Ja-doni ettevõtmine seeläbi ebaõnnestunud, sest Ja-don oli pannud liiga suuri lootusi templi vallutamisele.

Gongilööke kuuldes arvas Ja-don, et Tarzani salk on rünnakule asunud. Ta alustas oma sõduritega tormijooksu lossi väravale. Lossi õues kuulis Lu-don metsikut sõjakisa, mis teatas lahingu algusest. Ta jättis Pan-sati naist valvama ja ruttas lossi juurde, et ise vägesid juhtida. Samal ajal saatis ta ühe preestri templi käikudesse saama ülevaadet sealsest olukorrast, ning mitu preestrit levitama teadet, et Dor-ul-Otho on templis vangis.

Lahingukära kuuldes tõusis leitnant Erich Obergatz oma asemel istukile, hõõrus silmi ja vaatas arusaamatult ringi. Väljas oli veel pime.

„Olen Jad-ben-Otho!" räuskas ta. „Kes julgeb rikkuda mu und?"

Tema aseme kõrval maas kükitav orjatar võpatas ja puudutas laubaga põrandat.

„Vaenlane on tulnud, oh, Jad-ben-Otho," ütles ta vaikse rahustava häälega, teades, millisesse pöörasesse raevu võis suur jumal sattuda üsna tühistel põhjustel.

Äkki tormas ruumi preester.

„Oh, Jad-ben-Otho!" kisendas ta. „Ja-doni sõdurid tungivad lossi ja templisse, praegu võitlevad nad Lu-doni ruumide juures käigus. Ülempreester palub sind lossi ilmuda ja sõdureid võidule innustada"

Obergatz kargas jalule.

„Olen Jad-ben-Otho!" karjus ta. „Oma välguga tapan kõik jumala-salgajad, kes julgevad tungida pühasse A-luri linna!"

Viivu tormas ta sihitult toas ringi. Preester ja orjatar olid endiselt põlvili, pea vastu põrandat.

„Tulge!" hüüdis Obergatz, virutades orjatarile tugeva jalahoobi. „Tulge! Kas tallate oodata siin kogu päeva, kuni pimeduse jõud vallutavad Valguse linna?"

Mõlemad tõusid põrandalt üles, hirmust peaaegu segased nagu kõik, kel tuli sakslast teenida, ja järgnesid talle.

Sõdurite sõjakisast kostsid läbi preestrite hõiked: „Jad-ben-Otho on siin, meiega! Vale Dor-ul-Otho istub templis vangis!"

XXIV. Jack

Päike tõusis. Ja-doni sõdurid püsisid ikka veel lossi värava ees. Vana pealik ootas Ta-deni kohalejõudmist. Tund möödus tunni järel, kuid Ta-denist polnud kuulda kippu ega kõppu. Äkki ilmus lossi katusele Lu-don, tema järel Mo-sar ja veel keegi valge mees, kelle pikkadesse juustesse ja habemesse olid põimitud lilled. Tema selja taha kogunes paarkümmend nooremat preestrit, kes karjusid kooris: „Pan-ge sõjariistad maha! Andke alla! See on Jad-ben-Otho! Vale Dor-ul-Otho on meie vang!"

Ja-doni sõdurite ridadest kostis hääl:

„Meie ei usu teid! Näidake meile Dor-ul-Othot!"

„ Oodake!" hüüdis Lu-don. „Kui ma ei näita teda teile selle ajajooksul, mil päike on omaenda laiuse võrra edasi nihkunud, avan teile templi väravad ja minu sõdurid panevad sõjariistad maha."

Ta pöördus ühe preestri poole ja andis lühikese käsu.

* * *

Ahvinimene tammus nördinult oma kitsas kongis. Ta tegi endale kibedaid etteheiteid tulipäisuse pärast, mis oli ta lõksu toonud. Kuid kas ta oleks võinud talitada teisiti? Mis sai ta muud teha, kui oma

naisele appi minna? Ta imestas, kuidas neil oli õnnestunud Jane'i Ja-lu-rist röövida. Ja samas meenus talle sõdur, kes oli Jane'i koridoris kandnud. Sõduri näojooned tundusid üllatavalt tuttavad. Tarzan pingutas mälu, et jõuda selgusele, kus ta oli sõdurit varem kohanud. Viimaks meenus talle, et see võõras sõdur oli ühinenud Ja-doni jõududega Ja-luri linna müüride ees päeval, mil Tarzan ratsutas pealiku saatel greifi seljas Ja-luri linna. Kes võis see mees olla? Tarzan tundis, et oli teda kunagi varem näinud.

Äkki kuulis ta gongilööke, kiirelt lähenevat sammudemüdinat ja kisa. Tarzan mõistis, et vaenlane on märganud tema sõdureid ja alustanud võitlust. Teda vihastas pööraselt, et ta ei saa võitluses osaleda.

Ikka ja jälle püüdis ta maha lõhkuda mõlemat ust, kuid need ei andnud järele. Ta pingutas oma silmi, uurides laes olevat avaust, kuid ei näinud midagi. Siis hakkas ta käima edasi-tagasi, otsekui puuri pistetud lõvi.

Minutitest said tunnid. Kaugelt kostis nõrka lahingukära. Kui Ja-don võidab, kas tema ja ta sõbrad leiavad templi all selle üksiku, eraldatud kambri? Ta kahtles selles.

Tarzan vaatas veel kord lakke. Seekord paistis avausest midagi rippuvat. Ta astus lähemale ja pingutas nägemist. Jah, seal oli midagi. See tundus olevat nahkrihm. Arvatavasti rippus see seal juba enne tema kambrisse sattumist, sest ta polnud kuulnud vähimatki häält.

Ahvinimene sirutas käe rihma poole. Ots oli nii madalal, et ta võis seda puudutada. Tarzan haaras mõlema käega rihmast kinni, et kontrollida selle tugevust. Siis laskis ta rihma lahti ja astus paar sammu tagasi, nagu teeb seda metsloom mingi uue ja tundmatu asja uurimisel. See oli üks iseloomujooni, mille poolest Tarzan sarnanes džungliasukatega. Mitu korda rippus ta kogu oma raskusega rihma otsas ja jäi siis teraselt kuulatama, kas ei kosta ülalt mingit ettevaatlikkusele manitsevat häält.

Viimaks otsustas ta riskida. Hoidudes luugile astumast, jäi ta rihma külge rippu, ajades jalad harki, et kukkumisel põrandale langeda. Rihm pidas vastu. Ülalt ei kostnud ainsatki häält.

Tasa ja ettevaatlikult hakkas ahvinimene ülespoole ronima.

Lagi tuli üha lähemale. Viivu pärast oleks võinud ta avausest välja vaadata.

Tarzan valmistus juba ülemise põranda servast kinni haarama, kui äkki sulgus miski vihinal ta käte ümber. Ta jäi rippuma keset ruumi, suutmata liikuda edasi või tagasi.

Otsemaid tekkis ülemisse ruumi valgus. Tarzani poole vaatas hirmuäratav preestri peakate. Preestri käes olevate nahkrihmadega seoti Tarzani käed küünarnukist randmeni kinni. Kui ta küllalt ligidale jõudis, tõmmati sõlmed täiest jõust kinni. Nii võidetigi Tarzan, ilma et talle oleks antud võimalust vastupanu osutada või oma vaenlastele muud meelehärmi valmistada.

Nüüd seoti ka tema jalad pahkluudest põlvedeni kinni, tõsteti üles ja viidi kambrist välja.

***

Võitlus jätkus, kuid Ta-den polnud ikka veel tulnud. Ja-doni jõud hakkasid kokku sulama. Just sel ajal asetasid preestrid Tarzan-jad-guru lossi katusele, et teda võiks mõlemalt poolt hästi näha.

„Siin ongi vale Dor-ul-Otho!" hüüdis Lu-don.

Kunagi polnud Obergatzi ähmane aju töötanud selgemini kui praegu, ometi ei saanud ta sündmustest täielikult aru. Ta pilk langes vangi abitule kujule, sealt tema näole ja mida kauem Obergatz põrnitses, seda enam kõverdas hirm ta näojooni ja seda sinisemaks ta muutus. Ta oli ahvinimest varem näinud vaid üks kord, seda rohkem aga ilmus Tarzan talle unenägudes ning maksis kätte nendele, kes nii julmalt ja toorelt

olid ta kodu rüüstanud. Kapten Fritz Schneider oli kõige eest maksnud oma eluga, alamleitnant Gossi polnud enam elavate kirjas ja nüüd oli järg nähtavasti tema, Obergatzi käes.

Obergatz justkui ei märganudki, et vang oli seotud ja abitu ega kujutanud endast mingit ohtu. Värisedes hakkas ta mingisugust totrust ajama ja Lu-don adus, et sellises seisundis peetakse teda pigem idioodiks kui jumalaks ja kui jumal nende keskel viibib, siis on selleks pigem Tarzan. Juba praegu nägi ülempreester, kuidas mitu lossi sõdurit isekeskis sosistas ja näpuga Obergatzi haledale kujule näitas.

Lu-don asuts Obergatzi juurde ja sosistas talle:

„Sa oled Jad-ben-Otho. Ütle kõigi kuuldes, et ta pole su poeg."

Sakslane võttis end kokku. Ülempreestri sõnad näitasid pääseteed.

„Olen Jad-ben-Otho!" kisendas ta hirmust kileda häälega.

Tarzan vaatas talle otse silma.

„Oled leitnant Obergatz saksa sõjaväest," ütles ta ladusas saksa keeles. „Sa oled viimane kolmest, keda ma otsin, ja su jänesesüda teab, et jumal ei viinud meid ilmaaegu kokku."

Obergatz nägi pealtvaatajate küsivaid pilke. Ta nägi, kuidas sõdurid lõpetasid värava juures võitljuse ja» vaatasid ärevuses tema poole. Ta nägi ahvinimest köidikuis oma jalge ees lamamas. Obergatz adus, et ebalemine tähendab surma. Ta hakkas rääkima preisi ohvitseri terava haukuva tooniga, mis erines tema senisest häälekõlast nii, et isegi Lu-don üllatunult ta otsa vaatas.

„Olen Jad-ben-Otho!" raius Obergatz. „See olend pole mu poeg. Hoiatuseks kõigile jumalateotajaile sureb ta täna altaril selle jumala käe läbi, keda ta salgab. Viige ta mu silme alt minema Kui päike jõuab se-niiti, kogunevad usklikud templisse, et olla mu jumaliku viha tunnistajaks." Obergatz tõstis käed taeva poole.

Tarzan viidi ära, sakslane aga pöördus jalamaid värava ees seisvate sõdurite poole:

«Visake relvad maha, Ja-doni sõdurid!" hüüdis ta. „Muidu tabab teid minu välk. Kes minu poole üle tuleb, neile antakse seekord andeks. Tulge! Visake relvad maha!"

Ja-doni sõdurid lõid kõhklema ja vaatasid ebalevalt oma pealiku poole. Ja-don astus oma sõdurite keskele.

„Ainult argpüksid ja reeturid on selleks võimelised!" hüüdis ta.

„Need, kes on ustavad Ja-donile, ei heida end kunagi põrmu valeju-mala ja Lu-doni ees. Otsustage nüüd kohe!"

Mõni sõdur heitis relva käest ja suundus ebakindlal sammul lossi värava poole. Kuid suurem osa sõdureist jäi ustavaks oma kuulsale pealikule. Kui nende ridadest oli lahkunud viimane ülejooksik, tõstis Ja-don uuesti ho-donide kohutavat sõjakisa ja lahing jätkus endisest ägedamalt.

Saabus keskpäev, Ta-den ja abivägi olid ikka veel tulemata. Lu-don korjas kokku kõik mehed, keda polnud tingimata vaja lossivära-va kaitseks, ja saatis nad Pan-sati juhitmisel saiakäigu kaudu linna. Seal tungisid nad selja tagant kallale Ja-donile, kui viimane püüdis parajasti lossi väravat vallutada.

Kahe ülekaaluka vaenlase vahele surutuna ei suutnud Ja-doni sõdurid enam kaua vastu panna. Viimaks andsid nad alla ja Ja-don toodi vangina Lu-doni ette.

„Viige ta templisse!" käskis ülempreester. „Las vaatab pealt oma kaassüüdlase hukkamist. Ja kes teab, ehk teeb Jad-ben-Otho tema kohta samasuguse otsuse."

Templi hoovis tungles rahvahulk. Idaaltari ees lamasid Tarzan ja Jane Clayton, mõlemad köidikuis. Ahvinimene nägi, kuidas sisehoovi toodi Ja-don, käed tugevasti kinni seotud.

„See on lõpp," ütles ta rahulikult naisele. „Ja-don oli minu viimane lootus."

„Vähemalt oleme teineteist leidnud, John," vastas Jane, „ja oma viimased päevad saatsime mööda koos. Ma palun ainult seda, et mind ei jäetaks ellu pärast sinu surma."

Tarzan ei vastanud, sest oma hingepõhjas kartis ta sedasama, mida Jane'gi. Ahvinimene pingutas oma lihaseid, püüdes köidikuid lõdven-dada, kuid tema kõrval seisev preester nägi seda ja virutas naerdes Tarzanile hoobi näkku.

„Lojus!" hüüdis Jane Clayton.

Tarzan naeratas.

„Mind on ka varem löödud, Jane. Kuid lööja pole kunagi ellu jäänud."

„Sa pole ikka veel lootust kaotanud?" imestas naine.

„Ma pole ju veel surnud," vastas ta napisõnaliselt.

Naisena puudus Jane'il selle mehe vaprus, keda nähtavasti miski ei kohutanud. Ta teadis, et Tarzan sureb keskpäeval templi altaril, sest Tarzan rääkis talle Obergatzi langetatud surmaotsusest. Ka Tarzan oli veendunud oma surma läheduses, kuid tema mõistus keeldus seda uskumast.

Jane nägi teda nii sirge, ilusa ja kartmatuna oma vangistajate keskel, et ta süda pidi niisuguse tooruse ja julmuse pärast lõhkema.

Neile lähenesid Lu-don ja Obergatz. Viimane vaatas päikese poole.

„On aeg," sõnas ta Lu-donile. „Valmistu ohverdamiseks."

Lu-don andis preestritele märku. Need tõstsid Tarzani üles ja pa-

nid ta altarile, peaga altari lõunapoolsesse otsa, ainult mõni jalg kohast, kus Jane Clayton. Enne kui preestrid teda takistada suutsid, jooksis naine Tarzani juurde ja suudles teda laubale. Jumalaga, John!" sosistas ta.

Preestrid võtsid naise kinni ja lohistasid ta eemale. Lu-don andis Obergatzile ohvrinoa.

„Olen suur jumal!" hüüdis sakslane. „Kohe näete, kuidas nuhtlen oma vaenlasi!"

Ta vaatas päikese poole ja tõstis noa kõrgele pea kohale.

„Nii surevad jumalateotajad!" kriiskas ta.

Samal hetkel kärgatas lask, üle vaikiva tusase inimmassi lendas vilinal kuul ja Jad-ben-Otho langes surnult üle mehe, kes pidi saama tema ohvriks. Uuesti lajatas teineteise järel veel kaks lasku, mis tabasid Lu-doni ja Mo-sari.

Nagu käsu peale pöörasid kõik juuresolijad pilgud templi lääne-müüri suunas uue ja tundmatu nähtuse poole. Seal seisis kaks inimkogu — ho-doni sõdur ja keegi alasti mees Tarzan-jad-guru suguvõsast. Viimase õlal olid imelikud laiad rihmad päikese käes säravate si-lindrikujuliste pulgakestega, käes hoidis ta puust ja metallist imetabast riista, mille otsas tuprus peenike sinihall suitsujuga.

Ho-doni sõdur kuulutas kõva häälega:

„Minu kõrval on surma saadik, kes tuli siia edasi andma tõelise Jad-ben-Otho tahet. Lõigake puruks vangide köidikud. Vabastage Dor-ul-Otho ja Ja-don, kes saab Pal-ul-doni kuningaks, ja naine, kes on jumalapoja abikaasa."

Fanaatikuna ei suutnud Pan-sat rahulikult pealt vaadata, kuidas variseb kokku vana kord, millega olid seotud tema suurimad lootused. Ainus mees, kelle arvele ta kirjutas kõik need õnnetused, oli tema jalge ees abitult lebav vang.

Pan-sat hiilis ohvrinoa poole, mis oli maha kukkunud Obergatzi nõrkevast käest. Äkilise hüppega oli ta ahvinimese juures ja tõstis noa, kuid imetabane riist templi müürilt kuulutas uuesti surmaotsuse ja Pan-sat varises oma käskija kõrvale.

„Vangistage kõik preestrid!" kamandas Ta-den sõdureid. „Ärgu keegi kartma löögu, sest muidu tabab tedagi Jad-ben-Otho saadiku tu-lenool."

Nähes jumaliku jõu ilmutust, ei hakanud inimesed enam aega viitma Nad piirasid jalamaid preestrid sisse ja samal ajal valgus lossiõuele määratu hulk sõdureid. Eriti üllatas kõiki see, et saabunute hulgas oli palju musti karvaseid vaz-done.

Sõjaväe eesotsas sammus hirmuäratav võõras oma läikiva relvaga, temast paremal Ta-den, vasakul aga Kor-ul-ja must gund Om-at.

Altari kõrval seisev sõdur haaras ohvrinoa ja lõikas katki Tarzani köidikud. Seejärel vabastati ka Ja-don ja Jane Clayton.

Äsjased vangid seisid kolmekesi altari kõrval. Kui naine nägi pealikuid koos tundmatuga lähenevat, läksid ta silmad suureks ning ta näos võitlesid lootus ja uskumatus. Tundmatu mees heitis relva õlale,

sööstis nende juurde ja haaras Jane'i oma embusse.

„Jack!" hüüdis naine tema õla najal nutma puhkedes. „Jack, minu poeg!"

Ahvide Tarzan astus nende juurde ning embas naist ja poega. Pal-ul-doni rahvas ja sõdurid laskusid põlvili ning puudutasid tummas austuses laubaga maad.

XXV. Lahkumine

Tunni aja pärast kogunesid kõik Pal-ul-doni lossi troonisaali. Leidis aset pidulik tseremoonia, mille käigus Ja-don asus mitmeastmelise püramiidi tippu. Ja-doni kõrval seisis Tarzan, teisel pool Korak, võimas tapja, ahvinimese vääriline poeg.

Niipea kui lühike kroonimistalitus oli lõppenud, saatis Ja-don rühma sõdureid printsess O-lo-a, Pan-at-lee ja printsessi teenijate järele.

Siis arutati Pal-ul-doni tulevikku. Keegi ei teadnud, mida teha preestritega, kes olid peaaegu kõik Lu-doni ägedad pooldajad.

Ja-don pöördus Tarzani poole. „Andku Dor-ul-Otho nendele inimestele edasi oma isa tahe," ütles ta.

„Te võite kergesti oma jumala tahtmist täita," sõnas ahvinimene. „Siiani õpetasid preestrid, et Jad-ben-Otho on julm jumal, et ta armastab verd ja kannatusi. Kuid tänane päev näitab selgesti, et see oli va-leõpetus.

Võtke templid meeste käest ja andke need naistele, et neis valitseks headus ja ligimesearmastus. Peske idaaltar verest puhtaks ja ärge enam täitke veega läänealtarit. Andsin kord Lu-donile võimaluse seda teha, kuid ta ei võtnud mu arvamust kuulda ja suri. Vabastage kõik templi käikudes peetavad vangid. Tooge jumala altarile vaid neid asju, mida te ise armastate. Siis õnnistab jumal teie ande ja Jad-ben-Otho preest-rinnad jagavad need vaestele."

Tarzan vakatas üldise heakskiidusosina saatel. Inimesed olid ammugi tüdinenud asjatust verevalamisest ja rõõmustasid võimaluse üle see lõpetada, ilma et kannataks nende usk.

Sel ööl oli lossis suur pidu, kus esimest korda riigi ajaloos istusid kõrvuti valged ho-donid ja mustad vaz-donid. Ja-don ja Om-at sõlmisid lepingu, mille põhjal pidi kaks rahvast nüüdsest peale alati üksmeeles ja sõpruses elama. Siinsamas pidulauas kuulis Tarzan ka põhjust, miks Ta-den nii kaua oli viivitanud.

Ja-doni saadik oli talle teatanud, et pealetung on kuni lõunani edasi lükatud. Alles hiljem selgus, et saadik oli ümberriietatud Lu-doni preester. Talle tehti samas ots peale ja Ta-den jõudis veel viimasel silmapilgul linna.

Järgmisel päeval jõudsid A-luri lossi printsess O-lo-a ja Pan-at-lee. Mõlemad paarid laulatati troonisaalis ühel ja samal ajal.

Seitse päeva viibis Tarzan koos naise ja pojaga Ja-doni külalisena

A-iuri lossis. Siis kuulutas Tarzan, et ta lahkub Pal-ul-donist. Suure ho-donide ja vaz-donide salga saatel alustati koos Om-atiga liikumist Kor-ul-ja poole. Seal viibisid nad ühe päeva, mille jooksul Jane käis uudistamas imetabaseid koopaid, ning asusid siis koduteele koos valgete ja mustade sõduritega, kes pidid neid saatma maa piirini. Tarzan kandis ikka veel Jane'i tehtud oda, naljatades, et sellele on tagatud vääriline koht professor Porteri kiviajaleidude kollektsioonis.

Äkki kõlas neist eespool greifi hirmuäratav haukumine. Ja-doni ja Om-ati sõdurid otsisid silmadega juba lähemaid puid, kuid ahvinime-ne rahustas neid. Oda käes, läks ta eelajaloolisele loomale vastu, tuues kuuldavale tor-o-donide metsiku „hii-hoo". Haukumine läks üle urisemiseks ja peagi ilmus puude tagant nähtavale hiiglaslik loom. Tarzan sooritas nüüd järjekorras kõiki eelnenud toiminguid.

Kohutavalt ja majesteetlikult kui jumalad lahkusid nad Pal-ul-doni sõduritest. Kaua vaatasid viimased neile järele. Greifi seljas ratsutasid Jane, Korak ja Tarzan läbi soo, peletades eemale kõiki roomajaid.

Teisel pool sood vaatasid nad tagasi ning hüüdsid viimaseid lah-kumistervitusi Ta-denile ja Om-atile, samuti nende vapratele sõduritele.

Siis suunas Tarzan oma gigantse ratsu põhja poole ja peatus küllaltki ohutul territooriumil. Looma pea pöörati Pal-ul-doni poole ja paari löögiga saba pihta saadeti ta oma põlise jahiala suunas minema. Nad saatsid pilkudega eemalduvat greifi ja tardusid hetkeks paigale, silmitsedes maad, kust olid lahkunud. See oli tor-o-doni ja greifi maa, vaz-donide ja ho-donide maa, Ja-to maa, ürgmaa, metsik ja karm, kus kõrvuti hirmu, õuduse ja surmaga leidus rahu, vaprust ja ilu. See oli maa, mida nad kõik olid hakanud armastama.

Siis pöördusid nad uuesti põhja poole ja suundusid kerge südamega sinna, millega ei saa võrrelda ühtegi maad — kodukohta.

SISUKORD

Kummaline kaaslane 3
Teel tundmatule maale 9

Graatsiline vaz-don Pan-at-lee 16
Võitlus Kor-ul-luli sõduritega 21
Põrgulik Kor-ul-greifi kuristik 26

Võitlus karvase Tor-o-doniga 32
Greif 39
VIII. Valguse linn A-lur 43
Jumala poeg Dor-ul-Otho 48
Printsess O-lo-a 55
Templis 59
XII. Pärismaalane Om-at 64
Keelatud aias 69
Jane 74
Printsess ja Jane 80
Tarzan hakkab tegutsema 87
XVII. Mis juhtus Jane'iga? . . 90
XVIII. Üksi Tu-luris 95
Jane teeb edusamme 100
Sündmused arenevad 105

Jällenägemine 110

Dor-ul-Otho aitab pealikut 116
Uuesti vangis 121
Jack 125
Lahkumine 130

E. R. Burroughs_TARZAN — džunglivalitseja

Tarzani-lugude kümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«Stella»
Paide 1994

„Tarzan — džunglivalitseja" („Tarzan, Lord of Jungle") on E. R. Burroughsi loomingu tuntuima kangelase juhtumusterohke elu realistlikum kirjeldus võrreldes „Sipelginimestega". Ainekäsitlus muutub veelgi natuurilähedasemaks „Kadunud impeeriumis". Mõlemas on tegemist sajandeid tagasi Aafrikasse väljarännanud eurooplastega (roomlased, inglise rüütlid), kes on jäänud arengus pidama oma aega. Lugejate poolehoidu väärivatele tegelastele jõuab varem või hiljem appi kõike ja kõiki võitev Tarzan, kelleta paistab raamatu õnnelik lõpp võimatu olevat.

© AS Multipress tõlge, kaas

See on järjekordne Tarzani-raamat, mis ilmub eesti keeles esimest korda.

Kaas: Vello Aešma Trükikoda „Kiir" t. 2552

I. Elevant Tantor

Puude vilus seisis elevant Tantor, kõikudes aegamisi kahele poole, millest tema hiigelsuur kere õõtsus ühtlaselt. -

Metsaelanike hulgas polnud talle võrdset.

Ei Dango, Sheeta ega isegi ülivõimas Numa — keegi ei suutnud selle paksunahalise loomaga võistelda. Saja aastaga oli ta risti ja põiki läbi käinud selle maa, mis tema raske sammu all vappus.

Ta elas rahus kõigiga: hüään Dango, panter Sheeta ja lõvi Numaga. Temaga sõdis üksnes inimene, kellel ainsana maailmas oli harukordne võime sõdida kõigi elusolendite, isegi oma suguvendadega.

Inimene — see looduse sünnitatud olenditest kõige vihatum — oli elevandi vastu armutu ja julm.

Oma pika, saja-aastase elu jooksul oli elevant Tantor sageli kokku puutunud kõige erinevamate inimestega. Tuli ette neegreid — odade ja nooltega sihvakaid sõdureid ning masajaid mustanahalisi —, siis kogukate musketitega tõmmusid araablasi, lõpuks valgeid, kellel olid hirmuäratavad püssid ja karabiinid suurjahi pidamiseks.

Valged olid tulnud viimastena ja olid kõige, hullemad.

Kummatigi elevant Tantor ei vihanud neid. Vihkamine, kättemaksuiha, kadedus, ahnus, upsakus ja muud sellised iseloomujooned on omased üksnes looduse kroonile — inimesele ja tundmatud «madalamatele" loomadele. Erinevalt inimesest ei tunne

nad ka hirmu. Nad käituvad küll ettevaatlikult, ent loodavad omaenese jõule. Nii juhtubki, et uje ja ettevaatlik loom, nagu antiloop või sebra, siirdub jõe äärde jooma kõrvuti lõviga.

Ka elevant Tantor käitus ettevaatlikult ja vältis inimest, eriti valgeid. Praegu oli seda raske uskuda, sest elevandi laial karedavõitu seljal lesis keskpäevasest leitsakust rammetu valge

4

mees. See oli Tarzan — džunglivalitseja, kes põõnas oma võimsa sõbra seljal.

Põhjast liikusid aegamisi kuumad niisked õhumassid, toomata endaga vähimaidki kahtlasi lõhnu. Džunglis valitses rahu ja mõlemad viibisid õndsalikus jõudeolekus.

* * *

Fahd ja Motlog el-Harbi suguharust küttisid Beny Salem di el-Guadi hõimu šeigi Ibn Jadi valduste põhjaosas. Võtnud kaasa mustanahalisi orje, liikusid nad nüüd ühe neegri kannul elevandirajal ja unistasid elevandiluust, nende orjad aga värskest lihast.

Salga eesotsas kõndis gallast ori Fejjuan, eebenipuu värvi läikiva nahaga sõdur, suurepärane kütt ja toore liha sõber. Nagu tema kaaslased, nii unistas ka Fejjuan äsjatapetud looma lihast, kuid mitte ainult sellest. Ta mõtles alatasa el-Habashile, maale, kust ta oli röövitud juba lapsena ning kuhu ta ihust ja hingest tagasi ihkas. Pealegi võis el-Habash olla siin kusagil lähedal. Mõnekuuse rännaku kestel oli Ibn Jad siirdunud kaugele lõunasse, siis aga pööranud itta. Järelikult pole el-Habash kuigi kaugel. Oleks Fejjuan seda kindla peale teadnud, oleks ta orjusest põgenenud ja Ibn Jad oleks oma parimast galla orjast ilma jäänud.

Ja tõepoolest, Fejjuani vanemate onn asus kõigest kahe päevatee kaugusel põhjas Abessiinia lõunaosas, peaaegu selle tee ääres, mille Ibn Jad oli kavandanud aasta tagasi, kui šeik oli targa nõia Sahari nõuandel selleks meeletuks ürituseks südame rindu võtnud.

Kuid Fejjuan ei teadnud isakodu täpset asukohta ja Ibn Jadi plaane. Ta oli andunud unistustele, millest valutas süda ja mida leevendasid mõtted toorest lihast. Äkki jäi gallast ori seisma, tõstes hoiatavalt käe. Endast mõne sammu kaugusel nägi ta läbi lehestiku elevandi õõtsuvat kogukat keret, andis Fahdile märku lähemale tulla ja osutas hallile nahale, mis paistis läbi lehtede.

Fahd sihtis oma vanast käsitulirelvast, järgnes ere sähvatus, mida saatsid suitsupilved, kõlas kärgatus ja elevant, kes ei saanud isegi kriimustada, sööstis tihnikusse. Samal hetkel kargas Tarzan jalule, kuid tema õnnetuseks tormas paksunahaline loom just sel silmapilgul madalas rippuva jämeda oksa alt läbi. Löök

5

tabas ahvinimest pähe. Ta lendas maha ja jäi teadvusetult lamama.

Tantor ei märganud Tarzani kadumist: kabuhirmus kihutas ta edasi oma teel puid maha murdes ja põõsaid põrmu tallates.

„Oo, allah! Sa lasksid mööda!" hüüdis Fejjuan.

„Ptüi!" sülitas Fahd südametäiega. „See oli saatan, kes mu kätt müksas. Aga võib-olla sain siiski pihta?"

„Vaevalt küll."

Nad läksid edasi, lootes leida verist jälge. Äkki tardus Fahd paigale.

„Allah! Ja kes see siis on?" kriiskas ta. „Mina sihtisin elevanti, aga tabasin muu-usulist."

Ka teised astusid ligi.

«Tõepoolest, ongi kristlasest koer, ja pealegi veel alasti," ütles Motlog.

„ Või metslane," oletas teine. „Kuhu sa teda haavasid, Fahd?" Nad pöörasid liikumatu keha ümber. «Kuulihaava ei ole."

„Kuid ta on ju surnud? Küllap elevant ajas teda taga ja tallas surnuks."

„Minu arust on ta elus," kuulutas Fejjuan.

Ta põlvitas maha ja surus kõrva ahvinimese südame vastu.

„Elus. Otsustades peas oleva muhu järgi, on ta pelgalt teadvuseta."

„Teeme talle lõpu peale," sõnas Fahd relva võttes.

„Allahi nimel, ei! Rahune maha, Fahd," sekkus Motlog. „Mida ütleb šeik, kui me ta tapame? Alalõpmata ihkad sa verd."

„Aga ta on ju muu-usuline," ei jätnud Fahd järele. „Kas sa kavatsed teda laagrisse kanda või?"

«Vaadake, ta liigutab," ütles Fejjuan. „Varsti saab ta käia vähimagi abita. Aga kas ta tahab meiega tulla? Pöörake tähelepanu tema kasvule ja lihastele. Kurat võtaks! On alles hiiglane!"

«Siduge ta kinni," käskis Fahd.

Ja Tarzani käed seoti kaamelinahast rihmadega kinni. Kuid juba järgmisel hetkel avas ta silmad, vaatas pikkamisi ümber, raputas pead nagu hiigellõvi ja toibus lõplikult.

«Mispärast mind kinni seoti?" küsis Tarzan araabia keeles, sest oli kohe taibanud, kellega tal on tegemist. «Päästke lahti!"

Fahd hakkas naerma.

„Muu-usuline, ega sa ometi ennast suureks šeigiks pea, et

6

võid käsutada beduiine, nagu oleksid nad koerad?"

„Meie oleme väikesed inimesed," lausus Motlog. „See pole meie otsustada, mida sinuga teha. Viime su šeigi juurde, las tema otsustab."

* * *

El-Guadi valitseja šeik Ibn Jad oli oma venna Tollogi ja beduiini noormehe Zeydi seltsis telgi kõrval istet võtnud. Kõigest võis aimata, et viimast meelitas küll rohkem haaremi lähedus kui šeigi seltskond, täpsemalt võimalus näha veel kord Ibn Jadi tütart Atejat, kes vilksatas aeg-ajalt eesriide taga, mis ümbritses haaremit rinna kõrguselt.

„Oleme maha käinud pika tee," lausus Ibn Jad, „ja nüüd siirdume põhja. Seal, el-Habashis, tuleb meil üles otsida aaretelinn Nimmr, millest rääkis tark."

„Arvad, et see käib nii lihtsalt? Me ei tunne ju paikkonda," vastas Tollog.

„Pole mingeid probleeme. Seda linna tunneb kes tahes Lõu-na-Habashi elanik, Fejjuan on aga sealt pärit, seega on meil tõlk olemas. Võtame paar vangi ja püüame neil keelepaelad valla päästa."

„Allahi nimel, loodan, et ei juhtu nii, nagu selle aardega, mis asub Medain Salihi tasandikul el-Howwara kaljus," hakkas Zeyd muretsema. „Seal valvab aaret deemon, kes on suletud kivist torni, mida ta ei tohi maha jätta, sest muidu tabavad inimkonda hirmsad õnnetused: inimesed hakkavad omavahel vaenutsema, hoolimata isegi veresugulusest, kuningaid aga hukutavad kodusõjad."

«Tõsijutt," kinnitas Tollog. „Kuulsin sellest juba Hazimi külas. Tark Moghreby oli oma rännakutel nendesse paikadesse sattunud ja oma nõiaraamatu salamärkide abil kindlaks teinud, et aare asub just seal."

„Kuid keegi ei julge selle järele kätt sirutada," poetas vahele Zeyd.

„Allahi nimel!" hüüdis Ibn Jad. „Me pole deemonid, et Nimmri aardeid valvata. Võite arvata, et aarded on meil peos."

„Mis allah meile kingib, selle leiab ilma vaevata," lausus Zeyd, „ja ta kingib meile ka Geryeh' aarde. See asub ühe päevatee kaugusel müüriga ümbritsetud linna iidsetes

varemetes. Igal reedel ilmuvad seal maa alt välja mündid ja veerevad mööda kõrbet kuni päikese loojakuni."

7

„Kui Nimmrisse jõuame, siis pole aaret raske leida," ergutas Ibn Jad oma vestluskaaslasi. „Raskem on el-Habashist välja pääseda koos aarde ja paisega, aga kui ta tõepoolest on nii kaunis, nagu tark rääkis, võib arvata, et Nimmri mehed hakkavad teda kaitsma veelgi raevukamalt kui aaret."

„Targad võivad ka eksida," poetas Tollog.

Ibn Jad muutus valvsaks, suunates pilgu ettepoole.

„Keegi tuleb," sõnas ta.

„Need on Fahd ja Motlog. Tulevad jahilt,", kostis Tollog. «Allah kinkis neile elevandiluud ja liha."

„Kuidagi nagu liiga vara," tähendas Zeyd.

„Ometi ei tulnud nad tühjade kätega," ütles Ibn Jad, näidates sõrmega alasti hiiglasele, kes neile küttide saatel lähenes.

Salkkond jõudis šeigi telgi juurde ja jäi seisma. Varjanud näo pead katva rätiga, nii et varga kombel vilavate silmade jaoks jäi üksnes pilu, hakkas Ibn Jad ahvinimest ainiti silmitsema.

„Kes teist on šeik?" küsis Tarzan käskivalt.

Ibn Jad paljastas oma näo.

„Mina olen šeik!" vastas ta. „Aga kes oled sina, kristlane?"

„Sinu ees on Ahvide Tarzan, moslem."

„Ahvide Tarzan," kordas Ibn Jad mõtlikult. „Tuttav nimi."

„Ei kahtle. Orjaröövlitest araablased tunnevad mind. Miks tulid sa minu valdustesse? Orje võtma?"

„Meil pole orje vaja," ütles Ibn Jad. „Oleme pelgalt rahumeelsed elevandiluukaupmehed."

„See on jultunud vale, moslem," lausus Tarzan rahulikult. „ Märkasin sinu juures manyuemadest ja galladest orje, kes muidugi ei viibi siin omatahtsi. Mis elevantidesse puutub, siis nägin oma ihusilmaga, millega tegelevad sinu rahumeelsed elevandiluukaupmehed. See on kõige ehtsam salaküttimine ja Ahvide Tarzan ei luba midagi sellist oma maa-alal. Olete röövlid ja salakütid!"

„Oo, allah! Oleme ausad inimesed," kriiskas Ibn Jad. „Fahd ja Motlog peavad jahti ainult ühe eesmärgiga — hankida toiduks liha. Kui nad oleksid tapnud elevandi, siis ainult selle pärast, et ei saanud lasta mõnda teist looma."

„Aitab küll!" tõstis Tarzan häält. «Siduge mind jalamaid lahti. Aga sina ole valmis tagasi minema sinna, kust tulid. Sa saad saatja ja kandjad Sudaanini, ma ise hoolitsen selle eest."

8

„Kuid me oleme maha käinud tohutu tee ja tahame ainult rahus kaubelda," ei jätnud Ibn Jad oma jonni. „Maksame teie kandjatele nende raske töö eest ega võta orje. Luba meil edasi minna, aga kui tagasi tuleme, tasume sulle heldelt selle eest, et lasksid meid oma valdustesse."

Tarzan raputas pead.

„Ei! Te lahkute jalamaid. Siduge mu käed lahti!" Ibn Jadi silmaterad ahenesid.

«Pakkusime sulle rahu ja teenistust, kristlane," ütles ta läbi hammaste. „Kuid sina tahad sõda ja seda sa ka saad. Oled meil peos. Pea meeles: ainult surnud vaenlane on ohutu. Mõtle sellele jõudeajal!"

Seejärel pöördus Ibn Jad Fahdi poole.

„Vii ta ära ja seo ka jalad kinni."

«Hoiatan sind, moslem," ähvardas Tarzan. «Ahvinimesel on pikad käed, need ulatuvad sinuni ka pärast minu surma ja kä-gistavad su."

«Annan sulle pimedani aega järele mõelda, kristlane. Ja tea: Ibn Jad ei lähe kuhugi enne, kui pole saanud seda, mida ta saama tuli!"

Kolm vahti viisid Tarzani väikesesse telki, mis asus Ibn Jadi peavarju lähedal, viskasid ta maha ja suurivaevu sidusid pahkluud kinni.

Samal ajal kogunesid šeigi telki beduiinid. Rüübates vähehaaval nelgi, kaneeli ja teiste maitseainetega vürtsitatud aromaatset kohvi, arutasid nad juhtunut.

„Vang tuleb tappa!" kuulutas Tollog. «Kujutage ette, et kingime talle elu, ja mis siis saab? Kui me ta vabastame, võtab ta oma inimesed kokku ja hakkab meid jälitama. Kui jätame ta vangi, võib ta põgeneda ja juhtub täpselt seesama."

«Targad sõnad, Tollog," noogutas Ibn Jad heakskiitvalt.

„Ma pole veel lõpetanud. Hommikul teda enam siin pole, meie aga hakkame rääkima: «Oo, allah, Ibn Jad sõlmis võõramaalasega rahu, ja ta läks šeiki õnnistades oma džunglisse." Orjad ei oska midagi kahtlustada. Üldiselt on asi järgmine. Muu-usuline lamab kinniseotult. Öö on pime. Aitab sellest, kui torgata terav nuga talle roiete vahele. Võtame endaga ustava Ha-bushi kaasa, ta oskab suud pidada. Ta kaevab sügava augu, mille põhjast ei saa surnud Tarzan meile vähimatki kahju tekitada."

9

„Oo, allah, paistab, et sinu soontes voolab šeigi veri, Tollog," hüüdis Ibn Jad. «Seda kinnitavad sinu targad sõnad. Võta see asi käsile. Kõik peab jääma sinnapaika. Õnnistagu sind allah!"

Ibn Jad tõusis ja siirdus haaremisse.

II. Metsasõprus

Šeik Ibn Jadi laagrile laskus öö.

Valveta jäetud Tarzan võitles endiselt käsi siduvate köidikutega, kuid tugev kaamelinahk ei andnud järele. Aeg-ajalt tardus ta paigale, kuulatades öise džungli hääli, mis kogemusteta inimesele oleksid pajatanud väga vähe. Kuid Tarzan sai täieli-ku pildi kõigest, mis toimus väljaspool telki.

Ta kuulis mööduva lõvi Numa ja panter Sheeta pehmet astumist, mõne aja pärast tõi tuul kaugelt elevandi hõike, nii tasase, et see tundus sahinana.

Ibn Jadi telgi juures seisis käsikäes paarike — Ateja ja Zeyd.

«Ütle mulle, Ateja, et olen su ainuke sõber," anus Zeyd.

«Mitu korda pean ma seda ütlema?" sosistas tüdruk.

«Ent Fahd? Kas temagi on su sõber?"

„Oo, allah, ei ole!" vaidles Ateja vastu.

«Mulle paistab, et su isa tahab sind Fahdile anda."

«Isa tahab, et ma läheksin Fahdi haaremisse, kuid ma ei usalda seda inimest ega või kuuluda sellele, keda ma ei armasta ega austa."

„Ka mina ei usalda Fahdi," tunnistas Zeyd. «Kuule, Ateja! Ma kahtlen tema ususes sinu isa vastu nagu veel kelleski, kelle nime ma ei söanda isegi sosinal öelda. Olen tihtipeale juhtunud nägema, kuidas nad omavahel sosistavad, arvates end üksi olevat. See ei tähenda head."

Neiu noogutas nukralt.

«Tean, sul ei pruugi teda nimetada. Vihkan teda niisamuti nagu Fahdi."

„Aga ta on ju teie perekonnast. Mäletan teda veel päris noorena."

„Ja mis siis? Kui Ibn Jadi sõbralik suhtumine talle midagi ei loe, miks peaksin ma teesklema, et teda hardalt kummardan? Vastupidi, ma pean teda reeturiks, kuid minu arust mõistab isa vaid seda, et kui midagi juhtub, saab Tollog šeigiks. Mulle tundub,

10

et Tollog on Fahdi enda poole meelitanud, tõotades mind mõjutada. Olen tähele pannud, et minu isa juuresolekul hakkab Tollog alati Fahdi ülistama."

„Ta lubas Fahdile isegi osa aaretelinna saagist," lausus Zeyd.

„Väga võimalik," kostis neiu, „ja... oo, allah! Mis see oli?"

Kohvi ootel lõkke ümber istuvad beduiinid kargasid püsti. Suurde ärevusse sattunud neegrid pistsid pea telgist välja ja vahtisid pelglikult ümberringi. Inimesed kahmasid pihku karabiinid, kuid veider salapärane hääl enam ei kordunud.

„Allah olgu kiidetud!" hüüdis Ibn Jad. „Keset laagrit ja ühtäkki metslooma hääl, ehkki siin on ainult inimesed ja mõni koduloom. "

„Aga mis siis, kui..."

Rääkija vakatas, justkui kaheldes oma oletuse õigsuses.

«Tema on ju inimene, karjus aga loom," väitis Ibn Jad. „See polnud Tarzan."

„Ta on kristlane," tuletas Fahd talle meelde. „Ehk leppis ta kokku saatanaga?"

„Lähme vaatama," otsustas Ibn Jad.

Karabiinid laskevalmis, lähenesid araablased laternatega teed valgustades Tarzani telgile ja eesmine vaatas kartlikult sisse.

Keset telki istuv Tarzan võttis beduiine vastu põlastava pilguga.

„Kas kuulsid kisa?" küsis Ibn Jad telki astudes. „Kuulsin. Ja sina, šeik Ibn Jad, tulid sellise jama pärast mu rahu rikkuma? Või tulid mind vabastama?"

„Mis kisa see oli? Mida see tähendab?" uuris Ibn Jad. Ahvide Tarzan muigas.

„ Nõnda kutsub loom oma suguvenda," vastas ta. „Ja üllameelne beduiin väriseb siis hirmust iga kord, kui džungliasu-kad häält teevad?"

„Neetud!" urises Ibn Jad. «Beduiinid ei tunne hirmu. Meile tundus, et kisa tuli sinu telgist, seepärast jooksime siia, kartes, et laagrisse on hiilinud metsloomad ja sulle kallale tunginud."

„Missugune hoolitsus!" turtsatas Tarzan.

«Pidasime nõu ja otsustasime su vabaks lasta. Kuid alles homme."

„Miks mitte praegu, öösel?"

„Sinu enda turvalisuse pärast. Tahan, et läheksid minema niipea, kui me su vabastame."

11

«Iseenesest mõista. Mul pole vähimatki soovi viibida teie räpases laagris, kus täid asu ei anna."

„ Öösel me sind ära ei lase. Džunglis peavad jahti metsloomad."

Ahvinimene naeratas, mida temaga juhtus harva.

«Tarzanil on džunglis palju ohutum kui beduiinidel nende kõrbes," vastas ta. „Öine džungel Tarzanit ei heiduta."

„Homme!" raius šeik ja, andnud oma saatjaskonnale märku, lahkus telgist.

Tarzan saatis pilguga pimeduses eemalduvate laternate tuld, heitis siis pikali ja surus kõrva vastu maad. Tema nägu võttis rahuloleva ilme: truu elevant Tantor oli tema kutset kuulda võtnud, mida tunnistas maa vaevuhoomatav vabisemine.

Šeik Ibn Jadi laager vajus vaikusse. Beduiinid ja orjad tegid asemeid, valmistudes magama heitma. Ja üksnes šeik oma vennaga istus liikumatult paigal, suitsetades ja puhudes juttu.

«Orjad ei tohi näha, kuidas sa kristlase tapad," hoiatas Ibn Jad. «Esialgu tee kõik tasahilju, siis ärata üles kaks orja. Tingimata võta kaasa Fejjuan. Tema juba alt ei vea, oleme ta ise üles kasvatanud."

„Abbas on samuti usaldusväärne," tähendas Tollog.

«Olgu ta pealegi teine," nõustus Ibn Jad. «Aga nad ei tohi midagi taibata. Ütled neile, et kuulsid telgis lärmi ja kui läksid põhjust selgitama, leidsid vangi surnult. Teistele ütleme hommikul, et Tarzan laskis öösel jalga. Sina jääd kinniseotud kätega asitõendina tema telki. Selge? Ja nüüd mine! Kõik juba magavad."

Tollog hiilis vargsi Tarzani telgi poole. Ahvinimene oli valmis teda vastu võtma, sest oli kogu aeg kõrva vastu maad hoidnud ja seetõttu kuulnud inimese ettevaatlikke samme. Beduiin lipsas nagu vari telgi pimedusse, kui äkki kõlas taas jube kisa, mis õhtul oli laagris kohutavat segadust tekitanud. Seekord kostis hääl telgist.

„Oo, allah!" kriiskas Tollog hirmunult, taganedes telgiava poole. «Telgis on metsloom! Kristlane, oled sa elus?"

Tarzani kisast ärganud inimesed muutusid rahutuks, kuid ei julgenud välja minna.

«Kristlane!" hõikas Tollog uuesti, kuid vastust ei saanud.

Tarzan naeratas pimeduses.

Nuga pihku surudes puges beduiin ettevaatlikult telgist välja

12

ja kikitas kõrvu. Sees oli kõik vaikne. Beduiin tormas oma telki, süütas laterna, kahmas karabiini ja jooksis tagasi. Laternaga telki valgustades silmas Tollog põrandal istuvat ahvinimest. Kedagi teist telgis ei olnud. Ja siis beduiin taipas.

„Oo, allah! Nii et sina siis karjusidki, kristlane?"

„Tulid mind tapma, jah?" küsis Tarzan.

Džunglist kostis lõvi möiratus, millele kajas vastu elevandi pasundamine. Tollog ei teinud tavalistest öistest häältest väljagi, sest lootis kõrgele tugevale palktarale ja vahimeeste valvsusele. Vastuse asemel raputas Tollog karabiini, mis rääkis tähendusrikkamalt kui mis tahes sõnad, ja hakkas, nuga peos, kiskja kombel hambaid irevile ajades aegamisi Tarzani poole liikuma.

Ahvinimese kõrvu kostis laagri teisest otsast ähmast müdinat, millele järgnes araabiakeelne kirumine. Samal hetkel tõstis Tollog noa, sihtides Tarzanile rinda. Vang tõrjus hoobi tagasi, lüües kinniseotud kätega beduiini peost noa välja, ja suutis osava liigutusega seejuures põlvedele tõusta.

Needusi puistates ründas Tollog uuesti Tarzanit, kuid käte-hoobiga pähe lõi ahvinimene ta jalust maha. Beduiin kargas püsti ja tormas hullunud härja sõgedusega Tarzanile kallale, rünnates teda seekord selja tagant. Tarzan püüdis end põlvedel ümber pöörata, et olla vaenlasega palgest palgesse, kuid seotud jalgade pärast kaotas tasakaalu ja kukkus otse Tollogi ette. Kahjurõõmus irvitus paljastas beduiini kollakad hambad.

„Sure, kristlane!" hüüdis Tollog ja pistis sedamaid kisendama: „Oo, allah! Mis see on?"

Samal hetkel kerkis telk üles ja kadus ööpimedusse. Beduiin pööras ümber ja tõi kuuldavale hirmukisa.Tema ees kõrgus elevandi hiiglaslik kere. Väikesed verd täis valgunud silmad puu-risid vihaselt araablast. Nõtke lont põimus ülekohtutegija keha ümber, tõstis selle üles ja virutas nagu udusule pimedusse.

Mõni sekund vaatas Tantor väljakutsuvalt ümberringi, tõstis siis Tarzani endale selga, pööras ümber ja sammus kiiresti läbi laagri džungli poole. Hetke pärast neelas pimedus nii Tarzani kui Tantori.

Šeik Ibn Jadi laagrit haaras hirm. Relvastatud inimesed sebisid telkide vahel ja otsisid kallaletunginud vaenlast, kuni lõpuks leidsid, et nii telk kui ka selles asunud

vang olid kadunud. Naabertelk oli maha paisatud, selle alt kostis naiete kisa ja meeste kirumist, presendil aga vähkres ropult sõimates šeigi
13
vend Tollog, ehkki tegelikult oleks pidanud ta tänama allahit vedamise eest, sest Tantorile poleks midagi maksnud alustatud kättemaksuakti lõpule viia.
* * *
Tantor kandis Tarzani väikesele rohtukasvanud välule, laskis ta ettevaatlikult maha ja jäi valvama.
„Kui valgeks läheb," ütles Tarzan, „võtan rihmad käsile. Aga nüüd, Tantor, magama!"
Koidikul võis Ibn Jadi laagris näha suurt sagimist. Kohe pärast nappi hommikueinet hakkasid naised šeigi telki maha võtma, mis oli märguanne ka teistele, ja niipea kui kaamelinahast telgid olid kokku pandud, asus salk põhja el-Habashi poole teele.
Ateja kõrval ratsutas Zeyd, kelle pilk pöördus märksa sagedamini neiule kui ees kulgevale rajale. Tollog märkas, et Fahd heitis alatasa paarikese poole vaenulikke pilke, ja muigas.
„Zeyd on sinust hoopis järjekindlam kavaler, Fahd," sosistas ta noormehele.
„Ta ajas tüdrukule kärbsed pähe," kaebas Fahd, „ja too ei taha mind enam tunda..."
„Kuid eks lubanud ju Šeik ise sul Atejaga kurameerida," katkestas teda Tollog.
„Ja mis sellest?" nähvas Fahd. „Kui sina minu eest sõnakese kostaksid! Sa ju lubasid!"
„Allahi nimel! Aga muidugi! Kuid mu vend on oma tütre vastu liiga leebe," lausus Tollog. „Ta ei salli sind, Fahd, aga et soovib Atejale õnne, siis jättis ta tüdrukule õiguse valida ise endale elukaaslane."
„Mis siis teha?" küsis Fahd.
„Oleksin mina šeik, siis esimene asi oleks mul..." vihjas Tollog. „Kuid mis parata, mina pole šeik."
„Aga mida sa teeksid, kui oleksid šeik?"
„Paneksin vennatütre mehele oma äranägemist mööda."
„Kahju, et sa šeik pole."
Tollog kummardus ja sosistas Fahdile kõrva:
„Julge austaja nagu Zeyd leiaks mooduse, kuidas mind šei-giks teha."
Fahd ei lausunud midagi. Ta mõtles pingsalt, pea norus ja kulm kortsus.
14

III. Gorilla Bolgani

Kolm pikka päeva liikus araablaste salk aegamisi läbi rohkest auramisest niiske džungli el-Habashi suunas. Kolm pikka päeva lebas Ahvide Tarzan väikesel välul, kinniseotud ja abitu. Elevant Tantor valvas teda ning muretses talle toitu ja vett.
Kaamelinahast rihmad ei andnud ahvinimese pingutustele kuidagi järele ja ka mujalt ei saabunud vähimatki abi. Tarzani olukord muutus üha kriitilisemaks. Džunglivalitseja silmas järsku Manut ja palus ahvi köidikud läbi närida, kuid kergemeelne Manu, lubanud aidata, unustas samas lubaduse ja tõttas minema.
Niisiis lebas ahvinimene maas ja ootas kannatlikult vabastamist, nagu see on omane loomadele, kes ootavad nurisemata päästjat, olgu see kas või surm.
Neljanda päeava hommikul muutus Tantor rahutuks, sest toiduga läks asi üha raskemaks, eriti inimesele söögi hankimisega. Elevant kavatses Tarzani teise kohta viia, kuid ahvinimene kartis kaotada väljavaadet saada abi, sest ainuke loom, kes teda päästa võis, oli suur ahv mangani, kuid polnud teada, kas seal, kuhu Tantor minna kavatses, manganisid leidus.

Tantor otsustas lahkuda. Ta puudutas londiga Tarzanit, pööras ta ümber ja tõstis maast üles.

„Pane mind maha, Tantor," käskis ahvinimene.

Paksunahaline loom kuuletus, pöördus siis kõrvale ja läks ära. Jõudnud puudeni, elevant peatus ja jäi kõhklema, pööras siis ümber, vaatas Tarzanit ja hakkas kihvadega maad kaevama.

„Mine söö kõht täis," ütles Tarzan, „ja tule siis tagasi. Kui juhtud manganisid nägema, ütle, et nad siia tuleksid."

Tantor kukkus pasundama, pööras selja ja kadus puude vahele. Veel kaua kuulis ahvinimene oma vana ustava sõbra rasket jalaastet.

„Läks ära," mõtles Tarzan. „Teda ei saa süüdistada. Küllap olen ise süüdi. Muide, nüüd on see juba ükspuha."

Kätte jõudis keskpäev. Džunglis võttis maad troopikavaikus, kui mitte arvestada ümberringi pilvedena kihavate putukate tüütut pinisemist. Nad vaevasid Tarzanit nagu teisigi džungli-asukaid, kuid loendamatute pistete tõttu, mis ahvinimene oma pika eluea jooksul saanud oli, oli ta nende mürgi vastu immuunseks muutunud.

15

Äkki kostis puude otsast lärmi. Nagu sõgedad kihutasid okstel parves riiakalt torisevad väikesed manud.

„Manud!" hõikas Tarzan. „Mis juhtus?"

„Manganid!" kriiskasid ahvid.

„Kutsuge nad siia!" käskis Tarzan.

Eemalt kostis Tarzani sugukonnale iseloomulikke kurguhää-li. Ehk leidub nende hulgas keegi, kes teda tunneb. Ent võis ka juhtuda, et kari oli saabunud kaugelt ja ta on neile võhivõõras. Nii või teisiti, kuid rohkem polnud tal kellelegi loota. Tarzan kuulatas äraootavalt, tegemata välja manude vatramisest.

Järsku vakatasid kõik hääled, maad võttis täielik vaikus.

Ahvinimene suunas pilgu sinna, kust ootas inimahvide ilmumist. Ta aimas, mis sünnib paksu lehemüüri taga.

Teda jälgisid ainiti metsikud silmad, uurides valvsalt välu ja otsides vaenlast, tüssamist või lõksu. Tarzan mõistis, et ta võis täielikult neis kahtlust äratada. Mispärast peaksid nad temasse suhtuma teisiti kui julmadesse, armututesse tarmanganidesse? Kõige rohkem kartis Tarzan, et manganid lähevad vaikides minema ega tulegi tema juurde. Siis oli kõik läbi, sest ainult manganid võisid teda vabastada. Ja Tarzan hakkas rutakalt rääkima.

„Olen sõber," hüüdis ta. „Tarmanganid tungisid mulle kallale ja sidusid mu kinni. Ma ei saa liikuda ega ennast kaitsta, ei toitu ega vett hankida. Siduge mind lahti!"

Lehestikust kostis:

„Oled tarmangani."

„Olen Ahvide Tazan," selgitas inimene.

Jah," kriiskasid manud, „see ta on."

„Ma tunnen Tarzanit," kõlas teine hääl.

Minuti pärast lükati oksad laiali ja välule astus kohmakal sammul hiigelsuur karvane ahv. Loom lähenes Tarzanile tohutu kere vappudes.

„M'walat!" hüüatas ahvinimene.

Mangani kummardus ja näris tugevate hammastega nahast köidikud läbi.

* * *

Neegrist kandja jäi seisma, takerdunud jalgupidi liaanipunt-rasse, lõi vaaruma ja pillas kandami maha. Oleks võinud arvata, et mis siis sellest, kuid sageli põhjustavad sellised pisiasjad

16
elus suuri pöördeid. Nii ka praegu. Tühine juhtum kandjaga muutis järsult rikka noore ameeriklase James Hunter Blake' i saatust, kes oli koos oma sõbra Wilbur Stimboliga esimest korda siirdunud Aafrikasse suurele jahile. Paar aastat tagasi oli Stimbol veetnud džunglis kolm nädalat ja seepärast asus nüüd loomulikult ekspeditsiooni etteotsa, kuulutades ennast kõigutamatuks autoriteediks kõiges, mis puutus safarisse, Aafrika džung-litesse, toidu ja neegrite hankimisse. Pealegi oli Stimbol Blake'ist kakskümmend viis aastat vanem, mis õhutas teda taotlema kõi-keteadja osa.
Näilikust teineteisemõistmisest hoolimata süvenesid teekaaslaste vahel ebakõlad. Esialgu lõbustas flegmaatilist Blake'i Sümboli egotsentrism, kuni tärkas esimene lahkheli. See juhtus viimases raudteejaamas, kui võimuahne ja äkiline Stimbol asja ees, teist taga saatis tagasi kinooperaatori, pannes sellega Aafrika metsiku looduse teadusliku uurimise nurjumisohtu. See tegi Blake'ile suurt meelehärmi, kuid ta otsustas ekspeditsiooni lõpule viia ja kõik, mis võimalik, fotoaparaadiga jäädvustada.
Järgmine konflikt leidis aset seetõttu, et Stimbol kohtles kandjaid julmalt. Pärast ägedaid vaidlusi lubas Stimbol anda juhtimisohjad Blake'i kätte ja lakkas neegreid alandavalt kohtlemast.
Kõigis punktides kokku leppinud, siirdusid nad džunglisse. Blake hakkas koguni uskuma, et nad pöörduvad Ameerikasse sõpradena nagu varem, kuid siis komistas hädavaresest neeger ja pillas kandami maha.
Stimbol ja Blake kõndisid kandja ees, kui kandam otsekui kurjast jõust juhituna Sümbolile selga kukkus ja ta jalust maha lõi. Stimbol ja kandja tõusid maast üles seda vahejuhtumit nägema juhtunud neegrite naerulagina saatel. Kandja hakkas samuti naerma, Stimbol aga lahvatas raevust tumepunaseks.
„Neetud siga! Kobakäpp!" röökis Stimbol.
Ja enne kui Blake sekkuda jõudis, kukkus Stimbol maruvihaselt jalgupidi kandami otsas trampima, sööstis siis neegrile kallale ja virutas talle näkku koletu hoobi. Neeger prantsatas maha, Stimbol hakkas talle jalahoope laduma.
Vihane Blake hüppas kaaslase juurde, pööras ta näoga enda poole ja lõi teda sama võttega, millega viimane kandjat oli löönud.
Stimbol kukkus maha, kuid samas keeras end'kuljeli ja rabas õlalt püssi. Ent Blake jõudis temast ette.
17
Jäta püss!" käratas noor ameeriklane Stimbolit 45-kaliibri-lise karabiini kirbul hoides.
Stimbol kuuletus.
„Püsti!" käsutas Blake.
Kui Stimbol oli jalule tõusnud, jätkas Blake:
„Ja nüüd kuula, Stimbol. Minule aitab. Homme hommikul jaotame varustuse ja inimesed ning läheme lahku. Meil pole sinuga ühist teed."
Seda öeldes pani Blake karabiini tuppe.
Neeger tõusis ja hakkas oma verdjooksva ninaga tegelema. Teised mustanahalised vaatasid mornilt pealt. Seejärel andis Blake kandjale märku kandam üles tõsta ja safari hakkas edasi liikuma. Mindi rõhutult, ilma naeru ja lauludeta.
Kui salk oli keskpäeva paiku sobivasse kohta jõudnud, tehti peatus, et jaotada varustus, toidukraam ja inimesed ning järgmisel päeval lahku minna.
Mossitav Stimbol ei tahtnud jaotamisest osa võtta, vaid kutsus kaasa kaks relvastatud askarit ja siirdus jahile. Grupp oli jõudnud peatuspaigast umbes miili

kaugusele, kõndides kõduga kaetud rajal, mis samme summutas, kui kõige ees kõndiv as-kari äkki käe tõstis ja seisatas.

Stimbol astus ta juurde ja neeger osutas vasakule, kus lehestikust paistis pikkamisi eemalduv must kogu.

„Mis see on?" küsis Stimbol sosinal.

„Gorilla," vastas neeger.

Tõstnud püssi palge, tulistas Stimbol liikuvat kogu, kuid neegri silmanähtavaks heameeleks laskis mööda.

„Neetud!" kirus ameeriklane. „Minu järel! Gorilla tuleb kinni püüda. Kurat võtaks, sellest saab vast trofee!"

Selles lõigus oli džungel tavalisest hõredam ja gorilla kujutas endast head märklauda, ent iga kord, kui kärgatas pauk, kadus märklaud. Neegrid rõõmustasid salamisi Stimboli möödalaskude üle, viies sellega ta endast välja.

Tarzan, kes manganidega läheduses jahti pidas, pistis esimest lasku kuuldes mööda puid kära peale kihutama. Ta tegi kohe kindlaks, et tulistajad polnud beduiinid, sest oskas teha vahet püssidest ja kaasaegsetest karabiinidest tulistamise vahel.

Oksalt oksale lennates silmas ahvinimene peagi gorilla Bolganit, kes vihatud tarmangani ja tema müriseva kepi eest põgeneda püüdis. Kabuhirmus unustas gorilla sootuks vähimagi

18

ettevaatuse ja midagi ümberringi nägemata ei märganud madu Histah't, kes oli end oksale rõngasse kerinud.

Hiigelpüüton ei rünnanud harilikult täiskasvanud isagorilla-sid, kuid praegu oli ta jälitamiskärast ja laskude kärgatustest niivõrd vihale aetud, et oli valmis kallale tungima koguni Tan-torile.

Väikesed hiilgavad silmad, liikumatud ja kurjakuulutavad, jälgisid sagrise Bolgani lähenemist, ja kui gorilla oksa alla jõudis, sööstis Histah ohvrile kallale.

Meeleheitliku pingutusega püüdis Bolgani vabaneda võimsast raudsetest spiraalist, mis halastamatult tema keha ümber põimus. Ent kui tugev gorilla ka polnud, oli Histah tugevam. Bolgani kõrist tungis hirmuäratav, peaaegu inimlik karjatus. Järgmisel hetkel viskus gorilla maha, püüdes asjatult vabaneda maost, kes pigistas teda otsekui elusad teraspihid.

See vaatepilt avanes ühtaegu nii Tarzani kui ka Stimboli silmadele, kes tungis vaevaliselt läbi alusmetsa. Ahvinimese ilmumine jäi ameeriklasel märkamata, sest nagu alati liikus see käratult ja äärmise ettevaatusega.

Tarzan mõistis otsekohe Bolganit tabanud õnnetuse kogu dramaatilisust. Seejärel nägi ta sihtivat Stimbolit, kes kavatses ühe lasuga saada kaks suurepärast eksemplari, ja hüppas aega viitmata ameeriklase õlgadele. Stimbol otsekui niideti jalust maha. Ta ei jõudnud veel taibatagi, mis juhtus, kui Tarzan kahmas noa ja hüppas võitlevate kehade väänleva kera juurde. Stimbol kargas jalule, haaras püssi ja suunas pimedas vihas selle tulnukale, ent see, mida ta nägi, sundis teda unustama oma kättemaksuiha.

Alasti pronkspruuni kehaga hiiglane võitles hirmuäratava püütoniga, kusjuures metslooma kume lorin ei tulnud pelgalt gorilla, vaid ka välimuselt jumalaga sarnaneva inimese kõrist.

Stimbol võpatas.

Pigistades püütonit ühe käega kõrist, torkas Tarzan teise käega mitu korda noa väänlevasse soomustatud kehasse. Niipea kui lahingusse astus uus ja kohutav vaenlane, pidi Histah Bolgani lahti laskma ja haaret nõrgendama. Pooleldi kägistatud gorilla, kellel eluvaim veel vaevu sees püsis, lamas maas, võimetu oma päästjale appi

minema. Samal ajal hoidus Stimbol, silmad hirmust pungis, ohutusse kaugusse, unustanud isegi mõelda trofeedele ja kättemaksule.

19

Nii sattus Tarzan üks ühe vastu looduse ühe kohutavama kätetööga surmatoovas duellis, mille lõpp tundus ameeriklasele olevat ette otsustatud. Ja tõesti, kes naise sünnitatud inimestest suudaks ilma kõrvalise abita rebida end lahti püütoni surmavast embusest?

Histah'l õnnestus põimuda ahvinimese rindkere ja ühe jala ümber, kuid noahaavadest nõrkenud püütoni haare ei võinud halvata Tarzani liigutusi, kes püüdis nüüd püütoni keha pooleks lõigata.

Eredad verepritsmed katsid võitluses osalejaid, samuti rohtu ja alusmetsa. Viimast korda pingutades pigistas Histah kramplikult ohvrit ja sel hetkel lõikas Tarzan võimsa noahoo-biga püütoni selgroo läbi. Mao äralõigatud alumine pool kukkus maha, kus jätkas pekslemist ja väänlemist. Uskumatute ponnistuste hinnaga vabastas ahvinimene end ülemise poole rõngastest ja virutas sureva mao eemale põõsastesse. Stimbolile pilkugi heitmata pöördus ta Bolgani poole.

„Noh, kuidas on, kas hakkad toibuma?"

„Jah," vastas gorilla. „Olen Bolgani ja tapan tarmangani!"

„Aga mina olen Ahvide Tarzan," sõnas ahvinimene. „Ma päästsin su Histah' käest."

^

„Sa ei tulnud Bolganit tapma?" küsis gorilla.

„Ei, Bolgani on minu sõber."

Gorilla kibrutas laupa, püüdes kuuldus selgusele jõuda. Mõne aja pärast hakkas Bolgani rääkima.

„Me saame sõpradeks, sina ja mina," kuulutas ta. «Tarmangani, kes sinu selja taga seisab, tapab oma müristava kepiga meid mõlemaid. Meie peame esimesena ta tapma!"

Ja gorilla ajas end suurivaevu maast üles.

„Ei," väitis Tarzan. „Ma ajan ta minema."

„Sina? Ta ei kuula sind."

„Olen Tarzan, džunglivalitseja," kuulutas ahvinimene. „Tar-zani sõna on džunglis seadus."

Stimbolile, kes ei kiirustanud lahkuma, jäi mulje, et inimene ja metsloom urisevad teineteise peale ja nüüd kohe läheb löömingukс. Oleks ameeriklane suutnud taibata, et teda peeti ühiseks vaenlaseks, ei oleks ta hakanud visadust ilmutama. Kuid Stimbol haaras uuesti relva ja suundus Tarzani poole.

„Astu kõrvale, sõber," ütles ta Tarzanile. „Teen kohe sellele gorillale lõpu peale. Usun, et pärast eksperimenti maoga ei taha

20

sa enam kellelegi selga karata."

Ameeriklane polnud põrmugi kindel, kuidas käitub valge hiiglane, kellel oli üsna veider komme esitleda end võõrastele inimestele, kuid relvaga tundis ta end turvaliselt. Pealegi oletas Stimbol, et metslane püüab võimalikult kiiresti lahti saada hirmuäratavast gorillast, kes tema arust oli julma iseloomuga.

Tarzan astus Bolgani ja küti vahele, silmitsedes viimast kriitilise pilguga.

„Korista oma püss," käskis Tarzan. „Sa ei tohi gorillat puudutada."

„Tohin küll."

„Mis siis ikka, eks vaatame, kuid ma ei soovitaks seda teha."

„Kas sa üldse tead, kes ma olen?" ägestus Stimbol.

„Mul ükspuha," lausus Tarzan külmalt.

„ Ilmaaegu. Olen Wilbur Stimbol, New Yorgi firma „ Stimbol ja Co" börsimaakler!"

Seda nime tundis kogu New York. Isegi Pariisis ja Londonis avas see paljusid uksi ja sundis selgi sügavasse kummardusse vajuma. Oli peaaegu välistatud, et see ennasttäis rahajõmm poleks saanud oma tahtmist.

„Mida sa teed minu maa-alal?" küsis ahvinimene Stimboli upsakusest välja tegemata.

„Sinu maa-alal? Kes sa selline oled, kurat võtaks?"

Tarzan pöördus eemal seisvate neegrite poole.

„Olen Ahvide Tarzan," kuulutas ta nende murdes. „Mida talle minu maal vaja on? Kui palju valgeid on salgas?"

„Suur bwana!" vastas neeger sügava lugupidamisega. «Taipasime kohe, et oled Ahvide Tarzan, kui nägime sind puu otsast maha hüppamas. Aga kui sa tapsid Histah', siis veendusime selles lõplikult. Džunglis pole see kellelegi teisele jõukohane. See valge on kuri isand, teine valge on hea. Tulime küttima Simbat ja teisi suurulukeid, kuid meil pole jahiõnne. Homme läheme, ära."

„Kus asub teie laager?" uudistas Tarzan.

Neeger viipas metsa poole.

„Siinsamas lähedal," sõnas ta.

Ahvinimene pöördus Stimboli poole.

„Mine laagrisse," ütles Tarzan. „Õhtul tulen sinu ja su kaaslasega läbi rääkima. Ja rohkem ei tohi minu maal olla mingit küttimist, kui ehk ainult toiduks."

21

Tundmatu hääles ja olekus oli midagi niisugust, millest Stimbolit haaras senitundmatu hirmutunne. Ameeriklane ei lausunud sõnagi. Pronkspruun hiiglane pöördus gorilla poole, vahetas temaga lõrisevaid kõrihäälikuid ja mõlemad läksid õlg õla kõrval džunglisse.

Lehestik oli vaevalt nende järel kokku vajunud, kui Stimbol kiskus peast kiivri ja kuivatas siidrätiga higist laupa, vandus siis ja pöördus neegrite poole.

„Terve päev on untsu läinud!" porises ameeriklane õelalt. „Mis tüüp see oli? Arvan, et ma tunnen teda."

„Teda hüütakse Tarzaniks," kostis askari.

„Tarzan? Seda nime kuulen ma esimest korda," nähvas Stimbol vihaselt.

„Kes džunglis on käinud, need tunnevad Tarzanit."

„Haa!" kõverdas Stimbol nägu. „See veel puudus, et mingisugune täitanud metslane tuleks Wilbur Sümbolile ette kirjutama, kus tohib ja kus ei tohi küttida."

„ Isand, Tarzani sõna on džunglis seadus. Keegi ei tohi sellest üle astuda."

„Teilt pole keegi küsinud, igavesed idioodid!" röögatas Stimbol. „Ütlesin, et hakkame küttima, järelikult hakkame küttima."

Kuid tagasiteel laagrisse nad ulukeid ei näinud, vähemalt mitte Stimbol. Mida aga nägid neegrid, see oli juba nende enda asi.

IV. Tarmanganid

Stimboli äraolekul jaotas Blake toidukraami ja varustuse kaheks võrdseks osaks, ent inimeste jaotamisest esialgu hoidus.

Kui kütid laagrisse tagasi jõudsid, märkas Blake kohe, et Stimbol oli ülimalt räbalas tujus, kuid ta ei teinud sellest väljagi, sest vanamees oli alailma niisugune. Vastupidi, Blake tundis salamisi kergendust, mõeldes sellele, et hommikul saab ta lõpuks ometi

tujukast kaaslasest igaveseks lahti. See-eest tegi teda rahutuks Stimboliga koos naasnud askaride närvilisus: nähtavasti oli vanamees neile säru teinud.
Jah, safari jaotamine ei kujune kergeks.
Blake mõistis, et kõige raskem on valida piisav hulk inimesi, kes nõustuvad Stimboli distsipliinile alluma ja teda teenima.
22
Kahte hunnikusse jaotatud varustuse juurde astunud, tõmbus Stimbol süngeks.
„Näen, et oled juba kõige eest hoolt kandnud," tähendas ta Blake'i ette seisma jäädes.
Jah, võid kontrollida, kas kõik on õiglaselt tehtud."
„Pole tahtmist," vastas Stimbol. „Tean, et sa ei peta. Aga kuidas on kandjatega?"
«Nendega on keerulisem. Sa ju tead, et halva kohtlemise pärast tahavad nad vaevalt sinu juurde jääda."
«Kõiges oled süüdi sina, Blake. Häda on selles, et sa ei tunne pärismaalasi. Oled nende vastu liiga pehme. Nad ei austa ja järelikult ka ei hinda sind. Nemad peavad isandaks seda, kes neid peksab. Üldiselt ei taha nad sinuga pikale teekonnale asuda. Sina jaotasid asjad, mina võtan käsile inimesed. Püüan teha nii, et jääksid minu valikuga rahule. Saad endale usaldusväärsed inimesed, ma üritan neid hirmutada jumala nuhtlusega, et nad ei söandaks sind reeta."
‚Ja missuguse põhimõtte järgi kavatsed sa neid jaotada?" uudishimutses Blake.
„Noh, kõigepealt jäävad sinuga need, kes seda ise tahavad, ehk leidub selliseid. Kutsume kõik kokku, selgitame neile, et läheme lahku, ja ma käsin ette astuda neil, kes soovivad minna sinuga. Seejärel valin ülejäänute hulgast ustavad inimesed ja sel moel saamegi sulle vajaliku hulga. Tehtud? On see õiglane või mitte?"
Blake lõi kõhklema. Ta ei usaldanud enam Sümbolit ja seepärast otsustas välja tulla oma variandiga.
„Võib-olla kumbki meist ei kogu vajalikul hulgal vabatahtlikke," alustas ta. „Kui see juhtub minuga, tõotan ma rahalist hüvitust neile, kes tulevad koos minuga raudteeni, ja küsimus laheneb iseenesest."
„Pole halb mõte, kui suudad nendega toime tulla ilma minuta," lausus Stimbol ringi vaadates. Neegrite peameest nähes hõikas ta: „Hei, sina! Tule korraks siia!"
Neeger astus ligi.
«Kutsu inimesed kokku," käskis Stimbol. „Et viimne kui üks viie minuti pärast siin oleks!"
Mustanahaline ruttas käsku täitma.
„Kas laagris käis täna võõraid?" pöördus Stimbol -Blake'i poole.
23
„Ei, aga miks sa seda küsid?"
«Kohtasin jahil metslast," seletas Stimbol. „Ta käskis mul džunglist minema kasida. Mis sina selle peale kostad, ah?" Ja Stimbol kukkus laginal naerma.
«Metslane?"
«Just nimelt. Küllap oli hullumeelne. Askarid vist tunnevad teda."
„Ja kes see oli?" «Tema nimi on Tarzan." Blake'i silmad läksid suureks.
„Aa!" hüüatas ta. „Sa kohtasid Ahvide Tarzanit ja ta ajas su džunglist minema?"
„Sa oled temast kuulnud?"
«Loomulikult. Ja kui ta käsib mul džunglist lahkuda, siis ma lähen."
«Kuid Wilbur Stimbol ei lahku!" vihastas vanamees. «Mispärast?" küsis Blake.
«Sellepärast, et ma ei luba tal ennast kamandada. See tüüp ei lasknud mul gorillat tappa. Kujutad ette, ta päästis gorilla püütoni käest ja tappis püütoni. Ta üües, et tuleb pärastpoole meie laagrisse, ja läks gorillaga kaelakuti koos minema nagu vana

sõbraga. Jagasin kohe ära, kes ta selline on. Ja see hull julgeb mind veel minema ajada!"

„Sinu arust on siis Ahvide Tarzan ebanormaalne?"

«Iseendastki mõista, miks ta siis muidu alasti ja ilma relvata džunglis longib?"

«Kardan, et sa eksid, Stimbol, aga kui sa ebameeldivusi ei soovi, siis tee nii, nagu käskis Tarzan."

«Mida sa temast tead? Oled sa teda kunagi näinud?"

„Ei ole," vastas Blake, «kuid olen palju kuulnud meie inimestelt. Tema kodu on siin. Teda on näinud vähesed, kuid kõik arvavad, et tal on deemoni jõud, kui mitte rohkem. Inimesed kardavad esile kutsuda tema rahulolematust. Kui nad arvavad, et Tarzan on meiega, jooksevad nad laiali."

«Minul pole temaga vähimatki pistmist," turtsatas Stimbol.

„Ja sa ei tahaks temaga kohtuda? Mina aga, vastupidi, tahaksin küll. Sestsaati, kui me tema maal viibime, ma temast aina kuulengi."

«Imelik, mina pole midagi kuulnud," pigistas Stimbol läbi hammaste.

24

„Sa ju ei räägi pärismaalastega ega tunne huvi nende meeleolu vastu," tuletas Blake talle meelde.

„Oma arust ma muud ei teegi, kui lobisen nendega," väitis rahulolematu eakas ameeriklane. „ Muide, erinevalt mõnest mina kandjatega ei sõbrusta."

Ja Stimbol irvitas kahjurõõmsalt. Blake üksnes naeratas.

«Inimesed ongi siin," lausus Stimbol, pööras näo nende juurde jõudnud kandjate ja askaride poole ning köhatas hääle puhtaks.

„Mister Blake ja-mina läheme lahku," kuulutas Stimbol. „Mina siirdun läände, kus kavatsen küttida. Mister Blake'i plaane ma ei tea, kuid temale kuuluvad pooled kandjad ja pooled askarid. Seepärast hoiatan — ei mingeid vigureid! Pooled teist lähevad mister Blake'iga, meeldib ta teile või ei. Üldiselt on asi nii: seal on mister Blake'i kraam, siin aga minu oma. Need, kes on otsustanud saata mister Blake'i, lähevad sinna!"

Esimeste sekundite jooksul inimesed kõhklesid, süüvides Stimboli kõnesse, seejärel läks mõni Blake'i asjade juurde ja varsti ühinesid nendega kõik ülejäänud.

Pead vangutades pöördus naeru lagistav Stimbol Blake'i poole.

„Kurat neid võtaks!" hüüdis ta. „On alles kretiinid! Tegin neile üksipulgi kõik selgeks, ja säh sulle, keegi ei taibanud tuhkagi!"

„Miks sa nii arvad, Stimbol?" küsis Blake.

Stimbol ei taibanud paugupealt Blake'i küsimuses peituvat vihjet, aga kui see lõpuks temani jõudis, läks ta pilve.

„Ära ole rumal," nähvas ta järsult. „Olen kindel, et nad ajasid segamini."

Tulivihane Stimbol pöördus pärismaalaste poole.

„Hei, juhmardid! Kas te peakolud tõesti midagi ei jaga? Ma ei öelnud, et kõik peavad mister Blake'iga minema, vaid ainult need, kes tahavad. Nüüd aga need, kes minuga jäävad, tulgu siia, ja kähku!"

Keegi ei liikunud paigast. Stimbol läks näost tumepunaseks.

„See on mäss!" röökis ta maruvihaselt. „Kes on ninamees? Ma võtan tal naha maha! Tule siia, sina!"

Ta andis märku neegrite peamehele.

„Kes teile kärbseid pähe ajas? Vasta! Arvatavasti mister Blake?"

25

„Ära mängi lolli, Stimbol," sekkus Blake. „Keegi pole neile kärbseid pähe ajanud ja mingit mässu ei ole. Oled ise süüdi. Nad tegid nii, nagu sa käskisid. Poleks sa nii

talumatult enesekindel, oleksid võinud tagajärge ette aimata. Ka neegrid on inimesed. Nad on väga tundlikud ja kergeusklikud. Kuid sina peksad ja solvad neid, sellepärast nad kardavad sind ja hingepõhjas koguni vihkavad. Mida külvad, seda ka lõikad! Tahaksin uskuda, et see on sulle hea õppetund. Ainuke võimalus inimesi tagasi saada on pakkuda neile head vaevatasu. Otsusta ise."

Stimbol oli ilmselt ähmi täis. Ta mõistis, et tema autoriteet oli varisenud kokku nagu kaardimajake, ja ta hakkas hirmunult ringi vahtima, teadmata, mida ette võtta. Neegrid jälgisid mornilt valgeid, püüdes toimuvas selgusele jõuda.

„Tee seda parem ise," surus endast välja Stimbol.

Blake astus neegrite juurde.

„On vaja, et pooled teist saadaksid mister Stimbolit rannikule," pöördus ta mustanahaliste poole. „Ta maksab kahekordse hinna neile, kes teda ausalt teenivad. Arutage omavahel läbi ja eatage oma otsusest peamehe kaudu. Kõik. Võite laiali minna."

Ülejäänud osa päevast saatsid valged mööda kumbki oma telgis. Neegrid kogunesid rühmiti, arutades sosinal edasist tegutsemist. Blake ja Stimbol sõid õhtust eraldi, pärast aga hakkasid piipu popsutama, oodates neegrite peamehe ettekannet.

Blake, kes ei jõudnudki teateid ära oodata, saatis poole tunni pärast oma teenri inimesi kutsuma. Peagi ilmusidki nad noore ameeriklase ette.

„Noh, kas otsustsite, kes hakkab mister Stimbolit saatma?" küsis Blake.

„Keegi ei hakka vana bwanat saatma," vastas peamees. „Kõik lähevad noore bwanaga."

„Kuid mister Stimbol tasub heldelt," tuletas Blake meelde. „Ja pooled teist on kohustatud minema temaga."

Neeger raputas kangekaelselt pead.

„Tasu on hea," sõnas ta, „kuid soovijaid pole."

„Te kohustusite meid saatma lõpuni," ütles Blake, „ja peate kokkuleppest kinni pidama."

«Leppisime kokku saata teid mõlemaid koos, mitte eraldi. Lahkuminekust polnud juttugi. Meie peame kokkuleppest kinni ja miski ei takista vana bwanat koos noorega tagasi minemast."

Peamehe toon ei kannatanud vastuväiteid. Blake mõtiskles pisut ja ütles siis:

„Oled vaba. Homme hommikul arutame seda asja uuesti."

Vaevalt oli neeger lahkunud, kui pimedusest astus lõkketule valgele inimkogu.

„Mis kurat see olgu! Ah, see oled sina?" hüüdis Sümbol. „Siin ongi see metslane, Blake!"

Noor ameeriklane pööras ümber ja nägi pronkspruuni ihuga hiiglast, keda valgustas lõkkekuma. Atleetiiku kehaehitusega võõras käitus rahuliku eneseväärikusega ja Blake naeratas endamisi, meenutades Sümboli sõnu, et tegu on hullumeelsega.

«Niisiis oled sa Ahvide Tarzan?" küsis Blake.

Hiiglane jaatas.

„Ja kes oled sina?" küsis ta.

«James Blake New Yorgist."

«Tulid muidugi jahti pidama?"

„ Fotoaparaadiga."

«Ja sinu kaaslane nali karabiiniga," märkis Tarzan.

«Tema on omaette, mina tema eest ei vastuta."

«Ma pole kohustatud kellelegi aru andma!" ägestus Sümbol.

Tarzan silmitses teda vilksamisi, tegemata välja kõlanud bra-vuuritsemisest.

«Kuulsin juhuslikult sinu jutuajamist neegrite peamehega," lausus Tarzan Blake'i poole pöördudes. «Keegi neegritest jõudis mulle rääkida sinu kaaslasest, täna oli mul kahel korral võimalus kujundada tema kohta oma arvamus, seepärast aiman, et lähete lahku, sest ei jõudnud üksmeelele. On mul õigus?"

«On küll," kinnitas Blake.

‚Ja missugused on su edasised plaanid?"

«Mõtlen läände minna, eks seal siis näe..." alustas Sümbol.

„Ma räägin Blake'iga," katkestas teda Tarzan. «Sinuga on kõik selge."

«Hee, mida kuradit..."

«Vait!" hoiatas ahvinimene. «Räägi edasi, Blake."

«Siiani kiskus meil kõik kiiva, sest ei suutnud temaga milleski kokku leppida. Seetõttu pidin ma kohaliku fauna tundmaõppimise asemel nägema tema ebasümpaatset nägu, mis mul juba südame pahaks ajab. Kavatsesin minna põhja, et pildistamiseks lõvisid otsida, ja mul on väga kahju minna |agasi midagi nägemata, raisates tühjalt aega ja raha. Nüüd, kus inimesed

27

keeldusid meid eraldi saatmast, ei jää üle midagi muud, kui kõige lühemat teed rannikule tagasi pöörduda."

«Nagu ma näen, olete mind jutuajamisest välja arvanud," plahvatas Stimbol. «Nagu Blake, nii paigutasin minagi sellesse rännakusse raha ja aega. Sa unustad, et sõitsin siia jahti pidama, mida kavatsen ka teha, ja üldse pole mul plaanis rannikule pöörduda, võta see teadmiseks, ahvinimene!" Tarzan trotsis jällegi Stimbolit.

«Olge valmis hommikul teele asuma," ütles ta Blake'ile. «Inimeste jaotamisega teil probleeme ei tule. Ma võtan ise selle käsile ja annan teile pärastiseks juhendeid."

Nende sõnadega ta lahkus ja kadus džunglisse.

V. Välk Ara

Koit polnud veel hahetama löönud, kuid laagris käis juba askeldamine ja kokkulepitud ajaks olid kõik lahkumiseks valmis, nii pakid kui inimesed. Kandjad ootasid märguannet asuda teele itta, rannikule. Blake ja Stimbol suitsetasid vaikides. Äkki lõi nende kõrval puu oks kõikuma, kostis lehtede sahinat ja Ahvide Tarzan hüppas kergelt maha.

Neegrite hulgast kuuldus summutatud hirmukarjatusi. Ahvinimene kõnetas neid nende enda murdes.

«Olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja," kuulutas ta. «Saadate valgeid läbi minu maa ja hakkate tapma minu loomi. Mulle see ei meeldi. Olen hinge põhjani nördinud. Kui tahate oma perekondade juurde tagasi minna, siis kuulake mind tähelepanelikult ja tehke nii, nagu käsib Tarzan." Ahvinimene osutas neegrite peamehele. , «Lähed saatma noort bwanat, kel ma luban pildistada oma maa-alal kõike, mida ta soovib. Valid endale inimesed, pool salgast, kes lähevad koos sinuga."

Seejärel pöördus ta teise mustanahalise poole.

28

«Sina võtad ülejäänud ja lähed koos vana bwanaga raudteeni," käsutas ta. «Hakkate minema otsekohe, teelt kõrvale pööramata. Ära luba tal küttida ja hoia ka ise tagasi, ehk siis ainult toiduks või enesekaitseks. Tee kõik nii, nagu ma ütlesin. Pea meeles: Tarzan näeb kõike ega andesta midagi." Seejärel pöördus ta valgete poole.

„Blake," ütles ta, „korraldused on tehtud. Võid minna, millal ja kuhu pead vajalikuks. Mis küttimisse puutub, otsusta ise oma äranägemise järgi. Oled mu külaline."

Stimboli poole pöördudes lausus Tarzan:
„Sina lahkud jalamaid minu maalt. Tulirelva luban kasutada ainult enesekaitseks. Vastasel korral jääd sa sellest ilma. Ma ei luba sul küttida isegi toidu hankimiseks. Söögi eest kannab hoolt sinu salga peamees."
„Nüüd pea suu ja kuula, mida mina sulle ütlen!" käratas enesevalitsuse kaotanud Stimbol. „Kui sa arvad, et lasen kellelgi oma Ameerika kodaniku õigusi riivata, siis eksid rängalt. Võta teadmiseks, et võin sind ja sinu neetud džungleid nelikümmend korda osta ja müüa, tekitamata vähimatki kahju oma taskule. Kristuse nimel, Blake, tee sellele kretiinile selgeks, et ma hakkan küttima siis, kui iganes soovin."
Tarzan kutsus Stimboli salga peamehe enda juurde.
„Võite teele asuda," ütles ta. „Kui see valge ei järgne teile, jätke ta saatuse hooleks, kui ta aga leplikumaks muutub, juhtige ta raudteeni. Tema käske täitke vaid siis, kui need ei käi vastu minu omadele. Teele!"
Minut hiljem suundus Stimboli salk džungli poole, ka Blake oma inimestega lahkus laagrist.
Stimbol kukkus ähvardama ja sajatama, kuid tema inimesed läksid rahulikul ilmel mööda, suundudes itta.
Tarzan hüppas oksale ja kadus lehestikku. Stimbol jäi üksi inimtühja laagrisse.
Alandusest märatsedes ja viimset kui üht needes tormas ta järele inimestele, kes tema vannutused ja ähvardused kõrvust mööda lasksid. Sünge ja vaikivana sättis Stimbol end lõpuks inimaheliku etteotsa, tajudes kibedusega, et ahvinimese võim on tema omast suurem. Tema hinges kobrutas endiselt viha, peas kihasid enneolematud kättemaksuplaanid.
Soovides olla kindel, et tema käske täidetakse, oli Tarzan puid mööda kaugele ette läinud ja peatus nüüd raja kohal, oodates Stimboli ilmumist. Eemalt kostsid inimese sammud. Tagant kuuldus mingisugust liikumist: rada mööda läks inimestele vastu must karvane inimesega sarnanev kogu. Ahvide Tarzan tervitas teda, lahkumata oma varjupaigast.
„ Bolgani!" kutsus ta vaevu kuuldavalt.
Gorilla peatus, tõusis tagajalgadele ja vaatas ümber.
29
„See olen mina, Tarzan," lausus ahvinimene. Gorilla hakkas torisema. „Olen Bolgani."
«Eestpoolt tuleb tarmangani," hoiatas Tarzan.
„Ma tapan ta!"
Bolgani paljastas kihvad.
„Ära puutu teda," ütles Tarzan. „ Temal ja ta inimestel on palju müristavaid keppe. Ajasin tarmangani džunglist ära. Lase ta mööda. Astu rajalt kõrvale. Las rumalad gomanganid ja veelgi rumalam tarmangani lähevad mööda, aimamata Tarzani ja Bolgani juuresolekut."
Samal ajal tõmbus taevas kiiresti pilve, kauguses kõmistas kõu. Ahvinimene ja gorilla tõstsid pilgu üles, areenile, kus iga hetk olid märatsema puhkemas ohjeldamatud loodusjõud, sootuks julgemad ja hukatuslikumad kui nad ise.
Kõrguses sähvatas välk Ara. Neile mõlemale oli see kõu Panda vibust väljalastud nool, suured vihmapiisad tuul Usha veri, mis voolas tema haavatud kehast.
Loodusjõudude surve all tõmbus džungel otsekui kössi. Ümberringi läks pimedaks. Hakkas kallama paduvihma. Lehed ja oksad rebenesid mürinast, puud vajusid rohukõrtena looka. Loomad pugesid peitu, kes kuhu sai, võimetud vastu panema raevuka jõu kohutavale survele, mida nad pidasid ülimaks.

Tarzan tõmbus oksaharude vahel kerra, selg pööratud paduvihma poole. Puu all kössitas läbimärg ja porine Bolgani. Mõlemad ootasid halva ilma möödumist, sest midagi muud ei jäänud neil üle. .

Torm märatses endiselt. Ümberringi kõmises kõu.

Käis silmipimestav sähvatus ja oks, millel kükitas Tarzan, murdus pooleks ning langes rajale.

Ahvinimene lendas alla ja jäi kukkumisest uimasena lamama.

Torm lõppes niisama äkki, kui oli alanudki. Pilvede vahelt vaatas välja päike Kudu.

Heitunud Bolgani ei söandanud oma varjupaigast välja minna, vaid oli seal vagusi ega liigutanudki.

Läbimärg, külmast lõdisev ja maruvihane Stimbol kõndis mudasel libedal rajal ega teadnudki, et ta inimesed olid maha jäänud ja halva ilma eest puude all varju otsinud.

Käänaku taga tõkestas teed mahakukkunud oks, mille all ta

kohe ei märganudki lamavat inimest, aga kui märkas ja ära tundis, hakkas süda suurest rõõmust pekslema.

Tarzani surm annaks talle vabad käed ja ta võiks uuesti teha kõike, mida süda lustib. Kuid kas ahvinimene oli ikka surnud?

Stimbol hüppas Tarzani keha juurde, laskus põlvili ja surus kõrva ta rinna vastu. Ameeriklase näol peegeldus pettumus: Tarzan elas. Stimbol heitis pilgu taha ja ta silmades süttis kaval helk. Rajal polnud hingelistki, järelikult ei näe teda keegi. Ta oli sattunud palgest palgesse sellega, kes oli teda rängalt alandanud ja lamas praegu teadvusetult. Sümbolile näis, et läheduses pole kedagi, ta ei näinud sagris karvaga kogu, kes inimese liginedes oli hääletult püsti tõusnud.

Stimbol tõmbas tupest jahinoa. Ta torkab selle tera metslase südamesse, pöördub jooksujalu tagasi ja teeb näo, et ootab oma inimesi. Pärast leiavad nad Tarzani surnukeha, kuid keegi ei aima tema surma põhjust.

Tulnud teadvusele, hakkas ahvinimene äkki liigutama. Stimbol mõistis, et ei tohi viivitada, kuid selsamal silmapilgul haaras lehtede vahelt läbi torgatud karvane käpp tal õlast kinni. Ameeriklane pööras end vandudes ümber ja nägi Bolgani võigast lõusta. Stimbol tõstis noa, sihtides gorillale rindu, kuid Bolgani kiskus tal relva käest ja viskas põõsasse.

Paljastanud hirmsas vihas suured kollased kihvad, kavatses gorilla need Stimboli kõrisse lüüa, kuid siis avas Tarzan silmad.

„Kreeg-ah!" hüüdis ahvinimene hoiatavalt.

Bolgani peatus ja silmitses oma kaaslast.

„Lase ta lahti," käskis Tarzan.

„Tarmangani tahtis Tarzanit tappa," seletas gorilla, „kuid Bolgani takistas teda. Bolgani tapab ta!"

Ja gorilla hakkas hirmuäratavalt lõrisema.

„Ei!" raius Tarzan. Jäta tarmangani rahule!"

Gorilla kuuletus ja samal sekundil ilmusid rajale neegrid. Inimesi nähes sattus gorilla ärevusse.

„Mine džunglisse, Bolgani," ütles Tarzan. „Ma saan ise hakkama."

Torisenud lõpetuseks, kadus gorilla puude vahele.

„Noh, Stimbol, sul vedas mehemoodi," ütles ahvinimene. „Sa pääsesid surmast. Saatus oli sulle heatahtlik. Olen siin kahel põhjusel. Esiteks tahtsin kontrollida, kuidas mu käske täidetakse, teiseks tulin sind kaitsma neegrite eest. Mulle ei meeldinud,

kuidas nad hommikul sind silmitsesid. Džunglisse eksida on lihtsamast lihtsam. Džungel tapab, nagu tapab mürk või nuga. Tundsin sinu eest vastutust, sest oled valge, aga nüüd on see tunne kadunud. Ma ei tapa sind, Stimbol, kuigi oled selle ära teeninud, kuid edasi lähed sa ilma minuta ja näed õige pea, et džungel pole kuigi sõbralik ja on parem, kui sul pole ühtegi vaenlast."

Seda öelnud, hüppas ahvinimene puu otsa ja kadus silmist.

Stimbol oleks justkui plahvatanud. Ta kukkus neegrite peale röökima, valades nad üle ropu sõimuga, sest tahtis näidata, et ei karda Tarzanit. Tundes, et kaotatud enesekindlus hakkab tagasi tulema, otsustas ta kiusu pärast Tarzani keelust üle astuda ja laskis juba esimesel võimalusel maha antiloobi.

Õhtusel puhkepeatusel olid Stimboli inimesed rusutud meeleolus. Neegrid hoidsid kobarasse ja sosistasid isekeskis.

„Ta tappis antiloobi. Tarzan vihastab nüüd meie peale," sõnas üks.

„Ta karistab meid," lausus salga peamees.

„Meie bwana on kuri inimene," sekkus teine. „Parem, kui ta ära sureks, kuid meie ei tohi teda tappa. Tarzan ei lubanud!"

„Kui ta džunglisse jätta, saab ta otsa." >

„Tarzan käskis meil oma kohust täita."

„Jah, kuid ainult seni, kuni paha bwana tema korraldusi täidab."

Pikast teest kurnatud Stimbol vajus sügavasse unne. Kui ta ärkas, seisis päike juba kõrgel taevas. Ta hakkas valjusti teenrit hüüdma, kuid keegi ei vastanud. Ümberringi oli kõik vaikne.

„Laisad orikad," kirus ta. „Nüüd nad mu käest alles saavad."

Stimbol tõusis ja pani end riidesse, aga kui ta telgist välja astus, siis leidis, et oli jäänud üksi. Võtnud ühes varustuse, olid inimesed jalga lasknud ja jätnud talle vaid väikese toidupaki. Ta oli Aafrika pärapõrgusse maha jäetud!

Esimese hooga tahtis Stimbol kahmata karabiini ja neegritele järele joosta, aga pisut aru pidanud, mõtles ta ümber, sest ei tahtnud asjatult riskida. Jäi vaid üks väljapääs: otsida üles Bla-ke ja ühineda tema salgaga. Et Blake teda saatuse hoolde ei jäta, selles Stimbol ei kahelnud. Blake'ist lahutas teda kahe päeva tee ja niiviisi ilma kompsudeta võis ta oma endisele teekaaslase nä-alaga järele jõuda.

32

Sellise otsuse teinud, sai Stimbol indu juurde. Ta asus suure isuga pruukosti võtma ja sõi kõhu kõvasti täis, pani toidukraami puldanist kotti, täitis padrunitasku ning kuuetaskud padrunitega ja hakkas jõulisel sammul rada mööda tagasi astuma.

Teed tundis ta hästi, sest käis seda juba kolmandat korda ja seetõttu ei kahelnud, et jõuab hõlpsasti sinna kohta, kus nad olid Blake'iga lahku läinud. Stimbol oli täis otsustavust käia peatusi tegemata kuni pimedani, kuid jõudnud kenale välule, otsustas mõni minut puhata. Toetanud selja vastu puud, ta ei märganudki, et paar meetrit kaugemal liikusid korraks põõsad ja lõi lainetama rohi, aga kui olekski märganud, poleks ta kindla peale seda tähtsaks pidanud.

Kustutanud sigareti, tõusis Stimbol püsti, võttis puldankoti ja läks edasi, kuid ei jõudnud astuda paari meetritki, kui selja taga põõsast kõlas ähvardav möiratus. Stimbol tardus paigale. Põõsas lõi kahte lehte ja nähtavale ilmus suure mustalakalise lõvi pea.

Stimbol pistis suurest hirmust kisendama, pillas koti maha, viskas karabiini minema ja ronis puu otsa. Numa kõverad küünised krabasid ta saabast. Stimbol lendas nagu püssist lastud üles ja vajus jõuetuna tüve najale, ahmides suuga õhku. Metsikult möirgav Numa põrkas toidukoti otsa ja hakkas inimlõh-nast ärritatuna küüntega riiet katki rebima, kuni jõudis selle sisuni.

Tõmbunud kägarasse, jälgis Stimbol vihases jõuetuses lõvi tegutsemist.
Õige pea tüdines Numa koti tuuseldamisest ja suundus põõsaste poole, kuid siis äratas ta tähelepanu tarmangani müristav kepp. Kiskja nuuskis mahavisatud püssi, katsus seda käpaga, võttis lõpuks hambusse ja hakkas hoogsal sammul oma koopa poole minema.
Terve päev ja öö oli Stimbolile üksainus õud, millele ei paistnud lõppu tulevat. Lõvi tuli peagi tagasi ja hoidis teda õhtuni puu otsas. Ja kui hämardus, ei suutnud miski sundida ameeriklast laskuma džungli hirmuäratavasse pimedusse. Koit leidis ta eest otsekui palavikus värisevana.
Veendunud, et lõvi oli ära läinud, ronis Stimbol ettevaatlikult puu otsast maha ja tormas kabuhirmus edasi, suutmata läbielatud vapustuse tõttu midagi mõelda. Jalad kandsid teda suurivaevu, vähimagi sahina puhul kargas ta nagu sõge võpatades
33
kõrvale. Vaid vähesed oleksid hirmunud vanamehes ära tundnud Wilbur Stimboli, börsimaakleri New Yorgi firmast „ Stimbol ja Co".

VI. Rist

Stimboli salka tabanud torm ajas sassi James Blake'i plaanid ja muutis järsult kogu tema elukäiku.
Võtnud endaga kaasa ainult ühe neegri fotoaparaati ja varu-kafabiini kandma, läks Blake salgast lahku ja siirdus otsima lõvisid, kelle jälgi kohtas igal sammul.
Lepiti kokku, et Blake ühineb salgaga südapäeval puhkepea-tuse ajal. Kooskõlastati safari liikumise suund ja kiirus. Ameeriklast saatev teener oli tark ja kogenud inimene, temale antigi ülesanne toimetada Blake laagrisse elusalt ja tervelt. Täielikult saatjale lootes andus Blake tervenisti kaasakiskuvale tegevusele — pildistamisobjektide otsimisele, mõtlemata ajale ja teekonnale.
Peagi kohtasid nad seitsmest lõvist koosnevat perekonda, kelle hulgas oli suurepärane täiskasvanud isane, emane ja viis erinevas vanuses poega.
Blake'i ja tema kaaslase silme all suundusid lõvid rahulikult paksu metsa. Inimesed läksid neile järele, lootes tabada sobivat valgust pildistada ja saada just niisugune momentvõte, millest unistas valge.
Kaks tundi rühkisid nad visalt mööda jälgi, kuid soodsat hetke ei tulnudki. Siis katsid mustad pilved paari sekundiga taeva ja mõne minuti pärast puhkes äike, mis tormas neist üle nagu raevukas ekvatoriaalorkaan. Hetk hiljem, silmipimestava sähvatuse ja kõrvulukustava kõuekärgatuse vahel, tabas James Hunter Blake'i õnnetus.
Ta ei teadnud, kui kaua oli kestnud šokiseisund, mis oli teda tabanud siis, kui välk tema jalgade ette maasse lõi. Kui ta uuesti silmad avas, oli äike möödas ja läbi lehestiku paistis ere päike. Uimaseks põrutatud, võimetu hindama õnnetuse suurust ja mõistma selle põhjust, kergitas Blake end suurivaevu küünar-nukkide najale ja vaatas ümberringi. Tema pilgule avanev vaatepilt tõi ta kiiresti teadvusele. Paarkümmend meetrit eemal asus lövipere, kes silmitses teda võidurõõmsal ilmel.
34
Nagu inimesed, erinevad ka lõvid üksteisest nii iseloomu kui temperamendi poolest.
Elus asja jälgivatel kiskjatel polnud inimsooga suhtlemise kogemusi, oma eluajal olid nad näinud kõigest mõnda inimest ega pidanud nendele jahti, sest neil oli alati kõht täis. Seepärast Blake nende kergesti erutuvat närvisüsteemi kuigi tugevasti ei ärritanudki. Tema õnneks ilmutasid nad vaid uudishimu.
Blake'il polnud sellest kõigest õrna aimugi, ta teadis vaid, et läheduses viibib seitse lõvi ja kahjuks mitte puuris, ning kui ta isegi oleks tahtnud teha pilti, mis oleks

suurepäraselt õnnestunud, polnud tal käepärast ei fotoaparaati ega, muide, ka karabiini.

Püüdes kiskjaid mitte erutada, vaatas Blake relva otsides vargsi ümber ja vajus norgu: ta ei näinud kusagil karabiini ega oma kandjat varurelvaga. Kuhu oli neeger kadunud? Küllap hakkas lõvisid kartma ja laskis jalga.

Viis-kuus meetrit eemal nägi Blake päästvat puud. Huvitav, kas lõvid tungivad kohe kallale, kui ta püsti tõuseb?

Ameeriklane püüdis meenutada kõike, mis ta lõvidest iganes kuulnud oli, kuid midagi mõistlikku ei tulnudki meelde. Ja siis välgatas mõte, et kõik kiskjad käituvad ühtemoodi: kui jooksu pista, tormavad nad sulle järele.

Et puu juurde jõuda, pidi Blake otsejoones lõvide poole minema.

Blake ei teadnud, mida teha, kuid siis hakkas üks lõvipoegadest tema suunas tulema, seejärel teisedki, ja see hajutas kõik kõhklused, sest mida lähemale metsloomad jõudsid, seda vähem jäi tal võimalusi puu otsa pääseda.

Hirmust peaaegu minestades sundis ta end siiski aeglasel vabal sammul kiskjatele vastu minema. Et lõvid polnud psühholoogid, ei taibanud nad tema hingeseisundit. Kõige raskem oli toime tulla jalgadega: need tahtsid nagu tuulispask tormata koos südamega, mis rinnust välja kippus. Üksnes tohutu tahte-jõupingutusega õnnestus Blake'il oma seesmisest tungist jagu saada.

Ameeriklasele olid need tohutu suure vaimse pingutuse hetked. Tal tuli teha pool tosinat sammu seitsme lõvi poole, kes ei pööranud temalt silmi.

Sedamööda, kuidas vahemaa nende vahel lühanes, hakkasid metsloomad ilmutama rahutuse tundemärke. Täiskasvanud isane

35

hakkas möirgama, kõige ees sammuv noor lõvi kukkus sabaga kahele poole vihtuma, painutas pea alla ja paljastas kihvad.

Blake oli juba peaaegu puuni jõudnud, kui juhtus midagi niisugust, mis ameeriklase segadusse ajas. Viimasel hetkel hakkas emalõvi millegipärast kiunuma, kargas kõrvale ja pööras tagasi. Perekond järgnes talle.

Blake vajus rammetuna puu najale ja hakkas endale peast võetud kiivriga tuult lehvitama.

„Puh!" pääses tal suust. „ Loodan, et järgmist lõvi näen Kesk-argis loomaaias." Hinge tõmmanud, hakkas Blake uuesti neegrit hõikama ja, amata vastust, otsustas taastada kadunud saatja otsingud, sest viimane ei võinud kaugele minna.

Veidi eemal rajal leidis ameeriklane inimese söestunud laiba peaaegu üles sulanud karabiini mustaks tõmbunud toru. Fo-oaparaat oli jäljetult kadunud.

Tundemärgid näitasid, et välk oli põrutanud otseteed mus-tanahalisse, löönud ta silmapilk surnuks, lõhanud padrunid ning hävitanud fotoaparaadi ja relva.

Blake elas kaotust väga raskelt üle. Et tal polnud salga asukohast vähimatki aimu, läks ta huupi, lootes, et valitud siht on õige. Kuid ta eksis: salk asus kirdes, aga Blake suundus põhja.

Kaks päeva tungis noor ameeriklane läbi tiheda padriku, ronides ööseks puu otsa, kus vajus rahutusse unne. Esimene öö möödus vahejuhtumiteta, teisel ööl ärkas Blake sellest, et oks, millele ta oli end sisse seadnud, hakkas äkki otsekui kellegi koguka keha raskuse all painduma. Kergitanud pead, nägi ta pimeduses kahte põlevat silma. Tema poole hiilis leopard. Blake haaras püstoli ja tulistas. Kohutava möiratusega hüppas hiigel-kass üles ja prantsatas maha. Blake ei saanudki aru, oli ta tabanud või mööda lasknud.

Kummatigi ei tulnud kiskja tagasi ja hommikuks polnud temast enam jälgegi.

Džunglis ekseldes ei olnud Blake’il puudust ei söögist ega joogist. Ringihulkumise kolmandal päeval metsast välja jõudnud, leidis ameeriklane end kõrge mäeaheliku jalamilt. Pääsemine oli nüüd pelgalt aja küsimus. Blake juubeldas, tahtis laulda ja karjuda, kuid otsustas hoida jõudu ülesronimiseks. Leidmata metsast inimelamuid — aga neid pidi niivõrd viljakas

36

paikkonnas ometi olema —, lootis Blake kohata pärismaalasi kõrgmaal.

Ta ronis üles ja jõudis peagi kuristiku juurde, mille põhjas vulises oja. Elamuid tuli otsida vee lähedusest. Oli vaja minna vaid pärivoölu mööda oja kallast. Kui lihtne! Blake laskus kanjonisse ja oma suureks rõõmuks leidis piki oja kulgeva sissetallatud raja. Innustatuna peatsest kohtumisest kohalike elanikega, kes aitavad tal salga üles otsida, suundus Blake mööda teed kuristikust väljapääsu poole.

Blake oli kõndinud umbes kolm miili eluasemetest märkigi leidmata, kui pidi käänaku taga äärepealt põrkama otsa keset rada seisvale hiigelsuurele ristile.

Valgest lubjakivist tahutud rist tõusis maa kohal umbes kahekümne meetri kõrgusele. Ilmastiku mõjul oli kivi pragunenud ja paistis olevat väga vana, mida tunnistas peaaegu kulunud kiri selle kogukal alusel.

Blake hakkas uurima kivisse lõigatud tähti, kuid ei tulnud teksti väljalugemisega toime. Tähed oleksid nagu meenutanud vana-inglise keelt, kuid ameeriklane heitis selle absurdse oletuse jalamaid kõrvale.

Ta teadis, et viibis Abessiinia lõunaosas, samuti seda, et abessiinlased olid kristlased. Selgitanud risti olemasolu, ei suutnud Blake kummatigi vabaneda ähmasest ohutundest, mis kivist hoovas.

Mis kuradi lugu see oli? Vaikiv iidne kivi justkui manitses teda peatuma, hoiatades ohu eest, ning tundus samal ajal ka ähvardav ja vaenulik.

Naerdes raputas Blake endalt selle tunde maha ja läks edasi. Siiski lõi ameeriklane valgest kivipangast kaarega mööda minnes risti ette, ehkki ta polnud usklik.

Järgmise käänaku juures muutus rada märksa kitsamaks kahe rahnu pärast, mis ilmselt olid alla kukkunud püstloodse kalju tipust. Blake trügis kahe rahnumüraka vahelt läbi, kui äkki kerkis tema ette inimene ja tema taha teine. Need olid võimsa ke-haehituse ja peente näojoontega neegrid, kelle välimus ameeriklast tublisti üllatas. Nad kandsid nahast kamisoole, mille rikkaliku ornamendi taustal paistsid välja ristid, uhkeid pükse ja kergeid sandaale, mille seemisnahksed rihmad ümbritsesid rista-kuti sääri kuni põlvedeni. Blake pani tähele nende ebatavalisi leopardinahast peakatteid, mis nagu kiivrid tihkelt pead katsid

37

ja kõrvu varjasid, samuti suuri kahe käe mõõku ja teravakas ihutud otsikutega odasid. Just odaotsikud köitsidki esmajoones tema tähelepanu, sest üks toetus tema kõhu ja teine selja vastu.

„Kes sa oled? Mis su nimi on?" küsis neeger, kes oli tõkestanud Blake'i tee.

Ootamatusest sattus Blake segadusse. Oleks teda kõnetatud kreeka keeles, oleks ta palju vähem imestanud kui selle üle, mida ta kuulis Kesk-Aafrika põlisasuka suust. Ameeriklane tardus soolasambaks.

„Nähtavasti on see tüüp saratseen," lausus neeger Blake'i selja taga, „ega mõista sõnagi. Ehk on ta piilur?"

„Ei, Peter Wiggs. Sa eksid niisama kindlasti, kui mu nimi on Paul Bodkin. Minul on vilunud silm."

„On kes ta on, kuid ta tuleb viia kapteni juurde, Paul, et see ta üle kuulaks."

„Aga miks me ei võiks kõigepealt teda ise üle kuulata,' kui ta muidugi vastata tahab?"

„Pea suu ja vii ta kapteni juurde," kamandas Peter. „Ma jään teed valvama, kuni sa tagasi tuled."

Paul andis Blake'iie märku edasi minna ja asus tema selja taha, hoides terava otsikuga oda löögivalmis. Peagi jõudis Blake kaljusse raiutud tunneli sissekäigu ette, kus maas vedelesid vaigused tõrvikud.

Paul Bodkin tõstis ühe tõrviku üles, võttis plekk-karbist taela, lõi tulekivi abil välja sädeme ja, süüdanud tõrviku, suskas odaga Blake'iie selga. Ameeriklane astus pimedusse.

VII. Maolik salakavalus

Wilbur Stimbol eksles džunglis neli ööpäeva. Vapustatud talle osaks saanud õnnetustest, tiirutas ta ringiratast mööda metsa, kus iga puu taga viirastusid talle koletud nägemused. Hirmust kaotas ta võime midagi mõtelda. Tema rõivad olid räbaldunud ja katsid kõhnunud keha hädavaevalt. Millalgi hallid juuksed ja habe olid nüüd täiesti valged ja sarnanesid takkudega.

Lonkimisi sattunud laiale, hästi sissetallatud teele, kus nädala jooksul kõndisid Ibn Jadi inimesed, hobused, lambad ja kitsed,

arvas ameeriklane millegipärast, et oli leidnud Blake'i salga jäljed. Tee tõi ta šeik Ibn Jadi laagrisse.

Esimesena silmas kurnatud vanameest Fejjuan, gallast ori, kes toimetas ta otsekohe šeigi telki, kus Ibn Jad oma venna Tol-logi ja teiste beduiinide seltsis kohvi juues mõnules.

„Oo, allah! Kelle sa siia oled toonud?" imestas šeik.

„Võib-olla on see püha mees?" oletas neeger. „Ta on kerjus, räbalates, relvitu. Arvatavasti on ta väga püha inimene."

„Kes sa oled?" küsis Ibn Jad.

„Ma eksisin ära ja olen nälga suremas. Andke süüa," palus Stimbol.

Kuid keegi ei saanud ameeriklasest aru.

„Veel üks uskmatu," turtsatas Fahd. „On ta sakslane või?"

„Pigem inglane," ütles Tollog.

„Aga ehk on prantslane?" oletas Ibn Jad. „Räägi temaga, Fahd. Sa ju õppisid alžeeria sõdurite juures seda jubedat keelt."

„Kes sa oled, võõras?" kõnetas Fahd teda prantsuse keeles.

„Olen ameeriklane," vastas Stimbol kergendusega, rõõmustades võimaluse üle araablastega suhelda. „Ma olen teelt eksinud ja nälga suremas."

Fahd tõlkis.

Ibn Jad käskis süüa tuua ja kuni võõras sõi, jätkus kõnelus Fahdi vahendusel. Stimbol jutustas, et ta oma inimesed olid ta maha jätnud, ja tõotas head tasu, kui ta rannikule viiakse. Jõuetu vanamehe juuresolek ei klappinud kuidagi kokku šeigi plaanidega ja ta otsustas võõrast lahti saada, mida ei varjanudki kokkutulnute eest.

Kuid Fahd, kes kavatses rikka kelkimishimulise vanamehe pealt kasu lõigata, hakkas peale käima, et Stimbol kas või mõneks ajaks laagrisse jäetaks, väljendades ühtlasi valmisolekut ameeriklast oma telki paigutada ja tema eest vastutada.

„Ibn Jad kavatses sind tappa, uskmatu," ütles Fahd Sümbolile, kui nad kahekesi jäid. „Kuid Fahd ei lase sulle liiga teha. Nüüdsest peale on sinu saatus Fahdi kätes. Kuid selle eest pean ma tasu saama. Kui palju sa enda päästmise eest maksad?"

„Sa saad rikkaks meheks," vastas Stimbol.

Ka järgmistel päevadel ei jätnud ameeriklane kasutamata võimalust kiidelda Fahdi ees oma hiigelsuure varandusega. Andudes unistustele tulevasest luksusest ja võimust, hakkas ahne beduiin kartma, et keegi võiks tema õnne segada, ja meenutas

39

seepärast Sümbolile väsimatult, et Ibn Jad himustab endiselt tema verd.

Kraami kokku pakkinud, jätkasid araablased teed legendaarse linna Leopardo di Nimmri poole. Teel palus Zeyd šeigilt tema tütre kätt, kuid Tollog hakkas Ibn Jadile peale käima, et see annaks Ateja naiseks Fahdile. Tollog oli alati Fahdi kiitnud, kui viimane lähedal juhtus olema, et beduiin tunneks end tema ees võlglasena.

Ja kuigi Zeydile öeldi ära, ei suutnud Fahd kuidagi rahuneda. Kiivusest vaevatuna haudus ta päeval ja öösel plaane, kuidas võistlejast vabaneda. Lõpuks avanes soodne juhus.

Alalõpmata Zeydi järel nuhkides tegi Fahd kindlaks, et Zeyd ei käinud enam õhtustel nõupidamistel, Ateja aga lahkus salaja kodunt niipea, kui pimenes. Fahd hiilis neiule järele ja tema kahtlused leidsid kinnitust: Zeyd ja Ateja käisid endiselt kohtumas.

Järgmisel õhtul ei läinud Fahd nõupidamisele, vaid peitis end Zeydi telgi lähedale, ja kui viimane kohtumisele läks, lipsas telki, võttis arkebuusi ja, hiilinud kohale, kus oma armastatut oodates piinles Zeyd, peitis end mõne sammu kaugusele.

Ateja hilines.

Fahd tõstis relva ja sihtis hoolikalt, kuid hoopiski mitte, võistlejat. Oma kavaluselt ei andnud Fahd põrmugi alla rebasele. Tapnuks ta Zeydi, oleks Ateja jalamaid taibanud, kes tema kallima maha laskis, ja Fahd oleks neiu jäädavalt kaotanud.

Sealsamas lähedal tagasikäänatud telgisiilu all oli sõpradega istet võtnud Ibn Jad. Kas Fahd tõepoolest sihtis šeiki? Jälle mitte. Keda siis ometi? Mitte kedagi! Seigile oli veel vara otsa peale teha. Esialgu oli tarvis leida aare, mille saladust Fahdi arvates teadis ainult Ibn Jad.

Tegelikult võttis Fahd kirbule šeigi telgi ühe tugiposti. Ta sihtis kaua ja hoolikalt ning vajutas siis päästikule. Post murdus pooleks ja kukkus maha, olles äärepealt riivanud Ibn Jadi. pead. Samal hetkel viskas Fahd relva eemale ja hüppas appi karjudes jahmunud Zeydi kallale. Tema kisa peale jooksid kokku erutatud beduiinid ja üsna pea saabus ka šeik ise.

„Mida see kõik tähendab?" küsis Ibn Jad, silmitsedes arusaamatuses Fahdi, kes Zeydi kinni hoidis.

„Oo, allah, poleks mind olnud, oleks ta su tapnud, Ibn Jad! Kuid ma sain õigel ajal jaole."

40

„Ta valetab!" hüüdis Zeyd. „Lask tehti minu tagant. Kui keegi tulistasid, siis oli see Fahd ise."

Hirmust suurte silmadega jooksis Ateja oma väljavalitu juurde.

„Mina pole milleski süüdi, see on niisama õige kui see, et Allah on suur ja Muhamed on tema prohvet," vandus Zeyd.

„Ma polegi kinnitanud, et see sina olid," lausus Ibn Jad.

Fahd ei öelnud arkebuusi kohta sõnakestki, lootes, et selle leiab keegi teine ja siis läheb Zeydil täbarasti. Ta ei eksinud. Relva leidis Tollog ja andis leiu šeigile.

„Vaatame valguse käes," lausus Ibn Jad. „Ahaa! Kukkusidki sisse, Zeyd! Valetada peab oskama. Piisab ainsast pilgust veendumaks, et arkebuus kuulub sulle."

Ateja astus katkendlikult hingates Zeydile lähemale.

„See polnud mina!" karjus Zeyd. „See on sihilikult tehtud!"

„Viige ta ära!" käskis Ibn Jad. „Ja siduge kõvemini kinni!"

Ateja sööstis isa juurde ja langes tema ette põlvili.
„Ära tapa teda!" anus neiu. „Ta ei võinud tulistada. See polnud tema!"
‚Jäta hüsteeria!" ütles šeik karmilt. „Mine oma telki ja et sa sealt sammugi kaugemale ei lähe!"
Nägu määrdunud rätikuga varjates irvitas Fahd kahjurõõmsalt.
Aeg läks. Telki jäetud Zeyd püüdis asjatult köidikutest vabaneda.
Pisarsilmil ootas šeigi tütar, et Ibn Jad naisega jääksid magama. Kuuldes nende ühtlast hingamist, tõusis neiu üles, võttis salamahti valmispandud kompsu, kergitas telgisiilu ja lipsas välja. Käsikaudu kobades otsis ta üles Zeydi relva, mis oli jäänud telgi kõrvale, ja hiilis oma armastatu telki.
„Kes seal on?" küsis Zeyd.
„Tasem," ütles neiu. „See olen mina, sinu Ateja."
„Mu armsam!" rõõmustas Zeyd.
„Tõin sulle süüa ja relva," ütles neiu tema köidikuid lahti harutades. „Kõik, nüüd oled vaba. Ülejäänu pole minu võimuses. Kuid nii päeval kui öösel palub sinu Ateja, et allah sind hoiaks. Põgene, mu armsam!"
Zeyd surus neiu oma rinna vastu, suudles teda ja kadus öhe.

VIIL Söör Richard

Blake, keda Paul Bodkin tagant tõukas, leidis end pikast mäkke tõusvast tunnelist. Kaugel ees paistis valgussõõr. Sinna väljapääsu poole nüüd mõlemad mehed tüürisidki, tõustes mööda trepiastmeid üles. Välja jõudnud, kissitas Blake eredast päikesepaistest silmi. Ta viibis laial siledal mäenukil mõnisada meetrit jalamist kõrgemal. Ameeriklase pilgule avanes imekaunis avar metsaistandikuga org.
Otse Blake'i ees ja paremal oli järsak. Blake vaatas vasakule ja jahmus.
Kaljunukk lõppes määratu müüriga, mille mõlemal poolel kõrgusid ümmargused tornid kõrgete kitsaste laskeavadega. Müüri keskel oli hiigelsuur uks.
„Hei, vahimehed!" hüüdis Paul Bodkin. „Tehke lahti! Tõin vangi."
Uks avanes. Astunud sisse, nägi ameeriklane kalju vastu liibuvat vahiputkat, mille juures viibis salkkond sõdureid — umbes paarkümmend inimest, kes kõik kandsid samasuguseid rõivaid nagu Paul Bodkin, punane rist rinnal. Enamik vahisõdu-reist oli relvastatud kahe käe mõõgaga, mida nad hoidsid pidemest, tera vastu maad. Lasipuu külge seotud hobustel olid erksavärvilised rakmed, mis manasid Blake'i vaimusilma ette pilte keskaja rüütliturniiridest.
Neegrite omapärased kehakatted, hobuseriistad, laskeavadega lausmüür ja vahtkond teel — see kõik tundus niivõrd ebareaalne, et Blake isegi ei imestanud, kui vahiputka uks avanes ja sealt astus välja ilus valge noormees, kes kandis rõngassärki, mille peale oli heidetud purpurpunane tuunika. Noormehe pead kattis sepistatud alusmütsiga kiiver. Relvadeks olid tal raske mõõk ja pistoda. Ilmselt kuulusid talle ka seina najale asetatud pikk oda ja kilp punase ristiga, mille juurde jäi ta seisma.
„Uskumatu!" hüüatas noormees Blake'i silmitsedes. „Vahi-mees, kelle sa siia oled toonud?"
„Sinu loal, õilis isand, vangi," vastas Paul Bodkin aupaklikult.
«Loomulikult on see saratseen?" küsis nooruk.
„Julgen mitte nõustuda, söör Richard," väitis Paul. „Nägin oma silmaga, kuidas ta Risti ees risti lõi." „Too ta lähemale!"

Bodkin tõukas Blake'iie odaga selga, millest ameeriklane ei teinud väljagi, sest sel hetkel turgatas talle pähe äkkmõte, mis määras kõik. Ja nemad arvasid, et suudavad teda alt vedada?

Muide, see oli neil peaaegu korda läinud.

Blake astus kähku noormehe juurde ja jäi tema ette seisma, muiates irooniliselt. Sõdur silmitses teda kõrgil pilgul.

„Kust sa tuled? Mis tõi sind Kalmude orgu?"

Naeratus kadus ameeriklase näolt. See oli juba liig mis liig!

„Jäta lollitamine, poiss," ütles Blake iga sõna selgesti hääldades. „Kus on režissöör?"

„Režissöör? Ma ei mõista."

„Loomulikult ei mõista," lausus Blake pilkavalt. „Ainult ära ütle, et koorid minult nüüd seitse ja pool tuhat dollarit."

„ Kõigi pühade nimel! Sinu sõnad on arusaamatud, kuid olen nördinud sinu toonist. See on Richard Montmorency kõrvadele ülimalt solvav!"

‚Jälle ajad sa oma joru!" vihastas Blake. „Kui režissöör on ära, kutsu siis tema abi või operaator. Või saada stsenaristi järele. Ehk leidub temal kainet mõistust, kui sinul seda pole."

„ Juba jälle? Kes ma siis sinu arust õige olen, kui mitte Nimm-ri õilis rüütel Richard Montmorency?"

Blake vangutas lootusetult pead ja pöördus siis sõdurite poole, kes olid jutuajamist kuuldes nende ümber kogunenud. Ameeriklane lootis näha mõistvaid naeratusi, mis oleksid kõnelnud lollitamisest, kuid inimeste näod jäid läbitungimatuks ja tõsiseks.

„Kuule," pöördus ta Paul Bodkini poole, „ehk keegi siiski teab, kus on režissöör?"

„Režissöör?" kordas Bodkin nõutult ja raputas pead. „Nii Nimmris kui kogu Kalmude orus pole kedagi sellenimelist."

„Väga kahju," ütles Blake. „Kui pole režissööri, siis on ehk valvur?"

„Ah, valvel!" hüüdis Bodkin selginenud ilmel. „Söör Richard ongi valve."

„Oh issand!" ägas Blake noormehe poole pöördudes. „Palun vabandust, arvatavasti oled sa üks siinsetest patsientidest?"

„Mis patsientidest? Sa väljendud tõepoolest kummaliselt, ehkki teed seda inglise keeles," vastas nooruk väärikalt. „Kuid piilur räägib õigust — just täna ma olengi värawvalves."

Blake hakkas uskuma, et ta on segaseks läinud või vähemasti

kaotanud võime loogiliselt mõelda. Nii valge noormees kui ka neegrid ei paistnud olevat hullumeelsed. Ameeriklane silmitses uurivalt väravavalvet.

„Palun vabandust," ütles Blake oma kõikevõitva naeratusega. „Ma käitusin ebakorrektselt. See kõik on tingitud närvipingest ja ka sellest, et ekslesin kaua džunglis ringi ega ole peaaegu midagi söönud. Mulle tundus, et te naerate minu üle, ega osanud teha midagi targemat kui teiega kaasa mängida. Öelge, kuhu ma olen sattunud? Kuidas on selle koha nimi?"

„See on Nimmri linn," vastas noormees.

„Kas teil on täna rahvuspidu või mõni muu sündmus?" uudistas Blake.

„Ma ei mõista," lausus noormees.

„Noh, olgu pealegi, olete ehk massistseenist? Kas mängite ajaloolist näidendit?"

„Mis segane jutt see on? Näidend?" „Nojah. Kõik need kostüümid..."

„Mida erilist on meie rõivastes? Muidugi on need pisut kantud, kuid palju paremad sinu omadest. Igal juhul on nad väga mugavad iga päev ratsutada."

„Sa tahad öelda, et kannad neid argipäeval?" hüüdis Blake umbusklikult.

‚Ja miks ka mitte? Kuid aitab sellest. Jätkame jutuajamist mujal. Viige ta sisse. Ja sina, Bodkin, mine tagasi!"

Nooruk pööras ringi ja sisenes ruumi. Kaks sõdurit haarasid hoolimatult Blake'ist kinni ja tõukasid ta sisse.

Toas, kuhu Blake sattus, oli kõrge jämedate taladega lagi. Talad olid rohmakalt käsitsi tahutud ja aegade jooksul mustunud. Kivipõrandal seisis laud, mille taga noormees istet võttis. Vahi-mehed viisid Blake'i tema juurde ja jäid sinnasamasse kõrvale seisma.

„Nimi?" küsis nooruk.

„ Blake."

„Blake ja kõik?"

„James Hunter Blake."

„Sinu tiitel?"

„Mul pole tiitlit."

„Aa! Tuleb välja, et sa polegi aadlik?"

„Tuleb välja küll."

„Kust maalt sa oled?"

„ Ameerikast. '"

«Ameerika? Sellist maad pole olemas." „Mispärast?"

„ Sellepärast et ma pole ilmaski sellest kuulnud. Mida sa tegid Kalmude orus? Kas sa ei teadnud, et sinna ei tohi minna?"

„Ma ju räägin, et eksisin ära ja mul pole aimugi, kus olen. Pean minema tagasi salga juurde ja siis rannikule."

„See on välistatud. Saratseenid on meid sisse piiranud. Oleme juba seitsesada kolmkümmend viis aastat nende piiramisrõngas olnud. Kuidas sul üldse õnnestus vaenlase leerist läbi tungida? Kuidas läbisid nende vägede asukoha?"

«Polnud seal mingeid vägesid."

„Sa valetad Richard Montmorencyle. Kui oled õilsast soost, siis oled kohustatud rääkima sellest, mida sa nägid. Kuid mina arvan, et oled alatu piilur, kelle saatis siia saratseenide sultan. Parem tunnista heaga üles, või muidu viiakse sind kuninga ette ja pigistatakse, ülestunnistus välja mitte eriti meeldival kombel. Noh, kuidas siis jääb?"

„Mul pole midagi üles tunnistada. Vii mind kuninga ette, mul ükspuha. Ehk annab ta mulle vähemalt süüa."

„ Sulle antakse süüa siin, et sa pärast ei räägiks, nagu poleks Richard Montmorency näljase vastu lahke olnud. Hei, Michael! Kus on see looder? Michael!"

Ilmus unine teismeline, kes hõõrus määrdunud rusikaga silmi. Ta kandis lühikest kuube, rohelisi kootud sukki ja bareti küljes toretsevat sulge.

„On alles unimütsi" hüüdis söör Richard. „Sa igavene laiskvorst! Too vaesele teekäijale leiba ja liha ja kähku!"

Poisiklutt jõllitas Blake'ile otsa.

„Isand, kas see on saratseen?" küsis teener.

„Mis seal vahet?" nähvas söör Richard. „Sina ei annaks vist isegi Jeesus Kristusele leivatükki rahvasummas, kui seal oleks ka üksainus uskmatu. Liiguta end, mühakas! Võõramaalase kõht on tühi."

Seejärel pöördus ta Blake'i poole.

„Sa käitud üsna korralikult," ütles ta. „Ime!ik, et sinu soontes ei voola õilis veri, sest sinu kombed ei anna põhjust arvata, et oled madalast soost."

„Ma pole selle üle kunagi mõelnud," ütles Blake avala naeratusega.

„Ehk oli su isa vähemalt rüütel?"
Blake arutles palavikuliselt. Ehkki ta ei suutnud esialgu veel veenvalt seletada vestluskaaslase ebatavalist riietust ja arhailist keelt, oli ameeriklane kummatigi kindel, et kui see inimene räägib tõsiselt ja ta pole hullumeelne, tuleb päästvast õlekõrrest kinni haarata.
„Aga muidugi," ütles Blake õhinal. „Minu isa on kolmekümne teise looži vabamüürlane. Templiordu liige."
„Tõesti? Seda ma arvasingi!" hüüdis söör Richard.
„Ja mina ka," ütles Blake, nähes, et tema vastus oli vestluskaaslasele soodsat muljet avaldanud.
„Ma ei kahelnud selles! Aimasin seda kohe!" hüüdis söör Richard. „Sinu olek ja kombed kõnelevad õilsast päritolust. Mispärast sa siis püüdsid mind petta? Tähendab, sa oled üks Kristuse ordu ja Saalomoni templi vaeseid rüütleid, kes valvavad palverändurite teed Pühale Maale! Seepärast ongi su kehakatted nii viletsad."
Blake sattus segadusse. Templiordu rüütlid seondusid tema kujutluses valgete lehvivate sulgede, luksuslike kehakatete ja veiklevate mõõkadega. Ta ei teadnud, et esialgu rüütasid templiordu liikmed end vanadesse rõivastesse, mis oli saadud armuanniks võõra keha ümbert.
Tuli teener, kes tõi suure liuatäie külma lambaliha, leiba ja kannuga veini, seejärel võttis puhvetkapist kaks karikat ja täitis need veiniga.
„Teie terviseks, söör James!" kuulutas noormees pidulikult üles tõustes ja karikat tõstes. Joome Nimmri ja Kalmude oru terviseks!"
„Kill-kõll!" vastas Blake.
„Imelik komme toosti öelda," tähendas söör Richard. „Mulle tundub, et inglise tavad on Richard Lõvisüdame aegadest saadik, mil mu õilis esiisa koos kuningaga ristisõtta siirdus, suuresti muutunud. Kill—kõll! Mis sa ütled! See tuleb meelde jätta. Ma näen juba, kuidas mõni vapper rüütel minuga kokku lööb ja ma ütlen talle: kill—kõll! Küll ta alles imestab! Sina aga lase hea maitsta, söör James. Oled kindlasti väga näljane."
Jah, mis siis muud, kui anname hammastele valu," poetas Blake toidu kallale asudes.
„Sa lõbustad mind rohkem kui rändmuusik," lausus söör Richard. „Kuidas sa ütlesid: „mis siis muud, kui anname
46
hammastele valu"? Naera või lõhki! Oo, kuningalossis võetakse sind vastu kui taeva kingitust. Anname hammastele valu!"
Kui Blake oli söönud, käskis söör Richard teenril hobused saduldada.
„Me sõidame lossi, söör James," seletas ta. „Nüüd pole sa enam vang, vaid minu külaline ja sõber. Anna andeks, et ma ei võtnud sind vastu nii, nagu vaja."
Õues tõi Michael nende juurde kaks tulist ratsut. Söör Richard ja Blake saduldasid hobused ning hakkasid tuhatnelja kihutama mööda käänulist mägiteed.
Söör Richardil oli käes oda imeilusa vimpliga, mis lehvis tuules. Tema rõngassärgil küütles päike. Blake'ile tundus, et ta silmitseb ajaloolise romaani maalilist illustratsiooni.
Käänaku taga nägi Blake veel ühte laskeavadega müüri, kuhu tee viiski, ja selle taga iidse lossi bastione.
Söör Richardi käskluse peale avasid vahimehed värava ja ratsanikud sõitsid muldvallile. Nende ees oli sisemüür, mille jalamil kulges kaitsekraav tõstetava sillaga. Söör Richardi märguande peale paiskus värav valla ja ratsanikud leidsid end suurest

aiast, kus kamp rüütleid ja daame jalutades aega surnuks lõi. Blake'ile tundus, nagu oleks ta sattunud kuningas Arthuri õukonda.

„Oo, Richard!" tervitasid teda aias olijad kärarikkalt. „Kelle sa siia tõid? Kas saratseeni?"

„Ei, sugugi mitte saratseeni," vastas Richard sadulast maha hüpates, „vaid ausa ja õilsa rüütli, kes tahab kuningale truudu-sevannet anda. Muide, kus ta on?"

„Näe, seal."

„Tule, söör James," kutsus Richard.

Ta viis Blake'i aiast läbi. Daamid ja rüütlid järgnesid neile üksteise võidu küsimusi esitades ja Blake'i nii avameelselt arvustades, et ameeriklane tahtmatult punastas. Daamid olid tema välimusest ja rühist varjamatult vaimustatud, nii et see riivas meeste enesearmastust, ning nad hakkasid kriitiliselt kommenteerima tulnuka räbaldunud ja räpaseid rõivaid ja nende totrat lõiget. Õigust öeldes erinesid Blake'i hall sark, saržist püksid ja
lääpatallatud nahksäärikud tõepoolest rabavalt meeste brokaatriidest õmmeldud luksuslikest rõivastest ja maalilistest barettidest.

Ka daamide rõivad olid silmipimestavalt kaunid: sätendavast

47

kangast imetlusväärsed keebid, kunstipäraselt tikitud peakatted, rikkalikult kaunistatud kleitide pihaosad.

Aia lõpus seisis salkkond inimesi, kes ümbritsesid suursuguse välimusega pikakasvulist meest. Tema juurde söör Richard suunduski. Inimesed andsid talle teed ja, jõudnud pikakasvulise mehe ette, laskus söör Richard põlvili.

„Teie kõrgus, tõin siia söör Jamesi, Templiordu vapra rüütli. Jumala armust suutis ta vaenlase ahelikust läbi murda."

Kuningas mõõtis Blake'i ainitise pilguga, millest paistis umbusku.

„Sa kinnitad, et tulid siia Jeruusalemmast kuningas Saalomoni Templiordust?"

„Söör Richard ei saanud minust päris õigesti aru," vastas Blake.

„Sa pole siis Templiordu rüütel?" „Rüütel küll, kuid mitte Jeruusalemmast." «Arvatavasti on ta üks neid vapraid rüütleid, kes valvavad öösiti Pühale Maale siirduvate palverändurite teed," lausus kuninga taga seisev tütarlaps.

Blake otsis ta pilguga üles ja kui nende silmad kohtusid, lõi neiu pilgu maha, kummatigi jõudis ameeriklane märgata võluva õrna näokese ja võrratute silmade imelist ilu.

«Tõenäoliselt on ta saratseenide piilur, kelle sultan on meie juurde saatnud," ütles järsult kaunitari kõrval seisev tõmmu ees.

Neiu vaatas kuningale otsa. „Ta pole saratseeni moodi, isa," väitis ta. „Kust peaksid sina teadma, kuidas saratseen välja näeb?" küsis kuningas. „Oled sa neid näinud?"

Kõik puhkesid naerma, neiu tõmbus mossi.

„Noh, kui juba nii, siis olen ma neid näinud täpipealt niisama palju kui söör Mälud või teie, milord," ütles ta ägedalt. „Tuletage meelde, kuidas söör Mälud saratseeni kirjeldas."

Tõmmu mees muutus raevust tumepunaseks.

«Igatahes võin ma inglise rüütli ära tunda esimesest pilgust, milord," punnis ta visalt vastu. ‚Ja kui see inimene on inglise rüütel, siis on söör Mälud saratseen!"

„Aitab küll!" katkestas teda kuningas. Seejärel pöördus ta Blake'i poole. „Kui sa pole Jeruusalemmast, kust sa siis oled?"

48

„New Yorgist," vastas ameeriklane.

Just nimelt!" sosistas söör Malud neiule. „Mis ma rääkisin! Vaenlase tsitadellist."

„New York," kordas kuningas. „On see Pühal Maal?"
„Kunagi nimetati seda „Uueks Jeruusalemmaks"," seletas Blake.
‚Ja sa tulid Nimmri, tunginud läbi vaenlase aheliku? Ütle mulle, õilis rüütel, kas neil on palju relvastatud inimesi? Kuidas on paigutatud nende jõud? Kui kaugel asuvad nad Kalmude orust? Millal sinu arust on oodata nende pealetungi? Noh, räägi juba! Sa osutad meile suure teene."
„Veetsin metsas palju päevi, kuid ei näinud ainsatki hinge," vastas Blake. „Keegi ei piira teid."
„Mis?" hüüatas kuningas oma kõrvu uskumata.
„Ma ju rääkisin!" sekkus Malud. „Ta on vaenlase spioon. Tahab teisse sisendada, et oleme väljaspool ohtu, selleks et sultani väed võiksid meid tabada ootamatult ning vallutada Nimmri ja oru."
„Seda ei juhtu! Mulle tundub, et sul on õigus, söör Mälud," lausus kuningas. „Mitte ainsatki hinge! Usun ma sind küll. Aga mispärast siis Nimmri rüütlid juba seitsme ja poole sajandi jooksul siin on viibinud, kui ümberringi pole uskmatute horde, kes meie tsitadelli on piiramisrõngasse võtnud?"
„Ma pole entsüklopeedia," ütles Blake.
„Ah? Mis?" küsis kuningas nõutult.
„Tal on omapärane komme väljenduda, milord," seletas Richard. Juhtusin esimest korda kinni pidama inimest Inglismaalt. Kuid ma olen valmis tema eest vastutama, kui sa ta oma teenistusse võtad."
„Kas tahad minu juures teenida?" küsis kuningas.
Blake kõõritas söör Maludi poole ja tõmbus sisimas kössi. Vaatas seejärel neiu poole ja kohtas tema pilku.
„Tulgu mis tuleb!" otsustas ameeriklane endamisi.

IX. Ulala tagasitulek

Lõvi Numa oli näljane. Tervelt kolm päeva ja kolm ööd oli ta jahti pidanud, kuid saak pani nagu kiuste tema eest plehku. Kiskja muutus närviliseks ja kergesti ärrituvaks. Järsku vajus ta
49
maadligi. Kikkis kõrvad, võbelevad sõõrmed, aeglaselt liikuv sabaots — kõik rääkis sellest, et Numa oli haistnud kellegi lähedalolekut.
Kõik kolm päeva teel olles mõtles Zeyd lakkamatult Atejale ja tänas saatust, et siiani oli too tema vastu armulik olnud. Noormehe ratsu sammus pikkamisi metsarajal ja Zeyd ei sundinud looma, sest neil seisis ees pikk tee.
Samal ajal aga oli temast vaid mõne sammu kaugusel jää-ud varitsema lõvi.
Ent inimese lähenemist ei haistnud ainult Numa, vaid ka üks eine olevus, kes oli varjunud pelgupaika. Numa ei teadnud sel-est midagi.
Hobune sammus aeglaselt mööda rada ja oleks Numast möö-unud meetri kauguselt, kuid lõvi ei kärsinud oodata ja soosis kohutava möiratusega neile vastu. Hobune ajas end suures irmus tagajalgadele, viskas Zeydi seljast maha ja kihutas mi-ema, jättes peremehe metsloomarajale. Inimene nägi enda ees löirgava kiskja paljastatud kihvadega koonu ja järgmisel viiul sugugi mitte väiksema kohkumusega alasti hiiglast, kes puu tsast hiigelkassile selga hüppas. Pronkspruun käsi põimus kisk-a kaela ümber ja paiskas ta ühe ropsuga maha. Vaba käega hoogu võtnud, torkas inimene kiskjat noaga, siis veel ja veel kord. Haavatud lõvi möirgas valust. Vastuseks kõlas metsik lorin, millest tardus veri Zeydi soontes, sest beduiin mõistis, et see lorin tuli loominimese kõrist.

Lõpuks jäi Numa vagaseks. Hiiglane tõusis võitja ilmel, pani jala võidetud lõvi korjusele, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale isaahvi hirmuäratava võidukisa.

Oma päästja ära tundnud, kohkus Zeyd uuesti. Ahvinimene pöördus tema poole.

„Sa oled Ibn Jadi laagrist," ütles Tarzan. „Olen ainult lihtne inimene," ütles Zeyd, „ja järgnesin šeigile, kuid ma pole teinud midagi halba. Džungli šeik ei tohiks Zeydile selle pärast pahane olla, et ta kõnnib sinu maal. Halasta mu vaese elu peale, palun, ja allah õnnistab sind."

„Mul pole üldse kavatsust sind karistada, beduiin," vastas Tarzan. „Ibn Jad on süüdi kurjas, mida ta minu maa-alal korda saadab, ja ei keegi muu. Kaugele sa lähed?"

„Kaugele, allah olgu kiidetud! Sinna on veel mitu päevateed."

„Kus su kaaslased on?" uudistas ahvinimene.

«Minuga pole kedagi."

„Sa oled üksi?"

„Jah, allahi nimel!" Tarzan süngestus.

„Vaata ette, beduiin, kui sa Tarzanit petta kavatsed," ütles ta kalgil häälel.

„Allahi nimel! Ma räägin õigust. Olen ihuüksi." Ja Zeyd pajatas Tarzanile oma loo. Tarzan vajus mõttesse.

„Ateja armastus on suur," lausus ta lõpuks, „nagu tema usal-duski sinu vastu. Ma usun ja aitan sind. Üksinda sa minna ei tohi. Ma viin su lähima külani, seal annab pealik sulle relvastatud saatja, kes viib su järgmise külani. Sellisel moel viiakse sind külast külla kuni Sudaani."

„Olgu allah sinu kaitsja!" hüüdis tänulik Zeyd.

Seejärel viis Tarzan ta lähimasse külla, mis asus lõunas kahe päevatee kaugusel. Teel läks jutt uuesti Ibn Jadile.

„Ütle mulle, mis ajendas Ibn Jadi siia ilmuma?" küsis Tarzan. „Ta ei tulnud ju pelgalt elevandiluud jahtima. Või ma eksin?"

„Oo, allah, sa ei eksi, šeik Tarzan," tunnistas Zeyd. „Ibn Jad otsib aaret, mitte elevandiluud." „Aaret? Missugust aaret?"

„E1-Habashi piirkonnas asub aaretelinn Nimmr," seletas Zeyd. „Ibn Jadile rääkis sellest sahara tark. Nimmri aarded on nii suured, et isegi tuhat kaamelit ei suuda ära viia kümnendikku osa. Aare koosneb kullast, vääriskividest... ja naisest."

„ Naisest?"

‚Jah, nii vapustavalt ilusast naisest, et ta on üksinda suuteline Ibn Jadi lõputult rikkaks tegema. Sa oled muidugi Nimm-rist kuulnud?"

„Gallad rääkisid sellest midagi," ütles Tarzan. „Kuid mulle jäi alati mulje, et see on vaid nende järjekordne legend. Ja Ibn Jad võttis ette pika ohtliku tee, lootes üksnes targa sõnadele?"

„Mis võib olla õigem sahara targa sõnadest?" Ahvide Tarzan kehitas õlgu.

Jutuajamisest Zeydiga sai ahvinimene veel teada, et Ibn Jadi laagrisse oli tulnud keegi valge, kuid beduiini kirjeldusest ta ei

taibanud, kellest oli jutt — kas Blake'ist või Sümbolist.

* * *

Sellal kui Tarzan ja Zeyd lõunasse suundusid ja Ibn Jad pikkamisi põhja el-Habashi poole läks, jõudis Fahd kokkuleppele nii Sümboli kui ka Tollogiga.

Gallast ori Fejjuan ootas kannatlikult orjusest vabanemist.

„Sa oled siin kandis sündinud, ustav Fejjuan," tegi kord temaga juttu Ateja. „Mis sa arvad, kas Zeydil õnnestub el-Gua-dini jõuda?"

„Oo, allah, ei!" vastas neeger. „Olen kindel, et teda pole enam ammugi elavate kirjas."

Neiu suust pääsesid lämmatatud nuuksed.
„Fejjuan nutab koos sinuga, Ateja," jätkas neeger, „sest Zeyd oli üllameelne inimene. Ilmaaegu ei halastanud allah sinu armsamale ega karistanud süüdlast."
«Millest sa räägid, Fejjuan?" muutus Ateja ärevaks. „Kas sa tead, kes tulistas mu isa? Ütle, kes see oli."
„Kuidas tulistati, seda ma ei näinud," vastas neeger, „kuid nägin üht-teist veidi enne lasku."
„Jah? Ja mida nimelt?"
„ Nägin, kuidas Fahd vargsi Zeydi telki läks ja sealt tema ar-kebuusiga välja tuli. Seda ma nägin."
„Seda ma aimasingi!" karjatas neiu.
„Kuid Ibn Jad ei usu, kui sa talle seda ütled."
„Ei usu küll, kuid see-eest tean nüüd tõde. Ja ma leian abinõu, et tasuda Zeydi vere eest Fahdi verega!" lausus Ateja kibedusega.
Palju päevi liikus Ibn Jad piki mägesid, mille taga pidi tema arvestuste järgi asuma legendaarne Nimmri linn. Aga kui palju ta ka ei otsinud, ei suutnud ta kuidagi leida kaljude vahel läbipääsu rada, mis oleks viinud orgu.
„ Küllap pärsimaalased praegu vahivad ja irvitavad meie üle," pääses ühtäkki ärritatud šeig suust.
„Nad on vaprad sõjamehed," tuletas Tollog talle meelde, „ja meie oleme nende valdustesse tunginud. Kui neid välja vihastada, tungivad nad meile kallale ja siis läheb meil täbarasti."
„Oleme beduiinid!" väitis Ibn Jad kõrgilt. „Meil on karabiinid. Mis loevad meile nende odad ja algelised nooled? Pealegi

püüame kokkupõrget vältida. Eelkõige üritame võita nende usaldust. Teeskleme sõprust, ajame nende pead segi ja nad avaldavad meile kindla peale aarete saladuse." Šeik pöördus võimsa neegri poole.
„Fejjuan! Sa rääkisid, et mäletad väga hästi oma lapsepõlve, mille veetsid isamajas, ja oled palju kordi kuulnud kohalikke muistendeid Nimmrist. Seepärast mine ja otsi oma inimesed üles. Söeta nendega sõprust ja ütle, et suur šeik Ibn Jad tuleb nagu sõber ning toob pealikule kingitusi. Levita kuuldust, et ta tahab külastada Nimmri linna ja tasub heldelt sellele, kes ta sinna viib."
„Nagu käsid," vastas Fejjuan, värisedes mõttest, et kauaoodatud vabadus on käega katsuda. „Millal ma pean minema?"
„Õhtul sead end valmis ja koidikul asud teele," andis šeik korralduse.
Niisiis lahkus gallast ori Fejjuan järgmisel hommikul el-Gua-di šeigi Ibn Jadi laagrist ja läks otsima oma suguvendade küla.
Umbes keskpäeval jõudis ta välja külavaheteele ja hakkas pikkamisi seda mööda läände minema, mõtiskledes selle üle, kuidas hajutada kohalike elanike kahtlusi, mille võis tekitada tema ootamatu ilmumine. Muide, ta teadis suurepäraselt, et väljavaateid sinna jõuda tal peaaegu polnud.
Äkitselt ei tea kust ilmus tema ette kolm vägevat gallast sõjameest. Fejjuan laiutas naeratades käsi, näidates, et tal pole vaenulikke kavatsusi.
„Mida sa teed gallade maal?" küsis sõdur.
„Otsin isamaja," vastas Fejjuan.
„Isamaja? Mida sa veel ei taha!" sõnas sõdur tigedalt. „Oled . petis ja röövel."
„Ei ole," vastas Fejjuan. „Olen galla."
„Kui sa galla oleksid, räägiksid meie keelt veatult."

„See on sellepärast, et mind rööviti lapsena ja ma elasin beduiinide keskel ning suhtlesin ainult nende keeles."
„Mis su nimi on?"
„ Beduiinid kutsuvad mind Fejjuaniks, kuid minu õige nimi on Ulala."
„Mis sa arvad, räägib ta õigust?" pöördus neeger kaaslase poole. «Lapsepõlves oli mul vend, kelle nimi oli Ulala."
„Kus ta praegu on?" küsis teine sõdur.
„Ei tea. Võib-olla pistis Simba ta nahka või röövisid kõrbeinimesed. Kes teab."
53
«Oletame, et ta ei valeta," lausus teine sõdur. „Vahest ta ongi sinu vend? Küsi ta käest, kuidas on ta isa nimi."
See küsiski.
„Nalin," vastas Fejjuan.
Seda nime kuuldes võpatasid galla sõdurid imestunult. Seejärel kõnetas esimene sõdur taas Fejjuani.
„Kas sul vend ka oli?" küsis ta.
„Oli küll," vastas Fejjuan.
„Kuidas oli tema nimi?"
„Tabo," vastas Fejjuan sekunditki kõhklemata.
Sõdur kargas rõõmuhõiskega Fejjuani juurde.
„Ulala! Vend! Ma olen Tabo! Kas mäletad mind, Ulala?"
„Tabo!" hüüatas Fejjuan. „Ei, ma poleks sind mingi hinna eest ära tundnud. Kui mind rööviti, olid sa sülelaps, nüüd aga turske sõdur. Kuidas isa ja emaga on? On nad elus?"
„Elus. Neil on kõik hästi, Ulala," vastas Tabo. „Täna on nad pealiku külas. Seal on suur koosolek, sest meie kanti on ilmunud kõrbeinimesed. Tulid sa nendega?"
„Jah, ma olen nende ori," vastas Fejjuan. „Nendest ma ka-vatsengi pealikule rääkida."
Elavalt vesteldes läksid Ulala ja Tabo külla, kaks sõdurit aga jooksid ette teatama Ulala vanematele, et nende kadunud poeg on lõpuks ometi tagasi jõudnud.
Küla servas võttis Fejjuani vastu suur inimsumm. Esireas seisid isa ja ema. Kui olid kõlanud tervitussõnad ja iga kohalviibija oli -omaenese käega surnust ülestõusnut puudutanud, viis Tabo Fejjuani pealik Batando juurde.
„Miks tulid siia kõrbeinimesed?" küsis pealik. „Uusi orje võtma?"
«"Kõrbeinimesed leiavad endale alati orje, kuid Ibn Jad ei tulnud otsima neid, vaid aaret." „Eh? Missugust aaret?"
„Šeik sai kuulda aaretelinnast Nimmrist," vastas Fejjuan. „Ta otsib sinna teed ja läkitas mind saatja järele, et see ta linna juhiks. Ta tõotas kingitusi ja heldet tasu, kui leiab üles Nimmri aarded."
„Kas ta ei peta?" küsis Batando.
„Kõrberahva tõotusi ei tasu uskuda."
„Aga kui ta Nimmri aardeid ei leia, kas ta ei hakka siis gal-
54
lade maal rikkusi ja orje otsima?" küsis Batando. „Sel puhul saadame ta kähku tagasi."
Ja Batando kissitas kavalalt silmi.

X. Söör James

Teel külla, kus ahvinimene kavatses beduiinile saatjat palgata, oli teekäijatel rohkesti aega kõnelda paljudest asjadest. Tar-zanit usaldades otsustas Zeyd talle kõik südamelt ära rääkida.

«Kõikvõimas džungli šeik," alustas Zeyd. «Tütarlaps Atejat, keda ma armastan, püüab endale saada Fahd. Atejat varitseb kogu aeg hädaoht. Mul ei jätku praegu veel julgust Ibn Jadi laagrisse tagasi minna, kuid hiljem, kui ta viha on lahtunud, tahan ma tema ette astuda ja talle oma süütust tõestada."

«Aga seni?" küsis Tarzan. «Mida sa kavatsed teha?"

„Ma tahaksin külla jääda ja oodata Ibn Jadi, kes läheb seda teed mööda el-Guadi. See on ainuke võimalus veel kord näha Atejat."

«Sul on õigus," lausus Tarzan. «Võid jääda külla kuueks kuuks."

«Õnnistagu sind allah!" hüüdis Zeyd.

Jõudnud külla, palus Tarzan pealikut anda Zeydile peavarju kuni Ibn Jadi tulekuni.

Seejärel lahkus ahvinimene külast ja suundus põhja, sest ta muretses araablaste juurde sattunud valge inimese pärast. Tarzan ei uskunud, et see oleks võinud olla Stimbol, sest ta oli saatnud eaka ameeriklase idarannikule, šeik aga oli läinud teises suunas. Usutavasti oli jutt noorest Blake'ist. Nii või teisiti, kuid ahvinimene ei võinud lubada, et valge oleks beduiinide kätte vangi jäänud.

Et Zeydi sõnutsi ei kavatsetud vangi ilma lunarahata minema lasta, siis Tarzan eriti ei kiirustanud. Ta kohtas To-Jati sugukonna ahve ja käis nendega kaks päeva jahil. Seejärel hulkus ta džunglis, juhtus kokku Numaga, kes oli pikali heitnud nüüdsama mahamurtud saagi peale, narritas teda ja kiikus siis veidi elevant Tantori londiga. Kolmandal või neljandal päeval kohtas Tarzan suurt karja erakordselt ärritatud ahve, keg kukkusid ahv-inimest nähes läbilõikavalt kiunuma.

«Tervist, manud!" hõikas ta. «Olen Ahvide Tarzan. Mis on juhtunud?"

55

«Gomanganid müristavate keppidega!" karjus ahv.

„Kus?" küsis Tarzan.

„Seal!" kisendasid nad kooris, osutades kirdesse.

„Mitme päevatee kaugusel?"

„Lähedal," vastasid ahvid.

„On seal ka tarmanganisid?"

„Ei, ainult gomanganid. Nad tapavad oma keppidega väikseid manusid ja pistavad nahka, vastikud gomanganid!"

«Tarzan räägib nendega," tõotas ahvinimene.

«Nad tapavad oma müristavate keppidega Tarzani ja pistavad nahka," hoiatas teda vana ahv.

Tarzan muigas ja kadus end oksalt oksale vibutades puude vahele Manu näidatud suunas. Peagi haistis ta neegrite lõhna ja minnes nende jälgi mööda, kuulis mõne aja pärast inimhääli.

Püüdes mitte kära teha, liikus Tarzan puude ladvus edasi, kuni jõudis laagri serva. Sedamaid tundis ta ära Blake'i ekspeditsiooni ja hüppas rabatud pärismaalaste silme all maha.

„Kus on teie peamees?" küsis Tarzan.

Ligi astus mürakas neeger.

„Mina olen peamees." «Kus on isand?"

«Läks minema. Mitu päeva tagasi." «Kuhu?"

«Keegi ei tea. Ta läks jahile koos saatjaga. Algas tugev äike ja kumbki neist ei tulnud tagasi. Otsisime küll, aga ei leidnud. Sestpeale ootame neid siin, nagu oli

kokku lepitud. Toidukraami on jäänud ainult järgmise kuuni. Otsustasime koju tagasi minna." ,

«Olete kõik õigesti teinud," kiitis neid Tarzan. «Aga kas te kõrbeinimesi pole juhuslikult kohanud?"

„Ei ole," vastas peamees. „See-eest nägime ekspeditsiooni teist poolt."

„Kus?"

Neeger rehmas käega.

«Võite koju minna," ütles Tarzan. «Kuid enne las keegi teist läheb Tarzani koju järgmise läkitusega: «Tarzan ootab sadat wa-zirit põhjas gallade maal"."

«Saab tehtud, suur bwana," lausus peamees.

56

* * *

Kuningas Gobredi lossis selgitati James Hunter Blake'iie tema kohuseid Nimmri rüütlina. Ameeriklase oma eestkoste alla võtnud, hakkas söör Richard teda kohalikesse tavadesse ja etiketti pühendama.

Riigi valitseja Gobred tuvastas juba alguses, et Blake on kõige esmastes rüütlikommetes täielik võhik ja suhtus temasse ilmse umbusuga, söör Mälud aga avaliku vaenuga. Et söör Richardile kuulus üldine sümpaatia, õnnestus tal alati saada oma tahtmine, nagu ka antud juhul Blake'iga. Peale selle tuleb märkida, et ka printsess Guinalda ise avaldas soodsat mõju oma isale, kes pidas teda suurimaks aardeks oma varanduse hulgas. Nägusa võõramaalasest rüütli haarav, šeiklusrikas ilmumine unustatud Nimmri linna äratas neiu huvi Blake'i vastu.

Kuni ameeriklasele rõivaid õmmeldi, andis söör Richard Blake'i käsutusse isikliku garderoobi. Kuid juba nädala pärast tõmbas söör James uued rõivad selga, sai isikliku relva ja hobuse, nagu Nimmri rüütlile kohane. Aga kui ta söör Richardile teenete eest raha pakkus, selgus, et Nimmris polegi raha käibel. Rohkem kui seitsme sajandi eest rüütlite esivanemate toodud münte ei kasutatud, vaid tasuti vastastikku teenete osutamisega.

Rüütlid teenisid kuningat ja kuningas pidas neid üleval. Nad kaitsesid tööinimesi ja käsitöölisi, vastutasuks said seda, mida vajasid. Sageli vahetati väärisesemeid ja väärismetalli varustuse vastu või tasuti nendega makse, kuid põhimõtteliselt rajanes mis tahes tehing vahetusel, sest puudus hinna määr.

Viljarikas org andis kõigile linlastele rohkesti toitu. Orjad harisid maad, vabad inimesed tegelesid käsitöö, relvade valmistamise ja karjakasvatusega. Rüütlid kaitsesid Nimmrit vaenlaste eest, võistlesid turniiridel ning käisid orus ja ümberkaudsetes mägedes jahil.

Möödus mõni päev ja Blake tundis, et hakkab juba omandama rüütlioskusi, mille eest võlgnes tänu söör Richardi targale juhendamisele.

Tudengipõlves oli Blake tuntud meisterliku vehklejana. Praegu tekkis tal raskusi mõõga ja kilbi käsitsemisel, kuna Nimmri rüütlid kasutasid mõõka üksnes löögiks, torke aga sooritasid alles kahevõitluse lõpus. Kilp oli talle risuks kaelas. Sellepärast otsustas Blake kasutada oma vehklejameisterlikkust ja teha tasa

57

oskamatust tarvitada kilpi torgetega, mille eest rüütlid ei osanud end kaitsta.

Odaga sai Blake palju kergemini hakkama, sest seda liiki relva käsitsemine sõltus suurel määral ratsutamisoskusest. Blake oli suurepärane ratsanik, mida tunnistas tema ületamatu polo-mängija kuulsus.

Nimmri rüütlid täiustasid oma meisterlikkust suurel väljakul linna sise- ja välismüüri vahel. Seal, puust tribüüni ees, olid iga nädal rüütliturniirid, suuri võistlusi aga korraldati linnamüüri taga aasal.

Hommikustel treeningutel viibis rohkesti daame ja rüütleid. Need tunnid andsid nende elule mõtte, panid vere keema ja maalisid värvikirevaks üksluise argipäeva. Inimesed jalutasid edasi-tagasi, heitsid nalja, sõlmisid kihlvedusid ja sel, kes sadulast välja löödi, läks õige täbarasti. Ega siis rüütlid asjata kartnud pilkeid rohkem kui surma.

Ametlikel turniiridel, mis toimusid iga nädal, käitus publik tagasihoidlikult ja väärikalt, kuid treeningute ajal lasti lendu üsnagi krõbedaid nalju.

Ka Blake harjutas publiku silme all ja kogus uustulnukana endale alati arvukalt pealtvaatajaid, kutsudes edust sõltuvalt esile kord kiiduavaldustetormi, kord pilkerahe. Kiiduavaldused said talle osaks söör Richardi sõpradelt, pilked söör Maludi poolehoidjailt.

Tihtipeale tuli siia ka kuningas Gobred ise, aga Guinalda ei lasknud mööda ainsatki treeningut.

Noorukeid, kes olid rüütlite relvakandjad ja kel hiilgavasse rüütliseisusse pühitsemine seisis alles ees, õpetati kõige varasematel hommikutundidel. Blake osales koos rüütlitega treening-võistlustes, mille käigus ilmutas erakordseid ratsutajavõimeid, ise'gi kuningas Gobred aplodeeris talle.

„Uskumatu!" pääses kord Gobredi suust. «Ratsanik ja hobune oleksid nagu üks."

„Ta pääses vaid imekombel kukkumisest," virildas nägu söör Malud. .

„Väga võimalik," lausus kuningas, „ja ikkagi näeb ta sadulas välja tore."

«Niikaua, kuni tal pole oda ega kilpi," kuulutas Mälud. «Kilbiga on ta äärmiselt kohmakas. Ilmselt on ta teinud rohkem tegemist tükelduslauaga."

58

Maludi repliik kutsus esile üleüldise naeru, kuid printsess Guinalda isegi ei naeratanud, mis ei jäänud märkamata Malu-dil, kes talle alailma pilke heitis.

„Ja sa usud ikka veel, et see mühkam saab rüütliks, printsess Guinalda?" küsis ta.

„Kas ma siis ütlesin midagi?"

„Kuid sa ei naernud," heitis Mälud talle ette.

„Tema on võõramaalane, tema kodumaa on kaugel, seepärast on ebaviisakas ja rüütlile sobimatu tema üle nalja heita," vastas neiu. „ Seetõttu ma ei naernudki."

Pärast üeeningut aeda läinud, sattus Blake Maludi kaaskon-da ja ühines sedamaid üldise jutuajamisega. Ta ei hoidunud iialgi kõrvale Maludist ja tema sõpradest, nende mõnitusi ja sarkastilisi rünnakuid talus ta ükskõiksel ilmel. Mälud ise pidas ameeriklase sellist käitumist tema nürimeelsuse ja nõmeduse ilminguks, samal ajal kui Blake'i maneerid vaimustasid suurt osa rüütleist, kes arvasid, et Mälud märatseb omaenese alaväärsuse tunnetamise pärast.

Enamik Nimmri sünge lossi elanikke suhtus uustulnukasse sümpaatiaga. Võõramaalane tõi nende ellu värskust ja uudsust, mis oli nii tavatu Nimmri seitsme ja poole sajandi jooksul kujunenud elulaadile. Temalt omandasid nad uusi sõnu, väljendeid ja ideid, mida paljud suure entusiasmiga vastu võtsid. Poleks olnud mõjuvõimsa söör Maludi avalikku vaenulikkust, oleks Blake avasüli vastu võetud. Maludi suhtumise uustulnukasse haaras lennult kinni tema pugejalik kaaskond, kes naeris siis, kui naeris Mälud, ja tõmbus pilve, kui tegi seda tema: on ju teada, et maailma esimesed tallalakkujad tekkisid just kuningakojas.

Printsess Guinaldat nähes astus Blake ette ja kummardas sügavalt.

„Täna näitasid sa end heast küljest," lausus printsess sõbralikult. „Sinu ratsasõit valmistas mulle suurt lõbu."

„Veel parem, kui näeksime teda lihavaagnaga," pigistas Mälud vihaselt läbi hammaste ja naerupahvakut kuuldes jätkas: „Kas pole? Andke talle tükeldamislaud ja praenuga ning ta tunneb ennast nagu kala vees."

„Mis puutub toidu serveerimisse, siis nähtavasti erutab see söör Maludi palju rohkem kui rüütlile väärilised toimingud," pareeris Blake. „ Muide, kas keegi teist teab, mida läheb selleks vaja, et õigesti tükeldada siga?"

„Ei, õilis rüütel," vastas Guinalda, „meie ei tea. Vahest ütled ise?"

„Just nimelt. Kes seda siis veel peaks teadma kui mitte tema!" itsitas söör Mälud.

„Sa tähendasid õigesti, vanapoiss, ma tean seda tõepoolest."

‚Ja mida läheb siis vaja searümba tükeldamiseks?" küsis Mälud ümberringi vahtides ja juuresolijaile silma pilgutades.

„ Esiteks tükeldamislauda, teiseks teravat nuga ja kolmandaks teid ennast, söör Mälud," vastas Blake.

Möödus mitu sekundit, enne kui solvav vihje inimsumma teadvusse jõudis. Esimesena puhkes lõbusalt naerma printsess Guinalda ja tema järel teisedki, aga mõnele tuli äsja kõlanud teravuse mõtet isegi selgitada.

Kummatigi ei naernud mitte kõik, iseäranis söör Mälud. Niipea kui ta öeldu mõtet tabas, läks ta esialgu tumepunaseks, seejärel aga surnukahvatuks, sest isepäine söör Mälud ei kannatanud kellegi pilkeid.

„Mis?" kisendas ta. „Sovata Maludi? Kuidas sa julged? Sina, plebei! Solvangu saab maha pesta ainult sinu veri!"

„Võite teha seda õllega, vanapoiss!" lausus Blake. „Võtke ennast kas või käpuli."

„Ma ei mõista sinu tobedaid sõnu," läks Mälud vihast pööraseks, „kuid tea, et kui sa homme jätad tulemata ausale kahevõitlusele, siis sunnin ma sind kepihoopidega jooksma mööda kogu Pühade Kalmude orgu."

„Väga hea!" ütles Blake järsult. „Homme hommikul oru lõunapoolses osas."

„ Relva valid ise, milord," nähvas Mälud.

„Ärge nimetage mind milordiks, see ei meeldi mulle," ütles tõsiseks tõmbunud Blake rahulikult. „ Ühtlasi kuulake, mida ma teile ütlen, ehkki see pole teile arvatavasti meele järele, Mälud. Olete terves Nimmris ainus, kes suhtub minusse vaenulikult ega anna mulle võimalust näidata, mida ma väärin. Ilmaaegu peate ennast suureks rüütliks, selleks olete liialt rumal, arg ja eba-väärikas. Minu maa mõõdu järgi ei saa teist iialgi seda, keda kutsume tõeliseks džentelmeniks. Teil polegi muud kui ainult hobused ja relvastatud inimesed, kelleta poleks teil ka printsessi soosingut, ilma milleta poleks teil sõpru. Teil pole ühtegi söör Richardi omadust, ta on tõeliselt suur ja õilis rüütel ning kõigi

rüütlivooruste kehastus. Te kardate isegi mind ja täiesti õigustatult — homme teen teile orus säru, võtke teatavaks! Ma valin kilbi ja mõõga."

Maludi raevu nähes eemaldus summ pikkamisi Blake'ist ja kui viimane oli kõne lõpetanud, nägi ta, et oli jäänud ihuüksi. Siis eraldus Maludi kaaskonnast naeratav Guinalda ja astus ameeriklase juurde.

„ Söör James, sa ägestusid," ja printsess puhkes lustakalt naerma. „Tule, jalutame aias, õilis rüütel."

Neiu võttis Blake'il käest kinni ja viis ta inimeste juurest ära.

„Oled imeline!" ei osanud Blake muud öelda.

„Arvad sa tõepoolest nõnda?" küsis neiu. „Olen sellega harjunud, et mehed minu ees silmakirjatsevad. Sagedamini räägitakse tõtt orjadele kui kuningatele."

„ Loodan, et minu käitumine on kõnekam mis tahes sõnadest," lausus Blake erutatult.
Tahtmatult asetas neiu oma pihu tema käele.
„Tõin su siia, söör James, et rääkida nelja silma all," teatas Guinalda.
„Ma ei pea ilmtingimata teadma sinu teo motiive, aitab sellestki, et sina neid tead," lausus Blake naeratades.
„OIed meie keskel võõras ega tea paljusidki asju. Rüütlikuns-tis oled sa vilumatu, mõni isegi kahtleb selles, et sa rüütel oled. Kummatigi oled kas vapper või väga lihtsameelne inimene: sa ju ise valisid kahevõitluses söör Maludiga relvaks kilbi ja mõõga, kuna tema käsitseb neid suurepäraselt, aga sina mitte. Mulle näib, et lähed kindlasse surma, seepärast otsustasin sinuga rääkida nelja silma all."
„Mida sa mulle soovitad?" küsis ameeriklane.
„Sa käsitsed küllaltki hästi oda," ütles neiu. „Veel pole hilja teist relva valida. Palun sind, tee seda."
„Sa muretsed minu pärast?" küsis Blake. „Ütle ometi, selleks pole vaja palju sõnu."
Neiu langetas hetkeks pilgu, kuid lõi siis uhkelt pea kuklasse. Tema silmad lõid välkuma.
„Olen Nimmri kuninga tütar," kuulutas ta, „ja muretsen kõigi tema alamate pärast, kaasa arvatud kõige vaesemad."
„Järgmine kord oled ettevaatlikum, söör James," mõtles Blake, kuid ei öelnud midagi ja naeratas vaid.
Guinalda põrutas vihaselt jalaga vastu maad.
61
„Sul on jultunud naeratus, milord!" ütles ta nördinult. «Mulle see ei meeldi. Pealegi oled sa kuninga tütre vastu liiga ninakas."
„Ma küsisin ainult, kas sa kardad, et mind tapetakse. See oligi kõik."
„Ja mina vastasin. Kas see pani sind naeratama?"
„Ma naeratasin selle pärast, et lugesin vastuse su silmist, enne kui seda laususid huuled, ja mõistsin, et silmad rääkisid tõtt."
Printsess põrutas taas vihaselt jalaga. «Kasvatamatu mühkam!" hüüdis ta, lõi lõua püsti, keeras selja ja kõndis minema.

XI. „Homme sa sured!"

Sama päeva õhtul pühitses pealik Batando küla suurejooneliselt Ulala tagasitulekut.
Pidustuste puhul tapeti kitsi ja rohkesti kanu, pidulaud oli puuviljade ja maniokileibade all lookas, õlu voolas ojana. Pille mängiti hommikuni. Inimesed lõbutsesid ja tantsisid nõrkemiseni ja alles järgmise päeva lõuna paiku õnnestus Fejjuanil lõpuks pealik Batandoga tähtsatest asjadest juttu teha.
Vana pealik lesis oma onni ees varjus, vaeveldes öise orgia tagajärgede käes.
„Ma pean sinuga rääkima kõrbeinimestest," alustas Fejjuan.
Batando ühmas midagi sellist, et ta pea lõhub hirmsasti valutada.
„Eile sa ütlesid, et juhid nad keelatud oru sissepääsu juurde," jätkas Fejjuan. „ Tuleb välja, et sa ei kavatsegi nendega võidelda?"
„Kui me nad oru sissepääsu juurde juhime, pole enam vajadust nendega võidelda," vastas Batando nägu krimpsutades.
„Sa räägid mõistujuttu," ütles Fejjuan.
„Kuula, Ulala," alustas vana pealik. „Sind rööviti lapsena ja lahutati kodumaast. Selles vanuses ei teadnud sa paljusid asju, aga kui teadsidki, jõudsid need unustada. Keelatud orgu pääseda pole raske. Kõik gallad teavad, et sinna viib kaks teed. Üks

põhjas üle mägede, teine lõunas läbi kaljus oleva tunneli. Rohkem käike pole, neid teab iga galla, samuti nagu sedagi, et Keelatud orust pole väljapääsu."

62

„Mis totrus see on, Batando!" hüüdis Fejjuan. „Kui on olemas kaks sissepääsu, siis järelikult on ka kaks väljapääsu."

„Aga just väljapääsu polegi," jäi pealik endale kindlaks. „Nii mäletavad seda paljud põlvkonnad. Kes Keelatud orgu sattus, see ei tulnud enam tagasi."

„Mis inimesed need orus elavad?" küsis Fejjuan.

„Seda ei tea keegi. Neid pole keegi nägema juhtunud. Ühed räägivad, et orgu asustavad surnute hinged, teised kinnitavad, et seal elavad leopardid, kuid täpselt ei tea keegi midagi. Nii et, Ulala, mine ja teata kõrbeinimeste pealikule, et viime ta oru sissepääsu juurde. Ütled talle, et tuleme kolme päeva pärast. Selle ajaga kutsun kokku kõigi asulate sõdurid, sest ma ei usalda kõrbeinimesi. Viime nad läbi meie maa. Selgita seda nende pealikule ja ütle veel, et vastutasuks peab ta vabastama kõik oma galladest orjad veel enne, kui ta orgu siseneb."

„Seda Ibn Jad ei tee," väitis Fejjuan.

„Teeb veel rohkemgi, kui näeb enda ümber galla sõdureid," nähvas Batando.

Araablaste juurde tagasi jõudnud, teatas Fejjuan neile Batando tingimused.

Esialgu ei tahtnud Ibn Jad orje vabastada, aga kui Fejjuan tegi talle selgeks, et Batando viib ta orgu ainult sellel tingimusel, ta nõustus.

Endamisi mõtles šeik, et küllap ta juba leiab mõne kavala nipi lubadusest mööda hiilida.

Samal ajal kui Ibn Jad ootusärevuses vaevles ja Batando sõdureid kokku kutsus, leidis Ahvide Tarzan beduiinide jälje.

***

Rohmaka laua ääres lihtsatel pinkidel istus teineteise vastas kaks inimest. Ruumi valgustas tuhm õlilamp, mille puuvillast taht heitis karedatele kiviseintele ja plaatidega kaetud põrandale kummalisi varje.

Öine tuuleõhk, mis kitsast klaasimata aknast sisse tungis, pani leegi võbelema.

Meeste ees oli malelaud puust nikerdatud malenditega.

„Sinu käik, Richard," lausus mängija. „Jälle on su mõtted mujal. Mis on lahti?"

„ Mõtlen homsele päevale, James, ja mu süda kisub murest kokku."

63

„Selgita lähemalt," palus Blake.

„ Malud pole muidugi Nimmri kõige kardetavam duellant, kuid..."

Ja söör Richard vakatas.

„Kuid mina olen kõige väiksemate kogemustega," lõpetas Blake naerdes.

Söör Richard tõstis silmad ja naeratas.

„Sa kaldud naljatama isegi surma palge ees," lausus ta. „Kas te. olete kõik niisugused sellel ebatavalisel maal, millest sa oled nii tihti jutustanud?" '

„Sinu käik, Richard," tuletas Blake uuesti meelde.

„Ainult ära mõõka kilbi taga hoia, James," hoiatas Richard. „Ära pööra vaenlaselt silmi, kuni pole otsustanud, kuhu lüüa. Ja ära kilpi unusta. Sellega võid sa alati lööki pareerida, sest Malud on mõnevõrra aeglane, tema pilk aga reedab alati, kuhu ta mõõgaga virutab. Tean seda hästi, sest olen palju kordi temaga võidelnud."

„Ja oled ellu jäänud."

„Oh, me vaid harjutame pisut, kuid homme on teisiti. Mälud kavatseb võidelda võiduka lõpuni ja pesta verega maha sinu solvangu."

„Ta kavatseb mind niisuguse tühise asja pärast tappa?" küsis Blake. „On alles kergesti solvuv!"

„ Oleks see ainult selle pärast, rahulduks ta vähese verega. Asi on hoopis milleski muus."

„Muus? Aga ma olen temaga rääkinud kõigest paar-kolm korda."

„Ta on armukade."

«Armukade?"

„Ta tahab abielluda printsess Guinaldaga, aga sina ei pööra neiult silmi."

„Rumalus!" hüüatas Blake, kuid samas punastas.

„Sugugi mitte. Ega tema üksi ole seda märganud," jätkas Richard.

„Oled hull," vaidles Blake vastu.

„Kõik mehed heidavad printsessile silma. Või veel, selline kaunitar. Kuid..."

„Ja Malud tahab nad kõik maha lüüa?" uudistas ameeriklane.

65

„Ei, sest printsess vaatab neid teisiti kui sind." Blake naeris, kehitades õlgu.

„Ma ei saa sinu naerust päris hästi aru, James, kuid on asju, millega mind ei peta. Kui sa väljakul harjutad, siis printsess aina otsib sind silmadega, ja kui sina teda vaatad... Oled sa kunagi näinud koera, kes vaatab jumaldades oma peremeest?"

„Räägi seda kellelegi teisele!" nähvas ameeriklane.

Just seepärast Mälud su suure rõõmuga kõrvaldakski ja veel minu takkapihta, sest olen asjaga kursis. Nii ma olengi kurb, sest soovin sulle ainult head, mu sõber."

Blake tõusis, astus vestluskaaslase juurde ja pani käe ta õlale.

«Oled hea poiss, Richard, kuid katsu aru saada, et esialgu olen veel elus. Ma tean, et mõõga käsitsemisel tundun kobakäpp, kuid viimaste päevadega olen mõndagi õppinud. Homme näed, millise üllatuse ma söör Maludile valmistan!"

„Sinu vaprus ja otsusekindlus teevad sulle au, James, aga kui sa ka kogu elu harjutaksid, ei saaks sa söör Maludist jagu."

„Kas kuningas Gobred on nõus andma Maludile oma tütart?" küsis äkki Blake.

„Miks ka mitte? Mälud on mõjuvõimas inimene. Tal on hiigelsuur loss, palju hobuseid ja teenijaid, vähemalt sada relvastatud meest ja veel tosin rüütlit."

„Kui paljudel rüütlitel on loss ja kaaskond?" huvitus Blake.

«Kahekümnel," vastas Richard.

„Ja kui lähedal Gobredi lossile nad elavad?"

„Kolme miili piires."

„Kes veel selles suures orus elab?"

«Oled sa Bohunist kuulnud?" vastas Richard küsimusele küsimusega.

«Olen küll ja võrdlemisi tihti. Ja mis siis?"

„Ta nimetab end kuningaks, kuid meie teda sellena ei tunnista. Ta elab oma poolehoidjatega oru teises otsas. Oleme nendega vaenujalal."

„Olen palju kuulnud suurest turniirist, milleks rüütlid praegu valmistuvad, ja mulle tundub, et selles osaleb ka Bohun oma rüütlitega. On see nii?"

„On küll. Juba iidsetest aegadest kuulutatakse kord aastas alates paastu esimesest pühapäevast eesmiste ja tagumiste vahel kolmeks päevaks vaherahu ja selle aja jooksul peetaksegi

suur turniir. Ühel aastal korraldatakse võistlused Nimmri ees lagendikul, teisel Sepulcheri linna ees."

«Eesmised ja tagumised? Mis kuratlik lugu see on?" Üldiselt on see pikk lugu. 1191. aasta kevadel lahkus Richard Esimene Sitsiilia saarelt ja võttis suuna Acrele, kus ta pidi ühinema Prantsuse kuninga Philippe II Auguste'iga ja saratseenide käest Püha Maa ära võtma. Kuid teel tegi Richard peatuse, et vallutada Küpros, ja kui väed Acresse suundusid, leiti laevades palju ilusaid küproslannasid, kelle armunud rüütlid olid salaja kaasa võtnud. Seejärel tegid kaks laeva Aafrika ranniku lähedal läbi mereõnnetuse. Ühte laeva juhtis rüütel Bohun, teist rüütel Gobred. Mõlemad meeskonnad läksid edasi Jeruusalemma otsima ja leidsid selle oru. Bohuni poolehoidjad kuulutasid, et on avastanud Pühade Kalmude öru ja ristisõda on lõppenud. Nad riputasid ristid seljalt rinnale sõja lõpu ja kojupöördumise tähiseks. Kuid Gobred arvas teisiti. Tema arust polnud see sugugi Pühade Kalmude org, järelikult polnud ka ristisõda lõppenud. Seepärast jättid Gobred oma poolehoidjatega ristid rinnale ja nad ehitasid oru suudmesse linna ning kindlustatud lossi, et takistada Bohuni ja tema inimesi tagasi minemast Inglismaale, kuni nad pole täitnud oma missiooni. Siis asus Bohun elama oru teise otsa, kuhu samuti rajas linna ja lossi. Et mitte määrida rüütliseisuse au, on Gobredi järeltulijad juba üle seitsme sajandi takistanud Bohuni järeltulijaid Inglismaale pöördumast, jobredi poolehoidjad kannavad endiselt risti rinnal, seepärast nimetataksegi neid eesmisteks, Bohuni poolehoidjatel on rist sel-îl ja siit ka nimetus tagumised."

„Ja te kavatsete minna Püha Maa vabastamise eest ristisõtta?" küsis Blake.

„Jah," kostis Richard, «tagumised tahaksid Inglismaale minna, kuid nad loodavad asjatult. Saratseenide suured jõud on meid sisse piiranud ja meid on liiga vähe, et nendest võitu saada. Nendel põhjustel olemegi otsustanud siia jääda. Mis sina arvad, on see mõistlik?"

«Noh, see oleks küll üsna ootamatu, kui te äkki Jeruusalemma või Londoni ilmuksite," lausus Blake. «Teisisõnu, Richard, teil oleks parem siia jääda. Näed sa, seitsme ja poole sajandi jooksul on maailmas aset leidnud rohkesti igasuguseid sündmusi. Inimesed on muutunud teistsuguseks. Sa ilmselt ei arvesta seda. Oletame, et sa tungid Jeruusalemmale kallale, ent

tänapäeval ei tea keegi, isegi mitte saratseenid, selle põhjust."

„Sa räägid tarku sõnu, James," ütles Richard. „Pealegi on siin meie kodumaa ja meil on siin hea olla."

Vestluskaaslased vakatasid, vajunud mõtiskellu.

Esimesena katkestas vaikuse Blake.

„Mind hakkas huvitama suur turniir. Millal see algab?"

„Õige varsti, aga mis siis?"

„Tahaksin selles osaleda. Ma käsitsen oda juba üsna hästi."

Söör Richard silmitses teda nukralt ja vangutas pead.

„Homme sa sured," sai ta suurivaevu sõnad suust.

„Kurat võtaks! Kas ei saaks pisut lõbusamalt?"

„Ma räägin seda, mis südamel, mu hea sõber," vastas Richard. „Mul on väga kahju, aga mis tulema peab, see tuleb. Ainus, mis mind lohutab, on see, et sa käitud mehiselt ja lähed surma, nagu üllale rüütlile kohane, määrimata oma au. Printsess Gui-naldale on see mõte suur tröost."

„Arvad?" küsis'Blake.

„Muidugi."

„Aga kui ma ellu jään, kas ta siis vihastab?"

„Vihastab? Ma ei mõista."
„Noh, siis kurvastab?" täpsustas Blake.
„Sa ei tohi niimoodi rääkida," lausus Richard. ‚Ja siiski ei soovi ükski naine oma peiu surma. Kui sind ei tapeta, tapad sina."
„On ta siis tema peig?" küsis Blake.
Jah, kuigi kihlusest pole ametlikult teatatud."
„Lähen pikutama," katkestas Blake vestluse. „Kui mulle on saatusest määratud homme surra, siis vähemalt puhkan enne' seda end välja."
Aga kui ta karedale villasele tekile pikali heitis, oli uni nagu peoga pühitud. Ameeriklase pähe tikkusid igasugused mõtted. Ühelt poolt tegi teda rahutuks duell keskajast pärit rüütliga, kuid mitte ainult see. Kõige rohkem erutas ja vihastas teade söör Maludi ja printsess Guinalda eelseisvast abiellumisest.
Blake tegi endale etteheiteid, et oli ilmutanud lubamatut nõrkust, armudes noorde keskaegsesse printsessi, kes, nagu arvata võis, ei hoolinud temast üldse. Kuidas peab ta nüüd Maludiga käituma? Kui ta rüütli tapab, teeb Guinalda õnnetuks, aga kui ei tapa... Mis siis?
Söör James vaevas asjatult oma pead.

XII. Zeydi telgis

Oodanud kolm päeva, ja kui siis Batando lubatud teejuhte ei ilmunud, saatis Ibn Jad Fejjuani teist korda vana pealiku juurde käsuga kiirustada. Šeigi kannatamatus oli tingitud hirmust Ahvide Tarzani ees, kes võis mis tahes hetkel ootamatult kaela sadada, kavandatud plaanid segi lüüa ja sõnakuulmatuse eest karistada.
Šeik Ibn Jad asus väljaspool Tarzani maa-ala ja kättemaksu vältimiseks soovis kõige vähem tema valduste piire rikkuda. Oma südames lootis ta, et Tarzan ootab džunglis tema tagasitulekut, mida Ibn Jad ei kavatsenudki teha.
Šeik istus telgi varjus koos oma venna Tollogi, Fahdi, Sümboli ja veel mõne araablasega. Jutt käis äpardusest Batando teesidega ja võimalikust reetmisest, sest beduiinid kahtlustasid, vana pealik kogub nende vastu vägesid. Ehkki Fejjuan kin-litas šeigile, et Batando ei astu araablaste vastu välja, kui need ausalt käituvad, ei jäänuid Ibn Jad teda uskuma.
Ateja toimetas sõnatult koduseid toid. Neiu oli enesesse sul-lud, lakanud laulmast ja naermast, kannatades oma kallima)ärast. Ta kuulis meeste juttu, kuid ei süvenenud sellesse. Valel harva heitis ta pilke isa telgi poole ja iga kord Fahdi nähes süttis ta silmades viha.
Äkki kõlas telgi poolt erutatud hüüatus. Ateja pööras ümber nägi, et Fahd oli hämmastusest pärani silmi ettepoole nihkunud.
„Allahi nimel, Ibn Jad!" karjatas Fahd. „Vaata!" Koos teistega vaatas ka Ateja osutatud suunas ja nagu teisedki ei suutnud maha suruda imestushüüdu.
Läbi laagri tuli šeigi telgi poole hoogsal sammul pronks-pruun hiiglane, relvastatud oda, noolte ja noaga. Turjal oli tal ovaalne kilp, üle õla kokkulapatult pikkadest rohukiududest punutud nöör.
„Ahvide Tarzan!" hüüatas Ibn Jad. „Allah, saada oma needus ta peale!"
„ Kindla peale tuli ta koos relvastatud neegritega, kes jäid metsa," sosistas Tollog. „Muidu poleks ta söandanud laagrisse ilmuda."
Lähenevat Tarzanit nähes hakkas Ibn Jadil halb ja ta tundis end iga hetk teadvust kaotavat. Ahvinimene jäi kokkutulnute

ette seisma ja tema pilk puuris Stimbolit. „Kus on Blake?" küsis ta ameeriklaselt. „Eks sina tea paremini," ühmas Stimbol. „Kas te pärast lahkuminekut olete kohtunud?" „Ei ole." „On see õige?" „Õigem ei saagi olla." Tarzan pöördus Ibn Jadi poole.

„Sa valetasid mulle. Sa pole kellegi kaupmees, vaid röövel. Tulid siia, et röövida Nimmri aarded ja naine."

„See on vale!" karjus Ibn Jad. „Igaüks võib seda kinnitada. Mind on laimatud."

„Ei usu," ütles Tarzan. „Ta on aus inimene."

„Ja kes ta on?" küsis Ibn Jad.

„Tema nimi on Zeyd."

Kallist nime kuuldes tõmbus Ateja üleni pingule.

„Ta ütles veel üht-teist, ja ma usun teda," jätkas Tarzan.

„Ja mida siis, kristlane?"

„ Ütles, et keegi vabastas tema relva ja püüdis sind tappa, süü aga veeretas tema kaela."

„Ta valetas! Kõik, mis sa räägid, on vale!" kisendas Fahd.

Ibn Jad kibrutas laupa, kaalutledes viivu ja naeratas siis kavalalt nagu rebane.

„Noh, muidugi! Vaeseke arvas, et räägib õigust," nähvas šeik. Just nii ta kavatseski mind tappa. Ja selle põhjus on tema haige aju. Teadsin seda juba ammu, aga ei aimanud, et see inimene on ohtlik. Ta pettis sind, Ahvide Tarzan. Seda võivad kinnitada kõik, kaasa arvatud kristlane, kelle ma päästsin. Küsi minu inimestelt ja sulle öeldakse, et olen kuulekalt täitnud kõiki sinu tingimusi."

„Ja seepärast hoidsid sa mind vangis ja saatsid oma venna öösel mind tapma?" küsis Tarzan.

„Sa oled minu vastu ülekohtune. Saatsin venna sinu köidikuid lahti päästma ja sind vabadusse laskma, kuid sina tungisid talle kallale. Pärast tuli elevant ja viis su minema."

„ Aga mida mõtles sinu vend, kui ta tõstis löögiks noa ja hüüdis: „Sure, uskmatu!"?" küsis Tarzan. „Kus on siin loogika?"

„See oli üksnes nali," õigustas end Tollog.

„Ma ei tulnud tagasi selleks, et nalja heita,” lausus Tarzan. „Varsti jõuavad kohale minu wazirid. Teil on siis usaldusväärne eskort siit kõrbeni."

69

Just seda meil ongi vaja," reageeris šeik kähku. „Küsi kristlaselt, ta kinnitab sulle, et oleme teelt eksinud. Teejuhid kuluvad meile marjaks ära. Siin ümbritsevad meid galla sõdurid. Pealik Batando kogub juba mitmendat päeva jõude ja me kardame kallaletungi. Eks ole ju, kristlane?" pöördus šeik Stimbo-li poole.

„Mhmh," mühatas Stimbol.

„Te lähete siit minema," ütles Tarzan. Juba homme. Mina jään siia teid kontrollima. Ööbin telgis. Ja katsuge mul rumalusi teha!"

„Kõik on kombes!" kinnitas talle Ibn Jad.

Pöördunud naiste elamute poole, hõikas ta:

Jrlirfa! Ateja! Lööge džungli šeigile üles Zeydi telk!"

Naised ruttasid käsku täitma ja paigaldasid Zeydi musta telgi Ibn Jadi telgi kõrvale. Hirfa läks peagi tagasi oma koduste toimingute juurde, jättes Ateja küljesiile pingutama.

Vaevalt oli Hirfa eemaldunud, kui Ateja sööstis Tarzani juurde.

„Oh, kristlane," sosistas ta, „sa nägid mu Zeydi? On ta elus?" „Ma viisin ta külla, kus tema eest"hoolitsetakse. Ta on elus ja terve ning loodab sinuga peatselt kohtuda."

* * *

Sama päeva õhtul šeigi telgist möödudes märkas Fejjuan Ibn Jadi ja Tollogi isekeskis sosistamas. Nende salakavalust tundes jäi ta tahtmatult mõtlema, kas nad ei plaanitse järjekordset alatust.

Haaremi telgi taga matil lamas kerratõmbunult Ateja. Neiu ei maganud, vaid kuulas isa ja onu vaevutabatavat jutuajamist.

„Ta tuleb ära koristada," ütles Ibn Jad.

„Aga kuidas jääb siis waziridega? Mis me neile ütleme, kui nad Tarzanit eest ei leia? Pealegi ei usu nad ainsatki meie sõna. Mis siis küll lahti läheb! Nad ei heida kellelegi armu. Nad on kohutavad inimesed!"

„Oo, allah!" hüüdis Ibn Jad. „Aga kui nad ellu jäävad, oleme meie kadunud. Tuleb tegutseda, muidu võime tühjade kätega tagasi pöörduda."

„Kui arvad, et ma jälle end sellesse asjasse segan, siis eksid, vend," lausus Tollog. „Sain juba kord karistada."

‚Jutt pole sinust. Kellele auk pähe rääkida? See peab olema inimene, kes soovib tema surma," arutles Ibn Jad kuuldavalt.

„Tean! Kristlase koristab teine kristlane. Ta vihkab pööraselt ahvinimest," pahvatas Tollog ägedalt.

Ibn Jad plaksutas käsi.

„Asjalik mõte, vend!"

„Kuid osa süüst langeb meie peale," lausus Tollog.

„Mis sellest, peaasi, et temast kiiresti lahti saame. Mis siis, kui homme ilmub siia Batando teejuhtidega? Siis taipab džung-li šeik jalamaid, et vedasime teda alt, ja meil läheb täbarasti. Ei, juba täna öösel tuleb talle ots peale teha."

„Nõus. Aga mismoodi?" küsis Tollog.

„Mul on üks plaan. Kuula hoolega, vend!"

Enesega rahul olles hõõrus Ibn Jad käsi, mida ta muidu iialgi ei teinud.

„Kõik teavad, et Stimbol vihkab džungli šeiki," lausus Ibn Jad.

„Ta on seda kõigi kuuldes mitu korda kinnitanud."

„Tähendab, et ikkagi Stimbol?"

„Tema ise."

„ Tuleb teha nii, et inimesed ei hakkaks rääkima, nagu oleks Stimbol tapnud ta šeigi käsul," ütles Tollog.

„Ma ei kavatsegi käsku anda. Vihjan vaid Stimbolile, aga kui see on juhtunud, mängin nördinut ja et tõestada oma tunnete siirust, käsin mõrvari hukata. Sel moel saame lahti kahest uskmatust koerast ja samal ajal kavaldame üle ka wazirid, kes näevad, et me ei leina nende isanda surma puhul neist sugugi vähem."

„Allah olgu kiidetud, et ta on mulle nii targa venna läkitanud!" sattus Stimbol vaimustusse.

„Mine nüüd ja saada Stimbol minu juurde," käsutas Ibn Jad. „Ise tuled pärast, kui olen temaga rääkinud, ja ta läheb tegema seda, mida temalt nõutakse."

Ateja hakkas kogu kehast värisema ja niipea kui Tollog oli lahkunud, tõusis matilt ning kadus ööpimedusse.

Äratanud Stimboli, teatas Tollog, et šeik kutsub teda erakordselt tähtsas asjas enda poole. Ameeriklane lipsas hääletult telgist välja.

„Võta istet, kristlane," lausus Ibn Jad Stimbolit nähes.

„Mida kuradit sa minult nii hilisel tunnil tahad?"

„Ajasin juttu Ahvide Taržaniga," lausus Ibn Jad. „Kuna sa

oled minu, mitte tema sõber, lasksin ma su siia kutsuda, et teatada tema kavatsustest sinu vastu. Ta ajas kõik mu plaanid segi ja nõuab, et end siit koristaksin, kuid seda ei anna üldse võrrelda sellega, mida ta sinuga teha kavatseb."

„Mis tal siis mõttes on, kurat võtaks?" muutus Stimbol rahutuks. „Ta ei anna enam põrmugi rahu."

„Ta kinnitab, et sa tapsid oma kaaslase Blake'i," seletas šeik, „ja seepärast tapab ta homme sinu."

„Mis?! Tapab minu?" hüüatas Stimbol. „Kuid mispärast? Tal pole õigust! Ma pole kedagi tapnud!"

‚Ja ikkagi teeb ta seda," ütles Ibn Jad kindlalt. „Ta on kõikvõimas! Keegi ei söanda talle vastu vaielda. Homme tapab ta sinu!"

„Kuid sa ei lase seda teha, Ibn Jad! Ega ju?"

Stimbol värises hirmust.

Ibn Jad laiutas käsi.

„Mida mina suudan?" lausus ta.

„Mõtle midagi välja!" anus Stimbol.

„Miski ei saa teda takistada, kui ehk ainult sina ise," sosistas šeik.

„Mida sa silmas pead?"

„Ta magab kõrvaltelgis. Sinul on terav nuga."

„Kuid ma pole elus kedagi tapnud," sõnas Stimbol sosinal.

«Otsusta ise. Kui sa teda praegu ei tapa, tapab ta homme sinu."

„Oh, issand!"

Stimbol haaras pea käte vahele.

„On juba hilja. Tuleb magama minna," kuulutas Ibn Jad. „Olen sind hoiatanud. Tee nii, nagu heaks arvad."

Šeik tõusis ja suundus haaremi poole.

Vaaruval kõnnakul astus värisev Stimbol öhe.

Hetke kõhelnud, hakkas ta hiilima telgi poole, kus magas Tarzan.

Stimbolit ennetades kiirustas sama telgi poole Ateja, olles otsustanud hoiatada inimest, kes oli päästnud tema kallima. Tal jäi eesmärgini veel õige pisut maad, kui kellegi käsi surus kinni ta suu ja teine haaras teda piha ümbert.

„Kuhu?" sosistas tuttav hääl talle kõrva ja vastust ootamata vastas Tollog neiu eest ise: „Tahad kristlast hoiatada, sest ta aitas sinu väljavalitut! Mine tagasi isa telki. Kui ta sellest teada saab, lööb ta su maha. Mine!"

72

Tollog pööras neiu ümber ja tõukas vastassuunas.

Tõmmanud hinge, naeratas Tollog võidurõõmsalt ja hakkas tänama allahit selle eest, et oli õigel ajal jaole saanud tüdrukule, kes oleks äärepealt nende plaani nurja ajanud.

Kuid juba järgmisel viivul haaras kellegi käsi selja tagant tal kaela ümbert kinni ja tiris ta pimedusse.

Samal ajal hiilis Wilbur Stimbol, nuga pihku surutud, oma ohvri telgi poole. Ameeriklane värises üleni, tema keha kattis külm kleepuv higi.

Stimbol oli inimesena küll äkiline, julm ja alatu, kuid ta polnud mõrvar. Kogu tema olemus mässas selle vastu, mida ta kavatses teha. Ta ei tahtnud tappa, kuid nurka aetuna tunnetas selle sammu möödapääsmatust.

Ahvinimese telgi ukseava ees tardus ta paigale, võttis end kokku ja oli juba mõne sekundi pärast muutunud sootuks teiseks. Nüüd oli see raudse tahtejõuga, karm ja halastamatu inimene.

Stimbol kergitas telgisiilu, lipsas sisse ja hakkas magaja poole roomama.

XIII. Kilp ja mõõk

Vaevalt olid kuningalossi tornid päikesekiirtes särama löönud, kui nooruk asemelt üles hüppas, silmi hõõrus ja enda kõrval magavale eakaaslasele külge müksima hakkas.

„Tõuse üles, Edward! Hei, unimüts!" hüüdis ta.

Edward liigutas end.

„Ah?" lausus ta unesegaselt ja haigutas magusasti.

„Oled ikka tore küll, vanapoiss!" hüüdis Michael. „Kas sul läks meelest ära või? Sinu isand kohtub täna surmaga."

Edward tõusis ühe ropsuga istukile, olles lõplikult virgunud.

„Vale puha!" väitis ta otsustavalt, välgutades vihaselt silmi. „Ta raiub ju söör Maludi ühe hoobiga pooleks. Pole teist nii tugevat rüütlit kui söör James. Või on sul midagi söör Richardi sõbra vastu? Söör Richard on ju minu ja sinu vastu nii heatahtlik."

Michael laksas kaaslasele vastu õlga.

73

„Mine ikka! Ma ju ainult naljatasin, Edward. Ja siiski on mul kuidagi kõhe. Õigust öeldes ma kardan..."

„Kardad? Aga mida?" küsis Edward.

„ Kardan, et söör James ei oska küllaldaselt mõõka ja kilpi käsitseda, et võita söör Maludi. Olgu ta või kümme korda tugevam, aga kui ta oma jõudu kasutada ei oska, pole sellest vähimatki kasu."

„Eks me näe," ei andnud Edward alla.

«Meeldiv kuulda, et söör Jamesil on nii ustav relvakandja," kostis ukse juurest.

Noorukid pöördusid ümber. Lävel seisis söör Richard.

„Ja annaks jumal, et kõik tema sõbrad talle täna niisama siiralt edu sooviksid!" võttis jutuotsad kokku söör Richard.

Pöördunud minekule, lisas ta:

„Aga nüüd tõuse üles ja asu tegutsema. Pane valmis isanda rõngassärk ja hobuseriistad. Söör James peab sõitma võitlusväljale, nagu Nimmri vaprale rüütlile kohane."

Kella üheteistkümneks hommikul pakkus kahevõitluse koht maalilist vaatepilti. Paistis ere päike, mis peegeldus vastu rüütlite kaitserõivastuselt ja relvadelt. Selle kiirtes kirendasid tribüünidele kogunenud naiste pidurõivad.

Väljaku vastasotstes seisis telk, mis oli kaunistatud omaniku vimpli, paelte ja vapiga. Rohekaskuldne kuulus söör Maludile, sinakashõbedane söör Jamesile.

Kummagi telgi ees seisis kaks uues lahingurõivastuses relvastatud meest: tallimees hoidis suitseidpidi toretsevates rakmetes põtkivat hobust, relvakandja tegi viimaseid ettevalmistusi.

Väljakule ilmunud pasunapuhuja tardus paigale nagu raidkuju, oodates märguannet algus välja kuulutada.

Sinakashõbedases telgis andis söör Richard Blake'ile viimaseid õpetusi, närvitsedes seejuures kahe eest.

Ameeriklase kaitserõivastus koosnes rõngassärgist, samast materjalist valmistatud kiivrist ja kiivrisukast. Et pehmendada lööke pähe, oli kiiver kaetud veel leopardinahaga.

Blake'i rinnale oli õmmeldud suur punane rist, õlalt langes alla sinine ja hõbedane pael. Kanduri küljes rippusid tema relvad — kilp ja mõõk.

Tribüün oli rahvast puupüsti täis. Lõpuks ometi heitis Gob-red pilgu päikesele ja andis kõrvalseisvale rüütlile korralduse.

See käsutas pasunapuhujat ja kohemaid lõi väljak kaikuma kõrgetest puhastest pasunahelidest.
Otsekohe läks telkide juures kõik liikvele, tribüün elustus. Vaatajad ajasid kaela õieli, et paremini näha.
Blake'i sadulasse aidates haaras Edward kätega ta jala ümbert kinni ja kui Blake oli lõpuks sadulas, mis raskete kaitserõi-vaste tõttu polnud sugugi lihtne, ütles noormees:
„Ma palusin sinu eest, söör James. Sa võidad, ma olen sinus kindel."
„Oled tore poiss, Eddy," ütles Blake. „Sul ei pruugi minu pärast häbeneda, tõotan seda sulle!"
„Ah, söör James, ega ma seda mõelnud. Isegi surnult jääd sa minu rüütliideaaliks. Sinust parem pole keegi ega saagi olla," ütles Edward veendunult talle ümmargust kilpi ulatades.
Peagi anti osalejatele märku valmis olla. Väljaku teisest otsast kostis pasunahääl ja söör Mälud hakkas rüütli saatel edasi sõitma. Ka Blake'i pasunapuhuja andis teada oma isanda etteastest ja söör Richardist saadetuna hakkas ameeriklane tribüüni poole liikuma.
Kiiduavalduste tormi saatel sõitsid võitlejad teineteisele vastu, kuni kohtusid kuningas Gobredi looži ees.
Näoga kuninga poole seistes tõstsid kõik neli rüütlit huulte juurde mõõga käepideme, suudeldes seda tervituse märgiks. Seejärel soovis Gobred ausat võitlust ja meenutas kohtumise reegleid. Kuningat kuulates ei pööranud Blake silmi Guinaldalt.
Nooruke printsess istus liikumatult, vaadates otse enda ette.
„Ta on nii kahvatu," märkis rahutuks muutunud Blake endamisi.
„Kui kaunis ta on!" vilksatas ta peas juba järgmisel hetkel. Ja kuigi printsess ei austanud teda oma pilguga, ei heitnud Blake meelt, sest Guinalda eiras ka Maludi.
Taas kaikusid pasunahelid ja neli rüütlit sõitsid pikkamisi oma väljakupoolele ootama võitlusmärguannet. Samal ajal vabastas Blake käe nahkrihmadest ja viskas kilbi eemale.
Edward jahmus.
„Milord!" karjatas ta. „Mis sa teed? Ma ei usu oma silmi. Oled sa arust ära? Sa viskasid kilbi minema!"
Edward võttis kilbi maast üles ja toppis seda Blake'i kätte, murdes pead söör Jamesi ülimal määral arusaamatu käitumise üle. Siis Edward taipas, et ilmselt oli tema isand otsustanud kahevõitlusest

loobuda. Selle tagajärjel kuulub võit söör Maludile ja söör James saab kogu Nimmri naerualuseks.
Edward sööstis söör Richardi juurde, kes seisis kaugemal ega näinud midagi.
„Söör Richard!" ütles ta katkeval häälel. „Ta viskas kilbi minema! Küllap on ta haigeks jäänud, muidu poleks ta mingi hinna eest kahevõitlusest loobunud."
Richard tormas Blake'i juurde.
„Hei, sina! Oled sa peast põrunud või?" kukkus ta ameeriklast sõitlema. „Sa ei tohi loobuda, ära vähemalt oma sõpru häbista! "
„Kust sa võtsid, et ma kavatsen loobuda? Olen ma siis väljakult lahkunud?"
„Aga sinu temp kilbiga?"
Kõlasid pasunakutsungid. Oma pasunapuhuja märguande peale kannustas söör Mälud hobust ja kihutas ettepoole. „Puhu!" hüüdis Blake oma pasunamehele. „VÕta kilp!" käratas söör Richard.
„See riistapuu üksnes segab mind," hüüdis Blake kiirgalopi-ga paigalt võttes.

Söör Mälud vahtis ühtelugu tribüünile, naeratades üpris tähendusrikkalt, Blake vaatas ainult oma vastast.

Ratsanikud läksid galopile.

Malud kannustas armutult hobust ja ameeriklane adus, et ta oli täis otsustavust juba esimeses kokkupõrkes peale jääda või vähemalt Blake'i tasakaalust välja lüüa ja anda samas ülitugev hoop.

Mälud võttis parema käega mõõgast kinni. Blake tõmbus sisimas pingule. Jäänud kilbita, muutus ta kergesti haavatavaks.

Rüütlid läksid kokku, vasak külg teineteise poole. Hoogsalt jalustele tõusnud, tõstis Mälud mõõga, tegi sellega ringi ja lajatas hirmtugeva löögi Blake'ile pähe.

Sel hetkel märgati tribüünilt, et ameeriklasel polnud kilpi.

„Kilp! Söör Jamesil pole kilpi! Ta on kilbi kaotanud!" kõlasid hüüded.

Otsemaid kostis kuningaloožist naise läbilõikav kiljatus, kuid Blake'il ei õnnestunud näha, kes see oli.

Vastasega kokku läinud, peatas Blake ootamatult hobuse, tõugates õlaga Maludi, ja vajus kohe kogu oma raskusega talle peale. Jalustele tõusnud Mälud varjas end kilbiga, kuid võimaluseta

76

hobust juhtida kaotas tasakaalu. Mõõk tema käes vääratas, kaldus märgist kõrvale ja riivas nõrgalt Blake'i õlga.

Tänu vabale vasakule käele sai Blake hobuse juhtimises vaieldamatu ülekaalu. Hobuse järsult ümber pööranud, andis ta löögi tagantpoolt. Mõõgatera jõudis tungida Maludi vasakusse õlga, enne kui tema hobune kõrvale kargas.

Tribüünilt kostis heakskiidukõminat. Kahevõitlus läks nähtavasti korda.

Hobust kannustades sõitis Maludi rüütel Gobredi looži juurde ja avaldas protesti.

„Söör James tuli välja ilma kilbita!" hüüdis ta. „See pole aus!"

„Söör James ei võida sellest midagi, pigem vastupidi," vastas Gobred.

„Meie ei soovi vähimaidki eeliseid temaga võrreldes," käis Maludi rüütel söör Jared peale vastuväidetest kõrvale põigeldes.

„Mida see kõik tähendab?" pöördus Gobred ligi rutanud söör Richardi poole. «Arvatavasti leidis söör James enne väljakule tulekut, et tema kilp on korrast ära?"

„Ei, ta lihtsalt viskas selle minema," vastas Richard. „Ütles, et see riistapuu vaid segab teda. Aga kui söör Jared leiab, et kohtumine pole võrdväärne, miks ei võiks söör Mälud siis samamoodi talitada?"

„See oleks õiglane," lausus Gobred naeratades.

Samal ajal võitlejad jätkasid. Maludi seljale oli tekkinud verine laik, mis oli kaitserõivastusest läbi imbunud ja ka hobuse rakmetele tilkunud. Mälud enam ei naeratanud ega vahtinud ka tribüünile. Raevust välkuvate silmadega tormas ta kallale Blake'iie, kes Maludi surmkindla veendumuse järgi oli vaid puhtjuhuslikult peale jäänud.

Olles vaba teda kammitsevast kilbist, juhtis Blake osavalt oma kuulekat ratsut. Nimmrisse saabumisest peale oli ta iga päev harjutanud ratsutamist, mille tulemusena Blake ja tema neljajalgne sõber mõistsid teineteist suurepäraselt.

Söör Mälud nägi meelepahaga, et tema mõõk ei jõudnud ka seekord eesmärgile. Samal silmapilgul tundis ta valusat torget roiete vahel: söör Jamesi mõõk oli seletamatul kombel kilbi alla tunginud ja teda torganud. Haav polnud küll sügav, aga taas hakkas nirisema verd.

Maruvihane Mälud tõstis löögiks mõõga, kuid Blake sundis

77

hobuse õigel ajal taganema ja, tabanud paraja hetke, lõi Malu-dile kiivri pihta.

Pooleldi uimaseks põrutatud ja raevust loomastunud Mälud sooritas ringi ja kihutas tuhatnelja ülekohtutegija poole, kavatsedes teda maha paisata ja hobuse jalge alla tallata.

Ratsanikud kohtusid Gobredi looži ees.

Õhus lõid välkuma mõõgad ja kõigi ning eriti Maludi enda kirjeldamatuks imestuseks libises viimase mõõk käest ja kukkus maha. Mälud oli nüüd täielikult vastase võimuses. Ta jäi sadulasse istuma, ratsmed pingul ja pea kuklas. Mälud ootas oma saatusele otsust. Nagu Blake, teadis temagi, et eeskirjade järgi on võitjal õigus võidetu tappa, ent ta ei kavatsenud armu paluda ning seda uhkelt ja ülbelt Maludilt keegi, muide, ei oodanudki, kõige vähem Blake ise.

Söör Mälud, kes istus hobuse seljas upsakal ja üleoleval ilmel, ootas Blake'i viimast hoopi. Tribüünil oli võtnud maad täielik vaikus, võis selgesti kuulda, kuidas Maludi hobune suurau-du näris.

Blake pöördus söör Jaredi poole.

„Kutsu relvakandja, rüütel," ütles ta. „Las ta ulatab söör Ma-ludile mõõga."

Tribüünil puhkesid kiiduavaldused, kuid ameeriklane pööras publikule selja ja asus Richardi kõrvale, oodates, millal vastane uuesti relva kätte saab.

„Noh, kuidas on, sõber, kas nõuad mulle endiselt kilpi?"

Richard naeris.

„Sul lihtsalt veab, James," vastas ta, „kuid tugevam vaenlane oleks su juba ammu läbi torganud."

Mõõga kätte saanud, sõitis söör Mälud Blake'i juurde ja kummardas sügavalt.

"«Väljendan oma lugupidamist õilsale ja suuremeelsele rüütlile," ütles ta jäise viisakusega.

Blake kummardas.

„Kas olete valmis, messieurs?"

Mälud vastas jaatavalt.

„Siis võitlusse!" nähvas ameeriklane lühidalt.

Mõni sekund jälgisid vastased teineteist, otsides soodsat kohta. Seejärel tegi Blake petterünnaku. Mälud varjas näo kilbiga, kuid lööki ei järgnenud ja ta langetas kilbi. Just seda Blake ootaski. Samal hetkel lajatas ameeriklase mõõk kõigest jõust vastase

kiivri pihta. Malud lõi vaaruma, kaldus küljele ja prantsatas maha.

Blake tuli hobuse seljast maha ja astus vastase juurde, kes lebas siruli Gobredi looži ees. Ta asetas jala võidetu rinnale ja mõõgatera tema kõrile.

Publik kallutas end ettepoole, nautides juba ette viimast lööki, kuid Blake oli liikumatult paigale tardunud. Pilgu Gobredi-le tõstnud, lausus ameeriklane:

„Sinu ees lamab vapper rüütel, kellele mul pole vähimaidki etteheiteid. Kavatsen jätta ta ellu sinu pärast, Gobred, et ta ka edaspidi teeniks sind ja neid, kes teda armastavad."

Nende sõnade juures vaatas Blake tähendusrikkalt printsess Guinaldale otsa, pööras siis ümber ja kiiduavaldustest välja tegemata läks oma telki.

Suurest rõõmust ei leidnud Edward ja Michael endale asu nagu kõik teisedki, kes teda telgi juures ootasid. Blake'i võtsid vastu õnnelikud naeratused ja tormilised õnnitlused. Kõigest mõne minuti eest olid need inimesed tundnud häbi, et kuuluvad võidetu poolele, nüüd aga olid nad pakatamas uhkusest Blake'i üle, kes nende arust oli Nimmri suurim kangelane.

Võtnud ümbert kaitserõivastuse, läks Blake koos Richardiga otseteed koju.

Kui nad olid kahekesi jäänud, pani Richard talle käe õlale.

„Sa talitasid üllalt, nagu rüütlile kohane, mu sõber," ütles ta, „kuid ma ei tea, kas see oli tark tegu."

„ Mispärast? Kas sa tõepoolest arvad, et ma võin lamajat tappa?"

Richard vangutas masendunult pead. „Tema poleks sind säästnud!"

„Noh, ei tea. Minu maal pole kombeks võidetut tappa."

„Kui sa oleksid temaga tühja-tähja pärast tülli läinud, siis ma veel mõistaksin sinu suuremeelsust, kuid Mälud on ju armukade ja pärast tänast tema armukadedus ei vähene. Oleksid võinud lahti saada tugevast ja ohtlikust vaenlasest, kasutades seaduslikku õigust anda viimane löök. Nüüdsest peale said sa aga hoopis hirmsama vaenlase, sest tema armukadedusle lisandus vihkamine. Ta ei andesta sulle ülesnäidatud üllameelsust, võidust rääkimata. Sa oleksid nagu tema üle nalja heitnud, James, seda aga Mälud ei andesta. Usu mind."

Samal õhtul peeti Gobredi lossis suur pidu, kus osales vähemalt

kolmsada daami ja rüütlit. Mis tahes vestlus keerles nii või teisiti hommikuse kahevõitluse ümber. Blake puistati üle komplimentide ja küsimustega. Näis lihtsalt uskumatu, et inimene, kellel polnud kilpi, võis võita pealaest jalatallani relvastatud vastase.

Kui külalised olid istet võtnud, tõstis Gobred karika. Maad võtnud vaikuses pöördusid kohalviibijad kuninga poole ja järgisid eeskuju.

„Meie suure esivanema eest!" kuulutas Gobred. kuulsusrikka Richard Lõvisüdame eest!" „Tema eest!" kostis igast kandist.

Kõik jõid Richard Lõvisüdame eest, kes oli surnud seitsesada kakskümmend aastat tagasi.

Seejärel tühjendasid külalised karika Gobredi, tema abikaasa Brinilda ja printsess Guinalda terviseks, ja iga kord kostis lärmist üle söör Richardi bass. Ta oli uhke selle üle, et oli selgeks õppinud uue sõna — „kill-kõll".

Mõne aja pärast tõusis Gobred uuesti püsti ja ütles järgmise toosti:

„Väärika, võitlusväljal mehisust ja üllameelsust ilmutanud rüütli terviseks! Söör Jamesi, Templiordu rüütli, nüüd Nimmri rüütli terviseks!"

Isegi Richard Lõvisüdame nimi ei kutsunud esile sellist vai-mustusetormi, mis järgnes söör Jamesi terviseks öeldud toostile. Blake'i silmad pöördusid Guinaldale, kes istus saali teises otsas. Tõstnud pokaali, lõi printsess lauanaabriga kokku, kuid vaatas seejuures Blake'i poole. Kahjuks ei suutnud ameeriklane nii kaugelt ja pealegi veel tuhmi valguse juures kindlaks teha, mida neiu pilk väljendas — kas heatahtlikkust või vihkamist.

Kui kära oli pisut vaibunud ja külalised taas istet võtnud, tõusis Blake püsti.

„ Kuningas Gobred! Daamid ja Nimmri rüütlid! Ka mina tahan öelda toosti. Söör Maludi terviseks!"

Hetkeks kõik vakatasid ja üllatusid, tõusid siis püsti ja jõid puuduva rüütli terviseks.

„Oled kummaline inimene, söör James," lausus Gobred. «Väljendud mõnikord arusaamatult ja käitud ebatavaliselt. Kuigi sa ütled kill—kõll, kui toosti lausud, ning nimetad oma sõpru va-napoisteks ja poisteks, oleme juba õppinud sind mõistma. Ta-haksime rohkem teada sinu maast ja seal elavate õilsate rüütlite

elust. On nad kõik võidetud vaenlase vastu niisama suuremeelsed?"

„Kui neid välja ei vilistata," vastas Blake.

„Välja ei vilistata? Ilmselt on see üks karistusviise?"

„Sa arvasid õigesti."

„Küllap on see tõhus?"

„Sa tabasid naelapea pihta. Väljavilistamine, kas tead, on peaaegu ainus karistusviis, mida kasutavad ruudu- ja rombirüüt-lid."

' „Ruudu- ja rombirüütlid? Niisuguseid eraldusmärke pole ma kohanud. On nad vaprad?"

„Osa neist mängib muusikariistu, kuid kaugeltki mitte kõik. Võtame näiteks söör Jack Dempsey, ringi- ehk teisisõnu ruudu-rüütli. Ta näitas end tõelise lüüasaamise rüütlina, mis on aga sootuks raskem kui olla suurepärane võidurüütel."

„Millised rüütlite eraldusmärgid teil praegu veel olemas on?"

„Me kaotasime need."

„Mis?!" hüüatas Gobred.

„Meil on nüüd kõik rüütlid," seletas Blake.

„Kõik on rüütlid? Pole teenreid ega vasalle? Uskumatu!"

„Näed sa, Richardi ajast saadik on palju muutunud. Inimesed andsid vanadele arusaamadele uue tõlgenduse, täitsid need uue sisuga. Keskaegseid rüütleid pole enam ammu, kuid see-eest oleme praegu kõik kas töö- või rahurüütlid, noh ja nii edasi, kõike polegi meeles."

„Näen, et oled tulnud suurepäraselt ja õilsalt maalt," lausus Gobred. „Mõtle ise, kui teil on kõik rüütlid, siis korraldatakse ka tohutult võistlusi, eks ole tõsi?"

„Jajah," kinnitas Blake lühidalt, soovimata teemat arendada.

XIV. Üksildane haud

Telgi sees valitses pimedus. Stimbol kuulatas. Eestpoolt kostis rahutut und magava inimese ebaühtlast hingamist. Ameeriklane tardus paigale, püüdes südamekloppimisest jagu saada, roomas siis käpukil edasi, jõudes tollhaaval lähemale.

Järsku riivas ta käsi lamajat. Stimbol hakkas enda ees kobama, püüdes selgitada keha asendit. Ühes käes pigistas ta nuga, olles valmis mis tahes hetkel hoopi andma.

81

Stimbol hoidis hinge kinni, et mitte ahvinimest kogemata üles äratada. Ta lootis, et Tarzan magab rasket und ja tal õnnestub esimese löögiga läbistada metslase süda.

On aeg! Stimbol virutas noaga. Inimene tõmbles korra kramplikult. Ohjeldamatus erutusetuhinas lõi ameeriklane kiiresti mitu korda nuga elavasse ihusse. Ta tundis kuuma verd käele purskavat.

Niisiis oli töö tehtud. Stimbol koperdas telgist välja. Kabuhirmust haaratuna seisis ta vaevu jalul. Tehtu koletislikkus halvas ameeriklase tahte.

Otsekui unes komberdas surnukahvatu pungis silmadega Stimbol Ibn Jadi telgi juurde, kus varises sissekäigu ette maha. Naiste elamust väljunud šeik leidis maast väriseva inimese.

„Mis sa siin teed, uskmatu?" küsis Ibn Jad.

„Ma tegin seda, Ibn Jad!" sai Stimbol hädamisi välja öeldud.

„Mida nimelt?" hüüatas šeik.

„Ma tapsin Ahvide Tarzani."

„Oh häda!" hakkas Ibn Jad halama. „Tollog! Kus sa oled? Hirfa! Ateja! Tulge kõik siia! Kas kuulsite, mis uskmatu ütles?" Hirfa ja Ateja jooksid kohale.

„Ei, kas kuulsite? Mis te selle kohta ütlete?" märatses šeik. „Ta tappis mu hea sõbra, suure džunglišeigi. Motlog! Fahd! Minu juurde!" „

Ibn Jad tõstis kord-korralt häält kuni pöörase kisendamiseni, mille peale beduiinid kokku jooksma hakkasid.

Stimbol, kes selletagi oli tehtust vapustatud, jäi šeigi niisugusest käitumisest lausa keeletuks ja tõmbus maas kägarasse.

„Võtke ta kinni!" käskis šeik esimest kohalesaabunut. „Ta tappis Ahvide Tarzani, meie suure sõbra, kes tahtis meid päästa ja "sellelt ohtlikult maalt välja viia. Nüüd saavad kõik meie vaenlasteks. Tarzani sõbrad tungivad meile kallale ja kisuvad meid lõhki. Allah on tunnistaja, et minu südametunnistus on puhas ning las tema ja Tarzani sõprade viha langeb kurjategija peale!"

Kokkutulnud panid salamahti imeks šeigi ootamatut sõbralikkust Tarzani vastu.

„Viige ta minema!" käskis Ibn Jad. „Hommikul tuleme kokku ja otsustame, mida temaga teha."

Õudusest vallatud Stimbol lohistati Fahdi elamu juurde. Kui

82

kõik olid lahkunud, kummardus beduiin Stimboli kohale ja küsis sosinal:

„Kas sa tõepoolest tapsid džunglišeigi?"

„Mind ässitas seda tegema Ibn Jad, nüüd aga kahetsen ma seda," pomises Stimbol.

„ Homme sind hukatakse, et Tarzani sõpradele tapja karistamisest ette kanda," lausus Fahd.

„Päästa mind, Fahd," anus Stimbol. „Päästa mind, ja sa saad kakskümmend miljonit franki, vannun sulle! Niipea kui ma siit välja pääsen ja Euroopa lähimasse kolooniasse jõuan, on see raha sul käes. Mõtle sellele, Fahd! Kakskümmend miljonit!"

„Ei tahaks nagu uskuda," kostis Fahd. „Terves ilmas pole sellist raha!"

„Vannun, et mul on kümme korda rohkemgi. Kui ma sind petan, võid mu tappa. Päästa mind, Fahd!"

«Kakskümmend miljonit franki..." pomises Fahd. „Võib-olla ta ei valeta? Kuula, uskmatu. Ma ei taga, et päästan su, aga ma proovin. Kui läheb korda, ja sina oma lubadust ei pea, saan su ka maa alt kätte. Said aru?"

Ibn Jad käskis kahel orjal viia Tarzani surnukeha metsaservale ja seal maha matta. Orjad läksid telki, keerasid laiba bur-nusesse ja tassisid hiigelsuure puu juurde, mille alla kaevasid madala haua. Seejärel viskasid nad surnukeha auku, katsid hooletult mullaga ja lahkusid, jättes haua vähimagi tähistuseta;

Järgmise päeva varahommikul kutsus Ibn Jad kokku suguvõsa vanemad. Kui kõik olid kohale ilmunud, selgus, et puudus Tollog. Teda otsiti igalt poolt, kuid ei leitud. Fahd oletas, et ilmselt on Tollog jahile läinud.

Ibn Jad selgitas kohalolijaile, et Tarzani sõprade viha vältimiseks peab otsemaid midagi ette võtma. Peaasi on kahtlus beduiinidelt kõrvale juhtida, see on aga võimalik juhul, kui mõrvar saab teenitud karistuse.

Kokkutulnuid polnud vaja kaua veenda, ainult üks oli kahevahel.

See inimene oli Fahd.

„Uskmatut ei saa tappa kahel põhjusel, Ibn Jad," kuulutas Fahd.

„Allahi nimel! Pole sellist põhjust, mille järgi tõsiusklik ei tohi tappa uskmatut!" hüüdis üks vanematest.

„Kuulake mind ära," käis Fahd peale, „ja ma olen kindel, et

83

tunnistate mu õigust." „Räägi, Fahd," ütles šeik.

„ Uskmatu on oma kodumaal väga rikas ja mõjuvõimas inimene. Kui teda säästa, annab ta meile suure lunaraha. Oletame, et Tarzani sõbrad kuulevad tema surmast pärast seda, kui oleme sellelt neetud maalt välja pääsenud. Mis mõtet on siis Stimbolit tappa? Aga kui ta praegu tappa, kes tagab, et nad usuvad meid, nagu oleks Tarzani tapnud Stimbol ja meie hukkasime ta sooritatud kuriteo pärast? Kui Stimbol ellu jätta, võime Tarzani sõpru juhuslikult kohates alati öelda, et ei puutunud uskmatusse, sest tahtsime teda kättemaksu täideviimiseks nende kätte anda."

„Sinu sõnades leidub tõetera," lausus Ibn Jad. „Aga kui uskmatu hakkab valelikult kinnitama, et Tarzani tapsime meie? Võib-olla usutakse pigem teda kui meid?"

„See pole probleem," sekkus tapmist pooldanud vanem. „Lõikame tal keele ära ja ta ei saa meid mustata."

„Targad sõnad!" kiitis Ibn Jad.

„Allahi nimel, ei!" karjatas Fahd. „Mida paremini teda kohtleme, seda rohkem raha ta meile viskab."

„Ootame viimse momendini," otsustas šeik. „Kui näeme, et asi on päris täbar, lõikame keele ära."

Niisiis usaldati Wilbur Stimboli saatus jumalate hoolde ja Ibn Jad, saanud lõpuks Tarzanist lahti, võttis käsile pakilised asjad. Suure saatjaskonna ühes võtnud, suundus ta gallade pealikuga läbirääkimisi pidama.

Möödunud Batando küla naabruses asuvast laagrist, kus oli tuhat sõdurit, valdas šeiki halb eelaimus. Nüüd veendus ta oma ihusilmaga selles, et tema positsioon on erakordselt kõikuv ning halva mängu juures tuleb teha hea nägu ja leppida vana pealiku tingimustega.

Batando võttis ta vastu sõbralikult, unustamata rõhutamast oma kõrget seisundit, ja tõotas juba järgmisel päeval juhtida Ibn Jad oru sissepääsu juurde, kuid nõudis eelnevalt kõigi galladest orjade vabastamist.

„Aga me jääme ju siis ilma kandjate ja teenriteta ning mu inimesed muutuvad päris jõuetuks," väitis Ibn Jad.

Vastuseks kehitas Batando vaid õlgu.

„Oota vähemalt seni, kuni me orust tagasi tuleme," palus šeik.

84

„ Sinuga ei tule ükski galla," ütles Batando toonil, mis ei sallinud vastuväiteid.

Järgmise päeva varahommikul asuslbn Jad araablastega teele galla sõdurite valve all, kes hoidusid teatud kaugusse. Fej-juan ja eilsed orjad sammusid omade keskel, nautides kauaoodatud vabadust. Stimbol, kellele kõik olid selja pööranud, komberdas väsinult kahe noore beduiini järelevalve all suurest hirmust midagi taipamata. Kogu aeg meenutas ta õudusega tapetud inimest, kes oli maha jäänud oma üksildasse nimetusse hauda.

Teise päeva lõpul pärast laagri üleslöömist näitas Batando Ibn Jadile kaljust läbikäiku mägedes.

„Seal on rada, mis viib orgu," kuulutas pealik ja lisas: .Jätame teid siia ja hommikul läheme oma küladesse."

Koidikul selgus, et gallad olid öösel ära läinud.

Aega raiskamata käskis Ibn Jad kindlustada laagrit, kuhu kavatses oma tagasitulekuni jätta naised ja lapsed. Usaldanud laagri kaitsmise mõnele vanamehele ja noorukile, asus Ibn Jad keskpäeval beduiinidega teele.

XV. Suur turniir

Kolmandat päeva oli kuningas Bohun teel suure hulga rüütlite, relvakandjate ja teenritega. Lahkunud lossist, mis asus Sepulcheri linna kohal kõrguval künkal, suundus Bohun Nimmrisse, kus paastu esimesel pühapäeval pidi algama iga-aastane kolm päeva kestev suur turniir.

Kolonn liikus tihedas rivis. Tuules lehvis tuhandeid peolippe. Päikeses kiiskasid rikkalikult kaunistatud rakmed. Ratsanike seljal ergasid punased ristid, mis tähistasid Pühale Maale saabumist ja selle kohaselt ka palverännaku lõppemist.

Pealtnäha ei erinenud Bohuni rüütlid peaaegu üldse Nimm-ri vapratest rüütlitest, ehk ainult kiivrite nahast katte ja kilpide teistsuguse värvi poolest.

Tugevad veohobused, kes oma pidupäevailustistelt lahinguratsudele sugugi alla ei jäänud, vedasid telke, kus rüütlid turniiri ajal asusid, samuti isiklikke tarbeesemeid, varurelvi ja vajalikku toidumoona, sest tavakohaselt oli mõlema- vaenuliku poole rüütitel keelatud ühisest katlast süüa.

85

Suur turniir kujutas endast pelgalt lühikest vaherahu, mille kestel vastased jätkasid võitlust, kuid nüüd juba teiste reeglite järgi. Lahingutegevus muutus ajutiselt pidupäevaetenduseks ja uljuse näitamiseks, samal ajal kui vaatajaskond ei tarvitsenud muretseda turvalisuse pärast. Kuid sõbralikud suhted kummagi poole vahel olid keelatud, sest see oli vastuolus toimuva tõsidusega: turniiri ajal said paljud surma, sealhulgas peamiselt need, kellele oli ette nähtud auhind.

Auhinda anti selleks, et teravdada lahkhelisid, mis juba seitse ja pool sajandit olid lahutanud eesmisi ja tagumisi. Mis seal imestada, sest auhinnaks oli viis tütarlast, kelle võitjad viisid endaga kaasa, lahutades nad igaveseks sõpradest ja vanematest. Lahkumisvalu leevendas vaid teadmine, et vastavalt rüütelkonna pühale tavale ootas tütarlapsi vääriline kohtlemine. Ometi jäi kaotusest hinge kibedustunne. Oli kuidas oli, aga turniiri lõppedes anti tütarlapsed võitnud poole kuningale üle ja pärastpoole said neist väärika rüütli lugupeetud abikaasad.

Esialgu oli see komme mõeldud õilsa eesmärgiga säilitada värske vere lisandumise teel mõlema poole suguvõsa, aga võibolla ka selleks, et kaotada erinevusi kommetes, elulaadis ja keeles.

Tavaliselt leidsid neiud võõrsil õnne ega kurtnud saatuse üle. Igaüks pidas suureks auks olla valitud viie hulka ja soovijaid oli palju rohkem, kui vaja.

Sepulcheri linna poolt auhinnaks esitatud neiud sõitsid valgetel lahinguratsudel hõbedastes rõngassärkides auvahtkonna saatel. Noored olendid, üks kaunim kui teine, kandsid uhkeid kleite ja rikkalikult kalliskive.

Palju päevi kestnud ettevalmistused lähenesid lõpule. Areen tasandati rehade ja tihendati raskete puurullidega. Vanaaegsed kivitribüünid olid remonditud ja korralikult puhtaks pestud. Ülikutele määratud loožide kohale olid paigaldatud baldahii-nid. Väljaku ümber olid tuhandete vimplite tarvis maasse torgatud vardad.

Kõige selle ja palju muuga tegeles omaette brigaad, müüriga ümbritsetud linnas ja lossis endas tagus päeval ja öösel sepahaamer: seal valmistati lahingurõivastust ja relvi.

Saanud loa võtta osa suurest turniirist, ootas Blake selle algust niisama läbematult, nagu ta üliõpilasena oli oodanud suurt ragbimatši. Nüüd oli ta võetud osalema kahes mõõgavõitluses:

86

esimeses viis viie, teises üks ühe vastu. Veel tuli Blake'il olla odavõitluses eesmiste sadakonna koosseisus tagumiste sadakonna vastu, kuid seda juba turniiri lõpul, sest Gobred, kes ei soosinud kergeid relvi, jättis selle võistluse kõige viimaseks alaks.

Kuningas Bohun ja tema malev lõid laagri üles areenist umbes miili kaugusel tammesalus ega läinud sealt sammugi eemale. Suure turniiri reeglid keelasid neil kuni võistluste alguseni areenile läheneda.

Valmistudes turniiriks, püüdis Blake arvestada Nimmri rüütlite tavasid värvide sobitamisel. Selle tulemusena olid ameeriklase raudrüü, rõngassärk ja hobuserakmed kõik ühte värvi — mustad. Ainus vaheldus värvireas oli kiivri leopardinahast kate, sinakashõbedane vimpel oda küljes, sama värvi kant sadulate-kil ja punane rist nii rakmetel kui ka Blake'i rinnal.

Lõpuks saabus kauaoodatud turniirihommik. Astunud välja Edwardi saatel, kes kandis oda ja kilpi, leidis Blake end rüütlite kireva lahingurõivastuse ja silmipimestavalt ehitud daamide hulgast, kelle taustal ta paistis välja oma leinavälimusega.

Blake'i mustad lahingurõivad äratasid otsekohe üleüldist tähelepanu. Kohemaid tekkis tema ümber rahvasumm, mis kõneles Blake'i erakordsest populaarsusest. Kuid mitte kõik ei kiitnud ta rõivastust heaks, vaid pidasid musta värvi liiga süngeks ja masendavaks.

Blake otsis silmadega Guinaldat. Printsess istus pingil ja vestles neiuga, kes oli Nimmrist auhinnaks valitud. Ameeriklane lükkas inimesed eemale ja suundus tema poole. Blake'i nähes kallutas Guinalda kergelt pead, vastates tema kummardusele, ja jätkas siis poolelijäänud vestlust.

Guinalda käitumine näitas selgesti, et printsess polnud Blake'iga rahul, kuid ameeriklane otsustas põhjust selgitamata mitte lahkuda. Neiu ei saanud ju ometi mehele pahane olla selle pärast, et viimane oli kogemata oma tunded reetnud. Ilmselt oli põhjus milleski muus.

Blake ei läinud ära, ehkki neiu endiselt teda vältis. Ta seisis sõnatult ja ootas, kuni teda tähele pannakse.

Peagi hakkasid printsess ja tema vestluskaaslane ilmutama närvilisuse märke. Nende jutuajamisse tekkisid pausid. Guinalda põrutas nördinult jalaga vastu maad, tema põsed lõid pahameelest lõkendama. Teine neiu sõrmitses närviliselt keebi volti. Lõpuks ta tõusis, kummardas ja palus luba lahkuda.

87

Guinalda jättis temaga hüvasti ja, jäänud Blake'iga omavahele, ei kannatanud tema juuresolekut välja ning pöördus järsult mehe poole.

„Mul oli õigus!" ründas Guinalda teda maruliselt. „Sa oled ülbe jõhkard. Mis sa veel seisad ja jõllitad, kui ma olen kord juba selgelt mõista andnud, et ei taha sind näha? Käi minema!"

„Asi on selles..." takerdus Blake. „Asi on selles, et ma armastan sind!"

„Milord!" hüüatas Guinalda jalule hüpates. „Kuidas sa julged!"

„Sinu pärast, mu printsess, julgen ma kõike," vastas Blake, „sest ma armastan sind!"

Guinalda vaatas talle silma ja tegi siis põlastava näo.

„Sa valetad!" ütles ta. „Ma tean, mida sa oled minu kohta rääkinud."

Ja vastust ootamata läks printsess kiirustades minema. Blake sööstis talle järele.

„Mida ma olen rääkinud? Ei midagi seesugust, mida ma ei võiks korrata kogu Nimmri ees. Isegi söör Richardile, oma parimale sõbrale, pole ma söandanud öelda, et sind armastan. Seda kuulsid ainult sina."

„Mind sa juba alt ei vea," vihastas Guinalda. ‚Ja aitab sellest!"

„Kuid..." alustas Blake.

Samal hetkel kõlasid pasunahelid, andes rüütlitele märku saduldada hobused. Kohale jooksis Guinalda paaž, keelitades teda minema isa juurde. Ilmus ka söör Richard ja haaras Blake'il käest.

„Tule, James! Peame juba sadulas olema. Täna oleme esimeses viirus."

Ja Blake'il tuli lahkuda, saamata printsessilt seletust tema arusaamatu käitumise kohta.

Värvikirev maaliline rahvahulk, mille moodustasid daamid, rüütlid, paažid, relvakandjad, talumehed, relvastatud sõdurid ja ratsanikud, lõi lainetama ja läks liikvele.

Umbes pool tundi kestis lossi ümber tohuvabohu, kuni higist nõretavatel korraldajatel ja karjuvatel heerolditel läks lõpuks korda üles rivistada rongkäik, mis hakkas aeglaselt ja pidulikult mööda looklevat teed areeni poole liikuma.

Kõige ees olid tseremooniameistrid ja heeroldid, nende järel

88

kakskümmend pasunapuhujat, siis ratsahobuse seljas Gobred, kelle kannul sõitis tuules lehvivate eredate vimplitega salk rüütleid. Neile järgnesid daamid ja siis uuesti rüütlid. Järelväes sammusid sõdurid arbalettide, odade ja sekiiridega.

Samal ajal olid ka Bohuni rüütlid laagrist lahkunud ja lähenesid rivis areenile. Tseremooniameistrid korraldasid liikumise selliselt, et mõlemad pooled astusid väljakule ühel ajal.

Lahkunud rongkäigust, läksid Nimmri daamid tribüünile. Viis Nimmri ja viis Sepulcheri tütarlast viidi areeni lõpus asuvale poodiumile. Seejärel rivistusid Nimmri rüütlid väljaku lõuna- ja Sepulcheri rüütlid põhjapoolele.

Gobred ja Bohun läksid väljaku keskele ja jäid seal näost näkku seisma. Seejärel esitas Bohun mõõdukalt pidulikul häälel tavapärase vanaaegse väljakutse ja ulatas siis Gobredile kinda. Viimane võttis kinda vastu ja koos sellega ka väljakutse. Niisiis oli turniir ametlikult avatud.

Niipea kui Gobred ja Bohun omade juurde tagasi jõudsid, tulid väljakule rüütlid. Need, kes pidid esinema järgmistel päevadel, läksid tribüünile, teised rivistusid areeni ümber, et sooritada ring. Seda tehti kahel eesmärgil: esiteks, et näidata end vastasele ja vaatajaile, teiseks, et näha vastaspoole väljapandud auhindu. Viimaste hulgas polnud pelgalt tütarlapsed, vaid ka rikkalikud ehted kalliskividest, lahinguvarustus, mõõgad, odad, kilbid, hobused — kõik see, mis oli nii tähtis rüütlitele ja mida võisid hinnata daamid.

Kõigepealt läks liikvele Sepulcheri rüütlite paraadrivi eesotsas Bohuniga. Tribüüni eest mööda sõites jõllitas kuningas ainiti otsa naistele, mis torkas sedamaid kõigile silma. Bohun oli noor, oma isa surma järel alles hiljaaegu troonile asunud. Loomult ülbe ja julm, oli ta mitu aastat juhtinud rühmitust, kes plaanitses alustada Nimmriga sõda, vallutada linn ja kehtestada orus oma võim.

Rivi ees tulisel ratsul uhket sõitu tehes ratsutas kuningas Bohun kesklooži juurde, kus istus Gobred abikaasa Brinilda ja printsess Guinaldaga, ning naelutas pilgu kuninga tütrele.

Bohun peatas järsult hobuse ja jäi Guinaldale näkku vahtima. Sellisest jultumusest läks Gobred näost tumepunaseks ja kargas jalule, Bohun kummardus hobuse laka kohale ja sõitis edasi.

Esimesel päeval naeratas õnn Bohuni rüütlitele, kes võitsid

89

Gobredi rüütleid tulemusega 227:106.

Turniiri teine päev avati vastaste rongkäiguga, mida tava kohaselt juhtis heerold. Suur oli kohalolijate üllatus, kui Bohun tõi taas oma rüütlid tribüüni ette ja jäi jälle printsess Guinaldat uudistama.

Sel päeval vedas Nimmri rüütlitel veidi paremini, nad edestasid rivaale seitsme punktiga ja kahe päeva kokkuvõte oli nüüd 269:397 tagumiste kasuks. Viimased olid nii suure paremuse üle kohutavalt uhked, Nimmri rüütlid aga kavatsesid mis tahes hinna eest kolmandal, otsustaval päeval võita.

Rikkunud kolmandat korda piduliku rongkäigu iidset rituaali, lahkus Bohun jälle rivist, seisatas taas Gobredi looži ees, jäädes vaatama Guinalda imekaunist nägu. Siis pöördus ta tüdruku isa poole.

„Nimmri valitseja Gobred," lausus ta kõrgil toonil. „Nagu sa hästi tead, edestavad minu vaprad rüütlid sinu omasid rohkem kui saja kahekümne silmaga ja tegelikult oleme suure turniiri juba võitnud. Sellest hoolimata on mul sulle üks ettepanek."

„Ma kuulan sind, Bohun. Suur turniir pole veel kaugeltki lõppenud, aga kui sinu ettepanek on asjalik, siis tagan, et võtame selle vastu."

„Sinu viis tütarlast maksavad niisama palju kui meie omad," jätkas Bohun, „aga kui sa annad mulle oma tütre, kes saab Sepulcheri oru kuningannaks, loovutan ma turniiri võidu sulle."

Vihast kaame Gobred vastas vaiksel häälel nagu kuningale kohane, sest ta oskas tundeid valitseda.

„Söör Bohun," lausus Gobred, keeldudes solvajat kuninga-tiitliga nimetamast, „sinu sõnad solvavad ausate inimeste kõrvu, sest nad lasevad aimata, et Gobredi tütart võib osta ja Nimmri rüütlite au teotada. Mine tagasi oma väljakupoolele, kuni mu teenrid pole sind keppidega minema kihutanud."

‚Ja see ongi su vastus?" kisendas Bohun. „Tea siis, et ma võidan viis sinu tüdrukut suure turniiri reeglite kohaselt, sinu tütre aga relvaga!"

Ähvarduse välja pahvatanud, pööras ta hobuse ümber ja kihutas tuhatnelja minema.

Teade Bohuni solvavast ettepanekust kutsus Nimmri rüütlite hulgas esile meelepahatormi. Viimase päeva võistlustes osalejad olid täis otsustavust kaitsta iga hinna eest Nimmri ja print-

sess Guinalda au.

Ilmne ülekaal, mille Bohuni rüütlid olid esimese kahe päevaga saavutanud, tugevdas rivaalidevahelist vastasseisu ja teravdas veelgi juba selletagi lepitamatuid lahkhelisid.

Turniiri viimase päeva esimeseks sündmuseks sai Blake'i ja Bohuni rüütli kahevõitlus. Relvadeks olid kilp ja mõõk. Kui väljak oli tühjenenud, kõlasid pasunahelid ja nende saatel sõitis areenile Blake ning ratsutas läbi lõunatribüüni, tema vastane põhjatribüüni eest. Kumbki peatus oma isanda looži ees.

Lugupidamise märgiks Gobredi vastu tõstis Blake mõõga käepideme huultele, kuid tema pilk oli pööratud Guinaldale.

„Sa käitud nagu tõeline rüütel," lausus Gobred. «Õnnistagu sind meie jumal."

Suure turniiri reegleid järgides vastas Blake:

„ Annan pandiks oma mõõga ja elu Nimmri au ja kuulsuse eest ning minu printsessi kaitseks."

Gobredi nägu pehmenes ja isegi printsess Guinalda näolt kadus põlastav ilme.

Neiu tõusis pikkamisi püsti, päästis kleidi küljest lahti paela ja astus ettepoole.

„Võta see kingituseks oma printsessilt, rüütel," ütles ta. «Toogu see sulle õnne."

Blake ratsutas rinnatise ligi, kummardus madalale ja Guinalda kinnitas paela talle õlale. Ameeriklane haistis neiu juuste uimastavat lõhna ja tundis põsel kuuma hingust.

„Ma armastan sind," sosistas ta huultega peaaegu printsessi kõrva puudutades.

„Jõhkard," sosistas neiu vastuseks. „Minu kingitus on pelgalt meie viie neiu hüvanguks."

Blake vaatas talle otse silma.

„Guinalda, ma armastan sind," kordas ta ja lisas samas: „Ja sina armastad mind!"

Laskamata printsessil toibuda, sõitis Blake eemale ja suundus väljaku lõppu, kus seisid Nimmri rüütlite telgid. Seal jooksid äärmises erutuses tema juurde Edward, söör Richard, Michael koos tseremooniameistri, heeroldite, pasunameeste, sõdurite ja sõpradega, kes kõik olid valmis talle soovitusi kaasa andma.

Blake viskas kilbi minema ja nüüd ei peatanud teda enam keegi. Vastupidi, inimesed naeratasid, kujutledes, kuidas söör

91
Malud võtab vastu teate söör Jamesi võidust, mis on saavutatud kilbi puudumisele vaatamata.
Taas kõlasid pasunahelid. Blake sikutas ratsmeid ja kannustas hobust.
Areeni teisest otsast kihutas talle vastu Sepulcheri rüütel.

XVI. Saratseenid!

Suure turniiri teise päeva koidikul jõudis rühm burnustesse riietatud ja arkebuusidega relvastatud tõmmunäolisi sõdureid mäeharjale oru põhjapoolsesse serva. All laius Sepulcheri linn ja kuningas Bohuni loss. Nad kõndisid rajal, mis oli padrikus vaevu märgatav. Nagu Ibn Jad kindlaks tegi, muutus tee eespool juba paremini nähtavaks. Seal paistsid Bohuni kindluse bastionid. Poolel teel kindluseni kõrgus müür valvetorniga.
Ibn Jad tuli beduiinidega ettevaatlikult nõlvast alla. Vana rüütel ja mõni relvastatud sõdur, kes pidas vahti, ei näidanud kohuse täitmisel üles erilist usinust. Paar sammu teest eemal pidasid kaks arbalettidega relvastatud neegrit jänesejahti. Juba palju aastaid polnud seda vana teed mööda laskunud ükski võõras ning nad küttisid suurima rahuga siin mägede ja valvetor-ni vahel, kavatsemata ületada selle territooriumi piire, sest nad pidasid end inglasteks, kuigi olid gallad. Nad olid veendunud, et tasub neil pisut kaugemale minna, kui neile tungib jalamaid kallale saratseenide hord ning teeb nad pihuks ja põrmuks.
Sel päeval ajasid nad valvekorra ajal nagu tavaliselt jänese jälgi ega märganud põõsas varitsevaid tõmmunäolisi inimesi.
Ibn Jad nägi kergendustundega, et värav oli lahti ja lange-võre üles tõstetud. Kuningas Bohuni äraolekul ei hoolinud va-hisõdurid ilmselgelt oma teenistuskohustest, kuid polnud kedagi, kes oleks neile selle pärast etteheiteid teinud.
Šeik andis lähimatele kaaslastele märku ja hiilis värava poole. Mõne meetri kaugusel jäi ta seisma ja ootas teisi järele. Kui kõik olid kohale jõudnud, andis ta sosinal käskluse ja hakkas ise kergete sammudega kiiresti edasi jooksma, püss laskevalmis käes. Kaaslased tormasid talle järele. Araablasi märgati alles siis, kui nad olid juba vallile roninud. Arbalettide ja mõõkadega välja pugenud sõdurid tõstsid lärmi.
«Saratseenid! Saratseenid!" kriiskasid nad.
92
Nende kisa kuulis vana rüütel ja õnnetud jahimehed.
Välismüüri juurest kostvat lärmi kuuldes sattusid suurde segadusse garnisoni sõdurid, kes valvasid Bohuni kindluse juurdepääsuteid. Inimeste kisa saatsid plahvatused, mis sarnanesid äikesemürinaga ja ometi erinesid sellest. Midagi taolistst polnud nad varem kuulnud.
Kindluse välimise värava ette kokku tulnud, hakkasid sõdurid arutama, mida ette võtta. Et nad olid vaprad rüütlid, otsustati üksmeelselt rutata appi nendele, kes kaitsesid kaugemalt välismüüri ja kõige järgi otsustades olid saanud kallaletungi osa-liseks. Asjatult aega raiskamata kutsus kindluse komandant kõik inimesed kokku ja suundus nendega vahitorni juurde.
Sel ajal oli Ibn Jad pärast lühikest kähmlust halvasti relvastatud vahisõduritega neist jagu saanud ja liikus salgaga lossi poole. Teiselt poolt lähenevaid sõdureid nähes kiirustas šeik tee ääres kasvavasse põõsastikku ja selle tõttu kappas komandandi salk mööda vaenlast märkamata.

Mõnda aega oodanud, tulid araablased peidust välja ja pistsid mööda looklevat teed kuningas Bohuni lossi poole jooksu.

Seal avatud värava juures olid üles rivistunud tunnimehed, kes komandandi korralduse kohaselt olid valmis mis tahes ajal langevõret alla laskma, et sisse lasta põgenevad rüütlid, kui midagi seesugust juhtuma peaks, ja tõkestada tee saratseenidele. Ei maksa unustada, et jutt oli saratseenidest, kelle kallaletungi oodati seitse pikka sajandit.

Väravast mõni meeter eemal põõsastes varitsev Ibn Jad jälgis üksisilmi vaenlast.

Kogenud beduiin teadis, milleks kasutatakse langevõret, ja murdis pead selle üle, mil moel tungida sisse enne, kui see alla langeb.

Lõpuks leidis ta lahenduse, naeratas ja kutsus märkide abil kolm beduiini enda juurde.

Värava ees valvas neli sõdurit, kes kõik olid nähtaval. Ibn Jad ja tema kolm sõdurit tõstsid oma vanad arkebuusid palge ja sihtisid hoolega.

„Tuld!" käsutas Ibn Jad sosinal.

Püssitorudest paiskus välja leek, must püssirohusuits ja ti-nakuulid.

Vahisõdurid prantsatasid maha. Ibn Jad ja beduiinid tormasid edasi ja jõudsid kuningas Bohuni? kindluse vallile laia kaitsekraavi

93

ette, mille taga paistis veel üks värav. Araablaste õnneks oli tõstesild alla lastud, värav lahti ja sissekäiku ei valvanud keegi.

Samal ajal jõudis komandant sõduritega takistamatult sise-müüri juurde, kus leidis eranditult kõigi kaitsjate surnukehad vereloigus lamamas, isegi väikese relvakandja ja vana rüütli, kes pidi sissekäiku valvama, kuid ei teinud seda.

Üks vahisõdureist elas veel. Hinge heites avas ta kohutava tõe.

«Saratseenid! Nad ikkagi tulid..." „Kus nad on?" küsis komandant.

„Kas nad teile siis vastu ei tulnud?" sosistas surija. „Nad suundusid lossi poole."

„Ei või olla!" hüüdis komandant. „Tuleme just sealt, kuid ei näinud kedagi."

„Nad läksid lossi poole," kähistas sõdur.

Komandant kortsutas laupa.

„Neid on vähe," lisas surija, „ainult sultani vägede eelsalk." Samal silmapilgul kärgatas kaugemal neli lasku. „Mu jumal!" kisendas komandant.

„ Nad varjasid end arvatavasti põõsastes, kui me mööda sõitsime," ütles üks rüütel. „Nad on juba seal, sest lossi juurde viib ainult üks tee."

„ Värava juurde jäi kõigest neli meest ja ma ei lubanud neil langevõret enne meie tagasijõudmist alla lasta. Issand, mis ma küll teinud olen! Ma andsin Sepulcheri saratseenidele! Tapa mind, söör Morley!" -

„Ei, ei tapa. Meil võib niigi kõik sõdurid sõrmedel üles lugeda. Praegu pole mahti mõelda surmast, sest on tulnud aeg asuda meie Sepulcherit uskmatute eest kaitsma!"

„Sul on õigus, Morley," soostus komandant. Jääd siia väravat valvama. Teised tulevad minuga. Anname saratseenidele valu!"

Aga kui komandant lossi juurde jõudis, leidis ta eest allalastud langevõre ja selle tagant tõmmunäolise habemiku saratseeni, kes talle raudvarbade vahelt metsikult vastu jõllitas. Komandant käskis arbaletimeestel vallutaja maha lasta, kuid need ei jõudnud sõjariista veel õlalegi tõsta, kui kõlas vägev plahvatus, mis pidi rüütlid äärepealt kurdiks põrutama, ja ennenägematust esemest, mida saratseen käes hoidis, paiskus välja leek.

84

Üks arbaletimeestest kukkus ägades selili, ülejäänud pistsid plehku.

Need vaprad rüütlid ei tundnud hirmu tavalise ohu ees, kuid salapärase ja üleloomuliku jõu ees lõid nad verest välja, sest mis võib olla veel arusaamatum kui kaaslase surm, mis saabus mürisevast leegist.

Värava ette jäi üksnes söör Bulland, kes istus võimsa hobuse seljas. Bulland oli täis otsustavust võidelda kõige tugevama mehega vaenlaste hulgast, mida ta ka nõudis, kavatsedes sel moel selgitada, kes hakkab kaitsma väravat.

Kummatigi olid araablased lossi juba vallutanud ega tahtnud midagi selgitada. Pealegi ei saanud nad aru ühestki sõnast ega omanud autunnet. Nad nägid enda ees vaid põlatud kristlast, kes lisaks,kõigele oli veel relvitu, sest ei saanud ju relvadeks pidada ei oda ega kilpi, mis sellisel kaugusel polnud neile põrmugi ohtlikud.

Ja siis sihtis üks vallutajaist hoolikalt ning tulistas söör Bullandit. Õilis rüütel varises maha, surmav haav südames.

Niisiis vallutas Ibn Jad kuningas Bohuni kindluse, olles veendunud, et see oli legendaarne Nimmri linn, millest oli talle rääkinud tark.

Šeik käskis kogu elanikkonna — naised, lapsed ja kohalejäänud mehed — kokku ajada ja hukata üksnes selle eest, et nad olid uskmatud, kuid viimasel hetkel muutis ajutiselt oma korralduse, rõõmustades suure edu üle.

Ibn Jadi käsu peale tormasid beduiinid lossi rüüstama. Nende lootused täitusid, sest Bohuni aarded olid loendamatud.

Seitsme sajandiga olid orjad kindluse ümbrusest, küngaste keskelt ja jõesängidest kogunud rohkesti kulda ning kalliskive. Sepulcheri ja Nimmri elanikele ei olnud aarded sellise väärtusega nagu välismaailma inimestele. Siin peeti neid lihtsalt eheteks ja loomulikult ei hoitud neid seifides.

Selle tulemusena kogus Ibn Jad tohutu kotitäie nipsasjakesi, millest piisas ahne araablase kõige ohjeldamatumate unistuste rahuldamiseks. Krabanud endale kõik, mida vähegi leida õnnestus — saak ületas kõik tema lootused —, märkas Ibn Jad teisel pool orgu mäejalamil midagi linnataolist.

„Vahest on see linn siinsest rikkam," mõtles ta. „Homme teen asja selgeks."

XVII. Must rüütel

Rüütlid ratsutasid võitlusväljale. Kabjamüdinat kuuldes tribüünid vakatasid. Ja alles siis, kui võitlejad hakkasid teineteisele lähenema, märkas söör Guy Sepulcherist, et tema vastane oli sõitnud väljakule kilbita. Muide, mis tähtsust sellel oli? Kui omad mehed ta ilma kilbita välja olid lasknud, siis vastutavad nad ise tema eest, söör Guyle on trump kätte antud. Kui rivaal oleks isegi mõõgata ilmunud, oleks söör Guy talle otsa peale teinud, määrimata rüütliau, sest seda nõudsid suure turniiri seadused.

Tehtud avastus ei häirinud võimalike tagajärgede poolest söör Guyd põrmugi, ainuke, mida ta ihkas, oli rünnata esimesena ja saavutada paremus.

Söör Guy nägi, et vastase hobune tegi järsu pöörde ja kohe, enne kui nad kokku olid sõitnud, tõusis jalustele püsti nagu söör Maludki varem ja tõstis mõõga. Siis suunas Blake hobuse otse vastase peale. Söör Guy mõõk langes alla, helises korraks ameeriklase mõõga vastu ja libises mööda tera vastast riivamata. Samas varjas söör Guy pea kilbiga ega näinud enam söör Ja-mesi. Tema hobune komistas, pidi äärepealt kukkuma ja vaevalt oli ta tasakaalu tagasi saanud, kui Blake'i mõõk lipsas kilbi alla, läbistas oma teraga söör Guy kiivrisuka ja haavas teda kõrist.

Rüütel hakkas kähisema, haavast purskas verd. Söör Guy kukkus selili ja lõunatribüüni pööraste ovatsioonide saatel veeres sadulast maha.

Suure turniiri reeglite kohaselt peeti sadulast maha kukkunud rüütlit surnuks ja seepärast talle viimast lööki ei antud.

Hobuse seljast maha hüpanud, lähenes Blake, mõõk käes, mahakukkunud söör Guyle. Publik lõunatribüünil hoidis hinge kinni, põhjatribüünilt tõusis nördinud protestikisa.

Tseremooniameistrid ja heeroldid kihutasid haavatu telgi poole, kuna söör Richard, kartes, et Blake teeb vastasele otsa peale, saatis tema juurde virgatsid.

Blake lähenes rüütlile, kes püüdis end maast üles ajada. Vaatajad vakatasid, oodates Blake'i viimast hoopi, kuid järsku viskas see relva maha ja kummardus haavatu kohale. Ta võttis rüütli õlgade ümbert kinni, pani ta oma põlve najale istuma, võttis ära kiivri ning kiivrisuka ja püüdis verejooksu peatada.

96

„Ruttu arsti!" hüüdis ta juurdetõtanud inimestele. „Arter on vigastamata, kuid verejooks tuleb peatada."

Blake'i ümber kogunes rohkesti rahvast. Söör Guy heerold-laskus põlvili ja võttis haavatu Blake'i käte vahelt üle.

„Lähme siit ära," ütles Richard. „Las ta jääb oma inimestega."

Blake tõusis ja pöördus minekule, saadetuna rüütlite lugupidavatest pilkudest, ja siis hakkas kõnelema Bohuni tseremoo-niameister, üpris auväärses eas inimene.

„Sa oled suuremeelne ja väärid rüütli austavat nimetust," ütles ta. «Pealegi oled sa julge, sest heidad väljakutse suure turniiri reeglitele ja meie sajanditepikkustele tavadele."

Blake pöördus rääkija poole.

„Mul pole vähimatki asja teie reeglite ja tavadega," lausus ta. „Seal, kust mina tulin, on komme aidata iga haavatut, isegi argpüksi, rääkimata juba niisugusest vaprast rüütlist nagu see. Et ta sai haavata minu käe läbi, siis minu maa reeglite kohaselt olen kohustatud teda aitama."

‚Jah," kinnitas söör Richard, „või muidu ta vilistatakse välja."

Nimmri rüütlite esimesele võidule järgnesid teised ja enne viimast võistlust oli seis juba 452:448 Gobredi sõdurite kasuks. Muide, neljapunktilisel vahel polnud turniiri antud etapil erilist tähtsust, sest võit finaalis võis meeskonnale tuua kõige rohkem sada punkti, ühe punkti iga vastase rivist väljalöödud rüütli eest.

Algas kõige põnevam võistlus, mida kõik läbematult ootasid. Selles osales kummaltki poolelt sada odaga relvastatud rüütlit. Ees seisis turniir, mis kestis seni, kuni kogu üks pool oli rivist välja löödud. Arvesse võeti sadulast kukkumist, haavata-saamist ja ka väljalt põgenemist.

Blake kutsuti viimases etapis kaasa lööma peamiselt selle pärast, et tseremooniameistrid hindasid kõrgelt tema ratsutamis-kunsti ja oletasid, et see korvab puuduvad oda käsitsemise kogemused.

Ja nii sõitis kakssada lahingurõivastuses rüütlit piduliku marsi saatel väljakule ning rivistus üksteise vastu. Peamiselt olid siin noored, kahekümne kuni kolmekümne aastased mehed, sest selle suure keskaegse spordiga tegeles ainult noorsugu. Nende hulgas oli ka mõni keskealine mees, kogenud veteran, kelle

97

mehisust ja meisterlikkust ülistasid Nimmri salongides rändlaulikud ning kelle juuresolek sisendas noortesse enesekindlust ja jõudu, innustades neid kangelastegudele.

Vastased rivistusid ühte viirgu üksteise vastu ja langetasid piigid. Lehvisid vimplid, päikeses kiiskasid peitsitud lahingu-rõivastus, rakmed ja kilpide metallneedid — see oli imekaunis ja maaliline pilt. Kakssada ratsanikku ootas märguannet.

Mõni hobune, kellele ratsanike erutus edasi kandus, tõusis tagajalgadele ja astus rea ette tõmmatud piirist üle. Heerold ootas, kuni mõlemad grupid olid valmis, et anda signaal, mille järel need tarmukad mehed astuvad lahingusse.

Blake istus Nimmri rüütlite salga keskel suure ronkmusta hobuse seljas. Rünnakut oodates tammus tema hobune närviliselt jalalt jalale. Blake'i paremas käes oli raske rautatud piik, mille vars toetus jalusele, vasemas hoidis ta suurt kilpi, mida ei kavatsenud praegu minema visata. Tema ees seisid Sepulcheri parimad rüütlid. Nende sirgeid ridu vaadates mõtles ameeriklane, et raskete odade vastu on kilp liiga väike ja habras. Blake tundis närvilist erutust, mis sarnanes enne jalgpallimatsi algust kohtuniku vile rahutu ootamisega neil päevil, kui ta veel ülikooli meeskonnas mängis. Kuid möödunud elu näis talle järsku kuidagi kauge ja võõras.

Lõpuks kõlas signaal. Seejärel tõstis heerold mõõga kõrgele üles ja kakssada rüütlit tõmbas ratsmed pingule. Mõõk langes alla. Võitlusvälja neljast otsast kõlas pasunate tuututamist. Kahesajast kõrist pääses valla sõjakisa. Nelisada kannuseratast suruti sügavale hobuste külgedesse.

Read läksid liikvele, kakskümmend heeroldit pudenes mööda väljakut laiali, et jälgida rüütliturniiri kõige tähtsamast reeglist kinnipidamist, mille kohaselt iga osaleja pidi ründama vastast vasakult. Rünnakut paremalt peeti ebaausaks võtteks, sest sel puhul rünnati kahelt poolt korraga ja nii polnud võimalust end kaitsta.

Vastased tulid kiiresti lähemale. Vaatajad tardusid hauavai-kusse. Ka rüütlid kappasid sõnatult, hambad ristis.

Piiki enda ees hoides keskendas Blake tähelepanu rüütlile, kes kihutas talle vastu vasakult. Hetke pärast nende pilgud kohtusid, mõlemad varjasid end kilbiga ja samal silmapilgul põrkasid vastased kohutava jõuga kokku.

Kilbi serv lõi Blake'ile näkku sellise jõuga, et ta pidi äärepealt

98

sadulast välja lendama. Ta jõudis siiski tunda, kuidas tema piik tabas eesmärki ja murdus pooleks. Hobune läks pööraseks, astus üle piiri ja kappas ülepeakaela Bohuni rüütlite telkide poole. Uimane ja kehvasti taipav Blake suutis siiski ratsmeid peos hoida ja suurivaevu hobust uuesti kuuletuma sundida. Alles nüüd sai ta lahinguväljale pilku heita. Pool tosinat hobust püüdis maast üles tõusta, umbes paarkümmend kappas mööda väljakut ilma ratsanikuta. Kakskümmend viis rüütlit lebas maas, nende juurde jooksid teenrid ja relvakandjad.

Samal ajal käis taplus edasi. Blake märkas Sepulcheri rüütleid, kes kihutasid otse tema poole. Ta tõstis murtud oda pea kohale, näidates, et on relvitu, ja kappas oma laagrisse, kus Edward ootas teda varurelvaga.

„Sa olid vahva, mu kallis isand!" hüüatas Edward.

„Kas ma sain vastasest jagu?" küsis Blake.

„Muidugi, isand," kinnitas Edward.

Ta säras rõõmust ja uhkusest.

„Ehkki sa murdsid oda, õnnestus sul ta sadulast välja lüüa."

Uuesti relvastunud, suundus Blake võitlusvälja keskele, kus võtsid hoogu üksikud kähmlused. Juba palju rüütleid oli langenud ja võitjad otsisid uusi võite, virgutatuna tribüünidelt kostvatest hõigetest ja nõuannetest.

Kui Blake väljakule tagasi jõudis, märgati teda põhjapoolsetelt tribüünidelt, kus istusid Sepulcheri rüütlid ja poolehoidjad.

„Must rüütel! Must rüütel!" karjusid nad. „Söör Wildred, seal ta on! See ongi must rüütel, kes võitis söör Guyd. Rünnake teda, söör Wildred!"

Söör Wildred, kes asus saja meetri kaugusel, langetas oda.

„Mul on au sind rünnata, söör Must rüütel!" hüüdis ta.

„Olen siin!" hõikas Blake vastu.
Ta kannustas oma ronkmusta hobust.
Söör Wildred oli kogukas mees ja istus tubli põdravõigu hobuse seljas, kes oli kiire kui hirv ja vapper kui lõvi.
Ehk oli see Blake'i õnn, et ta ei teadnud, et Wildred oli Sepulcheri kõige kuulsam rüütel. Ameeriklasele paistis iga rüütel vägevana ja ta ei suutnud siiani mõista, kuidas tal oli läinud korda juba esimeses heitluses vastane sadulast välja lüüa.
Sellele vaatamata langetas ta oda ja tormas söör Wildredile kallale. Sepulcheri rüütel läks rünnakule põiki üle väljaku lõunatribüüni suunas.
99
Blake tundis, et tema selja taga on sihvakas neiu, kes seisis tribüüni keskpoodiumil. Ta ei näinud neiu nägu, kuid teadis, et too vaatab teda.
„Minu printsessi eest!" sosistas ta hetkel, mil tema ette kerkis söör Wildredi ähvardav kogu.
Odad põrkasid kohutava jõuga vastu kilpe ja Blake tundis, et lendab sadulast välja. Ta kukkus raskelt maha, kuid polnud haavatud ega isegi uimaseks põrutatud. Kui ta püüdis istukile tõusta ja ümber vaatas, pahvatas ta ootamatult naerma, sest mõni meeter temast eemal istus samas poosis söör Wildred. Kuid rüütlil polnud nacrutuju.
„ Naerate vististi minu üle, milord?" küsis ta mornilt.
„Kui ma olen niisama naljakas nagu teie," vastas Blake, „siis naerge koos minuga."
Söör Wildred tõmbus pilve.
„Kõigi pühade nimel, kes sa oled?" küsis ta. „Kui sa oled Nimmri rüütel, siis olen mina saratseen! Sinu keel ei sarnane oru elanike keelega."
Blake tõusis.
„Said sa haiget?" küsis ta ja astus sammu ettepoole. „Toeta mu käele."
„Oled tõepoolest veider rüütel," ütles Wildred. ,,Mulle meenub nüüd, et sa pakkusid abi söör Guyle pärast seda, kui olid teda ausalt võimud."
„Ja mis selles halba on? Mul pole sinu vastu midagi. Võitlesime ausalt ja lendasime mõlemad sadulast välja. Miks peame siis siin istuma ja olema vaatajate pilkealused?"
Söör Wildred vangutas pead.
„Ma ei suuda sind mõista," ütles ta.
Lõpuks jooksid kohale nende relvakandjad ja teenrid, kuid rüütltd võisid iseseisvalt edasi liikuda.
Kui nad oma telgi poole suundusid, pööras Blake ümber ja naeratas Wildredile.
„Nägemiseni, vanapoiss!" hüüdis ta. „Loodan, et kohtume veel."
Vangutades endiselt pead, läks söör Wildred longates oma telgi poole, saatjaiks relvakandja ja teenrid.
Jõudnud omade juurde, kuulis Blake, et suure turniiri lõpptulemus pole ikka veel selge. Poole tunni pärast kukkus võidetuna viimane Nimmri rüütel, väljakule jäi kaks Sepulcheri sõdurit.
100
Siiski jätkus sellest, et kahandada neljapunktist vahet, mis oli eesmistel enne viimase võistluse algust, ja peatselt teatasid heeroldid, et Nimmri rüütlid on võimud suure turniiri kõigest kahepunktise eduseisuga.
Lõunatribüünide tervitushõisete saatel rivistusid võitjad ühte viirgu, et väljakule minna ja auhinnad vastu võtta. Siin polnud kõiki osalejaid. Mõni oli kokkupõrgetes tapetud või haavatud, kuigi mõlemal poolel oli ohvrite arv väiksem, kui Blake oli arvanud. Surma oli saanud viis inimest ja raskelt haavata ligi kakskümmend.

Sellal kui Nimmri rüütlid väljakule sõitsid nõudma viit tütarlast Sepulcheri linnast, kutsus Bohun oma rüütlid kokku, justkui kavatsedes laagrisse pöörduda. Tribüünidel ootasid kõik autasustamistseremoonia algust.

Bohun jälgis toimuvat. Nimmri rüütlid rivistusid väljaku serva tribüüni kõrvale, keskendudes eelseisvaks viie neiu vastuvõtmiseks, nagu nägi ette suure turniiri seadus.

Bohuni kõrval istus sadulas kaks noort rüütlit, kes ei pööranud käskijalt silmi. Üks neist hoidis ratsanikuta hobuse ratsmeid.

Äkki tõstis Bohun käe ja kappas oma meeste saatel üle väljaku. Nad kihutasid tribüüni juurde vastasküljest, nii et Gobre-di poodium varjas neid Nimmri rüütlite eest.

Üks noor rüütel hüppas poodiumile, haaras Guinalda sülle ja andis ta välgukiirusel üle kaaslasele, kes pani neiu varuho-buse sadulasse istuma. Seejärel kihutasid nad tuhatnelja minema, enne kui ootamatult tabatud Gobred ja ta alamad neid takistada suutsid.

Bohun kappas rüütlitega oma laagrisse.

Sedamaid puhkes möll. Gobredi poodiumil andis pasunapuhuja häiresignaali, kuningas sööstis hobuse juurde, kuna Nimmri rüütlid tunglesid läbisegi tribüüni ees, mõistmata, mis oli juhtunud. Nende juurde kappas Gobred.

„Nimmri rüütlid," karjus ta, „Bohun röövis printsess Guinalda!"

Ta ei jõudnud veel lauset lõpetada, kui rahvasummast tungis välja must rüütel ronkmustal hobusel ja kihutas eemalduvaid Sepulcheri sõdureid taga ajama.

XVIII. Tarzan — džunglivalitseja

Enesega rahulolev Tollog muigas kahjurõõmsalt, mõeldes, kui õigel ajal oli ta takistanud Atejat hoiatamast muu-usulist teda ootavast kallaletungist ja tänas allahit, et suutis peatada tüdruku enne, kui sel õnnestus nende plaan nurjata. Ja sellal kui šeigi vend endamisi itsitades paigal seisis, sirutus pimedusest tema poole kellegi käsi ning kahmas selja tagant kõrist kinni.

Terassõrmed pigistasid pihtidena kaela ja tirisid teda Zeydi telgi poole, mis nüüd oli antud kristlase valdusse. Tollog rabeles vastu, püüdes appi hüüda, kuid jäik haare ei nõrgenenud.

Telgis sosistas kellegi hääl talle kõrva:

„Mitte piuksugi, või sa sured!"

Seejärel haare kõri ümber lõdvenes, ometi ei hakanud Tollog armu paluma, sest tundis häälest ära inimese, kes hetkegi mõtlemata oleks ähvarduse teoks teinud.

Tollog püsis liikumatult, kui ta käsist-jalust kõvasti kinni seoti ja tropp suhu torgati. Järgmisel hetkel visati talle burnus peale ja siis jäi kõik vaikseks.

Mõne minuti pärast kuulis araablane, kuidas telki sisenes Stimbol, kuid ta ei osanud aimata selles endale midagi kurjakuulutavat.

Tarzan, kes oli telgist lahkunud, liikus samal ajal puude otsas kaugusse. Iga kord, kui ta kujutas endale ette oma vangi saatust, ilmus ta näole sünge naeratus.

Tarzan siirdus Blake'i otsima. Et mitte keegi ei osanud talle noore ameeriklase asukohast midagi rääkida, kiirustas ahvini-mene sinna, kus Blake'i teenrite arvamuse järgi oli nende bwa-na kaotsi läinud. Ta lootis leida tema jälgi ja kui ta ameeriklast enam aidata poleks saanud, siis vähemalt selgitada, mis oli temaga juhtunud.

Tarzan läks kiiresti edasi, lootes oma haruldasele nägemisele ja haistmisele. Möödus kolm päeva, enne kui ta leidis koha, kus välk Ara oli Blake'i kandja maha löönud.

Siin leidis ta ameeriklase ähmased jäljed, mis viisid põhja poole. Tarzan vangutas pead, sest ta teadis, et siit kuni gallade esimeste küladeni laius metsik džungel. Kui Blake polnud nälga surnud või metsikute kiskjate küünte vahel otsa saanud, oli ta kahtlemata langenud pärismaalaste oda ohvriks.

102

Kaks päeva käis Tarzan mööda jälgi, mida poleks eristanud kellegi teise silm.

Kolmanda päeva lõuna paiku jõudis ta suure kivist risti juurde, mis oli püstitatud otse keset vana teerada, mida ta silmas oma peidupaigast põõsastes. Tarzan liikus edasi loomade kombel, kasutades mis tahes varju ja suhtudes umbusklikult kõigesse võõrasse, valmis vastavalt olukorrale iga hetk põgenema või võitlusse astuma.

Samamoodi, nagu hiilib saagi poole Sheeta või Numa, läks Ahvide Tarzan käratult edasi, kuni jõudis relvastatud inimestest mõne meetri kaugusele. Oma suureks imestuseks kuulis ta, et need räägivad inglise keeles, tõsi küll, mõneti eriskummaliselt. Samuti hämmastasid teda nende relvad ja vanaaegne rõivastus ning ta mõtles tahtmatult, et arvatavasti on vahisõdurid kuidagi seotud Blake'i kadumise ja tema edasise käekäiguga.

Tarzan silmitses mõlemaid liikumatul pilgul, otsekui lõvi Numa, kes hindab oma vastast. Vahimehed olid relvastatud tugevate odade ja mõõkadega. Kuna nad jutlesid isekeskis nagu inglise keeles, otsustas Tarzan neilt Blake'i kohta teateid pärida. Ainult kuidas nad teda vastu võtavad — kas sõbralikult või vaenulikult?

Otsustanud, et end põõsas peites seda nagunii välja ei selgita, tõmbus Tarzan üleni pingule nagu Numa, kes valmistub saagile kallale hüppama.

Neegrid lobisesid laisalt, aimamata vähimatki nende kohale m kerkinud ohust, kui äkki ilma ühegi hoiatuseta hüppas Tarzan ühe vahi selga ja paiskas ta maha.

Enne kui see vapustusest toibuda suutis, lohistas ahvinime-ne ohvri tihedasse põõsastikku, samal ajal kui vahisõduri kaaslane rada mööda plehku pistis.

Neeger püüdis Tarzani käte vahelt välja rabelda, kuid viimane hoidis teda vaevata kinni otsekui last.

„Ära liiguta!" hoiatas teda Tarzan. „Ma ei tee sulle midagi."

„Issand!" karjatas mustanahaline. „Kes sa oled?"

„See, kes ei tee sulle midagi, kui sa õigust räägid," vastas Tarzan.

„Mis sul vaja on?" küsis vahisõdur.

„ Mitme nädala eest tuli siia kanti valge mees. Kus on ta praegu?"

„Kas sa mõtled söör Jamesi?"

103

„Söör Jamesi?"

Mälu pingutades meenus Tarzanile, et Blake'i eesnimi oli James.

„Tema nimi on James Blake," lausus ahvinimene. „Tõepoolest, me räägime ühest ja samast isikust," ütles neeger.

„Nägid sa teda? Kus ta on?"

«Praegusel hetkel kaitseb ta meie Jeesuse Kristuse ja Nimm-ri rüütlite au suurel turniiril, mida peetakse linna lähedal lagendikul. Aga kui sa tulid meie heale söör Jamesile halba tegema, siis astuvad tema kaitseks välja paljud vaprad rüütlid ja sõdurid."

„Olen ta sõber," ütles Tarzan.

„ Mispärast sa siis mulle kallale tungisid, kui sa tema sõber oled?" küsis vahisõdur.

„Ma ei teadnud, kuidas sa minu tulekusse suhtud."

„Söör Jamesi sõber võetakse Nimmris vastu auavaldustega," lausus neeger.

Tarzan võttis temalt mõõga ja aitas tal üles tõusta, oda aga jäi sinna, kuhu see oli kukkunud — rajale.

„Mine ees ja vii mind oma isanda juurde," käskis Tarzan. „Kui sa petad, maksad oma eluga."

„Ainult ära jäta mind valveta teele saratseenide kätte," palus vahisõdur. „Varsti jõuab kohale mu paarimees koos vaprate sõduritega ja ma palun, et nad viiksid su sinna, kuhu sa soovid."

„Oleme rääkinud," nõustus ahvinimene.

Pärast lühikest ootamist kostis rutakaid samme, mida saatis veider kõlksumine, nagu oleks raputatud ahelaid ja löödud neid vastu rauda. Tarzan imestas suuresti, nähes rajal valget sõdurit, kes kandis soomusrüüd, mõõka ja kilpi ning kõndis kiirel sammul tosina hellebarde kandva inimese saatel.

„Ütle neile, et nad seisma jääksid!" käskis Tarzan vahisõdu-rit, surudes mõõgateraviku talle vastu selga. „Ma räägin nendega eemalt, ütle neile seda."

„Pidage kinni, palun teid!" hõikas neeger. „See on söör Jamesi sõber, kuid ta torkab mu läbi minu oma mõõgaga, kui te liiga lähedale tulete. Kohelge teda kui õilsat rüütlit, või muidu ma suren, saamata teada suure turniiri lõpptulemust."

Rüütel jäi seisma Tarzanist viie sammu kaugusel ja silmitses

104

teda ainiti pealaest jalatallani.

„Oled sa tõepoolest söör Jamesi sõber?" küsis ta. Tarzan noogutas.

«Otsin teda juba mitmendat päeva."

„Sul on vist täbarasti läinud, et oled rõivastest ilma jäänud?"

Ahvinimene naeratas.

„See ongi džunglis minu riietus," ütles ta.

„Oled sa rüütel samalt maalt, kust söör Jameski?"

„Olen inglane," vastas ahvinimene.

«Inglane? Siis seda enam tere tulemast Nimmrisse! Olen söör Bertram, söör Jamesi hea sõber." „Minu nimi bn Tarzan." ‚Ja sinu tiitel?"

Tarzanit ajas segadusse väliselt sõbraliku vestluskaaslase rõivastus ja veider käitumisviis, ent ta tundis, et see inimene pole ükskõikne tulnuka sotsiaalse seisundi vastu, ja vastas seepärast avameelselt ning tavalisel häälel:

„Olen vikont."

«Kuningaga võrdne!" hüüatas söör Bertram. „Gobredil on rõõm sind tervitada, lord Tarzan. Tule minuga kaasa, ma panen su nõuetekohaselt riidesse."

Laskeavadega välismüüri juurde jõudnud, viis Bertram Tar-zani vahtkonnaruumi ning saatis oma relvakandja kindlusse rõivaid ja hobust tooma. Selle ajaga rääkis Bertram Tarzanile kõigest, mis oli juhtunud Blake'iga tema Nimmrisse saabumise päevast alates, samuti pajatas talle Briti unustatud koloonia ajaloost.

Relvakandja toodud rüütlirõivad istusid ahvinimese seljas nagu valatud: Bertram oli kogukas mees, Tarzaniga paras paar. Seejärel ratsutasid nad kindlusse. Värava ees kuulutas rüütel, et on saabunud lord vikont Tarzan, ja viis ta turniiripaika, et esitleda külalist Gobredile ja vaadata lõppvõistlust, kui see nende saabumiseks veel lõppenud pole.

Lahingurõivastuses ning oda ja mõõgaga relvastatud Tarzan sõitis orgu just sel hetkel, kui Bohun oli röövinud printsess Gui-nalda.

Juba enne areeni juurde jõudmist taipas Bertram, et oli juhtunud midagi ettenägematut: väljakust eemaldusid põhja suunas tolmupilved, otsekui oleks üks rüütlisalk jälitanud teist. Bertram kannustas hobust, Tarzan järgis tema eeskuju ja mõlemad kappasid turniiripaiga poole, kus valitses üleüldine segadus.

105

Naised ronisid kähku hobuste selga, kiirustades Nimmrisse paari-kolme rüütli saatel, kelle Gobred oli selleks otstarbeks määranud. Relvastatud mehed ei suutnud kuidagi kolonni rivistada, sest nad jooksid ühtelugu tribüünile, et uurida kõrgemalt tolmupilvi, mille tagant polnud midagi näha.

Söör Bertram sõitis ühe sõbra juurde.

„Mis on juhtunud?" küsis ta.

„ Bohun röövis printsess Guinalda!" pahvatas see.

„Neetud!" hüüatas Bertram hobust tagasi hoides ja Tarzani poole pöördudes. „Kas tuled minuga meie printsessi vabastama, lord Tarzan?"

Vastuseks andis Tarzan hobusele kannuseid, ühines Bertra-miga ja külg külje kõrval kihutasid mõlemad üle lagendiku. Kaugel eespool jõudis Blake Bohuni rüütlitele üha lähemale. Tarzani ja Bertrami tekitatud tolmupilv oli nii paks, et varjas nad Blake'i eest, samuti nagu Blake'i nende eest, seetõttu ei võinud ameeriklane teada, et talle appi kiirustatakse.

Blake'il polnud ei oda ega kilpi, kuid tema vasakul puusal rappus raskelt mõõk, paremal 45-kaliibriline karabiin.

Juba esimesest Nimmris viibimise päevast alates kandis ta seda teisest maailmast ja ajastust pärit relva kõikjal kaasas. Rüütlite pärimise peale vastas Blake ikka ja jälle, et saabub päev, mil ta seda vajab.

Blake ei kavatsenud kasutada tulirelva, olgu siis et erakordsetel juhtudel, ja oli nüüd rõõmus, et see oli tal kaasas päeval, mil kaalul oli armastatud naise saatus.

Vahemaa tema ja Bohuni rüütlite vahel vähenes tasapisi. Nende hobused, kes olid õpetatud raskeid koormaid kandma, jooksid endiselt tuhatnelja, hoolimata läbitud maa pikkusest.

Rautatud kabjad tõstsid üles tolmupilvi. Blake liikus häda-misi edasi, nägemata midagi ümberringi ja seletades ainult ähmaselt vastase ratsanikke. Tema väle ja kartmatu must hobune ei ilmutanud väsimuse tundemärke. Blake haaras mõõga pihku, olles valmis võitlema. Ta polnud enam must, vaid ennemini hall rüütel. Kiiver, lahingurõivastus, uhked rakmed ja loom ise _ kõik oli paksu tolmukorra all halliks muutunud.

Blake pingutas nägemist ja märkas, et talle kõige lähem rüütel oli samuti tolmust hall. Välkkiirelt taibanud talle juhuslikult kättemängitud maskeeringu tähtsust, taipas Blake, et ta võib ühineda vaenlase ratsanikega ja jääda seejuures märkamatuks.

106

Mõõka ettepoole hoides sundis Blake hobust takka, torkas lennult läbi mahajäänud ratsaniku ja ühines seejärel Bohuni salgaga. Kiirust arendades kihutas ta edasi, otsides silmadega hobust, kes kandis kahekordset koormat.

Varsti lähenes Blake kolonni peale. Oht saada paljastatud suurenes, sest tolmu jäi üha vähemaks ja rüütlid võisid hõlpsasti temas võõra ära tunda. Seda siiski ei juhtunud, ehkki rüütlid silmitsesid tolmust Blake'i suure hoolega ja üks neist koguni hõikas:

„Oled see sina, Percival?"

„Ei," vastas Blake ja kappas edasi.

Järsku oleks nagu eespool üsna lähedal vilksatanud naise kleit. Blake kihutas sinna, kus rüütlid ratsutasid väikese tiheda grupina, ja kiilus end, mõõk üles tõstetud, täie hooga kahe ratsaniku vahele, kes järgnesid Guinaldat sõidutavale sõdurile. Virutanud mõõgaga vasakule ja paremale, lõi ameeriklane mõlemad sadulast välja ja kihutas järele noorele rüütlile, kes viis printsessi üha kaugemale.

Kõik sündis nii kiiresti, et keegi ei jõudnud toibuda ega vahele segada.

Vasaku käega neiu ümbert kinni haaranud, virutas Blake paremas käes oleva mõõgaga kõigest jõust rüütlile õla pihta ja raius ta pooleks, seejärel sööstis edasi ja kiskus Guinalda elutu rüütli käte vahelt välja.

Blake tundis, kuidas mõõk hakkas ta käest välja libisema — nii sügavale oli ta selle virutanud inimese kehasse.

Kostis nördinud kisa. Rüütlid alustasid tagaajamist, kuid must hobune lendas nagu tuul. Ja siiski hakkasid tagaajajad Blake'iie järele jõudma. Ameeriklase selja taha ilmus ratsaniku võimas kuju, temast paremale teine. Jalustel püsti seistes tõstis esimene löögiks mõõga, teine sihtis teda teravikuga.

Ent siis juhtus midagi niisugust, mida ei rüütlid ega nende esivanemad olnud uneski näinud. Karabiini mustast torust sähvatas välk, järgnes mürin ja paremal pool olev rüütel prantsatas selili. Blake pööras end sadulas ümber ja kihutas kuuli pähe rüütlile, kes tungis talle tagant kallale.

Kõige lähemal viibivate rüütlite hobused läksid hirmust sõgedaks ja pistsid lõhkuma, nagu, muide, ka Blake'i must hobune. Suurivaevu õnnestus ameeriklasel ratsmeid käes hoida ja looma rahustada. Seejärel pööras ta hobuse ümber ja kavatses

107

Bohuni rüütlite eesliinist läbi murda, et Nimmrisse tagasi minna.

Blake *oli kindel, et iga hetk jõuab kohale Gobred oma saatjaskonnaga, järelikult on siis Guinalda väljaspool hädaohtu tuhandete rüütlite hulgas, kellest igaüks oli valmis tema eest elu andma.

Kuid Bohuni rüütlid hargnesid laiaks rindeks, mida Blake ei osanud ette näha, ja hakkasid vasemalt tema poole liikuma, surudes teda põhja poole.

Rüütlid tungisid peale hoogsa laviinina. Blake pidi ratsmed lahti laskma ja uuesti karabiini pihku võtma. Lasu hirmuäratav mürin andis talle jõudu ja sundis vaenlase ehmunud ratsusid eemale kargama, tema hobune tõusis hirmust tagajalgadele ja pidi ta äärepealt koos neiuga seljast maha viskama.

Kui ameeriklane oli lõpuks hobuse maha rahustanud, nägi ta kaugel ees eemalduvat tolmupilve ja endast vasakul suurt hämarat metsa, mis tõotas kas või ajutist varjupaika.

Metsatukka jõudnud, peatas söör James hobuse ja aitas hoolitsevalt Guinalda alla, tuli siis ka ise sadulast maha ja sidus hobuse puu külge kinni. Pärast tapvat päeva tundis ta end täiesti jõuetuna ja isegi tema neljajalgsel sõbral oli võhm väljas.

Kõigepealt võttis Blake hobuse seljalt teki, raske sadula ja suust jämedad suurauad, kattis looma siis uuesti sadulateki servaga, et ta vahuleaetuna ei külmetaks. Kuni ta hobuse ümber askeldas, ei vaadanud mees kordagi printsessi poole.

Kui Blake neiu poole pöördus, tabas ta endalt tema pilgu.

„Oled lihtsalt kangelane, rüütel," ütles Guinalda õrnalt ja lisas samas upsakalt: „Kuid samal ajal ka mühakas."

Blake naeratas nõrgalt. Ta oli liiga väsinud, et vastu vaielda.

„Anna andeks, et pean sinult teenet paluma," lausus ta, tegemata välja neiu sõnadest, „kuid tuleb sundida hobust liikuma, kuni ta maha jahtub, ma ise olen liiga väsinud."

Printsess Guinalda ajas imestusest silmad suureks.

„Sa tahad, et ma võtaksin oma käega hobusel suitsetest kinni?" küsis vapustatud Guinalda. „Mina, printsess?"

„Mulle käib see üle jõu, Guinalda," vastas Blake. „Ütlesin ju, et olen omadega täiesti läbi. Nagu näed, tuleb seda teha sinul."

„Tuleb teha? Sa julged käsutada, häbematu?"

„Ära vaidle vastu, lapsuke," katkestas Blake teda kuivalt. „Ma tahan sind päästa ja see hobune võib meid hädast välja
108
aidata. Nii et liiguta end! Jaluta teda pikkamisi edasi-tagasi."
Alandusest peaaegu nuttes kavatses Guinalda vastu hakata, kuid nägi Blake'i pilgus midagi seesugust, mis pani tal suu lukku.
Heitnud kiire pilgu kaaslasele, keeras neiu talle selja ja suundus hobuse poole. Nööri lahti päästnud, hakkas ta hobust enda järel talutama. Kuni ta looma edasi-tagasi kõnnitas, istus Blake maas, nõjatus vastu puud ja jälgis, kas orust ei ilmu tagaajajaid.
Kuid keegi ei ajanud neid taga, sest Gobredi rüütlid olid Bo-huni salga kätte saanud ja mõlemad pooled astusid võitlusse, mis viis neid veelgi kaugemale põhja poole, Sepulcheri linnale lähemale.
Pool tundi talutas Guinalda sõnatult hobust, Blake jälgis vaikides orgu. Mõne aja pärast tõusis ameeriklane püsti ja astus neiu juurde.
„Nüüd vist aitab," ütles ta. „Aitäh. Praegu, olles puhanud, teen talle pisut massaaži."
Sõnakestki lausumata loovutas printsess hobuse. Blake hakkas looma peast sabani kuivade lehtedega hõõruma ning kui ta oli lõpetanud, pani talle uuesti rakmed ümber ja istus neiu kõrvale.
Blake imetles printsessi külgvaadet: sirget nina, nipsis üla-huult, uhket lõuga.
„Milline iludus," mõtles ameeriklane, „kuid egoistlik, ülbe ja julm."
Aga kui neiu mehe poole pöördus, hajutasid ta rahulikud ja tõsised silmad otsekohe Blake'i mõtted. Neiu pilk oli suunatud kaugusse. Äkki ta võpatas ja kaldus kogu kehaga ettepoole.
„Mis seal on?" küsis Blake.
„Mulle tundus, et metsas on keegi," ütles neiu. „Lähme siit ära!"
„Varsti läheb pimedaks," vastas Blake. „Hakkame Nimmrisse minema pimeduse katte all. Pole võimatu, et Bohuni rüütlid jätkavad sinu otsimist."
„Mis?" hüüatas printsess. „ Istuda siin pimedani? Kas sa ka tead, kus me oleme?"
Neiu silmad läksid hirmust pärani.
„See on leopardide mets," sosistas ta.
„Noh ja mis siis? Või on neid juba näha?" küsis Blake.
„Tihnikus elutsevad hiiglaslikud Nimmri leopardid," ohkas
109
neiu. „Öö saabudes võib end turvaliselt tunda ainult laagris, kus on tugevdatud valve ja põlevad lõkked. Ja sedagi mitte alati. On teada juhtumeid, mil kiskjad ründasid vahisõdureid, vedasid nad metsa ja pistsid seal nahka. Kuid..." Neiu nägu selgines.
„Mul läks hoopiski meelest veider mürisev relv, millega sa tapsid Bohuni rüütleid. Loomulikult võid sa kõik leopardid maha lasta."
Blake, kes ei tahtnud printsessi ohtu seada, muutus murelikuks.
„Ehk lähme siiski minema? Ees on pikk tee ja öö on juba tulekul."
Nende sõnadega suundus ta hobuse poole, kes tõstis äkitselt pea, kikitas kõrvu ja ajanud sõõrmeid puhevile, jäi üksisilmi metsas tihenevate varjude poole vahtima. Järgmisel hetkel lõi loom värisema, korskas siis ehmunult, põikas kõrvale, tõmbas ratsmed puruks ja jooksis tuhatnelja oru poole.
Blake kahmas karabiini pihku, vaatas ümber, kuid ei märganud midagi kahtlast. Tema nina ei tabanud lõhna, mida oli haistnud hobune.
Blake ei teadnud, et puude vahelt jälgisid teda silmad, mis ei kuulunud hoopiski leopard Sheetale.

XIX. „Ma armastan sind!"

Lord Tarzan ja söör Bertram said Gobredi ja Bohuni rüütlite vahel puhkenud võitluse pealtnägijalks. Tapluspaigale liginedes nägi ahvinimene kahte rüütlit, kes olid astunud võitlusse elu ja surma peale. Tema silme all varises vastase odaga surmavalt haavatud Nimmri rüütel maha ja siis märkas võitja Tar-zanit.

„Nüüd on sinu kord, rüütel!" hüüdis ta, kannustas hobust

ja langetas oda.

Ahvinimesele oli see kõik uudne. Rüütlite kahevõitlusest polnud tal rohkem aimu kui lauatennisest, ent oda oli ta õppinud käsitsema juba lapsena ja seepärast ootas nüüd naeratades rünnakut.

Bohuni rüütel sattus pisut segadusse, nähes sadulas liikumatult

110

istuvat vastast, kes ei vaevunud rünnaku tagasilöömiseks isegi oda valmis seadma.

Lord Bertram peatus, et jälgida kahevõitlust ja inglase käitumist.

Oli ta argpüks või hull?

Vastase lähenemisel tõusis Tarzan jalustele püsti, tõstis oda pea kohale, ning kui ründaja odateravik oli temast viie sammu kaugusel, heitis ahvinimene jahimehe ja sõduri hariliku liigutusega raske relva sihtmärgi pihta.

See polnud enam vikont Greystoke, kes kohtus palgest palgesse keskaegse Sepulcheri rüütliga, vaid waziri sõdurite pealik — kellegi teise käsi maailmas poleks suutnud heita lahin-guoda sellise jõu ja osavusega, nagu tegi seda Tarzan.

Massiivne oda lendas otsekui nool, põrkas vastu kilpi selle keskel asuvast raudplaadist pisut kõrgemal ja, läbistanud kõva puu, tungis rüütli südamesse. Samal silmapilgul põikas ahvinimene kukkuva keha lahinguröivastuse kõlina saatel järsult kõrvale.

Söör Bertram vangutas pead ja sööstis kallale rüütlile, kes oli esitanud talle väljakutse. Ta polnud päris kindel, kas lord Tarzan oli oma vastase surnuks pistnud, kuid ei saanud jätta teda tunnustamata kui suurepärast sõdurit.

Võitluse ootamatud keerdkäigud tõid Tarzani oru läänepoolsesse serva. Jäänud odata, võitles ta nüüd mõõgaga. Saatuse heatahtlikkus, tohutu füüsiline jõud ja imetlusväärne osavus võimaldasid tal veel kahes võitluses võitjaks tulla.

Samal ajal oli taplus kandunud kirdesse.

Sellest hetkest saadik, kui Tarzan oli jäänud odata, oli ta hävitanud kaks rüütlit ja nüüd oli väljakul alles vaid kaks meest: tema ise ja Bohuni rüütel, kes oli äsja surmanud Nimmri rüütli ja heitis väljakutse ahvinimesele.

Esimest korda elus sattus Tarzan vastamisi vaprate ja uhkete sõjameestega, kes lahingus väsimust ei tundnud. Nende enneolematu julgus, mis lähenes surmaigatsusele, täitis Tarzani hinge vaimustusega.

Missugused mehed! Missugused sõdurid!

Kaks ellujäänut tiirutasid teineteise ümber, kord lähenedes, kord eemaldudes, kuni jõudsid vastakuti. Mõlemad tõusid jalustele, valmistudes virutama koletut lööki vastasele pähe.

Sepulcheri rüütli mõõk põrkas Tarzani kilbilt tagasi, raiudes

111

pooleks tema hobuse pea, Tarzan aga tabas märki.

Ahvinimene hüppas kukkuva hobuse seljast kähku maha ja samas langes tema jalge ette vastase elutu keha, kuna tema hobune kihutas pöörase hooga Sepulcheri poole.

Lasknud pilgul ringi käia, leidis Tarzan, et oli jäänud väljakule üksi. Kaugemal, nii põhjas kui lõunas, keerlesid endiselt lõppevat lahingut tähistavad paksud tolmupilved.

Eemal lõunas terendas Nimmri linn.
Sinna Tarzan nüüd päevaloodel suunduski, lootes leida eest Blake'i.
Tundes end raskes lahingurõivastuses ja -varustuses ebamugavalt, võttis Tarzan seljast võõrad rõivad, viskas minema mõõga ja kilbi ning jätkas kergendusohkega teekonda, kaasas vaid
nuga ja nöör, millest ta ei lahkunud iialgi.
* * *
Läbides orgu, mis laius Ibn Jadi rüüstatud Sepulcheri ja selle linna vahel, kuhu ta praegu suundus, täheldas šeik rahutustundega suuri tolmupilvi, mida keerutasid üles tagaajajad Nimmrist ja nende eest põgenevad Sepulcheri rüütlid.
Paremat kätt metsa nähes meenus šeigile targa nõuanne ja ta otsustas minna peitu, kuni selgub, kust tuleb see hiiglaslik kiiresti lähenev pilv.
Metsas oli mõnusalt jahe ja Ibn Jad otsustas inimestele puhkust anda.
„Jääme siia õhtuni," soovitas Abd-el-Aziz, „ja siis võime pimeduse katte all linna hiilida." Ibn Jad nõustus.
Puude alla maha istunud, araablased puhkasid ja silmitsesid tolmupilvi, mis liikusid Sepulcheri linna poole.
„ Kurat võtaks, küll on hea, et jõudsime enne sõjaväe tagasitulekut päkad teha," hüüdis Ibn Jad.
Pisut hiljem vilksatas puude vahel üksik ratsanik, kuid üksikud inimesed beduiine ei huvitanud ja nad ei pööranud talle erilist tähelepanu. Ta oleks nagu ratsutanud mingi kandamiga, aga mis see oli, kas inimene või suur komps, oli nii kaugelt raske kindlaks teha.
„Ehk on lõunapoolses linnas veelgi rohkem aardeid," lausus
Abd-el-Aziz.
„Vahest elab just seal kaunitar, kellest pajatas tark," haaras mõttest kinni Ibn Jad. „Selles linnas, kust tuleme, teda ei olnud."

„Terves ilmas pole temast kaunimat naist," lausus Fahd unistavalt.
„See, keda mina otsin, on kütkestavam kõigist huuridest," ütles Ibn Jad enesega rahuloleval häälel.
Õhtu eel asusid araablased uuesti teele, liikudes ettevaatlikult piki metsaserva. Läbinud umbes miili, kuulsid nad eestpoolt kellegi hääli. Ibn Jad saatis inimese luurele. Viimane naasis peagi erutusest hiilgavail silmil.
„Ibn Jad," sosistas ta, „pole vaja rohkem otsida. Huur on leitud. Ta on siinsamas kõrval."
Ibn Jad tõttas näidatud suunas ja peitis end puu taha,'hakates jälgima Blake'i ja Guinaldat.
Aga kui hobune ära jooksis ja Blake karabiini haaras, mõistis Ibn Jad, et kauem pole mõtet end varjata, ja kutsus Fahdi enda juurde.
„ Paljud uskmatud räägivad keelt, mida sa õppisid põhjas sõdurite hulgas," ütles šeik. „Räägi temaga. Ütle, et oleme sõbrad ja eksisime teelt."
Kui Fahd printsess Guinaldat nägi, tõmbusid ta silmad pilukile nagu kiskjal ja teda haaras värin, otsekui oleks teda ma-laariahoog tabanud. Fahd polnud iialgi elus näinud nii kaunist naist ega osanud aimata, et huur võib nii veetlev olla.
„Ära tulista!" hüüdis ta põõsast. „Oleme sõbrad. Me eksisime ära."
„Kes need teie olete?" küsis Blake, imestades, et Sepulcheri orus kõlab prantsuse keel.
„Oleme õnnetud kõrbeinimesed," vastas Fahd. «Eksisime teelt. Juhata meid siit välja, ja allah õnnistab sind."

„Tulge välja, ma näitan teile teed," ütles Blake. „Kui olete tõepoolest sõbrad, siis ei pruugi teil mind karta. Mul endalgi on kuhjaga hädasid."

Fahd ja Ibn Jad tulid peidust välja. Neid nähes Guinalda kiljatas ja klammerdus Blake'i käsivarre külge.

„Saratseenid!" sosistas ta palavikuliselt.

„Arvan, et nii see ongi," lausus Blake vaikselt. „Kuid sina ära erutu, nad ei puutu sind."

„Ei puutu? Kuid ma olen ju ristirüütlite linnast."

„Need inimesed pole eluilmaski kuulnud ristirüütlitest."

„Mulle ei meeldi, kuidas nad mind vaatavad," sosistas Guinalda.

113

„Mulle samuti. Kui nad vaid midagi ei plaanitseks."

Näod laial naerul, kogunesid araablased Blake'i ja neiu ümber kobarasse. Fahdi suu kaudu kinnitas Ibn Jad Blake'iie veel kord oma sõbralikke kavatsusi ja väljendas rõõmu kohtumise üle inimestega, kes on nõus juhatama talle teed orust välja. Seejärel hakkas ta esitama Nimmri linna kohta rohkesti küsimusi, samal ajal kui ta inimesed võtsid Blake'i üha kitsamasse piiramisrõngasse.

Äkki lakkas šeik naeratamast. Tema märguande peale sööstsid neli tursket beduiini ameeriklasele kallale, paiskasid ta maha, kiskusid relva käest, kuna kaks teist võtsid kinni printsessi.

Mõni sekund hiljem lamas Blake juba kinniseotult maas. Araablased hakkasid nõu pidama. Keegi soovitas ameeriklase kõri läbi lõigata, kuid Ibn Jad oli vastu, põhjendades keeldumist sellega, et nad asuvad orus, kus vangil võib olla rohkesti sõpru, ja selleks puhuks, kui keegi beduiinidest vaenlasele pihku satub, on parem omada teda elusana.

Blake tõi vaheldumisi kuuldavale ähvardusi, palveid ja lubadusi, kuid kõik tema pingutused saavutada Guinalda vabastamist jooksid tühja. Fahd vaid irvitas kahjurõõmsalt ja sülitas tema jalge ette.

Kõige järgi otsustades olid beduiinid meelestatud sõjakalt, sest üks neist astus Blake'i juurde, terav pistoda käes, ja käsku oodates pööras pilgu Ibn Jadile.

Seda nähes kiskus Guinalda end lahti ja sööstis Blake'i juurde, varjates teda oma keha otsekui kilbiga.

„Ära tapa teda!" kisendas neiu. „Võta minu elu, kui sa kristlase verd ihkad, kuid heida talle armu!"

„Nad ei mõista sind, Guinalda," ütles Blake. „Võib-olla mind ka tapetakse, kuid sel pole tähtsust. Sa pead nende käest pääsema."

„Oo, neil pole õigust sind tappa! Nad ei tohi seda teha! Kas sa võid mulle kunagi need julmad sõnad andestada? Ma rääkisin meelega nii, et sulle haiget teha. Kui Mälud jutustas, mida sa olid minu kohta rääkinud, olin ma lausa meeletuseni solvunud, tahtsin kätte maksta. Kas sa andestad mulle?"

„ Andestan? Õnnistagu sind Kõigevägevam! Ma andestan sulle ka siis, kui oleksid tapnud inimese. Kuid mida ütles sulle Mälud?"

„ Niisama, tühiasi. Aga need sinu sõnad olen sulle ammu

114

andestanud. Korda parem, mida sa ütlesid, kui ma kinnitasin paela su rõngassärgi külge, ja me oleme tasa."

„Mida ütles Malud?" ei jätnud Blake rahule.

„Nagu oleksid sa kiidelnud, et saad mu kätte ja tallad siis mu armastuse jalge alla," sosistas neiu.

«Närukael! Kas sa tõesti uskusid teda, Guinalda?"

„ Korda seda, mida ma palusin, ja siis tean ma kindlalt, et ta valetas," käis printsess peale.

„Ma armastan sind, Guinalda!" ütles Blake valjult.

Araablased tõmbasid Guinalda järsult jalule ja tirisid eemale. Beduiinid jätkasid vaidlust Blake'i saatuse üle.

«Allahi nimel!" hüüdis lõpuks šeik. „Jätame uskmatu siia ja kui ta kõngeb, ei ütle keegi, et beduiinid ta tapsid."

Seejärel ta jätkas:

„Abd-el-Aziz! Võtad inimesed kaasa ja lähed läbi oru teise linna. Edasi! Saadan sind pisut ja me räägime nelja silma all, ilma selle uskmatuta, kes võib-olla saab meie keelest aru rohkem, kui seda tahaksime."

Beduiinid hakkasid lõunasse minema. Ahastav Guinalda püüdis end röövijate käest lahti kiskuda, kuid see ei läinud korda. Valutava südamega saatis Blake pilguga araablaste käes rabelevat tütarlast. Viimase hetkeni nägi ameeriklane enda poole pööratud armast näokest ja kui lurjused puude vahele kadusid, kandus ööpimedusest temani kolm sõna, mis tähendasid talle rohkem kui kõik maailma sõnad kokku:

„Ma armastan sind!"

Blake'ist piisavalt kaugele läinud, jäid beduiinid seisma.

„Siin jätan ma su maha, Abd-el-Aziz," sõnas Ibn Jad. „Mine uuri järele, kas linnas on palju vara. Kui seda hoolikalt valvatakse, ära midagi ette võta, vaid tule tagasi laagrisse teisele poole mägesid, kuhu jätsime naised ja lapsed. Kui selgub, et oleme asukohta muutnud, jätame maha tunnusmärgid ja nende järgi leiad sa meid üles. Mina püüan nii ruttu kui võimalik pääseda orust välja koos saadud vara ja naisega, kelle väärtus pole sugugi väiksem. Mine, Abd-el-Aziz, ja kaitsku sind allah!"

Ibn Jad pööras ümber ja hakkas põhja poole minema. Šeik ei tihanud orust välja minna sedasama teed pidi, kustkaudu oli tulnud, sest eemal tolmupilves vilksatanud suur ratsanikesalk oli kindlasti juba rüüstatud linna jõudnud. Seepärast otsustas ta proovida ületada järske mägesid Sepulcheri linnast lääne pool,

möödudes suure kaarega kindlusest ja selle kaitsjatest.

beduiinide sammud eemal olid vaibunud, hakkas Blake nihelema, püüdes end köidikutest vabastada, kuid kaamelina-hast rihmad ei andnud järele.

Jõuetuna lakkas Blake rabelemast. Kui vaikne ja sünge oli see pime leopardide mets!

Blake kikitas kõrvu, oodates iga hetk, et kuuleb enda poole hiiliva suure kassi pehmet astumist.

Kaugete mägede tagant tõusis taevasse ümmargune punane kuuketas, mis nägi kõrgusest niihästi Guinaldat kui ka teda.

Blake sosistas kuule läkituse printsessi jaoks.

Ameeriklane oli esimest korda armunud ja meenutades kolme kallist sõna, mis Guinalda oli talle hüüdnud, kui teda vägisi minema viidi, unustas oma köidikud ja leopardid.

Kuid mis see oli? Ähmaste öiste varjude hulgas viirastus Blake'ile mingi liikumine.

Jah, ilmselgelt oli seal keegi. Sekund hiljem kuulis ta pehmeid hiilivaid samme ja lehtede sahinat. Küllap oli see leopard!

Blake hoidis hinge kinni. Küljele kõõritades eristas ta kõrval asuval puul elusolendi ähmaseid piirjooni. Kas tõesti veel üks?

Nõrk kuupaiste tungis puude vahele, valgustades kümnemeetrise raadiusega maad, kus lamas Blake. Valgustatud alale astus suur põlevate silmadega leopard ja Blake'i haarasid külmavärinad. Nagu lummatult silmitses ameeriklane ähvardavalt urisevat

kiskjat. Leopard surus end maadligi ja hakkas lähenema inimesele selja tagant, otsekui soovides pikendada julma piina. Pikk nõtke saba vehkis armutult õhus.

Blake nägi suuri paljastatud kihvu ja maas kohutava metslooma pingul lihaseid. Leopard valmistus hüppeks.

Abitu, õudusest rabatud Blake ei suutnud jälgist irevil koonust pilku lahti kiskuda.

Ta nägi hüpet, mis oli sooritatud kodukassi kerguse ja graatsilisusega, kuid edasi algas seletamatu. Esialgu märkas ta õhus mingit eset, seejärel tardus leopard hetkeks oma lennu kõige kõrgemas punktis ja selle asemel, et alla kukkuda, sööstis kõrgele üles, tugev silmus kaela ümber.

Puu okste vahel nägi Blake ähmast kogu. Leopard Sheeta kõlkus nööri otsas, sisistades summutatult raevust ja kraapides hirmuäratavate küünistega õhku. Tugev käsi tõmbas kiskja oksale lähemale ja pistoda läbistas ta südame.

116

Kui Sheeta keha lõtvus ja lakkas pekslemast, laskis tugev käsi köie lahti ja kiskja korjus kukkus Blake'i kõrvale. Seejärel hüppas peaaegu alasti, kuid sõbralikult naeratav valge inimene kergelt alla.

Blake'i suust pääses rõõmus üllatushüüd.

„ Ahvide Tarzan?!"

„Blake?" küsis ahvinimene.

Seejärel ta lisas:

„Lõpuks ometi! Jõudsin just viimasel hetkel."

Tarzan lõikas läbi ameeriklase köidikud.

„Kas sa otsisid mind?" küsis Blake.

„Sellest saadik, kui sain teada, et sa jäid oma safarist maha."

„Kurat võtaks, sa oled tõepoolest täitsamees!"

„Kes su siia sellises olukorras ja kinniseotuna maha jättis?"

„Araablaste jõuk."

Ahvinimese huulilt pääses midagi lõrinataolist. „Kas see vana närukael Ibn Jad on tõepoolest siin?" küsis ta umbusklikult.

„Nad röövisid neiu, kes oli minuga," ütles Blake.

„Tahan sind paluda, et aitaksid teda vabastada."

„Kuhupoole nad läksid?"

„ Sinna."

„Millal?"

„Umbes tund aega tagasi."

„Võta parem oma lahingurõivastus maha," soovitas Tarzan.

„Seda on lihtsalt piin seljas kanda. Ma juba proovisin."

Ahvinimese abiga vabastas Blake end rõngassärgist ja seejärel hakkasid nad koos minema mööda araablaste sissetallatud rada. Jõudnud kohani, kus Ibn Jad oli pööranud põhja poole, ei teadnud nad enam, missugust rada kahest valida, sest Guinalda jäljed olid lõplikult kadunud.

Mehed küsisid endalt, mis oli juhtunud.

Nad ei võinud teada, et selles kohas oli Ibn Jad kavatsenud Nimmrisse viivalt teelt ära pöörata. Ta läks Nimmri poole seni, kuni jõudis linna lähedale, siis aga loobus röövijatele järgnemast, kui sai teada, et need eemalduvad linnast. .

Karge idatuul ei lasknud Tarzani tundlikul haistmismeelel kindlaks teha, millises suunas ja missugune grupp oli ära viinud Guinalda.

„Ma pean õigemaks oletada, et sinu printsess on nendega,

117

kes suundusid põhja, sest ma tean, et seal peab olema Ibn Jadi laager. Olen kindel, et ta ei tulnud orgu lõunast, sest tulin sealt ise, söör Bertram kinnitas mulle, et on ainult kaks teed: see, mida mööda tulin mina, ja teine Sepulcheri linna kohal. Kahtlemata tahab Ibn Jad neiu orust kibekähku välja viia. Ta kas kavatseb nõuda tema eest lunaraha või viia ta põhja ja maha müüa. Grupp, kes lõunasse, Nimmri poole suundub, võib olla saadetud lunaraha järele. Vähe usutav, et neiu nendega kaasas on. Igal juhul on see vaid oletus. Arvan, et peame lahku minema. Sina lähed põhja poole mööda rada, mis võib sind printsessi juurde viia, mina lähen lõunasse gruppi taga ajama. Liigun edasi sinust kiiremini ja tulen aega viitmata teile järele. Oota mind. Kui tütarlast näed, ära püüa teda kätte saada, sa oled relvitu ja beduiinid lihtsalt lõikavad sul kõri läbi. Neil on see niisama lihtne kui juua tass kohvi. Nüüd nägemiseni ja head teed!"

Ahvide Tarzan oli peagi kadunud, jälitades gruppi, kes liikus Nimmri poole, kuna Blake siirdus põhja, et teha läbi nukker rännak mööda leopardide metsa.

XX. Tilk verd iga kalliskivi eest

Kogu öö läks Ibn Jad oma inimestega põhja poole.

Guinalda püüdis kõigest jõust venitada aega, keeldudes kõn-dimast, kuid sellest hoolimata jõuti kiiresti edasi, õhutatuna soovist võimalikult kähku saagiga orust välja pääseda, enne kui neid leiavad ja tapavad sõdurid, kes tulevad tagasi kindlusse ja linna, mille nad olid vastupanu kohtamata tühjaks röövinud.

Ahnus ja hirm andsid neile jõudu ning koidikuks olid nad juba mäestiku jalamil, millest Ibn Jad otsustas üle minna. See oli parem kui rünnata valvekindlust, mis kaitses teed, kustkaudu võis orust hõlpsasti välja pääseda.

Kurnatud inimesed jõudsid lõpuks kuru juurde, mida kaitses valvepost. Vahisõdurid märkasid neid alles siis, kui viimane inimene Ibn Jadi salgast oli üle kuru kadunud. Teisel pool mägesid asus beduiinide laager.

Vahisõdurid tormasid neid taga ajama ja jõudsid nii lähedale, et vahtkonda juhtiv rüütel märkas Guinaldat ja tundis ta ära, kuid püssituli sundis Bohuni sõdureid taanduma. Vapper rüütel

langetas piigi ja sööstis üksinda uuesti rünnakule. Kuul tabas hobust, kes kukkudes uljaspea enda alla mattis.

Umbes keskpäeval jõudis Ibn Jad kumatud inimestega laagrisse. Ja ehkki nad oli väsimusest ümber kukkumas, andis ta puhkuseks kõigest tunni: el-Guadi šeik kartis pidevalt kaotada aardeid ja naist enne, kui nad jõuavad oma põuase kodumaa piiridesse.

Raske aaretekandam oli jaotatud mitmesse ossa ja antud kõige usaldusväärsemate inimeste hoolde, vangi valvamine oli Fah-di ülesanne, kelle kuri pilk tekitas printsessis hirmu ja vastikus-tunnet.

Stimbol, kes salamisi oli irvitanud arutute juttude üle aaretest ja imekaunist naisest, keda araablased mingisugusest müütilisest linnast leida lootsid, kaotas araablaste saaki nähes kõnevõime ja pidas seda esialgu oma haiges ajus tekkinud viirastuseks.

Rammetu Stimbol komberdas rajal, hoidudes võimalikult lähedale Fahdile, sest ta teadis, et see häbitu lurjus oli tema viimane pääsemislootus. Kuid praegu mõlkus Fahdil meeles sootuks miski muu. Ta oli armunud valgesse neiusse ja see kirg lähenes hullumeelsusele. Fahd mõistis, et Stimboli tõotatud rikkusega võib selle imekauni huuri endale saada, vastasel juhul peab vaene beduiin ta ära müüma. Ta tegi plaane, kuidas omandada Guinaldat või Stimbolit või mõlemaid koos, kuid iga kord ilmus

tema silme ette šeigi sünge kuju, kes oli võimeline kõik plaanid pihuks ja põrmuks lööma.

Sepulcheri mägede jalamil pööras Ibn Jad idasse, et Batando maast enam mitte läbi minna. Mägede idaserva taga keeras ta uuesti lõunasse ja seejärel läände, jõudes Tarzanile kuuluva maa-ala põhjapiirile. Ehkki araablane teadis, et ahvinimene oli surnud, kartis ta siiski tema inimeste kättemaksu.

Ibn Jad lõi laagri üles hilisõhtul.

Õhtusööki valmistati kiiruga. Lõkketuli ja lambivalgus šeigi telgis oli tuhm ja värelev, kuid siiski mitte nii nõrk, et Ateja poleks näinud, kuidas Fahd libistas midagi Ibn Jadi jaoks valmis pandud tassi.

Kui šeik sirutas käe tassi järele, hüppas Ateja laua juurde ja lõi käega tassi maha.

Enne kui ta suutis oma tegu selgitada või süüdistada Fahdi kavatsetavas kuritöös, mõistis viimane, et tema salaseptitsus on

119

paljastatud. Ta kargas püsti, kahmas püssi ja tormas naiste poolele, kus Hirfa ja Ateja järelevalve all hoiti Guinaldat.

Fahd* haaras neiu randmest kinni ja vedas ta oma telgi juurde. Samal ajal oli Ibn Jadi pool puhkenud segadus. Šeik nõudis Atejalt selgitust. Keegi ei pannud tähele Fahdi põgenemist ega tormanud talle naiste poolele järele.

„Ta viskas sulle toidu sisse simmi," hüüdis Ateja. „Nägin seda oma ihusilmaga ja kui ta mõistis, et on paljastatud, laskis jalga!"

„Oo, allah!" karjatas Ibn Jad. „See šaakali poeg tahtis mind mürgitada! Võtke ta kinni ja tooge minu juurde!"

„Ta viis tüdruku minema!" hüüdis Hirfa.

Beduiinid kargasid püsti ja tormasid Fahdile järele. Fahd seisatas, pani püssi palge ja tulistas. Jälitajad jäid seisma ja taganesid. Jooksnud telgi juurde, kus räpasel matil lamas Stimbol, käskis Fahd tal üles tõusta.

„Ruttu!" sisistas ta ameeriklasele kõrva sisse. „Ibn Jad käskis sind tappa. Tule kähku mulle järele, ma päästan su!"

Kui beduiinid kõiki ettevaatusabinõusid tarvitusele võttes telgile lähenesid, tungis Guinaldat kandev Fahd Stimboli saatel raevukalt läbi džungli lääne poole...

* * *

Saabus õhtu. Ibn Jadi jälgi mööda minev James Blake hakkas suurivaevu viimasele nõlvale ronima. Ta kõndis nüüd rajal, mis viis mäekuru juurde, mille taga algas välisilm.

Temast paremal paistsid valveposti hallid tornid ja müürid, otse tema ees kulges rada, mis viis sinna, kuhu ta kõigest väest ihkas jõuda, ümberringi põõsastes varitsesid Bohuni relvastatud mehed Sepulcherist. Kuid Blake ei võinud hingestki aimata, et vahisõdurite silmad jälgivad juba pikka aega tema vaevalist üles-ronimist.

Pikast tõusust väsinud, näljane ja relvitu Blake polnud tunniajalise kurnava pingutuse järel enam suuteline vastupanu osutama ega jooksu pistma, kui lähimast põõsastikust tosin relvastatud meest välja kargas ja ta raudsesse rõngasse haaras. Nii võeti söör James Nimmrist vangi ja viidi saatevalve all kuningas Bohuni juurde.

Teda kuulati üle ja kui Bohun sai aru, et tema ees on seesama must rüütel, kes oli nurjanud tema plaani röövida printsess

120

Guinalda, hakkas ta vihast värisema.

Ta ütles Blake'ile, et see sureb niipea, kui ta on süüle vastava hukkamisviisi välja mõelnud, seniks käskis ta panna ameeriklase raudu. Vahisõdurid viisid ta lossi

keldrisse, kus sepp sulges nõrga tuleleegi paistel ta pahkluude ümber raske raudvõru ja aheldas seejärel vangi rõske kiviseina külge.

Viletsas valguses nägi Blake veel kahte alasti ja kuivetuks jäänud vangi, kes olid samasugusel moel seina külge aheldatud, kaugemal nurgas võis näha skeletti, mille luudel roosteta-sid jalarauad ja ketitükid. Vahisõdurid ja sepp lahkusid sõnatult, viies kaasa tõrviku, ja meeleheitest haaratud James Blake jäi pimedusse.

* * *

Orus jõudis Tarzan järele Abd-el-Azizi juhtimisel liikuvale beduiinide salgale. Veendunud, et tütarlast nendega pole, ei hakanud ta asjatult aega raiskama, vaid pööras ümber ja kiirustas põhja poole, et minna teist salka taga ajama.

Et säilitada jõudu, vajas ta toitu ja puhkust. Leopardide metsas tabas ta metssiga Hoita, tappis selle ja sõi kiiresti kõhu täis. Seejärel leidis ahvinimene kõrgel puul kaheharulise oksa, kus Nimmri julmad leopardid teda tülitada ei saanud, seadis end mugavasti sisse ja otsustas magada seni, kuni päike Ibn Jadi laagri kohal on loojunud.

Blake'i jäljed oli ta kaotanud, kuid neiu omad olid selgesti näha ja kuivõrd tema päästmine oli Tarzanile praegu kõige tähtsam, läks ta Ibn Jadi rada mööda visalt edasi. Mõne aja pärast kaotas ta tee, sest keskaja moe järgi tehtud väikeste sandaalide ebatavalisi jälgi polnud enam näha, need olid sulanud beduiinide ja nende naiste jalajälgede hulka.

Tarzan kulutas rohkesti aega kadunud jälgede otsimisele ja tuli alles pärast järeldusele, et tõenäoliselt anti Guinaldale paar Ateja sandaale, sest tema omad olid kiireks edasiliikumiseks paksus džunglis liiga kerged ja õrnad. Seetõttu oligi nii raske eristada kahte rida kõrvuti kulgevaid jälgi: mõlemad tütarlapsed oli peaaegu ühesuguse kehaehituse ja kerge kõnnakuga.

Tarzan läks edasi mööda beduiinide jälgi ja jõudis peagi sinna, kus oli seisnud nende laager ja kus Fahd oli röövinud Guinalda. Laagrist läände oli läinud kolm inimest, kuna araablaste põhimass oli liikunud itta.

Samal ajal kui Tarzan jälitas Ibn Jadi, suundus mööda

beduiinide iidset rada järve poole sada vägevat wazirit, möödudes ümarjatest kaljudest.

Nendega oli kaasas Zeyd, kes oli tungivalt pakkunud end waziridele saatjaks. Peamehe abi nõustus teda ühes võtma.

Tarzan jõudis araablastele järele, kui need olid juba teel lõunasse, liikudes piki Sepulcheri mägede idanõlva. Ta nägi kotte, mida nad seljas tassisid, ja märkas, kui tähelepanelikult jälgib kandameid Ibn Jad. Talle omase läbinägelikkusega mõistis Tarzan, et salakaval šeik oli tõepoolest leidnud otsitavad aarded. Kuid ahvinimene ei avastanud vähimaidki jälgi, et salgas oleksid viibinud printsess ja Stimbol. Tarzan sattus marru. Ta oli vihane röövlinägudest beduiinide peale, kes olid julgenud tema maale tungida, ja ka enda peale oma kergeusklikkuse pärast, mille tagajärjel oli nüüd alatult petta saanud. Tarzanil olid omad võtted, kuidas vaenlastele tasuda, samuti pahaendeline ja hirmuäratav huumoritunne. Kui inimesed sooritasid kuriteo, tundis ta mõnu karistusega venitamisest, mis süvendas nende kannatusi. Siin ei tundnud ta ei armu ega halastust.

Tarzan oli kindel, et araablased peavad teda surnuks, ega tahtnud, et nad praegu tõde teada saaksid. Ahvinimene otsustas, et nad peavad tunnetama tema raevu raskust, mis on omandanud müstilise värvingu.

Tarzan liikus hääletult puude ladvus, araablaste rännutee kõrval. Ta'nägi sageli neid väga hästi, kuid keegi ei märganud tema juuresolekut ega aimanud, et julmad silmad jälgivad iga nende liigutust.

Aardeid kandis viis inimest. Tarzan jälgis neid ja Ibn Jadi hoolikalt. Rada oli lai ja šeik kõndis kogu aeg mõne kandja kõrval.

Džunglis oli vaikne. Isegi araablased, kelle hulgas leidus rohkesti lobasuid, kõndisid sõnatult, sest olid väga väsinud. Päeval roiutas kuumus, pealegi polnud nad harjunud koormaid kandma, mida olid sunnitud tegema pärast seda, kui Batando oli orjad ära võtnud.

Äkki kostis terav vihin ja Ibn Jadi kõrval kõndiva beduiini kaela tungis nool. Araablane kukkus karjatades selili, teised haarasid šeigi käsul relvad ja valmistusid rünnakut tagasi lööma. Aga kuidas nad ka ei vahtinud ümbritsevasse džunglisse, ei suutnud nad avastada vaenlasest vähimaidki märke. Väsitavad ootеminutid venisid pikkamisi. Vaikust häirisid üksnes putukate

sumin ja lindude häälitsemine, kuid tasus neil teele asuda, jätnud tapetud kaaslase surnukeha rajale, kui kusagilt ülalt kandus nendeni tuhm hääl, mis meenutas leinahala. „Tilk verd iga kalliskivi eest!"

Hääl kuulus sellele, kes tundis suurepäraselt kõrbeasukate ebausklikku loomust ja võis neid poolsurnuks ehmatada.

Nüüd oli see vapustatud inimeste summ, kes jätkas kibekähku oma teed, kartes poetada liigset sõna ja püüdes enne loojangut mitte peatust teha. Kõiki valdas tugev rahutus ja nad püüdsid kiiremini läbida sünge metsa, kus pesitses kuri vaim. Kuid mets ei lõppenud ka õhtuks ja nad pidid laagri üles lööma.

Lõkketule valgus ja külluslik õhtusöök maandasid närvipinge ning peagi kostsid Ibn Jadi laagris taas laulud ja naerupahvakud.

Isegi vana šeik rahunes oma telgis maha, silmitsedes viit aaretest pungil kotti. Ta sidus ühe neist lahti ja hakkas laterna-valgusel kotis sobrama.

Ibn Jadi ustavad inimesed istusid sealsamas kõrval ja rüüpasid lonkshaaval kohvi.

Järsku kukkus midagi rasket ukseava ette maha ning veeres telki. See oli nende kaaslase äralõigatud pea. Tema surnukeha olid nad rajale jätnud. Kustunud silmad põrnitsesid istuvaid araablasi kurjakuulutavalt. Kõiki haaras ebausklik õud. Nad tardusid paigale, julgemata pahaendeliselt esemelt pilku pöörata. Sel hetkel kõlas džunglipimedusest seesama tuhm hääl.

„Tilk verd iga kalliskivi eest!"

Ibn Jad hakkas vabisema otsekui palavikus. Kõik laagris olevad inimesed kogunesid šeigi telgi juurde kobarasse.

Igaüks pigistas ühes käes püssi ja kobas teisega amuleti järele, sest kõigil oli kurjade vaimude vastu talisman ja sel ööl jäi üle ainult sellele loota.

Hirfa seisis telgi juures ja vaatas üksisilmi äralõigatud pead, päeva jooksul väsinud Ateja aga otsustas pisut magada ja tõmbus naiste poolel matil kerra. Ta ei näinud, kuidas telgi tagumine siil üles kerkis, ega märganud ettevaatlikult sisenenud kogu.

Pimeduses kuulis Ateja äkki sosinat.

„Olen Zeydi sõber. Ma ei tee sulle midagi halba. Ütle mulle tõtt ja ma ei puutu sind. Kus on naine, kelle Ibn Jad orust ära viis?"

See, kes teda kinni hoidis, võttis käe ära ja kummardus Ateja huulte juurde. Ateja värises nagu haavaleht. Ta polnud kunagi deemoneid näinud. Tal ei õnnestunud lähemalt silmitseda tema kohale kummardunud kogu, ent neiu teadis täpselt, et see oli üks džungli kurjadest vaimudest.

„Vasta!" sosistas hääl. „Kui tahad päästa Zeydi, siis räägi tõtt!"

„Eile öösel röövis Fahd naise." Ateja hingas raskelt. „Ma ei tea, kuhu ta läks."

Viirastuslik ilmutus kadus sõnatult, nagu oli tulnudki. Neiu oli hirmust kange. Kui Hirfa mõne aja pärast tagasi tuli, nägi ta, et Ateja oli teadvuseta.

XXI. Naine manganile

Kottpimedas kongis tõmbus Blake kivipõrandal kägarasse. Pärast vangivalvurite lahkumist püüdis ta oma õnnetusekaas-lastega juttu teha, kuid vastas ainult üks. Tema arusaamatu po-mina järgi sai ameeriklane aru, et vaene mees oli selles jõledas vangikongis kaotanud mõistuse, suutmata taluda vangipõlve koledusi. Vabaduse, valguse ja liikumisega harjunud Blake sattus meeleheitesse, teda piinas küsimus, kui pika aja pärast hakkab ta täpselt samamoodi pomisema.

Täielikus pimeduses ja vaikuses polnud aega olemas, seda ei saanud millegagi mõõta. Blake ei teadnud, kui kaua ta oli umbses kongis viibinud. Piinatud ja jõuetu, langes ta minestusse, aga kas see kestis mõne tunni või minuti, seda ei suutnud ta kujutleda.

Muide, kas sellel oligi tähtsust?

Sekundil, tunnil või päeval polnud selles sünges kohas mingit tähtsust. Praegu olid vaid kaks asja James Blake'ile tähtsad: vabadus või surm, ja ta teadis, et peagi võtab ta tänulikult vastu viimase.

Sammudekaja häiris maa-aluse vangla vaikust.

Blake pingutas kuulmist. Sammud lähenesid. Peagi hakkas kaugel vilkuma vaevumärgatav tõrvikutuli. See muutus üha eredamaks ja kui tõrvikukandjad Blake'i ees seisma jäid, oli ta pimestatud ega suutnud tulijaid eristada.

Kui silmad olid valgusega harjunud, nägi ta kahte rüütlit.

Blake tegi ristimärgi.

„See on tema," lausus üks rüütel.

Blake silmitses mõlemat tähelepanelikult.

„Kas sa ei tunne meid ära, Must rüütel?" küsis teine.

Ameeriklane uuris teda üksisilmi.

Naeratus valgustas vangi nägu, kui ta märkas noore rüütli kaela ümber valget sidet.

„Oletatavasti saan ma nüüd selle, mille olen ära teeninud," ütles ta.

„Saad selle, mille oled ära teeninud?" kordas vanem.

„Noh, te mõlemad tulite mind kuldmedaliga autasustama, eks ole, söör Wildred," naljatas Blake irooniliselt muiates.

„Sa räägid alati mõistu," vastas Wildred. „Tulime sind vabastama, sest ogar kuningas solvas Sepulcheri rüütleid. Söör Guy ja mina kuulsime, et sind tahetakse tuleriidal põletada ja meie ei või lubada, et türann sinusugust vaprat rüütlit nii alandavalt solvaks."

Seda rääkides kummardus söör Wildred alla ja hakkas suure viiliga läbi viilima rauast neete, millega olid kinnitatud vangi jalarauad.

„Tahate aidata mul põgeneda?" hüüdis Blake. „Aga kui teid leitakse, käsib kuningas teid karmilt karistada!"

„Ei leita," vastas Wildred. „Kõik on läbi mõeldud. Ometi on see sinule üsna riskantne. Täna öösel on välismüüril valves söör Guy ja sind sinna toimetada pole kuigi raske. Sulle antakse saatja ja sa võid piki mägesid Nimmrisse minna. Kuid linna väravast kaugemale ei saa me sind saata: meid jälgivad kaks kõige alatumat Bohuni spiooni, kuid homme hommikul ehk õnnestub meil tulla lagendikule koos varuhobusega."

„Nüüd aga vasta meie küsimusele, mis ajab meid segadusse," ütles söör Guy.

„Kuulan teid," vastas Blake.

„Sa röövisid otse Bohuni nina alt printsess Guinalda ja peab ütlema, et see õnnestus sul suurepäraselt. Kuid hiljem nähti teda saratseenide käppade vahel. Kuidas võis see juhtuda?"

„Kus teda nähti?"

„ Välismüüri taga. Saratseenid vedasid teda mööda mäekuru," vastas Wildred.

Blake jutustas, mis oli juhtunud sellest hetkest alates, kui ta oli Guinalda Bohuni käest ära võtnud, ja millega see kõik oli lõppenud.

125

Needid olid läbi viilitud ja Blake taas vaba.

Mööda salakäike viis Wildred ta enda poole. Tal söödeti kõht täis, anti uued rõivad ja täielik varustus pikaks teekonnaks, sest teati, et ilma hobuse, relva ja toidumoonata on võimatu läbida tundmatut paikkonda.

Südaööl viis Wildred ta salaukse kaudu kindlusest välja ja saatis välismüürini, kus söör Guy nad vastu võttis. Mõni minut hiljem jättis Blake hüvasti õilsate rüütlitega, kes alles hiljaaegu olid võitluses tema vastased olnud, hüppas sadulasse ja sõitis kindluseväravast välja tähtedest valgustatud teele, mis viis Sepulcheri mäetippude poole.

* * *

Ahvikuningas To-Jat oli mahavarisenud puu pehkinud koore alt kinni püüdnud maitsva põrnika. Teda ümbritsesid sugukonna ahvid.

Oli keskpäev ja nad olid hiiglaslike puude all suure lagendiku servas nautimas jõudeolekut.

Ahvid olid enda ja kogu maailmaga rahul.

Nende poole liikus kolm inimest, kuid nad tulid pealttuule ja seepärast ei tundunud ei To-Jat ega tema sugukondlased tar-manganide lõhna. Džunglirada oli märg, sest öö läbi oli sadanud vihma ja kolmik kõndis vähimatki kära tegemata, mis oleks võinud ahve valvsusele sundida. Pealegi liikusid inimesed suurima hoolikusega, sest nad olid juba kaks päeva söömata ja lootsid tabada ükskõik millist jahisaaki.

Kõige ees sammus beduiin, karabiin käes. Tema silmad välkusid õelalt. Tema järel komberdas hall vanamees, keda piinas palavik. Ta liikus vaarudes ja toetus okslikule kepile. Kolmandana tuli neiu. Tema kallist kangast õmmeldud rõivad olid räpased ja lõhki rebitud.

Kuigi neiu näojooni moonutasid valu ja väsimus, oli see siiski säilitanud peaaegu taevaliku ilu. Ta läks edasi tuigerdades, kuid ei kaotanud kuninglikku rühti.

Siis märkas beduiin lagendiku serval noort ahvi, kes oli mänguhoos kaaslastest küllaltki kaugele läinud. Lõpuks ometi saak! Beduiin tõstis vana püssi palge ja sihtis hoolikalt. Hinge kinni hoides vajutas ta päästikule. Kärgatas pauk ja samal hetkel kõ-las lagendikul haavatud ahvi kisa. Jalamaid jooksid kisa peale

126

kokku vanad isaahvid ja jäid tarmanganisid nähes seisma. Ahvide käitumine oli paljuski etteaimamatu. Nad võisid kohutavat mürisevat vihatud keppi nähes plehku pista, kuid võisid ka kallale tungida, et oma sugukonnakaaslase eest kätte maksta. Sellel päeval valisid nad kättemaksu!

Paljastanud kihvad, liikusid suured isaahvid To-Jati käskluse peale edasi. Kui näljased tarmanganid jooksid vaatama, kelle nad olid maha lasknud ja kas see ka süüa sünnib, põrkasid nad ninapidi kokku vihaselt lõrisevate ahvidega.

Fahd ja Stimbol keerasid kannapealt ümber ja tormasid minema. Araablane lükkas Guinalda alatult oma teelt kõrvale ja ta kukkus maha. Kõige ees jooksev ahv märkas

seda ja kargas neiule selga, valmis oma kihvu talle kaela vajutama, kuid sel hetkel hüppas ligi To-Jat ja virutas ahvi rusikahoobiga eemale.

To-Jat oli juba näinud tarmanganide naisi ja taipas, et tema ees oli üks nende hulgast, aga et ta oli ahvikuningas, otsustas ta neiu endale naiseks võtta.

Kuid teine isane, kes hõõrus haiget saanud kohta, ei kavatsenud kuninga omavoli kannatada ega loovutada jahisaaki, mis kuulus õigusega temale.

Raevust pöörane, hakkas ta paljastatud kihvadega ähvardavalt liikuma To-Jati poole, kes lohistas tütarlast asjalikult lagendikule.

„Käi minema!" ütles To-Jat ja paljastas hambad. „See on To-Jati naine."

„See on Go-Jati naine," vastas teine endiselt lähenedes.

„Tapan!" urises To-Jat.

Go-Jat ei teinud ähvardust kuulmagi.

Siis tõstis To-Jat ootamatult Guinalda oma karvaste kätega sülle ja kihutas džunglisse nii, kuidas jalad võtsid. Metsiku kisaga tormas Go-Jat teda taga ajama.

Silmad hirmust pärani, püüdis printsess Guinalda end lahti kiskuda teda padrikusse kandva karvase koletise sitkete käppade vahelt. Ta polnud iialgi näinud inimahve ega neist isegi kuulnud ja oli nüüd kindel, et see hiiglaslik koletis on üks vihatud välisilma asukaid nagu ka draakonid ja muud jäledad elukad. Lapsest saadik oli teda õpetatud, et saratseenide vallutatud välisilm on vaenulik ja hirmuäratav ning üksnes väga kaugel asub imeline maa, mida kutsutakse Inglismaaks.

Nüüd ei püüdnudki ta enam oma edasist käekäiku ette aimata, vaid oli sellega leppinud.

127

To-Jat mõistis peagi, et sellise koormaga nagu see naine ei õnnestu tal kuigi kaugele joosta, kuid ta ei tahtnud ka temast loobuda. Järsku ta peatus ja pöördus näoga tagaajaja poole. Go-Jat jooksis, suu vahus, karvad turris, ja lõrises kumedalt: sellisena oli ta metslooma julmuse, toore jõu ja ohjeldamatu raevu tüüpiline näide. To-Jat laskis jahisaagi sülest maha ja valmistus võitlema, et ülbeks läinud alamale tema koht kätte näidata.

Väsimusest ja näljast nõrkenud ning kõigest läbielatust vapustatud Guinalda lebas vaevu hingates maas.

Tülist kaasakistud To-Jat ja Go-Jat olid kõik muu unustanud. Kui Guinaldal oleks jätkunud jõudu, oleks ta võinud põgeneda, kuid neiu oli liialt kurnatud, et kasutada saatuse kingitud viimast võimalust.

Õudusest vallatuna jälgis ta neid koletislikke poolinimesi-poolloomi, kes valmistusid võitlema õiguse eest teda endale saada.

Siiski polnud Guinalda sõjakate ettevalmistuste ainus tunnistaja.

Kindlat varjupaika pakkuvast põõsastikust jälgis veel keegi liikumatul pilgul seda stseeni. Kähmluseks valmistuvad To-Jat ja Go-Jat ei märganud kumbki põõsalehtede kerget liikumist, mille põhjustas teise pealtvaataja hingamine ja keha asendi muutmine. Duell ja ka selle tulemus teda ilmselt ei huvitanud, sest niipea kui ahvid teineteisele kallale tormasid, hüppas ta üles ja astus lagendikule. See oli hiiglaslik lõvi musta laka ja ruske karvaga, mis päikesekiirtes tundus olevat kuldne.

To-Jat märkas teda esimesena. Ta karjatas vihaselt ja tormas minema, jättes nii jahisaagi kui ka vastase nende enda hooleks.

Go-Jat arvas, et tema rivaal lahkub võitlusväljalt hinnust tema vägevuse ees. Ta põrutas jalaga vastu maad ja tõi kuuldavale isaahvi võidukisa. Seejärel pöördus ta võitja ülbel ilmel, et jahisaak kaasa võtta, kuid tardus imestusest soolasambaks. Tema ja neiu vahel seisis lõvi, kes vaatas talle otse silma. Loom oli temast hüppekaugusel, kuid ei kavatsenud hüpata. Go-Jat hakkas hambaid paljastades taganema, siis aga

taipas, et lõvil pole ilmselt plaanis talle kallale tungida, pööras järsult ümber ja tormas džunglisse, heites kohutavale hiigelkassile alatasa pilke.

Lõvi vaatas neiu poole. Vaene printsess! Hirmust halvatud ja oma saatusega leppinud, lamas ta liikumatult maas ning vaatas

128

uue piinaja ja timuka pärani avatud silmadesse. Loomade kuningas heitis talle uuriva pilgu ja astus edasi.

Guinalda pani käed risti ja hakkas palvetama. Ta ei palunud ei pääsemist ega elu, vaid kerget ja valutut surma. Ta sulges silmad, et mitte näha liginevat metslooma. Neiu tundis oma põsel tema kuuma hingust. Lõvi nuusutas teda. Issand, miks ta viivitab? Kurnatud närvid ei pidanud vastu ja Guinalda kaotas teadvuse. See oli tema kannatuste nukker lõpp.

XXII. Jad-bal-ja

Ibn Jadi jõugu riismed suundusid itta. Inimesed olid surmani ehmunud ja aru kaotamas. Nad kiirustasid, püüdes võimalikult ruttu eemalduda kohutavast metsast, kus elutses kuri vaim. Abd-el-Aziz ja need, kes teda leopardide metsast Nimmrisse saatsid, ei ühinenud jõuguga ega saanud seda iialgi teha, sest lagendikul aarete linna taga, millest beduiinid olid unistanud, sattusid neile ootamatult peale Gobredi rüütlid. Ehkki saratseenid olid relvastatud vanade, kõva müra tegevate arkebuuside-ga, suunasid Nimmri raudrüütlid nende vastu oma odad. Pärast seitse sajandit kestnud vaikust kõlas veel kord ristirüütlite võiduhüüd, et kuulutada lahingut iidses võitluses Püha Maa eest, sõjas, millel polnud lõppu.

Põhjast saabunud lahingurõivastuses rüütel läbis gallade maa. Tema odateraviku otsas lehvis sinakashõbedane vimpel. Rakmed olid kaunistatud kulla ja hõbedaga söör Wildredi varakambrist. Galla sõdurid jooksid laiali, nähes seda teisest ajastust pärit üksikut sõdurit.

Ahvide Tarzan, kes läks läände, märkas juhuslikult Fahdi, Stimboli ja Guinalda jälgi ja pööras lõunasse.

Põhja poole suundus sada eebenipuu värvi hiiglasest veterani, kes olid arvukates lahingutes järele proovitud. Need olid kuulsusrikkad wazirid. Nendega oli kaasas Zeyd, Ateja kallim. Kord sattus salk värsketele jälgedele, mis ületasid nende tee edela suunas.

Need olid araablaste sandaalide jäljed.

Üle tee olid läinud kaks meest ja naine. .

Kui wazirid jälgi Zeydile näitasid, vandus noormees, et naise jäljed kuuluvad Atejale, sest kes veel teaks temast paremini

129

neiu väikese jala kuju ja suurust ning sandaalide lõiget, mida Ateja ise oma kätega oli õmmelnud?

ZeytJ palus wazirisid veidi kõrvale pöörata ja aidata tal oma armsamat otsida.

Kuni peamehe asetäitja järele mõtles, äratas üldist tähelepanu raginal läbi džungli tungiv inimene.

See oli Fahd.

Nüüd uskus Zeyd surmkindlalt, et naise jäljed kuulusid Atejale.

Ta lähenes Fahdile.

„Kus Ateja on?" küsis ta ähvardavalt.

„Kust mina tean," vastas Fahd. „Ma pole teda juba mitu päeva näinud."

Ta rääkis õigust.

„Valetad!" ei uskunud Zeyd ja näitas maha. „Siin on ta jäljed, kõrvuti sinu omadega."

Salakaval ilme vilksatas Fahdi silmis, kui ta mõistis, et võib panna kannatama inimese, keda ta vihkas.

Ta kehitas õlgu.

„Noh, kui sa ise juba kõike tead..."

„Kus ta on?" küsis Zeyd veel kord.

„Ma ei tahaks sind kurvastada," venitas Fahd silmakirjalikult, „kuid ta... ta on surnud."

„ Surnud?!"

Hingevalu, mis selles ainsas sõnas väljendus, oleks võinud liigutada kivist südant, kuid mitte Fahdi oma.

„Jah, jah, surnud jah," hüüdis ta. „Ma röövisin ta tema isa laagrist. Ta kuulus mulle kõik need päevad ja ööd, siis viis suur ahv ta džunglisse. Kindla peale on ta nüüd surnud!"

Pimestatud vihast, pakkus Fahd ilmselt üle.

Raevunult karjatades sööstis Zeyd talle kallale ja enne kui wazirid suutsid sekkuda või Fahd ennast kaitsta, läbistas vahe tera kolm korda alatu beduiini südame.

Noruspäi läks Zeyd koos waziridega teele. Pisarad tuhmis-tasid tema silmi.

Salgast umbes miili kaugusel põhja pool komistas rajal palavikus vaevlev surev vanamees ja kukkus maha. Kaks korda püüdis ta tõusta ja mõlemal korral varises jõuetult tagasi. Ta lamas liikumatult, räpane, räbaldunud, pooleldi mõistuse kaotanud, ja paistis olevat surnud.

130

Põhja poolt tuli Ahvide Tarzan, kes käis Guinalda ja nende kahe jälgedes, kes teda saatsid. Ahvinimene tundis looklevat rada hästi, seepärast valis ta lühema tee läbi puulatvade ja oksalt oksale hüpates nägi peagi wazirisid just selles kohas, kus nad olid kohanud Fahdi ja kus Zeyd oli tapnud oma võistleja. Tarzani tundlikud sõõrmed püüdsid kinni manganide, suurte ahvide lõhna. Ta lõi kartma, et kui neiu neile pihku sattus, võis see talle halvasti lõppeda. Tarzan tormas lõhna peale edasi.

Suurte puude all lagendikul polnud suurt midagi muutunud. Ahvid logelesid endiselt. To-Jat ja Go-Jat olid oma hiljutise tüli unustanud, sest jahisaak oli jäänud sootuks tugevamale vastasele ja nüüd polnud neil enam midagi jagada.

Pärast äratundmise ja tervitamise rituaali küsis Tarzan, kas keegi polnud näinud tarmangani naist, kes oli hiljuti läinud läbi džungli.

M'walat näitas sõrmega To-Jatile ja Tarzan pöördus kuninga poole.

„Sa nägid teda?" küsis ta üha suureneva rahutusega. Talle ei meeldinud ahvikuninga käitumine. Järsku viipas To-Jat käega lõunasse ja ütles: „Numa."

Ta jätkas maitsvate põrnikate otsimist, kuid Tarzan mõistis üheainsa öeldud sõna tähendust nii, nagu oleks ahv andnud talle põhjaliku selgituse.

„Kus?" küsis ahvinimene.

To-Jat osutas sinnapoole, kus ta oli jätnud Guinalda lõvile ja kurva südamega suundus Tarzan otsinguile, ehkki ta juba teadis, mida leiab.

Vähemalt ajab ta lõvi minema ja matab maha selle, mis on õnnetust neiust järele jäänud.

* * *

Guinalda tuli pikkamööda teadvusele. Ta ei avanud silmi, vaid jäi lamama ja palus endale rahulikult surma.

Ta ei tundnud valu.

Varsti lõi talle ninna iiveldamapanev terav lõhn ja keegi liigutas end tema kõrval nii lähedal, et ta tundis hiiglasliku keha raskust.
Hirmu täis, avas ta silmad ja pidi õudusest äärepealt kisendama
131
hakkama, sest nägi, et tema kõrval lamab suur lõvi.
Lõvi lebas vaikselt, tõstnud üles õilsa pea tumeda lakaga, mis riivas kergelt neiu nägu.
Lõvi pilk oli suunatud põhja.
Guinalda lamas sõnatult ja kartis end liigutada.
Pisut hiljem ta pigem tundis kui kuulis kumedat lõrinat, mis tuli kiskja rinnast.
Keegi lähenes neile!
Isegi Guinalda tundis seda, kuid ta ei saanud appi hüüda, sest kes oleks võinud teda selle kohutava metslooma käest päästa?!
Saja sammu kaugusel puude okstes kostis sahinat ja maapinnale laskus metsjumala hiiglaslik kogu.
Lõvi kargas üles ja jäi inimese ette seisma.
Mõnda aega silmitsesid mõlemad teineteist. Siis hakkas inimene rääkima.
„Jad-bal-ja!" hüüdis ta.
Ja käskis siis:
„Kuula sõna!"
Hiigelsuur Kuldlõvi hakkas tasakesi urisema ja, ületanud lageda maa, jäi inimese ette seisma.
Guinalda nägi, kuidas metsloom tõstis pea inimese poole ja see hakkas õrnalt tema tihedat lakka sõrmitsema.
Jätnud lõvi sinnapaika, astus ahvinimene printsessi juurde ja põlvitas tema kõrvale maha.
„Kas sina oled printsess Guinalda?" küsis ta.
Neiu noogutas, olles hämmeldunud, et võõras teda tunneb.
Ta oli liiga rabatud, et kõnelda.
„Oled sa haavatud?"
Neiu raputas pead.
„Ära karda," rahustas Tarzan teda pehmelt. „Olen sõber. Nüüd oled sa väljaspool ohtu."
Selles, kuidas ta rääkis, oli midagi niisugust, mis sisendas kindlustunnet ja rahu, mida poleks suutnud anda ka kõik tema isa relvastatud rüütlid.
„Ma ei karda enam," ütles ta lihtsalt.
„Kes su kaaslased on?"
Neiu jutustas kõigest, mis oli temaga juhtunud. „Lõpuks ometi oled sa kõigist piinadest vaba," ütles ahvinimene. „Me ei hakka otsima neid, kes sulle ülekohut tegid. Džun-
132
gel maksab neile kätte omal kombel ja omal ajal."
„Kes sa oled?" küsis neiu.
„Olen Tarzan."
„ Kuidas sa mu nime teada said?"
„Olen ühe inimese sõber, keda sa tunned söör Jamesina," seletas Tarzan. „Tema ja mina otsisime sind."
„Sa oled tema sõber?" hüüdis neiu. „Oh, kallis isand, siis oled sa ka minu sõber!"
Tarzan naeratas.
«Igavesti!" ütles ta.

„Kuid miks lõvi sind ei tapnud, söör Tarzan?" küsis printsess.
„Miks lõvi ei tapnud mind?" kordas Tarzan. „Sellepärast, et see on Jad-bal-ja, Kuldlõvi, kelle ma üles kasvatasin. Ta tunneb mu alati ära kui sõbra ja isanda. Ta ei või halba teha ei mulle ega ka sulle, sest oma sündimisest saadik on ta kogu aeg puutunud kokku inimestega, ent siiski ma kohkusin, kui nägin teda sinu kõrval, sest lõvi on ikkagi lõvi!"
„Elad sa siin lähedal?" küsis Guinalda.
„Ei, kaugel," vastas Tarzan. „Kuid keegi minu inimestest peab viibima läheduses, muidu poleks Jad-bal-ja siin. Ma saatsin oma sõduritele järele ja kahtlemata tõi ta nad siia."
Märganud, et neiu on näljane, käskis Tarzan lõvi paigale jääda ja teda valvata, kuni ta hoolitseb toidupoolise eest.
„Ära teda karda," ütles ta, „pea meeles, et temast paremat kaitsjat sa ei leia."
„Ma usun teda," vastas Guinalda.
Peagi naasis Tarzan jahisaagiga ja söötis neiu kõhu täis. Neiu oli nii nõrk, et ei suutnud ise käia. Tarzan võttis ta sülle ja suundus Nimmri poole.
Tema kõrval sammus tähtsalt mustalakaline Kuldlõvi.
Teel sai Tarzan palju teada Nimmrist ja mõistis, et neiu vastas Blake'i armastusele, sest tema nägu säras rõõmust, kui ta rääkis oma söör Jamesist, esitas küsimusi tema kauge maa ja endise elu kohta, millest Tarzan ei osanud kahjuks midagi rääkida.
Teisel päeval jõudsid kõik kolm suure risti juurde ja siin tervitas Tarzan vahisõdureid ning käskis neil printsessi kaitsta.
Guinalda palus Tarzanit temaga kaasa minna, et ema ja isa võiksid talle tänu avaldada, kuid ahvinimene vastas, et ta peab
133
viivitamatult minema Blake'i otsima, ja Guinalda ei käinud enam peale. m
„Kui sa ta leiad, siis ütle, et Nimmri värav on talle alati avatud, printsess Guinalda ootab teda tagasi." Tarzan ja Jad-bal-ja asusid teele.
Enne kui isa lossi pöörduda, jäi Guinalda risti juurde seisma ja saatis neid pilguga.
«Õnnistagu sind meie jumal, armas rüütel," sosistas ta. „Las ta kaitseb sind ja toob veel kord siia tagasi... koos minu kallimaga! "

XXIII. Teed ja ristteed

Blake ratsutas metsas, püüdes leida araablaste jälgi. Kord sattus ta väikese pärismaalaste küla peale. Džungel polnud seda veel alla neelanud.
Tavatut rüütlit nähes jooksid ebausklikud elanikud kabuhirmus laiali ja Blake möödus külast uhkes üksinduses.
Mõne miili edasi sõitnud, nägi ameeriklane ootamatult käänaku taga varitsevat leopardi, kelle ees lamas liikumatult inimene.
Esialgu arvas Blake, et inimene on surnud, kuid veidi aja pärast märkas, et ta püüab end üles ajada ja eemale roomata.
Ent suur kass tuli talle lähemale ja paljastas verejanuliselt hambad.
Blake'i hobune hakkas pruuskama, kuid Sheeta ei teinud temast väljagi, sest ta ei kavatsenud kergest jahisaagist loobuda. Blake'i lähenedes pööras leopard end ümber ja võttis teda vastu raevuka möirgamisega.
Blake ei teadnud, kuidas reageerib hobune hirmuäratava kiskja juuresolekule, kuid tema kartus oli asjatu. Asi oli selles, et vastavalt Sepulcheri oru tavadele oli mõlema linna rüütlite meelisajaviide küttida odaga leopardide metsa hiigelkasse.

Blake'i hobune oli osa võtnud võitlustest veelgi kogukamate kiskjatega, seepärast sööstis ta kartmatult rünnakule.
Niisiis kihutas vägeva ratsu seljas istuja edasi, kuna see, kes minut hiljem pidi ohvriks saama, vahtis imestusest pärani silmi kõike toimuvat.
Kui ratsanik ja hobune hüppekaugusesse jõudsid, kargas
134
Sheeta püsti, et ülekohtutegijaile kallale tungida.
Ta hüppas, kuid sattus raske oda teraviku otsa.
Oda tungis temast läbi ja inimene suutis selle suurivaevu metslooma korjusest välja kiskuda.
Oda kätte saanud, tuli ta sadulast maha ja astus maas istuva relvitu inimese juurde.
„Mu jumal!" hüüatas ta vanamehele otsa vaadates. „Stim-bol!"
„Blake?" sosistas see vaevalt kuuldavalt.
Noormees kummardus tema kohale.
„Ma suren, Blake," jätkas vanamees, „ja enne kui sellest ilmast jäädavalt lahkuda, tahan ma sinult andeks paluda. Käitusin nagu viimane närukael. Nähtavasti anti mulle nüüd teenete järgi."
„Ära kiirusta surema, Stimbol," ütles Blake. „Oled veel elus. Esimene asi, mis teha tuleb, on viia sind sinna, kus leidub vett ja toitu."
Ta kummardus, tõstis Stimboli kuivetunud keha kergelt üles ja pani vanamehe hobuse selga.
„ Natukese aja eest sõitsin ma läbi väikese küla siit mõni miil eemal. Pärismaalased jooksid mind nähes laiali, kuid me läheme sinna tagasi ja otsime süüa."
„Mida sa siin tegid?" küsis Stimbol. „Ja kuningas Arthuri nimel, mida tähendavad sinu kummalised rõivad ning muu varustus?"
„Räägin sellest hiljem, kui oleme külla jõudnud," vastas Blake. „See on pikk lugu. Otsin neiut, kelle araablased mõne päeva eest röövisid."
„Mu jumal!" hüüatas Stimbol.
„Kas sa tead temast midagi?" küsis Blake.
„Ma olin koos inimesega, kes ta ära röövis või vähemalt teiste araablaste juurde viis," vastas Stimbol.
„Kus ta on?" karjatas Blake.
„Kardan, et teda pole enam elavate kirjas..."
„Kas ta suri?"
„ Salkkond inimahve võttis ta kinni. Tõenäoliselt tapeti vaeseke otsekohe."
Blake kõndis tükk aega sõnatult hobust rajal talutades.
„Kas araablased teotasid teda?" küsis ta mõne aja pärast.
„Ei," vastas Stimbol. „Šeik röövis ta kas siis lunaraha saamiseks
135
või mustade sultanite haaremisse müümiseks, kuid Fahd röövis^ ta enda jaoks. Ta võttis ka minu kaasa, sest tõotasin talle hunniku raha, kui ta mind hädast välja aitab. Takistasin teda tütarlapse kallal vägivalda tarvitamast, öeldes, et muidu ei saa ta punast krossigi. Mina seda õnnetut ei vajanud, kuid ma otsustasin ta päästa, kui see on minu võimuses."
Rännumehed lähenesid külale. Pärismaalased polnud hirmust veel toibunud ja varjasid end džunglis.
Blake leidis hõlpsasti süüa ja juua mõlemale.
Stimboli võimalikult mugavasti sisse seadnud, söötis Blake ka hobust ja läks siis vanamehe juurde tagasi.

Ta kavatses rääkida talle osaks saanud katsumustest, kui kuulis suurt inimhulka tulemas.
Kõlasid hääled ja paljaste jalgade tatsumine.
Tõenäoliselt olid need külaelanikud, kes tulid oma kodukolde juurde tagasi.
Blake valmistus neile vastu minema ja sõprust pakkuma, kuid esimesi mustanahalisi silmates jäi seisma.
Need inimesed hämmastasid teda, sest nad ei sarnanenud põrmugi elanikega, keda ta oli näinud varem, kui need ehmunult džunglisse putkasid.
Valged suletutid peade kohal lehvimas, liikus salkkond vägevaid sõdureid rajal edasi. Nende selja tagant paistsid suured ovaalsed kilbid, käes hoidsid nad lahingupiike.
„Noh, mis siis ikka," pomises Blake, „kohe läheb lahti. Külaelanikud on oma suured suguvennad kohale kutsunud!"
Sõdurid sisenesid külla.
Blake'i nähes jäid nad imestunult seisma.
Üks neist astus ameeriklase juurde ja viimase suureks üllatuseks kõnetas teda küllaltki talutavas inglise keeles.
„Oleme Tarzani waziridest sõdurid," ütles ta. „Otsime oma pealikut ja isandat. Oled sa teda näinud, bwana?" ' Waziri sõdurid!
Suurest rõõmust oleks Blake kõigile suud andnud. Siiani oli teinud talle muret Stimboli käekäik, sest ilma kõrvalise abita poleks ta iialgi suutnud vana meest tsiviliseeritud maailma tagasi toimetada, nüüd oli tema mure murtud.
Välja arvatud Zeyd ja Blake, oli see lõbus seltskond, kes sel ööl sõi külarahva maniokki ja jõi tema õlut. Wazirid ei muretsenud kunagi oma isanda pärast.

„Tarzan ei saa surra," ütles peamehe asetäitja BIake'ile, kui viimane temalt küsis, kas ta oma pealiku pärast põrmugi ei karda.
Need sõnad öeldi sellise veendumusega, et Blake ei osanud vastu vaielda.
* * *
Kurnatud araablased el-Guadist komberdasid suurivaevu rajal edasi.
Väsinud inimesed vaarusid raskete kandamite all. Ka naised kandsid kogukaid kompse.
Ibn Jad jälgis ahnel pilgul oma aardeid.
Järsku läbistas jumal teab kust lennanud oda Ibn Jadi kõrval sammuva kandja südame.
Džunglist kostis tuhm hääl:
„Tilk verd iga kalliskivi eest!"
Surmani ehmunud beduiinid lisasid sammu.
Keda tabab surm järgmisena?
Nad tahtsid juba ammugi aarded minema visata, kuid ahne Ibn Jad ei lubanud seda teha.
Peagi märkasid nad hiiglaslikku lõvi, kes käis nende kannul. Hirm kasvas sajakordseks, kui nad panid tähele, et ta ei tule lähemale ega lähe ka ära, vaid saadab neid teatud kaugusel. Araablaste kolonn kogunes tihedasse kobarasse.
Möödus tund.
Nüüd liikus lõvi kolonni taga. Iialgi varem polnud Ibn Jadi inimesed niisuguse visadusega edasi rühkinud. Kõik tahtsid olla salga eesotsas. Läbilõikava karjatusega kukkus maha veel üks kandja: nool oli läbistanud ta kopsu.
„Tilk verd iga kalliskivi eest!"
Inimesed viskasid aardekompsud maha.

„Me ei tassi enam seda neetud kandamit!" karjusid nad läbisegi.
Veel kord kõlas tuhm hääl.
„Ibn Jad, võta maast aarded," lausus hääl. „Sind ei peatanud miski, et neid kätte saada. Võta kompsud, varas ja mõrtsukas, ja tassi neid ise!"
Araablased kogusid kompsud ühte puntrasse ja tõstsid selle Ibn Jadile selga. Vana šeik lõi koorma raskuse all vankuma.
„Ma ei suuda seda tassida," anus ta. „Olen vana ja jõuetu."
„Sa kas tassid või sured!" ütles tuhm hääl. „Nüüd hakkab
137
teid jälgima metsikute silmadega lõvi."
Ibn Jad astus raskelt sammu ette ja hakkas vaarudes mööda rada edasi liikuma.
Nüüd käis ta pikkamisi, mitte nii nagu teised, ja peagi jäi ta maha ning jätkas teekonda lõvi saatel, kuid seda mitte kaua.
Nähes tema rasket olukorda, astus Ateja mehe kõrvale ja surus ta kätt.
„Ära karda," ütles ta. „Ehkki ma pole poeg, kellest sa unistasid, tahan ma sind kaitsta, nagu ma oleksin poeg."
Juba üsna pimedas jõudis beduiinide salk pärismaalaste külla. Nad ei suutnud veel toibudagi, kui neid ümbritses sada sõdurit.
Esialgu ei tulnud neile pähe, et nad viibivad kõige enam kardetud salga keskel. Need olid Tarzani wazirid.
Peamehe asetäitja käskis neilt jalamaid relvad ära võtta. „Kus on Ibn Jad?" küsis Zeyd. „Kohe tuleb," vastati talle.
Zeyd läks raja juurde ja nägi seal lähenemas kahte inimkogu: raske koorma all küünitavat meest ja noort neiut. Neile järgneva hiiglasliku lõvi piirjooni ta pimeduses ei märganud.
Zeyd pidas hinge kinni, sest hetkeks jättis ta süda lööke vahele.
„Ateja!" karjatas ta.
Noormees sööstis talle vastu ja hetk hiljem haaras ta oma embusse.
Vaarudes jõudis Ibn Jad külla. Ta heitis pilgu waziride karmidele nägudele ja varises aarete raskuse all kurnatult maha.
Äkki tõi Hirfa kuuldavale metsiku kisa ja osutas hirmunult rajale. Kõik pöörasid pead. Hetk hiljem astus lõkketule ringi hiigelsuur Kuldlõvi ja tema kõrval käis džunglivalitseja Tarzan.
Kui Tarzan lähemale jõudis, sööstis Blake ta juurde, haaras käest kinni ja sõnas nukralt:
„Me jäime hiljaks."
„Mida sa sellega öelda tahad?" küsis ahvinimene. .Printsess Guinalda on surnud!"
„Kust sa selle võtsid? Mis loba see on!" hüüdis Tarzan. „Täna hommikul viisin ta isiklikult Nimmri sissepääsu juurde."
Tosin korda pidi Tarzan öeldut kordama, enne kui Blake jäi uskuma, et see pole õel nali. Veel tosin korda tuli talle korrata sõnu, mis Guinalda oli jumalagajätul öelnud: „Kui sa ta leiad,
138
siis ütle, et Nimmri värav on talle alati avatud, printsess Gui-nalda ootab teda tagasi."
Pärastpoole palus Stimbol Blake'i kaudu Tarzanil astuda onni, kus ta lamas.
„Ma tänan jumalat!" hüüdis vanamees tuliselt. „Uskusin kindlalt, et tapsin su. See mõte ei andnud mulle rahu. Nüüd, nähes sind elusa ja tervena, tuleb mul eluisu tagasi."

„Me hoolitseme sinu eest, Stimbol," ütles ahvinimene. „Niipea kui sul hakkab parem, saadetakse sind rannikule."

Seda öelnud, väljus ta onnist.

Ta oli oma kohust täitnud, ehkki tal polnud sõbralikke' tundeid inimese vastu, kes oli käsust üle astunud ja teda tappa üritanud.

Järgmisel hommikul valmistusid nad teele asuma.

Ibn Jad ja tema araablased, välja arvatud Zeyd ja Ateja, kes jäid Tarzani juurde, siirdusid tosina waziri sõduri valve all lähimasse pärismaalaste külla. Seal anti nad üle galladele, kes müüsid nad tõenäoliselt Abessiiniasse orjadeks.

Neli tugevat wazirit viisid Stimboli ära kanderaamil, ülejäänud valmistusid lõunasse, Tarzani maale tagasi minema.

Blake oli endale taas lahingurõivad selga tõmmanud. Nüüd hüppas ta oma võimsa ratsu selga ja kappas Tarzani juurde. Ahvinimese kõrval seisis Kuldlõvi, Jad-bal-ja.

Blake kummardus ja sirutas Tarzanile käe.

„Nägemiseni!" ütles rüütel.

„Nägemiseni?" imestas ahvinimene. „Kas sa siis ei tulegi meiega?"

Blake raputas pead.

„Ei," vastas ta. „ Lähen tagasi keskaega naise juurde, keda armastan."

Tarzan ja Jad-bal-ja seisid rajal ja vaatasid järele söör Jame-sile, kes suundus Nimmri linna.

Raske oda terasest otsiku küljes lehvis tema sinakashõbeda-ne vimpel.

SISUKORD

Elevant Tantor 3
Metsasõprus … 9
Gorilla Bolgani 14
Tarmanganid .. 21
Välk Ara 27
VI. Rist 33
VII. Maolik salakavalus 37
VIII. Söör Richard 41
Ulala tagasitulek 48
Söör James 54
„Homme sa sured!" 61
Zeydi telgis 67
Kilp ja mõõk 72
Üksildane haud 80
Suur turniir 84
XVI. Saratseenid! 91
Must rüütel 95
Tarzan — džunglivalitseja 101
XIX. „Ma armastan sind!" 109
XX. Tilk verd iga kalliskivi eest 117
Naine manganile I23
Jad-bal-ja 128
XXIII. Teed ja ristteed 133

Edgar Rice Burroughsi uustõlgetest ja -trükkidest AS-Multipress kirjastuselt „Stella" juba ilmunud:

TARZANI LOOD

Tarzan — ahvide kasvandik, 1991 Tarzani tagasitulek, 1991 Tarzani metsikud sõbrad, 1992 Tarzani poeg, 1992 Tarzan ja Opari kalliskivid, 1992 Kättesaamatu Tarzan, 1993 Kohutav Tarzan, 1993 Tarzan ja Kuldlõvi, 1993 Tarzan ja sipelginimesed, 1994 Tarzan — džunglivalitseja, 1994 Tarzan ja kadunud impeerium, 1994

MUUD

Poksija Billy, 1993 Suudlus huultel, 1993 Tagasi kiviaega, 1994

Ilmumas aastail 1994—1995: TARZANI LOOD Tarzani šeiklused maapõues Tarzan ja keelatud linn Oivaline Tarzan Tarzan ja kullalinn Võitmatu Tarzan

jt.

MUUD

Kadunud kontinent Koopaneiu

Kõige kaugema tähe taga

jt.

VEEL TARZANI AUTORILT

„Sa langesid minestusse kolme minuti eest," rahustas teda vend...

„Kolm minutit," pomises neiu, „kolm minutit!"

Öösel kui kõik juba magasid, istus Barney Caster oma õe voodi kõrvale ning Victoria jutustas lihtsalt ja hüsteerikata talle kuni hommikuni seda lugu, mida ma teile juba pajata-sin: Nat-uli ja Nu poja Nu lugu.

„Ma arvan," ütles neiu juttu lõpetades, „et pärast seda nägemust või kuidas seda ka ei nimeta, saan ma õnnelikumaks... Ma kohtasin oma unistuste meest ja elasin elu, nagu me elasime loendamatu hulk aastaid tagasi..."

Tarzani-lugude autorina juba eesti lugejate mitmele põlvkonnale tuntud Edgar Rice Burroügh on viljelnud peamiselt fantaasiaküllast ilukirjandust Võimaliku ja võimatu vahele piiri tõmbamise jätab ta lugeja hooleks. Nii on see lord Greystoke'i ehk Ahvide Tarzani elukäiku kujutades, nii on see esmapilgul tavapäraste armastusromaanidena tunduvates poksija Billys" ja „Suudluses huultele", aga nii on see kindlasti romaanis „Tagasi kiviaega" QBack to the Stone Age").

See romaan seisab küllalt lähedal „Tarzani" sarjale. John Clayton, lord Greystoke, kunagine Ahvide Tarzan ja leedi Greystoke on siin küll kõrvaltegelased, aga seda tähtsam on sündmuspaik — Greystoke'ide rantšo Ekvatoriaal-Aafrikas. Sinna jahti pidama ja šeiklusi otsima läinute hulgas olnud Victoria Caster Beatrice'ist Nebraska

osariigist Ameerika Ühendriikidest jõuab talle alati meeletut hirmu valmistanud maavärina läbi tagasi kiviaega, kus ta elab Nat-ulina ürginimese koo-paelu. Kirjanik jutustab kaasahaaravalt tolle aja inimeste ohtuderikkast igapäevaelust, kus elu ja surma piir oli õhkõrn. Ähvardav maavärin toob Nat-uli taas Victoria Casterina tänapäeva. Tema teadvusest jooksis tegelikult ürginimese eluiga läbi kolme minutiga, mil kangelanna oli minestuses. Hea tahtmise korral võib leida kirjaniku püüet illustreerida tema kaasaja teadusringkondades vaieldud hingede rändamise teemat

«Stella» VÄÄRTROMAANE

KAKS UUDIST

Ajale vastu pidanud ja lugejamenu säilitanud valiku esimese teosena on ilmunud kauaoodatud

Meie raamatuhuvilis-te mitu põlvkonda teavad J. Linnankose „Laulu tulipunasest lillest" (1905) vaid kuulu järgi, sest eesti keeles ilmus see viimati 1939. aastal. Põhja-naabrite kuulsa kirjaniku teost tuletab meelde August Gailiti „Toomas Nipernaadi" (1928), mis on ilmunud mitmes uustrükis. Just aasta enne „Toomas Nipernaadit" tõmbas kirjanik ja kirjandusteadlane V. A. Kos-kenniemi „Laulule tulipunasest lillest" soome kirjanduses kohta otsides paralleele selle peategelase Olavi ning don Juani ja Lemminkäise vahel «Kalevalast".

Ta leiab et don Juan on J. Linnankose jaoks muutunud nähtusest probleemiks. „Aga sellest hoolimata —ja selles just ilmnebki Linnankose luuletaja jõud — on need üksteisele järgnevad armastuselamused, mis täidavad teose algusosa, esitatud ebatavaliselt ehedalt ja vahetult. Igaüht neist enam-vähem juhuslikest suhetest, millesse Olavi, Linnankose don Juan laskub, ümbritseb eriline meeleolu. Olavi tunneteskaala on suhteliselt lai, ta puudutab erinevaid tundekeeli, sõbrustades Metsaneiu ja Tõmmu neiuga, Pihlakobara ja Toomeõiega. Nii on ühe ja sama teeme üksluise kordamise oht välditud. Uue naistegelase lavale ilmumine toob Olavi tunnetes esile mingi uue joone, kuni ta kohtab Küllikki näol oma saatust, viimast ja sügavaimat armastust."

„Laul tulipunasest lillest" uusromantilise kirjanduse parima näitena mõjutab küll tundeid, aga neid kannab siiski ka põnev sündmustik.

AS Multipressi kirjastusel «^feüa» on kaks uudist: üks kurb ja üks rõõmustav.

Kurb uudis on see, et viimse eksemplarini on läbi müüdud Tarzani-lugude 1., 2., 3., 7. ja 8. raamat („Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Kohutav Tarzan", „Tarzan ja Kuldlõvi").
Rõõmustav uudis on see, et veel saame pakkuda kas või mõne eksemplari Tarzani-lugude 4., 5., 6., 9., 10. ja 11. raamatut („Tarzani poeg", «Tarzan ja Opari kalliskivid", «Kättesaamatu Tarzan", „Tarzan ja sipelginimesed", „Tarzan — džungliva-litseja", „Tarzan ja kadunud impeerium"). Neid saab üksikult ja hulgi otse kirjastusest (Paide, Pärnu 58, II k, tel. 212—87) ning igast hästivarustatud Eesti raamatukauplusest.

Arvesta, et odavaimalt saad raamatud otse kirjastajalt!

Eriti soodus pakkumine RAAMATUKOGUDELE!

E. R. Burroughs_TARZAN ja kadunud impeerium

Tarzani-lugude üheteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide 1994

„Tarzan ja kadunud impeerium" („Tarzan & the Löst Empire") jätkab E. R Burroughsi loomingu nimekaima kangelase seiklusihu elu kirjeldamist mõnevõrra realistlikumas laadis kui eelmises („Tarzan — džunglivalitseja"), eriti aga üle-eelmises („Tarzan ja sipelginimesed") osas. Lugejate jäägitu poolehoiu võitnud tegelasena saab ta ikka jagu neist, kes ahistavad endast nõrgemaid, püüavad kõigi lubamatute võtetega aidale kahmata seda, mis neile ei peaks kuuluma.
See raamat ilmub eesti keeles nüüd esimest korda.

SISUKORD

Doktor von Harben 3
Üksinda džunglis 7

Nkeema kardab 13
Gabula tuleb tagasi 17
Esivanema vaim 23
Kummaline keel 29

Rooma vang 35
Castrum Mares 42
IX. Lääne imperaator 51
Ida imperaator 60
Väljaspool ohtu 69

Mpingu lobises välja 73

Cassius Asta 78
Mängud 87
Kutse 93
Üksinda areenil 101

Keisri kohtumõistmine 107
Pulmatseremoonia 114

Jumalad on armulikud 118
Tarzan keeldub impeeriumist 124
Keisri surm 127

Nurjunud röövimine 133
Õige keiser 140

© AS Multipress tõlge, kaas
Kaas: Vello Aesma Trükikoda „Kiir"
T. 2143

I. Doktor von Harben

Ahvipärdik Nkeema kukkus oma isanda päevitunud õlal ärevalt hüplema, vadistades ja kord Tarzani, kord džungli poole küsivaid pilke heites.

„ Nkeema on midagi märganud, bwana," lausus Muwiro, waziri sõdurite peamehe abiline.

„Ja Tarzan samuti," ütles ahvinimene.

„ Suure bwana silmad on terased nagu antiloop Baral," tähendas Muwiro.

„ Teisiti ei saagi olla," kostis ahvinimene naeratades. „Tarza-nist poleks saanud inimest, kui tema ema Kala poleks õpetanud teda kõiki Malungu antud meeleelundeid kasutama."

‚Ja kes siis tuleb?" küsis Muwiro.

«Salkkond mehi," vastas Tarzan.

„Aga mis siis, kui need on pahasoovijad?" muutus neeger rahutuks. „Vahest peab sõdureid hoiatama?"

Tarzan heitis kiire pilgu väikesele laagrile, kus kakskümmend mustanahalist sõdurit valmistusid õhtueinet võtma, ja veendus rahuldustundega, et nagu alati, olid neil nüüdki relvad käepärast.

„Ei," väitis ta. „Vaevalt seda tarvis on, sest inimesed tulevad end varjamata ja pealegi pole neid nii palju, et võiksid meid ohustada."

Ent Nkeema, kes oli loomult pessimist ja ootas seetõttu alati kõige halvemat, sattus tõemeeli ärevusse. Ta hüppas maha, hakkas karglema nagu üleskeeratu, kahmas siis Tarzanil käest kinni ja hakkas endaga kaasa tirima.

„Anname jalgadele valu!" kriiskas ta ahvide keeles. „Siia tulevad võõrad gomanganid. Nad tapavad ahvipärdik Nkeemp!"

„Ära karda, Nkeema," manitses teda ahvinimene. „Tarzan ja Muwiro ei luba sulle liiga teha."

„Ma tunnen gomanganide lõhna," vingus Nkeema. „Nendega tuleb üks tarmangani. Tarmanganid on hullemad kui gomanganid. Neil on mürisevad kepid ja nad tahavad tappa väikest

Nkeemat, samuti kõiki tema vendi ja õdesid. Nad ei halasta kellelegi. Nkeemale ei meeldi tarmanganid. Nkeema kardab."

Nagu teisedki džungliasukad, ei näinud ka Nkeema Tarzanis tarmanganit; see tähendab valget inimest.. Teda võeti kui džungli lahutamatut osa, niisamasugust, nagu olid seda kõik loomad, ja kui oleks läinud vaja üldistust, oleks Nkeema arvanud Tarzani manganide, suurte ahvide hulka.

Nüüd kuulsid juba kõik võõraste lähenemist. Wäziri sõdurid pöördusid kära peale ümber ning vaatasid samas Tarzani ja Muwiro poole. Nähes, et nende juhid ei väljenda rahutust, jätkasid nad oma poolelijäänud tegevust.

Esimesena ilmus laagrisse pikk mustanahaline sõdur. Wazi-risid nähes ta seisatas. Hetke pärast liitus temaga valge habemik. Silmitsenud viivu laagrit, astus ta edasi ja tegi rahumärgi. Džunglist ilmus nähtavale tosin neegrit, peamiselt kandjad, sest ainult kolmel või neljal neist oli püss.

Tarzan ja wazirid taipasid kohe, et tegemist oli väikese rahumeelse salgaga, ja isegi Nkeema, kes oli kõrvaloleva puu otsa peitu pugenud, lipsas kartmatult oma isanda õlale tagasi, näidates kogu oma olekuga põlgust.

„ Doktor von Härben!" hüüatas Tarzan, kui habemik lähemale astus. „Ma ei tundnud teid kohe äragi."

Jumal on mulle armuline, Ahvide Tarzan," lausus von Härben kätt välja sirutades. „Ma just otsisingi teid ja leidsin kahe päevatee võrra varem, kui oletasin."

„Peame jahti kohutavale murdjale," seletas Tarzan. Juba mõnda aega käib ta öösel meie kraalis ja tapab kõige vapramaid inimesi. Ta on erakordselt kaval. Ilmselt on see vana salalik lõvi, kellel siiani on õnnestunud Tarzani käest pääseda. Aga mis tõi teid Tarzani maale, doktor? Loodan, et see on puhtalt sõprusvisiit ja minu hea sõbraga pole juhtunud midagi tõsist, kuigi teie väljanägemine lükkab mu sõnad ümber."

„ Minagi oleksin tahtnud, et see oleks olnud lihtsalt sõprus-visiit," ütles von Harben, „kuid tõtt öelda tulin ma teilt abi paluma, sest mul on väga suuri ebameeldivusi."

„Kas tõesti ründasid teid jälle araablased, et orje saada või elevandiluud röövida? Või korraldasid leopardinimesed džunglirajal öise varitsuse?"

„Ei ühte ega teist. Tulin isiklikku laadi põhjusel, oma poja Erichi pärast, keda te ei tunne."

5

„Jah, tõepoolest, ei tunne," möönis Tarzan. „Aga te olete väsinud ja arvatavasti ka näljane. Võtke platsi. Õhtueine on valmis. Söögi ajal räägite, kuidas Tarzan teid aidata saab."

Kuni wazirid Tarzani korralduse peale aitasid von Harbeni neegritel end sisse seada, istusid doktor ja ahvinimene ristijalu maha ning asusid waziri koka valmistatud lihtsat õhtueinet sööma.

Märganud, et külaline ei malda oodata, et asja olemusest pajatada, ei hakanud Tarzan õhtusöögi lõppemist ootama, vaid palus von Harbenit kohe oma juttu jätkata.

„ Püüan mõne sõnaga selgitada oma külaskäigu tõelist eesmärki," alustas von Harben. „ Erich on mu ainuke poeg. Neli aastat tagasi, olles üheksateistkümneaastane, lõpetas ta edukalt ülikooli. Sestpeale täiendas ta oma teadmisi mitmes Euroopa ülikoolis, spetsialiseerudes arheoloogiale ja paleograafiale. Harrastades alpinismi, ründas ta suvevaheajal kõige raskemaid mäe-tippe Alpides. Mõne kuu eest, kui ta mind vaatama sõitis, sukeldus ta ülepeakaela kohalike bantu suguharude erisuguste murrete õppimisse. Pärismaalastega suheldes kuulis ta vana kõigile hästi tuntud legendi Viramvazi mägede Kadunud Suguharust. Legend vapustas teda nagu paljusid teisigi oma näilise tõepärasusega. Erich seadis eesmärgi välja selgitada, mil määral

see vastab tegelikkusele. Kui legendi lähtekoht avalikuks tuleb, on täiesti võimalik, et ta suudab leida selle Kadunud Suguharu järglasi."

„Tean seda legendi väga hästi," ütles Tarzan. pärismaalastele meeldib seda jutustada, ja sealjuures veel selliste usaldusväärsete üksikasjadega, et olen ka ise mitu korda tahtnud seda kontrollima hakata. Tõsi küll, siiani pole mul olnud juhust Viramvazi mägedes käia."

„Pean tunnistama," toetas teda doktor, „et ka minul tekkis aeg-ajalt seesama soov. Ma vestlesin bagego suguharu pärismaalastega, kes elavad Viramvazi mägede nõlvadel, ja nad kinnitasid, et kusagil selle suure mägismaa sügavas orus elab valgete inimeste suguharu. Pärismaalased rääkisid, et juba igivanast ajast peavad nad kaubavahetust Kadunud Suguharu inimestega ja puutuvad sageli kokku nii rahuajal kui sõjakäikudel, mida nad aeg-ajalt bagegode vastu ette võtavad. Üldkokkuvõttes otsustas Erich korraldada Vif amvazile ekspeditsiooni ja teda toetati, sest peeti sobivaks inimeseks. Tema kohalike murrete

6

tundmine ja pärismaalastega suhtlemise kogemused, ehkki lühiajalised, andsid talle eelise teiste temast isegi haritumate maadeuurijate ees. Peale, selle oli ta üsna hea alpinist. Teiste sõnadega, ta sobis igas suhtes, ja mul jäi üle vaid kahetseda, et ei võinud teda saata, sest olin hõivatud teistest töödest. Aitasin teda igati safari ettevalmistamisel ja varustamisel. Praegu on ekspeditsioon juba teel, hiljuti aga sain teada, et mõni tema sa-fareist on oma külla tagasi tulnud. Ma püüdsin neilt välja uurida, mis ja kuidas, aga nad hoidusid minust eemale. Peagi jõudsid minuni kuuldused, millest taipasin, et pojaga on midagi juhtunud, ja siis otsustasin teele saata päästeekspeditsiooni. Paraku suutsin ma kogu piirkonna peale hädavaevu kokku saada käputäie uljaspäid, kes olid vabatahtlikult nõus mind mägedesse saatma. Asi on selles, et legendi järgi asuvad Viramvazi mägedes kurjad vaimud ja pärismaalased arvavad, et Kadunud Suguharu on jõuk kummitusi, kes ihkavad verd. Mulle sai kohe selgeks, et desertöörid Erichi safarist olid jõudnud kogu piirkonnas hirmu külvata. Selle tagajärjel pidin mujalt abi otsima. Seepärast olengi siin ja pöördun toetuse saamiseks džungliva-litseja Tarzani poole."

„Ma aitan teid, doktor," tõotas Tarzan, olles jutu ära kuulanud.

„Väga hea!" elavnes von Harben. „Ma tean, et saate hakkama. Kuivõrd ma jõudsin märgata, on teil siin paarkümmend inimest, ja veel minu neliteist. Minu inimesed võivad olla kandjad või siis askarid. Teie omi tunnevad kõik kui suurepäraseid sõdureid. Teie juhtimisel leiame kiiresti üles tee, kuigi meie jõud pole eriti suured. Pole sellist nurka, kuhu me tungida ei suudaks."

Tarzan raputas pead.

„Ei, doktor," väitis ta, „ma lähen üksi. Mul on selline reegel. Üksinda jõuan ma kiiremini pärale ja kui olen üksi, siis pole džunglil minu ees saladusi. Teel saan ma üksi rohkem teavet kui kellegagi koos minnes. Te ju mõistate, et džungliasukad peavad mind omaks ega poe mind nähes peitu, nagu nad teeksid teid ja teie mustanahalisi nähes."

„Teate minust paremini, mida teha," lausus von Harben. „Ma ei salga, et tahan teiega kaasa tulla ja kasulik olla, aga kui vastate keeldumisega, ei jää mul muud üle, kui alistuda."

„Minge tagasi, doktor, ja oodake teateid."

7

„Millal asute Viramvazi mägedesse teele? Kas hommikul?" küsis von Harben.

„ Lähen jalamaid," vastas ahv inimene.

„Praegu on juba pime," vaidles von Harben vastu.

„On täiskuu ja ma tahan seda käsutada," seletas Tarzan. «Puhata võin päeval palavaga."

Ta pööras ümber ja hõikas Muwirot.

„Võta inimesed, Muwiro, ja minge koju tagasi," andis ta korralduse. „Olgu nad minu esimese kutse peale valmis teele asuma."

„Hea küll, bwana," ütles Muwiro. „Kas meil tuleb kaua oodata?"

„ Võtan ühes Nkeema ja kui ma teid vajan, saadan ta teile teejuhiks."

„Jah, bwana," lausus Muwiro. „Waziri sõdurid on kogu aeg lahinguvalmis. Relvad on neil käepärast nii päeval kui öösel."

Tarzan heitis vibu ja nooled õlale, seisis viivu keskendunult, kutsus siis ahvide keeles Nkeemat ning kui loomake tema juurde sörkis, pöördus ümber ja kellelegi sõnakest lausumata suundus džunglisse.

II. Üksinda džunglis

Erich von Harben väljus telgist, vaatas ringi ja tegi kindlaks, et oli jäänud üksi. Tema laager Viramvazi mägede nõlval oli inimtühi.

Nüüd sai selgeks, miks tema ärgates oli valitsenud tavatu vaikus, mis kutsus esile halva aimuse ja mida süvendas veelgi asjaolu, et teener Gabula ei ilmunud tema kutse peale kohale.

Kogu selle nädala, mil safari hirmuäratavatele Viramvazi mägedele lähenes, kargasid tema inimesed kahe- ja kolmekaupa ära.

Eelmiseks õhtuks, kui nad mäenõlvale puhkama jäid, oli ekspeditsiooni esialgsest koosseisust järel veel mõni hirmunud mustanahaline. Nüüd polnud enam neidki: öö oli nõmedatele ebausklikele inimestele hirmu nahka ajanud ja nad põgenesid häbiväärselt pea kohal kõrguvate mägede nähtamatute õuduste eest,

jättes oma isanda üksinda surnute verejanuliste vaimude meelevalda.

Peatuspaiga põgus ülevaatus näitas, et laager oli täielikult rüüstatud.

Neegrid olid ühes võtnud kõik varud, kaasa arvatud relvad ja padrunid. Alles oli jäänud vaid tema püstol ja padrunitasku, mida ta oli oma telgis hoidnud.

Tundes pärismaalasi küllaltki hästi, mõistis Erich von Har-ben nende hingelaadi. See oli üdini läbi imbunud ebausust, millel olid sügavad juured ning mis sundis mustanahalisi korda saatma ilmselgelt ebainimlikke ja reeturlikke tegusid. Seepärast ei võtnud ta midagi nende suhtes ette, nagu oleks seda teinud mõni teine, väiksemate kogemustega inimene.

Tõsi küll, kui nad olid nõustunud rännakus osalema, ei teadnud nad tema plaanidest peaaegu midagi.

Mustanahaliste vaprus oli otse võrdeline Viramvazini jäänud maaga. Iga päevateekonnaga kahanes see märgatavalt, kuni saabus päev, mil nende üle võttis võimust inimmõistusele allumatu hirm ja, minetanud enesevalitsemise, pistsid nad ülepeakaela plehku.

Von Harben sai suurepäraselt aru, miks nad olid varastanud toidukraami, püssid ja laskemoona, ning ta ei mõistnud,neid isegi hukka, sest nähtavasti olid neegrid otsustanud, et ettevõtmine on nurjunud ja ta ise surmale määratud. Milleks jätta toitu inimesele, kes on peaaegu surnud, samal ajal kui neil tuli minna koju, kus toiduga polnud hõisata? Milleks talle üldse püss, kui Viramvazi mägede vaimude peale ei hakka miski, seda enam lihtsurelike relv? Niisugune oli nende arutluste loogika, lihthe ja ümberlükkamatu.

Von Harben suunas pilgu alla, kus puude vahel mööda mäenõlva laskusid tema inimesed,' suundudes tagasi koju.

Võib-olla oli veel võimalik neid kätte saada, ent von Harben eelistas jääda üksinda.

Ta tõstis silmad üles enda kohal kõrguvate mägede tippude poole. Olles tulnud kaugelt kindla eesmärgiga, mis asus kusagil mägede ebaühtlaste kontuuride taga, ei kavatsenud ta üldsegi võidetuna tagasi minna.

Kui ta veedab nendes süngetes mägedes päeva või isegi nädala, on täiesti võimalik, et ta avastab legendaarse Kadunud Suguharu saladuse. Kuu ajaga tuvastaks ta lõplikult, et sellel

9

legendil pole tänapäeval reaalset alust. Ühe kuuga uuriks ta põhjalikult läbi mäenõlvad, mis piirjoonte järgi otsustades on täiesti ligipääsetavad, ning paremal juhul leiab eest vaid varemed ja kalmukünkad, mjs kõnelevad siin muistsel ajal elanud müütilisest suguharust.

Kogemused ja eruditsioon ütlesid von Harbenile, et kui legendaarne Kadunud Suguharu ka kunagi olemas oli, jättis ta endast maha vaevalt märgatava jälje paari-kolme eseme ja mõne poolkõdunenud luu näol.

Pisut viivitanud, naasis ta telki, pani mõne allesjäänud vajaliku eseme seljakotti, kinnitas padrunitasku vööle ja astus välja, pöörates pilgu taas Viramvazi saladuslike mägede poole.

Peale püstoli oli von Harbenil jahinuga, millega ta lõikas endale igaks juhuks suure tugeva kepi.

Puhta külma ojaveega janu kustutanud, jätkas ta teed, pigistades peos püstolit ja olles valmis tulistama iga väikest söödavat looma. Oige pisut edasi läinud, märkas ta lagedal kohal jänest ja pani selle ühe lasuga pikali, tänades saatust, et oli omal ajal usinasti laskmist harjutanud.

Sealsamas tegi ta üles tule, küpsetas varda otsas jänese ja sõi kõhu kõvasti täis, läitis siis piibu ja heitis rohu peale pikali, et rahulikult suitsetada ja tegutsemisplaan läbi mõelda.

Mehise ja elurõõmsa inimesena otsustas ta mitte meelt heita, vaid säästa jõudu eesseisva raske päevatee jaoks.

Lühikese puhkuse järel alustas Erich von Harben tõusu, mis kestis terve päeva. Ta valis kõige pikema tee siis, kui seda nõudsid julgeoleku kaalutlused, lootes oma alpinistikogemustele, ega unustanud teha sagedasi hingetõmbepause. Ööseks jõudis ta üsna kõrgele mägedesse, sellesama tipu lähedale, mis oli näha lagendikult.

Ta ei teadnud, mis ootab ees, kuid kogemused ütlesid, et tõenäoliselt on seal uued mäeahelikud ja uued hirmuäratavad tipud.

Heitnud pikali, mässis ta end viimasest peatuspaigast kaasavõetud teki sisse. Alt džunglikaugusest kostis summutatud hääli — šaakalite ulgumist, eemalt aga lõvi kumedat möirgamist.

Koidikul ärkas ta leopardi urisemise peale, mis ei kostnud enam džunglist, vaid kusagilt mäenõlvalt. Ta teadis, et see öine kiskja on äärmiselt ohtlik, võib-olla kõige ohtlikum neist, kes

10

võisid tema teele sattuda, ja ta kahetses kibedasti oma suureka-liibrilise püssi kaotsiminekut.

Hirmu ta ei tundnud, sest tema arust polnud usutav, et leopard ta oma jahisaagiks valib ja kallale tungib. Kuna selline võimalus siiski oli, tegi ta eelmisel õhtul korjatud kuivadest okstest üles lõkke. Tulele lähemale istunud, soojendas ta end tänu-, likult selle paistel, sest öö oli väga külm.

Mingil hetkel tundus mehele, nagu liiguks keegi lõkketule valgussõõri taga, kuid ta ei näinud fosforina helendavaid silmi ja peagi jäi kõik vaikseks. Pärast seda ta ilmselt uinus, sest järgmine, mida ta nägi, oli päevavalgus ja ainult jahtunud tuhk osutas lõkkeasemele.

Von Harben tõusis üles, tundes külmavärinaid, ja lahkus pruukosti võtmata troostitust peatuspaigast silmadega teraselt uut jahisaaki otsides.

Kogenud alpinisti jaoks polnud paikkonna pinnamood kuigi raske ja erutatuna sellest, mis ootab teda mäeharja taga, milleni oli jäänud veel õige pisut maad, unustas von Harben täielikult tühja kõhu.

Maadeuurijat ahvatleb alati tundmatu tipp.

Milline uus vaade sealt avaneb? Missugused saladused kerkivad ta teadmishimulise pilgu ette, kui ta mäetippu on jõudnud? '

Lähtudes kainest mõistusest ja kogemustest, teadis von Harben, et pärast tipu vallutamist ei avasta ta midagi vapustavat peale järjekordse mäeharja, mis tal ületada tuleb. Nii ta endale igatahes sisendas, ehkki hingepõhjas soovis näha midagi ootamatut, seesugust, mis oleks rahuldanud tema kui maadeuurija auahneid kavatsusi ja unistusi.

Vaatamata tasakaalukale ja isegi pikaldasele loomusele, valdas von Harbenit ülitugev erutus, kui ta ületas tipuni jäävat vahemaad. Üles roninud, nägi ta enda ees lainjat kiltmaad, kus paiguti kasvas kiduraid tuultest räsitud puid, kaugemal, nagu ta oligi oletanud, võis ähmaselt aimata järgmist mäeahelikku, mis oli uduvines purpurpunaseks värvunud. Mis maa see nende kahe mäheaheliku vahel oli? Võimalikest peatsetest avastustest mõeldes hakkas von Harbeni süda sees kloppima, sest paikkond erines täielikult sellest, mida ta oli lootnud näha. Mäed olid nihkunud tagaplaanile, loovutades koha tagasihoidlikule maastikule, mis pakkus von Harbenile erakordset huvi.

11

Vaimustusest haaratuna, unustanud nälja ja üksinduse, suundus von Harben mööda kiltmaad põhja poole. Maa oli viljatu, kaetud kividega ja üleüldse tähelepanu mittevääriv. Käinud maha umbes miili, muutus von Harben murelikuks. Kui maastik jääb samasuguseks kuni eemalt ähmaselt paistvate mägedeni, ei avasta ta üksnes midagi huvipakkuvat, vaid jääb ka tühja kõhuga.

Neist mõtteist norgu vajudes märkas ta äkki, et maastikus Oleksid nagu ebaselged muudatused aset leidnud.

Von Harbenile tundus, et ta näeb miraaži.

Kauged mäed näisid kerkivat hiiglaslikust haigutavast tühjusest, moodustades justkui sügava kuiva mere kalda. Vapustatud von Harben jäi nagu maa külge naelutatult seisma. Kiltmaa lõppes järsult tema jalge ees ja all kuni mägedeni laius tohutu varing, võimas kuristik, nagu kogu maailmas tuntud Suur kanjon Colorados.

Ent see kuristik siin oli tekkinud hoopis teisiti. Kõikjal võis näha uhtejälgi. Süngeid kaljuseinu oli sügavalt uhtnud vesi.

Alt üles, liibudes tihedalt vastu kanjoni seinu, tõusid looduse poolt graniiti raiutud tornid ja minaretid, all laius hiiglasliku kuristiku põhi, mis paistis ülalt sile nagu piljardilaud. Nähtud vaatepilt vapustas von Harbenit, viies ta hüpnootilise vaimustuse seisundisse. Vähehaaval hakkas ta pilk hoomama rabava pildi üksikasju.

Kanjoni vastassein asus viisteist—kakskümmend miili põhja pool ja see oli kõige kitsam koht. Paremat kätt ida ja vasakut kätt lääne suunas oli kanjon nii lai, et von Harbenil oli raske tegelikke mõõtmeid kindlaks määrata.

Maadeuurijale tundus, et ta eristas seina, mis piiras kuristikku idast, ent sellest kohast, kus von Harben seisis, polnud läänepoolset tippu näha. Kaljusein, mis tema

vaatevälja sattus, laius vähemalt kahekümne viie—kolmekümne miili pikkuselt idast läände. Peaaegu selle all paiknes suur järv või soo, mis võttis enda alla tunduva osa kanjoni idapoolsest küljest. Von Harben nägi mitut looklevat veejuga, mis möödusid kaarega pillirootih-nikust. Järvel põhjapoolse kalda lähedal silmas talcüllaltki suurt saart. Kaugemalt paistis veel üks teega sarnanev lint.

Kanjoni läänepoolses osas kasvas paks mets, metsa ja järve vahel liikusid mingisugused kogud. Von Harbenile tundus, et seal oli söömas loomakari.

72

Vaatepilt kutsus maadeuurijas esile ülima vaimustuse. Polnud kahtlust, et seal all elunes Viramvazi mägede mõistatuslik Kadunud Suguharu, kelle saladust loodus suurepäraselt hoidis tänu hirmuäratavatest püstloodis kaljudest barjäärile, samuti ümberkaudsete mägede välisnõlvadel elavate nõmedate neegrite ebausule.

Kõikjal, kuhu pilk ulatus, laius püstloodis kaljusein, mis välistas vähimagi võimaluse laskuda.

Von Harben hakkas pikkamisi mööda äärt edasi minema, püüdes nõiutud orgu mingisugustki rada leida. Kiskus juba pimedaks, tema aga oli läbinud kõigest väikese osa teest, leidmata midagi peale sellesama püstloodis kaljuseina, mis võis kõige madalamas kohas olla vähemalt üheksasada jalga kõrge ja jäi kogu ulatuses ühtviisi kättesaamatuks.

Üha tihenevas videvikus sattus von Harben ootamatult kitsale kaljulõhele, mis graniitseina läbi lõikas. Lõhest paistsid sinna pidama jäänud kivikillud, moodustades midagi astangu taolist, kuid pimeduses oli võimatu kindlaks teha, kui kaugele alla see mitteusaldatav, riskantne tee viis.

Von Harben kummardus üle ääre ja uuris tähelepanelikult kaljuseina. See alanes sarja astangute ja terrassidena, mis olid kuni kolmsada jalga kõrged, samal ajal kui kogu seina kõrgus oli tuhat kakssada jalga. Kui see kaljulõhe oleks teda järgmise terrassi juurde viinud, oleks sellega osa tõkkeid kõrvaldatud. Antud kohas polnud lausnõlva, järelikult võis seal täiesti olla kurusid, mida von Harben kogenud alpinistina oleks kasutada saanud.

Näljane ja külmast lõdisev teadlane heitis maha ning vahtis üksisilmi tühjusse, kus pimedus aina tihenes.

Mõne aja pärast süttis kaugel all tuli, siis veel mõni. Iga korraga valdas von Harbenit üha suurem erutus, sest ta mõistis, et tuled tähendavad inimeste olemasolu. Eriti palju tulesid tekkis selles piirkonnas, kus von Harbeni arvates paiknes saar.

Mis inimesed need olid, kes lõkkeid süütasid? Olid nad heatahtlikud või, vastupidi, sõjakad? Kas nad kuulusid tavalisse Aafrika suguharusse või oli legendil tõepärane alus ja inimesed, kes praegu seal all lõkketulel oma õhtusööki valmistasid, olid valged Kadunud Suguharust?

Ja mis hääled need olid? Von Harben kikitas kõrvu, püüdes pimedusega üleujutatud sügavusest tabada arusaamatuid helisid,

13

kuni lõpuks taipas, et kuuleb inimhääli. Peagi segunes nendega metslooma möirgamine, mis kõlas nagu kauge kõuekõmin. Ning siis, rahunenud nendest häältest, andis von Harben väsimusele järele ja jäi silmapilk magama, minetanud külma-ja näljatunde.

Hommiku hakul korjas von Harben läheduses kasvavate puujändrike oksi ja tegi üles lõkke, et sooja saada. Süüa tal polnud ja üldse polnud ta kogu eelnenud päeva jooksul näinud vähimatki elumärki peale loomade, kes hulkusid kanjoni põhjas suurel rohelisel aasaf, kuhu tal tuli.laskuda.

Von Harben mõistis, et ta peab süüa saama ja võimalikult kiiresti. Toit aga asus vaid ühes suunas: kaugel all. Lõkke ääres sooja saanud, asus ta päevavalgel kaljulõhet uurima. Ülalt paistsid selles pilud, mis tõotasid laskumise võimalikkust, ja von Harben otsustas riskida.

Kuigi sel hetkel tundis ta end olevat täis jõudu ja agarust, teadis ta imehästi, et tema jõud kahanes ja kahaneb veel kiiremini, niipea kui ta alustab peadpööritavat püstloodis ronimist.

See, mida noor enesekindel entusiast Erich von Harben ette võtta kavatses, näis talle endalegi kõige ehtsam enesetapp, kuid teisalt oli ta kui alpinist kõige keerukamatest olukordadest alati suutnud väljapääsu leida. Selle nõrga lootusega alustas ta teed tundmatusse.

Vaevalt oli ta kaljulõhe kohale kummardunud, kui kuulis enda taga samme. Von Harben pööras järsult ümber ja kahmas pihku püstoli.

III. Nkeema kardab

Ahvipärdik Nkeema punus mööda puudelatvu ja hüppas erutusest kiunudes Ahvide Tarzani sülle, kes oli end hiiglasliku puu oksal sisse seadnud. Selja krõbeda tüve vastu nõjata-nud, puhkas ahvinimene pärast jahti ja isuäratavat söömingut.

„Gomanganid!" vingatas Nkeema. „Gomanganid tulevad'"

Jäta järele," ütles Tarzan. „Oled juba kõiki oma gomanga-nidega ära tüüdanud."

„Nad tapavad väikese Nkeema," virises loomake. „Need on võõrad gomanganid ja nendega põle kaasas ühtegi tarmanganit."

„Nkeema usub, et kõik aina unistavadki sellest, kuidas talle ots peale teha," muigas Tarzan. „Kuid möödas on juba palju aastaid, ja ta on ikka elus ja terve."

„Saborile, Sheetale, Numale, gomanganidele ja madu Histah'le maitseb väikese Nkeema liha," vaidles ahvike vastu. „ Seepärast ma kardangi."

„Ära karda, Nkeema," ütles ahvinimene. „Tarzan ei luba kellelgi sulle liiga teha."

„Seal on gomanganid!" ei jätnud Nkeema järele. „Löö nad maha! Nkeemale ei meeldi gomanganid."

Tarzan tõusis aeglaselt üles.

„Ma lähen," ütles ta. „Nkeema võib tulla minuga või ajutiseks ohutusse kohta peitu pugeda."

„Nkeema pole argpüks," vastas ahvike ägedalt. „Lähen koos Ahvide Tarzaniga võitlema."

Loomake hüppas ahvinimese selga, põimis käed tema pronkspruuni kaela ümber ja hakkas sellest soodsast asukohast kartlikult kord üle ühe, kord üle teise õla piiluma.

Tarzan kiirustas vaikides puid mööda sinnapoole, kus Nkeema oli neegreid näinud, ja peagi silmas enda all paarikümmend pärismaalast, kes troppis rajal kõndisid.

Nad kõik kandsid erineva suurusega pampe, mõni neeger isegi püssi. Kandamite välimuse põhjal järeldas Tarzan, et selle peremees on valge inimene.

Džunglivalitseja hõikas mustanahalisi. Need jäid ehmunult seisma, jõllitades hirmuga ülespoole.

„Ärge kartke, olen Ahvide Tarzan," rahustas neid Tarzan.

Ta maandus kergelt nende keskele rajale. Samal hetkel sööstis Nkeema tema õlalt maha, tuiskas ülepeakaela mööda puud üles, istus kõrgele oksale ja hakkas nutuselt vigisema, olles täielikult unustanud oma hiljutise kelkimise.

„Kus on teie isand?" küsis Tarzan.

Mornid neegrid lõid silmad maha ning ei vastanud musta ega valget.
„Kus on von Harben, teie bwana?" uuris Tarzan.
Talle lähim kandja liigutas end rahutult.
„Ta on surnud," kohmas neeger.
„Kuidas surnud?" küsis Tarzan nõutult.
Neeger ei osanud midagi öelda, lõpuks ilmutas leidlikkust.
„Haavatud elevant tallas ta surnuks," pahvatas ta.
15
„Kus on bwana surnukeha?"
„Me ei leidnud seda."
„Miks te siis arvate, et elevant ta tappis?" küsis ahvinimene.
„ Sellepärast, et bwana lahkus laagrist ega tulnud enam tagasi," sekkus jutuajamisse teine neeger. „Seal tiirutas ringi elevant ja me arvasime, et ta tappis bwana."
„Te valetate," ütles Tarzan.
„Mina ütlen sulle tõtt," alustas kolmas neeger. „Bwana ronis Viramvazi mägedesse ja surnute vihaleaetud hinged viisid ta endaga kaasa."
„Aga nüüd ütlen mina teile tõtt," lausus Tarzan karmi häälega. „Jätsite oma isanda saatuse hooleks."
„ Me lõime kartma," hakkas kolmas mustanahaline end õigustama. „ Hoiatasime, et ta mägedesse ei läheks. Palusime teda tagasi tulla, kuid ta ei võtnud meid kuulda, ja surnute hinged viisid ta ära."
„Millal see juhtus?" küsis ahvinimene.
„Kuus või seitse, aga võib-olla ka kümme päeva tagasi. Ei mäleta täpselt."
„Kuhu te ta jätsite?"
Neegrid hakkasid üksteise võidu kirjeldama oma viimase peatuspaiga asukohta Viramvazi nõlval.
„ Minge tagasi oma koju Urambi maale. Kui vaja, otsin teid üles. Kui teie bwana on surnud, ootab teid karm karistus," tegi Tarzan jutule lõpu.
Ahvinimene hüppas puu otsa ja kadus hädavarestest neegrite vaateväljalt Viramvazi suunas. Läbilõikavalt kriisates tormas ahvipärdik Nkeema talle järele.
Jutuajamisest neegritega järeldas Tarzan, et need olid von Harbeni reetlikult hüljanud ja tõenäoliselt sammub noor teadlane nende kannul. Et Tarzan Erich von Harbenit ei tundunud, oletas ta loomulikult, et jäänud üksi, ei hakka sakslane Viramvazi mägede senitundmatute ja hirmuäratavate saladuste poole rühkima, vaid eelistab ettenägelikult võimalikult kiiresti omade juurde jõuda.
Neid mõtteid mõlgutades läks ahvinimene kiiruga edasi mööda neegrite rännuteed, lootes iga hetk kohata von Harbenit.
Kuid Tarzani oletus ei pidanud paika ja ta kaotas von Harbeni otsimisega rohkesti aega. Sellest hoolimata liikus ta mus-
16
tanahalistest märksa kiiremini ja jõudis juba kolmandal rännu-päeval Viramvazi jalamile.
Siin leidis ta hädavaevalt üles koha, kus von Harbeni inimesed olid ta maha jätnud, sest paduvihm ja tuul olid jäljed hävitanud. Ta leidis tuulest lahtirebitud telgi, kuid von Harbenist polnud vähimatki märki. Avastamata džunglis valge inimese jälgi, mis oleksid vihjanud sellele, et teadlane ruttas ärakaranuid taga ajama, jõudis Tarzan järeldusele, et kui von Harben polnud surma saanud, tuli teda otsida Viramvazi salapärastest mäestikuahelikest, kus teda ähvardasid tundmatud ohud.

„Nkeema," pöördus ahvinimene loomakese poole, „kui otsida on väga raske, siis, nagu räägivad tarmanganid, otsib inimene nõela heinakuhjast. Mis sa arvad, kas leiame selles mägede rägastikus oma nõela üles?"

„Lähme tagasi," virises Nkeema. „Seal on soe. Siin puhub tuul, ülal on aga veel külmem. See koht pole väikese ahvi Manu jaoks."

„Ja ikkagi läheme sinna, Nkeema."

Ahvike hakkas ehmunult vinguma, pöörates näo ähvardavate mäetippude poole.

„Ahvipärdik Nkeema kardab! Neis paigus on panter Sheeta koobas!"

Tarzan muigas sõnatult ja hakkas mäkke tõusma.

Põigiti lääne poole ronides lootis Tarzan kohata von Harbe-nit juhuslikult, tegelikult liikus ta vastupidises suunas sellele, kuhu läks otsitav inimene. Kui Tarzan oleks tippu jõudnud, leidmata von Harbeni jälgi, oleks ta pööranud itta ja hakanud otsima veelgi kõrgemalt. Sedamööda, kuidas ahvinimene ülespoole liikus, läks nõlv üha järsemaks ja raskemaks, kuni muutus vertikaalseks tõkkeks, mille jalamil vedeles hulgaliselt kaljurahne. Allpool kasvavat metsa asendasid siin harvad puujändrikud.

Tarzan hakkas üle kivide ronima, lootes mõnda rada leida, ja oli sellest niivõrd kaasa kistud, et ei märganud väikest neegersõdurite salka, kes teda altpoolt puude varjust jälgisid. Isegi Nkeema, kes tavaliselt ei minetanud valvsust, ei näinud inimesi nagu tema isandki, olles hõivatud raja otsimisest.

Nkeema kannatas kõvasti. Puhus vihatud tuul, ümberringi tundus panter Sheeta tugevat lõhna, üsna lähedal paistsid kaljunukid, kust Sheeta võis iga hetk neile kallale hüpata. Hirmust tõmbus Nkeema süda nõrgalt tukslevaks tombukeseks.

17

Mõne ajä pärast sattusid nad eriti raskesse kohta. Paremal . kõrgus püstloodis kaljusein, vasemal haigutas järsk kuristik. Üksainus väärsamm ja Tarzan oleks alla lennanud, nagu kiuste kattis siin teed rohkesti teravaid lahtisi kive. Peagi paistis ees-pool käänak. Kui tee selle taga halvemaks läheb, tuleb tagasi minna.

Nurgal, kus rada muutus kitsamaks, kaotas Tarzan korraks tasakaalu ja tema jalge alt pääses lahti kivi. Arvates, et Tarzan kukub, pistis Nkeema kõigest kõrist kriiskama ja hüppas ta seljast maha, tõugates end nii jõuliselt eemale, et ahvinimene kukkus ja veeres alla.

Kui poleks olnud Nkeema tempu, oleks Tarzan hõlpsasti tasakaalu säilitanud, kuid nüüd libises ahvinimene pea ees nõlvast alla, kuni põrkas puujändrike otsa, mis olid juuripidi kõvasti kaljudes kinni.

Õudusest haaratuna sööstis Nkeema oma isanda juurde, halades meeleheitlikult tema kõrva ääres, ja püüdis teda maast üles tõsta, kuid ahvinimene lamas liikumatult. Tiheda tumeda juuksepahmaka alt oimu kohal olevast haavast nirises peenike verejuga.

Sellal kui Nkeema tema juures ahastas, hakkasid neid jälginud mustanahalised sõdurid kärmesti loomakese ja tema liikumatu isanda poole üles ronima.

IV. Gabula tuleb tagasi

Lähenevate sammude peale järsult ümber pööranud, nägi Erich von Harben liginemas neegrit, püss käes.

„Gabula!" hüüatas valge püstolit langetades. „Kust sina siia said?"

„Bwana," lausus neeger, „ma ei saanud sind jätta nendes mägedes elavatele vaimudele lõhki kiskuda."

Von Harben jäi mustanahalist umbusklikult põrnitsema.

„Aga kui sa vaime usud, Gabula, miks sa siis ei karda, et nad ka sinu tapavad?"

„ Surmast ei pääse nagunii, bwana," vastas Gabula. „ Imelik, et nad sulle juba esimesel öö1 otsa peale ei.teinud. Noh, nüüd tapavad nad kindla peale meid mõlemaid."

18

‚Ja sa tulid mulle ikkagi järele. Mispärast?"

„Sa olid minu vastu lahke, bwana," vastas neeger. „Ka sinu isa ei teinud mulle kunagi ülekohut. Mind haaras üldine kabuhirm ja ma põgenesin koos teistega, nüüd tulin tagasi. Või talitasin ma valesti?"

„Ei, Gabula, sa talitasid, nagu peab. Muide, sinu kaaslased arvasid, et nad talitavad õigesti..."

„Gabula pole selline nagu nemad," väitis neeger uhkelt. «Gabula on batoro."

„Gabula on vapper sõdur," kinnitas von Harben. „Vaime ma aga ei usu ega karda neid, ent sinaja su suguvennad usute, seepärast oli sinust väga vapper tagasi tulla. Aga siiski ei pea ma sind kinni. Võid minna tagasi, Gabula."

„Tõsi või?" rõõmustas Gabula. „Kas bwana kavatseb tagasi minna? Väga tore! Gabula läheb tagasi koos temaga."

„Ei, ma kavatsen kanjonisse laskuda," ütles von Harben kuristikule osutades.

Gabula heitis pilgu sinna. Vapustusest tahtsid ta silmad pealuust välja tungida, alalõug vajus ripakile.

„Kuid bwana, isegi kui inimolend kavalal kombel suudab minna alla mööda seda kohutavat seina, kus pole kätele ega jalgadele vähimatki tuge, saab ta ilmtingimata otsa enne, kui jõuab kuristiku põhja. Tõenäoliselt ongi see Kadunud Suguharu maa, mis pärimuse järgi asub Viramvazi mägede südames. Seal elavad surnute hinged."

„Ära tule minuga, Gabula," hoiatas teda von Harben. „Mine tagasi omade juurde."

„Mismoodi sa loodad alla saada?" küsis mustanahaline.

„Ei tea õieti veel isegi. Hakatuseks ronin sellesse kaljulõhesse, eks siis näe, mis edasi saab."

„Aga kui see kaljulõhe ei vii kuhugi?" küsis Gabula.

„Ma lihtsalt pean läbikäigu leidma!"

Gabula vangutas masendatult pead.

„Aga kui sul siiski õnnestub alla jõuda, bwana, ja selgub, et seal polegi mingeid vaime, ja kui ongi, siis pole nad ohtlikud, kuidas sa mõtled siis tagasi tulla?"

Von Harben kehitas õlgu ja ulatas naeratades käe.

Jumalaga, Gabula!" sõnas ta. „Oled vapper noormees."

Kuid Gabula ei võtnud pakutud kätt vastu.

„Tulen sinuga," kuulutas ta otsustavalt „Isegi sellest hoolimata,

19

et tagasiteed võib-olla ei olegi!"

„Oled kummaline inimene, Gabula. Kord kardad sa vaime ja unistad sellest, et kiiremini koju jõuda, kord tahad tulla minuga, kuigi annan sulle võimaluse tagasi minna."

„Tõotasin sind teenida, bwana, ja ma olen batoro," vastas Gabula.

Jääb vaid tänada Kõigekõrgemat selle eest, et oled batoro," ütles von Harben, „sest vaid taevas teab, kui hädasti ma praegu abi vajan. Kui me ei taha nälga surra, peame viivitamatult laskuma."

„Ma tõin süüa," ütles Gabula. „Arvasin, et oled näljane ja võtsin üht-teist kaasa."

Kompsu lahti harutanud, näitas Gabula šokolaaditahvleid ja konservikarpe, mis von Harben oli puutumatu varuna kõrvale pannud. Näljasele valgele oli see nagu taevamanna ja ta ei lasknud end kaua paluda. Kõhu täis söönud, tundis von Harben

endas jõutulva, koos jõuga sai ta tagasi enesekindluse. Reipalt alustas ta laskumist kanjonisse.

Gabula viivitas. Asi oli selles, et tema suguharu oli paljude põlvkondade vältel elanud tasandikul džunglis ja seetõttu sisendas kohutav kuristik talle õudu. Kuid lõpuks võitis au- ja sugukonna uhkusetunne ning ta järgnes isandale, varjates hoolikalt oma ärevust.

Laskumine läbi kaljulõhe polnudki nii vaevaline, kui ülalt oli paistnud. Kaljurahnud, mis selle osaliselt täitnud olid, püsisid kindlalt paigal, nii et ronijad vajasid teineteise abi kõigest mõnel korral. Kuid just sellistel silmapilkudel tundis von Harben eriti teravalt, et ilma Gabulata oleks tal läinud haprasti.

Nii liikusid nad allapoole, kuni sattusid kogu kaljulõhet sulgevale kivikuhjatisele. Von Harben lähenes ettevaatlikult selle välisservale ja leidis, et järgmise nukini oli vähemalt kolmkümmend jalga püstloodis. Maadeuurija süda kiskus kokku. Sama teed mööda tagasi minna käis neile üle jõu ja võimaluste. Kummardunud üle serva, nägi ta mõni jalg allpool kaljulõhe jätku, mis muutus tunduvalt kitsamaks ja polnud laiem kui seitse jalga.

Kui temal ja Gabulal õnnestuks lõhesse pääseda, läheksid nad seinast kinni hoides hõlpsasti alla. Kuid selleks tuli ronida üle hiiglasliku kaljurahnu kuristiku serval, mis eeldas akrobaadi osavust, millega Gabula ei võinud kuidagi hoobelda.

20

Eesmärgile oleks kergesti võinud jõuda nööri abil, aga seda neil polnud. Kui kaljulõhe ülevaatus näitas, et tarvis läheb teistsugust lahendust, taandus von Harben ohates, sest see ei tulnud talle pähe.

Nähes, et von Harben uurib kuristiku välisserva, puges Gabula külmast higist nõretades kõige kaugemasse nurka. Ta oli peaaegu halvatud mõttest, et isand valib just selle tee ja käsib tal rahnu mööda alla minna. Ja ometi, kui von Harben oleks läinud, oleks Gabula talle järgnenud.

Erich von Harben istus tükk aega keskendunult, mõeldes ja uurides lõhet. Kui poleks olnud kaljurahnu, oleksid nad rahulikult laskunud järgmisele nukile, kuid sellist mürakat võis paigast nihutada ehk ainult dünamiidilaenguga.

Von Harben viis rahnult pilgu kõrval vedelevatele kaljutükkidele ja siin tärkas tal hea mõte.

„Tule siia, Gabula," kutsus ta, „ja aita mul kive alla visata. Arvan, et see on meie ainus lootus pääseda välja lõksust, kuhu me minu süü tõttu oleme sattunud."

Jah, bwana," kostis Gabula ja asus otsekohe tegutsema, ehkki ta ei taibanud, milleks oli vaja ränkraskeid kive kanjonisse lükata.

Kukkuvate kivide mürinast sattus Gabula kirjeldamatusse vaimustusse ja ta hakkas kümnekordse õhinaga neid kuristiku servale veeretama.

„Ainult vaata, et sa neid kive seal ei puuduta, muidu tekib varing ja matab meid elusalt enda alla," hoiatas von Harben. „Siis pole meil Kadunud Suguharu saladusega enam asja."

„Hea küll, bwana," kostis Gabula.

Ta asus suure rahnu kallale ja veeretas selle kuristiku servale.

„Vaata, bwana!" hüüatas Gabula, näidates sinna, kus rahn oli lebanud.

Von Harben nägi inimese pea suurust ava, mis suubus kaljulõhesse.

„Täna Noemenet, oma suguharu tootemit!" hüüdis valge. „See on alles vedamine. Oleme vist pääsenud."

Aega raiskamata hakkasid nad avaust laiemaks tegema, kangutades lahti tihedalt lebavaid kive, mis olid iidsetest aegadest kaljulõhet sulgenud. Kaljutükid lendasid vastu kive põrkudes mürinal alla.

21

Müra pandi tähele. Pikk sihvakas neeger tõstis silmad ja hõikas oma kaaslasi paadis kanjoni põhjas soisel järvel.

„Suur sein variseb," ütles ta.

„Kõigest paar kivi," vastas teine. „Tühiasi."

„Sellist asja juhtub ainult pärast tugevat vihmasadu," lausus esimene. „Ettekuulutus ütleb, et suur sein variseb kokku."

„Vahest on see paha vaim, kes kaljulõhes elab," oletas kolmas. „Peab ruttu isandatele rääkima."

„Ootame veidi, ehk näeme veel midagi," lausus esimene. „Kui jookseme ütlema, et suurest seinast varises alla paar kivi, pannakse meid naeruks."

Sellal olid von Harben ja Gabula laiendanud ava sedavõrd, et sealt võis läbi pugeda. Augu kaudu nägi valge mees järgmise nukini viiva kaljulõhe konarlikke seinu. Seda osa laskumisest võis juba läbituks pidada.

„Läheme ühekaupa, Gabula," ütles von Harben. „Mina olen esimene. Pea mind hoolega silmas ja tee kõik nii nagu mina."

Jah, bwana, tulen sulle järele," üües Gabula. „Püüan korra-< ta kõiki sinu liigutusi."

Von Harben puges kaljulõhesse, toetas käte ja jalgadega vastu seina ning hakkas pikkamisi minema. Mõne minuti pärast nägi Gabula, et isand oli elusalt ja tervelt kaljunukile jõudnud, ja kuigi neeger lõi värisema, järgnes ta kõhklemata von Harbenile.

„Seal ta on, paha vaim! Ta on võtnud inimese kuju!" erutus mustanahaline sõdur paadis, silmates kaljulõhest väljunud von Harbenit.

Varjunud kõrge tiheda papüüruse taha, hakkasid neegrid jälgima. Mõne hetke pärast ilmus kaljunukile Gabula.

„Nüüd peame küll ruttama isandatele teadet viima," ütles
üks neegritest.

„Ei," väitis esimene. „Võib-olla nad on pahad vaimud, kuid näevad välja kui inimesed. Ootame, kuni selgub, kes nad on ja miks nad siia tulid."

Laskumise järgmine osa oli palju lihtsam, sest nõlv muutus tunduvalt veerjamaks. Rohkearvulised rahnud varjasid vaadet järvele ja kanjonile. Üldiselt oli hõlpsam liikuda kõrgemate rahnude vahel, mis ronijate eest orgu varjasid, ja siis kaotasid paa-' dis olevad vaatlejad nad silmist.

Ületanud teise kaljunuki, jõudsid von Harben ja Gabula ra-

22

jale, mis kulges läbi tiheda taimkatte. Puude lopsakas lehestik viitas veerohkusele. Peatselt leidis von Harben allika, kust voolas välja allalangev oja.

Nad kustutasid janu, tõmbasid hinge ja asusid uuesti teele, liikudes mööda oja kallast, kohtamata erilisi takistusi.

Kogu selle aja jooksul nad tegelikult ei näinud järve ega kanjoni põhja. Lõpuks alla jõudnud, peatusid mehed, et imetleda pilgule avanevat maastikku.

Soostunud järve katsid nii paksult veetaimed, et von Harben ei osanud kindlaks teha selle tõelisi mõõtmeid, sest pilliroo ja ümbritsevate aasade rohelus sulas ühte. Lahtised kohad vees kujutasid endast looklevaid radu, mis kulgesid eri suundades.

Sellal kui von Harben ja Gabula seda tundmatut, salapärast maailma silmitsesid, jälgisid neid teraselt paadist mustanahalised sõdurid.

Nii kaugelt ei suutnud neegrite silm võõraid seletada, ometi kinnitas nende peamees, et nad pole pahad vaimud.

„Miks sa nii arvad?" küsis üks neeger.

„Kui paha vaim oleks tahtnud suurelt seinalt alla tulla, poleks ta valinud kõige raskemat teed," vastas peamees, „vaid oleks muundunud linnuks ja lennanud alla."

Küsimuse esitanud neeger kratsis hämmeldunult kukalt, olles rabatud põhjenduse vaieldamatusest. Midagi targemat leidmata tegi ta ettepaneku minna jalamaid nähtust teatama.

Juba esimesed sammud rohutaimedega kaetud aasal näitasid von Harbenile, et see on ohtlik soo, kust võib ainult suurivaevu läbi pääseda. Kindlale maale tagasi pöördunud, hakkas ta otsima teist teed kanjoni sisemusse, kuid avastas, peagi, et mõlemal pool oja ulatub soo kuni alumiste kaljunukkide jalamini, mis polnud küll eriti kõrgel, kuid kujutasid endast siiski ületamatut takistust.

Võis tagasi minna ja otsida teed kanjonisse läänepoolsest küljest, kuid see ettevõtmine tundus kahtlane, pealegi olid nad Ga-bulaga väsimusest ümber kukkumas. Seepärast otsustasid nad otsida võimalikult kerget teed.

Von Harben pani tähele, et soosse suubuv oja oli küllaltki kiire vooluga, see aga tähendas, et põhi polnud nähtavasti mudane. Kui oja polnud liiga sügav, võis seda kasutada teena.

Oma oletuse kontrollimiseks astus von Harben vette, hoides kinni kepi ühest ja Gabula teisest otsast. Vesi ulatus talle vöökohani, põhi oli kõva.

23

„Roni vette, Gabula. Nii ehk jõuamegi järveni."

Sedamööda, kuidas nad edasi liikusid, vee tase eriti ei tõusnud. Paaril korral juhtus nende teele sügav hauakoht, mille nad ületasid ujudes, kohati ulatus vesi vaevalt põlvini. Nii läksid nad edasi, nägemata kallast, vaid üksnes kaldaäärset pilliroo-tihnikut kõrgusega neli-viiskümmend jalga üle veepinna.

«Millegipärast ei näe ma seal kuiva maad," ütles von Harben, „kuid see-eest võime kasutada papüüruse juuri, need peavad täitsa hästi meie raskusele vastu. Püüame järve läänekaldale pääseda. Laskumisel panin tähele, et seal on kõrgem maastik."

Papüürustihnikusse jõudnud, ronis von Harben tugevale juurikale ja samal hetkel libises tihnikust välja paat eebenipuu värvi sõduritega, kes vehkisid sõjariistadega.

V. Esivanema vaim

Lukedi bagego suguharust tõi kõrvitsast õõnestatud nõuga piima. Hüti ukse ees oli tal vastas kaks rässakat vahisõdurit odadega.

„Niuoto saatis vangile piima," üües Lukedi. „Kas ta tuli teadvusele?"

„Mine vaata," lausus üks vahtidest.

Lukedi astus hütti ja nägi ähmases valguses valge hiiglase varju. Mees istus räpasel põrandal. Neeger jäi teda pärani silmi põrnitsema. Vangi käed olid seotud selja taha ja jalad pahkluude kohalt tugevakiulise nööriga kokku köidetud.

„Tõin süüa," ütles Lukedi kõrvitsat vangi kõrvale maha pannes.

„Kuidas ma seotud kätega süüa saan?" küsis Tarzan.

Lukedi kratsis kukalt.

„Ei tea," sõnas ta. „Niuoto käskis söögi kohale tuua, aga ei öelnud, et ma su käed lahti teeksin."

„Lõika nöörid läbi," palus Tarzan, „muidu ei saa ma süüf." Vahisõdur heitis pilgu hütti. „Mis ta räägib?" küsis vaht.

„Ütleb, et ei saa kinniseotud kätega süüa," vastas Lukedi.

Vahisõdur kehitas õlgu.

24

Jäta siis söök siia. Võid arvata, et ülesanne on täidetud."

Lukedi pööras minekule.
„Oota," peatas teda Tarzan. „Kes on Niuoto?"
„Bagego suguharu pealik," vastas Lukedi.
„Mine tema juurde ja ütle, et tahan teda näha. Ja ütle talle ka seda, et ma ei saa süüa, enne kui mu käsi pole lahti päästetud."
Pärast pooletunnist äraolekut tuli Lukedi tagasi, kaasas vana roostetanud orjaahel ja tabalukk.
„ Niuoto soovitas ta tulba külge aheldada ja alles pärast seda käed lahti päästa," ütles ta vahisõdureile.
Nad astusid kolmekesi hütti, kus Lukedi kinnitas ahela tulba külge, keris siis vangi kaela ümber ja sulges tabalukuga.
„Tee ta käed lahti," ütles Lukedi ühele vahisõdurile.
„Tee ise," keeldus see. „Niuoto käskis sinul seda teha, mulle pole ta midagi öelnud."
Lukedi lõi kõhklema. Oli näha, et ta kartis.
„Oleme oma odaga sinu kõrval," rahustas teda vahisõdur. „Siis ta ei saa sulle halba teha."
„Ma ei puutu teda," lausus Tarzan. „Aga kes teie olete? Ja kes teie arust olen mina?"
Üks vahisõdureist hakkas naerma.
„Küsib, kes me oleme, nagu ise ei teaks!"
„Teame sinust kõik!" ütles teine sõdur.
„Olen Ahvide Tarzan," ütles vang, „ja mul pole midagi bagego suguharu vastu."
Viimasena rääkinud vahisõdur naeris jälle ja lausus mõnitavalt:
„Võib-olla sind hüütaksegi niimoodi. Teil, Kadunud Suguharu inimestel, on kentsakad nimed. Ehk polegi sul midagi ba-gego suguharu vastu, kuid bagegodel on sulle kuhjaga etteheiteid."
Ikka veel naerdes väljus ta hütist, mis asus Viramvazi mäeaheliku läänetipu nplval.
Sellal vaatas noor Lukedi võlutult vangi, nagu oleks see jumal.
Tarzan võttis kõrvitsa ja jõi piima ära. Lukedi ei pööranud temalt hetkekski silmi.
„Kuidas su nimi on?" küsis Tarzan.
„Lukedi," vastas nooruk.

„ Oled sa midagi kuulnud Ahvide Tarzanist?"
„Ei ole," vastas see.
„Kes ma sinu arust olen?" küsis ahvinimene uuesti.
„Me arvame, et sa oled Kadunud Suguharust."
„Olen kuulnud räägitavat, et Kadunud Suguharu inimesed on tegelikult surnute hinged," ütles Tarzan.
„Seda ma ei tea," tunnistas Lukedi. „Ühed arvavad nii, teised naa, kuid sina tead ju tõde, sest oled üks nende hulgast."
„Ma pole nende hulgast," ütles Tarzan. „Tulin kaugelt, ent olen kuulnud bagegodest ja Kadunud Suguharust."
„Ma ei usu sind," lausus Lukedi.
„Ilmaaegu, sest ma räägin õigust."
Lukedi kratsis kukalt.
„Vististi sa ei peta," lausus ta. „Oled riides teisiti kui Kadunud Suguharu inimesed ja ka sõjariist on sul teistsugune kui nendel."
„Oled sa ise selle suguharu inimesi näinud?" uudistas Tarzan.
„Mitu korda," vastas Lukedi. „Kord aastas tulevad nad Viramvazi mägede põuest välja ja me vahetame nendega kaupa. Nad toovad kuivatatud kala, tigusid ja sõjariistu, vastu saavad soola, kitsi ja lehmi."

„Aga kui te nendega rahus kaupu vahetate, miks mind siis vangi võeti, kui olen teie arust üks nendest?" küsis Tarzan.

„ Kaupleme ainult kord aastas, ülejäänud aja oleme vaenujalal."

„Aga miks siis?"

„Aeg-ajalt tungivad nad meile kallale, võtavad vangi mehi, naisi ja lapsi ning viivad Viramvazi mägedesse. Mida nad nendega teevad, seda me ei tea, nad kaovad jäljetult. Võib-olla süüakse nad ära."

‚Ja teie pealik, mida ta kavatseb minuga teha?" küsis Tarzan.

„Ei tea," ütles Lukedi, „kuid mulle tundub, et ta kavatseb sind elusalt põletada. Sel juhul hävitatakse sind koos sinu vaimuga ära ja te ei saa enam tagasi tulla, et meid jälitada ja mue rahu rikkuda."

„Ega sa ei tea, kas siin kandis pole hiljuti valget inimest nähtud?" küsis Tarzan.

„Ei ole," vastas nooruk. „Palju aastaid tagasi, kui mind veel

26

polnud, tuli siia kaks valget. Nad kinnitasid, et ei kuulu Kadunud Suguharusse, kuid neid ei usutud. Nad tapeti. Mul on aeg minna. Homme toon veel piima."

Kui Lukedi oli lahkunud, heitis Tarzan põrandale ja püüdis uinuda. Esialgu häirisid teda kõrvalised hääled, kuid lõpuks vajus ta unne. Ärgates ei suutnud ta kindlaks teha, kui palju aega oli möödunud. Kasvanud külg külje kõrval loomadega, võis ta hetkeliselt ärgata. Ka praegu, avanud silmad, sai ta paugupealt
aru, et teda oli äratanud loom, kes püüdis läbi katuse hütti tungida. .

Lõkkest, millel külale toitu valmistati, tõusis kibe suits ja õhk oli sellest nii paks, et Tarzan ei suutnud haista katusel viibivat olendit.

Kuid miks püüdis loom hütti pääseda? Tarzan lamas edasi maas, vahtides üksisilmi läbi pimeduse katust ja otsides oma küsimusele vastust. Pisut hiljem nägi ta otse pea kohal kuukii-re helki. Kes iganes ülal ka asus, oli ta siiski teinud avause, mis üha laienes sedamööda, kuidas loom katusest õlgi välja kiskus. Ava oli kohe seina kõrval kahe lati vahelises laias tühemikus ja Tarzan püüdis ära arvata, kas oli see tehtud tagamõttega või mitte.

Tekkinud avauses vilksatas nõrga kuuvalguse taustal vari, ja ahvinimese nägu läks laia naeru täis. Ta nägi, kuidas väikesed osavad sõrmed askeldasid varbade kallal, mis olid õlgkatuse toestamiseks lattide külge kinnitatud. Niipea kui osa neist oli kõrvaldatud, tuli avauses nähtavale väike karvane keha, puges vingerdades sellest läbi ja kukkus Tarzani kõrvale põrandale.

„ Kuidas sa mind üles leidsid, Nkeema?" küsis Tarzan sosinal.

„Nkeema käis sinu kannul," seletas loomake, „ja kükitas terve päeva kõrgel küla kohal puu otsas, uurides maad ja oodates pimeduse saabumist. Miks oled sa siin, Ahvide Tarzan? Miks ei tule sa ära koos väikese Nkeemaga?"

„Ma olen aheldatud," vastas Tarzan, „ega suuda lahti pääseda."

„Nkeema läheb Muwiro ja. tema sõdurite järele," ütles loomake.

Loomulikult ei kasutanud Nkeema täht-tähelt just neid sõnu, kuid tema ahvide keeles räägitul oli Tarzani jaoks 'just selline tähendus. Mustad ahvid pikkade teravate keppidega — nii kutsus

27

ta waziri sõdureid. Muwiro jaoks oli tal aga hoopis teistsugune, tema enda väljamõeldud nimi, kuid Tarzan ja Nkeema said teineteisest suurepäraselt aru.

„Ei," väitis Tarzan, „Muwiro ei jõua õigeks ajaks kohale. Mine tagasi metsa, Nkeema, ja oota mind seal. Võib-olla tulen ma üsna varsti."

Nkeema hakkas torisema, ta ei tahtnud sugugi ära minna. Ta kartis üksi võõrasse metsa jääda. Nkeema elu oli ju üksainus pikk hirmuderodu, millest ta vabanes ainult siis, kui tõmbus kerra oma isanda süles, i

Hütist kostvaid hääli kuuldes heitis üks vahisõdureist ettevaatlikult pilgu sisse.

„Näed, millega sa nüüd hakkama said," noomis Tarzan Nkeemat. „ Kuula Tarzani sõna ja mine metsa, kuni sind pole kinni võetud ja nahka pistetud,"

„Kellega.sa siin räägid?" küsis vahisõdur.

Ta kuulis pimeduses kiireid, sibavaid samme ja samal hetkel märkas katuses auku ning nägi, kuidas sellest midagi musta välja ronis.

„See oli sinu esivanema vaim," vastas Tarzan. „Ta tuli mulle ütlema, et sina, sinu naised ja lapsed jääte haigeks ja surete, kui minuga midagi juhtub. Samasuguse sõnumi tõi ta ka Niuotole."

Vahisõdur hakkas kogu kehast värisema.

„Kutsu ta tagasi," anus neeger, „ja ütle, et mina pole milleski süüdi. Ega mina kavatsenud sind tappa, vaid pealik Niuo-to."

„Tagasi kutsuda on asjatu," ütles Tarzan. „Sul tuleb endal keelitada Niuotot, et ta mind ei tapaks."

„Kuid ma näen teda alles hommikul," hakkas vahisõdur muretsema. „Äkki on siis juba hilja?"

„Ei ole," rahustas teda Tarzan. „Sinu esivanema vaim ei võta midagi ette enne homset."

Õudusest rabatud vahisõdur pöördus tagasi oma kohale, kus hakkas paarimehega midagi erutatult arutama, kuni ahvinime-ne lõpuks uuesti magama jäi.

Oli juba hiline hommik, kui hütti tuli Lukedi, kes tõi uue nõutäie piima. Ta paistis olevat erakordselt ärevil.

„On see tõsi, millest rääkis Ogonio?" küsis ta.

„Ogonio?"

28

„ Nojah, vahisõdur, kes möödunud ööl valves oli. Ta ütles Niuotole ja kogu külale, et nägi siin oma esivanema vaimu, kes hoiatas, et tapab kõik külaelanikud, kui sind sõrmeotsagagi puudutatakse. Kõik on kohutavalt hirmul." -

‚Ja Niuoto?"

„Niuoto ei karda kedagi ega midagi," vastas Lukedi.

„Isegi mitte esivanemate vaime?" imestas Tarzan.

„Isegi neid mitte. Kõigist bagegodest ei karda ta ainsana Kadunud Suguharu inimesi, ja praegu on ta sinu peale kohutavalt vihane, et sa tema inimestele hirmu nahka ajasid. Nii et õhtul ootab sind lõke. Vaata!"

Lukedi viipas peaga madala sissekäigu poole.

„Seal pannakse püsti tulpa, mille külge sind seotakse. Noormehed teevad metsas lõkke jaoks haokubusid."

Tarzan osutas katuses olevale avausele.

„Seal on auk, mille tegi Ogonio esivanema vaim," ütles ta. „Kutsu Niuoto siia. Las ta veendub ise. Ehk jääb siis uskuma."

„See ei muuda midagi," vastas Lukedi. „Ta ei kohku ka siis, kui näeb tuhandet vaimu. Niuoto on väga julge ja ka hirmus kangekaelne, mõnikord lausa pöörasuseni. Nüüd on meil kõigil ots käes."

„Tõsi mis tõsi," toetas Tarzan.

„Aga kas sina ei saa mind päästa?" küsis Lukedi.

„Kui aitad mind põgeneda, siis luban, et vaimud ei puutu sind."

„Tahaksin väga aidata, kuid ei tea, kas õnnestub," ütles Lukedi ja ulatas vangile piimanõu.

„Sa ei too mulle midagi muud peale piima," lausus Tarzan. «Mispärast?"

„Meie küla elanikud kuuluvad suguharusse, kellel on keelatud musta lehma Timbu piima juua ja liha süüa. Seda toitu hoiame külalistele ja vangidele."

Tarzan oli rahul, et suguharu tootem oli lehm, mitte näiteks rändtirts või vihmavesi või veel miski sadade eri asjade hulgast, mida erinevad suguharud austasid. Ja kuigi lapsepõlves oli tal tulnud süüa rändtirtse, mida inimesed tavaliselt jälestavad, eelistas Tarzan neile loomulikult Timbu piima.

„Ma tahan, et Niuoto minuga kohtuks ja läbi räägiks," ütles Ahvide Tarzan. „Siis ta mõistaks, et parem on minuga sõprust pidada kui vaenujalal olla. Paljud pealikud, Niuotost veelgi

29

vägevamad, on püüdnud mind tappa. See vangikong pole mul esimene ja mustad inimesed ei tee minu jaoks esimest korda lõket, aga nagu sa näed, olen ma elus ja terve, Lukedi, samal ajal kui paljud minu timukad on surnud. Seepärast mine Niuoto juurde ja soovita tal mind sõbralikult kohelda, sest mul pole Kadunud Suguharuga mingit pistmist."

„Usun sind," sõnas mustanahaline nooruk, „ja seepärast annan Niuotole su palve edasi, ainult kardan, et ta ei võta sind kuulda."

Lukedi pöördus minekule, kuid samal ajal kuuldus külas lärmi. Kõlasid valjuhäälsed käsklused, ehmunud laste nutt, maapinnal hakkas häälekalt müdistama rohkesti paljaid jalgu.

Seejärel kuulis Tarzan sõjatrummide põrinat, odade kõlksu-mist vastu kilpe ja valju karjumist. Ta nägi, kuidas hütti valvavad vahisõdurid jalule kargasid ja külla punusid.

„Tagasi!" karjus Tarzan lävele tardunud Lukedile.

Nooruk hüppas ukse juurest tagasi ja tõmbus hüti kõige kaugemas nurgas kõverasse.

VI. Kummaline keel

Erich von Harben nägi paati sõjakalt meelestatud mustanahalistega ja pööras sedamaid tähelepanu sõjariistadele, millega nad vehkisid.

Sõdurite odad erinesid suuresti nendest, mida Aafrika metslased tavaliselt kasutasid. Rasked ja lühikesed, meenutasid need noorele arheoloogile Rooma antiikseid piike. Seda sarnasust rõhutasid ka lühikesed laiad kahe teraga mõõgad, mis rippusid sõduritel üle vasaku õla.

Von Harben oli täiesti kindel, et see oli imperaatori leegionäri lühike hispaania mõõk.

„Küsi neilt, Gabula, mida nad tahavad," käskis ta. „Ehk saavad nad sinust aru."

„Kes te olete ja mida te meist tahate?" küsis Gabula bantu murdes.

„Oleme sõbrad," lisas von Harben samas murdes. „Tulime vaatama teie maad. Viige meid pealiku juurde."

Pikakasvuline neeger paadi päras vangutas pead.

30

„Ei saa aru," sõnas ta. „01ete meie vangid. Viime teid isandate juurde. Ronige paati. Kui vastu hakkate, teeme teid vagaseks."

„Nad räägivad kummalist keelt," ütles Gabula. „Ma ei mõista midagi."

Von Harbeni näol peegeldus teesklematu üllatus, otsekui oleks ta näinud, kuidas ärkab ellu surnu, kes on manalasse varisenud kaks tuhat aastat tagasi.

Von Harben oli Vana-Rooma ja selle surnud keele innukas uurija, ent kuivõrd erines tema kuuldud elav kõne iidsete käsikirjade hallitusega kaetud lehekülgede keelest!

Ta sai täielikult aru neegri sõnade mõttest. See oli bantu ja ladina keele tüvede segu, lõpud oli ladinakeelsed.

Ülikooliaastail oli von Harben sageli kujutanud ennast Rooma kodanikuna. Ta pidas kõnet foorumis, pöördus sõjavägede poole, kes paiknesid laagris Aafrikas ja Gallias, aga see, mis juhtus temaga praegu, ületas kõige lennukama fantaasia.

Takerdudes ja omaenese häält ära tundmata pöördus ta neegri poole keisrite keeles.

„Me pole vaenlased," lausus ta. „Tulime sõpruskülaskäiguga. Tahame seda maad näha."

Ta vakatas äraootavalt, uskudes vaevalt, et see teda mõistab.

„Oled sa Rooma kodanik?" küsis neeger.

„Ei, kuid minu maa elab Roomaga rahus," vastas von Harben.

Neeger sattus segadusse, justkui poleks vastusest aru saanud.

„Kas sa oled Castra Sanguinariusest?" küsis ta rõhutatult.

„Olen Saksamaalt," vastas von Harben.

„Pole ilmaski kuulnud sellisest maast. Mind sa juba alt ei vea! Oled Rooma kodanik Castra Sanguinariusest!"

„Vii mind oma ülemuse juurde," nõudis von Harben.

Just seda ma kavatsengi teha. Ronige paati. Isandad otsustavad, mida teiega ette võtta."

Von Harben ja Gabula ronisid paati nii kohmakalt, et pidid selle äärepealt ümber ajama, kutsudes nii esile sõdurite põlguse. Sõjamehed kahmasid neist toorelt kinni ja virutasid nad paadi põhja. Seejärel pöörati paat ümber ja suunati piki käänulist veeteed rööbiti papüürusetihnikuga, mis ulatus viieteistkümne jala kõrgusele vee kohal.

31

„Mis suguharust te olete?" küsis von Harben neegrite peamehe poole pöördudes.

„ Oleme Idamere barbarid, Validus Augustuse, Ida imperaatori alamad. Kuid milleks küsida? Sa tead seda niisama hästi kui minagi."

Pool tundi pärast vahetpidamatut aerutamist jõudsid nad koonusekujuliste hüttide kobara juurde. Need olid püstitatud veepinnale kerkinud papüüruste juurtele, mis olid selliselt läbi raiutud, et tekkis lagendik poolele tosinale küla moodustavale ehitisele. Siin sattusid von Harben ja Gabula jalamaid kihama löönud meeste-, naiste- ja lastekarja tähelepanu keskmesse.

Von Harben kuulis, et saatevalvurid nimetasid teda ja Ga-bulat Castra Sanguinariuse salakuulajateks ja et järgmisel päeval viiakse nad Castrum Maresse, kõige järgi oletades salapäraste «isandate" külla, keda mustanahalised alatasa mainisid.

Vange koheldi talutavalt, kuigi võis tunda, et neid peeti vaenlasteks.

Varsti kutsus küla pealik nad ülekuulamisele ja von Harben ei jätnud küsimata, miks pole neile midagi tehtud, kui kõik neid vaenlasteks peavad.

„Sa oled Rooma kodanik," selgitas pealik, „aga see on sinu ori. Meie isandad ei luba meil, barbareil, halvasti kohelda Rooma kodanikke isegi siis, kui nad on Castra Sanguinariusest, ainult ehk enesekaitseks või sõja ajal lahinguväljal."

„Kuid ma pole Castra Sanguinariusest," väitis von Harben.

„Räägi seda Validus Augustuse ametnikele," ütles pealik. „Vahest nad usuvadki, kuid mina mitte."

„Kes elab Castrum Mares? Kas neegrid?" küsis von Harben.

„Viige nad ära," käskis pealik. „Pange hütti kinni. Seal võivad nad esitada oma tobedaid küsimusi nii palju kui heaks arvavad, mina olen tüdinud neid kuulamast."

Von Harben ja Gabula viidi hütti, kuhu neile toodi õhtusöök, mis koosnes kalast, tigudest ja küpsetatud papüürusesäsist valmistatud roast.

Hommikul anti vangidele pruukostiks sedasama toitu n is õhtulgi, pärast sööki viidi nad hütist välja.

Piki veeteed sõitis küla juurde pool tosinat paati, puupüsti täis sõdureid, kelle nägu ja keha olid kirjuks võõbatud, otsekui kavatseksid nad sõtta minna. Näis, et sõdurid olid endale külge riputanud kõik ehted: primitiivsed kaelakeed, käe- ja jalavõrud,

32

rõngad ja suled. Isegi paadininad olid värskete mustritega kaunistatud.

Sõdureid oli saabunud märksa rohkem, kui tilluke küla neid vastu võtta suutis. Nagu von Harben hiljem kuulis, polnud nad kohalikud, vaid olid tulnud lähedastest küladest.

Vangid pandi pealiku paati ja minut hiljem hakkas väike laevastik liikuma mööda looklevat veeteed kirdesse.

Esimese pooltunni jooksul möödusid nad mitmest asustatud . alast, kus hüttidest pudenes välja naisi ja lapsi, kes ootasid, et paadid küla juurde sõidaksid ja saatsid neid pettunud pilkudega. Peamiselt kulges nende tee piki papüüruse lausseina.

Von Harben püüdis pealikuga juttu teha, lootes saada mis tahes teavet teekonna lõpp-punkti ja „isandate" meelelaadi kohta, ent sõnaaher pealik ei pidanud teda ainsagi sõna vääriliseks.

Möödus tund. Ootamine muutus juba väljakannatamatuks, kui pärast käänakut tuli nähtavale avar veeväli ja selle taga kallas. Paat suundus otse kahe kõrge torni poole, mis nähtavasti tähistasid sissepääsu bastioni, mille juures jalutas paar inimest.

Niipea kui paati märgati, kõlas pasunasignaal ja bastionist hüppas kaldale kakskümmend sõjariistus meest. Neist ühe käskluse peale jäid paadid seisma. Pealik seletas kaldal olijaile, kes nad on ja milleks tulid. Siis lubati tal kaldale läheneda, ülejäänuil kästi paigal püsida.

„Seiske seal, kus olete," käsutas üks sõdureid. „Saatsin tsen-tuurio järele."

Von Harben jälgis pingsalt sõdureid. Erinevalt maadeuurijast ei väljendanud need vähimatki uudishimu, pigem tuska.

Allohvitser hakkas pealikut küsitlema külaelu kohta, huvitudes igasugusest tühjast-tähjast, mis lubas von Harbenil järeldada, et soos elavate neegrite ja maismaad asustavate ilmselt tsiviliseeritud mustanahaliste vahel on üsna tihedad sõprussidemed. Ometi lubati kaldale laheneda ainult ühel paadil, see viitas asjaolule, et suhted pole alati nii sõbralikud.

Mõne aja pärast astus selle koha vastas, kus paat oli sildunud, uksest välja kaks sõdurit. Üks neist oligi nähtavasti oodatud ohvitser, sest tema keep ja rinnaturvis olid rikkalikumalt kaunistatud kui teistel.

Üllatustele, millega von Harben pärast järsust kaljunõlvast alla orgu laskumist kokku põrkas, lisandus veel üks — ohvitser oli valge!

33

„Mis inimesed need on, Rufinus?" küsis ta allohvitserilt.

«Barbarist pealik ja sõdurid läänerannikuküladest," vastas see. „Nad toimetasid siia kaks vangi, kes võeti kinni Rüpes Flumenis. Tänuks paluvad nad, et neid lubataks linna imperaatorit vaatama minna."

„Kui palju, neid on?" huvitus ohvitser.

„Kuuskümmend," vastas Rufinus.

„Mingu pealegi," ütles ohvitser. „Ma luban, kuid sõjariistad jätku paatidesse ja lahkugu linnast enne pimeduse saabumist. Saada nendega paar sõdurit, sest mul pole vajadust Validus Augustusega kohtuda. Saatke vangid kaldale."

Von Harben ja Gabula läksid kaldale. Ohvitser silmitses neid nõutul ilmel.

„Kes te olete?" küsis ta.

„Minu nimi on Erich von Harben," vastas valge vang. Ohvitser raputas pead, olles ilmselt ärritunud. „Castra Sanguinariuses pole sellenimelist perekonda." „Kuid ma pole Castra Sanguinariusest." „Kuidas ei ole?" imestas ohvitser.

„Ta püüdis ka mind seda uskuma panna," lausus neeger, kes jutuajamist pealt kuulas.

„ Arvan, et pärast seda ta kuulutab, et ei olegi Rooma kodanik."

Just seda ta kinnitabki," tõendas pealik.

„Oota!" hüüdis ohvitser ärevalt. „Äkki oled sa Roomast?"

„Mä pole Roomast," kinnitas talle von Harben.

„On see võimalik, et Aafrikas on olemas valgeid barbareid?" hüüdis ohvitser. „Tõepoolest, sinu rõivad pole roomlase omad. Sa sarnaned barbariga, ehkki eitad seda. Olen kindel, et sa oled Castra Sanguinariusest."

„Arvatavasti salakuulaja," ütles ette Rufinus.

„Paraku mitte salakuulaja ja isegi mitte vaenlane," lausus von Harben.

Seejärel lisas naeratades:

„Olen barbar, kuid sõbralik barbar."

„Ja kes see on?" küsis ohvitser Gabulale viidates. „Sinu ori?"

„Mitte ori, vaid teener."

„Tulge kaasa," käskis ohvitser. „Tahan sinuga juttu ajada. Sa räägid huvitavaid asju, kuigi ma sind ei usu." Von Harben naeratas.

34

„Ma ei tee sulle etteheiteid," lausus ohvitser. „Viin su enda poole. Seal räägime."

Ohvitser andis korralduse, et Gäbula viidaks ajutiselt sõja-väevanglasse, ise viis ta von Harbeni oma koju.

Ohvitseri korter asus bastioni sissekäigu kõrval tornis ja kujutas endast väikest kehvalt sisustatud tuba vahtkonnaruumi kõrval, kus asusid sõdurid. Toas oli kirjutuslaud, pink ja paar rohmakat tooli.

„Võta istet," ütles ohvitser, kui nad olid sisse astunud. «Räägi endast. Kui sa pole Castra Sanguinariusest, kust sa siis oled? Kuidas sa siia sattusid?"

„Ma tulin Saksamaalt," vastas von Harben.

„Kas tõesti?" imestas ohvitser. „Seal elavad metsikud nõmedad barbarid. Nad ei räägi üldse Rooma keelt, isegi mitte nii nagu sina."

«Millal sa sakslastest barbareid viimati nägid?"

«Mina? Ma pole neid iialgi näinud, kuid meie ajaloolased tunnevad neid hästi."

‚Ja millal teie ajaloolased neist viimati kirjutasid?"

«See tähendab, kuidas millal? Neist räägib oma elulookirjelduses Sanguinarius ise."

«Sanguinarius? Millegipärast ei mäleta seesugust," ütles von Harben.

«Sanguinarius võitles saksa barbarite vastu 839. aastal Rooma ajaarvamise järgi."

«See tähendab tuhat kaheksasada kolmkümmend seitse aastat tagasi," märkis von Harben. «Loodetavasti sa nõustud, et sestsaadik on aset leidnud suured muudatused."

„Ei tea, mismoodi?" küsis ohvitser. «Sanguinariuse ajast peale on meil siin kõik endiseks jäänud, tema on aga juba tuhat kaheksasada aastat surnud. Ei või olla, et barbarid oleksid kas või mingil moel muutunud. Seesugust juhtub vaid Rooma kodanikega. Sa kinnitad, et tuled Saksamaalt. Ehk sattusid sa Rooma vangina ja võtsid

seal omaks tsivilisatsiooni, kuid sinu rõivad on kuidagi veidrad. Seesuguseid ei kanta Roomas ega mujal mulle teadaolevais paigus. Räägi kõigest järjekorras, ma kuulan."

«Minu isa on misjonärist arst Aafrikas," alustas von Harben. „Iga kord, kui ma tal külas käisin, kuulsin ma Kadunud Suguharust, kes kuulduste põhjal elab nendes mägedes. Pärismaalased

35

jutustasid salapäraseid lugusid valgesse rassi kuuluvatest inimestest, kes olid Viramvazi mägede põue elama asunud. Nad räägivad, et tegelikult elavad mägedes surnute hinged. Üldiselt tulin ma siia, et kontrollida, kuivõrd see vastab tõele. Kuid minu saatjad lõid kartma ja jätsid mind poolel teel maha. Minu juurde jäi ainult üks. Temaga laskusime kanjoni. Meid võeti otsekohe kinni ja toodi siia." Ohvitser vajus mõttesse.

«Võib-olla räägid sa tõtt," ütles ta pärast minutist pausi. «Sinu rõivad on hoopis teistsugused, kui Castra Sanguinariuses kantakse, ning sa räägid meie keelt niisuguse veidra aktsendi ja nii suure pingutusega, et kohe on selge. — see pole sinu emakeel. Tuleb sinu siiatulekust imperaatorile rääkida. Seniks viin su oma onu Septimus Favoniuse majja. Kui ta su juttu uskuma jääb, võib ta sind aidata, sest tal on imperaator Validus Augustuse õukonnas suur mõjuvõim."

«Oled väga lahke," ütles von Harben. «Ma vajan tõepoolest sõpra, kuna sinu maal, nagu ma näen, valitsevad keiserliku Rooma tavad. Rääkisin endast kõik, nüüd on sinu kord."

„Ei teagi, mida öelda," kohmetus ohvitser. „Mu nimi on Mallius Lepus. Olen Validus Augustuse sõjaväe tsentuurio. Kui oled tuttav Rooma kommetega, tahad arvatavasti küsida: kuidas nii, ainult patriits võib olla tsentuurio. Kuid selles nagu mõnes muuski asjas, ei järgi me Rooma reegleid. Sanguinarius lubab kõiki tsentuurioid pääseda patriitside klassi ja juba kaheksateist sajandit on patriitsid ühtaegu ka tsentuuriod. Seal ongi Aspar!" hüüdis Mallius Lepus, märgates tuppa astuvat ohvitseri. „Ta tuli mind välja vahetama. Annan talle valvekorra üle ja me läheme kohe minu onu Septimus Favoniuse poole."

VII. Rooma vang

Ahvide Tarzan heitis pilgu nurka pugenud Lukedile, siis kummardus välja vaatama ja kangestus.

Tema pilgule avanenud külatanuma lõigul sagisid odasid raputades sõdurid, aga ka surmani ehmunud naised ja lapsed. Mida võis see kõik tähendada?

Kõigepealt mõtles Tarzan, et bagegod tulid talle järele, kuid

36

samas adus, et küla oli tabanud õnnetus — nähtavasti oli pärismaalastele kallale tunginud võõras metslaste suguharu.

Missugune selle segaduse tõeline põhjus ka polnud, ei kestnud see kuigi kaua. Tarzan nägi, kuidas bagego suguharu igasse ilmakaarde laiali tormas, seejärel vilksatasid tema silme eest mööda tagaajajate tumedad kogud. Peagi lärm vaibus, kui mitte arvestada põgenike jalgade müdinat, mõnd järsku käsklust ja korrapäratuid hirmukarjatusi.

Pisut hiljem jõudis hüti ette kolm sõdurit, kes põgenike otsinguil külas ringi kolasid.

Hirmust peaaegu halvatud Lukedi hakkas üleni värisema ja, jäänud keeletuks, tõmbus nurgas kerra.

Tarzan istus, selg vastu tulpa, mille "külge ta oli aheldatud.

Teda nähes seisatas sõdurite peamees imestunult ja minutit paar arutas ägedalt midagi oma kaaslastega. Seejärel pöördus üks neist Tarzani poole tundmatus keeles, milles kõlas siiski midagi tabamatult tuttavlikku.

Siis märkas üks neist Lukedit, hüppas ta juurde ja tiris ruumi keskele. Sõdurid kõnetasid uuesti Tarzanit, saates kõnet peanoogutustega ukse suunas. Taibanud, et tal kästakse välja minna, näitas Tarzan vastuseks oma kaela ümber olevat ahelat.

Ligi astunud sõdur silmitses ahela küljes tabalukku, lausus midagi oma kaaslastele ja läks siis hütist välja.

Peagi naasis ta kahe kiviga, käskis Tarzanil maadligi kummardada, asetas tabaluku kivile ja hakkas teisega peale lööma, kuni lukk purunes.

Niipea kui Tarzan oli ahelaist vabastatud, aeti ta koos Luke-diga välja, kus ahvinimesel avanes lõpuks ometi võimalus vallutajaid nagu kord ja kohus silmitseda.

Küla keskel oli tihedasti kobaras koos umbes viiskümmend vangivõetud bagegot — mehi, naisi ja lapsi, kelle ümber kõndis sadakond heledanahalist sõdurit.

Tarzan polnud kunagi varem näinud ei tuunikaid, rinnatur-viseid, kiivreid ega sandaale, mida kallaletungijad kandsid, kuid sellest hoolimata tundusid need esemed talle ähmaselt tuttavad, nagu ka keel, milles need inimesed suhtlesid.

Kaalukad piigid ja vasakul puusal rippuvad mõõgad ei sarnanenud ühegi oda ega mõõgaga, mida Tarzan eales näinud oli, ja ometi ei lahkunud temast tunne, et need sõjariistad polegi talle nii võõrad. Nende mõistatuslike inimeste välimus jättis Tarzanile väga tugeva mulje.

37

Igaüks meist on kas või kordki kokku puutunud sellega, et midagi täiesti võõrast nähes tekib äkki tunne, nagu oleks sellega juba tegemist teinud, ehkki ei suuda öelda, millal, kus ja millistes oludes see juhtus.

Just selline tunne valdas praegu Tarzanit. Talle näis, et oli neid inimesi juba varem näinud ja nende kõnet kuulnud, ehkki teadis täpipealt, et niisugust asja ei saanud olla.

Järgmisel hetkel märkas ta endale lähenemas valget inimest samasuguses rõivastuses hagu sõduridki, ainult et kaunistusi oli rikkalikumalt.

Ahvide Tarzanile endalegi ootamatult leidis ta võtme mõistatuse lahendamiseks, sest see inimene oli täpne koopia Julius Caesari kujust, mis oli püstitatud Roomas Konservatooriumi väljakule ja oli otsekui mälestussamba aluselt maha astunud.

Niisiis olid tema ees roomlased. Ta oli sattunud imperaatori leegionäride kätte, ja seda tuhat aastat pärast Rooma langemist. Nüüd oli arusaadav, miks nende keel tuttav tundus. Omal ajal, püüdes kohaneda tsiviliseeritud maailmaga, kuhu saatus teda paisanud oli, oli Tarzan tundma õppinud mitmesuguseid teadusi, sealhulgas ka ladina keelt, kuid Caesari memuaaride lugemine ja Vergiliuse luuletuste õppimine ei võimaldanud tal keelt täielikult selgeks saada. Selle tõttu ei suutnud Tarzan ladina keeles oma mõtteid väljendada, pealegi oli ta täielikult unustanud sõnad ja pealiskaudseid teadmisi jätkus praegu vaid selleks, et kuulmise järgi keel ära tunda.

Tarzan silmitses tähelepanelikult Caesarit meenutavat valget inimest, seejärel tema saatjaskonda, kes koosnes mornidest suu-rekasvulistest leegionäridest, ja raputas pead, et lummust eemale tõrjuda. Muidugi on see kõik vaid unenägu. Kohe ärkab ta üles ja... Kuid siis nägi ta Lukedit, vangivõetud bagegosid, ootevalmis lõket, kus ta äärepealt oleks ära põletatud, ja tundis, et võõrad sõdurid on samasugune reaalsus nagu kõik muu.

Iga sõdur kandis lühikest ketti, mille otsas oli tabalukuga rauast kaelavõru. Lasknud need käiku, panid nad vangid lühikese ajaga üksteise järel ahelaisse.

Selle ajaga olid ilmselt ohvitseriauastmes valge mehega ühinenud veel kaks, kes olid riides samamoodi nagu esimenegi. Märganud Tarzanit, astus kolmik tema juurde. Hakkas sadama küsimusi. Ahvinimene raputas pead, näidates, et ei saa aru.

38

Andnud sõduritele korraldused valge vangi suhtes, ohvitser eemaldus.

Seejärel pandi Tarzanile kaela võru, kuid teda ei aheldatud vangide ühise keti külge. Tema kõrvale pandi leegionärist vangivalvur, kes võttis ketiotsa oma pihku.

Tarzan jõudis otsusele, et oli saanud sellise privileegi osaliseks oma nahavärvuse tõttu ja et valged ohvitserid ei soovinud valget meest neegritega kokku aheldada.

Peagi asusid vallutajad teele. Kõige ees sammus ohvitser tosina leegionäri saatel, nende järel venis rodu vange, käes kallaletungijate kokkuröövitud elusad kodulinnud. Voori lõpus tulid ülejäänud sõdurid, kes ajasid külarahvale kuulunud lehma- kitse- ja lambakarja.

Rühm suundus põhja, mägede jalamile, kust liikus põiki üles Viramvazi mäeaheliku läänenõlvade poole.

Tarzan kõndis vangistatud neegrite järel Lukedi kannul. „Mis inimesed need on?" küsis Tarzan pärast seda, kui voor oli korralikult liikvele läinud.

„Need on Viramvazi vaimud," vastas neeger. „Nad tulid omasugust päästma," lausus teine vang Tarzani poole kiigates. „Kui hea, et Niuoto ei jõudnud valget hukata, muidu poleks meile armu antud."

„Miš seal vahet?" sekkus kolmas. „Ma oleksin eelistanud, et mind oleks tapetud kodukülas, mitte aga vaimude riigis." „Võib-olla meid ei tapetagi," lausus Tarzan. „Sind muidugi ei tapeta, sina oled neile oma, kuid nad tapavad bagegod selle pärast, et söandasime sind vangis hoida."

„Kuid nad võtsid ka tema vangi," väitis Lukedi. „Kas te siis ei näe, et ta ei kuulu nende hulka? Ta ei saa isegi nende keelest aru."

Neegrid vangutasid umbusklikult pead. Nad olid kindlad, et Tarzan kuulub vaimude suguharusse, ja miski ei suutnud nende arvamust kõigutada.

Kahe tunni pärast pöördus rada järsult paremale, jõudes kitsa kaljuse läbikäigu juurde, mis lauspõõsastiku tõttu silmale nägematuks jäi.

Läbikäik oli nii kitsas, et käsi laiali ajades puudutas inimene sõrmedega kaljuseinu. Maad katsid teravad graniidikillud, raskendades edasipääsu, mistõttu kolonni liikumiskiirus vähenes järsult. Looklev rada ei kulgenud üles, vaid mäest alla. Üha kõrgemaks muutusid mõlemat kätt järsud nõlvad, kuni kadusid pimedusse.

39

Kõrgel hommikutaevas särasid tähed.

Tund hiljem peatus kolonn paariks minutiks, seejärel liikus edasi kaljusse raiutud kaarja võlvi alt läbi. Selle taga nägi Tarzan arvukat valvemeeskonda, kes jälgis saabujaid teraselt. Edasi paistis kõrge ruudukujuline lahtine värav, mis oli tehtud käsitsi tohutu jämedatest,puutüvedest.

Värava taga algas siledaks tambitud tee, mis kulges allapoole tihedasse tammikusse, kus kasvas ka akaatsiaid, plataane ja seedreid.

Mõne aja pärast andis ohvitser käsu peatuda väikeses külas. §elle moodustasid koonusekujulised hütid, kus elasid neegrid. Nad sarnanesid kõiges bagego suguharu neegritega, kuid relvastatud olid nad samasuguste odade ja mõõkadega nagu leegionäridki.

Kõigepealt käskisid leegionärid mustanahalistel vabastada enda jaoks hütid, mida viimased tegid ilmse vastumeelsusega, ning hakkasid külas võimukalt ja enesekindlalt peremeest mängima.

Siin anti vangidele portsjon teri ja kuivatatud kala. Neil lubati hagu korjata ja lõket teha, mida nad ka tegid, pärast seda istusid kõik tule ümber, ikka veel aheldatud ühe keti külge.

Kõrgel lehestikus lendles rohkesti Tarzanile tundmatuid linde, hulk ahve kriiskas siin-seal, kuid mitte nemad ei köitnud Tarzani tähelepanu, vaid hoopis röövijate käitumine ja välimus.

Veidi hiljem kukkus Tarzanile pähe tammetõru. Esialgu ei teinud ta sellest väljagi, kuni teine ja veel kolmaski tõru talle lagipähe potsatas.

Ajanud pea kuklasse, silmas ta väikest ahvi, kes oli otse tema pea kohal alumisel oksal koha sisse võtnud.

„Nkeema!" hüüatas Tarzan. „Kuidas sa siia said?"

„Ma nägin, kuidas sind koos gomanganidega ära viidi, ja tulin järele."

„Sa tungisid mägedes olevast käigust läbi?"

„Nkeema kartis, et kaljud vajuvad kokku ja litsuvad ta puruks," vastas loomake, «seepärast ronis ta tippu ja liikus mööda harja."

„Mine parem koju, Nkeema," soovitas Tarzan. „Mets on täis võõraid ahve."

„Neid ma ei karda," sõnas Nkeema. „Nad on väikesed ja kardavad Nkeemat. Ja pealegi on nad koledad, mitte niisugused nagu sümpaatne Nkeema. Ei, siin pole sugugi halb olla. Aga mida kavatsevad Ahvide Tarzaniga teha need võõrad tarmanganid?"

„Ma ei tea, Nkeema," vastas ahvinimene.

„Sel juhul lippab Nkeema Muwiro ja waziride järele."

„Esialgu pole vaja," ütles Tarzan. „Kõigepealt pean ma üles otsima ühe tarmangani. Siis saadan sind Muwirole sõnumit vii-ma.

Selle öö magasid Tarzan ja teised vangid maas lageda taeva all. Niipea kui oli pimedaks läinud, ronis Nkeema puu otsast alla, seadis end mugavalt oma peremehe kaisus sisse ja jäi tema juurde kogu ööks, tundes õnnejoovastust võimsa tarmangani lähedusest.

Ogonio, kes oli koos teiste bagegodega vangi võetud, lõi koidikul silmad lahti ja vaatas ringi. Laager virgus unest. Leegionärid hakkasid hüttidest välja tulema. Maas lamasid tema vangistatud kaaslased, sooja saamiseks tihedasti üksteise ligi pugenud, veidi kaugemal oli koha sisse võtnud valge mees, keda nad olid ise hiljuti pealik Niuoto külas vangis hoidnud.

Valget jälgides märkas Ogonio ühtäkki väikese ahvi pead, mis magaja kokkupandud käte vahelt oli välja pistetud. Loomake heitis väleda pilgu hütist väljunud leegionäridele, sööstis lähima puu juurde ja lendas üles kui püssist lastud.

Ogonio tõi kuuldavale summutatud karjatuse, millest ärkasid kõrval magavad vangid.

„Mis juhtus, Ogonio?" küsis üks neist.

„Minu esivanema vaim!" karjus see. „Ma nägin teda jälle. Ta ronis välja valge inimese Tarzani käte alt. Minu esivanema vaim needis meid ära selle eest, et hoidsime vangis valget meest, kelle nimi on Tarzan. Nüüd meid tapetakse ja süüakse ära."

Tema vestluskaaslane noogutas nõusoleku märgiks pead.

Pruukostiks anti vangidele sedasama toitu mis õhtusöögiks, pärast einetamist asus rühm uuesti liikvele mööda tolmust teed lõunasse.

Nii kõmpisid nad väsinult keskpäevani, möödudes küladest, mis sarnanesid sellega, kus nad olid ööbinud, siis keerasid itta suunduvale rajale. Pisut hiljem nägi Tarzan eespool sakiliste müüridega kõrget bastioni. Rada viis otsejoones värava juurde,

mille mõlemal poolel kõrgus torn. Bastioni piiras lai kraav, milles voolas aeglaselt vesi. Kraavist viis üle sild.

Enne sisenemist leidis aset lühike viivitus, kuni rühma peamees vahisõduritega läbi rääkis. Siis läksid leegionärid ja nende vangid hanereas väravast sisse ja Tarzan leidis end mitte enam algeliste hüttidega külast, vaid tugevate hoonetega linnast.

Väravale lähemal seisid ühekorruselised majad, mis nähtavasti olid püstitatud siseõue ümber, kust puud end päikese poole sirutasid. Kaugemal pika puiestee lõpus paistsid palju esinduslikumate ja kõrgemate hoonete piirjooned.

Puiesteel kõndides nägi Tarzan tänavatel ja majalävedel väga palju rahvast, mustanahalisi ja valgeid, kes kandsid enamjaolt rütmikaid ja keepe, kuna neegrid olid peaaegu alasti.

Jätnud selja taha üksikute poekestega elamukvartalid, jõudis kolonn keskusse, kus paiknesid jõukad ärid ja suurejoonelised ühiskondlikud hooned. Siin kohtas rohkem valgeid inimesi, kuid praegugi tundus neid olevat vähem kui mustanahalisi.

Linlased jäid seisma ning leegionäre ja nende vange uudistama, ristmikele kogunesid suured rahvahulgad, peamiselt lapsed hakkasid kolonni järel käima.

Ahvinimese pilgu eest ei jäänud varju asjaolu, et ta äratab suurt tähelepanu. Tarzan tundis, et inimesed räägivad üksteise võidu temast. Rahvahulgast esitatud küsimustele vastasid leegionärid napisõnaliselt, tunnetades enese väärikust. Kõikjalt pudenes vangide aadressil repliike, mis olid kohati üsna mürgised, kuivõrd Tarzan otsustada suutis.

Oma lühikese linnas viibimise aja jooksul jõudis Tarzan järeldusele, et siinsed neegrid olid teenrid, kui mitte orjad, et heledama nahaga inimesed moodustasid sõdurite ja kaupmeeste kihi, päris valged patriitside ja aristokraatide klassi.

Mõne aja pärast keeras rongkäik vasakule ja jõudis peagi suure ümmarguse hoone juurde, mis oli ehitatud kuubikujulistest graniitplokkidest. Hoonesse pääses võlvitud sissekäikude kaudu. Hoone ümber kõrgusid kaunid sambad, moodustades teise korruse tasandil lahtiste galeriide rea. Neid silmitsedes märkas Tarzan, et ehitisel polnud katust. Sellest järeldas ta, et kõrge müüri taga asub areen, sest ehitis meenutas väga Rooma Colosseumi.

Leegionärid astusid laia madala võlvi alla ja juhtisid vangid

mööda koridoride labürinti trepi juurde. Siin laksid nad mööda graniitastmeid alla pikka pimedasse maa-alusesse koridori, kus seinas paistis rodu kitsaid raskete raudtrellidega suletud ukseavasid.

Vangid tõugati neljakaupa kongidesse, uksed suleti. Tarzan sattus koos Lukedi ja veel kahe bagegoga kitsasse pugerikku, mis oli ehitatud üleni graniitplokkidest. Ukse vastas seinas oli tilluke aken, kustkaudu immitses umbset õhku ja tuhmi valgust.

Uks kõmatas kinni, ükskõikselt kolksatas raske riiv ja vangid, jäänud omapead, hakkasid rahutusega mõtlema oma edasisele käekäigule.

VIII. Castrum Mares

Castrum Mare lõunavärava vahiteenistuse ülem Mallius Lepus juhtis von Harbeni oma korterist välja, kutsus sõduri ja käskis Gabula kohale tuua.

„Tuled kaasa minu külalisena, Erich von Harben," kuulutas Mallius Lepus. „01en valmis vanduma, et Septimus Favonius on mulle, sellise üllatuse eest tänulik. Tema lõunasöögid kutsutud külalistele on uute meelelahutuste puudumise tõttu igavaks muutunud. Ta on ammugi ammendanud siinsed võimalused. Asi läks isegi nii kaugele, et ta palus aukülaliseks ühe neegripealiku läänepoolsest metsast, kord kutsus

kohaliku aadli vaatama suurt ahvi. Nüüd õn tema sõpradel suur õnn tutvuda barbarite pealikuga Saksamaalt. Sa oled ju pealik, eks?"

Von Harben kavatses juba vastata, kuid Mallius Lepus peatas teda läbematu žestiga.

„ Muide, see polegi tähtis. Sind esitletakse kui pealikut, mina ei taha midagi teada, et mind hiljem valetamises ei süüdistataks."

Von Harben naeratas, märkides endamisi, et inimloomus on kogu maailmas ja kõigil aegadel alati ühesugune.

„Ja siin ongi su ori," ütles Mallius. „Septimus Favoniuse majas saad endale teised orjad, kui tahad, aga oma — see on sootuks teine asi."

Jah," lausus von Harben. „Gabula on minusse väga kiindunud. Ma ei tahaks, et meid lahutataks."

43

Mallius viis von Harbeni suure hütiga sarnaneva pika hoone juurde, mille katuse all hoiti kandetoole. Tasus Malliusel oma nägu näidata, kui kaheksa neegrit haarasid kandetooli, tõttasid jooksujalu hoovi ja jäid oma isanda ette seisma.

„ Oleks huvitav teada, milliseid kandetoole suursugused roomlased praegu kasutavad. Usun, et minu omad pole halvemad, aga mis sina arvad?" küsis Mallius.

„ Vaata, teie ajaloolase Sanguinariuse kirjeldatud Rooma ajast saadik on sõna tõsises mõttes kõiges aset leidnud märkimisväärsed muudatused. Nendega võrreldes on kandetool köömes."

„Olen kindel, et kandetoolide kuju pole eriti palju muutunud," katkestas teda Mallius. „Ma ei usu mingi hinna eest, et patriitsid oleksid lakanud neid kasutamast."

„Nende kandetoolid sõidavad ringi ratastel," ütles von Harben.

„Uskumatu!" hüüatas Mallius. „See on ju selge piin — rappuda mööda konarlikku munakivisillutist ja külatänavaid suurtel puuratastel, mida kasutatakse härjarakendeis. Ei, Erich von Harben, ma ei saa sinu sõnu uskuda."

„ Nüüdisajal ei sillutata linnatänavaid enam munakividega, tänavad on täiesti siledad. See käib ka külade kohta. Rooma tänaste kodanike kandetoolid veerevad väikestel pehme kattega ratastel sujuvalt ja kiiresti. Kusagil pole enam jälgegi suurtest puuratastega veokitest, millistest räägid sina, Mallius Lepus."

Ohvitser andis kandjatele käskluse ja need hakkasid nobedasti jooksma.

„ Kinnitan sulle, Erich von Harben, et kogu Roomas ei leidu kiiremat kandetooli kui minul," lausus Mallius uhkelt.

Ja millise kiirusega me praegu liigume?" küsis von Harben.

„Üle kaheksa tuhande sammu tunnis," hooples Mallius.

„Kuid ratastel kandetoolile pole ka viiskümmend tuhat sammu tunnis kaugeltki piir," kuulutas von Harben. „Me kutsume neid autodeks."

„Sa äratad tähelepanu!" hüüdis Mallius von Harbenile õlale laksatades. „Tabagu mind Zeusi välgunool, kui Septimus Favoniuse külalised ei ütle, et ma olen avastanud tõelise ime. Sa vaid teata neile, et täna võivad kandjad Roomas joosta kiirusega viiskümmend tuhat sammu tunnis ja sulle aplodeeritakse kärarikkalt kui suurimale koomikule ja valevorstile, kes iganes on Castrum Maresse ilmunud."

44

Von Harben puhkes südamest naerma.

„Kuid sa pead möönma, sõber, et ma ei kinnitanud sugugi, nagu jookseksid just kandjad sellise kiirusega," tuletas ta Malliusele meelde.

„Kas sa siis ei rääkinud, et kandetool liigub niisuguse kiirusega? Või kandjad ei toimetagi neid enam edasi? Võib-olla hakati inimeste asemel ette rakendama

hobuseid? Aga kust võetakse hobused, kes suudavad joosta viiskümmend tuhat sammu tunnis?"

„Ei hobused ega inimesed puutu üldse asjasse. Tänapäeval saadakse läbi ilma nendeta, Mallius," laUsus von Harben. - Pehmetele patjadele nõjatunud, oli ohvitser naerust nõrkemas.

„Ega siis muud kui kandetoolid on õhus lendama hakanud," lausus ta naljatleval toonil. „Oo, Herakles! Ilmtingimata jutusta sellest Septimus Favoniusele. Kinnitan sulle, et ta satub sinust vaimustusse."

Nad jõudsid suurele alleele, mille ääres kasvasid põlispuud. Sõidutee oli mullast ja seda kattis paks tolmukiht. Tee ääres seisvaid maju ühendas kõrge müür, nii et allee mõlemad pooled kujutasid endast kivist lausmassiivi, mida katkestasid võlvid, uhked väravad ja klaasideta väikesed trellitatud aknad.

„On need elumajad?" küsis von Harben, osutades mööda-vilksatavatele hoonetele.

„On küll," vastas Mallius.

„ Tugevate väravate ja trellitatud akende järgi otsustades on linnas rohkesti kurjategijaid," kommenteeris von Harben. Mallius raputas pead.

„Ei arvanud ära," väitis ta. „Castrum Mares pole peaaegu üldse kurjategijaid. See, mida sa näed, on kaitserajatised orjade ülestõusu või barbarite vallutusretke puhuks. Linna asutamise ajast peale on seda mitu korda juhtunud, seepärast püüame ehitustööde juures kõike ette näha ja võtame kasutusele ettevaatusabinõud. Kuid isegi kõige selle juures ei lukusta me ööseks väravaid, sest meil pole vargaid ega kurjategijaid, kes ohustaksid meie inimeste elu. Kui inimene on teise vastu pahateo korda saatnud, peab ta ootama õiglast karistust, aga kui inimese südametunnistus on puhas, pole tal midagi karta."

„Ei suuda kujutleda linna kurjategijateta," lausus von Harben. „Kuidas on see võimalik?"

„Väga lihtsalt," vastas Mallius. „Kui Onus Asta üles tõusis ja 935. aastal Rooma ajaarvamise järgi Castrum Mare asutas, sigines Castra Sanguinariusse nii palju röövleid, et ükski linna-elanik ei julgenud õhtul relvastatud kaitseta välja minna. Inimesed ei tundnud end turvaliselt isegi omaenda kodus. Ja Onus Asta, kes sai esimeseks Ida imperaatoriks, vandus, et Castrum Mares ei ole ühtegi kurjategijat. Ta andis välja väga karmid seadused, mille järgi vargaid ja mõrvareid ootas surmanuhtlus. Tõtt öelda ei karistanud Onus Asta seadused üksnes kurjategijaid, vaid ka kõiki nende perekonnaliikmeid. Selle tulemusena ei jäänud meile ühtegi pahelise pärilikkusega inimest. Paljud pidasid Onus Astat julmaks türanniks, siiski näitas aeg, et tema otsused olid targad. Ja loomulikult võib kurjategijate puudumist seletada sellega, et Onus Asta seadused takistasid uute seaduserikkujate tekkimist. Röövimised ja tapmised on nüüd nii haruldaseks muutunud, et kui midagi niisugust peakski juhtuma, tuleb kogu linn väljakule, et viibida kurjategija ja tema perekonna hukkamise juures."

Jõukamate majade, piirkonda jõudnud, peatusid kandjad nikerdustega ukse ees. Mallius ja Erich ronisid kandetoolist maha. Malliuse käsul avas ori ukse ja von Harben läks oma uue sõbra järel üle sillutatud hoovi aeda, kus puu varjus madala laua ääres istus tugeva kehaehitusega eakas mees.

Von Harbenit valdas tugev erutus, nähes Rooma antiikset tindipotti, pilliroosulge ja pärgamendirulli, mida mees kasutas niisuguse loomulikkusega, nagu polekski nende igapäevasest tarvitamisest möödunud tuhat aastat.

„Tere, onu!" teretas Mallius.

Mees ei jõudnud ümber pööratagi, kui Mallius jätkas:

„Tõin sulle unikaalse külalise. Temasugust pole olnud ühelgi Castrum Mare elanikul kogu linna ajaloo vältel. Saa tuttavaks — Erich von Harben, barbarite pealik kaugelt Saksamaalt."

Seejärel pöördus ta von Harbeni poole:

„Minu lugupeetud onu Septimus Favonius."

Septimus Favonius tõusis püsti, tervitas von Harbenit külalislahkelt ja ühtaegu varjamatu üleolekuga, sest ei pidanud barbarit, olgu ta isegi pealik ja külaline, võrdväärseks enda kui Rooma kodanikuga.

Mallius jutustas lühidalt onule sellest, kuidas ta oli von Har-beniga kohtunud. Septimus Favonius nõustus kõhklemata

46

külalisele peavarju andma ning seejärel palus Malliusel von Har-beni oma tuppa juhatada ja talle uued rõivad selga anda.

Tund aega hiljem, habe maha aetud ja riides nagu Rooma noor patriits, sammus von Harben tähtsalt Mallius Lepuse eluruumi.

„Mine aeda," ütles Mallius. „Ma riietun ümber ja tulen siis."

Minnes läbi Septimus Favoniuse maja, silmitses von Harben imestunult hoone arhitektuuris ja sisustuses valitsevat tavatut stiilide virvarri. '

Seinad ja sambad järgisid kreeka arhitektuuri lihtsamaid jooni, vaibad, tapeet ja seinavoolitised kõnelesid selget keelt Ida ja Aafrika mõjust. Kui viimane oli täiesti arusaadav, siis kust võisid siia tungida Ida motiivid, kui Kadunud Suguharul polnud paljude sajandite vältel mingisuguseid sidemeid välisilmaga peale bagego suguharu?

Aeda jõudnud, põrkas von Harben kokku Rooma ja metsiku Aafrika järjekordse segunemisega: peahoone katus oli kaetud katusekividega, kuna juurdeehitiste! olid õlgkatused, väike maja aiasügavuses meenutas bagegode hütti.

Septimus Favoniust aiast leidmata kasutas von Harben aega ringivaatamiseks. Aeda läbisid käänulised liivatatud rajad, mille ääres kasvasid põõsad, lilled ja põlispuud.

Haaratud pilgule avanevast ilust, astus von Harben erutatult edasi. Ta möödus ringiga kõrgest dekoratiivpõõsast ja sattus ootamatult silm silma vastu noore neiuga.

Võõrast nähes neiu üllatus ja ajas silmad suureks. Nad tardusid paigale, silmitsedes teineteist tähelepanelikult, ja von Harben mõistis, et polnud eales näinud sellist kaunitari.

Vaikuse katkestas tütarlaps.

„Kes sa oled?" küsis ta tasa.

„Olen võõramaalane," vastas von Harben. „Anna andeks, et rikkusin su üksiolekut. Mulle paistis, et aias pole kedagi."

„Kes sa oled?" kordas neiu. „Näen sind esimest korda."

„Minagi pole varem näinud sinusugust tütarlast," lausus von Harben. „Ehk näen sind unes? Võib-olla polegi sind üldse ole-' mas, sest tundub uskumatu, et sinusugune võiks reaalsete asjade maailmas olemas olla."

Tütarlaps punastas.

„Sa pole Castrum Marest," sõnas ta. „Seda on kohe näha."

Tema hääletoon muutus kuivaks ja üleolevaks.

47

„Kas sa solvusid?" muutus mees kurvaks. „Andesta. Ma ei tahtnud. Sind nähes läksin lihtsalt ootamatusest ähmi täis."

„Kas siis niimoodi käitutakse?" heitis neiu talle ette. „Kuid su silmad naeravad."

„Sa siis andestad mulle?"

«Kõigepealt vasta, kes sa oled ja mis sind siia tõi. Pean teadma, oled sa vaenlane või barbar!"

Von Harben puhkes naerma.
„ Mallius Lepus, kes mind siia kutsus, kinnitab, et olen barbar, aga kui see nii ka pole, olen ma tema onu Septimus Favoniuse külaline."
Neiu kehitas õlgu.
„Mind see ei üllata. Minu isa on kuulus külalislahkuse poolest."
„Sa oled siis Favoniuse tütar?"
„Olen küll," vastas neiu.
„Nüüd räägi endast."
„Minu nimi on Erich von Harben. Olen Saksamaalt," vastas noormees.
„Saksamaa!" hüüatas neiu. „Sellest maast kirjutasid Caesar ja Sanguinarius. Sinu kodumaa on arvatavasti siit väga kaugel?"
„Praegu tundub ta mulle kaugem kui iialgi varem," ütles von Harben. „Tuhanded miilid pole midagi võrreldes sajanditega, mis meid lahutavad."
Neiu kibrütas laupa.
„Ma ei mõista," ütles ta.
„Täiesti loomulik," tähendas von Harben, „ja see pole sinu süü."
„Sa oled muidugi pealik?"
Von Harben ei nakanud neiu arvamust kummutama. Tema nähtud patriitside käitumine kõneles sellest, et Castrum Mares on maksvad kindlapiirilised sotsiaalsed erinevused. Nii seati tavaline barbar tiitliga barbarist tunduvalt madalamale. Oma rahvusliku kuuluvuse pärast uhkust tundes nägi von Harben selgesti vahet Caesari ajastu Euroopa barbarite ja nende kahekümnenda sajandi haritud järeltulijate vahel, kuid tunnetas sedagi, et ta ei suuda mingi hinna eest veenda neid inimesi selles, et nende ajaloo kirjutamise ajast peale Olid aset leidnud hämmastavad muudatused. Pealegi tabas ta end sellelt, et on võlutud kaugest möödanikust pärit kaunitari imeilusatest silmadest ja saledast kehast.
48
„Favonia!" püüdis von Harben tema nime ära arvata. Neiu vaatas küsivalt talle otsa.
„Milline imeline nimi," lausus noormees. „Ma pole iialgi varem sellist kuulnud."
„Sulle meeldib minu nimi?" „Väga. Tõsijutt!"
Neiu nägu tõmbus pilve. Tal õlid ilusad kitsad kulmud, laup aga kõneles ärksast mõistusest, mis samuti paistis tema silmade ilmest, käitumisviisist ja kõnest.
„On tore, et sulle mu nimi meeldib, kuigi ma ei saa aru, miks peaksin selle üle rõõmustama. Sa kinnitad, et oled barbar, aga käitud ja näed välja nagu patriits, kuigi võhivõõra tütarlapse suhtes pead end ülal jultunult. Olgu pealegi, esimene kord annan andeks."
„Tõotan käituda barbari kombel," naljatas von Harben saamatult. „Aga võib-olla ma olengi barbar? Võib-olla andestad sa mulle veel kord, kui ütlen, et oled ilusam kõigist neidudest, keda ma iganes kohanud olen, ja ainus, keda ma võiksin..."
Ta takerdus.
„Võiksid mida?"
„ Isegi barbaril pole sünnis rääkida seda, mida ma nüüdsama ütlesin tütarlapsele, keda tunnen kaksteist minutit."
„Kes sa ka poleks, ilmutad sa erakordset läbinägelikkust," lausus irooniline hääl von Harbeni selja taga.
Tütarlaps lõi imestunult silmad üles, von Harben pöördus järsult ümber. Ei tema ega tütarlaps polnud märganud kõrvalise inimese juuresolekut. Von Harben nägi keskmist kasvu tumedajuukselist peenutsevate maneeridega noorukit, kes kandis tuunikat ja seisis, käsi puusal rippuva mõõga,pidemel. Tema näole oli tardunud von Harbenile adresseeritud vaenulik irvitus.

„Kes ta on, see sinu barbarist semu?" kõnetas ta Favoniat.
„Erich von Harben, Septimus Favoniuse külaline," vastas neiu kõrgilt.
Von Flarbeni poole pöördunud, lausus ta:
„See on Fulvius Fupus, kes kasutab Septimus Favoniuse külalislahkust nii sageli, et peab oma kohuseks tema külalist kritiseerida."
Fupus punastas.
„Palun vabandust," ütles ta, „kuid siin käib nii kirev publik,
49
et kerge on kimpu jääda. Viimane külaline oli minu mäletamist mööda ahv, enne teda kutsuti külla barbar, üks lähiküla neeger. Nagu näete, muutuvad külalised siin aina põnevamaks ja ma olen kindel, et barbar Erich von Harben ei kujuta erandit reeglist."
Tema toon oli nii sarkastiline ja õel, et von Harben suutis end suurivaevu tagasi hoida.
Õnneks astus sel hetkel ligi Mallius Lepus ja von Harbehit esitleti Favoniale ametlikult. Sellest silmapilgust alates lakkas Fulvius Fupus von Harbenile tähelepanu osutamast ja pühendus täielikult Favoniale. Nende vestlusest adus von Harben, et noorte vahel valitsevad sõbralikud suhted, sealjuures küllaltki lähedased, ja jõudis järeldusele, et Fupus on Favoniasse armunud.
Ja von Harben tegi veel ühe avastuse: ta ise oli Favoniasse armunud. Armunud kirglikult, mida temaga varem polnud juhtunud. Ta isegi hakkas vihkama Fulvius Fupust, keda veerand tundi tagasi üldse ei tundnudki, selle pärast, et see vaatas Favoniat varjamatu jumaldamisega.
Peagi ilmus Septimus Favonius, kes pani ette minna termidesse, mille peale Mallius Lepus sosistas von Harbenile, et tema onu põleb soovist näidata oma tuttavatele uut külalist.
Termid asusid uhkes hoones, mille ette kogunesid kutsutud külalised.
Teenrid saatsid saunalised riietusruumi, mehed hoone ühte, naised teise otsa.
Palavasse ruumi sattunud, riietus von Harben lahti, mille järel tema keha võiti lõhnavate salvidega, seejärel viidi ta väga kuumaks köetud ruumi. Sealt siirdus ta koos teiste meestega saali, kuhu kogunesid mehed ja naised. Saali keskel oli bassein, mille ümber oli pandud rohkesti poleeritud graniidist pinke.
Frigaatori — termide jahutusruumi puhtasse värskesse vette sukeldumisest juba ette mõnu tundes ei ihaldanud von Harben sugugi vähem nautida basseinis aeglaselt ringi ujuva Favo-nia seltsi.
Alustanud kaugelt hoojooksu, hüppas von Harben meiser-likult vette ja jõudis paari tõmbega tütarlapse juurde. Pealtvaatajate hulgas puhkesid kiiduavaldused, mille von Harben kõrvust mööda laskis, sest tal polnud aimugi, et Castrum Mare elanikud polnud vettehüppeid näinud.
50
Frigaatorisse sisenenud Fulvius Fupus muigas põlglikult, nähes von Harbeni hüpet ja kuuldes kiiduavaldusi. Sellist asja nägi ta esimest korda, kuid otsustas, et suudab hõlpsasti sedasama teha, trumbates üle barbari ja tõstes oma mainet patriitside silmis, Favoniast rääkimata.
Von Harbertit matkides jooksis ta basseini äärde, tõukas end lahti ja kukkus alla, plartsatades kõhuli, millest tal hing kinni jäi.
Õhku ahmides vedas ta end suurivaevu basseini servani, kus veega üle pritsitud patriitsid teda naeruga vastu võtsid. Häbist punetades heitis ta von Harbenile vihkava pilgu, ronis basseinist välja, tige nagu kurat, ja tormas riietusruumi.
Juba lähedki ära, Fupus?" küsis noor patriits lahti rõivas-tudes.

Jah," turtsatas Fupus.
„ Kuulsin, et tulid koos Septimus Favoniuse ja tema uue imetabase külalisega. Mida ta endast kujutab?"
„ Ütlen seda sulle, Caecilius Metellus. Selle inimese nimi on Erich von Harben. Ta esineb Saksamaa pealiku pähe, kuid ma ei usu teda."
„Kes ta siis sinu arust on?" küsis Metellus ükskõikselt. Fupus astus talle üsna lähedale.
„ Oletan, et ta on salakuulaja Castra Sanguinariusest," sosistas ta, „kuid teeskleb barbarit." ,
„Ent rahva seas räägitakse, et ta kõneleb suurivaevu meie keelt."
„Ta veab meid ninapidi," ütles Fupus. Metellus vangutas pead.
„Septimus Favonius pole rumal. Teda juba ninapidi ei vea," lausus ta.
„ Ainult üks inimene võib tõde kindlaks teha. Lähen otsemaid tema juurde."
„Keda sa silmas pead?" küsis Metellus.
„yalidus Augustust, Ida imperaatorit."
„Ära tembuta, Fupus," püüdis Metellus mõtet maha laita. „ Parimal juhul tehakse sind naerualuseks. Või oled unustanud, et imperaator tunneb Septimus Favoniuse vastu poolehoidu?"
«Võimalik. Aga ma tean ka seda, et Septimus Favonius on sõbralikes suhetes imperaatori vennapoja Cassius Astaga, keda Validus Augustus süüdistas reetmises ja kelle ta maalt välja
51
saatis. Tuleb imperaatorile selgeks teha, et kuulu järgi on Cassius Asta põgenenud Castra Sanguinariusse ja et Erich von Harben on tema salaagent."
Caecilius Metellus naeris.
„Mis siis ikka, eks tee end naerualuseks, kui sa muidu kuidagi ei saa."

IX. Lääne imperaator

Tarzan kükitas põrandal, nõjatudes seljaga vastu seina, ja silmitses nukralt läbi aknaava tähti. Metsiku looduse lapsena, kes ei kannatanud enda suhtes vägivalda, elas ahvinimene pealesunnitud vangipõlve teravalt läbi nagu iga teinegi puuri sattunud metsloom. Kuid inimmõistust omavana kannatas ta palju rängemini kui alamad loomad.
Lukedi ja teised kaasvangid magasid juba ammu, Tarzan aga muudkui silmitses taevatähti, kadestades nende vabadust, kuni kuulis tasast häält areeni poolt, mis asus kongi avatud aknaga ühel tasapinnal.
Väljast kostsid kellegi ettevaatlikud sammud, mida summutas areeni kattev liiv. Natukese aja pärast ilmus taeva taustale aknasse tuttav vari.
Tarzan naeratas ja sosistas vaevalt kuuldavalt nime. Järgmisel hetkel lipsas Nkeema trellide vahelt läbi, hüppas põrandale ja põimis pikad lihaselised käed isanda kaela ümber.
„Lähme ometi koju," anus Nkeema. „Mispärast istud sa maa all selles pimedas augus?"
„Kas sa nägid puuri, kus hoiti kuldlõvi Jad-ba-jad?" küsis Tarzan.
„Nägin küll," vastas Nkeema. „
„Jad-bal-ja poleks välja saanud, poleks me puuri avanud, seletas Tarzan. „Ka mina sattusin puuri ega pääse välja enne, kui uks avatakse."
„Ma toon siia Muwiro ja tema gomanganid teravate keppdega," ütles Nkeema: „Nad lasevad su välja."

„Ei, Nkeema," väitis Tarzan. „Mul tuleb endal, välja pääseda, Muwiro ei jõua appi. Ja kui ta ka jõuaks, langeksid paljud minu vaprad wazirid siin tapluses koos Muwiroga.”

52

Mõne aja pärast uinus Tarzan ühes Nkeemaga, kes oli talle sülle roninud, aga kui ahvinimene ärkas, polnud Nkeemast enam jälgegi.

Hommikul avati uks ja kongi sisenesid sõdurid. Nende hulgas oli noor ohvitser mustanahalise orja saatel. Ohvitser kõnetas Tarzanit kohalikus murdes, kuid ahvinimene raputas eitavalt pead, näidates, et ei saa aru. Siis ütles valge midagi orjale ja see küsis bagego murdes, kas vang mõistab teda.

Jah," vastas ahvinimene.

Siis alustas ohvitser ülekuulamist.

„Kes sa oled, valge mees, ja mis tõi sind bagegode külla?" küsis ohvitser.

„Olen Ahvide Tarzan," seletas vang. „Ma otsisin ühte valget meest, kes jäi nendes mägedes kadunuks. Kaotasin mäenõlval tasakaalu, kukkusin ja kaotasin teadvuse. Nii võtsid mind kinni bagegod, siis tungisid nende külale kallale teie omad ja leidsid mind sealt. Nüüd sa tead, kes ma olen, ja loodan, et lased mu vabaks."

«Mispärast?" küsis ohvitser. „Oled sa siis Rooma kodanik?"

„Muidugi mitte," vastas Tarzan. „Aga mis see siia puutub?"

„Et sa pole Rooma kodanik, siis oled sa tõenäoliselt vaenlane. Kes võib kinnitada, et sa pole Castrum Marest?"

Tarzan kehitas õlgu.

„ Kuidas sulle selgeks teha, et ma isegi ei tea, mis tähendab Castrum Mare?"

„Sa räägid niimoodi selle pärast, et tahad meid ninapidi vedada," ütles ohvitser. .. Oleksid võinud vähemalt teeselda, et ei oska meie keelt. Kuid sa veel näed, et meid pole kerge petta. Me pole tobukesed, nagu Castrum Mares arvatakse."

„Mis see Castrum Mare on ja kus see asub?" küsis Tarzan.

Ohvitser itsitas.

„Oled osav poiss," lausus ta.

„Sa kinnitad, et mul ei lähe korda teid petta. Püüa mind kas või hetkekski uskuda ja vasta mu küsimusele." „Küsi!"

„Kas siia on hiljuti tulnud keegi valge mees? Ma otsin teda."

„ Mitte ükski valge pole tulnud siia maale sellest päevast alates, kui Marcus Crispus Sanguinarius tuhat kaheksasada kakskümmend kolm aastat tagasi viis kümnenda leegioni kolmanda rühma barbarite vastu."

53

„See tähendab, et sa oleksid teadnud mis tahes võõramaalase ilmumisest?" küsis Tarzan.

Jah, kui jutt on Castra Sanguinariusest," vastas ohvitser. „ Teine asi, kui ta oleks tulnud Castrum Maresse idast. Hakka nüüd end liigutama. Mind ei saadetud siia sinu küsimustele vastama, vaid et viia sind selle juurde, kes neid sulle esitama hakkab."

Ohvitseri käskluse peale viisid teda saatvad sõdurid Tarzani vangikongist välja ja juba tuttavat koridori pidi väljapääsu poole. Nad käisid linna tänavail maha rohkem kui miili ja jõudsid siis aukartustäratava hoone juurde, mille ees olid valves kaardiväelased. Nende toredad turvised, kiivrid ja kiivritel olevad harjad osutasid sellele, et see oli eliitkorpus.

Tarzanile näis, et turvised ja kiivrid olid tehtud kullast. Mitmevärvilised kivid ja peen nikerdus kaunistasid mõõgapidet ning -tuppe. Toretsev rõivastus lõppes punase keebiga.

Tarzan juhiti aega viitmata hoonesse, siis mööda laia paljude ustega koridori suurde ristkülikukujulisse saali, mille seinte ääres kõrgusid majesteetlikud sambad. Saali sügavuses pjedestaalile paigutatud hiigelsuures tugitoolis istus uhkelt kogukas mees.

Siin viibis rohkesti inimesi, kes kandsid värvikatele tuunikatele ja turvistele pealetõmmatud maalilisi eredaid keepe. Mõni oli riietatud lihtsasse, peamiselt valgesse vabalt langevasse toogasse. Orjad, virgatsid ja ohvitserid muudkui jooksid edasi-ta-1 gasi ülesandeid täites. Tarzani saatevalvurid eemaldusid sammaste taha ja jäid sinna seisma.

„Kus me oleme?" küsis Tarzan tõlgilt. „Kes on see mees?"

„ Oleme imperaatori troonisaalis, see on imperaator Sublatus ise."

Tarzan jälgis toimuvat uudishimuga. Igast seisusest inimesed astusid kordamööda trooni juurde, pöördudes imperaatori poole, ja kuigi Tarzan ei mõistnud, millest oli jutt, näis talle, et kõik palusid temalt midagi.

Külastajate hulgas oli patriitse, tumedanahalisi kaupmehi, barbareid, eksootilises rõivastuses neegreid ja isegi orje.

Imperaator Sublatus oli aukartustäratava välimusega. Valgel linasel tuuhikal toretses kullast turvistik, õlgadelt langes alla keisrite purpurtooga, jalad olid kängitsetud valgetesse kuldpan-naldega sandaalidesse. Laubale seotud linane tikandiga pael oli tema kõrge seisuse ainus tunnusmärk.

54

Siis astus ligi kõigi eelduste kohaselt tseremooniameister ja, pöördunud Tarzani Colosseumist kohale toimetanud ohvitseri poole, küsis:

„Kas sina oled Maximus Praeclarus?"

„Olen," vastas ohvitser.

„Esitle end koos vangiga."

Trooni ette jõudnud, ei hakanud Tarzan ootama, millal teda kõnetatakse, vaid ütles bagegost tõlgi poole pöördudes:

„Küsi Sublatuselt, mispärast mind kinni võeti, ja ütle talle, et ma nõuan kohe enda vabastamist."

Neeger taganes kohkunult.

„Tee, mis sulle öeldi!" käskis Tarzan.

„Mis ta ütles?" küsis Sublatus tõlgilt.

„Ma kardan imperaatorile ta sõnu korrata," vastas neeger.

„Ma käsin sind!" ütles Sublatus.

„Ta küsib, miks ta kinni võeti, ja nõuab vabakslaskmist."

„Kes ta selline on, et käsutab imperaatorit?" karjus Sublatus vihaselt.

„Ütle talle," lausus Tarzan pärast imperaatori sõnade tõlkimist, „et ma olen Ahvide Tarzan ja kui mu nimi on temale uudis, nagu tema nimi mulle, siis leian ma mooduse end näidata. Ütle veel, et nagu tema, nii olen ka mina harjunud nõudma oma käskude täitmist."

„Viige see häbematu minema," ägestus imperaator, kui oli tõlgi ära kuulanud.

Sõdurid kahmasid Tarzanist kinni, kuid ta rebis end järsult nende käest lahti.

„Ütle talle," lausus ahvinimene võimukalt, „et valge inimesena nõuan ma valgelt inimeselt oma küsimusele vastust. Ütle talle, et ma tulin siia kui sõber ega lahku sellest ruumist enne, kui mulle on osutatud väärilist vastuvõttu, sest mul on selleks õigus."

Kui ta sõnad olid tõlgitud, muutus imperaator näost sama värvi nagu ta keisrimantel.

«Koristage ta ära!" kisendas Sublatus. «Kutsuge kohale valvurid. Maximus Praeclarus panna raudu selle eest, et lubas vangil Sublatust solvata."

Kaks sõdurit haaras Tarzanist pahemalt ja paremalt kinni, kuid ta raputas nad enda küljest maha sellise jõuga, et sõdurid

55

põrkasid peadpidi kokku ja, kaotanud teadvuse, kukkusid põrandale.

Kassi osavusega hüppas ahvinimene pjedestaalile, kus troonis imperaator Sublatus. Ootamatusest segadusse sattunud jäid sõdurid kohmitsema ega jõudnud kaitsta imperaatorit järcm nud teotusest. Sublatusel rinnust kinni haaranud, rebis Tarzan ta tugitoolist välja, sundis sooritama õhus ringi, pärast seda kahmas ühe käega kraest, teisega turvistiku alaäärest ja tõstis enda ette, varjates end imperaatoriga otsekui kilbiga. Sõdurid, kes odadega juurde hüppasid, ei julgenud sõjariistu käiku lasta, kartes täiest kõrist röökivat Sublatust haavata.

„Ütle neile, et kui mind takistatakse teeni jõudmast, käänan ma imperaatori kaela kahekorra," sõnas Tarzan bagegost tõlgile. „Las Sublatus käsib neil eemale minna. Kui ta kuuletub, lasen ta vabaks niipea, kui siit välja pääsen, kui ei, süüdistagu iseennast."

Kui Tarzani sõnad said tõlgitud, käskis Sublatus neid keisrikojast otsekohe välja lasta. Tõstnud imperaatori kõrgele pea kohale, hüppas Tarzan pjedestaalilt alla. Sublatus käskis nurka pugenud õukondlastel selja pöörata, et nad ei näeks tema alandust.

Imperaatorit läbi kogu troonisaali kandes astus Tarzan õue, kus käskis tõlgil ees minna, kuid vajadus selle järele langes kohe ära, sest raevust, hirmust ja alandusest väriseva häälega karjus Sublatus käsklusi, keelates kellel tahes nende teed tõkestada.

Väraval kohtas neid ärevil valveüksus, kes ärgitas Sublatust vabastada ja tema solvamise eest kätte maksta, kuid imperaator käskis kinnivõtja läbi lasta, sest see oli lubanud ta vabastada niipea, kui teeni jõuab.

Castra Sanguinarius laius kanjoni lääneosas põlismetsas. Linna rajajad olid puud maha raiunud ainult seal, kus ehitati teid ja püstitati hooneid, ja see kulus nüüd Tarzanile marjaks ära. Roheliste hiiglaste võimsad põimunud kroonid rippusid majade madalate katuste kohal, andes linnale kirjeldamatu võlu.

Ahvinimene peatus keset laia puiesteed ja laskis Sublatuse maapinnale. Väravast välja jooksnud sõdurid kogunesid murruna pisut kaugemale.

„Las nad lähevad lossi tagasi," ütles Tarzan tõlgile, „ainult sel tingimusel vabastan ma imperaatori."

Tarzan ei kavatsenud sugugi Sublatust enda juurest ära lasta seni, kuni teda ähvardas paarkümmend oda.

56

Kuulnud ultimaatumi tõlget, lõi valveüksus kõhklema, kuid Sublatus käskis neil kuuletuda, sest teist võimalust pääseda polnud. Vaevalt oli viimane sõdur värava taha kadunud, kui Tarzan imperaatori lahti laskis. Sublatus tormas värava juurde ja samal hetkel hüppasid teele valveüksuse sõdurid. Neid nähes võttis Tarzan hoogu, kerkis vedruna õhku ja kadus tamme lehestikku. Talle lendas järele tosin oda, sõdurid tormasid edasi, pead kuklas, kuid inimene oli justkui ära auranud.

Kohale jooksis hingeldav Sublatus.

„Kiiremini!" karjus ta. „Võtke ta kinni! Tuhat dinaari sellele, kes barbari sealt alla toob."

„Seal ta on!" hüüdis valveüksuse sõdur puule osutades.

„Ei ole," karjus teine, näidates teisele poole. „Ta on seal, lehestikus. Ma nägin, kuidas oksad liikusid."

Sel ajal lendas ahvinimene hoogsalt piki teed oksalt oksale, laskus siis katusele, ületas selle ja hüppas puu otsa, mis kasvas aias. Siin jäi ta seisma, kuulatades

tagaajajate üha lähenevaid hääli, liikus siis käratult edasi, reetmata millegagi oma juuresolekut all viibivale paarikesele, keda märgates ta paigale tardus.

Nagu aru saada võis, püüdis noormees võita oma tõrksa armastatu soosingut. Tarzanil polnud vaja osata keelt, et nende omavahelistes suhetes selgusele jõuda. Noormehe žestid, pilgud ja kirglik anuv ilme kõnelesid ise enda eest, samuti nagu tütarlapse külm ükskõiksus.

Kui noormees pead kallutas, sattus neiu Tarzani poole külgvaates ja ahvinimene märkas, et ta oli väga kaunis, kuna kavaleri nägu meenutas rott Pamba lõusta.

Oli selge, et tema kurameerimine jäi kõigist ponnistustes hoolimata viljatuks. Kui noormehe hääles lõid kõlama rahulolematuse noodid, tõusis neiu uhkelt püsti, jättis külmalt jumalaga ja eemaldus. Noormees kargas pingilt üles ja haaras toorelt tema käsivarrest kinni. Tütarlaps pöördus nördinult ümber, kavatsedes appi hüüda, kuid rotinäoga noormees vajutas ühe käe ta suule ja tõmbas teisega neiu tormakalt enda vastu.

Tarzanil polnud üldse kavatsust vahele segada. Metsiku ahv-inimese jaoks ei erinenud Castra Sanguinariuse linna naised millegi poolest bagegode pealiku Niuoto küla naistest, nagu neil polnud vahet ka emalõvi Sabori või To-Jati sugukonna naistega. Kuid Ahvide Tarzan tegutses pahatihti hetkelise meeleolu

57

ajel. Rotinäoga noormees tekitas temas vastumeelsust, see neiu, kellega ta nii jämedalt käitus, oli Tarzanile topelt sümpaatne ebasõbralikkuse tõttu oma piinaja vastu.

Mees paiskas neiu hapra keha pingile ja vajus talle peale sides ahne suuga tema huuli, kui ühtäkki lõi maa vankuma ja hämmeldunult silmi tõstes nägi ta hiiglaslikku poolalasti kuju. Võõras vaatas teda viivu külma kiretu pilguga, kahmas siis kraest kinni ja virutas eemale ning pärast seda aitas neiu pingilt üles.

Nähes, et võõramaalane on relvadeta, haaras noormees, kelle nimi oli Fastus, tupest mõõga ja tormas ülekohtu tegijale kallale. Samal ajal varjas tütarlaps oma kehaga päästjat ja hüüdis ühtaegu valju häälega:

„Acuk! Sarus! Mpingu! Ruttu siia!" ,

Neiul õlgadest kinni võtnud, lükkas Tarzan ta kõrvale. Roomlane ei jätnud seda kasutamata ja ründas ahvinimest, lootes relvitust vastasest loetud sekunditega jagu saada. Kuid võta näpust! Äianud oma terava hispaania mõõgaga, lõhestas ta sellega üksnes õhku. Vastane põikas osavalt kõrvale.

Fastus nägi esimest korda elus sellist väledust. Barbari silmad ja keha liikusid tema mõõgast kiiremini, ennetades seda sekundi murdosa.

Kolm korda langes vihinal roomlase mõõk ja iga kord rabas tera tühjust.

Erutuse ja murega jälgis neiu ilmselt ebavõrdset võitlust. Tema südant täitis vaimustus võhivõõra hiiglase üle, kes tõenäoliselt oli küll barbar, kuid palju õilsama olekuga kui Fastus ja kel oli välkkiire reageerimisvõime.

Mõõga eest taas kõrvale põiganud, ründas võõras ise ootamatult. Päevitunud käsi kahmas kinni vastase randmest ja mõõk lendas maha. Samal hetkel ilmusid aias nähtavale kaks valget meest pistoda ja üks neeger mõõgaga, olles oma kaskijanna kutse peale kohale jõudnud.

Võõrast .nähes otsustasid nad täiesti mõistetavalt, et see oli neiule kallale tunginud ja Fastus püüab teda takistada, kuid üsna edutult.

Jooksvaid inimesi nähes adus Tarzan, et üksinda ta kolme vastu ei saa, ja varjas end Fastusega otsekui elava kilbiga.

Tütarlaps astus tulijatele vastu, peatades neid käeliigutusega. Tarzani kõrvu kostis taas nagu tuttav ja ühtaegu täiesti arusaamatu

58
keel, milles neiu selgitas nende juurde jooksnud meestele juhtunut.
Pisut hiljem kõnetas ta võõrast samas keeles, kuid Tarzan raputas eitavalt pead, näidates, et ta ei saa aru. Kuid siis langes ta pilk neegrile ja talle turgatas pähe mõte kasutada mustanahalist tõlgina, sest viimane sarnanes väga bagegoga.
„Oled sa bagego?" küsis ta neegrilt selle suguharu murdes.
„Olen küll," jahmus see. ‚Ja kes sina oled?"
„Kas sa oskad siinset keelt?" uuris Tarzan edasi.
„Muidugi," vastas neeger. „Olen siin palju aastaid vangis olnud."
„Hüva," sõnas Tarzan, „siis tõlgi, mida see neiu rääkis."
„Ta küsis, kes sa oled, kust pärit, kuidas siia sattusid ja kuidas sul õnnestus teda Fastuse käest päästa, ja veel..."
Tarzan tõstis käe.
„Las ma vastan järjekorras!" hüüdis ta. „Ütle talle, et olen Ahvide Tarzan, tulin siia kaugelt sõbralike kavatsustega otsida üles üks minu rahva hulgast pärit mees, kes jäi kadunuks."
Teda katkestasid valjud hüüded ja välisuksele koputamine.
„ Vaata, mis seal lahti on, Acuk," käskis neiu.
Ori tõttas käsku täitma, neiu jätkas tõlgi abil vestlust Tarzaniga.
„Sa oled ära teeninud Dilecta tänu," kuulutas ta, „ja minu isa tasub sulle selle eest."
Siis naasis Acuk, kellele järgnes noor ohvitser. Tarzanit nähes ajas ta silmad suureks, taganes ja kahmas kinni mõõgapidemest. Tarzan tundis ta jalamaid ära. See oli Maximus Prae-clarus, noor patriitsist ohvitser, kes oli ta Colosseumist paleesse toimetanud.
‚Jäta mõõk rahule, Maximus Praeclarus," käskis neiu. „Siin pole vaenlasi."
„Oled sa selles kindel, Dilecta?" küsis Praeclarus. „Mida sa temast tead?"
„Ma tean, et ta jõudis siia õigeks ajaks ja päästis mind selle nurjatu inimese käest, kes kippus minu au kallale," ütles tütarlaps uhkelt, põrmustades Fastust raevuka pilguga.
„Ma ei mõista midagi," sõnas Praeclarus kimbatuses. „See on ju vangi võetud barbar, kes nimetab end Tarzaniks. Ma toimetasin ta hommikul isiklikult Colosseumist keisrikotta imperaatori käsul, kes tahtis näha seda salakuulajat Castrum Marest, nagu mõned arvavad."
59
„Kui ta on vang, miks ta siis siin viibib?" küsis neiu.
„Ta tungis kallale imperaatorile endale, aga laskis keisrikojast jalga. Tormasime kogu linna läbi otsima, mina ruttasin kohe koos sõdurite salgaga siia, kartes, et see metslane võib sulle halba teha. Ja ma ei eksinud."
„See oli patriits Fastus, imperaatori poeg, kes püüdis mulle halba teha," väitis neiu, „metslane aga päästis mu."
Maximus Praeclarus kõõritas nõutult Sublatuse poja Fastuse poole ja pööras siis pilgu Tarzanile.
„Ta on sinu oma," pressis Fastus läbi hammaste, irvitades parastavalt. „Vii ta vanglasse!"
„Fastus pole Maximus Praeclarusele mingi käskija," ütles noor ohvitser. „Tean sinutagi oma kohust."
„Kas sa tõesti söandad vahistada seda inimest, Praeclarus, kes mind kaitses?" hüüdis neiu.
„Aga mis mul üle jääb?"" tõdes Praeclarus. „Ma täidan oma kohust."
„Noh, ja täida siis!" nähvas Fastus mõnitaval häälel. Praeclarus kahvatas.

„Kui sa vaid teaksid, kuidas mu käed sügelevad, et sind kägistada!" hüüdis ta. „Kui sa ka Zeusi enda poeg oleksid, ei peataks see mind. Mine parem heaga minema, kuni mu kannatus katkenud pole."

„Mpingu," sõnas Dilecta, „saada Fastus välja."

Fastus punastas.

«Imperaator, minu isa, sellega ei lepi," hüüdis ta ägedalt. „Ja ära unusta, Dilecta, et sinu isast ei peeta imperaator Sublatuse juures eriti lugu."

„Kasi minema!" hüüdis Dilecta. „Või ma käsin neegrist orjal sind tänavale visata."

Vastikult irvitades asus Fastus minekule. Kui ta oli silmist kadunud, pöördus Dilecta Praeclaruse poole.

„Mis siis nüüd teha?" hüüdis ta. „Ma olen kohustatud kaitsma seda üllameelset võõramaalast, kes päästis mind Fastuse käest, sina aga pead oma kohust täitma ja viima ta SublaMse juurde."

„Mul on idee," ütles Maximus Praeclarus, „kuid kõigepealt pean ma võõramaalasega nõu pidama."

„Mpingu tõlgib," ütles neiu.

„ Usaldad sa teda täielikult?"

«Absoluutselt," vastas Dilecta.

„Saada siis need minema," sosistas Praeclarus peaga Acuki ja Saruse poole viidates.

Kui Mpingu oli Fastuse ära saamud ja tagasi tuli, leidis ta Maximus Praeclaruse, Dilecta ja Tarzani kolmekesi eest.

Praeclarus andis Mpingule märku lähemale tulla.

„Ütle võõramaalasele, et mind saadeti teda vahistama," ütles noor ohvitser. „Kuid ta osutas Dilectale hindamatu teene ja ma kavatsen teda päästa, kui ta talitab nii, nagu ma ütlen."

„Mida nimelt?" küsis Tarzan, kuulnud tingimust. „Mida ma pean tegema?"

„ Praegu läheme siit välja ja suundume Colosseumi. Sa käitud nii, nagu oleksid tõepoolest vang. Minu kodust möödumisel annan sulle märku. Jäta see maja meelde. Seejärel annan sulle võimaluse ära lipsata. Ronid puu otsa nagu tookord, kui põgenesid Sublatuse vahisõdurite käest, ja siirdud otsemaid minu majja. Kuni ma koju jõuan, ei tohi sa sealt sammugi liikuda. Dilecta saadab Mpingu hoiatama teenreid sinu tulekust. Ma käsin neil sind kaitsta, säästmata oma elu. Said sa kõigest aru?"

„Sain küll," vastas ahvinimene, kui oli Mpingu tõlgitud jutu ära kuulanud.

„ Hiljem püüan sind Castra Sanguinariusest minema viia ja aitan nendest mägedest välja pääseda."

X. Ida imperaator

Ida imperaatorile Validus Augustusele ei tekitanud riigi juhtimine erilisi raskusi, sest vaatamata oma muljet avaldavale tiitlile, polnud tal kuigi suurt võimu ega eriti palju alamaid.

Saarelinnas Castrum Mares elas veidi üle kahekümne tuhande inimese, neist kolm tuhat valget, ülejäänud olid segaverelised. Väljaspool linna, järve ümber ja piki Mare Orientalise idakallast elasid külades ülejäänud alamad — umbes kakskümmend viis tuhat neegrit.

Sel päeval, lõpetanud kiiresti vastuvõtud ja ettekannete kuulamise, läks imperaator keisrikoja aeda, et pühenduda suhtlemisele lähedaste sõpradega.

Peagi astus tema juurde kojaülem, teatades, et patriits Fulvius

61

Fupus palub imperaatorilt audientsi.

„Fulvius teab väga hästi, et audientside tund on möödas" ütles imperaator kuivalt. „Tulgu homme."

„Ta käib peale, oo ülikuulus imperaator," ütles kojaülem. „ Räägib, et tuli ülitähtsa asja pärast. Ta arvab, et imperaatorit ähvardab oht."

„Sellisel juhul saada ta siia," käsutas Validus.

Kojaülem pöördus minekule, imperaator aga pomises rahulolematult:

„Ei saa minutikski rahu. Alati ronivad siia need Fulvius Fu-puse taolised napakad igasuguste tobedustega."

Kui Fulvius minuti pärast imperaatori juurde astus, võttis see teda vastu külma üleoleva pilguga.

„Ma tulin, oo ülikuulus keiser, täitma Rooma kodaniku kohust, mille järgi imperaatori turvalisus on kõige tähtsam," kuulutas Fupus.

„Millest sa kõneled?" küsis Validus karmilt. „Räägi rutem!"

„ Castrum Maresse on ilmunud võõramaalane, kes kinnitab, et ta on barbar Saksamaalt, kuid mulle tundub, et see on salakuulaja Castra Sanguinariusest. Räägitakse, et ta sõbrustab Cassius Astaga."

„Mida sa tead Cassius Astast ja mis tema siia puutub?"

„Inimesed räägivad... käivad jutud..." nämmutas Fulvius Fupus, «justkui..."

„Muud juttu enam ei kuulegi, kui ainult Cassius Astast!" hüüdis Validus. „Tasus mul vennapoeg ära saata, kui kogu Castrum Mare kaotas une, nuputades minu otsusele igasuguseid tobedaid seletusi. Noh, mida seal siis kokku luuletad?"

„Tean vaid seda, mida inimesed räägivad," kokutas Fulvius punastades.

‚Ja mida siis? Räägi juba kord!"

„ Kuulsin termides, et sa saatsid minema Cassius Asta, kahtlustades teda reetmises, ja et ta siirdus Sublatuse juurde, kes võttis ta avasüli vastu ja kellega nad plaanitsevad Castrum Marele kallale tungida." ^

Validus süngestus.

„Need kuulujutud on alusetud," nähvas ta. „Noh, aga mida sa võõrast tead? Miks mulle tema tulekust ei teatatud?"

„Ei tea," vastas Fulvius Fupus. «Seepärast tulingi, et sulle isiklikult ette kanda, seda enam, et võõramaalasele peavarju

62

andnud inimene kuulub mõjukate, auahnete patriitside hulka."

„Kes ta on?"

„Septimus Favonius."

„Septimus Favonius?" hüüatas Validus. «Uskumatu!"

«Mitte nii väga uskumatu," kuulutas Fupus ninakalt, «kui ülikuulus keiser vaevub meenutama Cassius Asta sõprust Malbus Lepuse, Septimus Favoniuse vennapojaga. Septimus Favo-niuse maja oli Cassius Astale teine kodu. Kelle poole pidi ta veel abi saamiseks pöörduma kui mitte ülivõimsa sõbra poole, kelle auahnust tunnevad hästi kõik vahest ainult peale Validus Augustuse?"

Imperaator hüppas närviliselt üles ja hakkas edasi-tagasi jooksma. Juuresolijad ei lasknud temalt pilke.

Fulvius Fupus kissitas verejanuliselt silmi.

Natukese aja pärast jäi imperaator seisma ja pöördus ühe juuresolija poole.

«Tabagu mind Zeusi välk, kui Fulvius Fupuse sõnades pole tõtt!" hüüdis ta.

Seejärel nihkus ta Fupusele lähemale.

„Kes on see võõramaalane?"

«Valge nahaga inimene, kuid näojooned ja välimus pole patriitsi omad. Räägib meie keelt sõnu väänates, kuid arvan, et ta teeb seda nimme, näidates meile, nagu oskaks ta seda halvasti."

«Aga kuidas juhtus, et mulle temast ette ei kantud?"

«Peab küsima Mallius Lepuselt," ütles Fulvius Fupus. «Tema oli värava valvemeeskonna ülem, kui järvekülade barbarid ta Castrum Maresse toimetasid. Keiser muidugi mõistab, et arvatavasti osteti neegrid ära."

«Sa räägid.nii ladusalt, Fulvius Fupus," ütles imperaator, „et tekib tunne, nagu oleksid sa ise vandenõu peamees või vähemasti kaasosaline."

«Keisri hiilgav vaist veab teda seekord alt," ütles Fupus.

Tema kahvatunud huultele ilmus tehtud naeratus.

«Eks me vaata," nähvas Validus kuivalt.

Pöördunud ühe ohvitseri poole, käsutas imperaator:

«Otsekohe vahistada Septimus Favonius, Mallius Lepus ja võõramaalane."

Vaevalt oli ta lause lõpetanud, kui uuesti astus ligi koja-ülem.

63

«Septimus Favonius palub audientsi," kuulutas ta. «Temaga on Mallius Lepus ja keegi tundmatu."

„Palu nad sisse," lausus Validus, käsu saanud ohvitserile aga ütles: «Oota siin. Vaatame, mis Septimus Favoniust siia tõi."

Minut hiljem astus kolmik imperaatori ette. Favonius ja Lepus tervitasid Validust, pärast seda esitleti imperaatorile von Harbenit kui Saksamaa barbarite pealikut.

«Oleme kuulnud," poetas Validus pilkava muigega.

Favonius ja Lepus heitsid kiire pilgu Fupusele. ;

«Miks mulle otsekohe ei teatatud tema kinnivõtmisest?"

„Ma kavatsesin, kuid veidi hiljem," vastas noor ohvitser. «Esialgu tuli ta puhtaks pesta ja korralikult riidesse panna."

«Oleksid võinud kohe siia tuua," ütles Validus. «Castrum Mares on praegu veel olemas vangla Castra Sanguinariusest pärit vangidele."

„Ta pole Castrum Sanguinariusest," väitis Septimus Favonius.

«Kust sa tulid ja mida sa siin teed?" küsis Validus von Harbenilt.

«Tulin maalt, mida teie ajaloolased Saksamaaks nimetavad," vastas võõras.

„Ja õppisid Saksamaal ära meie keele?" küsis Validus irooniliselt.

„Seda küll," vastas von Harben.

„Ja pole kunagi Castra Sanguinariuses käinud?"

«Mitte kunagi."

«Roomas oled sa muidugi käinud?"

Validus naeris.

„Jah, mitu korda."

«Kes on siis praegu imperaator?"

«Mitte keegi. Roomas pole enam ammugi imperaatoreid," vastas von Harben.

«Kuidas ei ole?" hüüdis Validus. «Kui sa pole Castra Sanguinariuse salakuulaja, oled ilmselt hull. Võib-olla see ja teine, sest ainult hull võib arvata, et ma jään seda totrust uskuma. Polegi imperaatorit! Absurd!"

«Imperaatorit pole sellepärast, et enam pole Rooma impeeriumi," selgitas von Harben. «Mallius Lepus rääkis mulle, et sinu maa pole juba tuhat kaheksasada aastat välisilmaga suhelnud. Nii pika aja jooksu võis paljugi juhtuda ja tõepoolest juhtus

64

ka. Rooma riik langes üle tuhande aasta tagasi. Ladina keel muutus surnud keeleks, mida oskavad ainult vaimulikud ja teadlased. Saksamaa, Gallia ja Briti barbarid lõid

hoopis välismaal impeeriumid ning tsivilisatsioonid. Praegu on Rooma lihtsalt linn Itaalias."

Mallius Lepus lõi vaimustusest särama.

„Ma ju rääkisin, et ta meeldib sulle," sosistas ta Favoniusele. „Kui ta veel jutustaks Validusele kandetoolidest, mille liikumiskiirus on viiskümmend tuhat sammu tunnis!"

Von Harben rääkis ja käitus selliselt, et sisendas tahtmatult usaldust, mille tulemusena isegi haiglaselt umbusklik Validus hakkas uskuma sisserännanu ilmselt absurdset juttu ja külvas ta üle küsimustega.

Lõpuks pöördus imperaator Fulvius Fupuse poole.

„Mis põhjusel sa süüdistad seda inimest selles, et ta on Castra Sanguinariuse salakuulaja?" küsis ta ähvardavalt.

„Kelle oma ta siis veel võiks olla?" väitis Fulvius Fupus nõrgalt. „Kui ta pole Castrum Marest, on ta järelikult Castra Sanguinariusest."

„Tuleb välja, et sul pole mingeid süüdistavaid tõendeid?" Fupus läks ähmi täis.

„Mine!" käskis Validus ärritatult. „Võtan su käsile hiljem."

Alandatud ja masendatud Fupus vantsis jalgu lohistades minema, heites Favoniusele, Lepusele ja Erichile kurja, halba ennustava pilgu.

Pärast Fupuse lahkumist silmitses Validus tükk aega von Harbenit, otsekui püüdes tema ees seisva võõramaalase hinge tungida.

„Polegi imperaatorit..." lausus ta mõtlikult. „Noil kaugetel aegadel ei saanud Sanguinarius imperaatoriga läbi ja viis oma väed Egiptusse. See oli kuus päeva enne Linna 848. aasta veebruarikalendat, imperaator Nerva valitsemise teisel aastal. Sellest päevast saadik pole nemad ega nende järglased saanud Roomast vähimaidki teateid."

Von Harben pingutas oma entsüklopeedilist mälu.

„Kuus päeva enne veebruarikalendat, Nerva valitsemise teisel aastal," kordas ta. „Kuid 27. jaanuaril 98. aastal meie ajaarvamise järgi on ju Nerva surmapäev, see tähendab, et möödunud oli vähem kui aasta."

„Ah, kui Sanguinarius oleks seda teadnud!" hüüdis Validus.

65

„Kuid Egiptus on Roomast kaugel, Sanguinarius aga viibis lõunas Niiluse lätte juures. Kes pärast Nervat imperaatoriks sai? Ehk tead?"

„Trajanuš," vastas von Harben.

„Kust tunned sa nii hästi Rooma ajalugu, barbar?" uudishimutses Validus.

„See on minu eriala," vastas von Harben.

„Aga kas sa saaksid seda kõike kirja panna, mis juhtus pärast Nerva surma?"

„Kui mälus sorida, saaksin küll," vastas von Harben, „kuid see võtab aega."

„Seda on sul piisavalt," nähvas Validus.

„Kuid ma ei arvanud, et jään siia kauemaks," vaidles Erich von Harben vastu.

„Tuleb jääda," lausus Validus. „Sa paned kirja veel ka Ida imperaatori Validus Augustuse valitsemise ajaloo."

„Aga..."

„Ei mingeid ägasid!" katkestas teda Validus. „See on keisri käsk."

Von Harben kehitas õlgu ja naeratas.

Selle silmapilguni olid Rooma ja keisrid tundunud talle kõigest kopitanud pärgamendi ja ajahambast puretud kirjadena, mis olid raiutud lagunenud müüridele.

Lõpuks ometi sai ta näha kõige ehtsamat keisrit!

„Tule," ütles Validus. „Viin su raamatukokku, kus sa tööle hakkad."

Pika koridori lõpus võlvitud toas asuvas raamatukogus näitas Validus uhkusega pärgamendirulle, mis olid range korra järgi riiulitele asetatud. Neid oli saja ümber.

„Vaata," lausus Validus riiulilt rulli võttes. „Siin on kirjas meie riigi ajalugu kuni Castrum Mare rajamiseni. Selle autor on Sanguinarius. Võta see kaasa ja loe läbi. Elama hakkad Septi-mus Favoniuse juures, kes koos Mallius Lepusega sinu eest vastutust kannab. Tuled iga päev keisrikotta ja ma jutustan sulle oma valitsemise ajalugu. Praegu lasen sul minna koos Septimus Favoniusega, homme tuled siia samal ajal."

Paleest väljudes poetas von Harben:

„Huvitav oleks selgust saada, olen ma vang või külaline?"

Ta naeratas nukralt.

„Arvatavasti nii see kui teine," vastas Mallius Lepus. „Esial-

gu oled sa siiski külaline ja see on juba vedamine. Validus Augustus on auahne, kõrk ja julm inimene. Ta on kohutavalt umbusklik, sest teab, et teda eriti ei pooldata. Kujutad ette, Fulvius Fupusel oleks äärepealt korda läinud meid kõiki hukutada. Ei tea, mispärast keiser äkki oma meelt muutis, kuid nii sinul kui ka meil vedas tohutult, et kõik nii välja kukkus."

„Aga et Rooma ajalugu kirjutada, selleks läheb vaja aastaid," ütles von Harben.

„Kui sa keeldud, määrad end aeglasele surmale. Parem on nõustuda," lausus Mallius Lepus laialt naeratades.

„Castrum Mares elada võib," lisas Septimus Favonius.

„Vahest on teil õiguski," möönis von Harben.

Tema vaimusilma ette kerkis Favoniuse tütre kuju.

Von Harben, keda ajendas teaduslik huvi, otsustas pärast peremehe majja naasmist aega viitmata tutvuda keisrilt saadud vanaaegse papüürusega. Jõudnud tema käsutusse antud ruumi, heitis ta kõigepealt diivanile pikali ja päästis lahti paela, millega rull oli kinni seotud.

Tema ees lebas ajahambast puretud manuskript, mis oli kirjutatud ladina keeles ning kirendas parandustest ja mahakriip-sutustest. See ei sarnanenud sugugi nendega, mis olid talle varem kätte puutunud ning kirjutatud kirjanike ja teadlaste käega, lasknud pilgul üle teksti libiseda, tegi von Harben kohe kindlaks, et selle autor on kirjanduses algaja.

Käsikirjas leidus ohtralt räiget sõdurikeelt kõrvuti rooma ja egiptuse murretega, mida kasutati peaaegu kaks tuhat aastat tagasi.

Siin tuli ette viiteid inimestele, kelle nimed olid unustusehõlma vajunud, samuti geograafilisi nimetusi, mis olid ammugi inimmälust kustunud. Praegu omandasid need von Harbeni jaoks täiesti reaalse kõla. See oli kroonika, mille oli kirjutanud Sanguinarius ühes Egiptuse linnas, mida polnud kunagi märgitud ühelegi geograafilisele kaardile, seesama Marcus Crispus Sanguinarius, kes oli esile kutsunud Nerva rahulolematuse ja rajas hiljem impeeriumi, ent kelle nimi ei läinud antiikse Rooma kroonikaraamatutesse.

Üha suureneva huviga süvenes von Harben Sanguinariuse raevukasse kaeblemisse oma saatusele osaks saanud ebaõigluse üle: Nerva vaenuliku suhtumise pärast pagendati ta Egiptuse tulipalavasse kõrbesse, kus asus oma sõjaväega elama lõunamaise Teeba linna lähedale.

Sanguinarius kirjutas kolmandas isikus:

„Sanguinariust, kümnenda leegioni kolmanda kohordi prefekti, süüdistati kohe pärast Nerva troonileasumist 846. aastal Igavese Linna ajaarvamise järgi imperaatorivastases vandenõus.

Teatanud oma asehalduritele ja tsentuuriotele, et Nerva saatis suure armee kohorti hävitama, keelitas ta inimesi minema otsima maad, kus nad oleksid vihaleaetud keisrile kättesaamatud. Järgmisel päeval algas pikk teekond.

Samal ajal randus Araabia lahes asuvas Egiptuse sadamas Müosormoses sajast laevast koosnev flotill.

Pardal viibisid Indiast ja kaugest Hiinast väljaveetud orjad ja isegi heleda nahaga inimesed, kes olid kauges edelas vangi langenud ja röövlitest mongolite käest väevõimuga ära võetud.

Peamiselt olid need noored tütarlapsed, keda taheti Roomas enampakkumisel maha müüa. Sanguinarius vallutas selle karavani koos kõigi aarete ja orjadega. Järgmise viie aasta jooksul püüdis kohort mitu korda eri kohtades endale alalist eluaset leida, kuid alles 853. aastal Rooma ajaarvamise järgi rajati Castra Sanguinariuse linn."

„Noh, kas on huvitav?" kõlas lävelt.

Von Harben tõstis silmad ja nägi Mallius Lepust.

„Väga," vastas ta.

Lepus kehitas õlgu.

„Mulle tundub, et oleks olnud huvitavam, kui see kange sõjamees oleks õigust kirjutanud. Ta ei pajata peaaegu midagi oma valitsemisajast, mis kestis kakskümmend aastat. Ta tapeti kolmekümnendal aastal Sanguinariuse ajaarvamise järgi, mis vastab Rooma ajaarvamise 873. aastale. Vana türann pani Unnale oma nime, võttis kasutusele isikliku kalendri ja käskis graveerida oma kujutise kuldmüntidele, mis on käibel tänaseni."

Ja kuidas tekkis Castrum Mare?" küsis von Harben.

„Sada aastat pärast Castra Sanguinariuse rajamist muutus elu linnas väljakannatamatuks," vastas Lepus. „Lokkas täielik seadusetus. Edasi jõudsid vaid rahamehed, kes lömitasid lõputult imperaatori ees, teistel polnud vähimatki kindlust hofctse suhtes. Siis tõusis üles Onus Asta ja viis endaga oru läänepoolsel küljel olevale saarele mõnisada perekonda, rajades Castrum Mare linnimpeeriumi. Nende perekondade järeltulijad elasid siin üle tuhande seitsmesaja aasta, olles Castra Sanguinariusega ala-

68

lises sõjaseisundis. Oli ka rahuaegu, kui vajaduse sunnil taastus linnade vahel kauplemine, kuid seejärel algasid taas sõjad. Umbusku ja vihavimma vaenujalal olevate linnade vahel õhutavad oskuslikult meie imperaatorid, kes kardavad, et sõbralikud suhted viivad nende võimu kokkuvarisemisele."

„Kas Castrum Mare on praeguse imperaatori valitsusega rahul?" huvitus Erich.

«Niisugusele küsimusele on ohtlik siiralt vastata," ütles Le-pus õlgu kehitades.

„Et mul tuleb kroonikakirjutajana iga päev keisrikoda külastada," sõnas von Harben, „tahaksin võimalikult palju teada saada Validus Augustusest, kellega pean suhtlema, või muidu kukun veel portsu otsa, mis võib kahjustada sind ja Septimus Fa-voniust, kes minu eest vastutab."

Vastu seina nõjatudes näperdas Lepus laisalt pistoda pidet, mõeldes läbi oma vastust.

„Ma usaldan sind," alustas ta, „sest esiteks on sinus midagi seesugust, mis usaldust äratab, teiseks pole sul vähimatki põhjust mulle ja onule halba soovida. Castrum Mare on oma imperaatori pärast õnnetu. Ta on erinevalt eelmistest upsakas ja julm. Viimane oli pehme iseloomuga inimene, kuid just enne surma valiti troonipärijaks tema vend Validus Augustus, sest keisri poeg oli sellal kõigest aastane. Selle, eelmise imperaatori poja, Validus Augustuse vennapoja nimi on Cassius Asta. Oma po-pulaarsuse tõttu tekitas ta kadedust ja vihavaenu Augustuses, kes alles hiljuti saatis ta

ohtliku ülesandega oru läänepoolsesse otsa. Paljud pidasid seda pagendamiseks, ent Validus Augustus kinnitas, et see pole nii. Keegi ei tea, millise ülesande Cassius Asta sai. Ta lahkus salaja öösel paari orja saatel. Räägitakse, et talle tehti ülesandeks tungida salakuulajana Castra San-guinariusse. Kui see on tõsi, on see ülesanne tegelikult samaväärne surmaotsusega. Kui rahvas sellest teada saaks, tõstaks ta Validus Augustuse vastu mässu, sest Cassius Asta on kõigi lemmik... Kuid aitab sellest. Ei taha sind Castrum Mare muredega tüüdata. Võta käsikiri ja mine aeda. Seal puude varjus on jahedam kui siin. Ka mina tulen varsti sinna."

Puude varjus murul aset võtnud, kiskus von Harben end lahti Sanguinariuse ajaloost ja asjade seisust Castrum Mares, sest nüüd tegelesid ta mõtted põgenemisplaanidega.

Teadlasena oleks ta suure rõõmuga jäänud siia just nii

69

kauaks, kui oleks vaja olnud oru, riigikorralduse ja kohalike elanike tavade tundmaõppimiseks, kuid talle ei meeldinud sugugi väljavaade olla Ida imperaatori tahtel raamatukogu vang, selleks et kirjutada ladina keeles pilliroost sulega papüürusele Vana-Rooma ajalugu.

Linase rõiva kahin ja tasased sammud kruusatatud aiateel katkestasid ta mõttelõnga. Tõstnud silmad, nägi ta Favoniat, Septimus Favoniuse tütart, kelle naeratus tõrjus otsekohe peast nii Vana-Rooma ajaloo kui ka pooleldi kavandatud põgenemisplaani.

XI. Väljaspool ohtu

Maximus Praeclarus viis Tarzani Dion Splendiduse majast Castra Sanguinariuse linna. Värava juures tunglevad sõdurid hakkasid rõõmsalt käratsema. Neile meeldis neid kamandav noor patriits ja nad tundsid uhkust, et ta oli üksinda, ilma kõrvalise abita vangistanud metsiku barbari.

Praeclaruse käsul lakkas käratsemine silmapilk, rühm rivistus kolonniks ja hakkas liikuma Colosseumi poole. Mõne aja pärast peatas Praeclarus sõdurid ja suundus ühe puiestee ääres seisva maja juurde. Pisut ukse ees seisnud, naasis ta rühma juurde, justkui oleks ümber mõelnud, ega taha enam siseneda. Tar-zan taipas, et noor ohvitser näitas maja, kus ta elab ja kust ahv-inimene võib varjupaika leida.

Mõnesaja jardi järel peatas Praeclarus uuesti inimesed, sedapuhku joogiveega purskkaevu vastas, mis asus teisel pool puiesteed kivimüüri ääres. Purskkaevu kõrval kasvas hiiglaslik puu, mille oksad ulatusid nii puiestee kui ka müüri taga oleva aia kohale.

Praeclarus läks üle puiestee, jõi vett, tuli tagasi ja küsis žes-tide abil Tarzanilt, kas ei taha temagi janu kustutada. Ah*ni-mene noogutas pead. Siis ütles Praeclarus sõduritele, et lubab vangil jooma minna.

Kiirustamata teisele poole läinud, kummardus Tarzan veejoa kohale.

Kõrval kõrgus puutüvi, pea kohal sahises paks lehestik, mis

70

tõotas pääsemist ja kaitset sõdurite viskodade eest.

Tarzan eemaldus purskkaevust ja oli välkkiire hüppega puu otsas.

Kõlas kellegi ärev hüüatus ja rühm noore patriitsiga eesotsas sööstis paigalt. Aga kui nad puu juurde jõudsid, selgus, et vang oli kadunud.

Kisaga oma pahameelt väljendades hakkasid nad pilkudega lehestikku puurima, kuid barbar oleks nagu haihtunud. Rabedamad ronisid puu otsa, kuid siis hakkas Praeclarus vehkima oma majale vastupidises suunas.

„Seal ta on! Võtke ta kinni!" karjus ta ja tormas edasi, tõmmates kaasa kogu rühma.

Liikudes käratult puude otsas, mis olid hõivanud suure osa linnast, tuli Tarzan tagasi Maximus Praeclaruse maja juurde.

Puu otsa jäänud, nägi Tarzan enda all aias auväärset daami, kes vestles ilmselt erutatud suurekasvulise neegriga. Nende ümber kogunenud mustanahalised orjad, mehed ja naised, püüdsid ahnelt iga sõna.

Daami vestluskaaslane polnud keegi muu kui Mpingu ja kuigi Tarzan ei mõistnud sõnakestki, oli selge, et neeger teatab emandale vastavalt Maximus Praeclaruselt saadud juhtnööridele tema peatsest saabumisest. Mpingu hoogsad žestid, aga ka neegrite töllakil huuled ja pungis silmad tunnistasid, et jutustaja ei hoidnud kokku värvikaid üksikasju.

Ehkki daam kuulas rahulikult ja väärikal ilmel, oleks ta nagu hingepõhjas naernud kas siis jutu enda või Mpingu lakkamatu ärevuse üle.

See oli suursuguse välimusega hallijuukseline umbes viiekümneaastane naine, kes käitus väärika enesekindlusega, mis on omane kõrgele sotsiaalsele seisundile.

Oli näha, et ta on pealaest jalatallani patriitsitar, kuid samal ajal kiirgasid ta peente kurdudega ümbritsetud silmad sügavat inimlikkust ja heatahtlikkust.

Vahepeal oli Mpingu ammendanud nähtavasti kogu ülivõrdes sõnadevaru, ülistades barbarit, kes oli päästnud tema käskijanna Fastuse kallalekippumiskatsest, ja läks uuesti üle pantomiimile, kujutades teab mitmendat korda stseeni aias. Selsamal hetkel hüppas kõrgusest tema kõrvale murule Tarzan. Ahv-inimese ootamatu ilmumine rabas neegreid, daam jäi rahulikuks ega näidanud välja üllatust.

„Kas see ongi see barbar?" küsis ta Mpingult vaid.

„Tema jah," kinnitas neeger.

„Ütle talle, et ma olen Festivita, Maximus Praeclaruse ema, ja tervitan teda oma poja nimel meie majas."

Mpingu abiga vahetas Tarzan Festivitaga tervitussõnu ja tänas teda külalislahkuse eest. Seejärel käskis daam orjal saata võõramaalane talle määratud ruumi.

Tükk aega pärast keskpäeva tuli Maximus Praeclarus ja läks otsekohe neegrist tõlgi saatel Tarzani juurde.

„Ma jään sinuga kui teener ja tõlk," ütles neeger Tarzanile.

„Tahan märkida, et see on ainus koht, kuhu ei tulda läbi otsima," kuulutas Praeclarus tõlgi kaudu. „ Praegu kammivad kolm tsentuuriat metsa linna ümber, kuigi Sublatus on veendunud, et sul õnnestus põgeneda. Varjame sind mõne päeva, siis püüan ma sind öösel linnast välja viia."

Ahvinimene naeratas.

„Ma võin ka ise mis tahes ajal lahkuda," ütles ta, „kuid enne pean veenduma, et inimest, keda ma otsin, linnas pole. Ent luba end tänada abi eest, kuigi ma ei mõista sinu õilsa teo põhjust."

„Kõik on väga lihtne," vastas Praeclarus. „Neiu, kelle sa hommikul päästsid, on Dion Splendiduse tütar Dilecta. Ta on minu mõrsja. Kas nüüd mõistad, miks ma nii talitasin?"

„Mõistan," ütles Tarzan. „Olen rõõmus, et jõudsin õigeks ajaks."

„Esialgu on veel vara rõõmustada," lausus Praeclarus. «Inimene, kes Dilectat solvas, on Fastus, Sublatuse poeg, ja nüüd on imperaatoril kättemaksuks kaks põhjust. Aga niikaua, kuni sa siin oled, ei ähvarda sind miski. Orjad ei reeda ja vaevalt sind siit leitakse."

„Kui ma siia jään ja selgub, et sa mind abistasid, tabab sind imperaatori viha."

Maximus Praeclarus väristas õlgu.

„Ma ootan iga päev, millal see juhtub. Ja asi pole sinus, vaid selles, et imperaatori poeg unistab abielluda Dilectaga. Sublatusele piisab sellest, et mind hävitada. Kui tuleb välja, et ma sind aitasin, siis halvemat enam olla ei saa."

„Ehk saan ma sulle kasulik olla," sõnas Tarzan.

„Mismoodi? Siit ei tohi sa sammugi astuda. Sublatus tõotas suurt vaevatasu sellele, kes su kinni võtab, ja nüüdsest on valvel kõik Castrum Sanguinariuse elanikud, kaasa arvatud naised

72

ja lapsed. Peale nende on linnamüüride taga veel tuhandeid neegritest barbareid ja kõik tahavad sind kähku kinni võtta."

„Nagu sa nägid, panin ma täna kaks korda Sublatuse sõdurite käest plehku," lausus Tarzan muiates. „Mul on lihtne asi linnast välja pääseda ja ümberkaudsete külade barbarite valvsust petta."

„Miks sa siis ära ei lähe?" küsis Praeclarus.

„Ma tulin siia oma sõbra poega otsima," vastas Tarzan. „Mõni nädal tagasi siirdus ta uurima Viramvazi mägesid, mille keskel asub teie maa. Saatjad jätsid ta maha kohe tõusu alguses. Olen kindel, et ta läks edasi ja tõenäoliselt asub kas kusagil mäeahelikus või päris kanjonis."

„Kui sinu sõbra poeg sattus oru sellesse ossa, siis võetakse ta kinni ja tuuakse Castra Sanguinariusse," sõnas Maximus Praeclarus. „ Niipea kui see juhtub, saan kohe teada, sest mind saadeti teenima Colosseumi — see on tunnismärk, et olen Sublatuse põlu all, sest see on ohvitserile kõige ebameeldivam teenistus."

„Kas võis juhtuda, et ta sattus oru teise ossa?" küsis Tarzan.

„Ei," vastas Praeclarus. „Orgu tuleb üksainus tee, seesama, mida mööda sind kohale toodi. Idas on teine linn, kuid su sõber poleks võinud sinna sattuda Castra Sanguinariust ümbritsevast metsast möödumata, aga sel juhul oleks ta kinni võetud ja Sublatuse ette toimetatud."

„Siis tuleb mul ajutiselt siia jääda," lausus Tarzan.

„Oled teretulnud külaline," vastas Praeclarus.

Tarzan elas Maximus Praeclaruse kodus kolm nädalat. Festivita kiindus kogu hingest pruuniks põlenud barbarisse ja et ta tüdines suhtlemisest tõlgi kaudu, hakkas külalisele oma keelt õpetama. Peagi oli Tarzan võimeline juba vestlusest osa võtma. Ta ei jätnud kasutamata juhust uut keelt harjutada, seda enam, et Festivita päris lõpmatuseni välismaailma ning kaasaegse tsivilisatsiooni tavade ja riietuse kohta.

Sellal kui Ahvide Tarzan päevast päeva von Harbenist teateid ootas, elas otsitav Ida imperaatori õukonnas patriitsi elu ja ehkki töö raamatukogus talle meeldis, pani nördima mõte, et ta on siiski vang.

Ta pidas ikka ja jälle põgenemisplaane, mis ununesid paugupealt, tasus vaid Septimus Favoniuse võluval tütrel tema kõrvale ilmuda.

73

Nii möödusid päevad, ent samal ajal siit kaugel, teises maailmas, kihutas mööda kõrgeid puudelatvu hirmunud ahvike.

XII. Mpingu lobises välja

Üldiselt on kelkimine omane kõigile inimestele, sõltumata ajastust või rassist. Seetõttu pole imeks panna, et Mpingu, olles teadlik oma emanda ja Maximus Praeclaruse perekonna saladusest, hakkas aeg-ajalt vandenõulase ilmel lendu laskma uduseid lauseid, intrigeerides kuulajaid.

Mpingu tegutses kurja tagamõtteta. Ta oli ustav Dion Splen-diduse majale ega oleks mingi hinna eest omatahtsi teinud halba oma isandale või isanda sõbrale. Kuid nagu igaühel, kes liiga palju lobiseb — loomulikult lobises Mpingu liiga palju —, tuli tal oma suure suu eest kallilt maksta.

Ühel ilusal päeval turul isanda söögilauale toidukraami ostes tundis ta ühtäkki oma õlal kellegi rasket kätt ja nägi ümber pöörates keisrikoja valveüksuse tsentuuriot leegionäride salgaga.

„Kas sina oled Mpingu, Dion Splendiduse ori?" küsis tsentuurio. ,

„Olen küll," vastas neeger. „Tuled kaasa!" käskis tsentuurio.

Mpingu põrkas eemale, sest keisri sõdureid kartsid kõik. „Mis sa tahad?" küsis ta. „Ma pole midagi halba teinud." „Liiguta end, barbar," käskis ohvitser. „Sinuga aetakse juttu ja lastakse tulema."

Ta tõukas Mpingut sõdurite poole.

Kogunes rahvasumm, nagu see alati juhtub, kui kedagi vahistatakse, kuid tsentuurio ei teinud seda nägemagi. Niipea kui Mpingu ära viidi, läksid inimesed kohe laiali. Ükski neist ei küsinud midagi ega seganud vahele. Kes olekski söandanud usut-leda keisri ohvitseri? Kes oleks julgenud välja astuda mustanahalise orja kaitseks?

Mpingu arvas juba, et teda viiakse Colosseumi all asuvasse vanglasse, kuhu heideti kõik vahialused, kuid nägi peagi, et nad lähevad teisele poole. Kui neeger taipas, et teda viiakse keisri-kotta, valdas meest kirjeldamatu hirm.

74

Iialgi varem polnud Mpingu astunud üle palee läve, ja kui uks tema taga sulgus, pidi ta äärepealt minestama. Ta oli kuulnud Sublatuse julmusest, sellest, kui halastamatult õiendab imperaator arveid oma vaenlastega. Need nägemused halvasid tema tahet niivõrd, et saalis kõrge aukandja ette sattunud, oleks ta äärepealt põrandale istunud.

„See on Mpingu," teatas teda kinnivõtnud tsentuurio, „Dion Splendiduse ori. Mul kästi ta sinu juurde tuua."

„Hästi," lausus aukandja. „Võid siia jääda seniks, kuni ma teda üle kuulan."

Seejärel pöördus ta Mpingu poole.

„Tead sa, missugune karistus saab osaks neile, kes aitavad keisri vaenlasi?"

Mpingu suu hakkas kramplikult tõmblema, otsekui oleks ta kaotanud kõnevõime.

„Nad surevad!" röögatas aukandja ähvardavalt. „Surevad hirmsat piinarikast surma."

„Ma pole milleski süüdi!" karjatas Mpingu, kellel häälepaelad äkki lahti läksid.

„Ära valeta, barbar!" nähvas aukandja põlastavalt. „Sa aitasid Tarzani-nimelist vangi põgeneda ja varjad teda praegu imperaatori eest."

„Ma pole aidanud teda põgeneda ega varja ka," hakkas Mpingu tihkuma.

„ Valetad. Sa tead, kus ta end peidab. Sa kelkisid orjade ees. Räägi, kus ta on." „Ma ei tea."

„Kui sul keel välja rebida, ei saa sa öelda, kus ta on," jätkas roomlane. „Kui su silmad hõõguva oraga välja torgata, ei saa sa meid tema urgu viia. Aga kui me leiame ta ilma sinu abita, ja sul ei pruugi selles kahelda, et me ta leiame, siis pole meil enam tarvis sinu keelt ega silmi. Said aru?"

„Ma ei tea, kus ta on," kordas Mpingu.

Roomlane eemaldus, lõi gongi ja tardus liikumatult paigale, kuni kutse peale ilmus kohale ori.

„Too siia tuletangid," käskis roomlane orja, „ja pann tuliseks aetud rauast tööriistadega. Ruttu!"

„Pea kinni!" kisendas Mpingu.

„Kas mälu tuli tagasi, mis?"

„Olen kõigest vilets ori," anus Mpingu. „Ma ei tohi oma isandate käsust üle astuda."
75
„Ja mida nad sul käskisid teha?" . -
„Olen ainult tõlk," vastas Mpingu. „Valge barbar räägib bagego, minu emakeeles. Minu abiga nad suhtlevad."
„Millest nad räägivad?"
Mpingu takerdus, viis pilgu kõrvale.
„Noh, ma ootan," ütles aukandja kuivalt.
„Olen unustanud."
Aukandja andis peaviipega tsentuuriole märku. Sedamaid haarasid sõdurid Mpingu paiskasid ta põrandale ja istusid talle otsa, hoides teda liikumatus asendis.
„Tangid!" hüüdis roomlane.
Ori ulatas talle soovitud riista.
„Oota!" kisendas Mpingu. „Ma räägin kõik."
„Tõstke ta üles," käskis aukandja. Siis pöördus ta Mpingu poole. „See on sinu viimane võimalus. Muidu rebitakse su keel suust ja põletatakse silmad peast."
„Ma räägin," sosistas Mpingu. „Olin ainult tõlk ja ei midagi rohkemat. Ma ei aidanud tal põgeneda ega varjanud teda."
„Kui räägid tõtt, et puutu ma sind," tõotas roomlane. «Niisiis, kus peidab end valge barbar?"
„Maximus Praeclaruse majas."
„Mis on sinu isandal selle kõigega pistmist?"
„Diön Splendidus pole milleski süüdi," vastas Mpingu. „See on Maximus Praeclaruse kätetöö."
„Esialgu kõik," ütles aukandja tsentuuriole. „ Viige ta ära. Pea teda silmas. Vaata, et ta kellegagi ei räägiks."
Mõni minut hiljem astus Mpingut ülekuulanud aukandja Sublatuse ruumidesse. Viimane vestles parajasti oma poja Fastusega.
„Ma tean, kust otsida valget barbarit, Sublatus," kuulutas mees.
«Suurepärane," rõõmustas imperaator. „Kus ta siis on?"
„Maximus Praeelaruse kodus."
«Uskumatu!" pääses Fastuse suust.
„Kes veel sellesse segatud on?" küsis Sublatus.
„Ta võeti kinni Dion Splendiduse õues," sõnas Fastus mõtlikult, „aga imperaator ja kõik teised teavad, et Dion Splendiduse neelud käivad juba ammu keisri purpurmantli järele..."
„Ori kinnitab, et barbari põgenemise korraldas Maximus
76
Praeclarus ja ainult tema üksi," sekkus aukandja.
„See on Dion Splendiduse ori, kas pole?" küsis Fastus.
„On küll."
„Siis ta lihtsalt püüab oma isandat välja rääkida."
„Vahistada kõik!" käskis Sublatus.
„Oota, keiser!" elavnes Fastus. „Barbar pani juba kaks korda leegionäride käest plehku. Kui tal peaks vähimgi kahtlus tekkima, laseb ta uuesti jalga. Tead, mis ma välja mõtlesin..."
Tund hiljem saabus Dion Splendiduse majja käskjalg kutsega senaatorile ja tema abikaasale osaleda õhtusöögis, mille samal päeval annab kutsutud külalistele õukonna aukandja.

Teine saadik suundus kirjaga Maximus Praeclaruse majja. Selles kutsuti noort ohvitseri lõbusale olengule, mille samal õhtul korraldas noor rikas patriits.

Et mõlemad kutsed olid saatnud imperaatorile lähedased isikud, tähendas see tegelikult käsku, millest keelduda oli võimatu.

Castra Sanguinariusele laskus õhtu.

Dion Splendidus abikaasaga väljus kandetoolist neid külla kutsunud kõrge aukandja maja ees.

Castra Sanguinariuše ühe varakama kodaniku peosaalis tühjendas Maximus Praeclarus koos teiste külalistega veinikarika. Siin viibis ka Fastus ja Maximust üllatas väga tema sõbralikkus.

„Ma kahtlustan alati halba, kui Fastus mulle naeratab," poetas Maximus oma sõbrale.

Dilecta, kes oli koju jäänud, kuulas parajasti koos orjadega neist ühe juttu tema kodukülast.

Maximus Praeclaruse majas jutustas Tarzan Festivitale metsikust Aafrikast ja tsiviliseeritud Euroopast ning vastas teadmishimulise Rooma matrooni arvukatele küsimustele. Uksele koputati. Ilmus ori, kes teatas Dion Splendiduse orja Mpingu saabumisest ülesandega.

„Tulgu sisse," käskis Festivita.

Mpingu astus tuppa.

Oleksid Tarzan ja Festivita Mpingut paremini tundnud, oleksid nad mõistnud, et neeger närveerib kõvasti, kuid kahjuks ei märganud nad ei Mpingu olekus ega käitumises midagi ebatavalist.

„Mind läkitati sind Dion Splendiduse majja saatma,* pöördus Mpingu Tarzani poole.

77

„Imelik," lausus Festivita.

„Täna õhtul enne peole minekut käis sinu suursugune poeg Dion Splendiduse majas, enne lahkumist aga kutsus mu enda juurde, käskis minna Tarzani järele ja tuua ta minu isanda majja," seletas Mpingu. „Rohkem ei tea ma midagi."

„Kas see oli Maximus Praeclarus, kes niisuguse korralduse andis?" tundis Festivita huvi.

Jah," vastas Mpingu.

„Ei tea, fnilles asi," lausus Festivita, „kuid nähtavasti olid tal selleks kaalukad põhjused, muidu poleks ta hakanud õigustamatult riskima."

„Väljas on kottpime," ütles Mpingu. „Keegi ei näe teda."

„Pole midagi," lausus Tarzan. „Maximus Praeclarus poleks hakanud ilmaaegu mulle järele saatma."

Ta tõusis ja jättis kummardades Festivitaga hüvasti.

Mööda inimtühja puiesteed kõndides kutsus neeger ahvini-mest müüri juurde, kus paistis ähmaselt madal uks.

„Nüüd siia," ütles ta.

„See pole Dion Splendiduse maja!" hüüdis Tarzan, taibates pettust.

Mpingut hämmastas, et võõramaalane mäletas nii hästi kohta, kus ta oli viibinud kõigest üksainus kord ja sedagi üle kolme nädala tagasi. Kust võis Mpingu teada, et aastaid kestnud elu läbipääsmatus džunglis oli arendanud kõiki ahvinimese meeleorganeid ja tema võimet orienteeruda maastikul.

„See pole paraaduks," selgitas Mpingu kärmesti. „Maximus Praeclarus kahtles, kas sul õnnestub märkamatult eesuksest sisse pääseda. Siit viib jalgrada maja juurde. Ei mingit riski."

„Kõik on selge," sõnas Tarzan. „Mine esimesena."

Mpingu avas ukse, astus sisse ja viipas Tarzanile. Džungli-valitseja astus pimedusse ja siin langes talle peale paarkümmend inimest.

Alles nüüd mõistis Tarzan, et teda oli reedetud. Kallaletungijad tegutsesid nii kiiresti, et juba mõne sekundi pärast sulgusid ta randmete ümber terasest käerauad, aga seda kartis ta kõige rohkem.

XIII. Cassius Asta

Samal ajal kui Erich von Harben suveöö kuupaistel Castrum Mare linnas Septimus Favoniuse aias Favoniale oma südant puistas, lohistas salkkond imperaator Sublatuse mustanahalisi sõdureid Ahvide Tarzanit ja Dion Splendiduse orja Mpingut Castra Sanguinariuse vanglasse, mis asus Colosseumi keldris. Kaugel lõunas džunglis kõrge puu ladvas värises külmast ja hirmust väike ahvipärdik, keda oli haistnud pimeduses hiiliv panter Sheeta.

Saalis kestis piduõhtu. Maximus Praeclarus lamaskles diivanil aukülalise Fastuse lähedal.

Imperaatori poeg, kel rohkest märjukese pruukimisest keelepaelad lahti läksid, oli imeheas meeleolus ja lausa säras üleni.

Juba mitmendat korda alustas ta juttu võõrsilt pärit valgest barbarist, kes oli tema isa solvanud ja kaks korda Sublatuse sõdurite käest jalga lasknud.

„Ausa ohvitseri käest poleks ta põgenenud. Ja ka minu käest mitte," hõikas ta pilkavalt Maximus Praeclarusele.

„Kuid ta oli sul ju Dion Splendiduse aias peos, Fastus," väitis Praeclarus. „Miks sa teda siis kinni ei võtnud?"

Fastus punastas.

„Seekord ei lase ma tal plehku panna," lausus ta. „Seekord?" muutus Praeclarus valvsaks. „Kas ta võeti siis kinni?"

Noore patriitsi hääl ja näoilme väljendasid üksnes viisakat uudishimu, kuigi Fastuse sõnad tabasid teda nagu välk selgest taevast.

„Ma pean silmas seda," läks Fastus ähmi täis, „et kui ta uuesti kinni võetakse, hoolitsen ma ise selle eest, et ta jalga ei laseks."

Fastuse sõnad üksnes tugevdasid Praeclaruse kahtlusi. Kogu pika pidusöögi ajal ei lahkunud temast halb eelaimus. Õhus hõljus ärevust, mida tekitas peoperemehe ja teiste Fastuse lähedaste sõprade pilkudes vilksatav varjatud vaenulikkus.

Niipea kui viisakus lubas, Maximus Praeclarus vabandas ja jättis hüvasti. Relvastatud orjad viisid ta kandetoolis mööda Castra Sanguinariuse pimedaid tänavaid, kus talle igal sammul viirastus tundmatu oht. Kui lõpuks koju jõuti ja ta kandetoolist

maha astus, leidis ta hämmeldunult, et välisuks oli paokil, ehkki kedagi polnud teda vastu võtmas.

Maja oli kummaliselt vaikne ja inimtühi. Öölatern, mis süüdati mõne perekonnaliikme äraoleku puhul, ei põlenud.

Viivitanud pisut lävel, heitis Praeclarus õlgadelt keebi, vabastas käed, lükkas ust ja astus sisse.

* * *

Keisrikoja aukandja peosaalis piinlesid igavusest haigutavad külalised, julgemata lahkuda enne siin külalisena viibivat imperaator Sublatust.

Vastu ööd ilmus ohvitser teatega Sublatusele ja viimane kuulas ta ära rahulolu varjamata.

„ Mulle toodi väga tähtis teade, mis pakub huvi suursugusele Dion Splendidusele ja tema abikaasale," kuulutas imperaator majaperemehele. „Saada külalised ära ja jäta meid kolmekesi."

Kui kõik olid lahkunud, pöördus ta Dion Splendiduse poole.

Juba pikemat aega on levinud kuuldused, Splendidus, et sa unistad purpurmantlist," alustas ta.

„See on laim, Sublatus, ja see on sulle teada," vastas senaator.

Jvlul on põhjust arvata teisiti," väitis imperaator teravalt. „Ja sa tead, missugune karistus ootab reeturit."

„Kui keiser on võtnud nõuks hävitada mind isiklikul või mõnel muul põhjusel, on meie kõnelus tarbetu," lausus Splendidus väärikalt.

„Kuid mul on hoopis teised plaanid ja nende teokstegemiseks vajan sind elusana," sõnas Sublatus.

„Kas tõesti?"

Jah," kinnitas Sublatus. „Minu poeg tahab abielluda sinu tütre Dilectaga ja ma toetan tema soovi. Seega ühendame kaks kõige vägevamat perekonda ja nii tärkab kindlusetunne impeeriumi tulevikus suhtes."

„Kuid Dilecta on juba teisega kihlatud," teatas Splendidus.

„ Maximus Praeclarusega?"

Jah."

„Siis võta teadmiseks, et ta ei lähe Maximus Praeclarusele," ütles imperaator kalgilt.

„Mispärast?"

„Seepärast, .et Maximus Praeclarus peab surema." „Ma ei saa aru," lausus senaator.

„Kui ma sulle ütlen, et valge barbar nimega Tarzan on kinni võetud, ehk sa siis mõistad, miks peab Praeclarus surema?" uuris Sublatus salvavalt.

Dion Splendidus raputas pead.

„Kahju küll, kuid ma ei saa keisrist aru."

„Mjnä aga olen veendunud, et sa saad suurepäraselt kõigest aru," jätkas imperaator. „Muide, sel pole tähtsust, sest keisri tahe on niisugune, et tulevase keisrinna isale ei langeks vähimatki kahtlusevarju. Niisiis kordan seda, mida sa kindlasti juba tead. Üks sinu orje pakkus end tõlgiks Maximusele, kes korraldas vangi põgenemise ja andis talle oma majas peavarju. Täna õhtul võeti ta lõpuks kinni, nii nagu ka Maximus Praeclarus. Mõlemad on vahistatud ja asuvad Colosseumi all vanglas. Kahtlen, et sa sellest kõigest midagi ei teadnud, kuid ma ei hakka sind karistama, kui annad mulle sõna, et Dilecta saab Fastuse naiseks."

„Castra Sanguinariuse ajalugu ei tea juhtumit, et meie tütardel poleks olnud voli valida meest oma äranägemise järgi," lausus Dion Splendidus. „ Isegi keiser ei saa käskida vaba naist minna mehele vastu oma tahtmist."

„Kõik on õige," kinnitas Sublatus. „Sellepärast ma ei käsigi, vaid üksnes soovitan."

Sublatus tõusis.

„Soo-vit-tan," kordas ta, ent tema toon rääkis hoopis muud. „ Suursugune senaator ja tema abikaasa võivad koju minna ja järele mõelda, millest siin räägiti. Paari päeva pärast tuleb Fas-tus vastuse järele."

* * *

Vangikongi valgustava tõrviku paistel silmitses Tarzan seina külge aheldatud vange — ühte valget ja paari neegrit. Viimaste hulgas nägi ta Lukedit, kuid see oli nii masendunud, et ei heitnud Tarzanile õieti pilkugi.

Ahvinimese lähimaks naabriks osutus valge, kes uuris sõnakestki lausumata uudishimulikult uut vangi, kuni vangivalvurid koos tõrvikuga lahkusid.

Maximus Praeclaruse kodus kandis Tarzan tavaliselt leopar-dinahast puusariiet, ent Festivita juuresolekul pani lugupidamisest

81

tema vastu selga tooga ja jalga sandaalid. Sel õhtul Mpinguga välja minnes heitis ta selga tooga, kuid vangistamisele eelnenud kähmluse ajal rebiti tal see ült ja nii pakkus Tarzani välimus kaasvangidele suurt huvi.

Niipea kui vangivalvurid olid lahkunud, tegi valge vang jutuotsa lahti.

„Äkki oled sa seesama valge barbar, kelle kohta on kuuldused tunginud isegi vangla hämarusse ja vaikusse?" küsis ta.

„Olen Ahvide Tarzan," vastas džunglivalitseja.

„ Seesama, kes imperaatori keisrikojast kätel välja kandis ja tema valveüksust häbistas?" hüüatas valge. „Vannun oma kuulsa isa põrmu nimel, Sublatus ei jäta sind ellu."

Tarzan vaikis.

„Räägitakse, et sa kihutad puude otsas nagu ahv," jätkas vestluskaaslane. „Kuidas sa vahele jäid?"

„Mind reedeti," kostis Tarzan ja raputas ahelaid. „Kui poleks olnud neid käeraudu, poleks nad mind kätte saanud. Aga kes sina oled? Mille eest sind keisri vanglasse pisteti?"

„See pole keisri vangla," väitis valge. „See keisri trooni vallutanud tüüp pole mingi keiser."

„Kes siis keiser on?"

„Ainult Ida imperaatoril on õigus nimetada end keisriks," ütles valge.

„Nagu ma aru saan, pole sa Castra Sanguinariusest," oletas ahvinimene.

„Õigus," kinnitas vestluskaaslne. „Olen Castrum Marest."

„Miks sa.vanglasse sattusid?"

Just selle pärast."

„On see siis kuritegu?"

„Näed sa, meie linnad, Castrum Mare ja Castra Sanguinarius, on omavahel vaenujalal. Oleme alalises sõjaseisundis. Aegajalt saabub vaherahu, kui meie vahel taastub kauplemine. Neil on seda, mida vajame meie, ja meil seda, mida neil tarvis läheb."

„On siis seesuguses väikeses orus midagi niisugust, mida ühel on, aga teisel mitte?" imestas ahvinimene.

„Aga muidugi! Castrum Mares näiteks on rauamaagikaevandused, soo, kus kasvab papüürus, järv, mis annab palju seesugust, mida pole Castra Sanguinariuses. Me müüme rauda, paberit, tinti, tigusid, kala, juveelitooteid ja palju muudki. Nendel

82

on kullakaevandused, ja et nende territooriumi läbib ainuke tee, mis ühendab orgu välisilmaga, annab see orje ja loomi. Castra Sanguinariuse elanikud on loomu poolest vargad ja röövlid. Nad on liiga laisad, et tööd teha, ja liiga nõmedad, et orjadele käsitööd õpetada. Samal ajal on meil suurepärased meistrid, keda on õpetatud paljude põlvkondade kestel. Nende tooteid vahetatakse kulla ja orjade vastu. Lühidalt öeldes elame meie palju paremini ja jõukamalt kui Castra Sanguinariuse elanikud. Oleme

palju haritumad ja üldse eluga rahul. Seepärast Castra Sanguinariuse kadedad elanikud meid ei salligi."

„Miks sa siis vaenlase leeri ilmusid, kui teadsid, et sind kinni võetakse?" küsis Tarzan.

„Selles on süüdi minu onu Validus Augustuse, Ida imperaatori reetlikkus. Ta saatis mind siia justkui tähtsa ülesandega, tegelikult selleks, et satuksin Sublatuse pihku," vastas küsitu. „Mu nimi on Cassius Asta. Minu isa oli imperaator enne Validust. Validus kartis, et ma hakkan purpurmantlile pretendeerima, ja võttis nõuks minust lahti saada, kuid nii, et keegi midagi ei kahtlustaks. Saatnud mu siia, ostis ta eelnevalt ära saatjad, kes toimetasid mu Sublatuse kätte."

„Ja mis sind ootab?"

„Seesama, mis sindki," vastas Cassius Asta. „Meid pannakse välja Sublatuse auks korraldatavaile iga-aastastele pidustustele üleüldiseks vaatamiseks, siis sunnitakse omavahel võitlema, kuni me teineteise maha lööme."

‚Ja millal see pidu algab?"

„Kõik on juba valmis," vastas Cassius Asta. „Nad ajasid eelseisvaks areenivõitluseks siia kokku nii palju, vange, et pidid valged ja neegrid ühte paigutama, mida nad tavaliselt ei tee."

«Tähendab, et neegreid hoitakse siin just sel eesmärgil?"

„Seda küll."

Tarzan pöördus pimeduses Lukedi poole.

„Oled sa siin oma küla meestega?"

„Ei ole. Siin on elanikud Castra Sanguinariuse lähedastest küladest."

„Veel eile olime vabaduses," sekkus neeger, kes oskas bagego keelt. „ Homme sunnitakse meid keisri lõbustamiseks üksteist tapma."

«Nähtavasti olete ihult ja hingelt nõdraks jäänud, et alistusite saatusele," lausus Tarzan.

83

„Meid on peaaegu kaks korda rohkem kui linnaelanikke ja me oleme vaprad sõdurid," väitis neeger.

„Siis olete lollpead," nähvas Tarzan.

„Enam ei ole. Meie ja Castra Sanguinariuse valgete seas on palju neid, kes on nõus Sublatuse vastu üles tõusma."

Kuuldu andis Tarzanile ainet mõtisklusteks. Ta teadis, et linnas on ligi tuhat orja, ümberkaudsetes külades kümneid tuhandeid. Kui nende hulgast kerkiks esile juht, oleks keisri hirmuvalitsusel lõpp. Ta jagas oma mõtteid Cassius Astaga, kuid patriits kinnitas talle, et sellist juhti pole ega saagi olla.

«Oleme nii kaua neid valitsenud," selgitas ta, „et hirm, mida nad meie ees tunnevad, on muutunud kaasasündinud instinktiks. Meie neegrid ei söanda iialgi oma isandate vastu üles tõusta."

„Aga äkki söandavad?" küsis Tarzan. „Ainult sel juhul, kui nad saavad valge juhi." „Miks nad ei võiks siis valida valget juhti?" „See on võimatu!" nähvas Asta.

Nende jutuajamine katkes salkkonna sõdurite tulekuga, kes tõid uue vangi. Tõrvikute valgel tundis Tarzan ära Maximus Praeclaruse. Ta nägi samuti, et Praeclarus märkas teda, aga et roomlane vaikis, ei teinud ka Tarzan jutuotsa lahti.

Praeclaruse seina külge aheldanud, sõdurid lahkusid. Vangikong mattus taas pimedusse.

„Nüüd ma mõistan, miks siia sattusin," katkestas noor ohvitser vaikuse. „Tänasel kutsutud külaliste õhtusöögil taipasin Fastuse mürgistest repliikidest, et minu vastu midagi sepitsetakse, aga ei arvanud, et mind vahistatakse mu oma kodu lävel."

„Ma teadsin ette, et toon sulle õnnetuse kaela," ütles Tarzan.
„Ära süüdista ennast," vastas Praeclarus. „01in määratud surma sellestsamast hetkest, kui Fastus heitis silma Dilectale. Et oma tahtmist saada, pidi ta mu kõrvaldama. Ja ongi kogu lugu, mu sõber, aga ikkagi oleks huvitav teada, kes siis mind reetis?"
„See olin mina," kostis äkki hääl pimedusest. 4
„Kes sa oled?" küsis Praeclarus.
„See on Mpingu," sõnas Tarzan. „Ta võeti kinni koos minuga, kui lähenesime Dion Splendiduse majale, et sinuga kokku saada."
„Minuga kokku saada?" jahmus Praeclarus.
84
„Ma valetasin," ütles Mpingu. „Kuid mind sunniti."
„Kes sundis?"
«Imperaatori ohvitserid ja tema poeg."
„Arusaadav," sõnas Praeclarus. „Ma ei heida sulle midagi ette, Mpingu."
***
Kongi külm paljas kivipõrand oli vilets ase, kuid Tarzan, olles sündimisest saadik harjunud saatuse keerdkäikudega, jäi raskelt magama ja ärkas alles hommikul, kui vangivalvurid süüa tõid. Leegionäride mundris mornide segavereliste käsul jagasid orjad vangidele vett ja kõva leiba.
Pruukosti ajal silmitses Tarzan oma kaasvange. Valgeid oli siin veel kaks: endise keisri poeg Cassius Asta Castrum Marest ja patriits Maximus Praeclarus, leegionäride tsentuurio Castra Sangüinariusest.
Ülejäänud olid neegrid: bagego suguharust pärinev Lukedi, kes oli Niuoto külas Tarzanit sõbralikult kohelnud, ja Dion Splendiduse ori Mpingu, kes oli ta reetnud. Trellitatud aknast immitsevas valguses tundis Tarzan ära veel teisegi bagego — Ogonio, kes heitis talle kartlikke pilke, nagu heidaks neid iga inimene sellele, kes on väga lähedastes suhetes tema esivanema vaimuga.
Peale nende kolme neegri oli siin ümberkaudsetest küladest viis tursket sõdurit, tõelist rammumeest. Tänu suurepärasele muskulatuurile olid nad välja valitud gladiaatorite võitluseks — eeskava kõige kaasakiskuvamaks palaks, mis keisri ülistamiseks ja rahvahulga lõbustamiseks areenil peagi aset pidi leidma.
Kitsas kamber oli nii täis tuubitud, et siia mahtus hädavaevu üksteist inimest, ehkki seina küljes rippus veel üks tühi rõngas, mis näitas, et kõik kohad ei olnud veel täis.
Möödus kaks rammestavat päeva ja kaks ööd.
Valged kongikaaslased püüdsid rusuvaid mõtteid igati eemale peletada, kuna neegrid olid täielikult usu kaotanud.
Tarzan alustas mitu korda nendega vestlust, eriti viie sõduriga ümberkaudsetest küladest. Olles pikka aega elanud mustanahaliste keskel ja mõistes hästi nende hingelaadi, suutis ta kiiresti nende poolehoidu võita ja eelseisvaks võitluseks otsuse-kindlust sisendada.
Praeclarusega rääkis ta Castra Sangüinariusest, Cassius Astaga Castrum Marest. Jutt käis eranditult elu kõigist külgedest:
85
pidupäevadest ja lõbustustest, sõjaväestruktuurist ja korrast, seadustest ja rahvalikest kommetest. Tarzan puudutas väsimatult üha uusi teemasid, hoolimata sellest, et teda kui äärmiselt sõ-naahtrat inimest võidi süüdistada lobisemises.
Kolmandal päeval toodi kongi uus vang — valge noormees tuunikas ja ohvitseri lahinguvarustuses. Tavakohaselt võeti ta vastu vaikimisega, ent vaevalt olid valvurid

vangi viimase vaba rõnga külge aheldanud ja lahkunud, kui Cassius Asta hõikas erutatult:

„Caecilius Mereilus!" i

Hõigatu pöördus pimedusest kostnud hääle poole. „Asta!" hüüatas ta. „Ma tunneksin su hääle ära isegi põrgus!"

„Mis kuri saatus sind siia tõi?" küsis Asta.

„Sugugi mitte kuri, kui ta viis mind kokku parima sõbraga," vastas Metellus.

„Ent kuidas sa siia sattusid?" uuris Cassius Asta.

«Sestsaadik, kui sa Castrum Marest lahkusid, on mõndagi juhtunud," vastas Metellus. „ Fui vius Fupus on osanud keisri usaldusaluseks saada, nii et kõik sinu sõbrad sattusid põlu alla ja viibivad praegu suures ohus. Ka Septimus Favonius on ebasoosingus ja viibiks kindlasti vanglas, kui Fupus poleks armunud tema tütresse Favoniasse. Kuid kõige jälestusväärseni uudis on see, et Validus Augustus lapsendas Fulvius Fupuse ja määras ta imperaatori purpurmantli pärijaks."

„Fupus — ja keiser?"

Asta pahvatas laginal naerma.

„Ja imekaunis Favonia? Kas tal tõesti on Fulvius Fupuse vastu soojemaid tundeid?"

„Ei ole!" vastas Metellus. „Selles asi ongi. Ta armastab teist."

„Kes on siis Favonia väljavalitu?" uudistas Cassius Asta. «Vahest tema nõbu Mallius Lepus?"

„Ei," vastas Metellus. „Sa ei tunne teda."

„Mis lora see on!" hüüatas Cassius Asta. „Kas ma siis ei tunne iga patriitsi Castrum Mares?"

„Ta pole kohalik."

„Ära seda küll ütle, et ta on Castra Sangüinariusest!"

„ Jälle ei arvanud ära. Ta on barbarite pealik Saksamaalt."

„Mõttetus!" hüüdis Asta.

„Ma räägin õigust," lausus Metellus. „Ta saabus varsti pärast

86

sinu lahkumist. Tänu suurtele teadmistele Vana- ja kaasaegse Rooma ajaloost võitis ta Validus Augustuse soosingu, kuid ühtlasi tõmbas Mallius Lepusele ja Septimus Favoniusele õnnetuse kaela, võitnud Favonia annastuse, millega loomulikult kutsus esile Fulvius Fupuse viha."

„Mis ta nimi on?" küsis Cassius Asta.

„Midagi Erich von Harjeni taolist," vastas Metellus.

„Erich von Harben?" küsis Tarzan üle. „Ma tean teda. Kus ta praegu asub? Mis temaga on?"

Caecilius Metellus pöördus ahvinimese poole.

„Kust peaksid sina Erich von Harbenit tundma, sina, sanguinaarlane?" ütles ta. „Tuleb välja, et Fulvius Fupus ei valetanudki Validusele ja Erich von Harben on tõepoolest Castra Sanguinariuse salakuulaja."

„Ei ole," vaidles Maximus Praeclarus vastu. „Ära ägestu. Erich von Harben pole eluski Castra Sanguinariuses käinud ja minu sõber pole kellegi sanguinaarlane. Ta on valge barbar välisilmast ja kui ta tõtt räägib, milles ma ei kahtle, siis tuli ta siia sedasama Erich von Harbenit otsima."

„See on nii, Metellus!" sekkus Cassius Asta. „Minu kaaslased on ausad inimesed ja selle ajaga, mis me siin oleme olnud, on meist saanud head sõbrad. See, mida nad räägivad, on tõsi!"

„Räägi von Harbenist," palus Tarzan. „Kus ta on? Mis temaga on? Kas Fulvius Fupus teda ei tüüta?"

„Ta on Mallius Lepusega Castrum Mare vanglas," vastas Metellus, „ja kuj ta areenil ellu jääb, nuputab Fupus teise mooduse, kuidas temast lahti saada."
„Millal seal mängud peetakse?" küsis Tarzan.
„Augusti iiduse ajal, see tähendab 15. kuupäeval."
„Ja täna on üheksas," lausus Tarzan.
„Meie alustame juba homme," venitas Praeclarus.
„Mulle räägiti, et pidustused kestavad umbes nädal aega," jätkas Tarzan. „Kas Castrum Mare on kaugel?"
„Tahad jalutuskäiku teha, mis?" küsis Metellus pilkavalt.
„Ma otsustasin minna Castrum Maresse," vastas Tarzan tõsiselt.
„Ehk võtad meidki kaasa?" naeris Metellus.
„Oled sa von Harbeni sõber?" küsis Tarzan.
„Olen tema sõprade sõber ja tema vaenlaste vaenlane, aga ma ei tunne teda sedavõrd, et pidada oma sõbraks."
87
„Kuid sa oled Validus Augustuse vastu?"
„Olen."
‚Ja Cassius Asta on samuti oma onu vastu?" uuris Tarzan. „Või veel," kinnitas Asta.
.
„Siis võtan teid mõlemaid kaasa," tegi Tarzan kokkuvõtte. Metellus ja Asta naersid.
„Kas või kohe," lausus Cassius Asta lõbusalt. „Võtke ka mind," palus Praeclarus, „kui Cassius Asta lubab mulle ka Castrum Mares sõbraks jääda."
„Luban," soostus Cassius Asta.
„Millal me teele asume?" küsis Metellus ahelat raputades.
„Lähen niipea, kui mu käerauad ära võetakse," ütles ahvinimene. „Nad peavad seda tegema enne võitlust areenil."
„Ära lase end ahvatleda. Leegionärid passivad hoolega, et sa jalga ei laseks," tähendas Cassius Asta.
„ Maximus Praeclarus võib kinnitada, et ma põgenesin kaks korda Sublatuse leegionäride käest," kuulutas Tarzan.
„Õigus," ütles Praeclarus. „Ta pani troonisaalist plehku imperaatori valvesõdurite silme all ja võttis ühes keisri enda."
„Aga kui ma teid kaasa võtan, läheb juba raskemaks," ütles ahvinimene. „ Siiski tahan teid ühes võtta, et nurjata Sublatuse plaanid ja otsida Castrum Mares üles Erich von Harben."
„Sa äratasid minus huvi," ütles Cassius Asta. „Ma hakkan isegi uskuma, et sinu pöörane idee võib õnnestuda."

XIV. Mängud

Pilvitus taevas särav päike kuulutas üheksanda augusti saabumist.
Selle eredad kiired valgustasid inimtühjal areenil rehadega tasandatud liiva ja Via Principialise, Castra Sanguinariuse keskallee äärde rivistunud linnarahva hulki.
Kõikjalt kostis elavat jutuvada ja naeru. Maiustusi ja mänguasju pakkuvad rändkaubitsejad trügisid oma kaupa kiites suurivaevu inimmassist läbi. Keisrikojast Colosseumini olid tee äärde üles rivistunud leegionärid, kes hoidsid vaba läbipääsu keset alleed.

68
Lõpuks hakkas eemalt keisrikoja poolt kostma fanfaariheli-sid. Publik läks elevile.

Nähtavale ilmus pidulik rongkäik kahekümne fanfaristiga eesotsas. Neile järgnes imperaatori kaitsemeeskond, keda tervitati tormiliste kiiduavaldustega. Vaimustatud häältekõmin veeres pikkamisi mööda alleed, saates keisri ilmumist. Kullaga kaunistatud purpurmantlis troonis ta üksinda kaarikus, mille ette rakendatud lõvisid talutasid kullast kaelavõrude otsas mustanahalised hiiglased.

Keiser isegi ei aimanud, et pööbli kiiduavaldused pole määratud sugugi talle, vaid kaariku külge aheldatud vangidele.

Tava kohaselt lasti areenile kõige tugevamaid vange. Sedapuhku sai see osaks bagego neegrisuguharu pealikule Niuoto-le, Ida imperaatori leegionäride tsentuuriole Caecilius Metellu-sele ja sellesama imperaatori vennapojale Cassius Astale. Kuid rahvahulga suurima vaimustuse kutsus esile paksu tumeda jüuksekuhilaga valge hiiglasekasvu barbar, kes oli peaaegu alasti, kui mitte arvestada leoparidnahast puusariiet. Temast räägiti kõige uskumatumaid lugusid.

Ta ei paistnud märkavat kaelavõru ega kullast ahelat, mille- ' ga oli kinnitatud keisri kaariku külge. Ta astus uhkelt püstipäi, ilmutamata vähimatki hirmu. Tema kõnnaku sundimatus pehmuses oli vaevumärgatavat sarnasust metsiku kiskjaga.

Seejärel kandus rahvahulga tähelepanu vangistatud bagego-dele, kes olid kaelavõrusid pidi üksteise külge aheldatud, ja uues säravas lahinguvarustuses vägevatele gladiaatoritele. Nende järel tulid kandetoolid väepealikute, kuulsate aukandjate ja kroonikakirjutajatega.

Rongkäigu lõpus sörkisid bagegodelt röövitud loomakarjad.

Oma maja katuselt jälgis Dilecta rongkäiku, otsides vangide hulgast Maximus Praeclarust, kuid teda seal polnud. Neiu hakkas tõsiselt muretsema. Sestsaadik, kui ta armastatu vanglasse oli heidetud, polnud Dilectal temast vähimaidki teateid ega olnud ka kedagi, kes oleks talle öelnud, kas Maximus Praeclarus on üldse elavate kirjas. Kui ta areenile satub, võib tal seal halvasti minna. Kui ta sinna ei ilmu, on Fastuse käsilased ta tõenäoliselt tapnud.

Colosseumi oli kogunenud päratu hulk inimesi, kes ootasid kärsitult keisri kohalejõudmist rongkäigu saatel ja keskpäevaks määratud mängude avamist.

Enamik pealtvaatajaid istus juba oma kohtadel, järk-järgult täitusid ka patriitside loožid.

Senaator Dion Splendiduse loožist, mis asus kõrvuti imperaatori omaga, oli kogu areen suurepäraselt näha. Vaibad ja padjad tagasid auastme poolest ettenähtud mugavused.

Iialgi varem polnud keiser korraldanud nii laiaulatuslikke pidustusi. Ärevil publikut ootas tõeliselt haruldane vaatemäng.

Dilectat ei meelitanud mängud ka varem, nüüd aga, vallatud hirmust, vihkas ta neid kogu hingest.

Siiani oli ta osalejatesse suhtunud täieliku ükskõiksusega. Elukutselised gladiaatorid ei huvitanud noort patriitsitari vähimalgi määral, ta ei olnud oma elus nendega iialgi kokku puutunud. Neegersõdurid ja orjad olid tema meelest samaväärsed metsloomadega, kellega nad mõnikord kahevõitlusse astusid, aga oma süüd areenil lunastama mõistetud kurjategijad kutsusid temas esile vaid pelga kahjutunde. Noor kaunitar oleks kahtlemata olnud äärmiselt nördinud poksijate julmusest ringis või ragbimängijate halastamatusest ülikooli meistrivõistlustel, ent teda ei liigutanud absoluutselt julmus Rooma areenil, mis oli muutunud tema rahva elu lahutamatuks koostisosaks.

Kuid täna... Täna raputasid teda külmavärinad. Ta nägi mängudes ohtu omaenda õnnele ja armastatud inimese elule, ehkki väliselt ei ilmutanud ta millegagi oma

ärevust. Põksuva südamega ootas Dion Splendiduse tütar, võluv särasilmne Dilecta keisri saabumist, mis andis märku mängud avada.

Viimaks ilmus Sublatus. Vaevalt oli ta istet võtnud, kui ülestõstetud võre tagant hakkasid areeni keskele liikuma eelseisvatest mängudest osavõtjad. Mängud pidid kestma terve nädala. Kõige ees sammusid pasunapuhujad, neile järgnesid vangid ja siis metsloomad, keda talutasid neegerorjad, aga kõige tugevamaid ja metsikuid loomi veeti ratastele asetatud puurides.

Need olid peamiselt lõvid ja leopardid. Veel oli paar pühvlit ja mõni päratu suur ahv.

Osavõtjad rivistusid suletud faalanksina Sublatuse ette, kes pidas lühikese kõne, lubades võitjaile vabadust ja autasu. Seejärel viidi rusutud ja mornid vangid taas kongidesse.

Dilecta puuris pilkudega keisri looži ette rivistunud võitlejate nägusid, kuid Maximus Praeclarust nende seast ei leidnudki. Tikksirgelt ja hinge kinni pidades seisis ta jäigästunult kohutavas ärevuses ega märganud looži astunud inimest, kes tema kõrvale pingile laskus.

90

„Teda pole siin," lausus mees.

Neiu pööras silmapilk ümber.

„Fastus!" hüüatas ta. „Kust sa tead, et teda pole?"

„Mina käskisin nii," vastas mees kalgilt.

„On ta surnud?" kiljatas Dilecta. „Sa käskisid ta tappa?"

„Ei," kummutas Fastus selle väite. „Ta on kambris, elus ja terve."

„Mis temast saab?"

„Tema saatus on sinu kätes," ütles Fastus. „Ütle temast lahti, tõota saada minu naiseks ja ma korraldan nii, et ta ei ilmu areenile."

„Sinu tingimused pole vastuvõetavad! Ma ei nõustu nendega iialgi!"

Fastus kehitas õlgu.

„Kuidas soovid," lausus ta, „kuid pea meeles — tema elu on sinu kätes."

«Sõjariistus ei leidu talle võrdseid," ütles neiu kõrgilt. „Kui talle on määratud osaleda võitluses, tuleb ta tingimata võitjaks ja saab vabaks."

„Kuid juhtub, et keiser seab sõjariistadeta inimesi vastamisi lõvidega," meenutas talle Fastus. „Mis kasu on tal siis sõjariista meisterlikust käsitsemisest?"

„Aga see on ju alatu mõrv!" hüüatas neiu.

„Ei tasu keisri tegusid nii halvustada," väitis Fastus karmilt.

„Räägin seda, mida mõtlen," kuulutas Dilecta. „Olgu ta pealegi keiser, kuid see on jälestusväärne tegu. Muide, ma ei kahtlegi, et imperaator ja tema poeg on võimelised korda saatma veelgi hullemat."

Tema hääles kõlas nördimus ja põlastus. Fastus tõusis ähvardava irvitusega.huultel.

„Soovitan kõik hästi läbi mõelda," nähvas ta. „Sinu vastus ei puuduta üksnes Maximus Praeclarust ja mind sinuga."

„Millele sa vihjad?"

„On veel Dion Splendidus, sinu lihane ema ja Festivita, Prae-claruse ema. Mõtle nendele!"

Selle kurjakuulutava hoiatusega pöördus ta ja väljus loožist.

Algasid mängud, mida saatis fanfaaride, üürgamine, ristuvate mõõkade kõlin, kiskjate möirgamine ja arvukate pealtvaatajate lärm. Rahvas kargas alatasa püsti, plaksutas pööraselt

91

õnnelikule osavõtjale või väljendas kumeda ähvardava porinaga oma pahameelt. Lakkamatult lehvivate lippude ja lintide taustal vaatas see tuhandesilmne, kohutav ja julm inimjõugust koletis omataoliste verd ja kannatusi, õgides maiustusi, samal ajal kui ohver oli suremas, või rääkis labaseid anekdoote, kui orjad lohistasid areenilt ära laipu ja riisusid kokku verist liiva.

Sublatus oli kõvasti vaeva näinud, mänge organiseeriva prefektiga kava läbi mõelnud. Ta püüdis publikule võimalikult palju meelelahutust pakkuda, et vähemasti selgi viisil endale poolehoidu võita.

Suurim menu oli alati saatnud neid etteasteid, kus osalesid patriitside seisuse esindajad, seepärast lootis Sublatus väga Cassius Asta ja Caecilius Metelluse peale, kuid püstitatud eesmärgi saavutamisel oli veelgi suurem tähtsus hiiglasest barbaril, kes oli oma vägitegudega vallutanud rahvahulkade meeled.

Soovides ohtlikumaid mänge nädala teise poole jaoks hoida, otsustas Sublatus sellest hoolimata lasta Tarzani areenile juba esimesel päeval. Nõnda siis sattuski relvitu Tarzan keskpäeval areenile silmast silma turske vastasega, kellel oli ehtsa mõrtsuka välimus. Tal oli vööl leopardinahk, midagi sellist, mida kandis Tarzan.

Vahtkond juhtis nad üle areeni imperaatori looži ette, kus mängude juht tegi teatavaks, et ees seisab käsitsivõitlus ja ellujäänu kuulutatakse võitjaks.

„Värav jääb lahti," lisas ta, „ja kui üks vastastest leiab, et talle aitab, võib ta areenilt lahkuda ning sel juhul saab võidu teine."

Rahvas kukkus vilistama. Ta ei kavatsenud vaadata poisikeste kaklemist. Ta ihkas verd, janunes erutavaid vaatemänge, kuid Sublatuse salakaval tagamõte seisis selles, et peale Tarza-niga arveteõiendamise ühe kõige hirmuäratavama gladiaatori abil, kelle võidus ta ei kahelnud, valget hiiglast võimaluse korral veel alandada, sundides teda areenilt jalga laskma, ja seega omaenda häbi eest kätte maksta.

Vähehaaval rahvasumm rahunes ja jäi vaguralt ootama, vahest seetõttu, et eelseisev kahevõitlus tõotas kujuneda rohket huvi pakkuvaks vaatemänguks. On naljakas vaadata, kuidas nõrgem vastane plehku pistab.

Publik tervitas Tarzanit ja madalalaubalist mõrtsukat kiidu-avaldustega ja ühtaegu külvas mängude korraldaja, suursugu-

se patriitsi sõimuga üle, kasutades tema kaitsetust pealtvaatja-te üksmeelse hulga ees.

Käskluse peale pöördus Tarzan vastase poole ja võttis sisse maadlusasendi. Seejuures mõtles ta, et neil on raske otsida talle väärilist vastast.

Mõrtsuka näoga inimene oli Tarzanist veidi lühem, tema tumeda naha all liikusid ebaloomulike inetute mügarikena päratud kõvad musklid, pikad käed ulatusid allapoole põlvi, paksud tombulised sääremarjad meenutasid graniitalusel seisvat pronkskuju.

Mees kõndis ümber Tarzani ja uuris oma vastast. Ta väänas ette metsiku lõusta, millega soovis valget ilmselt hirmutada.

„Uks on seal, barbar!" hüüdis ta kurguhäälega ja viipas käega areeni sügavusse. „Lippa, kuni elus oled!"

Rahvasumm lagistas heakskiitvalt naerda. Talle olid sellised naljad meeltmööda.

„Ma rebin su lõhki!" räuskas mõrtsukas.

Publik aplodeeris taas.

„Ei, ma jään ehk siiski siia," lausus Tarzan häirimatult. „Lase jalga!" röögatas mõrtsukas.

Pea ette kallutanud, asus ta rünnakule otsekui vihaleaetud härg.

Ootamatult hüppas ahvinimene oma vastasele kallale. Kõik sündis nii äkiliselt ja hoogsalt, et peale Tarzani enda ei saanud keegi aru, mis oli juhtunud. Üksnes tema teadis, kuidas ta mõrtsuka oinasarveks oli keeranud.

Rahvasumm nägi ainult lõpptulemust: maha prantsatanud kerekat kogu, kes jäi pooluimasena liivale lamama, ja tema kohal seisvat hiiglasest barbarit, käed risti rinnal.

Oma meeleoludes muutlik publik kargas kohtadelt üles, kisendades heameelest.

„Abst!" karjus rahvas.

Õhku kerkisid tuhanded rusikad, pöidlad allapoole. Tarzan ootas liikumatult, kuni mõrtsukas end pikkamisi jalule ajas, ja raputas pead, et taas täiesti mõistusele tulla.

Vastane vaatas ähmase pilguga ringi, nägi Tarzanit ja tormas vihase röögatusega talle kallale.

Sattunud taas kohutavate pihtide vahele, leidis ta end jälle maast.

Rahvasumm röökis heameelest. Viimne kui üks Colosseumis

93

olija näitas pöidlaga allapoole, nõudes, et Tarzan Oma vastasele otsa peale teeks. Ahvinimene pööras pilgu Sublatuse loožile, kus asus mängude korraldaja.

„Ehk aitab?" küsis Tarzan, osutades teadvuseta gladiaatori sirakil kogule.

Prefekt viipas käega tribüünidele.

„Nad tahavad tema surma," ütles ta. „Kui ta ellu jääb, pole sa võimud."

„Kas ka keiser nõuab, et ma tapaksin kaitsetu inimese?" küsis Tarzan Sublatusele otse silma vaadates.

„Sa kuulsid, mida ütles suursugune prefekt," pressis imperaator põlastavalt läbi hammaste.

„Hästi," lausus Tarzan, „võitluse reeglitest peetakse kinni."

Ta kummardus, kahmas vastase tundetu keha sülle ja tõstis pea kohale.

„Niimoodi kandsin ma teie imperaatori keisrikojast välja!" hüüdis ta pealtvaatajaile.

Sellele järgnenud vaimustusetorm kõneles ilmselgelt, kuivõrd pööbel hindas Tarzani väljakutset, samal ajal kui keiser raevust kord kahvatas, kord tumepunaseks muutus. Ta tahtis pingilt üles tõusta, kuid mis tal iganes meeles ei mõlkunud, ei läinud tal korda seda teha: sel silmapilgul kiigutas Tarzan vastase keha nagu päratut pendlit ja heitis võimsa liigutusega üles looži rinnatise taha, otse Sublatuse pihta, paisates keisri maha.

„Olen elus ja üksinda areenil," hüüdis Tarzan publiku poole pöördudes. „Mängude reeglite kohaselt olen ma võitja."

Isegi keiser ei julgenud vaidlustada kisa ja maruliste kiidu-avaldustega vaprat võitjat tervitava rahvahulga üksmeelset arvamust.

XV. Kutse

Veristele päevadele järgnesid rahutud ööd kitsastes kambrites, kus rotid ja kirbukarjad ei andnud vangidele minutikski rahu. Mängude alguses viibis Tarzani kongis kaksteist vangi, nüüd kõlkus kiviseina küljes kolm tühja rõngast ja ahvinimene küsis endalt iga päev, kes on järgmine.

Keegi ei heitnud Tarzanile ette, et tal ei õnnestunud neid vabastada, sest keegi polnud tema lubadust puhta kullana võtnud.

94

Nad ei võinud isegi mõelda mängude ajal areenilt põgenemisele. Selline asi ei mahtunud neile lihtsalt pähe.

„Usume sinu surusse," ütles Praeclarus, „kuid teame kohalikke olusid sinust paremini."
„Peab ootama soodsamat olukorda," vastas Tarzan. „Olen kindel, et sobiv hetk saabub."
„Kuidas siis, saabub ta küll," lausus Asta kibestunult. „Colosseumis ümbritsevad meid leegionäride jõugud."
„Pean silmas seda momenti," jätkas Tarzan, „kui areenile kogunevad võitjad. Siis tormame imperaatori looži ja tirime ta areenile. Teinud Sublatusest oma pantvangi, võime nõuda, et meid ära kuulataks. Ma ei kahtle, et saame oma tahtmise ja keisri eest vabaduse."
„Aga kuidas me imperaatori looži pääseme?" küsis Metel-lus.
„Võib ronida mööda kummargil selgi nagu mööda astmeid, nii teevad sõdurid müürile tormi joostes. Võib-olla mõni meie hulgast tapetakse, kuid osa murrab tingimata läbi ja suudab keisri alla tirida."
„Soovin sulle õnne," sõnas Praeclarus. „Vannun, et olen sinu edus kindel. Kahju ainult, et ma ei saa sinuga tulla."
„Kas sina ei tulegi meiega?" imestas Tarzan.
„ Aga mismoodi? Mind ei lasta siit välja. Ilmselt ei hoita mind siin sugugi mängudes osalemiseks. Nad on midagi nõuks võtnud, kuid mida nimelt, on arusaamatu. Vangivalvur ütles mulle, et ma ei osale üheski võitluses."
„Leiame mooduse, kuidas sind ära viia," ütles Tarzan.
„Sellest ei tule midagi välja," märkis Praeclarus nukralt pead vangutades.
„Oota," elavnes Tarzan. „Sa olid ju Colosseumi vahtkonna ülem, eks ole?"
„Olin küll."
„Sul olid kambrite võtmed?" usutles ahvinimene.
„Jah," vastas Praeclarus, „ja käeraudade omad samuti."
„Ja kus need võtmed on? Ehkki seda ei tasu küsida. Kindla peale võeti vahistamisel ära."
„Ega ikka võetud küll," väitis Praeclarus. „Õigust öeldes mul polnudki sel õhtul neid kaasas. Kui ma ümber riietusin, jätsin need koju."
„ Arvatavasti leiti need üles..."
95
„ Võtmeid otsiti tõepoolest, aga ei leitud. Vangivalvur nõudis neid minult järgmisel päeval pärast vahistamist, kuid ma ütlesin talle, et sõdurid võtsid võtmed ära. Asi on selles, et ma panin need peidikusse, kus hoian oma väärtasju. Ja kui vangivalvur oleks teadnud peidikust, siis oleks ta ära võtnud kõik, mis seal oli, mitte ainult võtmed."
„Hüva!” hüüatas ahvinimene. „Võtmetega probleemi ei ole."
„Aga kuidas sa need kätte saad?" küsis Praeclarus umbusklikult naeratades.
„Ei tea," kostis Tarzart. „Tean vaid seda, et peame need oma valdusse saama."
„Ka meie teame, et peame vabadusse pääsema," segas Asta vahele. „Kuid teada ei tähenda veel vaba olla."
Nende jutuajamise katkestas salkkonna sõdurite ilmumine koridori. Pisut hiljem peatus kambri ees keisrikoja vahtkonna-rühm. Vangivalvur avas ukse ja kahe tõrvikut hoidva vahisõ-duri saatel astus sisse mees. See oli Fastus.
Pilgul ringi käia lastes küsis ta:
„Kus Praeclarus on?"
Ja silmanud teda, lausus: v
„Ah, näe, kus sa oled!" Praeclarus vaikis.
„Püsti, vilets ori!" käratas Fastus. „Kõik püsti! Kuidas te julgete istuda keisri troonipärija juuresolekul!"

„Sa väärid ehk ainult sea nime," mõnitas Praeclarus.
„Võtke nad kinni! Andke neile keppidega!" kisendas Fastus kongi läve taga seisvatele sõduritele.
Colosseumi vahtkonnaülem, kes seda stseeni pealt nägi, varjas oma kehaga ukse.
„Tagasi!" käsutas ta leegionäre. „Siin annavad käske ainult keiser ja mina, aga sina, Fastus, pole esialgu veel keiser!"
„Varsti ma saan selleks," sähvas Fastus võimuka häälega, „ja sinule on see tõeliselt kurb päev!"
„See on kurb päev kogu Castra Sanguinariusele," ütles ohvitser. „Sa pole Praeclarusele veel öelnud, milleks sa siia ilmusid. Räägi, mis sul vaja, ja mine ära. Isegi keisri pojal pole lubatud mu vange puutuda."
Fastus hakkas raevust värisema, tunnetades oma jõuetust. Vahtkonnaülem allus vaid imperaatorile.
Fastus pöördus Praeclaruse poole.
96
„ Tulin selleks, et kutsuda oma head sõpra Maximüs Praeclarust minu abiellumise tseremooniale," kuulutas ta mürgiselt irvitades.
Maad võttis vaikus. Praeclarus ei vastanud midagi.
„Näen, et see sind ei liiguta, Praeclarus, kuid asjata," jätkas ta võimukalt. „Kas sind ei huvita, kes saab õnnelikuks abikaasaks? Kas sa tõesti ei taha teada, kes istub minu kõrvale keis-ritroonile, isegi kui sa selle päevani ei ela?"
Halvast eelaimusest ähvardas Maximus Praeclaruse süda seisma jääda. Nüüd mõistis ta Fastuse vanglasse tuleku põhjust, kuid ei näidanud seda välja. Endiselt istus ta kivipõrandal, selg vastu niisket seina.
„Miks sa siis ei küsi, kes on mu väljavalitu ja millal pulmad peetakse?" jätkas Fastus. „Olgu pealegi, ütlen ise. Võta teadmiseks, Praeclarus, et Dion Splendiduse tütar Dilecta ei soovinud saada reeturi naiseks, vaid otsustas jagada oma saatust imperaatori purpurmantli pärijaga. Mängude viimase päeva õhtul ühendatakse Dilecta ja Fastus keisrikoja troonisaalis abielusidemetega!"
Tulvil õelat rahulolu, Fastus vakatas, oodates oma jutu mõju, aga kui ta oli lootnud näha murest murtud Maximus Praecla-rust, siis ta ilmselt eksis, sest noor patriits ei teinud Fastust märkama, justkui polekski teda kambris olnud.
Veelgi enam, Maximus Praeclarus pöördus Metelluse poole ja hakkas temaga ükskõiksel ilmel juttu ajama. Säärasest solvamisest raevunud Fastus läks endast välja, kaotades viimasegi enesevalitsemise. Ta tormas Praeclarusele kallale, klammerdus viimase juustesse ja sülitas talle näkku. Seejuures sattus Fastus Tarzani kõrvale, kes kärme liigutusega tal pahkluust kinni kahmas ja ta põrandale paiskas.
Fastus hüüdis sõduritele käsklusi, haarates samal ajal pistoda ja mõõga, kuid Tarzan kiskus Fastusel mõlemad relvad käest ja virutas ta kambrisse jooksvatele leegionäridele sülle.
‚Ja nüüd kao siit, Fastus!" käskis vahtkonnaülem. „Oled siin juba küllalt putru kokku keetnud."
„Te veel tasute mulle selle eest," sisistas keisri poeg vange tulivihase pilguga põrmustades. „Viimane kui üks!"
Pärast tema lahkumist kõhistas Asta veel tükk aega omaette naerda.
„Kah mul keiser väljas!" ütles ta aeg-ajalt. „Siga!"
97
Pärastpoole, kui vangid hakkasid juhtunut ja selle võimalikke tagajärgi arutama, märkasid nad koridori lõpus vilkuvat tulukest.

„Oodake uusi külalisi," lausus Metellus. Valgus lähenes, kuid polnud kuulda sõdurite samme. „Kes see iganes pole, tuleb ta üksinda," ütles Maximüs Praeclarus.
„See pole siis Fastus," järeldas Asta.
„Ehk on see tema saadetud mõrvar?" oletas Praeclarus.
„Oleme valmis teda vastu võtma," ütles Tarzan.
Hetk hiljem ilmus teisele poole uksevõret Colosseumi vahtkonnaülem, kes oli äsja Fastust saatnud ja tema eest vange kaitsnud.
„Appius Applosius!" hüüatas Maximus Praeclarus. „See pole mõrvar, mu sõbrad!"
, „Mina sinu verd ei taha, Praeclarus," ütles Applosius, „kuid sa ei saa ka õnne näha."
„Millest sa räägid, mu sõber?" küsis Praeclarus.
„ Suures vihas avaldas Fastus mulle paljugi seesugust, mida ta sulle ütlemata jättis."
‚Ja mida ta siis ütles?"
„ Ütles, et Dilecta oli nõustunud abielluma ainult seepärast, et loodab sel kombel päästa oma vanemaid, sind ja sinu ema Festivitat."
„Fastust seaks nimetada tähendab solvata vaeseid loomi," urises Praeclarus. „Ütle Dilectale, et ma eelistan pigem surra kui näha teda Fastuse naisena."
„Ta teab seda, mu sõber," vastas ohvitser, „kuid ta muretseb omaja sinu lähedaste saatuse pärast."
Praeclarus laskis rusutult pea norgu.
„Mida küll teha?" ägas ta.
„Fastus on keisri poeg," tuletas Applosius talle meelde, „ja pealegi on aega vähe."
„Tean!" karjatas Praeclarus. „Kuid see on kohutav! Väljakannatamatu!"
„Kas see inimene on su sõber, Praeclarus?" küsis Tarzan Appius Applosiusele viibates.
„On küll," kinnitas Praeclarus.
„Usaldad sa teda?" kõlas järgmine küsimus.
„Olen valmis usaldama tema kätesse, oma elu ja au," kuulu-
98
tas Praeclarus.
„Siis ütle talle, kuhu sa võtmed peitsid, ja las ta toob need siia," pakkus ahvinimene. Praeclarus lõi näost särama.
„Kuidas ma ise ei taibanud!" hüüdis ta. „Aga ei, see on liiga ohtlik."
f„Minu elu on selletagi ohus," lausus Applosius. „Fastus ei andesta mulle iialgi tänast juhtumit. Võid arvata, et ma olen juba surma mõistetud. Mis võtmetest te räägite? Kus need on? Toon nad siia."
„Vahest loobud sa ise, kui kuuled, mis võtmed need on," ütles Praeclarus.
„Pole kunst ära arvata," vastas Appius Applosius.
„Oled tihti minu pool käinud, Applosius."
Viimane noogutas pead.
„Mäletad raamaturiiuleid akna kõrval?"
«Mäletan."
„Võtmed on kolmanda riiuli taga seina sees peidikus." „Hästi, Praeclarus. Ma toon need sulle," ütles ohvitser ja väljus koridori.
Vangid vahtisid üksisilmi vilkuvat valgust, kuni see kustus täiesti.
* * *
Kätte jõudis mängude viimane päev. Vaatemängujanune pööbel ihaldas uut verd, uusi teravaid elamusi, justkui poleks olnudki terve nädal kestnud julmi taplusi, mida tunnistasid punakaspruunid paakunud laigud koristamata liival.
Vanglasse jäi ainult Maximus Praeclarus.

Jumalaga!" ütles ta. „Kes täna ellu jäävad, saavad vabaks. Rohkem me ei kohtu. Soovin kõigile õnne ning andku jumalad teile jõudu ja osavust. See on kõik, mida ma võin paluda, sest isegi jumalad ei suuda anda teile rohkem mehisust, kui teil juba on."

„Applosius ei pidanud oma sõna," lausus Asta. Tarzan süngestus.

„Kui sa tuleksid meiega, Praeclarus, ei läheks meil võtmeid vajagi."

Vangikongi, kus vaevlesid Tarzan ja tema kaaslased, kostis võitlusekära, oigeid, pealtvaatajate vilet ja käteplaginat, kuid areeni polnud siit näha.

Kui palju vange korraga välja ka ei viidud — kaks, neli või kuus —, tulid neist alati tagasi vaid pooled.

Kellel tuli alles minna võitlema, nende närvid olid viimseni pingul. Ootamine muutus talumatuks. Väljapääsmatuse tundes püüdis kaks vangi endalt elu võtta, teised provotseerisid kakluse, kuid ruumis asus arvukas vahtkond ja vangid olid sõjariistadeta. Need anti kätte alles enne areenile minekut.

Vahepeal oli möödunud keskpäev. Areenil võitles gladiaatoriga Metellus, mõlemad täielikus lahinguvarustuses. Asta ja Tarzan kuulsid ülesköetud pööbli kisa ja vaibumatut käteplaginat. Kõik viitas sellele, et areenil võideldi mehiselt ja osavalt. Äkki saabus hetkeline vaikus, mis asendus energiliste hõigetega: s

„Abst!"

„Lõpp," sosistas Cassius Asta.

Tarzan ei vastanud. Ta oli kiindunud nendesse inimestesse, kes olid vaprad, lihtsad ja ausad, ning ootas nüüd rahutusega, ehkki see ei paistnud kuidagi välja, kes neist kahest tagasi tuleb. Ja sellal kui Cassius Asta sammudega erutatult kongi põrandat mõõtis, vahtis Ahvide Tarzan sõnatult ust. See paiskus peagi valla, lastes sisse Caecilius Metelluse.

Kergendusohkega sööstis Cassius Asta sõpra kaelustama.

„Kõik areenile!" hüüdis Metellus. „Viimane võitlus!"

Enne väljumist anti igaühele mõõk, pistoda, oda, kilp ja kanepikiududest võrk ning lasti ükshaaval areenile.

Siia kogunesid kõigi nädala jooksul peetud võitluste võitjad, kokku sada inimest.

Lõppvõitluses osalejad jaotati kaheks võrdseks grupiks, kusjuures ühtedele kinnitati õlale punased ja teistele valged lindid.

Tarzan sattus koos Asta, Metelluse, Lukedi, Mpingu ja Ogo-nioga „punaste" hulka.

„Mida mul teha tuleb?" küsis Tarzan Astalt.

„ Võitleme seni, kuni üks pool teise viimse kui üheni hävitab — meie neid või nemad meid," seletas Asta.

„ Viimaks ometi voolab nii palju verd, et publik, jääb täiel määral rahule," lausus Tarzan.

„Publik on täitmatu, teda ei rahulda miski," kostis Metellus.

Vastased läksid kahele poole areeni, kus mänge juhatav prefekt neile viimaseid õpetussõnu jagas. Kõlasid fanfaarihelid ja relvastatud võitlejad hakkasid üksteisele vastu liikuma.

Vaadanud üle relvad, millega tal võidelda tuli, muigas Tar-

zan endamisi. Odaga tundis ta end turvaliselt, kuivõrd waziri sõdurid käsitsevad seda liiki sõjariista oivaliselt, ent kedagi neist ei saanud võrrelda Tarzani endaga. Ta tundis end kindlalt ka pistodaga, sest pikka aega oli isa jahinuga olnud talle ainus sõjariist. Mis hispaania mõõka puutus, siis oli see pigem tüliks kui abiks, kuna võrk, mida ahvinimene käes hoidis, segas teda hoopiski kui liigne kandam. Tarzan oleks meelsasti ka kilbist ära öelnud. See ese polnud talle kunagi meeldinud, sest takistas

liikumist. Teisalt oli tal seda ennegi kasutada tulnud, kui waziri sõdurid teiste pärismaalaste suguharudega võitlesid, ja et kilbiga sai pareerida vastase lööke, otsustas Tarzan seda nüüd kasutada.

Tarzan teadis: ainus võiduvõimalus seisab selles, et veel enne otsest kokkupõrget võimalikult palju vastaseid rivist välja lüüa. Tema ettepanek liikus kiiresti mööda „punaste" ahelikku, muutudes tegevusjuhendiks nagu ka Tarzani üleskutse minna viivitamata appi lähimale kaaslasele niipea, kui on oma vastasest jagu saadud.

Sedamööda, kuidas vähenes kaugus ridade vahel, valis igaüks endale välja vastase. Tarzan nägi, et otse tema suunas liigub ümberkaudsest külast pärit neegersõdur. Vastased lähenesid armutult. Ette trügisid kõige kärsitumad ja mehisemad, teised, vähem vaprad, jäid tahapoole.

Tarzani vastane tõstis hoogsalt käe ja õhus vihisesid odad, mille nad heitsid ühel ajal. Ahvinimene pani viskesse kogu oskuse ja äärmuseni pingul musklite jõu. Oda lendu lasknud, kaitses Tarzan end silmapilk kilbiga, mille vastu põrkas tumeda kopsatusega vastase oda, lõhestades puud.

Tarzani oda läbistas kilbi ja tungis vastase südamesse.

Areenile tekkisid esimesed ohvrid, kuuldus haavatute oigeid. Pealtvaatajate hulgas tõusis kujuteldamatu lärm, mis täitis kogu Colosseumi. ,

Tarzan sööstis appi esimesele võitluskaaslasele, kuid samas tormas tal teed ära lõikama „ valgete" leeri mees, kes oli jõudnud surmata oma vastase. Püüdes vabaneda teda segavast võrgust, viskas Tarzan selle peale „valgele", kes tema kaaslast ründas, ja läks kokku uue vastasega. See juhtus olema elukutseline gladiaator, kes käsitses oivaliselt kõiki relvi, ja Tarzan taipas otsökohe, et teda saab võita üksnes siis, kui kokku võtta kõik oma jõud ja oskus.

101

Gladiaator ei kiirustanud peale tungima. Ta tegi seda pikkamisi, hoides Tarzanil hoolega silma peal.

Vilunud võitlejana tegutses ta ettevaatlikult, hellitades vaid ühtainust mõtet — iga hinna eest ellu jääda. Teda ei huvitanud miski muu: ei publiku vile, tögamine ega käteplagin, isegi keisri enda kohalolek jättis ta külmaks.

Märganud, et Tarzan oli valinud eranditult äraootava taktika, läks gladiaator mõnevõrra ähmi täis, püüdes vastase kavatsust ära arvata: kas viimane õpib teda tundma või passib parajat hetke välkkiireks rünnakuks. See, muide, polnud küll kuigi tähtis, sest gladiaator teadis, mida ta väärt on, nagu olid teada saanud paljud, kes lootsid teda tabada ootamatult, kuid pidid oma elu lõpetama tuleriidal. Ja siiski veenis Tarzani esimene võit gladiaatorit selles, et tal on tegemist erakordselt ohtliku ja osava võitlejaga. Seepärast ootas ta kannatlikult, kuni Tarzan alustab võitlust ja paljastab oma plaanid, et pärast seda tegutseda juba kindla peale. Kuid ka Tarzan ootas, et gladiaator end avaks, sest mõistis, et oli kokku sattunud tõelise professionaaliga. Hingepõhjas lootis ahvinimene, et keegi kaaslastest tuleb talle appi.

Kuid siis heideti Tarzanile selja tagant peale võrk.

XVI. Üksinda areenil

Lõhestanud oma turske pikakasvulise vastase kiivri, vaatas Cassius Asta uut vastast otsides ringi ja nägi, et vaenulikust leerist võitleja hiilis Tarzanile salaja selja taha ja viskas talle peale võrgu. Tarzani ees paigale tardunud gladiaator kahmas pihku mõõga.

Cassius Asta sööstis karjatades gladiaatorile kallale, andes seega Tarzanile võimaluse tõrjuda rünnakut selja tagant.

Cassius Asta näol sattus gladiaator kokku sootuks teistsugust tüüpi vastasega, kui Tarzan. Võib-olla ei käsitsenud ta kilpi ja oda nii meisterlikult kui Tarzan ja polnud kehaliselt nii tugev, kuid kogu oma pika sõjaväelise karjääri jooksul polnud gladiaator näinud mõõga nii virtuoosset kasutamist.

Algusest peale jälgis publik elava huviga Tarzanit, kelle kasv ja paljas keha, mida kattis ainult leopardinahast puusariie, tõstsid

102

ta esile ülejäänute hulgast. Rahuldustundega reageeris rahvasumm tema meisterlikule odaviskele, mis lõi vastase kilpi augu ja surmas ta silmapilk. Kuid peagi valdas pealtvaatajaid pettumus: Tarzani ja gladiaatori võitlus arenes liiga aeglases tempos. Kostis vilet ja huilgamist. Ent niipea, kui Tarzanile võrk peale visati, hakkas publik rõõmust rõkkama. Millise pöörde võitlus iganes võttis, kutsus see rahva hulgas esile suure vaimustuse. Jah, ta oli rumal ja julm, see rahvahulk, kuid ei erinenud millegi poolest mis tahes inimsummast, sõltumata ajast ja kohast.

Sattunud võrku, pöördus Tarzan, et anda vastulöök tema liikumist ahistanud vastasele, kes teda parajasti pistodaga läbi torgata tahtis. Ühe hetkega oli Tarzan võrgu nagu paberi katki rebinud ja löögiks tõstetud käest kinni kahmanud viimasel silmapilgul, kui pistoda südame piirkonnas rinnakorvi puudutas. Haavast hakkas verd jooksma. Surm läks lähedalt mööda. Teraskõvade sõrmedega pigistas ahvinimene vastase rannet, kuni praksatasid luud. Mees ulgus valust. Ahvinimene tõmbas ta ropsti enda vastu, haaras kõrist ja raputas teda nagu foksterjer rotti. Õhk rõkatas rahva vaimustushüüdeist.

Hetk hiljem, vastase elutu keha eemale visanud, korjas Tarzan üles kilbi ja mõõga, mille ta oli pidanud ajutiselt kõrvale jätma, ja valmistus kokku minema järjekordse võitlejaga.

Samal ajal oli areenil hargnemas tõeline veresaun. Kumbki pool püüdis võimalikult kiiresti saavutada arvulist ülekaalu, et hävitada ellujäänud vastaseid.

Teinud otsa peale Tarzanit rünnata kavatsenud gladiaatorile, sattus Cassius Asta vastamisi kahe sõduriga ja pidi kassi-osavusega nende kallaletungi eest kõrvale põikama, oodates, et keegi kaaslastest talle appi tõttab.

Ent ründajad nägid ta manöövri läbi ja tormasid kahekordse ägedusega talle kallale, kavatsedes Cassius Asta tappa enne, kui abi kohale jõuab. Mingil hetkel märkas Cassius Asta vastase kaitses ava ja tema mõõk tungis sellesse nagu välk, lõigates läbi vastase unearteri. Seejuures avas ta end kogemata üheks sekundiks ja otsekohe lajatas kiivrile purustav löök. Kiiver jäi terveks, kuid löök oli nii tugev, et Cassius Asta lõi vaaruma ja prantsatas pooluimasena kõigi silme all liivale.

„Abst!" kisendasid pealtvaatajad põidlaga allapoole näidates.

103

Gladiaator tõstis naerul näoga mõõga, et torgata see võidetu kõrisse, kuid seisatas enne ja libistas pilgu üle tribüünide, otsekui paludes publikut oodata.

Selsamal hetkel, visanud minema kilbi ja mõõga, sööstis üle areeni nende juurde Tarzan. Otsekui raevunud kiskja tormas ta sõpra päästma.

Publik tardus vaikusse. Hiiglaslike hüpetega gladiaatori juurde jõudnud, tormas Tarzan lõvi kombel talle tagant otsa ja kargas selga.

Mõlemad kukkusid Astale peale, kuid juba sekund hiljem seisis ahvinimene täies pikkuses püsti, laskmata vastasest lahti. Tarzan raputas teda, nagu oli teinud

eelmisega, kuni gladiaator kaotas teadvuse, kägistas siis ta surnuks ja virutas laiba kaugele eemale.

Rahvajõuk juubeldas. Jalule hüpanud, vehkisid inimesed kõigega, mis pihku sattus, ning loopisid areenile lilli ja maiustusi.

Olles veendunud, et Cassius Asta elab ja hakkab pikkamisi toibuma, aitas Tarzan tal jalule tõusta. Seejärel heitis ta pilgu areenile. Tarzani kaaslastest oli veel elus viisteist inimest, vastastel kümme. Taplus käis ellujäämise nimel. Siin ei saanud enam juttugi olla mingitest reeglitest või moraalsetest põhimõtetest. Siin oli mängus elu ja surm ning Tarzan, ühinenud oma viie kaaslasega, kel polnud oma vastast, ründas tursket gladiaatorit, kes peagi hinge heitis.

Tarzani käsul jagunes kuuik kaheks grupiks ja kumbki kolmik ründas üht vaenlase sõdurit. Tänu sellele taktikale saabus veristele tapatalgutele peagi lõpp. „Punaste" meeskonnast jäid ellu kõik viisteist, „valgete" omast mitte ühtegi.

Sublatuse suureks vihaks hakkasid tribüünid skandeerima Tarzani nime. Keiser läks marru. Ülekohus, mis selle metsiku valge barbari poolt Sublatusele osaks oli saanud, jäi vastu keisri ootust tema verega lunastamata. Vastupidi, Tarzan võitis poolehoiu, mis varjutas tema oma. Et menu on lühiajaline ja sõltub heitliku publiku tujudest, see ei vähendanud imperaatori raevu ja pettumust. Nüüd valdas teda üksainus mõte: see inimene tuleb hävitada!

Ta pöördus mängude korraldaja poole ja andis sosinal käskluse.

Rahvasumm nõudis valjuhäälselt, et võitjaile antaks loorberipärg ja nad lastaks vabaks. Areenile ilmunud leegionärid pii-

rasid ellujäänud võitlejad sisse ja viisid kuhugi ära. Tarzan jäi üksinda.

Osa pealtvaatajaist arvas, et teda hakatakse teistest eraldi austama. See kuuldus levis jalamaid rahva hulgas ja, nagu sageli juhtub, muutus üldiseks veendumuseks.

Samal ajal hakkasid orjad areeni koristama: lohistasid ära tapetute surnukehad, korjasid kokku maas vedelevad relvad, tas-sisid areenile värsket liiva ja rehitsesid selle tasaseks. Tarzan seisis endiselt imperaatori looži ees, nagu teda oli kästud.

Ta seisis sirgelt, käed risti rinnal, ja ootas süngel ilmel, teadmata mida. Kuid siis tõstsid täiskiilutud tribüünid nurinat, mis muutus järk-järgult raevukaks kisaks, millest Tarzan tabas üksikuid hõikeid: „ Türann!", „Argpüks!", „Reetur!", „Maha Sublatus!"

Ta libistas pilgu üle tribüünide. Pealtvaatajad osutasid nördinult areeni vastaskülge. Pöördunud sinnapoole, mõistis ahvi-nimene üldise pahameele põhjust: lubatud loorberipärja ja vabaduse asemel sokutati talle uus vastane — hiiglaslik mustala-kaline lõvi, kõhetu ja tige.

Sublatus vastas publiku vihale ülbe ükskõiksusega. Kuid siiski käskis ta poolihääli saata pealtvaatajate juurde mõne tsentuu-rio, et need hirmutaksid kõige agaramaid kisakõrisid, kes kutsusid üles imperaatorit kukutama.

Lõvi astus ettepoole. Ärritatud pealtvaatajad unustasid jalamaid oma õiglase viha, tardunud uue vaatemängu ootusse, mida ettekavatsematu verine heitlus pakkuda tõotas.

Mõni neist, kes alles minut tagasi palavalt Tarzanit tervitas, hakkas lõvi ässitama, olles valmis kiskja kaotuse puhul taas Tar-zanile plaksutama. Ent vaevalt mõtles keegi tõsiselt inimese võidule, kes eelnenud tapluses oli ilma jäänud kõigist sõjariistadest peale pistoda.

Tarzani võimas kogu, kehalise täiuslikkuse eeskuju, kutsus Castra Sanguinariuse elanike seas esile tormilise vaimustuse.

Möödunud nädala jooksul olid nad mitu korda näinud inimese kahevõitlust lõviga, kuid ükski võitleja polnud käitunud nii mehiselt ja väärikalt kui see hiiglasest barbar.

Lõvi lähenes pehme hiiliva kõnnakuga, pooleldi maadligi, sabaots närviliselt tõmblemas, andes märku oma läbematusest asuda verist pidusöömingut nautima. Tarzan ootas rahulikult. Tema, kes ise mõnikord väga vähe lõvist erines, teadis imehästi,

105

mis hetkel sööstab kiskja välkkiirele surmatoovale rünnakule ja mis siis juhtub: lõvi tõuseb tagajalgadele püsti ning puurib temasse oma hiiglaslikud küünised ja võimsad kollased kihvad.

Ta nägi, kuidas lõvi tõmbus pingule, lakkas saba liigutamast, ja siis laskis Tarzan käed rinnalt alla, kuid isegi ei puudutanud pistoda. Ta kummardus ettepoole, viis keha raskuse üle varvastele, ja samal silmapilgul lõvi hüppas.

Tarzan teadis, et kiskja arvestab oma hüppe välja millimeetrise täpsusega, ja selleks et saavutada esialgne ülekaal oma elu eriti ohustamata, tuli ründav loom segadusse ajada, teha midagi ootamatut. ,

Lõvi Numa teadis oma kogemuste põhjal, et ohver võib käituda kahte moodi: kas tardub hirmust halvatuna paigale või püüab end päästa põgenemisega.

Seega ei võinud lõvi isegi kujutleda, et inimene võiks talle kallale tungida, seepärast Tarzan seda just tegigi.

Vaevalt oli lõvi valmistunud ründama, kui ahvinimene õhku kerkis.

Rahvahulk vakatas, hoides hinge kinni. Isegi Sublatus naal-dus ettepoole, alalõug töllakil, unustades hetkeks, et ta on keiser.

Numa hakkas keerlema, püüdes küünistega uljaspead krabada, kuid libastus veidi liival, nii et raske käpp ei küündinud Tarzanini, kel õnnestus kõrvale põigata. Sekundi murdosast piisas, et Numa taipaks: olukord oli muutunud ja ohver, kellele ta kavatses peale hüpata, ennetas teda, hüpates talle selga. Just seda Tarzan tegigi — „saduldas" Numa. Võimas käsivars haaras sagrise kaela ümbert kinni, teraskõvad jalad põimusid rippuva kõhu ümber ja pigistasid selle otsekui pihtide vahele.

End üles ajanud, hakkas Numa käppadega vehkima, pööras seejärel pead, püüdes kihvadega kaksata seda metsikut kelmi, kes tal seljas istus, kuid asjata — käsi kaela ümber pigistas üha kõvemini ja kõvemini.

Siis hüppas lõvi üles, püüdes ahvinimest endalt maha raputada, kuid viimane püsis kindlalt seljas.

Haaret nõrgendamata katsus Tarzan vaba käega pistoda kätte saada. Tundes end iga hetk õhupuudusest lämbuvat, sattus Numa pöörasesse raevu, viskus maha ja hakkas vähkrema, püüdes vastast ära lämmatada.

106

Kõnevõime uuesti tagasi saanud, kukkus rahulolev rahvasumm kähedahäalselt kisama.

Seesugust võitlust polnud areen kogu mängude ajaloo jooksul veel näinud. See barbar kaitses end seninägematu osavusega, kutsudes esile publiku kärarikka heakskiidu, ehkki mitte keegi pealtvaatajal st ei uskunud, et ta võidab. Lõpuks õnnestus Ta^zanil osava liigutusega pistoda tupest välja kiskuda ja selle vahe tera kiskjale vasaku abaluu alla torgata. Ikka ja jälle tungis pistoda Numa kehasse ning iga korraga sooritas metsloom üha pöörasemaid hüppeid, püüdes inimesest lahti saada ja teda lõhki rebida. Peagi purskas Numa lõugade vahelt vahutav ve-rejuga. Lõvi lõi nõrkevatel käppadel vankuma. Taas välgatas pistoda tera. Nüüd purskas verd juba ka sureva kiskja sõõrmeist. Loom vaarus peagi ettepoole ja varises elutult liivale, vär-vides selle helepunaseks.

Ahvide Tarzan hüppas vetruvalt jalule. Äge kahevõitlus, veri, metsiku kiskja võimsa kehaga kokkupuutumine rebisid temalt tsivilisatsiooni viimse õhukese kirme. Temas

polnud enam midagi inglise lordist, kui ta jala tapetud ohvrile asetas ja vidukil laugude alt väljakutsuvalt lärmavat rahvahulka silmitses. Muutunud metsikuks loomaks, tõstis ta näo taeva poole ja tõi kuuldavale isaahvi kohutava võidukisa, millest tardus veri soontes. Kuid juba järgmisel pilgul oli Tarzan jälle tema ise, ja kergelt muiates torkas pistoda tuppe, olles selle enne lõvi laka külge puhtaks pühkinud.

Tribüünidel puhkes kõrvulukustav käteplagin, mis ajas keisrile kabuhirmu nahka. Ta mõistis, et hiiglasest barbar oli saanud üldrahvalikuks lemmikuks, samal ajal kui keisrit ennast ning tema poega Fastust rahvas põlgas ja vihkas!

Barbar sõbrustas Maximus Praeclarusega, kelle Sublatus oli vangi heitnud, sellal kui Maximus Praeclarusel oli sõjaväe hulgas vääramatu mõjuvõim ja teda armastas Dilecta, Dion Splen-diduse tütar. Splendidus võis soovi korral temalt hõlpsasti ära võtta imperaatori purpurmantli, olles endale taganud üldrahvaliku ebajumala toetuse, kelleks kahtlemata tõuseb Tarzan, kui ta mängureeglite kohaselt vabaduse saab.

Kuni Tarzan areenil ootas ning publik teda täiel häälel ülistas, rivistusid tribüünide vahele leegionärid, kiiskavad odad käes.

Keiser pidas mängude korraldajaga poolihääli nõu, seejärel

107

kõlasid fanfaarihelid ja korraldaja tõusis püsti, käsi peopesaga vaikust nõudvalt ülespoole. Pikkamisi kära vaibus. Pealtvaatajad tardusid, oodates mängude võitja ettenähtud austamist. Prefekt köhatas kurgu puhtaks.

„See barbar näitas nii tavatut etendust, et keiser otsustas erilisest armulikkusest oma alamate vastu pikendada mänge veel ühe võitlusega, et barbar võiks uuesti oma meisterlikkust näidata. Te näete vaatemängu..."

Prefekti sõnu katkestas kohalviibijate nördimust väljendav nurin. Nad olid taibanud Sublatuse salakavalat riugast ega soovinud oma lemmikust ilma jääda.

Rahvas ei tahtnud uut võitlust, ta tahtis elusat sangarit, elusat ebajumalat. Ja publik otsustas tema eest välja astuda, mitte lubada vihatud Sublatuse salasepitsusi teoks teha.

Keisri aadressil lendulastud hõiked ja ähvardused ei tõotanud midagi head ja ainult leegionäride odad sundisid rahulolematut rahvamassi kuuletuma.

Areenil askeldasid korda luues orjad. Nad lohistasid Numa korjuse minema, koristasid ära verise liiva ja tegid minekut. Tarzan jäi uuesti üksi.

Ja siis avanes teist korda areeni vastaspoolel kurjakuulutav võre.

XVII. Keisri kohtumõistmine

Tarzan pööras näo avatud võre poole ja nägi poolt tosinat ahvi areenile tõugatavat. Veidi aega enne seda olid nad kuulnud Colosseumi kohal kõuemürinal kaikunud võidukisa ja väljunud oma puuridest, meelestatuna võitluseks. Pikaajaline vangipõlv, alandused ja mõnitamised, mida julmad sanguinaarla-sed ahvidele osaks lasksid saada, oli teinud neid tõrksaks ja kurjaks.

Areenile sattunud, nägid nad enda ees inimest, vihatud tar-manganit, kes hoidis neid puuris, mõnitas ja alandas.

„Olen Ga-Jat," ajas üks ahvidest hambad irevile. „Ma tapan!'

„Olen Zu-To," urahtas teine. „Ma tapan!"

„Surm tarmanganile!" kriiskas Ga-Jat.

Ahvid tulid vaaruval sammul, tõustes vahetevahel tagajalgadele

ja toetades seejuures sõrmenukke maha.
Rahvasumm lõi kihama. Hõigete hulgas kuuldus selgesti: „Maha keiser!" ja „Surm Sublatusele!" Pealtvaatajad kargasid nagu üks mees püsti, kuid jäid oma kohtadele, kartes kiiskavaid odasid. Ainult paar arutut uljaspead hakkas keisri looži po<4e trügima, kuid leegionäride odadest läbistatuna ei jõudnudki nad eesmärgini. Nende kehad jäid teistele hoiatuseks vahekäikudesse lebama.
Sublatus pöördus sosinal ühe oma külalise poole: „01gu see õppetund neile kõigile, kes julgevad keisrile kallale kippuda."
«Täiesti õige," kostis see. „Suur keiser on tõepoolest kõikvõimas."
Ent lipitseja huuled muutusid surnukahvatuks hirmust, kui ta nägi, kuivõrd ähvardav ja rohkearvuline oli raevunud rahvahulk ning kui haprate mänguasjadena paistsid odad, mis eraldasid rahvast imperaatori loožist.
Ahvid eesotsas Zu-Toga lähenesid Tarzanile.
„Olen Zu-To," möirgas isaahv. „Ma tapan!"
„Tasem, Zu-To. Ei maksa tappa oma sõpra," lausus ahvinimene. „Olen Ahvide Tarzan!"
Üllatunud Zu-To seisatas. Ülejäänud kogunesid tema ümber kobarasse.
„Tarmangani kõneleb suurte ahvide keeles," ütles Zu-To.
„Ma tunnen teda," lausus Ga-Jat. „Kui ma alles väike olin, oli ta sugukonna pealik. Tema nimi on Tarzan ehk Valgenahk."
‚Jah," haaras Tarzan sõnast, „olen valge nahaga, kuid praegu oleme teiega vangid. Need tarmanganid on meie vaenlased. Nad tahavad, et me hakkaksime isekeskis võitlema, kuid seda me ei tee."
Jah," nõustus Zu-To. „Me ei hakka võitlema Tarzaniga!"
‚Ja ongi hästi," lausus ahvinimene.'
Ahvid piirasid ta sisse ja nuusutasid teda, veendumaks, et nägemine neid ei peta.
„Mis juhtus?" torises Sublatus. „Miks nad talle kallale ei tungi?"
„Ta nõidus nad ära," oletas külaline. Nõutu publik lärmas endiselt.
Pealtvaatajad kuulsid loomi ja inimest veidraid häälitsusi vahetamas. Kõige järgi otsustades suhtlesid nad ühe ja sama keele
109
abil. Seejärel suundus valge nahaga inimene kuue sagrise koletise saatel kõigi silme all keisri looži poole. Tarzan heitis kiire pilgu selle juurdepääsuteedele. Seal seisid müürina leegionärid, nii et ei jäänud vähimatki lootust elusana keisrini jõuda. Tarzan suunas pilgu Sublatusele.
„Sinu plaan kukkus läbi, keiser. Need ahvid, kes sinu nõu kohaselt pidid mind lõhki rebima, on minu sõbrad ega puutu mind. Kui sul on veel midagi plaanis, siis lao kohe välja, sest mu kannatus on katkemas. Tasub mul vaid käskida, kui ahvid järgnevad mulle sinu looži ja rebivad su lõhki."
Tarzan oleks kõhklemata nii talitanudki, sest ta oleks keisrist hõlpsasti jagu saanud, kuid teda peatas võimalus surra leegionäride odade torkeist. Rahvahulga meeleolu tabanud, ei kahelnud Tarzan, et ta oleks ahvinimesele appi tõtanud ja et ka leegionärid ise peale mõne üksiku oleksid pöökbliga ühinenud, astudes vihatud türanni vastu.
Kuid selleks läks vaja aega, Tarzan aga ei võinud eluga riskida, pealegi olid tal teised plaanid. Esmajoones lootis ta põgeneda koos Cassius Asta ja Caecilius Metellusega, kelle abi vajas Ida impeeriumis Erich von Harbenit otsides. Ja seepärast, kui mängude korraldaja käskis teda kongi tagasi minna, alistus-ki Tarzan nurinata ja viis ahvid puuri tagasi.
Juba areenile viiva võre taga olles kuulis Tarzan ikka veel pööbli käratsemises järjekindlaid üleskutseid kukutada Sublatus.

Kui vangivalvur kongi ukse avas* nägi Tarzan seal ainult Maximus Praeclarust.
„Tere tulemast, Tarzan!" hüüdis roomlane: „Ei lootnudki sind enam näha. Aga kui sa ellu jäid, miks pole sa siis vabaduses?"
„Selline on keisri õigusemõistmine," vastas Tarzan muiates. „Hea vähemalt seegi, et meie sõbrad on vabaks lastud. Ma näen, et neid siin pole."
„Niimoodi arvad sa ilmaaegu, barbar," sekkus vangivalvur. „Pole su sõbrad kuhugi kadunud. Nad asuvad teises kongis."
„Kuid nad on ju ära teeninud vabaduse!" sai Tarzan pahaseks.
„Nagu sinagi," vastas vangivalvur parastavalt irvitades. „Aga võib-olla oled sa vaba?"
„See pole õiglane!" läks Praeclarus põlema. „Nii ei tehta!"
Valvur kehitas õlgu.
110
„Näe, tehti ikkagi," lausus ta.
„Kuid mispärast?" päris Praeclarus.
„Ega sa äkki arva, et keiser usaldab oma saladused lihtsõdurile?" muigas vangivalvur. „Muide, minuni jõudis kõmu, mis selgitab põhjust. Elanike hulgas kasvab rahulolematus ning keiser kardab sind ja sinu sõpru, kuna rahvas on sinu poolt, sina aga oled Dion Splendiduse poolt."
„Arusaadav," pomises Maximus Praeclarus. „Seepärast peame määramata ajaks siia jääma."
„Määramata? Noh, mina niiviisi ei ütleks," muigas vangivalvur ust lukustades.
„Mulle ei meeldi, kuidas ta meid vahtis ja rääkis," lausus Praeclarus pärast valvuri lahkumist. „Nähtavasti on jumalad meie vastu, kui isegi minu parim sõber on mind maha jätnud."
„Sa mõtled Appius Applosiust?" küsis Tarzan.
„Teda jah," kostis Praeclarus. „Kui ta oleks võtmed toonud, oleksime saanud põgeneda."
„Mis iganes ka ei juhtuks, jääb meile siiski lootus," ütles ah-vinimene. „Kuni elame, peame lootma."
„Sa ei tunne keisri vägevust ega silmakirjalikkust," vaidles roomlane vastu.
‚Ja keiser ei tunne Ahvide Tarzanit."
Kui videvik akna taga tihedamaks muutus ja kongis pimenes, hakkas koridoris vilkuma ebaühtlane valgus. Sedamööda, kuidas valgus lähenes, mõistsid vangid, et tuleb inimene, tõrvik käes.
Vähe oli neid, kes isegi päise päeva ajal Colosseumi all asuvaid vangikonge külastasid. Vahel harva näitasid end vahtkond ja vangivalvurid, kaks korda päevas käisid orjad süüa toomas. Kuid tõrviku hääletu lähenemine öösel ei tõotanud midagi head. Praeclarus ja Tarzan jätkasid oma lõputut vestlust, millega nad aega veetsid, oodates läbematult külastaja ilmumist.
Oli täiesti usutav, et öine külaline ei tule sugugi nende kongi, ent halb eelaimus kinnitas nende mõtet, et tullakse nimelt nende juurde ja sealjuures kõige halvemate kavatsustega. Oodata ei tulnud kaua: inimene seisatas kongi ukse ees ja oli vaevalt võtnÄ lukuauku torganud, kui Praeclarus ta läbi raudvõre ära tundis.
„Appius Applosius!" hüüatas ta. „Sa tulid siiski!"
„Tasa!" hoiatas Applosius.
111
Kiirustades ukse avanud, astus ta sisse, sulges selle hääletult enda järel ja kustutas tõrviku vastu kiviseina.
„See on hea, et olete üksi," ütles ta vaikselt vangide juures istet võttes.

„Sa värised," märkis Praeclarus. „Mis juhtus?"
„Juhtus see, mis pidi juhtuma," vastas Applosius. „Teid muidugi huvitab, kus ma nii kaua olin. Arvatavasti olite jõudnud? otsusele, et olen reetur. Kuid asi on selles, et siiani ma lihtsalt ei saanud seda teha, kuigi olin valmis eluga riskima."
„Kuid sa oled ju vahtkonnaülem! Kas sinul võib olla raskusi vanglasse sissesaamisega?"
„Ma pole enam vahtkonnaülem," vastas Applosius. „Ilmselt hakkas keiser midagi kahtlustama ja mind võeti sellest ametist maha täpselt tund aega pärast meie viimast kohtumist. See kõik on arusaamatu, meid ju tookord keegi ei kuulnud ja keegi ei tea, kuidas ma teisse suhtun. Kuid tõsiasi on, et mind viidi Colosseumist Pretooria värava vahtkonda. Mul ei lubatud isegi koju minna, tuues ettekäändeks, et keiser kardab ümberkaudsete külade barbarite mässu, ent nagu me kõik teame, on see puhas totrus. Tund aega tagasi vahetas mu välja noor ohvitser, kes üht-teist välja lobises, ja ma lahkusin jalamaid postilt, riskides peaga."
„Ja mida" ta siis ütles?" küsis Praeclarus.
„Ütles, et on käsk likvideerida täna öösel sind ja valge barbar. Niipea kui ma seda kuulsin, jooksin otseteed Festivita juurde. Otsisime koos üles võtmed, mis ma tuua lubasin, seejärel hiilisin vargsi mööda pimedaid tänavaid, püüdes märkamatult Colosseumi jõuda. Kõige rohkem kartsin hilineda, sest teid kästi tappa viivitamatult. Võta võtmed, Praeclarus. Kui midagi veel tarvis läheb, siis ütle."
„Aitäh, sõber," vastas Praeclarus, „sellest aitab. Sa riskisid niigi tohutult. Mine parem oma postile tagasi, et keiser midagi teada ei saaks, muidu on sinuga kõik läbi."
‚Jää siis hüvasti. Soovin sulle edu," ütles Applosius. „Kui kavatsed linnast lahkuda, ära unusta, et Appius Applosius on Pretooria värava vahtkonnaülem."
„Ei unusta, sõber, kuid meie sõpruse pärast ei hakka ma sind asjatult ohtu seadma."
Appius Applosius pöördus minekule, kuid peatus äkitselt lävel.
112
„Hilja!" sosistas ta. „Vahtkond!"
Koridori pimedusse lõikus kauge tõrviku nõrk valguskiir. „Tulevad!" lausus Praeclarus sosinal. «Kiirusta!" Appius Applosius peitis end ukse kõrvale ja haaras tupest mõõga.
Valgus lähenes kiiresti. Kuuldus sandaalidesse kängitsetud jaljade astumist ja ahvinimene tegi kindlaks, et inimene tuli üksi. Peagi ilmus ukse ette pikka tumedasse keepi mähkunud kogu. Külastaja kergitas laternat ja heitis pilgu sisse.
„Maximus Praeclarus," kutsus ta sosinal, „oled sa siin?"
„Ölen," vastas Praeclarus.
„Näe kui tore," hüüdis see, „ja mina juba muretsesin, et äkki sa polegi selles kongis."
„Milleks sa tulid?" küsis Praeclarus.
„Mind saatis keiser," ütles tundmatu. „Ta käskis teile midagi edasi anda."
„ Palava tervituse?" küsis Praeclarus muiates.
„Külma ja terava," naeris külaline.
„Me ootasime sind!"
„Kuidas, te teate juba?" imestas see.
«Keisrit tundes polnud raske aimata."
Jätke siis oma jumalatega hüvasti!" hüüdis ohvitser.
Tõmmanud tupest mõõga, paiskas ta ukse pärani.
„Kohe te surete!"
Ja timukas tormas kongi, kiskjalik irvitus näol. Ega asjatult olnud keiser surmaotsuse täideviijaks valinud just tema — südametu inimese, kes ei tundnud

süümepiina, kes kadestas Praeclarust ja vihkas teda. Ta irvitas ikka veel, kui Appius Applosius talle mõõga selga torkas. Timukas varises surnult põrandale, tema vasakust käest pudenes maha tõrvik, mis kustus põrandal.

„Nüüd mine," sosistas Praeclarus Applosiusele. ja kaitsku sind õnnetuse eest nende tänu, kelle sa päästsid."

„Paremat ei saagi soovida," lausus Applosius. „Teil on võtmed ja relvad. Peate põgenema enne, kui see kõik avalikuks tuleb. Veel kord hüvasti, ja kaitsku teid jumalad!"

Ja Applosius astus hääletult pimedasse koridori. Seejärel avas Maximus Praeclarus võtmetega käerauad ja vangid kargasid püsti, virutades eemale vihatud ahelad. Neil polnud vaja tegevusplaani arutada, sest kogu nädala polnud nad muud teinudki,

113

kui ainult tähistasid seda ja kohandasid uutele asjaoludele.

Praegu oli nende peamine eesmärk leida Asta, Metellus ja teised, kellele nad võisid kindlad olla, koguda vangide seast enda ümber nii palju inimesi, kes olid valmis nendega koos riskantsele ettevõtmisele välja minema, kui palju nad olid plaaninud.

Ent ükshaaval ettevaatlikult läbi käies konge, millest paljud olid tühjad, ei leidnud nad allesjäänud vangide hulgast kedagi, kes oleks väljendanud valmisolekut osaleda ürituses, mis tõotas vabadust. Lukedi, Mpingu ja Ogonio olid vahepeal kongist välja lastud.

Tarzan ja Praeclarus olid juba kaotamas lootust mõttekaaslasi leida, kui nad viimases kongis areenile viiva väljapääsu kõrval sattusid vastamisi Metelluse ja Astaga. Nendega samas kongis vaevles veel mõni elukutseline gladiaator, kellele pärast mängude lõppemist oli lubatud vabadust, kuid kes jäid keisri pentsiku kapriisi tõttu vangiks edasi. Loomulikult see üksnes suurendas nende viha imperaatori vastu.

Kõik nad nõustusid Tarzaniga kaasa minema, kuhu ta iganes poleks neid viinud.

„Igaühel meie hulgast ei õnnestu ellu jääda," ütles ahvinimene, kogunud võitluskaaslased suurde ruumi, kus hoiti mängudes osalejaid enne areenile minekut, „aga need, kes ellu jäävad, maksavad keisrile ülekohtu eest kätte."

„Võtku jumalad surnuid vastu auavaldustega nagu kangelasi. Võitluses hea ürituse eest pole kahju surragi," ütles üks gladiaator.

„Võitlus tuleb mehine, seda ma teile tõotan," lausus Tarzan. „Siis tuleme sinuga," kuulutas gladiaator. „Läki!" „Kuid enne peame vabastama oma sõbrad," ütles ahvinimene.

«Vaatasime kõik kongid üle," sõnas Praeclarus, „ja lasksime kõik välja."

„Oh jaa, mu sõber," vastas Tarzan, „kuid te unustasite ahvid."

114

XVIII. Pulmatseremoonia

Castrum Mares Validus Augustuse vangikongi heidetud Erich von Harben ja Mallius Lepus ootasid mängude avamist, mis pidi aset leidma järgmisel päeval.

„Meil pole millelegi loota, oleme surma määratud," lausus Lepus mornilt. „Meie sõbrad on põlu all — kas siis trellide taga või pagenduses. Fulviusel olid mängus isiklikud huvid, kui ta Validus Augustuses tema vennapoja Cassius Asta vastu viha-vaenu õhutas."

„Kõik on minu süü," ohkas von Harben.

„Ära aja laimujuttu," vaidles sõber talle vastu. „ Kuidas sa saad süüdi olla, kui Favonia kinkis sulle oma armastuse? Kõiges on süüdi susija Fupus oma kadeda hingega."

„Minu armastus tegi Favoniale ainult haiget ja tõmbas tema sõpradele õnnetuse kaela," lausus von Harben rusutult. „Ja siin ma nüüd olen, aheldatud kivimüüri külge, ega saa teha midagi, et teda teiste eest kaitsta."

„Ah, kui Cassius Asta praegu siin oleks!" hüüdis Lepus. „Vaat see on alles mees! Nüüd, kus Fupus vabalt keisrikojas käib, tõuseks kogu linn Validusf Augustuse vastu üles, oleks vaid Cassius Asta siin."

Samal ajal kui ahastavad vangid Castrum Mare vanglas omavahel murelikult juttu ajasid, kogunesid oru teises otsas Castra Sanguinariuses Sublatuse troonisaali auväärsed külalised.

Kohal olid senaatorid punastes toogades, kõrged ametnikud ning väepealikud naiste ja lastega. Mukitud külalised säravates kalliskivides kujutasid endast toretsevat värvikat rahvasumma, kes oli kogunenud troonisaali keisri poja Fastuse ja Dion Splen-diduse tütre abiellumistseremooniale.

Keisrikoja värava taga alleel lainetas raevukalt käratsev inimmurd, pressides peale neid tagasihoidvate leegionäride odadele.

„Maha türann!", „Surm Sublatusele!", „Surm Fastusele!" kõlas kõikjal otsekui viha täis laulu refrään.

Ähvardavaid hõikeid kuuldi ka troonisaalis, ent suursugused patriitsid tegid näo, nagu ei kuuleks nad selle inimrämpsu hääli. Miks peaksidki nad pööblit kartma? Eks jaganud Subla-tus ju täna kõigile väeosadele kingitusi. Eks kaitse ju leegionärid neid oma odadega.

115

Mis tänamatu pööbel see küll on, et Sublatus pidi tema vastu välja panema oma leegionid! Eks korraldanud ju imperaator talle terve nädala kestnud seninägematud vaatemängud?

Patriitsid tundsid keisrikoja ümber kogunenud pööbli vastu ääretut põlgust, ent kõik nende jutud viisid nii või teisiti selleni, et paljud neist olid pidanud kasutama keisrikotta pääsemiseks tagaust pärast seda, kui inimpalge kaotanud rahvasumm oli senaatorite kandetoolid ümber tõuganud ja seesistujad tee-tolmu kukutanud.

Samal ajal kui külalised pidusöömingu ootel lõbusalt jutlesid, arutades värskeid kuulujutte, viibis kõrvaltoas osavõtmatu, kõigi ja kõige vastu ükskõikne mõrsja koos teda lohutava ema ja orjadega.

,,Ei!" pääses ühtäkki Dilecta huulilt. „Ma ei saa iialgi Fastuse naiseks."

Ja ta sõrmed pigistasid pika kleidi sügavatesse voltidesse peidetud lühikese pistoda käepidet.

Colosseumi all koridoris tegeles Tarzan rühma loomise ja jõudude paigutamisega. Ta kutsus enda juurde Lukedi ja ühe külapealiku, kes oli olnud ta kaasvang ja võidelnud temaga külg külje kõrval areenil.

„ Minge Pretooria värava juurde ja nõudke Maximus Prae-claruse nimel Appius Applosiuselt, et ta teid läbi laseks. Jookske külad läbi ja kutsuge kokku sõdurid. Öelge neile, et kui nad tahavad keisrile kätte maksta ning hakata normaalselt ja vabalt elama, siis peavad haarama sõjariista ja ühinema nendega, kes on valmis üles tõusma ja türanni kukutama. Kiirustage! Juhite nad Pretooria värava kaudu linna ja lähete otsekohe keisrikotta."

Manitsenud inimesi vaikust hoidma, viisid Tarzan ja Maximus Praeclarus nad Colosseumi vahtkonna kasarmusse, kuhu oli majutatud Praeclaruse salk.

Tarzani kogutud jõud kujutasid endast suurt kirevat gruppi, mis koosnes poolpaljastest neegersõduritest, linna orjadest, tõmmudest metissidest, kelle seas oli

mõrtsukaid, vargaid ja elukutselisi gladiaatoreid. Ülestõusnute ees käisid Praeclarus, Asta, Metellus ja Tarzan, viimane kuue ahvi saatel.

Tarzanit silmitsedes veendus Ogonio lõplikult, et valge pole keegi muu kui deemon, sest kes veel võib karvaseid metsaelanikke käsutada. Polnud kahtlust, et igas sellises sagrises kehas

116

elutses bagego suguharu mõne pealiku vaim. Kui tema esivanema vaim oli väike Nkeema, siis need hiiglased on tõepoolest väljapaistvate inimeste vaimud. Igaks juhuks hoidus Ogonio neist kaugemale, nagu muuseas tegid kõik teisedki, ka kõige karmimad gladiaatorid.

Maximus Praeclarus ei hakanud kasarmus asjatult aega raiskama, ta teadis, kellega mida rääkida, kuivõrd leegionärid varjasid juba ammu oma hinges rahulolematust. Üksnes kiindumus mõnesse ülemasse, sealhulgas Maximus Praeclarusesse, hoidis neid tagasi avalikust väljaastumisest. Seepärast rõõmustas neid nüüd võimalus siirduda koos noore patriitsiga otsejoones keisrikoja värava ette.

Ammu läbimõeldud plaani kohaselt läkitas Praeclarus salga eesotsas ohvitseriga Pretooria värava juurde, käskinud vallutada see jõuga, kui Appius Applosius peaks keelduma nende poole asumast ja sõdureid küladest linna laskmast.

Öö varjus viis Tarzan oma "kaaslased keisrikoja juurde mööda peaalleed, mida mõlemalt poolt ääristasid pimeda sammas-käiguna hiiglaslikud puud. Ees sammusid teed valgustavad tõrvikukandjad.

Kui nad olid eesmärgile jõudnud, nägid keisrikoja vahtkonnale pealesuruva rahvahulga viimased read nende tõrvikuid ja otsekohe levis kuuldus, et keiser oli tugevdatud abiväe kohale kutsunud. See uudis võeti vastu nördimuspuhanguga ja inimesed hakkasid uustulnukaile ähvardavalt vastu liikuma.

„Kes te olete?" hõigati neile.

„See olen mina, Ahvide Tarzan," hõikas ahvinimene vastu.

Sellele järgnenud vaimustuskisa tunnistas, et oma poolehoiu suhtes muutliku meelega pööbel polnud teda veel unustanud.

Üleüldist juubeldamist kuuldes tõmbus keisri nägu pilve, patriitsid muigasid. Oleksid patriitsid teadnud rahva rõõmustamise põhjust, oleksid nad käitunud sootuks teisiti.

„Miks te tulite?" kostis hääli. „Mida kavatsete ette võtta?"

„ Tulime nurjama Fastuse ja Dilecta abiellumist ning kukutama troonilt Castra Sanguinariuse türanni."

See teade võeti vastu heakskiidukõminaga.

„Surm türannile! Pekske vahisõdureid!" karjusid tuhanded kõrid.

Rahvasumm trügis edasi. Nähes mässajaid, kelle hulgas oli palju leegionäre, käskis vahtkonnaülem oma inimestel taanduda

117

värava taha. Vaevalt olid need tagasi tõmbunud ja riivid ette lükanud, kui rahvasumm viskus raevukalt tugevate tammiste rautatud väravapoolte vastu.

Troonisaali tormas näost lubivalge virgats ja jooksis keisri juurde.

„Rahvas on üles tõusnud," sosistas ta käheda häälega. „Nendega on rohkesti sõdureid, gladiaatoreid ja orje. Nad jooksevad tormi väravale ja tungivad varsti siia."

'Keiser kargas püsti, pistis närviliselt saalis ringi jooksma, kutsus siis enda juurde ohvitserid.

„Saatke käskjalad kõigisse väeüksustesse ja kasarmutesse," käskis ta. „ Kutsuge kokku kõik, kes väravaid ei valva. Käskige neil sellele inimrämpsule kallale tungida ja ta hävitada. Mitte kedagi ellu jätta, vange mitte võtta."

Teadmata mil viisil, ent otsekui vaistlikult sai rahva hulgas jalamaid teatavaks Sublatuse käsk kõigil leegionäridel keisrikot-ta koguneda, et mässajatele ots peale teha.

Kutsunud enda juurde kõige lähedasemad inimesed, teatas Tarzan neile uuest plaanist, mis võeti vastu heakskiiduhüüetega. Hõiganud ahve, läks Tarzan pimedale alleele, saatjaiks Maximus Praeclarus, Cassius Asta, Caecilius Metellus, Mpingu ja pool tosinat Castra Sanguinariuse kõige kuulsamat gladiaatorit.

Samal ajal algas keisrikojas Fastuse ja Dilecta abielu sõlmimise tseremoonia, mille läbiviimise kohaks olid valitud keisri trooni juurde viivad trepiastmed. Seal juba seisis näoga külaliste poole ülempreester ja veidi alamal Fastus. Pika saali keskelt lähenes neile aeglaselt surnukahvatu näoga mõrsja Vesta neitsite saatel, kelle kohus oli valvata templi püha tuld.

Dilecta kõndis enda ümber midagi nägemata. Rahva hulgas kuuldus ütlemisi, et pruut näeb juba-praegu välja nagu keisrinna, niivõrd õilis ja suursugune oli ta hoiak. Kuid keegi ei näinud vahedat pistoda, mida ta pigistas peos pika pulmakleidi voltide vahel.

Ülempreestri juurde jõudnud, ei jäänud Dilecta seisma, nagu seda oli teinud Fastus ja nõudis tseremoniaal, vaid astus temast mööda, tõusis troonini viivatele astmetele ja jäi Sublatuse ette seisma.

„ Castra Sanguinariuse rahvast on sajandeid harjutatud kombega, et keisrilt võib paluda kaitset," lausus ta. „Keiser ei anna üksnes seadusi välja, ta kehastab ka õigusemõistmist. Ta on kas

118

õigluse kehastus või türann. Niisiis, kes oled neist kahest sina, Sublatus?"

Keiser muutus närviliseks.

„Mis totter väljamõeldis see on, mu laps?" küsis ta. „Kes õpetas sind niiviisi keisriga rääkima?"

„Pole mind keegi õpetanud,".vastas neiu kuivalt. „See on mu viimne võimalus ja ehkki ma tean, et kõik on asjata, otsustasin enne ise veenduda, kui vastan keeldumisega."

„Mine!" nähvas keiser. „Aitab nendest rumalustest. Asu oma kohale ülempreestri ette ja anna abieluvanne."

„Sul pole õigust mulle vastamata jätta," lausus neiu otsustavalt. „Ma pöördun keisri poole. Selle kõigi linnade esiema Rooma kodaniku õiguse olen ma saanud päranduseks oma esivanematelt ja sa ei tohi seda õigust mulle keelata, Sublatus."

Imperaatori, nägu muutus raevust laiguliseks.

„Tule homme," nähvas ta. „Siis räägime."

„Kui sa ei kuula mind ära praegu, siis mingit homset ei tule," sõnas Dilecta. „Ma nõuan, et minu õigustest kinni peetaks."

„Olgu," lausus keiser külmalt. „ Missugust heategu sa nõuad?"

„Ma ei vaja heategu," vastas Dilecta. „Tahan teada, kas see, mille eest ma kohutava ohvri toon, ikka täidetakse."

„Millest sa räägid?" päris Sublatus. „Mis sul vaja on?"

„Enne kui Fastusele mehele minna, tahan ma näha Maximus Praeclarust. Ma pean tingimata veenduma, et ta on elus ja terve," vastas neiu. „Nagu sa tead, nõustusin ma abielluma ainult sel tingimusel."

Raevunud keiser kargas püsti.

„Ta on siin! Maximus Praeclarus on minu kõrval!" hüüdis hääl saali rõdult.

XIX. Jumalad on armulikud

Kohalviibijad pöörasid pead rõdu poole, kust kostis hääl. Täiskiilutud saali läbis imestuskõmin.

„Barbar! Maximus Praeclarus!" kõlas rahvasummast. «Valvurid!" kisendas keiser.

Tarzan hüppas rõdult võlvi toetavale sambale ja libistas end

119

kähku alla. Ahvid sööstsid talle järele.

Tarzanit koos kuue sagrise ahviga võttis trooni juures vastu tosin paljastatud mõõka. Naised pistsid kiljuma ja minestasid. Keiser, hirmust kange, tõmbus oma kullast troonil kõverasse.

Tarzani tee tõkestas ülestõstetud mõõgaga ligi hüpanud noor patriits, kuid To-Jat jõudis temast ette. Ahvi kollased kihvad tungisid inimese kõrisse, ja sellest piisas. Päratusuur ahv ronis ohvri kehale ja tõi kuuldavale võidukisa. Patriitsid lõid taganema.

Fastus pistis karjatades plagama. Tarzan hüppas Dilecta juurde. Lähenevaid ahve nähes pages keiser kabuhirmus oma kohalt ja puges trooni, oma vägevuse ja võimu sümboli seljatoe taha peitu.

Sel ajal olid saalis viibivad patriitsid,^ohvitserid ja sõdurid, nähes segaduse põhjustajatena ainult metsikut barbarit ja kuut relvitut ahvi, toibunud ja pealetungile asunud. Just sel ajal avanes rõdu all, kust Tarzan oli maha tulnud, salauks ning saali jooksid Maximus Praeclarus, Cassius Asta ja kõik teisedki, kes olid koos Tarzaniga kaharate puude varjus keisrikoja müürile tormi jooksnud.

Keisri poolehoidjaid peatasid Castra Sanguinariuse parimad mõõgad, sest ründajate esiridades olid elukutselised gladiaatorid, kelle esinemistele oli publik terve nädala kärarikkalt plaksutanud. Tarzan andis Dilecta Mpingu hoole alla, kuna tal endal, ja Praeclarusel tuli osa võtta lahingust.

Patriitside, vahtkonna ja keisrikoja teistest ruumidest väljakutsutud sõdurite surve all pidid Dilecta kaitsjad vähehaaval taganema. Nad taandusid salaukse juurde, sel ajal kui Tarzan kaaslastega rünnakut tagasi lõi ja suured ahvid oma sõjakusega vaenlasele hirmu nahka ajasid.

Rahvahulk murdis maha lohmaka värava ja röökiv jõuk valgus laviinina õue valvureid ja mõnd omadest jalge alla tallates.

Kuid veteranidest leegionäridel õnnestus tõkestada sissepääs ja hoida tagasi sõnakuulmatut rahvasumma, kes oli paisunud nii suureks, et temaga liitunud mässulised väeosad lihtsalt kadusid sinna sisse ära.

Vahtkond taris keisrikoja trepi ette katapuldi ja hakkas ründajate pihta kive lennutama. Rahvas surus endiselt peale, hukkudes keisrikoja kaitsjate odade torgetest.

Kaugemalt, Decumana värava poolt, kõlas pasunahääl, Dextra

120

peavärava juurest kostis sõjaväe rivisammu. Neid hääli tõlgendasid valesti rahvasumma äärtel seisjad, kes hakkasid plaksutama ja hõisates oma heakskiitu väljendama. On ju vana tõde, et rahvahulgale kleebivad end külge kartlikud kujud, kes loodavad tulla võidule võõraste elude arvel. Sedapuhku näis neile, et sõjavägi on valmis rahva poole üle tulema. Kuid nende room oli üürike: juba esimene tsentuuria, kes Decumana värava juurest peatänavale pööras, ründas neid odade ja mõõkadega. Terveksjäänud põgenesid igasse kaarde laiali.

Tsentuuriad ründasid hoogsalt üksteise järel. Puhastanud peatänava, tormasid nad pööbli kallale, kes oli hõivanud keisrikoja hooyi, ja peagi oli jäänud mässajatest järele vaid mõni kisendav inimene, kes pääsmist otsides keisrikoja piirdeaiale viskus. Neid

jälitasid visalt ähvardavad leegionärid põlevate tõrvikute ja verest tilkuvate mõõkadega.

Olles sunnitud taganema, tõmbusid Tarzan ja tema poolehoidjad väikesse ruumi. Uks oli madal ja seda kaitsta polnud kuigi raske, aga kui nad akna juurde tõttasid, kustkaudu olid keisrikotta tunginud, nägid nad, et taganemistee oli ära lõigatud — aed lausa kihas leegionäridest. Oli selge, et ülestõus oli maha surutud.

Kamber, kus nad viibisid, mahutas hädavaevalt nii palju inimesi, kuid sellele vaatamata oli peaaegu et parim varjupaik kogu keisrikojas, sest siin oli ainult kaks käiku: troonisaali viiv madal uks ja keisrikoja aeda avanev väike aken. Kivimüürid võisid vastu panna leegionäride mis tahes sõjariistale. Aga mis saab nüüd, kui ülestõus on maha surutud ja leegionärid ei ühinenud rahvaga?

Niipea kui algab nälg ja inimesed tunnevad janu, muutub see tuba vanglaks ja piinakambriks, paljudele arvatavasti ka hauaks.

„Ah, Dilecta!" hüüdis Praeclarus, <olles neiu kõrvale sattunud. „Ma leidsin su üles, kuid kahjuks kaotan jälle. Oma kergemeelsusega toon ma sulle hukatust."

„Oma ilmumisega päästsid sa mu surmast," väitis neiu.

Ta võttis kleidi voltide vahelt pistoda ja näitas seda Praecla-rusele.

„Ma poleks nagunii Fastusele läinud. Aga et ma toona ei surnud, elan veel ja nüüd vähemalt lähen naerusui surmale vastu, sest sureme koos."

121

„Praegu pole aeg surmast rääkida," segas Tarzan vahele. „Alles hiljuti unistasite kokkusaamisest ja nüüd oletegi siin. Mõn tunni pärast võib kõik muutuda ja võite veel naerda oma äsja se kartuse üle."

Lähedal seisvad gladiaatorid raputasid Tarzani sõnu kuul des pead.

„Kes iganes siit väljub," lausus üks nendest, «põletatakse tuleriidal, heidetakse lõvide või metsikute pühvlite ette. Me sureme, kuid see oli võimas lahing ja ma olen võõramaalasest barbarile tänulik nii suurepärase lõpu eest."

Õlgu kehitades pöördus Tarzan ümber.

„Olen esialgu veel elus," ütles ta. „Sellest kõigest mõtlen ma hiljem, pärast surma, ehkki siis on pisut hiljavöitu."

Maximus Praeclarus naeris.

„ Küllap on sul õigus. Kuid mida sa soovitad teha? Kui siia jääme, notitakse meid kõiki armutult maha, seepärast peab nuputama, kuidas välja pääseda."

„Kui me ei suuda omal jõul välja tungida, peame lootma he; õnne peale, iseäranis vabadusse jäänud sõpradele, kellel ehk läheb korda leegionäre kavalusega üle trumbata. Praegusel het kel pole meie olukord sugugi kiita, ent ma siiski ei heida meelt Mis ka ei juhtu, hullemat tulla ei saa, aga see juba on midagi.

„Ma pole sinuga nõus," vaidles Metellus vastu. „Vaata, nad paigaldavad aias viskemasinat. Varsti muutub meie olukord hui lemaks kui praegu."

„Müürid on tugevad," lausus ahvinimene. „Arvad, et peavad vastu, Praeclarus?"

„Minu arust küll," vastas roomlane. „Aga kui mürsk aknasse lendab, tekitab see palju ohvreid, sest oleme ju siin nagu silgud pütis."

Troonisaali poolt, kus peagi võttis maad vaikus, ei tehtud esialgu vähimatki katset maha murda tugevat riiviga suletud tammepuust ust. Üksikud katsed aiast sisse tungida löödi tagasi ja leegionärid taandusid arukalt. Selle ajaga pandi heitemasin paika ja suunati müürile, mille taga varjas end oma inimestega Tarzan. . .

Viinud Dilecta ohutusse nurka, hakkas Tarzan jälgima lee gionäride tegutsemist.

„Näib, et nad hakkavad aknasse sihtima," märkis Cassius Asta.

122

„Ei hakka," väitis Praeclarus. „Ennemini hakkavad nad müüri sisse auku lööma, et meie vastu piisaval hulgal sõdureid saata ja kõiki maha nottida."

Toa vastaspoolsest otsast kuuldus raskeid lööke, millest vappusid seinad. Müra peale ümber pöörates nägid sissepiiratud, et tammine uks rappus üleni.

Cassius Asta muigas virilalt.

„See on taraan," ütles ta.

Samal hetkel vappus välismüür raskest mürsust, põrandale pudenes krohvitükke — see oli heitemasin, mis tööle hakkas. Ja kohe lõi ukse pihta taraan, raksatasid uksehinged ja hoogu juurde saanud leegionärid hakkasid end ergutama hõigetega, andes taraani löökidele rütmi.

Aias tegutsesid sõdurid täpselt, liigse askeldamiseta. Iga uus mürsk purustas kavakindlalt müüri välisosa, kuid sees langes ainult krohv.

„Vaadake," erutus Metellus, „nad muudavad mürskude trajektoori. Said aru, et müürist läbi ei löö."

„Nad sihivad aknasse," lausus Praeclarus.

„Kõik, kes akna all, põrandale pikali!'"käskis Tarzan. „Ruttu! Kohe tuleb."

Järgmine mürsk tabas akna äärt ja põrutas lahti tüki kivi. Leegionärid tõid kuuldavale rõõmukisa.

„Nad oleksid pidanud algusest peale niiviisi tegema," tähendas Cassius Asta. „ Akent laiemaks teha on palju lihtsam kui lausmüüri auku lüüa."

„ Tõenäoliselt nad nii nüüd talitavadki," ütles Metellus, kui teine mürsk samasse kohta sattus ning suur osa seina põrandale varises ja tükkideks purunes.

„Hei, ukse juures! Hoidke alt!" hüüdis Tarzan, märgates, et hinged võivad iga hetk järele anda.

Läve juures seisvad inimesed jõudsid hädavaevalt kõrvale hüpata ja relvad valmis seada, kui uks maha kukkus! Ahvide karvad läksid turri, nad urisesid ähvardavalt, valmis lõhki rebima keda tahes, kaasa arvatud ruumis viibijad. Tarzan hoiatas loomi karmi käratusega.

Vaevalt oli uks maha kukkunud, kui saabus vaikus: kumbki pool ootas, mida vastane ette võtab. Järgmisel hetkel vappus õhk kohutavast mürinast. Vaevalt oli mürin vaibunud, kui kõlasid juubeldavate leegionäride valjud hõisked.

123

Auk müüris, suurenes õudusttekitavalt. Heitemasina mürs kudest varises osa seina laest põrandani maha. Varem kavan datud plaani kohaselt sööstsid leegionärid nüüd rünnakule ka heit poolt korraga — ukse ja seina löödud ava kaudu.

Tarzan pöördus ahvide poole ja käsutas seinas olevale avale osutades:

„ Pidage nad kinni! Zu-To, edasi! Tapke neid! Ga-Jat, tegutse!"

Tarzanit ümbritsevad inimesed silmitsesid teda kartlikult kuuldes hiiglasliku barbari kõrist tulevat urinat, kuid taipasic sedamaid, et ta räägib oma sagriste sõpradega. Paljastanud kih vad ja lõrisedes hirmuäratavalt, sööstsid ahvid akna juurde j; viskusid avasse ilmunud leegionäridele kallale.

Odalöökide all hukkus kaks ahvi, kuid metsloomade rünnak sundis keisri sõdurid taganema.

„Minge neile järele!" hüüdis Tarzan Praeclarusele. „Ruttu aeda! Vallutage viskemasin ja pöörake leegionäride poole. Mei< hoiame seni ust, kuni te masina hõivate, siis ühineme teiega."

Osa sissepiiratuid eesotsas Maximus Praeclaruse, Cassiu Asta ja Caecilius Metellusega tormas karvastest koletistest kaits tuna ruumist välja.

Mahajäänud gladiaatoritega külg külje kõrval võideldes lõ Tarzan ukse juures rünnakuid tagasi, võimaldades seega kaas lastel aeda tungida ja heitemasinat vallutada. Pilku taha heite nägi ta Mpingut, kes teiste järel Dilectat toast välja viis.

Koos oma väikese vapra grupiga hoidis Tarzan edukalt ust kuni ta kaaslased olid heitemasina oma valdusse saanud. See järel taandusid kaitsjad samm-sammult müüri löödud ava kau du. Vaevalt olid nad ruumist lahkunud, kui Praeclarus suuna heitemasina aknale ja raske kivi tabas otse leegionäre.

Siiani oli saatus soosinud Tarzanit ja tema võitluskaaslasi kuid üsna pea selgus, et vaenlane ei kavatse oma positsioon käest anda. Piiranud mässajad ümber, külvasid leegionärid nac odarahega üle ning vaatamata heitemasinale ja suurepärastel mõõkadele, millega ülestõusnud hoidsid vaenlast endast aupak likus kauguses, taipasid kõik, et ei suuda arvult ülekaalukale ji paremini relvastatud ründajatele kuigi kaua vastu panna.

Peagi saabus lahingus paus, otsekui mõlema poole vaikiva kokkuleppel. Kolm valget pidasid hoolega leegionäre silmas.

„Nad valmistuvad odadega koondrünnakuks," kuulutas Praeclarus.

124

„See lõpetab meie kannatused siin ajalikul maal," poetas Cassius Asta.

„Ja jumalad võtavad juubeldades meid vastu," lausus Caecilius Metellus.

„Arvan, et jumalad eelistavad neid, mitte meid," ütles Tarzan.

„Kust sa selle võtad?" päris Cassius Asta.

«Seepärast et praegu kutsuvad jumalad taevasse palju rohkem leegionäre kui meid," vastas ahvinimene ümberringi vedelevatele surnukehadele osutades.

Cassius Asta naeratas möönvalt.

„Veel üks minut, ja nad ründavad," lausus Maximus Praeclarus, embas ja suudles Dilectat. «Jumalaga, mu arm," ütles ta. «Kui üürike on õnn! Ja kui tühjad on lihtsurelike lootused!"

«Ei tasu jumalaga jätta, Praeclarus," vastas neiu, «sest ma tulen sulle järele."

Ja ta näitas õhukest pistoda, mida hoidis käes.

„Ei!" karjatas Praeclarus. „Luba, et sa seda ei tee!"

«Mispärast? Kas^siis sinuga surra pole meeldivam kui elada Fastusega?.."

XX. Tarzan keeldub impeeriumist

Lõpuks läksid pooled ägedas võitluses kokku. Äkki kuuldus aias kõrvulukustavat kisa, mis kostis üle tapluskära ja kohutas kõiki võitlejaid oma ebatavalisusega. Tarzan heitis pea kuklasse ja vedas ninaga õhku. Ta tundis selle sõjakisa ära ja tema südames süttis lootus. Silmi välgutades vaatas ahvinimene üle oma vaenlaste peade.

Kisa valjenes. Leegionärid pöördusid ja sattusid palgest palgesse läheneva armee eelväega. Need olid eebenipuu värvi nahaga hiiglasekasvu sõdurid, kelle peas lehvisid sõjakalt valged suletutid ja kes panid õhu rõkkama kohutavast sõjakisast, mis täitis Tarzani südame rõõmuga.

Need olid waziri sõdurid, kes pärale jõudsid.

Nende ees märkas Tarzan Muwirot, tema kõrval Lukedit. Ja alles siis nägi ahvinimene, nagu kõik teisedki keisri aias viibijad,

125

Castra Sanguinariuse ümberkaudsete külade sõdurite summa, kes olid waziride kannul linna tulnud ja keisrikoja vallutanud, sooritades ammu kavatsetud kättemaksu.

Sellal kui leegionärid kiiruga sõjariistu maha viskasid ja Tarzanilt armu palusid, jooksis tema juurde Muwiro, laskus põlvili ja,suudles džunglivalitseja kätt. Samal hetkel hüppas puu otsast Tarzani õlale väike ahv.

„Meie esivanemate jumalad oli waziridele armulikud," sõnas Muwiro, «muidu poleks me jõudnud õigeks ajaks."

«Seni, kuni ma Nkeemat polnud näinud, ei suutnud ma kuidagi taibata, kuidas teil õnnestus mind leida."

«Jah, see kõik on tänu Nkeemale," jätkas Muwiro. „Ta naasis Tarzani valdustesse waziride maale ja kutsus meid kaasa. Tahtsime mitu korda tagasi pöörata, arvates, et ta on arust ära, kuid Nkeema keelitas meid edasi minema ja me järgnesime ta le. Suur bwana võib nüüd meiega tagasi koju oma rahva juurde tulla."

„Ei," vastas Tarzan pead raputades. «Veel pole selleks aeg. Kusagil selles orus viibib minu sõbra poeg. Sa tulid parajal ajal ja aitad mul ta üles otsida. Nii et ei maksa aega raisata."

Leegionärid põgenesid kabuhirmus keisrikojast, kust kost: surijate karjeid ja oigeid läbisegi kättemaksu ihkava rahvasun ma erutatud kisaga.

Praeclarus astus Tarzani juurde.

«Ümberkaudsete külade barbarid ründavad linna. Nad hävitavad igaühe, kes neile pihku satub," teatas ta äreval hääle «Peame kõik sõdurid kokku kutsuma ning peatama röövimise. Kas äsja saabunud mustanahalistega võib arvestada?"

„Nad talitavad nii, nagu ma käsin," vastas Tarzan. «Kui mulle tundub, et pole vajadust barbaritega lahingusse astud. Lukedi, kus on valged ohvitserid, kes barbareid käsutavad?"

«Kui nad keisrikoja juures olid, muutusid sõdurid nii rahutuks, et jätsid valged ohvitserid kus seda ja teist ning järgnesid oma mustanahalistele pealikutele," seletas Lukedi.

«Too nende kõige kõrgemad pealikud minu juurde," käsk Tarzan.

Järgmise poole tunni jooksul olid Tarzan ja ta võitluskaasl. sed ametis oma jõudude ümbergrupeerimisega. Nendega oli ühinenud haavatute eest hoolitsema jäänud ja oma saatuse pärast muretsevad leegionärid. Keisrikojast kostis neegrite viha

126

kärkimist ja Tarzan hakkas juba lootust kaotama, et Lukedil õnnestub keelitada juhte tema juurde ilmuma, kui too juba tuligi kahe sõjamehega, kelle välimus ja ehted viitasid sellele, et nad on pealikud.

„Oled sina see, keda kutsutakse Tarzaniks?" päris üks neist. „Olen," kinnitas ahvinimene.

„Sind me just vajamegi. See bagego väidab, nagu oleksid sa lubanud, et meie rahvast ei hakata enam orjastama ja meie sõdureid ei sunnita areenil võitlema. Kuidas võid sina, lihtne barbar, selle tagada?"

„Kui ma ei suuda seda üksipäini, on sul piisavalt jõudu seda kõike saavutada," vastas ahvinimene. „Ma aitan teid oma waziridega. Nüüd kutsu kõik omad kokku. Edaspidi püüa hoiduda tarbetust verevalamisest."

Mõne aja pärast olidki pealikud oma neegrihulgad maha rahustanud ja need taandusid peatänavale. Waziri sõdurid võtsid enda peale keisrikoja valvamise, panid vahi mahamurtud ukse juurde, paigutasid inimesed piki troonisaali viivat koridori kuni trooni jalamini ja asusid poolringi selle ümber. Keisri troonile tõusis Ahvide Tarzan, tema kõrval seisid Praeclarus; Dilecta, Cassius Asta, Caecilius Metellus ja Muwiro. Tarzani õlal kössi-tas ahvipärdik Nkeema, kes kurtis kibedasti oma saatuse üle, sest nagu alati tundis ta hirmu ning oli pealegi läbi külmunud ja näjane.

„Saada leegionärid Sublatuse ja Fastuse järele," käskis Tarzan Praeclarust. „On aeg see asi lõpetada. Tunni aja pärast läheme Castrum Maresse."

Sublatuse ja Fastuse järele saadetud sõdurid jooksid tagasi ärevate hüüetega:

„Sublatus on surnud! Fastus on surnud! Barbarid on nad maha löönud. Ülemised toad ja koridorid on täis senaatorite, patriitside ja ohvitseride laipu."

„Kas tõesti pole kedagi ellu jäänud?" küsis Praeclarus.

Jäid need, kes end mustanahaliste eest päästes tuppa barrikadeerisid. Ütlesime, et keegi ei puutu neid, ja nüüd tulevad nad siia, troonisaali."

Kahe sõduriterea vahele läbikäiku ilmusid ellujäänud külalised, kes olid laulatusele kutsutud. Higi ja veri, mis mehi kattis, osutasid selgelt läbielatud kohutavatele silmapilkudele. Naised käitusid hirmunult, nad olid hüsteeria äärel.

127

Kõige ees tuli Dion Splendidus. Teda nähes hüüatas Dilect rõõmust ja kergendustundest, ruttas trooni astmetest alla ja tormas talle vastu.

Eakat senaatorit nähes lõi Tarzan näost särama, ajas end täie pikkuses püsti ja tõstis käe, nõudes vaikust.

„Keiser on surnud," kuulutas ta, „ja ühel teist tuleb imperaatori mantel selga panna."

«Elagu Tarzan! Elagu uus keiser!" kostis kellegi hõige, mi: lega kõik kohalolijad silmapilk ühinesid.

Ahvinimene raputas naeratades pead.

„Ainult mitte mina," sõnas ta. „Kuid teie seas viibib inimene, kellele olen valmis keisrikrooni andma tingimusel, et ta täidab lubaduse, mille andsin ümberkaudsete külade barbaritele. Dion Splendidus, oled sa nõus vastu võtma, imperaatori purpurmantli tingimusel, et nüüdsest alates on külaelanikud alati vabad, et noormehi ja neide ei tehta orjaks, et sõdurid vabastatakse mängudes sunniviisil osalemisest?"

Nõusoleku märgiks langetas Dion Splendidus pea. Nii keeldus Tarzan kroonist ja määras ametisse uue keisri.

XXI. Keisri surm

Iga-aastased pidustused, mis korraldati Ida imperaatori Validus Augustuse auks, polnud hoopiski nii kaasakiskuvad kui Sublatuse vaatemäng Castra Sanguinariuses, ehkki oli tehtui kõvasti reklaami barbarist pealikule, kes nüüd jalaraudades pikal sammul keisri meeskonna järel kõndis, andes üritusele erilist kaalu ja tõstes huvi selle vastu.

Keisrivõimu atribuutide mõttetu toredus pakkus Validu Augustusele rahuldust.

Oma südames naeris von Harben keisri algeliste nõksude üle tugevdada oma kõikumalöönud autoriteeti, mõtlemata sellele et tema enda olukord oli lausa ahastamapanev.

Von Harben ei mõelnud oma saatusele, vaid sellele, et väi kesest korralikult väljaõpetatud politseiüksusest oleks vabalt piisanud, et imperaatorilt võimu võtta. Mis tahes tänapäevases linnas võib meer anda käsu relvajõududele, kes on hoopistükki mõjukamad ja löögivalmimad kui selle väikese keisri väed.

128

On asjatu mõtiskleda selle üle, kuidas Validus Augustusel õnnestus võimul püsida ja miks ei leidunud jõudu, kes oleks nõudnud temalt vastust vägeva riigi alama häbiväärse kohtlemise pärast.

Rongkäik lõppes ja von Harben viidi uuesti'kongi, mida ta jagas Mallius Lepusega.

„Tulid ruttu tagasi," ütles Lepus. „Noh, kuidas Validuse pidu oli?"

„Oli kah, kui arvestada rahvahulga apaatiat."

„Validus ei armasta kukrut kergendada," jätkas Lepus. „Ta eelistab kulutada raha külluslikele roogadele ja luksuslikele rõivastele, mitte rahva lõbustamisele."

„Ja mängud ise," päris von Harben, „kas need on samasugused viletsad?"

„Seda nad on, ilma erilise ulatuseta," vastas Lepus. „Kurjategijaid on meil vähe, aga mis orjadesse puutub, siis nende eest on makstud küllaltki suurt raha ja nad on liiga väärtuslikud, et neid areenil hävitada. Seepärast korraldatakse sageli metsloomade võitlusi, kui gladiaatoreile ei leita vastaseid — vargaid või mõrtsukaid. Seepärast ei põlgagi Validus poliitvange — keisri tegelikke või siis näilisi vaenlasi. Mida rohkem neid on, seda parem mängudele. Põhiliselt on need keisrikoja sisetülide või soosikute kadeduse ohvrid, nagu näiteks sina ja mina. Praegu on neid vanglas paarkümmend, nii et vaatemäng igav ei tule."

„Aga kui võidame, kas meid lastakse siis vabaks?" küsis von Harben.

„Ei võida," vastas Mallius Lepus. „Selle eest hoolitseb juba Fulvius Fupus, sul ei pruugi kahelda."

„See on kohutav," lausus von Harben.

„Kardad surma?" päris Mallius Lepus.

„Ei karda," vastas von Harben. „Muretsen Favonia pärast."

„Oleks hea, kui keegi meie pärast;jmiretseks," lausus Mallius Lepus. „Minu kallis nõbu oleks rõõmuga valmis surema, et ainult mitte abielluda Fulvius Fupusega."

„Tunnen end nii abituna," jätkas von Harben. „Üksi, sõpradeta, pole isegi Gabulat, minu ustavat teenrit."

„ Ah, mulle meenus, et täna hommikul otsiti teda taga!" hüüatas Lepus.

„Otsiti taga? Kas ta polegi siis trellide taga?"

„Oli, kuid eile õhtul viidi ta koos teiste vangidega areeni korda

seadma. Kuulu järgi kasutas ta pimedust ja laskis jalga, igal juhul otsitakse teda taga."

„Tore!" rõõmustas von Harben. „Sellest mõttest, et ta viibi vabaduses, hakkas mul kohe parem. Kus ta siis end varjab?"

„Castrum Maret valvatakse kehvasti kalda ääres, kuid see-eest järv ise ja krokodillid pole leegionäride tõketest sugugi halvemad. Gabula võis üle müüri ronida, kuid tõenäoliselt varjab ta end äärelinnas, olles leidnud pelgupaiga teiste orjade või k< guni Septimus Favoniuse enda juures."

„ Tahaks uskuda, et sel hädavaresel õnnestus siit jalga las ja koju tagasi pöörduda."

Mallius Lepus vangutas pead.

„See on välistatud," ütles ta. „Ehkki laskusite mööda püstloodis kaljut, on võimatu sama teed tagasi minna. Isegi siis, kui ta leiaks läbipääsu välisilma, satuks ta Castra Sanguinariuse sõdurite või ümberkaudsete külade mustanahaliste barbarite kätte. Ei, Gabula ei pääse mingi hinna eest põgenema!"

Aeg lendas kiiresti ja peagi tulid vahisõdurid vangide järe ning viisid nad areenile.

Colosseum oli pealtvaatajaid puupüsti täis, ka patriitside lo žides polnud vaba kohta. Ida keiser istus kõrgil ilmel purpu värvi baldahiini varjus luksuslikul troonil. Septimus Favonii istus noruspäi oma loožis naise ja tütre seltsis. Favonia ei pö ranud silmi ukselt, kustkaudu tulid sisse mängudes osaleja Oma nõbu Mallius Lepust ja Erich von Harbenit nähes Favon võpatas ning sulges hetkeks silmad.

Rivistunud kolonni, hakkasid võitlejad mööda valget liiva keisri looži poole minema, et ära kuulata tema saatesõnad. Koos Mallius Lepuse ja von Harbeniga viibis areenil kakskümmer poliitvangi, kes kuulusid patriitside klassi. Nende kannul marssisid elukutselised gladiaatorid, mornid ja halastamatud, kel kutsumus oli tappa

või saada tapetud. Kolonni eesotsas sammus liiga vabalt käituv gladiaator, mängude viiekordne võitja seega publiku lemmik, kes võeti vastu kiiduavalduste tormiga.

„Claudius Taurus!" kõlas igast kandist.

Omal ajal oli Erich von Harben palju lugenud Vana-Roon mängude kirjeldusi, mis ei saanud teda ükskõikseks jätta. Ta oli sageli kujutlenud Colosseumi, tuhandepäist pealtvaatajaskonda kahevõitlusi areeni valgel liival, kuid tajus alles nüüd, kuivõrd

130

tegelikkus erines tema ettekujutusest. Von Harbeni vaimusilmas tekkinud pildid oli liikumatud, stoppkaadrite taolised. Nii näiteks oli talle tundunud, et pealtvaatajad peavad areenil toimuvat jälgima vaikides, paigaletardunult. Aga kui tribüünid langetavad surmaotsuse, osutades pöidlaga allapoole, on peategelased kangestunud sõnatusse vaikusse.

Kuivõrd teisiti oli kõik! Täiskiilutud tribüünid oli pidevas liikumises, iga sekund muutus loendamatute värvide ja varjundite kaleidoskoopiline mosaiik, õhk oli paks häältekõminast ja arvukate inimkehade ebameeldivast lõhnast.

Erich von Harben märkas, et tema ees sammuva patriitsi kael nõretas higist. Pööranud pilgu Claudius Taurusele, märkas ta, et viimane kandis pleekinud tuunikat ja tema karvased jalad oli porised. Von Harben oli alati arvanud, et gladiaator peab olema korrapärase kehaehitusega, Claudius aga kutsus temas esile jälestustunde.

Kolonn rivistus keisri looži ette. Von Harbeni kõrval seisvate mustanahaliste lehast pidi tal äärepealt halb hakkama. Valitses kohutav kuumus. Kõik ärritas von Harbenit. Ta ei suutnud taibata, miks kõik oli nii argipäevane ja lihtlabane. Kas tõesti oli ka Vanas Roomas kõik niimoodi?

Silmad keisri loožile tõstnud, nägi ta nikerdustega troonil tähtsalt istumas pidurõivais inimest. Kahel pool seisid poolpaljad neegrid, kes istujale tuult lehvitasid.

Von Harbeni pilk eksles mööda loože. Ta kuulis küll mängude korraldaja häält, kuid ei hakanud süüvima tema sõnade mõttesse, sest samal hetkel leidsid ta silmad rahvasummast üles Favonia. Neiu pilk oli suunatud temale ning von Harben luges sellest ärevust ja määratut hirmu. Soovides Favoniat julgustada, von Harben naeratas. Murest armastatud inimese saatuse pärast tõusid neiule otsemaid pisarad silma.

Kuid siis köitis von Harbeni tähelepanu loožide taga tribüünil mingi liikumine. Püüdes teda, haarakud tundeid mitte välja näidata, tõmbus ta üleni pingule, oletades, et võis ka eksida. Aga ei, ta ei eksinud. Ta nägi Gabulat, kes trügis imperaatori looži poole.

Siis käskis mängude korraldaja osalejail areenilt lahkuda. Väljapääsu poole joostes püüdis von Harben mõista, mida tähendab Gabula kohalolek. Miks oli ta tulnud nii ohtlikku paika?

Osalejad polnud areenilt veel lahkunud, kui neid peatas

131

selja taga kõlanud ootamatu karjatus. Hääle peale ümber pööranud, taipas von Harben, et karjuti imperaatori loožis ja see, mis seal sündis, rabas teda niivõrd, et ta ei suutnud oma silmi us kuda. Vahest nägi ta seda kõike unes ja Castrum Maret poi üldsegi olemas, nagu pole olemas Validus Augustust ennast j, samuti... Aga ei! Favonia on ju tõeline, elav, järelikult polnuc ka tema silme all aset leidev kujutlusmäng.

Imperaatori looži tunginud neeger haaras ühe käega keisri kõrist, teisega torkas tema südamesse pistoda. Tema teener Gabula!

Kõik sündis silmapilkselt. Keiser jõudis vaid karjatada ül kogu Colosseumi, kui ta elutu keha varises trooni jalamile. Ga bula hüppas areenile ja sööstis von Harbeni juurde.

„Sinu eest on kätte makstud, bwana!" kisendas ta. „Mis sinuga iganes ei juhtu, sinu eest on kätte makstud!"

Publik pistis käratsema, aga kui kõlas kellegi karjatus „Keiser on tapetud!", puhkesid kiiduavaldused.

Elu sisse saanud von Harben sakutas Mallius Lepust käsi varrest.

„Keiser on surnud," sosistas ta. „On aeg tegutseda."

„See tähendab?"

„Peab segadust kasutama ja jalga laskma. Peidame end Iiri nas ära ja kui pimedaks läheb, võtame Favonia kaasa ja kaome."

„Kuhu?"

„Oh issand! Ma ei tea," ütles von Harben, „kuid siia jääd me ei tohi. Keisriks saab ju Fulvius Fupus. Kui me nüüd koh Favoniat kaasa ei võta, on homme juba hilja."

„Sul on õigus," möönis Mallius Lepus.

„Räägi seda teistele," jätkas von Harben. „Mida rohkem mel on, seda suurem on tõenäosus, et mõni pääseb."

Unustanud kõik maailmas, ajasid leegionärid ja publik kae lad õieli, et näha, mis siis imperaatori loožis ikkagi juhtunu oli. Et peaaegu keegi polnud mõrtsukat märganud, siis Gabu lat taga ei aetud.

Mallius Lepus pöördus mängudes osalejate poole:

Jumalad on meile armulised. Keiser on surnud. Põgenem enne, kui nad on toibunud. Minu järel!"

Ja ta sööstis ukse poole, mis viis Colosseumi alla vangikor gidesse. Täiest kõrist karjudes tormasid vangid talle järele. Aree-

132

nile jäid vaid elukutselised gladiaatorid, kes olid vabad kodanikud.

„Õnn kaasa!" hüüdis Claudius Taurus von Harbenile järele. „Kui nüüd veel ka Fulvius Fupusele ots peale tehtaks, valiksime endale väärilise keisri."

Väikesearvuline vahtkond Colosseumi all ei osutanud suures hirmus ja segaduses vangidele vähimatki vastupanu ning need läksid takistamatult linna.

„Kuhu nüüd?" kostis kellegi hääl.

„Kõik lähevad ükshaaval laiali," vastas Mallius Lepus.

„Aga meie sinuga jääme kokku?" küsis von Harben.

„Lõpuni," vastas roomlane.

„Seal ongi Gabula," hüüdis von Harben. „Ta tuleb meiega."

„Meil pole õigust vaprat Gabulat maha jätta," kinnitas Mallius Lepus. „Nüüd on kõige tähtsam leida varjupaik."

„Teisel pool alleed on madal müür, selle taga rohkesti puid," lausus von Harben.

„Parema puudumisel käib küll. Tulge!" hüüdis Mallius Lepus.

Roninud üle müüri, leidis kolmik end aiast, kus kasvas kõrge rohi ja tihe põõsastik. Aed oli räämas ja hooletusse jäetud. Roomates maadligi läbi põõsaste, sattusid nad majale, mille uks oli kiiva vajunud, aknad sisse löödud ja lävel prahihunnik. Kõik rääkis sellest, et siin ei ela enam ammu keegi.

„Siin me ootamegi, kuni läheb pimedaks," lausus von Harben.

„See on hea, et maja asub Colosseumist paari sammu kaugusel," lisas Mallius Lepus. „Nii lähedalt ei hakka meid keegi otsima. Lähme vaatame, mis seal sees on."

Tagauksest sisse astunud, leidsid põgenikud end köögist. Nurgas seisis pragunenud telliskiviahi, kõrval vedeles pink ja lombakas tool. Edasi minnes sattusid nad ruumikasse tuppa, mis, nagu selgus, oli majas ainuke, arvestamata kööki. Siin oli pime, sest alleele avanevatel akendel olid luugid ees. Nurgas seisis redel, selle kohal

laes paistis luuk, kust tõenäoliselt pääses katusele. Ülal lae all avastasid vangid juhuslikult meisterlikult maskeeritud kolme jala kõrguse niši, nähtavasti peidiku.

Toa hoolikam ülevaatus ei toonud midagi juurde, peale räpase kaltsuhunniku seina ääres, kus oli nähtavasti olnud mõne hulguse magamisase.

133

„See maja on just nagu meie jaoks ehitatud," sõnas Malliu Lepus. „ Paremat ei saagi tahta. Kurat võtaks! Tervelt kolm väljapääsu hädaohu korral — üks aeda, teine alleele ja kolmas katusele."

„Siin oleme väljaspool ohtu," ütles von Harben. „Aga õhtu kui pimedaks läheb, püüame Septimus Favoniuse maja juurd hiilida."

XXII. Nurjunud röövimine

Jätnud seljataha Castra Sanguinariuse linna, liikus mööda Via Mare teed ida poole viiekümnest tuhandest inimesest koosnev kolonn. Ees kõndisid Tarzani juhtimisel waziri neegrid, nende järel tursked leegionärid Maximus Praeclarusega eesotsa rivi lõpus astusid sõdurid ümberkaudsetest küladest.

Higist nõretavad neegrid vedasid heitemasinaid, päratu suuri taraane, mehhanisme tulekerade heitmiseks vaenlase kaitserajatistele, teisi antiikseid sõjariistu, samuti redeleid ja konk: müürile ronimiseks.

Kogukas tehnika aeglustas liikumist ja Tarzanit pahandas: sunnitud seisakud, kuid tal tuli kuulda võtta Maximus Praecl ruse, Cassius Asta ja Caecilius Metelluse väiteid. Nad kinnit sid talle, et ilma masinateta pole võimalik linna tungida.

Leitsakust tulipalaval tolmusel Via Marel kõlasid muusil taktis tantsivate waziride sõjalaulud, kahtlevalt meelestatud v teranidest gladiaatorite rahulolematu torisemine ja vastupand matud naerupahvakud ümberkaudsete külade sõdurite suu; kes hullasid nagu väikesed lapsed.

Sel ajal kui Castra Sanguinariusest tulnud kolonn lähen kindlusele, mida ümbritsesid vallikraav, muldtamm ja pihtae tõid orjad Validus Augustuse surnukeha keisrikotta ja Fulvius Fupus kuulutas end keisriks. Ta ei teinud seda sugugi sisemi värinata, sest ehkki ta polnud eriti tark, jagas ta siiski, et ta pole mõjuvõimu ja paljudel patriitsidel on temast hoopis rohkem õigusi taotleda purpurmantlit.

Põgenenud vangi ja Validus Augustuse mõrtsukat saadi taga ajama salkkond leegionäre, kuid otsinguid raskendas as; olu, et pealtnägijad ei osanud kaugelt Urambi maalt pärit Gabulat,

134

kõigile tundmatut mustanahalist, arukalt kirjeldada. .

Areenilt jalga lasknud mängudes osalejate hulgas oli kaheksa süüdimõistetud kurjategijat. Hoidudes omaette, ruttasid nad varjule linnaservas asuvasse kõrtsi, kuhu tavatseti ikka põigata viina võtma ja lihtsakoelist meelelahutust otsima.

„Huvitav, mida see Fulvius Fupus endast keisrina kujutab?" küsis üks kurjategija.

„Ta on veel hullem kui Validus Augustus," kostis teine. «Termides töötamise ajal nägin teda: Ta on auahne, rumal ja kasvatamatu. Kõik patriitsid põlgavad teda."

«Räägitakse, et ta tahab Septimus Favoniuse tütart naiseks võtta."

„Ma nägin Favoniat täna Colosseumis," sekkus kolmas. „Enne vangistamist nägin teda tihti oma isa poes, kus ta käis sisseoste tegemas."

„Aga kas sa ise oled kunagi Septimus Favoniuse kodus käinud?" uuriti temalt.

«Kaks korda," vastas nooruk. „Viisin kaupa. Mind lasti majja sisse ja ma jätsin kõik hästi meelde."

„Kui temasugune kuulus patriitsitar meie pihku satub, võime loota vabadust ja kõva lunaraha," lisas madala lauba ning kurjade ja kavalate silmadega tüüp.
„Vaata ette, et meid neljaks ei karistata..."
„Kui meid kinni nabitakse, ega siis armu anta."
„Lõbus lugu küll."
Mõnda aega jõid nad vaikides õlut ja mõtlesid läbi tegevusplaani.
«Verivärske keiser maksab kindlasti oma pruudi eest suure lunaraha," hüüdis nooruk püsti karates. «Mina viin teid Septimus Favoniuse majja. Mind lastakse ilmtingimata sisse, küll ma juba selle eest hoolt kannan. Ütlen orjale, et isa saatis mind Fa-voniale kaupa tooma. Selleks vajan ma-kompsu."
„See on suur risk..."
„Võite arvestada, et lunaraha on meil taskus." „Kui selle kätte saame, jagame võrdselt ära."
* * *
Saabus õhtu. Tarzani sõjavägi seisis Castrum Mare kindlustuste ees. Cassius Asta, kellele tehti ülesandeks kindlust piirata, seadis oma jõud lahinguvalmis ja paigaldas sõjatehnika.
135
Samal ajal arutasid Erich von Harben ja Mallius Lepus Ca; rum Mares plaani üksikasju.
«Soovitan lahkuda siit südaööl, mitte varem," lausus Malius Lepus. «Sel tunnil pole tänavail higelistki, patrulli aga nä me tänu nende tõrvikutele juba kaugelt, nii et jõuame iga n nut peitu pugeda. Mul on onu aiavärava võti, siseneme vai selt, ilma lärmita."
«Vahest on sul õiguski," kostis von Harben, «kuid mul pole jõudu oodata. Nii kui mõtlen, et ta läheb altari ette teisega, olen ma nagu arust ära."
«Pea püsti, sõber," lohutas teda Mallius Lepus. «Fulvius Fupus on praegu oma uuest ametist niivõrd sisse võetud, et Favoniat ei ähvarda miski, vähemalt mitte lähemate tundide jooksul."
Sellal kui nad nii juttu ajasid, koputas Septimus Favoniu maja uksele nooruk. Müüri äärde puude varju olid peitu pugenud mustad kogud. Välisukse juurde tuli ori, lamp käes, ja hõikas läbi võretatud akna külalist.
«See olen mina, Tabernariuse poeg," esitles end nooruk. „Ma tõin isa poest Septimus Favoniuse tütrele riidekraami."
Ori lõi kõhklema.
„Sa mäletad mind ju küll," jätkas nooruk. «Olen siin tihti käinud.".
Ori kergitas lampi ja silmitses hoolikalt külalist.
«Jah," sõnas ta, «sinu nägu on mulle tuttav. Lähen ja küsin oma käskijannalt, kas ta võtab sind vastu. Oota ukse taga."
«Need kangad on väga kallid," muutus nooruk rahutu osutades kompsule. «Lase mind vähemalt eesruumi, muidu võidakse mind väljas paljaks röövida."
«Hea küll," andis ori järele ja laskis nooruki sisse. „Oota kuni ma tagasi tulen."
Vaevalt oli ori lahkunud, kui Tabernariuse poeg hüppas ukse juurde, lükkas riivi eest, pistis pea välja ja andis tasakesi märku.
Otsekohe ilmusid puude tagant välja tumedad kogud ja lipsasid avatud uksest kähku sisse. Tabernariuse poeg tõukas ka osalised eeskoja kõrvale pimedasse ruumi, sulges mõlemad uksed ja jäi ootama.
Ori tuli varsti tagasi.
«Septimus Favoniuse tütar ütles, et ta pole Tabernariuselt
136

midagi tellinud," kuulutas ta, „ega taha täna kangaid vaadata. Vii tagasi ja ütle oma isale, et Septimus Favoniuse tütar tuleb ise poodi, kui soovib midagi osta."

Tabernariuse poeg polnud oodanud asjade sellist pööret. Ta hakkas palavikuliselt mõtlema, kuidas talitada. Orjale tundus ta nürivõitu sellina, kes ei saa aru, et teda välja visatakse.

"«Mine ära," ütles ori välisust avades. „Noh, mine juba."

„Oota," sosistas nooruk. „Ma tõin Favoniale kirja, kangad on aga niisama silmapetteks, et keegi teada ei saaks."

„Kus see kiri on? Kes selle saatis?" küsis ori umbusklikult.

„ Kirja annan ma Favonia enda kätte. Ütle talle ja ta taipab jalamaid, kes selle saatis."

Ori lõi kõhklema.

„Las ta tuleb siia," jätkas nooruk. „On parem, kui keegi kodustest mind ei näe." Ori noogutas.

„ Lähen ette kandma. Ta teab, et Mallius Lepus ja Erich von Harben põgenesid Colosseumist ja ootab nüüd kahtlemata neilt teateid."

Tabernariuse poeg muheles, saates pilguga orja. Ta oli tabanud märki. Pole olemas noort tütarlast, kes ei ihaldaks armastatult salaja kirja saada.

Mõne minuti pärast tuli ori tagasi koos Favoniaga. Neiu jooksis erutatult poodniku poja juurde.

„Kas nemad saatsid sind?" hüüdis ta.

Nooruk tõstis sõrme huultele, manitsedes rääkima tasemini.

„Keegi ei tohi teada, kus nad on," sosistas ta. „Ütlen seda ainult sulle. Saada ori minema."

„Võid minna," ütles Favonia orjale.

Viimane ei lasknud end kaua keelitada, vaid kadus kohe majja, rahul sellega, et ta vabastati vähimastki vastutusest.

„Mis nendega on? Räägi siis ometit" käskis neiu kärsitult. „Kus ta on?"

„Siin," sosistas nooruk, osutades uksele eeskojas.

„Siin?" küsis Favonia umbusklikult.

„Siin jah," kordas nooruk. „Tulge!"

Kui nad ukse juurde jõudsid, kahmas ta ootamatult neiust kinni, vajutas käe suule ja tiris pimedasse ruumi, kus mingisugused inimesed talle kallale sööstsid ja sealsamas kinni sidusid. Seejärel kuulis ta meesterahva vaikset häält.

137

„Nüüd läheme lahku. Kaks peidavad ta kokkulepitud kohta. Üks teist saadab Fulvius Fupusele kirja, aga nii, et ta tei sa tuks vahtkonna pihku. Teised lähevad Colosseumi vastas asu va mahajäetud maja juurde. Kas teate seda kohta?"

„Kuidas muidu. Olen seal tihti ööbinud," kostis teine.

„Hästi," lausus esimene, kõige järgi otsustades ninamees „Tulge. Aeg ei oota."

„Pea kinni," katkestas teda Tabernariuse poeg. „Me pole vee lunaraha suhtes kokku leppinud. Ilma minuta poleks teil mida gi välja tulnud. Nii et mul on saada vähemalt pool."

„Pea lõuad, või muidu ei saa sa üldse midagi," urahtas ninamees.

„ Torka talle puss ribide vahele ja asi ants," mühatas teine.

„Nii et te siis ei anna?" ei jätnud poodnikupoeg järele.

„Aitab küll!" katkestas teda ninamees. „Tulge, poisid!"

Favonia mässiti räpasesse katkisesse keepi ja viidi salamahti vanematekodust öhe, Tabernariuse poeg tõttas vastassuunda keisrikotta.

Värava ees peatas määrdunud räbalais nooruki leegionär, su rudes talle oda vastu rinda.
„Mida teed sa öösel keisrikoja juures?" küsis ta.
„Mul on talle sõnum," vastas nooruk.
Leegionär kukkus suure häälega naerma.
„Kas annad ise edasi või käsid keisri siia kutsuda?' küsis ta.
„Võid talle ise edasi öelda, sõdur," vastas nooruk. „Asi or tõsine, nii et kiirusta."
Tema toonist taipas leegionär, et nooruk ei naljata.
„Hüva, räägi pealegi, küll ma edasi ütlen," lausus leegionär
Jookse tema juurde ja ütle, et Septimus Favoniuse tütar or röövitud. Kui ta teeb kähku, leiab tüdruku mahajäetud majast Colosseumi värava vastas. Nurgapealne maja."
„Kes sa ise oled?" päris leegionär.
„Pole tähtis," vastas nooruk. „Tulen homme tasu järele."
Ja laskmata leegionäril uudisest toibuda, lippas ta minema.
* * *
„Kui pikkamööda venib aeg," lausus von Harben. „Südaöö pole ikka veel käes."
Mallius Lepus pani käe sõbra õlale.
138
„Sa oled kärsitu, kuid pea meeles, et Favonia ja meie isikliku heaolu nimel peame ootama kesköö d. Praegu kihavad tänavad patrullidest, kes on saadetud põgenenuid otsima. Sa kuulsid ju, kuidas nad päev läbi ringi tuuseldasid. Ime küll, et nad siia ei juhtunud."
9> „Tasa!" katkestas teda von Harben. „Mis see on?"
„See oli vist aiavärav, mis kriiksatas. Keegi tuleb."
Põgenikud haarasid mõõga ja, nagu ohu puhuks oli kokku lepitud, ronisid redelist üles katusele. Luuk jäeti paokile, et kuulda, mis toimub all, ja tõkestada kõik tagaajajate katsed nende kannul üles ronida.
Von Harben kuulis selgesti maja juurest kostvaid hääli.
„Meil kukkus kõik väga hästi välja," lausus hääl. „Keegi ei näinud. Seal on ka teised."
Kõlas roostetanud uksehingede krigin. Uks avanes ja majja sisenes salkkond mehi, kes hakkasid rääkima täiel häälel, olles veendunud, et keegi neid ei kuule.
„Täna tegutsesime üsna kenasti."
„On plika elus? Ma nagu ei kuule ta hingamist."
„Võta tal tropp suust ära."
„Et ta hakkaks appi karjuma?"
„Teda võib sundida vaikima, kuid surnult pole plikal mingit väärtust."
„Olgu pealegi, tiri tropp välja."
„ Kuule, sina, praegu võtame sul tropi suust, aga kui karjuma hakkad, siis süüdista iseennast."
„Ei hakka," vastas naisehääl.
Hääl tundus von Harbenile tuttav. Erutusest hakkas tal süda peksma. Pidi ka midagi seesugust viirastuma!
„Kui pead end korralikult ülal ja kui keiser lunaraha annab, siis me sind ei puutu," jätkas mehe hääl.
„Aga kui ei anna?" küsis neiu. '
„Siis las maksab meile sinu isa Septimus Favonius."
„Oh issand!" pääses von Harbeni suust. „Sa kuulsid, Lepus?"
„Kuulsin," kostis roomlane.

„Siis lähme alla," käsutas von Harben vaikselt. ,,Minu järel, Gabula, seal on Favonia."

Minetanud vähimagi ettevaatuse, avas von Harben luugi ning, saadetuna Lepusest ja Gabulast, hakkas pimedusse laskuma.

139

„Favonia!" hüüdis ta. „See olen mina! Kus sa oled?"

„Siin!" hõikas neiu.

Pimedas sööstis von Harben hääle peale, lendas ühe rööv ja otsa ja alustas temaga käsikähmlust. Ülejäänud kurjategija ehmusid, et leegionärid olid nende jälile saanud, ja pistsid plel ku, jättes ukse lahti. Selle kaudu tuppa hoovanud kuuvalgi hajutas pimeduse ja von Harbeni kaaslased nägid, et ta võitle suure mehemürakaga, kes oli tal kõrist kinni kahmanud ja proovis tupest pistoda kätte saada.

Samal ajal tungisid Mallius Lepus ja Gabula talle tagant ka lale ja Malliuse kiire mõõgalöök tegi röövli kuritegudele jääd; vait lõpu. Vabanenud vastasest, sööstis von Harben seina ääre kaltsuhunnikul lebava Favonia juurde ja päästis nöörid lahti.

Seejärel jutustas neiu, mis temaga oli juhtunud.

„Kui poleks olnud hirmu, mida sa tundma pidid, peaksim tänama neid lurjuseid selle eest, et nad tegid meie ülesande lih samaks," ütles Mallius Lepus. „Nüüd võime lahkuda kolm tur di varem, kui plaanitsesime."

„Siis ei tasu aega raisata," hakkas von Harben kiirustam; „Kuni me pole linnamüüride vahelt välja jõudnud, ei saa m rahulikult hingata."

„Meil pole midagi karta," ütles Mallius Lepus. „Müüri va vatakse halvasti. Ronime sellest hõlpsasti üle. Ma tean min. kohta, kust võib kaluripaadi saada. Kõik ülejäänu on jumal võimuses."

Äkki lõi lävel seisnud Gabula ukse prauhti kinni ja karga tuppa tagasi.

„Alleele ilmus rohkesti tulesid, bwana," teatas ta äreval „ Mulle näib, et need on sõdurid. Mis siis, kui nad siia tulevad?

Kõik tardusid kuulama. Tänavalt kostis rivisammu kaja.

„ Teised patrullid kammivad läbi äärelinna," ütles Malliu Lepus. „Kui need mööduvad, võime lahkuda."

Puust aknaluukide pragude vahelt paistsid tõrvikutulec Mallius Lepus liibus akna vastu.

„Nad jäid seisma," heitis ta üle õla. „Osa läks nurga tah; teised seisavad maja vastas."

Maad võttis pinev vaikus. See kestis kõigest paar minuti kuid tundus põgenikele igavikuna. Peagi kostis maja tagant aias kära ja lahtisele köögiuksele ilmusid tõrvikud.

„Oleme ümber piiratud," pomises Lepus. „Kohe hakataks

140

maja läbi otsima."

„Mis siis teha?" küsis Favonia ehmunult.

„Meie ainus pääsemine on katus," sosistas von Harben.

Vaevalt oli ta lõpetanud, kui katuselt kostis sandaalidesse kängitsetud jalgade astumist ja lahtises luugis välgatas tõrviku-valgus.

„Oleme kadunud," ohkas Mallius Lepus. „Tervest tsentuu-riast me jagu ei saa." .

„Nii lihtsalt me ka alla ei anna!" hüüdis von Harben.

„Riskida Favonia eluga?" küsis Lepus.

„Sul on õigus," soostus von Harben ja jätkas samas: „Oota, mul on idee. Favonia, tule siia. Heida põrandale, kuhjan sulle kaltsud peale. Vähemalt sina pääsed. Neile ei

tule pähegi otsida sind siit. Kui nad on lahkunud, lähed Colosseumi vahtkonna ülema juurde. Ta tagab sinu turvalisuse ja annab saatja, kellega lähed tagasi koju."

Parem võtku patrull mind kaasa," ütles neiu. „Kui sind kinni nabitakse, siis võetagu ka mind."

„Sellest pole mingit kasu," vaidles von Harben vastu. „Kui sind leitakse siit meie juurest, hakatakse sinu isa kahtlustama osalemises viimastes sündmustes."

See väide veenis tütarlast, ta lakkas peale käimast, heitis põrandale ja von Harben mattis ta üleni kaltsude alla.

XXIII. Õige keiser

Kui Cassius Asta lõpetas ettevalmistused tormijooksuks Castrum Mare kindlusele, oli sõjategevuse alustamiseks juba liiga pime. Ta otsustas asuda teist plaani teoks tegema ning hakkas Tarzani, Metelluse ja Praeclaruse saatel värava poole minema. Grupi ees sammusid tõrvikukandjad ja leegionär, käes valge lipp.

Vaevalt olid Castrum Mare vahid eemalt lähenevat sõjaväge märganud, kui kaitsesalgad seati jalamaid lahinguvalmis. Vaenlase nähtavale ilmumisest sai otsekohe teada ka Fulvius Fupus.

Kõik uskusid, et Sublatus oli ette võtnud uue rünnaku, kuid linna kaitsjad olid selleks valmis ega kahelnud oma võidus.

Nähes valge lipuga sõjasaadikuid, tuli kaitseülem tornist ali nende juurde ja päris saabumise põhjust.

„Mul on Validus Augustusele kaks nõudmist," kuulutas Ca: sius Asta. „ Esiteks, jalamaid vabastada Mallius Lepus ja Eric von Harben, teiseks, lubada mul Castrum Maresse tagasi tull ja saada tagasi kõik privileegid, mis vastavad minu seisusele!

„Kes sa oled?" küsis ohvitser.

„Cassius Asta. Sa peaksid mind tundma."

„Jumalad olgu tänatud!" hüüdis ohvitser.

„Elagu Cassius Asta! Maha Fulvius Fupus!" kostis kõikja hüüdeid.

• „Mida see kõik tähendab?" päris Cassius Asta. „Mis on jultunud?"

„ Validus Augustus on surnud. Ta tapeti täna mängude aja Fulvius Fupus sai keisriks. Sa tulid parajal ajal. Castrum Mar ootab sind kannatamatult."

Ida uue imperaatori väed sisenesid takistamatult linna. Tet järve kaldale ja sealt üle ujuksilla saarele tervitasid vaimustatu rahvahulgad kiiduavaldustega Cassius Astat.

* * *

Colosseumi vastas asuvas mahajäetud majas ootasid põgeni kud Fulvius Fupuse leegionäride sissetungi. Nähtavasti ei ks vatsenud sõdurid peaga tulle joosta. Nad piirasid hoone sisst kuid ei kiirustanud majja astuma.

Selleks silmapilguks, kui leegionärid lõpuks kolmest küljes korraga peale tungisid, oli von Harben Favonia hoolikalt kalt suhunniku alla peitnud.

„Me anname alla," ütles Mallius Lepus allee poolelt sisene nud salga ülemale. „Viige meid tagasi vanglasse."

„Kõik tuleb omal ajal," vastas ohvitser. „Kus neiu on?" '

«Missugune neiu?" imestas Mallius Lepus tehtult.

„Septimus Favoniuse tütar."

„Kust peaksime meie seda teadma?" küsis von Harben. „Te röövisite ta ära ja peitsite siia," sõnas ohvitser. „Maj, läbi otsida!"

Minut hiljem oli Favonia leitud.

Seejärel käskis pilkavalt muigav ohvitser põgenikelt sõjariis tad ära võtta.
„Oota," ütles von Harben. „Mida sa kavatsed Septimus Favoniuse
142
tütrega ette võtta? Kas saadad ta usaldusväärse kaitse all isamajja?"
„Mul on keisri käsk," vastas ohvitser.
«Missugune?"
„Ta käskis Favonia keisrikotta toimetada ja röövijatele kohapeal lõpp peale teha."
„Sellisel juhul jääb keiser mitmest oma leegionärist ilma!"
Nende sõnadega viskus von Harben mõõgaga ohvitserile kallale, samal ajal kui Gabula ja Mallius Lepus, olles nagu temagi otsustanud müüa oma elu võimalikult kallilt, ründasid neid, kes tulid majja katuse kaudu.
Leegionärid ei oodanud vastupanu ja taganesid kiiruga.
Von Harbeni löögi eest kõrvale põiganud, jooksis ohvitser aeda ja kutsus appi piikidega relvastatud leegionäride salga.
„ Majas on kolm meest ja üks naine". Mehed hävitada, naist mitte mingi hinna eest puudutada!"
Leegionärid ei jõudnud veel käsku täitma hakata, kui alleel ilmusid äkki nähtavale karjuvad inimesed. Sinna jäänud leegionärid peatasid mõne rahvasummast, et teada saada, mis on lahti. Üha tugevnevas häältemelus kostis vali „Hurraa!"
Inimesed rühkisid silla juurde, mis ühendas linna Via Mare tee ja kindlusega.
Vaadanud sinnapoole, nägi ohvitser tõrvikuid vilkumas ja kuulis pasunahelisid ning läheneva sõjaväe marsisammu.
Mis oli juhtunud?
Nagu kõik Castrum Mares, nii teadis ka ohvitser, et Sublatuse väed olid kindluse ees laagris, kuid lahing polnud veel alanud ja seetõttu oli ebareaalne, et Sublatuse väed oleksid juba Castrum Mares asunud.
Sel juhul pole see midagi muud kui linna kaitsjate taganev salk.
Ohvitser vaevas asjatult pead, suutmata mõista, mis sünnib ja miks rahvas plaksutab.
„Mis seal on?" hõikas ta alleel viibivatele inimestele.
„Cassius Asta tuli tagasi sõjaväega. Fulvius Fupus kadus teadmata suunas."
Kõik, kes asusid majas, kuulsid nii küsimust kui ka vastust.
„Oleme päästetud!" juubeldas Mallius Lepus. „Cassius Asta ei puutu Septimus Favoniuse sõpru. Kasige teelt, lollpead, kui elu teile armas on!"
143
Ja Mallius Lepus suundus ukse poole.
„Tagasi, poisid!" hüüdis ohvitser leegionäridele. „Me lahkume. Cassius Asta sõpru mitte puutuda!"
Favonia, von Flarben, Lepus ja Gabula väljusid takistamatult mahajäetud majast alleele.
Seal nägid nad vastutulevat kolonni ja rahvahulki, mängu valgustas rohkesti tõrvikuid, oli valge nagu päe
„See on Cassius Asta!" rõõmustas Mallius Lepus. „Jumal tänatud! Aga kes teised on?"
«Arvatavasti inimesed Castra Sanguinariusest," ütle Favonia. „ Näete, kõige ees on inimene, riides nagu barbar. Aga, kes on need valgete sulgedega neegrid tema järel?"
„Ma pole elus midagi sellist näinud!" hüüdis Mallius
„Isegi mina pole näinud," lausus von Flarben. „Kuid olen kindel, et tunnen neid, sest nad on väga kuulsad ja vastavad kirjeldusele, mida olen kuulnud sadu kordi."
„Kes,nad siis on?" küsis Favonia.

„Valge hiiglane on Ahvide Tarzan, mustanahalised on tema wazirid."

Maja ette rivistunud leegionäre nähes peatas Cassius kolonni.
„Kus on selle tsentuuria ülem?"
„Siin, kuulsusrikas keiser," vastas ohvitser, kes oli püüdnud kinni võtta Favonia röövijaid.
„Kas see on sama rühm, mille Fulvius Fupus saati võtma Mallius Lepust ja barbar von Harbenit?"
„Oleme siin!" hõikas Mallius Lepus ja hakkas ettepooole trügima. Favonia, von Harben ja Gabula ei jäänud temast:
„Olgu kiidetud jumalad!" hüüdis Cassius Asta, emmat vana sõpra. „Ja kus on siis barbarist pealik Saksamaal kuulsus jõudis isegi Castra Sanguinariusse?"
„Seal ta on täies hiilguses," lausus Mallius Lepus.
Ligi astus Tarzan.
„Teie olete Erich von Harben?" küsis ta inglise keele
‚Ja teie olete Ahvide Tarzan?" vastas von Harben samas keeles.
„ Olete justkui roomlase suust kukkunud, nagu ma lausus Tarzan naeratades.
„Ma tunnen end läbi ja lõhki barbarina," vastas von Harben lõbusalt.
144
„Olete roomlane või barbar, kuid teie isa saab väga rõõmsaks, kui ma teid tema juurde viin."
„Te otsisite niisiis mind, Ahvide Tarzan?"
„ Näib, et ma jõudsin parajaks ajaks," vastas ahvinimene põiklevalt.
„Kas ma suudan teid kunagi selle eest tänada?"
„Ärge tänage mind, mu sõber," muheles Tarzan, „vaid ahvipärdik Nkeemat."

Üheteistkümnenda raamatu lõpp

Tarzan - ahvide kasvandik
Tarzani tagasitulek
Tarzani metsikud sõbrad
Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid
Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - dzunglivalitseja
TARZANJA KADUNUD IMPEERIUM
Tarzan ja kullalinn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja keelatud linn
Võitmatu Tarzan
Võidutsev Tarzan
Tarzani seiklused maapõues
Tarzan ja lõviinimene
Tarzan ja leopardinimesed
Tarzan ja maailmameister
Tarzan ja merehädalised

Tarzan ja mõrv dzunglis
Tarzani dzunglijutud
Tarzani otsingud
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja võõrleegion

E. R. Burroughs_TARZAN Pellucidaris

Tarzani-lugude kaheteistkümnes raamat
Tõlkinud ETHEÜAESMA

«Stella»
Paide 1994

© AS Multipress tõlge, kaas
„Tarzan Pellucidaris" („Tarzan at the Earth's Core") on taaskordne näide, kuidas kirjanik saab tõmmata lugeja tähelepanu teadusringkondades vaieldavatele seisukohtadele. E. R. Burroughs saadab oma tuntuima tegelase Tarzani Maa sisemuses asuvasse Pellucidari ehk sisemaailma, kus pole silmapiiri ega ööd, sest keskpunktis asetsev päike annab igavest valgust. Selles eriskummalises maailmas, mida asustavad ürgaja suguharud, tärkas omaette impeerium, mille etteotsa asub Pellucidari esmaavastaja David Innes. Elu maakera sisemuses ei ole ohtudevaesem kui Aafrika metsikus džunglis. Inimesed on ajatus ruu-miski sama vooruslikud ja pahelised nagu maa peal. E. R. Burroughs kirjeldab kõike seda lugejale juba tuntud värvikuses. Seegi osa Tarza-ni-iugudest, mis on eelnevate osade tagakaanel kandnud esialgset pealkirja „Tarzani seiklused maapõues", ilmub eesti keeles esimest korda.

Kaas: Vello Aesma Trükikoda „Kiir"
Tellimuse nr. 2750.

Eessõna

Iga koolijüts teab, et Pellucidar on Maa sisemuses, õõnsa maakera sees asuv maailm, millel on side maapealsete mandrite ja ookeanidega.

Pellucidari esmaavastajad David Innes ja Abner Perry leidsid selle päris juhuslikult, kui nad Perry leiutatud mehaanilise uurimisgeoloogiga antratsiidilademeid läbi otsima siirdusid.

Tunginud läbi maakoore, läksid nad edasi umbes viissada miili. Teekonna kolmandal päeval kaotas Perry hapnikupuudusest teadvuse, David oli minestuse äärel. Äkki rammis masina nina sisemaailma võlvi ja kabiini tungis elustav õhuvool.

Uurijaile sai osaks ebatavaline saatus. Möödusid aastad. Perryst polnud kuulda ei kippu ega kõppu, ainult Innes tuletas ennast kord meelde, võtnud ette raske ja riskantse teekonna Maale, et õnnistada tsivilisatsiooni hüvedega sisemaailma neoliitikumiajastu rahvast, kelle ta oli avastanud.

Pidevas julmas võitluses ürgaja suguharudega, metsloomade ja roomajatega tegi Pellucidari impeerium esimesi edusamme.

Selle maa keskpunktis asub Pellucidari päike, mis on jäädavalt kinnitunud seniiti, kinkides džunglitele elu ja soojust. Siin valitseb alati valgus ja igavene päev. Selles maa-aluses maailmas ei tööta kompass, puuduvad tähed ja kuu. Siin pole sellist mõistet nagu horisont. Inimene näeb maastikku nii kaugele, kui silm võtab.

Aeg mõistena on Pellucidari kui põhimõtteliselt ajavälise maailma suhtes kohaldamatu. Siin kaotavad mõtte niisugused väljendid nagu „kogu aeg töötama", „aeg on raha" ja „tee tööd töö ajal, pea pidu peo ajal".

Kolmel korral oli meil Pellucidariga side, õigemini saime sealt teateid.

Esimene tsivilisatsiooni hüve, mille andekas Abner Perry

5

aborigeenidele kinkis, oli võimas tulirelv.

Teada on seegi, et ta leiutas raadio. Veel on teada, et David Innes sai tegelikult Pelluddari imperaatoriks.

Pellucidari raadio töötas ebatavalisel lainel, mille ometi leidis üles Jason Gridley, misjärel noor uurija asus ekspeditsiooni korraldama. Salapäraselt alalt saadud sõnum Innesi kohta innustas Jason Gridleyt ette võtma ohtlikku teekonda, milles ta meelitas osalema ka Tarzani.

Perry viimases, surma eel saadetud teates oli juttu sellest, et korsaarid olid Pellucidari esimese imperaatori David Innesi vangi võtnud ja heitnud pimedasse vangikongi eemal mandrist, tema kallist Sarimaast, mis asub Lural Azi. lähedal hiigelsuurel planeedil...

Muide, leidus skeptikuid, kes kinnitasid, et David Innest ja Abner Perryt polnud üldse olemas ja maakera sees asuv maailm on lihtsalt väljamõeldis...

5

I. Laev 0-220

Tarzan seisatas, pingutas kuulmist ja vedas ninaga õhku. Oleksite teie olnud tema asemel, poleks te kuulnud ainsatki heli ega haistnud mitte mingisuguseid kõrvalisi lõhnu peale hariliku lõhnasegu, mida levitab kodunev troopikataimestik, ja meeldivalt lõhnavate taimede aroomi.

Tarzani kuuldud helid kostsid kusagilt kaugelt ja ta tegi kindlaks, et seal on inimesed ning nad tulevad tema poole.

Kui läbi metsatihniku oleks tunginud ninasarvik Buto, elevant Tantor või lõvi Numa, vaevalt oleks džunglivalitseja nende vastu huvi tundnud. Ent iga kord, kui lähenes inimene, püüdis Tarzan selgitada, kes ta on, sest ainult inimene on võimeline endaga kaasa tooma hävingut ja ebameeldivusi.

Hiiglaslike inimahvide hulgas üles kasvanuna oli ta harjunud metsloomadega läbi käima. Aga pärast inimesega tutvumist püüdis Tarzan olla valvel ja kursis kõigega, mis puutus kahejalgse tülikuulutaja järjekordsesse sissetungi džunglisse.

Tal oli kohalike suguharude hulgas sõpru, kuid sellel polnud suuremat tähtsust, ning Tarzan püüdis selgitada iga tema valdustesse sissetungi eesmärki ja põhjust, kui tulija oli tema kahejalgne suguvend.

Nii hiilis ta praegugi käratult huvi äratanud häälte poole.

Tarzani terav kõrv tegi kindlaks kandamite all küüru vajunud aborigeenide sammu- ja laulukaja. Peagi haistis ta mustanahaliste lõhna. Nende lõhnaga segunes teine, valge inimese oma, nagu Tarzan otsemaid tuvastas. Ja ta ei eksinud. Rajal, kus džunglivalitseja oli ootusse tardunud, ilmus nähtavale ekspeditsioon valge inimesega eesotsas.

Tema kõrval käis teine, noorem valge. Ja kui Tarzani pilk temale langes, valdas ahvide keskel üleskasvanud džunglivalitse-jat mingi seletamatu, rahutuks tegev tunne.

Nüüd ilmus rajale ka kolonni pea. Tarzanit nähes andsid ees-
6
sammujad tagumistele märku, et rahustada hirmunud pärismaalasi, kes olid pärit kaugematest kohtadest ja polnud seetõttu iialgi Tarzanit näinud.
„Olen Tarzan!" kuulutas džunglivalitseja. „Mis tõi teid Tarzani maale?"
Salga eesotsas sammunud noormees eraldus grupist ja suundus Tarzani poole. Tema erutatud näol mängles naeratus.
«Tähendab, sina oledki valitseja, kes valvab tuld?" küsis ta.
„Jah, sinu ees on Ahvide Tarzan," kinnitas Kala kasupoeg.
„Sel juhul on mul kuradimoodi vedanud," rõõmustas noormees, „sest ma olen sind Lõuna-Californiast saadik otsinud."
„Kes sa niisugune oled?" päris džunglivalitseja. „Ja milleks sa Tarzanit vajad?"
„Minu nimi on Jason Gridley," vastas noormees. „Minu jutt on väga pikk. Loodan, et sa leiad aega minuga koos meie laagrisse tulla — lööme selle üles siia lähedale — ja sul jätkub kannatust ära kuulata põhjused, miks ma sinu maale tulin."
Tarzan noogutas vastuseks.
„Džunglis on vaba aega rohkem kui küllalt," lisas ta. „Kuhu sa kavatsed laagri üles lüüa?"
„ Kahjuks haigestus ootamatult teejuht, kelle ma viimase peatuse ajal väikesest külast leidsin, ja tunni aja eest pöördus ta tagasi, minu inimesed aga ei tunne seda paikkonda. Avameelselt öeldes pole mul vähimatki ettekujutust, kust leida peatuseks sobivat kohta."
„Selline paik on pool miili siit eemal," sõnas Tarzan. „Igati sobiv, hea joogiveega."
„Tore," kostis Gridley ja salk asus teele. Inimesed muutusid märgatavalt lõbusamaks, nautides juba ette kauaoodatud hingetõmbeaega.
Seadnud end lõpuks ometi puhkama, hakkas salk mõnuga kohvi jooma, Tarzan ja Jason pöördusid tagasi ameeriklase siia-tuleku eesmärgi juurde.
„Mis ärgitas sind asuma nii pikale ja raskele teekonnale Lõu-na-Ameerikast siia, Aafrika südamesse?" uudistas Tarzan.
Gridley huultele ilmus naeratus.
„ Istun praegu sinu ees, vaevalt uskudes oma õnne, ja iga minutiga suureneb minus kindlus, et suudan sind hõlpsasti veenda selles, et ma pole püstihull. Ent kordan, ma ei kahtle põrmugi selles, millest sulle jutustan, ja selle tõend on tohutu
7
rahasumma, samuti aeg ja pingutused, mida olen kulutanud plaani heaks ja mille täitmisel loodan sinu abile, Tarzan. Olen valmis mahutama sellesse veelgi rohkem, kogu oma aja ja raha, mis mul on, kuid kahjuks pole ma suuteline kavatsetud uurimisretke täielikult toetama. See ongi peamine põhjus, miks ma sinu juurde tulin. Loomulikult oleksin võinud hädavajaliku summa kuidagi kokku saada, kuid olen kindel, et nõustud asuma selle ohtliku ürituse etteotsa. Kui see on nii, pole raha enam vaja."
„Nii või teisiti annab kõne all olev retk kindlasti väga suurt kasumit," hüüdis Tarzan, „kui sa juba oma varandusega riskid."
„Ei sinnapoolegi," lausus Gridley. „Nii palju kui mina aru saan, ei too see sisse sentigi."
„Kas sa polegi siis ameeriklane?" naeratas Tarzan.
„Olen küll, kuid ega kõik ameeriklased aja taga kasumit."
„Mis sind siis nendesse paikadesse tõmbas? Räägi mulle kõigest järgemööda."
„Oled sa kuulnud midagi teooriast, mille põhjal Maa on õõnes kerajas keha, milles on olemas nii looma- kui taimeriik?"

„See on teooria, mille teaduslikud uuringud täielikult ümber lükkavad," vastas ahvinimene.
Ja seejuures üldiseks rahuloluks?"
„Teadlaste üldiseks rahuloluks," täpsustas Tarzan.
„Esialgu ka minu omaks," hüüdis Gridley, „kuni ma polnud saanud sõnumit vahetult sisemaailmast endast."
„Hämmastav!" kostis Tarytin.
„Olin ka ise hämmastunud, kuid tõsiasi jääb tõsiasjaks. Siis sain ma raadioühenduse Abner Perryga Pellucidari sisemaailmast. Saadud vastuse tekst on mul kaasas, samuti tõestatud kirjalik tunnistus, mille tegi vande all üks minu sõpru. Ta viibis sel hetkel parajasti minu pool ja me kuulsime koos seda teadet. Siin on paberid."
Gridley soris portfellis ning võttis välja kirja ja käsitsi täiskirjutatud paberilehed, mis olid rulli keeratud ja paelaga kinni seotud. Ta ulatas paberid Tarzanile.
„Ma ei hakka aega raiskama, et lugeda ette kõike, mis puutub Pellucidari Tanari loosse, sest sel pole otsest seost minu kavatsusega."
„Ise tead," vastas Tarzan. „Niisiis ma kuulan."
Pool tundi luges Jason Gridley käsikirjast väljavõtteid.
8
„Ja siis," ütles Gridley käsikirja kõrvale pannes, «veendusin ma Pellucidari olemasolus. Ning veel täbar lugu David Innesiga. Kõik see sundis mind pöörduma sinu poole ettepanekuga osaleda uurimisretkes, mille esmaülesanne on vabastada ta korsaaride maa-alusest vanglast."
«Mismoodi? On sul tegevusplaan?" küsis Tarzan. „Kas sa usud Innesi teooriat, mis kinnitab, et poolusel on sissepääs sisemaailma?"
„Ei teagi, mida uskuda," vastas Gridley. „Kuid saanud Perrylt teate, kavatsen selle küsimusega tõsiselt tegelema hakata ja tõestada, et teooria maa keskmes asuvast asustatud maailmast, mille põhja- ja lõunapoolusel on väljumisavad, pole sugugi uus ja selle kohta on rohkesti tõendeid. Leidsin teooria väga põhjaliku kirjelduse juba ühest 1830. aastal ja hiljem veel palju varem kirjutatud raamatust. Sealt leidsin hulk seletusi kõigile momentidele, mis uurijate oletustes tunduvad kummalised."
„ Näiteks?"
„Noh... soojad tuuled ja ookeanihoovused, mis tulevad põhjast ja mida on kirjeldanud kõik Arktika-uurijad. Või näiteks virmalised — mis see on? David Innesi tõlgendusel on seletus küllaltki lihtne. Need on sisemaailma päikese saadetud valgus-kiired, mis tungivad polaarava kohal läbi udu ja pilvevaiba. Edasi. Mõni piirkond poolusel on kaetud paksu tolmukorraga. Kust võib see tulla lumele ja jääle? Jällegi sisemaailmast... Ja lõplik tõend, mis räägib selle seisukoha poolt, on eskimote kõige põhjapoolsemad suguharud, kelle esivanemad tulid sellelt maalt Põhja."
„Kas siis Norra ekspeditsioonid eesotsas Amundseniga ei lükanud ümber oletust maakoore kaudu sissepääsu kohta põhjapoolusel? Ja kas aeroplaanide lennud ei kinnitanud, et pooluse ümbruses ei täheldata mingeid salapäraseid ilminguid?" ei jät-nud Tarzan järele.
„Siin saab olla ainult üks vastus. Asi on selles, et pooluse sissepääsuava on nii suur, et õhulaev, dirižaabel või aeroplaan võis isegi üsna madalalt sellest mööda lennata, midagi täheldamata."
„Oled sa tõepoolest veendunud, et sisemaailm pole mitte ainult olemas, vaid põhjapoolusel on ka sissepääs sellesse maailma?" küsis Tarzan.
„ Sisemaailma olemasolus ma ei kahtle, kuid ma pole päris
9

kindel polaarava olemasolus," kostis Gridley. „Võin ainult teatada, et näen ilmselget retke korraldamise vajalikkust, mille ka välja pakun."

„ Oletame, et polaarava sisemaailma on olemas. Missuguse tehnika abil kavatsed sa seda avastada ja uurida?"

„ Antud hetkel on minu kavatsuse teostamise kõige jõukohasem vahend selleks sobiva ülesehitusega tehnika viimase sõna järgi sisustatud õhulaev. See on praegustest lennukitest kõige ohutum, sest töötab heeliumil. Pidasin kaua aru selle probleemi üle ja tulin järeldusele, et kui polaarava siiski üles leitakse, on sisemaailma tungimise katse juures meie teele kerkivad takistused palju kergemad nendest, mis tuli ületada norralastel retkel Alaskale läbi polaarjää.

Läbime lühikese ajaga tohutu vahemaa ja läheneme võrdlemisi ohutult polaarmerele, mis asub korsaaride maast põhja pool, nagu seda kirjeldas David Innes pisut enne vangilangemist.

Suurim risk peitub selles, et võib-olla meil ei õnnestu maapinnale tagasi pöörduda. Võib juhtuda, et pikaajalise manööverdamise või atmosfäärirõhu tõttu lõpevad kütuse- ja heeliu-mivarud. Loomulikult võib kasutada kallimat kütust radieeni, kuid see on ohtlik.

Arvan, et meie laeva vaakuumtanker ehitatakse materjalist, mis peab vastu hiiglaslikule atmosfäärirõhule. Meie päevil on see täiesti reaalne..."

„Sinu viimased sõnad meenutasid mulle ühte lugu," sõnas Tarzan. „ Selle rääkis hiljuti üks Erich von Harbeni nimeline noormees, minu sõber, kes on midagi katseteadlase taolist. Kohtusin temaga viimast"korda siis, kui ta naasis uurimisretkelt Vi-ramvazi mägedesse. Siis ta pajataski, et oli avastanud mingisuguse suguharu, kes rändas kanuudes piki järve. Kanuud olid valmistatud metallist, mis oli kerge nagu kork ja tugev nagu teras. Ta oli mõne näidise kaasa võtnud. Nägin ise katseid, mida ta sooritas meie kohtumise päeval tillukeses laboris."

„Kus see mees on?" süttis Gridley.

„Doktor von Harben elab Urambimaal, kus tal on koloonia," vastas Tarzan. „See on siit neli miili edasi lääne poole."

Aeg oli juba üle keskööö, nemad aga arutasid ikka veel projekti üksikasju, mis oli Tarzanis elavat huvi äratanud.

Järgmisel hommikul asusid nad teele Urarribimaale, kus asus

von Harbeni koloonia. Nad jõudsid sinna oma teekonna neljandal päeval, sest neil tuli minna läbipääsmatu metsatihniku kaudu. Kohtuti doktori, tema poja Erichi ja selle abikaasa, kaunitar Favoniaga.

Pole vist erilist mõtet kirjeldada Pellucidari retke ettevalmistamise üksikasju, ehkki osa töödest oli seotud ülalmainitud suguharu ja suurepärase metalli avastamisega, mida nüüd tuntakse harbeniidi nime all.

Kuni Tarzan ja Erich von Harben tegelesid lademete otsimise ja leitud metalli rannikule toimetamisega, ei lasknud ka Jason Gridley käsi rüppe: ta pidas Friedrichschafenis nõu ühe kompanii inseneridega, kelle kasuks oli pärast hoolikaid otsinguid langetanud oma valiku. Neil seisis ees raske ülesanne ehitada õhulaev, mis oleks olnud võimeline jõudma sisemaailma.

Siia toimetati harbeniidi näidised ja sooritati nendega igasuguseid katseid. Ka joonised olid lõppjärgus ja selleks ajaks, kui maak oli teele saadetud, oli kõik valmis lennukiehituseks, mida tehti kõige suurema saladuskatte all.

Poole aasta pärast oli 0-220 — niisugune nimi anti õhulaevale — valmis taevasse sööstma.

Sellel hiiglaslikul suurepäraselt seadmestatud õhulaeval lootsid Tarzan ja Jason Gridley — teistel polnud õiget aimugi, mis ja milleks — leida polaarava sisemaailma ja vabastada Pellucidari keiser David Innes korsaaride maa-alusest vanglast...

II. Pellucidar

Viimaks jõudis kätte imekaunis juunihommik, mil 0-220 koidu eel pikkamisi angaarist välja liugles. Ees seisis katselend, mille tingimused lähenesid eesseisvatele. Laev oli täies koormas ja seadmestatud. Kolmes alumises tankeris oli õhk, hüdrotankeris aga veeballast. Laev liikus sellise kerguse ja manööverdusvõi-mega, et tekkis tahtmine võrrelda teda heal teel sõitva autoga.

Meeskonnaliikmed olid inimesed, kellel tuli osaleda ekspeditsioonis. Proovilennule sõitsid niisiis Zuppner, kes oli õhulaeva kokku seadnud ja oli valitud kapteniks; von Horst ja Dorf, kaks abi, õhujõudude ohvitseri; navigaator leitnant Hines, kaksteist inseneri ja kaheksa mehaanikut, neegrist kokk ja kaks filipiinlast, kajutijungat.

11

Uurimisretke juhtis Tarzan, Jason Gridley oli tema asetäitja.

Lennuk tõusis linna kohale ja kontrollpunktis viibiv Zuppner ei suutnud talitseda oma vaimustust.

„Ma pole eales näinud sellist imet!" hüüdis ta. „Tasus vaid puudutada juhtimishoobasid, kui lennuk hakkas juba kõrgust võtma!"

„Pole midagi imestada," kostis Hines. «Lennukis pole ma kahelnud. Ainult mulle tundub, et meeskond on liiga suur."

Jälle ajad sa oma joru, leitnant," naeris Tarzan. „Arvad vist, et meeskond on nii suur õhulaeva ebatäiuslikkuse tõttu. Ära unusta, et meil seisab ees lend tundmatusse maailma ja keegi ei tea, kui kauaks. Meid võib varitseda oht, võib-olla tuleb vaen-lasega rinda pista, millest kõiki on korduvalt hoiatatud. Kui meid oleks kas või kaks korda rohkem, kui vaja, vaevalt suudaksime ka siis inimkaotusteta koju naasta. Meid ootavad uskumatud raskused ja siiski ma loodan, et tuleme tagasi täies koosseisus. Kuid peame kõik põhjalikult läbi kaaluma, arvestama kõiki võimalusi. Sulle, Hines, on mul palve: anna meile len-nusõidutunde, enne kui kohtume ebameeldivustega." Zuppner hakkas naerma, leitnant noogutas nõusolevalt. „ Õpetan teile kõike, mida oskan. Teen teile välja kõige rikkalikuma lõunasöögi, mis on Berliinis iganes tellitud, kui laev tuleb tagasi ja ma olen ikka veel selle tüürimees."

„Oleme kokku leppinud, nüüd aga räägime asjast," sõnas Tarzan. „ Kuidas kapten sellesse suhtub, et lubada alluvatel mehaanikuid ja insenere abistada? Meil on siin taibukad poisid, haaravad kõike lennult ning aitavad vajaduse korral mootoreid parandada ja teevad masinaruumis muudki kasulikku." „Sul on õigus, Tarzan," soostus Zuppner. Hiigelsuur kiiskav õhulaev suundus põhja jä lendas tunni aja pärast juba Doonau kitsa lindi kohal.

Mida kauem nad õhus viibisid/seda suuremasse vaimustusse Zuppner sattus.

„Olen selle õhulaeva edukas lennus täiesti kindel!" hüüdis ta. „Iga minutiga veendun ma üha rohkem, et pole varem näinud midagi sellist. Vapustav lennuk. See avab aeronautikas uue ajastu. Läbisime tohutu vahemaa Hamburgini rekordiliselt lü-hikese ajaga."

„ Hamburgini ja tagasi. See on meie proovilennu peaeesmärk," täpsustas Tarzan. „Ainult ma ei taipa, miks peame

12

Friedrichschafenisse tagasi lendama..."

Tarzanile jäid otsa vaatama imestunud silmapaarid. „Tõsi jah, mispärast?" haaras mõttest kinni Gridley. Zuppner kehitas õlgu.

„ Oleme suurepäraselt varustatud, meil on korralikud toiduvarud ja..."

„ Milleks siis teha 80-miiline tarbetu ring? Ainult selleks, et Friedrichschafenisse jõuda?" käis peale Hines.

„Kui teil pole midagi selle vastu, siis lendame edasi põhja," kuulutas Tarzan.

Seega sai 0-220 proovilend ootamatult alguseks pikale reisile Maa põue.

Poolusele otsustati lennata piki kümnendat meridiaani Greenwichist ida pool. Kuid lennata kohe sellel kursil oli ebamugav ja hiidlennuk, möödunud Hamburgi lääneosast, ületas Põhjamere ning liikus nüüd Teravmägedest lääne pool polaar-ala jääkõrbete kohal.

Lennuk lendas umbes 75-miilise tunnikiirusega ja järgmise päeva keskööks oli põhjapooluseni jäänud õige vähe maad. Mõne aja pärast teatas Hines pidulikult, et nad olid jõudnud poolusele.

Hiidlennuk hakkas pikkamisi tiirlema tardunud lumiste jääväljade kohal.

„Peame pooluse ära tundma Itaalia lippude järgi," lausus Zuppner naeratades.

0-220 tegi pöörde paremale ja võttis kursi pisut rohkem lõunasse, 170. idameridiaani poole.

Sellest hetkest alates ei läinud Jason Gridley Zuppnerist ja Hinesist, sammugi kaugemale, vaid jälgis erutatult mõõteriistu ja silmitses jääkõrbet.

Gridley oli veendunud, et sissepääs põhjapoolusse asub 85. põhjalaius- ja 170. läänepikkuskraadi alal.

Kõigist mõõteriistadest keskendas Gridley tähelepanu kompassile, millel oli tähtis osa Jasoni teoreetilistes uuringutes polaarava asukoha kindlakstegemises. Viis tundi lendas lennuk lõunasse. Ja siis saabus hetk, kui Gridley hüüatas:

„ Kapten! Peatage lennuk! Kui mu arvestused on õiged, jõuame praegu kohe polaarava juurde. Asi on selles, et kompass kaldus kõrvale, mis puutub kurssi, siis oleme õigel teel. Mida lähemale otsitavale kohale, seda kummalisemalt kompass

13

käitub. Teisisõnu, ava keskmele lähenemisel liigub kompassinõel üha korrapäratumalt. Siin, Pellucidari maa kohal, muutub kompass üldse tarbetuks. Laskugem nüüd spiraali mööda alla, meie leitud avasse."

Zuppner vangutas mõtlikult pead.

„ Laskuda on võimalik üksnes hea ilmaga. Kui puhkeb lumetorm, kaldume ilmtingimata kursist kõrvale, sest oleme jäänud kompassita."

„Hoia paremale!" käsutas Gridley.

Olukord muutus nii pinevaks, et järgmise kahe tunni jooksul ei poetanud keegi sõnakestki.

«Vaadake!" karjatas äkki vaikust katkestades Hines. „Meie all on lahtine vesi!"

„Mida oligi oodata," tegi Zuppner häält. „Ava pole ega saagi olla. Teadsin seda alati, kuidas te ka poleks püüdnud mind ümber veenda. Sellestsamast ajast peale, kui Gridley meile oma teooriat tutvustas."

„Ilmselt olen kogu meeskonnas ainuke, kes jäi seda oletust uskuma," lausus Gridley naeratades, „ainult ei maksa seda minu omaks nimetada. See pole hoopiski minu teooria. Aga ma ei imesta, kui teil ei õnnestu seda ümber lükata. See, kes mõne viimase tunni jooksul päikest jälgis, nõustub arvatavasti minuga, et maapõue viivat polaarava antud punktis pole. Maakoore selles piirkonnas peab olema hiigelsuur nõgu ja siin, just nimelt siin tuleb meil laskuda väga sügavale. Ehk pani teist keegi tähele, et keskpäevane päike seisab palju madalamal kui õigus, ja sedamööda, kuidas edasi

liigume, laskub ta üha madalamale. Kahtlemata loojub ta varsti päriselt ja me näeme Pellucidari keskpäeva päikest."

Helises telefon ja Hines võttis toru.

„Sain aru, söör," lausus ta ja pani toru ära. „Helistas kapten von Horst. Ta rääkis roolikambrist. Ütles, et ees on elutu maa."

„Maa?!" hüüatas hämmastunud Zuppner. „Kas tõesti Siber? Teist mandrit ei saa siin lihtsalt olla!"

„Kuid Siber asub ju sadu miile kaheksakümne viiendast põh-jalaiuskraadist lõuna pool, meie aga oleme praegu kõige rohkem kolmkümmend kraadi lõuna pool," lausus Gridley.

«Sellisel juhul oleme kas avastanud siiani tundmatu arktilise maa või läheneme Pellucidari põhjapiirile," lausus leitnant Hines.

14

„Just nii, läheneme piirile." Naeratus säratas Gridley nägu. „0h issand! Vaadake kraadiklaasi!"

„Pagana pihta!" hüüatas Zuppner. „Kõigest pluss kakskümmend kraadi Fahrenheiti järgi!"

„Ees on vähese lumikattega kõrb."

„ Innesi kirjelduse järgi on see korsaaride maa põhjaosa," kuulutas Gridley.

Uudis levis välgukiirusel kogu õhulaevas. Kahtlused Pellu-cidari olemasolus haihtusid silmapilk. Erutus kasvas. Vahist vabad meeskonnaliikmed vaatasid pingsalt ettepoole, lootes näha Pellucidari päikese kiiri.

0-220 liikus aeglaselt lõunasse. Ja kui südaöine päike lõpuks horisondi taha vajus, avanes inimeste pilkudele heitlus, mis levis allmaailma kesksest valguseandjast.,

Maastik, mille kohal 0-220 lendas, muutus kiiresti. Seljataha jäi jäine tasandik, nähtavale hakkas tulema metsaga kaetud künkaid ja mäeseljandikke. See oli tõepoolest Pellucidari maa. Seesama Pellucidar, millest oli unistanud Jason Gridley.

Mets vaheldus tasandikega, nähtavale ilmusid jõed ja ojad. Kuid kusagil polnud märkigi inimestest.

„Päris põrguhaud," ütles Tarzan. «Kapten, alustage maandumist."

Ja 0-220 hakkas aeglaselt kõrgust vähendama.

Rattad vajusid pinnasesse ja kabiini põhi jäi maapinnast vaevalt kuus jalga kõrgemale. Meeskond pudenes lennukist välja, sukeldudes põlvini Pellucidari lopsakasse taimestikku.

„Poleks paha värsket liha hankida," ütles Tarzan. „Kuid meie maandumine peletas eemale kõik ümbruskonna elajad. Aga olgu pealegi. Mida me aga tõepoolest vajame, on puhkus," lisas ta. „ Pikka aega töötas meeskond käsi rüppe laskmata ja endale armu andmata, kiirustades lõpetama ettevalmistusi. Vaevalt leidub teie hulgas kedagi, kes viimase kolme päeva jooksul oleks kas või paariks tunniks sõba silmale saanud. Teen ettepaneku jääda esialgu lennukisse ja uurida paikkonda ning pärast alustada korsaaride maa plaanipärast tundmaõppimist."

Ettepanek puhata kõlas ahvatlevalt ja vastuväiteid polnud.

„Arvan, et inimestele tuleb rangelt keelata ilma loata lennukist lahkuda," jätkas Tarzan Zuppneri poole pöördudes. „Satuvad veel metslaste või metsloomadega kokku. Pellucidaril võib igal sammul ähvardada oht. Loomulikult ei käi see minu

15

kohta," naeratas Tarzan.

„Olen kindel, et sa võid vääriliselt enda eest seista kõikjal, kus sa iganes ka ei viibiks," lausus Zuppner.

«Pealegi toon ühiskatlale üksinda rohkem kasu kui abilistega, " lisas ahvide kasvandik.

„Nii või teisiti," jätkas Zuppner, „ei kuulu uurimisretke juhi käsk arutamisele ja ei hakka ükski meeskonnaliige vastu vaidlema, kui sa ise sellest kinni ei pea. Siiski olen kindel, et keegi meist ei soovi üksinda sellel maal ringi luusida."

Veidi aja pärast oli kogu meeskond, välja arvatud vahtkon-naliikmed, vajunud sügavasse unne.

Tarzan ärkas esimesena ja väljus lennukist. Kõigepealt heitis ta seljast rõivad, mis teda kogu lennu kestel olid ahistanud. Lennuki kõrval seistes jäi Tarzan kuulatama. Paar sekundit hiljem asus ta teele, peaaegu alasti, relvastatud jahinoa, viskeoda ning vibu ja nooltega — sõjariistadega, mida ta juba varajasest lapseeast oli eelistanud mis tahes tulirelvale.

Ainsana märkas Tarzani lahkumist vahtkonnaohvitser Dorf, kes jälgis harda hirmuga, kuidas džunglivalitseja ihuüksi oru ületas ja metsa kadus...

Metsa jõudnud, pani Tarzan tähele, et mõni puuliik oli talle tundmatu. Ja ikkagi oli see mets, tema looduskeskkond. Sellest piisas täielikult, et Tarzan sööstis viivitamatult padrikusse, kus unustas kohe, et oli alles hiljuti viibinud tsiviliseeritud maailmas.

Tarzan nautis üksindust, kuigi talle meeldisid inimesed, kellega ta siia oli lennanud.

Taas vabadusse pääsenud, sarnanes Tarzan peaaegu tundidest jalga lasknud koolijütsiga. Sattunud ruttavasse ja südamele nii armsasse ümbrusse, palgest palgesse loodusega, hingas Tarzan täiel rinnal Pellucidari õhku. Täis ülevoolavat rõõmu-tunnet hüppas ta puult puule.

Olles juba harjunud ja maha rahunenud, jätkas Tarzan oma teed.

Tundmatud linnud lendasid temast mööda, kauguses vilksatasid mingisugused veidrad metsloomad. Kuid Tarzan ei sirutanud kätt relva järele, ta pidas jahti veel enneaegseks. Sel hetkel ta lihtsalt elas ja hingas. Saanud vabaks, kaotas ta ajataju. Ta ei mõelnud sellele, kui kaugele lennukist oli jõudnud ja millises suunas läheb, ka mitte sellele, et pea kohal pole tema

16

sõpru: päikest, kuud ja tähti, mis nii sageli olid teda aidanud Aafrika džunglites rändamisel.

Järsku muutus Tarzan valvsaks ja hüppas puu otsast alla selgelt märgatavale rajale. Midagi uut ja ootamatut avanes tema pilgule. Need olid ammugi hääbunud ajastu jäljed. Hiidpuud, teravalt lõhnavad suured lilled, mida kasvas siin külluses.

Ümbritsevas oli midagi metsikut ja senitundmatut. Tarzan tunnetas ohtu. Ta mõistis kohe, mis oli õigupoolest juhtunud. Ehkki tagajärjed võisid saada talle hukatuslikuks, nagu Tarzan selgesti mõistis, kõverdusid tema huuled millekski põlguse varjundiga mõru naeratuse taoliseks iseenda vastu.

Tema, Tarzan, oli sattunud algelisse lõksu, mis oli mõeldud ettevaatamatule metsloomale.

Kõvera puu oksa külge kinnitatud suur valgeparginahast püünis — ja ongi kogu tarkus. Ja püünises istub tema, Tarzan. Katki poleks midagi, kui poleks olnud silmust, mis oli lasso kombel keerdunud keha ümber ja kammitses ta käsi.

Tarzan jäi õhku rippuma. Maast lahutas teda kuus jalga. Silmus väänles maona ristluude ümber käsi ülalpool küünarnukke keha vastu surudes. Lisaks kõigele muule rippus ta, pea alaspidi.

Tarzan püüdis kätt vabastada, et nuga haarata, kuid keha raskuse all hakkas toornahk venima ja vähimagi liigutuse juures tõmbus veel rohkem pingule. Haare oli raudne. Olukord muutus väljapääsmatuks.

Tarzan mõistis, et oli sattunud inimkäte tehtud püünisesse, järelikult tulevad inimesed ilmtingimata saaki kontrollima. Jahimehena teadis ta seda omast käest. Nad tulevad kindlasti saagi järele, olgu see siis loom või lind.

Ta püüdis kujutleda neid inimesi, kes seda maad asustavad. Isegi kui ta ei suudaks sõlmida nendega sõbralikke suhteid, palus ta siiski Kõigevägevamat, et inimene tuleks enne, kui siia ilmuvad metsloomad. Saatuse üle mõtiskledes tabas ta terava kõrvaga lähenevaid samme, kuid hääle järgi võis arvata, et see polnud inimene. Tarzan pingutas haistmist, aga läheneja lõhn ei öelnud talle midagi. Ühtaegu tajus Tarzan, et see olevus oli teda juba haistnud.

Loom ei kiirustanud ja ammu enne seda, kui ta Tarzani nägemisalasse ilmus, oli ahvinimene kindlaks teinud, et talle läheneb kabiloom. Tarzan ei tundnud hirmu, ehkki tal polnud vä-

17

himatki aimu, mis loom see võis olla. Arvatavasti üks neid kummalisi olevusi, keda leidus Pellucidaril, mitte aga Maa peal.

Siis kandus ta sõõrmetesse uus lõhn, millest tal oleksid juuksed hirmuga püsti tõusnud, oleks ta koduses džunglis viibinud. Õigemini mitte küll hirmust, vaid loomuliku reageeringu tõttu põlisvaenlasele. Uus lõhn meenutas Tarzanile millegi poolest tema vaenlase lõhna. Niimoodi ei lõhnanud lõvi Numa ega leopard Sheeta jäljed, nii lõhnas hiidkass, tõsi küll, pisut teisiti. Tarzan tajus selgesti tema lähenemist, hiilivat sammu. Ta mõistis, et hiidkass tuleb mööda rada kas Tarzani või siis selle kabiloo-ma lõhna peale.

Esimesena kerkis Tarzani ette kabiloom. Tema ettetungivate kihvadega pea meenutas härja oma. Päratu loom hõivas oma kerega kogu raja. Inimest nähes jäi ta kohe seisma, põrnitsedes töntsilt Tarzanit.

Tarzan tardus paigale, püüdes seda juuraajastu koletist mitte hirmutada, sest tajus pidevalt teda jälgiva hiidkassi juuresolekut. Aga kui Tarzan arvas, et rajal olev loom teist kohates plehku pistab, siis eksis ta rängalt

Kabiloom oli samuti haistnud varitsevat vaenlast ja hakkas sõjakalt kapjadega põtkima, surus siis kihvad lähima puu juurte alla, ajas saba püsti ja vajutas pea maadligi, valmistudes kallale tungima.

Tarzanil välgatas mõte, et kui loom teda kergelt tõukab või peaga riivab, jääb temast väga vähe järele.

Ringi vaadates ja looma vaateväljal hoides tunnetas Tarzan ahastusega oma abitust. Juba varajasest lapsepõlvest alates oli ta näinud igasugust surma ega kartnud seda. Ta oleks olnud nõus kohtuma surmaga kahevõitluses, kuid antud olukorras ta surra ei tahtnud. Väljapääsmatusest Tarzan peaaegu vabises. Surra ainsagi võimaluseta võidelda oma elu eest — sellist lõppu polnud Tarzan endale küll kujutlenud...

Ohus abitult rippuv Tarzan pööras silmad loomalt kõrvale. Ta tundis südant kokku tõmbumas mõttest, et pole väljavaadet surmale väärilisel vastu minna.

Sel hetkel, kui Tarzan oli valmis surmahoopi vastu võtma, kaikus õhk üdini tungivast möirgamisest.

Tarzan pööras pead ja nägi nii jubedat vaatepilti, millist ta Maal eales polnud näinud.

Hiigeleluka kaelas rippus nii kohutavalt suur tiiger, et Tarzan

18

raputas pead, uskumata oma silmi. Hiiglaslik mõõkhambuline tiiger oli löönud kihvad kabjalise koletise kaela, kes selle asemel, et teda seljast maha heita, oli otsekui maa külge naelutatud ja ainult vehkis tohutu peaga, püüdes tabada kihvadega elavat surma, kes oli talle kaela klammerdunud. Vabisev loom möirgas valust ja raevust.

Tiiger tegi osava liigutuse ja purustas vägevate mõõgataoliste kihvadega vastase kolju. Surm saabus silmapilk.

Võitlustuhinas ei märganud hiidtiiger Tarzanit, tal oli tähtsamat teha. Ja alles söömingut alustades pööras ta pilgu rippuvale kehale. Paugupealt unustas tiiger söömise. Pea alla painutanud, vahtis ta üksisilmi Tarzanit, surmavad kihvad irevil. Metsloom jälgis uut ohvrit. Koopataolisest kõrist kostis madal ähvardav möire. Pooleldi söödud saagi-sinnapaika jätnud, hakkas ta pikka saba vihaselt vastu maad pekstes hiilimisi Tarza-nile lähenema.

III. Hiidkassid

Robert Jones ringutas ja tõusis kitsal lennukikoil haigutades istukile, nägu imestunud. Seejärel ajas mees end püsti ja vaatas avatud luugist välja. Mitu minutit silmitses ta ainiti pea kohal seisvat keskpäeva päikest, pani end siis kiiruga riidesse ja tõttas kambüüsi.

„On alles lugu," lausus ta endamisi. „Nagu poleks üldse maganud. Päike on ikka samas kohas. Seinakell oli kuus. Jones lähendas kõrva kellale.

„ Paistab tiksuvat," pomises ta.

Ta väljus kambüüsist, silmitses päikest ja vanguta^ pead.

«Kes kurat küll ütleks, mida praegu teha? Kas hommiku-lõuna- või õhtusööki?"

Jason Gridley väljus kajutist, laskus kitsasse koridori ja suundus kambüüsi.

«Tere hommikust, Bob!" ütles ta lävel seisatades. „Ma ei ütleks ära kergest hommikueinest."

„Kuidas te ütlesite — hommikueinest, söör?" kordas Jones.

„Nojah. Kohvi, paar muna — kõike, mis käepärast on."

«Seda ma teadsin!" hüüdis neeger. „Teadsin, et kell on õige. Need on päikese vigurid!"

19

Gridley naeratas mõistvalt.

„ Lähen ja kõnnin väljas. Tulen veerand tunni pärast tagasi. Muide, ega sa lord Greystoke'i ole juhtunud nägema?"

„Ei ole, söör. Nägin mässa Tarzanit viimast korda eile õhtul." „Ma ei mõista, kajutis teda pole."

Gridley tegi kähku tiiru ümber õhulaeva. Naasnud ühiska-jutisse, leidis ta eest Zuppneri ja Dorfi, kes hommikueinet oodates laua ääres istusid.

„Tere hommikust!" tervitas neid Gridley.

„Tere hommikust! Aga kes teab, võib-olla ka tere õhtust!" kostis Zuppner.

„Oleme siin viibinud juba ligi kaksteist tundi," sekkus Dorf, „aeg aga on seesama, mis eilegi, kui siia jõudsime. Tulen just vahikorrast, seisin neli tundi ja kui poleks olnud kronomeetrit, poleks ma mitte mingil juhul teadnud, kui palju aega on möödas, kas veerand tundi või nädal."

„Ka minul on samasugune ebamäärane tunne ja vaevalt oskan seda seletada," soostus Gridley.

„Kus siis Greystoke on?" küsis Zuppner. «Tavaliselt on. ta varajane lind."

„Ei tea. Küsisin nüüdsama Bobi käest, kuid tema pole Greystoke'i näinud."

„Ta lahkus lennukist umbes kolme tunni eest või natuke varem," ütles Dorf. „Minu vahikorra alguses. Minu silme all läks ta metsa poole ja kaduski sinna."

«Ilmaaegu läks ta üksi," tembus Gridley pilve.

„See inimene ei lase endale liiga teha," väitis Zuppner.

«Teate, oma vahikorra ajal nägin ma mõningaid siinseid metsloomi ja seetõttu kahtlen, et nendest võib üksinda jagu saada isegi niisugune inimene nagu Tarzan. Seda enam tema relvastuse juures."

«Tahate öelda, et tal polnud püssi kaasas?" küsis Zuppner.

«Märkasin tal ainult vibu ja nooli. Loodan, et ta nuga maha ei unustanud. Meie tulirelvast on tal vaevalt kasu. Sellele metsloomale, keda ma vahis olles nägin, on kuulid niisama head kui herneterad," jätkas Dorf.

«Saaksid ehk selgemini?" erutus Zuppner. «Räägi täpsemalt, mida sa nägid?"

«Ausõna, sellest ei taha rääkidagi, see on nii jälk. Ma isegi ei usu seda, kurat võtaks!"

20

„Sulle ehk viirastus? Varjude mäng või midagi taolist?" küsis Zuppner.

„Noh, hea küll, tunni aja eest möödus lennukist saja jardi kauguselt karu."

„Kah mul asi, millega üllatada," muigas Zuppner.

„Võib-olla ka mitte, kuid see karu oli nii suur, et ma isegi ei uskunud ja hõõrusin silmi. Kui mul oleks tulnud temale jahti pidada, oleksin ma eelistanud lasta looma pihta välikahurist."

„Kahurist karu pihta?" küsis Zuppner uskumatult.

„ Kujuta ette. Siis tulid veel tiigrid ja mitte üks, vaid tosina ümber. Meie bengaali tiigrid on nende kõrval lihtsalt kassipojad. Ja karu — niisuguseid hiigelsuuri isendeid pole ma eluski näinud. Kihvad on neil, voh, niisugused, umbes kaheksa tolli kuni jala pikkused. Nad läksid oja juurde jooma, siis tulid tagasi, osa siirdus metsa, teised jõe äärde. Isegi kui Greystoke'il oleks püss kaasas olnud, poleks ta midagi teha suutnud, vaat mis ma teile ütlen."

„Kui ta oleks neid kohanud metsas, oleks ta nende eest ära lipsanud," ütles Gridley.

„See kõik ei meeldi mulle," lausus Zuppner pead vangutades. „Pagana pihta, pidi ta ka üksinda minema."

„ Karud ja tiigrid on alles õied. Ma nägin midagi veel rabavamat."

Robert Jones, kellel oli teatavaid eesõigusi, tuli kambüüsist ja kuulas nüüd pärani silmi ning elava huviga Dorfi juttu nähtud koledustest.

„Niisiis," jätkas Dorf, «nägin ma mingisuguseid kummalisi olendeid. Jälgisin neid lennukist ja seetõttu sain korralikult silmitseda. Esialgu pidasin neid lindudeks, aga kui üks tuli lähemale, taipasin, et näen lendavat roomajat pika kitsa pea, aukartustäratavate lõugade ja paljude üliteravate hammastega. Peas oli tal mingisugune kühm. Tiibade siruulatus oli umbes kakskümmend jalga. Minu silme all kukkus ta kivina maha, ja kui uuesti üles sööstis, rabeles ta käppade vahel üsnagi kogukas lammas. Vähimagi pingutuseta lendas roomaja selle koormaga ligi miili kaugusele. Nii et see linnuke võib hõlpsasti ka inimest sõidutada."

Robert Jones pani suu kinni ja väljus kikivarvul ruumist.

„See tundub olevat pterodaktülos," oletas Zuppner.

„Jah," vastas Dorf. „Mina peaksin seda jäledikku

21

pteraanodoniks."

„Kas te ei arva, et peaksime otsinguid alustama?" pani Gridley ette.

„Kardan, et Greystoke'i see ei vaimusta," vastas Zuppner. „ Nimetame seda teisiti, ütleme, et see on jahiretk," soovitas Dorf.

„Kui ta lähema tunni jooksul välja ei ilmu," ütles Zuppner, „tuleb me'il midagi sellist ette võtta."

Vestluskaaslastega ühinesid Hines ja von Horst.

„Aga kui ta meie äraolekul tagasi tuleb?" küsis Gridley.

„Tõstame lennuki õhku."
„Kas olete kindel, et suudame hiljem just siiasamasse maanduda?" küsis Zuppner.
«Kahtlane küll," vastas leitnant. „Meie mõõteriistad on Pel-luddari tingimustes kasutud."
-«Tähendab, peame seniks kohale jääma, kuni ta tagasi tuleb," võttis Gridley jutuotsad kokku.
„Aga kui saata inimesed teda otsima," arutles Zuppner, „kes annab kindluse, et nad oskavad tagasi tulla?"
„See on lihtsamast lihtsam," naeris Gridley, „nad jätavad märgid maha ja nende järgi tulevadki tagasi."
„Kah õige," nõustus Zuppner.
„Teen järgmise ettepaneku," sõnas Gridley. „Lähevad von Horst, mina ja Muwiro oma inimestega, need on kogenud sõdurpoisid, kes tunnevad džunglit nagu oma viit sõrme."
„Kuid siin pole džunglit, "*sekkus Dorf.
„ Igatahes liiguvad nad metsas palju paremini ringi kui kes tahes meie hulgast," käis Gridley peale.
„Arvan, et nii tulebki teha," lausus Zuppner. „Seda enam, et antud hetkel olete teie juhi asemel, see tähendab, et peame vastuvaidlemata täitma teie käske."
„ Peate nõustuma, et oleme sattunud äärmuslikku olukorda. Kõik vastuvõetavad otsused peavad tuginema meie elukogemustele ja teadmistele. Seepärast on loomulik, et juhtimise peab enda peale võtma meist kõige kogenum ja asjatundlikum. Antud juhul talitame targasti ja tulemuslikult, kui arutleme, arvestamata ametiastmeid või vanust."
„Tunnen ära Greystoke'i stiili," lausus Zuppner. «Seepärast oligi temaga kerge ja lihtne. Olen teiega täiesti päri. Teie plaan paistab mulle kõige teostatavam ja mõistlikum."
22
„Väga hea," sõnas Gridley. «Leitnant, kas tulete minuga?" küsis ta von Horsti poole pöördudes. Ohvitser noogutas.
„Ma poleks teile andestanud, kui te poleks mind ühes võtnud," ütles ta.
„Tore. Siis on vaja nii kähku kui võimalik end valmis panna ja — teele. Hoolitsege selle eest, et sõdurid kõhu kõvasti täis sööksid, ja öelge Muwirole, et ta püssid kaasa võtaks. Meil võib neid vaja minna."
«Hüva. Just üleeile selgitasin neile tulirelva paremusi, nad ju peavad seda arguse tunnuseks. Muwiro jutustas mulle, et sõdurid eelistavad vibu ja nooli ning kasutavad püssi ainult praktika mõttes, mitte lõvi või mõne muu looma küttimiseks."
«Oodake, kuni nad näevad neid elukaid, keda mina nägin, siis kahmavad nad kohe püssi kätte," sõnas Dorf.
„Ja veel. Võtku nad võimalikult palju padruneid kaasa, neil pole ju midagi kanda, sest toitu pole mõtet ühes vedada, seda hangime jahil."
«Inimene, kes selle maaga kohaneda ei suuda, kõngeb nälga!" hüüdis Zuppner.
Gridley suundus oma kajutisse, von Horst läks saadud korraldusi täitma.
Päästeretke ettevalmistamises osales peaaegu kogu meeskond. Puhkenud möllu jälgiv Robert Jones mõmises heasüdamlikult:
«Noh, nüüd ei kammi poisid läbi üksnes metsa, vaid kogu maa."
Mahajäänud meeskonnaliikmed vaatasid veel kaua järele ot-singurühmale, kes läbis oru ja kadus peagi tumedasse padrikusse. Jones silmitses juba teab mitmendat korda keskpäeva päikest, lõi rusikaid vastamisi ja lipsas kambüüsi.

Kui grupp oli metsa jõudnud, palus Gridley Muwirot, et see asuks juhtima Tarzani jälgede otsimist, sest teistega võrreldes olid tema metsmehekogemused kõige suuremad.

Peagi leiti esimesed Tarzani jäljed, ent sügavas tihnikus need kadusid.

«Näete, siin, selles kohas läks suur bwana puu otsa," teatas Muwiro, «kuid meie hulgas pole niisugust inimest, kes suudaks talle järgneda liaanipadrikusse, kus ta mis tahes kõrgusel ker-sgesti edasi liigub."

23

‚Ja mida sa soovitad teha, Muwiro?" küsis Gridley.

«Oleks ta oma kodudžunglis," ütles sõdur, «siis liiguks ta kahtlemata otseteed eesmärgi poole, kui ta ainult ei märganud looma, kellele tormas jahti pidama."

«Arvatavasti on ta siin küttinud," ütles von Horst.

«Arvan, et kui see ka nii on, läks ta igal juhul kõige otsemat teed. Teine asi, kui äkki leidis mingisuguse raja või jälje."

„Ja mida ta oleks siis ette võtnud?" uudistas Gridley.

„ Küllap oleks raja kohale ootama jäänud või piki rada liaanide ja puude otsas edasi liikunud. Tarzan on alati silma paistnud oma teadmisjanu poolest ja oleks isegi niivõrd ebaharilikes tingimustes sellele iseloomuomadusele truuks jäänud."

«Tuleb samas suunas metsa minna ja see rada üles otsida," kuulutas Gridley.

Muwiro koos kolme sõduriga hakkas edasi minema, raiudes vajaduse puhul põõsaid maha ja tehes puutüvedele täkkeid, et tagasiteel mitte eksida. Päikesekiired tungisid suurivaevu tihedatest puuvõradest läbi, mistõttu päikese järgi suunda hoida oli võimatu.

«Issake! On alles rägastik!" oli von Horst masendatud. «Kuidas me ta küll üles leiame? See on niisama hea kui heinakuhjast nõela otsida... Aga kui lasta paar pauku, äkki ta kuuleb?"

«Pole paha mõte, kuid mitte revolvrist, vaid püssist. Selle pauk on tugevam, seega on rohkem väljavaateid, et Tarzan kuuleb." |

Kärgatas kolm lasku. Loomulikult ei järgnenud mingit vastust. Mida sügavamale metsa inimesed tungisid, seda rohkem valdas neid masendus teadmisest, et otsingud on lootusetud.

Puude läbipääsmatuks sasipuntraks põimunud kroonid moodustasid lausseina. Edasi liikuda muutus üha raskemaks, inimesed olid surmani väsinud. Lõpuks ometi leidis salk raja.

«Jätkake teekonna tähistamist, sest rajad võivad ristuda."

Edasiminek muutus nüüd märksa hõlpsamaks. Grupp käis maha mitu miili. Aega ei tajunud keegi.

Eemalt jälgisid inimesi tavatult suured ahvid, kes sarnanesid välimuselt inimestega. Madalas salga kohal lendasid tundmatud linnud, kisades pahaselt ja plagistades valjult tiibu.

„ Saaks kas või silmanurgast näha mõnda koletist või inimolendit, kui neid üldse siin leidub," ütles von Horst.

24

«Imelik, et me pole neid veel kohanud. Vaevalt küll selle pärast, et nad meist kavalamad oleksid või meid kardaksid. Tõenäoliselt on võõras lõhn nad valvsaks teinud. See tundub neile kahtlane," sõnas Gridley.

„Kas panite tähele, et helid kostavad peamiselt meist eespool?" küsis von Horst. „Need meenutavad mulle elevantide pasundamist. Kas kuulete? Tõsi küll, need on kaugel. Kuulete?"

„Pole nagu midagi kuulda. Oled kindel, et sa valesti ei kuulnud?"
„Olen valmis vanduma. Mul on selline tunne, et rühime otse kiskjate karjale sülle."
Jumal tänatud, et päike püsib kogu aeg seniidis. Meid ei ähvarda metsas ööbimine."
Samal hetkel kuulsid inimesed kõige viimasena sammuva sõduri karjatust:
„Vaadake, bwana, seal!"
Gridley ja von Horst heitsid pilgu näidatud suunas ja silmasid hiigelsuurt metslooma, kes liikus pikkamisi ja raskelt mööda rada.
„Issand!" pääses von Horsti suust. „Ja mina arvasin, et Dorf luiskas! Oh jumal! On's niisugune asi üldse võimalik? Elame ju telegraafi, telefoni, teaduse ja tehnika sajandil, praegu aga seisame mõõkhambuliste monstrumite ees, kes asustasid Maad miljoneid aastaid tagasi!"
«Olge ettevaatlik — kus on üks, seal leidub teisigi!"
„Kas tulistada, bwana?" küsis üks sõdureid.
«Esialgu mitte. Hoidke kõik kokku ja olge valvel. Pole välistatud, et nad tungivad meile kallale."
Salk taandus pikkamisi. Relvastatud sõdurid, moodustanud tiibkaitse, taganesid sammhaaval lähenevate loomade eest. Mu-wiro astus Gridley juurde.
„Olen juba tükk aega teraselt jälgi silmitsenud ja haistan elevantide lõhna. Eespool on ilmunud nähtavale mingisugused loomad, keda siit pole õieti näha, kuid selle peale võib mürki võtta, et nad sarnanevad elevantidega," lausus Muwiro tasa.
„Oleme vast portsu otsa kukkunud," ütles von Horst. „Kuhu sa ka ei astu, kõikjal on tiigrid või elevandid. Ja kuulete, nüüd hakkasid veel põõsad rägisema, küllap kohe hüppab sealt välja mingi elukas."
Von Horst ütles seda, millest kõik mõtlesid, kuid eelistasid

vaikida. Salk läks pikkamisi ja ettevaatlikult edasi. Peagi avanes nende pilgule suur lagendik, mille ümber kõrgus tiheda müürina mets.
Lagendikule suubus mitu rada, mida mööda liikusid kõige erinevamad loomad. Jubedad koletised, kes meenutasid ähmaselt härgi. Mingisugused hiidpõtradega sarnanevad punast värvi elukad. Eleväditaolised mastodonid ja mammutid, ebaloomulikult suurte peade ja sambakujuliste jalgadega, mille jämedus oli vähemalt kolm jalga. Pikaks veninud pea päratute lõugade ja seakõrvadega läks üle võimsaks kümne jala kõrguseks kereks.
Paugupealt unustanud tagantpoolt lähenevad tiigrid, jälgisid Gridley ja von Horst pärani silmi lagendikule kogunevaid hiigelsuuri elevandisarnaseid loomi.
«Olete kunagi midagi sellist näinud?" küsis Gridley.
„Ei, nagu me kõik," kostis von Horst. «Arvan, et selliseid isendeid elutseb ka Maa peal, tõsi küll, kaugeltki mitte nii mürakaid."
Jutlejate juurde astunud Muwiro tardus paigale ja jäi suuril silmil karja jõllitama.
«Mida kostad, Muwiro?"
«Tuleb kähku jalga lasta, kuni veel elus oleme. Lagendikult peab lahkuma. Need hiigelkassid ründavad kohe elevante ja läheb lahti niisugune pöörane heitlus, millest te pole undki näinud. Kui kassikesed meid lõhki ei kisu, trambivad meid sodiks elevandikesed, nii et aneist ei jää märga plekkigi järele."
«Sul paistab.õigus olevat," nõustus Gridley. Ta läks salga juurde ja käskis sedamaid lagedast kohast üle minna, kuni kassid polnud elevantidega karvupidi kokku läinud.
«Hoiduge kobarasse ja ärge ilma vajaduseta tulistage."
«Vaadake!" kõlas von Horsti erutatud hääl. «Tiigrid tulevad lagendikule! Nad hakkavad elevante ümber piirama."

Salkkond inimesi astus välule, kus hullasid metsikud elevandid. Kui kari tiigreid nägi, muutus loomade käitumine kohe. Sattunud ärevusse hiidkasside lähedusest, muutusid elevandid valvsaks ja hakkasid ringi vahtima.

«Hoidugi tiigritest kaugemale!" karjus von Horst. «Neid paistab siin olevat vähemalt sada!"

Tiigrid tulid lagendikule igast kandist. Ring tõmbus koomale. Nad ei hakanud loomadele otsekohe peale viskuma, vaid

26

lähenesid pikkamööda, surudes end maadligi ja valmistudes kallaletungiks.

Ja siis tõstis kõige suurem mammut londi üles. Ähvardavalt kõlas kutsuv hüüd. Otsekui käskluse peale sööstsid tiigrid juht-loomale kallale, vajutades kihvad ja küünised vabisevasse elusasse lihasse. Puhkes taplus. Keegi sõdureist ei pidanud vastu ja andis tuld. Lasule vastas mingisugune jube võõras heli ja peagi nägi käputäis inimesi ülisuurt dinosaurust, kes, saba püsti, liikus otseteed nende poole.

Metsani jäi mõnisada jardi. Jason Gridley mõistis silmapilk tekkinud olukorra ohtlikkust. .

„Anname kogupaugu ja jookseme puudeni!" kamandas ta.

Kärgatasid paugud. Dinosaurus jäi viivuks peatuma ja siis kuulsid inimesed selja taga rasket müdinat. Tiigrite eest põgenedes kihutasid metsa poole hirmunud mammutid, ähvardades kõik elava maa pealt minema pühkida.

„Tuld!" karjus Gridley ja lajatas järjekordne kogupauk.

Kuulid tapsid dinosauruse, ühe tiigri ja kaks mammutit, ülejäänud traavisid ohjeldamatult edasi tapetud kaaslasi jalge alla tallates ja kõigest jõust jooksvatele inimestele armutult lähenedes.

Põgenejad nägid olukorra väljapääsmatust ja laskjad viskasid tarbetuks osutunud relvad minema. Inimeste kõrval, neist vasakult ja paremalt kihutasid kaarega mööda hirved, püüdes oma elu päästa.

Gridley ja von Horst tegid kõik, mis võimalik, et peatada inimesi ja kutsuda neid korrale, kuid püüdlused jooksid tühja. Ka pidid nad ise kihutavate hirvede eest alatasa kõrvale põikama. Äkki langes mõne sammu kaugusel maha suur puu, mille loomad olid maha murdnud. Gridley otsustas selle tüve varju pugeda, von Horst jooksis edasi metsa poole, kuhu oli juba kiviga visata. Viimasel hetkel mõtles Gridley ümber, kargas pelgupaigast välja ja tormas, nagu jalad võtsid, metsaserva poole. Tema kõrval traavis hiigelsuur mammut.

Enne metsani jõudmist nägi Gridley üksikuna seisvat kõrget jämedat puud, hüppas täie hoo pealt selle otsa ja peitis end võimsate kaharate okste vahele.

Kindlasse varjupaika jõudnud, mõtles Gridley kõigepealt oma kaaslastele ja hakkas neid silmadega otsima. Selleks ajaks polnud ümberringi näha ühtegi inimest. Metsloomad kihutasid

27

maruhoona üle lagendiku ja kadusid tihnikusse. Gridley mõistis, et sellises pöörases kaoses võisid ainult vähesed ellu jääda.

Vahest õnnestus kellelgi metsani jõuda, kuid vaevalt jõudis ta päästvasse tihnikusse varjuda. Eriti valutas Gridley südant von Horsti pärast, kes oli põgenenud viimasena.

Gridley jäi lagendikku silmitsema. Karjainstinktile alludes traavisid loomad laviinina juhtlooma järel. Läbisegi mammutitega põgenesid hirved, sooritades hiiglaslikke hüppeid üle mas-todonide, kes neid jooksu pealt sageli enda alla tilasid. Vaatepilt oli kohutav. Gridley märkas, et osa loomi põgenes surmatoova koorma — nende selga klammerdunud hiidkassidega, kes jooksva ohvri keha puruks rebisid. Ka nägi ta pealt jubedat heitlust kahe tiigri vahel, kes olid jahisaagi jagamisel tülli läinud.

Verest nõretades puresid nad teineteist, kiskudes vastase kerest välja suuri auravaid lihatükke...

Kui loomad olid metsa kadunud, pöördusid tiigrid oma jahisaagi juurde tagasi ja alustasid pidusöömingut, nagu poleks midagi juhtunud. Eemal passisid läbematult metsikud koerad, hüäänid ja hundid, lootes riismete kallal maiustada.

IV. Sagothid

Hiidkass valmistus ahvinimesele peale hüppama ja viimane . tunnetas selgesti surma hingust. Kuid ka praegu, oma elu viimasel hetkel, vaimustas *Tarzanit teda ründava kiskja majesteetlikkus.

Kui oleks olnud võimalik, oleks Tarzan valinud surma avalikus võitluses. Hirmu ta ei tundnud, kummatigi oleks tahtnud teada, mis saab temast pärast surma. Džunglivalitseja ei tunnis--tanud ühtegi usku, ka ei uskunud ta jumalat, ent nagu kõik need, kes kogu aeg loodusega suhtlevad, oli tal mingisugune religioosne tunnetus. Tal polnud piisavalt teadmisi, et seletada salapäraseid loodusnähtusi. Paljustki ta lihtsalt ei saanud aru. Kui ta aruharva jumala üle mõtiskles, siis olid need mõtted algelised nagu omaenese Loojast. Ja nüüd, mil ta tunnetas oma usu ebatäielikkust, tahtis ta loota, et elu ei lõpe surmaga.

Nii arudes Tarzan endamisi nendel loetud sekunditel, mil tüger talle lähenes. Tarzan ei pööranud pilku hüppeks tardunud pikalt toredalt kehalt. Järsku kostis otse tiigri kohal heli,

mis tõmbas ta tähelepanu Tarzanilt kõrvale.

Loom tardus paigale.

Nüüd kuulis ka Tarzan enda kohal okste praksumist ja nägi suure gorillaga sarnanevat kogukat looma, kes talle otsa vahtis.

Kõrvalolevate puude lehestikust pisteti välja veel kaks koonu, rajale kargas ei tea kust veel mitu samasugust metsikut sagris looma. Tarzan märkis endamisi, et olendid sarnanesid paljuski nii gorilla kui ka inimesega.

Tarzan viis pilgu tiigrile ja nägi, et see hakkas nagu kõhklema, mida ette võtta: kas söösta Tarzanile kallale või minna kokku gorilladega.

Järgmisel hetkel tegi kiskja valiku. Toonud kuuldavale metsiku möirge, tormas ta Tarzanile kallale. Samal silmapilgul haaras üks gorilladest välkkiirelt kinni Tarzanit hoidvast nahksil-musest ja hakkas seda üles tirima. Kuid loom oli juba hüpanud. Õhku tõusnud kiskja turjale sadas kümneid raskeid nuiahoope. Okstel kükitavad gorillad panid löökidesse kogu oma vägeva jõu, püüdes pähe tabada. Tiiger prantsatas maha ja enam ta sealt ei tõusnud.

Vaenlasest jagu saanud, lasksid gorillad Tarzani alla ja vabastasid köidikuist. Kaks gorillat haarasid tal kätest kinni, kolmas pigistas Tarzani kõri ja tõstis teise käega tema pea kohale surmatoova nuia.

Tarzani ees seisva gorilla suust tungisid ühtäkki välja kur-guhäälsed helid, millest Tarzan jahmus just nii, nagu oleks ootamatult rääkima hakanud mõõkhambuline tiiger.

„Ka-goda?" kuulis Tarzan.

Tarzani koduses džunglis öeldi seda siis, kui soovitati alla anda.

See sõna, mille oli lausunud võõras maailmas elav gorilla, kuulus suurte ahvide sõnavarasse, kelle keel Tarzani arvates paistis silma erakordse lihtsuse poolest. Selle keele abil suhtlesid omavahel džunglis suured ahvid, alamad ahvid, gorillad, gibonid ja muud isendid.

Et gorilla oskas seda keelt siin, Pellucidaril, see võis tähendada ainult ühte: kontaktide olemasolu välisilmaga või evolut-siooniseaduste ühesust kõigile.

Kuid Tarzan arutles teisiti. Ta arvas, et kuuldud sõna kõneleb ilmselgelt mõningasest sidemest ahvide sugukonnaga, kelle keelt ta tundis juba varajasest lapsepõlvest peale, sest teda olid

29

kasvatanud ja õpetanud suured ahvid. „Ka-goda?" kordas isaahv. „Ka-goda," vastas Tarzan.

Oma keeles vastust kuuldes kallutas gorilla hämmelduses pea küljele.

„Kes sa oled?" kõlas järgmine küsimus. „Olen Tarzan, osav sõdur ja suur kütt." „Mis tõi sind M'wa-loti maale?"

„TuIin kui sõber," seletas Tarzan. „Ma pole sinu rahvaga vaenujalal."

Gorillataoline olend langetas nuia. Puude otsast hakkas laskuma teisi temasuguseid.

„Kust sa tunned sagothite keelt?" imestas isaahv.

„See on minu rahva keel," seletas Tarzan. „Mulle õpetas seda Kala koos teiste Kerchaki sugukonna ahvidega."

„Kuuleme esimest korda Kerchaki sugukonnast," muutus isaahv valvsaks.

„Ta valetab, nii et suu suitseb," sekkus teine. „Teeme talle otsa peale, küllap ta on üks gilak."

«Sellega pole kiiret," üües kolmas. „Panen ette viia ta M'wa-loti juurde, et tapmisrituaalis võiks osaleda kogu sugukond."

„Nii teemegi," lausus juurdetulnud gorilla. „Viime ta enda poole ja hakkame siis lõbutsema."

Tarzan mõistis kõike suurepäraselt, ehkki gorillade kõnes olid ülekaalus kurguhäälsed helidkega peetud kinni mitte mingisugustest lauseehituse reeglitest.

Vangi saatus oli otsustatud. Nüüd keskendus sagothite tähelepanu tiigrile, kes oli toibunud ja roomas tagasi, pekstes vihaselt sabaga vastu maad.

Kolm gorillat sidusid Tarzanil käed selja taha ja tormasid siis tiigrile kallale, virutades talle pähe hirmsaid nuiahoope. Looma surnuks löönud, hakkasid nad kätega teda tükkideks kiskuma. Tähelepanelikult uuris Tarzan oma vaenlasi. Võrreldes maapealsete džunglite gorilladega olid need sihvakamad ja kergemad. Käed ja jalad sarnanesid rohkem inimese omadega, kuid üleni paksu karvastikuga kaetud keha rõhutas loomset kuuluvust. Nende nägudel peegeldus selgesti julmus, kuid erinevalt gorilladest paistsid need inimahvid silma elava mõistuse poolest.

Nad olid täiesti paljad, ilma ühegi hilbuta.

Kõhud värsket liha täis söönud, hakkasid ahvinimesed liikuma

30

samas suunas, kuhu oli läinud ka Tarzan, enne kui ta püünisesse sattus.

Üks sagothitest pani uuesti püünise üles ja kattis silmuse hoolikalt lehtedega, valmistades seda ette järgmise külalise jaoks.

Ehkki sagothid meenutasid loomi, olid kõik nende liigutused suunitletud ja täpsed. Tõenäoliselt olid nad oma arengu alguses. Kahtlemata olid nad juba inimesed, neil oli inimmõistus, kuid välimuselt ja näolt jäid nad veel ahviks.

Rajal liikudes kõndis sagoth nagu inimene, meenutades Tarzanile tema suguvendi. Ja samal ajal lootis ta kahtlemata rohkem oma haistmisele kui nägemisele nagu iga teinegi loom.

Sagothid asusid koos Tarzaniga teele ja peatusid mõne miili järel rajale kukkunud suure puu juures, mille kõrval haigutas auk. Keegi sagothitest koputas nuiaga vastu tüve leppesignaali: toks-toks, toks-toks, toks-toks-toks, ootas paar sekundit ja kordas

kutsungit. Seejärel koputas ta veel kolmandatki korda ja siis surusid sagothid nagu üks mees kõrva vastu maad.

Kusagilt metsast kostis vastusignaal: toks-toks, toks-toks, toks-toks-toks.

Sagothid hingasid kergendatult, ronisid puude otsa ja võtsid okstel istet, justkui oodates midagi. Kaks sagothit kahmasid Tar-zanist kinni ja vedasid ta puu otsa, sest seotud kätega polnud ronimine talle jõukohane.

Tarzan, kes kogu teekonna kestel polnud sõnagi poetanud, pöördus sagothi poole palvega:

„Päästa mu käed lahti, ma pole ju vaenlane."

„Tar-gash," kutsus sagoth, „gilak palub end lahti päästa."

Tar-gashi-nimeline hiiglaslik isaahv, värvuselt heledam ja kui see sõna on üldse kohane, siis teistest tunduvalt elegantsem, puuris pilguga Tarzanit. Ta silmitses vangi liikumatul pilgul ja Tarzanile viirastus, et ta kuuleb, kuidas selles karvases peas mõtted raginal liiguvad. Sagoth näis kõhklevat. Viimaks ta lausus:

„Lahti päästa!"

„Ei tea mis hea pärast?" vaidles talle vastu teine isane. Tema hääles kõlas ähvardavaid noote.

«Sellepärast et Tar-gash ütles: „Lahti päästa!"," sekkus kolmas sagoth.

„Argu pidagu end M'wa-lobks. Ainult kuningas võib käskida lahti päästa, ja siis kuuletumegi."

Jah, ma pole M'wa-lot. Olen Tar-gash, ja käsin ta lahti päästa.

31

Või oled sa kurdiks jäänud, To-yad?"

„Varsti tuleb M'wa-lot ja ütleb oma sõna. Sina pole minu käskija."

Vastuseks kargas Tar-gash välkkiirelt tiigrihaardega To-yadile kõrri ilma vähimagi hoiatuse või kõhkluseta. Selsamal viivul mõistis Tarzan kogu erinevust Tar-gashi ja nende ahvide vahel, keda ta nii hästi tundis. Kuid Tar-gashi vaimsed omadused ja reageerimine olid samasugused. Tar-gashist jalust maha löödud To-yad kukkus põõsastesse. Ilma ühegi sõjariistata võitlesid nad maas aeg-ajalt madalat lõrinat kuuldavale tuues. Tar-gash oli teravad kihvad — siit ka tema hüüdnimi — To-yadi kehasse löönud, kes mao kombel vääneldes end lahti rebis ja eemale roomas. Tar-gash kargas püsti, haaras pikkade kätega vastasel jalast kinni, keeras ta selili, istus talle otsa ja tõmbas hinge tagasi.

„Ka-goda?" küsis ta siis.

„Ka-goda!" pigistas To-yad sõnad suust välja. Siis tõusis Tar-gash püsti ja läks eemale.

Ahvikiirusel puu otsa roninud, käskis ta: „Päästke gilaki käed lahti!"

Ähvardaval pilgul ümberolijaid silmitsedes ei näinud ta kedagi, kes oleks tahtnud jagada To-yadi saatust.

„Aga kui ta võtab pähe jalga lasta, siis tapke ta!" lisas Tar-gash.

Vangi käed päästeti lahti. Tarzan arvas endamisi, et sagothid ei lase tal kasutada nuga, aga vibu ja nooled vedelesid rajal. Sagothid küll nägid neid, kuid ei teinud väljagi, ilmselt nad niisuguseid sõjariistu ei tundnud.

To-yad läks eemale ja ronis puu otsa, hoidudes sagothitest kaugemale. Äkki kuulis Tarzan samme. Sagothid elavnesid.

„Tulevad!" hüüdis Tar-gash.

„See on M'wa-lot," kuulutas teine sagoth ja välgutas silmi To-yadi poole.

Nüüd viimaks taipas Tarzan leppesignaali tähendust, kuid talle jäi ikkagi arusaamatuks, miks oli tarvis sugukonnakaasla-si kohale kutsuda.

Peagi jõudsid uued sagothid pärale. Tarzan tundis jõugus hõlpsasti ära kuningas M'wa-loti. Tulijate eesotsas sammus suur isaahv. Tema keha kattis hall karv, mis näol oli sinaka varjundiga.

32

Omasid märgates tulid sagothid puu otsast alla, võttes kaasa ka Tarzani.

Kuningas tõstis käe.

„M'wa-lot on oma inimestega kohale tulnud," kuulutas ta.

„Olen Tar-gash." Sagoth astus sammu ette.

‚Ja kes see siis on?" küsis M'wa-lot Tarzani poole viibates.

„See on gilak. Leidsime ta püünisest," seletas Tar-gash.

„Ja selleks oli vaja meid välja kutsuda?" küsis M'wa-lot ähvardavalt. „Ta oleks tulnud peatuskohta toimetada, ta saab ju kõndida."

„Me ei andnud signaali üksnes selle liha pärast," osutas Tar-gash Tarzanile. „Seal, kust tulime, lebab püünise kõrval rajal suur loom, kelle tiiger maha murdis."

„Vahva! Võime ta ka hiljem ära süüa."

„Ja tantsida," haaras sõnasabast kinni üks Tarzani valvureid. „Me pole ammu tantsinud, M'wa-lot, ei mäletagi enam, millal viimati lõbutsesime."

Tar-gashi juhtimisel sudusid sagothid rada mööda jahisaaki ära tooma. Nad heitsid Tarzanile kahtlustavaid pilke ja kõige järgi võis tunda, et tema juuresolek polnud neile meeltmööda.

Ehkki oli selge, et sagothid erinesid kerchaklastest, tundis Tarzan end nende hulgas koduselt, sellest hoolimata, et ta oli vang.

Tarzanist pisut kaugemal käisid kõrvuti M'wa-lot ja To-yad. Nad jutlesid vaikselt, kõige ees sammuvale Tar-gashile aeg-ajalt pilke heites. Jutu lõppedes sattus M'wa-lot marru. Sagothid nägid, et nende kuningas oli viha pärast endast väljas. Üksnes Tar-gash, kes midagi ei märganud, käis rahulikult kõige ees. Järsku sööstis M'wa-lot nagu tuulispask paigalt ja, raske nui pea kohal, tormas vähimagi hoiatuseta Tar-gashile kallale, kavatsedes tal kolju lõhki lüüa. Elu oli Tarzanile paljutki õpetanud, millest tähtsaim oli reageerida silmapilk. Ta andis endale täielikult aru sellest, et tekkinud olukorras ei saa tal sõpru olla, kuid mõistis sedagi, et mitte ükski sagoth ei julge Tar-gashile hoiatuskisaga ohust märku anda.

Enne kui keegi teda takistada jõudis, hüppas Tarzan hüüdega „Kreeg-ah, Tar-gash!" kõrvale ja paiskas hävitava löögiga To-yadi jalust maha.

Kuuldes hüüdu „Kreeg-ah!", mis suurte ahvide keeles tähendas „Hoia end", pöördus Tar-gash välkkiirelt ümber ja nägi

33

enda poole ülestõstetud nuiaga tormamas M'wa-lotti. Ja siis juhtus midagi sellist, millest Tar-gash segadusse sattus. Ta nägi, et gilak tungis M'wa-lotile kallale, haarates tal tagant kõrist kinni. Seejärel sööstis Tar-gashi juurde, lohistades kuningat enda järel, ja jäi Tar-gashi kõrvale seisma, selg vastu puud.

Sagothid tõstsid sedamaid nuiad ja hakkasid jultunud mässajatele lähenema.

„Kas võitleme, Tar-gash?" hüüdis Tarzan.

„Nad tapavad meid," vastas see. „Kui sa poleks gilak, võiksime puid mööda jalga lasta, kuid sa ei oska ju seda. Tuleb paigale jääda ja lahing vastu võtta."

„Minu pärast küll mitte. Tarzan läheb igalt poolt läbi."

„Siis tule!" ütles Tar-gash, tõstis kähku nuia ja vibutas seda vaenlaste koonude ees.

Nad tormasid rajale. Ühe hetkega oli Tar-gash puu otsas ja nägi imestusega, et karvutu gilak ei jäänud temast sammugi maha.

M'wa-loti sugukonna sõdurid tormasid neid taga ajama, kuid jäid õige pea maha ja lõpetasid jälitamise.

Jõudnud veendumusele, et tagaajamine oli lõppenud, jäid põgenikud seisma. Sagoth lausus:

„Olen Tar-gash!"

‚Ja mina olen Tarzan," tutvustas end ahvinimene.

„Miks sa mind hoiatasid?" päris sagoth.

„Ma ju rääkisin sulle, et ti«in teie juurde sõbralike kavatsustega, ja kui märkasin, et M'wa-lot tahab sind tappa, siis ma hüüdsingi, sest sa olid ainus, kes nõudis, et mu käed lahti päästetaks."

„Miks sa tulid sagothite maale?" küsis Tar-gash.

„Ma pidasin jahti."

‚Ja kuhu sa nüüd lähed?"

„Omade juurde tagasi," vastas Tarzan.

„Kus nad siis on?"

Tarzan lõi kõhklema. Ta ei teadnud täpselt isegi. Vaatas päikest, kuid seda varjasid puudekroonid. Heitis pilgu ümberringi — kõikjal vaid lehestik. Päike, lehed, puud — miski ei suutnud näidata talle teed õhulaeva juurde. Need olid võõras päike, võõrad lehed ja puud. See polnud tema kodune džungel.

Džunglivalitseja sattus segadusse.

V. Gridley seiklused

Puu otsa roninud Jason Gridley nägi pealt jubedate kasside verd tarretama panevat jahti. Ta nägi hullunud loomi, keda tiigrid tükkideks rebisid.

See oli Pellucidar oma hiidkiskjatega, kes maapealsetest loomadest niivõrd erinesid.

Gridley mõtted pöördusid tagasi enda juurde. Mis edasi? Ta ei kahelnud, et varem või hiljem tuleb siia Pellucidari inimene, kuid mida see kohtumine talle tõotab? Gridley hakkas nuputama, kuidas võiks õhulaeva juurde jõuda.

Ümbruses kedagi grupist nägemata hõikas Gridley mitu korda, kuid vastust ei saanud. Tõsi küll, ta tegi mööndusе oma ebapiisavalt tugeva hääle kohta, et seda võiks kaugele kuulda. Hingepõhjas lootis Gridley, et kaaslastel õnnestus siiski veresaunast pääseda. Pealegi muretses ta endiselt von Horsti pärast.

Oli aeg mõelda ka edasise käekäigu peale. Ta pidi siit lahkuma ja lennuki juurde pääsema. Metsatihnikusse varjunud loomad võisid iga hetk tagasi tulla. Gridley vaatas päikest ja kahetses, et Pellucidaril polnud ööd. Ööpimeduses oleks tal olnud palju kergem märkamatult lahkuda.

Seejärel hakkas Gridley arutlema, kui palju aega oli möödunud sellest, kui otsingurühm oli lennukist lahkunud. Kuid Pellucidaril oli võimatu aega kindlaks määrata. Üksnes suur väsimus ja unisus viitasid sellele, et otsingud olid kestnud juba väga kaua.

Peagi ilmusid lagendikule šaakalid ja metsikud koerad. Maiaste raipesööjatena tuhnisid nad põõsastes ja lõgistasid hirmuäratavalt hambaid. Näljane ja vihane Gridley ei tihanud puu otsast alla tulla.

Ta silmitses puu lähedal lebavat hiigelsuurt looma, kes oli maha murtud, ja tapetud loomade keskel uitavaid tiigreid ning teadis, et need vöödilised koletised võivad iga hetk talle kallale tungida.

Lõpuks küpses Gridley peas otsus. Ohule vaatamata pigistas ta noa pihku ja hüppas puu otsast maha. Läheduses asuvat tiigrit silmist laskmata hakkas ta surnud looma kere küljest suuri lihatükke lõikama.

Hiidkass oli Gridleyst umbes viiekümne jardi kaugusel. Tiiger märkas inimese ilmumist, kuid ei lahkunud maiuspalast.

35

Gridley ronis uuesti puu otsa, otsis endale mugavama asendi ja sulges silmad.

Nälg näpistas üha tugevamini. Tuli murda mõni kuiv oks ja teha midagi väikese lõkke taolist, et küpsetada lihatükki. Esimest korda elus sõi Gridley pooltoorest liha.

Kustutanud nälja, vaatas ta ümber ja nägi, et ennast täis õginud tiigrid läksid aeglaselt metsa poole, loovutades koha šaa-kalitele, hüäänidele ja metsikutele koertele.

Gridley otsis okste keskel magamiseks võrdlemisi mugava koha, sirutas end täies pikkuses välja ja vajus silmapilk raskesse unne.

Kui ta üles ärkas, oli lagendik tühjaks jäänud ja võis ära minna.

Gridley tuli puu otsast alla, püüdes jääda märkamatuks, ja hakkas otsima rada, mis oli neid siia toonud. Ähvardavalt kihvu paljastades kargasid temast eemale metsikud koerad, kuid Gridley ei kartnud neid, sest teadis, et täis kõhuga loomad kallale ei tule.

Lagendiku servas nägi Gridley mitut jalgrada. Kuid ta ei teadnud, missugust valida.

Siis pingutas ta mälu ja püüdis mõttes taastada otsingugrupi liikumise pilti. Sel moel vajaliku jalgraja kindlaks teinud, suundus ta viivitamatult õhulaeva poole. Armutult lõõskav päike, mis püsis ühes ja samas punktis, ei aidanud Gridleyl maastikul orienteeruda.

Ta kõndis mööda lõputut rada, teades, et iga hetk võivad teda rünnata metsloomad, ja imestas selle üle, et Tarzan oli läinud metsa päris üksi ja peaaegu ilma relvadeta. Gridley isegi kahtles, kas Tarzan on veel elavate kirjas.

Oma kaaslaste käekäigu üle mõtiskledes läks ta edasi rajal, mis tundus lõputu. Võib-olla ei viigi see lennuki juurde? Väl-japääsmatustundest ja ääretust väsimusest oli Gridley meelt heitmas. Ja veel see neetud päike, mis näeb oma kõrguselt nende õhulaeva, kuid ei taha selle juurde teed näidata!

Gridleyt piinas janu, kuid tal tuli veel kaua käia, enne kui jõudis viimaks oja juurde, mis raja läbi lõikas.

Siin kustutas ta janu ja tegi peatuse. Süütas väikese lõkke ja küpsetas tüki liha, jõi vett peale ja hakkas edasi astuma.

Aeg läks. Lennuki pardal viibijaid rõhus ängistav vaikus. Sai üha selgemaks, et otsingule siirdunud kaaslased ei tule enam

36

tagasi, ja iga tunniga muutus meeskond mornimaks.

„ Nende lahkumisest on möödas juba 72 tundi," lausus Zuppner. Kogu selle aja oli ta koos Dorfiga seisnud ülemisel vaateplatvormil. «Esimest korda elus tunnen ennast nii abituna. Pea ei võta, mida nüüd teha."

„ Kuidas me küll sõltume juhustest, mis võivad muuta kogu meie elu."

„Arvan, et Maal oleksime teadnud, mida sellises olukorras ette võtta," lausus Zuppner. „Ent siin, sellel maal, kui lennuk õhku tõsta ja neid otsima siirduda, pole mingit kindlust, et oskame siiasamasse tagasi tulla. Pellucidaril on omad, inimesele tundmatud seadused, siin ei saa milleski kindel olla."

Leitnant Hines uuris läbi binokli metsa. Tema tähelepaneliku pilgu eest ei libisenud mööda ükski loom ega lind, kes eemal vilksatas. Äkki karjatas Hines erutatult.

„Mis on?" hüppas tema juurde Zuppner. „Mis seal on?"

„Inimene!" hüüdis Hines. „Annan pea, et see on inimene!"

„Kus?" tõstis Dorf binokli silme ette.

„Meist paari miili kaugusel."

„Ahah, nüüd näen. See on kas Gridley või von Horst. Aga miks on ta üksinda?"

„Võta kümmekond inimest, leitnant," käskis Zuppner Dorfi poole pöördudes. „ Vaata, et nad oleksid kõik täies relvastuses, ja kiirustage talle vastu. Iga minut on kallis!" hüüdis ta Dorf iie järele.

Zuppner ja Hines ei lasknud silmist Dorfi ja tema salka, kes tulijale vastu läksid. Peagi tundis leitnant temas ära Jason Gridley.

Nad sööstsid teineteisele vastu ja embasid, mis oli täiesti loomulik. Esimene küsimus, mille Gridley esitas, puudutas kadunud otsingurühma liikmeid.

Dorf surus tal kätt.

„Keegi pole tagasi tulnud, teie olete ainuke," vastas ta.

Gridley pilk tuhmus, ta jäi kuidagi vanemaks ja tundis end surmani väsinuna.

„Mul pole aimugi ajast, sest mu kell läks katki, kui tiiger püüdis mind puu otsast kätte saada. Kui kaua ma ära olin, Dorf?"

„Ligi seitsekümmend kaks tundi."

Gridley elavnes.

37

„Sel juhul pole veel kõik kadunud!" rõõmustas ta. „Ma olin juba kindel, et vähemalt nädal on möödas. Mitu korda murdis uni mu maha, aga ma ei tea, kui kaua ma magasin. Ja siis ma muudkui kõmpisin ja kõmpisin, kannatades nälga ja janu."

Pajatanud oma vintsutustest, hakkas Gridley ahnelt sööma, käis siis vannis ja poole tunni pärast tuli reipana ühiskajutisse.

„Oled sa suuteline viima uusi mehi von Hörsti ja sõdurite otsingule?" küsis Zuppner.

„Aga muidugi," vastas Gridley. «Hakkasime ju esimesest hetkest peale, kui metsa jõudsime, tegema puudele täkkeid, kuni tulime välja raja juurde, mis keeras vasakule. Nii et kui järele mõelda, pole minu kaasatulemine hädavajalik. Kui otsustame otsingurühma teele läkitada, ei pea ma ilmtingimata seda saatma."

Juuresolijad jäid teda nõutult silmitsema. Maad võttis piinlik vaikus.

„Asi on selles, et mul on parem plaan. Meid on siin kakskümmend seitse inimest, neist kaksteist oskavad lennukit juhtida. Tähendab ülejäänud viisteist võivad minna otsingule. Neid juhib leitnant Dorf. Kapten Zuppner ja Hines jäävad lennukisse. Kui see otsmgurühm tagasi ei tule, võite saata veel ühe."

„Kuid sinu sõnadest mõistsin, et sina ei lähe," ütles Zuppner.

„Õige. Ainult selle vahega, et ma kavatsen lennata üksi väikese luurelennukiga. Uurimisrühm tuleb teele saata kakskümmend neli tundi pärast minu väljalendu, mitte varem. Nii et selleks ajaks ma kas otsin nad üles või jään ise kaotsi."

Zuppner vangutas mõtlikult pead.

„Asja teeb keeruliseks see, et niipea kui sa lennuki silmist kaotad, läheb sul väga raskeks. Pellucidari oludes on võimatu navigatsioonimõõturitele loota."

„Olen kõike kaalunud," lausus Gridley, „ja tulnud järeldusele, et see on viimane võimalus kadunud kaaslasi üles leida."

„Laske ka mul oma arvamust avaldada," sekkus Hines. «Võrreldes teie kõigiga on mul seda sorti lendudes suurimad kogemused, välja arvatud muidugi Zuppner, kuid temaga ei tohi me kuidagi riskida."

„Riskida ei tohi kellegagi. Loomulikult ei tähenda see, et minu vastutus kadumajäänute eest oleks väiksem kui kellel tahes teie hulgast. Kuid nii see juba kujunes, et lendama pean mina

38

ja ei keegi muu. Peate minu tundeid mõistma ja mulle selle võimaluse andma."

Järgnesid viimased vaikuseminutid, mille kestel kohalolijad jõid kohvi ja suitsetasid. Zuppner katkestas vaikuse:

„ Kõigepealt pead sa korralikult välja puhkama. Selleks ajaks on lennuk sõiduvalmis. Võta oma võimalus ja püüa teha kõik, mis vähegi suudad."

„ Aitäh! Küllap on sul õigus, ma pean tõepoolest välja puhkama. Mul on väga kahju aega raisata, nii et äratage mind otsekohe, kui lennuk valmis saab."

Gridley läks magama. Samal ajal toimetati luurelennuk õhulaevast välja ja vaadati põhjalikult üle. Veel enne, kui lennuk korda sai, ilmus õhulaeva luugist nähtavale Gridley, kes hüppas rutakalt maha.

„Sa ei maganud ju peaaegu üldse!" tundis Zuppner Gridleyt nähes muret.

„Ei tea, oli seda vähe või palju, kuid olen täiesti puhanud. Tõtt öelda polegi mul enam und. Kaaslased ju ootavad meid ja loodavad, et päästame nad."

„Millest sa alustad?"

„ Lendan otse üle metsa. Mulle tundub, et nad liiguvad õhulaevale vastupidises suunas. Lennu ajal jätan meelde kõige silmapaistvamad teetähised, nende järgi tulengi tagasi. Seega võin ma teist küllalt kaugele lennata ja loodan, et mootorimürinat kuuldes püüavad nad endast märku anda."

„Kas kavatsed ka maanduda?" küsis Zuppner.

„Muidugi, kui ma neid näen. Ilmaaegu küll mitte, sest siit saadud kogemused näitavad, et Pellucidaril liiga kaugele minna ei tohi."

Gridley vaatas lennuki põhjalikult üle, jättis ohvitseridega hüvasti ja lehvitas teistele kätt.

„Kohtumiseni, vanapoiss!" lausus Zuppner. „Jumal kaasa ja olgu sul õnne."

Mehaanik pani propelleri pöörlema, mootor käivitus ja mõne minuti pärast sööstis lennuk õhku. Gridley tegi õhulaeva kohal kaks ringi ja suundus metsa poole.

Niipea kui Gridley oli tõusnud taevasse, mõistis ta, kui keeruliseks kujuneb tagasilend. Kauguses paistsid mäed, kuid silmapiiri kui niisugust polnud olemas. Ta silmitses tähelepanelikult all mööda ujuvat maastikku, ent ei märganud ainsatki elavat hinge.

39

Gridley otsustas laskuda madalamale, et lennukit oleks kergem märgata.

Lend oli kestnud juba kaks tundi ja kogu see aeg oli Gridley püüdnud liikuda otsejoones. Ta lendas üle metsade, kinkude, tasandike ja lagendike, kuid ei näinud inimestest vähimatki märki. Gridley oli kavandatud teekonda juba lõpetamas, kui eespool ilmus nähtavale uus mäeahelik. Gridley arvas, et inimesed ei saanud nii kaugele minna, ja tahtis juba tagasi pöörata, kui nägi ootamatult kõrvalpilguga õhus mingit eset ja, välkkiirelt pead pööranud, tardus imestusest.

Lennuki kohal lendas hirmuäratavate mõõtmetega olend, kelle jubedad lõuad olid varustatud üliteravate hammastega. Polnud raske kujutleda, millega võis sellise linnu rünnak lõppeda!

Gridley hakkas aeglaselt laskuma ja kui maast lahutas teda veel mõnisada jalga, ründas hiiglaslik türannodon lennukit. Tohutud lõuad klammerdusid propelleri külge. Kostis õudne me-tallikrigin.

Lennuk või õigemini see, mis oli sellest järele jäänud, pööras kõrgust kaotades õhus ümber ja Gridley kukkus välja. Ta tundis veel lööki vastu pead, siis kustus teadvus...

VI. Thoar

„Kus ta siis on, see sinu rahvas?" uuris Tar-gash. Tarzan raputas vaid pead. „Ei tea."

„Ja sinu maa?" ,

„Siit väga kaugel," vastas Tarzan. „Mitte Pellucidaril."

Kogu jutust mõistis Tar-gash ainult seda, et Tarzan oli ära eksinud. Ta ise polnud iialgi sellisesse olukorda sattunud. Tar-gashil oli tugevasti arenenud niinimetatud kodukolde instinkt. Sattunud ükskõik millisesse punkti Pelluddaril, kas või ookeani, oleks ta ilmtingimata naasnud koju, see tähendab sinna, kus ta oli ilmale tulnud.

„Ma tean, kus asub inimeste suguharu," lausus sagoth. „Viin su nende juurde. Arvatavasti ongi see sinu rahvas."

Tarzanil polnud õhulaeva asukohast õrna aimugi. Ta arvas,

40

et sagoth räägib 0-220 ekspeditsioonist. Tarzan tundis, et Tar-gashi võis usaldada.

„ Millal sa viimati inimeste suguharu nägid?" küsis Tarzan pärast lühikest pausi. „Kui kaua oled sa elanud pärast nendega kohtumist?"

Kuid ajamõiste oli Tar-gashile võõras ja Tarzani katse sel kombel selgitada, kas sagoth mitte ekspeditsiooni silmas ei pea, ei kandnud vilja.

Nad suundusid kahekesi otsima suguharu, kellest oli rääkinud sagoth. See oli kummaline paar: üks meenutas inimest üsna ähmaselt, teine oli džunglivalitseja.

Esialgu Tar-gash umbusaldas Tarzanit kui teise rassi esindajat, kuid pikkamööda tema umbusk kadus ja tal tekkis kaaslase vastu midagi sõprustunde taolist.

Nad küttisid paaris ja paaris ka võitlesid. Koos hüppasid nad puude otsa, kui hiidkassid maa peal jahti pidasid, käisid külg külje kõrval mööda rada üle lagendike.

Nad elasid muretult nagu kõik jahimehed. Tarzan valmistas vibu ja nooled, kuid sagoth põrkas neist eemale. Ent peagi ta nägi, et selle imelise riistaga võib hõlpsasti looma tappa ja toidupoolist hankida, ning hakkas kummalise abilise vastu elavat huvi tundma. Tarzan õpetas teda vibu käsitsema ja näitas, kuidas seda valmistada.

Paikkonnas, mida Tarzan ja Tar-gash oma teel läbisid, leidus külluses ulukeid ja ka vett. Omal ajal oli Tarzan arvanud, et maailmas pole paremat paika kui tema kodune džungel. Kuid mida kaugemale nad Pellucidaril jõudsid, seda rikkalikum ja mitmekesisem oli loomariik.

Sagothi ja Tarzani vahel tekkinud sõprus rajanes vastastikusel austusel ja tugevnes päevast päeva. Nad saavutasid sellise teineteisemõistmise, et ei vajanud sõnaohtrat juttu. Neil jätkus paarist sõnast, tihti mõistsid nad teineteist poolelt sõnalt.

Pärast pikki rännakuid jõudsid nad süngesse metsa. Sagoth tõstis käe ja jäi kuulatama, vahtides kõrgusse, kust kostis mingisugune arusaamatu hääl.

„Ruttu!" hüüdis ta. „See on thipdar!"

Ta andis džunglivalitsejale märku järgida tema eeskuju ja sööstis kahara puu juurde.

„Mis asi see thipdar on?" uudistas Tarzan, võttes maas mugavama asendi.

41

„Thipdar on thipdar," vastas Tar-gash. Teisiti ta seletada ei osanud.

„On see elusolend?" ei jätnud Tarzan järele.

„Jah, on küll. Võimas ja julm."

„Noh, siis pole see thipdar," naeratas Tarzan.

„Mis see siis on?" küsis sagoth..

„ Lennuk."

„Mis see on?" päris Tar-gash uuesti.

„Raske seletada, et sa aru saaksid," lausus Tarzan. „See on niisugune asjandus, mille leiutas inimene, et taevas lennata."

Viimaste sõnade juures astus Tarzan lagendikule, et oleks võimalik piloodile märku anda. Täiesti tõenäoliselt võis see olla lennuk nende õhulaevalt, mis oli siirdunud teda otsima.

„Poeme peitu!" kisendas sagoth. „Thipdarist sa jagu ei saa. Ta tungib sulle kallale ja tapab, kui sa end puu alla ei peida!"

„Ta ei tee mulle midagi. Lennukis on mu sõber."
„Ta röövib su, kui sa peitu ei poe!" hoiatas Tar-gash.
Lennuk lähenes ja Tarzan hüppas väikesele välule. Püüdes äratada piloodi tähelepanu, vehkis ta kõigest jõust kätega, kuid ilmselt ei märganud see midagi.
Tarzan tardus paigale, saates igatseva pilguga lennukit, kuni see silmist kadus. Ta mõistis, et eluga riskides otsib piloot teda ja et tema, Tarzan, peab iga hinna eest õhulaeva tagasi pöörduma.
Jah, see polnud thipdar," laugus sagoth puu alt välja tulles ja Tarzani juurde astudes. „Näen sellist olevust esimest korda. See on thipdarist suurem ja arvatavasti ka palju kohutavam. Tõenäoliselt on ta väga kuri, miks ta siis muidu nii jubedalt märatses ja ulgus."
„See polegi elusolend," seletas Tarzan. „Selle ehitas inimene, et võiks lennata nagu lind. Seda juhib keegi minu sõpradest. Ta otsib mind."
Sagoth vangutas pead.
„Kui hea, et ta alla ei tulnud. Ta oli kole vihane või siis hirmus näljane, kuulsid ju, kui valjusti ta torises."
Tarzan mõistis, et sagothile ei saa lennuki kohta midagi selgeks teha, sest Tar-gash uskus surmkindlalt, et oli näinud hiigelsuurt lendavat roomajat.
Tarzan ei hakanud teda ümber veenma. Praegu erutas teda vaid üks — suund, kust õhulaeva otsida. Seepärast otsustas ta

minna edasi lennuki kursil, mis sagothi kinnitust mööda pidi välja viima inimeste suguharu juurde.
Mootorimürin oli kaugusse hääbunud ja Tarzan koos sagothiga suundus mööda korralikult sissetallatud jalgrada kinkude poole.
Nad kõndisid vaikides ja Tarzani terav kõrv ootas tagasi-pöörduva lennuki müra, kuid selle asemel kuulis ta kurjakuulutavat kähedat kisa.
Tar-gash tardus paigale.
„Dyal!" sattus ta ärevusse.
Tarzan vaatas talle imestunult otsa.
„Dyal on hirmus kuri!" hüüdis Tar-gash.
„Kes on dyal?"
„See on kohutav lind, kuid tema liha süües lakud sõrmedki puhtaks. Tar-gashi kõht on tühi."
Sellega oli kõik öeldud. Olgu dyal pealegi kohutav, kuid sa-goth oli näljane ja dyali liha maitsev.
Nad tormasid kanjonisse, kust kostis okste raginat ja linnu metsikut kisa. Tar-gash jooksis ees, ja kui Tarzan tema kõrvale jõudis, andis ta ahvinimesele märku peatuda ja silmad lahti hoida.
Nende pilgud peatusid olendil, keda oli võimatu määratleda. Sagothile oli ta dyal ja kõik. Linnul oli võimas, hirmuäratavalt suur pea, mis sarnanes hobuse omaga. Nokataolised lõuad olid tigedalt pärani. Lind peksis abitult tiibadega. Tarzan vaatas hoolikalt ja nägi linnu keres tolknevat viskeoda, mille oli kahtlemata valmistanud inimese käsi.
Ta silmitses hämmastunult lindu, suutmata ette kujutada, kuidas Tar-gash temast jagu saab, tegutsedes pelgalt nuiaga.
Tar-gash läks julgelt linnu poole. Poolel teel ta nägi, et teda seirava linnu all liikus miski. Linnu jala juurde jõudnud, virutas Tar-gash selle pihta ränga hoobi. Tarzan taipas, et sagoth oli võtnud nõuks purustada eluka liigutusnärv. Püüdes sõpra abistada,

Tarzan sihtis ja nool läbistas dyali keha. Sagoth põrkas eemale ja järgmine nool tungis linnu pähe.

Haavatud elukas hakkas kanjoni põhjas visklema ning Tarzan ja Tar-gash kargasid kõrvale. Raevunud lind tormas Tarza-nile kallale. Ahvinimene laskis ta endale lähemale ja pistis noaga surnuks.

See kõik kestis vaid loetud sekundid ja alles siis, kui

43

mahavarisenud lind hakkas pekslema surmaeelses agoonias, märkas Tarzan inimest, kes tõenäoliselt oligi teda viskeodaga haavanud.

Inimene oli jõudnud püsti tõusta ja jälgis nüüd jahmunult toimuvat. Tema nahk läikis päikese käes. Peos oli tal raske nui. Silmad olid targad, kehaehitus korrapärane.

Tar-gash kahmas nuia pihku ja läks tundmatu poole.

„Olen Tar-gash," kuulutas ta. „Ma tapan."

Inimene pigistas käes kivinuia ja ootas, silmitsedes tulijaid kordamööda.

Tarzan kiilus ennast nende vahele.

„Oota," lausus ta. „Mispärast tahad sa tappa?"

„Ta on gilak," vastas sagoth.

„Kuid ta pole sulle midagi halba teinud. Pealegi haavas ta lindu esimesena ja tänu sellele saimegi ta tappa."

Sagoth mõtles paar minutit, pärast seda aga raputas pead. „Kui ma teda ei tapa, siis tapab ta minu!" Tarzan pöördus tundmatu poole:

„Minu nimi on Tarzan, see on Tar-gash," osutas ta sagothile ja jäi vastust ootama.

„Olen Thoar," esitles end inimene.

„ Saagem sõpradeks," pakkus Tarzan. „Me pole ju tülitsenud."

Thoar silmitses juhmilt Tarzanit.

„Kas sa oskad sagothite keelt?” küsis Tarzan, lootes saada, jaatavat vastust. Thoar noogutas.

„Pisut," vastas ta. „Kuid miks peaksime sõpradeks saama?"

„Aga miks peaksime vaenlased olema?"

Thoar raputas pead.

„Ei tea... Nii on alati olnud."

„Saime ju dyalist ühiselt jagu," hüüdis džunglivalitseja. „Kui poleks olnud sind, Thoar, oleks meil läinud kehvasti. Peame saama sõpradeks, aga mitte vaenlasteks. Kuhu lähed?"

„Lähen tagasi oma maale," ütles Thoar, osutades sinnapoole, kuhu olid minemas ka Tarzan ja Tar-gash. Seejärel kõõritas ta sagothi poole.

„Me läheme sõpradena, Tar-gash?" küsis Tarzan käskival toonil.

„Sellist asja pole kunagi olnud!" oli sagoth nördinud.

44

„Kuid tuleb!" naeratas Tarzan. „Läki!"

Tarzan ei kahelnud, et nad talle järgnevad. Ta võttis noa ja asus lindu tükeldama.

Thoar ja Tar-gash lõid kõhklema ja silmitsesid teineteist umbusklikult, kuid juba minut hiljem ühinesid nad Tarzaniga ja hakkasid teda abistama.

Thoar tundis erakordset huvi Tarzani terasnoa vastu, millega ta vähimagi vaevata linnu liha lõikas.

Peagi tegid nad üles lõkke ja asusid täielikus vaikuses küpsetatud liha kallale. Tar-gash ei hakanud teistega koos sööma, vaid võttis oma tüki ja läks eemale, kus ta süües Tarzanile ja Thoarile kõõrdpilke heitis. Nähtavasti jäi temas peale loomainstinkt.

Söömise lõpetanud, hakkasid nad rada mööda läbi oru edasi minema. Nad kõndisid kaua, vahetamata sõnagi. „Siit algab Zoram."

„Zoram?" kordas Tarzan. „Mis on Zoram?"
„Minu maa. See asub Thipdari mägedes," vastas Thoar.
Tarzan kuulis nüüd juba teist korda thipdarist. Esimest korda Tar-gashilt, kes oli kasutanud seda sõna lennuki kohta, nüüd aga Thoarilt, kes nimetas selliselt mägesid.
„Vahest seletate, mis on thipdar?" küsis ta.
Thoar ei varjanud oma üllatust.
„Kust sa õigupoolest pärit oled, et ei tea, mis see on, ega oska gilakite keelt?"
‚Ma pole Pellucidarilt," vastas Tarzan.
„Ma usuksin sind, kui oleks selline koht, kust sa oleksid võinud tulla. Loomulikult mitte Molop Azist — merest, mis ümbritseb Pellucidari. Ainsad elusolendid, keda neis paigus leidub, on tillukesed deemonid, kes toovad surma. Ma ise pole neid küll näinud, kuid olen kindel, et nad pole põrmugi sinu moodi."
„Tõsi, ma pole Molop Azist, kuigi olen sageli mõelnud, et ka minu maal leidub deemoneid, nii väikseid kui suuri."
Nii nad hakkasidki koos elama, küttima, sööma ja magama. Tar-gash harjus aegamööda Thoariga ja lakkas teda umbusaldamast. Need kolm kujutasid endast kolme erinevat ajaloolist ajajärku, mida üksteisest lahutasid terved sajandid.
Tarzan püüdis asjatult kindlaks teha, kui kaua ta oli õhulaevast ära olnud, kuid hakkas pikkamööda taipama, et nad ei
45
liigu hoopiski õhulaeva poole ning tal tuleb veel kaua Tar-gashi ja Thoari seltsis viibida.
Nad olid taas söönud, maganud ja asusid nüüd aegsasti teele. Järsku märkas Tarzani terav silm eespool lagedal maa-alal mingisugust arusaamatut eset. Tarzan ei taibanud veel, mis seal oli, kuid mingi vastupandamatu vägi kiskus teda edasi. Ta ruttas jooksujalu salapärase eseme poole ja, jõudnud selle juurde, jäi imestusest soolasambaks.
Tema ees maas olid lennukirusud...

VII. Zorami Punane Lilleke

Zorami Punane Lilleke Jana seisatas ja laskis pilgul ringi käia. Ta oli kohutavalt näljane ja väsimusest ümber kukkumas. Selle põhjus olid neli Pheli inimest, kes kihutasid tema kannul. Phe-li asus Thipdari mägede jalamil Zoramist allpool.
Oma lapsepõlve oli Jana veetnud Thipdari mägismaal.
Nüüd jälitasid teda tagaajajad ja neiu võttis kokku viimase kui jõu, püüdes jälitajaid endast maha raputada. Siin, sellel maal hinnati eriti tütarlaste ilu ning pahatihti neid rööviti ja viidi üle jõe. Zorami Punane Lilleke Jana kihutas välgust kiiremini ja oli valmis kätt oma elu külge panema, ainult et mitte end tabada lasta.
Hiljuti oli röövitud tema õde Lana ja kõik Zorami neiud värisesid hirmust, tunnetades alatasa lähedast ohtu.
Niisugune saatus tundus Janale surmast hullem. Ta ei suutnud kujutleda elu ilma oma maa ja mägedeta. Tõelise mägede tütrena ei võinud ta alanduda selleni, et saada lauskmaa mehe naiseks.
Paljud noored Zorami sõdurid armastasid Janat, kuid neiu süda ei kuulunud kellelegi. Tõsi küll, Jana teadis, et saabub päev ja ta läheb neist kellegagi kaasa, muidugi kui selleks ajaks keegi teda ära ei röövi.
Neli jälitajat jäid Jana lähedusse peatuma.
„Aitab küll siin kükitamisest," torises üks.

«Sinul jääb ta nägemata, Skruk. Sellel maal naeratab õnn thipdarlastele, teised võivad suu puhtaks pühkida."
Skruk raputas sagris pead.
46
«Heitsin talle silma ja ta saab minu omaks. Ma olen nii otsustanud."
„Meie käed on veriseks kriimustatud, sandaalid katki rebitud, jalad valusaks tallatud. Me ei saa enam edasi minna. Me kõngeme," väitis teine.
„Sina ehk suredki, aga kuni sa elus oled, lähed edasi. Seda ütlen mina, Skruk. Pealiku sõna on seadus."
Sõdurid hakkasid rahulolematult vastu vaidlema, kuid Skruk käratas nende peale ja tagaajamine jätkus.
Jana nägi, kuidas jälitajad mäkke ronisid, ja mõistis, et nad olid uuesti ta jälje üles võtnud. Jana seljas olev kitoon varjas tema keha, kuid ei katnud sihvakaid sääri. Keskpäeva päikese
kiired mänglesid pronkspruunil nahal. Jana jalad olid kängitsetud väikestesse sandaalidesse, puusal-rippus kivinuga, parem
käsi pigistas viskeoda.
Roninud kõrgemale kaljurahnule, virutas Jana tema kannul ukerdava Skruki pihta raske kivi ja hüüdis:
„ Kasi oma maale tagasi! Zorami Punane Lilleke pole sinu jaoks!"
Nende sõnadega ronis ta veelgi kõrgema kaljurahnu otsa.
Temast vasakut kätt, siit väga kaugel paistis Zoram, Janat lahutasid kodulinnast arvukad kaljurünkad ja neiu mõistis, et ta ei jõua veel nii pea omade juurde.
Ta oli sattunud tundmatusse paikkonda, kuid oli valmis kartmatult vastu astuma igale loomale nii metsas kui tasandikul.
Paremal kõrgusid müürina mäed, vasakul haigutas sügav kuristik, tagant lähenes Skruk oma sõduritega. Esimesel hetkel valdas Janat hirm, mis peagi kadus, andes maad tärkavale lootusele.
Taganemisteed otsides kaotas Jana rohkesti aega, kuni ta lõpuks taipas, et tagaajajad olid teda kätte saamas. Ta võpatas ja pistis põgenema nagu mägikits, hüpates kivilt kivile.
Jooksu pealt tagasi vaadates nägi tütarlaps Skrukki, kes tuli tema kannul mõningase kartusega, ent siiski küllaltki kiiresti. Skruk hingeldas raskelt, kuid kiirust ei vähendanud.
Jana oli otsustanud end mitte mingi hinna eest meestele kätte anda. Tal jäi üle vaid üks väljapääs: hüpata üle kuristiku, isegi kui ta alla kukuks ja surma saaks.
Kleidisaba üles tõstetud, võttis tüdruk kõigest jõust hoogu ja tegi meeleheitlikult julge hüppe. Tal õnnestus klammerduda
47
ühe käega kaljunuki külge. All haigutas kuristik. Uskumatu pingutusega tõmbas Jana end ülespoole ja haaras ka teise käega kaljunukist kinni. Silmi tungisid pisarad, kuid tütarlaps klammerdus valgeks tõmbunud sõrmedega endiselt kalju külge.
Oli vaja rutata — jälitajad ilmusid nähtavale. Küünte alt immitses verd. Pea kohal oli hirmuäratav kalju, all — kindel surm.
Püüdes mitte teha tarbetuid liigutusi ega sõrmi lõdvaks lasta, hakkas Jana jalgadega ettevaatlikult kaljut kobama, et leida vähimatki õnarust, ja alustas üliohtlikku laskumist. Ta liikus tollhaaval allapoole, kihutatuna tagaajajate häältest.
Kaljunuki kohale, millest alles nüüdsama oli kinni hoidnud nõrgenev neiu, ilmus Skruki karvane eemaletõukav nägu.
„Võta mu jalast kinni!" karjus ta Janale.

Nähes, et tüdruk ei kavatsegi seda teha, käskis ta sõdureil teda jalust kinni hoides võimalikult sügavale kuristikku lasta. Skruk jäi õhku rippuma, püüdes kätega Jana pikkadest juustest kinni haarata ja teda üles tõmmata.

Neiu pigistas hirmunult silmad kinni ja valmistus surema, sest oli otsustanud pigem kivide otsa surnuks kukkuda kui end Skruki meelevalda anda.

Skrukki lahutasid nüüd tüdrukust loetud tollid. Mehe sitked sõrmed puudutasid Jana juukseid. Kuid just sel hetkel leidis neiu jalg tillukese eendi ja ta suutis Skruki kiskjalike käte vahelt välja pääseda.

Skruk sattus marru, kuid neiu«.ähedus kannustas tema otsusekindlust vallutada tõrges kaunitar mis tahes hinna eest.

Heitnud pilgu kuristikku, mõistis Skruk, et asi oli naljast kaugel. Ta ei suutnud taibata, mis ime läbi oli tüdrukul õnnestunud laskuda, kuidas ta üldse oli siiani vastu pidanud ega olnud kuristikku kukkunud. Ta taipas, et parasjagu oli mõttetu tagaajamist jätkata. Kummatigi tuli kiirustada, sest Jana võis alla kukkuda, Skruk aga ei tahtnud maiuspalast ilma jääda.

Hädavaevu uuesti üles. roninud, ütles Skruk oma kaaskonnale:

„Läheme kergemat teed otsima."

Seejärel kummardus ja kähistas alla kuristikku:

„Sinu võit, mägede tüdruk! Lähen koju, Pheli orgu. Aga ma tulen varsti tagasi ja võtan su kinni. Pea seda meeles! Minu käest sa nagunii ei pääse. Sa saad minu omaks!"

„Kiidukukk!" hüüdis tüdruk vastu. „Vaata ette, et thipdarlased

48

sind kinni ei püüa ega su südant välja ei rebi, enne kui sa oma jõledasse orgu jõuad!" -

Kuna vastust ei tulnud, järeldas neiu, et jälitajad õlid tuldud teed tagasi läinud. Kust pidigi ta teadma, et võõrad olid siirdunud kergemat teed otsima kuristiku põhja, kuhu suundus ka Jana. Olid ju mehe sõnad mõeldud põgeniku valvsuse uinutamiseks.

Zorami Punase Lillekese südant täitis põletav viha Skruki vastu. Jana jätkas laskumist. Tal õnnestus leida linnupesa. Leid kustutas nälja ja janu.

Ohtlik laskumine kestis kaua, kuid lõpuks ometi jõudis neiu alla. Leidnud märksa kergema tee, oli Skruk oma sõduritega samuti kuristiku põhja jõudnud ja asus nüüd Janale võrdlemisi lähedal.

Jana astus maapinnale ja jäi kimbatuses seisma. Kuhu poole põgeneda? Sisehääl ütles talle, et tuleb olla ettevaatlik ja hoiduda üle lagendiku Zorami poole minemast. Ta tormas alla oru suunas, mööudes kanjonist vasakult.

Esimest korda elus tuli neiu kodustelt mägedelt alla orgu ja teda hämmastas võõra maa ilu. Jana oli alati arvanud, et siin on õudne ja kole, sest paikkonda asustasid vaenulikud suguharud, kes röövisid tütarlapsi.

Ta jäi imetlema pilgule avanenud imekaunist pilti ja unustas mõneks ajaks koguni ohu.

Äkki kostis ülalt mingi hääl. Jana heitis pea kuklasse ja nägi hirmuäratavat olendit.

Tema kohal oli nii kohutavate mõõtmetega thipdar, et neiu ei tundnud otsekohe hiigellindu ära. Midagi seesugust polnud ta eales näinud.

Selsamal hetkel silmas ta veel ühte thipdari, veidi väiksemat, kes taraanina esimest ründas. Kostis tuhm mütsatus ja mõlemad kukkusid maha. Samal ajal märkas neiu mingisugust eset, mis eraldus teineteise külge klammerdunud lindudest. Linnud olid juba maha prantsatanud, tundmatu ese laugles endiselt õhus ja lähenes aeglaselt maapinnale. See oli kinnitatud millegi täiesti seletamatu külge.

Kui see ese oli Janast mõne sammu kagusele maha kukkunud, läksid neiu silmad hirmust ja vapustusest pahupidi. See oli inimene!

Arengutasemelt ületas tema rahvas kõiki teisi, kuid isegi Jana

polnud võimeline seletama inimese mõistatuslikku ilmumist. Kõrgel taevas läksid kokku kaks thipdari, ja järsku kukkus neist välja inimene. See oli lihtsalt õudus!

Pikemalt mõtlemata pistis Jana jooksu, mis oli ka täiesti loomulik. Ta polnud veel ohutusse kaugusse jõudnud, kui tema ette kerkis neli tagaajajat eesotsas Skrukiga.

Nagu neiu, nii olid nemadki näinud taevas toimunut ja arvasid nüüd, et Jana jookseb nende juurde lootuses end päästa.

Oma piinajaid silmitsedes põikas neiu paremale, püüdes nende eest ära joosta. Skruk tormas tema teed ära lõikama. Algas tagaajamine.

Valmis kõigeks, ainult et mitte Skruki pihku sattuda, pööras neiu tagasi...

Jason Gridley, kes löögist pähe oli kaotanud teadvuse, tuli just sel hetkel meelemärkusele. Ta avas silmad ja nägi, et lebab muinasjutuliselt ilusas orus pehmel rohul.

Ta tõusis jalule ja hakkas langevarju kokku panema. Tõsisemaid vigastusi tal polnud — kohati oli nahk marraskil, pea kumises.

Eelkõige mõtles Gridley lennukile, kuid otsemaid jättis selle mõtte ja vaatas paremale, kust kostis lõrinat.

Tema lähedal ajasid kohutavaid lõugu pärani neli metsikut koera. Järgmisel hetkel sai Gridley aru, et loomad ei lõrisenud tema peale, sest nad polnud teda veel märganud. Nad vahtisid teisele poole — sinna, kust otse rteile vastu tormas tütarlaps. Gridley jahmus, ent sai peagi kõigest aru, kui nägi nelja meest, kes tütarlast taga ajasid.

Metsikuid koeri silmates hakkas neiu siia-sinna tormama, teadmata, mida teha. Tagaajajad lähenesid üha.

Loomad sööstsid neiu poole. Jäi vaid üks võimalus. Neiu pööras kõrvale ja tormas Gridley suunas. Jason taipas otsemaid, mis oli lahti. Ta mõistis ka neidu, kes lähenes talle kartlikult, kuid veelgi rohkem kartis mehi, oma vaenlasi. Gridley hakkas neidu enda juurde hõikama.

Jana selja taga oli Skruk oma sõduritega, vasakult lähenesid metsikud koerad. Jana ei suutnud otsustada, kuhupoole joosta. Võõras võõraks, kuid oli näha, et ta pole nii hirmuäratav kui see, mis ootas teda tagant ja vasemalt.

Ja neiu tormas nagu tuulispask mehe juurde.

Gridley sööstis talle vastu, kiskudes jooksu peal 45-kaliibri-

list kolti välja.

Hüäänkoerad olid tütarlast kätte saamas, kõige esimene ajas juba lõuad pärani, kavatsedes saagist kinni haarata. Selsamal hetkel Jana komistas ja kukkus. Koer oli talle kallale kargamas ja kui Gridley tulistas, mattis koera raske kere neiu enda alla.

Võõrast häälest hirmunud koerad lõid taganema ning tormasid siis Skruki ja tema kaaslaste poole.

Gridley hüppas tapetud koera juurde, tiris neiu selle alt välja ja aitas jalule, aimamata, et tema elu rippus juuksekarva otsas, sest Jana oli tõstnud löögiks kivinoa. Igas mehes peale Zorami elaniku nägi Jana verivaenlast ja neiu hetkeliseks otsuseks oli ta tappa, et päästa oma elu. Ent äkitselt märkas ta võõra silmis nii kummalist ilmet, et käsi vajus alla. Jana tundis alateadlikult, et see inimene ei tee talle midagi halba, vaid päästab ta.

Neiu naeratas ebalevalt Gridleyle. Viimane haaras tal õlgadest kinni ja varjas oma kehaga. Seejärel pöördus jälitajate poole, kes olid juba toibunud ja valmistusid neile

kallale tungima. Tekkis järgmine jõudude vahekord: kaks metsikut koera ründasid Skrukki ja tema kaaslasi, kolmas Gridleyt ja Janat.

Õhus välkusid nuiad. Üks murtud käpaga loom pistis ulguma, kuni löök pähe ta vagaseks tegi. Teine loom paiskas ühe sõduri maha. Viimane jõudis küll kivinoa pihku haarata, kuid seda kasutada tal enam ei tarvitsenud, sest talle ruttas juba appi Skruk, kes oli oma metsloomast jagu saanud.

Kõike seda Gridley ei näinud. Ta ei pööranud pilku koeralt, kes otse tema ja Jana poole kihutas.

Tütarlaps taipas jalamaid, et meestel pole nüüd temaga asja ja miski ei takista teda põgenemast. Kuid tema õlgadel lebas võõras käsi ja ta vabastas end märkamatult, ehkki tundis, et mees ei tee talle halba. Vastupidi, mehe puudutus sisendas turvalisust, mida ta polnud enam ammu kogenud. Nii tunneb ennast nõrk, kui tema kaitseks astub välja tugev.

Kärgatas pauk, pritsis veri. Kuul ei peatanud looma ja järgmisel sekundil koer hüppas, sihtides Jasoni kõri.

Jason tulistas uuesti, kuid kukkus samas temale peale vajunud keha raskuse all maha. Näis, et nüüd kohe tungivad looma kihvad Gridley kõrisse, kuid siis koer lõtvus ja, pääsenud lahti, kargas Jason püsti.

Koera kohal seisis sihvakas neiu, kivimiga peos. Ootamatult

kahmas ta Gridley käest kinni ja hüüdis:

„Nad tulevad siia! Nad tapavad su ja võtavad minu endaga kaasa! Ära anna mind neile!"

Loomulikult ei saanud Gridley aru ainsastki sõnast, kuid neiu hääletoon ja tema näole tardunud õud rääkisid ise enda eest. Jason mõistis, et need mehed on tütarlapsele palju ohtlikumad kui metsikud koerad.

Koertele otsa peale teinud, hakkasid mehed Gridley ja Jana poole rühkima.

Gridley suunas revolvri kõige ees sammuvale Skrukile.

„Kaduge siit! Noor leedi kardab teid!"

Teine sõdur hüüdis:

„Olen Gluf! Ma tapan su!"

„Kui ma õigesti aru sain, siis te ähvardate mind. Lubage tähendada, et otsustades teie madala lauba järgi, olete lihtsalt rumal, teie käitumine kõneleb sellest, et te olete purjus!"

Gridleyl polnud kavatsust seda meest tappa, kuid ka mitte lähedale lasta. Ilmselt ähvardas neidu oht. Mehed piirasid nad sisse. Tarvis oli midagi ette võtta ja Gridley hakkas õhku tulistama, et kallaletungijaid hirmutada.

Need tardusidki paigale, kuid nähes, et olid terveks jäänud, hakkasid neiu poole tulema. Nad tahtsid kiiremini koju pöörduda ja olid valmis võitlusse astuma.

Ja siis otsustas Gridley tulistada märgi pihta. Kärgatas kaks lasku. Kaks meest kukkus maha.

„Sellel väikesel maal on juhtunud nii mõndagi ja kaugeltki mitte rõõmustavat," mõtles Gridley.

Zorami Punane Lilleke vaatas Gridleyt imetleval pilgul. Ta nägi esimest korda niisugust meest ja kõik temas vaimustas nei-
du. Kuidas ta küll erines kõigist teistest!

Ja tema võlurelv, mis sülitas surma! Milline ime!

Jana oli juba varajases lapsepõlves omaks võtnud tõe, et mehelt ära head oota, missugusest suguharust ta ka poleks.

Võõra silmist ja naeratusest hoovas sellist soojust, et Jana süda lõi põksuma. Kõige vähem tahtis ta nüüd mehe juurest ära joosta. Ta aimas, et mees tunneb end selles tõenäoliselt talle tundmatus maailmas kõhedalt, ja Janat haaras emalik tunne, ehkki kumbki ei mõistnud sõnakestki sellest, mida nad teineteisele ütlesid...

VIII. Jana ja Jason

Tar-gash ja Thoar uurisid uudishimulikult lennuki tükke, kuna Tarzan otsis palavikuliselt piloodi keha. Oma suureks kergenduseks ta laipa ei leidnud, see-eest märkas inimese saabastesse kängitsetud jalgade jälgi. Need võisid kuuluda üksnes Gridleyle. Nüüd oli Tarzan kindel, et Jason polnud hukkunud. Peagi nägi ta oma imestuseks Gridley jälgede kõrval väikeste sandaalide omi. Pärast minutilist mõtiskelu jõudis Tarzan järeldusele, et Jasoniga oli kaasas keegi naine ühest Pellucidari suguharust.

Jäljerida kulges purunenud lennuaparaadi juurest just sinnapoole, kust nad nüüdsama olid tulnud. Neil jäi üle vaid jälgi mööda teele asuda.

Thoar uuris varjamatu huviga lennukit ja neil õnnestus teda vaid suurivaevu sellest eemale kiskuda. Tarzanile sai osaks küsimusterahe. Tar-gashi reageering oli otse vastupidine. Ta silmitses hämmastunult lennukit ja esitas pelgalt ühe küsimuse:

„Mis see on?"

„See on sama riistapuu, mis hiljuti meist üle lendas. Mäletad, ma seletasin, et selle on teinud inimese käed? Sa nimetasid teda veel lendavaks roomajaks. Siin oli mu sõber, midagi juhtus ja see riistapuu kukkus alla. Kuid sõbral õnnestus pääseda," seletas Tarzan.

„Tal pole silmi. Kuidas ta siis pimedast peast lennata saab?" kahtles Tar-gash.

„Ta pole elusolend."

„Aga ma kuulsin omaenese kõrvadega, kuidas ta urises," punnis sagoth vastu. Ta ei suutnud mõista, et see thipdariga nii sarnane imetabane riistapuu on elutu.

Nad läksid jälgi mööda veidi edasi ja nägid purustatud peaga türannodoni. Selle lähedal vedeles murtud propeller. Õnnetuse põhjus sai selgeks.

Mõne aja pärast leidsid nad langevarju ja sellest pisut eemal neli surnud hüäänkoera ning kahe karvase mehe surnukeha.

Vaatlus näitas, et kaks hüäänkoera ja mõlemad mehed olid tapetud tulirelvaga. Maapinnal võis selgesti näha võitluse märke ja väikeste sandaalide jälgi. Samuti torkas silma, et mõlemad mehed olid ühest ja samast suguharust.

„Pheli lauskmaalt," selgitas Thoar, „tüdruk on Zorami suguharust."

„Kuidas sa aru said?"

„ Mägismaa suguharu inimesed teevad sandaalid teisest materjalist ja teisiti kui lauskmaa omad."

«Esimesel kohtumisel sa rääkisid, et oled pärit Zoramist?" „Jah, see on minu maa."

„Siis ehk tunned sa ka tütarlast, kellele need jäljed kuuluvad?"

„Jah. See on mu õde."

Tarzan vaatas imestunult talle otsa.

„Kuidas sa kindlaks tegid?"

Jälgede järgi. Tema sandaalide ümber pole punutud liaane, rohkem selliseid pole."

„Mis ta siis teeb nii kaugel kodust ja kuidas ta sattus kokku mu sõbraga?"

„Sedä on lihtne seletada. Nähtavasti röövisid Pheli mehed ta ära, kuid siis ilmus su sõber ning tappis hüäänkoerad ja kaks phelilast. Nähtavasti ei suutnud mu õde tema eest põgeneda ja ta võttis tüdruku kinni."

Tarzan naeratas.
,Jäljed näitavad, et su õde ei kavatsenudki tema eest põgeneda."
Thoar noogutas nõusolevalt pead.
„Õige. Kuid ma ei saa millestki aru. Minu rahva naised ei nõustu iialgi elama teisest suguharust mehega. Ma tunnen Janat. Ta pigem sureb, kui tuleb Thipdari mägedest alla. Ta on seda korduvalt kinnitanud ja usun,.et ta ei valetanud."
„Minu sõber ei võinud jõudu kasutada," ütles Tarzan. „Kui neiu temaga kaasa läks, siis ainult omal tahtel. Loodan, et leiame nad üles. Minu arust ta vaid saadab neidu Zorami, ta on hea inimene ega suuda naist hätta jätta."
„Eks me näe," vastas Thoar. „Aga kui ta kasutas jõudu, ootab teda surm."
Tarzan, Tar-gash ja Thoar jätkasid teekonda, samal ajal kui viiskümmend miili ida pool ringi ümber suurte Thipdari mägede liikus salk, kuhu kuulus kümme mustanahalist ja üks valge. Nad tundusid maailma kõige masendatumate ja ähmi täis inimestena. Muwiro oli oma sõduritega hädavaevalt pääsenud hullunud loomade käest ja nüüd kõmpisid nad mööda lagendikku, hoidudes tihnikust kaugemale ja lootes õhulaeva

päästeretkele. Nad mõistsid, et neid on võimalik märgata ainult lagedal maastikul.

Õhulaevas oli ärevus haripunkti jõudnud, mis seekord oli seotud Gridley kadumisega.
Zuppner saatis teele teise päästesalga, kuid mõne tunni pärast tulid inimesed tühjalt tagasi. Nad olid rada mööda lagendikuni läinud, kuid polnud leidnud otsitavatest vähimatki jälge.
Dorf oletas, et need hiidkassid, kes hulgana ümbruskonnas ringi hulkusid, võisid segadusse sattunud inimesed lihtsalt lõhki kiskuda.
„Olgu mis on, aga peame nad leidma, kas elusalt või surnult," vastas Zuppner.
Enam polnud mõtet lendu edasi lükata, mootorid käivitusid ja lennuk sööstis õhku. Robert Jones kirjutas pardapäevikusse: „Startisime päeval."

Kui Skruk oli kaaslasega plehku pistnud ja kaljunuki taha kadunud, langetas Gridley koldi ja pöördus tütarlapse poole.
„Noh, mis siis nüüd saab?"
Tütarlaps raputas pead.
„Ma ei saa sinust aru. Sa ei oska gilaki keelt."
„Ja-ah, on alles lugu," pomises Jason. „Arvan, et peab ümbruskonda uurima ja püüdma mu lennukit üles otsida. Hakkame paluma kõiki jumalaid, et sellest kas või midagi säilinud oleks."
Jana kuulas tähelepanelikult Jasoni sõnu ja rapsas siis peaga.
„Tule," ütles ta oma keeles liigutusega sõna kinnitades. Gridley hakkas minema suunas, kus tema arvates pidi olema lennuk.
„Ei, mitte sinna," hüüatas Jana, jooksis mehe juurde ja püüdis teda peatada, osutades käega vastassuunas — sakilistele mäeharjadele, kus asus Zoram.
Gridley mõistis väga hästi, et kõik katsed neiule midagi selgeks teha olid määratud nurjumisele. Seepärast võttis ta Janal õrnalt käest kinni ja tõmbas teda ettevaatlikult enda järel vajalikus suunas.
Ja taas etendas tema meeldiv naeratus oma osa. Ehkki Jana

mõistis, et võõras viib teda eemale armastatud Zoramist ja suguharust, läks tüdruk pikkamisi talle järele, mõtiskledes selle üle, miks ta meest ei karda, vaid kõnnib koguni tema kõrval. Tõenäoliselt polnud ta gilak, ta ei osanud nende keelt.

Pooletunnise otsimise järel leidis Gridley lennuki riismed-Kahjuks oli lennumasin nii tugevasti kannatada saanud, et seda remontida oli mõttetu.

Suure huviga turnis Jana lennuki riismete otsas. Ta tahtis esitada tuhat küsimust, kõik oli uus ja arusaamatu, kuid ainuke inimene maailmas, kes oleks võinud nendele vastata, ei osanud tema keelt.

Loomulikult teadis Gridley väga hästi, et oma kaaslastega kohtumiseks tuleb tal jääda lagedale maastikule. Polnud välistatud, et tema otsimiseks läkitatakse teele õhulaev ja siis on juba lihtne teda leida. Kuna mees ei suutnud kindlaks teha, kus on põhi või lõuna, lääs või ida, oli ta teadlik sellest, et ise ta siit välja ei pääse. Selleks pikaks teekonnaks oli ta kulutanud mitu päeva, lennuk aga läbib selle kõigest poole tunniga.

Gridley hakkas žestikuleerima, näidates käega kord ühele, kord teisele poole, pööramata Janalt küsivat pilku. Sellega andis ta neiule mõista, et on valmis temaga igale poole kaasa minema, kuhu ta vaid soovib. Jana sai õigesti aru ja osutas Thip-dari mägedele.

„Seal on minu kodu. See on Zoram, minu rahva kodumaa."

„Raudne loogika," naeratas Gridley. „Mul jääb üle vaid unistada, et teie sõnade mõtet endale \eadvustada. Olen kindel, et niisuguste vaimustavate hammastega võluv olend on kahtlemata ka huvitav vestluskaaslane."

Jana ei lasknud Gridleyl seda teemat arendada, vaid hakkas Zoram poole rühkima. Jason Gridley ei jäänud üle muud, kui talle järele minna.

Jana püüdis meeleheitlikult nuputada, kuidas suhelda tema fantaasiat erutanud võõraga. Ja ta otsustas hakata mehele oma keelt õpetama. Aga kuidas seda praktikas teoks teha? Sellist juhtumit, et tema ise või tema rahvas oleks kellelegi võõramaalasele oma keelt õpetanud, polnud eales ette tulnud. Tal polnud õrna aimugi, millest tuleks alustada.

Ja siis torkas Zorami Punane Lilleke endale sõrmega rindu ning ütles:

„Jana."

Nii sõnas ta korduvalt, kergitas siis küsivalt kulme ja silmitses ainiti Gridleyt.

Jason," vastas mees, taibates, mida temalt tahetakse.

Niisiis leidis aset nende esimene dialoog, mis sai keelebarjääri järkjärgulise ületamise alguseks.

Nad kõndisid kaua. Ronisid kinkudele, ületasid ojasid ja väikesi jõgesid. Jana korjas pähkleid ja puuvilja ning valmistas nii maitsvat toitu, et Gridleyl jooksis suu vett. Ta imetles lakkamatult oma teekaaslast, vaimustudes küpressina sihvaka pronks-pruuni keha väiksemastki liigutusest. Jana kehastas hümni naise ilule.

Tema võrratu näo igast osast — hammastest, silmadest, ninast — õhkus veetlust.

Jälgides tütarlast, kes askeldas kivinoaga, tegi tuld ja valmistas süüa, käsitsedes mängleva kergusega kogukaid noaaegseid riistu, püüdis Gridley mõistatada, kust ammutas see habras olend vastupidavust ja jõudu.

Soovides ihust ja hingest tema keelt selgeks saada, mõtles mees hirmuga, et kui see päev lõpuks saabub, võib Janal — jumal hoidku selle eest! — ilmsiks tulla metslase algeline mõtteviis.

Kui Jana väsis, tegi ta endale puu alla rohust aseme ja jäi sedamaid magama. Gridley oli ärkvel ja valvas neiu und, valmis iga hetk hädaohule vastu astuma. Tulirelva kasutas ta harva, sest siiani polnud nad suuri metsloomi kohanud.

Aga kui Gridley uniseks jäi, asus valvesse Jana. Vähimgi krabin, ja Jana hoiatas Jasonit hädaohust.

Jasonil polnud aimugi, kui kaua nad olid juba käinud, kuid uskus, et tee ikka kuhugi välja viib. Nad said juba pisut suhelda ja vahetasid lühikesi lauseid. Jason püüdis võimalikult kiiresti selgeks saada keelt, mis valmistas talle suuri raskusi, eriti hääldamine, mis ajas Janat lustakalt naerma. Teades, et Pelluä-daril pole ajamõistet olemas, murdis Gridley pead, kui kaua tuleb neil teel olla — päevi, nädalaid või aastaid —, enne kui nad Jana koju jõuavad.

Kord järjekordse puhkepeatuse ajal küsis tütarlaps ootamatult:

„Miks sa mind kogu aeg vahid?"

Gridley punastas ja lõi silmad maha. Ta taipas alles nüüd, et oli üksisilmi Janat jälginud. Mees tahtis end õigustama hakata,

kuid takerdus samas ja vakatas. Oleks olnud totter seletada neiule, et ta imetleb tema ilu.

„Miks sa vaikid, Jason?" uuris neiu.

„Ei teagi, mida öelda."

„Räägi, mida sa näed, kui mind vaatad," ei jätnud Jana järele.

Gridleyt hämmastasid neiu sõnad, kuid siis ta mõistis, et temalt oodatakse armuavaldusi. Armastust? Selle poolpalja mets-' lasest tüdruku vastu, kes algelisel lõkketulel süüa valmistab ja hammastega pooltoorest liha rebib? Kel pole tsivilisatsioonist õrna aimugi?

Juba see mõte üksi pani Gridley judisema.

Talle meenus Gynthia Furnois Hollywoodist, tuntud firma juhataja tütar. Vaimusilma ette kerkis Barbara Greeni, Texasest pärit vana John Greeni tütre nägu. John Green oli kinnisvara müügi agent ja elas praegu Los Ángeleses. Muidugi oli Cynthia, nagu, muide, ka Barbara, hellitatud piiga, ent äkki haaras teda hirm, et ta võib osutuda äralõigatuks talle harjumuspärasest elust. Äralõigatuks tsivilisatsioonist, kiviaja tütarlapse seltskonnas.

Ta püüdis kujutleda Janat oma tuttavate ringis lõunalauas. Jason pidi tunnistama, et Jana oli seiklustes suurepärane kaaslane, kuid nüüdisaegne inimene, see tähendab Gridley, ei suutnud ette näha, kuidas ta oleks muganenud tsiviliseeritud ühiskonnaga.

Kui tema silmis oli paistnudki mjdagi rohkemat kui sõbralikkus, siis nüüd kahetses ta seda siiralt. Ta mõistis suurepäraselt, et nende vahel ei saa midagi olla. Ega tohigi. Absoluutselt itte midagi.

Oma küsimusele vastust oodates jälgis Jana üksisilmi Gridleyt. Seejärel käis üle tema huulte põgus naeratus. Väike metslane kiviajast oli siiski tõeline naine ja kaugeltki mitte rumal. Ta tõmbus pikkamisi Gridleyst eemale ja hakkas sõnalausu-ata ära minema. „Jana! Oota!" hüüdis Gridley. „Ära pahanda! Kuhu sa nüüd "ähed?"

Neiu jäi viivuks seisma ja ajas kõrgilt lõua püsti. „Mine oma teed, gilak," lausus ta. „Jana läheb ära..."

IX. Thipdari pesa

Thipdari mägede kohale laskusid rasked tumedad pilved.

„Tuleb vihma," kuulutas Thoar. „Praegu kallab Zorami kohal, varsti jõuab ka siia."

Läks pimedaks. Taevas kihutavad mustad pilved katsid keskpäeva päikese.

Tarzan nägi Pellucidari esimest korda nii süngena. Teda valdas rõhuv tunne. Tar-gash ja Thoar jagasid tema tunnet. Paistis, et nad kardavad midagi. Mägedest hakkas

alla tulema metsloomi, kes tormasid varjupaika otsima, pööramata inimestele vähimatki tähelepanu.
„Miks nad meid ei ründa, Thoar?" küsis Tarzan.
„Nad on hirmunud. Tunnetavad vihma lähenemist. Nüüd ei hooli nad enam jahisaagist, kui saaks vaid kindlasse kohta peitu pugeda."
„Kas ka meid ähvardab oht?"
„Kui ronime kõrgemale, siis mitte. Vesi ujutab üle madalamad kohad. Tõeline oht ähvardab ülevalt, kui mustad pilved lõhenevad ja tulenooled alla lendavad. Kuid ka see pole hirmus, kui jääda lagedale, sest nooled löövad puudesse. Ära iialgi peida end puu alla, kui nooled lendavad. Puu läheb põlema."
Niipea kui päike kadus, läks külmaks. Tõusis puhanguline tuul, mis piitsutas otsekui nuudiga teeliste paljaid kehi.
„Korjake hagu. Kohe teeme tuld ja saame sooja."
Lõkkest tõusis ihaldatud soojust, kuid samas hakkas vihma kallama. Peagi sadas nagu oavarrest.
Vihmast pimestatud loomad tormasid varju otsides arutult siia-sinna, et päästa end halva ilma eest.
Tarzan oma kaaslastega leidis kogemata väikese koopa ja puges sinna varjule. Taas süüdati lõke.
Tarzanile tundus, et vihm ei jäägi järele, ent nagu ta kaaslased, nii talus temagi sõnatult tekkinud olukorra kõiki raskusi. Inimesed istusid lõkke ääres ja kuulasid tuule ulgumist.
Pikkamisi hakkas torm vaibuma. Pilved hajusid, esimesed päikesekiired piilusid välja, läks soojemaks.
„Mu kõht on tühi," sõnas Tarzan.
Thoar noogutas maas lebavate väikeloomade poole.
Ise hakkas ta südant kõvaks tehes toorest liha sööma, samal
59
ajal kui Tarzan ja Tar-gash kinnitasid keha mõnuga. Viimase tüki alla neelanud, tuli Tarzanile naer peale. Talle meenus, kuidas kord Londoni klubis ühe mehega lõunatades pidi viimane rabanduse saama, kui ta nägi, et Tarzan sõi pooltoorest liha.
Peagi ronisid nad koopast välja ning asusid uuesti Jasonit ja Janat otsima. Kuid vihm oli kõik jäljed viimseni ära uhtnud.
„Peab ootama, kuni vesi ära kaob. Ja kui veab, siis ehk leiame värskeid jälgi."
„Tuleb minna paremale, tõusu poole," sõnas Thoar. „Nad läksid kindlasti seda teed, teist pole. Kahtlemata leiame nende jäljed."
Nad ronisid mäe otsa ja uurisid hoolega ümbrust, kuid ei avastanud mingeid jälgi.
.Järelikult läksid nad sinu maale teist teed mööda," otsustas Tarzan.
«Võimalik," kostis Thoar. «Üldiselt ei jää üle muud, kui minna Zorami. Seal võtame rahva kokku ja korraldame otsimise."
Nad sattusid thipdari munadele, küpsetasid neid tuhas ja asusid sööma. Järsku muutus Thoar valvsaks ja jäi kuulatama.
Tarzani terav kõrv tabas samuti ähmase tiivaplagina.
„Thipdar," sosistas Thoar. „Meie aga oleme nagu peopesal."
„Meid on siiski kolm," ütles Tarzan. „Ajude poolest ei suuda ta meiega vägikaigast vedada."
„Vahest teemegi talle otsa peale," ütles Thoar.
«Oled sa kindel, et ta meid ründab?" küsis Tarzan.
„Ta lendab siiapoole ja märkab meid ilmtingimata. Tasub tal märgata midagi elusat, kui ta otsemaid tungib kallale."

„Kas ta on sindki kimbutanud?" päris Tarzan.
„Kuidas muidu," vastas Thoar. „Meie, Zorami inimesed, ei häberte oma hirmu thipdari ees." •
„On sul olnud juhust neid linde tappa? Miks sa siis ei proovi seda teha veel kord?" uuris Tarzan.
„ Proovida ju võib. Ma ei ole lihtsalt kunagi üksi või kolmekesi temaga kokku läinud. Meid oli alati palju — inimesi minu suguharust. Inimene, kes üksinda thipdarile jahti peab, sureb hirmust. Aga kui meid on palju, tekitame talle rohkesti haavu ja mõni neist on kindlasti ka surmav."
„Seal ta ongi!" karjatas Tar-gash kaugusse osutades.
„Lendab otse meie poole," muutus Thoari hääl karmiks. «Järelikult on ta meid märganud."
60
Tarzan pani viskeoda maha, võttis vibu ja tõmbas nööri pingule. Tar-gash hakkas nuiaga vehkima, tehes seejuures metslooma häält.
Koletu reptiil lahenes aeglaselt, liigutades raskelt tiibu. Teda ootas kolm peaaegu relvitut meest.
Inimesi nähes lendas thipdar järsult alla. Tarzani lastud nool jõudis talle sulgedest saadik rindu tungida.
Kõlas raevukas kisa ja Tarzan laskis kiiruga välja veel kolm noolt.
Hiidlind laskus maadligi ja sööstis kohutava kiirusega Tar-zanile kallale. Vajutanud oma teravad küünised ülivalusalt talle selga, tõusis lind koos saagiga kõrgele taevasse.
Kaaslast kogemata haavata kartes jäid Thoar ja Tar-gash kohmitsema ja lõppkokkuvõttes lasid thipdari käest. Oma jõuetust tunnetades jälgisid nad abitult reptiili, kes viis Tarzani kaugele Thipdari mägede taha, ja seisid sõnatult, kuni vägev lind silmist kadus.
Tar-gash pöördus Thoari poole.
„Tarzaniga on lõpp."
Thoar noogutas kurvalt.
Tar-gash ei lisanud öeldule midagi rohkemat, keeras selja ja hakkas laskuma orgu, kust nad olid tulnud. Ta läks tagasi koju oma suguharu juurde, sest enam polnud ühendavat lüli tema ja Thoari vahel.
Mõnda aega vaatas Thoar talle järele, jõnksas siis õlaga ja hakkas Zorami poole rühkima.
Thipdar lendas teravate mäetippude kohal, Tarzan aga nuputas samal ajal palavikuliselt, kuidas ta saaks pääseda. Ta teadis, et mõni lind, keda ta tundis kodusest džunglist, laseb lennu ajal küünised lahti, et ohver kaljude otsa surnuks kukuks, ja hakkab alles siis elutut keha murima. Ta lootis väga, et Pellu-cidari thipdaridel pole sellist kommet. Jäi vaid vastu pidada, ja jumalat paluda, et ta teadvust ei kaotaks, ja koguda jõudu võitluseks lendava jõletisega.
All ujusid mööda mäeharjad. Tarzan määras umbkaudu, et lind oli lennanud juba paarkümmend miili.
Ootamatult tuli eespool nähtavale pesa, kus sagisid pojad, kõigil suud pärani.
Nähes sündmusi sellist pööret võtvat, haaras Tarzan puusa-katte vahelt jahinoa, tõstis ettevaatlikult käe, kobas reptiili jalga
61
ja haaras sellest kinni nagu pihtidega Nüüd sõltus tema elu löögi tugevusest — see oli ainus pääsemisvõimalus.
Tarzan torkas noaga lindu. Thipdar hakkas kigisema ja heitis tõmbleva liigutusega saagi pessa näljastele poegadele.

Tarzanil vedas: poegi oli kõigest kolm, tõsi küll, kõigil olid juba teravad hambad ja hästi arenenud lõuad.

Tarzan tegutses noaga, tõrjudes poegi tagasi, ja pääses vaid tühiste kriimustustega pesast välja. Pesa kõrval lamas thipdari liikumatu keha.

Pojad piiksusid läbilõikavalt, kuid pesast välja ei roninud. Tarzan hakkas teraselt silmitsema inimtühja maastikku.

Ta uuris üksisilmi kaljude piirjooni, püüdes taastada thipdari lennuteed.

Lähim enam-vähem tasane eend, mida ta nägi, asus thipdari pesast umbes kahekümne viie jala kaugusel.

Tarzan harutas lahti nööri, mida ta kandis puusakatte all, arvestades mõttes, et sellest peaks jätkuma eendile jõudmiseks. Kätega pesa äärest kinni haaranud, alustas ta ohtlikku laskumist mööda nööri, tõugates end jalgadega graniitseinast eemale.

Tarzani käed ja jalad valutasid thipdari poegade tekitatud kriimustustest, linnu enda küüntest oli ta selg üksainus verine haav, kogu keha valutas ja tuikas. Alles nüüd, jõudnud suhteliselt ohutusse kohta, tundis Tarzan suurt väsimust, aga ka abitust ja lootusetust, mida ta varem eales polnud kogenud. Isegi kui ta suudab siit alla ronida, õnnestub tal vaevalt leida õhulaeva. Ja siiski pidi ta siit lahkuma.

Viimast jõudu kokku võttes hakkas ta laskuma. Jalgadega vaevu tunnetatavaid kaljunukke kobades ja käsi verele kiskudes sai ta püstloodsest kaljuseinast siiski võitu ja jõudis igatsetud maapinnale. Kogu tahtejõudu pingutades , hakkas Tarzan kompima metsa poole, kus võis leida varju ja vett.

Puude vahel märkas Tarzan rada, mis viis üles kanjoni poole. Veidi puhanud ja janu kustutanud, hakkas Tarzan rada mööda edasi rühkima. Ta kõndis, hambad ristis ja viimseni kurnatud, kuid ülimalt valvas, valmis viivitamatult tagasi lööma mis tahes ohu.

Haistmismeel ütles talle, et alles õige vähe enne teda oli sellel rajal käidud. Ja tõepoolest, peagi kuulis ta enda ees kellegi samme. Tarzan tegi kindlaks, et see polnud mees ja inimene liigub temaga ühes suunas.

62

Tulvil uudishimu lisas Tarzan sammu, et eeskõndijale järele jõuda. Kuid juba järgmisel hetkel sundis metslooma möire teda valvsusele. Sellist häält teeb loom just enne kallaletungi.

Sadakond sammu eespool tuli nähtavale kanjon, kus rada lõppes just koopasuu ees. Koopasuu kõrval seisis kümne-kaheteistkümneaastane poiss, keda ründas erakordselt ärritatud koopakaru.

Tarzanit nähes poiss juba rõõmustas, aga kui ta mõistis, et mees on võõrast suguharust, ajas ta end uhkelt sirgu ja haaras rünnaku ootel pihku kivinoa.

Tarzanil polnud raske taastada sündmuste kulgu. Karu oli oma koopasse pöördunud ja leidnud sealt poisi, kes ei saanud plehku pista, sest karu keha sulges väljapääsu.

Juba lapsena džungli seadused omaks võtnud, mõistis Tarzan suurepäraselt, et ta pole kohustatud esinema päästja ohtlikus osas. Kuid džunglivalitseja hinges lõõmas rüütellikkuse tuli, mille ta oli pärinud oma inglastest vanematelt. Seepärast astus ta alati nõrgema kaitseks välja, isegi kui see oli ohtlik tema enda elule. Pealegi meeldis Tarzanile see'võõrast suguharust pärit poiss, kuna karu sisendas jälkustunnet. Tarzanile meenus tema kauge lapsepõlv, aeg, mil ta ise tundis end abitu ja õnnetuna. Ja siis, verest nõretades, valmistus ta poissi päästma.

Ta tõi lagedale kõik oma relvad. Vasak käsi hoidis nööri, vibu ja nooli, parem — viskeoda.

Arusaadavalt lootis Tarzan ainuüksi oma osavusele ja õnnele, sest oli ta ju hiiglasliku loomf ees tegelikult relvitu.

Kõigepealt tuli karu tähelepanu kõrvale juhtida, et poiss saaks põgeneda. Tarzan hakkas karjuma ja samal hetkel laskis välja noole, mis sattus loomale selga.

Karu röögatas valust, tõusis tagakäppadele ja pööras ülekoh-tutegijat otsides koonu Tarzani poole.

Tarzan võpatas sisimas looma jubedaid silmi nähes. Raevukalt mörisedes liikus karu nagu hirmuäratav kaljumürakas Tarzani poole.

Tarzan tõmbas vibunööri pingule ja üksteise järel laskis välja veel kolm noolt, mis tungisid karule rindu.- Võttis siis viimase jõuga hoogu ja heitis tema pihta viskeoda, hüpates samas tagasi.

Loom varises maha, kuid tõusis uuesti jalule.

Tarzani peas välgatas mõte, et iga hetk võib koopasse tagasi tulla emakaru. Mis saab siis? Põgeneda polnud kuhugi —

63

koopast paremal kõrgus püstloodis kalju, vasakul algas äkkjärsak.

Tarzan vaatas lootusrikkalt üles — kusagil ju ometi pidi mingi väljapääs leiduma! Seal see oligi, päästev lõhe graniitseinas, mis kulges raja kohal kahekümne viie jala kõrgusel maapinnast.

Vasaku käega nööri hoides võttis Tarzan paremaga viskeoda maast üles. Haavatud karu tuli armutult lähemale, hingates raskelt. Alt kostis appi ruttava emakaru lõõtsutamist.

Tarzan heitis nöörsilmuse kaljulõhe kõrvale nuki ümber ja hakkas ahvi väledusega seina mööda üles ronima.

Ta oli pääsenud.

X. Gridley teel

Polnud tarvis Sherlock Holmesi läbinägelikkust, mõistmaks, et Jana oli solvunud. Jason, kes tundis naiste hingeelu küllaltki hästi, sai suurepäraselt aru, miks. Kaunitar Jana teadis oma võlusid ja seda, kuidas need meestele mõjusid. Paljud olid püüdnud teda endale saada ja teha oma kodukolde perenaiseks, üks riskis koguni eluga, olles ta röövinud ja üle Thipdari mägede põgenenud.

Gridley leidis neiu meelepaha olevat täiesti loomuliku, oli ju see kiviaja kaunitar veendunud, et temagi ei suuda vallutavale võlule vastu panna. Ometi ei mõistnud Jason päriselt sellise rae-vupuhangu põhjust.

Neil oli kahekesi hea ja kerge. Tavaliselt tüdines Gridley ruttu naisega suhtlemisest ja tema väljavalitu muutus talle koormavaks. Seekord oli kõik teisiti: Gridley oli üksnes rõõmu tundnud ja muutus nüüd nukraks, et kõik oli niimoodi lõppenud. Ta otsustas minna Janale järele, kuni neiu maha rahuneb. Tee Zoramimaale oli täis ohte ja tütarlast ei võinud üksinda, ilma kaitsjata minna lasta. Tõsi küll, ilmaaegu oli Jana teda gilakiks nimetanud, tema rahva keeles kasutati seda sõimusõnana.

Ta saab Jana kätte ja palub andeks.

Ja Gridley tormas talle järele, kuid ei jõudnud joosta kümmet sammugi, kui neiu kärmelt ümber pööras, raevunud fuuriat meenutavana kivinoa haaras ja kisendas:

„Ma ju ütlesin — mine oma teed! Ma ei taha sind näha! Kui sa mind rahule ei jäta, tapan su!"

64

„Ma ei jäta sind üksinda, Jana," lausus Jason vaikse häälega.

„Zorami Punane Lilleke saab hakkama ilma kaitsjateta," ütles neiu kõrgilt.

„ Lähme siiski koos. Kas või mälestuseks meie sõprusest. Ma ei..."

Gridley takerdus ja vakatas.

„Sa pole mind iialgi armastanud, ma tean. Ja ma vihkan sind, sest sinu silmad valetavad. Kui valetavad huuled, siis ei panda seda pahaks, see on nii loomulik. Kui valetavad silmad, järelikult valetab ka süda. Kui valetab süda, on inimene läbinisti valelik. Ma ei usalda sind ja mul pole ka sinu sõprust vaja. Ma ei taha sinult enam midagi. Käi minema!"

„Sa ei saanud aru, Jana," püüdis Gridley seletada.

„Ma sain aru, et kui sa mind rahule ei jäta, tapan su," karjus Jana.

„ Siis tapa, sest üksinda ma sind ei lase minna. Mind ei peata miski, isegi see, kuidas sa minusse suhtud."

Nende sõnadega astus ta neiu poole.

Jana tõstis noa, tema silmis lõõmas tuli.

Ootamatult sööstis ta paigalt ja pistis jooksu. Ta kihutas tuu-lekiirusel ja Gridley, keda segasid ebamugavad jalatsid ning raske relv, ei jõudnud sammu pidada. Ta hüüdis Janat ja palus peatuda, kuid tüdruk ei teinud kuulmagi.

Gridley tundis pahameelt, kuid leidis kohe, et ei suuda Jana peale vihane olla. Mehel oli neiuga hea olnud. Neiu oli vallutanud kõik ta mõtted. „Ta irvitab minu üle. Kirke ei saa talle näolegi!"

Ühesõnaga — metslane, kuid milline vapustav naine, uhke, ligipääsmatu.

Eespool vilksatas neiu kogu ja kadus jälle. Jana ei teinud väljagi Gridleyst, kes teda kaeblikult hüüdis ja üritas talle midagi seletada...

Väsimusest tuikuv ning janust ja näljast kurnatud Gridley oli kaotamas lootust tüdrukut kätte saada, kui ta järsku endalegi ootamatult pidi talle äärepealt otsa lendama.

Jana oli tardunud sügava kuristiku servale. Vasakut kätt paistis Zoram, kuid teed sinna tõkestas kuristik. Tüdruk silmitses mustendavat tühjust, kaalutledes, mida teha. Ühtäkki tunnetas ta Gridley juuresolekut.

„Käi minema!" kisendas ta vihaselt, pöördudes tormakalt Jasoni poole. „Või muidu ma hüppan alla!"

„ Palun sind, Jana, luba mul kaasa tulla. Ma ei hakka sind tüütama, tõotan isegi vait olla. Luba end vaid loomade eest kaitsta."

Neiu pahvatas naerma.

„Tema tahab mind kaitsta!"

Jana ei varjanud pilget.

„Mida võid sa teada ohtudest, mis varitsevad meie maal! Ilma selle imetabase relvata, mis sülitab tuld ja surma, oled.sa hirmuäratavate loomade ja lindude ees tühi koht. Kasi siit oma suguharu juurde! Kasi oma rahulike naiste juurde, keda sa mulle taevani kiitsid! Ainult tõeline mees läheb läbi sealt, kus kõnnib Zorami Punane Lilleke."

„Mis siis ikka, sa suutsid mind veenda, kuid ainult osaliselt ja selles, et ma venin nagu kilpkonn. Kuid võta teadmiseks, et ka kilpkonn võib mingisugust kasu tuua. Lühidalt, ma järgnen sulle, kuni mul jõudu jätkub."

„Ma ei mõista, millest sa räägid. Aga kui sa mulle järele tuled, siis sured. Pea mu sõnu meeles: üksnes mees läheb läbi sealt, kus käin mina."

Nende sõnadega hüppas neiu üle kuristiku serva alla ja kadus silmist.

Jason kargas järsaku äärele ja vaatas kohkunult alla. Jana oli jõudnud mõni jard allapoole laskuda. Ta surus end püstise seina vastu, kobades jalaga vaevu mäjgatavaid kaljunukke.

Jason hoidis hinge kinni. Tundus uskumatu, et inimene võis mööda seda libedat püstloodset seina alla minna. Õudusest kange, puuris ta pilguga Janat.

Tüdruk eemaldus jalg-jalalt Jasonist, kes oli kuristiku servale kõhuli heitnud ja jälgis teda hauavaikuses. Mehe närvid olid viimseni pingul ja ta kartis end liigutada, et mitte kogemata Janat ehmatada. „Mu jumal!" sosistas ta endamisi. «Missugune enesevalitsemine! Missugune külmaverelisus! Ja tõepoolest, siit suudab läbi minna üksnes mees!"

Jana jätkas ühtlaselt laskumist, tõstmata pead ja vaatamata ümberringi.

Gridley võttis saapad jalast, tõusis püsti ja hakkas tüdrukule järele minema, liikudes suurima ettevaatusega, et jalge alt juhuslikult veerema pääsenud kivi Janat ei riivaks.

Jana peatus, et jälgida Jasoni laskumist. Esialgu tegi ta seda

66

vihaga, mis asendus peagi umbusuga ning läks üle imestuseks ja seejärel hirmuks.

Korrutades mõttes Jana sõnu otsekui loitsu — „üksnes mees läheb läbi sealt, kus käin mina" —, liikus Gridley pikkamisi mööda püstloodset seina alla, klammerdudes vähimagi konaruse külge. Väsimus, nälg, janu — kõik ununes. Suurest pingutusest muutusid sõrmed tuimaks, jalad olid nagu tina täis, kuid Gridley lahenes siiski sammhaaval neiule.

Lõpmatuna tunduv laskumine katkes ootamatult kiiresti. Gridley jalad kaotasid toe, verele kriimustatud käed ei jõudnud õigel ajal nukist kinni haarata ja mees veeres alla kalju jalamile. Heatahtlik saatus tegi nii, et ta kukkus'põõsa otsa ja jäi tänu sellele ellu. Edasi lamades tõstis Jason pea üles ja kohtas Jana pisaraist tumestatud pilku, milles väljendus hirm.

Gridley ajas end kuidagimoodi püsti, läks kalju äärt mööda edasi, leidis oma saapad, mis ta oli enne laskumist alla visanud, pani need jalga ja vaatas uuesti üles. Jana ronis alla juba teisest kaljust — seal oli tema kodune Zoram.

Pelluddari taevavõlvil märkas Gridley esimest pilve, mis paisus silmanähtavalt suuremaks ja ähvardas vihma kaela tuua. Kuid ta ei osanud endale ette kujutada, mida siin võib tähendada halb ilm.

Veendunud, et Jason on elus ja terve, tundis Jana uuesti kättemaksuiha, ehkki ühel hetkel oli tema elu pärast hirmu tundnud.

Neiu oli juba üsna pika tee maha käinud, kui nägi märke, mis kõnelesid iga hetk puhkeda ähvardavast tormist. Ta mõtles otsemaid ohust, mis ähvardas kaugel all ronivat Gridleyt.

Pikemalt mõtlemata pööras Jana ümber ja kihutas tuhatnelja alla rajast, kuhu ta nüüdsama oli sattunud. Ta pidi ilmtingimata jõudma Jasoni juurde enne, kui vesi talle kaela paiskub. Tuli joosta mehe juurde ja viia ta kanjonist välja kõrgemasse kohta, sest Jana mõistis suurepäraselt, et vesi ujutab kuristiku üle.

Kaljult paiskusid alla marulised vood, ähvardades tütarlast minema pühkida.

Ta jooksis tulise ajuga, tundes esimest korda mässavate loodusjõudude ees hirmu. Tuuleiilid pidid ta äärepealt jalust maha lööma. Vesi kanjonis kerkis hirmuäratava kiirusega. Taevast kohises alla vihmamüür ja ujutas ümberringi kõik üle. See oli lõpp!

67

Jasonit ei päästa enam miski! Vesi oli ta kindla peale minema uhtnud. Mees oli hukkunud!

Zorami Punane Lilleke tardus paigale, vahtides nürilt jalge all möllavaid vetevooge. Milleks veel elada?

Kuid siis miski otsekui kõrvetas teda. Tõenäoliselt hakkas tegutsema ürgne enesesäilitusvaist. Neiu vankus tagasi ja hakkas uuesti mööda kaljut üles ronima. Vesi ähvardas teda alla kiskuda, kuid Jana surus kangekaelselt hambad kokku ja jätkas vaevalist teed...

Jason Gridleyle olid California ja Arizonase paduvihmad tuttavad. Ta teadis, mis on veeuputus. Nüüd aga, nähes vett uskumatu kiirusega tõusmas, mõistis ta, et võrreldes märatsevate loodusjõududega Pelluddaril on halb ilm kodukandis lihtsalt lapsemäng.

Kartes seisma jääda, jätkas ta tõusu. Kaljusein oli peaaegu püstloodne ja Cridley liikus edasi väga aeglaselt. Silmi kõõritades nägi ta all vahutavat vett, mis ulatus juba tema jalgu puudutama. Raevutsev tuul paiskas talle näkku läbisegi liiva ja vihma, üritades Gridleyt kalju küljest lahti rebida ja märatsevasse sügavikku paisata.

Gridley võitles raevukalt elu eest ja suutis ronida tillukesele astangule, mille kohal rippus kaljunukk. Samal ajal varjasid end teisel pool kaljut asuvas koopas Tar-gash ja Thoar.

Jasonit vaevas teadmatus: mis oli saanud Janast, kas ta ikka pääses? Üdini märg, külmast lõdisev ja näljane Gridley hakkas mõtlema, mis saab edasi. Ta jättis rootuse Janat leida, ehkki teadis, kus asub neiu kodu.

Lõpuks torm vaibus, päike tuli välja, õhk läks soojaks ja Gridley vaim virgus.

Püüdes kinni pidada Jana teest, hakkas ta minema samas suunas. Kui palju aega kulus tal puhkusele, söömisele ja joomisele, seda Gridley ei teadnud. Ta heitis lihtsalt magama ja kui oli jõudu kogunud, jätkas teekonda.

Kangekaelselt edasi minnes ja Janat leida lootes tunnetas ta niisugust abitust ja üksindust, nagu ta eales polnud kogenud.

Kord puhkepaigas unest virgunud, hakkas Gridley end teele asutama ja leidis ehmatusega, et ta rõivad olid kadunud. Ta sööstis varast otsima, kuid tagajärjetult — läheduses polnud kedagi.

Niisiis oli Gridleyl alles vaid relv ja särk, mis lebas puu all

ja oli vargal ilmselt kahe silma vahele jäänud. Külma Gridley ei kartnud, siinne päike soojendas paremini mis tahes rõivastest, kuid jalatsid... Tõsi küll, Jana käis paljajalu, kuid see oli Jana! Tema, Gridley, oli tsiviliseeritud inimene.

Jason käristas särgi ribadeks ja meisterdas endale puusakat-te, ning peagi asus verivärske Aadam, kaks kolti vöö vahel, uuesti teele.

Kõige rohkem vatti said tema paljad jalad, mis hakkasid peagi veritsema. Siis laskis Gridley maha väikese roomaja ja meisterdas selle nahast midagi sandaalide taolist, mis kergendasid käimist tunduvalt.

Aeg läks. Gridley sõi, jõi, magas ja kõndis jälle. Kaotanud lootuse leida õhulaeva, unistas ta südamesopis sattuda kas või mõne aborigeenide suguharu peale. Tõsi küll, kui Jana jutu järgi otsustada, siis võis ta kergesti nende umbusklikkuse ohvriks langeda. Nad nägid igas võõramaalases vaenlast ja vaevalt õnnestunuks Gridleyl nende poolehoidu võita. Siiski soovis ta kohata kas või mingisugust inimest.

Mäest alla Zorami poole laskudes jõudis Jason kanjoni juurde. Tema pilgule avanes hiiglaslik platoo, mille ühes servas kõrgus püstloodne kalju. Järsaku ees väikese lõkke kõrval, kus midagi küpses, seisis pronkspruuni kehaga sõdur ja silmitses keskendunult küpsevat praadi.

Gridley uuris tähelepanelikult inimest, kaalutledes, kuidas talle paremini ligineda, et ta ei hakkaks kahtlema Jasoni sõbralikes kavatsustes. Ta otsustas, et kõige õigem on minna sõduri juurde tühjade kätega, ilma relvata.

Jason astus sammu lõkke poole, kuid märkas äkki silmanurgast koopas mingit liikumist. Koopa avas peitus keegi, kes sugugi ei sarnanenud inimesega. Olevus ilmus lagedale ja Gridley nägi määratu suurt dinosaurust. Kõigepealt arvas Jason, et kiviastang variseb väljaroomanud koletise raskuse all kokku, kuid see pidas vastu.

Sõdur oli samuti märganud kohutavat looma ja haaras välkkiirelt oda. Samal hetkel tõmbas Gridley vöö vahelt välja mõlemad koldid ja sööstis ettepoole, valmis sõduriga õlg õla kõrval võitlema monstrumi vastu.

XI. Clovi koopad

Välkkiirelt ronis Tarzan nööri mööda üles ja karu tardus jahmunult paigale. Ent kivi, mille ümber oli silmus, ei pidanud Tarzani raskusele vastu ja inimene kukkus otse koopakoletisele selga.

Raske öelda, kes neist oli rohkem imestunud. Loom sööstis vaistlikult kõrvale, püüdes ootamatust koormast vabaneda, kuid Tarzan oli juba ühe käega klammerdunud karu kaela ümber ja kobas teisega nuga.

Puhkes võitlus elu ja surma peale. Inimene võitles vaikides, torkas nuga looma kenasse. Karu möirgas ja kähises, tammus paigal. Kuid võitluse lõpp oli juba ette ära määratud. Mõne aja pärast kukkus loom surnult maha. Tarzan kargas püsti, korjas relvad üles ja astus paar sammu edasi. Äkki sattus ta ninapidi kokku poisiga. Et teda mitte ehmatada, tardus Tarzan paigale. Poisil oli Tarzani viskeoda käes, kuid inimest märgates põikas ta kõrvale, otsekui kartes kallaletungi.

„Olen Ahvide Tarzan," ütles džunglivalitseja. „Ma tulin kui sõber ilma kurjade kavatsusteta. Ma ei taha kedagi tappa."

„Olen Ovan," vastas poiss. „ Kui sa meile tapma ei tulnud, siis järelikult tahad sa naist röövida. Igal juhul on dovi suguharu sõdur kohustatud sind tapma."

«Tarzan ei otsi naist," väitis ahvinimene.

„Miks sa siis siin oled?"

„Olen eksinud. Ma elan teises maailmas, mitte Pellucidaril. Kaotasin oma sõbrad ega leia teed tagasi. Ma tahan olla clovi rahva sõber."

„Mispärast sa karuga kokku läksid?" küsis Ovan ootamatult. „Sellepärast et muidu oleks ta su tapnud." 1 Ovan noogutas pead.

„ Tahaksin su seletust uskuda. Inimene minu suguharust oleks talitanud täpipealt samuti, kuid sina oled võõras. Sa oled vaenlane ja ma ei mõista, miks sa mu päästsid. Võid sa selle mulle selgeks teha?"

„ Muidugi."

Ovan silmitses tähelepanelikult Tarzanit. See oli sümpaatne elavate tarkade silmadega sihvakas poiss.

«Millegipärast ma usun sind, ehkki pole varem midagi sellist kuulnud ja arvan, et minu suguvennad vaevalt mind usu-

vad, kui ma neile kõik üksikasjalikult ära räägin. Nad ei usu, et sa pole vaenlane."

„Kus on teie asula?"

«Siin lähedal."

„Tulen sinuga kaasa," jätkas Tarzan, „ja räägin ise teie pealikuga."

„Hea küll," nõustus poiss. „Sa võid rääkida pealik Avaniga. See on minu isa. Kui sind surma mõistetakse, aitan sul pääseda. Sina päästsid minu elu, kui karu oli juba valmis mind tükkideks rebima."

„Miks sa koopasse ronisid? Kas sa ei teadnud, et seal on metsloom?"

„Mul lihtsalt ei vedanud: ma ei sattunud mitte karu taha, nagu sina, vaid tema ette."

„Ma ei teadnud, kuhu teerada viib."

«Mina samuti. Ma pole veel üksinda jahil käinud. Kuid ma olen juba saanud sõduriealiseks ja tahtsin mõnda suurt looma kinni püüda, tõestamaks, et minust on saanud täismees. Leidsin raja ja läksin seda mööda edasi. Enda taga kellegi samme

kuuldes lipsasin koopasse, karu minu järel. Ma ehmusin ja arvasin, et ei näe enam iialgi oma rahvast ega saa sõduriks. Sina aga käitusid nagu tõeline jahimees, lasksid julgelt talle noole külje sisse. Suurest vihast unustas ta minu ja tormas sinu kallale. Oled tõeline vapper sõdur. Räägi mulle oma maast. Kus see on? Kas teie mehed kütivad või harivad maad?"

Tarzan püüdis poisile selgeks teha, et tema maa ei asu Pelluddaril, kuid see käis Ovanil üle mõistuse ja Tarzan pidi kõneainet muutma. Nad läksid Clovi poole ja Ovan jutustas innukalt oma suguharu sõdurite vaprusest ning naiste ilust.

„Minu isa Avan on suur pealik ja mehed suured sõjamehed. Sõdime sageli zorami või darozi suguharuga ja röövime nende naisi, sest meil on mehi rohkem kui naisi. Täna siirdus üks meie omadest, Carb, kahekümne sõduriga Zorami, et röövida naist. Nad on seal väga ilusad. Kui ma suureks kasvan, röövin endale naise kindlasti Zoramist."

„Kas Clovi on Zoramist kaugel?" uudishimutses Tarzan.

«Räägitakse, et mitte eriti. Olen kuulnud, et teekonna vältel söövad sõdurid kuus korda, kuid tugev võib ka ainult kaks korda süüa ja jääb ikka tugevaks. Tagasitee on veel lühem."

«Kuidas siis?"

71

«Kui nad tagasi tulevad, jälitavad neid Zorami sõdurid."

Seda naiivset seletust kuulatas naeratas Tarzan tahtmatult.

Nad jätkasid oma teed, katkestades seda aeg-ajalt vaid jahipidamiseks. Ovanit huvitasid väga Tarzani relvad, eriti tema jahinuga. Tarzan aitas poisil teha vibu ja nooled ning õpetas neid käsitsema. Ovan meeldis Tarzanile ja teekonna kestel said nad sõpradeks.

Kui nad Clovile lähenesid, hüüdis poiss äkki:

«Oleme peaaegu kohal! Seal all on meie koopad. Loodan, et Avan võtab sind vastu kui sõpra, aga ma ei saa midagi lubada. Ehk on sul parem ära minna, kuni pole hilja? Praegu veel jõuab. Ma ei taha su surma."

«Nad ei tapa mind. Ma tulin kui sõber," vastas Tarzan, kuid hingepõhjas võbeles kahtlus: ta teadis, et ürginimeste käitumist ei võinud ette aimata.

«Lähme siis pealegi."

Teerada viis kanjonisse. Seal, tasasel platsil, nägid nad umbes sadakonda meest ja naist.

Tarzanit silmates hüppasid mehed oma kohtadelt püsti ja surusid odad pihku, naised tormasid laste juurde ja juhtisid need kähku koobastesse.

«Rahulikult!" hüüdis poiss. «See olen mina, Ovan, ja mu sõber Tarzan."

„Me tapame ta!" kisendas mõni sõdur.

«Kus on pealik Avan?" küsis poiss.

«Olen siin!" kõlas äkitselt madal räige hääl ja Tarzan nägi hirmuäratava välimusega jässakat tugeva kehaheitusega metslast.

«Kui sina, Ovan, tõid kohale vangi, siis rebime ta tükkideks."

„See pole vang. Ta tuli siia kui sõber, aga mitte kui vaenlane." "

„Ta on võõras ja tuleb ilmtingimata tappa. Nüüd teab ta teed meie eluasemete juurde ja kui me teda ei tapa, tuleb ta tagasi oma rahvaga ja teeb meile kõigile otsa peale."

„Ta kaotas oma rahva ära ega tea, kuidas oma maale tagasi minna."

„Ta valetab. Pole sellist meest, kes ei oskaks leida teed oma maale. Tulge! Mine eemale, Ovan, ma tapan ta omaenda kätega."

«Enne kui tappa Ovani sõpra, tuleb kõigepealt tappa Ovan ise!"

72

Pealiku kõrval seisev pikk sõdur oli tal käsivarrest kinni haaranud.

«Ovan on alati olnud hea poiss. Ta on aus ja tark. Kui ta kinnitab, et tulija on sõber ega kavatse halba teha, siis järelikult on tal selleks alust. Esialgu kuulame ta ära ja siis otsustame võõramaalase saatuse üle."

„Mis siis ikka!" hüüdis pealik. „Sul võib õigus olla, Ulan. Räägi, poiss. Seleta, miks me ei tohi teda tappa."

«Sellepärast, et ta päästis mu elu, riskides oma eluga. Pidasime koos jahti ja ta ei teinud mulle midagi paha. Ta pole üksnes vapper, vaid ka suurepärane kütt. Arvan, et niisugune vapper sõdur kulub dovidele marjaks ära. Ta tuli meie juurde kui sõber."

Avan jäi mõttesse.

«Heakene küll. Kui Carb tagasi tuleb, kutsume nõukogu kokku ja otsustame, mida teha. Seniks jääb ta meie juurde vangi."

„Ma pole nõus," vaidles Tarzan vastu. «Tulin siia kui sõber ja jään ainult sel tingimusel või ei jää üldse."

«Jäägu ta pealegi kui sõber," pakkus Ulan. „Ta tuli koos Ova-niga ega teinud talle midagi halba. Miks me siis usume, et ta meie rahvale liiga teeb? Pealegi on ta ihuüksi, meid aga palju, mida ta saakski teha?"

«Aga äkki -püüab ta meie naisi röövida?" oletas Avan.

„Ei," vaidles Ovan vastu, „seda ei juhtu. Jätke ta rahule. Vannun oma elu nimel, et ta ei tee meile midagi halba."

«Olgu pealegi," ütles üks sõdureid. Ovan oli suguharu lemmik ja iga tema palve, mis oli arukas, mitte ajendatud hetkelisest tujukusest, leidis vastuvaidlematut täitmist.

«Hea küll," nõustus Avan. Jäägu pealegi. Kuid Ulan ja Ovan vastutavad kõigi tema tegude eest."

Clovis ei usaldanud Tarzanit kaugeltki mitte kõik, sealhulgas Ovani ema Märal ja tema õde Rela. Kuid mõlemad olid piiritult kindlad Ovanile ja muutsid ajapikku oma suhtumist Tarzanisse. See-eest sai Ulan uustulnukaga otsekohe sõbraks. Ulan oli tugev ja vapper sõdur ning tema hääl luges vanemate nõukogus palju.

Tarzan kohanes kiiresti sugukonna eluga ega hoolinud nendest, kes temast eemale hoidsid. Ta õppis huviga tundma Clovi kombeid ja tavasid, püüdes üksikasjalikult selgitada nende

73

ajalugu. Talle meeldis keskustleda Maraliga, kes oli tark naine, ja aegapidi said neist sõbrad. Märal jutustas, et ta ise oli pärit Zoramist ja noorena oli Avan ta röövinud.

Ent enamik sõdureid suhtus Tarzanisse ettevaatusega, sest nad ei mäletanud juhtumit, et tulija oleks olnud sõber. Nad ootasid tagasi Carbi ja tema inimesi ning lootsid, et asi lõpeb siiski surmaotsusega.

Kui nad olid Tarzanit lähemalt tundma õppinud, hakkasid nemadki teda austama. Eriti vaimustasid neid Tarzani jõud ja osavus, mida ta ilmutas jahti pidades. Peagi asendus umbusaldus sõbralikkusega.

Tarzan aga haudus oma plaani. Ta tahtis clovi suguharu abiga üles otsida Jason Gridley ja leida tee õhulaeva juurde.

Kui ta clovi suguharu juurde jõudis, oli südapäev. Oli möödunud päev ja vahest isegi kuu, aga päike seisis endiselt seniidis.

Maraliga juttu ajades aitas Tarzan tal lõket süüdata. Sel ajal kostis nõost signaal, mis teatas Carbi tagasijõudmisest. Kostis hüüdeid:

„Carb! Carb tuleb! Võitja Carb tuleb Zoramist kauni vangiga! Suur Carb!"

Jalamaid tormati lõkkeid süütama ja peagi tuli nähtavale väike salk. Sõdurite keskel sammus nooruke tütarlaps, käed selja taha kokku köidetud.

Tarzan pööras tähelepanu Carbile. Sel inimesel oli tohutu kehaline jõud. Korrapärased näojooned lisasid meeldivust kogu tema välimusele, kuid jõumehe huuled olid kitsad ja karmid, pilgust hoovas külmust ja vaenulikkust.

Tarzan silmitses tütarlast. Tõepoolest, ta oli vististi Zorami kõige kaunim neiu.

Suguharu pealik Avan seisis salka oodates teiste keskel. Ta kuulas rahulikult ära Carbi, kes retkest põhjaliku ülevaate andis, ja ütles siis:

«Kohe kutsume sõdurid kokku ja otsustame, mida teha vangiga. Peale selle on meil veel üks küsimus, mille arutamise lükkasime edasi Carbi tagasitulekuni."

„Ja see on?" küsis Carb.

Avan osutas Tarzanile.

«Siin on uustulnuk, kes tahab olla üks meie seast."

Carb viis oma vaenuliku pilgu Tarzanile ja üle tema näo libises vari.

74

„Miks te talle kohe otsa peale ei teinud? Tapke ta jalamaid!" „Sa võid oma arvamuse välja öelda," lausus Avan. «Üldkoosolekul peavad sõdurid otsustama, mis temaga teha." Carb jõnksas õlaga.

„Isegi kui koosolek otsustab ta ellu jätta, tapan ma tema omaenda käega. Carb ei kavatse elada koos vaenlasega!"

„Siis andke otsekohe kogunemissignaal," hüüdis Ulan. „ Vaatame, kas Carb on tugevam kui kõik teised sõdurid!"

„Käisime maha pika tee ja oleme väga väsinud," sõnas Carb. „ Laske meil kõigepealt süüa ja puhata, siis hakkame küsimusi arutama."

Sõdurid, kes olid tulnud koos Carbiga, toetasid eestvedajat ja Avan nõustus koosolekut edasi lükkama.

Sestsaadik, kui tütarlaps külla toodi, polnud ta lausunud sõnagi. Tal seoti käed lahti ja ta viidi lõkke juurde, kus Märal tegi talle süüa.

Tarzan teadis, kui julmalt koheldi naisi Aafrika suguharudes, ja oli äärmiselt üllatunud, nähes, millise liigutava hoolitsusega suhtub vangi pealiku naine.

Märal seletas rahulikult Tarzanile oma käitumise põhjust.

„Iga meie suguharu tüdrukut võidakse samuti röövida ja võõraste juurde viia. Aga kui nad kuulevad, et käitume nende naistega toorelt, võivad nad oma viha meie omade peale välja valada. Ja pealegi, miks peaksime neid tütarlapsi halvasti kohtlema? Meid on vähe ja me elame üksteise kõrval. Meie elu on selletagi raske, ja kui veel tülitsema hakkame, muutub see täiesti väljakannatamatuks. Naine, kes kogu aeg teistega tülitseb, ei saa olla hea ema. Sellisel juhul võib kogu suguharu laguneda. Seepärast polegi sa eales näinud, et dovi naised tülitseksid."

Ta pöördus vangi poole.

„ Võta istet. Potis on liha. Söö ja mine siis puhkama. Ära karda, ümberringi on sõbrad. Ma olen ju samuti Zoramist." Neiu vaatas Maralile otsa.

„ Zoramist? Siis sa arvatavasti mõistad, mida ma praegu tunnen. Ma tahan tagasi. Parem surra, kui elada kusagil mujal."

„ Küllap harjud. Minagi tundsin sedasama. Kuid ma harjusin ära ja mõistsin, et dovi rahvas sarnaneb väga zorami rahvaga. Nad olid minu vastu head. Nad on seda ka sinu vastu. Möödub aeg ja sa saad samasuguseks nagu mina. Kui üks pealikutest

75

sind naiseks võtab, hakkad sa teistsuguste silmadega maailma nägema."

„Mitte iialgi!" karjatas vang jalaga põrutades. „Mitte iialgi ei saa ma teie suguharu mehe naiseks! Olen Jana, Zorami Punane Lilleke, ja ma valin ise endale mehe."

Märal vangutas kurvalt pead.

„ Esialgu rääkisin minagi nõnda, ainult et kõik läks mööda. Ja sindki ootab sama saatus."
„Ei!" hüüdis neiu. „Ma olen oma valiku juba teinud ega lähe kellelegi teisele naiseks."
„Sa oled Jana?" küsis Tarzan. „Thoari õde?"
Neiu heitis Tarzanile imestunud pilgu, sest märkas teda alles praegu.
„Ja sina oled see uustulnuk, keda Carb kavatseb tappa?" Tarzan noogutas.
„Mida sa tead minu vennast Thoarist?" küsis Jana.
«Läksime teie jälgi mööda Zorami. Küttisime koos. Kuid meid lahutas üks seik. Paduvihma tõttu kaotasime teie jäljed. Mees, kes sind saatis, on just see inimene, keda ma otsin."
„Mida sa temast tead?"
„Ta on mu sõber. Kas temaga juhtus midagi?"
„Ta kukkus tormi ajal kanjonisse. Arvatavasti kukkus ta surnuks," vastas neiu kurvalt. „Oli ta sinu maalt?"
„OH küll."
„Kuidas sa teada said, et läksim* koos?"
„Ma tundsin ära tema jäljed, Thoar aga sinu omad."
„Ta oli vapper sõdur!" hüüdis Jana.
„Oled sa kindel, et ta on surnud?"
‚Jah."
Mõlemad vakatasid, mõeldes Jason Gridleyle.'
„Sa õlid tema sõber," sosistas Jana Tarzanile lähemale nihkudes. „Nad tahavad sind tappa. Tunnen seda rahvast. Tunnen Carbi. Ta saab oma tahtmise. Kui suudame põgeneda, viin su Zorami, ja kui sa oled minu ja mu venna sõber, võtavad Zorami inimesed su omaks."
„Mis te seal sosistate?" kostis äkki vihane hääl.
Nad vaatasid tagasi ja nägid Avanit. Vastust ootamata käsutas ta Maralit:
„Vii naine koopasse. Ta jääb sinna seniks, kuni koosolek otsustab, kes saab tema meheks. Ma panen sinna vahisõduri, kes
76
hakkab teda valvama."
Märal võttis neiul käest kinni. Jana pööras ümber ja heitis Tarzanile anuva pilgu. Tarzan oli juba püsti tõusnud ja vaatas ringi. Kanjonist välja viivale rajale, mis oli ainus pääsemisvõi-malus, oli kogunenud sadakond sõdurit. Üksinda oleks ta ehk läbi murdnud, kahekesi mitte kuidagi. Ta raputas pead ja sosistas vaikselt:
„Oota!"
Hetke pärast kadus Zorami Punane Lilleke Clovi pimedasse koopasse.
„Mis sinusse puutub, võõramaalane, siis oled meie vang niikaua, kui koosolek otsustab, mis sinuga ette võtta. Mine koopasse ja oota otsust."
Kümmekond sõdurit sulges tee vabadusse. Tarzan oli kindel, et koosolek otsustab tema kasuks, ja kui otsus teatavaks tehakse, tervitavad sõdurid seda vaimustusega. Aga kui praegu rajale tormata ja püüda põgeneda, võtavad nad ta jalamaid kinni.
Olukord muutus kriitiliseks.
Viimaks otsustas Tarzan alistuda ja jättis lootuse viivitamatult vabaks saada. Masendunult kõmpis ta koopasuu poole. Ilmselt pidi ta valmistama pettumuse Zorami Punasele Lillekesele, Thoari õele ja Jasoni sõbrale.

XII. Pheli mädasood

Kui Jason Gridley pikakasvulise sõduri poole sööstis, kes valmistus hiigelreptiili kallaletungi tagasi lööma, mõtles ta äkitselt, et see pilt on talle juba tuttav. Ta nägi juura ajastu stegosaurust.

Sõdur seisis rahulikult, nuga vasakus ja viskeoda paremas käes. Tema näol polnud jälgegi hirmust, oli vaid valmidus end kaitsta.

Niisugusest kaugusest oli kasutu tulistada, kuid Gridley arvas, et võõrad helid võivad kas või ajutiseks koletise tähelepanu kõrvale juhtida. Ta tulistas kaks korda samal ajal kanjonist .alla ronides.

Laske kuuldes pööras stegosaurus pead ja märganud uut vaenlast, suunas oma saba nagu oda Jasoni poole.

Ka sõdur oli kuulnud pauke. Gridleyt silmates sööstis ta

77

tulija poole, püüdes teda kaitsta koletise hirmuäratava relva eest. Ürginimene teadis, et raskel hetkel võib oodata abi üksnes oma suguharu inimestelt, aga see võõras, selle asemel et möirgava hiiglase eest plehku pista, püüab ta tähelepanu endale tõmmata. Ja ta kiirustas appi.

Enne kui Gridley olukorras selgusele jõudis, oli koletise võimas saba nagu hiiglaslik sõjanui õhku lõhestades tema kõrvale maha prantsatanud. Jason hakkas kibekiiresti mõlemast koldist korraga tulistama, sihtides pähe ja püüdes tabada roomaja tillukest aju.

Mõni lask tabas märki ja koletis vajus pikkamisi maha, tuues kuuldavale raevu- ja valukisa. Ent mõne minuti pärast tõusis ta uuesti jalule ja surmatoov saba tõusis taas õhku.

„Mine külje pealt ringi!" hüüdis sõdur. „Ma lähen teiselt poolt. Kus su viskeoda on? Seda looma palja käraga ei tapa."

Gridley põikas kõrvale, naerdes endamisi aborigeeni naiivsuse üle.

Sõdur hakkas lähenema teisest küljest, aga enne kui ta jõudis heita viskeoda, surmas Jason koletise mõne täpse lasuga. Stegosaurus varises maha.

„Kas ta on surnud?" imestas sõdur. „Mis ta siis tappis? Me kumbki ei jõudnud ju oma viskeodasid heita."

Jason näitas kolti.

„See ta tappiski."

„Hääl ei tapa. Thipdari kisa pole veel kellelegi halba teinud."

„Teda ei tapnudki hääl. Kui sa hoolega koletise pead vaatad, siis mõistad,-mis juhtub, kui hakkab rääkima minu relv."

Sõdur silmitses lugupidavalt Gridleyt.

„Kes sa oled? Ja mida sa teed Zorami valdustes?"

„Mu jumal!" hüüatas Gridley. „Ma olen siis Zoramis?"

„Jah."

„Ja sina oled zorami suguharust?"

„Olen. Kes sina oled?"

„Ütle, kas sa tunned Janat, Zorami Punast Lillekest?" hüüdis Jason rõõmsalt.

„Mida sa tead Zorami Punasest Lillekesest, võõramaalane?" muutus sõdur valvsaks ja tõmbus näost kaameks. „ Vasta, kuidas hüütakse sind sellel maal, kust sa tulid?"

„Mu nimi on Gridley. Jason Gridley," vastas ameeriklane.

Jason! Jason Gridley! Ütle siis, kus on Zorami Punane

78

Lilleke? Mis sa talle tegid?"

„Kus ta on, seda ma ei tea. Meid lahutas torm ja sestsaadik otsin ma teda. Aga kust sa minu nime tead?"

„Ma käisin kaua sinu järel, kuid tormi ajal uhtis vesi sinu jäljed minema," vastas sõdur.

„Miks sa mind jälitasid?"

„Sa olid koos Zorami Punase Lillekesega ja ma käisin sinu järel, et sind tappa. Kuid tema ütles, et sa ei või Janale halba teha. Ta ütles, et Jana läks sinuga vabatahtlikult kaasa. On see tõsi?"

Jah. Ta tuli omal tahtel minuga kaasa, kuid pärast mõtles ümber ja jättis mind maha. Ma ei teinud talle midagi halba."

„ Paistab, et tal oli õigus. Mis siis ikka, ootame, kuni ma Jana üles otsin. Kui sa teda ei solvanud, siis ma sinusse ei puutu."

„Kuid kellest sa räägid?" küsis Jason. „Pellucidaril ei tunne mind keegi."

„Oled sa kunagi kuulnud inimesest nimega Tarzan?" „Tarzan!" hüüatas Gridley. „Sa nägid Tarzanit? On ta elus?" „Ma nägin teda. Pidasime koos jahti ja käisime teie järel. Kuid praegu pole teda enam elavate kirjas." „Kas tõesti? Oled sa kindel?" Jah. Ta sai surma." „Kuidas see juhtus?"

„Läksime üle mäeharja, thipdar kahmas ta küünte vahele ja viis minema."

Tarzan on surnud... Gridley sai hädavaevalt aru sõduri jutust. Ta ei suutnud uskuda, et see vapper ja mehine inimene on surnud. Ta ei suutnud endale ette kujutada, et selles tugevas päevitunud kehas ei tuksu enam nii vapper ja õilis süda.

„Kas sa armastasid teda?" küsis sõdur, heitnud pilgu kivistunud Gridleyle.

Jah."

„Mina samuti. Kuid ei Tar-gash ega mina suutnud teda päästa. Thipdar krabas ta nii kähku kinni, et me ei jõudnud isegi relva kasutada."

„Tar-gash... Kes see on?"

„Sagoth. Üks neid karvaseid inimesi, kes metsas elavad." „Kas ka tema oli teiega?" imestas Gridley. Jah. Nad olid kahekesi, kui ma neid kohtasin. Kuid nüüd on Tarzan surnud ja Tar-gash läks tagasi oma maale. Mina siirdusin

79

Zorami Punast Lillekest otsima. Sa päästsid minu elu, võõramaalane, aga ma ei tea, mida sa tegid Janaga. Sa ehk tapsid ta? Mulle pole see teada. Mis siis teha?"

„ Ka mina otsin teda. Hakkame koos otsima," pakkus Gridley.

„Kui me ta leiame, ütleb ta ise, kas tappa sind või mitte!" rõõmustas sõdur.

Mõistagi meenus Gridleyle otsemaid, kuidas Jana oli tema peale vihastanud. Küllap tahab neiu omaenda kätega temaga arved klaarida. Muide, ta võib paluda, et sõdur seda teeks, nähtavasti on see talle rohkem meele järele. Ja kui sõdur kõigest kuuleb, viib ta rahuliku südamega surmaotsuse täide.

„Tulen sinuga," otsustas Jason. „Kui ma Janat solvasin, tapad sa minu. Mis su nimi on?"

„Thoar," vastas sõdur.

Neiu oli Gridleyle rääkinud oma vennast, kuid isegi siis, kui ta oligi venna nime maininud, ei jäänud see ameeriklasele meelde, ja nüüd arvas ta, et Thoar on Jana väljavalitu.

Mida rohkem ta selle üle mõtiskles, seda kindlamaks tema arvamus muutus. Kui Thoar oli Jana mees, siis sai mõistetavaks ka tema reageering Jana võimalikule surmale. Kuid millegipärast ajasid need mõtted Jasoni vihale. Järelikult oli see neiu poolt tavaline naiselik flirtimine! Ta oli lihtsalt mehe üle naernud! Väike petis! Ta püüdis meest endasse armuma panna, ise aga oli juba abielus. Mõnda aega oli Gridley pööraselt vihane, siis võitis loomupärane arukus ja ta naerjas kurvalt.

„Kus te Janaga lahku läksite?" küsis Thoar. „Võiksime sinna tagasi minna ja jälgi otsida."

„Kardan, et ma ei oska suunda leida, mul pole kompassi," vastas Gridley. „ Viimast korda nägin teda siis, kui ta kitsast kuristikust üles ronis. Kui sa seda kohta tead, võime sealt otsinguid alustada."

„Ma tean seda lõhet," valtas Thoar. „Kui kaks phelilast, kellest sa rääkisid, ellu jäid ja sellesse kuristikku tungisid, said nad Jana kindla peale kätte. Otsime kõik ümberringi läbi ja kui me teda ei leia, laskume nõkku, phelilaste maale."

Nad asusid teele ja et ajal polnud Thoari jaoks mingit tähtsust, läksid nad edasi väsimust tundmata, jäädes vaid harva puhkama, et keha kinnitada. Gridley ei uskunud, et nad leiavad Jana jäljed.

Jason õppis Thoari lähemalt tundma ja umbusk asendus sümpaatiaga,

ehkki kiivustunne näris endiselt. Nad kõnelesid Janast harva, kuid mõtlesid temast kogu aeg. Ikka ja jälle meenutas Jason nende ühise rännaku üksikasju. Iialgi elus polnud ta naist selliselt taga igatsenud. Ta püüdis Janat unustada, meenutada Cynthia Furnoist või Barbara Greeni, kuid silme ees seisis võrratu Jana kuju. Teda ei saanud varjutada isegi mõtted Tarzanist, von Horstist või Muwirost.

Jason omakorda meeldis ka Thoarile.

Viimaks jõudsid nad kuristiku juurde, ent kusagil polnud näha ei jälgi ega vähimaidki märke Jana siinviibimisest.

„Peab nõkku laskuma," otsustas Thoar. „Phelide maale. Isegi kui me Janat ei leia, võime tema eest kätte maksta."

Mõte, milles sisaldus algelise õigluse iva, tundus Gridleyle täiesti loomulik. Nad läksid phelide maale ja mõlema südames leegitses kättemaksuiha. Nõos kasvasid hiigelsuured puud, kuid loomad olid siin väiksemad. Tõsi küll, kord juhtusid nad pealt lägema trahhodoni ja dinosauruse võitlust, kes heitlesid hir-nuäratavaid hambaid lõgistades elu ja surma peale.

Neil oli õnne ja nad läksid kiiresti edasi. Jason ei kujutanud ;ndale ette, kuidas inimesed, olgu kas või phelilased, sellises jadrikus elada saavad.

„Inimene ei või sellises metsas elada," ütles ta Thoarile. „Phelimaa on kusagil mujal."

„Ei ole," vaidles teekaaslane vastu. „Meie sõdurid käivad sageli siin, et röövitud naisi tagasi saada, ja on sellest maast jutustanud."

„Sul võib ka õigus olla, aga ma ei kujuta ikkagi ette, kuidas nimesed siin elada saavad. Ma usun alles siis, kui näen neist kedagi oma ihusilmaga."

„Kannata, küll sa varsti näed."

„Miks sa nõnda arvad?"

„Vaata alla ja sa näed seda, mida ma otsin."

Gridley vaatas osutatud suunas, kuid peale oja ei märganud midagi.

Just seda oja ma otsisingi," sõnas Thoar. „Kõik, kes on siin käinud, kinnitavad, et phelilased elavad paremal pool jõge, kuhu see oja suubub. Oma eluasemed rajavad nad metsloomadest kaugemale kõrgendikele. Jõe ääres pole sugugi halb elada."

Nad läksid edasi kõiki ettevaatusabinõusid hoolikalt silmas pidades, sest asula võis iga hetk nähtavale tulla. Kuid möödus

üsna palju aega, enne kui Thoar seisatas ja hoiatavalt käe tõstis.

Puutüvede vahelt silmas Gridley tasast kivikõrgendikku. Oli ilmne, et maa-ala olid raadanud ja harinud inimese käed. Eemalt paistis ainult üks maja, kui seda ehitist üldse majaks võis nimetada. Horisontaalselt paigaldatud palgid moodustasid seina.

Peenemad palgid olid asetatud nendega risti. Praod seina alumises osas olid kinni mätsitud saviga.

Pisut lähemale jõudes nägid nad veel kolme samasugust onni. Künka jalamit kattis lopsakas taimestik, nõlvadel ja harjal olid aga puud välja juuritud. Oli täiesti võimatu läheneda onnidele märkamatult.

Thoar oli kindel, et neid on juba ammugi nähtud. Väikeste avade kaudu onni seintes võis jälgida kõiki juurdepääsuteid.

„Noh, mis me siis nüüd teeme?" küsis Jason.

Thoar silmitses mõtlikult Gridley koite.

„ Millegipärast on su lärmakad surmatoovad abilised tükk aega vait olnud. Paistab, et ainult nende toetusel võime vabastada Jana või tema eest kätte maksta."

„Lähme siis," sõnas Gridley otsusekindlalt.

Külg külje kõrval rühkisid nad asula poole, aimamata, et jõe kaldal kasvavate puude vahelt jälgis neid mitu silmapaari, mis välkusid kurjalt karvastes nägudes...

XIII, Horiibid

Avan pani koopasuu ette vahisõdurid ja kui Tarzan tahtis sisse minna, peeti ta kinni.

„Seis, kuhu sa lähed?" 1

„Koop'asse," vastas Tarzan imestunult. „Milleks?" küsis vahisõdur.

„Ma tahan magada," seletas Tarzan. „Varem käisin siin sees vabalt ja keegi ei takistanud mind."

„ Avan andis käsu, et uustulnuk ei tohi koopale ligineda enne, kui sõdurite koosolek on lõppenud."

Sel ajal astus ligi Avan ise ja käskis:

„Lase ta sisse. Mina saatsin ta siia. Kuid välja ära enam lase."

Sõnagi lausumata astus Tarzan süngesse koopasse. Kui ta silmad olid pimedusega harjunud, hakkas ta ringi vaatama, lootes näha Janat.

82

Kaugema seina juurde olid kogunenud naised ja lapsed. Koopasuu juures jutlesid omavahel vaikselt mõned sõdurid. Tarzan käis sõnatult koopas ringi, lootes leida Janat. Tütarlaps märkas teda esimesena ja vilistas tasa.

„Mismoodi saaksime siit põgeneda?" küsis ta, kui Tarzan oli ta kõrval koha sisse võtnud.

„Ei tea. Kõik, mis praegu teha saame, on oodata sündmuste kulgu ja pingutada jõudu, et ellu jääda."

„Arvan, et sul on üksinda kergem põgeneda," lausus Jana. „Sina pole ju vang. Sa käid ka sõdurite hulgas vabalt ringi ja lõpuks on sul relv."

«Kahjuks olen minagi praegu vang," ohkas Tarzan. „Avan käskis just nüüdsama mul seniks siia jääda, kuni koosolek mu saatuse kohta otsuse langetab."

„Jah, sinu tulevik ei tõota tulla roosiline... Selge on seegi, mis mind ootab. Kuid mina end juba neile kätte ei anna. Ei Car-bile ega kellelegi teisele."

Nad jutlesid vaikselt, vakatasid siis ja kumbki süüvis oma mõtetesse. Jana hakkas Tarzanit küsitlema selle maailma kohta, kust ta oli tulnud. Sellest sai pikk jutt. Jana ei lasknud Tarzanil hinge tõmmata, vaid puistas otsekui küllusesarvest talle küsimusi, mille vastuseid ta iga kord ei mõistnudki. Elekter ja tsivilisatsioon, muusikariistad ja raamatud — see kõik polnud tema taibule jõukohane. Kuidas ta ka ei püüdnud asjade olemusse tungida, ei. läinud see tal korda.

Nende läheduses maganud sõdur virgus ja hakkas naabrit äratama.

„Tõuse üles, aeg on koosolekule minna."

Tarzanist möödudes tundis ta viimase ära ja küsis:
„Mida sina siin teed?"
See oli Carb.
Tarzan vaatas talle üksisilmi otsa, lausumata sõnagi. „Vasta, kui sinult küsitakse!" käratas Carb. „Sa pole pealik. Sa võid vastust nõuda oma naiselt või lastelt."
Carb kihvatas vihast.
„Võid minna," lausus Tarzan käskivalt, osutades käega uksele.
Pärast hetkelist kõhklemist pööras Carb selja ja sammus väljapääsu
83
poole möödaminnes magavaid sõdureid äratades.
„Võta teatavaks, et sa oled juba laip," lausus Jana nukralt.
„Ta on minu kohta juba ammu otsuse teinud, seega hullemat oodata ei tule," muigas Tarzan.
Taas võttis maad pikk vaikus. Nad teadsid, et nendel silmapilkudel määratakse koopa seinte taga nende saatust.
Tarzan ja Jana ootasid. Äkki jooksis koopasse Ovan. Ta otsis Tarzanit.
«Koosolek otsustas su tappa," sosistas poiss lähemale tulles, «tütarlaps antakse Carbile." Tarzan kargas püsti.
„On aeg," hüüdis ta Janale. „Kas nüüd või mitte iialgi. Kui me raja juurde läbi murrame, võivad meid kätte saada ainult kõige välejalgsemad sõdurid. Ja kui sina, Ovan, oled minu sõber, nagu sa rääkisid, pead sa suu ja annad meile selle võimaluse."
„Olen su sõber, sellepärast viibingi praegu siin. Kuid raja juurde sa ei pääse. See on juba ära lõigatud ja sõdurid on lahinguks valmis. Nad teavad, et oled relvastatud, ja usuvad, et sa üritad põgeneda."
„Meil pole teist väljapääsu," vastas Tarzan.
„On küll. Ma tean teist teed ja näitan seda teile."
„Kus?" küsis Jana.
„Tulge mulle järele," lausu Ovan, taganedes pimedusse ja kadus kaljus olevasse väikesesse tühemikku. Jana ja Tarzan sööstsid talle järele.
Käik kaljus muutus üha kitsamaks ja järsemaks, mistõttu pimedas liikuda oli aina keerulisem. Lõpuks jäi Ovan seisma ja eemaldas jõudu pingutades pea kohalt kivikamaka, avades uue käigu labürinti.
„Seal kaugemal on rada, mis viib mäeharjale. Seda rada teavad ainult pealik ja tema vanem poeg. Kui isa taipab, et mina teile teed näitasin; ei pääse ma surmast, kuid ma nägin kõike juba ette. Kui minu äraolekut märgatakse ja mind otsima hakatakse, magan juba rahulikult oma koopas. Rada on järsk ja ohtlik, aga see on teine ainus pääsetee. Minge ruttu. Päästan sinu elu, nagu sa minu oma päästsid."
Seda öelnud, lahkus ta neist ja kadus pimedusse. Veel mõnda aega kuulis Tarzan tema kaugenevaid samme.
Tarzan surus end pimedasse avasse ja sirutas Janale käe. Nad
84
hakkasid ettevaatlikult edasi minema jalgadega teed kobades.
Mõlemale tundus, et nad on käinud juba terve igaviku, ent miski pole muutunud. Ikka ühtemoodi oli puudu õhust, ikka ühtemoodi varises jalge alt liiva ja kive. Kuid viimaks ometi hakkas eespool paistma päikesevalgus.
„Kus asub Zoram?" küsis Tarzan.
Neiu näitas ja lisas:
„Kuid otse minnes me Zorami ei jõua. Carb on oma sõduritega sulgenud kõik rajad. Ära arva, et nad lasevad meil nii kergesti lahkuda. Kindlasti luusivad nad juba kõikjal ringi."

„See on sinu kodukant, sina oskad siin paremini liikuda kui mina. Teen kõik, mis sa ütled."

„Tuleb laskuda mägedest Clovi suunas," jätkas Jana. „Nad hakkavad meid just mägedest otsima. Niipea "kui oleme alla jõudnud, pöörame kohe Zorami poole tagasi. Praegu oleme Zorami kohal. Peab nii ruttu, kui võimalik, mägedest lahkuma."

Allaminek võttis rohkesti aega, sest ümbrus oli võõras. Tuli minna ringiga mööda kuristikest ja lõhangutest, mis kerkisid ootamatult teele. Nad sõid ja magasid mitu korda, aga mitu päeva teele kulus, seda Tarzan ei osanud arvata.

„Siin elutseb gorobor," ütles kord Jana.

„Kes see veel on?"

„ Parem, kui me teda ei kohta. See on kohutav olend. Mina pole teda näinud, kuid mõni Zorami sõdur on temaga kokku puutunud. Ta on kohutavalt suur. Tavaliselt lesib ta maas ega tungi kellelegi kallale, kuid on määratu suur ja hirmuäratav: kaks paari vuntse, üks nina all, teine silmade kohal, õudne!"

„Kui sind kuulata, Jana, siis on tal vähe vaenlasi, kelle rünnakuid tuleb tal oma jõudu kasutades tagasi lüüa."

„Tema maitsvat liha jahivad üksnes horiibid."

„Kes need on?"

Neiu võpatas.

„Maduinimesed," sosistas ta.

„Maduinimesed?" kordas Tarzan. „ Kuidas nad välja näevad?"

„Oh, neist ei maksa parem rääkida. Nad on eemaletõukavad. Hullemad kui goroborid. Neil on külm veri ja räägitakse, et neil pole südant. Neil pole normaalseid inimlikke tundeid, nad ei tea, mis on armastus ja sõprus."

Põgenikud jõudsid veel umbes miili jagu mäenõlvast alla.

85

Tundus, et ümberringi oli välja surnud kõik, mis Pellucidaril oli ebatavaline. Kuid vaist ütles Tarzanile, et nad polnud üksi. Ta tundis teravat lõhna, ent ei osanud seletada selle olemust. Arvatavasti lehkasid selliselt maod. .

Turvalisuse eesmärgil otsustas Tarzan võimalikult kiiresti ületada soise madaliku ja tõusta mägedele, mis viisid Zorami. Nad olid peaaegu eesmärgile jõudnud, kui Jana Tarzanil käsivarrest kinni kahmas ja ehmunult ettepoole näitas.

„ Gorobor!" sosistas Jana summutatud häälega. „Tuleb maha heita ja pikas rohus vagusi olla."

„Ta pole meid veel märganud," väitis Tarzan. „Võib-olla polegi tal meiega asja."

Võimatu on kirjeldada nende pilgu ette kerkinud olevuse uskumatut suurust ja hirmuäratavat välimust. Esimene, mis Tarzanile pähe turgatas, oli koletise sarnasus Pal-ul-doni greifidega. Tal oli kaks vuntsi silmade kohal ja kaks nina all, karvane nokk ja kaelataoline karvane moodustis. Silmi ääristasid eredad söörid. Kahtlemata kuulus see greife meenutav hiiglaslik koletis juuraajastusse.

Jana oli kõrges rohus vagusi ja andis Tarzanile märku teha sedasama. Ettepoole kummargil, jälgis ahvinimene looma.

„Ta on vististi meie lõhna haistnud," lausus Tarzan vaikselt. „Ta seisab, pea püsti, ja nuusutab õhku. Arvatavasti jookseb ta ebatavaliselt kiiresti, mis niisuguse koguka looma kohta tundub olevat uskumatu. Jana, ta on haistnud lõhna, kuid vist mitte meie oma. Tuul on paremalt poolt, tema aga vahib vasakule. Oma arust tunnen ka mina seda lõhna. Seal liigub keegi edasi kergelt ja kiirelt ning gorobor vahib just sinnapoole. Kuulen mingit häält. Gorobor rühib selle suunas, ilmselt soovib näha, mis seal on."

Tarzan kuulatas gorobori jälgides häält, mida tekitas seni veel nähtamatu olend.

„OIgu seal kes tahes," sosistas Tarzan, „kuid ta läheb üle meie jälgede. Nad saavad kokku just meie taga."

Jana lamas liikumatult rohus, kartes äratada gorobori tähelepanu.

„Peame siit viivitamata lahkuma," sosistas ta, „kuni meid pole veel märgatud."

„Kuristikust väljub salkkond ratsanikke," jätkas Tarzan vaatlust. „Kuid jumal hoidku, kelle seljas nad ratsutavad!"

86

Jana kergitas end ja vaatas sinna, kuhu Tarzangi. Ta sosistas kohkunult:

„Need pole inimesed, vaid horiibid. Ja nad ratsutavad gorobosride seljas. Kui nad meid märkavad, oleme kadunud. Keegi maailmas ei suuda nende eest põgeneda, sest kogu Pelluddaril ole neile kiiruses võrdseid. Ära liiguta! Meie ainus lootus on üüd see, et nad meid ei näeks."

Lähenevaid horiibe märgates kisendas gorobor läbilõikavalt, painutas pead ja sööstis vaenlastele kallale. Tarzan jõudis märgata, et ratsanikud olid varustatud piikidega. Nad hargnesid ahelikku, moodustasid poolringi ja tormasid rünnakule. Kõik käis uskumatult kiiresti. Gorobor hakkas maruvihaselt visklema vaenlaste piiramisrõngas, lõgistades lõuapärasid. Tarzan mõtiskles hämmeldunult selle üle, kuidas küll horiibidel õnnestub kümnetonnist mürakat maha paisata.

Üks ründaja sööstis edasi ja jõudis goroborile kõige lähemale. Viimane painutas pea alla, ajas hiiglaslikud lõuad pärani ja tormas talle vastu. Hetkeks ring lagunes, siis sulgus jälle. Gorobor viskus tagasi, olles ilmselt haavanud kahte horiibi.

Gorobor tõi uuesti kuuldavale raevuka möirge ja tormas ahelikku läbi murdma. Tarzan kohkus: kui horiibidel ei õnnestu looma peatada, kihutab hullunud loom otsejoones nende peale.

Langetanud noka, lõõtsutas gorobor raskelt. Kümnetest haardest voolas verd. Piike ees hoides lähenesid talle aeglaselt horiibid. Nad torkasid kõik korraga oma piigid looma kehasse ja nagu üks mees hüppasid ka tagasi. Rängalt haavatud gorobor püüdis viimast jõudu kokku võttes üles tõusta, kuid hetke pärast varises surnult maha.

Tarzan rõõmustas, et võitlus just niimoodi lõppes ja haavatud loom nendeni ei jõudnud, kuid leidis järsku, et horiibid olid ima read ümber rivistanud ja piirasid neid nüüd tiheda ringina. Ilmselt olid maduinimesed neid juba varem märganud, kuid ei teinud neist välja, kuni võitlesid goroboriga.

„Peab võitlema!" otsustas Tarzan, ja et enam polnud mõtet end varjata, tõusis täies pikkuses püsti.

„Jah," nõustus Jana ja astus tema kõrvale. «Hakkame võitle-na, ehkki lõpp on ette teada: neid on üle poolesaja, meid aga kõigest kaks."

Tarzan pingutas sõnatult vibunööri. Horiibid tulid sttevaatlikult lähemale, silmitsedes teraselt uusi ohvreid. Lõpuks

87

oli ahelik nende juurde jõudnud.

Nüüd sai Tarzan nagu kord ja kohus näha maduinimesi, kes istusid jälestusväärsete ratsude seljas.

Väliselt meenutasid horiibid pisut inimesi, ja seda rindkere ning jäsemete kujult. Nende kolme varbaga jalad ja viie sõrmega käed sarnanesid roomajate käppadega. Peaaegu kogu nende keha katsid soomused, ehkki käelabad, nägu ja jalad tundusid olevat kaetud nahaga — nii peened olid seal soomused. Sarnasust madudega toonitas selle katte värvus. Igaühe rinnal oli sõõr, mida läbistas kaheksanurk.

Vööle kinnitatud toornahast tupes rippus kõigil luunuga, rannet kaunistas käevõru. Maaling ja kaunistus viitasid sellele, et need olid sõdurid. Peale nugade kuulusid

relvastuse hulka pikad luuotsikutega piigid. Nad istusid kohmakatel ratsudel — triiase ajastu amadonidel.

Tarzan silmitses horiibe lähemalt ja mõistis, miks nende kohta öeldi, et neil on külm veri ja puudub süda. Need olid inimroomajad.

Omakorda silmitsesid ka horiibid oma liikumatute laugudeta silmadega Tarzanit ning Janat. Nende pilk oli eemaletõukav. Äkki ütles üks horiib sulaselges gilaki keeles: „Teil pole kuhugi põgeneda. Visake relvad maha!"

XIV. Läbi sünge metsa

Jason Gridley ronis rutakalt mäenõlvast üles asula poole, kus ta lootis leida Zorami Punast Lillekest. Tema kõrval jooksis Thoar, valmis relvaga vabastama vangist oma õde.

Samal ajal jälgis neid puude tagant paar karvast hirmuäratava välimusega meest.

Thoar oli äärmiselt üllatunud, et majast, millele nad lähenesid, ei kostnud ainsatki häält.

„Vaata ette," hoiatas tajasonit. „Kui me vaid lõksu ei satuks!"

Nad hiilisid maja juurde. Gridley heitis pilgu sisse.

„Siin pole kedagi!" hüüdis ta. „Maja on lõhutud."

«Vaatame teistesse," kostis Thoar.

Kuid ka teised onnid olid tühjad.

„ Nad on ära läinud,” ütles Jason.

88

„Tundub küll," nõustus Thoar. „Kuid nad peavad tagasi tulema. Lähme alla, peidame end puude vahele ja ootame nende ulekut."

Ähvardavat ohtu aimamata laskusid nad künkast ja läksid shelilaste tallatud rada mööda metsa.

Vaevalt olid nad puude alla jõudnud, kui umbes kümme meest neile silmapilk kallale tungis. Paari sekundiga olid nad maha paisatud, relvituks tehtud ja kinni seotud. Seejärel pandi nad jõhkralt jalule ja Jason ajas silmad pärani, nähes, kes neid vangi oli võtnud.

„Püha neitsi!" karjatas ta. „Vähe sellest, et siin on igal sammul mammutid, pterodaktülosed ja dinosaurused! Ma poleks iialgi osanud arvata, et kohtan Pellucidari südames kapten Kid-di, Laffite'i ja söör Henry Morganit!"

„Mis on?" urises üks kallaletungijaid. „Kes te olete? Mis maalt?"

„Heast vanast Ameerikast, USA-st," vastas Gridley. „Kes te ise olete, kurat võtaks, ja mis te meist tahate?" Ta pöördus Thoari poole: „Need pole ju phelilased?"

„Ei," lausus Thoar. „Näen neid imelikke inimesi esimest korda."

„Teame teist kõike," käratas üks pikajuukseline. „Ärge püüdkegi meid lollitada."

«Suurepärane! Laske meid siis vabaks, tulime ju heade kavatsustega."

„Või veel. Sinu maa sõdib alatasa korsaaridega. Sa oled sa-rilane. Sind reetis su relv. Taipasin kohe, kui seda nägin, et oled kaugelt Sarist. Kidd ja Bulf rõõmustavad kohtumise üle. Aga vahest on see Thanar ise?" pöördus ta kaaslaste poole. „Keegi ehk teab, kas korsaaride maal võeti ta kinni või ei."

„Mind polnud seal, olin just reisil," vastas üks.

„Ei tule nagu meelde. Aga kui see on tema, siis peame saama korraliku tasu," kostis teine.

«Arvatavasti läks ta laevale tagasi. Pole mõtet oodata, võtame need lampjalgsed kaasa."

Salk hakkas minema piki kallast. Mõne aja pärast ilmus nähtavale laev, mida varjasid kõrged puud ja tihe põõsastik.

Vangid astusid pardale ja korsaarid lükkasid laeva kitsasse jõesängi.

89

Korsaarid asusid oma töö kallale ja Gridley võis lõpuks neid paremini silmitseda. Neil oli metsik ilme, rätikud seotud ümber pea ja sõõrmetest läbi torgatud kullast rõngad. Ehtsad piraadid!

Korsaaridest oli ta kuulnud Perrylt ja tänu temale oli Gridleyl neist nüüd mõningane ettekujutus, ent ta suhtus neisse ikkagi kui piraatidesse, kes olid tuttavad lapsepõlves loetud raamatutest.

Thoar valmistus halvimaks, Jason aga ei kaotanud lootust, sest meeskonna omavahelisest kõnelusest tabas ta ära, et nad viiakse Korsaarimaale, sinnasamasse linna, kuhu toimetati David Innes, kes oli esimesena siirdunud uurimisretkele ja saanud Pellucidari keisriks. Õigupoolest oli Gridley selle retke algatanudki, et just sellesse paika sattuda.

Laev liikus kiiresti allavoolu. Kaldal kasvavast metsast kostis loomade kisa ja okste praksumist — ühesõnaga, seal kees elu. Puud kasvasid metsas lausmüürina, laskmata läbi päikesekiiri. Vees ilmusid nähtavale mingisugused roomajad ja korsaarid sattusid ärevusse, otsekui kartes midagi. Nad vahtisid üksisilmi vette, nagu oodates kellegi ilmumist. Kõigile, vangid kaasa arvatud, jagati välja aerud ja laev lendas edasi. Korsaarid vältisid täielikult paremat kallast, laskmata samal ajal silmist vasakut. Jason murdis pead nende ärevuse põhjuse üle.

Mõne aja pärast märkasid korsaarid, et vangid on täiesti kurnatud, ja võtsid neilt aerud ära. Jason püüdis arvutada, kui kaua on laev juba teel olnud. Ilmselt kau^, kuigi inimesed polnud maganud ega söönud. Ka Jasonile ja Thoarile ei antud süüa. Nad vajusid rammetutena laevalae paljastele laudadele ja samal viivul kõlasid erutatud hüüded;

„Seal nad on! Aerutage kõigest jõust! Kui läbi murrame, oleme pääsenud!"

Jason ajas end suurivaevu jalule ja hakkas vaatama sinnapoole, kuhu osutas pikajuukseline korsaar. Soolasambaks tardunud Jason ei osanud isegi nime leida olendeile, kes suure kiirusega laevale lähenesid. Inimesesarnased olendid kükitasid roomajate seljas, Jason nägi seda selgesti. „Ratsanikel" olid pikad piigid, nende niinimetatud ratsud liikusid vett lõhestades nobedasti laeva poole. Kui nad olid laeva lähedale jõudnud, nägi Jason, et need polnudki inimesed, ehkki sarnasus oli suur. Nende elukate pead meenutasid sisalike omi.

„Oh issand!" pääses Jasoni huulilt. „Mis see on?"

90

Küünarnukile tõusnud Thoar vastas sosinal: „Need on horiibid. Parem kõngeda, kui nende pihku attuda."

Raske laev lähenes jälkidele olevustele. Vahemaa vähenes ar-nutult. Ja sel hetkel, kui pidi toimuma kokkupõrge, lõhestasid aikust püssipaugud: korsaarid olid haaranud arkebuusid. Horiibid tõmbusid kõrvale, lasksid laeva läbi ja hakkasid seda küladelt piirama. Tuld ja suitsu välja paisates kallasid arkebuusid ;oletised üle tinarahega. Kuid ühe tapetud horiibi asemele tekkis kaks uut. Nad olid juba parda alla jõudnud ja korsaarid, visanud käest aerud, heitsid laeva põhja pikali. Horiibid haarasid)ihku oma pikad piigid ja algas taplus.

Relvitud Jason ja Thoar leidsid end sügavast vereloigust keset keha küljest ärarebitud käsi ja jalgu ning moonutatud surnukehi. Arkebuusid polnud veel vakatanud, kuid laev oli juba jäänud juhtimiseta. Horiibid haarasid sellest kinni ja

hakkasid kalda poole vedama. Maotaolised inimesed hüppasid roomajate seljast pardale ja hakkasid ellujäänute kallal arveid õiendama.

Viimaks sai veresaun läbi. Korsaaridest oli elus vaid kolm, lende hulgas ka kapten Lajo. Horiibid väänasid neil käed selja aha ja hakkasid laeva üle vaatama ning haavatuid tapma.

Jasonil ja Thoaril vedas — ka neil seoti käed kinni.

Horiibid olid kobarasse kogunenud, ilmselt kavatsesid nad juhata. Gridley piidles koletisi suurivaevu vastikustunnet maha surudes. Isegi karmid korsaarid võpatasid paljast elukate lägemisest.

„Mis sa arvad, miks meid ellu jäeti?" küsis Jason. Lajo kehitas õlgu. „Kes neid teab."

„Küllap annavad meid õgida naistele ja lastele." „Kust sa seda võtad?" küsis Lajo.

„Ma lihtsalt tunnen nende kombeid, ehkki näen neid esimest korda. Need on ju horiibid, maduinimesed. Nad sõidavad Rela Ami ja Gyor Corsi vahel jõel."

Horiibe jälgiv Jason märkas ootamatult koletiste imetabast võimet muuta oma värvust. Võitluse ajal olid nad kahvatusinise varjundiga, aga niipea kui puhkama jäädi, muutus nende soomus punakaks.

Jason vahtis neid nagu lummatud. Horiibid heitsid pikali maha, kuid Jason ei suutnud kindlaks teha, kas nad magasid

või olid ärkvel, sest nende silmad jäid lahti. Pruunikal maapinnal lamades sulasid nad värvuselt sellega kokku ja olid peaaegu märkamatud.

Jason jäi magama ja nägi kohutavat und, et ta võitles horiibidega.

Ta ärkas teravast valust õlas: tema kõrval seisis horiib ja torkis teda vaheda piigiga.

„Mis sa lärmad," lausus horiib pahaselt.

Ka teised hakkasid end liigutama ja maast üles tõusma.

„Tõuse!" käskis horiib, kes oli Jasoni une katkestanud. «Otsustasin vangid lahti päästa. Nagunii ei saa te jalga lasta, kes aga seda üritab, selle tapame. Tule!" ja horiib päästis Jasoni käed lahti.

Gridley jaoks olid need elukad kõik ühte nägu ja ta täheldas imestusega, et nad eristavad üksteist.

„Roni selga!" osutas horiib goroborile. „Istu kaelale lähemale."

Jason kuuletus. Ta istus libedale külmale seljale ja klammerdus paljaste jalgadega ratsu kaela ümber, judisedes jälkusest. Maduinimene istus tema taha. Kõik vangid sel moel istuma pannud, suundusid elukad süngesse metsa, liikudes seejuures hämmastavalt kiiresti.

„Mida te kavatsete meiega teha?" huvitus Gridley mõne aja pärast.

„ Esialgu pannakse teid mune haudjuma, siis söödetakse meie naistele ja lastele," vastas horiib. „Praegu on neil kõht täis, neid toideti kala ja goroboriga. Gilakid on nende maiuspala."

Jason vakatas, kuid hinges oli tal närune tunne. Haududa mune ja pärast lasta end ära õgida — selline väljavaade ei sisendanud optimismi.

Kahel pool vilksatasid puud. Mingil hetkel nägi Gridley kõrvalpilguga Thoari, kuid temaga kõnelusse astuda ei õnnestunud. Peagi hakkas ees kilgendama järve sinine peegelpind. Lähemale jõudnud, nägi Gridley vees nende poole liikuvaid maduinimesi.

Emased roomajad olid niisama jälgid kui isased ja ei erinenud neist peaaegu üldse. Ainus erinevus oli see, et neil polnud vuntse ja sõjamaalingut, mistõttu nad paistsid olevat nagu alasti.

Vangid võeti ratsude seljast maha ja viidi kõrgele kaldale.

Vee ääres mudas lebasid emased, kes hoidsid mune. Munad

92
olid poolest saadik kaldaäärses püdelas mudas ja sellega ka iealt kokku mätsitud. Kõikjal võis näha väikseid pesi, mille ümber kohmerdas rohkesti tillukesi horiibe, kes olid nüüdsama munast koorunud ja otsisid endale kuivemat jalgealust. Nad olid ietud iseenda nooleks — ei vähimatki täiskasvanute tähelepanu. Vastsündinud horiibid sarnanesid sisalikega, kes püüdsid asjatult kaldale vingerdada.

Pesa juurde, mille ees istus Thoar, lähenes horiib, kahmas tal ootamatult peast, surus nina ja suu kinni ja sukeldus koos oma ohvriga järve.

Gridley jälgis kohkumusega, kuidas tema kaaslane veekeeri-esse kadus. Sekund hiljem järgnesid neile samal moel Lajo ja nõlemad korsaarid koos oma valvuritega.

Meeleheitlikult pingutades püüdis Gridley vabaneda pehmete sõrmede sitkest haardest, kuid külmad käed hoidsid teda tugevasti kinni. Siis laskuski juba külm pihk tema näole ja järgmisel hetkel tundis Gridley, kuidas järve soojad veed tema pea kohal kokku lõid.

Gridley rabeles kõigest jõust vastu, lootes, et horiib ta vee-pinnale tagasi viib, kuid viimane vedas teda endiselt läbi kleepuva muda. Õhupuudusest ähvardasid kopsud iga hetk lõhke-ia. Silme ees ujusid tulekarva ringid. Kohe kaotab ta teadvuse. Äkki eemaldas horiib käe tema näolt, vabastades suu ja nina. Jason ahmis kramplikult õhku ja tundis, et lebab soojas mudas otsekui voodis, mitte aga vees.

Ümberringi valitses kottpimedus. Gridley kobas käega enda ämber ja tundis kellegi pehmeid kehi. Seejärel kostis voolava ree mulksumist ja saabus vaikus.

Hauavaikus.

XV. Vangis

Taibanud vastupanu mõttetust, langetas Tarzan relva.

„Mis te meiega teete?" küsis ta horiibilt, kes oli käskinud relvad maha visata.

„ Viime teid kaasa, seal antakse teile süüa," vastas horiib. „Meie, horiibide käest te ei pääse. See pole veel kellelgi õnnestunud."

93

Tarzan kõhkles.

„Peab kuuletuma," sosistas tema juurde astunud Jana. „ Praegu pole mõtet põgeneda, naid on liiga palju. Peab nendega kaasa minema, pärast aga proovida jalga lasta."

Tarzan noogutas ja sõnas horiibile:

„Oleme nõus."

Nad istusid goroboride turjale, kummagi selja taha sättis end istuma sõdur, ja salk suundus sünge metsa poole, kust Jana ja Tarzan olid väljunud.

Thipdari mägede jalami idapoolsesse ossa suundudes sattusid nad jõe äärde. See oli Videviku jõgi — Rela Am. Horiibid ründasid korsaare just kahe jõe ühinemiskoha lähedal.

Nad olid maha sõitnud oma viiskümmend miili, ehkki Pellucidaril oli võimatu täpset kaugust kindlaks määrata.

Sellal kui Tarzanit ja Janat goroboride seljas mööda metsa sõidutati, toibus sadakond miili neist eemal pilkases pimeduses Jason Gridley.

„Issand!" lausus ta.

„Kes see on?" kuuldus pimedusest ja Jason tundis ära Thoa-ri hääle.

„Mina, Gridley," kostis Jason.

„Kus me oleme?" küsis teine hääl, mis kuulus Lajole.

„On alles pime! Pistaksid nad meid juba kiiremini nahka," lausus kolmas hääl.

„Ära muretse, selle taha asi seisma£i jää," kõlas neljas.
«Tähendab, oleme jälle kõik koos!" hüüdis Jason. „Mina aga mõtlesin, et meil on lips läbi, kui meid ükshaaval vette tassiti."
„ Aga kus me siis oleme?" küsis keegi korsaaridest. „Mis muigas see on, kuhu meid veeti?"
„Minu maal kutsutakse neid hiiglaslikke roomajaid krokodillideks," lausus Jason. „Nad ehitavad endale pesad mudast, mida hangivad jõe põhjast. Ülalt pääseb sinna vaid ühe ava kaudu. Just sellises mülkas me asumegi."
„Kui katsuks üles ujuda?" pakkus Thoar.
«Katsuda ju võib, aga nad näevad meid ja veavad kohe tagasi."
«Tuleb välja, et peame püherdama selles sopas ja ootama, kuni need elukad meid nahka pistavad?" karjatas Lajo.
„Ei," lausus Jason. „Peab otsekohe kavandama põgenemisplaani."
94
Saabus vaikus.
„Kuidas teile tundub, kas peale meie on siin veel kedagi?" :asandas Gridley häält. „ Oleks nagu ainult meie hingamist kuulda. Nihutage ennast mulle lähemale."
Kõik kogunesid Jasoni ümber kobarasse.
„Mul tekkis idee," alustas ta sosinal. „Ma panin üleval tähe-e, et mets kasvab otse järve kaldal. Kui sinna tunnel kaevata, võime jalga lasta."
„Aga kus pool mets on?" huvitus Lajo.
„Seda võib üksnes oletada," vastas Jason. «Eksimine pole sugugi välistatud, kuid seda võimalust ei tohi kuidagi osutamata jätta. Arvan, et oleme just selle koha vastas, kus asub sissepääs."
«Hakkame otsekohe kaevama!" hüüdis üks korsaar.
«Oodake, ma lähen maad kuulama," ütles Thoar.
Pimeduskatte all roomas ta ava poole. Lõpuks asusid kõik ööle.
Vangide südames süttis lootus. Gridley juhtimisel kaevas gaüks oma kohas, et väljumisel oleks neid raskem kinni võtta, vlõne aja pärast tundsid nad põlvede all maad ja leidsid, et viibivad pikas kitsas koopas, mis arvatavasti kulges piki kallast.
Muld otsustati ümberringi ühtlase kihina maha panna, et horiibid millestki aru ei saaks. Õnneks oli pinnas pehme ja kergesti töödeldav. Kaevati muidugi kätega. Rabati nagu pöörased viimast jõudu kokku võttes.
Kostis kehade sahinat ja sulpsatusi. Need olid horiibid, kes vangidele süüa tõid. Kõik tardusid paigale. Horiibid tajusid, et miski on viltu. Niipalju kui nad pimeduses aru said, oli koopas nidagi teoksil. Kummatigi ei tihanud horiibid pimedusse tikkuda, vaid kadusid kähku oma teed.
Mullatööd olid täies hoos. Inimeste jõud hakkas otsa õppema. Kuid siis saabus hetk, mil vilksatas lootus, et kõik õpeb õnnelikult.
Jason otsustas end julgestada ja käskis otsida puujuuri, et lende vahelt välja ronida.
Viis vangi kohmerdas pilkases pimeduses maa all, samal ajal laugles Thipdari mägede kohal õhulaev 0-220.
«Siit pole nad läbi läinud," tegi Zuppner kokkuvõtte.
«Tõenäoliselt on sul õigus," lausus Hines. «Hakkame teises suunas otsima."
95
«Jumal küll!" hüüdis Zuppner. „Kui ometi teaks, mis suunas nimelt!"
Hines vangutas pead.
«Otsida võib igalt poolt."
„Ka mina arvan nii," toetas teda Zuppner ja võttis kursi Gyor Corsile.

Õhulaev suundus kagusse metsapadriku kohal, mida roomajate vangivõetud Tarzan ja Jana parajasti läbisid. Kui Zuppner oleks seda teadnud! Kuid lennuk lendas endiselt kagusse, all jätkasid pikkamisi teekonda vangid, mõtiskledes oma kurva saatuse üle.

Tasus Tarzanil metsa jõuda, kui ta mõistis, et pole midagi lihtsamat kui jalga lasta. Gorobori seljast maha hüpata, põõsastesse tormata, puu otsa ronida — ja oledki vaba! Puude otsas horiibid talle juba järele ei jõua.

Kuid ta ei saanud jätta Janat saatuse hooleks, samuti nagu ei võinud talle oma plaanist rääkida, sest ümberringi kubises horiibidest, mis välistas jutuajamise isegi sosinal. Muide, vaevalt et neiu suutis liikuda niisamasuguse kiirusega nagu tema.

Kui ta oleks saanud Jana juurde hiilida, oleks haaranud neiu sülle, heitnud õlale ja kiskunud end tagaajajatest lahti. Selleks tuli oodata parajat juhust.

Peagi jõudsid nad järve läänekaldale, kus lausa kihas horiibidest.

Kärsitusest roidunud Tarzan näg4 lõpuks ometi pääseteed. Ta lootis kiire tegutsemisega tabada koletisi ootamatult ja võita seega mõne sekundi. Sellest piisab, et Jana kaenlasse kahmata ja tormata puude juurde, mis kasvasid küla servas.

Tema närvid olid äärmuseni pingul. Ta poleks eales uskunud, et võib nii tugevasti erutuda. Ent sel hetkel; kui ta valmistus gorobori seljast maha hüppama, tabas ta nina mingi lõhna.

Tarzan taipas kohe, mis oli juhtunud. Lõhn kandus kusagilt eestpoolt. Mõte hakkas.palavikuliselt tööle. Ei tohtinud kaotada minutitki, tuli tegutseda. Tuttav lõhn tugevnes. Tarzan tajus, et kahekesi nad praegu ei pääse, kuid oli teine tee. Nad saavad vabaks! -

Horiib istus peaaegu Tarzani selja vastas. Ühes käes oli tal päitsenöör, teine oli vaba. Tarzan pidi tegutsema välkkiirelt, et horiib ei saaks temast vaba käega kinni haarata. Tarzan hakkas sobivat kohta otsima ja märkaski varsti suurt põõsast. See oli

just see, mida ta vajas. Ja sealt juba puu otsa. See oli pääsemine!

Tarzan hüppas vetruvalt püsti ja järgmisel hetkel oli juba iuu otsas. Selleks kõigeks kulus vaid paar-kolm sekundit, ja kui horiibid ootamatusest toibusid, oli juba hilja. Tarzan eemaldus mööda ülemist terrassi, mille moodustasid puude ladvad.

Jana sõitis veidi tagapool ja seetõttu põgenes Tarzan tema ilme all. Neiu süda jäi seisma. Esimest korda elus tundis ta tõe-ist hirmu mõtte juures, et oli jäänud koletiste hulka ihuüksi. Ta undis end hüljatuna. Ta ei süüdistanud Tarzanit — mees oli :asutanud avanenud võimalust. Vastupidi, tal oli Tarzani üle ;oguni hea meel. Ja siiski tundis ta hingepõhjas, et Jason poleks ellises olukorras teda iialgi maha jätnud.

Tarzan hoidis suunda ainult lõhna järgi ja ruttas nii, kuidas äksas, hüpates oksalt oksale. Ta pidi iga hinna eest horiibidest tte jõudma.

Jõudnud juba üsna kaugele, hakkas Tarzan laskuma. Tuttav 5hn erutas teda. Ta oli leidnud, mida oli otsinud. Ta hüppas »uu otsast alla kümmekonna tumedanahalise sõduri ette, kes ilid õhulaevast saadetud Tarzanit otsima.

Sõdurid tardusid imestusest paigale ja ajasid silmad suureks. Üis langesid nad põlvili ja hakkasid tema ümber roomama, suu-leldes ta käsi ning valades õnne- ja heldimuspisaraid.

„Oo, Bwana, Bwana!" halasid nad. „Mulungu armastab oma apsi. Ta andis meile Suure bwana elusalt ja tervelt tagasi."

„Ma olen teiega, mu lapsed," kuulutas Tarzan. „Peagi tulevad iia maduinimesed. Neil on kaasas tütarlaps, nende vang. Jumal änatud, teil on relvad, jääb loota, et teil jätkub ka padruneid."

„Me hoidsime neid. Lasksime ainult vibudest."

„Väga hea. Nüüd kuluvad need marjaks ära. Kas õhulaev on siit kaugel?"

„Ei tea," kostis Muwiro.
„Ei tea?" venitas Tarzan pettunult.
„Oleme eksinud. Nüüd uitame ringi ja otsime õhulaeva."
„Kuidas te üldse sellest nii kaugele läksite ja miks olete üksi?"
„Meid saadeti teid otsima, Bwana. Gridley ja von Horst tulid meiega kaasa."
‚Ja kus nad on?"
„ Läksime lahku juba ammu, ma ei oska isegi öelda, kui ammu ee oli. Sestsaadik pole me Gridleyt näinud. Ja kuhu von Horst kadus, pole teada. Küllap olid metsloomad mängus. Leidsime
97
koopa ja jäime seal magama, aga kui silmad lahti lõime, polnud von Horstist enam jälgegi."
„Nad lähenevad!" sattus Tarzan ärevusse.
„Kuuleme, kuuleme," tõstsid mustanahalised häält.
„Kas olete juhtunud nägema maotaolisi inimesi?" küsis Tarzan relva haarates.
„Ei, Bwana. Me ei mäleta, millal viimati inimest nägime. Oleme näinud üksnes hirmuäratavaid loomi."
„Noh, nüüd oh teil võimalus kohtuda hirmuäratavate inimestega, kuid karta neid ei tarvitse. Tulirelvad ajavad nad põgenema."
„Millal teie, Bwana, seda nägite, et oleksime kartnud?" hüüdis Muwiro mõneti väljakutsuvalt. Tarzan naeratas.
«Heakene küll. Nüüd paigutame oma jõud laiali. Ma ei tea täpselt, missugust teed mööda nad tulevad. Kui tulistama hakkate, ärge unustage neiut, kes nendega kaasas on. Vaadake ette ja ärge teda kogemata haavake."
Puude keskel ilmus nähtavale esimene horiib, kes mustanahalisi nähes pistis läbilõikavalt kisendama Nagu käskluse peale pudenes metsast välja terve kari horiibe. Samal hetkel kõmatas kogupauk. Horiibid, kes polnud siiani kaotust tunda saanud, vahetasid oma halli värvuse sinise vastu ja kukkusid surnult maha.
Tarzan nägi, et üks horiibidest viis gorobori seljas istunud Jana minema.
Ainuke võimalus tütarlast päästa oli tappa gorobor. Tarzan tulistas talle selga. Horiib hüppas gorobori turjalt maha, haaras Jana kaenlasse ja tõttas metsa poole.
Raevust pöörased goroborid olid kobaras koos ja trampisid ühe köha peal. Üks neist lõi jalust maha Tarzani, kes oli jäänud ringi vahtima. Gorobor oli ilma ratsanikuta otsekui ogaraks läinud ja tormas siia-sinna.
Muwiro ja tema inimesed võitlesid vapralt. Puude taha'varjudes tulistasid nad segadusse sattunud ratsanikke läheda maa pealt.
Tarzan tõusis maast üles. Talle turgatas pähe hulljulge mõte. Kartmatult ronis ta goroborile selga, kes midagi taipamata kihutas maruhoona padrikusse. Ratsmed pihku võtnud, suunas Tarzan oma hobu järele horiibile, kes viis Janat üha kaugemale.
98
Gorobor kandis Tarzanit sellise metsiku kiirusega, et jõudis nõne sekundiga horiibile ja Janale järele. Sekundi murdosa vältel aeglustas ta jooksu, mis võimaldas Tarzanil tulistada, horiib prantsatas maha, kuid ta polnud haavatud, vaid paugust .limane.
Tarzan hüppas väledalt gorobori seljast maha ja nägi enda ses sisalikinimese koonu. Samal hetkel avanes tema jalge all maa ja ta vajus õlgadeni tühjusse.
Tarzan hakkas rabelema, püüdes pinnale ronida, kuid äkki klammerdus keegi tema pahkluude ümber ja tiris teda allapoole. Külmad sitked sõrmed hoidsid tast kõvasti kinni. Tarzan kadus pimedasse auku...

XVI. Põgenemine

Õhulaev 0-220 lendas aeglaselt ümber Gyor Corsi. Meeskond vahtis üksisilmi alla, pannes tähele kõiki elusolendeid. Nad märkasid vaid metsloomi, linde ja igasuguseid jäledaid elukaid. Inimesi polnud näha. Mäest voolas alla jõgi, mis niisutas tasandikku. Zuppneri arvestuste järgi pidid võõrasse paikkonda eksinud inimesed ilmtingimata üles otsima jõe ja allavoolu edasi minema.

Õhulaev lendas laia veerohke jõe kohal. „Ehk jõuame jõe kohale hoidudes ookeani juurde välja?" oletas Zuppner.

Inimesed uurisid üksisilmi maad. Zuppner otsustas maanduda ning vee- ja toiduvarusid täiendada. Robert Jones kirjutas pardapäevikusse: «Maandusime südapäeval."

Õhulaev laskus mererannale. Sadakond miili lääne pool lõpetas Jason Gridley samal ajal tunneli kaevamist. Maapinnani oli jäänud veel üsna vähe, kui Gridley kuulis tulistamist. Ta ei uskunud oma kõrvu, sest oli kaotanud lootuse veel kord sõpru kohata. Taas ärkas lootus. Tõsi küll, tulistada võisid ka korsaarid. Küllap nad saatsid retke komandöri Lajot otsima. Kuid parem surra korsaaride kuulide all, kui et jälgid roomajad sind elusalt nahka pistaksid.

Jason jätkas kaevamist topeltjõuga, püüdes võimalikult ruttu maapinnale jõuda. Talle tundus, et üleval kihutavad mingisugused metsloomad. Pea kohal kostis kisa, püssipauke ja

99

jalgade müdinat. Gridley erutus suurenes. Ta hakkas juba välja ronima, kui talle midagi pähe kukkus.

Gridley, kes kõige rohkem kartis horiibe, tahtis esimese hooga tagasi ronida. Kui teda nähakse, lähevad ju kõik nende ponnistused vett vedama! Ja Gridley haaras talle kaela kukkunud kehast kinni ning tiris seda tunnelisse.

Tarzan rabeles meeleheitlikult vastu, kuni tal õnnestus sitkest haardest vabaneda ja maapinnale pääseda. Ja alles siis ta taipas, et see polnudki horiib. Käed, mis teda alles nüüdsama olid hoidnud, kuulusid inimesele!

Horiib, kes oli valmis Tarzaniga kahevõitlusse astuma, märkas, et viimane oli maa alla kadunud. Ta ei hakanud selle põhjust selgitama, vaid kahmas Jana kaenlasse ja tormas padrikusse.

Tarzan märkas neid viimasel minutil ja sööstis järele.

Jason laskus oma saatusekaaslaste juurde ja käskis neil kiirustada, pärast seda ronis maapinnale just siis, kui Tarzani pronkspruun kogu puude taha kadus. Ja ehkki Jason nägi jooksjat kõigest sekundi murdosa vältel, mõistis ta, et see oli džunglivalitseja.

Kuidas ta siia sattus? Kas ta ajas kedagi taga või vastupidi, põgenes tagaajajate eest? Oli kuidas oli, kuid Gridley otsustas, et Tarzanit ei tohi silmist lasta, ja kihutas talle järele. Ka siis, kui ta eksis, oli see siiski inimene ja mitte koletis. See polnud sugugi halb, sest võitluses maduiniraestega oli tavaline inimene liitlane.

Tarzan ronis puu otsa ja latvu mööda edasi minnes hakkas jälitama horiibi, kes kandis vasturabelevat Janat. Horiibile järele jõudnud, hüppas Tarzan pikemalt mõtlemata talle ülevalt selga ja virutas nii tugeva hoobi, et horiib varises hääletult maha. Tõstnud uimase eluka üles, virutas Tarzan ta uuesti vastu maad. Nii tegi ta mitu korda. Jana vaatas lagedale ilmunud Heraklest vaimustatud pilgul.

Varsti oli horiibiga lõpp. Lasknud lõtvunud keha käte vahelt maha libiseda, haaras Tarzan noa ja ütles Janale:

«Jookseme! On ainult üks koht, kus oleme pääsenud."

Seejärel heitis ta neiu õlale otsekui udusule ja sööstis kõrge puu poole.

«Siin pole sul midagi karta. Vaevalt oskavad goroborid puu otsas ronida," lausus Tarzan.

100

„ Varem ma mõtlesin, et Zorami sõdurid on kõige vapramad mehed. Kuid siis kohtasin ma Jasonit ja sind ning minu arvamus muutus. Tahaksin uskuda, et Jason pole surnud," lisas ta nukralt. „Ta on vapper sõjamees ja lisaks hea inimene. Zorami mehed ei kohtle naisi küll jõhkralt, kuid nad on väga isekad, mõtlevad ainult iseendale. Jason mõtles alati esmajoones minu heaolule ja turvalisusele."

„Kas ta meeldis sulle?" küsis Tarzan.

Neiu vaikis, olles iga hetk nutma puhkemas. Ta noogutas vastuseks, suutmata lausuda sõnagi.

Puu otsas seletas Tarzan Janale, kuidas tuleb edasi liikuda. Äkki kuulis ta kerget kahinat. Keegi tuli kiiruga nende poole.

Tarzan jättis neiu puu otsa, libises ise kähku maha ja jäi nagu soolasammas seisma. Tema ees seisis inimene, ümber vaid puusakate. Inimene oli pealaest jalatallani mudaga koos. Peas turritas mudaga kokku mätsitud must tihe juuksepahmakas. Olendi tavatust väljanägemisest hoolimata oli selge, et see polnud horiib. Pealegi oli ta relvitu.

Mis tegi ta siin metsas, kaitsetu ja üksildane?

Tarzanit nähes tardus inimene paigale, tema silmad ähvardasid pealuust välja tungida ja ta karjatas:

„ Tarzan! Oled see tõesti sina? Jumal tänatud, et sa oled elus! Elus!"

Esimesel hetkel sattus Tarzan segadusse, sest ta ei tundnud rääkijat ära. Aga kui Jana Gridley häält kuulis, hüppas jalamaid alla.

Tarzani huuled avanesid pikkamisi naeratuseks. Lõpuks ometi tundis ta Gridley ära.

„Gridley! Jason Gridley! Ja Jana arvab, et sind pole enam elavate kirjas."

Jana!" karjatas Gridley. „Kust sina teda tunned? Oled sa teda näinud? Kus ta on?" „Siin, minu juures."

Jana oli maha hüpanud, kuid ei kiirustanud puutüve tagant välja astuma.

Jana!" sööstis Gridley neiu juurde. Jana jõnksas õlgu.

Jason! Mitu korda pean sulle ütlema: ära tule Zorami Punase Lillekese juurde!"

Jasoni pea vajus norgu, käed alla. Ta lonkis aeglaselt Tarzani

101

juurde, kes jälgis seda vaatepilti, kulmud imestusest kõrgel. Kuid ta ei hakanud vahele segama.

„Tulge! Peame sõdurid üles otsima."

Vaevalt sai ta seda öelda, kui eespool kõlasid valjud hüüded, milles Tarzan tundis ära oma sõdurite sõjakisa. Tarzan ja Jason tormasid ülepeakaela häälte suunas ja jõudsid ära hoida tragöödia, mis pidi nende silme all aset leidma.

Mustanahalised sõdurid olid maa alt välja roninud Thoari ja korsaarid ümber piiranud ja nendele oma püssid suunanud. Pellucidari elanikud, kes nägid esimest korda musta värvi inimesi, arvasid, et need on niisama ohtlikud kui maduinimesed. Kumbki pool valmistus võitlema elu ja surma peale. Kuid Tarzani, Jasoni ja Jana ilmumine peatas inimesed ja nad hingasid kergendatult.

Thoar rõõmustas, nähes Tarzanit tervena, aga kui ta pilk peatus Janal, läks rõõmust otsekui ogaraks. Ta sööstis rõõmukisaga neiu juurde, haaras ta oma embusse ja surus rinnale.

Gridley, kes jälgis seda kõrvalt, adus, et armastab seda võrratut metslasepiigat. Teda haaras meeletu kiivus. Tsivilisatsiooni kultuurne vili oli kiviaja inimesele armukade!

Thoaril, Lajol ja korsaaridel oli kuidagi ebamugav, kui selgus, et mustanahalised, nende ilmselged vaenlased, osutusid hoopis sõpradeks.

Pärast lühikest puhkust hakkasM inimesed edasisi plaane arutama. Thoar kavatses Janaga Zorami minna. Tarzan, Jason ja nende sõdurid põlesid soovist üles otsida oma retkekaaslased. Lajol ja korsaaridel oli plaan naasta oma laeva.

Tarzan ja Jason ei hakanud pühendama korsaare oma Pellucidarile sõidu tõelisse eesmärki, vaid püüdsfd neid veenda, et tahavad külastada Sarit, kohtumaks Tanari ja tema rahvaga.

„Sari on siit kaugel," sõnas Lajo. „Inimene, kes sinna suundub, peab nägema sada und, kuni ta läbib Korsar Azi ja tundmatuid maid, kus on musttuhat vaenlast. Sari on niisama kaugel kui Kohutavate Varjude Maa. Kõik ei tule sealt eluga tagasi."

„Aga kas võõrastest maadest saab mööda minna?" küsis Tarzan.

„Saab küll. Oleksin teid ise juhtinud, kui oleksime läinud Korsaarist Sarisse."

102

„Kui me Korsaari läheme, Lajo, kas meid ei peeta seal vaenlasteks?"

Korsaar raputas pead. „Teid ei peeta sõpradeks."

„Ja ometi ma ei kahtle, et kui oleme oma õhulaeva üles leidnud, õnnestub meil võita korsaaride poolehoid." Jason ütles:

„ Thoar peab minema Zorami, see pole üldse kaugel. Saadate nad Janaga ära ja siirdume Korsaari." Tarzan pöördus Thoari poole.

„Kui te meiega ühinete, viime teid Zorami väga kiiresti, kui luidugi oma õhulaeva üles leiame. Aga kui me seda ei leia, aadame teid Zorami. Nii on palju turvalisem."

„Hästi, me tuleme teiega," otsustas Thoar.

Järsku läks ta nägu pilve, justkui oleks talle midagi meenu-iud, ja ta küsis Janalt:

„ Pidin äärepealt unustama. Enne kui nendega kaasa minna, pean ma teada saama selle inimese kohta, kellega sa jäid üksi. Kas ta tegi sulle liiga? Kui jah, siis ma tapan ta."

Jana ei vaadanud isegi Gridley poole, vaid vastas kohe:

„Sul pole vaja teda tappa. Kui ta oleks põhjust andnud, oleksin ma ise talle otsa peale teinud."

„Siis on hästi," kostis Thoar. „Meeldiv kuulda, sest ta on mu sõber. Noh, kas läheme?"

„Tõenäoliselt on meie paat seal, kus horiibid meile kallale tungisid," lausus Lajo. „Kui me selle vallutame, võime mööda Rela Ami edasi liikuda."

„Et teie inimesed meid vangi võtaksid!" vaidles Gridley vastu. „Ei, Lajo, sündmused on võtnud teise pöörde. Ja kui sa oled nõus meiega tulema, saavad teist meie vangid."

Kuid siiski otsustati pöörduda Rela Ami juurde ja otsida üles korsaaride paat. Pärast seda taheti alustada õhulaeva 0-220 või suure piraadilaeva otsinguid, mille kapten oli korsaarid ette luurele saatnud.

Teel jõe äärde ei kohanud nad ainsatki horiibi. Tõenäoliselt olid roomajad mustanahalisi kartma löönud ja peitu pugenud.

Jason hoidus Janast eemale, juba üksnes neiu nägemine mõjus talle masendavalt. Ta tajus äkki, et juba siis, kui ta oli arvanud end Janast mitte hoolivat, oli ta teda armastanud. Armastanud nii nagu mitte kedagi iialgi varem.

103

Eespool lõi sätendama jõgi. Korsaaride paat oli endises kohas. Horiibid olid kadunud. Inimesed muutusid reipaks ja lükkasid paadi ilma vaevata kiiresse voolu. Kiirust arendades liikus paat mere poole.

Jõudnud merele, unustasid inimesed ohu ja mõtlesid pärast kõiki üleelatud seiklusi üksnes puhkusele.

Lõpuks ometi jõudsid nad kohale, kus korsaaride oletuste järgi pidi neid ootama baaslaev.

Lajo ja kaks korsaari sattusid ärevusse. Baaslaeva poleks nagu olnudki.

„See ei saa olla eksitus! Laev seisis just siin, selle künka vastas!" hüüdis Lajo.

„Nad lahkusid meid ootamata. Jätsid maha," pahandas korsaar, õnnistades kaptenit ja meeskonda halvustavate sõnadega.

Paat triivis aeglaselt avamere poole. Nähtavale ilmus saar, kus Lajo kinnitust mööda leidus rohkesti ulukeid.

Inimesed pidasid nõu ja jõudsid otsusele, et küttida tuleb ranniku lähedal.

„Korsaaride maa asub kirdes. Vajugu ma kas või maa alla!"

Algasid ettevalmistused pikaks reisiks Korsaari. Liha kuivatati ja suitsutati lõkketules. Varuti ka värsket vett, et mitte peatuda enne Korsaari. Arvestati ka seda asjaolu, et neid võib tabada pikaajaline torm."

Jana töötas käsi rüppe laskmata Juhtumisi Jasoni kõrvale sattunud, ei pööranud neiu talle vähimatki tähelepanu, otsekui poleks meest olnudki.

‚Jana, saagem uuesti sõpradeks," pakkus kord Jason. „Usu mind, koos oleme palju õnnelikumad."

„Olen niigi õnnelik, rohkem kui kunagi varem," vastas neiu. „Tõsi,"üsna pea viib Thoar mu tagasi Zorami."

XVII. Tagasipöördumine

Tuulest aetuna liikus laev ookeani poole, kuna samal kursil olev 0-220 sooritas järjekordset ringi, ehkki Zuppner ei uskunud enam isegi kordaminekusse. Meeskond tuli järeldusele, et on aeg Maale tagasi pöörduda, kuni kõik pole veel hukkunud.

104

Leitnant Hines arutas asja Dorfiga ja pidas vajalikuks kõik ümberringi veel kord üle vaadata. Kuni nad jutlesid, lendas iglaslik õhulaev Pellucidari päikesest soojendatud taevas, meeskonna liikmed olid kõik oma kohal.

All laius mõõtmetelt meeliülendav pilt. Sile merepind, rannik, künkad, metsad, tasandikud.

Ohvitserid täpsustasid mingisuguseid detaile, Robert Jones lonkis samal ajal kambüüsi poole, pea norus. Ta silmitses hajameelselt sinist vetevälja, hõivatud oma mõtetest. Pellucidar mõjus eranditult kõigile masendavalt.

Aeg venis piinavalt. Reisile minnes ei võinud Tarzan ja Gridley oletada, et see kestab nii kaua...

Vaist ütles korsaaridele, et sellest saarest alates, kus nad oma varusid olid täiendanud, oli läbitud kolmandik marsruudist. Laeva ninas seisev Lajo hakkas jälje leidnud jahikoera kombel õhku nuusutama ja pöördus Tarzani poole.

„ Kardan, et läheneb torm. Peab rohkem kaldale lähemale loiduma."

Kuid oli juba hilja. Hakkas puhuma marutuul ja mässavad lained ähvardasid laeva ümber ajada. Vihma ei sadanud, sest polnud pilvi, kuid nende kallale tormanud tuul ähvardas suurt pahandust tekitada. Mustanahalised sõdurid polnud meretormidega harjunud ja sattusid paanikasse. Tarzan ja Jason olid selleks valmis, et laev ei pea vastu ja laguneb tükkideks. Tarzan astus Gridley juurde ja tuule vihinat ning ulgumist ületades karjus talle kõrva:

„Jason! Meie küna ei pea tormile vastu!"

„Kurat temaga!"

Gridley tormas Janat otsima. Ta surus neiu oma rinna vastu ja hüüdis:
„Võib-olla saame varsti kõik otsa ja kuidas sa minusse ka ei suhtuks, tahan ma, et sa teaksid: ma armastan sind..."
Ta mõistis, et ei käitu sugugi korrektselt — Janat armastas ju Thoar —, kuid ta ei saanud surma palge ees neiule oma tundeid avaldamata jätta... Thoar suhtus ju Janasse niisuguse hoolitsusega! Ehkki nad elasid algeliselt, olid nad samasugused inimesed nagu tema isegi. Tundus imelik, et ei Thoar ega Jana üritanud kuidagi teineteisele ligineda ega vihjanud millegagi intiimsuhetele, vaid käitusid nagu õde-venda.
105
Seekord naeratas õnn rännumeestele ja neil läks korda pääseda tormist terve nahaga. Meri rahunes, tuul vaibus äkitselt. Maad polnud näha.
„Lajo, kallas on kadunud," ütles Tarzan. „Kuidas me nüüd Korsaari jõuame, kui meil orientiire pole?"
‚Jah, on alles ülesanne," kostis Lajo. „Ainus, mis meid aidata võib, on tuul. Ma tean, kust ta harilikult puhub. Siiani on kursist kõrvalekalle minimaalne. Pole häda midagi, küll me kuivale maale jõuame."
„Vaadake, mis see on?" osutas Jana käega ettepoole.
Inimesed pöörasid pilgud näidatud suunda. „Laev!" rõõmustas Lajo. „Oleme päästetud!"
„Aga mis siis, kui me ei kohta just sõbralikku vastuvõttu? Äkki need polegi korsaarid?"
„Ma ju räägin, et see on meie laev, teised siin ei liigu." ‚Ja seal on veel üks! Ja veel!" hüüatas Jana. „Neid on palju!" „Peame ära minema," ütles Tarzan. „Oleks hea, kui meid ei märgataks."
„Ära minema? Kuid mispärast?" küsis Lajo. „Meid on liiga vähe, et kallaletungi tagasi lüüa," vastas Tarzan. „Ehk polegi nad teie vaenlased, kuid meie omad küll, võin selle peale mürki võtta."
Lajo ei hakanud vastu vaidlema, sest laeval oli kõigest
kolm relvitut korsaari, samal ajal kui kõik teised olid relvastatud.
Inimesed jälgisid üksisilmi laevu, mis lähenesid iga minutiga. „Need küll korsaarid pole," kuulutas Lajo. „Laevad on neil kuidagi kentsakad."
Laevad kihutasid täispurjedes. Need olid kõrged, laia kere, kahe purje ja aerudega parda ääres.
„Issand!" lausus Jason. „Keda kõiki Pellucidaril näha saab! Esialgu hispaania piraadid, nüüd — viikingid!"
„Tõsi küll, mõneti ajakohastatud varustusega," tähendas Tarzan. „Näed sa kahuritorusid? Tundub, et parem on taganeda. Kardan, et meil läheb kehvasti. Muide, juba ongi hilja." Ligineva laeva tekile ilmus inimene. „Andke alla, või me laseme teid põhja." „Kes te olete?" hüüdis Tarzan.
„Olen Ja Anorocilt," kuulutas inimene. „ Elagu Pellucidari keiser David Esimene!"
106
Vist on keegi meist õnnesärgis sündinud," pomises Gridley, „Uskumatu vedamine!"
Ja kes teie olete?" küsis Ja, kui nende laev oli veelgi lähemale jõudnud.
„Sõbrad," vastas Tarzan.
Pellucidari keisril pole Korsar Azis sõpru."
Kui teie seas on Abner Perry, siis võime tõestada, et teil pole õigus."
‚Siin pole Abner Perryt. Aga mis te temast teate?" küsis Ja. a laev oli teise kõrvale sõitnud ja tema sõdurid läksid üle saaride laevale.

„See on Jason Gridley," osutas Tarzan ameeriklasele. „ Abner Perry on temast kindlasti rääkinud. Ta korraldas välismaailmas uurimisretke, et vabastada David Innes - korsaaride vangistusest."

Kolm korsaari silmitses mornilt lähenevaid laevu.

Gridley kutsus Ja enda juurde ja tervitas teda sõbralikult oma laeva pardal. Selgus, et teiste kaptenite hulgas olid keisrinna Diani vend Dacor, Goorki poeg Kolk, Sari kuninga Ghaki poeg Tanar.

Tarzan ja Jason said teada, et laevad olid siirdunud Davidit päästma. Nende reis oli kestnud juba nii kaua, et inimesed enam mäletanud, mitu korda nad olid söönud ja maganud. Nad olid alles hiljuti leidnud tee Korsaarist Soyar Azi. „Nüüd teame, kuidas korsaaride linna jõuda. See ei kesta enam kaua."

„Ja te loodate vabastada Davidit kümne sõduriga?" imestas Tanar.

„Meid oli palju rohkem," vastas Tarzan. Juhtus nii, et kaotasime teel osa inimesi, osa aga jäi õhulaeva." Järsku kostis kellegi meeleheitlik kisa. Sõdurid sattusid ärevusse, vahtisid taevasse ja vehkisid ägedalt kätega. Haarati relvade järele.

Taevas ilmus nähtavale õhulaev 0-220. Ümbrust uurides soovis ta aeglasi ringe.

„Nüüd olen ma lõplikult veendunud, et keegi meist on sündiud õnnesärgis," hüüdis Gridley. „See on meie õhulaev. Seal meie sõbrad," lisas ta Ja poole pöördudes.

Uudis levis välkkiirelt kõigil laevadel. Selgus, et taevas polnud roomaja, vaid õhulaev, kus viibisid Abner Perry ja kõigi

107

poolt armastatud keisri David Esimese sõbrad.

Õhulaev 0-220 laskus vette ja Jason Gridley, palunud sõdurilt viskeoda ning sidunud selle külge räti; hakkas sellega otsekui lipuga vehkima.

0-220 lähenes laevastikule ja jõudis peagi kuuldekaugusse.

„Kuidas teil seal on? Kõik korras?" hüüdis Tarzan. „Jah!" kõlas vastuseks ja Zuppner lehvitas rõõmsalt kätt. „Kas von Horst on teiega?" küsis Gridley. „Ei ole!"

«Järelikult jäi üks ikkagi kaotsi," kurvastas Gridley.

„Kas te saate meid pardale võtta?" küsis Tarzan.

Zuppner roolis korsaaride laeva juurde ja uurimisretke liikmed läksid üle oma armsale 0-220-le. Kõigepealt sõdurid, siis Jana ja Thoar ning lõpuks Gridley ja Tarzan. Korsaarid jäid pantvangideks.

Enne luugi sulgemist ütles Tarzan Jale, et kui see kavatseb minna Korsaari David Esimest vabastama, saadab õhulaev nende laevastikku ja vajaduse korral abistab neid.

Sattunud 0-220 pardale, ei suutnud Thoar ja Jana tükil ajal imestusest toibuda.

„Mida kõike ei pea unes nägema," suutis Jana vaid lausuda.

Tarzan esitles külalisi meeskonnale. Dorfile Janat tutvustades ütles ta:

„See on Jana, Zorami Punane Lilleke, Thoari õde."

Gridley tardus ootamatusest soolasambaks. Ta oli otsekui halvatud. Tema kiivus oli nagu peoga pühitud. Selgus, et kõik teadsid seda, kuid temale ei öelnud. Gridley oli esialgu solvunud, kuid taipas kohe, et ilmselt arvasid kõik teda asjaga kursis olevat ega puudutanud seetõttu seda teemat.

Õhulaevas valitses ülev meeleolu, mida tumestas vaid von Horsti kadumine.

0-220 lendas pikkamisi mere kohal, pidades sammu Ja laevaga. Eemalt hakkas paistma korsaaride maa rannik. Ja võeti 0-220 pardale, kus koostati Davidi päästmise üksikasjalik plaan. Seejärel laskus Ja oma laeva tagasi ja tema kohale asus kolm korsaari.

Pantvangidele tutvustati põhjalikult õhulaeva 0-220 lahingu-võimsust.

«Piisab vaid ühest pommist," seletas Gridley, „ja kuningalossist jäävad järele üksnes varemed. Aga kui vaja, teeme kogu Korsaarimaa tükkis laevastikuga pihuks ja põrmuks."

Plaan nägi ette saata üks vang alistumisnõudega korsaaride juurde.

„Sa nägid õhulaeva relvi, Lajo. Nagu oled aru saanud, võime väga hästi ka ilma Ja laevastikuta toime tulla. Sa ütled korsaaride kuningale, et tulime siia keisri järele, ja kirjeldad, mis keeldumise puhul juhtub. Kas küsimusi on?"

„Ei ole."

„Väga hea," sõnas Tarzan. „Tee üksipulgi selgeks, et talle endale on parern, kui saab läbi ilma verevalamiseta."

Dorf andis Lajole mingisuguse kompsu.

„Pane see endale ümber."

„Mis see on?" taganes Lajo.

„Langevari," seletas Dorf.

„Mis-mis?" küsis Lajo.

„Anna käed siia."

Lajo ajas käed rihmadest läbi, Dorf klõpsas kohe lukud kinni.

„Ma ei saa midagi aru!" ajas Lajo vastu.

„Viid Tarzani ulitmaatumi oma kuningale."

„Kõigepealt maandage lennuk, küll ma siis viin selle ulti... ultimaatumi kuningale."

„Ei tule kõne allagi. Lennuk jääb õhku, sina hüppad alla."

„Kuidas?! Te tahate mind tappa!" kisendas Lajo.

„Ei taha," puhkes Gridley naerma. „Kuula mind tähelepanelikult ja sinuga ei juhtu midagi. Sa oled lennukis näinud rohkesti imeväärseid asju ja järelikult on sul mõningane ettekujutus maailmast, kust tulime. Praegu on sul võimalus proovida tegelikkuses meie ühiskonna suurepärast leiutist. Vannun, et sinuga ei juhtu midagi halba. Niipea kui oled õhus, tõmba parema käega sellest metallrõngast ja sa maandud sujuvalt."

„Ma kukun ju surnuks!"

„Noh, kui sa kartma lõid, siis leidub mõni vapram korsaar. Kinnitan sulle, et kõik läheb hästi."

„Midagi ei löönud ma kartma. Olgu, ma hüppan."

„Ära unusta Kiddile ütlemast, et kui ta ei saada meile vastu laeva keisriga, hakkame linna pommitama."

109

Dorf viis Lajo luugi juurde ja lükkas riivi eest. Lajo närvitses.

„Ära rõngast unusta." Nende sõnadega tõukas Dorf langevarjuri luugist alla.

Mõne hetke pärast avanes valge kuppel. Nüüd ei kahelnud enam keegi, et Tarzani läkitus jõuab adressaadini.

Pole vaja omada elavat kujutlusvõimet, et näha sündmuste edasist kulgu. Mõne aja pärast sõitis merele üks väike laev. Üleval saatis teda 0-220, kuni alus jõudis Ja laeva kõrvale ja ligines selle pardale.

Keiser David Esimene anti tagasi oma rahvale.

Kui korsaaride laev oli lahkunud, võeti David 0-220 pardale, kus ta kohtus oma päästjatega. Esimest korda nägi David Innes neid inimesi, kes olid saabunud teisest maailmast.

Pikaldasest viibimisest maa-aluses vangikongis nägi Innes välja kurnatu, nõrga ja kõhnana.

Et vältida uusi vintsutusi, otsustas Tarzan valitseja laevastikku Sarisse mitte saata.

Oli aeg niigi pikaks veninud reis lõpetada.

«Lubasime Thoari ja Jana Zorami viia," tuletas Gridley meelde. «Kõigepealt paneme korsaarid nende linna lähedal maha ja lendame sealt Zorami. Ma ei tule teiega tagasi, seepärast palun mind lasta Ja laevale."

„Mis sa ütlesid?" imestas Tarzan. „Sa tahad siia jääda?"

„ Retke korraldasin mina. Seepärast vastutan ma igaühe elu eest. Mul pole õigust tagasi minna, välja uurimata von Horsti käekäiku."

„Kuid sa kavatsed minna laevastikuga Sarisse. Mismoodi sa ta leiad?" oli Tarzan nõutu.

„ Palun David Innest aidata korraldada tema leidmiseks otsingud," vastas Jason. «Toetudes kohalikele elanikele, suudan sada korda rohkem teoks teha kui 0-220 pardal viibides."

„Mis siis ikka, kui oled nii otsustanud, viime su otsekohe Ja juurde."

Nad jõudsid Ja laevale järele ja andsid talle märku peatuda. Selle ajaga oli Gridley vajalikud asjad kokku pannud, sealhulgas ka tulirelva.

Kuni ta asju laevalaele lasti, jättis Gridley sõpradega hüvasti.

110

«Nägemiseni, Jana." Neiu poole pöördus ta viimases järjekorras.

Jana vaikis, pöördus siis Thoari poole ja ütles: „ Nägemiseni, vend."

„Mis tähendab nägemiseni?" jahmus see. „Mis sul mõttes on?"

„Ma lähen Sarisse inimesega, keda armastan!" vastas Zorami Punane Lilleke...

Tarzan - ahvide kasvandik
Tarzani tagasitulek
Tarzani metsikud sõbrad
Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid
Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - džunglivalitseja
Tarzan ja kadunud impeerium
TARZAN PELLUCTDARIS
Võitmatu Tarzan
Võidutsev Tarzan
Tarzan ja kullalinn
Tarzan ja lõviinimene
Tarzan ja leopardinimesed
Tarzani otsingud
Tarzan ja keelatud linn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja võõrleegion
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja merehädalised
Tarzan ja mõrv džunglis
Tarzan ja maailmameister
Tarzani džunglijutud

(NB! Veel ilmumata osade pealkirjad on esialgsed ning võivad tõlkimise ja toimetamise käigus muutuda.)

E. R. Burroughs_TARZAN ja kullalinn

Tarzani-lugude viieteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide
AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI, 1995 T 160

Seekordses Tarzani-loos („Tarzan and City of Gold") ei saada kirjanik kangelasi mägede taha tohutuid aardeid jahtima, nagu raamatu pealkirja järgi võiks oletada. Tarzan satub oma rännuteel juhuslikult või saatuse tahtel Aafrika ligipääsmatute mägede vahel kullalinnas Cathnes elava ning lõvisid pidava ja väärismetalli kaevandava valge rahva sekka. Tal tuleb tahtmatult osa saada sealsete valitsevate ringkondade õukonnaintriigidest, vastu seista maailma kauneima valitsejanna Nemone ahvatluspüüetele, kõrvale põigata mitmest surmast, aidata õiglase meelega inimesi ning tuua seeläbi troonile õigusjärgne valitseja. Tarzan saab mängleva kergusega kõigega hakkama, tulles tervelt välja ka väljapääsmatutest olukordadest.

Kirjanik ei hoia peakangelase tegude kirjeldamisel sõnu kokku ning leiab parajal ajal võimaluse avada olulisemate tegelaste käitumise psühholoogilisi tagamaid.

© AS Multipress, tõlge, kaas 1995
ISBN 9985-63-001-7

I peatükk

Oli septembri keskpaik. Vihmaperiood, mis oli kestnud juba juunikuust saadik kogu Aafrika kontinendil alates Tigerist ja Amharast põhjas ning lõpetades Gojami, Shoa ja Kaffaga lõunas, hakkas lõppema. Vihmasadu oli lakanud, kuid jõed olid väljunud kallastest ning maa oli märg ja vettinud.

Üksildasi rändureid, karavane või asulaid otsides luusisid teedel shiftidest röövlid. Need lindpriiks kuulutatud bandiidid, kellest igaühe pea eest oli lubatud kopsakas rahasumma, varjasid end harilikult kindlustes ligipääsmatutes Kaffa mägedes. Nüüd tulid nad jahti pidama. Nende rautamata hobuste tuhm kabjamüdin häiris öist vaikust, kuid see ei valmistanud neile muret: liiga suur oli kohalike elanike hirm bandiitidele silma puutuda.

Siiski polnud nad oma otsinguil üksi. Samas suunas, kuid veidi eespool jälitas oma ohvrit jahti pidav loom. Tema tundlikud sõõrmed ei võinud haista inimese lõhna, sest tuul puhus temast röövlite suunas, küti teravad kõrvad olid aga asjatult kikkis: pehme kohev muld summutas kabjamüdina.

Välimuselt ei sarnanenud see kütt sugugi röövloomaga, kuid veelgi vähem võis temas ära tunda inglise lordi järeltulijat.

See veider olend oli Ahvide Tarzan.

Ta oli harjunud kustutama nälga ainult jahti pidades, mida tegi oma meelispaikades. Juba kaks päeva oli Tarzan söömata, sest kaks päeva oli vahetpidamata vihma kallanud. Nüüd oli köitnud ta tähelepanu hirvevasikas, kes pilliroogu ja võssa kasvanud ojast vett jõi. Ettevaatlikult rohus roomates püüdis Tarzan leida mugavat asendit, et lasta lendu nool või heita oda. Ta minetas mõneks viivuks tavalise valvsuse ning lõhnu ja helisid edasi kandev tuul Usha viis need Tarzani tundlikest sõõrmetest

ja kõrvadest mööda. Ta ei tajunud, kuidas tema lähedal peatas salkkond ratsanikke hobused ja jälgis teda tähelepanuga.

4

Aimamata teda ähvardavat ohtu, hiilis Tarzan äärmise ettevaatlikkusega oma ohvri poole.

Sellal olid shiftidest röövlid lahkunud väikeselt kõrgendikult, kust nad olid teda vaikides jälginud, ning hakanud tema poole tulema, odad ja pika toruga musketid võitlusvalmis. Ilmselt ajas neid kimbatusse tema omapärane välimus — nad polnud varem juhtunud nägema temasugust suurt valget meest —, aga uudishimust rohkem oli neid vallanud tapmisiha.

Aeg-ajalt laskis hirvevasikas pilgul uurivalt ringi käia ja Tarzan tardus siis soolasambana paigale. Äkki libises looma pilk üle ahvinimese kuju ja peatus hetkeks. Seejärel hüppas hirvevasikas üles ja kadus. Puhtvaistlikult vaatas Tarzan korraks tagasi: ta oli kindel, et looma põgenemise põhjus polnud mitte tema, vaid keegi tema taga, kelle olid avastanud Wappi terased silmad. Ja tõesti, tema poole suundus pool tosinat ratsanikku. Tarzanile oli selge, et need olid shiftid, hoopiski julmemad ja verajanulisemad kui lõvi Numa.

Kui röövlid taipasid, et neid on nähtud, ajasid nad hobused nelja jooksma, püüdes teda ümber piirata. Seejuures vehkisid nad relvadega ja kisendasid metsikult. Tuld nad siiski ei avanud, soovides ilmselt Tarzanit maha paisata ja jalge alla tallata või ta keha oma noolte ja odadega läbi puurida. Aga võib-olla lootsid nad tunda inimjahi metsikut mõnu.

Ent Tarzan ei mõtelnudki põgeneda, ehkki tundis loomulikult kõikvõimalikke mooduseid, kuidas end mistahes vaenlase käest päästa. Ta mõistis väga hästi, et relvastatud inimeste eest on võimatu ära joosta. Ja seepärast otsustas ta võidelda seni, kuni avaneb soodne juhus põgeneda.

Pikka kasvu, suurepärase kehaehituse, pigem Apollo kui He-raklese kuju ja lõvinahast puusakattega sarnanes ta müütilise metsjumalaga. Nooletupp nooltega ja väike oda üle õla, puusal jahinuga, mis oli jäänud talle isalt, vasakus käes vibu — selline oli tema relvastus.

Otsekui välk Ara oli Tarzan silmapilk kindlaks teinud läheneva ohu, hoogsalt jalule hüpanud ja ühe hetkega vibunööri pingule tõmmanud.

Ahvinimese vibu oli lühike, kuid võimas, selle nooled läbistasid kergesti metsloomade paksu nahka. Ükski tsiviliseeritud inimene poleks suutnud tema vibu nööri pingule tõmmata.

Esimene nool tabas ühte bandiiti otse südamesse ja see

5

varises sadulast, heitnud käed üle pea. Neli järgmist noolt, mis Tarzan välgukiirusel teele saatis, tabasid samuti märki. Veel üks röövel kukkus hobuse seljast surnult maha, kolm said haavata.

Oli möödunud vaid mõni silmapilk, kui Tarzan seisis juba bandiitide piiramisrõngas. Tõsi küll, kolm haavatut olid rohkem mures sellega, et oma kehasse lastud nooli välja tõmmata, kuid neljas, terve ja vigastamata, kasutas juhust ning suunas oda otse hiiglase laia rinda.

Taganeda polnud kuhugi. Tarzani selja taga seisid ratsanikud. Ja siin tulid ahvinimesele appi tema loomupärane osavus, väledus ja jõud. Kahmanud kätte vibu, mille ta pärast laskmist oli üle õla riputanud, tõrjus ta sellega vaenlase oda kõrvale, haaras bandiidil käsivarrest kinni ja oli krapsti tema taga hobuse seljas.

Kõlas summutatud karjatus, seejärel tungis jahinuga bandii-di vasaku abaluu alla. Ja juba lendaski surnukeha maha. Päit-senöörid õhus lehvimas, kihutas ehmunud hobune

otse jõkke. Tagaajamine jäi ära: bandiidid olid haavadest liiga jõuetuks jäänud. Tarzanile tulistati järele vaid üksainus lask.

Niipea kui hobune oli hüpanud jõkke, mis osutus sügavaks ja veerohkeks, märkas Tarzan mõne jardi kaugusel pärivoolu krokodilli piirjooni. Krokodill Gimlat nähes pööras hirmust hullunud hobune otsemaid vastuvoolu üles. Tarzan võttis kätte oda ja püüdis hobust vastaskaldale ajada.

Sel ajal laksatasid Gimla hirmuäratavad lõuad juba hobuse saba lähedal, kui järsku lajatas pauk. See oli haavatud shift, kes Tarzanile järele tulistas. Ühtaegu lasuga kadus surmavalt haavatud krokodill vette.

Mõni sekund hiljem jõudis hobune koos ratsanikuga vastaskaldani ja astus kuivale maale. Nüüd muutus loom jälle ratsaniku tahtele kuulekaks. Tarzan keeras hobuse ümber ja saatis noole teisele kaldale bandiitide sekka. Nool jõudis eesmärgile ja tabas sedasama haavatud röövlit, kes oli tahtmatult aidanud Tarzanit, tappes oma lasuga krokodilli.

Huupi tulistatud püssipaukude saatel kappas Tarzan lähima metsa poole ja kadus peagi jälitajate silmist.

II peatükk

Metsa jõudnud, klammerdus Tarzan hobuselt maha tulemata suure jämeda allarippuva oksa külge, andes hobusele voli minna oma teed. Ise oli ta äärmiselt pahane, sest shiftid olid ta õhtusöögi minema peletanud. Et nad teda tappa olid tahtnud, see ärritas meest palju vähem kui luhtunud jaht. Nüüd pidi ta uuesti hakkama söögipoolist otsima, aga kui ta söönuks saab, hakkab tingimata tegelema tema huvi äratanud shiftidest röövlitega.

Tarzani jahti kroonis peatselt edu ja ta sõi kõhu täis. Rahulolevana lesis ta teelahkmel ja arutas kõike shiftidega seonduvat. Kui jõuk lahkub, on hästi, aga kui nad võtsid nõuks siia alaliselt elama jääda, siis kahtlemata takistab see teda sellesse kohta ilmumast. Seega oli tarvis teada saada vaenlaste iseloomu, hulka ja asukohta. Ja kuidagi ei tohtinud jätta neid karistamata kõige selle eest, mis nad talle teinud olid.

Tarzan pöördus tagasi, ületas jõe ja hakkas mööda rada shif-tidele järele minema. Läbi künkliku maastiku, kord tõustes, kord laskudes, viis tee kitsasse orgu, kus vohas troopiline mets. Sellest voolas läbi käänuline jõgi.

Ekvaatori läheduses tihenes üürike videvik kiiresti, andes maad ööpimedusele. Metsas ja küngastel algas öine elu, sealt kostis jahile tulnud lõvi möirgamist. Sooja õhu voolud, mis orust küngaste poole tõusid, tõid Tarzani tundlikesse sõõrmetesse inimeste peatuspaiga lõhnu. Ta heitis pea selga ja tõi kuuldavale sõjakisa: Ahvide Tarzan alustas jahti.

Ööpimedus varjas tervenisti tema majesteetlikku kuju. Ta oli tähelepanu ise: tema tundlikud sõõrmed võbelesid kõige kergemagi tuulehõngu puhul, kõrvad aga püüdsid vähimaidki hääli.

Sedamööda, kuidas ta edasi läks, muutusid laagri lõhnad üha selgemaks, kuid üha kuuldavamaks muutus ka loomade kuninga madalahäälne lõrisemine. Ometi ei häirinud see Tarzanit: ta teadis, et lõvi Numa peab jahti alttuule ja vaevalt on tal aimu Tarzani kohalolekust.

Tarzan arvutas välja vahemaa, mis lahutas teda orus olevast lõvist, samuti enda kauguse metsast ja tuli järeldusele, et jõuab metsani enne, kui nende teed ristuvad. Tänane jaht oli tal eriline — jaht inimesele, elusolendite verivaenlasele.

Huvitav oli, et endast kui inimesest.mõtles Tarzan kõige vähem ja ei tundnud selle üle erilist uhkust. Tema hingelaad sarnanes palju rohkem metslooma kui inimese omaga. Tema tegude peaeesmärk oli nauding ja rõõm. Seetõttu kutsusid inimesed oma kirgliku sooviga omandada kord üht, kord teist hüve temas esile põlguse. Ta nägi inimeste ahnust, argust, julmust ja egoismi ning mõistis, et vaatamata vaimsele üleolekule loomast jäävad nad metsaelanikele alla peamises — oskuses elust rõõmu tunda.

Niisiis inimeste peatuspaigale lähenedes ei tundnud Tarzan end üldsegi mitte elusolendina, kes igatseb omasuguste juurde. Ta teadis ühte: ees oli vaenlane. Tema rinnast vallandus allasurutud karje, võimsad musklid tõmbusid pingule.

Metsaservale jõudnud, tundis Tarzan paremal pool lõvi lähedal olevat, seepärast haaras ta okstest kinni ja hakkas end puult puule vibutades lähenema lagendikul paiknevale shiftide laagrile. Siit kõrge puu otsast nägi ta kogu röövlijõuku, mis koosnes umbes kahekümnest mehest, ja nende hobuseid. Bandiitide laagrit ümbritses okstest ja põõsastest rohmakalt tehtud boma, ilmselt kaitseks loomade eest. Sedasama eesmärki teenis ka keset laagrit lõõmav lõke.

Kärmel uurival pilgul lagendikku silmitsenud, jäi Tarzan teesklematu huvi ja uudishimuga jälgima valget meest, kes lamas tugevasti kinniseotult lõkketule lähedal.

Tavaliselt ei huvitanud valge inimene Tarzanit sugugi rohkem kui mustanahaline või mis tahes teine elusolend, kellega ta polnud sõber. Kuid praegu oli Tarzani ees tema vaenlaste vang, kes pealegi erines oma välimuse poolest tublisti nendest valgetest, keda ta varem näinud oli.

Tal oli seljas varrukateta hame, mis oli tehtud elevandiluust rõngastest. Ehted pahkluude ja randmete, kaela ja pea ümber meenutasid pigem sõjamehe omi. Vangi jalad ja käed olid paljad. Tema pea lebas märjal maapinnal ja oli pööratud teisele poole, nii et Tarzanil ei õnnestunud võõra nägu silmitseda. Ta võis näha ainult pakse musti juukseid.

Laagrit jälgides ja kaalutledes, kuidas oleks etem bandiitidele kätte maksta, arvas Tarzan, et parim moodus oleks neilt mõni hinnaline asi ära võtta. Otsustades selle järgi, kui hoolikalt valvati vangi, oli see valge mees shiftidele küllaltki väärtuslik. Pealegi oli vangi eriskummaline rõivastus Tarzanis suurt huvi ja

uudishimu äratanud. Seepärast ta otsustaski valge mehe bandiitidelt üle lüüa.

Võtnud nõuks oodata, kuni kogu laager on rahulikult magama jäänud, seadis ahvinimene end puuharude vahel sisse ja hakkas toimuvat jälgima.

Mõni bandiit küsitles vangi, kuid nähtavasti ei saanud kumbki pool teisest aru. Tarzan oskas keelt, mida rääkisid kaficho ja galla suguharud, ja tema uudishimu kasvas iga järgmise küsimusega. Tähelepanu kahekordistus, kui ta kuulis, kuidas shiftid püüdsid igal viisil mitmes murdes ja isegi märkide abil vangilt teada saada teed paikadesse, kus leidub kulda ja elevandiluud. Kuid vang kas ei mõistnud neid või tegi näo, et ei mõista, mis oli tõenäolisem.

„See elajas saab meist suurepäraselt aru," röögatas üks röövleist. „Ta teeskleb nimme." .

„Kui ta meile ei ütle, kus kulda on, miks peaksime teda söötma ja endaga kaasa vedama?" pahandas teine. „Peame ta jalamaid vagaseks tegema."

„Las ta mõtleb hommikuni järele. Aga kui ta ka siis midagi ei ütle, teeme talle kähku otsa peale," otsustas kolmas bandiit, ilmselt nende pealik.

Nad hakkasid vangile sõnade ja viibetega oma otsust teatavaks tegema. Seejärel istusid nad lõkke äärde arutama asetleidnud sündmusi ja tegema tulevikuplaane, kusjuures nende jutuajamise peateema oli kummaline valge hiiglane, kes oli tapnud

kolm kaaslast ja kadunud koos nende hobusega. Põhjalikult kõik läbi arutanud, läksid bandiidid okstest ja lehtedest varjualustesse magama.

Laager oli vajunud sügavasse unne. Ettevaatlikult, ainsatki häält tegemata tuli Tarzan puu otsast alla, hoidudes põõsaste varju, seisatas viivuks ja kuulatas. Boma tagant kostis lõvi Numa hingamist: loomade kuningas viibis siinsamas läheduses. Tarzan piilus jämeda puu tüve tagant välja ja nägi valvurit istumas seljaga tema poole.

Tasa edasi liikudes jõudis Tarzan lagedale platsile ja suundus pahaaimamatu bandiidi poole. Tema tähelepanu köitis valvuri süles lebav musket ja nagu iga teine džungliloom ei suutnud ta sellelt pilku lahti kiskuda.

Oma ohvri juurde jõudnud, kummardus Tarzan alla. Tema pronkspruun käsi kerkis välkkiirelt üles, terassõrmed sulgusid

9

valvuri kõri ümber, vahe noatera tungis samal hetkel vasaku abaluu alla otse südamesse. Surm saabus silmapilkselt.

Tarzan kiskus noa valvuri kehast välja ja läks ettevaatlikult vangi juurde, kes lamas lagedal platsil. Sealsamas kõrval onnides magasid shiftid. Lõkketule valguses nägi Tarzan, et vang ei maganud, vaid silmitses teda tähelepanelikul, uurival pilgul. Näidanud viibetega, et vang säilitaks vaikuse, astus Tarzan ta juurde, laskus põlvili ning lõikas katki vangi käsi ja jalgu kammitsenud köidikud.

Võõras oli juba püsti tõusnud ja pehmitas tuimaks jäänud lihaseid, kui öövaikust rebestas konutav möiratus. Kohe kargas onnidest välja tosin paugupealt ärganud bandiiti, unustamata relva kaasa kahamata.

Nad ei märganud läheduses lõvi, küll aga nägid otsekohe Ahvide Tarzanit ja tema vabastatud vangi.

See bandiit, keda Tarzan hommikul haavanud oli, tundis metsahiiglase jalamaid ära ja pistis kõigest kõrist kisendama:

„See on tema! See on seesama valge saatan, kes täna meie kaaslased tappis!"

„Lööme ta maha!" hüüdis teine.

„Lööme mõlemad maha!" ühines temaga shiftide pealik.

Tarzani ja vangi sisse piiranud, hakkasid bandiidid neile lähenema, aga nad ei tulistanud, sest kartsid mööda lasta ja oma mehi tabada. Tarzan oli kõik sõjariistad peale noa ja nööri puu otsa jätnud ega saanud nüüd vaenlaste pihta saata noolt või oda.

Kuid siis tormas käsikähmlusse üks bandiit, kes oli oma kaaslastest julgem või pigem küll rumalam, hoides musketit päraga ülespoole. Ent musketipära üksnes vihises õhus, sest Tarzan kummardus ja põikas osavalt kõrvale. Välkkiirelt kahmas ahvinimene shifti käest relva, viskas selle vangi jalge ette, haaras vaenlasest kinni, pööras ta näoga bandiitide poole ja kaitses end temaga otsekui kilbiga. Ometi ei jahutanud see bandiitide võitluskihku: üksteist kisaga ergutades lähenesid nad relvitutele inimestele.

Tarzanit oma peamiseks vastaseks pidades otsustasid shiftid haarata teda selja tagant. Vahepeal oli vang talle visatud musketi üles tõstnud ja käsitses seda nüüd kui vemmalt. Esimene hoop musketipäraga lõi ühe bandiidi jalust maha ja kohutas selle kaaslast nii, et see taganes hirmust.

10

Selja taha heidetud pilk kinnitas Tarzanile, et vabastatud vangi näol oli ta saanud endale väärilise liitlase. Paraku oli selge, et kogu jõugule ei suuda nad kuigi kaua vastu panna. Ainus pääsemisvõimalus oli vaenlase piiramisrõngast kooskõlastatult läbi murda. Aga kuidas sellest otsusest oma liitlasele teada anda? Inglise ja teistes

talle pisut tuttavates keeltes pillatud sõnadele oli Tarzan saanud vastuse täiesti arusaamatus keeles.

Mis teha? Kuidas nad suhtlema hakkavad? Siis otsustas Tarzan võtta abiks viipekeele. Ta pöördus, puudutas kergelt oma seltsilist õlast, osutades ühtaegu sõrmega väljavalitud põgene-missuunale, ja kutsus peanoogutusega teda ühisele teekonnale.

Valge mees sai aru ja pöördus kohe näidatud suunda, kuna Tarzan, kes hoidis bandiiti ikka veel oma võimsas süleluses, sööstis rünnakule. Ent shiftid ei kavatsenud sugugi neile vabadust kinkida. Nad seisid, oda oda kõrval, musketid laskevalmis käes. Ja neid oli liiga palju.

Ahvinimese raudsest sülelusest oma kaaslase välja rebinud, said nad lõpuks võimaluse relvad käiku lasta. Shiftid olid väga vihased ja ihkasid kahe valge surma. Paistis, et meie kangelaste olukord oli muutunud lootusetuks. Siiski tegutses Tarzan oma liitlasega küllaltki agaralt — mõni bandiit pidi veidi taanduma, et kasutada relva kaugemalt.

Just nüüd oli üks nendest sisse võtnud hea koha, mis võimaldas tulistada teisi shifte ohustamata. Ta tõstis musketi ja sihtis otse Tarzani vägilaserinda.

III peatükk

Ja siis kõlas ühe tema kaaslase kõva hoiatuskisa, kuid selle summutas Numa vali kurguhäälne möiratus. Järgnes hüpe üle boma, ja juba oligi lõvi laagriplatsi keskel.

Tarzanit tappa kavatsenud bandiit vaatas kähku tagasi, kuid lõvi silmates karjatas kohkunult ja viskas püssi maha. Kartes Numa küünte vahele sattuda, sööstis ta Tarzani poole. Sel hetkel, kui kisast ja tulest ehmunud lõvi viivuks peatus ja maha kükitas, haaras ahvinimene bandiidist kinni, tõstis ta üles ja virutas otse Numale vastu vahtimist. Käskides viipega kaaslast endale järgneda, möödus Tarzan bomast ja kadus džunglisse.

Laagrist välja jõudnud, otsis ahvinimene üles puu otsa jäetud

relvad ja suundus päästetud vangiga orust mägedesse viivale teele.

Juba kähmluse ajal bandiitide laagris oli Tarzan tahtmatult imetlenud tundmatu vaprust, osavust ja jõudu. Tõepoolest, Tar-zaniga umbes ühte kasvu ja peaaegu niisama võimsat muskulatuuri omades paelus ta tähelepanu ka oma julguse, kartmatuse ning ühtaegu malbuse ja ustavusega. Tarzan, kes harilikult eelistas omaette olla, hindas vääriliselt neid suurepäraseid omadusi ja tundis sellise kaaslase üle rõõmu.

Peaaegu täiskuu heitis metsale, küngastele ja orule mahedat siravat valgust, andes loodusele salapärase ja erutava võlu.

Teelised liikusid puude vahel täiesti vaikselt, ometi ei jäänud nende lähenemine kahe silma vahele kiskjale, kes oli kõige kõrvalisemasse metsasoppi peitu pugenud. Tuul Usha tõi temani inimese lõhna. Panter Sheeta oli väga näljane ja nautis maiuspala juba ette.

Tarzan hakkas metsas otsima sobivat puud, mille otsas oleks võinud puhata ja ööbida. Oli ta kaaslasel kõht täis või tühi, see talle korda ei läinud. Niisugune oli džungli seadus ja erandid võisid ette tulla üksnes siis, kui seltsiline oli nõrk või haavatud. Jahisaagi hankimise puhul oleks ta seda muidugi teisega jaganud, kuid Tarzani kõht polnud tühi.

Ta leidis jämeda rõhtsa puuoksa, raius mõne tugeva kepi ja kinnitas need harude vahele. Seejärel kattis aseme lehtedega ja heitis magama. Kui teraselt Tarzan öiseid sahinaid ka ei kuulatanud, ei avastanud ta midagi, kuigi tajus vaistlikult, et ümberringi

pole kõik kaugeltki ohutu. Nii see oligi. Pantri põlev silmapaar jälgis naabruses oleva puu otsast Tarzanit ja ta kaaslast, kes oli teinud endale aseme maha. Sheeta ootas parajat silmapilku, et inimesele peale hüpata. Panter hiilis ettevaatlikult edasi jämedal oksal, kus ta kükitanud oli. Ent Tarzani teravad kõrvad tabasid lehtede vähimagi sahina ja peagi avastasid teravad silmad pimeduses röövlooma.

Sel hetkel hüppas Sheeta alla inimesele peale. Ja samal silmapilgul, toonud kuuldavale sõjakisa, tegi hüppe ka ahvinimene.

Endine vang põrkas vaistlikult kõrvale ja panter üksnes puudutas teda oma küljega. Mees pööras näo vaenlase poole ja siin avanes ta silmadele kummaline pilt: julma kiskja seljas istus tema vapper vabastaja. Ent ta tundis veelgi suuremat hämmastust

12

ja õudu, kui kuulis kahe kiskja möirgamist, mis teineteisest suurt ei erinenud.

Tarzan püüdis haarata pantrit kõrist, kiskja aga katsus ründajast vabaneda, küünitades oma hiigelsuurte küünistega varustatud tagakäppi tema poole ja rullides end koos temaga üle selja. Ent ahvinimene otsustas kiskja üle kavaldada: Sheetaga maas keereldes põimis ta jalad looma kõhu alla risti. Panter kargas jalule ja püüdis Tarzanit seljast maha paisata, kuid raudkõvad käed pigistasid tugeva võruna ta kaela, takistades hingamist.

Heitlus ägenes. Kaks korda püüdis tundmatu Tarzanit aidata, kuid ebaõnnestunult. Lõpuks läks ahvinimesel korda saada kätte oma nuga. Tera välgatas ja tungis ühe ropsuga röövlooma kehasse. Sheeta möiratas, väänles valust ja tegi uue katse ründajast vabaneda. Teist korda tungis nuga pantri kehasse. Sheeta suutis hädavaevu seista oma jõuetutel käppadel. Ja taas tungis noa vahe tera talle sügavale ribide vahele. Panter varises elutult rohule.

Sedamaid hüppas Tarzan jalule. Samas astus ligi ta teekaaslane ja asetas talle käe õlale, lausudes seejuures madala meeldiva häälega mõne sõna. Tarzan ei saanud nendest aru, aga taipas viibetest, et mees väljendas tänu.

Tal oli õigus. Kummaline metsahiiglane oli kaks korda päästnud inimese surmast. Mispärast? Päästetu ei suutnud seda kuidagi taibata.

Tarzan teadis, et lähedal metsas hulgub lõvi Numa, pealegi oli tal meeles äsjane verine heitlus; seepärast keelitas ta viibete abil tundmatut ööseks puu otsa minema ja aitas valmistada samasuguse pesa, nagu tal endalgi oli. Ülejäänud öö möödus rahulikult.

Päike oli juba terve tunni kullanud puulatvu, kui rännumehed ärkasid. Olles nüüd viimaks omavahel, silmitsesid nad uudishimulikult teineteist. Hetkeks nende pilgud kohtusid, mees naeratas sõbralikult uuele kaaslasele ja noogutas tervituseks pead. Esimest korda kogu selle aja jooksul võis Tarzan vaadelda oma seltsilist päevavalguses.

See oli suurepärase kehaehitusega lihastes kuue jala pikkune mees. Tema karmid korrapärased näojooned kõnelesid tugevast iseloomust. Üldiselt võttes oli tema nägu pigem õilis ja mehine kui ilus. Tema musti juukseid hoidis koos peapael, otsmikule

13

langes elevandiluust meisterlikult nikerdatud nõgusa labidakese kujuline ehe.

Tarzani uudishimu kasvas veelgi, kui ta nägi tundmatut endale rõngashamet ja elevandiluust ehteid ümber sättimas. Nahkrihmadega kokku tõmmatud ja tugevasti kinni seotud, katsid ehted pikkade ribadena mehe randmeid ja pahkluid. Rasked nõgusad kiilukujulised elevandiluutükid katsid õlgu, allpool oli igaühe otsa kinnitatud elevandiluust ketas. Peenelt töödeldud väiksemad kettad kaitsesid kaela. Nende küljest rippusid rõngassärgile naharibad, rõngassärk ise püsis seljas õlarihmade abil.

Tarzan ei suutnud kujutleda, et kogu see varustus on mõeldud üksnes ehtimiseks. See kaitses suurepäraselt sõjariista eest, olgu see siis mõõk või kirves. Igatahes nii ta arvas. Ja nüüd tundis ta suurt huvi, millisest riigist oli pärit see vapper sõjamees. Nii palju kui Tarzan teadis, ei kantud kusagil maailmas selliseid ehteid.

Kuid hoolimata teda huvitavatest küsimustest, andis nälg üha rohkem tunda. Tarzan hüppas puu otsast alla ja suundus valvsust minetamata ettevaatlikult liha peidukoha poole.

Liha oli alles. Tarzan lõikas mõne tüki ja laskis alla oma kaaslasele, seadis end siis puu otsas mõnusasti sisse ja hakkas sööma. Tema uus sõber vaatas imestades, kuidas Tarzan toorest liha sõi, küpsetas siis õrna portsjoni tulel, mille ta tulekivi ja -raua abil süütas.

Söömise lõpetanud, tuli Tarzan puu otsast maha ja küsis märkide abil sõjamehelt, millises suunas ta minna tahab. Sõjamees osutas kirdesse ja kutsus Tarzanit kaasa. Ahvinimene, keda erakordselt huvitas tundmatu mehe saladus, võttis heameelega kutse vastu ja nii nad asusidki teele, juhituna nüüd tundmatust.

Tee viis mägedesse. Päevad läksid päevade, nädalad nädalate järel, teekäijad aga suundusid üha kaugemale mäeahelike vahele. Teadmishimuline Tarzan ei kaotanud asjatult aega: õige pea hakkas ta mõistma oma kaaslase keelt.

Esimene, mille Tarzan järele uuris, oli uue kaaslase nimi — Valthor. Sellal kui Valthor ahvinimesele oma keelt õpetas, selgitas viimane talle vibu ja noolte käsitsemist.

Shiftide laagrist lahkumisest oli möödas juba mitu nädalat, kuid mõistatuslik maa jäi ikka veel salapärasesse kaugusse. Tarzan pidas mägedes edukalt jahti ja neil oli rohkesti süüa. Metsik

jaht suursuguste mägede taustal pakkus Tarzanile haruldast naudingut.

Kord, kui nad jõudsid pimeda ja rõske kanjoni algusse, tõkestasid teed püstloodis kaljud.

„Ma olen eksinud," tunnistas Valthor.

„See mind ei üllata, teadsin seda juba varem," tähendas Tarzan.

„Kuidas sa võisid seda teada?" hüüdis Valthor hämmastunult. „Sa ju ei tea, kus minu maa asub!"

„Nädala ajaga läbisid sa neli ringjoone punkti," vastas Tarzan, „praegu aga oleme viie miili kaugusel sellest kohast, kus viibisime nädal aega tagasi. Siit mitte rohkem kui viis miili edasi on oja, mille kaldal ma tapsin soku. Sealsamas seisab kõver puu, mille otsas me ööbisime täpselt nädal tagasi."

„Ma ei hakka sinuga vaidlema, küllap on sul õigus," ütles Valthor kohmetult. „Aga mis saab edasi?"

„Kas sa oskad öelda, kuhu ilmakaarde shiftide laagrist sinu kodumaa jääb?" küsis Tarzan.

„Thenar jääb sellest kohast idasse," vastas Valthor. „Olen selles kindel."

„Meie aga oleme praegu nende laagrist edelas, sest sellest saadik, kui mägedesse siirdusime, oleme kogu aeg lõunasse läinud. Kui sinu maa asub nende mägede keskel, siis leiame selle üles, kui läheme kirdesse."

„Need kaljumürakad oma käänuliste kanjonite ja varingutega ajasid mu segadusse," ütles Valthor. „Asi on selles, et ma pole kordagi elus käinud Thenarist kaugemal kui ainult Onthari orus... Kas sa usud, et oskad selles kaljude-rägastikus leida teed kirdesse? Kui oled selles kindel, siis pead teejuhiks hakkama."

„Ma lähen otse kirdesse," lausus Tarzan, „ja lähen seni, kuni sinu maa mu teele ilmub-."

„Parim orientiir on Xarator, mis asub Athnest läänes. Näeme teda mis tahes mäelt, kui oleme jõudnud minu kodumaast viiekümne või isegi saja miili kaugusele."

„Mis on Xarator ja Athne?" küsis Tarzan.

„Xarator on hiigelsuur vulkaan, mis asub Onthari oru põhjaserval. See kuulub kullalinna Cathne elanikele. Athne, elevan-diluulinn, on minu kodumaa. Cathne rahvas Onthari orust on minu rahvaga vaenujalal."

15

„Niisiis homme asume teele Thenari orgu Athne linna," lõpetas Tarzan jutu.

Kinnitanud keha eilsest jäänud ulukilihaga, heitsid Tarzan ja Valthor magama.

IV peatükk

Saabus rõske ja sombune hommik. Vihmaperiood oli küll möödas, ent võis näha, et öösel tärganud orkaan hakkas jõudu koguma süngete mäeharjade kohal, kust Tarzanil ja Valthoril tuli viirastusliku Thenari oru otsinguil üle minna. Päike ei suutnud paksudest pilvedest läbi tungida, seepärast oli õhk öiselt rõske ja külm. Rändurid olid võimsa puu okste keskel oma asemel parajalt läbi külmunud.

«Hommikueinet võtame hiljem," ütles Tarzan, „pärast väikest tõusu mäkke, see paneb meie vere käima."

„Pealegi, kui meil õnnestub midagi söödavat leida," lisas Valthor.

„On haruldane juhtum, kui Tarzan rändab ringi näljasena," vastas tema kaaslane. „Ei jää ta tühja kõhuga ka täna. Kui Tarzan on valmis jahti alustama, tähendab see, et varsti saab süüa."

Nad laskusid kanjonisse ja, leidnud koha, kust võis alustada tõusu mööda järsku vastasseina, hakkasid üles ronima. Kui Tarzan ületas kaljusid kergesti, näitamata märkigi väsimusest, hingeldas Valthor raskelt ja iga järgmise tõusuga vasardas mehe süda üha tugevamini, kuigi ta püüdis oma hirmu mitte välja näidata.

Lõpuks jõudsid teekäijad võimsa mäeaheliku harjale, kust avanes tee majesteetlike ja uhkete tippude juurde. Tarzan märkas kaaslase väsimust ja tegi ettepaneku veidi jalgu puhata. Valthor oli talle selle eest tänulik.

Päev läbi läksid nad kirde suunas. Vahetevahel tibutas vihma, mis oli iga hetk valmis rajuhooks üle minema. Paistis, et nüüd kohe puhkeb orkaan, mis oli neid juba hommikust saadik ähvardanud.

Päeva lõpuks jõudsid nad kitsast sügavast kuristikust välja platoole, mis eraldas neid mäemassiivist. Läbi udutava vihmaloori paistsid häguselt mäetipud. Äkki hõiskas Valthor võidukalt:

15

„Me leidsime ta! Seal ta ongi — Xarator!"

Tarzan vaatas sinnapoole, kuhu sõjamees osutas, ja nägi suursugust lõigatud tipuga kaljut, mille kohal peegeldasid madalad pilved punakat kuma.

«Niisiis on see Xarator," tähendas Tarzan. .Järelikult asub Thenar sellest vasakul?"

Jah," vastas Valthor, „kuid see tähendab ka, et Onthar asub otse selle platoo jalamil, kohe meie ees. Tule!"

Nad läksid kiiresti edasi lopsaka rohuga kaetud lamedal tasandikul ja jõudsid umbes paari miili järel platoo järsu servani, millest allpool laius avar org.

„Seisame praegu Onthari oru alguse lähedal," sõnas Valthor. „Siin asub kullalinn Cathne. Näed, seal ta ongi, metsa ääres jõekäärus. See on väga rikas linn, aga selle elanikud on minu rahvaga vaenujalal."

Läbi vihmaloori nägi Tarzan kindlusevalliga ümbritsetud linna. Peaaegu kõik majad olid värvitud valgeks, paljud kuplid tumekollaseks. Orust voolas läbi jõgi, mille

kaldaid ühendas sild. Nagu kuplid, nii küütles ka sild kollaselt ja oli vaevu nähtav läbi üha tiheneva vihmasaju. Jõge toitsid märksa väiksemad vulinal mägedest tulevad nired. Veel läbis kogu orgu korralikult siledaks sõidetud tee, mis hargnes enne oru keskkohta kaheks. Siitpeale kulges üks tee suure jõe kõrvalharu kallast mööda ja kadus koos sellega oru vasakul pool oleva kanjoni lõhangusse. All laius roheline tasandik, mis ulatus Onthari oru põhjapoolse otsani. Mets ulatus üle jõe järskude kaljudeni, mis raamisid orgu lõunast ja kagust.

Tarzan suunas pikkamisi pilgu linnale.

„Mispärast sa seda kullalinnaks kutsud?" küsis ta.

„Kas sa ei näe siis kuldseid kupleid ja kullast silda?" imestas Valthor.

„Kas need on kaetud kuldvärviga?" uudistas Tarzan.

„ Kuplid on kaetud kullakorraga," vastas Valthor. „Ja mõnel kuplil ulatub selle kihi paksus ühe tollini, sild on tehtud üleni kuldplokkidest."

Tarzan kergitas imestunult kulme. Silmitsedes all seda inimtühja ja rahulikku orgu, manas ta oma vaimusilma ette hoopis teistsuguse pildi: sellest, mis võib juhtuda, kui teade nendest tohututest rikkustest jõuab välisilma, mis kogu tänapäeva tsivilisatsiooni heategevuse ja selle esindajatega Onthari tormab. Kuidas

17

täitub siis org lärmist ja mürast — tänapäevalinnade kordumatust muusikast! Millise suurejoonelise pildi maalivad Aafrika taevasse kõrged korstnad, mis paiskavad õhku musti suitsupilvi ja riputavad need otsekui leinaloorid Cathne kuldsete kuplite üle!

„Kust võetakse nii palju kulda?" küsis Tarzan. „Linnast lõuna pool mägedes on kullakaevandused," vastas Valthor.

„]a kus on siis sinu kodumaa Thenar?"

„Kohe mägede taga, mis asuvad Ontharist ida pool. Vaata sinna, kus jõgi ja tee metsast läbi lähevad. Näed, kuidas nad metsast välja jõudes mägedesse kaovad?"

„Näen küll."

„Tee ja jõgi läbivad Sõjameeste kuristiku ja jõuavad Thena-ri orgu. Oru keskkohast veidi kirdesse asub Athne, elevandiluu-linn. Selle kuristiku taga on minu kodu."

„Kui kaugel me praegu Athnest oleme?" tundis Tarzan huvi.

„Umbes kahekümne viie miili kaugusel või natuke lähemal," vastas Valthor.

„Siis pole midagi oodata, peame minema hakkama," kuulutas Tarzan. „ Sellise vihmaga on parem käia kui hommikut oodata, seda enam, et loodetavasti leiame sinu kodulinnas koha, kus saab puhata."

«Muidugi," vastas Valthor, «pealegi võime päise päeva ajal orgu ilmudes end ohtu seada. Cathne väravas seisavad tunnimehed, kes avastavad meid tingimata. Et linnaelanikud on meie rahvaga vaenujalal, pole meil muid väljavaateid kui saada surma või langeda vangi. Ka öösel on ohtlik minna, siin hulguvad ringi lõvid. Siiski on päeval hädaoht kahekordne: meil tuleb võidelda nii inimeste kui lõvidega."

„Mis lõvid need on?" küsis Tarzan.

«Cathne mehed kasvatavad lõvisid, seepärast on neid rohkesti siinsetes paikades vabalt ringi luusimas," vastas Valthor. «Seda suurt tasandikku seal all, mis laiub kogu oru pikkuselt siinpool kallast, kutsutakse Lõvide väljaks. Ohutum on seda kohta ületada pimedas. Kui me Athnesse jõuame, võime seal korralikult puhata," lisas Valthor. «Minu isa majas on paras kolle, seal loidab praegu leek, levitades ümberringi mõnusat soojust."

«Pilvede kohal särab päike," tähendas Tarzan, «kuid meie

18

pole pilvede peal, meie oleme siin, kus pole päikest ega tuld ja meil on väga külm." Põgus naeratus väreles ta huultel. „Meil ei hakka sellest soojem, et räägime tulest ja päikesest."

«Tahaksin väga juba Athnes olla," lausus Valthor. „See on väga kaunis linn ja Thenar on imeilus org. Thenaris kasvatame kitsi, lambaid ja elevante. Lõvisid seal pole, välja arvatud need, kes juhtuvad Ontharist sinna sattuma. Meie farmerid kasvatavad juur- ja puuvilja, teevad heina, meie käsitöölised valmistavad nahkesemeid ning lamba- ja kitsevillast rõivaid. Meie käsitöömeistrid nikerdavad elevandiluust ja puidust kauneid asju. Väikest viisi kaubitseme ka välisilmaga, tasudes ostude eest kulla ja elevandiluuga. Meie elu oleks õnnelik ja rahulik, kui meid ei ähvardaks alaline oht Cathne poolt."

„Mida ja kellelt te välisilmast ostate?" küsis Tarzan.

„Ostame soola, sest meie maal soolalademeid pole," seletas Valthor. „Veel ostame rauda relvade tegemiseks, musti orje ja mõnikord ka valgeid naisi, kui nad on noored ja ilusad. Seda kõike saame shiftide jõugult. Nii palju kui mina mäletan, oleme alati selle jõuguga kaubitsenud. Jõugu pealikud ja Athne kuningad on tulnud ja läinud, meie suhted pole aga muutunud. Muuseas, minagi otsisin seda jõuku, kuid eksisin ära ja langesin teise jõugu kätte vangi."

„Kas te Cathne rahvaga pole kunagi kaubitsenud?" uudistas ahvinimene.

„Kord aastas kehtestatakse üheks nädalaks vaherahu ja siis tegeleme rahuliku kauplemisega. Nemad annavad meile kulda ja toiduaineid vahetuskaubana naiste, soola ja raua eest, mida shiftidelt ostame, aga ka rõivaste, naha ja elevandiluust esemete eest, mida ise valmistame. Cathne elanikud kasvatavad lõvisid sõja ja spordi jaoks, samuti puu- juur- ja leivavilja, teevad heina ja meisterdavad rohkesti kuldesemeid, samuti üht-teist elevandiluust. Meil hinnatakse eriti nende kuldesemeid ja heina."

„Miks siis ometi kaks teineteisest niivõrd sõltuvat rahvast omavahel sõdivad?" küsis Tarzan. Valthor kehitas õlgu.

„Ei tea, vahest on olemas selline tava. On ju maailm jätnud meid ilma võimalusest tajuda teravaid erutuse ja hirmu aistinguid."

Ta silmad lõid särama.

19

„Need rünnakud!" hüüatas ta. „See on tõelistele meestele suurepärane spordiala! Cathne elanikud peavad oma lõvidega jahti meie kitsedele, lammastele, elevantidele ja lõppkokkuvõttes meile enestele. Jahisaagiks võtavad nad päid, kusjuures kõige kõrgemalt hinnatakse mehe pead. Nad püüavad kinni nabida meie naisi ja kui see neil õnnestub, algab sõda, pealegi kui röövitud naise perekonnal on väljapaistev ühiskondlik seisund.

Kui me sportlikke heitlusi tahame, läheme Onthari kulda või naisi tooma ja tapame sportlikust huvist mehi või võtame kaasa orje. Onthari elanikele hea hulga kulla eest naine maha müüa siis kallaletungi ajal see temalt uuesti ära võtta on peaaegu et kangelastegu ja parim nali. Ei, ma ei usu, et meie või nemad akkaksime rahu sobitama."

Sellal kui Valthor rääkis, oli nähtamatu päike peaaegu loojunud, rasked ähvardavad pilved katsid põhjapoolseid mäeharja laskusid veelgi madalamale oru kohale. „Arvan, et meil tuleb minema hakata," ütles Valthor, „vars-i läheb kottpimedaks."

Minnes mööda jääraku põhja, mille seinad varjasid neid Cath-e tunnimeeste eest, laskus kaks meest orgu. Ere välgusähva-s valgustas pilvi, kumedalt kõmises kõu. Lõpuks ometi vallandas vihmajumal oru kohal oma raevu, vihma hakkas kalla-a nagu toobrist, varjates künkad, metsa ja oru.

Selleks ajaks, kui teelised jäärakust suurivaevu välja pääsesid, jõudis nende kohale märatsev orkaan ja muutis jääraku mõne hetkega mässava voolu sängiks. Kiiresti saabus öö, kattes neid oma pigimusta sõbaga, mida alatasa valgustasid silmipimestavad välgusähvatused. Otsekui ookeanilaine neelas lausvihm meie teekäijad. Arvata võib, et sellist kohutavat tormi põlud kumbki neist enne näinud.

Rääkida nad ei saanud ja üksnes välgu valgus ei lasknud eil teineteist silmist kaotada. Ainult see valgus aitaski Valthorit hoida kurssi üle rohuvaibaga kaetud oru Cathne suunas, kus ad lootsid leida teed Sõjameeste kuristikku ja sealtkaudu juba Thenari orgu.

Mõne minuti pärast silmasid nad linna tulesid, hetk hiljem udsid teele välja ja hakkasid minema põhja poole, vastu märatsevale orkaanile.

Oli see alles orkaan! Mida lähemale nad keskkohale jõudsid, seda raevukamaks see muutus, aga tuidega tuli neil pidada tõe-

20

list heitlust, mis lõppes kord tuule, kord nende eduga.

Nad olid juba mõnestki miilist jagu saanud, võideldes väsimatult orkaanijumala heerosliku vägevusega. Näis, et jumala raev üha kasvas, tundmata piire, nagu oleksid teda ärritanud need kaks surelikku, kes püüdsid jumalikule jõule vastu panna. Nende võitmiseks otsekui viimast vägilaslikku pingutust tehes sähvatas äkki silmipimestav välk, valgustades hetkeks kogu orgu, ja kõlas kohutav kõuekärgatus. Rasked veejoad, mis neile ülalt kaela langesid, lõid rändurid jalust maha.

Neil õnnestus püsti tõusta, hoolimata sellest, et ümberringi märatsesid pöörased veekeerised, mis kihutasid mühinal kalju-nõlvadest alla jõe poole. Siis hakkas vihmakohin vaibuma, tundus, et orkaanijumal oli oma jõu ära kulutanud. Lõpuks vihm lakkas, raskete vihmapilvede vahelt hakkas paistma hele kuu. Vihmaperioodi viimane orkaan oli lõppenud.

Teekäijad suundusid uuesti Sõjameeste kuristiku poole. Kui nad viimaks järsu jõekalda äärde jõudsid, tõkestas nende teed vool, mis kandis hoogsalt sogast vett Cathne poole. Kulus paar minutit, et langetada otsus. Peagi astus Valthor jõkke, sest ta tundis hästi koolmekohta. Selleks ajaks olid pilved taas kuu varjanud ja org mattus uuesti pimedusse. Valthori kannul minev Tarzan nägi hädavaevu oma teejuhti. Valthor teadis seda kohta, seepärast liikus ta ahvinimesest kiiremini. Peagi kaotas Tarzan ta silmist, kuid jätkas teed vastaskalda poole, mõtlemata hädaohule.

Kobrutava voolu jõud oli suur, kuid selle vastas seisis Ahvide Tarzani terasmusklite vägevus. Vesi, mille tase Valthori arvates ei tohtinud olla üle kolme jala, tõusis peagi Tarzanile rin-nuni, seejärel kaotas ahvinimene koolme ja astus võrendikku. Silmapilk haaras vool ta kaasa ja kandis allapoole. Isegi hiiglase vägevad lihased ei suutnud loodusjõududest jagu saada.

Džungliisand heitles kobrutavate vetevoogudega, püüdes vastaskaldale jõuda, kuid selle möirgava massi süleluses oli ta võimetu.

Mis tunne oli orkaanijumalal, nähes, kuidas üks tema lastest püüdis välja rabelda täbarast olukorrast, kuhu ta oli tahtmatult sattunud? Sellele on raske vastata, sest jumalad on väga kummalised olevused: nad annavad sellele, kel on, ja võtavad sellelt, kel pole; nad karistavad neid, keda armastavad; nad on kadedad ja kergesti solvuvad; nad sarnanevad nendega, kes püüavad mõista nende tahtmist.

21

Olles veendunud, et isegi tema vägev ramm ei suuda loodusjõududele vastu panna, loobus Tarzan eesmärgist pääseda teisele kaldale ja keskendas oma jõu sellele, et püsida raevuka voolu pinnal. See polnud sugugi kerge: võimsad veejoad pöörasid teda ümber ja keerutasid igas suunas. Tihtipeale lõi vesi tal üle pea, kord ilmusid vee peale

jalad, kord pea. Ja isegi sellises olukorras püüdis ta säilitada jõudu, selleks et kasutada seda just siis, kui saabub paras silmapilk ja tujukas vool kannab ta ühele või teisele kaldale.

Ta teadis, et mõni miil Cathne linnast allpool voolab jõgi kitsasse kuristikku, mida ta nägi siis, kui platoo servalt Onthari orgu silmitses. Ka oli Valthor talle rääkinud, et kuristikust välja voolates langeb jõgi saja jala kõrguselt võimsa kosena kivise kanjoni põhja. Kui tal ei õnnestu jõe sitkest haardest välja pääseda enne, kui see teda kuristikku kannab, on ta tund tulnud, kuid Tarzan ei tundnud vähimatki hirmu. Aastaid metsikus džunglis elanud, oli ta palju kordi surmaohtu sattunud, kuid ikkagi ellu jäänud.

Praegu huvitas teda kõige rohkem see, mis oli saanud Valt-horist. Võib-olla kihutas ta märatsevast voolust kantuna Tarza-nist mööda. Nii arvas Tarzan, kuid tegelikult oli kõik teisiti.

Valthor jõudis õnnelikult vastaskaldale. Tarzanit küllaltki kaua oodanud, hõikas Athne elanik teda valjusti nimepidi, kuid vastust ei saanud. Ja siiski oli ta kindel, et Tarzan viibib sellel kaldal. Tõsi küll, rohkem ta Tarzanit ei hõiganud, sest hääl võis äratada Cathne vahisõdurite tähelepanu.

Sellest hoolimata otsustas Valthor oodata koitu ja asuda siis kaaslast otsima. Noor Athne elanik jäi oma sõbrale truuks ja oli temast kõige paremal arvamusel. Ta teadis, et ohud, mis Onthari riigis Tarzanit ootavad, võivad ähvardada ka teda ennast kui Cathne elanike põlist vaenlast.

Kogu pika öö ootas Valthor Tarzanit. Juba hakkas koitma, tema aga puuris silmadega endiselt vastaskalda ähmaseid piirjooni. Nõrk lootus sõbra pääsemisele kadus, kui ka päevavalgus ei toonud temast ainsatki märki.

Lõpuks jõudis ta järeldusele, et vool oli Tarzani kaasa viinud ja ta oli mässavates lainetes hukkunud. Raske südamega lahkus Valthor jõe kaldalt ning jätkas poolelijäänud teekonda Sõjameeste kuristiku ja Thenari oru poole.

22

V peatükk

Üle kallaste tõusnud jõe mässavates voogudes oma elu eest rasket võitlust pidades kaotas Tarzan ajataju. Talle tundus, et lakkamatu heitlus surmaga oli kestnud juba väga kaua ja lõppu polnud veel näha. Käegakatsutava ja vältimatu surma eda-silükkamiseks ettevõetavaid pingutusi tegi ta nüüd veel puht-vaistlikult. Külm vesi oli kurnanud mõistuse ja keha elujõu, ent kuni ta süda veel tuksus, ei tunnistanud ei üks ega teine lüüasaamist. Pingutusi tegemata, alateadlikult otsisid nad pääseteed. Ja see oli väga hea.

Jõekäänakud lahendasid teda kord ühele, kord teisele kaldale. Siis tõusid ta käed üles lootuses millestki kinni haarata, et peatada hullumeelset kihutamist kose ja surma poole. Lõpuks krooniski tema ponnistusi edu: tal õnnestus kahmata kõvasti kinni jämedast viinapuuväädist, mis rippus kaldalt alla.

Ja samal hetkel sündis ime: ahvinimese soontesse hakkas tungima uus elu koos kindla toetustundega, mida andis vääti tugevasti pigistav käsi. Jalamaid haaras ta ka teise käega taimest kinni. Jõgi väntsutas raevukalt džungliisanda keha, püüdes teda ees varitseva surma küünte vahele heita, kuid väät pidas vastu ja aitas Tarzanil vastu pidada.

Kätega vaheldumisi väädist kinni haarates tõmbas Tarzan end kord-korralt veest välja kaldale, kus ta rohule pikali visa-nult puhkas vaid paar minutit. Seejärel tõusis ta pikkamisi püsti, raputas suure lõvi kombel endalt vee maha ja vaatas ümber, puurides pilguga troopikaöö läbipaistmatut pimedust. Otsekui läbi paksu võseriku nägi ta

kaugel ähmast valgust. Aga kus on valgus, seal peab olema ka elu. Tarzan hakkas ettevaatlikult valguse poole minema, et seda lähemalt uurida.

Ta taipas juba, et oli ületanud jõe ja viibis nüüd väga kaugel kohast, kus ta esimest korda oli sellesse astunud. Mõte^Valt-horist ei andnud talle rahu ja ta otsustas ülesjõge noormeest otsima minna, kuigi uskus, et vool oli tema kaaslase nagu ta endagi minema kandnud.

Läinud jõest kõigest paar sammu kaugemale, märkas Tarzan müüri ja kui ta selle juurde astus, valgust enam ei paistnud.

Tarzan taganes veidi, võttis hoogu, jooksis müürini ja hüppas üles. Müüri äärest kinni haaranud, vinnas ta end pikkamisi üles, heitis jala müürile ja hakkas uudishimulikult silmitsema seda,

23

mis ta pilgule avanes. Umbes temast eespool neljakümne—viiekümne sammu kaugusel oli ähmaselt valgustatud väljak.

Ta libistas end käratult müürilt alla ja hakkas ettevaatlikult edasi liikuma. Tema paljad jalad astusid kividel, mida oli töödelnud inimese käsi. See viis Tarzani mõttele, et ta viibib kusagil siseõues.

Kui läbitud oli juba pool maad, valgustas kauge välgusähvatus 'ahvinimest ümbritsevat pimedust ning koos sellega ka madalat hoonet valgete akende ja uksega seinaorvas. Selles orvas seisis inimene. Välgulöök üllataski Tarzanit otse selle inimese vastas.

Ja sedamaid lõhestas öövaikust mürisev gongilöök. Hoone uks paiskus valla ja välja tormasid sõjamehed, tõrvikud käes. Tarzani esimene mõte oli päästvasse džunglisse tagasi söösta, kuid ümber pöörates nägi ta, et ka vasakul ja paremal avanesid uksed ning sealtki jooksid välja tõrvikutega sõjariistades mehed.

Mõistnud, et põgeneda on võimatu, jäi Tarzan seisma, käed vaheliti rinnal, ja jälgis, kuidas sõjamehed talle kolmest küljest liginesid. Võib-olla johtus see rahuldamatust uudishimust, mis laskis Tarzanit lähenevaid mehi rahulikult silmitseda, aga võibolla ka arusaamisest, et põgeneda oli mõttetu. Ta ei läbenud oodata, et näha, kellega need inimesed sarnanesid, ja teada saada, mida nad kavatsesid teha. Kui nad teda ähvardama hakkavad, võib ta jalga lasta, aga kui ta vangi võetakse, põgeneb ta nagunii — vähemasti nii enesekindlalt arutles Tarzan.

Tõrvikud valgustasid ümbrust korralikult ja Tarzan nägi, et ta viibib nelinurkses kividega sillutatud õues, mida piirasid ehitised ja müür. Teda ümbritses umbes viiskümmend sõjameest, relvastatud odadega, mille teravikud olid ähvardavalt temale suunatud.

„Kes sa oled?" küsis toorelt üks sõjameestest, kui piiramisrõngas tema ümber sulgunud oli. Küsimus esitati keeles, mida Tarzan nüüd juba oskas: see oli kahe vaenuliku linna, Athne ja ja Cathne keel.

„Ma olen siit kaugel lõunas asuva maa elanik," vastas ahvinimene.

„Mida teed sa siin, Nemone palee müüride taga?"

Rääkija hääl oli ähvardav, toon süüdistav. Tarzan mõistis, et -juba ainuüksi tundmatu viibimist seHes paigas peeti kuriteoks,

24

teisest küljest muutus olukord üha põnevamaks: kellegi Nemone esimest korda kõlanud nimi suurendas tema uudishimu veelgi.

„Ma ületasin jõge sellest kohast tunduvalt kõrgemal, kuid vool paiskas mu jalust maha ja kandis minema. Ainult õnnelik juhus aitas välja rabelda ja siia sattuda."

Küsimusi esitanud mees kehitas õlgu.

„Olgu pealegi," ütles ta. „Pole minu asi sind küsitleda. Tule! Sul on võimalik jutustada oma seiklustest ohvitserile, kuid temagi ei usu sind."

Kui Tarzanit ühe hoone poole viidi, märkas ta, et tema saatjad ilmutavad rohkem uudishimu kui vaenulikkust. Oli ilmselge, et need olid vaid lihtsad eriliste õigusteta sõjamehed, kuna ohvitseride suhtumine võis olla sootuks teistsugune.

Sõjamehed tõid Tarzani suurde madala laega tuppa, mis oli sisustatud rohmakate pinkide ja laudadega. Seintel rippusid sõjariistad: odad, mõõgad ja elevandiluust kilbid, mida kaunistasid kullast nupud. Kuid peale sõjariistade oli selles kummalises toas ka teisi esemeid, mis köitsid ahvinimese tähelepanu sootuks rohkem kui mõõgad ja kilbid. Need olid lammaste, kitse de, elevantide ja lõvide pead, kuid nende hirmuäratavate ja eemaletõukavate sümbolite hulgas olid ka inimkolbad, igavene irvitus näole tardunud. Neid silmitsedes meenusid Tarzanile Valthori pajatatud lood Cathne elanikest.

Kaks sõjameest viisid Tarzani toa nurka, samal ajal kui nende kaaslane läks ülemustele ette kandma, et vang on kohale toimetatud. Teised lõid niisama aega surnuks: lobisesid, mängisid mingisuguseid mänge, puhastasid relvi. Tarzanil oli võimalus uurida teda vangistanud inimeste välimust ja käitumist.

Need olid kehaliselt suurepäraselt arenenud sõjamehed, mõni küllaltki meeldiva välimusega, kuid enamasti toored ja harimatud. Nende elevandiluust kiivrid, rõngassärgid, jalgu ja käsi kaitsvad võrud olid tihedasti kuldneete täis tipitud. Sõjameeste rõngassärgid olid tehtud elevandinahast ketastest ja sarnanesid väliselt täpipealt Valthori rõngassärgiga, ainult selle vahega, et kullast kaunistuste asemel olid Valthori särgil elevandiluust kaunistused. Iga kilbi keskel paiknes raske puhtast kullast ketas.

Kuna Tarzan vaikides ja tähelepanelikult seda kõike silmitses, sisenes ruumi kaks sõjameest. Niipea kui nad üle läve astusid, võttis toas maad vaikus. Ainuüksi selle järgi otsustades oli selge, et need olid ohvitserid, kuigi peened sõjarüüd ja relvad

25

kõnelesid küllaltki ilmekalt kõrgemast ühiskondlikust asendist. Nende rõngassärgid ja kiivrid, käe- ja jalavõrud, samuti lühikeste pistodadega sarnanevate mõõkade pidemed ja tuped olid üleni kaetud kulla ja elevandiluuga. Sünge hoone ja lihtsate sõjameeste suhteliselt tagasihoidlike ehete taustal nägid need kaks välja pimestavad.

Üks ohvitseridest andis käskluse ja sõjamehed astusid kõrvale, vabastades osa toast. Seejärel võtsid mõlemad laua taga istet ja käskisid Tarzanit valvavaid sõjamehi teda lähemale tuua. Kui džunglivalitseja nende ette astus, silmitsesid ohvitserid teda tähelepanelikult.

„Mis eesmärgiga sa Onthari tulid?" küsis üks, ilmselt auastmelt vanem, kuivõrd ta ülekuulamise ajal küsimusi esitas.

Tarzan vastas sellele ja teistelegi küsimustele, nagu oli vastanud varem, siiski nägi ta ohvitseride käitumisest, et kumbki neist ei uskunud tema sõnu. Näis, et nad olid juba veendunud, et miski ei muutu, mida ta iganes ei räägiks.

„Ta pole üldse Athne elaniku moodi," tähendas noorem ohvitser.

„See ei ütle veel midagi," tõrjus teine. „Kõik alasti mehed sarnanevad üksteisega. Teda võib pidada sinu vennaks, kui teda rõivastada samuti nagu sind."

„Sul võib õigus olla, aga miks ta siis siin on? Inimene ei tule Thenarist niisama heast peast Onthari. Kuigi," ta lõi kahtlema, „teda võidi saata siia kuningannat tapma."

„Sedasama mõtlen minagi," kinnitas vanem ohvitser. „Kui meenutada, mis juhtus Athne vangidega, kelle me kinni võtsime, siis võib arvata, et athnelased said kuninganna peale väga vihaseks. Jaa, nad võivad kergesti proovida teda tappa."

„Aga miks see võõras siis otseteed paleesse tuli? Kahtlemata pidi ta teadma, et sureb jalamaid, kui ta kinni nabitakse."

„ Muidugi teadis, ja ta läks kindlasse surma, kuid esialgu kavatses ta tappa kuningannat. Ta tahtis surra Athne eest."

Tarzanil hakkas peaaegu lõbus kergusest, millega need kaks püüdsid end uskuma panna seda, mida rääkisid. Aga ta mõistis hästi sedagi, et kui tema saatuse kohta langetab otsuse selline tribunal, võib ühepoolne õigusemõistmine talle hukatuslikuks saada. Seepärast pidi ta rääkima hakkama.

„Ma pole iialgi Athnes käinud," sõnas ta kähku. „Tulin maalt, mis asub kaugel lõunas. Sattusin siia juhuslikult. Ma pole vaenlane.

26

Ma pole kunagi kavatsenud tappa teie kuningannat või kedagi teist. Tänase päevani ma isegi ei teadnud, et teie linn üldse maamunal olemas on."

See oli Ahvide Tarzani jaoks väga pikk kõne. Ja ehkki ta oli peaaegu kindel, et ei mõjuta ohvitseride otsust, oli see siiski võimalus äratada usaldust. Tarzan tahtis viibida nende inimeste keskel seni, kuni ta on oma uudishimu rahuldanud. Seda võis teha ainult neid kõhklema pannes. Kui nad ta vangi panevad, ei näe ta midagi. Kui tal õnnestub põgeneda, näeb ta väga vähe.

Inimesed on üpris omapärased. Keegi ei teadnud seda Tar-zanist paremini, sest kuigi ta oli inimesi näinud palju vähem kui loomi, oli ta alati tähelepanelikult tundma õppinud neid, keda nägema juhtus. Nüüd õppis ta tundma kahte meest, kes teda üle kuulasid. Ta jõudis järeldusele, et vanem oli harjunud võimu kasutama ja kamandama. Temal lasus salakavaluse, tooruse ja julmuse pitser. Tarzanile ta ei meeldinud. See oli metslooma vaistlik hinnang.

Seevastu noorem ohvitser tundus olevat vanemale täielik vastand. Tema käitumine kõneles heast kasvatusest, tal paistis olevat siiras ja aval iseloom. Ahvinimene nägi, et nooruk on vapper ja aus. Tõsi küll, ta nõustus kõigega, mida ütles vanem, kuigi see oli vastuolus tema kinnitusega, et Tarzan pole Athne elaniku moodi. Kuid just selles nägigi ahvinimene kinnitust oma arvamusele tema arukuse kohta. Üksnes lollpea hakkab ilma nähtava põhjuseta oma ülemusele vastu vaidlema.

Tarzan tajus, et nooremal ohvitseril pole nii palju võimu kui vanemal kolleegil, kuid sellegipärast otsustas pöörduda tema poole. Tarzan lootis saada tema isikus endale poolehoidjat, ehkki oli ilmne, et nooremal ei õnnestu iialgi vanemale oma tahtmist peale suruda, sündigu see kas või viimase huvides.

„Ütle mulle," kõnetas Tarzan nooremat ohvitseri, „kas Athne elanikud sarnanevad nii kangesti minuga?"

Viivu ohvitser kõhkles, siis aga ütles üpris avameelselt:

„Ei, sinuga nad küll ei sarnane. Sa ei sarnane ühegi inimesega, keda ma näinud olen."

„Aga kas nende sõjariistad meenutavad minu omi?" jätkas ahvinimene. „ Vaata, nad on seal nurgas, sinu mehed võtsid need minult ära."

Tema sõnad paistsid isegi vanemohvitseri kimbatusse viivat.

„Too need siia!" käsutas ta ühte sõjameest.

27

Sõjamees võttis oda, vibu, nooletupe koos nooltega, rohust punutud nööri ja noa ning tõi need ohvitseride ette lauale. Ükshaaval neid ettevaatlikult kätte võttes uurisid mõlemad mehed tähelepanelikult Tarzani sõjariistu. Oli näha, et need hakkasid ohvitsere huvitama.

„Noh, kuidas siis on, kas minu sõjariistad sarnanevad Athne elanike omadega?" ei jätnud Tarzan järele.

„Sugugi mitte, sinu omad on hoopis teistsugused," ütles noorem ohvitser. „Mis sa arvad, Tomos, milleks see riistapuu on mõeldud?" küsis ta oma kaaslaselt Tarzani vibu uurides.

„Ilmselt on see mingi püünispael väiksemate loomade püüdmiseks," vastas Tomos. „Suuremate loomade küttimisel pole sellega midagi peale hakata."

„Lubage see minu kätte," ütles Tarzan, „ja ma näitan teile, kuidas seda käsitseda."

Noorem ohvitser ulatas vibu ahvinimesele.

„ Ettevaatust, Gemnoh," hoiatas Tomos, „see võib olla trikk, mille abil ta loodab relva kätte saada, et meid tappa."

„Selle riistaga ta meid ei tapa," vastas Gemnon. „Vaatame parem, kuidas ta seda käsitseb. Mis sa ütlesid oma nime olevat?"

„Tarzan," vastas džungliisand, „Ahvide Tarzan." „Hästi, Tarzan, lase käia, ainult ära mõtlegi meist kellelegi kallale tungida."

Tarzan astus laua juurde, võttis tupest noole ja laskis siis pilgul ringi käia. Seina kaugemas otsas lae all rippus pärani lõugadega lõvipea. Märkamatu liigutusega asetas ta sulgedega ehitud noole vibunöörile, tõmbas selle pingule ja laskis noole lendu.

Kõigi toasolijate silmad jälgisid teda. Nüüd suundusid pilgud lõvipeale, mille lõugade vahel tolknes Tarzani nool. Sõjameeste suust pääses tahtmatu hämmastuse ja heakskiidu hõise.

„Võta temalt see riistapuu ära, Gemnon!" röögatas Tomos. „Vaenlase käes on see ohtlik relv!"

Tarzan pani vibu lauale.

„Kas siis athnelased sõdivad niisuguse relvaga?" küsis ta. Gemnon raputas pead.

„Me ei tunne inimesi, kes sellist relva kasutaksid," vastas ta.

„Siis peab teil selge olema, et ma pole Athne elanik," kuulutas Tarzan Tomosele silma vaadates.

28

„Sel pole mingit tähtsust, kust sa tulid," hüüdis Tomos. „Sa oled vaenlane."

Ahvinimene kehitas õlgu, kuid jäi rahulikuks. Peaasi — ta oli saanud oma tahtmise ja veennud mõlemat selles, et ta pole Athne elanik. Pealegi oli tal õnnestunud äratada enda vastu noorema ohvitseri, Gemnoni huvi. Midagi pidi sellest välja tulema, kuid mis see olla võis, ei teadnud ta isegi.

Gemnon astus Tomose juurde ja hakkas talle midagi kõrva sosistama. Ilmselt puudutas see Tarzanit. Džungliisand ei kuulnud, mida Gemnon rääkis. Ülemus kuulas ükskõikselt. Oli näha, et ta polnud oma alluva põhjendustega nõus.

„Ei," lausus ta, kui viimane oli lõpetanud. „Ma pole volitatud selliseid otsuseid tegema. Kuninganna elu on liiga kallis, et sellega riskida, lastes võõra vabaks. Paneme ta ööseks luku taha, homme hommikul otsustame, mida temaga teha." Ta pöördus sõjamehe poole. „Pane see poiss võimalikult tugeva uksega kongi ja vaata, et ta jalga ei laseks."

Seejärel tõusis ta püsti ja läks noorema ohvitseri saatel ukse poole.

Kui nad toast välja olid läinud, võttis Tarzanit valvama jäetud sõjamees vibu kätte ja hakkas seda hoolega silmitsema. „Mis selle riistapuu nimi on?" küsis ta. „Vibu," vastas ahvinimene. „Aga mis need on?" „ Nooled."

„Kas nendega saab inimest tappa?"

„Olen tapnud nendega inimesi ja lõvisid, pühvleid ja elevante," vastas Tarzan. „Kas sina ei tahaks õppida neid käsitsema?"

Tarzan tajus, et vähimgi sümpaatiatunne, mis kellelgi selles toas viibijatest tema vastu tekkida võis, saab talle pärastpoole kasuks tulla. Sellele vaatamata ei mõelnud ta

praegu põgenemisele. Need inimesed ja kullalinn olid temas liiga suurt huvi äratanud ning ta ei tahtnud siit lahkuda enne, kui oli neist võimalikult palju teada saanud.

Sõjamees hoidis vibu käes. Oli näha, et ta tahtis väga seda kummalist relva käsitsema õppida, kuid kartis ühtaegu ohvitseride käsust üle astuda. Tarzan taipas, et läheb tarvis tema abi.

„See ei võta kuigi palju aega," lausus Tarzan. „Las ma näitan sulle."

29

Ikka veel kahevahel olles ulatas sõjamees vibu ja Tarzan võttis teise noole.

„Hoia vibu ja noolt niimoodi," ütles Tarzan sõjamehele ja ulatas talle noole. „Ütle oma meestele, et nad kõrvale hoiaksid, sest esimene lask võib viltu minna. Sihi lõvile pähe nii, nagu tegin seda mina. Nüüd pinguta kõigest jõust vibunööri."

Vägevat kasvu suurepärase kehaehitusega sõjamees püüdis vibunööri pingule tõmmata, kuid vibu, millest Tarzan laskis vähimagi ponnistuseta, ei kuuletunud talle. Kui ta vibunööri lahti laskis, lendas nool kõigest paari jala kaugusele ja kukkus põrandale.

„Mis see tähendab?" imestas sõjamees.

„Vibulaskmine nõuab pidevat harjutamist," - seletas ahvinimene.

„See on mingi trikk," ei andnud sõjamees järele, „näita, kuidas sa ise lased."

Teised sõjamehed, kes olid teesklematu huviga seda vaatepilti jälginud, sosistasid pisut isekeskis, siis ütlesid oma arvamuse otse välja.

„Et seda keppi kõveraks painutada, peab olema väga tugev," kuulutas üks.

„Althides on väga tugev," tähendas teine.

„Kuid tema jõust ei piisa."

Althides, keda ohvitserid olid vanemaks jätnud, jälgis tähelepanelikult, kui kergelt Tarzan vibu vinnastas, ja see kergus vaimustas teda. Ülejäänud sõjamehed vaatasid Tarzanit samasuguse vaimustusega ja kui ka järgmine nool oli tabanud esimese kõrval teise lõvi pead, avaldasid nad oma heakskiitu.

Althides sügas kohmetult kukalt.

„Nüüd pean ma su luku taha panema," ütles ta, „või muidu riputab vana Tomos mu pea palee seinale. Ütle, kas selle kepi painutamiseks, mida sa vibuks nimetad, pole tõepoolest mingit trikki tarvis?"

„Mitte mingisugust," kinnitas Tarzan. „Tee ise kergem vibu, et sa jõuaksid teda painutada, või too materjali ja ma teen sulle selle."

„Väga tore!" hüüatas Althides. „Nüüd tule, ma panen su kinni."

Sõjamees viis Tarzani üle hoovi teise hoone juurde, kus ta paigutati ühte tuppa. Tema saatjal oli käes tõrvik ja selle valgusel

30

nägi Tarzan, et toas viibis veel keegi. Siis sulgus uks ja Tarzan jäi üksinda kottpimeda ööga.

See polnud muuseas päriselt nii, ja ehkki ta oma naabrit ei näinud, kuulis ta kellegi hingamist.

Kellega oli saatus teda seekord kokku viinud?

VI peatükk

Pilkasest pimedusest hoolimata hakkas Tarzan kohe vangikongi uurima. Kõigepealt läks ta käsikaudu ukseni ja veendus, et see oli tehtud tugevatest laudadest. Silmade kõrgusest pisut ülespoole leidis ta kobades väikese neljakandilise avause. Seespool polnud uksel ei lukku ega riivi. Oli teadmata, kuidas uks väljastpoolt kinni käis.

Kui ta oli ukse kohta välja uurinud kõik, mis sellises olukorras võimalik, hakkas Tarzan aeglaselt piki seina edasi minema, kombates ettevaatlikult kivimüüritist. Vahepeal muutus tema kongikaaslase hingamine kuuldavamaks. Ruumi tundma õppides lähenes Tarzan järk-järgult oma õnnetusekaaslasele.

Ukse vastas olevas seinas leidis Tarzan väikese akna, mis asus kõrgel pea kohal. Öö oli nii pime, et võimatu oli kindlaks teha, kas see aken avaneb õue või teise ruumi. Peaasi oli, et akna kaudu ei saanud põgeneda, sest see oli liiga kitsas täiskasvanud inimese jaoks.

Akent uurides lähenes Tarzan toanurgale, kus istus inimene, ja nüüd kuulis ta selgesti liigutamist. Kaaslase hingamine muutus kiiremaks, nagu oleks ta tugevasti erutatud. Lõpuks kõlas pimeduses hääl:

„Mida sa teed?"

„Uurin kongi," vastas Tarzan.

„Kui sa otsid võimalust jalga lasta, teed endale vaid halba," lausus hääl. „Sa ei pääse siit välja enne, kui nad ukse lahti teevad. Ka mina püüdsin vabadusse saada, kuid see on võimatu."

Tarzan ei vastanud. Ja õieti öeldes polnudki millestki rääkida. Pealegi kõneles Tarzan harva isegi siis, kui teistel leidus rohkesti jutuainet. Ta jätkas toa uurimist. Viimase seina üle vaadanud, mõistis ta, et naabril oli õigus. See oli väike neljakandiline kivikong pika pingiga ühes seinas ning ukse ja pisukese aknaga teises seinas.

31

Tarzan läks toa kaugemasse otsa ja istus pingile. Selles kivikongis oli külm ja rõske, pealegi tahtis ta süüa, kuid hirmu ei tundnud. Ta soris mälus läbi temaga juhtunu vähimadki üksikasjad ja unistas, et hommik vabastaks ta sellest luupainajast. Teda piinas mõte, et võib-olla tegi ta vea, kui ei proovinud vabadusse pääseda enne, kui kullalinna sõjamehed heitsid ta vangikongi, kust ei paistnud pääsemist olevat. See mõte ei andnud talle rahu. Nagu kõik loomad, nii vihkas ka tema vangipõlve. Ometi viibis ta vanglas ega pääsenud vabadusse. Jäi üle ainult kasutada olukorda paremini. Saabub päev, mil ta vabastatakse või avatakse vangikamber, ja kuigi nende kavatsused võivad tema suhtes olla sõbralikud, kasutab ta vähimatki võimalust jalga lasta.

Toanurgas istuja kõnetas uuesti Tarzanit.

„Kes sa oled?" küsis ta. „Kui sind siia toodi, nägin ma tõrvikute valgel, et sa pole Cathnest ega Athnest."

Mehe hääl oli räme ja kähe ning tema toonist võis arvata, et ta pigem nõudis kui palus vastust. Selline toon Tarzanile ei meeldinud ja ta jättis vastamata.

„Milles asi?" käratas kongikaaslane. „Oled sa kurt või?" Tema hääles võis selgesti tajuda ärritust.

„Ma pole kurt," vastas ahvinimene. „Mispärast sa minu peale karjud?"

Kaaslane vaikis hetke ja hakkas siis juba sootuks teise tooniga rääkima.

„ Võime selles urkas väga .kaua istuda," ütles ta. „Me ei tohi tülitseda, vaid peame sõpradeks saama."

„Nagu soovid," vastas Tarzan. Pimedus varjas tema ükskõikset ilmet ja tahtmatut õlakehitust.

„Minu nimi on Phobeg," ütles mees. „Mis sinu nimi on?"

„ Tarzan."

„Kust sa oled, Athnest või Cathnest?" „Ei kummastki. Olen maalt, mis asub kaugel lõunas." „Parem, kui sa poleks siia tulnud. Kuidas sa Cathnesse sattusid?"

„Eksisin ära," selgitas ahvinimene. Tal polnud vähimatki kavatsust rääkida tõtt, et tuua sel moel päevavalgele oma sidet ühe Cathne vaenlasega. „ Äikese ajal haaras

vool mu kaasa ja kandis teie linna juurde. Siin võtsid Cathne sõjamehed mu vangi ja süüdistasid selles, et tulin tapmateie kuningannat."

33

„Ah, nad siis arvavad, et sa tulid Nemonet maha koksama! Muide, sel pole nüüd enam tähtsust, tulid sa siia selle eesmärgiga või niisama."

„Ma ei mõista, millele sa vihjad?" uudistas Tarzan.

„Pean silmas seda, et igal juhul sind tapetakse," selgitas Pho-beg, „ ainult nad võtavad elu nii, et see meeldiks Nemonele."

„Kas Nemone on teie kuninganna?"

„Oh, ta on rohkem kui kuninganna!" hüüatas Phobeg tuliselt. „Sellist valitsejannat pole olnud ei Ontharis ega Thenaris ega saa ealeski olema. Ta on selle maa üks väljapaistvamaid tegelasi. Ta oskab kõiki kohelda ja talle kuuletuvad kõik: preestrid, sõjaväelased, nõunikud."

„Aga miks ta peaks siis hävitama mind, võõramaalast, kes džunglisse ära eksis ja juhuslikult tema linna sattus?"

„Meie ei pea valgeid vange, musti aga kasutame orjadena. Kui sa oleksid naine, jääksid sa ellu. Aga kui sa oleksid väga ilus naine — siiski mitte liiga ilus —, oleks sulle tagatud kerge ja luksuslik elu. Kuid sa oled üksnes mees ja sind tapetakse, et mingilgi moel mitmekesistada Nemone üksluist ja igavat elu."

„Huvitav, mis juhtub naisega, kui ta on liiga ilus?" küsis Tarzan.

„Talle piisab sellest, et Nemone teda näeb," lausus Phobeg ükskõikselt. „Kui keegi on kuningannast ilusam, peetakse seda võrdväärseks riigi reetmisega. Seepärast varjabki mõni Cathne kodanik oma naist ja tütreid, kui nad on liiga ilusad. Nende hulgas leidub inimesi, kes on valmis varjama võõramaalasest vangi. Ma tunnen meest, kellel on väga ilus naine," jätkas Phobeg. „Ta ei käinud iialgi päeval kodust väljas ja rääkis oma naabritele, et mees varjab teda Nemone eest. Kuid ükskord nägi ku-ninganna ikkagi seda naist ning andis jalamaid käsu lõigata tal ära kõrvad ja nina. Olen õnnelik, et ma pole ilus naine, vaid ainult tavaline mees."

„Aga kas kuninganna ise pn ilus?" küsis Tarzan.

Jah, vannun Kõigekõrgema nimel, ta on maailma ilusaim naine!"

«Otsustades selle järgi, kuidas sa kirjeldasid tema tegusid," tähendas ahvinimene, „usun ma meelsasti, et kuninganna on Cathne ilusaim naine ja jääbki niisuguseks senikaua, kuni ta elab ja riiki valitseb."

„Saa minust õigesti aru," ütles Phobeg, „ta on tõepoolest

33

imekaunis, kuid . . ," siin Phobeg alandas häält ja hakkas sosistama, „see pole naine, vaid saatan. Isegi mina, kes ma olen teda ustavalt teeninud, ei või loota tema armulikkusele." -

„Mispärast sind siia kongi pisteti?" tundis ahvinimene huvi.

„ Astusin kogemata jumalale saba peale," lausus Phobeg sünge pidulikkusega.

Selle inimese kummalised ülestunnistused köitsid Tarzani tähelepanu, tema viimane märkus jumala kohta aga hämmastas džungliisandat suuresti. Kuid inimestega suhtlemine oli teda õpetanud paljusid asju teada saama, esitamata otseseid küsimusi. Ja Tarzan teadis, et usuga seotu oli neil alati esikohal. Seepärast märkis ta nüüd üksnes:

„Kas sind selle eest ka karistati?"

„Siiani veel mitte," vastas Phobeg. „Minu karistamise viis pole veel kindlaks määratud. Kui Nemonele pakutakse muid meelelahutusi, võin ma karistusest pääseda. Nad võivad piirduda sellega, et hoiavad mind vangis ja lasevad siis lahti. Kuid sellele ei tasu loota, sest Nemone rahuldub veretute vaatemängudega väga harva. Muidugi,

kui tal tuleb tahtmine otsustada minu süüdioleku üle, saates mind võitlema tavalise sõjamehega, siis tõestan ma vaevata oma süütust, sest olen väga tugev. Siin Cathnes pole minust paremat mõõga või odaga võitlejat, kuid mul pole peaaegu üldse väljavaateid võita lõvi, ja hirmuäratava Xaratori põrgutule ees on kõik inimesed süüdlased."

Kuigi see mees rääkis keelt, mida Valthor oli ahvinimesele õpetanud, ja Tarzan mõistis paljutki, ei suutnud ta aru saada öeldu mõttest. Ta ei taibanud kuidagi, miks kuninganna meelelahutused seondusid süütuse või süüdioleku kindlakstegemisega. Kõik kuuldu tundus talle liiga kurjakuulutav. Ta mõtiskles ikka veel möödunud sündmuste üle ja püüdis mõista, mis peitus sõnade „hirmuäratava Xaratori põrgutuli" taga, kui uni sai vangikongi ebamugavusest võitu ning tema mõtisklused ja unistused segunesid.

Samal ajal roomas kaugel lõunas üks teine vägev džungli-valitseja oma koopasse, mis asus kaljude vahel. Orkaan, mis oli Tarzani uute vaenlaste kätte viinud, kaotas võimu ja taandus olematusse. Kui saabus uus päev, hele ja päikesepaisteline, tõusis loom üles ja tuli koopast välja. See oli kullakarva naha ja lopsaka musta lakaga hiigelsuur lõvi.

Hommikuvärsket õhku nuusutanud, ta niutsatas ja sirutas

end. Kui loom oma lagedaid valdusi silmitses, tõmbles ta kaarjas saba närviliselt.

Lõvi seisis nüüd väikesel kõrgendikul ja uuris kollakasrohe-liste silmadega enda ees laiuvat üksikute harvade puudega lagendikku. Seal uitas karjadena igasuguseid loomi: gnuuantiloope, sebrasid, kaelkirjakuid, põtru. Loomade kuningas oli näljane, sest eilne orkaan ei lasknud tal jahti edukalt lõpetada. Heledas Aafrika päikeses välgatasid lõvi silmad ja ta hakkas laskuma lagendikule, kus uitas hommikusöök.

Palju miile põhja pool tõi samal ajal must ori kahe sõjamehe saatel kullalinna vangikongi teisele džungliisandale süüa.

Lähenevaid samme kuuldes Tarzan ärkas ja tõusis üles külmalt kivipõrandalt, kus ta oli veetnud ülejäänud öö. Phobeg istus pingiservale ja jäi üksisilmi ust vahtima.

„Pole teada, toovad nad talle süüa või surma," lausus ta.

Ahvinimene ei vastanud. Ta seisis ja ootas, kuni uks paiskus pärani ja ruumi astus ori, käes lihtne savinõu toiduga ja emailitud veekann. Tarzan heitis pilgu ukseavas seisvatele sõjameestele ja päikesest säravale õuele nende selja taga. Missugused mõtte tärkasid praegu tema peas? Võib-olla poleks Cathne sõjamehed nii rangelt käitunud, kui nad oleksid neid mõtteid teadnud, kuid ahvinimene isegi ei liikunud paigast. Võrdväärselt sõjameeste ja tugeva uksega oli uudishimu temast vangi teinud. Ja nüüd võis ta ainult vaadata elu, mis käis hoovis vahisõduri-te taga, kes pidasid hoolega silmas tema vähimatki liigutust. Möödunud ööl olid nad teenistusest vabad ega näinud teda, kuid olid juba mõndagi kuulnud. Sõbrad olid neile jutustanud ebatavalisest meisterlikkusest, millega võõramaalane oli oma kummalist relva käsitsenud.

„Ah see ongi siis metsinimene!" hüüatas üks.

„Ole temaga ettevaatlik, Phobeg," hoiatas teine. „Mina poleks mingi hinna eest nõustunud metslasega ühes kongis istuma."

Ja valjusti naerdes lõi ta orja järel ukse kinni.

Phobeg vaatas nüüd Tarzanit teise pilguga. Džunglielaniku alasti keha rääkis hüüdnime Metsinimene uue tähenduse kasuks. Phobeg pööras tähelepanu oma õnnetusekaaslase hiigel-kasvule, tema laiale rinnale ja kitsastele puusadele. Kuid ta alahindas päevitunud naha all mänglevate võimsate kakspealihas-te jõudu. Seejärel silmitses ta oma musklimügaraid ja jäi täielikult rahule.

«Niisiis oled sa metsinimene?" küsis ta. „Kas jäid juba ammu metsikuks?"
Tarzan pöördus aeglaselt tema poole. Esimest korda nägi ta oma kaaslast päevavalgel. Mees oli temast mõni toll lühem, kuid võimsa kehaehituse, tugeva vöökoha ja vägevate lihastega. Ilmselt oli ta vähemalt viiskümmend naela metsinimesest raskem. Tarzan pööras tähelepanu mehe esiletükkivale lõuale, lamedale otsmikule ja tillukestele silmadele. Sõnatult uuris Tarzan Phobegi.
„Miks sa ei vasta?" nõudis Cathne elanik.
„Ära ole rumal," hoiatas teda Tarzan. „Mul on meeles, sa rääkisid möödunud ööl, et võime siia kauaks pidama jääda, seepärast peame olema sõbrad. Aga kui me teineteist solvama hakkame, siis meist sõpru ei saa. Parem hakkame sööma."
Phobeg pomises midagi ja torkas oma hiigelsuure käpa musta orja toodud potti. Et kongis polnud ei nuga, lusikat ega kahvlit, ei jäänud Tarzanilgi üle muud, kui teha sedasama. Niisiis hakkas ta sõrmedega potist toitu võtma. See oli liha — vintske, sooniline ja pooltoores. Tarzanile oleks toores liha rohkem meeldinud.
Phobeg toppis suu liha täis ja näris usinasti, kuni sooniline liha muutus pudruks, mis võis selle õgardi kõrist alla minna.
„Arvatavasti suri eile ära vana lõvi," torises ta, „hästi vana lõvi."
„Kui hakkame pikemalt targutama selle looma omaduste üle, kelle liha me sööme, ei muutu toit sellest paremaks," kostis Tarzan.
„Eile toodi mulle korralik tükk Thenari kitse liha," lausus Phobeg. „ Seegi oli kõva ja sooniline, kuid palju parem. Olen harjunud hea toiduga. Preestrid elavad templites niisama hästi kui ülikud lossides. Templeid valvavad sõjamehed nuumavad end korralikult preestrite söögilaualt. Minagi teenisin sellises salgas. Ja seal polnud mulle jõu poolest vastast. Olen Cathnes kõige tugevam mees. Kui meid ründavad Thenari elanikud või tungime meie neile kallale, imetlevad ülikud alati minu jõudu ja vaprust. Ma ei karda midagi. Tapan mehi paljaste kätega. Oled sa kunagi näinud minusugust inimest?"
„Mitte ilmaski," tunnistas ahvinimene.
Jah, on hea, kui saame sõpradeks," jätkas Phobeg, „ja hea just sinule. Kõik tahavad minuga sõbrad olla, sest teavad, et ma keeran vaenlastel kaela kahekorra. Ma võtan neil kinni peast ja

kaelast," ning ta näitas oma koletute käppadega, mismoodi kaelast kinni võtab ja pea ära rebib. „Raksti! Ja selgroog on murtud. Mis sa selle kohta arvad?"
„Arvan, et su vaenlased tunnevad end väga kehvasti," vastas Tarzan.
„Kehvasti!" röögatas Phobeg. „Mees! See tapab nad!" «Vähemasti ei kuule nad enam, mis sa räägid," tähendas Tarzan.
„Muidugi ei kuule, sest nad on surnud." „See mind ei üllata."
„Mis sind ei üllata? Kas see, et nad on surnud, või see, et nad ei kuule?"
„Mind on üldse raske üllatada," seletas ahvinimene.
Phobegi kulmud madalal laubal kerkisid, väljendades pingsat mõttetegevust. Siis sügas ta pead.
„Mille üle me siin vaidleme?" päris ta.
„Püüame selgusele jõuda, mis on hirmsam," selgitas Tarzan talle kannatlikult, „kas olla su sõber või vaenlane."
Phobeg jõllitas tükk aega Tarzanit. Ilmselt käis selle paksu kolba all pingeline mõttetöö. Siis raputas ta pead.
„Me räägime hoopis millestki muust," urises ta. „Ma pole veel iialgi kusagil näinud sellist lollpead nagu sina. Kui nad sind metsinimeseks nimetasid, pidasid nad silmas

seda, et sa oled hull. Mina aga pean sinuga selles urkas olema ja keegi ei tea, mitu päeva mul siin veel istuda tuleb."

„Sa võid minust iga kell lahti saada," lausus Tarzan tõsiselt.

«Mismoodi ma sinust lahti saan?" kisendas Phobeg.

„Sa võid ju mul kaela kahekorra keerata."

Ja Tarzan esitas pantomiimi, mida just nüüdsama oli ette kandnud see löömamees, näidates, kuidas ta oma vaenlastest jagu saab.

„Minu käes on see käkitegu," ägestus Phobeg, „kuid siis teevad nad mu vagaseks. Ei, ma jätan su ellu." „Aitäh," lausus Tarzan.

„Vähemalt elad niikaua, kuni me siin luku taga oleme," lisas Phobeg.

Elukogemused kinnitasid Tarzanile, et mida rumalam ja harimatum inimene oli, seda suurem oli tema enesearmastus. Kuid sellist pururumalat juhmardit nagu Phobeg nägi ta elus esimest korda. Selle ajudeta jommiga ühes kongis istuda oli juba iseenesest

37

küllaltki vastik, kuid temaga vaenutseda oleks teinud olukorra võimatuks. Seepärast otsustas Tarzan Phobegi loba välja kannatada.

Vabaduse kaotamine tähendas Tarzanile nagu kõigile arukatele inimestele ülimat kannatust, mida nad püüavad alati vältida rohkem kui kehalist valu. Oma saatust võttis ta sellisena, nagu see oli, vähimagi protesti varjundita, mehiselt ja tõrkumatult. Kuni ta keha asus nelja kiviseinaga piiratud kitsas ruumis, viibis ta mõtteis taas ürgmetsa meelispaikades, uitas avarates savannides ja elas vabaduses.

Ta meenutas päevi oma lapseeast, mil ahv Kala teda rinnaga toitis ning metsiku elu hädade ja õnnetuste eest kaitses. Ta meenutas tema õrnust ja kannatlikkust vähearenenud poja vastu, keda tuli pikka aega süles kanda ja seetõttu raskusi taluda, samal ajal kui ta sõbratarid toiduotsinguil puude otsas väledasti edasi liikusid või vägevate vaenlaste eest põgenedes puude latva tõusid.

Niisugused olid tema esimesed muljed elust. Aga ka teisel eluaastal ei suutnud ta veel puude otsas ja isegi maas kiiresti edasi liikuda. See-eest arenes ta pärastpoole väga ruttu, palju rutemini kui tsiviliseeritud maailma ärahellitatud lapsed, sest kavaluse ja jõu kiirest lisandumisest sõltus tema elu.

Põgusa muigega meenutas ta oma kasuisa, vana Tublati raevu, kui Tarzan teda nimme vihastada püüdis. Vana Murtud Nina oli Tarzanit alati vihanud, sest tema pikaleveninud lapseiga ei võimaldanud Kalal ahvipoegi sünnitada. Konarlikus ahvide keeles tõestas Tublat, et Tarzan on liiga nõrk ega saa iialgi nii targaks ja tugevaks, et sugukonnale kasulik olla. Ta tahtis Tarzanit tappa ja püüdis mõjutada vana pealikut Kerchakit, et viimane selleks loa annaks. Kui Tarzan oli juba nii suureks saanud, et mõista Tublati räpaseid sepitsusi, hakkas ta viimast vihkama ja püüdis talle igati haiget teha.

Nende päevade mälestused panid ta nüüd üksnes muigama. Kuid tema mälestustes oli talletunud ka tragöödia, suurim tema elus — Kala surm. Juhtunut hakkas ta tõeliselt mõistma alles hiljem, siis, kui oli juba peaaegu meheks saanud. Kala oli temaga, kui ta teda kõige rohkem vajas, aitas seni, kuni Tarzan täiskasvanuks sai ning võis ise enda eest hoolitseda ja teiste džungliasukatega nagu omasugustega suhelda. Kuid ta jäi alatiseks ilma võimsate käte ja kihvade kaitsest ning tal pole sellist kaitset

38

ka täna. Ta oli kaotanud selle metsiku südame emaarmastuse, ainsa, mida ta tundnud oli.

(Loomulikult pöördusid ta mõtted teiste džunglisõprade juurde. Nende hulgas olid suured ahvid, elevant Tantor, Kuldlõvi Jad-bal-ja, väike Nkeema. Vaene väike Nkeema!

Pärast Kalat, kes Tarzani meeltes ja südames esikohal oli, pöördusid ta mõtted Nkeema poole. Ta oli haigestunud just enne seda, kui Tarzan alustas teekonda põhja poole. Parajasti oli vihmaperiood ja Tarzan ei tahtnud tema haigust süvendada. Valjust Tasast noolimata jäi väike Nkeema ikkagi üksinda.

Tarzan kahetses veidi, et ei võtnud kaasa Jad-bal-jad. Tõsi küll, mõnikord muutus Kuldlõvi seltskonnas tülikaks, eriti siis, kui Tarzanil tuli tegemist teha inimestega, kuid ta oli ustav sõber ja hea kaaslane, ainult vahetevahel häiris vaikust kõuehääl-se möirgamisega.

Tarzanile meenus päev, mil ta oli kinni püüdnud väikese lõ-vipoja ja õpetanud koer Za'd teda oma piimaga toitma. Mis lõ-vipoeg see küll oli! Ehtne lõvi nende tutvuse esimesest päevast alates. Tarzan ohkas, meenutades päevi, mil nad Kuldlõviga koos jahti pidasid ja võitlesid.

VII peatükk

Kui teda vanglasse viidi, lootis Tarzan, et järgmisel hommikul kuulatakse ta üle ja lastakse vabaks või siis vähemalt ei jäeta enam sellesse kivist hiirelõksu.

Ent hommikul teda ei vabastatud, nagu ta arvanud oli, vaid jäeti sinna veel ja siis veel üheks ööpäevaks. Võib-olla pidi ta proovima vabadusse pääseda, kui ori süüa toob, kuid teda ei jätnud maha lootus, et järgmine päev toob vabaduse, ja seepärast ootas ta edasi.

Mis tahes sund tekitas temas alati suurt meelehärmi, seekord tundus see talumatu, sest temaga koos kandis karistust Phobeg. See inimene ärritas Tarzanit, ta oli nõme, hooplev, riiakas. Rahu huvides talus Tarzan oma kaaslast rohkem, kui oleks seda ta-valises olukorras teinud. Kuid talle omase järjekindlusega arvas Phobeg, et Tarzani kannatuse on põhjustanud hirm. Sellisele järeldusele jõudnud, muutus ta ülbeks ja veelgi võimatumaks.

Phobeg oli viibinud kongis Tarzanist kauem ja selle teadvustamisest

sattus ta kergesti raevu. Mõnikord istus ta tundide kaupa sõnatult, jõllitades põrandat, või hakkas midagi segaselt pomisema, minnes üle pikkadele sapistele monoloogidele, siis aga suunas ta oma viha Tarzani vastu. See, et Tarzan selliseid ässi-tuskõnesid vaikides talus, üksnes suurendas tema viha, kuid hoidis ära nendevahelise kakluse, sest tüliks läheb tarvis kahte inimest ja Tarzan ei tahtnud tülitseda, vähemalt esialgu mitte.

„ Kujutan ette, missugust meelelahutust sa Nemonele pakud," urises Phobeg pärast seda, kui ükski tema arvukatest sõnavalingutest ei saanud vastust.

„Isegi siis, kui see nii on," vastas Tarzan, „pakud sina talle palju rohkem meelehead kui mina."

„Küllap mina juba selle eest hea seisan!" hüüdis Phobeg. „Kui see tuleb võitlus, pole ta iialgi oma elus sellist võitlust näinud, olgu siis Phobegi vastaseks inimene või loom. Aga ehk saad selleks sina? Ohoo! Siis tuleb tal sinu vastu poisike saata, kui ta midagi kahevõitluse sarnast näha soovib. Sa oled ju argpüks, sul voolab soontes vesi. Aga kui ta tahab olla tark, viskab ta su lihtsalt Xaratori lõõri. Vannun jumala saba nimel! Kuidas tahaksin sind seal näha! Panen mängu oma parima rõngassärgi, et sinu hädakisa kostab Athnesse."

Ahvinimene seisis sõnatult ja vaatles väikest sinist taevalap-pi, mis paistis ukses olevast võretatud aknast. Ta vaikis endiselt ka siis, kui Phobeg oli oma irvitamise lõpetanud, eirates teda täielikult, nagu poleks ta sõnakestki öelnud ja teda ei oleks üldse olemaski. Phobeg sattus marru. Ta tõusis pingilt.

„Argpüks!" röögatas ta. „Miks sa mulle ei vasta? Vannun Thoosi kollaste kihvade nimel! Ma taon sulle pähe head kombed, et sa vastaksid, kui räägivad sinust paremad!"

Ja ta astus sammu ahvinimese suunas.

Tarzan pöördus pikkamisi tulivihase mehe poole ja vaatas talle silma. Tarzan ootas. Ta ei lausunud sõnakestki, ent tema kuju ja poos olid nii ilmekad, et Phobeg seisatas tahtmatult.

Mis oleks võinud seejärel kongis juhtuda, on raske öelda, kuid just siis löödi uks pärani ja nende ette ilmus neli sõjameest.

„ Tulge kaasa!" ütles üks. ,,Mõlemad!"

Nad läksid sõdurite saatel üle õue, Phobeg süngena, Tarzan väärikalt, möödusid pikast koridorist ja jõudsid ootamatult suurde ruumi. Siin istus laua taga seitse sõjameest, üleni kullast ja elevandiluust ehetes. Selle seitsmiku hulgas nägi Tarzan kahte,

kes teda tol saatuslikul ööl üle olid kuulanud — vana Tomost ja noort Gemnonit.

„Need on kõrgestisündinud aukandjad," sosistas Phobeg Tar-zanile. „See seal keskel on vana Tomos, kuninganna nõunik. Ta tahab kangesti kuningannaga abielluda, minu arust on ta aga kuningannale liiga vana. Aga see temast paremal on Erot. Kunagi oli ta lihtne sõjamees nagu minagi, kuid ta hakkas Nemo-nele meeldima ja nüüd kuulub kuninganna soosikute hulka. Ne-mone ei taha talle naiseks minna, sest ta pole kõrgest soost. See noor mees Tomosest vasakul on Gemnon. Ta on põlisest kuulsast soost. Sõjamehed, kes temaga koos on teeninud, räägivad, et ta on väga õilis inimene."

Kaks vangi ühes valvuritega seisatasid ukseavas, oodates luba siseneda. Talle omase teadmisjanuga silmitses Tarzan tähelepanelikult tuba. Saalis oli kolm ust: ühe kaudu toodi sisse Tarzan ja Phobeg, teine oli just akende vastas, kolmas saali teises otsas. Uksed olid suurejooneliselt kaunistatud ja poleeritud, mõni paneel kaetud kullast ja elevandiluust mosaiigiga.

Ruumi põrand oli laotud arvukatest eri kuju ja suurusega kivitükkidest, mis olid nii korralikult üksteisega sobitatud, et liitekohti võis vaevu eristada. Põrandat kattis paar väikest lõvi-nahast või karmist jämedast villasest lõngast valmistatud vaipa. Kujult olid vaibad väga lihtsad ja värvitud vaid mõnes erinevas toonis. Üldiselt meenutasid need Edela-Ameerikas eluneva navaho suguharu vaibakudujate algelist tööd.

Seintel rippuvad maalid kujutasid lahingustseene, kus kõrvuti sõjameestega osalesid ka lõvid ja elevandid. Ent millegipärast kaotasid lahingu alati elevantidega sõjamehed, need aga, kelle poolel võitlesid lõvid, võitsid ja kogusid langenud vaenlaste päid. Nende seinamaalingute kohale olid ritta seatud inimpead. Sedasama oli Tarzan näinud ka vahtkonnaruumis, kuhu sõjamehed olid ta toonud sel ööl, kui ta Cathnesse sattus. Need pead siin erinesid mõnevõrra sealsetest parema viimistluse ja raamistuse poolest. Nii siin kui seal oli inimpäid palju ja nad irvitasid ähvardavalt oma vaenlastele vastu.

Kuid siis katkestas ruumi vaatlemise Tomose hääl.

„Too vangid lähemale!" andis ta käsu nooremale ohvitserile, ühele neljast sõjamehest, kes oli neid saatnud.

Kui mehed jäid seisma laua ette, mille taga istusid aukandjad, osutas Tomos sõrmega Phobegile.
41
„Mis mees see on?" küsis ta.
„Tema nimi on Phobeg," vastas noorem ohvitser.
„Milles teda süüdistatakse?"
„Ta solvas Thoosi."
„Kes teda süüdistab?"
«Ülempreester."
„See juhtus kogemata," kiirustas Phobeg selgitama. „Ma ei tahtnud teda solvata."
„Vait olla!" käratas Tomos. Seejärel osutas ta Tarzanile. „Ja see?" küsis ta. „Kes see selline on?"
„See mees nimetab end Tarzaniks," selgitas Gemnon. Mäletate, me kuulasime teiega teda üle sel ööl, kui sõjamehed ta vangi võtsid."
‚Jaa, jaa," ütles Tomos. „Mäletan küll. Tal oli mingisugune imepärane sõjariist."
„Kas see pole äkki sama mees, kellest te mulle rääkisite?" küsis Erot. „Ta tuli vististi Athnest, et tappa meie kuningannat?"
Jah, see on tema," vastas Tomos, „ta tuli öösel viimase orkaani ajal ja tal õnnestus paleesse tungida, kuid sõjamehed märkasid teda ja võtsid ta kinni."
„Ta pole sugugi Athne elaniku moodi," tähendas Erot.
„Ma polegi Athnest," ütles Tarzan.
„Vait olla!" kamandas Tomos.
„Aga miks peaksin ma vaikima?" väitis Tarzan. „Siin ei kosta ju keegi minu eest sõnakestki, seepärast olen sunnitud rääkima enese eest ise. Ma pole teie rahva vaenlane ja minu rahvas ei sõdi teie omaga. Ma nõuan enda vabastamist!"
„Tema nõuab vabadust," muigas Erot ja pahvatas suure häälega naerma. „Ori nõuab vabadust!"
Tomos tõusis oma kohalt ja ta nägu värvus raevust tumepunaseks. Ta põrutas rusikaga vastu lauda ja sõrmega Tarzanile osutades pistis röökima:
„Sa räägid siis, ori, kui sind on lubatud, aga kui kuninganna nõunik Tomos käsib sind vait olla, siis pea suu!"
„Ma räägin siis," lausus Tarzan, „kui tahan rääkida."
„Meil on vahend, millega ninakaid orje alatiseks vaikima panna," lausus Erot pilkavalt.
„On tõesti selge, et see mees on tulnud kaugelt maalt," sekkus Gemnon. „ Seepärast pole midagi imelikku, et ta ei mõista meie kombeid ega erista meie hulgas; ülikuid. Kuulakem siis,
42
mis ta räägib. Kui ta pole Athne elanik ega meie vaenlane, miks peaksime ta siis vangikongi heitma või teda karistama?"
„Ta ronis öösel üle lossimüüri," väitis Tomos. „ Selge, et ta tuli siia ainsa eesmärgiga — tappa meie kuninganna. Seepärast peab ta surema, kuid selle inimese surmamise viis peab pakkuma lõbu meie võrratule kuningannale Nemonele."
„Ta ju rääkis meile, et jõgi kandis ta Cathne juurde," jäi Gem-non enesele kindlaks. „See öö oli väga pime, seepärast ta ei teadnudki oma asukohta, kui oli kaldale pääsenud. Paleesse sattus ta täiesti juhuslikult."
„Tore jutt, kuid pole sugugi tõepärane," punnis Erot vastu. „Miks see siis tõepärane pole?" vaidles Gemnon tuliselt. „Arvan, et see on sulatõsi. Teame ju, et ükski inimene ei suuda orkaani ajal üle selle jõe ujuda. Peale kõige muu ei võinud Tarzan kuidagi sattuda sinna kohta, kus ta kaldale pääses ja müürile ronis, ujumata üle jõe või

ületamata kuld-silda. Teame, et sellel ööl ei läinud keegi üle silla, sest seda valvatakse väga hoolikalt. Aga kui ta ei läinud üle silla ega ujunud üle jõe, siis tähendab see, et ta sattus sellesse kohta vaid ühel põhjusel: teda kandis vool jõe ülemjooksult. Ma usun Tarzanisse ja loodan, et kohtleme teda kui auväärset sõjameest kaugelt maalt senikaua, kuni leiame paremaid tõendeid, et lõplikult uskuma jääda."

„Mind ärge arvake nende hulka, kes meie kuningannat tapma tulnud meest kaitsevad," kuulutas Erot.

„Aitab vaidlemisest!" nähvas Tomos jõhkralt. „Mees tuleb süüdi mõista ja surmata, nagu seda soovib Nemone."

Vaevalt oli ta lõpetanud, kui saali ühes otsas uks valla paiskus ja ruumi sisenes kõrgestisündinud õukondlane, kuldselt küütlev rüü seljas. Jäänud lävel seisma, pööras ta näo kõrgestisündinud kohtunike poole.

„Tema majesteet kuninganna!" kuulutas ta kõva häälega ja astus sammu kõrvale.

Kõik toasviibijad pöördusid ukse poole, ülikud aga tõusid oma toolidelt ja laskusid põlvili, silmitsedes orjameelselt ukseava, kuhu pidi ilmuma kuninganna. Sedasama tegid ka sõjamehed, kaasa arvatud need, kes valvasid Tarzanit ja Phobegi. Ka Phobeg järgis nende eeskuju. Kõik saalisolijad põlvitasid, välja arvatud õukonna-aadlik, kes oli kuulutanud kuninganna saabumist, ja Ahvide Tarzan.

43

„Põlvili, šaakal!" sisistas üks vahisõdureist, ja samal silmapilgul ilmus ukseavasse naine.

Suursuguses ülevuses seisis kuninganna, silmitsedes laisal ilmel saali, siis peatus ta pilk ahvinimese kogul ja viivuks kohtus see Tarzani omaga. Ta sisenes tuppa, näol põgus murelikkus, ja astus põlvitavate meeste juurde.

Talle järgnes pool tosinat uhkesti rõivastatud õukondlast, hii-lates kullast ja elevandiluust ehetega, kuid Tarzan nägi selles grupis üksnes kuninganna suursugust kuju. Tema riietus oli õukondlaste omast tagasihoidlikum, kuid see imekaunis keha, mille ilu rõivad pigem esile tõstsid kui varjasid, ei vajanud ehteid peale nende, millega loodus teda heldelt õnnistanud oli. Nemone oli veelgi kaunim kui nõmeda Phobegi kirjelduses.

Suurte punaste kividega ääristatud kitsas diadeem surus pea ligi musti läikivaid juukseid. Kahel pool peaehet oli selle külge kinnitatud kaks suurt kuldketast, mis langesid kõrvadele. Dia-deemi esiosa ja kuklatagust ühendas imekaunis kuldkee, mille abil püsis kuninganna pealael suur punane rubiin. Lihtne kuldkee prossi ja toreda elevandiluust ripatsiga ehtis noore naise kaela. Tema õlgu ümbritsesid samasugused kuldkeed, mille küljes rippusid kolmnurksed elevandiluust kaunistused. Lai kuld-võrgust pael toetas kuninganna rinda. Paela kaunistasid rõht-sad punaste rubiinidega keed, selle ülemise osa küljest rippus alla viis kitsast elevandiluust kolmnurka, üks suur keskel ja kaks väikest äärtel. Kuninganna puusi kattis lai kuldvõrgust vöö. Selle külge oli kinnitatud teine elevandiluust kolmnurk, mille pee-nike tipp ulatus jalgadeni. Lühike üle põlvede musta ahvi karvadest seelik lõpetas piduliku rõivastuse.

Kaunitari randmeid ümbritses arutul hulgal kullast ja elevandiluust käevõrusid, pahkluid kaunistasid vertikaalsed elevandiluust ribad, mida hoidsid koos nahkrihmad. Oma kujult meenutasid need Valthori ja Cathne sõjameeste omi. Jalas kandis Nemone elegantseid sandaale ja kui ta nendega hääletult mööda lihvitud kivipõrandat kõndis, näisid tema liigutused Tar-zanile kummalise seguna ematiigri peibutavast raugusest, kiskjalikust nõtkusest ja ujedast valvsusest.

Et ta oli kaunis ja vastas naise ilu kõige kõrgematele nõudmistele mis tahes maal ja mis tahes ajal, see sai džungliisanda-le üha selgemaks sedamööda, kuidas Nemone talle lähemale jõudis. Tema ilu oli niivõrd täiuslik, e^farzan küsis endalt taht-

44

matult, kas ta on ingelliku headuse või salakavala saatanliku jõu kehastus.

Aeglaselt läbi kogu saali minnes peatas ta oma pilgu Tarza-nil, kuid ahvinimene ei löönud kuningliku palge ees ujedaks. Tema silmad ei väljendanud tõrksust ega jultumust, võimalik, et isegi mitte huvi; neis oli vaid ettevaatlik, mitte millekski ko-hustav hinnang metsloomalt, kes jälgib elusolendit, keda ta ei karda, kuid kellega ta ei soovi ka tegemist teha.

Kelmikas ilme ei kadunud Nemone näolt ka siis, kui ta laua taga põlvitavate aukandjate juurde jõudis. Tema ilmes polnud ärritust, pigem väljendas see põgusat huvi, sest Nemonet huvitasid ja lõbustasid alati ebatavalised asjad, mida tema üksluises elus väga harva ette tuli. Kahtlemata tundus talle üpris kummalisena mees, kes ei ilmutanud tema kuningliku isiku vastu vajalikku austust.

Ta seisatas ja silmitses põlvitavaid kõrgestisündinud õukondlasi.

„Tõuske üles!" andis ta käsu, ja nendes kahes sõnas kõlasid kõik tema jõulise rinnahääle suurepärased varjundid, mis tekitasid ahvinimese rinnas mingisuguse veidra ängistuse.

„Mis inimene see on, kes Nemone ees ei põlvitanud?" küsis kuninganna käskival toonil, pöörates taas kiirgava pilgu tema ees sõnatult seisvale pruuniks põlenud atleetlikule kujule.

Kui ülikud näoga Nemone poole pöördusid ja põlvili viskusid, jäi Tarzan nende selja taha, mistõttu sellist sõnakuulmatust nägid vaid tema kaks valvurit. Ent kui suurelised aukandjad nüüd püsti tõusid ja ümber vaatasid, kaotasid nad silmapilk enesevalitsuse ning nende südameid täitis õud ja raev: nad nägid, et tõrges vang peab end kuninganna ees väljakutsuvalt ülal.

Tomos lõi näost punetama. Vihast' lämbudes sisistas ta:

„See on matslik ja ülbe metslane, mu kuninganna, aga et ta peab surema, siis ärge pange ta tembutamist tähele."

„Mispärast ta surema peab?" küsis Nemone. „Ja kuidas ta peab surema?"

„Ta peab surema selle pärast, et tuli siia üheainsa eesmärgiga — tappa teie majesteet," seletas Tomos. „Kuid tema surmamise viis on muidugi meie võrratu kuninganna otsustada," lisas ta.

Nemone pikkadest ripsmetest varjatud tumedad silmad libisesid veel kord hindavalt üle ahvinimese heraklesekuju, jäid pikemalt

45

pidama tema päevitunud nahal ja võimsal lihaskonnal ning pöördusid siis suurepärasele mehisele näole. Lõpuks nende pilgud kohtusid.

„Mispärast sa põlvili ei laskunud?" küsis Nemone.

„Miks peaksin ma põlvitama selle ette, kes, nagu nad ütlesid, kavatseb mind tappa?" vastas Tarzan küsimusele küsimusega. „Miks peaksin ma põlvitama selle ette, kes ei ole minu kuninganna? Mispärast mina, Ahvide Tarzan, kes pole põlvitanud mitte kellegi ees, peaksin seda tegema sinu ees?"

„Vait olla!" käratas Tomos. „Sinu jultumusel pole piire. Kas sina, vilets ori -ja jõhker metslane, siis ei mõista, et sa räägid kuninganna Nemonega?"

Selle, rünnaku peale ei kostnud Tarzan midagi, ta isegi ei vaadanud Tomose poole. Ta silmad olid peatunud Nemonel. Naine meeldis talle väga, kuid Tarzan ei suutnud kuidagi selgusele jõuda, kas ta on ilu või kurjuse kehastus. Tarzan oli oma elu jooksul

kokku puutunud vaid mõne naisega, kes erinesid Leegitseva jumala ülempreestrinnast Last ning äratasid temas suurt huvi ja uudishimu.

Samal ajal pöördus Tomos noorema ohvitseri poole, kes Tar-zani ja Phobegi vangikongist ära oli toonud.

„Korista nad siit!" käskis ta ähvardavalt. „Vii*nad kongi, las kükitavad seal veel veidi enne surma."

„Oota," sõnas Nemone. „ Tahan sellest inimesest rohkem teada saada." Ta kõnetas uuesti Tarzanit. „Niisiis tulid sa mind tapma?"

Tema hääl kõlas rahulikult, peaaegu sõbralikult. Sel hetkel meenutas naine oma ohvriga mängivat kassi. „ Võimalik, et nad valisid selleks eesmärgiks sobiva inimese: sa näed välja nagu vägev sõjamees, kes on valmis mis tahes kangelastegu sooritama."

„Naise tapmine pole kangelastegu," vastas Tarzan. „Mina naisi ei tapa. Ma ei tulnud siia selleks, et sind tappa."

„Seleta siis, misjaoks sa Onthari tulid."

„Olen seda juba kaks korda teinud sellele punase näoga vanamehele," vastas Tarzan Tomosele viidates. „Küsi temalt, ma olen juba tüdinenud rääkimast seda inimestele, kes on otsustanud mind tappa."

Tomos hakkas raevust värisema ja paljastas pooleldi oma pistodataolise kitsa mõõga.

46

„Mu kuninganna, luba mind teda tappa!" kisendas ta. „Luba mind kätte maksta minu armastatud valitsejanna solvamise eest!"

Tarzani sõnade juures lõid Nemone silmad kurjalt välkuma, kuid väliselt jäi ta kiretuks.

„Pane oma mõõk ära, Tomos!" käskis ta külmalt. ‚rNemone suudab ise kindlaks teha, millal teda on solvatud ja milliseid meetmeid tuleb võtta. See poiss on tõepoolest parandamatu, kuid mulle tundub, et ta ei solvanud mind, vaid Tomost. Sellele vaatamata ei tohi tema häbematus karistamata jääda. Aga kes see teine on?"

„Ta on templi valvest ja tema nimi on Phobeg," seletas Erot. „Ta solvas Thoosi."

„ Vaatemäng, kus need kaks Lõvide väljal kahekesi võitlevad, pakub meile toredat meelelahutust," otsustas Nemone. „Ainult et nad peavad võitlema relvaga, mille annab neile Thoos. Võitjale vabadus," ta jäi viivuks mõttesse, „kuid ainult piiratud ku-jul. Viige nad ära!"

VIII peatükk

Tarzan ja Phobeg viidi uuesti kivist urkasse, kus nad olid istunud. Ja jälle ei õnnestunud ahvinimesel põgeneda: neid saatvad sõjamehed kahekordistasid valvsust. Erot oli neid karmilt hoiatanud, seepärast sihtis Tarzanit pidevalt kaks oda.

Phobeg vaikis mornilt. Tarzani käitumine saalis ülekuulamisel, tema ükskõiksus Nemone majesteetlikkuse ja vägevuse vastu olid tema endist arvamust ahvinimese vapruse kohta põhjalikult muutnud. Phobeg mõistis nüüd, et see mees oli kas väga vapper või viimane lollpea. Ja selle metslasega tuleb tal järgmisel hommikul Lõvide väljal võidelda.

Muidugi oli Phobeg rumal, kuid tema senised kogemused olid õpetanud surmavõitluse tunnetuslaadist üht-teist mõistma. Ta teadis kindlalt, et kui mees võitlema asudes oma vastast kardab, võib arvata, et ta on pooleldi juba seotud ja tunnistab osaliselt oma lüüasaamist. Praegu Phobeg Tarzanit ei kartnud — ta oli liiga rumal ja nõme, et tunda hirmu. Kaotuse ja surma lävel seistes oleks võinud ta ehmuda

või isegi verest välja minna, kuid Phobeg oli liiga enesekindel, et kujutleda endale sellist
47
lõppu, ehkki niisugune mõte tuli talle ähmaselt pähe.
Tarzan oli Phobegi täielik vastand. Ta ei tundnud iialgi hirmu, kuid seda sootuks teistel põhjustel. Omades suurt mõistust ja elavat fantaasiat, võis ta mõttekujutluses näha tulevase võitluse tagajärgi. Kuid ta ei kartnud eales midagi, sest surmamõt-ted ei hoidnud teda oma kütkeis ja ta oli õppinud taluma kehalist valu ilma hingepiinata, mis põhjustab tavaliselt lisavae-vusi. Seetõttu jäigi ta eelseisvat võitlust oodates rahulikuks, kartmatuks ja tasakaalukaks. Oleks ta teadnud, mis Phobeg temast mõtles, oleks ta kõvasti nalja saanud.
„ Kahtlemata juhtub see homme," sõnas Phobeg kurjakuulutavalt.
„Mis juhtub homme?" küsis Tarzan.
„Võitlus, kus ma su tapan."
„Ohoo, sa kavatsed mind siis tappa? Phobeg, ma olen üllatunud. Arvasin, et sinust on saanud mu sõber."
Tarzan ütles seda nii tõsise tooniga, et isegi Phobegist targem inimene oleks vaevu suutnud neis sõnades irooniat tabada. Kuid Phobeg polnud tark. Seepärast mõistis ta neid sõnu täiesti üheselt: Tarzan hakkab paluma, et Phobeg talle armu heidaks.
„See ei võta kuigi palju aega," kinnitas talle Phobeg. „Luban, et sa ei pea kaua piinlema."
„Arvan, et sa rebid mul pea otsast näe, niimoodi," ütles Tarzan ja tegi meile juba tuntud liigutuse.
„M-m-jah, võib-olla küll," vastas Phobeg, „kuid esialgu kolgin ma sind pisut, sest see valmistab Nemonele lõbu. Peame kuninganna meelt lahutama, nagu sa tead."
„Muidugi, ja pealegi veel mis tahes viisil," soostus Tarzan. „ Arvan aga, et sul ei õnnestu mind maha panna. Mis siis, kui mina su maha heidan? Kas see meeldib Nemonele? Või ehk meeldib see sulle?"
Phobeg naeris.
„Mul on väga meeldiv sellest isegi mõelda," ütles ta, „ja loodan, et see meeldib ka sulle, sest sul ei õnnestu iialgi Phobegist jagu saada. Kas ma siis sulle ei öelnud, et olen Cathnes kõige tugevam inimene?"
„Aga muidugi, muidugi," möönis Tarzan, „kuid praegu läks see mul meelest ära."
„Sa ei tohi seda iialgi unustada," soovitas Phobeg, „muidu ei tule meie võitlus üldse huvitav."
48
„Ja Nemone jääb meelelahutusest ilma! See on halb. Peame selle võitluse võimalikult huvitavaks ja kaasakiskuvaks tegema. Sa ei tohi seda liiga ruttu lõpetada," tähendas Tarzan.
„Sul on õigus," möönis Phobeg, „mida huvitavam see tuleb, seda suuremat heldust võib Nemone võitluse lõppedes minu vastu üles näidata. Võimalik, et kui lõbustame teda nii palju, kui ta süda himustab, paneb ta üht-teist mu vabadusele juurde. Vannun Thoosi kõhu nimel!" hüüatas ta, laksates endale vastu reisi. „Hakkame võitlema pikalt ja ilusasti. Nüüd kuula mind! Kuidas seda kõike paremini korraldada? Esialgu teeme näo, nagu võidaksid sina mind, ja ma luban, et sa mu maha paned. Kas said aru? Siis heidan mina sind ja siis jälle vastupidi. Me peame kordamööda teineteise peal olema, kuid teatud hetkeni, ja kui ma siis märku annan, pead sa teesklema, et oled kohutavalt hirmunud ja minu eest kõigest väest putku panema. See valmistab kõigile suurt lõbu. Kui ma su lõpuks kinni püüan — aga sa pead võimaldama mul end tabada just Nemone kohal —, keeran ma su kaela kahekorra, kuid püüan seda teha valutult."

„Oled väga lahke, Phobeg," tähendas Tarzan.
„Noh, kuidas on, kas plaan meeldib sulle?" küsis paksmagu. „See on tore, eks?"
„Muidugi, nad saavad kõvasti nalja," soostus Tarzan, „kui ainult kõik plaani järgi läheb."
„Aga miks ta ei peaks minema? Me teeme selle plaani teoks, kui sa oma osa hästi mängid."
„Aga mis saab siis, kui mina su tapan?" küsis džungliisand.
„Jälle ajad sa oma joru!" hüüdis Phobeg. „Pean ütlema, et üldiselt pole sa laita sell, sest oskad nalja heita. Aga tuleb märkida, et siinses paikkonnas ei hinda keegi sinu nalja nii kõrgelt kui Phobeg."
„Loodetavasti oled sa ka homme nii heas tujus," tähendas Tarzan.
Järgmise päeva koidikul tulid vangide juurde sõjamehed ja ori ning tõid rikkaliku hommikusöögi. Nii head liha polnud Phobeg ja Tarzan ammu söönud.
„Sööge oma isu täis," soovitas üks sõdalasi, „sest peate tugevad olema ja kuninganna ees hästi võitlema. Tõsi küll, üks teist sööb hommikust viimast korda, aga praegu pole teada, kes see on."
49
„Tema see ongi," lausus Phobeg sõrmega Tarzanit sihtides.
„Seda me veel näeme," tähendas sõjamees. „Keegi ei tohi liiga enesekindel olla. Võõramaalane jätab väga tugeva mehe mulje."
„Kuid siin pole kedagi Phobegist tugevamat," tuletas endine templivalvur sõjameestele tõsiasja meelde. Sõjamees kehitas õlgu.
„Võib ka nii olla," arvas ta, „kuid mina ei annaks teie kummagi eest punast krossigi."
„ Kakskümmend drahmi kümne vastu, et ta teeb sääred veel enne võitluse lõppu," pakkus Phobeg kihlvedu.
„Aga kui tema su maha lööb, kes mulle siis raha annab?" küsis sõjamees. „Ei, niisuguse kihlveoga pole ma nõus." Ja ta väljus, lukustades enda järel vangikongi ukse.
Tunni aja pärast tuli terve rühm sõjamehi, kes tõid Phobegi ja Tarzani vanglast välja. Sõjamehed viisid nad läbi paleesaalide tänavale, kus kahel pool kasvasid vanad jämedad puud. See oli imekaunis tänav, mille ääres seisid ülikute valged kullaga kaunistatud majad. Siinsamas kõrgus hiigelsuur kahekorruseline palee, mille katusel küütlesid kuldsed kuplid.
Linnaelanike hulgad ootasid toreda vaatemängu algust. Nende keskel lonkisid teenistusest vabad sõjamehed, mõni neist seisis, toetudes oma odale. Kõik need maaliliselt rõivastatud inimesed pakkusid suurt huvi Tarzanile, keda kauane viibimine sünges vangikongis oli kõvasti roiutanud. Teda huvitas kõik: nii Cathne elanike riietus kui ka puude tagant paistvate ehitiste arhitektuur. Ta märkas, et mehed kandsid lühikesi tuunikaid või kuubesid, mis erinesid sõjameeste rõngassärkidest vahest ehk selle poolest, et olid tehtud vastupidavast materjalist või õhukesest nahast, mitte elevandinahast ketastest. Naised kandsid lühikesi villaseid seelikuid või nahkkleite, nende rinda toetas pael; sandaalid jala otsas ja kõikvõimalikud kaunistused täiendasid lihtsat rõivastust.
Tarzanit ja Phobegi viidi mööda tänavat rahvahulga vaibumatu käratsemise saatel. Paljud linlased tundsid Phobegi, nad ergutasid teda tervituskisaga, mõni hüüdis teravusi ja tegi sol-vavaid märkusi. Nad arvustasid vabalt ka Tarzanit, kuid vähimagi õeluseta. Nad tundsid tema vastu huvi, hindasid tema võimalusi võitluses suure ja tugeva Phobegiga. Ahvinimene kuulis, kuidas paljud vedasid kihla, mõni tegi panuse temale, tei-

sed Phobegile, kuid oli juba selge, et selles võistluses on võitjaks tulnud Phobeg.
Tänava lõpus nägi Tarzan suurt kullast silda, mis ühendas jõe kaldaid. See võrratu ehitis oli üleni väärismetallist. Kaks inimesest suuremat kuldlõvi valvas linna väljapääsu. Kui nad teisele kaldale jõudsid, nägi ahvinimene veel kahte samasugust kuldhiidu, mis kaitsesid silla läänepoolset otsa.
Igast küljest avatud avarale väljakule, mida kutsuti Lõvide väljaks, kiirustasid vaatemängude harrastajad. Nad voolasid kokku ühte punkti, mis asus linna väravast miili kaugusel. Sinna konvoeeris sõjameeste salk mõlemad gladiaatorid. Seal paiknes kahekümne või kolmekümne jala sügavusel suur ovaalne areen. Süvendist väljatõstetud mulla vallidel, mis oli ühtlaselt laotatud augu äärtele, lebasid lamedad kiviplaadid, moodustades terrassi. Seal võtsid istet linlased. Areeni idapoolsel küljel asus lai kalduks, mille kohal kõrgus madal võlvkaar kuninganna ja ülikute loožidega.
Kui Tarzan oli võlvkaarest möödunud ja areenile viivale kaldteele astunud, nägi ta, et enamjagu kohti oli juba hõivatud. Pealtvaatajad lasid kodust kaasavõetud söögil hea maitsta. Kõikjalt kostis naljatamist, naeru ja juttu. Kahtlemata oli see üpris pidulik päev. Tarzan palus Phobegi, et see seletaks talle nii kärarikka pidustuse põhjust.
„See on üksnes osa pidustustest, mida peetakse igal aastal pärast vihmaperioodi," ütles Phobeg. „ Üldiselt korraldatakse siin etendusi kord kuus või ka sagedamini, kui ilm lubab. Sul on suurepärane võimalus näha kõike omaenese silmadega, enne kui ma su tapan, sest olen kindel, et meie kahevõitlus on eeskava viimane number."
Sõjamehed viisid gladiaatorid areeni kaugemasse otsa, kus terrass oli areenist osaliselt eraldatud. Siin oli puutrepp, mida mööda võis laskuda areenile. Sellel terrassil seisatasid Phobeg ja Tarzan, saadetuna karmidest sõjameestest.
Mõne minuti pärast kuulis Tarzan pasunahääli ja trummipõrinat.
„Nad tulevad!" karjus Phobeg erutatult.
„Kes nemad?" küsis Tarzan.
„ Kuninganna ja lõviinimesed."
„Ma ei saa aru, missugused lõviinimesed?"
„Need on kõrgestisündinud õukondlased," selgitas Phobeg.

„Ainult sünnipärane aukandja on lõvide klanni liige, kuid harilikult räägime kõigist õukondlastest kui lõviinimestest. Erot on kõrgestisündinud aukandja, ent selle tiitli kinkis talle Nemo-ne, sest tema pole suursuguse päritoluga."
„ Löödagu mind maha, aga ma olen kindel, et selle pärast vihkab ta nüüd iseennast," hüüatas üks sõjameestest.
„Aga ta tahab kangesti lõviinimeseks saada," ütles Phobeg.
„Nüüd pole see enam võimalik," tähendas sõjamees, „uurisime üpris hoolikalt ta sugupuud."
„Ta väidab, et tema isa on kõrgestisündinud mees," astus uuesti vestlusse Phobeg, „kuid ema eitab seda."
Sõjamees, kes oli siiani nende jutuajamist tähelepanelikult pealt kuulanud, hakkas naerma.
„Kõrgestisündinud isa poeg," nähvas ta põlglikult. „Tunnen hästi vana Tibdost, Eroti ema meest. Ta puhastab lõvifarmis puure. Erot sarnaneb temaga nagu kaks tilka vett. Kõrgestisündinud isa poeg!"
„Šaakali poeg!" räuskas Phobeg. „Tahaksin täna areenil näha teda, mitte seda vaest meest."
„On sul temast kahju?" küsis sõjamees.
„Natuke jah," vastas Phobeg. „Ta pole sugugi halb poiss ja mul pole tema vastu midagi, ent peab ütlema, et ta on rumal. Ta ei suuda taibata kõige lihtsamaid asju.

Mulle näib, ta ei saa aru, et ma olen selles linnas kõige tugevam ja et täna ma tapan ta. Ma tapan ta veel täna hommikul."

„Miks sa arvad, et ta sellest aru ei saa?" küsis sõjamees.

„Sellepärast, et ta pole kordagi kartma löönud."

„Võib-olla ta ei usu, et sa ta tapad," oletas sõjamees.

„See just kinnitabki, et ta on päris loll, aga nii või teisiti, ma tapan ta nagunii. Esialgu murran tal kaela, siis selgroo... Oh, millal ometi saabub see kauaoodatud hetk! Kõige rohkem maailmas meeldib mulle inimesi tappa. Seda tunnet pole võimalik millegagi võrrelda, isegi mitte naise armastamisega."

Tarzan heitis põlastava pilgu paksule jommile, kes hooples tema kõrval ohjeldamatult.

„ Prantslane ütleks sulle selle peale üht-teist," pressis ta läbi hammaste.

„Ma ei saa aru, mis sa ütlesid," tõstis Phobeg häält. „See mind ei üllatagi."

„Ta hakkab jälle peale!" hüüatas Ptfobeg. „Mis mõtet on tal

52

vastu punnida! Kas ma ei öelnud sulle, et ta on rumal?"

Kuid siis täitsid õhku pasunahelid ning trummipõrin ja Tar-zan nägi pillimehi, kes laia käiku mööda areenile sammusid. Tribüünidel tugevnes lärm ning suurenes segadus, sest tuhandeid uusi linlasi valgus staadioni ringina ümbritsevatele terras-sidele ja hakkas vabadel kohtadel istet võtma.

Pillimeeste järel marssis sõjameeste rühm, iga odavarre küljes lipendamas mitmevärviline lipuke. Vaatepilt oli erutav, ja ometi polnud see midagi võrreldes sellega, mis nüüd järgnes.

Pisut maad sõjameeste rühmast tagapool sõitis kullast kaarik, mille ette oli rakendatud neli toredalakalist lõvi. Kaarikus sõitis istmele nõjatudes karusnahkades ja uhketes rõivastes kuninganna Nemone. Kuusteist mustanahalist orja hoidis lõvisid päitseist, mõlemal pool kaarikut kõndis pidulikult kuus kõrgestisündinud õukondlast, koormatud kullast ja elevandiluust ehetega. Mustanahaline hiiglane käis kaariku järel, hoides kuninganna pea kohal suurt punast päevavarju. Tagumistel istmetel kohad sisse võtnud kaks väikest moorlast vehkisid sujuvalt lehvikutega.

Sätendavat kaarikut ja selle majesteetlikku sõitjat nähes tõusid inimesed tribüünidel püsti ja laskusid põlvili, tervitades oma valitsejannat. Mööda amfiteatrit veeresid ovatsioonidelained, saates uhket protsessiooni, mis sooritas areenil auringi.

Nemone kaariku taga marssis rühm sõjamehi, neile järgnes mitu toredasti ehitud puust kaarikut, mida vedas kaks lõvi, juhtis aga kaarikus istuv aukandja. Puukaarikute taga marssis jalgsi salkkond ülikuid ja rongkäigu lõpetas kolmas rühm relvastatud sõjamehi.

Kui kullast sädelev kolonn oli ringi teinud, jättis Nemone Cathne elanike lakkamatu tervituskisa saatel oma kaariku ja läks sissepääsu kohal olevasse looži. Aukandjad rivistasid oma kaarikud areeni keskele, kuninglik vahtkond asus staadioni sissepääsu kõrvale ja aukandjad, kes mängudes ei osalenud, suundusid isiklikesse loožidesse.

Seejärel algasid võistlused pistoda heitmises, odaviskes, jõu ja osavuse näitamises, jooksudes. Iga võistluse peale sõlmiti kihlvedusid ja kui võistlus lõppes, muutus staadion tõeliseks hullumajaks: kriiskasid kihlveos osalejad, kostis needusi, kõlasid oiged, karjed, naer ja kiiduavaldused.

Iga võistluse järel rändasid Nemone ja teistes aristokraatide loožides suured rahasummad ühe isanda käest teise kätte.

53

Kuninganna ise tegi hasartselt panuseid, võites või kaotades oma õnne iga pistodaheitega. Võites ta naeratas, kuid ta naeris ka kaotades. Tõsi, tema

lähikondlased teadsid, et need võistlejad, kelle peale Nemone kihla vedas ja võitis, said aasta läbi kuninglikke kingitusi, kuna need, kellega ta kaotas, lihtsalt kadusid teadmata kuhu.

Kui lõppesid võistlused kergetel spordialadel, algas kaarikute võidusõit. Kihlveosummad kasvasid nüüd mitmekordseks, mehed ja naised käitusid hulludena, ergutades kisaga ettejõudnud kutsarit, aplodeerides võitjatele ja siunates kaotajaid.

Igas üksiksõidus osales kaks kaarikut. Vahemaa jäi alati ühesuguseks — üks ring ümber areeni, kuivõrd lõvid ei suuda pikemat aega suurt kiirust säilitada. Iga üksiksõidu järel sai võitja kuningannalt mitmevärvilise lipu, kaotaja aga sõitis staadionilt minema, saadetuna tema peale kihla vedanud pealtvaatajate pilkerahest ja needmisest. Seejärel asus võistlema uus paar ja kui kaks viimast kaarikut olid finišisse jõudnud, alustasid võitjad uuesti võistlust. Sel kombel kaotajaid välja sõeludes jäi lõpuks võistlema kaks kaarikut. Ja see kauakestev võistlus sai päeva naelaks. Kisa ja kära tribüünidel paisus uskumatult suureks, kihlveosummad mitmekordistusid.

Lõppsõidu võitja kuulutati päeva meistriks ja Nemone ise andis talle üle kuldkiivri. Ning isegi need, kes olid kihlveo kaotanud ja rahast ilma jäänud, ühinesid nüüd ovatsioonidega, mis saatsid võitjat, kui ta uhkelt areenil sõitis ja kuningannast mööda võlvkaare taha kadus, kuldkiiver päikese käes helkimas.

„Ja nüüd," ütles Phobeg vaikselt, „näevad inimesed midagi vaatamisväärset. See on just see, mida nad on oodanud, ja neil ei tule pettuda. Kui sa usud jumalat, siis palveta, noormees, sest mõne minuti pärast oled sa surnud."

„Kas sa siis ei lubagi mul areenil ühte ringi joosta, enne kui mu kinni võtad?" küsis Tarzan muiates.

IX peatükk

Kätte jõudis etenduse vaheaeg. Kümmekond orja puhastas hoolega areeni, kust oli lahkunud viimane lõvirakendis kaarik. Pealtvaatajad tõusid kiviistmetelt ja läksid terrassidele jalutama, aristokraadid lonkisid ühe looži juurest teise juurde, külastades

oma sõpru. Mehed ja naised klaarisid vanu kihlvedusid ning sõlmisid uusi. Staadioni kohal kõlavad arvukad hääled sulasid võimsaks kõminaks.

Tarzan tundis, et hakkab ärrituma: rahvahulk käis talle närvidele, häältekõmin oli aga ebameeldiv. Silmad vidukil, piidles ta Cathne elanikke. Vaevalt et metsloom oli kunagi niimoodi oma vaenlasi vahtinud.

Phobeg kelkis endiselt nii kõvasti ja ohjeldamatult, et seda kuuldi ka gladiaatorite kohal asuval terrassil.

Kihlveosummad gladiaatorite võitlusele kasvasid uskumatult suureks, kuigi mõlemat võitlejat oli möödaminnes näinud ja võis neid jõu poolest võrrelda vaid tühine osa linlasi. Kuid nad tundsid hästi Phobegi tema varasemate võitluste põhjal, seepärast tegid peaaegu kõik panuse temale vahekorras kümme ühe vastu Tarzani kahjuks.

Luksuslikus kuningaloožis suures tugitoolis, mis pooleldi trooni ja pooleldi diivanit meenutas, lamaskles Nemone. Tänase päevaga oli ta liiga palju kaotanud, aga ei näidanud millegagi oma rahulolematust välja. Sellele vaatamata olid teda ümbritsevad ülikud tujust ära ja lootsid, et tal õnnestub viimase võitlusega kaotus tasa teha. Igaüks neist oli täis otsustavust võita koos Nemonega veidra metsinimese arvel. Ta pidi tagasi saama kõik, mis päeva jooksul kaotanud oli. Kõik uskusid, et Nemone teeb panuse Phobegile, sest ta tavatses suuri summasid mängu panna nende peale, kelles oli kindel.

Erot soovis ihust ja hingest, et kuninganna saaks tagasi kogu temale kaotatud raha. Juba mitmendat päeva tegi talle pisut peavalu halvenenud seisund ja tunne, et oli natuke viltu löönud. Õukondlase kogemuste põhjal teadis ta, et Nemonelt raha võita oleks olnud andestamatu eksisamm.

Sellepärast otsustaski Erot koos teiste omasuguste libekeelsete õukondlastega aidata Nemonel mahamängitud raha tagasi saada ja saavutada, et ta teeks panuse Phobegile. Et hüvitada oma kindlat kaotust Nemonele, saatsid nad salaja orjad tribüünidele Phobegi peale kihla vedama, ise aga otsustasid teha panuse Tarzanile. Ja kui päev lõpeb, on Nemone võitnud, aga võidumehed on ka nemad, sest võidusummad, mis saadakse Phobegile tehtud panustest, ületavad mitu korda kulutusi Tarzanile. Ja kõik need võidud maksab kinni lihtrahvas.

Tohutud rahasummad hakkasid otsekohe ringlema tribüünidel

55

pealtvaatajate hulgas, kes tegid panuse ainult Phobegile. Selleks ajaks oli panuste vahekord kujunenud kümme ühe vastu Tarzani kahjuks. Selgus, et ülikud pidid oma panuseid suurendama, selleks et kogu oma raha mängu panna ja hüvitada Nemonele tema mahamängitud raha. Sellepärast tegidki panused tohutu hüppe ja ulatusid saja drahmini Phobegi eest Tarzani ühe vastu.

Kõlas pasunahääl ning Tarzanit ja Phobegi valvavad sõjamehed käskisid neil areenile laskuda ja seal pealtvaatajate ees ring sooritada, et nad saaksid kumbagi gladiaatorit hinnata ja väärilise välja valida. Kui nad möödusid kuningaloožist, kummardus Nemone ettepoole poolsuletud laugude alt tähelepanelikult pikakasvulist võõramaalast ja tursket Cathne elanikku uurides.

Kuninganna soosik Erot jälgis teda üksisilmi.

„Tuhat drahmi võõramaalase peale!" hõikas ta.

„Ka mina teen panuse võõramaalasele," toetas teda teine kainelt arvestav ülik.

„Mina ka," ütles Nemone.

Erot ja ta kaasosalised olid hämmingus, see nurjas kõik nende plaanid. Nad võidavad muidugi palju raha, kuid igaüks neist tundis end hoopis turvalisemalt Nemonele kaotades kui teda võites.

„Te kaotate, mu kuninganna," ütles talle Erot.

„Miks sa siis ise võõramaalasele panuse teed?" küsis Nemone.

„ Panused on nii kõrged, et mul on suur kiusatus seda võimalust proovida," selgitas Erot. „Milline on praegu vahekord?" „Sada ühe vastu."

„Ja sa arvad, et võõramaalasel pole võiduks ühtegi võimalust sajast?" küsis Nemone külmalt, mängides pistoda käepidemega.

„Phobeg on Cathne tugevaim mees," ütles Erot. „ Arvan tõemeeli, et sellel sellil pole ainsatki võimalust, võite teda juba surnuks pidada."

„Väga hea. Aga kui sa seda tead, mispärast sa siis Phobegile ei mängi?" küsis Nemone sosinal. „Mina panen sada tuhat drahmi võõramaalasele. Kui palju sa sellest endale tahad võtta, mu armas Erot?"

„Tahaksin väga, et mu kuninganna selliselt ei riskiks," lausus Erot. „ Mulle tekitab suurt meelehärmi, kui mu armastatud kuninganna kaotab."

56

„Oled mind ära tüüdanud, Erot," tegi Nemone käega läbematu liigutuse ja küsis teiste ülikute poole pöördudes: „Kas siin teie hulgas leidub kedagi, kes minust rohkem drahme pakub?"

Silmapilk avaldasid kõik soovi talle teenet osutada. Kuningannalt sada tuhat drahmi võita lisaks sellele, mis nad pealtvaatajatelt saavad — see oli maiuspala! Neil läks isegi meelest Nemone võimalik raev, nii suur oli nende soov kuningannale kohe

praegu raha laenata — sest kõige järgi oli näha, et ta ei muuda oma otsust —, ja mõni minut hiljem oli kihlvedu sõlmitud.

„Ta on suurepärase kehaehitusega," tähendas Nemone džungliisandat silmitsedes, „ja ta on Phobegist pikem."

„Kuid heitke pilk Phobegi musklitele," ütles talle Erot. „See tüüp on tapnud palju mehi. Räägitakse, et ta kisub neil pea otsast ja murrab selgroo."

„Mis siis ikka, peagi saame seda näha," järeldas kuninganna. Erot ei tahtnud olla Phobegi nahas, sest kui võõramaalane teda ei tapa, siis Nemone seda kuigi kaua ei kannata ja Phobeg ei saa ellu jääda, kuivõrd tema pärast kaotab kuninganna sada tuhat drahmi.

Ja juba ongi kaks gladiaatorit üsna kuninganna looži lähedal areenil. Võitluse tingimused on erakordselt lihtsad: nad ei tohi areenilt lahkuda ega püüda teineteist tappa paljaste kätega, kuigi pole keelatud kasutada küünarnukke, põlvi, jalgu ja hambaid. Võitjale on tasuks vabadus, kuid üksnes Nemonel oli õigus kindlaks määrata vabaduse aste.

Tarzan ja Phobeg viidi teineteisest kümne sammu kaugusele. Nüüd nad seisid ja ootasid märguannet. Phobeg ajas uhkelt rinna puhevile ja tagus seda rusikatega, kõverdas käsi ja näitas muskleid, mis suurte pallidena naha all rullusid. Kõigi pealtvaatajate tähelepanu oli suunatud temale ja see valmistas talle suurt meelehead.

Tarzan seisis liikumatult, käed rinnal vaheliti ja musklid lõdvad. Näis, et ta ei märganud üldse kärarikkaid tribüüne ega isegi Phobegi, kuid see ainult näis nii. Ta jälgis tähelepanelikult kõiki areenil asetleidvaid sündmusi. Ta silmad ja kõrvad olid valvel ja Tarzan kuulis esimesena pasuna märguannet. Tarzan oli võitluseks valmis!

Teda ei häirinud tribüünidel täiest kõrist röökivad rumalad inimesed, kes olid siia tulnud vaatama, kuidas kaks meest, kes

57

iialgi polnud neile halba teinud, nende lõbuks teineteist tapma hakkavad. Ta ei hoolinud sellestki, mida nad temast endast arvasid, temale ei tähendanud nad rohkemat lõvisõnnikust, mida orjad areenilt koristasid.

Tarzan ei tahtnud Phobegi tappa, aga ta ei soovinud ka ise surma saada. Phobeg ärritas teda ja ta tahtis kiidukuk-ke ülearuse enesekindluse pärast karistada. Tarzan mõistis, et tema vastane on tugev mees, kellele õpetust anda tähendab iseennast ohtu seada, kuid ta ei võtnud seda riski arvesse. Niisiis ta karistab Phobegi, kuid ei vigasta teda ega võta temalt elu. Džungliisanda pilk libises tribüünidel ja peatus kuningaloožil: Nemone ja ja Tarzani silmad kohtusid. Kui mõistatuslikud olid kuninganna silmad! Nad hiilgasid sisemisest tulest, nad olid imekaunid!

Kõlas pasunahääl. Tarzan viis kähku pilgu vastasele. Amfiteatris võttis maad hirmuäratav vaikus. Gladiaatorid hakkasid teineteisele lähenema: Phobeg uhkelt ja enesekindlalt, Tarzan Numa kergel sammul.

«Palveta, mu sõber!" kisendas endine templivalvur. „Varsti ma tapan su, aga esialgu lahutan kuninganna Nemone meelt!"

Phobeg ligines Tarzanile. Ahvinimene laskis tal oma õlgadest kinni võtta, siis aga ühendas käed ja virutas ootamatult oma vastasele võimsa lõuahaagi ning ühtlasi tõukas teda tugevasti. Suur pea nõksatas äkitselt tagasi, kogukas kere lendas Tarzanist tosin sammu eemale ja Phobeg kukkus raskelt maha.

Mööda tribüüne veeres üllatuseohe, mida katkestas Tarzanile kihlveo sõlminute ergutuskisa. Phobeg kargas püsti, tema nägu virildus raevust ja hetk hiljem asus ta rünnakule.

„Midagi hirmsat pole juhtunud!" karjus ta. „Nüüd kohe ma tapan su!"

„Tapa ta! Tapa!" märatsesid Phobegi poolehoidjad. „Surm talle!"

„Kas sa ei tahaks mind kõigepealt areenile paisata?" küsis Tarzan vaikselt, astudes sammu tagasi ja põigates marulisest rünnakust kõrvale.

„Ei ja veel kord ei!" röökis Phobeg end raskelt pöörates ja uuesti rünnakule asudes. „Ma tapan su! Tapan!"

Tarzan kahmas Phobegi väljasirutatud kätest kinni ja tõmbas need laiali, seejärel aga pigistas ta pruunikspõlenud temp-livalvuri lühikest kaela. Teise käega haaras ahvinimene ta keha

58

ümbert kinni, kummardus ja heitis vastase järsult üle pea. Pho-beg prantsatas raskelt areeni liivasele põrandale.

Nemone nihkus oma loožis ettepoole, ta silmad leegitsesid, rind voogas. Erotil nagu paljudel teistelgi suursugustel ülikutel jäi hing kinni. Kuninganna pöördus tema poole.

„Kas sa ei tahaks suurendada panust Cathne kõige tugevama mehe peale?" küsis ta mürgiselt.

Erot naeratas hädiselt.

„Võitlus alles algab," ütles ta mornilt.

„Mulle aga tundub, et see hakkab juba lõppema," tähendas

Nemone irooniliselt.

Phobeg tõusis, kuid seekord väga aeglaselt, nüüd ta enam ei rünnanud nagu varem, vaid ligines ettevaatlikult oma vastasele. Ainus, mida ta nüüd teha tahtis, oli Tarzani juurde astuda ja temast kinni võtta, üksnes kinni võtta, seejärel aga — ta teadis seda — murrab ta Tarzani maha, mängu pannes oma suure kehalise jõu.

Võimalik, et ahvinimene taipas, millist plaani tema vastane haudus, võib-olla aga otsustas ta soodsat juhust kasutada ja Phobegiga halba nalja teha. Tarzan ulatas vastasele vasaku käe ja kui Phobeg sellest kinni kahmas, et Tarzanit haardesse tõm-mata, astus Tarzan järsku ette ja andis parema käega Phobegi-le näkku hirmsa hoobi. Seejärel haaras ta tema vasakut kätt hoidvast käsivarrest, vupsas oma ohvri alla ja heitis Phobegi uuesti endast üle, kasutades teda seekord hoovana, oma õlga aga tõendina.

Seekord ei suutnud Phobeg üldse enam tõusta. Ahvinimene seisis tema kohal. Cathne elaniku soontes tardus veri, kui ta kuulis looma madalahäälset urinat, mis võõramaalase kõrist tuli.

Järsku Tarzan kummardus, kahmas Phobegist kinni ja tõstis ta kõrgele pea kohale.

„Kas ma pean hüüd ümber areeni jooksma, Phobeg," urises ta, „või oled sa liiga väsinud, et mind kinni püüda?"

Siis virutas ta Phobegi maha, lähemale kuninglikule Ioožile, kus istus pinevusest kangestunud Nemone.

Nagu lõvi, kes mängib oma ohvriga, jälitas džungliisand meest, kes oli teda lõputult solvanud ja tappa kavatsenud. Kaks korda tõstis ta Phobegi üles ja viskas maha, lähenedes areeni servale. Nüüd anus reetlik rahvahulk Tarzanit, et ta tapaks Phobegi, Cathne kõige tugevama inimese.

59

Tarzan tõstis vastase uuesti pea kohale. Phobeg pani loiult vastu, ta oli abitu. Tarzan astus kuningliku looži juures areeni servale ja heitis tohutu keha tribüünile.

„ Võtke oma kõige tugevam inimene," ütles ta, „Tarzanil pole teda vaja."

Seejärel ta eemaldus ja jäi väljapääsu juurde seisma otsekui vabadust nõudes.

Möirgamise ja ulgumisega, mis Tarzanile metsloomade ja jäl-kide hüäänide käitumist meenutas, paiskas rahvasumm õnnetu Phobegi areenile tagasi.

„Tapa ta! Tapa ta!" röökis summ.

End oma loožist välja upitades kisendas Nemone meeletult nagu kõik inimesed tribüünidel: „Tapa ta, Tarzan!"

Tarzan väristas vastikustundest õlgu ja pöördus kõrvale.

„Tapa ta, ori!" nõudis ülik oma luksuslikust loožist.

„Ma ei tapa Phobegi," vastas ahvinimene.

Nemone tõusis oma loožis püsti, näost punane ja ärritatud.

„Tarzan!" hüüdis ta, kui ahvinimene talle pilgu heitis. „Mispärast sa teda ei tapa?"

„Kuid miks peaksin ma ta tapma?" küsis džungliisand omakorda. „Ta pole mulle midagi halba teinud. Pealegi tapan ma ainult enesekaitseks või nälja kustutamiseks. Inimliha ma aga ei söö. Miks peaksin siis ta tapma?"

Abitu ja läbikolgitud Phobeg ajas end vaevaliselt jalule ning seisis nüüd tuikudes nagu joobnu. Ta kuulis armutu rahvahulga hääli, mis nõudsid tema surma, nägi oma vastast, kes seisis temast paari sammu kaugusel sissekäigu ees. Phobeg kuulis nagu kusagilt kaugelt, et Tarzan keeldub teda tapmast, kuulis, ent ei saanud aru. Ta tuli tappa — sellised olid areeni tavad ja seadused. Ta ise oli seda inimest tappa tahtnud ja oli tema vastu halastamatu olnud, seepärast ei suutnud ta kuidagi mõista, millest oli tingitud Tarzani armulikkus tema vastu.

Phobegi veripunased silmad ekslesid abitult areenil. Siin polnud mingit mõtet otsida poolehoidu, halastust või kaastunnet — see kõik polnud määratud võidetule. Rahvahulga pöörane verejanu vaimustas teda. Mõne minuti eest olid hulgad teda eelistanud, nüüd nõudsid tema surma. Tema pilk peatus kunin-galoožil, sealt upitas ennast välja Erot ja karjus Tarzanile:

„Tapa! Tapa ta, noormees! Seda nõuab kuninganna!"

60

Phobegi silmad peatusid ahvinimesel ja ta võttis südame rindu, et viimast korda proovida vältimatut edasi lükata. Ta teadis, et oli kohanud vägevat vastast ja peab surema, nagu teine seda soovib, kuid enesealalhoiutung sundis teda ennast kaitsma, ehkki jõudu enam polnud.

Kuninganna soosikule pilku heites lausus Tarzan:

„Tarzan tapab ainult neid, keda talle meeldib tappa."

„Loll!" kisendas Erot. „Kas sa siis ei näe, et see on kuninganna soov, tema käsk, mida keegi ei tohi eirata? Sa pead selle poisi tapma!"

„Kui kuninganna tahab, et ta tapetaks, miks ta ei saada siis sind seda tegema? See pole minu, vaid sinu kuninganna."

Ahvinimese hääles polnud tunda harrast aukartust ega lugupidamist.

Tarzani sellisest vastusest pahviks lööduna vaatas Erot kuningannale otsa.

„Kas ma tohin käskida sõjameest teda tappa?" küsis ta.

Nemone raputas pead. Tema nägu omandas läbitungimatu ilme, ainult silmades süttis veider tuluke.

„Me kingime elu mõlemale," ütles ta. „Vabasta Phobeg, Tarzan aga too minu juurde paleesse!"

Siis tõusis ta püsti, andes sellega mõista, et mängud on lõppenud.

X peatükk

Ülikute salga saatel naasis Tarzan linna. Mõni neist oli otsekohe pärast Nemone korraldust tema juurde astunud: see võõramaalane võis kõige lähemal ajal kuninganna soosikuks saada.

Nad järgnesid talle, õnnitledes teda võidu puhul, kiites tema vaprust ja esitades musttuhat küsimust, areenilt väljapääsu juures aga liitus nendega veel üks noor ülik. See oli Gemnon.

„Kuninganna käskis sind linna saata ja sinu järele vaadata," seletas ta. „Täna õhtul viin ma sind tema juurde paleesse, nüüd aga pead sa end korralikult pesema ja puhkama. Kujutan ette, kuidas sa lased hea maitsta valitud roogadel, iseäranis pärast seda sööki, mida sulle alles hiljuti vanglas anti."

„Proovin meelsasti maitsvaid roogi," vastas Tarzan. „Aga

61

miks peaksin ma puhkama? Ma pole ju nende päevade jooksul midagi teinud."

„Kuid alles nüüdsama pidasid sa maha võitluse elu ja surma peale!" hüüatas Gemnon. «Kahtlemata oled sa väsinud."

Tarzan kehitas nõutult õlgu.

„Mulle tundub, et sa peaksid hoolitsema Phobegi eest," ütles ta. Just tema vajab praegu puhkust, mina aga pole väsinud." Gemnon naeris.

„ Phobeg peab end kõige õnnelikumaks inimeseks pidama, ta jäi ju ellu. Tal tuleb nüüd enda eest ise hoolt kanda."

Tarzan ja Gemnon liginesid linnale. Ülikud ühinesid oma klanniga, teised jäid lihtsalt maha ning nii leidsid Tarzan ja Gemnon end kahekesi keset kärarikkalt muljeid vahetavat rahvahulka, kelle seas tegid endale aeglaselt teed sõjamehed ja lõ-virakendis kaarikud. Tarzani ligidal kõndijad arutasid elavalt kahevõitlust, kuid nähtavasti ülikuid kartes ei läinud nad talle kuigi lähedale. Linlased rääkisid tema vägilaserammust ja petliku mulje jätnud muskulatuurist, mis ei lasknud aimata džungliisanda titaanlikku jõudu.

„Sa oled populaarseks saanud," tähendas Gemnon. „Mõne minuti eest palusid nad Phobegi mind tappa," tuletas Tarzan talle meelde.

„Mind hämmastab, et nad on nii sõbralikult meelestatud," ütles Gemnon. „Sa petsid nende surmaootust. See on aga ainus, mida nad staadionile tulles alati näha loodavad ja mille nägemise eest raha maksavad. Peale selle kaotas enamik Phobegile panust tehes kopsaka summa, kuna need, kes sinu peale kihla vedasid, peavad sind jumaldama, sest nad võitsid kõvasti. Panused olid ju sada ühe vastu sinu kahjuks. Kuid kõige rohkem on sinu peale pahased ülikud," jätkas Gemnon naerulsui. «Mõned neist ei kaotanud üksnes raha, vaid ka oma tuleviku. Nemone lähimad õukondlased on alati püüdnud tema panuseid ületada ja uskudes, et Phobegile panust tehes Nemone võidab, sõlmisid nad Phobegi peale kihlvedusid ka pealtvaatajate hulgas, et Nemonele kulutatud raha tagasi võita. Siis aga jäi Nemone sinu peale kindlaks ja nad olid sunnitud tegema suurema panuse Phobegile — kümme miljonit drahmi, et katta Ne-mone sada tuhat drahmi. Arvan, et üksnes see väike seltskond kaotas umbes kakskümmend miljonit drahmi."

‚Ja Nemone võitis kümme miljonit?" küsis Tarzan.

62

„Jah," vastas Gemnon, „ja ainuüksi sellega võibki seletada, et sa praegu elus oled."

„Aga miks ma surema pidin?"

„Sa solvasid kuningannat: tuhandete tema alamate palge ees keeldusid sa täitmast tema otsest käsku. Ja isegi need kümme miljonit drahmi ei räägi sinu kasuks: ilmselt kinkis Nemone sulle elu hoopis teisel põhjusel. Võib-olla plaanib ta sulle seesugust surma, mis talle rohkem lõbu pakub. Ma tunnen Nemonet hästi ega usu, et ta sind ellu jätab. Ta pole Nemone, kui andestab või unustab niivõrd tõsise lugupidamatuse oma võimu vastu."

„Kuid Phobeg kavatses ju mind tappa," tuletas Tarzan talle meelde.

„Nemone pole Phobeg. Nemone on kuninganna ja..." „Mis ja...?" küsis ahvinimene. Gemnon võpatas.

„Ma mõtisklesin kuuldavalt, see on aga väga ohtlik inimesele, kes elu armastab. Kahtlemata elad sa küllalt kaua, et teda paremini tundma õppida ja kõige üle ise otsustada, kuid ära kellelegi oma mõtteid avalda."

„Kas sa kaotasid Phobegiga palju?" uudistas Tarzan.

„Ma võitsin, sest tegin panuse sinule. Sain kokku ühe Eroti orjaga, kes kavatses oma peremehe raha Phobegi peale panna, ja ma vedasin kihla kogu summale. Tead, ma nägin sinus midagi rohkem kui teised ülikud ja uskusin, et sul on võiduvõimalusi. Ma hindasin sinu mõistust ja osavust Phobegi jõust, nõmedusest ja argusest kõrgemaks. Kuid isegi mina ei uskunud, et sa temast tugevam oled."

„Kas panused olid suured?"

Gemnon naeratas.

„Väga suured, see oli rohkem kui kasulik mäng. Kuid ma ei saa Nemonest aru, ta armastab kirglikult kihla vedada, aga ta pole mängur. Ta teeb alati panuse soosikule ja kui see kaotab, siis ei aita teda isegi Thoos."

„Pigem on see naiselik sisetunne," oletas ahvinimene.

„Ei usu. Nemone on liiga praktiline, et loota üksnes aimamisele, siin peitub mõni muu põhjus. Milline see on, seda ei tea keegi peale Nemone enda."

„Täna õhtul näen ma teda jälle," ütles Tarzan.

„Ära unusta, et tegelikult on ta sinu esimese solvangu pärast

63

surma mõistnud," tuletas Gemnon talle meelde. „Siis ta uskus, et Phobeg su tapab. Sinu asemel ma ei ärritaks teda."

Linna jõudnud, viis Gemnon Tarzani paleesse oma luksus-korterisse. See koosnes magamis-ja vannitoast ning saalist, mida Gemnon jagas oma ohvitserist kaaslasega. Tubades nägi Tarzan tavalisi kaunistusi, milleks olid relvad, kilbid ja kuivatatud pead lisaks pargitud nahkadele maalitud piltidele. Siin polnud raamatuid ega käsikirju, polnud ka mingisuguseid kirjutustarbeid. Ta tahtis Gemnonilt küsida, miks siin selliseid asju pole. Kuid siis meenus talle parajal ajal, et ta ise polnud käsikirjadest või raamatutest ühtegi sõna selgeks õppinud.

Kõige rohkem huvitas ahvinimest vannituba. Vann ise meenutas kangesti kirstu, oli tehtud savist ja põletatud ahjus. Kogu veevärgisüsteem oli tehtud puhtast kullast. Gemnoni küsitledes sai Tarzan teada, et vesi tuleb linna mägedes asuvatest veehoid-latest hiigelsuurte savist torude kaudu ja jaotatakse Cathne elamutele suurte reservuaaride abil, mis asuvad kõrgemates kohtades ja tekitavad vajaliku surve.

Gemnon kutsus orja ja käskis tal vannivee valmis panna. Käinud vannis, läks Tarzan saali, kus söök ootas juba laual. Söömise ajal jätkasid nad vestlust, mis katkes ootamatult teise noore üliku tulekuga. Sellel mehel oli kitsas nägu ja võrdlemisi eba-meeldivad silmad, ka ei saanud tema käitumist südamlikuks pidada, kui Gemnon talle Tarzanit tutvustas.

„Me elame siin ruumides Xerstlega," seletas Gemnon.

„Kuid mulle anti käsk ruum vabastada," katkestas Xerstle teda teravalt.

„Mispärast?" küsis Gemnon.

„Selleks et sinu uus sõber siia elama asuks," vastas Xerstle hapu naeratusega ja läks oma tuppa midagi orjadest ja metslastest endale habemesse pobisedes.

„Ta pole vististi rahul," tähendas Tarzan.

„See-eest olen mina rahul," vastas Gemnon vaikselt. «Elasime temaga koos küllaltki kaua, aga meid ei seo miski. See on üks Eroti sõpru, kes tõsteti kõrgestisündinud õukondlase seisusse pärast seda, kui Erot kuninganna soosikuks sai. Ta on mäemeistri

poeg. Oleks ülendatud tema isa, oleks poeg saanud
ehtsaks aristokraadiks, sest ta on imetore inimene. Kuid Xerstle on tavaline rott, täpselt niisamasugune kui tema sõbramees Erot."

64

„Olen üht-teist kuulnud sinu suursuguse päritolu kohta," ütles Tarzan, „ja minu arust on siin kaks ülikute klassi. Üks suhtub teisesse põlgusega, isegi kui alamasse klassi kuulujal on kõlavam tiitel kui paljudel kõrgklassi aukandjatel."

„Meie ei põlga neid, kui nad on väärikad inimesed," vastas Gemnon. „Vanad ülikud, Cathne lõviinimesed on ülikud sünnilt. Teised aga on saanud silmapaistva asendi ja pääsu kuulsast soost inimeste hulka tasuks selle eest, et kuninganna suhtub neisse hästi. Ühest küljest kajastab selline ülendamine kõlava tiitli omaniku üllaid tegusid suuremal määral kui tema suursugune päritolu, sest enamasti ta väärib sellist autasu. Mina olen ülik sünnilt. Ent kui ma poleks sündinud aukandjana, poleks ma selleks iialgi saanud. Olen lõviinimene, sest see oli ka minu isa. Minu kunagine esiisa viis kuninga lõviinimesi võitlusse."

„Aga kuidas sai Erot üliku tiitli?" küsis ahvinimene.

Gemnon krimpsutas nägu.

„Kui ta midagi ka korda saatis, siis olid need alati isiklikud teened. Ta pole iialgi silma paistnud riigimehena ega osutanud teeneid riigile. Kogu tema väärtus seisab selles, et ta on silmakirjateenrite prints ning tallalakkujate ja keelekandjate kuningas."

«Kuninganna näib olevat liiga tark naine, et end meelitustega petta lasta."

«Kahjuks pole keegi selle vastu kindlustatud."

«Ainult loomade hulgas pole reetureid."

«Mida sa sellega öelda tahad?" küsis Gemnon. «Erot on ju päris loom."

«Sa teed loomadele ülekohut. Oled sa kunagi näinud lõvi teise looma ees saba uputamas, et võita tema soosing?" «Kuid loomi on ju igasuguseid," väitis Gemnon. «Jah, ja nad on kõik nurjatud teod inimesele jätnud." „Sa ei hinda inimesi kuigi kõrgelt."

„Ma ainult võrdlen nende käitumist loomade käitumisega."

«Oleme kõik niisugused, nagu emad on meid sünnitanud," ütles Gemnon. „On loomad ja inimesed, kuid mõni inimene käitub nagu loom."

«Kuid ükski loom, tänu jumalale, ei käitu nagu inimene," vastas Tarzan muiates.

Ootamatult tuppa tulnud Xerstle katkestas nende jutuajamise.

65

«Panin oma asjad kokku," kuulutas ta, „ja saadan varsti orja neid ära viima."

Gemnon noogutas vastuseks pead ja Xerstle läks toast välja.

„Ta on nähtavasti pahane," märkis ahvinimene.

„Et Xarator ta alla neelaks!" hüüatas Gemnon. «Kuigi teda võiks ka märksa üllamal eesmärgil kasutada," lisas ta, «näiteks anda mu lõvidele kõhutäieks... kui nad muidugi teda süüa tahavad."

«Kas sul on lõvisid?" küsis Tarzan. . «Muidugi on," vastas Gemnon. «Olen lõviinimene ja oma tiitli kohaselt peavad mul olema lõvid. Nii on see meie kastile ette nähtud. Iga lõviinimene peab lõvisid pidama sõjaks, et võidelda kuninganna eest. Mul on viis lõvi. Rahuajal kasutan ma neid jahil ja võistlustel. Ainult kõrgemal seisusel ja lõviinimes-tel on õigus lõvisid pidada."

Päev hakkas õhtusse veerema. Ruumi sisenes ori, käes põlev tõrvik, mille ta kinnitas laes rippuva keti otsa.

„On aeg õhtust süüa," kuulutas Gemnon püsti tõustes.

„Ma olen juba söönud," ütles Tarzan.

«Siis me lahkume. Arvatavasti pakub sulle huvi teiste kõrgest soost sõjameestega kohtuda."

Tarzan tõusis.

«Väga hea," sõnas ta ja väljus Gemnoni kannul ruumist.

Kui Gemnon ja Tarzan palee esimesel korrusel asuvasse üli-suurde sööklasse astusid, oli sinna kogunenud juba umbes nelikümmend kõrgestisündinud õukondlast. Nad nägid siin To-most, Eroti ja Xerstlet. Mõnd sõjameest Tarzan juba tundis, sest oli neid varem näinud võimukogu koosolekul ja staadionil. Tema sisenedes võttis sööklas maad vaikus, otsekui oleks kokkutulnuid ootamatult üllatatud.

„See on Tarzan!" kuulutas Gemnon ja juhtis kaaslase laua juurde.

Tomos, kes laua ääres aukohal istus, oli üsna hapu näoga. Erot mossitas, ent just tema katkestas esimesena üldise vaikuse.

«See laud on ülikutele," ütles ta, «mitte aga orjadele."

«Tänu selle mehe julgusele ja tema majesteedi kuninganna üllameelsusele viibib see inimene siin minu külalisena," vastas Gemnon. «Aga kui keegi minuga võrdsetest tema siinviibimise vastu vaidleb, olen ma valmis relvaga vastupidist tõestama." Seejärel pöördus ta Tarzani-poole: «Kuna see mees istub ühes

66

lauas koos minu kasti kuuluvate inimestega, palun ma tema sõnade pärast andestust. Loodan, et sa ei solvunud?" „Kas saab šaakal solvata lõvi?" tähendas ahvinimene. Õhtusöök möödus loiult. Erot ja Xerstle sosistasid isekeskis. Tomos ei rääkinud midagi, olles hõivatud söömisest. Mõni Gem-noni sõber alustas Tarzaniga vestlust ja ta leidis nende hulgast paar mõnusat jutukaaslast, teised aga kaldusid temasse soosi-valt suhtuma. Võimalik, et nad oleksid väga imestanud ja muutnud suhtumist Tarzanisse, kui oleksid teadnud, et nende külaline on inglise lord. Kuid vaevalt oleks selline teade erilist muljet avaldanud, sest ükski neist polnud iialgi kuulnud Inglis-maast. Tarzan ei hakanud neile seda rääkima — tal polnud sellest sooja ega külma, mis nad temast mõtlesid.

Kui Tomos lauast tõusis ja kõik teisedki minekule pöördusid, läks Gemnon oma tuppa, pani selga teise rõngassärgi, pähe kiivri ja võttis relva ning saatis siis Tarzani kuninganna vastuvõtutuppa.

„Ära unusta põlvili laskumast, kui me Nemone juurde siseneme," hoiatas Gemnon, „ja ära ütle sõnagi enne, kui ta pole sind kõnetanud."

Väikeses vastuvõtutoas võttis neid vastu ohvitser ja läks otsekohe nende kohalejõudmisest kuningannale teatama. Kuni nad ootasid, silmitses Gemnon tähelepanelikult pikakasvulist võõramaalast, kes seisis rahulikul ilmel tema kõrval.

„Ütle, kas sul närve polegi?" küsis ta hetke pärast.

„Mida sa selle all mõtled?" tundis ahvinimene huvi.

„Olen näinud kõige vapramaid sõjamehi värisemas, kui Nemone nad enda juurde kutsus," seletas ta kaaslane.

„Ma ei värise kunagi," vastas Tarzan, „ega kujuta seda isegi ette."

„Võib-olla õpetab Nemone sind värisema." „Väga võimalik, aga miks peaksin ma värisema seal, kus ei värise šaakalid?"

„Ma ei saa aru, mida sa sellega öelda tahad," sõnas Gemnon

nõutult.

„Tema juures on Erot." Gemnon naeris.

„Kuidas sa selle teada said?" küsis ta. „Tean seda surmkindlalt," vastas Tarzan. Ta ei pidanud vajalikuks selgitada, et kui ohvitser kuninganna toa ukse lahti tegi,

67

tabasid ta tundlikud sõõrmed Erotile omase lõhna.

„Loodan, et teda pole siin," ütles Gemnon murelikul ilmel. „Kui ta aga siin on, võib sulle olla valmis seatud lõks, millest sa eluga välja ei pääse."

«Kuningannat võib austada igaüks, kuid mitte šaakal."

„Kuningannast ma mõtlengi praegu kogu aeg."

Ohvitser naasis vastuvõtutuppa ja noogutas Tarzanile.

„Tema majesteet võtab su praegu vastu," ütles ta. „Sa võid lahkuda, Gemnon, sinu kohalolek pole kohustuslik."

Seejärel pöördus ta uuesti ahvinimese poole:

„Kui ma ukse avan ja kuulutan, et sa oled tulnud, pead sa tuppa astuma ja põlvili laskuma. Jääd sellesse asendisse seniks, kuni kuninganna käsib sind püsti tõusta, ja sa ei tohi midagi öelda enne, kui kuninganna sind kõnetab. Kas kuulsid?"

„Kuulsin," vastas Tarzan. „Tee uks lahti."

Teise ukse kaudu vastuvõtutoast väljuv Gemnon kuulis Tarzani sõnu ja naeratas. Ohvitser, vastupidi, süngestus: pruuniks põlenud hiiglane kõneles temaga käskival toonil ja ta ei teadnud, mis ta tegema peab. Kuid ta avas ukse ja, nagu ise arvas, maksis Tarzanile kätte.

„Ori Tarzan!" kuulutas ta valjuhäälselt.

Džungliisand astus kõrvalkambrisse, läks selle keskele ja jäi seisma, vaadates sõnatult Nemonele otsa. Erot oli siin. Ta seisis diivani kõrval, kus pehmetel patjadel poollamaskles Nemone. Kiretul ilmel silmitses kuninganna tähelepanelikult Tarzanit. Äkitselt kõlas Eroti kime hüüatus: „Lase põlvili, tola!"

„Vait olla!" nähvas Nemone. „Siin kasutan mina."

Erot punastas ja hakkas kohmetult pistoda kullast pidet näperdama. Tarzan ei lausunud musta ega valget, ei liigutanud end ega pööranud pilku Nemonelt. Kui ta varem oli mõelnud, et see on ilus naine, siis nüüd ta mõistis, et niisugust kaunitari polnud ta oma elus veel kordagi näinud.

„Ma ei vaja sind enam täna, Erot," ütles Nemone. „Oled vaba."

Eroti nägu muutus surnukahvatuks, siis tõmbus tumepunaseks. Ta tahtis midagi öelda, kuid mõtles ümber, pöördus seljaga ukse poole, laskus ühele põlvele ja kummardas sügavalt. Seejärel ta tõusis ja lahkus.

Tuba, kuhu Tarzan oli toodud, polnud eriti suur, kuid hämmasías

luksuse ja omapäraga. Lage toetasid puhtast kullast sambad, seinu kaunistasid elevandiluust esemed, mitmevärvilistest kividest laotud mosaiikpõrandat katsid kirevad vaibad ja loo-manahad, mille hulgas köitis üks asi eriti Tarzani tähelepanu: see oli pruuniks päevitunud inimese nahk koos tema peaga.

Seintel rippusid enamasti maitsetud jämedakoelised maalid, siin leidus ka tavaline looma- ja inimpeade rida. Toa ühes otsas istus kahe kullast samba vahel kuldketi külge seotud lõvi.

See oli hiiglaslik loom. Tema turjal just musta laka keskkohas turritas valge karvatutt. Sellest hetkest, kui Tarzan tuppa astus, ei pööranud lõvi temalt oma vaenulikku pilku. Niipea kui Erot oli väljunud ja ukse kinni tõmmanud, kargas lõvi möirates jalule ja hüppas ahvinimese poole. Kett peatas ta ja lõri-sedes prantsatas loom põrandale.

„Belthar ei salli sind," ütles Nemone, kes oli kogu aeg liikumatult istunud. Ta märkas, et Tarzan isegi ei liigahtamad ega näidanud millegagi välja, et ta kuuleb või näeb lõvi. See meeldis Nemonele.

«Ta üksnes näitab kogu Cathne suhtumist minusse," vastas Tarzan.

„See pole tõsi," vaidles Nemone vastu. „Pole tõsi?"

«Mulle sa meeldid." Nemone hääl muutus tasaseks ja hellaks. „Sa heitsid täna staadionil minu rahva ees mulle väljakutse, kuid ma ei tapnud sind. Kas sa arvad, et ma lubaksin sul elada, kui sa mulle ei meeldiks? Sa ei laskunud minu ette põlvili. Ühtegi inimest, kes kordki keeldus seda tegemast, pole enam elavate kirjas. Ma pole iialgi näinud sellist inimest nagu sina. Ma ei mõista sind ja ma hakkan mõtlema, et ma ei mõista ennastki. Leopard ei muutu mõne tunniga lambaks, kuid mulle tundub, et ma ise olen tugevasti muutunud sellest alates, kui ma sind nägin. Kuid mitte selle pärast, et sa meeldid mulle. Sind ümbritseb mingisugune saladus, mida ma ei suuda lahendada. Sa oled mind uudishimulikuks teinud."

„Kui su uudishimu saab rahuldatud, kas sa siis tapad mu?" küsis Tarzan põgusa muigega.

„Võib-olla," vastas Nemone naerdes. „Tule siia ja istu mu kõrvale. Tahan sinuga rääkida, tahan sinust rohkem teada saada."

„Näen, et sa ei tea paljutki," ütles Tarzan talle samasugusel

69

toonil, astus diivani juurde ja võttis istet. Belthar hakkas urisema ja tõmbas keti pingule.

„Omal maal ei ole sa ori," ütles Nemone, „kuid mul ei pruugi seda küsidagi, sinu iga liigutus kinnitab seda. Ehk oled sa kuningas?"

Tarzan raputas pead.

„Olen Tarzan," ütles ta sellise ilmega, otsekui oleks see selgitanud kõike, mis teda kuningatest ülemaks tegi.

„Kas sa oled lõviinimene? Sa pead see olema," käis Nemone peale.

„See ei saa mind paremaks ega halvemaks teha, seepärast pole mul nendest mõistetest sooja ega külma. Sa võid Eroti kuningaks teha, kuid ta jääb endiselt Erotiks."

Äkitselt tumestas Nemone nägu pahameelevari.

„Mida sa sellega mõtled?" küsis ta ärritusnoodiga hääles.

„ Üksnes seda, et tiitel ei tee inimest ülikuks. Sa võid šaaka-lit lõviks kutsuda, kuid ta jääb šaakaliks."

„Kas sa siis ei tea, mida inimesed räägivad? Ma pidavat kangesti Eroti armastama," päris kuninganna visalt. „Või tahad sa mu kannatust proovile panna?"

Tarzan kehitas õlgu ja nähvas hoolimatult:

„Sul on halb maitse."

Nemone muutis järsult asendit ja istus nüüd sirgelt. Tema silmad välkusid nagu tulised söed. „Ma käsin sind tappa!" kisendas ta.

Tarzan vaikis ja üksnes vaatas talle otse silma. Nemone ei taibanud, kas Tarzan irvitab tema üle või ei. Lõpuks laskus ta jälle alistunud ilmel patjadele.

„Mis kasu sellest oleks?" küsis ta endalt. „Nagunii ei luba sa mind mõnu maitsta, isegi kui ma su tapan. Nüüdsest peale olen ma juba solvangutega harjunud."

„Sa pole lihtsalt harjunud tõde kuulama. Kõik kardavad sind. Sinu huvi põhjus minu vastu seisneb aga selles, et ma sind ei karda. Sa teed targasti, kui hakkad edaspidi tõde kuulda võtma."

«Näiteks?"

„Ma ei kavatse hakata tegema tänamatut tööd kuningliku väärikuse taastamiseks," kinnitas Tarzan talle naerdes.

„Ei maksa tülitseda. Nemone annab sulle andeks."

„Ma ei tülitsegi," tähendas Tarzan. «Tülitsevad ainult nõrgad ja tõbised."

70

„Nüüd aga vasta mu sellisele küsimusele: oled sa oma maal lõviinimene või ei?"

„ Mul on silmapaistev asend, teie arusaama järgi olen ma ülik," vastas ahvinimene. „Kuid pean sulle ütlema, et sellel pole suuremat tähtsust. Ma pole üliku tiitlit saanud teenete eest, vaid olen selle pärinud, paljud minu perekonna põlvkonnad olid ülikud."

„Ahaa!" hüüatas Nemone. „Seda ma arvasingi: sa oled lõviinimene!"

„Ja mis siis sellest?" küsis Tarzan.

„See lihtsustab asja," tähendas kuninganna lähemalt selgitamata. Tarzan ei taibanud tema sõnade mõtet, kuid ei püüdnudki seda mõistatada.

Nemone sirutas välja oma õrna sooja kergelt võbeleva käe ja asetas selle Tarzani omale.

„Tahan anda sulle vabaduse," ütles ta, „kuid ainult ühel tingimusel."

„Ja milline see siis on?" tundis ahvinimene huvi.

„Sa jääd siia, sa ei lahku Ontharist ega jäta mind maha."

Tarzan vaikis. Ta ei saanud lubadust anda, seetõttu eelistas vaikida. Siia jääda oli väga kerge, eriti veel kui Nemone ise seda talle pakkus. Nemone jumaldas teda, näis, et temast uhkas mingisugune salapärane lummav voog, kuid Tarzan otsustas kindlalt, et ta ei anna mingeid lubadusi.

„Ma annan sulle Cathne üliku tiitli," sosistas Nemone. Ta istus sirgelt, külg vastu Tarzanit. Ahvinimene tundis tema keha soojust, tema sõõrmeid kõditas mingisuguste eksootiliste lillede võrratu lõhn ja Nemone sõrmed pigistasid valusalt tema kätt.

„Ma käsin sulle teha kuldkiivri ja elevandiluust rõngassärgi. Need tulevad Cathnes kõige ilusamad. Ma annan sulle viiskümmend, ei, sada lõvi. Sa saad minu õukonnas kõige rikkamaks, kõige mõjukamaks ülikuks."

Džungliisand hakkas vähehaaval tema mõjule alla andma ja tema säravate silmade pilgu all ilmselgelt pehmeks muutuma.

„Ma ei taha selliseid eesõigusi," lausus ta.

Õrn käsivars põimus ta kaela ümber ja Cathne kuninganna Nemone silmad lõid salapäraselt hiilgama.

„Tarzan!" sosistasid ta huuled kirglikult.

Ootamatult avanes toa kaugemas otsas uks ja ruumi sisenes neegritar. Ta oli väga pikk ja vana, aastad olid teda kõvasti maa poole vajutanud ning ta salkus juuksed olid valged ja hõredad.

Õhukestel kuivanud huultel väreles tige irvitus, mis paljastas hambutud igemed. Too vana halvatud nõid seisis ukseavas, toetudes kepile, ja väristas pead.

Teda nähes ajas Nemone end sirgu ja laskis pilgul ringi käia. Õrna ilme tema näol pühkis silmapilk minema vihapuhang, mis oli küll rumm, kuid ometi kohutav.

Vana nõid liikus oma kepiga mosaiikpõrandal vaevaliselt edasi, väristades lakkamatult pead nagu näotu nukk. Tema huuled olid endiselt kõverdatud ja nüüd taipas Tarzan, et see polnud naeratus, vaid võigas grimass.

„Mine ära!" ütles vanaeit kurjalt. „Mine! Mine! Mine!"

Nemone hüppas järsult püsti ja pöördus nõiamoori poole.

„M'duze!" kriiskas kuninganna. „Ma tapan su! Ma kisun su tükkideks! Kasi siit minema!"

Kuid vanaeit üksnes kompsis oma kepiga ja kraaksus:

„Mine! Mine! Mine!"

Nemone lähenes talle pikkamisi. Nagu oleks teda vallanud nähtamatu ja vastupandamatu jõud, läks kuninganna üle toa ja kui vana nõid kõrvale astus, väljus Nemone uksest ja kadus pimedasse koridori. Vanaeit heitis pilgu Tarzanile ja järgnes vihaselt pomisedes Nemonele. Hääletult sulgus nende järel uks.

Tarzan tõusis diivanilt ja suundus ukse poole, mille taha olid kadunud Nemone ja vana nõid. Siis kostsid tema kõrvu ukse avanemise hääl ja inimese sammud. Ta pööras ümber ja nägi ohvitseri, kes oli teda Nemonele esitlenud.

„Sa võid Gemnoni korterisse tagasi minna," kuulutas ohvitser.

Tarzan raputas end justnagu vägev lõvi. Ta tõmbas peopesaga üle silmade, otsekui soovides vabaneda kellegi võlust, ohkas siis südamest ja läks ukse poole. Raske öelda, miks Tarzan ohkas. Oli see kergendus- või, vastupidi, kahetsusohe?..

XI peatükk

Tarzan seisis Gemnoni toas akna juures ja silmitses mõtlikult rohelist muru hoovis, kui sisse astus korteriperemees.

„Mul on rõõm sind uuesti siin näha," ütles Cathne kõrgestisündinud sõjamees.

„Ja küllap sa ka imestad," oletas džungliisand.

„Ma ei imestaks põrmugi, kui sa poleks üldse tagasi tulnudki," vastas Gemnon. „ Kuidas ta sind vastu võttis? Ja Erot? Arvan, et ta oli väga rõõmus sind kuninganna juures nähes?"

Tarzan muigas.

„Ta kasutas juhust sinna ilmuda, kuid ei jäänud kauaks, sest kuninganna saatis ta jalamaid ukse taha."

„Ja sa olid kogu õhtu temaga kahekesi?" Gemnon silmitses teda umbusklikult.

„Belthar ja mina," parandas teda Tarzan. «Vististi ei salli Belt-har mind sugugi rohkem kui Erot."

‚Jah, Belthar on alati seal, kus kuninganna, ta hoiab lõvi enda juures ketis. Kuid sa ära tee sellest väljagi, et ta sind ei salli. Belthar ei salli kedagi. Õigemini ei salli ainsatki elusolendit, see-eest aga jumaldab surnud mehi. Belthar on inimsööja lõvi. Aga kuidas Nemone end ülal pidas?"

„Ta oli oivaline! Ja sellest hoolimata, et ma solvasin tema majesteedi väärikust."

«Millega sa jälle hakkama said?"

„Ma seisin, kui tarvis oli põlvitada."

„Aga ma hoiatasin ju sind, et tuleb põlvili laskuda."

«Nii talitas ülik, kes ukse juures seisis."

„Kas sul läks meelest ära?"

„Ei läinud."

«Sa keeldusid põlvitamast? Ja ta jättis su ellu? Uskumatu!" «See on tõsi. Peale selle lubas ta kinkida mulle üliku tiitli ja sada lõvi."

Gemnon vangutas pead.

«Millega sa Nemonet võlusid, et ta nii põhjalikult oma harjumusi muutis?"

«Mitte millegagi, ma ju ise alistusin tema võlujõule. Räägin sulle neist asjust sellepärast, et ma ei mõista neid. Sa oled Cath-nes minu ainus sõber ja lähedane inimene. Ma palun, et sa selgitaksid neid salapäraseid asju, mis minuga möödunud ööl kuninganna külastamise ajal aset leidsid. Kahtlen väga, et mina või keegi teine suudab kunagi seda naist lõplikult mõista. Ta võib paari sekundi jooksul olla õrn ja julm, nõrk ja tugev. Ühel silmapilgul on ta valitsejanna, järgmisel — orja alandlik vasall."

«Ahaa!" hüüatas Gemnon. „Sa nägid M'duzet! Olen kindel, et ta ei kohelnud sind eriti südamlikult."

„Ei," ütles Tarzan. „Ta ei teinud minust suurt väljagi. Ta käskis

ainult Nemonet toast lahkuda ja Nemone kuuletus. Kõige huvitavam on siin see, et kuigi kuninganna ei tahtnud ära minna ja oli väga pahane, kuulas ta alandlikult vana musta naise sõna."

„M'duze kohta liigub palju legende," lausus Gemnon, «ent üks neis kordub teistest sagedamini, ehkki seda räägitakse sosinal ja väga lähedaste inimeste ringis. Siin on lühidalt see lugu.

M'duze oli kuninglikus perekonnas orjatar juba siis, kui Nemone vanaisa veel elas. Must orjatüdruk oli kuninglikust troonipärijast, Nemone isast, mõni aasta vanem. Vanad inimesed mäletavad, et noor neegritar oli väga kaunis. Niisiis räägitakse, et Nemone on tema tütar.

Aasta pärast Nemone sündimist — see aga juhtus tema isa kümnendal valitsemisaastal — suri väga salapärastel asjaoludel kuninganna. Ta oli rase ja enne kustumist sünnitas poja. Talle pandi nimeks Alextar ja ta elab siiani."

«Aga mispärast ta siis kuningaks ei saanud?" küsis Tarzan.

«See on väga pikk lugu, mis on läbi põimitud saladuste, õukonnaintriigide ja tapmistega, mis pigem on mõttelennu vili, tõde aga teavad kõigest paar inimest, kes palees elavad. Võimalik, et neid lugusid teab ka Nemone, kuigi ma selles kahtlen.

Kohe pärast kuninganna surma M'duze mõjujõud kasvas ja muutus silmanähtavaks. M'duze soosis Tomost, kes tollal oli õukonnas tähtsusetul ametikohal. Täpselt aasta pärast kuninganna surma suri ka kuningas. Keegi ei kahelnud selles, et ta mürgitati, ja palees pidi äärepealt puhkema ülikute mäss. Kuid Tomosel läks korda nad maha rahustada. M'duze õhutusel süüdistas ta kõigis pattudes ühte orjatari, kelle ilu oli M'duze väga kadedaks teinud, ja laskis ta surmata.

Kümme aastat valitses Tomos kuningapoeg Alextari regen-dina riiki. Selle ajaga õnnestus tal palees ja riigikogus oma asendit tugevdada. Alextar tunnistati hullumeelseks ja suleti templisse ühte kongi, Nemone aga tõsteti kaheteistkümneaastaselt troonile Cathne kuningannana.

Erot on M'duze ja Tomose kätetöö, kuid tema esiletõusmine viis ettenägemata tagajärgedeni ja olukord oleks väga naljakas olnud, kui see poleks muutunud nii traagiliseks. Tomos tahab Nemonega abielluda, kuid M'duze ei luba seda, ja kui legendi teine variant tõele vastab, siis on tema vastuväited täiesti põhjendatud. Selle järgi on Nemone isa Tomos, mitte aga vana ku-

ningas. M'duze tahab, et Erot abielluks Nemonega, kuid Erot pole lõviinimene, kuninganna aga ei tohi rikkuda vana tava, mille kohaselt valitseja tohib perekondlikke sidemeid luua üksnes Cathne elanike ülikute klassi esindajatega.

M'duze nõuab seda abielu, sest Erot on täielikult tema mõju all. Ta pingutab kõigest väest, et lämmatada Nemone huvi ükskõik millise teise mehe vastu. Seepärast ta ilmuski nii ootamatult Nemone juurde, kui sina seal olid. Nüüd peaks sul selge olema, et M'duze on sinu surmavaenlane ja ma pean oma kohuseks sulle meelde tuletada, et kõik, kes iganes olid vanal nõia-mooril teel ees seisnud, surid kohutavat surma. Hoia end M'duze, Tomose ja Eroti eest, aga sinu sõbrana ütlen sulle saladuskatte all: hoia ennast ka Nemone eest... Nüüd aga unustame Cathne elu toored ja julmad küljed ning lähme jalutama. Tõotan sulle, et täna hommikul näed sa linna kogu hiilgust ja selle kõige rikkamaid elanikke."

Gemnon juhtis Tarzanit piki tänavaid, mida palistasid vanade puude read ning madalad valgeks värvitud ja kullaga kaunistatud ülikute elamud. Neid sai näha ainult läbi müüris olevate võretatud akende, kuna müür ise varjas kõrvaliste pilkude eest hubast rohelist hoovi. Nad olid kõndinud mööda kiviplaatidega sillutatud tänavat juba peaaegu terve miili. Neist mööduvad ülikud tervitasid Gemnonit, mõned

kummardasid ka tema kaaslasele. Käsitöölised, kauplejad ja orjad jäid seisma ning vahtisid uudishimulikult päevitunud hiiglast, kes oli võitnud Cathne kõige tugevama inimese.

Peagi jõudsid nad kõrge müüri juurde, mis kahte linnaosa teineteisest eraldas. Läbi kogukate väravate, mis praegu olid pärani lahti ja mida valvasid relvastatud sõjamehed, võis minna jõukate käsitööliste ja kaupmeestega asustatud kvartalitesse. Nende hoovid polnud nii avarad kui ülemkihil, ka majad olid lihtsamad ja väiksemad, kuid jõukuse ja külluse märke võis kõikjal näha.

Edasi järgnesid juba vaesema rahva kvartalid, kuid siingi valitses puhtus ja kord. Ei inimeste nägudel ega majadelgi polnud märgata vähimaidki vaesuse tundemärke. Nagu teisteski linna-kvartalites, nii nägid nad vahetevahel ka siin taltsutatud lõvisid, kes laisalt ringi lonkisid või lesisid oma peremehe maja värava juures.

Ahvinimese tähelepanu köitis neist pisut eespool olev lõvi.

75

Kiskja lebas inimese kehal ja õgis seda.

„Mulle tundub, et teie linna tänavad pole jalakäijatele kuigi ohutud," tähendas sellest vaatepildist hämmastunud Tarzan, viidates peaga sööva lõvi poole.

Gemnon puhkes naerma.

„Pane tähele, et möödakäijad ei paista olevat eriti rahutud," vastas ta, juhtides ahvinimese tähelepanu inimestele, kes lõvist ja tema ohvrist möödudes vaid õige pisut kõrvale astusid, et temaga mitte kokku põrgata. „Ka lõvid peavad sööma."

„Kas palju linlasi saab otsa?"

„Väga palju. Inimene, keda sa näed, suri ja tema laip heideti tänavale lõvide ette. Näed, ta on alasti, see aga tähendab, et ta oli juba surnud, kui lõvi ta endale sai. Kui inimene sureb ja pole kedagi, kes võiks tema matuse eest maksta, siis, kui ta haige polnud, heidetakse ta tänavale nagu antud juhul. Need, kes haiguse kätte surevad, ja ka need, kelle sugulased võivad matuseid korraldada, leiavad oma viimse puhkepaiga Xaratori kraatris, ehkki paljud heidetakse lihtsalt tänavale lõvide ette. Meie siin Cathnes hoolitseme väga lõvide eest ja selles pole midagi laiduväärset, kui lõvi kellegi pärast tema surma ära sööb. Nagu sa näed, on lõvi meie jumal."

„Tuleb välja, et lõvid toituvadki ainult inimlihast?" küsis Tarzan. '

„Ei. Me peame Thenaris jahti lammastele ja elevantidele, et varuda lõvidele toitu, kui inimlihast peaks puudu tulema. Lõvisid tuleb alati hästi sööta, et nad inimsööjateks ei muutuks." „Ja kas nad seetõttu siis inimesi ei murragi?" küsis Tarzan. „ Mõnikord tuleb seda ette, kuid niisugune lõvi tapetakse. Tänavale võib lasta ainult vanu, hästi taltsutatud lõvisid. Meil on linnas umbes viissada lõvi ja peale mõne üksiku peetakse kõiki loomi koplites, mis kuuluvad nende omanikele. Kõige tugevamad lõvid, kes osalevad võistlustel ja jahil, asuvad omaette jooksuaedades.

Üksnes kuningannal on kolmsada täiskasvanud lõvi. Need on lahingulõvid, kes on ette nähtud sõjapidamiseks. Mõni kuninganna lõvi on välja õpetatud võistlusteks, teised jahiks. Talle meeldib väga jahil käia ja nüüd, kus vihmaperiood on lõppenud, tulevad Nemone jahilõvid väljakule."

„Kust te nii palju lõvisid võtate?" tundis ahvinimene huvi. „Ise kasvatame," seletas Gemnon. „Ljnna taga asub suur farm,

76

kus me peame emalõvisid. See farm kuulub Nemonele ja iga lõviinimene, kellel on emalõvisid, maksab nende ülalpidamise eest teatud summa. Me kasvatame väga palju lõvisid, kuid igal aastal saab neid rohkesti otsa jahil, Thenari ründamise ajal ja ka sõdades. Lõvidega peame jahti elevantidele ja paljud saavad just ele-vandijahil otsa. Rohkesti lõvisid tapavad ka Athne elanikud, kui me jahti peame või Thenarile

kallaletunge sooritame. Mõni aga lihtsalt jookseb džunglisse. Enamik põgenikke jääb vabadusse kas siis meie orgu või Thenari, siia aga tulevad mägedest metsikud lõvid, kes paistavad silma erilise julmusega."

Juttu vestes lähenesid Gemnon ja Tarzan kesklinnale ning jõudsid viimaks suurele väljakule, mida igast kandist ümbritsesid kauplused ja müügiletid. Väljakule oli kogunenud rohkesti rahvast. Kõik linnaelanikud ülikutest orjadeni olid sellel tohutu suurel turuplatsil segunenud üheks sumisevaks inimmassiks. Orjad hoidsid lõa otsas müügile toodud lõvisid, samal ajal kui nende ülikutest omanikud kiitsid oma kaupa rikastele ostjatele.

Lõvituru naabruses paiknesid barakid orjadele, keda lõvidest erinevalt võis osta iga linnakodanik. Siin käis elav kauplemine selle tavatu kaubaga. Praegu seisis poodiumil hiiglaslik must galla. Tarzan ja Gemnon jäid vaatama, kes selle hiiglase ostab. Ori oli alasti, et ostjad kõiki tema puudusi näha võiksid. Tema nägu väljendas täielikku ükskõiksust kõige ümberringi toimuva vastu, ent aeg-ajalt heitis ta mürgiseid pilke peremehe poole, kes lakkamatult oma eestkostealuse voorusi kiitis.

„Jah, palja silmagagi on näha, et see on sellele õnnetule juba igapäevane asi," märkis Tarzan.

„Mitte päris," vastas Gemnon, „kuid see pole talle ka uudis. Teda on müüdud mitu korda. Tunnen teda hästi, sest olin kunagi ta peremees."

„Vaadake teda!" karjus müüja. „Vaadake neid käemürakaid, neid jalgu, seda selga! Ta on vägev nagu elevant ja seejuures pole tal ühtegi viga. Ja kui sõnakuulelik ta on! Isegi laps võib teda kamandada."

„See ori on nii tõrges, et temast ei saa keegi jagu, lapsest rääkimata," teatas Gemnon ahvinimesele kõrva sisse. «Seepärast ma tahtsingi temast lahti saada ja seepärast teda nii tihti müüakse."

„Siin paistab olevat palju ostjaid, kes tema vastu huvi tunnevad," tähendas Tarzan.

77

„Kas sa näed seal seda punases tuunikas orja?" küsis Gemnon. „Ta kuulub Xerstlele ja tingib nüüd selle orja peremehega, kuigi tundis teda, kui toö minu juures töötas."

„Miks ta siis teda osta tahab?" küsis ahvinimene.

„Ei oska täpselt öelda, kuid orja võib peale töö ka muuks otstarbeks kasutada. Xerstlet tolle maine suurt ei huvita, samuti nagu seegi, kas ta hakkab tööle. Arvan, et ta ostab orja lõvidele söödaks, sest ta pole kuigi kallis."

Viimaks ostis Xerstle ori hiiglasekasvuga galla ära, Tarzan ja Gemnon aga läksid edasi äride vaateakendele väljapandud kaupu silmitsedes. Siin leidus rohkesti igasugust kraami: nahkrõivaid, puust, elevandiluust ja kullast esemeid. Relvakauplustes müüdi pistodasid ja mõõku, odasid, kilpe, rõngassärke, kiivreid ja sõjas kantavaid sandaale. Ühes poes müüdi naisterõivaid, teises puudrit, lõhnavett ja aromaatseid salve. Kõrval kaubeldi kalliskivide ja ehetega. Lihakauplustes võis osta kuivatatud liha ja kala, lamba- ja kitserümpasid. Lõvide rünnakuid nendele poodidele tõkestasid jämedad trellid.

Kuhu Tarzan iganes ilmus, kõikjal äratas ta tähelepanu. Väikesed inimgrupid saatsid teda kogu aeg sellest hetkest alates, kui ta turuplatsile astus. Poisipõnnid ja tüdrukutirtsud ei pööranud temalt vaimustatud pilke, eelmisel päeval staadionil viibinud mehed ja naised aga muust ei rääkinudki kui sellest, kuidas võimas võõramaalane oli Phobegi pea kohale tõstnud ja pealtvaatajate hulka tribüünile virutanud.

„Lähme siit minema," pani džungliisand ette, „mulle ei meeldi rahvasumm."

„Hüva, me läheme tagasi paleesse kuninganna lõvisid vaatama," ütles Gemnon.

„Ma eelistangi lõvide vaatamist inimeste vaatamisele," möönis Tarzan.

Cathne sõjalõvisid hoiti vastupidavas saras, mis oli ehitatud kuningapalee maa-alale, kuid hoonest endast küllaltki kaugele. See oli massiivne, suurtest kividest laotud ja valgeks värvitud ruum. Igal lõvil oli seal omaette latter. Sara ja hoovi ümbritses kõrge kivimüür, mille äär oli varustatud sissepoole painutatud metallvarbadega. Need üksteise kõrval asetsevad varvad kujutasid endast kindlat tõket lõvidele. Sara taga väljakutel lõvid puhkasid ja sirutasid jalgu. Sara lähedale oli ehitatud suur areen, kus grupp järelevaatajaid ülikute kontrolli all lõvisid võistlusteks ja jahiks ette valmistas.

78

Niipea kui Tarzan sarasse astus, lõi talle kohe ninna tuttav lõhn.

„Belthar on siin," ütles Tarzan Gemnoni poole pöördudes.

„Võib küll olla, aga ma ei taipa, kuidas sa selle teada said."

Puuridest mööda kõndides silmitsesid nad nende asukaid. Ühe puuri juures jäid tulijad hetkeks seisma. Kõrvalpuuris välgatasid raevukalt Belthari silmad: hiiglaslik kiskja kargas vastu puuri seina, püüdes oma hirmuäratavate küüntega krabada ahvinimest. Piksemürinaga sarnanev möiratus pani kivihoone vappuma.

Mõne hetke pärast tulid joostes järelevaatajad: nad uskusid, et oli juhtunud midagi tavatut. Kuid Gemnon kinnitas neile, et Belthar oli vaid oma metsikut loomust näidanud.

„See on hirmus loom, pealegi veel inimeste murdja," tähendas Gemnon, kui valvurid olid lahkunud, „kuid Nemone ei taha lasta teda ära tappa. Tavaliselt jäetakse ta otskui juhuslikult areenile inimesega, kes on enda peale tõmmanud Nemone viha, ja Belthari ohvri kannatusi nähes tunneb Nemone sellest lõbu. Varem oli see tema kõige armsam jahilõvi, kuid viimati murdis ta maha neli inimest ja oleks äärepealt jalga lasknud. Ta pistis nahka kolm järelevaatajat, kes riskisid temaga areenile minna, ja ma olen kindel, et veel nii mõnigi teener maksab eluga, enne kui saatus meid sellest koletisest vabastab. Nemone vististi usub, et mingi müstilise, üliinimliku jõu abil on tema elu seotud Belthari eluga ja kui üks neist sureb, sureb ka teine. Seepärast on ka-sutu ja isegi rumal soovitada Nemonele see kiskja hävitada. Pealegi vihkab lõvi sind nii pööraselt."

„Olen varemgi kohanud lõvisid, kes mind ei salli," ütles Tarzan.

„Kuid ma ei tahaks sugugi, et sina, mu sõber, Belthariga kunagi palgest palgesse kohtuksid."

XII peatükk

Vaevalt jõudsid Tarzan ja Gemnon Belthari puuristi paar sammu ukse poole minna, kui nende juurde astus ori.

„Kuninganna Nemone soovib sind otsekohe näha," ütles ta Tarzani poole pöördudes. „Sa pead minema elevandiluusaali,

79

kõrgestisündinud Gemnon aga ootab sind vastuvõtutoas. Niisugune on kuninganna Nemone käsk."

„Huvitav, miks just praegu?" mõtiskles Tarzan valjusti, kui nad mitmest muruplatsist möödunud olid ja paleele lähenesid.

„Keegi ei tea kunagi, miks teda kuninganna juurde vastuvõtule kutsutakse, enne kui ta paleesse jõuab," tähendas Gemnon. „ Igaüks võib enesele ootamatult ülendust saada või siis surmaotsust kuulda. Nemone on väga-väga tujukas ja muutliku meelega naine. Teda piinab alailma igavus ja ta otsib kogu aeg meelelahutusi. Pahatihti leiab ta igavuse peletamiseks nii veidraid mooduseid, et kõik neid tahtmatult imestama peavad."

Kui Tarzan teatas oma kohalejõudmisest, lasti ta otsekohe elevandiluusaali. Nagu eelmisel ööl, nii seisis Nemone kõrval ka nüüd Erot. Kuninganna naeratas Tarzanile sõbralikult, Erot aga, vastupidi, põrnitses vihaselt ega püüdnudki oma vaenulikkust varajata.

„Täna lahutame meelt," selgitas Nemone, „seepärast käski-simegi sind ja Gemnonit kohale ilmuda, et võiksite meiega koos lõbutseda. Paar päeva tagasi sooritasid meie sõjamehed äkkrün-naku Thenari orule ja võtsid vangi ühe Athne üliku. Me kavatseme täna temaga sporti teha."

Tarzan noogutas. Ta ei mõistnud kuninganna sõnade tähendust, sest need ei pakkunud talle huvi. Tema peas kihasid mõtted M'duzest ja eelmisest ööst. Ta püüdis taibata, mida mõtleb see ilus mõistatuslik naine.

Nemone pöördus Eroti poole.

„Mine ja ütle neile, et me oleme valmis," käskis ta. „Ja tee selgeks, kas kõik on meie jaoks valmis."

Ikka veel mossitades suundus Erot ukse poole.

‚Ja ära eriti kiirusta," heitis Nemone talle järele, „me ei põle soovist seda etendust näha. Tehku nad kõike kiirustamata. Ühtlasi jälgi, et kõik oleks korras."

„Teen kõik, nagu mu kuninganna soovib," vastas Erot.

Kui uks tema järel sulgunud oli, kutsus Nemone Tarzanit diivanile istet võtma.

„Kardan, et Erot ei salli sind," ütles ta naerulsui. „Teda vihastab hirmsasti see, et sa minu ees ei põlvita ja et ma ei sunni sind seda tegema. Ma ei mõista isegi, miks ma seda ei tee, kuigi aiman, mispärast. Kas sina pole veel taibanud?"

80

„Siin võib olla kaks põhjust ja mõlemad on küllaltki olulised," vastas ahvinimene.

«Missugused siis? Mulle pakub suurt huvi sinu seletust kuulata."

„See on võõramaalase kommete austamine ning viisakus ja lahkus külalise vastu," seletas Tarzan. Nemone mõtiskles kõigest minuti.

Jah," lausus ta, „kumbki neist on üpris oluline põhjus, kuid ei vasta Nemone õukonna tavadele. Tegelikult teevad need kaks kokku ainult ühe põhjuse. Kas tõesti siis teist polegi?"

„ Ilmselt on veel üks väga tähtis põhjus. Asi on selles, et sa lihtsalt ei suuda mind sundida põlvili laskuma."

Kuninganna silmis süttis leek: see polnud vastus, mida ta ootas. Tarzani silmad vaatasid otse tema omadesse ja ta luges neist välja pilget.

„Oo, miks ma seda kõike talun?" hüüatas kuninganna. «Mispärast? Mispärast sa ei taha mulle isegi poole võrra järele anda? Miks oled sa minu vastu nii jõhker, Tarzan?"

„ Tahan olla väga hea, Nemone, aga kahjustamata oma väärikust. Kuid mitte selle pärast ei lasku ma sinu ette põlvili."

„Miks siis?"

„ Seepärast, et tahan sulle meeldida. Sa hakkad ju mind põlgama, kui ma sinu ees orjalikult lömitama hakkan."

„Sul võib õigus olla," möönis naine mõtlikul ilmel. „Kõik põlvitavad minu ees, seni kui see mind tüütama hakkab, ometi saan ma kurjaks, kui nad seda ei tee. Mispärast see niiviisi on?"

„Sa ju solvud, kui ma ütlen sulle, mispärast," hoiatas ahvinimene.

„Kahe viimase päeva jooksul olen ma solvangutega ära harjunud. Räägi!"

„Sa saad kurjaks, kui nad sinu ees ei põlvita, sest sa pole endale kindel. Sa vajad nende orjameelsust selleks, et võiksid endale alatasa kinnitada: olen Cathne kuninganna."

„Kes ütles, et ma pole Cathne kuninganna?" küsis Nemone teravalt, tõmbudes otsekohe kaitsesse. „Kes niimoodi räägib, see võib väga kiiresti veenduda, et mul on piisavalt võimu pikendada elu või langetada surmaotsus. Kui ma tahan, tapan su ühe silmapilgu jooksul."

„Ma ei öelnud, et sa pole Cathne kuninganna, ma tähendasin ainult, et sinu käitumine reedab sageli su kõhklusi. Kuninganna

81

peab endas nii kindel olema, et ta võiks alati hea ja armulik olla."

Mõni sekund istus Nemone vaikides, ilmselt mõtiskledes selle üle, mis Tarzan talle öelnud oli.

„Nad ei saa aru," lausus ta viimaks, „kui ma hea ja armulik olen, nad arvavad, et ma olen nõrk ja kasutavad selle ära ning tapavad sinu. Sa ju tunned neid. Ent sina oled sootuks teistsugune inimene ning sinu vastu võin ma olla hea ja armulik. Sa ei tohi kunagi minu headust enda huvides ära kasutada, sa mõistad ju seda õigesti. Ah, Tarzan! Tõota mulle, et sa jääd Cath-nesse. Ja siis saad Nemonelt kõik, mida soovid. Ma ehitan sulle kuningalossi. Ma olen sulle väga hea, meil... sina... sa saad siin Cathnes õnnelikuks."

Ahvinimene raputas pead.

„Tarzan saab ainult džunglis õnnelik olla."

Nemone nõjatus ta vastu ja embas jõuliselt ta õlgu.

„Ma teen sind õnnelikuks siin," sosistas ta kirglikult. „Sa ei tunne Nemonet. Aga oota! Tuleb äeg ja sa ise tahad siia jääda — minu pärast!"

„Erot, M'duze ja Tomos mõtlevad teisiti," tuletas Tarzan talle meelde.

„Ma vihkan neid!" hüüatas Nemone. „Kui nad ka seekord vahele segavad, tapan ma kõik maha. Nad ei tohi minult õnne röövida. Aga ära räägi enam M'duzest, ära kunagi tema nime nimeta. Mis aga puutub Erotisse," ta nipsutas sõrmi, „siis lö-mastan ma selle ussi oma sandaaliga ja keegi ei tuleta meeldegi, et ta olemas oli. Olen temast juba väsinud: see on nõme ene-searmastaja lollpea, kuid siiski on see parem kui mitte midagi."

Sel hetkel avanes uks ja vähimagi viisakuseta sisenes Erot. Ta laskus põlvili, kuid see oli lihtsalt liigutus, mitte aga lugu-pidamisavaldus. Nemone punastas üleni ja vaatas kurjalt talle otsa.

„Enne kui meie juurde siseneda," ütles ta külmalt, „hoolitse selle eest, et sinust vajalikul kombel ette teatataks ja alles siis me ütleme, kas võtame sind vastu või ei."

„Kuid teie majesteet," protesteeris Erot, „kas siis varem teile minust teatati ette..."

„Sulle on halvad kombed tekkinud," katkestas Nemone tema sõnadetulva, „neid tuleb parandada. Kas etenduseks on kõik valmis?"

82

„Kõik on valmis, teie majesteet," vastas meelekindluse kaotanud Erot.

„Lähme siis," kamandas Nemone viipega Tarzanit kaasa kutsudes.

Vastuvõtutoas seisis Gemnon ja kuninganna käskis teda neid saata. Palee vahisõdurite relvastatud salga saatel läbis kolmeliikmeline grupp eesotsas kuningannaga mitu koridori ja saali ning läks siis trepist üles teisele korrusele. Siin juhatati nad rõdule, kust avanes vaade ühele siseõuele. Esimese korruse aknaid varjas raske raudvõre, kuna rõdul, kus asus kuninganna oma lähikondlastega, oli kaitserinnatise servadesse torgatud me-tallvarvad, mis muutis hoovi sarnaseks väikese areeniga, kus peeti metsloomade kahevõitlusi.

Tarzan silmitses ülalt seda areeni ja püüdis ette aimata oodatava meelelahutuse laadi. Järsku paiskus hoovi teisel poolel uks pärani ja sealt väljus noor lõvi eredast

päikesest silmi vidutades ja ümberringi vahtides. Pilgu üles heitnud, möirgas ta ähvardavalt.

„Sellest tuleb tubli lõvi," tähendas Nemone. Juba väikesest peale on ta silma paistnud õela iseloomuga."

„Ja mis ta siin teeb?" küsis Tarzan. „Või õigemini, mida ta hakkab tegema?"

„Ta hakkab meie meelt lahutama," vastas Nemone. „Mõne minuti pärast tuuakse sellele areenile üks Cathne linna vaenlasi — Athne elanik, kelle meie sõjamehed Thenaris vangi võtsid."

‚Ja kui ta lõvi tapab, kas sa kingid talle vabaduse?" küsis Tarzan.

Nemone pahvatas naerma.

„Ma luban seda teha, kuid ta ei tapa lõvi."

„Ta peab lõvi tapma," ütles Tarzan veendunult. „Mehed on ennegi selliseid kiskjaid tapnud."

„Paljaste kätega?" küsis Nemone.

„Sa tahad öelda, et sel inimesel polegi relva?" küsis ahvini-

mene uskumatult.

„Muidugi mitte," hüüatas Nemone. „Teda lihtsalt ei lasta relvaga siia, sest ta võiks tappa või haavata toredat noort lõvi."

«Tuleb välja, et tal pole võiduks ainsatki võimalust? See pole sport, vaid ettekavatsetud tapmine!"

„Võib-olla tahad sa alla minna ja teda kaitsta?" sisistas Erot kurjalt. «Kuninganna annab sellele poisile vabaduse, kui ta leiab

83

uljaspea, kes lõvi tapab. Meil on niisugune tava."

„Jah, selline on küll tava, aga minu valitsemise ajal pole kordagi sellest kinni peetud," ütles Nemone. „See on tõesti areeni seadus, kuid vaevalt õnnestub mul näha vabatahtlikku, kes riskib niisuguse asja peale välja minna."

Lõvi läks pikkamisi üle areeni ja seisatas otse rõdu all, sil-•mitsedes kuningannat ja tema lähikondlasi. See oli oivaline loom, noor, kuid juba täiskasvanud lõvi suurune.

„See on kõva pähkel," tähendas Gemnon lõvi vaadates. „Selline ta juba on," ühines temaga kuninganna. «Tahtsin temast teha lõvi võistlusteks, aga pärast seda, kui ta oli kaks treenerit lõhki kiskunud, otsustasin, et temast saab jahilõvi suureks jahiks... Ja seal ongi meie vaenlane," osutas ta käega areenile ilmunud inimesele. See oli tore noor sõjamees.

Tarzan heitis pilgu pikakasvulisele elevandiluust rõngassärgis kogule, kes oma saatust oodates väikese areeni vastaspoolel seisis. Lõvi pööras aeglaselt pea ohvri poole, keda ta seni veel polnud näinud. Ja samal hetkel kahmas Tarzan Eroti mõõga pideme pihku, kiskus relva tupest, hüppas üle rinnatise ja tormas lõvi poole.

See kõik sündis nii kähku ja kuuldamatult, et oli kõigile täielik ootamatus. Gemnon karjatas üllatusest, Erot kergendustundest, seevastu Nemone kisendas õudusest ja ärevusest. Kummardunud üle rinnatise, nägi kuninganna lõvi, kes püüdis teda areeni kivipõranda vastu suruvat inimest lõhki rebida või vähemalt tema alt vabaks saada. Raevunud kiskja metsik möirgamine kaikus väikeses kitsas süvendis ja sulas ühte tema seljas istuva ahvinimese möirgamisega. Võimas päevitunud käsi oli põimunud kiskja kaela ümber, jalad pigistasid tema rindkeret, Eroti mõõga vahe tera ootas aga parajat hetke, et jõuda inimsööja südamesse. Athne sõjamees tõttas talle appi.

„Suur Thoos, aita teda!" hüüatas Nemone. „Kui lõvi ta tapab, rebin ma ise selle kiskja tükkideks. Ta ei tohi teda tappa! Erot, mine alla ja aita teda! Gemnon! Aita!"

Gemnon ei oodanud kuninganna käsku. Ta hüppas rinnatisele, kuid takerdus varbade taha ja kukkus areenile. Erot pöördus kõrvale ja ültes läbi hammaste:

„Teie majesteet, lubage, et ta ise enese eest hoolt kannab." Nemone pöördus otsustavalt enda taga seisva sõjamehe poo-

84

le. Hirmust Tarzani pärast ning raevust ja põlgusest Eroti vastu oli ta kaame.

„Viska ta alla!" kisendas Nemone soosikule osutades, kuid Erot ei hakanud ootama, kuni ta alla heidetakse. Ühe hetkega oli ja järgnenud Gemnonile kivist areenile, kus käis julm võitlus.

Eroti sekkumine, Gemnoni ja Athne sõjamehe abi osutusid asjatuks, sest mõõk oli juba oma töö teinud. Pärast kolme hoopi varises lõvi valgetele kividele.

Siis tõusis Tarzan jalule ja ajas end sirgu. Viivuks olid tema ümber seisvad mehed, ülal rinnatise kohale kummardunud Nemone ja kogu kullalinn rabatud eriskummalisest vaatepildist. Astunud ühe jalaga lõvi korjusele, kallutas ahvinimene pea taha ja kuninganna Nemone palee südamest tõusis taevasse tapatöö sooritanud metslooma võiduhüüd.

Gemnon ja Erot värisesid hirmust, Nemone põrkas kohkunult tagasi ja üksnes Athne sõjamees seisis liikumatult: see oli Valthor, kes oli juba varem kuulnud sellist võigast häält. Hetk hiljem pöördus Tarzan tema poole. Nüüd oli see taas endine heasüdamlik Tarzan. Ta sirutas käed välja ning asetas need Valt-hori õlgadele.

„Saime uuesti kokku, mu sõber," ütles ta. „Ja sa päästsid jälle mu elu!" hüüatas tänulik Athne sõjamees tuliselt.

Kaks meest rääkisid väga vaikselt, nii et nende sõnad ei jõudnud Nemone ega teiste rõdul viibijate kõrvu. Erot kartis, et lõvi pole surnud, ja põgenes areeni kaugemasse serva, kus puges samba taha peitu. Et nende sõnu kuulis Gemnon, see Tarzanit ei häirinud, sest ta usaldas nüüd noort Cathne ülikut täielikult.

„Nad ei tohi teada saada, et oleme tuttavad," rääkis Tarzan Valthorile sosinal. «Õukondlased muud ei teegi, kui otsivad ettekäänet mind tappa, vähemalt mõni nende hulgast. Mis aga sinusse puutub, siis nüüd ei ähvarda sind miski."

Vahepeal jagas Nemone oma lähikondlastele kiireid korraldusi:

„Minge alla, tooge Tarzan ja Gemnon areenilt ära ning saatke nad minu juurde. Erot mingu oma korterisse ja oodaku minu käsku, ma ei taha teda näha. Athne sõjamees viige kongi, pärastpoole otsustan, kuidas ta tappa."

Ta hüüdis oma korraldusi käskival toonil nagu inimene, kes on harjunud vastuvaidlematu allumisega. Tema häält kuulsid

85

ka mehed areenil. Erotil tõmbus südame alt vastikult külmaks ja see üleolev valitsejanna lemmik hakkas hirmust värisema. Ta nägi, kuidas tema mõju kuninganna üle haihtub ja talle meenusid jutud teiste põrmu paisatud Nemone lemmikute saatusest. Eroti salakavalas ajus sündis arvukaid plaane, mille ainus eesmärk oli tagasi saada kaotatud koht kuninganna südames. Aga selleks tuli kõrvaldada tema uus võistleja, see võõramaalane, ning parimad abilised said siin olla M'duze ja Tomos.

Tarzan kuulas kuninganna käske imestuse ja nördimusega. Areenil ringi teinud, jäi ta seisma ja vaatas üles, otse Nemone silmadesse.

„See mees on vaba, sa andsid sõna," meenutas Tarzan kuningannale. „Kui ta kongi viiakse, lähen koos temaga, sest ütlesin talle, et sa lased ta vabaks."

„Talita temaga nii, nagu vajalikuks pead," vastas Nemone, „ta on sinu. Ainult tule minu juurde tagasi, Tarzan. Arvasin, et sa saad surma, ja kartsin hirmsasti."

Gemnon ja Erot mõistsid neid sõnu erinevalt. Ilmselge oli vaid üks: Cathne palees olid lähenemas tähtsad muudatused. Aga kui Gemnon selle üle rõõmustas, siis Erot, vastupidi, tundis, et tema võimule ja mõjule on tulnud lõpp. Seejuures panid nad mõlemad suuresti imeks nende silme all juhtunud uue Nemnone sündi. Iialgi polnud

keegi näinud, et tähtsaid otsuseid langetades oleks Nemone peale M'duze kedagi teist kuulda võtnud.

Saadetuna Gemnonist ja Valthorist naasis Tarzan rõdule, kus neid ootas Nemone lähikondlastega. Tarzani elu pärast muretsedes oli ta mõne minuti eest ise seda teadmata ja tahtmata näidanud ümberolijaile oma naiseloomust. Nüüd aga oli Nemone taas kuninganna. Ta silmitses Valthorit kõrgilt, ent ka huviga.

„Mis su nimi on, athnelane?" küsis kuninganna ähvardavalt.

„Valthor," vastas nooruk ja lisas: „Xanthuse majast."

„Me teame seda maja," tähendas Nemone. „Selle peremees on kuninga nõunik. See on üks suursugusemaid maju, nii vere kui vägevuse poolest lähedases suguluses kuningliku perekonnaga."

„Minu isa seisab Xanthuse maja eesotsas," ütles Valthor.

„Sinu pea oleks olnud väärtuslik võidutähis meie seinte kaunistamisel," ohkas Nemone, „kuid me tõotasime sind vabaks lasta."

86

«Minu peale oleks olnud suur au saada koht teie majesteedi võidutähiste hulgas," vastas Valthor ja põgus naeratus libises ta huultelt, „kuid see ootab soodsamat juhust."

„Ka meie hakkame läbematult seda hetke ootama," ühines temaga Nemone, „ seniks aga anname sulle rühma, kes saadab sind Athneni. Loodame, et järgmine kord jääd uuesti meile pihku. Ole valmis homme hommikul koduteele asuma."

„Tänan, teie majesteet," vastas Valthor, „olen selleks ajaks valmis. Ent lahkudes viin ma kaasa ning säilitan kogu eluks mälestuse Cathne armulikust ja imekaunist kuningannast."

„Meie kõrgestisündinud Gemnon on hommikuni sinu peremees," teatas Nemone. „Võta ta enda juurde, Gemnon. Teadku igaüks, et see noormees on Nemone külaline ja kellelgi pole õigust teda solvata või alandada."

Tarzan tahtis juba Gemnoni ja Valthoriga kampa lüüa, kuid Nemone pidas ta kinni.

„Sa tuled minuga," käskis ta. „Tahan sinuga rääkida."

Kui nad taas mööda pikki koridore läksid, ei püüdnud kuninganna Tarzanist ette minna, nagu seda nõudsid õukonna kombed, vaid kõndis aeglaselt tema kõrval, vaadates talle otsa.

„Ma ehmusin kohutavalt, Tarzan," tunnistas ta. „Seda juhtub Nemonega harva, eriti kui oht ähvardab kedagi teist. Aga kui ma nägin, kuidas sa areenile hüppasid ja lõviga kokku läksid, jäi mu süda seisma. Miks sa seda tegid, Tarzan?"

«Mul oli tülgastav seda kõike vaadata."

„Mida sa silmas pead?"

«Võimukandjate argust, kes lubavad areenile ajada relvitut ja täiesti abitut inimest võitlema lõviga," selgitas Tarzan puhtsüdamlikult.

Nemone nägu tõmbus punaseks.

„Sa tead ju, et seda tegin mina," ütles ta külmalt.

„Muidugi tean ma seda," vastas ahvinimene, «seepärast paistab see eriti totter."

«Millele sa viitad?" läks Nemone uuesti endast välja. «Kas sa tahad minu kannatust proovile panna? Kui sa mind paremini tunneksid, siis mõistaksid, et niimoodi rääkida on ohtlik isegi sulle, kuigi ma olen end sinu ees juba alandanud."

„Ma ei pane sugugi sinu kannatust proovile," vastas Tarzan rahulikult, «sest see üldse ei puutugi minusse. Olen lihtsalt sellest rabatud, et nii võrratu naine võib nii armutu olla. Oleks

87

sul rohkem inimlikkust, Nemone, ei suudaks sulle keegi vastu panna."

Kuninganna näost kadus pikkamisi vihapuna, silmadest raev. Ta kõndis vaikides, mõtiskledes kaaslase sõnade üle, ja kui nad jõudsid vastuvõtutoa juurde, kustkaudu pääses tema kabinetti, jäi ta lävel seisma ja asetas õrnalt käe tema kõrval seisatanud mehe käele.

„Oled väga julge," ütles kuninganna. «Ainult vapper inimene võib areenile minna ja võidelda lõviga, et päästa tundmatut. Kuid üksnes vapraim vapratest võib endale lubada rääkida Nemonega sellisel toonil, nagu tegid seda sina. Surm lõvi lõugade vahel võib tunduda jumala annina võrreldes selle surmaga, mida võib pakkuda solvatud Nemone. Võib-olla sa teadsid, et ma andestan sulle. Oo, Tarzan, mis nõiduslik jõud sul küll on, et see laseb sul mind võita!"

Seejärel võttis ta Tarzanil käest kinni ja viis mehe oma tuppa.

«Siin nelja silma all õpetad sa Nemonele, kuidas saada inimlikumaks!"

Kui uks avanes, ilmus Cathne kuninganna silmadesse teistsugune sära, palju pehmem ja õrnem, kui need kambrid siin eales näinud olid. Siis aga see kadus ja asemele tuli külm tera-sene läige, millest tungis läbi kibedus ja vihkamine. Otse nende ees keset tuba seisis M'duze.

Ta seisis, köökus ja hirmuäratav, väristas pead ja kompsis kepiga põranda poleeritud kive. M'duze ei lausunud sõnakestki, kuid tema kurjakuulutav pilk oli sõnadest kõnekam. Otsekui tundmatu jõu võimusesse sattunud, millele ta ei suutnud vastu panna, läks Nemone pikkamisi vana nõiamoori poole Tarzanit läve taha jättes. Vaikselt sulgus uks. Seejärel kostsid tasased kepikopsatused vastu mosaiikpõranda mitmevärvilisi plaate.

XIII peatükk

Hiigelsuur lõvi, kes tuli mandri lõunaosast, ületas Kaffa piiri. Oleks ta kõndinud mööda rada, siis oleks ta jäljed minema pühkinud orkaan, millega lõppes vihmaperiood, kuid ta läks kangekaelselt edasi teed valimata.

Miks oli ta siia sattunud? Mis vajadus sundis teda, erinevalt suguvendade tavadest ja harjumustelt, seda pikka ja väsitavat

88

rännakut ette võtma? Kuhu ta läks? Mida või keda otsis? Seda teadis vaid tema, lõvi Numa, loomade kuningas.

Oma luksuskorteris marssis Erot närviliselt siledatel kivi-plaatidel, vihane abituse pärast. Mõtteisse vajunult lösutas pingil Xerstle, jalad harkis. Kumbki elas oma praegust olukorda raskelt üle. Pealegi oli neil hirm nahas. Polnud vähimatki kahtlust, et kui Erot tõepoolest oli kuninganna heatahtlikkuse minetanud, lendab koos temaga palee ukse taha ka Xerstle.

„Kas sa siis tõesti midagi teha ei saa?" käis Xerstle peale.

„Ma pole näinud Tomost ega M'duzet," vastas Erot loiult, „aga nemad just lubasidki aidata. See on ühtmoodi tähtis nii neile kui mulle. Nemone on selle võõramaalase pärast arust ära. Isegi M'duze, kes imehästi teab kogu tema elu, pole tema juures veel sellist kõikehaaravat kirge täheldanud. Temagi tunneb, et on Nemone pimeda kiindumise pärast sellesse alasti metslas-se kaotamas võimu kuninganna üle.

Keegi ei tunne Nemonet nii hästi kui M'duze ja ma ütlen sulle, Xerstle, et ka vanal nõiamooril on hirm nahas. Nemone vihkab teda ja kui see vana krõnks püüab seda kirge takistada, saab Nemone kannatustekarikas täis ja ta pühib minema hirmu, mida kuninganna M'duze ees tunneb. Ja siis Nemone tapab ta. Just seda M'duze kardabki. Aga sa ei oska endale ette kujutada, kui suurt hirmu tunneb vana Tomos! Ilma

M'duzeta saab ta hukka, sest Nemone talub teda üksnes seepärast, et M'duze seda nõuab."

„Kuid mingi väljapääs peab ju ometi olema!" jäi Xerstle endale kindlaks.

„Meil pole mingit väljapääsu, niikaua kui Tarzan suudab Nemone südant valitseda," vastas Erot. „Sestap ta isegi ei põlvita tema ette ja räägib nii, nagu seisaks ta ees räpane orjatüdruk. Vannun Thoosi laka nimel, et Nemonele meeldib, kui see mees teda lööb."

‚Ja ikkagi on meil väljapääs olemas!" hüüdis Xerstle. «Kuula!" sosistas ta ja hakkas esitama plaani üksikasju. Erot kuulas oma sõpra ülisuure huviga. Xerstle magamistoast tuli noor orjatar, läks läbi ruumi, kus mehed jutlesid, ja kadus koridori. Erot ja Xerstle olid vestlusest nii hõivatud, et ei märganudki, kust ta tuli ja kuhu läks.

Samal õhtul istusid Gemnon ja Tarzan oma luksuskorteris ning lasksid õhtusöögil hea maitsta, kuna Valthor oli magama

89

heitnud ja palunud end enne hommikut mitte tülitada.

„Kui sa tõepoolest oled Eroti asemele saanud, muutub palees paljugi," selgitas Gemnon. „Nad hakkavad sinu ees saba liputama, ümbritsevad sind tähelepanuga, kuid ootavad samal ajal sinu esimest viltulaskmist."

„Nad ei jõua seda iialgi ära oodata," lausus ahvinimene mornilt.

«Mispärast? Nemone on sinu pärast arust ära. Ja ta teeb kõik, mis sa tahad. Seepärast, mu sõber, võidki sa saada Cathne valitsejaks, kui vaid soovid."

„Aga ma ei soovi seda," vastas Tarzan. „Nemone võib arust ära olla, kuid mina mitte. Aga kui see isegi juhtub, pole ma nii rumal, et asuda kohale, mis kunagi on kuulunud Erotile. Ja üldse, mulle ei meeldi sellest rääkida."

„Olgu," nõustus Gemnon naeratades. „ Kuigi ma pean võimalikuks, et sa oled lihtsalt rumal, ei suuda ma sinu vaprust ja tagasihoidlikkust imetlemata jätta. Nüüd aga teatan ma sulle meeldiva uudise, väga meeldiva! Kavatsen sind täna öösel kaasa võtta, et võiksid näha Cathne kõige ilusamat tütarlast."

„Olin millegipärast veendunud, et selles linnas pole kuningannast ilusamat naist," väitis Tarzan.

,,Kui Nemone tema olemasolust teaks, poleks teda enam elavate kirjas. Kuid õnneks ta ei tea seda. Ta pole seda tütarlast iialgi näinud ja, andku Thoos mulle andeks, ei näegi!"

„Sina oled sellest nähtavasti suuresti huvitatud," muigas ahvinimene.

„Ma armastan teda," seletas Gemnon lihtsalt.

„Kas Nemone pole teda kordagi näinud? Arvan, et seda on väga raske varjata, sest Cathne pole ju suur, seda enam, kui tütarlaps sinu seltskonda kuulub ja paljud ülikud on tema ilust teadlikud. Selline uudis jõuab väga kiiresti Nemone kõrvu."

„Teda ümbritsevad ustavad sõbrad," vastas Gemnon. „Tema nimi on Doria ja ta on Thudose tütar. Thudos ise on vägev mees, ta seisab selle grupi eesotsas, kes tahab troonile aidata Alextari. Ainuüksi selle mehe tähtis asend ja võimsus ei võimalda Nemonel temalt elu võtta. Pinevate suhete tõttu, mis valitsevad kuninganna ja Thudose koja vahel, viibivad tema ja ta perekonnaliikmed palees väga harva. Seetõttu ongi õnnestunud Nemone eest varjata võrratut kaunitari Doriat."

Varsti pärast seda, kui sõbrad olid^aleest väljunud, kohtasid nad ootamatult Xerstlet.

90

«Õnnitlen sind, Tarzan!" hüüdis ta sõpru peatuma sundides. „Sa pidasid täna lõviaugus maha suurepärase heitluse. Palees kõik aina sellest räägivadki. Luba mind

nüüd väljendada rõõmu selle puhul, et oma vapruse ja hinge ülevusega oled sa võitnud meie armsa kaunitari kuninganna soosingu!"

Tarzan kummardas märgiks, et ta võtab õnnitlused vastu, ja astus edasi, kuid Xerstle hoidis teda kinni.

„Me peame sagedamini kokku saama," jätkas ta. „Teen ettevalmistusi suureks jahiks ja kutsun sind aukülalisena enda poole. Meil on koos valitud seltskond. Kui mul on kõik ettevalmistused tehtud, annan sulle jahi päevast teada, nüüd aga pean sinuga hüvasti jätma. Soovin õnne."

„Ma ei tea midagi sellest mehest ega tema jahist," ütles Tarzan, kui nad jätkasid teed Doria kodu poole.

„Arvan, et sulle on parem tema ettepanek vastu võtta," soovitas Gemnon. „See poiss ja tema sõbrad tegelevad nuhkimisega, aga kui sa mõnikord nendega koos oled, tekib sul võimalus neid silmas pidada."

Tarzan kehitas õlgu.

„Nii kaua, kui ma siin olen, võin teda külastada, kui sa nii soovid."

„Nii kaua, kui sa siin oled!" hüüatas Gemnon. „Kas sa tõesti kavatsed Cathnest lahkuda?"

„Ja miks ka mitte?" vastas Tarzan. „Võin ära minna millal tahes: siin ei pea mind miski kinni, pealegi pole ma lubanud, et ei lase jalga, kui heaks arvan."

Gemnon muigas virilalt, kuid Tarzan ei märganud seda, sest nüüd läksid nad mööda viletsasti valgustatud tänavat.

„Minule pakub see suurt huvi," märkis Gemnon.

«Mispärast?"

„Nemone tegi mulle ülesandeks sinu järele valvata. Kui sa minu hoole alt jalga lased, siis ta lihtsalt teeb mulle otsa peale."

Tarzani nägu muutus silmapilk murelikuks.

„Ma ei teadnud seda," ütles ta, „kuid ära muretse, ma ei lase jalga enne, kui sind pole sellest kohusest vabastatud."

Äkki ta naeratas mingisuguse uue päheturgatanud mõtte üle:

„Ma otsustasin paluda Nemonet, et ta määraks minu hooldajaks Eroti või Xerstle."

Gemnon pahvatas naerma:

91

„Sellest tuleb vast lugu!"

Kahel pool teed, mis viis Thudose palee juurde, seisid reas puud ja harvad tõrvikud ei suutnud hajutada nende okste all valitsevat pimedust. Seal, kus kitsas allee tänavaga ristus, varjas end tamme kaharate okste all tume kogu. Kui nad lähemale jõudsid, märkasid ahvinimese teravad silmad seal redutavat inimest. Praegu viibisid nad temast sellisel kaugusel, et ta ei saanud neile halba teha. Tarzan oli aga alati valmis hädaohtu palgest palgesse vastu võtma, kuigi ta isegi ei aimanud, et selle inimese siinviibimine on mingil moel tema endaga seotud. Elu džunglis oli teda õpetanud alati valvel olema, vaatamata sellele, kas oht on olemas või mitte. Niipea kui nad inimese kohale jõudsid, kuulis Tarzan kähedat häält lausuvat tema nime. Ta seisatas. „Hoia end Eroti eest!" sosistas hääl. „Täna öösel!" Inimene eemaldus kähku ja kadus kitsa allee pilkasesse pimedusse, kuid isegi selle põgusa hetke jooksul oli Tarzan jõudnud märgata suure meesterahva keha tuttavaid piirjooni. Ka tundus talle, et oli seda häält juba kusagil kuulnud.

„Mis sa arvad, kes see võis olla?" küsis Gemnon. „Lähme talle järele! Me võtame ta kinni ja saame teada ta nime." Ta pöördus alleele, et põgenikule järele tormata, kuid Tarzani võimas käsi laskus talle õlale.

„Pole vaja," ütles ta, „see on üks nendest, kes tahab mu sõbraks saada. Kui keegi ei soovi oma nime öelda, siis pole mul kombeks teda selleks sundida."

„Sul on õigus," möönis Gemnon.

„ Arvan, et kui ma talle järele jõuan, ei kuule ma midagi rohkem sellest, mida juba tean. Seda enam, et tundsin ta ära häälest, kõnnakust ja ka lõhnast, mida ta ma jättis ja mis on mulle hästi tuttav. Tundsin selle lõhna ära miili kauguselt, sest see on väga kange ning selline lõhn on tugevatel inimestel ja loomadel."

„Aga miks ta sind kartma lõi?" küsis Gemnon. „Ta ei kartnud mind, vaid sind, sest sina oled ülik." „Noh, see oli küll ilmaaegu. Kui ta sinu sõber on, poleks ma teda reetnud."

„Mina tean seda, kuid tema ei tea. Sa oled ülik, sellepärast võid kergesti Eroti sõber olla. Ma ei taha sinu eest varjata, kes see oli, sest tean, et sa ei tee talle halba. Kuid sa imestad, kui kuuled selle inimese nime. See oli Phobeg."

92

„Ei või olla! Kas tõesti hakkab ta sõprust otsima inimesega, kes võitis ja narris teda ning oleks ta äärepealt tapnud?"

Just selle pärast, et ei tapnud. Phobeg on lihtsameelne inimene, ent tal on olemas ka tänutunne. Pealegi kuulub ta inimtüüpi, kes suhtub koeraliku kiindumusega endast tugevamatesse."

Thudose villas võttis noormehi vastu ori. Kui vahipostil seisev sõjamees oli Gemnoni ära tundnud ja lubanud neil siseneda, juhtis ori nad luksusruumidesse ja võttis Gemnonilt sõrmuse, et perenaine võiks selle märgi järgi külalise ära tunda. Nad ootasid tema tulekut esikus, kus tosin tõrvikut heitis enda ümber pehmet valgust. See ruum võis oma jõukuse ja toreduse poolest võistelda Nemone paleega. Ja taas silmas Tarzan seintel ebatavalisi võidumärke.

Kuldkiivris inimpea, mis rippus elutoa ukse kohal, vaatas süvenenult noormehi oma tühjade silmakoobastega. Vaatamata sellele, et surm oli talle sünge pitseri vajutanud, teda kuivatanud ja krimpsu kiskunud, väljendas surnud pea suursugusust ja jõudu. Tarzan uuris seda mõne silmapilgu, püüdes mõistatada, missugune elu ja millised mõtted varem selle kokkukuivanud ja tolmuse kolba all liikusid, enne kui võidumärgina kõrgestisündinud Thudose palee seinale ilmuda. Olid need julmad või õilsad mõtted ja kired, mis selle lauba taga sündisid, elasid ja surid? Missuguseid sõnu oleksid kärbunud huuled võinud lausuda, kui võimsa sõjamehe kuum veri oleks need taas elustanud?

«Suurepärane võidumärk," tähendas Gemnon, märgates kaaslase tavatut huvi selle pea vastu. „See on Cathnes kõige väärtuslikum, millel pole ega saagi olema võrdset. See pea kuulus kunagi Athne kuningale. Thudos võitis teda lahingus, kui ta alles noor mees oli."

„See on väga huvitav," lausus Tarzan mõtlikult. «Selles maailmas, kust mina tulin, ehivad inimesed oma tube looma-peadega. Need loomad pole nende vaenlased, vaid vastupidi, oleksid võinud saada nende sõpradeks, kui inimesed oleksid seda tahtnud. Teie kõige väärtuslikumad võidumärgid on aga teie vaenlaste pead. Jah, see on suurepärane mõte!"

Sandaalide kerge sahin põranda kiviplaatidel kuulutas perenaise lähenemist. Mõlemad mehed pöördusid ukse poole, mis viis väiksesse lahtisesse aeda, kust praegu ilmus nähtavale neiu.

93

Tarzan nägi ebatavalist kaunitari, ent ta ei suutnud öelda, kas ta oli Nemonest ilusam või ei. Endamisi märkis ta siiski, et Thudos tegi targasti, varjates oma tütart kuninganna eest.

Tütarlaps tervitas Gemnonit vana sõbra meeldiva lahkusega ja kui viimane talle Tarzanit esitles, alustas ta südamliku lihtsusega ahvinimesega vestlust.

„Nägin sind staadionil," tähendas ta ja lisas siis naerdes: „Sinu pärast kaotasin ma palju drahme."

„Anna mulle andeks," ütles Tarzan. „Oleksin ma teadnud, et teed panuse Phobegile, oleksin ma tal ennast tappa lasknud."

„Väga tore," hüüatas Doria naerdes. „Kui sa uuesti staadionile võitlema lähed, ütlen sulle juba varakult, kellele panuse teen ja siis võidan kindla peale."

„Näen, et pean sinu poolehoiu võitma, et sa ei raiskaks raha minu vaenlaste peale."

«Niipalju kui mina Tarzanit tunnen," sekkus Gemnon, „on temale areenil tehtud panused alati võidukindlad."

„Mida sa silmas pead?" tundis tütarlaps huvi. „Ma aiman sinu sõnades mingisugust salamõtet."

«Kardan, et daamitoas ei näi mu sõber sugugi nii enesekindel," naeris noor ülik.

«Kuid me oleme juba kuulnud, et selles on ta saavutanud suurt edu," lausus Doria, rõhutades oma tooniga, et talle pole kuigi meeldiv sellistest asjadest rääkida.

„Ära teda nii karmilt hukka mõista," palus Gemnon Doriat, „ta teeb endiselt kõik selleks, et teda surmaga nuheldaks."

«Nemone palees pole see kuigi raske, ehkki oleme kuulnud vapustavat lugu, kuidas ta kuninganna ees põlvitamast keeldus. Kes selle läbi elas, tunneb rohkem hirmu, kui seda ette kujutame," vastas Doria.

«Teie kuninganna saab aru, mispärast ma põlvili ei lasku," seletas Tarzan. „Ma ei tahtnud hoopiski sellega tema vastu lugupidamatust väljendada või midagi tõestada. Ei maksa sellest mingisugust ülbust otsida. Mulle oli selline käitumine loomulik. Kui mind poleks kästud põlvitada, oleksin teinud seda ise. Tean vaid üht: ma ei pea ühtegi võimu kummardama, kui see on vastumeelne minu tahtele ja soovidele, välja arvatud need juhud, kui mind jõu kasutamise ähvardusel selleks sunnitakse."

Kolm noort inimest veetsid õhtu mõnusalt vesteldes. Tarzan ja Gemnon kavatsesid juba ära minna, kui tuppa astus keskealine

mees. See oli Doria isa Thudos. Ta tervitas südamlikult Gemnonit ja oli silmanähtavalt rõõmus, et sai tutvuda Tarzani-ga, kelle ta kohe küsimustega üle külvas.

Doria isa oli ilus mees. Ta oli korrapäraste näojoonte ja atleetliku kehaehitusega, elavad silmad olid säilitanud tubli annuse elulusti. See oli inimene, keda tavaliselt otsekohe usaldatakse, sest kogu tema olemus ilmutas selgesti ausust, truudust ja vaprust ning seda hindas silmapilk selline inimhinge asjatundja, nagu oli seda meie džungliisand.

Kui külalised uuesti tõusid, tundus Thudos olevat uue tutvusega väga rahul.

„Olen väga rõõmus, et Gemnon meid tuttavaks tegi," ütles ta. „Ta veenis mind, et ei kahtle sinu sõpruses ega ustavuses. Sa juba tead, et minu maja seisund Nemone õukonnas on selline, mis lubab meil vastu võtta ainult kõige lähedasemaid sõpru."

„Ma mõistan seda," oli kõik, mis Tarzan ütles, kuid Thudo-sele oli selge, et tema ees on inimene, keda võis usaldada.

Kui mehed tänavale astusid, seisis neist mõne sammu kaugusel hiigelsuure puu varjus inimene, kuid nad ei märganud teda. Vabalt vesteldes Thudosest ja tema tütrest Doriast läksid nad aeglaselt palee poole oma korterisse.

„Tahaksin sinult küsida," pöördus Tarzan kaaslase poole, „kuidas söandab Doria staadionil käia, teades, et teda ähvardab surmaoht, kui kuuldused tema ilust Nemone kõrvu jõuavad?"

„Ta muudab alati välimust, kui kodunt välja läheb," vastas Gemnon. „Mõni oskusliku käega tehtud pintslitõmme ning silmade alla ja põskedele tekivad lohud, kulmud kõverduvad ja paari minuti pärast pole ta enam maailma kauneim tütarlaps. Kui Nemone teda näebki, ei pööra ta Doriale tähelepanu, kuid sellest hoolimata rakendab viimane ettevaatusabinõusid, et isegi sellisena kuningannast eemale hoiduda. Kõige rohkem kardame reetureid. Thudos ei müü kunagi orja, kes on kas või kordki Doriat näinud, aga kui paleesse ilmub uus ori, ei lahku ta sealt iialgi, kui pole oma pikkade teenistusaastate jooksul täielikku ustavust kinnitanud.

Tuleb välja, et Doria üksluine elu on palk tema ilu eest, kuid me kõik loodame ja palume selle eest, et saabuks päev, mil õiglus võidab, Nemone sureb ja troonile asub Alextar."

Gemnon ja Tarzan jõudsid peagi paleesse. Kui ahvinimene magamistuppa astus, nägi ta Valthorit oma diivanil magamas.

95

Vangistamisest alates polnud ta peaaegu maganud, lisaks tegi talle haiget väike haav. Tarzan liikus toas hästi ettevaatlikult, et mitte häirida tema und, ega süüdanud isegi tuld — kuupaiste valgustas tuba piisavalt.

Asetanud mõne naha seina äärde põrandale üksteise otsa, heitis Tarzan neile ja vajus peagi sügavasse unne. Toas, mis asus korrus kõrgemal just Tarzani magamistoa peal, oli akna juurde tardunud kaks inimest. Nad olid varitsenud siin tükk aega liigutamata ja sõnakestki vahetamata. Üks neist oli turske mees, teine kasvult väiksem ja kõhnem. Möödus terve tund, siis hakkas hiiglane end liigutama, et muuta asendit, seejärel tõusis ka ta kaaslane jalule. Ta võttis nööri, mille oli kaasa toonud, tegi silmuse ja libistas selle endale kaenalde alla. Paremasse kätte võttis ta kitsa pistodataolise mõõga. Kõiki ettevaatusabinõusid järgides astus ta vaikselt akna alla, avas selle ja vaatas välja, kas hoovis pole kedagi näha. Istus siis aknalauale ja heitis jalad üle. Nööri käte vahel libistades hakkas turske mees kaaslast alla laskma. Mõne sekundi pärast oli viimane akna taha kadunud.

Äärmise ettevaatusega ja püüdes mitte lärmi teha, laskis hiiglane paarimeest alla, kuni tolle jalad puudutasid Tarzani magamistoa aknalauda. Pidama jäänud, sikutas mees kaks korda nööri, andes kaasosalisele märku, et on õnnelikult kohale jõudnud. Hiiglane laskis nööri lõdvaks.

Peagi astus mees juba pehmelt magamistoa põrandal. Mõõka peos hoides läks ta pikkamisi voodi poole, püüdes magajat mitte äratada. Jõudnud eesmärgini, seisis ta mõnda aega ja otsis kohta löögi andmiseks, mis tooks silmapilkse surma. Mõrvar teadis, et Gemnon magab teises toas. Kuid ta ei osanud hin-gestki aimata, et selles voodis lebab Athne sõjamees Valthor.

Kuni mõrvar mõtiskles, ärkas Ahvide Tarzan üles ja lõi silmad lahti. Ehkki mõrvar ei teinud ainsatki liigutust, mis oleks häirinud vaikust, äratas Tarzani tema ruumis viibimine. Võimalik, et ahvinimese tundlikud.sõõrmed püüdsid kinni tema higi lõhna ja saatsid ajule signaali.

Räägitakse, et magav koer, keda äratab vankriratta puudutus, reageerib nii kiiresti, et jõuab vigastamatult ratta eest ära karata. Võib-olla polegi see nii, ja siiski meie niinimetatud väiksemad vennad ärkavad otsekohe, jalamaid kõiki oma võimeid mängu pannes. Loomulikult teeb inimene seda palju aeglasemalt. Samuti kui metsloom ärkas ka Tarzan, kõigi oma välja-

96

paistvate omaduste ja võimaluste peremees.

Avanud silmad, nägi ta otsekohe toas võõrast inimest, nägi magava Valthori kohale tõstetud mõõka ja taipas kohe kõige toimuva mõtet. Tema tegutsemine oli välkkiire:

ta kargas püsti ja hüppas kallale pahaaimamatule mõrvarile, kes juba valmistus tapariista kõigest jõust ohvri kehasse torkama.

Kui võitlejad maha kukkusid, ärkas Valthor ja kargas voodist välja. Kuid selleks ajaks lamas eeldatav mõrvar juba surnult põrandal ja Tarzan oli jala tema surnukehale asetanud. Äkki tegi ahvinimene peaga järsu liigutuse ja tõi kuuldavale ähvardava urina.

Valthor oli seda häält varemgi kuulnud ega imestanud seetõttu sugugi. Nende kohal ülemises toas viibiv inimene kuulis samuti metslooma urisemist, mis pani ta võpatama. Samuti oli ta kuulnud kahe keha kukkumist ja kuigi ta neid hääli ehk õigesti ei tõlgitsenud, kõnelesid need siiski kähmlusest ja sundisid teda ettevaatusele. Inimene üleval toas astus ettevaatlikult akna alla ja vaatas kõrvu kikitades välja.

Samal ajal kahmas Ahvide Tarzan laiba ja viskas aknast alla murule. Mees üleval nägi seda, pööras kähku ümber, jooksis toast välja ja kadus Nemone palee pimedatesse koridoridesse.

XIV peatükk

Vaevalt oli koitnud, kui Tarzan ja Valthor juba üles tõusid: athnelane ei mallanud enam oodata, millal ta uuesti koju jõuab.

„Me kohtusime uuesti, kuid peame jällegi lahku minema," sõnas Valthor nukralt, kinnitades sandaale rihmadega elevandiluust liistakute külge, mis kaitsesid'jalgu löökide eest. «Tahaksin väga, mu sõber, et sa minuga koos Athnesse sõidaksid."

«Sõidaksin meelsasti sinuga kaasa, kuid Gemnonit ähvardab surmaoht, kui ma Cathnest tema järelevalve alt.jalga lasen," vastas ahvinimene. „Aga ole kindel, saabub päev ja ma sõidan sinu juurde Athnesse."

„Ma ei lootnud sind enam elusana näha. Seepärast ei uskunud ma oma silmi, kui märkasin sind lõviaugus. Neli korda oled sa päästnud mind surmast, Tarzan, ja kui sa Athnesse tuled, oled minu isakodus kõige kallim külaline."

„See, mida sa võlaks pead, on juba tasa tehtud," kinnitas talle Tarzan, „sest täna öösel päästsid sa minu elu."

97

„Mina päästsin sinu elu? Millest sa räägid?" küsis Valthor nõutult. «Kuidas sain ma sinu elu päästa?"

«Minu voodis magades," seletas džungliisand.

Valthor pahvatas naerma.

«Vapper, sangarlik tegu!" pilkas ta iseennast.

„Ja ikkagi jäin ma tänu sellele ellu," kinnitas ahvinimene.

«Kes siin kelle elu päästis?" kõlas hääl ukse tagant. _ «Tere hommikust, Gemnon!" tervitas Tarzan noort sõjameest. «Õnnitlen sind!"

«Aitäh! Aga mille puhul?" küsis Gemnon.

«Sinu silmapaistvate võimete puhul magamises," selgitas Tarzan naerulsui.

Gemnon raputas nõutult pead:

„Ma ei mõista, mida sa silmas pead."

«Täna öösel magasid sa maha mulle sooritatud tapmiskatse, süüdlase teise ilma saatmise ja tema surnukeha väljaviskamise. Phobegi hoiatus polnud tühi sõnakõlks."

«Sa tahad öelda, et öösel tungis keegi meie korterisse ja tahtis sind tappa?"

„Ja minu asemel oleks äärepealt Valthori tapnud."

Tarzan jutustas lühidalt sündmustest, mis olid öösel selles toas aset leidnud.

«Oled sa kunagi varem seda inimest näinud?" küsis Gemnon. «Kas tundsid ta ära?"

„Ma peaaegu ei vaadanudki teda," ütles Tarzan, «lihtsalt viskasin ta aknast välja. Ei mäleta, et oleksin teda varem näinud."

«Kas ta oli ülik?"

„Ei, lihtne sõjamees. Sa ehk tunned ta ära, kui näed."

„Ma pean teda vaatama ja kohe sellest juhtumist kuningannale teatama," ütles Gemnon. «Nemone läheb pööraseks, kui ta sellest kuuleb."

„Võib-olla korraldas ta selle kõik ise," oletas Tarzan, „ta on ju pooleldi hullumeelne."

«Ettevaatust, mu sõber!" hoiatas teda Gemnon. «Kui talle sellest ette kantakse, ootab meid kõiki surm. Ei, ma ei usu, et Nemone seda tegi, aga kui sa süüdistad Eroti, M'duzet või Tomost, nõustun ma sinuga kohe. Pean nüüd minema, aga kui ma sinu ärasõidu ajaks tagasi ei tule, siis ühinen teiega tingimata hiljem. Väga kahju, et meie rahvad on vaenurälal ja järgmisel korral

98

kohtudes peame võitlema, et teineteisel pea maha lüüa."

„See on meie õnnetus ja meie valu," vastas Valthor.

„Kuid see on tava," tuletas talle meelde Gemnon.

„Siis on parem, kui me iialgi ei kohtu, sest ma ei suuda sind ilmaski tappa."

„Olgu nii!" hüüdis Gemnon ja tõstis käe, nagu hoiaks ta selles veiniga täidetud sarve ja kavatseks juua sõprade terviseks. „ Hoidku meid jumal uue kohtumise eest!" Nende sõnadega pööras ta ümber ja väljus toast.

Vaevalt jõudsid Tarzan ja Valthor hommikueinet võtta, kui tuppa tuli ülik ja teatas neile, et Valthori saatjaskond on ärasõiduks valmis. Noor Athne sõjamees jättis hüvasti ja lahkus oma sõbrast.

Nemone korraldusel tagastati ahvinimesele tema relvad ja nüüd hakkas ta neid üle vaatama: kontrollis noolte teravikke ja sabasid, vibunööri ja rohust punutud lassot. Tuppa tuli Gemnon. Tavaliselt sõbralik ja naerusuine, oli ta praegu vihane ja tugevasti ärritatud.

«Kannatasin hädavaevalt välja pooletunnise jutuajamise kuningannaga," seletas Gemnon. „Mul veel vedas, et ta ei käskinud mind tappa. See öine tapmiskatse on teda marru ajanud ja ta tegi mulle hooletu teenistuse pärast peapesu. Aga mis ma pean tegema? Öö läbi aknalaual istuma?"

Tarzan puhkes naerma.

„Olen kimbatuses ja palun mulle andeks anda, aga kuidas ma saaksin sind aidata? Juhus tõi mu siia ja üksnes hellitatud naise põikpäisus hoiab mind siin kinni."

„Sa ära parem talle midagi sellest räägi ega luba, et keegi teine peale minu neid sõnu kuuleks," hoiatas teda Gemnon.

„Võin ise talle seda kõike öelda," naeris Tarzan. „Kardan, et ma ei õpi iialgi selgeks seda keerukat kunsti, mida diplomaatiaks kutsutakse."

„Ta saatis mind sulle järele ja tahan sind hoiatada, et sa käituksid ettevaatlikumalt isegi sel puhul, kui sa diplomaatiat ei valda. Praegu meenutab ta raevunud lõvi ja kui keegi teda õrritada julgeb, saab sellele kahtlemata osaks karm karistus."

„Mida ta minust tahab?" küsis Tarzan. „Ma ei taha siia majja jääda ja täita kõiki selle naise kapriise."

„Ta kutsus paljusid ülikuid ülekuulamisele, et teada saada sinu tapmiskatse kõiki üksikasju," seletas Gemnon.

99

Gemnon juhtis ta ametlikeks vastuvõttudeks ettenähtud suurde tuppa, kus troonil istuva kuninganna ette olid kogunenud ülikud. Nemone kulmud olid ninajuurel ähvardavalt koos, tema kaunis nägu oli tumedaks tõmbunud. Kui Tarzan ja Gemnon

tuppa astusid, heitis ta neile pilgu, kuid ei naeratanud. Üks ülikutest läks neile vastu ja pani nad istuma trooni jalami juurde toolidele.

Tarzan vaatas enda ümber ning nägi Tomost, Eroti ja Xerst-let. Erot närvitses ja niheles oma toolil. Ta sõrmed näperdasid kärsitult mõõga käepidet. Aeg-ajalt heitis ta Nemonele kõõrd-pilke, kuid kuninganna nägu jäi kiretuks, otsekui polekski ta Eroti märganud.

„Me ootasime sind," lausus kuninganna, niipea kui Tarzan oli istet võtnud. „Sa ei paista just kiirustavat meie käske täitma."

«Vastupidi, teie majesteet, ma järgnesin sedamaid kõrgestisündinud Gemnonile," seletas Tarzan lugupidavalt.

«Kutsusime sind selleks, et sa räägiksid kõigest, mis eile öösel sinu toas juhtus."

Seejärel pöördus ta enda kõrval seisva üliku poole ja sosistas talle paar sõna kõrva.

„Alusta!" käskis kuninganna Tarzanit.

„Mul on väga vähe öelda," vastas ahvinimene püsti tõustes. „Minu tuppa tuli inimene, et mind tappa, kuid mina tapsin tema."

„Kuidas ta sinu tuppa sai?" nõudis Nemone seletust. „Kus Gemnon oli? Võib-olla laskis tema selle inimese sisse?"

„Muidugi mitte," vastas Tarzan. „Gemnon magas oma toas, kuna mees, kes mind tappa tahtis, laskus alla ülemise korruse aknast, mis asub otse minu akna kohal, ja sealtkaudu ta tuppa tungiski. Tal oli pikk nöör ümber keha."

„Kuidas sa tead, et ta sind tapma tuli? Kas ta tungis sulle kallale?"

„ Valthor, noormees Athnest, magas minu voodis, mina aga magasin põrandal. Inimene mind ei näinud, sest toas oli pime. Ta läks voodi juurde, kus tema arvamist mööda lamasin mina. Ärkasin, kui ta löögivalmis mõõgaga Valthori ees seisis. Siis ründasin ma teda, tapsin ta ja viskasin surnukeha aknast välja."

„Kas sa tead, kes see oli? Oled sa teda varem näinud?"

„Ei, ma ei tundnud teda."

Saali ukse juures kuuldus kära, mis sundis Nemonet silmi

100

tõstma. Neli orja tõid sisse kanderaami ja asetasid selle trooni ette põrandale. Kanderaamil lebas sõjamehe surnukeha.

„Kas see inimene kippus su elu kallale?" küsis Nemone.

,,Jah, see on tema," vastas Tarzan.

Äkki pöördus Nemone Eroti poole.

„Oled sa kunagi seda inimest näinud?" küsis ta teravalt.

Erot tõusis püsti. Ta oli kriitvalge ja vabises üleni.

„Kuid teie majesteet, see on kõigest lihtne sõjamees," väitis ta. „Olen teda sageli näinud, kuid ta läks mul meelest ära, mis on ka täiesti arusaadav: ma näen iga päev nii paljusid sõjamehi."

„Aga sina?" pöördus kuninganna tema kõrval seisva noore üliku poole. „Oled sa teda kunagi näinud?"

,Jah, väga tihti," vastas noormees. „See sõjamees on palee valvest, ta teenis minu allüksuses."

„Kui kaua ta palees teenis?" küsis Nemone.

„Umbes kuu aega, teie majesteet."

,Ja kus ta varem teenis? Kas sa tead midagi tema endise teenistuse kohta?"

„Ta oli ühe üliku saatjaskonnas, teie majesteet," vastas noor ohvitser ebalevalt.

„Kelle saatjaskonnas?" uuris Nemone.

„Eroti," vastas tunnistaja vaikselt.

Kuninganna vaatas kaua ja uurivalt Erotile otsa.

„Sul on lühike mälu," lausus ta mõne minuti pärast põlastaval toonil. „Või on sul ehk saatjaskonnas nii palju sõjamehi, et sa ei suuda meenutada ühte, kes kõigest kuu aega ära on olnud?"

Surnukahvatu Erot värises kogu kehast. Ta silmitses kaua surnud sõjamehe nägu, enne kui uuesti rääkima hakkas.

„Nüüd tunnen ma ta ära, teie majesteet, kuid ta pole oma nägu. Surm on.ta näojooni moonutanud, seepärast ei tundnudki ma teda paugupealt ära."

„Sa valetad!" pahvatas Nemone. „Selles loos on minu jaoks veel palju segast. Ma ei tea, millist osa sina selles etendasid, aga usun kindlalt, et sinuta seal hakkama ei saadud, ja kavatsen selle selgeks teha. Mõneks ajaks pagendan su paleest, kuid sul võivad kaasosalised olla," ja ta vaatas tähendusrikkalt Tomosele otsa. „Ma toon kõik päevavalgele ja siis ei pääse nad lõviaugust!"

Ta tõusis püsti ja astus troonilt maha. Kõik saalisolijad peale

101

Tarzani laskusid põlvili. Ahvinimesest möödudes kuninganna seisatas ning vaatas kaua ja tähelepanelikult talle otsa.

„Ole ettevaatlik," sosistas ta, „sinu elu on ohus. Ma ei saa mõnda aega sinuga kohtuda: üks inimene vihkab sind nii, et isegi mina ei suuda sind kaitsta, kui sa uuesti paleesse tuled Ütle Gemnonile, et ta lahkuks paleest ja viiks sind oma isa majja. Seal on sul rahulikum, kuigi kaugeltki mitte täiesti turvaline. Mõne päeva pärast kõrvaldan ma kõik takistused, mis meid lahutavad, nüüd aga nägemiseni, Tarzan!"

Ahvinimene kummardas ja Cathne kuninganna väljus vastuvõtusaalist. Ülikud tõusid püsti. Nad jätsid otsemaid maha Eroti ja kogunesid Tarzani ümber. Ahvinimene vaatas neid tülgastusega.

„Tule, Gemnon," ütles ta, „meid ei pea siin enam miski kinni."

Kui nad saalist väljusid, kerkis nende teele Xerstle.

„Kõik on valmis suureks jahiks!" hüüdis ta rõõmsalt käsi hõõrudes. „Arvasin juba, et see väsitav vastuvõtt takistab meid täna alustamast, kuid jumal tänatud, veel pole hilja. Lõvid ja nende ohvrid ootavad meid juba ammu metsaserval. Võtke relvad ja tulge, ma ootan teid väljas."

Gemnon kõhkles.

„Kes veel sinuga jahile tuleb?" küsis ta. „ Ainult sina, Tarzan ja Pindes," seletas Xerstle, „ väike valitud seltskond, kes peab osa saama ilusast jahist." „Me tuleme," otsustas ahvinimene.

Sõbrad naasid oma luksuskorterisse, et eesseisvaks jahiks relvi võtta. Siin hakkas Gemnon taas kõhklema.

„Ma pole kindel, et teeme targasti, kui jahist osa võtame."

„Miks siis?" küsis Tarzan.

Jaht võib sinu jaoks uus lõks olla."

Ahvinimene kehitas nõutult õlgu.

‚Jah, see on võimalik, aga ma ei pea ju kogu aeg luku taga istuma. Tahan oma silmaga näha suurt jahti, olen Cathnes viibimise jooksul sellest nii palju kuulnud... Kes see Pindes on. Ma nagu ei mäleta teda."

„Ta teenis palee valverühmas ohvitserina, aga kui Erot kuninganna soosikuks sai, pani ta oma käe alla Pindese vallandamisele. Mulle tundub, et ta peab Eroti vihkama, seepärast ei tasu sul minu arust teda karta."

102

„Ma ei karda üldse kedagi," kinnitas talle Tarzan.

„Võib-olla sul ei pruugigi seda eriti tähele panna, kuid hoia silmad ja kõrvad lahti."

„Ma ei mineta kunagi valvsust. Oleksin ma seda kas või üksainus kord teinud, oleksin ma juba ammu surnud."

„Sinu enesega rahulolu saab sulle ükskord hukatuseks," porises Gemnon ärritunult.

„Ma tajun nii hädaohtu kui ka oma piiratud võimalusi, kuid ma ei või lubada, et hirm võtaks minult vabaduse ja kõik elurõõmud. Näen, et hirm on teile hullem kui surm. Sina kardad, Erot kardab, Nemone kardab, ja te kõik olete õnnetud inimesed. Kui ka mina kardaksin, oleksin samuti õnnetu, ent seejuures ei tunneks ma end ikkagi turvaliselt. Ma eelistan olla lihtsalt ettevaatlik. Muuseas käskis Nemone sulle öelda, et sa viiksid mind paleest ära oma isa majja elama. Ta arvab, et palee pole minule piisavalt turvaline koht. Olen nüüd kindel, et see on M'duze, kes mulle jahti peab."

„M'duze, Erot ja Tomos," ütles Gemnon, „on ahnuse, kurjuse ja silmakirjalikkuse kolmik. Ma vihkan neid ega soovi oma teel kohata."

Palee luksuskorterisse jõudnud, andis Gemnon orjadele käsu oma ja Tarzani isiklikud asjad isa majja viia, kuni nad jahil on. Kui mehed välja läksid, nägid nad seal ootamas Xerstlet ja Pindest. Xerstle kaaslane oli umbes kolmekümneaastane mees, küllaltki meeldiva välimusega, kuid ilmetu näo ja tahtejõuetu pilguga.

„Oled sa kunagi suures jahis osalenud?" küsis ta Tarzanilt. „Ei, mul pole vähimatki aimu, mida see tähendab," vastas ahvinimene.

„ Praegu pole mõtet seletada, mis see on, aga kui sa seda ise näed, siis saad tund suurt lõbu. Küllap oled sa omal maal sageli jahil käinud, eks ole?"

„Ma pidasin jahti ainult toidu saamiseks ja vaenlastele."

‚Ja sa pole kunagi jahti pidanud oma lõbuks?"

„Ma ei näe tapmises mingit lõbu."

„Hüva, täna sul tappa ei tule," kinnitas talle Pindes, „lõvid teevad selle töö ise sinu eest ära, kuid luban sulle, et saad tunda tagaajamise rõõmsat ärevust."

Idapoolse värava taga metsa lähedal oli suur lahtine väljak. Värava kõrval hoidis neli vägilase kehaehitusega orja lõa otsas

103

kahte lõvi. Viies ori, kellel polnud üll midagi muud peale puu-sakatte, kükitas neist veidi kaugemal.

Neli jahimeest jõudsid peatselt lõvide juurde. Xerstle seletas Tarzanile, et need loomad on tema jahilõvid. Silmitsenud tähelepanelikul pilgul inimesi, kes Tarzani oletust mööda pidid neid jahil saatma, tundis džungliisand ära eemal kükitava vägilasliku musta orja. See oli sama mees, keda ta oli näinud oksjoni ajal turul. Just sel hetkel läks tema juurde Xerstle ja nähtavasti andis talle mingisuguse käsu. Ori tõusis püsti ja hakkas kiiresti üle väljaku metsa poole jooksma. Kõik jälgisid tema tegutsemist.

«Mispärast ta kõige ees jookseb?" küsis Tarzan. „Ta hirmutab ju ulukid minema."

Pindes pahvatas naerma:

„Tema ise ongi uluk."

„Sa pead silmas..." lausus Tarzan mornilt.

„See ongi suur jaht," hüüdis Xerstle, „kui peame jahti inimesele, kõige suuremale ulukile!"

Ahvinimese silmaterad ahenesid.

„Ma mõistan," ütles ta, „te olete kannibalid, te sööte inimliha."

Gemnon pöördus kõrvale, et varjata muiet. „Aga ei!" karjusid Pindes ja Xerstle kooris. „Sugugi mitte!" «Selgitage siis, miks te temale jahti peate, kui te teda sööma ei hakka?"

„Lõbu pärast," vastas Xerstle.

„Oo jaa, mul läks see meelest. Aga mis siis juhtub, kui te teda kätte ei saa? Kas ta saab vabaks?"

„Ei, isegi siis mitte, kui me ta uuesti kinni püüame," hüüdis Xerstle. „ Orjad maksavad ränka raha ja neid me juba niisama lihtsalt minema ei lase."

„Räägi mulle veel midagi suurest jahist," käis Tarzan peale. „Ma tahan ju ka lõbutseda."

„Muidugi," vastas Xerstle. „Kui ohver metsani jõuab, laseme lahti lõvid ja siis algab sport."

„Kui poiss puu otsa ronib," seletas Pindes edasi, «võtame lõvid lõa otsa ja ajame ta keppide, kivide või odadega sealt alla, anname siis võimaluse ära joosta ja laseme uuesti lõvid lahti. Nad saavad ta väga kiiresti kätte. Selles seisnebki jahi peamine eesmärk. Jahimehele on aga kõige

104

olulisem seda pealt näha, sest just sellel hetkel tunneb ta kõige suuremat erutust. Kas sa pole siis näinud, kuidas kaks lõvi inimest lõhki rebivad?"

Kui õnnetu metsaservale jõudis, andis Xerstle orjadele käsu hiigelsuured loomad lahti lasta. Järelevaatajate viimistletud liigutuste järgi võis taibata, et nad olid sellel spordialal kõvasti treeninud. Kuna ori metsa poole jooksis, tahtsid lõvid talle järele tormata ja rebisid kõigest jõust rihmu. Järelevaatajatel õnnestus vaid odade abil kiskjaid paigal hoida. Ja kui lõvid lõpuks lahti lasti, kihutasid nad õnnetule ohvrile järele.

Kui lõvidel oli metsani jäänud pool maad, hakkasid jahimehed neile järele jooksma. Xerstle ja Pindes sattusid üha rohkem hasarti, palju rohkem kui jahi tingimused seda nõudsid. Gemnon oli vaikne ja mõtlik, Tarzan aga suhtus jahti tülgastuse ja igavustundega. Aga enne kui nad metsani jõudsid, tekkis Tarzanil mõte, mille täideviimine võis talle lõbu ja rõõmu pakkuda.

Mets, kuhu jahimehed lõvide kannul läksid, paistis silma ebatavalise iluga. Puud olid väga vanad ja kandsid jälgi inimkäte hoolitsusest, hooldatud oli ka puudealune maapind. Siin polnud peaaegu üldse kuivanud või pehkinud puid, ainult tükati oli võsa. Põliste kaunitaride tüvede järgi sai Tarzanile selgeks, et kõige tõenäolisemalt on see mets korralikult hooldatud park. Ta palus Gemnonit seda nähtust selgitada. Cathne kõrgestisündinud sõjamees rääkis talle, et tema rahvas on sajandeid hoolikalt säilitanud metsa kullalinna ja Sõjameeste raja vahelisel maa-alal.

Võimsaid silmuseid moodustades venisid rasked liaanid puult puule. Kõrguses, kus säras päike, nägi Tarzan troopiliste lillede kirevaid mustreid. Puude ladvus hullasid väikesed ahvid, sealt kostis imetabaste Aafrika lindude laulu. Džunglielu tavaline ja ainulaadne pilt täitis ahvinimese südame niisuguse vabaduseihaga, et mingiks hetkeks ta peaaegu unustas Gemno-ni, kelle elu sõltus siitpeale tema tegutsemisest.

Tabanud paraja silmapilgu, jäi Tarzan jahimeestest maha ja, olles veendunud, et keegi tema poole ei vaata, hüppas laiaharulise puu okstele. Niipea kui jaht algas, olid ta tundlikud sõõrmed otsekohe tabanud õnnetu ohvri lõhna ja nüüd teadis ahv-inimene arvatavasti lõvidest paremini surmalemääratud mustanahalise orja põgenemissuunda.

105

Puult puule hüpates laskus Tarzan allapoole, sealjuures end vähimalgi määral ilmutamatama, nagu oskas seda üksnes tema, džungliisand.

Ikka tugevamaks muutus lõvidest ja jahimeestest jälitatud ohvri lõhn. Tarzan teadis, et viivitada ei tohi: nad olid juba üsna lähedal. Lõbus naeratus välgatas ta hallides silmades, kui ta kujutles, millise nördimuse tema plaani õnnestumine jahimeestes esile kutsub.

Peagi silmas ta enda ees jälitajate eest põgenevat mustanahalist. Neeger laskis sörki ja vahtis ühtelugu tagasi. Ta oli gal-la rahvusest ja kujutas endast ürginimese oivalist eksemplari. Pikk ja lihaseline, rühkis ta edasi. Tundus, et selles lootusetus mängus lootis ta üksnes endale. Ja polnud ka midagi imestada: mängus oli elu. Tema liigutustes polnud tunda ei hirmu ega paanikat ja tema ilme väljendas vankumatut otsustavust alistuda paratamatusele alles siis, kui pääsemiseks ei saa enam midagi ette võtta.

Tarzan asus nüüd otse mustanahalise hiiglase kohal.

„Roni puu otsa," kõnetas ahvinimene teda mehele tuttavas keeles. "

Põgenik vaatas üles, kuid seisma ei jäänud. „Kes sa oled?" küsis ta.

„Sinu peremehe vaenlane, kes aitab sind põgeneda," vastas ahvinimene.

„Mul pole väljavaadet põgeneda. Kui ma puu otsa ronin, loobivad nad mind kividega alla." „Teen nii, et nad ei leia sind üles."

„Miks sa mind aidata tahad?" küsis galla, kuid jäi nüüd seisma ja vaatas uuesti üles, püüdes leida tema emakeeles rääkivat inimest, mis kahtlemata temasse julgust sisendas.

„Ütlesin sulle, et olen sinu peremehe vaenlane."

Nüüd nägi mustanahaline enda kohal hiiglase pruuniks põlenud kogu.

„Sa oled valge mees!" hüüdis ta. „Sa petad mind. Miks tahab valge mees mind päästa?"

„Tee ruttu," hüüatas Tarzan, „muidu on liiga hilja ja siis ei saa sind enam keegi aidata!"

Aafriklane kõhkles vaid hetke. Hüppas siis üles, haaras pikast oksast kinni ja ronis puu otsa, kuhu oli juba laskunud Tarzan.

106

„ Peagi jõuavad nad siia ja hakkavad meid mõlemaid kividega pilduma," ütles ori. Tema hääles polnud ei lootust ega hirmu, oli üksnes täielik ükskõiksus.

XV peatükk

Tarzan kandis itta galla suguharust orja, kellele Xerstle jahti pidas. Esialgu vaidles mustanahaline mees vastu, aga sedamööda kuidas jahilõvide möirgamine valjenes, andis ta alla ja usaldas end täielikult selle kätesse, kes tundus talle kahest pahest väiksemana.

Kui nad olid selja taha jätnud juba terve miili, otsustas Tarzan maapinnale laskuda.

„Kui lõvid peaksid nüüd su jälje üles võtma," ütles ahvinimene, „juhtub see juba pärast seda, kui sa oled mägedesse jõudnud ja seal ohutu paiga leidnud. Aga ära aega raiska! Jookse!"

Mustanahaline mees laskus põlvili ja haaras oma päästja käest kinni.

„Mu nimi on Hafim," ütles ta. „Kui on vaja, suren ma sinu eest. Kes sa oled?"

„Olen Ahvide Tarzan. Aga nüüd jookse, ära raiska asjatult

aega."

„Täida veel üks palve," anus Hafim. «Missugune?"

„Mul on vend. Needsamad inimesed, kes minu vangi võtsid, vangistasid ka tema. Nüüd on ta ori, töötab Cathnest lõuna pool kullakaevanduses. Tema nimi on Niaka. Kui sa kunagi kullakaevandusse satud, ütle talle, et Hafim põgenes. See rõõmustab teda ja võib-olla proovib ta isegi sealt põgeneda."

„Ma ütlen talle. Aga nüüd jookse."

Aafriklane kadus džungli puuhiiglaste tüvede vahele, Tarzan aga hüppas uuesti puu otsa ja kihutas jahimeestele vastu. Nende kohale jõudnud, laskus ta maapinnale ja

lähenes neile selja tagant, justkui oleks ta just praegu seltskonnale järele jõudnud. Jahimehed seisid just selle koha juures, kus Hafim oli puu otsa roninud.

„Kus sa olid?" küsis Xerstle. „Me arvasime, et eksisid ära."

„Jäin teist pisut maha," vastas ahvinimene. „Aga kus siis

107

mustanahaline on? Arvasin, et olete temaga selleks ajaks juba arved õiendanud."

„Me ei saa ühest asjast aru," lausus Xerstle mõtlikult. „On täiesti selge, et siin ronis ta puu otsa, set lõvid jälitasid teda just selle puuni. Nad seisid seal kohal ja vahtisid üles, kuid ei lõri-senud, nagu nad teevad harilikult siis, kui inimest näevad. Siis võtsime nad lõa otsa ja saatsime ühe valvuri puu otsa vaatama, kuid ta ei leidnud seal põgenikust ainsatki märki."

„Siin peitub mingisugune saladus!" hüüdis Pindes.

Jah, tõepoolest," möönis Tarzan, „vähemasti nendele, kes saladust ei tea."

„Kes seda siis teab?" küsis Xerstle kahtlustavalt.

„Kui pole kedagi teist, siis teab seda must ori, kes teie eest plehku pani."

„Ta ei pannud minu eest plehku," plahvatas Xerstle. „Ainus asi, mis tal korda läks, on vaid jahti pikendada ja tõsta selle vastu huvi."

„Veame kihla," ütles ahvinimene. „Ma ei usu, et su lõvid enne pimedat põgeniku jälje üles võtavad ja kätte saavad."

„ Vean kihla tuhande drahmi peale, et nad ta kinni võtavad!" hüüdis Xerstle.

„Minul kui võõramaalasel pole tuhandet drahmi," teatas Tarzan, „aga võib-olla pakub Gemnon sinust rohkem."

Ta pööras pea Gemnoni poole, et Xerstle ja Pindes ei näeks, ning pilgutas silma.

„Tehtud!" hüüdis Gemnon Xerstlele otsa vaadates.

„Ma vaid nõuan, et mulle antaks õigus korraldada jahti nii, nagu ma seda tahan," ütles viimane.

„Muidugi," nõustus Gemnon ja sedamaid pöördus Xerstle Pindesi poole ning pilgutas talle silma.

«Siis me läheme lahku," teatas Xerstle, „aga et Tarzan ja sina vedasite kahekesi minuga kihla, peab üks minu juurde jääma ja teine minema Pindesiga, et veenduda ausas ja kõigi reeglite kohaselt peetavas jahis."

„Olen nõus," ütles Tarzan.

„Aga mina vastutan Tarzani turvalisuse eest kuninganna ees," väitis Gemnon, „ja ma ei taha, et ta kas või lühikeseks ajaks minu juurest lahkuks."

„Luban sulle, et ma ei põgene," kinnitas ahvinimene.

„Ma ei pidanud silmas üksnes seda." selgitas Gemnon.

108

„Kui sa minu turvalisuse pärast muretsed, siis teed seda ilmaaegu, usu mind," lisas Tarzan.

„Olgu pealegi, aeg on minna," käis Xerstle peale. „Mina hakkan jahti pidama Gemnoniga, Pindes aga Tarzaniga. Meie võ-' tarne ühe ja teie teise lõvi."

Paar minutit hiljem läks kumbki grupp oma teed mööda: Xerstle ja Gemnon edelasse, Tarzan ja Pindes itta. Viimased olid stardipaigast eemaldunud kõigest paarsada jardi, kui Pindes pani ette lahku minna, et metsa hoolikamalt läbi kammida.

„Sina mine otse itta," ütles ta Tarzariile, „valvurid viivad lõvi kirde suunas, mina aga suundun põhja. Kui keegi meist põgeniku jälje leiab, las ta siis hõikab, et teised sellesse paika oskaksid tulla. Kui me tunni jooksul põgenikku ei leia, läheme kõik koos mägedesse."

Ahvinimene noogutas nõusoleku märgiks pead ning hakkas minema kästud suunas ja kadus peagi silmist. Valvurid ja Pindes ei liikunud aga sammugi, sest Pindes käskis lõvi hoidvail orjadel paigale jääda.

Tarzan läks itta. Ta teadis, et ei leia neegrit ega otsinudki teda. Džungel äratas temas meeldivaid tundeid, kuid mitte niivõrd, et unustada kõik muu. Tema ebatavaliselt arenenud ja metsiku eluga kohanenud meeled olid alati valvel. Paari minuti pärast kuulis ta selja taga kahinat ja üle õla vaadates ei imestanud sugugi selle üle, mida ta nägi. Tema jälgi mööda jooksis lõvi, kes oli Cathne jahilõvi rakendis. See oli üks Xerstlele kuuluvatest lõvidest ja just see, kelle Pindes oli endaga võtnud.

Silmapilk taipas ahvinimene kibedat tõde ja tema terashallides silmades süttis tuluke. Kuid seda ei süüdanud raev või hirm, tema silmad väljendasid põlgust ja tülgastust ning lõppude lõpuks välgatas neis ürginimese metsik naeratus. Mõistes, et ta on ohvri üles leidnud, lõvi möiratas. Seda kuulis ka Pindes ja puhkes rahulolevalt naerma.

„Tulge nüüd," ütles ta järelevaatajatele, „me ei tohi liiga kiiresti jäänuste juurde minna, sest neid pole kuigi meeldiv vaadata."

Ja nad hakkasid itta minema.

Jahilõvi möirgamist kuulsid ka Gemnon ja Xerstle, kes olid märksa kaugemale jõudnud.

„Nad leidsid jälje," ütles Gemnon seisma jäädes. „Peame nende juurde minema."

„Vara veel," väitis Xerstle, «ilmselt on see vale jälg. See lõvi võtab jälge üsna kehvasti, ta pole nii hästi välja õpetatud kui meie oma. Ootame, kuni jahimehed ise meid kutsuvad."

Kuid Gemnoni valdas ähmane rahutus.

Tarzan seisis liikumatult paigal ja ootas lõvi. Ta võis puu otsa hüpata ja vabalt ära minna, kuid ülemeelikuse tuhin sundis teda jääma. Ahvinimene vihkas reetmist ja talle pakkus lõbu sellele vastu astuda. Tal oli käes Cathne sõjamehe oda ja oma jahinuga, vibu ja nooled oli ta koju jätnud.

Lõvi tuli lähemale, ta tundus natuke murelik olevat. Võibolla ta ei mõistnud, miks ohver seisab ja ootab teda selle asemel, et ära joosta. Lõvi saba peksles ähvardavalt rohus, silmad hiilgasid raevukalt.

Tarzan ootas. Parem käsi hoidis tugevat oda, vasak isalt päritud jahinuga. Vilunud silmaga vahemaad mõõtnud ja oodanud, kuni lõvi suurt kiirust arendades rünnakule asus, heitis ta käe tagasi ja saatis tohutu jõuga teele raske sõjariista.

Oda tungis sügavale vasaku abaluu alla looma südamesse, kuid pidurdas tema rünnakut vaid silmapilguks. Raevunud kiskja tõusis otse ahvinimese ees tagajalgadele, määratu suured pikkade teravate küüntega käpad püüdsid temast kinni kahmata ja vahtu pritsivate lõugade poole tõmmata, kuid kiirelt nagu välk Ara kallutas Tarzan end kõrvale ja hüppas hoogsalt ettepoole. Ühe hetkega oli ta lõvi taga, siis aga hüppas väledasti talle selga. Kohutavalt möirates hakkas kiskja ringiratast tiirlema, otsides päevitunud keha, et sellesse võimsaid kihvu puurida ja see küüntega puruks rebida. Ta viskles küll ühele, küll teisele poole, ei suutnud aga heita seljast hirmuäratavat olendit, kes vaheda teraga väsimatult tema verdjooksvasse südamesse lööke ladus.

Lõvi elujõud ja vägevus on imekspandavad, kuid isegi see võimas looduse kätetöö ei suutnud enam vastu panna surmahoopidele, mida jagas tema vaenlane. Peagi hakkas lõvi vaaru-ma ja vajus raskelt metsa rohelisele vaibale. Katkendliku möiratusega heitis ta hinge. Ahvinimene kargas otsemaid püsti. Ühe jala võidetud lõvi

korjusele asetanud, heitis Ahvide Tarzan pea selga ja Cathne metsa tiheda lehestikukatuse poole tõusis ant-ropoidi kõrvulukustav võiduhüüd.

Kui džunglit vapustanud üleloomulik kisa oli metsalagendikul vaibunud, vaatasid Pindes ja kaks järelevaatajat

110

küsivalt üksteisele otsa ning nende käed kähmasid tahtmatult mõõga järele.

„Suur Thoos! Mis see oli?" küsis üks ori kartlikult ringi vaadates.

«Vannun suure Thoosi nimel, et ma pole eales sellist häält kuulnud," vastas teine, silmad hirmu täis.

Otsekui neid äkitselt vallanud hirmust kangestunud, vahtisid kõik sinnapoole, kust ähvardav hääl oli tulnud.

„Vait olla!" käratas Pindes. „Või tahate, et see koletis meile märkamatult ligi hiiliks, kuni te tühja loba ajate?"

„Mis see oli, isand?" küsis üks sosinal.

„See võis olla võõramaalase surmaeelne kisa," oletas Pindes soovitavat tegelikkuse pähe pakkudes.

„See hääl sarnaneb küll väga vähe surmaeelsega," vastas must ori. „Pigem oli see vägevuse ja võidurõõmu kui jõuetuse ja lüüasaamise Väljendus."

„Pea suu, napakas!" röögatas Pindes.

Ka Gemnon ja Xerstle kuulsid Tarzani hüüdu.

„Mis see oli?" uudistas Xerstle.

Gemnon raputas pead.

„Ma ei tea, kuid kõige parem on sinna minna ja selgeks teha. Mulle sellised hääled ei meeldi." Xerstle muutus rahutuks.

„Küllap see on vaid tühiasi, kõige tõenäolisemalt tugev tuul. Jätkame parem jahti."

„See pole tuul," vaidles Gemnon vastu. „Pean selgusele jõudma, mis see oli, sest kannan võõramaalase turvalisuse eest vastutust. Pealegi meeldib ta mulle."

„Oo, mulle meeldib ta samuti!" hüüdis Xerstle tuliselt. «Temaga ei saa midagi juhtuda, seal on ju Pindes."

„Seda ma just arvangi," tähendas Gemnon.

„Et temaga midagi ei juhtu?"

„Et temaga on Pindes!"

Xerstle heitis talle põgusa kahtlustava pilgu ja käskis peanoogutusega järelevaatajaid koos lõviga järgneda Gemnonile, kes juba hakkaski minema selle koha poole, kus jahimehed olid gruppidesse jagunenud.

Suutmata vastu panna uudishimule, mis hirmust oli võitu saanud, hakkas Pindes samal ajal Tarzanile järele minema. Ta ei läbenud teada saada, mis temaga juhtus, samuti aga ka

111

selgusele jõuda, kellele kuulus see saladuslik hüüd, mis oli kolme mehe südame täitnud harda värinaga. Talle järgnes kaks orja, igal sammul ümberringi vahtides ja hoolikalt iga põõsast uurides.

Nad polnud veel kuigi kaugele läinud, kui grupi eesotsas liikuv Pindes järsku peatus ja peaga ettepoole viipas.

„Mis see on?" küsis ta närviliselt.

Järelevaatajad astusid paar sammu edasi.

„Vannun Thoosi laka nimel!" kriiskas üks neist. „See on ju meie lõvi!"

Nüüd läksid nad edasi veelgi aeglasemalt, lähenedes lõvi korjusele, ja vahtisid seejuures vahetpidamata ümberringi. „Ta on surnud!" hüüatas Pindes.

Kolm meest kummardusid tapetud lõvi kohale ja, keeranud selle teisele küljele, uurisid tähelepanelikult haavu.

„Ta on mõõgaga surnuks torgatud," ütles üks järelevaatajaist.

„Galla suguharust pärit orjal polnud sõjariista kaasas," lausus Pindes mõtlikult.

«Võõramaalane kannab nuga," meenutas järelevaataja.

„Kes iganes lõvi tappis, pidi ta temaga käsitsi võitlema," kuulutas Pindes valjult.

«Tähendab, ta peab lebama kusagil lähedal kas surnult või haavatult."

«Otsige teda!" käsutas Pindes.

«Sel päeval, kui ta Phobegi tribüünile virutas, oleks ta tema paljaste kätega tappa võinud," tuletas ori ülikule meelde. „Ta kandis teda väljasirutatud kätel nagu last, see aga kõneleb tema tohutust jõust."

«Kuid mis on sellel pistmist praeguse asjaga?" küsis Pindes ärritatult.

„Ma ei tea, isand, ma ainult mõtlesin sellele."

„Ma pole käskinud sul mõelda," karjus nördinud Pindes. „Ma käskisin sul otsida inimest, kes tappis lõvi. Arvatavasti on ta siin kusagil lähedal hinge vaakumas."

Kuni nad seda tundmatut otsisid, liginesid tragöödiapaigale Xerstle ja Gemnon. Noor ülik tundis suurt rahutust oma hoolealuse käekäigu pärast. Ta ei uskunud Xerstlet ega Pindest ja hakkas nüüd kahtlustama, et tema ja Tarzan lahutati nimme teineteisest. Praegu järgnes ta väikese vahemaa tagant Xerstlele, kuna ees liikusid orjad lõviga. Äkki tundis ta kellegi rasket kätt

112

oma õlale laskuvat. Gemnon pööras järsku ümber: tema ees seisis lõbusalt naeratav Tarzan.

„Kust sa siia said?" küsis Gemnon.

„Me läksime Pindesega lahku, et gallat kiiremini tabada," seletas ahvinimene. Sel ajal vaatas Xerstle Gemnoni häält kuuldes tagasi ja... nägi Tarzanit.

„Kas sa seda kohutavat häält kuulsid?" küsis Xerstle. «Arvasime, et võib-olla sai keegi teist haavata ja ruttasime vaatama, mis juhtus."

„Kas siis keegi kisendas?" küsis Tarzan süütu ilmega. „Ehk oli see Pindes, sest mina olen terve."

Varsti pärast seda, kui Tarzan nendega ühinenud oli, sattusid Xerstle ja Gemnon lagendikule, kus Pindes kahe orjaga läheduses asuvaid põõsaid hoolikalt läbi otsis. Niipea kui Pindes nägi Tarzanit, läksid ta silmad üllatusest suureks, ta ise aga kahvatas märgatavalt.

„Mis juhtus?" küsis Xerstle. „Mida te otsite? Kus lõvi on?"

„Lõvi on surnud," selgitas Pindes. „Keegi pussitas ta surnuks." Ta ei vaadanud Tarzanile otsa, sest tema südamesse puges hirm. „ Otsisime inimest, kes seda tegi, sest arvasime, et ta on raskesti haavatud või surnud."

„Kas te leidsite ta?" küsis Tarzan.

„Ei."

„Kas ma tohin aidata teil otsida? Oleks hea, kui sina, Pindes, tuleksid minuga koos otsima!" pakkus ahvinimene.

Tundus, et Pindes ahmis liiga palju õhku sisse, sest hakkas läkastama.

„Ei!" hüüatas ta, olles erutusest jagu saanud. „ Sellest pole kasu: me vaatasime selle koha ümber metsa hoolega läbi ega leidnud tilkagi verd, mis tunnistaks, et ta on haavatud."

„Kas põgenenu jälgi ei leidnud?" küsis Xerstle.

„Mitte ühtegi," vastas Pindes. „Ta laskis jalga ja me peame linna tagasi minema. Mulle aitab tänasest jahist."

Xerstle tuju oli sant: lähenes õhtu, põgenik jäigi leidmata ja pealegi oli ta ilma jäänud ka lõvist. Jahi jätkamiseks polnud enam kaalukaid põhjusi ja südant kõvaks tehes andis ta järele.

‚Ja seda siis nimetataksegi suureks jahiks?" ütles Tarzan lõpuks. „ Võib-olla polnudki see kuigi erutav, kuid mulle pakkus suurt lõbu. Gemnon on muide vist ainus, kes sellest kasu lõikas: ta võitis tuhat drahmi."

113

Xerstle surus tusaselt hambad kokku ja sammus mornilt linna poole. Kui nad uuesti lahku läksid, seekord juba Gemnoni kodu juures, astus Tarzan Xerstle juurde ja sosistas talle kõrva;

„Anna Erotile edasi minu parimad soovid ja ütle, et järgmisel korral veab meil paremini."

XVI peatükk

Tarzan ja Gemnon õhtustasid koos noore üliku vanematega perekonnavilla ruumikas söögitoas, kui ootamatult avanes uks ja orjast teener sisse astus. Ta teatas valjul häälel, et siia oli ilmunud Doria isa Thudose majast käskjalg, kes tahab noorele isandale midagi üpris tähtsat edasi öelda.

„Too ta siia," käskis noor aukandja ja paari minuti pärast ilmus söögituppa pikakasvuline neeger.

„Ah see oled sina, Gemba!" hüüdis Gemnon rõõmsalt. „Kas sa tõid mulle sõnumi?"

Jah, isand," vastas ori, „aga see on väga salajane."

„Võid rääkida julgesti, Gemba, siin pole võõraid inimesi," sõnas Gemnon. „Milles asi?"

„Thudose tütar Doria saatis mind sulle ütlema, mu isand, et Erotil õnnestus kavalusega täna tema isa majja pääseda ja temaga rääkida. See, mis ta Doriale ütles, on täielik jama, kuid tähtis on see, et ta tütarlast nägi."

„ Neetud šaakal!" hüüatas Gemnoni isa.

Gemnon kahvatas.

„Kas see on kõik?" küsis ta.

„See on kõik, isand," vastas Gemba.

Gemnon võttis oma kukrust kuldkee ja andis orjale.

„Anna see kee tema perenaisele tagasi ja ütle talle, et tulen homme hommikul tema isaga nõu pidama."

Niipea kui ori oli ruumist väljunud, vaatas Gemnon ahastades isale otsa.

„Mida ma peaksin tegema?" küsis ta. „Mida võib teha Thu-dos? Kes saab üldse midagi teha? Oleme abitud."

„Ehk saan mina sind aidata," pakkus Tarzan oma teeneid. „Ma pole vististi kuninganna usaldust veel kaotanud ja olen valmis seda kasutama, et sulle appi tulla."

Gemnoni silmi ilmus uus lootus.

114

„Kui sa vaid suudad!" hüüdis ta. „Ta võtab sind kuulda. Usun, et ainult sina üksi saad Doriat päästa, aga pea meeles, et kuninganna ei tohi teda näha. Kui see juhtub, ei päästa teda miski, ta kas tehakse vigaseks või tapetakse."

Järgmisel hommikul vara tuli orjast käskjalg ja tõi Tarzanile käsu südapäeval kuningannat külastada. Gemnon pidi tugevdatud sõjameestesalgaga Tarzanit saatma, sest kuninganna kartis, et tema uut soosikut üritatakse tappa.

«Arvatavasti on need väga mõjuvõimsad jõud, kes ei karda Nemone tahtmisele vastu seista," oletas Gemnoni isa.

„Cathnes on selleks võimeline ainult üks inimene," vastas Gemnon.
Vanur noogutas pead.
„See igavene nõiamoor! Et Thoos ta maha murraks! Milline teotus, et Cathnet valitseb orjatar!"
„Kord märkasin ma Nemone pilku. Näis, et kuninganna oli valmis teda hävitama," ütles Tarzan.
„Nii see on, kuid ta ei söanda eales seda teha," lausus Gemnoni isa. „Vana nõid ja Tomos on talle mingil moel ohtlikud, seepärast ei saa ta tappa üht ega teist, ehkki olen kindel, et ta vihkab mõlemat. Juhtub harva, et Nemone laseb elada sellel, keda ta vihkab."
„ Oletan, et nad teavad tema sündimise saladust, aga kui see saladus avalikuks tuleb, muutub kuninganna eikellekski," selgitas Gemnon. „Kuid lahutagem pisut meelt, hommik kuulub meile, sest ma ei taha Thudost külastada enne, kui sa oled Nemonega rääkinud."
„Tahaksin Cathne kullakaevandusi vaadata," soovis Tarzan. „Kas meil jätkub aega?"
„Muidugi," vastas Gemnon. „Tõusva Päikese kaevandus asub siinsamas lähedal ja kui sa sinna kauemaks ei jää, ei võta meie matk kuigi palju aega."
Teel Cathnest lähima kaevanduseni näitas Gemnon farmi, kus kasvatati Cathne sõja- ja jahilõvisid, kuid sisse nad ei astunud, ja juba paari minuti pärast jätkasid retke mööda siledaks sõidetud mägiteed Tõusva Päikese kullakaevanduse poole.
Nagu Gemnon oli hoiatanud, ei näinud Tarzan siin midagi põnevat. Lahtises kaevanduses oli kullasoon lausa maapinnal ja nii rikkalik, et kõigest mõned rohmakate kangide ja kirkadega töötavad orjad varustasid Cathne riigikassat suurel hulgal
115
väärismetalliga. Kuid Tarzanit ei tõmmanud kaevandus ega kuld. Ta oli Hafimile lubanud vennale sõnumi viia ja ainult selle pärast palunudki Gemnonit talle kullakaevandust näidata.
Ta kõndis töötavate orjade keskel näoga, et uurib tähelepanelikult kaevandust. Viimaks õnnestus tal Gemnonist ja orje valvavatest sõjameestest küllaltki kaugele minna.
„Kes teist on Niaka?" küsis ta galla keeles, alandades häält sosinani.
Mustanahaline ori silmitses teda hämmastunult, ent Tarzani hoiatavat liigutust nähes langetas taas pea ja vastas tasa:
„Näe, seal see suur ori minust paremal ongi Niaka. Ta on meil vanem, näed, ta ei tööta."
Tarzan ligines Niakale ja, tema kõrvale jõudnud, kummardus, justkui oleks teda väga huvitanud otse jalge ees asuv kullasoon.
„Kuula," sosistas Tarzan, „tahan sulle edasi anda sõnumi vend Hafimilt, kuid ära kellelegi räägi, et ma sinuga juttu ajasin. Sinu vend Hafim on Cathnest põgenenud."
„Mismoodi?" pahvatas Niaka.
Tarzan jutustas talle lühidalt džunglis korraldatud suurest jahist.
„Tähendab, sina päästsid ta?" küsis ori. Ahvinimene noogutas.
„Olen ainult õnnetu ori," ütles Niaka, „sina aga vägev ülik — ma ei kahtle selles. Ma ei suuda sulle iialgi selle eest tasuda. Aga kui sa millalgi vajad teenet, mida võib osutada Niaka, siis ütle ainult ja ma annan oma elu, et sind aidata. Elan selles väikeses hurtsikus oma naisega. Kui tahad mind näha, leiad mu alati siit."
„Ma ei palu tasu tehtu eest," vastas Tarzan, „kuid jätan meelde, kus sa elad — keegi ei tea, mis meid tulevikus ootab."

Ahvinimene jättis Niaka maha ja ühines Gemnoniga. Peagi lõpetasid nad ülevaatuse ja suundusid tagasi linna.

Samal ajal lõpetas Nemone kuningapalees hommikust tualetti. Ootamatult astus sisse vana Tomos ja laskus kuninganna ette põlvili.

„Mis juhtus?" küsis Nemone nõudlikult. „On see tõesti nii edasilükkamatu asi, et pean tualetitegemise pooleli jätma?"

„Jah, teie majesteet," vastas nõunik, „palun teid orjad minema saata. See, mida ma teile öelda tahan, on määratud ainuüksi teile."

116

Neli neegritüdrukut tegid Nemonele maniküüri ja pediküüri. Valge orjatar kammis ta juukseid. Orjatarid oma luksuskorterist ära saatnud, pööras kuninganna näo nõuniku poole ja küsis:

„Hüva, milles on siis asi?"

„Teie majesteet kahtleb juba ammugi Thudose truuduses," meenutas talle Tomos. „ Trooni huvides ning teie heaolu ja turvalisuse pärast jälgin ma pidevalt selle vägeva vaenlase tegevust. Innustatuna armastusest ja ustavusest teie vastu hankis minu kõige ausam ja kindlam agent ning liitlane Erot huvitavaid andmeid, mida ma tahaksin teile tutvustada."

Nemone põrutas läbematult sandaali vastu mosaiikpõrandat.

„ Lõpeta kiiremini see sissejuhatus ja räägi seda, mida öelda tahtsid," käskis ta järsult, sest ta ei sallinud Tomost ega püüdnudki seda varjata.

„ Lühidalt on lugu järgmine. Gemnon koos Thudosega haub teie vastu salanõu, lootes kindla peale, et saab tasuks Thudoselt tema kauni tütre endale naiseks."

„Nurjatu plika!" karjus Nemone. „Kes ütles, et ta on kaunis?"

„Erot ütles mulle, et Gemnon ja Thudos peavad teda maailma kõige ilusamaks naiseks," vastas Tomos.

„Uskumatu! Kas siis Erot nägi teda?"

Jah, teie majesteet, ta nägi teda."

„Mida räägib Erot?"

„Ta on tõepoolest väga kaunis," vastas nõunik. „Mõni mõtleb sedasama," lisas ta. „Kes nimelt?"

„See, kes teie vastu salanõusse kaasa tõmmati."

„Keda sa silmas pead? Noh, räägi! Ma tean su räpaseid mõtteid. Sa ainult sellest mõtledki, kuidas mulle haiget teha."

„Teie majesteet, te mõtlete minust halvasti!" hüüdis Tomos. „Minu mõtted on suunatud ainult sellele, et oma armastatud kuningannat õnnelikuks teha/'

„Sinu sõnad on täis jälestusväärset valet," muigas kuninganna põlglikult. „Kuid räägi asjast, mul pole aega sinu loba kuulata."

„Ma lihtsalt kardan nimetada selle inimese nime, sest see haavab sügavalt teie majesteeti," ütles Tomos irvitades. „Aga kui te nõuate, siis palun väga: see on võõramaalane, keda hüütakse Tarzaniks."

Nemone ajas end sirgu.

117

„Mis räpast laimu sa M'duzega kokku oled luuletanud?" küsis ta järsult.

„See pole laim, teie majesteet. Möödunud ööl väga hilja nägid mu inimesed, kuidas Tarzan ja Gemnon väljusid Thudose majast. Peitnud end puude varju, jälgis Erot neid. Ta nägi, kuidas nad sisse läksid ja pärast pikemat sealviibimist jälle välja tulid. Erot ütles, et nad tülitsesid Doria pärast, ja arvab, et Gemnon tahab Tarzanit armukadedusest tappa."

Nemone kuulas Tomost vaikides, üksnes tema nägu kahvatas ja venis pikaks mahasurutud raevust.

„Keegi peab surema," sõnas kuninganna vaevukuuldavalt. „Mine!"

Saavutatud tulemusega rahul olles hakkas Tomos kuninganna sõnade üle järele mõtlema. Polnud selge, kes peab surema. Ehkki võis arvata, et Nemone pidas silmas Tarzanit — mis langes kokku ka Tomose sooviga —, võis kuninganna silmas pidada hoopis kedagi teist.

Oli juba peaaegu südapäev, kui Tarzan ja Gemnon linna jõudsid. Sõjameeste salga kaitse all läksid nad paleesse, kus Tarzan sedamaid kuninganna juurde viidi.

„Kus sa praegu olid?" küsis Nemone ähvardavalt.

Tarzan silmitses teda imestunult ja muigas siis.

„Ma vaatasin Tõusva Päikese kaevandust."

‚Ja kus sa olid möödunud ööl?"

„Gemnoni kodus."

„Sa olid Doriaga?"

„Ei," vastas Tarzan, „seal käisin ma ülemöödunud ööl."

Tarzanit hämmastas temale esitatud süüdistus ja see, et Nemone kõike teab, kuid ta ei unustanud end ega näidanud Nemonele oma üllatust. Nüüd ei muretsenud ta enam enda, vaid Doria ja Gemnoni pärast, kaalutledes, kuidas neid kaitsta. Ilmselt Nemone juba teadis tema külaskäigust Thudose majja: vaenlased olid sellest kuningannale teada andnud. Seepärast polnud mõtet tagasi ajada, see oleks Nemone kahtlusi üksnes suurendanud. Ja tõepoolest, kuninganna võttis Tarzani avameelse vastuse küllaltki rahulikult vastu.

«Mispärast sa Thudose majja läksid?" küsis ta.

„Tead sa, Gemnon kardab, et ma lasen jalga või et minuga juhtub midagi. Seepärast võtab ta mind kaasa igale poole, kuhu ise läheb. Talle on see väga koormav, Nemone, ja seetõttu olen

118

sunnitud paluma, et sa määraksid kas või mõneks ajaks uue inimese, kes mind valvama hakkab."

„Räägime sellest pärastpoole," vastas kuninganna. „Nüüd aga ütle, miks Gemnon Thudose majja läks."

Ahvinimene muigas.

„Kas tõesti võib naine nii rumalat küsimust esitada!" hüüdis ta. „ Gemnon armastab Doriat. Arvasin, et terve Cathne teab seda, pealegi kui ta ise püüab sellest rääkida kõigile oma sõpradele."

„Oled sa kindel, et just tema armastab Doriat, aga mitte sina?"

Tarzan vaatas teda ilmse halvakspanuga. „Ära räägi lollusi, Nemone," ütles ta. „Mulle ei meeldi rumalad naised."

Cathne kuninganna jahmus. Kogu oma elu jooksul polnud kordagi juhtunud, et keegi oleks rääkinud temaga sellisel toonil ja selliste sõnadega. Mõneks ajaks kaotas ta isegi kõnevõime, kuid samal hetkel sähvatas äkiline valgus: see, mis viimastel tundidel oli teda piinanud ning tema aju kahtluste ja kiivusega vaevanud, see polnud tõsi! Tarzan ei armastanud Doriat! Paraku pidi ta endale tunnistama, et Tarzani ükskõiksus tema ja ta viha vastu panid Nemonet seda noort metslast veelgi rohkem austama ja ihaldama. Nemone polnud kunagi enne kohanud meest, kel olnuks selline võim tema üle. Ja siin ta seisab päris lähedal, aga veider küll, ei paistagi mõtlevat oma arusaamatut võimu kasutada.

Nemone sai oma rahu tagasi ja hakkas uuesti rääkima:

„ Mulle öeldi, et sa armastad Doriat, aga ma ei usu seda. Kas ta on ilus? Kuulsin, et temast kõneldakse kui Cathne kõige ilusamast naisest."

„Võimalik, et Gemnon niimoodi arvabki," vastas Tarzan naerdes, „aga sa ju tead, mida armastus noortega teeb."

‚Ja mida sina temast arvad?" küsis kuninganna.

Tarzan väristas õlgu.

„Ta näeb välja üsna kena."

„Kas ta siis polegi samasugune kaunitar nagu Nemone?" taotles kuninganna oma eesmärki.

„Kas suudab tähevalgus varjutada päikesesära?"

See vastus oli Nemonele meeltmööda. Ta tõusis ja astus Tarzani juurde.

119

„Sa pead mind ilusaks?" küsis ta pehme, maheda häälega.

„Oled hunnitu, Nemone!" tunnistas hiiglane ausalt.

Nemone liibus tema vastu, paitades hellalt oma sileda sooja käega tema laiu õlgu.

„Armasta mind, Tarzan!" sosistas ta kirglikult.

Sel hetkel hakkasid kaugemas toanurgas kõlisema ahelad ja kostis jalule karanud Belthari kõuekärgatusega sarnanev möiratus. Nemone põrkas ahvinimese juurest eemale, äkiline värin haaras ta keha. Tema näol peegeldus raev ja osalt ka hirm.

„Alati peab midagi juhtuma," ütles ta ärritatult, vabisedes kogu kehast. „Belthar on hirmus armukade. Minu ja looma elu on seotud mingisuguse kummalise nähtamatu ahelaga. Ma ei tea, mil viisil, kuid tahaksin seda teada saada." Tema silmis välgatas tuli. „Ma saan seda kindlasti teada! Mõnikord näib mulle, et Thoos ise määras ta minu kaaslaseks, teinekord jälle, et see olen ma ise, ainult teisel kujul. Ühte aga tean ma täpselt: kui sureb Belthar, suren ka mina!"

Ta heitis Tarzanile nukra pilgu ja ütles juba muutunud häälega:

„Tule, mu sõber, läheme koos templisse. Ehk vastab Thoos nendele küsimustele, mida kannab oma südames Nemone."

Ta lõi laest allarippuva pronksist ketta pihta. Kohe avanes uks ja üle läve astunud ülik vajus sügavasse kummardusse.

„Valve ette anda!" kamandas Nemone. „Me läheme Thoosi templisse."

Templisse suunduv kuninglik killavoor meenutas karnevali-rongkäiku: marssivad sõjamehed olid lahinguvalmidusse seadnud odad, mille teravike küljes lehvisid tuules mitmevärvilised lipukesed, ülikud sammusid toredates rõivastes, mis küütlesid kõigis vikerkaarevärvides; kuninganna istus kullast sõidukis, mille ette oli rakendatud neli määratu suurt lõvi. Kuldselt veikleva sõiduki ühel pool käis vana Tomos, teisel pool aga, kus varem saatis kuningannat harilikult Erot, sammus nüüd vägev Tarzan.

Ahvinimene tundis end lõvina, kes on nagu kurja jõu tahtel džunglist ootamatult kärarikkasse linna toodud. Pidulik rongkäik liikus suure inimsumma keskel, kes agaralt kuningannat tervitas. Inimsumm oli alati Tarzanit ärritanud ja endast välja viinud, kuid ta oli sunnitud oma praeguse olukorraga leppima. Ahvinimese mõtted aga hõljusid kaugel-kaugel, džungli rohelistes

120

labürintides, mida ta nii väga armastas. Ta teadis, et kusagil lähedal viibib Gemnon ja hoiab temal silma peal, kuid hoolimata sellest, kas Gemnon oli siin või ei, ei proovi Tarzan plehku panna, kuni sõber tema eest vastutab. Sellest mõeldes pöördus Tarzan kuninganna poole:

„ Palees oli meil sinuga Gemnonist juttu ja ma palusin vabastada teda väsitavast kohustusest mind valvata."

„ Gemnon on oma kohustust väga hästi täitnud ja ma ei näe põhjust teda vabastada."

„Vabasta ta siis ajutiseks," pakkus Tarzan, „las Erot asub tema kohale."
Nemone silmitses hämmastunult hiiglast:
„Aga Erot ju vihkab sind!"
„Seda,rohkem on tal põhjust mind hoolikalt valvata." „Ta võib su tappa."
„Ta ei julge, kui ütled talle, et ta maksab minu surma või põgenemise eest omaenese eluga," soovitas Tarzan.
„Sulle meeldib Gemnon, eks?" küsis kuninganna süütult. „Väga," kinnitas talle ahvinimene.
Just selle pärast ta ongi kõige kohasem inimene, kes peab sinu eest vastutama. Sa ei söanda ju jalga lasta ja tema elu ohtu seada, kuni ta sinu eest vastutab."
Tarzan muigas, kuid ta ei lausunud enam sõnakestki — täiesti selge, et Nemone polnud kaugeltki rumal. Tal tuleb põgenemiseks välja mõelda uus plaan, mis ei ohusta tema sõbra julgeolekut.
Nad lähenesid templile. Siin köitis Tarzani tähelepanu väike grupp preestreid, kes talutasid ahelatesse pandud orjatüdrukut. Nad tõid ta Nemone kullast kaariku juurde ja hakkasid rääkima mingisugust Tarzanile tundmatut keelt. Pärastpoole sai ta teada, et seda keelt ei mõista keegi, isegi mitte preestrid, aga kui ta küsis, miks nad seda räägivad, millest isegi aru ei saa, siis ei osanud keegi talle midagi mõistlikku öelda.
Gemnon seletas, et kunagi ammuilma oli nendel sõnadel täiesti kindel tähendus olnud, ent mehaaniline kordamine paljude aastasadade vältel oli neid tundmatuseni muutnud, nende rituaalsete sõnade mõte aga lihtsalt unustati.
Kui see segane jutt lõppes, kinnitasid preestrid orjatari kammitsevad ahelad otsapidi kuninganna kaariku külge ja rongkäik jätkus. Preestrid kõndisid tütarlapse järel.
121
Templi sissekäigu juures seisis valves Phobeg. Tema kõrval seisatas keegi tütarlaps, kes arvatavasti kavatses jumalat kummardama minna. Sõjamehe ära tundnud, teretas neiu teda ja samal ajal kui rongkäik templiõue tõmbus, hakkas temaga rääkima.
„Ma pole sind ammu näinud, Phobeg, kuid mul on väga vaja sinuga rääkida," ütles ta. „Olen väga rõõmus, et sind templi valvesse tagasi võeti."
„Tänu võõramaalasele, kelle nimi on Tarzan, olen ma elus ja jällegi siin," vastas Phobeg.
„Ja mina arvasin, et sa teda vihkad!" hüüdis tütarlaps.
„Mitte sugugi!" hüüatas Phobeg. „Ma pole temast paremat inimest näinud. Ma olen temast vaimustatud. Eks olnud see tema, kes mulle elu kinkis, kui rahvasumm minu surma nõudis!"
„See on tõsi," lausus tütarlaps. „Aga nüüd vajab tema ustavat sõpra."
„Mida sa silmas pead, Mäluma?"
„Olin täna hommikul kõrvaltoas, kui Tomos kuninganna juures viibis, ja kuulsin pealt, kuidas ta rääkis kuningannale, et Thudos, Gemnon ja Tarzan organiseerivad kuninganna vastu vandenõu ja et Tarzan armastab Thudose tütart Doriat."
«Mismoodi Tomos nendest asjadest haisu ninna sai?" küsis sõjamees. „Kas ta tõendeid ka esitas?"
„Ta ütles, et Erot juhtus kogemata nägema, kuidas Gemnon ja Tarzan Thudosel külas käisid," seletas Mäluma. „Veel ütles ta Nemonele, et Erot nägi Doriat ja leidis ta olevat väga kauni."
Phobeg vilistas.
„See toob Thudose tütrele surma," tähendas ta.
„See tähendab lõppu ka võõramaalasele," ennustas Mäluma, „aga mulle meeldib ta kangesti. Ta ei sarnane šaakal Erotiga, keda kõik vihkavad."

«Kuninganna tuleb siia!" hüüdis Phobeg, kui rongkäigu pea ilmus templi ette väljakule. „Lase siit kähku jalga ja otsi endale hea koht, sest täna on, mida vaadata: nii juhtub iga kord, kui kuninganna tuleb jumalat paluma."

Templi ette jõudnud, tuli Nemone kaarikust maha ja suundus laia trepi poole, mis viis keeruliste mustritega kaunistatud sissepääsu juurde. Tema taga tulid preestrid hirmunud ja nutetud orjatariga ning neile järgnesid ülikud kuninglikust riigikogust.

Kuningannat saatnud sõjameeste salk jäi templi sissekäigu ette väljakule.

Tempel kujutas endast hiigelsuurt kolmekorruselist ehitist selle kohal kõrguva kupliga. Sisemisest saalist siirdusid igasse kanti rohkearvulised galeriid. Ruumide seinad olid kaetud mosaiigiga, rõdusid toetavad sambad kaunistatud kullaga, sisesaal ise aga üleni kullast. Otse peasissekäigu vastas kõrgendatud alusega ühel tasandil asus suur nišši ehitatud puur. Kummalgi pool puuri oli altar, mis asetses puhtast kullast valatud lõvikujul. Alusele, kus kivipinkide ridadest ümbritsetuna seisis troon, viisid kivist käsipuud. Troon oli pööratud niši poole, kus asus puur.

Nemone läks käsipuude vahelisest käigust läbi ja istus troonile, ülikud asusid oma kohale pinkidel. Tarzanist ei teinud keegi välja, seepärast jäi ta piirdeaia taha.

Ta täheldas Nemone olekus äkilist muudatust sellest hetkest alates, kui ta templisse oli astunud. Nemone tundus olevat väga erutatud, tema näoilme oli muutunud pinevaks ja kirglikuks. Silmadesse oli ilmunud läige, mis nagu kaks tilka vett sarnanes selle metsiku, peaaegu hullumeelse läikega, mida Tarzan oli kord märganud, kuid nüüd oli see usuhullustuse läige.

Tarzan nägi, kuidas preestrid tütarlapse alusele viisid. Peaaegu samal ajal liigutas end miski puuris. See oli vana lopsaka lakaga lõvi. Ülempreester alustas mingisugust mõttetut lauluga sarnanevat pominat. Peagi ühinesid temaga ka teised preestrid. Otsekui lummatud, nihkus Nemone ettepoole, tema tardunud pilk oli suunatud lõvipuurile. Tema rind voogas, hingamine muutus katkendlikuks. Nemone oli vaimustusse sattunud.

Äkki pomin lakkas ja kuninganna tõusis.

„Oo, Thoos!" kisendas ta, käsi vana pikalakalise inimsööja poole sirutades. „Nemone tervitab sind ja toob sulle ohvri. Võta see Nemonelt vastu ja õnnista teda. Anna talle elu, rikkust ja õnne, kõige rohkem palub Nemone sinult õnne. Hoia ta sõpru, hävita ta vaenlasi. Oo, Thoos! Anna talle ühtainust, mida ta soovib kõige rohkem siin ilmas — armastust, inimese armastust, keda Nemone armastab nii, nagu ta pole eales kedagi armastanud!"

Lõvi põrnitses teda läbi trellide.

Nemone oli otsekui hüpnotiseeritud, ta nagu oleks kõik ümberringi unustanud. Tema hääles kõlasid ülevus ja mure ning

ahvinimese rinda paisutas kaastunne vaese kuninganna vastu, kes iialgi polnud armastust tunda saanud ja, väga võimalik, ei saagi seda tundma oma rikutud mõistuse pärast, mis ei suuda eristada kirge kiindumusest ega soovi armastusest.

Niipea kui Nemone oli oma kuldsele troonile istunud, viisid preestrid orjatari puuri ühte külge tehtud ukse kaudu lõvi kõrvale kongi. Vaevalt oli tütarlaps üle surmakambri läve astunud, kui lõvi talle kallale kargas, kuid põrkas vastu võret, mis neid veel lahutas. Tema hirmuäratav möirgamine kaikus templis, täites seda kõuetaolise häälega, mis kajas vastu kupli kullast võlvide all.

Vaikiv ja karm, istus Nemone troonil, vahtides üksisilmi puuris olevat jumalust. Preestrid ja ülikud kandsid üksluiselt ette oma «hiinakeelset" loitsu. Nüüd sai Tarzanile selgeks, et nad palusid lõvi: nende pilgud olid pööratud eemaletõukavale

kiskjale. Paljugi, mis Tarzanile tema esimesest Cathnesse saabumise päevast seni arusaamatuna oli paistnud, selgus nüüd. Ta mõistis Phobegi kummalisi vandeid ja tema sõnu selle kohta, et oli jumalale saba peale astunud.

Järsku lõi kusagil ülal helendama päikesekiir ja valgustas puuri, lõvile kuldset helki heites. Väsimatult puuris kõndinud lõvi seisatas ja vaatas üles, tema lõuad avanesid ja sealt voolas kuuma ila. Kõik kohalviibijad hakkasid uue tarmukusega pomisema. Tarzan, kes pooleldi aimas, mis peab juhtuma, tõusis käsipuude najalt püsti ja läks ettepoole.

Paraku oli juba liiga hilja, et vältida tragöödiat. Vaikuses kõlas kohutav hädakisa, mis segunedes inimsööja lõvi möirgamisega vaikis koos õnnetu ohvriga igaveseks.

Tarzan keeras ringi ning pulbitsedes vihast ja tülgastusest, väljus templist värske õhu kätte. Sissekäigu juures seisev sõjamees hõikas sosinal teda nimepidi. Tema hääles kõlas hoiatus ettevaatlikkusele, mis sundis ahvinimest tegema näo, et ta pole midagi kuulnud. Ta kõõritas vaid silmanurgast sõjamehe poole ega lasknud millegagi välja paista oma huvi, kui nägi, et teda oli kõnetanud Phobeg.

Tarzan keeras pikkamisi talle selja ja jäi silmitsema templit, otsekui ootaks ta kuningliku rongkäigu väljumist. Seejärel nõjatus ta vastu uksepiita ja oli nüüd Phobegile nii lähedal, et kui viimane oleks oma oda paari tolli võrra lähemale nihutanud, oleks ta Tarzanit sellega puudutada võinud. Ent kumbki neist

125

ei näidanud ei pilgu ega liigutusega välja, et nad teineteist tunnevad.

Hädavaevalt huuli liigutades sosistas Phobeg: „Pean sinuga rääkima! Tule templi tagaukse juurde, kui päike on loojunud. Ära vasta mulle, aga kui sa kuulsid ja tuled, pööra pead paremale."

Tarzan andis märku. Samal silmapilgul hakkas kuninglik ausaatjaskond templist välja tulema ja ta asus oma kohale Ne-mone kõrval. Kuninganna näis rahunenu ja ükskõiksena: see oli loomulik mõju, mis järgnes harilikult templis piinamist ja verd nähes teda tabavale tundehoole. Paleesse jõudnud, saatis ta kõik minema, Tarzan kaasa arvatud, ja läks oma luksuskorterisse.

XVII peatükk

Lõpuks ometi hakkas kuninglik ausaatjaskond kulla sädeledes väljakult Nemone palee poole liikuma. Mäluma tuli oma peidupaigast välja ja jäi uuesti paariks minutiks seisma, et vahetada Phobegiga muljeid. Rääkinud Erotist ja Tomosest, Nemonest ja Tarzanist, inimestest, keda peeti templi all maa-aluses salavanglas, jättis Maluma Phobegiga hüvasti ja seadis sammud paleesse.

Isa villas õhtusööki oodates jalutas Gemnon rahutult siseõues edasi-tagasi. Siinsamas, oli kivipingi serval istet võtnud ahvinimene. Ta nägi, et sõber oli kõvasti tujust ära ja see kurvastas teda sügavalt, seda enam, et põhjused olid tõepoolest tõsised. Tarzan polnud enam sugugi kindel, et tal läheb korda saabuvat õnnetust ära hoida.

Gemnoni süngeid mõtteid eemale peletada püüdes hakkas Tarzan rääkima templis aset leidnud kombetalitusest, pöörates peamise tähelepanu templi kirjeldamisele ning selle ilu ja suurejoonelisuse kiitmisele.

„Tempel on tore," ütles Tarzan, „isegi ülitore sellisteks metsikuteks kombetalitusteks nagu see, mida ma täna nägema juhtusin."

„Kuid tütarlaps oli lihtsalt orjatar," vastas Gemnon, Ja jumal peab ju midagi sööma. Ma ei arva, et jumalale ohvreid tuua oleks halb, aga tempel ise varjab oma seinte

vahel suurt kurjust. Seal kusagil hoitakse peidus Nemone venda Alextari ja sellal kui ta keldris mädaneb, valitsevad müüdav Tomos ja julm

125

M'duze hullumeelse Nemone abil Cathnet.

Selles linnas soovivad paljud muudatusi ja seostavad neid Alextari nimega, keda nad tahavad troonile tõsta, kuid kardavad hirmuäratavat kolmevalitsuse raevu. Niimoodi me elamegi ega suuda midagi teha. Iga päev toob üha uusi ohvreid kohutavale kurjusele ja hirmule, millel püsibki troon.

Täna on meil lootust vähe ja me kaotame selle sootuks, kui kuninganna teeb teoks plaani, mida ta kuulduste põhjal haub selleks, et Alextari hävitada. Täiesti arusaadav, miks ta seda teha tahab. Peaks Alextaril kunagi õnnestuma paleesse ilmuda, kui ta jalamaid enda kuningaks kuulutab.

Kui Nemone sureb, saab Alextar kuningaks, sest linna elanikud nõuavad, et ta asuks oma seaduslikule kohale. Just sel põhjusel põlevadki M'duze ja Tomos soovist ta tappa. Nemone auks peab ütlema, et kõik need aastad on ta nende pealetükkivusele vastu pannud, keeldudes venda hävitamast. Kui ta aga tunneb, et Alextar tõsiselt tema võimu ohustab, on tal lõpp. Sellepärast edastataksegi Nemonele kõiki kuuldusi vandenõust, mis taotleb Alextari troonile upitamist, ja väga võimalik, et Alextar ongi juba surma mõistetud."

Õhtusöögi ajal mõtles Tarzan läbi plaani, kuidas templit valvavat Phobegi külastada. Ta tahtis sinna minna üksinda, kuid sellega oleks ta asetanud keerulisse olukorda Gemnoni, kui ta aga oleks kutsunud üliku selles plaanis osalema, siis sulgeks tolle juuresolek Phobegi suu ja ohustaks tema seisundit. Seepärast otsustas ta templisse minna salaja, ilma Gemnonita.

Oma kavatsust silmas pidades vestles ta Gemnoni ja tema vanematega pärast päikeseloojakut veel peaaegu kaks tundi, siis aga vabandas ja läks väsimusele viidates talle määratud tuppa, kust sattus läbi akna siseõue. Selles linnajaos, kus elasid ülikud, kasvasid suured põlised puud ja hetke pärast läheneski džungliva-litseja kergesti oksalt oksale hüpates Thoosi kuldsele templile.

Lõpuks jõudis ta templi taga kasvava puuni ja nägi enda all lehtede varjus Phobegi tuttavat kogu ootamas. Tarzan hüppas käratult alla, otse hämmastunud sõjamehe ette.

„Vannun Thoosi suurte kihvade nimel!" hüüatas Phobeg. „Sa aitasid mul surmast pääseda."

„Kas sa ootasid mind?" oli kõik, mis Tarzan talle ütles.

„Kuid mitte taevast," tähendas Phobeg. „Aga sa oled siin ja see on peaasi. Nüüd saan sulle rohkem öelda kui päeval. Selle

126

aja jooksul olen palju huvitavat teada saanud." „Ma kuulan," ütles Tarzan.

„ Kuninganna ümmardaja kuulis pealt Nemone ja Tomose jutuajamist," alustas Phobeg. „Tomos süüdistas sind, Gemnonit ja Thudost Nemone vastu suunatud vandenõus. Erot oli sind jälitanud ja näinud, kuidas sa mõne päeva eest koos Gemnoni-ga tükiks ajaks Thudose majja jäid. Mingisuguse ettekäände abil õnnestus temalgi järgmisel õhtul Thudose majja pääseda ja ta nägi Thudose tütart Doriat. Tomos ütles, et Doria on väga kaunis ja et sa armastad teda.

Nemone pole veel veendunud, et sa Doriat armastad, aga et end võistleja eest kindlustada, käskis ta Tomost tütarlaps kinni võtta ja sulgeda ta templisse seniks, kuni langetatakse otsus tema saatuse kohta. Nemone võib ta tappa, aga võib ka ainult inetuks teha.

Nüüd aga pane hoolega tähele. Kui sa mistahes moel vihjad sellele, et kavatsed tema vastu salanõu või et sulle meeldib Doria, siis käsib Nemone sind tappa. Ja ongi kõik, mis ma teha sain — sind ainult hoiatada."

„Sa juba kord hoiatasid mind, eks ole?" küsis Tarzan.

„Jah, see olin mina," vastas Phobeg.

«Mispärast sa seda minu heaks teed?" küsis ahvinimene.

«Sellepärast, et võlgnen sulle oma elu," vastas sõjamees, „ja et ma näen enda ees meest, kui sind vaatan. Kui inimene jõuab Phobegi üles tõsta ja teda otsekui maimukest tribüünile heita, siis tahab Phobeg olla tema ori."

„Saan sind üksnes tänada, Phobeg, kõige eest, mis sa mulle ütlesid," lausus Tarzan. „Ja nüüd ütle mulle veel ühte asja. Kui Doriat hoitakse templis, kus ta võiks siis praegu olla?"

„ Raske öelda. Alextari hoitakse maa-aluses kongis, aga teisel ja kolmandal korrusel on sellised toad, kus saab naisi kinni pidada."

„Kas sa võid vanduda, et ta on vahi all?"

„Vannun seda!" vastas Phobeg.

„Hüva. Kas sa ei taha mulle enam midagi öelda?"

„Ei, rääkisin kõik ära."

„Siis lähen tagasi Gemnoni juurde ja hoiatan teda. Vahest leiame mooduse Nemonet maha rahustada või teda kavalusega üle trumbata."

„Nii ühte kui teist on väga raske teha," sõnas Phobeg. „Niisiis jää jumalaga ja saa õnnelikuks."

127

Silmapilk kargas Tarzan puu otsa, mis Phobegi pea kohal oma oksi laotas, ja kadus ööpimedusse. Nagu esimesel korral, vangutas hämmastunud sõjamees nüüdki pead ja läks templi valveruumi.

Ahvinimene naasis tuldud teed oma tuppa ja läks otsekohe suurde saali, kus harilikult istus õhtut veetes koos kogu perekond. Praegu olid seal ainult Gemnoni isa ja ema. Kuulnud, et varsti pärast tema lahkumist oli ta sõber paleesse kutsutud, jäi Tarzan vanematega saali Gemnoni tagasitulekut ootama. See, mis Phobeg oli talle rääkinud, tegi muret, ent ta ei tahtnud sellest rääkida.

Nad istusid võõrastetoas peaaegu terve tunni. Äkki kostsid nende kõrvu löögid värava pihta ning mõne minuti pärast tuli tuppa ori ja teatas, et keegi sõjamees tahab Tarzaniga rääkida asjast, mis ei kannata edasilükkamist.

Ahvinimene tõusis.

„Lähen välja ja räägin temaga," ütles ta.

„Ole ettevaatlik," hoiatas teda Gemnoni isa, „sul on palju ohtlikke vaenlasi, kes sinu surmast unistavad."

„Ma olen ettevaatlik," kinnitas talle Tarzan ja väljus orja kannul võõrastetoast.

Värava juures maja valvavate sõjameeste kõrval seisis hiiglasekasvu mees, kelle nad olid kinni pidanud. Tarzan tundis ta kohe ära: see oli Phobeg.

„Pean sinuga otsekohe nelja silma all rääkima," ütles ta.

„See on minu sõber," ütles Tarzan sõjameestele. „Laske ta aeda, ma räägin temaga seal."

Kui nad olid sõjameestest eemale läinud, küsis Tarzan Phobegilt:

„Mis juhtus? Kas tõid halbu uudiseid?"

„Väga halbu," vastas Phobeg. „Gemnon, Thudos ja paljud nende sõbrad on vahistatud ja viibivad praegu palees maa-aluses vangikongis. Doria on kinni võetud ja templisse vangi pandud. Ma ei uskunudki enam, et näen sind vabana. Sa pead Nemone soosingut oma huvides kasutama. Kui sa Cathnest põgeneda saad, tee seda

jalamaid. Pea meeles, et kuninganna meeleolu võib iga hetk muutuda, ta on heitlik ja tujukas."

„ Aitäh sulle, Phobeg," ütles džunglivalitseja, „nüüd aga mine ruttu tagasi, kuni sind pole hakatud salanõus kahtlustama."

128

„Kas sa lased jalga?" küsis sõjamees.

„Ma ei saa põgeneda enne, kui pole teinud kõik, mis võimalik, et aidata oma sõpra Gemnonit."

„Nüüd ei aita teda enam miski. Sa võid sellega ainult ise hätta jääda."

„Ja ikkagi ma proovin. Nüüd aga nägemiseni, mu sõber, ja enne kui sa ära lähed, ütle mulle, missuguses toas Doria asub."

„ Kolmandal korrusel templi hoovipoolsel küljel, just selle ukse kohal, kus ma sind õhtul ootasin."

Tarzan saatis Phobegi väravani ja juhatas ta tänavale.

„Kuhu sa nüüd lähed?" küsis sõjamees.

«Paleesse."

„Sa oled arust ära," püüdis Phobeg teda tagasi hoida, kuid ahvinimene oli ta juba maha jätnud ja läks kiiresti edasi piki tänavat, mis viis paleesse.

Oli juba väga hilja, kuid palee valvurid tundsid Tarzanit hästi. Kui ta ütles,.et Nemone oli teda välja kutsunud, lasksid nad ta otsekohe sisse. Ta jõudis kähku vastuvõtutuppa, kustkaudu oli käinud kuninganna luksuskorteris. Kuid vastuvõtutoas valvav ülik ei lasknud Tarzanit läbi, tuues põhjuseks liiga hilise aja.

„Teata kuningannale, et tuli Tarzan," nõudis džungliisand.

„Ma ei julge teda tülitada," lausus närvitsev ülik: ta kartis Nemonet äratades teda vihastada, ent ühtaegu ei tahtnud rikkuda suhteid tema uue lemmikuga.

„ Seevastu julgen mina," ütles Tarzan ja astus ukse poole, mis viis elevandiluu-võõrastetuppa, kus Nemone teda tavaliselt vastu võttis.

Ülik püüdis ta teed tõkestada, kuid ahvinimene lükkas ta kõrvale ja proovis ust avada, mis aga ei õnnestunud, sest uks oli seestpoolt lukustatud. Siis põrutas ta rusikaga poleeritud pinnale.

Kõuehäälse möirgamisega vastas sellele põrutusele Belthar ja mõne hetke pärast kostis ukse tagant hirmunud naisehääl:

„Kes seal on? Kuninganna magab. Kes julgeb teda tülitada?"

„Mine ja ärata ta üles!" karjus Tarzan. „Ütle talle, et Tarzan tahab teda jalamaid näha!"

„Ma kardan," vastas tütarlaps. «Kuninganna saab pahaseks. Mine parem nüüd ära, näed teda homme hommikul."

Siis kostis ukse tagant teine hääl:

„Kes julges põrutada Nemone uksele niisugusel ajal?"

129

„See on kõrgestisündinud Tarzan," vastas orjatüdruk.

„Lükka riiv eest ja lase ta sisse," käskis Nemone. Niipea kui uks avanes, astus Tarzan talle nii tuttavasse elevandiluutuppa.

Kuninganna seisis keset tuba, näoga Tarzani poole. Imekaunid juuksed lainetasid ta õlgadel, põski kattis kerge õhetus. Ilmselt oli ta nüüdsama voodist tõusnud ja enne võõrastetuppa tulekut heitnud endale ümber õhukese salli. Ta oli hunnitu. Nemone silmad kiirgasid salapärast ahvatlevat valgust. Käskinud orjatari uks lukustada ja lahkuda, läks ta diivani poole ja kutsus Tarzanit endale järgnema. Nemone istus pehmetele patjadele ja käeliigutusega käskis Tarzanit enda kõrval istet võtta.

„Olen väga rõõmus, et sa tulid," ütles kuninganna. „Ma ei saanud uinuda, mõtlesin kogu aeg sinule. Aga ütle mulle, miks sa tulid. Kas ka sina mõtlesid minule?"

Jah, ma mõtlesin sinule,_ Nemone," vastas ahvinimene. „Ma arvasin, et sa ehk aitad mind ja olen kindel, et sa teed seda."

„Sa üksnes palu," lausus Nemone pehmelt. „Pole midagi siin ilmas, mida Nemone ei teeks, kui sa palud."

Ainukese tõrviku ähmane värelev leek ei suutnud valgustada hämarat ruumi, mille kaugemas otsas hiilgasid Belthari kollakasrohelised silmad nagu saatana kaks küünalt, mis põrgut valgustasid. Kõik segunes selles toas: inimsööja lõvi kirbe hais ning viiruki peen ja noore naise võluva keha uimastav lõhn.

„Lõpuks ometi tulid sa minu juurde omaenese soovil," sosistas Nemone. „Oo, Thoos! Kuidas olen ma seda hetke oodanud!"

Ta õrnad käed põimusid ahvinimese kaela ümber ja kuninganna liibus kirglikult tema võimsa rinna vastu.

„Tarzan! Minu Tarzan!" sosistas ta.

Aga siis kääksatas ja avanes taas võõrastetoa kaugemas nurgas uks, ning hämaras toas omandas selged piirjooned vana nõiamoori kurjakuulutav kuju. Tema silmad välkusid raevust. Kepiga mosaiikpõrandal kompsides tuli ta Nemone poole.

„Sa oled igavene loll!" kriiskas tulivihane M'duze kileda häälega. „ Saada see mees minema või sa näed, kuidas ta surnult sinu jalge ette kukub! Saada ta jalamaid minema!"

Nemone tõusis diivanilt üles ja pöördus vana nõia poole, kes raevust värises ja hingeldas.

„Oled liiga kaugele läinud, M'duze," lausus Nemone jäisel toonil. „Kasi oma urkasse ja pea meeles, et kuninganna olen siin mina!"

130

„Kuninganna! Kuninganna!" hüüdis jälk vanaeit, luksudes sarkastilisest naerust. „ Saada oma armuke minema või ma räägin talle, kes sa tegelikult oled."

Nemone sööstis tema poole. Lauast mööda joostes peatus ta viivuks ja haaras sealt midagi pihku. Vanaeit karjatas ja pani jooksu, kuid oli juba hilja: enne kui ta ümber pöörata jõudis, oli Nemone tema juures ja kahmas juustest kinni. Ennast kaitstes lõi M'duze kuningannat kepiga, kuid see löök vihastas niigi raevunud kuningannat veelgi rohkem.

„Sa oled alati seganud mind elamast!" karjus Nemone. „Sina ja su tobe armuke Tomos. Sa varastasid minu õnne, ja nüüd säh sulle selle eest!" Ta torkas noa helkiva tera metsikult kisendava vanaeide kuivetanud rinda. „Säh sulle! Säh! Säh!" Iga kord tungis nuga üha sügavamale M'duze kehasse. Peagi jäi ta vait ja kukkus mosaiikpõrandale.

Sel ajal prõmmiti üha tugevamini uksele ningkostis ruumi sisse tungida püüdvate ülikute ja valvemeeskonna sõjameeste hirmunud hääli. Võõrastetoa kaugemas nurgas rebis aga Belthar üha tugevamini ahelaid ja pani oma möirgamisega rappuma kuningapalee võlvialused. Nemone seisis M'duze keha kohal ning vaatas, kuidas surm välkuvad silmad ja haliseva suu kinni vajutas.

„Ma nean ära sinu musta hinge!" hüüatas ta ja pöördus pikkamisi ukse poole, mis selle pihta sadavatest löökidest taas vappuma hakkas. Jätke järele!" hüüdis ta võimukalt. „Mina, kuninganna Nemone, olen väljaspool igasugust ohtu. Siin karjus see häbematu orjatar; kellele ma veidi õpetust andsin."

Ukse taga vaibusid hääled, prõmmimine lakkas ja sõjamehed läksid tagasi oma kohale. Alles nüüd astus Nemone Tarzani juurde. Ta oli näost ära langenud ja paistis kohutavalt väsinud.

„Jah, see sinu palve," ütles ta. „Palu seda muul ajal, Nemone on praegu liiga halvas tujus."

„Ma pean paluma nüüd kohe," vastas Tarzan, „homme on juba hilja."

„Hea küll," sõnas Nemone, „ma kuulan. Milles on asi?"

„Sinu õukondlaste seas on ülik, kes minu Cathnes viibimise ajal minu vastu väga sõbralik oli. Nüüd on ta hädas ja tulin sind paluma, et sa ta päästaksid."

Nemone kergitas imestunult kulme.

„Kes see on?" küsis ta.

„Gemnon. Ta on koos Thudose, tema tütre ja grupi sõpradega

131

vahi alla võetud. See on minu vastu sihitud avalik vandenõu."

‚Ja sa julgesid tulla minu juurde, et paluda reeturite eest!" kisendas kuninganna äkilises vihahoos. „ Aga ma tean põhjust: sa armastad Doriat!"

„Pole tõsi. Ma olen teda näinud üksainus kord. Teda armastab Gemnon. Luba neil õnne maitsta, Nemone."

„Mina olen õnnetu," vastas naine, „miks siis nemad peavad olema õnnelikud? Tarzan, ütle mulle, et sa armastad mind, ja minagi saan õnnelikuks!" ^

Tema hääl hakkas erutusest värisema. Pilguks unustas Nemone, et ta on kuninganna.

„ Seeme ei puhke õitsele, kuidas sa selle eest ka ei hoolitseks," vastas Tarzan, lill kasvab pikkamööda, niisamuti puhkeb õitsele ka armastus. Kõik see, mis üle ääre voolab, on kirg, mitte aga armastus. Ma ei tunne sind peaaegu üldse, Nemone — see ongi minu vastus."

Kuninganna pööras selja, istus diivanile ja peitis näo kätesse. Tema õlad hakkasid vappuma hääletust nutust ja Tarzani südant täitis kaastunne. Ta nihkus lähemale, et teda lohutada, kuid ei jõudnud sõnakestki lausuda, kui Nemone järsult tema poole pöördus. Pisaratest märjad silmad välkusid vihast.

„See plika Doria sureb!" kisendas ta. „Homme neelab ta Xarator!"

Tarzan vangutas nukralt pead.

„Sa tahad, et ma sind armastaksin," ütles ta. „Aga kas ma saan armastada seda, kes armutult hävitab mu sõpru?"

„Aga kui ma nende elu päästan, kas sa hakkad siis mind armastama?"

„See on küsimus, millele ma ei saa vastust anda. Võin sulle ainult kinnitada, et kui sa seda teed, hakkan ma sind austama ja imetlema, aga kui sa annad käsu neid surmata, kaotad sa lõplikult lootuse, et ma sind kunagi armastama hakkaksin."

Nüüd vaatas Nemone teda kustunud pilgul.

„Mis vahet seal on?" ütles ta peaaegu ägades. „Keegi ei armasta mind. Tomos tahab saada kuningaks, Erot himustab rikkust ja võimu, M'duze tahtis olla suursugune, kuid polnud seda ilmaski. Kui keegi ka sellest kolmikust minusse kiindunud oli, siis oli see M'duze, kuid ma tapsin ta." Ta vakatas viivuks, siis süttis ta silmis taas viha. „Ma vihkan neid!" kisendas ta. „Ma vihkan neid kõiki! Ma tapan nad kõik^haha! Ma tapan igaühe,

132

kes minu vastu välja astub! Ma tapan ka sinu!" Seejärel muutus ta meeleolu järsku.

„Oi, mida ma räägin?" hüüatas ta kätega peast kinni haarates. „Mu pea läheb lõhki."

‚Ja minu sõbrad? Mis nendest saab?" küsis Tarzan. „Sa ei puutu neid, ega?"

„Võib-olla ei puutu," vastas Nemone ükskõiksel toonil, siis aga sattus uuesti raevu. „ Aga plika sureb! Kui sa kavatsed uuesti tema eest paluma hakata, suurendab see tema piinu. Xarator on armuline, palju armulisem kui Nemone."

„Millal ta sureb?"

„Täna paigutatakse ta salajasse vangikongi, homme aga viiakse Xaratori juurde. Sa pead meid saatma. Selge?" Ahvinimene noogutas.

‚Ja minu ülejäänud sõbrad?" küsis ta. „Kas sa jätad nad ellu?"

„Tule minu juurde homme öösel," vastas Nemone. „Vaatame, kuidas sa Nemonet kohtlema hakkad, ja siis otsustame, mida teha sinu sõpradega."

XVIII peatükk

Läbi võretatud akna tungiv nõrk kuuvalgus langes naiseko-gule, mis lamas loomanahkade hunnikul. Käsist ja jalust seotuna vangikongis viibides elustas Doria oma mälus ikka ja jälle möödunud päeva sündmusi. Ta teadis, et teda ootab surm või inetuks tegemine, kuid püüdis oma saatusele mitte mõelda. Nendel rasketel hetkedel andis talle jõudu teadmine, et ta kuulub Thudoste vaprasse suguvõssa.

Ta mõtles Gemnonile ja pidi äärepealt nutma puhkema mitte enesehaletsusest, vaid mõttest, mis saab Gemnonist, kui ta kuuleb Doria vangistamisest ja teda ähvardavast ohust. Doria ei teadnud ega osanud hingestki aimata, et halastamatud vaenlased olid vangistanud ka tema armsama ja isa.

Peatselt kuulis ta sammude kaja koridoris, siis peatus keegi tema kambri ukse taga. Lõpuks paiskus uks valla, ruumi tuli mees, põlev tõrvik käes, ja sulges enda järel ukse.

Tütarlaps tundis tulijas ära Eroti. Ta pani tõrviku selleks seina tehtud pessa ja pöördus Doria poole.

133

„Oo, armas Doria!" hüüatas ta. „Milline kuri saatus on sind sellesse urkasse heitnud?"

„Pole kahtlust, et kõrgestisündinud Erot võib ise sellele küsimusele vastata," kostis tütarlaps.

„Jah, muidugi. Minu käsul toodi sind siia ja vahistati su isa, ja mina heitsin Gemnoni samasse kongi, kus istub kõrgestisündinud Thudos."

„Gemnon on vangis?" hüüatas tütarlaps.

‚Jah, koos teiste trooni vastu sihitud vandenõust osavõtjatega. Eroti seljataga irvitasid nad tema üle, et ta pole lõviinimene, kuid nendel polnud pikka pidu. Erot andis neile väärilise vastuse. Nüüd nad teavad, et Erotil on rohkem võimu kui nendel."

„Mida minuga tehakse?" küsis tütarlaps.

„Nemone käskis sind Xaratori heita," vastas Erot. „Sind keeratakse nendesamade nahkade sisse, mille peal sa praegu lesid. Minu parim nõunik Tomos saatis mind siia, et ma su nahkadesse keeraksin. Aga esialgu saatkem lõbusalt mööda see sinu viimne öö. Ole minu vastu lahke ja võib-olla õnnestub mul ära hoida karistust, mis Nemone sinu isale ja armukesele määrab. Vähemalt lubas ta neil homseni elada, et nad sinu surma näha saaksid. Selle mõtles välja Nemone." Ta pahvatas toorelt naerma. „Neetud kass! Et saatan ta kiiremini koristaks!"

„Sul pole isegi piinlik tänamatu olla," ütles Doria põlastavalt. „ Kuninganna külvas sind üle armuandidega, andis sulle võimu ja rikkuse. Lihtsalt ei saa aru, kuidas saab nii alatu olla."

Erot naeris.

.Homme sa sured," ütles ta, „mis tähtsust on siis sellel, mida sa minust mõtled? Nüüd aga pead sa kinkima mulle armastust, hoolimata sellest, et su südant täidab vihkamine. Maailmas pole midagi peale vihkamise ja armastuse. Vihkamine ja

armastus — kaks kõige tugevamat ning kaunimat tunnet, mis kinkis meile üllas Thoos. Joogem siis need põhjani."

Ta astus Doria juurde ja põlvitas ta kõrvale, siis aga haaras tüdruku sülle ja külvas ta näo üle suudlustega. Doria püüdis vastu panna, kuid teda segasid nöörid ja ta oli mehe ees kaitsetu. Eroti kirg kasvas sedamööda, kuidas ta tütarlapse jalgu nööridest vabastas.

„Sa oled Nemonest kaunim!" hüüatas ta kähedalt ja surus tütarlast enda vastu.

Äkki kostis akna poolt kume mötfatus. Erot rebis oma huu-

led lahti Doria õrnalt kaelalt ja vaatas kohkunult sinnapoole, kust möiratus oli kosmudTTema nägu muutus surnukahvatuks. Ta kargas püsti ja tormas ukse poole. Tema arg süda pidi hirmust äärepealt rinnast välja hüppama.

Järgmisel hommikul seati varakult valmis ausaatjaskond, kes pidi surmamõistetud Doria Xaratori juurde saatma, sest vulkaan asus Cathne linnast kuueteistkümne miili kaugusel mägedes, mis algasid kohe Onthari oru taga. Rongkäigu ees liikus Nemo-ne kaarik, mida vedasid kuninglikud lõvid. Sajad orjad hoidsid käes tõrvikuid, et süüdata need tagasiteel, kui käes on juba öö.

Kuninganna kaariku kõrval pidi sammuma Tomos. Teade M'duze surmast oli teda väga erutanud. Kohutav hirm valdas meest, sest polnud enam kedagi, kes oleks teda iseka kuninganna ees kaitsnud.

„Kus Tarzan on?" küsis kuninganna järsult.

„Ma ei tea, teie majesteet," vastas Tomos, „ma pole teda näinud."

Nemone vaatas kurjalt talle otsa.

„Ära valeta mulle!" Tema sõnad kõlasid piitsaplaksatusena. „Sa tead, kus ta on, ja hoidku jumal, kui temaga midagi juhtuma peaks, — ma viskan su lõvide ette!"

„Teie majesteet!" hüüatas Tomos. „Ma ei tea temast tõepoolest midagi. Ma pole teda näinud pärast seda, kui me eile templist lahkusime."

„Otsi ta üles!" käskis Nemone mornilt. „Ta on juba küllaltki kaua ära, Nemone pole aga harjunud ootama."

„Kuid teie majesteet..." alustas Tomos uuesti.

„Otsi ta üles!" katkestas Nemone nõunikku.

„Kuid..."

„Seal ta ongi!" hüüatas Nemone, kes nägi Tarzanit üle tänava enda poole tulemas.

Tomos ohkas kergendustundega ja kuivatas näolt suured higipiisad. Ta ei sallinud Tarzanit, kuid polnud oma elus kordagi nii rõõmus olnud kui praegu, nähes vaenlast elusa ja tervena.

„Sa jäid hiljaks," ütles Nemone, kui Tarzan oli tema kaariku kõrval koha sisse võtnud.

Džunglivalitseja vaikis viisakalt.

„Ma ei uskunud, et sa võid hilineda," jätkas Nemone kerge irooniaga.

„Kui sa paned vastutuse minu turvalisuse eest Eroti peale,

nagu ma soovitasin, siis hakkab ta mind ehk õigel ajal kohale toimetama."

Nemone ei teinud Tarzani märkust kuulmagi ja pöördus Tomose poole.

„Oleme valmis," ütles ta.

Pasunapuhuja, kes tema kõrval seisis, andis nõuniku käsul signaali. Pikk rongkäik hakkas aegamisi liikuma ja nagu tohutu pikk madu Kuldsilla poole vingerdama. Kahel pool rongkäiku tunglevad linnaelanikud läksid samuti liikvele: naised ja lapsed kandsid toidukompse ja -marsse, mehed sõjariistu. Rännak Xaratori juurde oli linna elus alati suursündmus, sest inimestel oli võimalus minna mööda Onthari orgu, kus

möirgasid metsikud lõvid ja iga hetk võis oodata Athne elanike rünnakut. Lühidalt, see marss oli ühtaegu jalutuskäik ja sõjaretk.

Kuninganna kullast kaariku järel sõitis rohmakas veok, millel lebas lõvinahkadesse keeratud suur komps. Veoki külge olid aheldatud Thudos ja Gemnon. Nende järel tuli sadakond kaarikut, mida juhtisid lahinguvarustuses ülikud. Teine grupp jalameestest ülikuid ümbritses Nemone kaarikut.

Rongkäigu eesotsas sammusid sõjameeste kolonnid, viimasena aga tulid Cathne ja kuninganna sõjalõvid. Järelevaatajad hoidsid neid kullast lõa otsas, nende kõrval marssisid kõige vanemate ülikuperekondade uhked esindajad.

Selle vaatepildi metsik, ürgne ilu jättis sügava mulje isegi ahvinimsele, ehkki väliselt ei näidanud ta selle vastu vähimatki huvi. Ta kõndis rahulikult Nemone kaariku kõrval, mida vedas kaheksa lõvi ja keda vaevu suutis rakendis hoida kakskümmend neli hiiglaslikku neegerorja, kes kandsid punaseid kullaga tikitud tuunikaid.

Kui rongkäik oli linnast välja jõudnud, Kuldsilla selja taha jätnud ja keris end nüüd pikkamööda lahti teel, mis viis põhja Lõvide välja poole, hakkas Tarzani kõrvu kostma katkeid Cathne elanike kõnelustest.

„Siin on ka see võõramaalane, kes Phobegist võitu sai."

Jah, ta on riigikogus Eroti asemel."

„Nüüd on ta kuninganna soosik. Varsti muutub temagi niisuguseks, nad on kõik ühesugused, kui tormavad aplalt võimu ja rikkuse kallale."

„Ja kus on siis Erot?"

„Arvan, et kuninganna on ta juba surma saatnud."

136

„Käivad jutud, et M'd^ze on surnud." .

„Jah, on küll. Minu õemees teenib palees, tema rääkiski seda."

„Mis on?"

„M'duze on surnud! Thoos on vist meie palveid kuulda võtnud."

„Kas kuulsite? M'duze on surnud."

See sõnum veeres lainena üle inimvoolu, kutsudes kõikjal esile juubeldavaid hõiskeid: „M'duze on surnud!"

Kahtlemata kuulis neid hüüdeid ka kuninganna, kuid ta näitas kogu oma ilmega, et ei pööra neile vähimatki tähelepanu. Ta istus uhkelt sirge seljaga ja vaatas üksisilmi enda ette. Mis toimus praegu tema hinges, millised kired peitusid selle külma maski taga, seda ei saanud keegi teada. Veoki külge aheldatuna sammusid Nemone järel tema kaks vaenlast, teised olid vangis. Tütarlaps, kes oli temaga ilu poolest võistelda söandanud, lamas elumärke andmata nahkses kotis, teda oli tabanud karm kättemaks. Mees, keda Nemone armastas, kõndis tema kõrval. Kuninganna pidi olema õnnelik, kuid ta polnud seda.

Päike oli juba päris kõrgele tõusnud ja saatis armutult oma tulipalavaid kiiri rongkäigus sammuvate inimeste lagipähe. Orjad avasid päikesevarju ja tõstsid selle kuninganna pea kohale, teised aga peletasid eemale putukaid pikkade ritvade külge seotud lõvisabadega, vehkides nendega mõlemal pool kuninganna kaarikut.

Nemone ohkas ja pöördus Tarzani poole. „Miks sa hilinesid?" küsis ta.

„Selles pole midagi imelikku, et ma sisse magasin," vastas ahvinimene. „Oli väga hilja, kui ma paleest lahkusin, ja et sa Gemnoni vangikongi heitsid, siis polnud lihtsalt kedagi, kes mind äratanud oleks."

„Kui sa oleksid tahtnud mind jälle näha nagu mina sind, poleks sa eales hilinenud."

„Ma kiirustasin siia niisamuti kui sina," vastas Tarzan.

„Oled sa kunagi Xaratori näinud?" küsis Nemone.

„Ei."
„See on püha mägi, mille rajas Thoos Cathne kuningate ja kuningannade vaenlastele. Terves ilmas ei leia sa teist niisugust mäge."
«Vaatan seda suure heameelega," tähendas ahvinimene lõbusalt.
137
Sel ajal jõudis rongkäik teelahkmele.
„See tee, mis paremale viib, läheb üle Sõjameeste raja ja jõuab Thenari orgu," seletas Nemone. „Kunagi saadan ma sind The-nari sõjaretkele ja sa tood mulle Athne ühe kuulsama sõjamehe pea."
Tarzan mõtles Valthorile ja soovis, et ta õnnelikult oma isa-koju jõuaks. Ta heitis pilgu tagasi Thudosele ja Gemnonile. Siiani polnud tal õnnestunud nendega rääkida ja just selleks ühi-neski ta nüüd kolonniga. Džunglivalitseja oleks võinud kerge vaevaga põgeneda, ent ta pidi siia jääma seniks, kuni saab aidata oma sõpru. Nende olukord oli lootusetu, aga hingepõhjas lootis Tarzan siiski õnnelikule lõpule.
Keskpäeval rongkäik peatus, et veidi puhata ja keha kinni- • tada. Inimhulgad kiirustasid puude alla varjulisi kohti otsima, mida kuninganna ümmardaja ja ülikud polnud veel hõivata jõudnud. Ka lõvid viidi varju puhkama. Et siin Lõvide väljal võis alati oodata vaenlase kallaletungi, siis piirasid sõjamehed selle ajutise peatuspaiga sisse.
Peatus ei kestnud kaua, poole tunni pärast asus kärarikas salk uuesti teele. Kuid nüüd oli jutt vaibunud, tolmuse kolonni kohal rippus tohutu kuumus ja vaikus. Mäed üha lähenesid, moodustades jõeoru, mille vahelt viis looklev tee nende tippude juurde.
Peagi hakkas õhus levima väävlihaisu. Ahvinimese tundlikud sõõrmed püüdsid selle kinni esimesena. Möödunud kaarega kopsakast vulkaanilisest kaljust, jõudis kolonn mõne minuti pärast määratu suure kraatri äärde. Sügaval all kobrutas keev laava, saates üles tohutuid tulekeeli, aurupilvi ja kollaseid suitsusambaid. Looduse vägevus avaldas inimestele sügavat mõju ja kutsus esile harda hirmutunde. Juba ammu enne Cathne, Rooma, Ateena, Babüloonia ja Egiptuse tekkimist kõrgus Xarator uhkelt ümberkaudsete mägede kohal.
Selle võimsa katla kõrval paistis kuninganna ja tema suursuguse saatjaskonna hiilgus üsna armetu ja tühisena, kuigi kõige tõenäolisemalt keegi rahvasummas seda ei mõistnud. Tarzan seisis, käed vaheliti, ja vaatas langetatud päi all kobrutavat põr-gut, kuni kuninganna teda õlast puudutas.
„Noh, kuidas Xarator sulle meeldib?" küsis ta.
Tarzan vangutas pead.
„Mind valdavad ebatavalised tunded," lausus ta pikkamisi, „kuid ma ei suuda neid ära seletada."
138
„ Xaratori rajas Thoos Cathne kuningatele," sõnas Nemone uhkelt.
Kraatri servale kahele poole kuninglikku rühma kogunes rohkesti uudishimulikke. Tarzan silmas Thudost ja Gemnonit seismas veoki kõrval, millel lebas ohver. Ehkki nende näod olid uhked ja kiretud, aimas Tarzan, mis sündis praegu nende hinges. Nende mõtted keerlesid õnnetu tütarlapse keha ümber, mis rappus rohmaka veoki karedatel laudadel. Nad polnud kordagi täheldanud, et Doria oleks liigutanud või häält teinud. Muidugi oli ta kas teadvuseta või surnud, üksnes sellises olekus sai ta vältida piinu ja võtta Nemonelt julma naudingu rõõmu.
Kuigi Xaratori juures aset leidev kombetalitus niinimetatud õigluse pitserit kandis, oli see oma olemuselt pooleldi usuline ja nõudis preestrite osalemist. Kaks neist olidki juba veokilt kompsu võtnud ja selle kraatri äärele kuninganna jalge juurde maha asetanud. Seejärel kogunes ohvri ümber terve tosin preestreid, kellest mõni hoidis

käes muusikariista. Nad alustasid rituaalset pomisemist, mäetippude poole tõusis kume trummipõrin ja laskus kuristikku, puhkpillide huilgamine aga kandus üle kobrutava lõõri ja pöördus tagasi otsekui kadunud hinge ägamine.

Thudos ja Gemnon talutan' lähemale, et Nemone võiks nende kannatustest täit rahuldust saada.

Nemone märkas, et nende näol polnud mure ega kurvastuse jälgi, ja see võttis temalt ettenauditava lõbu. Ärritus lämmatas teda. Ja ometi ei viinud see teda rööpast välja. Tema peas sündis uus plaan, kuidas nende kõrkust murda.

Ja nii juhtuski, et kui kaks preestrit tütarlapse keha üles tõstsid ja kraatrisse heita kavatsesid, kõlas Nemone ootamatu käsklus:

„ Pidage! Me imetleme nüüd reetur Thudose tütre Doria ilu. Me lubame isal ja armukesel vaadata teda veel kord, et nad näeksid tema kannatusi ja annaksid hinnangu oma seisundile. Ja kõik peavad veenduma, et pole mõtet sepitseda vandenõu Nemone vastu. Lõigake nahad lõhki ja võtke ohvri keha välja!"

Kuningannat ümbritsevate inimeste silmad jäid paugupealt rippuma preestri külge, kes tõmbas välja pistoda ja käristas ühe ropsuga lahti tugeva õmbluse. Thudos ja Gemnon silmitsesid armastatud inimese liikumatut kogu, mille piirjooni robustse lõ-vinaha all vaevu aimata võis. Nende näole ilmusid suured higipiisad, hambad olid kõvasti kokku pigistatud ja käed rusikas.

139

Tarzan viis pilgu preestrilt kuningannale ja jäi, silmad vidukil, teda tähelepanelikult vaatama.

Naha ühest servast kinni haaranud, kergitasid preestrid seda kõrgemale ja veeretasid keha välja üldsusele vaatamiseks. Kõlas üldine imestusohe. Nemonet valdas äkitselt raev ja ta hakkas karjuma. Nende ees lebas Eroti surnukeha.

XIX peatükk

Rahvasumma hämmastus ja raev asendus üksmeelse vaikimisega. Nüüd olid kõik pilgud pööratud kuningannale, kelle võrratut välimust oli viha tundmatuseni muutnud. Tundus, et veel üks silmapilk, ja ta lämbub teda pilgeni täitvast raevust. Lõpuks sai ta endast võitu ja hakkas maruliselt Tomost süüdistama.

„Mida see kõik tähendab?" kriiskas ta.

Tomos, kelle imestus polnud kuninganna omast sugugi väiksem, kogeles ja värises.

„Isegi Thoosi templisse on pugenud reeturid!" karjus ta. „Ma käskisin Eroti tüdrukut Xaratori sülle heitmiseks ette valmistada, sest ma teadsin, et ta on kuningannale ustav ja suudab seda ülesannet kõige paremini täita. Ma ei tea, oo imepärane Nemone, kas pandi toime metsik kuritöö või oli Eroti keha ammu enne seda silmapilku asendanud Thudose tütre."

Kuninganna käskis preestreid Eroti keha lõõmavasse kraatrisse lasta ja niipea kui see oli tulisesse laavasse kadunud, hakkas rongkäik aega viitmata Cathne poole tagasi liikuma.

Rusuvas vaikuses laskus kolonn mööda käänulist teed Lõvide välja poole. Ärritatud ja morn kuninganna istus oma kullast kaarikus. Tema pilk peatus sageli kõrval sammuva džungliisan-da võimsal kujul.

Lõpuks katkestas ta vaikuse.

„Kaks sinu vaenlast on teiseilma läinud," ütles ta. „Mina hävitasin ühe, aga mis sa arvad, kes hävitas teise?"

„Võimalik, et seda tegin mina," pakkus Tarzan muiates.

„Ma mõtlesingi sinu peale," vastas Nemone rahulikult.

„Kes iganes seda tegi, tõi ta Cathnele suurt kasu."
„ Väga võimalik," nõustus Nemone pooleldi, „kuid mind ei ärrita sugugi Eroti tapmine. Mind vihastab see jultumus, millega nurjatakse Nemone plaane. Kes seda iganes tegi, varastas ta
140
Nemone paljaks, jättes ilma rõõmust, mida sel päeval oleksin võinud tunda. Ometi ei saa see mõjutada minu otsust Thudose, tema tütre ja Gemnoni kohta. Ma leian selle plika üles ja tema surm saab olema palju hirmsam sellest, millest ta täna pääses. Küll ma ta juba kätte saan. Ka Thudos ja Gemnon peavad kõrgemat hinda maksma, sest üks neist julges kuningannast mööda minna."
Tarzan kehitas vaid korraks õlgu, ei lausunud aga sõnagi.
„Miks sa vaikid?" jätkas Nemone.
„Mul pole midagi öelda," vastas hiiglane. „Ma saan ainult sinuga mitte nõustuda, aga veenma ma sind ei hakka, sest muidu sa vihastad veelgi rohkem. Ma ei näe erilist lõbu selles, et minu sõnad inimestele kurja ja kahju tekitavad, sest tegelikult taotlevad need head."
„Sa tahad öelda, et ma lähen endast välja?" küsis kuninganna.
„ Muidugi."
Nemone tegi peaga järsu liigutuse.
„Miks ma küll olen sind siiani talunud?" hüüatas ta vihaselt. „Aga ükskord katkeb mu kannatus ja ma viskan su lõvide ette! Mis sa siis teed?"
„Löön lõvi maha," vastas ahvinimene rahulikult.
„Seda lõvi, kelle ette ma su viskan, sa juba maha ei löö," lausus Nemone enesekindlalt.
Väsitav rännak tagasi Cathnesse oli viimaks lõppenud. Leegitsevatest tõrvikutest valgustatuna ületas kuninglik ausaatjas-kond Kuldsilla ja hakkas linna venima. Paleesse jõudnud, andis Nemone viivitamatult käsu üles otsida kadunud Doria.
Thudos ja Gemnon, kes olid tütarlapse salapärase kadumise üle õnnelikud, kuid samal ajal nõutud, heideti endisesse kongi ja ootasid nüüd Nemone uusi veidrusi. Tarzanile anti käsk saata kuninganna paleesse ja temaga õhtust süüa. Tomos saadeti minema lühikese soovitusega otsida üles Doria või valmistuda halvimaks.
Tarzan ja kuninganna õhtustasid kahekesi väikeses söögitoas, kus neid ümmardasid orjad. Niipea kui õhtusöök oli lõppenud, viis Nemone ta elevandiluutuppa, kus Belthar teda ärritatud lõrisemisega tervitas.
„Erot ja M'duze on surnud," ütles kuninganna, „Tomose aga saatsin ma oma ülesannet täitma. Nüüd ei sega meid keegi."
Jälle muutus ta hääl õrnaks ja mahedaks, käitumine aga pehmeks ja naiselikuks.
Tarzan istus ja uuris tähelepanelikult kuningannat. Tundus
141
uskumatu, et see hurmav naine võis muutuda julmaks isevalitsejaks, kes ta oma olemuselt ju oli. Praegu aga oli tema ees noor naine, täis sõnulseletamatut võlu. Nendes võluvates silmades vilkus salapärane helk, mis avaldas talle mingisugust kummalist, hüpnootilist mõju, nihutades mälestusi tema julmusest järkjärgult unustusehõlma.
Nemone liibus tugevasti tema vastu.
„Puuduta mind, Tarzan," sosistas ta õrnalt.
Võimsast jõust kaasakistuna asetas mees oma raudse pihu naise õrnale käekesele. Nemone ohkas sügavalt ja surus põse mehe rinnale. Tema soe hingeõhk hellitas Tarzani nahka, ime-kaunite juuste lõhn kõditas sõõrmeid. Nemone rääkis midagi, kuid nii tasa, et ta ei suutnud öeldu mõtet taibata.

„Millest sa räägid?" küsis Tarzan.
„Võta mind sülle," sosistas Nemone.
Tarzan tõmbas käega üle silmade, otsekui püüdes nägemist katvat loori eemale heita, kuid sel hetkel põimis Nemone käed ta kaela ümber ning külvas näo ja huuled palavate suudlustega üle.
„Armasta mind, Tarzan!" anus ta kirglikult. „Armasta mind! Armasta mind! Armasta!"
Ta laskus põrandale põlvili ja haaras mehe jalgade ümbert kinni.
„Oo, Thoos, jumalate valitseja!" sosistas ta. „Kuidas ma sind armastan!"
Džungliisand vaatas jalge ees roomavat kuningannat ja nõiduslik lummus haihtus järk-järgult: imekauni välimuse alt tuli nähtavale hullumeelse naise ähmastunud mõistus. Ta nägi olendit, kes viskas kaitsetuid mehi metsloomadele lõhki rebida, kes tegi inetuks või hävitas endast ilusamaid naisi, ja see kõik kutsus temas esile sügava tülgastuse.
Ta tõusis järsult, sellest liigutusest kukkus Nemone põrandale ning lamas seal sõnatult ja liikumatult. Tarzan suundus ukse poole, siis aga, mõelnud pisut, tuli tagasi, tõstis ta üles ja asetas diivanile. Kui Tarzan Nemonet puudutas, tõmbas Belthar oma keti pingule ning kukkus vihaselt ja kõrvulukustavalt möirgama.
Nemone avas silmad ja vaatas mõnda aega küsivalt enda üle kummarduvale mehele otsa, siis aga nähtavasti mõistis, mis oli juhtunud. Kohe süttis tema silmis kättemaksutuluke.
„Sa lükkasid tagasi mu armastuse!" kisendas ta. „Sa põlgad mind! Sa julgesid halvaks pidada kuninganna armastust! Oo,

Thoos! Ja mina veel põlvitasin tema ees!"
Ta tormas gongi juurde, mis kuldketi otsas rippus, haaras puust vasara ja lõi sellega kolm korda. Helid kandusid üle võõ-rastetoa ja ühinesid vihase lõvi metsiku lõrisemisega.
Tarzan jälgis tähelepanelikult kuninganna tegutsemist: talle tundus, et Nemone on aru kaotanud. Ilmselt oli praegu asjatu manitseda teda mõistust pähe võtma. Tarzan läks pikkamisi ukse poole, ei jõudnud aga paari sammugi astuda, kui uks paiskus pärani ja kakskümmend sõjameest kahe ülikuga eesotsas tuppa tormas. „Võtke see mees kinni," käskis Nemone, „ja visake sinna kongi, kus istuvad kuninganna vaenlased!" Tarzanil oli harilikult mõõk kaasas, aga täna enne kuninganna vastuvõttu oli ta selle esikusse jätnud. Ja nüüd ümbritses teda igast küljest kakskümmend oda ja kakskümmend teravat odaotsa sihtis ta rinda. Tal polnud teist teed kui alistuda. Ja ta alistus. Kui sõjamehed ta välja olid viinud ning uks ta järel sulgunud, vajus Nemone diivanile ja puhkes kibedasti nutma, kogu ta keha rappus ägedast nuuksumisest ja oietest. Äkki ajas kuninganna end sirgu ja ta pilk kohtas looma sätendavaid silmi. Ta istus niiviisi mõne viivu, tõusis siis ja tema huulilt vallandus metsik hullumeelne naer. Aina samamoodi naerdes lahkus ta võõraste-toast.
Vangikongis istudes kuulsid Thudos ja Gemnon marssivate sõdurite samme, mis iga hetk üha selgemaks muutusid.
„Näha on, et Nemone ei malda hommikuni oodata," ütles Thudos.
„Kas sa arvad, et ta saatis nad meie järele?" küsis Gemnon.
„Kelle järele siis veel?"
„Kuid lõviauk peaks valgustatud olema."
Nad kuulatasid ja ootasid. Lõpuks sammud vaibusid, seejärel avanes uks ja kongi tõugati inimene. Viletsas valguses, mis kongi tillukese akna ja ukses oleva augu

kaudu koridorist sisse immitses, suutsid nad näha vaid erakordselt suure meheko-gu piirjooni.

Keegi neist ei lausunud sõnagi, kuni valvur oli küllaltki kaugele eemaldunud.

„Tervitan teid, Thudos ja Gemnon!" hüüatas tundmatu reipalt.

„Tarzan!" hüüdis Gemnon.

„Te ei eksinud," vastas Tarzan.

143

„Kes sind siia kongi heitis?" küsis Thudos.

«Kakskümmend sõjameest ja hullumeelse naise kapriis," vastas ahvinimene.

„Niisiis oled sa lemmikute hulgast välja langenud!" hüüdis Gemnon. „Mul on sellest kahju."

„See oli paratamatu," tähendas džunglivalitseja.

Ja missugune karistus sulle määrati?"

„Ei tea, kuid arvan, et üpris aukartustäratav. Aga ei tasu muretseda selle pärast, mis juhtub. Vahest ei juhtugi midagi."

„Nemone vangikambris pole ruumi optimismile," märkis Thudos kurva muigega.

„Võib-olla küll," vastas ahvinimene, „kuid ma ei lakka lootmast. Kahtlemata tundis ka Doria möödunud ööl end surmale määratuna, aga sellest hoolimata pääses Xaratorist."

„See on mingi ime, ma ei suuda seda mõista," ütles Gemnon.

„Kõik oli üsna lihtne," lausus Tarzan. „Ustav sõber, keda te hõlpsasti võite ära arvata, tuli minu juurde ja teatas, et Doria on templisse kinni pandud. Läksin teda jalamaid otsima. Õnneks on Carhne puud väga vanad ja suured, üks neist kasvab templi taga ja selle oksad ulatuvad otse Doria kongi aknani. Kui ma selle puu otsast läbi akna kongi hüppasin, nägin Eroti, kes tütarlapsele ligi tikkus. Leidsin sealt nahkkoti, kuhu ta tahtis Doriat panna tema viimseks teekonnaks Xaratori juurde. Pol-nud midagi lihtsamat: Doria asemel toppisin ma kotti Eroti."

„Sa päästsid ta! Kus ta praegu on?" hüüdis Thudos erutatud häälega.

„Tulge lähemale," hoiatas teda Tarzan, „ka seintel võivad kõrvad olla."

Mõlemad mehed nihkusid lähemale ja Tarzan jätkas sosinal.

„Kas mäletad, Gemnon, kui me kullakaevandust vaatasime ja ma paar minutit orjaga juttu ajasin?"

Jah, mäletan küll," vastas Gemnon. „Arvasin, et sind huvi-tabiaevanduse sisseseade."

„Ei, ma andsin talle edasi sõnumi vennalt ja ta rõõmustas nii, et lubas mulle osutada mis tahes teene, kui mul tarvis läheb. Ja nüüd, kui Doriale tuli turvaline koht otsida, meenus mulle kohe kõrvaline paik, kus seisab Niaka onn. Doria on nüüd seal ja see mees valvab teda nii kaua kui tarvis. Ta lubas mulle, et kui ma poole kuu jooksul endast märku ei anna, siis ta teab, et ükski meist kolmest ei saa Doriale appi minna. Siis an-

144

nab Niaka temast teada Thudose maja ustavatele orjadele. Nia-ka ütles, et see on raske, kuid võimalik."

„Doria on elus!" sosistas Gemnon. „Thudos ja mina võime nüüd rahulikult surra."

Pimeduses sirutas Thudos käe välja ja asetas selle Tarzani õlale.

„Mul pole sõnu, et väljendada sulle oma tänu." Mõnda aega istusid sõbrad vaikides, lõpuks katkestas vaikuse Gemnon.

„Kust sa selle orja venda nii hästi tunned, et ühelt teisele sõnumit edasi anda?" küsis ta ilmse kohmetusega.

„Kas mäletad Xerstle suurt jahti?" küsis Tarzan.

„Muidugi, aga mis jaht siia puutub?"
„Aga mäletad sa ohvrit, see tähendab meest, keda me nägime turul orjade aedikus?"
Jaa."
„See oli Niaka vend," seletas Tarzan.
„Kuid sul polnud kordagi võimalust temaga rääkida," vaidles noor ülik vastu.
„Aga ma tegin seda siiski ja aitasin tal põgeneda. Seepärast ongi tema vend mulle nii tänulik."
‚Ja ikkagi ei saa ma aru," ütles Gemnon.
„Võib-olla ei mõista sa paljutki sellest, mis on seotud Xerstle suure jahiga," oletas Tarzan. „Xerstle ja Eroti plaani järgi polnud jahi peaeesmärk mitte ohvri tagaajamine, vaid minu hävitamine. Õnnetu ori, kelle nad ohvri pähe välja valisid, oli lihtsalt hukkumisele määratud. Taipasin seda paugupealt ja otsustasin nende plaanid nurjata. Puult puule hüpates jõudsin ma kaugele ette ja tõstsin mustanahalise üles, siis aga viisin ta miili võrra edasi, et teda jälitavad lõvid lõhna kaotaksid. Sa nägid ju, et mu plaan läks igati korda. Kui ma tagasi tulin, kehtestasime uued tingimused, mis andsid Xerstlele ja Pindesele vajaliku tegevusvabaduse. Pindes võttis mu endaga kaasa. Kui me sinust küllalt kaugele olime jõudnud, pani ta ette lahku minna, seejärel laskis lõvi mu jälgedele."
„Siis sina tapsidki lõvi?"
„Suurima heameelega oleksin ma tapnud ka Pindese ja Xerstle, kuid tundsin, et selleks pole veel õige aeg. Nüüd pole mul vististi enam võimalik neid tappa," lisas Tarzan kahetsevalt.
„Ka minul on kahju, et tuleb surra," ütles Gemnon.
145
„Miks sa seda nüüd endisest rohkem kahetsed?" küsis Tarzan.
„ Sellepärast, et mul kaob viimane võimalus jutustada kõigile Xerstle suurest jahist," lausus Gemnon. „Milline jutt see oleks olnud!"
Varsti pärast keskpäeva tuli sõjamees ja käskis Tarzanit kongist lahkuda. Vangid tundsid seda ohvitseri, kes neile meeldis.
„Kas ta tuleb tagasi?" küsis Thudos Tarzanile osutades.
Ohvitser raputas pead:
„Ei, täna korraldab kuninganna jahi."
Thudos ja Gemnon embasid Tarzanit. Nad ei lausunud sõnakestki, kuid see hääletu jumalagajätt oli kõnekam mis tahes sõnadest. Nad nägid, kuidas Tarzan väljus, kuidas uks tema järel sulgus. Mõlemad pidasid vaikust ja istusid niiviisi sõnatult väga kaua.
Tarzan viidi kongist valveruumi ja pandi seal ahelatesse, kaela ümber aga seati midagi suure kullast krae taolist, mille külge oli kinnitatud kaks kuldketti. Kaks sõjameest võtsid need pihku.
„Milleks kõik need ettevaatusabinõud?" küsis ahvinimene.
„Meil on selline tava," seletas ohvitser. „Selle teevad läbi kõik, kes on määratud kuninglikuks jahiks. Just sellisena viiakse kuninglik ohver Lõvide väljale."
Taas kõndis Ahvide Tarzan Cathne kuninganna kaariku kõrval, kuid seekord vangiraudadesse aheldatuna kahe hiiglasliku sõjamehe vahel ja igast küljest relvastatud salgast ümbritsetuna. Taas läks ta üle Kuldsilla ja jõudis Onthari orgu Lõvide väljale.
Seekord ei läinud rongkäik kuigi kaugele — umbes miil maad linnast eemale. Seda saatis suur hulk linlasi: Nemone oli kutsunud kogu linna tunnistama tema armastuse ärapõlanud inimese alandust ja surma. Lõpuks ometi saab ta kätte maksta. Ent veider küll, ta ei tundnudki rõõmu. Kuninganna istus tusasena oma kaarikus. Ja siis peatuski ausaatkond tema kättenäidatud kohas. Siit pidi algama jaht. Kordagi ei heitnud ta

pilku ahelatesse pandud inimesele. Võib-olla Nemone teadis, et tal ei õnnestu mehe näos hirmu tundemärke näha, võib-olla aga ei söandanud ta armastatud inimesele otsa vaadata, et naiselikule nõrkusele mitte järele anda.

Aga saabus aeg ja, heitnud kõrvale talle nii tavatu otsustusvõimetuse, käskis ta sõjamehel vangi enda juurde tuua. Nüüd vaatas ta otse kaariku kõrval seisatanud džungliisandat.

146

Saatke kõik eemale peale kahe sõjamehe, kes teda kinni hoiavad," käsutas Nemone.

Kui tahad, siis saada nemadki minema," ütles Tarzan. „Annan'sulle sõna, et ma ei tee sulle viga ega jookse minema."

Nemone vaatas endiselt otse enda ette ja vaikis, siis aga, võib-olla endalegi ootamatult, sõnas:

„Minge kõik ära, tahan vangiga nelja silma all rääkida."

Kui valvurid olid paar sammu kaugemale läinud, tõstis kuninganna oma pilgu Tarzanile — mees vaatas naeratades talle otsa.

„Varsti saad sa tõelist õnne tunda, Nemone," ütles ta rahulikul sõbralikul toonil.

„Millest sa räägid?" küsis Nemone. „Miks peaksin ma õnnelik olema?"

„Sa näed ju varsti, kuidas ma surema hakkan, tõsi küll, ainult sel juhul, kui lõvi mu kätte saab," ütles ta muiates ja lisas: „Sülle ju meeldib väga, kui inimesed surevad."

„Sa arvad, et see pakub mulle lõbu? Ka mina arvasin nii, aga praegu ma seda enam ei taha. Ma pole iialgi elus saanud maitsta naudingut, mida olen igatsenud."

„Võib-olla igatsed sa kogeda normaalseid inimlikke tundeid," oletas džungliisand. „Kas sa oled kunagi püüdnud teha midagi seesugust, mis oleks valmistanud meelehead ja rõõmu kellelegi teisele, mitte sulle endale?"

„Miks peaksin seda tegema? Mina hoolitsen enda eest, tehku teised sedasama. Ma püüan endale õnne saavutada."

„Ja sa ei saa seda iialgi."

„Võib-olla mul polekski seda kõike, oleksin ma teiste eest hoolitsenud," jäi Nemone oma arvamuse juurde.

„Sinusuguseid inimesi on olemas," tähendas Tarzan, „ja võib-olla lähed sa õnne juurde oma teed mööda. Õnn jääb sul muidugi kätte saamata, aga sa saad maitse suhu, ja seegi on juba midagi."

„Arvan, et tunnen ennast ja oma soove piisavalt hästi, et otsustada, kuidas edasi elada," ütles Nemone küllaltki teravalt. Tarzan kehitas õlgu.

„Ma ei kavatsenud hoopiski sinu ellu sekkuda," ütles ta. „Kui sa oled otsustanud mind tappa ja oled kindel, et saad sellest vaatepildist mõnu tunda, miks peaksin ma siis püüdma sinu vaateid muuta?"

147

«Aitab," lausus Nemone karmilt. „Sinu pilked ja loba on mind ära tüüdanud."

Vihast moondunud näoga kummardus ta Tarzani kohale.

„Mehed on vähema eest surnud!" kisendas ta, kuid džungliisand naeris talle näkku.

„Mõne hetke eest," lausus Nemone, «hakkasin ma juba kahetsema seda, mis juhtuma peab. Kui sa oleksid käitunud teisiti, kui sa oleksid minuga lepitust otsinud, oleksin ma leebunud ja sind jälle soosima hakanud, kuid sa tegid kõike vastakalt. Sa teed mulle ülekohut, sa solvad mind ja seejuures veel irvitad minu üle."

Tema hääl hakkas helisema ja selle tundemärgi järgi mõistis Tarzan, et tal algab hullusehoog.

„Ja sellest hoolimata, Nemone, olen ma sinusse kiindunud," ütles ahvinimene. „Ma isegi ei suuda seda mõista. Sa veetled mind, ehkki ma põlgan sinu vaateid ja tegusid,

mina aga veetlen sind, vaatamata haavatud uhkusele ja solvatud enesetundele. Kummaline, kas pole?"

Nemone noogutas.

Jah, see on kummaline," lausus ta hajameelselt. „Ma pole iialgi kedagi nii väga armastanud kui sind, ja sellest hoolimata kavatsen ma sind tappa, ehkki armastan endiselt."

„Ja sa tapad ka edaspidi inimesi ja tunned end õnnetuna seni, kuni tuleb sinu kord tapetud saada," lausus ahvinimene nukralt.

Kuninganna võpatas.

„ Tapetud saada!" kordas ta. Jah, nad kõik — Cathne kuningad ja kuningannad — on tapetud, kuid minu kord pole veel kätte jõudnud. Kuni elab Belthar, elab ka Nemone."

Ta vaikis viivuks, siis lausus:

„Sa võid ellu jääda, Tarzan, kuid selleks pead sa midagi tegema."

Ta vakatas uuesti otsekui Tarzani küsimust oodates, kuid džunglivalitseja poleks nagu kuulnudki tema sõnu.

„ Möödunud ööl langesin ma sinu ette põlvili ja anusin su armastust. Põlvita nüüd sina kogu rahva nähes minu ette ja palu armu. Ma kingin sulle elu."

„Parem too siia oma lõvi," ütles Tarzan, „ta on sinust armulikum."

„Sa keeldud?" küsis Nemone kurjalt.

„Sa tapaksid mu varem või hiljem," vastas Tarzan, „nüüd aga on mul võimalus, et võib-olla ei õnnestu lõvil seda teha."

148

„Sul pole võimalust,” kisendas kuninganna. „Kas sa lõvi nägid?"

„Ei."

Nemone pööras ümber ja käskis ülikut:

„Tooge siia jahilõvi, et ta saaks ohvrit nuusutada!"

Sõjameeste ja ülikute summ andis teed: vahekäiku ilmus kullatud rakendis tohutu suur lõvi, keda kaheksa orja hädavaevalt kinni suutsid hoida. Lõrisev kiskja viskles kahele poole, püüdes krabada järelevaatajat või mõnda uudishimulikku.

Põlevate silmadega saatan lähenes Nemone kaarikule, kuid oli Tarzanist veel võrdlemisi kaugel, kui viimane märkas tema lakas valget karvatutti. See oli Belthar!

Nemone vaatas üksisilmi Tarzanile otsa, püüdes tema näolt erutuse märke leida, kuid asjata.

„Kas sa teda ära ei tundnudki?" küsis kuninganna. . «Muidugi tundsin," vastas Tarzan rahulikult.

„Ja sa ei kardagi?"

„Miks peaksin ma kartma?" vaatas Tarzan imestunult kuningannat.

Nemone põrutas vihaselt jalga, arvates, et mees lihtsalt teeskleb. Kuidas ta võiski aimata, et Ahvide Tarzan ei mõistnud sõna „hirm" tähendust?

«Valmis olla suureks jahiks!" käsutas Nemone, pöördudes üliku poole, kes seisis kuninganna lähedal sõjamehe kõrval ja kuulis kogu tema juttu.

Tarzanit ahelais hoidnud sõjamehed jooksid koos ohvriga edasi ja võtsid siis ära kuldkrae külge kinnitatud ketid. Seejärel tulid nad kaariku juurde tagasi, Tarzan aga läks veel mõne jardi edasi.

Nüüd talutasid järelevaatajad džungliisanda juurde Belthari ja hoidsid teda seal mõne minuti. Verejanuline kiskja tundis ahvinimese ära ja sattus marru. Kaheksa meest jõudsid teda suurivaevu kinni hoida.

Odadega relvastatud sõjamehed moodustasid laia koridori, mis algas Nemone kaariku juurest. Nad seisid tihedalt kahel pool seda koridori, nägudega sissepoole.

Nende ettesirutatud odad moodustasid okkalise terasseina juhuks, kui lõvi ei taha ohvrit taga ajada, vaid sööstab kahel pool seisvate inimeste kallale. Sõjameeste taga tunglesid kaela õieli ajades linlased, püüdes paremat kohta leida, et kogu vaatemängu näha.

149

Tarzani juurde astus ülik. See oli Phordos, Gemnoni isa, jahireeglite täitmist jälgiva ülikutegrupi kapten. Ta astus ahvinimesele päris lähedale ja ütles sosinal:

„Mul on väga kahju, et osalen selles jahis, kuid mu asend nõuab seda." Seejärel lausus ta valjusti: «Teen teile teatavaks Cathne kuninganna Nemone suure jahi reeglid. Ohver peab mööda sõjameestevahelist koridori põhja poole minema. Kui ta on teinud sada sammu, peavad järelevaatajad jahilõvi Belthari lahti laskma. Keegi ei tohi lõvi kiviga visata või ohvrit aidata. Keelust üleastumist karistatakse surmaga. Kui loom on ohvri maha murdnud ja kõhu täis söönud, peavad järelevaatajad sõjameeste saatel lõvi oma kohale tagasi tooma."

Seejärel pöördus ta Tarzani poole:

„Sa pead otsejoones põhja poole jooksma, kuni Belthar su kätte saab."

«Aga kui ma eest ära jooksen?" küsis ahvinimene. «Kas ma siis saan vabaks või ei?"

Phordos raputas kurvalt pead.

«Tema eest sa ära ei jookse," ütles ta. Seejärel pöördus ta kuninganna poole ja laskus põlvili: «Kõik on valmis, teie majesteet. Võib alustada jahti."

Nemone vaatas kähku ringi. Ta nägi, et sõjamehed olid õigesti paigutatud ja kui lõvi peaks tagasi pöörama, on ta kaitstud. Pisut kaugemal seisid orjad suure võrguga, millega nad pärast jahi lõppemist lõvi kinni püüda kavatsesid. Kuninganna ja ka orjad ise tajusid, et mõni neist ei pöördu Cathnesse tagasi elusalt, kuid see lisas suure jahi päevale veelgi rohkem huvi ja põnevust. Nemone viipas peaga Phordosele:

„Las lõvi nuusutab veel kord ohvrit, siis alustage jahti."

Belthari kinni hoidvad orjad lasksid köidikud pisut lõdvemaks ja võimaldasid tal ahvinimesele läheneda. Neile tuli appi veel kaksteist inimest, et lõvi lahti ei pääseks ja ohvrile kallale ei tungiks.

Nemone nihkus läbematult ettepoole, pilk peatus inimsööjal, kes oli tema lõvikasvanduse uhkus; nüüd paistis tema silmist hullumeelsus.

«Küllalt!" kisendas ta. «Nüüd Belthar tunneb teda, nüüd ei lahku ta jäljelt, kuni ta ohvri kätte saab, maha murrab, saab oma tasu ja tema lihast kõhu täis sööb! Belthar on Cathne parim jahilõvi!"

150

Piki koridori, mille mõlemal pool seisid relvastatud sõjamehed, olid kindla vahemaa tagant maasse püsti löödud odad, nende küljes lehvisid mitmevärvilised lipukesed. Linlased, ülikud ja kuninganna vedasid kihla selle peale, missuguse lipu juur.es lõvi ohvri maha murrab. Ja siis astus Phordos Tarzani juurde ning võttis tema kaela ümbert kullast krae.

Jõe ääres, mis Cathne linnast mööda voolab, puhkas põõsastes asuvas koopas lõvi. See oli hiigelsuur koheva musta laka ja kollase sametise nahaga loom. Kummalised hääled, mis lagendikult tema kõrvu kostsid, muutsid ta rahutuks ja ta urises pahuralt, kuigi ta paistis magavat. Ta silmad olid kinni, ent Numa ei maganud. Ta tahtis aga kangesti magada ja oli nüüd tige inimeste peale, kes tema rahu rikkusid. Esialgu olid nad veel võrdlemisi kaugel, aga lõvi teadis, et kui nad lähemale tulevad, peab ta end üles ajama, seda ei tahtnud ta aga sugugi teha, sest oli väga laisk.

Samal ajal kõndis Tarzan sõjameeste vahel ja luges oma samme. Ta teadis, et pärast sajandat sammu lastakse Belthar talle kallale. Ja sellest hoolimata ei heitnud ta isegi niisugusel hetkel kõrvale põgenemismõtet.

Jõe taga, Lõvide väljast idas asus džungel, kus ta Xerstle, Pindese ja Gemnoniga oli jahil käinud. Kui tal õnnestub džung-lini jõuda, on ta pääsenud. Kui džungliisand puuokstele hüppab, ei saa teda kätte ei lõvi ega inimene. Ent kas ta jõuab metsani joosta, enne kui Belthar ta kätte saab?

Tarzan jooksis väga kiiresti, kuid loomariigis õnnestub vaid vähestel isenditel ohvrit ründavast lõvist kiiremini joosta. Kui Tarzan sajandat sammu mõõtis, mõistis ta, et suudaks pääseda tavalise lõvi käest, Belthar aga polnud tavaline lõvi: ta oli metslõvist mitu korda tugevam ja kõige võimsam loom Cathnes.

Teinud sada sammu, sööstis Tarzan hoogsalt edasi. Ta kuulis enda taga lõast lahti lastud jahilõvi ähvardavat möirgamist. Lõvi ei vahtinud ringi, ta hiilgavad silmad seirasid ees jooksvat inimest.

Lõvi järel kihutas Nemone kaarik. Kutsarid pingutasid kõigest jõust, et kuninganna võiks verist vaatepilti näha, kuid Belthar jooksis nii kiiresti, et Nemone kaarik paistis paigal seisvat. Suures erutuses tõusis kuninganna püsti, oma kisaga Belthari ergutades. Tema silmad välkusid samasugusest vihast kui inimsööja omadki, keda ta ergutas. Nemone hingas kiirelt, rind kerkis

151

erutusest, süda lõi ühes taktis surmaga, mis Lõvide välja kohal tiirutas.

Ülikud, sõjamehed ja linlaste summ tõttas kuninganna kaarikule järele. Belthar oli juba ohvrit kätte saamas, kui Tarzan äkitselt koridorist välja jõudes itta jõe poole pööras.

Nemone suust pääses vihakisa, kui ta Tarzani kavatsust taipas. Samasuguse kisa tõi kuuldavale ka kaariku taga kihutav rahvahulk. Nad ei uskunud, et ohvril võiks tekkida võimalus pääseda, kuid nüüd nad mõistsid, et inimene võib jõuda jõe äärde, ujuda sellest üle ja kaduda metsa. Muidugi ei tähendanud see, et tal õnnestub jalga lasta, sest nad olid veendunud, et Belthar ta metsas kätte saab.'Neid tegi tusaseks vaid see, et neil ei õnnestu näha, kuidas lõvi oma ohvri lõhki rebib. Ent peagi veeres läbi inimsumma kergendusohe: Belthar oli ohvrit kinni võtmas ja tal polnud võimalust jõeni jõuda.

Taha vaadanud, mõistis ka Tarzan, et tema surm on lähedal. Jõgi oli temast kahesaja, lõvi viieteistkümne jardi kaugusel, ja kiskja lähenes talle kiiresti.

Siis ahvinimene peatus, pöördus vaenlase poole ja jäi ootama. Ta seisis lõdvenenult, kuid oli võitluseks valmis. Džungliisand teadis täpselt, mida hakkab tegema Belthar ja mida teeb ta ise. Iga lõvi, isegi dresseeritud, ründab Tarzanit tagajalgadele tõustes, krabab oma koletute küüntega temast kinni ja vajutab kihvad pähe, kaela või õlga/ seejärel aga lohistab ta kuhugi põõsa alla ja pistab nahka.

Kuid Tarzan oli ennegi lõvidega võidelnud ja Beltharil polegi nii lihtne temast jagu saada. Tõsi küll, ahvinimene teadis, et ilma noata ei lükka ta kuigi kauaks edasi seda, mis paratamatult juhtuma peab, kuid ta sureb võideldes. Ja nüüd, kui Belthar möirates rünnakule asus, laskus ta kükakile ja vastas inimsööjale samasuguse möirgamisega, mis millegagi ei erinenud kiskja omast.

Järsku märkas ta, et rahvasumma meeleolu oli muutunud, kuuldus imestuse- ja hirmuhüüdeid. Belthar oli juba peaaegu tema kohal, kui võimas keha lendas ahvinimesest hooga mööda, otsekui harjaga tema jalga kraapides. Belthar oli tagakäppa-dele tõusnud, veriseks pidusöömingukс oma küüsi ja kihvu valmis hoides, kuid sel silmapilgul kargas talle otsa kuldse naha ja musta lakaga hästi suur lõvi.

Kõuehäälset möirgamist kuuldavale tuues püherdasid kaks hiiglaslikku looma maas, rebisid teineteist küünte ja

hammastega, kõrval aga seisis hämmastunud ahvinimene. Kohale veeres Nemone kaarik ja hinge kinni pidades jälgis rahvahulk surmaheitlust.

Tundmatu lõvi ületas Belthari nii kasvult kui jõult, see oli hiidlõvi, raevukas ja julm. Ta võitles nii, nagu oleksid teda innustamas kõik põrguvürstid. Peagi Belthar väsis ja ajas lõuad pärani. Otsemaid sulgusid võimsad kihvad Nemone jahilõvi kaela ümber ja määratu suured küüned tungisid tema kehasse. Seejärel tõusis lõvi neljale käpale ja raputas Belthari nagu kass hiirt. Nemone lõvi kael raksatas kõlatult.

Tapetud inimsööja korjuse maha visanud, vaatas võitja urisedes Cathne hirmunud elanikke, pöördus siis pikkamisi ümber, läks ahvinimese juurde ja jäi tema kõrvale seisma. Tarzan pani käe Kuldlõvi Jad-bal-ja mustale lakale.

Pikka aega oli välja kohal vaikne. Tarzan ja Kuldlõvi vaatasid oma vaenlasi, Cathne kohkunud elanikud vaatasid neid. Äkki lõikus vaikusse kohutav karjatus. Kisendas Nemone. Ta astus pikkamisi kuldsest kaarikust välja ja suundus Belthari korjuse poole. Õukondlased jälgisid teda vaikides. Nemone seisatas ja puudutas sandaali kängitsetud jalaga oma jahilõvi verist lakka. Tema pilk libises üle surnud inimsööja keha. Ilmselt palvetas ta nendel hetkedel endamisi, siis tõstis pea ja laskis pilgul ringi käia. Tema silmades loitis hullumeelsus, nägu oli aga niisama valge kui tema kaela ehtiv elevandiluust kee.

„Belthar on surnud!" hüüatas ta, haaras siis tupest mõõga ja torkas selle läikiva tera endale otse südamesse. Ta laskus hääletult põlvili ja varises surnud Belthari kehale.

Kui tõusis kuu, asetas Tarzan viimase kivi hauakünkale. See kõrgus jõe kaldal, mis kannab oma veed piki Onthari orgu Cathne, kuldlinna poole.

Sõjamehed, ülikud ja linlased eesotsas Phordosega siirdusid linna, et avada Nemone vanglad ja kuulutada Alextar kuningaks. Nad jätsid surnud kuninganna lamama Lõvide välja serva surnud Belthari kõrvale.

Nad keeldusid Nemonele viimset au avaldamast ja seda tegi Ahvide Tarzan, loom-inimene, kes nüüd Aafrika eredast kuupaistest valgustatuna langetas pea haua kohal, kus õnnetu naine oli lõpuks ometi igavese rahu leidnud.

Viieteistkümnenda raamatu lõpp